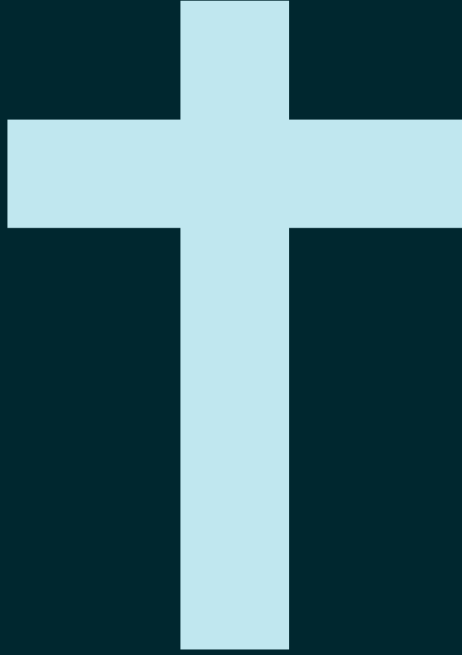

Bayiburu Ikwo

Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb

Contents

Mbulembu	1
Awufu	74
Livitikosu	132
Ógú	172
Ditoronomi	234
Jóshuwa	287
Ndu Ikpe	320
Rutu	353
1 Sámelu	358
2 Sámelu	399
1 Ndu Eze	439
2 Ndu Eze	484
1 Iphe e meru l'oge ndu Eze	526
2 Iphe e meru l'oge ndu Eze	569
Ézura	618
Nehemáya	636
Ésuta	663
Jobu	673
Egvu-Oma	759
Ètu	976
O-zi-iphe	1047
Egvu Sólomonu	1058
Azáya	1072
Jeremáya	1182
Egvu-Aphu	1295
Ezekelu	1311
Dánele	1382
Hosáya	1404
Jówele	1417
Émosu	1427
Obedáya	1446
Jona	1450
Mayika	1453
Náhumu	1460
Habakuku	1465
Zefanaya	1470
Hagayi	1474
Zekaráya	1477
Malakayi	1491
Mátiyu	1495
Maku	1550
Luku	1583
Jonu	1637

Ozi, Ndu Ishi-Ozi Jeru	1678
Rómu	1728
1 Kórintu	1755
2 Kórintu	1779
Galéshiya	1795
Éfesosu	1804
Fílipayi	1812
Kolósi	1819
1 Tesalonáyika	1826
2 Tesalonáyika	1831
1 Tímoti	1834
2 Tímoti	1842
Táyitosu	1847
Fayilímonu	1850
Híburu	1852
Jémusu	1874
1 Pyita	1880
2 Pyita	1889
1 Jõnu	1894
2 Jõnu	1900
3 Jõnu	1901
Judu	1902
Àphù	1905

Mbulembu

¹ Lẹ mbulembu; bẹ Nchileke meru igwe; bya emee mgboko. ² Mgboko te nwe ụgbugba; to nwe iphe nọ iya nụ. Yọ buru mini jiru ekemeke obule. Eli mini ono agbakọta ochi. Ume Nchileke eruphelephu l'eli mini ono ege ono.

³ Tọ dọ iya bụ; Nchileke asụ: “T'iphoro dọ.” Iphoro aduwaphu. ⁴ Iphoro ono adu Nchileke mma. Yọ bya edokahu iphoro ono yẹ l'ochi ono. ⁵ Nchileke abya agua iphoro ono “Eswe;” gụa ochi ono “Enyashi.” Nchi ejihu bya abọhu. Ono aburu mbọku ke mbu.

⁶ Ya ndono; Nchileke asụ: “T'iphe* nọdu l'echi mini ono; nọ-buhu iya ẹbo.” ⁷ Tọ dọ iya bụ; Nchileke abya emee iphè ono; yo do buhu mini ophu nọ l'imeli; l'ophu nọ l'ali. Yọ dọwaphu ege ono. ⁸ Nchileke eworu iphè ono gụa “Akpamigwe.” Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ẹbo.

⁹ Nchileke asụ: “Tẹ mini ophu nọ lẹ mgboko nọkobe l'ekalanu; tẹ eke, kpohuru nkụ mifuta.” Yọ dọwaphu ege ono. ¹⁰ Nchileke agua eke ono, kpohuru nkụ ono “Ali;” gụa mini phu “Eze Enyimu.” Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

¹¹ Nchileke asụ: “T'ali fushia unwu iru; iphe, eye nebyi; mẹ oshi-omi; t'ophu nonu mishi akpuru l'ugbagba nkiya.” Yọ dọwaphu ege ono. ¹² Ali abya efushia unwu iru; fushia oshi, eye nebyi; mẹ oshi-omi; ophu nonu amishi akpuru l'ugbugba nk'iya. Yọ dọ Nchileke mma. ¹³ Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'eto.

¹⁴ Nchileke asụ: “T'iphoro nọdu l'akpamigwe dokahuje eswe l'enyashi; shi ege ono koshije teke bụ ògè iphe; mẹ uboku; mẹ teke bụ l'afa gvuru. ¹⁵ T'iphoro ono, nọ l'akpamigwe ono chije lẹ mgboko.” Yọ dọwaphu ege ono. ¹⁶ Nchileke abya emee iphoro labu, shihuru ike. Iphoro ophu ka nshinu b'o meru t'o chije l'eswe; bya emee iphoro ophu k'ola ali t'o chije l'enyashi. Yọ bya emekwaaphu unwu mkpọ-kpodo. ¹⁷ Nchileke abya eworu iphoro dobe l'akpamigwe t'o chije lẹ mgboko: ¹⁸ eswe l'enyashi; mękwaphu ege ephe edokahu iphoro l'ochi. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma. ¹⁹ Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'eno.

²⁰ Nchileke asụ: “Tẹ mini kpofuta anu l'otú t'o buru lẹ mini; unwenu awata ophe lẹ mgboko lẹ mkpuli akpamigwe.” ²¹ Tọ dọ iya bụ; Nchileke emeshia ejo anu, bugba l'eze ẹnnyimu; mẹ iphe, nọ ndzu, awu awuwu l'udu iya l'udu iya; ephe eburu lẹ mini. Unwenu, ephe l'eli l'o ha ekpofutakwaphu l'udu iya l'udu iya; ophu nonu l'ugbugba nk'iya. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma. ²² Yọ bya agooru iya onu; su iya: “T'o zua; zu-jishia mini, nọ l'eze ẹnnyimu; unwenu azukwaaphu zu-jia mgboko.”

²³ Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ise.

²⁴ Nchileke abya asụ: “Tẹ mgboko kpofuta iphe, nọgbaa ndzu l'udu iya l'udu iya. T'iphe bu elu kpofuta; mẹ ndu ophu awu l'ephe; mẹ anu ndu ophu bu l'egbudu. T'ophu nonu kpofuta l'ugbugba nk'iya.” Yọ dọwaphu ege ono. ²⁵ Nchileke meshiru anu-egu-egbudu l'udu iya l'udu iya; mee elu l'udu iya l'udu iya; mekwaaphu anu ophu awu l'ephe l'udu iya l'udu iya. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

²⁶ Nchileke asụ: “T'ayi mee madzu t'o yeru ayi; mbu t'o dọ ege ayi dọ. T'o buru ishi, l'achi iphe, bu ema, nọ l'eze ẹnnyimu; unwenu, ephe l'eli; iphe, bu elu l'o ha; mę eliphe gbaa mgburumburu jeyekpo l'iphe bu iphe, awu l'ephe.”

²⁷ Tọ dọ iya bụ;

* **1:6** 1:6 Iphe eeku “iphe” l'ẹke-a bu iphe mbeke kuru “firmament” m'o kwanu “dome”, bu iphe dọ l'o bu eze bọlu, a waru ẹbo; yo shihu ike; hatabe nshinu; k'ophu bu l'o kpuchitaru mgboko mgburumburu. O bu iya bu akpamigwe yele urukpu; mę mkpọ-kpodo, tso iya nụ.

Nchileke ekee madzụ;
 yo yeru iya.
 Yọ bụru ẹge Nchileke dū
 bụ ẹge o keru iya; yọ dū.
 Yo kee ẹphe nwoke lẹ nwanyi.

28 Nchileke abya agooru ẹphe
 ọnu; sụ ẹphe:

“T'ẹphe zua ha l'igwe.
 T'ẹphe zua zụ-jia mgboko; bụru ishi iya.
 T'ẹphe bụru ishi, ẹma,
 bu l'eze ẹnyimu;
 bụru ishi unwenu, ephe l'eli;
 bụru ishi iphemiphe ọbule,
 e meru dobe lẹ mgboko-a.”

29 Ya ndono; Nchileke asụ:
 “L'iphe, bụ iphe, amị akpuru
 lẹ mgboko-a; mẹ iphe, bụ oshi-ọmi;
 mẹ akpuru iya l'ọ ha;
 bẹ ya nūkotawaru unu t'ọ bụru unu nri.

30 Iphe, bụ anụ, nọ lẹ
 mgboko-a;
 mẹ iphe, bụ unwenu, ephe l'eli;
 mẹ iphemiphe ọbule,
 awụ l'ẹpho;
 mbụ iphe bụ iphe nọ ndzụ l'ọ ha;
 bẹ ya nūkotaru iru ẹswa t'ọ bụru ẹphe nri.”

Yọ dūwaphu ẹge ono.

31 Nchileke abya elee ẹnya; phụ iphemiphe ọbule, o meru; yọ dūkota mma. Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ishingu.

2

1 Ono aburu ẹge e gude mee igwe yẹle mgboko; mẹ iphemiphe ọbule, nọ iya nū.

2 Lẹ mbọku k'ẹsaa bẹ Nchileke jegewaru ozi, o shi eje. Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa ono; yọ tūa ume ozi ono, o jekotaru ono. 3 Nchileke agooru mbọku k'ẹsaa ono ọnu; bya emee ya; yọ dū nsọ; kẹ l'ọ bụ mbọku ono b'ọ tūru ume kẹ iphemiphe ọbule ono, o meshiru ono.

Ádamu yẹle Ívu

4 Ọwaa ẹge o gude mee igwe yẹle mgboko teke o meru iya.

Mbọku Ojejoje, bụ Nchileke meru mgboko yẹle igwe; 5 b'ẹ to nwedu oshi, shiwa gvuru l'alị; ọphu o nwedu iru, ruwaru l'ẹgu; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke te shidu mewa tẹ mini chije lẹ mgboko; madzụ ta nọwa k'ọkobe iphe l'alị. 6 Yọ bụru mini, shi l'alị mụfuta bẹ oogudeje agba mini l'alị. 7 Tọ dū iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke abya egude ẹja, shi l'alị kpua madzụ; bya ekuru ume ndzụ ye iya l'imi; onye ono abya aburu madzụ, nọ ndzụ.

8 Ojejoje, bụ Nchileke abya eworu mgbabu gbaa l'uzo ẹnyanwu-ahata lẹ Ídenụ; bya eworu nwoke ono, ọ kpuru ono dobe iya.* 9 Ojejoje, bụ Nchileke abya emee t'oshi, dūtsua iche iche fushia l'alị ono; mbụ oshi, dū mma ole ẹnya; bya adū mma eriri. L'echi mgbabu ono; bẹ oshi, anuje ndzụ nọ; mẹ oshi, emeje t'a maru iphe, dū mma yẹle iphe, dū eji.

* 2:8 2:8 Iphe, Ídenụ bụ bụ ẹhu-ọtso-ẹna.

¹⁰ Yò buru l'alì Ídenu bẹ nggele, agba mini lẹ mgbabu ono eshije atsoshi. Nggele ono abya amakahụ ụzo ẹno lẹ mgbabu ono. ¹¹ Ẹpha nggele kẹ mbụ bụ Pishonu ghajahuru alì Havila, bụ ẹke mkpọla-ododo nọ. ¹² Ọkpobe mkpọla-ododo nọ l'alì ono. Bedelomu, bụ etse, eshi mkpọ anọdu iya; ọnikùsù, bụ mkpuma, aswa nọ anọdukwa iya phụ. ¹³ Ẹpha nggele k'ẹbo bụ Gihonu. Yẹbedua ghajahuru echi alì Kúshi. ¹⁴ Ẹpha nggele k'ẹto bụ Táyigirisu; yẹbedua tsoru shia ụzo ẹnyanwu-ahata l'ibiyi kẹ Ashuru. Nggele k'ẹno aburu Yufurétusu.

¹⁵ Ojejoje, bụ Nchileke abya eduta nwoke ono je edobe lẹ mgbabu Ídenu t'o jeje iya ozi; letaje iya ẹnya. ¹⁶ Ojejoje, bụ Nchileke abya atụaru nwoke ono ekemu; sụ iya: "L'a haru iya t'o riye akpuru oshi, nọkota lẹ mgbabu-wa; ¹⁷ ọbu lẹ nanụ ọphu ẹ too ridu bụ oshi ono, emeje t'a maru iphe, dụ mma yẹle iphe, dụ ẹji ono; kẹle mbọku, o riru iya bẹ ọo-nwuhukwa."

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje, bụ Nchileke abya asụ: "L'ẹ tọ dukwa mma tẹ nwoke ono nọdu nwenkinyi iya. Lẹ ya e-metaru iya onye n-yemeka, gbaru iya nụ."

¹⁹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke egudetsua ẹja, shi l'alì mee unwu anumanu; mẹ unwenu, ephe l'eli; bya achitaru iya Ádamu t'ọ maru iphe, ọo-gushi iya. Yò buru iphe, Ádamu gushiru iphemiphe ọbule ono, nọ ndzụ ono bẹ ẹphe wataru azaza. ²⁰ Tọ dụ iya bụ; Ádamu abya eworu ẹpha gushia elu l'ọ ha; mẹ unwenu, ephe l'eli; mẹ anegu-egbudu l'ọ ha.

Obenu lẹ Ádamu te nweddu onye n-yemeka, gbaru iya nụ, a chọ-vuru iya. ²¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke abya emee Ádamu; ọkpobe mgbenya atsụ iya. Yò nọdu lẹ mgbenya ono; Nchileke abya ahata iya ọkpunggara; gude anụ ẹhu rachita iya. ²² Ojejoje, bụ Nchileke abya egude ọkpunggara ono, ọ hataru Ádamu l'ẹhu ono mee nwanyi; bya edutaru iya ẹya.

²³ Ádamu echia mkpu; sụ:

"Onye ọwaa bụ ọkpụ,
shi mu l'ọkpụ;
buru ẹhu, shi mu l'ẹhu mu.
Iphe, ee-ku iya bụ 'nwanyi';
kẹ l'e shi l'ẹhu nwoke wofuta iya."

²⁴ Ọo ya kparu iphe, nwoke a-hajẹ nne iya; haa nna iya; yẹle nyee ya atugbabe; buru ugwehu lanụ.

²⁵ Nwoke ono yẹle nyee ya ono ajiko gbaru ọtu; ọphu iphere 'adudu ẹphe.

3

Adada madzụ

¹ Agwọ bụ anụ, shi kakọta ẹregede l'iphe, bụ anegu-egbudu, Ojejoje, bụ Nchileke meshiru l'ọ ha. Ya ndono; yò jì nwanyi ono: "Nchileke; ọ sụru t'ẹ b'ọ dushi akpuru oshi, nọ lẹ mgbabu-wa, unu e-riye tọ?"

² Nwanyi ono asụ agwọ ono: "Lẹ Nchileke sụkwaru t'ayi riye iphe, bụ akpuru, shi l'oshi, nọ lẹ mgbabu-a. ³ Obenu lẹ Nchileke sụkwanuru t'ayi be erikwa akpuru oshi, shi l'oshi ọphu nọ l'echi mgbabu ono. Mbụ t'ayi be edenyikwa iya ẹka edenyi lẹ phuu; l'ayi denyiwa iya ẹka bẹ ayi a-nwuhukwa."

⁴ Agwọ asụ nwanyi ono: "Ẹ tọ dukwa anwuhu, unu a-nwuhu. ⁵ Iphe gbe mechia nụ bụ lẹ Nchileke marua l'unu -ria ya; bẹ ẹnya a-sahụ unu; unu adụ l'ọ bụ Nchileke; maru iphe, dụ mma; mẹ ọphu dụ ẹji."

⁶ Nwanyi ono abya elee ẹnya l'akpuru oshi ono; phụ l'ọ dụ mma k'eriri; l'amakwaphu mma ole ẹnya. Yò gukfuru iya tẹ ya ria akpuru oshi ono; maru mmamphe. Yò bya awọta iya taa; bya awotakwaphu nụ nji iya, yẹle iya tuko nọdu

l'ẹke ono; yọ takwaaphu. ⁷ Ẹnya abya asahukota ẹphe; ẹphe abya amaru l'ẹphe gba ọtu. Ẹphe abya adzükobewaphu mkpẹkwo figu weru.

⁸ Ẹphe abya anua ụkporo Ojejoje, bu Nchileke l'ẹke oojephe ẹ mgbabu ono ẹ gerigeri urenyashi; je eworu onwẹphe domishia l'azụ oshi, nọtsua ẹ mgbabu ono ẹ Ojejoje, bu Nchileke ba aphụ ẹphe. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke abya ekua Ádamu; sụ iya: “?Bụ awe b'ì nọ?”

¹⁰ Ádamu asụ iya: “Lẹ ya nukwaru ụkporo ngu ẹ mgbabu ono; je eworu onwiya domia l'ẹke ya atsụ egvu; kele ya gba ọtu.” ¹¹ Ojejoje asụ iya: “?Bụ onye sụru ngu l'ì gba ọtu? ?Ti riakwa nù akpuru oshi ono, ya sụru t'ẹ b'ì ri ono?”

¹² Ádamu asụ iya: “L'ọ kwa nwanyi-a, i doberu iya l'ẹka-wa bẹ wotaru iya nù iya; ya ataa ya.”

¹³ Ojejoje, bu Nchileke abya ajì nwanyi ono: “?Nanụ ẹge ọ dọ b'ì meru iya ẹge ono?”

Nwanyi ono asụ iya: “L'ọ kwa agwọ deru iya ye; ya eje eria ya.”

¹⁴ Ojejoje, bu Nchileke asụ agwọ:

“Lẹ keshinu ọphu i meru
egbe iphe ọwaa; bẹ:
Bụ nggubedua nwenkinyi ngu;
b'a turu onu l'iphe, bu elu;
mẹ anegu-egbudu l'ọ ha.
Ìi-wata ọwu l'ẹpho.
Yọ buru ẹja, nọ l'alì bẹ ìi-nọdu eri
gbururu jeye ẹge ìi-nọ-bebe.

¹⁵ Ya mewaru ẹ nggu ẹ
nwanyi-a nọdu l'okfu.
Awa ngu yẹle kẹ nwanyi-a
a-nọdukwaphu l'okfu.
Ọo-dzopyaje ngu ishi;
nggubedua emeka iya
iphe l'ichirukfu.”

¹⁶ Nwanyi ono b'ọ sụru:
“Ya e-me ẹ ọpa ẹpho-ime
karu ngu ẹhuka.
Ìi-jenwuje ẹhu
temanu nggu amua nwa.
Obenu ẹ nji ngu
a-nọdujele-e agụ ngu ẹgu.
Yọ buru nji ngu ono
a-buru ngu onye ishi.”

¹⁷ Ádamu b'ọ sụru: “Keshinu ọphu i kwetaru ngabẹru nyee ngu nchì; je eria akpuru oshi ono, ya sụru ẹ b'ì rishi ono bẹ
Ya gudeekwa okfu ẹka ngu tọ alì onu.
Ìi-jeje ntakfuru;
temanu nggu esebuta iphe, ìi-ri.
Yọ buru ẹge ìi-nọduje eje iya ndono
gbururu jeye ẹge
ìi-nọ-bebe.”

¹⁸ “Alì a-wataru ngu ofushiru
ejo ẹgbudu; mẹ ogvu.
Yọ buru akpuru iphe, mịtaru l'ẹgu

a-bujeru ngu nri.

¹⁹ Ii-gbutaje ephuru phee
temanu nggu eria nri;
gbururu jeye teke ii-lata azu l'ali;
keshinu ophu o bu l'aja b'i shi;
yo buru aja b'i bu.
O bukwaphu l'aja ono;
be ii-laphu azu."

²⁰ To du iya bu; Adamu agwa nyee ya ono Ivu; ke l'oo-buru nne oha mgburumgburu.

²¹ Ojejoje, bu Nchileke abya eworu akpo anu mee ekwa webe Adamu yele nyee ya.

²² Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke asu: "Nta-a be madzu duwa l'o bu ayibedua; mbu l'o mawaru iphe, du mma; maru ophu, du eji. E ta ahakwa iya t'o wotafua akporu oshi, emeje t'a nodu ndzu ria; nodu ndzu ojejoje." ²³ To du ya bu; Ojejoje, bu Nchileke achifu iya le mgbabu Idenu; t'o je ejeje ozi l'ali, bu eke e shiru wota aja kpa ya. ²⁴ Yo chifutsulephu nwoke ono le mgbabu ono; bya eworu ojozi-imigwe, bu Cherobu dobe l'uzo enyanwu-ahata mgbabu ono; bya eworu ogu-mbeke, enwu oku; l'egbu ifu l'azu dobe t'o cheje uzo, e shi eje l'oshi-ndzu phu nche.

4

Kenu yele Ebelu

¹ Adamu yele nyee ya; mbu Ivu abya azee; yo tsuta ime; mua Kenu. Ivu asu: "Le Ojejoje yewaru iya aka; ya amua nwata nwoke." ² E metsua; yo bya amua Ebelu, bu nwunne Kenu.

Ebelu aburu onye akpa elu; Kenu aburu onye akpo okfu. ³ Yo be ujiku lanu; Kenu ahata iphe, o kotaru l'ali te ya je anu Ojejoje. ⁴ Ebeku akputa nwa odungu l'aturu iya gbua; bushia ya anu iya l'eke, o katsua oga ebà bya anu Ojejoje. Ebeku; me iphe, ono o nuru ono adu Ojejoje mma. ⁵ Obenu le Kenu; me iphe ophu o nuru b'o jikaru. Ya ndono; ehu eghulaha Kenu eghughu; yo swikobe.

⁶ Ojejoje asu Kenu: "?Bu ngunu kparu iphe ehu eghu ngu eghughu? ?Nanu ege o du b'i swikoberu? ⁷ O -buru l'i meru iphe, du mma; ?bu ngunu meru iphe ehu ta ga atsodu ngu ena. Obekwanu; o -buru l'e ti medu iphe, du mma; makwaru amaru l'ajo iphe vudokwa l'onu uzo ngu; l'eme te ya ripyabe ngu. Olobu; kakwa iya ike!"

⁸ To du iya bu; Kenu asu nwunne iya; mbu Ebeku t'ephe je l'egu. Ephe atugbua; shi rua; Kenu egude nwunne iya ono gbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asu Kenu: "?Nanu nwunne ngu Ebeku?"

Kenu asu iya le ya ta amakwa. Wo iya: "?Bu yebedua bu onye eche nwunne iya nche to?"

¹⁰ Ojejoje asu iya: "?Bu onye ziru ngu ome egbe iya owaa?" Wo iya: "Ngabekwa nchi! Mee nwunne ngu ono be no l'ali l'echiku iya le mkpu. ¹¹ Nta-a b'i buakwa onye, a turu onu. Ali ono, ghecharu onu; ngwa mee nwunne ngu ono a-tukwa ngu uchi. ¹² I -koo ali ono be to dukwa iphe, i meta iya. Ii-nodulephu agba oso ndzu; l'agha ngvudangvu le mgboko."

¹³ Kenu asu Ojejoje: "Ahuhu owaa, ihu iya owaa be karikwaru iya aka. ¹⁴ Ege ichifuwa iya l'ali-a ntanu te ya gbeshi ngu l'ifu; wata ogha ngvudangvu le mgbokoa; be iphe, bu onye -phuru iya nu e-gbukwa iya."

¹⁵ Ojejoje asu iya: "Le to dukwa ege ono. L'o -nweru onye gburu nggube Kenu be aa-gwatakwa onye obu ugwo iya ugbo esaa." Ojejoje abya emee Kenu iphe-ohubama;

k'ophu bụ l'ẹ-tọ dudu onye, phuru iya nụ e-je iya egbugbu. ¹⁶ Tọ dū iya bụ; Kenu eshi l'ẹke, Ojejoje nọ gbesi; je eburu lẹ Nọdu* l'uzo ẹnyanwu-ahata Ídenu.

Eri Kenu

¹⁷ Kenu yele nyee ya abya azẹe. Yọ tsuta ime; mụa Ínọku. Kenu bẹ nweru mkpukpu, ọokpu teke ono. Yo woru mkpukpu ono gụa nwatibe iya; mbụ Ínọku. ¹⁸ Ínọku abya amuta Iradu; Iradu abya amuta Mehujayelu; Mehujayelu abya amuta Metushelu; Metushelu abya amuta Lameku.

¹⁹ Lameku luru unwanyi labu. Onye lanu bu Ada; onye ophu aburu Zela. ²⁰ Ada abya amuta Jabelu. Jabelu ono bu iya bu nna ndu ebuje l'ulo-ekwa; l'akpa iphe-edobe. ²¹ Nwunne Jabelu bu Jubalu. Yebedua, bu Jubalu bu nna ndu akpoje ogumogu; l'aphu opu. ²² Ophube Zila bẹ mutaru nwata nwoke, epha iya bu Tubalu-Kenu. Yebedua bu onye gude ope; me igwe kpushia iphe, du iche l'iche, eegudeje eje ozi. Epha nwunne Tubalu-Kenu ke nwanyi bu Naama.

²³ Ya ndono; Lameku asu unyomu iya ono:

“Ada; nggu le Zela;
unu gebe nchi!
Unube unyomu Lameku;
unu loo eka le nchi!
Ya gbukwaru madzu;
ke l'o mekaru iya iphe.
O kwa nwokorobyia, meru;
ehu afua iya onya;
be ya gburu.

²⁴ O -buru le Kenu b'a gwataru
ugwo-ochi iya ugbo esaa;
be ke yebe Lameku
a-bukwaru ugbo ukporo
eto l'ugbo iri l'esaa!”

²⁵ Tọ dū iya bụ; Ádamu yele nyee ya abya azẹe ọdo. Yọ bya atsuta ime mụa nwata nwoke; gụa ya Setu; su: “Lẹ Nchileke nwaru iya nwata nwoke ọdo, a-nọdu ọzori Ébelu ono, Kenu gburu ono.” ²⁶ Setu abya amuta nwata nwoke; gụa ya Enoshi. Madzu eshiwaphu teke ono wata okpo-ku epha Ojejoje.

5

Eri Ádamu

¹ Owaa bu iphe, e deru le ke ndu eri Ádamu; me iphe, epe meshiru.

Teke Nchileke meru madzu b'o meru iya; yo du ege Nchileke du. ² O meru epe nwoke le nwanyi; bya agooru epe onu; kua epe “madzu.”

³ Ádamu anotsulephu ukporo afa isingu l'afa iri bya amuta nwata nwoke, dulephu ege o du. Yo woru iya gụa Setu. ⁴ A mutsua Setu; Ádamu abya anọ unu afa ebo. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsoke Setu. ⁵ Ádamu nọru unu afa ebo l'ukporo afa isingu l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

⁶ Setu anotsulephu ukporo afa ise l'afa ise bya amuta Enoshi. ⁷ Yọ mutsua Enoshi; bya anofua unu afa ebo l'afa esaa. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsoke Enoshi. ⁸ Setu nọru unu afa ebo l'ukporo afa ise l'afa iri l'ebo b'ọ nwuhuderu.

* 4:16 4:16 Iphe Nọdu bu bu o-gha-ngvudangvu.

⁹ Ènoshi anòtsulephu ùkporo afa èno l'afa iri bya amùta Kénanu. ¹⁰ Yò mùtsua Kénanu; bya anòfua ùnu afa èbo l'afa iri l'ise. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Kénanu. ¹¹ Ènoshi nòru ùnu afa èbo l'ùkporo afa ise l'afa ise b'ò nwùhuderu.

¹² Kénanu anòtsulephu ùkporo afa èto l'afa iri bya amùta Mahálalèlu. ¹³ Yò mùtsua Mahálalèlu; bya anòfua ùnu afa èbo l'ùkporo afa èbo. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Mahálalèlu. ¹⁴ Kénanu nòru ùnu afa èbo l'ùkporo afa ise l'afa iri b'ò nwùhuderu.

¹⁵ Mahálalèlu anòtsulephu ùkporo afa èto l'afa ise bya amùta Jaredi. ¹⁶ Yò mùtsua Jaredi; bya anòfua ùnu afa èbo l'ùkporo afa l'afa iri. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Jaredi. ¹⁷ Mahálalèlu nòru ùnu afa èbo l'ùkporo afa èno l'afa iri l'ise b'ò nwùhuderu.

¹⁸ Jaredi anòtsulephu ùkporo afa èsato l'afa èbo; bya amùta Ínòku. ¹⁹ Yò mùtsua Ínòku; bya anòfua ùnu afa èbo. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Ínòku. ²⁰ Jaredi nòru ùnu afa èbo l'ùkporo afa èsato l'afa èbo b'ò nwùhuderu.

²¹ Ínòku anòtsulephu ùkporo afa èto l'afa ise bya amùta Metúsela. ²² Yò mùtsua Metúsela yèle Nchileke abya ayia ayiyi ùkporo afa iri l'ise. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Metúsela. ²³ Mkpakò iphe Ínòku nòru bù ùkporo afa iri l'èsato l'afa ise. ²⁴ Ínòku bè yèle Nchileke yìru ayiyi. A nònyaa; ta phùhe iya; kèle Nchileke kutaru iya.

²⁵ Metúsela anòtsulephu ùkporo afa tete l'afa èsaa bya amùta Lamèku. ²⁶ Yò mùtsua Lamèku; bya anòfua ùnu afa l'ùkporo afa iri l'etete l'afa èbo. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Lamèku. ²⁷ Metúsela nòru ùnu afa èbo l'ùkporo afa èsato l'afa tete b'ò nwùhuderu.

²⁸ Lamèku anòtsulephu ùkporo afa tete l'afa èbo bya amùta nwata nwoke; ²⁹ gù ya Nówá; sù: "L'òo-dù èphe ike lè nsegbu-akanya-a, èphe ese l'alì-a, Ojejoje tùru ònu-a." ³⁰ Yò mùtsua Nówá; bya anòfua ùnu afa l'ùkporo afa tete l'afa iri l'ise. Ò mùshikwaruphu ùnwegirima unwoke; mè ùnwegirima ùnwanyi òdo tsoke Nówá.

³¹ Lamèku nòru ùnu afa l'ùkporo afa iri l'èsato l'afa iri l'èsaa b'ò nwùhuderu.

³² Nówá anòtsulephu ùnu afa l'ùkporo afa ise bya amùta Shemu; mè Hamu; mè Jafètu.

6

Ugbo Nówá

¹ Tò dù iya bù; ndiphe l'aka nshinu eje lè mgboko; aamùshi ùnwanyi l'eyeru èphe. ² Ùnwu Nchileke abya aphù l'ùnwanyi ono, ndiphe amùshitsua ono amagbaa mma; onyenònu eje alùtatsua onye òphu, dù iya mma. ³ Ojejoje asù: "Lè ya ta ahahèdu Ume yèbe Ojejoje t'ò nòdu madzù l'èhu mgbe-'agvù-agvù; kèle madzù bùlephu anù-èhu mmanu b'ò bù. Tsube nta-a bè iphe òo-noje bù ùkporo afa ishingu."

⁴ Teke ono bè ndu mkparawa, shi emeje iphe-kpaa* nòkwadua lè mgboko; nòdukwa iya rù kwaseru; teke ùnwu Nchileke wataru ojekfu ùnwanyi kè ndiphe; èphe amùshilahaaru èphe ùnwu. Ndu ono bù ndu ògbo-mkparawa, e shi maru amaru teke ndiche.

⁵ Ojejoje abya elee ènya; phù ège madzù dù-tabewa èji lè mgboko; l'iphe, èphe anòduje arì tekenteke bù ège èphe e-shi mee iphe, dù èji. ⁶ Yò bùru Ojejoje iphe-aphù lè ya meru madzù doke lè mgboko; yò tsua ya l'èhu nshinu. ⁷ Ojejoje asù:

* **6:4** 6:4 Ò bù ndu-a b'e ku Nefilimu. Èphe bù ùnwu Anaku, gbagbaaru ogologo; gbaa mkparawa; bùru ndu emeje iphe-kpaa. Nefilimu ta bùkwa èpha madzù; tò bù èpha mkpukpu.

“Lẹ ya e-melephu tẹ madzụ, ya meru dobe lẹ mgboko chihu. Madzụ a-chihu; anu achihu; iphe, bu iphe awu l'epho achihu; je akpaa lẹ nwenụ, ephe l'eli; ke l'ọ buwa iya iphe-aphu lẹ ya meru ephe.” ⁸ Obenu lẹ Nónwa bẹ tūbaru Ojejoje l'obu.

⁹ Owaa akọ ẹhu Nónwa:

Nónwa bu onye doberu ẹka ndoo; onye uta ẹ ta dudu l'ẹhu l'ogbo nk'iya. Yẹle Nchileke yiru ayiyi. ¹⁰ O mutaru unwegirima unwoke ẹto: Shemu; Hamu; mẹ Jafetu.

¹¹ Teke ono bẹ mgboko mebyishihuwaru l'anya Nchileke; yọ buru iphe-kpaa bẹ jiru ẹkemeke obule. ¹² Nchileke aphua ẹge mgboko rehubetaru; kele ndiphe metoshiwaru onwephe. ¹³ Tọ du iya bu: Nchileke asu Nónwa: “Lẹ ya abyaakwa tẹ ya bya ekpochafu ndiphe; ke l'iphe, jiru mgboko bulephu iphe-kpaa, shitaru ephebedua l'eka. Ya e-kpochafu ndiphe; mebyishia mgboko. ¹⁴ Oo ya bu; gude oshi gofa kua eze ugbo. Nggụ atụ-bushia ya mkpura mkpura; gude umu chia ya l'ime iya; mẹ l'azu iya. ¹⁵ Owaa ẹge ii-gude kua ya ndo-ọ: eze ugbo ono a-du ukporo nkwo-eka iri l'ise l'ogologo; usa iya adu ukporo nkwo-eka ẹbo lẹ nkwo-eka iri; eli iya adu ukporo nkwo-eka lẹ nkwo-eka iri. ¹⁶ Nggụ abya akụ-chia eli ugbo ono akụ-chi t'ọ gude nkwo-eka lanu ka l'eli. Ii-kụ ugbo ono t'ọ du mkpo-kfu ẹto; nggu eye ibo lẹ mgberemeku iya. ¹⁷ Ya e-gude utso bya lẹ mgboko bya erigbushikota iphe, bu iphe nọ ndzụ lẹ mkpuli igwe-a; mbu iphemiphe obule, e meru ememe, atụ ume. Iphemiphe obule, nọ lẹ mgboko a-buru kpurupyata. ¹⁸ Obenu lẹ nggubedua bẹ nggu l'iya a-gba ndzụ; nggu abahu l'ugbo ono; nggubedua; mẹ unwu ngu; mẹ nyee ngu; mẹ unyomu unwu ngu. ¹⁹ Nggụ abya afọ iphemiphe obule, nọ ndzụ ẹbo ẹbo; okee lẹ nyee; dobe ndzụ l'ẹke i nọ. ²⁰ Nwenụ, ephe l'eli a-du ẹbo ẹbo du l'udu iya l'udu iya byakfuta ngu; anegu-egbudu yele anu, awu l'epho adukwaphu ẹbo ẹbo byakfutakota ngu t'i dobe ephe ndzụ. ²¹ Nggụ abya afọ nri iche l'iche dobe t'ọ buru nri, unu l'ephe a-nodu eri.”

²² Nónwa abya emekota iphemiphe obule ono ẹge ono, Nchileke suru t'ọ mee ya ono.

7

Utso ono

¹ E meebe; Ojejoje asu Nónwa: “T'ọ bahu l'ugbo ono yele ndibe iya l'ephe ha; ke l'ọ buphu yebedua nwenkinyi iya bẹ ya phuru, bu onye doberu ẹka ndoo l'ogbo-wa.

² Fota anu, ẹ ta sodu nsọ ẹsaa ẹsaa: oke lẹ nyee. Nggụ afota anu, aaso nsọ ẹbo ẹbo: oke lẹ nyee. ³ Fota unwenu ẹsaa ẹsaa l'udu iya l'udu iya: okee lẹ nyee; k'ophu ọo-bya azufuta udu iya lẹ mgboko ọdo. ⁴ A -nolephu ujiku ẹsaa nta-a bẹ ya e-me tẹ mini chia lẹ mgboko ukporo abali ẹbo: eswe l'enyashi; gude rigbushikota iphemiphe obule, nọ ndzụ, ya meru dobe lẹ mgboko-a.”

⁵ Nónwa abya ajiko iphemiphe obule ono, Ojejoje suru t'ọ mee ono mekota.

⁶ Nónwa gbawaru unu afa l'ukporo afa iri teke utso ono byaru lẹ mgboko. ⁷ Nónwa yele unwu iya; mẹ nyee ya; mẹ unyomu unwu iya awuba l'ugbo ono; t'ephe gbalaaru utso ono. ⁸ Anu ẹbo ẹbo l'ophu ẹ ta sodu nsọ; mẹ ophu aaso nsọ; mẹ l'unwenu; mkpo iphemiphe obule, awu l'epho: ⁹ okee lẹ nyee byakfutakota Nónwa bya awuba l'ugbo ono ẹge ono, Nchileke ziru iya ono. ¹⁰ A notsulephu ujiku ẹsaa ono; utso abya eji mgboko.

¹¹ L'afa, kwe Nónwa unu afa l'ukporo afa iri; lẹ mboku, onwa k'ẹbo dulephu l'abali iri l'ẹsaa bẹ ogba-mini, notsua l'ime ime ali gbafushihuru; a guhashia iphe, bu onu-uzo mini k'akpamigwe. ¹² Igwe achia mini lẹ mgboko ukporo abali ẹbo: eswe l'enyashi.

¹³ Lẹ mboku ono gededede bẹ Nónwa yele unwu iya, bu iya bu Shemu; Hamu; mẹ Jafetu; mẹ nyee ya; mẹ unyomu unwu iya ono ephe ẹto jiko wuba l'ugbo ono. ¹⁴ Anegu-egbudu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mẹ elu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mẹ iphemiphe obule, bu iphe awu l'epho, dutsua l'udu iya l'udu iya; mẹ unwenu,

dutsua l'udu iya l'udu iya; mbu iphemiphe obule, furu ebà be tukoru tsoru ephe bahu l'ugbo ono. ¹⁵ Iphemiphe obule, e meru ememe, no ndzu du ebo ebo byakfuta Nowa; bya abahu l'ugbo ono. ¹⁶ Anu, wubakotaru l'ugbo ono bukotalephu okee le nyee iphemiphe obule, no ndzu; ege ono, Nchileke suru Nowa t'o du ono. E meebe; Ojejoje abya agu-chia ugbo ono gu-buru ephe ye l'ime iya.

¹⁷ Ukporo abali ebo be utso ono byakotaru le mgboko; mini ono l'aka nshinu akaka l'eje; ugbo ono l'ese atugbu. ¹⁸ Yo buru ege utso ono abya kulakula l'atugbu bu ege ugbo ono ese l'eli iya. ¹⁹ Utso ono byataberu; k'ophu bu l'o kpukotaru iphe, bu ugvu ha l'eli le mgboko. ²⁰ O byataberu; k'ophu bu l'o gude nkwo-eka iri l'ise kakota ugvu l'eli. ²¹ Iphemiphe obule, no ndzu le mgboko-a; be lakotaru l'iyi. Mbu unwenu; elu; anegu-egbudu; iphe, bu iphe no le mgboko; je akpaa le madzu be bukotaru kpurupyata. ²² Iphemiphe obule, no l'eli ali, gude imi atu ume anwushihukota. ²³ Iphemiphe obule no ndzu le mgboko agvu. Mbu madzu; me anu; iphemiphe obule, awu l'epho; me unwenu b'e mebyishikotaru le mgboko. Yo buru Nowa yele iphemiphe obule ono, ephe l'iya no l'ugbo ono wafuru.

²⁴ Utso ono doru le mgboko ukporo abali esaa l'abali iri.

8

Alala utso ono

¹ Obenu le Nchileke nyatarua Nowa; me unwu-anu-egu; me elu, ephe l'iya jiko nodu l'ugbo ono. Yo bya emee; pherephere awata ephephe le mgboko; mini ono awata alala. ² Nchileke abya eworu ogba-mini ime ali phu zu-chishia; woru onu-uzo mini k'akpamigwe phu gu-chishikwaaphu. Mini ono achibuhu; ³ watawaphu alala. A nolephu ukporo abali esaa l'abali iri; mini ono alawa nshinu. ⁴ Onwa k'esaa agbalephu abali iri l'esaa; ugbo ono eje je asuru l'ugvu Araratu. ⁵ Mini ono alakpelephu jeye l'onwa k'iri. Yo buru le mboku mbu l'onwa k'iri ono b'e beberu phua onungonu onungonu ugvu.

⁶ A nolephu ukporo abali ebo; Nowa abya aguhaa windo, o yeru l'ugbo ono; ⁷ bya ezifu ophegu. Yo je ephephelaha l'imeli: o -pheru jee; yo pheru laa; gbururu jeye teke mini ono tashihukotaru le mgboko. ⁸ Yo bya ezifu ndo t'o maru me mini ono; ?o tahukotawaru l'eli ali? ⁹ Obenu le ndo ono ta phudu eke, oo-beru; kele mini kpukwaduru mgboko ekpukpu. Ya ndono; yo lasha azu lakfube Nowa l'ugbo ono. Nowa amachia eka; nwuta ndo ono ye l'ime ugbo ono odo. ¹⁰ Yo bya anoo ujiku esaa; bya eshikwa l'ugbo ono zifu ndo ono odo. ¹¹ Ndo ono alatashia l'uřennyashi; takpuru mkpekwo oshi olivu ophungu l'onu. Nowa amaru le mini tahwaru le mgboko. ¹² Yo nokwaa ujiku esaa odo; bya ezifukwa ndo ono odo. Ndo ono ta latahe.

¹³ Yo be le mboku mbu l'onwa mbu l'afa, kwe Nowa unu afa l'ukporo afa iri l'afa lanu; mini ono atashihuwa l'ali. Nowa abya ewofu iphe, e gude kuchia ugbo ono; bya aphu le mini tashihuwaru le mgboko. ¹⁴ Yo rua l'onwa k'ebo gbaru ukporo abali l'abali esaa; ali akposhihukotawa nku.

¹⁵ Ya ndono; Nchileke asu Nowa: ¹⁶ "Unu lufuta l'ugbo ono; nggu le nyee ngu; me unwu ngu; ephe l'unyomu ephe. ¹⁷ Nggu achifuta iphemiphe obule, no ndzu, unu l'iya no l'eke ono: unwenu; me anu; mekpoo iphemiphe obule, awu l'epho; t'ephe bya azua azuzu zu-jia mgboko."

¹⁸ To du iya bu; Nowa abya alufuta yele unwu iya; me nyee ya; me l'unyomu unwu iya. ¹⁹ Anu ono l'o ha; me iphemiphe obule, awu l'epho; me unwenu kparamukpamu; mbu iphemiphe obule, ejephe ejephe le mgboko eshikota l'ugbo ono lufutakota l'udu iya l'udu iya.

²⁰ Nowa abya akpuru Ojejoje enya-ngweja; bya ahata anu yele unwenu ndu ophu e taa sodu nsu; gwoo ngweja-ukfuru l'eke ono. ²¹ Ojejoje anulephu mkpo iya; kfu

l'ime obu iya; sù: “Lẹ ya te egudehedu okfu ẹhu madzù tụa alì ọnu ọdo; kẹ l'iphe, madzù anọdujekpelephu arì l'obu iya shita lẹ nwata bụlephu ẹjo iphe. Ọphu ya te emebyishihedu iphemiphe ọbule, ya meru ememe, nọ ndzù ẹge-a ọdo.

22 “Jeye ẹge mgboko a-nọ-bebe;
 bẹ oge ọkobe iphe l'alì
 a-nọ;
 oge akpata iya anọdu.
 Oge oyi a-nọ;
 oge okpomọku anọdu.
 Udzu-mini anọ;
 winta* anọdu.
 Eswe a-nọ;
 ẹnyasi anọdukwapu;
 Ẹ to nwedu ọphu a-nọnyaa; tọo nọhe.”

9

Ndzù, Nchileke yẹle Nónwa gbaru

1 Nchileke abya agọoru Nónwa yẹle unwu iya ọnu; sù ẹphe: “Unu zua; zù-jishia mgboko. 2 Unwu anọ-ẹgu-ẹgbudu, nọkota lẹ mgboko; unwenu, ẹphe l'eli; iphemiphe ọbule, awù l'ẹpho; mẹ iphe bụ ẹma, bu lẹ mini bẹ biribiri unu e-gudeje; ẹphe atsùhu unu egvu. 3 Iphemiphe ọbule, nọ ndzù; l'eme ọkporo a-bukotaru unu nri. Ọ bụ ẹge ya nukotaru unu iphe, bụ oshi-ọmi bụ ẹge ya anọ unu iphemiphe ọbule.

4 “Ọlobu; unu ba atajẹkwa anọ; taa ndzù iya; bụ iya bụ mee ya. 5 Ya a-jikwa aji ishi unu. Iphe bụ anẹgu, gburu madzù bẹ ya a-jikwa aji ishi onye ono. Madzù -gburu madzù ibe iya bẹ ya a-jikwapu aji ishi onye ono.

6 “Iphe bu onye -gburu madzù
 kwaphù madzù e-gbu iya;
 kẹle Nchileke meru madzù;
 yọ dọ l'ọ bụ Nchileke.

7 A -bya l'unubẹdua;
 unu jaa àjàjà;
 ka ẹsua l'igwe;
 unu azua azuzu zù-jia mgboko.”

8 Ya ndono; Nchileke asù Nónwa yẹle unwu iya, ẹphe l'iya jiko nọdu l'ẹke ono: 9 “Nta-a bẹ unu l'iya agba ndzù; unubẹdua unu l'unwu unu ndu ọphu nọ l'ifu. 10 Ẹge ono bẹ yẹle iphe, bụ iphe nọ ndzù, unu l'iya shi jiko nọdu gbakwaruphu ndzù; mbù nwenu; elu; anẹgu-ẹgbudu; mẹ iphemiphe ọbule ono, unu l'iya jiko shi l'ugbo ono lufuta ono; mbù iphemiphe ọbule, nọ lẹ mgboko. 11 Unu l'iya gbaakwaru ndzù. E te egudehedu utso rigbushia iphe, bụ iphe, nọ ndzù ọdo. Ọphu o nwedu l'utso, e-mebiyishikwadua mgboko-a ọdo.”

12 Nchileke asù: “Ọwaa iphe, a-nọdu ekoshi ndzù ono, unu l'iya gbaru ono; mbù ndzù ono unu l'iya; mẹ iphe bụ iphe nọ ndzù; mẹ l'ogbo ọphu nọ l'ifu agba ono ndọ-ọ: 13 Ya wowaru evu-mini dobe l'akpamigwe. Ọ bụ evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzù ono yẹle mgboko mgburumgburu gbaru ono. 14 Teke igwe ruru eruru; -gbaa evu-mini ono; 15 ya anyata ndzù, unu l'iya gbaru; unubẹdua; mẹ iphe, bụ iphe, nọ ndzù l'udu iya l'udu iya. Mbù l'ẹ to nwehedu lẹ mini erigbushia iphe, nọ ndzù ọdo.

* 8:22 8:22 “Winta” bụ teke oyi akagejee atsùtsu l'alì mbeke. Ọbuje tsube l'ọnwà iri 'ẹ nanù; rua l'ọnwà k'ẹto l'afa kẹ mbeke. Iphe yẹ ya g'eyeru; bụ uguru. Ọ bụ l'uguru akpọhuje nkù; udzudzu atọko mgboko tụa. Obenu l'oge ke winta; bẹ mini anọduje achi; suno l'ada. Yoo meje ogude ọkpa; m'ọ bụ moto eswe l'uzo adù ẹhuka.

16 Iphe bụ teke evu-mini gbaru l'urukpu bę ya a-phụ iya; nyata ndzụ tutu yoyo ono, yebe Nchileke yele iphe, bụ iphe, nọ ndzụ l'udu iya l'udu iya le mgboko-a gbaru ono."

17 Nchileke asụ Nónwa: "Ọ bụ evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yele iphemiphe ọbule, nọ ndzụ le mgboko-a gbaru ono."

Ụnwu Nónwa

18 Ụnwu Nónwa, shi l'ugbo ono lufuta bụ Shemu; Hamu; me Jafetu. Yọ buru Hamu bę muru Kénanu. 19 Ọ bụ shita l'eka unwu Nónwa; ephe unwoke eto bę madzụ shi dzuru mgboko kparamu.

20 Nónwa, bụ onye akoje okfu, bụ iya bụ onye odungu, vuru ụzo wata oko mgbo vayinu. 21 Yo be ujiku lanu; yọ ngua mee, shi l'akpuru vayinu ono. Mee ono egude iya; k'ophu o wefuru iphe; gbaru ọtu je adaburu l'ulo-ekwà iya. 22 Hamu, bụ nna Kénanu aphua nna iya l'eke ọ gba ọtu; je ekfuaru iya unwunne iya ephe ẹbo l'etezi. 23 Shemu; me Jafetu achita ekwa kobetsua onwephe l'ukuvu; kpoo l'azu l'azu je aphukpua ya nna ephe ono. Ephe eworu ifu ghaa l'ibiyia odo t'ephe ba phụ nna ephe l'eke ọ gba ọtu.

24 Mee ono ephohulephu Nónwa l'enya; yọ bya anua iphe ono, mbuhu-ime iya meru iya ono. 25 Yọ sụ:

"Kénanu buakwa onye
a turu onu.
Oo-buru ohu laaru ohu
l'eke unwunne iya phę nọ."

26 Yọ sukwapu:

"T'e tua Ojejeje, bụ
Nchileke ke Shemu epha!
Tę Kénanu bukwaru
ohu Shemu!

27 Tę Nchileke mekwaa tę

Jafetu jaa ajaja!
Tę Jafetu buru
l'ulo-ekwà Shemu;
Kénanu aburu ohu iya!"

28 L'utso ono byatsuaru ono bę Nónwa nọru ukporo afa iri l'esaa l'afa iri. 29 Mkpako afa, Nónwa nọru bụ unu afa ẹbo l'ukporo afa esaa l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

10

Eri unwu Nónwa

1 Ọwaa eri unwu Nónwa, bụ iya bụ Shemu; Hamu; me Jafetu, bụ ndu ephe mushiru l'utso ono latsuaru.

Eri Jafetu

2 Ụnwu Jafetu bụ Goma; Magoogu; Madayi; Javanu; Tubalu; Mésheku; me Tirasu.

3 Ụnwu ke Goma bụ Ashukenazu; Rifatu; me Togarama.

4 Ụnwu ke Javanu bụ ndu Elisha; ndu Tashishi; ndu Kítimu; me ndu Ródu.

5 Ndu ono bụ ndu eri Jafetu. Yọ buru l'ephe; bę iphe bụ oha ndu eli-alị; me ndu butua l'ikfuli shiru jakashia. Ndu nonu enwetsuaru okè-alị nk'ephe; nweru okfu-alị nk'ephe; nwekwaruphu ikfu nk'ephe.

Eri Hamu

6 Ụnwu ke Hamu bụ Kúshi; Íjiputu; Putu; me Kénanu.

7 Ụnwu ke Kúshi bụ Séba; Havila; Sabúta; me Réma yele Sabuteka.

Ụnwu ke Réma bụ Sheba; me Dedanu.

⁸ Kúshi bú iya mǔru Nimuròdu, bú onye ódungu, byaru bya abúru oke mkparawa lẹ mgboko. ⁹ Nimuròdu bẹ Ojejoje meru; yọ búru onye achi nta nshinu. Ó bú iya kparu iphe aanòduje anma iya l'ètu; sù: "L'onye owaa dù l'ò bú Nimuròdu, Ojejoje meru; yọ búru iya ka lẹ kẹ òchi nta." ¹⁰ Èke alì-eze iya byidoru bú lẹ Babelu; Èreku; Akadu; mẹ Kalune. Èke ono nòkota l'alì Shìna. ¹¹ Yo shi l'èke ono jaa jarua Asiriya, bú èke ó nọ meta mkpukpu Nínive; Rehobotu-Iye; Kala; ¹² mẹ Resenu. Resenu ono nọ lẹ mgbaku Nínive yẹle Kala, bú iya bú oke mkpukpu ono.

¹³ Íjiputu bú iya bú nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutu; ¹⁴ ndu Paturòsu; ndu Kafuto; mẹ ndu Kasuluhu. Ndu Kasuluhu bú ephe metaru ndu Filisutayinu.

¹⁵ Kénanu bú yẹbedua mǔru Sayidonu. Yọ búru Sayidonu ono bú okpara iya. Ó búkwaphu Kénanu bú nna ndu Hetu; ¹⁶ ndu Jebusu; ndu Amòru; ndu Gigashi; ¹⁷ ndu Hevu; ndu Aruka; ndu Sinu; ¹⁸ ndu Avadu; ndu Zéma; mẹ ndu Hámatu.

A nonyaa; ikfu ndu Kénanu abya ajakashia. ¹⁹ Ókè-alì ndu Kénanu shi lẹ Sayidonu nọ jeye e gude ala Géra; mbú jerua Gáza. O shikwaphu lẹ Gáza nọ jeye e gude ala Sódomu; Gómóra; Adama; mẹ Zeboyimu; mbú jeyewaru lẹ Lasha.

²⁰ Ono bú unwu Hamu ndono; mẹ ikfu, ephe shitsua; okfu-alì ephe; mkpukpu ephe; mẹ mba ephe l'iche l'iche.

Eri Shemu

²¹ Shemu mǔshikwaruphu unwegirima unwoke. Nwunne Jafetu k'ogurennya bú Shemu. Yọ búru Shemu bú ochechoroche unwu Eba l'ephe ha.

²² Unwu Shemu bú Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; mẹ Áramu.

²³ Unwu kẹ Áramu bú Uzu; Hulu; Geta; mǔfua Mashu.

²⁴ Afakusadu bú yẹbedua mǔru Shela. Shela amụa Eba.

²⁵ Eba mǔtaru unwoke labú. Onye lanú b'ò gǔru Pẹlegu;* kẹ l'a mǔru iya teke ndu mgboko kekashihuru. Nwunne kẹ Pẹlegu ono bú Jókutanu.

²⁶ Jókutanu bú yẹbedua mǔru Alumodadu; Shẹlefu; Hazamaveti; Jera; ²⁷ Hadoramu; Uzalú; Dikila; ²⁸ Obalu; Abímẹlu; Sheba; ²⁹ Ofi; Havila; mǔfua Jobabu. Ephe l'ephe ha búkota unwu Jókutanu.

³⁰ Ephe buru tsube lẹ Méshe jerua e gude ala Sefa laa l'oha, bu l'ugvu, nọ l'uzo enyanwu-ahata.

³¹ Yọ búru unwu Shemu ndono; l'ikfu l'ikfu; okfu-alì ephe; alì ephe; mẹ mba ephe l'iche l'iche.

³² Ndu ono l'ephe ha búkota eri unwu Nówa; l'ẹge ephe, shi fòkashia bútsuaru ikfu; shikwaphu ẹge ono ghòtsua mba iche l'iche. Ó bú ephebedua bẹ bakashihuru nù; ghọo mbakeshi; dzuru mgboko l'utso ono byatsuaru.

11

Origodo ọlo-eli Babelu

¹ Ndiphe gbaa mgburumgburu bú okfu-alì lanú bẹ ephe shi ekfu; olu ephe aburu nanu. ² Ya ndono; yo be teke ndiphe tǔgburu ọzo enyanwu-ahata; je aphua èke alì daburu swanmangu l'alì Shìna; ephe eje ebukobe l'èke ono.

³ Ephe asu onwephe: "Unu bya t'ayi yọ ẹja hua ya l'oku hu-ghee ya ahụ-ghe." Yọ búru ẹja ono, ephe yòshiru ayoyo ono bẹ nọ ọzori mkpuma. Ephe abya egude korota nyia ya ọzori epoto. ⁴ Ephe asu: "Unu bya t'ayi metaru onwayi mkpukpu; t'ayi kpua origodo ọlo-eli, e-je etsukfuru l'igwe. Oo ya bú; ayi aburu ndu aa-maru ephe ayi; k'ophu ayi ta agbakashihudu dzuru mgboko."

* 10:25 10:25 Iphe, "Pẹlegu" bú bú "ekekashi."

⁵ Tọ du iya bu; Ojejoje abya enyizita tẹ ya phu mkpukpu ono yẹle origodo ulo-eli ono, unwu eliphe akpu ono. ⁶ Yọ bya asu: “Ndu-a bukwa ndu lanu; l'ekfukota okfu-alì lanu; bya awata ome iphe-a. E to nwekwa iphe, ephe chiru idzu ememe, ephe e-te meghedu. ⁷ Unu t'ayi nyizita je akpaka okfu ephe; t'ẹ b'ọ duhe onye a-nodu anukwadu iphe ibe iya ekfu.”

⁸ To du iya bu; Ojejoje abya achikashia ephe; ephe edzuru mgboko; paru okpu mkpukpu ono haa. ⁹ O bu iya kparu iphe e gude kua eke ono Babelu; ke l'ọ bu l'ẹke ono be Ojejoje gbaghashiru unwu eliphe okfu; shi l'ẹke ono chikashia ephe; ephe edzuru mgboko.

Tsube l'oge ke Shemu rua l'oge ke Ébiramu

¹⁰ Owaa eri Shemu:

A noleruphu afa ẹbo l'utso ono byatsuaru le Shemu nowaru ukporo afa ise; Shemu abya amua Afakusadu. ¹¹ Yọ mutsua Afakusadu; bya anofua unu afa l'ukporo afa ise. O mushikwaruphu unwegirima unwoke ọdo; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Afakusadu.

¹² Afakusadu abya anoo ukporo afa l'afa iri ise; bya amua Shela. ¹³ Yọ mutsua Shela; bya anofua unu afa l'afa ẹto. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Shela.

¹⁴ Shela abya anoo ukporo afa l'afa iri; bya amua Eba. ¹⁵ Yọ mutsua Eba; bya anofua unu afa l'afa ẹto. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Eba.

¹⁶ Eba abya anoo ukporo afa l'afa iri l'eno; bya amua Pélegu. ¹⁷ Yọ mutsua Pélegu; bya anofua unu afa l'ukporo afa l'afa iri. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Pélegu.

¹⁸ Pélegu abya anoo ukporo afa l'afa iri; bya amua Rewu. ¹⁹ Yọ mutsua Rewu; bya anofua ukporo afa iri l'afa tete. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Rewu.

²⁰ Rewu abya anoo ukporo afa l'afa iri l'ẹbo; bya amua Sérugu. ²¹ Yọ mutsua Sérugu; bya anofua ukporo afa iri l'afa ẹsaa. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Sérugu.

²² Sérugu abya anoo ukporo afa l'afa iri; bya amua Nahọ. ²³ Yọ mutsua Nahọ; bya anofua ukporo afa iri. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Nahọ.

²⁴ Nahọ abya anoo ukporo afa l'afa tete; bya amua Téra. ²⁵ Yọ mutsua Téra; bya anofua ukporo afa ise l'afa iri le tete. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsobe Téra.

²⁶ Téra abya anoo ukporo afa ẹto l'afa iri; bya amua Ébiramu; Nahọ; me Háranu.

²⁷ Owaa eri Téra:

Téra bu iya muru Ébiramu; Nahọ; me Háranu. Háranu bu iya muru Lótu. ²⁸ Háranu be nwuhuru nu le Úru l'alì Kalúdiya, bu eke a muru iya teke nna iya; mbu Téra nokwaduru ndzu. ²⁹ Ébiramu yele Nahọ abya ajiko lua nwanyi. Epha nyee Ébiramu bu Seráyi; epha nyee ke Nahọ aburu Milika. Onye muru Milika bu Háranu. Yọ bukwaruphu Háranu ono muru Isuka. ³⁰ Ophu Seráyi amutadu nwa; ke l'ẹ tọ tsudu ime.

³¹ Ya ndono; Téra eduta nwatibe iya, bu Ébiramu; dutakwaphu Lótu, bu nwanwa iya. Lótu ono bu nwatibe Háranu. O dutakwaruphu Seráyi, bu nyee-nwa iya; mbu nyee Ébiramu. Ephe ajiko shi le Úru le Kalúdiya jeshia Kénanu. Obenu l'ephe ruru Háranu bukwarduaruphu l'ẹke ono.

³² Téra anolephu ukporo afa iri l'afa ise; nwuhu le Háranu.

12

Nchileke eku Ébiramu

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Ébiramu: “T’ọ haa mkpụkpụ iya; haa ndibe ẹphe; haa ndu ufu ẹphe; lashia alị, yẹbe Ojejoje e-koshi iya.

² “Ya e-me ngu;
nggu aburu mba,
ha nshinu.
Ya a-gọru ngu ọnu;
mee t’ẹpha ngu dee ude.
Nnggu aburu ọnu-oma nụ ndu ọdo.

³ Ndu gọru ngu ọnu;
bẹ ya a-gọru ọnu.
Ndu tųru ngu ọnu;
bẹ ya a-tų ọnu.
Ya e-gude okfu ẹhu ngu gọoru
ndiphe mgburumgburu ọnu.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu atụgbua ẹge Ojejoje kfuru iya. Lọtu etsoru iya. Teke ono, Ébiramu shi Háranu tųgbua ono b’ọ nọwaru ụkporo afa ẹto l’afa iri l’ise. ⁵ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu achiko ẹku, ẹphe kpataru l’ọ ha gwota; duta nyee ya, bụ Seráyi; duta Lọtu, bụ nwa nwunne iya; mẹ ndu, ẹphe shi lẹ Háranu gude. Ẹphe atụgbua; yọ bụru ẹphe ọla alị Kénanu. Ẹphe ejee jeye ẹphe ejerua ẹke ono.

⁶ Ébiramu phẹ etsoru alị ono kwaseru gbururu jeye; ẹphe erua ẹke eze oshi More gvuru lẹ mgboro Shékemu. Teke ono bẹ ndu Kénanu bukwadu l’alị ono. ⁷ Ojejoje abyakfuta Ébiramu bya asụ iya: “Ọ kwa eri ngu bẹ ya a-nụkota alị-a.” Ébiramu abya akpọaru Ojejoje, ono byakfutaru iya nụ ono ẹnya-ngweja l’ẹke ono.

⁸ Ébiramu phẹ eshi l’ẹke ono tųgbua kwaseru ụzo ẹnyanwu-ahata ugvu Bételu; je atụa ụlo-ékwa ẹphe l’ụzo ẹnyanwu-arịba Bételu; l’ibya kẹ ẹnyanwu-ahata Eyayi. Ébiramu erua ẹke ono bya akpọaru Ojejoje ẹnya-ngweja; nọdu l’ẹke ono kpọ-kua ya. ⁹ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu atụgbua chebe ifu l’ụzo echi-ẹgu ọhuda.

Ébiramu bu lẹ Íjiputu

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; ẹjo-ẹgu awata ememe l’alị ono; Ébiramu phẹ alashia Íjiputu t’ẹphe je ebutota; kẹ l’ẹgu ono ajawa madzụ agba l’ẹke ono. ¹¹ Ẹphe abahudelephu Íjiputu; Ébiramu asụ nyee ya, bụ Seráyi: “Ya makwarua l’i bụ nwanyi, manụkaru mma. ¹² Ndu Íjiputu -phua ngu bẹ ẹphe a-sụkwa l’i bụ nyee ya. Ẹphe eshi ẹge ono woru iya gbua; haa ngu t’i nọdu. ¹³ Sujekwa lẹ nnggu l’iya bụ nwunne; k’ọphu ẹphe e-gude okfu ẹhu ngu meeru iya ọhuma; nnggu eshikwaphu ẹge ono mee t’ishi iya kpọ-kfuru.”

¹⁴ Ébiramu phẹ abya erua Íjiputu; ndu Íjiputu apha lẹ Seráyi bụ nwanyi, manụkaru mma. ¹⁵ Ndu bụ ishi l’ọchichi Fero aphalephu Seráyi; je atụaru Fero ọnu iya. A bya eduta iya lashia kẹ Fero. ¹⁶ Fero egude okfu ẹhu Seráyi meeru Ébiramu ọhuma: kpẹe ya aturu; kpẹe ya eswi; kpẹkwaa ya phụ nkakfu-igara: oke lẹ nyee; bya eduru unwoke yẹle unwanyi, a-nọdu ejeru iya ozi nụ iya. Ọ kpẹkwaru iya phụ inya-ivu.

¹⁷ Obenu lẹ Ojejoje byaru bya alọru ẹjo iphe-ememe tų Fero yẹle ndibe iya; okfu l’o dutaru nyee Ébiramu, bụ Seráyi. ¹⁸ Ya ndono; Fero abya ekua Ébiramu; sụ iya: “?Nanụ ẹge ọ dụ b’i meru iya egbe iya ọwaa? ?Bụ ngunu b’ẹ tị kaduru iya l’ọo nyee ngu? ¹⁹ ?Nanụ ẹge ọ dụ b’i sụru l’ọo nwunne ngu nwanyi; nnggu ahaa; ya eduta iya

tę ya je alęya ya? Ọwaa nyee ngu! Duta iya tųgbua!" ²⁰ Fero atęya iwu tę ndu ozi iya chifu Ębiramu. Ęphe abya achifu yele nyee ya; mę iphemiphe ọbule, o nweru.

13

Ębiramu yele Lótu ebukahu

¹ Ya ndono; Ębiramu yele nyee ya eshi le Ịjiputu chęta iphemiphe ọbule, ęphe nweru; yọ buru ęphe ọla echi-ęgu ọhuda. Lótu etsoru ęphe. ² Teke ono be Ębiramu buwa eze madzų l'elu; mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo.

³ Ęphe eshi l'echi-ęgu ọhuda ono kwasęru: ęphe -shi l'ibyiya ọwaa; ęphe alųfu l'ibyiya ọphu jeye ęphe ejerua Bętelu l'ęke ono, ọ kpọbejehawaru ọlo-ękwà iya le mgbaku Bętelu yele Eyayi ono. ⁴ Ọ bu l'ęke ono be Ębiramu vuru ọzo kpųa ęnya-ngweja. Yọ nọdu l'ęke ono kpọ-kua Ojejoje.

⁵ Ya ndono; Lótu-wa yele Ębiramu yi-wa be nwekwaruphu aturu l'igwe; mę eswi; mę ọlo-ękwà. ⁶ Yo mee; alį ono te dzuhe ęphe ębo; ke l'elu ęphe hatabe l'uru; k'ọphu bu l'ęphe ta anọkota-ghehedu l'ękalanu. ⁷ Ya ndono; okfu awata ọdaru ndu echeru Ębiramu elu; ęphe le ndu ọphu echeru Lótu nk'iya. Teke ono be ndu Kęnanu ęphe le ndu Pęrezu shikwaphu buru l'alį ono. ⁸ A nọnyaa; Ębiramu asų Lótu: "T'okfu ba adashınuru nggu l'iya; ọphu ọ daru ndu echeru ngu aturu yele ndu echeru yebedua nk'iya; ke le nggu l'iya bukwa ndu ọnu-ọlo lanų. ⁹ ?Tọ budu alį daburu ngu ęge-a l'ifu. T'ayi nọkahunu anọkahu; t'ayi be akwọkfuhenuru l'ękalanu ęge-a. Hatakpelephu ękiya ọphu ị-la je eburu. Ọ -buru l'ị-la l'ęka-ibyiya; yebedua alaa l'ęka-utara. Teke bu l'ị laru l'ęka-utara; yebedua alaa l'ęka-ibyiya."

¹⁰ Lótu apalia ęnya bya aphų l'ọkpa-ugvu Jódanu, nọru je kpaa le Zówa be mini nọkota ọhuma. Yọ dųlephu l'ọbu mgbabu Ojejoje; dųkwaphu l'ọbu alį Ịjiputu. Teke ono be Ojejoje te emebyidua Sódomu mę Gómóra. ¹¹ Tọ du iya bu; Lótu egude ęka iya hata ọkpa ugvu Jódanu kpamukpamu; bya egwota lashia ọzo ęnyanwu-ahata. Yọ buru iya bu le yele Ębiramu ebukahu: ¹² Ębiramu eburu l'alį Kęnanu; Lótu eje eburu le mkpųkpu lanų le mkpųkpu, nọtsua l'ọkpa ugvu ono; woru ọlo-ękwà iya kpọbe le mgboro Sódomu. ¹³ Ndu Sódomu bu ndu, teru iphe, dų ęji ote uswe; buru ndu menukaru ęjo iphe l'ęke Ojejoje nọ.

¹⁴ Ya ndono; Lótu alųfutsulephu; Ojejoje asų Ębiramu: "Palia ęnya lee l'ọzo isheli; mę l'ọzo ọhuda; mę l'ọzo ęnyanwu-ahata; mę l'ọzo ęnyanwu-arịba. ¹⁵ Alį ono, ị phųru ono be yebe Ojejoje a-nųkota nggu l'awa ngu t'unu nweru jeye le tutu yoyo. ¹⁶ Ya e-me awa ngu t'ęphe ha l'igwe l'ọ bu ęja, nọ l'alį; k'ọphu bu l'ọo onye dųru ike gųta ęja, nọ l'alį be a-dų ike gųta awa ngu. ¹⁷ Gbeshi; tsophekota alį ono maru ęge ogologo iya ha; nggu amakwaruphu ęge ęsa iya ha; kele ya a-nųkota ngu iya."

¹⁸ Tọ du iya bu; Ębiramu ekwe bya afọta ọlo-ękwà nk'iya tųgbua je eburu l'iku ọswa Mamure l'iku Hęburonu. Yọ nọdu l'ęke ono kpųaru Ojejoje ęnya-ngweja.

14

Ębiramu adzọ Lótu

¹ Yọ buru teke ono be Amurafelu, bu eze ndu Shına; chętaru ndu eze ndu ọdo; ęphe ejeshia ọgu. Ndu eze ndu ọphu bu Ariyoku, bu eze ndu Elasa; Kedolawoma, bu eze ndu Ęlamu; mę Tidalu, bu eze ndu Goyimu. ² Ndu ęphe jeru je etso ọgu bu: Bera, bu eze ndu Sódomu; Bisha, bu eze ndu Gómóra; Shinabu, bu eze ndu Adama; Sheméba, bu eze ndu Zeboyimu; ọwaa eze ndu Bęla, bukwa iya phų be eekuje Zówa. ³ Ndu eze k'ikperazu-wa abya edzukoo chęta ndibe ęphe jeshia ọgu le nsųda Sidimu, bu iya

megeeru bụru Eze Ẹnyimu Ụnú. ⁴ Iphe, kparu ọgu ono bụ l'ẹphe nọru Kedolawoma l'ẹka afa iri l'ẹbo. Yo be l'afa k'iri l'ẹto ya; ẹphe ekwefu ikè l'ẹphe ta nọhedu ẹphe l'ẹka.

⁵ Yo rua l'afa k'iri l'ẹno; Kedolawoma yẹle ndu eze ono, wụ-kfutaru iya nụ ono eje anọdu lẹ Ashiterotu Kanayimu lụ-gbua ndu Réfa; nọdu lẹ Hamu lụ-gbua ndu Zuzu; je anọdukwapu lẹ Shave Kiriyaatayimu lụ-gbua ndu Emimu. ⁶ Ẹphe abya eje anọdu l'alị ugwu Séyi lụ-gbua ndu Họru; lụa ẹphe je akpaa lẹ Ẹlu-Paranu, nọ l'iku echi-ẹgu. ⁷ Ẹphe alatashia azụ bya eje anọdu lẹ Ẹnu-Mishupatu, bụ iya bụ Kadéshi; lütakota alị ndu Amaleku kpamukpamu; bya emekputa ndu Amọru, bu lẹ Hazazonu Táma.

⁸ Tọ dọ iya bụ; eze ndu Sódomu; eze ndu Gómóra; eze ndu Adama; eze ndu Zeboyimu; męfua eze ndu Béla, bụ iya bụ Zówa; awufuta bya eje akwaa k'ọgu lẹ nsụda Sidimu. ⁹ Ndu ẹphe kwabẹru aburu Kedolawoma, bụ eze ndu Élamu; Tidalu, bụ eze ndu Goyimu; Amurafelu, bụ eze ndu Shina; ọwaa Ariyoku, bụ eze ndu Elasa. Ẹphe adu ndu eze ẹno l'etso ndu eze ise ọgu. ¹⁰ Nsụda Sidimu ono bẹ iduma iduma, ẹpoto korota hatsua nshinu. Yo be teke ndu eze Sódomu mę Gómóra ono; ẹphe lẹ ndibe ẹphe jederu t'ẹphe gbalaa; ụphodu ẹphe adalashihu l'iduma ono. Ndu ọphu phọduru nụ agbaru laa l'ugwu ugwu je anọdu. ¹¹ Ndu eze ẹno ono abya ajiko ẹku ndu Sódomu mę kẹ ndu Gómóra; mę nri ẹphe gwoo tųgbua. ¹² Ẹphe kpütakwaruphu Lótu, bụ nwa nwunne Ébiramu; gwoo ẹku iya; keshinu ọphu o bu lẹ Sódomu.

¹³ Onye lanu lẹ ndu ono, gbalaru nụ ono; abya ekfuaru iya Ébiramu, bụ onye Híburu. Ébiramu bu lẹ mgboro eze ọswa Mamure. Mamure bukwanu onye Amọru; bụru nwunne Ẹshukolu mę Ana. Ndu ono bẹ ẹphe lẹ Ébiramu tųgbaru bụru nanu. ¹⁴ Ébiramu anulephu lẹ nwa nwunne iya b'a kpütaru l'ọgu; yo kua ụkporo unwoke iri l'ise l'unwoke iri l'ẹsato, a mụshiru lẹ nk'iya, bukwaruphu ndu e ziru ẹge aaluje ọgu; ẹphe achipyabe ẹphe; gbakfu ẹphe lẹ Dánu. ¹⁵ Yo rua l'enyashi; Ébiramu abya ekekashia unwoke ono ẹge ẹphe e-shi tso ndu ono ọgu. Ndu kẹ Ébiramu ono alua ẹphe; chia ẹphe gbururu jeye ẹphe agbarua Hoba, bụ isheli Damásukosu. ¹⁶ Yo nakota ẹphe ivu ono, ẹphe gworu ono; bya edulata Lótu, bụ nwa nwunne iya yẹle ẹku kẹ yẹbe Lótu; mę unwanyi; męwaru ndu ọdo, ẹphe kpütaru.

¹⁷ Ébiramu alu-gbutsua Kedolawoma yẹle ndu eze ono, tso iya nụ ono bya alatashia; eze ndu Sódomu abya iya ndzuta lẹ Nsụda Shave, bukwa iya phụ bẹ eekuje Nsụda Eze.

¹⁸ Tọ dọ iya bụ; Melikizedeku, bụ eze ndu Salemu egude buredi; mę mę byakfuta ẹphe. Melikizedeku ono bụ onye achijeru Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakota-Nu ẹja. ¹⁹ Yo bya agooru Ébiramu ọnu; sụ iya:

“Tẹ Nchileke, bụ
 Ọkaribe-Kakota-Nu
 ọru ọnu-ọma nụ nggube Ébiramu;
 Mbụ Nchileke ọphu
 bụ iya meru igwe
 bya emee mgboko.

²⁰ T'e tua Nchileke, bụ
 Ọkaribe-Kakota-Nu ẹpha;
 Mbụ onye ono, woru ndu
 ọhogu ngu ye ngu l'ẹka ono!”

Ébiramu eworu iphemiphe ọbule ono, ọ lütaru l'ọgu ono kee ụzo iri; gworu ụzo lanu nụ iya. ²¹ Eze Sódomu asụ Ébiramu t'ọ haaru iya ndu ọphu bụ madzụ; gwotawaru ọphu bụ ivu nworu.

²² Ébiramu asụ eze ndu Sódomu: “Ya riakwaru Ojejoje angụ; mbụ Nchileke, bu Ọkaribe-Kakọta-Nụ; onye meru igwe bya emee mgboko; ²³ l'ẹ tọ dudu iphe, shi ngu l'ẹka ya a-nata; mbụ m'ọo eri owu; m'ọ kwanu eri akpọkpa; t'ẹ b'ọ dū teke ịi-sụ l'ọo nggu meru yẹbe Ébiramu; ya abaa eze. ²⁴ Ẹ tọ dukwa iphe, ya anata; gbahaa ọphu ndu ẹphe l'iya yi riwaru eriri; mẹ òkè ọphu ruberu Ana yẹle Ẹshukolu; mẹ Mamure. Tẹ ndu onanu hata òkè-iphe ẹphe.”

15

Ọgba-Ndzu Nchileke yẹle Ébiramu

¹ E mebetsua; Ébiramu abya apha àphù. L'àphù ono; bẹ Ojejoje sụru iya: “Ébiramu; ba atsukwa egvu.

Ọ bụ yẹbe Ojejoje bụ
onye egbochitaje ngu nụ;
bụru iya bụ obunggo ngu, ha nshinu.”

² Ébiramu asụ iya: “Nnajiufu, bụ Ojejoje; ?bụ ngunu bẹ ịi-nụ iya, ka nwa-a, ya ta mụtadu-a? ?Tọ bụdu Eliyéza-a, bụ onye Damásukosu-a e-mekochaa ria ẹku iya?”

³ Ébiramu asukwaphu: “Keshinu ẹ tị nudu iya nwa; bunu l'ọo ohu ono, a mụru l'ufu iya ono e-mekochaa ria iphe iya.”

⁴ Ojejoje asụ iya: “L'ẹ tọkwa onye ono e-ri iphe ngu. Onye e-ri iphe ngu kwa nwata nwoke ọphu shi nggubedua l'ẹhu gèdegede.” ⁵ Yọ bya eduta iya lufu etezi; sụ iya: “T'ọ palia ẹnya lee l'akpamigwe; yọ gụa mkpọ-kpodo, nọ iya nụ ọgu; m'ọ -bụru l'ọo-dū ike gụkota iya.” Sụ iya: “Ono bụ ẹge awa iya a-ha.”

⁶ Ébiramu ekweta iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yọ gụaru iya ẹya l'odobé-ẹka-ndo.

⁷ Ojejoje asukwa iya phụ: “Ọo yẹbe Ojejoje bẹ shi lẹ Úru l'alị Kalúdiya dufuta ngu tẹ ya bya anụ ngu alị-a t'ọ bụru nke ngu.”

⁸ Ébiramu asụ iya: “Nnajiufu, bụ Ojejoje; ?nanụ ẹge ya e-shi maru l'alị ono a-bụ nk'iya?”

⁹ Ojejoje asụ iya: “Kpụtaru iya ada eswi; mẹ ada egwu; mẹ ebyila, gbatsuaru afa ẹto ẹto; nggu eyekwa iya phụ ndo; ọwaa kparakobe.”

¹⁰ Ébiramu ajiko iphe ono wotaru iya; bya atukota iya ibè. Yọ bya eworu ibè iya ono doo; k'ọphu o chegbatsuaru onwiya ifu. Ndu ọphu bụ unwenu b'ẹ tọ tudu ibè. Ọ haru ẹphe ẹge ono. ¹¹ Yo be teke unwenu, erije anụ byaru t'ọ bya avukaa anụ ono; Ébiramu achikashia ya.

¹² Ẹnyanwu anyihudelephu; oke mgbenya abya avota Ébiramu. Ọchi, dū egvu abya agbaa l'ẹke ono; k'ọphu bụ l'egvu iya gbe bya egude iya. ¹³ Ojejoje asụ iya: “T'ọ doo ngu ẹnya ọhuma l'eri ngu e-mekochaa bụru mbyamumbya l'alị, ẹ tabudu nk'ẹphe. Ee-me ẹphe ohu; kpaa ẹphe ẹhu l'ẹke ono unu afa. ¹⁴ Obenu l'ọha ono, ẹphe e-jeru ozi l'ọ bụ ohu ono bẹ ya a-nụ apha. E -megelephu bẹ ẹphe e-vu ẹku, ha nshinu lata. ¹⁵ A -bya lẹ nggubedua; ịi-ka nka; laa l'oge nka-ezekuna nke ngu l'ẹhu-gudangu. ¹⁶ O -rua l'ogbo k'eno bẹ eri ngu a-lata azụ l'ẹke-a; kẹ l'iphe, dū eji, ndu Amọru eme te ebuhudua.”

¹⁷ Yo rua l'ẹnyanwu nyihutsuaru; ọchi abyawa; ite, a kpọberu ọku, akpọ tụtutu yẹle itsu-ọku, enwu phophopho abya eshijahu ibè anụ ono ẹbo. ¹⁸ Yọ bụru mbọku ono bẹ Ojejoje yẹle Ébiramu gbaru ndzu. Yọ sụ Ébiramu: “Ọ bụ eri ngu bẹ ya nuru alị-a; tsube lẹ Ẹnyimu Íjiputu jeye lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. ¹⁹ Mbụ alị ndu Kenu; kẹ ndu Kenazu; kẹ ndu Kadumonu; ²⁰ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Réfa; ²¹ kẹ ndu Amọru; kẹ ndu Kénanu; ọwaa kẹ ndu Gigashi; mẹ kẹ ndu Jebusu.”

16

Héga yele Ishimelu

¹ Seráyi, bú nyee Ébiamu ta mụ́taduru iya nwa. Ọ bú lẹ Seráyi nwekwanuru nwamgbọko Íjiputu, ọ gbaru ohu. Ẹpha nwamgbọko ono bú Héga. ² Ya ndono; Seráyi asụ Ébiamu: “Ège Ojejoje mewaru; ya ta mụ́ta nwa; bẹ nggu l'ohu iya-a a-zẹkwa t'a maru; ?ya e-shi iya l'ẹka nweru ụ́nwegirima?”

Ébiamu ekweta iphe, Seráyi kfuru. ³ Ébiamu buwaru afa iri lẹ Kénanu teke Seráyi, bú nyee ya dutaru nwamgbọko Íjiputu ono, bú ohu iya ono dee ya t'ọ luru.

⁴ Ébiamu yele Héga abya azẹe; yọ tsụta ime.

Yọ malẹruphu lẹ ya dụwa ime; to nwehe iphe ọ gụbẹkwaduru nnufu* iya ono. ⁵ Seráyi asụ Ébiamu: “Iphe-ẹhuka-wa, ya eje-wa kwa nggu b'o shi l'ẹka. Ya dutaru ohu iya dee ngu. Yọ malẹruphu lẹ ya dụwa ime; to nwehe iphe ọ gụbẹkwaduru iya. Ọ kwa Ojejoje e-kpe ikpe ẹhu nggu l'iya.”

⁶ Ébiamu asụ Seráyi: “Ohu ngu ono kwa nggu b'ọ nọ l'ẹka. Ọ kwa ẹge dụ ngu mma; nggu emee ya.” Ya ndono; Seráyi awata ọkpo Héga mkpọnwu; k'ọphu bú l'a nọnyaaru; Héga akwata gbalaa.

⁷ Tọ dụ iya bú; ojozi Ojejoje apha Héga l'iku ọgba-mini, nọ l'echi-ẹgu. Ọgba ono, nọ l'uzo, shiru jee Shu. ⁸ Yọ bya eku iya: “Héga; nggube ohu Seráyi; ?bú awe b'i shi? ?Bụkwanu awe b'i je?”

Héga asụ iya: “Lẹ ya agbalaru nnufu iya; Seráyi.”

⁹ Ya ndono; ojozi ono asụ iya: “Laphu azụ lakfu nnufu ngu. Nnggu ewozita onwongu alị meje iphe, ọ suru t'i mee.” ¹⁰ Ojozi ono asụkwa iya phụ: “Lẹ ya e-me tẹ awa iya ha l'igwe; k'ọphu ẹphe a-buru 'agụta agụta.”

¹¹ Ojozi Ojejoje ono asụ iya:

“Ị dụkwa ime;
iphe ịi-mụ aburu nwata nwoke.
Iphe, ịi-gụ iya bú 'Ishimelu';†
kẹle Ojejoje nụwaru ẹkwa, ịira
t'a gbaaru ngu mkpu.

¹² Ọo-buru nkakfụ-igara ọswa;
l'etso onyemonye ọbule okfu;
onyemonye ọbule
l'etsokwa iya phụ okfu.
Yelee unwunne iya e-buru
lẹ mgbal-l'ọgu.”

¹³ Yo woru ẹpha gụa Ojejoje, bú onye ono, kfuru yeru iya ono. Iphe, ọ gụru iya bú Ẹlu-Rọyi, bú iya bú “Nchileke, ẹnya iya dụ l'ẹke, ya nọ;” kẹle Héga sụkwanuru: “?Ya gbe phụwanu Nchileke; nọdukwadua ndzụ.” ¹⁴ Ọo ya kparu iphe, a gụru wẹlu ono “Biye-Lahayi-Rọyi” Ọ nọ lẹ mgbaku Kadéshi yelee Beredu jeye nta-a.‡

¹⁵ Ya ndono; Héga abya amụaru Ébiamu nwata nwoke. Ébiamu agụa nwata ono Ishimelu. ¹⁶ Iphe Ébiamu nọwaru teke Héga mụru iya Ishimelu bú ụkporo afa ẹno l'afa ishingụ.

* **16:4** 16:4 nnufu Lẹ ome-l'alị kẹ Ikwo; bẹ “nnufu” bú (1) nwanyi, gude nwatibe nwanyi ọdo; m'ọ kwanu (2) nwanyi, bú iya gude nwanyi ọdo, nji iya lụtaru yeru iya l'ulo (Mbụ 16:4, 8, 9); (3) m'ọ bú nwanyi, kẹ nwoke, epyofuje teke kẹ nyee ya ta gadu. Obenu l'ome-l'alị kẹ ndu Ju; l'ẹge e deru iya lẹ Bayiburu ọwaa; bẹ “nnufu” bú nwanyi, ẹ te jedu okfu iya ejeje; k'ọphu a lụtaru iya ẹge aalutaje nwanyi. Obekwanu l'ụnwegirima, ọ mụtaru l'ẹke ono; bú nwoke ono, ọono l'ẹka ono nwe iya (Mbụ 22:24; 2 Sám 15; 1 Eze 11:13). † **16:11** 16:11 Iphe, “Ishimelu” bú bú “Nchileke angabeje nchi.” ‡ **16:14** 16:14 Iphe, “Biye-Lahayi-Rọyi” bú bú “Ọ-nọ-ndzụ-ele-mu-ẹnya”,

17

Ndzụ, e gude obu-útsù gbaa

¹ Ébiramụ anọlephu ụkporo afa ẹno l'afa iri ịe tete; Ojejoje abyakfuta iya bya asụ iya: “L'ọ kwa yẹbedua, bụ Nchileke bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.* Tsoje iya t'ụta ba ụdị ịe ndzụ ngu. ² Ya e-me tẹ ndzụ, nggu l'iya gbaru vuru ire. Ya emee ngu t'ị jàà ájaja ha l'igwe.”

³ Ébiramụ adaa kpube ifu l'alị; Nchileke asụ iya: ⁴ “Ndzụ ọwaa, nggu l'iya gbaru-wa bẹ bụwa nke ngu: ịi-buru nna mba, ha l'igweligwe. ⁵ Ẹpha ngu ta abụhedu Ébiramụ. Ẹpha ngu bụwa Ébirihamu; kele ya mewaru ngu nna mba, ụdị l'igweligwe. ⁶ Ya e-me ngu t'ị zụa azụzu nshinu. Ya eshi l'eri ngu mee ọha, ụdị iche l'iche; ndu eze eshikwaphu l'eri ngu lufuta. ⁷ Ya e-me ndzụ ono, nggu l'iya gbaru ono t'ọ buru ọgba-ndzụ, a-nọ gbururu jeye ịe gbururu. Ọgba-ndzụ ono a-buru ke nggu l'iya; buru k'unwu ngu l'ọgbo ọphu nọ l'ifu; k'ọphu ya a-buru Nchileke ngu; buru Nchileke k'unwu ngu ndu ọphu abya l'uzo ifu. ⁸ Alị Kénanu l'ọ ha; mbụ ẹke ono, unu bụ mbyamụmbya nta-a ono bẹ ya a-nụ nggu l'eri ngu; t'ọ buru ọkè-ipe unu jeyewaru; yẹbedua aburu Nchileke ẹphe.”

⁹ Nchileke asụ Ébirihamu: “A bya ịe nggubedua; dobekwa ọgba-ndzụ mu ono; nggubedua; nggu l'unwu ngu ndu ọphu a-bya nụ l'ọgbo ọphu nọ l'ifu. ¹⁰ Ọwaa bụ iphe unu e-meje gude dobe ndzụ ono unu l'iya gbaru ono; nggubedua mẹ l'unwu ngu ndu ọphu tso ngu l'azụ: Tẹ ndibe ngu ndu k'unwoke l'ẹphe ha bujekwa útsù. ¹¹ Nggubedua l'onwongu e-bukwaphu útsù t'ọ buru iphe-ọhubama, a-nọdu ekoshi ndzụ ono, nggu l'iya gbaru ono. ¹² Ipe bụ nwata nwoke, a mụru ịe nke ngu bẹ ee-bufutaje útsù; m'ọ -nọlephu abalị ẹsato. Ipe, bụ onye nwoke, nọ ịe nke ngu b'e bufutaje útsù; m'ọ -bụ onye a mụru ịe nke ngu; m'ọ -bụ onye ọhodo, ẹ-te shidu l'eri ngu, i gude okpoga zụta azụta; ¹³ m'a mụru iya ịe nke ngu; m'i gude okpoga ngu zụta iya; e bufutaje iya útsù. Ọgba-ndzụ ke yẹbe Nchileke ono, iphe-ọhubama iya nọ ngu l'ẹhu ono a-buru ọgba-ndzụ, a-nọ gbururu jeye ịe gbururu. ¹⁴ Ipe, bụ nwoke, bụ akpapyị; mbụ onye ẹ te budu útsù; t'e bufukwa iya ebufu; ke l'ọ dakawaru ọgba-ndzụ ono.”

¹⁵ Nchileke asụkwaphu Ébirihamu: “A bya ịe ke Seráyi, bụ nyee ngu; be ekujehakwa iya Seráyi. Ẹpha iya bụakwa Séra. ¹⁶ Ya a-ọru ọnu-ọma nụ iya; mee ya t'ọ mụtaru ngu nwata nwoke. Ya a-ọru iya ọnu-ọma; mee ya t'ọ buru nne, mụru ọha, ụdị iche l'iche. Ya e-shikwa iya phụ l'ẹhu fọta ndu eze.”

¹⁷ Ébirihamu adaa kpube ifu l'alị; chia ọchi; sụ onwiya: “?Bụ yẹbe nwoke, nọwaru ụkporo afa ise bẹ aa-mụtaru nwa nta-a tọo? Tẹmanu; ?bụ Séra ọphu nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa iri bẹ a-mụ-ghekwadu nwa?” ¹⁸ Ébirihamu asụ Nchileke: “Byiko; tẹ Ishimelu nọdukpooru iya nụ ndzụ; ẹnya ngu anọdu l'ẹke ọ nọ!”

¹⁹ Nchileke asụ: “Ọ ụda mma. Ọbule nyee ngu; mbụ Séra a-mụtaru ngu nwata nwoke. Ipe ịi-gụ iya bụ Áyizaku. Áyizaku ono; mẹ eri iya ndu ọphu etso iya l'azụ bẹ ẹphe l'iya a-gba ndzụ, a-nọ gbururu jeye ịe gbururu. ²⁰ Ọ -buru ke Ishimelu bẹ ya nwaru iphe, i kfuru. Ya a-ọru ọnu-ọma nụ iya; mee ya t'ọ zụa buru ọ-jaa-jagba-ẹgu; mbụ t'ọ zụa ịnyinwuru. Ọo-buru nna ndu ishi iri l'ẹbo; ya emekwa ya phụ t'ọ buru mba, ha nshinu. ²¹ Obenu l'ọ bụ ịe Áyizaku bẹ ya a-kpọbe ọgba-ndzụ iya ono; mbụ onye Séra a-mụtaru ngu egbe nta afa ọdo.” ²² Nchileke ekfuebetsuaru Ébirihamu iphe ono; paru iya haa tughua.

* 17:1 17:1 Ipe “Ọkaribe-Kakọta-Ike” bụ bụ “Ẹlu Shadayi” bụ iya bụ Nchileke, ẹ to nwedụ iphe nyiberu iya nụ.

²³ Mbòku ono gèdegede bẹ Ébirihamu dutaru nwatibe iya kẹ nwoke; mbù Ishimèlu; ndu ohu òdo, a mụshiru lẹ nk'ia; mẹ ndu òphu o gude okpoga iya zùta azùta bushikota útsù. Iphe bụ unwoke, nọ lẹ nk'ia b'o bukotaru útsù, bụ iya bụ ẹge Nchileke sùru t'o mee ya. ²⁴ Ébirihamu nọwaru ùkporo afa ẹno l'afa iri lẹ tete b'o buderu útsù. ²⁵ Nwatibe iya; mbù Ishimèlu bẹ gbaru afa iri l'eto; bua nkiya. ²⁶ O bụ ujiku lanù ono b'e buru Ébirihamu yẹle nwatibe iya, bụ Ishimèlu útsù. ²⁷ Unwoke, bukota lẹ kẹ Ébirihamu l'ẹphe ha: ndu òphu a mụru amumu lẹ nk'ia; mẹ ndu òphu a zùtaru azùta l'ẹka ndu òhodo; bẹ ẹphe l'ia jìko bukota útsù.

18

Umadzu ẹto, kpakfutaru Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya abyakfuta Ébirihamu lẹ mgboro ọswa Mamure; l'ẹke ọ nọ l'onu ùlo-ékwà iya l'echi oke-eswe. ² Ébirihamu apalia ẹnya phua unwoke ẹto, vudonyabe iya nù. Yọ phulephu ẹphe; zilihu l'onu-ùzo iya gbakfushia ẹphe. Yọ gbakfu ẹphe bya ebyiaru ẹphe ikpere; ³ sù ẹphe: “Onye nwe mu nù; ọ -bùru lẹ ya túbàru ngu l'obu; be eswetakwa kẹ yẹbe nwozi ngu. ⁴ T'e kutaru unu nwa mini t'unu kwọọ ọkpa; tuta ume lẹ mkpuli oshi-a. ⁵ Yẹbedua achọkwanu unu iphe t'unu ria; ẹge ike a-dù unu t'unu jeshia iphe, unu eje; keshinu òphu unu batawaru kẹ yẹbe nwozi unu.”

Ẹphe asù iya l'ẹge o kfuru dùa mma.

⁶ Ébirihamu emewaphu ẹgwegwa bahushia lẹ ùlo-ékwà iya; jekfube Séra; je asù iya: “Ngwaa; mee ẹgwegwa tuta ntù iphe eegudeje eme buredi ogbonga ẹto; gwọọ; gude mee buredi.”

⁷ Yọ bya agbaru jeshia l'ẹke eswi iya dọru; je afọta nwada eswi, dù nwa pẹlepele; kpẹe nwozi iya. Yọ kpùta iya je egbua; bọkashia; woru iya shia. ⁸ Yọ bya apata ẹra eswi yẹle manù, e gude ẹra eswi mee; mẹ anù nwada eswi ono doberu ẹphe. L'ẹphe wataru ori nri ono; b'ọ byaru bya evudonyabe ẹphe lẹ mkpuli oshi ono.

⁹ Ẹphe ajì Ébiriham ẹke nyee ya nọ.

Yọ sù ẹphe l'ọ nọkwa lẹ ùlo-ékwà phù l'ẹkaphu.

¹⁰ Ojejoje asù iya: “L'egbe nta-a akele; bẹ ya a-lata azù; nyee ngu; mbù Séra amua nwata nwoke.”

Séra bẹ nọ l'onu-ùzo ùlo-ékwà ono, Ojejoje gharu azù ono gebe nchì. ¹¹ Ébirihamu yẹle Séra bẹ kahùwaru nù; ọgurennya ẹphe ahatsùwa nshinu; k'òphu bụ lẹ Séra ta aphùjehedu nsọ iya. ¹² Séra egude obu iya tų-kpee ọchi; sù: “?Bù nta-a lẹ ya kahùsuaru; nnajiufu iya akahùkwaphu ẹge-a bẹ ọo-lakwaduru iya l'ùlo ọdo.”

¹³ Ojejoje asù Ébirihamu: “?Bù ngunu kparu iphe Séra chìru ọchi; l'ajì ẹge ya e-shikwadu mụta nwa nta-a, ya kahùwaru ẹge-a? ¹⁴ ?O nweru iphe, akpoje Ojejoje ẹka? Ya a-laphuta azù l'ògè teke ono, ya tųru ono l'akele; teke ono bẹ Séra a-mù nwata nwoke.”

¹⁵ Séra egude ọtsu egvu; tų ẹgo lẹ ya ta chìdu ọchi.

Nchileke asù iya l'ọ chìrua ọchi.

Ébirihamu arọ arọ ẹhu ndu Sódomu mẹ Gómóra

¹⁶ Unwoke ono aladẹlephu; chebe ifu l'ùzo Sódomu. Ébirihamu etsoru ẹphe t'ò duribe ẹphe. ¹⁷ Ojejoje asù: “?Nanù ẹge ya e-shi domiaru Ébirihamu iphe, ya abya ememe edomi; ¹⁸ keshinu Ébirihamu e-mekochaa bùru eze mba; bùru l'ẹka iya bẹ ya e-shi gọoru iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko-a ọnu. ¹⁹ Ya fọtawaru iya t'ọ bùru onye a-kpọ-ziru unwu iya ọzo; yẹle ndibe iya ndu òphu etso iya l'azù; t'ẹphe tsoru ọzo

kę yębe Ojejoje, bu iya bu t'ęphe meje iphe, vudo nhamunha; me iphe, gbaru ęphe; k'ophu yębe Ojejoje e-mekwanuru ębirihamu iphe, ya kweru iya ukwa iya."

²⁰ To du iya bu; Ojejoje asu: "Le mkpu, e chiwaru kpua ya l'okfu ęhu ndu Sodomu me Gomora be hawa nshinu. ²¹ Ya ejewa te ya je amaru: Ejo iphe, ęphe eme; ?o du-tabe eji ęge aatu onu iya? Teke e to dudu; ya amakwaruphu."

²² Unwoke ono aghachi kwaseru uto Sodomu. Obenu le ębirihamu vudophu Ojejoje l'ifu l'ęke ono. ²³ ębirihamu abya akpirita iya ntse; su iya: "?i-gbukobe ndu doberu ęka ndoo; ęphe le ndu eme iphe, du eji to? ²⁴ O -buru le ndu doberu ęka ndoo ruru ukporo umadzu ębo l'umadzu iri le mkpukpu ono; ?ii-mebyishikwa iya phu to? ?Tii gudedu okfu ęhu ukporo madzu ębo l'umadzu iri ophu doberu ęka ndoo, no iya nu phu haa ęphe? ²⁵ Tusweka; ba ejekwa ome iphe, du ęge ono; mbu ke t'i gbua ndu doberu ęka ndoo; ęphe le ndu ojo madzu; m'o bu t'i mee ndu doberu ęka ndoo ęge i meru ndu eme iphe, du eji. Te ojo nro kwakwaa le maa! Nggube Onye Ikpe ke mgboko-a e-menu iphe, vudo nhamunha."

²⁶ Ojejoje asu: "O -buru le ya phuru ukporo madzu ębo l'umadzu iri, bu ndu doberu ęka ndoo le Sodomu be ya e-gudekwa-a okfu ęhu ęphe haa mkpukpu ono l'oha."

²⁷ ębirihamu ekfukwaaphu odo; su: "Owaa ya bya azigabe k'okfu l'anu nggube Nnajiufu; le yębe onye e-ta dudu iphe odo, ya bu; gbahaa udzu-eja; me ntụ-a; ²⁸ o bu; ?o -bukwanuru le ndu ono te rudu ukporo madzu ębo l'umadzu ire; mbu o -buru l'ęphe phoduru umadzu ise; t'ęphe rua ęge ono eghe-e?"

Ojejoje asu iya: "Ya -phua ukporo madzu ębo l'umadzu ise l'ęke ono be ya te emebyikwa iya."

²⁹ ębirihamu abyakwa bya aji iya odo; su: "?O -bukwanuru ukporo madzu ębo damu b'a phuru eghe-e?"

Ojejoje asu iya: "Le ya e-gudekwa-a okfu ęhu ukporo madzu ębo ono haa ya ememe."

³⁰ ębirihamu asu iya: "Nnajiufu byiko; t'ęhu be ejekwa ngu oghu eghughu; te ya kfufukwaaru odo. ?O -bukwanuru ukporo madzu l'umadzu iri b'a phuru l'ęke ono eghe-e?"

Ojejoje asu: "Le ya te emebyikwa iya me ya phua ukporo madzu l'umadzu iri l'ęke ono."

³¹ ębirihamu asu: "Keshinu ophu ya gbe kerebewanu k'okfu anu Nnajiufu; ?o -bukwanuru l'oo ukporo madzu b'a phuru l'ęke ono eghe-e?"

Ojejoje asu iya: "Le ya e-gude okfu ęhu ukporo madzu ono haa ya emebyi."

³² ębirihamu asu iya: "Nnajiufu byiko; t'ęhu be ejekwa ngu oghu eghughu; te ya kfufukwaa ke nwugbo lanu-a: ?O -bukwanuru l'oo umadzu iri nwenkinyi b'a phuru l'ęke ono eghe-e?"

Ojejoje asu iya: "Le ya e-gudekwa-a okfu ęhu madzu iri ono haa ya emebyi."

³³ Ojejoje yele ębirihamu ekfugetsulephu; yo tugbua; ębirihamu alashia ufu.

19

Eemebyishi Sodomu; me Gomora

¹ Yo be l'urenyashi teke unwu ojozi labu ono jeruru Sodomu; Lotu anoduwa l'obu-educfu mkpukpu ono. Yo phulephu ęphe; gbakfube ęphe; bya ebyia ikpere; kpuberu ęphe ifu l'ali; ² su ęphe: "Ndu nwe mu nu; ya aru unu t'unu bataru le ke yębe nwozi unu; bya akwo okpa; unu aradu. O -rua l'oswi utsu; unu atugbuwaru jeshia iphe, unu eje."

ęphe asu iya: "Wawa; l'ęphe a-radua l'educfu."

³ Yò ronyaa ephe; ephe ekwe tsoru iya bahu nk'iya. Yò bya akwaaru ephe ebyee, ha nshinu; gheeru ephe buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; ephe ataa. ⁴ Ephe abyade ọla l'ulo; unwoke ndu Sódomu: nwata me ọgurennya eshi l'ẹke, du l'iche l'iche bya agbaa ọlo ono mgburumgburu. ⁵ Ephe abya ekua Lótu; ọja ya ẹke unwoke ono, bataru nk'iya l'urenyashi ono no. Wo iya t'o je edufuta ephe t'ephe l'ephe zee!

⁶ Lótu abya alufu etezi; woru ọzo gu-chia jekfushia ephe; su ephe: ⁷ "Ndu mu; unu be emebukwaa egbe akpamara owaa! ⁸ Unu lekwa; le ya nwekwaru unwu-mgboko labu, ephe le nwoke ta azebu. Te ya dufutachiaru unu ephebedua; t'unu mee ephe ege du unu mma. O -buru k'unwoke owaa; unu be ebyikwa ephe eka; ke l'ephe kabekwa byaru iya ebyee."

⁹ Ephe asu iya t'o kpiberu ephe l'uzo. Wo iya: "?Bu nggubedua, bu mbyamubya-a; gbe emewa nu t'i turu ephe onu iphe, ephe a-odu eme to." Wo iya t'o kpiberkwaru ephe l'uzo; odumeka be ephe e-mekwa iya iphe ka ophu ephe g'e-me ndu ophu. Ephe enwube Lótu eka ikike; lenwu iya t'ephe gbakpofu ibo ono.

¹⁰ Unwoke labu ono amachiwaphu eka lobata Lótu l'ulo; woru ibo ono gu-chia. ¹¹ Ephe emee; iphe bu ndu ono, vudokota l'onu ibo ono atsulahaa ishi: nwata me ọgurennya; k'ophu ephe ta phuhedu onu ibo ono.

¹² Unwoke labu ono aji Lótu: "?O nweru ndu odo, i nweru l'ẹke-a? ?O nweru ndu i keru nwanyi; unwu ngu ndu k'unwoke; ndu ke unwanyi; m'o kwanu ndu odo, bu le mkpukpu-wa, nggu l'ephe bu abubu. Tukokwa ephe dufuta; ¹³ l'ephe abyakwa omebyi eke-a. Le mkpu, eechi anu Ojejoje le k'iphe, du eji ndu eke-a eme haakwa nshinu; k'ophu o ziru ephe t'ephe bya emebyishia ya."

¹⁴ To du iya bu; Lótu atugbua je ekfutsuaru iya ndu abya ọlu unwu iya; su ephe: "Unu mekwaa egwegwa lufu le mkpukpu-a; kele Ojejoje abyaakwa iya emebyishi." Obenu le ndu ogo iya ono gbe rile-e l'oo uja be obo.

¹⁵ Yo be le gerigeri nchi-abohu; ojozi ono achishilaha Lótu oku; su iya: "T'o mee egwegwa duta nyee ya; me unwu-mgboko ono ephe ebo lufu. Odumeka be unu l'unu ha a-bukwaru kpurupyata teke aa-nu mkpukpu-a aphu."

¹⁶ Lótu ejeshia ome mgbugbu; unwoke ono akputa iya l'eka; kputa nyee ya; me unwu-mgboko ebo phu; kpu fu le mkpukpu ono; kele Ojejoje aphuru ephe imiko. ¹⁷ Ephe alufutatsulephu; onye lanu asu ephe t'ephe gbakwaa oso ndzu ephe! T'ephe ba aghakwa enya l'azu; ophu ephe ejekwa ovudo evudo l'oghugu! T'ephe gbakwaru latsua l'ugvu! Odumeka be ephe a-bukwaru kpurupyata!

¹⁸ Lótu asu ephe: "Wawakwa; ndu nwe mu nu! ¹⁹ Keshinu ophu yebe nwozi unu tubaru unu l'obu; unu ekoshiwa l'unu yeru iya obu; dzowa iya ndzu; be ya ta agbaghekwa ala l'ugvu: ke l'ejo iphe-ehuka-a a-byakfutakwa iya; bya egbua ya. ²⁰ Unu lekwa mkpukpu phu, no l'ekaphu. E to tekwa enya; to ba nwishi. Te ya gbanuru laa l'ẹke ono ege ndzu e-dzua ya ru."

²¹ Nwoke ono asu iya: "L'o dua mma. Le ya te emebyishidu mkpukpu ono, ookfu okfu iya ono; ²² O buphu t'o gbachilekwaphu lashia ya. Le to nwekwa iphe, ya eje ememe jeye teke o gbaruru eke ono." O bu okfu le Lótu kfuru le mkpukpu ono ha nwanshi; meru iphe aawataru oku mkpukpu ono Zowa.*

²³ Lótu abya eru Zowa; enyanwu-ahata-wa. ²⁴ To du iya bu; Ojejoje eshi l'imigwe chia oku nshi-egbe ochi mini le Sódomu me Gomóra. ²⁵ Yo buru ege ono b'o gude mebyishikota mkpukpu ono; me iphe, bu nsuda, no iya nu; me iphe bu ndu bu iya nu; jeyekpo l'iphe bu iphe, futaru efuta l'ali ono. ²⁶ Ya ndono; nyee Lótu eje eworu enya ghaa l'azu; ghoo unu; gvuru l'o bu itso.

* 19:22 19:22 Iphe Zowa bu bu "nwanshi".

²⁷ Yo be l'onma-ewa utsu echile iya; Ébirihamu egbeshi lasha azu l'eke, o shi noduhawa Ojejoje l'ifu. ²⁸ Yo nodu l'eke ono lee enya l'uzo Sodomu me Gomóra; lekota enya l'uzo okpa ugvu ono. Iphe o phuru abuleruphu enwuru-oku, akpo tututu l'o bu o-tata-kfukfu oku.

²⁹ Obenu le teke ono, Nchileke mebyishiru mkpukpu, nokota l'uzo nsuda ono; b'o nyataru-a Ébirihamu; bya edufuta Lotu l'eke ono, o shi buru teke ono, o gude umuruku bya ekpoo mkpukpu ono okpo-ntu ono.

Eri ndu Móabu; me eri ndu Amonu

³⁰ A nonyaa; Lotu awata otsu egvu le Zówa. Yo kwe tugbua yele unwegirima unwanyi iya ono ephe ebo; je eburu l'ime ogba. ³¹ Yo be ujiku lanu; onye k'ogurennya l'unwegirima ono asu onye ke nwata: "Le nna ephe buakwa ogurennya; to bu l'o nweru nwoke, no l'uswe iya owaa gbaa mgburumburu, ephe l'iya a-ze, bu ege emejekpo ya le mgboko, gba mgburumburu." ³² Wo iya t'ephe chee nna ephe ono mee. Teke o gudeleru iya phu; ephe eje t'ephe l'iya zee; k'ophu ephe e-shi ege ono muta nwa t'ephe be ribuhu.

³³ Yo be l'enyashi iya; ephe abya echee nna ephe ono mee; yo gude iya. Onye k'ogurennya ejekfushia ya yele iya aze. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁴ Yo be echile iya; onye k'ogurennya phu asu onye ke nwata: "Le yele nna ephe zekwaru l'enyashi. T'ephe chefukwaa ya phu mee l'enyashi-a; nggu eje te nggu l'iya zee; k'ophu ephe e-shi ege ono muta nwa; t'ephe be ribuhu." ³⁵ Ephe eworu mee chee nna ephe ono l'enyashi ono; yo gude iya. Onye ke nwata ejekfu iya yele iya aze. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁶ To du iya bu le Lotu eyee unwegirima iya ono ime; ephe ebo. ³⁷ Onye k'ogurennya abya amua nwata nwoke; gua ya Móabu. Yo buru Móabu ono bu iphe, metaru ndu Móabu ntanu. ³⁸ Onye ke nwata abya amukwaaphu nwata nwoke; gua ya Benu-Ami. Yo buru Benu-Ami bu iphe, metaru ndu Amonu ntanu.

20

Ébirihamu yele Abyimeleku

¹ Ébirihamu eshi l'eke ono tugbua shia uzo ohuda; je eburu le mgbaku Kadéshi yele Shu. Yo nonyaa tugbua je ebutota le Géra. ² Yo buru l'eke ono be Ébirihamu no su le nyee ya; mbu Séra bu nwanne iya. Abimeleku, bu eze ndu Géra ezia; e je edutaru iya Séra.

³ Yo be l'enyashi; Nchileke abyakfutashia Abimeleku le nro; bya asu iya: "Li buakwa maa. Ishi iya aburu nwanyi ono, i dutaru ono. Nwanyi ono kwa nyee madzu."

⁴ Obenu le Abyimeleku yele nwanyi ono ta zedua. To du iya bu; Abimeleku asu iya: "Nnajiufu; ?ii-gbu ndu, e-te nweddu iphe, ephe meru too? ⁵ ?Me Ébirihamu sukwaru iya le nwanyi ono bu nwanne iya. Nwanyi l'onwiya asukwa iya phu le nwoke ono bu nwanne iya? Iphe-a be ya te lebezikwa enya mee; to bu le ya meru iya te ya mebata madzu."

⁶ Nchileke asu iya le nro ono: "L'o bu oswi-okfu l'e to lebezidu enya mee ya. L'o ya kparu iphe, ya meru t'e b'o meswe yebe Nchileke; mbu te yele nwanyi ono ba azeshi. ⁷ Ngwaa; dulaaru nwoke ono nyee ya; kele nwoke ono buakwa onye nkfuchiru Nchileke. L'oo-kfurua nu yebe Nchileke l'okfu ehuru ke nggube Abyimeleku te ndzu dzua ngu. Teke e ti duladuru iya eya; makwaru amaru le nggu le ndibe ngu buakwa maa."

⁸ Yo be l'õnmewa utsal; Abimeleku abya ekukoo ndu ozi iya l'ephe ha; woru nro ono zeeru ephe. Ephe anule ya phu; egvu erua ephe l'ehu. ⁹ Abimeleku abya ekua Ebirihamu; su iya: “?Bu egbe ngunu? ?Bu awe be ya mesweru ngu, meru iphe i wotaru iphe, du eji ophu ha ege-a bya ebobe yele ndu ali iya? I mekwaru iya iphe ta dudu ke t'i mee ya eya!” ¹⁰ Abimeleku abya aji Ebirihamu; su iya: “?Bu ngunu kpakporu iphe, i meru iphe ono?”

¹¹ Ebirihamu asu iya le ya riru le keshinu e to nwedu ndu atsu Nchileke egvu, bu l'eke-a be ephe e-gbu iya l'okfu ehunye ya. ¹² Odo abukporu nu le nwanyi ono kwa nwanna iya gedegede. O kwa nna lanu muru yele iya; obule ephe te shidu le nne lanu; ya alukwanuru iya. ¹³ Yo be teke Nchileke meru te mu gbeshi l'ufu nna mu wata ogha-phe ege-a; mu asu nyee mu ono l'ege oo-gude koshi le ya yeru mu obu bu te osuje le mu l'iya bu nwunne iphe bu eke, ayi jejeru.

¹⁴ Abimeleku abya ahata aturu iya; me eswi iya nu Ebirihamu; bya ahatakwapu ndu ohu iya: ndu k'unwoke me ndu k'unwanyi yeru iya eya; metsua bya edulataru iya nyee ya, bu Sera. ¹⁵ Yo bya asu Ebirihamu l'o bu yebe Abimeleku be nwekota ali ono, oole enya ono. T'o je ahata eke, du iya mma buru.

¹⁶ Yo bya asu Sera le ya nukwaru nwunne ngu unu mkpola-ocha labu l'ukporo mkpola-ocha iri. Ono iphe, ya gude asu ngu paru haa l'ifu ndu unu l'ephe yi l'emeswe, e mesweru ngu. L'iswi dukotakwa ngu mma.

¹⁷ To du iya bu; Ebirihamu abya ekfuru nu Nchileke; Nchileke abya emee Abimeleku; me nyee ya; me unwanyi ndu ophu bu ohu iya; ephe awata omu nwa odo; ¹⁸ kele Ojejoje shi mee; iphe bu unyomu Abimeleku l'ephe ha ekekotaru ekeru l'okfu ehunye Ebirihamu; mbu Sera.

21

Aamu Ayizaku

¹ Ojejoje abya emeeru Sera ege o kfuru; bya emeeru iya ege o kweru iya ukwa iya. ² Sera abya atsuta ime; muru Ebirihamu nwata nwoke le nka; l'oge teke ono, Nchileke kweru iya ukwa iya ono gedegede. ³ Ebirihamu agua nwata ono, Sera muru iya ono Ayizaku. ⁴ Ayizaku anolephu abali esato; Ebirihamu ebua ya utsu, bu iya bu ege Nchileke suru t'o meje iya. ⁵ Iphe Ebirihamu noru b'a muderu iya Ayizaku bu ukporo afa ise.

⁶ Sera asu: “Le Nchileke mekwaru te ya ma onu-ochi. O kwaphu ege ono be iphe, bu onye nuru iya nu e-tsokwaru iya phu ma onu-ochi.” ⁷ Yo sukwapu: “? Bu onye photajeru Ebirihamu le ya e-mekochaa chee nwa era? Ya egbe byale bya amutaru iya nwata nwoke le nka.”

Aachifu Hega yele Ishimelu

⁸ Nwata ono abya evua; a mifu iya onu l'era. Mboku ono, a mifuru iya onu l'era ono; be Ebirihamu gbaru aji, du egvu. ⁹ Sera abya aphua le nwata nwoke ono, Hega, bu nwanyi Ijiputu mutaru Ebirihamu ono ajalaha Ayizaku ewena; ¹⁰ su Ebirihamu: “Chifukwa nwanyi ohu-wa yele nwa iya; kele nwatibe nwanyi ohu-a yele nwatibe nk'iya; mbu Ayizaku ta agbakwaru mgba l'iphe ngu.”

¹¹ Iphe ono atsu Ebirihamu l'ehu nshinu; kele o bu okfu ehunyatibe iya b'e ekfu. ¹² Obenu le Nchileke suru iya: “Te ke nwata ono yele nwanyi ono, bu ohu ngu ono ba atsukwa ngu l'ehu. Mekwaa iphe, Sera kfuru ngu; ke l'o bu le Ayizaku be awa ngu e-shi jaa. ¹³ Ya e-mekwapu nwatibe ke nwanyi ohu phu t'o buru mba k'eka iya; ke l'o bukwapu nwatibe ngu.”

¹⁴ Yo rua l'onma-ewa utsu echile iya; Ébirihamu ewota nri; kuru mini ye l'eda-akpo, eeyeje mini woru nu Héga; bya eworu iya de ya l'ukuvu; chifu iya yele nwata ono. Epehe atugbua je etsoru echi-egu Besheba gaphelaha.

¹⁵ Mini, no l'eda-akpo ono agvulephu; yo togbo nwata ono le mkpuli iru lanu l'eke ono; ¹⁶ tugbua je anodu iche l'iku eke ono; l'eke bu a -gbaa akfu; yo jerua ya; ke l'o kpeburu le ya ta anodudu ele nwata ono enya t'o nwuhu. Yo kpo-kfuru l'iku eke ono; wata ora ekwa.

¹⁷ Nchileke anua nwata ono ekwa. Ojosi Nchileke anodu l'imigwe kua Héga; su iya: “?Bu ngunu Héga? Ba atsushi egvu; kele Nchileke nuwaru olu nwata ono l'eke ono, o ze l'ara ekwa ono. ¹⁸ Gbeshi; je ekulia nwata ono; heta; kele ya e-me iya t'o buru mba, ha nshinu.”

¹⁹ Nchileke abya emee; enya asahu Héga. Yo phua welu, mini no; je ekujia mini l'eda-akpo ono; bya echebe nwata ono.

²⁰ Nchileke echee nwata ono jeye yo vufuta. Yo bua l'echi-egu ono ghoo o-ka-ibe l'ogba akfu. ²¹ Yo buru l'echi-egu Paranu b'o bu; nne iya eje aluaru iya nwanyi le Ijiputu.

Ébirihamu yele Abyimeleku agbaa ndzu

²² Abimeleku yele Fikolu, bu onye ishi ndu soja iya asu Ébirihamu le mgbaku ono: “Le Nchileke nokwa swiru ngu eswiru l'iphemiphe obule, iime ememe. ²³ Rinuaru yebe Abyimeleku angu l'ifu Nchileke l'eke-a l'e to nwedu l'i gbaaru iya eregede; yebdua yele unwegirima iya; me ndu awa iya l'ephe ha. O buchia t'i koshi l'i yeru iya obu; bya eyeru mkpukpu-a obu; mbu mkpukpu-a, i byaru abyabya-a; ege ono, ya koshiru le ya yeru ngu ono.”

²⁴ Ébirihamu ekweta le ya e-ri-a nte ono.

²⁵ Ébirihamu abya echia Abimeleku ichi ke welu, ndu ozi Abyimeleku nataru iya. ²⁶ Abimeleku asu iya: “Le ya ta makwa onye meru iya nu; ophu i kfubukwaaru iya eya. O kwa ntanu owaa be ya bebe anu iya.”

²⁷ To du iya bu; Ébirihamu akputa aturu yele eswi kpee Abimeleku; epehe ebo ono abya agbaa ndzu. ²⁸ Ébirihamu abya eshi l'igwe aturu iya fota ada aturu esaa dobe iche. ²⁹ Abimeleku asu Ébirihamu: “?Bu ngunu kparu iphe i fotaru ada aturu esaa ono dobe iche?”

³⁰ Ébirihamu asu iya t'o nata ada aturu esaa ono t'o buru iphe, a-nodu agba ekebe l'o bu iya turu welu-a.

³¹ To du iya bu; e woru eke ono gua Besheba; ke l'eke ono bu eke unwoke ebo ono riru nte.

³² Epehe agbatsulephu ndzu ono le Besheba; Abimeleku; me Fikolu mbu onye ishi ndu soja iya alashia Filisutayinu. ³³ Ébirihamu abya eworu oshi tamarisuku dzaa le Besheba; nodu l'eke ono kpo-kua Ojejoje, bu onye a-no jeye tutu yoyo. ³⁴ Ébirihamu ebua l'ali Filisutayinu ulori.

22

Nchileke ahù Ébirihamu ama

¹ A nonyaa; Nchileke abya ahua Ébirihamu ama; kua ya: “Ébirihamu!”

Ébirihamu aza iya.

² Yo su iya: “Duta nwatibe ngu ono, bu Ayizaku; mbu nwananu ngu ono, i yeru obu ono gude je l'ali Moriya. Teke i ruru be ya e-koshi ngu-a ugvu eke i-nodu gude nwatibe ngu ono gwooru iya ngweja-ukfuru.”

³ Yo be l'onma-ewa utsu echile iya; Ébirihamu enyikobe nkakfu-igara iya; duta nwatibe iya ono; mbu Áyizaku; duta umadzu labu le ndu ejeru iya ozi; yo buru ephe oje eke ono, Nchileke kfuru iya ono. O watakwaruphu nkú, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ⁴ Yo be mboku, kwe ephe eto l'ije ono; Ébirihamu ejenyaa bya apalia enya; phua eke ono l'eke teru enya. ⁵ Yo su ndu ozi iya ono t'ephe nodukwa l'eke-a; ephe le nkakfu-igara ono; te yele nwata-a jeribefua l'ekaphu je abaaru Ojejoje eja. Teke ephe metsuaru be ephe a-lata-a azu byakfuta ephe.

⁶ Ébirihamu apata nkú ngweja-ukfuru ono bo nwatibe iya ono; mbu Áyizaku. Yebedua egude oku yele mma. Ephe ebo ayiru tugbua. ⁷ Ephe ejenyaa; Áyizaku eku iya: "Nna!"

Yo za iya.

Áyizaku asu iya: "Oku be nowa nu; nkú anodu. O bu; ?nanuhunu aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru obu?"

⁸ Ébirihamu asu iya: "Nwa mu; Nchileke a-nu-a aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru obu." Ephe ebo atugbua; yo buru ephe ejeje.

⁹ Ephe erua eke ono, Nchileke kfuru iya ono; Ébirihamu abya akpu a enya-ngweja l'eke ono; bya eworu nkú doo ya. Yo bya ekee nwatibe iya ono; mbu Áyizaku egbu; pata iya tu-kobe l'eli nkú ono, edoru l'eli enya-ngweja ono; ¹⁰ bya amachia eka; wota mma te ya gbua nwatibe ya. ¹¹ Ojosi Ojejoje anoduwaphu l'imigwe kua ya; su iya: "Ébirihamu! Ébirihamu!"

Yo za iya.

¹² Yo su iya: "Be byikwa nwata ono eka! Ba dukwa iphe, ii-me iya. Nta-a be ya mawaru l'iitsu Nchileke egvu; ke l'i tii seladuru iya eka azu l'eke nwatibe ngu ono no; mbu nwananu ngu ono."

¹³ Ébirihamu abya apalia enya; phua ebyila, mpo iya gbagaru l'iphe. Yo je akputa ebyila ono gbua ozori nwatibe iya ono gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ¹⁴ Ya ndono; Ébirihamu eworu eke ono gua: "Ojejoje bu O-kwo-le-mkpa." Gbururu jeye ntanu owaa be aasuje: "L'eli ugvu Ojejoje be aa-kwo ngu le mkpa."

¹⁵ Ojosi Ojejoje anodu l'imigwe kua Ébirihamu k'ugbo ebo; su iya: ¹⁶ "Le yebe Ojejoje gudeekwa onwiya ria angu le keshinu ophu i du-gheru ike mee egbe iphe owaa; ti selaru iya eka azu l'eke nwatibe ngu ono no; mbu nwa-nanu ngu ono; ¹⁷ be ya gofutajeru ngu onu; mee t'awa ngu ha l'igwe l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe; ha l'o bu eveve mgbogidi enyimu. Awa ngu phe a-luje ogu luta mkpukpu ndu ohogu ephe. ¹⁸ O bu l'eri ngu be ee-shi goru iphe bu mbakeshi le mgboko-a onu. Ishi iya aburu l'i nuru yebe Ojejoje okfu."

¹⁹ E meketsua; Ébirihamu yele Áyizaku ejekfushia ndu ozi iya ono; ephe ayiru lashia azu le Besheba. Ébirihamu ebuwaruru le Besheba.

Unwu Nahọ

²⁰ A nokwaru-o jeye; a bya ezia Ébirihamu le Milika mushiakwaru nwanne iya, bu Nahọ unwegirima. ²¹ Uzu bu okpara. Buzu aburu nwanne iya nwoke yele Kemuwelu. Kemuwelu bu iya bu nna Áramu. ²² A bya amua Kesedu tsobe Kemuwelu; bya amua Házo; owaa Piludashu yele Jidulafu; me Bétuwelu. ²³ Bétuwelu ono bu yebedua bu nna, muru Ribéka. Yo buru unwegirima esato ono be Milika mutaru Nahọ, bu nwanne Ébirihamu. ²⁴ Nnufu iya ophu aza Ruma be mutaru iya Teba; Gahamu; Tahashu; me Maaka.

23

Anwuhu Séra

¹ Séra nọru ụkporo afa ishingu l'afa ẹsaa. ² Ẹke ọ nọdu nwuhu bu ọ Kiriya Araba, bu iya bu Héburonu, nọ l'alị Kénanu. Ébirihamu agwa aphụ Séra; kwaa ẹkwa iya.

³ Ébirihamu ahaa odzu nyee ya ono; jekfu ndu Hetu; je asụ ẹphe: ⁴ “Lẹ ya bukwa mbyamụmbya, shi eshishi lakfuta unu l'ẹke-a. Byiko; unu renua ya alị; tẹ ya lia nyee ya-a.”

⁵ Ndu Hetu asụ iya: ⁶ “Onye nwe mu nụ; ẹphebe ndu Hetu sụru: L'ị kwa eze madzu l'ẹphe. Hatalẹphu ili ndibe ayi ọphu katsua ngu mma je elia nyee ngu. Ẹ to nwe du onye ndu-ẹphe, a-jika sụ t'ẹ b'i lishi nyee ngu l'ili iya.”

⁷ Ébirihamu egbeshi bya ebyiaru ndu alị ono, bu iya bu ndu Hetu ikpere; ⁸ sụ ẹphe: “Ọ -buru l'ọ du unu tẹ ya lia nyee ya be ya ekfu t'unu rọru iya Éfuronu Zóha; ⁹ t'ọ ree ya ọgba Makupela iya phụ, nọ l'ishi alị iya phụ. Iphe, bu iphe ọ huru iya ẹya be ya a-kfụ iya l'ifu unu l'ẹke-a; t'ọ buru ẹke ayi a-nọduje eli odzu.”

¹⁰ Éfuronu ono, bu onye Hetu ono be yele ndu ndu-ẹphe jikokwa-a nọdukota l'obu-edukfu mkpukpu ono. Éfuronu araa ya arara; k'ọphu ndu Hetu, nọ l'ẹke ono nukotaru iya; sụ Ébirihamu: ¹¹ “Onye nwe mu nụ; wawakwa! Ya sụru lẹ ya nọ l'ifu ndu alị iya-a l'ekfu iya; sụ t'i nwekotaru alị ono l'ọ ha; nggu enworu ọgba ono, nọ iya nụ ono; lia nyee ngu!”

¹² Ébirihamu abya ebyiaru ndu alị ono ikpere; ¹³ sụ Éfuronu: “T'ọ ngabe nchi. Ya a-kfụ aswa alị ono. Nata iya ru aswa iya; k'ọphu ya e-je elia nyee ya l'ẹke ono.” O kfuru iya; k'ọphu ndu alị ono nukotaru iya.

¹⁴ Éfuronu asụ iya: ¹⁵ “Onye nwe mu nụ; alị ono dzukwaru unu mkpọla-ọcha. Ọlobu; ?bu ngunu b'ọ bu l'ẹke nggu l'iya nọ? Jeru je elia nyee ngu l'ẹke ono.”

¹⁶ Ébirihamu ekweta iphe, Éfuronu huru iya l'alị ono; bya eworu iya kfu ya l'ifu ndu Hetu l'ẹke ono. Iphe, ọ kfuru iya bu unu mkpọla-ọcha, bu ẹra iphe, a tutaru l'iphe, eegude ere aswa teke ono.

¹⁷ Tọ du ya bu; e woru alị Éfuronu, nọ lẹ Makupela ree Ébirihamu. Makupela ọbu nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata Mamure. E reru iya alị ọbu yele ọgba, nọ iya nụ; me iphe, bu oshi, nọ iya nụ je akpaa l'ẹke oke iya jeberu. ¹⁸ Iphe, bu ndu Hetu, nọ l'onu edukfu mkpukpu ono aphua teke e reru Ébirihamu alị ono t'ọ buru alị iya. ¹⁹ E metsua; Ébirihamu elia nyee ya; mbu Séra l'ọgba ono, nọ l'alị Makupela ono l'uzo ẹnyanwu-ahata Mamure, bu iya bu Héburonu l'alị Kénanu. ²⁰ Tọ du iya bu lẹ ndu Hetu eworu alị ono yele ọgba, nọ iya nụ rekota Ébirihamu; yọ buru alị iya ẹke ee-lije odzu.

24

Áyizaku yele Ribéka

¹ Nta-a be Ébirihamu kahwaru ọhuma; Ojejoje agowaru iya onu l'iphemiphe ọbule. ² Yọ bya ekua onye ọphu kage ọbu ọgurennya lẹ ndu ejeru iya ozi; mbu onye ọphu elektaru iya ẹnya l'iphemiphe ọbule, o nweru enweru; sụ iya: “Gude iya ẹka l'utakfu;” ³ gude ẹpha Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; buru Nchileke k'eliphe riaru iya

* **24:2** 24:2 L'ome-l'alị ndu Hiburu; be teke madzu gude ibe iya ẹka l'utakfu kfu okfu; b'ọ buwa nte; yo ria ya: l'iphe ono, ya kfuru ono; be ya ta agbanwedu agbanwe.

angu l'ẹ tii lụduru nwatibe iya Áyizaku nwanyi lẹ Kénanu-a, ẹphe bu-a; ⁴ mbụ l'ii-jechia l'alị yẹbe Ébirihamu; mbụ lẹ kẹ ndu abụbu iya gẹdegedede je alutaru nwatibe iya Áyizaku nwanyi."

⁵ Nwozi iya ono aji iya: "Ọ -bụkwanuru lẹ nwanyi ọbu te kwedu l'oo-tsoru iya lata ẹke-a; ?ya e-duta Áyizaku gude lashia l'alị ono, i shi ono ọtọ?"

⁶ Ébirihamu asụ iya t'ẹ b'o dutakwa nwatibe iya laa ẹke ono ọdo! ⁷ "Lẹ Ojejoje, bu Nchileke k'igwe, bu onye dufutaru iya l'ufu nna iya; mẹ l'alị ẹke, a mụru iya; mbụ onye kfuru nụ iya; bya ekwee ya ụkwa; riru angu yeru iya ẹya: 'Lẹ awa iya bẹ ya a-nụ alị-a;' Nchileke e-zi-a ojozi iya t'unu l'iya yiru; k'ophu ị-lụ-ghe nwanyi l'ẹke ono dulataru Áyizaku l'ẹke-a. ⁸ Ọ -bụru lẹ nwanyi ọbu te kwedu tsoru ngu; ẹvu ngu ẹvu ogu. Ọ bụphu t'ẹ b'i dukwa Áyizaku laa ẹke ono." ⁹ Tọ dụ iya bụ; nwozi ono abya egude nnajiufu iya ono mbụ Ébirihamu ẹka l'ụtakfu; riaru iya angu l'okfu ono.

¹⁰ Ya ndono; nwozi iya ono abya akpụta ịnya-ivu nnajiufu iya ono iri gude tughua; bya egwokwaaphu iphe ọdo, dutsua mma, nnajiufu iya ono nutsuaru iya gude; yọ bụru iya oje Mesopotémiya. Yo jerua bya abahụ lẹ ẹke Nahọ bu. ¹¹ Yo rua; bya eruta ịnya-ivu ono jeshia l'iku wẹlu, nọ l'azụ mkpukpu ono. Yo rua iku wẹlu ono; bya emee ya; yo byishikota ikpere; k'ophu ọo-dụ ike nyizita. Teke ono bẹ bụwa urenyashi teke unwanyi awufuje je oseta mini.

¹² Onye ozi Ébirihamu ono abya ekfuru nụ Nchileke; sụ iya: "Ojejoje, bu Nchileke kẹ nnajiufu iya Ébirihamu. Mekwaa t'ije iya-a nweru ishi ntanụ! Koshinu l'i yeru nnajiufu iya, bu Ébirihamu obu! ¹³ Mbụ; ọ kwa l'iku wẹlu-a bẹ ya nọ ẹge-a; unwu-mgbọko mkpukpu-a awụ abya oseta mini. ¹⁴ Menua t'unwu-mgbọko ono onye ọphu ya sụru: 'Byiko t'o zinua ite iya tẹ ya nguta mini'; teke nwamgbọko ọbu kweru chebe iya mini ono; bya asụ lẹ ya e-chebefua ịnya-ivu iya mini; ya amaru l'ọo onye onanu b'i ọtaru nwozi ngu, bu Áyizaku. Ọ bụ iya e-me tẹ ya maru l'i yeruphu nnajiufu iya, bu Ébirihamu obu."

¹⁵ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu anụ Nchileke; ọwaa bụ-wa Ribéka yẹle ite, o tukoberu l'ukuvu. Ribéka ono bụ nwatibe Bétuwẹlu. Bétuwẹlu bụkwanu nwatibe Milika. Milika bụ nyee Nahọ. Nahọ aburu nwunne Ébirihamu. ¹⁶ Nwamgbọko ono ama mma nshinu; bụru onye doberu onwiya ọgà; kele ẹ to nwedu nwoke, chikahujewaru iya ọkpa. Yọ bya eje lẹ wẹlu ono sejia mini l'ite iya gude lufuta.

¹⁷ Onye ozi ono abya agbakfukebe iya; sụ iya: "Byiko t'o kenua ya nwa mini l'ite iya ono tẹ ya ngụa."

¹⁸ Ribéka asụ iya: "Onye nwe mu nụ; nguta nụ iya!" Teke ono phụ; yọ pazitawaphu ite ono; paru iya l'ẹka; yọ nguta iya.

¹⁹ Yo chebetsua ya mini ono; sụ iya: "Tẹ ya setafukwaaruphu ịnya-ivu iya t'ọ ngụa; k'ophu oo-dzuru iya." ²⁰ Yọ bya awufu-kebe mini l'ite iya ono ye l'ochi-eswi, nọ l'ẹke ono; bya agbaphu azụ lẹ wẹlu ono je esetafua mini ọdo. Yo see mini; jeye yo setakotaru ịnya-ivu ono mini, dzuru iya nụ. ²¹ Onye ozi ono anọdukpelephu nwandoo l'ege iya t'ọ maru: ?Bụ-a ya bẹ Ojejoje ọtaru iya ọbu?

²² Ịnya-kamẹlu ono angutsua mini ono; nwoke ono abya achifuta echi-imi, e gude mkpọla-ododo, ere ire mee; mẹ mgbaleka labụ, e gude mkpọla-ododo iri mee gbabẹ iya. ²³ Yọ bya aji Ribéka onye mụru iya nụ. Ji iya; ?m'o nweru ẹke ẹphe a-zẹ lẹ kẹ nna iya t'ẹphe je aradu l'enyashi-a?

²⁴ Ribéka asụ iya lẹ ya kwa nwatibe Bétuwẹlu ọphu Milika mụtaru Nahọ; ²⁵ sụkwa iya phụ l'ẹphe nwekwaru ẹwu onyingu; mẹ k'okponku nshinu; nwekwaruphu ụlo, ẹphe a-zẹ l'enyashi-a.

²⁶ Nwoke ono abya efozeta; baaru Ojejoje ẹja; sù iya: ²⁷ “T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu; mbụ Ojejoje ono, n-yemobu iya ẹ-ta agvudu agvugvu l'eke nnajiufu mu bụ Ébirihamu nọ. O koshiwaru l'ọ gbaru tẹ nnajiufu mu ono gude ire iya ẹka. A bya lẹ mbedua; Ojejoje duwaru mu; mu eruta lẹ k'abubu nnajiufu mu.”

²⁸ Nwamgboko ono agbaru lashia l'ulo nne iya je atuko iphe ono l'ọ ha kooru ẹphe. ²⁹ Ribéka nweru nwunne iya kẹ nwoke, aza Lébanu. Lébanu agbachiwaphu jeshia nwoke ono ndzuta lẹ wẹlu ono; ³⁰ kẹ l'ọ phuru echi-imi phụ; mẹ mgbaleka ono, Ribéka gba ono; bya anukwaaphu iphe ono, ọ sọru lẹ nwoke ono kfuru iya ono. Yọ tughua jekfushia nwoke ono; rua; yo vudonyabewa inya-ivu iya l'iku wẹlu ono. ³¹ Lébanu asụ iya: “Bata abata; nggube onye Ojejoje goru onu-oma nù! ?Nanụ ẹge ọ dọ b'i vudo ẹke-a? Ya doziakwaru ngu ọlo ẹke ịi-zẹ; dozikwaaphu ẹke inya-ivu ngu a-dọru.”

³² Tọ dọ iya bụ; nwoke ono abya abahụ l'ulo obu. Lébanu abya atoshia inya-ivu iya ono iphe, o vu; bya achitaru inya-ivu ono l'ẹphe ha ẹwu onyingu; mẹ k'okponku; bya apataru yebedua; mẹ unwoke, yele iya yi mini t'ẹphe gude kwọo okpa. ³³ E mebetsua; a bya egwota nri doberu nwoke ono. Yọ sù lẹ ya te erikwa nri jeye teke ya kfuodoru iphe, ya byaru.

Lébanu asụ iya t'o kfuedu iphe obu!

³⁴ Yọ sù Lébanu lẹ ya bukwa nwozi Ébirihamu. ³⁵ Lẹ Ojejoje mewaru nnajiufu iya ono iphe-oma, dọ biribiri. Ọ bụwa onye nweru iphe nweshia ya ike. Ojejoje mewaru; yo nweru aturu; nweru eswi; nweru mkpola-ocha; mẹ mkpola-ododo. Ọ nukwaru iya phụ ndu ejeru iya ozi: unwoke l'unwanyi; b'ọ byakwaruphu bya anushia ya inya-ivu; mẹ nkakfu-igara. ³⁶ Séra, bụ nyee nnajiufu mu; bẹ mọturu iya nwata nwoke l'ishi ẹwo. Ébirihamu ewowaru iphemiphe obule, o nweru enweru nukota nwata obu. ³⁷ Nnajiufu mu ono bẹ meru; mu eriaru iya angụ; lẹ mu ta aluduru nwatibe iya ono nwanyi Kénanu. ³⁸ L'obu ndu ufu nna iya; mbụ l'ẹnya ufu ẹphe gededede bẹ mu e-je alọaru nwatibe iya ono nwanyi.

³⁹ “Mu ajị nnajiufu mu ono; sù iya: ‘Ọ -bukwanuru lẹ nwanyi obu te ekwedu l'oo-tsoru mube nwozi ngu-a ala ẹke ono eghe?’

⁴⁰ “Yọ sù mu lẹ Ojejoje ono, bụ onye, ya abaru ẹja ono e-duru-a ojozi iya ye tẹ mu l'iya yiru; k'ophu oo-me t'ije mu nweru ishi; k'ophu mu a-lukwanuru nwatibe iya nwanyi l'abubu ẹphe; mbụ l'ẹnya ufu ẹphe gededede. ⁴¹ Lẹ mu -jekpowaa l'ufu ẹphe; ndibe ẹphe te kwe bẹ ẹvu mu; bukwa ẹvu ugu.

⁴² “Ya ndono; mu abya abyaruta lẹ wẹlu-a ntanụ; bya ekfuru Nchileke; sù iya: ‘Nggube Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu; ọ -buru l'ọ dọ ngu mma; byiko menua tẹ ije-a, mu byaru-a nweru ishi. ⁴³ Nta-a bẹ mu vudowa l'iku wẹlu-wa; ọ -buru l'ọ nweru nwamgboko, byaru oseta mini; mu -sù iya: “Byiko tẹ mu ngutanu mini l'ite ngu ono;” ⁴⁴ ọ -buru l'ọ kwetaru chebe mu iya; bya asụ lẹ yẹbe nwamgboko ono e-jekwa echebefua inya-ivu mu; t'onye ono bukwaru onye nggube Ojejoje fọturu nwatibe nnajiufu mu.’

⁴⁵ “Mu egudekwadua ẹge ono ekfu anụ Nchileke l'ime obu; Ribéka l'abyawaphu yele ite, ọ dẹru l'ukuvu. Yọ bya ejeshia lẹ wẹlu ono je eseta mini. Mu asụ iya: ‘Byiko t'ọ chebe mu nù mini.’

⁴⁶ “Yọ pazitakebewaphu ite ono, ọ pa l'ukuvu ono; sù mu tẹ mu nguta iya; ẹge ya e-je esetakwaruphu inya-ivu mu t'ẹphe ngua.”

⁴⁷ “Mu ajị iya nwatibe onye ọ bụ.

“Yọ sù mu lẹ ya bụ nwatibe Bétuwẹlu Nahọ; onye ophu Milika mọturu iya.”

“Mu abya eworu echi-imi ye iya l'imi; bya agbabe iya mgbaleka. ⁴⁸ Mu abya efozeta; baaru Ojejoje ẹja; jaa Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu ajaja; mbụ Ojejoje,

bụ onye duru mu; mu eshia ụzo, dị mma byaruta eke-a; bya aphua nwata, bu nwanwa nwunne nnajiufu mu, mu a-luru nwatibe nnajiufu mu ono. ⁴⁹ Nta-a bu: o -buru l'unu e-koshi l'unu yeru nnajiufu mu obu; mbu l'ọ gbaru t'e gude ire unu eka; unu kfuwa te mu maru. Teke e to dudu; unu kfukwaa ya phu te mu maru ụzo ophu mu e-shi iya."

⁵⁰ Lébanu yele Bétuwelu asu: "O kwa Ojejoje be iphe owaa shi l'eka; ?bukwadu ngunu odo be ephe e-kfu? ⁵¹ Owaa Ribéka ndo-o; duta iya lashia t'o je aluru nwatibe nnajiufu ngu obu; keshinu ophu o bu ege Ojejoje suru l'oo-du ndono."

⁵² Onye ozi Ébirihamu ono anulephu onu, ephe yeru; byishi ikpere l'ali; baaru Ojejoje eja. ⁵³ Yo bya egwota ngwa, e gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha mee chee Ribéka; chakwa ya phu ekwa. O ntsukwaaruphu nwunne Ribéka ke nwoke; me nne iya iphe, eretsua ire nshinu. ⁵⁴ O bu teke ono be yele ndu ephe l'iya yi tukoru bya eria nri; ngwa iphe. E metsua; ephe aradu l'eke ono mboku ono.

Yo be l'utsu; nwozi ono asu t'ephe ha ya ru te ya laa lakfu nnajiufu iya.

⁵⁵ Nwunne Ribéka ono yele nne iya arọ ya t'ọ haa t'ephe le Ribéka nufukpoonu m'ọ bu abali iri; temanu ephe ayiwaruru lashia.

⁵⁶ Yo su ephe t'ephe be esedeshi iya; l'eke Ojejoje meekwaru ije iya; yo nweru ishi? Wo ephe t'ephe hanwa ya te ya lakfu nnajiufu iya.

⁵⁷ Ephe asu iya t'ephe kukpooduanu nwata jiedu iya; t'a maru iphe, oo-kfu. ⁵⁸ Ephe abya ekua Ribéka; ji iya: "?M'oo-tsoru nwoke-a to?"

Yo su ephe le ya e-tsoru iya-a.

⁵⁹ To du iya bu; ephe abya eduru Ribéka nu iya; mekwaphu nwanyi, bu iya heru Ribéka teke o ha nwanshi. Onye ozi Ébirihamu ono; me ndu yele iya yi eduta ephe lashia. ⁶⁰ Ephe abyade alala; ndu nwe Ribéka agoru iya onu; su iya:

"Nwunne ayi nwanyi;

zukwaa azuzu buru nne unukurunu!

T'awa ngu lujeekewa ogo

luta mkpukpu ndu ohogu ephe!"

⁶¹ Ya ndono; Ribéka yele ndu ozi iya akwakobe bya enyihu inya-ivu ephe; tsoru nwozi Ébirihamu ono. Yo duta ephe; yo buru ephe alala.

⁶² Teke ono be Áyizaku shiwa l'uzo welu Byiye-Lahayi-Royi bya; ke l'eke o bu ebubu bu l'echi-egu ụzo ohuda. ⁶³ Yo be l'urenyashi ujiku lanu; Áyizaku ejeshia oghe-egu te ya je amachia ukfu. Yo bya ele enya phua inya-ivu, liberu l'abya. ⁶⁴ Ribéka apalikwaaphu enya; phu Áyizaku; bya eshi l'eli inya-ivu ono nyizita; ⁶⁵ ji nwozi ono: "Nwoke ono, shi l'egu eje abya ono; ?bu onye b'ọ bu?"

Onye ozi ono asu iya l'ọ kwa nnajiufu iya. Ribéka achitawaphu ulari-ifu iya phukpua onwiya ifu.

⁶⁶ Onye ozi ono abya akokotaru Áyizaku ege ya jeru iya. ⁶⁷ Áyizaku eduta Ribéka duba l'ulo-ekwa nne iya; mbu Séra; yo ghowaphu nyee ya. Yo yeeru Ribéka obu nshinu. Yo buru iya bu l'obu ago-zita Áyizaku le ke nne iya ono, nwuhuru nu ono.

25

Anwuhu Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ébirihamu abya alua nwanyi odo, epha iya bu Ketúra. ² Ketúra amutaru iya Zimuranu; Jokushanu; Medanu; Midiya; Ishibaku; me Shuwa. ³ Jokushanu bu nna Sheba; me Dedanu. Ndu bu ndu eri Dedanu bu ndu Ashuru; ndu Letushi; me ndu Leyumu. ⁴ Unwu Midiya bu Ifa; Efa; Hanoku; Abida; me Eludaa. Ephe l'ephe ha toko buru unwu Ketúra.

⁵ Ébirihamu atuko iphe, bu iphe o nweru enweru haaru Áyizaku. ⁶ Obenu le teke o nokwadia ndzu b'o hataru iphe keeru unwegirima iya; ndu ophu nnufu iya phe mushiru iya. Yo bya edufushia unwegirima ono je edobe l'uzo enyanwu-ahata t'ephe le Áyizaku be ebushiru l'ekalanu.

⁷ Iphe Ébirihamu noru bu ukporo afa esato l'afa iri l'ise. ⁸ O karu nka likpahu alikpahu b'o nwuhuderu lakfu ndiche iya phe ⁹ Yo nwuhutsua ono; unwegirima iya; mbu Áyizaku yele Ishimelu elia ya l'ogba Makupela l'alí Éfuronu Zóha, bu onye Hetu. Ogba Makupela no l'uzo enyanwu-ahata Mamure. ¹⁰ Alí ono bu alí, Ébirihamu zuru ndu Hetu. Yo buru l'eke ono b'e liru Ébirihamu; me nyee ya, bu Séra. ¹¹ Ébirihamu anwuhutsulephu; Nchileke abya agooru nwatibe iya; mbu Áyizaku onu. Teke ono be Áyizaku bu l'iku welu Byiye-Lahayi-Royi.

Unwu Ishimelu

¹² Owaa eri Ishimelu ophu nwanyi Íjiputu; mbu Héga, bu ohu Séra mutaru Ébirihamu:

¹³ Owaa unwu Ishimelu l'ege e shi mua ephe: Nebayotu bu okpara iya. Ndu ophu etso iya nu bu Kéda; Adubelu; Mibusamu; ¹⁴ Mishima; Duma; Masa; ¹⁵ Hadadu; Téma; Jeturu; Nafishi; owaa Kedema. ¹⁶ Ephe l'ephe ha bukota unwu Ishimelu; bukotaru ishi l'ikfu eke ephe shi. O bu ephe ephe b'e gudetsua maru mkpukpu; me edukfu eke ephe butsua l'iche l'iche. ¹⁷ Iphe Ishimelu noru bu ukporo afa ishingui l'afa iri l'esaa b'o nwuhuderu. ¹⁸ Eri iya shilephu le Havila bua jeye le Shu le mgboro oke onye le Íjiputu; l'e gude eje Asiriya. Ephe l'unwu Ébirihamu ndu ophu ta dubua le mma.

Jekopu me Iso

¹⁹ Owaa eri Áyizaku Ébirihamu:

Ébirihamu bu iya bu nna Áyizaku. ²⁰ Iphe, Áyizaku gbaru bu ukporo afa labu teke o luru Ribéka, bu nwatibe Bétuwelu. Ribéka ono bu nwunne Lébanu. Eke ephe shi bu Áramu le Padanu Áramu.

²¹ Áyizaku abya ekfuru nu Ojejoje l'okfu ehú nyee ya; kele o keru ekeru. Ojejoje anu iphe ono, o kfuru iya ono; bya emee nyee ya; mbu Ribéka; yo tsuta ime. ²² Unwegirima ono anodu iya l'epho l'akpa onwephe mkpa. A nonyaa; yo su: “? Bu ngunu kparu iphe, egbe iphe owaa amuru iya ege-a?” Yo tugbua jeshia okpata Ojejoje ishi iya.

²³ Ojejoje asu iya:

“L'o kwa mkpukpu labu no ngu l'epho;
mbu l'o bu umadzu labu
e-shi ngu l'ehu;
kee onwephe ebo.
Onye lanu a-ka onye ophu ike;
onye k'ogurennya a-nodu
ejeru onye ke nwata ozi.”

²⁴ Yo rua ya l'ezeda; yo zeda mua ejima; yo bukotaru unwoke. ²⁵ Onye ophu vu uzo eke meeme; gbakota eji l'ehu iya. To du iya bu; ephe agua ya Iso. ²⁶ Amu-tsuta, aamu-tsuta iya; nwunne iya etsowa iya phu; su-de iya eka l'ichirukfu. To du iya bu; a gua ya Jekopu. Iphe Áyizaku nowaru bu ukporo afa eto teke Ribéka mushiru iya unwegirima ono.

²⁷ Unwegirima ono abya evufuta. Iso aburu onye maru enya nta; onye anoduje achí nta l'egu eke daburu adaburu. Jekopu aburu onye eme nggujunguji; l'anoduje

l'ufu. ²⁸ Áyizaku yeru Íso obu; kẹ l'anụ ono, oogbuje ono atsoje iya ẹna. Obekwanu lẹ Ribéka bú Jékọpu b'o yeru obu.

²⁹ Yo be ujiku lanụ; Jékọpu l'agwo ine. Íso eshi nta bata; l'abya ọda mba. ³⁰ Yọ sụ Jékọpu: "T'ọ kọnu ya ine iya ono, nwuru vji ono tẹ ya ria; lẹ ya adaakwa mba." Ọ bú iya meru iphe a wataru iya oku Édọmu.*

³¹ Jékọpu asụ iya: "L'ọ kwa; m'ọ -bụru l'ọ haru tẹ yẹbedua bụru ọgurennya." ³² Íso asụ t'ọ lekwa; lẹ ya anwuhuakwa. ?Ya gude k'ọgurennya eme ngunu?

³³ Jékọpu asụ iya t'ọ rioduru iya angụ; woru ọgurennya, gbaru iya nụ nụ yẹbe Jékọpu. Yo kwe; riaru iya angụ; shi ẹge ono woru ọgurennya iya ọbu nụ Jékọpu.

³⁴ Jékọpu abya awẹe Íso buredi; bya akọo ya ine azakụ ono, ọ gwọru ono; yo ria. Yo riebetua ya; nguru mini ye iya; gbeshi; tugbua.

Yọ bụru ẹge ono bẹ Íso shi; woru ọgurennya, gbaru iya nụ gbaa mgbukuma.

26

Áyizaku yele Abyímeleku

¹ A nọnyaa; ejo-ẹgu abya abya l'alị ono; t'a gụfukwa ọphu byajeru l'oge kẹ Ébirihamu. Áyizaku alakfu Abímeleku, bú eze ndu Filisutayinu lẹ Géra. ² Ojejeje abyakfuta Áyizaku bya asụ iya t'ẹ b'ọ lakwa Íjiputu. T'ọ bukwaru l'alị ono, ya a-sụ iya t'ọ buru ono! ³ Wo iya t'ọ butota l'alị-a; lẹ ya a-nọdu-a swiru iya; ya agọkwaruphu ọnu-ọma nụ iya. Kẹ l'ọ bú nggubedua; nggu l'awa ngu bẹ ya a-nụkota alị-a l'ọ ha. Ọdo bú l'iphe, ya riru Ébirihamu angụ lẹ ya e-meru iya bẹ ya e-mekotakwa. ⁴ Ya e-me awa ngu t'ẹphe ha l'igwe l'ọ bú mkpọ-kpodo, nọ l'igwe. Ya anụ ẹphe alị-a l'ọ ha. Ọ bú l'eri ngu bẹ ee-shi gọru iphe bú mbakeshi lẹ mgboko-a ọnu. ⁵ Ishi iya aburu lẹ Ébirihamu nuru yẹbe Ojejeje okfu; mekota iphemiphe ọbule, ya tọru iya ọkpa iya; dobekotakwaphu ekemu iya l'ọha. ⁶ Tọ dú iya bú; Áyizaku eburu lẹ Géra.

⁷ Unwoke ndu ẹke ono akpalahaa ya ishi nyee ya. Yọ sụ ẹphe l'ọ kwa nwunne iya; kẹ l'ọotsu egvu lẹ ya -su l'ọ bú nyee ya bẹ ẹphe e-gbu iya; nata iya Ribéka. Ribéka ọphu bukwa nụ nwanyi l'ẹke ọoma mma.

⁸ Yo be ujiku lanụ; Abímeleku, bú eze ndu Filisutayinu epyofu ẹnya lẹ windo iya; phụ Áyizaku l'ẹke ọokpabashi nyee ya, bú Ribéka. Teke ono bẹ Áyizaku buakwaru l'ẹke ono ọlori. ⁹ Ya ndono; Abímeleku abya ekua Áyizaku; sụ iya: "Ọ kwa lẹ nwanyi ono bẹ ilu alulu? ?Bú ngunu kparu iphe i sụru l'ọ bú nwunne ngu?"

Áyizaku asụ iya: "Lẹ ya rịkwaru l'ee-gude okfu iya kpaphua ya?"

¹⁰ Abímeleku asụ iya: "Bú ngunu b'i meru ẹphe ẹge-a? Ndege ọ -bụru l'onye lanụ l'unwoke-wa bẹ jeru yele nyee ngu ono azẹ; mẹ ii-ga emekwa t'a taa ayi ọta."

¹¹ Tọ dú iya bú; Abímeleku abya atọru ndu ẹke ono l'ẹphe ha ekemu; sụ l'onye chọru nwoke-a; m'ọ bú nyee ya okfu bẹ ee-gbukwa egbugbu!

¹² Áyizaku abya emebe iphe l'alị ono; iphe emehuru iya nshinu l'afa ono; mbụ mehu gbaa mgburumburu ugbo ọkporo ise; kẹle Ojejeje gọru iya ọnu. ¹³ Yọ bya enweru iphe; ẹku l'abyaru iya; jeye yọ bụru ọbaba. ¹⁴ O nweru atọru l'igweligwe; nweru eswi; bya agbashia ohu dobe. A nọnyaa; ndu Filisutayinu ejilahaaru iya ijimanya. ¹⁵ Ẹphe abya egude ẹja vuchishikota iphe, bú wẹlu, unwu ohu nna iya; mbụ Ébirihamu, tushiru teke ọ nọ ndzụ.

¹⁶ Abímeleku asụ Áyizaku t'ọ kwata kwafuru ẹphe l'alị; kẹ l'ọ kawa ẹphe ẹkuku!

¹⁷ Tọ dú iya bú; Áyizaku abya akwafu je akpọbe ọlo-ẹkwà iya lẹ nsuda Géra; buru l'ẹke ono. ¹⁸ Áyizaku abya atukwazikota wẹlu ono, a tushiru teke nna iya; mbụ

* 25:30 25:30 Iphe Édọmu bú bú o-nwu-vji.

Ébirihamu shi nõdu ndzụ ono; mbụ wẹlu ono, ndu Filisutayinu yechishiru lẹ nna iya nwuhutsuaru ono. Yọ bya agụkwata wẹlu ono ẹpha ono, nna iya shi gushia ya ono.

¹⁹ Ndu ozi Áyizaku egvua nsụda ono; gvuvu mini, doru edodo l'ẹke ono. ²⁰ Obenu lẹ ndu, echeru ndu Jira elu; mẹ ndu, echeru Áyizaku elu nk'iya wataru ọdzo wẹlu ono adzọdzo. Ẹphe asụ lẹ mini ono bụ mini ẹphebe ndu Géra. Tọ dụ iya bụ; Áyizaku agụa wẹlu ono Iseku kẹ l'a swọru iya uswo.* ²¹ Ẹphe abya egvua wẹlu ọdo; ndu Jira adzọkfukwaru iya phụ. Áyizaku agụa onanu Sitina.† ²² Yo gbeshi l'ẹke ono je atụa wẹlu ọdo; tọ dūhe onye dzọru onanu. Yọ gụa onanu Rehobotu bya asụ: “Lẹ nta-a bẹ Ojejoje mewaru t'ẹphe túsaru ẹhu l'alì-a nõdu iya buru ọ-jaa-jagba-ẹgu.”‡

²³ Yo gbeshi l'ẹke ono; yọ buru iya ọla Besheba. ²⁴ Ojejoje abyakfuta iya l'enyashi ono; bya asụ iya: “L'ọ kwa yẹbedua bụ Nchileke kẹ nna ngu, bụ Ébirihamu.” Wo iya t'ẹ b'ọ tsukwa egvu; kẹle ya nõ-ọ swiru iya. Ya e-gude okfu ẹhu nwozi iya; mbụ Ébirihamu ọoru onu-oma nụ yẹbe Áyizaku; mee t'awa iya ha igweligwe.

²⁵ Áyizaku abya akpụa ẹnya-ngweja l'ẹke ono; bya akpọ-kua ẹpha Ojejoje. Yọ bya egvube ọlo-ékwa iya l'ẹke ono. Ndu ozi iya abya atụa wẹlu l'ẹke ono.

²⁶ Yọ buru teke ono bẹ Abímẹleku yẹle Ahuzatu; onye akpọ-zijeru iya ụzo; mẹ Fikolu, bụ onye ishi ndu soja iya shi Géra kpakfuta iya. ²⁷ Áyizaku aji ẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu abya nk'iya; l'ẹke ya dũkwa unu ashì; unu achifu iya l'alì unu.”

²⁸ Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe makpọoru ọhuma lẹ Ojejoje nõ swiru iya eswiru. Ọo ya kparu iphe ẹphe sụru l'ọ dụ mma tẹ nggu l'ẹphe ria nte; tẹ nggu l'ẹphe gbaa ndzụ; ²⁹ l'ẹ tji medu ẹphe ẹji ẹge ono, ẹ tọ dudu iphe ẹphe mejeru unu teke ono, unu shi buru ndu-ẹphe ono. Yọ bụleruphu ọhuma bẹ ẹphe mekotaru unu; bya edufu unu lẹ domangu lẹ rimangu ono. Nta-a bẹ Ojejoje byawaru bya agowaru ngu onu.”

³⁰ Áyizaku abya agbaaru ẹphe aji; ẹphe eria; ngụa. ³¹ Yo be l'ọnmewa utsu echile iya; ẹphe agbaa ndzụ. Áyizaku abya edube ẹphe; ẹphe alashia l'ẹhu-gudangu.

³² Yọ buru mbọku ono bẹ ndu ozi Áyizaku bya ekfuaru iya kẹ wẹlu phụ, ẹphe turu phụ; sụ iya l'ẹphe phukwaru iya mini. ³³ Yọ gụa ya Shiba. Ẹpha mkpukpu ono aburu Besheba jeye ntanụ-a.§

³⁴ Íso anọlephu ukporo afa labụ; je alụa Juditu, bụ ada Beri onye Hetu; bya alukwaaphu Basematu, bụ ada Elonu, bụkwaphu onye Hetu. ³⁵ Ẹphe aburu iphe-ẹhuka nõduru Áyizaku yẹle Ribéka.

27

Áyizaku agọru Jékọpu onu

¹ Yo rua teke Áyizaku kahụwaru; k'ọphu bụ lẹ nka lawaru iya l'ẹnya; yo kua Íso, bụ ọkpara iya.

Yọ za iya.

² Áyizaku asụ iya: “Nta-a bẹ ya buakwa nwoke ọgurennya; tọ bụ lẹ ya maru mbọku, ya a-nwuhu. ³ Ngwaa; wota iphe, iigudeje achì nta; mbụ ẹda-akfụ ngu; mẹ akfụ ngu; gude je l'ẹgbudu je egbua anụ; ⁴ gude iya shia nri, atsọ ẹna; mbụ egbe iya ọphu aduje iya mma. Teke i shitsuaru iya; nggu egwotaru iya ẹya; tẹ ya ria; ọoru ngu onu; tẹmanu ya anwuhude!”

* **26:20** 26:20 Iphe “Iseku” bụ bụ “uswo”. † **26:21** 26:21 Iphe “Sitina” bụ bụ “ohogu”. ‡ **26:22** 26:22 Iphe “Rehotobu” bụ bụ “ọ-jaa-jagba-ẹgu”. § **26:33** 26:33 Iphe “Shiba” bụ bụ “Wẹlu Ọgba-ndzụ”. Iphe ọdo, ọ bụ bụ “Wẹlu ẹsaa”.

⁵ Yò búrú lẹ teke Áyizaku ekfuru Íso iphe ono bẹ Ribéka nùkotaru iphe ookfu. Íso atùgbulephu jeshia nta ono; ⁶ Ribéka asù nwatibe iya Jékòpu: “Lenu; lẹ ya nùkwaru ẹke nna ngu shi ekfuru nwunne ngu Íso; ⁷ t’o je egbua anù gude shiaru iya nri, atso ẹna tẹ ya ria; ẹge ya a-gòru iya ọnu l’ifu Ojejoje; tẹmanu ya anwùhude.” ⁸ Nwa mu; nta-a kwa t’i ngabekwa nchì ọhuma; mee iphe-a, ya abyarù ngu ekfuru-a! ⁹ Jee l’ẹke, elu dọru; fọta ada egbu labù, dù mma; tẹ ya gude shiaru nna ngu nri, dù mma. Ya e-shile iya phù ẹge ọo-dù iya mma. ¹⁰ Teke ya shituaru iya; nggu egwota iya je anù nna ngu t’o ria; k’ọphu ọo-gòru ngu ọnu; tẹmanu yọ nwùhude.

¹¹ Jékòpu asù nne iya; mbù Ribéka: “Mẹ nwunne iya; mbù Íso gbakwaru ẹji; yẹbedua abùru onye ẹhu kwọru akwọkwo. ¹² O nwekwaru ẹge ọo-dù; nna mu ejeshia mu ọra ẹka l’ẹhu; ọo-makwa l’ọ bụ ụgho bẹ mu aghọru iya. ?T’oo-medu nù; yo gbe tù mu ọnu l’ọzori ọnu, ọo-ga agọru mu.”

¹³ Nne iya asù iya: “Nwa mu; ọ -tùà ngu ọnu tẹ ya vukwaru iya! Ọ bùlephu t’i mee iphe, ya sùru t’i mee. Tùgbua je akpùtaru iya egbu ono!”

¹⁴ Ya ndono; yọ tùgbua je akpùtaru nne iya egbu ono. Nne iya abya egude iya mee kẹ nri, atso ẹna; mee ya ẹge aduje nna iya mma. ¹⁵ Ribéka abya achita uwe Íso, bụ ọkpara iya; mbù uwe iya ọphu kakọta ọma mma; yee onye kẹ nwata, bụ iya bụ Jékòpu. Uwe Íso ono bẹ shi koru l’ulo Ribéka. ¹⁶ Yọ bya eworu akpọ egbu ono kwee ya l’ẹka; bya aphù-kpua ya ẹya l’olu ẹke kwọru iya akwọkwo. ¹⁷ Yọ bya aparù nri ono, o shiru, a tsọ ntumatu ono pẹ Jékòpu; nùkwa iya phù buredi, o gheru ye iya.

¹⁸ Jékòpu egwota iya gwojeru nna iya; je eku iya: “Nna!”

Yọ za iya; bya ajì iya: “?Ì bụ onye; nwa mu?”

¹⁹ Jékòpu asù iya: “L’ọ kwa yẹbedua, bụ Íso, bụ ọkpara ngu. Ya meekwaru ẹge i ziru iya. Gbeshi nù nọdu anọdu taa anù ọbu, ya gburu ọbu; k’ọphu ìi-gòru iya ọnu.”

²⁰ Áyizaku ajì iya: “Nwa mu; ?nanù ẹge i meru gbukebewa anù ọbu ẹgwegwa ẹge-a?”

Jékòpu asù iya: “L’ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke ngu yetaru iya ẹka.”

²¹ Áyizaku asù Jékòpu t’ọ kpìritaedu tẹ ya raedu iya ẹka; maru: ?m’ì bụ-a nwatibe iya Íso tẹ tì bụdu?

²² Jékòpu abya ejekfube nna iya, bụ Áyizaku ntse. Yọ bya araphee ya ẹka l’ẹhu; sù iya: “L’olu ngu kwa olu Jékòpu; obenu l’ẹka ngu bükwanu kẹ Íso.” ²³ Ẹ tọ hùbehedu Jékòpu ama; kẹ l’ẹka iya dù ẹji ẹji l’ọ bụ kẹ nwunne iya; mbù Íso. Yọ gọoru iya ọnu; l’arì l’ọ bụ Íso. ²⁴ Yọ jì iya: “?Bù-a nggu bụ nwatibe iya Íso?”

Jékòpu asù iya: “Iye-e!”

²⁵ Yọ sù iya: “Nwa iya; patanuru iya anù ọbu, i gburu; bya eshia ọbu; k’ọphu ya a-ta iya; gọoru ngu ọnu ọbu!”

Jékòpu abya apataru iya ẹya; yọ taa. Yọ bya anù iya mée; yọ nguru ye iya. ²⁶ Nna iya ono; mbù Áyizaku asù iya t’ọ bya bya anmaa ya akpa!*

²⁷ Yo jenyabe iya ntse je anmaa ya akpa. Áyizaku anù mkpọ uwe iya; bya agọoru iya ọnu; sù iya:

“Ha! Mkpọ nwatibe iya dükwa

l’ọ bụ mkpọ ẹgu,

Ojejoje gọru ọnu-ọma nù.

²⁸ Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ

igwe chijeru ngu mini;

Yo mekwaaphu ẹke,

i meberu iphe t’o mehujeru ngu.

* 27:26 27:26 Iphe ọ kwata kfua bụ t’o tsuta iya ọnu.

T'o mee t'i nweru nri;
nweru mee; nweru k'etsushi iya.

29 Tẹ iphe bụ mbakeshi jejeru ngu ozi;
iphe, bụ ọha, nọnu ebyijeru ngu ikpere!
T'ọ buru nggubedua a-buru
nnajiufu unwunne ngu phe;
unwunne ngu phe
ebyijeru ngu ikpere!
Iphe, bụ onye turu ngu ọnu
bụakwa onye a turu ọnu;
onye gọru ngu ọnu
aburu onye a gọru ọnu!”

30 Áyizaku agọebetsuaru Jékọpu ọnu ono; ọ bụkwadua alufu, ọ lufu l'ẹke, nna iya ono nọ; ọwaa bụwa nwunne iya; mbụ Iso l'ẹke o shi nta ono ala. 31 Iso abya eshikwaaphu nri, atso ẹna gwojeru nna iya; sụ iya: “Nna; gbeshi bya ataa anụ, ya gburu; shiaru ngu ọbu; ẹge ii-gọru iya ọnu ọbu.”

32 Áyizaku aji iya: “?Bụ onye b'i bụ?”

Yọ sụ iya: “L'ọ kwa yẹbedua bụ nwa ngu nwoke; mbụ ọkpara ngu, bụ Iso.”

33 Ẹhu anmahu Áyizaku kpakpakpa. Yọ ji: “?Buhunu onye gburu anụ wotaru iya, ya gudekwadua l'ẹka ata; nggu abata-a? Ya gọokwaru onye ono ọnu; mbụ l'onye ono bụakwa onye a gọru ọnu-oma nụ.”

34 Iso anulephu iphe ono, nna iya kfulu ono; gude aphụ; gude ẹkwa; sụ nna iya ono: “T'ọ gọoru iya rụ ọnu. T'ọ gọoru iya rụ ọnu nk'ia!”

35 Áyizaku asụ iya: “Lẹ nwunne ngu gudeekwa ugho bya anata ọnu-oma ngu.”

36 Iso asụ iya: “L'ọ bụlephu Jékọpu ono, a guru iya ono bẹ gbaru iya nụ. ?Ọwaa te kweedua ugbo ẹbo, o kputaru iya. Ọ nataru iya ọgurennya, ya bụ. Nta-a b'ọ byawaru bya anatafua ya ọnu, a ga agọru iya.” Yo kfutsua ẹge ono bya aji nna iya ono: “?To nwekpodua nwọnu ọphu phoduru nụ, i gọru iya tọ?”

37 Áyizaku asụ iya: “Lẹ ya meekwaru Jékọpu t'ọ buru nnajiufu ngu; bya emekwaaphu tẹ ndu abubu iya l'ephe ha jejeru iya ozi. Ya gọokwaru ọnu nụ iya lẹ nri; mẹ lẹ mee. ?Bụ ngunu bẹ ya e-meru ngu nta-a nggube nwa iya?”

38 Iso asụ nna iya ono: “Nna; ?bulephu ọnu-oma lanụ b'i nweru kpu? Nna; gọnuaru iya ọnu nk'ia!” Iso awata ẹkwa.

39 Nna iya mbụ Áyizaku asụ iya:
“Ẹke ii-bu bẹ bụ alị
ẹke, ẹ-te emehujedu iphe;
ẹke mini ta achiduru ngu.

40 Ọ bụ ogu-mbeke bẹ ii-gude buru;
nwunne ngu bẹ ii-nodu agbaru mboyi.
Obenu lẹ teke ọ wataru ngu ọtsu l'ẹhu;
bẹ ii-kwefuru iya ikè;
nggu l'ia ebukahu.”

Jékọpu agba ala kẹ Lébanu

41 Iso abya akpọo Jékọpu ashị lẹ k'ọnu ono, nna iya gọru nụ iya ono. Yọ sụ onwiya: “?Ọ kwa lẹ nna iya abyawa anwuhu? Teke ono bẹ ya e-gbu-a nwunne iya; mbụ Jékọpu.”

42 Ribéka anulephu iphe, Iso kfulu; bya ezia t'e je ekuaru iya nwa iya kẹ nwata; mbụ Jékọpu. Yo rua; Ribéka asụ iya: “Lekwa l'iphe nwunne ngu Iso gude l'adu

onwiya ike; bukwa le ya e-gbu ngu. ⁴³ Oo ya bu; nggube nwa iya; mekwaa iphe-a, ya abyaru ngu ekfuru-a: Gbalaa nta-a lakfu nwunne iya, bu Lébanu le Háránu; ⁴⁴ te nggu l'iya butota; t'e gude t'obu dazita nwunne ngu. ⁴⁵ Teke o ghubuhuru iya eghughu; yo zahawa iphe ono, i meru iya ono be ya ezia t'i lata. ?Bu ngunu a-kpakwanu iphe ya a-nodu t'unu nwushihu l'ujiku lanu?"

⁴⁶ Ya ndono; Ribéka asu Áyizaku l'ike onodu ndzu ta duhekwa iya; ke l'ike unwanyi Hetu-a gvakwaru iya. O -buru le Jékopu e-je alufua nwanyị Hetu odo; ?ya a-nokwadu ndzu k'ome ngunu odo?

28

¹ To du iya bu; Áyizaku abya ekua Jékopu; goru iya onu; bya anmaaru iya okwa; su iya: "Ba alukwa nwanyị Kénanu! ² Tugbulekwaphu jeshia ke Lébanu, bu nwunne nne ngu le Padanu-Áramu t'o kee ngu nwanyị; mbu l'ufu nna, muru nne ngu, bu iya bu Bétuwelu. ³ Te Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike gokwaru onu-oma nu ngu le nwa; yo mee t'i jaa ajaja buru nna igweligwe mba. ⁴ Te Nchileke mekwaa t'onu ono, o goru nu Ébirihamu ono bukwaruphu nke ngu; nggu l'unwu ngu; k'ophu ali ono, iibu nta-a l'o bu onye mbyamumba ono a-buru nke ngu; mbu ali ono, Nchileke nuru Ébirihamu ono." ⁵ Ya ndono; Áyizaku abya ezifu Jékopu; yo tugbua jeshia ke Lébanu le Padanu-Áramu. Lébanu ono bu nwatibe Bétuwelu, bu onye Áramu; bukwaruphu nwunne Ribéka, bu nne Jékopu yele Iso.

⁶ Ya ndono; Iso abya amaru le Áyizaku gowaru Jékopu onu; bya ezifuwa iya t'o je Padanu-Áramu; je alua nwanyị; bya amaru le teke ono, o goru iya onu ono b'o nmaru iya okwa t'e b'o lukwa nwanyị Kénanu; ⁷ bya amaru le Jékopu nuwaru nna iya me nne iya okfu; tugbuwa jeshia Padanu-Áramu. ⁸ O bu teke ono b'o bya edoo Iso enya ege unwanyị Kénanu du-be nna iya; mbu Áyizaku eji. ⁹ Yo tugbua jeshia ke Ishimelu; je alua Mahalatu yekobe l'unwanyị ndu ophu ooluhawa. Mahalatu ono bu nwunne Nebayotu, bu okpara Ishimelu; buru nwanwa Ébirihamu.

Nro, Jékopu roru le Bételu

¹⁰ Ya ndono; Jékopu egbeshi le Besheba; yo buru iya oje Háránu. ¹¹ Yo jenyaa; nchi ejikfu iya l'uzo; yo nodu te ya radu. Yo je apata mkpuma lanu l'eke ono; dobe; zezita; chebe iya ishi kuru mgbenya. ¹² Yo bya aruo nro phua ubube, e gvuberu l'ali; yo je adu-kfuru l'igwe. Unwu ojozi Nchileke l'enyi iya godogodó; ndu enyihu enyihu; ndu enyizita enyizita. ¹³ Ojejoje evudo l'onungonu ubube ono; su: "L'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ke nna ngu, bu Ébirihamu; bukwaruphu Nchileke ke Áyizaku. Ali ono, i ze ono be ya a-nu nggu l'awa ngu. ¹⁴ Awa ngu a-ha igweligwe l'o bu eja, no l'ali. Unu e-bu jeye uzo enyanwu-ariba; bya ebua jerua uzo enyanwuhata. Unu e-bukwaphu jeye uzo isheli; bua jerukwaaphu uzo ohuda. Ya e-shi l'eka nggu l'awa ngu goru ndiphe mgburumburu onu. ¹⁵ Ya e-swiru ngu eswiru; l'eleta ngu enya l'iphe, bu eke ii-jekpo. Odo aburu le ya e-dulata ngu azu l'ali-a. E to nwedu le ya aha ngu jeye teke ya e-mekotaru ngu iphe ono, ya kweru ngu ukwa iya ono."

¹⁶ Jékopu etehu; bya asu: "Ha! ?Oo ya bu le Ojejoje no l'eke-a; ya ta ama." ¹⁷ Yo wata otsu egvu; su: "L'akpaji eke-a be dukwa egvu! E to nwekwa iphe odo, eke-a bu; 'abudu ulo Nchileke. O kwa eke-a bu onu-uzo imigwe!"

¹⁸ Yo be l'onmewa utsu echile iya; Jékopu apata mkpuma ono, o shi chebe ishi ono; gvube l'o bu itso; bya eworu manu gbashị l'eli iya. ¹⁹ Yo gua eke ono Bételu; e guderu l'iphe, e shi ekuje eke ono bu Luzu.*

* 28:19 28:19 Iphe "Bételu" bu bu "Ulo Nchileke".

²⁰ Jékoṗu abya eribua ya lẹ nte; su: “Ọ -buru lẹ Nchileke e-swiru iya; leta iya ẹn̄ya l'ije iya-a; mee tẹ ya phuje iphe oye l'onu; mẹ iphe owe l'ukfu; ²¹ k'ophu bu lẹ ya jeru iphe owaa lata l'ufu nna iya l'ehu-gudangu; bẹ Ojejoje a-bukwaru Nchileke iya! ²² Mkpuma-wa, ya gvuberu l'ọ bu itso-wa a-buru ọlo Nchileke; iphe bu iphe, nggube Nchileke nuru iya bẹ ya e-ke ọzo iri nu ngu ọzo lanu.”

29

Jékoṗu jeruru Padanu Áramu

¹ Ya ndono; Jékoṗu akwaseru ije iya jeye yọ bya erua alì ndu ọzo ẹn̄yanwu-ahata. ² Yo rua ẹke ono bya aphu wẹlu, nọ l'oghe-egu l'ẹke ono; mẹ uzi aturu ẹto l'iku iya; kẹ l'aturu ono bu lẹ wẹlu ono b'ọ nguje mini. Mkpuma, e gude swichia onu wẹlu ono aha nshinu. ³ Yọ buje; aturu ono -dzukolephu l'ẹke ono; ndu eche iya nu abya agbakọ ẹka swifu mkpuma ono l'onu wẹlu ono; seta mini doberu aturu ono. Ẹphe -megee; ẹphe abya eswikwazi mkpuma ono l'onu wẹlu ono.

⁴ Jékoṗu abya aji ndu eche aturu ono ẹke ẹphe shi.

Ẹphe asu iya l'ẹphe shikwa Háranu.

⁵ Yọ su ẹphe mẹ ẹphe maru Lébanu, bu nwanwa Nahọ?

Ẹphe asu iya l'ẹphe makwaru iya-a.

⁶ Jékoṗu aji ẹphe: “?Mẹ ẹhu du iya-a mma?”

Ẹphe asu iya l'ehu dukwa iya-a mma; l'ọ kwa nwatibe iya; mbu Rechelu bẹ chi aturu abya ẹgaphu.

⁷ Yọ su ẹphe: “?Unu ta phudu l'uboku hakwadua nshinu; l'ẹ to gbadua teke, aachikobeje aturu. Unu setanu mini doberu aturu ono t'ọ ngua. Teke e metsuaru; unu achiru iya je ẹke ọokpaje nri t'ọ kpafua nri!”

⁸ Ẹphe asu iya: “L'ẹphe te emeghekwa iya ẹge ono. L'ọ kwa teke aturu ono dzuleruphu edzudzu l'ẹke-a; e swifu mkpuma ono l'onu wẹlu ono. Teke ono; e setaru iya mini t'ọ ngua.”

⁹ Yọ buru teke ono, ẹphe l'iya ekfu ono bẹ Rechelu chi aturu nna iya byaruta; kẹ l'ọ bu nwamgboko eche aturu. ¹⁰ Jékoṗu aphulephu Rechelu; mẹ aturu Lébanu ono, ọ chi ono; tugbua je eswifu mkpuma ono l'onu wẹlu ono; bya eseta mini doberu aturu nwunne nne iya ono; yọ ngua. ¹¹ Jékoṗu abya anmaa Rechelu akpa; wata ẹkwa. ¹² Jékoṗu asu Rechelu lẹ yele nna iya bukwa; lẹ ya bukwa nwatibe Ribéka. Rechelu agbagbua je akọoru iya nna iya.

¹³ Lébanu anulephu kẹ nwa nwunne iya ono; mbu Jékoṗu; gbagbuwaphu gbakfutashia ya. Yo rua je anmaa ya akpa; tsuta iya onu; duta iya jeshia nk'iya. Ẹphe erua; Jékoṗu abya akokotaru iya iphemiphe obule ono, meru nu ono. ¹⁴ Lébanu asu iya lẹ yele iya bukwa mee lanu; mbu e -kee; e-kehe-odo.

Jékoṗu aluta Lii yele Rechelu

Jékoṗu ebulephu onwa ophu lẹ kẹ Lébanu; ¹⁵ Lébanu asu iya: “?Bu okfu lẹ nggu l'iya bu abubu b'ii-nodu ejeru iya ozi kẹ mmanu to?” Wo iya t'ọ kfu iphe, ya a-nodu akfu iya.

¹⁶ Lébanu bẹ mutaru unwu-mgboko labu. Ẹpha onye k'oguren̄ya bu Lii; onye kẹ nwata aburu Rechelu. ¹⁷ Lii bẹ ẹn̄ya du ẹruru-ẹruru; obenu lẹ Rechelu ama mma; du ugu. ¹⁸ Rechelu bẹ shi tubahawa Jékoṗu l'ẹn̄ya. Yọ su Lébanu: “Tẹ ya jenuaru iya ozi afa ẹsaa; t'ọ kee ya nwatibe iya kẹ nwata; mbu Rechelu.”

¹⁹ Lébanu asu iya: “L'ọ gbe kakwa mma lẹ ya keru ngu iya; malẹ ya keru iya akataka onye ọdo. Ngwanu; t'ẹphe buwaruru.” ²⁰ Tọ du iya bu; Jékoṗu ejee ozi afa ẹsaa changu t'e kee ya Rechelu. Afa ẹsaa ono adule-ẹ Jékoṗu l'ọ bu nwujiku olemole; kẹ l'ọ yeru Rechelu obu nshinu.

²¹ Ya ndono; Jékòpu asù Lébanu: “Lẹ ya nọ-dzuakwaru afa ẹsaa ọbu. Dee ya nyee ya; k'ọphu yẹ ya a-zẹ.”

²² Tọ dù iya bụ; Lébanu abya ekua ndu ẹke ono; shiaru ẹphe nri. ²³ Yo be l'urenyashi; yo duta ada iya; mbụ Lii; dee Jékòpu; yẹ ya azẹ. ²⁴ Lébanu abya eshi lẹ ndu ohu iya duta nwamgbọko ọphu aza Zilipa duru nù Lii t'o jejeru iya ozi-ùlo.

²⁵ Nchi abọhulephu; Jékòpu abya amaru l'ọ bụ Lii b'e gbe dee ya. Yọ sù Lébanu: “?Bụ ngunu b'i meru iya egbe iya ọwaa. ?Tọ bụdu Rechẹlu bẹ ya jeru ngu ozi iya. ? Nanu ẹge ọ dù b'i gbaru iya egbe ẹregede ọwaa.”

²⁶ Lébanu asù iya: “Tì madu l'ẹ tọ bụdu ome-l'ali ayi l'ẹke-a t'e vuru ọzo kee onye kẹ nwata nji; tẹmanu e kede onye kẹ ọgurennya. ²⁷ Taa nshi megeodu ẹswa-nwanyi k'onye ọwaa l'idzu-wa. E megee; ya ekefua ngu onye kẹ nwata; ọbule ii-jekwaru iya phụ ozi afa ẹsaa ọdo.”

²⁸ Jékòpu ekweta; bya emee ẹswa-nwanyi l'ẹhu Lii idzu ọphu. Lébanu abya ekefua ya Rechẹlu. ²⁹ Lébanu abya eshi lẹ ndu ohu iya duta nwamgbọko ọphu aza Biliha duru nù Rechẹlu t'o jejeru iya ozi-ùlo. ³⁰ Jékòpu yẹle Rechẹlu abya azẹ. Yọ ka oyeru Rechẹlu obu; malẹ Lii. Yọ bya ejeeru Lébanu ozi afa ẹsaa ọdo.

Unwu, Jékòpu mutaru

³¹ Ojejoje abya elee ẹnya phụ l'e te yeduru Lii obu; mee ya; yọ wata ọtsu ime; Rechẹlu ekeru ekeru. ³² Lii abya atsuta ime; mụa nwata nwoke; gụa ya Rúbenu;* kẹ l'ọ sùru: “Lẹ Ojejoje phụwaru iphe-ẹhuka, ya eje. Nta-a bẹ ya maru lẹ nji iya a-kabẹ-ẹ yeru iya obu.”

³³ Yọ bya atsuta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; sù: “Lẹ Ojejoje nùwaru l'ẹ t'e yeduru iya obu kparu iphe ọ nufukwaaru iya phụ onye ọwaa.” Yọ gụa ya Símiyọnu.†

³⁴ Yọ bya atsutakwa ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke. Yọ sù: “Nta-a bẹ ya maru lẹ nji iya e-kwe-e rụkota iya; kẹle ya mutawaru iya unwoke ẹto.” Yọ gụa ya Lívayi.‡

³⁵ Yọ tsuta ime ọdo; mụkwaaphu nwata nwoke; bya asù: “Ugbiya-a bẹ ya e-tu Ojejoje ẹpha.” Yọ gụa ya Júda.§ Yọ mụtsua Júda; tsụ-buhu ime.

30

¹ Rechẹlu aphua lẹ ya ta amutaduru Jékòpu nwa; kolahaaru nwunne iya ono okopho. Yọ sù Jékòpu: “L'o -yedu iya ime bẹ ya a-nwuhukwa!”

² Iphe ono, o kfuru ono eghua Jékòpu eghughu. Yọ sù Rechẹlu: “?Bụ iya bụ Nchileke, meru t'ẹ b'i mụta nwata?”

³ Ya ndono; Rechẹlu asù iya: “Ọwaa Biliha ndọ-ọ, bụ nwata ejeru iya ozi-ùlo. Duta iya tẹ nggu l'iya zẹe t'ọ mutaru iya nwa; k'ọphu ya e-shi l'ẹka iya nweru akọ.”

⁴ Tọ dù iya bụ; yọ bya eduta Biliha, bụ nwata mgbọko, ejeru iya ozi-ùlo dee ya; yọ luru. Jékòpu yẹle Biliha abya azẹ; ⁵ yọ tsuta ime; mụaru iya nwata nwoke. ⁶ Rechẹlu asù: “Nta-a bẹ Nchileke hawaru iya enge. Ọ ngabẹwaru nchị nua iphe, ya rọru iya; bya anụ iya nwata nwoke.” Yọ gude k'ono gụa ya Dánu.*

⁷ A nonyakwaa; Biliha abya atsuta ime ọdo; mụaru Jékòpu nwata nwoke k'ẹbo.

⁸ Rechẹlu asù: “Lẹ yẹle nwunne iya kparu ẹnya nshinu; ọbule nta-a bẹ ya kaakwanu iya ẹkuku.” Yọ gụa ya Náfutali.†

⁹ Teke Lii bya amaru lẹ ya tsu-buwaru ime; b'o dutaru nwata ọphu ejeru iya ozi-ùlo; mbụ Zilipa dee Jékòpu t'ọ luru. ¹⁰ Onye ozi-ùlo kẹ Lii ono; mbụ Zilipa abya amutaru Jékòpu nwata nwoke. ¹¹ Lii asù: “Ọwaa kwa iphe-ekweru.” Yọ gụa nwata ono Gádu.‡

* **29:32** 29:32 Iphe Rúbenu bụ bụ “Lekwa nwata nwoke!” † **29:33** 29:33 Iphe Símiyọnu bụ bụ “Onye anuje iphe, eekfu.” ‡ **29:34** 29:34 Iphe Lívayi bụ bụ “arụkota”; m'ọ kwanu “atugbabe.” § **29:35** 29:35 Iphe Júda bụ bụ “Ekele.” * **30:6** 30:6 Iphe Dánu bụ bụ enge; lẹ “Nchileke kperu ikpe; haaru iya enge.” † **30:8** 30:8 Iphe Náfutali bụ bụ “Ọkpa-ẹnya.” ‡ **30:11** 30:11 Iphe Gádu bụ bụ “Iphe-ekweru.”

12 Onye ozi ke Lii ono; mbu Zilipa abya amutaru Jekopu nwata nwoke k'ebo. 13 Lii asu: "Ehu atsokwa nu yebe Lii ntumatu. Nta-a be unwanyi a-nodu eku iya onye ehu atsokwa ena." Yo gu nwata ono Asha. §

14 Yo be teke eebuje witu; Rubenu atugbua jeshia l'egu; je aphua akpuru mandureku; wota iya wolataru nne iya Lii. Rechelu asu Lii: "T'o henua ya mandureku ono, nwatibe iya wotaru ono."

15 Lii asu iya: "Nji iya bi nataru iya. Onanu te dzu ngu; ?iime ti natafua ya mandureku, nwatibe iya wotaru iya too?"

Rechelu asu iya: "T'o laaruru nji iya l'ulo l'enyashi-a ugwo mandureku nwatibe iya obu."

16 Ya ndono; Jekopu eshilephu l'egu lata l'urenyashi ono; Lii agbakfube iya; je asu iya: "L'oo-lakwaru iya l'ulo l'enyashi-a; kele ya gudeekwa mandureku, nwatibe iya zuta iya." Ya ndono; yo be l'enyashi; yo laaru iya ulo obu.

17 Nchileke anua ekfukfu, Lii kfuru nu iya; yo tsutawaphu ime; mbaru Jekopu nwata nwoke k'ise. 18 Lii asu: "Le Nchileke buakwaru iya nggo; kele ya dutaru nwamgboko, e jeru iya ozi-ulo dee nji iya." Lii agua nwata ono Isaka.*

19 Lii abyakwa bya atsuta ime odo; mbaru Jekopu nwata nwoke k'ishingu. 20 Lii asu: "Nchileke mewaru iya iphe-oma, du biribiri. Nta-a be ya maru le nji iya a-nodu akwabe iya ugu; keshinu ophu ya mutawaru iya obodo okoro ishing." To du iya bu; yo gu nwata ono Zebulun. †

21 A nonyakwaa; yo bya atsuta ime odo; ma nwamgboko; gu ya Dayina.

22 Nchileke abya anyata Rechelu; ngaberu iya nchi; bya emee ya; yo wata otsu ime.

23 Yo bya atsuta ime; ma nwata nwoke; bya asu: "Nta-a be Nchileke wofuwaru iya iphe-iphere." 24 Yo gu nwata ono Josefu; ‡ su: "Te Ojejoje yekwafukwaaru iya nwata nwoke odo l'owaa."

Jekopu me Lebanu

25 Rechelu amutsulephu Josefu; Jekopu asu Lebanu t'o ha ya te ya la ke nna iya, bu eke a muru iya. 26 T'o haaru iya unyomu iya; haaru iya unwegirima iya, bu ndu ya jeru iya ozi l'ishi ephe; te ya chita la. L'o phwaru ege ya jeberu iya ozi.

27 Obenu le Lebanu suru iya: "O -buru le ya tubaru ngu l'obu; byiko nonyafunua! Le ya phwaru l'o bu l'okfu ehu ngu be Ojejoje gude goru iya onu ege-a." 28 Sukwa iya phu t'o kfua iphe, ya a-kfuje iya te ya kfuje iya eya.

29 Jekopu asu iya: "Li mawaru ege ya jeberu ngu ozi; maru ege elu ngu gude zuta-be le ya echeru ngu iya. 30 Nwiphe ono, i shi nweru be ya byaderu ono abarahu bya aha ege-a; ke l'obuje; ibyiya ophu ya shiru; Ojejoje agoru ngu onu. Nta-a bu; ? buhunu teke ole be ya a-wata ogba mkpu ehu ke ye ndibe iya?"

31 Lebanu aji iya iphe ya a-kfu iya?

Jekopu asu iya t'e b'o dushi iphe oo-kfu iya. "L'iphe e-gbe mechianu bu le ya a-nodu echeleru ngu-a aturu ege ya eche iya; m'o -buru l'i kwetaru iphe-a, ya abya ekfukfu-wa: 32 Te ya tsoo iphe bu eke elu ngu kuru ntanu; foshikota aturu ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu ophu deberu iphe edebe; me iphe bu nwaturu ndu ophu eji uji; me iphe, bu egu, deberu iphe edebe; me ophu turu iphe poopoo. Ndu onanu a-buru aswa ozi iya. 33 O -rua l'uzo ifu be ii-ma-a me ya bu onye ire-lanu. Teke ii-bya ophu elu ndu onanu, i gude kfua ya ugwo ozi iya ono; o -buru li phuru iya egu, e ta atudu iphe poopoo; o dudu buru ophu e te edebedu iphe edebe; m'o bu nwaturu ophu e te ejidu uji; maleruphu l'o bu ezita be ya zitaru iya."

§ 30:13 30:13 Iphe Asha bu bu "Ehu-otso-ena." * 30:18 30:18 Iphe Isaka bu bu "O-bu-nggo." † 30:20 30:20 Iphe Zebulun bu bu "Ugvu." ‡ 30:24 30:24 Iphe Josefu bu bu "Eyekwa".

³⁴ Lébanu ekweta; sù iya tọ dọ ẹge ono, o kfuru iya ono. ³⁵ Mbọku ono gededede bẹ Lébanu tųgburu je afọshikota mkpi, dengashiru iphe edengashi; ndu ọphu debetsuaru iphe edebe; ndu ọphu tųru iphe poopoo; mẹ nebyi egbu ndu ọphu tųshiru iphe ọcha; ọwaa iphe bụ ụnwu aturu ndu ọphu eji uji; chiru iya nụ ụnwu iya t'ẹphe cheje. ³⁶ Yọ chita elu ono tųgbua. Iphe o jeru ije bụ abali ẹto b'o jeruru ẹke ooje, bukwanu ẹke yele Jékọpu a-nọdu onwẹphe ote-ẹnya. Jékọpu anọdu l'ẹke ono, ọ gharu iya ono chelahaaru iya egbu ndu ọphu ọ chị-phodoru.

³⁷ Jékọpu abya egbuta ẹkali-oshi ọpọpọ onyingu; mẹ oshi alụmondu; mẹ oshi pulenu. Yọ bya aswashia ẹkali-oshi ono ụgbò; mee ya; yọ dọ l'a kashiru iya iphe ọcha. ³⁸ Yọ bya achita ẹkali-oshi ono, ọ swashiru ụgbò ono yetsua l'ochi, elu anguje mini; dobe iya ẹge ọo-nọduje ẹphe nhamunha l'ifu teke ẹphe byaru ọngu mini; kẹ l'ọ bụ teke ono, ẹphe byaru ọngu mini ono bẹ ẹphe agbajẹ l'òkée. ³⁹ Yọ buje; teke ẹphe nọ l'ifu ẹkali-oshi ono gbaa l'òkée; ẹphe -bya amụ nwa; ẹphe amushia ndu ọphu dengashiru iphe edengashi; ndu ọphu tųshiru iphe poopoo; mẹ ndu ọphu debetsuaru iphe edebe. ⁴⁰ Jékọpu abya afọshia ụnwu elu ono dobe iche; bya achiru ndu ọphu yeru ndu ọphu dengashiru iphe edengashi; mẹ kẹ ojingu yeru ndu kẹ Lébanu l'ifu. Yọ shiwaphu ẹge ono nweru elu k'eka iya; t'ọ chikobejehe iya lẹ kẹ Lébanu. ⁴¹ Yọ buje teke ndu ọphu bụ nyee ya, shihuru ike byaru ọgba l'òkée; Jékọpu achita ẹkali-oshi ono yetsua l'ochi, elu ono anguje mini; dobe iya ẹge ifu ẹphe l'iya e-chekotsua; k'ọphu ẹphe a-nọduje l'iku ẹkali-oshi ono gbaa l'òkée. ⁴² Teke ọ buru elu ndu ọphu dọ nyegenyege; too dobeduru ẹphe ẹkali-oshi ono. E shiwaphu ẹge ono; elu ndu ọphu dọ nyegenyege alaaru Lébanu; ndu ọphu shihuru ike alaaru Jékọpu. ⁴³ Ya ndono; Jékọpu eshiwaphu ẹge ono báhú; buru ụbabanyi; nwee elu igweligwe; gbashia ohu; ndu k'unwanyị mẹ ndu k'unwoke; bya enweshia inya-ivu; mẹ nkakfu-igara.

31

Jékọpu agbafu lẹ kẹ Lébanu

¹ A nọnyaa; Jékọpu anulaha l'ụnwu Lébanu ekfu l'ọ jikowaru iphe, nna ẹphe nweru chita; l'iphemiphe ọbule ono, o nweru ono bukota ẹku nna ẹphe. ² Jékọpu abya aphukwaaphu l'ẹ tọ buhedu umere, Lébanu shi emejeru iya b'o mekwaduru iya.

³ Ya ndono; Ojejoje asụ Jékọpu: “Tųgbua lakfu ndibe unu l'alị nna ngu phẹ. Ya a-nọ-ọ swiru ngu.”

⁴ Tọ dọ iya bụ; Jékọpu abya ezia t'e je ekuaru iya Rechelu yele Lii t'ẹphe byakfuta iya l'egu l'ẹke elu iya nọ. ⁵ Ẹphe erua; yọ sụ ẹphe: “Lẹ ya phụwaru l'ẹ tọ buhedu ẹge nna unu shi emejeru iya umere bẹ oomeru iya ẹya nta-a. Ọbule Nchileke kẹ nna iya bẹ swiru iya-a. ⁶ Unu makotaru-a lẹ ya gude ike iya l'ọ ha jeeru nna unu ozi. ⁷ E megee; nna unu ekputale iya-a; gbanwee aswa ozi iya ugbo iri. Obenu lẹ Nchileke te kwekwanu t'ọ merua ya ẹhu. ⁸ Ọobuje; ọ -sụ l'ọo elu ndu ọphu tųru iphe poopoo bụ aswa ozi iya; elu ono -bya ọmu ụnwu; yọ mụshikota ụnwu, tųru iphe poopoo. Teke ọ sụru l'ọ bụ ndu ọphu dengashiru iphe edengashi a-buru aswa ozi iya; elu ndu onanu -bya ọmu ụnwu; yọ mụshilephu ụnwu, dengashiru iphe edengashi. ⁹ Ọo ya bụ; l'ọ bụ Nchileke rutaru elu nna unu nụ yẹbedua.

¹⁰ “Oge teke elu agbajẹ l'òkée; bẹ ya rojeru nro; phụa mkpi ndu ọphu dengashiru iphe edengashi; phụa ndu ọphu tųru iphe poopoo; mẹ ndu ọphu deberu iphe edebe; l'ẹke oochi ndu ọphu. ¹¹ Ojozi Nchileke abya ekua ya lẹ nro ono; sụ iya: ‘Jékọpu!’ Ya aza iya. ¹² Yọ sụ iya: ‘Paliduduphu ẹnya apali; phụ lẹ mkpi ono, echikota elu ono bẹ bukota mkpi, dengashiru iphe edengashi; ndu ọphu tųru iphe poopoo; mẹ ndu deberu iphe edebe. Iphe kparu iphe ọ dọ ẹge ono bụ lẹ ya phụwaru iphe Lébanu eme ngu. ¹³ Ọ bụ yẹbedua bụ Nchileke kẹ Bételu. Bételu bụ ẹke ono, ị wuru manu

l'eli mkpuma; bya aburu eke ono, i kweru yebe Nchileke ukwa ono. Gbeshilekwaphu nta-a lufu l'ali-a; la eke, a muru ngu.' "

¹⁴ To du iya bu; Rechelu yele Lii abya eyeeru iya onu; su iya: "O nwekwaduru okè, gbaru epe l'ipe nna epe. ¹⁵ ?Nna epe ta agubedua epe ndu ohodo. E t'o bulekwa l'e reru epe erere; obenu l'okpoga, a kwaru l'ishi epe b'o kpaphushiwaru. ¹⁶ O doru enya l'ipe, bu eku ono, Nchileke nataru nna epe ono; be bu nk'ephe; me k'unwu epe. Oo ya bu t'i mee iphe, bu iphe, Nchileke suru t'i mee!"

¹⁷ To du iya bu; Jekopu abya achita unwu iya; me unyomu iya ye l'eli inya-ivu; ¹⁸ bya achiru elu iya l'o ha yee l'ifu; me l'iphemiphe obule, o setakotaru le Padanu Aramu; yo buru epe ola ke nna iya, bu Ayizaku l'ali Kenanu.

¹⁹ Teke Lebanu jeru te ya je ebyishia aturu iya eji be Rechelu jeru je ezikoo unwu ntekpe nna iya ono. ²⁰ Jekopu agbakpuru Lebanu, bu onye Aramu l'ako; ke l'e to kfuduru iya le ya abyawa agbala. ²¹ Yo chita iphemiphe obule, o nweru gbalaa; je adaa Enyimu Yufuretusu; tugbua uzo, no l'e gude eje l'ali uguv Giledu.

Lebanu achijekopu t'o gude

²² Ya ndono; yo be mboku k'eto k'ophu Jekopu gbalaru; ama eje agbaaru Lebanu le Jekopu gbalaakwaru. ²³ Yo chitawaphu ndu abubu iya; epe achiru Jekopu tugbua. Yo be le mboku k'esaa ya; epe agbakfu iya l'ali uguv Giledu. ²⁴ Obenu le Nchileke byakfutaru Lebanu, bu onye Aramu le nro l'enyashi; su iya: "T'o kwabenuphu enya: t'e b'o dukwa iphe, oo-kfuru nu Jekopu! Te b'o kfukwaru iya k'oma; to kfuru iya k'ejo iya!"

²⁵ Teke Lebanu chi-kfuru Jekopu be Jekopu gvubewaru ulo-ekwa iya l'ali uguv Giledu. Lebanu yele ndu abubu iya ono epe l'iya yi ono abya egvukwaaphu ulo-ekwa nk'ephe l'eke ono. ²⁶ Lebanu asu Jekopu: "B'u ngunu b'i meru iya ege-a; gude ugho; chita unwu iya, ya keru ngu l'o bu ndu a lutaru l'ogu? ²⁷ ?B'u ngunu meru iphe i ghoru iya ugho; gbalaa l'edomi? ?B'u ngunu kparu iphe e ti kfuduru iya eya; k'ophu ya ga egude ehu-otso-ena; gude egvu; me nkwa; me une dua unu? ²⁸ Nggue mee te ya ba anma unwunwa iya; me unwegirima ono, ya keru ngu ono akpa; su epe t'ephe lawaru. I mekwaru umere onye eswe. ²⁹ Ya ga emekwa ngu iphe; o kwa-a le Nchileke ke nna ngu be byakfutaru iya nu le nro l'enyashi; su iya: "Te ya kwabenuphu enya: t'e b'o dukwa iphe, ya e-kfuru nu ngu! Te ya be ekfukwaru ngu k'oma; ya te ekfuru ngu k'ejo iya!" ³⁰ Nta-a b'i tugburu alala; ke l'obu ufu nna ngu duwa ngu. O bu; ?bu ngunu kparu iphe i zitaru unwu ntekpe iya."

³¹ Jekopu asu Lebanu: "L'o kwa egvu be ya shi atsu; kele ya riru l'ii-nata iya unwu ngu ono, i keru iya ono k'ehuka. ³² A bya le k'unwu ntekpe ngu; o -buru l'i phuru onye gude iya nu be ndzu ta aphodukwaru onye obu. Nta-a kwa t'i nodu l'ifu ndu abubu ayi-wa; gude eka ngu cho t'i maru; ?o nweru iphe ngu, ya gude? O -nweru ophu i phuru; nggu ewota iya!" Jekopu ta ma le Rechelu zikoru unwu ntekpe obu.

³³ To du iya bu; Lebanu abya abahu l'ulo-ekwa Jekopu; me ke Lii; me k'unwany labu ono, ejeru unyomu iya ozi ono; chokota iya; ophu o dudu iphe, o phuru. Yo shi l'ulo-ekwa Lii bahu le ke Rechelu. ³⁴ Ama le Rechelu be woru unwu ntekpe ono nwua l'ipe, aanoduje anodu l'eli inya-ivu; nopyabe iya. Lebanu abya achiko iphe, no l'ulo-ekwa ono voshia avoshi; to du iphe o phuru.

³⁵ Rechelu asu nna iya ono: "Onye nwe mu nu; t'e b'o ghukwa ngu eghughu; le ya te gbeshidu egbeshi l'i byaru-a; o kwa nsọ eme iya." Lebanu ekwe iya; bya achọ unwu ntekpe ono nta; cho ya imo; to phu iya.

³⁶ Ipe awata oghu Jekopu eghughu; yo su Lebanu: "Bukpo awe be ya mesweru ngu ono?" Mb; "bu egbe ejo iphe ngunu be ya mekpooru, kparu iphe ichi iya ke kparakpara ege-a? ³⁷ Nta-a, i tukowa iphe iya vọ avovo-a; ?bu ngunu b'i phuru, bu

nke ngu, nọ iya nụ. O -buru l'o nweru iphe i phuru; wofuta nụ iya l'ifu ndibe unu-a mę ndu nk'iya-a; t'ęphe kfua onye achọ ibe iya okfu lę nggu l'iya!

³⁸ “L'ime ụkporo afa-a, nggu lę iya buru-a; ?o nweru aturu ngu; mę egbu ngu m'oo nanu, phejeru nwa. ?Tę ya wotajeru anu ebyila ngu m'oo nanu taa. ³⁹ O -buru l'o nweru elu ngu ophu anu-egu-egbudu taru; ?ya vulatajeru ngu odzu iya; ?to budu yębedua gędegede bę oobujeru usu sua. Iphe bu iphe ngu, e zitaru l'eswe; m'ọ bu l'enyashi: ?o nweru ophu ę tii sụjedu tę ya kfua ngu ụgwo iya. ⁴⁰ Lewaru iphe yębe Jękọpu shi ejeje: Anwụ shi egheje iya egheghe l'eswe; oyi eshi abyaję iya atsụ-gbu l'enyashi; mgbenya te edzubua ya. ⁴¹ O bu ęge ono bę ya jekotaru ngu iya ụkporo afa ophu. L'ime ụkporo afa ono bę ya gude afa iri l'eno jeeru ngu ozi l'ishi unwu ngu ęphe ębo. Afa ishingu ophu phoduru nụ bę ya gude cheeru ngu elu ngu. Ụgwo ozi yębe Jękọpu b'i gbanweru ugbo l'ugbo iri. ⁴² Ndege Nchileke kę nna mu; mbu Nchileke kę ębirihamu; mbu onye yizaku atsụ egvu ta anoru swiru mu; m'i gba bę mu ęka ọtu; chia mu. Obenu lę Nchileke phwaru ntakfuru, mu eje; mę ęge mu esetabe akanya, kparu iphe o baru ngu mba l'enyashi unyaphua.”

⁴³ Lębanu asu Jękọpu: “Unwanyi-a kwa unwu mu; unwegirima-a aburu unwegirima mu; elu-a abukotaru elu mu. Iphemiphe obule-a, ile ęnya-a l'ọ ha bukota nke mu. O bu; ?bu ngunu bę mu e-me l'okfu ęhu unwu mu-a; mę unwegirima-a, ęphe mshiru-a. ⁴⁴ Ngwa-a; bya t'ayi gbaa ndzu t'ọ buru ekebe noduru nggu l'iya!”

⁴⁵ Tọ du iya bu; Jękọpu abya apata mkpuma gvube; yo gvuru l'ọ bu itso. ⁴⁶ Yọ su ndibe ęphe ono t'ęphe kpakọo mkpuma. ęphe abya akpaa mkpuma kuba. ęphe anodu l'iku ikpo mkpuma ono ria nri. ⁴⁷ Lębanu agua ęke ono Jega Sahaduta;* Jękọpu agua ya Gálidu.†

⁴⁸ Lębanu asu: “Ikpo mkpuma-a bę bu ekebe nggu l'iya ntanu-a.” O bu iya kparu iphe a guru iya Gíledu ⁴⁹ E kukwaru iya phu Mizúpa‡ kę l'ọ suru: “Tę Ojejoje chejekwa ęphe nche teke ęphe gbakahutsuaru tugbua. ⁵⁰ I -mee unwu mu-a ęji; o dudu buru l'i jeru je alua unwanyi odo; a gufu ęphe ębo; a makwaru-a l'ę tọ nwedu onye, ayi ęya nọ l'ęke-a; o bu; nyatakwa lę Nchileke bu onye ekebe nggu l'iya.”

⁵¹ Lębanu asukwaphu Jękọpu: “Owaa bu ikpo mkpuma-a; mę itso-mkpuma-a, ya kporu t'ọ nokahu nggu l'iya. ⁵² Ikpo mkpuma-a bu iphe ekebe. ęge ono kwaphu bę itso mkpuma ono bu iphe ekebe l'ęke nggu l'iya nọ. Ya te eswetakwa ikpo mkpuma-a bya ocho iphe e-me ngu nụ l'ęka iya ophu. Ophu nggubedua 'eswetakanu ikpo mkpuma ono; mę itso mkpuma ono bya ocho iphe e-me mu nụ. ⁵³ Tę Nchileke kę ębirihamu, bu Nchileke kę Nahọ; bukwaruphu Nchileke kę nna ęphe kpee nggu l'iya ikpe!”

Tọ du iya bu: Jękọpu abya egude ępha Nchileke ono, nna iya, bu yizaku atsụ egvu ono riaru iya angu lę ya ta adakadu ndzu ono, ęphe gbaru ono. ⁵⁴ Jękọpu abya anodu l'eli ugvu ono gwoo ęja; bya ekukoo ndu abubu iya; ęphe abya eria nri. ęphe eriebetsua nri ono; jiko radu l'ęke ono l'enyashi mboku ono.

⁵⁵ Yo be l'onmewa utsu; Lębanu abya anmatatsua unwanwa iya; mę unwu iya ono akpa; bya agooru ęphe onu. Yo metsua; laphushia azu l'ufu iya.

32

Jękọpu akwakobe k'okpofu Iso l'ifu

* **31:47** 31:47 Iphe “Jiga Sahaduta” bu l'okfu ramu bu “Ikpo-mkpuma, l'agba ekebe”. † **31:47** 31:47 Iphe “Gálidu” bu bu “Ikpo mkpuma, l'agba ekebe.” ‡ **31:49** 31:49 Iphe Mizúpa bu bu “Ulo-eli ęke nche.”

¹ Jékoṗu atugbua; yò buru iya alala. Yo jenyaa; unwu ojozi Nchileke awu-kfuta iya. ² Jékoṗu aphulephu unwu ojozi ono; sù: “Ha! Èke-a bukwa odu ndu soja Nchileke!” Yò gùà èke ono Mahanayimu.*

³ Jékoṗu abya eyefu ndu ozi iya t'èphe vuru iya ọ̀zo jekfu nwunne iya; mbù Íso lẹ́ Séyi l'alì Édọmu. ⁴ Yo zia èphe; sù: “Ọwaa iphe, unu e-kfuru nnajiufu iya; mbù Íso. Unu sù iya lẹ́ nwozi iya; mbù Jékoṗu sùru l'ọ̀ bụ́ l'èke Lébanu bẹ́ ya shi keshinu ono butaru jeye nta-a. ⁵ Lẹ́ nta-a bẹ́ ya nwewaru eswi; nweru nkakfù-ìgara; nweru aturu; mẹ́ egbu; nweru ohu: unwoke l'unwanyi. Ya eyefu ndu ozi iya-a t'èphe byakfuta nggube onye nwe mu nù t'a maru; ?m'i kwee tẹ́ ya bata?”

⁶ Ndu ozi ono ejeebe; lata bya asù Jékoṗu: “L'èphe jekfukwaru nwunne ngu ọ̀bu; mbù Íso. Lẹ́ nta-a b'ọ̀ chikwa unu madzù l'abya ngu ndzuta.”

⁷ Meji atọfu Jékoṗu; yò tsulaha egvu. Yò bya ekekahu ndu yẹ́le iya yì uzi labù; bya ekee aturu iya; egbu iya; eswi iya; mẹ́ ìnya-ivu iya uzi ẹ̀bo ẹ̀bo kwaphu. ⁸ Yò rìà; sù: “Teke ọ̀ -bunuru lẹ́ Íso byaru bya etso uzi lanù ọ̀gu; t'uzi lanù ọ̀phu phoduru nù gbalaa.”

⁹ Jékoṗu abya ekfuru nù Nchileke; sù iya: “Nggube Nchileke kẹ́ nna mu oche, bù Ébirihamu; Nchileke kẹ́ nna mu, bù Áyizaku; nggube Ojejoje; onye sùru tẹ́ mu lashia azù l'alì, a mọru mu; lakfu abubu mu pẹ́; l'ii-me-e t'iphe duru mu lẹ́ mma; ¹⁰ mbù mube onye tà agbadu kẹ́ t'i meeru mu ohuma ono, i mekotaru mu ono; ọ̀phu mu 'adukpodua nù kẹ́ t'i mekotaru mu iphe ono, i kwekotaru mu ukwa, l'ii-meru mube nwozi ngu ono. Teke mu daru Ènyimu Jòdanu-a; bẹ́ bù mgboro bẹ́ mu kpakfù. Obenu lẹ́ nta-a bẹ́ mu jakawaru ọ̀kpa ọ̀zo labù. ¹¹ Ya ekfu anù ngu sù t'ì dzọta iya l'èka nwunne iya Íso; kẹ́le ya atsù egvu l'ọ̀o-bya bya afuaru iya; mẹ́ unwanyi iya-a; mẹ́ unwegirima èphe. ¹² Obenu l'i kfuru sù l'ii-me t'iphe duru mu lẹ́ mma; mekwaaphu t'awa mu ha l'igwe l'ọ̀ bù eveve mgbogidi ènyimu; buru 'agùta agùta.”

¹³ Yò radù l'èke ono l'ènyashi ono. Yò bya eshi l'iphe ono, o nweru ono fọta iphe, oo-gude meeru Íso iphe-ọma. ¹⁴ Iphe, ọ̀ fọtaru bù: ọ̀kporo nne egbu iri; ọ̀kporo mkpi; ọ̀kporo nne aturu iri; ọ̀waa ọ̀kporo ebyila. ¹⁵ Yò bya afotakwaphu ọ̀kporo nne ìnya-ivu; lẹ́ nne ìnya-ivu iri yẹ́le l'unwu iya; ọ̀kporo nne eswi ẹ̀bo; oke eswi iri; ọ̀kporo nne nkakfù-ìgara; mẹ́ oke nkakfù-ìgara iri. ¹⁶ Jékoṗu edokota elu ono iche l'iche; yeshia ndu ozi iya t'èphe switsuaru iya iche iche. Yò sù èphe: “T'èphe vuru iya ọ̀zo tugbua! Wo èphe t'èphe tushiaru onwẹ́phe ubara; t'ẹ́ b'ọ̀ dù onye yẹ́le k'ibe iya a-tugbabe.”

¹⁷ Yò sù onye ọ̀phu vu ọ̀zo: “Ọ̀ -buru l'unu lẹ́ nwunne iya; mbù Íso dzudaru; yò jì ngu: ‘?Unu bù ndibe onye? ?bù awe bẹ́ unu eje? ?bù onye nwekota elu-a, kuru unu l'ifu-a;’ ¹⁸ unu sù iya: ‘L'ọ̀ kwa nwozi iya; mbù Jékoṗu nwe iya. Ọ̀le ọ̀ kwanu iphe ọ̀ nuru t'e wotaru onye nwe mu nù Íso; lẹ́ yẹ́bedua abyakwa-a; ọ̀bu l'ọ̀ nọkwadua l'ọ̀zo azù.’ ”

¹⁹ Yo kfukwaruphu ndu k'ẹbo; ndu k'ẹto; mẹ́ iphe, bù ẹ́ge èphe hakọta, etso elu ono: “L'ọ̀ kwaphu iphe ono ya kfuru ono bẹ́ unu e-kfukotaru Íso teke unu l'iya dzudaru. ²⁰ Ọ̀lobu; unu nyatakwa sù iya lẹ́ nwozi iya; mbù Jékoṗu abyakwa-a.” Iphe Jékoṗu rìru bù l'iphe ono, ya nuru; yo vuta ọ̀zo ono e-mee Íso t'obu jizita iya; k'ọ̀phu bù teke Íso phuru iya; t'ọ̀ kweru nata iya. ²¹ Tọ́ dù iya bù; e rutakota iphe ono, o gude eje ome iphe ọma ono; èphe evuru iya ọ̀zo tugbua; yẹ́bedua, bù Jékoṗu aradù l'ọ̀du èphe l'ènyashi ono.

Jékoṗu yẹ́le Nchileke agba mgba

* 32:2 32:2 Iphe Mahanayimu bù bù “Ọ̀du ndu ọ̀gbo soja labù”.

²² Jékpópu abya eduta unyomu iya ephe ebo l'enyashi ono; duta unwanyi labu ono, e deru iya t'ephe jejeru unyomu iya ozi ono; dutakwaphu unwegirima nk'iya ephe iri le nanu; duta ephe je adaa Enyimu Jáboku dafu azu iya ophu. ²³ Yo dughatsua ephe enyimu ono; latashia azu bya egwotakota iphemiphe obule, o nweru gwofu azu enyimu ono azu iya ophu. ²⁴ To du iya bu; Jékpópu anodu l'eke ono nwenkinyi iya. Yo nweru nwoke lanu, byaru nu yele iya agbalephu mgba jeye nchi aburu petekengu. ²⁵ Nwoke ono abya amaru le ya te egudeghedu Jékpópu; woru eka byia ya l'okpu-nka l'ephe agbakwadu mgba ono; nka agbafu iya. ²⁶ Yo su Jékpópu t'o haa ya te ya la; le nchi abyawa abohu!

Jékpópu asu iya "Le ya ta ahakwa iya t'o la; gbahaa l'o goru iya onu."

²⁷ Nwoke ono aji iya epha iya.

Yo su iya l'epha iya bu Jékpópu.

²⁸ Nwoke ono asu iya l'epha iya ta abuhedu Jékpópu. Iphe oo-bu bu Izurelu;† kele yele Nchileke ghawaru iya; yele madzu aghaa ya; yo mekputakota.

²⁹ Jékpópu asu iya: "Byiko; t'o konuaru iya epha iya."

Nwoke ono aji iya: "?I gude epha iya eme ngunu?"

Yo bya agooru Jékpópu onu l'eke ono. ³⁰ Ya ndono; Jékpópu agua eke ono Penuwelu;‡ su: "Le yele Nchileke phuru ifu l'ifu; ya anodukwadu ndzu."

³¹ Jékpópu eswedelephu Penuwelu; enyanwu-ahata-wa. Yo gbe etewa nu okpa; le k'okpu-nka ono, a gbafuru iya ono. ³² O bu iphe ono kparu iphe ndu Izurelu ta atajedu ají, likfuru l'enu nka; mbu jeye ntanu owaa; ke l'o bu l'eke ají anoje l'enu nka b'e byiru Jékpópu eka ono.

33

Jékpópu yele Iso edzuda

¹ Jékpópu apalia enya; phua Iso yele unu madzu, o chi abya. Yo bya achita unwegirima iya keeru Lii yele Rechelu; me unwanyi ebo phu, bu ndu ejeru unyomu iya ozi phu. ² Yo bya achiru unwanyi ebo ono, bu ndu ejeru unyomu iya ozi ono yele unwu ephe ye l'uzo ifu. Yo bya edobe Lii yele unwu iya l'azu ndu ophu; bya edobe Rechelu yele Josefu; ephe ekpechi azu. ³ Yebedua evutaru ephe uzo. Yo jekfudelephu nwunne iya ono; bya ebyiaru iya ikpere ugbo esaa.

⁴ Ya ndono; Iso agbakfube iya; je atu iya gbirimu; gbakua ya eka l'olu; nmaa ya akpa; bya etsua ya onu. Ephe ebo ajiko wata ekwa. ⁵ Iso abya apalia enya; phua unwanyi ono yele unwegirima ono; bya aji ya: "?Bu ndu ole; mbu ndu owaa, nggu l'ephe yi-a?"

Jékpópu asu iya: "L'o kwa unwegirima, Nchileke gude k'eze-iphe-oma nk'iya nu yebe nwozi ngu."

⁶ Unwanyi labu phu, ejeru unyomu iya ozi phu yele unwegirima ephe abyaruta; bya efooru iya ifu l'ali. ⁷ Lii yele unwegirima nk'iya abyakwaphu bya efokwaaru iya phu ifu l'ali. Josefu yele Rechelu abyakpe azu bya efokwaaru iya phu ifu l'ali.

⁸ Iso aji iya: "Igweligwe elu phuu, yele iya dzuru l'uzo phu; ?bu ke ngunu?"

Jékpópu asu iya l'oo iphe, ya gude eme t'obu du nggube onye nwe mu nu mma l'eke ya no.

⁹ Iso asu iya: "Nwunne mu; me ya gbe nweekwaru iphe nshinu; wotaru iphe ngu nweru."

¹⁰ Jékpópu asu iya: "Wawakwa! O -buru le ya buphu nwunne ngu l'oswiya; natanu iphe-a, ya nuru ngu-a! L'ege i shiru nabata iya be ifu ngu dulekwa iya phu l'o bu ifu

† 32:28 32:28 Iphe Izurelu bu bu "Onye yele Nchileke agba mgba." ‡ 32:30 32:30 Iphe "Penuwelu" bu bu "Ifu Nchileke".

Nchileke. ¹¹ Byiko; t'ò nataru iphe ono, ya wotaru iya ono; kele Nchileke meekwaru iya eze-iphe-oma; ya enwekotawa iphemiphe obule, mkpa iya duru iya." Jékoṗu aronyaa ya; yo kwa nata iya.

¹² Iso asu: "Unu t'ayi la! Yebedua e-vutaru unu uzo."

¹³ Jékoṗu asu iya: "Onye nwe mu nu; i marua l'unwegirima-a te shihudua ike ohuma. Odo aburu le ya eme te ya leta aturu-a; me eswi ndu owaa, mushiru unwu k'ophungu-a enya; ke l'e -gude ike chita iya ege ono tugbua; mbu-a m'oo ujiku lanu be epe a-nwushihukotakwa. ¹⁴ Oo ya bu; onye nwe mu nu; vururu yebe nwozi ngu uzo tugbua. Yebedua a-tokelephu nwehu l'etso elu-a; me unwegirima-a gburruru jeye ya abyakfuta ngu le Seyi."

¹⁵ Iso asu iya: "Te ya hanuru unwoke ndu nk'iya haaru iya t'ephe l'ephe yiru."

Jékoṗu asu iya: "T'ò haaru. L'iphe, bu iphe du iya mkpa buphu te nggube onye nwe mu nu kweru nabata iya l'oswiya."

¹⁶ To du iya bu; Iso egbeshi mboku ono; yo buru iya ola Seyi. ¹⁷ Jékoṗu aswia ya le Sukotu. Yo rua Sukotu bya akwata ufu buru l'eke ono; bya atushiaru elu iya mkpu. O bu iya meru iphe eeku eke ono Sukotu.*

¹⁸ Jékoṗu eshi le Padanu Aramu; laruta Shékemu l'alì Kénanu; to nwe iphe meru iya nu. I -nodu l'odu eke epe no; nggu ele mkpukpu ono enya. ¹⁹ Yo gude ukporo mkpola-ocha ise zuta unwu Hamo alì eke o gvuberu ulo-ekwa iya. Hamo ono bu iya bu nna Shékemu. ²⁰ Yo buru l'eke ono b'ò kpuru enya-ngweja; kua ya Elu-Elohe† ke Izurelu.

34

E guderu Dayina k'ehuka

¹ Yo be ujiku lanu; Dayina bu, nwata mgboko, Lii mutaru Jékoṗu akpafushia uri l'eke unwanyi alì ono. ² Shékemu aphua ya; gude iya k'ehuka; raa; shi ege ono mebyishia ya. Shékemu ono bu nwatibe Hamo; onye Hevu, bu eze achì onu-ogo ono. ³ Nwatibe Jékoṗu ono; mbu Dayina atsomahu Shékemu; yo bya eyeru iya obu; swalahaaru iya aswaru. ⁴ Ya ndono; Shékemu asu nna iya; mbu Hamo t'ò luaru iya nwamgboko ono t'ò buru nyee ya.

⁵ To du iya bu; Jékoṗu abya anua le nwatibe iya; mbu Dayina b'e gudekwaru k'ehuka; fatoshia; kwe no-kirishia nwandoo jeye unwegirima iya ndu k'unwoke eshi l'eke epe shi nodu eche elu lata.

⁶ Ya ndono; Hamo, bu nna Shékemu atugbua jeshia te yele Jékoṗu kfugba. ⁷ Unwu Jékoṗu anulephu iphe ono, meru nu ono; wu-latashia. Ndumashi; me ehu-eghughu eji epe obu; kele Shékemu meru ndu Izurelu iphe-iphere l'ò raru nwatibe Jékoṗu, bu iphe, e ta gbadu t'ò mee.

⁸ Hamo asu epe: "Le nwatibe iya-a; mbu Shékemu be obu iya dukwa l'eke nwatibe unu-a no. Byiko; unu kenua ye eya t'ò lua. ⁹ T'unu l'ephe lugbaje nu nwanyi: mbu t'unu kejee epe nwanyi; epebedua ekee unu. ¹⁰ O -buru l'ò dabaru unu l'obu; unu eburu l'alì ayi l'eke-a. Alì b'e te gbe achodu achochó. O -buru ngho; unu agba iya. O -buru alì; unu azushia ya."

¹¹ Shékemu asu nna Dayina; me unwunne iya: "Unu kweru t'unu l'ephe gbaru. Iphe, bu iphe unu sukpooru te ya nu unu be ya a-nukwa unu. ¹² Unu kfuia iphe, ya a-kwaru unu le nwada unu; unu ekfukwaaphu iphe, o du unu te ya meeru unu. Iphe, bu iphe, unu suru te ya kwaa be ya a-kwaru unu. O bulephu t'unu kee ya nwamgboko owaa te ya lua."

* **33:17** 33:17 Iphe, "Sukotu" bu bu "Eke, eedobeje ishi." † **33:20** 33:20 Iphe "Elu-Elohe" bu bu "Nchileke bu Nchileke ke ndu Izurelu."

13 Unwegirima Jékòpu abya oyeru Shékemu yè nna iya mbù Hamò ónu; woru ako ye iya; okfu k'egude ono, e guderu nwunne ephe mebyishia ono. 14 Unwegirima Jékòpu ono asù ephe: "Tuswekwa! L'ephe te ewotakwa nwunne ephe kee onye akpapyi. Oo-bùkwaru ephe iphe-iphere mè ephe -mee ya. 15 Ege ee-me iya; ephe ekweta bù t'unu wata ome l'ò bù ephebedua: mbù t'iphe, bù nwoke l'unubèdua buje ugvu. 16 Teke ono; unu l'ephe alùgbalaha nwanyi. Teke ono kwaphu; unu l'ephe abya ebua eghirigha; ghòò ndu lanù. 17 Olobu; o -bùru l'unu te ekwedù ege ono, ephe kfuru ono; bushia útsù; bè ephe e-dutakwa nwunne ephe lashia."

18 Iphe ono, ephe kfuru ono adù Hamò yèle nwatibe iya Shékemu mma. 19 Nwokoròbya ono, bù iya b'a kakòta okwabe ugvu l'ufu nna iya ono te emekpodua mbekwa l'iphe ono, ephe kfuru iya ono; kele nwatibe Jékòpu ono bè dù l'iya phù mma. 20 Tò dù iya bù; Hamò yèle nwatibe iya Shékemu atùgbua jeshia l'obu-edukfu mkpùkpu ephe; t'ephe kfuru iya ephe. 21 Ephe erua je asù ephe: "Lè ndu-a bè umere ephe dùkwa mma. L'aa-hakwa ephe t'ephe buru l'alì-a; túsaru èhu; nòdu iya agba nghò; keshinu ophu alì daburu phorongu, ephe e-buru. Odo aburu l'ephe l'ephe a-nòdu alùgba nwanyi. 22 Obenu lè tẹmanu ndu ono ekwe l'ephe l'ephe e-buru; tuko bùru ndu lanù bè ndu k'unwoke ayi l'ephe ha e-bukota útsù; l'ò bù ephebedua. 23? Unu ta amadù l'elu ephe; èku ephe; mè iphe bù anù odo, ephe nweru enweru a-bùkotaru nk'ayi? Oo ya bù; unu t'ayi kweta iphe, ephe kfuru; k'ophu ephe e-kweta buru l'alì ayi-a."

24 Iphe, bù unwoke mkpùkpu ono l'ephe ha, bù ndu lufutaru l'obu-edukfu ono ekwetakota iphe Hamò yèle nwatibe iya kfuru; a bya ebushikota ephe útsù.

25 A nòlephu abalì èto teke ephe nòkwadua ónya ugvu ono; unwu Jékòpu umadzu labù; ndu ophu ephe lè Dayina shi lè nne lanù, bù iya bù Símiyónu; mè Lívayi egbeshi mìta ogu-mbeke ephe je afùaru ndu mkpùkpu ono l'òtu-l'ùkfu. Ephe eje etso ndu mkpùkpu ono ogu; jìko iphe, bù unwoke, nò iya nù gbugee. 26 Ephe egbua Hamò yèle nwatibe iya Shékemu; bya eduta Dayina l'ùlo Shékemu; yò bùru ephe alala. 27 Unwu Jékòpu awùda lè mkpùkpu ono yèle odzu ono, kuru iya nù ono; je akwaa ephe l'òkwata* l'okfu nwunne ephe ono, e guderu k'èhuka mebyishia ono. 28 Ephe kpùkoru aturu ephe; kpùkoo eswi ephe; mè nkakfù-ìgara ephe; jìko iphemiphe obule, bù kè ndu mkpùkpu ono gwoo; mbù gwoo gwoo mè iphe ophu nòtsua l'ègu. 29 Ephe gwokotaru èku ephe; kpùkota unwanyi ephe; mè unwegirima ephe lè ndzù; bya egwoo tütua l'ùlo ephe.

30 Tò dù iya bù; Jékòpu asù Símiyónu yèle Lívayi: "Owaa egbe iphe ophu unu kpataru iya nta-a! Nta-a bè unu meru tẹ ya bùru ejo madzù l'èke ndu alì-a nò; mbù ndu Kénanu yèle ndu Pérezu. ?Mgbè unu marua lè ya ha nwanshì. Ephe -zakòta nta-a bya afùaru iya bè yèle ndibe iya a-bùkwaru kpurupyata!"

31 Ephe asù iya: "?O gbakwanùru t'o mee nwunne ephe l'ò bù nwanyi okpara ege ono, o meru iya ono?"

35

Jékòpu akwala Bételu

1 Ya ndono; Nchileke asù Jékòpu: "T'ò kwalia lashia Bételu je eburu." Sù iya: "O-rua; t'ò kpùaru yèbe Nchileke ènya-ngweja; mbù yèbe Nchileke ono, byakfutaru iya nù l'ò shi agbaru nwunne iya Íso oso ono."

2 Tò dù iya bù; Jékòpu asù ndibe iya; mè ndu ephe l'iya bu: "T'ephe pakòtakwaru iphe, bù nte ndu ohodo, ephe gude haa; ephe emee onwèphe t'ephe dù nsò; yeshia

* 34:27 34:27 Okwata bù ogwo iphe madzù l'ike; gwoo ya k'ophu bù l'è to nwedù ophu a haru iya. Okwata bù iphe etsoje l'èke aalù ogu; m'ò kwanu l'èke utsu ada.

uwe ephe; chitatsua ophu ka mma yee. ³ L'ephe abyakwa oje Bételu, eke ya a-kpuru Nchileke enya-ngweja. Nchileke bu onye ono, dzoru iya nu teke ono, ya shi eje ntakfuru ono; buru onye, chekotaru iya nu l'iphe bu ege ya jekotaru iya." ⁴ Ya ndono; ephe atuko iphe, bu nte ndu ohodo ono, ephe doru ono nu Jékopu; tukokwaphu iphenchi ephe yeshia nu Jékopu. Jékopu achita iya lia le mkpuli achi, no le Shékemu. ⁵ Ephe akwalia tugbua; Nchileke emee; egvu egudekota iphe, bu ndu mkpukpu, nopheru ephe mgburumburu; k'ophu bu l'e t'o dudu ndu turu iya ama k'oje ephe ochi oso.

⁶ To du iya bu; Jékopu yele ndu ephe l'iya yi ejee bya ejerua Luzu, bu iya bu Bételu l'ali Kénanu. ⁷ Yo kpua enya-ngweja l'eke ono; bya agua eke ono Elu Bételu;* ke l'o bu l'eke ono be Nchileke koshiru iya onwiya teke o shi agbaru nwunne iya oso.

⁸ Ya ndono; Debóra, bu nwanyi, heru Ribéka teke o shi buru nwata abya anwuhu. E woru iya lia le mkpuli ukfu achi, no le nsuda Bételu. Oo ya meru; e woru eke ono gua Alonu Bakutu.†

⁹ Jékopu eshitsuilephu Padanu-Áramu lata; Nchileke abyakfuta iya odo bya agooru iya onu. ¹⁰ Nchileke asu iya: "Epha ngu bu Jékopu; ole tsube nta-a be epha ngu ta abuhedu Jékopu; epha ngu a-buru Ízurelu." Yo buru iya bu le Nchileke agua ya Ízurelu.

¹¹ Nchileke asu iya: "L'oo yebedua, bu Nchileke bu Okaribe-Kakota-Ike. Ii-zu azuzu bya adu l'otu. Ii-meta ndu a-buru mba; metakwaphu mbakeshi. Ndu eze e-shi ngu l'ehu lufuta. ¹² Ali ono, ya nuru Ébirihamu; me Áyizaku ono be ya anukwa ngu phu; l'anukwa iya phu unwu nwanwanwaranwa ngu." ¹³ Nchileke ekfutsuaru yeru iya; haa ya l'eke ono tugbua.

¹⁴ Jékopu abya apalia mkpuma gvube l'eke ono, Ojejoje nodu kfuru yeru iya ono; bya awua mee l'eli iya; wukwaa ya phu manu; gude gwaa ya. ¹⁵ Jékopu agua eke ono, Nchileke no kfuru yeru iya ono Bételu.

Anwuhu Rechelu yele Áyizaku

¹⁶ Ephe egbeshi le Bételu tugbua. Efuratu adudelephu ephe ntse; ime awata ome Rechelu. Ime ono ataa ya ike. ¹⁷ Teke ono, ime ono shiru ike ono be nwanyi, eswi iya ime suru iya: "T'e b'o tsushi egvu. L'o kwa nwata nwoke odo be oo-mu." ¹⁸ Yo byade otu-bu ume; gua nwata ono Benoni;‡ E mehetsua; nna nwata ono abya agua ya Bénjaminu.§

¹⁹ Ya ndono; Rechelu anwuhu; e lia ya l'uzo, e shi eje Efuratu, bu iya bu Bétulehemu. ²⁰ Jékopu eswita mkpuma gvube l'eli ili ono. Mkpuma ono nophu l'eli ili ono jeye ntanu-a l'ekoshi l'o bu ili Rechelu.

²¹ Ízurelu atugbukwaa odo; je egvube ulo-ekwa l'azu ulo-eli mkpukpu Eda. ²² Yo buru teke Ízurelu bu l'eke ono be Rúbenu raru Biliha, bu nnufu nna iya. Nna iya; mbu Ízurelu anua ya.

Jékopu mutaru unwoke iri l'ebo.

²³ Unwegirima ke Lii bu
Rúbenu, bu iya bu okpara Jékopu;
me Símiyonu; Lívayi;
Júda; Ísaka; me Zébulonu.

²⁴ Unwegirima ke Rechelu aburu
Jósefu; me Bénjaminu.

* 35:7 35:7 Iphe "Elu Bételu" bu bu "Nchileke ke Bételu"; † 35:8 35:8 Iphe "Alonu Bakutu" bu bu: "Achi Uzu-Ekwa". ‡ 35:18 35:18 Iphe "Benoni" bu bu "nwa, ya muru l'aphu." § 35:18 35:18 Iphe "Bénjaminu" bu bu "nwa, no iya l'eka-utara".

²⁵ Ụnwegirima kẹ Biliha;
mbụ onye Rechelu guderu egude
bụ Dánu; mę Náfutali.

²⁶ Ụnwegirima kẹ Zilipa;
mbụ onye Lii guderu egude
abụru Gádu; mę Ásha.

Ndu onanu bụ unwoke, a mụshikotaru Jékọpu lẹ Padanu-Áramu.

²⁷ Jékọpu alakfuta nna iya, bụ Áyizaku lẹ Mamure l'iku Kiriyatu Aruba, bụ iya bụ Hẹburonu, bụ ẹke Ébirihamu yẹle Áyizaku shi jiko buru. ²⁸ Iphe Áyizaku nọru bụ ụkporo afa tete; ²⁹ b'ọ nwuhuderu; lakfushia ndiche iya pẹ. Ọ kakporu nka ohuma. Yọ nwuhutsua ono; unwu iya; mbụ Iso yẹle Jékọpu elia ya.

36

Eri Iso

¹ Ọwaa bụ eri Iso, bụ iya bụ Édọmu.

² Iso luru unwanyi ndu Kénanu. Nwanyi k'odungu bụ Ada, bụ nwatibe Elonu onye Hetu. Nwanyi k'ẹbo bụ Oholibama, bụ nwatibe Ana; bukwaruphu nwanwa Zibiyonu onye Hevu. ³ Nwanyi k'eto bụ Basematu, bụ nwatibe Ishimelu; bukwaruphu nwunne Nebayotu.

⁴ Ada mọtaru Iso Elifazu; Basematu amọtaru iya Ruwelu. ⁵ Oholibama amọtaru iya Jewushi; mọtaru iya Jelamu; męfua Kora. Ndu ono bukota unwu, a mọtaru Iso lẹ Kénanu.

⁶ Iso abya eduta unyomu iya; mę unwegirima iya ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; duta iphe, bụ ndibe iya l'ẹphe ha; ruta elu iya; mę iphe bụ anu, ọ kpataru lẹ Kénanu; yọ bụru iya ọla ẹke, teru ẹnya l'ẹke nwunne iya; mbụ Jékọpu bu. ⁷ Iphe ẹphe nweru hatabewa nshinu; k'ophu bụ l'ẹphe ẹbo te ebukotahedu l'ekalanu. Elu ẹphe emee; alị ono, ẹphe bụ ndu mbyamumba ono te edzuhe ẹphe ebubu. ⁸ Yọ bụru iya meru iphe Iso, bụ iya bụ Édọmu jeru je eburu l'alị ugvu Séyi.

⁹ Ọwaa eri Iso, bụ nna ndu Édọmu teke o bu l'alị ugvu Séyi:

¹⁰ Ọwaa ẹpha unwu Iso: Elifazu bụ nwata nwoke ophu Ada mọtaru iya. Ruwelu bụ nwata nwoke ophu Basematu mọtaru iya.

¹¹ Unwegirima unwoke ophu Elifazu mụshiru bụ: Témanu; Omaru; Zefo; Getamu; mę Kénazu.

¹² Elifazu nweru nwanyi ophu bụ nnufu iya. Onye onanu bụ Tímína. Tímína mọtaru iya nwata nwoke lanu, aza Amaleku. Ndu onanu bụ unwu-nwa Ada, bụ nyee Iso.

¹³ Unwegirima unwoke ophu Ruwelu mọtaru bụ: Nehatu; Zera; Shama; mę Miza. Ndu onanu bụ unwu-nwa Basematu, bụ nyee Iso.

¹⁴ Unwegirima unwoke ophu Oholibama mọtaru Iso bụ: Jewushi; Jelamu; mę Kora. Oholibama ono bụ nwatibe Ana bya aburu nwanwa Zibiyonu.

¹⁵ Ọwaa ndu bụ ishi l'eri Iso ndo-ọ: Unwegirima kẹ Elifazu, bụ okpara Iso bụ: Témanu; Omaru; Zefo; Kenazu; ¹⁶ Kora; Getamu; mę Amaleku. Ndu ono bụ ndu bụ ishi l'eri Elifazu l'alị Édọmu. ẹphe bụ unwanwa Ada.

¹⁷ Ndu ophu bụ ndu ishi l'unwegirima kẹ Ruwelu bụ: Nehatu; Zera; Shama; mę Miza. Ndu onanu bụ ndu bụ ishi l'eri Ruwelu l'alị Édọmu. ẹphe bụ unwanwa nyee Iso, bụ iya bụ Basematu.

18 Ụnwegirima ophu Oholibama mụtaru Íso bụ: Jewushi; Jelamu; mę Kora. Ndu onanu bụ ndu bụ ishi l'eri nyee Íso, bụ iya bụ Oholibama, bụ nwatibe Ana.

19 Ndu ono l'ẹphe ha bụkota unwu Íso, bụ iya bụ Édọmu; bụru ẹphe bụgbaa ndu ishi l'ikfu ẹphe iche iche.

20 Ụnwegirima kę Séyi, onye Họru, bụ iya bụ onye nwe alị ono bụ: Lotanu; Shobalu; Zibiyọnu; Ana; 21 Dishọnu; Eza; mę Dishanu. Ụnwegirima Séyi ono, bu lę Édọmu ono bụ ẹphe bụgbaa ndu ishi ndu Họru.

22 Ụnwegirima kę Lotanu bụ: Hori; mę Hemanu. Tìmína bụ nwunne Lotanu kę nwanyi.

23 Ụnwegirima kę Shobalu bụ: Aluvanu; Manahatu; Ebalu; Shefo; mę Onamu.

24 Ụnwegirima kę Zibiyọnu bụ: Aya; mę Ana. Ana owananu bụ iya chọ-vuru nwogvu obo, ekpo oku l'echi-egu l'ẹke oocheru nna iya, bụ Zibiyọnu nkakfu-igara.

25 Ụnwegirima kę Ana bụ: Dishọnu; mę Oholibama, bụ nwatibe iya kę nwanyi.

26 Ụnwegirima Dishọnu bụ Hẹmudanu; Ẹshubanu; Ituranu; mę Keranu.

27 Ụnwegirima kę Eza bụ: Bilihanu; Zevanu; mę Ekanu.

28 Ụnwegirima kę Dishanu bụ: Uzu; mę Aranu.

29 Owaa ndu ishi ndu Họru: Lotanu; Shobalu; Zibiyọnu; Ana; 30 Dishọnu; Eza; mę Dishanu. O bụ ẹphebedua bụ ndu ishi ndu Họru l'ẹge ẹphe shitsua l'ikfu l'ikfu l'alị Séyi ono.

Ndu eze, achị ndu Édọmu

31 Owaa bụ ndu eze, vuru ụzo chia ndu Édọmu; bę eze odo, shi Ízurelu chideru ẹphe:

32 Béla Beyo bụru eze ndu Édọmu.

Mkpukpu iya bụ Dinuhaba.

33 Béla anwuhulephu;

Jobabu Zera, bụ onye Bọzura
abya aburu eze l'ozori iya.

34 Jobabu anwuhulephu;

Hushamu, bụ onye Témanu
abya anọdu l'ozori iya chilahaa.

35 Hushamu anwuhulephu;

Hadadu Bedadu, bụ iya
lụ-gburu ndu Mídiya lę
Móabu abya aburu eze l'ozori iya.
Mkpukpu nk'iya bụ Avitu.

36 Hadadu anwuhulephu;

Samúla kę Masureka
abya anọdu l'ozori iya chilahaa.

37 Samúla anwuhulephu;

Shawulu kę Rehobotu,
nọ l'iku Ẹnyimu Yufurétusu
abya anọdu l'ozori iya chilahaa.

38 Shawulu anwuhulephu;

Bálu-Hananu Akubo
abya aburu eze l'ozori iya.

39 Bálu-Hananu anwuhulephu;

Hada aburu eze l'ozori iya.
Mkpukpu iya bę eekuje Pawu.
Ẹpha nyee ya aburu Mehetabelu,

bụ nwatibe Maturedi.

Maturedi bukwanu ada Mezahabu.

⁴⁰ Owaa epha ndu bụ ishi l'eri Íso l'ège epe shitsua l'ikfu l'ikfu; me eke epe butsua, eekutsua epha epe alaru: Tímína; Aluva; Jitetu; ⁴¹ Oholibama; Ela; Pinonu; ⁴² Kenazu; Témanu; Mibiza; ⁴³ Magudelu; me Iramu. Ndu-a l'ephe ha bukota ndu ishi ndu Édomu; l'ège epe gude bua l'alì ono, epe lutaru ono.

Epe l'ephe ha tuko buru ndibe Íso, bụ nna ndu Édomu.

37

Nrọ, Jósefu rọshiru

¹ Tọ dọ iya bụ; Jékọpu eburu l'alì ono, nna iya shi buru ono, bụ iya bụ alì Kénanu.

² Owaa akọ ehu Jékọpu:

Jósefu anọlephu afa iri l'ésaa wata otso unwana iya phe l'eche aturu. Unwana iya phe ono bụ unwegirima nyee nna iya phe; mbụ Biliha; me Zilipa. Yọ buje; epe -lata; yo dooru nna epe ejo iphe, unwana iya ndu ophu anọduje eme.

³ Ízurelu aka oyeru Jósefu obu me l'ège o yeru unwu iya ndu ophu. Ishi iya aburu l'ọ bụ nwa, a muru iya le nka. Yọ bya akwaaru Jósefu uwe-nlọkpuru eka-ogologo, e dengashiru edengashi. ⁴ Teke unwana iya bya amaru le nna epe ka iya oyeru obu me l'ège o yeru epebedua; epe abya akpọ ya ashì; epe te ekfujeheru iya okfu oma.

⁵ Yo be ujiku lanu; Jósefu arọ nrọ; bya ezeeru iya unwana iya ono. Nrọ ono emee; epe akabakpọ ya ru okpo ashì. ⁶ Yọ sụ epe t'ephe gebe te ya zeeru epe nrọ, ya rọru. ⁷ Wo epe: "Le ya rọru nrọ; epe ajiko l'esweshi oshiwitil'egu. A nonyaa; iswe witu nk'iya egbeshi vudo evudo; iswe iya nk'ephe abya anọ-phee nk'iya mgburumburu; l'eforu nk'iya ono ifu l'alì."

⁸ Unwana iya ono asụ iya: "Bụ iya bụ l'iri l'ọo nggu e-mekochaa buru eze l'achi epe tọ? Mbụ; ?bụ nggu e-mekochaa buru ishi epe tọ?" Nrọ ono, o rọru ono yele okfu ono, o kfuru ono emee; epe akabaa ya ru okpo ashì.

⁹ Yo be mbọku odo; yọ byakwa bya arọ nrọ odo; bya ezekwaaru iya phụ unwana iya ono. Ono b'ọ sụru epe: "Unu gebe te ya zeeru unu nrọ odo, ya rọru. Ya rọru nrọ; enyanwu; me onwa; owaa mkpọ-kpodo iri le nanu abya efooru iya ifu l'alì."

¹⁰ Teke o zeru nna iya nrọ ono ege o zeru iya unwana iya phe be nna iya baru iya mba; sụ iya: "Bụ egbe nrọ ngunu dọ ege onanu? ?O bụ le nne ngu; me yebedua, bụ nna ngu; me unwana ngu phe e-mekochaa bya efooru ngu ifu l'alì tọ?" ¹¹ Unwana iya ono awataru iya okoru okopho. Obenu le nna iya wotaru iphe ono kwachia l'okpoma.

Unwana Jósefu ere iya

¹² Ya ndono; unwana iya achita aturu nna epe jeshia echeche l'iku Shékemu.

¹³ Ízurelu asụ Jósefu: "Mgbe i marua l'unwana ngu phe eche aturu l'iku Shékemu. Ngwaa; bya te ya zi ngu t'i je agbaphee epe."

Jósefu ekwe iya.

¹⁴ Nna iya asụ iya t'o je agbaphee unwana iya l'eke epe nọ l'eche aturu; maru ege epe dọ; epe l'aturu ono. Teke o phutsuaru epe; yọ lata bya akọru iya. Yọ buru le nsuda Héburonu b'ọ nọ zia ya ozi ono.

Jósefu erua Shékemu; ¹⁵ nwoke obu aphụ iya l'eke ogha-phe l'egu l'eke ono; jì iya: "Bụ ngunu be jicho?"

¹⁶ Yọ sụ iya: "L'ọ kwa unwana iya phe; be ya achọ. O -buru l'i maru eke epe nọ l'eche aturu epe; byiko tunuru iya onu iya."

¹⁷ Nwoke ono asụ iya: “L'ẹphe lufuakwaru l'ẹke-a. Lẹ ya nụkwaru teke ẹphe shi ekfu t'ẹphe je Dótanu.”

Tọ dọ iya bụ; Jófẹfu achọru ẹphe tughua; je achọ-vu ẹphe l'uzo Dótanu. ¹⁸ Ẹphe aphụ l'iya phụ l'uzenya; wata ọchi idzu ẹge ẹphe e-shi gbua ya.

¹⁹ Ẹphe asụ onwẹphe: “Ọ-rọ-nrọ-a abyakwa-a! ²⁰ Unu bya t'ayi gbua ya; chee lẹ nsụ lanụ l'ẹke-a. Teke e metsuaru; ayi asụ l'ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu gburu iya. T'ayi mawaruru ẹge nrọ iya ono e-shi vua.”

²¹ Rúbẹnu anụle iya phụ; chọlahaa ẹge ya e-shi dzọo ya t'ẹphe bẹ egbu iya. Yọ sụ: “Unu t'ayi be egbukwa iya egbugbu. ²² Unu be egbukwa ọchi. Iphe unu e-mechia bụ t'unu paru iya chee l'iduma-wa, nọ l'echi-ẹgu ẹke-a. Ọlobu; unu be emekakwa iya iphe.” Iphe kparu iphe Rúbẹnu kfuru ẹge ono bụ k'ọphu ọo-dzọfuta iya; duta iya dulaaru nna iya.

²³ Ya ndono; Jófẹfu abyarutalephu ẹke unwanna iya ono nọ; ẹphe egude iya; yefu iya uwe-nlọkpuru ẹka-ogologo iya ono, e dengashiru edengashi ono; ²⁴ kpụta iya chee l'iduma. Iduma ono kpọhuru nkụ; to nwe iphe nọ iya nụ.

²⁵ Ẹphe anọdukwadua k'ori nri; bya apalia ẹnya; phua ndu Ishimelu, liberu shi lẹ Giledu; ẹphe l'inya-ivu ẹphe, vutsua manụ, eshi mkpọ; manụ bamụ;* yeru mọeru gude l'ẹje Íjiputu.

²⁶ Júda asụ unwanna iya ndu ọphu; “?Bụ ngunu bẹ ayi e-rita iya mọ ayi gbua nwanna ayi woru odzu iya lia? ²⁷ Unu bya t'ayi ree ya ndu Ishimelu. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ayi e-je iya ememe; l'ọ kwa nwanna ayi, ayi ẹya bụ mee lanụ.” Unwanna iya ono ekwe.

²⁸ Ndu Mídiya ono, l'agba nghọ ono eswedelephu; unwanna Jófẹfu ono akpufuta iya l'iduma ono; woru iya ree ndu Ishimelu ono ụkporo pọngu. Ẹphe eduta iya lashia Íjiputu.

²⁹ Rúbẹnu abya enyoo iduma ono; bya aphụ lẹ Jófẹfu ta anọhedu iya; yo gude ẹhu-eghughu woru uwe iya lajaa. ³⁰ Yo jekfushia unwanna iya phẹ ono; je sụ ẹphe: “Mọ nwata ono ta anọhekwa l'ẹke ono. ?Nanụ ụzo, ya e-shi iya nta-a?”

³¹ Ya ndono; ẹphe akpụta egbu lanụ gbua; chita uwe Jófẹfu tsee lẹ mee egbu ono.

³² Ẹphe achita uwe-nlọkpuru ẹka ogologo ono chilaaru nna ẹphe; sụ iya: “T'ọ lekwa uwe, ẹphe detataru. T'ọ leedu iya ẹnya; maru m'ọ bụ kẹ nwatibe iya tẹ t'ọ bụdu iya.”

³³ Jékọpu abya elee ya ẹnya; yọ buru iya. Yọ sụ: “L'ọ kwa uwe nwatibe iya! Ọ dukwa l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu gburu iya. L'ọ kwa anụ-ẹgu-ẹgbudu labushiru Jófẹfu vřiviri!”

³⁴ Jékọpu egude aphụ lajaa uwe iya; chita uwe-aphụ yee; kwaa ẹkwa nwa iya ono abali olemole. ³⁵ Unwegirima iya: ndu k'unwoke; mọ ndu k'unwanyị abya egboo ya nta; gboo ya imo; to kwe t'e gbota iya. Yọ sụ ẹphe: “T'ẹphe haa ya tẹ ya gụa aphụ nwa iya ono jeye teke ya a-lakfu iya l'ili.” Ọ bụ ẹge ono bẹ nna iya gude kwaa ẹkwa iya.

³⁶ Ya ndono; ndu Mídiya ono eje eworu Jófẹfu ree Pọtifa lẹ Íjiputu. Pọtifa ono bụ onye lanụ lẹ ndu ejeru Fero ozi; buru iya bụ onye ishi ndu soja, eche Fero nche.

38

Júda yẹle Téma

¹ Ya ndono; yọ buru teke ono bẹ Júda haru unwanna iya; tughua jeshia kẹ nwoke Adulámu, eeku Hira je eburu. ² Yọ buru l'ẹke ono bẹ Júda nọ phua nwatibe nwoke, eeku Shuwa, bụ onye Kénanu. Yọ lụa nwata ono; yẹle iya abya azẹ; ³ yọ tsuta ime;

* **37:25** 37:25 Iphe e kuru manụ bamụ l'ẹke-a bụ ọgvu, eeteje onye iphe eme; bukwaruphu ọgvu, eeteje odzu t'ẹ b'ọ rehu ẹgwegwa.

bya amutaru iya nwata nwoke, o guru Eru. ⁴ Yò bya atsuta ime odo; mua nwata nwoke; gya ya Onanu. ⁵ Yò bya atsuta ime odo; mukwaaphu nwata nwoke; gya ya Shela. Yò buru le Kezibu b'ò nò mua nwata ono.

⁶ Júda abya aluaru Eru, bu okpara iya nwanyi. Epha nwanyi, o luru iya bu Táma. ⁷ Obenu le Eru, bu okpara Júda bu onye menukaru ejo iphe. Ojejeje eworu iya chigbua.

⁸ Tò dù iya bu; Júda asu Onanu: "T'ò lupyabe nyee nwunne iya ono; k'ophu oo-shi ege ono togboru nwunne iya ono akò le mgboko." ⁹ Obenu le Onanu mawaru le nwata, nwanyi ono a-muta ta abudu nk'iya. Yò buje yele nyee nwunne iya ono zeru; o -gbaa teke o-nyì iphe; yò nyiru iya wushi l'ali; k'ophu e too doberu nwunne iya ono akò. ¹⁰ Iphe ono, onoduje eme ono adu Ojejeje eji; yo wokwaru iya phu chigbua.

¹¹ Ya ndono; Júda asu nyee nwa iya ono; mbu Táma t'ò la ke nna iya je anodu jeye te Shela, bu nwatibe iya vufuta. Ishi iya aburu l'ò riru; su: "A maru; ?onye onanu ta anwuhufuduanu ege unwunne iya ndu ophu nwushihuru." Tò dù iya bu; Táma atugbua; lashia ke nna iya.

¹² A bya anokwaru ophu baru ishi; nyee Júda, bu iya bu nwatibe Shuwa abya anwuhu. Júda akwagetsua ekwa iya; tugbua; yò buru iya oje Timina oga-phe ndu akpuru iya aturu iya eji. Onya iya; mbu Hira, bu onye Adulamu etsoru iya; yò buru epe ejeje.

¹³ Ya ndono; ama abya agbaaru Táma le nna nji iya ejekwa Timina obyishi aturu iya eji. ¹⁴ Yo yefuwaphu uwe, nwanyi, nò l'ulo-maa, o yeru; chita ulari-ifu phukpua onwiya ifu t'e ba ahube iya ama; je adugaru l'onu eke, eeshije abahu Enemu, bukwanu uzo, e shi eje Timina; ke l'ò mawaru le Shela vufutawaru; obule e te eduardu iya nu iya t'ò lupyabe obu.

¹⁵ Júda abya aphua Táma tubesu l'oo nwanyi okpara; ke l'ò phukpuru onwiya ulari l'ifu; ¹⁶ tò ma l'ò bu nyee nwa iya. Yo jekfube iya l'iku uzo ono; su iya t'ephe zee.

Táma aji iya iphe oo-kfu iya t'ephe zee obu.

¹⁷ Júda asu iya: "Le ya e-shi l'elu iya kpee ya nwada-eghu lanu."

Táma asu iya t'ò wofuta iphe-itumo, ya e-gude jeye teke oo-kputaru iya nwada-eghu obu?

¹⁸ Yò ji Táma; su iya: "Bu ngunu b'ò dù ngu te ya yeru ngu l'itumo obu?"

Yò su iya: "L'ò bu iphe-olu iya; iphe-ohubama, tso iya nu; me mgboro ono, o gude l'eka ono." Júda ekwe iya; chiru iphe ono nu iya; yele iya eje aze. Táma atsutawaphu ime. ¹⁹ Júda atugbulephu; Táma aphufu ulari-ifu ono, o shi phukpua ifu ono; chita uwe nwanyi, nò l'ulo-maa phu, o shi yee phu yephu azu.

²⁰ E metsua; Júda abya akputa nwada-eghu ono kpee onya iya phu; mbu Hira t'ò je akpee nwanyi ono; chitakwanuru iya iphe phu, o yeru iya l'itumo phu. Yo shi rua eke ono; tò phuhe nwanyi ono. ²¹ Yò ji ndu eke ono: "Nanu nwanyi okpara ono, shi nodu l'iku uzo Enemu* ono?"

Epe asu iya l'e to nwekwa nwanyi okpara, nojeru l'eke ono.

²² Tò dù iya bu; yò laphushia azu; je asu Júda: "Le ya ta aphukwa iya. Odo aburu le ndu, bu l'eke ono sukwaru l'e to nwekwa nwanyi okpara, nojeru l'eke ono."

²³ Júda asu: "T'a haa ya t'ò nwewaruru iphe ophu, o gude; a nonyakwaa; e gude iya nu chilaha ayi ochi. Mbu; ?ya ta kpedunua ngu-a nwada-eghu-a; nggu egude iya je achoo ya; t'i phu iya?"

* 38:21 38:21 O nweru Bayiburu, e deru l'onye nwoke ono suru le ya achoo bu nwanyi, agbaru omarali okpara.

²⁴ A nọlephu iphe ruru ọnwá ẹto; a bya asu Júda lẹ nyee nwa iya-a; mbu Táma gbe agbaakwanu ọkpara; l'ọ gbe dọakwanu ime.

Júda asu t'a kpufuta iya; je akpoọ ya ọku!

²⁵ A kpufutadele iya phu; yo gworu iphe ono, Júda chejeru iya ono nu t'e gwojeru iya; su t'e kfuwu iya: "L'ọ kwa onye nwe iphe-a be yeru iya ime." Su t'e kfuwu iya: "T'ọ gbuedu iphe-olu-wa igo; iphe-ohubama, tso iya nu; me mgboro-wa t'ọ maru: ? oo-maghe onye nwe iya nu?"

²⁶ Júda aphulephu iphe ono; maru l'ọ nk'iya; bya asu: "Ha! Nwanyi-a kakwa iya obu onye doberu ẹka ndoo; kele ya sutsuaru lẹ Shela a-lupyabe iya; e metsua; ya te emehe iya."

²⁷ Yo gbaa teke oo-zeda; a maru l'ọ bu ejima unwoke labu, no iya l'epho ono. ²⁸ Yo zedade; onye lanu evuru ọzo wofuta ẹka. Nwanyi, eswi iya ime ono abya ewota owu uswe gbabe iya l'eka; su l'ọ onye onanu vu ọzo. ²⁹ Nwata ono ewobalephu ẹka ono; nwunne iya eyewaphu ishi; kwofuta. Nwanyi ono, eswi ime ono asu: "?Qwaa ẹge i shiru kpataru onwongu ọzo?" Ya ndono; a gu onye onanu Pẹzezu.[†] ³⁰ Nwunne iya ophu a gbaberu eri owu uswe l'eka phu etsowa iya phu. A gu yebedua Zera.[‡]

39

Jósefu yele nyee Pọtifa

¹ Tọ du iya bu; e duru Jósefu rua Íjiputu; Pọtifa azu-ghachi iya ndu Ishimelu ono. Pọtifa bu onye Íjiputu, tso lẹ ndu Fero nuru oke-okwa. Yo buru iya bu onye ishi ndu soja, echeje Fero nche.

² Ojejoje eswiru Jósefu; iphemiphe obule, o yeru ẹka l'ajahjeru iya. Yo buru l'ulo onye Íjiputu ono, bu nnajiufu iya ono. ³ Nnajiufu iya ono abya aphu lẹ Ojejoje swiru Jósefu eswiru; bya aphu l'iphemiphe obule, o yeru ẹka agajeru iya; ⁴ Jósefu abya atuba iya l'obu; yo woru iya mee nwozi iya; mbu mee ya onye, elekota ufu iya kpmukpamu ẹnya; bya ewokwaruphu iphemiphe obule, o nweru enweru ye iya l'eka t'ọ letajeru iya ẹnya. ⁵ Tsube teke ono, Pọtifa meru Jósefu onye ishi, eletaru iya ufu iya ẹnya; me iphemiphe obule, o nweru enweru ono be Ojejoje bya egude okfu ẹhu Jósefu gọoru nwoke Íjiputu ono onu. Onu ono, Ojejoje gọru iya ono emee iphemiphe obule, Pọtifa nweru l'ufu; me ophu no l'egu; yo kweru iya. ⁶ Pọtifa ahakotaru Jósefu iphemiphe obule, o nweru enweru t'ọ letajeru iya ẹnya; k'ophu bu l'ẹ tọ duhedu iphe, okpajekwadu ishi ẹge ee-me iya. Iphe, o maleruphu nwenkinyi bu te ya ria nri.

Jósefu be gbaru ugbugba oma; l'amashi mma ike. ⁷ A nonyalephu; Jósefu atuba nyee nnajiufu iya ono l'ẹnya. Yo su iya t'ọ bya t'ephe zee.

⁸ Jósefu ajika; su iya: "Lẹ keshinu nnajiufu iya meru iya onye ishi iphemiphe obule, o nweru enweru b'ẹ tọ okpajehewa ishi iphe eme nu l'ufu iya. Iphemiphe obule, o nweru enweru b'ọ yekotaru iya l'eka te ya letaru iya ẹnya. ⁹ O bu ẹge ike ke nnajiufu iya ha l'ulo-wa bu ẹge ike nk'iya ha. To nwe iphe o wohajeru iya ewoha; a gufuphu nggubedua; ke l'i bu nyee ya. ?Nanu ẹge ya e-shi bya emee egbe akpamara owaa; kpua Nchileke?" ¹⁰ Iphe bu mboku-mboku, mutaru amuta; yo kfukwaruphu Jósefu te yele iya zee. Obenu lẹ Jósefu te kwedu; mbukponu te yele iya nodu l'ekalanu.

¹¹ Yo be ujiku lanu; Jósefu abahu l'ulo te ya jee ozi, noru iya nu. Teke ono b'ẹ tọ dudu ndu ejeje ozi l'ulo ono m'ọ onye lanu, no l'ime ọlo ono. ¹² Nyee Pọtifa ono awo iya l'uwe iya; su iya t'ọ bya t'ephe zee. Jósefu eyefu uwe iya ono haa ya l'eka gbafu etezi.

[†] 38:29 38:29 Iphe "Pẹzezu" bu bu "ekwofuta". [‡] 38:30 38:30 Iphe "Zera" bu bu "o-ke-too".

¹³ Yò phulephu lẹ Jófẹfu yefuru uwe iya haa ya l'ẹka kẹfufu etezi; ¹⁴ kukowaphu ndu ozi ọlọ iya; sù ẹphe: “Unu lenu! Nwohu-a, shi Híburu-a b'e dutaru t'ọ bya emeru ẹjo ahuma kpua ẹphe. Ọ bakfutaru iya l'ime ọlọ l'ẹke-a tẹ yẹ l'iya zẹe. Ya eworu mkpu chia. ¹⁵ Yò nulephu lẹ ya echi mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; paru uwe iya haaru iya; kẹfufu etezi.”

¹⁶ Nwanyi ono egude uwe ono gbururu jeye nnajiufu Jófẹfu abata. ¹⁷ Yò bya akọoru iya iphe, mọru nù; sù iya: “Lẹ nwohu Híburu-a, i dubataru ayi l'ẹke-a bẹ byakwaru t'ọ mee mu ẹjo ahuma ntanù-a. ¹⁸ Ya echilephu mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; yò haaru iya uwe iya kẹfufu etezi.”

¹⁹ Nnajiufu Jófẹfu anulephu iphe ono, nyee ya kfuru iya l'ọ bụ ẹge ohu iya meru iya ndono; vọru ọkọ ghua ẹhu. ²⁰ Pọtifa akputa Jófẹfu je eye l'ọka-mkpọro, eze atụ-chije ndu mkpọro iya.

Obenu lẹ Jófẹfu nọ lẹ mkpọro ono; ²¹ Ojejoje eswiru iya; l'ekoshi iya lẹ ya yeru iya obu. Yo mee onye eche ọka-mkpọro ono; yo yeru Jófẹfu obu. ²² Onye ono, eche ọka-mkpọro ono emee Jófẹfu ishi ndu nọkota l'ọka-mkpọro ono. Iphemiphe ọbule, eeme l'ẹke ono aburu Jófẹfu b'ọ nọkota l'ẹka. ²³ Iphe nọwa Jófẹfu l'ẹka bẹ onye eche ọka-mkpọro ono ta akpajehedu ishi ẹge ee-me iya; kẹle Ojejoje swiru Jófẹfu; iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'agajeru iya.

40

Jófẹfu akọ iphe, nrọ, ndu mkpọro rọru bụ

¹ A nọnyaa; onye, agbajeru eze ndu Íjiputu mée; mẹ onye eghejeru iya buredi emeswee nnajiufu ẹphe.* ² Iphe eghulaha Fero eghughu l'ẹke ọmadzu labu ono, ejeru iya ozi ono nọ; mbu onye ishi ndu agbajeru iya mée; mẹ onye ishi ndu ọphu eghejeru iya buredi. ³ Yò chita ẹphe je atuchishia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje Fero nche. Ọ kwaphu l'ẹke ono b'a tų-chiru Jófẹfu. ⁴ Onye ishi ndu soja ono, echeje Fero nche ono eduru Jófẹfu yeru ẹphe t'ẹphe zije iya ozi.

Ẹphe anọnyaa lẹ mkpọro ono; ⁵ unwoke labu ono; mbu onye ono, agbajeru Eze ndu Íjiputu mée; mẹ onye ọphu eghejeru iya buredi abya ajiko rọ nrọ l'enyashi ujiku lanu. Iphe nrọ ono ekfu adugbaa iche l'iche. ⁶ Yo be l'utsu iya; Jófẹfu abya aphu l'ehu ta atsodu ẹphe ẹna. ⁷ Yò jí ndu ono, ọkwa ẹphe kpọ-litaru l'ọru Fero ono; mbu ndu ono, a jíko ẹphe l'iya tuchia lẹ kẹ nnajiufu iya ono; sù: “?Bụ ngunu meru iphe ẹhu ta atsodu unu ẹna ntanù?”

⁸ Ẹphe asu iya l'ẹphe ẹbo tukoru rọ nrọ; tọ dọ onye a-karu ẹphe iphe nrọ ono butsua.

Jófẹfu asu ẹphe: “?Tọ dọ Nchileke bụ onye akọje nrọ? Unu zenuaru iya nrọ obu.”

⁹ Onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mée ono abya ezeeru Jófẹfu nrọ nk'iya; sù iya: “Lẹ ya rọru nrọ; phua onwiya oshi vayinu l'ifu. ¹⁰ Oshi vayinu ono nweru ẹkali ẹto. Yò bya erua iru; tsua igu; mishiya akpuru l'ọfoko l'ọfoko; bya achashia. ¹¹ Ya ndono; ya egude okoro Fero l'ẹka; bya ewota akpuru vayinu ono pyia ya apyipyi; pyita iya mini ye l'okoro ono; nù Fero.”

¹² Jófẹfu asu iya: “Ọwaa iphe nrọ ono bụ ndọ-ọ: Ẹkali oshi ẹto ono bụ ujiku ẹto. ¹³ Abali ẹto ntanù bẹ Fero a-bya edufuta ngu l'ẹke-a; mee t'ị laphu azu l'ọru ngu; gbalaharu Fero mée ẹge, i shi agbaru iya ẹya. ¹⁴ Ọlobu; teke ono, iphe a-duru ngu lẹ mma ẹge ono, ọo-duru ngu iya ono; nyatabukwa yẹbe Jófẹfu; kfuaru Fero okfu ẹhu iya; k'ọphu aa-tufu iya l'ọka-mkpọro-a; ¹⁵ kẹ l'ọ kwa ezita b'e zitaru iya l'ali Híburu. A bya erua ẹke-a; bya ekwekputa iya chee lẹ mkpọro l'ẹ b'ọ dọ iphe, ya meru.”

* **40:1** 40:1 L'okfu Híburu b'e deru l'onye-a bụ “ọ-pa-okoro”; bụ iya bụ l'okwa iya ha nshinu l'obu-eze; buri iya aphu gbasaru nri eze; mẹ mée eze. Ọ bụ yẹbedua egudeje ẹka iya gbẹe eze mée.

¹⁶ Ya ndono; onye ishi ndu ophu eghejeru Fero buredi aphulephu le Jósefu kóru nrọ ono ohuma; sụ iya: “Le yebedua rokwaruphu nrọ; vuru nkata buredi eto. ¹⁷ Nkata ophu kpo-kfuru l'eli iya b'e yeru iphe du iche l'iche, e gheshiru Fero. Unwenu abya avukalahaa iphe, nọ le nkata k'eli iya ono.”

¹⁸ Jósefu asụ iya: “Owaa iphe nrọ ono bu ndo-o: Nkata eto ono bu abali eto. ¹⁹ Abali eto ntanu be Fero a-bya akpufuta ngu; woru ngu swigbua l'eli oshi. Unwenu abya avukaa anu ngu.”

²⁰ Ya ndono; yo be mboku k'eto ono; yo gbaa le mboku, a muru Fero. Yo bya anodu l'agbaru ndu ozi iya aji, o gude ekoshi l'oo mboku ono b'a muru iya. L'aanokwadu l'agba aji ono b'o ziru; e je edufutaru iya onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono; me onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi. E je edufuta ephe dobe l'ifu ndu ozi iya ndu ophu. ²¹ Yo bya anu-phu onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono okwa iya azu; yo wataru iya ogbaru mee odo. ²² Obenu l'onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi b'o swi-gbukwanuru.

Yo buru iya bu le nrọ ono avukota l'ege ono, Jósefu kfuru iya ono. ²³ Obenu l'onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mee ono ta nyatahedu Jósefu; yo woru iya zahaa.

41

Jósefu ekfu iphe Nrọ Fero bu

¹ A nọlephu afa ebo; Fero abya arọ nrọ; phu eke o vudo l'iku Enyimu Náyilu. ² A bya ele enya; eswi esaa, bukotaru eji tayingu; dukota bemubemu eshi le Enyimu Náyilu ono rufuta; bya awushiru l'iku eke ono l'akpa nri. ³ A nonyaa; eswi esaa odo, dutsua ejo adudu; dukota nyago-nyago-nyago eshikwaphu l'enyimu ono rufuta bya anonyabe ndu ophu l'iku enyimu ono. ⁴ Eswi esaa ono, dutsua ejo adudu; bya adukota nyago-nyago-nyago ono abya ajiko eswi esaa ophu, bukotaru eji tayingu phu; dukota bemubemu phu takota. E megee; Fero abya elutehu.

⁵ A nonyakwaa; mgbenya abya eziru iya odo. Yo rọ nrọ k'ebo. L'onanu b'o roru nrọ; oke-akpe esaa, hakota okporokpo; du mma fokotaru l'ishi akpe lanu. ⁶ A nonyaa; oke akpe esaa odo, bukota mgbapya akpe, pherephere uzo enyanwu-ahata mebyishiru emebyishi afoshikwaaphu; ⁷ oke akpe esaa ono, bugbaa mgbapya akpe ono abya ajiko oke akpe esaa ophu du okporokpo; foo afofo phu lekota. Fero elutehu; bya amaru l'o bu nrọ.

⁸ Yo be l'utsu; nrọ ono akwata tsulaha ya l'ehu nshinu. Yo zia t'e je ekuaru iya ndu njibya; me ndu Ijiputu, maru mmamiphe. Fero abya ezeeru ephe nrọ ono. To du ephe onye duru ike koru iya iphe, nrọ ono bu.

⁹ To du iya bu; onye ishi ndu agbajeru Fero mee asu iya: “L'o kwa ntanu-a be ya nyataru iphe, ya meru, e ta dudu mma. ¹⁰ Teke ono, ehugheru nggube Fero eghughu l'eke yebe nwozi ngu nọ, a gbajeru ngu mee; me onye ophu eghejeru ngu buredi. Iphe eghutabe ngu eghughu; k'ophu i chitaru ephe je atuchia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje ngu nche. ¹¹ Yo be enyashi ujiku lanu; ephe ebo arọ nrọ; nrọ ono enwekotaru iphe, o bu. ¹² Yo nweru nwokorobya, bu onye Hiburu, ejeru onye ishi ndu soja, echeje ngu nche ozi, ayi l'iya tukọ nodu l'eke ono. Ayi ezeeru iya nrọ ono; yo koru ayi iphe, o bu. Onyenonu b'o koru iphe, nrọ nk'ia bu. ¹³ Yo buleruphu ege ono, o koru iya ono b'o vukotaru. Mbēdua, agbajeru ngu mee-a b'i nu-phuru okwa mu azu; bya eworu onye ophu kfu-gbua.”

¹⁴ To du iya bu; Fero abya ezia t'e je ekua Jósefu. Nta-a nta-a b'a tofuwaru iya le mkporo ono. Yo bya akpa ishi; chita uwe odo yee; yo buru iya oje l'ifu Fero.

¹⁵ Fero asu Jósefu: “Le ya roru nrọ; to du onye duru ike koru iya iphe o bu. Obenu le ya nuwaru l'obuje; e zeeru ngu nrọ; nggu akoru onye ophu iphe nrọ ophu bu.”

¹⁶ Jósefu asu Fero: “L’ẹ to kwa yẹbedua akoje iya. L’ọ kwa Nchileke bẹ a-kọru nggube Fero iphe nrọ ono bu ẹge oo-ji ngu ẹpho.”

¹⁷ Fero asu Jósefu: “Lẹ ya rọru nrọ; vudo l’iku Ẽnyimu Náyilu; ¹⁸ phua eswi ẹsaa, bukotaru ẹji tayingu, dukota bẹmubemu ẹke ẹphe shi lẹ mini ono rufuta bya anọdu l’iku mini ono l’akpa nri. ¹⁹ Eswi ẹsaa ọdo, dutsulephu ẹjo adudu; dukota nyago-nyago-nyago erufutakwaphu. Ya ta aphubudua eswi, dujeru ẹji ẹge ono lẹ Íjiputu! ²⁰ Eswi ẹsaa onanu, dutsua ẹjo adudu; dukwaphu nyago-nyago-nyago ono; abya ajiko eswi ẹsaa k’ivuzọ phu takota. ²¹ Yọ tatsua ya; dukwaphu ẹjo adudu ẹge ọ duhawa; k’ọphu bu l’ẹ to dudu onye e-kweta l’ọo ya taru eswi ndu ọphu. Ya ndono; ya elutehu.

²² “Ya abyakwa bya ekuru mgbenya ọdo; watakwa ọro nrọ ọdo. Lẹ k’ugbiya-a bẹ ya phuru oke-akpe ẹsaa, fọru afofo; du mma; l’ẹke ọ bya apakota l’ukfu akpe lanu. ²³ A nonyaa; ya abya aphukwaaphu oke-akpe ẹsaa ọdo, dutsua mgbapya mgbapya; bukotaru mkpegbafu akpe; pherephere ọzo ẹnyanwu-ahata ephenwushia ya ephenwushi l’ẹke ọ patakotakaruphu. ²⁴ Oke-akpe ẹsaa ono, dukota mgbapya mgbapya ono abya ajiko ndu ọphunanu, du mma phu lekota. Ya ezekotaru ndu njibya nrọ ono; to du onye duru ike kọo iphe ọ bu.” ²⁵ To du iya bu; Jósefu asu Fero: “Lẹ nrọ ẹbo ono, nggube Fero rọru ono bukwa iphe lanu b’ọ bu. L’ọ kwa Nchileke eme te ya koshi nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁶ Eswi ẹsaa phu, dukota mma phu bu afa ẹsaa. Ẽge ono kwaphu bẹ oke-akpe ẹsaa phu, dukota mma phu bukwapu afa ẹsaa. Ọo ya bu lẹ nrọ ono jiko buru nrọ lanu. ²⁷ Eswi ẹsaa phu, dutsua nyago-nyago-nyago; bya adu ẹjo adudu, wufutaru nu lẹ ndu ọphu wufutatsuaru phu; me l’oke-akpe ẹsaa phu, dutsua mgbapya mgbapya; pherephere, shi ọzo ẹnyanwu-ahata phepyashiru ephepyashi phu bu afa ẹsaa, ẹjo-ẹgu e-me.

²⁸ “Ọ dua l’ọ bu ẹge ono, ya kfuhawaru ngu ono: L’ọ kwa Nchileke koshiru nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁹ Afa ẹsaa bẹ nri a-ha nshinu lẹ Íjiputu gbaa mgburumgburu. ³⁰ Obenu l’afa ẹsaa ọphu tso iya nu bẹ ẹjo-ẹgu e-me. Afa ẹsaa phu, nri a-ha nshinu lẹ Íjiputu phu bẹ aa-zahakota; ẹgu emee madzu ẹge ono jaa ya eze. ³¹ Ẽjo-ẹgu, a-byanu e-me to nweddu onye a-nyatakwadu teke ono, nri shi ha nshinu ono. ³² Iphe kparu iphe e meru te Fero rọo nrọ ono uzi labu ẹge ono bu te Fero maru lẹ Nchileke ribuwaru etomu iya; mbu l’ẹ to dudu ẹge aa-no-be; Nchileke emee ya.

³³ “Nta-a bukwa te nggube Fero lee ẹnya; fota onye iphe edoje ẹnya; buru onye maru iphe; mee ya t’ọ buru onye ishi l’alì Íjiputu mgburumgburu. ³⁴ Nngu afotakwaphu ndu a-no-tsota onye ishi Íjiputu ono; t’ẹphe keje iphe bu iphe, ndu Íjiputu kpataru l’okfu ẹphe ọzo ise wota ọzo lanu l’ime afa ẹsaa phu, nri a-ha nshinu phu. ³⁵ T’ẹphe nakoo nri ono l’afa ono, nri a-ha nshinu ono. Teke ẹphe nakotsuaru iya; t’ẹphe gude ikike ke nggube Fero jee l’edukfu l’edufu l’alì-a gbaa mgburumgburu je akwakobetsua ya. ³⁶ Nri ono bẹ ee-doheru ndu alì-a kwaberu afa ẹsaa ono, ẹjo-ẹgu e-me lẹ Íjiputu ono; k’ọphu ẹgu te eyechidu alì-a.”

³⁷ Iphe ono, Jósefu kfuru ono adu Fero yele ndu ozi iya l’ẹphe ha mma. ³⁸ Fero aji ẹphe; su: “?O nweru onye ọdo, ẹphe a-phu ọdo, e-gbe ka nwoke ọwaa, bu onye Ume Nchileke no l’ehu ẹge-a?”

³⁹ To du iya bu; Fero asu Jósefu: “Keshinu ọphu Nchileke meru t’i makotaru iphemiphe obule-a l’ọ ha b’ẹ to nwehekwa onye ọdo gbe ka ngu nu lẹ k’iphe-odo-ẹnya; to nwe onye ọdo, ka ngu ọmaru iphe. ⁴⁰ Ọo nggubedua l’a-buru ishi l’ufu iya. Onyemonye obule, no l’alì-eze yẹbe Fero a-nođu anuru ngu okfu. Iphe yẹbe Fero e-gude ka ngu nwenkinyi buwa ke l’ọo ya bu eze.”

Ndu Íjiputu l’ọphu no Jósefu l’ẹka

⁴¹ Ya ndono; Fero asụ Józsefu: “Alì Íjiputu l'ò ha; bẹ ya yeekwaru ngu l'ẹka.” ⁴² Fero agbata echi mkpushi-ẹka iya gbabẹ Józsefu; bya eyee ya akpawuru uwe; bya anyabẹ iya iphe-olu mkpọla-ododo. ⁴³ Yọ bya ewota ụgbo-inya k'ẹbo nụ Józsefu t'ogbaje. Ndu madzụ awata ọra t'e fooru Józsefu ifu l'alì. Yọ bụru iya bụ l'ò woru alì Íjiputu l'ò ha ye Józsefu l'ẹka.

⁴⁴ Ya ndono; Fero asụ Józsefu: “L'ọo yẹbe Fero bụ eze. Obenu l'ẹ to nwedụ onye ha k'ome iphe l'alì Íjiputu gbaa mgburumgburu; a -gufu l'ì sụru t'e mee iphe ọbu.” ⁴⁵ Fero abya agụ-kwazi Józsefu ẹpha; kulahaa ya Zafunatu-Paniya; byakwaphu bya eduta Asenatu, bụ nwatibe Pọtifera, agwajẹru ndu Ọnu iphe dee ya t'ọ luru. Józsefu abya atụko alì Íjiputu l'ò ha jegbakota.

⁴⁶ Józsefu nọwaru ụkporo afa l'afa iri teke ọ wataru ojeru Fero, bụ eze ndu Íjiputu ozi. Józsefu eshi lẹ kẹ Fero jegbakota alì Íjiputu mgburumgburu. ⁴⁷ L'afa ẹsaa ono, nri nọ ono bẹ alì mehukotaru iphe ntumatu. ⁴⁸ Józsefu ajiko nri, a kọtaru lẹ Íjiputu l'afa ẹsaa ono, nri nọ ono kwakọkota; doo ya l'ulo ẹke, eedobeje nri l'edukfu l'edukfu. Yọo bụje; ọ -bya l'edukfu; yọ tuko iphe, bụ nri, a kọtaru l'ẹgu, nọ l'uzo ibyiya onanu kwakọbe. ⁴⁹ Józsefu wuleruphu akpe, e gbutaru egbuta jeye yọ kuru l'ikpo, ha l'ò bụ eveve mgbogidi ẹnymu. Nri ono hatabe nshinu; k'ọphu a nọnyaaru; e debuhu iya l'ẹkwo; kẹ l'ọ kpọwaru ẹka ẹge ee-me guta iya aguta.

⁵⁰ T'afa ẹjo-ẹgu ono kwaa bya bẹ Asenatu, bụ nwatibe Pọtifera, agwajẹru ndu Ọnu iphe mụtawaru Józsefu unwegirima unwoke labu. ⁵¹ Józsefu guru ọkpara iya Manáse;* sụ: “Lẹ Nchileke mewaru tẹ ya zaha iphe-ẹhuka, byaru iya nụ; zahaakwaphu ufu nna iya.” ⁵² Onye k'ẹbo b'ọ guru Ífuremu;† sụ: “Ọo Nchileke bẹ meru tẹ ya barahụ l'alì-a, ya shi eje ntakfuru-wa.”

⁵³ Afa ẹsaa ono, nri nọ lẹ Íjiputu ono abya agvu. ⁵⁴ Afa ẹsaa k'ẹjo-ẹgu phụ abya abya. Yọ buleruphu ẹge ono, Józsefu kfuru ono b'ọ meru. Ẹjo ẹgu ono emekota ndu mkpukpu ọdo; yọ bụru Íjiputu nwenkinyi bụ ẹke nri nọ. ⁵⁵ Ẹjo ẹgu ono emedelephu ndu Íjiputu; ẹphe eje aralahaaru Fero ẹkwa nri. Fero asụ ndu Íjiputu kparamu: “Unu jekfuje Józsefu. Iphe ọ sụjeru t'unu mee; unu emee ya!”

⁵⁶ Ẹjo ẹgu ono edzuleruphu alì ono; Józsefu eworu ulo ono, e doru nri ono tūhashia; reshilaha ndu Íjiputu nri; kẹ l'ẹjo-ẹgu ono ajawa madzụ eze l'alì Íjiputu gbaa mgburumgburu. ⁵⁷ Iphe bụ mbakeshi abyajẹ Íjiputu ọkpata Józsefu nri; kẹ l'ẹjo-ẹgu ono ajawa madzụ eze l'iphe bụ mgboko mgburumgburu.

42

Unwu Jékọpu eje Íjiputu ọkpata nri

¹ Jékọpu anụ lẹ nri nọ lẹ Íjiputu; bya ajì unwu iya ẹge ọ dū bẹ ẹphe nọdu; chíru ẹnya yeru onwẹphe ẹge ono? ² Wo ẹphe: “Lẹ ya nukwaru lẹ nri nọ lẹ Íjiputu. Unu jekwa ẹke ono je akpata nri; k'ọphu ẹgu te egbushidu ẹphe.”

³ Tọ dū iya bụ; unwana Józsefu ẹphe iri atugbua jeshia ọkpata nri lẹ Íjiputu. ⁴ Obenu lẹ Jékọpu te kwedu tẹ Bénjaminu, bụ nwanne Józsefu tsoru ẹphe; kẹ l'ọotsu egvu l'iphe e-me iya. ⁵ Tọ dū iya bụ; unwu Ízurelu etsoru lẹ ndu jeru ọkpata nri; kẹ l'ẹjo-ẹgu ono rukwaruphu alì Kénanu.

⁶ Ya ndono; yọ bụru Józsefu bụ gọvano ndu Íjiputu; bụru iya ereje ndu alì ono nri. Tọ dū iya bụ; unwana iya phẹ ono erua bya ebyishi ikpere; puaru iya ifu l'alì.

* **41:51** 41:51 Iphe “Manáse” bụ bụ “o-meru-t'a-zaha”. † **41:52** 41:52 Iphe “Ífuremu” bụ bụ “nwa ọmi”.

⁷ Jósefu aphulephu unwana iya ono; hubewaphu ephe ama; melahaa l'ẹ to madu ephe; kfulahaaru ephe ntanwu ntanwu; ji ephe eke ephe shi?

Ephe asu iya l'ephe shikwa ali Kénanu abya okpata nri.

⁸ O bu oswi-okfu le Jósefu hubekotaru unwana iya ono ama; obenu l'ephebedua ta hubehedu iya ama. ⁹ To du iya bu; Jósefu abya anyata nro ono, o rojeru l'ehu ephe ono; su ephe: "L'ephe bu ndu ngge. L'iphe, ephe byaru bu t'ephe maru eke, a tuzoru ehu l'ali-a!"

¹⁰ Ephe asu iya: "Onye nwe mu nu; wawakwa; l'o kwa nri be ephebe ndu ozi ngu byaru akpata. ¹¹ L'o kwa nna lanu be mukotaru ephe. L'ephebe ndu ozi ngu bukwa ndu ire-lanu; l'ephe ta bukwa ndu ngge."

¹² Jósefu asu ephe: "L'oo ejo-ire! L'iphe ephe byaru bu t'ephe maru eke, a tuzoru ehu l'ali-a!"

¹³ Ephe asu iya: "L'ephebe ndu ozi ngu dukwa iri l'ebo shi le nna lanu l'ali Kénanu. Onye ke nwata be yele nna ephe no l'ufu; onye lanu be ta anohedu nu."

¹⁴ Jósefu asu ephe: "L'o bu iphe ono, ya kfuru ono be unu bu; mbu l'unu bu ndu ngge! ¹⁵ Owaa ege ee-shi maru ire unu ndo-o: O -burua le Fero no-o ndzu ege o no iya; be unu ta aladu l'e ba bu le nwanu unu ke nwata phu b'e dutaru bya l'eke-a.

¹⁶ Iphe unu e-me bu t'unu zi onye lanu l'ime unu t'o je eduta nwanu unu ono; unu be ndu ophu l'unu ha be a-nodukota le mkporo. Oo ya bu; t'e shi ege ono; maru me iphe, unu ekfu; ?o bua oswi-okfu. Teke e t'o -dudu; Fero -nodu-a ndzu ege-a, o nonu iya-a be unu bukwa ndu ngge l'oswiya." ¹⁷ Yo chita ephe je eye le mkporo; ephe anoo abali eto.

¹⁸ Yo be mboku k'eto; Jósefu asu ephe: "Unu -mewa iphe-a, ya abya ekfuku-a be ndzu e-dzuka-a unu; kele yebe Jósefu bukwa onye atsu Nchileke egvu. ¹⁹ O -buru l'unu bu ndu ire-lanu l'oswiya; t'onye lanu l'unu nodu le mkporo l'eke-a; te ndu ophu wota nri wolaaru ndibe unu ophu egu eme l'ufu. ²⁰ Obenu le nwanu unu ke nwata ono be unu dutafuje dutaru iya l'eke-a. Teke unu meru iya ege ono; ya amaru l'unu bu ndu ire-lanu; haa t'e b'e egbushi unu." Ephe ekweta; ²¹ kfulahaaru onwephe: "L'o kwa iphe ephe meru nwanu ephe be aanu ephe aphu iya ege-a. L'ephe phuru egbe aphu, o guru kpua ephe teke ono, o shi aroo t'e dobe iya ndzu ono; ophu ephe angaduru iya nchi. L'o kwa iphe ono kparu iphe ephe eje egbe iphe-ehuka-a ntanu-a."

²² Rúbenu asu ephe: "?Ya te kfuduru unu t'e b'o du iphe unu e-me nwata ono; unu te yeru iya onu? Nta-a be ochi iya nonu ephe l'ishi." ²³ Ephe ta ma le Jósefu anu iphe ephe ekfu; keshinu ophu o nweru onye atu-nweru iya iphe ephe ekfu.

²⁴ Jósefu eshi l'eke ephe no lufu je awata ora ekwa; metsua laphutashia azu bya ekfuru yeru ephe odo. Yo su t'a kpufuta Símiyonu; kee ya egbu l'ifu ephe l'eke ono.

²⁵ Jósefu abya asu t'e yejishiaru ephe nri l'eda ephe; yephukotaru ephe okpoga ephe azu l'eda ephe; a nu ephe nri, ephe e-ri l'uzo. E megetsulephu ege ono, o kfuru ono; ²⁶ ephe apatsuaru eda nri ephe ono doo l'eli nkakfu-igara ephe; tugbu; yo buru ephe alala.

²⁷ Ephe erua l'eke ephe no-zitaru k'aradu; onye lanu l'ime ephe abya atoshia eda iya te ya hata nri nu nkakfu-igara iya; okpoga iya anoduwa l'onu eda ono. ²⁸ Yo su unwanne iya ndu ophu: "Inhii; me okpoga iya b'e gbe yephukwaru iya azu! Owaa ya l'eda iya l'eke-a!"

Meji atofu ephe; ehu anmalahaa ephe anmanma. Ephe asu onwephe: "?Bu egbe ngunu be Nchileke meru ephe ege-a?"

²⁹ Ephe alaruta Kénanu; bya atuko iphemiphe obule, meru nu kooru nna ephe; mbu Jekopu; su iya: ³⁰ "L'onye bu ishi l'ali ono be kfukwaru ephe ntanwu ntanwu; mee ephe l'o bu ndu byaru ngge l'ali ephe. ³¹ Obenu l'ephe kfukwaru iya l'ephe kwa

ndu ire-lanụ; l'ẹphe ta bukwa ndu ngge. ³² L'ẹphe dukwa unwoke iri l'ẹbo shi lẹ nna lanụ. Onye lanụ ta nọhedu; onye kẹ nwata bẹ yẹle nna ẹphe nọ l'ufu lẹ Kénanu.

³³ “Ya ndono; onye ishi ono, achị ndu alị ono asụ: ‘L'ẹge ya e-shi maru mẹ ayi bụ ndu ire-lanụ bụ t'ayi haa onye lanụ l'ayi tẹ yẹle iya nọdu l'ẹke ono; ayibe ndu ophu ewota nri wolaaru ndibe ayi, ẹgu eme. ³⁴ Olobu t'ayi dutakwaru iya nwanna ayi kẹ nshiji phụ. Oo ya bụ; ya amaru l'ayi ta bụdu ndu byaru ngge; l'ayi bụ-a ndu ire-lanụ l'oswiya. Teke ono; ya eduru nwunne ayi ophu nụ ayi; ayi ejelahawaru ẹge dū ayi mma l'alị ono.’ ”

³⁵ L'ẹphe wataru ọtoshi ẹda ẹphe ono; bẹ ẹphe phutsuaru ẹkpa okpoga ẹphe l'ime ẹda ẹphe ono. Egvu egude ẹphe; gudekwaphu nna ẹphe. ³⁶ Nna ẹphe; mbụ Jékọpu asụ ẹphe: “Nta-a bẹ unu emewa t'unu nagee ya unwu iya. Jósefu ta nọhedu; Símiyọnu ta nọhe; nta-a bẹ unu emefua t'unu natafua ya Bénjaminu. Ẹ to nwehedu ẹke ya shiru iya nta-a, ọ dukwaduru iya lẹ ntse.”

³⁷ Rúbẹnu asụ nna iya: “Ọ -bụru lẹ ya te edulataduru ngu Bénjaminu; gbulephu unwegirima kẹ yẹbe Rúbẹnu; ẹphe ẹbo-ọ. Ye iya Bénjaminu l'ẹka; ya e-dulataru ngu iya-a.”

³⁸ Obenu lẹ Jékọpu sụru: “Wawa; nwa mu; Bénjaminu te tsodu unu; kele nwunne iya nwuhuhawaru; nta-a bụwa-a yẹbedua nwẹnkinyi iya. O -nweru iphe meru iya nụ l'uzo; bụwa iphe unu eme bụ tẹ ya gude ishi-ẹwo iya-a gụa aphụ laa maa.”

43

Unwunna Jósefu; du Bénjaminu eje Íjiputu

¹ Ya ndono; ẹjo-ẹgu ono te kwe ekwekwe l'alị Kénanu. ² Ndibe Jékọpu erigelephu nri ono, ẹphe shi lẹ Íjiputu wolata ono; Jékọpu asụ unwu iya t'ẹphe la azụ lẹ Íjiputu je azụtafuaru ẹphe nri!

³ Júda asụ iya: “Lẹ nwoke ono nmakwaru ẹphe ọkwa nmashia ya ike: l'ẹ te ekwekwa t'ẹphe phụ iya ọdo; m'ọ -bụru l'ẹphe lẹ nwanna ẹphe ono ta ayidu.” ⁴ Wo iya: “I -kwe t'ẹphe lẹ Bénjaminu yiru; bẹ ẹphe e-jekwa-a je akpata ngu nri ọbu. ⁵ Ọ -bụru l'i ti kwedu; bẹ ẹphe te ejekwa; kele nwoke ono nmakwaru ẹphe ọkwa nmashia ya ike: l'ẹ te ekwekwa t'ẹphe phụ iya ọdo; m'ọ -bụru l'ẹphe lẹ nwanna ẹphe ono ta ayidu.”

⁶ Ízurelụ aji ẹphe: “?Nanu ẹge ọ dū; bẹ unu kfulahaaru nwoke ono l'unu nweru nwanna ọdo; shi ẹge ono wolataru iya egbe iphe-ẹhuka ọwaa?”

⁷ Ẹphe asụ: “L'ọ kwa nwoke ono jilahaaru ẹphe njikponu; l'akpa ẹphe ishi ẹhu ẹphe; mẹ kẹ ndibe ẹphe. Ọ jiru ẹphe: ‘Mẹ nna ayi; ?ọ nọkwadu-a ndzụ? Mẹ ayi nwefuaru nwunne ọdo?’ Ayi ekwelephu l'eyekotaru iya onu l'iphe ọoji. ?O nweru teke ayi maru l'ọo-sụ t'ayi duta nwanna ayi ọbu byatashia ẹke ono?”

⁸ Ya ndono; Júda asụ Ízurelụ; mbụ nna iya: “T'ọ haa tẹ yẹle nwata ono yiru; ẹge ẹphe a-tugbu nta-a jeshia; k'ọphu nggubedua; yẹbedua; mẹ unwu ẹphe a-waru; t'ẹgu be egbushi ẹphe. ⁹ Mbẹdua, bụ Júda asụberu ngu ndzụ mu l'ishi nwata ono. Ọ -bụru lẹ mu te dulatataduru ngu iya; taa mu ụta iya jeye lẹ gbururu.

¹⁰ “Ndege ayi te eshi keshinu ono nọduta ẹke-a; mgbẹ nta-a bẹ ayi ge ejewa nū gbe latawanū ugbo ẹbo.”

¹¹ Tọ dū iya bụ; nna ẹphe ono; mbụ Ízurelụ asụ ẹphe: “Ọ -bụru l'ọ bụ ẹge ono; bẹ ee-mefutaje iya; bukwa iya bụ t'unu wotatsua iphe katsua mma l'iphe, a kọtaru l'alị-a ye l'ẹda, unu a-nū nwoke ono. Unu gude nwa manū bamū; nwa manū-ẹngu; etse; męeru; akpuru pisutasho; mę akpuru alụmondu. ¹² Unu egude okpoga, ha l'ọ bụ ophu unu gudehawa ugbo labụ; k'ọphu unu a-dū ike nū-phu ẹphe okpoga ono azụ;

mbụ okpoga ono, e yetsuaru unu l'ọnu ẹda unu ono; kẹ l'o nweru ike buru l'ẹphe te elebezidu ẹnya mee ya.

¹³ “Unu duta nwanna unu ọbu; tugbua jekfu nwoke ọbu nta-a! ¹⁴ Tẹ Nchileke, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike mee t'imiko unu dū nwoke ono t'o kwe t'unu lẹ Símiyọnu; mẹ Bénjaminu jiko yiru lata. A bya lẹ mbẹdua; ọ -buru l'ọo ume-nwa; t'o menua mu.”

¹⁵ To dū iya bụ; ẹphe abya egwota iphe ono, ẹphe a-nụ Jófẹfu ono; bya ewota okpoga, ha l'ọ bụ ọphu ẹphe gudehewa ugbo labụ; bya eduta Bénjaminu; yọ buru ẹphe oje Íjiputu. Ẹphe erua bya evudo Jófẹfu l'ifu. ¹⁶ Jófẹfu aphulephu Bénjaminu l'ẹke ẹphe l'iya yi; sụ nwozi ọlo iya: “T'o duta ndu ono je nk'iya.” Wo iya: “T'o gbua anụ gude meeru ẹphe kẹ nri; kẹ l'ẹphe l'iya e-riko nri l'eswe.”

¹⁷ Nwoke ono abya emee ẹge ono, Jófẹfu kfuru iya ono; duta ẹphe lashia kẹ Jófẹfu. ¹⁸ E dutalephu ẹphe je edobe l'ọlo Jófẹfu ono; egvu abya ẹphe l'ẹhu. Ẹphe arilaha l'iphe, kparu iphe e dutaru ẹphe dobe l'ẹke ono bụ k'okpoga phụ, e yekwaziru ẹphe azụ l'ẹda ẹphe lẹ mbọku k'ivuzọ phụ; l'ẹphe mawaru l'iphe, oome t'o mee bụ t'o shi ẹge ono tso ẹphe ọgu lụ-gbua ẹphe t'ẹphe buru ohu iya; kputakota nkakfụ-igara ẹphe nworu.

¹⁹ Ya ndono; ẹphe ejekfu nwozi Jófẹfu ono l'ọnu ọlo ono; sụ iya: ²⁰ “Byiko nna; l'ugbiya ọphu l'ẹphe byajeru ọkpata nri phụ; ²¹ bẹ ẹphe ruru ẹke ẹphe a-radụ; bya atọhaa ẹkpa ẹphe; phụ l'okpoga, ẹphe gudetsua kpata nri bẹ nọtsua l'ọnu ẹkpa ẹphe; to gbe nwedu ọphu e wofuru m'ọo afụ. Lẹ nta-a bẹ ẹphe wolatakotakwaru iya unu.” ²² Wo iya: “L'ẹphe gudekwaphu okpoga ọdo, ẹphe e-gude kpatafua nri. L'ẹphe ta makwa onye yekwaziru ẹphe okpoga ono azụ l'ẹkpa.”

²³ Onye ọru Jófẹfu ono asụ ẹphe: “Unu nọduru nwandoo; unu ba atsushi egvu! Ọ bụ Nchileke unu; mbụ Nchileke kẹ nna unu bẹ yeshiru unu okpoga ono l'ẹda unu; kẹ l'okpoga unu l'ọgiya ọphu bẹ bụ yẹbedua nataru iya.” Tọ dū iya bụ; yo je atufuta Símiyọnu; duta iya jekfube ẹphe.

²⁴ Onye ozi ono eduta ẹphe je edobe l'ọlo Jófẹfu; bya ekee ẹphe mini; ẹphe akwọọ ọkpa; bya anụ nkakfụ-igara ẹphe nri. ²⁵ Ẹphe abya akwakọbe iphe ono, ẹphe gude, ẹphe a-nụ Jófẹfu ono; mbụ iphe, ẹphe a-nụ iya teke ọ lataru l'eswe; kẹ l'ẹphe nuru l'ọ bụ l'ẹke ono bẹ ẹphe e-ri nri.

²⁶ Jófẹfu alatalẹphu; ẹphe abya egworu iphe ono, ẹphe guderu iya ono nū iya; bya efooru iya ifu l'alị. ²⁷ Yọ jì ẹphe ẹge ẹphe dū; jikwaphu ẹphe ẹge nna ẹphe dū; mbụ nwoke ọgurennya ono, ẹphe kfuru iya okfu iya ono? “?Ọ nọkwadua ndzụ?”

²⁸ Ẹphe asụ iya: “L'o nwozi iya ono; mbụ nna ẹphe nọkwa-a ndzụ; ẹhu adu iya mma.” Ẹphe abya efokwaaru iya phụ ifu l'alị ọdo.

²⁹ Yọ bya apalia ẹnya phụa Bénjaminu; onye ọphu bụ nwunne iya l'ẹpho. Yọ jì ẹphe: “?Bụ nwunne unu kẹ nwata, unu shi ekfuru iya ọbu ndọ-ọ?” Yọ bya asụ Bénjaminu: “Nwa mu; tẹ Nchileke meeru ngu eze-iphe-oma!” ³⁰ Imiko nwunne iya ono adu iya l'ọ phuru iya. Jófẹfu alufu-kebe; jeshia ọcho ẹke ọo-nọdu raa ẹkwa. Yọ bya abahụ l'ime mkpura iya je anọdu raa ẹkwa.

³¹ Yo metsua bya aswaa ifu; lufuta; kpade onwiya; sụ t'e gwofutaru ẹphe nri.

³² E doberu Jófẹfu nri nk'iya iche; doberu unwanne iya nk'ẹphe iche; bya edoberu ndu Íjiputu, nọ l'ẹke ono nk'ẹphe iche; kẹ l'ọduje ndu Íjiputu oyi t'ẹphe lẹ ndu Hiburu rigbabe nri. ³³ Ndu ono b'e doru; ẹphe aghaaruu Jófẹfu ifu; nọo l'ẹge ẹphe bụ ọgurennya. Ẹphe shi l'ọkpara nọo jeye l'onye ọphu katsukpo ọburu nwata. Yọ dukota ẹphe biribiri. ³⁴ A bya eshi lẹ teburu kẹ Jófẹfu keeru ẹphe nri; oke iya kẹ Bénjaminu aka kẹ ndu ọphu ugbo ise. Ẹphe etsoru Jófẹfu ria; ngua; tee ẹswa.

44

A lọ-guderu Bénjaminu

¹ Ya ndono; Jósefu asụ onye ejeru iya ozi l'ulo: "T'o yejishiaru ndu ono nri l'eda ephe; yetabe l'iya phụ ege ephe e-gudeghe." ² Wo iya: "T'o wota okoro mkpola-ocha ke yebe Jósefu ye l'onu eda onye ke nwata; mekwaphu okpoga, o gude bya okpata nri." Yọ bya emee ya ege ono, Jósefu kfuru iya ono.

³ Yo be l'onma-ewa utsu echile iya; a bya edube ndu ono; ephe alashia; ephe le nkakfu-igara ephe. ⁴ Ephe eshilephu le mkpukpu ono tughua; ole e to nwedua ege ephe jeberu; Jósefu asụ nwozi iya ono: "Tsopyabe ndu ono nta-a nta-a. Teke i gbakfuru ephe; nggu aji ephe: '?Ege o du be ephe gbe gude ejo iphe kfua ugwo ohuma, e meru ephe?' ⁵ ?Tọ bụdu okoro, nnajiufu iya anguje mini ndo-o; mbụ okoro oogudeje aphụ ọnya-labụ? Iphe ono, unu meru ono bukwa ishi iphe, du eji b'o bu!"

⁶ Onye ozi ono abya agbakfu ephe; bya ewotalephu iphe ono, Jósefu ziru iya ono kfuaru ephe. ⁷ Ephe asụ iya: "Onye nwe mu nu; ?nanu ege o du be iikfu ege ono? Te njo gbakwa egbudu; l'oo ephebedua, bu ndu ozi ngu e-je ome egbe iphe onanu! ⁸ Mkpola-ocha, ephe phutsuaru l'eda ephe l'iche l'iche be ephe shiru le Kėnanu wolataru unu. ?Nanu ege ephe e-gbe bya eshi l'ulo nnajiufu ngu zita mkpola-ododo iya; m'o kwanu mkpola-ocha iya? ⁹ O -buru l'a choru iphe ono; yo nweru ephebe ndu ozi ngu-a onye, a cho-vuru iya l'eka; t'ishi onye obu lakwaa ya; ephebe ndu ophu l'ephe ha aghoo ohu nggube onye nwe mu nu."

¹⁰ Yọ sụ ephe: "L'o du mma; t'o du ege ono, ephe kfuru iya ono. Olobu l'oo onye a phuru, gude iya nu be a-buru iya ohu; unu be ndu ophu l'unu ha ta dudu iphe eeme unu."

¹¹ Onyenonu abya apazitawaphu eda iya egwegwa ono; tohaa ya. ¹² Onye ozi ono abya awata iya achocho. Yo shi l'eda k'onye ophu kakota obu ogurennya cho ya jeye l'eda k'onye ophu kakota o bu nwata. Yo rua l'eda ke Benjaminu; je aphua okoro ono l'eke ono. ¹³ Ya ndono; ephe eworu uwe ephe lajashia; bya apaa ivu ephe tukobetsua nkakfu-igara ephe l'okpurukpu-azu; yo buru ephe ola azu le mkpukpu ono.

¹⁴ Teke Jıda yele unwunne iya rutaru be Jósefu nodukwadia l'ulo. Ephe abya adashia ya kpurumu kpurumu l'ifu. ¹⁵ Jósefu aji ephe ege o du be ephe meru egbe iphe onanu? Wo ephe: "?Unu ta amadu le nwoke, du l'o bu yebedua aphuje ọnya labu to."

¹⁶ Jıda asụ: "?Onye nwe mu nu; ?bu ngunu be ephe makwaduru, ephe e-kfuru ngu nta-a? ?Bukwadu ngunu be ephe e-kfu? Nanukwadu ege ephe e-shi dofu onwephe? Nchileke meekwaru t'iphe, du eji, ndu ozi ngu meru voo. Nta-a be ephe buakwa ohu nggube onye ishi; ephebedua; me onye a phuru okoro ono l'eka iya."

¹⁷ Jósefu asụ ephe: "Tuswekwa! Le ya te emekwa iya ege ono. L'o kwa onye ono, a phuru okoro ono l'eka ono a-buru iya ohu. Unube ndu ophu; unu lakfu nna unu le chiriru le werere."

¹⁸ Ya ndono; Jıda ejekfube Jósefu je asụ iya: "Onye nwe mu nu; byiko; te yebe nwozi ngu kfunuru yeru ngu. O bu oswi-okfu le nggu le Fero ha. Olobu; byiko; t'ehu be eghukwa ngu eghughu l'eka ya no. ¹⁹ Onye nwe mu nu: 'O bu nggubedua be jiru ayibe ndu ozi ngu; ?me ayi nweru nna; m'o bu nwunne nwoke?' ²⁰ Ayi asụ ngu le nna ayi nokwa-a; ole o buwa nwoke ogurennya; l'o nweru nwata nwoke, a muru iya le nka. Nwunne nwata ono be nwuhwarunu; yo buwarua yebedua nkinyi iya be phoduru nu le ndu ophu shi l'epho nne iya; nna iya eyekwanuru iya obu nshinu.

²¹ "Tọ du iya bu; nggu abya asụ ayibe ndu ozi ngu t'ayi dutaru ngu nwata ono l'eka-a t'i phụ. ²² Ayi asụ nggube onye nwe mu nu le nwata ono te egbeshijekwa egbeshi l'eka nna iya no; l'o -gbeshi be nna iya a-hakwa ishi. ²³ Obenu l'i suru ayibe ndu ozi

ngu: 'L'ọ -buru lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono te etsodu ayi bya bẹ ayi ta aphuhakwa ngu ọdo.' ²⁴ L'ayi ruru ufu bẹ ayi jeru je ekfuaru nwozi ngu, bụ iya bụ nna ayi ẹge nggube onye nwe mu nū kfuru.

²⁵ "Onye ozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi asụ ayi: 'T'ayi tughua je azutafua nri ọdo!'

²⁶ Ayi asụ iya l'ayi te ejekwa; a gufukwa lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi; kẹ l'ayi ta adudu ike ophu nwoke ono; l'ẹbe abụ lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi.

²⁷ "Onye ozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi asụ ayi: 'L'ayi marua lẹ nyee ya mɔtaru iya unwegirima unwoke labu. ²⁸ Onye lanu bẹ ya ta phuhedu; ya asụ lẹ ya mawaru l'ọ bụ anu-egu-egbudu bẹ fọ-gburu iya nū. Keshinu teke ono bẹ ya ta phukwa iya.

²⁹ Wo ayi: L'ọ -buru l'ayi dutafuaru onye owaa tughua; o -nweru iphe meru iya nū bunu iya bụ l'unu mewaru tẹ ya gude ishi ewo; gūa aphū laa.'

³⁰ "Oo ya bụ; ọ -buru lẹ nwata ono te etsodu ayi laa; lakfu nwozi ngu ono, bụ iya bụ nna ayi ono; mbu; ọ -buru lẹ nna ayi ono, ndzū iya yele kẹ nwata ono buwa iphe lanu ono; ³¹ -phu ayi; ayi lẹ nwata ono ta yi lata; bẹ ọo-hakwa ishi. Iphe ọ bụ aburu l'ọ ayibedua bẹ meru t'o gude nggumaphu laa lẹ nka. ³² Mube nwozi ngu, bụ Júda bẹ kwekwaru nna mu ukwa l'ẹ tọ dudu iphe e-me nwata-a. Mu sūru iya: 'L'ọ -buru lẹ mu te edulataduru iya eya; t'ọ taa mu uta iya gbururu jeye lẹ gbururu.'

³³ "Oo ya bụ; byiko tẹ mube nwozi ngu nodunu l'ẹke-a buru ngu ohu l'ozori nwata ono; tẹ nwata ono tsoruru unwunna mu ndu ophu la. ³⁴ ?Nanukpoo ẹge mu e-me lakfu nna mu; lẹ mu lẹ nwata ono ẹbe ayi? Byiko be emekwa tẹ mu phū egbe aphū owaa a-byakfuta nna mu ẹge-a!"

45

Jósefu eme t'unwunna iya maru onye ya bu

¹ Ya ndono; Jósefu ta duhe ike kpade onwiya l'ẹke ndu, ejeru iya ozi nọ; yo chia mkpu; sū t'e mee t'onymonye obule lufu iya l'ifu. Ẹphe awufu; to nwehe onye yele iya nokwadu l'ẹke ono. Ọ bụ teke b'o meru t'unwunna iya maru onye ya bụ. ² Yọ wata ekwa; rashia ya ike; k'ophu bụ lẹ ndu Íjiputu nuru iya; ndibe Fero anukwaa ya phū.

³ Jósefu asụ unwunna iya ono: "L'ọ kwa yebedua bụ Jósefu! Nna iya; ?ọ nokwada ndzū?" Yọ kpoo unwunna iya ono okfu; kẹ l'egvu gudekotaru ẹphe.

⁴ Jósefu abya asụ ẹphe t'ẹphe kpíríta iya ntse. Ẹphe ekwe bya akpíríta. Yọ sū ẹphe: "L'ọ kwa yebedua bụ nwanna unu phū; mbu Jósefu ono, unu reru ndu Íjiputu ono."

⁵ Wo ẹphe: "Unu ba awakwa obu; ophu unu 'atakwa onwunu uta; k'erere, unu reru iya. Kẹ l'ọ kwa ẹge ee-shi t'a dzoo ndiphe ndzū kparu iphe Nchileke zifuru iya tẹ ya vuru unu ọzo bya. ⁶ Owaa kwewa afa ẹbo, ẹjo-egu-a mewaru l'ali-a. L'ime afa ise ophu abya nū b'ẹ to nwekwa onye emebe iphe l'ali; k'ophu ọ buru k'akpata iya. ⁷ Ọ bụ Nchileke zifuru yẹbe Jósefu tẹ ya vuru unu ọzo bya; k'ophu ya e-me t'eri unu phodu lẹ mgboko; mekwaaphu t'unu lẹ ndu eri unu du l'igwe wafu.

⁸ "Oo ya bụ; l'ẹ tọ bukwa unubedua bẹ ziru iya tẹ ya bya ẹke-a; ọ kwa Nchileke. Ọ bụ Nchileke ono meru iya; ya anodu onodu nna Fero; mee ya; ya aburu ishi l'ufu eze; bukwaru iya phū l'ali Íjiputu l'ọ ha. ⁹ Nta-a bukwa t'unu tughua egwegwa je ekfuru nna iya: 'Lẹ nwatibe iya; mbu Jósefu sūru lẹ Nchileke mewaru yẹbe Jósefu onye ishi ndu Íjiputu kpamukpamu. T'ọ byalekwaphu nta-a lakfuta iya; t'ẹ b'o jekwa okpo ukfu! ¹⁰ Ẹke oo-buru bụ lẹ Góshenu ẹke yebedua yele unwu iya; mẹ unwu nwanwa iya e-bunyabe iya ebunyabe; mbu jeye l'aturu iya; eswi iya; mewaru iphemiphe obule, unu nweru enweru l'ọ ha. ¹¹ I -nodu lẹ Góshenu bẹ ya e-leta ngu enya; kẹ l'ẹjo-egu-a, byaru nū-a e-mefukwaa afa ise nta-a. Odumeka bẹ yebedua; ndibe iya; mẹ iphemiphe obule, bụ nk'ia bẹ ẹgu e-gbukwa.'

¹² “Unubedua l'onwunu jeye le nwunne iya; mbu Benjaminu gudewa enya unu ele l'ọ bu yebedua, bu Josefu gedegede ekfu okfu-a anu unu. ¹³ Unu kooru nna iya k'egbe ugvu, a kwaberu yebe Josefu le Ijiputu; me k'iphemiphe obule, unu phukotaru l'onwunu. Unu dutakwa nna iya bya eke-a egwegwa!”

¹⁴ Yo bya agbakua nwunne iya; mbu Benjaminu eka l'olu; wata ora ekwa. Benjaminu arukotakwa iya phu; wata ekwa nk'iya. ¹⁵ Josefu abya anmakota unwana iya ono akpa l'ephe ha; l'arakwaphu ekwa. E metsua yele unwana iya ono abya akoo akoo.

¹⁶ Nzi abya erua ke Fero le unwunne Josefu be byaru nu; ehu atsoo Fero yele ndu ozi iya l'ephe ha ena. ¹⁷ Fero asu Josefu: “T'o kfu unwana iya phe t'ephe gwoo ivu ephe doo l'eli elu ephe; la Kenanu; ¹⁸ je eduta nna ephe; me ndibe ephe kparamu gude bya. Ya a-nu ephe ali Ijiputu eke ophu kakota mma; k'ophu ephe e-buru iya l'eriji ephe. ¹⁹ Kfu ephe t'ephe pata ugbo-inya ndu Ijiputu gude je achita unwegirima ephe; unyomu ephe; me nna ephe bya. ²⁰ T'ephe ba yokwa oshi ege ephe e-me iphe, ephe a-ha l'ufu; ke l'iphe, bu ali, katsukpo mma le Ijiputu a-buru nk'ephe.”

²¹ To du iya bu; unwu Izurelu abya emee ege ono, Fero kfu ono. Josefu abya anu ephe ugbo-inya ege ono, Fero kfu ono; bya anukwaphu ephe nri, ephe e-ri l'ije ephe ono. ²² Yo bya anukota ephe uwe ophungu iche l'iche. Benjaminu b'o nuru ukporo mkpola-ocha iri l'ise; owaa uwe, du iche iche uzo ise. ²³ Iphe o nuru t'a nu nna iya bu: nkakfu-igara iri, e dojishiru iphe katsukpo mma le Ijiputu edoji; me nne nkakfu-igara iri, e dojikotaru witu; buredi; mewaru iphe odo, nna iya a-nodu eri l'uzo teke oo-nodu abya. ²⁴ E metsua; yo bya edube unwana iya ono; ephe alashia. Yo su ephe t'ephe ba aswokwa uswo l'esu-uzo.

²⁵ To du iya bu; ephe egbeshi le Ijiputu; yo buru ephe ola ke nna ephe; mbu Jekopu l'ali Kenanu. ²⁶ Ephe erua je asu nna ephe: “Le Josefu nokwa ndzu! L'o kwa iya bu onye ishi ndu Ijiputu mgburumgburu.” Yo tee Jekopu ukfu; to kweta l'o bu oswi-okfu be ephe ekfu. ²⁷ Obenu l'ephe bya akokotaru iya iphe, Josefu kfushiru; yo phulephu ugbo-inya, Josefu nuru t'e gude pata iya; woru ume zua; meji alatashia ya l'oru iya. ²⁸ Izurelu asu: “Ya kwetawaru le nwa iya; mbu Josefu nokwadua ndzu. Ya e-je aphu iya; temanu ya anwuhude.”

46

Jekopu ala Ijiputu

¹ Ya ndono; Izurelu abya egwokoo iphemiphe obule, o nweru tugbua. Yo rua Besheba bya egwooru Nchileke ke nna iya, bu Ayizaku eja.

² Nchileke abya eshi l'aphu kfu yeru Izurelu l'enyashi ono; su iya: “Jekopu! Jekopu!”

Yo za iya. ³ Nchileke asu iya: “L'o kwa yebe Nchileke bu Nchileke ke nna ngu. Ba atsukwa egvu ola Ijiputu; kele ya e-me ngu t'i buru mba, ha nshinu l'eke ono. ⁴ Ya e-duru ngu je Ijiputu ono; dulatakwa ngu phu azu. O bu Josefu a-no swiru ngu teke ji-nwuhu.”

⁵ Ya ndono; Jekopu egbeshi le Besheba; yo buru iya atugbu. Unwu Izurelu eduta nna ephe ono, bu iya bu Jekopu ye l'ugbo-inya ono, Fero nuru t'e gude pata iya ono. Ephe edutakwaphu unwu ephe; me unyomu ephe ye l'ugbo-inya ono; yo buru iya ephe. ⁶ Ephe erutakota elu ephe; me iphemiphe obule, ephe setaru l'ali Kenanu. Jekopu yele unwu iya kparamu ekpolihu; yo buru ephe ola Ijiputu.

⁷ O dutaru unwu iya: ndu ke unwoke; me unwu nwanwa iya ndu k'unwoke; duta ndu k'unwanyi; me unwu nwanwa iya ndu k'unwanyi; tuko iphe bu iphe, shi l'eri iya; ruta; yo buru ephe ola Ijiputu.

⁸ Owaa unwu Izurelu,
bu iya bu Jekopu;
me iphe bu iphe,
shi l'eri iya, tso iya la Ijiputu:
Rube nu, bu okpara iya.

⁹ Unwu Rubenu bu:
Hanoku; Palu; Hezuronu;
me Kami.

¹⁰ Unwu ke Simiyonu bu:
Jimuwelu; Jaminu; Ohadu;
me Jakinu; Zoharu;
me Sholu, bu nwatibe
nwanyi ke Kenanu.

¹¹ Unwu ke Livayi bu:
Geshonu; Kohatu;
me Merari.

¹² Unwu ke Juda bu:
Eru; Onanu; Shela;
Perezu; me Zera.
Eru yele Onanu;
be nwuhuhawaru
le Kenanu.
Unwu Perezu bu:
Hezuronu; owaa Hamulu.

¹³ Unwu ke Isaka bu:
Tola; Puwa; Jashubu;
owaa Shimuronu.

¹⁴ Unwu ke Zebulonu bu:
Seredu; Elonu; me Jahulelu.

¹⁵ Ndu ono l'ephe ha bukota unwu, Lii mushiru Jekopu le Padanu-Aramu; a gufukwa nwatibe iya ke nwanyi, bu iya Dayina. Unwegirima iya ono l'ephe ha: unwoke l'unwanyi bu iphe ephe kpakoru du bu ukporo madzu l'umadzu iri l'eto.

¹⁶ Unwu ke Gadu bu:
Zefonu; Hagi; Shuni;
Ezubonu; Eri;
Arodi; me Areli.

¹⁷ Unwu ke Asha bu:
Imuna; Ishiva; Ishivi;
owaa Beriya.
Nwunne ephe ke nwanyi bu Sera.
Unwu ke Beraya aburu:
Heba; me Milikiyelu.

¹⁸ Ndu ono bukota unwu, Zilipa mutaru Jekopu. Zilipa bu nwanyi ono, Lebanu duru yeru nwatibe iya ke nwanyi; mbu Lii l'ulo t'o buru iya ohu ono. Iphe ephe kpakoru du bu umadzu iri l'ishingu.

¹⁹ Unwu ke Rechelu,
bu nyee Jekopu bu:

Jósefu yele Bénjaminu.

²⁰ Jósefu nọ lẹ Íjiputu mụta

Manáse; mę Ífuremu.

Nwanyi, mụru Jósefu unwegirima ono

bụ Asenatu, bụ nwatibe Pọtifera.

Pọtifera bụ onye agwajeru ndu Onu iphe.

²¹ Unwu ke Bénjaminu bụ:

Béla; Beka; Ashibelu;

Gera; Námanu; Ehi;

Roshi; Mupimu;

Hupimu; mę Arudu.

²² Ndu ono l'ephe ha bụ unwu, Rechelu mutaru Jékọpu. Iphe ephe kpakọru dū bụ umadzu iri l'eno.

²³ Nwatibe ke Dánu bụ Hushimu.

²⁴ Unwu ke Náfutali bụ:

Jazelu; Guni;

Jeza; owaa Shilemu.

²⁵ Ndu ono bụ unwegirima, Biliha mutaru Jékọpu. Biliha bụ nwanyi ono, Lébanu duru yeru nwatibe iya ke nwanyi; mbụ Rechelu l'ulo t'ọ buru iya ohu ono. Iphe ephe kpakọru dū bụ umadzu esaa.

²⁶ Iphe ephe kpakọru dū mbụ ndu tsoru Jékọpu laa Íjiputu bụ ukporo umadzu eto l'umadzu ishingu; mbụ ndu be unwu iya; a gufukwa unyomu unwu iya phe. ²⁷ A-gukobe iya umadzu labu ono, a mutaru Jósefu lẹ Íjiputu ono be iphe ephe kpakọru dū; mbụ ndibe Jékọpu, laru Íjiputu bụ ukporo umadzu eto l'umadzu iri.

²⁸ Tọ dū iya bụ; Jékọpu abya eyefu Júda t'ọ vuru uzo je eduta Jósefu t'ọ bya ekoshi ephe eke e shi eje Góshenu. Ephe erulephu alị Góshenu; ²⁹ Jósefu abya ewota ugbo-inya iya mee ya ege ọo-dū t'ọ gude iya je ephe ndzuta. Yo rua je atụ nna iya ono gbirimu; rúkua ya eka; wata ekwa; raa ekwa ono ogologo.

³⁰ Ízurelu asụ Jósefu: “Tę ya nwuhwaru nta-a; keshinu ophu ya gudewa enya iya phụ l'ị nọkwadua ndzụ!”

³¹ Tọ dū iya bụ; Jósefu asụ unwunna iya; mę ndibe nna iya l'ephe ha: “Lę ya e-je ekfuru Fero l'unwunna iya; mę ndibe nna iya, shi l'alị Kénanu be lakfutaakwaru iya nụ. ³² Ya e-kfuru iya l'ephe bukwa ndu eche aturu; mbụ l'ephe bụ ndu azu elu; l'ephe chikwa aturu ephe; mę eswi ephe; mę iphemiphe obule, ephe nweru enweru l'ọ ha.”

³³ Wo ephe: “Ọ-buru lẹ Fero kuru unu; jị unu iphe bụ eka-oru unu; ³⁴ unu sukwa iya l'unube ndu ozi iya shikwaru lẹ dedeedee butaru ndu azu elu; ege nna unu oche phe shihawa buru. Ono kwa ege ee-shi; e kwe t'unu buru lẹ Góshenu; kele ndu eche aturu adujekwa ndu Íjiputu ashị.”

47

¹ Jósefu abya ejekfu Fero je asụ iya: “Lę nna iya yele unwunne iya; aturu ephe; eswi ephe; mę l'iphemiphe obule, ephe nweru enweru be shiakwa Kénanu byaruta Góshenu.” ² Yọ bya afota unwunne iya ono umadzu ise gude jekfu Fero.

³ Fero abya aji ephe iphe bụ eka-oru ephe.

Ephe asụ iya: “L'ephebe ndu ozi iya bukwa ndu eche aturu. L'ọ kwa ege ono be nna ephe oche phe cheru iya.” ⁴ Ephe asukwa iya phụ: “L'ephe byaru t'ephe butota l'eke-a; ke l'ejo-egu, eme l'alị Kénanu ta dudu k'ekfukfu; k'ophu bụ l'ę to nwedu eke aturu ndu ozi ngu a-kpaję nri. Ọo ya be ephe ekfu; sụ byiko t'ị haaru t'ephebe ndu ozi ngu buru lẹ Góshenu.”

⁵ Fero asụ Jófèfù: “Lẹ nna ngu; mẹ unwunne ngu byakfutaakwaru ngu. ⁶ Alì Íjiputu bụ nggu b'ò nọ l'ẹka. Hata ẹke kagee mma l'alì-a nù nna ngu yẹle unwunne ngu t'ẹphe buru. Woru alì Góshenu nù ẹphe t'ẹphe buru. Ọ -buru l'ò nweru ndu ọphu, i maru l'ẹphe ha, ike-ozì dọ; nggu eye ẹphe t'ẹphe chejeru iya elu nk'ia.”

⁷ Tọ dọ iya bụ; Jófèfù abya eduru nna iya; mbụ Jékọpu jekfu Fero. Jékọpu abya agọoru Fero ọnu. ⁸ Fero ajì iya afa ole, ọ nọwaru.

⁹ Jékọpu asụ iya “L'ọ kwadua ụkporo afa ishingu l'afa iri bẹ ya nọwaru; ọle ọ bụlephu iphe-ẹhuka l'ọ ha; k'ọphu bụ l'oo-se tẹ ya ba anọ-ruhe ẹge nna iya oche phe nọ-ruru.” ¹⁰ Jékọpu abya agọoru Fero ọnu ọdo; lufushia.

¹¹ To dọ iya bụ; Jófèfù abya emee tẹ nna iya; mẹ unwunna iya phẹ buru lẹ Íjiputu. Yọ nù ẹphe alì Íjiputu, ẹke kagee mma t'ẹphe buru, bụ iya bụ alì Ramesesu, bụ ẹge Fero sụru t'ò mee ya. ¹² Jófèfù l'anụ ndu ono nri l'ẹphe ha; bụ iya bụ nna iya; mẹ unwunna iya; mẹ iphe bụ ndibe nna iya l'ẹphe ha. Ọonoduje anụ ẹphe nri l'ẹge unwegirima ẹphe ha.

Jófèfù yẹle ejo-egu ono

¹³ Nri agvukota l'alì ono gbaa mgburumgburu; kẹ l'egu ono kporu ẹka. Alì Íjiputu mẹ alì Kénanu ajìko gbajoshihu; l'okfu ejo-egu ono. ¹⁴ Ndu Íjiputu; ẹphe lẹ ndu Kénanu atuko okpoga, ẹphe nweru kpafokota lẹ nri l'ẹka Jófèfù. Jófèfù evuta okpoga ono je akube l'ulo Fero. ¹⁵ Okpoga onyemonye ọbule agvulephu; ndu Íjiputu abyakfutashia Jófèfù bya asụ iya: “T'ọ nù ẹphe nri! Ọ -dudu bẹ ẹphe a-nwushihukwa; kẹ l'okpoga ẹphe gvakwaru lẹ nri.”

¹⁶ Jófèfù asụ ẹphe: “Ọ -buru l'okpoga ẹphe gvwaru; t'ẹphe kputajeru iya elu ẹphe l'ugwo nri, ya a-nù ẹphe.” ¹⁷ Tsube teke ono; ẹphe akputalahaaru iya elu ẹphe; mbụ inya ẹphe; aturu; eghu; eswi; mẹ nkakfu-igara ẹphe. Yọo natajẹ ẹphe elu ẹphe; nù ẹphe nri ọzori iya. Yọ buru ẹge ono b'ò gude zua ẹphe afa ọphu.

¹⁸ Afa ono agvulephu; ẹphe abyakfuta iya l'afa ọphu tso iya nù bya asụ iya: “L'ẹ to nwekwa iphe ẹphe edomiru nggube onye nwe-ẹphe edomi. Lẹ keshinu ọphu okpoga ẹphe gvuru; elu ẹphe abukotawaru nke ngu; b'ẹ tọ duhekwa iphe ẹphe tokfu ẹka, ee-gudeje akfu nggube nnajiufu ugwo; a gufu ẹphebedua l'onwẹphe; mẹ alì ẹphe.” ¹⁹ Wo iya: “?Ọ dọ l'oo-kwe t'ẹphe buru kpurupyata; ẹphebedua; mẹ alì ẹphe? L'iphe, ẹphe ekfu bụ t'ò wota ẹphebedua; mẹ alì ẹphe gude kfua ugwo nri ono; t'alì ẹphe bụwaruru kẹ Fero; ẹphebedua aburu iya ohu. Yọ nù ẹphe iphe t'ẹphe mebe l'alì tẹ ndzụ dzuaru ẹphe; k'ọphu alì-a ta adabuduru ochobo.”

²⁰ Tọ dọ iya bụ; ndu Íjiputu l'ẹphe ha erekota alì ẹphe; kẹ l'egu ono ta bụdu iphe e gude ọnu ekfu ekfukfu. Jófèfù azukota iphe, bụ alì, nọ lẹ Íjiputu l'ọ ha; yọ buru kẹ Fero. ²¹ Jófèfù emee ndu Íjiputu l'ẹphe ha; ẹphe aburu ohu. ²² Alì ndu ọphu ẹ tọ zudu nwenkinyi bụ alì ndu achijeru ndiphe ẹja; kẹ l'ọ bụ Fero anuje ẹphe nri. Nri ono, Fero anuje ẹphe ono edzujekwanuru ẹphe. Yọ buru iya meru iphe ẹphe te eredu alì nk'ẹphe.

²³ Jófèfù asụ ẹphe: “Lẹ keshinu ọphu ya zwaru unu; zua alì unu nù Fero; ọwaa iphe, unu e-gude mebe l'alì. ²⁴ Teke unu kpatajeru iphe ono; unu ekee ya ọzo ise; nù Fero ọzo lanu. Ọzo ẹno ọphu bẹ unu e-shi l'eri nri; shi iya l'anụ ndibe unu; mẹ unwegirima unu nri; shikwa iya phụ wofu ọphu unu e-dobe akụ.”

²⁵ Ẹphe asụ iya: “L'ọ dzwaru ẹphe ndzụ! Byiko; t'ọ dunu nggube onye nwe-ẹphe mma t'ẹphe buru ohu Fero.”

²⁶ Jófèfù abya atua ya; yọ buru ekemu l'alì Íjiputu. Ekemu ono bẹ vukwa irè jeye ntanụ-a; mbụ ekemu ono, a turu sù l'uzi lanu l'uzo ise l'iphe a kpataru l'okfu a-bujeru kẹ Fero. Ọ buphu alì ndu achijeru ọha ẹja nwenkinyi bẹ ta bụdu alì kẹ Fero.

²⁷ Ya ndono; ndu Ízurelu abya eburu Góshenu lẹ Íjiputu. Ẹphe eburu l'ẹke ono nweru ẹku; nọdu iya zushia; bya aka l'igwe.

²⁸ Jékọpu ebua lẹ Íjiputu afa iri l'ẹsaa; teke ọ gbaru ụkporo afa ẹsaa l'afa ẹsaa. ²⁹ Yọ gbadelephu Ízurelu l'anwuhu; yo kua nwatibe iya; mbụ Jófẹfu; sụ iya: "Ọ -bụru lẹ ya nọ ngu-a l'obu l'oswiya; gude nụ iya ẹka l'utakfu; riaru iya angụ l'ẹ tii lidu iya l'alị Íjiputu. ³⁰ L'ii-patachia ya je elia l'ẹke e liru nna iya oche phe."

Jófẹfu asụ iya l'ọ bụlephu ẹge ono, o kfuru iya ono bụ ẹge ya e-me iya.

³¹ Yọ sụ iya t'ọ riaru iya angụ l'oo-me iya-a. Jófẹfu abya eriaru ya ẹya. Ízurelu abya efoo ifu l'oshi-azẹe ya; baaru Nchileke ẹja.

48

Jékọpu agọru Manáse yẹle Ífuremu ọnu

¹ Yo be ujiku lanụ; a bya ezia Jófẹfu lẹ nna iya bẹ ẹhu ta dudu mma. Yo duta unwegirima iya ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Manáse; mẹ Ífuremu; yọ bụru ẹphe ejeje. ² Ẹphe erua; e je ezia Jékọpu lẹ nwatibe iya; mbụ Jófẹfu bẹ byakwaru iya ajiji. Yo keshia ẹhu gbeshi bya anọdu l'oshi-azẹe ya.

³ Jékọpu asụ Jófẹfu:

"Lẹ Nchileke,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike
byakfutaru yẹbe Jékọpu lẹ Luzu
l'alị Kénanu; bya agọru iya ọnu l'ẹke ono;

⁴ sụ iya: 'Lẹ ya e-me iya tẹ ya zua azuzu;
ya ha l'igwe.

Lẹ ya e-me iya tẹ ya bụru
mba k'ẹka iya; nụ iya alị-a
t'ọ bụru òkè-iphe ndu eri iya
jeye lẹ tutu yoyo.'

⁵ "Unwegirima labụ ono,
ọ mụtaru lẹ Íjiputu tẹmanu ya abyade ono;
bụ iya bụ Ífuremu mẹ Manáse
bẹ ya gụwaru yeru unwu
kẹ yẹbe Jékọpu.
Ífuremu yẹle Manáse bụwa
unwu iya ẹge ono, Rúbenu;
mẹ Símiyọnu bụ iya ono.

⁶ Ọ bụ ndu ọphu aa-mụtaru ngu nta-a
tsobe ndu ọwaa a-bụru unwu ngu.
Òkè-alị, ẹphe a-hata bẹ e-shi l'ẹka
unwunne ẹphe ono, bụ iya bụ
Ífuremu; mẹ Manáse.

⁷ Ọ bụ lẹ ya shi Padanu alata;
bẹ ụmuruku mụru iya;
kẹle Rechẹlu nahuru iya nwuhu
lẹ Kénanu l'ẹphe nọkwaduru l'uzo
lẹ mgboro Efuratu.
Ya eworu iya lia l'iku ụzo ono,
eeshi eje Efuratu ono,
bụ iya bụ Bétulehemu."

⁸ Ízurèlu aphulephu unwu Jósefu ono; jì iya: “?Bù ndu ole ndo-ò?”

⁹ Jósefu asu iya: “L’ò kwa unwegirima, Nchileke nuru iya l’eka-a.”

Ízurèlu asu iya t’o dutaru iya ephe te ya gooru ephe onu.

¹⁰ Teke ono be nka lawaru Ízurèlu l’anya; t’o phufuhe uzo ohuma. Jósefu abya eduta unwegirima ono donyabe iya ntse; nna iya ono abya etsuta ephe onu; nmaa ephe akpa.

¹¹ Ízurèlu asu Jósefu: “Le ya te shikwa arikwadu le ya a-phukwadu ngu ifu odo; Nchileke abya emewa nu nta-a; ya egbe phufua unwu ngu yekobe iya.”

¹² Jósefu abya edufuta unwegirima ono l’utakfu* Ízurèlu; bya efurita; wota ifu kpube l’ali; ¹³ bya esekputa ephe ebo; gude ephe ege ono machiaru Ízurèlu. Ifuremu b’o sekpu l’eka-utara; nu iya Ízurèlu l’eka-ibyita. Manase b’o sekpu l’eka-ibyita; nu iya Ízurèlu l’eka-utara. ¹⁴ Obenu le teke Ízurèlu wataru ephe ogoru onu; b’o kushwiberu eka iya akusibe; woru eka-utara iya byibe Ifuremu, bu onye ke nwata l’ishi; woru eka-ibyita iya byibe Manase, bu okpara.

¹⁵ Yo bya agooru Jósefu onu; su:

“Te Nchileke ono, nna iya oche phe,

bu iya bu Ebirhamu;

me Ayizaku tsoru uzo iya ono;

mbu Nchileke ono, shi keshinu

ya bu nwata chee ya jeye ntanu-a ono;

¹⁶ me Ojozi-imigwe ono, dzokotaru iya nu l’iphe, bu iphe-ehuka ono, byaru iya nu ono;

gokwaru onu-oma nu unwegirima-a.

T’e kujekwa epha unwegirima-a laa l’epha

ke yebe Jekopu yele ke nna iya oche phe,

bu Ebirhamu; me Ayizaku;

ephe azua inyinwuruku le mgboko-a.”

¹⁷ Jósefu aphulephu le nna iya byiberu Ifuremu eka-utara l’ishi; ehu adaa ya koo. Yo je azu nna iya l’eka; te ya lofuta iya eka ono, o byiberu Ifuremu l’ishi ono byibe iya l’ishi ke Manase. ¹⁸ Jósefu asu iya: “Wawakwa nna; o kwa onye ophu bu okpara ndo-ò. O kwa yebedua be ii-byibe eka-utara l’ishi!”

¹⁹ Obenu le nna iya jikaru; su iya: “Nwa mu; ya marua. Ya marua. Oo-zu-a azuzu; buru mba k’eka iya; bya aha nshinu. Obenu le nwunne iya ke nwata a-ka iya; ege ono kwaphu be eri iya aburu igweligwe mba.” ²⁰ Yo bya agooru ephe onu mboku ono; su:

“Ndu Ízurèlu l’e-gudeje epha

ngu ago onu; su:

“Te Nchileke mekwaa ngu

t’i du l’ò bu Ifuremu yele Manase.’ ”

Ya ndono; yo mee;

Ifuremu aka Manase.

²¹ Ízurèlu abya asu Jósefu: “Le ya abyaakwa anwuhu; obule Nchileke e-swikwaru-a unu; dulaa unu azu l’ali nna unu. ²² Ya nuwaru ngu okè-ali lanu t’i gude ka unwunne ngu phe. Ali ono be ya gude ogu-mbeke; me akfu luta l’eka ndu Amoru.”

* **48:12** 48:12 L’okfu Hiburú bu “ikpere” b’a kwata dee l’eka-a. Obenu l’okfu ke Ikwo bu “l’utakfu” be eeheje nwata. Iphe “ikpere” ono kwata buru l’ome-l’ali ke ndu Hiburú bu l’ò buwa amupyabe be Ízurèlu mupyaberu unwunwa iya ono ephe ebo. E te egbe agbanwehedu iya agbanwe odo. Phu iphe e gude chia Mbu 24:2 eka l’azu.

49

Jékoṗu agọshiru ụnwu iya ọnu

- ¹ Ya ndono; Jékoṗu abya ekua ụnwu iya; sụ ẹphe:
 “Unu dzukobe tẹ ya kọoru unu iphe,
 a-muru unu l'uzo l'ifu!
- ² Unu dzukoo; ngaberu iya nchi;
 unube ụnwu yebe Jékoṗu!
 Unu ngaberu iya nchi;
 yebe nna unu Ízurelu!
- ³ Rúbenu; ọ bụ nggu bụ
 ọkpara iya;
 bya agburu-ike iya;
 Ọ bụ nggu vu ụzo kpọ iya ifu;
 koshi lẹ ya bụ nwoke.
 Ọ bụ nggu bẹ aa-kakọta ọkwabe ugwu;
 buru nggu a-kakọta ike.
- ⁴ Keshinu ọphu ịitu akpara l'ọ bụ utso;
 b'ẹ tị kahedu ndu ọphu.
 Ishi iya aburu lẹ nggu lẹ
 nyee nna ngu zẹru;
 nggu eshi ẹge ono farua oshi-azẹe nna ngu.
- ⁵ Símiyọnu; mẹ Lívayi bụ unwunne.
 Ẹphe e-gudeje ogu-mbeke
 l'eme iphe-kpaa.
- ⁶ Ya te etsokwa l'ejo idzu,
 ẹphe achi; to nwe lẹ
 ya anọ l'ẹke ẹphe nọ;
 kẹ l'ẹphe gude ẹhu-iwe gbushia ndiphe;
 bushia oke-eswi
 akwara-achi kẹ manụ.
- ⁷ T'ẹhu-eghughu ẹphe ono
 vukwaru mburọnu;
 kẹ l'ẹphe nwenukaru ọkpoma-ọku.
 T'ọkpoma-ọku ẹphe ono
 vukwaru mburọnu;
 kẹ l'ẹphe nwunukaru ọnwuu.
 Ya a-chikashi ẹphe t'ẹphe
 dzuru alị Jékoṗu; dokashia ẹphe;
 t'ẹphe dzuru alị Ízurelu kpamu.
- ⁸ Júda; unwunna ngu pẹ
 a-nọdu aja ngu ajaja.
 Ndu ọhogu ngu;
 bẹ ịi-pyitaje l'ẹkpiri.
 Unwunna ngu l'ẹphe ha
 a-nọdu ebyiru ngu ikpere l'alị.
- ⁹ Júda; ị bụ nwa agu.*
 Nwa mu; i shiwa l'ẹke
 i gbushiru anụ lata.
 Nta-a b'i byishiwaru ikpere l'ọ bụ agu.

* 49:9 49:9 Ógú 24:4; Àph 5:5.

- I zewa l'obu nne agu;
?bu onye ha ke t'ọ kpattee ngu?
- 10 Júda ta abụ-buhudu
eze abụ-buhu.
Mgboro-eze ono
te nwedu l'ọ lufu ngu l'eka;
gbururu jeye teke
onye ọ kuru ishi l'eka
a-bya.
Ọ -byalephu be iphe bu mbakeshi
a-nodu anuru iya okfu.
- 11 Oo-libeje nkakfu-igara iya
l'oshi vayinu;
Nwa nkakfu-igara iya ono;
be oo-libeje l'oshi vayinu,
katsukpo amimi.
Oo-gudeje mee saa uwe iya;
gude mini akpuru vayinu
ono, ekeje kfuu ono l'asa
uwe-eze iya.
- 12 Oo-ngutaje mee; enya achaa ya vi;
yo ngua era eswi;
eze acha iya pemu-pemu.
- 13 Zebulun e-buru l'iku eze enyimu.
Onu-enyimu iya a-buru odu ugbo-mini;
Okè-alì iya eje akpaa le Sayidonu.
- 14 Isaka bu nkakfu-igara,
shihuru ike.
Ooze azee le mgbaku
ekpa-ivu labu.
- 15 Teke o phuru ege eke
oonoduje atuta ume duta-be mma;
me ege ali iya du-be ugvu;
be oo-pata ivu-era iya
tukobe onwiya l'ukuvu;
ghoo ohu; jelaaha ozi mkpo-nyi-enya.
- 16 Danu a-noduje ekpe ndu nk'ia ikpe,
du mma;
l'ọ bu ndu ikfu ndu Izurelu ndu ophu.
- 17 Danu a-du l'ọ bu agwo, no l'iku uzo;
mbu l'ọ bu ogiji, no l'iku uzo, abuje:
o -taa inya era l'ichirukfu;
inya obu atufu onye agba iya nu.
- 18 Nggube Ojejoje;
ya ele enya tii dzoo yebe Jekopu.
- 19 Gádu† be ndu o-lua-qlaa
a-furu;
Obenu l'ii-chi ephe
agada-eru-ali.

† 49:19 49:19 Iphe Gádu bu bu o-lua-qlaa.

- 20 Ásha a-nọdu akọfuta nri,
 dụ mma.
 Nri, ọo-nọdu akọ bụ nri, atso ẹnà;
 bụru nri, gbaru ndu eze.
- 21 Náfutali bụ ele, akfụ ẹge ọ dụ iya.
 Oonoduje amushi unwu, ama mma.
- 22 Jósefu bụ oshi vayinu,
 miru akpuru wọkfuru awọkfuru.
 Ọ bụ vayinu, gvuru l'iku mini
 l'amị akpuru ntumatu;
 Ẹkali iya abakahụ; tuko upho-mkpuma sweta.
- 23 Ndu akfụ gude ẹhu-eghughu
 tso iya ọgu.
 Ẹphe egude akfụ ono
 gbanwụa ya ẹhu;
- 24 Obenu l'akfụ iya shihulerua ike
 ẹge o shihuru iya;
 ọkpụ ẹka iya eshihu ike.
 Yọ bụru ike kẹ Ọkaribe
 kẹ Jékọpu;
 bẹ kparu iya nụ;
 mbụ onye ono, bụ iya bụ onye
 nche aturu; bụru iya bụ
 oke mkpuma kẹ Ízurelu ono.
- 25 Onye ike ono shi l'ẹka
 bụ Nchileke kẹ nna nggube Jósefu,
 bụ onye eyejeru ngu ẹka;
 Mbụ onye ono,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike,
 bụ iya agojeru ngu onu-ọma.
 Ooshije lẹ mini achichi
 gọoru ngu onu; shi lẹ mini ime-alị;
 gọoru ngu onu; shi l'elu;
 mẹ nwa gọoru ngu onu.
- 26 Onu ọphu nna ngu gọru ngu
 kakwa k'eze ugvu ndiche;
 ka ukwa k'ugvu, shi l'oge ndiche.
 T'iphe-ọma ono l'ọ ha
 bukwaru kẹ Jósefu;
 mbụ kẹ onye ono, a fọfuru;
 dobe iche l'ẹke unwunne iya phẹ nọ ono.
- 27 Bénjaminu bụ ẹjo
 nkuta-ọswa, ẹgu egvu
 akurepho kfurukfuru.
 O -bee l'utsu; yọ taa anụ,
 o gburu.
 O -bee l'urenyashi;
 yo kee iphe, ọ lutaru l'ọgu.”
- 28 Ndu ono bukota ndu ikfu Ízurelu; ẹphe iri l'ẹbo. Iphe ono bukota iphe nna ẹphe
 kfuru nụ ẹphe teke ọogoru ẹphe onu. Iphe, bụ onyenonu b'ọ gọru onu, gbaru iya nụ
 nụ.

Anwuhu Jékopu

²⁹ Ya ndono; yò bya ekeeru ephe ekpe; sù ephe: “Lẹ ya abyaakwa ọla-kfu ndiche iya phe. Unu likwa-a ya l'ẹke e liru nna iya l'ogba, nọ l'alì Éfurọnu, bụ onye Hetu; ³⁰ mbụ ogba ono, nọ l'alì Makupela l'iku Mamure lẹ Kénanu, bụ ẹke Ébirihamu zuru Éfurọnu onye Hetu yẹle alì, tso iya nù t'ọ bụru ẹke ee-lije odzu. ³¹ Ọ bụ l'ẹke ono b'e liru Ébirihamu yẹle nyee ya; mbụ Séra; bụru l'ẹke ono b'e liru Áyizaku yẹle nyee ya; mbụ Ribéka; bukwaruphu l'ẹke ono bẹ ya liru Lii. ³² Alì ono yẹle ogba ono, nọ iya nù ono b'a zuru ndu Hetu.”

³³ Jékopu eketsuaru unwu iya ekpe ono; chiru okpa dobe l'oshi azẹe ya; tų-bua ume; lakfushia ndiche iya phe.

50

¹ Jófẹfu abya atų nna iya gbirimu; bya etsuta iya onu; wata ẹkwa. ² Ya ndono; Jófẹfu abya ezia ndu dokinta, ejeru iya ozi t'ephe kwakọbe odzu nna iya t'ẹ b'o rehu. Ephe ekwe bya akwakọbe odzu ono. ³ Iphe ọ nataru ephe bụ ukporo abalì ẹbo t'ephe gude kwakọbe odzu ono; kẹ l'ọ kwanų ẹge ono bẹ ọonataje; t'e gude kwakọbe odzu.

Ndu Íjiputu akwaa ẹkwa iya ukporo abalì ẹto l'abalì iri.

⁴ A ratsulephu ẹkwa iya ono; Jófẹfu asų ndu ozi Fero: “Ọ -bụru lẹ ya nọ unu l'obu; unu kfuru Fero ⁵ lẹ teke nna iya abya anwuhu b'ọ sukwaru tẹ ya riaru iya angų lẹ ya e-jee je eli-a ya l'ili, ọ tųru doberu onwiya l'alì Kénanu. Ọo ya bụ t'a haa ya tẹ ya je elia ya. Teke ya litsuaru iya; ya alata.”

⁶ Fero asų iya: “T'o jekwa je elia nna iya l'ẹke, ọ sųru t'o riaru iya angų l'oo-je je elia ya.”

⁷ Tọ dų iya bụ; Jófẹfu atųgbua jeshia oli nna iya. Iphe, bụ ndu, bụ ishi l'ọru Fero awų-tsoru iya. Ndu, bụ ọgurennya l'ufu eze; ndu, bụ ọgurennya l'alì Íjiputu; ⁸ ndibe Jófẹfu kpamukpamu; unwunne iya; mẹ iphe bụ ndu nna iya l'ephe ha awų-lihu tsoru Jófẹfu; ephe ejeshia oli nna iya ono. Ọ bųphu unwegirima ephe; mẹ elu ephe bẹ ephe haru lẹ Góshenu. ⁹ Ugbo-inya; mẹ ndu l'agba inya; bẹ ephe l'iya yikwaphu. Ọ bųlephu l'ephe zaru l'igwe je.

¹⁰ Ephe erua ẹke, eetsuje balì lẹ Atadu l'iku Ẽnyimu Jódanu; nọdu l'ẹke ono raa ẹkwa Jékopu rashia ya ike. Jófẹfu anọo l'ẹke ono abalì ẹsaa; nọoru nna iya l'ulo-ẹkwà. ¹¹ Ndu Kénanu, bu l'ẹke ono anọa ẹkwa-aphų, aara l'ẹke ono, eetsuje balì lẹ Atadu ono; sų: “Ọ kwa ẹkwa-anwuhu bẹ ndu Íjiputu akwa ẹge ono.” Ọo ya kparu iphe eekuje ẹke ono, nọ l'iku Jódanu ono “Ébẹlu-Mizaremu.”*

¹² Tọ dų iya bụ; unwu Jékopu emee ẹge ono, ọ sųru t'ephe mee ono; ¹³ pata odzu iya jeshia Kénanu je elia ya l'ogba, nọ l'ẹgu Makupela l'iku Mamure, bụ ẹke Ébirihamu zųtaru Éfurọnu onye Hetu yẹle alì, tso iya nų; t'ọ bụru ẹke, ee-lije odzu.† ¹⁴ Jófẹfu elitsua nna iya ono yẹle unwana iya; mẹ iphe bụ ndu ono, tso iya je oli odzu ono alashia azų lẹ Íjiputu.

Jófẹfu aguru unwana iya nvų

¹⁵ Unwana Jófẹfu abya aphua lẹ nna phe nwųhuwaru; bya asų: “L'o nwekwaru ẹge ọo-dų; Jófẹfu evukwaduru ejo iphe ono, ephe meru iya ono l'obu; bya kfuą ephe ugwo iya.” ¹⁶ Tọ dų iya bụ; ephe abya ezia ozi t'e je ezia Jófẹfu; sų iya: “L'o nwekwaru okwa, nna ngu nmaru b'ọ nwųhuderu. ¹⁷ Ọ sųru t'ayi kfuru ngu: “Lẹ yẹbedua, bụ Jékopu arọ ngu t'ì guaru unwana ngu-a nvų l'iphe, dų eji ono, ephe meru ngu ono; mẹ l'iphe bụ ẹke, ephe meru ngu eji.” ’

* **50:11** 50:11 Iphe Ébẹlu-Mizaremu bụ bụ “ẹkwa-anwuhu ndu Íjiputu”. † **50:13** 50:13 Ndu 7:16.

“Nta-a be ẹphe arọ ngu t’i ọ́aru ẹphe nvu l’iphe, du ẹji ono, ẹphe meru ngu ono; l’ẹphe bukwa-a ndu ozi ke Nchileke ke nna ngu.” Ozi ono erua Jósefu nchi; yọ wata ẹkwa.

¹⁸ Ọnwanna iya ono awu-kfuta iya; bya ebyishiru iya ikpere; su iya: “L’ẹphe l’ẹphe ha bukotaakwa ohu ngu.”

¹⁹ Jósefu asu ẹphe: “Unu ba atsushi egvu; ke l’ẹ to budu iya bu Nchileke. ²⁰ Ọ bu oswi-okfu l’unu riru t’unu mee yebe Jósefu ẹjo iphe; obu le Nchileke meru t’ọ buru iphe-oma; k’ọphu ee-shi ẹge ono dzota ndu, du l’igwe, bunu iya bu iphe-a, eme nta-a.

²¹ Ọo ya bu t’unu ba atsushi egvu. Ya a-ọdu anu-a unu nri; unu l’unwu unu.” Yo gude olu-odoo kfuru yeru ẹphe; mee t’obu rua ẹphe alẹ.

Anwuhu Jósefu

²² Jósefu eburu le Ijiputu yele ndibe nna iya. Iphe o ọru bu ukporo afa ise l’afa iri. ²³ Ọ no ndzu; ọhu unwanwa Ifuremu; ọdukwaphu ndzu; a mushia unwegirima ke Makiru, bu nwatibe Manase; yo hetatsua ẹphe.

²⁴ Ya ndono; Jósefu asu unwanna iya: “Le ya abyaakwa anwuhu. Ọle ya marua le Nchileke e-yerua unu ẹka dufuta unu l’alẹ-a; dulala unu azu l’alẹ ono, o kweru Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekọpu ukwa iya; tsua ya etomu ono.” ²⁵ Jósefu emee; unwu Izurelu eriaru iya nte le Nchileke e-yeru-a ẹphe ẹka; t’ẹphe vuta odzu iya vulaa teke ẹphe a-ọdu ala.

²⁶ To du iya bu; Jósefu anwuhu l’ọ ọtsuaru ukporo afa ise l’afa iri. ẹphe abya akwakọbe iya; tee ya manu banu; kua ya l’igbe-odzu dobe le Ijiputu.

Awufu

Ndu Íjiputu akpa ndu Ízurelu ehu

¹ Ọwaa bu epha unwu Ízurelu; ndu tso Jékoṣu laa Íjiputu. Onyenonu be chi ndibe nk'ia lasha eke ono. ² Rúḅenu; Símiyonu; Lívayi; Júda; ³ Ísaka; Zébulonu; Bénjaminu; ⁴ Dánu; Náfutali; Gádu; me Ásha. ⁵ Ndu bu o-shi-l'eri Jékoṣu du ukporo madzu eto l'umadzu iri l'ephe ha. Jósefu nohawa le Íjiputu anono.

⁶ To du iya bu; Jósefu l'unwunne iya; me ndu oḡbo onanu l'ephe ha anwushihukota. ⁷ Obenu le ndu Ízurelu nolee l'azushi; bya abarahu l'eje. Epe abya azua kwatakpo ha nshinu; k'ophu epe bya achiko ali ono dzuru.

⁸ Ya ndono; onye eze ophungu, e-ta madu ke Jósefu achilaha ndu Íjiputu. ⁹ Yo su ndu ali iya: "Unu lenu le ndu Ízurelu-a kaakwa ayi l'igwe; l'abyawa ayi oka ike. ¹⁰ Unu byakwa t'ayi gude akò lepyabe epe enya; odumeka be epe a-kakwa l'igwe. O -buru l'a nonyaaru; oḡu daa be epe e-tsokwaru ndu ohogu ayi; tso ayi oḡu; shi ege ono haa ali-a wufu."

¹¹ Ya ndono; ndu Íjiputu abya afo madzu; mee epe udumali; su t'ephe dzujeru ndu Ízurelu ozi mkpo-nyi-enya. Epe bya akparu Fero mkpukpu Pyitomu; me mkpukpu Ramesesu t'o buru eke aa-kwakobejeru Fero eku iya. ¹² Obenu l'o gbe abuje; a -ka epe okpa ehu; epe egbe ka azuzu; ka l'igwe; ji ekemeke obule. Ndu Íjiputu akabakporo otsu ndu Ízurelu egvu; ¹³ bya akabakporo epe odzuru ozi mkpo-nyi-enya. ¹⁴ Epe egude ozi mkpo-nyi-enya mee; ndzu aburu epe ngumaphu. Epe akpabe epe ozi l'oyo buloku; me l'odzo eja; mekwaphu ozi egu. Ozi, ndu Íjiputu edzuru epe abukotaru ozi mkpo-nyi-enya.

¹⁵ Eze ndu Íjiputu asu unwanyi, eswije ndu Ízurelu ime, epha epe bu Shifura; me Puwa: ¹⁶ "Teke unu a-nodu eswi unwanyi Ízurelu ime; unu lejee enya; phu iphe epe muru. O -buru nwoke; unu egbua ya. Teke o bu nwanyi; unu ahaa ya t'o nodu ndzu!" ¹⁷ Obenu l'unwanyi ono, eswi ime ono atsū Nchileke egvu; k'ophu epe ta adujedu ike ome iphe ono, eze ndu Íjiputu ziru epe ono. Epe ahaje unwegirima unwoke; t'ephe nodu ndzu. ¹⁸ Ya ndono; eze ndu Íjiputu abya ekukobe unwanyi ono, eswije ime ono; su epe: "?Nanu ege o du be unu eme ege-a? ?Nanu ege o du be unu ahaje unwegirima unwoke; t'ephe nodu ndzu?"

¹⁹ Unwanyi ono, eswije ime ono asu Fero l'unwanyi Híburu ta dukwa l'o bu unwanyi Íjiputu. L'ephe shihukwaru ike; k'ophu bu le temanu te unwanyi, eswi ime ruta; be epe gbe zedawa nu.

²⁰ Nchileke emeeru unwanyi ono, eswi ime ono iphe-oma; ndu ke Ízurelu abya azua; kabaaru l'igwe. ²¹ Nchileke egude ke l'unwanyi ono, eswi ime ono atsū iya egvu; mee epe; epe abya amutatsua nwa nk'ephe.

²² Ya ndono; Fero abya ataru ndu nk'ia l'ephe ha ekemu; su: "O -buru le ndu Híburu muru nwa; o -buru nwoke; t'e je je echee ya le Enyimu Náyilu! O -buru nwanyi; t'a haa ya t'o nodu ndzu!"

2

Amumu Mosisu

¹ Ya ndono; nwoke, shi l'onu-ulo Lívayi abya alua nwanyi, shikwaphu l'onu-ulo Lívayi. ² Nwanyi ono abya atsuta ime; mua nwata nwoke. Yo phulephu le nwata ono

ama mma nshinu; hee ya l'edomi onwa eto. ³ A nonyaa; to duhe ike domikota iya. Yo bya egbuta eji; kpaaru iya nkata; bya echia ya ura mbeke. Yo kuta nwata ono ye le nkata ono; pata je edobe l'iku Enyimu Nanyi eke eji zeru ezeze. ⁴ Nwunne Mosisu ke nwanyi eje evudo ote-nya t'o maru iphe, e-eme nwata ono.

⁵ Ya ndono; nwatibe Fero ke nwanyi ejeshia oghu ehu le Enyimu Nanyi ono. Ye le unwu-mgboko, egeru iya ozi ayiru eje l'iku enyimu ono. Yo phua nkata ono l'eke o no l'ime eji ono; zi nwamgboko, bu ohu iya t'o je wotaeduru iya eya. ⁶ Yo kpuhaa ya; bya aphua nwata ono. Nwata ono l'ara ekwa; imiko iya egude iya. Yo su: "O kwa nwatibe onye Hiburu ndo-o!"

⁷ Nwunne nwata ono ke nwanyi asu nwatibe Fero ono: "?Te ya jewaru je ekuaru ngu nwanyi Hiburu, e-heru ngu nwata ono to?"

⁸ Yo su iya t'o je. Nwamgboko ono atugbua je ekua nne nwata ono. ⁹ Nwatibe Fero ono asu nne nwata ono t'o kuta nwata ono je ehofutaru iya; le ya a-ku ya-a ugwu. Ya ndono; nwanyi ono ekuta nwata ono je ehelaha. ¹⁰ Nwata ono evutalephu; yo duta iya dulaaru nwatibe Fero; yo buru nwa iya. Yo gu ya Mosisu; ke l'o suru l'oo nwata, ya gutaru le mini.

Mosisu agba ala Midiya

¹¹ Ya ndono; yo be ujiku lanu le Mosisu vufutawaru; yo jeshia eke ndu nk'ia no l'eke ono, epe eje ozi mkpo-nyi-nya ono. Yo phua onye Ijiputu eke oochi onye Hiburu iphe, bu onye lanu le ndu nk'ia. ¹² Yo chikaa nya; chikaa nya; t'o du onye o phuru. Yo gbua onye Ijiputu ono; kpota eja kpochia ya. ¹³ Yo be echile iya; yo tugbua odo je aphua ndu Hiburu umadzu labu eke epe alu ugu. Yo ji onye ophu achu okfu: "?Nanu ege o du be iichi onye Hiburu ibe ngu iphe?"

¹⁴ Onye onanu asu iya: "?Bu onye meru ngu onye ishi; me onye ikpe l'eke epe no? T'i mewa t'i gbua ya ege i gburu onye Ijiputu phu?" Ya ndono; Mosisu atsulaha egvu; ria; su: "Iphe-a, ya meru-a b'e gbe madzuwaru nu."

¹⁵ Fero anulephu iphe ono; melaha te ya gbua Mosisu. Obenu le Mosisu gbalaru l'ufu Fero; gbaru lasha ali ndu Midiya je eburu. Yo rua je adugaru anodu l'iku welu. ¹⁶ Yo nweru onye agwajeru ndu Midiya iphe, mutaru unwu-mgboko esaa. Unwu-mgboko ono abya le welu ono okuta mini ye l'iphe eeyeru anu mini te aturu nna epe ngua. ¹⁷ Yo nweru ndu odo, eche aturu, byaru bya achifu epe. Ya ndono; Mosisu egbeshi je eyetaru epe eka; kuta mini doberu aturu epe.

¹⁸ Unwu-mgboko ono alatalephu; nna epe; mbu Ruwelu; aji epe: "?Nanu ege o du be unu latakeberu egwegwa ege-a ntanu?"

¹⁹ Epe asu iya l'o nweru nwoke Ijiputu, nafutaru epe l'eka ndu eche aturu ndu ophu; bya esetakwaphu mini doberu aturu epe; t'o ngua.

²⁰ Yo ji unwada iya ono: "?Nanu onye ophu? Bu ngunu kparu iphe unu paru iya haa? Unu je ekua ya t'o bya eria nri."

²¹ Mosisu ekweta te ye nwoke ono e-buru. Yo duta nwatibe iya ophu eku Zipora kee Mosisu; yo luru. ²² Zipora abya amutaru Mosisu nwata nwoke. Mosisu agua ya Geshomu; kele Mosisu suru: "Ya bu mbyamumbya l'ali ndu ohodo."

²³ A nonyaa; eze ndu Ijiputu anwuhu. Ndu Izurelu anodu l'ude; l'echi mkpu; l'ara t'e yeru epe eka l'iphe-ehuka, epe eje k'abubu ono, epe bu ohu ono. Ekwa ono, epe ara ono abya erua Nchileke nchi. ²⁴ Nchileke anua aphu ono, epe agu ono; bya anyata ndu, epe le Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu gbaru. ²⁵ Nchileke abya aghaa nya; lee ndu Izurelu; rilaha oriri ehu epe.

3

Mósisu yele oku, enwu l'iru nwoshi

¹ Ya ndono; Mósisu l'eche aturu Jeturo, bu nna nyee ya, bukwa iya phụ bu onye agwajeru ndu Mídiya iphe. Yo be ujiku lanu; Mósisu achita aturu ono jeshia eke, teru enya l'echi-egu. Yo bya ejerua l'ugvu Hórebu, bu iya bu ugwu Nchileke. ² Yo nodu l'eke ono; ojozi Ojejoje egude ire-okú, enwu l'iru nwoshi hee ya l'ifu. Mósisu aphụ l'oku ono enwu l'iru nwoshi ono; obenu l'ẹ to kedu iya ekeke. ³ Mósisu asụ tẹ ya jeedu je aphụ iphe owaa, dụ biribiri, eme nụ-a; tẹ ya maeduru iphe, meru iphe, oku ono te ekedu nwoshi ono ekeke.

⁴ Ojejoje aphulephu l'ọ kpiritawaru ntse tẹ ya phụ iphe ono; Nchileke eshi l'iru ono kua ya: "Mósisu! Mósisu!"

Mósisu aza iya; sụ iya: "L'ọ kwa iya ndo-ọ."

⁵ Nchileke asụ iya: "Ba akpitahekwa ntse odo! Yefu akpokpa ngu; ke l'eke ono, iivudo ono bu ali, dụ nsọ." ⁶ Yo sukwapu Mósisu: "Oo yebedua bu Nchileke ke nna ngu; buru Nchileke ke Ébirihamu; buru Nchileke ke Áyizaku; bukwaruphu Nchileke ke Jékọpu." Mósisu a-nụ l'ia phụ; wohaa ifu; ke l'otsu egwu ole Nchileke enya.

⁷ Ojejoje asụ iya: "Lẹ ya phụwaru iphe-ehuka, ndu nk'ia eje lẹ Íjiputu. Ya nwaru mkpu, ephe echi; sụ t'a dzofuta ephe l'eka ndu udumali. Iphe-ehuka, ephe eje be ruwaru iya l'ehu. ⁸ Oo ya bu; lẹ ya byawaru tẹ ya nafuta ephe l'eka ndu Íjiputu; duru ephe lashia l'ali, dụ mma; ha nshinu; bya aburu ali-otsu ndu Kénanu; me ke ndu Hetu; ke ndu Amoru; ke ndu Pérezu; ke ndu Hevu; me ke ndu Jebusu. ⁹ Nta-a be mkpu, ndu Ízurelu echi ruwaru iya nchi. Ya aphụwa ege ndu Íjiputu gude akpa ephe ehụ. ¹⁰ Nta-a be ya ezi ngu t'i jekfube Fero je edufuta ndu nk'ia, bu ndu Ízurelu lẹ Íjiputu!"

¹¹ Obenu lẹ Mósisu sụru Nchileke: "Bụ onye be ya bu k'oje okpofu Fero l'ifu; dufuta ndu Ízurelu lẹ Íjiputu?"

¹² Nchileke asụ iya: "Ya e-swiru ngu-a eswiru. Odo bu l'owaa a-buru iphe-ohubama, ii-gude maru l'oo yebedua ziru ngu: I -dufutalephu ndu ono lẹ Íjiputu be unu a-baru yebe Nchileke eja l'ugwu-a."

¹³ Mósisu asụ Nchileke: "O -bukwanuru lẹ ya jekfuberu ndu Ízurelu je asụ ephe: 'Lẹ Nchileke ke nna ephe zikwaru iya tẹ ya byakfuta ephe.' Ephe -jikwanu iya epha ngu; ?bu ngunu be ya e-kfuru ephe?"

¹⁴ Nchileke asụ Mósisu: "YA BỤ ONYE YA BỤ. Iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu bu: 'L'oo YEBEDUA be ziru ngu t'i byakfuta ephe.' "

¹⁵ Nchileke asukwapu Mósisu t'ọ sụ ndu Ízurelu: "L'oo Ojejoje,* bu Nchileke ke nna unu phe; mbụ Nchileke ke Ébirihamu; Nchileke ke Áyizaku; me Nchileke ke Jékọpu; be ziru ngu t'i byakfuta ephe. O bu epha iya ndono gbururu jeye lẹ gbururu; buru epha ono be ee-gude maru iya tsube l'ogbo rua l'ogbo.

¹⁶ "Tugbua je ekukobe ndu bu ogurennya lẹ Ízurelu; sụ ephe lẹ Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe; mbụ Nchileke ke Ébirihamu; me ke Áyizaku; me ke Jékọpu byakfutaru ngu bya asụ lẹ ya lewaru unu enya; bya aphụ egbe iphe, eeme unu lẹ Íjiputu. ¹⁷ Ya kwewaru ukwa lẹ ya e-dufuta unu l'iphe-ehuka, unu eje lẹ Íjiputu;

* **3:15** 3:15 Ojejoje bu epha, Nchileke kuru onwiya. E -je iya edede lẹ Híburu be iphe ee-de bu YHWH. YHWH aburu akpuru okfu, ẹ ta gu-ghedu agughe. Yo dụ l'ọ bu ophu aa-sụ l'iphe bu "o-kọ-l'epha." O bu ege ee-shi t'a agụ-je iya agugu; be ndu ka iya amama bya edeshia akpuru okfu ndu ophu e tsuru kpogbu kpogbu ye iya; yo buru Yahuwe; k'ophu aa-duje ike kpoo ya. Iphe, e deru iya lẹ Ikwo bu Ojejoje, bukwanu l'ọ bu onye ẹ te nweudu teke o shi; to nwe teke o -nonyaa; to o nhe.

duru unu je edobe l'egiri alì ndu Kénanu; mę kę ndu Hetu; kę ndu Amọru; kę ndu Pérezu; kę ndu Hevu; mę kę ndu Jebusu.

¹⁸ “Ndu bụ ọgurenya lę Ízurelụ e-geberu ngu-a nchị. Ọo ya bụ lę nggubedua; mę ndu bụ ọgurenya a-yì jekfube eze ndu Íjiputu je asụ iya: ‘Lę Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Híburu; bę byakfutakwaru unu. T'ọ hanụa unu t'unu jee ije ujiku ęto lufu l'echi-ęgu; je egwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu eja.’ ¹⁹ Ya makwaru-a l'eze ndu Íjiputu te ekwedu t'unu je; gbahaa l'e meru iya l'ęka ike. ²⁰ Ọo ya bụ lę ya a-machị ęka; gude iphe, dụ biribiri, ya e-me lę Íjiputu nụa ęphe chikfuu. Teke iphe ono -metsuaru bę oo-kwetaa haa unu t'unu la.

²¹ “Ya e-me tę ndu Ízurelụ nọdu ndu Íjiputu l'obu; k'ọphu bụ; unu -ladelephu; t'unu ba agba ęka. ²² Iphe, bụ nwanyi Ízurelụ, nọnu a-rọta onye obutobu iya; m'ọ bụ nwanyi, bu l'ulo iya iphe, e meru lę mkpọla-ọcha; mę ọphu e meru lę mkpọla-ododo; mę uwe, unu e-ye unwegirima unu. Ọo ya bụ unu eshi ęge ono gwoo iphe ndu Íjiputu gude la.”

4

Iphe-ophuleny, Mosisu e-meshi

¹ Mosisu asụ: “?Ọ -bukwanuru l'ęphe te kwetadu iphe, ya kfuru; m'ọ bukwanu l'ęphe te kwedu ngaberu iya nchị; sụ l'ọ bụ ęjo-ire; lę Ojejoje ta abyakfutadu iya-e?”

² Ojejoje aji iya: “?Bụ ngunu b'i gude l'ęka ęge ono?”

Yọ sụ iya l'ọ kwa mgboro.

³ Ojejoje asụ iya t'ọ tọgbo iya l'alì!

Yọ tọgbo iya. Yọ ghọo agwọ. Yo ye ọkpa l'oso. ⁴ Ojejoje asụ iya: “Machia ęka gude iya lę mgbodzu!” Mosisu abya amachia ęka; zụ agwọ ono. Yọ ghọo; bya aburu mgboro ęge o shi buru. ⁵ Ojejoje asụ iya l'iphe ono bụ k'ọphu ęphe e-kweta lę Ojejoje, bụ iya bụ Nchileke kę nna ęphe; mbụ Nchileke kę Ébirhamu; Nchileke kę Áyizaku; mę Nchileke kę Jékọpu bę byakfutaru ngu nụ.

⁶ Ojejoje asukwaphu Mosisu t'o nwua ęka lę mkpuli uwe* iya! Mosisu abya enwua ya. T'ọ wofuta ęka; bę ęhu-labụ mewaru iya ęka; yọ chahụwa phorophoro.

⁷ Nchileke asụ iya: “Ngwaa; yephu ęka ngu azụ lę mkpuli-ępho ngu!” Mosisu abya eyephu iya azụ. Yo wofuta iya; ęhu-labụ ono emishihuwa; ęka iya adukotawa iya ęge ęhu iya ibe iya ọphu dụ.

⁸ Ya ndono; Ojejoje asụ: “Ọ -buru l'ęphe te ekwetadu nke ngu; m'ọ kwanu l'ęphe ta angabeduru ngu nchị l'iphe-ophuleny kę mbụ phụ bę ęphe e-kweta-a k'ębo-wa.

⁹ Ọbu; ọ -buru l'ęphe te kwetadu; ọ -bukwanuru l'ęphe ta ngabeduru ngu nchị l'iphe-ophuleny labu-wa; nggu eje ekuta mini lę Ęnyimu Náyilụ; bya awushi l'alì ọkponku. Mini ono, i kutaru l'ęnyimu ono a-ghọ mee l'alì l'ęke ono.”

¹⁰ Mosisu asụ Ojejoje; “Nnajiufu; ya ta amakwa ęge aasaję okfu. Tsubekpoo lę mbụ byeye nta-a, iikfu eyeru yębe nwozi ngu-a bę ya bulephu onye apa ire apapa; bya aburu onye atsụ ntsụ.”

¹¹ Ojejoje asụ iya: “?Bụ onye meru ọnu madzụ? ?Bụ onye emeje madzụ t'ọoda nkichi; m'ọ bụ t'ọnu buru iya kpurukuduku? ?Bụ onye emeje madzụ t'ọ phụ ọzo; m'ọ bụ t'ọ tsụ ishi? ?Tọ bụdu yębedua, bụ Ojejoje? ¹² Ngwaa; je! Ya e-yetaru ngu-a ęka t'i kfua okfu; zikwa ngu phụ iphe, ii-kfu.”

¹³ Obenu lę Mosisu sụru iya: “Byiko; Onye nwe mu-nụ; zia ya rụ onye ọdo t'ọ je iya.”

* 4:6 4:6 Iphe, eekfu okfu iya l'ęka-a bụ mkpuli uwe iya ęke ọphu kpuchiru iya ępho; k'ọphu ọ dụ ọdudu l'ọra ęka l'ępho.

14 Ya ndono; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Mosisu nọ. Yọ sọ Mosisu: “? Nwunne ngu; mbụ Éronu, bụ o-shi-l'eri Lívayi eghe-e? Ya makwarua lẹ Éronu maru ẹge eekfufe okfu. Ọ nọkwa l'uzo l'abya ngu ndzuta. Ọdo bụ l'ẹhu a-tso iya ẹna m'ọ-phua ngu. 15 Ii-kfufe yeru iya; karu iya iphe, oo-kfu. Ya a-nọdua eyeru unu ẹbo ẹka l'okfu okfu; l'ezijekwaphu unu iphe, unu e-meje. 16 Ọ bụ Éronu e-kfuchitajeru ngu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Ọ bụ iya a-buru onu ngu; nggubedua adu l'ọ bụ Nchileke l'ẹke, ọono. 17 Ọlobu t'i gude mgboro-wa, i gude l'ẹka-wa; k'ọphu ii-gude iya mee iphe-ọphulenyano.”

Mosisu alaphu azu lẹ Íjiputu

18 Tọ dụ iya bụ; Mosisu abya ejekfu Jeturo, bụ nna nyee ya je asu iya t'ọ haa ya te ya jekfu ndibe ẹphe Íjiputu je amaru; ?mẹ ẹphe nọ-kwadu-a ndzụ.

Jeturo ekweta; sọ iya t'ọ tọkwa ẹhu.

19 Teke ono bẹ Ojejoje nọhawa l'alì Mídiya; sọ Mosisu t'ọ tųgbua laphu azu lẹ Íjiputu; kẹ l'iphe bụ ndu ono, shi achọ ndzụ iya ono nwushihukotawaru. 20 Tọ dụ iya bụ; Mosisu abya eduta nyee ya; mẹ unwu iya; ẹphe enyikobe nkakfu-igara; yọ buru ẹphe ọla Íjiputu. Yo wota mgboro Nchileke ono gude l'ẹka.

21 Ojejoje sọ Mosisu: “Ì -lalephu Íjiputu; chikokwa iphe, dụ biribiri ono, ya nuru ngu ike t'i mee l'ifu Fero ono mekota. Ọle ya a-kpọ-chi iya ọkpoma akpọ-chi; k'ọphu bụ l'ẹ too kwedu aha ndu Ízurelu t'ẹphe la. 22 Iphe, ii-kfuru Fero bụ l'ọo yẹbe Ojejoje sọru l'ọo Ízurelu bụ ọkpara iya. 23 Ya kfuwaru ngu sọ t'i haa ọkpara iya ono t'ọ la; k'ọphu ọo-baru iya ẹja. Ì -jika l'ẹ tii hadu iya t'ọ la bẹ ya e-gbukwa ọkpara nkengu.”

24 Ya ndono; yo rua l'uzo ẹke ẹphe raduru; Ojejoje abyakfuta Mosisu; melahaa te ya gbua ya. 25 Zipora ewota mkpuma, atsụ nkọ; bya ebuta nwatibe iya akpapyi; denyi Mosisu l'ọkpa; sọ iya lẹ nta-a bẹ ẹphe lụwaru l'ẹhu mee. 26 Ya ndono; Ojejoje ahaa ya. Teke ono, Zipora sọru l'ẹphe lụwaru l'ẹhu mee ono bẹ iphe, ọoru ẹka bụ k'obu utsù phụ.

27 Ojejoje asu Éronu t'ọ je Mosisu ndzuta l'echi-ẹgu. Tọ dụ iya bụ; Éronu agbakfu Mosisu l'ugvu Nchileke; je anmaa ya akpa. 28 Mosisu abya akọkotaru Éronu iphemiphe ọbule, Ojejoje ziru iya t'ọ je ekfua; mękwaphu k'iphe-ọphulenyano, Nchileke sọru t'ọ meshia ono.

29 Mosisu yẹle Éronu abya ekukota ndu bụ ọgurennya Ízurelu l'ẹphe ha; 30 Éronu abya atuko iphemiphe ọbule ono, Ojejoje kfushiru Mosisu ono kfukotaru ẹphe. Yọ bya emee iphe-ọphulenyano l'ifu ndu Ízurelu; 31 ẹphe ekweta. Ẹphe anulephu lẹ Ojejoje akpa ishi ẹphe; mẹ l'ọ phụwaru iphe-ẹhuka, ẹphe eje; fuzita; baaru Nchileke ẹja.

5

1 E metsua; Mosisu yẹle Éronu ejekfu Fero je asu iya: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu sụkwaru t'ọ haa ndibe iya t'ẹphe je agbaaru iya aji l'echi-ẹgu.”

2 Fero aji ẹphe: “?Bụ onye bụ Ojejoje; k'ọphu ya a-ngabẹru iya nchi; haa ndu Ízurelu t'ẹphe tųgbua? Ya ta makwa Ojejoje ono; ya ta aha ndu Ízurelu t'ẹphe tųgbua.”

3 Ẹphe asu iya: “Nchileke ndu Híburu byakfutakwaru ẹphe. Hanua ẹphe t'ẹphe lufu l'echi-ẹgu jee ije abali ẹto je agbaru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe ẹja. Ọdumeka bẹ oo-gudekwa o-me-l'ẹhu; m'ọ bụ ọgu gbushia ẹphe.”

4 Obenu l'eze ndu Íjiputu kuru Mosisu yẹle Éronu; ji ẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu jeru je achifuta ndu ono l'ozi ẹphe? Ngwaa; unu tųgbua laphu azu l'ozi unu!”

⁵ Yò sukwapu ẹ̀phe: “Unu lewaru! Nta-a bẹ ndu Ízurèlu hawaa l'igwe; unu abya akpòshilaha ẹ̀phe ozi, ẹ̀phe eje!”

⁶ Ọ kwaphu mbọku ono bẹ Fero kuru ndu udumali; mẹ ndu bu ishi l'ozi ndu Ízurèlu; su ẹ̀phe: ⁷ “Unu ba anujehe ndu Ízurèlu ẹ̀swa, ẹ̀phe e-gudeje ayọ eja! T'ẹ̀phe jeje je achọ ẹ̀swa chita l'onwẹ̀phe! ⁸ Ọle t'ọ bukwaru eja ole, ẹ̀phe shi ayọtajehawaa lẹ mbu bẹ unu e-me ẹ̀phe t'ẹ̀phe yọtaje. Unu be egbubotakwa iphe l'eja ole, ẹ̀phe shi ayọtajehawaa. Ẹ̀phe bu ndu ẹ̀nyiru. Yọ buru iya kparu iphe, ẹ̀phe echi mkpu t'a haa ẹ̀phe t'ẹ̀phe je egwooru Nchileke ẹ̀phe eja. ⁹ Unu kabaa ẹ̀phe ọkpabe ozi; k'ọphu ọzo k'ọje ọngabe nchi lẹ ntumatu ta dūheduru ẹ̀phe.”

¹⁰ Ya ndono; ndu udumali; mẹ ndu bu ishi l'ozi ono asu ndu Ízurèlu: “Ọwaa iphe, Fero ekfu. Ọ suru t'ẹ ba nujehe unu ẹ̀swa. ¹¹ T'unu jeje je achita iya l'onwunu l'ẹke unu phuru iya. Ọle ozi unu; b'e te egbubotakwa iphe m'oo nanu.” ¹² Tọ du iya bu; ndu Ízurèlu agbakashi tsoru ali Ijiputu l'ọ ha; chọlahaa ẹ̀swa, ẹ̀phe e-vuta gude ayọ eja obu. ¹³ Ndu udumali achilaha ẹ̀phe kpabekpabe; su ẹ̀phe: “T'ẹ̀phe yọta-dzua eja ole, ẹ̀phe shi ayọtaje l'uboku teke phu, e shi evutajeru ẹ̀phe ẹ̀swa phu!” ¹⁴ Ndu udumali Fero abya echilaha ndu ishi l'ozi ndu Ízurèlu ono iphe; mbu ndu ono, ẹ̀phe fọtaru dobe t'ẹ̀phe letaje ndu Ízurèlu ẹ̀nya ono; su ẹ̀phe: “?Bụ ngunu kparu iphe, unu ta yọ-dzudu eja unu unyaphua; mẹ ntanu ẹge unu shi ayọ-dzujehawa iya?”

¹⁵ Ndu ishi l'ozi ndu Ízurèlu ono abya awukfu Fero; su iya: “?Bụ ngunu bẹ iime ẹ̀phebe ndu ozi ngu ẹge-a? ¹⁶ Ndu ozi ngu b'e te vutajeheduru ẹ̀swa; temanu a sukwapu t'ẹ̀phe yọ eja. E chilaha ndu ozi ngu iphe; l'ẹke ọ kwa ndu nke ngu b'o shi l'ẹka.”

¹⁷ Fero asu: “Ọ bu kẹ mmanu ono, unu nọ ono kparu iphe, unu wataru okfu t'a haa unu t'unu je egwooru Ojejoje eja. ¹⁸ Unu tugbua nta-a je eje ozi, unu eje. E te evutaheduru unu ẹ̀swa. Ọle mkpakọ bukwa t'unu yọta-dzujee eja ole, unu shi ayọtaje!”

¹⁹ Ndu ishi l'ozi ndu Ízurèlu abya amaru l'ẹ̀phe nmawaru lẹ gangu; l'ẹ̀phe nutsuaru l'e te egbubotadu iphe l'eja ole, ẹ̀phe shi ayọtaje l'uboku. ²⁰ Ẹ̀phe alufutalephu l'ufu Fero; phua Mosisu yẹle Eronu l'ẹke ẹ̀phe vudo l'eche ẹ̀phe; ²¹ su ẹ̀phe: “Tẹ Ojejoje lekwa ẹ̀nya l'iphe-a, unu meru-wa; kpee unu ikpe iya! Kẹ l'unu kpatawaru; ẹ̀phe abya adu Fero yẹle ndu ozi iya ashị. Nta-a bẹ unu wowaru mma ye ẹ̀phe l'ẹka t'ẹ̀phe gbushia ẹ̀phe.”

Ukwa Nchileke lẹ ya a-dzofuta ndu Ízurèlu

²² Mosisu ejekfu Ojejoje bya asu iya: “Nggube Nnajiufu! ?Bụ ngunu kparu iphe, i wotaru ndu-a egbe iphe-ehuka owaa? ?Bụ ngunu kparu iphe, i ziru iya egbe ozi owaa? ²³ Keshinu teke ya jekfutsuaru Fero je egude ẹ̀pha ngu kfuru yeru iya b'o wotaru iphe-ehuka, du ẹge-a tukobe ẹ̀phe l'ishi. Ọphu 'onweddu iphe, i meru lẹ phuu gude dzofuta ndu nke ngu.”

6

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: “Nta-a bẹ ii-phunua iphe, ya e-me Fero. Kẹ l'ọ ẹka-ike bẹ ya e-gude mee; yọ haa ẹ̀phe; mbu l'ọ ẹka-ike bẹ ya e-gude mee; yọ chifu ẹ̀phe l'ali iya.”

² Nchileke asu Mosisu: “L'ọ yẹbedua bu Ojejoje. ³ Ya seru Ebirhamu l'ifu; see Ayizaku l'ifu; sekwaaphu Jekopu l'ifu; kfuru ẹ̀phe l'ẹpha iya bu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike. Obenu l'ẹpha iya ono, bu Ojejoje ono bẹ ya te medu t'ẹ̀phe maru. ⁴ Ẹ̀phe l'iya abya agbaa ndu lẹ ya a-nu ẹ̀phe ali Kėnanu, bu ẹke ẹ̀phe shi buru l'ọ bu ndu

laru alala. ⁵ Ọdo aburu ịe ya nwaru ude, ndu Ízurelu atsu; mbu ndu ono, ndu Íjiputu meru; epe aburu ohu ono; nyata ogha-ndu ya ono.

⁶ “Oo ya bu; unu su ndu Ízurelu: ‘L’o bu yebedua bu Ojejoje. Ya a-nafuta unu l’ozi mkpo-nyi-enya ono, ndu Íjiputu dzuberu unu ono; mee t’unu nweru onwunu; t’unu ba buhe ohu epe. Ya a-machi eka iya gude dzofuta unu; bya emeshia iphe, du biribiri gude na epe aphu. ⁷ Ya e-me unu; unu aburu ndu nk’iya; yebedua aburu Nchileke unu. Oo ya bu; unu amaru l’oo yebedua, bu Ojejoje bu Nchileke unu; mbu onye ono, nafutaru unu l’ozi mkpo-nyi-enya ono, ndu Íjiputu dzuberu unu ono. ⁸ Ya e-duta unu dubata l’ali ono, ya paliru eka iya imeli; ria angu ịe ya a-nu Ebirhamu; me Áyizaku; me Jekopu ono. Ya a-nu iya unu t’o buru okè-iphe unu. Oo yebedua bu Ojejoje.’ ”

⁹ Mosisu abya ezia ndu Ízurelu, iphe ono, Nchileke ziru ono. Obenu l’ephe te yeduru iya onu; kele meji tofuaru epe; l’ozi mkpo-nyi-enya ono, e dzuberu epe ono.

¹⁰ Ojejoje asu Mosisu ¹¹ t’o je ekfuaru Fero, bu eze ndu Íjiputu t’o haa ndu Ízurelu t’ephe tugbu lufu ịe Íjiputu.

¹² Mosisu asu Ojejoje: “O -buru ịe ndu Ízurelu ta ngaduru iya nchi; ?nanu ege Fero e-shi ngaru iya nchi ege-a ya atsu ntsu-a?” ¹³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuaru Mosisu yele Eronu okfu ehu ndu Ízurelu; me okfu ehu Fero bu, eze ndu Íjiputu; su t’ephe dufuta ndu Ízurelu ịe Íjiputu.

Okpa-ikfu Mosisu; me ke Eronu

¹⁴ Owaa bu ndu, bu ishi l’anya-ufu nna epe.

Unwu ke Rubenu, bu okpara Ízurelu bu Hanoku; Palu; Hezuronu; me Kami. Ndu ono bukota ndu ikfu Rubenu l’ephe ha.

¹⁵ Unwu ke Simiyonu bu Jimelu; Jaminu; Ohadu; Jakinu; Zoharu; me Sholu, bu nwanyi Kenu mutaru iya. Ndu ono bukota ndu ikfu Simiyonu l’ephe ha.

¹⁶ Owaa bu epha unwu Livayi l’ege e deru epe l’ekwo: Geshonu; Kohatu; me Merari. Livayi noru ukporo afa ishing l’afa iri l’esaa.

¹⁷ Unwu Geshonu l’anya-ufu l’anya-ufu bu Libuni; waa Shimeyi.

¹⁸ Unwu Kohatu bu Amuramu; Izuha; Hiburunu; me Uzelu. Kohatu noru ukporo afa ishing l’afa iri l’eto.

¹⁹ Unwu Merari bu Mahuli; me Mushi. Ono bu ndu ikfu Livayi l’ege e deru iya l’ekwo.

²⁰ Amuramu be luru nwunne nna iya, bu Jokebedu. Yo mutaru iya Eronu; me Mosisu. Amuramu noru ukporo afa ishing l’afa iri l’esaa.

²¹ Unwu Izuha bu Kora; me Nefegu; owaa Zikiri.

²² Unwu Uzelu bu Mishelu; me Eluzafanu; owaa Sitiru.

²³ Eronu be luru Elisheba, bu nwatibe Aminadabu; bukwaruphu nwunne Nashonu ke nwanyi. Elisheba ono amutaru iya Nadabu; Abihu; Eliyeza; me Itama.

²⁴ Unwu Kora bu Asiru; me Elukana; owaa Abiyasafu. Ndu ono bu ndu enya-ufu Kora.

²⁵ Eliyeza Eronu luru nwatibe Putelu. Yo bya amutaru iya Finehasu.

Ndu ono bukota ndu ishi ufu ndibe Livayi l’ikfu l’ikfu.

²⁶ O bu Eronu ono; yele Mosisu bu ndu Ojejoje suru t’ephe shi ịe Íjiputu dufuta ndu Ízurelu l’ephe ha! ²⁷ O bu epe bu ndu, kfuru Fero, bu eze ndu Íjiputu ke odufuta ndu Ízurelu l’ali Íjiputu. O kwaphu Mosisu yele Eronu lanu ono b’o bu.

Eronu bu onu, ekfuchitaru Mosisu

28 Ya ndono; teke ono, Ojejoje kfuru yeru Mósísu l'alí ndu Íjiputu ono 29 bẹ Ojejoje suru iya: “Ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje. Zikota Fero, bụ eze Íjiputu iphemiphe ọbule ono, ya ziru ngu ono.”

30 Obenu lẹ Mósísu suru Ojejoje: “Keshinu ya bụ onye atsu ntsu; ?nanu ẹge Fero e-shi ngabẹru iya nchi?”

7

1 Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asu Mósísu: “Lekwa lẹ ya mewaru ngu; t'í dọ Fero l'ọ bụ Nchileke. Nwunne ngu Éronu aburu onye a-nọdu ekfuchitaru ngu okfu. 2 Kfukotakwa iphemiphe ọbule, ya kfuru ngu. Nwunne ngu Éronu e-kfuru Fero t'ọ haa ndu Ízurelu t'ẹphe lufu l'alí iya. 3 Obenu lẹ ya a-kpọ-chi Fero ọkpoma. Ya e-meshi iphe-ophulenyaa; mẹ iphe dugbaa biribiri l'alí Íjiputu; 4 obenu lẹ Fero ta angaduru unu nchi. Ọ bụ teke ono bẹ ya e-byi ndu Íjiputu ẹka; meshia iphe, dọ biribiri; gude nua ẹphe aphu; shi ẹge ono dufuta ndibe iya, bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha lẹ Íjiputu. 5 Ndu Íjiputu a-marua l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje teke ya machileruphu ẹka; byia ndu Íjiputu; dufuta ẹphe ndu Ízurelu l'ẹka.”

6 Mósísu yẹle Éronu abya emee iphe Ojejoje ziru ẹphe. 7 Mósísu nọwaru ụkporo afa ẹno; Éronu anọwa ụkporo afa ẹno l'afa ẹto teke ẹphe jeru je ekfuru nọ Fero.

Mgboro Éronu ghoru agwo

8 Ojejoje asu Mósísu yẹle Éronu: 9 “Ọ -buru lẹ Fero suru unu t'unu mee iphe-ophulenyaa gude koshi iphe, unu ekfu; nggu asu Éronu t'ọ wota mgboro iya togbo Fero l'ifu; t'ọ ghọo agwo!”

10 Ya ndono; Mósísu yẹle Éronu abya ejekfu Fero je emekota ẹge Ojejoje ziru ẹphe. Éronu atogbo Fero yẹle ndu ozi iya mgboro ono l'ifu; yọ ghọo agwo. 11 Fero abya ekukoo ndu mmamiphe; mẹ ndu amamanshi. Ndu njibya Íjiputu ono egude ụzo, ẹphe egudeje eme amamanshi; mekwaaphu iphe ono. 12 Onyenonu l'ẹphe ha abya atogbokota mgboro nk'íya l'alí; yọ ghoshia agwo. Ọle mgboro kẹ Éronu bya achiko mgboro kẹ ndu ono lekota. 13 Obekwanu l'obu Fero kpọ-chileru-a ẹge ọ kpọ-chiru; tọ ngaru ẹphe nchi, bụ iya bụ ẹge ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Mini ghoru mee

14 Ya ndono; Ojejoje asu Mósísu l'obu Fero kpọ-chikwaru akpọ-chi. Ọ jikakwaru lẹ ya ta ahadu ndu Ízurelu t'ẹphe la. 15 Sụ iya: “Jekfu Fero l'utsu teke ọo-nọdu eje l'enyimu. Nọdu l'íku Náyílu kwabẹru iya; nggu ewota mgboro phu, shi ghọo agwo phu gude l'ẹka. 16 Nggu asu iya lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Hibururu zikwaru ngu t'í bya asu iya t'ọ haa ndibe iya t'ẹphe la; k'ophu ẹphe a-baru iya ẹja l'echi-egu. Obenu lẹ keshinu teke ono b'ẹ to kwedu. 17 Owaa iphe, Ojejoje ekfu: ‘Lẹ shita l'iphe-a; bẹ ii-maru l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje. Yẹbe Mósísu e-woru mgboro-a, ya gude l'ẹke-a chia lẹ mini Náyílu. Mini ono aghọo mee. 18 Ẹma, nọkota lẹ Náyílu a-nwushihukota. Ẹnyimu ono eshihu erehu erehu; k'ophu bụ lẹ ndu Íjiputu ta adudu ike ongu mini, shi iya nọ.’ ”

19 Ojejoje asu Mósísu: “T'ọ kfuaru Éronu t'ọ wota mgboro iya machia l'iphe, bụ mini, nọkota l'alí Íjiputu: l'iphe, bụ ẹnyimu; iphe, bụ nggele; iphe, bụ okpuru; mẹ iphe bụ mgbakọbe-mini nonu; t'ọ ghọo mee. Mee a-tuko ẹkemeke ọbule dzuru l'alí Íjiputu; mbụ je akpaa l'iphe bụ ọdo-mini; ndu ophu a pyiru apyipyi; mẹ ndu ophu a kpuru akpukpu.”

²⁰ Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu abya emee ẹ́ge ono, Ojejoje ziru ẹ́pẹ́lẹ́ ono. Yọ́ bya eworu mgbọ́ro iya malia l'ifú Fero yẹ́lẹ́ ndu ozi iya; bya echia ya lẹ́ Ẹnyimu Náýìlú. Mini, nọ́ Ẹnyimu ono l'ọ́ ha agbanwee búru mee. ²¹ Ẹma, nọ́kota lẹ́ Náýìlú anwúshihukota. Mini ono eshikota erehu erehu; k'ọ́phu bú lẹ́ ndu Íjiputu ta dúdu ike ngua mini, shi iya nù. Mee ono achíko ẹ́kemeke ọ́bule sweta l'alí Íjiputu.

²² Ndu njibya ké ndu Íjiputu abya egude amamanshi mekwaaphu ẹ́ge ono. Tọ́ dú ya bú; Fero akpọ́-chilée obu iya ẹ́ge ọ́ kpọ́-chiru iya; k'ọ́phu bú l'ẹ́ tọ́ ngaduru Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu nchí ẹ́ge ono, Ojejoje kfuhawaru ono. ²³ Fero aghakọ́bẹ; laphushia azú l'ufu iya; ọ́phu iphe ono 'erukpodua ya nù l'ẹ́hu. ²⁴ Ndu Íjiputu abya atushia nwogvu l'íku Náýìlú; ẹ́ke ẹ́pẹ́lẹ́ achọ́ mini, ẹ́pẹ́lẹ́ a-ngú; kéle mini ẹ́nyimu ono ta dúdu k'angungu.

Mbara abya ọ́gu

²⁵ A nọ́lẹ́phu abalí ẹ́saa; k'ọ́phu Ojejoje byiru ẹ́ka lẹ́ Ẹnyimu Náýìlú.

8

¹ Ojejoje asú Mósísu: "T'ọ́ jekfu Fero je asú iya: 'Ọ́waa iphe Ojejoje ekfu: Haa ndibe iya t'ẹ́pẹ́lẹ́ la; k'ọ́phu ẹ́pẹ́lẹ́ eje a-baru iya ẹ́ja. ² Ọ́ -búru l'í jíkọ́ru t'ẹ́pẹ́lẹ́ ba alashí; bẹ́ ya e-gudekwa mbara bya ọ́gu l'alí ngu l'ọ́ ha. ³ Mbara a-túko Ẹnyimu Náýìlú ji; kposhia bya eji ufu ngu; ji ime ọ́lọ́ ẹ́ke iizeje; ji oshi-azẹ́e ngu; ji ọ́lọ́ ndu ozi ngu; ji ufu ndu alí ngu l'ẹ́pẹ́lẹ́ ha; ji ọ́nu ekfu, eeshijeru ngu ite; mẹ́ l'ochi, eegudeje agwọ́ iphe, e gude emeru ngu buredi. ⁴ Mbara ono a-nọ́duje akfú-kogbaa ngu l'ẹ́hu; mẹ́ l'ẹ́hu ndu alí ngu; mẹ́ l'ẹ́hu ndu ozi ngu l'ẹ́pẹ́lẹ́ ha.' "

⁵ Ojejoje asú Mósísu: "T'ọ́ kfuru Érónu t'ọ́ wolía mgbọ́ro iya ono; maa l'ẹ́nyimu ẹ́nyimu; mẹ́ nggele nggele; mẹ́ l'okpuru okpuru; mee tẹ́ mbara bya edzuru alí Íjiputu."

⁶ Érónu abya amachía ẹ́ka lẹ́ mini, nọ́kota l'alí Íjiputu. Mbara awufuta bya edzuru alí Íjiputu. ⁷ Obenu lẹ́ ndu amamanshi ono gude amamanshi ẹ́pẹ́lẹ́ mekwaaphu ẹ́ge ono. Ẹ́pẹ́lẹ́ emekwaaphu; mbara awúbata l'alí Íjiputu.

⁸ Fero ekua Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu; sù ẹ́pẹ́lẹ́: "T'ẹ́pẹ́lẹ́ kfuru nù Ojejoje t'ọ́ wofuru yẹ́lẹ́ ndu alí iya l'ẹ́pẹ́lẹ́ ha mbara-wa; ẹ́ge ya ahaa ndibe unu t'ẹ́pẹ́lẹ́ je agwaa Ojejoje."

⁹ Mósísu asú Fero: "Lẹ́ ya a-hakpọ́o ngu t'í kọ́o teke ya e-kfuru nù Nchileke l'okfu ẹ́hu ngu; l'okfu ẹ́hu ndu ozi ngu; mẹ́ l'okfu ẹ́hu ndu alí ngu; k'ọ́phu mbara ono a-ha ngu; haa ufu ngu; wúlala lẹ́ Ẹnyimu Náýìlú nwenkinyi."

¹⁰ Fero asú: "L'ọ́ bú echile."

Mósísu asú: "T'ọ́ dú ẹ́ge i kfuru; k'ọ́phu ii-shi ẹ́ge ono maru l'ẹ́ tọ́ dúdu onye dú l'ọ́ bú Ojejoje, bú Nchileke ayi. ¹¹ Mbara ono a-ha ngu; haa ufu ngu; haa ndu ozi ngu; haa ndu alí ngu. Ẹ́ke ọ́o-phọ́du nwenkinyi bú lẹ́ Ẹnyimu Náýìlú."

¹² Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu alufulephu l'ifú Fero; Mósísu abya araku Ojejoje lẹ́ ké mbara ono, o meru; yọ́ bya ọ́gu l'alí-ẹ́zẹ́ Fero ono. ¹³ Ojejoje abya emeeru Mósísu iphe, ọ́ rọ́ru iya. Mbara ono anwúshihukota l'ọ́lọ́; mẹ́ l'ogbodufu; mẹ́ l'ẹ́gu. ¹⁴ A bya akua ẹ́pẹ́lẹ́ l'íkpo l'íkpo. Alí ono l'ọ́ ha eshihu ké rúkúrúgbangu. ¹⁵ Obenu lẹ́ Fero phuleruphu lẹ́ mbara ono gwúwaru; woru ọ́kpoma iya kpọ́-chia. Ọ́phu o kwehedu ngabẹ́ru Mósísu yẹ́lẹ́ Érónu nchí, bú iya bú ẹ́ge ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Mkpurúmkpu abya ọ́gu

¹⁶ Tọ́ dú iya bú; Ojejoje asú Mósísu t'ọ́ kfuru Érónu t'ọ́ machía mgbọ́ro iya chia l'ẹ́ja, nọ́ l'alí; k'ọ́phu ẹ́ja ono a-ghọ́ mkpurúmkpu; dzuru alí Íjiputu. ¹⁷ Ẹ́pẹ́lẹ́ emee ya ẹ́ge ono. Érónu abya amachía mgbọ́ro ono; chia l'ẹ́ja, nọ́ l'alí. Mkpurúmkpu abya erikputa madzú yẹ́lẹ́ anù. Iphe, bú ẹ́ja nọ́ l'alí Íjiputu mgburumburu aghọ́

mkpurúmku. ¹⁸ Ndu amamanshi ono abya emelaha t'ephe gude amamanshi mekwaaphu ege ono. Ephe ta du ike mee ya. Mkpurúmku ono achiko madzu yele anu rikputa.

¹⁹ Ndu amamanshi ono asu Fero: "L'iphe-wa be eka Nchileke dukwa." Obenu le Fero kpo-chilerua obu; to kwe ngabe nchi; bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Ijji abya ogu

²⁰ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu t'o tehu lonmewa utsu; jekfu Fero m'o jedelephu l'enyimu; su iya le Ojejoje suru: "T'o haa ndibe iya t'ephe laa; je abaaru iya eja. ²¹ O-buru l'e ti hadu ndibe yebe Ojejoje t'ephe la be ya e-zikwa ijji t'o tsuru dududu; wu-
kfuta ngu; wu-kfuta ndu ozi ngu; wu-kfuta ndu ali ngu; mekwaphu ulo ngu l'o ha. Ulo ndu Ijiputu be ijji e-jikota l'etsu dududu; mbu jeye l'ali eke ephe adzoje okpa.

²² " 'Obenu le mboku ono be ya e-me t'ali Goshenu du iche. Mbu l'eke ndibe iya bu be ta aphudu ijji; k'ophu i-marula yebedua, bu Ojejoje no l'ali-a. ²³ Ya a-kpa oke l'eke ndibe iya me ndibe ngu no. Iphe-ophulunya-wa bu echile be oo-me.' "

²⁴ Ojejoje abya emee ya ege ono. Ijji etsuru dududu wubata l'ufu Fero; me l'ulo ndu ozi iya; me l'ali Ijiputu l'o ha. Ijji ono achikolephu ali Ijiputu l'o ha mebyishikota.

²⁵ Fero abya ekua Mosisu yele Eronu; su ephe: "Unu je agwaa Nchileke unu obu l'ali eke-a!"

²⁶ Obenu le Mosisu suru iya: "L'e to dukwa mma ege ono; ke l'iphe, ephe egudeje agwa Ojejoje, bu Nchileke ephe bukwa akpamara l'anya ke ndu Ijiputu. Ephe -
gudekwanu iphe, bu akpamara gwoo eja; ?ndu Ijiputu ta atu-gbukwa nu ephe le mcpuma. ²⁷ Ayi e-jekwa ije abali eto jerua l'echi-egu je egwooru Ojejoje, bu Nchileke ayi eja l'eke ono; ege o turu l'ekemu t'ayi mee."

²⁸ Fero asu: "Ya a-ha unu t'unu je egwooru Ojejoje, bu Nchileke unu eja l'echi-egu. Ole t'unu be ejenukakwa ote-anya. Unu kfuru nuru iya Nchileke nta-a!"

²⁹ Mosisu asu iya: "Ya -shilephu l'eke ino lufu be ya e-kfurua nu Ojejoje; k'ophu ijji ono, etsu dududu ono a-ha nggube Fero; haa ndu ozi ngu; hakwaaphu ndu ali ngu. Ole te nggube Fero ba agbahakwa eregede; shi ege ono jika te ndu Izurelu be eje egwooru Ojejoje eja!"

³⁰ Mosisu eshi l'eke Fero no lufu; je ekfuru nu Ojejoje. ³¹ Ojejoje emee iphe, Mosisu roru iya. Ijji ono aparu Fero; me ndu ozi iya; me ndu ali iya haa; to nwehe m'oo ijji lanu, phoduru nu. ³² Fero akpo-chikwaaphu obu; to kwe te ndu Izurelu tugbua.

9

Onwu elu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: "T'o jekfu Fero je asu iya: 'Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu ekfu. O suru "T'a aa ndibe iya t'ephe je; je abaaru iya eja!"

² I -jika t'ephe be eje; lo-gude ephe ³ be Ojejoje e-gudekwa eka iya ye ejo ome-l'ehu t'o bya achiko elu unu gbushia. Mbu l'oo-gbushi inya unu; gbushia nkakfu-igara unu; inya-ivu unu; eswi unu; aturu unu; me egu unu. ⁴ Obule Ojejoje a-kpa oke l'eke elu ndu Izurelu; me l'eke ke ndu Ijiputu no; k'ophu bu l'e to nwehu elu ke ndu Izurelu m'oo nanu a-nwuhu nu.' "

⁵ Ojejoje abya eyee teke oo-mee iphe ono; su l'oo echile be yebe Ojejoje e-me iphe ono l'ali-a. ⁶ Yo be echile iya; Ojejoje emee ya. Elu ndu Ijiputu anwushihukota. Obenu l'e to nwehu ke ndu Izurelu m'oo nanu, nwuhuru nu. ⁷ Fero eye ndu jeru je aphu l'e to nwehu elu ke ndu Izurelu m'oo nanu, nwuhuru nu. Obenu le Fero kpo-chilerua obu; to kwe te ndu Izurelu tugbua.

Iphe-etsetse abya oḡu

⁸ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu me Eronu: “Unu kpota ntu, jiru mkpoji eka l'ovo-voḡu; te Mosisu ghaa ya l'ifu eke, Fero no. ⁹ Oo-tsukashihu l'o bu udzu; jegbaru ali Ijiputu; ghoo iphe-etsetse tseshia madzu yeḡe anu, bu l'ali ono l'o ha; fushihu buḡbaaru epe onya l'ehu.”

¹⁰ Ya ndono; epe eje ekpota ntu-oku; bya evudo Fero l'ifu. Mosisu eworu ntu-oku ono pheḡashia l'imeli. Iphe-etsetse abya etsekashia madzu; me anu; fushihu buru epe onya l'ehu. ¹¹ Ndu amamanshi ta du ike vudo Mosisu l'ifu; ke l'iphe-etsetse ono tseshikwaruphu epe ege o tseshiru ndu Ijiputu ophu l'ephe ha. ¹² Obenu le Ojejoje kpo-chiru Fero obu; to ngaru Mosisu yeḡe Eronu nchi, bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuḡawaru iya Mosisu ono.

Aka-mini abya oḡu

¹³ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: “Nmaa ewa l'utsu je evudo Fero l'ifu; su iya: 'Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu kfuru: Haa ndibe iya t'ephe je; je abaaru iya eja. ¹⁴ Odumeka be ogiya-a be ya e-wota ejo mkpakehu, a-lo nggu le ndu ozi ngu; me ndu ali ngu eka l'obu; k'ophu ii-makwanuru le to dudu onye du l'o bu yebedua le mgboko-a. ¹⁵ Ishi ya aburu le nta-a be ya ga amachihawa eka; gude ejo ome-l'ehu gbushia nggu le ndu ali ngu; unu achihu le mgboko-a. ¹⁶ Obenu l'iphe, kparu iphe, ya gude haa ngu bu k'ophu ya e-koshi ngu ege ike ke yebe Ojejoje habe nshinu; ee-kfudzuru epha iya le mgboko l'o ha. ¹⁷ Obenu l'iipalikwadu onwongu imeli l'eke ndibe iya no; jika l'e ti hadu epe t'ephe la. ¹⁸ Egbe nta-a echile be ya e-me t'ejo aka-mini tu l'ali-a; mbu egbe aka-mini ophu e ta tubua l'ali Ijiputu keshinu teke o duḡberu nodu byeye ntanu-a. ¹⁹ Zikwaa ozi nta-a t'e je achibata elu ngu dobe l'eke iphe e-gbochita iya; ke l'aka-mini ono a-tu-gbushikota madzu; tu-gbushia elu, no l'egu, e ta chibatadu l'ufu; epe anwushihu.' ”

²⁰ Ndu ozi Fero ndu ophu atsu Ojejoje egvu achibata-kebewaphu ohu epe; me elu epe l'ime ulo. ²¹ Obenu le ndu e-te nwedu iphe epe guḡberu Ojejoje haru ohu epe; me elu epe l'egu.

²² Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu t'o machia eka l'akpamigwe te aka-mini wata adashi l'ali Ijiputu tu-gbushia madzu; me elu; me iru, nokota l'ali Ijiputu. ²³ Mosisu amachilephu mgboro iya l'akpamigwe; Ojejoje ezia egbe-igwe yeḡe aka-mini; yo wata adada. Ebemu-igwe l'eku meremu meremu. Ojejoje emee aka-mini; yo chia l'o bu mini l'ali Ijiputu. ²⁴ Aka-mini ono l'ada; ebemu l'eku o-ji-l'eka-togbo ono. Yo buru ejo oke pherephere, ha nshinu; ke l'o bu ono bu oke pherephere, kakota nshinu le pherephere, phejwaru nu l'ali Ijiputu keshinu ophu o duḡberu buru mba k'eka iya. ²⁵ L'ali Ijiputu mgburumgburu be aka-mini ono tu-gbushikotaru iphemiphe obule, nokota l'egu: madzu me elu. Yo tupyashia iphemiphe obule, futaru l'egu; zijashitsua iphe bu oshi, no l'egu ezijashi. ²⁶ Eke, e to tudu aka-mini ono nwenkinyi bu l'ali Goshenu, bu eke ndu Izurelu bu.

²⁷ Ya ndono; Fero ezia t'e je ekuaru iya Mosisu yeḡe Eronu; bya asu epe: “Le ya mewaru eji. Le Ojejoje be iswi du maa; yebedua, bu Fero yeḡe ndu nk'iya achokfu. ²⁸ Unu kfuru nu Ojejoje; ke l'egbe-igwe ono yeḡe aka-mini ono tuḡa-shiwaru. Ya a-ha unu t'unu laa; unu ba anḡhe odo.”

²⁹ Mosisu asu iya: “Le ya lufulephu le mkpukpu-a be ya a-chili eka imeli; kfuru nu Ojejoje. Egbe-igwe a-ha agbagba; aka-mini adabuhu; k'ophu ii-maru le mgboko-a bu ke Ojejoje. ³⁰ Obenu le ya marua le nggubedua; nggu le ndu ozi ngu ta awatadu aotsu Ojejoje, bu Nchileke egvu.”

³¹ Òghù balì yẹle oghu fulakusu bẹ aka-mini ono mebyishikotaru; kẹ lẹ balì eyeshiwa nebyi; ophu bẹ fulakusu abụkwaduru-a igu bẹ ọotsu. ³² Obenu lẹ witu; mẹ supelutu b'ẹ to mebyishidu; kẹ l'ẹ tọ bụdu teke ono bẹ ọomije.

³³ Mósísu aparú Fero haa; shi lẹ mkpukpu ono lufu; je apalia ẹka imeli machiaru Ojejoje. Egbe-igwe ono yẹle aka-mini ono aburu kẹ nyonyoronyongu; mini ono aburu kengu l'alì ono. ³⁴ Fero aphulephu lẹ mini ono chì-buhuwaru; aka-mini ono yẹle egbe-igwe ono ebuhwa; yo mekwaa iphe, dọ ẹji ọdo. Yẹbedua yẹle ndu ozi iya akpo-chikwaa obu ẹphe ọdo. ³⁵ Ọkpoma Fero abya akpo-chikwaa; ophu o kwedu haa ndu Ízurelu t'ẹphe la; bụ iya bụ ẹge ono, Ojejoje shihawa Mósísu l'ọnu kfuwa ono.

10

Igube abya ọgu

¹ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósísu: “Jekfu Fero; kẹle ya kpọ-chiru iya obu; kpọchia obu kẹ ndu ozi iya; k'ophu ya e-mekota oke iphe-ophulenyá, dughbaa biribiri l'ẹke ẹphe nọ; ² k'ophu unu a-kọru unwu unu; mẹ unwu nwanwa unu ẹge ya gude meshia ndu Íjiputu ike; mẹ ẹge ya gude mee oke iphe-ophulenyá l'ẹke ẹphe nọ. Unu amakwanuru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje.”

³ Ya ndono; Mósísu yẹle Éronu abya ejekfu Fero; je asụ iya: “Ọwaa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Híburu ekfu. Ọoji: “?Bụ jeye teke ole; bẹ ịi-jika-be owozita onwongu alì l'ẹke ya nọ? Haa ndibe iya t'ẹphe la; k'ophu ẹphe a-baru iya ẹja! ⁴ Ọ -buru l'ì jikaru t'ẹphe ba lashì bẹ ya e-gude igube bata l'alì ngu echile. ⁵ Ọo-bya achìko alì ono nyinwukota; k'ophu bụ l'ẹ tọ dudu ẹke aaphu ụzo l'alì ono. Yọ chìko iphe, aka-mini mebyishiphodoru tapyashìkota; tapyashìkwaaphu iphe bụ oshi, futaru l'egu unu. ⁶ Ọo-bya atuko ụlo ngu; ụlo ndu ozi ngu; mẹ alì Íjiputu l'ọ ha nakota. Iphe ono bụ iphe, nna ngu; mẹ nna ngu oche phẹ ta aphubua l'alì-a; eshinu teke ẹphe laru ẹke-a byeye nta-a.” Mósísu aparú Fero haa; ghakọbe; yọ buru iya alala.

⁷ Ndu ozi Fero asụ Fero: “?Bụ teke ole bẹ nwoke-a a-chọ-beru ayi ọkpọ-akpọhu-a? Haa ndu-a t'ẹphe laa je abaarú Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe ẹja. ?Tì madu l'alì Íjiputu bụwa kpurupyata?”

⁸ Ya ndono; a bya eduphuta Mósísu yẹle Éronu azụ l'ifu Fero. Yọ sụ ẹphe: “Unu je abaarú Nchileke unu ẹja! Ọlobu; ?bụ ndu ole; ẹphe lẹ ndu ole e-je?”

⁹ Mósísu asụ: “Ayì l'unwegirima ayi; mẹ ndu k'ogurennya; mẹ unwu ayi: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyì a-tukokwa yìru. Ayi atukokwaphu aturu ayi; mẹ eswi ayi ruta; kẹ l'ayi a-gbaru Ojejoje ayi aji.”

¹⁰ Fero asụ ẹphe: “Tẹ Ojejoje swibukwaaru unu; m'ọ buru lẹ ya a-ha unu t'unu l'unwegirima unu yìru tughua. Nta-a b'ọ doru ẹnya l'ọo iphe, dọ ẹji bẹ unu arì k'ememe. ¹¹ Waawa-o; t'ọ buru ndu k'unwoke nwenkinyi bẹ unu e-gude je abaarú Ojejoje ẹja; keshinu ophu ọ bụ iphe ono bẹ unu shì ime-teke-wa rọta!” Ya ndono; a chifu Mósísu yẹle Éronu l'ifu Fero.

¹² Ojejoje asụ Mósísu t'ọ machia ẹka maa l'alì Íjiputu; tẹ igube wubata l'alì ono bya achiko iphe, futaru l'egu l'alì ono tapyashìkota; mbụ iphe, aka-mini mebyishiphodoru.

¹³ Ya ndono; Mósísu abya eworu mgboro iya maa l'alì Íjiputu. Ojejoje abya emee; pherephere, shi l'uzo ẹnyanwu-ahata awata ephephe. Pherephere ono ephekota l'alì ono: eswe l'enyashi. A lufutashia l'utsu; pherephere ono evubatawa igube l'alì ono.

¹⁴ Igube atuko Íjiputu nata; nyinwukota ekemeke obule l'alì ono. Etu egbe igube onanu ta adubua; t'ọ bya l'adu ọdo. ¹⁵ Yọ nyinwukota alì ono l'ọ ha; gbururu jeye; ekemeke obule ejihu kẹ kpalungu. ẹphe abya atuko iphe, phoduru nù l'aka-mini ono

byatsuaru tapyashikota; mbu iphemiphe obule, rutakpooru iru l'egu; mekwaphu akpuru oshi. Ekwo oshi; me iphe, a koru l'egu te nwedu m'oo nanu, phoduru nu l'ali Ijiputu l'o ha.

¹⁶ Fero etsopyabewaphu kua Mosisu yele Eronu; su ephe: "Le ya meswewaru Ojejoje, bu Nchileke; bya emeswekwaaphu unubedua. ¹⁷ Byiko; gufuaru iya nvu k'ugbo lanu-a; nggu ekfuru nu Ojejoje, bu Nchileke unu t'o wofuru iya ejo iphe-ehuka-a!"

¹⁸ Mosisu aparu Fero haa; lufu je ekfuru nu Ojejoje. ¹⁹ Ojejoje abya agbanwee pherephere ono; mee ya; yo buru eze pherephere, ha nshinu, shi l'uzo enyanwuariba bya evuta igube ono l'o ha je enwuru ye le Eze Enyimu Uswe. To duhe m'oo igube lanu, phoduru nu l'ali Ijiputu. ²⁰ Ole Ojejoje kpo-chilerua Fero obu; k'ophu bu le to kwedu; haa ndu Izurelu t'ephe la.

Ochi abya ogu

²¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu t'o machia aka maa l'akpamigwe; t'ochi gbaa l'ekemeke obule l'ali Ijiputu. Ochi, e-me te ekemeke obule gbahu tsukiribangu.

²² Mosisu abya amachia aka maa l'akpamigwe. Ali Ijiputu mgburumburu aburu tsirikiti; no abali eto. ²³ To du onye phuru ibe iya; t'o nwe onye phuru uzo; k'e t'o shi l'eke o bu lufu; jeye abali eto eswee. Obenu le ndu Izurelu be iphoro no l'eke ephe bu.

²⁴ Ya ndono; Fero ekua Mosisu; su iya: "Unu je abaaruu Ojejoje aja! Unu dutakota unwanyi; me unwegirima unu t'unu l'ephe yiru! Iphe, unu a-ha nwenkinyi bu aturu; me eswi unu."

²⁵ Obenu le Mosisu suru iya: "Ii-hafukwaaphu ayi t'ayi gude iphe ayi e-gude gwooru Ojejoje, bu Nchileke ayi ngweja-ukfuru; me ngweja mmanu odo. ²⁶ Oo ya bu l'ayi e-ruta elu ayi. Ayi ta ahakwa m'o bu eswi lanu l'eke-a; k'ophu ayi e-shi iya hata ophu ayi e-gude baaru Ojejoje, bu Nchileke ayi aja. O -budu l'ayi jeruru eke ono be ayi ta amadu ndu ophu ayi e-gude baaru Nchileke aja."

²⁷ Ole Ojejoje kpo-chilerua Fero obu; k'ophu e to kwedu haa ndu Izurelu t'ephe tugbua. ²⁸ Fero asu Mosisu: "Gbeshi iya l'ifu nta-a. T'e b'o duhekwa mboku, ii-bya bya evudo iya l'ifu odo. Mboku, i byaru iya ege ono odo be aa-chokwa ngu achochu!"

²⁹ Mosisu asu iya t'o du nu ege o kfuru. Le ya ta abyahakwa iya ovudo l'ifu odo.

11

Mgbonwu abya ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: "Le ya e-gudefua oke iphe-ehuka lanu byakfuta Fero yele ndu Ijiputu. E -metsulephu be oo-kwee t'unu shi l'eke-a wufu. O -kwelephu be oo-chishikota unu l'unu ha. ² Kfuaru ndu Izurelu; te unwoke ephe; me unwanyi ephe jekfu ndu obutobu ephe je arota ephe iphe, e meru le mkpola-ocha; me ophu e meru le mkpola-ododo." ³ Ojejoje abya emee; ndu Izurelu atuba ndu Ijiputu l'enya; mekwaaphu te ndu ozi Fero; me ndu Ijiputu l'ephe ha kwabe Mosisu l'onwiya eze ugvu, ha nshinu.

⁴ To du iya bu; Mosisu asu: "Owaa iphe, Ojejoje ekfu: 'L'uzo echi-abali be yebe Ojejoje a-tuko ali Ijiputu jekota. ⁵ Iphe bu ndu, bu okpara l'ali Ijiputu anwushihukota; shita l'okpara Fero, bu eze; je akpaa l'okpara nwanyi, bu ohu, bu onye akwojeru iya iphe; mekwaphu elu, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa. ⁶ Oke uzu-ekwa, du egvu a-da l'ali Ijiputu gbaa mgburumburu; mbu egbe uzu-ekwa, etu iya e-ta dubua; to bu l'oo-bya l'adu odo. ⁷ Obenu l'eke ndu Izurelu no b'e to nwedu m'oo nkuta, a-gboru madzu; m'o bu anu ogbo.' Teke ono; unu amaru le Ojejoje

bẹ kparu ókè l'ẹke ndu Íjiputu; ẹphe lẹ ndu Ízurelu nọ. ⁸ Iphe, bu ndu ozi ngu-a l'ẹphe ha a-wukfuta iya bya ebyiaru iya ikpere; sù: "Tẹ ya tųgbuwaru; yẹle ndu tso iya nù l'ẹphe ha!" O -metsulephu ẹge ono; ya atųgbua." Ya ndono; Mósisu egude ẹhu-eghughu; shi Fero l'ifu lųfu-shia.

⁹ Tọ dų iya bu; Ojejoje asų Mósisu lẹ Fero te ekwekwa angaru iya nchi; k'ọphu ya e-shikwanu ẹge ono meshia igweligwe iphe-ọphulenyà l'alì Íjiputu. ¹⁰ Mósisu yẹle Éronu emeshikota Fero iphe-ọphulenyà ono l'ifu. Obenu lẹ Ojejoje kpọ-chilerua iya-a obu; to kwe haa ndu Ízurelu t'ẹphe shi l'alì iya lashia.

12

Ajì Esweta

¹ Ojejoje asų Mósisu yẹle Éronu lẹ Íjiputu: ² "Ọnwa-a, ayi nọ nta-a a-bųjeru unu ọnwa mbų l'afa. ³ Kfuaru ndu Ízurelu l'ẹphe ha l'o -rua mbọku, ọnwa-a a-gba abalì iri; tẹ nwoke, nonu kpọta nwaturu lanų doberu yẹle ndibe iya. ⁴ Ọ -bųru lẹ ndibe onye ọbu ta hadu l'igwe; k'ọphu bu lẹ nwaturu ọphu kariru ẹphe ẹka; ẹphe ejekfu ndu katsų ẹphe obunyabe ntse t'ẹphe l'ẹphe gbaru mgba lẹ nwaturu lanų; mẹ ẹphe gų-gee onwẹphe ọgu; maru ole, ẹphe dų. Unu lee ẹnya; maru l'ẹge onyemonye a-dų ike taa. ⁵ Anų, unu a-fọta a-bųru anų, gbaru afa; bųru okee ya; bya abųru ọphu ẹ te nwedu ntųpo. Unu -eshidu l'aturu; unu eshi lẹ nnebyi egu fọta iya. ⁶ Unu leta iya ẹnya gbururu jeye mbọku, ọnwa-a a-gba abalì iri l'ẹno. Ọ bu mbọku ono bẹ iphe, bu ndu nonu lẹ Ízurelu e-gbushikota nk'ẹphe l'ųzo-ẹnnyashi iya. ⁷ Ẹphe aharu mee ya nata; tee lẹ mgboro oshi-ibo; mẹ l'eli oshi-ibo, nọkota l'ųlo, ẹphe nọ ata anų nwaturu ono. ⁸ Ẹnyashi ono bẹ ẹphe a-hų anų nwaturu ono ahųhu taa yẹle ẹkwo oshi, atso ile; mẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. ⁹ Unu be eshikwa anų ono eshishi; ọphu unu atakwa iya l'onyingu. Ọ bųlephu t'unu hųshia ya l'ọku; mbų ishi iya; mẹ ọkpa iya; mẹkpọ iphe-ẹpho iya. ¹⁰ T'ẹ b'o nwekwa ọphu unu a-ha t'ọ bọo nchi. Ọ -bųru l'o nweru ọphu a haru; yọ nọo lųfuta l'ųtsu; unu kpọkwaa ya ọku. ¹¹ Ọwaa ẹge unu e-gude taa ya ndọ-ọ: Unu gude akpọ tubuta uwe unu; unu eyee akpọkpa unu l'ọkpa; paru mgboro unu l'ẹka. Unu ataa ya wobuwobuwobu; kẹ l'ọ bu Ajì Esweta kẹ Ojejoje.

¹² "Ẹnyashi ono kwaphu; bẹ ya e-jekota l'alì Íjiputu; gbushikota iphe bu ọkpara; lẹ madzų mẹ l'elu. Iphe, bu agwa ndu Íjiputu l'ọ ha; bẹ a-nų chikikfuu. Ọ bu yẹbedua bu Ojejoje. ¹³ Mee ono a-bųru iphe-ọhubama, e-koshije ųlo ọphu unu nọ; k'ọphu bu; ya -phųlephu mee ono; ya esweta unu. Ẹ to nwedu ẹjo iphe-ememe, e-ru unu l'ẹhu teke ono, ya a-nọdu egbushi ndu Íjiputu ono.

¹⁴ "Mbọku ono a-bųru unu mbọku eswe-iphe, unu e-gudeje nyata iphe-a; tsube l'ọgbo rua l'ọgbo bẹ unu a-gbajẹ iya; yọ bųru ajì kẹ Ojejoje. Ekemu ono a-nọdu gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁵ Abalì ẹsaa bẹ unu a-ta buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. Mbọku kẹ mbų bẹ unu e-wofukota iphe, ekoje buredi l'ųlo unu. Kẹ l'iphe bu onye taru iphe, e yeru iphe, ekoje buredi shita lẹ mbọku mbų ono jeye lẹ mbọku k'ẹsaa ono bẹ ee-bufu lẹ Ízurelu. ¹⁶ Mbọku kẹ mbų bẹ unu e-nweru ndzuko, dų nsọ; bya enwekwaruphu ọdọ mbọku k'ẹsaa. T'ẹ b'ọ dųkwa iphe, unu e-je ujiku labų ono; gbahalephu nri, unu e-ri bẹ unu e-shije. Yọ bųru iphe, unu e-meje ndono nwenkinyi.

¹⁷ "Unu gbaje Ajì Buredi, ẹ te kodu ekoko; kẹle ọ bu mbọku ono gẹdegede bẹ ya dufutaru unu l'unu ha l'alì Íjiputu. Unu dobe mbọku ono; t'ọ bųru mbọku, unu a-gbajẹ ajì; t'ọ bųru ekemu unu e-dobe shita l'ọgbo rua l'ọgbo. ¹⁸ L'ọnwa mbų phų bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; shita l'urẹnnyashi mbọku, ọnwa ono gbaru abalì iri l'ẹno jeye l'urẹnnyashi mbọku, ọ gbaru ųkporo abalì l'abalì lanų. ¹⁹ Abalì ẹsaa b'ẹ ta aphųdu iphe, ekoje buredi l'ųlo unu. Onye rikpooru iphe, e yeru

iphe ekoje buredi be ee-bufu le ndu Izurelu; me onye ono: o bu mbyamumbya; m'o bu onye a muru l'ali ono. ²⁰ T'e b'o nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, unu e-de onu. Eke unu bu; eke unu bu; unu taa buredi, e te kodu ekoko!"

²¹ To du iya bu; Mosisu abya ekua ndu, bu ogurennya Izurelu l'ephe ha; su ephe: "Unu tugbua nta-a nta-a je afota anu ophu unu le ndibe unu e-gbu gude gbaa Aji Esweta nk'unu. ²² Unu ewota ekwo isopu, du jikfujikfu tsee le mee anu phu, a nakoberu l'eze-efere phu tee l'eli oshi-ibo ono; me mgboro iya ephe ebo. T'e b'o nwekwa l'unu ha; onye a-lufu etezi jeye l'utsu; ²³ k'ophu bu; teke Ojejoje a-nodu eswe; eje ogbushi ndu Ijiputu; o -phuwa mee, e teru l'eli oshi-ibo; me mgboro iya; yo sweta ibo onanu. E too kwedu te mgbugbu-madzu ono bata l'ulo unu bya unu egbugbu.

²⁴ "Unu mejekwa iphe-a t'o buru nsọ, a-duru unu l'eri unu gbururu jeye le gbururu. ²⁵ Unu -bahulephu l'ali ono, Ojejoje a-nu unu ono; bu iya bu iphe ono, o kweru ukwa iya ono; unu mejekwa ome-l'ali ono. ²⁶ O -buru l'unwu unu jiru unu; su: '?Bu ngunu be ome-l'ali ono bu l'eke unu no?' ²⁷ Unu su ephe: 'L'o bu ngweja ogbu anu Aji Esweta, aachiru Ojejoje, bu onye swetaru ulo ndu Izurelu l'ali Ijiputu je egbushia ndu Ijiputu; t'o nwe ndibe ayi, o gburu.' "

Ndu Izurelu anulephu iphe ono; fozita ishi; baaru Ojejoje eja. ²⁸ Ndu Izurelu abya emee iphe ono ege Ojejoje toru Mosisu yele Eronu okpa iya; yo buru ege ono be ephe meru iya.

²⁹ Yo rua l'echi-abali; Ojejoje abya egbushikota okpara ndu Ijiputu l'ephe ha; shita l'okpara Fero, bu onye no l'aba-eze; jeye l'okpara onye mkporo, a tu-chiru l'okamkporo; mekwaphu iphe, waru elu ephe oswa. ³⁰ Fero yele ndu ozi iya; me ndu Ijiputu l'ephe ha etehu l'enyashi; uzu-ekwa adawa l'ali Ijiputu gbaa mgburumgburu; ke l'e to nwedu ufu, no l'ali ono m'o nanu; madzu ta nwuhudu.

Awufu unwu Izurelu le Ijiputu

³¹ Fero abya ekua Mosisu yele Eronu l'enyashi ono; su ephe: "Unu gbeshi; tugbua; unu le ndu Izurelu. Unu haa ndu ali iya; tugbua je abaaru Ojejoje eja, bu iphe, unu shi keshinu ono rota. ³² Unu ruta aturu unu; me eswi unu; bu iya bu iphe, unu shi ekfu gude tugbua. Olobu; unu gokwaaru iya onu-oma."

³³ Ndu Ijiputu l'achishi ndu Izurelu oku t'ephe mee egwegwa lufu l'ali eke ono; ke l'ephe suru l'odumeka be ephebe ndu Ijiputu a-gwukwa. ³⁴ Ndu Izurelu ekpota iphe, eegudeje eghe buredi kpojia ochi buredi; gude uwe ephe kechia ya; paru iya l'ukuvu; ophu ephe eyedu iya iphe, ekoje buredi. ³⁵ Ndu Izurelu emee ege Mosisu ziru ephe; bya arokoo ndu Ijiputu iphe, e meru le mkpola-ocha; me ke mkpola-ododo; me uwe. ³⁶ Ojejoje emee; ndu Izurelu atuba ndu Ijiputu l'obu; ndu Ijiputu anukota ephe iphe, ephe roru ephe. Ephe eshi ege ono gwoo iphe ndu Ijiputu; lashia.

³⁷ Ndu Izurelu eshi le Ramesesu jeshia Sukotu. Unwoke ndu ophu gude okpa eje rukwaru ukporo unu madzu ukporo eto l'ukporo unu madzu iri l'ise;* a gufukwa unwanyi; me unwegirima. ³⁸ Ndu odo dukwaphu l'igwe tsoru ephe; wakwaphu ikpotima elu; mbu aturu; me eswi. ³⁹ Iphe, eegheje buredi, ephe shi l'ali Ijiputu gude be ephe gude ghee akara, e te yedu iphe, ekoje buredi. Iphe meru iphe; iphe, ekoje buredi ta nodu iya bu l'a chifuru ephe achifu l'ali Ijiputu; uzo ta duhe ephe k'okwakobe nri, ephe e-ri.

* 12:37 12:37 Iphe o bu bu 6,000.

⁴⁰ Iphe, ndu Ízurelu nọru lẹ Íjiputu bụ unu afa l'ụkporo afa l'afa iri. ⁴¹ Yo rulephu mbọku, unu afa l'ụkporo afa l'afa iri ono gvuru gèdegede; ndibe Ojejoje l'èphe ha, bụ iya bụ ndu Ízurelu; awufukota l'alì Íjiputu. ⁴² Keshinu ọphu Ojejoje mụru ọnya l'enyashi ono ẹge oo-me dufuta ẹphe lẹ Íjiputu bẹ ẹphebe ndu Ízurelu l'èphe ha a-mujekwaruphu Ojejoje ọnya ẹge ono l'enyashi ono; gude kwabẹ iya ugwu; tsube l'ogbo sweru ọgbo.

Kẹ ọgba Aji Esweta

⁴³ Ojejoje asụ Mosisu yẹle Éronu: “Owaa ẹge unu e-meje kẹ ọgba Aji Esweta ndọ-ọ: “T'ẹ b'o nwekwa onye mbyamumba, e-tsoru ria iphe aji ono. ⁴⁴ Ohu, unu gbataru agbata bẹ unu e-bujeodu útsù; tẹmanu yọ taa ya. ⁴⁵ Ọle tẹ onye, byaru abyabya; m'ọ bụ onye e butaru ebuta ba atakwa iya.

⁴⁶ “Aa-nọduje l'ulo lanu taa ya. T'ẹ b'o nwekwa anu ọbu; ọphu unu ee-gude lufuta etezi. Ọphu ọ dukwa ọkpu iya m'ọo nanu, unu e-jikwo ejikwo. ⁴⁷ Ndu Ízurelu a-tukoje l'èphe ha gbaa Aji Esweta ono.

⁴⁸ “Onye laru alala, unu ọya bu, ọoru tẹ ya gbaa Aji Esweta kẹ Ojejoje bẹ e-bushikota ndibe iya ndu kẹ unwoke útsù l'èphe ha; tẹmanu yo tsoru gbaa aji l'ọ bụ onye a mụru l'alì ono. T'ẹ b'ọ dukwa nwoke, bụ onye akpapyi, a-ta iya nu. ⁴⁹ Ọo ekemu lanu ono, duru onye a mụru amumu l'alì-a; dukwaruphu onye laru alala; unu ọya atuko buru.”

⁵⁰ Ndu Ízurelu l'èphe ha abya atuko iphe, Ojejoje kfuru Mosisu yẹle Éronu mekota. ⁵¹ Yọ buru mbọku ono gèdegede bẹ Ojejoje dufutaru ndu Ízurelu l'èphe ha l'alì Íjiputu.

13

Oye ndu, bụ ọkpara l'ẹka Nchileke

¹ Ojejoje asụ Mosisu: ² “Unu doberu iya ọkpara unu iche. Iphe mbụ, vu ọzo waa nne iya ọswa lẹ Ízurelu; m'ọ -bụ madzụ; m'ọ -bụ elu; bụ kẹ yẹbe Nchileke.”

³ Ya ndono; Mosisu asụ ndu Ízurelu: “Unu nyata ntanụ-a; mbụ mbọku, unu wufuru lẹ Íjiputu, bụ ẹke unu shi buru ohu. Ntanụ-a bụ mbọku, Ojejoje gude ẹka-ike dufuta unu. T'ẹ b'ọ dukwa onye a-ta iphe, e yeru iphe, ekoje buredi. ⁴ Ọ bụ ntanụ-a l'ime ọnwa Abibu-a bẹ unu atugbu. ⁵ Teke Ojejoje duruleruphu unu l'alì ndu Kėnanu; mẹ kẹ ndu Hetu; mẹ kẹ ndu Amoru; mẹ kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu; mbụ ẹgiri alì ono, o riburu nna unu oche phe angu lẹ ya a-nu unu ono; unu dobejekwa nsọ-wa l'ọnwa-a. ⁶ Ujiku ẹsaa bẹ unu a-takota buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. O -rua lẹ mbọku k'ẹsaa; unu agbaaru Ojejoje aji. ⁷ Unu takotaje buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi l'ime abali ẹsaa ono. T'ẹ b'o nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, aa-phu l'ẹke unu nọ; ọphu ọ dukwa iphe, ekoje buredi, aa-phu l'alì unu. ⁸ Mbọku ono bẹ unu a-sụ unwu unu l'iphe, kparu iphe, unu gude eme iya bụ iphe, Ojejoje meru unu mbọku, unu lufutaru l'alì Íjiputu. ⁹ Tẹ ome-l'alì ono bukwaru iphe-ohubama, e byiru unu l'ọ bụ mbo l'ẹka; dee ya unu l'ọ bụ uri l'ifu; t'e gude nyatajeru unu l'ekemu Ojejoje bụ iphe, unu a-kpujeru l'onu; kẹ l'ọ bụ Ojejoje ono bẹ gude ẹka-ike dzofuta unu l'alì Íjiputu. ¹⁰ Ọo ya bụ t'unu meje ekemu-a mẹ oge iya rulephu afa l'afa.

¹¹ “Ojejoje -durutsulephu unu alì Kėnanu ono; bya anu iya unu ẹge o riburu iya unu lẹ nna unu oche phe lẹ nte; ¹² bukwa t'unu nuje Ojejoje iphe mbụ, vu ọzo waa nne iya ọswa. Anu mbụ, bụ okee ya, vuru ọzo waa nne iya ọswa l'elu unu a-buru kẹ Ojejoje. ¹³ Iphe, bụ nkakfu-igara, bụ iya vu ọzo waa nne iya ọswa bẹ unu e-gudeje

nwaturu gbata. O -buru l'unu ta agbatadu iya; unu aswi-kwoo ya olu aswi-kwo. Iphe, bu okpara unu le nwoke be unu a-gbatajekwaphu agbata.

¹⁴ "O -rua l'uzo-ifu; unwu unu -ji unu: '?Bu ngunu be iphe-a bu?' Unu asu ephe: 'Le Ojejoje gude ike-eka iya dufuta unu le Ijiputu; mbu dufuta unu l'eke ono, unu shi buru ohu ono. ¹⁵ Le teke Fero kpo-chiru obu; jika le ya ta ahadu ayi t'ayi la be Ojejoje gbushiru iphe, bu okpara l'ali ndu Ijiputu: madzu l'elu. O bu iya meru iphe ayi akputaje anu, bu okee ya, vuru uzo waa nne iya oswa gbuaru Ojejoje; l'egudeje iphe gbata ndu, bu okpara l'epho nne ephe le madzu.' ¹⁶ T'ome-l'ali ono bukwaru iphe-ohubama, e byiru unu l'o bu mbo l'eka; dee ya unu l'o bu uri l'ifu; gude koshi le Ojejoje gude ike-eka iya dufuta unu l'ali Ijiputu."

Ndu Izurelu eswe Eze Enyimu Uswe

¹⁷ Fero ahalephu ndu Izurelu; ephe atugbua; Ojejoje te du ephe shia uzo ali ndu Filisutayinu; e guderu l'ono ka ntse. Kele Ojejoje suru: "'A maru: ogu -dakfu ephe; ephe ta agbanwedu nu obu; lasha azu le Ijiputu?'" ¹⁸ To du iya bu; Ojejoje eduru ndu Izurelu jee mgburumburu; shia uzo echi-egu; tugbua uzo Eze Enyimu Uswe. Ndu Izurelu eshi le Ijiputu tugbua kwakobe onwephe k'ogu.

¹⁹ Mosisu abya achita okpu Josefu gude; kele Josefu meru unwu Izurelu; ephe eriaru iya nte. O suru iya: "Ya maru le Nchileke e-mekochaa bya eyeru unu eka. Ole t'unu chitakwa okpu iya l'eke-a teke unu a-nodu ala."

²⁰ Ephe awufulephu le Sukotu; je akpobe ulo-ekwa ephe le Etamu l'iku echi-egu. ²¹ O -rua l'eswe; Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbdongu edu ephe uzo. O -rua l'enyashi; yo gude oku, kpuru rogbdongu nulaha ephe iphoru; k'ophu ephe a-noduje eje ije: eswe l'enyashi. ²² Urukpu ono, kpuru rogbdongu, oogudeje edu ephe l'eswe; me l'oku ono, kpuru rogbdongu, oogudeje edu ephe l'enyashi ono ta alufubua ndu Izurelu alufu l'ifu.

14

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ² "Kfuaru ndu Izurelu t'ephe laphu azu je akpobe ulo-ekwa ephe le mgboro Payi-Hahirotu, no le mgbaku Migidolu. Ephe akpobe ulo-ekwa ephe ono l'iku eze enyimu; t'o chebe ifu le Balu-Zefonu nhamunha; ³ kele Fero a-ri le ndu Izurelu be ekwo-nji jiru; l'ephe kwawaru l'echi-egu. ⁴ Ya a-kpo-chi Fero obu; yo chikfuru ephe. Obenu l'ee-shi l'iphe, e-me l'ehu Fero yele ndu soja iya; kwabe yebe Ojejoje ugvu; ndu Ijiputu amaru l'o bu yebdua bu Ojejoje." Ndu Izurelu emee ege ono, o kfuru ono.

⁵ A bya ekfuaru eze ndu Ijiputu le ndu Izurelu gbalaakwaru. Fero yele ndu ozi iya agbanwee obu ephe l'eke ephe no; su: "'Bu ngunu be ephe meru ege-a? ?Ephe gbe haa ndu Izurelu t'ephe tugbua; paru ozi, ephe eje haa to.'" ⁶ To du iya bu; Fero asu t'a kwakoberu iya ugbo-inya iya ohuma. A kwakobebetsua ya; yo chita ndu soja yeru onwiya; ⁷ chita ugbo-inya, katsua mma l'ugbo-inya iya; unu ugbo-inya ukporo l'iri; mewaru ugbo-inya ndu Ijiputu l'o ha. Yo bya achiru ndu ishi soja yegbaa l'ugbo-inya ono. ⁸ Ojejoje akpo-chia obu Fero, bu eze ndu Ijiputu; yo chipyabe ndu Izurelu l'eke ephe adzo garamu garamu; awufu. ⁹ Inya Fero l'o ha; me ndu agba iya nu; me ugbo-inya iya; me igweligwe ndu soja iya; mbu ndu Ijiputu l'ephe ha achipyabe ndu Izurelu bya agbakfu ephe l'eke ephe kpoberu ulo-ekwa ephe l'iku eze enyimu; le mgboro Payi-hahirotu, cheru ifu le Balu-Zefonu nhamunha.

¹⁰ Fero abyarutadelephu ntse; ndu Izurelu apalia; yo buwaru ndu Ijiputu etso ephe. Egvu abya ephe l'ehu; ephe araku Ojejoje. ¹¹ Ephe asu Mosisu: "'Bu l'ili ta nodu l'ali

Íjiputu meru iphe i dufutaru ephe t'ephe bya anwushihu l'echi-egu? ?Bunua ngunu meru; nggu edufuta ephe l'alí Íjiputu? ¹² ?Ephe te kfuduru ngu l'alí Íjiputu t'í paru ephe haa; t'ephe jejeru ndu Íjiputu ozi? ?T'ò ga akaduru ephe mma l'ephe ejeru ndu Íjiputu ozi; ma l'ephe nwushihuru l'echi-egu?"

¹³ Mosisu asu ephe: "Unu ba atsushi egvu! Unu vudo vudoshia ike; phu iphe, Ojejoje e-me gude dzofuta unu ntanu. Ndu Íjiputu-a, unu ele enya ntanu-a be unu ta aphuhakwa odo. ¹⁴ Unu nodu nggujungguji; le Ojejoje a-luru-a unu ogu!"

¹⁵ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: "?Ngunu meru iphe iraru iya ekwa? Kfuru ndu Izurelu t'ephe tugbua jeshia iphe, ephe eje. ¹⁶ Wolia mgboro ngu; maa l'eze enyimu ono t'o kekahu mini ono ebo; k'ophu ndu Izurelu e-gude okpa ephe jee ije l'alí okponku l'enyimu ono; wu-sweta. ¹⁷ Ya a-kpo-chi ndu Íjiputu obu; k'ophu ephe e-tsopyabe ephe. E shi l'iphe, a-muru Fero yele ndu soja iya; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; kwabe yebe Ojejoje ugvu. ¹⁸ Oo ya bu; ndu Íjiputu eshi ege ono maru l'oo ya bu Ojejoje; mbu teke ephe e-shi l'iphe, a-muru Fero yele ndu soja iya; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; kwabe yebe Ojejoje ugvu."

¹⁹ Ya ndono; Ojozi Nchileke phu, shi nodu ndu Izurelu l'ifu phu abya esweta ephe; je etsoru ephe l'azu. Urukpu phu, kpuru rogbdongu phu abya eshikwaphu l'uzo ifu; je anodu ephe l'azu; ²⁰ je anokahu ndu sojandu Íjiputu; me ndu Izurelu. L'enyashi ono mgburumburu be urukpu ono gbakotaru ochi l'eka lanu; l'acha oku l'eka iya ophu. Iphe ono emee; k'ophu e to du ndu ophu jekfuberu ibe ephe ntse l'enyashi ono phuu.

²¹ To du iya bu; Mosisu abya amachia eka iya l'eli eze enyimu ono. Enyashi ono l'o ha be Ojejoje gude oke pherephere, shi l'uzo enyanwu-ahata ziphu eze enyimu ono azu; yo bya aghoo ali okponku. Mini ono ekekahu ebo. ²² Ndu Izurelu abya abahu l'eze enyimu ono; gude okpa jee l'alí okponku jeye ephe eswegee. Mini eze enyimu ono akpu l'o bu upho-mkpuma; nodu ephe l'eka-utara; me l'eka-ibyita teke ephe eswe.

²³ Ndu Íjiputu achipyabe ephe. Inya Fero; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; atuko tsoru ephe wuba l'ime eze enyimu ono. ²⁴ Yo rua l'uzo nchi-abohu; Ojejoje eshi l'oku; me l'urukpu ono, kpuru rogbdongu ono; lee ndu soja ndu Íjiputu enya; mee ephe; ephe aghahu phuringu. ²⁵ Yo mee; okpa ugbo-inya ephe ono awata ogba mgburumburu; k'ophu agbagba iya tsulahaaru ephe l'ehu. Ndu Íjiputu asu: "T'ephe hakwaa ndu-a; laphu azu; ke l'o kwa Ojejoje etso ephebe ndu Íjiputu ogu l'okfu ehunu ndu Izurelu!"

²⁶ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu t'o machia eka; maa l'eze enyimu ono; te mini ono bya atso-kputa ndu Íjiputu; me ugbo-inya ephe; me ndu agbaru iya inya. ²⁷ Mosisu abya amachia eka; maa l'eze enyimu ono. Yo rua l'utsu; mini ono atsolahaa ege o shi atsohawa. Ndu Íjiputu agbalahaa t'ephe gbafu le mini ono; Ojejoje azaru ephe ye l'eze enyimu ono. ²⁸ Mini ono abya atsogbabe; rikota ugbo-inya ono yele ndu agbaru iya inya. Ndu soja Fero, chipyaberu ndu Izurelu; chia ephe jeye l'eze enyimu ono te nwedu m'oo onye lanu, wafuru nu.

²⁹ Obenu le ndu Izurelu jeru ije l'alí okponku sweta eze enyimu ono. Mini eze enyimu ono akpu l'o bu upho-mkpuma; vudo ephe l'eka-utara; me l'eka-ibyita. ³⁰ Mboku ono be Ojejoje dzofutaru ndu Izurelu l'eka ndu Íjiputu. Ndu Izurelu aphua ndu Íjiputu l'eka ephe nwushihuru; dabutsuaru le mgbogidi enyimu. ³¹ Ndu Izurelu aphua egbe ike, Ojejoje gude mekputa ndu Íjiputu; tsulaha Ojejoje egvu; bya ekweta nk'ia; me ke nwozi iya, bu Mosisu.

15

Egву Mosisu

- 1 Ya ndono; Mosisu; mę ndu Ízurelu agwa egvu-a nų Ojejoje; sų:
 Ya a-gų egvu nų Ojejoje;
 ke l'o koshiwaru l'ọ ha nshinu.
 İnya; mę ndu agba iya nų;
 b'o nwuru ye l'eze ęnyimu.
- 2 Ọ bų Ojejoje bų agburu-ęhu mu;
 bųru onye mu agų-ku l'egvu.
 Ọ bų iya bų onye dzofutaru mu nų.
 Ọ bų iya bų Nchileke mu;
 mu a-jaję iya ajaja.
 Ọ bų iya bų Nchileke nna mu;
 mu a-nọdu apali ępha iya eli.
- 3 Ojejoje bų soja.
 Ọo Ojejoje bų ępha iya.
- 4 Ugbọ-inya Fero yele ndu soja iya;
 b'o nwuru ye l'eze ęnyimu.
 Ndu, katsua mma
 le ndu ishi ugbọ-inya Fero;
 be mini rigbushiru
 le Eze ęnyimu Uswe.
- 5 Ebo mini riru ęphe;
 ęphe aburu tubukungu
 l'ọhu-mini l'ọ bų mkpuma.
- 6 Ęka-utara ngu nggube Ojejoje;
 be agburu-ęhu,
 nọ iya nų du biribiri.
 Ęka-utara nggube Ojejoje;
 be gweru ndu ọhogu ngu ogwe uji.
- 7 I gude ọdu-biribiri ngu,
 ha nshinu kwatsushia ndu
 wų-lihuru nų; tso ngu okfu.
 Nngu ahaa oke
 ęhu-ęghughu ngu,
 enwu l'ọ bų ọku;
 yọ bya ętsua ęphe
 l'ọ bų ęswa ọkponku.
- 8 Ọ bų ume b'i ziru;
 eze ęnyimu akọo ogiji.
 Utso ono akfuru l'ọ bų ọpho-mkpuma.
 Ebo mini ahukoo l'ọhu eze ęnyimu.
- 9 Ndu ọhogu saru nsasa; sų:
 "L'ęphe a-chi ayi; gude ayi.
 L'ęphe e-ke iphe ayi;
 gude ayi mee ęge du ęphe mma.
 Ęphe a-mi ogu-mbeke ęphe
 gude gbushia ayi."
- 10 Obenu l'i tųru ume;
 eze ęnyimu atuko ęphe rigbushia.

Ephe aburu tubukungu
l'eze enyimu l'ọ bu
ota-njele.

- 11 ?Nanu agwa, aturu
nggube Ojejoje?
“?Bu onye du l'ọ bu nggu?
Ege i du-be nsọ du biribiri.
Ege i du-be akpabiri adu egvu.
Iimeje iphe, du biribiri.
- 12 Eka-utara ngu b'i machiru;
mgboko abya atuko
ndu ohogu ayi lee.
- 13 “Ndu i gbafutaru;
be ii-gude n-yemobu ngu; dua.
Yo buru l'eke ono,
i bu, du nsọ ono;
be ii-gude agburu-ehu ngu
duru ephe.
- 14 Iphe bu mbakeshi,
nuru iya nu; be egvu e-ru l'ehu.
Egvu e-gude ndu Filisutiya.
- 15 Ndu achị ndu Edomu;
be meji a-tofu.
Ehu anmaa ndu ishi
Móabu anmanma.
Ndu Kénanu erushihu.
- 16 Otsu egvu;
me ehuanmanma e-gude ephe.
Yo buru agburu-ehu,
no ngu l'eka-utara;
be ii-gude mee t'ephe
dabutsuaru l'ọ bu mkpuma;
gbururu jeye teke ndu ke
nggube Ojejoje a-wu-sweta;
mbu ndu ono, i gbafutaru l'ohu,
ephe shi buru ono.
- 17 Ii-dubata ephe;
bya eye ephe l'ugvu nke ngu;
mbu eke nggube
Ojejoje fotaru t'ọ buru ufu ngu;
mbu ulo, du nsọ ophu
i gude eka ngu kpua.
- 18 O bu nggube Ojejoje a-buru eze
gburu jeye le gbururu.”
- 19 Teke inya Fero; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya bahuru l'eze enyimu
ono be Ojejoje vutaru mini ono byabe ephe. Obenu le ndu Izurelu jeru ije l'ali
okponku sweta eze enyimu ono. ²⁰ Ya ndono; Miriyamu, bu nwanyi, ekfuchiru
Nchileke, bu nwunne Eronu abya ewota nkwa; unwanyi l'ephe ha awu-tsoru iya;
l'aku nkwa; l'ete iya etete. ²¹ Miriyamu l'aguru ephe egvu ono; l'asuje:
“Unu gua egvu nu Ojejoje;
ke l'o koshiwaru l'ọ ha nshinu.

Ịnya yẹle ndu agba iya nụ
b'o nwuru ye l'echi eze ẹnyimu.”

Mini Mára; mę Élimu.

²² Tọ dọ iya bụ; Mósísu eshi lẹ Eze Ẹnyimu Uswe dua ndu Ízurelụ; bahụ l'echi-ẹgu Shu. Ẹphe ejee ije abalị ẹto l'echi-ẹgu; ẹphe ta phụ mini. ²³ Ẹphe erua Mára; ẹphe ta dọ ike ngua mini iya; kele mini ono atso ile. Ọ bụ iya kparu iphe, a gụru ẹke ono Mára. ²⁴ Ẹphe agulaaharu Mósísu aphụ; sụ iya: “?Bụ ngunu bẹ ẹphe a-ngụ?”

²⁵ Ya ndono; Mósísu araku Ojejoje. Ojejoje abya ekoshi iya mkpirikpi oshi. Yo wota iya chee lẹ mini ono. Mini ono atso lahaa uto-mini.

Ọ kwa l'ẹke ono bẹ Ojejoje turu ekemu nụ ẹphe; bya atọru ẹphe okpa iya. Yo bukwaruphu l'ẹke ono b'ọ nọdu data ẹphe. ²⁶ Ojejoje asụ ẹphe: “Ọ -bụru l'unu ngaberu nchị l'okfu yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke unu; l'eme iphe, vudo nhamunha l'enyia iya; ọ -bụru l'unu anga nchị l'iphe, ya sūru t'unu meje; l'etso iphe, ya tọru okpa sụ t'unu tsoje; b'ẹ tọ dukwa ẹjo iphe-ememe ono, ya gude byakfuta ndu Íjiputu ono, ya egude abyakfuta unu; ke l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje: onye emeje unu t'unu ka mma l'iphe eme unu.”

²⁷ E metsua; ẹphe abya ejerua Élimu; ẹke ogba-mini iri l'ẹbo nọ; ụkporo nkfu ẹto lẹ nkfu iri anọdu iya. Ẹphe abya akpọbe ụlo-ẹkwà ẹphe lẹ mgboro mini ono.

16

Mana; mę ọkwà

¹ Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha awụfu lẹ Élimu; bya erua echi-ẹgu Sinu, nọ lẹ mgbaku Élimu yẹle Ugwu Sáyınayi lẹ mbọku, onwa k'ẹbo gbaru abalị iri l'ise l'ẹphe shitsulephu l'alị Íjiputu lufuta. ² Ẹphe l'ẹphe ha agulahaaru Mósísu yẹle Éronu aphụ l'echi-ẹgu ono; ³ sụ ẹphe: “Ndege Ojejoje gude ẹka iya gbushia ẹphe l'alị Íjiputu; mę ẹhu akakwa ẹphe mma! Eke ono bẹ ẹphe anọ-pheje ite-anu mgburumgburu; l'eriji ẹpho. Obenu l'unu chifutaru ẹphe bya edobe l'echi-ẹgu l'ẹke-a t'unu kpọ-gbushia ẹphebe igwe oha-a l'egu.”

⁴ Ojejoje asụ Mósísu: “Ya e-shi l'imigwe chiaru unu nri l'ọ bụ mini. Ndu Ízurelụ a-lufutaje mbọku-mbọku bya ekpota ophu e-dzuru ẹphe eriri ke mbọku ono. Ya e-shi ẹge ono data ẹphe; maru: ?mę ẹphe e-kweta-a meje iphe, ya turu ẹphe l'ekemu. ⁵ O -rua mbọku k'ishingu; ẹphe eshia ophu ẹphe kpotaru. Mbọku ono bẹ ẹphe e-kpota iya t'ọ ha l'ọ bụ ophu ẹphe ekpotajehawa mbọku odo ugbo labụ.”

⁶ Tọ dọ iya bụ; Mósísu yẹle Éronu asụ ndu Ízurelụ l'ẹphe ha: “L'urenyashi-a bẹ unu a-phụ l'ọ bụ Ojejoje bụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu. ⁷ O -rua l'utsu bẹ unu a-phụ odu-biribiri Ojejoje; ke l'ọ nwaru aphụ, unu agụ ekpu iya. ?Bụ onye bẹ ẹphebedua bụ; ophu unu a-nọdu aguru ẹphe aphụ?” ⁸ Mósísu asukwaphu: “Unu a-maru l'ọ bụ Ojejoje l'oswiya teke ọo-nụ unu anụ, unu a-ta l'urenyashi-a; nụ unu nri, e-dzu unu eriri l'utsu; ke l'ọ nwaru aphụ, unu guru kpua ya. ?Bụ onye bẹ ẹphe bụ? Ẹ tọ kwa ẹphebedua bẹ unu aguru aphụ; ọ kwa Ojejoje bẹ unu aguru iya!”

⁹ Mósísu asụ Éronu: “Kfuru ndu Ízurelụ l'ẹphe ha t'ẹphe tuko bya Ojejoje l'ifu; ke l'ọ nwaru ke aphụ, ẹphe agụ.”

¹⁰ Éronu ekfukwadua eyeru ndu Ízurelụ l'ẹphe ha; ẹphe aghaa ẹnya l'echi-ẹgu; phụ odu-biribiri Ojejoje l'ẹke ọ charu phoo l'urukpu ono, kpuru rogbondu ono.

¹¹ Ojejoje asụ Mósísu: ¹² “Lẹ ya nwaru aphụ, ndu Ízurelụ agụ. Kfuru ẹphe l'ẹphe a-ta anụ lẹ nchi-ejihu. O -rua l'utsu; e gude nri nụ-jia ẹphe ẹpho; k'ophu ẹphe a-maru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe.”

¹³ Yo be l'urenyashi ono; òkwà abya atùko òdu ndu Ízurelu ono dzuru. A lufuta l'utsu; iji adashìwa; dzuru èke ono mgburumgburu. ¹⁴ Iji ono akòrohulephu; yo nweru nwa iphe, wùshiru l'alì l'echi-ègu ono, dughbaa yeriyeri; bya adù l'ò bù iji, oyi meru; yò nmakòo anmakò. ¹⁵ Ndu Ízurelu aphua iphe ono; jìlahaa ibe èphe; sù: “? Bù ngunu ndò-ò?” Kè l'èphe te shihadua maru iphe òbu.

Mósisu asù èphe: “Òo nri, Ojejoje nùru unu t'unu ria. ¹⁶ Òwaa ekemu, Ojejoje tùru ndò-ò: ‘Onyenònu e-kpotaje òphu e-dzuru iya nù. Ndu, bu l'ùlo-èkwà unu bè unu e-kpotajeru ogbonga lanù ogbonga lanù.’ ”

¹⁷ Ya ndono; ndu Ízurelu emee ya ège e kfuru èphe. O nweru ndu òphu kpotaru nshinu; nweru ndu òphu kpotaru nwanshì. ¹⁸ E metsua; èphe egude ogbonga gbaa ya; onye kpotaru nshinu; te kpoghatadu; òphu onye kpotaru nwanshì; 'ekpopetakwanu. Onyenònu kpotaleruphu òphu dzuru iya nù.

¹⁹ Mósisu asù èphe: “T'è b'o nwekwa onye e-dobe nk'iya t'o rua l'utsu.”

²⁰ Obenu l'o nwelerua ndu òphu è-ta ngabèduru Mósisu nchì; haphodo nk'èphe dobe; yò nòdu lufuta l'utsu. A lufutashia l'utsu; èhonwu ejiwa iya ejiji; yo shikwaphu nshi. Èhu eghulahaa Mósisu eghughu lè k'iphe ono, èphe meru ono.

²¹ Ùtsu mbòku-mbòku; onyenònu eje ekpota òphu e-dzuru yèle ndibe iya eriri. Anwù chishidelephu ike; òphu phòduru l'alì azashìhu. ²² Yo rua mbòku kè ishingu; èphe ekpota òphu ha l'ò bù òphu èphe ekpotaje ugbo labù; onye lanù ogbonga labù. Ndu ishi ndu Ízurelu abya ekfuaru iya Mósisu. ²³ Yò sù èphe: “Òwaa ekemu, Ojejoje tùru ndò-ò: ‘Echile bù eswe Sábatu; mbù mbòku òtu-ume, dù nsò kè Ojejoje. Òo ya bù; unu ghee iphe, dù unu kè egheghe; shia, iphe dù unu kè eshishi ntanù. Unu edobe òphu ghuduru nù jeye l'utsu.’ ”

²⁴ Èphe ahaa ya; yò bọo nchi, bù ège Mósisu kfuru èphe; too shi nshi; èhonwu ta la iya. ²⁵ Mósisu asù èphe: “Unu ria ono ntanù; kèle ntanù bù mbòku òtu-ume kè Ojejoje. È to nwekwa nri, unu a-phù l'etezi ntanù-a. ²⁶ Unu e-kpotaje nri ono abalì ishingu; òle mbòku k'èsa, bù mbòku òtu-ume b'è tọo nòdu.”

²⁷ Òle o nwelerua ndu tughburu lè mbòku k'èsa jeshia okpota nri ono; to nwe òphu èphe phuru. ²⁸ Ojejoje asù Mósisu: “?Bù teke ole bè unu a-jìkabe ome ekemu iya; mè l'okfu iya? ²⁹ Nyatakwa l'òo Ojejoje bè nùru unu mbòku òtu-ume. Òo ya meru iphe òobuje: o -rua mbòku k'ishingu; yò nù unu nri, e-dzuru unu abalì èbo. O -rua mbòku k'èsa; tẹ onyenònu nòdujelephu l'èke ò nò. T'è b'o nweshi onye a-lufuje alufu.” ³⁰ Tọ dù iya bù; ndu ono atua ume lè mbòku k'èsa ono.

³¹ Ndu Ízurelu ekua nri ono mana. Òocha ùcha l'ò bù akpuru koriyanda; l'atso l'ò bù ècha mbeke, e gude manù-èngu mee. ³² Mósisu asù: “Òwaa iphe, Ojejoje ekfu: ‘Unu kpota ogbonga mana lanù doberu ògbo òphu nò l'ifu; k'òphu èphe a-phù nri, ya nùru unu t'unu ria l'echi-ègu; teke ya dufutaru unu l'alì Íjiputu.’ ”

³³ Ya ndono; Mósisu asù Èronu: “Wota ite; kporu ogbonga mana lanù ye iya. Dobe iya Ojejoje l'ifu; t'e doberu iya ògbo òphu nò l'ifu.”

³⁴ Èronu eworu iya dobe l'ifu Okpoko Ekemu, bukwanu iya bù ège Ojejoje kfuru iya Mósisu. ³⁵ Ndu Ízurelu eria mana ono ùkporo afa labù; gbururu jeye èphe ejerua alì èke e bu ebubu. Mbù l'èphe riru mana gbururu jeye èphe erua l'ókè-alì Kénanu.

³⁶ Ogbonga lanù bù oke lanù l'ùzo iri l'iphe jiru efere nkwo-èka.

17

Mini, shi lè mkpuma

¹ Ndu Ízurelu l'èphe ha awù-lihu l'echi-ègu Sinu tughbaa; èphe -shi l'ibiyia òwaa; èphe abahù l'ibiyia òphu; ège Ojejoje ziru èphe. Èphe eje adọo lè Réfidimu. Obenu

lẹ mini ta nọdu l'ẹke ono, ẹphe a-ngu. ² Ya ndono; ẹphe abalahaaru Mosisu mba; su iya t'ọ nọ ẹphe mini t'ẹphe ngua.

Mosisu asu ẹphe: “?Bụ ngunu bẹ unu abaru iya mba? ?Bụ ngunu kparu iphe unu adata Ojejoje adata?”

³ Obenu lẹ mini wataru oḡu ndu Ízurelu; ẹphe aḡlahaaru Mosisu aphu; su iya: “?Bunua ngunu kparu iphe i dufutaru ayi; ayi l'unwu ayi; mẹ elu ayi l'alì Íjiputu bya edobe ayi t'ẹḡu mini gbushia ayi?”

⁴ Tọ dọ iya bụ; Mosisu araku Ojejoje; su iya: “?Bụ ngunu bẹ ya e-me ndu-a; ke l'ẹphe a-byaakwa iya ọtu mkpuma.”

⁵ Ojejoje asu Mosisu: “T'o vuta ọzo tẹ ndu Ízurelu tsoru iya l'azu. T'ọ haru ndu bụ ọḡurenya Ízurelu duta; yo wota mgboro ono, o chiru lẹ Ẹnyimu Náyilu ono gude jeshia. ⁶ Ya e-vudo ngu l'ifu lẹ mkpuma Horebu. Teke i ruru ẹke ono; nggu echia mgboro ono lẹ mkpuma ono. Mini, ndu Ízurelu a-ngu e-shi iya-a gbalahaa.” Mosisu abya emee ẹge ono l'ifu ndu bụ ọḡurenya ndu Ízurelu ono. ⁷ Yọ bya aḡua ẹke ono “Masa;” gukwaa ya phu “Meriba;” kele ndu Ízurelu sworu uswo; bya adata Ojejoje; su: “?Ayì lẹ Ojejoje nọ-ọ; t'ọ bụ ibagha?”

Aalu-gbu ndu Amaleku

⁸ Ndu Amaleku abya etso ndu Ízurelu oḡu lẹ Réfidimu. ⁹ Mosisu asu Jóshuwa: “Haru unwoke ayi fọta t'unu je awọta ndu Amaleku oḡu. Echile bẹ ya e-gude mgboro Ojejoje l'ẹka je evudo l'eli uḡvu.”

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa eje awọta ndu Amaleku oḡu ẹge Mosisu ziru iya. Mosisu; Éronu; mẹ Huru enyihu eli uḡvu; je anọdu l'ọnungonu iya. ¹¹ Yọ bọje; Mosisu chilia ẹka imeli; ndu Ízurelu emukputalaha. Teke ọ chizitaru ẹka; ndu Amaleku emekputalaha. ¹² A nonyaa; ẹka atsuhu Mosisu ume; ẹphe apata mkpuma; doberu iya; yọ nọdu anọdu. Éronu; mẹ Huru abya apalia ya ẹka imeli; onye lanu l'ẹka-utara; onye ophu l'ẹka-ibyita. Ya ndono; ẹka anọdule iya phu l'imeli ẹge ono gbururu jeye l'enyanyu-ariba. ¹³ Yọ buru iya bụ lẹ Jóshuwa phe emekputa ndu Amaleku.

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: “Dee iphe-a l'ẹkwo t'ọ buru iphe, ee-gudeje nyata iya. Nnggu emekwaaphu tẹ Jóshuwa maru lẹ ya e-me tẹ ndu Amaleku chihu lẹ mgboko; t'ẹ ba nyatajẹhe ẹphe.”

¹⁵ Mosisu abya akpu a ẹnya-ngweja; gua ya “Ọ kwa Ojejoje bụ onye emeje tẹ ẹka mu kangoo l'ọḡu.” ¹⁶ Yọ su: “Lẹ ya guru iya ẹpha ono; kele a chi-liru ẹka kfuru nọ Ojejoje l'aba-eze iya. Ojejoje a-nọdulephu etso ndu Amaleku oḡu; tsube l'ogbo rua l'ogbo.”

18

Jeturo akpakfuta Mosisu

¹ Ya ndono; Jeturo, bụ onye agwajeru ndu Mídiya iphe, bukwapu nna nyee Mosisu; abya anukota k'iphemiphe obule, Nchileke meshiru Mosisu; mẹ ndu nk'iya, bụ ndu Ízurelu; owaa ẹge Ojejoje gude dufuta ẹphe lẹ Íjiputu.

² Teke Mosisu dularu nyee ya; mbu Zipora lẹ ke nna nyee ya, bụ Jeturo; bẹ Jeturo nabataru nwanyi ono; ³ waa unwu iya unwoke labu. Onye lanu bẹ ẹpha iya bụ Geshomu; kele Mosisu suru lẹ ya bụ onye laru alala l'alì ndu ohodo. ⁴ Onye ophu bẹ ẹpha iya bụ Eliyéza; ke l'ọ suru l'ọ bụ Nchileke nna iya bụ onye yeru iya ẹka. Ọ dzo futaru iya tẹ Fero be gbu iya.

⁵ Jeturo, bụ nna nyee Mosisu duru unwu Mosisu; mẹ nyee Mosisu obu byakfuta iya l'echi-ẹḡu l'ẹke ọ kpoberu ọlo-ékwa l'iku uḡvu Nchileke. ⁶ Jeturo zihawaru t'e je

asụ iya: “Lẹ yẹbe Jeturo, bụ nna nyee ngu bẹ dukwa nyee ngu; waa unwegirima ngu l'abya.”

⁷ Tọ dū iya bụ; Mósísu agba iya ndzuta; bya ebyishi ikpere; nmaa ya akpa. Ẹphe ekeletsua; bahushia l'ulo-ékwà Mósísu. ⁸ Mósísu akokotaru nna nyee ya ono kẹ iphemiphe obule, Ojejoje meru Fero waa ndu Íjiputu l'okfu ẹhu ndu Ízurelu; owaa kẹ iphe-ẹhuka, ẹphe jekotaru l'uzo; mẹ ẹge Ojejoje gude dzofuta ẹphe.

⁹ Ẹhu atsọo Jeturo ẹna l'ọ nuru kẹ iphe, dū mma, Ojejoje mekotaru ndu Ízurelu; dzofuta ẹphe l'eka ndu Íjiputu. ¹⁰ Yọ sụ tẹ ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ onye nafutaru ngu l'eka ndu Íjiputu yẹle ẹka Fero; mbụ onye nafutaru ndu Ízurelu l'eka ndu Íjiputu. ¹¹ Nta-a bẹ ya maru lẹ Ojejoje bẹ kakota agwa l'ọ ha nshinu. Kẹ l'ọ bụ ndu nmaru ndu Ízurelu kulakula b'ọ meru iphe-a. ¹² Ya ndono; Jeturo, bụ nna nyee Mósísu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; gwokwaaru iya phụ ngweja odowaru. Ẹronu eduta ndu bụ ogurennya Ízurelu bya; ẹphe lẹ Jeturo eria nri l'ifu Nchileke.

Aafota ndu e-kpeshijeru ndu Ízurelu okfu

¹³ Yo rua echile iya; Mósísu abya anodu l'oshi iya; kpelahaaru ndu Ízurelu ikpe. Ẹphe anọ-pee ya mgburumburu shita l'utsu jeye l'urenyashi. ¹⁴ Nna nyee Mósísu aphụ iphe, Mósísu emeru ndu Ízurelu; bya aji: “?Bụ ngunu bẹ iimeru ndu Ízurelu ẹge-a? ?Bụ ngunu kparu iphe ọ bụ nggubedua nwenkinyi ngu bụ onye ikpe; ndu-a l'ẹphe ha abya anọ-phe ngu mgburumburu shita l'utsu jeye l'urenyashi?”

¹⁵ Mósísu asụ iya l'iphe kparu iya nū kwa l'ẹphe abyajẹ iya okpata ishi iphe, bụ uche-obu Ojejoje. ¹⁶ Teke ọ bụ l'oo okfu adaru ẹphe; ẹphe ewotaru iya ẹya; ya edoshiaru iya ẹphe; karu ẹphe iphe, Ojejoje toru okpa sụ t'e tsoje; waa ekemu iya.

¹⁷ Nna nyee Mósísu asụ iya: “L'ẹge iime iya ta dukwa mma. ¹⁸ Ọ kwa egbugbu bẹ nggubedua; waa ndu ono, awụ-kfutaje ngu nū ono egbu onwunu. Ozi ono karikwaru ngu ẹka; ẹ tii jekotakwa iya nwenkinyi ngu. ¹⁹ Ngabe nchị tẹ ya kpọ-ziaru ngu ọzo ẹge ii-meje iya. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu. Ọ bụ nggubedua a-nọ-chi ẹnya ndu-a l'ifu Nchileke. Ii-wotaje iphe, adaru ẹphe dooru iya. ²⁰ Zia ẹphe iphe, Ojejoje toru okpa sụ t'e tsoje; owaa ekemu iya; nggu ekoshi ẹphe ọzo, ẹphe e-toru; mẹ iphe, gbaru ẹphe l'ememe. ²¹ Nggu abya eshi lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha fota ndu ike dū; ndu atsụ Nchileke egvu; ndu e gude ire ẹphe ẹka; bya aburu ndu ẹ te eridu nggolazu. Shi l'ẹphe fota ndu a-buru ndu ishi unu madzụ labụ l'ukporo madzụ iri iri; ndu a-buru ndu ishi ukporo umadzu ise ise; ndu a-buru ndu ishi ukporo madzụ ẹbo l'iri iri; mẹ ndu ophu a-buru ndu ishi umadzu iri iri. ²² Fota ẹphe t'ẹphe doshijeru ndu Ízurelu okfu tekenteke. Okfu ophu dū nphe; ẹphe edoshia ya l'onwẹphe. Okfu ophu shihuru ike; ẹphe ewotaru ngu iya. Ono bụ ẹge -bụ; unu -mee ya; ivu iya akaru ngu lẹ nphe; kẹ l'unu l'ẹphe tukoru evu iya. ²³ I -mee ya ẹge ono, bukwanu ẹge ọ bụ uche-obu Nchileke bẹ ii-dukwa ike vua ivu ẹra ono. Teke ndu ono a-nodu ala; ẹphe egude ẹhu-otso-ena l'ala.”

²⁴ Mósísu anụ iphe nna nyee ya kfuru; bya emekota iphe ono, o kfuru ono. ²⁵ Yọ bya eshi lẹ ndu Ízurelu fota ndu ike dū; bya emeshia ẹphe ndu ishi ndu dū unu labụ l'ukporo iri iri; mẹ ndu ishi ndu dū ukporo ise ise; mẹ ndu ishi ndu dū ukporo ẹbo l'iri iri; owaa ndu ishi ndu dū iri iri. ²⁶ Yọ buru ẹphe anoduje edoshiru ndu Ízurelu okfu. Okfu ophu shihuru ike; ẹphe ewojeru iya Mósísu. Okfu ophu dū ntse; ẹphe edoshia ya l'onwẹphe.

²⁷ Ya ndono; Mósísu ahaa nna nyee ya ono; yọ lashia alị iya.

19

Ugву Sáyinayi

¹ Yo be mbòku, kwe ndu Ízurelu onwa ẹto gẹdegedede; k'ophu ẹphe shi lẹ Íjiputu wufuta; ẹphe abyaruta echi-ẹgu Sáyinayi. ² Ẹphe eshi lẹ Réfidimu bya erua echi-ẹgu Sáyinayi; bya akpòbe ọlò-ẹkwà ẹphe l'ẹke ono l'òkpa ugву ono.

³ Mòsisu enyihu eli ugву ono nyikfu Nchileke. Ojejoje abya l'ugву ono kua ya; sù iya: “Ọwaa iphe, ii-zi ndu ọnu-ọlu Jékoṣu; mbù iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu: ⁴ 'Unubedua l'onwunu phuru iphe, ya meru ndu Íjiputu; mẹ ẹge ya gude hee unu l'ò bụ ugo, he nwa iya; hekfuta onwiya. ⁵ Ọ -bùru l'unu ngaberu iya nchì; bya edobe ọgba-ndzù iya bẹ unu a-bùru òkè-iphe, duru iya iche l'iphe bụ mbakeshi. A makwaru-a lẹ mgboko l'ò ha bụ nk'iya; ⁶ ọle unu a-bùru iya alì-eze ndu achijeru Nchileke eja; bùru mba, dù nsọ. Ono iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndono.”

⁷ Tò dù iya bụ; Mòsisu abya alaphu azù; bya ekukoo ndu bụ ọgurennya ndu Ízurelu; bya atuko iphemiphe ọbule ono, Ojejoje ziru iya t'ò kfua ono; kfukotaru ẹphe. ⁸ Ndu Ízurelu atuko zù mgbede; sù: “L'iphe, bụ iphe Ojejoje kfuru bẹ ẹphe e-mekota.” Mòsisu abya egude ọnu, ẹphe yeru jekfushia Ojejoje ọdo.

⁹ Ojejoje asù Mòsisu: “Lẹ ya a-nòdu l'urukpu, jihuru kpalungu byakfuta ngu; k'ophu ndu Ízurelu a-nòdu anù ẹke, ya ekfu eyeru ngu; bya achiru ọkfu kwẹe ngu.”

Mòsisu abya ekfuaru Ojejoje k'ọnu, ẹphe yeru.

Odobe ndu Ízurelu nsọ

¹⁰ Ojejoje asù Mòsisu: “T'ò jekfu ndu Ízurelu je edoo ẹphe nsọ ntanù yẹle echile. Yo kfuaru ẹphe t'ẹphe saa uwe ẹphe asasa. ¹¹ Ọ -rua mbòku k'ẹto; t'ẹphe kwakọbe-gewa; kẹle mbòku ono bẹ Ojejoje e-nyizita; nòdu lẹ Ugву Sáyinayi; ndu Ízurelu aphukota iya l'ẹphe ha. ¹² Kpaaru ẹphe oke l'ugву ono mgburumgburu. Kfuaru ẹphe: ‘T'ẹphe letakwa ẹnya tẹ ọkpa ẹphe be erukwa lẹ mgboro ugву ono; k'ophu ọ bùru kẹ onyihu iya enyihu. Onye ẹhu iya rutaru l'ugву ono bẹ ee-gbukwa egbugbu. ¹³ T'a tẹ-gbukwaa onye ọbu lẹ mkpuma; m'ò bụ gbagbua ya l'arwa. T'ẹ b'e denyikwa iya ẹka. Ọ -bùru madzù; bùru anù; t'ẹ b'e kwekwa t'ò nòdu ndzù.’ Ọ bụlephu teke e gburu ọpyoku; ẹphe ejeshia l'eli ugву ono.”

¹⁴ Mòsisu eshitsu lephu l'eli ugву ono nyifuta byakfuta ndu Ízurelu; bya edoo ẹphe nsọ t'ẹphe duru Nchileke iche; ẹphe bya asashia uwe ẹphe. ¹⁵ Yò sù ẹphe l'ò -rua mbòku k'ẹto; t'ẹphe kwakọbe-geekwa onwẹphe. T'ẹ b'ò dukwa ẹphe onye e-jekfu nwanyi!

Mòsisu enyikfu Nchileke l'ugву Sáyinayi

¹⁶ Yo be l'utsu mbòku k'ẹto ono; ebemu awata ekuku; egbe-igwe l'agba; urukpu, jihuru kpalungu atso-kputa eli ugву ono. Ọda ọpyoku, shi l'ugву ono l'ada l'adashi ike. Onyemonye ọbule; l'òdu ndu Ízurelu ono anmalahaa kpakpakpa. ¹⁷ Mòsisu abya edufuta ẹphe l'òdu ndu Ízurelu ono; t'ẹphe byakfuta Nchileke. Ẹphe eje evudo l'òkpa ugву ono. ¹⁸ Ẹnwuru-ọku achiko Ugву Sáyinayi nata; kẹle Ojejoje gude ọku nyifuta lẹ Ugву Sáyinayi ono. Ẹnwuru-ọku ono akpulephu tẹu l'ò bụ ẹke a kpọberu ọku icheku. Ugву ono l'ò ha anmakota jijiji l'anmashi iya ike. ¹⁹ Ọda ọpyoku ono l'aka nshinu akaka l'eje; Mòsisu l'ekfu okfu; aanù olu Nchileke l'ẹke ookfu eyeru Mòsisu.

²⁰ Ojejoje enyizita l'eli Ugву Sáyinayi ono; bya ekua Mòsisu t'ò nyikfuta iya l'eli eli ugву ono. Mòsisu enyikfushia ya eli ugву ono. ²¹ Ojejoje asù iya t'ò nyizita l'alì je anmaaru ndu Ízurelu ọkwa t'ẹphe ba akpahe ọzo t'ẹphe phù Ojejoje; ọdumeka; bẹ ẹphe a-dukwa l'igwe bùru kpurupyata. ²² Mbukponu ndu achijeru Nchileke eja,

eme t'ephe byakfuta yēbe Ojejoje ntse bē e-do onwēphe nsọ t'ephe dūru iya iche; ọdumeka bē ya a-nụkwa ephe aphụ.

²³ Mósísu asụ Ojejoje: “Ndu Ízurẹlu te enyihukwa Ugwu Sáyínayi; kẹ l'ị tūru ayi ekemu sụ t'ayi dobe ugwu ono nsọ; tẹmanu ayi akpaa ya oke gbaphee mgburumburu.”

²⁴ Ojejoje asụ iya: “Nyizita l'alị je eduta Éronu tẹ nggu l'iya yiru. Ọle be ekwekwa tẹ ndu achijeru Nchileke eja; mē ndu Ízurẹlu ọdo sweta ẹke ono nyikfuta yēbe Ojejoje; ọdumeka bē ya a-nụkwa ephe aphụ.”

²⁵ Mósísu enyizita bya ekfuaru ndu Ízurẹlu iphe, Ojejoje kfuru.

20

Ekemu iri, shi l'eka Nchileke

¹ Ojejoje abya ekfukota iphe ono l'ọ ha; sụ:

² “Ọ bụ yēbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu; onye dufutaru unu l'alị Íjiputu; mbụ alị ono, unu shi bụru ohu ono.

³ “Ba adụkwa iphe ịi-baru eja; gbahaa yēbe Nchileke kpurumu.

⁴ “Be emetakwaru onwongu ntẹkpe, e meru; yọ dū l'ọ bụ iphe, nọ l'imigwe; m'ọ bụ ọp̄hu, nọ lẹ mgboko; m'ọ bụ iphe, bu lẹ mini-ime-ali. ⁵ Ba abakwaru iphe ọp̄hu eja; ọp̄hu i jekwaru iya ozi; kẹle yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu ekokwa okop̄ho. Ya anụje ndu kp̄oru iya ashị aphụ k'ejo iphe, ephe meru iya; shi iya nūa unwu ephe aphụ; nūa ya unwu nwa ephe; nūa ya unwu nwanwanwaranwa ephe. ⁶ Obenu l'iphe bụ ndu yeru iya obu; l'eme iphe, ekemu iya kfuru; bē ya emejekwanu t'obu, ya yeru ephe bụru o-je-lẹ-nwanwa.

⁷ “Be ekukwa ep̄ha yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu kẹ mkpẹ. Kẹle yēbe Ojejoje ta ahakwa ndu eme ẹge ono; tẹ ya ba nū ephe aphụ.

⁸ “Nyatajẹkwa mee mb̄oku ọtu-ume t'ọ dū nsọ. ⁹ Ujiku ishingū; bē ịi-seje akanya; jee ozi ngu. ¹⁰ Obenu lẹ mb̄oku k'ẹsaa, bụ mb̄oku ọtu-ume kẹ yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'ẹ b'ọ dūkwa ozi, ịi-jeje mb̄oku ono. Ọp̄hu i kwekwa t'unwegirima ngu; ndu ọp̄hu ị gbaru ohu; elu ngu; jeye lẹ ndu ọp̄hu laru alala, bu lẹ nke ngu; jee ozi mb̄oku ono. ¹¹ Kẹ l'ọ bụ ujiku ishingū; bē yēbe Ojejoje meru igwe; bya emee eliphe yele eze ẹnyimu; mē iphemiphe ọbule, nọ iya nū. Yo be mb̄oku k'ẹsaa; ya atūta ume. Yọ bụru iya kparu iphe yēbe Ojejoje ḡoru ọnu-oma nū mb̄oku ọtu-ume; bya emee ya; yọ dū nsọ.

¹² “Kwabejẹkwa nne lẹ nna ngu ugwu; k'ọp̄hu ịi-ka nka l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anūnu ono.

¹³ “Be egbukwa ọchi.

¹⁴ “Be erikwa ogori.

¹⁵ “Be ezikwa iphura.

¹⁶ “Be ebobekwa madzū ibe ngu ibo.

¹⁷ “Be ejikwaru madzū ibe unu ijimēnya l'ulo iya; m'ọ bụ lẹ nyee ya; ohu, ọ gbataru agbata; elu iya; mēkp̄o iphe, bụ iphe o nweru enweru l'ọ ha.”*

¹⁸ Ndu Ízurẹlu aph̄ulephu egbe-igwe ono; mē ebemu ono; nūa ọda ụpyoku ono; bya aphụ ẹnwuru-ọku, shi l'ugwu ono akp̄ushi; ẹhu anmahu ephe anmanma l'ẹke ephe atsū egwu. Ephe evudo ote-ẹnya; ¹⁹ sụ Mósísu t'ọ kfujeru yeru ephe yēbedua l'onwiya; l'ephe a-ngabejee nchị. Tẹ Nchileke be ekfukwaru yeru ephe l'onwiya; ọdumeka bē ephe a-nwūshihukwa.

²⁰ Mósísu asụ ndu Ízurẹlu: “T'ephe ba atsūshi egwu; kẹle Nchileke byaru t'ọ data ephe; k'ọp̄hu ephe a-n̄odu atsū yēbe Nchileke egwu; haa omee ejo iphe.”

* 20:17 20:17 Dit 5:21; Róm 7:7

21 Ndu Ízurelu evudo ote-nya; Mósísu abya ejekfube ọchi ono ntse, bu ẹke Nchileke nọ.

Aakpu ọnya-ngweja Ojejoje

22 Ojejoje asu Mósísu t'ọ su ndu Ízurelu l'ẹphe phụwaru l'onwẹphe lẹ ya shi l'imigwe kfuru yeru ẹphe. 23 T'ẹ b'ọ dukwa agwa, unu e-meta donyabe iya. T'ẹphe be egudekwa mkpọla-ọcha; m'ọ bu mkpọla-ododo meta agwa doberu onwẹphe.

24 “Ọ bu ẹja, shi l'alì bẹ ee-gudeje kpọaru iya ọnya-ngweja, bu ẹke ee-gbuje aturu; mẹ egwu; mẹ eswi; gude gwooru iya ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu. Iphe bu ẹke ya meru t'a anyatajẹ ẹpha iya bẹ ya a-byakfutaje unu bya agọoru unu ọnu-oma. 25 Ọ -buru l'ẹphe gude mkpuma l'akpuru iya ọnya-ngweja; t'ẹphe be egudekwa mkpuma, a kpọcharu akpọcha. Kẹ l'ẹphe -tsua ya ọngu bẹ ẹphe turuwaru iya. 26 Ọphu ẹphe akpọkwa ọnya-ngweja ono t'ọ ha l'eli; k'ọphu aa-gbakobeje iphe l'ẹje iya; a nọnyaa; ẹphe ajìhaa onwẹphe ajìha l'ẹnya-ngweja ono.”

21

Ndu Híburu, a gbaru ohu

1 “Owaa ekemu, ii-zi ẹphe ndọ-ọ:

2 “Ọ -buru l'ì gbaru onye Híburu ohu bẹ iphe, oo-jeru ngu ozi bu afa ishingu. O -rua l'afa k'ẹsaa; yo nweru onwiya; ẹ taa kfudu ụgwo l'ishi iya. 3 Ọ -buru l'ẹ tọ ludu nwanyi teke ọ dọberu buru ngu ohu; t'ọ bukwaruphu yẹbedua bẹ aa-ha t'ọ la. Ọ -bukwanuru lẹ yẹle nyee ya yì teke ọobya; tẹ nyee ya ono tsokwaru iya teke ọo-nọdu ala. 4 Ọ -buru lẹ nnajiufu iya luru iya nwanyi; yọ mutaru iya unwegirima; nyee ya ono mẹ unwegirima iya ono a-tuko buru kẹ nnajiufu iya. Yọ buru nwoke a-la nwenkinyi iya.

5 “Ọ -bukwanuru l'ohu ono sọru lẹ ya yeru nnajiufu iya obu; yeru nwanyi ono, ọolu ono obu; mẹ unwegirima iya; ya ta chọ tẹ ya lufu je nweru onwiya; 6 t'onye nwe iya nọ duta iya je l'ifu ndu ikpe. T'ọ duru iya je l'ọnu-ibo; m'ọ bu l'oshi-ibo gude oji kpo-fua ya nchi. Yọ buru ohu iya jeye teke ọo-nọ-bebe.”

7 “Ọ -buru lẹ nwoke reru nwa iya nwanyi t'ọ buru ohu; ẹ ta byadu bya aha iya t'ọ laa; ẹge aahaje ndu ọphu bu unwoke. 8 Teke e reru iya onye arì kẹ t'ọ lua iya; a nọnyaa; t'ọ dọhe iya mma k'alulu; t'ọ hakwaa t'a gbata iya. Ẹ tọ gbakwa tẹ nnajiufu iya ono ree ya ndu ọhodo; kẹ l'ẹ to meduru ohu iya ono iphe, o kweru ukwa iya. 9 Ọ -buru l'ọo nwatibe iya kẹ nwoke b'ọ gbaru iya doberu t'ọ lua; t'ọ mejekwa nwamgboko ọbu l'ọ bu nwa iya nwanyi. 10 Ọ -buru lẹ nwoke luru nwanyi ọdo; t'ọ nujekwa nyee ya kẹ mbu nri; nmajeru iya ẹkwa; l'emekwaru iya phụ iphe, bu iphe emejeru nwanyi aalu alulu. 11 Ọ -buru l'ẹ too meduru nwanyi ono ọzo iphe ẹto ono; tẹ nwanyi ono lufukwa. Ọle t'ẹ b'ọ dukwa m'ọo afu, aa-kfu nwoke ono.”

Omeka onye ọdo iphe

12 “Onye chiru madzụ iphe chigbua ya; t'ọ lakwaa l'ọchi iya. 13 Ọ -bukwanuru l'ẹ to lebezidu ọnya; ọ -buru l'ọo Nchileke haru iya t'ọ mee ẹge ono; b'ọ nweru ẹke ya e-koshi unu tẹ onye dọ ẹge ono gbajeru laa. 14 Obenu; ọ -buru lẹ madzụ kwaberu ọnya; gude ẹregede; gbua madzụ ibe iya; unu kpata onye ọbu kpufu l'ẹnya-ngweja yẹbe Nchileke; je egbua ya l'ẹke ọdo.”

15 “Onye tsoru nne iya; m'ọ bu nna iya ọgu bẹ ee-gbu egbugbu.”

16 “Onye pataru madzụ ibe iya je eree; m'ọ bu l'ọ nọkwadu iya l'ẹka teke e guderu iya; t'ẹ gbua onye ọbu egbugbu.”

17 “Onye phuru nne iya; m'ọ bu nna iya iphu; t'ẹ gbukwaa onye ono egbugbu.”

18 “Ọ -buru l'unwoke labu bẹ okfu adaru; onye lanu atua onye ọphu mkpuma; m'ọ bu l'ọ kfukfuberu ẹka tsua ya; ọphu onye ono anwuhudu; yọ bu-chiaru iphe b'ọ

mekaru iya; yọ zẹeru iya azẹe; t'ẹ b'ọ dukwa iphe, ee-me onye ono, mekaru iya iphe ono; ¹⁹ m'ọ buru l'onye ono mekocharu l'aduje ike gude mgboro ejephe l'etezi. Ọle onye ọphu mekaru iya iphe phụ a-kfukwanu iya ugwo ke azẹe ono, o shi zẹe ono; bya aghakwaa ya phụ jeye teke ọo-kagee mma ọhuma.”

²⁰ “Ọ -buru l'ọ nweru onye chiru ohu iya iphe; m'ọ bu ohu iya ke nwoke; m'ọ ke nwanyi; ohu ono eshi l'iphe ono, e chiru iya ono nwuhu; t'a nùkwaa onye ono, chigburu iya nu ono àphù. ²¹ Obenu l'ọ -buru l'ohu ono nọru abali ẹbo; m'ọ bu ẹto bya akorohu; t'ẹ b'ọ dukwa iphe, ee-me onye ono, chiru iya iphe ono; eshinu ohu ono bu ẹku iya.”

²² “Ọ -buru l'ọ nweru unwoke, alu ọgu; ẹphe emeka nwanyi, du ime iphe; mee k'ọphu ẹpho lufuru iya; ọphu o nwedu ẹke a kwataru meka iya iphe ọdo; t'e eretakwa onye ọphu mekaru iya iphe ọbu nre; ẹge du nji nwanyi ọbu mma; me ẹge ndu ikpe kpeburu. ²³ Obenu; ọ -buru l'e mekaru iya iphe nshinu; t'ẹ ndzu lakwaaru ndzu; ²⁴ ẹnya alaaruu ẹnya; eze alaaruu eze; ẹka alaaruu ẹka; ọkpa alaaruu ọkpa. ²⁵ Ọ -buru ọku b'ọ huru iya; t'a hulatakwa iya. Teke o mefuru iya ọnya l'ẹhu; t'e melatakwa iya. Teke o tsuru mkpukpu-mee ye iya l'ẹhu; t'e tsukwaruphu mkpukpu-mee ye iya l'ẹhu.”

²⁶ “Ọ -buru l'ọ nweru onye chiru ohu iya iphe l'ẹnya; k'ọphu o chipyaru iya ẹnya lanu; te onye ono hakwaa ohu ono t'ọ je enweru onwiya; t'ọ buru ugwo ẹnya ono, o chipyaru iya ono. ²⁷ Ọ -buru l'ọ chikwofuru iya eze lanu; t'ọ hakwaa ohu ono t'ọ je enweru onwiya; t'ọ buru ugwo eze iya ono.”

²⁸ “Ọ -buru l'oke-eswi gude mpo du-gbua madzu; t'a tu-gbukwaa eswi ono le mkpuma; ọle t'ẹ ba atakwa anu iya atata; ọphu ọ dukwa iphe, ee-me onye nwe iya nu. ²⁹ Obenu; ọ -buru l'oke-eswi ọbu eme ẹnari; e kfuwaru iya onye nwe iya nu; t'ọ kwe kpo-chia ya l'ọka; ọ -buru l'eswi ono du-gburu madzu; t'a tugbukwaa eswi ono le mkpuma; onye nwe iya nu alaa l'ochi onye ọ du-gburu. ³⁰ Ọle; ọ -buru l'ọ du ndu ono t'ẹphe gbuaru onye nwe eswi ono nre; t'ọ kfukotakwa iphe, bu iphe, e gbuburu iya; shi ẹge ono gbata onwiya. ³¹ Ekemu ono bukwapu iphe lanu m'ọ -buru l'oke-eswi du-gburu nwata nwoke madzu; m'ọ bu nwata nwanyi ke madzu. ³² Ọ -buru l'oke-eswi ono be du-gburu ohu; t'onye nwe eswi ono kfuwa onye nwe ohu ono ukporo mkpola-ọcha le mkpola-ọcha iri. T'a tu-gbukwaaphu eswi ono le mkpuma.”

³³ “Ọ -buru le madzu kpufuru iphe le nsu; m'ọ bu l'onye ono turu nsu; ghebe iya onu; oke-eswi; m'ọ bu nkakfu-igara eje adalahu iya; nwuhu; ³⁴ te onye nwe nsu ono kfukwaa ugwo anu ono. T'onye ono kfukwaa onye nwe anu ono, dalahuru le nsu ono ugwo iya; pata ono, nwuhuru nu ono.

³⁵ “Ọ -buru le madzu be oke-eswi iya du-gburu oke-eswi onye ọdo; te umadzu labu ono gbaru mgbaree oke-eswi ọphu no ndzu; kee aswa iya ẹnya-nhamunha. ẹphe ekekwaaphu anu iya ọphu nwuhuru anwuhu ẹnya-nhamunha. ³⁶ Ọle; ọ -buru le onye, nwe oke-eswi ono mahawaru l'oke-eswi iya eme ẹnari; jika le ya ta akpo-chidu iya l'ọka; te onye nwe oke-eswi ono kpekwa onye ọphu oke-eswi ọdo; pata onanu, nwuhuru anwuhu ono.”

22

Okwaberu ẹku ẹnya

¹ “Ọ -buru l'ọ nweru onye kpuru eswi; m'ọ bu aturu onye ọdo l'iphura gbua; m'ọ bu l'ọ reru iya erere; t'ọ gudekwa eswi ise kfuwa ugwo eswi lanu ono. Ọ -buru aturu; yọ buru aturu ẹno.

² “Ọ -buru l'a phuru iphura l'ẹke ootsukpo ulo onye ọdo te ya bahu; ọ -buru l'e mekaru iya iphe; yo shi ẹge ono nwuhu be onye ono, gburu iya nu ono te gbukwa

ọchi. ³ Obenu; ọ -bụru l'o meru teke ẹnyanwu hatawaru buakwa ọchi bẹ onye ono gburu.

“Onye iphura kfufutaje ugwo iphe, o zitaru. Ọ -bụru l'ẹ to nwedu iphe, o nweru; e ree yēbedua l'onwiya; gude aswa iya kfuā ugwo iphe, o zitaru.

⁴ “Ọ -bụru l'iphe ono, o zitaru ono b'a phuru iya l'eka; yọ nọdukwadu ndzu; m'ọ bụ oke eswi-o; m'ọ bụ nkakfu-igara-o; m'ọ bụ aturu; onye ono a-kfu ugwo iya nkfukwase.

⁵ “Ọ -bụru lẹ madzu chiru elu iya ye; yo je ataa iphe, e meberu l'okfu onye ọdo; m'ọ bụ lẹ mgbo vayinu onye ọdo; m'ọ bụ l'ọ haru iya eka; yo je ataa iphe, e meberu l'okfu onye ọdo; tẹ onye nwe elu ono gude iphe, katsua mma l'okfu iya; m'ọ bụ lẹ mgbo vayinu iya; kfuā onye ọphu ugwo iya.

⁶ “Ọ -bụru l'ọku nahuru laa l'egbudu; k'ọphu o keru witu, e butawaru ebuta; m'ọ bụ ọphu ẹ te butadua; m'ọ bụ l'o kekotaru okfu ono l'ọ ha; tẹ onye turu ọku ono kfuakwa ugwo iya.

⁷ “Ọ -bụru l'o nweru onye nuru madzu okpoga; m'ọ bụ iphe ọdo t'o doberu iya; a bya ezita iya l'ulo onye ono; ọ -bụru l'e guderu onye oshi ono; t'ọ kfuakwa ugwo iya nkfukwase. ⁸ Teke bukwanu l'ẹ te gudedu onye iphura ọbu; t'onye nwe ulo ono lufuta l'ifu ndu ikpe; bya egude epha Ojejoje gwa enwa t'a maru l'ẹ tọ du iya kpamiru iya. ⁹ Ọ -bụru l'o nweru iphe, aachọ aachọ; a phua ya onye ọdo l'eka; mbu iphe, du l'ọ bụ eswi; m'ọ bụ nkakfu-igara; m'ọ bụ aturu; m'ọ bụ iphe eye l'ehu; mbu iphe bụ iphe, eenweru enweru; t'e duta umadzu labu, adzo iphe ono bya l'ifu ndu ikpe. Onye ọphu ikpe nmaru; yọ kfuā onye ọphu nkfukwase.

¹⁰ “Ọ -bụru l'o nweru onye kperu madzu nkakfu-igara; m'ọ bụ oke-eswi; ọdo aturu; mewaru elu ọdo t'o doberu iya; yọ nwuhu; m'ọ bụ l'e mekaru iya iphe; m'ọ bụ l'o phuhuru; to nwe onye maru iphe meru iya nu; ¹¹ ege ee-shi doshia okfu ono bụ tẹ onye ono bya Ojejoje l'ifu je agwa enwa l'ẹ t'ọ makwa iphe, meru eku onye ọphu; t'onye nwe iya nu kwetakwa ege ono; t'ẹ b'ọ kfuakwa iya ugwo. ¹² Ọle; ọ -bukwanuru l'a kpuru iya l'iphura lẹ k'onye ono, e doberu iya ono; tẹ onye ono kfuakwa onye nwe iya nu ugwo iya. ¹³ Ọ -bụru l'ọ bụ anu-egu-egbudu tagburu iya; t'o wota anu iya ọphu ọ taphoduru je ekoshi; t'a maru l'ọo anu tagburu iya. T'ẹ b'a sukwa t'ọ kfuā ugwo iya.

¹⁴ “Ọ -bụru l'o nweru onye rotaru elu onye ọdo; iphe emeka iya; m'ọ bụ l'ọ nwuhuru teke onye nwe iya nu ta nọdu l'ẹke ono; tẹ onye rotaru iya nu kfuakwa ugwo iya.

¹⁵ Obenu; ọ -bụru l'onye nwe iya nu nọ l'ẹke ono teke ono; t'onye rotaru iya nu ba akfuakwa ugwo iya. Teke bụ l'ọ kfuru ugwo; nguta eswi ono; tẹ okpoga ono, a kfuru ono nọ-chiakwaru iyi, yitaru onye ọbu.

Iphe, gbaru l'ememe

¹⁶ “Ọ -bụru l'o nweru onye kpaguderu nwamgboko, nwoke ta achikahubua okpa; to nwewa onye eje iya alulu; ephe l'iya azee; t'ọ kwakwaa aswa nu ndibe ephe; duta iya je aluru. ¹⁷ Ọ -bụru lẹ nna nwamgboko ono jikaru; su lẹ ya te ekedu iya eya; t'ọ kwakwaaphu aswa, aakwaje l'ishi nwamgboko, yele nwoke ta zebua; nu nna iya.

¹⁸ “Unu ba ahajekwa nwanyi, eme amamanshi t'ọ nọdu ndzu.

¹⁹ “Onye yele anu zeru bẹ ee-gbuje egbugbu.

²⁰ “Onye gworu eja nu iphe ọdo, ẹ-ta budu yēbedua, bụ Ojejoje bẹ ee-gbu egbugbu.

²¹ “Unu ba akpajekwa ndu laru alala ehu; ọphu unu emegbujekwa ephe emegbu; ke l'unu shikwa-a buru ndu laru alala l'alị Ijiputu.

²² “Unu be emegbujekwa unwanyi, maa tufuru; ọphu unu emegbujekwa ndu a toru ogbe. ²³ Teke unu emegbu ephe emegbu; ephe araa; raku yebe Ojejoje bẹ ya a-nukwa

olu ẹphe. ²⁴ Ẹhu-eghughu iya a-vọ-lihukwa; ya egude ọgu bya achiko unu gbugee. Unyomu unu aburu ndu, maa tufuru; unwegirima unu aburu unwu ogbe.

²⁵ “Ọ -buru l'unu jeru ndu kẹ yẹbe Ojejoje, mkpa byaru ụgwọ l'ime onwunu; unu be emekwa l'ọbu ndu ejeje ụgwọ ọ-muru-nwa. Unu ba asukwa t'ẹphe kfulu ọ-muru-nwa yeru iya unu. ²⁶ Ọ -buru lẹ madzụ ibe unu yeru unu uwe l'itumo; unu wolaaru iya ẹya ẹmanu ẹnyanwu ariba. ²⁷ Kẹ l'ọ bu uwe ono bu iphe, oogudeje egbochita ẹhu iya. ?Buhunu ngunu be oo-gude kuru mgbenya? Ọ -raku yẹbe Ojejoje be ya a-nukwa olu iya; kele ya aphuje imiko.

²⁸ “Unu be ekfubyishijekwa Nchileke ekfubyishi; ọphu unu akojekwa onye achị ndu alị unu ọnu.

²⁹ “Unu ba ahakwa ogworu yẹbe Ojejoje ngweja, shi l'akpuru iphe, unu kpataru l'okfu; waa ọphu shi lẹ mee, unu pyitaru apyita.

“Unwegirima unu ndu ọphu bu ọkpara; be unu a-nuje iya. ³⁰ Ono kwaphu ege unu e-meje iya l'eswi unu; me l'aturu unu. Unu hajee ya t'ọ nọo l'ẹhu nne iya abali ẹsaa. O -rua lẹ k'esato iya; unu akputa iya kputaru yẹbe Ojejoje.

³¹ “Unu a-bu ndu duru yẹbe Ojejoje lẹ nsọ. Unu ba atajekwa iphe, anu-egu-egbudu gburu. Unu togbojeru iya nkuta.

23

Ekemu, a turu swibe ikpe, du mma; me k'obu-imiko

¹ “Ba atujekwa ntumatu. Ba agbajekwa ejo ekebe gude eyeru ejo madzụ ẹka.

² “Be etsojekwaru igwe-oha ye ẹka l'ome iphe ẹ ta dudu mma. Teke i vudo l'ifu ndu ikpe; be egudekwa l'iime t'i kfuwa iphe a-du oha mma; mee te ikpe laaru onye iswi ẹ-ta dudu mma. ³ Be egudekwa l'ọo lẹ madzụ bu onye ukpa; gbachiaru iya l'ifu ndu ikpe.

⁴ “Ọ -buru l'i phuru oke-eswi; m'ọ bu nkakfu-igara onye ohogu ngu eke ọokpa-phuhuwa akpaphuhu; kputakwa iya kpu-jeru iya. ⁵ Ọ -buru l'i phuru nkakfu-igara onye i du ashi; eke ivu, o vu nyi-tsutaru iya; ba ahakwa iya. Tugbukwaa je eyeru iya ẹka.

⁶ “Unu ba ajikakwa okperu onye ukpa ikpe ohuma l'ulo ikpe. ⁷ Sekwaa ẹka; me okpa l'okpe ejo ikpe. Be egbukwa onye, ẹ te nwe du iphe o meru; m'ọ bu onye doberu ẹka ndoo; kele ya ta ahakwa onye meru iphe, du eji te ya ba nma iya ikpe.

⁸ “Ba anakwa ẹka-azụ; kele ẹka-azụ emejekwa te madzụ mee ẹnya l'ẹ t'ọ phudu iphe, ọ phuchacharu; l'emejekwaphu t'a nma onye doberu ẹka ndoo ikpe.

⁹ “Unu be emegbukwa ndu laru alala emegbu; kẹ l'unu maru ege ọduje onye laru alala; unubedua eshiwa buru ndu laru alala l'ali Ijiputu.

Ekemu mboku ọtu-ume

¹⁰ “Afa ishingu be unu a-koje alị unu; kpata iya iphe, e meberu iya. ¹¹ O -be l'afa k'esaa; unu ahaa ya akoko; k'ọphu ndu Izurelu ndu ọphu akpa ukpa e-jeje akpaa l'ẹke ono. Ọphu wuduru nu; anu-egu-egbudu erifufuwa iya ru. Unu mekwaaphu mgbo vayinu unu; me egu-olivu unu ege ono.

¹² “Abali ishingu be unu e-jeje ozi; o -be lẹ mboku k'esaa; unu be ejekwa ozi; k'ọphu oke eswi unu; me nkakfu-igara unu a-tutaje ume; mekwaphu k'ọphu ohu, a muru lẹ nk'unu; me onye bu mbyamumbya a-tutakwaphu ume.

¹³ “Unu kwabekwa ẹnya mekota iphemiphe obule-a, ya ekfuru unu-a. Unu ba adukwa iphe, bu iphe aagwa agwagwa, unu a-kpo-kuje. Unu be ephotajekwa iya epha ephota lẹ phuu.

Uzo aji eto, aa-gbaje

14 “Ugbo ẹto l'afa; bẹ unu a-gbajẹru iya aji.

15 “Unu a-gba Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ujiku ẹsaa; bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; bu iya bu ẹge ya turu unu l'ekemu. Unu meje iya teke ono, aagbajẹ aji ono l'onwa Abibu; kẹ l'ọ bu l'onwa ono; bẹ unu lufutaru lẹ Íjiputu.

“T'ẹ b'ọ dukwa onye a-gbajẹru ẹka bya iya l'ifu.

16 “Unu gudeje iphe ọdungu, unu kpataru l'iphe, unu meberu l'alì gbaa Aji O-je-l'egu.

“Unu gbaa Aji Mkpù l'ishi-afa teke unu akpata iphe, unu meberu l'alì.

17 “Ugbo ẹto l'afa bẹ unwoke unu l'ẹphe ha a-chìkoje bya l'ifu Nnajiufu, bu Ojejoje.

18 “T'ẹ b'ọ dukwa iphe e yeru iphe ekoje buredi, unu e-yekobe lẹ mee anu, unu gude egworu iya ngweja.

“T'ẹ b'ọ dukwa ẹbà anu ono, e gude gbaa aji ono, aa-ha t'ọ bọo nchi.

19 “Iphe mbu, vuru ọzo kaa l'okfu unu bẹ unu e-gudeje bya l'ulo Ojejoje, bu Nchileke unu.

“Unu be egudejekwa mini-ẹra nne egbu shia nwa iya.

Ojozi Nchileke a-boru ndu Ízurelu ọzo

20 “Unu lekwa; lẹ ya e-zi ojozi-imigwe t'ọ vutaru unu ọzo; l'echẹ unu; dua unu durua ẹke ono, ya kwakọbewaru akwakọbe ono. 21 Unu ngabejekwaru ojozi-imigwe ono nchi; meje iphemiphe ọbule, ọ suru t'unu mee. Unu be ekwefujekwaru iya ikẹ; kẹ l'ẹ tọo gukwaru unu nvu; keshinu ọphu ọ bu ẹpha yẹbe Ojejoje b'ọ gude eje. 22 Ọ -buru l'unu jiru obu oyi; ngaberu ojozi-imigwe ono nchi; l'emekota iphe, yẹbe Ojejoje suru t'unu meje; bẹ ya a-buru ọhogu ndu ọhogu unu; ẹphe adu iya ashì; mbu ndu unu du ashì. 23 Ojozi iya e-vutaru unu ọzo; duru unu bahu l'alì ndu Amoru; kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Kénanu; kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu. Ya a-chìkolephu ndu ono mee t'ẹphe chihu l'alì ono. 24 Unu be efozitajekwaru iphe, bu iphe aagwa agwagwa; ọphu unu abajekwaru ẹphe ẹja; ọphu unu etsojekwaru ẹphe mee ome-l'alì ẹphe. Unu mebyishia agwa ẹphe; unu etsukposhia mkpuma, ẹphe doberu l'ẹnya-ngweja ẹphe. 25 Unu bajeru yẹbe Ojejoje, bu Nchileke unu ẹja. Ya emeru unu iphe-oma lẹ nri; mẹ mini; bya ewofu ome-l'ẹhu l'ẹke unu nọ. 26 Ẹ to nwedu l'ẹpho alufu madzu l'alì unu; to nwe nwanyi, a-nonu t'ọ tsu ime. Ya e-me t'unu kajee nka likpahu alikpahu.

27 “Ya e-me t'a atsujẹ unu egvu. Iphe bu mbakeshi, unu l'ẹphe alu ọgu bẹ ya e-me; ẹphe emehu ririri. Ya emee ndu ọhogu unu l'ẹphe ha t'ẹphe ghakọbeje; gbaaru unu ọso. 28 Ya e-zi evu t'ọ vuru unu ọzo je achishiaru unu ndu Hevu; mẹ ndu Kénanu; mẹ ndu Hetu l'ọzo. 29 Ọle ya ta achifu-gedu ẹphe l'afa lanu; kẹ l'alì ono a-bya aburu okorobo-egu; anu-egu-egbudu, nọ iya nu aka unu ẹka. 30 Ya a-tokpelephu nwehu achishi ẹphe; jeye teke unu a-ka l'igwe; du ike nwekotaru alì ono.

31 “Ya e-me tẹ okè-alì unu tsube lẹ Eze Ẹnyimu Uswe je akpaa lẹ Eze Ẹnyimu Filisutayinu; mẹ shita l'echi-egu jeye lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. Ya e-woru ndu alì ono ye unu l'ẹka; t'unu chifu ẹphe. 32 Unu l'ẹphe ba agbakwa ndu; unu l'agwa ẹphe ta agba. 33 Unu be ekwewa t'ẹphe buru l'alì unu; ọdumeka bẹ ẹphe a-kpatakwa t'unu mee ẹjo iphe meswee yẹbe Ojejoje. Kẹ l'unu -baaru agwa ẹphe ẹja; bẹ ọo-bukwaru ọnya nmata unu.”

24

Eeme ọgba-ndu t'ọ nguru anguru

1 Tọ du iya bu; Ojejoje asu Mosisu tẹ yele Ẹronu; Nadabu; Abihu; mẹ ndu bu ọgurennya Ízurelu ẹphe ukporo madzu ẹto l'umadzu iri nyikfuta yẹbe Ojejoje; nọdu ote-ẹnya; baaru iya ẹja. 2 Ọ bu Mosisu nwenkinyi iya bu onye a-byakfuta yẹbe

Ojejoje; tẹ ndu ọ́phu be ejekwa iya ọ́kpirita ntse. Tẹ ndu Ízurèlu be etsokwaru iya nyikota eli ugvu ono.

³ Mósísu eje ekfukotaru ndu Ízurèlu iphe, Ojejoje kfushiru; mẹ ekemu iya. Ẹ́phe atuko gude olu lanu zua; su: “Liphe, bu iphe, Ojejoje kfuru be ẹ́phe e-mekota.”

⁴ Mósísu abya atuko iphe, bu iphe ono, Ojejoje kfuru ono dekota l'ekwo.

Yo gbeshi l'onmewa utsu; bya akpu a ẹ́nya-ngweja l'okpa ugvu ono; bya akfube mkpuma iri l'ẹ́bo, no-chiru ẹ́nya okpa-ikfu iri l'ẹ́bo ndu Ízurèlu. ⁵ Yo bya ezia unwu-okorobya ndu Ízurèlu; ẹ́phe eje egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; gbushikwaaphu unwu oke-eswi gude gwooru iya ngweja-ẹ́hu-agu. ⁶ Mósísu abya ekee mee anu ono ẹ́bo; woru uto lanu wuru ye l'efere; bya ewota ọ́phu phee l'ẹ́nya-ngweja ono. ⁷ Yo bya ewota Ẹ́kwo Ogba-ndzu ono guaru ndu Ízurèlu. Ẹ́phe azua mgbede; su l'ẹ́phe a-nođu angaberu Ojejoje nchi; l'eme iphemiphe obule, o kfuru.

⁸ Mósísu abya ewota mee ono phee ndu Ízurèlu l'ẹ́hu; su: “Owaa bu mee, ekoshi ndzu, Ojejoje shi l'ekemu ono, o turu ono; unu l'iya agbaa l'ẹ́ge o kfuru.”

⁹ Mósísu yele Ẹ́ronu; Nadabu; Abihu; mẹ ndu bu ọ́gurennya Ízurèlu ẹ́phe ukporo madzu ẹ́to l'umadzu iri abya enyihu eli ugvu ono; ¹⁰ bya aphua Nchileke ke ndu Ízurèlu. Iphe o vudo l'eli iya bu iphe e meru le mkpuma, aswa no, eeku je safaya; yo gbulephu samu l'o bu akpamigwe. ¹¹ Ophu o dudu iphe, Nchileke meru ndu bu ọ́gurennya Ízurèlu ono. Ẹ́phe aphu Nchileke; bya eria; ngua.

¹² Ojejoje asu Mósísu: “Nyikfuta iya l'ugvu-a bya anodu l'ẹ́ke-a te ya nu ngu mkpuma, du balibali, ya deru ekemu; mẹ iphe, ya suru t'ẹ́phe meje, a-nođu akpo-ziru ẹ́phe uto.”

¹³ Ya ndono; Mósísu yele Jóshuwa, bu onye anyajeru iya ekpa ayiru tugbua; je enyihu ugvu Nchileke. ¹⁴ Mósísu asu ndu bu ọ́gurennya ono: “Unu nođu l'ẹ́ke-a ngaberu ẹ́phe jeye teke ẹ́phe a-byakfuta unu odo. Ẹ́ronu yele Huru be unu l'ẹ́phe no l'ẹ́ke-a; onye okfu dakfutaru; t'o jekfu ẹ́phe.”

¹⁵ Mósísu enyhulephu ugvu ono; urukpu atso-kputa iya. ¹⁶ Odu-biribiri Ojejoje abya atuko Ugvu Sáyinayi ono ji. Urukpu ono ano l'ugvu ono ujiku ishingu. Yo be le mboku k'esa; Ojejoje eshi l'urukpu ono kua Mósísu. ¹⁷ Ndu Ízurèlu be odu-biribiri Ojejoje ono dulephu l'o bu oku, enwu enwunwu l'eli ugvu ono. ¹⁸ Mósísu enyia eli ugvu ono jeye teke urukpu ono kpuchitaru iya. Yo no l'eli ugvu ono ukporo abali ugbo ẹ́bo: eswe l'enyashi.

25

Utu iphe, ee-gude mee ulo-ekwa (Awu 35:4-9)

¹ Ojejoje asu Mósísu: ² “T'o kfuaru ndu Ízurèlu t'ẹ́phe wota iphe bya anu yebe Ojejoje. Iphe, oo-nataje bu iphe, onye gude obu iya wota bya anu. ³ Iphe, ẹ́phe anuje bu mkpola-ododo; mkpola-ocha; ope; ⁴ owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; okpobe owuu ocha; eji egu; ⁵ akpo ebyila, a tseru l'uswe; akpo umoro-enyimu; oshi akesha; ⁶ manu olivu, ee-gudeje amu oku; iphe, eeyeje le manu k'owu l'ishi t'o shi mko; ophu eeyeje l'insensu t'o shi kwekwekwe; ⁷ mkpuma onikusu; mewaru mkpuma odo, aswa nogbaa. Mkpuma ono be ee-me gbapyabe l'uwe-ukuvu* onye achijeru Nchileke eja yele uwe-okpoma.

* 25:7 25:7 Iphe e deru uwe-ukuvu l'ẹ́ke-a b'e deru ifodu (ephod) le mbeke. O bu uwe, amashi mma ike, onye achijeru Nchileke eja anyajeru l'ukuvu; kobe iya urimu; me turimu, bu iphe, ẹ́phe egudeje ama uche-obu Nchileke.

⁸ “Kfuru ephe t'ephe ruaru yebe Ojejoje ulo, du nso; te ya buru l'eke ephe bu.
⁹ Unu mekwaa ulo-ekwa ono yele iphemiphe obule, a-no l'ime iya t'o dulephu ege ya e-koshi nggube Mosisu t'e mee ya.

Okpoko Ogba-ndzu ono

(Awu 37:1-9)

¹⁰ “T'ephe gude oshi akesha gbaa okpoko. Te ogologo iya du nkwo-eka labu le mkipirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkipirikpi iya. Eli iya adukwaphu nkwo-eka lanu le mkipirikpi iya. ¹¹ Wu okpobe mkpola-ododo l'ime iya; me l'azu iya. Nngu egudekwaphu mkpola-ododo wu le mgberemeku iya mgburumgburu. ¹² Nngu akputa echi mkpola-ododo eno hebe l'okpa iya ephe eno. Mbụ t'i wota ebo hebe l'ibe lanu; wota ebo ophu hebe l'ibe iya ophu. ¹³ Gude oshi akeshia pyita mgboro labu; wu ya mkpola-ododo. ¹⁴ Nngu eworu mgboro ono ephe ebo pyoshia l'echi ono, e hebetsuaru le mgberemeku okpoko ono t'o buru iphe, ee-gudeje apa iya. ¹⁵ Mgboro ono a-noduwaru l'echi okpoko ono. T'e b'e wofukwa iya ewofu. ¹⁶ O bu ekemu ono, yebe Ojejoje a-nu ngu ono be ii-dobe l'ime okpoko ono.

¹⁷ “Gude okpobe mkpola-ododo meta okfu okpoko; eke, aa-kfuje ugwo iphe, du eji, madzu meru. T'ogologo iya du nkwo-eka labu le mkipirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkipirikpi iya. ¹⁸ Nngu egude mkpola-ododo mee cherobimu labu, a-nodutsua l'ishi okfu okpoko ono. T'o bukwaru mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be ii-gude mee ya. ¹⁹ Woru cherobimu lanu dobe l'ishi lanu; nggu eworu ophu dobe l'ishi iya ophu. Ii-me te cherobimu labu ono, notsua l'ishishi okpoko ono yebe okpoko ono t'ephe buru nanu. ²⁰ Cherobimu ono be ebà iya a-jakashihu ajakashihu laa imeli; gude kpuchita okfu okpoko ono. Cherobimu ono; be ee-dobe; k'ophu ephe a-gharu onwephe ifu; tuko l'ele enya l'eli okpoko ono. ²¹ Nngu ewota okfu okpoko ono kpuchia ya; woru iphe ono, e deru ekemu yebe Ojejoje ono, bu ophu, ya e-mekochaa nu unu ono; yekwaphu l'ime okpoko ono. ²² Yo buru l'eli okfu okpoko ono; mbu le mgbaku cherobimu labu ono, no l'eli okpoko ono; bu iya bu eke ono, e doberu iphe, e deru ekemu iya ono be ya a-byakfuta ngu bya ekfuru ngu iphemiphe obule, ndu Izuru lu e-meje.

Teburu ono

(Awu 37:10-16)

²³ “Gude oshi akesha meta teburu. Te ogologo iya du nkwo-eka labu. Usa iya adu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka lanu le mkipirikpi iya. ²⁴ Nngu awu ya okpobe mkpola-ododo; bya egudekwaphu mkpola-ododo wu le mgberemeku iya mgburumgburu. ²⁵ Nngu ewota oshi, du gbiriri, usa iya ha l'o bu obehere-eka swephee mgberemeku iya mgburumgburu; nggu egudekwaphu mkpola-ododo wu-phee oshi ono mgburumgburu. ²⁶ Kputa echi mkpola-ododo eno hebegbaa le mgberemeku okpa teburu ono. ²⁷ Echi ono a-nonyabetsukwaa oshi ono, du gbiriri ono; k'ophu oo-dukwanu ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁸ Ii-gude oshi akesha pyishia mgboro ono; wu ya mkpola-ododo t'o buru mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁹ Nngu egude okpobe mkpola-ododo meshia efere; ite; okoro; me nkwo-eka, aa-tu-kobeje l'eli teburu ono. Iphe ono l'o ha bu iphe, ee-gudeje gwooru yebe Ojejoje ngweja-mee. ³⁰ Te eedobeje buredi l'ifu yebe Ojejoje. O bu l'eli teburu ono be aa-tu-kobeje iya; k'ophu oo-noduje iya l'ifu tekenteke.

Iphe, eegvubeje uroku

(Awu 37:17-24)

³¹ “Gude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, ee-gvubeje uroku. Mee ya t'o nweru oshi; nweru ekali. Yo nweru efere; nweru nkwo iya; nweru iphe, du l'o bu nwopu okoko-oshi; me iphe, du l'o bu igu oshi, jawaru ajaja. Tukokwa iphe ono

l'ò ha mee tẹ yẹle iphe ono, eegvubeje uròku ono dzekfua buru nanu. ³² Oshi iya ono e-nweru ẹkali ishingù: ẹto l'ẹka iya ọwaa; ẹto l'ẹka iya ọphu. ³³ Tẹ ẹkali iya ono nwejeru okoro ẹto. Okoro ono bẹ ee-metsua t'ò dũgbaa l'ò bụ igu-oshi alũmondu. E mekwaaphu nwopu okoko-oshi ye iya; ọwaa iphe, dũ l'ò bụ igu oshi, jawaru ajaja. Yò buru ẹge ono bẹ ọo-dũkota l'ẹkali iya ono ẹphe ishingù, dzekfugbaaru l'oshi iya ono. ³⁴ Tẹ oshi iya ono nwekwaru okoro ẹno, e meru; yò dũ l'ò bụ igu alũmondu. Yo nwekwaruphu iphe, e meru; yò dũ l'ò bụ nwopu okoko-oshi; ọwaa iphe, dũ l'ò bụ igu oshi, jawaru ajaja. ³⁵ Nwopu okoko-oshi lanu bẹ ee-me t'ò nòdu lẹ mkpuli ẹkali iya labu ono k'alì. K'ẹbo anòdu lẹ mkpuli ẹkali iya labu k'echi. K'ẹto anòdu lẹ mkpuli ẹkali iya labu k'eli. Mbù l'ọo-nòdutsua lẹ mkpuli ẹkali iya ono ẹphe ishingù. ³⁶ Nwopu okoko-oshi ono yẹle ẹkali iya ẹkali iya ono bẹ ee-me tẹ yẹle oshi iya tũko dzekfuru. Yò buru ọkpobe mkpòla-ododo, e tsusaru etsusa bẹ ee-gude mee ya.

³⁷ "Nggù emeta uròku ẹsaa gvubegbaa l'eli iphe ono, eegvubeje uròku ono. T'e dobekwa iya k'ọphu iphoro iya a-ngakòtaje ifu ẹke ọono. ³⁸ Ákpà iya; mẹ iphe, aagujeru ọku iya ye bukwa ọkpobe mkpòla-ododo bẹ ee-gude mekwaa ya phụ. ³⁹ Iphe, eegvubeje uròku ono yẹle ngwa iya l'ò ha bụ unu ọkpobe mkpòla-ododo ẹsaa l'ùkporo iri bẹ ee-gude mee ya. ⁴⁰ Letakwa ẹnya t'e mee iphe ono l'ò ha t'ò dũ ẹge e koshiru ngu iya l'eli ugvu ono.

26

Ulo-ékwà (Awu 36:8-38)

¹ "Ii-meta ulo-ékwà. Gude òwúú ọcha, a swiru l'ò bụ ọdo; mẹ òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke uswuswe; mẹ ọphu eke mee-mee; kwee ẹkwa kweta iya ukfu-ẹkwa iri. T'onye maru ome nka gude òwúú ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ẹkwa ono. ² Tẹ ukfu-ẹkwa ono tũkokwa hakò ẹnyanhamunha. T'ogologo iya dũ nkwo-ẹka ọkporo l'ẹsato. Ọsa iya adu nkwo-ẹka ẹno. ³ Wota ukfu-ẹkwa ono ise gbagbabe t'ò buru ishimishi lanu; nggu ewotakwaphu ọzo ise ọphu gbagbabe; t'ò buru ishimishi lanu. ⁴ Ishimishi iya ono kẹ mbù b'ii-gude òwúú, eke urukpu-urukpu yeshia ya nkolaba l'igbirimonu ukfu-ẹkwa iya ono kẹ ikperazu. Nggù emekwaaphu ẹge ono l'ukfu-ẹkwa kẹ ikperazu l'ishimishi iya k'ẹbo. ⁵ Nkoloba ọkporo labu l'iri bẹ ii-ye l'ishishi ishimishi lanu; nggu eyekwaphu nkolaba ọkporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ọphu. Nkoloba ono a-chiko chegbabe ifu. ⁶ Gude mkpòla-ododo meta iphe, kweru nko ishi labu ọzo ọkporo labu l'iri. Nggù egude iya dzegbabe ishimishi ékwà ono ẹphe ẹbo t'ò buru nanu.

⁷ "Nggù egude ẹji eghu kwee ékwà; kweta iya ukfu-ẹkwa iri lẹ nanu, ee-gude phụ-chita eli ulo-ékwà ono. ⁸ Tẹ ukfu-ẹkwa ono ẹphe iri lẹ nanu tũkokwa hakò ẹnyanhamunha. Tẹ ogologo iya dũ nkwo-ẹka ọkporo l'iri. Ọsa iya adu nkwo-ẹka ẹno. ⁹ Chita ukfu-ẹkwa ono ise gbagbabe t'ò buru ishimishi lanu; nggu achita ukfu-ẹkwa ishingù ọphu gbagbabekwaphu t'ò buru ishimishi lanu. Ukfu-ékwà kẹ ishingù phụ; bẹ ii-pyaji ẹbo t'ò gboru l'ifu ulo-ékwà ono. ¹⁰ Nkoloba ọkporo labu l'iri bẹ ii-ye l'ishishi ishimishi lanu; nggu eyekwaphu nkoloba ọkporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ọphu. ¹¹ Nggù egude ope meta iphe, kweru nko ishi labu ọzo ọkporo labu l'iri. Nggù egude iya kotagbaa nkolaba ishimishi ékwà ono ẹphe ẹbo; gude iya dzegbabe ulo-ékwà ono t'ò buru nanu. ¹² A bya l'ukfu-ẹkwa, tsufuru l'ulo-ékwà ono; mbù nkere-ẹbo l'ukfu-ẹkwa ono bẹ ee-me t'ò wu-zita l'azu ulo-ékwà ono. ¹³ Ishimishi ono, e gude phụ-chita ulo-ékwà ono e-gude nkwo-ẹka lanu ka k'ime iya phụ ọsa lẹ mgberemeku iya ẹphe ẹbo. Ndu k'ono bẹ aa-ha t'ò wu-zita l'uzo alì t'e gude iya kwechia mgberemeku iya. ¹⁴ Nggù ewota akpọ ebyila, e meru; yo ke uswuswe; phụ-chia ulo-ékwà ono ọdo. Nggù ewota akpọ umoro-ẹnnyimu kwechita iya.

¹⁵ “Gude oshi akesha rushia oshi, ee-gudeje kpobe ulo-ekwa ono. ¹⁶ Oshi ono be aa-rugbaa ogologo iya t’o du nkwo-eka iri. Usa iya adu nkwo-eka le mkpirikpi iya. ¹⁷ Oshi ono be aa-pyitatsua okpa ye eka labu. Yo buru ege ono be ii-mekota oshi ulo-ekwa ono l’o ha. ¹⁸ A bya l’ulo-ekwa ono ibiyia ophu gharu ifu l’uzo ohuda; bu ukporo oshi be ii-ruta; yeshia ya. ¹⁹ Nggue egude mkpola-ocha meshia enya eke ee-gvubetsua oshi ono. Nggue emeta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi ophu nonu e-nweru enya eke ee-gvubeje iya. ²⁰ A bya l’ibiyia ophu; mbu ibiyia ophu gharu ifu l’uzo isheli; bukwaphu ukporo oshi be ii-ruta; yeshia ya. ²¹ Gude mkpola-ocha meshia enya eke ee-gvubetsua oshi ono ye. Nggue emeta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi nonu e-nweru enya eke ee-gvubeje iya. ²² A bya l’azu ulo-ekwa ono; mbu ibiyia ophu gharu ifu l’uzo enyanwu-ariba bu oshi ishingu be ii-ruta; yeshia ya. ²³ Nggue arushia oshi ebo ebo; yeshia l’iku iku ulo-ekwa ono l’uzo azu iya. ²⁴ Oshi labu ono, ee-yeshi l’iku iya ono be a-dugbaa nkwegba ebo ebo. Oo-shi l’uzo ali du nkwegba ebo jeye l’imeli. Yo buru echi lanu be aa-kube iya. Ephe ebo a-chiko dukota ege ono. ²⁵ Oo ya bu l’oo-du oshi esato l’uzo azu ulo-ekwa ono. T’e gude mkpola-ocha meshia enya eke ee-gvubetsua oshi ono ye. Nggue emeta iya uzo iri l’ishingu. Iphe bu oshi nonu e-nweru enya eke ee-gvubeje iya.

²⁶ “Gude oshi akesha rashia oshi, dugbaa gbiriri, ee-gude swebushia l’oshi ono. Uzo ise be ii-swebetsua l’oshi eka ulo-ekwa ono ekalanu; ²⁷ nggu eswebekwaphu uzo ise odo l’eka iya ophu. Uzo ise odo aburu k’azu ulo-ekwa ono; ibiyia ophu gharu ifu l’uzo enyanwu-ariba. ²⁸ Oshi ophu du gbiriri, ee-swebe l’echi iya be aa-pyi t’o shi l’ishi lanu lufu l’ishi iya ophu. ²⁹ Nggue awukota mkpola-ododo l’oshi ono, eegudeje kpobe ulo-ekwa ono. Nggue egudekwaphu mkpola-ododo meshia echi, e-gudetsua gbiriri oshi ono. Nggue abya awukwaaphu mkpola-ododo le gbiriri oshi ono.

³⁰ “Rukwaa ulo-ekwa ono ege a turu ngu onu iya l’eli Ugwu Sáyinayi.

³¹ “Nggue egude owúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee ye le k’ocha, a swiru l’o bu udo; kwee ekwa. T’onye maru ome nka gudekwa owúú ono kwee cherobimu ye l’ekwa ono. ³² Nggue egude oshi akesha pyia itso eno; wua ya mkpola-ododo. Nggue eworu itso ono kpobetsua l’anya eke e meshiru le mkpola-ocha. Nggue egude iphe, kweru nko, e gude mkpola-ododo mee kobe ekwa ono l’itso ono ³³ le mkpuli iphe phu, kweru nko ishi labu phu, e gude dzegbabe ishimishi phu, e gude phu-chita ulo-ekwa ono. Nggue eworu Okpoko Ekemu ono sibe l’eke ono, e gebutaru ekwa ono. Ekwa ono be ee-gude kekahu Eke-du-Nso le Eke-Kakota-odu-Nso. ³⁴ Nggue ewota okfu okpoko ono, aakfuje ugwo iphe, du eji, madzu meru ono; kpube l’eli Okpoko Ekemu ono, a siberu le Eke-Kakota-odu-Nso. ³⁵ Nggue apata teburu phu sibe l’ifu ekwa ono, e gude gebuta Eke-Kakota-odu-Nso ono. Eke aa-sibe iya bu l’ime ulo-ekwa ono l’ibiyia ophu gharu ifu l’uzo isheli. Nggue eworu iphe ono, eegvubeje uruku ono gvube l’ibiyia ophu gharu ifu l’uzo ohuda; t’ephe le teburu phu chegbabe ifu.

³⁶ “A -bya l’onu ulo-ekwa ono; t’e gude owúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k’ocha, a swiru l’o bu udo; kwee ekwa gude kochita iya. ³⁷ Nggue egude mkpola-ododo meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l’itso. Nggue egude oshi akesha pyia itso ise; wukwaa ya phu mkpola-ododo; gude ope kpushia enya eke aa-kpobeje itso ono; ephe ise.

27

Enya-ngweja-ukfuru (Awu 38:1-8)

¹ “Gude oshi akesha ruta enya-ngweja. Te eli iya du nkwo-eka eto. Te ogologo iya ye le usa iya hakwaru enya-nhamunha. Iphe, oo-dutsua bu nkwo-eka ise ise. ² Nggue

emeta mpo dobetsua l'ishi ishi iku iya ụzo ẹno. Tẹ mpo ono yẹle ẹn्या-ngweja ono ragbabe aragbabe buru nanu. I -metsua; nggu eworu ope wua ya. ³ Nggu egude ope meshia iphe, bu iphe, ee-gudeje eje ozi l'ẹn्या-ngweja ono, bu iya bu ite okpo ntụ; me iphe, eegudeje ekpo ntụ eye l'ite ono; me efere; me oji; owaa iphe, aaguje oku. ⁴ Nggu egude ope meta iphe, du nggafu nggafu l'ọ bu ugbu; bya enweru mgberemeku ẹno. Nggu egudekwaphu ope meta echi ẹno hebetsua le mgberemeku iphe ono. ⁵ Nggu ewota iphe ono kwechia ụzo ali mgberemeku ẹn्या-ngweja ono. T'e shi l'uzo ali iya kwechia ya jeye l'echilabu iya. ⁶ Nggu egude oshi akesha pyita mgboro labu, ee-gudeje apa iya. Nggu awukwaaphu ope le mgboro ono. ⁷ T'e wotsuaru mgboro ono nwua l'ẹn्या echi phu le mgberemeku iya ephe ẹbo. Mgboro ono ephe ẹbo a-nodujetsua le mgberemeku ẹn्या-ngweja ono ephe ẹbo teke aapa iya apapa. ⁸ Mekwaa ẹn्या-ngweja ono te ụzo nodu iya l'echi. Nggu egude ibiribe oshi rua ya; mee ya t'ọ du ẹge ono, ya koshiru ngu l'eli ugvu ono."

Ogbodufu ono
(Awu 38:9-20)

⁹ "Meeru ulo-ekwa ono ogbodufu. Gude owuu ocha, a swiru l'ọ bu udo; kwee ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo; gude gebuta ibyia ophu ogbodufu ono gharu ifu l'uzo ohuda. ¹⁰ Nggu egude ope meta ukporo itso, aa-kpobe iya yele ẹn्या ẹke aa-kpobetsua itso ono. Nggu egude mkpola-ocha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebe l'itso ono. ¹¹ Uzo isheli iya bukwaphu ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe l'uzo isheli ono yele ẹn्या ẹke aa-kpobe itso ono a-dutsua ukporo ukporo. Yo bukwaphu ope be aa-wukota iya; bukwannuru mkpola-ocha be ee-gude meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa l'itso ono yele iphe, ee-swebe iya.

¹² "A -bya l'usa ogbodufu ono l'uzo ẹn्यानwu-ariba iya; bukwannuru ekwa, du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. T'e meta itso iri, aa-kpobe l'uzo ẹn्यानwu-ariba ono; metakwaphu ẹn्या ẹke aa-kpobetsua itso ono uzo iri. ¹³ Usa ogbodufu ono l'uzo ẹn्यानwu-ahata iya a-dukwaphu ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri l'ogologo. ¹⁴ T'e kwee ekwa, du nkwo-eka iri l'ise l'ogologo; gude gebuta onu, ẹke e shi abata l'ogbodufu ono ẹke iya ophu. Itso, aa-kpobe iya yele ẹn्या ẹke aa-kpobetsua itso ono a-dutsua eto eto. ¹⁵ A -bya l'ẹke, eeshije abata ogbodufu ono ẹke iya ophu; bukwaphu ekwa, du nkwo-eka iri l'ise be ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe iya; yele ẹn्या ẹke aa-kpobetsua itso ono a-dutsukwaaphu eto eto.

¹⁶ "T'e gude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe yele k'ocha, a swiru l'ọ bu udo; gude kwee ekwa, du nkwo-eka ukporo l'ogologo; gude gechita ẹke eeshije abahu l'ogbodufu ono. T'ọ bukwannuru onye maru ogude ngga kpaa ekwa be e-eme iya nu. Eke ono, eeshije abahu iya ono be ee-metaru itso ẹno; owaa ẹn्या ẹno, aa-kpobetsua itso ẹno ono. ¹⁷ Iphe, ee-swebegbaa l'itso, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumgburu yele iphe, nweru nkolaba, ee-gudegbaa kobe ekwa ono l'itso ono; bukwannuru mkpola-ocha be ee-gude meta iya. ẹn्या nsu, aa-kpobetsua itso ono be aa-wukota ope. ¹⁸ Ogbodufu ono a-du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo; du ukporo nkwo-eka labu l'iri l'usa. Ee-gude ekwa, e kweru l'owuu ocha, a swiru l'ọ bu udo; gebuta iya. Eli ekwa ono a-du nkwo-eka ise; a wukota ope l'ẹn्या ẹke aa-kpobetsua itso iya. ¹⁹ Iphe, bu ngwa odo, ee-gude eje ozi l'ulo-ekwa ono; m'ọ -ruhuru; o buru ngunu b'e gude iya eme; je akpaa le nggu, ee-libegbaa eri ulo-ekwa ono; mekwaphu ke ogbodufu ono bu ope be ee-gude mekota iya."

Manu Uroku ono
(Liv 24:1-4)

²⁰ “Kfuaru ndu Ízurelu t'ephe wotaru ngu okpobe manu olivu, e megheru emeghe; t'e yeje l'uroku; te oku uruku ono nwuje mkpurumkpuru. ²¹ T'o buru Eronu yeje unwu iya e-yeje oku l'uroku ono l'ifu Ojejoje l'ime Ulo-Ekwà Ndzuko ono; mbu l'azu ekwa phu, e gude kebuta Okpoko Ekemu phu. T'ephe mejekwaa uruku ono t'o shi l'urenyashi nwua jeje l'utsu. Te ndu Ízurelu dobekwa ekemu-a; shita l'ogbo sweru ogbo.”

28

Uwe, ndu achijeru Nchileke eja (Awu 39:1-7)

¹ “T'e shi le ndu Ízurelu dufutaru ngu nwunne ngu, bu Eronu yeje unwu iya; mbu Nadabu; Abihu; Eliyèza; owaa Itama t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya. ² T'a kwaaruu nwunne ngu, bu Eronu uwe, du nsò; t'e shi ege ono mee ya t'o du biribiri l'enya; du ugu. ³ Kfuaru ndu maru ome nka; mbu ndu ya nuru mmamiphe l'uzo iya onanu; t'ephe kwaaruu Eronu uwe, ee-gude doo ya nsò; k'ophu o-buru onye achijeru yebe Ojejoje eja. ⁴ Owaa egbe uwe, ephe a-kwashiru iya ndo-o: uwe-okpoma; uwe-ukuvu; uwe-nlokpuru; uwe ime-ehu; okpu-ekwa yeje gbiriri ekwa-ukfu. T'ephe kwaaruu nwunne ngu, bu Eronu; me unwu iya; uwe ono, du nsò ono; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya. ⁵ Iphe, ephe e-gude kwee ekwa l'uwe ono bu mkpola-ododo, a turu l'o bu owuu; me owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru; yo du l'o bu udo.

Uwe Ukuvu (Awu 39:2-7)

⁶ “T'onye maru ome nka gude owuu mkpola-ododo; ophu eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo; dzua uwe-ukuvu. ⁷ T'a dzua uwe ukuvu ono; woru gbiriri ekwa labu ye iya l'ishi l'ukuvu iya ephe ebo. Eegudeje gbiriri ekwa ono ephe ebo ligbabe k'ifu yeje k'azu. ⁸ T'e kwekwaaphu gbiriri ekwa, ee-gudeje kebuta iya l'ukfu ye iya. Gbiriri ekwa ono be yeje uwe ukuvu ono a-tuko buru iphe lanu. T'e gude owuu mkpola-ododo yeje owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee yeje ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo.

⁹ “Wota mkpuma onikusu labu; deshia epha unwu Ízurelu l'eli iya. ¹⁰ Deshia epha ono l'ege e gude mua ephe. Epha ishinguru be ii-de le mkpuma lanu. Nngu edee epha ishinguru ophu le mkpuma ophu. ¹¹ Oo ege onye apyije mkpuma, vu oke aswa akashije iya epha; gude mee ya iphe-ohubama bu ege ii-kakota epha unwu Ízurelu l'ephe ha le mkpuma labu ono. Nngu awua mkpola-ododo l'igburumonu mkpuma ono mgburumgburu. ¹² Nngu adzupyabe mkpuma labu ono l'eli uwe-ukuvu phu ephe ebo; k'ophu yebe Ojejoje e-gudeje iya nyata unwu Ízurelu. Epha unwu Ízurelu ono a-no l'ukuvu Eronu ephe ebo t'o buru iphe, ya e-gudeje nyata ephe. ¹³ Nngu awua mkpola-ododo l'igburumonu mkpuma ono. ¹⁴ Nngu egude owuu okpobe mkpola-ododo swita gwogirigwo labu; swia ya t'o du l'o bu onye swiru udo. Nngu eworu mkpa ono likfubetsua le mkpola-ododo ono, a wuru l'igburumonu mkpuma ono.

Ekwa-Okpoma

¹⁵ “T'onye maru ome nka kwee uwe-okpoma, ee-gudeje achu iphe, bu uche yebe Ojejoje. T'e gude iphe ono, e gude kwee uwe-ukuvu ono kwee ya; bu iya bu mkpola-ododo, a turu l'o bu owuu yeje owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo. ¹⁶ T'e kwekwaa ya t'o nweru mgberemeku eno; du nkwegba labu. Te mgberemeku iya ono ephe eno hakokwa

enya-nhamunha. T'ogologo iya du nkwo-eka lanu; usa iya adukwaphu nkwo-eka lanu.

¹⁷ “Dzupyabe mkpuma, vugbaa oke aswa t'o kpoo giriri uzo eno l'ekwa ono. Ozo mkpuma ke mbu bu rubi; topazu; me berilu. ¹⁸ K'ebo bu tokwasu; safaya; me emeratudu. ¹⁹ K'eto aburu jasintu; agetu; owaa amitisutu. ²⁰ K'eno aburu kirisolayitu; onikusu; me jasupa. T'a wua mkpola-ododo l'igburumonu mkpuma ono. ²¹ Iphe, oo-du bu mkpuma iri l'ebo. Ephe l'ephe ha nanu nanu no-chitsuaru ephe unwu Izurelu. T'e deshia ephe unwu Izurelu ono le mkpuma ono t'o du l'o bu iphe-ohubama no chia enya okpa-ikfu iri l'ebo ndu Izurelu.

²² “Nggue egude okpobe mkpola-ododo swishia gwogirigwo, ee-likfubegbaa l'uwe-okpoma ono. T'a swishia ya t'o du l'o bu udo. ²³ Nggue egude mkpola-ododo meta echi labu; yetsua l'ishi uwe-okpoma ono. ²⁴ Nggue eworu gwogirigwo phu libetsua l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-okpoma ono. ²⁵ Nggue ewota ishi gwogirigwo ono ishi iya ophu likfubekwaphu le mkpola-ododo phu, a wuru l'igburumonu mkpuma labu phu, e likfuberu l'eli uwe-ukuvu phu. ²⁶ Nggue egude mkpola-ododo meta echi labu odo; likfube l'ishi uwe-okpoma obu l'uzo ali iya. Likfubekwa iya l'ime uwe-okpoma obu; ibyiya ophu tukoru l'eli uwe-ukuvu ono. ²⁷ Nggue egude mkpola-ododo metafua echi ebo odo; libetsua l'ishishi gbiriri ekwa labu phu l'uzo ali iya; mbu gbiriri ekwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Libekwa iya l'eli eke ono, a nmaru gbiriri ekwa, a tu-butaru l'ukfu uwe-ukuvu ono. ²⁸ Echi k'uwe-okpoma phu be ee-gude eri, e gude owuu, eke urukpu-urukpu swia; libetsua l'echi uwe-ukuvu obu; k'ophu onodu le mgoro gbiriri ekwa, a tu-butaru l'ukfu phu; te uwe-okpoma phu ba anodujekwa aku lokpalokpa l'eli uwe-ukuvu ono.

²⁹ “Oo ya bu; iphe bu teke Eronu abahu le Eke-du-Nso ono; ephe unwu Izurelu anodu iya l'obu; mbu l'epha ono a-nodu l'uwe-okpoma, eegudeje achu iphe, bu uche-obu Nchileke; shi ege ono mee te Ojejoje gudeje iya l'anyata ephe tekenteke. ³⁰ Nggue eyekobefukwaaphu ido Urimu me Tumimu l'uwe-okpoma ono; t'o tu-kojeru Eronu l'obu iphe bu teke oobya Ojejoje l'ifu. Ege ono be Eronu e-gudeje paru iphe, eegudeje achu iphe, bu uche-obu Nchileke l'ehu ndu Izurelu bya Ojejoje l'ifu tekenteke.

Uwe odo, ndu achijeru Nchileke eja e-yeje

³¹ “Gude ekwa, du urukpu-urukpu kwee uwe-nlokpuru, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. ³² Kwekwaa ya te eke eepyoje iya ishi nodu iya l'echilabu. Nggue eswia igburumonu iya ege eeswije olu uwe-a; te b'o lakahu. ³³ Gude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee yele ophu eke uswuswe; kpatagbaa akpuru utara-okumu; dophee onu uwe ono mgburumburu. Nggue egudekwaphu mkpola-ododo meshia mgbirigba gude dokahu iya edokahu. ³⁴ Te mgbirigba mkpola-ododo ono; me utara-okumu ono; no-phekwa igburumonu uwe ono mgburumburu. T'e dongakota ephe edonga l'onu uwe ono. ³⁵ Te Eronu yeje iya teke oje ozi l'ifu Ojejoje; te b'o nwuhu. Oda mgbirigba ono be aa-noduje anu teke oobahu le Eke-du-Nso ono l'ifu Ojejoje ono; me teke olufuta alufuta.

³⁶ “Gude okpobe mkpola-ododo meta iphe, du l'o bu ekwekwerekwe; dee ya iphe ege eedeje gude mee iphe-ohubama. Iphe, ee-de iya bu: 'Onye-a duru Ojejoje le nsu.' ³⁷ Nggue ewota eri, e gude owuu, eke urukpu-urukpu swia; libe l'iphe ono, du l'o bu ekwekwerekwe ono; woru iya lipyabe l'ifu okpu-ekwa phu. ³⁸ Eronu -kpuru okpu-ekwa ono; t'o nodu iya l'egedege ifu; t'o buru yebedua be oo-tu-koru l'ishi; mbu emeru, e meruru iphe, ndu Izurelu doberu yebe Ojejoje nsu; m'o -ruhuduru o buru iphe, du idagha be ephe doberu iya nsu obu. Iphe ono, du l'o bu ekwekwerekwe

ono a-nɔdujelephu Éronu l'egedege ifu; t'iphe ono, e doberu nsɔ ono dukwanu yɛbe Ojejoje mma k'anata.

³⁹ “Nggū egude òwúú ɔcha kwee uwe-ime-ɛhu phɔ yɛle okpu-ɛkwa phɔ. T'ò bukwaru onye maru ogude ngga kwee ɛkwa bɛ e-me gbiriri ɛkwa-ukfu phɔ. ⁴⁰ A -bya lɛ k'unwu Éronu; kweeru ɛphe uwe-ime-ɛhu yɛle gbiriri ɛkwa-ukfu; mɛ okpu ndu achijeru Nchileke ɛja; t'e shi ɛge ono mee ɛphe t'ɛphe dɔ biribiri l'ɛnya; dukwaphu ugvu. ⁴¹ I -yetsulephu nwunne ngu Éronu; mɛ unwu iya uwe ono; nggu awua ɛphe manɔ l'ishi; gude mee t'ɛphe buru ndu achijeru Nchileke ɛja. Nggū edobe ɛphe iche; t'ɛphe buru ndu achijeru Nchileke ɛja l'ozi iya.

⁴² “Nggū egude ɛkwa ɔcha metaru ɛphe nwɔba, ɛphe e-yeje. T'ɛphe yeje iya t'o shi ɛphe l'ukfu rua ɛphe l'utakfu. ⁴³ Tɛ Éronu yɛle unwu iya yejekwa nwɔba ono teke ɛphe abahɔ lɛ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; m'ò bɔ l'ɛphe ejeru yɛbe Ojejoje ozi l'ɛnya-ngweja Ẹke-dɔ-Nsɔ; k'ɔphu ɛphe te emetadu iphe-uta kpua onwɛphe; shi ɛge ono nwushihu.

“Tɛ ekemu ono dukwaru Éronu yɛle awa iya jeye lɛ tutu yoyo.”

29

Odobe ndu achijeru Nchileke ɛja nsɔ

¹ “Owaa iphe, ii-me gude dobe ɛphe nsɔ; t'ɛphe buru ndu achijeru Nchileke ɛja l'ozi iya ndɔ-ɔ: Kpɔta nwa oke-eswi lanɔ; mɛ ebyila ɛbo, ɛ te nwedu ɛke ntɔpo nɔ iya l'ɛhu; ² nggu egude witu, e gweru egwegwe, ɛ te yedu iphe, ekoje buredi; gude ghee buredi. Hatakwa iya phɔ gwɔkobe manɔ; gude ghee akara. Nggū egudekwa iya phɔ ghee ɛcha-mbeke, a gbashiru manɔ. ³ Nggū achiko iya gworu ye lɛ nkata pataru yɛbe Ojejoje; ɛphe l'oke-eswi phɔ; mɛ ebyila ɛbo phɔ. ⁴ Teke e metsuaru; nggu eduta Éronu yɛle unwu iya bya l'ɔnu Ụlo-Ékwà Ndzuko; gude mini ghɔa ɛphe ɛhu. ⁵ Nggū achita uwe ndu achijeru Nchileke ɛja yee Éronu. Vuru ɔzo yee ya uwe ime-ɛhu phɔ; tɛmanu nggu eyedu iya uwe-nlɔkpuru phɔ, ee-ye uwe-ukuvu l'eli iya phɔ. Nggū abya teke ono bya eyee ya uwe-ukuvu ono l'onwiya; mɛfua uwe-ɔkpoma phɔ. Nggū egude gbiriri ɛkwa phɔ, e kweru t'e gudeje tɔ-butu uwe-ukuvu ono; gude tɔ-butu iya. ⁶ Nggū ewota okpu-ɛkwa phɔ kpube iya; wota iphe phɔ, dɔ l'ò bɔ ekwekwerekwe phɔ, e doru nsɔ phɔ libe l'okpu ono. ⁷ Nggū ewota manɔ, aawuje l'ishi wua ya l'ishi gude mee ya onye achijeru Nchileke ɛja. ⁸ Nggū eduta unwu iya yeshia ɛphe uwe-nlɔkpuru; ⁹ bya eworu okpu ndu achijeru Nchileke ɛja kpubegbaa ɛphe l'ishi. Nggū ewotakwaphu gbiriri ɛkwa-ukfu phɔ; webegbaa Éronu yɛle unwu iya l'ukfu. Ekemu, yɛbe Ojejoje tɔru ɛphe bɔ t'ɛphe buru ndu achijeru Nchileke ɛja jeye lɛ tutu yoyo. Ọ kwa ɛge ono bɛ ii-me Éronu yɛle unwu iya t'ɛphe buru ndu achijeru Nchileke ɛja.

¹⁰ “Teke e metsuaru; nggu akpɔta oke-eswi phɔ gude bya l'ɔnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Tɛ Éronu yɛle unwu iya byabɛ iya ɛka l'ishi; ¹¹ nggu anɔdu Ojejoje l'ifu gbua ya l'ɔnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ¹² Nggū emeta mee oke-eswi ono gude mkpushi-ɛka ngu tee ya lɛ mpo, nɔgbaa l'ɛnya-ngweja ono. Nggū eworu ɔphu phɔduru nɔ wushia l'ukfu ɛnya-ngweja ono. ¹³ Meshikota iya ɛbà, nɔ iya l'iphe-ɛpho iya l'ò ha. Nggū abɔtakwaphu anyi iya; mɛ akpɔrù-ose iya ɛphe ɛbo yɛle ɛbà, nɔkota iya nɔ; kpɔo ọku l'ɛnya-ngweja ono. ¹⁴ Anɔ oke-eswi ono; mɛ akpɔ iya yɛle nshɔ iya; bɛ ii-gude je akpɔo ọku l'azɔ ɔdu ndu Ízurelu ono. Iphe ɔ bɔ bɔ ngweja iphe dɔ eji.

¹⁵ “Nggū akpɔta ebyila phɔ nanɔ gude bya tɛ Éronu yɛle unwu iya byabɛ iya ɛka l'ishi; ¹⁶ nggu egbua ya; nata mee ya phedzuru lɛ mgberemɛku ɛnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁷ Nggū ebushia anɔ ebyila ono ibiribe ibiribe; chita iphe-ɛpho iya yɛle ọkpa iya; saa asasa. Nggū eworu iphe-ɛpho iya ono yɛle ọkpa iya ono; chikobe

l'ishi iya yele ibiribe ibiribe iya phụ. ¹⁸ Ngggu achiko anụ ebyila ono l'ọ ha kpọo ọku l'anya-ngweja ono. Iphe ọ bụ kwa ngweja-ukfuru; bụru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

¹⁹ “Ngggu akputa ebyila ọphu gude bya tẹ Éronu yele unwu iya byabekwa iya phụ ẹka l'ishi; ²⁰ nggu egbua ya; meta mee ya; tee Éronu yele unwu iya l'atakpa-nchị ẹka-utara; ezeke-ẹka ẹka-utara; mẹ l'ezeke-okpa ẹka-utara. Ngggu eworu mee ono phedzuru lẹ mgberemeku ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ²¹ Ngggu emeta mee ono, sụru l'anya-ngweja ono; metakwaphu manụ phụ, aawuje l'ishi phụ phedzuru Éronu yele uwe iya; phedzukwaru iya phụ unwu Éronu yele uwe ẹphe. Ọ bụ ẹge ono bẹ ee-shi mee tẹ Éronu yele unwu iya; mẹ uwe ẹphe; dụ nsọ.

²² “Ebyila ono bẹ ii-heshikota ẹbà; hetatsua ẹbà, nọ l'ukfumodzu iya; mẹ ẹbà, nọkota l'iphe-ẹpho iya l'ọ ha; bọtakwaphu anyị iya; ọwaa akpürù-ose iya ẹphe ẹbo yele ẹbà, nọkota iya nụ; wota utakfu ẹka-utara iya tükwase iya. Ebyila ono bükwa ọphu e gude eme Éronu yele unwu iya t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. ²³ Ngggu eje lẹ nkata ono, e yeru buredi, ẹ te gudedu iphe, ekoje buredi ghee ono, nọwa Ojejoje l'ifu ono; wota iya ishi buredi lanụ; hatakwaphu ishi akara lanụ l'akara ono, a gwọkoberu manụ ghee ono; ọwaa ishi ẹcha-mbeke lanụ. ²⁴ Ngggu atuko iphe ono l'ọ ha dẹ Éronu yele unwu iya l'ẹka t'ẹphe woru iya maa Ojejoje l'ifu t'ọ bụru ngweja-amama. ²⁵ Teke e metsuaru; nggu anata ẹphe iphe ono l'ọ ha; chita yele ngweja-ukfuru phụ kpọo ọku l'anya-ngweja ono. T'ọ bụru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ²⁶ E -metsua; nggu ewota ndú ebyila ono, e gude mee Éronu t'ọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja ono; maa Ojejoje l'ifu t'ọ bụru ngweja-amama. Ono a-buru oke iya nke ngu.

²⁷ “Anụ ebyila ono, e gude mee Éronu t'ọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja ono bẹ ii-do nsọ; mbụ ẹke ono, ruberu Éronu yele unwu iya ono; bụ iya bụ ndú iya phụ, a màru àmàmà phụ; mẹ utakfu iya phụ, e doberu yebe Ojejoje phụ. ²⁸ Ndu Ízurelu -gude iphe ẹja bya; tẹ ndú iya; mẹ utakfu iya bujekwaru oke, aa-hejeru Éronu yele unwu iya. Ono bụ òkè-iphe ọphu ndu Ízurelu e-dobejeru yebe Ojejoje iche mẹ ẹphe bya ogwo ngweja-ẹhu-agu.

²⁹ “Uwe, dụ nsọ kẹ Éronu a-bükwaruphu k'awa iya. Yọ bụru uwe ono bẹ ẹphe e-yeje teke aawụ ẹphe manụ gude eme ẹphe t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. ³⁰ Tẹ nwa Éronu onye ọphu eeme t'ọ nọ-chia ẹnya iya l'ọ bụ onye achijeru Nchileke ẹja jeje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko je ejee ozi lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono; yejekwa uwe ono abalị ẹsaa.

³¹ “Wota anụ ebyila ono, e gude mee Éronu; yọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja ono; shia l'ẹke dụ nsọ. ³² Tẹ Éronu yele unwu iya nọdu l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko taa anụ ebyila ono; mẹ buredi phụ, e yeru lẹ nkata phụ. ³³ Ọ kwa ẹphebedua a-ta anụ ngweja ono, e gude kfua ugwo iphe, dụ ẹji ẹphe teke ono, aawụ ẹphe manụ l'ishi ono; e shi ẹge ono dobe ẹphe nsọ t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. T'ẹ b'ọ dukwa onye ọdo, a-ta iya nụ; kẹ l'ọ dụ nsọ. ³⁴ Ọ -bụru l'ọ nweru anụ ebyila ono, e gude mee Éronu; t'ọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja ono; m'ọ bụ buredi phụ; ọphu a taphodoru; yọ kwaa akwakwa lufuta l'utsu; t'a akpọkwaa ya ọku. T'ẹ b'ọ dukwa onye a-ta iya nụ; kẹ l'ọ dụ nsọ.

³⁵ “Meeru Éronu yele unwu iya iphe, ya turu ngu ekemu sụ t'i meeru ẹphe. Gude abalị ẹsaa mee ẹphe t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. ³⁶ Gbujekwa oke-eswi mbọku-mbọku l'ime abalị ẹsaa ono t'ọ bụru ngweja, e gude akfụ ugwo iphe, dụ ẹji. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ ii-gwo ngweja gude kfua ugwo iphe, dụ ẹji; shi ẹge ono safu

mmeru, nọ l'anya-ngweja ono. Nggwu awukwaa ya phụ manu gude mee ya t'ọ du nsọ. ³⁷ Gude abali ẹsaa gwoo ngweja, e gude akfụ ugwo iphe, dụ eji; shi ẹge ono safu mmeru, nọ l'anya-ngweja ono; k'ọphu ọo-dụ nsọ; iphe, bụ iphe, ruru iya nù a-dụkwaphu nsọ.

³⁸ “Iphe, ii-gudeje egwo ngweja ono l'anya-ngweja ono mbọku-mbọku kwa unwu aturu labụ, gbagbaaru afa. ³⁹ I -gbua nanu l'utsu; nggu egbua nanu l'urenyashi. ⁴⁰ Aturu kẹ mbụ phụ bẹ ii-yekobeje witu, e gweru egwegwe je agbaa; mbụ ọzo lanu l'uzo iri ogbonga witu, a gwokoberu manu olivu, a tsuru l'ikwe, jiru konggo labụ. Nggwu ewotakwaphu mẹe, jiru konggo labụ; ye iya t'ọ buru ngweja-mẹe. ⁴¹ O -be l'urenyashi; nggu akputa aturu ọphu gbua. Nggwu eyekobekwa iya phụ ngweja-nri; mẹ ngweja-mẹe ẹge e yeru l'utsu phụ; t'ọ buru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

⁴² “T'e gwojekwa ngweja-ukfuru-a tekenteke l'onu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko, bụ iya bụ l'ifu yẹbe Ojejoje; shita l'ogbo sweru ogbo. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ ya a-byakfutaje ngu bya ekfuru yeru ngu. ⁴³ Ọ bukwapu l'ẹke ono bẹ ya a-byakfuta ndu Ízurelu; ọdu-biribiri iya emee ẹke ono; yọ dụ nsọ.

⁴⁴ “Yọ buru ẹge ono bẹ ya e-shi mee tẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono yẹle ẹnya-ngweja ono dụ nsọ; mekwaaphu tẹ Ẹronu; yẹle unwu iya; dụ nsọ; buru ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozu iya. ⁴⁵ Teke ono; ya eburu l'ẹke ndu Ízurelu bu; buru Nchileke ẹphe. ⁴⁶ Ẹphe amaru l'ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; onye dufutaru ẹphe l'alí Íjiputu; k'ọphu ya e-buru l'ẹke ẹphe bu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe.”

30

Ẹnya-ngweja insensu (Awu 37:25-28)

¹ “Gude oshi akesha kua ẹnya-ngweja, bụ ẹke aa-kpoje insensu ọku. ² T'ogologo iya mẹ ọsa iya hakwaru ẹnya-nhamunha. Iphe, ọo-buru bụ nkwo-ẹka lanu. Eli iya adu nkwo-ẹka ẹbo. Tẹ mpo iya yẹle ẹnya-ngweja ono ragbabe buru nanu. ³ Wukotakwa okpobe mkpọla-ododo l'eli iya yẹle mgberemẹku iya; mẹ mpo iya. Nggwu egudekwaphu mkpọla-ododo kpụ-pheru mgberemẹku iya mgburumgburu. ⁴ Nggwu emeta echi mkpọla-ododo ẹbo ẹbo yegbaa lẹ mgberemẹku iya ẹphe ẹbo. Yekwaa ya t'ọ nọdutsua lẹ mkpuli iphe ono, a kpụ-pheru iya mgburumgburu ono. Ọ bụ l'echi ono bẹ ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ⁵ Gude oshi akesha pyita mgboro ono; nggu awua ya mkpọla-ododo. ⁶ Dobe ẹnya-ngweja ono l'ifu ẹkwà phụ, e gude gechita Okpoko Ekemu phụ; mbụ okfu okpoko phụ, aa-nọduje akfụ ugwo iphe, dụ eji phụ, e gude kpuchia Okpoko Ekemu phụ. Ọ bụ ẹke ono bẹ ya a-byakfutaje ngu.

⁷ “Tẹ Ẹronu kpojekwa insensu, eshi mkpọ ọku l'anya-ngweja ono l'utsu m'o jeshia omezi urọku phụ. ⁸ T'ọ kpojekwaphu insensu ọku l'anya-ngweja ono l'urenyashi m'o jeshia oye ọku l'urọku ono; k'ọphu ọku insensu a-nọduje enwu Ojejoje l'ifu shita l'ogbo sweru ogbo. ⁹ Une be egudekwa insensu ọdo; ngweja-ukfuru ọdo; ngweja-nri ọdo; m'ọ bụ ngweja-mẹe ọdo, bya egwogwo l'anya-ngweja-a. ¹⁰ Ugbo lanu l'afa bẹ Ẹronu e-teje mee lẹ mpo ẹnya-ngweja ono gude kfua ugwo iphe, dụ eji. Ọ kwa mee anu ngweja-iphe, dụ eji, e gude akfụ ugwo iphe, dụ eji bẹ ee-teje lẹ mpo ono afa l'afa. T'e mejekwa iya ẹge ono shita l'ogbo sweru ogbo. Ẹke ono bukwa ẹke katsua ọduru yẹbe Ojejoje nsọ.”

Utụ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko

¹¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ¹² “Teke ii-gu ndu Ízurelu ọgu t'i maru ẹge ẹphe ha; t'onyenonu kfujekwa yẹbe Ojejoje aswa ishi onwiya gude gbata onwiya; m'a gu

l'iya phụ; t'ẹ b'ọ dụ ejo iphe-ẹhuka, a-byakfuta ẹphe teke aa-nọdu agụ ẹphe ọgu ọbu. ¹³ T'onye a gụru kfujekwa nkere-ẹbo mkpọla-ọcha; ẹmanu yo jekfube ndu ọphu a gụhawaru. Tẹ nkere-ẹbo mkpọla-ọcha ono, onye ono a-nụ ono bukwaru ọphu ha l'ọ bụ k'eze-ulo yẹbe Nchileke. Mkpọla-ọcha ono b'e -jeshia ya ebubu; e buta iya ukporo. Tẹ nkere-ẹbo mkpọla-ọcha ono bukwaru iphe, ee-doberu yẹbe Ojejoje iche. ¹⁴ Iphe bụ onye a gụru ọgu; shita l'onye nọru ukporo afa jeye bẹ a-nụ yẹbe Ojejoje iphe. ¹⁵ Teke unu anụ yẹbe Ojejoje iphe gude akfụ ugwo iphe, dụ eji, unu meru; tẹ ndu nweru iphe ba anughatakwa nkere-ẹbo mkpọla-ọcha; ọphu ndu ukpa anụ-petekwa. ¹⁶ Nata okpoga ndu Ízurelu ono, e gude akfụ ugwo iphe, dụ eji ẹphe ono; gude jee ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Ọ bụ iphe ono bẹ yẹbe Ojejoje e-gudeje l'anyata ndu Ízurelu; buru iya bẹ ee-gude kfua ugwo iphe, dụ eji, ẹphe meru.”

Eze efere ono

(Awu 38:8)

¹⁷ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: ¹⁸ “Gude ope mee eze efere, ee-gudeje ghua ẹhu. Ọ kwaphụ ope bẹ ee-gude mee ọkpa eze efere ono. Nggụ asube iya l'echi Ụlo-Ékwà Ndzuko ono yẹle ẹnya-ngweja ono; kuru mini ye iya. ¹⁹ T'ọ buru mini ono bẹ Éronu yẹle unwu iya e-gudeje kwọ ẹka; mẹ ọkpa. ²⁰ Teke ẹphe abahụ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; m'ọ bụ l'ẹphe ejenyabe ẹnya-ngweja ono; ọnu yẹbe Ojejoje ngweja-ọku; t'ẹphe kwoshijekwa onwẹphe mini; k'ọphu ẹphe ta anwushihudu. ²¹ T'ẹphe kwojekwaaphu ẹka; kwọ ọkpa; k'ọphu ẹphe ta anwushihudu. Ono bụ ekemu, a-nọduru Éronu yẹle awa iya; shita l'ogbo sweru ogbo.”

Manu owu l'ishi

(Awu 37:29)

²² Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: ²³ “Gwota ọkpobe iphe, eshi mkpọ gude bya. Iphe ii-gude bya bụ: Mēeru mini ọphu ẹra iya dụ unu shẹkelu l'ukporo shẹkelu ise; mē sinamonu, eshi mkpọ ọphu ẹra iya dụ ukporo shẹkelu iri l'ẹbo lẹ shẹkelu iri, bụ iya bụ nkere-ẹbo mēru phụ; mē oshi omanko, eshi mkpọ ọphu ẹra iya dụ ukporo shẹkelu iri l'ẹbo lẹ shẹkelu iri; ²⁴ mē kashiya ọphu ẹra iya dụ unu l'ukporo iri. Iphe ono l'ọ ha bụ iphe, eegudeje atụ ẹra iphe l'eze-ulo yẹbe Nchileke bẹ ee-gude tụa ya. Nggụ ewotakwaphu manu olivu, jiru konggo ẹsato. ²⁵ T'onye maru ome manu-mbeleke tuko iya l'ọ ha gwakobe t'ọ buru manu, dụ nsọ l'eshi mkpọ, aawuje l'ishi. Ọo-buru manu, dụ nsọ, aa-wuje l'ishi. ²⁶ Nggụ egude manu ono wukota lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko; mē Okpoko Ekemu; ²⁷ mē teburu yẹle ngwa iya l'ọ ha; mē iphe eegvubeje urọku yẹle ngwa iya l'ọ ha; mē ẹnya-ngweja ínsensu; ²⁸ mē ẹnya-ngweja, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru yẹle ngwa iya l'ọ ha; mē eze efere yẹle ọkpa iya. ²⁹ Iphe ono l'ọ ha bẹ ii-dobe iche; t'ọ buru iphe, kakọta ọdu nsọ; k'ọphu iphe, bụ iphe denyiru iya nụ a-dukwaphu nsọ.

³⁰ “Wua Éronu yẹle unwu iya manu l'ishi; nggu edoo ẹphe nsọ; k'ọphu ẹphe a-buru ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi iya. ³¹ Kfuaru ndu Ízurelu l'owaa bụ manu, dụ nsọ yẹbe Ojejoje, aa-wuje madzụ l'ishi shita l'ogbo sweru ogbo. ³² T'ẹ b'a wujekwa iya madzụ mmanu; ọphu aagwajekwa manu ọdo t'ọ dụ l'ọ bụ owaa. Ọ kwa manu, dụ nsọ. Ọo ya bụ t'e dobeje iya nsọ. ³³ O -nweru onye gwaru manu ọdo; yọ dụ l'ọ bụ manu owaa; m'ọ bụ l'ọ wuru iya madzụ mmanu l'ishi, abudu onye achijeru Nchileke ẹja; t'e bufukwa onye ọbu lẹ ndu nk'ia.”

Ínsensu

³⁴ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: “Wota iphe, eshi mkpọ gude bya. Iphe ii-wota bụ: etse; onika; galubanumu; mē ọkpobe furakínsensu. Tụa ya l'iphe, eegudeje atụ ẹra

iphe t'ò hakòta ẹnya-nhamunha. ³⁵ T'onye maru ome manụ-mbeleke tuko iphe ono l'ò ha gwakòbe t'ò buru insensu, eshi mkpọ. T'a pyashi iya únú. T'ò bukwaru iphe ono, a gushiru ono nkinyi iya; bẹ ee-gude mee insensu obu. Oo-buru insensu, dụ nsọ. ³⁶ Haru iya gwee egwegwe dobe l'ifu Okpoko Ekemu, nọ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko, bụ iya bụ ẹke ono, ya a-byakfuta unu ono. T'ò bukwaru unu insensu, kakòta odu nsọ. ³⁷ Unu be emekwa insensu nk'unu t'ò dụ l'ò bụ owaa. Unu doberu iya yẹbe Ojejoje nsọ. ³⁸ O -buru l'ò nweru onye meru insensu odo, dụ l'ò bụ owaa doberu onwiya l'ò bụ manụ-mbeleke; t'e bufukwa iya lẹ ndu nk'ia."

31

Bezalelu; mę Oholiyabu

¹ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósisi: ² "Lekwa; ya fọtawaru Bezalelu Úri Hòru, bụ onye ikfu Júda; ³ bya emewa; tẹ ume Nchileke ji iya ẹhu; k'ophu oo-nweru mmamiphe; kwaa ẹnya; buru onye iphe edoje iya ẹnya ohuma l'ome nka l'iphemiphe obule; ⁴ t'ò maru ẹge eeshije gude mkpọla-ododo yele mkpọla-ocha; mę ope ememashi iphe ememashi; ⁵ makwaruphu ẹge aawaję mkpuma, aswa nọ; mę ẹge aawuję mkpọla-ododo l'igburumonu iya; bya amakwaruphu ẹge aapyije iphe apyipyi; męwaru ẹge eeshije emekota nka odo, dugbaa iche iche. ⁶ Ya fọtafukwaaruphu Oholiyabu Ahisamaku, bụ onye ikfu Dánu; t'ò yeru iya ẹka. Ndu maru ome nka l'ephe ha bẹ ya nukotakwaruphu ike t'ephe mekota iphemiphe obule, ya sụru t'unu mee; ⁷ dunua l'ò bụ Ụlo-ékwà Ndzuko; Okpoko Ekemu yele okfu okpoko ono, aanọduje akfu ugwo iphe, dụ ẹji ono; męwaru iphemiphe obule odo, eegudeje eje ozi l'ime ụlo-ékwà ono; ⁸ bụ iya bụ teburu yele ngwa iya l'ò ha; mę iphe eegvubeje urọku, e meru l'okpobe mkpọla-ododo yele ngwa iya l'ò ha; mę ẹnya-ngweja insensu; ⁹ mę ẹnya-ngweja-ukfuru yele ngwa iya l'ò ha; mę eze efere ono yele okpa iya; ¹⁰ wafua uwe, e kweru ekwekwe; mbụ uwe, dụ nsọ, Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja e-yeje; mę uwe, unwu iya e-yeje gude eje ozi ndu achijeru Nchileke ẹja; ¹¹ mę manụ owu l'ishi; mę insensu, eshi mkpọ kẹ Eke-dụ-Nsọ ono. O bụlephu t'ephe mee ya t'ò dụ ẹge ya sụru ngu t'e mee ya."

Mbọku ọtu-ume

¹² Ya ndono; Ojejoje asụ Mósisi: ¹³ "Kfuaru ndu Ízurelu t'ephe dobeje mbọku ọtu-ume yẹbe Ojejoje. Kẹ l'oo-buru iphe-ohubama, nọduru unu l'ia tsube l'ogbo sweru ogbo. Oo ya bụ t'unu maru l'ò bụ yẹbedua bụ Ojejoje, bụ onye emeje unu t'unu dụ nsọ.

¹⁴ "Unu nyataję mbọku ọtu-ume; kele mbọku ono duru unu lẹ nsọ. O -nweru onye dakaru iya nụ; t'e gbukwaa onye obu egbugbu. Iphe bụ onye jeru ozi mbọku ono bẹ ee-bufu ebufu lẹ ndu nk'ia. ¹⁵ O bụ abali ishingụ bẹ unu e-gudeje jee ozi unu. Mbọku k'ẹsaa bụ mbọku ọtu-ume; bya aburu mbọku, duru yẹbe Ojejoje lẹ nsọ. Iphe bụ onye jeru ozi lẹ mbọku ọtu-ume; t'e gbukwaa onye obu egbugbu. ¹⁶ Tẹ ndu Ízurelu dobeje mbọku ọtu-ume; mee ekemu iya shita l'ogbo sweru ogbo; t'ò buru iphe, a-nọdu ekoshi ogba-ndzụ unu l'ia gburruru jeyewaru. ¹⁷ Oo-buru iphe-ohubama nọduru yele ndu Ízurelu jeye lẹ tutu yoyo; kẹ l'ò bụ abali ishingụ bẹ yẹbe Ojejoje gude mee igwe yele ali. Yo be mbọku k'ẹsaa; ya ahaa ozi; tuta ume."

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje ekfugetsulephu nụ Mósisi l'eli Ugwu Sáyinayi; bya anụ iya ekwekwerekwe mkpuma labụ, e deru Ekemu. Mkpuma ono bụ Nchileke nweke-ia gude ẹka iya dee ya iphe.

32

Nweswi, a kpuru le mkpola-ododo

¹ Teke ndu Ízurelu leru ɛnya bya aphụ le Mosisu anonukawa ọdu l'eli ugvu ono; ɛphe abya agbaphee Éronu mgburumgburu; sụ iya: “Ngwaa; t'o metaru ɛphe Nchileke, a-nọdu edu ɛphe! Le Mosisu-a, dufutaru ɛphe l'alị Íjiputu-a bẹ ɛphe ta makwa iphe, meru iya nụ.”

² Éronu asụ ɛphe t'ɛphe yeshia iphe-nchị mkpola-ododo, unyomu ɛphe yeru le nchị; mẹ kẹ ụnwu ɛphe unwoke; mẹ k'ụnwu ɛphe ụnwanyi; chitaru iya. ³ Ya ndono; ndu ono l'ɛphe ha abya eyeshia iphe-nchị ɛphe; chijeru Éronu. ⁴ Yọ chita iphe ono, ɛphe nuru iya ono gude kputa agwa; yọ dụ l'ọ bụ nweswi. Yọ bya egude ngwa-ọru memashia ya ememashi. Ya ndono; ɛphe asụ: “Unubẹ ndu Ízurelu; ọwaa Nchileke unu ndọ-ọ; mbụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu!”

⁵ Éronu aphulephu iphe ono bya akpua ɛnya-ngweja l'ifu nweswi ono bya araa ya arara; sụ: “Echile bẹ aa-gbaru Ojejoje aji-o!” ⁶ Tọ dụ iya bụ; yo be echile iya; ndu Ízurelu etehu l'utsu; bya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu. E metsua; ɛphe abya anoshia ria; ngua; bya awu-lihu; wata ome k'enyishi.

⁷ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: “Nyizita l'alị; kẹle ndu nke ngu ono; mbụ ndu ono, i dufutaru l'alị Íjiputu ono bẹ merushiakwaru onwẹphe. ⁸ ɛphe hakebewaru ekemu ono, ya turu ɛphe ono; metawaru onwẹphe agwa, ɛphe kpuru; yọ dụ l'ọ bụ nweswi. ɛphe fuzitawaru ishi baaru iya ẹja; bya agwawa iya agwagwa; sụ: ‘Unubẹ ndu Ízurelu; ọwaa Nchileke unu ndọ-ọ; mbụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu ono!’ ”

⁹ Ojejoje asụ Mosisu: “Ya phụwaru le ndu-a bunukaru ndu obu-kpokponyi. ¹⁰ Pakwaru yẹbe Ojejoje haa tẹ ya gude oke ẹhu-eghughu iya dakfu ɛphe; kpukpoo ɛphe. Nggubedua, bụ Mosisu bẹ ya e-me ọha, ha nshinu.”

¹¹ Mosisu arọlahaa Ojejoje, bụ Nchileke iya; sụ iya: “Byiko Ojejoje; t'ẹhu be eghunukakwa ngu eghughu ẹge ono l'ẹke ndu nke ngu nọ; mbụ ndu ono, i gude ike-ẹka ngu dufuta le Íjiputu ono! ¹² Ndu Íjiputu a-sukwa l'iphe, kparu iphe, i dufutaru ɛphe bụ t'ị bya egbushia ɛphe l'ugvu ugvu-a; k'ophu ɛphe a-chihu le mgboko. Byiko; gbanua mini l'obu; paru haa; be mebyishikwa ndu nke ngu. ¹³ Nyatakwa ndu ozi ngu, bụ Ébirhamu; mẹ Áyizaku; mẹ Ízurelu, bụ ndu i gude onwongu ria angụ; sụ: ‘L'ii-me awa ɛphe t'ɛphe ha l'ọbu mkpọ-kpodo, nọ l'igwe; temanu nggu anụ awa ɛphe alị-a, i kwekotaru ɛphe ukwa iya; t'ọ buru okè-iphe ɛphe jeye le tutu yoyo.’ ” ¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya ari-phu ọriri azụ; to mebyishihe ɛphe ẹge ono, o shi ria le ya e-mebyishi ɛphe ono.

¹⁵ Mosisu abya aghachi; shi l'eli ugvu ono nyizita yele ekwekwerekwe mkpuma labụ ono, e deru ekemu ono, o gude l'ẹka ono. Mkpuma ono b'e deru iphe: ifu; mẹ azụ. ¹⁶ Ekwekwerekwe mkpuma ono bụ Nchileke gude ẹka iya mee ya. Iphe, e deru iya aburu Nchileke gude ẹka iya dee ya.

¹⁷ Ya ndono; Jóshuwa anulephu ụzu, ndu Ízurelu atụ; sụ Mosisu: “Aatukwa ụzu ọgu l'ọdu ndu Ízurelu ono.”

¹⁸ Mosisu asụ iya:

“E tọ dakwa l'ọ bụ ụzu ndu
emekputa emekputa l'ọgu.
Tọ da l'ọ bụ ụzu ndu,
eemekputa emekputa.
Iphe, ya anụ kwa egvu.”

¹⁹ Mósísu abya erua l'íku ọdu ndu Ízurelu ono; bya aphua nweswi ono; ọwaa ndu ono; l'ẹke ẹphe ete egvu. Ẹhu enwuhu iya ọku; yo woru mkpuma ono, o gude l'ẹka ono tũkposhia l'ọkpa ugvu ono. ²⁰ Yọ bya ewota nweswi ono, ẹphe kpuru ono kpo ọku. Yọ kpọtsua ya ọku; bya egwee ya; yọ dũ l'ọ bũ ntũ. Yọ bya awuru iya ye lẹ mini; mee ndu Ízurelu; ẹphe ngua ya.

²¹ Yọ jì Ẹronu: “?Bũ ngũnu bẹ ndu-a kabẹkpoo mee ngu, kparu; nggu eduru ẹphe ye l'ome iphe, dũ ẹji, habe ẹge-a?”

²² Ẹronu asũ iya: “Onye nwe mu nũ; ba avọkwaru ọku ghua ẹhu. L'ì mahawaru lẹ ndu-a bẹ ome iphe, dũ ẹji kwọwaru ẹhu. ²³ Ẹphe suru tẹ ya metaru ẹphe Nchileke, a-nọdu edu ẹphe; kele Mósísu ọphu, dufutaru ẹphe Íjiputu bẹ ẹphe ta madu iphe, meru iya nũ. ²⁴ Ya ndono; ya sũ ẹphe: ‘T'onye nweru iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo; yefuta iya.’ Ẹphe achitaru iya mkpọla-ododo ono. Ya achiru iya ye l'ọku; iphe shi iya lufuta abũru nweswi-a.”

²⁵ Mósísu aphũ lẹ ndu Ízurelu nahuwaru; kele Ẹronu hawaru ẹphe; ẹphe te kwehe t'a chikobe ẹphe; ẹphe eshiwa ẹge ono buwaru ndu, ndu ọhogu ẹphe gude eme iphe-ochi. ²⁶ Mósísu evudo l'onu obu-edukfu ọdu ndu Ízurelu ono; sũ: “T'onye bũ ke Ojejoje byakfuta iya!” Ndu Lívayi l'ẹphe ha awũ-kfube iya.

²⁷ Yọ sũ ẹphe: “Ọwaa iphe, Ojejoje, bũ Nchileke ke ndu Ízurelu ekfu: ‘T'onyenonu turu ogu-mbeke ya l'ukfu; unu ejephee ọdu ndu Ízurelu ono mgburumgburu; tsube l'ishi iya ọwaa; rua l'ishi iya ọphu. T'onyenonu gbushia nwanna iya; mẹ ọnya iya; mẹ obutobu iya.’ ” ²⁸ Ndu Lívayi abya emee ẹge Mósísu ziru ẹphe. Ndu e gburu mbọku ono rukwaru iphe, dũ l'ọ bũ unu ẹsaa l'ukporo madzũ iri.* ²⁹ Mósísu asũ: “A fọtawaru unu doberu Ojejoje iche ntanũ; ke l'unu tsortu unu unu; mẹ unwunne unu ogu. Ojejoje gọwaru ọnu-ọma nũ unu ntanũ-a.”

³⁰ Yo be echile iya; Mósísu asũ ndu Ízurelu: “Iphe, dũ ẹji, unu meru, hakwa l'uru. Nta-a bẹ ya ejekfuwa Ojejoje t'a maru; ?ya a-dũ ike rọ-buta iya t'ọ gũaru unu nvũ l'iphe, dũ ẹji ono, unu meru ono.”

³¹ Ya ndono; Mósísu abya ejekfu Ojejoje je asũ iya: “L'ẹjo iphe, ndu-a meru ta dukwa k'ekfukfu! Ẹphe gudeekwa mkpọla-ododo metaru onwẹphe agwa. ³² Ọlobu; byiko; gũaruru ẹphe nvũ l'ẹjo iphe ono, ẹphe meru ono. Teke ẹ tọ dudu; nggu efuchafukwa ẹpha yẹbe Mósísu l'ẹkwo, i deru ẹpha ndu nke ngu.”

³³ Ojejoje asũ Mósísu: “L'ọ kwa onye mesweru iya nũ bẹ ya e-fufu ẹpha iya l'ẹkwo iya. ³⁴ Tugbua nta-a je eduta ndu Ízurelu je ẹke ono, ya kfuru ngu okfu iya ono; lẹ Ojozi iya a-nọdu-a edu unu. Ọle oge teke, ya a-nũ ẹphe aphũ -rulephu; bẹ ya a-nua ẹphe aphũ k'iphe, dũ ẹji, ẹphe meru.”

³⁵ Ojejoje abya egude ẹjo iphe-ememe byakfuta ndu Ízurelu; k'iphe ono, ẹphe gude nweswi ono, Ẹronu kpuru ono mee.

33

¹ Tọ dũ iya bũ; Ojejoje asũ Mósísu: “Shi l'ẹke-a tugbua; nggu lẹ ndu ono, i dufutaru l'alì Íjiputu ono! Unu tugbua jeshia l'alì ono, ya kweru ukwa bya eriru angũ yeru iya Ẹbirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu pẹ; sũ ẹphe: ‘Lẹ ya a-nũ iya awa ẹphe ono.’ ² Ya e-zi ojozi t'ọ duru unu je; je achishiaru unu ndu Kėnanu; ndu Amọru; ndu Hetu; ndu Pėrezu; ndu Hevu; mẹ ndu Jebusu. ³ Unu tugbua jeshia l'ẹgiri alì ono. Ọle ya ta etsokwa unu; a -nonyakwaa; ya ekpukpoo unu l'uzo; ke l'unu bunukaru ndu obu-kpokponyi.”

* 32:28 32:28 Iphe ọ bũ bũ 3,000.

⁴ Ndu Ízurelu anụlephu ejo-nzi ono; wata ọgu aphụ; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu ẹphe onye kwakwaduru ngwa gude memashia onwiya. ⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje sụru Mosisu: "T'o kfuru ndu Ízurelu l'ẹphe bụnuka ndu obu-kpọkponyi. L'ọ -buru l'ọo tẹ ya tsoru ẹphe b'o nwekwaru ẹge ọo-du; ya ekpukpoo ẹphe. Ọo ya bụ; t'ẹphe kwashia ngwa ono, ẹphe kwaru gude memashia onwẹphe ono; tẹ ya rịa ọriri; maru iphe, ya e-me ẹphe." ⁶ Ya ndono; ndu Ízurelu eworu ngwa, ẹphe kwaru gude memashia onwẹphe kwashia l'ugvu Hórebu.

Ụlo-Ékwà Ndzuko

⁷ Yọ bụru Mosisu shi aphụtaje ụlo-ékwà ono; je akpọbe l'azụ ọdu ndu Ízurelu; kua ya "Ụlo-Ékwà Ndzuko." Iphe bụ onye eje ọkpata Ojejoje ishi; ejeje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono, nọ l'azụ ọdu ndu Ízurelu ono. ⁸ Yọo bụje; Mosisu -gbeshi l'eje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; ndu Ízurelu l'ẹphe ha awụ-lihu; vudogbaa l'ọnu ụlo-ékwà ẹphe l'ele Mosisu jeye teke ọo-bahu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁹ Mosisu -bahulephu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; urukpu ono, kpuru rogbodyongu ono alazita bya anọ-chia ọnu Ụlo ono; Ojejoje ekfuru nụ iya. ¹⁰ Ndu Ízurelu -phulephu urukpu ono, kpuru rogbodyongu ono l'ẹke ọ nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; onyenọnu anọdu l'ọnu ụlo-ékwà iya wụ-lihu; baaru Ojejoje ẹja. ¹¹ Ojejoje shi anọduje ekfu eyeru Mosisu ifu l'ifu ẹge ono, madzụ anọduje ekfu eyeru ọnya iya ono. Teke e metsuaru; Mosisu alaphuta azụ l'ọdu ndu Ízurelu. Ọle nwata okoro ono, e yejeru iya ẹka ono; mbụ Jóshuwa Nunu; ta alufujedu alufu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono.

Mosisu yele ọdu-biribiri Ojejoje

¹² Mosisu asụ Ojejoje: "I shilephu teke-wa kfutaru iya tẹ ya dua ndu-a; ọle ẹ ti mekpodua tẹ ya maru onye ii-yeru iya tẹ yele iya dua ẹphe ọbu; nggu asukwaru l'i maru yebe Mosisu ọhuma; ya abawa ngu l'obu. ¹³ Ọ -buru phụ lẹ ya nọ ngu l'obu l'oswiya; koshinu iya ọzo ngu; k'ọphu ya a-maru ngu; nọduwa ngu rụ l'obu gbururu jeye. Nyatakwa l'ọha-wa bụ ndu nke ngu."

¹⁴ Ojejoje asụ iya: "Lẹ ya e-tsoru-a unu yebedua l'onwiya; ya emee tẹ meji nmakfuru ngu anmakfuru."

¹⁵ Ya ndono; Mosisu asụ iya: "Ọ -buru l'ẹ tii tsoduru ayi eje nggubedua l'onwongu; be ekwekwa tẹ ayi shi l'ẹke-a hata ọkpa lufu alufu! ¹⁶ ?Nanụ ẹge ee-shi maru lẹ yebedua yele ndu nke ngu nọ ngu l'obu; abudu l'i tso ayi? ?Bụ ngunu ọdo e-koshi lẹ yebedua yele ndu nke ngu dū iche l'ẹke ndu mgboko l'ẹphe ha nọ?"

¹⁷ Ojejoje asụ Mosisu: "Lẹ ya e-melephu iphe ono, ị sụru tẹ ya meeru ngu ono; ke l'ị nọwa iya l'obu; ya amakwaru ngu phụ ọhuma."

¹⁸ Mosisu asụ iya: "Byiko; koshinu iya ọdu-biribiri ngu."

¹⁹ Ojejoje asụ iya: "Lẹ ya e-me t'ị phụ ẹge yebe Ojejoje dū-tabe mma; ya anọdu ngu l'ifu kua onwiya iphe ya aza. Onye ọ dū iya tẹ ya meeru eze-iphe-oma; ya emeeru iya ẹya; onye ọ dū iya tẹ ya phuaru imiko; ya aphuaru iya ẹya. ²⁰ Ọle ị tị phudu ifu iya; ke l'ẹ to nwedu onye gude ọnya iya phụ iya nū, a-nonu."

²¹ Ojejoje asụ: "O nweru mkpuma, nonyabe iya nū, ị-vudo l'eli iya. ²² Ọdu-biribiri iya swetadelephu; ya eworu ngu ye lẹ mgbaku mkpuma; gude ẹka iya gbochita ngu; gbururu jeye ya esweta-gee. ²³ Teke ono; ya ewofu ẹka iya; nggu aphụ iya okpurukpu-azụ. Obenu l'ifu iya b'ẹ t'a phujekwa aphuphu."

¹ Ojejoje asu Mosisu: “T’o je awata balibali mkpuma labu odo, a-du l’o bu ke mbu phu. Te ya dekwaa ya phu iphe, shi nodu le ke mbu phu, i tukporu phu. ² Kwakobe l’utsu echile; nyikobe Ugvu Sinyinayi; bya ekoshi iya onwongu l’eli ugvu ono. ³ T’e b’o nwekwa onye e-tsoru ngu nu; ophu o dukwa onye aa-phu l’ugvu ono le phuu; t’e b’o nwekwa aturu; m’o bu eswi, a-nodu ata nri l’okpa ugvu ono.”

⁴ Ya ndono; Mosisu abya awata ekwekwerekwe mkpuma labu odo, dulephu l’o bu ke mbu phu; gude iya nyihu Ugvu Sinyinayi l’onmewa utsu; paru ekwekwerekwe mkpuma labu ono l’eka. ⁵ Ya ndono; Ojejoje eshi l’urukpu nyifuta; bya evudonyabe iya; raa ya arara l’epha iya bu Ojejoje. ⁶ Yo bya esweta Mosisu l’ifu; bya agbakushi onwiya epha; su: “Oo yebedua bu Ojejoje! Oo yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke, aphujeru madzu imiko; bukwaruphu Nchileke, emejeru madzu eze-iphe-oma. Ya ta bukwa agu-onwu. Ya bu onye n-yemobu iya nyiberu anyibe; buru o-me-g’o-kfuru! ⁷ Ya ekoshije unukurunu madzu le ya yeru ephe obu. Ya agujeru ephe nvu ke ejo okpoma ephe; me ke ikè, ephe kwefuru iya; me ke iphe, du eji, ephe meru iya. Obule ya ta ahajekwanu onye ikpe nmaru te ya ba hu iya ahuhu. Ndu iphe, du eji be ya ahuje ahuhu k’iphe, du eji, ephe meru iya; hu-rua ya l’eke unwu nwanwa ephe no; me l’eke nwanwanwaranwa ephe no; hu-rua ephe l’ogbo k’eno.”

⁸ Mosisu abya eforita ifu l’ali teke ono teke ono; baaru Ojejoje eja; ⁹ su iya: “Nggube Ojejoje; o -buru-a le ya no ngu l’obu l’oswiya; byiko te nggube Ojejoje tsonuru ayi. A makwaru-a le ndu-a bunukaru ndu obu-kpokponyi; ole; byiko gunuaru ayi nvu ke ejo okpoma ayi; me iphe, du eji ayi. Nggue ewotaru ayi t’ayi buru okè-iphe ngu.”

¹⁰ Ojejoje asu: “Le nggu l’iya a-gba ndzu. Ya a-nodu l’atatifu ndu nkengu; mee eze iphe, du biribiri, ya te mebudua l’iphe bu mbakeshi l’o ha. Mba ndu ono, unu l’ephe gbaru ogbu-upho ono a-phukota ege iphe, yebe Ojejoje e-me du-be egvu. ¹¹ Unu ngabe nchi mee ekemu-a, ya aturu unu ntanu-a. Ya a-chifuru unu ndu Amoru; ndu Kenu; ndu Hetu; ndu Perezu; ndu Hevu; me ndu Jibusu. ¹² Ole t’unu kwabekwa enya t’unu le ndu bu l’ali ono, unu ala ono be gba ndzu; odumeka be ephe a-bukwaru onya hata unu. ¹³ Unu gvukposhia enya-ngweja ephe; unu etsukposhia mkpuma, ephe doberu nsu; unu afokashikwaaphu itso, e doberu agwa ephe, bu Ashera. ¹⁴ T’e b’o dukwa iphe odo, unu a-bajeru eja odo; gbahaa yebe Ojejoje. Ishi iya aburu le yebe Ojejoje, epha iya bu Okopho be bukwa Nchileke, ekoje okopho.

¹⁵ “Unu kwabekwa enya t’e b’o du ndu bu l’ali ono, unu l’ephe a-gba ndzu. Ke l’ephe -gwadelephu agwa ephe; be ephe e-kukwa unu t’unu bya; unu eje eria iphe, ephe gude gwaa agwa ephe ono. ¹⁶ O -buru l’unu haru unwanyi ephe lutaru unwu unu t’ephe buru unyomu ephe; be ephe e-me unwu unu ono; ephe te kwehe nke mu; ephe abalahaaru agwa ephe ono eja.

¹⁷ “Unu ba akputakwa ntekpe, unu a-nodu agwa agwagwa!

¹⁸ “Unu gbaje Aji Buredi, e te kodu ekoko. Abali esaa be unu a-taje buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi ege ono, ya suru t’unu meje iya ono. Unu agbaje aji ono teke ono, e doberu iya ono l’onwa Abibu; ke l’obu l’onwa ono be unu shi l’ali Ijiputu wufuta.

¹⁹ “Iphe, bu iphe, vuru uzo waa nne iya oswa bukwa ke yebe Ojejoje. Iphe bu anu, bu okee ya, vuru uzo waa nne iya oswa bukwa ke yebe Ojejoje: m’o bu eswi; m’o bu aturu; m’o bu egvu. ²⁰ Unu gudeje nwaturu gbata nkakfu-igara, vuru uzo waa nne iya oswa. O -buru l’unu ta agbatadu iya agbata; unu aswi-kwoo ya olu. Iphe, bu nwata nwoke, vuru uzo waa nne iya oswa be unu a-gbataje agbata.

“T’e b’o dukwa onye a-gbaje eka bya l’ifu yebe Ojejoje.

²¹ “Abali ishinguru be unu e-jeje ozi unu; o -rua mboku k’esaa; unu atuta ume. Unu be ejejekwa ozi le mboku k’esaa; m’o -ruhuru; o buru teke aakobe iphe akobe; m’o bu teke aakpata iphe, e meberu l’ali akpata.

²² “Witu ọdungu, unu butaru; bẹ unu e-gudeje gbaa Aji Ídzù. Unu agbaa aji k'iphe, a kpataru l'okfu l'ishi-afa. ²³ Ugbo ẹto l'afa; bẹ unwoke unu l'ẹphe ha a-chìkoje bya l'ifu Nnajiufu, bụ Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. ²⁴ Ya a-chìshiru unu iphe bụ mbakeshi; bya emee t'alì unu kabaa nshinu. Ophu 'onwedu onye eje unu ọnata alì unu teke ono, unu e-jeje l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu ugbo ẹto l'afa ono.

²⁵ “Unu be eyekobejekwa iphe ekoje buredi lẹ mee anụ, unu gude egworu iya ngweja.

“Ophu ọ dukwa anụ, e gude gwoo ẹja Aji Esweta, aa-ha t'ọ bọo nchi.

²⁶ “Iphe, bụ iphe vuru ọzo kaa l'iphe, unu meberu l'alì; bẹ unu e-gudeje bya l'ulo Ojejoje, bụ Nchileke unu.

“Unu be egudejekwa mini-ẹra nne egbu shia nwa iya.”

²⁷ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósìsù: “Dee okfu ono l'ọ ha l'ẹkwo; kẹ l'ọo okfu ono bẹ nggu l'iya; mẹ ndu Ízurelu gude gbaa ndzụ.” ²⁸ Mósìsù bẹ yẹle Ojejoje nọru l'ẹke ono ọkporo abalì labụ: eswe l'enyashi; ophu Mósìsù 'eridu nri; t'ọ ngụ mini. Yo dee okfu ọgba-ndzụ ono, bụ iya bụ ekemu iri ono, shi l'ẹka Nchileke ono l'eli ekwekwerekwe mkpuma ono.

Ifu Mósìsù egbu nwìnwii

²⁹ Teke Mósìsù shi lẹ Ugwu Sáyìnayi nyifuta; gude ekwekwerekwe mkpuma labụ ono, e deru ekemu Ojejoje ono l'ẹka; b'ẹ t'ọ madu l'ifu egbu iya nwìnwii; keshinu ophu yẹle Ojejoje shi akọ akọ. ³⁰ Ẹrọnu yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha aphụ ẹge ifu egbu Mósìsù nwìnwii; tsulahaa egwu ẹge ẹphe e-shi jekfube iya ntse. ³¹ Mósìsù abya ekua ẹphe; Ẹrọnu yẹle ndu ishi ọha ono l'ẹphe ha atugbuwa teke ono jekushia ya; yọ bya ekfuru yeru ẹphe. ³² E metsua; ndu Ízurelu l'ẹphe ha abyakfuta iya ntse; yọ bya atushiaru ẹphe ekemu ono, Ojejoje nuru iya lẹ Ugwu Sáyìnayi ono.

³³ Mósìsù ekfugetsua yeru ẹphe; chita ọlari-ifu phụ-chia onwiya ifu. ³⁴ Ọle ọobuje; teke Mósìsù bahuru lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ẹke ono, Ojejoje nọ ono tẹ yẹle iya kfugba; yọ phụfu onwiya ọlari-ifu ono; gbururu jeye teke ọo-lufuta. Ọ -lufutalephu; yọ bya ekfukotaru ndu Ízurelu iphe, e ziru iya; ³⁵ ẹphe aphukwaaphu ẹge ifu egbu iya nwìnwii. Mósìsù ewotaje ọlari-ifu ono phụ-chia ifu ọdo jeye; yo jeshia tẹ yẹle Ojejoje kfugba.

35

Mbọku ọtu-ume

¹ Mósìsù abya ekukobe ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “Ọwaa iphe, Ojejoje suru t'unu mee ndọ-ọ: ² Abalì ishinguru bẹ unu e-jeje ozi unu. O -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu edobe iya nsọ; t'ọ buru mbọku ọtu-ume kẹ Ojejoje. O -nweru onye jeru ozi mbọku ono; t'e gbukwaa onye ọbu egbugbu. ³ T'ẹ b'ọ dukwa onye a-phụ-nwu ọku l'ufu iya mbọku ọtu-ume.”

Iphe, ee-gude mee

Ụlo-Ẹkwà-dụ-Nsọ

(Awụ 25:1-7; 35:10-19)

⁴ Mósìsù asụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha: “Ọwaa iphe, Ojejoje suru t'e mee ndọ-a: ⁵ Unu shi l'iphe, unu nweru hata iphe bya anụ yẹbe Ojejoje. Onye oohe uhare t'ọ nụ yẹbe Ojejoje iphe bẹ iphe, oo-gude bya bụ mkpọla-ododo; m'ọ bụ mkpọla-ọcha; ope; ⁶ ọwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee; ọwúú ọcha; ẹji egbu; ⁷ akpọ ebyila, a tseru l'uswe; akpọ umoro-ẹnyimu; oshi akesha; ⁸ manụ olivu, eegudeje amụ ọku; iphe, eeyeje lẹ manụ kẹ ọwu l'ishi t'ọ shi mkpọ; ophu

eeyeje l'insensu, eshi kwekwekwe; ⁹ mkpuma onikusu; mewaru mkpuma odo, aswa nogbaa. Mkpuma ono be ee-mekochaa dzupyaabe l'uwe-ukuvu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja yele uwe-okpoma iya.

¹⁰ "Tiphe bu ndu maru ome nka l'unu lufuta bya emee iphemiphe obule-a, Ojejoje turu onu t'e mee-wa; ¹¹ mbu ulo-ekwa-du-nsu ono; ekwa, aa-phu-chi l'eli iya; iphe, ee-gude kwechia ya; iphe, ee-gude kota nkolaba iya; iphe, ee-gude gu-chita iya; oshi-ibo iya; okpa iya; enya eke aa-kpogbaaru iya ye; ¹² mewaru Okpoko Ogba-ndzu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; okfu okpoko ono, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji ono; ekwa ono, ee-gudeje gebuta iya ono; ¹³ teburu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono yele ngwa iya; me buredi ono, ee-dobeje Ojejoje l'ifu ono; ¹⁴ iphe ono, eegvubeje uruku ono, e-meje te iphoru nodu ono yele ngwa iya l'o ha; uruku iya ono; manu ono, ee-gudeje amu oku ono; ¹⁵ enya-ngweja insensu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; manu ono, aa-wuje l'ishi ono yele insensu ono, eshi kwekwekwe ono; ekwa ono, ee-gbobutaje onu ulo-ekwa-du-nsu ono; ¹⁶ enya-ngweja-ukfuru ono yele iphe ono, du l'o bu ugbu, ee-gude ope mee ono; mgboro ono, ee-gudeje apa enya-ngweja ono yele ngwa iya l'o ha; eze efere ono, ee-gude ope mee ono; ye l'okpa iya; ¹⁷ ekwa ono, ee-gude gebuta ogbodufu iya; itso ogbodufu ono yele enya eke aa-kpobetsua itso ono; me ekwa ono, ee-gude gebuta onu-nggamgbo ogbodufu ono; ¹⁸ me nggu ulo-ekwa-du-nsu ono yele k'ogbodufu iya; me eri iya; ¹⁹ me uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ulo-nsu ono; mbu uwe, e doberu nsu te Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja yele unwu iya yeje gude eje ozi ndu achijeru Nchileke eja."

²⁰ To du iya bu; ndu Izurelu eshi l'ifu eke Mosisu no wukashihu. ²¹ Iphe bu onye oohe uhere; me onye o ruru l'ehu t'o nu Ojejoje iphe; egudegbaa iphe bya; mbu iphe, ee-gude ru ulo-ekwa Ndzuko ono; iphe, ee-gude eje ozi l'ime iya; mekwaphu ophu ee-gude kwee uwe, du nsu. ²² Iphe bu ndu oohe uhere: unwoke me unwanyi; egudegbaa iphe, e gude mkpola-ododo mee bya anu; mbu iphe, dugbaa l'o bu ojaga; iphe-nchi; echi; mewaru iphe odo, dugbaa iche iche, e gude mkpola-ododo mee. Epe egudegbaa mkpola-ododo epe ono bya anu Ojejoje. ²³ Ndu nweru owuu ewotagbakwaa ya phu; mbu owuu eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; m'o bu k'ocha; m'o bu eji egu; m'o bu akpo ebyila, a tseru l'uswe; m'o bu ke umoro-enyimu. ²⁴ Ndu eka ruru le mkpola-ocha; m'o bu ope; ewotakwa iya phu bya anu Ojejoje. Ndu nweru oshi akesha, nweru eke ee-gude iya ru oru ono anukwa iya phu. ²⁵ Iphe bu unwanyi, maru ome nka egudetsua eka epe kwee ekwa bya anu. O nweru ndu, bu owuu, eke urukpu-urukpu be epe gude kwee nk'ephe; nweru ndu bu ke mee-mee; nweru ndu bu k'uswe; nweru ndu bu k'ocha be epe gude kwee nk'ephe. ²⁶ Unwanyi, oohe uhere; bukwaruphu ndu, maru ome nka; bu eji egu be epe gude kwee ekwa nk'ephe. ²⁷ Ophube ndu ishi wotagbaaru mkpuma onikusu; mewaru mkpuma odo, aswa dugbaa; t'a gbapyabe l'uwe-ukuvu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; yele uwe-okpoma iya. ²⁸ Epe nufukwaaruphu iphe, eshi mkpo; manu olivu, ee-gudeje amu oku; ophu ee-yeje le manu owu l'ishi; me k'insensu, eshi kwekwekwe. ²⁹ Ndu Izurelu l'ephe ha: unwoke me unwanyi; mbu ndu oohe uhere ewotakotaru Ojejoje iphe, epe turu obu epe onyo l'ephe a-nu t'e gude ruru Ojejoje iphe ono, o shi l'onu Mosisu kfu t'e meeru iya ono.

³⁰ Mosisu asu ndu Izurelu: "Unu lekwa le Ojejoje fotaakwaru Bezalelu Uri Horu; buru onye ikfu Juda; ³¹ bya emewa; ume Nchileke eji iya eh; t'o nweru mmamiphe; kwaa enya; iphe edoje iya enya ohuma; k'ophu oo-ma ome nka l'iphemiphe obule; ³² maru ege ee-shije gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha; me ope l'ememashi iphe; ³³ makwaruphu ege aawaje mkpuma, aswa no; me ege aawuje mkpola-ododo

l'igburumonu iya; bya amakwaruphu ege aapyije iphe apyipyi; mewaru ege eeshije emekota nka odo, dugbaa iche iche. ³⁴ O nukwaruphu yele Oholiyabu Ahisamaku, bu onye ikfu Dánu mmamiphe t'ephe zije ndu odo ome nka obu. ³⁵ O mewaru te mmamiphe ke ege e shi eme nka l'uzo, du iche iche; me mmamiphe ke ege e gude ememashi iphe ememashi rube ephe aka; me t'ephe maru ege eegudeje owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha dengashia iphe edengashi. Ephe ebo bu ndu makotaru ege eemeje iphe nka t'o maa mma.

36

¹ "O bu Bezalelu yele Oholiyabu; me iphe bu ndu maru ome nka; mbu ndu Ojejoje nuru mmamiphe; bya emee te iphe doo ephe enya l'iphe, bu iphe, laru le ke okpu ulo-nsọ ono: o bu ephe a-ru oru ono; mee ya ege Ojejoje suru t'e mee ya."

² To du iya bu; Mosisu ekua Bezalelu yele Oholiyabu; me iphe bu ndu maru ome nka; ndu Ojejoje nuru mmamiphe; buru ndu oohe uhere t'ephe jee ozi ono; ³ chiru iphe ono, ndu Izurelu tutaru t'e gude kpua ulo-nsọ ono nu ephe. L'utsu mboku-mboku be ndu Izurelu anoduje atuko iphe ono l'anu Mosisu l'ege ephe chiru obu ephe. ⁴ Iphe, bu ndu maru ome nka okpu ulo-nsọ ono atuko l'ephe ha paru oru ephe haa; ⁵ tugbaa je asu Mosisu: "Le ndu-a tutaakwaru iphe, dzuru t'e gude rua oru obu, Ojejoje suru t'a rua obu; mbu l'ephe gbe tawa k'etsutsu iya ye iya."

⁶ Mosisu atua ekemu; su: "Te b'o dukwa nwoke; m'o bu nwanyi, nweru iphe, oowotakwadu bya anu; su l'o bu iphe, o gude eyeta aka l'ulo-nsọ ono." E woru iphe ono, Mosisu kfuru ono radzuru l'odu ndu Izurelu ono. E shi ege ono kposhia ndu Izurelu t'e b'o duhe iphe, ephe a-tutakwadu; ⁷ ke l'iphe, a tutawaru t'e gude rukota oru ono be dzuwaru nu; tsufu etsufu.

Ulo-Ékwà-du-Nsọ ono (Awu 26:1-14)

⁸ Iphe bu ndu ophu maru iphe le ndu oru ono egude ukfu-ekwa iri mee ulo-ekwà-du-nsọ ono. Ukfu-ekwa iri ono b'e kweru l'owuu ocha, a swiru l'o bu udo; me owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; me ophu eke mee-mee. Yo buru onye maru ome nka gude owuu ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ekwa ono. ⁹ Ukfu-ekwa ono achiko haru enya-nhamunha. Ogologo iya du nkwo-eka ukporo l'esato; usa iya adu nkwo-eka eno. ¹⁰ Ephe ewota ukfu-ekwa ono ise gbagbabe; yo buru ishimishi lanu; bya ewotakwaphu uzo ise ophu gbagbabe nanu. ¹¹ Ishimishi iya ono ke mbu be ephe gude owuu, eke urukpu-urukpu yeshia ya nkolaba l'igburumonu iya; mekwaa ya phu ege ono l'ishimishi iya k'ebbo. ¹² Nkoloba ukporo labu l'iri be ephe yeru l'ishishi ishimishi lanu; bya eyekwaphu nkolaba ukporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ophu. Nkoloba ono atuko ghaaru onwephe ifu. ¹³ Ephe egude mkpola-ododo meta iphe, nweru nkolaba ishi labu uzo ukporo labu l'iri; gude iya dzegbabe ishimishi ekwa ono ephe ebo t'o tuko buru nanu.

¹⁴ Ephe abya egude eji eghe kwee ekwa kweta iya ukfu-ekwa iri le nanu, ee-gude phu-chita eli ulo-ekwà ono. ¹⁵ Ukfu-ekwa ono uzo iri le nanu ono achiko haru enya-nhamunha. Ogologo iya du nkwo-eka ukporo l'iri. Usa iya adu nkwo-eka eno. ¹⁶ Ephe abya achita ukfu-ekwa ono ise gbagbabe; yo buru ishimishi lanu; chita uzo ukfu-ekwa ishingu ophu gbagbabe kwaphu nanu. ¹⁷ Nkoloba ukporo labu l'iri be ephe yeru l'ishishi ishimishi lanu; yekwaphu nkolaba ukporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ophu. ¹⁸ Ephe egude ope meta iphe, nweru nkolaba ishi labu uzo ukporo labu l'iri; gude iya kotagbaa nkolaba ishimishi ekwa ono ephe ebo; gude iya dzegbabe ulo-ekwà ono; yo buru nanu. ¹⁹ E metsua; ephe egude akpo ebyila, a

tseru l'uswe; mee iphe, ee-gude phu-chia eli ulo-ékwa ono; bya egudekwaphu akpo umoro-enyimu mee iphe, ee-gude kwechita eli akpo k'ebyla ono.

²⁰ Epe egude oshi akesha rushia oshi-ibo, ee-ye l'ulo-ékwa-du-nsọ ono. ²¹ Oshi-ibo ono b'a ruru; yọ dutsua nkwo-eka iri iri l'eli. Usa iya adu nkwo-eka le mkpirikpi le mkpirikpiri. ²² Oshi-ibo ono be epe pyitatsuaru okpa ebo ebo ye eka labu. Yọ buru ege ono be epe mekotaru oshi-ibo ulo-ékwa-du-nsọ ono l'ọ ha. ²³ A bya le ulo-ékwa-du-nsọ ono ibyiya ophu gharu ifu l'uzo ohuda bu ukporo oshi-ibo be epe rutaru t'e ye iya. ²⁴ Epe egude mkpola-ocha meshia enya eke aa-kpogbaaru okpa oshi-ibo k'uzo ohuda ono ye; meta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi-ibo, nonu nwetsuaru enya labu eke, aa-kpotsuaru okpa iya ye. ²⁵ A bya l'ibe iya ophu; mbu ibyiya ophu gharu ifu l'uzo isheli bukwaphu ukporo oshi-ibo be epe rutaru t'e ye iya. ²⁶ Epe egude mkpola-ocha meshia enya eke aa-kpogbaaru okpa ibo ono; meta iya uzo ukporo labu. Iphe bu oshi-ibo, nonu enweru enya labu eke, aa-kpotsuaru okpa iya ye. ²⁷ A bya l'azu ulo-ékwa-du-nsọ ono; ibyiya ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ariba bu oshi-ibo ishingbu be epe rutaru t'e ye iya. ²⁸ Iku azu ulo-ékwa-du-nsọ ono epe ebo bu oshi-ibo labu be epe rutaru t'e ye iya. ²⁹ Oshi-ibo labu ono, ee-ye l'iku iya ono be epe ruru; yọ du nkwegba labu. O shi l'uzo ali du nkwegba labu jeye l'uzo imeli. Yọ buru echi lanu b'e gude ku-gbabe iya; epe ebo. Epe ebo ono b'a ruru; yọ dukota ege ono. ³⁰ Oo ya bu l'o nweru oshi-ibo esato l'azu ulo-ékwa-du-nsọ ono. E gude mkpola-ocha meshia enya eke aa-kporu okpa oshi-ibo ono ye uzo iri l'ishingu. Iphe bu oshi-ibo, nonu enweru enya labu eke, aa-kporu okpa iya ye.

³¹ Epe egude oshi akesha pyishia oshi, ee-gude swebushia oshi-ibo ono. Uzo ise be epe sweberu l'oshi-ibo mgberemeku ulo-ékwa-du-nsọ ono ibe lanu; ³² swebekwaphu uzo ise odo le mgboro iya ophu. Uzo ise odo bu l'azu ulo-ékwa-du-nsọ ono; ibyiya ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ariba be epe sweberu iya. ³³ Oshi ophu ee-swebe l'echi iya be epe pyiru t'o shi l'ishi lanu lufu l'ishi iya ophu. ³⁴ Epe awua mkpola-ododo l'oshi-ibo ono; bya egudekwaphu mkpola-ododo meshia echi, e-gudetsua oshi ono, ee-gude swebushia l'oshi-ibo ono. Epe abya awukwaaphu mkpola-ododo l'oshi ono.

³⁵ Epe egude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee ye le k'ocha, a swiru l'ọ bu udo; kwee ukfu-ekwa. Onye maru ome nka abya egude owuu ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ekwa ono. ³⁶ Epe egude oshi akesha pyia itso eno; bya awua ya mkpola-ododo; bya egudekwaphu mkpola-ododo meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono. Epe abya egude mkpola-ocha kpushia enya eke aa-kpobe itso ono uzo eno. ³⁷ Onye maru okwe ekwa ohuma egude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'ọ bu udo; kwee ekwa, ee-gudeje gebuta onu ulo-ékwa-du-nsọ ono. Yọ buru ndu gude ngga ekwe ekwa be meru iya nu. ³⁸ Epe egude oshi akesha pyita itso ise; bya emetakwaphu iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono. Ishi itso ono; me iphe, ee-swebe l'itso ono be epe wuru mkpola-ododo; bya egude ope meshia enya eke aa-kpobe itso ono uzo ise.

37

Okpoko Ogba-ndzu ono (Awu 25:10-22)

¹ Bezalelu abya egude oshi akesha gbaa okpoko. Ogologo iya du nkwo-eka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. Eli iya adukwaphu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ² Yọ wua kpobe mkpola-ododo l'ime iya me l'azu iya. Yọ gudekwaphu mkpola-ododo kpu-phee mgberemeku iya mgburumgburu. ³ Yọ kpota echi mkpola-ododo eno dukfubegbaa l'okpa iya epe eno; mbu wota ebo dukfube

l'ibe lanu; wota ebo ophu dukfube l'ibe iya ophu. ⁴ B'o bya egude oshi akesha ono pyita mgboro labu; wua ya mkpola-ododo; ⁵ bya ewota mgboro ono epe ebo pyotsua l'echi ono, e dukfubegbaaru le mgberemeku okpoko ono t'o buru iphe, ee-gudeje apa iya.

⁶ Yo gude okpobe mkpola-ododo meta okfu okpoko, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji. Ogologo iya du nkwo-eka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ⁷ Yo gude mkpola-ododo mee cherobimu labu, a-nodutsua l'ishi okfu okpoko ono. Yo buru mkpola-ododo, e tsusaru etsusa b'o gude mee ya. ⁸ Yo woru cherobimu lanu dobe l'ishi ibe lanu; woru ophu dobe l'ishi iya ophu; bya emee; cherobimu labu ono, notsua l'ishishi okpoko ono epe ebo yeje okpoko ono aburu iphe lanu. ⁹ Cherobimu ono b'o meru; yo jashia eba l'uzo imeli; agu iya edochita eli okpoko ono. Epe echegba onwephe ifu; chiru enya ye l'eli okpoko ono.

Teburu ono
(Awu 25:23-30)

¹⁰ Epe egude oshi akesha pyia teburu. Ogologo iya du nkwo-eka labu. Usa iya adu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ¹¹ Epe awua ya okpobe mkpola-ododo; bya egudekwaphu mkpola-ododo kpu-pee eli iya mgburumburu. ¹² Epe ewota oshi, du gbiriri, usa iya ha l'o bu obehere-eka swiphee mgberemeku iya mgburumburu; bya egudekwaphu mkpola-ododo kpu-pee oshi ono mgburumburu. ¹³ Epe akputa echi mkpola-ododo eno dekfubegbaa le mgberemeku okpa teburu ono. ¹⁴ Echi ono nonyabetsua oshi ono, du gbiriri ono; k'ophu o-dukwanu ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ¹⁵ Mgboro, ee-gudeje apa teburu ono bu oshi akesha b'e gude pyishia ya; bya awua ya mkpola-ododo. ¹⁶ Epe egude okpobe mkpola-ododo meshia ngwa ke teburu ono; mbu efere; me ite; me okoro; me nkwo-eka, aa-tu-kobe l'eli teburu ono. Iphe ono l'o ha bu iphe, ee-gudeje gwooru Ojejoje ngweja-mee.

Iphe, eegvubeje uroku ono
(Awu 25:31-40)

¹⁷ Epe egude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, eegvubeje uruku. Epe meru iya; yo nweru oshi; nweru ekali. Yo nweru efere; nweru iphe, du l'o bu nwopu okoko-oshi; me iphe, du l'o bu igu oshi. Epe atuko iphe ono l'o ha mee te yeje iphe ono, eegvubeje uruku ono buru iphe lanu. ¹⁸ Oshi iya ono nweru ekali ishingu. Ekali eto no le mgberemeku iya lanu; eto k'ophu anodu iya le mgberemeku ophu. ¹⁹ Ekali iya ono nweru efere eto. Efere ono b'e meru; yo dugbaa l'o bu igu alumundu. E mekwaaphu nwopu okoko-oshi ye iya; owaa iphe, du l'o bu igu oshi. Yo buru ege ono b'o dukota l'ekali iya ono epe ishingu, jakashiru l'oshi iya ono. ²⁰ Oshi iya ono nweru efere eno, e meru; yo du l'o bu igu alumundu. Yo nwekwaruphu iphe, e meru; yo du l'o bu nwopu okoko-oshi; owaa iphe, du l'o bu igu oshi. ²¹ Nwopu okoko-oshi lanu b'e meru; yo nodu le mkpuli ekali iya labu ono k'ali. K'eto anodu le mkpuli ekali iya labu k'echi. K'eto anodu le mkpuli ekali iya labu k'eli. Mbu l'o nokota le mkpuli ekali iya ono epe ishingu. ²² Nwopu okoko-oshi ono yeje ekali iya ekali iya ono b'e meru yeje oshi iya aragba nanu. Yo buru okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa b'e gude mee ya. ²³ Epe gudekwaphu okpobe mkpola-ododo meta uruku esaa, ee-gvubegbaa l'eli iphe ono, eegvubeje uruku ono; bya emetakwaphu akpa iya; me ashanga, aaguje oku iya. ²⁴ Iphe, eegvubeje uruku ono yeje ngwa iya l'o ha bu unu okpobe mkpola-ododo esaa l'ukporo iri b'e gude mee ya.

Enya-ngweja insensu
(Awu 30:1-5)

²⁵ Ẹphe egude oshi akesha kua ẹnya-ngweja, bu eke aa-kpoje insensu oku. Ogologo iya; me usa iya chikokwa haru ẹnya-nhamunha. Iphe, o bu bu nkwo-eka lanu. Eli iya du nkwo-eka ebo. Mpo iya yele ẹnya-ngweja ono aragbabe buru nanu. ²⁶ Ẹphe awukota okpobe mkpola-ododo l'eli iya; mgberemeku iya; me mpo iya. Ẹphe egudekwaphu mkpola-ododo kpu-pee mgberemeku iya mgburumburu. ²⁷ Ẹphe emeta echi mkpola-ododo ebo ebo dekfubegbaa le mgberemeku iya epe ebo. Ẹphe dekfuberu iya; yo nodutsua le mkpuli iphe ono, a kpu-pheru iya mgburumburu ono. O bu l'echi ono be ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ²⁸ Ẹphe egude oshi akesha pyita mgboro ono; wua ya mkpola-ododo.

²⁹ Ẹphe emekwaaphu manu ono, du nsọ, eshi mkpo, aawuje l'ishi ono; me okpobe insensu ono, eshi mkpo ono; bu iya bu oru onye maru ome manum-beleke.

38

Enya-ngweja-ukfuru ono (Awu 27:1-8)

¹ Ẹphe egude oshi akesha kua ẹnya-ngweja. Eli iya du nkwo-eka eto. Ogologo iya; me usa iya achiko haru ẹnya-nhamunha. Iphe, o dutsua bu nkwo-eka ise ise. ² Ẹphe akputatsua mpo l'iku iku iya epe eno. Ẹphe emee; mpo ono yele ẹnya-ngweja ono aragbabe buru nanu. Ẹphe emetsua ya ege ono; bya eworu ope wua ya. ³ Ẹphe egude ope meshia iphemiphe obule, ee-gudeje eje ozi l'ẹnya-ngweja ono, bu iya bu ite okpo ntụ; me eku; efere; oji; me ashanga, aaguje oku. ⁴ Ẹphe egude ope meta iphe, du l'o bu ugbu, nweru mgberemeku eno; woru iya kwechia uzo ali mgberemeku ẹnya-ngweja ono. Ẹphe shi l'echilabu iya kwechia ya jeye l'eli iya. ⁵ Ẹphe egudekwaphu ope kpushia echi eno hebetsua le mgberemeku iphe ono, du l'o bu ugbu ono, e meru l'ope ono epe eno; t'o buru ẹnya eke ee-pyotsua mgboro, ee-gudeje apa ẹnya-ngweja ono. ⁶ Ẹphe egude oshi akesha pyita mgboro labu; wua ya ope; ⁷ wotsuaru mgboro ono nwua l'ẹnya echi phu le mgberemeku ebo ya. Mgboro ono epe ebo a-nodujetsua le mgberemeku iya epe ebo me aaparuru iya. Ẹphe meru ẹnya-ngweja ono; uzo anodu iya l'echi; mbu l'ephe gude ibiribe oshi rua ya.

Eze efere ono (Awu 30:17-21)

⁸ Ẹphe egude ope mee eze efere yele okpa iya. Ope ono shi l'onyo unwanyi, anoduje eje ozi l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko.

Ogbodufu (Awu 27:9-19)

⁹ Ẹphe abya emeeru ulo-ékwà ono ogbodufu; gude owúú ocha, a swiru l'o bu udo; kwee ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo; t'e gude gebuta uzo ohuda l'ogbodufu ono. ¹⁰ Ẹphe egude ope meta ukporo itso, aa-kpobe iya yele ẹnya eke aa-kpobetsua itso ono; bya egude mkpola-ocha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua l'itso ono. ¹¹ Uzo isheli iya bukwapu ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo b'e kweru; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe l'uzo isheli ono yele ẹnya eke aa-kpobe itso ono dutsua ukporo ukporo. Yo bukwaruphu ope b'e gude metatsua ya. Yo bukwanuru mkpola-ocha b'e gude meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua ya.

¹² A bya l'usa ogbodufu ono l'uzo ẹnyanwu-ariba iya bukwa ekwa, du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri l'ogologo b'e kweru; gude gebuta iya. Ẹphe abya emeta itso iri, aa-kpobe l'uzo ẹnyanwu-ariba ono; metakwapu ẹnya eke aa-kpobetsua itso ono uzo iri. Ẹphe abya egude mkpola-ocha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gudeje kobe ekwa ono l'itso ono; me iphe, ee-swebetsua l'itso ono. ¹³ Usa ogbodufu ono

l'uzo ẹnyanwu-ahata iya dukwaphu ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri l'ogologo. ¹⁴ Epeh abya ekwee ekwa, du nkwo-eka iri l'ise l'ogologo t'e gude gebuta eka onu ogbodufu ono eke iya ophu. Itso, aa-kpobe iya yele enya eke aa-kpobetsua itso ono dutsua eto eto. ¹⁵ A bya l'onu ogbodufu ono eka iya ophu; bukwapu ekwa, du nkwo-eka iri l'ise be epeh kweru t'e gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe iya yele enya eke aa-kpobetsua itso ono dutsukwaaphu eto eto.

¹⁶ Iphe bu ekwa, ee-gude gebuta ogbodufu ono mgburumburu bukota owuu ocha, a swiru l'o bu udo be epeh gude kwee ya. ¹⁷ Enya eke aa-kpobetsua itso, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumburu bu ope be epeh gude meshia ya. Iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua l'itso ono abukwanuru mkpola-ocha be epeh gude meshia iya. Ishi itso ono be epeh wuru mkpola-ocha. Iphe, ee-swebegbaa l'itso ono, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumburu bu mkpola-ocha be epeh gude meshia ya. ¹⁸ E gude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe yele k'ocha, a swiru l'o bu udo; gude kwee ekwa, du nkwo-eka ukporo l'ogologo; t'e gude gechita onu ogbodufu ono. Yo buru ndu gude ngga ekwe ekwa be meru iya nu. ¹⁹ Onu-abata iya ono be epeh metaru itso eno; owaa enya eke aa-kpobetsua itso ono uzo eno. Iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; me iphe, ee-swebetsua l'itso ono be epeh mekotaru le mkpola-ocha. Epeh awukotakwapu mkpola-ocha l'eli itso ono. ²⁰ Iphe bu nggu, ee-libegbaa eri ulo-ekwa ono; mekwaphu k'ogbodufu ono be epeh gude ope mekota.

Iphe, e gude jee ozi obu.

²¹ Owaa bu mkpako iphe, e gude mee ulo-ekwa obu; mbu ulo-ekwa Ekemu ono. O bu Mosisu suru te ndu ikfu Livayi dekota iphemiphe obule ono l'ekwo. Onye ishi epeh bu Itama Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja. ²² Bezalelu Uri Horu; buru onye ikfu Juda mekotaru iphemiphe obule, Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee. ²³ Onye epeh l'iya tukoru mee ya bu Oholiyabu Ahisamaku, bu onye ikfu Danu. O maru ome nka; maru erengete; bya aburu onye maru ege eegudeje owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha dengashia iphe edengashi. ²⁴ Mkpola-ododo, a tutaru le ngweja-amama, a nuru t'e gude mee ulo ono, du nsu ono du ukporo unu iri; l'unu iri le tete; l'ukporo ishinguru l'iri. Mkpola-ododo ono aburu ophu ha l'o bu k'eze-ulo Nchileke. ²⁵ Mkpola-ocha, ndu Izurelu tutaru teke ono, a guru epeh ugu ono du ukporo unu eto; l'unu iri le tete; l'ukporo esato l'iri l'ise. Mkpola-ocha ono aburu ophu ha l'o bu k'eze-ulo Nchileke. ²⁶ Iphe, mkpola-ocha obu gbaru epeh l'ehu l'ehu bu nkere-ebo mkpola-ocha. Mkpola-ocha ono aburu ophu ha l'o bu k'eze-ulo Nchileke. Ndu a guru teke ono, a guru ndu Izurelu ugu ono bu shita le ndu noru ukporo afa tugburu. Iphe, epeh du bu ukporo unu madzu ugbo ukporo eto l'iri l'ise; l'unu madzu esato; l'ukporo madzu iri l'esaa; le umadzu iri. ²⁷ Ukporo unu mkpola-ocha ugbo ukporo l'iri l'esaa; l'unu mkpola-ocha ugbo iri be epeh gude kpushigbaa enya eka aa-kpobegbaa okpa ibo ono, ee-gude ku-chita ulo-ekwa ono uzo ukporo ise. Unu mkpola-ocha esaa l'ukporo mkpola-ocha iri be epeh gude kpu enya lanu. ²⁸ Epeh egude unu mkpola-ocha eno; l'ukporo mkpola-ocha esato; le mkpola-ocha iri l'ise kpushia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; bya egudekwa iya phu wukota l'ishi itso ono; bya egude iya mekwaaphu iphe, ee-swebegbaa l'itso ono. ²⁹ Epeh tutakwaruphu ukporo unu ope ugbo ukporo l'ishingu; l'unu ope ise le ngweja-amama ono. ³⁰ Epeh egude iya kpu enya eka aa-kpobegbaa itso k'onu Ulo-Ekwa Ndzuko ono; bya egudekwa iya phu kpu enya ngweja ono, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono yele iphe ono, du l'o bu ugbo ono;

waa ngwa ɛnya-ngweja ono l'ọ ha. ³¹ Ẹphe egudekwa iya phụ kpua ɛnya ẹke aa-kpobegbaa itso, ee-gude kpọ-buta ogbodufu ono; wakwaphu k'ọnu iya; mẹ nggu, ee-libegbaa eri ọlo-ẹkwà ono; mẹkwaphu k'ogbodufu iya.

39

Uwe ndu achije ẹja Nchileke

(Awu 28:1-14)

¹ Ẹphe egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; mẹ ọphu eke uswuswe; kweeru ndu achijeru Nchileke ẹja uwe, ẹphe e-yeje gude eje ozi l'ọlo-ẹkwà ono. Ẹphe kwekwaruphu Ẹronu uwe, dù nsọ; bụ iya bụ ẹge Ojejoje sọru Mosisu t'e mee ya.

Uwe ifodu

² Ẹphe egude òwúú mkpọla-ododo; òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mẹ k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo; kwee uwe-ukuvu. ³ Ẹphe eworu mkpọla-ododo tsusaa etsusa; mee ya; yọ dù pheripheri; woru iya washia agwara; t'ẹphe gude agwara ono tsokota lẹ mgbaku òwúú urukpu-urukpu; kẹ mee-mee; kẹ uswuswe; mẹ k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo. Yọ buru onye maru ome nka meru iya. ⁴ Ẹphe eworu gbiriri ẹkwa labu gude ligbabe; k'ọphu aa-nyaje iya l'ukuvu ẹphe ẹbo; gude gbiriri ẹkwa ono ẹphe ẹbo ligbabe lẹ k'ifu yele k'azu. ⁵ Ẹphe abya ekwekwaphu gbiriri ẹkwa, ee-gudeje kebuta iya l'ukfu ye iya. Gbiriri ẹkwa ono bẹ yele ifodu ono chiko buru iphe lanu. Iphe, e gude kwee ya bụ òwúú mkpọla-ododo yele òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mẹ k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu Mosisu ọnu t'e mee ya. ⁶ Mkpuma ónikùsù phụ bẹ ẹphe wuru mkpọla-ododo l'igburumonu iya. Yọ buru ẹge ono, onye apyi mkpuma, vu oke aswa akashije ẹpha lẹ mkpuma; gude mee ya iphe-ọhubama ono bụ ẹge ẹphe kakotaru ẹpha unwu Ízurelu lẹ mkpuma ono. ⁷ Ẹphe abya adzupyabe mkpuma labu ono l'eli uwe-ukuvu phụ ẹphe ẹbo; k'ọphu Ojejoje e-gudeje iya nyata unwu Ízurelu; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu Mosisu ọnu t'e mee ya.

Uwe-Ọkpoma

⁸ Ẹphe abya ekwee uwe-ọkpoma phụ, ee-gudeje achọ iphe, bụ uche-obu yebe Ojejoje phụ. Ẹphe kweru iya; yọ dù l'ọ bụ uwe-ukuvu phụ, e kweru l'òwúú mkpọla-ododo yele òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; mẹ k'ọcha, a swiru l'ọ bụ ọdo. Yọ buru onye maru ome nka meru iya. ⁹ O nweru mgberemeku ẹno; dù nkwegba labu. Mgberemeku iya ono ẹphe ẹno chikokwa hakota ɛnya-nhamunha. Ogologo iya dù nkwo-ẹka lanu; usa iya adukwaphu nkwo-ẹka lanu. ¹⁰ Ẹphe abya adzua mkpuma, vugbaa oke aswa; yọ kpọo giriri ọzo ẹno l'ẹkwà ono. Mkpuma, nọ l'ogiri kẹ mbu bụ rubi; tópazù; mẹ bérilù. ¹¹ K'ẹbo bụ tọkwásù; sáfayà; mẹ émèràlùdù. ¹² K'ẹto aburu jásintù; ágètù; ọwaa ámitisùtù. ¹³ K'ẹno aburu kirísòlàyitù yele ónikùsù; mẹ jásupà. Ẹphe abya awua mkpọla-ododo l'igburumonu mkpuma ono. ¹⁴ Iphe, ọ dù bụ mkpuma iri l'ẹbo. Ẹphe l'ẹphe ha nọ-chitsuaru ɛnya ẹpha unwu Ízurelu nanu nanu. Ẹphe abya edetsua ẹpha unwu Ízurelu ono lẹ mkpuma ono; yọ dù l'ọ bụ iphe-ọhubama nọ-chia ɛnya ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu. ¹⁵ Ẹphe egude òwúú ọkpobe mkpọla-ododo swishia gwogirigwo, ee-likfubegbaa l'uwe-ọkpoma ọbu; mbu swishia ya; yọ dù l'ọ bụ onye swiru ọdo. ¹⁶ Ẹphe egude mkpọla-ododo meta echi labu; yetsua l'ishi uwe-ọkpoma ono; ¹⁷ bya eworu gwogirigwo phụ libetsua l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-ọkpoma ọbu. ¹⁸ Ẹphe abya ewota ishi gwogirigwo ono ishi iya ọphu likfubekwaphu lẹ mkpọla-ododo phụ, a wuru l'igburumonu mkpuma labu phụ, e likfuberu l'eli uwe-ukuvu phụ. ¹⁹ Ẹphe

abya egude mkpola-ododo meta echi labu odo; likfube l'ishi uwe-okpoma obu l'uzo ali. Epe likfuberu iya l'ime uwe-okpoma obu; ibyiya ophu tukoru l'eli uwe-ukuvu phu. ²⁰ Epe abya egude mkpola-ododo metafua echi ebo odo; libetsua l'ishishi gbiriri ekwa labu phu l'uzo ali; mbu gbiriri ekwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Epe liberu iya temanu e rua eke ono, a nmaru gbiriri ekwa, a tu-butaru l'ukfu uwe-ukuvu ono. ²¹ Echi uwe-okpoma phu be epe gude eri, e gude owuu urukpu-urukpu swia; libetsua l'echi uwe-ukuvu phu; k'ophu oo-nodu le mgoro gbiriri ekwa, a tu-butaru l'ukfu phu; k'ophu uwe-okpoma phu ta anodujeshi aku lokpalokpa l'eli uwe-ukuvu ono; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee ya.

Uwe odo, ndu achijeru Nchileke eja e-yeje

²² Epe egude ekwa, du urukpu-urukpu mee uwe-nlokpuru, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. Yo buru onye maru okwe ekwa ohuma kweru iya. ²³ Epe kweru iya; eke eepyoje iya ishi anodu l'echilabu iya; bya eswia igburumonu iya ege eeswije olu uwe-a; t'e b'o lakahu. ²⁴ Epe egude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo; metatsua iphe, dugbaa l'o bu akpuru utara-okumu; dophee onu uwe ono mgburumburu. ²⁵ Epe abya egude okpobe mkpola-ododo meshia mgbirigba dophee igburumonu uwe ono mgburumburu le mgbaku iphe ono, dugbaa l'o bu akpuru utara-okumu ono. ²⁶ Mgbirigba ono; owaa iphe ono, e meru; yo du l'o bu akpuru utara-okumu ono; anophee igbirimonu uwe ono mgburumburu. E dengashiru iya edengashi l'onu uwe ono, ee-yeje ejeru Ojejoje ozi ono; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee ya. ²⁷ Epe egude owuu ocha kweeru Eronu yele unwu iya uwe-nlokpuru. Yo buru onye maru okwe ekwa ohuma kweru iya. ²⁸ Epe gudekwaphu owuu ocha kwee okpu-ekwa ono; me okpu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; gude owuu ocha, a swiru l'o bu udo kwee nwiba ono. ²⁹ Epe gude owuu ocha, a swiru l'o bu udo; ophu eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; me ophu eke uswuswe; mee ekwa-ukfu ono; bu iya bu ozi onye maru odengashi iphe edengashi; bya aburu ege Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee ya. ³⁰ Epe egude okpobe mkpola-ododo meta iphe, du l'o bu ekwekwerekwe; yo buru okpu, du nsq; bya edee ya iphe ege-a, eedeje l'iphe-ohubama-a. Iphe, epe deru iya bu: IPHE, DURU OJEJOJE NSQ. ³¹ Epe abya ewota eri, e gude owuu, eke urukpu-urukpu swia; libe l'iphe ono, du l'o bu ekwekwerekwe ono; woru iya lipyabe l'ifu okpu-ekwa.

Mosisu eje ogba-phe ulo-ekwa ono.

³² Nta-a be ulo-ekwa ono; mbu Ulo-Ekwa Ndzuko ono b'e meghewaru. Ndu Izurelu mekotawaru iya ege Ojejoje suru Mosisu t'e mee ya. ³³ Ya ndono; epe achita iphe ulo-ekwa ono l'o ha chitaru Mosisu; mbu ulo-ekwa ono; me ngwa, tso iya nu; du l'o bu iphe iya ono, nweru nkolaba ono; me ibo ono, ee-gude ku-chita ulo-ekwa ono; me oshi ono, ee-gudegbaa swebushia le mgbo ono; me itso iya ono; me enya eke aa-kpobe itso ono; me okpa ibo ono. ³⁴ Epe chitakaruphu akpo ebyila ono, a tseru l'uswe, ee-gude kpua ulo-ekwa ono; akpo umoro-enyimu ono; ekwa ono, ee-gude gebuta Eke-Kakota-odu-Nsq; ³⁵ Okpoko Ekemu ono yele mgoro ono, ee-gudeje apa iya ono; okfu okpoko ono, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji ono; ³⁶ teburu ono yele ngwa, tso iya nu; buredi ono, ee-dobeje Ojejoje l'ifu ono; ³⁷ iphe ono, eegvubeje uroku ono, e meru l'okpobe mkpola-ododo ono; uroku iya ono yele ngwa iya l'o ha; manu ono, ee-gudeje amu oku ono; ³⁸ enya-ngweja ono, e meru le mkpola-ododo ono; manu ono, aa-wu l'ishi ono; insensu ono, eshi mkpo ono; ekwa ono, ee-kochita onu ulo-ekwa ono; ³⁹ enya-ngweja ono, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono, e gude ope mee ono; iphe iya ono, du l'o bu ugbo ono; mgoro iya ono yele ngwa iya l'o ha; eze efere ono yele iphe ono, aa-subeje iya ono; ⁴⁰ ekwa ono, ee-gude gebuta ogbodufu ono yele itso iya; enya eke aa-kpobetsua itso ono l'o ha; ekwa ono, ee-gude gechita

onu ogbodufu ono; eri iya; nggu iya yele iphemiphe, ee-gude eje ozi l'ulo-ekwa ono; mbu Ulo-Ekwa Ndzuko ono; ⁴¹ me uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ulo-nsọ ono; mbu uwe, du nsọ ke Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja yele k'unwu iya, ephe e-yeje teke ephe eje ozi ndu achijeru Nchileke eja. ⁴² Ndu Izurelu achiko iphe ono rukota l'ege Ojejoje turu Mosisu onu iya. ⁴³ Mosisu abya elee enya l'ozi ono; phua l'ephe jekotawaru iya ege Ojejoje suru t'e jee ya. Yo bya agooru ephe onu; gude kele ephe ekele k'ozi ono, ephe jeru ono.

40

Aakpobe Ulo-Ekwa Ndzuko ono

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ² "T'o kpobe ulo-ekwa ono; mbu Ulo-Ekwa Ndzuko ono mboku mbu l'onwa ke mbu. ³ Paru Okpoko Ekemu ono sube l'ime iya; nggu ewota ekwa ono gude gebuta iya. ⁴ Nggwu apabata teburu ono yele ngwa iya. Nggwu apatakwaphu iphe ono, eegvubeje uruku ono; dozitsua uruku, no iya nu. ⁵ Nggwu apatakwaphu enya-ngweja insensu ono, e meru le mkpola-ododo ono; sube l'ifu Okpoko Ekemu ono; gude ekwa ono gebuta onu ulo-ekwa ono.

⁶ "Nggwu asube enya-ngweja, bu iya bu eke ono, ee-gwoje ngweja-ukfuru ono l'ifu onu ulo-ekwa ono; mbu Ulo-Ekwa Ndzuko ono. ⁷ Nggwu apata eze efere ono sube le mgbaku Ulo-Ekwa Ndzuko ono yele enya-ngweja ono, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono; kuru mini ye iya. ⁸ Nggwu achita ekwa ogbodufu ono gude gebuta ogbodufu ono mgburumgburu; nggu ewotakwaphu ekwa onu ogbodufu ono kochita onu iya. ⁹ Nggwu ewota manụ ono, aawuje l'ishi ono; wua l'ulo-ekwa ono yele iphemiphe obule, nu iya nu; shi ege ono doo yele iphe, bu iphe, no iya nu nsọ; t'o du nsọ. ¹⁰ Nggwu awukwaaphu enya-ngweja ono, bu eke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono manụ yele ngwa iya l'o ha; shikwaphu ege ono doo ya nsọ; t'o buru iphe, du nsọ nshinu. ¹¹ Nggwu awukwaaphu eze efere ono yele okpa iya manụ; shi ege ono doo ya nsọ.

¹² "Nggwu eduta Eronu yele unwu iya bya l'onu Ulo-Ekwa Ndzuko ono; ghua ephe ehụ. ¹³ Nggwu achita uwe ono, du nsọ ono yee Eronu; wua ya manụ l'ishi gude doo ya nsọ; t'o buru onye achijeru Nchileke eja l'ozi iya. ¹⁴ Nggwu edutakwaphu unwu iya yeshia ephe uwe-nlokpuru phu. ¹⁵ Nggwu awua ephe manụ l'ishi ege i wuru nna ephe; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya. Manụ ono, ii-wu ephe l'ishi ono e-me ephe; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya; tsube l'ogbo sweru ogbo." ¹⁶ Mosisu atuko iphe ono l'o ha mekota ege Ojejoje turu iya onu t'o mee ya.

¹⁷ Yo be mboku mbu; l'onwa ke mbu l'afa k'ebo; e woru ulo-ekwa ono kpobe. ¹⁸ Mosisu eworu enya eke aa-kpobetsua ibo ulo-ekwa ono; me itso iya; kfubegbaa; bya akpobe iya ibo ono; bya eye iya iphe ono, ee-gude swebushia l'ibo ono; bya akpobekwa iya phu itso ono. ¹⁹ Yo wota ekwa ono phushia l'eli ulo-ekwa ono; bya achita iphe phu-chita ulo-ekwa ono, bu iya bu ege Ojejoje suru t'e mee ya. ²⁰ Yo pata ekemu ono ye l'ime Okpoko Ogba-ndzu ono; woru mgboro iya ono pyotsua l'okpoko ono; bya apata okfu okpoko ono, aa-nodu akfu ugwo iphe, du eji ono; sube l'eli iya. ²¹ Yo bya teke ono bya apata okpoko ono pabata l'ulo-ekwa ono; bya ewota ekwa ono gebuta Okpoko Ekemu ono; bu iya bu ege Ojejoje suru iya t'o mee ya. ²² Mosisu abya apata teburu ono sube le Ulo-Ekwa Ndzuko ono l'uzo isheli; l'azu ekwa, e gude gebuta Eke-Kakota-odu-Nso. ²³ Yo woru buredi ono dobe Ojejoje l'ifu; bu iya bu ege Ojejoje suru iya t'o mee ya. ²⁴ Yo pata iphe ono, eegvubeje uruku ono sube le Ulo-Ekwa Ndzuko ono l'uzo ohuda yele teburu ono ghagbabe iya ifu; ²⁵ bya anodu Ojejoje l'ifu l'eke ono mezitsua uruku, no iya nu; bu iya bu ege Ojejoje turu iya onu t'o mee ya.

²⁶ Yọ patakwapu ẹnya-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono sùbe l'ifu ẹkwa ono, e gude gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono; ²⁷ bya akpọo ínsensu ọku l'ẹnya-ngweja ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje ziru iya t'o mee ya. ²⁸ Yo wota ẹkwa ono gude kochita ọnu ọlo-ẹkwà ono; ²⁹ bya eworu ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono sùbe lẹ mgboro ọnu Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono; bya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru yẹle ngweja-nri l'ẹnya-ngweja ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu iya ekemu t'o mee ya. ³⁰ Yọ bya apata eze efere ono sùbe lẹ mgbaku Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono yẹle ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono. ³¹ Yọ bụru eze efere ono bẹ Ẹronu yẹle unwu iya; mẹ Mósísu gude kwọo ẹka; kwọo ọkpa. ³² Yọo bụje; teke ẹphe eme t'ẹphe bahụ lẹ Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono; m'ọ bụ t'ẹphe jenyabe ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ono, eegwoje ngweja-ukfuru ono ntse; ẹphe akwọ-odu ẹka; kwọo ọkpa; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu ẹphe ekemu t'ẹphe meje iya. ³³ Mósísu abya achitakwapu ẹkwa ogbodufu ono gude gebuta ogbodufu ọlo-ẹkwà ono; mẹ ẹnya-ngweja ono mgburumgburu; wotakwapu ẹkwa ọnu ogbodufu ono kochita ọnu iya. Yọ bụru iya bụ lẹ Mósísu arụ-ghee ọru ọbu.

Ọdu-biribiri Ojejoje

³⁴ Ya ndono; urukpu ono abya atsọ-kputa Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono; ọdu-biribiri Ojejoje abya eji ọlo-ẹkwà ono. ³⁵ Mósísu ta dù ike ye ishi lẹ Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono; ke l'urukpu tsọ-kputaru iya; ọdu-biribiri Ojejoje eji Ọlo-Ẹkwà Ndzuko ono ejiji. ³⁶ Yọo bụje teke urukpu ono wụkahuru l'eli ọlo-ẹkwà ono; ndu Ízurelu akwalia. ³⁷ O -bụru l'urukpu ono ta tųgbudu; ẹphe anọdu l'ẹke ẹphe nọ jeye mbọku, ọo-tųgbu. ³⁸ O bụ iya bụ l'urukpu Ojejoje shi anọduje l'eli ọlo-ẹkwà ono l'eswe mgburumgburu. O -be l'enyashi; yọ chalahaa l'ọbu ọku; dzuru ọlo ndu Ízurelu l'ọ ha. Yọ bụru ẹge ono b'o mekotaru iya jeye ndu Ízurelu ejegee ije ẹphe ono.

Livítikòsu

Ngweja-ukfuru

¹ Ojejoje eshi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko kua Mòsisu; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru ụnwu Ízurelu ndọ-ọ: ‘O -nweru l'unu ha onye gude ngweja bya ọnu Ojejoje; t'onye ono kpụta eswi; m'ọ bụ aturu; m'ọ bụ eghu gude bya anị iya.

³ “ ‘O -buru onye, bụ eswi b'o gude l'abyaru iya ogworu ngweja-ukfuru; t'onye ono kpụtakwa oke-eswi, ẹ ta adudu ntụpo, nọ iya l'ẹhu; bya anụ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko; k'ọphu Ojejoje a-natakwanu iya. ⁴ T'onye ono byibe anụ ono, ọ nuru t'ọ buru ngweja-ukfuru ono ẹka l'ishi. Aa-nata iya t'ọ nọ-chia ẹnya onye ono; buru iphe, ee-gude akfụ ugwo iphe, dụ eji, onye ono meshiru. ⁵ T'onye ono nọdu Ojejoje l'ifu gbua oke-eswi ono. Ụnwu Éronu, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja egude mee oke-eswi ono phephee mgburumgburu l'ẹnya-ngweja l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁶ T'ọ swakwaa anụ ono akpọ; bushia anụ iya ibiribe ibiribe. ⁷ Ụnwu Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya akpọbe ọku l'ẹnya-ngweja ono; woru nkụ doo ya. ⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono, bụ iya bụ ụnwu Éronu abya eworu anụ ono, e bushiru ebushi ono; mẹ ishi iya; mẹ ẹbà iya doo lẹ nkụ ono, e doru l'eli l'ẹnya-ngweja ono. ⁹ Iphe-ẹpho iya; ọwaa ẹka iya; mẹ ọkpa iya bẹ onye ono e-gude mini saa asasa. Teke e metsuaru; t'onye achijeru Nchileke ẹja tuko iya l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

¹⁰ “ ‘O -buru l'ọo eghu; m'ọ bụ aturu bẹ onye ọbu gude abya ogwo ngweja-ukfuru; t'ọ bukwaru iphe, oo-wota bụ okee ya, ẹ to nwedu ẹke, ntụpo nọ iya l'ẹhu. ¹¹ T'onye ono kpụta iya je l'uzo isheli ẹnya-ngweja ono gbua ya Ojejoje l'ifu. Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono eworu mee anụ ono phephee mgburumgburu l'ẹnya-ngweja ono. ¹² T'onye ono bushia anụ ono ibiribe ibiribe. T'onye achijeru Nchileke ẹja chiru yele ishi iya; mẹ ẹbà iya doo l'eli nkụ ono, a kpọberu l'eli ẹnya-ngweja ono. ¹³ Iphe-ẹpho iya; ọwaa ẹka iya; mẹ ọkpa iya bẹ onye ono e-gude mini saa asasa. Onye achijeru Nchileke ẹja atuko iya l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

¹⁴ “ ‘O -buru l'ọo anụ-ẹbà bẹ onye ọbu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru ọbu; t'ọ bukwaru ndo; m'ọ kwanu kparakobe bẹ oo-gude bya. ¹⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja nwuta iya bya l'ẹnya-ngweja ono; bya aswi-bufu iya ishi; kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja ono. Yọ haa mee ya t'ọ lashị lẹ mgboro ẹnya-ngweja ono. ¹⁶ T'ọ chifuta iya ọkpá-nri; nmashia ya ẹbà; woru iya wushi l'uzo ẹnyanwu-ahata ẹnya-ngweja ono; mbụ l'ẹke ono, aawushije ntụ ono. ¹⁷ T'ọ shi l'ẹbà iya ono lajaa ya ẹbo t'ọ gheru ọnu. Ọle t'ẹ b'ọ lajashị iya ẹbo t'ọ nọdu iche iche. T'onye achijeru Nchileke ẹja woru iya kpọo ọku l'ẹnya-ngweja; mbụ l'eli nkụ ono, e doberu l'eli iya ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

2

Ngweja-nri

¹ “ ‘O -buru ngweja-nri bẹ onye ọbu gude bya ogworu Ojejoje; t'ọ bukwaru ntụ akpe; bẹ oo-gude bya. T'ọ gbashị iya manụ; yekwa iya phụ ínsensu. ² Teke o -metsuaru; t'ọ woru iya nụ ụnwu Éronu, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja. T'onye achijeru Nchileke ẹja hata ntụ akpe ọphu jiru ẹka; gbashị iya manụ; ye iya ínsensu; kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja ono; t'ọ nọ-chia ẹnya-ngweja-nri; buru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje

mma. ³ Ngweja-nri ono ophu wuduru nu a-buwaru ke Eronu yele unwu iya. O du nsọ nshinu; ke l'o shi le ngweja-oku, e gworu nu Ojejoje.

⁴ “ Teke o bu ngweja-nri, e gheru le ntu-oku b'i gude bya; t'o bukwaru akara, e gude ntu witu, e te yedu iphe, ekoje buredi. T'e yekwa iya manụ. Odumeka; t'o buru echambeke, e te yedu iphe, ekoje buredi. T'e yekwa iya phụ manụ. ⁵ Teke o bu le ngweja ngu bu ngweja-nri, e gheru le mbeji; t'o bukwaru ntu akpe, a gwokoberu manụ; mbu ophu e te yedu iphe, ekoje buredi. ⁶ Ii-gwepyashi iya egwepyashi; gbashị iya manụ; ke l'o kwa ngweja-nri b'o bu. ⁷ O -buru le ngweja ngu bu ngweja-nri, e shiru l'ite; t'o bukwaru ntu akpe, e yeru manụ be ee-gude shia ya. ⁸ O bu ngweja-nri, dugbaa ege ono be unu e-gudeje wotaru Ojejoje. Teke e gwotaru iya bya anụ onye achijeru Nchileke eja; yo gude iya bya l'enya-ngweja ono. ⁹ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono eshi le ngweja ono hata ophu oo-hata je akpoo oku l'enya-ngweja ono; t'o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ¹⁰ Ngweja-nri ono ophu phoduru nu buwa ke Eronu yele unwu iya. O du nsọ nshinu; ke l'o shi le ngweja-oku, unu anụ Ojejoje.

¹¹ “ T'e b'o dukwa ngweja-nri, unu gude bya ogworu Ojejoje eja, unu e-yeje iphe, ekoje buredi. Unu be eyejekwa iphe, ekoje buredi; m'o bu manụ-engu le ngweja-oku, unu anụ Ojejoje. ¹² Unu e-shije l'iphe odungu, unu kpataru l'okfu unu bya egwooru Ojejoje ngweja akpuru-mbu. Olobu; unu ba akpokwa iya oku l'enya-ngweja t'o buru ngweja, mkpo iya du Ojejoje mma. ¹³ Unu yejekwa unu l'iphe bu ngweja-nri, unu abya onu Ojejoje; ke l'unu du ududu ndzu unu le Nchileke gbaru. Unu yejekwa unu l'iphe, bu ngweja, unu egwo egwogwo.

¹⁴ “ O -buru l'unu gude iphe odungu, unu kpataru l'okfu unu l'abya ogworu Ojejoje ngweja-nri; unu gbutakwa akpe, nokwadu l'onyingu; hua ahuhu; m'o kwanu tsua ya etsutsu gude gwoo ngweja-nri obu. ¹⁵ Unu gbashijekwa iya manụ; unu eyekwa iya phụ insensu; ke l'o kwa ngweja-nri. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke eja wotakota insensu ono; yo hata akpe ono, e tsuru etsutsu ono; meta manụ gbashị iya; kpoo ya oku l'ozori ngweja ono. O buakwa ngweja-oku, unu anụ Ojejoje.

3

Ngweja-ehu-agu

¹ “ O -buru ngweja-ehu-agu be madzu abya egwogwo; o -buru oke-eswi; m'o bu nne-eswi b'o gude bya; t'onye ono gudekwa ophu e-te nwedu ntupo. ² T'onye ono byibe anụ ono eka l'ishi; gbua l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'unwu Eronu, bu ndu achijeru Nchileke eja gude mee anụ ono phephee l'enya-ngweja ono mgburumburu. ³ T'o shi l'anụ ono, e gude gwoo ngweja-ehu-agu ono bota anụ, ngweja-oku nu Ojejoje. Iphe, oo-bota bu ebà, kwechiru iphe-epho iya; waa ophu nokota l'iphe-epho iya l'o ha. ⁴ T'o botakwaphu akpuru-ose iya ephe ebo ye iya; me ebà ophu no l'uzo ose iya. T'o butakwaphu anyi iya yele akpuru-ose iya. ⁵ T'unwu Eronu woru iya kpoo oku l'enya-ngweja l'eli ngweja-ukfuru ono, no l'eli nkụ ono, e doru l'oku ono; t'o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma.

⁶ “ O -buru l'oo anụ-ufu: okee ya; m'o bu nyee ya be madzu gude l'abya ogworu Ojejoje ngweja-ehu-agu; t'o nukwa ophu e-te nwedu ntupo. ⁷ O -buru nwaturu be onye obu kpụ bya onu ke ngweja obu; t'o kpukwaru iya bya Ojejoje l'ifu. ⁸ T'onye ono byibe aturu ono eka l'ishi; woru iya gbua l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. Teke e metsuaru; t'unwu Eronu gude mee anụ ono phephee l'enya-ngweja ono mgburumburu. ⁹ T'o shi le ngweja ehu-agu ono buta anụ, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-oku. Ebà iya l'o ha be ee-wotakota; bya eshi l'okpu ukfu iya gbujita ukfumodzu iya l'o ha, bu eke ebà anoje. Ee-wotakota ebà, kwechiru iphe-epho iya;

mẹ ọp̄hu nọkọta l'ip̄he-ẹpho iya. ¹⁰ T'ọ bọtakwaphu àkp̄r̄ù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mẹ ẹbà, nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyi iya yele àkp̄r̄ù-ose iya bọfuta. ¹¹ T'onye achijeru Nchileke ẹja wota iya je akp̄ooru Ojejoje ọku l'ẹnya-ngweja l'ọ bụ nri; mbụ ngweja-ọku, unu anụ Ojejoje.

¹² “ ‘Ọ -buru eḡhu bẹ onye ọp̄hu kp̄u bya; t'onye ono kp̄utakwa iya ph̄u bya Ojejoje l'ifu. ¹³ T'onye ono byibe eḡhu ono ẹka l'ishi; woru iya gbua l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'unwu Ẹronu wota mee ya p̄hep̄hee l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁴ Ip̄he, oo-shi l'eḡhu ono wota gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku bụ ẹbà, kwechiru ip̄he-ẹpho iya; mẹ ọp̄hu nọkọta l'ip̄he-ẹpho iya. ¹⁵ Yọ bọtakwaphu àkp̄r̄ù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mẹ ẹbà, nọ iya nù, bụ ọp̄hu nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyi iya yele àkp̄r̄ù-ose iya ono bọfuta. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke ẹja wota iya je akp̄oo ọku l'ẹnya-ngweja; t'ọ buru nri, e gworu ngweja-ọku, mkp̄o iya dụ Ojejoje mma. Ẹbà anụ l'ọ ha bụkọta kẹ Ojejoje. ¹⁷ Ekemu-a bụ ekemu, a-duru unu tsube l'ogbo sweru ogbo l'ip̄he bụ ẹke unu nọ; bụ iya bụ t'unu ba atajekwa ẹbà ip̄he; unu te eri mee ip̄he.’ ”

4

Ngweja-ip̄he, dụ ẹji

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Mosisu: ² “Ọwaa ip̄he, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: ‘Teke o nweru onye meru ẹjo ip̄he l'amagama; daka-a ekemu Ojejoje turu; ọwaa ẹge ọduru iya:

³ “ ‘Ọ -buru l'ọo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ meru ip̄he dụ ẹji; b'ọ shiakwa ẹge ono mee tẹ ikpe nma ọha l'ophu. T'onye ono kp̄utakwa oke-eswi, ẹ-te nwedu ntupo wotaru Ojejoje t'ọ buru ngweja ẹjo ip̄he ono, o meru ono. ⁴ T'onye ono kp̄uta oke-eswi ono gude bya Ojejoje l'ifu l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. T'ọ byibe oke-eswi ono ẹka l'ishi; gbua Ojejoje l'ifu l'ẹke ono. ⁵ T'ọ meta mee oke-eswi ono gude bahụ l'ime Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ⁶ Teke o ruru; t'ọ tsee mkp̄ushi-ẹka lẹ mee ono p̄hee ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje; mbụ l'ifu ẹkwa ono, dụ nsọ ono. ⁷ T'ọ metakwaphu mee anụ ono wuru ye lẹ mpo ẹnya-ngweja ínsensu ph̄u; mbụ ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ph̄u. T'ọ pata mee ọp̄hu wuduru nù je awuru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ẹke eegwoje ngweja-ukfuru, nọ l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ⁸ Ẹbà oke-eswi ono, e gude egwo ngweja-ip̄he, dụ ẹji ono; mbụ ẹbà, kwechiru ip̄he-ẹpho iya; mẹ ẹbà, nọ iya l'ẹpho l'ọ ha bẹ oo-heshikota. ⁹ T'ọ bọfu iya àkp̄r̄ù-ose iya ẹphe ẹbo; woshikota iya ẹbà, nọ iya nù; mbụ ọp̄hu nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyi iya yele àkp̄r̄ù-ose iya ono bọfuta. ¹⁰ Ọ bụ ẹge ono, eeshijie ẹbà l'oke-eswi, e gude egwo ngweja-ẹhu-agu ono bụ ẹge ee-heshikwaphu ọwaa. Teke e metsuaru; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono wota iya je akp̄oo ọku l'ẹnya-ngweja-ukfuru. ¹¹ Ọp̄hu bụ akp̄o oke-eswi ono; anụ iya l'ọ ha jeye l'ishi iya; ẹka iya; ọkpa iya; ip̄he-ẹpho iya; mẹ nshì iya; ¹² mbụ anụ eswi ono l'ọ ha; bẹ oo-gude lufu alufu l'ọdu ndu Ízurelu ono. T'ọ gude iya je l'ẹke ẹ te merudu emeru; mbụ l'ẹke ono, aawushijie ntụ ono; je akp̄oo ya ọku l'eli ntụ ono.

¹³ “ ‘Ọ -buru l'ọo ndu Ízurelu mgburumgburu bẹ dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; bẹ ikpe nmaakwaru ẹphe; e guderu l'ẹphe ta amadụ amama. ¹⁴ Ọ -buru l'ọ byaru bya edoo ẹphe ẹnya mbụ ip̄he, ẹphe meru; t'ẹphe kp̄utakwa nwa oke-eswi gude bya egwooru Nchileke ngweja-ip̄he, dụ ẹji ono l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ¹⁵ Tẹ ndu bụ ọgurennya Ízurelu byibe oke-eswi ono ẹka l'ishi l'ifu Ojejoje; gbua ya l'ẹke ono. ¹⁶ Tẹ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja meta mee oke-eswi ono bahụ lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ¹⁷ Teke o ruru; t'ọ tsee mkp̄ushi-ẹka lẹ mee anụ ono; p̄hee ya ugbo

esaa l'ifu Ojejoje; mbụ l'ifu ẹkwa ono. ¹⁸ T'o metakwaphu mee ono wuru ye lẹ mpo ẹnya-ngweja phụ; mbụ ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. T'ọ pata mee ono ọphu wuduru nụ; wuru ye l'ukfu ẹnya-ngweja-ukfuru, bụ ọphu nọ l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ¹⁹ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono woshikota ẹbà anụ ono l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ²⁰ Ọ bụlephu ẹge o meru oke-eswi ono, e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji ono bụ ẹge oo-me oke-eswi ọwaa. Ọ bụ ẹge ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-shi kfuaru ẹphe ụgwo ẹjo iphe ọbu, ẹphe meru ọbu; a gụkwanuaru ẹphe nvụ. ²¹ T'ọ pata anụ oke-eswi ono gude lufu l'azụ ọdu ndu Ízurelu ono; je akpọo ya ọku ẹge a kpọru oke-eswi k'ivuzọ phụ. Ọ kwa ngweja iphe, dụ ẹji ọha; b'ọ bụ.

²² “ ‘Ọ -buru l'ọo onye ishi bẹ dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; mee iphe Ojejoje, bụ Nchileke turu l'ekemu t'ẹ b'e meshi bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²³ Ọ -buru l'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ẹnya; iphe, oo-wota bụ mkpi, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu t'ọ buru ngweja iya. ²⁴ T'o byibe mkpi ono ẹka l'ishi woru iya gbua l'ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru l'ifu Ojejoje. Ọ kwa ngweja-iphe, dụ ẹji b'ọ bụ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anụ ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono, wuduru nụ ono ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ²⁶ Ẹbà anụ ono l'ọ ha bẹ oo-heshikota kpọo ọku l'ẹnya-ngweja; ẹge a kpọru kẹ ngweja-ẹhu-agu phụ. Onye achijeru Nchileke ẹja eshi ẹge ono kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji ọbu, onye ọphu meru ọbu; t'e shi ẹge ono gụkwanuaru onye ono nvụ l'iphe, dụ ẹji iya ọbu.

²⁷ “ ‘Ọ -buru l'o nweru onye Ízurelu mmanu ọdo, meru iphe, dụ ẹji l'amagama; mbụ mee iphe, Ojejoje turu ekemu t'e b'e meshi bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²⁸ Ọ -buru l'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ẹnya; iphe, oo-wota bụ nyee eghu, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu; t'ọ buru ngweja k'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono. ²⁹ T'o byibe ẹka l'ishi anụ ono; woru iya gbua l'ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁰ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anụ ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono ọphu wuduru nụ wuru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ³¹ T'o heshikota ẹbà, nọ l'anụ ono; mbụ ẹge ono, eemeje kẹ ngweja-ẹhu-agu ono. Tẹ onye achijeru Nchileke ẹja kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja; t'ọ buru ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje maa; t'o shi ẹge ono kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji, onye ọbu meru; k'ọphu aa-gụkwanuru iya nvụ.

³² “ ‘Teke ọ bụ aturu bẹ onye ọbu gude bya anunu kẹ ngweja-iphe, dụ ẹji ọbu; tẹ onye ono gudekwa ada aturu, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu. ³³ T'o byibe ẹka l'ishi anụ ono; woru iya gbua; t'ọ buru ngweja-iphe, dụ ẹji. Eke ọo-nọdu gbua ya bụ ẹke eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁴ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anụ ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. T'ọ wuru mee ono, wuduru nụ ono ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ³⁵ Yo heshikota ẹbà, nọ l'anụ ono ẹge ono, eemeje kẹ ngweja-ẹhu-agu ono. Onye achijeru Nchileke ẹja akpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja; t'ọ buru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje maa; t'o shi ẹge ono kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji, onye ọbu meru; k'ọphu aa-gụkwanuru iya nvụ.

5

Iphe, bụ madzụ -mee ya; yo gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji

¹ “ ‘Ọ -buru lẹ madzụ phuru iphe, meru nụ; m'ọ bụ l'e meru t'ọ maru iphe, meru nụ; a raa ya arara t'onye phuru nụ bya agbaa ekebe; onye ọbu ta bya; bẹ iphe ọbu tukookwaru iya l'ishi.

² “ ‘Ọ -bükwanuru l'o nweru onye denyiru ẹka l'iphe, aasọ nsọ; m'ọ bụ odzu anụ-egu-egbudu, aasọ nsọ; odzu iphe-edobe, aasọ nsọ; m'ọ kwanụ l'odzu iphe, awụ l'ẹpho,

aaso nsọ; l'amagama bẹ onye ọbu buakwa onye aaso nsọ; bukwaruphu onye ikpe nmaru.

³ “ Teke bu l'o denyiru eka l'iphe, aaso nsọ, shi madzu l'ehu l'amagama; m'o -ruhuru; iphe, aaso nsọ ọbu du iduagha bẹ ọo-buakwa onye ikpe nmaru m'o maleruphu.

⁴ “ Onye e-ta ridu iphe ariri; kfu-buhulephu je eria angu l'owaa iphe ya e-me; m'o bu iphe, du mma; m'o bu iphe, du eji; e to dukpodua m'o -ruhuru; o buru egbe ngunu bẹ onye ọbu riru angu ememe; l'e b'o vuoduru ọzo rĩa ya ariri; bẹ ikpe nmaakwaru iya; m'o maleruphu.

⁵ “ Iphe, bu teke a nonyaaru; madzu abya amaru l'o nweru iphe ono, a gushiru ono ophu o meru; te onye ono kfukwaa ya. ⁶ Teke o kfutsuaru iya; t'o kputa ada egbu iya; m'o bu ada aturu iya bya anu Ojejoje t'o buru ngweja-iphe, du eji. Onye achijeru Nchileke eja eshi ege ono kfu ọgwọ iphe du eji ọbu, onye ọbu meru ọbu.

⁷ “ O -buru l'eka te rudu onye ọbu le nwaturu; t'o wotaru Ojejoje ndo labu; m'o bu kparakobe ebo k'ejo iphe ono, o meru ono. Nanu bu ke ngweja-iphe, du eji; ophu aburu ke ngweja-ukfuru. ⁸ T'onye ono chiru unwenu ono je ahee onye achijeru Nchileke eja. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-vuru ọzo gwoo ophu bu ngweja-iphe, du eji. T'o swi-kwoo ya olu; ole t'e b'o bufukwa iya ishi. ⁹ Yo meta mee ngweja-iphe, du eji ono phee l'iku enya-ngweja ono. Mee ophu wuduru nu bẹ ọo-ha t'o lashi l'ukfu enya-ngweja ono. O kwa ngweja-iphe, du eji b'o bu. ¹⁰ Yo wota nwenu k'ebo gwoo ngweja-ukfuru; mee ya ege eemeje iya; shi ege ono gude iya kfu ọgwọ iphe, du eji, onye ọbu meru; t'a guaru iya nvu.

¹¹ “ O -bukwanuru l'onye ono ta adudu ike gbata ndo labu; m'o bu kparakobe labu; t'onye ono wota ntụ akpe, jiru ogbonga, e keru uzi iri; t'o buru ngweja-iphe, du eji, ke iphe ono, o meru ono. T'e b'o yekwa iya manu; ophu o yekwa iya insensu; ke l'o kwa ngweja-iphe, du eji b'o bu. ¹² T'onye ono gude iya wojeru onye achijeru Nchileke eja. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono hata iya ophu jiru iya eka t'o no-chia enya-ngweja ono; yo kpoo ya oku l'eli enya-ngweja; t'o buru ngweja-oku, unu anu Ojejoje; ke l'o kwa ngweja iphe, du eji. ¹³ O kwa ege ono bẹ onye achijeru Nchileke eja e-shije kfu ọgwọ iphe, du eji, onye ono meshiru; a guaru iya nvu. Iphe phoduru nu le ngweja ono a-buru ke onye ono, achijeru Nchileke eja ono; ege ono, eemeje ke ngweja-nri ono.’ ”

Ngweja-ugwo

¹⁴ Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu; su; iya: ¹⁵ “O -buru l'o nweru onye ta ndu Ojejoje iphe, gbaru iya nu; shi ege ono mee iphe, du eji l'amagama; t'onye ono kputa egbu iya; m'o bu ebyila iya, e ta dudu ntupo, no iya l'ehu; bya anu Ojejoje t'o buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpola-ocha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. O kwa ngweja-ugwo b'o bu. ¹⁶ T'onye ono mekwazi iphe ono, o mesweru ono; ke l'e to ndu Ojejoje iphe, gbaru iya nu. Yo yekwakwa iya phu oke lanu l'uzo ise l'iphe ono; tuko iya chiru nu onye achijeru Nchileke eja. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono egude ebyila phu gwoo ngweja-ugwo; shi ege ono kfu ọgwọ iphe, du eji, onye ono meru; a guaru iya nvu.

¹⁷ “O -nweru onye meru iphe, du eji; mbu l'o meru iphe, Ojejoje turu ekemu t'e b'e meshi; m'o -ruhuru to ma amama; bẹ ikpe nmaakwaru iya; iphe, du eji ono atukokwaru iya phu l'ishi. ¹⁸ T'onye ono shikwa l'eke egbu iya me aturu iya no; kputa ebyila, e ta dudu ntupo, no iya l'ehu; t'o buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpola-ocha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. T'o nu iya onye achijeru Nchileke eja t'o gude iya kfu ọgwọ iphe ono, o meru l'amagama ono; t'a guaru iya nvu. ¹⁹ O kwa ngweja onye ikpe-nmaru b'o bu; ke l'ikpe nmaru onye ono l'ifu Ojejoje.”

6

¹ Tò dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísi; sù iya: ² “Ò -nweru onye meru iphe, dū ẹ́jì; shì ẹ́gè ono meswee Ojejoje; mbù l'ò dzùru madzù ibe iya ẹ́jò-ire l'iphe, a nùru iya t'ò dobe; m'ò bụ t'ò leta ẹ́nya; ọ́doo l'ò naru madzù ibe iya nfù; m'ò kwanù l'ò riru madzù ibe iya uru; ³ m'ò bụ l'ò tūtutaru iphe, tufahuru etufahù; to kwe lẹ́ ya phuru iya; ọ́doo l'ò kpapyaberu iphe, o meru gùa ẹ́nwa; ọ́doo l'ò meru iphe, dughbaa ẹ́gè ono; shì ẹ́gè ono mee iphe, dū ẹ́jì: ⁴ onye ono, meru iphe, dū ẹ́jì ono; shì ẹ́gè ono meta iphe, ikpe nmaru iya; bụ́ iphe, oo-me bụ́ t'ò wolata iphe, o nataru lẹ́ nfù; m'ò bụ́ ọ́phu o ritaru l'uru; m'ò bụ́ ọ́phu a nùru iya t'ò leta ẹ́nya; yo ria ya; m'ò bụ́ iphe onye ọ́do, tufahuru nù; yò tūtuta iya; ⁵ m'ò bụ́ iphe, dughbaa ẹ́gè ono, o meru; kpapyabe iya gùa ẹ́nwa. T'onye ono kfukwaa ụ́gwo iphe ono l'ò ha. Yo wotafua ọ́phu ha ẹ́gè ono ugbo ise; tukobe iya; woru nù onye nwe iphe ono. Mbòku, ọ́o-kfù ụ́gwo ono bụ́ mbòku ono, oo-gude ngweja-ụ́gwo bya anùnu ono. ⁶ Ngweja-ụ́gwo ono, oo-gworu Ojejoje ono bẹ́ oo-wotaru onye achijeru Nchileke ẹ́ja. T'ò shì l'ẹ́ke eghu iya mẹ́ aturu iya nọ́ kpùta ebyila, ẹ́ ta dudu ẹ́ke ntùpo nọ́ iya l'ẹ́hu. T'e gudekwa mkpòla-ọ́cha k'eze-ùlò Nchileke maru aswa ebyila ono. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke ẹ́ja ono abya anọ́du Ojejoje l'ifu kfua ụ́gwo iphe, dū ẹ́jì, onye ono meru; l'a gùkotaru iya nvù l'iphemiphe ọ́bule ono, o meru, ikpe iya nmaru iya ono.”

Ngweja-ukfuru

⁸ Ojejoje abya ekfuru nù Mósísi; sù iya: ⁹ “Òwaa ekemu, ìi-tùru Éronu yẹ́le ụ́nwu iya: Ekemu ọ́waa bụ́ kẹ́ ngweja-ukfuru b'a tų-doru iya: Tẹ́ ngweja-ukfuru nọ́dujekwa l'òku l'ẹ́nya-ngweja ẹ́nyashi mgburumgburu jeye tẹ́ nchi bọ́hu. Ọ́ku, nọ́ l'ẹ́nya-ngweja ono bẹ́ ee-me t'ò nwu enwunwu tekenteke. ¹⁰ Teke o ruru l'ùtsu; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹ́ja ono chítà uwe iya ono, e meru l'òdwúú ọ́cha ono yẹ́le nwìba phu yee. Yò bya ekpota ntù, shì lẹ́ ngweja-ukfuru ono, bụ́ ọ́phu ọ́ku kepyashiru l'ẹ́nya-ngweja phù; je asùbe l'iku ẹ́nya-ngweja ono. ¹¹ Yò bya eyefu uwe iya ono; chítà uwe ọ́do yee; pata ntù ono lufu l'òdu ndu Ízurelu ono; je asùbe l'ẹ́ke ẹ́ te merudu emeru. ¹² T'òku ono, nọ́ l'ẹ́nya-ngweja ono nwulekwaphu ẹ́gè oonwu l'eli iya; t'ẹ́ b'e menyikwa iya emenyi. T'onye achijeru Nchileke ẹ́ja yejekwa iya nkù l'ùtsu mbòku-mbòku. Yò bya eworu anù ngweja-ukfuru doo giriri l'eli iya; l'ò kpòkwaaphu ẹ́bà, shì l'anù ngweja ẹ́hu-agu ọ́ku l'eli iya. ¹³ T'òku ono nwujelephu l'eli ẹ́nya-ngweja ono mkpùrumkpuru; t'ẹ́ b'ò nyìhujekwa anyìhu.

Ngweja-nri

¹⁴ “Òwaa ekemu l'ẹ́gè ee-gudeje egwo ngweja-nri ndọ́-ọ́: Ọ́ bụ́ ụ́nwu Éronu a-nọ́duje Ojejoje l'ifu gwoo ngweja ono; l'ifu ẹ́nya-ngweja ono. ¹⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹ́ja hata ntù akpe ono, a gwòkoberu manù ono ọ́phu jiru mkpoji-ẹ́ka; wotakwaphu iphe bụ́ ínsensu, e yeru lẹ́ ngweja-nri ono; je akpoo ọ́ku l'ẹ́nya-ngweja ono t'ò nọ́-chia ẹ́nya-ngweja ono; bụ́ru ngweja, mkpọ́ iya dū Ojejoje mma. ¹⁶ E -metsua; tẹ́ Éronu yẹ́le ụ́nwu iya ria ọ́phu wuduru nù. Ọ́lẹ́ t'ẹ́phe be yekwa iya iphe, ekoje buredi; ẹ́ke ẹ́phe a-nọ́du ria ya abùkwaru ẹ́ke dū nsọ́. T'ẹ́phe nọ́dukwa l'etezi Ụ́lò-Ékwà Ndzuko ria ya. ¹⁷ T'ẹ́ b'e yekobekwa iya iphe, ekoje buredi; ghee. Ono bẹ́ mu nùru ẹ́phe t'ò bụ́ru òkè iya nk'ẹ́phe lẹ́ ngweja-ọ́ku ono. Ọ́ kakọ́ta ọ́du nsọ́ l'ò bụ́ ngweja iphe, dū ẹ́jì; mẹ́ kẹ́ ngweja onye ikpe nmaru. ¹⁸ Iphe bụ́ onye, bụ́ nwoke l'eri Éronu bẹ́ e-rije iya nù. Ọ́ bụ́ ẹ́gè ono bẹ́ ee-meje iphe, bụ́ ngweja-ọ́ku, a nù Ojejoje gburruru jeyewaru. Iphe bụ́ onye denyiru ẹ́ka lẹ́ ngweja ono bẹ́ dọ́akwa nsọ́.”

¹⁹ Tò dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nù Mósísi ọ́do; sù iya: ²⁰ “Òwaa bụ́ ngweja, ndu eri Éronu e-gudeje gwooru Ojejoje mbòku, a wùru ẹ́phe manù l'ishi: Iphe, ẹ́phe e-gudeje bụ́ ntù akpe, jiru nkere-iri ogbonga; t'ò bụ́ru ngweja-nri; ẹ́gè eegwoje

iya mbọku-mbọku. Nkere-ẹbo ya bẹ l'ee-gwo l'utsu; gwoo nkere-ẹbo ya ọphu l'urenyashi. ²¹ T'e ye iya lẹ mbeji; gwokobe iya manụ ọhuma; woru iya ghee egheghe pabata. Nggwu abya eworu iya gwepyaasia egwepyaashi; gude bya egwooru Ojejoje; t'ọ buru ngweja-nri, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. ²² Yọ buru onye ono, bụ eri Éronu ono, a wuru manụ t'ọ nọ-chia ọnya iya buru onye achijeru Nchileke ẹja ono bẹ e-gwo ngweja ono l'onwiya. Iphe ono bụ iphe, a tọru ọkpa iya t'e tsoje jeye lẹ tutu yoyo. T'a kpokotajekwa iya ọku l'ọ ha. ²³ Mbụ l'iphe bụ ngweja-nri, onye achijeru Nchileke ẹja gworu bẹ aa-kpọ ọku l'ọphu; t'ẹ b'e rikwa iya eriri.”

Ngweja-iphe, dọ ẹji

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nọ Mosisu; sụ iya: ²⁵ “Kfuru Éronu yẹle unwu iya: L'owaa bụ ekemu kẹ ngweja-iphe, dọ ẹji. Ọ bụ l'ẹke ono, eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru ono bukwapu ẹke ee-gbuje anụ, e gude egwo ngweja-iphe, dọ ẹji; mbụ l'aa-nọduje Ojejoje l'ifu gbua anụ ọbu. Ọ kwa ngweja, kakọta ọdu nsọ b'ọ bụ. ²⁶ T'onye achijeru Nchileke ẹja, bụ iya gworu ngweja-iphe, dọ ẹji ono rikwaa ya. T'ọ buru l'ẹke dọ nsọ bẹ ọo-nọdu ria ya. Ẹke ọo-nọdu ria ya bụ l'etezi Ụlo-Ékwà Ndzuko. ²⁷ Iphe bụ onye denyiru ẹka l'anụ ono dọakwa nsọ. Ọ -buru lẹ mee anụ ono daru l'uwe; t'a nọdukwa l'ẹke dọ nsọ saa uwe ọbu. ²⁸ Ọ -buru ite, a kpuru l'ura b'e gude shia anụ ono; t'a tųkpokwaa ite ọbu. Teke ọ bụ ite-igwe; t'e fuchaodu iya efucha; tẹmanu e gude mini nmasaa ya anmasa. ²⁹ Iphe bụ ndu k'unwoke lẹ ndibe onye achijeru Nchileke ẹja l'ẹphe ha a-ta iya. Ọ kwa ngweja, kakọta ọdu nsọ b'ọ bụ. ³⁰ Ole; t'ẹ b'e erikwa anụ ngweja-iphe, dọ ẹji, e wobataru lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko gude kfua ugwo iphe, dọ ẹji lẹ Ẹke-dọ-Nsọ. T'a kpokwaa ya ọku.

7

Ngweja-ugwo

¹ “Ọwaa bụ ekemu kẹ ngweja-ugwo. Ọ kwa ngweja, kakọta ọdu nsọ b'ọ bụ. ² Ọ bụ l'ẹke, eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru ee-gbuje anụ, e gude egwo ngweja-ugwo. E pheaphee mee ya l'ọnya-ngweja ono mgburumgburu. ³ Ẹbà anụ ono l'ọ ha bẹ ee-gude gwokotaru Nchileke; mbụ ẹbà, shi l'ukfumọdzu iya; mẹ ọphu kwechiru iphe-ẹpho iya; ⁴ mẹ àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo yẹle ẹbà, nọ iya l'uzo ose iya; waa anyi iya bẹ aa-tųko yẹle àkpùrù-ose iya wota. ⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja tųkokwa iya kpọ ọku l'ọnya-ngweja; t'ọ buru ngweja-ọku; nọ Ojejoje. Ọ kwa ngweja-ugwo b'ọ bụ. ⁶ Iphe bụ nwoke lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja e-rije iya. Ọ bụ l'ẹke dọ nsọ bẹ aa-nọduje ria ya; kẹ l'ọ bụ ngweja, dųshi nsọ ike.

⁷ “Ọ bulekwapu ẹge ono, a tųru ọnu t'e meje iphe ngweja iphe, dọ ẹji ono bụ ege ee-meje kẹ ngweja ikpe-anmanma. Yọ buru onye achijeru Nchileke ẹja, gude iya akfụ ugwo iphe, dọ ẹji ono bẹ e-nweru iya nọ. ⁸ Ọ bụ onye achijeru Nchileke ẹja, gworu madzụ ngweja-ukfuru e-nweru akpọ iya. ⁹ Iphe bụ ngweja-nri, e gheru lẹ ntụ-ọku; ọphu e shiru l'ite; m'ọ kwanụ ọphu e gheru lẹ mbeji bukwa onye achijeru Nchileke ẹja, gworu iya nọ nwe iya. ¹⁰ Iphe bụ ngweja-nri, a gwokoberu manụ; mẹ k'ọkponku; tųkokwaruphu buru k'unwu Éronu l'ẹphe ha. T'ẹphe kejekwa iya ọnya-nhamunha.

Ngweja-ẹhu-agu

¹¹ “Ọwaa bụ ekemu kẹ ngweja-ẹhu-agu, madzụ gude bya ọnu Ojejoje. ¹² Ọ -buru l'onye ọbu anụ iya t'ọ gude keke Ojejoje ekeke; bẹ iphe, onye ono e-gude tsoru iphe ngweja ono bụ akara, a gwokoberu manụ. T'e ye iya iphe, ekoje buredi; ẹcha-mbeke, e meru manụ; ye iya iphe ekoje buredi; waa akara, e gude ntụ akpe, a gwokoberu manụ ọhuma ọhuma. ¹³ Oo-gudekwaphu akara, e yekoberu iphe, ekoje buredi lẹ ngweja-ẹhu-agu ono, o gude keke Ojejoje ono. ¹⁴ T'ọ shije lẹ ngweja ono wota akara

lanu l'iphe ngweja ono l'iche l'iche woru gwoo t'ò buru ngweja, e gworu nu Ojejoje. O bu onye ono, achijeru Nchileke eja, pheru mee ngweja ehu-agu phu e-ri iya. ¹⁵ Anu ngweja-ehu-agu ono, o gude bya okele Ojejoje ekele ono be aa-takota le mboku, a nuru iya Ojejoje. T'e b'ò dukwa ophu aa-ha t'ò nodu jeye l'utsu.

¹⁶ "Ole; o -bukwanuru le ngweja onye obu bu ngweja, o gude eme iphe, o riburu angu ememe; m'ò kwanu ngweja, o turu obu iya ama bya agwagwa; t'a taa anu ono mboku, a nuru iya. O -buru l'e ta tagedu iya; t'a tafufua ya nchi-ta-abohu iya. ¹⁷ Teke o bu l'ò phodukwaduru-a le mboku k'eto ya; t'a kpoò ya oku. ¹⁸ O -buru l'o nweru anu ngweja ehu-agu ono ophu a taru le mboku k'eto be aa-jikakwa ngweja obu; ta gu iya eyeru onye gworu iya nu. Oo-buru ahuma b'o meru; yo buru onye riru iya nu be iphe, du eji, o meru a-tu-koru l'ishi.

¹⁹ "Anu ono ophu ruru l'iphe, aaso nsò; t'e b'a atakwa iya atata; t'e wokwaru iya kpoò oku. Ole o -bukwanuru l'oo anu odo; t'onye e taa sodu nsò taa ya. ²⁰ O -nweru onye aaso nsò, taru anu ngweja-ehu-agu ke Ojejoje; t'e bufukwa iya le ndu nk'iya. ²¹ O -nweru onye denyiru eka l'iphe, aaso nsò; mbu iphe du l'ò bu iphe, aaso nsò, shi madzu l'ehu; m'ò kwanu anu, aaso nsò; m'ò bu iphe odo, bugbaa iphe, aaso nsò; o -metsua bya ataa anu ono, e gude gwooru Ojejoje ngweja-ehu-agu ono; t'e bufukwa onye obu le ndu nk'iya."

²² To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²³ "Kfuaru ndu Izurelu su epe-a: Unu ba atajekwa ebà iphe; mbu iphe, du l'ò bu ebà eswi; m'ò kwanu ebà aturu; m'ò bu ebà egu. ²⁴ O -buru ebà anu, nwuhuru l'onwiya; m'ò bu ophu anu-egu-egbudu gburu; be unu nwekwaru ike gude iya mee iphe odo; olobu; unu ba atsokwa iya onu. ²⁵ Iphe bu onye taru ebà anu, e gude gwoo ngweja-oku; nu Ojejoje; t'e bufukwa iya le ndu nk'iya. ²⁶ Iphe bu eke unu laru; eke unu laru; unu be erijekwa mee-iphe; mbu mee enu; m'ò bu mee anu. ²⁷ Onye riru mee-iphe; unu bufukwa onye ono le ndu nk'iya."

²⁸ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁹ "Kfuaru ndu Izurelu su epe-a: Onye gude ngweja-ehu-agu abya ogworu nu Ojejoje; t'o wotakwa eka iya ophu ruberu Ojejoje gwooru iya; ³⁰ mbu t'o gude eka iya wota ngweja-oku nu Ojejoje. Yo wota ebà iya; waa ndu iya nu Ojejoje; woru ndu iya ono màà àmàmà l'ifu Ojejoje t'ò buru ngweja-amama. ³¹ Onye achijeru Nchileke eja ewota ebà iya ono kpoò oku l'anya-ngweja. Obule ndu iya bu ke Eronu yele unwu iya. ³² T'unu kwata utakfu eka-utara anu ngweja-ehu-agu unu ono woru nu onye ono, achijeru Nchileke eja ono t'ò buru utu, a turu iya. ³³ Nwatibe Eronu onye ophu gude mee anu ono yele ebà iya je egwoo ngweja-ehu-agu obu be aa-nu utakfu eka-utara iya ono t'ò buru okè iya nk'iya; ³⁴ kele ya shiwa le ngweja-ehu-agu ono, ndu Izurelu egwojeru nu iya ono wota ndu iya ono, aamaje amàmà ono yele utakfu iya ono, a turu l'utu ono; woru nu Eronu yele unwu iya; t'ò buru okè-iphe, epe e-ketaje l'eka ndu Izurelu jeye le tutu yoyo. ³⁵ Owaa bu okè-iphe, shi le ngweja-oku, aanu Ojejoje, bu ophu e doberu t'a nuje Eronu yele unwu iya; keshinu mboku, a fofutaru epe iche; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja jejeru Ojejoje ozi. ³⁶ Mboku ono, a wuru epe manu l'ishi ono be Ojejoje turu ekemu su te ndu Izurelu nuje epe eke ono t'ò buru okè-iphe epe; me t'ò bukwaruphu ege ono be aa-nuje iya unwu epe shita l'ogbo sweru ogbo jeye le tutu yoyo."

³⁷ Ono bu ekemu, ee-tsoje teke eegwo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-iphe, du eji; ngweja-ugwo; ngweja, e gude eme madzu t'ò buru onye achijeru Nchileke eja; me ngweja-ehu-agu; ³⁸ bu iya bu ekemu ono, Ojejoje turu nu Mosisu le Ugwu Sáyinayi le mboku ono, o suru te ndu Izurelu wotaru yebe Ojejoje ngweja l'echi-egu Sáyinayi ono.

8

Eedobe ndu achijeru Nchileke eja nsọ
(Awụ 29:1-37)

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísi; sụ iya: ² “Duta Éronu yẹle ụnwu iya; nggu achita uwe ndu achijeru Nchileke eja; nggu ewota manụ ọwu l'ishi ono; nggu akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dọ eji ono; waa ebyila labu ono; nggu apata nkata buredi ono, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi ono. ³ Nggu ekukoo ndu Ízurelu l'ephe ha t'ephe dzukobe l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko.”

⁴ Mósísi abya emekota ẹge ono, Ojejoje ziru iya t'o mee ono. Ndu Ízurelu abya edzua l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ⁵ Mósísi asụ ndu Ízurelu: “Ọwaa iphe, Ojejoje sụru t'e mee ndọ-ọ.”

⁶ Yọ bya eduta Éronu yẹle ụnwu iya lufuta; bya egude mini ghua ephe ẹhu. ⁷ Yo wota uwe ime-ẹhu ono yee Éronu; bya egude gbiriri ẹkwa-ukfu ono kebuta iya. Yọ bya ewota uwe-nlọkpuru yepyabe iya; bya ewota uwe-ukuvu ono yechita l'uwe-nlọkpuru ono; gude wẹrere ẹkwa ono, ee-gude tų-butu uwe-ukuvu ono l'ukfu ono; gude tų-butu iya. ⁸ Yo wota uwe-ọkpoma ono yekwaa ya phu; bya ewota ido Urimu; mę Tumimu ye l'uwe-ọkpoma ono. ⁹ Yọ bya eworu okpu-ẹkwa ono kpube iya; bya eworu iphe ono, dọ l'ọ bụ ekwekwerekwe, e meru lẹ mkpọla-ododo ono; mbụ okpu ono, dọ nsọ ono; libe l'okpu-ẹkwa ono l'uzo ifu, bụ iya bụ ẹge Ojejoje tųru Mósísi ekemu sụ t'o mee ya.

¹⁰ Ya ndono; Mósísi ewota manụ ọwu l'ishi ọbu; bya awukota l'ulo-ẹkwà ono; mę iphemiphe ọbule, nọkota iya nų; shi ẹge ono mee ya; yọ dukota nsọ. ¹¹ Yo meta manụ ono phee ugbo ẹsaa l'ẹnya-ngweja ono; yeru ngwa iya l'ọ ha; mę eze efere ono yẹle ọkpa iya; shi ẹge ono mee ya; yọ dukota nsọ. ¹² Yọ bya ewota manụ ọwu l'ishi ono wua Éronu l'ishi gude mee ya; yọ dọ nsọ. ¹³ Ya ndono; Mósísi abyakwaphu bya eduta ụnwu Éronu dufuta; bya eworu uwe-nlọkpuru yeshia ephe; bya egude gbiriri ẹkwa-ukfu webegbaa ephe; bya ewota ẹkwa-okpu kpubegbaa ephe l'ishi; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tųru Mósísi ọnu t'e mee ya.

¹⁴ Yọ bya akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dọ eji ono bya; Éronu yẹle ụnwu iya eworu ẹka byabẹ oke-eswi ono l'ishi. ¹⁵ Mósísi eworu oke-eswi ono gbua; bya emeta mee ya gude mkpushi-ẹka iya tee ya lẹ mpo, nọgbaa l'ẹnya-ngweja ono; shi ẹge ono swafu mmeru, nọ iya nų. Yọ bya eworu ọphu phoduru nų wua l'ukfu ẹnya-ngweja ono; gude mee ya; yọ dọ nsọ; kfua ugwo iphe, dọ eji; shi ẹge ono swafu mmeru, nọ iya nų. ¹⁶ Mósísi abya eheshikota ẹbà, nọ l'iphe-epho iya l'ọ ha; bọtakwaphu anyi iya; mę àkpùrù-ose iya ephe ẹbo; mę ẹbà, nọkota iya nų; woru kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁷ Yọ bụru anụ oke-eswi ono; waa akpọ iya yẹle nshị iya; b'ọ gude je akpọo ọku l'azu ọdu ndu Ízurelu; bụ iya bụ ẹge Ojejoje kfuru Mósísi t'o mee ya.

¹⁸ Yọ bya akputa ebyila ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; Éronu yẹle ụnwu iya abya eworu ẹka byabẹ ebyila ono l'ishi. ¹⁹ Mósísi egbua ebyila ono; nakọbe mee; pata mee ya ono phedzuru lẹ mgberemęku ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁰ Yo gbubushia anụ ebyila ono ibiribe ibiribe; bya eworu ishi iya yẹle ibiribe ibiribe iya ono; mę ẹbà iya kpokota ọku. ²¹ Yo gude mini saa iphe-epho iya; mę ẹka iya yẹle ọkpa iya asasa; bya achiko anụ ebyila ono kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; yọ bụru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tųru Mósísi ekemu t'o mee ya.

²² Yọ bya akputa ebyila ọdo. Ebyila onanu bụ ọphu ee-gude mee Éronu yẹle ụnwu iya t'ephe bụru ndu achijeru Nchileke eja. Éronu yẹle ụnwu iya eje eworu ẹka byabẹ

iya l'ishi. ²³ Mosisu egbua ebyila ono; bya ewota mee ya gbashì Éronu l'atakpa-nchì ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; mę mkpushi-okpa ezeke-okpa ẹka-utara. ²⁴ Mosisu edufutakwaphu unwu Éronu; bya etekwaaphu ẹphe mee ono l'atakpa-nchì ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; mę mkpushi-okpa ezeke-okpa ẹka-utara. Mosisu abya eworu mee ono phedzuru lę mgberemęku ęnya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁵ Yo wota ẹbà iya; mbụ ẹbà, shi l'ukfumodzu iya; mę ophu nọkota l'iphe-ẹpho iya l'ọ ha; bọtakwaphu anyì iya; waa àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo yẹle ẹbà, nọkota iya nụ; wota utakfu ẹka-utara iya tųkwase iya. ²⁶ Yo je lę nkata ono, e yeru buredi, ẹ te gudedu iphe, ekoje buredi ghee, nọ Ojejoje l'ifu ono; bya ewota ishi buredi lanụ; wotakwaphu ishi akara lanụ l'akara ono, a gwọkoberu manụ ghee ono; waa ẹcha-mbeke lanụ. Yo wota iya yekobe l'ẹbà iya phụ yẹle utakfu ẹka-utara iya phụ. ²⁷ Yọ tųko iphemiphe ono l'ọ ha dę Éronu yẹle unwu iya l'ẹka; ẹphe abya eworu iya maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ bụru ngweja-amama. ²⁸ Mosisu abya anata ẹphe iphemiphe ono; chikota yẹle ngweja-ukfuru phụ kpọo oku l'ęnya-ngweja ono; yọ bụru ngweja, e gude mee madzụ t'ọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ ngweja-oku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ²⁹ Yo wotakwaphu ndụ iya, bụ iya bụ oke, a hẹru Mosisu l'ebyila ono, e gude mee Éronu phẹ t'ẹphe bụru ndu achijeru Nchileke ẹja ono; makwaaphu amama l'ifu Ojejoje; t'ọ bụru ngweja-amama; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tųru Mosisu l'ekemu t'o mee ya.

³⁰ Ya ndono; Mosisu abya emeta manụ, ọwu l'ishi ono; bya emetakwaphu mee ono, nọ l'ęnya-ngweja ono; bya eworu phee Éronu yẹle unwu iya l'ẹhu; mę l'uwe ẹphe. Yo mee Éronu yẹle uwe iya; mee unwu iya phẹ l'uwe ẹphe; ẹphe adukota nsọ.

³¹ Mosisu asụ Éronu yẹle unwu iya: “Unu je eshia anụ ono l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko. Unu anọdu l'ẹke ono taa ya yẹle buredi ono, nọ lę nkata ono, e yeru ngweja, e gude mee unu t'unu bụru ndu achijeru Nchileke ẹja ono; bụ iya bụ ẹge ya tųru ekemu sụ tẹ Éronu yẹle unwu iya riye iya. ³² Anụ ono yẹle buredi ono ophu phoduru nụ; bẹ unu e-woru je akpọo oku. ³³ Unu be egbeshikwa l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono jeye ujiku ẹsaa; teke ee-mege k'ome unu t'unu bụru ndu achijeru Nchileke ẹja; kẹ l'ọ bụ ujiku ẹsaa; bẹ ee-gude megee ya. ³⁴ Iphe, e meru ntanụ-a bụ iphe, Ojejoje tųru ekemu t'e mee; gude kfua ugwo iphe, dụ ẹji, unu meru. ³⁵ Ọo ya meru iphe, unu a-nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko: eswe l'ęnyashi ujiku ẹsaa; shi ẹge ono mee iphe, Ojejoje sụru t'e meje; t'ọnwu be egbu unu; kẹ l'ọ kwa ẹge a tųru iya l'ekemu ndono.”

³⁶ Ya ndono; Éronu yẹle unwu iya emekota iphe, Ojejoje shi l'ọnu Mosisu sụ t'ẹphe mee.

9

Ndu achijeru Nchileke ẹja awata ozi ẹphe

¹ Yo be lę mbọku k'ẹsato; Mosisu ekua Éronu yẹle unwu iya; mę ndu bụ ọgurennya Ízurelu. ² Yọ sụ Éronu: “T'ọ kpụta nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji yẹle ebyila, ii-gude gwoo ngweja-ukfuru. Oke-eswi ono mę ebyila ono a-bụ ophu ẹ-te nwedu ntupo, nọ iya l'ẹhu; kpuru iya bya Ojejoje l'ifu. ³ Kfuaru unwu Ízurelu: T'ẹphe kpụta mkpi t'e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji; unu akpụta nweswi yẹle nwaturu. Ẹphe ẹbo a-bugbaa ophu nọwaru afa lanụ; mbụ ophu ẹ-te nwedu ntupo, nọ iya l'ẹhu; gude je t'e gwoo ngweja-ukfuru. ⁴ Unu akpụtakwaphu oke-eswi; waa ebyila, ee-gude gwoo ngweja-ẹhu-agu; t'e gude gwoo ngweja l'ifu Ojejoje; mękwaphu ngweja-nri, a gwọkoberu manụ; kele ntanụ ọwaa bẹ Ojejoje e-koshikwa unu onwiya.”

⁵ Ẹphe egwota iphe ono, Mosisu gushiru ono bya l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko. Iphe bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha awufuta bya akuru Ojejoje l'ifu. ⁶ Mosisu asụ: “Ọwaa iphe,

Ojejoje sūru t'unu mee ndo-ọ; tẹ ya koshikwanu unu ọdu-biribiri iya.” ⁷ Tọ dū iya bụ; Mosisu asū Éronu: “Tugbua je l'anya-ngweja ono je egwoo ngweja-iphe, dū eji ngu ọbu yele ngweja-ukfuru ngu ọbu; gude kfuaru onwongu ugwo iphe, dū eji yele ugwo iphe, dū eji ndu Ízurelu. Gwoo ngweja ono gude kfuara ugwo iphe, dū eji ephe; bụ iya bụ ege Ojejoje kfuru sū t'e mee ya.”

⁸ Ya ndono; Éronu abya ejee l'anya-ngweja ono; je egbua nwa oke-eswi ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dū eji nk'iya ono. ⁹ Ụnwu iya abya apataru iya mee nwa oke-eswi ono. Yo gude mkpūshi-ẹka meta mee ono tee lẹ mpo, e mobegbaaru l'anya-ngweja ono; bya eworu mee ono ọphu wuduru nū; wūru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ¹⁰ Yọ bya eworu ẹbà anū ono, o gude gwoo ngweja-iphe, dū eji ono; ọwaa àkpūrù-ose iya ephe ẹbo; mẹ anyị iya; kpoo ọku l'anya-ngweja ono; bụ iya bụ ege Ojejoje tūru Mosisu ọnu t'e mee ya. ¹¹ Anū iya; mẹ akpọ iya; b'ọ kpọru ọku l'azū ọdu ndu Ízurelu.

¹² Éronu akpūta anū ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua. Ụnwu iya abya apataru iya mee anū ono; yọ bya ephephee ya l'anya-ngweja ono mgburumgburu. ¹³ Ephe ahaa anū ngweja-ukfuru ono nanū nanū chitaru iya; jeye l'ishi iya. Yọ tuko iya l'ọ ha kpoo ọku l'anya-ngweja ono. ¹⁴ Yo gude mini saa iphe-ephe iya asasa; mẹ ẹka iya; mẹ ọkpa iya; bya akpọkwaa ya phū ọku l'eli ngweja-ukfuru ono, nọhawa l'anya-ngweja ono.

¹⁵ Éronu egwofuta iphe ngweja ndu Ízurelu; kpūta eghe ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dū eji nk'ephe ono gbua; gude iya gwoo ngweja-iphe, dū eji; ege ono, o gworu kẹ mbū phū. ¹⁶ Yọ bya akpūta anū ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; gude iya gwoo ngweja ọbu ege a tūru ọnu t'e meje iya. ¹⁷ Yo wotakwaphu ngweja-nri ono; bya ahata iya ọphu jiru mkpoji-ẹka; kpoo ya ọku l'anya-ngweja; a gufukwaru ngweja-ukfuru, eegwoje l'utsu. ¹⁸ Yọ bya egbua oke-eswi phū yele ebyila phū; gude gwooru ndu Ízurelu ngweja-ẹhu-agu. Ụnwu iya apataru iya mee anū ono; yọ nata iya ephe phephee l'anya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁹ Ephe ewotakwaru iya phū ẹbà oke-eswi ono yele k'ebyila ono; mbū ẹbà, shi l'ukfumọdzu iya; mẹ ẹbà, kwechiru iphe-ephe iya; mēfua àkpūrù-ose iya ephe ẹbo; mẹ anyị iya. ²⁰ Ephe eworu ẹbà anū ono tukobe lẹ ndú iya. Éronu abya eworu ẹbà ono kpoo ọku l'anya-ngweja ono; ²¹ ọle ndú iya ono; ọwaa ụtakfu ẹka-utara iya; b'o woru maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ buri ngweja-amama; bụ iya bụ ege Mosisu sūru t'e mee ya.

²² Tọ dū iya bụ; Éronu achilia ẹka imeli l'uzo eke ndu Ízurelu nọ; bya agooru ephe ọnu; bya eshi l'ẹke o shi ogwo ngweja-iphe, dū eji phū yele ngweja-ukfuru phū; mẹ ngweja-ẹhu-agu phū; nyizita. ²³ Mosisu yele Éronu atuko bahū l'ime Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Ephe alufutalephu; bya agooru ndu Ízurelu ọnu; Ojejoje ekoshi ndu ono l'ephe ha ọdu-biribiri iya. ²⁴ Ọku eshi Ojejoje l'ẹka daa bya ekee ngweja-ukfuru ono yele ẹbà ono, nọ l'eli ẹnya-ngweja ono. Ndu Ízurelu aphua iphe, meru nū; gude ẹhu-otso-ena tua uzu; dakota kpurumu; kpubekota ifu l'alị.

10

Anwuhu Nadabu yele Abihu

¹ Ụnwu Éronu, bụ Nadabu; mẹ Abihu ewotatsua mbeji, aaguje ọku ephe l'ehu l'ehu; bya amuru ọku ye iya; ye iya insensu. Obenu l'ọku ono, ephe gude bya l'ifu Ojejoje ono bụ ọku, e-ta dudu nsọ; bụ iphe Ojejoje sūru tẹ ephe bẹ emejeshi. ² Ya ndono; ọku eshi Ojejoje l'ẹka bya eworu ephe tsua; ephe anodu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono nwushihu. ³ Mosisu asū Éronu: “Ọ kwa iphe-a bẹ Ojejoje shi ekfu teke ono, ọ sūru: ‘Lẹ ndu abya

iya ntse be ya e-me t'ephe maru le ya du nsọ. Ya e-me te ndu Ízurelu l'ephe ha phu ọdu-biribiri iya.' " Éronu anọduplephu nwa nggujungguji.

⁴ Mósísu ekua Mishelu; me Eluzafanu, bu unwu Uzelu; su ephe: "Unu pata odzu unwunne unu l'ulo-ékwà Nchileke; pafu l'odu ndu Ízurelu." Uzelu ono bu nwunne nna Éronu. ⁵ Ya ndono; ephe abya egude eka l'uwe-nlọkpuru ndu ono; pata ephe pafushia l'odu ndu Ízurelu; bu iya bu ege Mósísu kfulu t'ephe mee ya.

⁶ Mósísu asu Éronu yele unwu iya; mbu Eliyéza yele Itama: "Unu ba ahakwa egbushi unu t'ọ yagashihu ayagashihu; ophu unu alakakwa uwe unu alaka. O dudu be unu a-nwushihukwa; Ojejoje atu-koshi ndu Ízurelu l'ephe ha oke ehu-eghughu iya. O kwa unwunna unu; mbu ndu Ízurelu l'ephe ha a-ra eka ndu ono, Ojejoje gude oku kegbushia ono. ⁷ Unu ba alufukwa alufu l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko; a -nonyakwaa; unu anwushihu; kele Ojejoje wuru unu manu l'ishi." Yo buleruphu ege ono, Mósísu kfulu ono; be ephe meru.

Ekemu ke ndu achijeru Nchileke eja

⁸ To du iya bu; Ojejoje abya ekfulu nu Éronu; su iya: ⁹ "Nggubedua l'onwongu; me unwu ngu; unu ba angujekwa mee; ophu unu 'angujekwa iphe, eme l'anya; teke unu abahu le Ulo-Ékwà Ndzuko. Odumeka be unu a-nwushihukwa. O bu ege ono be ọo-du jeyewaru l'ogbo ophu etso unu. ¹⁰ Oo ya bu; t'unu dokahuje iphe, du nsọ; yele iphe, e-ta adudu nsọ. Unu edokahukwaphu iphe, aasọ nsọ yele iphe, e ta asodu nsọ. ¹¹ Unu ezije unwu Ízurelu iphe, bu ekemu ono l'ọ ha, bu ophu Ojejoje shi l'eka Mósísu tūaru ephe."

¹² Mósísu abya ekfulu yeru Éronu; me unwu iya ndu ophu phoduru nu, bu iya bu Eliyéza yele Itama; su ephe: "Unu wota ngweja-nri ophu phoduru nu le ngweja-oku ono, a kporu oku nu Ojejoje ono. Unu ria ya le mgboro enya-ngweja ono. O le t'unu be eyekwa iya iphe, ekoje buredi. Ishi iya aburu l'ọ bu ngweja, du nsọ nshinu. ¹³ Unu nodukwa l'eke du nsọ ria ya; ke l'ọ iphe, ruberu ngu nu; bya aburu iphe, ruberu unwu ngu; mbu ngweja-oku, aanu Ojejoje; ke l'ọ ege a tūru iya l'ekemu iya ndono. ¹⁴ Obenu l'ọ bu nggubedua; nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; a-taje ndu anu ono, e gude gwoo ngweja-amama ono yele utakfu iya ono, a nuru ono. Unu nodujekwa l'eke du nsọ taa ya; ke l'ọ iphe, ruberu ngu nu; bya aburu iphe, ruberu unwu ngu l'iphe, unwu Ízurelu gude bya ogwo ngweja-ehu-agu. ¹⁵ Utakfu iya ono, a nuru ono; waa ndu iya ono, a maru amama ono be ephe e-yekobeje ebà anu ngweja-oku ono wota; t'a maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. Ono aburu nke ngu yele k'unwu ngu; buru iphe, ruberu unu gbururu jeye le gbururu, bu iya bu ege Ojejoje tūru ekemu su t'e meje iya."

¹⁶ Mósísu akpaa ishi ege e meru egu phu, e gude gwoo ngweja-iphe, du eji phu; bya amaru l'a kporu iya oku; ehu eghulaha ya eghughu l'iphe, unwu Éronu ndu ophu nokwadu ndu meru; bu iya bu Eliyéza yele Itama. Yo ji ephe: ¹⁷ "Bū ngunu kparu iphe, unu ta nodudu l'ime ulo-ékwà Nchileke taa anu ono, gude gwoo ngweja-iphe, du eji ono; keshinu o bu iphe, du nsọ nshinu; bya aburu iphe, a nuru unu t'unu gude safu iphe, du eji, ndu oha meru; shi iya kfu ugwo iphe, du eji ephe l'ifu Ojejoje? ¹⁸ Keshinu e te gudedu mee anu ono bahu le Eke-du-Nsọ be unu ga anodu l'ulo-ékwà Nchileke taa ya, bu iya bu ege ya tūru l'ekemu."

¹⁹ Éronu asu Mósísu: "O kwa ntanu-a be ephe nodu Ojejoje l'ifu gwoo ngweja-iphe, du eji ephe yele ngweja-ukfulu ephe; yo bya adakfuta iya ege-a! Ndege ya taru anu ngweja-iphe, du eji ono ntanu; Ojejoje; ?o ga anata iya-a?" ²⁰ Mósísu anutsulephu iphe ono, o kfulu ono; yo ji iya epho.

11

*Nri, aaso nsọ; me ọphu,
e taa sọdu nsọ
(Dit 14:3-21)*

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Éronu; sụ ephe: ² “Unu kfuru ndu Ízurelu; sụ ephe: Owaa bu egbe anụ, unu a-taję l'iphe, bu anụ, nọkota le mgboko: ³ Unu taję iphe, bu anụ, nweru ọjaragvu-ọkpa; mbụ anụ, l'anwafutaje nri taphu azụ l'iphe, bu unwu anụ. ⁴ O nwekwaru ndu ọphu anwafutaje nri taphu azụ; ọphu ephe 'enwedu ọjaragvu-ọkpa; nwekwanuru ndu ọphu nweru ọjaragvu-ọkpa; ọphu ephe 'anwafutajedu nri taphu azụ. Unu ba atajękwa ndu onanu. Inya-kamelu be anwafutaje nri taphu azụ; obenu l'o to nwedu ọjaragvu-ọkpa. Oo ya bu l'ọ bu anụ, aaso nsọ l'ęke unu nọ. ⁵ Unu ba atajękwa nchi-ọgbà; ke l'oonwafutaje nri taphu azụ; obenu l'ę to nwedu ọjaragvu-ọkpa. O bu anụ, aaso nsọ l'ęke unu nọ. ⁶ Nggamanchi bukwapu anụ, aaso nsọ l'ęke unu nọ; ke l'oonwafutaje nri taphu azụ; obenu l'ę to nwedu ọjaragvu-ọkpa. ⁷ Ezi bukwapu anụ, aaso nsọ l'ęke unu nọ; ke l'o nweru ọjaragvu-ọkpa; obenu l'ę tọo nwafutajedu nri taphu azụ. ⁸ Anụ ono l'ọ ha bukota anụ, aaso nsọ l'ęke unu nọ; unu ba atajękwa anụ iya; ọphu unu 'edenyijekwa odzu iya ęka.

⁹ “Ndu owaa bu anụ ndu ọphu unu a-taję ndo-ọ l'anụ ndu ọphu, bu le mini; anụ nweru m̀kpó yele ọphu nweru ękiri; buru l'eze ęnyimu; me nggele. Unu taję ndu onanu. ¹⁰ Obenu le ndu ọphu l'ephe ha; mbụ ndu ọphu bu l'eze ęnyimu; me nggele; to nwe m̀kpó; to nwe ękiri; mekpọ iphemiphe obule, bu iphe eje le mini; me iphe, bu iphe, nọ ndzụ; buru le mini l'ọ ha bukotakwa akpamara l'ęke unu nọ. ¹¹ Keshinu o bu unu akpamara; unu ba atajękwa anụ iya. T'odzu iya bukwaruphu unu akpamara. ¹² Mbụ l'iphe bu iphe, bu le mini, e-te nwedu m̀kpó; to nwe ękiri a-bukotakwaru unu akpamara.

¹³ “Owaa unwenu ndu ọphu a-buru unu akpamara: unu ba atajękwa ndu onanu; ke l'ọ bu akpamara. Ndu onanu bu ugo; udele; udele-ojingu; ¹⁴ me egbe; owaa ivu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵ mekpọ ọphegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁶⁻¹⁸ me mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; me ęnu golu; me egbe-nwoku l'udu iya l'udu iya; me ọgu-ikporo; me ugo-mini; ¹⁹ eze ọku-eswi-uda; me apyara-nhoko l'udu iya l'udu iya; ovu; owaa utsu-nwankuta.

²⁰ “Iphe, bu ogu, furu ębà; gude ọkpa ęno eje ije a-bukotaru unu akpamara. ²¹ O le o nwekwaru-a ogu, furu ębà, gude ọkpa ęno l'eje ije, unu a-taję. Ọphu unu a-taję bu ọphu nweru ọgbatingu, oogudeje akfu nkfu. ²² Ọphu unu a-taję bu igube l'udu iya l'udu iya; me inyarinya l'udu iya l'udu iya; me atsụ-ęgu l'udu iya l'udu iya; waa mkpakparamatsụ l'udu iya l'udu iya. ²³ Iphe bu ogu ọdo, furu ębà; gude ọkpa ęno eje a-bukotaru unu akpamara.

²⁴ “Unwu iphe ono l'ọ ha e-me unu; unu aburu ndu aaso nsọ. Onye denyiru odzu iya ęka be aa-nodu aso nsọ jeye l'urenyashi. ²⁵ Iphe bu onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa. Onye ono a-buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ²⁶ Iphe bu anụ, nweru upyi-ọkpa; to nwe ọjaragvu-ọkpa; owaa ọphu ta anwafutajedu nri taphu azụ; t'ọ bukwaru unu anụ, aaso nsọ. Iphe bu onye denyiru odzu iya ęka a-bukwaruphu onye aaso nsọ. ²⁷ Iphe bu anụ, nweru ọkpa ęno, bu ndu ọphu akobeje nvọ eje ije a-bukwaru unu anụ, aaso nsọ. Onye denyiru odzu iya ęka a-bukwaru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ²⁸ Onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa; yọ buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. Unwu anumanu ono a-bukotaru unu anụ, aaso nsọ.

²⁹ “A -bya l'anụ, awu l'ephe; ndu owaa bu ndu ọphu unu a-nodu aso nsọ: ọphegu; okerekfu; ngwere l'udu iya l'udu iya; ³⁰ agụ-ulo; awala; aghu; orinvuru waa ogube.

³¹ Ndu onanu bukota anu, unu a-noduje aso nso l'anu, awu l'epho. Onye nweru ophu o denyiru eka teke o nwuhuru anwuhu l'a-buru onye aaso nso jeye nchi ejihu. ³² Iphe bu iphe ophu nwuhuru anwuhu dapyaberu buakwa iphe, aaso nso; m'o bu iphe, e gude oshi pyia; m'o bu uwe; m'o bu akpo anu; m'o bu eda ukpo; mbukpo iphe, bu ngwo, e gude eme iphe; t'e dekwaa ya le mini; yo buru iphe, aaso nso jeye nchi ejihu; a turua ya. ³³ Teke o nweru l'ephe ha ophu daru l'ite-ura; iphe bu iphe, no l'ite ono bukotaakwa iphe, aaso nso; unu tukpokwaa ite obu atukpo. ³⁴ Nri, mini shi l'ite ono denyiru buakwa nri, aaso nso. Iphe, bu iphe, aangungu shi l'ite ono buakwa iphe-angungu, aaso nso. ³⁵ Iphe, odzu anu ono, a gushiru ono daru buakwa iphe, aaso nso. O -buru l'o daru l'ite-oku; m'o bu l'ekfu, eeshi ite t'a fotakwa iya je atukposhia. O buakwa iphe, aaso nso. Unubedua a-nodukwanu aso iya nso. ³⁶ Enya eke mini eshije awushi; m'o bu nwogvu, mini ha nshinu ta bukwa eke, aaso nso. Oke onye denyiru odzu, daburu iya nu eka be buakwa onye aaso nso. ³⁷ O -nweru akpuru iphe, aaku akuku, odzu anu ono daru be nebyi iphe ono ta bukwa iphe aaso nso. ³⁸ Obenu; o -buru l'e yewaru mini le nebyi iphe obu; odzu anu ono adalahu iya b'o buakwa unu iphe, aaso nso.

³⁹ "O -buru l'oo anu ophu a haru t'unu taje anu iya be nwuhuru nu be onye denyiru iya eka a-bukwaru onye aaso nso jeye nchi ejihu. ⁴⁰ Onye takwanuru odzu iya l'a-sa uwe iya asasa; buru onye aaso nso jeye nchi ejihu. Onye patakwanuru odzu iya apata l'a-sakwaphu uwe iya; buru onye aaso nso jeye nchi ejihu.

⁴¹ "Iphe, bu iphe, awu l'epho a-bukotakwaru unu akpamara; t'e b'o dukwa onye e-ri iya eriri. ⁴² Unu ba atajekwa iphe, bu iphe, awu awuwu l'ali: ophu gude epho awu; m'o bu ophu gude okpa eno l'eje; m'o kwanu ophu gude igweligwe okpa eje; ke l'o tukoru buru akpamara. ⁴³ T'e b'o dukwa iphe, awu l'epho, unu e-gude merua onwunu. Ophu unu 'egudekwa ephe mee onwunu ndu aaso nso; t'unu be shi iya buru ndu e meruru emeru; ⁴⁴ ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. Oo ya bu; unu dobe onwunu iche; unu adu nso; kele yebedua du nso. Unu be egudekwa iphe, awu l'epho; mbu ophu akpu wuruwuru l'ali merua onwunu; ⁴⁵ ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje, shi le Ijiputu dufuta unu te ya buru Nchileke unu. Oo ya bu: 'Unu dukwa nso; ke le yebedua dukwa nso.'

⁴⁶ "Ono bu ekemu, a turu swibe anu; waa enu; me iphe, bu iphe, no ndzu, bu le mini; mekpo iphe odo, bu iphe, awu l'epho; mbu ophu akpu wuruwuru l'eliphe; ⁴⁷ t'e gude dokahu iphe, aaso nso yele iphe, e taa sodu nso; dokahu anumanu, bu ophu ee-rije eriri; me ophu e tee rijedu eriri."

12

Osafu nwanyi, zedaru eku nturu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Kfuru yeru unwu Izurelu ege-a: Le nwanyi -tsuta ime bya amua nwata nwoke; t'o nokwaa abali esaa buru onye aaso nso; ege ono, ononoje teke nso eme iya ono; kele nturu no iya l'ehu. ³ O -rua le mboku k'esato; e bua nwata obu utsu. ⁴ Teke ono; nwanyi ono abya anoo ukporo abali l'abali iri l'eto t'e gude swafu iya nturu ke mee, laru iya nu. T'e b'o dukwa iphe, e doberu nso, oo-denyi eka; ophu t'e b'o bahukwa le Ulo-du-nso jeye mboku, nso k'osafu nturu iya a-gvu.

⁵ "O -buru l'oo nwata nwanyi b'o muru be oo-no ujiku iri l'eno buru onye aaso nso; bu iya bu ege aanoduje aso iya nso teke nso eme iya. Iphe, oo-no t'e gude safu iya mee, laru iya nu bu ukporo abali eto l'abali ishingu.

⁶ "Eswe mboku osafu nturu iya ono gvulephu; m'o bu nwata nwoke b'o muru; m'o bu nwata nwanyi; te nwanyi ono kputa nwaturu, noru afa lanu t'e gude gwoo

ngweja-ukfuru. Yò nwèkwaaphu nwa ndo; m'ò bụ kparakobe; t'e gude gwoo ngweja-iphe, dū eji. T'o gude iya bya l'ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko bya anụ onye achijeru Nchileke eja. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono egude iphe ono gwoo ngweja nū Ojejoje gude kfua ugwo iphe, dū eji, nwanyi ono meru. Teke ono; yò bya aburu onye a safuru nturu lẹ mee, laru iya nū. Ono bụ ekemu, nọru nwanyi, muru nwata nwoke; m'ò bụ nwata nwanyi.

⁸ “Teke bụ l'onye obu ta adudu ike ogbata nwaturu; t'ò nwutaru iya kparakobe ebo; m'ò bụ ndo labu. T'a nwuta nanu gude gwoo ngweja-ukfuru; gude ophu gwoo ngweja-iphe, dū eji. Onye achijeru Nchileke eja egude iya kfua ugwo iphe, dū eji iya; yò buru onye, a safuru nturu.”

13

Onye ehu-labu eme

¹ Tò dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru Mosisu yele Èronu; sū epe: ² “Ò -buru l'o nweru onya, nọ madzū l'ehu; m'ò bụ iphe, dū l'ò bụ ekpa; m'ò bụ iphe tukashiru iya poopoo l'ehu, bụ iphe nweru ege o-ò-dū; yò ghoo ehu-labu; nòdu onye ono l'akpo-ehu; t'e dutakwa onye obu jekfu Èronu, bụ onye achijeru Nchileke eja; m'ò bụ onye lanu l'unwu iya, bụ onye achijeru Nchileke eja. ³ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee enya l'èke iphe obu, nọ onye ono l'akpo-ehu obu. Ò -buru l'èji, futaru l'èke ono ghòru aghòhu l'acha ucha; tẹmanu ò -buru l'èke ono miru iya emimi; b'ò bukwa ehu-labu; nòdu onye ono l'akpo-ehu. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya; gūa onye ono onye aasọ nsọ. ⁴ Teke ò bụ l'akpo-ehu acha iya ucha l'èke obu; e lee ya enya t'o mi iya emimi; ophu eji, nọ iya nū 'aghodu aghòhu l'acha ucha; t'onye achijeru Nchileke eja gū-chia onye ono ụlo abali esaa. ⁵ Ò -be lẹ mboku k'esaa; t'onye achijeru Nchileke eja je elefua onye ono enya l'ehu. Teke ehu-labu ono dukwadia ege ò dū; t'ò bakahu iya abakahu l'akpo-ehu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono gū-chifua ya ụlo ujiku esaa odo. ⁶ Ò -be lẹ mboku k'esaa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono jekwaphu je elefua onye ono enya l'ehu. Ò -buru l'èke ono, iphe ono nọ iya ono ekpekputawa iya ekpekputa; tò bakahu iya abakahu; t'onye achijeru ono, Nchileke eja ono gūa ya onye e taa sọdu nsọ. Iphe, ò bụ bụ iphe-ememe mmanu. T'onye ono saa uwe iya asasa; buru onye e taa sọdu nsọ. ⁷ Ò -bukwanuru l'iphe ono byaru bya abakahu abakahu; l'onye achijeru Nchileke eja phutsuaru iya sū l'è taa sọdu iya nsọ phū; t'o lakwa azū je ekoshifua onwiya onye ono, achijeru Nchileke eja ono odo. ⁸ Teke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya bya aphua l'iphe obu aba iya ababa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gūkwaa ya l'onye aasọ nsọ; ò kwa ehu-labu eme onye ono.

⁹ “Ò -buru lẹ madzū bẹ iphe eme iya l'akpo-ehu, bụ iphe, eswe nswe; t'e dukwaru onye obu jekfu onye achijeru Nchileke eja. ¹⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya. Ò -buru l'o nweru onya, nọ onye ono l'ehu, kweru igbagba-ocha; bya emewaa; eji, nọ iya nū; yò ghoshiwa aghoshi l'acha ucha; ájì anodu iya; ¹¹ b'ò kwa 'alagala ehu-labu, eswe nswe nọ onye ono l'akpo-ehu. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gūkwaa ya l'onye aasọ nsọ. T'è b'ò jekwa iya otu-chi ụlo; kẹ l'ò bukwa onye aasọ nsọ. ¹² Ò -buru l'ehu-labu ono voshiru madzū l'akpo-ehu; tuko iya ehu dzuru; mbū shi iya l'ishi dzuru iya ehu lufu l'okpa; iphe bụ eke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya abukotaru iya; ¹³ t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lerekwaa ya enya elere. Ò -buru l'iphe-ememe ono mewaru iya; kpohu; eke ono achawa iya ucha; t'ò gūkwaa onye ono onye e taa sọdu nsọ; kẹ l'ò bụwa ichii-iphe nọ iya l'ehu; e tò buhedu ehu-labu. ¹⁴ Ò -bukwanuru l'o nweru teke a nonyaaru; ájì alufuta iya l'ehu; b'ò bukwa onye aasọ nsọ. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke eja

ono -phulephu ájì ono; t'ò gua onye ono onye aasò nsò; kẹ l'ájì bú iphe, aasò nsò. Ọ kwa ẹhu-labù eme onye ono. ¹⁶ Ọ -buru l'ájì ono nọnyaaru gbanwee; chalahaa ụcha; tẹ onye ọbu jekfukwa onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono. ¹⁷ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ya ẹnya; ọ -buru l'ejo-ẹhu ọbu kpọhuwaru; chalahaa ụcha; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono kfukwaa l'onye ono b'ẹ taa sọhedu nsò. Teke ono; onye ono aburu onye ẹ taa sọdu nsò.

¹⁸ “A bya l'onye bú iphe-etsetse shi tsee ya; yọ kawaa mma; ¹⁹ a bya l'ẹke ono, iphe-etsetse shi tsee ya ono; yọ -buru l'ọ byaru bya afulia wata ọcha ụcha; m'ọ bú l'o nweru ẹke acha kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe; t'o jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke ẹja. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lekwa ya ẹnya. Ọ -buru l'ẹke ono miru iya emimi; ẹji, nọ iya nọ aghọ aghọgho l'acha ụcha; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gua onye ono onye aasò nsò; kẹ l'ọ kwa ẹhu-labù lufutaru onye ono l'ẹke ono, iphe-etsetse shi tseta iya ono. ²¹ Ọle; ọ -buru l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leri ẹnya l'ẹke ọbu; ẹji, furu l'ẹke ono ta ghọ aghọgho; to mi iya emimi; yo kpekputa ekpekputa; tẹ onye achijeru ono, Nchileke ẹja ono gụ-chia onye ono ụlo ujiku ẹsaa. ²² Ọ -buru l'ẹke iphe ọphu nọ iya byaru bya abakahu iya abakahu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono kfukwaa l'ọ bú onye aasò nsò; kẹ l'ọ bú ẹhu-labù eme iya. ²³ Ọ -buru l'ẹke iphe ọphu nọ iya dulephu ẹge ọ dọ; tọ bakahu abakahu; a maru l'ọo ichii iphe-etsetse phụ b'ọ bú. Tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gua ya onye ẹ taa sọdu nsò.

²⁴ “Teke bú l'ọku huru madzụ l'ẹhu; ẹke ono, ọku huru iya ono achalahaa ya kpalakpala; l'eekwa iya phu nwuswuswe; m'ọ kwanụ chalahaa ya ụcha; ²⁵ t'onye achijeru Nchileke ẹja lekwa ya ẹnya. Ọ -buru l'ẹji, nọ l'ẹke ono ghọru aghọgho chalahaa ụcha; bya emia emimi b'ọ bukwa ẹhu-labù laru onye ono l'ẹke ono, ọku huru iya ono. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụkwaa ya onye aasò nsò; kẹ l'ọ kwa ẹhu-labù eme onye ono. ²⁶ Obekwanu l'ọ -buru l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leri iya ẹnya; ẹji, nọ l'ẹke ono ta ghọ aghọgho l'acha ụcha; to mi iya emimi; yo gbe kpekputawa ekpekputa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụ-chia ya l'ụlo ujiku ẹsaa. ²⁷ Ọ -be lẹ mbọku k'ẹsaa tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lebaa ya ẹnya l'ẹhu. Ọ -buru l'ọoba iya ababa l'ẹhu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụkwaa ya onye aasò nsò. Ọ kwa ẹhu-labù eme iya. ²⁸ Ọle; ọ -bukwanuru l'ẹke ono, iphe nọ iya ono dulephu ẹge ọ dọ; ọphu ọ bakahudu abakahu; yo gbechianu ekpekputawa ekpekputa; b'ọ bukwa ọku ono, huru iya nọ ono switaru iya eswita. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụkwaa ya onye ẹ taa sọdu nsò; kẹ l'ọo ichii ọku phụ b'ọ bú. ²⁹ Ọ -buru lẹ nwoke; m'ọ bú nwanyi be ọnya nọ l'ishi; m'ọ bú l'agba; ³⁰ t'onye achijeru Nchileke ẹja lekwa ẹnya l'ọnya ọbu. Ọ -buru l'o miru emimi; ẹji, nọ onye ono l'ẹke ono adu manụ-manụ; bya adutsua nwulanwula; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụkwaa ya onye aasò nsò; kẹ l'ọo ẹjo ẹkuluba; mbụ l'ọo ẹhu-labù turu onye ono l'ishi; m'ọ bú l'agba. ³¹ Teke bukwanu l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono letsuaru ẹnya l'ejo ẹkuluba ono; tọ dọ iya l'o miru emimi; ẹji, nọ iya nọ te ẹji uji; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụ-chikwaa onye ono l'ụlo ujiku ẹsaa. ³² Ọ -be lẹ mbọku k'ẹsaa t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lebaa ya ẹnya. Ọ -buru l'ejo ẹkuluba ono ta bakahudu abakahu; ẹji, nọ iya nọ te ke manụ-manụ; tọ dọ iya l'o miru emimi; ³³ t'a kpushia onye ono ishi; kpụ-buru ẹke ẹkuluba ono nọ haa; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụ-chifua ya l'ụlo t'ọ nọo ujiku ẹsaa ọdo. ³⁴ Teke o ruru mbọku k'ẹsaa; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ẹnya l'ẹkuluba ono. Ọ -buru l'ẹ tọ bakahudu abakahu; e lee ya ẹnya; to mi iya emimi; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gua ya onye ẹ taa sọdu nsò. T'onye ono saa uwe iya; buru onye ẹ taa sọdu nsò. ³⁵ Ọlobu; ọ -buru l'ẹkuluba ono bakahuru iya abakahu l'ẹhu; l'a gutsuaru iya l'onye ẹ taa sọdu nsò-a; ³⁶ t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lebaa ya ẹnya ọdo.

Ọ -buru l'ekuluba ono bakahuru iya abakahu l'ehu l'oswiya; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono be jehekwa ole enya t'a maru m'iji iya; ?ooke manụ-manụ. Onye ono buakwa onye aaso nsọ. ³⁷ Ole; ọ -bukwanuru l'ekuluba obu be dulephu ege ọ du l'enya; eji ojingu erutawaa l'eke ono be ekuluba obu kpohuakwaru; ọ buakwa onye e taa sodu nsọ. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gwa ya onye e taa sodu nsọ.

³⁸ “Ọ -buru le nwoke; m'ọ bu nwanyi be iphe-ocha tukashiru poopoo l'ehu; l'achagbaa ucha; ³⁹ te onye achijeru Nchileke eja lekwa onye obu enya l'ehu. Ọ -buru l'eke obu ta chadu okpobe ucha; a maru l'oo ngwo be tukashiru onye obu l'ehu; l'onye obu b'e taa sodu nsọ.

⁴⁰ “Egbushi -rishihu onye nwoke l'ishi; buakwa ishi-onma b'ọ bu. E to buakwa onye aaso nsọ. ⁴¹ Ọ -buru l'oo l'onu-ifu be egbushi rishihuru iya; be onye obu buakwa ishi-onma onu-ifu. Obenu l'e taa sodu iya nsọ. ⁴² Ole; ọ -buru l'o nweru onya, acha kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe, no iya l'ishi-onma obu; m'ọ bu onu-ifu obu; b'ọ buakwa ehulabu be turu iya l'ishi-onma obu; m'ọ bu l'onu-ifu. ⁴³ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya. Ọ -buru l'onya ono, no onye ono l'ishi; m'ọ bu l'onu-ifu ono acha iya kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe; mbu du l'ọ bu ehulabu ono, eswe nswe, emeje madzu l'akpo-ehu ono; ⁴⁴ ọo ya bu l'onye obu bu onye ehulabu; buru onye aaso nsọ. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gwa ya l'onye aaso nsọ; kele ehulabu nk'iya turu iya l'ishi.

⁴⁵ “T'onye ono lakakwaa uwe iya; haa egbushi iya t'ọ yagashihu ayagashihu; woru ekwa gbochita ugbo-onu; chia mkpu su le ya buakwa onye aaso nsọ; ya buakwa onye aaso nsọ. ⁴⁶ Ọ bu ege iphe ono no-beru iya l'ehu bu ege oo-bu-beru onye aaso nsọ. Yo shi l'odu ndu Izurelu lufu; je eburu iche.

Ekemu k'iphe, tsuru evu

⁴⁷ “Ọ -buru l'o nweru uwe, tsuru evu; m'ọ bu uwe eji anu; m'ọ bu uwe ocha; ⁴⁸ m'ọ bu ekwa, e kweru l'owuu ocha; m'ọ bu ophu e gude eji anu kwee; m'ọ bu l'akpo; m'ọ bu l'iphe, e meru l'akpo; ⁴⁹ teke ọ bu l'eke ono, tsuru evu ono eke ewu-ewu; m'ọ bu l'ooke uswuswe; b'ọ buakwa ejo-ehu, eswe nswe. T'e jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke eja. ⁵⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lekwa enya l'eke ono, tsuru evu ono; woru iphe obu, tsuru evu obu gu-chia l'ulo t'ọ no abali esaa. ⁵¹ O -be le mboku k'esaa; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono je elefua ya enya odo. Ọ -buru l'evu obu haru bakahu l'uwe obu; t'a makwaru l'ọ bu ehulabu. Iphe ono, tsuru evu ono buakwa iphe, aaso nsọ. ⁵² T'onye ono kpokwaa uwe ono oku; m'ọ bu uwe eji anu; m'ọ bu uwe ocha; m'ọ bu ekwa, e kweru l'owuu ocha; m'ọ bu ophu e gude eji anu kwee; m'ọ bu iphe, e meru l'akpo bu ophu evu ono no; t'a kpokwaa ya oku; ke l'ọ kwa ehulabu.

⁵³ “Ole ọ -buru l'onye achijeru Nchileke eja leri iya enya; evu ono ta bakahudu l'iphe ono; ⁵⁴ t'o zia t'a saa iphe ono, tsuru evu ono asasa. Yo bya agu-chia ya l'ulo t'ọ no abali esaa odo. ⁵⁵ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee enya l'iphe ono teke a satsuaru iya. Ọ -buru l'iphe obu ta gbanwedu ege ooke; m'o -ruhuduru ọ buru l'e to bakahudu abakahu; b'ọ buakwa iphe, aaso nsọ. T'a kpokwaa ya oku; me evu obu; ?o no iya l'ifu; m'ọ no iya l'azu. ⁵⁶ Ọ -buru l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya; eke ono, tsuru evu ono ekpekputawa ekpekputa l'a satsuaru iya ono; t'ọ lakafu eke ono, tsuru evu l'uwe ono; m'ọ bu l'akpo ono; m'ọ bu l'ekwa ono, e kweru ekwekwe ono; m'ọ bu l'ophu a kparu akpakpa. ⁵⁷ Ole; ọ -buru l'evu ono avua odo l'uwe ono; m'ọ bu l'iphe ono, e kweru ekwekwe ono; m'ọ bu l'ophu a kparu akpakpa; m'ọ bu l'iphe ono, e meru l'akpo anu ono; a maru l'ọ bu iphe, abakahu abakahu. T'a kpokwaa iphe bu iphe ono, tsuru evu ono oku. ⁵⁸ Iphe, bu iphe, tsuru evu, a sawaru asasa; evu ono ta nohe iya; t'a saa ya k'ugbo ebo t'ọ buru iphe, e taa sodu nsọ.”

⁵⁹ Ono bu ekemu, noru iphe bu evu, tsuru l'uwe eji anu; m'o bu l'uwe ocha; m'o bu l'ekwa, e kweru ekwekwe; m'o bu l'ophu a kparu akpakpa; m'o bu l'ophu e gude akpo mee; k'ophu a gu iya l'iphe, aaso nsọ; m'o bu ophu e taa sodu nsọ.

14

Okoshi l'onye iphe eme l'akpo-ehu korohuwaru

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Owaa bu ekemu, ee-tsoje mboku, eeme t'a so-buhu onye ehu-labu shi eme nsọ: T'e duru onye obu dutaru onye achijeru Nchileke eja. ³ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono shikwa l'odu ndu Izurelu lufu; je elee ya enya ohuma. O -buru l'onye ono korohuwaru l'ejo-ehu ono, eswe nswe ono; ⁴ t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono zia t'e wotaru onye ophu eeme t'a so-buhu nsọ obu unwenu labu, no ndzu, e taa sodu nsọ; waa oshi sida; me ekwa uswe; me eswa isopu. ⁵ T'o onye ono, achijeru Nchileke eja ono su t'e gbua nwenu ono nanu l'eli ite, a kpuru l'ura, e yeru mini, doru risangu. ⁶ Nwenu ophu no ndzu phu be oo-nwuta; wota oshi sida phu; wota ekwa uswe phu; me eswa isopu phu; tuko tsee le mee nwenu onanu, e gburu l'eli mini ono, e kutaru k'ophungu ono. ⁷ Yo bya ephee ya onye ono, eeme t'e b'a sohe nsọ l'ehu-labu, eme iya nu ono ugbo esaa. Yo su l'onye ono buwa onye, e taa sodu nsọ; haa nwenu onanu, no ndzu ono t'o pheba l'egu. ⁸ Onye ono, byaru t'e mee ya t'e ba sohe iya nsọ ono eje eworu uwe iya saa; kpushikota eji, no iya l'ehu l'o ha; me egbushi iya; ghua ehu; shi ege ono buru onye e taa sodu nsọ. E -metsua ege ono; t'o batawaru l'odu ndu Izurelu. O le t'o nofukwa anofu l'odu ndu Izurelu ono abali esaa. ⁹ O -no-gee abali esaa t'o kpushikwaa eji, no iya l'ehu l'o ha odo; kpushia ishi; kpushia eji-agba; me ejibu-enya; mewaru eji odo, nogbaa ya l'ehu. Yo saa uwe iya; ghua ehu; bya aburu onye e taa sodu nsọ.

¹⁰ "Teke o ruru le mboku k'esato; te onye obu kputa unwu ebyila labu, e-te nwedu ntupo; waa ada aturu, gbaru afa, e-te nwedu ntupo. Yo gude nkere-eto ogbonga ntup akpe, a gwokoberu manu; t'e gude iya gwoo ngweja-nri. Yo wotakwaphu manu, jiru konggo ejiji tukobe iya. ¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono eduta onye ono, eeme t'e ba sohe nsọ ono ye le iphe ono, o gude bya ono; bya eworu dobe Ojejoje l'ifu l'onu Ulo-Ekwa Ndzuko. ¹² Yo bya akputa nwa ebyila ono nanu ye le konggo phu, manu jiru ejiji phu; gude gwoo ngweja-ugwo. Yo maa ngweja ono l'ifu Ojejoje t'o buru ngweja-amama. ¹³ Yo bya eworu nwa ebyila ono gbua le Eke-du-Nso; mbu l'eke ono, eegbuje anu, e gude egwo ngweja-iphe, du eji; me ke ngweja-ukfuru ono. O bu ege ono, ngweja-iphe, du eji bu k'onye achijeru Nchileke eja ono bu ege ngweja-ugwo bukwapu nk'iya. O bu ngweja, dushi nsọ ike. ¹⁴ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono emeta mee anu ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono; ye onye ono, eeme t'e ba asohe nsọ ono l'atakarama-nchi eka-utara; mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara me mkpushi-okpa ezeke-okpa eka-utara iya. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya emeta konggo manu ono; meru iya ye onwiya l'obechere-eka eka-ibyita; ¹⁶ woru mkpushi-eka eka-utara tsee le manu ono; meta iya phee ugbo esaa l'ifu Ojejoje. ¹⁷ Manu ophu ghuduru iya l'obechere-eka phu be oo-tada onye ono, eeme t'e ba sohe nsọ ono l'atakarama-nchi eka-utara; mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara; mkpushi-okpa ezeke-okpa eka-utara; me l'eli mee anu ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono. ¹⁸ Manu ophu ghuduru nu be oo-fu onye ono, eeme t'e ba sohe nsọ ono l'ishi; gude kfua ugwo iphe, du eji onye ono l'ifu Ojejoje.

¹⁹ "Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya egwoo ngweja-iphe, du eji ono; gude kfua ugwo iphe, du eji, onye ono meru; mbu onye ono, eeme t'e ba sohe nsọ ono. Teke e metsuaru; yo woru anu ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua; ²⁰ woru

ngweja-ukfuru ono yele ngweja-nri, tso iya nu l'enya-ngweja gwoo gude kfua ugwo iphe, du eji iya. Onye ono abya aburu onye e taa sodu nsọ.

²¹ “Ole; o -buru l'onye obu bu onye ukpa; to du ike onu iphe ono, a gushiru ono; t'onye obu kputa nwa ebyila lanu nu t'o buru ke ngweja-ugwo. E woru iya maa t'o buru ngweja-amama, e gude akfu ugwo iphe, du eji. Yo byakwaphu bya ewota nkere-iri ogbonga ntụ akpe, a gwokoberu manụ; t'o buru ngweja nri; waa manụ, jiru konggo; ²² me ndo labu; m'o bu kparakobe ebo; ophu rukpeleru iya phu eka. Nanu be ee-gude gwoo ngweja-iphe, du eji. E gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. ²³ O -be le mboku k'esato; yo chiru iphe bu iphe ono byakfuta onye ono, achijeru Nchileke eja ono t'e gude mee ya t'e ba sohe iya nsọ; gude iya bya l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko l'ifu Ojejoje. ²⁴ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono kputa nwaturu ono yele konggo ono, manụ jiru ejiji ono je amaa Ojejoje l'ifu t'o buru ngweja-amama. ²⁵ Yo woru nwaturu ono gbua; meta mee ya tada onye obu, eeme t'e ba sohe nsọ obu l'atakarama-nchi eka-utara; waa le mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara; wafua le mkpushi-eka ezeke-okpa eka-utara. ²⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya emeta manụ ono meru ye onwiya l'obeche-re-eka eka-ibyita; ²⁷ gude mkpushi-eka eka-utara iya phee manụ ono ugbo esaa l'ifu Ojejoje. ²⁸ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono emeta manụ ono, no iya l'obeche-re-eka ono tada l'eke ono, o tadaru mee anu ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono; bu iya bu l'atakarama-nchi eka-utara onye ono, eeme t'e b'a sohe nsọ ono; mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara iya; me mkpushi-okpa ezeke-okpa eka-utara iya. ²⁹ Manụ ophu ghuduru iya l'obeche-re-eka be oo-fu onye ono, eeme t'e b'a sohe nsọ ono l'ishi; gude kfua ugwo iphe, du eji iya l'ifu Ojejoje. ³⁰ Yo nwuta ndo ono; m'o bu kparakobe ono, onye ono duru ike gbata ono; gude gwoo ngweja obu. ³¹ Nanu be oo-gude gwoo ngweja-iphe, du eji; gude ophu gwoo ngweja-ukfuru yele ngweja-nri. O bu ege ono bu ege onye achijeru Nchileke eja e-shi kfua ugwo onye ono, eeme t'e b'a sohe nsọ ono l'ifu Ojejoje. ³² Ono bu ekemu, noru onye oome; mbu ehu-labu; to du ike gbata iphe, ee-gude mee t'e b'a sohe iya nsọ.”

Igbo-ulo, tsuru evu

³³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Eronu; su ephe: ³⁴ “Unu -lalephu ali Kėnanu, bu eke ono, ya abya unu anunu t'o buru okė-iphe unu ono; o -buru l'o nweru ulo, no l'ali ono, ya meru; yo tsua evu; ³⁵ te onye nwe ulo obu jekwa akoru onye achijeru Nchileke eja l'ulo iya dukwa iya l'o tsuru evu. ³⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-su t'e gwoshikota iphe l'ulo ono; temanu yo bahu je aphu eke tsuru evu obu; k'ophu t'o tukodu ulo ono yele iphe, no iya nu gua l'iphe, aaso nsọ. E -gwoshitsua iphe l'ulo ono; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono bahu l'ulo ono je elee ya enya. ³⁷ T'o lee enya l'igbo-ulo eke tsuru evu obu. O -buru l'ooke ewu-ewu; m'o kwanu uswuswe; eke obu emia emimi; ³⁸ te onye ono, achijeru Nchileke eja ono lufuta l'ulo ono; woru iya gu-chia t'o noo ujiku esaa. ³⁹ O -rua le mboku k'esaa; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono laphu azu je elee enya l'ulo obu odo. O -buru l'evu obu bakahuru l'igbo-ulo ono; ⁴⁰ t'o su t'e gvufu mkpuma ono, tsuru evu ono je etufaa l'eke aaso nsọ l'azu mkpukpu. ⁴¹ T'e kwoshia ime ulo ono ekwoshi l'igbo-ulo iya mgburumburu; kpota iphe, e kwoshiru iya je awushia l'azu mkpukpu l'eke aaso nsọ. ⁴² T'e wota mkpuma odo gude tu-chishia enya iya ophu e gvukposhiru phu; a kutakwaphu epoto odo gude techia ulo obu odo.

⁴³ “O -buru l'evu obu chafutaru l'ulo ono odo l'e gvukpofutsuaru mkpuma phu; e kwoshitsua ya; bya etechita iya azu obu; ⁴⁴ te onye ono, achijeru Nchileke eja ono laphu azu jee elee ya enya odo. O -buru l'evu obu bakahuru l'ulo obu b'o bukwa evu, abakahu abakahu no l'ulo ono. Oo ya bu l'ulo obu buwa ulo, aaso nsọ. ⁴⁵ T'e gbukaa ulo obu; vuta mkpuma iya; me oshi iya; waa eja, e gude techia ya je awushia

l'azụ mkpukpu l'ẹke aasọ nsọ. ⁴⁶ Onye bahuru l'ulo ono teke ono, a gu-chikwaduru iya agu-chi ono; a-buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. ⁴⁷ Onye zeru l'ulo ono kua mgbenya; m'ọ kwanu nọdu iya ria nri; te onye ono sakwaa uwe iya asasa.

⁴⁸ “Teke bu l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono byaru t'o lee ulo ono enya; bya aphu l'evu ono te nwehedu eke o nokwadu l'ulo ono l'e techitsuaru iya ono; t'o gua ulo ono ulo, e taa sodu nsọ; ke l'evu obu ta nhedu iya. ⁴⁹ Iphe, oo-gude mee ulo ono t'e b'a sohe iya nsọ; bukwa t'o nwuta unwenu labu; wotakwaphu oshi sida; me ekwa uswe; waa eswa isopu. ⁵⁰ Yo woru nwenu lanu gbua le ite, a kpuru l'ura, e yeru mini, du mma. ⁵¹ E wota oshi sida phu; me eswa isopu phu; waa ekwa uswe phu yele nwenu ophu no ndzu; tuko tsee le mee nwenu ophu e gburu egbugbu phu yele mini phu du mma phu; woru iya phee l'ulo ono ugbo esaa. ⁵² Oo-gude mee nwenu phu; me mini phu, du mma phu; me nwenu ophu no ndzu phu; me oshi sida phu; me eswa isopu phu; waa ekwa uswe phu; mee ulo ono t'e b'a sohe iya nsọ. ⁵³ Yo gude nwenu ophu no ndzu phu lufu azu mkpukpu je ahaa ya t'o pheba l'egu. O kwa ege ono be oo-shi kfuwa ugwo iphe, du eji; shi ege ono safu mmeru, no l'ulo ono; ulo ono aburu ulo, e taa sodu nsọ.”

⁵⁴ Ono bu ekemu, ee-gudeje etso ehu-labu l'udu iya udu iya; jeye l'ejo ekuluba; ⁵⁵ me k'evu, tsuru l'uwe yele ophu tsuru l'ulo; ⁵⁶ me k'onye onya no l'ehu; m'ọ bu iphe, du l'ọ bu ekpa; m'ọ bu onye iphe tukashiru poopoo l'ehu; ⁵⁷ t'e shi ege ono koshi teke iphe bu iphe, aasọ nsọ; m'ọ teke o bu iphe, e taa sodu nsọ. Ono bu ekemu ege ee-meje ke ehu-labu; me k'iphe, tsuru evu.

15

Onye iphe alashi l'ehu

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Eronu; su ephe: ² “Unu kfuru yeru ndu Izurelu; su ephe-a: O -nweru onye nweru iphe, atsoshi iya atsoshi l'ehu; be iphe ono, atsoshi iya l'ehu ono bukwa iphe, aasọ nsọ. ³ Iphe ono meekwaru onye obu; yo buru onye aasọ nsọ; me iphe obu atsoshikwadu iya-a ege ootsoshi; m'ọ kwanu l'o nweru iphe, e gude gbobuta iya b'ọ bulekwa iphe, aasọ nsọ. ⁴ Iphe bu oshi-azee, onye ono zeru buakwa iphe, aasọ nsọ. Iphe, bu iphe, o noduru anodu a-bukwaruphu iphe, aasọ nsọ. ⁵ T'onye denyiru eka l'oshi-azee onye obu; sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ⁶ Onye noduru anodu l'iphe, onye iphe shi l'ehu alashi noduru; t'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ehu. Yo buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ⁷ T'onye denyiru onye iphe shi l'ehu l'atsoshi eka sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Yo buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ⁸ Onye ono, iphe atsoshi atsoshi l'ehu ono -gbushi onye e taa sodu nsọ onu-mini; t'onye obu sakwaa uwe iya; ghua ehu. Yo buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ⁹ Iphe, bu iphe aagba agbagba, onye ono noduru l'eli iya gbaa buakwa iphe, aasọ nsọ. ¹⁰ Iphe bu onye ehu iya ruru l'iphe onye obu shi nodu a-buru onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi. Onye wotaru iphe obu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ehu. Yo buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ¹¹ Onye o denyiru eka; mbu onye iphe shi l'ehu atsoshi; l'e b'ọ kwọ eka; t'onye ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Oo-buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ¹² O -buru ite-ura; be onye obu denyiru eka; t'a tukpokwaa ya. Teke o bu iphe, e gude oshi mee; t'e gudekwa mini saa iphe obu asasa.

¹³ “Onye ono, iphe alashi l'ehu ono -kalephu mma; t'ọ gutaru onwiya ujiku esaa nọ t'e gude mee ya t'e ba sohe iya nsọ. Yo saa uwe iya; gude mini, e kutaru k'ophungu ghua ehu. Yo buru onye e taa sodu nsọ. ¹⁴ O -be le mboku k'esato; yo nwuta kparakobe labu; m'ọ bu ndo labu gude bya Ojejoje l'ifu l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko; bya anu iya onye achijeru Nchileke eja. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono anwuta

iya gude gwoo ngweja. Nanu be oo-gude gwoo ngweja-iphe, du eji. Yo gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. O bu ege ono be ee-shi; yo kfuwa ugwo iphe, du eji onye ono, iphe atsoshi l'ehu ono l'ifu Ojejoje.

¹⁶ “Teke nwoke nyiru iphe; t'o ghukwaa ehu ohuma; buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹⁷ Ekwa; m'o bu akpo, a nyiru iphe kpua be ee-gude mini saa asasa. Ekwa ono; m'o bu akpo ono a-buru iphe aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹⁸ Teke nwoke yele nwanyi zeru; nyia iphe; t'ephe ebo jekwa je aghua ehu. Ephe ebo a-buru ndu aaso nsọ jeye te nchi jihu.

Nwanyi, nsọ eme

¹⁹ “O -buru le nwanyi be nsọ eme be oo-buru onye mmeru no l'ehu abali esaa. Onye denyiru iya eka a-bukwaruphu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ²⁰ Iphe bu iphe, o zekpooru azee teke ono, nsọ eme iya ono; m'o bu iphe, o noduru anodu tukookwaru buru iphe, aaso nsọ. ²¹ Onye denyiru oshi-azee ya eka; a-sa uwe iya asasa; ghua ehu. Onye ono aburu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ²² Onye denyiru iphe, o noduru anodu eka; a-sa uwe iya asasa; ghua ehu. Onye ono aburu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ²³ Onye denyiru eka l'oshi-azee ya; m'o bu l'oshi, onodu anodu be buakwa onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ²⁴ O -buru le nwoke jekfuru nwanyi, nsọ eme; mee ono, ala nwanyi ono erua ya l'ehu; t'a sokwaa nwoke ono nsọ abali esaa. Iphe bu oshi, nwoke ono zeru azee l'o ha a-bukota iphe, aaso nsọ.

²⁵ “O -buru le nwanyi be mee laru ujiku olemole le teke nsọ te emedu iya; m'o bu le mee obu laghataru iya ujiku ole, onoje le nsọ iya; t'a sokwaa onye obu nsọ ege aasoje iya teke nsọ eme iya. ²⁶ Iphe bu oshi, o zeru azee teke mee ono ala iya; be aa-sokwaphu nsọ ege a soru oshi-azee, ozeje teke nsọ eme iya. Iphe bu iphe, o noduru anodu; t'a sokwaa ya phu nsọ ege ono, aasoje iya teke nsọ eme iya ono. ²⁷ Iphe bu onye denyiru eka l'iphe ono buakwa onye aaso nsọ. T'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ehu. Onye ono aburu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ²⁸ Obenu l'agha; mee obu -labuhule iya phu; t'o gutaru onwiya ujiku esaa no. Teke e metsuaru; yo buru onye e taa sodu nsọ. ²⁹ O -be le mboku k'esato t'onye obu nwuta kparakobe labu; m'o bu ndo labu; nwutaru onye achijeru Nchileke eja l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko. ³⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono nwuta nwenu lanu gude gwoo ngweja-iphe, du eji. Yo gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-shi ege ono kfuwa ugwo iphe, du eji nwanyi ono l'ifu Ojejoje le ke mee ono, laru iya nu ono; yo buru onye aaso nsọ ono.

³¹ “Ono bu ege unu e-shije dokahu unwu Izurelu l'iphe, e-me t'ephe buru ndu aaso nsọ; t'ephe be evuta mmeru vubata l'ulo-ekwa ono, no l'eke ono, ephe no ono; shi ege ono buru ndu aaso nsọ nwushihu.”

³² Ono bu ekemu, a turu doberu nwoke, iphe atsoshi l'ehu yele nwoke, nyiru iphe; shi ege ono buru onye aaso nsọ; ³³ bya abukwaruphu ke nwanyi, nsọ eme; buru ke nwoke; m'o bu nwanyi iphe alashi l'ehu; m'o bu nwoke, jekfuru nwanyi, aaso nsọ.

16

Mboku okfu-ugwo-iphe, du eji (Liv 23:26-32; Ogu 29:7-11)

¹ Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu l'unwu Eronu ephe ebo nwushihutsuaru teke ono, ephe jeru Ojejoje l'ifu ono; ² su ephe: “Kfuru nwunne ngu Eronu; t'e b'o bujelekwaphu teke du iya mma; yo bahu le Eke-Kakota-odu-Nso; mbu l'eke ono, e gude ekwa kebuta l'ifu eke ono, aakfuje ugwo iphe, du eji, no l'eli Okpoko Ogbandzu ono. Odumeka be oo-nwuhukwa. Ishi iya aburu le ya anoduje l'urukpu bya

l'eli eke ono, aakfuje ugwo iphe, du eji ono. ³ O'waa bu ege Eronu e-gudeje bahu le Eke-Kakota-odu-Nso: Oo-gude nwa oke-eswi, oo-gude gwoo ngweja-iphe, du eji; bya egude ebyila, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru.

⁴ "Yo chita uwe-ime-ehu ocha phu, e doberu nso phu yee; bya eyekwaaphu nwiba ocha, eeyeje l'ime ukfu. Yo wota ekwa ocha, gbiriri ekwa-ukfu tubuta onwiya; bya ewota okpu-ekwa kee. Uwe ono l'o ha be dukota nso. Oo-gudejeodu mini ghua eh; temanu yo yede iya.

⁵ "Te ndu Izurelu kpee Eronu mkpi labu t'o gude gwoo ngweja-iphe, du eji; waa ebyila lanu, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru. ⁶ Te Eronu kputa oke-eswi phu gude gwoo ngweja-iphe, du eji ke nk'iya; shi ege ono kfu ugwo iphe, du eji, o meru ye ke ndibe iya l'ifu Ojejoje. ⁷ Yo bya akputa mkpi labu phu bya l'ifu Ojejoje l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko. ⁸ Te Eronu wota enwa tua le mkpi labu ono. Ido lanu a-buru ke Ojejoje. Ido ophu aburu ke Azazelu.* ⁹ Mkpi ophu enwa iya laru Ojejoje; be Eronu e-gude gwoo ngweja-iphe, du eji. ¹⁰ Ophu enwa iya laru Azazelu; be aa-kputa le ndzu bya Ojejoje l'ifu t'e gude iya kfu ugwo iphe, du eji; temanu a kputawa iya ru je ahaa l'echi-egu t'o buru eja-enwenwe† lakfu Azazelu.

¹¹ "Eronu a-kputa oke-eswi phu, oo-gude gwoo ngweja-iphe, du eji phu; gude kfu ugwo iphe, du eji k'onwiya me ke ndibe iya. Yo woru oke-eswi ono gbua t'o buru ngweja-iphe, du eji nk'iya. ¹² Yo wota mbeji, aaguje oku; vota icheku-oku l'enya-ngweja l'ifu Ojejoje; vo-jia ya avo-ji; bya ahata insensu, e gwemaru egwema; yo ji mkpoji eka labu; gude bahu l'eke ono, e gebutaru ekwa ono. ¹³ T'o woru insensu ono tukobe l'eli oku ono, no Ojejoje l'ifu ono; k'ophu enwuru-oku insensu ono a-kpu tuu rachia eke ono, aanoduje akfu ugwo iphe, du eji l'eli Okpoko Ekemu ono; k'ophu e to nwuhudu. ¹⁴ T'o meta mee oke-eswi ono; gude mkpushi-eka phee ya l'eli eke ono, aakfuje ugwo iphe, du eji ono. Yo gudekwaphu mkpushi-eka phee mee-iphe ono ugbo esaa l'ifu eke ono, aakfuje ugwo iphe, du eji ono.

¹⁵ "T'o woru mkpi phu, o gude gwoo ngweja-iphe, du eji ndu Izurelu phu; gbua; gude mee ya bahu l'eke ono, e gebutaru ekwa ono; woru mee ya ono mee ege o meru mee oke-eswi phu: mbu phee ya l'eli eke ono, aakfuje ugwo iphe, du eji ono; phekwaa ya phu l'ifu iya. ¹⁶ Yo buru ege ono be oo-shi kfu ugwo iphe, du eji ke Eke-Kakota-odu-Nso; kele ndu Izurelu buwa ndu aaso nso; buru ndu kwefuru ikè l'iphe, du eji, ephe mekotaru l'o ha. Yo bukwaruphu ege ono bu ege oo-me iya le ke Ulo-Ekwà Ndzuko, bu ophu no ephe l'echi teke ono, ephe bu ndu aaso nso ono. ¹⁷ Te b'o dukwa onye a-nodu l'ime Ulo-Ekwà Ndzuko ono; me Eronu bahulephu le Eke-Kakota-odu-Nso je okfu ugwo iphe, du eji; jeye yo kfu-gee ugwo iphe, du eji k'onwiya ye ke ndibe iya me ke ndu Izurelu l'epha ha; lufuta. ¹⁸ Teke e metsuaru; yo jeshia l'enya-ngweja ono, no Ojejoje l'ifu ono; je akfu ugwo iphe, du eji k'eke ono. Yo meta mee oke-eswi phu ye mee mkpi phu; wuru ye le mpo, e mobegbaaru l'enya-ngweja ono. ¹⁹ Yo meta mee ono gude mkpushi-eka iya phee ya l'enya-ngweja ono ugbo esaa; shi ege ono safu iya nturu ke ndu Izurelu; dobe iya nso odo.

Mkpi, vu iphe, du eji, ndu Izurelu meru

²⁰ "Eronu -kfu-gelephu ugwo iphe, du eji, e meru le Eke-Kakota-odu-Nso ye ke Ulo-Ekwà Ndzuko ono; me k'enya-ngweja ono; yo bya akpufuta mkpi phu, no ndzu

* **16:8** 16:8 Iphe aari le Azazelu bu bu ejo ogvu, bu l'echi-egu. † **16:10** 16:10 Eja enwenwe bu eja, eegude elu, no ndzu nwee madzu; unwunna; ikfu; m'o bu mkpukpu; akputa iya le ndzu; kpu fu le mkpokahu-uzo; m'o bu l'egbudu t'o vuta iphe, du eji ndu ophu meru; m'o bu iphe-ememe, no ephe l'ehu vufu. O bu eja, eegude akfu ugwo iphe du eji; m'o kwanu ugwo iphe-ememe.

phụ; ²¹ woru ẹka labụ byabẹ mkpi onanu, nọ ndzụ ono l'ishi; bya atuko ẹjo iphe, ndu Ízurelụ meru kfushikota kpua ya yele ikè, ẹphe kwefuru Nchileke; mękpo iphe, dụ ẹji, ẹphe mekotaru l'ọ ha. Yọ tuko iya byabẹ mkpi ono l'ishi; kpuru iya kpẹe onye a turu ẹka t'ọ je ahaa ya l'echi-ẹgu. ²² Yọ buru mkpi ono e-vutakota iphe, dụ ẹji ẹphe l'ọ ha laa lẹ mgbẹgu ẹke ẹ te budu ebubu; je anọdu. Ẹke oo-je ahaa mkpi ono bu l'echi-ẹgu.

²³ “Teke ono; Ẹronu abahụ lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono je eyefu uwe ọcha ono, o yeru b'ọ bahuderu lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ. O -yefutsua ya; yọ haa ya l'ẹke ono. ²⁴ Yọ nọdu l'ẹke dụ nsọ ghua ẹhu; woru uwe iya yee; lufuta bya egwoo ngweja-ukfuru kẹ nk'iya yele kẹ ndu Ízurelụ; shi ẹge ono kfua ugwo iphe, dụ ẹji k'onwiya yele kẹ ndu Ízurelụ. ²⁵ Yo woru ẹbà anụ, e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji phụ kpoo ọku l'anya-ngweja ono. ²⁶ Onye phụ, jeru je enwuhaa mkpi phụ t'ọ buru egbu-enwenwe phụ; a-sakwaphụ uwe iya; ghua ẹhu; temanu yọ batade l'odu ndu Ízurelụ ọdo. ²⁷ Oke-eswi phụ yele mkpi phụ, e gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji phụ; mbụ ọphu e wobataru; mee ya lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ t'e gude kfua ugwo iphe, dụ ẹji phụ; bẹ aa-paru pafu l'odu ndu Ízurelụ; woru akpo iya; mę anụ iya; mę nshị iya kpoo ọku. ²⁸ T'onye ono, jeru je akpoo ya ọku ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu; temanu yọ batade l'odu ndu Ízurelụ.

Ekemu mbọku ọkfu-ugwo iphe, dụ ẹji

²⁹ “Ọo ya bụ t'iphe-a bukwaru iphe, Nchileke tọru ọkpa iya sụ t'unu meje gbururu jeyewaru. O -rujee l'abalị k'iri l'onwa k'esa; unu aswija aswiswi. T'ẹ b'ọ dukwa unu onye e-jeje ozi mbọku ono; tsube lẹ ndu ọphu a muru lẹ Ízurelụ; je akpaa lẹ ndu laru alala, unu l'ẹphe bu; ³⁰ kẹ l'oo mbọku ono bẹ aa-kfu ugwo iphe, dụ ẹji, unu meru; t'e gude sachafu unu iphe, dụ ẹji, unu meru l'ọ ha; unu aburu ndu ẹ taa sọdu nsọ l'ifu Ojejoje. ³¹ Mbọku ono a-buru unu eswe Sábata; mbọku ọtu-ume, unu a-swije aswiswi. Iphe ono bụ iphe, Nchileke tọru ọkpa iya; sụ t'unu meje iya gbururu jeyewaru. ³² Onye a-kfu ugwo iphe, dụ ẹji ono bụ onye achijeru Nchileke ẹja, a wuru manụ l'ishi; dobe iya nsọ t'ọ buru eze onye achijeru Nchileke ẹja l'ozori nna iya bụ iya. Oo-yeje uwe ọcha ono, dụ nsọ ono. ³³ Ọo-kfu ugwo iphe, dụ ẹji kẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; mę kẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; mę k'anya-ngweja; yọ bya akfua ugwo iphe, dụ ẹji, ndu achijeru Nchileke ẹja; mę kẹ ndu Ízurelụ l'ẹphe ha. ³⁴ Ono a-buwaruru iphe, Nchileke tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje, unu a-nọdu emewaru gbururu jeye; mbụ l'aa-kfujẹ ugwo iphe, dụ ẹji, unwu Ízurelụ l'ẹpha ha. Yọ buru ugbo lanụ l'afa bẹ ee-meje iya.”

Yọ buleruphu ẹge Ojejoje kfuru iya bẹ Mosisu meru iya.

17

Ekemu t'ẹ b'e erijeshi mee-iphe

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru Ẹronu yele unwu iya; mę l'unwu Ízurelụ l'ẹphe ha: Kfuru ẹphe l'ọ kwa iphe, Ojejoje turu ekemu iya ndo-ọ: ³ Ọ -nweru onye Ízurelụ gburu eswi; m'ọ bụ nwaturu; m'ọ bụ egbu l'odu ndu Ízurelụ; m'ọ bụ l'ọ pafuru iya apafu; gbua; ⁴ onye ono te gude iya bya l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; t'e gude gwoo ngweja; nọ Ojejoje l'ifu ụlo-ẹkwà Ojejoje ono; onye ono bẹ ikpe ọchi nmaakwaru. Ọ buakwa ọchi b'ọ gburu. T'e bufukwa iya lẹ ndu nk'iya. ⁵ Iphe, meru iphe, a turu ekemu-a bụ t'ọ mee tẹ ndu Ízurelụ wotaje ngweja ono, ẹphe anọduje egwo l'egu ono bya egwooru Ojejoje; mbụ t'ẹphe woru iya nọ onye achijeru Nchileke ẹja l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; t'ọ gbua ya t'ọ buru ngweja-ẹhu-agu, e gworu nọ Ojejoje. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono epee mee anụ

ono l'enyangweja l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko; bya akpoo eba iya oku t'ò buru ngweja, mkpo iya du Ojejoje mma. ⁷ Tè ndu Ízurelu haa ogwo ngweja l'anu agwa, a kpuru; yo dugbaa l'ò bu egwu; mbu agwa ono, ephe gbadoru Nchileke wata obaru eja ono. Ono bu iphe, Ojejoje toru okpa iya su t'e tsoje; kfube l'ogbo rua l'ogbo.

⁸ “Kfuru ephe: L'onye bu onye Ízurelu; m'ò bu onye laru alala, ephe l'ephe bu, bu onye gworu ngweja-ukfuru; m'ò bu l'ò nweru ngweja odo, o nuru; ⁹ ophu o gudedu iya bya l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko bya egwooru Ojejoje; t'e bufukwa onye obu ebufu le ndu nk'ia.

¹⁰ “Iphe bu onye bu onye Ízurelu; m'ò bu onye laru alala l'ali ephe, riru mee-iphe; onye ono be ya e-bufu iya le ndu nk'ia. ¹¹ Ishi iya aburu l'èke ndzu iphe, bu iphe, e keru ekeke no bu le mee. Ya anwakwanu unu mee ono t'unu gudeje bya akfu ugwo iphe, du eji unu l'enyangweja. Yo buru mee be eegudeje akfu ugwo ndzu madzu. ¹² Oo ya kparu iphe, ya suru unube ndu Ízurelu: T'e b'ò dukwa l'unu ha onye e-rije mee-iphe. Ophu o dukwa onye laru alala, unu l'ephe bu, e-rije mee-iphe.

¹³ “Onye Ízurelu; m'ò bu onye laru alala, unu l'ia bu, akpa l'egbudu; -gbua anu; m'ò bu nwenu, e taa sodu nsò; t'onye ono wushikwaa mee ya l'ali kpochia ya eja. ¹⁴ Ishi iya aburu l'èke ndzu iphe, bu iphe, e keru ekeke no bu le mee. Yo buru iya kparu, iphe, ya suru ndu Ízurelu: T'e b'ò dukwa mee iphe, unu e-rije; ke l'èke ndzu iphe, bu iphe, e keru ekeke no bu le mee; l'iphe, bu onye, riru iya nu be ee-bufukwa ebufu.

¹⁵ “Onyemonye kpò; m'ò bu onye a muru le Ízurelu; m'ò bu onye laru alala, bu onye taru iphe, bu iphe, nwuhuru anwuhu; m'ò bu iphe, anu dzugburu adzugbu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ehù; buru onye aaso nsò jeye nchi ejihu. Teke ono; yo buru onye e taa sodu nsò. ¹⁶ Olo o -buru l'onye obu ta sadu uwe iya; to ghù ehù be iphe, du eji obu, o meru obu tukokwaru iya l'ishi.”

18

Azee nwoke le nwanyi ophu bu akpamara

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndo-o. Su ephe: L'ò kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ³ Unu be emekwa ege eemeje le Ijiputu l'èke ono, unu shi buru ono. Ophu unu 'emekwa ege eemeje l'ali Kénanu, bu èke ono, ya edu unu ala ono. Unu be etsokwa eka ephe. ⁴ Unu mejekwa iphe, ya turu l'ekemu; me iphe, ya toru okpa iya su te eetsoje; ke l'ò kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ⁵ Unu tsojekwa iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje; l'emekwaphu iphe, ya turu l'ekemu, bu: onye meru iya nu; ndzu aburu nk'ia. O kwa yebedua bu Ojejoje.

⁶ “T'e b'ò dukwa onye e-jekfu onye yele ya bu abubu azee; ke l'ò kwa yebedua bu Ojejoje. ⁷ Ba arakwa nne ngu; shi ege ono mee nna ngu iphe-iphere; ke l'onye ono bu nne ngu. Te nggu le nne ngu ba azekwa azee nwoke yele nwanyi. ⁸ Ba arakwa nyee nna ngu; ke l'ò kwa ome nna ngu iphe-iphere. ⁹ Ba arakwa nwunne ngu; m'ò bu nwanna ngu; m'a muru unu l'ufu lanu; m'a muru unu iche iche. ¹⁰ Ba arakwa nwanwa ngu; m'ò bu nwa ngu ke nwoke; m'ò bu nwa ngu ke nwanyi muru iya; ke l'ono bukwa ome onwongu iphe-iphere. ¹¹ Ba arakwa nwada nyee nna ngu; mbu onye bu nna lanu muru nggu l'ia; ke l'ò bu nwanna ngu ke nwanyi. ¹² Ba arakwa nwunne nna ngu ke nwanyi; kele yele nna ngu bu mee lanu. ¹³ Ba arakwa nwunne nne ngu; kele yele nne ngu bu mee lanu. ¹⁴ Ba arakwa nyee nwunne nna ngu; shi ege ono mee nwunne nna ngu ono iphe-iphere; ke l'oo nyee nwunne nna ngu. ¹⁵ Ba arakwa nyee nwa ngu; ke l'oo nyee nwa ngu b'ò bu. Ba arakwa iya. ¹⁶ Ba arakwa

nyee nwunne ngu; ke l'ọ kwa ome nwunne ngu iphe-iphere. ¹⁷ Ba arakwa nwanyi; bya arakwaaphu nwatibe iya. Ophu i rakwa nwanwa nwanyi ono; m'ọ bu onye ophu nwa iya ke nwoke muru; m'ọ bu onye ophu nwa iya ke nwanyi muru; ke l'ephē l'iya bu mee lanu. Onye eme ege ono bukwa ahuma be oome. ¹⁸ Ba alukwa nwunne nyee ngu te yele nwunne iya bya anodu l'akpa enya; yo laru ngu l'ulo l'eke nyee ngu ono nokwadu ndzu.

¹⁹ “Be arakwa nwanyi teke nsọ eme iya; mbu teke aasokwadu iya nsọ ke nsọ ono, eme iya nu ono. ²⁰ Ba arakwa nyee onye obutobu ngu; shi ege ono merua onwongu. ²¹ Ba adukwa unwu ngu ophu ii-kwe t'a kpoo oku gude gwaa Mólèku; shi ege ono merua epha Nchileke ngu. O kwa yebedua bu Ojejoje. ²² Ba arakwa nwoke ibe ngu; ke l'ono kwa akpamara. ²³ Be arakwa anu; shi ege ono merua onwongu. T'e b'ọ dukwa nwanyi, e-jekfu anu te yele iya zee; ke l'ono bukwa ejo ahuma b'ọ bu.

²⁴ “T'e b'ọ dukwa iphe ono m'oo nanu, unu e-gude merua onwunu. Ishi iya aburu l'oo iphe-a l'ọ ha be iphe bu mbakeshi-a, ya abya achifu l'ifu unu-a gude merushia onwephe. ²⁵ O kwa iphe ono be epe meru; shi ege ono merushia ali ono. Ya egude k'iphe, du eji ono, epe meru ono gwaa ali ono ochi. Ali ono agbokwanua epe l'ọ bu onye gboru egbo. ²⁶ Olobu; unubedua; unu tsojekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje; me iphe, ya turu l'ekemu. Ophu o dukwa onye e-je ome iphe ono, bu ahuma ono m'oo nanu; m'ọ bu onye a muru le Izurelu; m'ọ bu onye laru alala, unu l'iya bu; ²⁷ ke l'oo ahuma ahuma ono l'ọ ha be ndu ali-a meru; merushia ali-a; mbu ndu ono, vuru unu uzo bua l'eke-a ono. ²⁸ Unu -merua ali ono emeru be oo-gbokwa unu l'ọ bu onye gboru egbo ege ono, o gboshiru mba ono, vuru unu uzo bua l'eke ono. ²⁹ Ke l'o -nweru onye meru iphe ono, bu ahuma ono m'oo nanu; be ee-bufukwa onye obu le ndu nk'iya.

³⁰ “Oo ya meru iphe, unu e-meje iphe, ya suru t'e meje; t'e b'ọ du ejo ome-l'ali ono ophu unu e-meje, bu ophu e shi emeje be unu lataderu. Ophu unu 'egudekwa iya merushia onwunu; ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

19

Ekemu k'unwu ibiribe iphe odo

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² Owaa iphe, ii-kfuru unwu Izurelu l'ephē ha: Unu bukwaru ndu du nsọ; kele yebe Ojejoje, bu Nchileke unu dukwa nsọ. ³ T'onyenonu l'unu ha kwabejekwa nne iya le nna iya ugvu. Unu edobeje ekemu mboku otu-ume iya; ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁴ “Unu ba aghachijekwa jelahaa le nte; ophu unu akpujekwa ogvu doberu onwunu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁵ “Teke unu egworu Ojejoje ngweja-ehu-agu; unu gwojekwa iya l'uzo, oo-nata iya unu l'eka. ⁶ Unu rijekwa iphe ngweja obu le mboku, unu gworu iya; m'ọ kwanu le nchi-ta-abohu iya. O -buru l'o nweru ophu phoduru nu jeye le mboku k'eto ya; t'a kpokwaa ya oku. ⁷ O -nweru ophu e riru le mboku k'eto ya b'ọ buakwa ahuma b'e meru; e taa natahekwa iya. ⁸ Oo ya bu l'iphe bu onye riru iya nu be iphe, du eji, o meru a-tukokwaru l'ishi; ke l'o meruru iphe, duru Ojejoje nsọ. Onye ono be ee-bufukwa le ndu nk'iya.

⁹ “Teke unu akpata iphe, unu meberu l'ali; unu ba akpajekwa iya jia eka l'ali. Ophu unu atutujekwa ophu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'ali. ¹⁰ Unu be ejejekwa mkpakwa akpuru vayinu le mgbo vayinu unu. Ophu unu 'atututajekwa ophu dashiru l'ali. Unu hajeru ndu onanu haaru ndu ukpa; me ndu laru alala; ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

11 “Unu be ezijekwa iphura; unu ta adzujе ejo-ire. Ophu unu 'aghojekwaru madzu ibe unu ugho. 12 Unu ba akpapyabejekwa iphe, unu meru; gude epha iya gwa enwa; shi ege ono merua epha Nchileke unu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

13 “Be erijekwa madzu ibe ngu uru; ophu i najekwa iya nfu. Te aswa-ozі onye i buru ozi ba anokwa ngu l'eka jeye l'utsu echile iya. 14 Ba akojekwa onye ada nkichi onu; ophu iigudejekwa iphe dochia onye ishi uzo. Tsuje Nchileke ngu egvu; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje.

15 “Unu be ekpejekwa ejo ikpe. Unu be elejekwa madzu enya l'ifu; kpee ikpe; shi iya nma onye ukpa ikpe; ke l'o bu onye ukpa; bya ekperu yeru eze madzu; ke l'o bu eze madzu. Te ikpe unu bujekwaru ikpe, du mma. 16 Ba abukwa onye ntumatu l'eke madzu ibe ngu no; ophu inokwa l'idzu t'e wota madzu ibe ngu tsebe l'ifu ogu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

17 “Be evukwaru nwunne ngu okfu l'okpoma. Jekfujе onye o daru nggu l'iya; t'unu kpeshia; t'e b'i shi l'ehu iya je eye eka l'iphe, du eji. 18 Be emelatajekwa ndibe unu iphe, ephe meru ngu; ophu o dukwa onye ophu ii-vujeru iphe l'obu. Yejechiaru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

19 “Unu mejekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje. Unu ba ahajekwa te elu chia ophu ye l'iya e-ta abudu udu lanu. Ba akujekwa uzi iphe labu l'okfu ngu; ophu iyejekwa uwe, e-ta abudu udu ekwa lanu b'e gude kwaa ya.

20 “O -buru le madzu raru nwamgboko, a gbaru ohu; bya edobewaru iya nwoke odo; t'o bu l'a gbafutawaru iya t'o nweru onwiya; t'e kpekwa ya ekpeke; hua ephe ahuhu ege gbaru nu. Ole t'e b'e egbukwa ephe egbugbu. Ishi iya aburu le nwamgboko ono bukwadu ohu. 21 T'onye ke nwoke kputakwa ebyila bya anu l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko; t'e gude gwooru iya ngweja okfu-ugwo-iphe, du eji l'ifu Ojejoje. 22 Onye achijeru Nchileke eja egude ebyila ono, e gude gwoo ngweja okfu-ugwo-iphe, du eji ono kfu ugwo iphe, du eji onye ono l'ifu Ojejoje; a gvaru iya nvu l'iphe, du eji ono, o meru ono.

23 “Unu -bahulephu l'alі ono; dzashia ya oshi-omi, dugbaa iche l'iche; unu sojekwa nebyi iya nsọ. Afa eto be unu a-sọ iya nsọ; ha ya eriri. 24 O -be l'afa k'eno t'e doo akpuru, oshi ono mitaru nsọ; gude gwooru Ojejoje ngweja-ekele. 25 O -be l'afa k'ise; unu awatawaru ori akpuru oshi obu; k'ophu oshi ono a-nodu eyeru unu nebyi ke yokfu-yokfu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

26 “Unu ba atajekwa anu, mee nokwadu. Unu ba agwojekwa ogwu; ophu unu emejekwa mgbashi. 27 Unu ba akpufubebekwa egbushi, no unu le mgboro ishi; ophu unu akpushijekwa iku eji-agba unu. 28 Unu be egubatajekwa onwunu onya l'ehu; okfu le madzu nwuhuru; ophu unu edejekwa onwunu mbo. O kwa yebedua bu Ojejoje.

29 “Be emekwa nwa ngu nwanyi t'o buru nwanyi okpara; shi ege ono merua nwa ngu obu; a nonyakwaa; ndu okpara abya eji alі unu; uru-alі abya eji iya. 30 Unu dobeje ekemu mboku otu-ume iya; unu akwabeje ulo iya ono, du nsọ ono ugvu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

31 “Unu be ejejekwa okpata ishi l'eka ndu aphu aphu; me ndu njibya; ke l'ephe e-merukwa unu. O kwa yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu.

32 “Gbeshijekwaru ndu bu ogurenya l'oshi. Kwabejeru ndu bu ogurenya ugvu; nggu atsuje Nchileke egvu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

33 “Teke o nweru onye laru alala l'alі unu; unu ba akpakwa iya ehu. 34 T'e emejekwa onye laru alala, bu l'alі unu ege eemeje onye a muru le Izurelu. Unu yekwaru onye ono obu ege unu yeru onwunu. Ishi iya aburu l'unubedua shikwaphu buru ndu laru alala l'alі Ijiputu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

³⁵ “Teke unu atụ ẹge iphe hatabe ogologo; m'ọ bụ ẹge ẹra iya habe; m'ọ bụ ẹge iphe hatabe l'igwe; unu be emejekwa iya l'uzo aghugho. ³⁶ Unu gudejekwa iphe, bụ ọkpobe iya tūa ya; mę ọkpobe nkwo-ẹka; mę ọkpobe ekpemu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu; onye dufutaru unu l'ali Ijiputu. ³⁷ Ọo ya bụ t'unu tsokotaje iphe, bụ iphe, ya tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje; mę iphe, ya turu l'ekemu l'ọ ha. Unu meje iya ẹge ono; kę l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje.”

20

Àhùhù, aa-hùje onye meru ẹjo iphe

¹ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndọ-ọ: Iphe bụ onye Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala lę Ízurelu, kputaru nwa iya je anụ Mólẹku; t'e gbukwaa onye ono egbugbu. Tę ndu mkpukpu ono wufutakwa je atụ-gbua ya lę mkpuma. ³ Yẹbe Nchileke l'onwiya a-tachi ifu l'eke onye ọbu nọ; bufu iya lę ndu nk'ia; kę l'ọ gude nwa iya gwaa Mólẹku; shi ẹge ono merua ọlo iya ono, dū nsọ ono; bya arutoshia ẹpha iya ono, dū nsọ ono. ⁴ Ọ -buru lę ndu mkpukpu ono phuru onye kputaru nwa iya je anụ Mólẹku; bya anyia nchi manụ; ẹphe te gbu onye ọbu; ⁵ bę ya a-gbanwukwaru onye ọbu ifu yele ndibe iya; bufu ẹphe lę ndu nk'ẹphe; mękpo iphe, bụ ndu ono yele iya eshiswe ọzo ono; mbụ ndu ono, jeru je egwolahaaru Mólẹku ẹja ono.

⁶ “ ‘Iphe, bụ onye jelahaaru ọkpata ishi l'ẹka ndu aphụ àphù; mę l'ẹka ndu njibya; shi ẹge ono gwolahaa ẹja bę ya a-tachi ifu; bufu iya lę ndu nk'ia.

⁷ “ ‘Unu dobekwa onwunu iche; unu adụ nsọ; kę l'ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ⁸ Unu dobe iphe, ya tọru ọkpa iya t'e tsoje; meje iya ememe; kę l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje, emeje unu t'unu dū nsọ.

⁹ “ ‘Onye phuru nna iya; m'ọ bụ nne iya iphu; t'e gbukwaa onye ọbu egbugbu. Yo vuru ọchi onwiya; keshinu o phuru nna iya; m'ọ bụ nne iya iphu.

¹⁰ “ ‘Ọ -buru lę nwoke raru nyee nwoke ibe iya; ẹphe eshi ẹge ono ria ogori; t'e gbukwaa nwoke ọbu yele nwanyi ọbu egbugbu.

¹¹ “ ‘Onye raru nyee nna iya bukwa nna iya b'ọ meru iphe-iphere. T'e gbukwaa ẹphe ẹbo egbugbu; ẹphe evuru ọchi onwẹphe.

¹² “ ‘Onye raru nyee nwa iya; t'e gbukwaa ẹphe ẹbo. Ọchi onwẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi; kę l'iphe ẹphe meru bụ akpamara.

¹³ “ ‘Ọ -buru lę nwoke jekfuru nwoke ibe iya; ẹphe azẹ azẹ nwoke yele nwanyi bę ẹphe ẹbo meekwaru akpamara. T'e gbukwaa ẹphe egbugbu. Ọchi onwẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi.

¹⁴ “ ‘Onye luru nwanyi; bya alufua nne nyee ya ono bukwa ahuma b'ọ bụ. T'a kpokwaa nwoke ono yele unwanyi ono ọku ẹphe ẹbo; k'ọphu ẹ ta hadu ahuma t'ọ tọo ọkpa l'ẹke unu nọ.

¹⁵ “ ‘Teke ọ bụ lę nwoke jekfuru anụ; t'e gbukwaa ya egbugbu. E gbukwaaphu anụ ọbu.

¹⁶ “ ‘Ọ -buru lę nwanyi jekfuru anụ; t'e gbukwaa nwanyi ọbu; gbua anụ ọbu. Teke e gbutsuaru ẹphe; ọchi onwẹphe atụ-koru ẹphe l'ishi.

¹⁷ “ ‘Ọ -buru lę nwoke luru nwunne iya; m'ọ bụ nwanna iya yele iya azẹ; b'ọ bukwa iphe-iphere. T'a nọdukwa l'edzudzu ọha bufu ẹphe. Ọ kwa nwunne iya b'ọ meru iphe-iphere. Tę iphe, o meru tų-kokwaru iya l'ishi.

¹⁸ “ ‘Onye jekfuru nwanyi teke nsọ eme iya bę gvuakwaru ẹnu-mee nwanyi ono; mbụ lę nwanyi ọbu kpuhawaru ẹnu-mee ya ghebe ọnu. Ọo ya bụ; t'e bufukwa ẹphe ẹbo lę ndu nk'ẹphe.

19 “ ‘Ba arakwa nwunne nne ngu; m'ò bụ nwunne nna ngu; kẹ l'ò kwa iphe-iphere l'èke òkpobe abubu ngu. Iphe, unu meru kwa unu b'ò tų-koru l'ishi.

20 “ ‘Onye raru nyee nwunne nna iya; m'ò bụ nyee nwunne nne iya; bẹ bụkwa nwunne nna iya ono; m'ò bụ nwunne nne iya ono b'o meru iphe-iphere. Iphe, ẹphe meru kwa ẹphe b'ò tųkoru l'ishi. Ẹphe ta atọgbokwa akọ lẹ mgboko.

21 “ ‘Onye luru nyee nwunne iya bẹ mekwaru iphe, aasọ nsọ; bya emee nwunne iya obu iphe-iphere. Ẹphe ta atọgbokwa akọ lẹ mgboko.

22 “ ‘Ọo ya bụ; unu dobekota iphe, ya tọru ọkpa iya; mẹ iphe, ya tųru l'ekemu; k'ọphu alị ono, ya edu unu ala ono ta agbodu unu l'ò bụ onye gbọru ẹgbo. 23 Unu be emejekwa l'ò bụ ndu mba ono, ya abya achifu l'ifu unu ono; kẹ l'ò kwa iphe ono l'ò ha bẹ meru nų; ẹphe adų iya oyi. 24 Ya kfuhawaru unu: “L'unu e-nweru alị ẹphe; ya anų iya unu t'ò bųru òkè-iphe unu; mbụ ẹgiri alị ono.” Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bụ onye shi l'iphe, bụ mba fọta unu dobe iche.

25 “ ‘Ọo ya bụ; unu mejekwa iya t'o doo ẹnya; mbụ iphe, dų iche l'anų, aasọ nsọ; l'ọphu ẹ taa sọdu nsọ; mẹ iphe, dų iche lẹ nwenu, aasọ nsọ; l'ọphu ẹ taa sọdu nsọ. Unu be egudekwa anų; m'ò bụ nwenu; m'ò kwanu iphe, awų l'ẹpho merua onwunu; mbụ unwu iphe ono, mu gushiru unu sų t'unu soje nsọ ono. 26 Unu dobekwaru iya onwunu nsọ; kele yẹbe Ojejoje dųkwa nsọ. Ya shiwa l'iphe, bụ mba fọfuta unu dobe iche t'unu bųru nk'iya.

27 “ ‘Nwoke; m'ò bụ nwanyi, aphų àphų; m'ò bụ l'ò bụ nwanjibya l'unu; t'e gbukwaa ya egbugbu. T'e gudekwa mkpuma tų-gbushia ẹphe; ọchi ẹphe atų-koru ẹphe l'ishi.’

21

Ekemu, a tųru ndu achijeru Nchileke ẹja

1 Tọ dų iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sų iya: “Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ unwu Ẹronu: T'ẹ b'ò dųkwa onye e-gudeje onye nk'iya, nwuhuru anwuhu mee onwiya onye aasọ nsọ; 2 gbahalekwaphu l'onye obu bụ ọkpobe abubu iya: ọ dų g'oo nna iya; m'ò bụ nne iya; m'ò bụ nwa iya kẹ nwoke; nwa iya kẹ nwanyi; nwunne iya nwoke; 3 m'ò kwanų nwunne iya kẹ nwanyi, ẹ-ta aludua nji; yọ bųru iya b'ò nọ l'ẹka; kẹ l'ẹ tọ ludua nji. Odzu egbe onye ono nwekwaru ike; yo gude iya mee onwiya onye aasọ nsọ. 4 T'ẹ b'o mekwa onwiya onye aasọ nsọ l'odzu onye ọgo iya; shi ẹge ono merua onwiya.

5 “T'ẹphe ba akpųshijekwa ishi; ọphu ẹphe akpų-shijekwa ẹji-agba ẹphe; ọphu ẹphe ebujekwa mbo l'ẹhu ẹphe. 6 T'ẹphe dųkwaru Nchileke ẹphe nsọ; k'ọphu ẹphe te emerudu ẹpha iya. Ishi iya aburu l'oo ẹphe egwoje ngweja-ọku nų Ojejoje; mbụ nri ono, ẹphe anųje Nchileke ẹphe ono. Ọo ya bụ; t'ẹphe bųkwaru ndu dų nsọ. 7 T'onye achijeru Nchileke ẹja ba alukwa nwanyi, shiwa l'ogba ọkpara merushiwa onwiya. Ọphu ọ lukwa nwanyi, nji iya chifuru achifu; kẹ l'onye achijeru Nchileke ẹja dųkwaru Nchileke iya lẹ nsọ. 8 Unu wotakwa onye achijeru Nchileke ẹja l'ò bụ onye dų nsọ; kẹ l'oo yẹbedua agwaru unu Nchileke. T'ò bųkwaru onye dųru unu nsọ; kele yẹbedua, bụ Ojejoje, bụ onye doru unu nsọ bųkwa onye dų nsọ.

9 “Ọ -bųru lẹ nwatibe onye achijeru Nchileke ẹja wataru ọgba ọkpara; shi ẹge ono merua onwiya buakwa nna iya b'o meruru. T'a kpokwaa nwata nwanyi obu ọku.

10 “T'onye bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'unwunne iya; mbụ onye a wųru manų l'ishi; bųru onye e meru t'o yeje uwe ndu achijeru Nchileke ẹja; tẹ onye ono ba ahajekwa ẹgbushi iya t'ò yagashių ayagashių; ọphu ọ lajajekwa uwe iya alaja. 11 T'onye ono ba abahųjekwa l'èke odzu zẹ. T'ẹ b'ò dųkwa m'ò -ruhuru; ọ bųru nna iya; m'ò bụ nne iya nwuhuru; ọo-bahų l'èke ono je ome onwiya onye aasọ nsọ. 12 T'ẹ

b'ò lufujekwa alufu l'ulo, dù nsò kẹ Nchileke; òphu o merukwa ulo òbu emeru; ke l'òo manù Nchileke iya b'a wùru iya l'ishi. Ò kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

¹³ “Tẹ nwanyi, òo-lù bụkwaru nwanyi yẹle nwoke ta zẹbua. ¹⁴ T'ẹ b'ò lụkwa nwanyi, nji iya ta nòhedu; òphu òolukwa nwanyi, a chifuru achifu; m'ò kwanù nwanyi, shi l'ògba òkpara merua onwiya. Tẹ nwanyi, òo-lù bụkwaru nwanyi yẹle nwoke ta zẹbua; nwanyi, shi l'ikfu nk'iya; ¹⁵ k'òphu ùnwegirima iya ta bụdu ndu aasò nsò. Yo shi ẹge ono merua ikfu iya. Ò kwa yẹbedua, bụ Ojejoje bụ onye meru iya; yò dù nsò.”

¹⁶ Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsisu; sù iya: ¹⁷ “Òwaa iphe, ii-kfuru Érònu ndò-ò: Iphe bụ onye bụ eri ngu tsube l'ògbo rua l'ògbo, bụ onye nweru ẹke iphe mebyiru iya; t'ẹ b'ò byakwa t'ò nù Nchileke iya nri. ¹⁸ T'iphe bụ onye nweru ẹke iphe mebyiru iya ba byakwa ntse; mbù onye ìshì; onye ngvùru; m'ò bụ onye, nweru ẹke ẹhu ẹ-te dzudu iya oke; ¹⁹ onye iphe lònwuru òkpa lanù; m'ò bụ ẹka lanù; ²⁰ onye ekwebe; onye, gbaru l'ò bụ òha-ikirima; onye iphe eme l'ènya; onye iphe eme l'akpò ẹhu; m'ò bụ onye a haru aháhá. ²¹ T'ẹ b'ò dükwa onye eri Érònu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja, nweru ẹke iphe mebyiru iya, a-byajẹ ntse bya ogworu Ojejoje ngweja-òku. Keshinu o nweru ẹke iphe mebyiru iya t'ẹ b'ò kpìritakwa ntse k'ogworu Nchileke iya ngweja-nri. ²² Òle t'ò rijekwaru nri, a nùru Nchileke iya; mbù nri òphu dù nsò; mẹ òphu kakòta òdu nsò. ²³ Òle keshinu o nweru ẹke iphe mebyiru iya; t'ẹ b'ò jenyabejekwa mgboro ẹkwa, e gude kpù-buta Ẹke-Kakòta-òdu-Nsò; òphu oojenyabejekwa ẹnya-ngweja; t'ẹ b'ò shi ẹge ono merua ulo iya ono, dù nsò ono; kẹ l'ò kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ onye emeje ẹphe; t'ẹphe adù nsò.”

²⁴ Tò dù iya bụ; Mòsisu abya eworu iphe ono l'ò ha kfuaru Érònu yẹle ùnwu iya; mẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha.

22

Ndu achijeru Nchileke ẹja yẹle iphe, dù nsò kẹ Nchileke

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsisu; sù iya: ² “Kfuaru Érònu yẹle ùnwu iya t'ẹphe kwabejekwaru iphe ono, ndu Ízurelu doberu iya nsò ono ẹnya; t'ẹphe be gude iya merua ẹpha iya ono, dù nsò ono; kẹ l'ò kwa yẹbedua bụ Ojejoje.” ³ Sù ẹphe: “L'iphe bụ onye bụ eri unu; tsube l'ògbo sweru ògbo, bụ onye aasò nsò, byanyaberu iphe, ndu Ízurelu doberu yẹbe Ojejoje nsò; t'e bufukwa onye ono ebufu l'ifu iya. Ò kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

⁴ “Ò -bùru l'o nweru onye, shi l'eri Érònu, iphe, eswe nswe eme l'akpò-ẹhu; m'ò kwanù l'iphe alashì iya l'ẹhu; t'onye ono be erikwa iphe, dù nsò jeye teke òo-kòrohu; bùru onye ẹ ta asòhedu nsò. Onye denyiru ẹka l'iphe, aasò nsò; dù l'ò bụ odzu; m'ò kwanu l'ẹhu iya ruru l'iphe-anyinyi; ⁵ m'ò bụ l'ò denyiru iphe, awù l'ẹpho ẹka, bụ iphe, ee-me iya t'ò bùru onye aasò nsò; m'ò bụ l'ò denyiru onye aasò nsò ẹka; m'ò bụ l'ò nweru iphe òdo, meru iya; yò bùru onye aasò nsò; b'ò bụakwa onye aasò nsò. ⁶ Onye denyiru iphe, dù ẹge ono ẹka a-bùru onye aasò nsò jeye tẹ nchi jihu. T'ẹ b'ò dükwa iphe, e doberu nsò, oo-ri; gbahaa l'ò gude mini ghua ẹhu. ⁷ Ẹnyanwu -nyihulephu; b'ẹ ta asòhekwa onye òbu nsò. Ò bụ teke ono bẹ onye òbu a-watawaru ori iphe, e doberu nsò; kẹ l'òo ono bụ nri iya. ⁸ T'ẹ b'ò rijekwa iphe, nwuhuru anwuhu; m'ò bụ iphe, anù-ẹgu-ẹgbudu dzugburu adzugbu; t'ẹ b'ò shi ẹge ono merua onwiya. Ò kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

⁹ “Tẹ ndu achijeru Nchileke ẹja mejekwa iphe, ya sùru t'ẹphe meje. Ò -bùru l'ẹphe te emedu iya bẹ ẹphe e-metakwa iphe, dù ẹji kpua onwẹphe; yo gbushia ẹphe. Ò kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ onye meru ẹphe; ẹphe adù nsò.

¹⁰ “T’ẹ b’ọ dukwa onye ẹ-ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke ẹja, e-ri iphe, e doberu nsọ. T’onye byaru ẹbyee lẹ k’onye achijeru Nchileke ẹja; m’ọ bụ onye byaru iya ozi be erikwa iya. ¹¹ Ọle; ọ -buru l’onye achijeru Nchileke ẹja gude okpoga iya gbata ohu; m’ọ bụ l’a muru ohu l’ufu iya; tẹ ndu onanu rijekwa iya. ¹² Ọ -buru lẹ nwa nwanyi onye achijeru Nchileke ẹja luru onye ẹ-ta abudu onye achijeru Nchileke ẹja; tẹ nwanyi obu be erijekwa iphe ono, du nsọ ono, aanuje ndu achijeru Nchileke ẹja ono. ¹³ Ọle; ọ -bukwanuru lẹ nwa nwanyi onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono ta mutadu nwa; nji iya anwuhuwa; m’ọ kwanu l’a chifuru iya achifu; yọ laa kẹ nna iya; t’o rijekwa nri ono ẹge o shi erije iya teke ọ bụ nwata. Ọle; tẹ onye ẹ ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke ẹja be erikwa iya.

¹⁴ “Onye riru iphe, e doberu nsọ l’amagama; tẹ onye ono kfu kwaa onye achijeru Nchileke ẹja ugwo iya; kfu ru nkere-ise tukobe iya. ¹⁵ Tẹ ndu achijeru Nchileke ẹja be emerukwa ngweja, du nsọ, shi l’ẹka ndu Ízurelu, bụ ophu ẹphe nuru Ojejoje; ¹⁶ shi ẹge ono haa tẹ ndu, ẹ ta gbadu nu ria iphe ono, du nsọ ono; shi iya rita iphe, du ẹji tukobe onwẹphe; buru ndu ikpe nmaru. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ onye meru ẹphe; ẹphe adu nsọ.”

¹⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ¹⁸ “Ọwaa iphe, ii-kfuru Éronu yẹle unwu iya; mẹ ndu Ízurelu l’ẹphe ha: Ọ -buru l’onye Ízurelu; m’ọ bụ onye laru alala, bu lẹ Ízurelu gude iphe bya t’e gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru k’iphe, o kweru ukwa iya; m’ọ kwanu iphe, ọ turu obu iya ama kẹ anunu; ¹⁹ t’onye ono kputakwa anu, bụ okee ya, ẹ-ta adudu ẹke iphe mebyiru iya emebyi bya. Iphe, oo-gude bya bụ oke-eswi; m’ọ bụ ebyila; m’ọ bụ mkpi; k’ophu aa-natakwa nu iya unu l’ẹka. ²⁰ Unu be ewotakwa iphe, nweru ntupo gude bya ogwo ngweja obu; kẹ l’ẹ taa natakwa iya unu l’ẹka. ²¹ Onye kputaru eswi; m’ọ bụ aturu; m’ọ bụ eghu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; t’o shi ẹge ono medzua iphe, o kweru ukwa iya; m’ọ bụ iphe, ọ turu obu iya ama; t’ọ bukwaru ophu ẹ te nwedu ntupo; k’ophu aa-nata iya ẹya l’ẹka. ²² Unu ba anujekwa Ojejoje anu, atsụ ishì; m’ọ bụ ophu e mekaru iphe; m’ọ bụ ophu iphe mebyiru ibe-ẹhu iya nanu embeyi; m’ọ bụ ophu iphe alashi l’ẹhu; m’ọ bụ ophu iphe eme l’akpo-ẹhu iya. Unu be egudekwa anu, du ẹge ono bya ogworu Ojejoje ngweja-ọku l’eli ẹnya-ngweja. ²³ Ọ -buru ngweja, madzu turu obu iya ama l’anu; bẹ onye obu nwekwaru ike nu eswi; m’ọ bụ aturu, nweru ntupo. Ọle; teke bụ l’ọ -bụ ophu onye ono gude emedzu iphe, o kweru ukwa iya b’ẹ taa natakwa iya ẹya. ²⁴ Unu ba anujekwa Ojejoje anu, e mekaru iphe l’akpuru-aku; m’ọ bụ ophu e tsupyaruru nk’iya etsupya; m’ọ bụ ophu iphe lajaru nk’iya alaja; m’ọ bụ ophu e bufuru nk’iya ebufu. Unu be emejekwa iphe, du ẹge ono l’alì unu-wa. ²⁵ Unu ba anujekwa anu, shi l’ẹka onye ohodo; t’ọ buru nri, unu anu Nchileke unu. Lẹ keshinu egbe anu ono du l’ọ bụ anu, nweru ntupo b’ẹ ta anatakwa iya unu l’ẹka.”

²⁶ Tọ du iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ²⁷ “A -mua nwa eswi k’ophungu; m’ọ bụ nwa aturu; ọdo nweghu; t’a hajekwaa ya tẹ yẹle nne iya nọ abalì ẹsaa. Tsube lẹ mbọku k’ẹsato tugburu b’e nweru ike kputa iya je anu t’e gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku. Teke ono bẹ aa-natakwa iya-a. ²⁸ Unu ba atukojekwa nne eswi yẹle nwa iya; m’ọ bụ aturu yẹle nwa iya gbua ujiku lanu.

²⁹ “Teke unu egworu Ojejoje ngweja-eketele; unu mejekwa iya l’uzo, du mma; k’ophu aa-nata iya unu l’ẹka. ³⁰ Unu tukokwa anu, e gude gwoo ngweja obu takota mbọku ono. T’ẹ b’ọ dukwa ophu aa-ha t’ọ nọ lufuta l’utsu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

³¹ “Unu dobekwa ekemu iya; unu emeje iya ememe. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje. ³² Unu be emerukwa ẹpha iya ono, du nsọ ono emeru. Tẹ ndu Ízurelu dobe ẹpha iya nsọ; kẹ l’ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ onye meru unu; unu adu nsọ; ³³ bya aburu onye dufuturu unu lẹ Íjiputu tẹ ya buru Nchileke unu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.”

23

Aji, dugbaa iche iche

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sù iya: ² “Òwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: Sù ephe: ‘L’owaa bụ aji, yebe Ojejoje dobetsuaru ndọ-ọ; mbụ aji, unu a-ra arara l’oo ya a-bụ ndzuko, dù nsọ. ³ Ujiku ishingu bẹ unu e-jeje ozi; mbọku k’ẹsaa aburu eswe Sábaturu, bụ mbọku ọtu-ume. Mbọku ono a-buru eswe ndzuko ophu dù nsọ. Unu be ejejekwa ozi mbọku ono; kẹ l’ọ bụ mbọku ọtu-ume kẹ Ojejoje l’iphe bụ ẹke unu nọ. ⁴ Ọwaa bụ aji, Ojejoje doberu; mbụ ndzuko, dù nsọ, unu e-dzukobeje m’o rua teke e doberu iya.

Aji Esweta

(Ógú 28:16-25)

⁵ “ ‘Aji Esweta Ojejoje bụ mbọku, aa-watajẹ iya bụ l’urenyashi mbọku onwa mbu gbaru l’abalị iri l’eno. ⁶ O -be lẹ mbọku k’iri l’ise l’onwa ono kwaphụ; unu agbajeeru Ojejoje Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-ta buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. ⁷ Mbọku mbụ l’oge aji ono bẹ unu e-nweru ndzuko, dù nsọ. T’ẹ b’ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono. ⁸ Ujiku ẹsaa bẹ unu a-nọdulephu egworu Ojejoje ngweja-ọku. O -be lẹ mbọku k’ẹsaa; unu enwee ndzuko, dù nsọ. T’ẹ b’ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono.

⁹ “ ‘Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sù iya: ¹⁰ Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: L’ephe -bahulephu l’alì ono, ya abya ephe anunu ono; teke ephe kpataru iphe, e meberu l’alì ono; ephe ewota ukfu lanụ l’iphe ọdungu, ephe kpataru je anụ onye achijeru Nchileke ẹja. ¹¹ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono wota ukfu iphe ono maa Ojejoje l’ifu; k’ophu Nchileke a-nata iya unu l’ẹka. Ọ bụ lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume ono b’ọo-ma iya ọbu. ¹² Mbọku ono, unu a-ma ukfu iphe ono l’ifu Ojejoje ono bẹ unu e-gudekwaphu nwa ebyila, nọru afa lanụ, ẹ-te nwedu ntupo bya egwoo ngweja-ukfuru nù Ojejoje. ¹³ Ngweja nri, a-yì nù a-buru ntụ akpe, a gwọkoberu manụ; yo ji nkwo-ẹka, e keru ọzo iri wota uzi labụ, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku, mkpọ iya dù mma. E yekobekwa iya phụ mẹ, jiru konggo labụ t’ọ buru ngweja-mẹ. ¹⁴ T’ẹ b’ọ dukwa buredi, unu a-ta; ophu unu atakwa akpe, a hụru ahụhu; ophu unu erikwa ophu nọ l’onyingu; gbururu jeye mbọku ono, unu e-wotaru Nchileke unu ngweja ono. Ono a-buru iphe, ya tọru ọkpa iya t’e tsoje tsube l’ogbo sweru ọgbo l’iphe bụ ẹke unu bụ.

Aji Ídzù

(Ógú 28:26-31)

¹⁵ “ ‘Ídzu ẹsaa -swelephu; tsube lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume ono, unu gworu ngweja-amama ono; ¹⁶ teke a nọ-dzuleruphu ụkporo abalì labụ l’abalì iri; o -rua lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume k’ẹsaa; unu byakwa bya egwooru Ojejoje ngweja-nri, unu e-gude akpe ophungu gwoo. ¹⁷ Unu shi l’ẹke unu bu wota ishi buredi ẹbo, e gheru lẹ ntụ akpe, jiru nkwo-ẹka, e keru ọzo iri; wota uzi labụ, e yeru iphe, ekoje buredi; bya anụ t’e gude gwoo ngweja-amama t’ọ buru akpuru iphe mbụ, a nuru Ojejoje. ¹⁸ Iphe, unu e-yekobefua l’ishi buredi ono bụ unwu ebyila ẹsaa, nọtsuaru afa ophu; bukwaruphu ophu ẹ-ta dudu ẹke ntupo nọ iya; waa nwa oke-eswi lanụ; mẹ ebyila labụ. T’e gude anụ ono l’ọ ha; gude ngweja-nri; mẹ ngweja-mẹ gwoo ngweja-ukfuru nù Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma. ¹⁹ Unu akpata mkpi lanụ gude gwoo ngweja-iphe, dù ẹji; kpatakwapu unwu ebyila labụ, gbagbaaru afa gude gwoo ngweja-ẹhu-agu. ²⁰ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono woru unwu ebyila labụ ono; waa buredi ono, e meru l’akpuru iphe mbụ, a kpataru l’okfu ono maa Ojejoje l’ifu t’ọ buru ngweja-amama. Iphe ngweja ono bụ bụ ngweja, dù nsọ

ke Ojejoje. T'ò buru onye achijeru Nchileke eja bu onye e-ri iya nu. ²¹ Mbọku ono kwaphu be unu e-nweru ndzuko, du nsọ. T'e b'ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono l'ọ ha. Ono a-buru iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo; unu emeje iya l'iphe bu eke unu bu.

²² “ Teke unu akpata iphe, unu meberu l'alì; unu ba akpajekwa iya jia eka l'alì. Ophu unu atutujekwa ophu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'alì. Unu hajeeru ndu ukpa yele ndu laru alala ophu daru l'alì. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ”

Aji Afa Ophungu

(Ógú 29:1-9)

²³ Tò du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁴ “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndo-o: Su epehe: ‘L'iphe bu mbọku mbu l'onwa k'esaa bukwa epehe mbọku otu-ume; mbu mbọku, epehe e-nweru ndzuko, du nsọ. O -be mbọku ono t'e gbua upyoku gude karu onyemonye. ²⁵ T'e b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l'ọ ha. Iphe, unu e-mejehia bu l'unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-oku.’ ”

Eswe okfu ugwo iphe, du eji

(Liv 16:1-34; Ógú 29:7-11)

²⁶ Tò du iya bu; Ojejoje bya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁷ “Mbọku, onwa esaa ono du l'abalì iri a-bujeru unu Eswe Okfu Ugwo Ejo iphe. Mbọku ono be unu e-nwe ndzuko, du nsọ; swia aswiswi; gwoo ngweja-oku; nu Ojejoje. ²⁸ T'e b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono; ke le mbọku ono bu Eswe Okfu Ugwo; mbu mbọku, unu anodu l'ifu Ojejoje kfu ugwo iphe, du eji, unu meru. ²⁹ Ke l'iphe bu onye e-ta aswidu aswiswi mbọku ono be ee-bufukwa ebufu le ndibe epehe. ³⁰ Onye jeru ozi mbọku ono be ya e-kwofukwa l'eke ndibe epehe no. ³¹ T'e b'ọ dukwa ozi, unu e-je le phuu. Ono a-buru iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo. Unu anodu eme iya iphe bu l'eke unu bu. ³² Mbọku ono a-buru unu mbọku otu-ume. Unu swijee aswiswi mbọku ono. Unu e-shije l'urenyashi mbọku, onwa du l'abalì tete tua ume jeje l'urenyashi ke mbọku, onwa a-gba abalì iri.”

Aji Mkpù

(Ógú 29:12-40; Dit 16:13-17)

³³ Tò du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ³⁴ “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndo-o: Su epehe: ‘L'onwa esaa ono -gbalephu abalì iri l'ise; t'a gbaa Aji Mkpù ke Ojejoje. Iphe, aa-gbaru iya Ojejoje bu ujiku esaa. ³⁵ Mbọku mbu; be unu e-nwe ndzuko, du nsọ. T'e b'ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono l'ọ ha. ³⁶ Ujiku esaa ono; be unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-oku. O -be le mbọku k'esato; unu enwee ndzuko, du nsọ; gwokwaaruphu Ojejoje ngweja-oku. Ndzuko ono bukwa ndzuko, du nsọ. Oo ya bu t'e b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l'ọ ha.

³⁷ “ ‘Ono bu aji, Ojejoje doberu; mbu ophu unu a-ra arara t'ò buru ndzuko, du nsọ. T'e gwooru Ojejoje ngweja-oku; bu iya bu ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-mee; mewaru ngweja odo. Ngweja ono l'ọ ha be aa-noduje egwo le mbọku, gbaru iya nu. ³⁸ Iphe ono l'ọ ha b'a gufukpokwaaruru ngweja ke mbọku otu-ume; bya agufu iphe, unu anuje Ojejoje anunu; gufu le madzu akfu ugwo iphe, o kweru ukwa iya; gufu iphe unu chiru obu unu l'unu a-nu Ojejoje.

³⁹ “ ‘L'abalì ise l'onwa esaa teke unu kpatatsuaru iphe, unu meberu l'alì; unu agbaaru Ojejoje aji ono ujiku-esaa. Mbọku abahu iya; me mbọku k'esato iya be unu a-tutakota ume ozi. ⁴⁰ Mbọku mbu l'aji ono be unu a-hata akpuru oshi, katsua mma l'akpuru oshi, unu wotaru; gbuta igu; me ekali-oshi, ekwo du nshinu; waa ekali-oshi wilo. Unu gwota iphe ono gude je anodu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ifu tee eswa ujiku

esaa. ⁴¹ Unu gbajekwaru Ojejoje aji ono ujiku esaa afa l'afa. Ono bu iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru l'ogbo. Onwa, aa-gbaje iya bu l'onwa k'esaa. ⁴² Yo buru le mkpu be unu a-noduje abali esaa ono; mbu l'iphe bu ndu a muru le Izurelu a-nodukotaje le mkpu teke ono; ⁴³ k'ophu iphe bu ogbo l'ufutaru nu a-maru le ya meru te unwu Izurelu bua le mkpu teke ono, ya shi le Ijiputu dufuta ephe ono. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.' "

⁴⁴ To du iya bu; Mosisu abya atuko aji, Ojejoje doberu kfukotaru ndu Izurelu.

24

Oleta Uraku ono enya (Awu 27:20-21)

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Kfuru ndu Izurelu t'ephe wotaru ngu okpobe manu olivu, a tsuru l'ikwe, ee-yeje l'uraku ono; k'ophu o-noduje enwu mkpurumkpuru. ³ Te Eronu yele unwu iya yeje oku l'uraku ono l'ifu Ojejoje l'ime Ulo-Ekwà Ndzuko ono; mbu l'azu ekwa phu, e gude gebuta Okpoko Ekemu phu. T'ephe mejekwa uraku ono t'o nwu mkpurumkpuru; shita l'urenyashi jeye l'utsu. Te ndu Izurelu dobekwa ekemu-a tsube l'ogbo sweru ogbo. ⁴ Te Eronu dozije oku l'uraku ono l'eli iphe, eegvubeje uraku ono, e meru le mkpola-ododo ono; t'o nwuje Ojejoje l'ifu mkpurumkpuru.

Buredi, e doberu Nchileke nsò

⁵ "Gudeje ntu akpe gheeta ishi buredi iri l'ebo. L'ishi buredi lanu be ii-yeje ntu akpe, jiru nkwo-eka, e keru uzo iri wota uzi labu. ⁶ Nngu eworu buredi obu doo okpa labu l'eli teburu ono, e gude okpobe mkpola-ododo mee ono dobe Ojejoje l'ifu. Ishi buredi ishinguru l'ekalanu; ishi buredi ishinguru ophu l'eka iya ophu. ⁷ Nngu abya eworu okpobe insensu doo l'okpa l'okpa; t'o buru iphe, no-chiru enya buredi ono; t'e gude iya gwooru Ojejoje ngweja-oku. ⁸ Iphe bu mboku otu-ume, sweru esweswe be Eronu e-dozije iya l'ifu Ojejoje. Yo buru ndu Izurelu be o-nodu emeru iya; t'o buru ogba-ndzu, a-no gbururu jeyewaru.

⁹ "Buredi ono bu Eronu yele unwu iya nwe iya. T'ephe nodujekwa l'eke du nsò taa ya; ke l'o du nsò nshinu; buru okè iya nk'ephe le ngweja, aakpo oku anu Ojejoje jeye le tutu yoyo."

Onye kfubyiru epha Ojejoje

¹⁰ Yo nweru nwoke, nne iya bu onye Izurelu; nna iya aburu onye Ijiputu, ephe le ndu Izurelu yi. A nonyaa; ogu adaru yele onye Izurelu ono l'odu ndu Izurelu ono. ¹¹ Onye ono, nne iya bu onye Izurelu ono ekfubyishilaha epha Ojejoje. A kputa iya kpj-jeru Mosisu. Epha nne nwata ono bu Shelomitu, bu nwatibe Dibiri l'ikfu Danu. ¹² A kputa iya je atu-chia; kwaberu Ojejoje t'o karu ephe iphe, bu uche iya.

¹³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ¹⁴ "Kputa onye ono, kfubyiru epha yebe Ojejoje ono kpufu l'odu ndu Izurelu. Te iphe bu ndu nuru teke ookfubyi epha iya ono; byabe iya eka l'ishi; te oha wu-lihu; tu-gbua ya le mkpuma. ¹⁵ Kfuru ndu Izurelu: L'iphe bu onye kfubyiru epha Nchileke bukwa onye ono e-vuru iphe, tso iya nu. ¹⁶ Iphe, bu onye kfubyiru epha Ojejoje be ee-gbukwa egbugbu. Te oha zefutakwa tu-gbua onye obu le mkpuma. Onye obu -buru onye laru alala; m'o bu onye a muru le Izurelu; o -kfubyia epha yebe Ojejoje; t'e gbukwaa ya egbugbu.

¹⁷ "Iphe, bu onye gburu madzu; t'e gbukwaa yebedua. ¹⁸ Iphe, bu onye gburu anumanu onye odo t'o kfukwaa ugwo iya. T'o bukwaru ophu no ndzu be oo-gude dochia enya ophu nwuhuru nu.

¹⁹ “Madzụ -yee ibe iya ọru l'ẹhu; t'e yekwaa ya phụ ọru l'ẹke o yeru onye ọphu. ²⁰ Madzụ -gbajia madzụ ibe iya ọkpu; t'a gbajilatakwa iya phụ. Teke ọ bụ ẹnya b'o meru; yọ pyahu onye ọbu; t'e mekwaaphu tẹ nk'iya pyahulata iya. Ọ -buru eze b'o chikworu onye ono; t'e chikwolatakwa iya phụ. Ọ bụ ẹge o mekaberu onye ọdo iphe bụ ee-mekatabekwa iya phụ. ²¹ Onye gburu anụ madzụ ibe iya; t'ọ kfukwaa ugwo iya. Ọ -buru l'ọo madzụ b'o gburu t'e gbukwaaphụ yẹbedua. ²² Ekemu-a bẹ nọdu swiru ndu a mụru amumu lẹ Ízurelụ yẹle ndu laru iya alala. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

²³ Mosisu ekfutsuaru iya ndu Ízurelụ; ẹphe akputa onye ono, kfubyiru ẹpha Nchileke ono; kpufu l'ọdu ndu Ízurelụ; je eworu iya tų-gbua lẹ mkpuma. Ndu Ízurelụ eshi ẹge ono mee iphe, Ojejoje tųru Mosisu ekemu t'ẹphe mee.

25

Afa ọtuta-ume (Dit 15:1-11)

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu l'eli Ugwu Sáyinayi; sụ iya: ² “Kfuru unwu Ízurelụ; sụ ẹphe: Teke unu bahuleruphu l'alị ono, ya abya unu anunu ono; unu hajekwa-a alị ono t'ọ nọoru Ojejoje afa ọtuta-ume. ³ Unu mebeje iphe l'alị unu afa ishingu; unu akochajee mgbo vayinu unu akocha afa ishingu; wọo akpuru iya. ⁴ O -be l'afa k'ẹsaa; a haa alị ono t'ọ tuta ume. Ono bụ afa ọtuta-ume kẹ Ojejoje. Unu be emebekwa iphe l'alị unu afa ono; ọphu unu akochakwa mgbo vayinu unu. ⁵ Unu be ejejekwa ọkpata iphe, daru ẹda. Teke oshi vayinu, ẹ te mekwadu emekwa mịru amimi; unu ba awotakwa iya. Ishi iya bụ l'afa ono bẹ alị ono atuta ume. ⁶ Iphe, alị mītaru l'afa onanu, alị atuta ume ono a-buru unu nri; buru kẹ ndu ohu unu; mẹ kẹ ndu ozi, unu butaru ebuta; mẹ ndu laru alala, unu l'ẹphe bu. ⁷ Ọ kwaphụ iphe shi l'alị ono a-buru nri unwu elu unu; mẹ k'unwu anụ ẹgu, bu l'alị unu.”

Afa eswe-aji

⁸ “Unu gụa afa ọtuta-ume guta afa ẹsaa; mbụ afa ẹsaa ẹsaa ugbo ẹsaa. Afa ọtuta-ume esaa ono bụ iphe, ọo-dụ bụ ụkporo afa labụ l'afa tetee. ⁹ Onwa k'ẹsaa -dulephu l'abalị iri, bụ iya bụ Eswe Ọkfu Ụgwo Ejo iphe; nggu ezia t'e gbua ụpyoku gude jedzuru l'alị unu. ¹⁰ Unu edoo afa k'ụkporo ẹbo l'iri nsọ; unu araa ya arara t'onyenonu nweru onwiya l'alị ono gbaa mgburumgburu. Afa ono a-buru unu afa eswe-aji; teke iphe bụ onyenonu e-nweru alị iya; lakfu ndibe iya. ¹¹ Tẹ afa k'ụkporo ẹbo l'iri ono bukwaru unu afa eswe-aji. Unu be emebekwa iphe l'alị; ọphu unu 'ejejekwa ọkpata ọphu daru ẹda l'afa ono; m'ọ bụ ọphu mītaru lẹ vayinu, ẹ ta kochadu akocha. ¹² Keshinu afa ono a-buru unu afa eswe-aji; unu dobekwa iya nsọ. Ọ bụ iphe, daru ẹda l'alị ono bẹ unu e-ri l'afa ono.

¹³ “O -rua l'afa eswe-aji ono; t'onyenonu je enweru alị iyare.

¹⁴ “O -buru l'o nweru iphe, i reru madzụ ibe ngu; m'ọ kwanụ l'o nweru iphe, madzụ ibe ngu zutaru ngu l'ẹka; unu mekwaa ya t'ẹ b'ọ dụ onye e-ri ibe iya uru. ¹⁵ Onye azụ onye ọdo alị a-nọdu azụ iya l'ele ẹnya l'afa ole, alị ọbu nọwaru k'ọphu a gbaru afa eswe-aji. Onye ọphu ere erere elekwaaphu ẹnya l'afa ole, aa-nofua tẹmanu yọ laphu iya azụ l'ẹka. ¹⁶ Teke bụ l'oo-te ẹnya tẹmanu yo rua afa ẹhu-ọtso-ẹna; aswa alị ọbu aha nshinu. Teke bụ l'ẹ too tedu ẹnya tẹmanu yo rua afa ẹhu-ọtso-ẹna ọdo; nggu egbuzita aswa iya; kẹ l'iphe, ọ kwata azuta ngu bụ iphe, ọo-kota l'ẹke ono l'oge, phoduru nụ. ¹⁷ T'ẹ b'ọ dukwa onye ọphu e-rita ibe iya uru. Iphe, unu e-mejchia bụ t'unu tsuje Nchileke unu egvu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

Iphe, ọtsu l'ẹhu l'afa k'ẹsaa ono

18 “Oo ya bu t'unu mejekwa iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje. Unu emeje iphe, ya turu l'ekemu; k'ophu unu e-buru l'ali ono; t'e b'o du iphe, e-me unu. 19 Oo ya bu; ali emehulaha iphe, e meberu iya; unu erijilaha epho; buru iya le domangu-rimangu.

20 “Unu a-jikwaru: ‘?Bu ngunu be unu e-ri l'afa k'esaa obu; m'o -nwedu iphe, unu meberu l'ali; to nwe iphe, unu a-kpata akpata?’ 21 L'afa k'ishingu ono be ya a-goru onu-oma iya nu unu; k'ophu ali ono e-mehu iphe, e-dzuru unu afa eto. 22 Teke o beru l'afa k'esato; unu awata okobe iphe l'ali. Yo buru iphe, unu kotahawaru be unu a-nodu eri jeye l'afa ke tete teke unu a-kpata iphe, unu meberu.”

Ege ee-shije gbafuta iphe, e reru erere

23 “T'e b'o dukwa onye e-reje ali iya nre-lanu; ke l'ali bukwa yebdua nwe iya. Unubdua bu abyabya be unu byaru. Yo buru anunu be ya nuru iya unu t'unu buru. 24 L'iphe, bu ali unu l'o ha; unu hajekwaa ali, e reru erere t'onye odungu shi nweru iya nu gbata iya.

25 “O -buru le nwunne ngu be ukpa guderu; k'ophu o butaru ali iya ree; t'onye a-bya ogbata ali ono bukwaru onye yele iya bu okpobe abubu. 26 O -buru l'onye obu te nwedu onye e-je ogbata ali ono; yebdua emekochaa bya enweru iphe oo-gude gbata iya; 27 t'o gbakokwaa afa ole, swewaru nu keshinu teke o reru iya; kfu onye o reru ali ono ugwo afa ophu e t'o kodua ya; laphu azu l'ali iya. 28 O -buru l'onye obu ta madu uzo, oo-shi gbafuta iya; te ali ono, o reru ono nodukwa l'eka onye zuru iya nu jeye l'afa eswe-aji. O -rua l'afa eswe-aji; te onye zuru iya nu haa ya; te onye ono, nwe iya nu ono laphu azu l'ali iya.

29 “O -nweru onye reru ulo ebubu le mkpukpu, e gude upho-mkpuma; kpu-pee mgburumburu; b'o nwekwaru ike gbata iya l'afa ono, o reru iya ono. O bu l'afa ono be oo-gbata iya. 30 Teke bu l'e to gbatadu iya jeye afa agvu; oo ya bu l'ulo ono, no le mkpukpu, a kpu-pheru mgburumburu ono a-buwaruru k'onye zuru iya nu gbururu jeye. E ta natakwaa iya eya l'afa eswe-aji. 31 Obenu l'ulo ndu ophu nogbaa le mkpukpu ndu e te gudedu upho-mkpuma; kpu-pee mgburumburu bu ege eemeje oma egu be ee-meje iya. Yebdua be aa-gbataje agbata. O -rua l'afa eswe-aji; onye zuru iya nu akufu iya eka.

32 “A -bya le mkpukpu ke ndu Lívayi; te ndu Lívayi gbatajekwa ulo, no iya nu teke du ephe mma. 33 O -buru l'onye Lívayi ta adudu ike gbata ulo, o reru le mkpukpu ndu Lívayi l'eka onye zuru iya nu; o -rua l'afa eswe-aji te ulo ono laphukwa iya azu l'eka. Ishi iya aburu l'iphe bu ulo, no le mkpukpu ndu Lívayi bukwa iphe ephe l'eka ndu Izurelu no. 34 T'e b'o dukwa iphe, e-me t'ephe ree ali eke ephe echeje aturu ephe; mbu ophu no le mkpukpu ephe; ke l'ono bu okè-iphe ephe gbururu jeye le gbururu.”

Ugwo, eeje ndu ukpa

35 “O -buru l'onye Izurelu ibe ngu be ukpa byaru; to duhe ike onu onwiya nri; yejeru iya eka ege ono, eeyejeru onye laru alala; m'o bu onye byaru abyabya ono; k'ophu oo-du ike buru l'obutobu unu ege o bu iya. 36 Ba anatajekwa iya o-muru-nwa. Tsuje-chia Nchileke ngu egvu; k'ophu nwanna ngu ono a-du ike bunyabe ngu. 37 Be ejekwa iya ugwo okpoga; su t'o tukwaseru ngu iya iphe; ophu i lekwa enya uru le nri, i reru iya. 38 O kwa yebdua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu te ya nu unu ali Kénanu; buru Nchileke unu.

Ohu onweru onwiya

39 “O-buru l'onye Izurelu ibe ngu, nggu l'iya bu obutobu be ukpa guderu; k'ophu o woru onwiya ree ngu; be emekwa iya t'o jejeru ngu ozi l'o bu ohu. 40 Dobechia ya l'o bu onye i buru ozi; m'o bu onye byaru abyabya; t'o jeeru ngu ozi ege ono jeye l'afa

eswe-aji. ⁴¹ O -rua teke ono; nggu ahaa ya; haa jeye l'unwu iya; t'ò lakfu ndibe ephe; lakfu òkè-iphe nna iya. ⁴² Lẹ keshinu ndu Ízurelu bu ohu nk'iya, ya shi l'alì Íjiputu dufuta b'e te erekwe ephe t'ephe buru ohu. ⁴³ Ba adukwaru onye Ízurelu ibe ngu ehuka; nggu atsujekwa Nchileke ngu egvu.

⁴⁴ “Ndu unu a-gbajẹ ohu; unwoke l'unwanyị; bukwaru ndu ohodo-a, nọ-pheru unu mgburumburu-a. Ono kwa ndu unu a-gbajẹ ohu ndono. ⁴⁵ Ndu ọdo, unu a-gbajefua ohu bu ndu byaru abyabya, unu l'ephe tuko buru; m'ọ kwanu unwu, ephe nọ l'alì unu mushia. Unu -gbaa ephe ohu; unu enwewaruru ephe. ⁴⁶ Ndu onanu be unu e-me t'ephe buru òkè-iphe, unu ketaru unwu unu; t'ephe buru ohu ephe gbururu jeyewaru. A -bya le ndu nk'unu, bu unwu Ízurelu; unu ba adukwaru ephe ehuka.

⁴⁷ “Ọ -buru l'onye laru alala; m'ọ bu onye byaru abyabya, unu l'iya tuko buru nonyaaru bya enweru iphe; onye Ízurelu ibe ngu yele iya bunyabe adaa ukpa bya eworu onwiya ree onye ono, laru alala ono; m'ọ kwanu l'o woru onwiya ree abubu onye ono, laru alala ono; ⁴⁸ b'e nwelekwaru-a ike gbafuta iya. Onye abubu iya nanu nwekwaru ike gbafuta iya. ⁴⁹ Te nwunne nna onye obu; m'ọ bu nwa nwunne nna iya; m'ọ bu onye ọdo, ephe l'iya bu abubu jekwa je agbafuta iya. Ọ -buru l'onye obu nonyaaru bya enweru iphe k'ophu ọo-du ike gbafuta onwiya; te onye obu gbafutakwa onwiya. ⁵⁰ Te yele onye gbaru iya ohu gbakokwaa afa ole o du tsube l'afa, a gbaru iya ohu jeye l'afa eswe-aji. T'e tsube l'iphe, onye o-gburu-mita ejetaje l'uboku; gbakoo okpoga afa, wuduru nu; karu iya iphe, ọo-kfu; gude gbata onwiya. ⁵¹ Ọ -buru l'afa, ghuduru nu hakwadu nshinu; t'onye ono keta okpoga ono, o shi gude ree onwiya ono ophu kwata ka nshinu kfu gude gbata onwiya. ⁵² Teke o -bukwanu l'afa, ghuduru nu habewa t'o rua l'afa eswe-aji; t'ephe l'iya gbakoo ya; t'ọ kfu ke afa ole, ghuduru nu; gbata onwiya. ⁵³ T'e mejekwa onye ono ege eemeje nwozi, e butaru ebuta afa l'afa. T'e letakwa enya te onye ono, o nọ l'eka ono ba dukwaru iya ehuka.

⁵⁴ “Ọ -buru l'e te eshidu ege ono gbafuta iya; t'a hakwaa yele unwegirima iya m'o rulephu l'afa eswe-aji. ⁵⁵ Ishi iya aburu le ndu Ízurelu bu ohu iya. Ephe bu ohu iya, ya dufutaru le Íjiputu. Ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

26

Nggo, ee-bu onye, anuru Nchileke okfu (Dit 7:12-24; 28:1-14)

¹ T'e b'ọ dukwa agwa; m'ọ bu ntekpe, a pyiru apyipyi; m'ọ bu mkpuma, a kpoberu l'ọ bu itso, unu e-dobe l'alì unu. T'e b'ọ dukwa mkpuma, a pyiru apyipyi, unu ee-dobe l'alì unu; wata iya obaru aja. Ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

² “Unu dobeje mboku ọtu-ume iya iche; unu akwabeje ulo iya, du nsọ ugvu. Ọ kwa yebedua bu Ojejoje.

³ “Ọ -buru l'unu eme iphe, ya turu okpa iya; bya edobe ekemu iya; l'eme iya ememe; ⁴ be ya a-nodu achiru unu mini l'oruberu iya. Iphe, e meberu l'alì e-mehu emehu; oshi, nọ l'egu amishi nebyi l'oruberu iya. ⁵ Iphe a-nodu emehuru unu nshinu; k'ophu bu l'unu a-nodu etsu balì jeye; ògè ọwo akpuru vayinu erua. Unu egude ọwo akpuru vayinu jeye; ògè omebe iphe l'alì erua ọdo. Unu a-nodu eri nri; l'eriji ephe; buru l'alì ono le domangu-rimangu.

⁶ “Ya e-me t'unu buru l'ehu-agu l'alì ono; k'ophu bu l'unu a-ze azee; to du onye eye unu egvu. Ya e-me t'ejo anu egu chihu l'alì ono; ophu ọgu ta byadu bya ada l'alì ono. ⁷ Unu a-chi ndu ohogu unu; gbushia ephe. ⁸ Unu -du ise; unu achia ukporo madzu ise. Teke unu du ukporo ise; unu achia unu ukporo madzu l'ise. Unu e-gude nkogo gbushigee ndu ohogu unu.

⁹ “Ya a-nọdu eleta unu ẹnya; mee unu t'unu zùà azùzù kabaa l'igwe. Ndzu, unu l'iya gbaru bẹ ya e-me t'ọ nguru anguru. ¹⁰ Unu a-nọduje eri iphe, unu kpataru jeye unu akpata k'ophungu; k'ophu bu; a -nọnyaa; unu achishilaha akahụ iya; k'ophu unu e-wobata k'ophungu. ¹¹ Ya a-bya; unu l'iya eburu eburu; ophu unu 'aduhedu iya oyi. ¹² Ya a-nọdu ejephe ejephe l'ẹke, unu nọ; buru Nchileke unu; unu aburu ndibe iya. ¹³ Ọ kwa yẹbedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alì Íjiputu; t'unu ba buheru ohu ndu Íjiputu. Ya mebyiwaru ike ono, ẹphe shi gude mee t'unu buru ohu ẹphe ono; shi ẹge ono mee unu t'unu phafuta ishi.”

Aphụ, aa-nụ onye kwefuru ikè
(Dit 28:15-68)

¹⁴ “Ọ -buru l'unu ta ngabeduru iya nchi; unu te eme iphe, ya sụru tẹ unu meje l'ọ ha; ¹⁵ mbụ; ọ -buru l'unu ta gubedu iphe, ya tọru okpa iya iphe; k'ophu unu woru iphe, ya turu l'ekemu mee; yọ buru iphe-mmanu; unu te emeje iphe, ya sụru t'unu meje l'ọ ha; shi ẹge ono woru ndzu, unu l'iya gbaru mebyia; ¹⁶ bukwa iphe, ya e-me unu ndọ-ọ: Ya e-me t'unu wata ọtsu egvu; ukwaranta alolaha unu yeje ejo ẹhu-ọku, e-woru unu ẹnya mebyishia; ndzu unu alaa ke mmanu. Unu -kọbe iphe l'alì; yọ buru iphe-mmanu; ke l'ọo ndu ohogu unu e-ri iya. ¹⁷ Ya a-swınwuru unu ifu; ndu ohogu unu emekputa unu l'ọgu. Ndu unu dụ ashì achilaha unu; unu agbalaha ọso teke ẹ tọ dudu onye achì unu.

¹⁸ “Ọ -buru lẹ ya metsuaru unu ono; unu ta angaru iya nchi; bẹ ya e-me unu iphe, ha l'ọ bu ono ugbo ẹsaa gude nua unu aphụ k'iphe, dụ ẹji unu. ¹⁹ Ya e-me t'unu kubuhu onwunu ekuku; mbụ mee akpamigwe, unu vu l'ishi t'ọ dụ l'ọ bu ígwe; bya emee alì unu t'ọ dụ l'ọ bu ope. ²⁰ Ike, unu gude kọo alì a-buru unu ke mmanu; ke l'alì te nwezu iphe, oo-meta; tẹmanu bẹ oshi-ọmi, gvuru l'alì ono a-mì-buhu mebyi.

²¹ “Ọ -buru l'unu emekwaphu iphe, ya sụru t'unu be emejeshi; jìka l'unu ta angaduru iya nchi bẹ ya e-gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dụ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. ²² Ya a-chìru anụ-ẹgu-ẹgbudu ye t'ọ bya eripyabe unu; t'ọ gbabẹ unu ẹka unwegirima unu; tuko elu unu tagbushia; mee; unu ta abahedu ishi; esu-uzo unu adaburu ophorokpo.

²³ “E -meebe unu iphe ono l'ọ ha; unu ta agbanwe; l'emekwaphu iphe, ya sụru t'unu be meshi; ²⁴ bẹ ya e-me unu iphe, ya ta g'emedu; mbụ gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dụ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. ²⁵ Ya a-ha tẹ ọgu dakfu unu; gude iya gwata unu ugwo ọgba-ndzu ono, unu mebyiru ono. Unu -dzukobelephu lẹ mkpukpu unu; ya emee t'ẹjo iphe-ememe dakfu unu; shi ẹge ono woru unu yee ndu ohogu unu l'ẹka. ²⁶ Ya a-nọchi unu ọzo nri; k'ophu bu l'unwanyi iri e-gudeje ite lanu shia iphe. Ẹphe egude iphe, eegudeje atụ ẹra iphe keuru iya unu; unu -rige ya; ẹpho te ji unu.

²⁷ “Ọ -buru lẹ mu metsuaru unu iphemiphe obule ono; unu emekwaphu iphe, ya sụru t'unu be eme; ²⁸ bẹ ya e-gude ẹhu-eghughu mee unu iphe, ya ta g'emedu unu; mbụ gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dụ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. ²⁹ Ono teke unu a-wata ori anụ unwu unu unwoke; mẹ anụ unwu unu unwanyi. ³⁰ Ya e-mebyishi ẹke unu agwajẹ nte; nwutsushia ẹnya-ngweja ẹke unu aakpoje insensu oku. Ya a-tukwashi odzu unu l'eli nte unu, buhukwaphu odzu l'onwiya. Unubedua adu iya oyi. ³¹ Ya e-me mkpukpu unu t'ọ dabugbaaru ophorokpo. Ya emee ọlo unu, dụ nsọ t'ọ buru okorobo ọlo. Teke ono bẹ mkpo ngweja, unu gworu ta byadu l'adu iya mma. ³² Alì ono bẹ ya e-me t'ọ daburu ophorokpo; k'ophu bu lẹ ndu ohogu unu, bu ndu e-buchi iya nụ bẹ ọo-dụ biribiri. ³³ Ya a-tuka unu nanu nanu l'iphe bu mbakeshi. Yọ buru nkogo bẹ ya a-mita gude tsoru unu. Alì unu bẹ ẹgbara a-kfu. Iphe, bu mkpukpu unu l'ọ ha adaburu ochobo. ³⁴ Teke ono bẹ ẹhu a-wata ọtso alì ono ẹna lẹ ya atuta ume; mbụ teke ono, ọ daburu ochobo ono. Unubedua anọdu l'alì ndu

ohogu unu ono. Teke ono be ali ono a-nodu ete eswa le ya atuta ume. ³⁵ Teke ono, ali ono daburu ochobo ono bu ume be otuta; ke le to shidu atutajekwadu ume l'afa otuta-ume unu teke unu shi buru iya.

³⁶ “A bya le ndu ophu wuduru nu l'unu; ndu onanu be ya e-me te meji tofu epe l'ali ndu ohogu epe; k'ophu bu le mkpekwo -mee ukporo; epe eye okpa l'oso l'o bu ndu e gude nkogo l'achi. Epe a-nodu ada le ba du onye achi epe oso. ³⁷ Epe e-vukotaje ibe epe daa l'o bu ndu e gude nkogo l'achi; le b'o du onye achi epe. T'o buhe l'unu a-dukwadu ike ovudo ndu ohogu unu l'ifu. ³⁸ Unu a-nwushihu l'ali ndu ohodo. Yo buru ali ndu ohogu unu e-ri unu ishi. ³⁹ Nwa ndu ophu phoduru nu l'unu a-nodu eyifu eyifu l'ali ndu ohogu unu. Yo buru iphe, du eji, epe meshiru; me ophu nna epe oche phe meshiru be epe e-gude yifu ono.

⁴⁰ “O -buru l'ephe koshiru iphe, du eji, epe meshiru ye le iphe, du eji, nna phe oche meshiru; me emeswe, epe mesweshiru iya ye le ememe, epe emeje iphe, ya suru t'ephe be meshi, ⁴¹ bu iphe, meru; ya emee epe iphe, ya t'e g'emedu epe; chiru epe je eye l'ali ndu ohogu epe. O -buru l'ejo okpoma epe ono be epe e-wozita ali; bya akfu ugwo iphe, du eji, epe meshiru; ⁴² be ya a-nyatakwa-a ndzu ye le Jekopu gbaru; nyata ndzu ye le Ayizaku gbaru; nyata ndzu ye le Ebirhamu gbaru; nyatakwaphu ali ono. ⁴³ Obenu l'ali ono be epe a-ha t'o daburu ochobo; gude ehutso-ena tuta ume. Ono teke epe a-kfu ugwo iphe, du eji, epe meru; ke le to dudu iphe, epe guberu iphe, ya turu l'ekemu; wafua l'ephe woru iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje mee; yo dukota oyi. ⁴⁴ Ole ege o du; ege o du be teke ono, epe a-nodu l'ali ndu ohogu epe ono be ya ta ajikakwa epe; ophu ya edobekwa epe l'o bu ndu du oyi; ke te ya mebyishikota epe l'ephe ha; mebyia ndzu, epe l'iya gbaru; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke epe. ⁴⁵ Ole ya e-gude okfu eh epe nyata ndzu ye le ndu ndiche epe gbaru; mbu ndu ono, ya shi l'ali Ijiputu dufuta; iphe bu mbakeshi egude enya epe phu iya ono; k'ophu ya a-buru Nchileke epe. O kwa yebedua bu Ojejoje.”

⁴⁶ Ono kwa iphe, Ojejoje toru okpa iya ndono; me iphe, o turu l'ekemu; waa ekemu, o shi l'eka Mosisu taru ndu Izurelu l'eli Ugwu Sayinayi.

27

Okweta Ojejoje ukwa iphe

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² Kfuaru unwu Izurelu; su epe: “O -buru le madzu riru angu le ya e-woru madzu nu Ojejoje; t'o kfu kwaa ugwo l'ishi onye obu.

³ “O -buru nwoke, noru tsube l'ukporo afa rua ukporo afa eto; bu ukporo mkpola-ocha ebo le mkpola-ocha iri be aa-kfu l'ishi iya. T'o bukwaru iphe eegudeje atu era iphe l'eze-ulo Nchileke b'ee-gude tua ya.

⁴ “O -buru nwanyi; bu ukporo mkpola-ocha le mkpola-ocha iri be aa-kfu l'ishi iya.

⁵ “O -buru nwokoro, noru tsube l'afa ise jeye l'ukporo afa; bu ukporo mkpola-ocha be aa-kfu l'ishi iya. O -buru nwanyi; bu mkpola-ocha iri.

⁶ “O -buru nwata nwoke, noru tsube l'onwa lanu jeye l'afa ise; bu mkpola-ocha ise be aa-kfu l'ishi iya. O -buru nwata nwanyi; bu mkpola-ocha eto.

⁷ “Nwoke, kariwaru ukporo afa eto bu mkpola-ocha iri l'ise be aa-kfu l'ishi iya. Teke o bu nwanyi; bu mkpola-ocha iri.

⁸ “O -buru l'onye ono, riburu angu ono akpa nri; k'ophu bu le to dudu ike okfu iphe, a suru t'o kfu; t'o duru onye obu, o riru angu iya obu; dujeru onye achijeru Nchileke aja. Onye ono, achijeru Nchileke aja ono elee ya enya; koru iya iphe, oo-kfu. T'o buru ege ike onye ono, riburu angu ono ha b'ee-gburu iya t'o kfu.

⁹ “O -buru l'oo anu be madzu riburu nte le ya a-nu Ojejoje; mbu anu, gbaru iya nu; iphe, bu anu, a nuru Ojejoje ege ono dukotaakwa nsu. ¹⁰ T'e b'o wotakwa anu odo dochia enya iya. T'e b'o wotakwa anu odo ka eji; m'o bu ophu ka mma gude gbanweta anu onanu, o riburu angu le ya a-nu ono. O -buru l'o gude anu odo gbanweta iya be anu ophu o gude gbanweta ye le anu, o jeru agbanweta tukookwa buru anu, du nsu. ¹¹ Obenu; o -buru l'iphe, o riburu angu le ya a-nu bu anu, aaso nsu; mbu anu ophu e tee gudejedu egworu Ojejoje eja; t'a kputakwa anu obu kpu-jeru onye achijeru Nchileke eja. ¹² T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya; maru m'o du mma; t'e to dudu. O bu iphe onye ono, achijeru Nchileke eja ono sukpeleruphu t'o kfu be oo-kfu. ¹³ O -buru l'onye nwe iya nu b'o du t'o gbata iya; te onye ono kee aswa iya uzo ise; wota okè lanu tukwase l'aswa iya kfu; gude gbata iya.

¹⁴ “O -buru le madzu woru ulo iya nu t'o duru Ojejoje nsu; bukwa onye achijeru Nchileke eja e-kfu me ulo ono: ?o du mma; t'e to dudu. O bu iphe, onye achijeru Nchileke eja suru l'oo aswa iya; bu aswa iya. ¹⁵ O -buru l'onye ono, doberu Ojejoje ulo ono nsu ono b'o du t'o gbata iya; te onye obu kee aswa iya uzo ise; yekobe l'aswa iya kfu; ulo obu aburu nk'iya.

¹⁶ “O -buru le madzu butaru ali iya nu t'o buru ke Ojejoje; ege e-gude maru iphe, bu aswa iya bu ege iphe, aa-kobe l'ali ono habe nshinu. Ali, aa-ko bali, jiru nkwo-eka iri be aswa iya bu ukporo mkpola-ocha ebo le mkpola-ocha iri. ¹⁷ O -buru l'oo afa eswe-aji b'o nuru ali iya t'o buru ke Ojejoje obu; bulephu iphe, a suru t'a kfu be aa-kfu. ¹⁸ Ole; o -buru l'afa eswe-aji swewaru; b'o ribuderu angu le ya e-woru ali ono doberu Nchileke nsu; te onye achijeru Nchileke eja gua afa ole, phoduru nu; temanu yo rua l'afa eswe-aji odo; shi ege ono karu onye ono iphe, aswa iya bu. Oo ya bu l'ee-gbubota iphe l'iphe, a suru t'o kfu. ¹⁹ O -buru l'onye woru ali ono doberu Nchileke nsu b'o du t'o gbata iya; t'o kekwa aswa iya uzo ise; woru okè lanu yekobe l'aswa iya; kfu gude gbata iya. O metsua ya ege ono; ali ono abuwaruru nk'iya ege o shi buru iya. ²⁰ Ole; o -buru l'onye ono ta gbatadu ali ono; woru iya ree onye odo; be ali obu kwaakwaru. E ta gbatahekwa iya odo. ²¹ O -rulephu l'afa eswe-aji; be ali ono a-duru Ojejoje nsu. Yo buru ndu achijeru Nchileke eja b'oo-nodu l'eka; keshinu o bu ali, e dobehawaru Ojejoje nsu.

²² “O -nweru onye riburu angu onu Ojejoje ali, o zuru azuzu, e-ta budu ali, shi l'enya ikfu ephe; ²³ te onye achijeru Nchileke eja gua afa ole, phoduru nu; temanu yo rua l'afa eswe-aji; shi ege ono karu onye ono iphe, aswa iya bu. O bu mboku ono be onye ono a-kfu aswa iya t'o buru iphe, duru Ojejoje nsu. ²⁴ O -rua l'afa eswe-aji; te ali ono laphu azu l'eka onye reru iya nu; mbu onye ali ono bu nk'iya gedegede.

²⁵ “T'iphe bu aswa, aakfu akfukfu bukwaru ophu ha l'o bu k'eze-ulo Nchileke. Mkpola-ocha ono b'e -jeshia ya ebubu; e buta iya ukporo.

²⁶ “T'e b'o dukwa onye a-kputaje anu, vuru uzo waa nne iya oswa; bya anu t'e doberu Nchileke nsu; ke l'anu, vuru uzo waa nne iya oswa buhaakwa ke Ojejoje; m'o bu eswi; m'o bu aturu. L'ephe ha tuko buru ke Ojejoje. ²⁷ O -buru anu, aaso nsu; te onye ono kfu iphe, a suru t'o kfu gude gbata iya. Yo kekwaaphu aswa iya uzo ise; wota okè lanu yekobe l'aswa iya ono kfu. Teke o bu l'e to dudu ike agbata iya; t'e ree ya onye odo iphe, a suru l'o bu aswa iya.

²⁸ “Ole; t'e b'o dukwa iphe, madzu goru nu Ojejoje, ee-re erere; m'o kwanu gbata iya agbata. Mbu iphe, shi l'iphe, madzu nweru enweru; m'o bu madzu; m'o bu anu; m'o bu ali, bu iya nwe iya. Iphemiphe, a goru nu Ojejoje dukwaru Ojejoje nsu nshinu. ²⁹ T'e b'o dukwa onye a goru nu Ojejoje, aa-gbata agbata. T'e gbukwaa onye obu egbu.

³⁰ “Okè lanu l'uzo iri l'iphe, e metaru l'ali; m'o -ruhuru; o buru nebyi iphe, a kpataru l'iphe, a koru l'ali; m'o bu akpuru, oshi mitaru; bukotakwa ke Ojejoje. O duru Ojejoje

nsọ. ³¹ O -nweru onye eme tẹ ya gbata òkè lanụ l'ụzo iri nk'iya; tẹ onye ono kekwa iphe, bụ aswa iya ụzo ise; wota òkè lanụ yekobe l'aswa iya ono gude gbata iya. ³² Ụzo lanụ l'ụzo iri, shi l'eswi; mę l'eghu; mę l'aturu; mękpo anụ k'iri l'iphe, bụ anụ, onye eche elu gude mgboro iya guta a-dụkotakwaru Ojejoje nsọ. ³³ T'ẹ b'o jejekwa iya enyocha kẹ woo: ?a maru; ọ dọmma; t'ẹ tọ dudu. Ophu ọ gbakwa iya inwe. A -gbakwanua ya inwe agbagba; bę onanu yele ophu e gude angbanweta iya tükookwa bụru iphe, dọ nsọ. Ophu a byadụ bya agbata iya agbata.”

³⁴ Ono bụ ekemu, Ojejoje tushiru nụ Mosisu lẹ Ugwu Sáyınayi t'o je anụ ndu Ízurẹlu.

Ógú

Aagụ ndu Ízurelu ọgu

¹ L'abalị mbụ l'ọnwá k'ẹbo l'afa, kwe ndu Ízurelu afa ẹbo k'ọphu ẹphe shi l'alị Íjiputu lufuta; bẹ Ojejoje kfuru yeru Mosisu lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ndu Ízurelu l'echi-ẹgu; sụ iya: ² “Gụa ndu Ízurelu l'ẹphe ha ọgu. Gụa ẹphe l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. Gụa unwoke l'ẹphe ha; nggu edeshikota ẹpha ẹphe nanụ nanụ. ³ Nggube Mosisu; nggu lẹ Éronu; unu tuko iphe, bụ unwoke lẹ Ízurelu gụkota; mbụ unwoke ndu nọwaru ụkporo afa m'ọ kwanụ karia; bya aburu ndu a-dụ ike oje ọgu. ⁴ Unu shi l'iphe, bụ ikfu ono l'ọ ha fọta onye nwoke lanụ t'ọ yetajeru unu ẹka. Ndu unu a-fọta bụ ndu bụ ishi l'unwunna ẹphe. ⁵ Ọwaa bụ ẹpha ndu unu a-fọta t'ẹphe yeru unu ẹka:

“Onye unu a-fọta l'ikfu
Rúbenu bụ Elizuru Shediyo.

⁶ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Símiyonu aburu
Shelumelu Zurishadayi.

⁷ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Júda bụ Náshonu Amínadabu.

⁸ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Ísaka aburu Netanelu Zuwa.

⁹ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Zébulonu bụ Eliyabu Helonu.

¹⁰ “A -bya l'ikfu k'unwu Jósefu;
onye unu a-fọta l'ikfu
Ífuremu bụ Elishama Amihudu.
Unu a-fọta Gamalelu Pedazo l'ikfu Manáse.

¹¹ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Bénjaminu bụ Abidanu Gidiyóni.

¹² “Onye unu a-fọta l'ikfu
Dánu aburu Ahiyeza Amishadayi.

¹³ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Ásha bụ Pagelu Okuranu.

¹⁴ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Gádu aburu Elyasafu Diyuwelu.

¹⁵ “Onye unu a-fọta l'ikfu
Náfutali bụ Ahira Enanu.”

¹⁶ Ndu ono bẹ bụ unwoke, a fọtaru lẹ Ízurelu gbaa mgburumgburu. Ẹphe bụkota ndu ishi l'ikfu ndiche ẹphe; bya abugbaaru ishi l'enya unwunna, nọ lẹ Ízurelu.

¹⁷ Mosisu yele Éronu abya achita ndu ono, a gushiru ono. ¹⁸ Yo rua l'abalị mbụ l'ọnwá k'ẹbo ono; ẹphe ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; deshia ẹpha ẹphe l'ekwo. Ẹphe deshiru iya l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna unwunna. Iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwaseru b'e dekotaru ẹpha ẹphe nanụ nanụ; ¹⁹ ẹge ono, Ojejoje sụru Mosisu t'ọ mee ya ono. Yọ bụru iya bụ lẹ Mosisu agụa ndu Ízurelu ọgu l'echi-ẹgu Sáyinayi.

Ụmadzu ole, a gụtagbaaru l'ikfu, nọnu

²⁰ A -bya l'ikfu Rúbenu, bu okpara Ízurelu; iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru; mbu ndu a-du ike oje ogu b'a guru; deshikota epha epe nanu nanu. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwaa ya phu l'unwunna l'unwunna. ²¹ Iphe, a gutaru l'ikfu Rúbenu bu ukporo unu madzu ise l'unu iri l'ishingu l'ukporo umadzu ise.

²² L'ikfu Símiyonu b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe nanu nanu l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ²³ Ndu a gutaru l'ikfu Símiyonu du ukporo unu madzu esaa l'unu esato l'ukporo madzu ise.

²⁴ L'ikfu Gádu b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe nanu nanu l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwaa ya phu l'unwunna l'unwunna. ²⁵ Ndu a gutaru l'ikfu Gádu du ukporo unu madzu ise l'unu iri l'eno l'ukporo madzu ebo l'iri.

²⁶ L'ikfu Júda b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe nanu nanu l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ²⁷ Ndu a gutaru l'ikfu Júda du ukporo unu madzu tete l'unu ishingü l'ukporo madzu iri.

²⁸ L'ikfu Ísaka b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ²⁹ Ndu a gutaru l'ikfu Ísaka du ukporo unu madzu ishingü l'unu madzu iri l'ishingü.

³⁰ L'ikfu Zébulonu b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ³¹ Ndu a gutaru l'ikfu Zébulonu du ukporo unu madzu esaa l'unu eto l'ukporo madzu iri.

³² A -bya l'ikfu Jósefu; mbu anma Ífuremu b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ³³ Ndu a gutaru l'ikfu Ífuremu du unu madzu ukporo ise l'unu lanu l'ukporo madzu ise.

³⁴ Anma Manáse b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ³⁵ Ndu a gutaru l'ikfu Manáse du ukporo unu madzu eno l'ukporo madzu iri.

³⁶ A -bya l'ikfu Bénjaminu b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu dzuwaru oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ³⁷ Ndu a gutaru l'ikfu Bénjaminu du ukporo unu madzu eno l'unu madzu esato l'ukporo madzu iri.

³⁸ L'ikfu Dánu b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu dzuwaru oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ³⁹ Ndu a gutaru l'ikfu Dánu du ukporo unu madzu esaa l'unu iri l'ishingü l'ukporo madzu iri l'ise.

⁴⁰ L'ikfu Ásha b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ⁴¹ Ndu a gutaru l'ikfu Ásha du ukporo unu madzu ise l'unu madzu eto l'ukporo madzu iri l'ise.

⁴² L'ikfu Náfutali b'a gukotaru iphe, bu unwoke, nowaru ukporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike oje ogu; bya edeshia epha epe l'ekwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phu l'unwunna l'unwunna. ⁴³ Ndu a gutaru l'ikfu Náfutali du ukporo unu madzu ishingü l'unu madzu iri l'eto l'ukporo madzu iri.

⁴⁴ Ndu ono bẹ bu ndu Mósísu yele Éronu gụru ọgu. Ndu yetaru ẹphe ẹka gụa ọgu ono bu ndu ishi ndu Ízurelu ụmadzu iri l'ẹbo ono, nọ-chigbaaru ẹnya ụnwunna ẹphe nanu nanu ono. ⁴⁵ Iphe, bu unwoke Ízurelu l'ẹphe ha, nọwaru ụkporo afa kwaseru, bu ndu a-du ike ojeru ndu Ízurelu ọgu b'a gụkotaru l'ụnwunna l'ụnwunna. ⁴⁶ Mkpako iphe, ẹphe du l'ẹphe ha bu ụkporo unu madzu ụkporo ugbo ẹto l'ụkporo ugbo iri l'ise; l'unu ẹsato; l'ụkporo madzu iri l'ẹsaa l'ụmadzu iri.

⁴⁷ Ikfu Lívayi b'ẹ ta gudu teke a gụru ndu Ízurelu ndu ọphu. ⁴⁸ Ishi iya aburu le Ojejoje sụru Mósísu: ⁴⁹ "T'ẹ b'ọ gụkwa ndu ikfu Lívayi; ọphu ọ gụkwa ẹphe teke ọ-ọdu agụ ndu Ízurelu ndu ọphu. ⁵⁰ Iphe, oo-mechia bu t'ọ fota ndu Lívayi ono t'ẹphe letaje ụlo-ékwa, eedobeje ẹkwo-ekemu Nchileke ẹnya; t'ẹphe letaje iphe nọ iya nu ẹnya; mẹ iphe bu iphe, anọje l'ụlo-ékwa ono. Ọ bu ẹphe a-nọduje apa ụlo-ékwa ono; mẹ iphe, bu iphe, nọ iya nu. Yọ buru ẹphe a-nọdu eleta iya ẹnya; ẹphe e-gudeje ụlo-ékwa nk'ẹphe kpọ-pee ụlo-ékwa ono mgburumburu. ⁵¹ Iphe, bu teke ụlo-ékwa ono abya atugbu; t'ọ buru ndu Lívayi a-fọ-tsutaje iya. Iphe, bu teke aakpọbe iya akpọbe; t'ọ bukwaruphu ndu Lívayi a-kpọbe iya. Onye ọdo mmanu, jekfuberu iya ntse; bẹ ee-gbu egbugbu. ⁵² Ndu Ízurelu a-kpọbetsua ụlo-ékwa ẹphe l'ọkpa l'ọkpa l'ọdu ndu Ízurelu ono. Onye, nonu a-kpọbeje nk'ia; t'ọ gbakfuru le ke ndu ikfu iya; gbakfukwaruphu l'ékwa-ọhubama ke ndu ikfu iya. ⁵³ Obenu le ndu Lívayi bẹ e-gude ụlo-ékwa nk'ẹphe kpọ-pheta ụlo-ékwa ono, eedobeje ẹkwo-ekemu Nchileke ono mgburumburu; k'ọphu Nchileke ẹ-ta atụ-koshidu edzudzu ọha Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya. Ọ bu ndu Lívayi a-nọdu eleta ụlo-ékwa ẹke eedobeje ẹkwo-ekemu Nchileke ono ẹnya."

⁵⁴ Yọ buru ẹge ono, Ojejoje sụru Mósísu t'e mee ya ono bẹ ndu Ízurelu meru iya l'ọ ha.

2

Aakpọ ụlo-ékwa l'ọdu ndu Ízurelu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu yele Éronu; sụ ẹphe: ² "Tẹ ndu Ízurelu kpọo ụlo-ékwa ẹphe t'ọ nọ-pee Ụlo-Ékwà Ndzuko ono mgburumburu. Onyenonu a-kpọbe nk'ia l'ẹke ndu ikfu nk'ia iya nọ; dobe iya ẹkwa-ọhubama, e gude maru ndu ọnu-ulo ẹphe."

Ndu ụlo-ékwa k'uzo ẹnyanwu-ahata

³ L'uzo ẹnyanwu-ahata; bu ndu ikfu Júda a-kpọ iya ụlo-ékwa nk'ẹphe l'ọnu-ulo ọnu-ulo. Onye bu ishi ke ndu Júda bu Náshonu Aminadabu. ⁴ Ndu a gutaru l'ikfu Júda ono du ụkporo unu madzu tete l'unu madzu ishingụ l'ụkporo madzu iri.

⁵ "Ndu a-kpọbe ụlo-ékwa nk'ẹphe tsota ẹphe bu ndu ikfu ke Ísaka. Onye bu ishi l'ikfu ke Ísaka bu Netanelu Zuwa. ⁶ Ndu a gutaru l'ikfu Ísaka du ụkporo unu madzu ishingụ l'ụkporo madzu iri l'ishingụ.

⁷ "Ndu ọdo, a-kpọbe nk'ẹphe tsota ẹphe bu ndu ikfu Zébulonu. Onye bu ishi l'ikfu Zébulonu bu Eliyabu Helonu. ⁸ Ndu a gutaru l'ikfu Zébulonu du ụkporo unu madzu ẹsaa l'unu ẹto l'ụkporo madzu iri.

⁹ "Ikfu ono, a fotarụ t'ẹphe le ndu ikfu Júda kpọnyabe ụlo-ékwa ẹphe l'ọnu-ulo ọnu-ulo ono; bẹ kpakoru du ụkporo unu madzu ugbo ụkporo l'unu madzu ishingụ. Ọ bu ẹphebedua e-vuru ụzo tughua.

Ndu ụlo-ékwa k'uzo ụzo ọhuda

¹⁰ “A bya l'uzo ọhuda; ọ bụ ndu ikfu Rúbenu a-kpọ ọlo-ékwà nk'ephe laa ọzo ọhuda. Ephe a-kpọ iya l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo. Onye bụ ishi l'ikfu Rúbenu bụ Elizuru Shediyo. ¹¹ Ndu a gútaru l'ikfu Rúbenu dọ ụkporo ọnu madzọ ise l'ọnu iri l'ishingu l'ụkporo madzọ ise.

¹² “Ndu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe tsota ndu ikfu Rúbenu bụ ndu ikfu Símiyọnu. Onye bụ ishi l'ikfu Símiyọnu bụ Shelumelu Zurishadayi. ¹³ Ndu a gútaru l'ikfu Símiyọnu dọ ụkporo ọnu madzọ ẹsaa l'ọnu ẹsato l'ụkporo madzọ ise.

¹⁴ “Ndu ọphu a-kpọbe nk'ephe tsota ephe bụ ndu ikfu Gádu. Onye bụ ishi l'ikfu Gádu bụ Elyasafu Duwelu. ¹⁵ Ndu a gútaru l'ikfu Gadu dọ ụkporo ọnu madzọ ise l'ọnu iri l'ẹno l'ụkporo madzọ ebo l'iri.

¹⁶ “Ikfu ono, a fọtaru t'ephe l'ikfu Rúbenu kpọnyabe ọlo-ékwà ephe l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo ephe ono; be kpakoru dọ ụkporo ọnu madzọ iri l'ẹsato l'ọnu iri l'ụkporo madzọ iri l'ẹbo l'umadzu iri. Ọ bụ ephebedua bụ ndu k'ẹbo, a-gbalihuje wata ije.

¹⁷ “Ndu Lívayi e-vuta Ọlo-Ékwà Ndzuko nọdu ndu ikfu ono l'echi; tugbua. Ọ bụ ẹge ephe kpọru ọlo-ékwà ephe; bụ ẹge ephe e-gudeje gbeshi: tugbua; ikfu, nọnu; anọdu l'ẹge ephe tso.

Ndu ọlo-ékwà k'uzo ẹnyanwu-ariba

¹⁸ “Ndu ọphu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe l'uzo ẹnyanwu-ariba bụ ndu ikfu Ífuremu. Ephe a-kpọ iya l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo. Onye bụ ishi l'ikfu Ífuremu bụ Elishama Amihudu.

¹⁹ Ndu a gútaru l'ikfu Ífuremu dọ ụkporo ọnu madzọ ise; l'ụkporo ọnu madzọ ise.

²⁰ “Ndu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe tsota ikfu Ífuremu bụ ndu ikfu Manáse. Onye bụ ishi l'ikfu Manáse bụ Gamalelu Pedazo. ²¹ Ndu a gútaru l'ikfu Manáse dọ ụkporo ọnu madzọ ẹno; l'ụkporo madzọ iri.

²² “Ndu ọphu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe tsobe ephe bụ ndu ikfu Bénjaminu. Onye bụ ishi l'ikfu Bénjaminu bụ Abidanu Gidiyóni. ²³ Ndu a gútaru l'ikfu Bénjaminu dọ ụkporo ọnu madzọ ẹno; l'ọnu ẹsato l'ụkporo madzọ iri.

²⁴ “Ikfu ono, a fọtaru t'ephe le ndu ikfu Ífuremu kpọnyabe ọlo-ékwà ephe l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo ephe ono; kpakoru dọ ụkporo ọnu madzọ iri l'ẹto l'ọnu iri. Ọ bụ ephebedua bụ ndu k'ẹto; me ephe tugbua ije.

Ndu ọlo-ékwà k'uzo isheli

²⁵ “Ndu ọphu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe l'uzo isheli bụ ndu ikfu Dánu. Ephe a-kpọ iya l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo. Onye bụ ishi l'ikfu Dánu bụ Ahiyeza Amishadayi. ²⁶ Ndu a gútaru l'ikfu Danu dọ ụkporo ọnu madzọ ẹsaa; l'ọnu iri l'ishingu l'ụkporo madzọ iri l'ise.

²⁷ “Ndu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe tsota ikfu Dánu bụ ikfu Ásha. Onye bụ ishi l'ikfu Ásha bụ Pagelu Okuranu. ²⁸ Ndu a gútaru l'ikfu Ásha dọ ụkporo ọnu madzọ ise; l'ọnu ẹto l'ụkporo madzọ iri l'ise.

²⁹ “Ndu ọphu a-kpọbe ọlo-ékwà nk'ephe tsota ephe bụ ndu ikfu Náfutali. Onye bụ ishi l'ikfu Náfutali bụ Ahira Enanu. ³⁰ Ndu a gútaru l'ikfu Náfutali dọ ụkporo ọnu madzọ ishingu; l'ọnu iri l'ẹto l'ụkporo madzọ iri.

³¹ “Ikfu ono, a fọtaru t'ephe l'ikfu Dánu kpọnyabe ọlo-ékwà ephe; kpọo ya l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo; kpakoru dọ ụkporo ọnu madzọ iri le tete l'ọnu madzọ iri. Ọ bụ ephebedua; be e-kpejeru azu l'ije ephe; dzee onwephe l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo.”

³² Ndu ono bụ ndu Ízurelu l'ẹge e gude gụa ephe ọgu l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu. Mkpako ndu nọkota l'odu ndu Ízurelu, bụ ndu a guru ọgu l'ọnu-ọlo ọnu-ọlo; dọ ụkporo ọnu madzọ ẹto l'ụkporo madzọ iri l'ise l'ọnu madzọ ẹsato. ³³ Ọle ndu Lívayi b'ẹ ta guduru

yeru ndu Ízurelu ophu l'ephe ha. Yò buru ege ono; bẹ Ojejoje suru Mosisu t'o mee ya.

³⁴ Tò dù iya bụ; ndu Ízurelu emekotalephu iphemiphe obule, Ojejoje turu Mosisu ekemu iya. Yò buru ege ono bẹ ephe kpòshiru ụlo-ékwa ephe l'ikfu l'ikfu. O kwaphụ ege ono bẹ ephe eshije egbeshi atugbu; ndu ophu nonu ephe lẹ ndu ikfu nk'ephe; mę ndu onu-ulo nk'ephe.

3

Ndu Lívayi

¹ Owaa bụ eri ndu ikfu Éronu yele Mosisu teke ono, Ojejoje kfuru yeru Mosisu lẹ Ugvu Sáyinayi ono: ² Epha unwu Éronu bụ Nadabu, bụ iya bụ okpara iya; owaa Abihu; Eliyéza; mę Itama. ³ Ono bụ epha unwu Éronu, bụ ndu a wuru manu l'ishi; mbụ ndu ono, a fotarar dobe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja ono. ⁴ Ole Nadabu yele Abihu bẹ daru Ojejoje l'ifu; nwushihu; kẹ l'ephe gude oku, e-ta dudu nsò kpòoru Ojejoje ngweja oku l'echi-egu Sáyinayi. Ephebedua ta mutadu unwegirima. Yò buru Eliyéza yele Itama bẹ jelahaaru ozi ndu achijeru Nchileke eja teke ono, nna ephe, bụ Éronu nokwadu ndzụ ono.

⁵ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ⁶ “T'ò chita ndu ikfu Lívayi je eye l'eka Éronu, bụ onye achijeru Nchileke eja; k'ophu ephe a-nòdu ejeru iya ozi. ⁷ Ephe a-nòdu ejeru Éronu ozi; l'ejeru ndu Ízurelu l'ephe ha ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko; mbụ l'ephe a-nòdu eje ozi, gbaru ephe l'ulo-ékwa Nchileke. ⁸ Ephe a-nòduje eleta iphe, nọ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono ęnya; shi ege ono l'ejeru ndu Ízurelu ozi, gbaru ephe l'ulo-ékwa Nchileke. ⁹ Wo Mosisu t'o woru ndu Lívayi l'ephe ha ye Éronu yele unwu iya l'eka. E shiwa lẹ ndu Ízurelu wota ephe l'ephe ha ye iya l'eka. ¹⁰ T'ò fota Éronu mę unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. Iphe bụ onye odo, jenyaberu mgboro ulo-nsò ono ntse bẹ ee-gbu egbugbu.”

¹¹ Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Mosisu odo; sụ iya: ¹² “Lenu; lẹ ya shiwa lẹ ndu Ízurelu fota ndu Lívayi t'ephe nọ-chia ęnya iphe, bụ nwoke, vuru ụzo waa nne iya oswa lẹ Ízurelu. Oo ya bụ lẹ ndu Lívayi bẹ bụ nk'iya; ¹³ kele ndu, bụ okpara bukota nk'iya. Mbọku ono, ya gbushiru ndu bụ okpara l'alị Íjiputu ono bẹ ya wotaru iphe, bụ okpara ndu Ízurelu; doberu onwiya; mbụ shitakpoo lẹ madzụ je akpaa l'anụ. Ephe a-buru nk'iya. O bụ yebedua bụ Ojejoje.”

Aagu ndu Lívayi ogu

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu l'echi-egu Sáyinayi; sụ iya: ¹⁵ “Gua ndu Lívayi ogu. Gua ephe l'unwunna l'unwunna; mę l'ikfu l'ikfu. Ndu ii-gu bụ unwoke, nọwaru onwa lanụ kwaseru.” ¹⁶ Tò dù iya bụ; Mosisu agua ephe ege ono, Ojejoje kfuru iya ęya ono.

¹⁷ Owaa epha unwu Lívayi: Geshonu; mę Kohatu; owaa Merari. ¹⁸ Owaa bụ epha unwu Geshonu l'unwunna l'unwunna: Libini mę Shimeyi. ¹⁹ Unwu kẹ Kohatu l'unwunna l'unwunna bụ Amuramu; Izaha; Héburonu; mę Uzelu. ²⁰ Unwu kẹ Merari l'unwunna l'unwunna bụ Mahuli waa Mushi. Ndu ono tukoru buru ikfu Lívayi; ege ephe dọ l'unwunna l'unwunna.

²¹ Unwu Geshonu bụ ephe muru ndu Libini; mę ndu Shimeyi. Yò buru ndu ono bẹ bụ ndu ikfu Geshonu. ²² Unwoke, nọwaru onwa lanụ kwaseru l'ikfu Geshonu dọ unu madzụ iri l'esato l'ukporo madzụ iri l'ise. ²³ Ikfu Geshonu bẹ a-kpòbeje ụlo-ékwa ephe l'uzo ęnyanwu-ariba; l'azụ ụlo-ékwa Nchileke. ²⁴ Onye bụ ishi l'ikfu Geshonu bụ Eliyasafu Layelu. ²⁵ Ozi, e yeru unwu Geshonu l'eka t'ephe jeje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko

ono bu oleta ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke ẹ̀nya; waa ẹ̀kwa, e gude kpua ya; mẹ oleta ẹ̀kwa, e gude gbobuta ọ̀nu Ọ̀lo-Ẹ̀kwà Ndzuko ono ẹ̀nya; ²⁶ mẹ oleta ẹ̀kwa, e gude gbobuta ogbodufu; waa ẹ̀kwa, e gude gbobuta ọ̀nu ogbodufu ono, nọ-pheru ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke ono; waa ẹ̀nya-ngweja mgburumgburu; mẹ oleta ọ̀do, e gude gebe ẹ̀kwa ono ẹ̀nya; waa iphe bu ozi, gbaru ẹ̀phe.

²⁷ Unwu kẹ Kohatu bu ẹ̀phe mọ̀ru ndu Amaramu; ndu Izuha; ndu Hẹburonu; mẹ ndu Uzelu. Yọ buru ndu ono bu ikfu Kohatu. ²⁸ Unwoke, nọwaru ọ̀nwa lanu kwaseru l'ikfu Kohatu du ọ̀kporo unu l'unu madzu lanu l'ọ̀kporo madzu iri. O bu ẹ̀phebedua bẹ nwe ozi k'oje l'ọ̀lo-nsọ. ²⁹ Ndu ikfu Kohatu b'a sọru t'ẹ̀phe kpọbe ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe l'uzo ọ̀hali ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke. ³⁰ Onye bu ishi l'ikfu Kohatu bu Elizafanu Uzelu. ³¹ Ozi nk'ẹ̀phe aburu oleta Okpoko Ogba-ndzu ẹ̀nya; mẹ teburu; mẹ iphe, eegvubeje urọku; mẹ ẹ̀nya-ngweja; mẹ iphe, nọ l'ọ̀lo-nsọ, ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja egudeje eje ozi; mẹ ẹ̀kwa, e gude gebuta Ẹke-Kakọta-ọ̀du-Nsọ; mẹwaru iphe bu ozi ọ̀do, gbaru ẹ̀phe. ³² Onye ishi ndu ishi ndu Lívayi kparamupamu bu Eliyéza Éronu, bu onye achijeru Nchileke ẹ̀ja. Oo yẹbedua b'a fọtaru t'ọ buru onye ishi ndu eleta ẹ̀nya l'ọ̀lo-nsọ ono.

³³ Unwu kẹ Merari bu ẹ̀phe mọ̀ru ndu Mahuli; mẹ ndu Mushi. Yọ buru ndu ono bu ikfu Merari. ³⁴ Unwoke, nọwaru ọ̀nwa lanu kwaseru l'ikfu Merari du unu madzu iri l'ise l'ọ̀kporo madzu iri. ³⁵ Onye bu ishi kẹ ndibe Merari bu Zuriyelu Abihelu. Ndibe Merari b'a sọru t'ẹ̀phe kpọbe ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe l'uzo isheli ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke. ³⁶ Ozi, e yeru unwu Merari l'ẹka bu: oleta ibo ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke ono ẹ̀nya; mẹ oshi, e swebushiru l'ibo ono; mẹ itso iya; mẹ ẹ̀nya ẹke aakpọbeje ọkpa ibo ono; mẹ itso ono; mẹ ibiribe iphe ọ̀lo, nọkota iya nu; mẹwaru ozi ọ̀do, gbaru ẹ̀phe. ³⁷ Ozi ọ̀do, e yeru ẹ̀phe l'ẹka bu: oleta ẹ̀nya l'itso, e gude kpọ-phekota ogbodufu ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke ono mgburumgburu; ọkpa iya; nggu iya; mẹ eri, e kegbaaru iya.

³⁸ Mosisu; mẹ Éronu; mẹ unwu Éronu b'a sọru t'ẹ̀phe kpọbe ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe l'uzo ẹ̀nyanwu-ahata ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke; mbu l'ifu Ọ̀lo-Ẹ̀kwà Ndzuko ono. Ozi, duru ndu Ízurelu lẹ Ẹke-du-Nsọ ono; bu ẹ̀phebedua e-jechijeru iya ẹ̀phe. Onye ọ̀do mmanu -jenyabe Ẹke-du-Nsọ ono ntse; e gbua ya. ³⁹ Mkpakọ ndu a guru ọgu l'eri Lívayi; mbu ndu ono, Mosisu yele Éronu guru l'ikfu l'ikfu ege ono, Ojejoje sọru t'ẹ̀phe gua ya ono; mbu unwoke, nọwaru ọ̀nwa lanu kwaseru du ọ̀kporo unu madzu ẹbo l'unu iri l'ise.

⁴⁰ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sọ iya: "T'ọ gụkota unwoke, bu ọkpara l'alí Ízurelu l'ẹ̀phe ha ọgu; mbu unwoke, nọwaru tsube l'ọ̀nwa lanu kwaseru; woru ẹpha ẹ̀phe deshia. ⁴¹ Wo iya t'o wofuta eri Lívayi doberu yẹbe Ojejoje l'ọ̀nodu ọkpara l'alí Ízurelu mgburumgburu. Yo wota anu ufu kẹ ndu Lívayi dobe l'ọ̀nodu anu ivuzọ l'anu, bu elu l'alí Ízurelu kparamupamu. Oo yẹbedua bu Ojejoje." ⁴² Tọ du iya bu; Mosisu agua iphe bu ọkpara l'alí Ízurelu kparamupamu ọgu ege ono, Ojejoje sọru t'ọ gua ya ono. ⁴³ Mkpakọ ndu bu ọkpara l'iphe, bu unwoke l'alí Ízurelu gbaa mgburumgburu; mbu unwoke, nọwaru tsube l'ọ̀nwa lanu kwaseru du ọ̀kporo unu madzu labu; l'unu iri l'ise; l'ọ̀kporo madzu iri l'ẹto l'umadzu iri l'ẹto. A guru ẹ̀phe ọgu; deshia ẹpha ẹ̀phe.

⁴⁴ Tọ du iya bu; Ojejoje abya asu Mosisu ⁴⁵ t'o wofuta eri Lívayi doberu yẹbe Ojejoje l'ọ̀nodu ọkpara l'alí Ízurelu kparamupamu. Yo wota anu ufu kẹ ndu Lívayi dobe l'ọ̀nodu anu ivuzọ l'anu ufu l'alí Ízurelu mgburumgburu. Oo yẹbedua bu Ojejoje. ⁴⁶ A -bya abya l'ọ̀kporo umadzu iri l'ẹto l'umadzu iri l'ẹto ono, bu iphe, ọkpara ndu Ízurelu gude ka ndu ikfu Lívayi nshinu ono; iphe, aa-kfu gude gbata ẹ̀phe bu: ⁴⁷ mkpọla-ọcha ise, bu: a -tọ ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bu ẹra mkpọla-ọcha ọ̀lo-nsọ Nchileke, ẹra iya du ọ̀kporo gera. Aa-kfu iya l'ishi onye lanu l'ẹhu l'ẹhu. ⁴⁸ Wo

iya t'o woru okpoga ono, ee-gude gbata ụmadzu ole ono, ẹphe gude ka ndu Lívayi nshinu ono nù Éronu yẹle ụnwu iya. ⁴⁹ Ya ndono; Mósísu anakọo okpoga ono, ee-gude gbata ndu ono; l'ẹka ndu ono, a gụru ogu; ẹphe aka ndu Lívayi nshinu ono. ⁵⁰ Iphe, Mósísu natakọtaru l'ẹka ndu bụ ọkpara l'alị Ízuruẹlu bụ ụnu mkpọla-ọcha ẹto; l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹsato l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha ise, bụ: a -tude iya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra mkpọla-ọcha ụlo-nsọ Nchileke. ⁵¹ Mósísu ewota okpoga ono, ee-gude gbata ndu ono nù Éronu yẹle ụnwu iya; ẹge ono, Ojejoje tūru iya l'ekemu ono.

4

Eri Kohatu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu yẹle Éronu; sụ ẹphe: ² “Unu gụa ụnwu Kohatu, bụ ndu shi l'eri Lívayi ogu. Unu gụa ẹphe l'ikfu l'ikfu; mę l'ụnwunna l'ụnwunna. ³ Ndu unu a-gụ bụ iphe, bụ unwoke ndu, nọwaru tsube l'ụkporo afa l'afa iri je akpaa l'ụkporo afa labụ l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko.

⁴ “Ozi, ụnwu Kohatu a-nọdu eje lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono bụ: oleta iphe, kakọta ọdu nsọ ẹnya. ⁵ Teke ẹphe abya t'ẹphe shi l'ọdu ndu Ízuruẹlu tųgbua; tẹ Éronu yẹle ụnwu iya bahụ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; je atofuta ẹkwa, eegudeje gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; gude iya phụ-chia Okpoko Ekemu ono. ⁶ Teke ono; ẹphe ewota akpọ umoro-ẹnyimu phụ-kputa iya; gude ẹkwa, dụkota urukpu-urukpu phụa ya l'eli; bya eworu mgbọro, eegudeje apa iya ye iya.

⁷ “L'eli teburu ono, eedobeje buredi, e gude chọaru Ojejoje ẹja ono bę ee-kwebeje ẹkwa, eke urukpu-urukpu; wota efere tukobe l'eli iya; mę ago; mę ọkwa; waa otumu, ngweja iphe-angungu anọje. A tukobekwa iya phụ buredi ọphu anọje l'ifu Nchileke tekenteke. ⁸ Ẹphe abya eworu ẹkwa uswe tųsaa l'eli iphe ono l'ọ ha; kwechita iya akpọ umoro-ẹnyimu; wota mgbọro, eegudeje apa iya ye iya.

⁹ “Ẹphe abya egude ẹkwa, eke urukpu-urukpu kwechia iphe, aatukobeje urọku, e gude amụ ọku; gude iya kwechia urọku l'onwiya; mę iphe, apaję òwúú iya; mę gbangugbangu, aagųjeru ọku ye; mę iphemiphe ọbule, eeyeje manụ, e gude amụ ọku. ¹⁰ Teke ono; ẹphe egude akpọ umoro-ẹnyimu phụ-kputa iphe ono l'ọ ha; mę ngwa iya l'ọ ha; woru dobe l'eli iphe, eedobeje iya gude apa iya.

¹¹ “L'eli ẹnya-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono bę ẹphe a-phųshi ẹkwa, eke urukpu-urukpu; gude akpọ umoro-ẹnyimu kwechia ya; woru mgbọro, eegudeje apa iya; ye iya.

¹² “Ẹphe ewotakota iphe, bụ ngwa, eegudeje eje ozi l'ẹke-dụ-nsọ; gude ẹkwa, eke urukpu-urukpu kekobe iya; bya egude akpọ umoro-ẹnyimu kwechita iya; woru iya tukobe l'eli iphe, eegudeje apa iya.

¹³ “A -bya l'ẹnya-ngweja ono; t'ẹphe kpofu ntụ, nọ iya nụ; woru ẹkwa uswe tųsaa l'eli iya. ¹⁴ Teke ono; ẹphe ewota iphe, bụ iphe, eegudeje eje ozi l'ẹnya-ngweja ono; tukobe l'eli ẹkwa uswe ono. Mbụ l'ẹphe a-tukobe iya gbangugbangu, aagųjeru ọku ye; mę oji; mę shọvelu; mę efere nkwo-ẹka. Iphemiphe ọbule ono bę ee-kwechita akpọ umoro-ẹnyimu; woru mgbọro, eegudeje apa iya; ye iya.

¹⁵ “Éronu yẹle ụnwu iya -kwechishitsulephu Ẹke-dụ-Nsọ; mę iphe, nọ iya nụ; ndu Ízuruẹlu -byadelephu oshi l'ọdu ẹphe; tųgbua; t'ụnwu Kohatu bya evuta iphe ono. Ọle t'ẹphe be denyikwa ẹka l'iphe ono, dụ nsọ ono. Ọdumeka; bę ẹphe a-nwųshihukwa. Ọ bụ ụnwu Kohatu e-vutaje iphe ono, dụ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono.

¹⁶ “Eliyęza Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja bę kę manụ, eegudeje amụ ọku nọ l'ẹka; mę insensu, eshije mkpọ; mę ngweja nri, eegwoje mbọku-mbọku; mę manụ,

aawuje l'ishi. O bu yēbedua a-nōdu eleta ụlo-ékwà Nchileke ęnya; mę iphemiphe ọbule, nọ iya nụ; mbụ Eke-dụ-Nsọ; mę iphe nọkota iya nụ.”

¹⁷ Ojejoje asụ Mosisu yēle Éronu: ¹⁸ “Unu be ekwekwa tę ikfu Kohatu chihu l'eri ndu Lívayi. ¹⁹ Ọwaa iphe, unu e-meru ęphe; k'ophu ęphe ta anwushihudu m'ọ -buru l'ęphe -jenyaberu iphe, kakọta ọdu nsọ ntse: T'ọ buru Éronu yēle unwu iya a-bahuje l'ime Eke dụ Nsọ; je ekfuru onyenonu ozi ọphu oo-je; mę ivu, oo-vuta. ²⁰ Ọle tę ndu ikfu Kohatu ba abahukwa je ole ęnya l'iphe ono, dụ nsọ ono; m'ọ -ruhuru; ọ buru t'ęphe lee ya ęnya ugbo lanụ; ọdumeka bę ęphe a-nwushihukwa.”

Unwu Geshonu

²¹ Ojejoje bya asụ Mosisu: ²² “Gukwaaphu unwu Geshonu ọgu. Gụa ęphe l'unwunna unwunna; mę l'ikfu l'ikfu. ²³ Ndu unu a-gụ bụ iphe, bụ unwoke ndu, nọwaru tsube l'ụkporo afa l'afa iri je akpaa l'ụkporo afa labụ l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ékwà Ndzuko.

²⁴ “Iphe, a-buru ozi ndu ikfu Geshonu l'ozi, eeje ejeje l'ụlo-ékwà ndzuko; mę iphe, eevu evuvu bụ: ²⁵ ovutaje ękwa, e gude mee ụlo-ékwà Nchileke; vuta ụlo-ékwà-dụ-nsọ ono; mę ękwa, e gude kpua ya; mę akpọ umoro-ęnyimu, e gude kwechia ya; mę ękwa, eegudeje gbobuta onu Ụlo-Ékwà Ndzuko; ²⁶ mę ękwa, eegebutaje mgburumburu l'ogbodufu ono, nọ-pheru ụlo-ékwà Nchileke ono; mę ęnya-ngweja ono; waa ękwa, eegebutaje l'onu-uzo; mę eri, eegebeje iya; mę iphe, bụ ngwa, nọ iya nụ, eegudeje eje ozi. O bụ ndu Geshonu e-gudeje iphe ono l'ọ ha mee iphe, ọ gbaru t'e gude iya mee. ²⁷ Iphe, bụ ozi, unwu Geshonu ejekpo ejeje; m'ọ -ruhuru; ọ buru ovu ivu; m'ọ bụ oje ozi ọdo bę bụ Éronu yēle unwu iya bę e-koshije ęge ęphe e-je iya. Ọo unubedua e-koshije ęphe ivu, gbaru ęphe l'evuvu. ²⁸ Ono bụ ozi, ndu ikfu Geshonu a-nọduje eje lę Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. O bụ Itama Éronu, bụ onye achijeru Nchileke eja a-nọdu ekoshije ęphe iphe bụ ozi ęphe; mę ęge ęphe e-shije eje iya.

Unwu Merari

²⁹ “A -bya abya l'unwu Merari; unu gụa ęphe l'ikfu l'ikfu; mę l'unwunna l'unwunna. ³⁰ Ndu unu a-gụ bụ iphe, bụ unwoke ndu, nọwaru tsube l'ụkporo afa l'afa iri je akpaa l'ụkporo afa labụ l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ékwà Ndzuko. ³¹ Ọwaa iphe, gbaru unwu Merari l'ememe teke ęphe eje ozi lę Ụlo-Ékwà Ndzuko. Ęphe e-vutaje oshi, e gude gbaa ụlo-ékwà-dụ-nsọ Nchileke; mę oshi, e swebushiru iya eswebushi; mę itso iya; mę ọkpa iya. ³² Ęphe e-vutajekwaphu itso, nọ-pheru ogbodufu ono mgburumburu; mę ọkpa itso ono; mę nggu, a kpọru l'ụlo-ékwà ono; mę ọdo iya; męwaru ivu, etsoje iya nụ l'ọ ha; mę iphemiphe ọbule, e gude eje egbe ozi ono. Unu ketajeru onyemonye ọbule iphe, gbaru iya l'evuvu. ³³ Ono bụ ozi, unwu Merari a-nọduje eje lę Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Itama Éronu, bụ onye achijeru Nchileke eja bę a-nọduje ekoshi ęphe ęge ęphe e-je ozi ono.”

Iphe, ndu Lívayi kpakọru dụ

³⁴ Ya ndono; Mosisu yēle Éronu; mę ndu ishi ndu Ízurelu abya agukota awa Kohatu ọgu. A guru ęphe l'ikfu l'ikfu; gụa ęphe l'unwunna l'unwunna. ³⁵ Ndu bụ unwoke, nọwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ębo l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ékwà Ndzuko; ³⁶ mbụ ndu a guru l'ikfu Kohatu dụ unu madzụ ishingụ; l'ụkporo madzụ iri l'ęsaa l'umadzu iri. ³⁷ Ono bụ mkpakọ unwoke, a guru ọgu l'ikfu Kohatu; mbụ ndu jeru ozi lę Ụlo-Ékwà Ndzuko. Mosisu yēle Éronu guru ọgu ono ęge ono, Ojejoje tųru Mosisu ekemu t'ọ gụa ya ono.

³⁸ Unwu Geshonu b'a gụkwaruphu l'ikfu l'ikfu; mę l'unwunna l'unwunna. ³⁹ Iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ębo l'afa iri, bụ ndu a-dụ ike

oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko; ⁴⁰ b'a gụru oḡu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. Ndu a gūtaru dū unu madzū ishingū l'ụkporo iri lẹ nanū l'umadzu iri. ⁴¹ Ono bụ mkpakọ unwoke, a gụru oḡu l'ikfu Geshonu; mbụ ndu jeru ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. Mósísu yẹlẹ Éronu gụru oḡu ono ẹge ono, Ojejoje tūru iya ẹya ono.

⁴² Ikfu unwu Merari b'a gụkwaruphu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ⁴³ Iphe bụ unwoke, nọwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ẹbo l'afa iri, bụ ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ⁴⁴ b'a gụru oḡu l'ikfu l'ikfu. Ndu a gūtaru dū unu madzū ẹsato. ⁴⁵ Ono bụ mkpakọ unwoke, a gụru oḡu l'ikfu Merari. Mósísu yẹlẹ Éronu gụru oḡu ono ẹge ono, Ojejoje sūru Mósísu t'ẹphe gụa ya ono.

⁴⁶ Ya ndono; Mósísu yẹlẹ Éronu; mẹ ndu ishi ndu Ízurelụ agukota ndu Lívayi l'ẹphe ha oḡu. A gụru ẹphe l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. ⁴⁷ Ndu ẹphe gụru bụ iphe, bụ unwoke, nọwaru shita l'ụkporo afa l'afa iri jeye l'ụkporo afa ẹbo l'afa iri, bụ ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko mẹ ovu ivu. ⁴⁸ Iphe, ẹphe kpakọru dū bụ ụkporo unu; l'unu madzū l'umadzu ụkporo tetee. ⁴⁹ Ndu nọnu l'ẹhu l'ẹhu b'e koshitsuaru ozi, ẹphe a-nọdu eje; mẹ iphe, ẹphe a-nọduje evu ẹge ono, Ojejoje sūru Mósísu t'o mee ya ono.

Tọ dū iya bụ; a gụa ẹphe oḡu ono ẹge Ojejoje sūru Mósísu t'a gụa ya.

5

Odobe odu ndu Ízurelụ nsọ

¹ Ojejoje abya asụ Mósísu: ² “Kfuaru ẹphe t'ẹphe chishia iphe, bụ ndu ẹhuba l'odu ndu Ízurelụ ono; ẹphe achishia ndu iphe alashị alashị l'ẹhu. Ẹphe achishikwaaphu ndu denyiru ẹke l'odzu; shi ẹge ono merua onwẹphe. ³ Unu chifukota ẹphe; unwoke; mẹ unwanyi. Unu chita ẹphe chifu l'odu ndu Ízurelụ; t'ẹphe be meru ẹke ono yẹlẹ ndu nk'ia bu ono.” ⁴ Ẹphe ekwe; chita ndu ono chifu l'odu ndu Ízurelụ ono. Yọ bụru ẹge ono, Ojejoje kfuru iya Mósísu ono bẹ ẹphe meru iya.

Kẹ okfu ụgwo iphe, e mebyiru

⁵ Ojejoje asụ Mósísu: ⁶ “T'o kfuaru ndu Ízurelụ lẹ teke madzū: m'ọ bụ nwoke; m'ọ nwanyi mesweru ibe iya ẹge ono, ndiphe emeje; shi ẹge ono meswee Ojejoje ono; bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ⁷ Onye ọbu kfufutaje iphe, dū ẹji ono, o meru ono; kfu-dzukwaaphu ụgwo iphe, dū ẹji ono, o meru ono l'ọ ha; wota ụzo lanū l'ụzo ise l'iphe iya yekobe iya; nū onye ono, o mesweru ono. ⁸ Ọ -būru l'onye ono, e mesweru ono te nwedu abubu, bụ onye aa-kfu ụgwo iphe ono; ọo ya bụ; ụgwo ono aburu kẹ Ojejoje. Onye aa-nū iya bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Aa-kpuru ebyila yekobe iya; t'ọ gbua gude doshiaru iya okfu ẹhu iya. ⁹ Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelụ doberu nsọ t'ẹphe nū Ojejoje, bụ iphe, ẹphe wotaru bya anū onye achijeru Nchileke ẹja bụkota k'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono. ¹⁰ Iphe, bụ iphe, madzū doberu nsọ tẹ ya nū Nchileke bụ onye achijeru Nchileke ẹja bẹ nwe iya nū; mbụ l'iphe, madzū nūru onye achijeru Nchileke ẹja bụ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono nwe iya.”

Kẹ nwanyi, nji iya ele ẹnya l'oori ogori

¹¹ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya asụ Mósísu: ¹² “T'o kfuru ndu Ízurelụ l'ọ -būru lẹ nwoke bẹ nyee ya akpa ẹjọ ụri; nji iya te gudehe ire iya ẹka; ¹³ mbụ; ọ -būru lẹ yẹlẹ nwoke ọdo zẹru; yo shi ẹge ono merua onwiya; nji iya ta ma; to nwe onye agba ekebe l'ọo iphe o meru ndono keshinu ẹ tọ dudu onye guderu iya nū teke oome iya; ¹⁴ mbụ; ọ -būru lẹ nwoke ono bẹ nọnyaaru; kolahaaru nyee ya ono okopho; lelaaha ya ẹnya l'ọ meruwaru onwiya; lẹ teke nwanyi ono meruru onwiya l'oswiya; m'ọ kwanū l'a

nonyaaruu; kolahaaru nyee ya ono okopho; lelaaha ya ɛnya l'o meruru onwiya l'ɛ b'o meru onwiya; ¹⁵ tɛ nwoke ono duta nyee ya ono jekfu onye achijeru Nchileke ɛja. Yo gude ɔzo lanu l'ɔzo iri l'utu balɪ, jiru efere nkwo-ɛka, ee-gude gwoo ɛja l'okfu ɛhu nyee ya ono. T'ɛ b'o yekwa manɔ l'utu balɪ ono; ophu o yekwa iya insensu; kɛ l'o bu ngweja nri, e gworu lɛ k'okopho; mbu ngweja, e gude anyata iphe, du eji.

¹⁶ “Nwanyi ono bɛ onye achijeru Nchileke ɛja e-durita ntse t'o vudo Ojejoje l'ifu. ¹⁷ Tɛ onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono kuta mini, e doberu nsɔ l'ite, a kpuru l'ura; kpota udzu-ɛja, shi l'ogbodo-ulo ɔlo-ɛkwà Nchileke wuru ye lɛ mini ono. ¹⁸ Onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono -kfuβetsulephu nwanyi ono l'ifu Ojejoje; yɔ tofu iya iphe, o keberu l'ishi; pata ngweja nri ono, e gude anyata iphe, du eji ono nu iya t'o paru l'ɛka; mbu ngweja nri ono, e gworu lɛ k'okopho ono. Onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono l'onwiya aparu mini ono, atso ile, emeje tɛ madzu buru onye a turu onu ono. ¹⁹ O bu teke ono bɛ onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono a-nu nwanyi ono nte t'o ria: ‘L'o -buru l'ɛ tɔ dudu nwoke odo, nggu l'iya zejɛru; tɔ bu l'i kpajɛru ejo uri; shi ɛge ono merua onwongu l'ɛhu nwoke odo, gbahakwaa nji ngu-a; tɛ mini-wa, atso ile, emeje tɛ madzu buru onye a turu onu-a ba dukwa iphe, oo-me ngu. ²⁰ Teke bukwanu l'i nɔ l'ɛka nji ngu-a; l'akpa ejo uri; nggu lɛ nwoke odo zejɛwa; gbahakwaa nji ngu-a; nggu eshi ɛge ono merua onwongu; ²¹ tɛ Ojejoje mekwaa tɛ ɛkpa-nwa chihu ngu; mbu t'ɛ b'i heshi nwa l'utakfu; t'i buru onye ndibe unu e-gude l'akɔ l'onu; gude ngu l'anma ejo ɛtu. Ono bu teke onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono a-su nwanyi ono t'o guaru onwiya ɛnwa. ²² Mbu; tɛ mini-a, atso ile, emeje tɛ madzu buru onye a turu onu-a kpobakwa ngu l'ɛpho; k'ophu ɛkpa-nwa e-chihu; to he nwa l'utakfu.’

“Teke ono; nwanyi ono asu: ‘O -buru l'o bu ɛge o du b'i kfuru; t'o du ɛge ono.’

²³ “Onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono abya atuko mburɔnu ono dekota l'ɛkwo; bya asaa ya asasa saru ye lɛ mini ono, atso ile ono. ²⁴ Yɔ bya eworu mini ono, atso ile ono, emeje madzu t'o buru onye a turu onu ono nu nwanyi ono t'o ngua. O -ngu-ge l'iya phu; mini ono anɔdu iya l'ɛpho; mee t'ejo iphe-ɛhuka, atso ile dakfuta iya. ²⁵ Teke ono bɛ onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono a-nata nwanyi ono ngweja-nri ono, o gworu lɛ k'okopho ono, nwanyi ono pa l'ɛka ono. Yɔ bya amaa ya amama l'ifu Ojejoje; woru iya je edobe l'ɛnya-ngweja. ²⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono abya ahajia ngweja ono l'ɛka; woru kpoo oku l'ɛnya-ngweja ono. Ngweja ono a-buru ngweja, e gude anyata iphe, du eji ono. O -metsulephu ɛge ono; yɔ bya anu nwanyi ono mini ono t'o ngua. ²⁷ O -buru lɛ nwanyi ono meruruphu onwiya; mbu; o -buru l'o riruphu ogori l'oswiya bɛ bu teke a nuleru iya phu mini ono; yɔ ngua; teke o bahuleru iya phu l'ɛpho bɛ oo-me t'ejo iphe-ɛhuka, atso ile dakfuta iya. Oo-me tɛ ɛkpa-nwa iya chihu; mee t'ɛ b'o heshi nwa l'utakfu. Yɔ ghoo onye a turu onu l'ufu ɛphe. ²⁸ Teke o bu lɛ nwanyi ono te merudu onwiya; mbu; o -buru lɛ nwanyi ono doberu onwiya ndo-o; b'ɛ t'o dudu iphe e-me iya nu. Oo-nɔdu amushilee unwegirima.

²⁹ “Ono bu ekemu, a turu swiberu nwanyi, nji iya ekoru okopho; mbu nwanyi, nɔ l'ɛka nji iya; l'akpa ejo uri; l'emershii onwiya; ³⁰ odo bu l'a nonyaaru; nwoke ekolahaaru nyee ya okopho; lelaaha ya ejo ɛnya. T'onye achijeru Nchileke bya edobe nwanyi obu l'ifu Ojejoje; mekota iya iphe bu iphe ono, a turu l'ekemu ono. ³¹ Nwoke ono l'onwiya bɛ ta dukwa iphe, du eji, a-tukoru iya l'ishi. O bu nwanyi ono e-vuru iphe, du eji, o metaru kpua onwiya.”

6

Onye woru onwiya doberu Ojejoje iche

¹ Ojejoje asu Mosisu: ² “T'o kfuru ndu Izurelu l'o -nweru nwoke; m'o bu nwanyi, kweru ukwa, gbaru iche lɛ ya a-duru Ojejoje iche; mbu lɛ ya e-dobe onwiya tɛ ya

buru onye dị iche l'èke Ojejoje nọ; ³ t'onye obu ba angujekwa mee; m'ọ bu iphe ọdo, aangụ angungu, eme l'anya. T'onye obu ba angujekwa mee, anwụ onu, e meru lẹ mee vayinu; m'ọ bu iphe ọdo, aangụ angungu, eme l'anya. T'ẹ b'ọ ngujekwa mini akpuru vayinu; ophu o rijekwa akpuru vayinu onyingu; m'ọ bu k'okponku. ⁴ T'ẹ b'ọ rijekwa iphe, shi l'oshi vayinu; m'ọ bu akpuru vayinu obu l'onwiya; m'ọ bu ẹgbo vayinu jeye teke ọo-bu-beru onye doberu onwiya Ojejoje iche.

⁵ “Tẹ ákwò be erukwa iya l'ishi jeye teke ono, ọo-bu-beru onye doberu onwiya iche ono. Ọo-dulephu nsọ ẹge ọ dị iya jeye teke ono, o doberu onwiya Ojejoje iche ono e-dzu. Ẹgbushi, nọ iya l'ishi bẹ ọo-ha t'o ruchia eruchi. ⁶ L'ògè teke ono, o doberu onwiya Ojejoje iche ono b'ẹ to jekwa ẹke odzu nọ; ⁷ m'ọ -ruhuru; ọ buru l'ọo nna iya; m'ọo nne iya; ọdudu l'ọo nwunne iya kẹ nwoke; m'ọ nwunne iya kẹ nwanyi bẹ nwuhuru nụ. Ẹ too gudedu okfu l'ọo ẹphe jekfube odzu ẹphe ntse; shi ẹge ono merua onwiya; kẹ l'e gude ishi iya maru l'ọ doberu onwiya Nchileke iche. ⁸ Lẹ teke ono ọo-nokotakpo buru onye doberu onwiya iche ono b'ọ bu onye duru Ojejoje nsọ.

⁹ “Ọ -buru l'ọ -nweru onye gbabuhuru nwuhu lẹ mgboro ẹke ọ nọ; shi ẹge ono merua ẹgbushi ono, o doberu nsọ ono bẹ bu: o -rulephu lẹ mbọku k'esaa; yọ kpushia ẹgbushi ono; shi ẹge ono safu onwiya mmeru l'ehu. ¹⁰ O -be lẹ mbọku k'esato; yo wota ndo ẹbo; m'ọ bu kparakobe ẹbo wojeru onye achijeru Nchileke ẹja l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko. ¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono ewota nanu gwoo ngweja iphe, dị ẹji. Yo wota nanu ophu gwoo ngweja-ukfuru gude kfuà ugwo iphe, dị ẹji, o meru; kẹ l'ọ nọru l'èke madzu nwuhuru. Yọ buru mbọku ono kwaphu bẹ oo-me t'ishi iya dị-phu nsọ azu. ¹² Oo-doberu onwiya Ojejoje iche jeye teke ono, ọ tų-buru lẹ ya e-doberu onwiya Ojejoje iche ono. Yo wota ebyila, gbaru afa nụ t'e gude gwoo ngweja ikpe-anmanma. Oge ophu, ọ nọhawaruphu b'ẹ taa gu-kwaru eye iya. Ishi iya aburu l'ọ meruru onwiya teke ono, o shi dobe onwiya iche ono.

¹³ “Ọwaa bu ekemu, duru onye doberu onwiya Ojejoje iche ndọ-ọ; mẹ oge, o doberu onwiya Ojejoje iche dzulephu. Ee-duru iya bya l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko. ¹⁴ Yọ buru l'èke ono bẹ ọo-nodu woru iphe, ọonu Ojejoje nụ iya. Ọo-nụ iya ebyila, gbaru afa; to nwe ntupo t'e gude gwoo ngweja-ukfuru. Yọ nụ nwada aturu, nọwaru afa; to nwe ntupo t'e gude gwoo ngweja iphe, dị ẹji. Yọ nụ ebyila, ẹ-te enwedu ntupo t'e gude gwoo ngweja ẹhu-agu. ¹⁵ Iphe ọdo, oo-yekobe iya bu nkata buredi, ẹ-te kodu ekoko; waa akara witu, a gwọru lẹ manụ; mẹ ẹcha-mbeke, a wuru manụ l'eli; waa ngweja-nri yẹle ngweja-mee, l'etsoje iya nụ.

¹⁶ “Iphe ono l'ọ ha bẹ onye achijeru Nchileke ẹja e-gworu nụ Ojejoje. Yo gwoo ngweja iphe, dị ẹji ono; mẹ ngweja-ukfuru ono. ¹⁷ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-woru nkata buredi ono, ẹ-te kodu ekoko ono nụ Ojejoje; bya ẹgbua ebyila phụ gude gwoo ngweja ẹhu-agu nụ Ojejoje; bya eyekobekwa iya phụ ngweja-nri yẹle ngweja-mee, etsoje iya nụ tuko gwoo. ¹⁸ Yọ buru l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko bẹ onye ono, doberu onwiya Ojejoje iche ono a-nodu kpushia ẹgbushi ono, o doberu iche ono. Yo kpota ẹgbushi iya ono ye l'ọku, nọ lẹ mkpuli ẹke iphe, e gude gwoo ngweja ẹhu-agu phụ nọ.

¹⁹ “Onye ono, duru Ojejoje iche ono -kpushitsulephu ẹgbushi iya ono, o doberu iche ono; tẹ onye achijeru Nchileke ẹja wota ẹka ebyila ono ophu e shiru eshishi dee ya l'eka; wotafua akara lanụ; mẹ ẹcha-mbeke lanụ, ẹ te kodu ekoko lẹ nkata ono nụ iya. ²⁰ Ọo ya bu; onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abya amàà ya àmàmà l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. Iphe ono bẹ dị nsọ; yọ buru onye achijeru Nchileke ẹja bẹ nwe iya nụ yẹle ndú ebyila ono, a maru amama; mẹ utakfu iya ono, a nuru Ojejoje ono. E -metsua ẹge ono bẹ onye ono, duru Ojejoje iche ono nweru ike ngua mee.

21 “Ono bụ ekemu, dūru onye doberu onwiya Ojejoje iche; mbụ onye kweru ụkwa lẹ ya e-doberu onwiya Ojejoje iche; waa iphe, ọo-nụje Ojejoje teke oge iya dzuleruphu; a gụfukwa iphe ọdo, ọo-dụ ike gbatafua. Ọle o medzufutaje iphe, o kweru ụkwa iya; l'ẹge ekemu onye dūru Ojejoje iche gude dū.”

Ọnu-ọma ndu achijeru Nchileke ẹja l'ẹhu ndu Ízurelụ

22 Ojejoje asụ Mosisu: 23 “T'o kfururu Éronu yele unwu iya l'ọ waa bụ ẹge ẹphe e-shije agọru ndu Ízurelụ ọnu-ọma:

24 “Tẹ Ojejoje
gọoru unu ọnu;
yo chekwaje unu.

25 Tẹ Ojejoje
mụaru unu ọnu-ọchi;
yo meeru unu
eze-iphe-ọma.

26 Tẹ Ojejoje
lee unu ẹnya-ọma;
yo mee t'ẹhu dū unu agu.

27 “Ọ bụ ẹge ono bẹ ẹphe e-shije kpọ-kua ẹpha iya l'ẹke ndu Ízurelụ nọ; ya agọoru ẹphe ọnu-ọma.”

7

Ngweja, e gude edobe ụlo-ékwà Ojejoje iche

1 Tọ dū iya bụ; Mosisu egvubetsulephu ụlo-ékwà Ojejoje ono; bya awua ya manụ; bya edobe iya iche; bya edobekwaphu iphe, bụ iphe, nọ iya nū l'ọ ha iche. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ wuru manụ l'ẹnya-ngweja; dobe iya iche; bya edobekwaphu iphe bụ iphe, nọ l'ẹnya-ngweja ono l'ọ ha iche. 2 Ndu ishi ndu Ízurelụ, bụ ndu ishi l'unwunna l'unwunna; mbụ ndu ishi l'ikfu l'ikfu; bụ iya bụ ndu ono, bụ ishi ndu ọphu a guru ọgu ono 3 bẹ byaru bya eworu iphe nū Ojejoje. Iphe, ẹphe nuru bụ ọ-gba-kperekpere ishingụ, ekpuchiru iphe; mẹ oke-eswi iri l'ẹbo. Ndu ishi ono bẹ nutsuaru oke-eswi nanu nanu l'ẹhu l'ẹhu. Ẹphe dutsua ẹbo ẹbo nū ọ-gba-kperekpere lanu. Ono bụ iphe, ẹphe wotaru bya anu l'ifu ụlo-ékwà Ojejoje ono.

4 Ojejoje asụ Mosisu: 5 “T'ọ natakọta ẹphe iphe ono, ẹphe nuru ono; k'ọphu ee-gude iya eje ozi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. T'o woru iya nū ndu Lívayi. Onyenonu bẹ ọo-nū iya l'ẹge ozi iya gbaru.”

6 Ya ndono; Mosisu abya ewota ọ-gba-kperekpere ono; mẹ oke-eswi ono nū ndu Lívayi. 7 Unwu Geshonu b'ọ nuru ọ-gba-kperekpere ẹbo; waa oke-eswi ẹno t'ẹphe gude jeje ozi, gbaru ẹphe. 8 Unwu Merari b'ọ nuru ọ-gba-kperekpere ẹno; waa oke-eswi ẹsato t'ẹphe gude jeje ozi, gbaru ẹphe. L'ẹphe ha bẹ nọkota l'ẹka Itama Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja eje ozi, gbaru ẹphe. 9 Obenu l'ẹ t'ọ dudu ọphu ọ nuru unwu Kohatu; kẹ l'ọo ẹphebedua b'ọ nọ l'ẹka; mbụ oleta iphe, dū nsọ ẹnya; bụ iya bụ ovu iphe ono, dū nsọ ono l'ukuvu.

10 Mbọku, a wuru manụ l'ẹnya-ngweja Nchileke gude woru iya ye Nchileke l'ẹka bẹ ndu ishi ono wotagbaaru iphe bya anu Nchileke l'ifu ẹnya-ngweja ono. 11 Ojejoje abya ekfururu yeru Mosisu; sụ iya: “Iphe bụ mbọku-mbọku tẹ onye ishi lanu wotaje iphe nk'ia bya anu t'e gude woru ẹnya-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka.”

12 Onye wotaru iphe nk'ia bya anu lẹ mbọku kẹ mbụ bụ Nashonu Amínadabu, bụ onye ishi ndu Júda. 13 Iphe, ọ nuru bụ: efere lanu, e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; bya anukwaphu ochi lanu, e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atutu; ẹra iya aha l'ọ

bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ¹⁴ Iphe ọdo, ọ nuru bụ ago lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ¹⁵ A nuru nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ¹⁶ mę mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ẹji; ¹⁷ mę oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; mę unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Nášonu Amínadabu gude bya anụ ndono.

¹⁸ Yo be lẹ mbọku k'ẹbo; Netanelu Zuwa, bụ onye ishi l'ikfu Ísaka ewota iphe nk'iya bya anụ. ¹⁹ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ²⁰ Iphe ọdo, ọ nuru bę bụ ago lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu, ²¹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ²² mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ẹji; ²³ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; mę unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono bụ iphe, Netanelu Zuwa gude bya anụ ndono.

²⁴ Yo be lẹ mbọku k'ẹto; Eliyabu Helonu, bụ onye ishi ndu kẹ Zébulonu ewota iphe nk'iya bya anụ. ²⁵ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ²⁶ Iphe ọdo, ọ nuru bụ ago lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ²⁷ Yọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ²⁸ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ẹji; ²⁹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; mę unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Eliyabu Helonu gude bya anụ ndono.

³⁰ Yo be lẹ mbọku k'ẹno; Elizuru Shediyo, bụ onye ishi, unwu Rúbenu ewota iphe nk'iya bya anụ. ³¹ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ³² Iphe ọdo, ọ nuru bụ ago lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ³³ Yọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ³⁴ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ẹji; ³⁵ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Elizuru Shediyo gude bya anụ ndono.

³⁶ Yo be lẹ mbọku k'ise; Shelumelu Zurishadayi, bụ onye ishi unwu Símiyonu ewota iphe nk'iya bya anụ. ³⁷ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ³⁸ Iphe ọdo, ọ nuru bụ ago lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ³⁹ Yọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁴⁰ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ẹji; ⁴¹ oke-eswi ẹbo; mę ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Shelumelu Zurishadayi gude bya anụ ndono.

⁴² Yo be lẹ mbọku k'ishingu; Ẹliyasafu Diyuwẹlu, bụ onye ishi ndu Gádu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁴³ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tua ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁴⁴ Iphe ọdo, ọ nuru bụ agọ lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁴⁵ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁴⁶ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ⁴⁷ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Ẹliyasafu Diyuwẹlu gude bya anụ ndono.

⁴⁸ Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa; Elishama Amihudu, bụ onye ishi ndu Ífuremu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁴⁹ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tua ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁵⁰ Iphe ọdo, ọ nuru bụ agọ lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁵¹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁵² mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ⁵³ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Elishama Amihudu gude bya anụ ndono.

⁵⁴ Yo be lẹ mbọku k'ẹsato; Gamalelu Pedazo, bụ onye ishi ndu ikfu Manáse ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁵⁵ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tua ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁵⁶ Iphe ọdo, ọ nuru bụ agọ lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁵⁷ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁵⁸ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ⁵⁹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise, mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Gamalelu Pedazo gude bya anụ ndono.

⁶⁰ Yo be lẹ mbọku kẹtete; Abidanu Gidiyóni, bụ onye ishi ndu Bénjaminu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁶¹ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tua ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁶² Iphe ọdo, ọ nuru bụ agọ lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁶³ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; waa nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁶⁴ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji; ⁶⁵ oke-eswi ẹbo; mę ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Abidanu Gidiyóni gude bya anụ ndono.

⁶⁶ Yo be lẹ mbọku k'iri; Ahiyeza Amishadayi, bụ onye ishi ndu ikfu Dánu ewota iphe nk'iya bya anụ. ⁶⁷ Iphe, ọ nuru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ lẹ mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tua ya atutu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁶⁸ Iphe ọdo, ọ nuru bụ agọ lanụ, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁶⁹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁷⁰ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja

iphe, dú eji; ⁷¹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono bú iphe, Ahিয়েza Amishadayi gude bya anu ndono.

⁷² Yo be lẹ mbọku k'iri lẹ nanu; Paḡelu Okuranu, bú onye ishi ndu ikfu Ásha ewota iphe nk'iya bya anu. ⁷³ Iphe, ọ nuru bú: efere lanu, e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ishingú lẹ mkpọla-ọcha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbú mkpọla-ọcha, bú: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bú era shekelu ẹke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manu; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁷⁴ Iphe ọdo, ọ nuru bú aḡo lanu, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nu bú insensu. ⁷⁵ B'ọ bya anu nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁷⁶ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, dú eji; ⁷⁷ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono bú iphe, Paḡelu Okuranu gude bya anu ndono.

⁷⁸ Yo be lẹ mbọku k'iri l'ẹbo; Ahira Enanu, bú onye ishi ndu ikfu Náfutali ewota iphe nk'iya bya anu. ⁷⁹ Iphe, ọ nuru bú: efere lanu, e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ishingú lẹ mkpọla-ọcha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbú mkpọla-ọcha, bú: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bú era shekelu ẹke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manu; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁸⁰ Iphe ọdo, ọ nuru bú aḡo lanu, e meru lẹ mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nu bú insensu. ⁸¹ B'ọ bya anu nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁸² mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, dú eji; ⁸³ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono bú iphe, Ahira Enanu gude bya anu ndono.

⁸⁴ Iphe ono be bú iphe, ndu ishi ndu Ízurelu gudetsua bya anu t'e gude woru ẹnya-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka; mbú teke ono, a wuru iya manu ono. Iphe, ẹphe nuru bú: efere iri l'ẹbo, e meru lẹ mkpọla-ọcha; ochi iri l'ẹbo, e meru lẹ mkpọla-ọcha; waa aḡo iri l'ẹbo, e meru lẹ mkpọla-ododo. ⁸⁵ Efere lanu b'e meru l'ukporo mkpọla-ọcha ishingú lẹ mkpọla-ọcha iri; mee ochi lanu l'ukporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri. Mbú mkpọla-ọcha, bú: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bú era shekelu ẹke-du-nsọ. ⁸⁶ Aḡo iri l'ẹbo ono, e meru lẹ mkpọla-ododo, e yejishikotaru insensu eyejishi ono be iphe, e gude mee ya bú mkpọla-ododo iri iri. Mbú mkpọla-ọcha, bú: a -tua ya atutu; era iya aha l'ọ bú era shekelu ẹke-du-nsọ. Mkpọla-ododo, e gude mekota iphe ono l'ọha be dú ukporo mkpọla-ododo ishingú. ⁸⁷ Iphe, iphe bú mkpakọ anu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru dukota bú unwu oke-eswi iri l'ẹbo; ebyila iri l'ẹbo; unwu ebyila iri l'ẹbo, gbatsuaru afa yele ngweja-nri, tso iya nu; waa mkpi iri l'ẹbo, ee-gude gwoo ngweja iphe-ẹji. ⁸⁸ Anu, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu be kpakoru dú ukporo oke-eswi l'oke-eswi ẹno; ukporo ebyila ẹto; ukporo mkpi ẹto; waa ukporo unwu ebyila ẹto, gbatsuaru afa. Ono bú iphe, a nuru t'e gude woru ẹnya-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka teke ono, a wuru iya manu ono.

⁸⁹ Teke Mosisu bahuru lẹ Ulo-Ékwà Ndzuko ono te yele Ojejoje kfugbabe b'ọ nuru olu, e shi l'eli iphe, e gude kpuchia ẹke aanoduje akfu ugwo iphe, dú eji kfuru yeru iya. Okfu ono b'a nọ lẹ mgbaku cherobimu ẹbo phu kfua. Olu ono ekfuru yeru iya.

8

Urọku ẹsaa

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sọ iya: ² “Kfuru Éronu; sọ iya teke oo-dobe urọku ẹsaa ono; t'o dobe iya; k'ophu iphoro iya a-nga ifu iphe ono, a tukoberu iya ono.” ³ Éronu emee ya ẹge ono, o kfuru ono; bya edobe urọku ono; k'ophu iphoro

iya ngashiru ifu iphe ono, a tukoberu iya ono, bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu l'ekemu. ⁴ Owaa bu ege e gude mee iphe ono, aatukobeje uroku ono: Oo mkpola-ododo, a kusaru akusa b'e gude mekota iya shita l'ike iya jeye le nchi iya. Iphe ono, aatukobeje uroku ono b'e meleruphu ege Ojejoje koshiru iya Mosisu.

Odobe ndu Lívayi iche

⁵ Ojejoje abya asu Mosisu: ⁶ "T'o shi l'eke ndu Ízurelu no fofuta ndu Lívayi; mechaa ephe emecha. ⁷ Owaa ege ii-shi mechaa ephe ndo-o: Wota mini-nturu phee ephe l'ehu; ephe akpushikota iphe, bu eji, no ephe l'ehu; sashikota uwe ephe; shi ege ono mechaa onwephe. ⁸ T'ephe wota nwa oke-eswi ye le ngweja nri, tso iya nu; bu iya bu akpe, e gweru egwegwe gwokobe iya manu. Nggube Mosisu ewota nwa oke-eswi odo, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji. ⁹ Duru ndu Lívayi je l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko; nggu ekukobe iphe, bu ndu Ízurelu l'ephe ha t'ephe dzua l'eke ono. ¹⁰ Nggu eduru ndu Lívayi bya l'ifu Ojejoje. Ndu Ízurelu ebyibe ephe eka l'ishi. ¹¹ Eronu be e-wota ndu Lívayi ono nu yebe Ojejoje t'ephe buru iya ngweja-amama, shi l'eka ndu Ízurelu; k'ophu ephe a-nodu ejeru yebe Ojejoje ozi. ¹² Teke ono be ndu Lívayi a-bya ebyibegbaa oke-eswi ono eka l'ishi; nggu egude oke-eswi lanu gwoo ngweja iphe, du eji; gude ophu gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje; shi ege ono kfua ugwo iphe, du eji ndu Lívayi.

¹³ "Te ndu Lívayi vudo l'ifu Eronu ye le unwu iya; nggu ewota ephe nu Ojejoje t'ephe nodu onodu ngweja-amama. ¹⁴ Ono ege ii-shi dobe ndu Lívayi iche l'eke ndu Ízurelu ndu ophu no ndono. Ndu Lívayi a-buru ke yebe Ojejoje. ¹⁵ Teke i mechatsuaru ndu Lívayi ono; nggu ewofuta ephe dobe t'ephe du l'o bu ngweja-amama ono; ephe ejelaha ozi le Ulo-Ékwà Ndzuko. ¹⁶ Oo ephebedua bu ndu, e shi le ndu Ízurelu nu yebe Ojejoje. Ya wotawaru ephe t'ephe buru nk'iya. Ya gudewa ephe dochia enya ndu, bu okpara l'alí Ízurelu gbaa mgburumburu; mbu iphe, bu unwoke, vu uzo waa nne ephe oswa l'alí Ízurelu. ¹⁷ Iphe, bu iphe, bu oke ya, bu iya vu uzo waa nne iya oswa l'alí Ízurelu gbaa mgburumburu: m'o bu madzu; m'o bu anu be bukota ke yebe Ojejoje. Le teke ono, ya gbushikotaru iphe, bu okpara l'alí Íjiputu ono be ya doberu ephe iche t'ephe buru nk'iya. ¹⁸ Nta-a be ya wowaru ndu Lívayi t'ephe no-chia enya ndu, bu okpara l'alí Ízurelu gbaa mgburumburu. ¹⁹ Ya shiwa le ndu Ízurelu l'ephe ha wota ndu Lívayi nu Eronu ye le unwu iya; t'ephe jeje ozi le Ulo-Ékwà Ndzuko l'ozori ndu Ízurelu; ephe akfuje ugwo iphe du eji, unwu Ízurelu meru; k'ophu mgbonwu ete egbudu ephe me ephe -byaa ntse l'eke ono, du-nsọ ono."

²⁰ Mosisu ye le Eronu; me iphe, bu ndu Ízurelu l'ephe ha abya emeru yeru ndu Lívayi ege ono, Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu l'okfu ehu ndu Lívayi ono. ²¹ Ndu Lívayi abya asashia onwephe iphe, du eji, ephe meshiru; bya asashia uwe ephe. Eronu abya eworu ephe ye Ojejoje l'eka t'ephe du l'o bu ngweja-amama; bya akfua ugwo iphe du eji, ephe meshiru; shi ege ono safu ephe nturu. ²² E metsua; ndu Lívayi abya anodu Eronu ye le unwu iya l'eka wata oje ozi le Ulo-Ékwà Ndzuko. Yo buru ege Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu bu ege ephe meru ndu Lívayi ono.

²³ Ojejoje abya asu Mosisu: ²⁴ "Iphe-a be bu ndu Lívayi b'o duru: Unwoke, nowaru ukporo afa l'afa ise tugburu be a-wataje oje ozi le Ulo-Ékwà Ndzuko. ²⁵ Ephe -gbawa ukporo afa ebo l'afa iri; ephe a-haa oje ozi, ephe shi eje l'ulo-ékwà ndzuko ono. ²⁶ Ole; o -buru l'o du onye obu t'o yeru unwunna iya eka l'ozí Ulo-Ékwà Ndzuko ono; t'o yetajekwaru ephe eka. Obenu le yebedua l'onwiya e-jebuhu ozi. O bu ege ono be ii-shije nu ndu Lívayi ozi, ephe a-noduje eje."

9

Ọgba Aji Esweta

¹ L'ónwa mbụ l'afa, kwe ndu Ízurèlu afa ẹbo, ẹphe shi lẹ Íjiputu lufuta bẹ Ojejoje kfuru yeru Mósísu l'echi-ẹgu Sáyinayi; sù iya: ² “Tẹ ndu Ízurèlu gbakwaa Aji Esweta l'oge iya. ³ Ọnwa ọwaa -gbalephu abali iri l'eno; unu gbaa Aji Esweta ono l'oge iya. Teke unu a-wata iya agbagba bu mẹ ẹnyanwu ribadelephu. Unu gbaa aji ono l'ẹge ekemu iya dọ; mẹ l'ẹge nsọ iya dọ.” ⁴ Tọ dọ iya bu; Mósísu abya ekfuaru ndu Ízurèlu t'ẹphe gbaa Aji Esweta ono. ⁵ Ẹphe agbaa Aji Esweta ono l'echi-ẹgu Sáyinayi l'ónwa mbụ ono gbaru abali iri l'eno; l'ẹnyanwu abyawa arība. Ndu Ízurèlu atuko iphemiphe ọbule ono mekota l'ẹge Ojejoje kfuru iya Mósísu.

⁶ Ọle; o nwekwanuru ndu ọphu te tsodu gbaa Aji Esweta ono mbọku ono. Ishi iya aburu lẹ mmeru nọ ẹphe l'ẹhu; kẹ l'ẹphe denyiru onye nwuhuru anwuhu ẹka. Ndu ono abyakfutashia Mósísu yele Ẹronu mbọku ono; ⁷ bya asụ Mósísu: “Lẹ mmeru nọkwa ẹphe l'ẹhu; kẹ l'ẹphe denyiru onye nwuhuru anwuhu ẹka. Ọ bu; ?nanu ẹge e meru te kwe t'ẹphe tsoru ndu Ízurèlu ndu ọphu; nu Ojejoje ngweja lẹ teke bu oge iya?”

⁸ Mósísu asụ ẹphe: “Unu ngabe tẹ ya maru iphe, Ojejoje e-kfu l'okfu ẹhu unu.”

⁹ Tọ dọ iya bu; Ojejoje asụ Mósísu: ¹⁰ “T'o kfuaru ndu Ízurèlu l'ọ -buru l'o -nweru onye l'ime ẹphe; m'ọ bu l'eri ẹphe, denyiru odzu ẹka; shi ẹge ono merua onwiya; ọ dudu l'ọo iphe ọdo bẹ onye ọbu jeru bẹ onye ono a-gbalekwa-a Aji Esweta kẹ Ojejoje ono. ¹¹ Teke ẹphe a-gba iya bu l'abali iri l'eno l'ónwa k'ẹbo; mẹ ẹnyanwu ribadelephu. Iphe, ẹphe e-gude gbaa ya bu: buredi, ẹ-te kodu ekoko; yele mkpẹkwo, atsogbaa ile. ¹² T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono ọphu ẹphe a-ha t'ọ bọo nchi; ọphu ọ dukwa ọkpu iya ọphu ẹphe a-nyakwo anyakwo. Ọ bu ẹge ekemu Aji Esweta ono dukota bu ẹge ẹphe e-gude gbaa ya. ¹³ Ọle; onye mmeru ta nọdu l'ẹhu; to nwe ẹke o jeru; to tsokwanu gbaa Aji Esweta ono bẹ ee-bufukwa ebufu l'ẹke ndibe ẹphe nọ; kẹ l'ẹ tọ nudu Ojejoje ngweja iya l'oge iya. Ọ kwa onye ono bẹ iphe, dọ eji, o meru a-tukoru l'ishi.

¹⁴ “ ‘A -bya abya lẹ k'onye mbyamubya, unu l'iya bu ebubu: ọ -buru l'onye mbyamubya ono bẹ chọru t'o tsoru unu gbaa Aji Esweta kẹ Ojejoje; t'onye ọbu mekwaa ya ẹge ekemu iya; mẹ nsọ iya dọ. Ọ bu nsọ lanu, duru onye a muru amumu l'ali-a; dukwaruphu onye laru alala.’ ”

Urukpu atso-kputa ọlo-ẹkwà Nchileke

(Awụ 40:34-38)

¹⁵ Mbọku ono, a kpọberu ọlo-ẹkwà Ojejoje, bu iya bu ọlo-ẹkwà, ẹke eedobeje ẹkwo ekemu Ojejoje bẹ urukpu byaru bya ekpuchia iya. Yo be l'urenyashi; urukpu ono adulephu l'ọ bu ọku l'eli ọlo-ẹkwà ono; dọ ẹge ono jeye l'utsu. ¹⁶ Yọ buru ẹge ono b'ọ duru kwasewaruru. O -be l'eswe; urukpu ono ekpuchia ọlo-ẹkwà Ojejoje ono. Teke o beru l'enyashi; yọ chaa too l'ọ bu ọku. ¹⁷ Yọ buje teke urukpu ono shi l'eli ọlo-ẹkwà ono palihu imeli imeli; ndu Ízurèlu awu-lihu tugbua. Ẹke ẹphe jeberu; urukpu ono keshiru; ẹphe akpọshia ọlo-ẹkwà ẹphe l'ẹke ono; nọshia. ¹⁸ Yọ buje; Ojejoje -sù ndu Ízurèlu t'ẹphe palia ije; ẹphe awu-lihu tugbua. Teke ọ suru t'ẹphe nọdu; ẹphe akpọshia ọlo-ẹkwà ẹphe; nọshia l'ọdu ndu Ízurèlu ono. Yọ buru ẹge urukpu ono nọ-beru l'eli ọlo-ẹkwà Ojejoje ono bu ẹge ẹphe anọ-beje l'ọdu ọlo-ẹkwà ono. ¹⁹ Teke urukpu ono nọru anọno l'eli ọlo-ẹkwà Nchileke ono; ndu Ízurèlu emee ẹge Ojejoje kfuru ẹphe; nọpyabe; ẹphe ta atugbudu. ²⁰ Teke ọ bu l'urukpu ono nọru l'eli ọlo-ẹkwà Ojejoje ono; nọo ya nwujiku olemole; bu Ojejoje -sù ẹphe t'ẹphe nọdu; ẹphe akwaa l'ọdu ndu Ízurèlu ono; nọshia. Ọ -sù ẹphe t'ẹphe wu-lihu; ẹphe awu-lihu

tugbua. ²¹ Ọ -buru l'urukpu ono nọru shita l'urenyashi jeye l'utsu; o -rua l'utsu; yọ palihu; ephe awu-lihu tugbua. Ọ -buru l'eswe bẹ urukpu ono palihuru; m'ọ kwanu l'enyashi bẹ buplephu teke ọ palihuru; ndu Ízurelu awu-lihu tugbua. ²² M'ọ -ruhuduru urukpu ono nọdu l'eli ọlo-ékwa Ojejoje ono nọo ya abali ẹbo; m'ọ bu ọnwa lanu; m'ọ bu l'ọo afa ophu; ephe anọdu noshia l'odu ndu Ízurelu ono ege ephe nọ iya. Obenu l'a -nonyawaa; urukpu ono paliwa; ephe awu-lihu; tugbua. ²³ Yọ buje; Ojejoje -su ephe t'ephe nọdu; ephe akwaa l'odu ọlo-ékwa ephe; noshia. Teke ọ suru ephe t'ephe tugbua; ephe awu-lihu tugbua. Iphe, bu iphe, Ojejoje kfuru ephe bẹ ephe mekotaru l'ege ọ turu iya Mosisu l'ekemu.

10

Upyoku mkpọla-ọcha

¹ Ojejoje asu Mosisu: ² "T'o gude mkpọla-ọcha, e tsusaru etsusa meta upyoku; k'ophu oo-gudeje iya eku ndu Ízurelu t'ephe dzukoo; gudejekwa iya phu kfuru ephe teke ephe a-phutaje ọlo-ékwa ephe tugbua. ³ Teke e gburu upyoku labu ono bu iphe, ookfu bu t'iphe, bu ndu Ízurelu l'ephe ha dzua l'ifu nggube Mosisu l'onu Ọlo-Ékwà Ndzuko. ⁴ Ọ -buru l'ọo upyoku lanu nwenkinyi b'e gburu; iphe, ookfu bu t'iphe, bu ndu ishi, l'achinu dzua l'ẹke, ino; mbu ndu ishi, achigbaa ikfu l'ikfu ndu Ízurelu. ⁵ Teke, e gburu upyoku ono ugbo lanu; iphe, ookfu bu t'iphe, bu ikfu ndu ophu kpoberu ọlo-ékwa ephe l'uzo enyanwu-ahata wu-lihu tugbua. ⁶ Teke e gburu iya k'ugbo labu; bu iphe ọ bu bu te ndu ophu kporu ọlo-ékwa nk'ephe l'uzo ohuda wu-lihu; tugbua. Ee-gbuje upyoku ono gude koshi teke ephe a-wu-lihu; tugbua. ⁷ Ọ -buru l'unu eku ndu oha t'ephe dzukoo; unu egbua upyoku ono. Ọle t'ẹ b'ọ dakwa l'ọ bu ophu e gude agba ama. ⁸ Ọ bu unwu Éronu, bu iya bu ndu, achijeru Nchileke ẹja e-gbuje upyoku ono. Yọ buru ome-l'ali, a-duru unu shita l'ogbo sweru ogbo. ⁹ Teke ọ bu l'unu eje otso ndu ohogu unu ogu l'ali unu; mbu ndu akpa unu ẹhu; unu gbua upyoku ono t'ọ dashia ọda ike; k'ophu Ojejoje, bu Nchileke unu a-nyata unu; bya adzofuta unu l'eka ndu ohogu unu ono. ¹⁰ Ọ kwaphu ege ono bẹ unu ee-gbuje upyoku teke ẹhu atso unu ẹna; teke unu agba Aji Onwa Ophungu;* mẹ unu -gwotsulephu ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu, unu egwoje; k'ophu Nchileke e-gude iya nyata unu. Ọo yẹbedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu."

Ndu Ízurelu alufu l'echi-egu Sáyinayi

¹¹ Yo rua teke onwa k'ẹbo gbaru ukporo abali l'afa k'ẹbo ya; urukpu ono eshi l'eli ọlo-ékwa Ojejoje ono, bu ẹke ẹkwo ekemu ono anoje palia. ¹² Ndu Ízurelu abya eshi l'echi-egu Sáyinayi ono; yọ buru ephe atugbu. Ephe ejee jeye l'echi-egu Paranu; urukpu ono anọ-kirishia l'ẹke ono.

¹³ Ono bu ke mbu, ephe tugburu ije ephe ono; ege ono, Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu ono. ¹⁴ Yọ buru ndu onanu, ephe le ndu ikfu Júda nọ le ntso-lanu ono; bu ephebedua vutuaru ọzo; gude ẹkwa-ohubama ndu ikfu ephe; yọ buru ephe atugbu. Nashonu Aminadabu bu onye ishi ndu ikfu Júda ono. ¹⁵ Netanelu Zuwa bu onye ishi ndu ikfu Ísaka; ¹⁶ Eliyabu Helonu aburu onye ishi ndu ikfu Zebulun.

¹⁷ Tọ du iya bu; a bya afo-tsuta ọlo-ékwa Ojejoje ono; unwu Geshonu; mẹ unwu Merari apata iya; yọ buru ephe atugbu.

¹⁸ Ikfu ọdo, tsotaru ephe bu ndu ono, ephe le ndu ikfu ke Rúbenu gba le ntso-lanu ono. Ephe egude ẹkwa-ohubama ndu ikfu ephe; yọ buru ephe atugbu. Elizuru

* **10:10** 10:10 Aji-a bu aji ndu Ízurelu agbaje ujiku ophu iphe bu teke onwa ophungu furu. Gaa iphe etsoje iya nu le Ógú 28:18.

Shediyo bu onye ishi ndu ikfu Rúbenu ono. ¹⁹ Shelumelu Zurishadayi bu onye ishi ndu ikfu Símiyonu; ²⁰ Eliyasafu Diyuwelu aburu onye ishi ndu ikfu Gádu.

²¹ Tọ dọ iya bu; ndu ikfu Kohatu apata iphe ono, dọ nsọ ono tųgbua. Ẹphe erua; a kpọbewa nọ ọlọ-ẹkwà Ojejoje ono.

²² Ikfu ọdo, l'etsota nọ aburu ndu ono, ẹphe lẹ ndu ikfu Ífuremu gba l'odze lanu ono. Ẹphe egude ẹkwa-ọhubama ndu ikfu ẹphe; yọ buru ẹphe atųgbu. Elishama Amihudu bu onye ishi ndu ikfu Ífuremu ono. ²³ Gamalelu Pedazo bu onye ishi ndu ikfu Manáse; ²⁴ Abidanu Gidiyóni aburu onye ishi ndu ikfu Bénjaminu.

²⁵ Ikfu ọdo, l'etsota iya nọ; aburu ikfu ọphu ekpejeru azu l'ije ono, bu ndu ono ẹphe lẹ ndu ikfu Danu gba l'odze lanu ono. Ẹphe egude ẹkwa-ọhubama ẹphe; yọ buru ẹphe atųgbu. Ahiyeza Amishadayi bu onye ishi ndu ikfu Dánu ono. ²⁶ Pagelu Okuranu bu onye ishi ndu ikfu Ásha; ²⁷ Ahira Enanu aburu onye ishi ndu ikfu Náfutali. ²⁸ O bu ẹge ono be ndu Ízurelu awujeru l'odze l'odze tųgburu ije ẹphe.

²⁹ Mósisu abya ekfuaru Hobabu Ruwelu, bu onye Mídiya; mbu onye ogo iya ono; su iya: “Nta-a be ẹphe atųgbuwa ala ali ono, Ojejoje kfuru ẹphe l'ọo-nu ẹphe ono. Tsonuru ẹphe; ẹphe e-meru ngu-a ọhuma; kele Ojejoje kweshiwaru ndu Ízurelu ukwa iphe, dųgbaa mma.”

³⁰ Hobabu asu iya: “Waawa; lẹ ya te ejedu. Ya alaphuwa azu lakfu abubu iya phe l'ali iya.”

³¹ Obenu lẹ Mósisu suru iya: “Byiko; ba ahakwa ayi. Keshinu ọphu i maru ẹke ayi a-kpọbeje ọlọ-ẹkwà ayi l'echi-egu-a; nọdunu tų-zijeru ayi ọzo. ³² I -tsoru ẹphe be nggu l'ẹphe a-gbakwaru mgba l'iphe, bu iphe-oma, Ojejoje e-meru ẹphe.”

Okpoko Ogba-ndzu waa urukpu

³³ Ya ndono; ẹphe eshi l'ugvu Ojejoje ono tųgbua; jee ije abali ẹto. Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje evutaru ẹphe ọzo l'ime abali ẹto ono; k'ọphu ọo-chọ-vuru ẹphe ẹke ẹphe a-nọdu tuta ume. ³⁴ Yọ buje; o -be l'eswe; urukpu, shi l'ẹka Ojejoje abya atukoru ẹphe l'ishi; teke ono, ẹphe shi l'ọdu ndu Ízurelu atųgbu ono.

³⁵ Teke e vutaleruphu Okpoko Ogba-ndzu ono tųgbua; Mósisu asu: “Zilihu nggube Ojejoje. Tẹ ndu ọhogu ngu gbakashihukwa nanu nanu. Tẹ ndu ono, i dọ ashị ono shikwa ngu l'ifu gbakashihu.” ³⁶ Teke a pazetaru Okpoko Ogba-ndzu ono; Mósisu asu: “Laphuta azu nggube Ojejoje; lakfuta unukurunu ndu Ízurelu-a.”

11

Oku, shi l'ẹka Ojejoje

¹ Tọ dọ iya bu; ndu Ízurelu awata ọgu aphu k'iphe-ẹhuka, ẹphe eje. Aphu ono, ẹphe agu ono abya erua Ojejoje nchi; ẹhu eghulaha ya eghughu. Ojejoje eye oku; yọ bya ekekota ọdu ndu Ízurelu ndu ọphu nọfuru anọfu. ² Ndu Ízurelu abya araku Mósisu; yọ kfuru nọ Ojejoje. Oku ono anyishihu. ³ Oo ya meru; a wata oku ẹke ono Tabera;* ke l'oku, shi Ojejoje l'ẹka bya ekee ẹke ono.

Nri, bu Mana

⁴ O nweru igweligwe ndu ọdo, ẹ ta budu ndu Ízurelu, ẹphe l'ẹphe tso l'ije ono. Ndu ono awata ọra ke nri. Ndu Ízurelu ẹphebedua awata ọra ẹkwa anu. ⁵ Su: “L'ẹphe nyataru teke ẹphe shi nọdu lẹ Íjiputu. Teke ono be ẹphe shi anọduje ata anu ẹma ke mmanu; l'ata kukumba; akpuru-iphe; liku; alibasa; me galiku. ⁶ Ole nta-a b'ẹ t'ọ dųhedu iphe, agujekwadu ẹphe agugu; ọphu ọ dudu iphe, ẹphe aphujekwadu ria; gbahaa mana-a!”

* **11:3** 11:3 Iphe, “Tabera” bu bu “oku-adzudzu”

7 Mana bẹ ụgbugba iya dū l'ọ bụ akpuru koriyanda. I -lee ya ẹnya; yọ nyaku anyaku; l'eshi mkpọ l'ọ bụ etse bedelomu. 8 Ndu Ízurelu l'ejeje je ekpokoo ya; gwee ya egwegwe; m'ọ kwanu tsua ya etsutsu l'ikwe. Ẹphe ahajeru shia ya eshishi; m'ọ kwanu ghee ya egheghe. Ọonoduje atso l'ọ bụ iphe, e gude manụ olivu ghee. 9 Teke mana ono adajeru ẹphe bụ teke iji datsuaru l'odu ndu Ízurelu ono l'enyashi.

Mósisu edoru Ojejoje edo

10 Mósisu abya anụ ẹge ndu Ízurelu wushigbaaru l'onu ụlo-ékwa ẹphe l'ara ẹkwa; ẹhu akwata ghushilaha Ojejoje eghughu ike. Yọ tsulaha Mósisu l'ẹhu. 11 Mósisu ajja Ojejoje iphe, kpataru iphe, o wokfutaru yẹbe nwozi iya egbe iphe-ẹhuka ọwaa? “?Nanụ ẹge ya mekataru nggube Ojejoje, kparu iphe, ị pataru ivu ẹhu ndu-a l'ẹphe ha bo iya? 12 ?Bụ yẹbedua yeshiru ime ndu-a l'ẹphe ha. ?Tọo ya mụshiru ẹphe. ? Bụ ngunu meru iphe ị sūru tẹ ya heru ẹphe l'ọ bụ onye he nwata jeye teke ya e-heru ẹphe l'alị ono, i kweru ụkwa iya; bya eribua nte l'ii-nụ nna ẹphe ono? 13 Tekenteke bẹ ndu-a anọduje ararụ iya ẹkwa anụ. ?Bụ awe bẹ ya a-phụ anụ, ya a-nụ ndu-a l'ẹphe ha? 14 Ya ta adukwa ike ohekota ndu-a nwenkinyi iya; ivu ẹhu ẹphe anyi-gbuakwa iya anyi-gbu. 15 Ọ -buru l'ọo ẹge-a bẹ ii-mee iya; gbuchikwaa ya egbugbu nta-a. Ọ -buru lẹ ya nọ ngu-a l'obu; tẹ ya ba anodukwa ndzụ gude ẹnya iya phụ ẹjo ọnodu iya.”

16 Ojejoje abya eyeeru Mósisu ọnu; sụ iya: “Chịta ndu bụ ọgurennya Ízurelu ụkporo madzụ ẹto lẹ madzụ iri t'ẹphe byakfuta iya. Ndu ono a-bụ ndu ị hụberu ama l'ẹphe buphu ndu bụ ọgurennya; buru ndu ishi ẹphe. Chịta ẹphe tẹ nggu l'ẹphe bya evudo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. 17 Ya e-nyizita byakfuta ngu l'ẹke ono; nggu l'iya ekfugba; ya aharu ume, nọ ngu l'ẹhu habota woru ye ndu ono l'ẹhu; k'ophu ẹphe e-yeta ẹka vuede ngu ivu ono; t'ẹ b'i vuhe iya nkinyi ngu.

18 “Nggụ ekfuaru ndu Ízurelu t'ẹphe dobe onwẹphe iche kwabẹru echile; l'ọ -rua echile bẹ ẹphe a-ta anụ. Ishi iya bụ lẹ yẹbe Ojejoje bẹ nūwaru ẹkwa ono, ẹphe shi ara; l'aji onye a-nụ ẹphe anụ t'ẹphe taa ono? Lẹ teke ẹphe shi nọdu lẹ Íjiputu b'ọ shikwa karu ẹphe mma. Nta-a bẹ Ojejoje a-nụ ẹphe anụ t'ẹphe taa. 19 Anụ ono ta bukwa anụ k'ujiku lanu; tọ bụ k'ujiku ẹbo; tọ bụ k'ujiku ise; tọ bụ k'ujiku iri; tọ bụ k'ujiku ụkporo. 20 Unu a-ta anụ ono ọnwa ophu; taa ya jeye; yo shi unu l'imi ebushihu ebushihu; mbụ jeye yọ tushihu unu; kẹ l'unu jikaru Ojejoje, bụ onye swiru unu; unu ararụ ẹkwa kpua ya; l'aji iphe menarua bẹ ẹphe shi lẹ Íjiputu lufuta?”

21 Mósisu asụ Ojejoje: “T'ọ phūwaru l'ọ kwa ụkporo unu madzụ ugbo ụkporo ẹto; l'ụkporo unu madzụ iri l'ise† bẹ ẹphe l'iya gude ọkpa eje ẹge-a. Yọ buru ẹphe b'ị sūru l'ii-nụ anụ, ẹphe a-ta ọnwa ophu. 22 E -gbushigee aturu; mẹ eswi, nọnu; ?oo-dzu ẹphe tọo? Mbụ; ọ -buru l'e gbushikotaru ẹphe ẹma, nọkota l'eze ẹnymu; ?oo-dzu ẹphe tọo.”

23 Ojejoje asụ Mósisu: “Ẹka yẹbe Ojejoje; ?ọdu mkpirikpi tọo. Nta-a bẹ ii-phụ mẹ iphe, ya kfuru; doo-me t'ẹ to medu tọo.”

Ndu bụ ọgurennya Ízurelu ekfuchiru Nchileke

24 Ya ndono; Mósisu alufu je ekfuaru ndu Ízurelu iphe, Ojejoje kfuru. Yọ chita ndu bụ ọgurennya ụkporo ẹto l'iri ono; ẹphe abya evudo; gbaa ụlo-ékwa Nchileke ono mgburumburu. 25 Ya ndono; Ojejoje egude urukpu nyizita bya ekfuru yeru Mósisu; bya habota ume, nọ Mósisu l'ẹhu; ye ndu bụ ọgurennya ụkporo ẹto l'iri ono l'ẹhu. Teke ume ono byaru ẹphe l'ẹhu bẹ ẹphe wataru okfuchiru Nchileke. Ọ bụ l'ẹphe te kfudu iya tūgburu.

† 11:21 11:21 Iphe ọ bụ bụ 600,000.

²⁶ Obenu l'ò nweru ùmadzu ẹbo ọdo, kwaru l'ùlo-ékwà ẹphe. Onye lanu bu Ẹludadu. Onye ọphu aburu Medadu. Ẹphe tso le ndu bu ọgurennya, e deshuru iya; ọbu l'ẹphe te tso du jee l'ùlo-ékwà Nchileke. Obenu le Ume ono byalẹru-a bya eji ẹphe ẹhu; ẹphe anọdu l'ùlo-ékwà ono; kfuchilahaaru Nchileke. ²⁷ Nwata-okoro lanu agbagbua je asu Mosisu: “Le Ẹludadu yele Medadu nọkwa l'ọdu ndu Ízurelu ekfuchiru Nchileke.”

²⁸ Jóshuwa Nunu, bu onye shi teke o bu nwata jetaru Mosisu ozi atufulekwaphu onu; su: “Nggube onye nwe mu nu, bu Mosisu; kfunuru ẹphe t'ẹphe dobe onu ndo.”

²⁹ Mosisu asu iya: “?L'ikoru iya okopho too? O gege adu iya mma; ndege ndu ke Ojejoje l'ẹphe ha gbe bukotaru ndu nkfuchiru; mbu te Ojejoje yekota ẹphe Ume nk'ia l'ẹhu.” ³⁰ E metsua; Mosisu yele ndu bu ọgurennya Ízurelu ono alaphushia azu l'ọdu ndu Ízurelu ono.

Ojejoje meru ọkwà anu atata

³¹ Ya ndono; pherephere abya eshi l'ẹke Ojejoje nọ phelaha. Yo shi l'eze ẹnyimu chikashia ọkwà; ẹphe abya adashia le mgboro ọdu ndu Ízurelu ono. Ẹphe atuko ẹke ono l'ọ ha dzuru rua iphe, ha l'ọ bu ẹke madzu a-du ike jee l'ọkpa ujiku lanu. Ẹge ẹphe epheberu l'eli bu iphe, ruru ntụ-ọkpa ẹto m'e shi l'alì l'agu iya. ³² Mboku ono l'ọ ha; me echile iya: eswe l'enyashi; be ẹphe tsoru je anwukoo ọkwà ono. Onye nwutanukaru nwanshi; be anwu-jije ukporo efere nkwo-eka ise. Ẹphe eworu iya kpasaa t'ọ kpohu nku. Yo tuko ọdu ndu Ízurelu ono dzuru. ³³ Ẹphe akpukwaduraa anu ono l'onu ata; ẹhu awata oghu Ojejoje eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Yo meru ẹjo mgbonwu tu ẹphe. ³⁴ E kulaha ẹke ono Kiburọtu Hatava;‡ ke l'ọ l'ẹke ono b'e liru iphe, bu ndu kuru photophoto nri.

³⁵ Ẹphe eshi le Kiburọtu Hatava l'ẹke ono tugbua jeshia Házerọtu je anoshia.

12

Miriyamu yele Ẹronu etso Mosisu okfu

¹ To du iya bu; Miriyamu yele Ẹronu awata okfuru Mosisu eji le ke nwanyi Kushi, o luru. Ishi iya aburu le Mosisu luru nwanyi Kushi. ² Ẹphe asu: “?Bu Mosisu nwenkinyi be Ojejoje eshije l'onu iya kfu okfu too? ?Too shidua ephebedua l'onu kfu okfu too?” Ojejoje anu iphe ono, ẹphe kfuru ono. ³ Mosisu l'onwiya bunukaru onye odo. Oo ya katsukpo ometa odo le mgboko gbaa mgburumgburu.

⁴ E ji ekfu-a; Ojejoje ekfuaru Mosisu yele Ẹronu; me Miriyamu; su ẹphe t'ẹphe lufuta; bya le Ulo-Ékwà Ndzuko ono. Ẹphe ẹto ono abya alufuta jeshia. ⁵ To du iya bu; Ojejoje anodu l'urukpu, kpuru oronmono nyizita bya evudo l'onu ulo-ékwà ndzuko ono; kua Ẹronu yele Miriyamu t'ẹphe bya. Ẹphe erutalephu ntse l'ẹke ono; ⁶ Ojejoje asu ẹphe t'ẹphe ngabe nchi nu iphe, ya ekfu: “L'obuje; unu l'onye nkfuchiru - nodu; ya eshi l'aphu koshi iya onwiya; shi le nro kfuru yeru iya. ⁷ Obenu l'e to du ẹge ono l'ẹke nwozi iya; mbu Mosisu nọ. Oo ya be ya wokotaru ndibe iya l'ẹphe ha ye l'eka. ⁸ Oo yebedua be yele iya anodu l'ifu l'ifu l'ekfu. Ẹphe egudeje okfu, doru ẹnya l'ekfu eyeru onwephe. Ẹphe te egudejedu ẹtu-okfu ekfu eyeru onwephe. Ọphuje ẹge yebe Ojejoje gbaru ugbugba. ?Bu ngunu meru iphe unu etso nwozi iya; mbu Mosisu okfu; unu ta tsu egvu?”

⁹ Ojejoje atukoshi ẹphe ẹhu-eghughu iya; yo buru iya atugbu. ¹⁰ Yo buru l'urukpu ono shi l'eli ulo-ékwà ono palia; b'a bya amaru; Miriyamu egbe buwarunu onye ẹhu-labu; ẹhu achahuwa iya nu oswi ke phorophoro. Ẹronu abya elee Miriyamu ẹnya;

‡ 11:34 11:34 Iphe, “Kiburọtu Hatava” bu bu “ili ndu aku photophoto nri”.

phụ ẹge ẹhu-labụ tükowa iya nù ẹhu gvuru; ¹¹ bya asụ Mósísi: “Onye nwe mu nù; be egudekwa kẹ iphe dù ẹji, ayi meru l'ẹ b'a ama amama; nù aya aphụ. ¹² Be ekwekwa tẹ Miriyamu dù l'ọ bụ nwata, a bya bya amụ; yọ nwùhuwa; reshihu nne iya l'ephò.”

¹³ Tọ dù iya bụ; Mósísi abya araku Ojejoje; sù iya: “Byiko; nggùbe Nchileke; menua ya t'ọ ka mma!”

¹⁴ Ojejoje asụ Mósísi: “Ọ -bùru lẹ nna nwanyi-a vùru ọnu-mini kpua ya l'ifu; ? iphere iya ta ga dùdu iya abalì ẹsaa tọ. Shi l'ọdu ndu Ízurelù chifu iya; t'ọ je anọ abalì ẹsaa l'ẹke ono. Ọ -nọtsulephu abalì ẹsaa ono; yọ lata azụ.” ¹⁵ Tọ dù iya bụ; a bya eshi l'ọdu ndu Ízurelù ono nwufu Miriyamu. Yọ nọ l'ẹke ono abalì ẹsaa; ọphu ndu Ízurelù 'alufudu alufu jeye teke e duphutaru iya azụ. ¹⁶ E metsua; ẹphe eshi lẹ Házerotu l'ẹke ono lufu je akpọo ọlò-ékwa ẹphe l'echi-ẹgu Paranu.

13

Umadzu iri l'ẹbo eje ngge l'alì Kénanu (Dit 1:19-33)

¹ Ojejoje asụ Mósísi ² “T'ọ ye ndu e-je ngge l'alì Kénanu; mbụ alì ono, ya eme tẹ ya nù ndu Ízurelù ono. T'ọ shi l'iphe, bụ ikfu ndiche ẹphe fọtatsua onye lanù, e-je nù. Ndu ọo-fọta bụ unwoke, bụgbaa ishi l'ikfu, nonu.” ³ Mósísi abya eyefu ẹphe ẹge ono, Ojejoje kfuru ono; ẹphe eshi l'echi-ẹgu Paranu tųgbua. Ndu ono, o yeru ono bükota ndu ishi ndu Ízurelù.

⁴ Ọwaa bụ ẹpha ẹphe:

Onye shi l'ikfu kẹ
Rúbenu bụ Shamuwa Zaku;

⁵ onye shi l'ikfu kẹ
Símiyonu aburu
Shafatu Hori.

⁶ Onye shi l'ikfu kẹ
Júda bụ Kálẹbu Jefune;

⁷ onye shi l'ikfu kẹ
Ísaka aburu Igalu Jósefu.

⁸ Onye shi l'ikfu kẹ
Ífuremu bụ Hosáya Nunu;

⁹ onye shi l'ikfu kẹ
Bénjaminu aburu Paliti Ráfu.

¹⁰ Onye shi l'ikfu kẹ
Zébulonu bụ Gadiyelù Sodi;

¹¹ onye shi l'ikfu kẹ
Manáse, bụ iya bụ ikfu kẹ
Jósefu aburu Gadi Susi.

¹² Onye shi l'ikfu kẹ
Dánu bụ Amiyelù Gemali;

¹³ onye shi l'ikfu kẹ
Ásha aburu Sẹtu Máyikelu.

¹⁴ Onye shi l'ikfu kẹ
Náfutali bụ Nahubi Vofusi;

¹⁵ onye shi l'ikfu kẹ
Gádu aburu Geyuwelù Maki.

¹⁶ Ono bụ ẹpha unwoke ono, Mósísi yeru t'ẹphe je ngge l'alì Kénanu ono. Hosáya Nunu bẹ Mósísi gùru Jóshuwa.

¹⁷ Mósísu abya ezia epe t'ephe je ngge l'alí Kénanu; sù epe: “Unu tsoru echi-egu, nò l'uzo ohuda bahu l'alí ugvu l'eke ono. ¹⁸ Unu je amaru ege alí ono gbaru; unu amaru ege ndu bu iya nu du. Unu maru me epe bu ndu ike no; t'ephe bu ndu ike ta nodu; unu amaru me epe du l'igwe; t'oo l'ephe habe nwahabe. ¹⁹ Unu amaru egbe alí eke epe bu: ?bu alí, du mma; too alí, du eji. Unu amaru egbe mkpukpu, epe bugbaa: ?bu mkpukpu, gheru onu; too mkpukpu, a kpuru upho-mkpuma ²⁰ Unu amaru ege alí epe du. Unu amaru bu alí emehuje iphe; t'e t'o budu. Unu amaru me oshi no iya; ?te too nodu iya. T'obu shihukwa unu ike; unu egude akpuru oshi, shi l'alí ono lata.” Teke ono bu oge, akpuru vayinu anoduje acha.

²¹ Ya ndono; epe atugbua jeshia je egekota alí ono ngge; shita l'echi-egu Zinu je akpaa le Rehobu l'uzo Lebo-Hámatu. ²² Epe etsoru echi-egu, nò l'uzo ohuda jeye epe erua Héburonu, bu eke Ahimanu; Sheshayi; me Talumayi, bu ndu shi l'eri Anaku bu. (A kpuru mkpukpu Héburonu; yo noo afa esaa; b'a kpuderu mkpukpu Zowanu ophu no l'alí Íjiputu.) ²³ Epe ejerulephu le nsuda Eshukolu; gbukwota ekali vayinu lanu, akpuru wokfuru awokfuru. Umadzu ebo l'ime epe epyokafu iya l'oshi, du ogologo paru; onye lanu aparú iya l'ishi lanu; onye ophu aparú iya l'ishi iya ophu. Epe awokokwaaphu akpuru utara-okumu; me akpuru figu wolata. ²⁴ A gua eke ono nsuda Eshukolu; ke l'o bu l'eke ono be ndu Ízurelu gbukwotaru ekali vayinu, akpuru wokfuru awokfuru* vulata.

²⁵ Iphe epe noru l'ephe jeru ngge l'alí ono bu ukporo abali ebo be epe laderu. ²⁶ Epe abya alakfuta Mósísu me Eronu; me ndu Ízurelu l'ephe ha l'echi-egu Paranu le mkpukpu Kadéshi. Epe abya edooru Mósísu; me Eronu; me ndu Ízurelu l'ephe ha ege epe jeru iya; bya ekoshi epe akpuru oshi, shi alí ono; ²⁷ bya asu Mósísu: “Le epe jewaru je aphu alí ono, i suru t'ephe je aphu ono. Alí ono bu alí, emehuje iphe; bya aburu alí, iphe no. Owaa akpuru oshi, shi l'alí ono ndo-o. ²⁸ Ole ndu bu l'alí ono be ike no; mkpukpu, no iya nu hagbaa nshinu; bya aburu mkpukpu, e gude upho-mkpuma; kpú-pee mgburumburu. Epe phutsuaruru ndu shi l'eri Anaku l'eke ono. ²⁹ Ndu Amaleku bu l'alí, no l'uzo ohuda. Ndu Hetu; ndu Jebusu; me ndu Amoru eburu l'alí ugvu l'eke ono. Ndu ke Kénanu bunyabe eze enyimu; bukwaruphu l'iku Enyimu Jódanu.”

³⁰ To du iya bu; Kálebu abya emee ndu Ízurelu; epe adaa shikongu l'ifu Mósísu; bya asu epe: “Unu t'ephe je aluta alí ono t'o buru nk'ephe; ke l'ephe a-dua ike luta iya.”

³¹ Obenu le ndu ono, epe le Kálebu yi jee ije ono suru l'ephe ta adukwa ike oje otso ndu ono ogu; ke l'ephe kakwa epe ike. ³² Ozi, epe byaru bya ezia ndu Ízurelu le k'alí ono, epe jeru ngge ono aburu ejo iya. Epe suru: “L'alí ono, epe jeru ngge ono be egbushikwa ndu bu iya nu. Ndu epe phukotaru l'eke ono bukotakwa ndu hagbaa ejo ahaha. ³³ Epe phuru ndu gbaru mkparawa, shi emeje iphe-kpaa† l'eke ono. (Ndu ono bu ndu eri Anaku.) Epe dehutsukwaaru onwephe edehu l'enya; dugbaa onwephe l'o bu unwu ogu l'enya. Yo buru ege ono be epe du ndu ono.”

14

Jóshuwa yele Kálebu ekfu l'alí Kénanu du mma

¹ To du iya bu; ndu Ízurelu l'ephe ha arakota ekwa l'enyashi ono rashia ya ike. ² Epe l'ephe agulahaaru Mósísu yele Eronu aphu; su: “L'o ga akakwaru epe mma l'ephe nwushihuru l'alí Íjiputu; m'o kwanu l'echi-egu-a! ³ ?Bu ngunu meru iphe Ojeoje eme t'o duru epe je edobe l'alí ono t'e gbushia epe? Unyomu epe; me

* **13:24** 13:24 Iphe, “Eshukolu” bu bu “wokfulangu” † **13:33** 13:33 Gufua iphe e deru le ke ndu-a le Mbu 6:4.

unwegirima ẹphe a-buru ndu a kpuru ẹ ndzu. ?Tọ ga akaduru ẹphe mma l'ẹphe daphu azu ẹ Íjiputu?" ⁴ Ẹphe efulahaaru onwẹphe: "T'ẹphe fọta onye lanu; mee ya onye ishi t'o duru ẹphe laphu azu ẹ Íjiputu."

⁵ Mosisu yele Ẹronu adaa kpube ifu l'alì; l'echi ẹke ono, ndu Ízurelu l'ẹphe ha dzuru edzudzu ono. ⁶ Jóshuwa Nunu; me Kálebu Jefune, tso ẹ ndu ono, jeru ngge ẹ Kėnanu ono egude ẹhu-eghughu lajashia uwe, ẹphe yeru l'ẹhu; ⁷ sọ ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha: "L'alì ono, ẹphe jeru ngge ono bukwa alì, dushikpoo mma ike. ⁸ Ọ -buru l'ẹphe du Ojejoje mma l'obu be oo-du ẹphe durua alì ono; mbu ẹgiri alì ono; nu iya ẹphe. ⁹ Ọ bulephu t'unu be kwefukwaru Ojejoje ikẹ. Ọdo aburu t'unu ba atsukwa ndu alì ono egvu; ke l'ẹphe te gbe dzudu ayi okori utsu. Ẹphebedua te gbe nweedu onye egbochita ẹphe; ayibedua be Ojejoje no swiru eswiru. Ọo ya bu; t'unu ba tsushi ẹphe egvu." ¹⁰ Obenu l'iphe bu ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha be suru t'a tųgbushia Mosisu phe ẹ mkpuma. Tọ du iya bu; ọdu-biribiri ke Ojejoje abya enwuaru ndu Ízurelu l'ẹphe ha ke phoo ẹ Ulo-Ẹkwà Ndzuko ono.

Mosisu arọ Ojejoje l'okfu ẹhu ndu Ízurelu

¹¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sọ iya: "?Bu jeye teke ole be ndu-a a-ha iya okpo ẹbo-ẹbo-l'afu? ?Bukpo teke ole be ẹphe a-jika-beru okweta nk'ia; yekwaru iphe-ophulenyanya ono, ya meshibeberu l'ẹke ẹphe no ono? ¹² Ya e-gude iphe-ememe gbuchafu ẹphe; woru ẹphe mebyishia. Ọle nggubedua l'onwongu be ya e-mee t'i buru oha, ha nshinu; bya aka ẹphebedua agburu-ẹhu."

¹³ Mosisu asu Ojejoje: "Le ndu Íjiputu a-nukwa iya m'i -mee ya ẹge ono. Nyatakwa l'i gude ike ngu; shi l'ẹke ndu Íjiputu no dufuta ẹphe. ¹⁴ Ẹphe e-kfukwaru iya ndu, bu l'alì-a; ke l'ẹphe nukotawaru ẹ nggube Ojejoje swiru ẹphe eswiru; nuwa l'ẹphe egudeje ẹnya ẹphe phua nggube Ojejoje; me l'urukpu nke ngu be anọduje ẹphe l'eli. Yọ buje; o -rua l'eswe; nggu egude urukpu, kpuru oronmono l'edu ẹphe; o -rua l'enyashi; nggu egude oku, kpuru oronmono edukwaphu ẹphe. ¹⁵ I -gbushia ndu-a ugbo lanu nta-a be oha ono, nuhawaru udu ngu ono a-sukwa: ¹⁶ 'Le nggube Ojejoje ta duhedu ike durua ẹphe l'alì ono, i kweru ẹphe ukwa iya; ribua ya ẹ nte l'ii-nu ẹphe ono; nggu egbe woru ẹphe gbushia l'echi-egu.' ¹⁷ Nta-a; nggube Nnajiufu; ya ekfu anu ngu sọ t'i koshinu eze ike ngu ono; mbu ono, i kweru ukwa; sọ: ¹⁸ 'Le Ojejoje ta bukwa agụ-onwu. Ọ bu onye n-yemobu iya kariru akari; onye aguje nvu l'iphe, du ẹji; me l'ikẹ, ekwefuru iya. Obenu l'ọ bukwaphu onye ta ahajedu onye ikpe nmaru t'ọ laa ke mmanu. Ọohuje unwegirima ahuhù k'iphe, du ẹji, ndu muru ẹphe nu meru jeye l'ogbo k'eto rua ẹ k'eno.' ¹⁹ Gudenu obu-imiko ngu ono, nyiberu anyibe ono guaru ndu-a nvu l'iphe, du ẹji, ẹphe meru ngu; mbu ẹge ono, i shi l'alì Íjiputu gutaru ẹphe nvu jeye nta-a ono."

²⁰ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sọ iya: "Le ya guwaru ẹphe nvu l'ẹge o kfuru. ²¹ Ọle; ẹ ndzu-a, ya nonu-a; ọdu-biribiri iya edzuru mgboko ẹge o dzuru iya-a; ²² b'e t'ọ dudu onye ophu gudewa ẹnya iya phua ọdu-biribiri iya; me iphe-ophulenyanya ono, ya meshiru l'alì Íjiputu ono; me ophu ya meshiru l'echi-egu; mbu ndu ono, metsuaru bya adata iya ugbo iri; ophu ẹphe 'angaduru iya nchi ono; ²³ ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu l'ime ẹphe e-gude ẹnya iya phu alì ono, ya riburu nte; kwe nna ẹphe ukwa iya ono. Ọphu ọ dudu iphe, bu ndu kpuru iya ẹbo-ẹbo-l'afu, a-phu ya nu. ²⁴ Ọle; a -bya l'ẹhu ke nwozi iya ono; mbu Kálebu; keshinu ophu ọ bu onye obu iya gbaru iche; buru onye gude obu iya l'ọ ha l'etso yebe Ojejoje be ya e-duru iya bahu l'alì ono, o jeru ngge ono. Yọ buru eri iya be e-nweru alì ono. ²⁵ Ọo ya bu; keshinu ndu Amaleku; me ndu Kėnanu bu ẹ nsuda nsuda; o -rulephu echile; unu ghakobe shia uzo echi-egu ono, no l'uzo, e shi ẹje Eze Ẹnyimu Uswe ono."

Ojejoje anì ndu Ízurelu aphu
(Dit 1:34-40)

²⁶ Ojejoje abya aji Mòsisu yẹle Éronu; sù ẹphe: ²⁷ “?Bù teke ole bẹ ndu ẹjo-obu-wa a-gu-buhuru iya aphu? Ya nukotawaru aphu, ndu Ízurelu agu. ²⁸ Unu kfuru ẹphe lẹ yẹbe Ojejoje sùru: ‘L’ẹga-a, ya nọ ndzụ-a; bẹ ya a-tùko iphemiphe ọbule ono, ẹphe kfushiru ono mee ẹphe. ²⁹ O bù l’echi-ẹgu-wa bẹ odzu ẹphe a-wùshiru; mbụ iphe, bù ndu ono, nọwaru tsube l’ụkporo afa kwasẹru ono; mbụ ndu ono, a guru ọgu teke aagu ọgu ono; mbụ ndu ono, tso guaru iya aphu ono. ³⁰ Ẹ tọ dudu m’oo onye lanu l’unu ha, byaru bya a-bahu l’alì ono, ya woliru ẹka iya imeli kweta lẹ ya a-nu unu t’unu buru ono; gbahalephu Kálebu Jefune; mẹ Jóshuwa Nunu. ³¹ A bya abya lẹ k’unwegirima unu ono, unu yoru oshi; sù l’aa-kpụ lẹ ndzụ ono bẹ ya e-duru bahu t’ẹphe je amaru alì ono, unu jikaru ono. ³² Ọle; unubedua l’onwunu bẹ odzu unu a-wùshiru l’echi-ẹgu-wa. ³³ Unwegirima unu a-nọdu l’echi-ẹgu-wa ghaa ngvudangvu ụkporo afa labu; jee iphe-ẹhuka; kẹ l’unu bù ‘ekwegekwe; mbụ jeye teke odzu unu a-dabukotaru l’echi-ẹgu-wa. ³⁴ Unu e-je iphe-ẹhuka ono ụkporo afa ẹbo lẹ k’ẹjo iphe ono, unu meru ono. Afa ophu a-nọ-chi ẹnya ujiku lanu l’ime ụkporo abalì ẹbo ono, unu gude jee ngge l’alì ono. Oo ya bù; unu amakwanuru iphe, o bù lẹ ya ta natadu iphe unu meru. ³⁵ Yẹbe Ojejoje bẹ kfuakwaru nk’iya! Ya mefutajekwa iphemiphe ọbule ono l’ẹke ndu ẹjo-obu-wa nọ; mbụ ndu ono, chikoberu onwẹphe l’etso iya okfu ono. Ẹphe a-tùko buru kpurupyata l’echi-ẹgu-wa; mbụ l’oo l’ẹke-a bẹ ẹphe a-tùko nwùshihu.’ ”

³⁶ Tọ dọ iya bù; iphe, bù ndu ono, Mòsisu yeru; ẹphe ejee ngge l’alì ono; mbụ ndu ono, lataru bya atua onu alì ono eji eji; shi ẹge ono mee tẹ ndu Ízurelu guaru Mòsisu aphu ono; ³⁷ ndu ono, bù ẹphe turu onu alì ono eji eji ono bẹ Nchileke tawaru mgbonwu nu; ẹphe anwùshihu. ³⁸ Yọ buru Jóshuwa Nunu yẹle Kálebu Jefune bù ndu waru nu l’iphe, bù ndu ono, jeru ngge l’alì ono.

Eemekputa ndu Ízurelu lẹ Homa
(Dit 1:41-46)

³⁹ Mòsisu abya eworu iphe ono kfuaru ndu Ízurelu l’ẹphe ha; yo rukpoo ẹphe l’ẹhu nshinu. ⁴⁰ Yo rua l’onma-ewa utsu; ẹphe egbeshi jeshia l’alì ugvu Kénanu je anọdu; sù: “L’ẹphe mewaru iphe dọ -ẹji. T’ẹphe tųgbukwaa jeshia ẹke ono, Ojejoje kweru ẹphe ụkwa iya ono.”

⁴¹ Mòsisu asu: “?Bù ngunu meru iphe unu eme t’unu mebyia iphe, ekemu Ojejoje kfuru? Ẹ tọ dukwaru unu lẹ mma! ⁴² Unu be ejekwa; kẹle Ojejoje taa nọkwa swiru unu. Unu -jee; bẹ ndu ohogu unu e-mekputakwa unu. ⁴³ Ishi iya aburu lẹ ndu Amaleku mẹ ndu Kénanu bẹ nọkwa unu l’uzo ifu l’ẹke ono. Ẹphe e-gude ogu-mbeke gbugbushia unu. Ojejoje te eswikwaru unu; kẹ l’unu gbakutawaru iya azu.”

⁴⁴ Obenu l’ẹphe te gbe kpadu ishi. Ẹphe atųgbua jeshia l’alì ugvu ono. O bù lẹ Mòsisu yẹle Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje te tsodu ẹphe lufu l’odu ndu Ízurelu ono. ⁴⁵ Tọ dọ iya bù; ndu Amaleku mẹ ndu Kénanu, bu l’alì ugvu ono abya etso ẹphe ọgu; mekputa ẹphe; chia ẹphe jeye lẹ Homa.

15

Ekemu, tso lẹ ngweja, dọ iche iche

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsisu; sù iya: ² “T’o kfuaru ndu Ízurelu; sù ẹphe: ‘Unu -lalephu je eburu l’alì ono, ya eme tẹ ya nu unu ono; ³ unu -gwojelephu ngweja nu Ojejoje; unu eshi l’elu unu fota anu gbua; gude gwoo ngweja-oku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. Unu e-meje iya ẹge ono lẹ ngweja-ukfuru; teke unu anu iphe, unu

gude emedzu ụkwa, unu kweru; mę teke unu anụ iphe, shi unu l'obu; m'ọ bụ teke unu egwo ngweja-aji. ⁴ Onye wotaru ngweja ono e-yekobeje iya ngweja nri bya anụ Ojejoje; mbụ wota nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzo iri; wota ụzo iri iya; gwọkobe iya nkere-ẹno ekpemu manụ.

⁵ “ ‘Iphe, bụ nwaturu, e gude egwo ngweja-ukfuru; m'ọ bụ ngweja mmanu bę unu e-yekobeje ngweja-męe; mbụ nkere-ẹno otumu męe.

⁶ “ ‘A bya l'iphe, bụ ebyila, e gude egwo ngweja; unu yekobeje iya ngweja nri; mbụ ụzo labụ l'ime nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzo iri; bya agwọkobe iya nkere-ẹto ekpemu manụ. ⁷ Ngweja-męe ono bę unu e-gude nkere-ẹto otumu męe gwoo. Unu meje iya t'ọ bụru ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

⁸ “ ‘Teke ọ bụ l'ọo nwa oke-eswi bę unu gude abya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru; m'ọ bụ ngweja, unu gude emedzu ụkwa, unu kweru Ojejoje; m'ọ bụ ọphu e gude egwo ngweja ẹhu-agu; ⁹ t'onye egwo iya nụ yekobekwa iya ngweja nri; mbụ ụzo ẹto l'ime nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzo iri; bya agwọkobe iya nkere-ẹbo ekpemu manụ. ¹⁰ Ono kwaphụ ẹge unu e-wota nkere-ẹbo otumu męe gude gwoo ngweja-męe. Ngweja ono a-bụru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

¹¹ “ ‘Yọ bụru ẹge ono bę unu e-medzujeru iya l'iphe, bụ oke-eswi; ebyila; nwaturu; m'ọ bụ nweghu, unu gude egwo ẹja. ¹² Ono ẹge unu e-medzujeru iya l'iphe bụ ngweja, unu egwokpoo egwogwo; m'ọ -ruhuru; ọ ha igwe ịha-a. ¹³ Iphe, bụ onye a mụru lę Ízurelụ bụ ẹge ono bę oo-meje ngweja, oogwo anụ Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ¹⁴ Shita l'ogbo nk'unu je akpaa lę ndu ọphu a-bya nụ; onye bụ onye laru alala, unu l'iya bu -wota ngweja tę ya gwooru Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma; t'ọ bụkwaru ẹge unu emeje bę oo-me. ¹⁵ Ọo ome-l'alị lanụ ono bę duru unubę ndu Ízurelụ l'unu ha; mę iphe, bụ ndu laru alala, unu l'ẹphe bu. Ome-l'alị ono a-nọdulephu shita l'ogbo unu sweru ogbo ọphu abya nụ gbururu jewaru. Ọo ẹge unu dụ l'ifu Ojejoje bụ ẹge ndu, laru alala dükwaphu. ¹⁶ Yọ bụru ekemu lanụ yęle ome-l'alị lanụ bę duru unu lę ndu, laru alala, unu l'ẹphe bu.’ ”

Kę ọnu Ojejoje iphe mbụ

¹⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ¹⁸ “T'ọ kuru ndu Ízurelụ sụ ẹphe: ‘Unu -rulephu alị ono, ya du unu eje ono; ¹⁹ unu ridelephu nri, shi l'alị ono; unu ketakwa oke iya bya anụ Ojejoje. ²⁰ Unu gude utu iphe, shi l'akpuru iphe mbụ, unu metaru l'alị ono ghta buredi nụ Ojejoje t'ọ bụru ngweja, shi l'ẹke eetsuje balị. ²¹ Ngweja-nri mbụ, unu metaru l'alị ono bę unu a-nụje Ojejoje gbururu jeyewaru; mbụ shita l'ogbo sweru ogbo.

Ngweja k'iphe, dụ ẹji, e meru l'amagama

²² “ ‘Ọ -bụru l'unu ta madu amama; haa odobekota ekemu-a, Ojejoje tushiru ye Mosisu l'ẹka-a; ²³ mbụ ekemu ono l'ọ ha, Ojejoje shi l'ẹka Mosisu nụ unu; tsube lę mbọku ono, Ojejoje turu iya nụ unu ono jeyewaru; ²⁴ b'ọ -bụru lę ndu Ízurelụ l'ẹphe ha ta madu; mbụ l'ẹphe te lebezidu ęnya mebyia ekemu ono; t'unubę ndu Ízurelụ wota nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, e meru; mkpọ iya adu Ojejoje mma. Unu yekobeje iya ngweja-nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; mę mkpi, ee-gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja gwoo ngweja ono gude kfua ụgwọ iphe, dụ ẹji ndu Ízurelụ l'ẹphe ha; t'a gwaru ẹphe nvu l'iphe, dụ ẹji, ẹphe meru; kę l'ẹphe ta madu amama mee ya; byawa bya egwoo ngweja nụ Ojejoje lę kę emeswe ono, ẹphe mesweru ono; mbụ ngweja-ọku; mę ngweja iphe, dụ ẹji. ²⁶ Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha; mę ndu laru alala, ẹphe l'ẹphe bu bę aa-gụkotaru nvu; kę l'ẹphe l'ẹphe ha tükowaru mee iphe, dụ ẹji ono l'amagama.

²⁷ “ ‘Ole agha; ọ -buru l'ọo onye lanu be meru iphe, du eji ono l'amagama; t'onye obu wota nwada eghu, gbaru afa t'e gude gwoo ngweja iphe, du eji ono, o meru ono. ²⁸ Onye achijeru Nchileke eja be a-nodu l'ifu Ojejoje kfuwa ugwo iphe, du eji, onye ono meru l'amagama. A -kfuwa ugwo iphe, du eji ono, onye ono meru ono b'a guwaru iya nvu. ²⁹ Oo ekemu lanu ono be duru iphe, bu onye meru iphe, du eji l'amagama; m'o bu onye a muru le Izurelu; m'o bu onye laru alala.

Ngweja k'iphe, du eji, e lebeziru enya mee

³⁰ “ ‘Obekwanu l'onye maru amaru mee iphe, du eji; m'a muru onye obu amumu le Izurelu; m'o bu onye laru alala be onye obu kfusweekwaru epha Ojejoje. Onye du ege ono be ee-bufu ebufu l'eke ndibe epe no. ³¹ Keshinu ophu onye ono ta dudu iphe, o guberu Ojejoje; bya emebiwa ekemu Ojejoje; be ee-bufuje onye obu ebufu; iphe, o metaru atukoru iya l'ishi.’ ”

Nwoke, dakaru nsọ mbọku ọtu-ume

³² Le teke ndu Izurelu nokwadu l'echi-egu b'o nweru nwoke lanu, e guderu l'eke ookpa nkụ le mbọku ọtu-ume. ³³ Ndu phuru iya l'eke ookpa nkụ ono akputa iya kpụ-kfushiaru Mosisu yele Eronu; me ndu Izurelu l'ephe ha. ³⁴ Epe akputa iya tuchi atuchi; ke l'e te medua t'o doo enya iphe, ee-me iya. ³⁵ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: “Le nwoke ono; be ee-gbu egbugbu. Te ndu Izurelu l'ephe ha kpufu iya l'odu ndu Izurelu je atugbu ya le mkpuma.” ³⁶ Ya ndono; epe eshi l'odu ndu Izurelu; kputa iya kpufu; je atugbu ya le mkpuma ege ono, Ojejoje kfuru iya Mosisu ono.

Iphe, a kparu akpakpa gude mengashia onu uwe

³⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ³⁸ “T'o kfuaru ndu Izurelu; su epe: ‘T'ephe kpa iphe-akpakpa l'igburumonu uwe unu. Unu adzuru owuu, eke urukpu-urukpu ye l'eli owuu ono, unu kpangashiru akpangashi dzupyabe l'uwe ono. Ono bu ege unu e-meje iya ndono tsube l'ogbo sweru ogbo. ³⁹ Iphe-akpakpa ono be unu e-je enya gude nyatakota ekemu yebe Ojejoje; k'ophu unu a-noduje eme iya ememe; haa egu iphe, du eji ono, anoduje agugbaa obu unu ono; me ophu enya unu aphuje; mbu iphe, du eji ono, unu shi anoduje emegbaa ono. ⁴⁰ Oo ya bu; k'ophu unu anyataje ekemu yebe Ojejoje; l'eme iya ememe; shi ege duru Nchileke unu nsọ. ⁴¹ Oo yebedua bu Ojejoje; bu Nchileke unu; mbu onye ono, dufutaru unu l'ali Ijiputu; te ya buru Nchileke unu ono. Oo ya bu Ojejoje, bu Nchileke unu.’ ”

16

Kora; Detanu; waa Ebiramu

¹ Yo be teke ono; Kora Izaha Kohatu; onye eri Liviayi; waa Detanu; me Ebiramu, bu unwu Eliyabu; me Onu Peletu, bu ndu ikfu Rubenu achita madzu yeru onwephe; ² epe awu-lihu tsolahaa Mosisu okfu. Ndu ono, tso epe ono bugbaa ndu a fotaru t'ephe buru ndu ishi, achi ndu Izurelu; bya aburu ndu a maru epha epe le Izurelu gbaa mgburumburu. Iphe, epe du bu ukporo umadzu iri l'ebo l'umadzu iri. ³ Epe achikobe onwephe byakfutashia Mosisu yele Eronu bya asu epe: “L'unu metawaru iphe obu; yo kabe kpo akpokpo! Ndu Izurelu l'ephe ha be unu maru l'ephe du nsọ l'ehu l'ehu; Ojejoje eswiru epe eswiru. ?Bu ngunu meru iphe unu paliru onwunu dobe l'ishi ndu ke Ojejoje ege ono?”

⁴ Mosisu anulephu iphe ono, epe kfuru ono; daa kpupyabe ifu l'ali.

⁵ Yo su Kora yele ndu tso iya nu: “Teke o beru l'utsu be Ojejoje e-koshi nu onye ophu bu nk'ia; waa onye du nsọ. Onye o fotaru be oo-mee t'o byanyabe iya ntse.

⁶ Owaa iphe, unu ee-me ndo-o: Te nggubedua, bu Kora; nggu le ndu otu ngu phe

wota efere, aagujeru oku ye; ⁷ o -be echile; unu aguru oku ye iya; ye iya insensu l'ifu Ojejoje. Ayi a-maa onye ophu Ojejoje fotaru. O chikwaa unubedua, bu ndu Lívayi metawaru iphe obu; yo kabẹ kariwa eka akari!”

⁸ Mosisu asukwaphu Kora phe: “Unu ngabe nchi; unube ndu eri Lívayi! ⁹ ?To dzudu unu l'oo unubedua be Nchileke ke ndu Izurelu fotaru dobe iche le Izurelu mgburumburu; mee t'unu nodu iya ntse; l'eje ozi, no l'ulo-ekwa ke Ojejoje; me t'unu vudoje ndu Izurelu l'ephe ha l'ifu l'ejeru ephe ozi? ¹⁰ O meru te nggube Kora; me ndu eri Lívayi, bu ndibe unu nodu iya ntse. Nta-a be unu achowa uzo, unu e-shi buru ndu achijeru Nchileke eja. ¹¹ O kwa Ojejoje be nggu le ndu otu ngu l'unu ha kpakoru etso okfu. ?Bu onye be Eronu bu ke t'unu l'aguru iya aphu?”

¹² To du iya bu; Mosisu abya ezia t'e je ekua Detanu; me Ebiramu, bu unwu Eliyabu. Ephe asu l'ephe ta abyadu; ¹³ su iya: “?T'o gbe dzudua ngu l'i dufutaru ephe l'egiri ali Ijiputu ono; t'i bya egbushia ephe l'echi-egu l'eke-a? Nta-a bi chofukwaaphu t'i mee onwongu onye ishi l'eke ephe no. ¹⁴ Ophu ka njo aburu l'e ti dubadu ephe l'egiri ali ono, i shi keshinu ono kfuta okfu iya ono; to bu l'i koshiru ephe eke ephe a-kobeje iphe; me eke ephe e-me mgbo vayinu. ?Iime t'i mee ndu-a nphuruphuru-nya to? Waawa-o! Ephe ta abyadu-o!”

¹⁵ To du iya bu; ehu enwuhu Mosisu oku. Yo su Ojejoje: “T'e b'o dukwa ngweja, ndu-a gworu nu iya, oo-nata. L'e to nwekwa ephe onye ya mejewaru eji; to nwe ephe onye ya natajewaru m'oo me nkakfu-igara iya.”

¹⁶ Mosisu asu Kora: “Te yele ndu otu iya l'ephe ha lufutakota l'ifu Ojejoje echile. Te nggube Kora; me ephebedua; owaa Eronu tuko byakota. ¹⁷ T'onyenonu gudekwa efere, aagujeru oku ye; ye iya insensu gude bya l'ifu Ojejoje. Iphe, oo-du; mbu efere ono, aagujeru oku ye ono bu ukporo iri l'ebo l'iri. Nggubedua, bu Kora l'onwongu e-gude nke ngu; Eronu egude nk'iya bya.” ¹⁸ To du iya bu; onyenonu ewota efere ono, aagujeru oku ye ono; bya aguru oku ye iya; ye iya insensu je evudogbaa l'onu Ulo-Ekwa Ndzuko ono. Ephe le Mosisu me Eronu atuko vudo l'eke ono. ¹⁹ Kora abya achikobe ikpoto ndu Izurelu ono l'onu Ulo-Ekwa Ndzuko ono t'ephe tso Mosisu yele Eronu okfu. To du iya bu; o-gbu-nwii-nwii ke Ojejoje abya enwua ke phoo l'edzudzu oha ono. ²⁰ Ojejoje asu Mosisu yele Eronu: ²¹ “T'ephe shi l'edzudzu oha ono lufuta te ya bya atuko ndu ono l'ephe ha mebyishikota nta-a.”

²² Mosisu yele Eronu adaa; kpube ifu l'ali chishia mkpu; su: “Nggube Nchileke; nggube Nchileke, bu nggu anuje ndiphe ndzu. ?Ii-gude k'iphe, onye lanu metaru tu-koshi ndu-a l'ephe ha ehu-eghughu ngu to?”

²³ Ojejoje asu Mosisu ²⁴ t'o kfuaru oha ono t'ephe lufuta l'ibiyia ophu ulo-ekwa Kora; me ke Detanu; me ke Ebiramu no.

²⁵ Mosisu agbalihu yele ndu bu ogurennya Izurelu ayiru jekfushia Detanu; me Ebiramu. ²⁶ Mosisu asu oha ono t'ephe lufutakwa l'ulo-ekwa ndu ejo iya ono! Su ephe: “Unu be edenyikwa eka l'iphe, bu ke ndu ono; odumeka be Ojejoje e-gudekwa k'ejo-iphe, ephe meshiru woru unu mebyishia.” ²⁷ To du iya bu; ephe awufu l'ulo-ekwa Kora; me ke Detanu; me ke Ebiramu. Detanu yele Ebiramu abya alufuta vudo l'onu ulo-ekwa ephe; ephe l'unyomu ephe; me unwu ephe; me unwegirima ephe. ²⁸ Mosisu asu: “Owaa iphe, unu e-gude maru l'oo Ojejoje ziru iya te ya mee iphemiphe obule ono; mbu l'e t'o budu iphe, gbataru iya l'uche be ya eme. ²⁹ O -buru le ndu-a be nwuhuru anwuhu-ugboshi; o -buru l'oo iphe adakfuje madzu ba dakfuru ephe; oo ya bu t'a maru l'e t'o budu Ojejoje ziru iya iphe ono, ya eme ono. ³⁰ Ole; teke bu le Ojejoje meru t'iphe e-te emejedu nu mee; ali ekpuhaa onu lekota ephe; lee iphemiphe

òbule, ẹ̀phe nweru enweru; mbù; ẹ̀phe aburu ndu wùbaru l'ali-maa lẹ ndzù. Teke ono; unu amaru lẹ ndu-a te nwedù iphe ẹ̀phe gùberu Ojejoje.”

³¹ Ekfuge, Mòsisu ekfugelephu iphe ono; ali ẹ̀ke Detanu phẹ vudo ekejahu ẹ̀bo; ³² kpuhaa ònu lekota ẹ̀phe; mẹ ndibe ẹ̀phe; mẹ ndu kẹ Kora; mẹ iphe ẹ̀phe l'ò ha. ³³ Ẹ̀phe awùbakòta l'ali-maa lẹ ndzù; mẹ iphe, bù iphe, ẹ̀phe nweru enweru; ali ekpupyabe ẹ̀phe; ẹ̀phe l'ẹ̀phe ha atùko lakòta l'iyi edzudu òha. ³⁴ Yò buru mkpu, ẹ̀phe echi bẹ meru; ndu Ízurèlu, nọ-pheru ẹ̀ke ono mgburumgburu eye òkpa l'òso; ara l'ali abyawa ẹ̀phe elele!

³⁵ Ya ndono; òku, shi Ojejoje l'ẹ̀ka abya ekegbushikota ùkporo madzù iri l'ẹ̀bo l'umadzù iri phù, shi akpò ìnsẹnsu òku phù.

Efere, dù nsọ, aagujeru òku ye

³⁶ Ojejoje asù Mòsisu ³⁷ t'ò kfuru Eliyéza Éronu, bù onye achijeru Nchileke ẹ̀ja t'ò l'oshia efere ono, aagujeru òku ye l'òku ono; vòshia icheku-òku, nọ iya nù tùkaa nanù nanù; kẹ l'iphe ono dù nsọ; ³⁸ mbù efere ono, aagujeru òku ye, bù kẹ ndu ono, meru iphe, dù ẹ̀ji; shi ẹ̀ge ono tufashia ndzù ẹ̀phe ono. Teke ò l'oshitsuaru iya; t'a kua ya t'ò chisaa echisa; k'òphu ee-kpubeje iya l'eli ẹ̀nya-ngweja Ojejoje. Ishi iya aburu l'a nùwaru iya Ojejoje; yò dùwa nsọ. Iphe ono bẹ a-buru iphe-òhubama l'ẹ̀ke ndu Ízurèlu nọ. ³⁹ Tò dù iya bù; Eliyéza, bù onye achijeru Nchileke ẹ̀ja abya achikoo efere ono, aagujeru òku ye ono, bù ope b'e gude meshia ya ono; mbù iphe ono, ndu ono, òku kepyashiru ono gude bya òkpo ìnsẹnsu òku. A kùsaa ya ọ̀sa; k'òphu ee-kpubeje iya l'eli ẹ̀nya-ngweja Ojejoje; ⁴⁰ t'ò buru iphe, ndu Ízurèlu e-gudeje nyata l'ẹ̀ t'ò dùdu onye òdo, ẹ̀-ta bùdu onye eri Éronu, a-kpùritaje ntse bya òkpo ìnsẹnsu òku l'ifu Ojejoje; òdumeka bẹ òo-ùkwaru onye òbu ẹ̀ge ò dùru Kora yẹle ndu otu iya phẹ; mbù ẹ̀ge ono, Ojejoje shi l'ẹ̀ka Mòsisu kfua ya ono.

Anwùhu egbushi ndu Ízurèlu

⁴¹ Yo be echile iya; ndu Ízurèlu l'ẹ̀phe ha awata ọ̀guru Mòsisu yẹle Éronu aphù; sù l'ẹ̀phe gbushiwuru ndibe Ojejoje. ⁴² Teke ndu ono byaru bya edzukoo t'ẹ̀phe tso Mòsisu yẹle Éronu okfu; chebe ifu l'ùzo Ùlo-Èkwà Ndzuko; b'a bya amaru; urukpu atso-kputawa iya; o-gbu-nwii-nwii kẹ Ojejoje abya enwua kẹ phoo. ⁴³ Mòsisu yẹle Éronu ejeshia l'ònu Ùlo-Èkwà Ndzuko ono; ⁴⁴ Ojejoje asù Mòsisu: ⁴⁵ “Unu shi edzudu òha ono lufuta tẹ ya bya atùko ẹ̀phe mebyishia nta-a.”

⁴⁶ Mòsisu asù Éronu: “Wota efere, iigujeru òku ye; shi l'ẹ̀nya-ngweja Ojejoje gùta òku ye iya. Woru ìnsẹnsu ye iya; nggu emee ẹ̀gwegwa gude iya jekfu òha ono; gude iya kfua ọ̀gwo ẹ̀jo iphe ẹ̀phe. Ishi iya aburu l'ẹ̀hu eghushikwa Ojejoje eghughu ike; mgbonwu awataakwa.” ⁴⁷ Éronu ewota efere ono ẹ̀ge ono, Mòsisu kfuru iya ono; gbagbua gbaba l'edzudzu òha ono. T'ò kwaa rua bẹ mgbonwu ono watawaru ogbushi ndu ono. Yò bya akpòoru Ojejoje ìnsẹnsu ono òku; bya akfua ọ̀gwo iphe, dù ẹ̀ji ndu ono. ⁴⁸ Yo vudo lẹ mgbaku ndu ophu nwùhuwaru anwùhu; mẹ ndu ophu nọ ndzù; mgbonwu ono egbubuhu. ⁴⁹ Ndu mgbonwu ono gburu bẹ dù ùkporo unu madzù l'unu madzù iri l'ishingu; l'ùkporo madzù iri l'ise;* t'a gùfukwa ndu ophu nwùhuru nù l'okfu ẹ̀ka Kora. ⁵⁰ E megee; Éronu ejekfushia Mòsisu l'ònu Ùlo-Èkwà Ndzuko; kẹ lẹ mgbonwu ono buhuwaru.

17

Mgboro Éronu bẹ rutaru iru

* 16:49 16:49 Iphe ò bù bù 14,700.

¹ Ojejoje asụ Mósísi: ² “Kfuaru ndu Ízurelu t'ephe chẹ ngu mgboro iri l'ẹbo. Tẹ ndu bụtsua ishi l'iphe bụ ikfu, nọnu nughbaa ngu mgboro lanu. Deshia ẹpha onyenonu lẹ mgboro nk'ia. ³ Onyenonu l'iphe, bụ ndu ishi ono, achigbaa ikfu ono e-nweru mgboro lanu. Teke a byaru lẹ mgboro kẹ ndu ikfu Lívayi; nggu edee ya ẹpha Éronu. ⁴ Chita mgboro ono je awushi lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko l'ifu Okpoko Ekemu, bụ ẹke ono, ya abyakfutaje unu ono. ⁵ Onye mgboro nk'ia futaru ome; a maru l'ọo onye ọphu ya fọtaru ndono. Teke e metsuaru; ya te eyeheduru ndu Ízurelu onu l'aphu ono, ẹphe anoje agu l'ekpu unu ono.” ⁶ Tọ dụ iya bụ; Mósísi abya ekfuru yeru ndu Ízurelu. Ndu, bụ ishi l'iphe, bụ ikfu nọnu anughbaa ya mgboro nanu nanu. Iphe, ọ dụ bụ mgboro iri l'ẹbo. Mgboro kẹ Éronu l'ikfu kẹ ndu Lívayi tsokwa iya phu. ⁷ Mósísi achita iya je edobe l'ifu Ojejoje l'ulo-ékwa l'ẹke ono, Okpoko Ekemu Nchileke nọ ono. ⁸ Yo rua echile iya; Mósísi abahu l'ulo-ékwa l'ẹke ono, Okpoko Ekemu Nchileke nọ ono; bya aphua ẹge mgboro kẹ Éronu, bụ onye nọ-chiru ẹnya ikfu kẹ ndu Lívayi fushiru ome; rushia iru; tushikwaaphu igu; bya amishia akpuru alumundu, gbe chashitsuanu achashị. ⁹ Mósísi abya eshi l'ifu Ojejoje chifuta mgboro ono chị-jeru ndu Ízurelu l'ẹpha ha. Ẹphe elee ya ẹnya; onyenonu ewotatsua mgboro ọphu bụ nk'ia.

¹⁰ Ojejoje asụ Mósísi: “T'o woru mgboro kẹ Éronu dobephu azu l'ifu Okpoko Ekemu ono; t'ọ nọdu l'ẹke ono buru iphe-ọhubama l'ẹke ndu ono, ekwefuje ikè ono nọ; t'ọ buru iphe, a-nọduje alọ ẹphe ẹka lẹ nchị t'ephe haa ọgu-phe aphu l'ekpu yẹbe Ojejoje; a -nonyaa; ẹphe anwushu.” ¹¹ Yọ buleruphu ẹge Ojejoje sụru tẹ Mósísi mee ya b'o meru iya.

¹² Ndu Ízurelu asụ Mósísi: “Ẹphe a-nwushihukwa! Ẹphe gvụakwaru! Ẹphe gvụakwaru l'ẹphe ha! ¹³ Iphe bụ onye, jekfuberu ulo-ékwa Ojejoje ntse a-nwuhukwa. Ẹphe a-nwushihukota l'ẹphe ha tọ?”

18

Ozi, duru ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi

¹ Ojejoje asụ Éronu: “Nggubedua l'onwongu; mę unwu ngu; mę iphe, bụ onu-ulo nna ngu l'ephe ha bẹ ọo-tu-koru l'ishi; mbu iphe, dụ ẹji, e meru l'ẹke-dụ-nsọ nk'ia; yọ buru nggubedua l'onwongu kwaphu; mę unwu ngu bẹ ọo-tu-kokwaruphu l'ishi; mbu iphe, dụ ẹji, e meru meswee k'ọbu onye achije ẹja. ² Duta unwunna ngu phẹ, bụ iya bụ ndu ikfu Lívayi, bụ ikfu nna ngu t'ephe yejeru ngu ẹka; nggubedua; mę unwu ngu phẹ a-nọdu l'onu ulo-ékwa ẹke Okpoko Ekemu Nchileke nọ eje ozi. ³ Ọ bụ nggu bẹ ẹphe a-nọdu l'ẹka; l'ẹje iphe, bụ ozi, nọ l'ulo-ékwa ono. Ọle t'ephe be eshitakwa iku ẹke iphe ẹke-dụ-nsọ nọ; ẹphe te shita mgboro ẹnya-ngweja Nchileke; ọ -dudu bẹ nggu l'ephe a-nwushihukwa. ⁴ Ẹphe e-tsoje ngu l'ẹje ozi, nọ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; mbu iphe, bụ ozi, nọ l'ulo-ékwa ono. T'onye ọdo, ẹ ta bụdu onye Lívayi be eyetakwaru unu ẹka l'oru ono. ⁵ Ọ bụ unubedua a-nọdu eje ozi, nọ l'ẹke-dụ-nsọ; mę ozi k'ẹnya-ngweja Nchileke; k'ọphu Nchileke ẹte atụ-koshihedu ndu Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya ọdo. ⁶ Ọo yẹbe Ojejoje l'onwiya bẹ shi lẹ ndu Ízurelu fọta unwunna unu bẹ ndu Lívayi. Ẹphe bụ ndu e woru nụ unu; buru ndu e doberu yẹbe Ojejoje iche t'ephe jeje ozi, nọ lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko. ⁷ Ọ bụ nggubedua; nggu l'unwu ngu a-nọdu eje ozi kẹ ogworu Nchileke ẹja; mbu l'unu a-nọdu ejekota ozi k'ẹnya-ngweja Nchileke; waa ozi, nọ l'ime ẹke ẹkwa-mgbochi nọ. Ono bụ ozi, unu a-nọdu eje ndono. Ya yeru unu kẹ ogwo ngweja ono l'ẹka t'ọ buru iphe-oma, ya meru unu. Onye ọdo, ẹ ta bụdu onye Lívayi, byaru lẹ mgboro ẹke-dụ-nsọ a-nwuhukwa.”

Òkè, ruberu ndu achijeru Nchileke ẹja

⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Ẹrọnu: “Nta-a bẹ ya wowaru iphemiphe ọbule, bụ iphe, aanuje iya anunu ye ngu l'ẹka. Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu dobejeru nsọ nụ iya bẹ ya nūwaru ngu t'ọ bụru òkè-iphe ngu; nggu l'unwu ngu phẹ gbururu jeyewaru. ⁹ Ọwaa bẹ a-bụfuaru òkè-iphe unu l'iphe, kakọta ọdu nsọ ono, bụ ọphu ẹ ta kpođu ọku: Iphe, ẹphe gudekota bya ogwo ngweja nụ iya; mbụ iphe, shi lẹ ngweja nri; mẹ ngweja iphe, dụ ẹji; mẹ ọphu shi lẹ ngweja ikpe-anmanma; mbụ iphe, bụ iphe ono, ẹphe nūru t'ọ bụru ngweja, kakọta ọdu nsọ ono. Ndu onanu bẹ bụkota òkè-iphe, ruberu nggube Ẹrọnu; mẹ unwu ngu phẹ. ¹⁰ Unu nọduje l'ẹke, kakọta ọdu nsọ ria ya. Yọ bụru unwoke nwenkinyi bẹ e-rije iya nū. T'ọ bụkwaru unu iphe, dụ nsọ.

¹¹ “Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu doberu mu iche; mbụ iphe, shikota lẹ ngweja-amama bẹ bụ nke ngu. Ya wowaru iya nū nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi gbururu jeye lẹ gbururu. Iphe, bụ ndibe ngu, mmeru ta nọdu l'ẹhu bẹ e-tsoje ria ya.

¹² Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu nūru Ojejoje l'ọo iphe mbụ, shi l'iphe, ẹphe metaru l'alị bẹ bụ nggu nwe iya; mbụ iphe, bụ manụ olivu, kakọta mma; mẹ iphe, bụ mẹe ọphungu, kakọta mma; mẹ iphe, bụ akpe, kakọta mma. ¹³ Iphe, bụ iphe, ẹphe wotaru Ojejoje l'ọo akpuru iphe mbụ, ẹphe metaru l'alị ẹphe bụ nke ngu. Iphe, bụ ndibe ngu, mmeru ta nọdu l'ẹhu bẹ e-tsoje ria ya.

¹⁴ “Iphe, bụ iphe, e yeru Ojejoje l'ẹka l'alị Ízurelu bẹ bụkota nke ngu.

¹⁵ “Iphe, bụ iphe, kpọru nne iya ifu; m'ọ bụ madzụ; m'ọ bụ anumanu; mbụ ọphu e woru nū yẹbe Ojejoje bẹ a-buru nke ngu. Obenu aa-kfuje ụgwo gude gbata iphe, bụ ọkpara, shi l'ẹhu madzụ. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ aa-kfuje ụgwo gude gbata iphe, bụ anụ mbụ, shi l'ẹhu anụ, aasọ nsọ lufuta. ¹⁶ Ẹphe -nọwa ọnwa ọphu bẹ aa-kfuje mkpọla-ọcha, dụ shẹkelu ise gude gbata iya; mbụ mkpọla-ọcha, bụ a -tude ẹra iya; yọ ha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ, dụ gera ụkporo. ¹⁷ Obenu lẹ nweswi; nwaturu; mẹ nweghu k'odungu bẹ aa-hajẹ agbata. Ndu onanu bẹ dụ nsọ. Unu phejee mee ya l'eli ẹnya-ngweja ono; unu akpoje ẹba iya ọku gude gwoo ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ¹⁸ Anụ iya a-buru nke ngu; yekoberu ndú-iphe, e gude gwoo ngweja-amama; mẹ ụtakfu ẹka-ụtara iya.

¹⁹ “Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu doberu nsọ t'ẹphe nū Ojejoje bẹ ya nūwaru ngu; nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; t'ọ bụru nk'unu gbururu jeye lẹ gbururu. Ono bụ ọgba-ndzụ, yẹbedua, bụ Ojejoje gbaru l'ẹke ị nọ; mẹ l'ẹke awa ngu nọ. Ọgba-ndzụ ono a-buru ojejoje.”

²⁰ Ojejoje asụ Ẹrọnu: “Unu be etsokwa ndu Ízurelu wata alị; ọphu ọ dukwa òkè, unu etso ẹphe eketa. Ọo yẹbe Ojejoje bẹ bụ òkè, unu nweru; bụru iya bụ òkè, unu ketaru l'ẹke ndu Ízurelu nọ.”

Òkè lanụ l'uzo iri bụ òkè, dọru ndu Lívayi

²¹ “A -bya abya l'ẹke ndu Lívayi; keshinu ẹphe eje ozi, nọ lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko bẹ ya nūkotawaru ẹphe iphe, ndu Ízurelu anuje Ojejoje lẹ k'òkè lanụ l'uzo iri t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe. ²² Tsube nta-a kwasẹru b'ẹ t'ọ dudu onye Ízurelu ọdo, e-jenyabe mgboro Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono; ọdumeka bẹ iphe, dụ ẹji onye ọbu meru a-tukokwaru iya l'ishi; yọ nwuhu. ²³ Ọo ndu Lívayi bẹ ozi Ụlo-Ẹkwà Ndzuko nọ l'ẹka; bụru ẹphe bẹ iphe, dụ ẹji, e meru l'ẹke ono tukoru l'ishi. Iphe ono, a-bụ nsọ, a-dụ nū jasuru asuru; mbụ tsube l'ogbo sweru ọgbo. Ẹphe te enwedu òkè l'ẹke ndu Ízurelu nọ. ²⁴ Iphe, ndu Ízurelu nūru yẹbe Ojejoje, bụ òkè lanụ l'uzo iri bẹ ya nūru ndu Lívayi t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe. Ọo ya meru iphe, ya kfuru okfu ẹhu ẹphe; sụ: ‘Ẹphe te eketadu òkè-iphe l'ẹke ndu Ízurelu nọ.’ ”

Òkè lanụ l'uzo iri; mẹ ndu Lívayi

²⁵ Ojejoje asụ Mósísi: ²⁶ “T’o kfuaru ndu Lívayi; sụ ẹphe: ‘L’ọ -bụru l’ẹphe nataru ndu Ízurelụ òkè lanụ l’uzo iri ono, ya nuru ẹphe t’ọ bụru òkè-ipe ẹphe ono; t’ẹphe shije l’ime iya woru òkè lanụ l’uzo iri nukwaphu Ojejoje. ²⁷ Iphe, ẹphe nuru bẹ aanoje aguru ẹphe l’o bụ iphe, shi l’ẹke eetsuje bali; a gụkwaa ya phụ l’ọ bụ mee, shi l’ẹke aaku mee. ²⁸ Ọo ya bụ l’ẹphe e-shije l’òkè lanụ l’uzo iri ono, ẹphe anatajẹ l’ẹka ndu Ízurelụ ono woru òkè lanụ l’uzo iri iya nukwaphu Ojejoje. Yọ bụru l’òkè lanụ l’uzo iri ono bẹ ẹphe e-shi woru kẹ Ojejoje nù Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ²⁹ T’ẹphe wojekwaru iphe, gbaru Ojejoje nù iya l’iphe bụ iphe, a nuru ẹphe. T’ẹphe shije l’ọphu bụ iya kakọta mma nù iya; mẹ l’ọphu kakọta ọdu nsọ.’

³⁰ “Kfuru ndu Lívayi; sụ ẹphe: ‘Lẹ teke ẹphe woru iphe, kakọta mma nù Ojejoje bẹ aa-guru iya ẹphe l’ọ bụ iphe, shi l’ẹke eetsuje bali; a gụkwaa ya phụ l’ọ bụ mee, shi l’ẹke aaku mee. ³¹ Ẹphe lẹ ndibe unu a-nọduje l’ẹke dọ ẹphe mma ria ndu ọphu; kẹ l’ọo obunggo ozi, ẹphe eje lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ³² Ẹ tọ dudu iphe, dọ ẹji, a-tukoru ẹphe l’ishi; m’ọ -bụru l’ẹphe wotaru iphe ono ọphu katsua mma nù yẹbe Ojejoje. Ọle t’ẹphe kwabekwa ẹnya t’ẹphe be emeru iphe, ndu Ízurelụ doberu nsọ t’ẹphe nù Ojejoje; ọdumeka b’ọ kwa ọnwu.’ ”

19

Mini, e gude asafu mmeru

¹ Ojejoje asụ Mósísi yẹle Éronu: ² “Ọwaa ekemu, Ojejoje tūru; sụ: ‘Unu kfuru ndu Ízurelụ t’ẹphe kpūtaru nggube Mósísi nwada eswi, eke uswuswe; ọphu te enwedu ọru, nọ iya l’ẹhu; to nwe ntupo, o nweru; t’ọ bụ l’e gudejewa iya jee ozi. ³ Unu kpūta nwada eswi ono kpẹe Eliyẹza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. T’a kpūta iya kpūfu l’ọdu ndu Ízurelụ; je egbua ya ẹya l’ifu. ⁴ Tẹ Eliyẹza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja tşee mkpūshi-ẹka iya lẹ mee ya phee ya l’uzo ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono ugbo ẹsaa. ⁵ Nwada eswi ono bẹ aa-kpọ ọku l’ifu iya; kpọo akpọ-ẹhu iya ọku; mẹ anụ iya; mẹ mee ya; mẹ nshị iya. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-wota oshi sida; mẹ ẹsua isopu; mẹ òwúú uswe chīru chee l’ọku ono, e gude akpọ nwada eswi ono ọku ono. ⁷ Teke ono; bẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-gude mini saa uwe iya; gude mini ghua ẹhu. O -metsule iya phụ ẹge ono; yọ batawaru l’ọdu ndu Ízurelụ. Ọle ọo-nọdu ọnodu onye aasọ nsọ jeye l’urẹnyashi mbọku ono. ⁸ Onye bụ iya kpọru nwada eswi ono ọku e-gudekwaphu mini saa uwe iya; gude mini ghua ẹhu; yọ nọdukwaphu ọnodu onye aasọ nsọ jeye l’urẹnyashi mbọku ono. ⁹ Onye ọphu ẹ taa sọdu nsọ e-kpota ntụ nwada eswi ono je awūshi l’ẹke ẹ te merudu emeru l’azụ ọdu ndu Ízurelụ. Yọ bụru l’ẹke ono; bẹ aa-wūshiru iya ndu Ízurelụ t’ẹphe gude meje kẹ mini, eegudeje asafu madzụ nturu; gude iya eme kẹ ọsafu iphe, dọ ẹji. ¹⁰ Onye bụ iya kpotaru ntụ ono a-sa uwe iya asasa; yọ nọdu ọnodu onye aasọ nsọ jeye l’urẹnyashi mbọku ono. Ome-l’alì ono a-nọduwaru gburruru jeyewaru. Ọo-nọduru ndu Ízurelụ; nọduru ndu laru alala, ẹphe l’ẹphe bu.

Odenyi odzu ẹka

¹¹ “ ‘Onye denyiru odzu onye nwūhuru anwūhu ẹka a-bụru onye aasọ nsọ ujiku ẹsaa. ¹² Onye ọbu e-gude mini ono, eegudeje asafu nturu ono saa onwiya lẹ mbọku k’ẹto ya; mẹ lẹ mbọku k’ẹsaa ya; tẹmanu yọ dọ mma. Ọle; ọ -bụru l’ẹ t’ọ safudu onwiya lẹ mbọku k’ẹto; mẹ lẹ mbọku k’ẹsaa ya ono; b’ọ bụkwaphu onye aasọ nsọ. ¹³ Iphe, bụ onye meru odzu onye nwūhuru anwūhu ẹka; tọ safu onwiya bụkwa ụlo-ẹkwà Ojejoje bẹ oomeru emeru. Onye ọbu bẹ ee-bufu l’ẹke ndu Ízurelụ nọ. Ọo-bụru

onye aasọ nsọ; kẹ l'e te phedu iya mini, eegudeje asafu madzụ nturu l'ehu. Nturu ono nọkwadu iya-a l'ehu ege ọnono iya ọya.'

¹⁴ "Ọwaa bụ ekemu lẹ k'onye nọ l'ime ụlo-ékwà nwuhu. 'Iphe, bụ onye nọ l'ẹke ono teke ono; mę onye bahuru l'ime ụlo-ékwà ono teke ono kwaphu a-buru onye aasọ nsọ abalị ọsaa. ¹⁵ Iphe, bụ iphe, nọ l'ụlo-ékwà ono, e gheberu ọnu; te kpuchi iya ekpuchi bẹ aa-sọkwaphu nsọ.

¹⁶ " 'Iphe, bụ onye nọ l'egu denyi ẹka l'odzu onye e gburu lẹ mma; ọdo bụ odzu onye nwuhuru anwuhu mmanu; m'ọ kwanu l'o denyiru ẹka l'okpu onye nwuhuru anwuhu; m'ọ bụ l'ili a-buru onye aasọ nsọ abalị ọsaa.'

¹⁷ "A -bya l'ẹke ndu aasọ nsọ; t'ephẹ kpota ntụ ono, shi l'oku, e gude kpoo ngweja iphe, dū ẹji oku ono ye l'iphe; ephẹ eje l'ẹke mini, atsọ atsotso nọ; kuta mini ye iya.

¹⁸ Ọo ya bụ; onye ẹ ta asọdu nsọ ewota ọsua isopu tsee l'ime mini ono; phee ya l'eli ụlo-ékwà ono; mę l'eli iphe, nọ l'ụlo-ékwà ono; mę l'ehu ndu nọ l'ime ụlo-ékwà ono. Ọ kwaphu ege ono bẹ oo-phe iya iphe bụ onye denyiru ẹka l'okpu onye nwuhuru anwuhu; mę onye denyiru ẹka l'odzu onye e gburu lẹ mma; ọdo bụ onye denyiru onye nwuhuru anwuhu mmanu ẹka; mę onye denyiru ẹka l'ili. ¹⁹ Onye ọbu, ẹ taa sọdu nsọ ọbu e-phe onye ono, aasọ nsọ ono mini ono lẹ mbọku k'eto; mę mbọku k'ọsaa. O -rua lẹ mbọku k'ọsaa ya; yọ safu iya nturu ono. Onye ono, a saru ono asaa uwe iya asasa; gude mini ghua ẹhu; yọ bya adu mma l'urenyashi mbọku ono.

²⁰ "Obenu l'onye aasọ nsọ; ọphu ọ safudu onwiya asafu bẹ ee-bufu lẹ ndu Ízurelu; kẹ l'ọ turuwaru ẹke-dụ-nsọ kẹ Ojejoje. Eshinu ẹ te phedu iya mini, eegudeje asafu madzụ nturu b'ọ bụ onye aasọ nsọ. ²¹ Ono bụ ekemu, a-duru ephẹ gbururu jeyewaru. Onye ono, bụ iya ephẹje mini ono, eegudeje asafu madzụ nturu ono bẹ a-sakwaphu uwe iya asasa. Onye meru ẹka lẹ mini ono, eegudeje asafu nturu ono a-buru onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono. ²² Iphe, onye aasọ nsọ denyiru ẹka b'e meruwaru emeru; onye denyiru ẹka l'iphe ọbu bẹ aa-nọdu asọ nsọ jeye l'urenyashi mbọku ono."

20

Anwuhu Miriyamu

¹ Tọ dū iya bụ; yo rua l'ọnwá mbụ l'afa; ndu Ízurelu l'ephẹ ha ejerua echi-egu Zinu. Ephẹ anọshia lẹ Kadéshi. Miriyamu anwuhu l'ẹke ono; e lia ya l'ẹke ono kwaphu.

Mini, shi lẹ mkpuma

² Teke ono b'ẹ to nwedu mini, nonu k'ọphu ndu Ízurelu a-ngu. Ephẹ achikobe onwephẹ tsolahaa Mosisu yele Éronu okfu. ³ Ephẹ awata ọbashiru Mosisu mba; sụ: "L'ọ ga akakwaru ephẹ mma; ọ bụ l'ephẹ nwushihuru teke phụ ndibe ephẹ nwushihuru l'ifu Ojejoje phụ. ⁴ ?Bụ gunu meru; nggu achita ephẹbe ndu kẹ Ojejoje bya awushi l'echi-egu ẹke-a t'ephẹ lẹ elu ephẹ nwushihu? ⁵ ?Bụ gunu meru; nggu edufuta ephẹ lẹ Íjiputu bya eduru ephẹ dobe lẹ mkpokoro ẹke-a, akpe ta nọdu; tọ nọ iya mbụ oshi figu; vayinu ta nọ iya; ụtara-okumu ta nọ iya; mini, ephẹ a-ngu, ta nọ iya-a?" ⁶ Tọ dū iya bụ; Mosisu yele Éronu alufu l'ẹke ono, ndu Ízurelu dọru ono jeshia l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko je adashia l'ẹke ono; kpubetsua ifu l'alị. O-gbu-nwii-nwii kẹ Ojejoje enwuaru ephẹ kẹ phoo.

⁷ Ojejoje asụ Mosisu: ⁸ "Wota mgboro phụ tẹ nggu lẹ nwunne ngu Éronu chikobe ndu Ízurelu. Kfuru yeru mkpuma l'ẹke ephẹ ele ngu ọnya tẹ mini shi iya tsọfuta. Ono bụ ege ii-shi mee tẹ mkpuma ono tsọfutaru ephẹ mini; k'ọphu ndu Ízurelu mę elu ephẹ a-ngu mini." ⁹ Tọ dū iya bụ; Mosisu abya ewota mgboro ono l'ifu Ojejoje ege o kfuru iya.

¹⁰ Mósísu yẹ́lẹ́ É̀rọ̀nu abya achikobe ndu Ízurùlu l'ifu mkpuma ono. Mósísu asu ẹ̀pẹ̀: “Unu ngabẹ̀ nchì nta-a; unubẹ̀ o-kwefuru-íkè phẹ̀ ono. ?Bụ̀ t'ẹ̀pẹ̀ shi lẹ̀ mkpuma-wa kufutaru unu mini tọ̀?” ¹¹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Mósísu ahalia ẹ̀ka iya; chia mgboro ono ugbo labụ̀ l'eli mkpuma ono. Mini eshi lẹ̀ mkpuma ono nwụshihu; ndu Ízurùlu; mẹ̀ elu ẹ̀pẹ̀ angwa ya.

¹² Ọ̀lẹ̀ Ojejoje sọ̀ru Mósísu yẹ́lẹ́ É̀rọ̀nu: “Keshinu ọ̀phu unu te ekwetadu nk'iya; mbụ̀ mee tẹ̀ ya dọ̀ nsọ̀ l'ẹ̀nya ndu Ízurùlu bẹ̀ unu tee duru-hekwa ẹ̀pẹ̀ alì ono, ya nuru ẹ̀pẹ̀ ono.”

¹³ Ọ̀waa bụ̀ mini Meriba;* kẹ̀ l'ọ̀o l'ẹ̀ke ono bẹ̀ ndu Ízurùlu nọ̀ tsoru Ojejoje ụ̀swo; Ojejoje ekoshikwanu ẹ̀pẹ̀ lẹ̀ ya dọ̀ nsọ̀.

Ndu É̀dọ̀mu ajika tẹ̀ ndu Ízurùlu be esweshi l'alì ẹ̀pẹ̀

¹⁴ Mósísu abya eshi lẹ̀ Kadéshi zia ozi t'e je ezia eze ndu É̀dọ̀mu; sụ̀: “Ọ̀waa bụ̀ iphe nwunne ngu, bụ̀ Ízurùlu kfulu: Unu mawaru egbe iphe-ẹ̀huka, byakfutaru ẹ̀pẹ̀ l'ọ̀ ha. ¹⁵ Unu mawaru ẹ̀ge nna ẹ̀pẹ̀ oche phẹ̀ gude jeshia Íjiputu; ẹ̀pẹ̀ ebua lẹ̀ Íjiputu l'ẹ̀ke ono nọ̀ ọ̀du. Ndu Íjiputu akpaa nna ẹ̀pẹ̀ ono ẹ̀hu nshinu; bya akpakwaa ya phụ̀ ẹ̀pẹ̀bedua. ¹⁶ Obenu lẹ̀ teke ẹ̀pẹ̀ rakuru Ojejoje b'ọ̀ nuru olu ẹ̀pẹ̀; bya ezia ojozi; yọ̀ bya edufuta ẹ̀pẹ̀ lẹ̀ Íjiputu. Nta-a bẹ̀ ẹ̀pẹ̀ nọ̀wa lẹ̀ Kadéshi, bụ̀ mkpukpu, unu l'ẹ̀pẹ̀ riru ókè-alì. ¹⁷ Byiko; hanụ̀a t'ẹ̀pẹ̀ shia alì unu sweta. Ẹ̀pẹ̀ te eshikwa ẹ̀gu unu sweta; m'ọ̀ bụ̀ ẹ̀ke unu gbaru mgbo vayinu; ọ̀phu ọ̀ dudu wẹ̀lu unu, ẹ̀pẹ̀ e-kuta mini ngwa. Ẹ̀pẹ̀ e-tsoleruphu echi-gbororo sweta. Ẹ̀pẹ̀ ta aswibakwa l'uzo ẹ̀ka-utara; ẹ̀pẹ̀ ta aswiba l'uzo ẹ̀ka-ibyita jeye ẹ̀pẹ̀ eswekota l'alì unu.”

¹⁸ Ọ̀lẹ̀ eze ndu É̀dọ̀mu sọ̀ru iya: “Unu be eswetakwa l'alì ẹ̀pẹ̀; ọ̀ dudu bẹ̀ ya e-gudekwa ogu-mbeke byakfuta unu ọ̀gu.”

¹⁹ Ndu Ízurùlu asu iya: “Ẹ̀pẹ̀ e-shia oje sweta. Ọ̀ -buru l'ẹ̀pẹ̀ nguru mini unu; ọ̀do l'ọ̀o elu ẹ̀pẹ̀ nguru mini unu; ẹ̀pẹ̀ a-kfua unu ụ̀gwo iya. Haaru t'ẹ̀pẹ̀ gude ọ̀kpa sweta; ẹ̀ tọ̀ dukwa iphe ọ̀do.”

²⁰ Ọ̀lẹ̀; eze ndu É̀dọ̀mu sọ̀ru t'ẹ̀pẹ̀ be swetashi. Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; ndu É̀dọ̀mu achita unwoke ẹ̀pẹ̀ l'igwe, bụ̀ ndu ike dọ̀; jekfushia ndu Ízurùlu ọ̀gu. ²¹ Keshinu ọ̀phu ndu É̀dọ̀mu te kwedu tẹ̀ ndu Ízurùlu sweta l'alì ẹ̀pẹ̀ bẹ̀ ndu Ízurùlu ghachiru l'ẹ̀ke ẹ̀pẹ̀ nọ̀.

Anwuhu É̀rọ̀nu

²² Ndu Ízurùlu awu-lihu lẹ̀ Kadéshi tugbua jeye; ẹ̀pẹ̀ ejerua l'ugvu Họ̀ru. ²³ L'ugvu Họ̀ru ono, nọ̀nyabe ókè-alì É̀dọ̀mu bẹ̀ Ojejoje nọ̀ sụ̀ Mósísu yẹ́lẹ́ É̀rọ̀nu: ²⁴ “É̀rọ̀nu bẹ̀ a-nwuhu nụ̀ lakfu ndiche iya phẹ̀. Ẹ̀ to jerudu alì ono, ya nuru ndu Ízurùlu ono; kẹ̀ l'unu kwefuru íkè l'ekemu, ya turu lẹ̀ kẹ̀ mini Meriba. ²⁵ Duta É̀rọ̀nu yẹ́lẹ́ Eliyéza, bụ̀ nwatibe iya t'unu nyihu eli ugvu Họ̀ru. ²⁶ Yeshia É̀rọ̀nu uwe iya woru yee Eliyéza, bụ̀ nwa iya; kẹ̀le É̀rọ̀nu a-nọ̀du l'ẹ̀ke ono nwuhu lakfu ndiche iya phẹ̀.” ²⁷ Mósísu emee iphe, Ojejoje sọ̀ru t'o mee. Ndu Ízurùlu anọ̀du ele ẹ̀pẹ̀ ẹ̀nya; ẹ̀pẹ̀ enyihu eli ugvu Họ̀ru ono. ²⁸ Mósísu eyeshia É̀rọ̀nu uwe iya woru yee Eliyéza, bụ̀ nwatibe iya. É̀rọ̀nu anwuhu l'eli ugvu l'ẹ̀ke ono. Mósísu yẹ́lẹ́ Eliyéza eshi l'eli ugvu ono nyizita. ²⁹ Ndu Ízurùlu aphulephu lẹ̀ É̀rọ̀nu bẹ̀ nwuhwaru nụ̀; iphe, bụ̀ ọ̀nu-ulo Ízurùlu araa ẹ̀kwa iya ụ̀kporo abalì l'abalì iri.

* **20:13** 20:13 Iphe, “Meriba” bụ̀ bụ̀ “uswo”.

21

Ndu Ízurèlu alu-gbu ndu Áradu

¹ Teke onye eze Kénanu, l'achì ndu Áradu; mbụ onye ono, bu l'uzo ọhuda nuru lẹ ndu Ízurèlu shi l'uzo Atarimu abya; b'o tsoru ndu Ízurèlu ọgu; kpụta ndu ọphu ọ kpụtaru lẹ ndzụ. ² Ndu Ízurèlu eribuaru Ojejoje nte; sụ iya: “Ọ -buru l'i woru ndu-a yee ẹphe l'ẹka bẹ ẹphe e-mebyishikota mkpukpu ẹphe l'ọ ha.” ³ Ojejoje anua iphe ndu Ízurèlu kfuru; woru ndu Kénanu ye ẹphe l'ẹka. Ẹphe emee ndu ono; mẹ mkpukpu ẹphe; yọ buru kpurupyata. Tọ dụ iya bụ; e kulahaa ẹke ono Homa.*

Agwọ, e meru l'ope

⁴ Ndu Ízurèlu abya eshi l'ugvu Họru tųgbua; tsoru ụzo, laru Eze Ẹnyimu Uswe; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono gbangoo Édomu. Ẹphe ejenyaa; ẹphe ta dųhe ike takọta nshi. ⁵ Ẹphe awata okfurushi Nchileke yele Mosisu; sụ: “?Bụ ngunu kparu iphe unu dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu bya awushi l'echi-ẹgu-wa t'ẹphe nwushihu? Nri ta nọdu l'ẹke-a! Mini ta nọ iya! Ejo nri-a, ẹphe eriphe-wa bẹ gu-buhuakwaru ẹphe!” ⁶ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje achiru ejo agwọ ye; t'ọ byaru ndu Ízurèlu ọgu. Yọ taa ẹphe; tagbushia ẹphe l'igwe. ⁷ Ndu Ízurèlu abyakfuta Mosisu bya asụ iya: “Ẹphe mewaru iphe, dụ eji; kẹ l'ẹphe kfurushiru Ojejoje; kfurushia nggubedua. Kfunuru nụ Ojejoje; k'ọphu oo-wofuru ẹphe agwọ ono.” Ya ndono; Mosisu abya ekfuru nụ Ojejoje l'okfu ẹhu ndu Ízurèlu ono. ⁸ Ojejoje asụ Mosisu: “T'o meta ejo agwọ dobe l'eli itso lanụ; k'ọphu bụ: onye agwọ phụ taru; teke o leri ẹnya l'agwọ kẹ ope ono; yọ dzuru.” ⁹ Ya ndono; Mosisu egude ope meta agwọ; tukobe l'eli itso lanụ. Yọ bujeru; onye agwọ ono taru; o -lewa ẹnya l'agwọ ono, e meru l'ope ono; yọ dzuru.

Ndu Ízurèlu eje ala Móabu

¹⁰ Ndu Ízurèlu atųgbua; rua Obótu; bya akpọo ụlo-ékwà ẹphe. ¹¹ Ẹphe eshi lẹ Obótu tųgbua; je akpọo ụlo-ékwà ẹphe lẹ Iye-Abarimu l'echi-ẹgu ono, nọ chebe ifu lẹ Móabu l'uzo enyanwu-ahata. ¹² Ẹphe eshi l'ẹke ono tųgbua; rua ọkpa-ugvu Zeredu; bya akpọbe ụlo-ékwà ẹphe l'ẹke ono. ¹³ Ẹphe eshikwaphu l'ẹke ono tųgbua je akpọbe ụlo-ékwà ẹphe l'azụ Ẹnyimu Amónu azụ iya ọphu; ẹke ono, nọ l'echi-ẹgu, nọ kpaa l'ókè-alì ndu Amọru; kẹ l'ọo Ẹnyimu Amónu bụ ókè-alì ndu Móabu, nọkahuru ndu Móabu ẹphe lẹ ndu Amọru. ¹⁴ Ọo ya meru iphe e kfuru lẹ Ẹkwo ọgù, Ojejoje; sụ: “Mkpukpu Wahebu ono, nọ lẹ Sufa yele nsuda nsuda Ẹnyimu Amónu; ¹⁵ mẹ lẹ mkpọze mkpọze ono, nọ lẹ nsuda nsuda, nọ je akpaa lẹ mkpukpu Aru; bya anọo jeye l'ókè-alì ndu Móabu.”

¹⁶ Ẹphe egbeshi l'ẹke ono kwaseru bya ejerua Biye, bụ iya bụ wẹlu ono, Ojejoje sụru Mosisu: “T'ọ chikobe ndu Ízurèlu l'ẹkalanu; tẹ ya nụ ẹphe mini t'ẹphe ngua ono.” ¹⁷ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurèlu agua egvu-wa; sụ:

Nggube wẹlu! Wufuta mini;

T'a guru egvu nụ iya.

¹⁸ Ọ bụ wẹlu, bụ ndu eze
gvuru iya;
mbụ l'ọo ndu
a maru ẹpha ẹphe lẹ
Ízurèlu bẹ tųru iya nụ.
Ọ bụ mgboro ndu eze;
mẹ mgboro nk'ẹphe;

* 21:3 21:3 Iphe, Homa bụ bụ “kpurupyata”.

bẹ ẹphe gude ọya ya.

Tọ ọya bụ; ẹphe eshi l'echi-ẹgu jeshia Mátana; ¹⁹ shi lẹ Mátana lufu lẹ Nahalelu; shi lẹ Nahalelu lufu lẹ Bamotu; ²⁰ shi lẹ Bamotu lufu lẹ nsuda, nọ l'alị Móabu lẹ mgboro Ugvu Pishiga, bụ ẹke eeshije ele alị, daburu swanmangu.

Ízurelu alu-gbu Sihonu, bụ eze ndu Amoru
(Dit 2:26-37)

²¹ Tọ ọya bụ; ndu Ízurelu ezia ozi t'e je zia Sihonu, bụ eze ndu Amoru; sụ iya: ²² "T'ẹphe swetanu l'alị unu. Ẹphe ta aswibakwa l'ẹgu unu; ẹphe ta aswiba lẹ mgbo vayinu unu. Ophu o dudu wẹlu unu, ẹphe bya l'e-kuta mini ngua. O bulephu esu-uzo bẹ ẹphe e-tsoru jeye ẹphe eswekota alị unu." ²³ Obenu lẹ Sihonu te kwedu tẹ ndu Ízurelu sweta l'alị iya. Yọ chikobe ndu nk'iya l'ẹphe ha; ẹphe ejekfushia ndu Ízurelu ọgu l'echi-ẹgu. Ẹphe erulephu mkpukpu Jahazu; yo tso ndu Ízurelu ọgu. ²⁴ Ndu Ízurelu egude ọgu-mbeke gbua ya; nata iya alị iya ono; shita lẹ Ẹnyimu Amonu je akpaa lẹ Ẹnyimu Jáboku; jeyewaru l'alị ndu Amonu; kẹ l'ókè-alị ndu Amonu b'e gude upho-mkpuma kpua mgburumgburu; yo shihu ike. ²⁵ Ndu Ízurelu alutakota mkpukpu ndu Amoru l'ọ ha; buchikota iya; lutakota Heshibonu; mẹ iphe, bụ mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumgburu. ²⁶ Heshibonu bẹ bụ mkpukpu Sihonu, eze ndu Amoru. Yele onye, shi buri eze ndu Móabu lujeru ọgu; Sihonu alutakota alị iya je akpaa lẹ Ẹnyimu Amonu. ²⁷ Oo ya meru iphe ndu ẹvu-egvu aguje; sụ:

"Bya Heshibonu; t'a kpua ya;
mbụ t'a kpua mkpukpu Sihonu;
t'o shihu ike.

²⁸ Kẹ l'ọku shi lẹ Heshibonu kpufu;
ọku eshi lẹ Sihonu kpufu.
O tsuwaru mkpukpu
Aru kẹ ndu Móabu;
mbụ ndu nwe ugvu,
nọgbaa l'iku Ẹnyimu Amonu.

²⁹ Nshọo unubẹ ndu Móabu!
E mebyishiwaru unu;
unubẹ ndu anọduje
agwa agwa Kemoshu!
Unwegirima unwoke unu
b'o mewaru; ẹphe agbakashihu
lashia alị ọdo.
Unwegirima unwanyi unu
b'o mewaru; ẹphe abuwaru ndu
a kpuru lẹ ndzụ nọ Sihonu,
bụ eze ndu Amoru.

³⁰ Ayi gweekwaru ẹphe egwegwe;
tsube lẹ Heshibonu
je akpaa lẹ Díbonu.
Ẹphe gwewaru ẹphe
ogwe ẹkfu jeye lẹ Nofa;
mbụ je akpaa lẹ Médebà."

Ndu Ízurelu alu-gbu Ogu, bụ eze ndu Báshanu
(Dit 3:1-11)

³¹ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízureḷu eburu l'alì ndu Amọru. ³² Mosisu abya ezia ndu e-je ngge lẹ mkpụkpu Jáza; ẹphe ejetsulephu; ndu Ízureḷu eje alụa mkpụkpu, nọ iya nụ; chikashia ndu Amọru, shi buru l'ẹke ono.

³³ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízureḷu aghakọbe shia ọzo ọphu shiru jeshia alì Báshanu. Ọgu, bụ eze ndu Báshanu achita ndu nk'ia l'ẹphe ha jekfushia ẹphe ọgu lẹ mkpụkpu Edereyi.

³⁴ Ojejoje asụ Mosisu: “Ba atsukwa Ọgu egvu; kele ya wowaru iya ye ngu l'ẹka; mę ndu nk'ia; mę alì iya. Mekwaa ya iphe, i meru Sihonu, bu eze, bu lẹ Heshibonu achì ndu Amọru.” ³⁵ Ya ndono; ndu Ízureḷu egbua Ọgu; gbushia unwegirima iya; mę ndu nk'ia l'ẹphe ha; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye wafuru nụ l'ime ẹphe. Ndu Ízureḷu anata alì iya nweru.

22

Balaku ezi t'e je ekua Bélamu

¹ Ndu Ízureḷu atụgbua jerua phorokoto alì ndu Móabu; bya akpọo ọlo-ẹkwà ẹphe l'iku Ẽnyimu Jọdanu, nọ chebe ifu lẹ Jériko.

² Balaku Zipo aphua iphe bụ iphe, ndu Ízureḷu meru ndu Amọru. ³ Ndu Móabu atsulaha egvu; kele ndu Ízureḷu dọ l'igwe. Ẽhu erushihu ndu Móabu l'ẹke ndu Ízureḷu nọ. ⁴ Ndu Móabu ejekfu ndu bụ ọgurennya ndu Mídiya je asụ ẹphe: “Lẹ nta-a bę ikpoto ndu Ízureḷu-a a-tuko iphe, bụ ndu gbaru ẹphe mgburumgburu lụ-gbushikota ẹge eswi, atukoję ẹswa, nọ l'ẹgu taa.” L'oge teke ono bụ Balaku Zipo bę bụ eze ndu Móabu. ⁵ Yo zia t'e eje ekua Bélamu Beyo, bụ onye nọ lẹ mkpụkpu Peto l'alì Amawu lẹ mgboro Ẽnyimu Yufurétusu. Balaku ezia ya; sụ: “L'o nweru ndu shi Íjiputu lufuta; bya atuko mgboko dzuru. Nta-a bę ẹphe nọkwa iya lẹ mgboro. ⁶ Iphe, ya arọ ngu nta-a bụ t'ì bya atuaru iya ndu ono ọnu; kę l'ẹphe ka iya ike. O nwekwaru ẹge ọo-dụ; ya alụ-gbua ẹphe; chia ẹphe l'alì-a. Ishi iya aburu lẹ ya maru l'onye ì gọru ọnu bę bụwa onye a gọru ọnu; onye ì turu ọnu aburu onye a turu ọnu.”

⁷ Tọ dọ iya bụ; ndu bụ ọgurennya ndu Móabu; mę ndu bụ ọgurennya ndu Mídiya egude ugwo, aakfuję t'a gbaa ẹja jekfushia Bélamu; je ezia ya ozi ono, Balaku ziru ono. ⁸ Bélamu asụ ẹphe: “Unu radu l'ẹke-a l'enyashi-a; k'ọphu ya a-karu unu iphe, Ojejoje e-kfuru iya.” Tọ dọ iya bụ; Bélamu yele ndu ishi Móabu ono atuko nọdu.

⁹ Nchileke abyakfuta Bélamu bya ajia ya; sụ: “?Bụ ndu ole bę nggu l'ẹphe nọ ono?”

¹⁰ Bélamu asụ Nchileke: “Lẹ Balaku Zipo, bụ eze ndu Móabu bę ziru iya ozi; sụ ¹¹ l'o nweru ndu shi lẹ Íjiputu lufuta bya atuko mgboko dzuru. L'ọo tẹ ya bya atuaru iya ndu ono ọnu; l'o nweru ẹge ọo-dụ; ya emekputa ẹphe; chishia ẹphe l'alì ẹphe.”

¹² Nchileke asụ Bélamu: “Be etsokwa ẹphe je; ba atukwa ndu ono ọnu; kę l'ẹphe bukwa ndu a gọru ọnu-oma nụ.”

¹³ Yo rua l'utsu iya; Bélamu alufuta bya ekfuaru ndu ishi ono, ejeru Balaku ozi ono; sụ ẹphe: “Unu lashia alì unu; lẹ Ojejoje te kwekwa tẹ ya tsoru unu je.” ¹⁴ Tọ dọ iya bụ; ndu ishi Móabu ono atụgbua lashia je asụ Balaku: “Lẹ Bélamu jikakwaru le ya te etsodu ẹphe.”

¹⁵ Balaku abya ezifu ndu ishi ọdo, kaba l'igwe; mbụ ndu a ka ọkwabe ugwu ama lẹ ndu kę mbụ phụ. ¹⁶ Ẽphe abyakfuta Bélamu bya asụ iya: “Ọwaa iphe, Balaku Zipo kfuru. Ọ sụru: T'ẹ b'ọ dukwa iphe, ii-kwe t'ọ kposhia ngu ọbya nk'ia. ¹⁷ Ishi iya aburu lẹ ya a-kwabę ngu ugwu, ha nshinu; bya emeeru ngu iphe, ì sụru tẹ ya meeru ngu. Byiko; byanụ bya atuaru iya ndu-a ọnu.”

¹⁸ Bélamu asụ ndu ozi Balaku ono: “M'o -ruhuru Balaku bya a-nụ iya ọlo iya ono, mkpọla-ododo waa mkpọla-ọcha jiru ejiji ono; bę ya te emeghatadu iphe Ojejoje, bụ

Nchileke iya kfulu. Ya te ewofudu iya iphe; ophu ya 'eyekwakwa iya iphe. ¹⁹ Unu radu ege ndu ophunanu radujeru phu te ya maru m'o -nweru iphe, Ojejoje e-kfubaa yeru iya."

²⁰ Nchileke abyakfuta Bélamu l'enyashi bya asu iya: "O -buru l'oo oku; be ndu-a byaru ngu ekuku; gbeshi tsoru epehe; oo l'oo iphe, ya suru t'i mee be ii-me nwenkinyi."

Nkakfu-igara Bélamu ekfu okfu

²¹ Bélamu egbeshi l'utsu dozia nkakfu-igara iya tsoru ndu ishi Móabu ono; epehe tugbua. ²² Ole ehu ghuru Nchileke eghughu nshinu l'o tugburu jeshia ono. Ojozi Ojejoje eje akfuchia ya uzo. Teke ono be Bélamu no l'eli nkakfu-igara iya agba eje yele ndu ozi iya umadzu ebo ayiru. ²³ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; l'eke oovudo l'esu-uzo; mifuta ogu-mbeke ya gude l'eka; haa uzo ono swiba l'egbudu. Bélamu echilaha nkakfu-igara ono iphe t'o ghazia ya t'o laphu azu l'uzo. ²⁴ Ojozi Ojejoje ono eje evudo l'owere uzo, no le mgbaku mgbo vayinu ebo, upho-mkpuma nogbaa eka labu. ²⁵ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; nwuta onwiya laa l'upho-mkpuma ono; nwuta Bélamu okpa tsua l'upho-mkpuma ono; Bélamu echia ya iphe odo. ²⁶ Ojozi Ojejoje ono atugbukwaa je evudo l'eke du gbiriri. Eke ono te nwedu uzo, ee-shi swia eka-utara; m'o kwanu swia l'eka-ibyita. ²⁷ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; bya anmakpuru le mkpuli Bélamu; ehu eghulaha Bélamu eghughu; yo chilaha ya mgboro iya. ²⁸ Ojejoje akuhaa nkakfu-igara ono onu; yo kfulu okfu nu Bélamu; su iya: "?Bu ngunu be ya meru ngu, meru iphe, i chiru iya iphe ugbo eto?"

²⁹ Bélamu asu nkakfu-igara ono: "Iphe, ya gude echi ngu iphe be bu l'iime iya eswe. O -buru t'a su le ya gude ogu-mbeke l'eka me ya eworu ngu gbua nta-a."

³⁰ Nkakfu-igara ono asu Bélamu: "?Ya ta budu nkakfu-igara, i nwe enwenwe, i shihawa keshinu uwa gbata jeye ntanu-a. ?Ya mejewaru ngu ege-a?"

Bélamu asu iya: "Waawa."

³¹ Ya ndono; Ojejoje abya emee t'enya sahu Bélamu. Yo phua ojozi Ojejoje ono l'eke o vudo l'uzo; mifuta ogu-mbeke ya paru l'eka. Bélamu efozita ishi; daa; kpube ifu l'ali. ³² Ojozi Ojejoje ono aji iya; su: "?Bu ngunu meru iphe, i chiru nkakfu-igara ngu iphe ugbo eto-a? Ya byaru te ya bya anochia ngu uzo; ke l'uzo, i cheberu ifu be gberu nggo l'enya mu. ³³ Ugbo eto be nkakfu-igara-wa phuru iya; tochikotaru iya. Ndege e to toduru iya l'uzo; me ya ewowaru ngu gbua nta-a; haa yebedua t'o nodu ndzu."

³⁴ Bélamu asu ojozi Ojejoje ono: "Ya mewaru iphe, du eji; kele ya ta madu l'i vudo nochia iya uzo. Oo ya bu; o -buru l'e to dudu ngu mma te ya jee; ya alaphu azu."

³⁵ Ojozi Ojejoje ono asu Bélamu: "T'o tsoruru ndu ono je; ole t'o bukwaru iphe, ya suru t'o kfu be oo-kfu nwenkinyi." To du iya bu; Bélamu yele ndu ishi ono, ejeru Balaku ozi ono atugbua; yo buru epehe ejeje.

Bélamu no le ke Balaku

³⁶ Balaku anulephu le Bélamu abyawa; lufu jeshia ya ndzuta le mkpukpu, no l'ali Móabu l'oke Enyimu Amonu; mbu l'ime ime eke okè-ali ono. ³⁷ Balaku asu Bélamu: "Ya ziru ozi, du oku-oku t'a bya ekua ngu t'i bya. ?Buhunu ngunu meru iphe, e ti byakebedu? ?Bu le ya ta adudu ike akwabegbe ngu ugvu to?"

³⁸ Bélamu asu Balaku: "O du mma; ya byawaru. Olobu; ?bulephu iphe du iya mma be ya e-kfu to? O bulekwaphu okfu, Nchileke yeru iya l'onu be ya e-kfu." ³⁹ To du iya bu; Bélamu etsoru Balaku; epehe ejeshia Kiriyatu Huzotu. ⁴⁰ Balaku egbushia eswi; me aturu gude gwoo ngweja; bya aharu nu Bélamu yele ndu ishi ono yele iya yi ono.

Okfu mbu, Balamu nataru l'eka Ojejoje

⁴¹ Yo be l'ùtsu echile iya; Balaku eduta Bélamu; ephe atugbua jeshia Bamotu-Bálu; Bélamu eshi l'èke ono haru phụ ndu Ízurelu.

23

¹ Bélamu asụ Balaku: “Kpụaru iya ẹnya-ngweja ẹsaa. Nggụ akpụtaru iya oke-eswi ẹsaa; waa ebyila ẹsaa.”

² Balaku abya emee ẹge Bélamu kfuru. Ephe ẹbo egbua oke-eswi; mẹ ebyila ono nanụ nanụ l'ẹnya-ngweja ono iche l'iche. ³ Bélamu asụ Balaku: “Vudo ẹ mgboro ngweja-ukfuru ono tẹ ya tugbua. O nweru ẹge ọo-dụ; Ojejoje abyakfuta iya. Iphe, bụ iphe, o koshiru iya bẹ ya a-kọru ngu-a.” Yọ tugbua jeshia l'eli nwugvu, ẹ-ta adudu iphe, nọ iya nụ. ⁴ Nchileke abyakfuta Bélamu. Bélamu asụ Nchileke: “Ya doziwaru ẹnya-ngweja ụzo ẹsaa; bya egbuwa oke-eswi yẹle ebyila nanụ nanụ l'ẹnya-ngweja ono ephe ẹsaa.”

⁵ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje eye Bélamu okfu l'ọnu sụ iya: “Laphu azụ jekfu Balaku je ezia ya ozi-wa.” ⁶ Yo jekfushia Balaku; bya aphụ iya ẹge oovudo ẹ mgboro ngweja-ukfuru ono yẹle ndu ishi Móabu l'ephe ha.

⁷ Bélamu ekfulahaa; sụ:

“Lẹ Balaku byaru bya

eduta iya ẹ Áramu;

Eze ndu Móabu;

eduta iya l'alị ugvu ụzo

ẹnyanwu-ahata; sụ iya:

‘Tẹ ya tųaru iya ụnwu Jékọpu ọnu;

ya ekfubyi-a ụnwu Ízurelu ekfubyi!’

⁸ Ọ bụ; ?nanụ ẹge ya e-shi

tųa ndu Nchileke ẹ-ta atudu ọnu ọnu.

?Nanụ ẹge ya e-shi

kfubya ndu Ojejoje ẹ-te kfubya?

⁹ Ọo l'eli eze mkpuma;

bẹ ya anọduje phụ ephe.

Yọ bụru l'eli ugvu;

bẹ ya anọduje ele ephe ẹnya;

mbụ ndu ono, dụ iche ono.

Ephe ta agụjeduru onwephe

eyeru ndu ọhodo.

¹⁰ ?Bụ onye a-dụ ike gụta

ụnwu Jékọpu l'ọgu;

mbụ ndu ha l'ọ bụ evevee, nọ l'alị.

Mbụ; ?bụ onye a-dụ ike

gụta nkere-ẹno ụnwu Ízurelu l'ọgu.

Tẹ ya nwuhukwa anwuhu

onye doberu ẹka ndoo!

Tẹ ya lakwaa ẹge ndu

doboru ẹka ndoo alajẹ!”

¹¹ Balaku asụ Bélamu: “?Bụ ngunu b'i meru iya ẹge ono? Ya sụru ngu t'ị bya atua ndu ọhogu iya ọnu; yo gbe bụru ọnu b'ị goru nụ ephe!”

¹² Bélamu asụ: “?Bụ tẹ ya be kfushi iphe, Ojejoje yeru iya l'ọnu tẹ ya kfua tọ?”

Okfu k'ẹbo, Bélamu nataru l'ẹka Ojejoje

¹³ Balaku asụ Bélamu: “Tsoru iya t'ephe je l'ẹke ọdo, ịi-nọdu phụ ephe. Ẹ tii phukotakwa ephe l'ephe ha. Ọ kwa uphodu l'ime ephe bẹ ịi-phụ. Shi l'ẹke ono

tuaru iya ephe onu.” ¹⁴ Balaku eduta Bélamu; ephe ejeshia l'egu mkpukpu Zofimu, no l'eli ugvu Pishiga; yo kpu a enya-ngweja uzo esaa. Ephe egbushia oke-eswi yele ebyila nanu nanu l'enya-ngweja ono iche l'iche.

¹⁵ Bélamu asu Balaku: “Vudo le mgoro ngweja-ukfuru ono te ya jekfu Ojejoje l'ekaphu.”

¹⁶ Ojejoje abyakfuta Bélamu; bya eye iya okfu l'onu; su: “Laphu azu odo je ezia Balaku ozi-a.” ¹⁷ Bélamu abya ejekfu Balaku; puja ya l'eke oovudo le mgoro ngweja-ukfuru ono yele ndu ishi Móabu, yele iya tuko nodu. Balaku asu Bélamu: “?Bu ngunu be Ojejoje kfuru?” ¹⁸ Bélamu ekfushilaha; su:

“Nngube Balaku; gbeshi
egbeshi ngabe nchi!
Nu iphe, ya ekfu;
nggube nwatibe Zipo.

¹⁹ Nchileke ta abukwa madzu mmanu;
k'ophu oo-bya adzulahaa ejo-ire.
Ophu o bukwanu nwa ndiphe;
ke t'o gbanwee obu iya.
?O kfujewaru okfu;
to me iya ege o kfuru?
?O kwejeru ukwa iphe;
to medzu ukwa iphe obu to?

²⁰ Mbú l'agha; ozi,
ya nataru bukwa te
ya goru ndu ono onu.
Nchileke goru ephe onu;
ophu ya ta a-dukwa ike agbanwe iya.

²¹ E to dudu iphe, du eji,
o phuru l'ehu unwu Jekopu;
ophu o dudu iphe,
e-ta dudu mma,
o phuru l'ehu unwu Izurelu.
Ojejoje, bu Nchileke ephe
swiru ephe okpobe eswiru.
Ephe anoduje atu uzu
l'o bu eze ephe.

²² Nchileke; be dufutaru ephe
le Ijiputu; bya emee ephe;
ephe enweru okpehu l'o bu atsú.

²³ E te egudeghedu ogvu
gwota unwu Jekopu.
Ophu eegudeghedu
agwugwo mekata unwu Izurelu.
Nta-a be ee-kfu okfu ehú unwu Jekopu;
kfua okfu ehú unwu Izurelu; su:

'Unu leduduphu iphe,
Nchileke meeberu!'

²⁴ Ndu Izurelu angu-lihuje l'o bu nne agu.
Ephe anoduje ebu nggada
l'o bu agu, e-ta azejedu aze jeye
yo labushia anu, o gburu; mbu jeye;

yọ ngua mee-iphe,
o guderu.”

²⁵ Tọ dụ iya bụ; Balaku asụ Bélamu: “Ba tükwa ẹphe ọnu lẹ phuu; ọphu ị gọkwaru ẹphe ọnu lẹ phuu!”

²⁶ Bélamu asụ Balaku: “?Ya te kfuduru ngu l'ọo iphe, Ojejoje kfuru bẹ ya e-me?”

Okfu k'eto, Bélamu nataru l'ẹka Ojejoje

²⁷ Tọ dụ iya bụ; Balaku asụ Bélamu: “Bya tẹ ya duru ngu je ẹke ọdo. O nweru ike; yọ dụ Nchileke mma t'i shi l'ẹke ono tųaru iya ẹphe ọnu.” ²⁸ Balaku eduta Bélamu; ẹphe enyihu ọnonu ugvu Peyọ; mbụ ugvu ono, nọ chebe ifu l'alị, daburu swanmangu ono. ²⁹ Bélamu asụ Balaku: “Kpųaru iya ẹnya-ngweja ẹsaa l'ẹke-a; nggu akpųaru iya oke-eswi ẹsaa; ọwaa ebyila ẹsaa.” ³⁰ Balaku emee ya ẹge Bélamu sųru t'o mee ya. Ẹphe egbua oke-eswi ono yẹle ebyila ono nanų nanų l'ẹnya-ngweja ono iche l'iche.

24

¹ Bélamu abya aphua l'iphe, dụ Ojejoje mma bụ t'a gọru ọnu-ọma nų ndu Ízurelu; o jeheduru oji ẹge ọojijehawa. Iphe, o meru bụ l'o woru ifu ghaa l'uzo echi-ẹgu.

² Bélamu abya apalia ẹnya imeli; phua ndu Ízurelu l'ẹke ẹphe kpọbegbaaru ọlo-ẹkwà ẹphe l'ikfu l'ikfu. Ume Nchileke abya iya l'ẹhu; ³ yo kfulahaa; sụ:

“Ọwaa iphe Bélamu Beyọ l'ekfu;

Ọ kwa onye ono, e meru;
ẹnya asahụ ono ekfu iya.

⁴ Ọwaa okfu, onye ono, anųje
okfu, shi l'ẹka Nchileke ono ekfu;
mbụ onye ono, aphųje iphe,
Ọkaribe-Kakọta-Ike ekoshi ono;
mbụ onye ono, adaje kpurumu l'alị;
bya abųru onye e meru; ẹnya asahụ iya.

⁵ Ẹge ọlo-ẹkwà ngu amabe mma;
nggube Jékọpu; mbụ ẹke
nggube Ízurelu bu ebubu!

⁶ Ọo ẹge nsuda nsuda adųje-a
bụ ẹge ọ sųsaru asusa.
Ọ dụ l'ọ bụ mgbabu,
a gbaru l'iku ẹnyimu.
Ọ dụ l'ọ bụ oshi alowe,
Ojejoje yeru l'onwiya;
bya adų l'ọ bụ oshi sida,
gvuru l'iku ẹnyimu.

⁷ Mini e-shije l'ite-mini Ízurelu l'atsọshi atsọshi.
Ẹphe e-nweru mini nweru k'etsubo iya.
Eze ẹphe a-ka eze Agagu.
Alị-eze ẹphe bẹ aa-pali eli.

⁸ Nchileke dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu;
bya emee ẹphe;
ẹphe enweru ọkpehu l'ọ bụ atsụ.
Iphe, bụ mbakeshi ndu
ọphu ẹphe dụ ashị;
bẹ ẹphe e-ripya eripya;

tsua okpu ephe
 yogiriyogiri.
 Ephe e-gude arwa ephe
 nmafushia ephe anmafushi.

- ⁹ Ízurelu nmakpuru anmakpuru;
 zeru l'ọ bu agu.
 Ọ zẹ l'ọ bu nne agu;
 ?bu onye a-du ike kpatsua ya.
 Tẹ iphe, bu ndu goru unwu
 Ízurelu onu bukwaru ndu a goru onu.
 Tẹ iphe, bu ndu turu unu
 onu bukwaruphu ndu
 a turu onu.”

¹⁰ Tọ du iya bu; ẹhu eghulaha Balaku eghughu l'ẹke Bẹlamu nọ. Yọ kua ẹka pamu; su Bẹlamu: “Nta-a bẹ ya kuru ngu t'i bya atuaru iya ndu ohogu iya onu; yo gbe buru onu b'i goru nu ephe ugbo ẹto-a. ¹¹ Ngwaa; gude oso gbagbua lashia nk'unu nta-a! Ya shi rĩa kẹ tẹ ya kwabẹ ngu ugu, ha nshinu; obenu lẹ Ojejoje bẹ nafuwaru ngu ugu ono.”

¹² Bẹlamu aji Balaku su iya: “?Ya te kfuduru iya ndu i ziru t'ephe bya ekua ya; su: ¹³ 'M'o -ruhuduru Balaku nu iya ọlo iya ono, mkpọla-ododo me mkpọla-ocha jiru ejiji ono bẹ ya te emeghatakwa iphe, Ojejoje suru tẹ ya mee; ya te egudedu uche k'onwiya l'eme iphe, du mma; m'ọ kwanu iphe, du ẹji. Ọ bulephu iphe, Ojejoje kfuru bẹ ya e-kfu.’ ¹⁴ Nta-a bẹ ya a-lakfuakwa ndibe iya. Ọle byakwa tẹ ya nmaaru ngu okwa iphe, ndu ono e-mekochaa mee ndibe unu lẹ teke nọ l'ifu.”

Okfu k'eno, Bẹlamu nataru l'ẹka Ojejoje

- ¹⁵ Tọ du iya bu; Bẹlamu
 ekfulaha; su:
 “?Owaa bu iphe, Bẹlamu Beyọ ekfu;
 mbu okfu, onye e meru;
 ẹnya asahu asahu ekfu.
- ¹⁶ Owaa bu okfu, onye ono,
 anuje okfu, Nchileke ono
 ekfu; mbu onye ono,
 maru iphe,
 shi Okaribe-Kakota-Nu l'ẹka;
 mbu onye ono, aphuje iphe,
 Okaribe-Kakota-Ike ekoshi;
 onye ono, daru kpurumu;
 bya abuleru-a onye ono,
 e meru; ẹnya asahu ono.
- ¹⁷ Ya phuru onye ono;
 ẹ-tọ budu nta-a.
 Ya ele onye obu ẹnya;
 ọle ẹ tọ nodu ntse.
 Mkpọro eze e-shi
 l'onu-ulo Jekopu lufuta.
 Onye eze a-lufuta lẹ Ízurelu.
 Móabu bẹ ọo-tuko
 okè-alì iya rakaa araka;
 tuko unwu Sheti l'ophu mebyishia.

- 18 Ndu Édọmu bẹ aa-lụta l'ọgu;
 Ọ kwaphụ ẹge ono;
 bẹ aa-lụta ndu Séyi,
 bụ ndu ọhogu Ízurelu.
 Obenu lẹ ndu Ízurelu;
 bẹ a-nọdu aka ike l'eje.
- 19 Onye ishi e-shi l'ọnu-ụlo
 Jékoṣu lufuta;
 bya emebyishia ndu ọphu
 wafuru nụ lẹ mkpukpu ono.”
- 20 Bélamu abya aphụa ndu
 Amaleku; kfushilaha; sụ:
 “Ndu Amaleku bụ ivuzọ
 l'iphe bụ mbakeshi;
 obenu l'ẹphe a-buru
 kpurupyata l'ikperazu.”
- 21 Yọ bya aphụa ndu Kenu; sụ:
 “Eke unubẹ ndu Kenu,
 bu ebubu b'e meru;
 yo shihu kẹ dụnɡudungu.
 Nwamkpu, unu turu;
 bẹ unu turu l'eli mkpuma.
- 22 Ọle unubẹ ndu Kenu;
 bẹ aa-lụkwa alulu.
 Ndu Asiriya a-kpuko unu lẹ ndzụ.”
- 23 Bélamu ekfutsua ono; bya asụ:
 “?Bụ onye a-nọ ndzụ teke
 Nchileke a-nọdu eme iphe ono?
- 24 Ụgbo-mini e-shi lẹ Kítimu bya;
 bya emeshia ndu Asiriya
 yẹle ndu Eba ike.
 Obenu l'ẹphebedua
 a-bụkwaruphu kpurupyata.”
- 25 Tọ dụ iya bụ; Bélamu ekfutsua ẹge ono; gbeshi; yọ buru iya alala; Balaku atugbua lasha.

25

Ndu Móabu dusweru ndu Ízurelu ụzo

- 1 A nọnyaa lẹ teke ndu Ízurelu bu lẹ nsụda Shitimu; ẹphe awata ome k'enyishi ẹji; ẹphe l'unwanyi ndu Móabu. 2 Unwanyi Móabu ono ekuje ndu Ízurelu t'ẹphe tsoru ẹphe je ọgwa nte ẹphe. Ndu Ízurelu l'erije iphe, a gwaru lẹ nte ono; l'abaru nte ndu Móabu ono ẹja. 3 Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu eworu onwẹphe tugbabe l'agwa Bálụ-Peyọ. E shi ẹge ono; ẹhu awata oghu Ojejoje eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. 4 Ojejoje asụ Mosisu: “Chịta ndu ishi ndu Ízurelu l'ẹphe ha je egbushia l'ifu Ojejoje l'echi oke-eswe; k'ọphu Ojejoje e-wofu ẹhu-eghughu iya, enwu kfukfukfu l'ẹhu ndu Ízurelu.” 5 Tọ dụ iya bụ; Mosisu asụ ndu ọgbo ikpe ndu Ízurelu: “T'onyenonu l'unu ha gbushia ndu nk'iya, bụ ndu woru onwẹphe tugbabe l'agwa Bálụ-Peyọ ono.”
- 6 Teke ono, ndu Ízurelu nọ l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko aragbaa ẹkwa ono; bẹ nwoke Ízurelu lanụ dutaru nwanyi Mídiya dubata lẹ nk'iya; l'ẹke Mosisu yẹle ndu Ízurelu

l'èphe ha ele iya ẹnya. ⁷ Finehasu Eliyéza Éronu, bú onye achijeru Nchileke ẹja aphùlephu iphe ono; gbalihu l'ẹke ono, ọha ono kuru ono; je adzuta arwa iya. ⁸ Yo tsopyabe nwoke Ízurelu ono bahù l'ime ọlo-ẹkwà ono; je eworu arwa ono nmaa ẹphe. Yo shi l'ẹhu kẹ nwoke baa lẹ kẹ nwanyi ono. E shiwaphu ẹge ono; mgbonwu ono ahaa ndu Ízurelu. ⁹ Ọle ndu mgbonwu ono gburu dukwa ukporo unu madzu ugbo ẹto.

¹⁰ Ojejoje asu Mosisu: ¹¹ “Finehasu Eliyéza Éronu, bú onye achijeru Nchileke ẹja bẹ mewaru; ẹhu eghubuhu mu eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ; kẹ l'o wotaru okopho, ya ge ekoru ndu Ízurelu kooru ẹphe; shi ẹge ono mee; ya te gudehe okopho iya ono mee tẹ ndu Ízurelu laa l'iyi. ¹² Ọo ya bú t'i kfuru Finehasu lẹ yẹle iya gbawaru ndzu ẹhu-agu. ¹³ Ọgba-ndzu ono a-buru nk'iya waa k'awa iya pẹ, bú ndu ọphu etso iya nọ. Ọgba-ndzu ono bú l'èphe a-buru ndu achijeru Nchileke ẹja gbururu jeyewaru; kẹ l'o gude okfu-ẹhu Nchileke iya koo okopho; shi ẹge ono kfu ẹgwo iphe, dọ ẹji, ndu Ízurelu meru.”

¹⁴ Ẹpha nwoke Ízurelu ono, e gburu yẹle nwanyi Mídiya ono bú Zimuri Salu. Nna iya; mbu Salu bú onye ishi l'ẹnya-ufu, nọ l'ikfu Símiyonu. ¹⁵ Ẹpha kẹ nwanyi Mídiya ono, e gburu ono bú Kozubi nwatibe Zuru. Nna iya; mbu Zuru bú onye ishi l'ẹnya-ufu ndu Mídiya.

¹⁶ Ojejoje abya asu Mosisu: ¹⁷ “Kpaa ndu Mídiya ẹhu; woru ẹphe gbushia. ¹⁸ Ishi iya aburu l'èphe gude ẹregede kpaa unubedua ẹhu; shi lẹ kẹ nte Bálu ono, nọ lẹ Peyo ono duphua unu ọzo. Ọdo aburu lẹ kẹ Kozubi, bú nwada onye ishi ndu Mídiya; mbu nwunne ndu Mídiya kẹ nwanyi; mbu onye ono, e gburu l'oge teke ono, kẹ Peyo meru mgbonwu abya ono.”

26

Aagu ndu Ízurelu ọgu k'ẹbo

¹ Lẹ mgbonwu ono latsuaru bẹ Ojejoje kfuru Mosisu yẹle Eliyéza Éronu, bú onye achijeru Nchileke ẹja; su: ² “Unu gụa ndu Ízurelu kpamukpamu ọgu l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu; tsube lẹ ndu nọwaru ukporo afa kwaseru; mbu ndu dzuwaru oje ọgu lẹ Ízurelu.” ³ Yọ buru lẹ baswangu alí Móabu, nọ l'iku Ẹnyimu Jọdanu lẹ mgboro Jériko bẹ Mosisu yẹle Eliyéza, bú onye achijeru Nchileke ẹja nọdu kfuaru ndu Ízurelu; su ẹphe: ⁴ “Unu gụa ndu Ízurelu kpamukpamu ọgu; tsube lẹ ndu nọwaru ukporo afa kwaseru; mbu ẹge ono, Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu ono.”

Ọwaa ndu Ízurelu, shi lẹ Íjiputu lufuta:

⁵ Ndu eri kẹ Rúbenu,

bú ọkpara Ízurelu bú:
Hanoku, metaru ikfu Hanoku;
Palu, metaru ikfu Palu;

⁶ Hẹzuronu, metaru
ikfu Hézuronu.

Kami emeta ikfu Kami.

⁷ Ndu ono l'èphe ha tuko buru ndu ikfu Rúbenu. Ndu ọphu a guru ọgu tukoru du ukporo unu madzu ise l'unu madzu tete; l'ukporo madzu isingu lẹ madzu iri.*

⁸ Nwatibe Palu kẹ nwoke bú Eliyabu. ⁹ Unwegirima Eliyabu ndu k'unwoke bú: Nemelu; Detanu; mẹ Ebiramu. Ọ bú Detanu; mẹ Ebiramu-a b'a fọtajeru t'èphe buru ishi lẹ Ízurelu; ẹphe etsoru ndu kẹ Kora; kwefuru Mosisu yẹle Éronu ikẹ teke ono, ẹphe kwefujeru Ojejoje ikẹ; ¹⁰ alí asaa onu tuko ẹphe lẹ Kora lekota ono. Ndu shi etso iya nọ bẹ nwushihuru nọ; teke ono ọku kegbushijeru ukporo madzu iri l'ẹbo

* 26:7 26:7 Iphe ọ bú bú 43,730.

l'umadzu iri ono. Iphe ono aburu iphe alo eka le nchi. ¹¹ Obenu l'unwu ke Kora ta nwushihukwa.

¹² Ndu ikfu Símiyonu
l'onu-ufu l'onu-ufu epe bu:
Nemelu, metaru ndu ufu Nemelu;
Jaminu, metaru
ndu ufu Jaminu;
Jakinu, metaru
ndu ufu Jakinu;

¹³ Zera, metaru
ndu ufu Zera;
me Shawulu, metaru
ndu ufu Shawulu.

¹⁴ Ndu ono tuko buru ndu ikfu Símiyonu. Ndu ophu a guru ogu be du ukporo unu madzu ugbo labu l'unu iri madzu l'ise l'ukporo madzu iri.†

¹⁵ Ndu ikfu Gádu
l'onu-ufu l'onu-ufu epe bu:
Zefonu, metaru
ndu ufu Zefonu;
Hagi, metaru
ndu ufu Hagi;
Shuni, metaru
ndu ufu Shuni;

¹⁶ Ozuni, metaru
ndu ufu Ozuni;
Éri, metaru ndu ufu Éri;

¹⁷ Arodi, metaru
ndu ufu Arodi;
Areli, metaru ndu ufu Areli.

¹⁸ Ndu ono be tuko buru ndu ikfu Gádu. Ndu ophu a guru ogu du ukporo unu madzu ugbo ise l'unu madzu l'ukporo ise.‡

¹⁹ Júda be mutaru unwoke labu, epha epe bu Eru; me Onanu. Ope epe ebo nwushihuru l'alí Kénanu. ²⁰ Ndu ke ikfu Júda l'onu-ufu l'onu-ufu epe bu:

Shela metaru ndu ufu Shela;
Pérezu emeta ndu ufu Pérezu;
me Zera, metaru ndu ufu Zera.

²¹ Unwu ke Pérezu bu:
Hézuronu, metaru ndu
ufu Hézuronu;
me Hamulu, metaru ndu
ufu Hamulu.

²² Ndu ono tuko buru ndu ikfu Júda. Ndu ophu a guru ogu du ukporo unu madzu ugbo tete l'unu madzu iri le nanu l'ukporo madzu ise.§

²³ Ndu ikfu ke Ísaka
l'onu-ufu l'onu-ufu bu:
Tola, metaru
ndu ufu Tola;
Puwa, metaru
ndu ufu Puwa;

²⁴ Jashubu, metaru

† 26:14 26:14 Iphe o bu bu 22,200. ‡ 26:18 26:18 Iphe o bu bu 40,500. § 26:22 26:22 Iphe o bu bu 76,500.

ndu ufu Jashubu;
mẹ Shimurọnu,
metaru ndu ufu
Shimurọnu.

25 Ndu ono bẹ tuko buru ndu ikfu kẹ Ísaka. Ndu ọphu a guru ọgu dụ ụkporo ọnu madzụ ugbo ẹsato l'ụkporo madzụ ugbo iri l'ise.*

26 Ndu ikfu kẹ Zébulọnu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:
Sẹredu, metaru
ndu ufu Sẹredu;
Elọnu, metaru
ndu ufu Elọnu;
mẹ Jahulelu,
metaru ndu
ufu Jahulelu.

27 Ndu ono tuko buru ndu ikfu Zébulọnu. Ndu ọphu a guru ọgu dụ ụkporo ọnu madzụ ugbo ẹsaa l'ọnu madzụ iri lẹ nanụ l'ụkporo madzụ ise.†

28 Ndu ikfu kẹ Jósefu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:
Manáse; mẹ Ífuremu.

29 Ọnwu kẹ Manáse bụ:
Makiya, metaru
ndu ufu Makiru.
Makiru bụ nna Gíledu.
Gíledu aburu iya
metaru ndu Gíledu.

30 Ọnwu Gíledu bụ:
Iyeza, metaru
ndu ufu Iyeza;
Heleku, metaru
ndu ufu Heleku;

31 Asurelu, metaru
ndu ufu Asurelu;
Shékemu, metaru
ndu ufu Shékemu;

32 Shemida, metaru
ndu ufu Shemida;
mẹ Hefa, metaru ndu
ufu Hefa.

33 Zelofehadu Hefa ta mụtadu nwata nwoke. Ọ bụ ọnwanyi b'ọ mụshiru. Ẹpha ọnwanyi ono, ọ mụshiru ono bụ Mahula; Nówa; Hógula; Milika; mẹ Tíza.

34 Ndu ono tuko buru ndu eri Manáse. Ndu ọphu a guru ọgu tuko dụ ụkporo ọnu madzụ isingu l'ọnu madzụ iri lẹ nanụ l'ụkporo madzụ iri l'ise.‡

35 Ọnwu kẹ Ífuremu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu bụ:
Shutela, metaru
ndu ufu Shutela;
Beka, metaru
ndu ufu Beka;
waa Tahanu, metaru
ndu ufu Tahanu.

* 26:25 26:25 Iphe ọ bụ bụ 64,300. † 26:27 26:27 Iphe ọ bụ bụ 60,500. ‡ 26:34 26:34 Iphe ọ bụ bụ 52,700.

³⁶ Ụnwu Shutela bụ Eranu, metaru ndu ufu Eranu. ³⁷ Ndu ono bẹ tuko bụru ndu ikfu Ífuremu. Ndu ophu a guru ogu dụ ụkporo ụnu madzụ ẹno l'ụnu madzụ l'ụkporo madzụ ise. §

Ndu ono tuko bụru ndu eri Jósefu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu.

³⁸ Ndu ikfu ke Bénjaminu bụ:

Béla, metaru
ndu ufu Béla;
Ashibélu, metaru
ndu ufu Ashibélu;
Ahiramu, metaru
ndu ufu Ahiramu;

³⁹ Shefufamu, metaru
ndu ufu Shefufamu;
waa Hufamu, metaru
ndu ufu Hufamu.

⁴⁰ Ụnwu Béla bụ:
Árudu; mę Námanu.
Arudu, bụ iya
metaru ndu ufu Arudu;
Namanu aburu iya
metaru ndu ufu Namanu.

⁴¹ Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Bénjaminu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. Ndu ophu a guru ogu dụ ụkporo ụnu madzụ ugbo ise l'ụnu madzụ iri l'ẹno.*

⁴² Ndu ikfu ke Dánu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Shuhamu, metaru
ndu ufu Shuhamu.

Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Dánu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. ⁴³ Ẹphe tuko bụru ndu ufu Shuhamu. Ndu ophu a guru ogu dụ ụkporo ụnu madzụ ugbo ẹsato l'ụnu madzụ. †

⁴⁴ Ndu ikfu ke Ásha bụ:
Imuna metaru ndu ufu Imuna;
Ishivi metaru ndu ufu Ishivi;
waa Beríya, metaru ndu ufu Beríya.

⁴⁵ Ụnwu Beríya bụ: Heba, metaru ndu ufu Heba; waa Malikélu, metaru ndu ufu Malikélu.

⁴⁶ Ọ bụ nwata nwanyi lanụ bẹ Ásha mụtaru. Ẹpha nwata ono bụ Séra. ⁴⁷ Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Ásha. Ndu ophu a guru ogu dụ ụkporo ụnu ugbo ishingú l'ụnu madzụ iri l'ẹto l'ụkporo madzụ iri. ‡

⁴⁸ Ndu bụ ndu eri Náfutali
l'ọnu-ufu l'ọnu ẹphe bụ:
Jahuzélu, metaru
ndu ufu Jahuzélu;
Guni, metaru ndu ufu Guni;

⁴⁹ Jeza, metaru
ndu ufu Jeza;
waa Shilemu, metaru
ndu ufu Shilemu.

⁵⁰ Ndu ono tuko bụru ndu ikfu Náfutali l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. Ndu ophu a guru ogu dụ ụkporo ụnu madzụ ugbo ise l'ụnu madzụ iri l'ẹto l'ụkporo madzụ iri. §

§ 26:37 26:37 Iphe ọ bụ bụ 32,500. * 26:41 26:41 Iphe ọ bụ bụ 45,600. † 26:43 26:43 Iphe ọ bụ bụ 64,400.

‡ 26:47 26:47 Iphe ọ bụ bụ 53,400. § 26:50 26:50 Iphe ọ bụ bụ 45,400.

⁵¹ Iphe, ndu Ízurelu kpakoru dọ aburu ụkporo ọnu madzọ ugbo ụkporo ẹto l'ụkporo ọnu madzọ iri l'ise l'ọnu madzọ ẹno l'ụkporo madzọ ishingụ l'ụmadzọ iri.*

Ndu Ízurelu awa alị ono, ẹphe eje eburu ono

⁵² Ojejoje asụ Mosisu: ⁵³ “Ọo ndu-a bẹ aa-washiru alị ono t'ọ buru òkè-iphe, ẹphe ketaru. Ndu ọnu e-keta l'ẹge ẹphe ha l'ọnu-ọgu. ⁵⁴ Ndu ha nshinu bẹ ịi-wẹ alị, ha nshinu. Ndu ọphu ha nwanshị; bẹ ịi-wẹ alị, ha nwanshị. Ndu ọphu ọnu e-keta l'ẹge ẹphe ha l'ọnu-ọgu. ⁵⁵ Alị ono bụ ẹnwa bẹ aa-tụ gude washia ya. Aa-wa iya l'ikfu l'ikfu; ndu ọphu ọnu; ẹphe eketa òkè iya nk'ẹphe l'ikfu nk'ẹphe. ⁵⁶ O bụ ẹnwa bẹ aa-tụ gude washiaru ndu ọphu ha nshinu; mẹ ndu ọphu ha nwanshị alị ono.”

Aagụ eri Lívayi ọgu

⁵⁷ Ọwaa ẹge e gude gụa ndu ikfu kẹ Lívayi l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu:

Geshonu metaru
ndu ufu Geshonu;
Kohatu, metaru
ndu ufu Kohatu;
Merari emeta
ndu ufu Merari.

⁵⁸ Ndu ọwaa bẹ bụkwaphu ndu ikfu Lívayi:

Ndu ufu Libíni;
ndu ufu Hẹburonu;
ndu ufu Mahuli;
ndu ufu Mushi;
mẹ ndu ufu Kora.

Kora bụ iya metaru Amuramu. ⁵⁹ Ẹpha nyee Amaramu bụ Jekobedu, bụ nwatibe Lívayi. Jokebedu bụ nwata nwanyi, a mụtaru Lívayi lẹ Íjiputu. Ndu ọ mụtaru Amuramu bụ Éronu; mẹ Mosisu; waa Miriyamu, bụ nwunne ẹphe kẹ nwanyi. ⁶⁰ Éronu bụ nna Nadabu; Abihu; Eliyéza; waa Itama. ⁶¹ Nadabu yẹle Abihu bẹ nwuhuru nụ teke ẹphe gude ọku, ẹ-ta dudu nsọ kporo Ojejoje ngweja ọku.

⁶² Ndu a gụru ọgu l'eri Lívayi; mbụ unwoke ẹphe, nọwaru shita l'ọnwala lanụ kwaseru bẹ kpakoru dọ ụkporo ọnu madzọ ugbo labụ l'ọnu madzọ iri l'ẹsaa l'ụkporo madzọ iri.† Ẹ ta gudu ẹphebedua teke a gụru ndu Ízurelu ndu ọphunanu; kẹ l'e te kevuduru ẹphe òkè lẹ Ízurelu.

⁶³ Ndu ono bụ ndu Mosisu yẹle Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke eja gụru ọgu; mbụ ndu ono, gụru ndu Ízurelu ọgu lẹ baswangu alị Móabu l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko. ⁶⁴ Ndu ono ta dudu l'ẹphe ha, tso lẹ ndu ọphu Mosisu yẹle Éronu, bụ onye achijeru Nchileke eja gụru ọgu teke ono, ẹphe gụru ndu Ízurelu l'echi-ẹgu ono. ⁶⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje sụru ndu Ízurelu ono l'ẹphe nwuhufutaje l'echi-ẹgu ono. Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanụ, phoduru nụ l'ime ndu ono; a gufu Kálebu Jefune yẹle Jóshuwa Nunu.

27

*Ụnwada Zelofehadu ekfu t'a nụ ẹphe òkè-alị nna ẹphe
(Ógú 36:1-12)*

¹ Ụnwada Zelofehadu ejerua l'ọnu ọlo-ẹkwà ndzuko. Zelofehadu l'onwiya bụ nwatibe Hefa; Hefa aburu nwatibe Giledu; Giledu aburu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse. Ndu ono bụ ndu eri Manáse. Manáse aburu nwatibe Jósefu. Ẹpha ụnwada Zelofehadu ono bụ: Mahula; Nówa; Hógula; Milika; waa Tíza.

* **26:51** 26:51 Iphe ọ bụ bụ 601,730. † **26:62** 26:62 Iphe ọ bụ bụ 23,000.

² Ụnwada Zelofehadu ono abya evudo Mósísu l'ifu; mę ẹ Eliyéza, bú onye achíjeru Nchileke ẹja; mę l'ifu ndu ishi; mę l'ifu ndu Ízurelu kpmukpamu l'onu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; kfulahaa; sụ: ³ “Nna ẹphe bę nwuhuru l'echi-egu. Ọle; ẹ to tsokwa ndu ono, chikoberu onwẹphe tso Ojejoje okfu ono; mbụ ndu otu Korá. Ọ kwa k'iphe, dụ ẹji, o metaru l'onwiya b'o gude nwuhu; tọ mụta unwoke. ⁴ ?Bụ kele nna ẹphe ta mụtadu nwata nwoke meru iphe ẹpha iya e-chihu tọ? T'a hẹkwa-a ẹphe òkè l'ẹke ndu nna ẹphe nọ.”

⁵ Tọ dụ iya bú; Mósísu ewota okfu ụnwada Zelofehadu ono pakfu Ojejoje. ⁶ Ojejoje asụ Mósísu: ⁷ “Lẹ ụnwada Zelofehadu kfuru iphe, gbaru nụ. Unu shi l'òkè-iphe ndibe nna ẹphe woru iphe nụ ẹphe t'ẹphe nweru. Unu nụ ẹphe òkè-iphe, ruberu nna ẹphe t'ọ bụru nk'ẹphe. ⁸ Kfuaru ndu Ízurelu sụ ẹphe-a: ‘Ọ -bụru ẹ nwoke nwuhuru; tọ mụta nwata nwoke; t'e wotaje òkè, ruberu iya nụ nụ nwatibe iya kẹ nwanyi. ⁹ Ọ -bụru l'onye ọbu ta mụtadu nwa-nwanyi; t'e wotaje òkè, ruberu iya nụ nụ unwunne iya kẹ nwoke t'ọ bụru iphe ẹphe. ¹⁰ Teke ọbu l'ẹ to nwedu unwunne nwoke; t'e woru òkè ono, ruberu iya nụ ono nụ unwunne nna iya ẹphe kẹ unwoke t'ọ bụru nk'ẹphe. ¹¹ Ọ -bụru ẹ nna, mụru onye ono te nwedu unwunne nwoke; t'e woru òkè, ruberu iya nụ nụ ndu ẹphe l'iya bú ọkpobe abụbu t'ọ bụru iphe ẹphe. Iphe ono bú ome-l'ali, a tọru ọkpa iya doberu ndu Ízurelu; ẹge Ojejoje tųru iya Mósísu l'ekemu.’ ”

Aafọta Jóshuwa t'ọ nọ-chia ẹnya Mósísu
(Dit 31:1-8)

¹² Tọ dụ iya bú; Ojejoje asụ Mósísu: “T'o nyihu eli ugvu Abarimu-a je anọdu phụkota ali ono, ya nuru ndu Ízurelu ono. ¹³ I -phụtsule iya phụ; bę ii-nwuhu lakfushia ndibe unu; ẹge ono unwunne ngu; mbụ Éronu jeru iya ono. ¹⁴ Iphe, kparu iya nụ aburu l'unu kwefuru íkè l'okfu iya teke ono, ndu Ízurelu gųjeru aphụ ẹ mgboro mini ono, nọ l'echi-egu Zinu ono. Unu ta dụ ike dobe iya nsọ l'ẹnya ẹphe.” (Mini ono bú mini Meriba, nọ ẹ Kadéshi l'echi-egu Zinu.)

¹⁵ Mósísu asụ Ojejoje: ¹⁶ “Tẹ Ojejoje; mbụ Nchileke ọphu gude ndzụ onyemonye fọta nụ onye a-nọdu edu ndu Ízurelu. ¹⁷ Onye e-vutajeru ẹphe ụzo l'ejeje; mę l'alala; mbụ onye a-nọdu edu ẹphe l'eje ejeje; l'ala alala; tẹ ndibe nggụbe Ojejoje ta adushi l'ọ bú aturu, ẹ-te nwedu onye eche iya nụ.”

¹⁸ Tọ dụ iya bú; Ojejoje asụ Mósísu: “Duta Jóshuwa Nunu, bú onye Ume kẹ yẹbe Ojejoje nọ l'ẹhu; byibe iya ẹka l'ishi. ¹⁹ Duru iya t'o je evudo Eliyéza, bú onye achíjeru Nchileke ẹja l'ifu; mę l'ifu ndu Ízurelu kpmukpamu; nggu anọdu ndu ono l'ifu woru ozi ono ye iya l'ẹka. ²⁰ Haru ike nke ngu ye iya l'ẹka; k'ọphu iphe, bú ndu Ízurelu l'ẹphe ha a-nọdu anuru iya okfu. ²¹ Tẹ Jóshuwa vudo Eliyéza, bú onye achíjeru Nchileke ẹja l'ifu. Eliyéza egude ido urimu jee ajịta ajị l'ifu Ojejoje t'ọ maru iphe, o kpeburu l'okfu ẹhu iya. Yọ bụru iphe, Jóshuwa sụru tẹ ndu Ízurelu mee bę ẹphe e-meje. Ọ -sụ tẹ ndu Ízurelu tųgbua; ẹphe atųgbua; ọ -sụ t'ẹphe bata yẹle ẹphe atuko bata.”

²² Mósísu emee ẹge Ojejoje kfuru iya. Yo duta Jóshuwa kfube Eliyéza, bú onye achíjeru Nchileke ẹja l'ifu; mę l'ifu edzudzu ọha ndu Ízurelu. ²³ Ya ndono; yo byibe Jóshuwa ẹka l'ishi woru ozi ono ye iya l'ẹka ẹge Ojejoje kfuru shita l'ẹka Mósísu.

28

Ngweja kẹ mbọku-mbọku
(Awụ 29:38-46)

¹ Ojejoje asụ Mósísu: ² “Tųru ekemu nụ ndu Ízurelu; sụ ẹphe: ‘Unu leta ẹnya nųje iya ngweja, ruberu iya nụ; mbụ nri, e gude egworu iya ngweja-ọku, mkpọ iya dụ

iya mma. Unu nùje iya ẹya l'ògè iya.' ³ Kfuaru ẹphe ẹge-a: 'Owaa ngweja-ọku, unu e-gwoje nù Ojejoje: unwu ebyila labù, gbatsuaru afa, ẹ te nwedu ntùpo l'ẹhu. Unu gwoje iya mbọku-mbọku t'ọ buru ngweja-ukfuru, unu a-nọduje egwo tekenteke. ⁴ Unu gbujee ebyila lanù l'ùtsu; unu egbua ebyila lanù l'urenyashi. ⁵ Unu yeje iya ngweja nri gwoo; mbù ọzo lanù l'uzo iri nkwo-ẹka ntù akpe; bya agwọkobe iya nkere-ẹno ekpemu manù, a pyishiru l'olivù. ⁶ Ọo ya bù ngweja-ukfuru, unu a-nọduje egwo tekenteke, bù iya bù ẹge a tùru iya dobe lẹ Ugvu Sáyinayi; mbù ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma. ⁷ Unu -gbua ebyila lanù; unu eyekobe iya ngweja-mẹe gwoo; mbù nkere-ẹno ekpemu mēe. Ọo l'ẹke-dù-nsọ bẹ unu a-gbashijeru Ojejoje ngweja-mēe ono; mbù mēe, shihuru ike. ⁸ Unu egbua ebyila lanù l'urenyashi; yekobekwa iya phù ngweja nri; mē ngweja-mēe ẹge ono, ọ dù lẹ k'ùtsu ono. Unu gwoo ya t'ọ buru ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma.

Ngweja kẹ mbọku ọtu-ume

⁹ " 'A -bya lẹ mbọku ọtu-ume; unu gbujee ebyila labù, gbatsuaru afa, ntùpo ẹ-ta nọdu l'ẹhu gude gwoo ngweja; unu egude ọzo labù lẹ nkwo-ẹka ntù akpe, e keru ọzo iri gwọkobe iya manù gude gwoo ngweja nri. Unu eyekobe iya ngweja-mēe, etsoje iya nù. ¹⁰ Ono bù ngweja-ukfuru, unu e-gwoje mbọku ọtu-ume; yekwaru ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke yẹle ngweja-mēe, etsoje iya nù.

Ngweja k'ọnwa ọphungu

¹¹ " 'O rujee mbọku mbù l'ọnwa; unu egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Unu gudeje unwu oke-eswi labù; mē ebyila lanù; mē unwu ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ntùpo ẹ-ta nọdu l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ¹² Unu -gbua oke-eswi ono nanù bẹ unu e-yekobeje iya ngweja nri gwoo; mbù ọzo ẹto l'ime nkwo-ẹka ntù akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manù. Unu -gbua ebyila ono; unu eyekobe iya ngweja nri gwoo; mbù ọzo labù lẹ nkwo-ẹka ntù akpe, e keru ọzo iri, a gwọkoberu manù. ¹³ Unu -gbua nwebyila lanù; unu eyekobe iya ngweja nri gwoo; mbù ọzo lanù l'uzo iri nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manù. Ono bù ngweja-ukfuru; mbù ngweja-ọku, mkpọ iya dù Ojejoje mma. ¹⁴ Ngweja-mēe, e-tsojeru iya nù bù: unu -gbua oke-eswi; unu eyekobe iya nkere-ẹbo ekpemu mēe. Ọ -bùru ebyila; unu eyekobe iya nkere-ẹto ekpemu mēe gwoo. Unu -gbua nwebyila; unu e-yekobe iya nkere-ẹno ekpemu mēe gwoo. Ono abùru ngweja-ukfuru, unu e-gwoje l'ọnwa l'ọnwa; afa gbaa mgburumburu. ¹⁵ Unu gbujee mkpi lanù gude gwoo ngweja iphe, dù ẹji nù Ojejoje; a gùfukwa ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke yẹle ngweja-mēe, etsoje iya nù.

Ajì Esweta

(Liv 23:5-14)

¹⁶ " 'Mbọku kẹ iri l'ẹno l'ọnwa mbù bù Ajì Esweta kẹ Ojejoje. ¹⁷ Mbọku kẹ iri l'ise l'ọnwa mbù ono bẹ bù ajì. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-takọtaje buredi, ẹ-te ekodu ekoko. ¹⁸ Mbọku mbù, unu wataru ajì ono bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dù nsọ. Tẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono lẹ phuu. ¹⁹ Unu gwoje ngweja-ọku; mbù ngweja-ukfuru nù Ojejoje. Unu gudeje unwu oke-eswi labù; ebyila lanù; mē unwu ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ntùpo ẹ-ta nọdu l'ẹhu gude gwoo ya. ²⁰ Ngweja nri, e-yekobeje l'oke-eswi lanù gwoo bù ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntù akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manù. Teke ọ bù ebyila lanù; unu eyekobe iya ọzo labù lẹ nkwo-ẹka ntù akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manù. ²¹ Yọ buru ọzo lanù l'uzo iri bẹ unu e-gwoje l'ishi unwu-ebyila ono nanù nanù ẹphe ẹsaa. ²² Unu e-gbukwaaphu mkpi lanù gude gwoo ngweja iphe, dù ẹji; shi ẹge ono kfua ọgwo iphe, dù ẹji unu.

²³ " 'Unu a-tùkoje ngweja ono gwokota; yekobe lẹ ngweja-ukfuru ono, eegwoje l'ùtsu, bù iya bù ngweja ono, eegwoje tekenteke ono. ²⁴ Ọ bù ẹge ono bẹ unu a-nọduje egwo ngweja ono mbọku-mbọku abalì ẹsaa ono; t'ọ buru ngweja nri; mbù

ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Unu gwoje ngweja ono yekobe lẹ ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke ono; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ. ²⁵ O -rua mbọku kẹ ẹsaa; unu nweru ndzuko, dụ nsọ; t'ẹ b'ọ dukwa ozi, eeje ejeje, unu e-je mbọku ono.

Aji Ídzù

²⁶ “ ‘Mbọku, unu eme k'akpuru iphe mbụ unu; unu nwejeru ndzuko, dụ nsọ; tẹ b'ọ dukwa ozi, eeje ejeje, unu e-jeje mbọku ono. Mbọku ono; bẹ unu a-nuje Ojejoje akpuru iphe ophungu unu lẹ teke unu agba Aji Ídzù. ²⁷ Unu gwoo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Unu gbuje unwu oke-eswi ẹbo; waa ebyila lanụ; mę unwu-ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa gude gwoo ngweja ono. ²⁸ Ngweja nri, e-yekobeje l'oke-eswi lanụ bụ ụzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. Teke ọ bụ ebyila; unu yekobe iya ụzo ẹbo lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. ²⁹ Yọ bụru ụzo lanụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ bẹ unu e-yekobeje l'unwu-ebyila ono nanụ nanụ gwoo ẹphe ẹsaa. ³⁰ Unu gbujee mkpi lanụ gude kfuwa ụgwọ iphe, dụ eji, unu meru. ³¹ Unu tukoje ngweja ono l'ọ ha gwokotaje; yekoberu ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke; mę ngweja nri ono, etsoje iya nụ ono; mę ngweja-męe ono, etsoje iya nụ ono. Ọle; t'unu kwabekwa ẹnya phụ l'ẹ t'ọ dudu anụ ono, nweru ẹke ntụpo nọ iya l'ẹhu.

29

Aji Upyoku

(Liv 23:23-25)

¹ “ ‘Lẹ mbọku mbụ l'onwa ẹsaa bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dụ nsọ; t'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono. Mbọku ono bụ mbọku, unu e-gbuje upyoku. ² Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Unu egbua nwa oke-eswi lanụ; waa ebyila lanụ; mę unwu-ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ẹ-ta dudu ẹke ntụpo nọ iya l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ³ Ngweja nri, e-tsoje iya nụ bụ ntụ akpe, a gwọkoberu manụ. Oke-eswi ono bẹ unu e-yekobeje ụzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Ebyila ono bẹ unu e-yekobeje ụzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. ⁴ A -bya l'unwu-ebyila ẹsaa phụ; nanụ bẹ unu e-yekobeje ụzo lanụ l'ime nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri; gwọkobe iya manụ. ⁵ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dụ eji; shi iya kfuwa ụgwọ iphe-eji, unu meshiru. ⁶ Unu a-tukoje ngweja ono l'ọ ha l'egwo; yekoberu ngweja-ukfuru phụ, eegwoje mę onwa fua phụ; mę kẹ mbọku-mbọku yele ngweja nri; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; l'ẹge a toru okpa iya; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

Mbọku okfu ụgwọ iphe, dụ eji

(Liv 23:26-32)

⁷ “ ‘Lẹ mbọku k'iri l'onwa ẹsaa ono bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dụ nsọ. Mbọku ono bẹ unu a-swije aswiswi; haa ori nri; ophu ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono. ⁸ Unu egwoo ngweja-ukfuru nụ Ojejoje; mbụ ngweja, mkpọ iya dụ mma. Unu gbua nwa oke-eswi lanụ; mę ebyila lanụ; mę unwu-ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntụpo, nọ iya l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ⁹ Ngweja nri, e-tsojeru iya nụ bụ ntụ akpe, a gwọkoberu manụ bẹ unu e-gudeje gwoo ya. Oke-eswi ono bẹ unu e-yekobeje ụzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri. Ebyila ono bẹ unu e-yekobeje ụzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ụzo iri. ¹⁰ A -bya l'unwu-ebyila ẹsaa phụ; nanụ bẹ unu e-keje nkwo-ẹka ntụ akpe ụzo iri; wota ụzo lanụ gude gwoo ya. ¹¹ Unu gbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dụ eji; a gufukwa ngweja iphe, dụ eji, eegwoje gude

kfua ụgwọ iphe, dị eji; mę ngweja-ukfuru ono, eegwoje tekenteke ono; yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

Ajị Mkpù

(Liv 23:33-43; Dit 16:13-17)

¹² “ Lę mbọku k'iri l'ise l'onwa ęsaa; bę unu e-nwejeru ndzuko, dị nso; t'ę b'ọ dukwa ozi, shihuru ike; unu e-jeje mbọku ono. Unu gbaaru Ojejoje Ajị Mkpù abalị ęsaa. ¹³ Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dị Ojejoje mma. Unu gbua unwu oke-eswi iri l'ęto; mę ebyila labụ; waa unwu ebyila iri l'ęno, gbatsuaru afa, ę-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ¹⁴ Ngweja nri, e-tsoje iya nụ bụ ntụ akpe, a gwọkoberu manụ bę unu e-gudeje gwoo ya. Unwu oke-eswi ono nanụ ęphe iri l'ęto bę unu e-yekobeje ụzo ęto lę nkwo-ęka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Ebyila labụ phụ; nanụ iya bę unu e-yekobe ụzo ębo lę nkwo-ęka ntụ akpe, e keru ụzo iri; gwọkobe iya manụ. ¹⁵ Unwu ebyila iri l'ęno phụ; nanụ nanụ bę unu e-yekobeje ụzo lanụ lę nkwo-ęka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. ¹⁶ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dị eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ.

¹⁷ “ ‘O -rua mbọku k'ębo; unu egbua unwu oke-eswi iri l'ębo; mę ebyila labụ; waa unwu ebyila iri l'ęno, gbatsuaru afa, ę-to nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ¹⁸ A bya l'unwu oke-eswi ono yęle ebyila ono; mę unwu ebyila ono l'ęphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; mbụ ęge a tų-buru iya. ¹⁹ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dị eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

²⁰ “ ‘O -rua mbọku k'ęto; unu egbua unwu oke-eswi iri lę nanụ; mę ebyila labụ; mę unwu ebyila iri l'ęno, gbatsuaru afa, ę-to nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ²¹ A bya l'unwu oke-eswi ono yęle ebyila ono; mę unwu ebyila ono l'ęphe ha bę unu e-yekobeje ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; ęge a tų-buru iya. ²² Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dị eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

²³ “ ‘O -rua mbọku k'ęno; unu egbua unwu oke-eswi iri; mę ebyila labụ; mę unwu ebyila iri l'ęno, gbatsuaru afa, ę-ate nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ²⁴ A bya l'unwu oke-eswi ono yęle ebyila ono; mę unwu ebyila ono l'ęphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; ęge a tų-buru iya. ²⁵ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dị eji; a gufukwa ngweja-ukfuru, unu egwoje tekenteke yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

²⁶ “ ‘O -rua mbọku k'ise; unu egbua unwu oke-eswi tete; waa ebyila labụ; waa unwu ebyila iri l'ęno, gbatsuaru afa, ę-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ²⁷ A bya l'unwu oke-eswi ono yęle ebyila ono; mę unwu ebyila ono l'ęphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; ęge ono, a tų-buru iya ono. ²⁸ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dị eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ. ²⁹ O -rua mbọku k'ishingu; unu egbua unwu oke-eswi ęsato; ebyila labụ; mę unwu ebyila iri l'ęno, gbatsuaru afa; to nwe ntupo gude gwoo ngweja ono. ³⁰ A bya l'unwu oke-eswi ono yęle ebyila ono; mę unwu ebyila ono l'ęphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; ęge a tų-buru iya. ³¹ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dị eji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yęle ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ.

³² “ ‘O -rua lẹ mbọku k'ẹsaa; unu egbua unwu oke-eswi ẹsaa; mẹ ebyila labu; mẹ unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ³³ A bya l'unwu oke-eswi ono yẹle ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nọ; ẹge a tu-buru iya. ³⁴ Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yẹle ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, etsojekwa iya phu.

³⁵ “ ‘O -rua mbọku k'ẹsato; unu enwee ndzuko, du nsọ. T'ẹ b'ọ dukwa ozi, ha nshinu, unu e-jeje mbọku ono. ³⁶ Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbu ngweja-ọku, mkpo iya du Ojejoje mma. Unu egbua nwa oke-eswi lanu; mẹ ebyila lanu; mẹ ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ³⁷ Nwa oke-eswi ono; ebyila ono; mẹ unwu ebyila ono l'ẹphe ha be unu e-yekobeje ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsoje iya nọ; ẹge a tu-buru iya. ³⁸ Unu egbua mkpi lanu gude gwoo ngweja iphe, du ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yẹle ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, l'etsojekwa iya phu.

³⁹ “ ‘Ngweja ono l'ọ ha be unu e-gwoje nọ Ojejoje lẹ teke unu agba aji; a gufukwa iphe, unu kweru Ojejoje ukwa iya; iphe, unu chiru obu unu l'unu a-nu Ojejoje; mẹ ngweja-ukfuru; ngweja nri; ngweja-mẹe; mewardu ngweja ẹhu-agu.’ ” ⁴⁰ Mosisu atuko ekemu ono, Ojejoje tushiru ye iya l'eka ono kfukotaru ndu Izurelu.

30

Okwe Ojejoje ukwa iphe

¹ Mosisu abya ekfuaru ndu ishi l'ikfu l'ikfu Izurelu; su ẹphe: “Owaa iphe, Ojejoje turu l'ekemu: ² Nwoke -kwee Ojejoje ukwa; m'ọ bu l'o nweru iphe, o riburu lẹ nte lẹ ya te emedu; tẹ nwoke obu ba dakakwa okfu iya. T'o medzukwaa iphe bu iphe, shi iya l'onu lufuta.

³ “Teke nwamgboko, bukwadu lẹ ke nna iya kweru Ojejoje ukwa; m'ọ bu l'o nweru iphe, o riburu nte lẹ ya te emedu; ⁴ nna iya -nua ke ukwa ono, o kweru ono; mẹ k'iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono; ophu o dudu iphe, nna iya ono kfuru yeru iya; oo ya bu l'ukwa ono, o kweru ono e-keru; iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono ekekwaruphu. ⁵ Teke bu lẹ nna iya nuru ke ukwa ono; jika lẹ mbọku ono, o nuru iya ono; oo ya bu l'ẹ to dudu ukwa ono, o kweru ono; mẹ iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono, nweru ophu e-keru nọ. Ojejoje a-guru nwamgboko ono nvu; ke l'oo nna iya te kwetadu t'o mee ya.

⁶ “Teke o bu lẹ nwamgboko ono be kweoduru ukwa ono; b'ọ luderu nji; mbu l'o nweru iphe, o gudewa onu iya ribua nte lẹ ya te emedu; ⁷ nji iya ono -nua ya; ophu o dudu iphe, o kfuru yeru iya lẹ mbọku ono, o nuru iya ono; oo ya bu l'ukwa ono, o kweru ono e-keru; iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono ekekwaruphu. ⁸ Ole; o -buru lẹ nji iya ono be nutsuaru ke ukwa ono; jika lẹ mbọku ono, o nuru iya ono; oo ya bu l'ukwa ono, o kweru ono; mẹ iphe ono, o gude onu iya ribua nte lẹ ya te emedu ono a-ruhu. Ojejoje a-guru nwamgboko ono nvu.

⁹ “Nwanyi, nji iya ta nohedu; m'ọ bu nwanyi, nji iya chiru achifu; -kweta Ojejoje ukwa; m'ọ bu l'o nweru iphe o riburu iya lẹ nte lẹ ya te emedu be ukwa ono tukokwaru l'ishi.

¹⁰ “O -buru l'oo nwanyi, no lẹ nji be kweru ukwa iphe; m'ọ kwanu l'o nweru iphe, o riburu nte lẹ ya te emedu; ¹¹ nji iya abya anua ya; to nwe iphe, o kfuru yeru iya; mbu to jika; oo ya bu l'ukwa ono, nwanyi ono kweru ono e-keru; iphemiphe obule, o riru nte lẹ ya te emedu ekekwaruphu. ¹² Ole o -bukwanuru lẹ nji iya be nuru iya nọ; jika mbọku ono, o nuru iya ono be iphemiphe obule, shi nwanyi ono l'onu lufuta lẹ ke ukwa ono, o kweru ono; mẹ k'iphe ono, o riru nte lẹ ya te emedu ono te ekekwaru. Ojejoje a-guru nwanyi ono nvu; ke l'oo nji iya be jikaru nọ. ¹³ Iphe, bu ukwa, nwanyi

ono kweru; me iphemiphe obule, o riburu nte le ya te emedu bu nji iya b'ọ nọ l'eka. Nji iya -sụ t'o keru; yo keru; ọ -sụ t'e b'o keshiru; too keduru. ¹⁴ Ọle; ọ -bukwanuru le nji iya nuru iya; tọ du iphe, o kfuru; be ukwa, o kweru l'ọ ha e-keru; iphe, bu iphe, o riru nte le ya te emedu ekekwaruphu. Ọ bu nji iya be suru t'o keru; ke l'e tọ dudu iphe, o kfuru mboku, ọ nuru iya. ¹⁵ Ọle; ọ -buru l'ọ nutsuaru iya; a nonyaa; yo chikaa ya mee be bu ya e-vuta ejo iphe, nwanyi ono gage evuta.”

¹⁶ Ono bu iphe, Ojejoje toru Mosisu okpa iya su te eetsoje t'ọ noduru nwoke le nyee ya; me le nna yeke nwa iya nwanyi; mbu nwata mgboko, bukwadu le ke nna iya.

31

Eemelata ndu Midiya; iphe ephe meru ndu Izurelu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Gwata ndu Midiya ugwo iphe ono, ephe meru ndu Izurelu ono. Teke e metsuaru; be ji-nwuhu lakfu ndibe unu.”

³ Tọ du iya bu; Mosisu asu ndu Izurelu: “T'uphodu l'unu kwakobe k'ogu t'ephe jekfu ndu Midiya je agwataru Ojejoje ugwo iphe ono, ephe meru ono. ⁴ L'iphe bu ikfu, nonu le Izurelu be unu e-shi fota unu madzu labu l'ukporo madzu iri* t'ephe je ogu ono.”

⁵ Ya ndono; e shi l'iphe bu ikfu, nonu le Izurelu fotatsua unu madzu ugbo ebo l'ukporo madzu iri iri. Yo buru ukporo unu madzu l'unu madzu iri b'a fotakotaru; kwakobe ephe k'ogu. ⁶ Mosisu ezifu ephe t'ephe je ogu ono. Ikfu, nonu be fotaru unu madzu ugbo ebo l'ukporo madzu iri k'ogu ono. Ephe le Finehasu Eliyeza, bu onye achijeru Nchileke eja ayiru. Finehasu gude ivu, shi l'eke-du-nso; me l'upyoku, eegudeje agba ama. ⁷ Ephe ejekfushia ndu Midiya ogu ege Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu; gbugee iphe, bu unwoke ndu Midiya. ⁸ Ephe egbua gbua ndu eze ise, achu ndu Midiya: mbu Evi; Rekemu; Zuru; Huru; me Reba; yewaruru ndu odo, e gbukwaruphu ebugbu. Ephe gudekwaphu ogu-mbeke gbua Belamu Beyo.

⁹ Ndu Izurelu achia unwanyi ndu Midiya; me unwegirima ephe le ndzu; kwaa eswi ephe; elu ephe; me iphe, bu iphe nweru enweru l'okwata; ¹⁰ bya atushia oku le mkpukpu eke ndu Midiya bukota; tukwaaphu l'odu ulo-ekwa ephe l'ọ ha. ¹¹ Ephe achitakota iphe, bu iphe ephe kwaru l'okwata; iphe, ephe lutaru aluta; jeye le madzu; me elu. ¹² Ephe achita ndu ono, ephe kpuru le ndzu ono; iphe, ephe lutaru aluta; me iphe, ephe kwaru l'okwata wolataru Mosisu yeke Eliyeza, bu onye achijeru Nchileke eja; mewaru ndu Izurelu l'ephe ha l'odu ndu Izurelu; le baswangu ali Moabu l'iku Enyimu Jodanu le Jeriko.

Ekemu, Mosisu turu teke ndu Izurelu shi ogu Midiya la

¹³ Tọ du iya bu; Mosisu; me Eliyeza, bu onye achijeru Nchileke eja; me ndu ishi ndu Izurelu l'ephe ha; eshi l'odu ndu Izurelu; wufu jeshia ephe ndzuta. ¹⁴ Ehu eghulaha Mosisu eghughu l'eke ndu ishi, achu ndu soja ono, shi ogu lata ono no; mbu ndu ishi, achu unu ndu soja ebo l'ukporo iri iri; me ndu ishi, achu ndu soja ukporo ise ise. ¹⁵ Mosisu asu ephe: “?Unu haru unwanyi-a t'ephe nodu ndzu tọ? ¹⁶ ?Tọ budu ephe be Belamu ziru; ephe emee te ndu Izurelu meswee Ojejoje l'okfu ehu agwa, no le Peyo; bu eke mgbonwu shi dakfuta ndu ke Ojejoje. ¹⁷ Ngwaa; unu toko unwegirima ephe ndu ke unwoke gbushikota ephe l'ephe ha; unu egbushikota iphe, bu unwanyi ephe, ephe nwoke zejewaru. ¹⁸ Ndu ophu unu a-haru onwunu bu unwu-mgboko ephe, ephe le nwoke ta zebua. ¹⁹ A -bya l'unube ndu ophu gburu madzu; me ndu ophu meru eka l'odzu; unu shikwa l'odu ndu Izurelu; wufu je anọ abali esaa. O -rulephu le mboku k'eto ya; me mboku k'esaa ya; t'ephe meshia onwephe emeshi;

* **31:4** 31:4 Iphe ọ bu bu 1,000.

meshikwaaphu ndu ono, unu kputaru le ndzu ono. ²⁰ Unu meshia uwe unu emeshi; unu emeshia iphe, e meru l'akpo; me iphe, e meru l'aji egbu; me iphe, a pyiru l'oshi."

²¹ Eliyèza, bu onye achijeru Nchileke aja asu ndu ono, jeru ogu ono: "Qwaa bu ome-l'ali, no l'ekemu ono, Ojejoje turu nu Mosisu ono: ²² Oo mkpola-ododo; mkpola-ocha; ope; igwe; efere; ota-njele; ²³ me iphe, bu iphe, oku e-te ekepyashidu be unu a-hu l'oku t'o du mma. Ole; e gudefutaje mini ono, eegudeje asafu nturu ono meshia ya emeshi. Iphe, bukwanu iphe oku e-ke; me a -hua ya l'oku be unu e-ye le mini ono gude mee ya t'o du mma. ²⁴ Le mboku k'esaa; unu asaa uwe unu; du mma. Unu -metsua ya ege ono; unu abatawaru l'odu ndu Izurelu odo."

Eeke iphe, a lutaru l'ogu Mídiya

²⁵ Ojejoje asu Mosisu: ²⁶ "Te nggubedua; Eliyèza, bu onye achijeru Nchileke aja; me ndu ishi l'enya-ufu l'enya-ufu ndu Izurelu tuko iphemiphe obule ono, a lutaru l'ogu ono gukota ogu; jeyekpo le madzu; me l'elu. ²⁷ Unu ekee iphe ono, a lutaru l'ogu ono uzi labu. Unu kekahuru iya ndu ono, jeru ogu ono waa igwe-oha Izurelu. ²⁸ Unu shi l'iphe ophu, unu keru nu ndu ono, jeru ogu ono taru Ojejoje utu. Onye lanu be unu e-wofuta l'ime unu madzu l'ukporo ise; unu ewofuta iphe-edobe lanu l'ime unu iphe-edobe l'ukporo ise; mbu eswi; nkakfu-igara; aturu; me egbu. ²⁹ Unu shi l'oke iya nk'ephe ono wota iya nu Eliyèza, bu onye achijeru Nchileke aja t'o buru iphe, aa-nu Ojejoje. ³⁰ Unu eshikwaphu l'iphe ono, unu keru nu ndu Izurelu ono wofutatsua nanu nanu l'ime ukporo ebo l'iri; mbu le madzu; eswi; nkakfu-igara; aturu; egbu; me l'anu odo. Unu eworu iya nu ndu ikfu Lívayi, bu ndu eleta ulo-ekwa Ojejoje enya." ³¹ Mosisu yele Eliyèza, bu onye achijeru Nchileke aja emee ege Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu.

³² Qwaa iphe, phoduru nu l'iphe ono, ndu ono, jeru ogu ono lutaru l'ogu: Aturu, phoduru nu du ukporo unu aturu ugbo ukporo eno l'ukporo unu eno l'unu esaa l'ukporo iri. ³³ Eswi, phoduru nu adu ukporo unu eswi ugbo tete. ³⁴ Nkakfu-igara, phoduru nu adu ukporo unu nkakfu-igara ugbo esaa l'unu iri l'ebo l'ukporo iri. ³⁵ A -bya le madzu; unwanyi, ephe le nwoke ta zebua du ukporo unu unwanyi ugbo eno. ³⁶ Qwaa ege iphe, e keru nu ndu ono, jeru ogu ono ha: Aturu du ukporo unu aturu ugbo ukporo ebo l'ukporo unu ugbo labu l'unu eto l'ukporo iri l'ise. ³⁷ L'ime aturu ono; ophu bu iya utu, aatu anu Ojejoje du unu aturu l'ukporo iri l'eto l'aturu iri l'ise. ³⁸ Eswi du ukporo unu eswi eno l'unu iri. L'eswi ono; ophu bu iya utu, aatu anu Ojejoje du ukporo eswi eto l'eswi iri l'ebo. ³⁹ Nkakfu-igara du ukporo unu nkakfu-igara ugbo eto l'unu iri l'ishingu l'ukporo ise. Le nkakfu-igara ono; ophu bu iya utu, aatu anu Ojejoje du ukporo nkakfu-igara eto le nkakfu-igara lanu. ⁴⁰ A bya le madzu; iphe, ephe du bu ukporo unu madzu ebo. Iphe bu ndu e gude atu utu anu Ojejoje l'ime ephe; bu ukporo madzu l'umadzu iri l'ebo. ⁴¹ To du iya bu; Mosisu bya eworu utu ono, a taru nu Ojejoje ono; nu Eliyèza, bu onye achijeru Nchileke aja t'o buru iphe, aanu Ojejoje; ege Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu.

⁴² Qwaa ege iphe ono, e keru nu ndu Izurelu ono ha ndo-o; mbu iphe ono, Mosisu kewafuru iche l'ophu e keru nu ndu ono, jeru ogu Mídiya ono. ⁴³ Iphe, e keru nu igwe-oha Izurelu ono be ophu bu aturu du ukporo unu aturu ukporo ugbo labu l'ukporo unu ugbo ebo l'unu eto l'ukporo iri l'ise. ⁴⁴ Ophu bu eswi du ukporo unu eswi eno l'unu iri. ⁴⁵ Nkakfu-igara du ukporo unu nkakfu-igara ugbo eto l'unu iri l'ishingu l'ukporo ise. ⁴⁶ Ndu madzu, e ketaru nu ephe du ukporo unu madzu ugbo ebo. ⁴⁷ Mosisu abya eshi l'iphe ono, e keru nu ndu Izurelu ono wotatsua iphe nanu nanu l'ime ukporo ebo l'iri iri; mbu le madzu; me elu. Yo woru iya nu ndu eri Lívayi, bu ndu eleta ulo-ekwa Ojejoje enya; ege ono, Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu ono.

⁴⁸ Ya ndono; ndu ishi, achì ndu soja ono; mbù ndu ishi, achì unu ndu soja ugbo ẹbo l'ùkporo iri; mẹ ndu ishi, achì ndu soja ùkporo ise ise awùru byakfutashia Mòsisu. ⁴⁹ Ẹphe asù Mòsisu: “Ẹphebe ndu ozi ngu bẹ guakwaru ndu soja ono, ẹphe chì jee ogu ono ogu; ophu o dudu m'ọ bụ onye lanu, aachọ achọcho l'ime ẹphe. ⁵⁰ Owaa bụ iphe, ẹphe ewota t'a nù Ojejoje. Onyenonu a-nù iphe, o lùtaru l'ogu ono; mbù iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo, bụ iya bụ iyagba-ukfu; echi mgbaleka; echi mkpushi-ẹka; iphe-nchì; mẹ iyagba-olu. Ẹphe wotaru iya t'e gude kfuà ugwo iphe, dū ẹjì l'ifu Ojejoje.”

⁵¹ Mòsisu yele Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja anata ẹphe iphe ono, e meshiru lẹ mkpọla-ododo ono; mbù iphe, bụ iphe, e meru ọna. ⁵² Iphe ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono, ndu ishi, achì unu ndu soja ugbo ẹbo l'ùkporo iri iri; mẹ ndu ishi, achì ndu soja ùkporo ise ise nuru Ojejoje ono bẹ bụ unu mkpọla-ododo, dū unu shẹkelu ùkporo ẹbo lẹ nanu l'ùkporo iri l'ise l'ùkporo ẹbo l'iri. ⁵³ Ndu soja ono l'ẹhu l'ẹhu nwetsuaru iphe, ẹphe kwataru l'okwata. ⁵⁴ Mòsisu yele Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja bẹ nataru iphe ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono l'ẹka ndu ishi, achì unu ndu soja ẹbo l'ùkporo iri iri; mẹ l'ẹka ndu ishi, achì ndu soja ùkporo ise ise. Ẹphe nataru iya je edobe lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko l'ẹke ọo-nọdu l'ifu Ojejoje; k'ophu ndu Ízurelu e-gudeje iya nyata k'ogu ono.

32

Ọgu t'a luta Giledu (Dit 3:12-22)

¹ Ụnwu Rúbenu; ẹphe l'ụnwu Gádu bẹ nweru iphe-edobe nshinu. Ẹphe abya aphua l'alì Jáza; mẹ alì Giledu bẹ dū mma t'e dobe iya iphe-edobe. ² Tọ dū iya bụ; ụnwu Gádu; mẹ l'ụnwu Rúbenu ono ejekfu Mòsisu; waa Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ndu Ízurelu; je asù ẹphe: ³ “Alì mkpukpu Atarotu; Díbonu; Jáza; Nimura; Hẹshibonu; Eleyale; Sebamu; Nebo; mẹ mkpukpu Beyonu; ⁴ mbù alì ono, Ojejoje meru tẹ ndu Ízurelu luta bẹ ono bukwa alì, dū mma k'odobe iphe-edobe; ẹphebe ndu ozi ngu aburu ndu nweru iphe-edobe. ⁵ O -buru l'ẹphe nọ ngu l'obu; nunu ẹphebe ndu ozi ngu alì ono t'ọ bụwaruru ókè-alì nk'ẹphe. Unu be edutashinu ẹphe dafu azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu.”

⁶ Mòsisu asù ụnwu Gádu; mẹ ụnwu Rúbenu: “?Ụnwunna unu a-nọdu eje ogu; unubedua anọ-kirishia l'ẹke-a tọ? ⁷ ?Bụ ngunu meru iphe, unu eme t'obu be shihushi ndu Ízurelu ike t'ẹphe la l'alì ono, Ojejoje nuru ẹphe ono? ⁸ O kwa ẹge ono bẹ nna unu phẹ meru lẹ teke ya shi lẹ Kadéshi-Baníya zifu ẹphe t'ẹphe je aphu alì ono. ⁹ Ẹphe jerutsuaru lẹ nsuda Ẹshukolu; je aphu alì ono; ẹphe emee t'obu be shihushi ndu Ízurelu ike t'ẹphe bahu l'alì ono, Ojejoje nuru ẹphe ono. ¹⁰ Ẹphe eshi ẹge ono kpatsua Ojejoje ẹhu-eghughu mbọku ono; yo ribua ya; sù: ¹¹ 'Lẹ tọ dudu onye nwoke Ízurelu, shi lẹ Íjiputu lufuta; shita l'onye nọwaru ùkporo afa kwaseru, byaru bya e-gude ẹnya iya phu alì ono; mbù alì ono, ya riburu lẹ nte lẹ ya l'a-nù Ẹbiriham; Áyizaku; Jékọpu ono; kẹ l'ẹphe te gudedu obu ẹphe l'ọ ha e-tso iya; ¹² gbahalẹphu Kálebu Jefune, shi l'eri Kenazu; mẹ Jóshuwa Nunu; kẹ l'ẹphe gude obu ẹphe l'ọ ha tsoru Ojejoje.' ¹³ Ojejoje wushiru ndu Ízurelu ẹhu-eghughu iya; mee ẹphe; ẹphe etsoru echi-egu ghaa ngvudangvu ùkporo afa labu; jeye teke ogobo ono, meru iphe, dū ẹjì l'ẹnya Ojejoje ono gvuru. ¹⁴ Yo rukwaa nta-a; unubẹ ụnwu-a, ndu eme iphe, dū ẹjì mụshiru-wa abyakwa bya evudo l'ozori nna unu phẹ; t'unu mee t'ẹhu-eghughu Ojejoje kaba atangirihu l'ẹhu ndu Ízurelu. ¹⁵ Unu -ghachiru iya azu

sù l'unu te etsohedu iya nta-a bẹ ọo-pakwaru ẹphe haa l'echi-ẹgu; yọ buru l'ọo unu bẹ kpataru tẹ ndu Ízurelu laa l'iyi."

¹⁶ Tọ dọ iya bọ; unwu Gádu; mẹ unwu Rúbenu ono abyakfuta Mósísu bya asọ iya: "L'ọo-dọ ẹphe mma t'ẹphe meta ọdu ẹke iphe-edobe ẹphe a-nọ; mẹ t'ẹphe kpúshia mkpúkpú ẹke unwegirima ẹphe e-bu. ¹⁷ Ọle; ẹphe kwakọbewaru t'ẹphe chíta ngwa-ọgu vutaru ndu Ízurelu ọzo jeshia; jeye teke ẹphe e-duru ẹphe ẹke ono, ẹphe e-buru ono. Unyomu ẹphe; ẹphe l'unwu ẹphe; e-buru lẹ mkpúkpú-a, a kpuru; yo shihu ike-a; k'ọphu oo-gbochita ẹphe l'ẹka ndu alí-a. ¹⁸ Ẹphe ta abyadọ bya a-la l'ufu jeye teke ndu Ízurelu e-ketadzu òkè, ruberu ẹphe l'ẹphe ha. ¹⁹ Kẹ l'ẹphe te etsodu ẹphe eketa òkè l'azọ Ẹnyimu Jódanu azọ iya ọphu. Iphe, kparu iya nọ aburu l'òkè nk'ẹphe bẹ nọ l'azọ iya ọwaa l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu."

²⁰ Tọ dọ iya bọ; Mósísu asọ ẹphe: "Ọ -buru l'unu e-me iya ẹge ono; ọ -buru l'unu a-kwa onwunu ngwa-ọgu unu l'ifu Ojejoje vuta ọzo k'ọgu ono; ²¹ ọ -buru l'ọo ẹge unu ha bẹ unu a-chíru ngwa-ọgu unu daa Ẹnyimu Jódanu l'ifu Ojejoje; lẹ ọgu ono jeye teke Ojejoje chífuru onwiya ndu ọhogu iya ono l'ifu; ²² a -lútalephu alí ono l'ifu Ojejoje; unu alatashia; nweru onwunu l'iphe, a chọru t'unu mee l'ẹke Ojejoje nọ; mẹ l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Alí ọwaa a-buru ókè-alí unu l'ifu Ojejoje. ²³ Ọle; ọ -buru l'unu te medu iphe, unu kfuru; ọo ya bọ l'unu meru iphe, dọ ẹjì l'ẹke Ojejoje nọ; t'ò dokwaa unu ẹnya l'iphe, dọ ẹjì, unu meru ta a-hakwa unu. ²⁴ Unu kpúshia mkpúkpú, unyomu unu; mẹ unwegirima unu phẹ a-nọdu; unu emeta ẹke iphe-edobe unu a-nọ; unu emedzukota iphe, shi unu l'ọnu."

²⁵ Unwu Gádu ono; mẹ unwu Rúbenu asọ Mósísu: "Ọ kwa ẹge nggube onye nwe-ẹphe kfuru bẹ ẹphe e-me. ²⁶ Unwegirima ẹphe; mẹ unyomu ẹphe; mẹ iphe-edobe ẹphe a-nọdu lẹ mkpúkpú lẹ mkpúkpú, nọ l'alí Gíledu. ²⁷ Ọle; ẹphebedua, bọ ndu ozi ngu ẹphe, kwagbaaru ngwa-ọgu a-da ẹnyimu; je alọaru Ojejoje ọgu l'ifu ẹge ono, nggube onye nwe-ẹphe kfuru ẹphe ono."

²⁸ Ya ndono; Mósísu abya atọa ekemu nọ Eliyéza, bọ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ Jóshuwa Nunu; mẹ ndu ishi, achigbaa ẹnya-ufu, nonu l'ikfu Ízurelu lẹ k'okfu ẹhu unwu Gadọ ono; mẹ k'unwu Rúbenu. ²⁹ Yọ sọ ẹphe: "Ọ -buru l'unwu Gádu; mẹ unwu Rúbenu chítaru ngwa-ọgu l'ẹhu l'ẹhu k'ọgu ono l'ifu Ojejoje; ẹphe -tsoru unu daa Ẹnyimu Jódanu; bẹ teke a lútatsuaru alí ono bẹ unu a-nọ ẹphe alí Gíledu t'ọ buru ókè-alí ẹphe. ³⁰ Ọle; ọ -buru l'ẹphe ta achítadu ngwa-ọgu tsoru unu daa ẹnyimu; ẹphe etsoru unu keta òkè l'alí Kénanu."

³¹ Ndu ikfu Gádu; mẹ ndu ikfu Rúbenu ono asọ: "Ọ kwa ẹge Ojejoje kfuru ẹphebe ndu ozi ngu phẹ; bẹ ẹphe e-me. ³² Ẹphe a-chíru ngwa-ọgu daa Ẹnyimu Jódanu bahu l'alí Kénanu l'ifu Ojejoje; ọle ókè-alí ẹphe a-búkota l'azọ Ẹnyimu Jódanu azọ iya ọwaa."

³³ Tọ dọ iya bọ; Mósísu abya eworu alí ẹke Sihonu, bọ eze ndu Amọru shi achí; mẹ alí ẹke ọphu Ọgu, bọ eze ndu Báshanu shi achí nọ unwu Gádu; mẹ unwu kẹ Rúbenu; mẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse Joséfu. Ọ nuru ẹphe alí ono l'ọha; mẹ mkpúkpú, nọkota iya nọ l'ọ ha; mbọ iphe bọ mkpúkpú, nọ-pheru alí ono mgburumgburu. ³⁴ Unwu Gádu akpọa mkpúkpú Díbonu; Atarọtu; Árowa; ³⁵ Aturotu-Shofanu; Jáza; Jogbeha; ³⁶ Bétu-Nimura; mẹ Bétu-Háranu. Ẹphe kpúkotaru mkpúkpú ono; yo shihutsua ike; bya emetagbaa ẹke iphe-edobe ẹphe a-nọdu anọ. ³⁷ Unwu kẹ Rúbenu akpọa mkpúkpú Hẹshibonu; Eleyale; Kiriyatayimu; ³⁸ mẹkwaphu Nebo; mẹ Bálu-Meyonu. Ẹphe akpúkwaruphu mkpúkpú Sibuma; gbanweshikota ẹpha mkpúkpú ono, ẹphe kpúshiru ono.

³⁹ Unwu Makiru Manáse eje ọgu l'alí Gíledu; lẹta iya; chíshia ndu Amọru, bu l'ẹke ono. ⁴⁰ Tọ dọ iya bọ; Mósísu eworu alí Gíledu nọ Makiru Manáse; yo buru l'ẹke ono.

41 Jayi, bukwapu onye eri Manáse alúta unwu mkpukpu mkpukpu, nọ iya nụ; woru iya gwa Havotu-Jayi.* 42 Noba alúta mkpukpu Kenatu; me unwu mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumburu. Yọ gwa mkpukpu ono Noba, bu epha, yebedua aza.

33

Ije ndu Ízurelu tsube le Íjiputu rua Móabu

1 Qwaa bu ege ndu Ízurelu gude jee ije epe teke epe lufutaru le Íjiputu. Epe dzeberu l'okpa l'okpa; yo buru Mosisu ye le Eronu be du epe. 2 Mosisu be deru ege epe gude jee ije ono l'ekwo ege Ojejoje kfuru iya eya. Qwaa ege epe gude jee ije epe ono ndo-o tsube le Íjiputu:

3 Ndu Ízurelu gbeshiru ije l'abalị iri l'ise l'onwa ke mbu. Le mboku, tsotaru mboku Aji Esweta ke Ojejoje be epe wataru ije epe tsube le mkpukpu Ramesesu; epe adzoru garamugaramu tugbu; ndu Íjiputu ele epe; epe atugbu. 4 Teke ono be ndu Íjiputu elishi odzu ndu bu okpara epe ono, Ojejoje chigbushiru ono. Ojejoje koshikwaruphu agwa epe le ya ka epe ike.

5 Ya ndono; ndu Ízurelu eshi le Ramesesu gbeshi; rua Súkotu; bya akpo ulo-ekwa epe. 6 Epe egbeshi le Súkotu je akpo ulo-ekwa epe le Etamu, nọ l'iku echi-egu. 7 Epe egbeshi le Etamu; bya aghakobe laphu azu le Pi-hahirotu, nọ l'uzo enyanwu-ahata Balu-Zefonu; bya akpo ulo-ekwa epe le mgboro Migidolu. 8 Epe egbeshi le Pi-hahirotu; bya aghaa eze enyimu bahu l'echi-egu. Epe eje ije abali eto l'echi-egu Etamu; bya erua Mara; kpo ulo-ekwa epe eke ono. 9 Epe egbeshi le Mara; bya ejerua Elimu. Elimu be nweru nwogvu mini iri l'ebo l'ali epe; nwekwaruphu ukporo nkfu eto l'iri. Epe akpo ulo-ekwa epe l'eke ono.

10 Epe egbeshi le Elimu bya erua iku Eze Enyimu Uswe; bya akpo ulo-ekwa epe. 11 Epe egbeshi le Eze Enyimu Uswe bya eje akpo ulo-ekwa epe l'echi-egu Sinu. 12 Epe egbeshi l'echi-egu Sinu je akpo ulo-ekwa epe le Dofuka. 13 Epe egbeshi le Dofuka je akpo ulo-ekwa epe le Alushi. 14 Epe egbeshi le Alushi je akpo ulo-ekwa epe le Refidimu. Eke ono b'e to nwedu mini te ndu Ízurelu ngwa.

15 Epe egbeshi le Refidimu je akpo ulo-ekwa epe l'echi-egu Sayinayi. 16 Epe egbeshi l'echi-egu Sayinayi je akpo ulo-ekwa epe le Kiburotu Hatava. 17 Epe egbeshi le Kiburotu Hatava je akpo ulo-ekwa epe le Hazerotu. 18 Epe egbeshi le Hazerotu je akpo ulo-ekwa epe le Ritima. 19 Epe egbeshi le Ritima je akpo ulo-ekwa epe le Rimonu-Perezu. 20 Epe egbeshi le Rimonu-Perezu je akpo ulo-ekwa epe le Libuna. 21 Epe egbeshi le Libuna je akpo ulo-ekwa epe le Risa. 22 Epe egbeshi le Risa je akpo ulo-ekwa epe le Kehelata. 23 Epe egbeshi le Kehelata je akpo ulo-ekwa epe l'ugvu Shefa. 24 Epe egbeshi l'ugvu Shefa je akpo ulo-ekwa epe le Harada. 25 Epe egbeshi le Harada je akpo ulo-ekwa epe le Makelotu. 26 Epe egbeshi le Makelotu je akpo ulo-ekwa epe le Tahatu. 27 Epe egbeshi le Tahatu je akpo ulo-ekwa epe le Tera. 28 Epe egbeshi le Tera je akpo ulo-ekwa epe le Mitika. 29 Epe egbeshi le Mitika je akpo ulo-ekwa epe le Hashimona. 30 Epe egbeshi le Hashimona je akpo ulo-ekwa epe Moserotu. 31 Epe egbeshi le Moserotu je akpo ulo-ekwa epe le Bene-Jaakanu. 32 Epe egbeshi le Bene-Jaakanu je akpo ulo-ekwa epe le Huru-Hagigadu. 33 Epe egbeshi le Huru-Hagigadu je akpo ulo-ekwa epe le Jotubata. 34 Epe egbeshi le Jotubata je akpo ulo-ekwa epe le Aburona. 35 Epe egbeshi le Aburona je akpo ulo-ekwa epe le Ezeyonu-Geba. 36 Epe egbeshi le Ezeyonu-Geba je akpo ulo-ekwa epe le Kadeshi, nọ l'echi-egu

* 32:41 32:41 Ipe Havotu-Jayi bu bu "unwu mkpukpu Jayi".

Zinu. ³⁷ Ẹphe egbeshi lẹ Kadéshi je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe l'ugvu Họru, nọ l'ókè-alì ndu Édọmu.

³⁸ Yọ buru l'ẹke ono bẹ ẹphe nọ; Ojejoje asu Éronu, bu onye achijeru Nchileke ẹja t'o nyihu eli ugvu Họru ono. Éronu enyihu ugvu ono nọdu iya nwuhu; lẹ mbọku mbu l'onwa ise l'afa, kwe ndu Ízurelu ọkpọro afa labu, ẹphe shi lẹ Íjiputu lufuta.

³⁹ Éronu bẹ nọwaru ọkpọro afa ishingun l'afa ẹto teke ọ nwuhuru l'ugvu Họru.

⁴⁰ Onye Kénanu, bu eze ndu Áradu; mbu onye ono, shi buru l'uzo ọhuda Kénanu ono anua lẹ ndu Ízurelu awuwa abya.

⁴¹ Ndu Ízurelu egbeshi l'ugvu Họru je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe lẹ Zalumona. ⁴² Ẹphe egbeshi lẹ Zalumona je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe lẹ Púnọnu. ⁴³ Ẹphe egbeshi lẹ Púnọnu je akpọbe ọlọ-ékwa ẹphe lẹ Obótu. ⁴⁴ Ẹphe egbeshi lẹ Obótu je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe lẹ Iye-Abarimu, nọ l'ókè-alì Móabu. ⁴⁵ Ẹphe egbeshi lẹ Iye-Abarimu je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe lẹ Díbọnu kẹ ndu Gádu. ⁴⁶ Ẹphe egbeshi lẹ Díbọnu kẹ ndu Gádu je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe lẹ Alumonu-Dibulatayimu. ⁴⁷ Ẹphe egbeshi lẹ Alumonu-Dibulatayimu je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe l'alì ugvu Abarimu; l'iku ugvu Nebo. ⁴⁸ Ẹphe egbeshi l'alì ugvu Abarimu je akpọo ọlọ-ékwa ẹphe lẹ baswangu l'alì ndu Móabu; l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko. ⁴⁹ Ẹphe kpọru ọlọ-ékwa ẹphe l'iku Ẹnyimu Jódanu; shita lẹ Bétu-Jeshimotu jeye lẹ Ébẹlu-Shitimu lẹ baswangu alì ndu Móabu ono.

⁵⁰ Yọ buru lẹ baswangu alì ndu Móabu ono, nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko ono bẹ Ojejoje kfuru yeru Mósísi; sọ iya: ⁵¹ “Kfuaru ndu Ízurelu sọ ẹphe agha: ‘Unu -swelephu Ẹnyimu Jódanu bahu l'alì Kénanu; ⁵² unu tuko ndu bu l'alì ono l'ẹphe ha chishikota. Unu emebyishikota mkpuma, ẹphe pyiru apyipyi; mebyishia iphe, bu ntekpe, ẹphe kpushiru onwẹphe. Unu atuko iphe, bu ẹke ẹphe achije ẹja nwukposhia. ⁵³ Unu nata ẹphe alì ono buru; kele ya nọwaru iya unu t'ọ buru nk'unu. ⁵⁴ Unu tọ ẹnwa washia alì ono l'ikfu l'ikfu. Ikfu ọphu ha nshinu; unu awẹe ẹphe alì, ha nshinu. Ikfu ọphu ha nwanshi; unu awẹe ẹphe alì, ha nwanshi. Ẹke a turu ẹnwa; yọ dabaru ndu ọphu ọ dabaru; ẹphe ewota ẹka ọbu. Onyenọnu a-wata ókè-alì nk'ia l'ikfu nna iya. ⁵⁵ Ole; ọ -buru l'unu ta achifudu ndu, bu l'alì ono l'ifu unu bẹ ndu ono, unu haru ono a-ghokwa ogvu dzulaha unu l'okpa; mbu buru mkpọ kpolahaa unu lẹ mgberemeku. Ẹphe a-nodulephu l'akpa unu ẹhu l'alì ono, unu e-buru ono. ⁵⁶ Teke ono; ya emee unu iphe, ya kwakoberu tẹ ya mee ẹphe.’ ”

34

Ókè-alì Kénanu

¹ Ojejoje asu Mósísi: ² “Kfuaru ndu Ízurelu sọ ẹphe agha-a: ‘Teke unu bahuru l'alì Kénanu, bu alì ono, unu eje eketa t'ọ buru ókè-alì unu ono; ọwaa bu ẹge ókè-alì unu a-du ndọ-ọ. ³ Uzo ọhuda unu e-shi l'echi-ẹgu Zinu; tsoru oke ndu Édọmu ogologo. L'uzo ẹnyanwu-ahata bẹ ókè-alì uzo ọhuda unu a-wata l'ishi ẹke Eze Ẹnyimu Únú jeberu. ⁴ Ókè-alì unu ono e-shi l'uzo ọhuda bya esweta alì Akurabimu; shi l'ẹke ono tugburu je alufu l'echi-ẹgu Zinu. Yo shi ẹge ono lufu l'uzo ọhuda Kadéshi-Baniya; shikwaphu ẹge ono lufuta lẹ Hazarada; ghabua ẹke ono rua Azumonu. ⁵ Ókè-alì uzo ọhuda unu ono e-shi lẹ Azumonu gojia lufu lẹ nggele Íjiputu. Ẹke oo-jebe; mbu ókè-alì ono bu l'eze ẹnyimu.

⁶ “ ‘A -bya l'ókè-alì unu l'uzo ẹnyanwu-ariba; ókè iya a-buru lẹ Oke Ẹnyimu. Ono ẹke a-buru ókè-alì unu l'uzo ẹnyanwu-ariba.

⁷ “ ‘A bya l'ókè-alì unu l'uzo isheli; unu shi lẹ Oke Ẹnyimu kpaa ókè-alì ono jeye l'ugvu Họru. ⁸ Unu eshi l'ugvu Họru kpaa ókè-alì ono jeye lẹ Lebo-Hámatu. Ẹke

ókè-alì ono e-beru bụ ị Zedadu. ⁹ Yo shi l'èke ono nọ jeye ị Zifuronu. Eke ókè-alì ụzo isheli unu ono e-jebe aburu ị Haza-Enanu. Ono ẹke a-buru ókè-alì l'ụzo isheli unu.

¹⁰ “ ‘A bya l'ókè-alì ụzo ẹnyanwu-ahata unu; unu shi ị Haza-Enanu kpaa ókè-alì ono jeye ị Shefamu. ¹¹ Ókè-alì ono e-shikwaphu ị Shefamu lufuta ị Ribúla l'ụzo ẹnyanwu-ahata Ayinu. Oo-nọdu kwaseru mkpọ-ze mkpọ-ze ụzo ẹnyanwu-ahata Eze Ẹnyimu Kínèretu. ¹² Ókè-alì ono a-tugburu jeye ị Ẹnyimu Jódanu. Eke oo-beru aburu ị Eze Ẹnyimu Únú.

“ ‘Ono ẹke a-buru alì unu ndono; mę ókè iya mgburumgburu.’ ”

¹³ Mósìsu abya ekfuaru ndu Ízurelu sụ ẹphe: “Unu tụa ẹnwa gude washia alì ono t'ọ buru nk'unu. Oo ya bụ alì ono, Ojejoje sụru t'a nụ ikfu tete ị nkere-ẹbo ya phụ. ¹⁴ Ishi iya aburu ị ndu ikfu Rúbenu; mę ndu ikfu Gádu wafua nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bę natawaru ókè-alì nk'ẹphe l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu. ¹⁵ Ikfu labụ ono; mę nkere-ẹbo ikfu Manáse bę natawaru ókè-alì nk'ẹphe l'ụzo ẹnyanwu-ahata l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya kę Jérìko.”

Unwoke, a fọtaru t'ẹphe washia alì ono

¹⁶ Ojejoje asụ Mósìsu: ¹⁷ “Owaa ẹpha unwoke, a-washi alì ono nụ unu t'ọ buru ókè-alì unu: Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Jóshuwa Nunu. ¹⁸ Shi l'iphe, bụ ikfu nọnu fọta onye ishi lanụ t'ẹphe yeta ẹka t'a washia alì ono. ¹⁹ Ẹpha unwoke ono bụ: Kálebu Jefune, bụ onye ikfu Júda; ²⁰ Shemuwelu Amihudu, bụ onye ikfu Símiyọnu; ²¹ Elidadu Kisulonu, bụ onye ikfu Bénjaminu; ²² Buki Joguli; onye ishi ndu ikfu Dánu; ²³ Haniyelu Efodu; onye ishi ndu ikfu Manáse, bụ nwatibe Jósefu; ²⁴ Kemuwelu Shifutanu; onye ishi ndu ikfu Ífuremu, bukwapu nwatibe Jósefu; ²⁵ Elizafanu Panaku; onye ishi ndu ikfu Zébulonu; ²⁶ Palutiyelu Azanu; onye ishi ndu ikfu Ísaka; ²⁷ Ahihudu Shelómi; onye ishi ndu ikfu Ásha; ²⁸ mę Pedahelu Amihudu; onye ishi ndu ikfu Náfutali.”

²⁹ Ono bụ ẹpha unwoke ọbu, Ojejoje sụru t'ẹphe washia alì ono t'ọ buru òkè-ipe ndu Ízurelu l'alì Kénanu.

35

Mkpukpu, ndu ikfu Lívayi e-buru

¹ Ojejoje bę kfuru yeru Mósìsu ị baswangu alì Móabu; l'iku Jódanu ị mgboro Jérìko; sụ iya: ² “Kfuaru ndu Ízurelu t'ẹphe shi l'òkè, ẹphe ketaru nụ ndu ikfu Lívayi mkpukpu, ẹphe e-buru. Unu anụ ndu ikfu Lívayi alì ẹke iphe-edobe ẹphe a-kpaję nri ị mgburumgburu mkpukpu mkpukpu ono, aa-nụ ẹphe ono. ³ Mkpukpu ono l'ọ ha a-buru ẹke ndu ikfu Lívayi e-buru eburu; alì ono aburu ẹke eswi ẹphe; ẹku ẹphe; mękpọ iphe-edobe ẹphe l'ọ ha a-nọje. ⁴ Alì ono, unu a-nụ ndu ikfu Lívayi t'ẹphe dobe iphe-edobe ẹphe ono a-dụ unu ntụ-ọkpa labụ ị ntụ-ọkpa ụkporo iri; shita l'upho-mkpuma mkpukpu ono l'azụ iya. ⁵ Ụzo ẹnyanwu-ahata azụ mkpukpu ono bę unu a-tụta unu ntụ-ọkpa ise; unu atụta unu ntụ-ọkpa ise l'ụzo ọhuda iya; tuta unu ntụ-ọkpa ise l'ụzo ẹnyanwu-arịba iya; tuta unu ntụ-ọkpa ise l'ụzo isheli. Mkpukpu kę ndu ikfu Lívayi a-nọdu l'echi. Azụ mkpukpu ono aburu ẹke iphe-edobe ẹphe a-nọdu anọ. ⁶ Mkpukpu isingu ị mkpukpu ị mkpukpu ono, unu a-nụ ndu ikfu Lívayi ono a-bụ mkpukpu ẹke aa-nọduje ezeru ndzụ. Onye gburu ọchi; yọ gbaru laa ị mkpukpu ono je anọdu zeeru ndzụ. Unu anufua ẹphe ụkporo mkpukpu labụ ị mkpukpu labụ ọdo yekoberu ẹphe ị mkpukpu ono. ⁷ Mkpukpu, unu a-nụ ndu ikfu Lívayi a-kpakọ dụ ụkporo mkpukpu labụ ị mkpukpu ẹsato yele alì ẹke iphe-edobe ẹphe a-nọduje. ⁸ A bya ị mkpukpu, unu e-shi l'alì unwu Ízurelu nụ ndu ikfu Lívayi; unu shikwa

l'ikfu ophu alì epe ha nshinu nù epe mkpukpu l'igwe. Unu eshi l'ikfu ophu alì epe ha nwanshì nù epe mkpukpu nwanshì. O bulephu t'è shi l'ège ókè-alì ndu ikfu, nonu hatabe nù ndu ikfu Lívayi."

*Mkpukpu, onye gburu madzù a-gbabajè; zeeru ndzù
(Dit 19:1-13; Jós 20:1-9)*

⁹ Ojejoje asù Mósìsù: ¹⁰ "Kfuaru ndu Ízurelu; sù epe: 'Unu -swelephu Ònyimu Jódanu bahù l'alì Kénanu; ¹¹ unu fòta mkpukpu, unu a-nòduje ezeru ndzù; mbù eke bù onye e-te lebezidu ònya gbua òchi; t'ò gbaru laa eke ono. ¹² Mkpukpu ono a-bùru unu eke unu a-nòduje zeeru ndzù; gbalaaru onye agwata ugwo òchi; t'onye gburu òchi ono ba anwùhu jeye teke o-lufuta bya evudo l'ifu edzudzu oha t'e kpee ya ikpe. ¹³ Mkpukpu ishingu ono, unu a-nù ndu ikfu Lívayi ono a-bùru mkpukpu ozeru-ndzù obo. ¹⁴ Unu a-nù mkpukpu, ee-zejeru ndzù ono èto l'azù Ònyimu Jódanu azù iya owaa; unu anù èto odo l'alì Kénanu. ¹⁵ Mkpukpu ishingu ono a-bùru mkpukpu eke ndu Ízurelu; ndu mbyamumbya; mē ndu odo, e-ta bùdu ndu Ízurelu, bu l'alì epe a-gbabajè; zeeru ndzù. Onye gburu òchi l'amagama bē a-gbajèru laa l'èke ono.

¹⁶ " 'Onye -gude ígwè chigbua ya bē onye obo buakwa onye gburu òchi. Onye ono, gburu òchi ono b'e gbufutajè egbugbu. ¹⁷ O -bùru l'o nweru onye tùru madzù mkpuma tù-gbua ya bē onye obo buakwa onye gburu òchi. Onye ono, gburu òchi ono b'e gbufutajè egbugbu. ¹⁸ O -nweru onye gude oshi, a-dù ike chigbua madzù; o -chia ya madzù woru iya chigbua bē onye obo buakwa òchi b'o gburu. Onye ono, gburu òchi ono b'e gbufutajè egbugbu. ¹⁹ Onye bù iya agwata ugwo òchi ono ee-gbu onye ono, gburu òchi ono. T'o gbua onye ono, gburu òchi ono teke o jekfuru iya.

²⁰ " 'Onye gude kē lē madzù dù iya ashi; nwutsua ya; yò nwùhu; m'ò kwanù l'o lebeziru ònya tùa ya iphe; tugbua ya; ²¹ m'ò kwanù l'o gude kēle yēle onye obo dù l'okfu; je echia ya eka chigbua ya bē onye ono, chigburu madzù ono b'e gbufutajè; kē l'o gburu òchi. Onye agwata ugwo òchi ono; e-gbu onye ono, gburu òchi ono teke o jekfuru iya.

²² " 'Ole; o -bùru l'o nweru onye nwutsuru madzù l'òtu-l'ukfu; yò nwùhu; tò bù lē yēle onye obo nò l'okfu; m'ò bù l'è to lebezidu ònya tùa ya iphe; ²³ odo l'òo mkpuma, a-dù ike tù-gbua madzù b'è tò phùdu onye ono; tùa ya; woru onye ono tù-gbua bē keshinu onye ono, o tù-gburu ono bē yēle iya ta dùdu l'okfu; ophu tò gba ònya tē ya meka iya iphe; ²⁴ tē edzudzu oha kpeshiaru iya onye ono, gburu òchi ono yēle onye agwata ugwo òchi ono, o gburu ono. Owaa ège ee-gude doshiaru iya epe ndo-o: ²⁵ tē edzudzu oha nafuta onye ono, gburu òchi ono l'èka onye agwata ugwo òchi; epe eduru iya je edobepu azù lē mkpukpu ono, aa-nòduje ezeru ndzù ono, bù eke o gbaru laa ono. Oo-nòdu lē mkpukpu, aa-nòje ezeru ndzù ono jeye teke onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bù onye ono, a wùru manù, dù nsò l'ishi ono a-nwùhu.

²⁶ " 'Ole; o -bùru l'onye ono, gburu òchi ono bē nweru teke o nonyaaru; sweghata oke mkpukpu ono, oono l'ezeru ndzù obo; mbù mkpukpu ono, o gbaru je anòdu ono; ²⁷ onye agwata ugwo òchi ono -phù iya l'oke azù mkpukpu, o nò l'ezeru ndzù ono; o -bùru l'onye agwata ugwo òchi ono bē gburu iya nù bē ikpe òchi ta anmakwa iya. ²⁸ Ishi iya abùru l'onye ono, gburu òchi ono nòfutajè lē mkpukpu ono, o nò l'ezeru ndzù ono jeye teke onye ishi ndu achijeru Nchileke eja a-nwùhu. O bù teke onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ono nwùhuru bē o-laphuta azù alì ophu, o ketaru.

²⁹ " 'Iphe ono a-bukotaru ome-l'alì, a tòru okpa iya, a-nòduru ogbomogbo l'èke unu bukotakpo.

³⁰ " 'Oo ya bù l'iphe, bù onye gburu madzù b'e gbufutajè egbugbu; m'ò -bùru l'o nweru ndu agba iya ekebe. Ole e tò bùdu shita l'èkebe onye lanù bē ee-gude gbua ya.

³¹ “ T'ẹ b'ọ tọ dukwa iphe, unu a-natajẹ t'e gude gbata ndzụ onye gburu ọchi, bu onye ọ gbaru t'ọ nwụhu anwụhu. E gbufutaje iya egbugbu.

³² “ ‘Onye gbaru laa lẹ mkpukpu, eezejeru ndzụ; bya eworu iphe nụ l'ugwo t'a haa ya t'ọ laa alị ẹphe tẹmanu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja anwụhu; unu ba natakwa iya iphe ọbu.

³³ “ ‘Unu be emerushikwa alị ono, unu bu ono emerushi; kele mee ọchi, e gburu egbugbu emerujekwa alị. E to nwedu ẹge ee-shi kfu ụgwo iphe, dọ ẹji alị ẹke e gburu ọchi; gbahalephu l'e gburu onye ono gburu ọchi ono. ³⁴ Unu be emerukwa alị ono, unu bu ono; kele yẹbedua, bu Ojejoje bukwa l'ẹke ndu Ízurelu bu.’ ”

36

Ókè-alì ụnwada Zelofehadu

(Dit 27:1-11)

¹ Ndu bụgbaa ndu ishi l'anya-ufu l'anya-ufu, nọgbaa l'ikfu Gíledu abyakfutashia Mósísu; mę ndu ishi l'anya-ufu l'anya-ufu ndu Ízurelu. Gíledu bụ nwatibe Makíru; Makíru aburu nwatibe Manáse. Manáse l'onwiya bę shi l'ọnu-ulo Jósefu. ² Ẹphe abyakfuta ẹphe bya asụ: “Lẹ Ojejoje bę sụru tẹ nggube onye nwe mu nụ, bu Mósísu tya ẹnwa gude washia alị ono keeru ndu Ízurelu t'ọ buru ókè-alì ẹphe. Ojejoje asukwaphu tẹ nggube nnajiufu ẹphe woru ókè-alì ọphu ruberu Zelofehadu, bu nwunne ẹphe woru nụ ụnwada iya. ³ Ọ -buru l'o nweru onye shi l'ikfu ọdo, nọ lẹ Ízurelu bya aluta ẹphe; iphe ọ bu bu l'aa-gufu òkè-iphe ẹphe l'òkè-iphe, shi lẹ ndiche ẹphe; je eworu yekobe lẹ k'ikfu ono, ẹphe laru nji ono. Ọo ya bụ; e shi ẹge ono wofu iphe l'òkè-iphe, ẹphe ketaru. ⁴ O -rulephu l'afa eswe-aji kẹ ndu Ízurelu; e wota òkè-iphe ẹphe yekoberu ikfu ono, ẹphe laru nji ono. Ókè-iphe ẹphe bę aa-gufu l'òkè-iphe ikfu nna ẹphe pẹ.”

⁵ Tọ dọ iya bụ; Mósísu abya ekfuaru ndu Ízurelu ẹge Ojejoje kfuru iya; sụ: “L'iphe, ikfu ụnwu Jósefu ekfu bę vudokwa nhamunha. ⁶ Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu ụnwada Zelofehadu: Ọ sụru: ‘T'ẹphe lua onye dọ ẹphe mma. Ọle ẹke ẹphe a-lụ a-bu l'anya-ufu ikfu nna ẹphe. ⁷ Tẹ ókè-iphe ndu Ízurelu be shikwa l'ikfu dasweru ikfu. Iphe, bu ndu Ízurelu e-gudetsua òkè-iphe, ẹphe ketaru l'ikfu nna ẹphe. ⁸ Iphe, bu nwa nwanyi, ketaru ókè l'ikfu Ízurelu bę lufutaje nji l'ikfu nna iya; k'ọphu ee-shi ẹge ono t'iphe, bu ndu Ízurelu nwekotaru òkè-iphe nna ẹphe. ⁹ Ọo ya bụ l'òkè-iphe te eshidu l'ikfu laa l'ikfu ọdo; kẹ l'ikfu, nonu lẹ Ízurelu e-gudeshi òkè-iphe nk'ẹphe.’ ”

¹⁰ Yọ buru ẹge Ojejoje kfuru Mósísu bụ ẹge ụnwada Zelofehadu meru; ¹¹ kele ụnwada Zelofehadu ono, bụ iya bụ Mahula; Tíza; Hógula; Milika; waa Nówa bę bu ụnwu nwunne nna ẹphe lushiru ẹphe. ¹² A luru ẹphe lụbata l'ikfu ụnwu Manáse, bu nwatibe Jósefu; òkè-iphe ẹphe anọdu ẹge ọ nọ l'ikfu nna ẹphe.

¹³ Ono bę ekemu, Ojejoje turu; mę l'ome-l'alì, o shi Mósísu l'ẹka nụ ụnwu Ízurelu lẹ baswangu alì Móabu; l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko.

Ditoronomi

Ekemu t'a lufu l'ugvu Horebu

¹ Owaa bu iphe, Mosisu kfulu nu ndu Izurelu l'ephe ha l'echi-egu uzo enyanwu-ahata Jodanu; bu iya bu nsuda Jodanu, cheru ifu l'uzo Sufu. Eke ono no le mgbaku Paranu eka lanu; me Tofelu; Lebanu; Hazerotu; me Dizahabu l'eka iya ophu. ² E-shi l'ugvu Horebu eje Kadashi-Baniya be eejeje ije abali iri le nanu; temanu e rua ya; m'e shia uzo Ugvu Seyi.

³ Yo be mboku ke mbu lonwa k'iri le nanu l'afa ophu kwe ephe ukporo afa labu; Mosisu araaru iya ndu Izurelu l'ephe ha arara; mbu iphe, Ojejeje turu iya l'ekemu l'okfu ehu ephe. ⁴ Teke ono bu l'o lu-gbutsuaru Sihonu; eze ndu Amoru, shi achu ndu Heshibonu. L'oge teke ono kwaphu b'o shi le Edereyi; je alu-gbua Ogu, bu eze, shi achu ndu Bashanu; me ndu Ashutarotu.

⁵ Yo buru l'uzo enyanwu-ahata Jodanu l'ali Mofabu l'eke ono be Mosisu no tokashiaru ephe ekemu ono; su:

⁶ Ojejeje, bu Nchileke ayi no l'ugvu Horebu kfulu nu ayi; su: "L'unu nokwaru anono l'ugvu-a. ⁷ Unu fokashia ulo-ekwa unu tugbua jeshia ali ugvu ndu Amoru; mee ali ndu nonyabe ephe le nsuda Jodanu; me l'ali ugvu; me l'okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba; me ndu bu l'uzo ohuda; me ndu bu l'uzo iku eze enyimu; mbu jeyewaru l'uzo ali ndu Kenanu; me l'ali ugvu ugvu Lebanonu; mbu je akpaa l'eze enyimu ono; mbu Enyimu Yufurusu. ⁸ Unu lekwa; ya wookwaru ali ono dobe unu l'ifu. Unu jekwa je aluta ali ono nweru; mbu ali ono, Ojejeje riru angu le ya a-nu nna unu oche phe; mbu Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu; me ndu awa ephe l'ephe ha ono."

Mosisu afota ndu ikpe

(Awu 18:13-27)

⁹ Yo buru teke ono be mu suru unu le ya ta adukwa ike ovu ivu ehu unu nwenkinyi iya. ¹⁰ Nta-a be Ojejeje, bu Nchileke unu mewaru; unu aka l'igwe; k'ophu bu le nta-a be unu hawa l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe. ¹¹ Mu ekfukwaaphu te Ojejeje, bu Nchileke ke nna unu phe mee t'unu kabaa l'igwe l'ege unu ha nta-a ugbo ukporo l'unu; yo gokwaaruphu unu onu, bu iphe o kweru unu ukwa iya. ¹² ?Nanu ege yebedua nweke-iya a-du ike vua ivu era unu; me iphe, ats'u unu l'ehu; l'edoshiru unu okfu, adaru unu? ¹³ Unu shikwa l'ikfu unu iche l'iche fotatsua ndu maru iphe; ndu iphe edoje enya; buru ndu a maru epha ephe; te ya mee ephe t'ephe buru ndu ishi unu.

¹⁴ Onu, unu yeru aburu l'iphe, mu kfulu du mma.

¹⁵ To du iya bu; mu abya afotatsua ndu bu ndu nweru enya l'ikfu unu iche l'iche; ndu maru iphe; bukwaruphu ndu a maru epha ephe; mee ephe t'ephe buru ndu ishi unu. O nweru ndu ophu mu meru; ephe achu unu umadzu ebo l'ukporo umadzu iri iri; nweru ndu ophu achu ukporo umadzu ise ise; nweru ndu ophu achu ukporo madzu ebo l'umadzu iri iri; nweru ndu ophu achu umadzu iri; bya enweru ndu ophu bu ndu ishi l'ikfu l'ikfu. ¹⁶ Mu abya atuaru ndu ikpe unu ekemu teke ono; su ephe: "Unu ngabejekwa nchi l'okfu, adaru unwunne unu; doshiaru iya ephe l'uzo, du mma: m'o bu onye Izurelu l'onye Izurelu b'o daru; m'o bu onye Izurelu yele onye laru alala. ¹⁷ Unu be elejekwa madzu enya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu ngabejekwaru umadzu labu, okfu adaru nchi; t'ephe doo iphe, adaru ephe; me ephe bu ndu ha nwanshi; me ephe bu ndu ha nshinu. Unu ba atsujekwa madzu egvu; ke l'onye ikpe du l'eka

bukwa Nchileke. Teke o bu okfu, kariru unu eka; unu egude iya byakfuta mu te mu nu. ” 18 Mbụ le mu tuko iphe, bu iphe, gbaru unu l'ememe kfukotaru unu teke ono.

Eezifu ndu ngge

(Ógú 13:1-33)

19 Teke Ojejoje, bu Nchileke ayi suru t'ayi kwafu l'ugvu Hórebu; be ayi wufuru kwaseru uzo, e shi eje ali ugvu ndu Amoru; jekota ije l'echi-egu ono, paru eka; du egvu, unu phukotaru ono; jeye ayi erua Kadéshi-Baníya. 20 Mu asu unu: “Nta-a be unu ruakwaru ali ugvu ndu Amoru, bu iya bu ali, Ojejoje, bu Nchileke ayi abya ayi anunu. 21 Unu lekwa: le Ojejoje, bu Nchileke unu nukwaru unu ali ono. Unu tugbukwaa je anata ali obu, bu iya bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi oche phe kfuru. Unu ba atsukwa egwu; ophu ehú anmakwa unu anmanma!”

22 To du iya bu; unu awukfuta mu bya asu mu lo kakwa mma t'ayi fota ndu e-vutaru ayi uzo; jeeru ayi ngge l'ali ono; k'ophu ephe a-bya akaru ayi uzo, ayi e-shi; me mpukpu, ayi e-shitsua.

23 Iphe ono, unu kfuru ono adu mu mma nshinu. Mu abya afota umadzu iri lebo; onye lanu l'iphe bu ikfu, nonu. 24 Ndu ono atugbua shia uzo ali ugvu ono; lufuta nsuda Eshukolu; gekota ngge l'ali ono. 25 Ephe hatsuaru akpuru oshi, no l'ali ono wota wolataru ayi; bya asu ayi: “L'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke ayi abya ayi anunu ono dukwa mma.”

Ndu Ízurelu ekwefuru Ojejoje ikè

26 Obenu l'unu ntsuaru iya; bya ekwefu ikè ejeje; jika ome iphe, Ojejoje, bu Nchileke ayi suru t'unu mee. 27 Unu anodu l'ulo-ekwa unu wata ugu aphu; su: “Le Ojejoje be unu dukwa ashí; lo kwa iya meru iphe, o dufutaru unu le Ijiputu; woru unu ye ndu Amoru l'eka t'ephe gbushia.” 28 Unu asu: “?Bu awe be unu e-je nta-a; keshinu unwunna unu mewaru; meji ekofu unu? Ke l'ephe suru le ndu bu l'ali ono kakwa ayi ike; kakota ayi ogologo; mpukpu ephe abugbaaru oke mpukpu, mgbodo iya etsu l'igwe. Ophu ka no aburu l'ephe phuru ndu shi l'eri Anaku l'eke ono.”

29 Mu asu unu: “Te meji ba awakwa unu awawa! Unu ba atsukwa ephe egvu.” 30 Le Ojejoje, bu Nchileke unu, bu onye vutaru unu uzo be a-lu-chitaru-a unu ugu; ege ono, o lu-chitaru iya unu le Ijiputu ono; bu ophu unu gude enya unu phu. 31 O lu-chitaru iya unu l'echi-egu; eke unu phuru ege Ojejoje, bu Nchileke unu hetaru unu ege nna ehetaje nwatibe iya-a; hee unu gbururu jeye unu erua eke-a.

32 E guderu lo du ege ono; unu ajikale-e okweta ke Ojejoje, bu Nchileke unu ono, 33 bu iya vutaru unu uzo l'ije unu; buru iya anoduje eleru unu enya l'eke unu a-kpobe ulo-ekwa ono. Onye abuje; o -be l'enyashi; yo muberu unu oku; teke o beru l'eswe; yo doberu unu urukpu; shi ege ono ekoshi unu uzo, unu a-nodu eshi.

Ojejoje ahù ndu Ízurelu ahùhù

(Ógú 14:20-45)

34 Ojejoje anu iphe, unu kfuru; ehú eghulaha ya eghughu; yo ria angu; su: 35 “Le to dudu m'lo bu onye lanu le ndu ejo ogbo-a, byaru bya e-gude enya phu egiri ali ono; mbu ali ono, ya riru angu le ya a-nu nna unu oche phe ono; 36 gbahaa Kálebu Jefune. Yebdua a-phu iya. Iphe bu eke o dzoru okpa l'ali ono be ya a-nu iya yele unwu iya. Ishi iya aburu lo gude obu iya lo ha l'etso Ojejoje.”

37 O bukwaphu l'okfu ehú unu meru; ehú eghulaha Ojejoje eghughu l'eke mu no. Yo su: “Le mbedua ta abahukwa iya phu. 38 Lo bu Jóshuwa Nunu, bu onye eyejeru mu eka a-bahu iya.” Wo te mu mekwaa t'obu shihu Jóshuwa ike; ke lo bu yebdua e-du ndu Ízurelu t'ephe je anata ali ono to buru nk'ephe. 39 A bya l'unwegirima ke

nshii; mbu ndu ophu unu suru l'aa-kpu le ndzu; mbu unwegirima ndu ophu e-ta amadua iphe, du mma; l'ophu du eji teke ono; o bu ephebedua a-bahu l'ali ono. O bu ephebedua be ya a-nu ali ono t'o buru okè-iphe ephe. ⁴⁰ A bya l'unubedua; unu laphukwa azu. Unu wukwaru; shia uzo echi-egu lashia l'uzo Eze Enyimu Uswe.

Eemekputa ndu Izurelu

(Ogu 14:39-45)

⁴¹ To du iya bu; unu eyeeru iya onu; su: "L'unu mesweekwaru Ojejoje. L'unu e-je alua ogu ono; mekota iphe, bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke ayi suru t'unu mee." Ya ndono; unu atuko l'unu ha kwakobe k'ogu; l'ari l'obahu l'ali ugvu ono du nphe.

⁴² Ojejoje asu mu: "Te mu kfuru unu t'unu be ejekwa abahu; ophu unu 'ejekwa olu ogu. Ishi iya aburu le ya ta anokwa unu l'azu. Ndu ohogu unu e-mekputakwa unu."

⁴³ Mu ekfugeeru iya unu; unu ta anga nchi. Unu ekwefuru Ojejoje ikè; ngabaru eka jeshia l'ali ugvu ono. ⁴⁴ Ndu Amoru, bu l'ali ugvu ono awufuta bya etso unu ogu. Ephe eripyabe unu l'o bu engu; chia unu tsube le Seyi jeye le Homa; gbushia unu.

⁴⁵ Unu alaphuta azu bya egude ekwa raku Ojejoje; ophu o yeduru unu onu; to ngaru unu nchi. ⁴⁶ Yo buru iya bu l'unu anodu le Kadèshi; noo ya odu.

2

Ndu Izurelu agha ngvudangvu l'echi-egu

¹ Ayi aghazia; wu-phu azu l'echi-egu; shia uzo Eze Enyimu Uswe, bu iya bu ege Ojejoje suru mu t'ayi mee ya. Ayi aghaa ngvudangvu; noo anono l'ali ugvu Seyi l'èke ono.

² Ya ndono; Ojejoje asu iya: ³ "L'unu ghashitawaru l'ali ugvu-wa. Iphe, unu e-me nta-a bu t'unu shia uzo isheli. ⁴ Owaa iphe, ya e-kfuru ndu Izurelu. 'Te ya kfuru unu le nta-a be unu abyawa osweta eke unwunna unu; mbu ndu awa Iso bu l'ali Seyi. Ephe a-nodukwa atsu unu egvu; ole; unu kwabekwaru onwunu enya! ⁵ Unu be etsokwa ephe ogu. Ishi iya aburu l'e to dukwa ali ephe m'oo nanu, ya a-nu unu; m'o -ruhuru; o buru eke ha l'o bu ntu-okpa lanu. Ya nuakwaru Iso ali ugvu Seyi ono t'o buru nk'ia. ⁶ O bu okpoga be unu e-gudeje zuta ephe nri; bukwaruphu okpoga be unu e-gudeje zuta ephe mini angungu.' "

⁷ Ojejoje, bu Nchileke unu gookwaru unu onu l'iphe, bu iphe, unu yeru eka unu. Yo buru Nchileke ono letakotaru unu enya l'ije, unu jekotaru l'eze echi-egu-wa. L'ime ukporo afa labu-a be Ojejoje, bu Nchileke nonyabekotaru unu; t'o nwe iphe, uko iya dujeru unu m'oo nanu.

⁸ Yo buru iya bu l'ayi abya esweta eke unwunne ayi phe ono, bu iya bu ndu awa Iso bu l'ali Seyi. Ayi agbado uzo Araba ophu shiru uzo nsuda Elatu; bya agbado uzo Ezeyonu-Geba; shia uzo echi-egu Mòabu tugbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asu mu: "T'ayi ba achokwa ndu Mòabu okfu; ophu ayi 'etsokwa ephe ogu; ke l'e to dukwa ali ephe m'oo nanu, ya anu ayi; keshinu ya wowaru ali Aru nu ndu awa Lotu t'o buru nk'ephe."

¹⁰ Ndu shi buru l'èke ono bu ndu Emimu. Ephe bu ndu ike; dukwaphu l'igwe. Ephe hatsulephu ogologo ogologo l'obu ndu Anaku. ¹¹ Ndu Emimu be eekuje ndu awa Réfa, bukwapu ege aasuje le ndu Anaku bu. Obekwanu le ndu Mòabu ekuje ephe ndu Emimu. ¹² Ndu Horu shikwapu buru l'ali Seyi. Obenu le ndu awa Iso nataru ephe ali ono; mee ephe; ephe aburu kpurupyata l'ifu ephe l'èke ono. Ephe abya ebuchia ali ephe ege ndu Izurelu buchiru ali ono, Ojejoje nuru ephe t'o buru nk'ephe ono.

¹³ "To du iya bu; Ojejoje asu: 'Unu wu-lihu je adaghaa Enyimu Zeredu ono.' Ayi awu-lihu je adaghaa ya."

¹⁴ Tsube lẹ teke ayi gbeshiru lẹ Kadéshi-Baníya jeye teke ayi jeru je adaghaa Enyimu Zeredu; bẹ bụ ụkporo afa l'afa iri l'ẹsato. Tsube rua teke ono; bẹ ọgbo, shi dzua oje ọgu lẹ Ízurelụ nwụshihukotawaru, bụ iya bụ iphe, Ojejoje riburu lẹ ya e-me. ¹⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje dabẹru ẹphe ẹka l'ọdu ndu Ízurelụ jeye ẹphe agvụ.

¹⁶ Onwu egbugetsulephu ndu Ízurelụ, ndu ọphu dzuru oje ọgu; ¹⁷ Ojejoje asụ mu: ¹⁸ “Ntanụ bẹ unu e-sweta Aru, nọ l'alị ndu Móabu. ¹⁹ Ọle; teke unu ruru l'alị ndu Amọnu; unu ba achọkwa ẹphe okfu; unu te etso ẹphe ọgu. Ishi iya bụ l'ẹ tọ dudu alị ndu Amọnu, ya bya anụ unu. Alị ọbu bẹ ya nụwaru ndu awa Lótu t'ọ buru nk'ẹphe.”

²⁰ Ẹke ono bẹ eekujekwaphu alị ndu awa Réfa. Bụ iya bụ l'ọo ndu Refa shi buru iya teke ndiche. Ndu Amọnu anọduje eku ẹphe ndu Zamuzumimu. ²¹ Ndu ono shi buru ndu ike. Ẹphe dụ l'igwe; bya abụkwaruphu ndu hagbaa ogologo l'ọ bụ ndu Anaku. Obenu lẹ Ojejoje mebyishiru ẹphe l'ifu ndu Amọnu. Ndu Amọnu achifu ẹphe; bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru. ²² Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ojejoje meru iya ndu awa Íso, shi buru l'alị Séyi. O gbushiru ẹphe ndu Họru, shi buru l'ẹke ono. Ndu awa Íso achifu ẹphe bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru gbururu jeye ntanụ. ²³ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ mụru ndu Avimu, shi bugbaaru l'unwu mkpukpu mkpukpu, nọru jeye lẹ Gáza. Ẹphebedua bẹ ndu Kafuto, shikwaphu Kafuto wufutaru bya egbugee; bya ebuchia ẹke ẹphe shi buru.

*Ízurelụ alụ-gbu Sihonu, bụ eze ndu Amọru
(Ógú 21:21-30)*

²⁴ Ojejoje asụ mu: “Unu gbeshi ije je aghabua nsuda Amọnu. Unu lenu; ya wookwaru Sihonu onye Amọru, bụ eze ndu Héshibonu yẹle alị iya ye unu l'ẹka. Unu je etso ẹphe ọgu; wata ẹphe achifu. ²⁵ Tsube ntanụ bẹ ya e-me tẹ iphe bụ mbakeshi, nọ lẹ mkpuli igwe; wata unu ọtsu egvu; mbụ t'ẹphe tuko l'ẹphe ha wata ọnma kpakpakpa l'ẹke unu nọ. Ẹphe a-nụ iphe, unu eme; meji agbabuhu ẹphe; ẹhu awata ẹphe ọnma kpakpakpa l'ẹke ẹphe atsụ egvu.”

²⁶ “Tọ dụ iya bụ; mu eshi l'echi-ẹgu Kedemotu zia ndu ozi t'ẹphe je ezia Sihonu, bụ eze ndu Héshibonu ozi nchị-odoo; sụ iya: ²⁷ ‘Byiko t'ayi swetaru l'alị unu. Ẹke ayi e-shi nwenkinyi bụ l'eze oje unu. Ayi ta ahakwa eze oje ono; swia ya l'uzo ọdo. ²⁸ Nri, ayi e-ri; mẹ mini, ayi a-ngụ bụ okpoga bẹ ayi a-kwuje unu gude zuta iya. Iphe, ayi arọ unu nwenkinyi bụ t'ayi dzọo ọkpa l'alị unu sweta. ²⁹ Unu haaru ayi t'ayi swee; je esweta Enyimu Jọdanu bahụ l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke ayi anụ ayi ono.’ Bụ iya bụ ẹge ndu awa Íso, bu l'alị Séyi; mẹ ndu Móabu, bu l'alị Aru haru ayi; ayi esweta.” ³⁰ Obenu lẹ Sihonu, bụ eze ndu Héshibonu jikaru t'ayi be eswetashi. Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu meru t'obu buru iya obu-mkpuma; mbụ t'obu kpọ-chia ya akpọ-chi; k'ọphu ee-shi ẹge ono t'ọ woru iya ye unu l'ẹka; bunu-a ya bụ ẹge ọ dụ ntanụ-a.

³¹ Ojejoje asụ mu: “Tẹ mu lenu; lẹ ya wataakwaru oworu Sihonu yẹle alị iya ye ayi l'ẹka. T'ayi watakwa iya aluta; k'ọphu alị Sihonu a-buru òkè-iphe ayi.”

³² Tọ dụ iya bụ; Sihonu yẹle ndu nk'ia l'ẹphe ha awufuta bya etso ayi ọgu lẹ Jahazu. ³³ Ojejoje, bụ Nchileke ayi eworu iya ye ayi l'ẹka; ayi alụ-gbua ya; lụ-gbua unwu iya; lụ-gbua ndu nk'ia iya l'ẹphe ha. ³⁴ Ayi anakọta mkpukpu lẹ mkpukpu iya l'ọ ha teke ono; mebyishikota iya l'ọha. Unwoke; unwanyi; l'unwegirima ta adudu onye wafuru nụ. ³⁵ Elu; mẹ iphemiphe ọbule ọdo, ayi lutaru l'ọgu lẹ mkpukpu ono, ayi mekputaru ono bẹ ayi gworu; yọ buru nk'ayi. ³⁶ Tsube lẹ Árowa, nọ l'aguga nsuda Amọnu; mẹ lẹ mkpukpu ono, nọ l'aguga nsuda Amọnu ono je akpaa l'alị Gíledu ta dudu m'ọo mkpukpu lanụ, kpajeru ayi ẹka; kele Ojejoje, bụ Nchileke ayi tuko iya l'ọ ha nukota ayi. ³⁷ Obenu l'alị ndu Amọnu; mẹ alị, nọ l'iku Enyimu Jáboku; mẹ lẹ

mkpukpu, nɔgbaa l'alì ugvu bẹ ayi te ejedu; mbụ iphe bụ ẹke ono l'ọha, Ojejoje, bụ Nchileke ayi buchiru t'ayi be eje ono.

3

Aalụ-gbu Ogu, bụ eze ndu Báshanu (Ógú 21:31-35)

¹ Tọ dụ iya bụ; ayi abya aghaa ifu tughua ụzo Báshanu. Ogu, bụ eze ndu Báshanu; achita ndu alì iya byakfutashia ayi ogu lẹ Edereyi. ² Ojejoje asụ mu: “Unu ba atsukwa iya egvu; kele ya wowaru iya ye unu l'ẹka; yẹbedua yele ndu alì iya l'ẹphe ha; mẹ alì iya. Unu mee ya iphe, unu meru Sihonu, bụ eze ndu Amoru, bu lẹ Hẹshibonu.”

³ Ya ndono; Ojejoje, bụ Nchileke ayi eworu Ogu, bụ eze ndu Báshanu; mẹ ndu alì iya l'ẹphe ha ye ayi l'ẹka. Ayi egbua ẹphe ogbu ẹkfu; k'ophu bụ l'ẹ to nwedu ẹphe onye wafuru nụ. ⁴ Ayi anatakota iphe bụ mkpukpu nk'iya l'ọ ha teke ono. L'ime ukporo mkpukpu ẹto, o nweru; b'ẹ tọ dudu mkpukpu iya ono m'ọo nanu, ayi haru; mbụ alì Agọbu l'ọ ha; bụ iya bụ alì-eze Ogu l'alì Báshanu. ⁵ Mkpukpu ono l'ọ ha; b'e gude ụpho-mkpuma kpụ-phikota mgburumgburu; yọ ha l'eli. A bya eyekota mgbo-igwe l'onu-abata iya; yekota iya iphe eegudeje atuchi iya atuchi. Ayi lụ-takwaruphu igweligwe mkpukpu ndu ọdo, ẹ-te gudedu ụpho-mkpuma kpụ. ⁶ Ayi meru mkpukpu ono l'ọ ha; yọ buru kpurupyata; bụ iya bụ ẹge ayi meru ke Sihonu, bụ eze ndu Hẹshibonu; mbụ l'ayi tuko unwoke ẹphe; unwanyi ẹphe; mẹ unwegirima ẹphe l'ẹphe ha gbushikota. ⁷ Elu ẹphe; mẹ iphe bụ, iphe ẹphe nweru enweru l'ọ ha bẹ ayi kwaru l'okwata.

⁸ O bụ teke ono bẹ ayi nataru ndu eze ndu Amoru ẹphe ẹbo alì, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu; shita lẹ nsuda Amonu jeye lẹ Ugvu Hemonu. ⁹ Ugvu Hemonu bẹ ndu Sayidonu ekuje Siriyonu; ndu Amoru ekuje iya Seniru. ¹⁰ Ayi natakotaru mkpukpu lẹ mkpukpu, tukoru atukoru mẹ alì Gíledu l'ọha; alì Báshanu l'ọha jeye lẹ mkpukpu Saleka yele Edereyi, tükokwaphu tsoru l'alì Báshanu; ẹke Ogu shi buru eze.

¹¹ O bụ Ogu, bụ eze ndu Báshanu nwenkinyi iya; bẹ shi phodu nụ lẹ ndu eri Réfa. Iphe-azẹe ya bụ ígwè b'e gude mee ya. Ogologo iphe-azẹe obu dụ nkwo-ẹka tete. Ụsa iya adu nkwo-ẹka ẹno; mbụ nkwo-ẹka mmanu. Iphe-azẹe ya obu nọ lẹ Rába l'alì ndu Amonu jeye ntanu-a.

Eeke alì ono (Ógú 32:1-42)

¹² Ayi aluta-gelephu alì ono teke ono; mu eworu ụzo ishieli mkpukpu Arówa, nọ l'iku nsuda Amonu yele nkere-ẹbo alì ugvu Gíledu mẹ mkpukpu, nọkota iya nụ; nụ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu. ¹³ Mu abya ekee ndu ikfu Manáse ẹbo; wota alì Gíledu ibyiya ophu wuduru nụ; mẹe alì Báshanu l'ophu; ẹke shikota buru alì-eze Ogu; nụ okè lanu lẹ ndu ikfu Manáse ono.

Agọbu gbaa mgburumgburu l'alì Báshanu bẹ eekuje alì ndu awa Réfa. ¹⁴ Jayi, bụ onye ikfu Manáse bẹ luta-kotaru alì Agọbu ono l'ọ ha jeye l'ókè ẹphe lẹ ndu Geshu; mẹ ke ndu Maaka. Yo woru mkpukpu, nọkota l'alì ono gụa onwiya: Havotu Jayi. Yọ buru iphe ono bẹ ẹke ono aza jeye nta-a.

¹⁵ Makiru; yẹbedua bẹ mu nuru alì ndibe Gíledu. ¹⁶ A bya abya lẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu ke Gádu; ẹphebedua bẹ mu nuru alì, nọ tsube lẹ Gíledu jeye lẹ nsuda nsuda Amonu. O bụ l'echi nsuda ono bẹ okè iya kparu. Mu anukwaphu ẹphe alì ophu shi l'ẹke ono nọ jeye lẹ Ẹnyimu Jáboku; bụ iya bụ ẹke alì ndu Amonu kparu. ¹⁷ Mu anukwaphu ẹphe nsuda Jọdanu; tsube lẹ Kínẹretu jeye nsuda eze ẹnyimu Jọdanu,

bụ iya bụ Eze Ẹnyimu Ụnú, nọ l'ọkpa-ugvu Pishiga l'uzo ẹnyanwu-ahata iya. Yọ buru Ẹnyimu Jódanu bụ ókè iya.

¹⁸ Mu abya atụaru iya unu l'ekemu teke ono; sụ: “Ojejoje, bụ Nchileke unu nṣakwaru unu alì-a t'ọ buru nk'unu. T'unwoke unu ndu ike dū k'ọgu kwakwaa onwẹphe k'ọgu; vuru unwunne unu ndu Ízurelu ụzo daa Ẹnyimu Jódanu. ¹⁹ Ọle; t'unyomu unu; unwu unu; mẹ iphe bụ elu unu; tẹ ndu onanu nọdukwa lẹ mkpukpu ono, mu nuru unu ono. Lẹ mu makwaru-a l'elu unu ha nshinu. ²⁰ Unu tsokwaru ẹphe je ọgu gbururu jeye teke Ojejoje e-me t'ọkpa rua ẹphe alì l'ọ bụ unubedua; mbụ teke ẹphe a-nata alì ono, Ojejoje abya ẹphe anunu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu ono. E -megee; onyenonu l'unu ha alashiwaru azụ l'ókè-alì ọphu mu nuru iya.”

²¹ Mu abya ekfuaru Jóshuwa teke ono sụ iya: “Lẹ nta-a b'o gudewa ẹnya iya phụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru ndu eze ẹbo-wa. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ojejoje e-mekota alì-eze ọphu nọkota l'azụ ẹnyimu azụ iya ọphu unu eje phu. ²² Unu ba atsukwa ẹphe egvu; kẹ l'ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwiya l'a-luru unu ọgu ọbu.”

Eekfuru Mosisu l'ọ t'ọ bahudu lẹ Kėnanu

²³ Mu abya arọ Ojejoje teke ono; sụ iya: ²⁴ “Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; nta-a b'ì watawaru okoshi mube nwozi ngu ẹge i habe nshinu; mẹ ẹge ọkpu-ike ngu habe. ?Nanụ agwa, nọ l'imigwe; m'ọ bụ ọphu nọ lẹ mgboko, a-dū ike omeshi iphe, ha nshinu ẹge-a iime-a? ²⁵ Byiko; hanụ mu tẹ mu swee ẹnyimu-wa je aphụ ẹgiri alì ono, nọ l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu ono; mbụ ẹgiri alì ugvu ono yẹle alì ugvu Lébanonu!”

²⁶ Obenu l'ọ bụ okfu ẹhu unu bẹ meru; Ojejoje atukoshi mu oke ẹhu-eghughu iya; to kwe ngaberu mu nchì. Ojejoje asụ mu: “L'ọ dzuwakwaru. Tẹ mu be ekfuhakwa iphe ono, mu ekfu ono ọdo! ²⁷ Wo mu tẹ mu nyihu ugvu Pishiga; lee ẹnya l'uzo ẹnyanwu-arìba; lee l'uzo isheli; lee l'uzo ọhuda; lee l'uzo ẹnyanwu-ahata. Lekota ẹnya l'alì ono; kẹ lẹ mu ta adakwa Ẹnyimu Jódanu-a lufu azụ iya ọphu. ²⁸ Ọle; tẹ mu zia Jóshuwa t'obu shihu iya ike; t'ẹ b'o teshi etete; kẹ l'ọo yẹbedua a-bụ onye ishi; dua ndu-a t'ẹphe lufu azụ iya ọphu je enweru alì ono, mu a-phụ ono.”

²⁹ Tọ dū iya bụ; ayi anọshia lẹ nsuda ono, nọnyabe mkpukpu Bėtu-Peyo?

4

Mosisu ekfu tẹ ndu Ízurelu meje iphe a turu l'ekemu

¹ Unubẹ unwu Ízurelu; unu ngabekwa nchì tẹ mu zia unu iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya sụ tẹ eetsoje yẹle iphe, ọ sụru t'emeje. Unu mejekwa ekemu-wa; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; je aluta alì ono; mbụ alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phẹ abya unu anunu ono. ² Unu te eyekwakwa iphe, l'okfu-a, mu ekfuru unu-a. Ọphu unu ahabotakwa iya iphe; k'ọphu unu a-nọdu eme ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ ekemu ono, mu aturu unu ono.

³ Unu gudewa ẹnya unu phụ iphe, Ojejoje meru l'okfu ẹhu agwa Bálụ-Peyo; mbụ lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu meru iphe bụ ndu shi l'ime unu tsoru ọmarali Bálụ- Peyo; balahaaru iya ẹja; ẹphe abukotaru kpurupyata. ⁴ Obenu l'unubedua l'unu ha, bụ ndu nọshiru ike lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bẹ nọ ndzụ rua ntanụ-a.

⁵ Unu lekwa; mu zia waru unu iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje; bya ezia unu iphe, ọ sụru t'e emeje, bụ iphe Ojejoje, bụ Nchileke mu sụru tẹ mu zia unu; k'ọphu unu a-nọduje eme iya l'alì ono, unu eje aluta ono. ⁶ Unu dobekwa ekemu ono; l'eme iya ememe; kẹ l'ọo ya e-koshi l'unu maru iphe; buru iya e-me t'iphe dojee unu ẹnya l'ifu ndiphe, bụ iya bụ ndu e-mekochaa nua iphe ono l'ọ ha, Ojejoje tọru ọkpa iya ono; kfulahaa; sụ: “Ọkpobe okfu bụ lẹ mba-a, ha nshinu ẹge-a bukwa mba, maru

iphe; buru mba, iphe edoje ɛnya!" ⁷ ?Nanu ɔhodo, ha nshinu, agwa ɛphe nɔnyabe ntse ɔkpobe anɔnyabe ɛge Ojejoje, bu Nchileke ayi anɔnyabeje ayi me ayi raku iya? ⁸ Tɛmanu; ?nanu ɔhodo, habaa nshinu, nweru ekemu, du mma l'ɔ bu ndu ɔwaa, mu atushiru unu ntanu-a.

⁹ Ọ bɔlephu t'unu kwaberu onwunu ɛnya; unu eleta ndzu unu ɛnya ɔkpobe eleta; a nɔnyaa; unu zahaa iphe, unu gude ɛnya unu phɔ; mbu t'e b'ɔo-lufukwa unu alufu l'ɔkpoma jeye teke unu a-nɔ-bebe. Ọ buchia t'unu zia ya unwu unu; zia ya unwunwa unu phe. ¹⁰ Unu nyatakwa mboku ono, unu vudo Ojejoje, bu Nchileke unu l'ifu l'ugvu Hɔrebu ono; mbu mboku ono, ɔ suru mu: "Tɛ mu kua ndu Ịzurelu t'ɛphe dzukobe l'ifu iya; t'ɛphe nua olu iya; k'ɔphu ɛphe a-muta ɛge ɛphe e-shije akwabe iya ugvu; jeye teke ɛphe a-nɔ-bebe l'alɔ ono. Iphe ono be ɛphe e-zikwaphu unwu ɛphe." ¹¹ Ya ndono; unu abya akpirita ntse bya evudo le mgboro ɔkpa ugvu ono; ɔku, enwu phophopho l'eli ugvu ono ebulihuje ebulihu; rua igweli. Urukpu atso-kputa; ɔchi agbakota l'ekemeke ɔbule. ¹² Ojejoje eshi l'oku ono l'ekfu anu unu. Unu anu olu iya; ɔbule unu ta phudu onye ekfu iya nu. Ọ bɔlephu olu iya nwenkinyi be unu nuru. ¹³ Yɔ bya atokashiaru unu ɔgba-ndzu iya; su t'unu dobe iya, bu iya bu ekemu iri ono; bya ewokwaru iya phɔ deeru unu le mkpuma ɛbo, dugbaa balibali. ¹⁴ Ojejoje abya ekfuru mu teke ono; su mu tɛ mu zia unu iphe, ɔ toru ɔkpa iya su t'e etsoje ye le iphe, ɔ suru t'eemeje; k'ɔphu unu a-nɔdu eme iya l'alɔ ono, unu esweta l'eje enweru ono.

Eebuchi ke ɔgwa nte

¹⁵ Ọo ya bu; keshinu ɛ-tɔ dudu ugbugba iphe, unu phuru mboku ono, Ojejoje shi l'oku kfuru yeru unu l'ugvu Hɔrebu ono; unu kwabekwaru onwunu ɛnya. ¹⁶ Unu kwabekwa ɛnya; t'unu be egude ɔpyi ntekpe merua onwunu; mbu pyia ntekpe doberu onwunu; m'o -ruhuru; ntekpe ɔbu du idagha; mbu t'e b'o yekwaru nwoke; t'o yeru nwanyi. ¹⁷ T'e b'o yekwaru anu, nɔ le mgboko; t'o yeru nwenu, ephe l'eli; ¹⁸ t'o yeru iphe, akpu l'epho; t'o yeru ema, bu le mini. ¹⁹ Unu kwabekwa ɛnya; t'e b'o bu: unu -palia ɛnya l'imeli phua ɛnyanwu; m'o bu onwa; m'o bu mkpo-kpodo; mewaru iphemiphe ɔbule ɔdo, nokota l'akpamigwe; yɔ gulahaa unu t'unu baaru iya eja; wataru iya ojeru ozi; mbu iphemiphe ɔbule ono, Ojejoje, bu Nchileke unu meru; keeru iphe, bu ndu nɔ le mkpuli igwe-wa. ²⁰ Unubedua be Ojejoje lotaru l'ofuta l'otata-kfukfu ɔku, adazaje mgboro-igwe; mbu l'o dufutaru unu l'alɔ Ịjiputu t'unu buru iya ndu o ketaru l'okè; ɛge unu bu iya ntanu-a.

²¹ Tɛmanu; mbedua be Ojejoje gudewa okfu-ehu unu wofutaru mu ehu-eghughu iya: bya eriru angu ye iya: le mu te eswedu Ẽnyimu Jɔdanu; ɔphu mu 'abahudu l'egiri alɔ ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu t'ɔ buru okè iphe unu ono. ²² Le mu nwuhufutaje l'alɔ-a; tɔ du iphe, e-me tɛ mu swee Ẽnyimu Jɔdanu. L'ɔo unubedua a-daghata iya je enweru egiri alɔ ono. ²³ Unu kwabekwa ɛnya t'unu ba azaha ndzu Ojejoje, bu Nchileke unu meru; unu l'iya agbaa. T'e b'o dukwa iphe ono, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu ba abashiru eja ono, unu a-kpu; m'o kwanu pyia ntekpe, yeru iya nu; ²⁴ kele Ojejoje, bu Nchileke unu bu ɔku, enwu enwunwu; buru Nchileke, eko okopho.

²⁵ Ọ -buru l'unu butsuaru l'alɔ ono; nɔo ɔdu; nɔdu iya mushia unwu; nɔdu iya mushia unwu-nwanwa; bya etsube teke ono mebyishilahaa onwunu; mbu je akpua ntekpe; m'o -ruhuru; ɔ du idagha; shi ɛge ono melahaa iphe, du eji l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu bya akpatsua ya ehu-eghughu; ²⁶ b'e tɔ dukwa ɛge unu anɔ-beru; unu alakota l'iyi l'alɔ ono, unu abya ɔda Ẽnyimu Jɔdanu eje anata ono. Unu te ebukwa iya ulori; unu aburu kpurupyata. Mu l'ekukwa igwe; l'alɔ t'ɛphe buru ndu ekebe ntanu. ²⁷ Ojejoje a-chikashi unu; unu edzuru iphe bu ɔhamoha. Yɔ buru nwochi-l'eka madzu l'unu e-mekochaa wafu l'iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje a-chiru unu ghaa

ono. ²⁸ L'ẹke ono bẹ unu a-baru agwa, madzụ gude ẹka mee ẹja; mbụ agwa, e gude mkpuma; mẹ oshi mee; tọ phụ ụzo; tọ nụ iphe lẹ nchị; too ri nri; tọ nụ nshishi iphe. ²⁹ Ole; unu -nọdu l'ẹke ono chọo Ojejoje, bụ Nchileke unu bẹ unu a-chọtakwa iya-a; m'ọ buru l'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzụ unu l'ọ ha chọo ya. ³⁰ Teke unu jelahaaru iphe-ẹhuka ono; mbụ teke iphemiphe ọbule-a wụkotaru kpua unu b'ọ -rua l'ikperazụ iya bẹ unu a-ghakọbe; woru ifu ghaaru Ojejoje, bụ Nchileke unu; bya emelaha okfu iya. ³¹ Lẹ keshinu ọphụ Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ Nchileke, aphiye imiko; b'ẹ tọ jikakwa unu; ọphụ oomebyishikwa unu; ọphụ ọzahakwa ndzụ ono yele nna unu oche phe gbaru ono, bụ ọphụ o riru angụ yeru ẹphe.

Oo Ojejoje bụ Nchileke

³² Unu gbeshi kpaa ishi iphe, meru l'oge ọhazu; tẹmanu a mụa unu; mbụ keshinu teke Nchileke keru madzụ lẹ mgboko. Unu kpaedu ishi ono jeye l'ẹke igwe beru; alị eberu; unu amaru mẹ iphe, ha nshinu ẹge-a; ?o mejahawaru. Odo aburu t'a maru; ?m'ọ nweru ẹtu iya ọdo, nonu. ³³ ?O nweru ndu ọdo, nujewaru ẹke Nchileke shi l'ọku l'ekfu okfu; ẹge-a unu nuru iya unubedua; metsua nọdu ndzụ? ³⁴ ?T'ọ nweru agwa, tujeru ama ọnafuta mba, nọ l'ẹka mba ọdo doberu onwiya; bya egude iphe-ọphulenyia; mẹ iphe-ọhubama, dughaa biribiri; gude ọgu; gude ike; mẹ agburu-ẹhu iya yele oke n-yemegvu; egbe iya ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru unu lẹ Íjiputu, unu gude ẹnya unu phụ ono? ³⁵ E koshiru unu iphe ono; k'ọphụ unu a-maru l'ọo Ojejoje bụ Nchileke; l'ẹ tọ dughedu Nchileke ọdo, dụ nụ. ³⁶ O bụ l'imigwe b'ọ shi mee t'unu nua olu iya; shi ẹge ono; lọo unu ẹka lẹ nchị. Yo koshi unu ọ-ta-kfukfukfu ọku iya l'eliphe; unu anụ olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. ³⁷ Oo l'ọ yeru nna unu oche phe obu; bya afọta ikfu ẹphe; kparu iphe yebedua l'onwiya gude eze ọkpehu iya ono, dū egvu ono; dufuta unu lẹ Íjiputu; ³⁸ bya achifuru unu ndu ọhodo, kagbaa unu nshinu; ka unu ike; bya edubata unu l'alị ẹphe ono; woru iya nụ unu t'ọ buru òkè-iphe unu, bụnu iya bụ ẹge ọ dū ntanụ-a.

³⁹ Iphe unu a-maru ntanụ, bụ iphe unu e-yekwaphu l'ọkpoma; bụ l'ọo Ojejoje bụ Nchileke l'imigwe ọphụ nọ l'imeli; bya aburu iya lẹ mgboko ọphụ nọ iya lẹ mkpuli. E tọ dughedu Nchileke ọdo, nonu. ⁴⁰ Oo ya bụ; t'unu tsojekwa iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje yele iphe, ọ sụru t'e emeje, bụ iya bụ iphe, mu ekfuru ntanụ-a; k'ọphụ iphe a-duru unu lẹ mma; duru unwu unu ndu ọphụ tso unu l'azụ; mẹ k'ọphụ unu a-ka nka l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru nk'unu gburu jeye lẹ gburu ono.

Mkpukpu a -gbabe; a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dít 19:1-13; Jós 20:1-9)

⁴¹ Tọ dū iya bụ; Mosisu ewofuta mkpukpu ẹto dobe iche l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; ⁴² ẹke onye gburu madzụ ibe iya; l'ẹ b'ọ lebezi ẹnya a-gbajeru laa; m'ọ buru lẹ yele onye ọbu ta dughada l'okfu. T'onye dū ẹge ono gbaru laa lẹ mkpukpu lanụ lẹ mkpukpu ẹto ono; je anọdu zeeru ndzụ. ⁴³ Ẹpha mkpukpu ono bụ: Beza, nọ l'echi-ẹgu, daburu baswangu. Ono bụ ẹke ndu ikfu Rúbenu a-gbajeru laa. Mkpukpu ọdo bụ Rámotu l'alị Gíledu; bụ ẹke ndu ikfu Gádu a-gbajeru laa. Odo aburu Gólanu l'alị Báshanu, bụ iya bụ ẹke ndu ikfu Manáse a-gbajeru laa.

Mosisu atojashi ekemu t'ọ doo ẹnya

⁴⁴ Owaa bụ ekemu, Mosisu turu doberu ndu Ízurelu. ⁴⁵ Owaa bụ iphe, Ojejoje turu l'ekemu; bya aburu iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje; mẹ iphe, ọ sụru t'e emeje; mbụ iphe Mosisu kfushikotaru nụ unwu Ízurelu l'ẹphe shitsua l'alị Íjiputu wufuta; ⁴⁶ mbụ teke ẹphe nọ lẹ nsuda, nọ lẹ mgboro mkpukpu Bétu-Peyo l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; l'alị Sihonu, eze ndu Amoru, bụ onye shi buru lẹ mkpukpu

Héshibonu; mbụ onye ono, Mósísu yéle ndu Ízurelu mekputaru l'èphe shi lẹ Íjiputu wufuta ono. ⁴⁷ Èphe anata alí Sihonu ono; mę alí Ogu, bụ eze ndu Báshanu. Ndu eze èbo ono bụ ndu eze ndu Amoru, shi buru l'uzo ęnyanwu-ahata Ęnyimu Jódanu. ⁴⁸ Alí ono shi lẹ Árowa l'iku nsuda nsuda Amonu rua Ugwu Siriyonu; bụ iya bụ Ugwu Hemonu. ⁴⁹ O tųgbukwaruphu uswe iya k'ęnyanwu-ahata Ęnyimu Jódanu; gbazitawaru l'okpa-ugvu Pishiga.

5

Ekemu iri (Awu 20:1-17)

¹ Mósísu abya ekua ndu Ízurelu l'èphe ha; sụ èphe: Unubę ndu Ízurelu; unu nukwa-a iphe, Ojejoje toru okpa iya; sụ t'e etsoje; mę iphe, o suru t'e emeje, bụ iphe ya ekfu anụ unu ntanụ. Unu mụa ya omu-ekwo; unu edobe iya edobe; l'eme iya ememe. ² Ojejoje, bụ Nchileke ayi; bę mekwaru; ayi l'iya agbaa ndzụ l'ugwu Hórebu. ³ È tọ bukwa nna ayi oche pę; bę èphe lẹ Ojejoje gbaru ndzụ ono. O kwa ayibedua; mbụ ęge ayi ha, bụ ndu nọ ndzụ l'ẹke-a ntanụ-a. ⁴ Ojejoje shikwa l'oku kfulu nụ unu ifu l'ifu l'eli ugwu ono. ⁵ Teke ono bę ya vudo lẹ mgbaku unu lẹ Ojejoje; l'ekfuru unu iphe, Ojejoje kfulu; kę l'egwu oku ono guderu unu; unu te nyihu ugwu ono. O suru:

⁶ “L'ọ kwa yębe Ojejoje, bụ Nchileke unu. O bụ yębedua bụ onye dufutaru unu l'alí Íjiputu; mbụ l'alí ẹke ono, unu shi buru ohu ono.

⁷ “T'ę b'ọ dukwa iphe odo, ịi-bajeru ęja; gbahaa yębedua.

⁸ “Ba apyikwa ntękpe doberu onwongu; m'ọ bụ iphe odo, dụ l'ọ bụ ophu nọ l'imigwe l'ephekerephe; m'ọ bụ iphe, nọ l'eli alí lẹ mkpuli igwe; m'ọ bụ iphe, bu lẹ mini lẹ mgboko. ⁹ Ba abakwaru iya ęja; ophu i jekwaru iya ozi; kę lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bukwa Nchileke, ekoje okopho. Oohụje ndu kporu iya ashị ahụhù k'ęjo iphe, èphe meru iya; hùà hùà unwu èphe; hùà unwu-nwanwa èphe; hùà unwu nwanwanwanwanwa èphe. ¹⁰ Obenu lẹ ya aphujeru unukurunu imiko, bụ ndu yeru iya obu; l'edobe ekemu iya.

¹¹ “Be ekujekwa ępha Ojejoje, bụ Nchileke unu kę mkpę; kę l'onye eku ępha Ojejoje kę mkpę b'ę tọ hakwa t'ę b'ọ nma iya ikpe.

¹² “Dobekwa mbọku otu-ume nsọ; bụ iya bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru tẹ iimeje. ¹³ Abalí ishingu bę ii-seje akanya; jekota ozi ngu l'ọ ha. ¹⁴ Obenu l'abalí k'ęsaa bụ mbọku otu-ume kę Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'ę b'ọ dukwa ozi, ii-jeje mbọku ono. Be ejekwa ozi nggubedua; ophu unwegirima ngu ndu k'unwoke; mę ndu kę nwanyi 'ejekwa; ophu unwoke, ị gbaru ohu 'ejekwa; ophu unwanyi, ị gbaru ohu 'ejekwa; ophu oke-eswi ngu 'ejekwa; ophu nkakfu-igara ngu 'ejekwa; ophu o dukwa elu ngu ophu e-je nụ; ophu ndu byaru abyabya, nọ lẹ nke ngu 'ejekwa. T'unwoke; mę unwanyi, ị gbaru ohu tụtakwa ume ęge ịituta. ¹⁵ Nyatakwa l'unu shi buru ohu lẹ Íjiputu; l'ọo Ojejoje, bụ Nchileke unu; bę gude ike; mę agburu-ẹhu iya dufuta unu l'ẹke ono. Oo ya kparu iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu l'aturu ngu iya otu ekemu; t'unu tụtaje ume mbọku otu-ume.

¹⁶ “Kwabeje nne lẹ nna, muru ngu nụ ugwu; bụ iya bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru t'unu meje; k'ophu ịi-ka nka; mę k'ophu iphe a-duru ngu lẹ mma l'alí ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono.

¹⁷ “Be egbukwa ochi.

¹⁸ “Be erikwa ogori.

¹⁹ “Be ezikwa iphura.

²⁰ “Be ebobekwa madzụ ibe ngu ibo.

²¹ “Be ejikwaru madzụ ibe ngu ijimęnya lę nyee ya; m'ọ bụ l'ụlo iya; m'ọ bụ l'alị iya; m'ọ bụ lę ndu ọ gbaru ohu; m'ọ bụ l'oke-eswi iya; m'ọ bụ lę nkakfụ-igara iya; m'ọ bụ l'iphe, bụ iphe, madzụ ibe ngu nweru enweru.”*

²² Ono bụ ekemu, Ojejoje tūru nū unu l'eli ugvu l'ẹke unu dzuru edzudzu. O shi l'ọku; mę l'urukpu yęle ọchi; gude olu, shihuru ike kfulu yeru unu. Ẹ to nwehekwa iphe ọdo, o yekoberu iya ọdo. Yo woru iya dee l'eli mkpuma ẹbo, dū balibali nū mu.

Ndu Ízurelu atsụ egvu l'ugvu Sáyinayi
(Awu 20:18-21)

²³ Yo be teke unu nūru olu ono l'ẹke o shi l'ime ọchi l'ekfu anū unu; kę l'ọku ono bụ l'eli ugvu ono bę ootsu; iphe, bụ ndu ishi l'iphe, bụ ikfu unu iche iche yęle ndu bụ ọgurenya unu awu-kfuta mu; ²⁴ bya asụ mu: “Nta-a bę Ojejoje, bụ Nchileke ayi koshiwaru ayi ọdu-biribiri iya; mę ẹge ọ habe nshinu. Ayi nūkwaruphu olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. Ntanu-a bę ayi phūwaru lę Nchileke kfulu okfu yeru madzụ; onye ọphu anọdukwadua ndzụ. ²⁵ ?Nta-e? ?Ayị a-phū anwūhu je eye iya ishi tọ? Kę l'ẹjo ọku-a e-kegbushikwa ayi; mbụ l'ayi -nūfua olu Ojejoje, bụ Nchileke ayi ọdo bę ayi a-nwūshihukwa. ²⁶ Ishi iya abūru l'ę tọ dudu madzụ mmanu, nūjewaru ẹke Nchileke, nọ ndzụ; shi l'ime ọku l'ekfu okfu; ẹge-a, ayi nūru iya-a; mekochaa bya anọdu ndzụ. ²⁷ Unu asụ mu tę mu jekfubechia Ojejoje, bụ Nchileke ayi ntse; je anukota iphemiphe ọbule, ookfu. Teke e metsuaru; mu abya akọoru unu iphe o kfulu. L'unu a-ngabę nchi; mee iphe, o kfulu.”

²⁸ Tọ dū iya bụ; Ojejoje anūa iphe unu kfulu teke ono, unu ekfu eyeru mu ono; bya asụ mu: “Lę ya nūkotawaru iphe, ndu ono kfulu mu. Iphe ẹphe kfulu dukwa-a mma. ²⁹ Ndege ọ bụ ẹge obu ẹphe a-duje ndono tekenteke; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono l'atsụ iya egvu; l'eme iphemiphe ọbule, ya tūru l'ekemu; mę iphe adukwaru-a ẹphe lę mma; ẹphe l'unwu ẹphe gbururu jeye lę gbururu!

³⁰ “Wo mu tę mu tūgbua; je ekfulu ẹphe t'ẹphe laphukotawaru azu l'ụlo-ékwa ẹphe. ³¹ Ọle; tę nggubedua nonyabekwa iya l'ẹke-a; k'ọphu ya a-kọru ngu iphemiphe ọbule, ya tūru l'ekemu; iphe, ya tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje; mę iphe, ya sūru t'e emeje; bụ iphe, ya e-zi ẹphe t'ẹphe meje l'alị ono, ya abya ẹphe anūnu t'ẹphe nweru ono.”

³² Ọo ya bụ; unu zikwaa obu l'alị; meje iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu sūru t'unu meje. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo. ³³ Unu tūkojekwa ụzo ono shije; mbụ ụzo ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu sūru t'unu shije ono; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; mę k'ọphu iphe a-dūru unu lę mma; męfua k'ọphu unu a-ka nka l'alị ono, unu abya enweru ono.

6

Iphe, a tū-doru ekemu ọbu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje tūru l'ekemu yęle iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje yęle iphe, ọ sūru t'e emeje, bụ ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu sūru tę mu zia unu t'unu meje l'alị ono, unu e-swe Ẽnyimu Jọdanu; eje enweru ono; ² mbụ k'ọphu unu a-nọdu atsụ Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; unubędua; mę unwu unu; mę unwu-nwanwa unu. Mbụ t'unu eme iphe ọ tọru ọkpa iya; mę iphe ọ tūru l'ekemu, bụ iya bụ iphe mu ekfulu unu t'unu meje jeye teke unu a-nọ-beru; mę k'ọphu unu a-ka nka. ³ Unubę ndu Ízurelu; unu ngabękwa nchi. Unu letakwa ęnya; mee iphemiphe ọbule ono; k'ọphu iphe a-dūru unu lę mma; unu ájáá ájaja; ka l'igwe l'ęgiri alị ono, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phę kweru unu ụkwa iya.

⁴ Unu nūa ya; unubę ndu Ízurelu! Lę Ojejoje, bụ Nchileke ayi bulekwa iya phū kpū bụ Nchileke. ⁵ Ọo ya bụ t'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzụ unu l'ọ ha; gude

* 5:21 5:21 Awu 20:17; Róm 7:7.

ike unu l'ò ha yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu. ⁶ Tẹ ekemu-a, mu aturu unu ntau-a bukwaru unu eburu l'òkpoma. ⁷ Unu zijekwaa obu l'alì kuziaru iya unwegirima unu. Unu gudeje iya l'abòru ephe obo ọja teke unu nò l'ime ọlo unu; teke unu eje ije l'esu-uzo; teke unu zẹ azẹ; mẹ teke unu gbeshiwaru egbeshi. ⁸ Unu gbajeru iya l'ẹka t'ò buru iphe-ohubama. Unu ekebeje iya ya l'onu-ifu; k'ophu unu a-nyatajẹ iya. ⁹ Unu dee ya edede l'òkpa-ibo ọlo unu. Unu edeekwa ya phụ l'onu-oguzo unu.

¹⁰ Ọo ya bukwanu; teke Ojejoje, bu Nchileke unu dubataleruphu unu l'alì ono, o riru nna unu oche phẹ; mbụ Ébirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu angụ; lẹ ya a-nu unu eze mkpukpu mẹ egiri mkpukpu mkpukpu, ẹ ta bụdu unu kpuru iya l'onwunu; ¹¹ nkwaphu unu ọlo, iphe dụ mma jigbaaru ejiji; mbụ iphe ẹ-ta bụdu unu kwaru iya ye l'ọlo ono; nù unu wẹlu, ẹ-ta bụdu unu turu iya; nù unu mgbo vayinu yẹle oshi olivu, ẹ-ta bụdu unu kọru iya. Teke ono, unu a-nodu eri nri l'eriji ephe ono; ¹² unu kwabekwa ẹnya; t'unu ba azahaa Ojejoje, bu iya dufutaru unu l'alì Íjiputu, bu ẹke ono, unu shi buru ohu ono. ¹³ Unu tsuje Ojejoje, bu Nchileke unu egvu. Unu jejeru iya ozi. Unu egudeje ephe iya l'eri angụ. ¹⁴ Unu be etsokwaru agwa ọdo; mbụ agwa ndu ono, bupheru unu mgburumgburu ono. ¹⁵ Lẹ Ojejoje, bu Nchileke ono, bu l'ẹke unu bu ono bukwu Nchileke okopho. Unu -mee ya ẹge ono bẹ ẹhu-eghughu Ojejoje, bu Nchileke unu a-dakfutakwa unu; mee unu; unu achihu lẹ mgboko-a. ¹⁶ Unu be ejekwa ọdata Ojejoje, bu Nchileke unu ẹge unu dataru iya lẹ Masa. ¹⁷ Unu tubekwa nvo; meje iphemiphe obule, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu meje; mẹ iphe, ọ turu l'ekemu yẹle iphe, ọ toru okpa iya; sù t'unu tsoje. ¹⁸ T'iphe unu e-meje bukwaru iphe, vudo nhamunha; buru iphe dụ Ojejoje mma l'ẹnya; k'ophu iphe a-duru unu lẹ mma; mẹ k'ophu unu a-dụ ike bahu je anata egiri alì ono, Ojejoje riru angụ lẹ ya a-nu nna unu oche phẹ; ¹⁹ chifukotaru unu ndu ohogu unu t'ephe lufu unu l'ifu, bu iya bu ẹge Ojejoje kweru ukwa iya.

²⁰ O -rua mgbe-l'ifu; unwu unu -jia unu: “?Bụ ngunu b'ò bụ; mbụ ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke ayi turu ono yẹle iphe, ọ toru okpa iya ono; mẹ nsọ ono, ọ suru t'e doje ono?” ²¹ Iphe, unu e-kfuru ephe bu l'unu shi buru ohu Fero l'alì Íjiputu; Ojejoje egude ike kẹ ẹka iya; dufuta unu. ²² Unu gudekwaphu ẹnya unu phụ iphe-ophulenyia; mẹ iphe-ohubama, dugbaa biribiri, haru kpaa kpaa, Ojejoje meru kpua alì Íjiputu; mẹ Fero; mẹ ndu alì iya l'ephe ha. ²³ L'ò dufutaru unu l'ẹke ono; bya anu unu alì ono, o kweru nna unu oche phẹ ukwa iya ono; bya eria angụ yeru iya ephe. ²⁴ Ojejoje asu unu t'unu mekotaje iphe-a, ọ toru okpa iya sù t'e etsoje; unu atsujekwaphu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; ẹge iphe a-duru unu lẹ mma; unu akaa nka; bunu iya bu ẹge ọ dụ ntau-a. ²⁵ L'ò -buru l'unu toru ẹhu; dobekota iphe bu ekemu-a l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu; bu iya bu iphe ono, ọ suru t'unu meje ono bẹ unu buakwa ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

7

Ndibe Ojejoje

(Awu 34:11-16)

¹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu durutaleruphu unu l'alì ono, unu eje anata ono; bya achishikotaru unu mkporo-oha ono; mbụ ndu Hetu; ndu Gigashi; ndu Amoru; ndu Kénanu; ndu Pérezu; ndu Hevu; wafua ndu Jebusu; bu iya bu mba esaa ono, kakota unu nshinu; bya aka unu ike ono; ² Ojejoje, bu Nchileke unu -woleruphu ephe ye unu l'ẹka; unu gbushigekwaa ephe. Unu l'ephe ba agbakwa ndzu; ophu unu 'aphukwaru ephe imiko. ³ Unu l'ephe ba alugbakwa nwanyi. Unu be ekekwa ephe unwu unu; ophu unu alutakwaru unwu unu nwanyi l'ẹke ono. ⁴ Ishi iya aburu l'ephe e-mekwa unwu unu; ephe ahaa ya etsotso; wata obaru agwa ọdo aja. Teke

ono bẹ ẹhu-eghughu Nchileke a-bya adapyabẹ unu; unu aburu kpurupyata teke ono teke ono. ⁵ Ọwaa iphe unu e-mechia ẹphe ndọ-ọ: Unu tuko ẹnya-ngweja ẹphe mebyishikota; unu etsukposhikota mkpuma, ẹphe doberu nsọ; gbutsushikota oshi nte ẹphe, bụ Ashera. Unu akpokota iphe bụ nte ẹphe oku l'ọha. ⁶ Ishi iya aburu l'unu bụ ọha, duru Ojejoje, bụ Nchileke unu lẹ nsọ. Mbụ lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu fotawaru unu t'unu buru ọha, o doberu nsọ t'unu buru nk'iya. O dobewaru unu t'unu kango-kota iphe, bụ ndu nọ lẹ mgboko gbaa mgburumgburu.

⁷ Ojejoje te wotakwa obu iya zia l'ẹke unu nọ; bya afota unu; okfu l'unu ka ndu ọdo l'igwe; o gbe buchiaru unubedua katsua ndu ophu nwanshi l'ẹphe ha. ⁸ Ọ buchia lẹ Ojejoje yeru unu obu; mę kę l'iphe ono, o riru angu iya l'ifu nna unu oche pẹ lẹ ya e-meru unu ono b'o mefutaje. Ọo ya meru iphe Ojejoje gude okpẹhu, nọ iya l'ẹka dufuta unu; bya agbafuta unu l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono; mbụ l'ẹka Fero, bụ eze ndu Íjiputu. ⁹ Ọo ya bụ tẹ unu makwaru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bukwa Nchileke; mbụ Nchileke, evudoshije ike l'iphe, o kweru ukwa iya; buru Nchileke, edobeje ndzụ, yẹle ndu yeru iya obu gbaru. Tsube l'ogbo; rua l'ogbo bẹ Nchileke ekoshije l'obu, ya yeru ẹphe t'agvujedu agvugvu; mbụ ndu, yeru iya obu l'emeje iphe ọ sụru ẹphe t'ẹphe me. ¹⁰ Ndu kpọru iya ashị bẹ okfujẹ ugwo l'ifu. Oomeje ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata. Mbụ lẹ ndu kpọru iya ashị b'ẹ tọ kpọjekwa ukfu; tẹmanu yọ hụa ẹphe àhùhù. ¹¹ Ọo ya bụ; t'unu kwabekwa ẹnya meje iphe, Ojejoje turu l'ekemu; unu etsoje iphe, ọ toru okpa iya sụ t'e tsoje; meje iphe, ọ sụru t'unu me; bụ iya bụ ẹge mu aturu iya unu ntanụ-a.

*Ọnu-ọma, nọ l'ome iphe, a sụru t'e emeje
(Dit 28:1-14)*

¹² Ọ -buru l'unu ngaberu nchi l'ekemu-wa; mbụ dobe iya; l'eme iya ememe bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu e-dobekwa ogba-ndzụ iya ono yẹle n-yemobu iya ono, bụ ophu o riburu nna unu oche pẹ l'angu lẹ ya e-me. ¹³ Ọo-yeru unu obu; gọoru unu ọnu-ọma; bya emekwaaphu t'unu ha igwe. Ọo-gokwaruphu ọnu-ọma nụ unwu unu; mę iphe, unu meberu emebe; mbụ witu unu; mę mę unu; mę manụ unu. Oo-mekwaphu t'eswi unu; aturu unu; mę egbu unu zua azuzu l'alị ono, o riburu nna unu oche pẹ angu lẹ ya a-nụ unu ono. ¹⁴ Ọnu, aa-gọru nụ unu a-kakota kẹ ndu ọdo. Kẹle nwoke e-te eyedu ime; mę nwanyi, ẹ-ta atsudu ime ta abyadu bya adu l'unu; tọ dọ l'elu unu. ¹⁵ Ojejoje a-tuko iphe bụ iphe-ememe wofu unu l'ẹhu; ophu ọ dudu ẹjo iphe-ememe ndu Íjiputu ono, unu maru ono m'ọo nanu, oo-kwe t'o mee unu. Ọ bụ ndu unu dọ ashị bẹ oo-gude iya dakfu. ¹⁶ Unu tukokwa iphe bụ mba lẹ mba ha ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu oye l'ẹka ono gbushia. Unu ba aphukwaru ẹphe imiko. Ophu unu 'ejekwaru agwa ẹphe ozi; kẹ l'ono a-bukwa ọnya; nma unu.

¹⁷ Unu a-sukwaru: "Iphe bụ mbakeshi-wa l'ọ ha kakota nụ unu ike. ?Nanu ẹge unu e-shi lua ẹphe?" ¹⁸ Ọlobu; unu ba atsukwa ẹphe egvu. Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru Fero; mę ndu Íjiputu l'ẹphe ha. ¹⁹ Unu gude ẹnya unu phụ oke iphe-ophulenyia; mę iphe-ohubama, dugbaa biribiri, Ojejoje, bụ Nchileke unu gude ike iya yẹle okpẹhu iya dufuta unu. Ono bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu e-me iphe, bụ ndu ono, unu atsụ egvu ono. ²⁰ Ọdo aburu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu e-ye evu t'o je agbagbushikota jeye mę ndu ophu nahuru unu je edomishia onwẹphe edomi. ²¹ T'obu ba awakwa unu awawa; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke unu nokwa unu l'azu; mbụ Nchileke ono, ha nshinu; bya aburu onye aatsụ egvu ono. ²² Ojejoje, bụ Nchileke unu a-tọ nwẹhu chishiaru unu iphe bụ mbakeshi ono, nọ-chishiru unu ọzo ono. Unu ta adukwa ike erushikota ẹphe ugbo lanu; odumeka bẹ ẹjo anu ẹgu a-ghatakwa igwe; buru ọgu noduru unu. ²³ Obenu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu e-wokwanuru ẹphe ye unu l'ẹka. Oo-meje t'utsu etsuaru ẹphe; jeye unu atuko ẹphe gbushikota. ²⁴ Ọo-tuko

ndu eze ẹphe l'ẹphe ha yekota unu l'ẹka; unu emee tẹ ẹpha ẹphe chihu lẹ mkpuli igwe ọwaa. E tọ dudu ndu ha k'ogbaberu unu jeye teke unu a-tuko ẹphe l'ẹphe ha gbushikota. ²⁵ Agwa ẹphe, a pyiru apyipyi bẹ unu a-kpokota oku. Tẹ mkpola-ocha; mẹ mkpola-ododo, a wuru lẹ ntẹkpe ono ba agujekwa unu agugu lẹ phuu. Unu ba ewotajekwa iya nworu; odumeka bẹ ọo-bukwaru ọnya nmata ngu; kẹ l'ọ bukwa ome akpamara l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ²⁶ Unu b'e ewobatajekwa ahuma ono l'ulo unu; a nonyakwaa unu aburu ndu a turu onu ẹge a turu iya. Iphe unu ee-mejechia bu t'unu kpokota iya ashị; l'atsọ iya oyi; kẹ l'ọ bu iphe, a turu onu b'ọ bu.

8

Unu ba azahakwa Ojejoje

¹ Unu kwabekwa ẹnya meje ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a; k'ophu unu a-nodu ndzu; zua azuzu; je anata alị ono, Ojejoje kweru nna unu oche phe ukwa iya; bya eriru angu yeru iya ẹphe ono. ² Unu nyatakwa ẹge Ojejoje, bu Nchileke unu gude dua unu ukporo afa labu l'echi-egu; shi ẹge ono go-zita unu; bya adata unu; tẹ ya maru iphe, no unu l'obu; mbu tẹ ya maru; mẹ unu e-mejee ekemu iya; t'unu te emedu? ³ O go-zitaru unu; mee t'egu gua unu; bya anu-a unu mana, bu nri unu ta mahaada; nna unu oche ẹphe ta mahawa iya; k'ophu unu a-maru l'ẹ tọ budu nri kpurumu bẹ madzu egudeje nodu ndzu. L'iphe, madzu egudeje nodu ndzu bu iphe, bu okfu, shi Ojejoje l'onu. ⁴ L'ime ukporo afa labu ono bẹ uwe unu ta kahudu akahu; okpa ta bya unu era. ⁵ Oo ya bu t'o dokwaa unu ẹnya ohuma; l'oo ẹge madzu ahuje nwa iya ahuhu-a bu ẹge Ojejoje, bu Nchileke unu ahun unu. ⁶ Oo ya meru iphe unu a-noduje edobe ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; l'etsu uzo iya; l'atsu iya egvu; ⁷ kele Ojejoje, bu Nchileke unu edu unu ala l'alị, du mma; alị, mini, shi l'ime alị anoduje awushi awushi; nggele eshi lẹ nsuda nsuda; mẹ l'ugvu ugvu l'atsoshi atsoshi. ⁸ Mbu alị, witu; bali; vayinu; figu; mẹ utara-okumu jiru ejiji; mbu alị, manu olivu; mẹ manu-engu jiru ejiji. ⁹ O bu alị, uko nri ta abyadu bya adu unu. E to nwedu iphe uko iya adu unu l'alị ono. Mkpuma, no iya nu bukota igwe; ugvu, nogbaa ya nu bẹ unu a-nodu egvu ope. ¹⁰ Teke unu rijitsujeeru ẹpho; unu tujekwa Ojejoje, bu Nchileke unu ẹpha k'egiri alị ono, o nuru unu ono.

¹¹ Unu kwabekwa ẹnya t'unu ba azaha Ojejoje, bu Nchileke unu; mbu t'unu ba ha omeje ekemu iya; mẹ iphe, o suru t'e meje; mẹ iphe, o toru okpa iya su t'e tsoje, bu iya bu ekemu ono, mu aturu unu ntanu ono. ¹² Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ bu; unu ridelephu iphe ẹhu unu choru; wata okpushi ulo, dugbaa mma buru; ¹³ eswi unu yele aturu unu; mẹ egbu unu -watalephu azushi; mkpola-ocha unu; mẹ mkpola-ododo unu; mewaru iphemiphe obule odo, unu nweru enweru hadlephu nshinu; ¹⁴ unu eworu okpoma kpo-vube; zahaa Ojejoje, bu Nchileke unu, bu iya dufutaru unu l'alị Ijiputu; mbu l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono. ¹⁵ Mbu onye ono, duru unu swekota eze echi-egu ono, aatsu egvu ono; ẹke ejo-agwo; mẹ akpi jiru ejiji; mbu ẹke kpohuru nkụ; mini ta no iya. Yo buru lẹ mkpuma, kporu gbengu gbengu b'o shi emeje tẹ mini tsufutaru unu. ¹⁶ Mbu onye bu iya nuru unu mana l'echi-egu. Nri ono; mbu mana bẹ nna unu oche phe ta madu. Iphe, kparu iya nu bu l'ooome t'ọ go-zita unu; data unu; k'ophu oo-duru unu lẹ mma l'uzo ifu. ¹⁷ Unu kwabekwa ẹnya t'unu ba awata okfu l'ime obu unu; su l'ọ kwa ike k'ẹka unu; bẹ unu gude kpakota ẹku-wa. ¹⁸ Obenu; t'unu nyatajekwa Ojejoje, bu Nchileke unu; kẹ l'oo yebedua nuru unu ike, unu gude akpa ẹku obu; k'ophu oo-me tẹ ogba-ndzu ono keru ẹge o keru ntanu; mbu ophu o riru nna unu oche phe angu iya. ¹⁹ Unu -zahakwanua Ojejoje, bu Nchileke unu; bya awata otso agwa; jelahaaru agwa ophu ozi; balahaaru iya eja bẹ mu agbakwaru unu ama ntanu-a; su: L'ẹ tọ dukwa iphe, e-me t'unu ba alakota l'iyi. ²⁰ O kwa ẹge iphe

bụ mbakeshi ono, Ojejoje nọdu l'ifu unu mee; ephe abụru kpurupyata ono laru l'iyi; bụ ẹge unubedua a-lakwaphu l'iyi; m'ọ -bụru l'unu kwefuru Ojejoje, bụ Nchileke unu ike.

9

Ndu Ízurelu ekwefuru Nchileke ikè

¹ Unube ndu Ízurelu; unu ngabekwa nchi. Ntanu be unu e-swe Enyimu Jodanu; je anata mba le mba, kakota unu nshinu; ka unu ike. Mgbodo, ephe gudetsua tu-pee mkpukpu ephe mgburumgburu erutsua akpamigwe. ² Ndu ono bu ndu shihuru ike; dugbaa ogologo. Ndu ono bu ndu Anaku, bu ndu unu maru amaru. Temanu be unu anujehawa etu ono, aanmaję su: “?Bu onye ha k'okpofu unwu Anaku l'ifu?” ³ Olobu; t'o dokwaa unu enya ntanu l'oo Ojejoje, bu Nchileke unu bu onye e-vutaru unu uzo l'obu oku, enwu enwunwu. Oo-mebyishi ephe; bya akpapyabe ephe l'ifu unu; k'ophu unu a-chifu ephe egwegwa; mee t'ephe buru kpurupyata, bu iya bu ẹge Ojejoje kweru unu ukwa iya.

⁴ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu chifutsuaru ephe l'ifu unu; unu ba awatanuphu ori l'ime obu unu; su: “L'ọ kwa okfu l'unu doberu ẹka ndoo meru iphe Ojejoje dubataru unu t'unu bya enweru ali-a.” Wawakwa; iphe, Ojejoje gude achifu ephe l'ifu unu bukwa l'iphe bu mbakeshi ono menukaru ejo iphe. ⁵ E to bukwa ke l'unu doberu ẹka ndoo; odumeka buru okfu l'obu guru unu iphoru meru iphe unu eje onata ali ephe. O buchia okfu l'oha ono menukaru ejo iphe meru iphe Ojejoje, bu Nchileke unu achifu ephe l'ifu unu; męfua k'ophu oo-me iphe ono, o riru nna unu oche phe angu iya ono; mbu Ebirihamu; me Ayizaku; me Jekopu. ⁶ Oo ya bu; t'o dokwaa unu enya l'e to budu okfu l'unu doberu ẹka ndoo meru iphe Ojejoje, bu Nchileke unu anu unu egiri ali-a t'unu nweru; ke l'unubedua bukwaphu ndu obu ikpokponyi.

Nweswi, a kpuru akpukpu

⁷ Unu nyatakwa iya; mbu t'unu ba azahakwa ẹge unu gude kpatsua Ojejoje, bu Nchileke unu oke ehu-eghughu l'echi-egu. Tsube mboku, unu gbeshiru l'ali Ijiputu jeye unu abyaruta eke-a be unu shilephu kwefutaru Ojejoje ikè. ⁸ L'ugvu Horebu be unu kpatsuru Ojejoje oke ehu-eghughu. Ehu eghutabe Ojejoje eghughu; k'ophu o byaru t'o mebyishia unu. ⁹ Teke mu nyihuru ugvu ono; je onata mkpuma ono, du balibali ono; mbu mkpuma ono, e deru ogba-ndzu, unu le Ojejoje gbaru ono; be mu noru l'eli ugvu ono ukporo abali ebo: eswe l'enyashi; mu te ri nri; mu ta ngu mini. ¹⁰ Ojejoje anu mu mkpuma labu, du balibali; mbu mkpuma, bu Nchileke l'onwiya gude eka iya dee ya iphe. Iphe o deru le mkpuma labu ono aburu iphe ono, Ojejoje kfuru unu l'eli ugvu; mbu okfu ono, o shi l'oku kfuaru unu mboku ono, unu dzuru l'eke ono ono. ¹¹ Ukporo abali labu: eswe l'enyashi ono agvulephu; Ojejoje anu mu mkpuma labu ono; mbu mkpuma ono, e deru ogba-ndzu ono.

¹² Teke ono; Ojejoje asu mu: “Te mu gbeshi; shi l'eke-a nyizita egwegwa. Le ndibe mu-a, mu dufutaru l'ali Ijiputu-wa meruakwaru onwephe. E ta nokwa ophu baru ishi; ephe agbakutawa azu l'uzo ono, ya turu ephe ekemu t'ephe shije ono; bya akputawaru onwephe nwantekpe.”

¹³ Ojejoje abya asukwa mu phu: “Ya lewaru ndu-a enya; phu l'ephe bunuka ndu obu kpokponyi l'oswiya! ¹⁴ Su te mu hakwaa ya te ya mebyishia ephe; fufu epha ephe le mkpuli igwe. Ya -metsua; ya emee mu te mu buru oha: ka ephe ike; ka ephe l'igwe.”

¹⁵ To du iya bu; mu aghachi; shi l'eli ugvu ono, oku enwu phophopho ono nyizita. Mkpuma ogba-ndzu labu ono, du balibali ono anodu mu l'eka. ¹⁶ Mu abya elee enya; pha l'oswiya l'unu meswewaru Ojejoje, bu Nchileke unu; mbu l'unu kputawaru

onwunu ntekpe, e meru; yọ dọ l'ọ bụ nweswi. Ẹ ta nọdu ọp̄hu baru nwishi; unu abya aghaa azụ l'uzo ono, Ojejoje t̄uru unu ekemu; sụ t'unu shije ono. ¹⁷ Mu eworu mkpuma labụ ono, mu chī l'ẹka ono t̄ukposhia l'ifu unu; ¹⁸ daa kpurumu l'ifu Ojejoje ọdo; nọo ụkporo abalī labụ: eswe l'enyashi; mu t'eri nri; mu t'angu mini. Yọ b̄uru iphe d̄u ẹji, unu meru bẹ kparu iya nū; mbụ iphe, d̄u ẹji ono, unu meeberu l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono kpatsua ya ẹhu-eghughu ono. ¹⁹ Mu atsulahaa egvu lẹ mu phuru ẹge ẹhu eghutabe Ojejoje; kẹ l'ẹhu ghutabewaru iya eghughu; k'ophu o shiwa abya unu emebyishi. Obenu lẹ Ojejoje metsuaru ngab̄eru mu nchī ọdo. ²⁰ Ojejoje bẹ ẹhu shikwaphu ghua eghughu l'ẹke Ẹronu nọ; ghutabe iya ẹya; k'ophu ọ byaru tẹ ya wofu iya. Mu ekfukwaruphu nū Ojejoje l'okfu ẹhu Ẹronu teke ono. ²¹ Mu abya eworu iphe ono, unu gude mee iphe d̄u ẹji ono, b̄u iya b̄u nweswi ono, unu kp̄uru ono kp̄oo ọku; woru iya tsukposhia; bya egwee ya; yọ dọ l'ọ b̄u nt̄u. Mu ekpota nt̄u iya ono w̄uru ye lẹ nggele, shi l'ugvu ono atsoshi.

²² Unu kpatsukwaruphu Ojejoje ẹhu-eghughu lẹ Tabera; mẹ lẹ Masa; m̄kwaphu lẹ Kibur̄otu-Hatava. ²³ Yo be teke Ojejoje ziru unu t'unu shi lẹ Kad̄eshi-Banīya jeje anata alī ono, ọ n̄uru unu ono; unu ekwefu ik̄e; j̄ika ome iphe Ojejoje, b̄u Nchileke unu kfuru. Unu aj̄ika okweta nk'iya; j̄ika ọngabe nchī l'olu iya. ²⁴ Eshinu teke mu maru unu bẹ unu shilephu kwefutaru Ojejoje ik̄e.

²⁵ Iphe meru iphe mu daru kpuberu Ojejoje ifu l'alī ụkporo abalī labụ: eswe l'enyashi ph̄u; bukwa okfu lẹ Ojejoje s̄uru lẹ ya e-mebyishi unu. ²⁶ Mu abya ekfuru nū Ojejoje; s̄u iya: “Ngḡube Nnajiufu, b̄u Ojejoje; byiko be emebyishikwa ndu nke ngu; mb̄u ndu ono, b̄u ọk̄e-iphe ngu ono, i gude eze ike ngu gbaf̄uta; bya egude ọkpehu ngu dufuta ẹphe l'alī Ịjiputu. ²⁷ Nyatanu ndu ozi ngu, b̄u Ẹbirihamu; Ẹyizaku; m̄ J̄ek̄opu! Be eleshinu ẹnya l'ẹge ndu-a kwefubetar̄u ngu ike; ẹge ejo-oby hatabe ẹphe; m̄ ẹge iphe, d̄u ẹji ẹphe hatabe nshinu. ²⁸ Ọdumeka bẹ ndu ono, i dufutaru ayi l'alī ẹphe ono a-s̄ukwa: ‘L'ọ kwa lẹ Ojejoje ta d̄udu ike oduru ẹphe alī ono, o kweru ẹphe ụkwa iya ono; yefuaru lẹ ndu ono d̄u iya ashī; meru iphe, o dutaru ẹphe bya egbushia l'echi-ẹgu.’ ²⁹ Obenu l'ẹphe ta d̄udu ngu ashī; ẹphe gb̄echia b̄uru ndu nke ngu; b̄uru ọk̄e-iphe ngu, i gude eze ike ngu; m̄ agburu-ẹhu ngu dufuta.”

10

Ekwekwerekwe Mkpuma k'ẹbo (Awụ 34:1-10)

¹ “Yọ b̄uru teke ono bẹ Ojejoje s̄uru mu tẹ mu jee awata ekwekwerekwe mkpuma labụ, d̄u l'ọ b̄u k'odungu ph̄u gude nyikfuta iya l'eli ugvu ono; mu egudekwaphu oshi r̄uta okpoko. ² Ya e-wota iphe, e shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma kẹ mb̄u ph̄u, mu t̄ukposhiru ph̄u dee ya. Mu ach̄ita iya ẹphe ẹbo ye l'ime okpoko ono.

³ “Ya ndono; mu egude oshi akesha meta okpoko ono; bya awata ekwekwerekwe mkpuma labụ, d̄u l'ọ b̄u kẹ mb̄u ph̄u. Mu egude ekwekwerekwe mkpuma labụ ono l'ẹka; nyihu eli ugvu ono. ⁴ Ojejoje abya eworu iphe, o shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma kẹ mb̄u ph̄u; dep̄hu azụ l'ekwekwerekwe mkpuma ono, b̄u iya b̄u ekemu iri ono, o shi l'ime ọku l'eli ugvu ph̄u mee t'unu madzuru mb̄oku ono, unu dzukoberu ono; woru iya nū mu. ⁵ Mu abya eshi l'eli ugvu ono nyizita; woru ekwekwerekwe mkpuma ono ye l'ime okpoko ono, mu r̄utaru ono; b̄u iya b̄u ẹge Ojejoje t̄uru mu ekemu tẹ mu r̄ua ya. Ekwekwerekwe mkpuma ono n̄okwa-a l'ime okpoko ono nta-a.”

⁶ Ndu Ịzurel̄u eshi lẹ w̄elu ndu Jakanu jerua Mos̄era. Yọ b̄uru l'ẹke ono bẹ Ẹronu nw̄uhuru; e lia ya l'ẹke ono kwaphu. Eliȳeza, b̄u nwatibe iya kẹ nwoke abya ab̄uru onye achijeru Nchileke ẹja; n̄o-chia ẹnya iya. ⁷ Ẹphe eshi l'ẹke ono jeshia Gudugoda; shi lẹ Gudugoda; yọ b̄uru ẹphe oje Jotubata. Alī k'ono b̄u ẹke nggele n̄ogbaa. ⁸ Yọ

buru teke ono bẹ Ojejoje fọtaru ndu ikfu Lívayi dobe iche; t'ẹphe pajẹ Okpoko Ogbandzụ ono; mẹ t'ẹphe vudoje l'ifu yẹbe Ojejoje l'ejeru iya ozi; mẹfua t'ẹphe gudeje ẹpha iya gọo ọnu-ọma. Ẹphe emekwa iya-a ẹge ono jeye ntanụ. ⁹ Yọ buru iphe ono kparu iphe ndu ikfu Lívayi te nwedu òkè-iphe l'ẹke unwunna ẹphe ndu ọphu nọ. Ọ bụ Ojejoje bụ òkè-iphe ẹphe, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu kfulu iya ẹphe.

¹⁰ Ya ndono; mu abyakwa bya anọ l'eli ugwu ono ụkporo abalị labụ: eswe l'enyashi, bụ ẹge mu nọhawaru iya l'odungu. Ojejoje angakwaaru mu phụ nchị ẹge ọ ngaru mu iya l'ugbo iya ọphu. Tọ bụhe uche-obu Ojejoje t'ọ mebyishia unu.

¹¹ Ojejoje asụ mu tẹ mu tughua je edua ndu Ízurelu t'ẹphe jeje anata alị ono, ya riburu angụ lẹ ya a-nụ nna phẹ oche ono.

Iphe, Ojejoje ele ẹnya t'e meje

¹² Nta-a-e; unubẹ ndu Ízurelu; ?bụ ngunu ọdo bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu ele ẹnya t'unu mee; gbahaa t'unu tsuje Ojejoje, bụ Nchileke unu egwu; tsoje ụzo iya l'ọ ha; unu eyeru iya obu; gude obu unu l'ọ ha; mẹ ndzụ unu l'ọ ha l'ejeru Ojejoje ono, bụ Nchileke unu ono ozi. ¹³ Ọdo aburu t'unu meje iphemiphe ọbule, Ojejoje sụru t'unu meje; mẹ iphe, ọ tọru ọkpa iya; sụ t'e etsoje; mbụ ekemu-a, mu aturu unu ntanụ-a; k'ọphu ọo-duru unu lẹ mma. ¹⁴ Unu lewaru ẹnya: eligwe yẹle imigwe, nọghataru eligwe bukwa Ojejoje, bụ Nchileke unu nwe iya. Mgboko; mẹwaru iphemiphe ọbule, nọ iya nụ; bukotakwaphu nk'ia. ¹⁵ Obenu lẹ Ojejoje bẹ wotalerua obu iya dobe l'ẹke nna unu oche phẹ nọ; yetaberu ẹphe obu; k'ọphu o jidoru iphe bụ mbakeshi; fọta ndu awa ẹphe, bụ iya bụ unubedua; ẹge-a ọ dū ntanụ-a. ¹⁶ Ọo ya bụ t'unu bua obu unu útsù; wofu ẹjo iphe, kpọ-chiru unu obu l'ọ bụ akpapyi; ba bụhe o-kwefuru-ike phẹ.

¹⁷ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bukwa Nchileke, kakọta iphe, bụ agwa; buru onye nwe-ọha ọphu kakọta iphe bụ ndu nwe-ọha. Ọ bụ Nchileke, paru ẹka; dū biribiri; dū egwu l'ẹnya; ọphu ọ dudu onye ooleje ẹnya l'ifu; ọphu ọnadu ẹka-azụ.

¹⁸ Ọohajeru ndu a tọru ogbe enge; l'aharu iya unwanyi, mma tufuru. Ndu laru alala bẹ ooyejeru obu; l'anụ ẹphe nri; mẹ iphe owe l'ukfu. ¹⁹ Ọo ya bụ; t'unu yejekwaru ndu laru alala obu; kẹ l'unubedua shikwaphu buru ndu laru alala l'alị Íjiputu. ²⁰ Unu tsuje Ojejoje, bụ Nchileke unu egwu; t'ọ buru iya bẹ unu a-nọdu ejeru ozi nwenkinyi; buru iya bẹ unu a-chijeru ẹka kwẹe; buru ẹpha iya bẹ unu e-gudeje eri angụ. ²¹ Ọo Ojejoje bẹ unu a-jajẹ ajaja; buru iya bụ Nchileke unu, bụ onye meru unu eze iphe-a, dū egwu-a, bụ ọphu unu gude ẹnya unu phụ-wa. ²² Teke nna unu oche phẹ laru alị Íjiputu bẹ ẹphe dū ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri. Obenu lẹ nta-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu mewaru unu; unu aha l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe.

11

Oyeru Ojejoje obu; l'anuru iya okfu

¹ Ọo ya bụ; unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; meje iphe, ọ tumberu t'e emeje; mẹ iphe, ọ tọru ọkpa iya; mẹ nsọ, o doberu t'e tsoje; mẹ ekemu iya tekenteke. ² Iphe, unu a-maru ntanụ-a bụ lẹ ndu mu ekfulu iphe-a ta bukwa unwu unu; kẹ l'ẹphe ta madu kẹ àhùhù ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu hùrù unu ono; mẹ ọdu-biribiri iya yẹle ike mẹ agburu-ẹhu iya; tọ bụ l'ẹphe gudeje ẹnya ẹphe phua ya. ³ Ẹphe ta phubua iphe-ọhubama iya; mẹ iphe ono, o meshikotaru l'alị Íjiputu ono; mbụ iphe, o meru Fero, bụ eze ndu Íjiputu; mẹ ndu alị iya l'ẹphe ha; ⁴ mẹ iphe ono, o meru ndu soja ndu Íjiputu; mẹ inya ẹphe; mẹ ugbo-inya ẹphe; mẹ ẹge o meru tẹ Eze Ẹnyimu Uswe gude utso byapyabẹ ẹphe teke ono, ẹphe achị unu ọso ono; mẹ ẹge Ojejoje meru; ẹphe abukotaru kpurupyata byeye ntanụ; ⁵ mẹwaru iphemiphe ọbule ono, o meru unu l'echi-ẹgu gbururu jeye unu abyaruta ẹke-a ono; ⁶ mẹfua iphe o meru Detanu;

mẹ Ebiramu; mẹ ụnwu Eliyabu, bu nwatibe Rúbenu; teke ono, alí kpuharu onu l'ẹke ndu Ízurelu dzuru edzudzu; lekota ẹphe; ẹphe lẹ ndibe ẹphe l'ẹphe ha; mẹ l'ulo-ékwa ẹphe; mękpọ iphe bu iphe, nọ ndzụ ọphu bu nk'ẹphe ono. ⁷ Ọo unubẹdua l'onwunu bẹ gude ẹnya unu phụa eze iphe ono, Ojejoje mekotaru ono.

⁸ Ọo ya bu; unu tuko ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a dobekota; k'ọphu ike a-du unu; t'unu je aluta alí ono, unu abya ọda Ẽnyimu Jọdanu je aluta ono; ⁹ mẹ k'ọphu unu a-ka nka l'alí ono, Ojejoje riburu nna unu oche phẹ yẹle ikfu ẹphe nte; lẹ ya a-nụ ẹphe ono; mbụ ẹgiri alí ono; ¹⁰ kẹ l'alí ono, unu eje anata ono ta dukwa l'ọ bu alí Íjiputu, bu ẹke unu shi lufuta; buru ẹke unu shi akoje iphe l'alí l'onwunu; gude ọkpa unu je agbaa ya mini ẹge-a, aagbajẹ l'ẹke a kọru ẹkwo ophe-a. ¹¹ Obenu l'alí ọwaa, unu eje anata-a bu alí ugwu, nwetsukwaaruphu nsuda nsuda. Ọ bu igwe achije mini gbaa ya; yọ mu fokofoko. ¹² Ọ bu alí, Ojejoje, bu Nchileke unu tumberu ẹnya. Mbụ l'ẹnya Ojejoje, bu Nchileke anọje l'alí ono mkpurumkpuru; tsube lẹ mgbube ishi-afa jeye l'ishi-afa; ¹³ k'ọphu bu: ọ -buru l'unu kwetaru; l'eme ekemu mu-a aturu unu ntanu-a: bu iya bu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; unu egude obu unu l'ọ ha; mẹ ndzụ unu l'ọha ejeru iya ozi; ¹⁴ bẹ Ojejoje e-me tẹ mini chijee l'alí unu l'oge iya: tsube lẹ mini-odungu je erua lẹ mini-ebuhu; k'ọphu onyenonu a-duje ike kpata iphe, o meberu l'alí; mbụ du ike gbuta akpe iya; kuta męe ya; bya emetakwaphu manụ iya. ¹⁵ Oo-me tẹ ẹwu ruje lẹ mgbabu unu; k'ọphu eswi unu a-tajije ẹpho; mekwaaphu t'unubẹdua rijije ẹpho. ¹⁶ Unu kwabekwaru onwunu ẹnya; t'ẹ b'e duphu unu ụzo; unu awata ojeru agwa ọdo ozi; balahaaru iya ẹja. ¹⁷ Unu -mee ya ẹge ono bẹ Ojejoje a-tukoshikwa unu oke ẹhu-eghughu iya: oo-me tẹ mini ba achijeheru unu; mee tẹ alí unu be emehujehe iphe, e meberu iya. Ẹ ta anọhedu ọphu baru ishi; unu aburu kpurupyata l'ẹgiri alí ono, Ojejoje abya unu anunu ono. ¹⁸ Ọo ya bu; t'unu woru okfu-a, mu ekfuru unu ntanu-a kwachia l'ime obu unu; mẹ l'ime ndzụ unu. Unu gbaru iya l'ẹka t'ọ buru iphe-ọhubama; yo kojekwaruphu unu l'egedege-ifu. ¹⁹ Unu zije iya unwegirima unu. Unu akoje iya oko akọ teke unu nọ l'ulo unu; mẹ teke unu eje l'ụzo; teke unu zẹe azẹe; mẹ teke unu vudo evudo. ²⁰ Unu dekwaa ya phụ edede l'ọkpa-ibo unu; mẹ l'ọgu-nggamgbo unu; ²¹ k'ọphu unubẹdua; mẹ unwegirima unu a-ka nka l'alí ono, Ojejoje riburu angụ lẹ ya a-nụ nna unu oche phẹ; t'ẹphe buru jeye teke mgboko a-nọ-bebe ono.

²² Ọ -buru l'unu tukuru ekemu-a, mu aturu unu t'unu dobe-a tsokota; mbụ t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; tsoje ụzo iya; chiru ẹka kwẹe ya; ²³ bẹ Ojejoje a-chifukwaru unu iphe bu mbakeshi ono l'ifu unu; mbụ mbakeshi ono, kagbaa unu nshinu; ka unu ọkpehu ono; unu abya eburu l'alí ẹphe. ²⁴ Iphe bu ẹke, unu dzọru ọkpa a-bukotaru nk'unu. Alí unu a-buru tsube l'echi-ẹgu je akpaa l'alí ugwu Lébanonu; nọo tsube l'ẹ Ẽnyimu Yufurétusu je akpaa l'eze ẹnyimu ụzo ẹnyanwu-ariba. ²⁵ Ẹ tọ dudu onye a-du ike akpọfu unu l'ifu; kẹle Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'a atsuje unu egwu l'alí ono l'ọ ha. Mbụ l'iphe, bu ẹke unu dzọru ọkpa l'alí ono bẹ ẹhu-anmanma iya e-gudeje ẹphe; bu iya bu ẹge o kweru unu ukwa iya.

²⁶ Unu lenu! Ntanu-a bẹ mu edoberu unu onu-oma; mẹ mburonu. ²⁷ Ọo-buru onu-oma nọduru unu; m'ọ -buru l'unu eme ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; bu iya bu ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. ²⁸ Ọo-buru mburonu nọduru unu; m'ọ -buru l'unu jikaru ome ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke turu t'unu meje ono; paru ụzo ono, mu suru t'unu shije ono haa; tsolahaa agwa ọdo, unu ẹ-ta mahaadua. ²⁹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu dubataleruphu unu l'alí ono, unu eje anata t'ọ buru nk'unu ono; teke ono bẹ unu e-kfu k'onu-oma ono; raa ya arara lẹ Ugwu Gerizimu; kfukwaaphu kẹ mburonu ono; raa ya arara lẹ Ugwu Ebalu. ³⁰ Ugwu ono ẹphe ẹbo bẹ unu mahawaru l'ọ tuko nọdu l'azụ Ẽnyimu Jọdanu azụ iya ọphu; l'ụzo ẹnyanwu-ariba; l'iku oshi oshi More; mbụ l'alí ndu Kėnanu onanu, bu lẹ nsuda Jọdanu; lẹ mgboro Gíligalu ono.

³¹ Nta-a bẹ unu abyawa oswe Ẹnyimu Jódanu je anata alí ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono. Unu -nata l'íya phụ; ³² unu zikwaa obu l'alí; mekotaje iphe, bụ iphe Ojejoje tọru ọkpa iya; sụ t'e etsoje; mẹ iphe, ọ sụru t'e meje, bụ ọphu mu aturu unu nta nụ-a.

12

Ẹnya-ngweja kẹ Ojejoje

¹ Ọwaa bụ iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya; mẹ nsọ, ọ turu t'unu doo ẹnya edodo; meje l'alí ono, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna unu phẹ anụ unu t'ọ buru nk'unu jeye teke unu a-nọ-beru lẹ mgboko-wa ono. ² Unu tuko ẹke iphe bụ mbakeshi ono, unu eje ọnata alí ẹphe ono doberu agwa ẹphe; mebyishikota l'ọ ha. Agwa ono gụkoberu ndu ọphu ẹphe agweje l'eze ugwu ugwu; ugwu ugwu kẹ nshii; mẹ l'iphe, bụ oshi, jakashiru ajakashí. ³ Unu tuko ẹke ẹphe egwoje ẹja nwukposhia; unu atuko mkpuma, ẹphe doberu nsọ tsukposhia; tsukwaaphu iphe, bụ itso Ashera ẹphe ọku. Unu atukokwaphu ntẹkpe agwa ẹphe gbujishia; k'ọphu ẹpha agwa ono l'ọ ha a-chihu l'ẹke ono.

⁴ Ẹ tọ bukwa ẹge ẹphe eshije abaru agwa ẹphe ẹja bụ ẹge unu e-shije l'abaru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹja. ⁵ Iphe, unu e-mechia bụ t'unu choo ẹke Ojejoje, bụ Nchileke unu a-foṭa l'ikfu unu t'ọ buru ẹke, ee-dobe ẹpha iya; yo buru iya eburu. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ unu e-jeje. ⁶ Ngweja-ukfuru; ngweja mmanu ọdo; ọzo lanụ l'ọzo iri; mẹ iphe ọdo, unu nuru iya, dụ iche; iphe, unu kweru ọkwa anụnu; iphe onye chiru obu iya lẹ ya a-nụ; nwa eswi yele nwaturu, bụ iya vuru ọzo waa nne iya ọswa; bụ l'ẹke ono bẹ unu a-tukoje wota iya bya anụ iya. ⁷ Yo buru l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu l'ẹke ono bẹ unu lẹ ndibe unu a-tukoje nọdu ria nri. Ẹhu atsojekwaphu unu ẹna l'iphemiphe ọbule, unu kuberu ẹka k'ememe; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke unu gowaru unu ọnu.

⁸ T'ẹ b'ọ bukwa ẹge ayi eme l'ẹke-a ntanụ-a bụ ẹge unu a-nọdu e-me l'ẹke ono. L'ẹke-a bẹ onyenonu anọduje eme iphe, dụ iya mma; ⁹ kẹle nta-a bẹ unu te erudua ẹke ono, unu a-nọdu tuta ume, bụ iya bụ ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu t'ọ buru ọkè-iphe unu ono. ¹⁰ Ọle unu -dalephu Ẹnyimu Jódanu je eburu l'alí ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu; t'ọ buru ọkè-iphe unu ono; mbụ o -melephu; t'unu nweru onwunu l'ẹka iphe, bụ ndu ọhogu unu, bupheru unu mgburumburu; k'ọphu unu buwa lẹ domangu-rimangu; ¹¹ teke ono bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu a-foṭa ẹke, ee-dobe ẹpha iya; yo buru iya eburu; mbụ ẹke unu e-wotaje iphemiphe ọbule-a, mu tushiru unu l'ekemu-wa gude bya: bụ iya bụ ngweja-ukfuru; ngweja mmanu ọdo; oke lanụ l'ọzo iri; iphe ọdo, unu nuru iya; mẹ iphe, katsua mma l'iphe, unu nweru enweru, bụ iphe, unu kweru ọkwa iya l'unu a-nụ Ojejoje. ¹² Yo buru l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu ono bẹ unu a-nọduje; tee ẹswa. Unubedua l'onwunu; mẹ unwu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi; mẹ ndu Lívayi, bu lẹ mkpukpu unu; mbụ ndu ọphu te nwedu alí, ẹke a nuru ẹphe; tọ dụ iphe ẹphe ketaru t'ọ buru ọkè-iphe ẹphe. ¹³ Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ bulephu ẹke dụ unu mma bẹ unu e-jeje je anọdu gwoo ngweja-ukfuru. ¹⁴ Ẹke unu e-gwoje ngweja-ukfuru ono a-bulekwaphu l'ẹke Ojejoje a-foṭa l'ikfu unu nanụ. Yo buru ẹke ono bẹ unu a-tukoje iphemiphe ọbule-a, mu aturu unu ekemu iya-a emekota.

¹⁵ Ọlobu; unu gbujekwa anụ, dụ unu mma taa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu unu l'ọ ha; mbụ iphe, bụ anụ, guru unu ẹgu atata. Ọ bulephu ẹge Ojejoje, bụ Nchileke nta-beru onye ike bụ ẹge oo-gbutabe iya; taa. Ndu aasọ nsọ; mẹ ndu ẹ ta asọdu nsọ nwekwaru ike; ẹphe ataa. T'a taje iya l'ọ bụ anụ mgbada; m'ọ bụ anụ umoro. ¹⁶ Ọlobu: unu be erijekwa mee ya. Unu wushijekwa iya l'alí l'ọ bụ onye wushiru mini. ¹⁷ Unu ba

anọdujekwa lẹ mkpukpu unu ria ọzo lanu l'uzo iri l'akpe unu; mee unu; manu unu; m'ọ bu iphe ọdungu, bu iya vuru ọzo waa elu unu ọswa; mbu eswi unu; me iphe-edobe ọdo; mewaru iphe bu iphe onye kweru ukwa iya; me iphe ngweja, onye chiru obu iya lẹ ya a-nu; mewaru iphemiphe obule ọdo, du iche a nuru anunu. ¹⁸ Iphe ono l'ọ ha be unu a-nọduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ria; mbu l'ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. Unu anodu l'ẹke ono ria ya; unubedua; me unwu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi; me ndu Lívayi, bu lẹ mkpukpu unu. Unu nọduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu tee ọswa kẹ iphemiphe obule, unu kuberu ẹka kẹ ememe. ¹⁹ Unu kwabekwa ọnya t'unu ba kwasweru ndu Lívayi ọnya jeyekpo teke unu a-nọ-beru l'alị unu ono.

²⁰ Ojejoje, bu Nchileke unu -melephu t'ókè-alị unu ka nshinu; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya; o -nweru onye ẹgu anu gutaru; onye obu asu l'anu agukwa iya; t'ọ takwaa ya ẹge ọogu iya. ²¹ Ọ -buru l'ẹke Ojejoje, bu Nchileke unu afota t'ọ buru ẹke oo-dobe ẹpha iya be teru unu ọnya; unu eshi l'elu unu gbua l'ẹge Ojejoje nuru unu; bu iya bu ẹge ono, mu turu iya unu l'ekemu ono; unu anodu l'echi mkpukpu unu taa ya ẹge ọ guru unu. ²² Ọ bulephu ẹge aatajẹ anu mgbada; m'ọ bu anu umoro bu ẹge unu a-ta iya. Ndu aaso nsọ; me ndu ẹ-ta sọdu nsọ nwekwaru ike taa ya. ²³ Ọ bulephu t'unu kwabẹ ọnya t'unu be erije mee ya; kẹ l'ọo mee bu ndzu. Ọo ya bu; unu be erijekwa ndzu iphe; taa anu iya. ²⁴ Unu be erijekwa mee-iphe. Unu wushijekwa iya l'ọ bu onye wushiru mini. ²⁵ Unu be erijekwa iya; k'ophu ọo-duru unu lẹ mma; duru unwu unu lẹ mma; mbu ndu a-nodu etso unu l'azu; kẹ l'unu eme iphe, du mma l'ifu Ojejoje. ²⁶ Obenu l'iphe unu doberu Ojejoje nsọ; me iphe ono, unu kweru iya ukwa iya ono be unu e-gudeje je l'ẹke, Ojejoje a-fota. ²⁷ Ẹke unu a-gbajẹ ngweja-ukfuru; mbu anu obu l'onwiya yele mee ya bu l'ọnya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke unu. Mee anu ono be unu a-gbashije l'ọnya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke unu; unu eworu anu iya taa. ²⁸ Unu dokwaa ọnya ndoo; mekotaje iphemiphe obule-a, mu aturu unu l'ekemu-a; k'ophu ọo-duru unu lẹ mma; duru unwu unu, bu ndu ophu etso unu l'azu gbururu jeye lẹ gbururu; kẹ l'unu eme iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

²⁹ Teke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'ẹphe chiru unu l'ifu; mbu iphe bu mbakeshi ono, unu eje onata alị ẹphe ono; unu -natagelephu ẹphe alị ono; buchia ya; ³⁰ unu kwabekwaru onwunu ọnya; m'a -latsulephu ẹphe l'iyi l'ifu unu; k'ophu unu te jedu je anma l'ọnya; kpalahaa ishi agwa ẹphe; jilaha: “?Nanu ẹge iphe bu mbakeshi-wa eshije abaru agwa ẹphe ẹja; t'unubedua wata ome ẹge ẹphe eme?”

³¹ Unu ba abajekwaru Ojejoje, bu Nchileke unu ẹja ẹge ẹphe abajeru agwa ẹphe; kẹ l'ọ bu ẹjo akpamara ono, Ojejoje kporu ashị ono be ẹphe emejeru agwa ẹphe; mbu l'unwu ẹphe: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi be ẹphe akpoje oku; nu agwa ẹphe.

³² Unu letakwa ọnya; meje iphemiphe obule-a, ya aturu unu l'ekemu. Unu be eyekwakwa iya iphe; unu ta habota iya iphe!

13

Ọbaru agwa ohodo ẹja

¹ Ọ -buru l'a nonyaaru; madzu eshi l'unu lufuta bya aburu onye nkfuchiru; m'ọ bu ọ-rọ-nrọ; melahaaru unu iphe-ohubama; m'ọ bu iphe-ophulenyaa; ² ọ -buru l'e metsuaru; iphe-ohubama ono; m'ọ bu iphe-ophulenyaa ono avua l'ẹge o kfuru iya; yo kfulahaaru unu: “T'unu wata otso agwa ọdo, unu ta mahaada; wata iya ojeru ozi;” ³ unu ba angakwa nchị l'okfu onye nkfuchiru ono; m'ọ bu ọ-rọ-nrọ ono; kẹ l'ọ kwa Ojejoje, bu Nchileke unu adata unu adata tẹ ya maru; ?unu gude-e obu unu l'ọ ha; me ndzu unu l'ọ ha yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu? ⁴ Ọ kwa Ojejoje, bu Nchileke unu bu onye unu e-tsoje; buru iya nwenkinyi iya bu onye unu a-tsujẹ egvu.

Unu dobeje ekemu iya; unu anujeru iya okfu. Unu jejeru iya ozi; unu achijeru ẹka kwẹe ya. ⁵ T'e gbukwaa onye nkfuchiru ono; m'ọ bu ọ-rọ-nrọ ono egbugbu; ke l'ọ ziru unu t'unu kwefu ikè; haa otso Ojejoje, bu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alì Íjiputu; gbafuta unu l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono. Onye ono bu iphe, oome bu t'ọ kpọshia unu t'unu be etsoshi ọzo ono, Ojejoje turu unu ekemu t'unu tsoje ono. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; te ọdo be ebehe iya l'unu.

⁶ Ọ -buru nwunne ngu; nggu l'iya shi l'ẹpho; m'ọ nwatibe ngu ke nwoke; m'ọ nwatibe ngu ke nwanyi; ọ dudu buru nyee ngu; mbu o-che-ishi ngu; m'ọ bu ẹgiri ọnya ngu, nggu l'iya bu 'a phu mini; 'e me ẹkfu; byakfutaru ngu le mpya bya emelaha te ya rata ngu t'unu je awata ọbaru agwa ọdo ẹja; mbu agwa, ẹ ti mahaadua; nna ngu phe ta mahawa iya; ⁷ mbu agwa ndu bupheru unu mgburumgburu; ndu ọphu bu unu ntse; me ndu ọphu bu unu ote-ẹnya; mbu ẹnya ruru; ọkpa te ru; ⁸ unu be eyekwaru onye ọbu ọnu; ọphu unu angakwaru iya nchi. Unu ba aphukwaru iya imiko; unu te dobe iya ndzu; ọphu unu edomikwa iya edomi. ⁹ Unu gbukwaa onye ọbu egbugbu. Te nggubedua vuru ọzo dabẹ iya ẹka ọnwu l'ẹhu; tẹmanu ndu ọphu l'ẹphe ha eripyabẹ iya. ¹⁰ Unu gude mkpuma tu-gbua ya; ke l'ọ choru ọzo, oo-shi mee t'unu ghaaru Ojejoje, bu Nchileke unu azu; mbu onye dufutaru unu l'alì Íjiputu, bu ẹke unu shi buru ohu. ¹¹ Teke ono; ndu Ízurelu l'ẹphe ha anua ya; tsulahaa egvu; to dube unu onye e-jekwadu ome egbe ẹjo iphe, du ẹge ono ọdo.

¹² Ọ -buru l'unu shi le mkpukpu lanu l'ime mkpukpu le mkpukpu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-nu unu t'unu buru ono nua; ¹³ l'ọ nweru ndu ẹjo-madzu, shi l'unu je achita ndu bu le mkpukpu ono; su ẹphe t'ẹphe bya: t'ẹphe je awata ọbaru agwa ọdo ẹja; mbu agwa, ẹphe ta mahaadua; ¹⁴ unu kpakwaa ishi; nyochaa ya ọkpobe enyocha; mbu doo ẹnya le mini; jia aji. Ọ -buru oswi-okfu l'ẹjo ahuma, du ẹge ono be meru nu; ¹⁵ unu gudekwa ogu-mbeke gbushikota iphe, bu ndu bu le mkpukpu ono; mee mkpukpu ono t'ọ buru kpurupyata. Unu gbukwaa gbua gbua jeye l'elu, no iya nu. ¹⁶ Iphe bu iphe, no le mkpukpu ono be unu e-vufutakota; bya akube l'edukfu. Unu etsukota mkpukpu ono ọku ye le iphemiphe ọbule, no iya nu; t'ọ buru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje, bu Nchileke unu. Mkpukpu ono a-buru ikpozu gbururu jeye le gbururu; to nwehe l'a kpu-kwaziru iya ọdo. ¹⁷ T'e b'ọ dukwa iphe ono, e doberu ke emebyishi ono m'ọo nanu, aa-phi madzu l'ẹka; k'ọphu Ojejoje e-woru ọ-ta-chichichi oke ẹhu-eghughu iya ono wophu azu; imiko unu adu iya; okfu ẹhu unu erua ya l'ẹhu; yo mee; unu aka l'igwe, bu iphe, o riru nna unu oche phe angu iya; ¹⁸ m'ọ -bukwaru l'unu ngaberu Ojejoje, bu Nchileke unu nchi; dobekota ekemu iya, mu aturu unu ntanu-a l'ọ ha; l'emekwaphu iphe kfuru nhamunha l'ẹnya Ojejoje, bu Nchileke unu.

14

Nri, aaso nsọ; me ọphu, ẹ taa sọdu nsọ
(Liv 11:1-47)

¹ Ọ kwa unu bu unwu Ojejoje, bu Nchileke unu. Be ebyijekwa onwongu ọnya l'ẹhu; ọphu iikpushijekwa onwongu ẹgbushi ọnu ifu teke unu akwa madzu; ² ke l'unu bu ọha, duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ. Ojejoje afotawa unu dobe t'unu buru ọha, duru iya iche le mgboko mgburumgburu.

³ Be erijekwa iphe, bu ẹbyi. ⁴ Ọwaa bu anu, unu a-taje: eswi; aturu; egbu; ⁵ ele; anyigo; egbu-ọswa; atsu; me aturu-ọswa. ⁶ Unu taje iphe, bu anu, nweru ọjaragvu-ọkpa; l'anwafutaje nri; taphu iya azu. ⁷ Ọle anu ọphu anwafutaje nri taphu azu; m'ọ bu ọphu nweru ọjaragvu-ọkpa, unu ta atajedu bu: inya-ivu; nggamanchi; me nchi-ogba. Ndu onanu anwafutaje nri taphu azu; obenu l'ẹ to nwedu ọjaragvu-ọkpa. Unu soje ndu onanu nsọ. ⁸ Ezi bukwapu anu, unu a-nodu aso nsọ. A makwaru-a

l'o nweru ujaragvu-ọkpa; obekwanu l'ẹ ọọ nwafutajedu nri taphu azu. Ba atajekwa anu iya; ọphu iidenyijekwa odzu iya ẹka.

⁹ Iphe bu ẹ mini; be ọphu unu a-taje bu ọphu nweru mkpọ yele ẹkiri. ¹⁰ Ndu ọphu te nwedu mkpọ; me ẹkiri bukwa anu, unu a-ọdu aso nsọ. Ba atajekwa iya.

¹¹ Iphe bu nwenu, ẹ taa sọdu nsọ be ọ-taje. ¹² Ọle ndu ọphu unu ta atajedu bu: ugo; udele; udele-ojingu; ¹³ egbe; l'udu iya l'udu iya; ivu; ¹⁴ ọphegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵⁻¹⁷ mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; nwenu ọlu; egbe-nwọku l'udu iya l'udu iya; ugo-mini; ọgu-ikporo; ¹⁸ eze ọku-eswi-uda; apyara-nhoko; ovu; me utsu-nwankuta.

¹⁹ Iphe bu ọgu, furu ẹbà bukotakwa anu, unu a-ọdu aso nsọ. Ba atajekwa iya.

²⁰ Obenu l'iphe, bu iphe, furu ẹbà l'ọ ha, l'ẹ taa sọdu nsọ be unu a-taje.

²¹ Ba atajekwa anu, nwuhuru anwuhu. Nuje iya ndu laru alala, bu l'ali unu t'ephe taa. Odumeka; nggu eje eree ya ndu ọhodo. Ke l'unubedua bu ndu duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ.

Be egudejekwa mini-era nne egu shia nwa iya.

Uzo lanu l'uzo iri

²² Nujekwa ọzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu kpataru l'okfu unu afa l'afa. ²³ Ọ kwa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke ono, ọo-fota; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono be unu l'a-ọduje ria ọzo lanu l'uzo iri ono; bu iya bu iphe, shi ẹ balı unu; mee unu; manu unu; me iphe bu iya vuru ọzo waa nne iya ọswa l'eswi; me l'elu unu; k'ọphu unu e-shi ẹge ono muta ọtsu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu tekenteke.

²⁴ Ọ -buru l'ẹke ono tenukaru unu ẹnya; k'ọphu bu ẹ teke Ojejoje, bu Nchileke unu ọtsuaru unu ọnu; unu ta du ike gudekota ọzo lanu l'uzo iri ono eje ẹke ono, Ojejoje a-fota; dobe ẹpha iya ono; ke l'o tenukaru unu ẹnya; ²⁵ unu eree ya erere; reta iya okpoga gude l'ẹka je ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. ²⁶ Unu -rua ẹke ono; unu egude okpoga ono mee iphe, du unu mma. Unu gude iya zua eswi; m'ọ bu aturu; m'ọ bu gude iya gaa mee; m'ọ bu iphe angungu ọdo, atsu atsutsu; m'ọ bu iphe ọdo, du unu mma. Unu a-ọdu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke ono ria ya; tee ẹswa; unu ẹ ndibe unu. ²⁷ Unu ba akwaswekwaru ndu Lıvayi, bu ẹ mkpukpu unu ẹnya. Ishi iya aburu l'ephe te nwedu ẹke e doberu ẹphe k'iche; ẹphe te nwe okè k'ẹka ẹphe l'ọ bu unubedua. ²⁸ Iphe bu afa k'eto, sweru esweswe; me afa k'eto ono gvude be unu a-chitakotaje ọzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu meberu l'ali l'afa onanu; bya akubegbaa l'ẹke aa-kwakobetsua ya ẹ mkpukpu ẹ mkpukpu unu;

²⁹ k'ọphu ẹphe a-byaje bya eria rijishia ẹpho; mbu ndu Lıvayi, bu ndu, ẹ te nwedu ali e kevuru ẹphe; to du iphe ẹphe ketaru t'ọ buru okè-iphe ẹphe; me ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukoru buru. Ọo ya bu; Ojejoje, bu Nchileke unu agoru ọnu-oma nu unu l'iphe bu iphe, unu kuberu ẹ ka k'ememe.

15

Afa, onweru-onwonye

(Liv 25:1-7)

¹ Iphe, bu afa ẹsaa, sweru esweswe; unu hajee iphe bu ugwo, madzu ji ibe iya; t'ọ laa. ² Ọwaa ẹge ee-shije mee ke ọha ugwo ono ndo-ọ: "T'onye jeru onye Izurelu ibe iya ugwo hajekwaaru iya ẹya. T'ẹ b'ọ jehekwa onata onye Izurelu ibe iya; m'ọ kwanu nwanna iya ugwo ono; ke l'iphe, e kuru afa ono bu afa, Ojejoje suru te k'ugwo laa.

³ Ọ -buru onye ọhodo ji ngu iya; jekwa je anata ugwo ngu. Obekwanu ọ -buru ọphu dagbaru nggu ẹ nwanna ngu; hakwaa ẹka l'ono.

⁴ "T'ẹ b'ọ dukwa onye a-bu onye ukpa l'unu. Ke l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphe unu ono; be oo-shi goru ọnu-oma nu unu; ⁵ m'ọ -buru l'unu a-ngaberu Ojejoje, bu Nchileke unu nchi; leta ẹnya; mekota ekemu-a, mu

aturu unu ntanu-a. ⁶ Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru unu onu-oma; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya. Unu a-nodu ejeje igweligwe ndu mba odo ugwo; ole unubedua te ejitadu ephe. Unu a-buru ishi; chia igweligwe ndu mba odo; ole e to dudu ndu abu ishi; chia unubedua.

⁷ “O -buru l'o nweru nwunne unu, bu onye ukpa, unu l'iya tuko buru le mkpukpu lanu l'ali-a, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu-a; unu ba anmakwaru iya obu kpo-gbungu; ophu unu ekekwaru nwunne unu ono, bu onye ukpa ono eka ngvu. ⁸ Iphe unu e-mejehia bu t'unu sajeru iya eka asasa; jee ya ugwo, e-dzuru iya ome iphe, bu mkpa iya; m'o -ruhuru; mkpa obu ha ihagha. ⁹ Unu kwabekwa enya te ejo oriri ba abatashi unu l'okpoma; unu asu l'afa k'esaa, bu iya bu afa oka-gbu ugwo duakwa ntse; shi ege ono woru ifu tachia l'eke nwanna unu ono, no le mkpa ono no; jika l'e to nwe du iphe unu anu iya. Onye ono a-rakukwa Ojejoje kpube unu; yo buru unu iphe, du eji. ¹⁰ Unu gudejekwa obu unu; nu iya iphe bu iphe o suru t'unu nu iya; ophu unu agujekwa aphu anu iya eya; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-gudekwa ke iphe ono, unu nuru iya ono goru onu-oma yeru unu l'iphemiphe obule, unu eme ememe; me l'iphemiphe obule, unu yeru eka k'ememe. ¹¹ Ndu ukpa ta byadu bya agvu agvugvu l'ali-a. Oo ya meru iphe mu aturu iya unu l'ekemu; su t'unu sajekwaaru unwunna unu eka okpobe asasa ye le ndu ukpa; me ndibe unu, no le mkpa l'ali unu ono.

*Oha ndu bu ohu t'ephe nweru onwephe
(Awu 21:1-11)*

¹² “O -buru l'o nweru onye Hibururu ibe ngu; i gbataru l'ohu; m'o -bu nwoke; m'o -bu nwanyi; yo jewaru ngu ozi afa ishingu; o -be l'afa k'esaa; hakwaa ya t'o laa; je enweru onwiya l'eka ngu. ¹³ Teke ono, i haru iya t'o shi ngu l'eka lashia ono; ba agbabekwa iya eka otu. ¹⁴ Sakwaa eka asasa; nu iya iphe, shi l'elu ngu; me l'eke eetsuru ngu bali; me le me ngu. Saa eka asasa; shi l'phe Ojejoje, bu Nchileke ngu gude goru ngu onu; nu iya. ¹⁵ Unu nyatakwa l'unu shi buru ohu l'ali Ijiputu; Ojejoje, bu Nchileke unu abya agbafuta unu. Yo buru iphe ono meru iphe, mu aturu unu ekemu-a ntanu-a.

¹⁶ “Olobu; o -bukwanuru l'ohu ngu ono suru le ya ta alufudu ngu l'eka; ke l'o yeru ngu obu; bya eyeru ndibe ngu obu; nggu l'iya adu le mma; ¹⁷ nggu ewota oji; dobe iya nchi l'ibo; kpo-fua; onye ono abuwaruru ohu ngu gbururu jeyewaru. O kwaphu ege ono be ii-mekwaphu ohu ngu ke nwanyi. ¹⁸ T'e b'o tsujekwa ngu l'ehu oha ohu ngu t'o je enweru onwiya; ke l'ozi, o jeru ngu l'ime afa ishingu ono kakwa nshinu ugbo labu; ma l'ozi onye e butaru ebuta gage e-jeru ngu. I -mee ya ege ono; Ojejoje, bu Nchileke ngu a-goru ngu onu-oma l'iphemiphe obule bu iphe, iime.

Anu, vuru uzo waa nne iya oswa

¹⁹ “Ophu bu okee ya l'iphe bu iphe vuru uzo waa nne iya oswa l'eswi; me l'elu unu; be unu e-dobekotaru Ojejoje, bu Nchileke unu nsu. Unu be egudejekwa oke-eswi, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa eje ozi egu; ophu unu akpushijekwa aturu, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa eji. ²⁰ Iphe bu afa, sweru esweswe be unu le ndibe unu a-noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu taa ya; l'eke Ojejoje a-fota. ²¹ Ole; o -bukwanuru l'anu ono nweru eke ntupo no iya l'ehu; mbu l'o daru ngvuru; m'o bu l'ootsu ishi; m'o bu l'o nweru eke odo, iphe mebyiru iya ke eji eji; unu be egudekwa iya gwooru Ojejoje, bu Nchileke unu ngweja. ²² Unu nodujekwa le ndu unu taa ya. Unu taa ya ege aataje mgbada; m'o bu umoro. Onye, aaso nsu l'onye e ta sodu nsu nweru ike taa ya. ²³ Unu be erijekwa mee ya. Unu wushijee ya l'ali ege aawushije mini.

16

Ajì Esweta (Awu 12:1-20)

¹ “Unu gbajee Ajì Esweta ke Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwa Abibu; ke l'ọ bu teke ono be Ojejoje, bu Nchileke unu duru unu l'enyashi dufuta l'alì Íjiputu. ² Unu gudeje eswi; m'ọ bu elu unu gwooru Ojejoje, bu Nchileke unu ngweja Ajì Esweta l'ẹke Ojejoje a-fọta; dobe epha iya; buru iya eburu. ³ Unu be egudejekwa buredi, e yeru iphe, ekoje buredi taa ya. Ujiku esaa be unu a-taje buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; bu iya bu buredi iphe-ehuka; ke l'ọ ephuru-oku be unu gude; shi le Íjiputu wufuta. Unu meje iya jeyekpo teke unu a-no-bebe; gudeje iya nyata teke unu shi le Íjiputu wufuta. ⁴ T'e b'ọ dukwa onye aa-phu iphe, ekoje buredi le nk'iya l'alì ono mgburumgburu; gbururu jeye ujiku esaa ono agvu. Ophu unu ekwejekwa te anu ono, e gburu l'urenyashi mboku ke mbu ono noo lufuta l'utsu.

⁵ “Unu ba anodujekwa le mkpukpu le mkpukpu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu gbaa Ajì Esweta ono. ⁶ Eke unu a-noduje gbaa ya bu l'ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fọta; dobe epha iya; buru iya eburu ono. O bu l'ẹke ono be unu a-noduje gwoo ngweja Ajì Esweta obu l'urenyashi; me enyanwu ribadelephu ariba; l'oge teke ono, unu shi l'alì Íjiputu wufuta ono. ⁷ O bu ahuhu be aa-huje anu iya taa l'ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fọta ono. Teke o beru l'utsu; unu ajikobe; onyenonu alashia nk'iya. ⁸ Ujiku ishingu be unu a-taje buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; o -be le mboku k'esaa; unu edzukoo l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. T'e b'ọ dukwa onye e-je ozi mboku ono.

Ajì Ídzù (Awu 34:22; Liv 23:15-21)

⁹ “Unu gutaje idzu* esaa dobe. Teke aa-wataje ogu idzu ono bu me a watalephu obuta witu. ¹⁰ O bu teke ono be unu a-gbajeru Ojejoje, bu Nchileke unu Ajì Ídzù. Teke aa-nodu agba ajì ono; te onyenonu wotaje iphe, o chiru obu iya; je anu Ojejoje; l'ẹge eka beru onye. ¹¹ Unu dzukobe l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu tee eswa; onyemonye obule yele unwu iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; me ndu ohu iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; ndu Lívayi, bu le mkpukpu unu; ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukoru buru. Eke unu a-nodu mee ya bu l'ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fọta; dobe epha iya; buru iya eburu ono. ¹² Unu nyatajekwa l'unu shi buru ohu l'alì Íjiputu; k'ophu oo-me t'unu kwabe enya mekotaje iphe-a, mu toru okpa iya; su t'e etsoje-a.

Ajì Mkpù (Liv 23:33-43; Ógú 29:12-38)

¹³ “Unu gbaje Ajì Mkpù ujiku esaa; me unu tsugelephu witu unu; kuta-gee mee unu. ¹⁴ Unu tejekwa eswa teke unu a-nodu agba ajì ono; unubedua; unu l'unwu unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukoru buru. ¹⁵ O bu l'ẹke ono Ojejoje, bu Nchileke unu a-fọta ono be unu a-nodu gbaaru iya ajì ono ujiku esaa. Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru onu nu unu l'iphe, unu setaru eseta; me l'iphemiphe obule, unu byiberu eka; k'ophu ehu a-tsofu unu ena tsoku iya l'ishi.

¹⁶ “Ugbo eto l'afa be unwoke unu l'ephe ha a-byakotaje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke, oo-fọta. Ephe a-bya le Ajì Buredi, e te kodu ekoko; me le Ajì Ídzù; me Ajì

* 16:9 16:9 “Idzu” ke ndu Híburu kwa abali esaa.

Mkpù. Ẹphe -byade t'ẹphe ba gbajekwa ẹka bya l'ifu Ojejoje. ¹⁷ T'ọ bukwaru l'ẹge ẹka beru onye bẹ ọo-nụje; bụ iya bụ l'ọo ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu gọta-beru ọnu nụ madzụ bẹ onye ọbu a-nụta-be.

Aafota ndu ikpe

¹⁸ “Unu fọtakwa ndu ikpe; mę ndu a-bụtsua ndu ishi l'iphe bụ ikfu, nọnu l'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono. Yọ bụru ndu ono, aa-fọta ono a-nọduje ekpe ndu Ízurelu ọhuma. ¹⁹ Unu ba anmajekwa madzụ ikpe inmafu; ọphu unu 'elejekwa madzụ ẹnya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu be anakwa ẹka-azụ; kele ẹka-azụ apyi-chijekwa onye maru iphe ẹka l'ẹnya. Oomejekwaphu tẹ okfu onye doberu ẹka ndoo dọ ghelegheleghele. ²⁰ T'iphe, unu a-nọdu l'ọzo iya nwenkinyi bukwaru ikpe, dọ mma; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; nweru alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono.

Ogworu nte ẹja

²¹ “Unu ba akpọbejekwa itso Ashera lẹ mgboro ẹnya-ngweja, unu doberu Ojejoje, bụ Nchileke unu. ²² Ọphu ọ dukwa mkpuma, unu e-dobeje wata agwagwa; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu kpọkwa ru iya ashị.

17

¹ “Unu be egudejekwa oke-eswi; m'ọo aturu, ntupo nọ l'ẹhu; m'ọ bụ ọphu nweru ẹke iphe mebyiru iya emebyi; bya ogworu Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹja; kẹ l'ono bukwa iphe dọ Ojejoje, bụ Nchileke unu oyi.

² “O -nweru nwoke; m'ọ bụ nwanyi, unu l'iya bu lẹ mkpukpu lanụ lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono, a phuru l'ẹke oome iphe, dọ ẹji l'ẹnya Nchileke; shi ẹge ono l'emebyi ọgba-ndzụ Nchileke; ³ mbụ; ọ -buru l'onye ono wataru ọgwa nte; balahaaru iya ẹja; abaru ẹnyanwu ẹja; ọdo ọnwa; ọdo mkpọ-kpodo, bụ iphe, mu buchiru ebuchi; ⁴ ọ -buru l'e kfuru iya unu; unu anụ ya; unu vujekwaru ọzo kpata ishi iya ọhuma. Ọ -buru oswi-okfu l'iphe ọbu meru phụ; mbụ l'egbe akpamara, dọ ẹge ono b'e meru phụ l'alị Ízurelu; ⁵ t'a kpụtakwa onye ọbu, meru ẹjo iphe ọbu: m'ọ bụ nwoke; m'ọ bụ nwanyi kpufu l'ọgu-nggamgbo mkpukpu unu; gude mkpuma tugba ya. ⁶ Tẹmanu e kpee madzụ nkfugbu bẹ aa-duje ẹbo; m'ọ bụ ẹto gbaa ya ekebe. T'ẹ b'ọ dukwa onye ee-gbu; m'ọ bụru onye lanụ agba iya ekebe. ⁷ T'ọ bukwaru ndu ekebe ono e-vuru ọzo dabẹ iya ẹka; tẹmanu ndu ọphu l'ẹphe ha eripyabewa iya ru. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

Ụlo-ikpe

⁸ “Ọ -buru l'o nweru okfu, daru nụ, dụnukaru unu ẹhuka ekpekpe; okfu kẹ l'e gburu ọchi te egbu; m'ọ bụ l'e tsuru madzụ iphe; ọ -buru okfu, ada lẹ mkpukpu unu; unu gude okfu ono je l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta ono; ⁹ gude iya jekfu ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu ikfu Lívayi; mę onye ikpe, nọ l'ọkwa teke ono; pafuru ẹphe ikpe ọbu t'ẹphe kpebua ya. ¹⁰ T'onye e kperu ikpe iya mekwaa ẹge a nọdu l'ẹnya ẹka ono, Ojejoje a-fọta ono kpebua. Unu kwabekwa ẹnya t'ọ buleruphu iphe, ẹphe sụru t'e mee bẹ ee-me. ¹¹ Unu mejekwa iphe, bụ ekemu, ẹphe turu unu l'ọ ha. Unu anabatajẹ ikpe ẹge ẹphe kperu iya. Unu ba ahakwa iphe, ẹphe kfuru; melahaa iphe ọdo. ¹² Onye jikaru ome iphe onye ikpe kpeburu; m'ọ bụ iphe o kpeburu mbụ onye, achijeru Nchileke ẹja, nọ l'ẹke ono ejeru Ojejoje, bụ Nchileke unu ozi bẹ ee-gbukwa egbugbu. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l'alị Ízurelu. ¹³ Ọha l'ọphu a-nụ iya; tsulaha egvu. Ẹ tọ duhekwa onye a-tukwadu ama k'ome ẹge ono ọdo.

Aafota Eze

¹⁴ “Teke unu bahuleruphu l’alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono; mbụ teke ọ laleruphu unu l’eka; unu abya akwaa ya ufu; wata okfu; sụ: ‘Unu t’ayi fọta eze, a-nọdu achi ayi l’ọ bụ ndu ọhodo, nọ-pheru ayi mgburumgburu;’ ¹⁵ t’onye unu a-ma eka bukwaru onye Ojejoje, bụ Nchileke unu fọtaru. T’onye ono bukwaru onye Ízurelu ibe unu; t’ẹ b’ọ bukwa onye ọhodo. ¹⁶ T’onye ọbu ba abukwa onye a-nọdu achi ọnya akuberu onwiya; ọphu o mekwa tẹ ndu Ízurelu laphu azụ lẹ Íjiputu; ege ee-shi tẹ ya kabaa ọnmashi ọnya dooru onwiya; kele Ojejoje kfuakwaru iya unu; sụ: ‘Unu ba alaphuhakwa azụ l’ẹke ono ọdo.’ ¹⁷ Ọphu onye ọbu abukwa onye a-nọdu aluko nwanyi kwaru onwiya; ọdumeka bẹ ụzo a-kpọ-swehukwa iya. T’ẹ b’ọ chitakwa mkpọla-ododo; waa mkpọla-ọcha kuberu onwiya. ¹⁸ Onye ono -bahulephu l’okwa eze ono; t’o wotakwa ekwo, a gwọru agwogwo dekotaru onwiya iphe, nọ l’ekemu-a, bụ ọphu shi l’ekwo, nọ l’eka ndu achijeru Nchileke eja, bụ ndu ikfu Lívayi. ¹⁹ T’o gudeje ekwo ono tekenteke; guje iya mbọku-mbọku jeye ege ọo-nọ-bebe; shi ege ono mụta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke iya egvu; zia obu l’alì; l’emekota iphe, bụ ekemu Ojejoje yele iphe, ọ toru ọkpa iya sụ t’e tsoje. ²⁰ T’onye ono ba arikwa lẹ ya ka unwunna iya ndu ọphu nshinu; shi ege ono paru ekemu ono haa; melahaa iphe ọdo. Mbụ l’ọ kwa k’ọphu onye ọbu a-nonyafuaru ndụ l’aba-eze iya ọbu; yebedua yele unwegirima iya l’alì Ízurelu.”

18

Òkè, gbaru ndu Lívayi

¹ “Ndu Lívayi, bụ ndu achijeru Nchileke eja; mbụ ndu ikfu Lívayi l’ephe ha b’ẹ taa wẹkwa ali; ọphu ọ dudu òkè-iphe ọdo, e-rube ephe eka l’alì Ízurelu. Iphe, ephe e-gude buru bụ iphe ngweja, a kpọ-phoduru ọku l’ifu Ojejoje; ke l’ọo ono bụ òkè-iphe ephe. ² Ephe te enwedu òkè-iphe l’ọ bụ unwunna ephe; ọo Ojejoje bụ òkè-iphe nk’ephe; bụ iya bụ iphe, o kweru ephe ukwa iya.

³ “Òkè, e-rubeje ndu achijeru Nchileke eja teke ndu Ízurelu gude oke-eswi; m’ọ bụ aturu bya ogworu Ojejoje bụ: eka iya; mẹ agba iya; ọwaa okfuru iya. ⁴ Iphe ọdo, unu a-nujekwaphu ephe bụ akpe, unu vuru ụzo buta; mẹe ọdungu; manụ ọdungu; mẹ eji ọdungu, unu kpọturu l’aturu unu; ⁵ kele Ojejoje, bụ Nchileke unu shiwa l’ikfu unu kparamkparam fọta ephe; ephe lẹ ndu awa ephe; t’ephe gude epha Ojejoje nọduje iya l’ifu; l’ejeru iya ozi tekenteke.

⁶ “Ọ -buru l’onye shi l’ikfu Lívayi shi lẹ mkpukpu, eke o bu l’alì Ízurelu; gude obu iya byatashia eke Ojejoje, bụ Nchileke a-fọta; ⁷ t’a hakwaa ya t’o gude epha Ojejoje, bụ Nchileke iya jejeru iya ozi l’ọ bụ ndu Lívayi ibe iya; bụ ndu nọ l’ifu Ojejoje eke ono l’ejeru iya ozi. ⁸ Iphe, gbaru ephe bẹ ee-kejekwa ọnya-nhamunha; a gufukwaru ọphu onye ono ketaru l’iphe e retaru l’iphe ndu ufu ephe.

Ọha ejo ọkpa

⁹ “Teke unu bahuru l’alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono; unu be ejekwa oye eke l’akpamara ono, iphe bụ mbakeshi anọduje eme ono. ¹⁰ T’ẹ b’ọ dukwa l’unu ha onye a-kpọ nwatibe iya ọku: m’ọ bụ onye ke nwoke; m’ọ bụ ke nwanyi gude gwoo eja. Ọphu ọ dukwa onye a-nọdu agba eja; m’ọ bụ l’agwo ọgwu; m’ọ bụ l’akowa ahuma; m’ọ bụ l’eme mgbashi. ¹¹ T’ẹ b’ọ dukwa onye e-keje oswi; ọphu ọ dukwa onye e-jeje ọkpata ishi l’eka ndu aphụ àphù; m’ọ bụ ndu njibya; m’ọ bụ l’eka nwanyi-maa; ¹² ke l’iphe bụ onye eme iphemiphe ọbule ono bukwa akpamara bẹ oome l’ifu Ojejoje. Yọ buru ahuma ahuma ono, iphe bụ mbakeshi eme ono; kparu iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu achishi ephe l’ifu unu. ¹³ Unu bukwaru ndu ụta e ta adudu l’ehu l’ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu.”

Onye nkfuchiru, ɖu l'ọ bu Mosisu

¹⁴ “Iphe bu mbakeshi ono, unu abya achishi ono anɔduje anuru ndu agwo ɔgwu; me ndu agba eja okfu. Ọle unubɛdua be Ojejoje, bu Nchileke unu te kwekwa t'unu meje ege ono. ¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke unu e-shi l'unu; mbu l'unwunna unu gɛdegede ɔfutaru unu onye nkfuchiru, a-ɖu l'ọ bu mu. Unu nujekwaru onye ono okfu.

¹⁶ “Kele mboku ono, unu dzukoberu l'ugvu Horebu ono bukwa iphe ono be unu roru Ojejoje, bu Nchileke unu; su iya: ‘Byiko t'unu ba anuhenu olu Ojejoje, bu Nchileke unu; ophu unu aphuhe nu oku-a, ghataru nshinu-a; ɔdumeka be unu anwushihukwa.’ ¹⁷ Ojejoje asu mu l'iphe ono, ephe kfuru ono be ephe kfukwaru ohuma. ¹⁸ Ya e-shi l'unwunna ephe wofutaru ephe onye nkfuchiru, ɖu l'ọ bu mbɛdua; woru okfu iya ye onye ono l'onu; yo tuko iphe, ya kfuru iya kɔkotajeru ephe. ¹⁹ Onye ta ngabɛdu nchi l'okfu, onye ono, ekfuchitaru iya nu ono ekfu; bu yɛbedua l'a-ji onye obu aji. ²⁰ Ọle; onye nkfuchiru, nonyaaru wata oku onwiya ekuku; kfulahaa iphe, ya te ekfudu; ɔdumeka buru onye gude epa agwa ɔdo l'ekfu; t'e egbukwaa onye nkfuchiru ono egbugbu.

²¹ “Unu a-jikwaru onwunu; su: ‘?Nanu ege unu e-shi maru ozi ophu e-ta budu Ojejoje ziru iya?’ ²² Ọ -buru l'onye nkfuchiru gude epa Ojejoje l'ezi ozi; ọ -buru l'e mekocharu t'o re; t'o me ege o kfuru iya; ọo ya bu l'ozi ono ta budu Ojejoje be ziru iya nu. Ọ kwa ekuku be onye nkfuchiru ono eku onwiya. Unu ba atsujekwa egbe onye ono egvu.”

19

*Mkpukpu, onye gburu madzu a-gbalaje; zeeru ndzu
(Ọgú 35:9-28; Dit 4:41-43; Jós 20:1-9)*

¹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu meleruphu te iphe bu mbakeshi ono chihu; mbu ndu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya t'o woru ali ephe nu unu; t'unu buchishia mkpukpu ephe l'ọ ha; buchishia ufu ephe l'ọ ha ono; ² unu ɔfutakwa mkpukpu eto dobe iche l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-nu unu t'ọ buru nke unu ono. ³ Unu e-gude eka unu kee ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru nk'unu ono uzo eto. Okè-ali ono ephe eto e-nwekota mkpukpu, bu: a -gbabe iya e zeeru ndzu nanu nanu. Unu kpakwaa oje t'ọ lufu l'eke ono; k'ophu onye gburu madzu a-gbajeru laa ya.

⁴ Ọwaa ege ọo-dujeru onye gburu ochi; gbalaa laa eke ono; k'ophu ọo-nodu ndzu; mbu onye e te lebezidu enya gbua madzu ibe iya; ophu ọ budu l'okfu nohawaru yele onye obu. ⁵ Mbu ege-a: le madzu be yele ibe iya yi je l'oswa je owata nku; yo halia eka te ya gbutsua oshi; ire ogbu-nku akpofu je atua onye ono woru iya tu-gbua; t'onye ono gbalakwaa laa mkpukpu lanu le mkpukpu eto ono je ezeeru ndzu. ⁶ Ọdumeka be onye eme t'ọ gwata ugwo ochi onye ono, e gburu ono e-gudekwa ehu-eghughu chia onye ono, gburu ochi ono; gbakfube iya; ke l'uzo teru enya; je eworu iya gbua; l'ebe abu l'onye obu gbaru t'ọ nwuhu; keshinu e-to budu le yele onye ono shi noduhawa l'okfu. ⁷ Ọ kwa iya meru iphe, mu aturu iya unu l'ekemu su t'unu ɔfuta mkpukpu eto doberu onwunu.

⁸ Ọ -buru le Ojejoje, bu Nchileke unu kparu okè-ali unu; yo kabaa usa, bu iphe, o riburu ndiche unu phe l'angu le ya e-me; e metsua; yo nukota unu iphe, bu ali ono, o kweru ukwa le ya a-nu ndiche unu phe ono; ⁹ ọ -buru l'unu e-dobe-a ekemu-wa l'ọ ha; l'eme iya ememe, bu ophu mu aturu unu ntanu-a; mbu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; t'ọ buru uzo iya be unu a-nodujekpelephu etso; unu eyekwabaa mkpukpu eto ɔdo le mkpukpu eto ophu; ¹⁰ k'ophu e te egbujedu onye iswi du mma

l'alì unu ono, bụ ọp̄hu Ojejoje, bụ Nchileke unu n̄uru unu t'ọ b̄uru òkè-ip̄he unu; shi ege ono mee tẹ ikpe-ọchi tukoru unu l'ishi.

¹¹ Obenu lẹ teke ọ bụ lẹ madzụ bẹ okfu n̄oru yẹle madzụ ibe iya; yo je akwab̄eru iya l'uzo; tso iya ọgu; woru iya gbua; bya agbaru laa lẹ mkp̄ukpu ono nan̄u; ¹² tẹ ndu bụ ọguren̄ya mkp̄ukpu ono zia t'e je akp̄uta iya l'ẹke ono; kp̄ee onye agwatajẹ ụgwọ ọchi; t'ọ gbua. ¹³ Unu ba aph̄ukwaru iya imiko. T'a gwatakwa ụgwọ ọchi onye ẹ-ta d̄udu ip̄he o meru l'alì Ízurel̄u; k'ọp̄hu ọo-d̄uru unu lẹ mma.

Ip̄he e gude kp̄aa ókè-alì

¹⁴ T'ẹ b'ọ d̄ukwa onye e-wofuje ékp̄è, e gude kp̄aar̄u yẹ l'obutobu iya ókè-alì, bụ ip̄he, ndu ndiche unu meru l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke an̄u unu t'ọ b̄uru òkè-ip̄he unu ono.

Ndu ekebe

¹⁵ Unu be egudejekwa ekebe onye lan̄u gbaru; nma madzụ ikpe ip̄he d̄u ẹji, a suru l'ọ meru; m'ọ bụ okfu, a suru l'ọ kp̄ataru. T'ọ b̄ukwaru l'ekebe madzụ ẹbo; m'ọ bụ ẹto gbaru bẹ ee-gude kpebua ikpe onye ọbu. ¹⁶ Ọ -b̄uru l'onye ekebe ẹregede wataru ọgba madzụ ekebe; gbalahaa ya ekebe, ẹ-ta ab̄udu oswi-okfu; ¹⁷ tẹ ụmadzụ ẹbo ọbu, okfu adaru ọbu je evudo l'ifu Ojejoje: l'ifu ndu achijeru Nchileke ẹja; m̄e ndu ikpe, bụ ndu n̄ọ l'ọkwa teke ono. ¹⁸ Tẹ ndu ikpe ono zia obu l'alì j̄ia ẹp̄he aji. Ọ -b̄uru l'onye ekebe ono adzụ ẹjo-ire; k'ọp̄hu bụ l'ọ wataru okfu ip̄he, onye ọp̄hu te medu; ¹⁹ unu wota ip̄he ono, ọ r̄iru t'e mee onye ọp̄hu ono mee ya. T'e chigbukwaa n̄jọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya. ²⁰ Ọo ya b̄u; k'ọp̄hu ndu ọdo a-n̄u iya; ts̄uhu egvu; t'ọ nwe onye emekwadu egbe ip̄he, d̄u ẹji d̄u ẹge ono ọdo l'unu. ²¹ Unu ba aph̄ujekwa imiko. Ọ kwa tẹ ndzụ laaru ndzụ; ẹnya alaaru ẹnya; eze alaaru eze; ẹka alaaru ẹka; ọkpa alaaru ọkpa.

20

Ekemu kẹ ẹge ee-shije eje ọgu

¹ Unu eje otso ndu ọhogu unu ọgu; unu eje akp̄o-luta ụgbọ-inya ẹp̄he; m̄e ndu soja ẹp̄he l'ẹke ẹp̄he ka unu nshinu; unu ba ats̄ukwa ẹp̄he egvu; k̄ele Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ onye dufutaru unu l'alì Íjiputu bẹ n̄okwa swiru unu. ² Teke unu abya ọwata ọgu ono; tẹ onye achijeru Nchileke ẹja l̄ufutakwa bya ekfuru yeru ndu soja nk'unu. ³ T'ọ s̄u ẹp̄he: “Unub̄e ndu Ízurel̄u; unu ngab̄ekwa nch̄i. Ntan̄u-a bẹ unu ejekfu ndu ọhogu unu ọgu. Tẹ meji ba at̄ofukwa unu; ọp̄hu unu 'ats̄ukwa egvu. T'ẹhu be etekwa unu etete; ọp̄hu ẹp̄he eyekwa unu egvu; ⁴ kẹ l'ọo Ojejoje, bụ Nchileke unu bẹ unu l'iya ȳi; t'ọ l̄u-chitaru unu ọgu l'ifu ndu ọhogu unu; shi ẹge ono mee t'unu l̄u-gbua ẹp̄he.”

⁵ Tẹ ndu ishi byakwaphu bya ekfuru n̄u ndu soja ono; j̄ia ẹp̄he; s̄u: “?O nweru l'unu ha, onye kp̄uru ụlo ọp̄hungu, ẹ to yedua Nchileke l'ẹka? T'onye ono lakwa ufu; t'ẹ b'ọ nw̄uhu l'ọgu; onye ọdo eje eworu ụlo ọbu ye Nchileke l'ẹka. ⁶ ?O nweru onye k̄oru mgbo vaȳinu; t'ọ riwa ip̄he, shi iya n̄u? T'onye ono lakwa l'ufu; a n̄onyaa; ọ nw̄uhu l'ọgu; onye ọdo eria ya. ⁷ ?O nweru onye ejekwadu okfu nwanyi; nwanyi ta lawa nk'iya? T'onye ono lakwa l'ufu; a n̄onyakwaa; ọ nw̄uhu l'ọgu; onye ọdo eje al̄ua nyee ya.”

⁸ Tẹ ndu ishi ono kfukwaruphu yeru ndu soja ono; s̄u ẹp̄he: “?O nweru onye ats̄u egvu; m'ọ bụ onye meji at̄ofu at̄ofu? T'onye ono lakwa l'ufu; a n̄onyakwaa; yo mee; meji at̄ofulahaa ibe iya ẹge ọ t̄ofuru iya.” ⁹ Teke ndu ishi ono kfugetsuleruphu iphemip̄he ọbule ono n̄u ndu soja ono; t'ẹp̄he f̄otagbakwaa ndu ishi soja dobe, bụ ndu a-n̄odu edu ẹp̄he eje.

¹⁰ Teke unu wufuru; l'ejekfu mkpukpu ogu; unu vukwaru uto kua ephe t'unu l'ephe kpeshia. ¹¹ O -buru l'ephe kwetaru t'unu l'ephe kpeshia; bya aguhaaru unu onu-uto ephe; oo ya bu l'iphe bu ndu bu le mkpukpu ono a-bukotaru ndu unu anodu edzuru ozi mkpo-nyi-nya. ¹² O -buru l'ephe te kwedu t'unu l'ephe kpeshia; gbenu tso unu ogu; unu kee ogu kephee mkpukpu ono mgburumgburu. ¹³ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu woleruphu mkpukpu ono ye unu l'eka; unu gude ogu-mbeke tuko unwoke, no iya nu gbushikota. ¹⁴ Unwanyi ephe; unwegirima ephe; elu ephe; mewaru iphemiphe obule odo, no le mkpukpu ono; mekpo iphe a lutaru l'ogu l'o ha; be unu e-gwotakota; t'o buru nk'unu. Unu e-ripya iphe, unu gwotaru l'eka ndu ohogu unu, bu ophu Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ¹⁵ Ono bu ege unu e-mekotaje iphe, bu mkpukpu le mkpukpu ono l'ephe ha, bu ndu ophu no unu ote-nya, bu ndu ophu e-ta ayidu l'iphe bu mbakeshi owaa, bugbaa l'eke-a.

¹⁶ Ole; o -buru mkpukpu ndu owaa, no l'ali, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu-a; t'e b'o dukwa iphe, atu ume m'oo nanu, unu a-ha t'o nodu ndu. ¹⁷ Unu tukokwa iya l'o ha gbushikota; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kènanu; ndu Pérezu; ndu Hevu; me ndu Jebusu; bu iya bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu turu ekemu t'unu mee ya; ¹⁸ t'ephe be shi ege ono zia unu ahuma ahuma ono, ephe anoduje eme ono, bu ophu ephe anoduje emeru agwa ephe; unu eshi ege ono meswee Ojejoje, bu Nchileke unu.

¹⁹ Teke unu keru ogu yechia mkpukpu no odu; l'eke unu eme t'unu lua mkpukpu obu luta; unu be egudekwa ogbu-nku mebyishia oshi-omi, no iya nu. Unu hakwaa ya; wotaje nebyi iya ria; unu be egbutsushikwa iya egbutsushi. ?Unu e-ke ogu kebuta oshi, gvuru l'egu; oshi; ?o bu madzu too. ²⁰ O bu oshi ndu ophu unu maru l'e to budu oshi-omi bu ndu ophu unu e-mebyishi. Unu gbutsushia ndu onanu; gude kpua ose-ogu kpu-pee mkpukpu ono, etso unu ogu ono mgburumgburu jeye teke unu emekputa ephe.

21

Onye e gburu; ophu a madu onye gburu iya nu

¹ O -buru l'a phuru odzu onye e gburu egbugbu; yo daburu l'egu; l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; ta ma onye gburu iya nu; ² te ndu bu ogurennya unu phe; me ndu ikpe unu phe wufuta; tsube l'eke odzu ono daburu; tua iphe atutu jeye le mkpukpu le mkpukpu, no-pheru iya mgburumgburu. ³ Te ndu bu ogurennya ophu, shi le mkpukpu ophu kakota ononyabe odzu ono ntse kputa ada eswi, e t'e gudebua jee ozi; ophu t'a tugbabebua yele ada eswi odo; ⁴ kpuru bahu le nsuda, mini atsò atsòtso; mbu nsuda, e-ta kobu-a iphe; to du iphe e mebejwaru iya. T'ephe nodu le nsuda ono; swi-kwoo ada eswi ono olu. ⁵ Ndu achijeru Nchileke eja, bu unwu Livayi a-lufuta l'uzo ifu bya evudo. Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu fotawaru ephe t'ephe jejeru iya ozi; mefua t'ephe gudeje epha Ojejoje gooru madzu onu-oma. Teke okfu adaru madzu yele ibe iya; m'o kwanu le madzu mekaru ibe iya iphe; t'o buru ephe e-kpe iya. ⁶ Ndu bu ogurennya, shi le mkpukpu ophu ka ononyabe eke odzu ono ze ntse l'ephe ha akwo eka l'eli ada eswi ono, a swi-kworu olu le nsuda ono; ⁷ su l'eka ephe ta dukwa l'ochi onye-wa; ophu ephe aphukwa teke eegbu iya. ⁸ Byiko Ojejoje; natanu ugwo-o, aakfu l'ishi ndu nke ngu, bu ndu Izurelu; mbu ndu ono, i gbafutaru ono. T'ochi onye e-ta dudu iphe, o meru ba atukokwaru ndu nke ngu, bu ndu Izurelu l'ishi. Oo ya bu; e shi ege ono kfu ugwo ochi onye ono, e gburu ono. ⁹ Yo buru ege ono be unu e-shi nwefu onwunu ugwo ochi onye e-ta dudu iphe, o meru; keshinu unu mewaru, iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje.

K'olu nwanyi, a lutaru l'ogu

¹⁰ Ọ -buru l'unu jekfuru ndu ọhogu unu ọgu; Ojejoje, bu Nchileke unu woru ẹphe ye unu l'ẹka; unu akpua ẹphe ẹ ndzu; ¹¹ ọ -buru ẹ ndu ono, unu kpuru ẹ ndzu ono nweru nwanyi, ama mma, nweru l'unu ha onye ọ du mma; l'agu onye ọbu t'ọ buru nyee ya; ¹² t'onye ono duta iya laa nk'iya; kpushia ya ishi; be ya nvo ebebe. ¹³ Yo yefu uwe, o shi ye teke phu, a kputaru iya ẹ ndzu phu. T'ọ nodu ẹ ke onye ọbu; kwaa ẹkwa nne iya me ẹkwa nna iya onwa ophu. E -metsua; te yele onye ọbu watawaru azeze: onye ọbu aburu nji iya; yo buru nyee ya. ¹⁴ Ọ -buru l'e metsuaru; nwanyi ọbu ta duhe onye ọbu mma; t'ọ pakwaru iya haa t'o je eke, du iya mma. Olekwapu t'e b'i re iya erere k'oreta okpoga; ophu ti mekwa iya ege eemeje ohu. Ishi iya aburu l'i mewaru iya iphe-iphere.

Iphe, ruberu okpara

¹⁵ Ọ -buru ẹ nwoke alu unwanyi labu; yeru onye lanu obu; kpo onye ophu ashi; ẹphe ẹbo atuko mutawaru iya unwegirima; me onye ophu o yeru obu yele onye ophu o kporu ashi; teke ọ bu l'oo onye ophu a kporu ashi muru onye ophu bu okpara; ¹⁶ mboku, oo-ke ekpe gude keeru unwu iya ẹku iya; t'e b'o wotakwa nwatibe ke nwanyi ophu o yeru obu phu; dobe l'onodu okpara; haa nwatibe ke onye ophu, ọ kporu ashi phu, bu iya bu okpara phu. ¹⁷ T'onye ono mekwaaru okpara iya ono, bu nwatibe ke nwanyi ono, ọ kporu ashi ono iphe, ruberu iya nu. Mbụ t'o kee iphemiphe obule, o nweru enweru uzo labu; ke l'oo nwata ono bu nwa mbu, koshiru l'ọ noo l'ufu. Iphe, ruberu okpara bukwa iya nwe iya.

Nwa, kariru ndu muru nu ẹka

¹⁸ Ọ -buru ẹ madzu mutaru nwa, ka iya ẹka; k'ophu bu l'e to ngaduru ndu muru iya nu nchi; too mejedu iphe, nna iya kfuru; too meje ophu, nne iya kfuru; teke ẹphe huru iya ahuru; too yeduru ẹphe onu; ¹⁹ te nna iya yele nne iya kputakwa iya kpujeru ndu bu ogurennya l'onu edukfu mkpukpu ẹphe. ²⁰ T'ẹphe su ndu bu ogurennya mkpukpu ono: "Nwatibe ayi owaa kaakwa ayi ẹka; bya aburu 'anuma anuma. Ọ bu oke-ekpiri; ngunuka mee." ²¹ T'unwoke mkpukpu ono l'ẹphe ha wufuta; tu-gbua ya ẹ mkpuma. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya; k'ophu ndu Izurelu l'ẹphe ha a-nu iya; tsua egvu.

Ekemu, du iche iche

²² Ọ -buru ẹ madzu meru iphe, ọ gbaru t'ọ nwuhu; e woru iya gbua; unu kobe odzu onye ono l'eli oshi; ²³ t'odzu iya be kokwaru l'eli oshi l'ẹke ono jeye te nchi bohu. Unu likwaa ya mboku ono gedegede; ke l'onye koru l'eli oshi be bu onye Nchileke turu onu. Unu be emerushikwa ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphè unu ono.

22

¹ Ọ -buru l'i phuru eswi madzu ibe ngu; m'ọ bu aturu iya l'ẹke okpaphuhu akpaphuhu; be emekwa ẹnya l'e ti phudu iya; kebekwa ẹhu kputa iya kpu-phuru onye ono, nwe iya nu ono azu. ² Ọ -buru l'onye ono te bunyabedu ngu ntse; odumeka buru l'i ti madu onye ọbu; kputakwa iya laa nke ngu je edobe; jeye teke onye ono a-choru iya bya; nggu akpuru iya nu iya. ³ Ono kwaphu ege ii-meje nkakfu-igara iya. Ege ono kwaphu be ii-meje uwe iya; mekpọ iphemiphe obule, bu ke madzu ibe ngu, tufahuru etufahu; nggu aphua ya. Be emekewa ẹnya l'e ti phudu iya.

⁴ Ọ -buru l'i phuru nkakfu-igara madzu ibe ngu; m'ọ bu eswi iya l'ẹke ọ daru l'iku esu-uzo; be emekwa ẹnya l'e ti phudu iya. Kebekwa ẹhu je eyeru onye ọbu ẹka t'ọ palia ya.

⁵ Tẹ nwanyi ba akwajekwa ngwa nwoke; ophu unwoke akwajekwa ngwa nwanyi; ke l'onye eme ege ono bukwa akpamara be oome l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

⁶ O -buru l'i swe l'esu-uzo; phua ekfuna-enu l'eli oshi; m'o bu l'ali; o -buru l'unwenu no iya; m'o bu ekwa iya; nne iya ekpuru iya; ba anwupuyabekwa nwenu ono yele unwu iya. ⁷ Kebekwa ehu haa nne iya t'o phefu; nggu anwutawaru unwu iya; k'ophu oo-duru ngu le mma; me k'ophu ii-ka nka.

⁸ O -buru l'ikpu ulo ophungu; kpusakwaa l'uko* iya usa; swia ya onu mgburumburu; t'e bo du onye e-shi l'eke ono wefu bya adaa; woru ochi ye l'ulo ngu ono.

⁹ O -buru l'iko mgbo vayinu; ba akukwa iya iphe eghirigha. I -mee ya ege ono be aa-natakwa ngu akpuru, o mitaru; natakwa ngu phu akpuru, o mitaru mbu vayinu ono je edobe l'ulo, du nsọ.

¹⁰ Be eligbabejekwa eswi yele nkakfu-igara gude l'atupya ali ugbo lanu.

¹¹ Be yejekwa uwe, a kwaru eghirigha; mbu wota ekwa baragidi je akwakobe le rebererebere ekwa mmanu.

¹² Kpajekwaru eri owu, du yagiriyaigiri ye l'uwe-nlokpuru ngu azu eno.

K'ochifu nwanyi

¹³ O -buru le nwoke luru nwanyi yele iya azetsua; yo kpo nwanyi obu ashi; ¹⁴ bolahaa ya ibo; kfubyishilaa ya; su: "Le ya luru nwanyi-a; ya eje te ya eya zee; to duhe le nne muru iya." ¹⁵ Te nna nwamgboko ono yele nne iya gude iphe, ekoshi le nwamgboko ono be yele nwoke odo ta zebua je ekoshi ndu bu ogurennya l'edukfu mkpukpu. ¹⁶ Te nna nwamgboko ono su ndu bu ogurennya ono: "Le nwatibe iya be ya keru nji; ole nta-a b'o duwa nji iya ashi. ¹⁷ O bowaru iya ibo; su: 'Le nwatibe iya ta duhedu ege o du le nne muru iya.' Olobu; owaa kwa iphe, ekoshi le nwatibe iya be nwoke odo ta chikahubua okpa." Teke ono; ndu muru nwata ono abya eworu ekwa ono phushia l'ifu ndu bu ogurennya mkpukpu ono. ¹⁸ Te ndu bu ogurennya mkpukpu ono kputa nwoke ono; chia ya echachi; ¹⁹ reta iya nre ukporo mkpola-ocha ise; woru nu nna nwamgboko ono; kele nwoke ono boru nwamgboko Izurelu ibo. Nwamgboko ono a-buru nyee ya ege o bu iya; ophu to byadu bya achifu iya achifu je ye ege oo-no-bebe.

²⁰ Ole; o -bukwanuru l'ibo ono, e boru iya ono bu oswi-okfu; k'ophu bu l'e to dudu iphe, e gude koshi le nwamgboko ono be yele nwoke odo ta zebua; ²¹ t'ephe kpufuta nwamgboko ono l'onu ulo nna iya; te unwoke mkpukpu ono tu-gbua ya le mkpuma; ke l'o meru ahuma l'ali Izurelu. Ono le ke nna iya l'agba okpara. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya.

²² O -buru l'e guderu nwoke l'eke yele nyee onye odo ze; t'e gbukwaa nwoke ono yele nwanyi obu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya l'ali Izurelu.

²³ O -buru le nwamgboko yele nwoke ta zebua; mbu nwamgboko, e doberu madzu k'alulu be nwoke odo phuru le mkpukpu; jekfu iya; ephe azee; ²⁴ unu kputa ephe ebo kpufu l'onu obu-edukfu[†] mkpukpu ono; gude mkpuma tu-gbushia ephe ebo. Aa-tu-gbu nwamgboko ono le mkpuma; ke l'o no l'eke, madzu no;‡ to chi mkpu t'a gbaaru iya mkpu; tu-gbukwaaphu ke nwoke; ke l'o mebyishiru nyee onye odo. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya.

²⁵ Obenu; o -buru l'oo l'ime egbudu be nwoke guderu nwamgboko, e doberu madzu k'alulu yele iya azee; bukwa onye ke nwoke nwenkinyi be ee-gbu. ²⁶ T'e b'o dukwa

* 22:8 22:8 Uko, eekfu l'eke-a bu uko, e te nwedu okpotsu. O bu uko ono bu okpotsu ulo obu. † 22:24 22:24 L'ali Izurelu; be eemetashije ogude upho-mkpuma kpu-pheta mkpukpu mgburumburu. L'onu-abata mkpukpu ono; b'a kpuje ulo eke ndibe ogurennya anoduje eye onu l'iphe gbaru nu. O bu eke ono b'e ku obu-edukfu le Bayiburu-a. Gaa Rut 4:1, 11; Job 29:7-13. ‡ 22:24 22:24 Iphe a kwata dee l'eke-a kwa mkpukpu.

iphe, unu e-me nwamgboko ono; l'ẹ tọ dukwa iphe du eji, o meru, ee-gude gbua ya. Ishi iya aburu le owaa dukwa l'ọ bu onye jeru je afuaru madzu ibe iya l'uzo; gbua. ²⁷ Mbụ le nwoke ono guderu nwamgboko ono, onye ọdo ejekwadu okfu iya ono l'ime egbudu; yo chia mkpu; t'o nwe onye, a-gbaru iya mkpu.

²⁸ Ole; ọ -bukwanuru le nwoke guderu nwamgboko, ẹ-ta dudu onye edoberu iya k'alulu k'ehuka yele iya azee; a phua ephe; ²⁹ te nwoke ono kfu kwaa nna nwamgboko ono ukporo mkpola-ocha labu le mkpola-ocha iri. Te nwoke obu lukwaa nwamgboko ono; ke l'o mebyishiwaru iya. Ophu ọ byadu achifu nwamgboko achifu gbururu jeye ege oo-no-bebe.

³⁰ Te nwoke ba lukwa nyee nna iya; shi ege ono mechia nna iya ifu.

23

Obufu madzu ebufu

¹ T'onye akpuraku pyahuru apyahu; me onye e bufuru utsu ba abatajeka le ndzuko ndu ke Ojejoje.

² T'e b'ọ dukwa onye a gbataru l'okpara, a-bataje l'eke ndu ke Ojejoje dzukoberu. Ophu ndu awa iya; mbu jeye l'ogbo k'iri 'abatajeka l'eke ndu ke Ojejoje dzukoberu.

³ T'e b'ọ dukwa onye Amonu; m'ọ bu onye Mofabu; mbu je akpaa l'eri ephe jeye l'ogbo k'iri, a-bata le ndzuko ke ndu Ojejoje gbururu jeye. ⁴ Ishi iya aburu l'ephe te gudedu nri; me mini gba unu ndzuta teke unu shi Ijiputu alufuta. Ephe egbechia buta Belamu Beyo, bu onye Peto l'ali Mesopotemiya t'ọ bya atua unu onu. ⁵ Obenu le Ojejoje, bu Nchileke unu ta ngaduru Belamu nchi; ọ gbechia mee mburunu ono; yo gho onu-oma; kele Ojejoje, bu Nchileke unu yeru unu obu. ⁶ Unu ba achokwa uzo unu, ee-shi t'ehu du ephe agu; m'ọ kwanu t'ọ duru ephe le mma jeye teke unu a-no-bebe.

⁷ Te ndu Edomu ba adukwa unu ash; ke l'ephe bu unwunne unu. Ophu unu akpokwa ndu Ijiputu ash; ke l'unu shi buru ndu laru alala l'ali ephe. ⁸ T'a hajekwaa ndu awa ephe ogbo k'eto t'ephe bata l'eke ndu ke Ojejoje dzukoberu.

Odobe odu odu t'e b'o ri inyi

⁹ O -buru l'unu no l'odu odu l'oge odu; unu bukwaru uba yeru iphe, du eji. ¹⁰ O -buru l'o nweru l'unu ha, onye nyiru iphe kpua onwiya l'enyashi; shi ege ono buru onye aaso ns; t'onye ono shikwa l'odu odu ono lufu. ¹¹ O -be l'urenyashi; to ghua eh. Enyanwu -nyihutsulephu; yo batawaru l'odu odu ono.

¹² T'o nwekwaru eke, unu e-jeje oje-l'ukpo l'azu odu odu ono. ¹³ Unu yekobeje ikworo le ngwa-odu unu; k'ophu bu; o -nweru unu onye jeru oje-l'ukpo; t'o gude iya tua nsu nyiru iya ye; kpochia. ¹⁴ Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu etsojeru odu odu unu ejephe; l'adzo unu ndzu; woru ndu ohogu unu ye unu l'eka. Oo ya meru iphe odu odu unu bu-futaje eke, du ns. T'e b'ọ phushi iphe, aaso ns l'eke unu no; paru unu haa.

Unwu ekemu odo

¹⁵ Ohu -shi l'eka nnajiufu iya gbakfuta ngu; ba kputakwa iya kpu-phuru nnajiufu iya ono azu. ¹⁶ Hakwaa ya te unu l'iya buru l'eke dukpele iya phu mma le mkpukpu unu ono eke ọ fotar. Unu ba kpakwa iya eh.

¹⁷ T'e b'ọ dukwa onye Izurelu: nwoke m'ọ bu nwanyi, a-nodu agbaru agwa okpara. ¹⁸ Unu be egudejekwa ugwo, a kfuru nwanyi okpara; m'ọ bu ophu a kfuru nwoke okpara bya l'ulo Ojejoje, bu Nchileke unu bya okfu ugwo iphe, e riburu l'angu k'ememe; ke l'ephe ebo bukwa akpamara l'enya Ojejoje, bu Nchileke unu.

¹⁹ Unu be ejekwa onye Ízurelu ibe unu ugwo o-muru-nwa; l'okpoga; m'ò bụ lẹ nri; m'ò bụ l'iphemiphe obule, bụ iphe eejeje madzụ l'ugwo. ²⁰ Onye unu e-jeje ugwo o-muru-nwa bụ onye mba odo. Obenu l'onye bụ onye Ízurelu ibe unu bẹ unu te ejekwa ugwo o-muru-nwa; k'ophu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gooru onu-oma nụ unu l'iphemiphe obule, unu byibekpooru eka k'ememe l'alị ono, unu eje aluta ono.

²¹ O bụru l'unu riburu Ojejoje, bụ Nchileke unu angụ iphe unu e-me; unu ba akpokwa ukfu ememe iya; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu jifutajekwa unu ajị iya; unu aburu ndu ikpe nmaru l'unu meru ejo iphe. ²² Olee; o -bukwanuru l'ẹ t'o nwe du iphe unu riburu angụ ke ememe; bẹ ikpe ta nmakwa unu. ²³ Iphe, bụ iphe shi unu l'onu lufuta; unu letakwa enya mekota iya; ke l'ò bụ unubedua turu obu unu ama; gude onu unu ribuaru Ojejoje, bụ Nchileke unu angụ ome iphe ono.

²⁴ O bụru l'unu bahuru lẹ mgbo vayinu madzụ ibe unu; unu rikwaa akpuru vayinu obu ege du unu mma; ole t'ẹ b'ò dukwa ophu unu e-ye lẹ nkata unu. ²⁵ Teke unu -bahuru l'egu madzụ ibe unu; yo -du unu t'unu wota iphe, o kuru akuku ria; unu wotakwa iya; ole t'ẹ b'ò dukwa ukfu iphe ono ophu unu e-gude mma gbutsua.

24

Kẹ ochifu nwanyi

¹ O -buru lẹ nwoke luru nwanyi; a -nonyaa; nwanyi ono ta duhe iya mma; ke l'ò phuru iphe, ta dudu mma l'ehu nwanyi ono; yo bya ederu ekwo ochifu nwanyi; nụ iya; chifu iya; ² o -buru l'ò lufuru; je alua nwoke odo; ³ nji iya k'ebò ono abyakwaphu bya akpoo ya ashị; dekwaruphu ekwo achifu odo nụ iya; bya achifukwa iya phụ lẹ nk'ia; m'ò bụ l'onye k'ono bụ anwuhu b'ò nwuhuru; mbụ onye ophu, shi duta iya; lua phụ; ⁴ te nji iya ke mbụ phụ, chifuru iya nụ phụ ba alaphukwa azu jeshia ya alulu; l'e merushitsuwaru iya ono; ke l'ò bukwa akpamara l'ifu Ojejoje. Unu be emetakwa akpamara kpube alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ò buru okè-iphe unu ono.

Ekemu, du iche iche

⁵ O -buru lẹ madzụ luru nwanyi k'ophungu; t'ẹ b'e ezikwa iya t'o je ogu; ophu o dukwa ozi odo, ee-zi iya. T'onye ono no-gbukwa afa lanu l'ufu; mee nyee ya ono, o lutaru ono t'ehu tsoo ya ena.

⁶ Te madzụ ba apatakwaa mkpuma, eegweje nri; m'ò kwanu o-ji-l'eka mkpuma; t'ò buru iphe, e yeru iya l'itumo; ke l'ono dukwa l'ò bụ onye gude ishi madzụ ophu sibe l'itumo.

⁷ O -buru lẹ madzụ b'e guderu l'ò zitaru onye Ízurelu ibe iya ezita: l'eme iya l'ò bụ ohu; m'ò -bụ ree ya erere; t'e gbukwaa onye o-pa-l'eda ono egbugbu. T'e chigbukwaa njò l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya.

⁸ O -buru onye ehu-labu byaru; unu zikwaa obu l'alị; mee iphe, bụ iphe, ndu achijeru Nchileke eja, bụ ndu ikfu Lívayi suru t'unu mee. Unu tukokpelephu iphe, bụ iphe, mu turu ephe ekemu sụ t'ephe meje; mekota. ⁹ Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru Miriyamu teke unu no l'uzo; l'unu wufutatsuaru l'alị Ijiputu.

¹⁰ Teke i jeru madzụ ibe ngu ugwo; m'ò -ruhuru; o buru ugwo, du idu-agma; ba bahukwa l'ulo iya je owota iphe, o siberu ngu l'itumo. ¹¹ Nodukwa l'etezi te onye obu, i jeru ugwo obu wofutaru ngu iphe, o siberu ngu l'itumo obu. ¹² O -buru l'onye obu bụ onye ukpa; be egudekwa iphe ono, o yeru ngu l'itumo ono lashia l'ufu; noo jeye te nchi bohú. ¹³ Nchi -jihude; nggu ewophutaru iya ukpo iya ono azu; k'ophu oo-ze iya; kua mgbenya; goru onu-oma nụ ngu. A guaru ngu iya l'odobe eka ndoo l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ngu.

14 Ọ -buru l'onye ẹ-te nwedu ẹge ọ haru iya; yọ kpa ụkpa -byaru ngu ozi; be emegbukwa iya emegbu; mę onye ọbu; ?ọ bu onye Ízurelu ibe ngu; m'ọ bu onye laru alala, buru lę mkpukpu unu. 15 Kfujekwa iya aswa ozi iya l'uboku; tẹmanu ẹnyanwu anyihude; kę l'onye ono, akpa nri ono gbawaru aswa ozi iya yeru lę mkpa ẹhu iya. Odumeka bę ọo-rakwaru Ojejoje ẹjo ẹkwa l'okfu ẹka ngu; yọ buru ngu ome ẹjo iphe.

16 Tę ndu bu nna ba alajekwa l'iphe, nwa ẹphe metaru; ọphu ndu bu unwu 'alajekwa l'iphe, nna ẹphe metaru. T'onye metaru iphe o metaru lakwaa l'iphe, o meru.

17 Unu ba anafujekwa madzụ iphe gbaru iya nụ; okfu l'ọ bu onye laru alala; m'ọ kwanu okfu l'ọ bu onye a tọru ogbe; ọphu unu anatajekwa nwanyi, maa tufuru uwe iya l'itumo. 18 Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alị Íjiputu; Ojejoje, bu Nchileke unu agbata unu l'ẹke ono. Ọo ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sụ t'unu meje iphe ono l'ọ ha.

19 Teke unu akpata iphe unu meberu emebe; ọ -buru l'o nweru ọphu unu haru l'okfu unu; unu ba alaphuhekwa azụ je iya ewota. Unu hakwaaru iya ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru; k'ọphu Ojejoje, bu Nchileke unu a-gọru unu ọnu-oma l'iphe bu iphe, unu kuberu ẹka. 20 Teke unu awọ olivu unu; unu ba awojekwa iya n-wọ labụ. Unu hajekwaa ọphu phoduru nụ t'ọ duru ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu. 21 Ọ -buru l'unu awọ vayinu lę mgbo vayinu unu; unu be ejekwa mkpakwa iya. Unu hajekwaa ọphu phoduru nụ t'ọ nọduru ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu. 22 Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alị Íjiputu. Ọo ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sụ t'unu meje iphe ono l'ọ ha.

25

Ekemu k'ochi madzụ iphe

1 Ọ -buru l'umadzu labụ bę okfu adaru; t'ẹphe gude iya je l'ulo ikpe tę ndu ikpe kpeeru iya ẹphe; haaru onye ọphu iswi dụ mma enge; nmaa onye ọphu achọ okfu ikpe. 2 Teke ọ bu l'onye ọphu ikpe nmaru b'ọ gbaru t'e chia iphe; t'onye ikpe mekwaa ya t'ọ zeru azęe; t'e chia ya iphe l'ifu iya; chia ya ọnu ẹchachi ole yele iphe o meru hakọ. 3 Ụkporo ọnu ẹchachi ẹbo bę ee-chi onye ọbu. T'ę b'ọ karikwa ẹge ono. E -chighata iya ẹge ono b'ọ buakwa ome nwanna ngu ono l'ę tọ dudu iphe ọ bu l'ẹke i nọ.

4 Unu be ekechijekwa eswi ọnu teke ọodzoshiru unu witu unu.

Ozi, nọru onye nwunne iya nwuhuru; haa nyee ya

5 Ọ -buru l'unwunne ẹbo bu; onye lanụ anonyaa nwuhu tọ mụta nwa; tę nyee ya be jekwa ọlu esu-uzo. Tę nwunne nji iya lụpyabekwa iya; lajeru iya l'ulo. Nwunne nji iya ono eshi ẹge ono medzukota iphe, gbaru iya nụ l'ẹke nwanyi ono nọ. 6 Nwa nwoke mbụ, ọ mұtaru mbụ nwanyi ono bę a-zaru ẹpha laa l'ẹpha nwunne iya ono, nwuhuru nụ ono; t'e shi ẹge ono t'ẹpha iya be chihu l'alị Ízurelu. 7 Ole; ọ -buru l'ę tọ dudu onye ono t'ọ lụpyabe nyee nwunne iya ono; tę nwanyi ono jekfu ndu bu ọgurennya ono l'obu-edukfu mkpukpu ono je asụ ẹphe: "Lę nwunne nji iya jikakwaru ome t'ẹpha nwunne iya be ephuhu l'alị Ízurelu. Ẹ to kwekwa lę ya emeru iya iphe, gbaru tę onye, bu nwunne nji madzụ meeru iya." 8 Tę ndu bu ọgurennya mkpukpu ono kua nwoke ono; kfuaru iya okfu. Ọ -buru l'iphe, ookfu bę ookfu ekfushi ike: "Lę ya ta alupyabedu nwanyi ono;" 9 tę nyee nwunne iya ono gbeshi l'ifu ndu bu ọgurennya ono je eyeta akpokpa nwunne nji iya ono nanu; vushi iya ọnu-mini l'ifu; su iya: "L'ọo

ege ono bẹ eemeje onye ẹ-ta chọdu tẹ ufu nwunne iya be echihu.” ¹⁰ Iphe, ee-ku ufu nwoke ono lẹ Ízuru lẹ bu: “Ufu onye e yetaru akpọkpa iya.”

¹¹ O -buru l'unwoke labu alu ogu; nyee onye lanu l'ime ephe abyatashia ogbaru nji iya odzori; bya azu nwoke ophu l'ehu-nwoke; ¹² t'e gbubufukwa nwanyi ono eka; t'e ba aphukwaru iya imiko.

¹³ Unu be eyejekwa iphe, eegudeje atu era iphe uzo ebo l'eda unu: okpobe iya; me adigboroja iya. ¹⁴ Unu be enwekwaru iphe, eegudeje ama iphe amama uzo labu lẹ nk'unu: okpobe iya; me adigboroja iya. ¹⁵ Unu gudeje okpobe iphe, eegudeje atu era iphe tua iphe; k'ophu unu a-ka nka l'ali ono, Ojejoje bu Nchileke unu abya unu anunu ono; ¹⁶ ke l'iphe bu onye, eme egbe iphe ono; mbu onye, eme iphe l'ugho bukwa akpamara be oome l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

Ekemu t'e gbushia ndu Amaleku

¹⁷ Unu nyatakwa iphe, ndu Amaleku meru unu teke unu no l'uzo; l'unu lufutatsuaru lẹ Ijiputu. ¹⁸ O bu teke ike ije gvwaru unu; ike ta nohe unu; be ephe shiru unu uzo azu; bya etso unu ogu l'uzo; gbushia ndu ophu kpe azu; ephe ta tsu Nchileke egvu. ¹⁹ Oo ya bu; teke Ojejoje, bu Nchileke unu meleruphu; unu enweru onwunu l'eka iphe, bu ndu ohogu unu, bupheru unu mgburumgburu l'ali ono, oobyia unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; unu mekwaa tẹ ndu Amaleku chihu lẹ mkpuli igwe owaa. Unu ba zahakwa iya ememe!

26

Akpuru iphe mbu

¹ Unu -bahulephu l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; mbu unu -nata l'iya phu buru; ² hatakwa akpuru iphe mbu l'iphe, i kotaru l'ali ono, Ojejoje abya unu anunu ono; chiru ye lẹ nkata; vuru je l'eke Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota; dobe epha iya; buru iya eburu. ³ Jekfu onye achijeru Nchileke eja teke ono je asu iya: “Lẹ ntanu-a be iikfuru Ojejoje, bu Nchileke unu l'unu larutawaru l'ali ono, Ojejoje riburu nna ayi oche phe angu lẹ ya a-nu ayi ono.”

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nata ngu nkata ono; sibe l'ifu enya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke ngu. ⁵ Nngu anodukwaphu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu kfu: “Lẹ nna mu shi buru onye Aramu, l'aghaphe aghaphe. O gude ndu ha nwanshi laa Ijiputu; je aburu onye laru alala l'eke ono. Yo buru l'eke ono b'o no buru oke mba, nweru agburu-ehu; bya aha igwe. ⁶ Obenu lẹ ndu Ijiputu nuru ayi aphu; bya emee t'ayi jee iphe-ehuka; mee tẹ ayi jee ozi mkpo-nyi-enya. ⁷ To du iya bu; ayi echia mkpu raku Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi oche phe. Ojejoje anua olu ayi; bya apua iphe-ehuka, ayi eje; me ozi, ayi ejegbu onwayi; me ege eegude akpabe ayi eh. ⁸ Ya ndono; Ojejoje egude ike; agburu-ehu iya; oye egvu; iphe-ophulanya; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri; dufuta ayi lẹ Ijiputu. ⁹ Yo dubatawa ayi l'eke-a; bya eworu ali-a nu ayi; mbu egiri ali-a. ¹⁰ Nta-a b'i wotawaru iya akpuru iphe mbu, shi l'iphe, i meberu l'ali-a, nggube Ojejoje nuru iya-a.” Nngu abya eworu iya dobe l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; baaru Ojejoje, bu Nchileke ngu ono eja. ¹¹ Nngu abya etee eswa iphemiphe obule ono, du mma, Ojejoje, bu Nchileke ngu nuru nggu lẹ ndibe ngu ono. Ndu Lívayi; me ndu laru alala, unu l'ephe bu etekwaaphu eswa.

Uzo lanu l'uzo iri l'afa k'eto

¹² I -kfu-gelephu uzo lanu l'uzo iri l'iphemiphe obule, i setaru l'afa k'eto, bu iya bu afa, aakfuje uzo lanu l'uzo iri; mbu; teke i nutsuaru iya ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nohedu; me unwanyi, nji ephe ta nohedu; k'ophu ephe a-nodu lẹ mkpukpu unu rijije epho; ¹³ nggu anodu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; su: “Li

wofuakwaru iphe ono, du nsọ ono l'ulo ngu; wowaru iya nu ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nọhedu; me unwanyi, maa tufuru, bu ekemu, o turu nu ngu. E to dukwa ekemu ono, o turu nu ngu ono, nweru ophu e ti tsodu; ophu o dukwa ophu i zahajeru. ¹⁴ E to dukwa uto lanu l'uzo iri ono ophu i riru teke i no l'aphu; to du ophu i wofuru teke i bu onye aaso nsọ; ophu o dudu ophu i nujeru ndu nwuhuru anwuhu. I nukwaru Ojejoje, bu Nchileke ngu okfu; yo buru iphemiphe obule, o suru t'i mee b'i meru. ¹⁵ Shinu l'imigwe, bu ufu ngu ono, du nsọ ono lee enya; goru onu-oma nu ndibe ngu, bu ndu Izurelu; nggu agoru onu-oma nu egiri ali ono, i riburu nna ayi oche phe le nte ono."

¹⁶ Ntanu-a be Ojejoje, bu Nchileke unu tuwaru unu ekemu su t'unu meje iphe-a, ya toru okpa iya su t'unu tsoje; me iphe-a, ya suru t'unu meje-wa. Unu zikwaa obu l'ali; gudeje obu unu l'o ha; me ndzu unu l'o ha meje iphemiphe obule ono. ¹⁷ Ntanu-a be unu kfuwaru iya hoo-haa l'oo Ojejoje bu Nchileke unu; l'oo uto, o toru be unu a-nodu etso; l'eme iphe, o toru okpa iya; me iphe, o kfuuru; me nsọ iya; l'anukwaru iya phu okfu. ¹⁸ Ojejoje abyakwaphu bya ekfua ya hoo-haa ntanu-a l'unu buwa ndibe iya, ya nwe k'iche, bu iphe, ya kwehawaru unu l'ukwa; bya asu t'unu mejekwa iphe ya turu unu l'ekemu. ¹⁹ Oo-me unu t'unu ka iphe bu mbakeshi, o keru ekeke. Epha unu a-ka ke ndu mba odo ono ode ude; ephe aka unu otushi epha; ka unu okwabe ugvu. Unu aburu oha, duru Ojejoje, bu Nchileke unu le nsọ, bu iphe, o kfuhawaru.

27

Enya-ngweja, no le Ugvu Ebalu

¹ Ya ndono; Mosisu yele ndu bu ogurenya Izurelu abya aturu ndu Izurelu ono ekemu; su ephe: "Unu tukokwa ekemu-wa, ya aturu unu ntanu-a dobekota. ² Teke unu sweru Enyimu Jodanu bahu l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono; unu patatsua mkpuma, ha nshinu kpokobe; unu emeta ura nyia ya. ³ Unu eworu ekemu-a l'o ha dekota iya teke unu swetatsuleruphu enyimu ono bahu l'egiri ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono. Ono bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke nna unu oche phe kweru unu ukwa iya. ⁴ Oo ya bu; teke unu swetsuleruphu Enyimu Jodanu; unu akpokobe mkpuma ono, mu aturu unu ekemu iya ntanu ono. O bu le Ugvu Ebalu be unu a-kpokobe iya; gude ura nyia ya. ⁵ O bu l'eke ono be unu akpuru Ojejoje, bu Nchileke unu enya-ngweja. O bu mkpuma be ee-gude kpua ya; mbu mkpuma, e to dudu iphe e meru l'igwe, a kujeru iya. ⁶ To bukwaru mkpuma, e ta wadu awawa be unu e-gude kpuru Ojejoje, bu Nchileke unu enya-ngweja ono. Yo buru l'eli iya be unu a-gbaje ngweja-ukfuru nu Ojejoje, bu Nchileke unu. ⁷ Unu gwojekwaphu ngweja ehua-gu l'eke ono. Unu atuko nodu l'eke ono ria ya; tee eswa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ⁸ Unu dekwaa ekemu-a l'o ha t'o shia ohuma le mkpuma ono, unu kpobetsuaru ono."

Mburonu, a no le Ugvu Ebalu bushua

⁹ Mosisu yele ndu ikfu Lívayi, bu ndu achijeru Nchileke eja abya ekfuru yeru ndu Izurelu l'ephe ha; su ephe: "Unube ndu Izurelu; unu daa ash; ngabe nchi! Ntanu be unu buakwa ndibe Ojejoje, bu Nchileke unu. ¹⁰ Unu nukwaru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu. Unu dobekwa ekemu iya; meje iphe, o toru okpa iya; su te eetsoje, bu iphe, mu aturu unu ekemu iya ntanu."

¹¹ Yo bukwaruphu mboku ono; be Mosisu turu ndu Izurelu ekemu; su: ¹² Teke unu swetsuaru Enyimu Jodanu; ndu ikfu, e-vudo l'eli Ugvu Gerizimu goru onu-oma nu ndu Izurelu bu: ndu ikfu Simiyonu; ndu ikfu Lívayi; ndu ikfu Juda; ndu ikfu Isaka; ndu ikfu Josef; me ndu ikfu Benjaminu. ¹³ Ndu ikfu ophu e-vudo l'eli Ugvu Ebalu

bua ọnu bụ: ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; ndu ikfu Ásha; ndu ikfu Zébulonu; ndu ikfu Dánu; mę ndu ikfu Náfutali. ¹⁴ Ndu Lívayi e-woli olu raaru iya unwoke ndu Ízurelu l'ẹphe ha arara; sụ:

¹⁵ “Mburonu bụ kę onye doberu ntekpe, a pyiru apyipyi; m'ọ bụ ọphu a kpuru akpukpu. Iphe ono bukwa akpamara l'ifu Ojejoje; mbụ iphe ono, bụ ndu eme nka gude ẹka mee ya; dobe iya l'agwa lę mpya ono.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

¹⁶ “Mburonu bụ kę onye ẹ-ta akwabedu nne lę nna, mụru iya nụ uguv.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

¹⁷ “Mburonu bụ kę onye wofuru ẹkpẹ, e gude kpaaru madzụ ókè-alị.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

¹⁸ “Mburonu bụ kę onye dusweru onye atsụ ishì ụzo.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

¹⁹ “Mburonu bụ kę onye anafuje madzụ iswi-odu-mma; okfu l'ọ bụ onye laru alala; onye nna iya ta nọhedu; m'ọ bụ nwanyi, maa tufuru.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²⁰ “Mburonu bụ kę onye raru nyee nna iya; kę l'ọo nna iya b'o mechiru ifu.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²¹ “Mburonu bụ kę onye raru anumanu.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²² “Mburonu bụ kę onye raru nwunne iya; mbụ nwunne yele iya shi lę nne lanụ; m'ọ bụ nwanna iya.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²³ “Mburonu bụ kę onye raru nne nyee ya.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²⁴ “Mburonu bụ kę onye gburu madzụ ibe iya lę mpya.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²⁵ “Mburonu bụ kę onye nataru ẹka-azụ je egbua onye ẹ-ta dudu iphe, o meru.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

²⁶ “Mburonu bụ kę onye pa iphemiphe ọbule, a turu l'ekemu-a ẹka lanụ.”

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ọ dọ ẹge ono-o!”

28

Ọnu-ọma, a gọru nụ ndu eme ekemu ono (Liv 26:3-13; Dit 7:12-24)

¹ Ọ -buru l'unu nuru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu; -leta ẹnya l'eme ekemu iya l'ọ ha; mbụ ekemu ono, mu aturu unu ntanụ-a; bę Ojejoje, bụ Nchileke unu e-me t'unu kakota iphe, bụ mbakeshi, nọ lę mgboko-a nshinu. ² Ọnu-ọma-wa a-buru nk'unu; m'ọ -buru l'unu anuru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu.

³ Ọnu-ọma a-buru nk'unu lę mkpukpu; buru nk'unu l'egu.

⁴ Ọnu-ọma a-buru k'unwu unu; buru k'iphe, unu meberu l'alị; buru k'unwu, elu unu mushiru; mbụ eswi unu; mę egbu unu; mę aturu unu.

⁵ Ọnu-ọma a-buru kę nkata, unu vu eje l'egu; mę otumu, unu atsụ nri.

⁶ Ọnu-ọma a-buru nk'unu teke unu abata abata; mę teke unu alufu alufu.

⁷ Ojejoje e-me tę unu mekputa ndu ọhogu, wụ-lihuru; bya etso unu ọgu. Ẹphe e-dzebe edzebe byakfuta unu ọgu; ọle ẹphe a-gba nanụ nanụ; gbakashihu.

⁸ Ojejoje e-me tẹ ọnu-ọma iya bụru k'ọba unu; mękpọ iphe bụ iphe, unu kuberu ẹka unu. Ọo-gọru ọnu-ọma nụ unu l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono.

⁹ Ojejoje e-me t'unu kwata ọswa shihu ike; bụru ndu duru iya lẹ nsọ, bụ iphe, o rihawaru unu angu iya; m'ọ -buru l'unu e-dobe ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu; l'etsokwaphu ọzo, ọ toru. ¹⁰ Ndiphe l'ephe ha a-phụ l'unu aza ẹpha alaru Ojejoje; tsulahaa unu egvu. ¹¹ Ojejoje e-me t'unu nwee iphe; nweshia ya ike; unu azua zua k'etsutsu iya; elu unu azua; zua k'etsutsu iya; iphe, unu meberu l'alị emehu k'etsutsu iya; l'alị ono, Ojejoje riburu nna unu pẹ nte lẹ ya a-nụ ephe ono. ¹² Ojejoje a-guhaaru unu ọlo ẹke oodobeje ẹku iya l'imigwe; tẹ mini chijee l'alị unu; l'oge iya; gọru ọnu-ọma iya nụ iphe bụ ozi, unu gude ẹka unu jee. Unu e-jeje igweligwe ndu mba ọdo ọgwo; tọ dukwanu ndu unu e-je ejita. ¹³ Ojejoje e-meje unu t'unu bụru ishi; unu ta anọdu ndu ọdo l'ẹka. Oo-mee unu; unu akalephu nshinu nshinu eje; unu ta aladu alị alị. Ọle ọ kwa m'ọ -buru l'unu anga nchị l'ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ ọphu mu aturu unu ntanụ-a sụ tẹ unu zia obu l'alị; meje iya ememe. ¹⁴ Unu ba aghakwaru ekemu-a, mu aturu unu ntanụ-a azu m'ọo nanu. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo; wata otso agwa ọdo, unu a-nọdu abaru ẹja.

*Ọnu, a turu ndu kwefuru ikè
(Liv 26:14-46)*

¹⁵ Ọle; ọ -bukwanuru l'unu ta anuduru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu; unu te zi obu l'alị; l'edobe ekemu iya; unu te etso iphe, ọ toru okpa iya sụ tẹ eetsoje, bugbaa iphe, mu aturu unu l'ekemu ntanụ-a; mburonu-wa l'ọ ha a-bukotaru nk'unu.

¹⁶ Mburonu a-buru nk'unu lẹ mkpukpu; buri nk'unu l'egu.

¹⁷ Mburonu a-buru kẹ nkata, unu vu eje l'egu; mę otumu, unu atsu nri.

¹⁸ Mburonu a-buru k'unwu unu; buri kẹ iphe, unu meberu l'alị; buri k'unwu, elu unu mutaru; mbu eswi unu; egu unu; mę aturu unu.

¹⁹ Mburonu a-buru nk'unu teke unu abata abata; buri nk'unu teke unu alufu alufu.

²⁰ Ojejoje a-tu unu ọnu; kpógháá unu egomunggo; mee tẹ iphe, bụ iphe unu kuberu ẹka be ekeru ekeru. Oo-me iya unu ẹge ono gbururu jeye; unu aburu kpurupyata; mbu laa l'iyi kẹ gbatabuta; l'okfu iphe, du eji, unu meshiru; zaha Nchileke. ²¹ Ojejoje e-gude ejo iphe-ememe swiru unu eswiru gbururu jeye unu agvu l'alị ono, unu abahu eje aluta t'ọ buri nk'unu ono. ²² Ojejoje a-tu unu iphe-ememe, ami madzu mini yele ehoku; ehuekoko; oke okpomoku; ejo mkpo-anwu; mę nwa-ntagbu, a-nodu atagbushi iphe unu meberu l'alị. Iphe ono l'ọ ha a-kpa unu ehue jeye teke unu a-buru kpurupyata. ²³ Akpamigwe-a, unu vu l'ishi-a a-buru ope; alị, unu dzoberu okpa aburu mgboro-igwe. ²⁴ Ojejoje e-me tẹ mini, ga anodu achiru unu ghoo evevee yeledzu; shi l'imeli l'ekpu unu jeye teke unu a-gvu.

²⁵ Ojejoje a-ha tẹ ndu ohogu unu lu-gbua unu. Unu e-dzebe edzebe byakfuta ndu ohogu unu ọgu; ọle unu a-gba nanu nanu; gbakashihu. Unu a-ghoo ndu alieze, nogbaa lẹ mgboko-a a-nodu atso oyi. ²⁶ Odzu unu a-buru nri unwenu, ephe l'eli; mę unwu-anu-egu, bu l'eliphe; ọphu ọ dudu onye agboru ephe chaa. ²⁷ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse ndu Ijiputu; iphe-ebubu; ejo onya, aba yoyoyo; mę ẹkpa-ébyi; yo buri 'agwota agwota. ²⁸ Ojejoje e-me tẹ ogvu gudeshia unu; unu awata otsu ishi; egomunggo esweshihu unu. ²⁹ L'echi oke-eswe be unu a-wata obyipheshi ẹka ẹge onye ishi ebyipheshije l'ochi. Ọphu ọ dudu iphe, unu byiberu ẹka k'ememe, bya l'agaru unu. Aa-nodulephu akpa unu ehue; l'ana unu nfu mboku-mboku; to nwe onye a-gbaru unu mkpu.

³⁰ Ii-je okfu nwanyi jebua; yo buri onye ọdo be yele iya a-nodu aze. Ii-kpu ọlo kpughe ya; ọle ẹ tii budu iya. Ii-kọ vayinu; ọle tii wotadu akpuru iya. ³¹ Aa-nodu ngu l'ifu gbua oke-eswi ngu; ọle ẹ tii tadu anu iya. A kpua nkakfu-igara ngu l'ike;

ophu a kpu-phutaduru ngu iya azu. Aturu ngu be ee-ruta chiru nu ndu ohogu ngu; to nwe onye ejeru ngu iya anafutaru. ³² Unwegirima unu: ndu k'unwoke; me le ndu k'unwanyi be aa-chiru nu ndu odo t'ephe buru ephe ohu. Enya a-no unu l'uzo mboku-mboku jeye enya agbakota unu ochi l'eke unu ele enya ephe; ole ike taa dudu unu t'o nweru iphe, unu e-me. ³³ Ndu unu e-ta madu e-ri iphe, unu koru l'okfu; mbu iphe, unu setaru l'akanya. O bulephu ehuru be aa-nodu akpa unu; lanu unu nshi mboku-mboku; ³⁴ k'ophu bu l'iphe, unu e-gude enya unu phua e-me unu; unu emelaha ogvu ogvu. ³⁵ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse l'ikpere; me l'okpa ephe ebo; mbu iphe-etsetse, a-bu 'agwota agwota. Oo-shi l'obocheru-okpa tsekota unu jeye l'ishi.

³⁶ Ojejoje a-chita unu l'onye unu fotaru t'o buru unu eze; laa mba, unu ta mahaada; nna unu oche phe ta mahawa iya. Unu anodu l'eke ono balahaaru nte odo eja; mbu nte, e gude oshi yele mkpuma mee. ³⁷ Ndu eke ono, Ojejoje a-chiru unu laa ono be unu a-nodu anyi ishi edzu; buru iphe, e gude anma ejo etu; me iphe, e gude atu mgbonu.

³⁸ Unu e-mebe iphe, ha nshinu l'ali; ole nwiphe, unu a-kpata iya taa badu ishi; ke l'igube a-tapyashikota iya. ³⁹ Unu a-ko mgbo vayinu leta iya enya; ole unu ta angudu mee, shi iya nu; ophu unu awotadu akpuru, shi iya nu; ke l'unwehu a-tafu iya. ⁴⁰ Oshi olivu a-tuko ali unu sweta; ole unu taa phudu manu iya; ke l'akpuru iya e-rishihu; dashia. ⁴¹ Unu a-mushi unwegirima unwoke; mushia unwegirima unwanyi; ole ephe ta abaduru unu uru; ke l'aa-kpu ephe le ndzu laa ali odo. ⁴² Iphe, bu oshi, no l'ali unu; me iphe, bu iphe, unu meberu emebe be igube a-tapyashibebe.

⁴³ Ndu laru alala l'ali unu be eka a-nodu akango akango l'eje; unubedua aka ola ali ali l'eje. ⁴⁴ Ephe e-jeje unu ugwo; ole unu tee nweduru ophu unu e-je ephe. Ephe a-bujeru ishi; unubedua anodu ephe l'eka.

⁴⁵ Mburonu-a l'o ha a-dakfuta unu; chia unu kpabe-kpabe; jeye yo gude unu; mee unu; unu aburu kpurupyata. Ishi iya aburu le unu ta nuduru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; mee ekemu iya; me iphe, o toru okpa iya; su t'e tsoje. ⁴⁶ Mburonu ono a-bu iphe-ohubama; me iphe, du biribiri; duru unu l'awa unu phe jeye le tutu yoyo. ⁴⁷ Keshinu unu te gudedu ehuru-otso-ena; tee eswa jeeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi teke iphe shi duru unu le mma; ⁴⁸ be unu a-nodu aswi egu nri; me egu mini; gbaa otu; gude uko iphemiphe obule; lejeru ndu ohogu unu ozi; mbu ndu ono, Ojejoje e-ye t'ephe bya etso unu ogu ono. Yo woru odogoro igwe nyabe unu l'olu jeye teke unu a-buru kpurupyata. ⁴⁹ Ojejoje e-duta ndu mba, shi ote-enya; mbu l'eke mgboko jeberu; t'ephe du l'o bu ugo bya apaa unu. Ndu mba ono a-buru ndu unu e-ta anodu okfu ephe. ⁵⁰ Ndu mba ono be ifu a-nodu eshi ephe onwuu-onwuu; k'ophu bu l'ephe ta agubedu ndu bu ogurennya iphe; ephe ta aphuru unwegirima imiko. ⁵¹ Ephe a-tapyaa elu unu; kpukpoo iphe, unu meberu l'ali; jeye unu aburu kpurupyata. E to dudu akpe unu; m'oo mee ophungu unu; m'oo manu unu; m'oo eswi unu; m'oo aturu unu, ephe a-haru unu jeye teke unu a-lakota l'iyi. ⁵² Ephe a-no-chishikota mkpukpu unu l'o ha mgburumburu jeye teke upho-mkpuma unu ono, hatsua l'eli, a kpushitsuaru ike ono; mbu upho-mkpuma ono, unu chiru ukfu kwee ono foshihuru; l'adashi. Ephe a-no-chishikota unu le mkpukpu ono l'oha, nokota l'ali unu mgburumburu; mbu ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu ono.

⁵³ Shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ephe a-no-chishikota mkpukpu unu ono be unu a-wata ota anu unwegirima unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi, bu unwegirima, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ⁵⁴ Oo-du-tabe eji k'ophu bu le nwoke, katsukpo ophuru madzu imiko l'ime unu; buru onye iphe katsua oru l'ehuru be imiko nwunne iya nwoke; imiko nyee ya, o yeru obu; me imiko unwu iya ndu ophu, phoduru nu taa duhedu. ⁵⁵ E too butadu anu nwa iya, oota; be

m'oo onye lanu le ndu ono. Ishi iya aburu l'e to duhedu iphe odo, phodubaaru iya nu odo. Yo buru shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ephe a-no-chishikota mkpukpu unu ono mgburumburu. ⁵⁶ Nwanyi, katsukpo ophuru madzu imiko; buru onye iphe katsua oru l'ehu l'unu; mbu onye e-ta achojedu iphe, a-da okfu be a-nodu edomiru nji iya, o yeru obu iphe edomi; l'edomiru iya unwegirima iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi. ⁵⁷ Nwata, o zedaru eku iya k'ophungu; me ezè, tso iya nu be oo-meje le mpya taa nwenkinyi iya t'e b'o du onye a-ma nu. Ishi iya aburu l'e to nwehedu iphe odo, oo-ri; ke l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ono, ephe a-no-phe mkpukpu unu mgburumburu ono a-du egvu.

⁵⁸ O -buru l'unu te letadu enya; meje iphemiphe obule, e kfuru l'ekemu-wa, e deru l'ekwo-a; k'ophu unu a-nodu akwabe epha-wa ugvu; mbu epha ono, du akpabiri bya adu egvu ono; bu iya bu Ojejoje, bu Nchileke unu; ⁵⁹ be Ojejoje e-mekwa t'ejo iphe-ehuka, etu iya e-ta dudu adudu dakfu unu l'unwu unu; mbu ejo iphe-ehuka, a-kari eka; alala iya aburu ugu yele ejo iphe-ememe, a-du ideyideyi; to la alala. ⁶⁰ Yo wokfutaru unu unwu ejo iphe-ememe ndu Ijiputu ono l'o ha, unu shi atsu egvu ono; yo bya elia unu agbu l'ehu. ⁶¹ Ojejoje evukwaruphu unwu iphe-ememe; me iphe-ehuka odo, e-te dedu l'ekwo ekemu-wa byabe unu l'ishi gbururu jeye unu aburu kpurupyata. ⁶² E guderu l'unu shi ha l'igwe l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe; ndu aphodunu l'unu a-ha nwanshi. Ishi iya aburu l'unu te kwedu; nwaru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu. ⁶³ O kwa ege o shi atso-be Ojejoje ena te ya mee te iphe duru unu le mma; mee t'unu ka l'igwe; bukwaphu ege ootsobe Ojejoje ena te ya mee te unu buru kpurupyata; laa l'iyi. E fefu unu l'ali ono, unu abahu t'o buru nk'unu ono.

⁶⁴ Ojejoje a-chikashi unu; mee unu; unu edzuru iphe bu mbakeshi; tsube l'eka mgboko eka iya owaa jeye l'eka iya ophu. Eke ono be unu a-nodu; gwalahaa nte; mbu nte, e gude oshi; mee mkpuma mee. Nte ono aburu nte, unu ta mahaada; nna unu oche phe ta mahawa iya. ⁶⁵ Iphe ta byadu bya aduru unu le ntse l'iphe bu mbakeshi ono; to nwe eke unu e-ku nk'unu. Ojejoje e-me t'unu chiru obu l'eka l'eke ono; enya agbaa unu ochi; to nwe iphe unu ele enya elevu. ⁶⁶ Ndu unu a-nodu awa awawa. Eswe l'enyashi; be unu a-nodu atsu egvu. To nwe onye a-ma; ya a-no-ndu; te ya ta anodu. ⁶⁷ O -buru l'utsu; unu asu: "Ndege o -bururu l'urenyashi!" O -buru l'urenyashi; unu asu: "Ndege o -bururu l'utsu!" Ishi iya aburu ege unu a-nodu atsu-tabe egvu; yeru ejo iphe, unu e-gude enya unu aphutsua. ⁶⁸ Ojejoje e-ye unu l'ugbo-mini; mee; unu alaphu azu le Ijiputu, bu eke ono, ya suru l'unu te ejehedu odo ono. Eke ono be unu a-kpobe onwunu k'erere; te ndu ohogu unu zua unu t'unu buru ephe ohu: unwoke l'unwanyi. O bu l'e t'o nwedu onye azu unu.

29

Ndu, Nchileke yele ndu Izurelu gbaru le Moabu

¹ Owaa bu iphe, e kfuru le ndu ono, Ojejoje turu Mosisu ekemu su t'o mee te yele ndu Izurelu gbaa le Moabu ono; a gufukwa ophu ephe l'iya gbahawaru le Horebu.

² Mosisu abya ekukobe ndu Izurelu l'ephe ha; su ephe:

Unu gudewa enya unu phua iphemiphe obule, Ojejoje meru l'ifu unu le Ijiputu; mbu iphe, o meru Fero; me ndu ozi iya l'ephe ha; me l'ali iya l'o ha. ³ Unu gude enya unu phukota eze iphe-adata ono l'o ha; me iphe-ohubama, du egvu; me iphe ono, dugbaa oke biribiri, meru nu ono. ⁴ Ole; jeyekwa ntanu owaa; be Ojejoje ta nukwa unu egomunggo, e-meje t'iphe doo unu enya; enya, unu e-gude aphu uzo; m'o bu nchi, unu e-gude anu iphe.* ⁵ Mu duru unu ukporo afa ugbo labu l'echi-egu; ophu uwe unu akahudu unu akahu l'ehu; akpo-okpa unu ta akahu unu akahu l'okpa. ⁶ Unu

* 29:4 29:4 Azá 29:10; Róm 11:8.

ta tadu buredi; unu ta angu mee; m'ò bu iphe ọdo, eme l'anya; k'ophu unu a-maru l'oo mu bu Ojejoje bya aburu Nchileke unu. ⁷ Yo be teke ayi ruru ali eke ono; Sihonu, bu eze ndu Heshibonu; me Ogu, bu eze ndu Bashanu alufuta bya etso ayi ogu; ayi emekputa epe. ⁸ Ayi aluta ali epe; woru nu ndu ikfu Rubenu; me ndu ikfu Gadu; me nkere-ebo ndu ikfu Manase; woru iya nu epe t'o buru okè-iphe epe. ⁹ Oo ya bu; unu zikwaa obu l'ali; dobekota okfu, e kfuru l'ogba-ndzu-a; unu emeje iya ememe; te iphe, bu iphe unu kuberu eka k'ememe bujeru unu upete.

¹⁰ Ege unu ha vudokota l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ntanu-a; mbu ndu butsua ishi l'ikfu unu; me ndu bu ogurennya unu; me ndu ishi unu; mewaru ndu bu nwoke le ndu Izurelu l'ephe ha; ¹¹ yele unwegirima unu; me unyomu unu; me ndu laru alala, unu epe bu ebubu, bu ndu awajeru unu nku; l'ekuru unu mini. ¹² Unu vudokota l'eke-a; k'ophu unu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-gba ndzu; unu ekweta le nte ono, Ojejoje, bu Nchileke unu riru; gude agba ndzu ono ntanu; ¹³ ege ee-shi t'o mee unu ntanu-a t'unu buru ndibe iya; yebedua aburu Nchileke unu; bu iya bu iphe, o kweru ukwa iya; bya aburu iphe, o riburu nna unu phe, bu Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu le nte. ¹⁴ Ndzu-a, mu l'unu agba ntanu-a; me nte-a, mu eri eye iya-a ta bukwa unubedua b'o duru nwenkinyi unu. ¹⁵ O nwekwaruphu ndu ayi l'ephe tukoru vudo l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ayi l'eke-a; nwekwaruphu ndu ayi l'ephe ta nodu l'eke-a ntanu.

¹⁶ Unubedua l'onwunu b'o doru enya ohuma ege ayi shi bua le Ijiputu; me ege ayi shi swekota ali ndu ohodo; ruta eke-a. ¹⁷ Unu phwaru akpamara ono, epe meru ono; mbu ntekepe oshi; ke mkpuma; ke mkpola-ocha; waa ke mkpola-ododo ono, epe dobetsuaru ono. ¹⁸ Unu letakwa enya t'e b'o du nwoke; m'o bu nwanyi; m'o bu enya-ufu; o dudu buru ndu ikfu, obu epe a-lufu l'eke Ojejoje, bu Nchileke ayi no ntanu; je abalahaaru agwa ndu ohodo ono eja. Unu be ekwekwa te iphe, du eji, atso ile; l'egbu madzu ege ono kpofuta l'ime unu. ¹⁹ T'e b'o dukwa onye a-nutsua okfu mburonu-a; wata ogoru onwiya onu: "L'ehu a-du iya-a agu; m'o -ruhuru; ya buru 'anumanuma." Iphe, du ege ono e-mekwa te ndu ophu eme ohuma; me ndu ophu eme eji bukotaru kpurupyata. ²⁰ Ojejoje ta agukwaru onye obu nvu. Ehu-eghughu Ojejoje yele okopho iya a-nodukwa swiru onye ono. Mburonu ono, e deshuru l'ekwo-o a-dakfutakwa iya; Ojejoje efufu epha onye ono le mkpuli igwe-a. ²¹ Ojejoje e-shi l'ikfu Izurelu wofu onye ophu dobe iche; t'umuruku mbaru iya; bu iya bu ege o du le mburonu ono, e kfuru okfu iya l'ogba-ndzu ono, e deru l'ekwo ekemu-a ono.

²² Ogbo ophu e-tsota unu; mbu unwu unu; me ndu mba odo, shi eke teru enya; a-phu iphe, du eji, eme l'ali ono; me iphe-ememe, Ojejoje e-gude kpakaa ali ono. ²³ Ali ono l'o ha be iphe, e-ji iya nu bu oku nshi-egbe; waa unu; k'ophu bu l'e taa kodu iphe l'ali ono; ophu o dudu iphe, emehu iya nu; ophu eswa efukpodua ya nu. Mbu l'ee-mebyishi iya ege, e mebyishiru Sodomu me Gomora; me Adama yele Zeboyimu; bu ndu Ojejoje gude ejo oke ehu-eghughu iya mebyishia. ²⁴ Iphe bu mbakeshi a-tuko jilaha; su: "Bu ngunu kparu iphe, Ojejoje meru ali-a ege-a; mbu iphe, kparu iphe, o tu-koshiru ali-a ejo oke ehu-eghughu iya ege-a?"

²⁵ Teke ono be ndiphe e-yeru epe onu; su: "Iphe, kparu iya nu bukwa le ndu ono gbakutaru azu l'ogba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke ke nna epe oche, bu ophu epe l'iya gbaru teke ono, o dufutaru epe le Ijiputu ono. ²⁶ Epe gbafuru je agwalaha agwa odo; balahaaru iya eja; mbu agwa, epe ta madu; t'o bu l'oo Nchileke doberu iya epe. ²⁷ Oo ya kparu iphe, ehu gbanwuhuru Ojejoje oku l'eke ali-a no; yo woru mburonu ono l'o ha, e deru l'ekwo-a tukobe l'ali ono. ²⁸ To du iya bu; Ojejoje efefu epe l'ali ono; gude iwe; gude oke ehu-eghughu iya; nwuru epe ye l'ali ndu odo; bu eke epe no ntanu-a."

²⁹ Iphe, e domiru edomi bu ke Ojejoje, bu Nchileke ayi; obenu l'iphe, e meru t'a maru bu nk'ayi; buru ke unwu ayi gbururu jeye le gbururu; k'ophu ayi e-meje iphemiphe obule, e deru l'ekwo ekemu-a.

30

Iphe ee-mejeru onye izimana laru azu

¹ Teke iphemiphe obule ono medeleruphu ege e kfuru iya l'ehu unu; mbu onu-oma; me mburonu ono, mu togboru unu ono; yo rua unu l'ehu l'iphe, bu mbakeshi ono, Ojejoje, bu Nchileke unu chikashiru unu dobe ono; ² k'ophu unu laphutaru azu lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu; bya egude obu unu l'o ha; me ndzu unu l'oha; nulahaaru iya okfu; unu l'unwegirima unu; l'eme iphe, bu iphe-a, mu aturu unu l'ekemu iya ntanu-a; ³ be Ojejoje, bu Nchileke unu e-dophu unu azu l'onodu unu; phuru unu imiko; dufutakota unu l'iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje, bu Nchileke unu chiru unu ye ono. ⁴ M'o -ruhuduru; o buru l'a chiru unu je eye l'eke igwe jeberu ali ejebe; be Ojejoje, bu Nchileke unu e-jele-e eke ono je achikobe unu; dulata unu azu. ⁵ Mbu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-duphuta unu azu l'ali ono, bu ke nna unu oche phe ono; t'o buru nk'unu. Yo mee te iphe duru unu le mma; unu azu ka nna unu oche phe l'igwe. ⁶ Ojejoje, bu Nchileke unu e-me unu l'unwu unu t'unu anuru iya okfu; k'ophu unu e-yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu unu l'o ha; gude ndzu unu l'o ha yeru iya obu; k'ophu unu a-ka nka. ⁷ Ojejoje, bu Nchileke unu a-tuko mburonu ono l'o ha byabe ndu ohogu unu, bu ndu phuru unu ehenu; l'akpa unu ehenu. ⁸ Ono bu teke unu a-wata onuru Ojejoje okfu odo; melahaa iphe, bu ekemu iya, bu ophu mu aturu unu ntanu-a. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke unu e-me te iphe bu iphe, unu kuberu aka jahuru unu; unu azu azuzu; elu unu azu; iphe unu meberu l'ali emehuru unu; ke l'e -metsua be Ojejoje e-gude ehenu-otso-ena mee t'iphe jahuru unu; ege ono, o gude ehenu-otso-ena mee t'o jahuru nna unu oche phe ono; ¹⁰ m'o -buru l'unu anuru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; l'eme ekemu iya; me iphe, o turu okpa iya su t'e etsoje, bukwanu iphe, e deru l'ekwo ekemu-a; m'o -buru l'unu e-gude obu unu l'o ha; gude ndzu unu l'o ha ghaa ifu; lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu.

Okfu mkpo-chi ishi

¹¹ Ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a ta atsunukakwa unu l'ehu ememe; ophu o karikwanu unu aka. ¹² Ekemu ono ta nokwa l'imigwe; k'ophu unu a-ji; su: “?Bu onye e-nyihu imigwe je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'ophu ayi e-me iya ememe?” ¹³ Ophu o nokwa l'azu eze enyimu azu iya ophu; k'ophu unu a-ji; su: “?Bu onye a-da eze enyimu je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'ophu ayi e-me iya ememe?” ¹⁴ Obenu l'okfu obu nonyabe unu anonyabe; nodu unu l'onu; nodu unu l'obu; k'ophu unu a-nodu eme iya ememe.

¹⁵ Unu leduduphu; ntanu-a be mu dobekwaru unu ndzu; doberu unu akputo l'oborotu. Mu doberu unu anwuhu; doberu unu iyi. ¹⁶ O -buru l'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; l'etso uzo iya; mbu dobe iphe, o turu l'ekemu; me iphe, o turu okpa iya su t'e etsoje; me iphe, o suru t'e meje, bu iya bu iphe-e, mu ezi unu ntanu-a; be unu a-nodukwa ndzu; jaa ajaja ka l'igwe. Odo aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru onu-oma nu unu l'ali ono, unu abahu eje aluta; t'o buru nk'unu ono. ¹⁷ Ole; o -buru l'okpoma unu l'ufuru l'eke Ojejoje no; unu ta anuheru iya okfu; bya aparu onwunu haa; e deta unu; unu eje abalahaaru nte ephe aja; jelahaaru iya ozi; ¹⁸ be mu arakwaru iya unu arara ntanu-a; su l'unu a-lakwa l'iyi; ophu unu te ebukwa ulori l'ali ono, unu abya oswe Enyimu Jodanu eje aluta t'o buru nk'unu ono. ¹⁹ Ntanu-a be mu ekukwa igwe; l'eku ali t'o bya agbaa unu ekebe le mu dobeekwaru unu ndzu; doberu unu onwu. Mu doberu unu onu-oma; dobekwaruphu unu mburonu. Oo ya

bụ; unu hatalẹkwaa ndzụ; k'ophu unu l'unwu unu a-dzuru ndzụ. ²⁰ Unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; meje iphe o kfurū; unu a-chīru ẹka kwẹe ya. Ishi iya aburu l'ọo Ojejoje bụ ndzụ unu; buru iya a-nụ unu ndzụ t'unu kaa nka; k'ophu unu e-buru l'alī ono, Ojejoje riburu l'angu lẹ ya a-nụ nna unu oche pẹ; mbụ Ébirihamu; Áyizaku; mẹ Jékọpu.

31

Jóshuwa anọ-chi ẹnya Mósisi

¹ Tọ dū iya bụ; Mósisi ekfuru iphe ono, ookfu anū ndu Ízurelū ono tūgburu; ² sū ẹpẹ: “Nta-a bẹ mu kawaru nka nọwa ụkporo afa ishingū; ọp̄hu ike 'aduhedu mu k'odu unu. Ojejoje kfuakwaru mu lẹ mubẹ Mósisi taa dadū Ẽnyimu Jódanu azū iya ọp̄hu. ³ Ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwiya e-vutaru unu ụzo; unu adaa ẹnnyimu ono. Yọ buru iya a-tụko iphe bụ mbakeshi-a l'ọ ha mebyishiaru unu; mee; unu aluta alī ẹpẹ. Jóshuwa a-buru onye ishi; dua unu t'unu daa ẹnnyimu ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje kfurū. ⁴ Ojejoje e-me ẹpẹ ẹge o meru ndu eze ndu Amọru, bụ iya bụ Sihonu yẹle Ọgu; bụ ndu o mebyishiru; mebyishia alī ẹpẹ. ⁵ Ojejoje e-woru ẹpẹ ye unu l'ẹka. Unu mekotakwa ẹpẹ ẹge ya suru t'unu mee ẹpẹ. ⁶ Unu kakwaa ẹhu; obu eshihu unu ike. T'egvu ba byakwa unu l'ẹhu; ọp̄hu unu 'alakwa azū-azū l'ẹke ẹpẹ nọ. Ishi iya aburu l'ọo Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwiya bụ onye dū unu eje. Ẹ tọo hakwa unu ẹka; ọp̄hu ọo-gbadokwa unu.”

⁷ Mósisi abya ekua Jóshuwa; nọdu l'ifu ndu Ízurelū l'ẹpẹ ha; sū iya: “Kakwaa ẹhu; obu eshihu ngu ike; kẹ l'ọ kwa nggu lẹ ndu-a a-yi bahū l'alī ono, Ojejoje riburu angū l'ọo-nụ nna ẹpẹ oche ono. Ọ bụ nggubedua l'e-me t'ẹpẹ luta alī ono; t'ọ buru nk'ẹpẹ. ⁸ Ọ bụ Ojejoje l'onwiya e-vutaru ngu ụzo; swiru ngu eswiru. Ẹ tọo hakwa ngu ẹka; ọp̄hu ọo gbadokwa ngu. Ba atsukwa egvu; ọp̄hu obu 'etekwa ngu etete!”

Ege ee-shije agu ekemu Ojejoje

⁹ Ya ndono; Mósisi abya edee ekemu ono edede; woru nū ndu, achijeru Nchileke ẹja, bụ unwu Lívayi, bụ ẹpẹ apajẹ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; nūkwa iya phū ndu bụ ọgurennya Ízurelū l'ẹpẹ ha. ¹⁰ Mósisi abya atūaru ẹpẹ ekemu; sū: “Iphe, bụ afa ẹsaa, sweru esweswe; l'ògè aahajẹ iphe bụ ụgwo, madzū ji ibe iya; t'ọ laa; mbụ teke ono, aagbajẹ Ajì Mkpù ono; ¹¹ mbụ teke ndu Ízurelū byaleruphu l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu l'ẹke ọo-fọta; unu gūa ekemu-a tẹ ndu Ízurelū l'ẹpẹ ha nūa ya. ¹² Kfurū ẹpẹ t'ẹpẹ dzua l'ẹkalanu: unwoke; unwanyi; unwegirima; mẹ ndu laru alala, bu lẹ mkpukpu unu; k'ophu ẹpẹ a-tụko ngabẹ nchī; mūta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; ẹpẹ eletakwaphu ẹnya mekotaje iphe, e kfurū l'ekemu ono l'ọ ha. ¹³ Unwu ẹpẹ ndu ọp̄hu ẹ-ta amadua ekemu-a a-nūkwa iya phū; mūta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu jeye ẹge unu e-buberu l'alī ono, unu ada Ẽnyimu Jódanu; eje anata t'ọ buru nk'unu ono.”

Ọkwa kẹle ndu Ízurelū e-mekochaa kwefuru Nchileke ikè

¹⁴ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nū Mósisi; sū iya: “Lẹ mbọku, ịi-nwūhu dūakwa ntse. Kua Jóshuwa; tẹ nggu l'iya yīru bya evudo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko tẹ ya kfurū iya iphe, oo-me.” Mósisi yẹle Jóshuwa abyatashia bya evudo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ¹⁵ Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbodyongu bya lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Urukpu ono akpūa rogbodyongu l'ọnu-oguzo Ụlo-Ékwà Ndzuko ono.

¹⁶ Ojejoje asū Mósisi: “Nta-a b'ị byaakwa ọlakfu nna ngu oche pẹ. Ọle; ẹ taa nọdu ọp̄hu, baru nwishi; ndu-a awata ọfarushi onwephe l'ọ bụ unwanyi ọkpara l'ẹke ẹpẹ abaru agwa ndu alī ono, ẹpẹ abahū ono ẹja. Ẹpẹ a-gbado yẹbe Ojejoje;

mebyia ndzụ ono yẹle ẹphe gbaru ono. ¹⁷ Teke ono bẹ ẹhu e-ghulahaa yẹbe Ojejoje eghughu l'ẹke ẹphe nọ; ya agbado ẹphe. Ya e-wofu ifu l'ẹke ẹphe nọ; a vụa ẹphe kpatakpata. Ejo iphe; mẹ iphe-ẹhuka, dọ l'igweligwe a-dakfu ẹphe; k'ọphu ẹphe a-wata okfu mbọku ono; sụ: 'L'iphe, meru; iphe, dọ ẹji-a adakfuta ẹphe kwa lẹ Nchileke ẹphe ta nọhedu; swiru ẹphe.' ¹⁸ Mbọku ono bẹ ya e-wofu ifu l'ẹke ẹphe nọ. Ishi iya aburu l'ẹphe woru ifu ghaaru agwa ọdo; shi ẹge ono mee ẹjo iphe.

¹⁹ "Nta-a; unu woru egvu-a deeru onwunu edede; unu zia ya ndu Ízurelu t'ẹphe maru iya agugu; t'ọ buru iphe, ya e-gude agba ẹphe ekebe. ²⁰ Ya -durulephu ẹphe l'ẹgiri alì ono, ya kweru nna ẹphe oche phẹ ukwa iya; bya eriru angụ yeru iya ẹphe ono; ẹphe -rijidelephu ẹpho; wata ọda ọkporokpo; bẹ ẹphe a-gharu nte ọdo ifu; jelahaaru ẹphe ozi; kolahaa ya ọkpa l'ishi; mebyishilahaa ọgba-ndzụ iya. ²¹ Ejo iphe, dọ l'igwe; mẹ iphe-ẹhuka -dakfutalephu ẹphe; bẹ egvu ono a-buru iphe ekebe; maa ẹphe ẹjo ẹka; kele ndu awa ẹphe taa gụ-buhudu iya agụ-buhu. Ishi iya aburu lẹ tẹmanu ya edutade ẹphe eje l'alì ono, ya riburu angụ lẹ ya a-nụ ẹphe ono; bẹ ya mahawaru iphe, ẹphe arì k'ememe."

²² Tọ dọ iya bụ; Mósísu abya edee egvu ono mbọku ono; bya ezia ya ndu Ízurelu.

²³ Ojejoje ekfuaru Jóshuwa Nunu iphe, oo-me; sụ iya: "Kakwaa ẹhu; obu eshihu ngu ike; kẹ l'ọo nggubedua e-du ndu Ízurelu laa l'alì ono, ya riburu angụ lẹ ya a-nụ ẹphe ono. Yẹbedua e-swikwaru ngu-a eswiru."

²⁴ Mósísu edekota ekemu ono l'ẹkwo; to nwe m'ọo nanụ, ọ haru. ²⁵ Yọ bya ekfuaru ndu Lívayi, bụ ndu apajẹ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; sụ ẹphe: ²⁶ "Unu wota ẹkwo ekemu-wa dobe lẹ mgboro Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke unu; t'ọ nọdu l'ẹke ono l'agbaa unu ekebe; ²⁷ kele ya maru ẹge unu bụ-tabẹ ndu ekwefuje ikẹ; buru ndu ẹjo ọkpoma. Ọ -buru l'unu shiwa nta-a, ya nọkwadua ndzụ; swiru unu eswiru-a buru ndu kwefuru Ojejoje ikẹ; ?nanụ ẹge ọo-dụ mẹ ya nwuhulephu! ²⁸ Unu jee l'ikfu ono l'ọ ha; kuaru iya iphe, bụ ndu, bụ ọgurenya unu l'ẹphe ha yẹle iphe, bụ ndu, bụ ndu ishi unu; tẹ ya kfua okfu-a ye ẹphe lẹ nchi; kua igwe l'alì t'ọ bya agbaa ẹphe ekebe; ²⁹ kẹ l'ọ dokpooru iya ẹnya ọhuma lẹ ya -nwuhutsua; bẹ unu a-wata ome umere, rehuru erehu; haa ụzo-a, ya turu unu l'ekemu t'unu tsoje-a. L'oge l'ifu bẹ iphe, dọ ẹji a-dakfukwa unu; kẹ l'unu a-nọdu eme ẹjo iphe l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono gude iphe, unu gude ẹka unu meta kpatsua ya ẹhu-eghughu."

Egvu, Mósísu gụru

³⁰ Tọ dọ iya bụ; Mósísu eshi ishi lanụ; gụa egvu ono; gụfu iya l'ishi. Edzudzu-ọha ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha anụkota iya.

32

- ¹ Nggube igwe; ngabẹnuru mu nchi
tẹ mu kfua okfu!
Nggube alì; nụkwaa okfu, shi mu l'ọnu!
- ² T'iphe, mu ezi chikwaa mgu l'ọ bụ mini l'obu.
T'okfu, shi mu l'ọnu dakwaa l'ọ bụ iji.
T'ọ chikwaa yeshiyeshi
l'ọ bụ mini, ada l'iru ẹgbudu;
mbụ l'ọ bụ oke mini,
ada yoyoyo l'eli iru oshi.
- ³ Mu a-rakwa ẹpha Ojejoje arara.
Unubedua; unu jakwaa ẹpha
Nchileke ayi ono ajaja;
kẹ l'ọ ha nshinu!

- 4 Ọ bụ Ojejoje ono bụ Agbara-Mkpuma!
 Iphe bụ iphe, oome;
 bẹ ntupo ta anojedu;
 Ụzo iya kfulu ntumu.
 Nchileke evudoshije ike l'iphe,
 o kfulu; ophu ọ dudu iphe,
 ẹ-ta kfuluru ntumu, oomeje.
 O doberu ẹka ndoo;
 buru onye obu guru iphoro.
- 5 Ẹphe watawaru ome iphere,
 rehuru erehu l'ẹke ọ nọ.
 Ntupo, nọ ẹphe l'ẹhu mewaru;
 ẹphe ta buhe unwu iya.
 Ẹphe bụ ogbo,
 a chiliru ẹka l'ejo iphe;
 ogbo, ụzo ẹphe gberu nggo.
- 6 ?Bụ egbe iphe owaa;
 bẹ unu gude akfu Ojejoje ugwo;
 unube ndu-a, bụ ndu eswe;
 unu te nwe egomunggo-wa?
 ?Tọ budunua ya bụ
 nna unu, bụ iya keru unu?
 ?Tọ budunua ya
 kpuru unu; bya emee unu t'unu
 nguru anguru?
- 7 Unu nyatakwa teke ndiche!
 Unu ria oriri;
 nyata ogbo ophu swetawaru nu!
 Unu jia nna unu phe
 t'ẹphe kọoru iya unu!
 Unu ajikwaa ya phu
 ndu bụ ogurennya unu;
 t'ẹphe kọoru iya unu!
- 8 Teke Okaribe-Kakota-Nu
 keshiru mbakeshi okè-iphe ẹphe;
 mbu teke o keshiru unwu eliphe;
 b'ọ tu-bugbaaru ẹphe ẹke
 okè-alị ẹphe a-kpa l'ẹhu l'ẹhu;
 l'ẹge unwu Ịzurelu ha;
- 9 kẹ l'okè-iphe kẹ Ojejoje bụ ndibe iya.
 Jekopu aburu okè-iphe ophu ọ fotararu.
- 10 L'echi-egu b'ọ cho-vuru ẹphe.
 Mbụ l'ọo alị, aburu swanmangu,
 bụ ejo ọra anọduje ada iya;
 b'ọ nọ-pheru ẹphe mgburumgburu;
 l'eleta ẹphe ẹnya.
 Ẹnya iya nọ l'ẹke ẹphe nọ;
 l'ọ bụ nwandodo-ẹnya iya.
- 11 Ọ bụ ẹge ono, ugo anọduje
 ephephe l'ekfuna iya;
 l'eruphe l'eli unwu iya-a;

- mbụ ẹge ono, ọjakaje ẹ̀bà iya
pakọo ụnwu iya; paru ẹphe
l'igburumonu ẹ̀bà iya ono;
- 12 bẹ Ojejoje nwenkinyi iya duru ẹphe;
ọphu o nweđu agwa ndu ọhodo,
yeru iya ẹka.
- 13 O doberu ẹphe l'ẹke ha l'eli
lẹ mgboko-a; t'ẹphe bụru ishi;
bya egude akpuru iphe, shi l'egu
nua ẹphe nri.
Ọ nukwaruphu ẹphe manụ-engu,
shi lẹ mkpuma; bya anụ ẹphe manụ,
shi l'alị, dụ ekfu-ekfu.
- 14 O gudekwaphu manụ-ẹra eswi;
mẹ mini-ẹra aturu; mẹ nwaturu,
gbaru ẹba; mẹ ebyila; mẹ elu,
shi l'alị Báshanu; mẹ egbu;
mẹ ọkpobe witu zụ-jia ẹphe ẹpho.
Ẹphe ngukwaruphu mẹe uswe,
shi l'akpuru vayinu.
- 15 Ọle; Jeshurunu datsuleruphu
okporokpo; bya ekwefu ikè.
Ọ daru okporokpo;
dụwa bogiri-bogiri.
Ọ tsuwaru onwiya ẹba;
bya ajika Nchileke, keru iya nụ.
Yọ bụru Agbara-Mkpuma ono,
dzofutaru iya nụ ono; b'ọ jikaru.
- 16 Ẹphe eshi ẹge ono mee;
yo kolahaaru agwa ndu
ọhodo ono okopho.
Mbụ l'ẹphe gude agwa ono,
bukota akpamara ono;
mee; ẹhu eghulaha ya eghughu.
- 17 Ẹphe awata ogwo ngweja l'anụ
agwa, ẹ-ta bụdu Nchileke.
Mbụ agwa, ẹphe ẹ-ta mabua.
Agwa ono bụ agwa,
ẹphe dobegbaaru k'ophungu;
mbụ agwa,
nna unu oche pẹ ta atsubua egvu.
- 18 Agbara-Mkpuma ono, zufutaru unu ono;
bẹ unu gbadoru.
Mbụ l'ọo Nchileke ono, bụ
iya mụru unu ono; bẹ unu zaharu.
- 19 Ojejoje abya aphua iphe ono,
ẹphe eme ono; tsolahaa ẹphe oyi;
kẹ l'ụnwu iya ndu k'unwoke;
mẹ ndu k'unwanyị;
bẹ kpatsuru iya
ẹhu-eghughu.

- 20 Yọ sù: “Lẹ ya e-wofu ẹnya
l'ẹke ẹphe nọ;”
phụedukpoo iphe,
ẹphe e-mekochaa bụru.
Ishi iya aburu l'ẹphe bụ ọgbo,
uzo ẹphe gberu nggọ;
bụru ụnwegirima,
ẹ-te evudoshijedu ike
l'iphe, ẹphe kfulu.
- 21 Ẹphe gude iphe, ẹ-ta bụdu
Nchileke mee tẹ ya wata oko okopho;
gude ụnwu agwa, bụ iphe-mmanu
akpatsu iya ẹhu-eghughu.
Ya e-gudekwanu mba,
ẹ-ta bụdu mba;
ye ẹphe okopho l'ẹhu;
gude ọha, eme eswe
kpatsua ẹphe ẹhu-eghughu;
- 22 kẹ l'oke ẹhu-eghughu iya;
bẹ gbanwuhwaru ọku.
Ọku ọbu e-ke gbururu jeye;
yo kerua ime ime alì-maa.
Oo-kekota mgboko; kee iphe,
a kpataru akpata dobe iya;
bya eworu ọku tụa l'ẹke ugwu futaru.
- 23 “Ya e-wota iphe-ẹhuka byabẹ ẹphe;
chịta arwa iya byibe ẹphe l'ẹhu.
- 24 Ẹjo ẹgu a-bya;
ẹnya ekoroshihu ẹphe;
okpomọku, a-nọdu erebushi ẹphe anụ;
ẹjo iphe-ememe,
abya egbushia ẹphe.
Ya e-zi ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu
t'ọ gude ẹpyi iya byakfuta ẹphe;
zia ẹjo agwọ, awụ l'alì;
t'ọ bya atagbushia ẹphe.
- 25 Ee-gude ogu-mbeke egbu ẹphe
pyaapyaa l'etezi;
k'ọphu bụ l'ẹphe -nọdu l'ime ụlo;
bẹ meji te eguduru ẹphe eguru.
Ụnwu-okorọbya; ụnwu-mgbọko;
ụnwegirima nshì;
mẹ ndu ẹwo furu l'ishi
a-bụkotaru kpurupyata.
- 26 Ya shi sù lẹ ya a-chikashi
ẹphe nanụ nanụ;
mee t'ẹ ba nyatajẹhe ẹphe anyata
lẹ mgboko.
- 27 Obenu l'ọo ẹjo-ọnu ndu ọhogu ẹphe;
bẹ ya ezeru; mbụ; a -nonyakwaa;
ndu ọhogu ẹphe ekfua iphe,

- ẹphe ẹ-ta madu ishi iya; sụ:
 'L'oo ẹphebe ndu ọhogu me-kputaru;
 l'ẹ tọ bukwa Ojejoje meeberu
 iphemiphe ọbule ono!' "
- 28 Ndu Ízurelu bukwa ọha,
 egomunggo swehuru;
 iphe te edoje ẹphe ẹnya lẹ phuu.
- 29 Ndege ẹphe, bu ndu maru iphe;
 me ọo-ga e-dokwaa ẹphe ẹnya;
 ẹphe amakwaru ẹge
 ọo-muru ẹphe l'ikpazu.
- 30 ?Nanu ẹge onye lanu e-shi
 achi unu umadzu ugbo labu
 l'ukporo madzu iri ọso.
 Odo aburu; ?nanu ẹge umadzu ẹbo
 e-shi mee unu umadzu ise;
 t'ẹphe wata ọso;
 a gufukwa l'onye ono,
 bu Agbara-Mkpuma ẹphe ono
 sefuwaru ẹphe ẹka;
 mbu lẹ Ojejoje miwaru ẹphe ẹnya?
- 31 Kele mkpuma nk'ẹphe
 ta dukwa l'ọ bu
 Agbara-Mkpuma nk'ayi.
 Ndu ọhogu ayi makwaru-a
 l'oo ẹge ọ du ndono.
- 32 Vayinu nk'ẹphe shi lẹ
 vayinu ke ndu Sodomu.
 Yọ buru l'egu ndu Gómóra;
 be akpuru vayinu ẹphe shi.
 Akpuru vayinu ẹphe bu nshi l'onwiya;
 jokfujokfu iya aburu age.
- 33 Mee ẹphe bu era agwo;
 buru onu-mini, shi oghu l'onu.
- 34 "Ya wowaru iphemiphe ọbule ono
 kwakobe; mbu nmachia ya;
 dobe l'ẹke ya akwakobeje ẹku iya.
- 35 Ọo yẹbedua agwatajẹ ugwo iphe;
 buru yẹbedua;
 be okfu ugwo no l'eka.
 L'oge iya be okpa e-chifua ẹphe.
 Mboku, umuruku a-muru ẹphe nookwa ntse.
 Aphu abyaakwa ẹphe atsotso."
- 36 Ojejoje a-haru ndibe iya enge.
 Ọo-phuru ndu ozi iya imiko;
 m'ọ phulephu l'ike ta duhedu ẹphe;
 mbu l'ẹ tọ duhedu onye wuduru nu:
 ohu me amadu.
- 37 Ọo-su ẹphe: ?Nanu agwa ẹphe ọbu;
 mbu mkpuma ẹphe ọbu,
 ẹphe agbabaje je anodu zeeru ndzu?

- 38 Mbụ agwa, taru èbà anụ,
 ẹphe gbaru ẹja;
 ngụa mee ngweja ẹphe ono.
 T'o gbeshinu bya eyeru unu ẹka!
 T'o gbochitanu unu!
- 39 “Unu lekwa; ọ kwa yẹbedua
 nwenkinyi bụ Nchileke.
 Ẹ tọ dūhekwa Nchileke
 ọdo, nọnu; a gụfu iya.
 Ọo yẹbedua emeje t'a nwụhu anwụhu;
 bụru iya emeje t'a nọdu ndzụ.
 Ọo yẹbedua emeje tẹ iphe meka madzụ;
 bụru iya emeje t'ọ kpọhu;
 ọphu ọ dudu onye adu ike
 anafu iya onye ya guderu.
- 40 Ya paliru ẹka iya imigwe; ribua ya:
 L'ọ bụ ẹge ya a-nọ gbururu jeye-wa;
- 41 bẹ ya a-ba ogu-mbeke ya ono,
 egbu nwiiwii ono ababa;
 gude iya l'ẹka kpee ikpe;
 gwata ndu ọhogu iya ụgwọ
 iphe, ẹphe meru;
 mbụ kfu ndu
 ya dū ashị ụgwọ.
- 42 Ya e-me tẹ mee madzụ
 ngụ-goo arwa iya agụ-ngo;
 mbụ mee ndu e gburu egbugbu;
 me mee ke ndu a kpuru le ndzụ.
 Ogu-mbeke ya a-tsụ madzụ ọtsu ẹkfu;
 mbụ je akpaa l'ishi ndu bụ ishi ndu
 ọhogu iya ono.”
- 43 Unu tee ẹswa; unubẹ mbakeshi!
 Unu le ndibe Nchileke tee ẹswa;
 ke l'ọ-gwata ụgwọ ọchi unwu iya.
 Ndu ọhogu ayi;
 bẹ oo-melata ụgwọ
 iphe, ẹphe meru;
 Yọ kfu ụgwọ iphe, dū eji,
 ndu nk'ia meru l'alị iya.*
- 44 Mosisu yele Jóshuwa Nunu abya agụkota egvu ono; ndu Ízurelu l'ẹphe ha
 anụkota iya.
- 45 Tọ dū iya bụ; Mosisu ekfutsuleruphu ndu Ízurelu iphe ono l'ọ ha; 46 bya
 asụkwaphu ẹphe: “Unu vukwaru okfu-a, ya kfuru ntanụ-a l'obu; k'ọphu unu e-zia
 iya unwu unu t'ẹphe zia obu l'alị; mekota iphe, bụ iphe, e deru l'ekemu-a. 47 Tẹ okfu-
 a ba bukwaru unu mkpọkoro okfu; ke l'ọ kwa ẹke ono bẹ ndzụ unu nọ. Yọ bụru
 iphemiphe ọbule ono e-me t'unu kaa nka l'alị ono, unu ada Ẹnyimu Jódanu eje aluta
 t'ọ bụru nk'unu ono.”

Mosisu a-nwụhu l'eli ugwu Nebo

* 32:43 32:43 Róm 15:10.

⁴⁸ Yò bụru mbòku ono gèdegede; bẹ Ojejoje kfuru yeru Mòsisu; sù iya: ⁴⁹ “Nyihu ugvu-a; mbụ Ugvu Nébo l’ugvu ugvu Abarimu-a, nọ l’alì Móabu, chebe ifu lẹ Jérìko; phụ alì Kénanu, bụ alì, ya abya onu ndu Ízurelù t’èphe nweru. ⁵⁰ Ọ bụ l’eli ugvu ono, ii-nyihu ono; bẹ ìi-nọdu nwùhu; lakfu ndibe ngu lẹ maa; ẹge ono, nwunne ngu Éronu nwùhuru l’ugvu Hòru; lakfube ndibe iya ono. ⁵¹ Ishi iya abụru l’unu nọ l’ifu ndu Ízurelù lẹ mini Meriba kẹ Kadéshi l’echi-ẹgu Zinu kwefuru iya ikè; mbụ l’unu te medu t’a maru ẹge yẹbe Ojejoje dọ-be nsọ l’ẹke ndu Ízurelù nọ. ⁵² Ọo ya meru iphe, bụ ụzenya bẹ ìi-nọdu lee ẹnya l’alì ono, ya anụ ndu Ízurelù ono; ọle ẹ tịi tudu iya ọkpa.”

33

Mòsisu agọru ndu ikfu Ízurelù l’èphe ha onu

- ¹ Ọwaa bụ onu, onye kẹ Nchileke, bụ Mòsisu gọru nụ unwu Ízurelù b’ọ nwùhuderu.
- ² Ọ sùru:
 Ojejoje shi l’ugvu Sáyinayi bya.
 O shi l’uzo alì Séyi nwaru ẹphe phoo
 l’ọ bụ nchi-abọhu.
 O shi l’ugvu Paranu l’echiru ẹphe
 oswi kẹ zaaa.
 Ndu, ẹphe l’iya yi bụ unukurunu ndu,
 dọ nsọ; bya aparu ọku,
 l’enwu enwunwu l’ẹka-utara iya.
- ³ Mbụ lẹ ndiphe b’o yeru obu;
 iphe, bụ ndu dọ nsọ nọkota iya l’ẹka.
 Ẹphe adaje iya l’iku ọkpa;
 baaru iya ẹja.
 Yò bụru iphe, o kfuru bẹ ẹphe emeje.
- ⁴ Mòsisu tọru ekemu doberu ayi;
 ọ bụru òkè-iphe kẹ ndu
 awa Jékọpu l’èphe ha.
- ⁵ Ọ bụ Ojejoje bụ eze ndu
 Jeshurunu teke ono,
 ndu ishi ndu Ízurelù;
 ẹphe lẹ ikfu ndu Ízurelù
 l’èphe ha dzukoru ono.
- ⁶ “Tẹ ndzọ bukwaru kẹ ndu ikfu Rúbenu!
 T’ẹ b’o chihukwa achihu;
 ọphu ọ kakwa nwanshì!”
- ⁷ Ọwaa bụ iphe,
 o kfuru l’ẹhu ndu ikfu Júda:
 “Byiko Ojejoje; nukwaa olu ndu Júda!
 Dutakwa ẹphe dukfuta ndu nk’ẹphe!
 Mekwaa t’ẹka shia ẹphe ike l’ọgu.
 Byiko; yejenuru ẹphe ẹka t’ẹphe
 lụ-gbua ndu ọhogu ẹphe!”
- ⁸ Ndu ikfu Lívayi b’o kfuru nk’ẹphe;
 sù: “Nggube Ojejoje;
 menua tẹ ndu ikfu Lívayi gudeje ẹnwa,
 bụ iya bụ tumimu; mẹ urimu ngu;

- maru iphe, bu uche-obu ngu!
 Mbụ ndu ono, i dataru le Masa;
 okfu adaaru nggu l'ephe le mini Meriba ono.
- 9 O bu ephe be kfulu ke nne le nna
 ephe; su le t'o dukwa iphe,
 ephe guberu ephe.
 Ephe amia unwu,
 ephe muru amumu enya;
 mikwaaphu unwunne ephe enya.
 Obenu l'ephe ziru obu l'ome okfu ngu;
 nggube Ojejoje;
 bya edobekwaphu ogba-ndzu ngu.
- 10 O bu ephe e-zije ndibe Jekopu iphe,
 i suru t'e emeje; buru ephe e-zije ndu
 Izurelu iphe, i turu l'ekemu.
 O bu ephe e-dobejeru ngu insensu;
 buru ephe e-dobeje ngweja-ukfuru
 l'enya-ngweja ngu.
- 11 Byiko Ojejoje;
 goru onu-oma ye
 l'akanya, ephe ese;
 nggu anatajekwa ozi,
 ephe gude aka ephe jee!
 Nyakakwaa ephe okpu-nka;
 mbu ndu ono, wu-lihuru etso ephe
 okfu ono; me ndu kporu ephe ashi;
 k'ophu ephe ta aduhedu ike
 opa-li ishi apali odo!"
- 12 Ndu ikfu Benjaminu
 b'o kfulu nk'ephe; su:
 "Ndu Ojejoje yeru obu
 a-nonyabe
 Ojejoje; tusaru eh;
 kele Ojejoje anoduje
 egbochita ephe: eswe l'enyashi.
 Ndu Ojejoje yeru obu;
 be okwojeru l'azu."
- 13 Ndu ikfu Josefumu b'o kfulu nk'ephe; su:
 "T'ali ephe bukwaru ali,
 Ojejoje goru onu-oma nu.
 Yo mee t'iji, shi l'imigwe dajeru ephe;
 mini ime-ali amuru ephe futufutu.
- 14 T'anwu mejekwaa t'iphe,
 e meberu l'ali mehu!
 Yo mee t'iphe, kakota mma
 ruje ephe aka l'onwa l'onwa!
- 15 T'a nukwa ephe iphe,
 katsukpo mma,
 shi l'ali ugwu ndiche ono;
 yele egiri iphe, shigbaa
 l'unwu ugwu ojejoje ono!

- 16 T'e gudekwa iphe, katsua mma,
 jiru mgboko-a gooru iya onu!
 T'ikfu Jósefu túbakwa onye
 ono l'anya; mbụ onye ono,
 nọ l'iru oshi ono, enwu oku ono!
 T'iphemiphe obule-a
 bukotakwaru ke Jósefu;
 mbụ onye ono, bụ iya bụ ishi
 l'unwunne iya ono.
- 17 O dụ biribiri l'ọ -bụ oke-eswi,
 ụzo waa nne iya oswa.
 Mpo iya dụ l'ọ bụ k'atsụ.
 Yọ buru iya be oo-gude adu-tsushi
 iphe bụ mbakeshi;
 mbụ jeye le ndu bu l'eke mgboko jeberu.
 O bụ ege ono;
 be unukurunu ndu
 ikfu Ifuremu dụ;
 bukwaruphu ege ono bụ ege
 'aguta aguta ndu ikfu Manase dụ.”
- 18 Ndu ikfu Zebulun
 b'o kfulu nk'ephe; su:
 “T'ehu tsoje unu ena unube ndu ikfu
 Zebulun; teke unu alufu alufu.
 Ehu atsojekwaphu unu ena
 unube ndu ikfu Isaka;
 teke unu nọ l'ufu unu.
- 19 Ephe e-ku ndiphe
 t'ephe dzukoo l'ugvu;
 nodu l'eke ono gwoo ngweja l'uzo,
 vudo nhamunha.
 Yọ buru iphe-oma,
 jiru eze enyimu;
 me eku, domigbaaru onwiya
 l'ali eveve; be ephe e-gude buru.”
- 20 Ndu ikfu Gadu b'o kfulu nk'ephe; su:
 “T'onu-oma buru k'onye meru t'ali
 ndu ikfu Gadu jaa ajaja.
 Ndu ikfu Gadu zekwa l'ọ bụ agu.
 Iphe bụ iphe, ephe phuru;
 be ephe ezijashije eka yele ishi.
- 21 O fotaru ali, kakota mma doberu onwiya;
 ke l'ọ bụ eke, oke-ali ke ndu ishi
 ndu soja nọ; be ndu ishi ndu Izurelu
 edzukobeje; mee iphe vudo nhamunha
 l'ifu Ojejoje; bya edobe iphe,
 o suru t'e meje.”
- 22 Ndu ikfu Danu b'o kfulu nk'ephe;
 su: “Le ikfu Danu bukwa nwa agu,
 shi le Bashanu akfu
 gadamu gadamu eje abya.”

- 23 Ndu ikfu Náfutali b'o kfuru nk'èphe;
 sù: "Lè ndu Náfutali bè túbakwaru
 Ojejoje l'ènya.
 Ònu-òma Ojejoje
 abúkwaruphu nk'íya.
 Ókè-alì iya bè shi l'ùzo eze Ènyimu
 Gálili; jerua l'ùzo òhuda."
- 24 Ndu ikfu Ásha b'o kfuru nk'èphe; sù:
 "T'ònu, a gòru unwu Ásha
 kakòtakwa k'unwegirima òdo.
 T'èphe túbakwa unwunne èphe l'ènya.
 T'òkpa iya dekwaru ederu lè manù."
- 25 T'iphe, unu e-gudeje gù-chia
 nggamgbo unu búkwaru ígwè yèle ope.
 Ò bú ège unu a-nò-bebe;
 bú ège ike unu e-beru."
- 26 "È tò dúkwa onye dù l'ò bú
 Nchileke kè Jeshurunu;
 onye eswetaje igweli bya
 agbaaru unu mkpu;
 l'egudeje akpabiri iya swee urukpu."
- 27 Ò kwa Nchileke ono,
 shi l'ede-nwede
 ono bú onye unu a-nòduje
 l'ime iya zeeru ndzù.
 Oo-woru èka iya dèe unu adèe;
 gude iya l'anù unu òkpu ike-ike jeyewaru.
 Òochifuje unu ndu òhogu unu l'ifu; sù:
 'Unu tuko èphe gbushikota!'
- 28 Òo ya bú lè ndu Ízurelu e-buru l'èhu-agu.
 Eri Jékoðu atusaru èhu l'alì akpe yèle mée nò.
 Iji eshi l'igweli l'adaru èphe."
- 29 Ònu-òma bú kè unubè ndu Ízurelu.
 ?Bú ndu ole òdo, dù l'ò bú
 unu; unubè ndu ono,
 Ojejoje dzòfutaru ono?
 Òo yèbedua bú onye
 egbochitaje unu; bya aburu
 onye eyejeru unu èka.
 Ò kwaphù yèbedua bú
 ogu-mbeke,
 unu gude eku onwunu.
 Ndu òhogu unu e-gude
 òtsu egvu byakfuta unu;
 unu adzòpyashia èke èphe
 agwajè iphe adzòpyashi."

¹ Ya ndono; Mósísu eshi lẹ nsụda Móabu nyihu Ugwu Nébo, bụ iya bụ ugwu, katsua l'eli lẹ Pishiga, nọ ghaaru Jéríko ifu. Ojejoje abya ekoshikota iya alí ono l'ọ ha; tsube lẹ Gíledu jeye lẹ Danu. ² Yo koshikota iya alí ndu Náfutali l'ọ ha; alí ndu Ífuremu; alí ndu Manáse; alí ndu Júda je akpaa l'eze ẹnyimu ụzo ẹnyanwu-ariba; mewartu ³ alí ụzo ọhuda; mewartu mgbaku iya onanu l'ọ ha tsube lẹ nsụda Jéríko, bụ iya bụ ndu Oha-nkfu; je akpaa lẹ Zówa.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ iya: “Ọwaa bụ alí ono, ya riburu Ébirihamu; Áyizaku; mę Jékọpu angụ lẹ ya a-nụ ndu awa ẹphe ono. Ya hawaru ngu t'i gude ẹnya ngu phụ iya; ọle ị tị tudu iya ọkpa.” ⁵ Tọ dụ iya bụ; nwozi Ojejoje ono; mbụ Mósísu anwuhu l'ẹke ono lẹ Móabu ẹge Ojejoje kfuru iya. ⁶ Yo lia ya l'ọkpa ugwu Móabu; ẹke nọ ghaaru mkpukpu Bétu-Peyọ ifu. Ọle ẹ tọ dudu onye maru nhamunha ẹke, ili iya nọ jeye ntanụ. ⁷ Mósísu nọru ụkporo afa iche iche ugbo ishingụ; b'ọ nwuhuderu; ọle ẹnya iya te mebua t'ọ phụ raba-raba; ọphu ike, nọ iya l'ẹhu ta alabua alí. ⁸ Ndu Ízurelu anọdu lẹ nsụda Móabu ono raa ẹkwa Mósísu ụkporo abalí l'abalí iri. Yọ bụru teke ono bẹ oge, eegude akwa Mósísu gvuru.

⁹ Ume kẹ mmamiphe abya eji Jóshuwa Nunu ẹhu; kẹle Mósísu byiberu iya ẹka l'ishi. Ndu Ízurelu l'emeje iphe, o kfuru; shi ẹge ono mekota iphe ono, Ojejoje turu Mósísu ekemu iya ono. ¹⁰ Keshinu teke ono ta dukwa onye nkfuchiru, lufutajeru l'alí Ízurelu, dụ l'ọ bụ Mósísu; mbụ onye Ojejoje maru ifu l'ifu. ¹¹ Ẹ tọ dudu onye, dụ l'ọ bụ iya l'ome iphe-ophulenya; mę iphe-ọhubama, dughbaa biribiri, bụ ọphu Ojejoje ziru iya; yo je emeshia lẹ Íjiputu; mbụ ọphu meshiru Fero; mę ndu ozi iya; mę ndu alí iya l'ẹphe ha. ¹² Ẹ tọ dudu onye, dụ l'ọ bụ Mósísu l'onweru oke agburu-ẹhu; mę l'ome iphe, ha nshinu bya adu egwu l'ẹnya, bụ ọphu o meshiru l'ifu ndu Ízurelu kpamukpamu.

Jóshuwa

Ozi, Ojejoje ezi Jóshuwa

¹ Tọ dọ iya bụ; nwozi Ojejoje; mbụ Mósísu anwuhutsulephu; Ojejoje asụ Jóshuwa Nunu, shi eyeru Mósísu ẹka: ² “Lẹ Mósísu, bụ nwozi iya bẹ nwuhuwaru nụ. Nta-a bụ t'i gbesi; tẹ nggu lẹ ndu-a; mbụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha kwakọbe; je adaghaa Ẹnyimu Jódanu-a; bahụ l'alì ono, ya abya ẹphe anunu ono. ³ Iphe bụ ẹke unu dzọru ọkpa; bẹ ya a-nụkota unu; bụ iya bụ ẹge ya kweru iya Mósísu l'ụkwa. ⁴ Alì unu e-shi l'echi-ẹgu nọ jeye l'alì ugvu Lébanonu. Yo shikwaphu l'eze ẹnyimu ono; mbụ Ẹnyimu Yufurétusu je akpaa lẹ Oke Ẹnyimu l'uzo ẹnyanwu-ariba. Alì ndu Hetu l'ọ ha yikwa iya phụ. ⁵ Ẹ tọ dudu onye a-dụ ike agbabẹru ngu l'ọgu jeye teke ii-nọ-bebe. Ọ bụ ẹge ono, ya shi swiru Mósísu ono bụ ẹge ya e-swikwaru ngu phụ. Ya te eleswetakwa ngu; ọphu ya 'agbadokwa ngu.

⁶ “T'ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa; kẹ l'ọ bụ nggubedua bẹ e-du ndu-a je t'ẹphe je aluta alì ono, ya riburu nna ẹphe oche phẹ angụ lẹ ya a-nụ ẹphe ono. ⁷ Ọ bụphu t'ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa lẹ phuu. Tẹ ẹnya rua ngu alì t'i mekotaje ekemu ono, nwozi iya; mbụ Mósísu nuru ngu ono. Ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo; k'ọphu ẹka a-buru ngu upete l'iphe, bụ ẹkemeke ọbule, ii-jekpoo. ⁸ Tẹ Ẹkwo Ekemu-a ba alufujekwa ngu alufu l'onu. Rije iya l'oriri: eswe l'enyashi; k'ọphu ii-zi obu l'alì l'emekota iphemiphe ọbule, e deru iya. Ọ -dụ ẹge ono; ẹka aburu ngu upete; iphe aduru ngu lẹ mma. ⁹ ?Ya te kfuhaadaru ngu iya; sụ tẹ ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa. Ba atsukwa egvu; ọphu ilakwa azụ azụ. Kẹle yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke ngu nọkwaa swiru ngu eswiru l'ẹkemeke ọbule, iije.”

¹⁰ Jóshuwa abya ezia ndu ishi ndu Ízurelu; sụ ẹphe: ¹¹ “Unu jee l'odu ndu Ízurelu; je ekfuru ẹphe t'ẹphe kwakọbe nri ẹphe, e-ri ọhuma; l'ọ wuduwaru-a abalì ẹto; ẹphe adaa Ẹnyimu Jódanu je aluta alì ono, Ojejoje bụ Nchileke unu a-nụ unu; t'ọ buru nk'unu ono.”

¹² Obenu lẹ ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bẹ Jóshuwa sụru: ¹³ “T'ẹphe nyatakwa ekemu ono, Mósísu, bụ nwozi Ojejoje turu t'ẹphe mee ono: ‘Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe abyawa ome t'ẹphe tuta ume; wowaru alì ono nụ ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe.’ ¹⁴ Unyomu ẹphe; unwegirima ẹphe; mẹ elu ẹphe a-nodu l'alì ono, Mósísu nuru ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu ono. Obenu lẹ ndu ọphu bụ mkparawa l'unu; ndu ọphu ẹ-ta atsudu egvu; bya enweru ngwa-ọgu e-vuru unwunne ẹphe ọzo daa ẹnyimu ono; je eyeru ẹphe ẹka; ¹⁵ gbururu jeye teke Ojejoje e-me t'ẹphe tuta ume; ẹge o meru unubedua; bya emee; t'ẹphe lutakwaphu alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-nụ ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe ono. Teke e metsuaru; unu alashiwaru azụ je eburu l'alì nk'unu; mbụ alì ono, Mósísu, bụ nwozi Ojejoje wẹru unu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; l'uzo ẹnyanwu-ahata ono.”

¹⁶ Ẹphe asụ Jóshuwa: “L'iphemiphe ọbule, i sụru t'ayi mee bẹ ayi e-me. Eke, i sụru t'ayi jee bẹ ayi e-je. ¹⁷ Ọ bụ ẹge ono, ayi shi angabẹjeru Mósísu nchì l'iphemiphe ọbule ono; bụ ẹge ayi a-nodu angabẹru ngu iya. Ọlobu; tẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu swikwaru ngu ẹge o shi swiru Mósísu. ¹⁸ Iphe, bụ onye kwefuru ngu ikè; jika lẹ ya te emedu okfu ngu; m'ọ -ruhuru; ọ buru ngunu b'i ziru iya bẹ ee-gbu egbugbu. Ọ bụphu t'ọkpoma shia ngu ike; ọphu obu 'awakwa ngu awawa!”

2

Réhabu yeḗle ndu ngge

¹ Ya ndono; Jóshuwa Nunu abya eshi ɓe Shitimu zifu umadzu labu ɓe mpya t'ephe je ngge. Yo su ephe: “Unu je elee enya l'ali ono; oswikposhia ke Jéríko.” Ephe atugbua; rua; je abahu l'ulo nwanyi okpara, aza Réhabu je aradu.

² Ama abya agbaaru eze ndu Jéríko; l'o nwekwaru ndu Ízurelu, bataru ɓe mkpukpu-a ɓe nchi-ejiha; bya ngge l'ali-a. ³ To du iya bu; Eze ndu Jéríko abya ezia ozi su t'e je asu Réhabu: “T'o dufuta unwoke ono, bataru nk'iya ono; ke l'ephe byaru ngge l'ali-a l'o ha.”

⁴ Obenu ɓe nwanyi ono dutaru unwoke labu ono domia; su ephe: “L'o nwekwarua unwoke byaru nu; obule ya ta amakwa eke, ephe shi. ⁵ L'o bekwaru l'urenyashi teke aa-guchi obu-edukfu mkpukpu; ndu ono atugbua. Ophu ya 'amakwa ibyiya ophu ephe shiru. L'o -buru l'unu tugbu-keberu nta-a; choru ephe kwaseru; be unu agbakfukwa-a ephe l'uzo.” ⁶ (A ma l'o dutahawaru ndu ngge ono je edomia ɓe mkpuli owúú ocha, a subsetsuaru l'uko ono.) ⁷ To du iya bu; unwoke ono awufu choru ndu ngge ono kwaseru l'uzo, eeshije adafu Enyimu Jodanu. Ephe alufulephu; e woru obu-edukfu mkpukpu ono gu-chia.

⁸ Temanu te ndu ngge ono ze-zita t'ephe kuru mgbenya; nwanyi ono abyakfuta ephe l'eli ulo ono; ⁹ bya asu ephe: “Le ya mawaru ɓe Ojejoje nuwaru unu ali-a. Biribiri unu gudewaru ephe l'ephe ha; mbu l'ephebe ndu, bu l'ali-a be anmakota ruuru l'eke egvu unu guderu ephe. ¹⁰ Ayi nuwaru ege Ojejoje meru Eze Enyimu Uswe; yo tabuhu ebo; unu egude okpa wu-swee ya l'unu shi Ijiputu wufuta; nukwaaphu ege unu meru ndu eze ndu Amoru; ephe aburu kpurupyata l'uzo enyanwu-ahata enyimu Jodanu. Ndu eze obu ephe ebo bu Sihonu me Ogu. ¹¹ Ayi anule iya phu; meji aveshihu ayi. Akpajiji unu emee; ayi ta duhe ike lo-gude onwayi; ke l'ayi maru ɓe Ojejoje, bu Nchileke unu bu Nchileke k'igwe; me ke mgboko. ¹² Nta-a bukwa t'unu gude epha Ojejoje riaru yebe Réhabu angu l'unu e-meru yeḗle ndibe iya iphe-oma; kele ya mekwaruphu unu iphe-oma. Unu koshu iya iphe-ohubama, e-me te ya maru ¹³ l'unu e-dobe-e nne iya ɓe nna iya ndzu; me unwunne iya ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; mewaru ndibe ephe l'ephe ha. Mbu l'unu e-dobe-e ephe ndzu; t'ephe ba anwushihu.”

¹⁴ Unwoke ono asu iya: “L'ephe e-gude-e ke l'i dzoru ephebedua ndzu; dzoo ndzu nkengu. L'o -buru l'e to nweedu onye, i kfuru iphe, ephe byaru be Ojejoje -nulephu ephe ali ono be ephe e-meru-a unu iphe-oma; koshi l'ephe bu o-me-g'o-kfuru.”

¹⁵ Yo bya epyofu eri ɓe windo; ephe egude eri ono eka lufu azu iya ophu; ke l'o bu l'ulo, a kpubaberu l'upho-mkpuma, e gude kpu-pheta mkpukpu ono mgburumgburu. ¹⁶ Yo su ephe: “Unu tugbukwaa je edomia onwunu l'ugvu; te ndu ono, acho unu ono ba aphu unu. Unu domishia onwunu l'eke ono ujiku eto jeye te ndu ono lataodu azu; temanu unu atugbuwaru jeshia iphe, unu eje.”

¹⁷ Unwoke ono asu iya: “Le nte ono, i meru; ephe eriaru ngu ono te egudekwa ephe; ¹⁸ a gufu ɓe teke ephe a-kwa bya; b'i wotawaru eri uswe ono, i libejeru ephe ɓe windo ono, ephe shi pyofu ono libekwaphu. Odo aburu l'ii-duta nne ɓe nna ngu; unwunne ngu phe; mekpoo iphe, bu ndibe ngu l'ephe ha dobe l'ulo-wa. ¹⁹ O -buru l'o nweru ephe; onye, tugburu lufu esu-uzo; iphe -mee iya; bukwa iya gburu onwiya. O kwa ndu ophu no l'ime ulo ono gedegede be ochi ephe a-no ephe l'ishi; m'o -nweru ephe onye iphe meru. ²⁰ O le o -bukwanuru l'i tugburu je ekfukashia iphe, ephe byaru; be nte ono, i meru; ephe eriaru ngu ono te egudekwa ephe.”

²¹ Nwanyi ono asu ephe: “Gberegbede! Le ya kwewaru ege ephe kfuru.” Yo bya edube ephe; ephe atugbua. Yo bya ewota eri uswuswe ono libe ɓe windo ono.

²² Ẹphe atugbua je edomishia onwẹphe l'ugvu ono ujiku ẹto jeye ndu ono, achi ẹphe ono achọkota ẹphe l'uzo ono mgburumburu; ẹphe ta phụ ẹphe; wulala azụ. ²³ Ya ndono; unwoke labụ ono atugbua alala. Ẹphe enyizita l'ugvu ono; daa ẹnyimu ono; lakfu Jóshuwa Nunu; bya akọoru iya ẹge ẹphe jeru iya. ²⁴ Ẹphe asụ Jóshuwa: "L'alì ono l'ọ ha bẹ Ojejoje n̄akwaru ẹphe. Lẹ ndu alì ono anmakọtakwa ruuruu; l'ẹke ẹphe atsu ẹphe egvu."

3

Ndu Ízurelu awụ-swe Ẹnyimu Jódanu

¹ Yo be l'ọnma-ẹwa ọtsu; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha awufu lẹ Shitimu; jeshia Ẹnyimu Jódanu. Ẹphe abya adọo l'ẹke ono; bẹ ẹphe wufuderu azụ ẹnyimu ono azụ iya ọp̄hu. ² A n̄olephu ujiku ẹto; ndu ishi ndu soja abya etsophekota ọdu ọgu ẹke ẹphe d̄oru; ³ bya asụ ẹphe: "Unu -ph̄ulephu Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke unu l'ẹke ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ iya bụ ndu ikfu Lívayi pa iya; unu wụ-lihukwa l'ẹke, unu n̄o tsoru iya. ⁴ Ọo ya bụ ẹge unu amaru ọzo, unu e-shi; keshinu ọp̄hu unu te shibudua ọzo ọwaa. Ọlobu; unu bukwaru ọba yeru Okpoko Ọgba-ndzụ ono iphe, ruru unu nkwo-ẹka ise. Unu be etsopyabekwa iya etsopyabe."

⁵ Tọ d̄u iya bụ; Jóshuwa asụ ndu ono: "Unu mee onwunu t'unu d̄u nsọ; kẹ l'echile bẹ Ojejoje e-meru unu iphe-ọphulenyala!"

⁶ Jóshuwa asụ ndu achijeru Nchileke ẹja: "Unu pata Okpoko Ọgba-ndzụ ono; sweta; vuta ọzo!" Ẹphe abya apata iya; sweta; vuta ọzo.

⁷ Ojejoje asụ Jóshuwa: "Ntanụ bẹ ya e-me t'ì wata ode ude l'ẹke ndu Ízurelu l'ẹphe ha n̄o; k'ọp̄hu ẹphe a-maru lẹ ya swiru ngu-a ẹge ono, ya shi swiru Mósìsu ono. ⁸ Kfuru ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ọgba-ndzụ ono; sù ẹphe: "Teke ẹphe ruru lẹ nggodo Ẹnyimu Jódanu; t'ẹphe vudo l'ẹke ono!" "

⁹ Jóshuwa asụ ndu Ízurelu: "Unu bya ẹke-a bya an̄a iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu ekfu. ¹⁰ Ọwaa ẹge unu e-gude maru lẹ Nchileke, n̄o ndzụ bu l'ime unu ndo-ọ: l'ọo-chifuru unu ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Hevu; ndu Pérezu; ndu Gigashi; ndu Amọru; m̄e ndu Jebusu. ¹¹ Unu ph̄u lẹ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje, nwe mgboko l'ọ ha bẹ e-vuru unu ọzo ruba lẹ Ẹnyimu Jódanu. ¹² Nta-a bukwa t'unu fota unwoke iri l'ẹbo l'ikfu ndu Ízurelu. Onye lan̄u l'ikfu lan̄u. ¹³ Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono; mbụ Ojejoje ọp̄hu, bụ iya nwe mgboko; ẹphe -yelephu ọkpa lẹ Jódanu; bẹ mini ono, atso ala l'uzo ọhuda ono a-tabuhu ẹbo kp̄a rogbodongu."

¹⁴ Tọ d̄u iya bụ; ẹphe egbeshilephu t'ẹphe je adaa Ẹnyimu Jódanu; ndu achijeru Nchileke ẹja abya apata Okpoko Ọgba-ndzụ ono sweta ẹphe; vuru ọzo. ¹⁵ Ẹnyimu Jódanu bẹ byawaru utso; ji ejiji; ẹge oojije teke aakpata iphe l'alì. Yọ b̄uleruphu eruru, ọkpa ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko ono eru lẹ Ẹnyimu Jódanu; ¹⁶ mini, shi l'uzo isheli ẹnyimu ono atso-buhu. Mini ono abya akpoko; kp̄a rogbodongu tugburu jeye lẹ mkp̄ukpu Ádamu l'iku Zaretanu. Mini ọp̄hu, atso ala l'uzo Eze Ẹnyimu Araba, bụ iya bụ Eze Ẹnyimu Únú atabuhu; ndu Ízurelu abya awụa wufu; chee ifu lẹ Jérìko azụ iya ọp̄hu. ¹⁷ Ndu ono achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono; aparu iya vudo l'echi Ẹnyimu Jódanu ono, b̄uwa alì ọkponku ono; ndu Ízurelu awụ-sweḡee. Ẹphe evudo l'ẹke ono gbururu jeye ndu ono l'ẹphe ha awụ-swekota lẹ Ẹnyimu Jódanu ono, b̄uwa alì ọkponku ono.

4

Mkpuma, eegude anyata iphe, Ojejoje meru

1 Ndu Ízurelu eswegetsulephu Ẹnyimu Jódanu ono; Ojejoje asu Jóshuwa: 2 “Fota umadzu iri l'ẹbo lẹ Ízurelu. Ii-shi l'iphe bu ikfu, nonu fota onye lanu. 3 Nggue ezia ẹphe t'ẹphe chita mkpuma iri l'ẹbo l'echi Ẹnyimu Jódanu l'ẹke ono, ndu achijeru Nchileke ẹja shi vudo ono gẹdegede. T'ẹphe chita mkpuma ono swee ẹnyimu ono. Ẹphe -rua ẹke, unu a-radu; ẹphe edobe iya l'ẹke ono.”

4 Tọ du iya bu: Jóshuwa abya ekukoo unwoke iri l'ẹbo ono, o foru nanu nanu l'iphe, bu ikfu Ízurelu ono; 5 su ẹphe: “Unu sweta Okpoko Ogbandzu Ojejoje, bu Nchileke unu; je evudo l'echi Jódanu. T'onyenonu l'unu ha patatsua mkpuma nanu nanu tukobe onwunu l'ukuvu t'o gbaa ikfu ndu Ízurelu l'ehu l'ehu; 6 t'o buru unu iphe-ohubama. Oo ya bu; teke unwu unu jiru unu l'oge l'ifu: ‘Bu ngunu be mkpuma ono buhununu?’ 7 unu asu ẹphe lẹ teke e gude Okpoko Ogbandzu Ojejoje ruba lẹ Ẹnyimu Jódanu be ẹnyimu ono tabuhuru ẹbo. Mkpuma ono bu iphe, ndu Ízurelu e-gudeje nyata iphe ono, muru nu ono jeye lẹ tutu yoyo.”

8 Tọ du iya bu; ndu Ízurelu abya emee ẹge Jóshuwa ziru ẹphe; paa mkpuma iri l'ẹbo l'echi Ẹnyimu Jódanu ono. Ẹphe apaa mkpuma ono; yo gbaa ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu nanu nanu, bu iya bu ẹge Ojejoje kfuru Jóshuwa. Ẹphe apaa ya je edoo l'ẹke ẹphe noduru. 9 Jóshuwa abya edoo mkpuma iri l'ẹbo ono, a pakoru l'enyoro ẹke ono, ndu achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ogbandzu Ojejoje ono shi vudo lẹ Ẹnyimu Jódanu ono. Mkpuma ono nophu l'ẹke ono gbururu jeye ntanu.

10 Ndu achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ogbandzu ono evudokpelephu l'echi Ẹnyimu Jódanu ono gbururu jeye ndu Ízurelu emekota iphe, Ojejoje suru Jóshuwa t'e mee. Ẹphe mekotaru iya ẹge Mosisu turu iya Jóshuwa l'iwu t'e mee ya. Ndu Ízurelu abya awu-swekebe. 11 Ẹphe awu-swegelephu; ndu achijeru Nchileke ẹja aparu Okpoko Ogbandzu ono lufuta; sweta je anodu ẹphe l'uzo ifu. Ndu ono evudo l'ele ẹphe. 12 Unwoke, shi l'ikfu Rubenu; me ndu k'ikfu Gadu; me lẹ nkere-ẹbo ndu k'ikfu Manase emee ẹge Mosisu ziru ẹphe; bya akwaa onwephe ngwa-ogu bya awughata l'ifu ndu Ízurelu. 13 Iphe, ruru ukporo unu madzu ise akwaa onwephe ngwa-ogu; wu-swee Ẹnyimu Jódanu l'ifu Ojejoje jeshia ogu lẹ swanmangu ali Jeriko.

14 Mboku ono be Ojejoje meru t'epha Jóshuwa dee ude l'ẹke ndu Ízurelu no. Ẹphe awata okwaberu Jóshuwa ugvu; kwabe iya ugvu ono gbururu jeye mboku, o nwuhuru, bu iya bu ẹge ẹphe shi kwabeje Mosisu.

15 Ya ndono; Ojejoje asu Jóshuwa 16 t'o kfuru ndu achijeru Nchileke ẹja, pa Okpoko Ekemu ono t'ẹphe shi lẹ Ẹnyimu Jódanu ono lufuta. 17 Jóshuwa abya asu ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono t'ẹphe lufuta l'enyimu ono.

18 Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono aparu okpoko ono lufuta. E ruru, okpa eru ẹphe l'eli nggodo be Ẹnyimu Jódanu ono tsogbaberu; byaa utso ẹge o shi byahawa.

19 O bu mboku, onwa mbu gbaru abali iri; be ndu Ízurelu dagharu Ẹnyimu Jódanu je adọ lẹ Giligalu l'okè-ali Jeriko l'uzo enyanwu-ahata. 20 Jóshuwa eworu mkpuma iri l'ẹbo ono, a pakoru lẹ Ẹnyimu Jódanu ono kukobe lẹ Giligalu. 21 Yo su ndu Ízurelu: “O -rua l'oge-l'ifu teke unwu unu a-ji unu iphe mkpuma ono bu; 22 unu su ẹphe lẹ ndu Ízurelu sweru Ẹnyimu Jódanu l'ali okponku; 23 kele Ojejoje, bu Nchileke unu mifuru unu mini lẹ Ẹnyimu Jódanu; yo kpo nu nkụ; jeye unu awu-swee. O bulephu iphe ono, Ojejoje, bu Nchileke unu meru lẹ Eze Ẹnyimu Uswe ono b'o meru lẹ Ẹnyimu Jódanu, bu iya bu ẹge ono, o meru; Eze Ẹnyimu Uswe atabuhu; ogbodo-ali akpohukota nkụ jeye ayi awu-swekota ono. 24 Iphe, kparu iphe, o meru iya ẹge ono bu k'ophu unwu eliphe a-ma lẹ yebe Ojejoje nweru ike; me k'ophu unu a-nodu atsụ yebe Ojejoje, bu Nchileke unu egwu.”

5

¹ Ya ndono; ndu eze, l'achị ndu Amọru l'uzo ẹnyanwu-arịba Ẹnyimu Jódanu; me ndu eze, l'achị ndu Kénanu l'iku eze ẹnnyimu anụlephu lẹ Ojejoje mịru mini lẹ Ẹnyimu Jódanu; yọ kpọhu nkụ; ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya awụ-swee; meji atọfu ẹphe; ike ta dūhe ẹphe k'oje oḡbaberu ndu Ízurelu.

Eebu ndu Ízurelu útsù lẹ Gíligalu

² Yọ bụru teke ono bẹ Ojejoje sụru Jóshuwa: “T'o gude mkpuma meta mma; gude iya bushia ụnwu Ízurelu; ndu ọphu ẹ te buhadua útsù útsù!” ³ Tọ dū iya bụ; Jóshuwa abya egude mkpuma meta mma; gude iya bushia ụnwu Ízurelu útsù l'ẹke e ku Gíbiya Haaralọtu.

⁴ Ọwaa iphe, kparu iphe Jóshuwa bushiru ẹphe ugwu: Unwoke ẹphe ndu ọphu dzuru oje ọgu teke ẹphe shi Íjiputu lụfuta bẹ nwụshihukotaru nū l'echi-ẹgu l'ẹphe wụfutatsuaru lẹ Íjiputu. ⁵ Ndu onanu l'ẹphe ha bẹ bushikotaru útsù. Obenu lẹ ndu ọphu a mụshiru l'echi-ẹgu l'ẹphe shiwa Íjiputu lụfuta te budu. ⁶ Ndu Ízurelu nọru ụkporo afa labụ l'echi-ẹgu jeye ụnwu Ízurelu; ndu ọphu dzuru oje ọgu teke ẹphe wụfutaru lẹ Íjiputu; anwụshihukota. Mkpata iya a bụru l'ẹphe te kwedu ome iphe, Ojejoje kfulu. Ojejoje eribua ya l'ẹphe ta aphudu ẹgiri alị ono, ya kweru nna ẹphe oche phẹ ụkwa iya ono. ⁷ Yọ bụru ụnwegirima ẹphe, o hefutaru dobe l'ozori nna ẹphe bẹ Jóshuwa bushiru útsù ono. Ẹphe shi bụru ndu akpapyi; kẹ l'e te buhadua ẹphe útsù l'echi-ẹgu. ⁸ E bugetsulephu ẹphe útsù ono l'ẹphe ha; ẹphe anọdu l'odu ẹke ẹphe dọru; nyaa ọnya iya jeye; yọ kpọshihu ẹphe.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asụ Jóshuwa: “Ntanụ bẹ ya fufuru unu iphere k'alị Íjiputu l'ifu!” Tọ dū iya bụ; e woru ẹke ono gụa Gíligalu.*

¹⁰ Yọ bụru teke ono, ndu Ízurelu nọ lẹ Gíligalu ono bẹ ẹphe gbaru Ajị Esweta; l'urẹnnyashi mbọku, ọnwá ono gbaru abalị iri l'eno lẹ swanmangu alị Jériko. ¹¹ Yo be lẹ nchi-ta-abọhu mbọku Ajị Esweta ono; ẹphe eria iphe, shi l'alị ono. Ẹphe taru buredi, ẹ te kodu ekoko; me l'akpe, a hụru ahụhu. ¹² Yo rua echile iya l'ẹphe ritsuaru iphe, shi l'alị ono; mana adabuhu. Mana adabuhuru ndu Ízurelu; ẹphe adube l'afa ono rilahaa nri, a kọtaru l'alị ndu Kénanu.

Jóshuwa yẹle onye, pa ogu-mbeke

¹³ Jóshuwa anọdulephu l'iku Jériko; palia ẹnya; phua nwoke, mifutaru ogu-mbeke; vudo iya l'ifu. Jóshuwa abya ejekfu iya; sụ iya: “?Ị bụ ayi; t'ị bụ ọhogo ayi?”

¹⁴ Yọ sụ iya: “L'ẹ to nwekwa iphe ono, i kfushiru ono ọphu ya bụ. Ya bụ-chia onye ishi ndu soja kẹ Ojejoje.” Jóshuwa adaa pẹ; woru ifu kpube l'alị; baaru iya ẹja; sụ iya: “?Bụ ngunu bẹ Onye nwe mu nū ziru t'ị zia yẹbe nwozi iya?”

¹⁵ Onye ishi ndu soja Ojejoje ono asụ Jóshuwa t'o yefu akpọkpa iya; l'ẹke ono, o vudo ono dụkwa nsọ! Jóshuwa ekwe bya eyefu iya.

6

¹ Ya ndono; ndu Jériko egude okfu ẹhu ndu Ízurelu; woru obu-edukfu mkpukpu ẹphe gụ-chishia dudurudungu. Tọ dūhe onye alufu alufu; tọ dū onye abahụ abahụ.

² Tọ dū iya bụ; Ojejoje asụ Jóshuwa: “Phụkwa lẹ ya wookwaru Jériko; me eze ẹphe; me ndu soja ẹphe l'ẹphe ha, bụ ndu ike-ka-l'ọgu ẹphe ye ngu l'ẹka. ³ Chitaje ndu soja ngu t'unu jeje je ejephee mkpukpu ono mgburumgburu ugbo lanụ l'uboku. Ẹge ono bẹ unu e-je iya ujiku ishingu. ⁴ T'umadzu ẹsaa, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja wotagbaa ụpyoku, e meru l'ụpyi ebyila l'ẹhu l'ẹhu vuru ụzo; aaparu Okpoko

* 5:9 5:9 Iphe Gíligalu bụ bụ “eswifu”.

Ọgba-ndzụ ono l'etso ẹphe. Teke o beru lẹ mbọku k'ẹsaa; unu ejephee mkpukpu ono mgburumgburu ugbo ẹsaa. Teke unu a-nọdu eje; ndu achijeru Nchileke ẹja l'egbu ụpyoku ono. ⁵ Teke unu nuru ụpyoku ono; yọ dashia ọda ike; daa ogologo; unu l'unu ha tụa uzu-ọgu. Teke ono; bẹ ụpho-mkpuma mkpukpu ono a-dashị. T'onyenonu tugbulekwaphu wuba lẹ mkpukpu ono."

⁶ Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa Nunu abya ekua ndu achijeru Nchileke ẹja; sụ ẹphe t'ẹphe je apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; tẹ ndu achijeru Nchileke ẹja ụmadzu ẹsaa, gude ụpyoku l'ẹhu l'ẹhu vuru ụzo. ⁷ Yọ bya asụ ndu Ízurelu: "Unu wụ-lihu dzọ-phee mkpukpu ono mgburumgburu. Tẹ ndu gude ngwa-ọgu vuru ụzo; ndu ọphu pa Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje etso ẹphe."

⁸ Jóshuwa ekfuebetsua ẹge ono; ndu achijeru Nchileke ẹja ụmadzu ẹsaa ndu ọphu paa ụpyoku ẹsaa evudo Ojejoje l'ifu l'egbu ụpyoku ono. Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje l'etso ẹphe. ⁹ Ndu ọphu chị ngwa-ọgu abya evutaru ndu onanu, achijeru Nchileke ẹja, egbu ụpyoku ono evuta ụzo. Ndu soja ọphu anoje l'azụ etsoru Okpoko Ọgba-ndzụ ono. Ndu k'ụpyoku l'egbu iya mgbupyabe. ¹⁰ Jóshuwa bẹ sùhawaru ẹphe: "T'ẹ b'ọ dukwa onye a-tụ uzu-ọgu; ọphu ọ dukwa onye e-chi mkpu; ọphu ọ dukwa onye e-kfu okfu jeye mbọku, ya a-sụ t'ẹphe tųwaru ụzu; tẹmanu ẹphe atua ya." ¹¹ Ya ndono; yọ sụ ẹphe t'ẹphe pata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono gude iya dzọ-phee mkpukpu ono mgburumgburu ugbo lanụ. Ẹphe -dzọ-phegee ya ẹge ono; ẹphe awụ-phuta azụ l'ọdu ẹphe; radụ l'ẹke ono.

¹² Yo be l'ọnma-ẹwa utsal echile iya; Jóshuwa egbeshi; ndu achijeru Nchileke ẹja apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono. ¹³ Ndu achijeru Nchileke ẹja ụmadzu ẹsaa egude ụpyoku ẹsaa ono vutaru Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono ụzo l'egbu ụpyoku ono mgbupyabe l'eje. Ndu ọphu gude ngwa-ọgu evuta ụzo. Ndu soja ọphu anoje l'azụ etsoru Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono. Ndu k'ụpyoku l'egbu iya mgbupyabe. ¹⁴ Yo be mbọku k'ẹbo; ẹphe awufuta bya adzọ-phee mkpukpu ono mgburumgburu bya awụ-lashia azụ l'ọdu ẹphe. Ono ẹge ẹphe meru iya jeye lẹ mbọku kẹ ishingu.

¹⁵ Yo be mbọku k'ẹsaa; ẹphe awụ-lihu l'ọnma-ẹwa utsal bya adzọ-phee mkpukpu ono mgburumgburu ẹge ẹphe adzọ-phejehawa. Ọle mbọku onanu bẹ ẹphe dzọ-pheru iya ugbo ẹsaa. ¹⁶ Ẹphe adzọ-phegetsule iya phu k'ugbo ẹsaa ono; ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono eworu ụpyoku gbu; Jóshuwa asụ ẹphe: "T'ẹphe tụa uzu-ọgu; kẹle Ojejoje nųwaru ẹphe mkpukpu ono! ¹⁷ Mkpukpu ono yele iphe, bụ iphe nọ iya nụ b'e doberu Ojejoje t'e mebyishia. Ọ buphu nwanyi ọkpara ono; mbụ Réhabu; mę ndibe iya, ẹphe l'iya chiko nọdu l'ulo iya bẹ aa-ha; kẹ l'ọ bụ iya domijeru ndu ngge phụ, ẹphe zijeru phụ. ¹⁸ Ọlobu; unu nọdukwa iphe ono, e yeru Ojejoje l'ẹka t'ọ mebyishia ono ote-ẹnya. Ọdumeka; bẹ unu e-metakwa ọ-la-l'iyi; mę iphe-ẹhuka tųaru ọdu ọgu ndu Ízurelu. ¹⁹ Iphe bụ mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; iphe, e meru l'ope; mę iphe, e meru l'ígwè bẹ dukotakwaru Ojejoje lẹ nsọ. T'a chitakwa iya doberu Ojejoje l'ẹke aakwakọjeru iya iphe."

²⁰ Ya ndono; e gbulephu ụpyoku ono; ẹphe e woru ụzu tụa. Anunu, ndu Ízurelu anụ ọda ụpyoku ono; ẹphe l'ẹphe ha atua uzu-ọgu; ụpho-mkpuma mkpukpu ono afọshihu daa gwodogongu. Onyenonu awuba l'ime mkpukpu ono je alua ya. ²¹ Ẹphe eworu iphemiphe ọbule, nọ lẹ mkpukpu ono ye Ojejoje l'ẹka t'ọ mebyishia. Ẹphe egude ogu-mbeke chiko iphe, bụ iphe nọ lẹ mkpukpu ono gbufu: unwoke; unwanyi; unwegirima; ndu bụ ọgurennya; eswi; aturu; męwaru nkakfụ-igara.

²² Ya ndono; Jóshuwa asụ unwoke labụ phụ, jejeru ngge l'alị ono t'ẹphe bahụ l'ulo nwanyi ọkpara ono; dufuta yele ndibe iya; bụ iya bụ ẹge ono, ẹphe l'iya riburu iya lẹ nte ono. ²³ Unwoke labụ ono, jejeru ngge ono abya abahụ l'ulo Réhabu; je edufuta yele nne iya; nna iya; unwunne iya ndu k'unwoke; mę ndu abubu iya l'ẹphe ha.

Èphe eduta èphe l'èphe ha; je edonyabe iku ọdu ọgu ndu Ízurèlu; ẹke ẹ to nweđu iphe eme èphe.

²⁴ Èphe abya eye ọku lẹ mkpụkpụ onọ; yọ chiko iphe, bụ iphe nọ iya nụ dzụa. Obenu l'iphe ndu ọphu, bụ mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; iphe, e metsuaru l'ope; mę ọphu e metsuaru l'ígwè b'e vutaru je edobe l'ụlo, a kwakọbejeru Ojejoje iphe.

²⁵ Obenu lẹ Jóshuwa dzọru nwanyi ọkpara onọ; mbụ Réhabu yẹle ndibe iya; mę abubu iya l'èphe ha ndzụ; kẹ l'ọ bụ iya domiru ndu Jóshuwa yejeru t'èphe je ngge lẹ Jéríko. Nwanyi onọ buphu l'alị Ízurèlu jeye ntanụ ọwaa.

²⁶ Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa araaru iya èphe arara; sụ “L'iphe bụ onye, nọnyaaru jeshia ọkpukwa Jéríko-a bụakwa onye a turu ọnu l'ifu Ojejoje.

“T'onye onọ bụkwaru ọkpara iya;

bẹ oo-gude tọ ntọ-l'alị iya.

Yọ bụru nwa mbuhu-ime iya;

bẹ oo-gude ye iya

ọgu-nggamgbo.”

²⁷ Ya ndono; Ojejoje eswiru Jóshuwa; ẹpha iya atụko alị onọ dee kfụkafuka.

7

Ejo iphe, Ekanu meru

¹ Obenu lẹ ndu Ízurèlu te mehedu ẹge a sụru t'èphe mee lẹ k'iphe onọ, e yeru Ojejoje l'ẹka onọ. Ishi iya aburu lẹ Ekanu Kami Zimuri, bụ onye ọnu-ulo Zera l'ikfu Júda haru gwota iphe onọ. Ya ndono; ẹhu eghulaha Nchileke eghughu l'ẹke ndu Ízurèlu nọ.

² Tọ dụ iya bụ; Jóshuwa anọdu lẹ Jéríko zia unwoke t'èphe je ngge lẹ Eyayi. Eyayi nọnyabe Bétu-Avenu l'uzo ẹnyanwu-ahata Bételu. Ya ndono; unwoke onọ ejeshia ngge lẹ Eyayi.

³ Èphe alata bya asụ Jóshuwa l'ọ kwa èphe ọkpuchi: “Lẹ ndu Ízurèlu l'èphe ha taa awufu-gekwa je otso ndu Eyayi ọgu. T'ọ bụru ọnu unwoke ise; m'ọ bụ ọnu unwoke ẹsaa l'ụkporo unwoke iri e-je aluta ẹke onọ. Ba ahakwa ndu Ízurèlu l'èphe ha t'èphe je omesweshi ẹka l'ẹke onọ; lẹ ndu onọ kwa-a ọkpuchi bẹ èphe bụ ayi.” ⁴ Ya ndono; a bya ezi ọnu unwoke ẹsaa l'ụkporo unwoke iri;* t'èphe je ọgu lẹ Eyayi. Èphe erua; ndu Eyayi atsua èphe ọtsu ẹkfu. ⁵ Ndu Eyayi gburu èphe iphe, ruru ụkporo madzu l'umadzu iri l'ishingu. Èphe eshi l'obu-edukfu ndu Eyayi chia ndu Ízurèlu jeye l'ẹke aagbaję mkpuma; gbushia èphe lẹ mgbazita ugvu, nọtsua l'ẹke onọ. Iphe onọ, meru nụ onọ emee ndu Ízurèlu; obu eyoshihu èphe.

⁶ Jóshuwa alajashia uwe iya; daa kpurumu woru ifu kpube l'alị l'ifu Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; zẹwaruru l'ẹke onọ jeye l'urenyashi. Ndu bụ ọgurenya Ízurèlu etsokwaru iya phụ; kpoo ntụ kpua onwèphe l'ishi. ⁷ Jóshuwa akpọo mkpu; sụ: “Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; ?bụ iphe, i dufutaru ndu-a lẹ Ẽnyimu Jọdanu bụ t'i bya enwuru èphe nụ ndu Amọru t'e gbugee èphe. Ayi ga anọdukwaru l'azụ Ẽnyimu Jọdanu azụ iya ọphu! ⁸ Nggube Ojejoje; ?bụ ngunu bẹ ya e-kfu nta-a, ndu ọhogu ndu Ízurèlu nuru èphe nshì-a. ⁹ Kẹle ndu Kėnanu; mę ndu ọdo, butsua l'alị-a a-nụkwa iya; bya agbaa ayi mgburumgburu; mee t'e fufu ẹpha ayi lẹ mgboko-a. ?Bụ ngunu bẹ ii-me lẹ k'ẹpha ngu onọ, dụ nsọ onọ?”

¹⁰ Ojejoje asụ Jóshuwa: “Gbeshi egbeshi!” Jì iya: “?Bụ ngunu kparu iphe, i zẹ; woru ifu kpube l'alị.” ¹¹ Wo iya: “Ọ kwa ndu Ízurèlu meru iphe, dụ eji. Èphe dakaakwaru ọgba-ndzụ onọ, yẹbe Nchileke sụru t'èphe dobe onọ. Èphe hakwaru wota iphe onọ,

* 7:4 7:4 Iphe ọ bụ bụ 3,000.

e yeru iya l'ẹka tẹ ya mebyishia ono. Ẹphe ziru iphura; dzua ẹjo-ire; bya egwoo iphe ono yekobe l'ẹku nk'ẹphe. ¹² Ọ bu iphe ono kparu iphe ndu Ízurelu ta dudu ike gbaberu ndu ohogu ẹphe. Ẹphe aghakobe; ye okpa l'oso; ke l'e dobewaru ẹphe t'ẹphe buru kpurupyata. Ya te eswihekwaru unu odo; a gufu l'unu tukoru iphe ono, e yeru iya l'ẹka k'emebyishi ono mebyishikota.

¹³ “Tugbua; je emee ndu Ízurelu t'ẹphe du nsọ. Su ẹphe t'ẹphe dobe onwẹphe nsọ; kwaberu echile. Le Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu sukwaru l'iphe ono, ya suru t'e ye iya l'ẹka ke emebyishi ono be ẹphe kpmishiru. L'ẹphe ta adukwa ike okpofu ndu ohogu ẹphe l'ifu; gbahaa l'ẹphe gwofuru iphe ono.

¹⁴ “Teke o -beru l'utsu; t'iphe, bu ikfu, nonu dzua. Ikfu ophu Ojejoje fọtaru; ẹphe awufuta bya edzee onwẹphe l'unwunna l'unwunna. Unwunna ophu Ojejoje fọtaru; ẹphe awufuta bya edzee onwẹphe l'ufu l'ufu. Ndu ufu ophu Ojejoje fọtaru; ẹphe awufuta bya edzee onwẹphe l'onye l'onye. ¹⁵ Onye, a phuru iphe ono, e yeru yẹbe Ojejoje l'ẹka ke emebeyishi ono be aa-kpo oku; me iphemiphe obule, o nweru enweru l'ọ ha. Ishi iya aburu l'onye obu dakaakwaru ogba-ndzu Ojejoje; bya emewa akpamara l'alí Ízurelu.”

¹⁶ To du iya bu; yo be l'onma-ewa utsu; Jóshuwa abya ekukoo ndu Ízurelu; ẹphe awufuta l'ikfu l'ikfu. A bya afota ndu ikfu Júda. ¹⁷ Unwunna, notsua l'ikfu Júda awufuta; a bya afota ndu unwunna Zera. Yo bya emee ndu unwunna Zera; ẹphe abya edzee onwẹphe l'ufu l'ufu. A bya afota ndu ufu Zimuri. ¹⁸ Jóshuwa asu ndu ufu Zimuri t'ẹphe byaa l'onye l'onye. Ẹphe abyatashia l'onye l'onye; a bya afota Ekanu Kami Zimuri. Zimuri bu onye onu-ulo Zera l'ikfu Júda.

¹⁹ Ya ndono; Jóshuwa asu Ekanu: “Nwa mu; kwabekwa Ojejoje, bu Nchileke Ízurelu ugvu. Kfuru iya iphe, i meru; ba agho-chikwaru iya ẹya agho-chi!”

²⁰ Ekanu asu: “L'ọ kwa oswi-okfu! Le ya mesweekwaru Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu. Iphe, ya meru ²¹ bu le ya phuru uwe-nlọkpuru, ama mma, e meru le Bábylonu; me ẹkpa mkpola-ocha labu; me ugvu ẹkpa mkpola-ododo; yo gulaha ya. Ya achita iya; je atua nsu l'ime ulo-ekwa iya; woru iya libe l'ẹke ono. Ophu bu mkpola-ocha be ya yeru l'ohu nsu ono.”

²² To du iya bu; Jóshuwa abya ezia ndu ozi iya; ẹphe ejeshia l'ulo-ekwa Ekanu. Ẹphe erua; yo buruphu l'ẹke ono b'o domishiru iya l'oswiya; woru ophu bu mkpola-ocha ye l'ohu iya. ²³ Ẹphe abya avoshia iphe ono l'ulo-ekwa ono; chitaru Jóshuwa; me ndu Ízurelu l'ẹphe ha; woru iya wushi l'ifu Ojejoje l'ẹke ono.

²⁴ Ya ndono; Jóshuwa yele ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya akputa Ekanu Zera; chita mkpola-ocha ono; uwe-nlọkpuru ono; mkpola-ododo ono; kputakota unwu iya ndu k'unwoke; me ndu k'unwany; bya eruta eswi iya; nkakfu-igara iya; aturu iya; chita me l'ulo-ekwa iya; mekpọ iphemiphe obule, o nweru enweru l'ọ ha jeshia Nsuda Akọ.† ²⁵ Jóshuwa asu iya: “?Bukpo ngunu kparu iphe, i jetaru egbe iphe-ẹhuka owaa tu-kobe ẹphe? Ntanu be Ojejoje e-mekwanu t'iphe-ẹhuka byakfuta nggubedua.”

Ya ndono; ndu Ízurelu awupyabe yele ndibe iya; tu-gbushia ẹphe le mkpuma; bya akpo ẹphe oku. ²⁶ Ẹphe abya ekpoo mkpuma kua Ekanu. Mkpuma ono nophu l'ẹke ono gbururu jeye ntanu-a. Yo buru iya bu le Ojejoje ewofu ẹphe oke ẹhu-eghughu iya ono. Ya ndono; a watawaphu oku ẹke ono Nsuda Akọ‡ keshinu ono.

8

Aalu-gbu ndu Eyayi

† 7:24 7:24 Iphe Akọ bu bu “Nsuda Iphe-ẹhuka”. ‡ 7:26 7:26 Iphe Akọ bu bu “Iphe-ẹhuka”.

¹ Tò dù iya bú; Ojejoje asù Jóshuwa: “Ba atsukwa egvu; òphu obu 'awakwa ngu awawa. Chìta ndu soja l'èphe ha gude jekfu ndu Eyayi ògu; kẹ lẹ yẹbe Ojejoje wowaru eze ndu Eyayi; ndu alì iya; mkpukpu iya; mẹ l'alì iya l'ò ha nù ngu. ² L'ò kwa ẹge unu meru ndu Jérìko; mẹ l'onye eze èphe bẹ unu e-me ndu Eyayi; mẹ onye eze èphe. Obenu l'ìphe èphe, unu kwaru l'òkwata; mẹ elu èphe a-bùru nk'unu. Unu je ekeeru èphe l'azù mkpukpu ono.”

³ Tò dù iya bú; Jóshuwa yẹle ndu soja ndu Ízurèlu l'èphe ha ejeshia ògu lẹ Eyayi. Jóshuwa abya afòta ukporo unu ndu soja èto l'unu ndu soja iri l'ise,* bú ndu ikeka-l'ògu èphe zifu; t'èphe tughua l'enyashi: ⁴ sù èphe: “Unu je ekeeru èphe l'azù mkpukpu ono. Unu ba anonukakwa mkpukpu ono ote-nya. Unu l'unu ha mukwaru nya; kwabẹ akwabẹ. ⁵ Yẹbedua; mẹ ndu èphe l'iya yì a-wùru je mkpukpu ono ntse. Teke ndu Eyayi byatashiaru ayi otso ògu ẹge èphe byahawaru; ayi emee l'ayi agbalaa agbala. ⁶ Èphe a-chì ayi jeye teke ayi e-defutabebe èphe; k'òphu èphe a-nòduwa mkpukpu ono ote-nya; kẹ l'èphe a-sù: ‘L'ayi gbaakwaru èphe òso ẹge ayi agbajẹ.’ Oo ya bú; ayi gbadeleruphu èphe òso; ⁷ unu eshi l'ẹke unu shì nòdu keeru èphe; wufuta; bya anaa mkpukpu ono; kẹle Ojejoje, bú Nchileke unu e-woru-a mkpukpu ono ye unu l'ẹka. ⁸ Unu -natalèphu mkpukpu ono; unu amuru òku ye iya. Unu mekwaa ya ẹge Ojejoje sùru t'e mee ya. Unu chikokwa iphemiphe obule-a, mu ziru unu-a mekota.”

⁹ Tò dù iya bú; Jóshuwa ezi èphe; èphe eje ekee lẹ mgbaku Bételu yẹle Eyayi; l'uzo enyanwu-arìba Eyayi. Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu akwaa l'ufu l'enyashi ono.

¹⁰ Yo be l'onma-ẹwa utsu; Jóshuwa achikobe ndu nk'iya. Èphe lẹ ndu, bú ogurennya ndu Ízurèlu evuta uzo duru èphe jeshia Eyayi. ¹¹ Ndu soja, èphe l'iya yì l'èphe ha awuru tsoru iya; èphe awuru jerua ifu mkpukpu ono; bya adọo l'uzo isheli Eyayi. Nsuda anọ-buhu èphe lẹ mkpukpu ono. ¹² Jóshuwa achìta unu unwoke iri l'èbo l'ukporo unwoke iri† je edoo; èphe ekee lẹ mgbaku Bételu yẹle Eyayi; l'uzo enyanwu-arìba mkpukpu ono. ¹³ Tò dù iya bú; èphe emee ndu soja ono; èphe anodutsua kwabẹ akwabẹ. Ndu òphu adọru l'uzo isheli mkpukpu ono; ndu òphu phoduru nù eje ekee l'uzo enyanwu-arìba. Jóshuwa akwaa l'uzo nsuda ono l'enyashi ono.

¹⁴ Eze ndu Eyayi aphua iphe, eme nù. Yo be l'onma-ẹwa utsu yẹle ndu Eyayi egude òso wufuta lẹ mkpukpu ono; chebe ifu l'uzo nsuda Araba jekfushia ndu Ízurèlu ògu. Tò ma l'o nweru ndu keru l'azù mkpukpu ono; kwaberu èphe. ¹⁵ Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu l'èphe ha ahaa èphe; èphe achia èphe jerua l'uzo echi-egu. ¹⁶ E kukoo iphe, bú unwoke, bu lẹ Eyayi l'èphe ha t'èphe chia èphe. Èphe ehehu chiru Jóshuwa phẹ tughuru. Jóshuwa phẹ egude ẹge ono defuta èphe lẹ mkpukpu ono. ¹⁷ E to nwedu m'òo nwoke lanù, bu lẹ Eyayi; m'ò bú mkpukpu Bételu, ẹ te tsodu chia ndu Ízurèlu. Èphe ahaa mkpukpu ono; yo gheru onu; chiru ndu Ízurèlu kwaseru.

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje asù Jóshuwa t'o wolia arwa ono, o gude l'ẹka ono mabẹ l'uzo Eyayi; kẹle ya e-woru mkpukpu ono nù iya. Tò dù iya bú; Jóshuwa abya ewolia arwa iya ono mabẹ l'uzo Eyayi. ¹⁹ Ewoli, o woli arwa ono; ndu phù, shi kee k'ògu phù eshi l'ẹke, èphe nọ kfushia wuba lẹ mkpukpu ono je anaa ya teke ono teke ono; muru òku ye iya.

²⁰ Unwoke Eyayi ejeshia ogha nya l'azù; enwuru-òku eshiwa lẹ mkpukpu èphe kulube ala l'akpamigwe. Èphe ta mahe uzo òphu èphe e-shi iya; kẹle ndu Ízurèlu ono, shi agbaru èphe òso agba ala echi-egu ono gbe ghakobewanu tso èphe ògu.

²¹ Jóshuwa yẹle ndu Ízurèlu l'èphe ha aphulephu lẹ ndibe èphe; ndu òphu shi kee k'ògu phù bẹ natawaru Eyayi; òku etsuwa mkpukpu ono; èphe awata ogbushi

* 8:3 8:3 Iphe ò bú bú 30,000. † 8:12 8:12 Iphe ò bú bú 5,000.

unwoke Eyayi. ²² Ndu ono, shi kputsuaru ekpuru k'ogu, bu ephe wubaru je anaa mkpukpu ono; muru oku ye iya ono awufuta tsoru Jóshuwa phe l'ogu ono. Ephe eyebuta ndu Eyayi; gbaa ephe mgburumburu. Ndu Ízurelu atuko ephe l'ephe ha gbushikota; to du ephe onye wafurunu; to du onye nahuru nu. ²³ Ophu bu eze ndu Eyayi be ephe kputaru le ndzu kpu-jeru Jóshuwa.

²⁴ Ndu Ízurelu egbuebelephu ndu Eyayi l'egu; me l'echi-egu eke ono, ndu Eyayi chiru ephe jerua ono; mbu gudetsulephu ogu-mbeke gbushikota ephe l'ephe ha; bya awuba le Eyayi je egbushikota ndu ophu phodurunu l'eke ono. ²⁵ Ndu Eyayi, e gburu mboku ono du ukporo unu madzu l'unu madzu iri:‡ unwoke me unwanyi. ²⁶ Jóshuwa te ewozitadu arwa ono, o gude l'eka ono gbururu jeye teke e gbugeru ndu, bu le Eyayi l'ephe ha. ²⁷ Ndu Ízurelu atuko iphe, bu elu ndu mkpukpu ono kpu; toko iphe ephe lo ha kwaa l'okwata, bu iya bu ege Ojejoje ziru Jóshuwa.

²⁸ To du iya bu; Jóshuwa egude oku tufu Eyayi; mee ya; yo buru ikpozu. Eke ono adaburu ochobo jeye ntanu owaa. ²⁹ Jóshuwa akputa eze ndu Eyayi je aswi-gbua l'eli oshi; haa ya; yo koru l'eke ono jeye l'uřennyashi. Yo be l'enyanwu anyihu; yo su t'e je ekofuta iya l'eli oshi ono. E kofuta iya je atogbo l'obu-edukfu mkpukpu ono. Ephe akpaa mkpuma kua ya l'eli eh; yo kuru l'ikpo. Yo buru ege ono bo kuru jeye ntanu owaa.

Jóshuwa akpuru Ojejoje enya-ngweja le Ugwu Ebalu.

³⁰ Ya ndono; Jóshuwa abya akpuru Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu enya-ngweja le Ugwu Ebalu; ³¹ mekota iya ege nwozi Ojejoje; mbu Mosisu turu l'ekemu; su te ndu Ízurelu meje iya, bukwanu ege e deru iya l'ekwo Ekemu Mosisu; su: "L'enya-ngweja ono bu mkpuma, kpukoru ophu; be ee-gude kpu ya; mbu mkpuma eta dubua mgboro-igwe, a kujeru iya." Yo buru l'eli iya be ephe gworu Ojejoje ngweja-ukfuru; me ngweja-eh-agu. ³² Jóshuwa anodu l'ifu ndu Ízurelu l'eke ono deshia ekemu Mosisu ono le mkpuma; mbu ekemu ono, o shi dehawa ono. ³³ Ndu Ízurelu l'ephe ha; ndu mbyamumba; ndu, bu ndu Ízurelu yele ndu bu ogurennya ephe; ndu ishi ephe; me ndu ikpe ephe akpo l'iku Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono eka labu; ghakotaru ndu pa iya nu ifu, bu iya bu ndu Livayi, bu ndu achijeru Nchileke eja. Okpogu lanu le ndu ono doru onwephe l'ifu Ugwu Gerizimu; okpogu iya ophu edoo onwephe l'ifu Ugwu Ebalu; ege ono nwozi Ojejoje; mbu Mosisu suru t'ephe kpo teke ono, o turu ekemu t'a goru ndu Ízurelu onu ono.

³⁴ E metsua; Jóshuwa abya agukotaru ephe ekemu ono lo ha; gushikotaru ephe onu-oma ono; me mburonu ono; mbu guleru iya phu ephe ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu ono. ³⁵ E t'o dudu m'oo akpuru okfu lanu, Mosisu kfuru, Jóshuwa eta gufutaduru ndu Ízurelu lo ha; ephe l'ephe ha anukota iya; jeyekpo l'unwanyi; unwegirima; me ndu mbyamumba, ephe le ndu Ízurelu bu.

9

Eregede, ndu Gibiyonu agbaru ndu Ízurelu

¹ To du iya bu; ndu eze, bukota l'uzo enyanwu-ariba Enyimu Jodanu; ndu butsua l'ali ugu; ndu ophu butsua le nsuda nsuda l'uzo enyanwu-ariba yele ndu ophu bu l'iku Oke Enyimu je akpaa le Lebanonu; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kenanu; ndu Perezu; ndu Hevu yele ndu Jebusu anukota iphe, meru nu; ² je achikobe t'ephe je etso Jóshuwa yele ndu Ízurelu ugu.

‡ 8:25 8:25 Iphe o bu 12,000.

³ Ndu Gíbiyónu anùlephu iphe, Jóshuwa meru ndu Jéríko; mē ndu Eyayi; ⁴ je eworu ẹregede gbaa; wata ome umere l'ọ bú ndu nweru ndu, ẹphe nọ-chiru ẹnya ẹphe; je eworu nkaraba ẹda-ukpo; mē akahụ ẹda akpọ, eeyeje mē, lakashihutsuaru alakashihu, a dzukwatsuaru adzukwa doo l'eli nkakfu-igara ẹphe. ⁵ Ẹphe abya achita nkaraba akpokpa; mē nkaraba uwe; yeshia. Buredi, ẹphe gude, ẹphe a-ta kposhihuwaru nkụ; tsushia evu. ⁶ Ya ndono; ẹphe ejekfushia Jóshuwa; mē ndu Ízurelu ndu ọphu l'odu ẹphe lẹ Gíligalu; je asụ ẹphe: “L'ẹphe shikwa mba, teru ẹnya bya t'unu l'ẹphe gbaa ndzụ.”

⁷ Ndu Ízurelu asụ ndu Hevu ono: “Ọ -bukwanuru l'unu bua l'iku ẹke-a; ?nanụ ẹge unu l'ẹphe e-shi gbaa ndzụ?”

⁸ Ẹphe asụ Jóshuwa l'ẹphe bukwa ndu ozi iya. Jóshuwa asụ ẹphe: “?Unu bú ndu ole? ?Bụ awe bẹ unu shi?”

⁹ Ẹphe asụ iya l'ẹphe kwa ndu ozi iya, shi mba, teru ẹnya. L'ẹphe nwaru ẹge Ojejoje, bú Nchileke unu ede ude; nukotawa ọtu-ọnu iphe, o meru lẹ Íjiputu; ¹⁰ mē iphe, o meru eze labụ ono, achị ndu Amọru, bu l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu ono; mbụ Sihonu, bú eze Hẹshibonu; mē Ogu, bú eze ndu Báshanu, achị mkpukpu Ashutarotu. ¹¹ “Ọo ya kparu iphe ndu, bú ọgurennya ayi; mē iphe, bú ndu alị ayi l'ẹphe ha sụru t'ayi kwakọta iphe, ayi e-ri l'esu-uzo; bya unu ndzuta. Ayi ekfuru unu l'ayi buakwa ndu ozi unu. T'ayi l'unu gbanua ndzụ. ¹² Lewaru buredi, ayi gude, ayi a-ta l'uzo. Teke ayi egbeshi; b'o vo ọku. Ọbu; lewaru ẹge ọ kposhihuru nkụ; tsushiwa evu; dụ. ¹³ Ẹda-mē-wa shikwa buru k'ophungu teke ayi yeru iya mē. Ọlobu; phuwaru ẹge ọ lakashihuru. Uwe ayi; mē akpokpa ayi bú l'esu-uzo b'ọ chiko kashihukota; kẹ l'ẹke ayi shi teru ẹnya.”

¹⁴ Ndu Ízurelu abya etsoru ẹphe ria nri ono; ọphu ẹphe ejehedu ọkpata Ojejoje ishi iya. ¹⁵ Ẹphe lẹ Jóshuwa abya agbaa ndzụ. Yo kwe ẹphe ukwa l'ẹ t'ọ dudu iphe oome ẹphe; lẹ ndzụ a-buru-a nk'ẹphe. Ndu ishi Ízurelu abya eriaru ẹphe angụ iya.

¹⁶ Ya ndono; a nọlephu ujiku ẹto, ẹphe lẹ ndu Gíbiyónu gbaru ndzụ ono; ndu Ízurelu anụa l'ẹphe bú ndu ẹphe l'ẹphe bu-a obutobu l'ẹke ono. ¹⁷ Tọ dụ iya bú; ndu Ízurelu abya atugbua ije; jee ije abalị ẹbo; yo be lẹ k'ẹto ya; ẹphe erua Gíbiyónu; mē Kefira; Berotu; mē Kiriyatu-Jerimu. ¹⁸ Obenu lẹ ndu Ízurelu te tsodu ẹphe ọgu; kẹle ndu ishi ẹphe gudewa ẹpha Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu riaru ẹphe angụ iya.

Ndu Ízurelu l'ẹphe ha ataa ndu ishi ẹphe ụta k'iphe ono. ¹⁹ Obenu lẹ ndu ishi ẹphe sụru ẹphe: “L'ẹphe gudeekwaa Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu riaru ẹphe angụ. Lẹ nta-a bẹ ẹphe te edenyikwa ẹphe ẹka. ²⁰ Iphe, ayi e-me bú l'ayi e-dobe ndu ono ndzụ; k'ọphu Ojejoje te medu ayi iphe l'ayi dakaru ndzụ, ayi l'ẹphe gbaru.” ²¹ Ẹphe asụ: “T'ayi haa ẹphe t'ẹphe nọdu ndzụ; ọbule ẹphe a-nọduje awaru ayi nkụ; ekuru ayi mini.” Ndu ishi ono emee ukwa ono, ẹphe kweru ẹphe ono.

²² Tọ dụ iya bú; Jóshuwa abya ekukobe ndu Gíbiyónu; sụ ẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe, unu dzuru ayi ẹjo-ire; l'unu bu ayi ote-ẹnya; l'ẹke ayi l'unu bua l'iku ẹke-a? ²³ Nta-a bẹ unu buakwa ndu a turu ọnu. Unu a-buru ohu; l'awa nkụ; l'eku mini edobe l'ulo Nchileke yẹbe Jóshuwa.”

²⁴ Ẹphe asụ Jóshuwa: “Ayibe unwu ohu ngu b'a kotsukwaaru ẹge Ojejoje, bú Nchileke unu gude tụa ekemu nụ nwozi iya, bú Mosisu; sụ t'ọ nụ unu alị-a l'ọ ha; mē t'ọ chiko ndu, bu l'alị-a gbushikotaru unu. Ọ kwa iya bẹ egvu unu guderu ayi. Yo buru iya kparu iphe ayi meru iphe ono, ayi meru ono. ²⁵ Nta-a bẹ ayi nọkwa ngu l'ẹka. Ọ kwa t'i mee ayi ẹge dukpelephu ngu phụ mma.”

²⁶ Ọo ya bú lẹ Jóshuwa adzọo ẹphe l'ẹka ndu Ízurelu; ẹphe te gbushihe ẹphe. ²⁷ Yo woru ndu Gíbiyónu mee ndu a-nọdu awaru ọha nkụ; l'ekuru ẹphe mini. Ẹge ono

kwaphu bẹ ẹphe a-nọdu awa nku; l'eku mini, ee-gudeje eme iphe l'ẹke Ojejoje a-fọta t'ọ buru ẹnya-ngweja iya. Yọ buru iphe ono bẹ ẹphe bụ gbururu jeye nta-ọ.

10

Enyanwu keru l'ekalanu

¹ Tọ dọ iya bụ; Adoni-Zedeku, bụ eze ndu Jerúsalemu abya anọa lẹ Jóshuwa lúwaru ndu Eyayi; mewa mkpukpu ephe; yọ buru kpurupyata. Mbụ l'ọ mewaru ndu Eyayi; mę onye eze ẹphe ẹge o meru ndu Jériko yẹle onye eze ẹphe; nukwaaphu lẹ ndu Gíbiyọnu jekfuru ndu Ízurelu; ẹphe l'ẹphe agbaa ndzụ; ẹphe l'ẹphe achikowa buru. ² Iphe ono akwatakpoọ rua yẹle ndu alị iya l'ẹhu; kele Gíbiyọnu bụ eze mkpukpu. O tso lẹ mkpukpu, nweru eze; ka Eyayi nshinu; unwoke Gíbiyọnu buru ndu ike dọ l'ọgu. ³ Tọ dọ iya bụ; Adoni-Zedeku, bụ eze ndu Jerúsalemu ezia t'e je ezia Hohamu, bụ eze ndu Héburonu; Píramu, bụ eze ndu Jamútu; Jafiya, bụ eze ndu Lakíshi yẹle Débi, bụ eze ndu Egulọnu; ⁴ sọ ẹphe: "T'ẹphe bya eyeru iya ẹka tẹ ya je etso ndu Gíbiyọnu ọgu; ke l'ọ tųgburu jekfu Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu; ẹphe l'ẹphe agbaa ndzụ."

⁵ Ya ndono; ndu eze ise ono, achị ndu Amọru ono; mbụ eze ndu Jerúsalemu; ke ndu Héburonu; ke ndu Jamútu; ke ndu Lakíshi; mę ke ndu Egulọnu abya atųgbabe ndu soja ẹphe. Ẹphe eruta ndu soja ẹphe je ekee ọgu; tso ndu Gíbiyọnu ọgu.

⁶ Ndu Gíbiyọnu ezia t'e je zia Jóshuwa l'ọdu ndu Ízurelu lẹ Gíligalu; sọ iya: "T'ẹ b'ọ gbadokwa ẹphebe ndu ozi iya. T'ọ byakwa nta-a bya adzọọ ẹphe. T'ọ byakwa bya agbaaru ẹphe mkpu; lẹ ndu eze ndu Amọru, butsua l'alị ugvu l'ẹphe ha; tųkokwaru ẹka l'etso ẹphebe ndu Gíbiyọnu ọgu."

⁷ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa eshi lẹ Gíligalu ruta ndu soja iya l'ẹphe ha; je akpaa lẹ ndu ọphu bụ ike-ka-l'ọgu; ẹphe ejeshia Gíbiyọnu. ⁸ Ojejoje asọ Jóshuwa: "Ba atsukwa ẹphe egvu; kele ya nwuwaru ẹphe ye ngu l'ẹka. Ẹ to nwekwa m'ọọ onye lanu l'ime ẹphe, agbaberu ngu nu."

⁹ Jóshuwa phẹ eshi lẹ Gíligalu jee ije ẹnyasi mgburumgburu; bya atų ẹphe l'ųkfu; fųaru ẹphe. ¹⁰ Ojejoje emee ẹphe; ẹphe aghahu ndu Ízurelu beringu l'ifu. Ndu Ízurelu egbua ẹphe iphe, dọ biribiri lẹ Gíbiyọnu. Ndu Ízurelu eruta ẹphe; chia ẹphe kwaseru ọzo, shiru jeshia Bétu-Họronu; saa ẹphe ọsa ẹkfu l'ọzo, shiru laa Azeka; mę Makéda. ¹¹ Ya ndono; ẹphe eye ọkpa l'ọso l'agbalaru ndu Ízurelu. Ẹphe erulephu ọzo ọphu shiru Bétu-Họronu kwaseru Azeka; Ojejoje emee; aka-mini eshi l'akpamigwe l'ada; l'atų-gbushi ẹphe. Ndu aka-mini ono tų-gbushiru; kakwa shinu mę lẹ ndu, ndu Ízurelu gude ọgu-mbeke gbushia.

¹² Lẹ mbọku ono, Ojejoje woru ndu Amọru ye ndu Ízurelu l'ẹka ono bẹ Jóshuwa vudo ndu Ízurelu l'ifu: sọ Ojejoje:

"Nggube ẹnyanwu;
kekwaru jingu lẹ
Gíbiyọnu!
Nggube ọnwa;
nggu ekekwaruphu ekeru
lẹ nsuda Ajalọnu."

¹³ Tọ dọ iya bụ; ẹnyanwu ekeru jingu l'ekalanu; ọnwa akwaa l'ẹke o jeberu; gbururu jeye ndu Ízurelu agwata ndu ọhogu ẹphe ugwo iphe, ẹphe meru; bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ekwo Jasha: L'ẹnyanwu keru l'echi akpamigwe; jika arịba; iphe ruru ujiku ọphu. ¹⁴ Mbọku, dọ ẹge ono ta dúbua; ọphu ọ dúbukwanua ọdo; mbụ

mbòku, Ojejoje nuru madzụ okfu. Ọ kwa Ojejoje lụ-chiru ndu Ízurelu ọgu mbòku ono.

¹⁵ E metsua; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu alashia azụ l'odu ndu Ízurelu lẹ Gíligalu.

Eegbushi ndu eze ndu Amọru; ẹphe ise

¹⁶ Ya ndono; ndu eze ise ono agbagbua je edomishia onwẹphe l'ogba, nọ lẹ Makéda. ¹⁷ A bya ekfuaru Jóshuwa lẹ ndu eze ise ono b'a phuru l'ẹke ẹphe domishiru onwẹphe l'ogba, nọ lẹ Makéda. ¹⁸ Yọ sụ: "T'e je apata eze mkpuma gude gu-chia ọnu ọgba ono; a fota ndu, e-je anodu l'ẹke ono; swiru iya. ¹⁹ Ọlobu; unu ba ahakwa ọgu ono! Unu chikwaru ndu ohogu unu tugburu. Unu shia ẹphe ọzo azụ; fuaru ẹphe. Unu be ekwekwa t'ẹphe gbarua mkpukpu ẹphe; lẹ Ojejoje nwuakwaru ẹphe nụ unu."

²⁰ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu azaa ẹphe azaza; k'ọphu bụ l'ọ phoduru mẹ ẹphe agvụ. Obenu l'o nweru-a nwanu ọphu nahurunu; gbarụ lashia mkpukpu ẹphe ẹke, a kpụ-shiru ike. ²¹ E meketsua; ndu soja ndu Ízurelu l'ẹphe ha awulata l'ẹhu-gudangu; lakfushia Jóshuwa l'odu ẹphe lẹ Makéda; ọphu o nweddu onye halibaaru ọnu l'ẹke ndu Ízurelu nọ ọdo.

²² Jóshuwa asụ t'e swifu mkpuma ono l'ogba ono; kpufutaru iya ndu eze ise ono. ²³ Ẹphe abya akpufuta ndu eze ise ono. Ndu eze ono bụ eze kẹ ndu Jerúsalemu; kẹ ndu Héburonu; kẹ ndu Jamútu; kẹ ndu Lakíshi; ọwaa kẹ Egulonu. ²⁴ Ẹphe akpukoo ndu eze ono; kpútaru Jóshuwa; yo kukoo unwoke Ízurelu; bya ekua ndu ishi ndu soja, bụ ndu ẹphe l'iya yi; sụ ẹphe t'ẹphe bya agbabetsua ndu eze ono ọkpa l'ẹkpiri. Ẹphe awufuta bya agbabekota ẹphe ọkpa l'ẹkpiri.

²⁵ Jóshuwa asụ ẹphe: "Unu ba atsukwa egvu; ọphu obu 'awakwa unu awawa. Unu shihukwa ike; obu akaa unu akaka; kẹ l'ọ bụ ẹge ono bẹ Nchileke e-mekota iphe, bụ ndu ohogu unu, unu eje otso ọgu." ²⁶ Ya ndono; Jóshuwa eworu ndu eze ono gbushia; woru odzu ẹphe kobetsua l'eli oshi ise iche iche. A paru ẹphe haa l'eli oshi ono jeye l'urenyashi.

²⁷ Yo be lẹ gberegbede urenyashi; Jóshuwa ezia; e je ekoshia ẹphe l'eli oshi ono; chiru ye l'ime ọgba ono, ẹphe shi domishia onwẹphe ono. Ẹphe apakoo oke mkpuma, hatsua nshinu swichia ọnu ọgba ono. Mkpuma ono nọphu l'ẹke ono gbururu jeye ntanụ.

²⁸ Yọ buru mbòku ono bẹ Jóshuwa lútaru Makéda; chiko ndu mkpukpu ono; mẹ onye eze ẹphe gbushikota. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanụ, wafuru nụ. Ọ bulephu ẹge o meru eze ndu Jériko b'o meru eze kẹ ndu Makéda.

Aaluta mkpukpu mkpukpu ndu ọzo ohuda

²⁹ Ya ndono; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha eshi lẹ Makéda jekfu ndu Libina ọgu. ³⁰ Ojejoje ewokwaruphu mkpukpu ono; mẹ onye eze ẹphe ye ndu Ízurelu l'ẹka. Jóshuwa achiko ndu, bu lẹ mkpukpu ono gbukota. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanụ, wafuru nụ. Yọ buru ẹge o meru eze ndu Jériko b'o meru eze kẹ ndu Libina.

³¹ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu kpamukpamu awufu lẹ Libina jeshia Lakíshi; je ekeeru ẹphe ọgu l'ẹke ono; tso ẹphe ọgu. ³² Ojejoje eworu Lakíshi nụ ndu Ízurelu. Jóshuwa aluta iya lẹ mbòku k'ẹbo ya. Yo tuko iphe, bụ ndu, bu iya nụ gbushia ẹge o gbushiru ndu Libina. ³³ Teke ono kwaphu; Horamu, bụ eze ndu Géza abyatashia tẹ ya yeru eze kẹ ndu Lakíshi ẹka; Jóshuwa alu-gbua yẹle ndu soja iya. Ọphu ọ dudu m'ọ bụ onye lanụ, wafuru nụ.

³⁴ Ya ndono; Jóshuwa yẹle ndu Ízurelu kpamukpamu eshi lẹ Lakíshi wufu jeshia Egulonu; je keeru ẹphe ọgu l'ẹke ono; tso ẹphe ọgu. ³⁵ Ẹphe anata mkpukpu ono mbòku ono kwaphu; gbukota ndu, bu iya nụ ẹge ẹphe gburu ndu Lakíshi.

³⁶ Jóshuwa yẹle ndu Ízureḷu kparamukpamu eshi ẹ Egulonu je etso ndu Héburonu ọgu. ³⁷ Ẹphe anata mkpukpu ono; gbushikota iphe, bu ndu, bu iya nu; me onye eze ẹphe. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Yo buru ege ẹphe meru; gbugee ndu Egulonu; be ẹphe meru ndu Héburonu.

³⁸ Jóshuwa yẹle ndu Ízureḷu kparamukpamu abya aghakobe; tso ndu Débi ọgu. ³⁹ Ẹphe aluta mkpukpu ono; kputa onye eze ẹphe; bya anakwaaphu unwu ibiribe mkpukpu odo, notsua ya nu; tuko ẹphe gbushikota. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Ẹphe emee Débi yẹle eze, achi iya nu ege ẹphe meru Libina; Héburonu; me eze, achi iya nu.

⁴⁰ To du iya bu; Jóshuwa alu-gbukota onu-ogo ono l'o ha jeye ẹ ndu ali ugu; ndu uzo ohuda; uzo enyanwu-ariba okpa-ugvu; ndu uzo mgbazita ugu; me ndu eze ẹphe l'ẹphe ha. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Iphe, bu iphe atu ume b'o gbukotaru, bu iya bu ege Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízureḷu turu ekemu t'o mee ya. ⁴¹ Jóshuwa shi ẹ Kadeshi-Baniya lua ẹphe jeye ẹ Gáza; bya eshi l'onu-ogo Goshenu lua ẹphe je akpaa ẹ Gibiyonu. ⁴² Jóshuwa alutakota ndu eze ono l'ẹphe ha; me ali ẹphe l'ugbo lanu; kele Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízureḷu bu iya l'aluru ẹphe ọgu.

⁴³ Jóshuwa yẹle ndu Ízureḷu emetsua latashia l'odu ẹphe ẹ Giligalu.

11

Aalu-gbu ndu eze ndu isheli

¹ To du iya bu; Jabinu, bu eze ndu Házo anulephu ege ndu Ízureḷu shi akpa ike; zia ozi t'e je ezia Jobabu, bu eze ndu Madonu; eze ndu Shimuronu; eze ndu Akushafu; ² ndu eze, bu l'ali ugu uzo isheli; me ndu ophu bu l'oghegu, no l'ohuda eze enyimu Kineretu yẹle ndu ophu butsua l'okpa ugu, notsua l'uzo enyanwu-ariba; mekwaphu ndu Nafotu Doo, no l'uzo enyanwu-ariba. ³ Yo zikwaaphu ozi t'e je ezia ndu Kėnanu, bu l'uzo enyanwu-ahata; ndu ophu bu l'uzo enyanwu-ariba; ndu Amoru; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Jebusu, butsua l'ali ugu; me ndu Hevu, bu l'okpa Ugu Hemonu l'ali Mizupa. ⁴ Ndu eze ono l'ẹphe ha eruta ndu soja ẹphe byatashia. Ndu soja ẹphe obu habekwa l'igwe l'o bu eveve mgbogidi enyimu. Ẹphe egudekwaphu inya; me l'ugbo-inya, du igweligwe. ⁵ Ndu eze ono l'ẹphe ha atugbabe ndu soja ẹphe ono; bya edzua l'iku mini Meromu; kee k'oje otso ndu Ízureḷu ọgu.

⁶ Ojejoje asu Jóshuwa: "Ba atsukwa ẹphe egvu; ke l'egbe nta-a echile; be ya enwuru ẹphe nu ndu Ízureḷu t'ẹphe gbushia. Inya ẹphe be unu e-bushikota akwara azachi; kpokota ugbo-inya ẹphe oku."

⁷ To du iya bu; Jóshuwa yẹle ndu soja iya awufuta; bya atu ẹphe l'ukfu ẹ nggele Meromu; tso ẹphe ọgu. ⁸ Ojejoje eworu ẹphe nu ndu Ízureḷu; ẹphe alu-gbu ẹphe; chia ẹphe kwaseru uzo Oke Sayidonu; me uzo Misurepotu Mayimu; chiwaruru ẹphe je akpaa ẹ nsuda Mizupa, no l'uzo enyanwu-ahata. Ndu Ízureḷu egbu ẹphe jeye t'o du ẹphe m'o bu onye lanu, wafuru nu. ⁹ Jóshuwa emee ẹphe ege Ojejoje suru t'o mee ẹphe. Ẹphe atuko inya ẹphe akwara achi bushikota; kpokota ugbo-inya ẹphe oku.

¹⁰ Jóshuwa abya aghakobe teke ono je anata Házo; woru onye eze ẹphe gbua. Házo bu iya bu ishi ali-eze ono l'o ha, tugbaberu bya etso ndu Ízureḷu ọgu ono. ¹¹ Ẹphe atuko iphe, bu ndu bu ẹ Házo gbua. E to nwedu iphe, atu ume ẹ mkpukpu ono, wafuru nu. Ẹphe emege bya atua oku ẹ mkpukpu ono.

¹² Jóshuwa atuko iphe, bu mkpukpu ono l'o ha; me ndu eze, achi iya nu lutakota; bya achiko ndu, bu iya nu gbushia, bu iya bu ege nwozi Ojejoje; mbu Mosisu turu

l'ekemu. ¹³ Obenu l'ẹ to nwedu mkpukpu ono ọphu, e metaru l'ẹke, shi daburu ochobo, ndu Ízurelu turu ọku; a gufu Házo nwenkinyi iya, bu Jóshuwa turu iya ọku. ¹⁴ Ndu Ízurelu akwaa iphe ndu mkpukpu l'okwata; kpukoo elu ẹphe. Ndu ọphu bu madzu b'e gburu; ẹphe aburu kpurupyata; to nwe m'ọ bu onye lanu, ẹphe haru. ¹⁵ Ọ bu ẹge Ojejoje turu iya Mosisu, bu nwozi iya l'ekemu bu ẹge Mosisu turu iya Jóshuwa. Yọ buru ẹge ono be Jóshuwa meru iya. Ẹ to nwedu iphe, Ojejoje ziru Mosisu m'ọ bu nanu, Jóshuwa te medu.

¹⁶ Tọ du iya bu; Jóshuwa alutakota alì ono l'ọ ha: ndu alì ugvu; ndu ọzo ọhuda; mewaru ọnu-ogo Góshenu l'ọ ha; ọwaa ndu ke nsuda, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba; me l'alì ugvu Ízurelu yeke okpa-ugvu iya. ¹⁷ Ẹphe shi l'ugvu Halaku, nọru jeye le Séyi lua alì ono jeye le Bálu-Gádu, nọ le nsuda Lébanonu l'uzo ọhuda Ugvu Hemonu. Yọ kpua ndu eze ẹphe le ndzu; gbushia. ¹⁸ Jóshuwa be yeke ndu eze ono luru ọgu nọ ọdu. ¹⁹ A -gufu ndu Hevu, bu le Gíbiyonu b'ẹ to nwehedu ndu ọdo, ẹphe le ndu Ízurelu gbaru ndzu ọdo. Ndu Ízurelu alutatsua ndu ọphu l'ẹphe ha; ²⁰ ke l'ọ bu Ojejoje l'onwiya kpo-chiru ẹphe obu t'ẹphe byakfuta ndu Ízurelu ọgu; k'ọphu ẹ ta phuduru ẹphe imiko; ẹphe eshi ẹge ono chihu, bu iya bu iphe, Ojejoje turu Mosisu l'ekemu.

²¹ Ọ kwaphu teke ono be Jóshuwa jeru je egbushikota ndu Anaku, a maru l'ọ bu ndu, gbataru agbata. Ẹphe shi le Héburonu bua ẹge ono jeye le Débi; Anabu yeke ndu ọphu bu l'alì ugvu ndu Júda l'ọ ha; mekwaphu ndu bu l'alì ugvu Ízurelu kparamu. Jóshuwa egbushikota ẹphe; mebyishikota mkpukpu ẹphe l'ọ ha. ²² Ẹ to nwedu ndu Anaku, phoduru nu le Ízurelu m'ọ bu nanu. Ọ buphu le Gáza; Gatọ me Ashudodu b'o nweru ndu ọphu haru wafu nu. ²³ Tọ du iya bu; Jóshuwa achiko alì ono l'ọ ha lutakota; bu iya bu ẹge ono, Ojejoje suru Mosisu t'o mee ya ono. Yọ lutatsua ya bya eworu iya nu ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu t'ọ buru okè-iphe ẹphe.

Yọ buru iya bu le ndu alì ono akabe zu ume le ke ọgu.

12

Ndu eze, Mosisu lutaru

¹ Ọwaa ndu eze alì ono, ndu Ízurelu lu-gbushiru; naa alì ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jodanu azu iya ọphu. Alì ono shi le nsuda nsuda Amonu je akpaa le Ugvu Hemonu. Ẹphe lukwaruphu iphe, bu alì, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata ẹke iya ke Araba. Ndu eze ọphu bu:

² Sihonu, bu eze ndu Amoru. Ẹke o shi buru bu le Heshibonu. Ẹke o shi achì aburu Árowa, nọ le nsuda nsuda Amonu. O shi l'ẹke ono nọ jeye l'ẹ Ẹnyimu Jáboku, bu okè-alì ndu Amonu, bu iya bu nkere-ẹbo Giledu. ³ Ọ chikwaruphu uzo ẹnyanwu-ahata Araba; shi l'ẹke ono chia jeye le Eze Ẹnyimu Kineretu; je akpaa le Eze Ẹnyimu Araba. Ọ chikwaruphu jeye le Bétu-Jeshimotu; ruwaru l'okpa-ugvu Pishiga.

⁴ Ẹphe lukwaruphu alì Ogu, bu eze ndu Báshanu. Ogu tso le ndu wafuru nu le ndu ikfu Réfa. Ọ bu iya shi buru eze ndu Ashutarotu; me ke ndu Edereyi.

⁵ Ndu, o shi achì bu ndu Ugvu Hemonu; ndu Saleka; ndu alì Báshanu kparamu; je akpaa l'okè-alì ndu Geshu; me ke ndu Maaka. Nkere-ẹbo alì ndu Giledu jeye l'okè-alì Sihonu, bu eze ndu Heshibonu bukota ẹke o shi achì.

⁶ Ọ bu nwozi Ojejoje; mbu Mosisu yeke ndu Ízurelu lu-gburu ndu eze labu ono. Mosisu, bu nwozi Ojejoje abya eworu alì ono nu ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; me nkere-ẹbo ndu ikfu Manase.

Ndu eze ọphu Jóshuwa lu-gburu

⁷ Ọwaa ɓu ndu eze ọphu, bu l'uzo ẹnyanwu-arịba Ẹnyimu Jọdanu, bu Jóshuwa yele ndu Ízurelu lu-gburu ẹphe. Alì ndu eze ono shi le Bálu-Gádu, nọ jeye le nsuda Lébanonu; je akpaa l'ugvu Halaku, nọru jeye l'e gude ala Séyi. Jóshuwa abya eworu alì ono keeru ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu t'ọ ɓuru òkè-iphe ẹphe. ⁸ Alì ono ɓu alì ugvu; me nsuda uzo ẹnyanwu-arịba; me Araba; me alì, nọ le mgbazita ugvu ugvu; echi-egu; me uzo ọhuda. Mɓu l'alì ndu Hetu; ke ndu Amọru; ke ndu Kėnanu; ke ndu Pérezu; ke ndu Hevu; me ke ke ndu Jebusu.

⁹ Ndu Ízurelu lu-gburu

onye eze ke ndu Jérìko;

onye eze ke ndu Eyayi,

nonyabe Bėtelu;

¹⁰ onye eze ke ndu Jerúsalemu;

onye eze ke ndu Hėburonu;

¹¹ onye eze ke ndu Jamutu;

onye eze ke ndu Lakishi;

¹² onye eze ke ndu Egulonu;

onye eze ke ndu Géza;

¹³ onye eze ke ndu Débi;

onye eze ke ndu Geda;

¹⁴ onye eze ke ndu Homa;

onye eze ke ndu Áradu;

¹⁵ onye eze ke ndu Libina;

onye eze ke ndu Adulamu;

¹⁶ onye eze ke ndu Makėda;

onye eze ke ndu Bėtelu;

¹⁷ onye eze ke ndu Tapuwa;

onye eze ke ndu Hefa;

¹⁸ onye eze ndu Afeku;

onye eze ke ndu Lasharonu;

¹⁹ onye eze ke ndu Madonu;

onye eze ke ndu Házo;

²⁰ onye eze ke ndu

Shimuronu Meronu;

onye eze ke ndu Akushafu;

²¹ onye eze ke ndu Tėnaku;

onye eze ke ndu Megido;

²² onye eze ke ndu Kedeshi;

onye eze ke ndu Jokuniyamu,

nọ le Ugvu Kamėlu;

²³ onye eze ke ndu Dọ,

nọ le Nafotu Dọ;

onye eze ke ndu Goyimu Gılìgalu;

²⁴ me onye eze ke ndu Tıza.

Iphe, ẹphe tuko du bu ukporo ndu eze le ndu eze iri le nanu.

13

Alì ndu ọphu ee-mekochaa je alutafua

¹ Jóshuwa akawa nka; ɓuwaru ọgurennya; Ojejoje asu iya: “Le nta-a b'i kawaru nka; ɓuwaru ọgurennya; alì ndu ọphu ee-je aluta azakwaduuru l'igwe.

- ² “Alì ndu ọ́phu phọ́duru nù bụ:
 ọ́nu-ogo ndu Filisutayìnu;
 mę kę ndu Geshu;
- ³ mę tsube lę Ẽnyimu Shihọ
 l'uzo ẹnyanwu-ahata
 Íjiputu; je akpaa lę
 Ẽkuronu l'uzo isheli.
 Alì ono l'ọ ha b'a gụkotaru
 yeru alì Kénanu;
 bụ iya bụ alì ono, ndu
 Filisutayìnu ise achì ono.
 Mkpụkpụ ono l'ọ ha bụ:
 Gáza; Ashudọdu;
 Ashikelọnu; Gatụ;
 Ẽkuronu; męwaru Avimu.
- ⁴ Dụbe l'uzo ọhuda;
 bę bụkota alì ndu Kénanu;
 mbụ e shi lę Meyara,
 bụ alì ndu Sayìdonu
 je akpaa lę Afẹku,
 bụ ókè-alì ndu Amọru;
- ⁵ mękwaphu alì ndu Gébalu;
 mę alì ugvu Lébanọnu
 kpamukpamu l'uzo
 ẹnyanwu-ahata iya;
 byakwaphu bya eshi lę
 Bálu-Gádu, l'uzo ọhuda
 Ugvu Hẹmonu je akpaa
 lę Lebo-Hámatu.

⁶ “A bya abya l'iphe, bụ ndu alì ugvu ono; mbụ tsube lę Lébanọnu jeye lę Misirefotu Mayimu, bụ iya bụ alì ndu Sayìdonu kpamukpamu bę ya a-chifukotaru ndu Ízurelu. Iphe ii-me bụ t'i keshiaru iya ndu Ízurelu t'ọ buru ókè-alì ẹphe ẹge ono, ya sụru t'i keeru iya ẹphe ono. ⁷ Ndu ii-keru alì ono bụ ndu ikfu tete phụ; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse t'ọ buru ókè-alì ẹphe.”

*Eeke alì, nọ l'uzo
 ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jọdanu*

⁸ Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse ọphunanu; mę ndu ikfu kę Gádu bę nwozi Ojejoje; mbụ Mósìsù wẹwaru alì l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jọdanu.

⁹ Ókè-alì ọbu, a wẹru ẹphe ọbu bę tsuberu lę Árowa, nọ l'ọnu nsụda nsụda Amọnu; shia mkpụkpụ ono, nọ l'echi nsụda nsụda Anọnu; mę swanmangu alì ono, nọ l'eli ugvu Médebà ono je akpaa lę Díbọnu. ¹⁰ Iphe, bụ mkpụkpụ Sihọnu, shi buru lę Hẹshibonu buru eze ndu Amọru tsokotakwa l'ókè-alì ono, a wẹru ndu ikfu ono. Ọ nọru ẹge ono je akpaa l'ókè-alì ndu Amọnu. ¹¹ Ẽke ọdo, tso iya nù bụ alì Gíledu; alì Geshu; alì Maaka yeke iphe, bụ Ugvu Hẹmonu l'ọ ha; mękwaphu alì Báshanu kpamukpamu je akpaa lę Saleka; ¹² mbụ alì Báshanu ono, shi buru alì-eze Ogu, bụ iya bụ onye shi achì ndu Ashutaru; mę ndu Edereyi. Ogu tso lę ndu wafuru nù l'eri Réfa. Mósìsù lụ-gburu ẹphe; naa ẹphe alì ẹphe. ¹³ Obenu lę ndu Ízurelu ta chifudu ndu Geshu; mę ndu Maaka. Ẽphe haru ẹphe; ẹphe l'ẹphe eburu ẹghirigha jeye ntanụ.

¹⁴ A bya lẹ ndu ikfu Lívayi; ndu onanu b'ẹ t'ọ wẹdu alì lẹ phuu; kele Ojejoje sùru l'ọ bụ ngweja-ọku, aakpojeru yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelù a-bùru òkè-iphe ẹphe; ẹge ya kweru ẹphe l'ụkwa.

Alì ndu ikfu Rúbẹnu

¹⁵ Ọwaa ẹge Mósìsu keshìru ndu ikfu Rúbẹnu alì l'ụnwunna l'ụnwunna.

¹⁶ Alì ndu ikfu Rúbẹnu bẹ tsuberu lẹ Árowa; nọo jeye lẹ nsùda nsúa Amọnu; nọkwaaphu jeye lẹ mkpụkpu ono, nọ l'echi nsùda ono. Ọdo tsokwa iya phụ bụ swanmangu alì ugvu Médebà. ¹⁷ Ẹke ọdo, tsofukwaa ya phụ bụ Hẹshìbonu; mẹ iphe bụ mkpụkpu, nọkota lẹ swanmangu alì ugvu ono; bụ iya bụ: Díbọnu; Bamọtu Bálu; Betu Bálu Meyọnu; ¹⁸ Jahazu; Kedemotu; Mefatu; ¹⁹ Kiriyatemu; Sibuma; Zeretu Shaha l'eli ugvu, nọ lẹ nsùda; ²⁰ mękwaphu Bẹtu-Peyọ; mẹ mgbazita ugvu Pishiga; mẹ Bẹtu-Jeshimọtu. ²¹ Iphe, bụ mkpụkpu, nọkota lẹ swanmangu alì ugvu ono bẹ tsokwa iya phụ; mẹ alì-eze ẹke, Sihọnu, shi achì; mbụ eze, ndu Amọru ono, shi buru lẹ Hẹshìbonu l'achì ono. Mósìsu lụ-gburu Sihọnu; lụ-gbukotakwaphu ndu ishi ndu Mídiya, bụ iya bụ Evi; Rekemu; Zuru; Huru; mẹ Riba. L'ẹphe ha shi nọdu Sihọnu l'ẹka l'achì alì ono. ²² Bẹlamu Beyọ, bụ onye njibya tso lẹ ndu, ndu Ízurelù gburu l'ọgu. ²³ Ẹke òkè-alì ndu ikfu Rúbẹnu kparu bụ l'iku Ẹnyimu Jọdanu. Ono bụ mkpụkpu, a nọkotaru ndu ikfu Rúbẹnu l'ụnwunna l'ụnwunna t'ọ bụru òkè-alì ẹphe.

Alì ndu Gádu

²⁴ Ọwaa bụ alì, Mósìsu keshìru ndu ikfu Gádu l'ụnwunna l'ụnwunna:

²⁵ Alì Jáza tsokotakwa iya; mẹ iphe, bụ mkpụkpu, nọtsua l'alì Gíledu l'ọ ha; mẹ nkere-ẹbo alì ndu Amọnu jeye lẹ Arówa l'ụzo ẹnyanwu-ahata Rába. ²⁶ Alì ono shikwaphu lẹ Hẹshìbonu nọo jeye lẹ Ramatu Mízupa; mẹ Bétonimu. O shikwaphu lẹ Mahanayimu nọo jeye l'alì Débi. ²⁷ Alì ẹphe ndu ọphu, nọ lẹ nsùda bụ: Bẹtu-Háramu; Bẹtu-Nimura; Súkọtu; Záfọnu; mẹ iphe, bụ ẹke alì-eze Sihọnu jeberu; mbụ Sihọnu ono, shi buru eze ndu Hẹshìbonu l'ụzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu ono; mbu; je ẹphefu l'ẹke Eze Ẹnyimu Kínẹretu jeberu. ²⁸ Ono bụ alì, a nuru ndu ikfu Gádu l'ụnwunna l'ụnwunna t'ọ bụru òkè ẹphe; mẹ iphe, bụ mkpụkpu, tso iya nụ.

Alì kẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse

²⁹ Mósìsu butaru alì ono wẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse l'ụnwunna l'ụnwunna.

³⁰ Alì nk'ẹphe shi lẹ Mahanayimu nọo jeye l'alì Báshanu l'ọ ha; nọkwaaphu je akpaa l'ẹke alì-eze Ọgu, bụ eze ndu Báshanu l'ọphu; ọwaa ụkporo mkpụkpu ẹto, nọkwaphu lẹ Jayi l'alì Báshanu. ³¹ Nkere-ẹbo alì Gíledu tsokwa iya phụ; mẹ Ashutarotu; mẹ Edereyi, bụ iya bụ ishi mkpụkpu Ọgu, shi buru eze ndu Báshanu. Mkpụkpu ono, a gushìru ono b'a wẹru nụ nkere-ẹbo ụnwu Makìru Manáse. E keshìru iya ẹphe l'ikfu l'ikfu.

Iphe, e doberu ndu ikfu Lívayi

³² Alì ono bụ lẹ swanmangu alì ndu Móabu l'azụ Ẹnyimu Jọdanu azụ iya ọphu; l'ụzo ẹnyanwu-ahata Jérìko bẹ Mósìsu nọ keshia ya. ³³ Obenu l'ikfu Lívayi bẹ Mósìsu ta wẹdu alì; kẹ l'ọ sùru ẹphe l'ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelù bụ òkè-iphe ẹphe.

14

Eeke alì, nọ l'ụzo ẹnyanwu-arìba Kénanu

¹ Ọwaa ẹge e shi keeru ndu Ízurelù alì ndu Kénanu t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe. Ndu, keshìru iya ẹphe bụ Eliyéza, bụ onye achìjeru Nchileke ẹja; Jóshuwa Nunu; mẹ ndu ishi ikfu ikfu ndu Ízurelù. ² Alì ono bụ ẹnwa b'a tushìru; gude keeru iya ndu ikfu

tete lẹ nkere-ẹbo ya phụ; bụ iya bụ ẹge Ojejoje sụru Mósísi t'e mee ya phụ. ³ Mósísi wẹhawaru ikfu labụ ọphụ lẹ nkere-ẹbo ya phụ alị nk'ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu. Obenu l'ikfu kẹ Lívayi ta dudu ọphụ ọ wẹru ẹphe ẹge ọ wẹru ndu ọphụ. ⁴ Ikfu Jósẹfu bẹ dūwa ikfu labụ. Ikfu labụ ono bụ ndu ikfu Manáse; mẹ ndu ikfu Ífuremu. Ndu Lívayi b'ẹ ta wẹdu alị. Ẹke a nuru ẹphe bụlephu mkpukpu ẹke ẹphe e-buru eburu, bụ ẹke elu ẹphe a-kpajẹ nri. ⁵ Tọ dū iya bụ; ndu Ízurelẹ eworu alị ono keshia ẹge Ojejoje sụru Mósísi t'e keshia ya.

Aanu Kálebu alị lẹ Héburonu t'ọ buru òkè-iphe nk'ia

⁶ Ya ndono; yo nweru unwoke, shi l'ikfu Júda wụ-kfuta Jóshuwa lẹ Gíligalu. Kálebu Jefune, bụ onye Kenazu asụ Jóshuwa: “Ọ kwa l'ị marua iphe, Ojejoje kfuru nwozi iya, bụ Mósísi l'okfu-ẹhu nggube Jóshuwa; mẹ kẹ yẹbe Kálebu lẹ Kadéshi-Baníya? ⁷ Iphe, ya gbaru bụ ụkporo afa labụ teke nwozi Ojejoje; mbụ Mósísi zifuru yẹbe Kálebu; ya eshi lẹ Kadéshi-Baníya bya ngge l'alị-a. Ya ejegee bya egude obu iya kọkotaru iya iphe, ya phuru. ⁸ Obenu l'unwunna iya; ndu ẹphe l'ia yị je bẹ lataru bya emee; meji atọfu ndu Ízurelẹ. Ọle yẹbedua gudelephu obu iya l'ọ ha etso ụzo Ojejoje, bụ Nchileke iya. ⁹ Tọ dū iya bụ; Mósísi anọdu mbọku ono gẹdegede kwee ya ụkwa; riru angụ yeru iya ẹya: 'L'alị ono ẹke, ya dzọru ọkpa a-buru nk'ia; buru k'unwu iya jeye lẹ tutu yoyo; kẹle yẹbe Kálebu gude obu iya l'ọ ha etso Ojejoje, bụ Nchileke yẹbe Mósísi.'

¹⁰ “Yọ bụleruphu ẹge ono, Ojejoje kwere yẹbe Kálebu ụkwa ono bụ ẹge o meru: bya edobe yẹbe Kálebu ndzụ jeye ya anọ ụkporo afa labụ l'afa ise; keshinu teke ono, o kfuru Mósísi iphe ono; mbụ teke ono, ndu Ízurelẹ shi awụ-phe l'echi-egu ono. Ọwaa yẹbe Kálebu ntanụ-a; ya nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa ise! ¹¹ Ọkpu shihukwaduru iya-a ike l'ẹhu ẹge o shihuru iya ẹya mbọku ono, Mósísi ziru iya ozi ono. Ọ kwa ẹge ike dū-be iya mbọku ono; bụ ẹge ọ dū iya ntanụ: k'ọphụ bụ l'ẹ t'ọ nweđu m'ọ-dataru kẹ oje ọgu nta-a; ya te ejedu iya; jee lata. ¹² Ọ kwa iya bụ t'ị nū iya alị ugwu-a, Ojejoje kwere iya ụkwa iya mbọku ono ono. Ị nuru-a lẹ ndu Anaku bu l'ẹke ono teke ono; nụkwaaphu lẹ mkpukpu ẹphe hatsua nshinu; e gudekota ọkpo-mgbinyiku ụpho-mkpuma kpụ-phetakota mkpukpu ẹphe mgburumgburu. Obenu lẹ Ojejoje a-gbaru mu-a mkpu; mu achifu ẹphe; nata ẹphe alị ono ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ono.”

¹³ Tọ dū iya bụ; Jóshuwa abya agọoru Kálebu Jefune ọnu; bya eworu Héburonu nū iya t'ọ buru òkè-iphe iya. ¹⁴ Tọ dū iya bụ; alị Héburonu adube teke ono buru kẹ Kálebu Jefune, bụ onye Kenazu; kẹ l'ọ gude obu iya l'ọ ha tsoo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelẹ. ¹⁵ Héburonu b'e shi ekuje Kiriyatu Aruba. Aruba ono bụ nwoke, bụ iya shi katsua nshinu l'eri Anaku.

Ya ndono; e metsua; ẹphe atụa ume ọgu.

15

Alị, ndu ikfu Júda ketaru

¹ Alị, a tūru ẹnwa; yọ laaru ndu ikfu Júda l'unwunna l'unwunna bẹ nọru jeye l'alị ndu Édọmu; bya anọ jeye l'echi-egu Zinu l'ishi ishi ụzo ọhuda.

² Ókè-alị ẹphe l'uzo ọhuda shi l'iku Eze Ẹnyimu Únú l'ishi ishi ụzo ọhuda; ³ nọ kwaseru ụzo ọhuda ugwu Akarabimu; bya eshi l'ẹke ono nọ jeye l'echi-egu Zinu; shikwaphu l'ẹke ono nọ lufu l'uzo ọhuda Kadéshi-Baníya. O shikwaphu ẹge ono je atujahu Hézuronu bahụ Adaru; je agọ-jia bahụ lẹ Karaka. ⁴ Yọ bya etsube l'ẹke ono nọ jeye lẹ Azumonu; bya alufuta lẹ nggele ndu Íjiputu; nọwaru je asụ-chia ishi l'eze ẹnyimu. Ono bụ ókè-alị ẹphe l'uzo ọhuda.

⁵ Ókè-alì ẹ̀phe l'ùzo ẹ̀nyanwu-ahata bẹ̀ tsuberu lẹ̀ Eze Ẹ̀nyimu Únú nọ̀ jeye l'ẹ̀ke Ẹ̀nyimu Jódanu tsọ̀baru lẹ̀ Eze Ẹ̀nyimu Únú ono.

Ókè-alì ono l'ùzo isheli shi l'ẹ̀ke ono ⁶ nọ̀ jeye lẹ̀ Bétu-Họ̀gula; nọ̀waru jeye l'ùzo isheli Bétu-Araba jeye lẹ̀ Mkpuma Bohanu. Bohanu ono bụ̀ nwatibe Rúbenu. ⁷ Ókè-alì ono abya eshi lẹ̀ nsùda Akọ̀ tųgbua ọ̀zo Débi; bya aswị́a ya l'ùzo isheli; lufu lẹ̀ Gílígalu, nọ̀ru chebe ifu lẹ̀ Ugvu Áduminu; l'ùzo ọ̀huda nggele, nọ̀ l'ẹ̀ke ono. O shikwaphu l'ẹ̀ke ono nọ̀ jeye l'ùzo mini Enu Shemeshi; mbụ̀ nọ̀ ẹ̀ge ono je ephefu lẹ̀ Ẹ̀nu-Rogẹ̀lu. ⁸ Yo shi lẹ̀ nsùda Benu Hínọ̀mu, nọ̀ l'ùzo ọ̀huda Jebusu, bụ̀ iya bụ̀ Jerúsalemu; tųjahu ugvu, nọ̀ l'ùzo ẹ̀nyanwu-arị́ba nsùda Hínọ̀mu; mbụ̀ l'ùzo isheli nsùda Réfa. ⁹ Ókè-alì ono eshi l'eli ugvu ono nọ̀ jeye lẹ̀ nwogvu Nefutowa; je ephefu lẹ̀ mkpųkpụ̀, nọ̀tsua l'iku ugvu Ẹ̀furonu; bya aswị́-jia lufuta lẹ̀ Bala, bụ̀ iya bụ̀ Kiriyatu-Jerimu. ¹⁰ Yo bya ajizia swị́a ya l'ùzo-ẹ̀nyanwu-arị́ba lẹ̀ Bala; swee lashia Ugvu Séyi; shiwaru ẹ̀ke ono je anyiru ẹ̀hu l'ùzo isheli ugvu Jerimu, bụ̀ iya bụ̀ ugvu Kesalọ̀nu. Yo bya eshi l'ẹ̀ke ono gbazita lẹ̀ Bétu-Shemeshi; bya aghajaa Tímína. ¹¹ O shikwaphu l'ẹ̀ke ono je anyiru ẹ̀hu l'ugvu, nọ̀ l'ùzo isheli Ẹ̀kuronu; bya aswị́a ya lẹ̀ Shikerọ̀nu; je alufu ugvu Bala; tųgbua jerua Jabunílu. Ẹ̀ke o jeru je asube ishi bụ̀ l'eze ẹ̀nyimu.

¹² Ókè-alì iya l'ùzo ẹ̀nyanwu-arị́ba bụ̀ lẹ̀ mgboro mgboro Oke Ẹ̀nyimu.

Ono bụ̀ ẹ̀ge ókè-alì kẹ̀ ndu ikfu Júda shiru ndono l'ụ̀nwunna l'ụ̀nwunna.

Alì, Kálebu lútaru
(Ikpe 1:10-15)

¹³ Jóshuwa shi l'alì ndu ikfu Júda wẹ̀ Kálebu Jefune alì ono. Yo bụ̀ru ẹ̀ge ono bẹ̀ Ojejoje tųru iya Jóshuwa l'ekemu. Ẹ̀ke, ọ̀ wẹ̀ru ẹ̀phe alì ono bụ̀ lẹ̀ Héburonu. Héburonu ono bụ̀ mkpųkpụ̀ Aba, bụ̀ iya bụ̀ nna-oché Anaku. ¹⁴ Kálebu abya achishia ndu ikfu Anaku ẹ̀phe ẹ̀to lẹ̀ Héburonu. Ndu ono bụ̀ ụ̀nwu Sheshayi; ụ̀nwu Ahimanu; mẹ̀ ụ̀nwu Talumayi. Ndu ono l'ẹ̀phe ha tųko bụ̀ru ndu ikfu Anaku. ¹⁵ Yo shi l'ẹ̀ke ono jekfushia ndu Débi ọ̀gu. Iphe, e shi ekuje ndu Débi bụ̀ ndu Kiriyatu Sefa. ¹⁶ Kálebu abya asụ̀: “L'onye -dųkpooru ike je etso ndu Kiriyatu Sefa ọ̀gu; lų-gbua ẹ̀phe; bẹ̀ ya e-ke nwatibe iya, aza Akųsa!” ¹⁷ Tọ̀ dų iya bụ̀; Ọ̀tuniyelu Kenazu, bụ̀ nwunne Kálebu eje alų-gbua ndu ono.

Kálebu eduta nwatibe iya; mbụ̀ Akųsha kee ya.

¹⁸ Yo lalẹ̀phu kẹ̀ Ọ̀tuniyelu; Akųsa asụ̀ nji iya t'o kfuru Kálebu, bụ̀ iya bụ̀ nna iya t'o bee ya alì. Akųsa eshi l'eli nkakfų-ị́gara iya nyifuta; Kálebu ajì iya: “?Nanų ẹ̀ge ọ̀ dų?”

¹⁹ Yo sų iya: “Tẹ̀ ya rọ̀nua ngu iphe. Keshinu ọ̀phu ị̀ nųru iya alì l'ùzo ọ̀huda; nufunua alì l'ẹ̀ke ọ̀gba-mini nọ̀.”

Tọ̀ dų iya bụ̀; Kálebu abya anų iya alì l'ùzo ugvu ẹ̀ke ọ̀gba-mini nọ̀; nųkwa iya phų alì l'ùzo nsùda ẹ̀ke nwogvu nọ̀.

²⁰ Ọ̀waa alì, e keshiru ndu ikfu Júda l'ụ̀nwunna l'ụ̀nwunna t'ọ̀ bụ̀ru nke ẹ̀phe ndọ̀-ọ̀:

²¹ Mkpųkpụ̀, e keshitsuaru ndu ikfu Júda l'ishi ishi ọ̀zo ọ̀huda lẹ̀ mgboro ókè-alì ndu Ẹ̀dọ̀mu bụ̀: Kabuzelu; Ẹ̀da; Jagų; ²² Kina; Dimona; Adada; ²³ Kedeshi; Házọ̀; Itunanu; ²⁴ Zifu; Telemu; Beyalọ̀tu; ²⁵ Házọ̀ Hadata; Kiriyotu Hézurọ̀nu, bụ̀ iya bụ̀ Házọ̀; ²⁶ Amamu; Shéma; Molada; ²⁷ Haza-Gada; Heshimonu; Bétu-Peletu; ²⁸ Haza-Shuwalu; Besheba; Biziyotiya; ²⁹ Bala; Imu; Ezemu; ³⁰ Ẹ̀lutoladu; Kesilu; Homa; ³¹ Zíkulagu; Madumana; Sansána; ³² Lebawotu; Shilihimu; Ayinu; mẹ̀ Rimọ̀nu. Iphe, ọ̀ dų bụ̀ ųkpọ̀ro mkpųkpụ̀ lẹ̀ mkpųkpụ̀ tete; ọ̀waa ụ̀nwu mkpųkpụ̀, gbaru iya mgburumgburu.

³³ Mkpųkpụ̀ ndu ọ̀phu, a nųshiru ndu ikfu Júda lẹ̀ nsùda ọ̀zo ẹ̀nyanwu-arị́ba bụ̀: Ẹ̀shutawolu; Zora; Ashųna; ³⁴ Zanowa; Enu Ganimu; Tapúwa; Enamu; ³⁵ Jamútu;

Adulámu; Soko; Azeka; ³⁶ Sharému; Aditemu; Gedera; me Gederotemu. Iphe, o du bu mkpukpu iri l'eno; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

³⁷ Mkpukpu ndu ophu, no le nsuda enyanwu-ariba, a nukwaruphu ndu ikfu Júda bu: Zenanu; Hadásha; Migudalu Gádu; ³⁸ Dileyanu; Mízupa; Jokutelu; ³⁹ Lakíshi; Bozukatu; Egulonu; ⁴⁰ Kabonu; Lahumasu; Kitulishi; ⁴¹ Gederotu; Bétu-Dagonu; Nama; me Makéda. Iphe, o du bu mkpukpu iri l'ishingu; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁴² Mkpukpu ndu ophu, no le nsuda enyanwu-ariba, a nukwaruphu ndu ikfu Júda bu: Libina; Eta; Áshanu; ⁴³ Ifuta; Ashuna; Nezibu; ⁴⁴ Keyila; Akuzibu; me Marésha. Iphe, o du bu mkpukpu tete; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁴⁵ Eke odo bu ali Ékuronu; me mbukobe mbukobe; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu. ⁴⁶ Odo bu iphe bu mkpukpu, no l'uzo Ashudodu; l'uzo enyanwu-ariba ali Ékuronu ye le eze enyimu. ⁴⁷ Odo bu ali Ashudodu l'onwiya; me mbukobe mbukobe ye le unwu ibiribe mkpukpu odo, no-pheru iya mgburumgburu. Eke odo aburu ali Gáza; me mbukobe mbukobe; ye le unwu ibiribe mkpukpu, no-pheru iya mgburumgburu je akpaa le nggele, bu okè-ali ndu Íjiputu ye le Oke Enyimu.

⁴⁸ Mkpukpu ndu ophu, a nuru ndu ikfu Júda l'ali uguvono bu: Shamiru; Jatiru; Soko; ⁴⁹ Dana; Kiriyatu Sana, bu iya bu Débi; ⁵⁰ Anabu; Eshitemowa; Animu; ⁵¹ Góshenu; Holonu; me Gilo. Iphe, o du bu mkpukpu iri le nanu; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵² Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Júda l'ali uguvono bu: Arabu; Duma; Éshanu; ⁵³ Janimu; Betu Tapúwa; Afeka; ⁵⁴ Humuta; Kiriyatu Aruba, bu iya bu Héburonu; me Ziyó. Iphe, o du bu mkpukpu tete; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵⁵ Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Júda l'ali uguvono bu: Mawonu; Kamelu; Zifu; Juta; ⁵⁶ Jézerilu; Jokudeyamu; Zanova; ⁵⁷ Kenu; Gíbiya; me Timina. Iphe, o du bu mkpukpu iri; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵⁸ Mkpukpu odo, a nuru ndu ikfu Júda l'ali uguvono bu: Haluhulu; Bétu-Zu; Gedo; ⁵⁹ Máratu; Bétu-Anotu; me Elitekonu. Iphe, o du bu mkpukpu ishing; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶⁰ Mkpukpu odo, a nuru ndu ikfu Júda l'ali uguvono bu: Kiriyatu Bala, bu iya bu Kiriyatu-Jerimu; me Rába. Iphe, o du bu mkpukpu labu; yeru unwu ibiribe mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶¹ Mkpukpu ndu ophu a nuru ndu ikfu Júda l'echi-egu bu: Bétu-Araba; Midinu; Sekaka; ⁶² Nibishanu; Ndu Unu; me Énu-Gedi. Iphe, o du bu mkpukpu ishing; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶³ Ndu Júda ta dukwa ike chifu ndu Jebusu, bu ndu shi buru le Jerúsalemu. Ephe l'ephe abya ebua gbaa eghirigha jeye ntanu.

16

Ali, ndu ikfu Joséfu ketaru

¹ Ali ophu a turu enwa; yo daaru ndu ikfu Joséfu be shi l'uzo enyanwu-ahata mini Jéríko, no jeye l'iku Enyimu Jódanu; swee Jéríko; kwaseru echi-egu je akpaa l'ali uguvono Bételu. ² Yo shi le Bételu l'eke ono lufu Luzu; bya eshi l'eke ono swee Atarotu l'ali ndu Aki. ³ B'o bya eshi l'eke ono lasha uzo enyanwu-ariba l'okè-ali ndu Jafuletu; nowaru ege ono jeye le Bétu-Horonu; shi l'eke ono no jeye le Géza; je akpawaru l'okè eze enyimu. ⁴ Ono bu ali, ndu ikfu Manáse; me ndu ikfu Ífuremu, bu unwu Joséfu ketaru; yo buru nke ephe.

⁵ Ọwaa ẹge ókè-alì ndu ikfu Ífuremu jeru iya l'ụnwunna l'ụnwunna: O shi lẹ Atarọtu Ada l'ụzo ẹnyanwu-ahata nọ jeye lẹ Bétu-Horonu ọphu tukoru atukoru; ⁶ shikwaphu l'ẹke ono nọ je akpaa l'eze ẹnyimu. O shikwaphu lẹ Mikumetatu ghajia shia ụzo ẹnyanwu-ariba jeshia Tanatụ Sháyilo; swee ẹke ono tųgburu Janowa l'ụzo ẹnyanwu-ahata. ⁷ Yọ bya eshi lẹ Janowa gbazita lashia Atarọtu; mẹ Naara; bya anyiru ẹhu lẹ Jériko; je ephefu Ẽnyimu Jọdanu. ⁸ Ókè-alì ono eshi lẹ Tapúwa nọ l'ụzo ẹnyanwu-ariba jeye lẹ nggele Kana; je asuchia ishi l'eze ẹnyimu. Ono bu alì, a nuru ndu Ífuremu l'ụnwunna l'ụnwunna t'ọ buru nk'ẹphe; ⁹ a gụfukwa mkpụkpu olemole ọdo, e bufuru ndu Ífuremu l'alì kẹ ndu Manáse.

¹⁰ Obenu l'ẹphe ta chifudu ndu Kénanu, bu lẹ Géza. Ẽphe lẹ ndu Ífuremu buru ẹghirigha jeye ntanu-a; ndu Ífuremu l'edzuru ẹphe ozi mkpọ-nyi-ẹnya.

17

Alì, a wẹru ndu ikfu Manáse

¹ Ọwaa bu alì ọphu a wẹru ndu ikfu Manáse. Manáse bu ọkpara Jósefu. Makiru, bu iya bu nna Gíledu bu ọkpara Manáse. Makiru ono b'a wẹru Gíledu; mẹ Báshanu; kẹ l'ẹphe bu ndu ike dụ l'ọgu. ² A bya eworu alì ọdo waaru ndu ikfu Manáse ndu ọphu phoduru nọ l'ụnwunna l'ụnwunna. Ụnwunna ono l'iche iche bu ndibe Abiyéza; ndibe Heleku; ndibe Asurelu; ndibe Shékemu; ndibe Hefa; mẹ ndibe Shemida. Ndu ono bu unwoke, ọ mụshiru mbụ Manáse Jósefu l'ụnwunna ẹphe l'iche iche.

³ Zelofehadu Hefa ta mụtadu nwata nwoke. O bu unwanyi kpụu b'ọ mụshiru. Ẽpha unwanyi ono, ọ mụshiru ono bu Mahula; Nónwa; Hógula; Milika; mẹ Tíza. Zelofehadu bu nwatibe Hefa; Hefa aburu nwatibe Gíledu; Gíledu aburu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse. ⁴ Ya ndono; unwanyi ono abya awu-kfube onye achijeru Nchileke eja, bu Eliyéza; mẹ Jóshuwa Nunu; mẹ ndu ishi; je asụ ẹphe: “Lẹ Ojejoje sụkwaru Mósisu t'ọ wẹ ẹphe alì ẹge a wẹru unwunne ẹphe ndu k'unwoke.” Tọ dụ iya bu; Jóshuwa abya emee ẹge Ojejoje kfururu; woru alì wẹ ẹphe ẹge a wẹru unwunne ẹphe ndu ọphu. ⁵ Ndu ikfu Manáse b'a wẹru ụzo alì iri; a gụfukwa Gíledu; mẹ Báshanu, bu ọphu nọ l'ụzo ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jọdanu; ⁶ kẹ l'ụnwegirima unwanyi Manáse ono b'e kevuru ókè-alì ẹge e kevuru unwunne ẹphe ndu k'unwoke. Alì Gíledu b'a wẹru ndu ikfu Manáse ndu ọphu.

⁷ Alì ndu Manáse shi l'ókè-alì ndu ikfu Ásha nọ je akpaa lẹ Mikumetatu l'ụzo ẹnyanwu-ahata Shékemu. Alì ono shi l'ẹke ono kwaseru ụzo ọhuda; keta ndu bu lẹ Enu Tapúwa yeru iya. ⁸ Tapúwa mgburumgburu bu kẹ ndu Manáse. Obenu lẹ Tapúwa gẹdegede l'ókè-alì ndu Manáse bu alì kẹ ndu Ífuremu b'ọ laru. ⁹ Alì ono eshi l'ẹke ono nọ kwaseru ụzo ọhuda lufu lẹ nsuda nggele Kana. O nweru mkpụkpu olemole, nọ l'ụzo ọhuda nggele ono, bu kẹ ndu ikfu Ífuremu. O le mkpụkpu olemole ono bẹ yele kẹ ndu ikfu Manáse nọgbaberu. Ókè-alì ndu ikfu Manáse shi l'ẹke ono lufu l'ụzo isheli nggele ono je etsube l'eze ẹnyimu. ¹⁰ Alì ono l'ụzo ọhuda nggele ono bu kẹ ndu ikfu Ífuremu; ụzo isheli iya aburu kẹ ndu ikfu Manáse. Ókè iya kẹ ndu ikfu Manáse ruru eze ẹnyimu; bya ejerukwaaphu l'ókè-alì kẹ ndu Ásha l'ụzo isheli iya; bya ejerukwaaphu l'alì kẹ ndu Ísaka l'ụzo ẹnyanwu-ahata iya.

¹¹ L'ime alì kẹ ndu ikfu Ísaka; mẹ kẹ ndu ikfu Ásha b'o nweru mkpụkpu olemole, bu kẹ ndu ikfu Manáse, bu iya bu: Bétu-Shanu; Ibulamu; mẹkwaphu ndu kẹ Dọo yele Ẽnu-Dọo; Ténaku; ọwaa Megido; mẹ mbukobe mbukobe, nọ-pheru iya mgburumgburu. (Mkpụkpu ọphu kwe k'eto lẹ mkpụkpu ono, a gushiru ono bu Nafotu.)

¹² Obenu lẹ ndu ikfu Manáse ta dudu ike chifu ndu Kénanu, bu lẹ mkpukpu ono; kele ndu Kénanu kwefuru ike l'ephe ta alufudu l'alì ono. ¹³ Oke a nonyaaru; ndu Ízurelu abya akapyabe ndu Kénanu ekuku; bya eyebuta ephe; ephe ejelahaaru ephe ozi mkpo-nyi-enya. Obenu l'ephe ta chifukwanu ephe.

¹⁴ Ya ndono; yo be ujiku lanu; ndu ikfu ke Jósefu awu-kfu Jóshuwa; je asu iya: “? Nanu ege o du b'o bu nwalì lanu, a turu enwa we ephe; me nwalì lanu odo b'a nuru ephe; l'ephebe ndu Nchileke goru onu-oma; ephe azaa l'igwe ege-a?”

¹⁵ Jóshuwa asu ephe: “O -buru l'unu ha l'igwe; k'ophu bu l'alì ugvu Ífuremu hanuka unu nwanshi; unu je asua oswa l'alì ndu Pérezu; me ke ndu Réfa yefua ya!”

¹⁶ Ndu ikfu Jósefu asu iya: “L'ugvu ono te edzukwa ephe; odo bu lẹ ndu Kénanu, bu lẹ nsuda nsuda, no l'iku eke ono bu ndu nwetsuaru ugbo-inya, e meru l'igwe; mbu ndu, bu lẹ Bétu-Shanu; me ndu, butsua lẹ mbukobe l'eke ono; me lẹ ndu ophu bu lẹ nsuda Jézerilu.”

¹⁷ Jóshuwa asu ndu ikfu Jósefu, bu iya bu ndu Ífuremu; me ndu Manáse: “Unu ha l'igwe nshinu; bya eshihukwaphu ike; e to budu okè-alì lanu nwenkinyi be aa-we unu. ¹⁸ Ugvu ono, bu oswa ono a-bufukwaaphu nk'unu. Unu súa ya jeye l'eke okè iya jeberu t'o bukotaru nk'unu. A makwaru-a lẹ ndu Kénanu nweru ugbo-inya, e meru l'igwe; agburu-ehu anodu ephe; obenu l'unu a-du-a ike chishia ephe l'eke ono!”

18

Aawashifua alì ophu phoduru nu

¹ Ndu Ízurelu l'ephe ha abya edzukoo lẹ Sháyilo; woru Ulo-Ékwà Ndzuko ephe gwube. Alì ono l'o ha be ephe lutawaru; ² obule ndu ikfu Ízurelu uzo esaa te nwedua okè-alì, ephe hataru.

³ To du iya bu; Jóshuwa asu ndu Ízurelu: “?Bu teke ngunu meru; temanu unu atugbua je aluta alì ono, Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu oche phe nuru unu ono?”

⁴ Su ephe: “Ngwaa! T'iphe, bu ikfu nonu fota unwoke eto eto t'ephe bya te ya zia ephe t'ephe je agbaphee alì ono; k'ophu ephe e-de iya l'ekwo ege alì ono gbaru; me ege ee-shi kee ya t'o bugbaaru okè-iphe ephe. Teke ephe metsuaru ege ono t'ephe byakfuta iya. ⁵ Unu e-ke alì ono uzo esaa. Ndu ikfu Júda e-buru l'alì ophu a weru ephe l'uzo ohuda. Ndu ikfu Jósefu eburu l'ophu a weru ephe l'uzo isheli. ⁶ Teke unu detsuaru ege okè-alì esaa ono gbaru l'ekwo; unu ewotaru iya eya te ya tularu iya unu enwa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ayi. ⁷ Ndu ikfu Lívayi te etsokwa unu hata okè-alì; ke l'aja, ephe achijeru Nchileke be buwa okè-iphe nk'ephe. Ndu ke ikfu Gádu; ndu ikfu Rúbenu; me lẹ nkere-ebo ndu ikfu Manáse be hatawaru alì nk'ephe l'uzo enyanwu-ahata Enyimu Jódanu. O bu nwozi Ojejoje; mbu Mosisu be weru ephe alì nk'ephe.”

⁸ Unwoke ono awufudelephu t'ephe je akpaa okè-alì ono; Jóshuwa anmaaru iya ephe kungu; su ephe: “Unu tugbua je etsophee alì ono mgburumgburu; maru ege o gbaru; dee ege o gbaru l'ekwo. Teke unu detsuaru iya; unu ewotaru iya eya lẹ Sháyilo; te ya nodu lẹ Sháyilo l'eke-a tularu iya unu enwa l'ifu Ojejoje.” ⁹ To du iya bu; unwoke ono awufu; je atuko alì ono jekota. Ephe etsoo alì ono lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; kee ya uzo esaa; bya edekota ege o du l'ekwo agwogwo. Ephe emetsua; gude iya lakfu Jóshuwa l'odu ephe lẹ Sháyilo. ¹⁰ Jóshuwa abya atularu ephe enwa l'ifu Ojejoje lẹ Sháyilo; nodu l'eke ono keshiaru ndu Ízurelu alì ono l'ikfu l'ikfu.

Alì ndu ikfu Bénjaminu

¹¹ A bya atua enwa ono; yo daaru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna. Alì ophu, a weru ephe no lẹ mgbaku alì ndu ikfu Júda yeke ke ndu ikfu Jósefu.

¹² L'uzo iya k'isheli bẹ eke ókè-alì ẹphe dọberu bụ lẹ Ẹnyimu Jódanu; tųgbua shia nyírú ẹhu l'uzo isheli Jéríko kwasẹru ọzo ẹnyanwu-arịba; bahu l'alì ugvu; shiwaru ẹke ono phefu l'echi-ẹgu Bétu-Avenu. ¹³ Yo shi l'ẹke ono swee ọzo ọhuda ugvu Luzu, bụ iya bụ Bételu; bya atųgbua Atarọtu Ada l'eli ugvu, nọ lẹ Bétu-Họronu ọphu nọ l'uzo nsụda.

¹⁴ Ókè-alì ono shikwaphu l'ugvu, cheberu ifu lẹ Bétu-Họronu l'uzo nsụda; swia ya l'uzo ọhuda; kwasẹru ọzo ẹnyanwu-arịba bya alufuta lẹ Kiriyatu Bálu, bụ iya bụ Kiriyatu-Jerimu, bụ mkpụkpu, nọ l'alì ndu ikfu Júda. Ono bụ ókè-alì ndu ikfu Bénjaminu l'uzo ẹnyanwu-arịba.

¹⁵ A bya l'uzo ọhuda bẹ alì ẹphe shi l'azụ Kiriyatu-Jerimu l'uzo ẹnyanwu-arịba; tųgbua lufu l'iku nwogvu Nefutowa. ¹⁶ Ókè-alì ono abya eshi l'ẹke ono nyírú ẹhu l'ọkpa ugvu, nọ ghaa ifu lẹ nsụda Hínọmu; mbụ l'uzo isheli nsụda Réfa. Yọ tųgbua nsụda Hínọmu, nọ l'uzo ọhuda ugvu Jebusu; je alufu lẹ Ẹnu-Rogelu. ¹⁷ Yo shi l'ẹke ono jì-zia ọzo isheli; lufu lẹ Enu Shemeshi; jewaru ẹge ono je alufu lẹ Gelilotu, nọ chebe ifu l'e gude ala Áduminu; shi l'ẹke ono gbafu lẹ Mkpuma Bohanu. Bohanu ono bụ nwatibe Rúbẹnu. ¹⁸ Yo shikwaphu l'ẹke ono nyírú ẹhu lẹ nsụda-nsụda ọzo isheli Bétu-Araba; bya eshia bahu lẹ Araba; ¹⁹ bya eshia nsụda-nsụda ọzo isheli Bétu-Họgula; shi l'ẹke ono bya ebufuta l'uzo isheli ẹke eze Ẹnyimu Únú; l'ẹke, Ẹnyimu Jódanu atsọba l'uzo ọhuda. Ono bụ ókè-alì ndu ikfu Bénjaminu l'uzo ọhuda iya.

²⁰ L'uzo ẹnyanwu-ahata bụ Ẹnyimu Jódanu bụ ókè iya. Ono bụ ókè ẹke alì ndu ikfu Bénjaminu kparu l'unwunna l'unwunna gbaa mgburumgburu.

²¹ Ọwaa mkpụkpu, a wẹru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna: Jéríko; Bétu-Họgula; Ẹmeku Kezizu; ²² Bétu-Araba; Zemarayimu; Bételu; ²³ Avimu; Para; Ọfura; ²⁴ Kefa; Amoni; Ọfuni; mẹ Géba. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpu iri l'ẹbo; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

²⁵ Mkpụkpu ọdo, a nushiru ndu ikfu Bénjaminu bụ: Gíbiyọnu; Ráma; Berotu; ²⁶ Mízupa; Kefira; Moza; ²⁷ Rekemu; Ipelu; Tarala; ²⁸ Zela; Helefu; mẹ lẹ mkpụkpu ndu Jebusu, bụ iya bụ Jerúsalemu; Gíbiya; mẹ Kiriyatu. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpu iri l'ẹno; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

Ono bụ alì, a wẹru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna.

19

Alì ndu ikfu Símiyọnu

¹ A bya atụa ẹnwa k'ẹbo; yọ daaarú ndu ikfu Símiyọnu l'unwunna l'unwunna. Ókè-alì, a wẹru ẹphe nọ l'ime alì ndu Júda.

² Mkpụkpu, tso l'ọphu a wẹru ẹphe bụ: Besheba, bụ iya bụ Sheba; Molada; ³ Haza-Shuwalu; Bala; Ezemu; ⁴ Ẹlutoladu; Betulu; Homa; ⁵ Zikulagu; Bétu-Makabotu; Haza Susa; ⁶ Bétu-Lebawotu; mẹ Sharuhenu. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpu iri l'ẹto; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁷ Mkpụkpu ọdo, tsokwaphu l'alì ndu ikfu Símiyọnu bụ: Ayinu; Rimọnu; Eta; mẹ Áshanu. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpu ẹno; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu; ⁸ mẹwaru iphe bụ unwu mkpụkpu ọdo, nọ-pheru iphe, bụ mkpụkpu ono, a gushiru ono mgburumgburu; je akpaa lẹ Belatu-Biye, bụ iya bụ Ráma l'uzo ọhuda.

Ono bụ ẹke, a wẹru ndu ikfu Símiyọnu l'unwunna l'unwunna t'ọ buru ókè-alì ẹphe. ⁹ Alì kẹ ndu ikfu Símiyọnu pẹ ono b'e shi l'alì ọphu a nuru ndu Júda wata; kẹ l'alì a wẹru ndu ikfu Júda karíru ẹphe ẹka; ẹphe ta dọ ike buchia ya. Ọ bụ iya meru iphe e shi l'alì ndu Júda ono wẹe ndu ikfu kẹ Símiyọnu.

Alì ndu ikfu Zébulonu

¹⁰ A bya atụa ẹnwa k'èto; yọ daaru ndu ikfu Zébulonu l'ụnwunna l'ụnwunna. Ókè-alì nk'èphe kparu lẹ Sarídi. ¹¹ O shi l'èke ono kwasèru ụzo ẹnyanwu-arịba Mára; shia je anyịru ẹhu lẹ Dabeshetu; bya anọ ẹge ono jeye lẹ nggele, nọ l'ụzo Jọkuniyamu. ¹² Lẹ Sarídi b'ọ swịru iya l'ụzo ẹnyanwu-ahata; je eshia ókè-alì mkpụkpu Kisolotu Tábo; shiwaru l'èke ono nọ jeye lẹ Daberatu; gbafuwaru Jafiya; ¹³ bya eshi ẹke ono kwasèru ụzo ẹnyanwu-ahata lufu Gatu Hefa; mę Etu Kazinu; bya ebufuta lẹ Rimonu; bya aji-zia jeshia Neya. ¹⁴ Yo rua ẹke ono; ghajia kwasèru ụzo isheli lufu Hanatonu; je akpaa lẹ nsuda Ifuta Elu. ¹⁵ Mkpụkpu ndu ọdo, tso l'alì ndu ikfu Zébulonu ono bu Katatu; Nahalalu; Shimuronu; Idala; mę Bétulehemu. Iphe, ọ kpakọta du bu mkpụkpu iri l'ẹbo; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

¹⁶ Mkpụkpu ono l'ọ ha yele unwu ibiribe mkpụkpu ono, tso iya nu ono tuko buru okè-iphe ndu ikfu Zébulonu l'ụnwunna l'ụnwunna.

Alì ndu ikfu Ísaka

¹⁷ A bya atụa ẹnwa k'eno; yọ daaru ndu ikfu Ísaka l'ụnwunna l'ụnwunna. ¹⁸ Mkpụkpu, nọ l'alì ọphu a wẹru ẹphe bu:

Jézerilu; Kesulotu; Shúnemu; ¹⁹ Hafarayimu; Shiyonu; Anaharatu; ²⁰ Rabiti; Kishonu; Ebezu; ²¹ Remetu; Enu Ganimu; Enu Hadahu; mę Bétu-Pazezu. ²² Ókè-alì iya rutsuaru Tábo; Shahazuma; mę Bétu-Shemeshi; shi l'èke ono lufu lẹ Ẹnyimu Jódanu. Iphe, ọ kpakọta du bu mkpụkpu iri l'ishingu; ọwaa unwu mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

²³ Mkpụkpu ono yele unwu mkpụkpu ono l'ọ ha tuko buru kę ndu ikfu Ísaka l'ụnwunna l'ụnwunna.

Alì ndu ikfu Ásha

²⁴ A bya atụa ẹnwa k'ise; yọ daaru ndu ikfu Ásha l'ụnwunna l'ụnwunna. ²⁵ Mkpụkpu, nọ l'alì ọphu a wẹru ẹphe bu:

Helukatu; Hali; Bétenu; Akushafu; ²⁶ Alameleku; Ámadu; mę Mishalu. Eke a kparu okè-alì ọbu l'ụzo ẹnyanwu-arịba bu ugvu Kamelu; mę Shihọ Libinatu. ²⁷ Yọ bya aswĩa ya l'ụzo ẹnyanwu-ahata shia Bétu-Dagonu; bya anyịru ẹhu l'alì ndu ikfu Zébulonu; mę nsuda Ifuta Elu; bya eshi l'èke ono kwasèru ụzo ọhuda jeye lẹ Bétu-Emeku; mę Niyelu; bya eswee Kabulu l'ụzo ẹka-ibyita. ²⁸ Yọ tugbuwa ẹge ono shia Abudonu; Rehobu; Hamonu; Kana; jeye yo rua eze mkpụkpu ono; mbu Sayidonu. ²⁹ Ókè-alì ono abya eshi l'èke ono lashia azu kwasèru ụzo Ráma; bya erua Táya, bu mkpụkpu, a kpu-phetaru upho-mkpuma iya mgburumgburu. Yọ bya eshi l'èke ono swĩa ya lẹ Hosa; je ephefu l'eze ẹnyimu. Mkpụkpu, notsua l'alì ono bu Mahalabu; Akuzibu; ³⁰ Uma; Afeku; mę Rehobu. Iphe, ọ kpakọta du bu ukporo mkpụkpu lẹ mkpụkpu labu; yeru unwu ibiribe mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

³¹ Mkpụkpu ono l'ọ ha yele unwu ibiribe mkpụkpu ono, tso iya nu ono l'ọ ha chiko buru okè-iphe ndu ikfu Ásha l'ụnwunna l'ụnwunna.

Alì ndu ikfu Náfutali

³² A byakwa atụa ẹnwa k'ishingu; yọ daaru ndu ikfu Náfutali l'ụnwunna l'ụnwunna.

³³ Ókè-alì ẹphe shi lẹ Helefu; mę l'iku eze oshi Zanimu; swee Adami Nẹkebu; mę lẹ Jabunilu; shi l'èke ono lufu Lakumu; kwasèru ẹge ono jeye lẹ Ẹnyimu Jódanu.

³⁴ Ókè-alì ono abya eshia ụzo ẹnyanwu-arịba lashia Azunotu-Tábo; shia ẹke ono lufuta lẹ Hukoku. Yọ bya anyịru ẹhu l'alì ndu ikfu Zébulonu l'ụzo ọhuda; mę kę ndu Ásha l'ụzo ẹnyanwu-arịba; mę Ẹnyimu Jódanu l'ụzo ẹnyanwu-ahata. ³⁵ Mkpụkpu

mkpukpu, nọ l'alì ndu ikfu Náfutali ndu ophu, a kpụ-phetaru upho-mkpuma iya mgburumgburu bụ: Zidimu; Zeru; Hámatu; Rakatu; Kíneretu; ³⁶ Adama; Ráma; Házo; ³⁷ Kedeshi; Edereyi; Enu-Házo; ³⁸ Yirónu; Mìgudalu Elu; Horemu; Bétu-Anatu; mę Bétu-Shemeshi. Iphe, o kpakọta dụ bụ mkpukpu iri lę tete; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

³⁹ Mkpukpu ono l'ọ ha; yeru unwu ibiribe mkpukpu ono, gbaru iya mgburumgburu ono l'ọ ha tuko buru okè-alì ndu ikfu Náfutali l'unwunna l'unwunna.

Alì ndu ikfu Dánu

⁴⁰ Tọ dụ iya bụ; a bya atụa enwa k'esaa; yọ daaru ndu ikfu Dánu l'unwunna l'unwunna. ⁴¹ Mkpukpu ndu ophu, nọ l'alì ophu a wẹru ephe bụ:

Zora; Eshutawolu; Iru Shemeshi; ⁴² Shalubimu; Ajalonu; Itula; ⁴³ Elonu; Timína; Ékuronu; ⁴⁴ Eluteke; Gibétonu; Belatu; ⁴⁵ Jéhudu; Bene-Béraku; Gatụ-Rimónu; ⁴⁶ Mejakónu; mękwaphu Rakónu; yeru alì ophu, nọ ghaa ifu lę Jópa.

⁴⁷ Ole o tsuru ndu ikfu Dánu l'ehu oluta alì nk'ephe. Tọ dụ iya bụ; ephe atugbua je etso ndu Leshemu ogu; lụ-gbua ephe; bya atuko ephe gbushia; naa ephe alì obu buru. Ephe eje eburu lę Leshemu; woru mkpukpu ono gụa ochechoroche ephe, bụ iya bụ Danu.

⁴⁸ Mkpukpu ono l'ọ ha; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu achiko bukotarú okè-alì ndu ikfu Dánu l'unwunna l'unwunna.

Alì Jóshuwa

⁴⁹ A tų-getsulephu enwa; keshia alì ono l'oruberu iya; ndu Ízurelu abya eshi l'oke iya nk'ephe wẹe Jóshuwa Nunu alì t'ọ buru okè-iphe iya. ⁵⁰ Yọ buleruphu ege Ojejoje tųru ephe l'ekemu t'ephe mee ya; bę ephe meru iya. Mkpukpu eke o tųru eka; sų t'a nų iya bę ephe nųru iya. Mkpukpu, ephe nųru iya bụ Timinátu Séra, nọ l'alì ugvu Ífuremu. Yọ bya akpụ-kwazi mkpukpu ono buru.

⁵¹ Alì ono l'ọ ha bę Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke eja; mę Jóshuwa Nunu; mę lę ndu ishi ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu nọdu l'ifu Nchileke lę Sháyilo; l'onu eke eeshije abata lę Ulo-Ékwà Ndzuko tųa enwa gude washiaru iya ndu Ízurelu. Yọ buru ege ono bę ephe keru alì ono l'ọ ha; jeye ephe ekegee iya.

20

Mkpukpu ishingu, bụ a -gbabe a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dít 4:41-43; 19:1-13)

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asų Jóshuwa ² t'o kfuru ndu Ízurelu t'ephe fọta mkpukpu mkpukpu, bụ a -gbabe; a dzuru, bụ iya bụ ege ono, ya shi l'onu Mósisu kfuru ephe ono; ³ k'ophu bụ: o -nwejeru onye gburu madzụ l'ę b'ọ ma amama; t'ọ gbaru laa eke ono je eze ndzụ; shi ege ono nahụ ugwo ochi onye ono, o gburu ono.

⁴ "Onye obu -rulephu l'onu obu-edukfu mkpukpu ono; t'o vudokwa l'ęke ono dooru ndu bụ ogurennya mkpukpu ono iphe, dakfutaru iya nų. O bụ ndu bụ ogurennya ono e-duta iya duba lę mkpukpu ono; wẹe ya alì t'ephe l'iya buru. ⁵ O -buru l'o onye ono, eme tę ya gwata iya ugwo ochi ono chiru iya bya; tę ndu bụ ogurennya mkpukpu ono ba ahakwaru iya onye ono, gbaru oso ndzụ ono; kę l'ę to lebezidu enya gbua onye ono; ophu o bųdu l'okfu, shi adahawaru yele onye obu. ⁶ Onye ono e-bu lę mkpukpu ono jeye teke oo-vudo l'ifu oha; ephe ekpee ya ikpe. Yo bukwaaphu l'ęke ono jeye teke onye achiru Nchileke eja teke ono a-nwuhu. O bụ teke ono bę ọo-laphu azụ l'ufu iya, bụ iya bụ mkpukpu eke o shi gbaa oso ndzụ ono."

⁷ Tọ dụ iya bụ; ephe abya afọta Kedeshi, nọ l'alì ugvu ndu Náfutali l'alì Gálili; mę Shékemu, nọ l'alì ugvu ndu Ífuremu; mę Kiriyatu Aba, bụ iya bụ Héburonu, nọ l'alì

ugvu ndu Júda. ⁸ E rua l'uzo ɛnyanwu-ahata Ɛnyimu Jódanu; mbu swanmangu ali, nɔkota l'eli ugvu l'echi-egu l'uzo ɛnyanwu-ahata Jéríko; ɛphe afɔta Beza l'ali ndu ikfu Rúbenu; Rámotu le Gíledu l'ali ndu ikfu Gádu; me Gólanu, nɔ le Báshanu l'ali ndu ikfu Manáse. ⁹ Mkpukpu ono l'ò ha b'a fɔtaru doberu ndu Ízurelu; me ndu bu mbyamumba; t'onye gbujeru madzu l'e b'ò ma amama; gbaru laa eke ono je ezee ndzu; shi ege ono nahu ugwo ochi onye ono, o gburu ono; gbururu jeye teke oo-vudo l'ifu oha t'e kpee ya ikpe.

21

Mkpukpu ndu Lívayi

¹ Ya ndono; ndu bugbaa ishi l'ɛnya ufu ndu ikfu Lívayi abyakfutashia Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke eja; me Jóshuwa Nunu; me ndu, bugbaa ishi l'ɛnya ufu ndu ikfu Ízurelu l'ɛphe ha. ² Yò buru le Sháyilo l'ali Kénanu be ɛphe byakfutaru ɛphe; bya asu ɛphe: “Le Ojejoje shikwa l'onu Mósísu tua ekemu su t'a nutsua ɛphe mkpukpu eke ɛphe e-buru; me ali eke elu ɛphe a-nɔduje akpa nri.” ³ Tò du iya bu; ndu Ízurelu abya emee ya ege Nchileke turu l'ekemu; bya eshi l'oke iya nk'ɛphe ketatsua mkpukpu; nu ndu ikfu Lívayi; nukwaphu ɛphe eke elu ɛphe a-nɔduje akpa nri.

⁴ Ɛnwa ke mbu, e vuru uzo tua adaaru ndu ufu Kohatu l'unwunna l'unwunna. Ndu Lívayi ndu ophu bu ndibe Éronu, bu onye achijeru Nchileke eja b'a nuru mkpukpu iri l'eto, shi ali ndu ikfu Júda; ke ndu ikfu Símiyonu; me ke ndu ikfu Bénjaminu.

⁵ Ndu ufu Kohatu ndu ophu nanu b'a weru mkpukpu iri, shi l'ali ndu ikfu Ífuremu; ke ndu ikfu Dánu; me ke nkere-ɛbo ndu ikfu Manáse l'unwunna l'unwunna.

⁶ Ndu ufu Geshonu b'e shi l'ali ndu ikfu Ísaka; ke ndu ikfu Ásha; ke ndu ikfu Náfutali; me nkere-ɛbo ke ndu ikfu Manáse l'ali Báshanu we mkpukpu iri l'eto l'unwunna l'unwunna.

⁷ Ndu ufu Merari b'e shi l'ali ndu ikfu Rúbenu; ke ndu ikfu Gádu; me ke ndu ikfu Zébulonu we mkpukpu iri l'ɛbo l'unwunna l'unwunna.

⁸ Mkpukpu ono l'ò ha; me eke, elu akpaje nri; be ndu Ízurelu wekotaru ndu ikfu Lívayi l'ege ono, Ojejoje shi l'onu Mósísu tua l'ekemu ono.

⁹⁻¹⁰ Owaa mkpukpu ophu e shi l'ali ke ndu ikfu Júda; me ke ndu ikfu Símiyonu we unwu Éronu, shi l'unwunna Kohatu, bu ndu ikfu Lívayi. Iphe, kparu iphe, a weru ɛphe ali ono bu l'enwa ke odungu bu ɛphe b'ò daru.

¹¹ Mkpukpu ndu ophu a weshiru ɛphe bu: Kiriyatu Aruba, bu iya bu Héburonu ye eke, elu ɛphe a-kpaje nri, nɔ-pheru iya mgburumburu. Héburonu ono nɔ l'ali ugvu ndu Júda. Aruba bu nna oche Anaku. ¹² Obenu l'ophu, bu egu; me mkpukpu, nɔ-pheru ono mgburumburu be ɛphe nuru Kálebu Jefune t'ò buru okè-iphe iya.

¹³ Unwu ke Éronu, bu onye achijeru Nchileke eja b'a weru mkpukpu Héburonu t'ò buru mkpukpu eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu. Mkpukpu ndu odo, tso iya bu Libina; ¹⁴ Jatiru; Eshitemowa; ¹⁵ Holonu; Débi; ¹⁶ Ayinu; Juta; me Bétu-Shemeshi ye eke elu akpaje nri, nɔkota iya nu. Mkpukpu tete b'a wataru l'ali ke du ikfu labu ono.

¹⁷ A bya l'ali ke ndu ikfu Bénjaminu bya awee ɛphe Gíbiyonu; Géba; ¹⁸ Anatotu; me Alumonu; mekwaphu eke, elu ɛphe a-kpaje nri, nɔkota iya nu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

¹⁹ Mkpukpu, a weshiru ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu unwu Éronu du iri l'eto; yeru eke elu ɛphe a-kpaje nri.

²⁰ Ndu ufu Kohatu, shi l'ikfu Lívayi ndu ophu phoduru nu b'a wataru mkpukpu olemole l'ali ke ndu ikfu Ífuremu nu.

²¹ Eke, a nuru ephe bu Shékemu l'alì ugvu Ífuremu. Shékemu ono tso lẹ mkpukpu, onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu zeeru ndzu. Eke odo, a nuru ephe bu Géza; ²² Kibuzayimu; me lẹ Bétu-Horonu; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

²³ Mkpukpu ndu ophu e shi l'alì ndu ikfu Dánu nu ephe bu Eluteke; Gibétonu; ²⁴ Ajalonu; mekwaphu Gatı-Rimonu yeke eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

²⁵ Mkpukpu ndu ophu e shi lẹ nkere-ebo ikfu Manáse nu ephe bu: Ténaku; me Gatı-Rimonu; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu labu.

²⁶ Mkpukpu iri ono yeke eke elu ephe a-kpaje nri ono b'a nukotaru ndu ufu Kohatu ndu ophu phoduru nu.

²⁷ A bya lẹ ndu ufu Geshonu, bukwaphu ndu ikfu Lívayi. Mkpukpu, a nuru ephebedua bu mkpukpu ndu ophu shi lẹ nkere-ebo ndu ikfu Manáse.

Eke, a nuru ephe bu Gólanu l'alì Báshanu eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu; nufukwaphu ephe Be Eshutara; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu labu.

²⁸ Eke ophu e shi l'alì ke ndu ikfu Ísaka nu ephe bu: Kishonu; Daberatu; ²⁹ Jamútu; mekwaphu Enu Ganimu; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³⁰ Eke ophu e shi l'alì ndu ikfu Ásha nu ephe bu: Mishalu; Abudonu; ³¹ Helukatu; Rehobu; me eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³² Eke ophu e shi l'alì ndu ikfu Náfutali nu ephe bu: Kedeshi, no l'alì Gálili t'o buru eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu. A nukwaruphu ephe Hamotu Doo; Katanu; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eto.

³³ Mkpako mkpukpu, a nuru ndu ufu Geshonu chiko du iri l'eto; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu.

³⁴ A bya lẹ ndu ikfu Lívayi ndu ophu phoduru nu, bu iya bu ndu ufu Merari.

E shi l'alì ke ndu ikfu Zébulonu nu ephe Jokuníyamu; Kata; ³⁵ Dımuna; mekwaphu Nahalalu; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³⁶ Eke, e shi l'alì ndu ikfu Rúbenu nu ephe bu: Beza; Jahazu; ³⁷ Kedemotu; mekwaphu Mefatu; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³⁸ Eke, e shi l'alì ke ndu ikfu Gádu nu ephe bu: Rámotu Gíledu t'o buru eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu. A nukwaruphu ephe Mahanayimu; ³⁹ Heshibonu; me Jáza; yeru eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumgburu. Iphe, o chiko du bu mkpukpu eno.

⁴⁰ Mkpako mkpukpu, a weru ndu ufu Merari, tso l'ikfu Lívayi du iri l'ebo.

⁴¹ Mkpakota mkpukpu, e shi l'alì ndu Ízurelu we ndu ikfu Lívayi du ukporo mkpukpu labu lẹ mkpukpu esato; yeru alì eke, elu ephe a-kpaje nri. ⁴² Iphe, bu mkpukpu ono l'o ha l'iche iche be nwekotaru alì, gbaru iya mgburumgburu eke elu a-kpaje nri.

⁴³ To du iya bu; lẹ Ojejoje anukota ndu Ízurelu alì ono, o riburu ndu ndiche ephe l'angu; lẹ ya a-nu ephe ono. Ephe eje aluta alì ono buru. ⁴⁴ Ya ndono; Ojejoje emee; ephe atufu ume; tusaru ehu, bu iphe, o kweru ndiche ephe ukwa lẹ ya emeru ephe. E to duhedu ndu ohogu ephe, dukwaduru ike ogbaberu ephe; kele

Ojejoje nwukotawaru ndu ọhogu ẹphe ono nù ẹphe. ⁴⁵ Ẹ to nwedu ụkwa ọma ono, Ojejoje kweshiru ndu Ízurèlu ono, nweru m'ọo nanù, ẹ to meduru ẹphe. O mekotaru iya ẹphe l'ọ ha.

22

Ikfu ẹto akwala l'alì nk'ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata.

¹ Ya ndono; Jóshuwa abya ekukoo ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse; ² sù ẹphe: “Nta-a bę unu mekotawaru iphe, Mosisu, bụ nwozi Ojejoje tũru unu ekemu t'unu mee; bya anụkotaru yębe Jóshuwa okfu l'iphe, bụ iphe, ya ziru unu l'ọ ha. ³ Eshinu ime teke ono jeye ntanụ-a bę unu ta gbadobua unwunna unu; ẹnya erua unu alì; unu ejee ozi, Ojejoje ziru unu. ⁴ Nta-a, nchì dũwa unwunna unu ndoo, bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu kweru unu ụkwa iya; bụkwa t'unu lashiwaru l'ufu unu l'alì ono, Mosisu, bụ nwozi Ojejoje nũru unu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu ono. ⁵ Ọlobu; unu letakwa ẹnya meje ekemu ono, Mosisu, bụ nwozi Ojejoje tũru nù unu ono, bụ iya bụ t'unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; tsoje ụzo iya; chìkoje ekemu iya l'ọ ha l'eme. Unu achìru ụkfu kwęe ya; gudeje obu unu l'ọ ha l'ejeru iya ozi; gude ndzũ unu l'ọ ha l'abaru iya ẹja.”

⁶ Jóshuwa abya agooru ẹphe ọnu; sù ẹphe t'ẹphe lawaru. Ẹphe awụkahu lashia l'ufu ẹphe. ⁷ Nkere-ẹbo ikfu Manáse bę Mosisu wẹhawaru alì lẹ Báshanu. Nkere-ẹbo ọphu; ẹphe l'unwunna ẹphe b'ọ wẹru alì l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu l'uzo ẹnyanwu-arìba. Jóshuwa asù ẹphe t'ẹphe lawaru; bya agooru ẹphe ọnu; ⁸ sù ẹphe: “Iphe, unu vu l'ala hakwa nshinu; yeru elu; mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; ope; igwè; męwaru ẹkwa unu, zaru ntumatu. Tę unu l'unwunna unu kekwa iphe ono, unu kwaru l'ọkwata ono.”

⁹ Tọ dũ iya bụ; ndu Rúbenu; mę ndu Gádu; ẹphe lẹ nkere-ẹbo ndu Manáse ahaa ndu Ízurèlu lẹ Sháyilo l'alì Kénanu; wufu lashia alì Gíledu, bụ alì nk'ẹphe, bụ iya bụ alì ono, Ojejoje tũru ekemu; sù Mosisu t'ọ bũru nk'ẹphe ono.

¹⁰ Ya ndono; ẹphe ejee bya erua Gelilotu l'iku Ẹnyimu Jódanu l'alì Kénanu; ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse abya eworu ẹnya-ngweja, ha ẹjo nshinu kpụa l'iku Ẹnyimu Jódanu l'ẹke ono. ¹¹ Tọ dũ iya bụ; ndu Ízurèlu anụlephu l'ẹphe kpũru ẹnya-ngweja lẹ Gelilotu, bụ ókè-alì Kénanu l'iku Ẹnyimu Jódanu l'azụ iya kę ndu Ízurèlu; ¹² ndu Ízurèlu l'ẹphe ha abya edzukobe lẹ Sháyilo t'ẹphe je etso ẹphe ọgu.

¹³ Tọ dũ iya bụ; ndu Ízurèlu abya ezia Finehasu Eliyéza t'o je Gíledu; je aphũ ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse. Eliyéza phũ bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ¹⁴ Ẹphe eyeru iya ndu ishi iri. Ụmadzu iri ono shitsua l'ikfu ndu Ízurèlu iche iche. Ẹphe l'ẹphe ha bụkota ishi l'ọnu-ufu, dũgbaa iche iche lẹ Ízurèlu.

¹⁵ Ẹphe erua Gíledu je jekfu ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bya asù ẹphe: ¹⁶ “Ndibe Ojejoje l'ẹphe ha sụkwaru: ‘?Nanù ẹge ọ dũ bę unu mebyiru ekemu, Nchileke tũru? Mbũ; ?bũ ngũnu kparu iphe unu gharu Ojejoje azụ je akpũaru onwunu ẹnya-ngweja; shi ẹge ono kwefuru iya íkè? ¹⁷ ?Iphe ono, ẹphebe ndu Ízurèlu meru lẹ Peyọ ono te edzudia tọ? Keshinu ono jeye nta-a bę ẹphe te nwefukwaa onwẹphe l'iphe, dũ ẹji ono. Ọ bụ iphe, dũ ẹji ono kparu iphe iphe-ẹhuka-wa byakfutaru ndu Ízurèlu. ¹⁸ ?Unu tọwaru nwẹhu alũfu Ojejoje l'ẹhu tọ?”

“ Unu makwaru l'unu -kwefuru Ojejoje íkè ntanụ-a; bę ẹhu e-ghukwa Ojejoje ẹghughu teke o beru echile. ¹⁹ Ọ -bũru l'ọ dũ unu l'alì nk'unu b'e merushiru emerushi;

unu alakfuta ayi l'alì kẹ Ojejoje l'azu iya-a; l'ẹke ọlo-ẹkwà kẹ Ojejoje nọ t'ayi l'unu chiko buru. Unu ba kpùshiru onwunu ẹnya-ngweja, ẹ ta bụdu ẹnya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke ayi; shi ẹge ono kwefuru Ojejoje; mẹ ayibedua ikè. ²⁰ Teke ono, Ekanu Zera mebyiru ekemu, Ojejoje tūru lẹ k'iphe, dūru iya nsọ ono; ?Ojejoje ta nūbeduru ndu Ízurelu l'ẹphe ha oke ẹhu-eghughu iya tọ? Ẹ tọ bụkwa yẹbedua nwenkinyi iya bẹ nwuhuru nū l'okfu iphe ono.' "

²¹ Tọ dū iya bụ; ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse asū ndu ishi ndu Ízurelu: ²² "Ọkaribe, bụ Nchileke; bya aburu Ojejoje! Ọkaribe, bụ Nchileke; bya aburu Ojejoje! Ọ makotaru iphemiphe ọbule. T'unubẹ ndu Ízurelu makwaruphu! Ọ -buru l'ọo t'ayi kwefuru Ojejoje ikè; m'ọ bụ ẹge ee-me t'ayi ba nūru iya okfu bẹ ayi gude kpua ẹnya-ngweja-a; unu be edobekwa ayi ndzū ntanū. ²³ Odo bụ; ọ -buru l'iphe, ayi gude kpua ẹnya-ngweja k'ẹka ayi bụ t'ayi shi ẹge ono lufu Ojejoje l'ẹhu; wata ọgba ngweja-ukfuru; ngweja-nri; mẹ lẹ ngweja-ẹhu-agu; tẹ Ojejoje l'onwiya jikwaa ayi iyeregede!"

²⁴ "Wawakwa! Iphe, kparu iphe ayi jeru ọkpụ ẹnya-ngweja ono kwa l'ayi tsuhuru egvu; l'ayi ta madu: ?unwu unu ta egbeshidu nū ujiku lanū; sū l'ẹ to nwedu iphe, jikoru ayi lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu? ²⁵ Unwegirima unu; ?ta asudunu lẹ Ojejoje mewaru; ókè ayi l'unu aburu lẹ Ẽnyimu Jódanu; l'ayibẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu ta gbakwa lẹ Ojejoje. E shi ẹge ono; unwu unu emee; unwu nk'ayi ababuhuru Ojejoje ẹja.

²⁶ "L'ọ kwa iya kparu iphe, ayi sūru: 'T'ayi kpule-e ẹnya-ngweja. Ọle ẹ tọ bụkwanu ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru; m'ọ bụ ngweja ọdo.' ²⁷ Iphe, ayi gbe kpua ya kwa t'ọ buru iphe, a-buru ekebe ayi l'unu; mẹ ọgbo ọphu nọ l'ifu; l'ayi e-gudeje ngweja-ukfuru; ngweja-ẹhu-agu; mẹ lẹ ngweja ọdo; baaru Ojejoje ẹja l'ulo iya, dū nsọ. T'ẹ b'ọ dukwanu teke a nọnyaa; unwegirima unu asū l'unwegirima nk'ayi ta gbadu lẹ Ojejoje.

²⁸ "Ọ bụ iya meru iphe ayi sūru: 'A makwaru ama; l'ẹphe -nọnyaarū; kfuaru ayibedua; m'ọ bụ unwegirima ayi ẹge ono; t'ayi sukwanu ẹphe: T'ẹphe phukwa l'ẹnya-ngweja ọphu yele kẹ Ojejoje bụkwa nanū; mbū ọphu nna ayi oche pẹ kpuru l'onwẹphe. L'ẹphe ta kpukwa iya t'ẹphe gwojeru iya Ojejoje ngweja-ukfuru; m'ọ bụ ngweja ọdo; l'ọ kwa t'ọ buru iphe, a-nọdu agbaru ayi l'unu ekebe.'

²⁹ "Tẹ Nchileke be ekwekwa t'ayi kwefuru Ojejoje ikè; ghaaru iya azū; je akpua ẹnya-ngweja-ukfuru ọdo; ngweja-nri; m'ọ bụ ngweja ọdo; gbe haa ẹnya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke ayi ono, nọ l'ifu ọlo-ẹkwà iya ono."

³⁰ Tọ dū iya bụ; Finehasu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ndu Ízurelu, bụ ẹphe bụ ndu ishi, shitsua l'unwunna ndu Ízurelu anubebe iphe ono, ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ ndu ikfu Manáse kfuru ono; ẹhu atsọ ẹphe ẹna. ³¹ Ya ndono; Finehasu Eliyéza asū ndu Rúbenu; ndu Gádu; mẹ ndu Manáse: "Ntanū bẹ ayi maru lẹ Ojejoje nọ swiru ayi; kẹ l'unu te mebyidu ekemu Ojejoje. Nta-a bẹ unu dzofuwaru ayibe ndu Ízurelu t'ẹ b'ọ dū iphe Ojejoje e-me ayi." Eliyéza, bụ nna Finehasu bụ onye achijeru Nchileke ẹja.

³² To dū iya bụ; Finehasu Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ono eshi l'alì Gíledu ẹke ẹphe lẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu shi nọdu ndzuko ono lashia Kénanu; je akọoru ndu Ízurelu ẹge ẹphe jeru iya. ³³ Ẽhu atsọ ndu Ízurelu ntumatu; l'ẹphe nūtsuaru ẹge ẹphe jeru iya. Ndu Ízurelu abya ajaa Nchileke ajaja. Ẽphe ekfubuhu kẹ oje otso ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu ọgu; mbū ọgu, ẹphe shi rúkota ẹhu t'ẹphe je emebyishia alì ndu ikfu Rúbenu; mẹ kẹ ndu ikfu Gádu.

³⁴ Ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu abya eworu ẹpha gua ẹnya-ngweja ono. Iphe, ẹphe guru iya bụ: "Iphe, agbaru ayi ekebe lẹ Ojejoje bụ Nchileke."

23

Ekpe, Jóshuwa eke anụ ndu Ízurelu

¹ A nonyakpowaru lẹ Ojejoje metsuaru; ẹhu adu ndu Ízurelu agu l'eka ndu ohogu ẹphe, gbaru ẹphe mgburumgburu; teke ono bẹ Jóshuwa kahwaru akahu; ogurennya iya aduwa nshinu. ² Yo kua ndu Ízurelu l'ẹphe ha. O kuru ndu bu ogurennya ẹphe; me ndu ishi ẹphe; ndu ikpe yele ndu odo, onu eru l'okfu; su ẹphe: "Nta-a be ya kahwaru; ogurennya iya ahawa nshinu. ³ Unu gudewa ẹnya unu phua iphemiphe obule, Ojejoje, bu Nchileke unu meru iphe bu mbakeshi ono l'okfu ẹhu unu. O bu Ojejoje ono, bu Nchileke unu ono bu onye lu-chitaru unu odu. ⁴ Unu nyatakwa ẹge ya gude washiaru unu ali iphe bu mbakeshi ndu ophu, e ta alutadua l'odu; me ali ndu onanu, ya lutawaru ono; mbu ali ono, no le mgbaku Ẹnyimu Jodanu yele Oke Ẹnyimu, no l'uzo ẹnyanwu-ariba ono. ⁵ O bu Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwiya be a-chifu ẹphe l'ali ono. Oo-nwufu ẹphe l'ali ono; unu anata iya ẹphe; bu iya bu ẹge Ojejoje, bu Nchileke unu kweru unu ukwa iya.

⁶ "O buphu t'okpoma shia unu ike; ẹnya erua unu ali t'unu meje ekemu ono, e deru le Ekwo Ekemu Mosisu ono. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe odo. ⁷ T'e b'o dukwa iphe, unu l'ẹphe e-je emegba; mbu iphe bu mbakeshi ndu ophu bunyabe unu. Unu ba akpo-kujekwa agwa ẹphe; ophu unu 'egudejekwa ẹphe ria angu. Unu be ejejekwaru ẹphe ozi; ophu unu 'abajekwaru ẹphe aja. ⁸ O bu Ojejoje, bu Nchileke be unu a-chiru aka kwee; ẹge unu shi teke e ta madu kwetata jeye nta-a.

⁹ "Ojejoje chishiru unu iphe bu mbakeshi, hatsua nshinu; shihu ike. Keshinu ono jeye ntanu-a ta dubua iphe bu mbakeshi ono ophu dujeru ike gbaberu unu. ¹⁰ Onye lanu l'ime unu aduje ike chikashia unu madzu ebo l'ukporo madzu iri; kele Ojejoje, bu Nchileke unu anoduje aluru unu odu ẹge o kweru unu ukwa iya. ¹¹ Oo ya bu; t'ẹnya rukwaa unu ali t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu.

¹² "Olobu; o -buru l'unu nonyaaru; ghaaru iya azu; unu le mbakeshi ndu owaa, a lu-phodoru-wa bya atugbabe; buru nanu; m'o kwanu l'unu l'ẹphe wataru olugba nwanyi; wata omegba iphemiphe obule; ¹³ unu makwaru amaru le Ojejoje, bu Nchileke unu ta achifuhekwaru unu iphe bu mbakeshi ono. Iphe, e-gbe mechia nu bu l'ẹphe a-buru igbudu tupyabe unu; buru onya hata unu. Ẹphe a-buru echachi, ee-gude ahù unu ahùhù; buru ogvu; turu unu l'ẹnya gbururu jeye teke unu a-chiko buru kpurupyata l'ẹgiri ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu ono.

¹⁴ "Nta-a be oge nka-ezekuna nk'iya ruwaru, bu iphe duru ndiphe l'ẹphe ha. Unu gudewa obu unu; me uche unu maru l'e to dudu ẹgiri iphe ono, Ojejoje, bu Nchileke unu kwekotaru unu ukwa iya ono, nweru ophu e to medu. O tukowa ukwa ono l'o ha mekota. E to dudu m'oo nanu, o haru. ¹⁵ Ole o kwaphu ẹge ono, iphe, bu iphe, du mma, Ojejoje, bu Nchileke unu kwekotaru unu ukwa iya vukotaru ono; bukwaphu ẹge iphe, du eji ono, Ojejoje nmaru unu okwa iya ono a-vukota; jeye teke oo-me unu; unu aburu kpurupyata l'ẹgiri ali-a, o nuru unu-a; ¹⁶ m'o buru l'unu dakaru ekemu, no l'ogba-ndzu ono, unu le Ojejoje gbaru ono. O -buru l'unu je ejelaaharu agwa ozi; balaaharu iya aja be Ojejoje a-nubekwaru unu oke ẹhu-eghughu iya. E to dukwa ẹge unu a-no-bebe; unu aburu kpurupyata l'ẹgiri ali ono, Ojejoje nuru unu t'unu buru ono."

24

Ojejoje nwenkinyi iya be ayi a-nodu ejeru ozi

¹ Ya ndono; Jóshuwa abya ekukoo ikfu ndu Ízurelu kparamukpamu; ẹphe edzukoo le Shékemu. Yo bya ekukoo ndu, bu ogurennya; ndu ishi; ndu ikpe; me ndu, notsua l'okwa le Ízurelu; ẹphe edzua l'ifu Nchileke.

² Jóshuwa asụ ndu ono l'ẹphe ha: “Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụru: ‘Lẹ teke ndiche; bẹ nna unu oche pẹ jeye lẹ Téra, bụ nna Ébirihamu; mẹ Nahọ; shi buru lẹ azụ Ẹnyimu Yufurétusu azụ iya ọphu; l'abaru agwa ẹja. ³ Obenu lẹ yẹbe Ojejoje dufutaru nna unu, bụ Ébirihamu l'alị ono, nọ l'azụ ẹnyimu azụ iya ọphu ono; duta iya; yo jephekota alị Kénanu l'ọ ha; ya abya emee ya; yo nweru ụnwu l'igwe. Ya nuru iya Áyizaku; ⁴ Áyizaku amụta Jékọpu yẹle Iso. Ya eworu alị ugvu Séyi nụ Iso; obenu lẹ Jékọpu; yẹle ụnwu iya laru Íjiputu.

⁵ “ ‘Ya ezia Mósisu; mẹ Éronu; bya egude ẹphe mee tẹ iphe-ẹhuka dakfuta ndu Íjiputu; shi ẹge ono dufuta unu l'ẹke ono. ⁶ Teke ya shi lẹ Íjiputu dufuta nna unu pẹ bẹ ẹphe ruru eze ẹnyimu; ndu Íjiputu egudewa ụgbo-inya; mẹ ndu agbaru iya inya l'achị ẹphe. Ẹphe achia ẹphe jeye lẹ Eze Ẹnyimu Uswe. ⁷ Obenu lẹ ndu Ízurelu rakuru Ojejoje; yo wota ọchi gude dokahu nna unu lẹ ndu Íjiputu. Ya mee eze ẹnyimu ono; yọ bya ekpua ẹphe; rigbushikota ẹphe. Unu egude ẹnya unu phukota iphe meru ndu Íjiputu. E metsua; unu eburu l'echi-ẹgu nọo ntumatu.

⁸ “ ‘Ya duru unu jeye unu abata l'alị ndu Amọru, bụ ndu shi buru l'ụzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu. Ẹphe abya etso unu ọgu. Ya eworu ẹphe nụ unu; gbushia ẹphe; unu anaa ẹphe alị ẹphe; yọ buru nk'unu. ⁹ Teke ono, Balaku Zipo, bụ eze ndu Móabu rụkotaru ẹhu t'ọ bya etso ndu Ízurelu ọgu ono; b'o ziru t'e je ekuaru iya Bélamu Beyọ t'ọ bya atụa unu ọnu. ¹⁰ Obenu lẹ ya ta ngaduru Bélamu nchị. Ọo ya kparu iphe, ọ wataru unu ọgoru ọnu; ọ -gọ-gee ya; yọ gọkwase iya. Ya eshi ẹge ono nafuta unu l'ẹka iya.

¹¹ “ ‘Tọ dụ iya bụ; unu adaa Ẹnyimu Jódanu; bya erua Jériko. Ndu Jériko etso unu ọgu, bụ iya bụ ẹge ndu Amọru; ndu Pérezu; ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Gigashi; ndu Hevu; mękwaphu ndu Jebusu tsokwaruphu unu. Obenu lẹ ya nwuru ẹphe nụ unu. ¹² Ya ziru evu-enyi; yo vuta ụzo je achishiaru unu ẹphe; mbụ je akpaa lẹ ndu eze labụ, shi achị ndu Amọru. Alụ-gbu, unu lụ-gburu ẹphe te shikwa l'ogu-mbeke unu; m'ọ bụ l'akfụ unu. ¹³ Ya nuru unu alị, unu te sedu ẹza iya; nụ unu mkpukpu, unu te gudedu ẹka unu kpua. Unu eburu iya; l'eri iphe, shi lẹ mgbo vayinu, unu ẹ ta kọdu; l'eri iphe, shi l'oshi olivu, unu te eyedu.’

¹⁴ “Nta-a kwa t'unu tsuje Ojejoje egvu; unu egude ire-lanụ l'abaru iya ẹja. Unu tufashikota nte, nna unu oche pẹ shi agwajẹ l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu azụ iya ọphu; mẹ ọphu ẹphe shi agwajẹ l'alị Íjiputu; wata ojeru Ojejoje ozi. ¹⁵ Ọle; ọ -buru l'ọ jeru Ojejoje ozi dụ unu ẹji; ọo ya bụ; t'unu hata onye ọphu unu a-nọdu ejeru ozi ntanụ-a. Ọ -buru agwa, nna unu oche pẹ shi baaru ẹja l'azụ ẹnyimu; unu ahata iya. Ọ -buru agwa kẹ ndu Amọru, bụ ndu ọphu shi buru l'ẹke-a, unu bu-a; unu ahata iya. Obenu lẹ yẹbe Jóshuwa yẹle ndibe iya l'ẹphe ha kwa Ojejoje bẹ ẹphe a-nọdu ejeru ozi.”

¹⁶ Ndu Ízurelu achiko zua; sụ: “Tuswekwa! Tẹ Nchileke be ekwekwa t'ẹphe haa Ojejoje; balahaaru agwa ọdo ẹja. ¹⁷ Ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke gẹdegede, bụ iya dufutaru ẹphe; mẹ nna ẹphe oche phe lẹ Íjiputu; ẹke ayi shi buru ohu. O meshikotaru iphe, dụ biribiri, ẹphe gude ẹnya ẹphe phukota. Ọ bụ iya gbochikotaru ẹphe l'ẹka iphe bụ mbakeshi, ẹphe swekotaru teke ẹphe nọ l'ije. ¹⁸ Ọ bụ Ojejoje chifukotaru ẹphe iphe bụ mbakeshi; mbụ jeye lẹ ndu Amọru-a, shi buru l'alị-a. Ọ kwa iya bụ l'ẹphebedua l'onwẹphe bukwapu Ojejoje bẹ ẹphe a-nọdu ejeru ozi; kẹ l'ọo ya bụ Nchileke ẹphe.”

¹⁹ Jóshuwa asụ ẹphe: “Unu ta adukwa ike ojegheru Ojejoje ozi; kẹ l'ọ bụ Nchileke, dụ nsọ; bukwaruphu Nchileke, eko okopho. Ẹ tọo hakwa unu kẹ mmanu; mẹ unu kwefuru iya ikè; mee iphe, dụ ẹji. ²⁰ Ọ -buru l'a nọnyaaru; unu ahaa Ojejoje

balahaaru agwa eja be ọo-ghakwa aghagha; wolataru unu ntakfuru; mee unu; unu achihu; mbu l'o metsuaru unu ohuma ono."

²¹ Obenu le ndu Izurelu suru Jóshuwa: "Waawa; l'ephe a-nodu-a abaru Ojejoje eja."

²² Ya ndono; Jóshuwa asu ephe: "Unu buakwaru onwunu ndu ekebe; l'unu hataru l'unu a-nodu abaru Ojejoje eja."

Ephe atuko za gberegbede; su: "Iye-e; l'ephe buwaru onwephe ndu ekebe."

²³ Jóshuwa asu ephe: "Nta-a bukwa t'unu tuko agwa unu foshikota; chiru obu unu yee l'eke Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu no."

²⁴ Ndu Izurelu azua mgbede; su Jóshuwa: "L'ephe a-nodu abaru Ojejoje eja; l'anuru iya okfu."

²⁵ Yo buru mboku ono be Jóshuwa yele ndu Izurelu gbaru ndzu. Jóshuwa anodu le Shékemu l'eke ono ta ekemu doberu ephe; taru ephe nsọ, ephe a-nodu etso.

²⁶ Jóshuwa abya atuko iphemiphe obule ono dekota l'ekwo ekemu Nchileke; bya apata mkpuma, ha nshinu gvube l'ukfu achi, no l'iku eke, Ojejoje doberu nsọ.

²⁷ Yo gvubetsua ya; su ndu Izurelu l'ephe ha: "Unu phukwa! Mkpuma-a a-nodu agba ayi ekebe. Iphe, bu iphe, Ojejoje kfuru ayi b'o nukotakwaru. O -buru l'e megeeru; unu te emeheru Ojejoje ire-lanu; be mkpuma ono a-gbakwa unu ejo ekebe!"

Anwuhu Jóshuwa

²⁸ Ya ndono; Jóshuwa ahaa ephe; onyenonu alashia l'eke a weru iya.

²⁹ E metsulephu iphemiphe obule ono; Jóshuwa Nunu, bu nwozi Ojejoje anwuhu l'o gbatsuaru ukporo afa ise l'afa iri. ³⁰ E lia ya l'eke a weru iya ali le Timinatu Séra l'ali ugvu ndu Ifuremu; l'uzo isheli ugvu Gaashi.

³¹ Ndu Izurelu abakotaru Ojejoje eja le teke ono, Jóshuwa no ono; me teke ndu bu ogurennya, kakpuru iya nu nokwadu ndzu; mbu ndu gude enya ephe phua iphemiphe obule ono, Ojejoje mekotaru ndu Izurelu ono. ³² Okpu Joséfu, ndu Izurelu shi le Ijiputu chiru; be ephe liru le Shékemu le mkpawaru ali, Jekopu zuru unwu Hamo, bu nna Shékemu ukporo mkpola-ocha ise. Eke ono mekocharu buru ali ndu ikfu Joséfu.

³³ Eliyéza Eronu anwuhu; e lia ya le Gibiya, bu eke a weru nwatibe iya, bu Finehasu ali l'ali ugvu ndu Ifuremu.

Ndu Ikpe

Ndu Ízurelu etso ndu Kénanu ophu phoduru nu ogu

¹ Jóshuwa anwuhutsulephu; ndu Ízurelu eje akpata Ojejoje ishi; t'ephe maru ndu ikfu ophu e-vutaru ephe uto je etso ndu Kénanu ogu.

² Ojejoje asu ephe: "L'ọ bu ndu Júda e-je. Lẹ ya wowaru alı-a ye ephe l'eka."

³ Ndu Júda abya asu ndu Símiyonu, bu unwunne ephe: "Unu bya t'ayi jeru ndu Kénanu, bu l'alı ono, e keru nu ayi ono ogu. Teke e metsuaru; ayıbedua etsokwaruphu unu t'ayi je aluta eke ophu e keru nu unu." Tọ du iya bu; ndu ikfu Símiyonu ekwe; tsoru ephe; ephe ejeshia. ⁴ Ya ndono; ndu Júda egbeshi jeshia ogu ono. Ojejoje eworu ndu Kénanu; me ndu Pérezu ye ephe l'eka; ephe egbua ephe ukporo unu madzu l'unu madzu ise* lẹ Bezeku. ⁵ O bu l'eke ono be ephe phuru Adoni-Bezeku lẹ Bezeku; tso iya ogu. Ephe alua; luta ndu Kénanu; me ndu Pérezu. ⁶ Adoni-Bezeku eye okpa l'oso; ephe achia ya gude; bushia ya ezeke-eka; me ezeke-okpa. ⁷ Adoni-Bezeku asu: "Ukporo ndu eze eto lẹ ndu eze iri, e bushiru ezeke-eka; me ezeke-okpa shi atutuje ekpu-utara, adashi lẹ mkpuli okpokoro mu teke mu eri nri. Nta-a be Nchileke akfuwa mu ugwo iphe, mu meru ephe." Tọ du iya bu; ephe akpuru iya jeshia Jerúsalemu eke o nodu nwuhu.

Ndu Júda aluta Jerúsalemu; me Héburonu

⁸ Ndu Júda eje ogu lẹ Jerúsalemu; luta iya. Ephe egude ogu-mbeke gbufu mkpukpu ono; nwuru oku ye iya. ⁹ E metsua; ndu Júda awukwaruphu jekfushia ndu Kénanu ndu ophu bu l'alı ugvu; ndu ophu bu l'echi-egu l'uzo ohuda; me ndu ophu butsua l'alı okpa-ugvu l'uzo enyanwu-ariba ogu.

Otuniyelu aluta mkpukpu Débi

(Jós 15:13-19)

¹⁰ Ndu Júda eje etso ndu Kénanu ophu bu lẹ Héburonu ogu; lu-gbua ndu Sheshayi; ndu Ahimanu; me ndu Talumayi. Iphe, e shi ekuje Héburonu bu Kiriyatu Aba.

Otuniyelu aluta mkpukpu Débi

(Jós 15:13-19)

¹¹ Ephe eshi l'eka ono; wuru jeshia je etso ndu bu lẹ Débi ogu. Iphe, e shi ekuje Débi bu Kiriyatu Sefa. ¹² Ya ndono; Kálebu asu: "L'onye duru ike je etso ndu Kiriyatu Sefa ogu; mekputa ephe; be ya e-de ada iya, bu Akusa t'ọ lụ." ¹³ Tọ du iya bu; nwunne Kálebu k'iru-alı, bu Otuniyelu Kenazu; eje alua mkpukpu ono; luta iya. Kálebu edee ya ada iya ono; mbu Akusa; yo lulahaa. ¹⁴ Yo be ujiku lanu; Akusa asu nji iya t'o kfuru Kálebu, bu iya bu nna iya t'o bee ya alı. Akusa abya enyizita l'eli nkakfu-igara, o no; Kálebu aji iya; su: "?Nanu ege o du?" ¹⁵ Yo su iya: "Te ya ronua ngu iphe. Keshinu ophu i nuru iya alı l'uzo ohuda; nufunua alı l'eke ogba-mini notsua." Tọ du iya bu; Kálebu abya anu iya ogba-mini k'eli; me k'alı.

Ogu adaru ndu Júda; me ndu Bénjaminu

¹⁶ Tọ du iya bu; onye Kenu, bu ndu eri nna nyee Mosisu eshi lẹ Ndu Nkfu, bu iya bu Jériko; ephe lẹ ndu Júda awufuta; jeshia echi-egu Júda l'uzo ohuda; l'iku Áradu; je eburu l'eke ono. ¹⁷ Ya ndono; ndu Júda; me ndu Símiyonu, bu unwunne ephe atugbabe je etso ndu Kénanu ophu bu lẹ Zefatu ogu; lu-gbua ephe; mee mkpukpu ono; yo chihu. E kulahaa mkpukpu ono Homa† ¹⁸ Ndu Júda lutakwaruphu Gáza;

* **1:4** 1:4 Iphe o bu bu 10,000. † **1:17** 1:17 Iphe, Homa bu bu "Achihu",

Ashikelonu; Ékuronu; mę iphe, bu ali, nọtsua ya nu. ¹⁹ Ojejoje anọdu swiru ndu Júda; ęphe alęa oęu ono; nakọta ali ndu ophu bu l'ugvu ugvu. Ndu ophu bu le nsuda nsuda be kporu ęphe l'achishi; kele ndu onanu be nweshiru ugbo-inya igwè. ²⁰ Mkpukpu Héburonu b'e keru nu Kálebu; kele Mosisu kwehawaru iya ukwa le ya a-nu iya ęya. Tọ du iya bu; Kálebu abya achishia unwu Anaku ęto, bu l'ęke ono. ²¹ Obule ndu Bénjaminu ta dudu ike chifu ndu Jebusu, bu le Jerúsalemu. Ndu Bénjaminu; mę ndu Jebusu atuko bua ęghirigha le Jerúsalemu jerua ntanu owaa.

Ndu Ífuremu; mę ndu Manáse alęta Bételu

²² Tọ du iya bu; ndu onu-ulo Jósefu egbeshi jekfushia ndu Bételu oęu. Ojejoje anọdu swiru ęphe l'ogęu ono. ²³ Yo nweru unwoke, ęphe zifuru t'ęphe je ngge le Bételu ono. Iphe, e shi eku Bételu bu Luzu. ²⁴ Ya ndono; ndu ono erudelephu; bya aphu nwoke, shi le mkpukpu ono alufuta; ęphe asu iya: "Byiko koshinu ayi ęke ayi e-shi bahu le mkpukpu-a; l'ayi e-mekwa ngu-a ohuma." ²⁵ Ya ndono; yo koshi ęphe ęzo, eeshije abahu le mkpukpu ono. ęphe etso ndu mkpukpu ono oęu; gude oęu-mbeke gbufu ęphe. Onye ęphe haru bu nwoke ono, koshiru ęphe ęzo, ęphe shiru bahu le mkpukpu ono; mę ndibe iya l'ęphe ha. ²⁶ Tọ du iya bu; nwoke ono akwafu lashia l'ali ndu Hetu; nọdu l'ęke ono meta mkpukpu, o kuru Luzu. Yọ buru iphe ono b'ọ za jeye ntanu.

Oha, ndu Ízurelu ta chifudu

²⁷ Obenu le ndu Manáse ta chifudu ndu Bétu-Shanu; ndu Ténaku; ndu Dọo; ndu Ibulamu; ndu Megido; mę unwu mkpukpu odo, bupheru mkpukpu ndu ono mgburumburu; kele ndu Kénanu be kweru ikpokponyi l'ali ono. ²⁸ A nonyaa; ndu Ízurelu abya aka ndu Kénanu ekuku; dzulahaaru ęphe ozi mkpo-nyi-ęnya. Obenu l'ęphe ta dudu ike chifu-gee ndu Kénanu l'ęke ono.

²⁹ Ndu Ífuremu ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Kénanu ophu bu le Géza. Ndu Ífuremu; mę ndu Kénanu atuko bua ęghirigha l'ęke ono.

³⁰ Ndu ke Zébulonu ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Kénanu ophu bu le Kitironu; mę Nahalolu. ęphe le ndu ono abya ebua ęghirigha. ęphe edzulahaaru ndu ke Kénanu ozi mkpo-nyi-ęnya.

³¹ Ndu ke Ásha ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Akọ; ndu Sayidonu; ndu Ahulabu; ndu Akuzibu; ndu Hęluba; ndu Afiku; mę ndu Rehobu. ³² Ndu Ásha ęphe le ndu Kénanu, bu l'ali ono ajiko bua ęghirigha; kele ndu Ásha ta chifu-gude ęphe l'ęke ono.

³³ Ndu Náfutali ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Bétu-Shemeshi; ndu Bétu-Anatu; mę ndu Náfutali. ęphe le ndu Kénanu, bu l'ali ono ajiko bua ęghirigha. Obule ndu Betu-Shemeshi; mę ndu Betanatu jelahaaru ęphe ozi mkpo-nyi-ęnya.

³⁴ Ndu Dánu be ndu Amoru nwularu azu; chiru ęphe ye l'ali ugvu ono; jika t'ęphe ba wu-kfuta ęphe le nsuda. ³⁵ Ndu Amoru ekebe l'ęphe bufutaje l'ugvu Heręsu; mę mkpukpu Ajalonu; Shalubimu. Obenu le ndu eri Jósefu byaru bya awupyabe ęphe; ka ęphe ekuku; mee ndu Amoru; ęphe ejelahaaru ęphe ozi mkpo-nyi-ęnya.

³⁶ Okè-ali ndu Amoru shi l'ugvu Akpi bya eswee Sela tugbu.

2

Ojozi Ojejoje abaru ndu Ízurelu mba

¹ Yo be ujiku lanu; ojozi-imigwe, shi l'ęka Ojejoje eshi le Gíligalu byatashia Bokimu bya asu ndu Ízurelu: "Ya dufutaru unu le Íjiputu; duru unu ye l'ali ono, ya riburu nna unu phe nte le ya a-nu ęphe ono; su: 'Le ya ta adakadu ndzu ono, yele unu gbaru ono; ² ophu 'o dukwa ndu ali ono, unu l'ęphe a-gba ndzu. T'unu gbe tukochia

ẹke ẹphe anọduje agwa iphe chikposhia.’ Obenu l'unu dakaru iphe ono, mu kfuru unu ono. ?Nanu ẹge o dọ? ³ Iphe ya ekfuru unu nta-a bẹ lẹ ya ta achifuhewaru unu ndu ono. Ẹphe a-buru unu aghamehu; unwu agwa ẹphe aburu onya; hata unu.”
⁴ Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono ezigelephu ndu Ízurelu ozi ono; ẹphe atua uzu-ẹkwa. ⁵ Ya ndono; ẹphe agube ẹke ono Bokimu.* Ẹphe anọdu l'ẹke ono chiaru Ojejoje ẹja.

Anwuhu Jóshuwa

⁶ Jóshuwa asutsua ẹphe t'ẹphe la. Ẹphe agbakashi. Onyenonu; yọ lashia ẹke a wẹru iya alì. ⁷ Ndu Ízurelu bakotaru Ojejoje ẹja teke Jóshuwa nọ ndzọ; mękwaphu l'oge ndu bu ọgurennya Ízurelu ndu ọphu nonu lẹ Jóshuwa nwuhutsuaru; mbu ndu onanu, phukotaru iphe, du biribiri, Ojejoje meshiru ndu Ízurelu ono. ⁸ Nwozi Ojejoje; mbu Jóshuwa Nunu nọru ukporo afa ise l'afa iri b'ọ nwuhuderu. ⁹ Ẹphe elia ya l'ẹke o kwataru ufu lẹ Timinatu Heresu, nọ l'alì ugvu Ífuremu l'uzo isheli ugvu Gaashi.
¹⁰ Ya ndono; ọgbo onanu anwushihugetsua; lakfu ndiche ẹphe; ọgbo ọdo evufuta, bu ndu ẹ-ta madu Ojejoje; ẹphe ta ma iphe ono, Ojejoje meshiru ndu Ízurelu ono.

Ndu Ízurelu haru Nchileke; gwalahaa nte

¹¹ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu abya emechishilaha Ojejoje ẹnya; wata ọbaru Bálu ẹja; ¹² mbu; paru Ojejoje, bu Nchileke nna ẹphe oche, bu onye dufutaru ẹphe l'alì Íjiputu haa. Ẹphe etsoru iphe bu nte ndu buphe ẹphe mgburumburu gwalaha. Ya ndono; ẹphe emee iphe eghulahaa Ojejoje eghughu; ¹³ ke l'ẹphe paru ọbaru iya ẹja ha; balahaaru agwa Bálu mę Ashitoretu ẹja. ¹⁴ Tọ du iya bu; Ojejoje egude ẹhu-eghughu iphe ono nwuru ndu Ízurelu nu ndu o-lua-olaa; ẹphe alua ẹphe alulu. Yo nwuru ẹphe nu ndu ọhogu ẹphe, bupheru ẹphe mgburumburu, bu ndu ẹphe ta dudu ike gbareru. ¹⁵ Yọ buje iphe bu teke ndu Ízurelu jeru ọgu; yọ paru ẹphe haa; e mekputa ẹphe; bu iya bu ẹge o ribuhawaru nte lẹ ya e-me ẹphe. Iphe ono emee; ẹphe anọdu l'oke iphe-ẹhuka.

¹⁶ Tọ du iya bu; Ojejoje emee; yo nweru ndu ikpe, bu ndu byaru bya adzofuta ẹphe l'ẹka ndu o-lua-olaa ono, shi alu ẹphe alulu ono. ¹⁷ Obenu l'ẹphe ta ngaduru ndu ikpe ono nchi; tsoleru-a l'afarushi onwẹphe; l'omara-alì, dugbaa iche iche. Ẹphe agbado ọkpa ono, nna ẹphe oche tsoru ono; mbu nna ẹphe oche phe ono, mekotaru iphe, Ojejoje turu ẹphe l'ekemu ono. ¹⁸ Iphe bu teke Ojejoje meru tẹ ndu Ízurelu nweru onye ikpe; b'ẹ too dehajedu iya ẹka. Oogudeje onye ikpe ono dzofuta ndu Ízurelu l'ẹka ndu ọhogu ẹphe. O bu onye ikpe ono; bẹ oogudeje dzọ ẹphe gbururu jeye teke onye ọbu a-nọ-bebe. Ojejoje emejeru ẹphe ẹge ono ke l'imiko ẹphe egudeje iya l'ude ẹphe, atsọ l'ẹka ndu akpa ẹphe ẹhu; mę l'ẹhu, ẹphe emerushi ẹphe. ¹⁹ Yọ bujelephu teke onye ikpe ono nwuhuru; ẹphe aghakobe tsolahaa uzo, ka ọphu nna ẹphe tsoru ẹji; gwalahaa nte; balahaaru iya ẹja. Ẹphe ajika ọha iphe, du ẹji ẹphe eme; jika l'ẹphe ta hadu okwefuru Ojejoje ikẹ. ²⁰ Yọ buru iya bu l'iwe ewelahaa Ojejoje l'ẹke ndu Ízurelu nọ; yọ sọ: “Keshinu ọphu ndu-a dakaru ndzọ ono, mu gbaru doberu nna ẹphe oche ono; ẹphe ta nuru mu okfu; ²¹ bẹ mu ta achifuduru ẹphe iphe bu mbakeshi ono, Jóshuwa chifuphodoru b'ọ nwuhuderu ono. ²² Mu e-gude ẹphe daedu ndu Ízurelu tẹ mu maeduru; ?ẹphe e-tsoru-a uzo mu ẹge nna ẹphe oche tsoru; tọ bu l'ẹphe te etsodu.” ²³ O bu iya kparu iphe Ojejoje haru iphe bu mbakeshi ono l'ẹphe ha; tọ chishi ẹphe; ọphu o mekwanu tẹ Jóshuwa mekputa ẹphe.

* 2:5 2:5 Iphe Bokimu bu bu “uzu-ẹkwa”.

3

Mbakeshi, Ojejoje ta chishiduru ndu Ízurelu

¹ Ọwaa bụ mbakeshi, Ojejoje haru tẹ ya gude daẹdu ndu Ízurelu l'ẹphe ha; mbu ndu ọphu ta phudu ọgu l'alị Kénanu. ² Iphe, kparu iya nụ aburu t'o gude iya kpo-ziaru ọgbo unwu Ízurelu ndu ọphu ẹ-ta mahadua k'ogu k'ogu. ³ Ọwaa bụ ndu mba ọbu: Ndu ishi ise, achị ndu Filisutayinu; ndu Kénanu l'ẹphe ha; ndu Sayidonu; mę ndu Hevu, bu l'alị Ugvu Lébanonu, shita l'ugvu Bálu-Hemonu je akpaa lẹ Lebo-Hámatu. ⁴ Ojejoje haru ẹphe achishi t'o gude ẹphe data ndu Ízurelu t'ọ maru m'ẹphe e-meje iphe, ọ turu ẹphe l'ekemu ono, o shi l'ẹka Mosisu tularu nna ẹphe oche ono. ⁵ Ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Pérezu; ndu Hevu; mę lẹ ndu Jebusu buru ẹghirigha. ⁶ Ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu ono alukolahaa nwanyi; shiwaphu ẹge ono tsoru ndu ono gwalahaa nte ẹphe.

Ọtuniyelu adzọ ndu Ízurelu

⁷ Ndu Ízurelu emee iphe, dọ Ojejoje ẹji. Ẹphe azahaa Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; gwalahaa Bálu; mę Ashera. ⁸ Ojejoje ewelahaaru ndu Ízurelu iwe; k'ọphu bụ l'o woru ẹphe ye l'ẹka Kushanu Rishatayimu, bụ eze ndu Mesopotémiya. Ndu Ízurelu anọ eze ono l'ẹka afa ẹsato. ⁹ Teke ndu Ízurelu rakuru Ojejoje b'o meru Ọtuniyelu Kenazu, bụ nwunne Kálebu kẹ nwata; yọ bya adzọfuta ẹphe. ¹⁰ Tọ dọ iya bụ; Ume Ojejoje abya iya l'ẹhu; yọ buru onye ikpe ndu Ízurelu; chiru ẹphe jeshia ọgu. Ojejoje eworu Kushanu Rishatayimu, bụ eze ndu Mesopotémiya ye iya l'ẹka; yọ kapyabẹ Kushanu Rishatayimu ẹkuku. ¹¹ Yọ buru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alị ono ụkporo afa ẹbo teke Ọtuniyelu Kenazu nwuhuru.

Ehudu adzọ ndu Ízurelu

¹² Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu abyakwa bya emee iphe, dọ Ojejoje ẹji ọdo. Yo mee Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu; yọ bya aka ndu Ízurelu ẹkuku. ¹³ Ya ndono; Ẹgulonu eje ekua ndu Amonu; mę ndu Amaleku; ẹphe etso ndu Ízurelu ọgu. Ẹphe alua ndu Ízurelu; naa ẹphe mkpukpu Ndu Nkfu. ¹⁴ Ya ndono; ndu Ízurelu anọ l'ẹka Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu afa iri l'ẹsato.

¹⁵ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu araku Ojejoje ọdo; yọ nụ ẹphe onye ọgbata, bụ Ehudu Gera, bụ onye ikfu Bénjaminu. Ehudu bẹ eme ibyita. Ya ndono; ndu Ízurelu abya ezi Ehudu; yo gwota utu, ẹphe atuje anụ Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu t'o je anụ iya. ¹⁶ Tẹmanu Ehudu atugbude b'ọ baru ogu-mbeke, atsu nkọ ifu labu, ha ogologo l'ọ bụ nkwo-ẹka lanu; chibe l'utakfu ẹka-utara iya l'ime uwe iya gude jeshia. ¹⁷ Yo rua; bya egworu iphe ono nụ Ẹgulonu, bụ eze ndu Móabu. Ẹgulonu bụ onye ọkporokpo. ¹⁸ Ehudu anuebetsua ya iphe ono; bya edufu ndu vu iphe ono, ẹphe tutaru ono. ¹⁹ Ẹphe erua l'ẹke a pyishiru ntekpe lẹ Giligalu; yọ ghakọbe lashia azu lẹ k'eze ono. Yo rua; je asu eze: "Byiko; o nweru iphe, ya eme tẹ ya kfuru ngu l'edomi."

Eze ono asu ndu ozi iya: "Unu gbeshi!" Tọ dọ iya bụ; ẹphe egbeshi; wukahụ.

²⁰ Ya ndono; Ehudu abya akpirita iya ntse l'ime mkpura ọlo-eli, jiru oyi, bụ ẹke eze ono nọ nkinyi iya; sụ iya: "L'o nweru ozi, Nchileke ziru, ya eme tẹ ya zia ngu." Ya ndono; eze ono egbeshi vudo evudo. ²¹ Ehudu eyewaphu ẹka-ibyita l'uwe iya miwaphu ogu-mbeke ono, o chiberu l'utakfu ẹka-utara iya phu; sụ ya eze ono l'ẹpho. ²² Ogu-mbeke ono abagee ya l'ẹpho jeye l'ishi iya. Onunu ogu-mbeke ono eje epee ya l'okpurukpu-azu. Yọ kpo Ehudu l'anmafuta. Akurepho iya atsushia. ²³ Ehudu agu-chishikota ibo, nọ l'ogbodo ọlo-eli ono; woru iya gbachishia. ²⁴ Yọ latsua; ndu ejeru eze ozi eje aphu lẹ mkpura ọlo-eli ono b'a gbachishiru agbachishi;

ephe ariá l'òo-bukwa l'ò nò lẹ mkpu ẹke ono, eji oyi ono l'eje uboku. ²⁵ Ephe anòdu l'ẹke ono chee ya ẹge ono mehu maa; ọphu ọ dudu. Ephe ewota igodo gbahaa ọzo ono; bya aphụ nnajiufu ephe ono; l'ẹke ọ daburu l'ogbodo-ulo ono; gbe nwuhuwanu anwuhu.

²⁶ Yọ buru teke ono, ephe nọ l'eche ono bẹ Ehudu pyofuru; shia ọzo ẹke ono, a pyishiru ntekpe ono; gbalaa lashia Séyira. ²⁷ Yọ gbarua ẹke ono je anòdu l'alì ugwu Ífuremu; woru ọpyoku gbua. Ndu Ízurelu awufuta; wuru tsoru iya. Yo vutaru ephe ọzo; ²⁸ sù ephe: “Unu tso mu; lẹ Ojejoje wookwaru ndu Móabu, bụ ndu ọhogu unu ye unu l'ẹka.” Tọ dọ iya bụ; ephe awuru tsoru iya. Ephe eje anọ-chishikota Ẽnyimu Jódanu, ẹke dukota bachara bachara, bụ ẹke eeshije gude ọkpa dafu Móabu; ọphu ephe ekwedu t'o nweru m'ọ bụ onye lanu lẹ ndu Móabu ono a-dafu ẹnyimu ono azu iya ọphu. ²⁹ Ephe egbua ndu Móabu ono iphe ruru ọkporo unu madzu l'unu madzu ise* teke ono; mbụ ndu bukota unwoke mkparawa; buru ndu ọkpehu; to nwe m'ọ bụ onye lanu, wafuru nu. ³⁰ Ndu Ízurelu aluta ndu Móabu mboku ono; ephe aburu ndu nọ ndu Ízurelu l'ẹka. Yọ buru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alì ono ọkporo afa ẹno.

Shamuga adzofuta ndu Ízurelu

³¹ Onye, tsotaru Ehudu bụ Shamuga Anatu. Shamuga Anatu gude mgboro, e gude eche eswi chigbushia ndu Filisutayinu unu madzu l'ukporo† madzu iri. Yebedua bukwaphu onye ogbata ndu Ízurelu.

4

Debóra; mę Baraku gbafutaru ndu Ízurelu

¹ Ya ndono; Ehudu anwuhutsulephu; ndu Ízurelu awatakwa ome iphe, dọ Ojejoje eji ọdo. ² Ojejoje enwuru ephe nu Jabinu, bụ eze ndu Kėnanu, shi buru lẹ Házọ l'achị. Onye ishi ndu soja Jabinu bụ Sizera, shi buru lẹ Haroshetu Hagoyimu. ³ Yọ buru okfu l'o nweru unu ugbo-inya ígwè ẹbo l'ukporo ugbo-inya ise b'o gude ukporo afa mgburumgburu kpaa ndu Ízurelu ẹhu. Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu echiku Ojejoje t'ọ gbaaru ephe mkpu.

⁴ Debóra, bụ onye nkfuchiru Nchileke; bya aburu nyee Lapidotu bụ iya shi buru onye ikpe ndu Ízurelu l'ogege ono. ⁵ Ẹke o shi anọduje ekpe ikpe bụ lẹ mkpuli Nkfu Debóra, nọ lẹ mgbaku Ráma; mę Bételu l'alì ugwu Ífuremu. Yọ buru l'ẹke ono bẹ ndu Ízurelu e gudeje okfu, adaru ephe nu bya t'o kpeshiaru ephe. ⁶ Yo be ujiku lanu; Debóra ezia Baraku Abinowamu; yo shi lẹ Kedeshi, nọ l'alì ndu Náfutali byatashia. Yo rua; Debóra asu iya: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ziru ngu t'ì je Náfutali; mę Zébulonu; chita ukporo unu unwoke l'unu unwoke ise* yeru onwongu; t'unu shia ọzo Ugwu Tábo. ⁷ Lẹ ya e-deta Sizera, bụ onye ishi ndu soja Jabinu; yọ chita ugbo-inya; mę ndu soja iya gude bya ngu ọgu lẹ Ẽnyimu Kishonu. Ya e-woru iya-a ye ngu l'ẹka.”

⁸ Baraku asu Debóra: “Ya e-jekwa-a; m'ọ -buru l'ii-tsoru iya je. Ọ -buru l'ẹ tii tsodu iya eje; bẹ ya te ejekwa.”

⁹ Debóra asu iya: “Ya e-tso ngu-a je. Ọ bụ l'ugvù, tso iya nu ta abuhekwa nke ngu. Ishi iya aburu l'ọ kwa nwanyi bẹ Ojejoje e-me; yo gude Sizera.” Ya ndono; Debóra ekwe; tsoru Baraku; ephe ejeshia Kedeshi, ¹⁰ bụ ẹke Baraku kukoru ndu Zébulonu; mę ndu Náfutali; ephe edzua. Ukporo unu madzu l'unu ise bẹ tso iya je; Debóra tsokwa iya phu.

* 3:29 3:29 Iphe ọ bụ bụ 10,000. † 3:31 3:31 Iphe ọ bụ bụ 600. * 4:6 4:6 Iphe ọ bụ bụ 10,000.

¹¹ Ya ndono; Heba, bu onye Kenu be haru ndu Kenu ibe ephe l'eke ephe no; je eworu ulo-ekwa iya gvube l'ukfu achi, no le Zanimu l'iku Kedeshi ntse. Ndu Kenu bu eri Hobabu, bu nwunne nyee Mosisu. ¹² A bya ekfuaru Sizera le Baraku Abinowamu be nookwa le Ugvu Tabo; ¹³ Sizera achikotawaphu ukporo unu ugbo-inya igwe iya ebo l'ukporo ugbo-inya igwe ise; me unwoke, yele iya no l'ephe ha; shi le Haroshetu Hagoyimu jeshia le Enyimu Kishonu.

¹⁴ Ya ndono; Debora asuwaphu Baraku: "O bu ntanu be Ojejoje e-woru Sizera ye ngu l'eka. Ojejoje vutaakwaru ngu uzo." Ya ndono; Baraku yele ukporo unu ndu soja ebo l'ukporo ndu soja iri ono eshi le Ugvu Tabo nyizita. ¹⁵ O bukwadua ugu, Baraku yele ndu soja iya etso Sizera; Ojejoje egude ugu-mbeke; mee Sizera; yele ugbo-inya iya; me ndu soja iya; ephe agbahu gharaghara. Sizera akfufuta l'ugbo-inya iya gude okpa rebe oso. ¹⁶ Baraku achia ndu soja Sizera; me ugbo-inya ephe ejerua Haroshetu Hagoyimu. Ephe ajiko ndu soja iya l'ephe ha gwo ogwo ine; to nwe m'o bu onye lanu, wafuru nu.

Jeyelu egbu Sizera

¹⁷ Ya ndono; Sizera egude okpa gbaa gbarua ulo-ekwa Jeyelu, bu nyee Heba ke Kenu. Ishi iya aburu le Jabinu, bu eze ndu Hazo be yele ndu Heba ke Kenu no le nchi-odoo. ¹⁸ Jeyelu aphule iya phu l'eke o gba abya; gbakfubeshia ya; su iya: "Bata abata; onye nwe mu nu! Bata abata; ba atsushi egvu!" To du iya bu; yo bya abahu ze-zita. Yo bya eworu ekwa kpube iya. ¹⁹ Yo su iya: "Byiko; ke mu nu mini." Yo je ekpuhaa iphe, ooyeje mini era-eswi; gbata iya chebe iya. Yo bya eworu ekwa kpuchitakwa iya phu. ²⁰ Yo su nwanyi ono: "Vudo l'onu-oguzo; o -nweru onye jiru ngu: 'M'o nweru onye no l'eke-a?' sukwa iya: 'Waawa!'"

²¹ Obenu le Jeyelu, bu nyee Heba gbe wota nggu, o gude kpobe ulo-ekwa iya; wota ongu; pyaa apyapya jekfushia Sizera l'eke o ze l'eku mgbenya l'eke ike gvuru iya; gude ongu ono kpoo ya nggu ono l'ishi-nchi jeye yo je anguru l'ali. Yo nwuhu. ²² A bya ele enya; Baraku achia Sizera l'abya. Jeyelu abya iya ndzuta; bya asu iya to bya te ya koshi iya nwoke ono, ocho ono. Baraku etsoru iya bahu; phu Sizera; yo daburu l'eke ono; gbe nwuhuwanu anwuhu; nggu ono anguru iya l'ishi-nchi.

²³ Mboku ono be Nchileke meru Jabinu, bu eze ndu Kenu; ishi erua ya ali l'eke ndu Izurelu no. ²⁴ Ike ndu Izurelu abya akapyabe ke Jabinu, bu eze ndu Kenu l'ejebu jeye ephe akpaphua ya.

5

Egvu, Debora me Baraku aguru Nchileke

¹ Owaa egvu, Debora yele Baraku Abinowamu guru mboku ono:

² Ndu bu ndu ishi ndu Izurelu
vutaru uzo ugu.

Ndu Izurelu awu-lihu tsoru ephe.
Unu jaa Ojejoje ajaja!

³ Unu nua iphe-wa;
unube ndu eze!
Unu ngabekwa nchi;
unube ndu ishi;
Mu a-guru Ojejoje egvu;
Mu a-gu egvu;
gude jaa Ojejoje,
bu Nchileke ke ndu Izurelu ajaja!

⁴ Nggube Ojejoje;

teke ì gbalihuru l'alì Séyi;
dzọru lufu l'ọnu-ogo
ndu Édọmu;
bẹ mgboko tehuru kfukakfuka;
igwe erua eruru; wa mini.

⁵ Iphe bụ ugwu, nọnu;
jeyekpo lẹ Ugwu Sáyinayi
nmakotaru jijiji l'ifu nggube Ojejoje;
mbụ l'ifu nggube Ojejoje,
bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu.

⁶ L'oge kẹ Shamuga Anatu;
mẹ Jeyelu; b'a gwoberu
oshi okpobe ọzo;
ndu ije epyolaha ntubo.

⁷ Iphe, bụ mkpukpu,
nọ lẹ Ízurelu adaburu ochobo;
jeye Debóra alufuta;
bya aburu nne ndu Ízurelu.

⁸ Teke ephe hataru
agwa ophungu;
bẹ ọgu dalahaaru l'alì
Ízurelu mgburumgburu.
Tọ dụ m'ọo iphe mgbochi-ọgu;
ọ dudu bụru arwa, a phuru
ndu Ízurelu l'ẹka k'ọgu.

⁹ Obu mu nọkwa l'ẹke ndu ishi
ndu Ízurelu nọ; mbụ ndu
ono, chiru obu ephe;
wofuta onwephe ono.
Unu jaa Ojejoje ajaja!

¹⁰ Unu kfukwaa ya; unubẹ ndu
agba nkakfu-igara ọcha;
nọdu l'eli ukpo, e gude
dozia nkakfu-igara;
mẹ unubẹ ndu eje l'esu-ọzo.

¹¹ Unu geedukwa olu-egwu
ndu ono, agụ egwu l'ẹke
eeke mini ono!
Ọ bụ l'ẹke ono;
bẹ ephe nọ l'agụ iphe,
vudo nhamunha,
Ojejoje mekotaru;
mẹ l'iphe vudo nhamunha,
ndibe iya, bụ ndu Ízurelu mekotaru.
Tọ dụ iya bụ; ndibe Ojejoje
awuru jeshia l'obu-edukfu
mkpukpu ono.

¹² “Gbeshi egbeshi; Debóra!
Gbeshi egbeshi; gwa egwu!
Gbeshi egbeshi; Baraku;

- duru ndu i lutaru l'ogu tugbua;
nggube nwatibe Abinowamu!"
- 13 Ndu ophu phoduru nu
awu-kfuta ndu onu eru l'okfu.
Ndibe Ojejoje awukfuta mu
t'ayi tso ndu ike no l'ogu ogu.
- 14 Ndu Ifuremu, bu ndu
gbaru ogvu l'ali Ugvu
Amaleku awufuta tsoru
nggube Benjaminu;
nggu le ndu nke ngu.
Ndu ishi soja, shi Makiru awufuta.
Ndu Zebulun, bu ephe
gude mgboro onye ishi soja awufuta.
- 15 Ndu ishi ndu Isaka etsoru Debora;
ege ono be ndu ke Isaka
tsokwaruphu Baraku
wuba le nsudata ugvu ono.
Obenu le ndu ikfu Rubenu;
be okpoma agba iche l'iche.
- 16 Ndibe Rubenu; ?bu ngunu
be unu doru l'odu-aturu* eme?
?Bu t'unu nua opu,
ndu eche aturu aphu to?
Ndu ikfu Rubenu;
be okpoma
agba iche l'iche.
- 17 Ndu Giledu be kwaru l'azu Enyimu Jordanu.
Unube ndu Danu;
?bu ngunu
kparu iphe, unu je
ariretsuaru l'ugbo-mini.
Ndu Asha akwaa l'iku enyimu;
l'iku odu ugbo-mini.
- 18 Ndu Zebulun tufaru ndzu;
hata onwu.
Ege ono be ndu Nafutali
tufakwaruphu ndzu;
hata onwu;
yo buru ephe oje ogu ono.
- 19 Ndu eze byaru bya alua ogu ono.
Ndu eze ndu Kenanu
byaru bya alua ogu le
Tenaku; me le mini Megido;
ophu o dudu iphe, ephe
lutaru; mbu m'oo shishi.
- 20 Mkpokpodo shi l'imigwe

* 5:16 5:16 Iphe eeku odu-aturu l'ekwo-wa ta bulekwa eke aachikobeje egu; m'o kwanu aturu. Iphe doru enya bu le ndu Ju te edobejedu elu ephe l'eke ephe bu ebu; ke l'ephe ebujekwanu mbukobe. Odu-aturu anoje l'egu. Ephe agbaa ya agbagba; mee ya k'ophu onye iphura; m'o bu agu ta byadu bya apata iya. (Jon 10:1).

bya ọgu;
 Ẹphe shi l'ẹke ẹphe eshije
 bya etso Sizéra ọgu.

- 21 Ẹnyimu Kishonu;
 mbụ ẹnyimu ndiche ono
 abya ekpota ẹphe.
 Obu shihuru mu ike;
 tẹ mu dzọru tųgbua!
- 22 Igidi ọkpa inya Sizéra
 ada l'ọ bụ egbe-igwe.
 Yọo gbagbaa kẹ
 kwago-kwago.
- 23 Ojozi-imigwe Ojejoje sọru:
 “Tẹ mburonu bụru kẹ ndu
 Merọzu; kẹ l'ẹphe ta byadu
 oyetaru Ojejoje ẹka l'ọgu;
 mbụ yetaru Ojejoje ẹka
 lụa ndu ike dụ l'ọgu.”
- 24 Tẹ Jeyelu, bụ nyee
 Heba kẹ Kenu bukwaru
 onye aa-kage ọgoru ọnu
 l'iphe bụ unwanyi.
 T'ọ bụru iya bẹ ugvu
 a-kage etsotso l'iphe,
 bụ unwanyi, bu l'ulo-ẹkwà.
- 25 Sizéra raru ọra mini;
 yọ nụ iya mini ẹra-eswi.
 Yo metaru iya manụ
 ẹra-eswi, e yeru l'iphe,
 gbaru ndu oke amadu.
- 26 Ọ dzụ-liru ulo-ẹkwà;
 bya egude ẹka-utara
 palia ọngu ndu ozi;
 kpọbe iya Sizéra l'ishi-nchị;
 kpọo ya ishi yọgiriogiri.
- 27 Yọ bụru iya gwọkfungu l'iku ọkpa;
 daa; daburu l'ẹke ono.
 Ọ bụ l'iku ọkpa iya
 b'ọ gwọshihuru.
 Yọ bụru l'ẹke ono,
 ọ gwọshihuru ono
 b'ọ nọdu nwuhu.
- 28 “Nne Sizéra eshi lẹ windo
 pyofu ẹnya; nọdu l'azu
 windo ono l'ara; sụ:
 ‘?Bụ ngunu kparu iphe,
 ugbo-inya iya
 ta latadu keshinu ono?
 ?Bụ ngunu meru iphe,
 ẹ ta anudu ukporo, ọkpa
 ugbo-inya iya eme keshinu ono?’

29 Ndu ophu kagee omaru iphe
l'unwanyi, ejeru iya ozi azuru yeru iya.
Yebedua ekfukwaphu eyeru onwiya."

30 Epe asu iya: ?To budu
okwata; be epe akwa;
lekekwapu ophu epe lutaru.
Unwoke; be unwu-mgboko
a-gba nanu nanu;
m'o bu ebo ebo.
Sizera eketatsua uwe,
a dzuru; dengashia ya edengashi;
unwanyi ono e-yeje.

31 "Te ndu ohogu nggube
Ojejeje bukwaru kpurupyata.
Olobu; te ndu yeru ngu obu
dukwa l'o bu enyanwu-ahata;
lechi taataa teke o hafutaru."

Yo buru iya bu le nchi adu ndoo l'ali ono ukporo afa ebo.

6

Ndu Midiya akpa ndu Izurelu ehu

1 Ndu Izurelu abyakwa bya emee iphe, du eji l'ifu Ojejeje. Ojejeje enwuru epe ye ndu Midiya l'eka afa esaa. 2 Ndu Midiya emee ndu Izurelu; k'ophu bu l'epe haru gwota lashia l'ugvu je anodu le mgbaku mgbaku mkpuma; ndu awulaa l'ogba je eburu; ndu awulaa l'eke a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku. 3 Yoo buje teke ndu Izurelu koru okfu; ndu Midiya; ndu Amaleku; mewaru ndu uzo enyanwu-ahata odo ehehu je alua epe. 4 Epe ejeje je adoo l'ali ono; toko iphe epe meberu l'ali kpukpoo je akpaa le Gaza. E to nwedu m'o bu iphe lanu, epe ahajeru ndu Izurelu t'epe gude buru; mbu m'oo aturu; eswi; m'o bu nkakfu-igara. 5 Epe achijeru elu epe; me ulo-ekwa epe l'o bu igube bya aphuyabe ndu Izurelu. Ndu ono; epe l'inya-ivu epe abuje 'aguta aguta. Epe abyajé bya ekpukpoo ali ono. 6 Ndu Midiya emee ndu Izurelu; epe aburu ndu ukpa-mkperere. Epe abya echiku Ojejeje t'o gbaaru epe mkpu.

7 Ndu Izurelu arakutsua Ojejeje le ke iphe ono, ndu Midiya eme ono; 8 yo zitaru epe onye nkfuchiru Nchileke, bu onye suru: "Ojejeje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: L'o bu iya bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; mbu l'ali ono, unu shi buru ohu ono. 9 Ya nafutaru unu l'eka ndu Ijiputu; me l'eka ndu shi ewe unu ishi ebiriba. Ya achishia epe l'ali epe; woru iya nu unu. 10 Ya kfuru su l'o bu yebedua, bu Ojejeje bu Nchileke unu; t'unu be ejekwa ogwa nte ndu Amoru, bu eke ono, unu bu ono; ophu unu eyeduru iya onu."

11 Ya ndono; ojozi-imigwe, shi l'eka Ojejeje abyatashia bya anodu l'ukfu achi, no le Ofura. Onye nwe achi ono bu Jowashi, bu onye ikfu Abiyéza. Nwatibe iya ophu eeku Gidiyonu anodu l'eke eetsuje witu; te ndu Midiya ba aphu iya. 12 Ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejeje ono abyakfutashia Gidiyonu bya asu iya: "Nggube mkparawa l'ogu; Ojejeje nokwaa swiru ngu!"

13 Gidiyonu asu iya: "Nnajiufu; o -buru le Ojejeje noo; swiru ayi; ?bu ole bu ke iphe owaa dakfutakotaru ayi ege-a. ?Nanuhunu iphe-biribiri iya ono, nna ayi oche phe

koru ayi; sù: 'L'ò bú Ojejoje dufutaru ayi lẹ́ Íjiputu-a.' Yo be nta-a; Ojejoje agbado ayi; nwuru ayi tų-haaruru ndu Mídiya."

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya aghachi; sù iya: "Gude ike, i nweru je anafuta ndu Ízurelu l'ẹka ndu Mídiya; mbụ; ?tọ bụdu yẹbedua ezi ngu t'i je tọ."

¹⁵ Gídiyọnu asụ iya: "Nnajiufu; ?nanụ ẹge mu e-shi dzofuta ndu Ízurelu l'ẹke ọ kwa ufu nk'ayi bẹ ẹnya iya katsua alala lẹ́ ndu ikfu Manáse; bya aburu mbedua bẹ kage ọla alí l'ẹnya-ulo nk'ayi?"

¹⁶ Ojejoje asụ iya: "Obenu lẹ́ mu e-swiruru ngu-a; nggu egbupyakota ndu Mídiya l'ugbo lanụ."

¹⁷ Gídiyọnu asụ iya: "Ọ -buru lẹ́ mu nọ ngu phụ l'obu; koshinu mu iphe, e-me tẹ́ mu maru l'ọ bú-a nggu bẹ́ mu lẹ́ nggu ekfu. ¹⁸ Byiko; be jeodukwa atugbu; tẹ́ mu je ewota iphe, mu gude egworu ngu eja bya edoberu ngu l'ifu."

Yo kwe iya; sù iya: "Mu e-che ngu-a gbururu jeye t'i lata azu."

¹⁹ Ya ndono; Gídiyọnu abahụ l'ulo je eworu nwophoja egbu gbu; shia; bya ewota iphe, e gude eme buredi, jiru efere nkwo-eka gheta buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi. Yọ bya agushia anụ ono ye lẹ́ nkata; wuru mini iya ye l'itoshi; gwota iya gwojeru iya l'ukfu achị ono. ²⁰ Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Nchileke ono asụ iya: "Gwota anụ ono; mẹ lẹ́ buredi ono dobe l'eli mkpuma-wa, nọ l'ẹke-a; nggu apata mini anụ ono wụa l'eli iya." Gídiyọnu ekwe bya emee ya ẹge ono, o kfuru ono. ²¹ Tọ dú iya bú; ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Nchileke ono abya eworu onunu mgboro, o gude l'ẹka denyi l'anụ ono; mẹ buredi ono. Ọku agbanwuhu lẹ́ mkpuma ono kepyashia anụ; mẹ buredi ono. Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Nchileke ono emihuwaphu.

²² Gídiyọnu amawaruphu l'ọ bú ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje; rashiwaphu: "Nshọ iya-e! Nnajiufu, bú Nchileke Ọ kwa ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke bẹ́ ya phuru lẹ́ madzụ ẹga-e!"

²³ Obenu lẹ́ Ojejoje sùru iya: "T'ẹhu dukwa ngu agu! Ba atsukwa egvu; l'ẹ tii nwuhukwa." ²⁴ Tọ dú iya bú; Gídiyọnu abya akpuaru Ojejoje ẹnya-ngweja l'ẹke ono; gua ya: "Ojejoje bú ẹhu-agu." Ẹnya-ngweja ono bẹ́ nophu lẹ́ mkpukpu Ọfura l'alí ndu Abiyéza gbururu jeye ntanụ ọwaa.

²⁵ L'enyashi mbọku ono kwaphu bẹ́ Ojejoje sùru iya: "Kputa oke-eswi k'ẹbo l'eswi nna ngu; mbụ; onanu, gbaru afa ẹsaa ono; je afokashia ẹnya ẹke nna ngu agwaje Bálu; nggu egbutsushia itso Ashera, nọ l'azụ iya. ²⁶ Tẹmanu nggu abya akpuaru Ojejoje, bú Nchileke ngu ẹnya-ngweja; mee ya t'ọ dú mma l'eli eli ugu-a. Nggu egbu eswi ono; chita itso Ashera ono, i gbutsushiru ono mee nkụ; gude kpoo oke-eswi ono ọku t'ọ búru ngweja-ukfuru." ²⁷ Ya ndono; Gídiyọnu achita ndu ozi iya unwoke iri; ẹphe eje emee ya ẹge ono, Ojejoje ziru iya ẹya ono. Ọlobu l'enyashi b'ọ meru iya; kẹ́ l'ọ tsu ndibe ẹphe; mẹ́ l'unwoke mkpukpu ono egvu ememe iya l'eswe.

²⁸ Ndu mkpukpu ono alufuta l'utsu; e mebyishikotawanu ẹnya-ngweja Bálu; gbutsushiwani itso Ashera, nọ l'azụ iya; kpwanu oke-eswi k'ẹbo ono ọku l'eli ẹnya-ngweja k'ophungu ono. ²⁹ Ẹphe ajilaha: "?Bụ onye meru iphe ọwaa?" Ẹphe awata ogvu ẹnu iphe ono, meru nụ ono; t'ẹphe maru onye meru iya nụ. A bya asụ ẹphe: "L'ọ kwa Gídiyọnu Jowashi bẹ́ meru iya nụ." ³⁰ Ya ndono; ndu mkpukpu ono abya ekua Jowashi; sù iya: "Je edufuta nwatibe ngu. Ọo-la l'iphe, o meru; kẹ́ l'ọ fokashiru ẹnya-ngweja Bálu; bya egbutsushia itso Ashera, nọ l'azụ iya."

³¹ Iphe, Jowashi gbe kfuru ndu ono ripyaberu iya nụ ono bú: "?Unu ejeru Bálu ọdzori tọ? ?Bụ t'unu dzoo ya bẹ́ unu eme tọ? Iphe, bú onye ejeru Bálu ọdzori bẹ́ e-gbukwa l'utsu. Ọ -buru lẹ́ Bálu bú-a ọkpobe agwa b'ọo-gwata nụ ugwo iya teke madzụ mebyishiru ẹnya-ngweja iya." ³² Ọ bú mbọku ono bẹ́ ẹphe guberu Gídiyọnu "Jeru-Bálu." Iphe, Jeru-Bálu bú bú "Tẹ́ Bálu gbataru onwiya"; kẹ́le Gídiyọnu bẹ́ nwutsushiru ẹnya ẹke, aagwaje Bálu.

³³ Ya ndono; ndu Mídiya kpmukpamu; ndu Amaleku; me ndu bu l'uzo-nyanwu-ahata achita ndu soja ephe tugbabe nanu; bya adaa Enyimu Jodanu azu iya ophu; je akwaa le nsudata ugvu Jézerilu. ³⁴ Ya ndono; Ume, shi l'eka Ojejoje abya eji Gídiyónu ehu; yo woru upyoku gbua gude kukokota unwu Abiyéza t'ephe tsoru iya. ³⁵ Yó zia ozi; yo jedzuru ali Manáse t'ephe kwakóbe k'ogu. O zikwaruphu ozi; e je ekuaru iya ndu Ásha; ndu Zébulónu; me ndu Náfutali; ephe awukfuta ephe.

³⁶ Gídiyónu asu Nchileke: "Teke o buruphu l'ii-shi l'eka mu dzoo ndu Ízurelu l'ege i kweru mu ukwa iya; ³⁷ lenu; ya a-kube eji aturu l'eke-a, eetsuje witu-a. O -buru l'iji dashiru kpua eji aturu ono; to dashi l'ogbodali, no-pheru iya mgburumburu; mu amaruphu l'ii-shi-a l'eka mu dzoo ndu Ízurelu l'ege i kfuru." ³⁸ Yó buru ege ono b'o meru. Yo be l'oswi ?bu-onye-ndono; Gídiyónu eje je apyia eji aturu ono; mini, no iya nu eji efere nkwo-eka. ³⁹ Gídiyónu asu Nchileke: "Byiko; t'ehu be ejekwa ngu oghu eghughu; te mu rofua ngu iphe lanu odo: Haa te mu gude eji aturu ono odo mafueduru ege oo-du. K'ugbo iya-a be ii-me t'iji aturu ono kpohukota nku; nggu emee t'iji dashikota l'ogbodali l'eke ono." ⁴⁰ Nchileke emee ya ege ono l'enyashi mboku ono. O buru eke ono, eji aturu ono no ono be iji ta dadu; ogbodo-ali, no-pheru iya mgburumburu be iji dashikotaru.

7

Gídiyónu etso ndu Mídiya ogu

¹ Yo be l'oswi ?bu-onye-ndono; Jeru-Bálu, bu iya bu Gídiyónu yele ndu soja iya l'ephe ha awu-lihu wuru je adoo l'iku nwogvu Harodu.* Ndu ke Mídiya adoo le nsuda, no l'uzo isheli eke Gídiyónu phe doru; le mgboro Ugvu More.

² Ojejoje asu Gídiyónu: "Ndu soja ngu hanukakwa mu nshinu k'oworu ndu Mídiya ye ephe l'eka; k'opu ndu Ízurelu e-ta anodudu ekfu l'o bu ike k'eka ephe; be dzofutaru ephe. ³ Iphe ii-me bu t'i je araaru iya ephe arara nta-a; su ephe: 'Onye makwaru l'ehu anma iya anmanma l'eke o tsu egvu; t'onye obu shikwa le Ugvu Giledu-a lashia.' " Ya ndono; ukporo unu madzu ugbo ebo l'unu madzu iri l'ise† ehehu lashia. Yó buru-a ukporo unu madzu l'unu madzu ise‡ be phoduru nu.

⁴ Ojejoje asu Gídiyónu: "Le ndu ono hanukakwadia nshinu. Chita ephe je le mini te mu fooru ngu ephe l'eke ono. Onye mu suru l'oo-tso ngu je; e-je. Onye mu suru l'e too tsodu ngu; tee jedu." ⁵ To du iya bu; Gídiyónu abya achita ephe jeshia le mini. L'eke ono be Ojejoje suru iya: "Dobe ndu ophu gude ire ngua mini ege ono, nkuta anguje ono iche. Nggu edobekwaphu ndu byishiru ikpere ngua iche." ⁶ Yó buru ukporo madzu iri l'ise gude eka kwota mini ono ngua; ndu ophu l'ephe ha gbushikotaru ikpere ngua. ⁷ Ojejoje asu Gídiyónu: "O kwa ukporo madzu iri l'ise-wa, gude eka kwota mini ngua-wa be mu e-gude dzoo unu; woru ndu Mídiya ye ngu l'eka. Te ndu ophu l'ephe ha lakwa." ⁸ Ya ndono; Gídiyónu achilashia ndu ophu; ephe alashia. Ukporo madzu iri l'ise ophu akwaa; nakoo ndu ophu nri ephe; me l'upyoku ephe. Eke odu ogu ke ndu Mídiya no; bu l'uzo nsuda eke ono, odu ogu ke Gídiyónu phe no ono.

⁹ Yo be l'enyashi mboku ono; Ojejoje asu Gídiyónu: "T'o gbeshi; je ogu l'odu ogu ndu Mídiya; kele ya wowaru iya ye iya l'eka. ¹⁰ O -buru l'ootsu egvu; te yele Pura, bu onye ejeru iya ozi yiru je l'odu ogu ephe ono. ¹¹ Teke o ruru; yo ngabe nchi; nua iphe, ephe ekfu. O -nu-gee ya; be oo-ye iya-a okpu-ikike, oo-gude je ogu l'odu ogu ono." To du iya bu; yele Pura, bu nwozi ayiru jerua mgboro eke ono, ndu soja ndu Mídiya doru ono. ¹² Ephe erua; ndu Mídiya; ndu Amaleku; me le ndu onanu, shitsua

* **7:1** 7:1 Iphe odo, eekuje nwogvu-a bu "Nwogvu, eke aatsu egvu". † **7:3** 7:3 Iphe o bu bu 22,000. ‡ **7:3** 7:3 Iphe o bu bu 1,000.

l'uzo-ęnyanwu-ahata ono akwawaru l'ọ bu igube le nsuda-ugvu ono. Inya-kamelu epe aburu 'aguta aguta l'ọ bu eveve mgbogidi ęnyimu.

¹³ Gidiyonu erua; yo nweru nwoke, ezeru onya iya nro, o roru. Onye ono suru onya iya ono: "Le ya roru nro; ishi buredi, e meru le balı, du mgburumgburu ewee kperekpere webeta l'odu ogu ndu Midiya. Ishi buredi balı ono egude ike ono, o gude ewe kperekpere ono nwuta ulo-ekwa, no l'eke ono tua. Yo daa; kpo ishi aku."

¹⁴ Onya iya ono asu iya: "Le to nwekwa iphe odo, nro ono a-buru; gbahaa ogumbeke Gidiyonu Jowashi, bu onye Izurelu; kele Nchileke wowaru ndu Midiya; me l'odu ogu epe l'ọ ha ye iya l'eka."

¹⁵ Gidiyonu anube nro ono, e zeru ono; me l'iphe, o bu; baaru Nchileke eja. Yo latashia l'odu ogu ke ndu Izurelu; bya asu epe: "Ngwaa; unu wu-lihu; le Ojeje wookwaru odu ogu ndu Midiya ye unu l'eka." ¹⁶ Yo bya eworu ukporo madzu iri l'ise ono, o fotaru, e-je ogu ono kee uzi eto; bya eworu upyoku; me okpopya okponku, e yetsuaru itsu-oku nushia epe; ¹⁷ su epe: "Unu le ya ęnya! Ege ya meru; unu emee. Teke ya ruru onu eke ono, epe doru odu ono; ege ya meru; unu emee ege obu. ¹⁸ Teke ndu epe l'iya yi gburu upyoku; t'unubedua nodukwa l'eke unu no le mgboro-mgboro odu ogu ndu Midiya ono gbua upyoku nke unu. Unu -gbutsua ya; unu araa: 'Unu bu ke Ojeje; buru ke Gidiyonu!' "

¹⁹ To du iya bu; Gidiyonu yele ukporo madzu ise phu, o chi phu erua l'onu odu ogu ke ndu Midiya; l'echi-abali keleruphu ebo. Yo buru teke ono; be ndu Midiya, no le nche lufuleruphu; ndu odo l'abata. Epe eworu upyoku gbua; kukposhia okpopya ono, epe gudetsua l'eka ono. ²⁰ Ndu okpa-ogu eto ono egbuwaphu upyoku nke epe; woru okpopya nke epe kukposhia. To du iya bu; epe egude eka-ibyita wotatsua itsu-oku ono; gude ophu bu upyoku l'eka-utara; rakota: "Ayi bu ke Ojeje; buru ke Gidiyonu!" ²¹ Ndu Izurelu agbaa odu ogu ndu Midiya ono mgburumgburu; onyenonu evudotsua kemukemu l'eke o vudo. Ndu Midiya agbahı gharaghara; l'agba l'echi mkpu. ²² Ukporo madzu iri l'ise ono egbuebetsulephu upyoku ono; Ojeje emee iphe bu onye, no l'odu ogu ndu Midiya ono; epe egude ogumbeke gbushilaha ibe epe. Epe alunyaa ya; gbalashia; gbaru lashia Betu-Shita, no l'uzo iya ke Zerera; mbu gbakpo gbarua okel Ebelu-Mehola. Ebelu-Mehola no le mgboro Tabatu.

²³ E kukwaruphu ndu Izurelu, shi le ndu ikfu Nafutali; ndu ikfu Asha; me le ndu ikfu Manase l'ephe ha; epe awufuta; chiru ndu Midiya ono kwaseru. ²⁴ Gidiyonu ezikwaaphu ndu ozi; epe eje ezikota iphe, bu ndu bu l'ali ugvu Ifuremu t'ephe wufuta je agbabua ndu Midiya le ęnyimu Jodanu je akpaa le Betu-Bara.

E kua ndu Ifuremu l'ephe ha; epe awufuta je ekee tsube le ęnyimu Jodanu je akpaa le Betubara. ²⁵ Epe guderu ndu ishi ndu Midiya ebo, bu iya bu Orebu me Zeyebu. Orebu be epe gburu le mkpuma Orebu; gbua Zeyebu l'eke aadzoshije me le Zeyebu. Epe achilataru Gidiyonu ishi Orebu me Zeyebu l'azu ęnyimu Jodanu eke o no.

8

Gidiyonu alu-gbu ndu Midiya ophu phoduru nu

¹ Ya ndono; ndu Ifuremu asu Gidiyonu: "Bu ngunu kparu iphe, i meru ayi ege-a? Bu ngunu kparu iphe, eto kudu ayi teke iije otso ndu Midiya ogu?" Epe ekfuaru iya okfu onwuu-onwuu.

² Gidiyonu asu epe: "Nanu iphe, ya meru, gbe ka nk'unu? Iphe ndu Ifuremu kpataru l'akpaa l'akpuru vayinu epe ta akadu mma; me l'iphe ndu Abiyeza wotaru le vayinu nk'ephe?" ³ Nchileke meru; unu egude Orebu me Zeyebu, bu ndu ishi ndu

Mídiya. “Bụ ngunu bẹ mu meru, gbe bya aka nk'unu ono?” Onu, o yeru ẹphe emee; obu ejizita ẹphe.

⁴ Gídiyọnu yẹle ụkporo madzụ iri l'ise ono yẹle iya alụ ndu Mídiya ono achia ẹphe ẹge ono je adaa ẹnnyimu Jódanu; yekwaru kpọkakpoka, Gídiyọnu yele ndu soja iya ono esetsuwa l'ẹke ike gvushiwaru ẹphe. ⁵ Ẹphe erua Súkọtu; Gídiyọnu asụ ndu mkpukpu ono: “Byiko unu nunu ndu soja mu nri; l'ẹphe adaakwa mbà adada l'ẹke ayi achị Zeba; mę Zalụmuna, bụ ndu eze ndu Mídiya.”

⁶ Ndu ishi Súkọtu asụ iya: “Iikfu t'ayi nụ ndu soja ngu buredi; ?unu gudewaru Zeba yẹle Zalụmuna tọ?”

⁷ Gídiyọnu asụ ẹphe: “Ọ dụ mma. Teke Ojejoje yeleru mu phụ Zeba; mę Zalụmuna l'ẹka bụ ọgarama-mbo; mę mkpakparị, shi l'echi-ẹgu; bẹ mu e-gude lakashia anụ unu alakashi.” ⁸ Yo shi l'ẹke ono jeshia lẹ Penuwẹlu. Yo rua; bya ekfukwaaruphu ẹphe iphe ono, o kfuhawaru ndu Súkọtu ono; ndu Penuwẹlu ekfukwaru iya phụ ẹge ono, ndu Súkọtu kfuru iya ono. ⁹ Yọ sụ ndu Penuwẹlu: “Teke mu mekputaru l'ọgu ono; bẹ mu e-tsukposhi ụlo-eli obu-edukfu unu-a teke mu a-nọdu alata alata.”

¹⁰ Ya ndono; Zeba mę Zalụmuna anọdu lẹ Kakọ; ẹphe lẹ ndu soja ẹphe, dụ ụkporo unu madzụ l'unu madzụ iri ẹsaa l'ụkporo madzụ iri,* bụ ndu, e gbuphodoru lẹ ndu soja ọphu shi l'uzo ẹnyanwu-ahata; kẹ l'e gburu ndu soja ono ụkporo unu madzụ ugbo iri l'ise,† bụ ndu jeru ọgu. ¹¹ Gídiyọnu eshia ụzo ndu ije eshije l'uzo ẹnyanwu-ahata Noba; mę Jogbeha; je afuaru Zeba mę Zalụmuna; ẹphe lẹ ndu soja ẹphe ono teke ẹphe tuzoru onwẹphe ẹhu. ¹² Eze ndu Mídiya ono ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Zeba yẹle Zalụmuna erebe ọso. Gídiyọnu achia ẹphe gude; zekaa ndu soja ẹphe; ẹphe agbahu mbutso-mbutso.

¹³ Ya ndono; Gídiyọnu Jowashi aladẹ ọgu ono; shia ụzo, shiru ugwu Heresu; ¹⁴ Yo gude nwata okoro lanụ, bụ onye Súkọtu; jilaha ya aji. Nwata ono edeshikotaru iya ẹpha ndu bụ ọgurennya; mę ndu ishi Súkọtu; deta ẹphe ụkporo madzụ ẹto l'umadzu iri l'ẹsaa. ¹⁵ Gídiyọnu abya ejekfushia ndu Súkọtu; bya asụ ẹphe: “Unu lekwa Zeba yẹle Zalụmuna ọphu unu shi ekfuru mu kulakula: ‘Mę mu gudewaru Zeba mę Zalụmuna, kparu iphe unu a-nụ ndu soja mu, ike gvushiru nri t'ẹphe ria.’ ” ¹⁶ Yọ bya eruta ndu bụ ọgurennya Súkọtu; gude ọgarama-mbo; mę mkpakparị echi-ẹgu; hụa ẹphe àhùhù. ¹⁷ Yọ bya ejeshia Penuwẹlu; woru ụlo-eli obu-edukfu ẹphe tsukposhia; gbukwaaphu ndu mkpukpu ono.

¹⁸ Gídiyọnu abya aghakọbe teke ono jì Zeba mę Zalụmuna: “?Bụ egbe ndu ngunu bẹ unu gbushiru l'ugwu Tábo ono?”

Ẹphe asụ iya: “L'ọ kwa unwoke, dukotalephu l'ọ bụ nggubedua. Ẹphe dukota l'ọ bụ unwu eze.”

¹⁹ Gídiyọnu asụ ẹphe: “Lẹ ndu ono bukotakwa unwunne mu pẹ. Ọ kwa nne lanụ; bẹ muru mu l'ẹphe. Kamenu; mu ta g'egbukwa unu; ndẹge unu doberu ẹphe ndzụ!”

²⁰ Yọ sụwaphu ọkpara iya, aza Jeta: t'o je egbushia ẹphe. Obenu l'ọ kporu nwata ono ọmili mma gbua ẹphe; kẹ l'ọ bụ nwata; l'atsụ egwu.

²¹ Ya ndono; Zeba mę Zalụmuna asụ iya: “Gbeshinu bya egbua ayi nweka-ngu; kẹ l'ọ bụ ẹge nwoke beru bẹ ẹge ike iya ebejeru.” Ya ndono; Gídiyọnu ezilihuwapu; woru ẹphe gbushia; metsua bya anyashia maamaa, ẹphe nyabetsuaru inya-ivu ẹphe.

²² E megee; ndu Ízurelu asụ Gídiyọnu: “T'ọ bụru onye ishi; chia ẹphe; yẹbedua; mę nwatibe iya; mę nwanwa iya; kẹ l'ọ dzofutawaru ẹphe l'ẹka ndu Mídiya.”

* 8:10 8:10 Iphe ọ bụ bụ 15,000. † 8:10 8:10 Iphe ọ bụ bụ 120,000.

²³ Gídiyọnu asụ ẹphe: “Lẹ ya ta achikwa unu; ọphu nwa iya 'achikwa unu. Ọ bu Ojejoje bẹ a-chi unu.” ²⁴ Yọ sụ ẹphe: “Tẹ ya rọo unu iphe. T'onyenọnu nụ iya iphe-nchị, ọ kwaru l'ọkwata.” Ndu Mídiya eyeje iphe-nchị; kẹ l'ẹphe bụ ndu eri Ishimelu, eyeje iphe-nchị, e meru lẹ mkpọla-ododo.

²⁵ Ẹphe asụ iya: “Ayi e-gudekpoo obu ọtso-ena nụ ngu iya.” Ẹphe abya eworu ẹkwà tọsaa l'ogbodali; onyenọnu ewotatsua iphe-nchị, ọ kwaru l'ọkwata doo l'ẹkwà ono. ²⁶ Ẹra iphe-nchị mkpọla-ododo ono, ọ nakọru ẹphe ono byaru ọha l'ọ bụ ẹra ẹkpa mkpọla-ododo iri l'ẹsaa; a gụfukwa iphe maamaa; mẹ l'uwe, eke too, ndu eze ndu Mídiya eyeje; ọwaa gwọgirigwo, ndu eze ono nyabetsuaru inya-ivu ẹphe l'ọlu. ²⁷ Gídiyọnu egude iphe-nchị ono kpọta uwe-ukuvu; gube iya agwa lẹ mkpukpu iya, bụ Ọfura. Ndu Ízurelu abya agwalahaa ya; shi iya farushilahaa onwẹphe. Yọ wọo ọnya; hata Gídiyọnu yele ndibe iya.

²⁸ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu abya aka ndu Mídiya ẹkuku; ọphu ndu Mídiya eselibudua ishi eseli ọdo. Yọ bụru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alì ono ụkporo afa ẹbo l'oge kẹ Gídiyọnu.

Anwuhu Gídiyọnu

²⁹ Jeru-Bálu, bụ iya bụ Gídiyọnu Jowashi alashia ufu; je eburu. ³⁰ Gídiyọnu mụturu ụkporo unwegirima unwoke ẹto l'umadzu iri, bukota unwegirima iya gẹdegede; kẹ l'ọ luru unwanyi l'igwe. ³¹ O nweru nwanyi ọphu bụ nnufu iya, bu lẹ Shékemu. Nwanyi onanu mụturu iya nwata nwoke lanu, ọ guru Abímeleku. ³² Gídiyọnu Jowashi nwuhuru teke ọ kawaru nka ọhuma. E liru iya l'ili nna iya Jowashi lẹ Ọfura Abiyéza.

³³ Ọ bukquadua ishi, Gídiyọnu eye lẹ nsu; ndu Ízurelu aghakọbe; wata ọgwa Bálu ọdo. Ẹphe ewota Bálu-Beritu dobe ọzori Nchileke ẹphe. ³⁴ Ndu Ízurelu ta anyatahe Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe ono, dzọru ẹphe mgburumgburu egede l'ẹke ndu ọhogu ẹphe ono; ³⁵ ọphu ẹphe emebuaru ndibe Jeru-Bálu; mbụ Gídiyọnu iphe-oma gude kfua ya ugwo iphe-oma ono, o mekotaru ndu Ízurelu ono.

9

Eeme Abyímeleku eze

¹ Tọ dụ iya bụ; Abímeleku Jeru-Bálu egbeshi jeshia k'unwunne nne iya phe lẹ Shékemu; mẹ kẹ ndu nne iya l'ẹphe ha; ² sụ ẹphe: “Unu jì ndu Shékemu l'ẹphe ha: ‘?Bụ ole ka unu mma; l'unwu Jeru-Bálu ẹphe ụkporo madzu ẹto l'umadzu iri chiru ẹphe; mẹ l'onye lanu chiru ẹphe?’ Unu nyatakwa l'ayi bụ mee lanu.” ³ Ndu nne iya ono eje eworu iphe ono kfukotaru iphe bụ unwoke ndu Shékemu; ọkpoma ẹphe anatawa iya phụ t'ẹphe tsoru Abímeleku; kẹ l'ẹphe kfuru; sụ: “Ọ kwa nwunne ayi.” ⁴ Ẹphe abya eshi l'ulo agwa Bálu-Beritu wofuta ụkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri nụ iya. Abímeleku egude iya je ebuta ndu bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa phe; mẹ ndu mbuko-mbuko; ẹphe etsolahaa ya. ⁵ Yọ tugbua jeshia kẹ nna iya lẹ Ọfura je egbushikota unwunna; mbụ unwu Jerubalu ono, dụ ụkporo madzu ẹto l'umadzu iri ono l'eli mkpuma lanu. Ọ buphu Jótamu, bụ onye kẹ nwata l'unwu Jeru-Bálu bẹ wafuru nụ; kẹ l'ọ jeru je edomia onwiya. ⁶ Ndu Shékemu; mẹ ndu Betu-Milo l'ẹphe ha azafu je edzua l'ukfu achị, nọ l'iku itso, dụ nsọ lẹ Shékemu; chia Abímeleku eze.

⁷ Jótamu anụ iphe ono, meru nụ ono; gbachiwaphu je enyihu ọnungonu Ugwu Gerizimu; raaru iya ndu ono arara; sụ: “Unubẹ ndu Shékemu; unu ngabeduduru mu phụ nchị; ẹge Nchileke a-ngabekwaruphu unu nchị! ⁸ O nweru teke ọbu, oshi wu-lihuru jeshia ọfota oshi ọphu a-nọdu achị ẹphe. Ẹphe asụ oshi olivu t'ọ bụru ẹphe eze! ⁹ Oshi olivu asụ ẹphe: ‘?Bụ tẹ ya paru manụ iya ono, eegudeje akwabe

yẹle madzụ ugwu ono haa; letalahaa oshi ndu ophu ẹnya ọọ?’ ¹⁰ Ẹphe asụ oshi figu t'ọ bụru ẹphe eze! ¹¹ Oshi figu asụ ẹphe: ‘?Bụ tẹ ya paru ẹgiri akpuru ono, ya amije, atsoje ririri ono haa; letalahaa oshi ndu ophu ẹnya ọọ?’ ¹² Ẹphe asụ vayinu t'ọ bụru ẹphe eze. ¹³ Vayinu asụ ẹphe: ‘?Bụ tẹ ya paru mee ya ono, emeje t'obu tsoo maa yẹle madzụ ẹnà ono haa; letalahaa oshi ndu ophu ẹnya ọọ?’ ¹⁴ E megee; ẹphe asụ uke t'ọ bụru ẹphe eze. ¹⁵ Uke asụ ẹphe: ‘Ọ -bụru l'unu emephu tẹ ya bụru eze l'oswiya; unu wubata lẹ mkpuli iya zee ndzụ. Ọ -dudu; t'ọku shikwa lẹ yẹbe uke bya ekee iphe, bụ oshi sida, nọ l'alì ugwu Lébanonu!’

¹⁶ “Ọ -bụru l'iphe, unu meru; bẹ unu meru l'ire-lanụ; ọ -bụru l'iphe, unu meru; bẹ unu meru l'o-ruberu-ia chia Abímeleku eze; ọ -bụru-a l'ọ bụ iphe, gbarụ nụ; bẹ unu meru Jeru-Bálụ yẹle ndibe iya; ọ -bụru iphe, gbaru iya nụ; bẹ unu meru; ¹⁷ mbụ nna mu, gude ishi iya gbaa ugbo; lua ọgu ẹhu unu; dzofuta unu l'ẹka ndu Mídiya; ¹⁸ yo be ntanụ; unu etsopyabewanu ufu iya; gbukota unwu iya ẹphe ukporo ẹto l'umadzu iri l'eli mkpuma lanụ. Unu abya eworu Abyímeleku, bụ nwatibe nwanyi, bụ ohu, nna mu gbaru agbagba mee eze ndu Shékemu; okfu l'ọ bụ nwunne unu. ¹⁹ Ọ -bụru l'iphe, unu meru Jeru-Bálụ yẹle ndibe iya ntanụ bẹ unu meru ono l'ire-lanụ; mee ya l'o-ruberu-ia; tẹ Abímeleku bukwaru unu iphe ẹhu-otso-ena; unu abukwaru iya phu iphe ẹhu-otso-ena! ²⁰ Teke ẹ tọ dudu; t'ọku shikwa lẹ Abímeleku bya ekepyashia unu; unubẹ ndu Shékemu; mę ndu Betu-Milo. T'ọku shikwaphu l'unubẹ ndu Shékemu; mę ndu Betu-Milo bya ekepyashia Abyímeleku!” ²¹ Jótamu agbalaa lashia Byiye je eburu; kẹ l'ọ tsụ nwanna iya ono; mbụ Abímeleku egwu.

Okfu ada lẹ Shékemu

²² Ya ndono; Abímeleku achilephu ndu Ízurelu afa ẹto; ²³ Nchileke eworu ẹjo-maa ye lẹ mgbaku Abímeleku yẹle ndu Shékemu. Ndu Shékemu ekwefulahaaru Abyímeleku ikè; ²⁴ t'e shi ẹge ono gwata ugwo iphe-kpaa ono, ẹphe meru unwu Jeru-Bálụ; ẹphe ukporo madzụ ẹto l'umadzu iri ono; k'ophu ugwo ọchi ẹphe a-tukoru nwanna ẹphe, bụ Abímeleku l'ishi. Yọ tų-kokwaruphu ndu Shékemu, bụ ẹphe yetaru iya ẹka t'ọ gbushia ẹphe. ²⁵ Tọ dų iya bụ; ndu Shékemu ezifu madzụ; ẹphe eje ekeeru Abímeleku phẹ l'eli ugwu ugwu, nọgbaa l'ẹke ono. Ẹphe ezifu ndu ọdo; ẹphe eje analahaa iphe bụ onye eswenu nfu. Ama eje agbaaru Abyímeleku.

²⁶ A nonyaa; Galu Ebedu egbeshi rukoo unwunne iya; ẹphe ejeshia Shékemu. Ndu Shékemu anabata ẹphe ọhuma. ²⁷ Ẹphe abya awufu; jeshia l'egu je awọo akpuru vayinu lẹ mgbo vayinu ẹphe. Ẹphe awoẹbe iya; bya adzoshia ya mee; wata ọgba aji l'ulo agwa ẹphe ono. Ẹphe anọdu l'ẹke ono l'eri; l'angu; l'eburu Abímeleku onu. ²⁸ Galu Ebedu asụ: “?Bụ onye bẹ Abímeleku bụ? ?Bụ ngunu a-kpata tẹ ayibe ndu Shékemu nọdu iya l'ẹka? ?Tọ budunua ya bụ nwatibe Jeru-Bálụ? ?Tọ buduna Zebulu l'etsota iya nụ l'ọ bụ ishi? Unu jeeru Hamọ, bụ nna Shékemu ozi! ?Bụ ngunu a-kpata iphe, ayi a-bya anọdu Abímeleku l'ẹka. ²⁹ T'a sukwanu l'ọo mu; bẹ ndu-a nọ l'ẹka; mę mu ewofuhawaru Abímeleku. Mu g'asụ Abyímeleku t'ọ ruta ndu soja iya l'ẹphe ha; gude bya.”

³⁰ Zebulu, bụ gọvano mkpukpu ono anulephu iphe ono, Galu Ebedu kfuru ono; akpọ agbanwuhu iya ọku. ³¹ Yo zifuwaphu ndu ozi l'edomi t'ẹphe jekfu Abímeleku; je asụ iya: “Lekwa-a; lẹ Galu Ebedu yẹle ndu ufu ẹphe nọkwa lẹ Shékemu. Ẹphe tukookwa ndu mkpukpu-wa kpalia; t'ẹphe tso ngu okfu. ³² Iphe, ii-me bụ t'i gbeshi l'enyashi; nggu lẹ ndu ophu nggu l'ẹphe nọ; je ekee l'egbudu. ³³ Ọ -be l'utsu; mę anwụ -hatalẹphu; unu je afuaru mkpukpu ono. Teke Galu yẹle ndu nk'ia byaru t'ẹphe bya etso ọgu; mee ẹphe ẹge ike beru ngu.”

Abyímeleku aka Galu yẹle ndu soja iya ẹkuku

³⁴ Yo be l'enyashi; Abímeleku yeke ndu soja iya l'ephe ha ekee onwephe uzi eno; kee l'iku Shékemu. ³⁵ Galu Ebedu egbeshi je evudo l'obu-edukfu mkpukpu ono. Abímeleku yeke ndu soja iya awu-lihu l'eke ephe shi domishia onwephe. ³⁶ Galu aphulephu ephe; su Zebulu: "Lenu-o! O nwekwaru ndu shikwa l'eli ugvu awu abya!"

Zebulu asu iya: "O kwa nwonyonyo ugvu ono b'i phuru; yo du ngu l'o bu madzu ono."

³⁷ Galu abya ekfukwaa ya phu odo; su: "Ophu t'i lenu; l'o nwekwaru ndu shi l'echi ali ono awu abya; nwekwaruphu ndu ophu shi l'uzo ukfu achu ndu njibya l'abya."

³⁸ Zebulu asu iya: "?Nanu ire obu, i shi gude l'aji: '?Bu onye be Abímeleku bu; k'ophu unu a-nodu ejeru iya ozi?' ?To budu ndu-a b'i shi ekfutoshi-wa? Gbeshinu je etso ephe ugu!" ³⁹ Ya ndono; Galu egbeshi; ruta ndu Shékemu; je etso Abímeleku ugu. ⁴⁰ Abímeleku eruta Galu phe; ephe eye okpa l'oso. Ndu ke Galu adu l'igwe; mbu ndu ophu e mekashiru iphe; ephe adaa gwogwoo jerua l'onu obu-edukfu mkpukpu ono. ⁴¹ Abímeleku emetsua lashia Aruma je anodu. Zebulu achifu Galu yeke ndu nk'ia phe le Shékemu. ⁴² Yo be le nchi-abohu iya; ndu Shékemu awufu jeshia l'egu. E je ekfuaru iya Abímeleku. ⁴³ Yo bya achita ndu nk'ia kee uzi eto. Ephe egbeshi je ekeeru ephe l'egbudu. Yo paliwaphu enya; phu ndu Shékemu, shi le mkpukpu ono awufuta; yo gbeshi je afuaru ephe. ⁴⁴ Abímeleku yeke okpa-ugu lanu ophu yeke iya yi awufu-kebe lashia l'obu-edukfu mkpukpu ono. Okpogu ebo ophu awufu je afuaru ndu Shékemu ndu ophu no l'egu ono; gbua ephe pyaapya. ⁴⁵ Mboku ono l'ophu be Abímeleku lokataru ogbu le mkpukpu ono. Yo luta iya; gbushia ndu, no iya nu; bya ephee ya unu.

⁴⁶ Ndu no l'ulo-eli Shékemu anulephu iphe, Abímeleku eme; wubakota l'ime eke a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku l'ulo agwa Elu-beritu. ⁴⁷ Ama abya agbaaru Abímeleku le ndu no l'ulo-eli Shékemu wukobeekwaru l'ekalanu. ⁴⁸ Abímeleku yeke ndu nk'ia awuru jeshia l'ugvu Zalomonu. Ephe erua l'eke ono; Abímeleku egude ogbu-nku, o pa l'eka gbukwoshia nku; chikobe iya; chiru ye l'ukuvu. Yo su ndu ono yeke iya yi ono: "Ngwaa! Iphe, bu iphe unu phuru, ya meru; unu mee ya nta-a nta-a!" ⁴⁹ Ya ndono; onyenonu abya awaa nku; vuta iya tsoru Abímeleku. Ephe evuru nku ono je edoo l'eke ono, a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku ono; muru oku ye iya. Oku erefu l'ulo-eli ono; dzua ya; kegbushikota ndu, no iya nu, ruru unu madzu ebo l'ukporo madzu iri;* unwoke l'unwanyi.

Anwuhu Abímeleku

⁵⁰ Abímeleku emetsua jeshia Tebezu; je agbaa ya mgburumgburu; nata iya. ⁵¹ Obenu l'o nwekwanuru okpo-mgbinyiku ulo-eli, no le mkpukpu ono, ndu eke ono, gbaru laa; je anodu; unwoke me unwanyi. Ephe alashia l'okpotsu ulo-eli ono; kpobudo onwephe l'ime eke ono. ⁵² Abímeleku abyatashia ugu l'ulo-eli ono; rukwadia onu-ibo ulo-eli ono ntse t'o tua ya oku. ⁵³ Yo nweru nwanyi, paliru mkpuma uswe; haa ya eka. Yo bya adaa Abímeleku l'ishi; tufua ya okpu-ishi. ⁵⁴ Abímeleku ekuwaphu nwokorobya, apajeru iya ngwa-ugu; su iya: "Mita-kebe ugu-mbeke ngu gbugbua mu; k'ophu e ta anodudu ekfu l'o kwa onye nwanyi gburu iya." Onye ozi iya ono ewotawaphu mma sua ya; yo nwuhu. ⁵⁵ Ya ndono; ndu Izurelu aphulephu le Abímeleku be nwuhuru nu; ephe awukashihu; lashia.

⁵⁶ Yo buru iya bu le Nchileke agwata Abímeleku ugwo ejo iphe ono, o meru nna iya l'unwunna iya ono, o gbushiru ono; ephe ukporo madzu eto l'umadzu iri. ⁵⁷ Nchileke eshikwaphu ege ono mee; ejo iphe ono, ndu Shékemu meru ono abya atukoru ephe l'ishi. Onu ono, Jotamu Jeru-Balu turu ephe ono erekota l'ege o turu iya.

* 9:49 9:49 Iphe o bu bu 1,000.

10

Tola; onye ikpe ndu Ízurelu

¹ Abímeleku anwuhutsulephu; nwoke lanu, shi l'ikfu Ísaka alufuta t'ò dzòta ndu Ízurelu. Epha nwoke ono bu Tola, bu nwatibe Puwa; buru nwanwa Dodo. Eke o bu bu le Shamiru l'alì ugvu Ífuremu. ² O chiru ndu Ízurelu ukporo afa l'afa eto b'ò nwuhuderu. Eke e liru iya bu le Shamiru.

Jayi; onye ikpe ndu Ízurelu

³ Tola anwuhutsua; Jayi, bu onye Gíledu abya tsota iya; kpeeru ndu Ízurelu ikpe ukporo afa l'afa ebo. ⁴ O mutaru ukporo unwegirima unwoke l'unwoke iri. Unwegirima ono nweru nkakfu-igara l'ehu l'ehu. O bu ephe bu ishi l'ukporo mkpukpu le mkpukpu iri l'alì Gíledu. Iphe, eeku mkpukpu ono l'ò ha jeye ntanu bu Havotu Jayi. ⁵ Jayi anwuhu; e lia ya le Kamonu.

Jefuta; onye ikpe ndu Ízurelu

⁶ Ya ndono; ndu Ízurelu abya emee iphe, du Ojejoje eji odo; balahaaru Bálu eja; me Ashitoretu; agwa ndu Áramu; agwa ndu Sayidonu; agwa ndu Móabu; agwa ndu Amonu; me l'agwa ndu Filisitayinu. Ephe aparu Ojejoje haa; ephe ta abajeheru iya eja. ⁷ Ehu eghulaha Ojejoje eghughu l'eke ndu Ízurelu no; yo nwuru ephe ye ndu Filisitayinu; me ndu Amonu l'eka. ⁸ Ephe egwee ephe ogwe ujimu l'afa ono. Afa iri l'esato be ephe kpakotaru ndu Ízurelu eh; mbu ndu ophu bu l'uzo enyanwu-ahata enyimu Jodanu le Gíledu l'alì Amoru. ⁹ Ndu Amonu abya adaa azu Jodanu azu iya ophu jeshia otso ndu Júda; ndu Bénjaminu; me ndu ulo Ífuremu ogu. Iphe atsulaha ndu Ízurelu l'ehu nshinu.

¹⁰ To du iya bu; ndu Ízurelu abya echiku Ojejoje; su iya: "L'ephe meswewaru ngu; ke l'ephe hawaru nggube Nchileke; je abalahaaru agwa Bálu eja."

¹¹ Ojejoje asu ephe: "Teke ono, ndu Íjiputu; ndu Amoru; ndu Amonu; ndu Filisitayinu; ¹² ndu Sayidonu; ndu Amaleku; owaa ndu Mawonu shi kpotoo unu onu akpotoo ono, unu rakuru mu ono; ?mu ta byadunua bya adzofuta unu to. ¹³ Unu egbe hale mu-a; balahaaru agwa eja. Iphe o bu bu le mu ta adzohedu unu odo. ¹⁴ Unu je echiku agwa, bu ophu unu hataru t'ò dzofutaja unu teke unu no l'iphe-ehuka!" ¹⁵ Ndu Ízurelu asu Ojejoje: "Ayi meswewaru; melephu ayi ege du ngu mma. Olobu; byiko; dzofutalephu ayi ke ntanu." ¹⁶ Ya ndono; ephe abya afoshikota agwa ndu ohodo ono, ephe dobetsuaru ono; balahaaru Ojejoje eja. Iphe-ehuka ono, ndu Ízurelu eje ono abya erua ya l'ehu; k'ophu bu l'e to duhedu ike ota nshi.

¹⁷ To du iya bu; e kua ndu Amonu; ephe abya edzua k'ogu le Gíledu. Ndu ke Ízurelu abya edzukaaphu k'ogu le Mizupa. ¹⁸ Ndu ishi, achì Gíledu asu ephe: "?Bu nwoke ole e-vukpooru uzo je etso ndu Amonu ogu? Onye ono a-bu onye ishi ndu Gíledu gbaa mgburumgburu."

11

¹ Jefuta bu onye Gíledu. O bu mkparawa l'ogu. Nna iya bu Gíledu; nne iya aburu nwanyi okpara. ² Unyomu Gíledu be mushiaru iya unwu. Yo be teke unwegirima ono vufutakotaru; ephe achifu Jefuta; su iya: "E tii ketakwa oke l'ufu ayi; ke l'ò bu nwanyi odo muru ngu." ³ Ya ndono; Jefuta agbafuru unwana iya ono; gbaru lashia alì Tobu je eburu. Ndu, bu 'ogalemkpa phe awu-kfuta iya; ephe l'iya ayiru gaphelaha.

⁴ A nonyaa; ndu Amonu abya etso ndu Izurelu ogu. ⁵ Ndu bu ogurennya ndu Giledu eje ekua Jefuta l'ali Tobu; ⁶ su iya: "T'o bya aburu ephe onye ishi; k'ophu ephe a-du ike je etso ndu Amonu ogu."

⁷ Jefuta asu ephe: "?Mu ta dudunua unu ashi, kparu iphe unu chifuru mu l'ufu nna mu. ?Ngunu kparu iphe unu choru mu bya nta-a, unu no l'iphe-ehuka-a?"

⁸ Ndu bu ogurennya Giledu asu: "Mgbę o buphu k'iphe ono kparu iphe, ayi choderu ngu. Byanu t'i tsoru ayi je alua ndu Amonu; ege ii-buru onye ishi ndu Giledu mgburumburu."

⁹ Jefuta asu ephe: "Teke unu dutaru mu lashia azu l'ufu te mu je aluaru unu ndu Amonu; o -buru le Ojejoje woru ephe ye mu l'eka; ?mu a-buru-a onye ishi unu?"

¹⁰ Ndu bu ogurennya Giledu ono asu iya: "O bu Ojejoje a-buru nggu l'ephe onye ekebe. O bulephu ege i kfulu be oo-du." ¹¹ Jefuta ekwe tsoru ephe; ephe emee ya onye ishi; me onye ishi-ogu ephe. Jefuta anodu le Mizupa kfishia iphe ono, o kfuluhawaru ono l'ifu Ojejoje.

Jefuta yele eze ndu Amonu

¹² Ya ndono; Jefuta abya ezia ndu ozi t'ephe je aji eze ndu Amonu su iya: "Iphe ephe meru, meru iphe, o byaru bya etso ali ephe ogu?"

¹³ Eze ndu Amonu ezia ndu ono, Jefuta ziru ono; su ephe: "Iphe, kparu iya nu bu le teke ndu Izurelu shi le Ijiputu wufuta be ephe naru mu ali mu shita le nsuda nsua Amonu jeye le Enyimu Jaboku; mbu je akpaa le Enyimu Jodanu. Unu nu-phu mu ali ono, unu natatsuaru mu ono azu le domangu le rimangu."

¹⁴ Jefuta eziphu ndu ozi iya azu t'ephe je ezia eze ndu Amonu; ¹⁵ su iya: "Owaa iphe, Jefuta ekfu. O suru: 'Le ndu Izurelu ta natakwa ali ndu Moabu; ephe ta nata ke ndu Amonu. ¹⁶ Iphe mechiaru nu bu le teke ndu Izurelu shi le Ijiputu; be ephe shiru echi-egu lufuta Eze Enyimu Uswe; shiwaru onanu lufu Kedeshi. ¹⁷ Ndu Izurelu anodu le Kedeshi ono zia ndu ozi t'ephe je ekfulu eze ndu Edomu: "T'o kweru t'ephe shia ali iya sweta." Obenu l'eze ndu Edomu te yeduru ephe onu. Ephe abyakwaphu bya ezia eze ndu Moabu ege ono, ephe ziru eze ndu Edomu ono. Eze ndu Moabu ajikakwaphu. Ya ndono; ndu Izurelu akwaa le Kedeshi. ¹⁸ Ephe anonyaa; wu-lihu l'echi-egu ono; shia nkupe-nkupe ali ndu Edomu; me ke ndu Moabu; lufuta l'uzo enyanwu-ahata ali ndu Moabu; bya adoo l'azu Enyimu Amonu azu iya ophu. Ephe ta bahudu l'ali ndu Moabu; ke l'o bu Enyimu Anonu bu okè ephe le ndu Moabu. ¹⁹ To du iya bu; ndu Izurelu abya ezia ndu ozi t'e zia Sihonu, bu eze ndu Amoru, l'achi ndu Heshibonu. Ndu Izurelu ezia ndu ozi ono t'ephe je ekfulu iya su iya: "T'ayi shinua ali ngu sweta jeshia l'ali nk'ayi." ²⁰ Sihonu ajika te ndu Izurelu be swe l'ali iya; ke l'e to madu ege ephe e-me teke o kwetaru t'ephe je swee. Ya ndono; Sihonu ekukoo ndu nk'iya l'ephe ha; ephe awufu je adoo le Jahazu; tso ndu Izurelu ogu. ²¹ Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu enwuru Sihonu; me ndu nk'iya ye ndu Izurelu l'eka. Ephe emekputa ephe. Ndu Izurelu anakota ali ndu Amoru, bu l'eke ono. ²² Ephe duberu l'ali ndu Amonu naa ali ono jeye le Jaboku; me tsube l'echi-egu; je akpaa le Jodanu. ²³ Nta-a bu; keshinu ophu Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu chishiwaru ndu Amoru; bya eworu ali ono nu ndu nk'iya, bu ndu Izurelu; ?buhunu ole bu k'obya onata ali odo? ²⁴ ?To du iphe agwa ngu; mbu Kemoshu nuru ngu; be ii-kwe aka? Ayibedua akwee aka l'iphe Ojejoje, bu Nchileke ayi nuru ayi. ²⁵ ?I ka eze ndu Moabu, bu Balaku Zipo mma? Yele ndu Izurelu te sebua okfu; ophu ephe l'iya alubua ogu. ²⁶ Ndu Izurelu buru le Heshibonu; Arowa; me l'unwu mkpukpu, no-pheru iya mgburumburu; mekwaphu le mkpukpu, notsua l'iku Enyimu Amonu

ụkporo afa iri l'ise phuu. ?Bụ ngunu kparu iphe, ẹ ti natadu ẹphe alị teke ono? ²⁷ Ẹ to nwekwa ẹke mu mesweru ngu. O gbechikwa bụru nggubedua achọ mu okfu; ke l'ị byaru bya etso mu ogu. Tẹ Ojejoje, bụ onye ikpe kpeeru ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Amọnu ikpe ntanu.' " ²⁸ Ọbule eze ndu Amọnu ta ngadu nchị l'ozi Jefuta.

Jefuta Alu-gbua ndu Amọnu

²⁹ Ya ndono; ume Ojejoje abya eji Jefuta ẹhu. Yo je eshijaa alị ndu Giledu; mẹ alị ndu Manáse; shia Mízupa l'alị Giledu; bahu l'alị ndu Amọnu. ³⁰ Jefuta abya ekwee Ojejoje ụkwa; sụ iya: "Ọ -buru l'i woru ndu Amọnu ye mu l'ẹka; ³¹ bẹ iphe ivu-uzo, shi l'ulo mu; bya mu otu ilaa teke mu shi l'ogu ono alata a-buru ke Ojejoje. Mu e-gude iphe obu gwooru ngu ngweja-ukfuru."

³² Tọ dụ iya bụ; Jefuta atugbua; je etso ndu Amọnu ogu. Ya ndono; Ojejoje eworu ẹphe ye iya l'ẹka. ³³ Tsube lẹ Arówa jeye l'oge iya ke Minitu; rua lẹ Ébelu-Keramimu b'o gbufuru ụkporo mkpukpu. Yọ bụru iya bụ l'ishi erua ndu Amọnu alị l'ẹke ndu Ízurelu nọ.

Jefuta anụ Ojejoje ada iya

³⁴ A bya ele ẹnya lẹ Jefuta lataru l'ufu iya lẹ Mizúpa; ada iya akwa nkwa l'ete egvu abya iya ndzuta. Nwata ono bụ nwa lanu, ọ mụtaru. A gufu nwata ono b'ẹ to nwehedu nwata ọdo, ọ mụtaru: lẹ nwoke; m'ọ bụ lẹ nwanyi. ³⁵ Jefuta aphule iya phụ; woru uwe iya lawaa; rashia: "Haa! Ada mu. I gbuakwaru mu! I meekwaru t'aphu tsoru mu; ke l'ụkwa, mu kweru Ojejoje bẹ mu ta ahaghedu iya emeru!" ³⁶ Ada iya ono asụ iya: "Nna; ọ -buru l'ị sawaru onu l'ẹke Ojejoje nọ; menua mu ẹge i kweru Ojejoje ụkwa l'ii-me mu; nta-a, Ojejoje mewaru; nggu agwata ndu ohogu ngu, bụ ndu Amọnu ugwo iphe, ẹphe meru ngu. ³⁷ Iphe, ii-meru iya bụ t'ị haaru iya onwa ẹbo tẹ yele ndu ọnyà iya phẹ yiru je aghaphee l'ugvu ugvu; raa ẹkwa; ke l'ẹ to nwedu lẹ ya alukwadia nji." ³⁸ Nna iya ekwe; haa ya; yo je anọ onwa ẹbo. Unwu-mgboko ibe iya etsoru iya; je anọ l'ugvu ugvu; kwaa ẹkwa; ke l'ẹ to nwedu l'ọ lukwadia nji. ³⁹ Onwa ẹbo ono agvulephu; yọ lashia l'ufu. Nna iya ono emee ya ẹge ono, o kweru ụkwa iya ono; ọphu nwoke 'achikahubua ya okpa. E mewa iya; yọ bụru ome-l'alị ndu Ízurelu ⁴⁰ l'iphe, bụ afa, sweru esweswe bẹ unwu-mgboko ndu Ízurelu e-jeje je egude abalị ẹno raa ẹkwa ada Jefuta ono, bụ onye Giledu.

12

Jefuta yele ndu Ifuremu

¹ Ya ndono; e kua unwoke ndu Ifuremu; ẹphe abya akwaa ngwa-ogu; yọ bụru ẹphe ọdafu Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu jeshia lẹ mkpukpu Záfonu jeshia je aji Jefuta sụ iya: "Bụ ngunu meru iphe, i je alua ndu Amọnu; t'i ku ayi t'ayi lẹ nggu yiru? Ayi abyakwa ọtu ọlo ngu ọku t'ị nọdu l'ime iya t'ọ dzua nggu l'iya."

² Jefuta asụ ẹphe: "Ọ kwanu teke oke okfu shi adaru ayi lẹ ndu Amọnu bẹ mu kuru unu; ọphu unu ekwedu bya adzofuta ayi l'ẹka ndu Amọnu ono. Tọ dụ iya bụ; ³ teke mu phuru l'unu ta agbagheduru mu mkpu; mu eworu ndzụ mu tufaa; hata anwuhu; yọ bụru mu ọdafu Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; jekfushia ndu Amọnu ogu. Ojejoje emee; mu emekputa ẹphe. Mbụ; ọphu unu gbe bya mu etso mu ogu nta-a bahunu ke ngunu?" ⁴ Ya ndono; Jefuta abya ekukobewaphu ndu Giledu; ẹphe eje alushi ndu Ifuremu ono ogu. Ndu Giledu emekputa ndu Ifuremu; kele ndu Ifuremu suru ẹphe: "Unubẹ ndu Giledu; unu bụ ndu alala, bu lẹ mgbaku ndu Ifuremu yele ndu Manáse." ⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu Giledu atugbua je eketsua l'ẹke eeshije adafu Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu, bụ ọzo, shitsuaru laa alị ndu Ifuremu. Yọ buje teke onye

Ífuremu, nahuru nù ruru ẹke ono; sù ẹphe: “Tẹ ya swetakwa;” ẹphe aji onye obu: “?Ị bụ onye Ífuremu?” Teke onye ophu sùru ẹphe: “Waawa;” ⁶ ẹphe asụ iya: “Ọ dū mma. Kuedu: ‘Shibóletu.’ ” Teke onye obu kusweru iya; kua ya “Sibóletu”; ẹphe egude iya; gbua l'ẹke ono, eeshije adafu Ẹnyimu Jódanu ono. Ndu Ífuremu, e gburu teke ono bụ ụkporo unu madzụ ise l'unu madzụ ise.*

⁷ Jẹfuta aburu onye ikpe ndu Ízurelu afa ishingu. Jẹfuta, bụ onye Giledu abya anwuhu; e lia ya lẹ mkpukpu, o shi l'alị Giledu.

Ibizanu; onye ikpe ndu Ízurelu

⁸ Jẹfuta anwuhutsua; Ibuzanu, bụ onye Bétulehemu achilahaa ndu Ízurelu. ⁹ Ọ mụturu ụkporo unwoke l'unwoke iri; mụta ụkporo unwanyi l'unwanyi iri. Unwu nwanyi iya ono b'o kekotaru nji l'ikfu odo; lụshiaru ẹgirima iya unwoke unwumgboko l'ikfu odo. Ibuzanu chiru ndu Ízurelu afa ẹsaa; ¹⁰ nwuhu; e lia ya lẹ Bétulehemu.

Elonu; onye ikpe ndu Ízurelu

¹¹ Ibizanu anwuhutusa; Elonu, bụ onye Zébulonu abya achia ndu Ízurelu afa iri. ¹² Elonu, bụ onye Zébulonu anwuhu; e lia ya lẹ Ajalonu, nọ l'alị ndu Zébulonu.

Abudonu; onye ikpe ndu Ízurelu

¹³ Elonu anwuhutsulephu; Abudonu Hilẹlu, bụ onye Piratonu achia ndu Ízurelu. ¹⁴ Ọ mụturu ụkporo unwoke labu. Unwunwa iya adu ụkporo unwoke l'unwoke iri. Unwu iya ono; mę unwunwa iya ono l'ẹphe ha nweru nkfu-igara l'ehu l'ehu. Abudonu buru onye ikpe ndu Ízurelu afa ẹsato. ¹⁵ Tọ dū iya bụ; Abudonu Hilẹlu anwuhu; e lia ya lẹ Piratonu l'alị Ífuremu l'alị egvu Amaleku.

13

Amumu Sámusinu

¹ Ya ndono; ndu Ízurelu abya emee ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ojejoje eworu ẹphe ye ndu Filisutayinu l'ẹka ụkporo afa labu.

² O nweru nwoke obu, eeku Manowa, bụ onye Zora. Manowa shi l'ikfu ndu Dánu. Ọ luru nwanyi; nyee ya ono ta atsụ ime; tọ mụtakwanu nwata. ³ Ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje abya ehee nyee nwanyi ono l'ifu; sù iya: “E-tị tsudu ime; tị mụta nwata; obule l'ị-tsuta ime; mụa nwata nwoke. ⁴ Kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ị ngụ mę; m'ọ bụ iphe odo, eme l'ẹnya; ophu iirikwa iphe, aasọ nsọ; ⁵ kele ị-tsuta ime; mụa nwata nwoke. T'agube be erukwa nwata ono l'ishi; kẹ l'ọo-buru onye duru Nchileke iche shita l'ẹpho nne iya. Ọo-wata odozo ndu Ízurelu l'ẹka ndu Filisutayinu.”

⁶ Tọ dū iya bụ; nwanyi ono ejekfube nji iya; je asụ iya: “L'onye kẹ Nchileke bẹ byakfutakwaru iya nù; l'onye obu dulephu l'ọ bụ ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke; mbụ l'ọ dū egvu. Mu ta jikwa iya ẹka, o shi; ophu ọ kakwanuru mu ẹpha iya. ⁷ Obenu l'ọ sùru mu: ‘Lẹ mu a-tsuta ime; mụa nwata nwoke; olobu; dube nta-a tẹ mu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ dū teke mu a-ngu mę; ophu mu angukwa mę, eme l'ẹnya; ophu mu erikwa iphe, aasọ nsọ; kele nwata ono a-bukwa onye duru Nchileke iche shita teke aa-mụ iya jeye mboku, ọo-nwuhu.’ ”

⁸ Ya ndono; Manowa abya ekfuru nù Ojejoje; sù: “Byiko; Nnajiufu; mu arọ t'i meeru tẹ onye kẹ Nchileke ono, i ziru; yọ byakfuta ayi ono byafua odo bya ezia ayi ẹge ayi e-me nwata ono, aa-mụ ono.”

* 12:6 12:6 Iphe ọ bụ 42,000.

⁹ Nchileke anụa iphe ono, Manowa kfuru ono; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke abyakfuta nwanyi ono ọdo l'ẹke ọ nọ l'ẹgu. Ọbule nji iya ono; mbụ Manowa bẹ yẹ ya ta nọdu l'ẹke ono. ¹⁰ Nwanyi ono ejewaphu je asụ nji iya ono: "Lẹ nwoke-wa, byakfutaru iya mbọku-a byaakwaru ọdo!"

¹¹ Manowa egbeshi; tsoru nyee ya ono. Yo rua je aji nwoke ono: "?Bụ nggu bẹ kfujeru nụ nwanyi-a?"

Yọ sụ iya: "L'ọ kwa iya."

¹² Manowa asụ iya: "Teke iphe ono, i kfuru ono reru; ?nanụ ẹge ndzụ nwata ono a-du? ?Bụ ngunu a-bụ ọru iya?"

¹³ Ojozi-imigwe ono asụ iya: "Tẹ nyee ngu kwabekwa ẹnya; mekota iphe, mu kfuru iya. ¹⁴ T'ẹ b'o rikwa iphe, shi l'oshi vayinu; ọphu ọ ngụkwa mee; m'ọ bụ iphe, eme l'ẹnya; ọphu o rikwa iphe, aasọ nsọ. T'o dobekwa iphemiphe, ọbule ono, mu tūru iya ono."

¹⁵ Manowa asụ ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono: "Nọdukwa l'ẹke-a t'ayi je egbua nwophoja egu; mee; wotaru ngu."

¹⁶ Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono asụ iya: "Unu a-lọ-gudekpokwa mu; ọbule mu te erikwa nri unu. Ọle; ọ -būru ngweja-ukfuru bẹ unu egwo; unu gwooru iya Ojejoje." Manowa ta ma l'onye ono bụ ojozi-imigwe kẹ Ojejoje.

¹⁷ Manowa aji ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono; sụ iya: "?Bụ ngunu bụ ẹpha ngu; k'ọphu ayi a-kwabẹ ngu uguv teke iphe ono, i kfushiru ono reru?"

¹⁸ Yọ sụ iya: "?Bụ ngunu kparu iphe, iiji iya ẹpha iya? ẹpha iya dukwa biribiri."

¹⁹ Ya ndono; Manowa abya akputa nwophoja egu yele ngweja-nri; gwooru Ojejoje ẹja l'eli mkpuma. Ojejoje abya emee iphe, dū biribiri; Manowa yele nyee ya anọdu ẹge ono l'ele. ²⁰ Teke ọku gbanwuhuru l'ẹnya-ngweja ono; ire-ọku akpuchia l'ala l'igwe bẹ ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono bahuru l'ire-ọku ono; tsoru iya tūgbua. Manowa yele nyee ya aphulephu iphe, meru nū; dashia; woru ifu kpube l'alj. ²¹ Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono ta byakfutahe ẹphe ọdo; Manowa amaru l'ọ bụ ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje.

²² Manowa asụ nyee ya: "Mẹ ayi buakwa maa; m'ọ kwa Nchileke bẹ ayi phuru ono!"

²³ Obenu lẹ nyee ya sūru iya: "Dẹge Ojejoje choru tẹ ya gbua ayi; m'ẹ tọ g'anatakwa ayi ngweja-ukfuru ono; mẹ ngweja-nri ono; tọ g'ekoshi ayi iphe ono, o koshikotaru ayi ono; ọphu to g'ekfukwaru ayi iphe ono, o kfushiru ayi ono."

²⁴ Ya ndono; nwanyi ono abya atsuta ime; mụa nwata nwoke; gụa ya Sámusinu. Nwata ono abya evufuta; Ojejoje agoru onu-oma nū iya. ²⁵ Ume Ojejoje abya awata iya ome ire l'ẹhu teke ọ nọ lẹ Mahane-danu, nọ lẹ mgbaku Zora; mẹ Eshutawolu.

14

Sámusinu alụ nwamgbọko Filisutayinu

¹ Yo be ujiku lanụ; Sámusinu ejeshia Timína. Yo rua l'ẹke ono; je aphụ nwamgbọko ndu Filisutayinu lanụ. ² Yọ lashia; je asụ nne iya; mẹ nna iya: "L'ọ nwekwaru nwamgbọko Filisutayinu, ya phuru lẹ Timína. Unu jekwa je alụaru iya ẹya."

³ Nne iya lẹ nna iya ono asụ iya: "?To nwekpodua nwamgbọko, dū ngu mma l'iphe bụ ndu abubu ngu; m'ọ kwanu l'iphe bụ ndibe ayi l'ẹke-a. ?Ọ bụfutaje nwanyi Filisutayinu; mbụ ndu akpapyi ono."

Sámusinu asụ nna iya: "T'o jeru alụaru iya ẹya. L'ọ bụ onye onanu dū mu mma."

⁴ Ndu, mūru iya nū ta ma l'ọo Ojejoje, bẹ iphe ono shi l'ẹka, bụ onye achọ ụzo, ya e-shi fūaru ndu Filistayinu; kẹ l'ọo ndu Filistayinu shi achū ndu Ízurelu teke ono.

⁵ Tọ dū iya bụ; Sámusinu etsoru nne lẹ nna iya jeshia Timína. ẹphe erude lẹ mgbo vayinu ndu Timína; ọwaa nwa agụ, lufutaru nū; l'ede ekiri abyakfuta iya. ⁶ Ume

Ojejoje abawa iya phụ l'èhu k'igiri-igiri. Yò zụ nwa agụ ono; gude ẹka labuhu iya ẹbo l'ọ bụ onye, labuhuru nweghu nshii. Ọbule ẹ to kfuduru iya nne lẹ nna iya.

⁷ Sámusínu eje; yẹle nwamgbọko ono akọo akọ; nwamgbọko ono adụ iya mma. ⁸ Yò be teke o jeru t'e dee ya nwamgbọko ọbu. Yò swịba; tẹ ya phuedu odzu agụ ono. Ẹngu egbe yewa iya nù; manụ-ẹngu anọdu iya. ⁹ Yò gude ẹka kọta manụ-ẹngu ono; mịlahaa ogologo l'eje. Yò jekfube nne lẹ nna iya; ja anụ ẹphe; ẹphe amia. Obenu l'ẹ to kfuduru ẹphe l'ọ bụ l'odzu agụ phụ b'ọ hataru ẹngu ono.

Ílú, Sámusínu tǔru

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; nna iya ejeshia t'o je aphụ nwamgbọko ọbu. Sámusínu agbaaru ẹphe aji ẹswa-nwanyi, bukwanu ẹge onye alụ nwanyi k'ophungu emeje. ¹¹ Teke ndu Filistayínu phuru Sámusínu bẹ ẹphe duru ụkporo madzụ l'umadzu iri nù iya t'ẹphe nọduru iya l'oshi ndu ọnya. ¹² Sámusínu asụ ẹphe: “Tẹ ya tǔaru unu ilu. Onye - kọru iya iphe, ọ bụ l'ime abali ẹsaa-wa, eeme ẹswa-nwanyi-wa bẹ ya a-nụ ụkporo uwe-nlọkpuru; ọwaa ụkporo uwe l'uwe iri, dughbaa iche iche. ¹³ Teke ọ bụru l'unu ta akatadu iya; unu anụ yẹbedua ụkporo uwe-nlọkpuru l'uwe iri; ọwaa ụkporo uwe l'uwe iri, dughbaa iche iche.”

Ẹphe asụ iya: “T'ọ tueduru ẹphe ilu ọbu; t'ẹphe nua!”

¹⁴ Yò sụ ẹphe:

“L'ọo iphe, erije iphe;

bẹ iphe, eeri eriri shi lufuta.

Iphe, nweru okpehu;

bẹ iphe atso rengerenge shi lufuta.”

A nọ abali ẹto; ẹphe ta ma iphe, ilu ono bụ.

¹⁵ Yò be lẹ mbọku k'eno; ẹphe asụ nyee Sámusínu: “T'o gude uji jifuta iphe, ilu ono bụ; odumeka bẹ ẹphe e-tsukwa iya oku; tsua ndibe nna iya. ?Bụ iphe, i kuru ẹphe bụ ẹge ee-me t'i naa ẹphe iphe ẹphe tọ?”

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; nyee Sámusínu ono abya anọdu Sámusínu l'ifu; wata ẹkwa; sụ iya: “L'ọ kporu iya ashi! L'ẹ to yeduru iya ru obu. Odumeka; ?nanụ ẹge ọ dụ b'ọ nmaru ndibe ayi ẹtu; tọ karu iya iphe, ẹtu ono bụ!”

Sámusínu asụ iya: “Nne lẹ nna, mụru iya nù bẹ ya ta kọduru iya; yò bụru nggubedua bẹ ya e-gbe kachiaru iya?” ¹⁷ Nwanyi ono arakọta ẹkwa abali ẹsaa ono, ẹphe nọ l'ẹswa-nwanyi ono. Yò be mbọku k'ẹsaa ya; yò woru iya kfuaru iya; kẹ l'ọ shi keshinu ono nwupyabe iya t'o kfuru iya ẹya. Nwanyi ono atughua je eworu iphe, ilu ono bụ kfuaru ndibe ẹphe. ¹⁸ T'ẹnyanwu kwaa rịba lẹ mbọku k'ẹsaa ono; ndu mkpukpu ono asụ Sámusínu:

“?Bụ ngunu ka manụ-ẹngu ọtso ẹna?

?Bụ ngunu ka agụ ike?”

Sámusínu asụ ẹphe:

“Dẹge unu te gudedu ada-eswi iya kọo iphe;

mẹ unu ta ga amakwa iphe, ilu iya ono bụ.”

¹⁹ Ya ndono; Ume Ojejoje abyawa iya phụ l'èhu k'igiri-igiri. Yò jeshia Ashikelonu je egbua ndu ẹke ono ụkporo madzụ l'umadzu iri; gwoo iphe ẹphe. Yò lata; chita ẹphe; chiru nù ndu ono, kọtaru ilu ono. Yò gude ẹhu-eghughu lashia lẹ kẹ nna iya. ²⁰ Nyee Sámusínu ono bẹ bụ ọnya Sámusínu, duru iya l'ẹswa-nwanyi ono b'e duru iya nù.

15

Sámusínu atụ oku l'iphe, ndu Filisutayínu meberu l'ali

¹ A bya anọwaru jeye teke eebuje witu; Sámusínu akpụta nwada egbu; yò bụru iya oje oji nyee ya ono. Yò rua; je asụ ọgo iya ono: “Lẹ ya ejekwa lẹ mkpura nyee ya.”

Nna nyee ya ajika t'ẹ b'o jeshi; ² sù Sámusìnu: “Ya makwarua ẹ nyee ngu ono bẹ dọ ngu ashì; dọa ngu iya k'ìnumuchacha, meru iphe, mu dutakwaduru iya phụ kee ọnya ngu. ?Nwunne iya kẹ nwata ta kadunua ya ọma mma? Dutanu onye onanu l'ọzori iya.”

³ Sámusìnu asụ ẹphe: “Nta-a bẹ ya nweru iphe, ya agbabe ọkpa meshia ndu Filisutayìnu ike; ọta ta aduru iya ẹya.” ⁴ Ya ndono; yọ tųgbua; je anwukoo ọkporo uphẹgu iri l'ise. Yọ bya afọ ẹphe ẹbo ẹbo; lọta ẹphe ọdzu; lọgbabetsua. Yo meebe; bya eworu itsu-ọku lishikota iya; ⁵ mọru ọku yeshia ya; paru iya ẹka haa. Ẹphe egude iya wufu; je atukota ọku l'ẹgu ndu Filisutayìnu: ndu ọphu, e buwaru ebubu; mẹ ndu ọphu, e te budua; mbụ dzua jeye ẹ mgbabu olivu ẹphe.

⁶ Ndu Filisutayìnu ajì onye meru iya nụ.

A sù ẹphe: “L'ọ bụ Sámusìnu, bụ ọgo nwoke Tìmína; kẹ l'onye ọgo iya ono dutaru nyee ya dee ọnya iya.” Ya ndono; ndu Filisutayìnu ekwe; hehu je egude nyee Sámusìnu ono; mẹ nna iya tsua ẹphe ọku.

⁷ Sámusìnu asụ ẹphe: “Lẹ keshinu unu meru iya ẹge ono bẹ mu ta ahadụ unu; ẹbe abụ ẹ mu melataru unu!” ⁸ Yo tsowaphu ẹphe ọgu k'ẹhuka ẹhuka; gbua ẹphe l'igwe. Yo meebetsua; tųgbua je anọdu l'ọgba, nọ ẹ mkpuma Etamu.

Sámusìnu emekputa ndu Filisutayìnu

⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu Filisutayìnu awufu je adọ ẹ Júda k'ọgu; tso ndu Lehi ọgu ọlua-ọla. ¹⁰ Ndu Júda ajì ẹphe ẹge ọ dọ bẹ ẹphe byaru ẹphe ọgu?

Ẹphe asụ: “L'ẹphe byaru ogude Sámusìnu t'ẹphe gwata iya ọgwọ iphe, o meru ẹphe.” ¹¹ Ya ndono; unu madzụ ẹsaa l'ọkporo madzụ iri* eshi ẹ Júda zafụ jekfushia Sámusìnu l'ọgba mkpuma Etamu; je ajì iya: “?Tì madu l'ọ bụ ndu Filisutayìnu bẹ ẹphe nọ l'ẹka tọ? ?Bụ ngunu meru iphe, i meru ayi ẹge-a?”

Yọ sù ẹphe: “Ọ kwa ọgwọ iphe, ẹphe meru iya; bẹ ẹphe melataru ẹphe.”

¹² Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe byakwaru t'ẹphe kee ngu; kpọta je anụ ndu Filisutayìnu.”

Sámusìnu asụ ẹphe: “T'ẹphe riaru iya nte l'ẹphebedua l'onwẹphe te egbudu iya.”

¹³ Ẹphe asụ iya: “L'iphe ẹphe e-me nwenkinyi bụ l'ẹphe e-ke iya ẹgbu; kpuru je anụ ẹphe. L'ẹphe te egbukwa iya egbugbu.” Ẹphe egude ọkpukpu ẹbo, bụkota k'ophungu kee ya; dufuta iya ẹ mkpuma ono.

¹⁴ Yo rudelephu Lehi, bụ iya bụ ẹke ono, ndu Filisutayìnu dọru ono; ẹphe ehuhu; l'atụ ọzu l'abyakfuta iya. Ume Ojejoje abyawa iya phụ l'ẹhu k'igiri-igiri; ọkpukpu ono, nọ iya l'ẹka ono eribushihu l'ọ bụ eri-owu, ọku daru. ¹⁵ Yọ phuwaphu ọkpu-agba nkakfụ-igara, dųgbaa ọphungu ọphungu. Yo detawa iya phụ; gude iya chigbua unu unwoke labụ l'ọkporo unwoke iri.† ¹⁶ Sámusìnu asụ:

“Ọkpu-agba nkakfụ-igara;

bẹ ya mewaru;

ẹphe akua l'ikpo l'ikpo.

Ọkpu-agba nkakfụ-igara;

bẹ ya gudewa

gbua unu unwoke labụ

l'ọkporo unwoke iri.”

¹⁷ Yo kfutsua ẹge ono; woru ọkpu-agba nkakfụ-igara ono tufaa. Ya ndono; e woru ẹke ono gụa Ramatu-Lehi, bụ iya bụ “ugvu ọkpu-agba.”

¹⁸ Ya ndono; mini agulaha Sámusìnu l'agushi iya ike. Yọ raku Ojejoje; sù iya: “I shiwa l'ẹka yẹbe nwozi ngu dzofuta ndu nkengu l'uzo, dọ biribiri. ?Bụ ẹgu mini e-gbe bya egbua ya nta-a tẹ ya dalahụ ndu akpapyi-a l'ẹka tọ?” ¹⁹ Nchileke abya eworu ẹke ẹnu nọ tų-fua ẹ Lehi; mini awushilaha ya. Sámusìnu anguebetsua mini ono; ẹhu

* 15:11 15:11 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † 15:15 15:15 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

alazita iya; ike abya adu iya. E woru eke ono gua “Enu Hakore”‡ Eke ono nokwaphu le Lehi jeye nta-a. ²⁰ Sámusínu aburu onye ikpe; kpeeru ndu Ízurèlu ikpe ukporo afa l’oge ke ndu Filisutayínu.

16

Sámusínu afofu obu-edukfu ndu Gáza

¹ Yo be ujiku lanu; Sámusínu ejeshia Gáza. Yo rua; je aphu nwanyi okpara; jekfushia ya; ephe azee. ² Ya ndono; a bya ekfuru ndu Gáza: “Le Sámusínu nokwa l’eke-a!” Ephe eje agbaa eke ono mgburumburu; keeru iya l’obu-edukfu mkpukpu ono enyashi ophu. To nwe iphe, ephe meru l’enyashi ono. Ephe l’ekfu: “L’oo t’ephe chee; teke o beru le ngguge utsu; ephe egbua ya.” ³ Yo be l’echi-abali; Sámusínu egbeshi l’eke o ze; je ebe eka l’ibo obu-edukfu ono; fota yele itso labu, gude iya nu; fota me mgboro-igwe, e gude gbapyabe iya; ye iya l’ukuvu; je enyia eli ugvu obu, no chebe ifu le Hèburonu.

Sámusínu yele Delayila

⁴ A nonyawaru; Sámusínu aphua nwanyi obu, aha Delayila le Nsuda Soréku; yo du iya mma. ⁵ Ndu ishi ndu Filisutayínu abya ejekfu nwanyi ono; su iya: “T’o dee ya edede; deta iya t’o karu iya eke eze ike iya ono shi; me iphe, ephe e-me; ka iya ekuku; gude iya kee.” Ephe asu nwanyi ono l’ephe l’ephe ha a-nu iya unu mkpola-ocha ebo l’ukporo mkpola-ocha iri l’ise l’ehu l’ehu.

⁶ To du iya bu; Delayila abya ejekfu Sámusínu; je asu iya: “Byiko; kanuru mu eke eze ike ngu ono shi ngu; nggu akaru mu uzo, madzu e-shighe; ka ngu ekuku; gude ngu kee.”

⁷ Sámusínu asu iya: “L’e -gude okpukpu esaa, a swikwaduru-a k’ophungu, e ta kpohudua nku kee ya; be ike iya a-gvu; ya abya adu l’o bu madzu mmanu.”

⁸ To du iya bu; ndu ishi ndu Filisutayínu abya achee Delayila okpukpu esaa, a swikwaduru-a k’ophungu, e ta kpohudua nku; yo gude iya kee Sámusínu. ⁹ Yo nweru ndu Delayila domiru l’ime mkpura, no l’eke ono. Yo chia; su: “Sámusínu! Ndu Filisutayínu abyaakwa ngu egude!” Sámusínu eworu okpukpu ono gbabushia l’o bu eri-owu b’e gude oku dabua. Yo buru iya bu l’e ta phudua eke ike iya ono shi.

¹⁰ Ya ndono; Delayila asu Sámusínu: “I meru mu eswe; dzuaru mu ejo-ire. Ngwa-a; kanuru mu ege ee-shi kee ngu!”

¹¹ Sámusínu asu iya: “E -gude eri ophungu, e-ta dudu iphe, e gudejewa iya kee; kee mu; be ike mu a-gvu; mu abya adu l’o bu madzu mmanu.”

¹² To du iya bu; Delayila abya achita eri ophungu gude kee ya. Yo nweru ndu Filisutayínu, no l’ime mkpu kwaberu Sámusínu. Delayila echia; su: “Sámusínu! Ndu Filisutayínu abyaakwa ngu egude!” Sámusínu eworu eri ono, no iya l’eka ono gbabushia l’o bu eri-owuu. ¹³ Delayila asu Sámusínu: “Egbe teke i shi meta mu eswe; l’adzuru mu ejo-ire. Kanuru mu ege ee-shi kee ngu egbu.”

Yo su iya: “O -buru l’i lokahuru egbushi mu ukfu esaa; gude eri, e gude ekwe ekwa kepyabe iya; bya ewota ngga dzu-deshia ya ike; be ike a-gvu mu; mu abya adu l’o bu madzu mmanu.”

¹⁴ Ya ndono; Sámusínu ekuleruphu mgbenya; Delayila abya alokahu egbushi iya ono ukfu esaa; bya egude ngga, e gude ekwe ekwa dzu-deshia ya ike; bya asu Sámusínu: “Ndu Filisutayínu abyaakwa ngu egude!” Yo zilihu; mifu ngga ono; lafu eri ono; me l’iphe ekwa ono. ¹⁵ Delayila asu iya: “?Nanu ege ii-shi su l’i yeru mu obu; l’eke obu ngu ta nodu l’eke mu no? Owaa ekwe ugbo eto, i mewaru mu eswe; ti kwe karu mu eke ike ngu ono shi.” ¹⁶ Mkpurumkpuru; yo kpabe Sámusínu okfu iphe

‡ 15:19 15:19 Iphe “Enu Hakore” bu bu “Nwogvu onye-oku.”

ono; jeye yo kfufu iya madzụ l'èhu. ¹⁷ Yò bya ekfuaru Delayila obu iya; sụ iya: “L'è ta adabụdua ya agụbe l'ishi; kele ya bụ onye duru Nchileke iche shitakpooru l'èpho nne iya. A -kpushiwa iya ishi; ike iya alufu; ya abya adu l'ò bụ madzụ mmanu.”

¹⁸ Ya ndono; Delayila amalẹruphu l'ò kfuaru iya obu iya; yefu madzụ t'e je ezia ndu ishi ndu Filisutayinu; sụ ẹphe: “Unu laphuta azu ọdo; l'ò kfuwaru iya iphemiphe.” Tò dū iya bụ; ndu ishi ndu Filisutayinu egude okpoga ono rutashia. ¹⁹ Yo mee Sámusinu; yò nòdu iya l'ụtakfu kuru mgbenya. Yo kua nwoke lanu; yò bya akpúshia ya ukfu ẹgbushi ẹsaa phụ. Delayila emekashilaha ya ẹhu; ike ta dūhe iya. ²⁰ Yò sụ iya: “Sámusinu! Ndu Filisutayinu egudeekwa ngu!” Yo tehu; rịa: “L'òo tẹ ya yoo onwiya ẹge ya ayọjehawa; nyikufu nweru onwiya.” Tò ma lẹ Ojejoje hawaru iya. ²¹ Ndu Filisutayinu egudewa iya phụ; swoshia ya ẹnya; kpuru iya jeshia Gáza. Ẹphe egude iphe, e meru l'ope tūa ya mkpakọbe; chee l'ulo-mkpọro t'ò kwojeru ẹphe iphe. ²² Yò nòdu l'èke ono; ẹgbushi ono erutalaha ọdo; l'akpútsuaru iya ono.

Anwuhu Sámusinu

²³ Ya ndono; ndu ishi ndu Filisutayinu abya edzukobe t'ẹphe gwooru agwa ẹphe, bụ Dagonu oke ẹja gude tua ya ẹpha. Ẹphe ete ẹsua; l'ekfu: “Lẹ agwa ẹphe wowaru onye ọhogu ẹphe; mbụ Sámusinu ye ẹphe l'ẹka.” ²⁴ Ndu ono aphulephu Sámusinu; tulaha agwa ẹphe ono ẹpha; l'asuje: “Agwa ayi wowaru onye ọhogu ayi ye ayi l'ẹka; mbụ onye meru alị ayi; yò daburu ochobo; tsua ndibe ayi l'otumu.” ²⁵ Ẹphe etenyaa ẹsua; sụ: “T'e dufutaru ẹphe Sámusinu t'ò meeru ẹphe iphe-ochi.” Ya ndono; a bya edufuta Sámusinu l'ulo-mkpọro; yo melahaaru ẹphe iphe-ochi. Ẹphe emee ya; yo vudo lẹ mgbaku itso labu, bụ iya gude ulo ono. ²⁶ Sámusinu asụ nwata okorọbya ọbu, kpụ iya l'ẹka: “Menua t'ẹka rua ya l'itso ono, gude ulo ono; k'ọphu ya a-dakobe iya.” ²⁷ Ulo ono bẹ unwoke mẹ unwanyi jiru; l'atsụ rufurufu. Iphe, bụ ndu ishi ndu Filisutayinu l'ẹphe ha nọkotakwaphu l'èke ono. O nweru ndu ọdo, nọ l'eli ulo ono l'ele iphe-ochi ono, Sámusinu eme ono. Ndu ono dū unu umadzu ẹsaa l'ukporo madzụ iri: unwoke l'unwanyi.

²⁸ Tò dū iya bụ; Sámusinu abya ekfuru nū Ojejoje; sụ iya: “Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; nyatakwa mu! Nggube Nchileke; byiko; nufunua mu ike ugbo lanu-wa; tẹ mu gude iya kfu ndu Filisutayinu ugwo ẹnya mu-a ẹphe ẹbo.” ²⁹ Sámusinu awowaphu ẹka l'itso labu ono, bukwanu iya gude ulo ono. Yo gude ẹka-utara iya nwupyabe itso ono nanu; gude ẹka-ibyita nyipyabe ọphu. ³⁰ Sámusinu asụ: “Tẹ yele ndu Filisutayinu nwushihukota!” Yò fua agburu-ẹhu; gude ike iya l'ò ha nyibe l'itso labu ono. Ulo ono adaa dapyabe ndu ishi ono; mẹ iphe, bụ ndu nọ iya nū l'ẹphe ha. Ndu, Sámusinu gburu teke ọ nwuhuru anwuhu aka ndu, o gburu teke ọ nọ ndzụ.

³¹ Ya ndono; unwunne iya; mẹ ndu ufu iya eje apata iya; lia lẹ mgbaku Zora lẹ Ẹshutawolu l'ili Manowa, bụ nna iya. Sámusinu chiru ndu Ízurelu ukporo afa.

17

Unwu ntekpe Mayika

¹ O nweru nwoke lanu, ẹpha iya bụ Mayika, shi l'alị ugu Ifuremu. ² Yo be mboku ono; yò sụ nne iya: “Ẹkpa mkpọla-ọcha iri lẹ nanu ngu ono, phuhujeru nū, ya nuru ẹke iiburu onye wotaru iya nū onu ono kwa yẹbedua gude iya; l'ò kwa iya wotaru iya.”

Nne iya ono asụ iya: “Tẹ Ojejoje gọkwaaru ngu onu-oma; nwa mu!” ³ Yo wolataru nne iya unu mkpọla-ọcha labu l'ukporo mkpọla-ọcha iri l'ise phụ. Nne iya asụ iya: “Ya doberu Ojejoje mkpọla-ọcha ono nsọ tẹ nwatibe iya kputa ntekpe; gude mkpọla-ọcha ono wua ya l'èhu. Nta-a bẹ ya a-nu-phu ngu iya azu.” ⁴ Ya ndono; yò bya eworu mkpọla-ọcha ono nū nne iya ono. Nne iya ono atsee ẹka lẹ mkpọla-ọcha ono;

wota iya ukporo mkpola-ocha iri je achee onye akpuje mkpola-ocha. Yo gude gude iya kpata nte; gude iya meta unwu okpata. E megee; je edobe iya l'ulo Mayika. ⁵ Mayika nweru ulo nte; bya emeta uwe-ukuvu; mewaru unwu okpata odo dobe; bya ewota nwatibe iya lanu ke nwoke dobe t'ogwaje iya. ⁶ Teke ono be ndu Izurelu te shidu nweru eze, achie epe. Onyenonu emelephu ege du iya mma. ⁷ To du iya bu; yo nweru nwokorobia, shi Betulehemu l'ali Juda. O bu onye okpa-ikfu Livayi. ⁸ Yo shi le Betulehemu jeshia ocho eke odo, oo-buru. Yo rua l'ali uguvufuremu; bahu l'ufu Mayika. ⁹ Mayika aji iya eke o shi?

Yo su iya: "Le ya bukwa onye Livayi. Le ya shi le Betulehemu l'ali Juda; l'achio eke ya e-buru."

¹⁰ Mayika asu iya: "Nngu l'iya bunuru; ti buru iya nna; nggu agwajeru iya iphe. Yebedua a-noduje anu ngu mkpola-ocha iri l'afa; l'akporu ngu uwe; l'anukwa ngu phu nri." ¹¹ Onye Livayi ono ekwe; yele iya eburu. Nwokorobia-a adu Mayika l'ogbu nwa iya. ¹² Mayika emee ya onye agwajeru iya iphe; yo kwaa le ke Mayika. ¹³ Ya ndono; Mayika asu: "Le ya maru le Ojejoje a-noduje eme t'iphe dujeru iya le mma; keshinu ophu ya mewaru onye Livayi; yo gwaru iya iphe."

18

Ndu Danu achio ali, a-buru nk'ephe

¹ Teke ono be ndu Izurelu te shidu nweru eze, achie epe. Teke ono kwaphu be ndu ikfu Danu shi achio eke a-buru ali; ke l'e-to nwedu ali, a mewaru epe le Izurelu t'ogbu okè-iphe epe. ² To du iya bu; ndu ikfu Danu abya eshi le Zora me Eshutawolu yefu mkpawara unwoke ise t'ephe je ngge l'ali ono; maru ege o gbaru. Umadzu ise ono no-chikotaru enya ndu ikfu Danu. Ndu ono asu epe: "Unu je amaru ege ali ono gbaru."

Ndu ono atugbua; rua ali uguvufuremu; bahu le ke Mayika; radu. ³ Epe erudelephu ke Mayika; nua olu nwokorobia ono, shi l'ikfu Livayi ono; hubewa iya phu ama. Epe awuba l'eke ono; ji iya: "?Onye du ngu bya eke-a? ?Bukwanu ngunu be iime l'eke-a? ?Bu ngunu kparu iphe, i no l'eke-a?"

⁴ Yo kooru epe iphe, Mayika meshikotaru iya; su epe: "Le Mayika butaru iya te ya gwajeru iya iphe."

⁵ Epe asu iya: "Byiko; jitaeduru epe Nchileke t'ephe maru; ije epe-wa; ?oonweru-a ishi?"

⁶ Onye ono, agwaje iphe ono asu epe: "Ukfu ta akpokwa unu; nji ta aji unu; le Ojejoje vutaakwaru unu uzo."

⁷ Unwoke ise ono atugbua; rua Layishi; bya aphu ege ndu eke ono tusaru ehu l'ogbu ndu Sayidonu; nchi adu epe ndoo; to nwe iphe, epe awa okpoma iya. Ndu ali ono ta dudu iphe epe achio achiocho. Yo mee; epe abukotaru ova. Epe bu ndu Sayidonu ote-enya; to nwe ndu epe l'ephe emegba. ⁸ Epe emegge bya alaphu azu le Zora; me Eshutawolu. Ndibe epe aji epe ege epe jeru iya. ⁹ Epe asu epe: "Unu bya t'ayi je etso epe ugu; ke l'ayi phuru ali obu; yo buru okpobe ali. ?Unu te emedu ukporo to? Unu be ejekwa ome mgbugbu odzota ali ono. ¹⁰ Teke unu ruru eke ono be unu a-phua ege ndu, bu iya nu tuzokotaru onwephe ehu; me ege ali ono gburu barakatangu. Nchileke wookwaru ali ono ye unu l'eka; mbu ali, e ta dudu iphe, aachio iya achiocho."

¹¹ To du iya bu; unu unwoke l'ukporo unwoke iri eshi l'ikfu Danu kwaa ngwa-ogu; shi le Zora me Eshutawolu ono wufuta tugbua. ¹² Epe ejebe l'uzo je adoo l'iku Kiriyatu-Jerimu l'ali Juda. O bu iya kparu iphe, eeku eke ono, bu uzo enyanwu-ariba

Kiriyatu-Jerimu “Mahane Dánu,” bú iya bú “Ọdu Ọgu Dánu” gbururu jeye ntanu ọwaa. ¹³ Ẹphe eshi l'ẹke ono jeshia l'alì ugwu Ífuremu; rua; wùba lẹ kẹ Mayịka.

Ndu Dánu alù-gbu ndu Layishi

¹⁴ Tọ dọ iya bú; unwoke ise ono, jeru ngge l'alì Layishi ono asù unwunna ẹphe ono: “?Unu marua l'ọ nweru ọlo-wa ọphu uwe-ukuvu; unwu ọkpata; mẹwaru ntẹkpe, a pyiru apyipyi nọgbaa? Unu makwaru iphe unu e-me?” ¹⁵ Ẹphe aswịbawaphu l'ẹke ono; je abahù l'ọlo nwokorọbya ndu ikfu Lívayi ono lẹ kẹ Mayịka; bya etua ya ndo-o. ¹⁶ Unu unwoke l'ụkporo unwoke iri ono, shi l'ikfu Dánu, kwaru ngwa-ọgu akwaa l'ọnu-nggamgbo. ¹⁷ Unwoke ise phù, jeru ngge l'alì phù abaa l'ọlo ono; je apaa ntẹkpe ono, a pyiru apyipyi ono; paa uwe-ukuvu ono; chĩa ọgwu ọdowaru; mẹ unwu ntẹkpe ọphu, a kpuru akpukpu. Onye agwajẹ iya nù yẹle unu nwoke l'ụkporo unwoke iri phù, kwaru ngwa-ọgu phù; evudo l'ọnu-nggamgbo.

¹⁸ Teke ndu ono bahuru l'ọlo Mayịka; l'achiko ntẹkpe ono, a pyiru apyipyi ono; ndu ọphu a kpuru akpukpu; uwe-ukuvu; mẹwaru ọgwu ọdowaru; bẹ onye ono, agwajẹ iphe ono jiru ẹphe: “?Nanù ẹge ọ dọ?”

¹⁹ Ẹphe asù iya: “Dobekwa ọnu ndo! Ba adukwa iphe, ii-je ekfukfu. Tsoru ayi; k'ọphu ịi-buru ayi nna; gwajẹru ayi iphe. ?Ọ ka ngu mma t'ọ buru onye lanù; bẹ ịi-nọdu lẹ nk'iya l'agwaru iya iphe; mẹ l'igwaru ikfu ndu Ízurelu; mẹ ndu ufu ẹphe iphe?” ²⁰ Ẹhu atsọlahaa onye ono, agwajẹ iphe ẹna; yo wota uwe-ukuvu ono; ọgwu ọdowaru; mẹ lẹ ntẹkpe ono, a pyiru apyipyi ono; tsoru ẹphe.

²¹ Ẹphe achiru unwegirima ẹphe; elu ẹphe; mẹ lẹ ngwokongwoko, ẹphe ọdo ye l'uzo ifu; yọ buru ẹphe atugbu. ²² Ẹphe jemihuakwaru ọhuma lẹ kẹ Mayịka; b'e kuru ndu obutobu Mayịka; ẹphe ezefu je agbabua ndu Dánu ono. ²³ Ẹphe awata ochi mkpu l'ekpu ndu Dánu ono. Ndu Danu aghakọbe; sù Mayịka: “?Bù ngunu byaru ngu, ịichi eze ndu ọwaa l'abya?”

²⁴ Yọ sù ẹphe: “Unu gwotaru nte mu; bya eduta onye, agwajeru mu iphe. ?Bù ngunu ọdo bẹ mu tọkfukwadu ẹka? ?Nanù ẹge e meru bẹ unu gbe aji mu: ‘?Bù ngunu byaru mu?’ ”

²⁵ Ndu Dánu asù iya: “T'ayi ba anuhekwa ngu okfu ọdo; ọdumeka bẹ ndu ẹnya enwu ọku a-byakwa nggu lẹ ndibe ngu l'ẹhu; a chọo unu achọcho.” ²⁶ Ya ndono; ndu Dánu atugbu jeshia iphe, ẹphe eje. Mayịka aphua l'ẹphe kariru iya ẹka; kwekwaduphu ghaa ifu; laphushia azù l'ufu.

²⁷ Ẹphe egwota iphe ono, Mayịka meshiru ono; duta onye agwajeru iya ẹya; yọ buru ẹphe oje Layishi. Ẹphe eje afuaru ndu, ẹ-te ledu ẹnya ọgu; ẹphe ta ma l'ọ nweru iphe abya ẹphe ememe; gude ogu-mbeke gbu ẹphe pyaapya; tufu mkpukpu ẹphe l'ọku. ²⁸ To nwe ndu byaru ẹphe agbataru; kele ndu Sayidonu bukwanu ẹphe ote-ẹnya; ọphu ọ dudu iphe, ẹphe lẹ ndu ọdo emegbaje. Ẹke mkpukpu ono; mbù Layishi nọ bú lẹ nsuda ugwu, nọ l'egude ala Bétu-Rehobu. Ndu Dánu abya akpukwaa mkpukpu ono; buru; ²⁹ gua ya Dánu, bú iya bú onye metaru ẹphe. Dánu bú nwatibe Ízurelu. Iphe, mkpukpu ono shi aza bú Layishi. ³⁰ Tọ dọ iya bú; ndu Dánu eworu ọkpata ono, ẹphe nakọru ono dobe; mee Jonátanu Geshomu Mosisu; mẹ l'unwegirima iya; ẹphe aburu ndu agwaru iya ẹphe jeye teke a kpuru ndu alì ono lẹ ndzù. ³¹ Ẹphe edobe ntẹkpe Mayịka ono; gwaa ya jeye l'ẹge ọlo Nchileke nọ-beberu lẹ Sháyilo.

19

Nnufu onye Lívayi b'e gburu

¹ L'oge teke ndu Ízurelu te shidu nweru eze b'ọ nweru nwoke Lívayi, shi buru l'imime alì ugwu Ífuremu. Nwoke ono nweru nwanyi Bétulehemu, o dutaru dobe;

yọ buru nnufu iya. ² Nwanyi ono awata ome k'enyishi eji. Yọ nọnyaa; lufu; lashia kẹ nna iya lẹ Bétulehemu l'alị Júda. Yọ nọtsua ọnwá ẹnọ lẹ kẹ nna iya ono; ³ nji iya ejeshia t'ọ je ekfuru iya t'ọ lata. Yọ kpụta nkakfụ-igara ẹbo; yẹle onye, ejeru iya ozi ayiru jeshia. Ẹphe erua; nwanyi ono eduta iya duba l'ulo nna iya. Nna nwanyi ono aphule iya phụ; ẹhu atsoo ya; yọ gbaru bya iya ndzuta. ⁴ Ogo iya ono, bu iya bu nna nwamgboko ono enwupyabe iya t'ẹ b'ọ lashi. Yo kwe; ẹphe l'iya anọ abalị ẹto; ria; ngu; l'ekukwaphu mgbenya. ⁵ Yo be mbọku k'eno; ẹphe egbeshi l'oswi ụtsu kwakọbe k'alala; nna nwamgboko ono asụ onye ogo iya ono: "Nọdu ria nri; k'ophu ume a-dụkwanu ngu. Teke e metsuaru; nggu alawaru."

⁶ Ẹphe ẹbo abya anọdu ria; ngua. Nna nwamgboko ono asụ iya: "Byiko; nọdufunua ẹnnyashi-a t'ẹhu tsoo ngu ẹnna."

⁷ Nwoke ono egbeshide tẹ ya la; ogo iya ono arọo ya; yọ nọfua ẹnnyashi mbọku ono. ⁸ Yo be l'oswi ụtsu l'abalị k'ise ya; yo gbeshi lẹ ya alawa. Nna nwamgboko ono asụ iya: "Ria iphe t'ume dụ ngu. Teke o beru l'eswe; nggu alashia." Ẹphe ẹbo abya anọdu; ria nri.

⁹ Ya ndono; yo be teke nwoke ono yẹle nnufu iya ono; mẹ l'onye, ejeru iya ozi gbeshiru k'alala; nna nnufu iya ono asụ iya: "T'ọ lenu; lẹ nchi jihuakwaru. Unu radu nụ. Teke o beru l'ụtsu echile; unu alawaru."

¹⁰ Obenu lẹ nwoke ono b'ẹ tọ dūhedu k'aradu. Yo gbeshi; yọ buru iya alala. Yo duta nnufu iya ono; kpụta nkakfụ-igara ẹbo, e doru iphe l'azụ; ẹphe atugbua; shia ụzo Jébusu, bu iya bu Jerúsalemu. ¹¹ Jebusu anọdulephu ẹphe ntse; ụboku agvụwa. Onye ozi ono asụ nnajiufu iya ono: "Ophu t'ayi bahụ lẹ Jébusu-wa; radu."

¹² Nnajiufu iya ono asụ iya: "Wawa. L'ẹphe ta abahudu mkpukpu ndu ọhodo, ẹ ta budu mkpukpu ndu Ízurelu. L'ẹphe e-jeru mkpukpu Gíbiya." ¹³ Yọ sụ iya: "T'ọ bya t'ẹphe keshia ẹhu rua Gíbiya; m'ọ kwanu Ráma; radu." ¹⁴ Ya ndono; ẹphe atugbua; nchi ejikfu ẹphe l'uzo l'ẹphe eruwa Gíbiya l'alị Bénjaminu. ¹⁵ Ẹphe abahụ t'ẹphe radu lẹ Gíbiya. Ẹphe eje anọdu l'edukfu mkpukpu; to nwe onye sụru ẹphe t'ẹphe bya aradu nk'iya.

¹⁶ A bya ele ẹnna; yo nweru nwoke ọgurennya, shi ozi l'egu ala l'urennyashi ono. Nwoke ono bu onye shi l'alị ugwu Ífuremu. O bu ebubu lẹ Gíbiya. Ndu ẹke ono bu ndu Bénjaminu. ¹⁷ Nwoke ọgurennya ono apalia ẹnna l'ọ ruru edukfu ono; phụa onye ije ono; jị iya: "Bụ awe bẹ iije? Bụkwanu awe b'i shi?"

¹⁸ Yọ sụ nwoke ọgurennya ono: "Ayi shi Bétulehemu l'alị Júda l'ala iphe, ayi jeru; l'ala l'alị ugwu Ífuremu, bukwanu iya bu ẹke mu bu ebubu. Mu jeru Bétulehemu; l'alawa l'ulo Ojejoje; to nwe onye sụru mu tẹ mu bata lẹ nk'iya. ¹⁹ Ayi gudekwa nri, nkakfụ-igara ayi e-ri; gude ẹswa ọkponku, ẹphe a-zẹ. Ayibe unwu-ojozi ngu; mbụ mbẹdua; nwozi ngu kẹ nwanyi; mẹ nwozi, ayi l'iya yi gudekwa nri, ayi e-ri; gude iphe ayi a-ngu. Ẹ to nwekwa iphe ayi eje arọta."

²⁰ Nwoke ọgurennya ono asụ ẹphe: "Unu t'ayi je nke mu. Iphe, bu mkpa unu bu mu b'ọ nọ l'ẹka. Unu ba aradu l'edukfu." ²¹ Ya ndono; yo duta iya; ẹphe ejeshia nk'iya. Yọ bya anụ nkakfụ-igara nwoke ono nri. Ẹphe akwọebetsua ọkpa; bya eria nri; ngua iphe angungu.

²² Ẹphe anọdukwadua l'eme ẹswa l'ẹke ẹhu atso ẹphe ẹnna; nwoke, bu ndu iwe lẹ mkpukpu ono abya agbaa ụlo ono mgburumgburu; tsulaha ẹka l'ibo; sụ nwoke ọgurennya ono, bu iya bu onye nwe ụlo ono: "T'ọ dufutaru ẹphe nwoke ono, byaru l'ulo iya ono t'ẹphe l'iya zẹ!"

²³ Nwoke, nwe ụlo ono ejekfu ẹphe l'etezi; sụ ẹphe: "Wawa; ndu mu. Unu be enwekwa egbe akirishi ọwaa. Unu elewanua lẹ nwoke-wa bẹ byaru mu ẹbyee. Unu be mekwa ẹjo akpamara ọwaa. ²⁴ Ọwaa bu nwatibe mu, nwoke ta chikahubua ọkpa. Ọwaa kwaphụ nnufu nwoke ono. Mu e-dufuta ẹphe nụ unu t'unu raa; mee ẹphe ẹge

dụ unu mma. Olee; o -buru nwoke owaa; t'ẹ b'ọ dukwa ejo akpamara, unu e-me iya.”
²⁵ Obenu lẹ ndu ono ta ngaduru iya nchi. Nwoke Lívayi ono ekwe; dufuta nnufu iya ono duru nù ẹphe. Ẹphe egude iya k'ẹhuka; raa ya ẹnyashi mgburumburu. Nchi abyadelephu aboḥu; ẹphe aparu iya haa.

²⁶ Nchi abohulephu; nwanyi ono akputa onwiya je atua l'onu ibo ulo nwoke ono, nnajiufu iya no ono; daburu l'ẹke ono gbururu jeye nchi aboḥu. ²⁷ Nnajiufu nwanyi ono etehu l'utsu; guhaa ulo te ya lufu lasha; nnufu iya ono adabuwaru l'onu-uzo ono; wushi ẹka l'onu ibo ono. ²⁸ Yọ sù iya: “T'o gbeshi t'ẹphe la!” To kfudu okfu. Yo kwe; pata iya tu-kobe l'eli nkakfu-igara iya; yọ buru ẹphe alala. ²⁹ Yo rua ufu bya ewota mma kwakashia nnufu iya ono akwakashia; sajarahia ya lẹ nkwo lẹ nkwo sata iya uzo iri l'ẹbo; chita anu iya wojetsua l'ekemeke obule l'alì Ízurelu. ³⁰ Iphe, bu onye phuru iya nu; yọ sù: “Egbe iya owaa b'ẹ te mebukwaa l'alì Ízurelu; mbu l'ẹ ta phubedua egbe iphe owaa shitakpo keshinu ẹphe shi alì Íjiputu jeye ntanu. Unu rikwaa ya ariri! Unu achia idzu; kfuru ayi iphe ayi e-me.”

20

Ndu Ízurelu akwakobe k'ogu; ẹphe lẹ ndu Bénjaminu

¹ Tọ dụ iya bu; ndu Ízurelu l'ẹphe ha azafuta shitakpo lẹ Dánu jeye lẹ Besheba; mbu jeyekpo l'alì Giledu. Edzudzu-oha ono azafuta l'ọ bu onye lanu je adoo Ojejoje l'ifu lẹ Mízupa. ² Ndu ishi ndu ishi l'ikfu l'ikfu ndu Ízurelu edzua l'edzudzu oha ndu ke Nchileke ono. Iphe, ẹphe dụ bu ukporo unu ugbo labu l'ukporo unu iri, bu ndu gude okpa; pagbaaru ogu-mbeke. ³ Nzi erua ndu Bénjaminu lẹ nchi lẹ ndu Ízurelu zafuwaru je edzua lẹ Mízupa.

Ndu Ízurelu asu: “T'a koduru ẹphe ẹge ejo akpamara owaa shiru ma.” ⁴ Ya ndono; nwoke Lívayi, bu iya bu nji nwanyi ono, e gburu ono asu ẹphe: “Lẹ yele nnufu iya bahuru lẹ Gíbiya l'alì Bénjaminu t'ẹphe radu. ⁵ Yo be l'ẹnyashi; unwoke ndu Gíbiya abyatashia l'ulo, ya no; gbaa ulo ono mgburumburu l'eme t'ẹphe gbua ya. Ẹphe egude nnufu iya k'ẹhuka; raa ya; ragbua ya. ⁶ Ya abya apata nnufu iya ono; kwakashia anu iya nanu nanu; keeru ndu Ízurelu l'onu-ogo onu-ogo; ke l'iphe ẹphe meru l'alì Ízurelu bu akpamara; buru utsuruku. ⁷ Nta-a; unube ndu Ízurelu l'unu ha; unu kfu ẹge bu ememe iya.”

⁸ Ndu Ízurelu awu-lihu l'ọ bu onye lanu; su: “L'ẹ to nwedu l'ayi ha, ala l'ufu. Mbu; l'ẹ to nwedu l'ayi ha; m'ọ bu onye lanu, a-la l'ulo iya. ⁹ Iphe, ayi e-me ndu Gíbiya nta-a bu t'ayi tua enwa; gude tso ẹphe ogu. ¹⁰ L'iphe, bu ikfu Ízurelu l'ophu be ayi e-shi lẹ ndu, dụ ukporo unwoke ise; fota unwoke iri; shi lẹ ndu unu labu l'ukporo iri fota ukporo ise; shi lẹ ndu dụ ukporo unu l'unu ise fota unu labu l'ukporo ise. O bu ẹphe a-nodu ewojeru ndu soja ayi nri; k'ophu bu teke ndu soja ono ruru Gíbiya t'ẹphe gwata ndu Gíbiya k'alì Bénjaminu ugwo akpamara ono, ẹphe kparu l'alì Ízurelu ono.”

¹¹ Unwoke Ízurelu l'ẹphe ha abya edzua; mekobe onwephe l'ọ bu onye lanu t'ẹphe je afuaru mkpukpu ono.

¹² Ya ndono; ndu ikfu Ízurelu abya ezia ozi t'e je etsogbakota ikfu Bénjaminu; su ẹphe: “?Ejo akpamara owaa, e meru l'unu-a bu ole-e? ¹³ Unu dufutaru ayi ndu iwe ono; mbu ndu Gíbiya ono t'ayi gbushia ẹphe; fufu ejo akpamara ono l'alì Ízurelu.”

Obenu lẹ ndu Bénjaminu ta ngakpoduaru nchi l'iphe ono, ndu Ízurelu ibe ẹphe kfuru ẹphe ono. ¹⁴ Ya ndono; ndu Bénjaminu azafu l'edukfu l'edukfu je edzua lẹ Gíbiya t'ẹphe je etso ndu Ízurelu ogu. ¹⁵ Ẹphe abya eshi l'edukfu iche l'iche fota ukporo unu madzu ẹto l'unu ise, bu ndu pakota ogu-mbeke; yeru unu madzu l'ukporo

madzụ iri l'ise, bụ ndu e doru ọnya edodo ọọ lẹ Gíbiya. ¹⁶ L'ime ndu soja ono l'ẹphe ha bẹ ọnu soja l'ụkporo soja iri ise bụ ndu e doru ọnya edodo ọọ, bụkota ndu, eme ibyita. Ẹphe bụ ndu agba mgbẹka; k'ọphu bụ l'ẹphe a-dụ gbata ẹkete; ẹphe ta agbaswe iya agbaswe. ¹⁷ Ndu Ízurelu; ẹ tọ bụkwa ndu Bénjaminu; abya edzukobe ụkporo ọnu unwoke ise iche iche ugbo iri, bụ ndu pakọta ogu-mbeke. Ẹphe bụ ndu maru ọnya ogu.

Ndu Ízurelu etso ndu Bénjaminu ogu

¹⁸ Ndu Ízurelu awụ-lihu jeshia Bételu ọkpata Nchileke ishi t'ẹphe maru ndu e-vuru uzo je etso ndu Bénjaminu ogu?

Ojejoje asụ ẹphe: "L'ọ bụ ndu Júda e-vu ọzo."

¹⁹ Yo be l'utsu iya; ndu Ízurelu awụ-lihu je adọo; kwaaruru Gíbiya. ²⁰ Ndu Ízurelu awụfu t'ẹphe je etso ndu Bénjaminu ogu. Ya ndono; unwoke Ízurelu eje etso ẹphe ogu lẹ Gíbiya. ²¹ Ndu Bénjaminu eshi lẹ Gíbiya wụfuta bya egbua ndu Ízurelu ụkporo ọnu madzụ ẹbo l'ọnu madzụ iri l'ise* mbọku ono. ²² Obenu lẹ ndu Ízurelu shilerua ọkpoma ike; chikobe onwẹphe ọdo; je ekee ogu l'ẹke ono, ẹphe kehewaru iya lẹ mbọku k'ivuzọ ono. ²³ Ndu Ízurelu awụfu je anọdu Ojejoje l'ifu kwaa ẹkwa jeye l'urenyashi. Ẹphe abya ajị Ojejoje; sụ iya: "T'ẹphe jewaru je etso unwunne ayi ndu Bénjaminu ogu ọdo tọ?"

Ojejoje asụ ẹphe: "T'ẹphe jeru."

²⁴ Yo be mbọku k'ẹbo; ndu Ízurelu awụfuta; byaruta ndu Bénjaminu ntse. ²⁵ Lẹ mbọku ono kwaphu; ndu Bénjaminu eshi lẹ Gíbiya wụfuta; ẹphe lẹ ndu kẹ Ízurelu awọgba iya. Ndu Bénjaminu egbua ndu kẹ Ízurelu ụkporo ọnu madzụ ẹbo l'ọnu ise,† bụkota ndu pa ogu-mbeke. ²⁶ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha awụfu jeshia Bételu je anọdu l'ẹke ono kwaa ẹkwa l'ifu Ojejoje; swikota aswisi mbọku ono jeye l'urenyashi. Ẹphe abya agwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; mẹ ngweja-ẹhu-agu. ²⁷ Ndu Ízurelu abya akpata Ojejoje ishi; kẹ l'ọ bụ l'ẹke ono bẹ Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje shi nọdu teke ono; ²⁸ Finehasu Eliyéza Éronu aburu onye eleta iya ọnya. Ẹphe ajị Ojejoje; sụ iya: "T'ẹphe jewaru je etso ndu Bénjaminu, bụ unwunna ẹphe ogu ọdo; t'ọ bụ t'ẹphe be ejeshi?"

Ojejoje asụ ẹphe: "T'ẹphe je; kẹ l'echile bẹ ya e-woru ẹphe ye ẹphe l'ẹka."

Ndu Ízurelu alu-gbu ndu Bénjaminu

²⁹ Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu abya ekee; gbaa ẹphe mgburumgburu lẹ Gíbiya. ³⁰ Yo be lẹ mbọku k'ẹto; ndu Ízurelu ekpofu; jekfushia ndu Bénjaminu ogu. Ẹphe eje ekeeru ndu Gíbiya ogu ẹge ẹphe ekejehawa iya. ³¹ Ndu Bénjaminu awụfuta; t'ẹphe lẹ ndu Ízurelu kpogba iya. Ẹphe eshi ẹge ono wụfuta-gee lẹ mkpukpu ẹphe. Ẹphe awata ogbu ndu Ízurelu pyaapya ẹge ẹphe egbuje ẹphe; k'ọphu bụ lẹ ndu Ízurelu, ẹphe gburu l'egu; mẹ l'esu-uzo, e shi eje Bételu; mẹ l'esu-uzo ọphu e shi eje Gíbiya gbe dūwa ụkporo madzụ l'umadzu iri. ³² Ndu Bénjaminu anọdukwadua ekfu: "Nhuu! Ayi alụakwa ẹphe ẹge ayi luru ẹphe mbọku k'ivuzọ!"

Ndu Ízurelu asụ: "T'ayi kpólala azụ; k'ọphu ẹphe a-wụfuta-ge lẹ mkpukpu ẹphe nọdu l'uzo." ³³ Ya ndono; ndu Ízurelu l'ẹphe ha awụfukota l'ẹke ẹphe shi nọdu; kee ogu lẹ Bálu-Táma. Ndu Ízurelu ndu ọphu shi nọdu l'egbudu kee; eshi l'ẹke ẹphe nọ l'uzo ọnyanwu-ariba Gíbiya wụfuta. ³⁴ Ụkporo ọnu madzụ l'ọnu madzụ ise lẹ ndu kẹ Ízurelu, e doru ọnya edodo ọọ awụfu jeshia l'ifu ogu je etso ndu Gíbiya ogu. Ogu ono eshia ike; k'ọphu bụ lẹ ndu Bénjaminu ta madu l'ọ-la-l'iyi nọwa ẹphe ntse.

* 20:21 20:21 Iphe ọ bụ bụ 22,000. † 20:25 20:25 Iphe ọ bụ bụ 18,000.

³⁵ Ojejoje egude ndu Ízurelu lya ndu Bénjaminu. Ndu Ízurelu egbua ukporo unu madzu eto l'unu madzu ebo l'ukporo madzu iri l'ise le ndu ke Bénjaminu mboku ono, bu ndu pagbaa ogu-mbeke. ³⁶ Ndu Bénjaminu amaru l'e mekputawaru epehe.

Ndu ke Ízurelu abya akpolaaru ndu Bénjaminu azu; ke l'ephe kporu obu ye; le ndu onanu, epehe yeru t'ephe kee l'egbudu kwabe l'iku Gíbiya ono be keru-a ohuma. ³⁷ Ndu ono, shi kee l'egbudu ono ezifulephu ugbo lanu; wuba le Gibeya; je egude ogu-mbeke gbua ndu mkpukpu ono pyaapya. ³⁸ Ndu Ízurelu; epehe le ndu onanu, keru l'egbudu ono chihawaru iya achichi t'ephe mee t'enwuru-oku kpufu le mkpukpu ono. ³⁹ Teke ono; ndu Ízurelu aghakobe wupya epehe.

Ndu Bénjaminu watahawaru ogbu ndu Ízurelu; gbuwa epehe ukporo madzu l'umadzu iri; l'ekfuwaru onwephe: "Nhuu! Ayi alukwa ndu Ízurelu ege ayi luru epehe mboku ke mbu phu!" ⁴⁰ A bya ele enya; enwuru-oku akpuchiwa le mkpukpu ono. Ndu Bénjaminu aghaa enya; phu le mkpukpu epehe akpukotawa tututu l'enwuru-oku l'ala l'igwe. ⁴¹ Ndu ke Ízurelu aghakobewaphu wu-kputa ndu Bénjaminu. Meji atofu ndu Bénjaminu; ke l'ephe mawaru l'ephe abyawa ekpolashihu. ⁴² Epehe eche okpa l'oso l'agba ala l'uzo echi-egu; l'eke epehe agbalaru ndu Ízurelu. Obenu l'e-to dudu iphe, epehe gbataru iya. Ndu Ízurelu eshi le mkpukpu, notsua l'iku eke ono wufuta; abya ekebuta epehe; wata epehe egbushi. ⁴³ Epehe agbaa ndu Bénjaminu mgburumgburu; gbaa epehe obo l'uzo enyanwu-ahata Gíbiya. ⁴⁴ Ndu Bénjaminu, e gburu du ukporo unu madzu ebo l'unu madzu ise,‡ bukota mkparawa l'ogu. ⁴⁵ Teke epehe ghakoberu; gbaru lashia l'echi-egu le Mkpuma Rimonu be ndu Ízurelu gburu epehe unu madzu iri l'ebo l'ukporo madzu iri§l'uzo. Epehe achia ndu Bénjaminu gude-gude jeye le Gidomu; gbufua epehe unu madzu ise.* ⁴⁶ Ndu Bénjaminu, e gburu mboku ono du ukporo unu madzu eto l'unu madzu ebo l'ukporo madzu iri,† bukota ndu jeru ogu; buru mkparawa l'ogu.

⁴⁷ Ndu Bénjaminu, du unu madzu l'ukporo madzu iri aghakobe gbalaa; lashia l'echi-egu le mkpuma Rimonu; no l'eke ono onwa eno. ⁴⁸ Ya ndono; ndu Ízurelu alaphushia azu; l'ali ndu Bénjaminu; je atuko iphe, bu mkpukpu, no l'ali ono gbua pyaapya. Epehe gburu madzu; gbua iphe bu elu, no l'eke ono; gbua iphemiphe obule, epehe phuru l'eke ono; tukota oku l'iphe, bu mkpukpu, epehe jeruru.

21

Ndu Ízurelu daru ehu ndu Bénjaminu

¹ Ndu Ízurelu nohawaru le Mizupa; ribua ya: "Le to nwedu onye Ízurelu, e-duta nwa iya kee onye Bénjaminu." ² To du iya bu; ndu Ízurelu azafu je akuru le Betelu; nodu Nchileke l'ifu l'eke ono; kwaa ekwa jeye l'urenyashi. ³ Epehe asu: "Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu; ?bu ngunu kparu iphe, egbe iphe owaa dakfutaru ndu Ízurelu. ?Bu ngunu kparu iphe, aachọ ikfu lanu achọcho le Ízurelu ntanu."

⁴ Yo be echile iya; ndu Ízurelu anmaa ewa; woru enya-ngweja kpua l'eke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; me ngweja-ehu-agu l'eke ono. ⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu abya aji onwephe; su: "?O nweru ikfu Ízurelu, e-te tsodu ayi nodu l'ifu Ojejoje l'eke-a?" Ishi iya aburu l'ephe ribuhawaru iya l'o -nweru onye e-ta abyadu t'ephe nokobe l'ifu Ojejoje le Mizupa bu egbugbu be epehe e-gbu onye obu. ⁶ To du iya bu; ndu Ízurelu adaa ehu unwunna epehe ono; mbu ndu Bénjaminu; su: "L'ikfu lanu le Ízurelu be phoduwarua me epehe agvu." ⁷ "?Nanu ege ayi e-me lushiaru ndu Bénjaminu ndu

‡ 20:44 20:44 Iphe o bu bu 18,000. § 20:45 20:45 Iphe o bu bu 5,000. * 20:45 20:45 Iphe o bu bu 2,000.

† 20:46 20:46 Iphe o bu bu 25,000.

ophu wafuru nū nwanyi; keshinu ayi gudewa ẹpha Ojejoje ribua l'ayi te ekedu ẹphe unwu ayi."

⁸ Ẹphe abya aji: "Bū ndu ikfu ole lẹ Ízurelẹ te tsodu ẹphe nọdu l'ifu Ojejoje lẹ Mízupa?" Ẹphe abya achorofuta lẹ ndu Jábeshi-Gíledu ta dudu; m'ọo onye lanu, byaru ndzuko ono; ⁹ kẹ l'ẹphe dzuwaru onwẹphe maru l'ẹ-to dudu ndu Jábeshi-Gíledu m'ọ bu onye lanu nọ l'ẹke ono. ¹⁰ Tọ dū iya bu; ọha ono, dzuru l'ẹke ono abya afọta ukporo unu ndu soja l'unu ndu soja iri;* zifu ẹphe t'ẹphe gude ogumbeke je Jábeshi-Gíledu je egbushikota iphe bu ndu bu l'ẹke ono: nwoke; nwanyi; mẹ unwegirima. ¹¹ Ẹphe asu: "Ọwaa, iphe unu e-me teke unu ruru: Unu gbushikota iphe bu nwoke; l'unwanyi, nwoke chikahujewaru okpa." ¹² Ndu ẹphe phuru lẹ Jábeshi-Gíledu, nwoke ta chikahubua okpa dū unu unwu-mgboko lanu. Ẹphe edukoo ẹphe jeshia l'odu ẹphe lẹ Sháyilo l'alị Kénanu.

¹³ Ya ndono; ndu Ízurelẹ l'ẹphe ha abya ezia t'e zia ndu Bénjaminu lẹ Mkpuma Rimonu l'ẹphe choru t'ẹphe l'ẹphe kpeshia. ¹⁴ Tọ dū iya bu; ndu Bénjaminu alatashia teke ono; ndu Ízurelẹ eworu unwu-mgboko ndu Jábeshi-Gíledu ono, ẹphe kpuru lẹ ndzọ ono keeru ndu Bénjaminu t'ẹphe luru. Ọbule ẹ to dzugbaduru ẹphe.

Aalutaru ndu Bénjaminu unwanyi ọdo

¹⁵ Ya ndono; imiko ndu Bénjaminu egude ndu ono; kẹle Ojejoje mewaru ikfu ndu Ízurelẹ; yọ gbaa ọru. ¹⁶ Tọ dū iya bu; ndu bu ọgurennya ndu Ízurelẹ asu: "Nanu ẹge ee-me t'ọ buru l'a lukotaru ndu Bénjaminu ndu ophu phoduru nū nwanyi; keshinu e gbugeru unwanyi ndu Bénjaminu?" ¹⁷ Ẹphe asukwaphu onwẹphe: "Lẹ ndu Bénjaminu ophu wafuru nū nwefutaje akọ; tẹ mkpurophu ikfu be echihu lẹ Ízurelẹ. ¹⁸ Ọbu; ẹ tọ bukwa l'ayibedua e-gbe kegee ndu Bénjaminu unwu ayi; keshinu ayi ribuwaru iya: 'L'onye keru ndu Bénjaminu nwatibe iya l'ayi bukwa onye e buru onu.' "

¹⁹ Ẹphe asu: "Oo-o! ?M'o nwenarua aji, ayi agbajeru Ojejoje afa l'afa lẹ Sháyilo, nọ l'uzo isheli Betelu; nọdu l'uzo ẹnyanwu-ahata uzo, shiru Bételu laa Shékemu l'uzo ọhuda Lebona?" ²⁰ Ẹphe asu ndu Bénjaminu: "Unu tugbua; je edomishia onwunu lẹ mgbo vayinu; ²¹ kwabẹ akwabẹ. Teke unwu-mgboko Sháyilo wufutaru bya ote egvu; tẹ onyenonu shi lẹ mgbo vayinu ono je egude onye ophu ọo-lu; gude lashia alị Bénjaminu. ²² Teke ndu nna; m'ọ bu unwunne ẹphe ndu k'unwoke jiru ayi; ayi asu ẹphe t'ẹphe gude okfu ẹhu ayi; meeru unu iphe-oma; haaru unu unwegirima ono; kẹ l'ayi ta dudu ike lu-dzuaru ẹphe nwanyi teke ono, a luru ọgu ono. Tẹmanu bẹ ẹnwa te egudekwa unu; kẹ l'unu te gudedu ẹka unu kee ẹphe nwanyi."

²³ Ndu Bénjaminu ekwe. Yo be teke unwu-mgboko ono ete egvu; onyenonu; yọ gbafuta je egude nwamgboko lanu; pata iya gbachia; yọ buru nyee ya. Ẹphe alata l'alị ẹphe; bya akpukwa-zi mkpukpu ono; buru. ²⁴ Ndu Ízurelẹ awukahu l'ẹke ono teke ono; onyenonu alashia l'ikfu nk'ia; shiwaru ẹke ono lashia l'ẹke ọ hataru ókè-alị nk'ia.

²⁵ Teke ono bẹ ndu Ízurelẹ te shidu nweru eze, achị ẹphe. Onyenonu emelephu ẹge dū iya mma.

* **21:10** 21:10 Iphe ọ bu bu 12,000.

Rutu

Naomi yele Rutu

¹ Teke ono, ndu ikpe shi achị ndu Ízurelu ono; be ejo-egu byaru l'alị ono. Nwoke lanu, bu onye Bétulehemu l'alị Júda egbeshi yele nyee ya; me unwu iya unwoke ephe ebo; lashia Móabu. ² Epha nwoke ono bu Elimeloku. Epha nyee ya aburu Naomi; ke unwegirima iya unwoke ono ephe ebo aburu Mahulonon; me Kiliyonu. Ephe bu ndu Efuratu le Bétulehemu l'alị Júda. Ephe atuko gwota lashia Móabu je eburu.

³ Ephe ebunyaa l'eke ono; Elimeloku, bu iya bu nji Naomi anwuhu; haa nwanyi ono yele unwegirima unwoke ebo ono. ⁴ Ephe abya alushia nwanyi Móabu. Epha onye lanu l'unwanyi ono bu Opa; onye ophu aburu Rutu. Ephe ebulephu l'alị ono iphe, ruru afa iri; ⁵ Mahulonon yele Kiliyonon anwushihu. Naomi agbaru eka; unwegirima iya ono ephe ebo ta nohe; nji iya ta no.

⁶ Yo nonyaa le Móabu; nua le Ojejoje mewaru t'iphe duru ndu nk'iya le mma; ke l'o mewaru t'ephe nweru nri eriri. Naomi yele unyomu unwu iya ono ephe ebo ajikobe; yo buru ephe alala. ⁷ Yele unyomu unwu iya ono ephe ebo eshi l'eke ono, ephe shi buru ono gbeshi; kwaseru uto Júda.

⁸ Naomi asu unyomu unwu iya ono ephe ebo: “Unu lakwa azu lakfube nne unu le nk'ephe. Te Ojejoje mekwaaru unu iphe-oma ege ono, unu meru ndu ophu nwuhuwaru anwuhu me le mbedua ono. ⁹ Te Ojejoje mekwaa t'unu lutsua nji odo l'eke ehu a-du unu agu.”

Yo kfuebe ege ono; nmaa ephe akpa tsutatsua ephe onu. Ephe atuko wata ekwa; ¹⁰ su iya: “Wawa; l'ephe e-tSORU iya lakfube ndibe ephe.”

¹¹ Naomi asu ephe: “Unu la; unwu mu. ?Bu ngunu meru iphe unu e-tso mu. ?Mu a-tsukwadu ime odo k'omuta ndu, a-lushi unu. ¹² Unu laa byiko unwu mu; kele mu kahwaru k'olu nji odo. O -bururu t'a su le mu levuru enya; lua nji l'enyashi-a; ? mu a-tsuta-ghe ime; mua unwegirima unwoke. ¹³ ?Unu a-nodukpelephu gburu jeye t'ephe vufuta. ?Unu a-ha olu nji; nodu ngabekpeleruphu ephe to. Wawa; unwu mu. O kakwa mbedua oburu iphe aphu; me l'unubedua. Ishi iya aburu le Ojejoje mewaru mu oduge-eme.”

¹⁴ Yo kfuebe ege ono; ephe atuko wata ekwa odo. Ya ndono; Opa ekwe bya etsuta nne nji iya onu; yo buru iya ola azu. Obenu le Rutu swikuru nne nji iya ono; mbu Naomi.

¹⁵ Naomi asu iya: “Lekwa; nyee nwunne nji ngu alakfubeekwa ndibe ephe; me l'agwa ephe. Tsoru iya la!”

¹⁶ Rutu asu iya: “Ba asushi te ya haa ngu; m'obu te ya haa ngu etsotso. L'o kwa eke ije; be ya e-je; buru eke i zeru; be ya a-ze. Ndibe ngu a-bu ndibe iya; Nchileke ngu abukwaruphu Nchileke iya. ¹⁷ Eke i nwuhuru; bu eke ya a-nwuhu. Yo buru l'eke ono; be ee-li iya. Te Nchileke nukwaa ya aphu; mbu t'o gwakwaa ya ochi; m'o buduphu anwuhu kpu; bu iphe, e-kekahu nggu l'iya!” ¹⁸ Naomi abya amaru le Rutu ribuwaru le ya e-tso iya; paru iya haa.

¹⁹ To du iya bu; ephe ebo atugbu; jee gbururu jeye ephe erua Bétulehemu. Teke ephe larutaru Bétulehemu; be mkpukpu ono gbahuru gharaghara l'okfu ephe. Unwanyi l'ebutsua mkpu; l'ajitua; su: “?Bu-a Naomi ndo-o to?”

²⁰ Yo su ephe: “Ndu mu; unu be ekujehe mu Naomi.* Unu kujechia mu 'Mara;† kele Okaribe-Kakota-Ike meekwaru ndzu mu; yo buru olubu. ²¹ Kele teke mu eje

* 1:20 1:20 Iphe “Naomi” bu bu “ena”. † 1:20 1:20 Iphe “Mara” bu bu “olubu”.

ejeje; bẹ mu vu l'ishi; paru l'ẹka. Ọbule Ojejoje mewaru mu; mu agbaru ẹka lata. ?Bụ kẹ ngunu; bẹ unu e-gude eku mu Naomi; l'ẹke Ojejoje nwaru mu chikikfuu? Mbụ lẹ Ọkaribe-Kakota-Ike nyiwaru mu ẹka swongu."

²² Tọ dụ iya bụ; Naomi yele nyee nwa iya; mbụ Rutu kẹ Móabu; ayiru laruta Bétulehemu teke eebuwa balị.

2

Rutu eje àkpà l'okfu Bówazu

¹ Ya ndono; yo nweru nwoke lanu, Naomi nweru, bụ abubu nji iya. Nwoke ono shi l'eri Elimẹleku phe; bya aburu onye nweru iphe nshinu. Epha iya bụ Bówazu.

² Yo be ujiku lanu; Rutu; mbụ nwanyi Móabu phụ asụ Naomi: "Byiko tẹ ya jenu je amaru; ?m'o nweru onye ya a-tuba l'anya tẹ ya kpaa mkpakwa iphe l'ukabyi iya."

Naomi asụ iya t'o jeru. ³ Yọ tughua jeshia ẹke aakpata iphe l'alị; l'etso epha l'azu akpa mkpakwa iya. Yọ buleruphu l'ẹke Bówazu ono, bụ abubu Elimẹleku ono kọru b'o jeru.

⁴ A bya ele anya; Bówazu eshiwa lẹ Bétulehemu bya. Yọ bya ekele ndu ono, aakparu iya iphe ono; sụ epha: "Tẹ Ojejoje swikwaru unu!"

Epha asụ iya: "Tẹ Ojejoje gokwaaruru ngu onu-oma."

⁵ Tọ dụ iya bụ; Bówazu abya aji nwozi iya, bụ onye ishi ndu akparu iya iphe l'egu; sụ iya: "?Bụ onye alu nwamgboko owaa?"

⁶ Onye ozi iya, bụ onye ishi ndu akpa iphe l'egu ono asụ iya: "L'ọ kwa nwamgboko ono, shi Móabu, tso Naomi lata ono. ⁷ L'ọ rokwaru mu tẹ ya tsoru ndu ebu balị l'azu; l'akpa mkpakwa iya ophu dashiru nu. Keshinu utsu b'o tsoru ndu ono, ebu balị ono jee ozi jeye nta-a. Ọ buphu ugbo lanu b'o jeru ja atuta ume nwanshi l'ulo-egu."

⁸ Ya ndono; Bówazu asụ Rutu: "Ngabe nchi nwa mu; ba dukwa mboku, ii-je mkpakwa balị l'ẹge ndu odo; a gufu ẹke-a. Nopyabelekwaphu l'ẹke-a nggu l'unwu-mgboko-o, ejeru mu ozi-a. ⁹ Lepyabekwa anya l'ẹke, epha akpata iphe-a; nggu etsoje unwu-mgboko-a l'azu. Mu kfuakwaru unwu-okorobyia ono t'ẹ b'ọ dukwa onye a-cho ngu okfu. Teke mini gutajeru ngu; nggu eje anguta mini, unwoke ono kutaru ye l'ite-mini, no l'ẹke ono."

¹⁰ Ya ndono; Rutu adaa; kpube ifu l'alị; sụ iya: "?Nanu ẹge e meru; bẹ ya tubaru ngu l'anya; kẹ t'i nyata yebe onye ohodo?" ¹¹ Bówazu asụ iya: "A kọkotawaru iya iphe, i meru nne nji ngu; keshinu nji ngu nwuhuru; mẹ ẹge i haru nne ngu; haa nna ngu; haa alị ẹke, a muru ngu; bya tẹ nggu lẹ ndu ẹ tị mahaada buru. ¹² Tẹ Ojejoje kfu kwaa ngu ugwo iphe-oma ono, i meru ono. Tẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Izurelu, bụ onye, i gbatataru bya ekpuru l'ehu; kfu kwaa ngu ugwo iya nkfu-ngo k'oma."

¹³ Rutu asụ iya: "Onye nwe mu nu; tẹ mu tubajelekwaa ngu phụ l'obu ẹge ono mu tubaru ngu iya ono; kẹ l'i gudewa olu-oma ngu mee t'obu shihu mube nwozi ngu ike; lẹ mu ba adukponu l'ọ bụ ẹke onye lanu l'unwu-mgboko-o, ejeru ngu ozi dzuru okpa."

¹⁴ Yọ gbaa l'ori nri; Bówazu asụ iya t'ọ bya anodu l'ẹke epha no wota buredi tsutaje lẹ vinega taa. Tọ dụ iya bụ; yọ bya anonyabe ndu ono, akpata iphe ono; Bówazu eworu balị, a huru ahuhu nu iya; yọ taa ya tajia epha; taphodo iya ataphodo. ¹⁵ L'ọ meeberu jeshia mkpakwa balị ono odo; bẹ Bówazu suru ndu ono, eburu iya balị ono; t'ẹ b'ọ dukwa onye a-baru iya mba; m'o -ruhuru; ọ chikolahaa ndu ophu e bukoberu ebukobe. ¹⁶ "Iphe, unu e-gbe meje bụ t'unu lebezije anya haru shije l'ophu unu sweru esweswe mifutatsua balị wushiru iya t'ọ tutua; ophu unu abakwaru iya mba."

¹⁷ Ya ndono; Rutu akpaa mkpakwa balị ono jeye l'urenyashi; bya echishia ya; yo ji ashanga lanu. ¹⁸ Yo vuta iya vulata l'ufu; nne nji iya aphụ ẹge ọ ha; mbụ ophu ọ kpataru. Rutu abya ewofutafua iphe, o riphoduru eriphodo l'ẹke ono.

¹⁹ Nne nji iya ono aji iya: “?Bụ awe b'i jeru mkpakwa kẹ ntanụ? ?Bụ awe b'i jeru iya? T'ọ dukwaru onye ono, gụ-vutaru ngu nụ ono lẹ mma!”

Tọ dụ iya bụ; Rutu akọoru nne nji iya ono onye o jeru akpaa ono; sụ iya: “L'ẹpha onye ya jeru akpa l'ẹgu iya ntanụ kwa Bówazu.”

²⁰ Naomi asụ nyee nwa iya ono: “Tẹ Ojejoje gọkwaru ọnu-oma nụ onye ono! Ojejoje, bụ onye ta ahajędu okoshi ndu nọ ndzụ mę ndu nwuhuwaru anwuhu lẹ ya yeru ẹphe obu.” Yọ sụ Rutu: “Lẹ nwoke ono bẹ ayi l'iya bukwa mee lanụ; mbụ onye lanụ lẹ ndu ogbaru oleta ayi ęnya.”

²¹ Rutu; bụ onye Móabu-wa asụ iya: “L'ọphu katsukpo nụ kwa l'ọ sụru tẹ ya byajękpelephu bya etsoru ndu eburu iya balị ono jeye teke ee-buge nk'iya.”

²² Naomi asụ Rutu; mbụ nyee nwa iya: “Ọ kakwaru ngu mma; nwa mu; t'i tsojeru unwu-mgbọko, ejeru iya ozi; kẹ l'i -jee ẹke ọdo bẹ oo-nwekwaru ẹge ọ dụ; a chọo ngu okfu.”

²³ Tọ dụ iya bụ; Rutu etsolahaa unwu-mgbọko, ejeru Bówazu ozi l'akpa akpa balị jeye teke e bueberu balị; mę witu. Ya ndono yele nne nji iya ono achiko buru.

3

Rutu yele Bówazu l'ẹke eetsuje balị

¹ Yo be ujiku lanụ; nne nji iya ono; mbụ Naomi; asụ iya: “Nwa mu; ?tọ dụnunua mma mę mu chọtaru ngu ẹke ii-nọdu t'e leta ngu ẹke a-buru ngu ufu, bụ ẹke ẹhu a-dụ ngu agu tọo. ² Bówazu; mbụ onye ono, nggu l'unwu-mgbọko, ejeru iya ozi shi nọdu ono; ?ta bụduna abubu ayi. L'enyashi ntanụ bẹ ọo-nọdu aphucha balị l'ẹke eetsuje balị ono. ³ Ghua ẹhu; nggu aji manụ, eshi mkpọ; nggu ewota uwe ngu ọphu katsua mma yee. Teke e metsuaru; nggu atugbua jeshia l'ẹke ono, eetsuje balị ono. Ọle be emekwa t'ọ maru l'i nọ l'ẹke ono jeye teke oo-rieberu nri; ngua iphe angungu. ⁴ Tọnwubelephu ęnya maru ẹke ọ zẹ. Teke Ọ -zẹ-zitalephu; nggu atugbua je aphu-lia ya iphe, o phụ-kpuru onwiya l'ọkpa; zęnyabe iya. Ọo-karu ngu-a iphe, ii-me.”

⁵ Rutu asụ iya: “Iphe bụ iphe, i sụru tẹ mu mee bẹ mu e-me.” ⁶ Tọ dụ iya bụ; yọ tugbua jeshia ẹke ono, eetsuje balị ono je emekota ẹge ono, nne nji iya sụru iya t'ọ mee ono.

⁷ Bówazu eritsulephu nri; ngua iphe angungu; gude ẹhu-otso-ena je azeru lẹ nkulahu ẹke a kuberu balị. Rutu atọo nwęhu je aphu-lia ya iphe l'ọkpa zęnyabe iya. ⁸ Yo rua l'echi-abalị; Bówazu elubirihu. Yọ ghaa aghagha; phụ l'o nweru nwanyi, zẹ iya l'uzo ọkpa!

⁹ Yọ ji: “?Bụ onye?”

Rutu asụ iya: “L'ọ kwa mbędua; Rutu, bụ nwozi ngu. Lųpyabenu mu; byiko; kẹ l'ọo nggubedua bụ abubu ayi, gbaru t'i leta ayi ęnya.”

¹⁰ Yọ sụ iya: “Tẹ Ojejoje gọkwaaru ngu ọnu-oma; ada mu. Iphe-oma ọwaa kakwa ọphu i mehawaru; kẹ l'ẹ tị gbatsoduru unwokoro; mę ẹphe nweru iphe; mę ẹphe te nwedu. ¹¹ Nta-a; ada mu; ba atsushi egvu. Lẹ mu e-mekotaru ngu-a iphemiphe ọbule, i rọru mu; kẹ l'onyemonye ọbule lẹ mkpukpu ayi makotawaru l'i bụ nwanyi umere oma. ¹² Ọ bụ oswi-okfu lẹ mu l'unu bụ. Obenu l'o nweru onye ọdo, unu l'iya ka abubu, bụ onye ọ gbaru t'ọ leta ngu ęnya. ¹³ Nọdu l'ẹka-a l'enyashi-a. Teke o beru l'utsu; ọ -buru l'oo-meru ngu-a iphe, gbaru tẹ madzụ meeru abubu iya; b'ọ dukwa mma. Ọ -dudu; kamenu; bẹ ya e-meru ngu iya-a. Zeru l'ẹka-a; tẹ nchi bọhu.”

¹⁴ Ya ndono; Rutu azeru iya l'uzo ọkpa jeye l'utsu. Yo be l'oswi ?bụ-onye-ndono; yo gbeshi l'ẹke ono. Yo gbeshide; Bówazu asụ iya: “T'ẹ b'ọ mekwa t'ọ nweru onye a-ma lẹ nwanyi byaru l'ẹke-a, eetsuje balị-a.”

¹⁵ Rutu abyade alufu; Bówazu asu iya: “T’o tofu ékwà, o we; tośaa ya atōsa.” Yò bya atōśaa ya; Bówazu abya egude iphe vòta balì ugbo ishingu yeru iya l’èkwà ono; kekoo ya; bo iya. Yò tughua; lashia.

¹⁶ Yò lakfushia nne nji iya; bu Naomi; yò jì iya: “?Nanù ege o muru; nwa mu?” Yò bya akòkotaru iya iphemiphe obule ono, nwoke ono meru iya ono; ¹⁷ sù iya: “L’ò tataru balì-a l’iphe, aatuje iya ugbo ishingu; nù mu; sù mu tẹ mu ba agbashì ẹka lakfube nne nji mu.”

¹⁸ Naomi asu iya: “Nòdukpelephu nwandoo nwa mu; maru iphe, e-me nù; kẹle nwoke ono ta byadu bya anmakfuru anmakfuuru ntanù jeye teke ọ-phù ishi iya.”

4

Bówazu alù Rutu

¹ Ya ndono; Bówazu atughua jeshia l’obu-edukfu mkpukpu ono je adugaru. A bya ele ẹnya; onye ono yele nwanyi ono ka abubu ono, o shi ekfuru ono eswewa; Bówazu ekua ya; sù iya: “T’o bya anòduedu l’ẹke-a!” Yò tughua je je anọ-zita.

² Bówazu abya ekua ndu bu ọgurennya mkpukpu ono umadzu iri; sù ẹphe: “Unu bya anodu anodu l’ẹke-a.” Ẹphe ekwe bya anodu. ³ Yò sù abubu ẹphe ono: “Lẹ Naomi shiakwa Móabu lata; yoo me t’o ree alì abubu ayi; mbù Elimẹleku. ⁴ Ya arià l’ò ka mma tẹ ya mee t’i maru. Ọ -buru l’i-zu iya; nggu azua ya l’ifu ndu-a, nọ l’ẹke-a; mẹ l’ifu ndu bu ọgurennya ayi-a. Ọ -buru l’ọo agbata bẹ i-gbata iya; nggu agbata ya. Teke bu l’ẹ tii gbatadu; nggu ekfuru iya tẹ ya maru. Kẹ l’ẹ to nwedu onye ọdo, o ruberu l’agbata iya; a gufu nggubedua. Onye ọdo buwa yẹbedua.”

Nwoke ono asu iya: “Lẹ ya a-gbata iya.”

⁵ Bówazu asu iya: “Ì -zua Naomi yele Rutu, bu nwanyi Móabu alì ono; bẹ i-lupyabekwaphu nyee nwoke ono, nwuhuwaru nù ono; k’ophu ọo-togbo akọ; t’ẹpha onye ono, nwuhuwaru nù ono be ephuhu.”

⁶ Tọ dù iya bu; abubu ẹphe ono asu: “Lẹ keshinu ọ bu ege ono b’ọ dù; bẹ ya ta agbafutakwa alì obu; kẹle ya te ejedu ọtu ẹku iya ntù. Gbafutachia ya nggubedua; kẹle ya te emeghekwa iya!”

⁷ L’ogege ono l’alì Ízurelu; bẹ ọobuje; madzu eme t’o gbata iphe; m’ọ -bu t’o gbanweta iphe; bẹ ooyefuje akpokpa iya; nù onye ono. Yò buru ege ono; bẹ ndu Ízurelu egudeje ekoshi l’e mebuwaru iphe obu.

⁸ Tọ dù iya bu; abubu ẹphe ono asu Bówazu: “T’o zua ya.” Yo kfutsua ege ono; bya eyefu akpokpa iya; nù Bówazu.

⁹ Teke ono phù; Bówazu asuwaphu ndu bu ọgurennya ono; mẹ iphe bu ndu nọkota l’ẹke ono: “Ọ kwa unubedua bu ndu ekebe ntanù lẹ Naomi rewaru iya iphemiphe obule, bu kẹ Elimẹleku; mẹ kẹ Kiliyonu; mẹ kẹ Mahulonu. ¹⁰ Ege ono kwaphu; bẹ ya lupyaberu Rutu; mbù nwanyi Móabu, nji iya; mbù Mahulonu haru; k’ophu ee-shi ege ono t’e doberu iya akọ; mẹ ege ee-shi t’iphe nji iya, nwuhuwaru anwuhu nọdu; k’ophu ẹpha iya ta achihudu l’ufu ẹphe; mẹ lẹ mkpukpu ẹphe. Unubedua bu ndu ekebe ntanù.”

¹¹ Tọ dù iya bu; ndu bu ọgurennya ono; mẹ iphe, bu ndu nọkota l’obu-edukfu ono azua mgbede; sù: “L’ẹphe bu ndu ekebe. Tẹ Ojejoje mekwa-a nwanyi-a, alata nke ngu-a t’ọ dù l’ọ bu Rechelu mẹ Lii; ndu bu ẹphe; bẹ ndu ikfu Ízurelu shi futa. T’ẹka ngu bukwaru upete l’alì Efuratu; nggu aburu onye a maru amaru lẹ Bétulehemu. ¹² Tẹ Ojejoje shikwa l’unwu, ọo-nù nwata nwanyi-a; mee t’ufu ngu dù l’ọ bu ufu Pérezu, bu nwa, Táma mutaru Júda.”

¹³ Tọ ụy iya ụy; Bówazu eduta Rutu; yọ ụy nyye ya. Yọ bya ejekfu iya; Ojejoje emee; yọ tsụta ime; mụa nwata nwoke. ¹⁴ Ndu k'ụnwanyi ekfulahaaru Naomi; sụ iya: "T'ajaja ụy kẹ Ojejoje, ụy onye meru t'i nweru nwanwa, e-leta ngu ẹnya. Tẹ ẹpha iya dekwaa ude l'ali Ízurelu. ¹⁵ Nyye nwa ngu ono yeru ngu obu; bya emewaru ngu iphe ụnwegirima unwoke ẹsaa ta ga emeduru ngu. Nta-a b'ọ mụwaru ngu nwanwa, ụy iya e-le ngu nka; mee t'i bya etsefu lẹ nwamgbọko ọdo."

¹⁶ Tọ ụy iya ụy; Naomi ekuta nwata ono dobe l'utakfu; yọ ụywaru iya rụ heru iya. ¹⁷ Ụnwanyi obutobu agụa nwata ono Óbẹdu; sụ: "L'a mụwaru Naomi nwata nwoke!" Óbẹdu ono ụy iya ụy nna Jesi; Jesi abụru nna Dévidi.

¹⁸ Ọwaa ụy eri Pérezu:

Pérezu ụy nna Hézurọnu.

Hézurọnu abụru nna Ramu.

¹⁹ Ramu ụy nna Amínadabu.

²⁰ Amínadabu abụru nna Náshọnu.

Náshọnu ụy nna Sálumọnu.

²¹ Sálumọnu abụru nna Bówazu.

Bówazu ụy nna Óbẹdu.

²² Óbẹdu abụru nna Jesi.

Jesi abụru nna Dévidi.

Sámèlu kẹ mbù

¹ O nweru nwoke ọbu, bụ onye Ráma l'alì ugvu Ífuremu. Epha nwoke ono bụ Ełukana Jerohamu Elihu. Elihu ono bụ nwatibe Tohu; Tohu aburu nwatibe Zufu l'ikfu ndu Ífuremu. ² Ełukana bẹ luru unwanyi labu. Onye lanu bụ Hana; onye ọphu aburu Penina. Penina; bẹ mushiru unwegirima; obenu lẹ Hana te nwedu ọphu o mutaru.

³ Afa l'afa; bẹ nwoke ono eshije lẹ mkpukpu iya jeshia Sháyilo; ọbaru Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike eja; mę t'o gworu ngweja nu iya. O bụ l'ẹke ono bẹ unwegirima Elayi epe ebo, bụ iya bụ Hofini; mę Finehasu anọduje l'achiru Ojejoje eja. ⁴ Yọ buje; teke Ełukana gworu eja ono; yo wota anu, gbaru nyee ya; mbu Penina ye l'unwu iya: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi nu epe. ⁵ Obenu lẹ Hana; bẹ oobeje anu lẹ nk'iya; kẹ l'o yeru iya obu nshinu; yeru lẹ Ojejoje kechiru iya epho. ⁶ Yọ buru okfu lẹ Ojejoje kechiru iya eka-nwa meru iphe onye o buru yele iya anọduje aduka iya l'iphe; gude iya l'akpatsu iya aphu. ⁷ Yọ buru ege ono bẹ onoduje ada afa l'afa. Iphe bụ teke Hana jeru l'eze-ulo Nchileke; nyee nji iya ono l'akpatsu iya aphu; k'ọphu bụ l'ooraje eka; jika nri. ⁸ Yọ buje aanonyaa; Ełukana, bụ nji iya ono aji iya iphe ọoraru, kporu iya nri: “?Bụ ngunu kparu iphe aphu jiru iya obu? ?Ya ta kaduru iya ọgaru mkpa karia unwegirima nwoke iri to?”

⁹ Yo be ujiku lanu lẹ Sháyilo l'ẹpe ritsuaru nri; ngua iphe-angungu; Hana egbeshi. Teke ono bẹ Elayi, bụ onye achijeru Nchileke eja nọdu anodu l'oshi, nọ l'onu eze-ulo Nchileke. ¹⁰ Hana egude aphu; gude enya-mini; kfuru nu Ojejoje. ¹¹ Yo ribua ya; su: “Nggube Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike; o -buru l'ii-le enya l'aphu, byaru nwozi ngu; nyata iya; k'ọphu e tii zahadu yebe nwozi ngu; nu iya nwata nwoke; bẹ ya ewokwaru iya phu nu nggube Ojejoje; t'ọ buru nke ngu jeye ege ọo-nọ-bebe. Agube ta abyadu eru iya l'ishi.”

¹² Teke ono, ookfu anu Ojejoje ono bẹ Elayi phuberu iya enya l'onu. ¹³ Hana egude obu iya l'ekfu anu Nchileke. Onu l'eme iya ukporo; obu l'ẹ ta anudu iphe, ookfu. Elayi arilaha l'ọ bụ mee b'ọ nguru; ¹⁴ su iya “?Bụ teke ole bẹ mee ọwaa e-mebuhu ngu l'enya? Panuru mee haa!”

¹⁵ Hana asu iya: “E to kwa ege ono b'ọ du; onye nwe mu nu. Mu bukwa nwanyi, aphu jiru okpoma. Mu ta ngukwa mee; to nwe iphe ọdo, eme l'enya, mu nguru. L'ọ kwa ege o duru mu; bẹ mu atoshiru Ojejoje. ¹⁶ Be ewotakwa mube nwozi ngu l'ọ bụ nwanyi, iphere gvuru l'ifu. O kwa ege iphe ono ahutabe mu oku; mę ege ọotsuta-be mu l'ehu bẹ mu shi teke ono kfushitaru Nchileke ono.”

¹⁷ Elayi asu iya: “Lawaru nta-a! Tẹ Nchileke kẹ ndu Izurelu mekwaaru ngu iphe, jiroru iya.”

¹⁸ Hana asu iya: “T'obu rukwaa ngu l'ẹke nwozi ngu nọ.” Ya ndono; Hana atugbua je eria nri; ifu abya atusahu iya.

¹⁹ Yo rua l'onma-ewa utsu echile iya; epe egbeshi; baaru Ojejoje eja tugbua laphushia azu l'ufu epe lẹ Ráma. Ełukana abya ejekfu nyee ya ono; mbu Hana; Ojejoje anyata iya. ²⁰ A nonyaa; Hana abya atsuta ime; mua nwata nwoke; gua ya Sámèlu; kẹ l'ọ suru: “Lẹ ya rotaru iya Ojejoje.”

Hana eye Sámèlu l'eka Nchileke

²¹ Yo be teke nwoke ono; mbu Ełukana yele ndibe iya jeru t'ẹpe je egwooru Nchileke eja; mekwaphu t'o mee iphe, o kweru Nchileke ukwa iya, bụ ege oomeje

afa-l'afa; ²² Hana akwaa l'ufu. Yọ sụ nji iya: “Lẹ ya te ejekwa jeye teke nwata-wa wofuru ọnu l'era. Teke ono; ya ekuta iya je edobe l'ulo Ojejoje. Yo buwaruru l'ẹke ono.”

²³ Nji iya; mbụ Elukana asụ iya: “Ọ kwa t'i mee ya l'ẹge ọ dụ ngu l'obu. Nọdu jeye teke nwata e-wofu ọnu l'era. Tẹ iphe Ojejoje kfuru rekwa l'ẹge o kfuru iya.” Ya ndono; nwanyi ono anọdu hee nwata ono jeye teke ọ ngu-buru era.

²⁴ Nwata ono ewofutsulephu ọnu l'era; yo kuta iya; bya akputa oke-eswi, gbaru afa ẹto; wota ntụ witu, jiru, nkwo-ẹka labụ; bya egude otumu mee; duru iya jeshia l'ulo Ojejoje lẹ Sháyilo; e gudekpooru lẹ nwata ono hakwadu nwanshi. ²⁵ Ẹphe egbutsua oke-eswi ono; duta nwata ono dujeru Elayi. ²⁶ Hana abya asụ Elayi: “Keshinu ị nọ ndzụ ẹge ị nọ iya-a; nggube onye nwe mu nụ; b'ọ kwa mu bụ nwanyi phụ, vudonyabeje ngu nụ l'ẹke-a; l'ekfu anụ Ojejoje phụ. ²⁷ Mu rọru t'ọ nụ mu nwata-wa; nta-a bẹ Ojejoje mewaru mu iphe ono, mu rọru iya ono. ²⁸ Ọo ya bụ lẹ nta-wa bẹ mu kutawaru iya Ojejoje. Ọo-buru kẹ Ojejoje jeye ẹge ọo-nọ-bebe.” Ẹphe abaaru Ojejoje ẹja l'ẹke ono.

2

Ekfukfu, Hana kfuru nụ Nchileke

- ¹ Tọ dụ iya bụ; Hana abya ekfuru nụ Ojejoje; sụ iya:
 Mu ete ẹswa l'ẹke Ojejoje nọ.
 Ike mu bụ l'ẹka Ojejoje b'o shi.
 Nta-a bẹ mu asawa okfu
 l'ifu ndu ọhogu mu;
 kele mu etewa ẹswa
 l'ị dzofutaru mu.
- ² Ẹ to nwedu onye dụ nsọ
 l'ọ bụ Ojejoje; to nwe onye,
 l'aturu ngu nụ;
 Ọphu o nwedu Agbara-Mkpuma,
 dụ l'ọ bụ Nchileke ayi.
- ³ Unu haa ọsa nsasa;
 unu ahaa ogude ọnu l'apali
 onwunu eli;
 kele ọ bụ Ojejoje, bụ
 Nchileke kwa iya
 nwe mmamiphe;
 buru iya bụ onye enyochaje
 umere, madzụ eme ememe.
- ⁴ Akfụ ndu mkparawa
 b'i nyakwoshiwaru.
 Obenu lẹ ndu ike gvuru
 b'i kwawaru agburu-ẹhu
 l'ọbu onye kwaru
 ngwa-ọgu.
- ⁵ Ndu ẹpho shi ji;
 wowaru onwephe nụ l'okfu nri.
 Ndu ọphu ẹgu shi agụ;
 bẹ ẹpho jiaru.
 Nwanyi, ẹ-te shidu atsụ ime;
 mutaru unwegirima ẹsaa.
 Obenu lẹ nwanyi ọphu

mùtaru unwu l'igwe;
bẹ gbawa ẹka.

6 “Ọ bụ Ojejoje anafuje madzụ ndzụ;
bụru iya anuje ndzụ.
Ọ bụ iya enwujeru madzụ ye
lẹ maa; bụru iya emeje
t'e teta nọdu ndzụ.

7 Ọ bụ Ojejoje emeje tẹ madzụ
bụru onye ụkpa;
bụru iya emeje t'e nweru iphe.
Ọ bụ iya ewozitaje madzụ alị;
bụru iya ewolije madzụ eli.

8 Ookulije ndu ụkpa l'ẹja;
palia ndu ẹ-ta dudu ẹge
ọ haru ẹphe l'ikpo ntụ;
woru ẹphe dobe l'ẹke
ndu ishi nọ; ẹke aa-nọdu
akwabẹ ẹphe ugvu.
Ọkpa-ulo kẹ mgboko
kwa Ojejoje nwe iya.
Ọ bụ l'eli iya b'o
gvugaberu mgboko.

9 Ọobojeru ndu duru iya lẹ nsọ ụzo.
Obenu lẹ ndu akirishi;
bẹ oomeje t'ẹphe tabuhu
onu l'ẹkpuru-ọchi.
Madzụ te egudejekwa
ọkpehu pyafuta ishi.

10 Ndu etso Ojejoje okfu;
bẹ aa-nyakwoshi anyakwoshi
teke oo-shi l'imigwe
gude egbe-igwe bya ọgu.
Oo-kpe mgboko l'ophu ikpe;
woru ike; m'ọkpehu nụ
onye nke ngu ono,
a wuru manụ ono.”

11 Tọ dụ iya bụ; Ẹlukana pẹ atugbua lashia l'ufu ẹphe lẹ Ráma. Nwata ono; mbu Sámeļu anọdu l'ẹka Elayi, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; jelahaaru Ojejoje ozi.

Unwegirima Elayi

12 Unwegirima Elayi bẹ bukota ndu ẹjo-madzụ; to nwe iphe ẹphe guberu Ojejoje.
13 Iphe, ndu achijeru Nchileke ẹja emeje bụ l'ọobuje: madzụ -bya ogwo ẹja; nwozi onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono egude ọjì, nweru onu ẹto bya teke anụ ono shikwadururu l'ọku; 14 woru ye l'ite ono. Iphe, ọjì ono gvutaru bụ k'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono. Yọ bụru ẹge ono bẹ eemeje iya iphe, bụ onye Ízurelu, gude ngweja bya Sháyilo. 15 Yọ bụje tẹmanu a kpọo ẹba anụ ono, e gude gwoo ẹja ono ọku bẹ nwozi onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abyakfutaje onye ono, egwo ẹja ono; sụ iya: “T'o wotakwa anụ ono; nụ onye achijeru Nchileke ẹja t'a hua ahuhu; l'ẹ tọ natakwa ophu e shiru eshishi; gbahaa k'onyingu.”

16 Yọ bụje teke ndu ono sụru nwozi ono: “T'e vuoduru ụzo kpọo ẹba anụ ono ọku; tẹmanu yo wotawaru ẹge dụ iya mma;” nwozi ono asụ: “Waawa! T'o ye iya

èya l'èka nta-a; ọdumeka bẹ ya e-wotakwa iya k'èhuka.” ¹⁷ Iphe, unwu-okorọbya ono eme akwata ha nshinu l'ènya Ojejoje; kẹ l'èphe gude iphe, a nuru Ojejoje l'atụ jola-jola.

Sámèlù awata ojeru Ojejoje ozi

¹⁸ Sámèlù bụ nwata-okoro, l'ejeru Ojejoje ozi; l'eye uwe-nlọkpuru ọcha, ndu achijeru Nchileke eja eyeje. ¹⁹ Afa-l'afa ha bẹ nne iya akwajẹ uwe-nlọkpuru; chitaru iya teke yẹle nji iya byaru ogwo eja, èphe egwoje l'afa. ²⁰ Yọo buje Elukana yẹle nyee ya bya ège ono; Elayi agọru ọnu-ọma nụ èphe; sụ èphe: “Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ nwanyi-a mụturu ngu unwegirima, l'a-nọ-chi ènya nwata-wa, nwanyi-a rọru Ojejoje; yo metsua; kuta iya nụ-phu iya azụ-a.” Teke Elayi gotsuaru èphe ọnu ège ono; èphe atugbua lashia.

²¹ Ojejoje abya emeeru Hana iphe-ọma. Yọ bya atsuta ime; bya amutafua unwegirima unwoke èto; mẹ unwanyi labu. Nwata ono; mbu Sámèlù anọdu l'ifu Ojejoje vuta.

Elayi mẹ unwegirima iya

²² Nta-a bẹ Elayi kahwaru ọkpobe akahụ. Eekfujeru iya iphemiphe ọbule, unwegirima iya anọduje eme ndu Ízurelu l'èphe ha; mẹ l'èphe anọduje ara unwanyi, eje ozi l'ọnu Ụlo-Èkwà Ndzuko. ²³ Ya ndono; yọ sụ èphe: “?Nanụ ège ọ dọ bẹ unu eme ège-a? Nchị jiakwaru iya lẹ kẹ èjo ememe-wa, unu eme-wa. ²⁴ Wawakwa; unwu mu. Iphe, mu anụ l'ọnu ndu kẹ Nchileke l'èke unu nọ ta dukwa mma. ²⁵ Ọ -buru lẹ madzụ mesweru madzụ ibe iya; Nchileke aburu iya onye-ogbo. Ọlobu; madzụ -meswee Ojejoje; ?bu onye e-kfuru iya èya.” Unwegirima iya ono anyilee nchị manụ l'okfu nna èphe ono; kẹle Ojejoje tų-buwaru lẹ ya e-gbushi èphe.

²⁶ Nwata ono; mbu Sámèlù l'evu; nọdu Ojejoje l'obu; nọdukwa iya phụ ndiphe.

Ama iphe, a-dakfuta ọnu-ulo Elayi

²⁷ Onye kẹ Nchileke abyakfuta Elayi; bya asụ iya: “Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru: ‘? Ya te wodunaru-a onwiya koshi ọnu-ulo nna ngu teke ono, èphe nọ Fero l'èka l'alị Íjiputu ono? ²⁸ Ọ bu yẹbedua fọturu nna ngu l'ikfu ndu Ízurelu l'èphe ha t'ọ buru onye a-chijeru Nchileke eja; t'ọ buru iya e-jeje l'ènya-ngweja mu; kpọo ínsensu ọku; yeje uwe-ukuvu nọdu iya l'ifu. Iphe, bu ngweja-ọku, ndu Ízurelu nuru iya bẹ ya nukotakaruphu ndu ọnu-ulo nna ngu. ²⁹ ?Bu ngunu meru iphe unu ta agubedu ngweja iya iphe; mẹ iphe ono, ya tųru ekemu; sụ t'a nųje iya l'eze-ulo èke ya bu ebubu ono? ?Nanụ ège ọ dọ b'ì ka ọkwabe unwu ngu ugvu; ma lẹ yẹbedua; kparu iphe ọ bu iphe ndu nk'iya, bu ndu Ízurelu nuru iya bẹ unu afọtaje ọphu kakọta mma eri; l'ada rẹkfurekfu?’

³⁰ “Ọo ya bu lẹ Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu; sųru: ‘Ọ bu oswi-okfu lẹ ya sųru l'ọ bu ọnu-ulo ngu; mẹ ọnu-ulo nna ngu a-nọduje eje ozi l'ifu iya gbururu jeye lẹ gbururu.’ Ọbule nta-a; bẹ yẹbe Ojejoje ekfu; sụ: ‘L'ẹ tọo dųhedu ège ono! L'ọ bu ndu akwabẹ iya ugvu bẹ ya a-kwabẹ ugvu. Ndu ọphu akpọ iya èbo-èbo-l'afu bẹ aa-tuphu l'ọnu. ³¹ Tųbekwa iya nvọ l'ọogbaakwa teke ya a-gbajifu ike ngu; gbajifu ike kẹ ndu ọnu-ulo nna ngu; k'ọphu bu l'e too nwedu onye, bu ọgurennya, a-nọkwadu l'ènya ufu unu. ³² Ii-gude ènya ngu phụ l'èke ono, ya bu ono bẹ nọ l'iphe-èhuka. Iphe, dų mma bẹ mu e-mekpokwaaru ndu Ízurelu. Obenu l'ènya-ufu unu te enwedu onye byakwadu bya a-ka nka gbururu jeye.’ ³³ L'unu ha onye ọphu ya te egbudu l'ènya-ngweja iya a-dzųkwaru-a. Obenu l'ọo-buru unu aphụ; buru unu èkwa; buru unu iphe-èhuka. Ndu ọnu-ulo unu a-nọdu agbakwohu agbakwohu. ³⁴ Iphe, e-me l'èhu unwegirima ngu; ndu k'unwoke èphe èbo, bu iya bu Hofini yẹle Finehasu a-buru ngu iphe-ọhubama. Èphe èbo a-nwushihu ujiku lanu. ³⁵ Mu e-gude èka mu wofuta

onye a-nòdu achijeru mụbe Nchileke ẹja. Onye ono a-buru onye e gude ire iya ẹka; buru onye eme uche mu; mę obu mụbe Nchileke. Mu e-me t'ònu-ùlo onye obu nguru anguru; yò nòdu l'ifu onye nke mu ono, mu wuru manu l'ishi ono eje ozi gbururu jeye. ³⁶ Iphe, bu onye phòduru nu l'enyà-ufu e-byije ikpere bya iya ọro okpoga; mę nri; l'arọ iya: 'T'ò yenu iya l'ọru, gbaru onye achijeru Nchileke ẹja; k'ọphu ya a-phuje iphe oye l'ònu.' "

3

Ojejoje eku Sámèlu oku

¹ Nwata ono; mbụ Sámèlu anòdu Elayi l'ẹka l'ejeru Ojejoje ozi. Teke ono bę Ojejoje te shidu ekfujekwadu eyeru madzụ; t'a kwata shi aphujekwadu àphù.

² Yo be l'enyashi ujiku lanụ; Elayi azẹru l'ẹke ọozeje. Teke ono bę nka lawaru iya l'enyà; k'ọphu bu l'ẹ tọ kwatadu aphukwadu ọzo ọhuma; ³ urọku eze-ùlo Nchileke ta anyihuwa teke ono. Sámèlu azẹkwanuru l'ime eze-ùlo Nchileke l'ẹke Okpoko Ogbandzụ Ojejoje nọ. ⁴ Ojejoje abya eku Sámèlu. Yò za iya; ⁵ bya egude ọso gbakfushia Elayi je asụ iya: "ʔI kuru iya oku? Ọ kwa iya ndọ-ọ!" Elayi asụ iya: "Lẹ ya te ekukwa ngu oku; jekwa je azẹru azẹe!" Yò tugbua je azẹ-zita ọdo. ⁶ Ojejoje abyakwa bya ekua ya ọdo: "Sámèlu!" Sámèlu egbeshikwa jekfushia Elayi; je asụ iya: "ʔI kuru iya oku? Ọ kwa iya ndọ-ọ." Elayi asụ iya: "Nwa iya; ya te kukwa ngu oku; jekwa je azẹru azẹe." ⁷ Teke ono bę Sámèlu ta amadua Ojejoje; kẹle Ojejoje te kfuduaru yeru iya. ⁸ Ojejoje abyakwa bya ekua Sámèlu k'ugbo ẹto; Sámèlu ezilihukwa jekfushia Elayi je asụ iya: "ʔI kuru iya oku? Ọ kwa iya ndọ-ọ." Yò bya erua Elayi l'ehu l'ọ bu Ojejoje bę eku nwata ono. ⁹ Yò sụ Sámèlu: "Tugbua je azẹru azẹe. Teke o kuru ngu ọdo; nggu asụ iya: 'Nnajiufu kfu iphe, ọ bu; kẹle nwozi ngu ngaberu ngu-a nchị.' " Sámèlu atugbua je azẹru l'ẹke ọ zẹhawa.

¹⁰ Ojejoje abya evudo l'ẹke ono; bya ekua ya ẹge ookujehawa iya: "Sámèlu! Sámèlu!" Sámèlu asụ iya: "Kfu iphe, ọ bu; kẹle nwozi ngu ngaberua nchị." ¹¹ Ojejoje abya ekfuaru Sámèlu; sụ iya: "Lenu; iphe, ya abya ememe l'alì Ízurelu a-bu onye nuru iya nu; yò gbaa ya anwirinwa lẹ nchị. ¹² Mbọku, ya e-me iphe ono bę ya e-me t'iphe, ya kfuru l'ehu ọnu-ùlo Elayi mekota. ¹³ Ya kfuwaru Elayi lẹ ya abyawa tẹ ya nua ndibe iya aphụ gbururu jeye lẹ gbururu. Ishi iya aburu k'ẹjo iphe, ọ machacharu l'unwu iya eme; l'ekfubyishi ẹpha Nchileke; tọ lọ ẹphe ẹka lẹ nchị. ¹⁴ Ọo ya kparu iphe ya riburu iya: 'L'ẹjo iphe, ndu ọnu-ùlo Elayi metaru; bę ngweja; m'ọ bu iphe-anunu ta asafu-ghekwa gbururu jeyewaru.' "

¹⁵ Sámèlu abya azẹru. Yo be l'utsu; yo gbeshi je aguhaa ọlo Ojejoje. Ọbule ọ tsuhuru egvu; tọ duche ike kfuwaru Elayi kẹ àphù ono, ọ phuru ono. ¹⁶ Tọ dọ iya bu; Elayi abya ekua ya: "Nwatibe mu Sámèlu." Sámèlu aza iya. ¹⁷ Elayi aji iya: "ʔBu ngunu bę Ojejoje kfuru ngu-a? Be edomikwaru iya ẹya edomi. O -nweru ọphu i domiru iya edomi; tẹ Ojejoje mekwaa ngu iya; mbụ; t'ò mee ngu ọphu ka njọ." ¹⁸ Tọ dọ iya bu; Sámèlu abya achiko iphe ono, o kfuru iya ono kfushikotaru iya; to nwe m'ọ bu nanu, o domiru iya edomi. Elayi asụ iya: "Ọ bu iya bu Ojejoje; t'ò mekwaa iphe, bu iphe dọ iya mma."

¹⁹ Sámèlu l'evu; Ojejoje anòdu swiru iya; ọphu o nwedu okfu, Sámèlu kfuru, alajẹ kẹ mmanu. ²⁰ Iphe bu ndu Ízurelu l'ẹphe ha; tsube lẹ Dánu jeye lẹ Besheba amakotaru lẹ Sámèlu bu ọkpobe onye nkfuchiru, shi Ojejoje l'ẹka. ²¹ Yọo buje; a-nọta nọta; Ojejoje ehee lẹ Sháyilo; shi l'okfu ọnu iya koshi Sámèlu onwiya.

4

Ndu Filisutayinu aluta Okpoko Ogbandzụ

¹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; Sámẹ̀lu awata okfu l'eyeru ndu Ízurèlu mgburumgburu.

Yọ̀ bụru iya bụ lẹ̀ ndu Ízurèlu awufu t'ẹ̀phe je etso ndu Filisutayinu ọ̀gu. Ndu Ízurèlu eje akwaa ọ̀du ọ̀gu lẹ̀ Ebeníza; ndu kẹ̀ Filisutayinu akwaa nk'ẹ̀phe lẹ̀ Afẹ̀ku. ² Ndu Filisutayinu abya edzua onwẹ̀phe k'ọ̀gu byakfutashia ndu Ízurèlu t'ẹ̀phe kpọ̀gba iya. Ọ̀ku ekeru achị l'ọ̀gu ono; k'ọ̀phu bụ lẹ̀ ndu Filisutayinu mekputaru ndu Ízurèlu; gbua ẹ̀phe iphe, ruru ụnu ụmadzu iri* l'ifu ọ̀gu ono. ³ Ndu soja ndu Ízurèlu alaphulephu azụ l'ọ̀du ẹ̀phe; ndu bụ ọ̀gurennya ẹ̀phe aji: “?Bụ ngunu meru iphe, Ojejoje haru tẹ̀ ndu Filisutayinu mekputa ẹ̀phe l'ọ̀gu ntanụ? L'ẹ̀phe e-jekwa je apata Okpoko Ọ̀gba-ndzụ Ojejoje lẹ̀ Sháyilo; k'ọ̀phu oo-tsoru ẹ̀phe je adzọta ẹ̀phe l'ẹ̀ka ndu ọ̀hogu ẹ̀phe.” ⁴ Ya ndono; ẹ̀phe abya ezifu madzụ; ẹ̀phe ejeshia Sháyilo je apata Okpoko Ọ̀gba-ndzụ Ojejoje, bụ Ọ̀karibe-Kakọta-Ike; mbụ onye ono, nọ l'aba-eze l'echi cherobimu ono. Ụnwegirima Elayi ẹ̀phe ẹ̀bo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu nọkwaphu l'ẹ̀ke ono; ẹ̀phe lẹ̀ Okpoko Ọ̀gba-ndzụ Ojejoje ono.

⁵ A pabatalephu Okpoko Ọ̀gba-ndzụ Ojejoje ono l'ọ̀du ọ̀gu ndu Ízurèlu; ụzu aburu kẹ̀ wọ; k'ọ̀phu bụ l'alị nmahuru jijiji. ⁶ Ndu Filisutayinu anulephu ẹ̀ge ndu Ízurèlu atụ wọwowo; jilaha: “Iphe eme nụ l'ọ̀du ọ̀gu ndu Híburu?”

A nọnyaa; ẹ̀phe abya amaru l'ọ̀ bụ Okpoko Ọ̀gba-ndzụ Ojejoje; b'a pabataru l'ọ̀du ọ̀gu ono; ⁷ tsulaha egvu; kfulaha; sụ: “L'ọ̀ nwekwaru agwa, bataru l'ọ̀du ọ̀gu ndu Ízurèlu. Nshọ ayi! Iphe, dọ̀ ẹ̀ge-a te mebukwaa! ⁸ Ayi laakwaru! ?Bụ onye a-dzọ ayi l'ẹ̀ka oke agwa ọwaa? L'ọ̀ kwa agwa ono bụ iya gude iphe-ememe, dọ̀ iche iche gbushia ndu Íjiputu l'echi-ẹ̀gu ono. ⁹ Unubẹ ndu Filisutayinu! Unu shihu ike l'ọ̀ bụ nwoke; ọ̀dumeka bẹ unu bụakwa ohu ndu Híburu ẹ̀ge ono ẹ̀phe shi bụru ohu unu ono. Ọo ya bụ; t'unu tso ẹ̀phe ọ̀gu l'ọ̀ bụ unwoke!”

¹⁰ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ndu Filisutayinu alụ ọ̀gu ono; lụ-gbua ndu Ízurèlu; k'ọ̀phu onyenonu gbalashiru lashia l'ufu iya. Ndu e gburu egbugbu adu egvu; kẹ̀le ndu kẹ̀ Ízurèlu dọ̀ ụkporo unu madzụ ẹ̀to l'iri l'ise,† bụ ndu soja k'ọ̀kpa, laru l'ọ̀gu ono. ¹¹ Ẹ̀phe narụ Okpoko Ojejoje ono; gbua ụnwegirima Elayi ono ẹ̀phe ẹ̀bo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu.

Anwuhu Elayi

¹² Mbọku ono kwaphu bẹ onye Bénéjaminu gude ọ̀so shi l'ifu ọ̀gu ono jeshia Sháyilo yẹ̀le uwe iya, ọ̀ lajashiru alajashi; kpota ẹja kpua onwiya l'ishi. ¹³ Teke ọ̀ bataru; bẹ Elayi nọlephu lẹ̀ nwaba iya ele ẹ̀nya l'esu-uzo; kẹ̀ l'obu ete iya etete; lẹ̀ kẹ̀ Okpoko Ojejoje ono. Onye ono abata bya ekfua iphe, meru nụ; ụzu-ẹ̀kwa aburu yọ lẹ̀ mkpukpu ono. ¹⁴ Elayi anụ ụzu-ẹ̀kwa ono; jilaha; sụ: “?Bụ ngunu bụ kẹ̀ wọwowo onanu?”

Nwoke ono emewaphu ẹ̀gwegwa jekfushia Elayi, ¹⁵ bụ onye nọwaru ụkporo afa ẹ̀no l'afa iri l'ẹ̀sato. Nka lawaru iya l'ẹ̀nya; tọ̀ phufuhe ụzo ọ̀huma. ¹⁶ Nwoke ono asụ Elayi: “L'ọ̀ kwa nta-a bẹ ya shi l'ifu ọ̀gu. L'ọ̀ kwa ọ̀so bẹ ya gude shi l'ẹ̀ke ono gbalaa ntanụ.” Elayi aji iya: “?Nanụ ẹ̀ge ọ̀ mụru; nwa mu?” ¹⁷ Nwoke ono, byaru ozi ono asụ iya: “Lẹ̀ ndu Ízurèlu bẹ gbakwaru ọ̀so l'ifu ndu Filisutayinu; e gbua soja ndu Ízurèlu ogbu-ẹ̀kfu. Ọdo aburu l'ụnwegirima ngu ẹ̀phe ẹ̀bo, bụ Hofini; mẹ Finehasu b'e gbakwaru; nakwaaphu Okpoko Nchileke ono.” ¹⁸ Yo kulephu Okpoko Nchileke ono; Elayi eshi l'aba ono daa laa azụ; sụ-kwoo olu; yọ̀ bụru iya anwuhu; kẹ̀ l'ọ̀ bụwa nwoke ọ̀gurennya; hakwaphu ọ̀kporokpo. Yọ̀ bụru ụkporo afa labụ b'ọ̀ bụru ndu Ízurèlu onye ikpe.

* 4:2 4:2 Iphe ọ̀ bụ bụ 4,000. † 4:10 4:10 Iphe ọ̀ bụ bụ 30,000.

¹⁹ Nyee Finehasu, bụ nyee-nwa iya; bẹ dū ime teke ono. Yọ gbawa iya l'ezeda. Nwanyi ono anụlephu lẹ Okpoko Nchileke; b'a nataru; mẹ lẹ nna nji iya; mẹ nji iya bẹ nwuhuru nụ; ime awatawa iya phụ ememe. Yo zeda. Ọ bụ l'ime ọbu tsuru iya l'ẹhu. ²⁰ Yọ bụru teke ọotu-buwa ume bẹ unwanyi, eswi iya ime suru iya: "T'o gude ẹka l'obu; l'ọ bụ nwata nwoke b'ọ mụru." Obenu l'ẹ to kfudu okfu; tọ ngarụ ẹphe nchị. ²¹ Yọ gụa nwata ono Ikabodu; sụ: "L'odu-biribiri Nchileke lufuwaru l'alị Ízureḷu." Ishi iya bụ l'a nataru Okpoko Ojejoje; nna nji iya yẹle nji iya anwuhufua. ²² Yọ sụ: "L'odu-biribiri Nchileke bẹ lufuwaru l'alị Ízureḷu; kẹ lẹ Okpoko Ojejoje b'a natawaru."

5

Ndu Filisutayinu ẹphe lẹ Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje

¹ Ndu Filisutayinu anatatsua Okpoko Nchileke; bya apafu iya lẹ Ebeníza je edobe lẹ Ashudodu. ² Ẹphe aparu iya je edobe l'ulo agwa ẹphe, bụ Dagonu; dokube Dagonu l'onwiya. ³ Ndu Ashudodu abya etehu l'onmewa utsu echile iya; Dagonu ekpubewa ifu l'alị l'onu Okpoko Nchileke ono. Ẹphe apalia Dagonu; woru iya dobephu azu l'ẹke ọnojehawu. ⁴ Ẹphe abya etehu l'onmewa utsu ọphu tsotaru mboku k'ono; Dagonu ekpubewa ifu l'alị l'onu Okpoko Ojejoje ono. Ishi iya; mẹ ẹka iya atuko chikwoshihuwa; daburu l'ogbodo-ulo ono. Yọ bụru ugwehu iya nwenkinyi bẹ phoduru nụ. ⁵ Ọ bụ iya kparu iphe ndu agwaje Dagonu lẹ Ashudodu; mẹ ndu abahuje l'ulo iya ta adzojedu okpa l'ogbodo-alị ulo ono jeye ntau-a.

⁶ Ojejoje abya adabe ndu Ashudodu ẹka l'ẹhu; mewaru ndu obutobu ẹphe. Yọ loru iphe-ebubu nụ ẹphe; gude iya merushia ẹphe ẹhu. ⁷ Unwoke ndu Ashudodu abya aphu ẹge ọomuru ẹphe; sụ: "L'okpoko Nchileke kẹ ndu Ízureḷu ta anodukwa eswiru ẹphe l'ẹke-a; kẹ l'oodawa ẹphe l'agwa ẹphe, bụ Dagonu ẹka l'ẹhu." ⁸ Ẹphe ezia ozi; kukoo ndu ishi ndu Filisutayinu l'ẹphe ha; jilaha ẹphe: "?Bụ imagha; bẹ ayi e-me Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízureḷu?" Ẹphe asụ: "T'a pafu Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízureḷu je edobe lẹ Gatụ." T'ọ dū iya bụ; ẹphe apafu Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízureḷu ono. ⁹ Ẹphe apafutsua ya; Ojejoje adalaha mkpukpu ono ẹka l'ẹhu; k'ọphu ẹphe wataru ọtsu egvu. Yo mee; iphe-ebubu awata obu ndu mkpukpu ono: nwata mẹ ọgurenya. ¹⁰ Tọ dū iya bụ; ẹphe agulia Okpoko Ojejoje ono je edobe lẹ Ẹkuronu.

Okpoko Nchileke ono abahudelephu lẹ Ẹkuronu; ndu Ẹkuronu arashia: "Ẹphe pataakwaru Okpoko Ojejoje ndu Ízureḷu t'o gbushia ẹphe lẹ ndibe ẹphe." ¹¹ Tọ dū iya bụ; ẹphe abya eku-koo ndu ishi ndu Filisutayinu l'ẹphe ha; bya asu ẹphe: "Unu pafu Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízureḷu t'ọ laphu azu l'ẹke o shi; ọ -dudu bẹ oo-gbugekwa ayi lẹ ndu nk'ayi." Kẹ l'egvu mgbonwu bya eruta ndu mkpukpu ono; Nchileke l'ada ẹphe ẹka l'ẹhu l'ẹke ono. ¹² Ndu ọphu nwuhu-phodoru nụ bẹ iphe-ebubu bulahaaru; ẹkwa, ndu mkpukpu ono ara erua imigwe.

6

Okpoko Ogba-ndzu Nchileke alaphu azu lẹ Ízureḷu

¹ Okpoko Ojejoje ono anotsulephu onwa esaa l'alị Filisutayinu; ² ndu Filisutayinu abya ekua ndu l'agwajeru ẹphe ọmarali; mẹ ndu njibya; jia ẹphe: "?Bụ imagha bẹ ayi e-me kẹ Okpoko Ojejoje ono? Unu kfuru ayi ẹge ayi e-gude paphu iya azu l'ẹke o shi." ³ Ndu ono, agwajeru ẹphe ọmarali; mẹ ndu njibya ono asu ẹphe: "Ọ -buru l'unu ewola Okpoko Ojejoje kẹ ndu Ízureḷu; unu ba agbabekwa iya ẹka ọtu wolaa. Unu keshikwaa ẹhu gworu ngweja ikpe-anmanma nụ iya. Teke ono; a gwọo unu l'iphe eme unu; unu abyakwaphu bya amaru iphe kparu iphe ẹ to kwedu kufu unu

eka l'ehu." ⁴ Ndu Filisutayinu ono bya aji: "ʔBụ ngunu be aa-nu iya l'onodu ke ngweja ikpe-anmanma obu?"

Ephe asu ephe: "L'o bu iphe-ebubu ise, e gude mkpola-ododo kpua; me okerekfu ise, e gude mkpola-ododo kpua, bu iya bu ege ndu ishi ndu Filisutayinu hatabe l'igwe. Ke l'o bu iphe-ememe lanu shi emekota unu le ndu ishi unu. ⁵ Unu kpua iphe ono, du l'o bu iphe-ebubu ono; me okerekfu ono, eyi ali unu iyi ono; unu abya akwabe Nchileke ke ndu Izurelu ugvu; t'a maru: ʔo-tuwo eka l'oda unu l'agwa unu; me ali unu eka l'ehu. ⁶ ʔBụ ngunu kparu iphe unu kpo-chiru obu unu ege ndu Ijiputu; me Fero kpo-chiru iya? ʔTo budu teke Nchileke meshilahaaru ephe iphe ike be ephe haru ndu Izurelu; ephe alashia to? ⁷ Oo ya bu; unu mee o-gba-kperekpere ophungu. Unu akputa nne eswi labu, he unwu; mbu ndu ophu e te gudebudua odogoro tugbabe ebo. Unu woru nne eswi labu ono tugbabe l'o-gba-kperekpere ono. Unu apaphu unwu eswi ono azu l'odu-eswi, eke ephe shi. ⁸ Unu aparu Okpoko Ojejoje ono tukobe l'o-gba-kperekpere ono; unu eworu iphe ono, unu gude mkpola-ododo kpushia ono; mbu ngweja ikpe-anmanma ono ye l'okpoko, no l'iku Okpoko Ojejoje ono. Teke unu metsuaru; unu ewehaa ya; t'o la eke o shi. ⁹ Olobu; unu lezitakwa iya enya. O -buru l'o tugburu; chebe ifu l'uzo eke o shi; l'uzo iya ke Betu-Shemeshi; unu amaru l'o bu Ojejoje meru t'iji iphe ono dakfuta ayi. Teke e to budu; ayi amaru l'e to budu iya daru ayi eka; l'o bulephu iphe-ehuka byaru."

¹⁰ To du iya bu; ephe emee ya ege ono. Ephe eworu nne eswi labu libe l'ogba-kperekpere ono; bya eworu unwu eswi je aguchia l'odu-eswi. ¹¹ Ephe aparu Okpoko Ojejoje ono tukobe l'o-gba-kperekpere ono; paru okpoko, a chiru okerekfu mkpola-ododo phu; me iphe ono, dugbaa l'o bu iphe-ebubu ono, e gudekwaphu mkpola-ododo kpushia ono ye iya. ¹² Nne eswi labu ono akwaseleruphu uzo Betu-Shemeshi. Ephe atugburu uzo ono; l'egbu ora; eje; to nwe eke ephe swibaru aswiba. Ndu ishi ndu Filisutayinu l'etso ephe l'azu l'azu jeye l'oke ephe le ndu Betu-Shemeshi. ¹³ Teke ono be ndu Betu-Shemeshi akpata witu l'okpa ugvu okpa ugvu ephe. Ephe abya apalia enya; phu Okpoko Nchileke ono; eh u atsuo ephe ntumatu l'ephe phuru iya. ¹⁴ O-gba-kperekpere ono erua l'egu Joshuwa ke Betu-Shemeshi; bya evudo l'iku eze mkpuma, no l'eke ono. Ndu ono egbujashia oshi, e gude kua o-gba-kperekpere ono; bya egude nne eswi labu ono gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. ¹⁵ Ndu Liviayi abya apazita Okpoko Ojejoje ono; me okpoko ono, e yeru iphe ono, a kpushiru le mkpola-ododo phu; bya achiru iya tukobe l'eli eze mkpuma ono. Ndu Betu-Shemeshi abya egwoo ngweja-ukfuru; nu Ojejoje; gwokwaaru iya phu ngweja. ¹⁶ Ndu ishi ndu Filisutayinu ephe ise aphukota iphe ono; bya alaphu azu le Ekuronu mboku ono kwaphu.

¹⁷ Owaa bu mkpola-ododo ono, a kpushiru; yo du l'o bu iphe-ebubu ono; mbu ono, ndu Filisutayinu nuru Ojejoje t'o buru ngweja ikpe-anmanma ono. Ndu Ashudodu; ndu Gaza; ndu Ashikelonu; ndu Gatu; me ndu Ekuronu nutsuaru nanu nanu iche l'iche. ¹⁸ Okerekfu phu, e gude mkpola-ododo kpua phu be hatabelephu l'igwe l'o bu mkpukpu, ndu Filisutayinu, ndu ishi ise phu achigbaa; mbu mkpukpu ono, a kpuphegbaaru mgburumburu; me mkpukpu, nogbaa ya nu. Eze oke mkpuma ono, ephe tu-koberu Okpoko Nchileke l'egu Joshuwa ke Betu-Shemeshi phu; be bukwa iphe, agba ekebe jeye ntanu-a.

¹⁹ Obenu le Nchileke haru chigbushia unwoke ndu Betu-Shemeshi. Ukpuro madzu eto l'umadzu iri be nwuhuru nu; ke l'ephe nyoru Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje enyonyo. Ndu Izurelu agua aphu; ke le ndu, Nchileke chigbushiru kwata oswa ha nshinu. ²⁰ Ndu Betu-Shemeshi asu: "ʔBụ onye a-du ike vudo Ojejoje, bu Nchileke, du nso l'ifu? ʔBụ onye be Okpoko Nchileke ono e-shi l'eke-a je anodu l'ufu iya?" ²¹ To du

iya bụ; ẹphe bya ezifu ndu ozi t'ẹphe jekfu ndu Kiriyatu-Jerimu je ezia ẹphe: “Lẹ ndu Filisutayinu palataakwaru Okpokoko Ojejoje. Unu bya apata iya je edobe l'ibiyia nk'unu.”

7

¹ Tọ dọ iya bụ; unwoke ndu Kiriyatu-Jerimu eje apata Okpokoko Ojejoje ono. Ẹphe aparọ iya je edobe l'ulo Abinadabu l'eli ugwu; bya edobe nwa iya, bụ Eliyéza nsọ t'ọ letaje Okpokoko Ojejoje ono ẹnya.

Aadzofuta ndu Ízurelu l'ẹka ndu Filisutayinu

² O tewaru ẹnya; mbụ ruwa ụkporo afa k'ọpflu Okpokoko Ogbá-ndzụ ono shi nọduta lẹ Kiriyatu-Jerimu. Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atụkowa gudewa ẹkwa; l'achọ Ojejoje.

³ Tọ dọ iya bụ; Sámèlù abya ekfuru ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ: “Ọ -bụru l'unu gudewa obu unu l'ọ ha alakfuta Ojejoje; unu ewoshia agwa ndu ọhodo; mẹ agwa Ashera ono. Unu kporu obu unu ye l'ẹke Ojejoje nọ; t'ọ bụru iya kpụu bẹ unu a-nọdu abaru ẹja; k'ọpflu ọo-nafuta unu l'ẹka ndu Filisutayinu.” ⁴ Ya ndono; ndu Ízurelu ewofukota agwa Bálu; mẹ kẹ Ashitoretu, ẹphe dobegbaaru; bya abalahaaru Ojejoje nwenkinyi iya ẹja.

⁵ Sámèlù asụ: “Unu dzua lẹ Mízupa unubẹ ndu Ízurelu l'unu ha; tẹ mu kfuru nụ Ojejoje l'okfu ẹhu unu.” ⁶ L'ẹphe dzukotsuaru lẹ Mízupa; bẹ ẹphe kutaru mini wushia l'alì l'ifu Ojejoje. Ẹphe aswía aswíswi; nọdu l'ẹke ono kfushia iphe, dọ ẹji ẹphe meshiru; sụ: “L'ẹphe meswewaru Ojejoje.” Yọ bụru Sámèlù bụ onye ishi ndu Ízurelu lẹ Mízupa.

⁷ Ndu Filisutayinu anulephu lẹ ndu Ízurelu dzuru lẹ Mízupa; ndu ishi ndu Filisutayinu ejeshia t'ẹphe je etso ẹphe ọgu. Ndu Ízurelu anụ l'iya phụ; egvu ndu Filisutayinu egude ẹphe. ⁸ Ndu Ízurelu asụ Sámèlù: “Ba ahakwa ọraku Ojejoje, bụ Nchileke ayi l'okfu ẹhu ayi; k'ọpflu ọo-gbafuta ayi l'ẹka ndu Filisutayinu!” ⁹ Sámèlù ekwe; bya ewota nwaturu, angụkwadu ẹra gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Yọ bya araku Ojejoje l'okfu ẹhu ndu Ízurelu; Ojejoje anụa olu iya. ¹⁰ Yo gudekwadua ngweja-ukfuru ono l'ẹka l'egwo; ndu Filisutayinu abyakfutashia ndu Ízurelu ọgu. Ojejoje egude egbe-igwe gbọoru ndu Filisutayinu ọgbo mbọku ono; ẹphe atsuhu egvu gbaa nanụ nanụ. ¹¹ Ndu Ízurelu awufuta lẹ Mízupa; chiru ẹphe tųgburu; l'egbutsushi ẹphe l'uzo jeye lẹ mkpoda Bétu-Karu.

¹² Tọ dọ iya bụ; Sámèlù eworu mkpuma sùbe l'echi Mízupa; mẹ Shenu; woru ẹke ono gụa Ebeniza;* sụ: “Jeye nta-a bẹ Ojejoje eyeleruphu ayi ẹka.” Iphe, Ebeniza bụ bụ “mkpuma n-yemẹka.” ¹³ Yọ bụru iya bụ lẹ ndu Ízurelu akapyabẹ ndu Filisutayinu; ẹphe ta byahẹ ọgu ọ-lụa-ọlaa ọdo lẹ Ízurelu. Ojejoje anọdulephu l'ada ndu Filisutayinu ẹka l'ẹhu l'ẹge Sámèlù nọta-beru ndzụ. ¹⁴ Tsube lẹ Ẹkuronu jeye lẹ Gatụ, bukota mkpukpu, ndu Filistayinu shi naa ndu Ízurelu l'ọgu bẹ ndu Ízurelu byaru bya anaphutakota ẹphe azụ ọdo. Ndu Ízurelu anafutakota ndu ẹphe l'ẹphe bu obutobu l'ẹka ndu Filisutayinu. Nchị abya adụ ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Amoru ndoo.

¹⁵ Sámèlù bụ iya bụru ndu Ízurelu ọgbo ikpe jeye l'ẹge ọ nọ-beru. ¹⁶ Afa-l'afa ha b'ọ shije lẹ Bételu jeye lẹ Gíligalu; lufu lẹ Mízupa; l'edoshiru ndu Ízurelu okfu l'ẹke ono l'ọ ha. ¹⁷ Ọle ọobuje; ọ -jee l'ọ jeru; yọ laphuta azụ lẹ Ráma, bụ ẹke ufu iya nọ. Yọ bụru l'ẹke ono bẹ ọonoduje edoshiru ndu Ízurelu okfu. Ọ kpuru Ojejoje ẹnya-ngweja l'ẹke ono.

* **7:12** 7:12 Iphe Ebeniza bụ bụ “n-yemẹka”.

8

Ndu Ízurelu achọ onye a-buru ẹphe eze

¹ Sámelu akahulephu; bya agwa unwegirima iya ndu k'unwoke t'ẹphe buru ndu ogbo ikpe ndu Ízurelu. ² Ẹpha okpara iya bu Jówelu; otsota iya aburu Abíja. Ẹke ẹphe shi nọdu buru ndu ogbo ikpe bu Besheba. ³ Obenu l'unwu iya ono te tsodu ubeka iya. Ẹphe gharu ifu; wata ocho uru l'uzo, ẹ-te vudodu nhamunha; l'eri ẹka-azu; l'ekpe ejo ikpe.

⁴ Ndu bu ogurennya ndu Ízurelu l'ẹphe ha abya edzukobe; jekfushia Sámelu le Ráma. ⁵ Ẹphe asu iya: "Lenu: nta-a b'i kahwaru; unwu ngu te etso ubeka ngu. Nta-a kwa t'i tuaru ayi ẹka l'onye a-buru ayi eze ẹge ono iphe bu mbakeshi ndu ophu nwegbaaru ono." ⁶ Obenu l'onanu, ẹphe kfuru Sámelu "t'ọ nu ẹphe eze, a-nọdu achị ẹphe" ono be duru iya ẹji. Yo wota iya ye Ojejoje l'ẹka. ⁷ Ojejoje asu Sámelu: "T'ọ ngabekwaru ndu ono nchị l'iphe, bu iphe, ẹphe ekfuru iya. L'ẹ t'ọ bukwa nggubedua be ẹphe jikaru; o kwa yebe Ojejoje be ẹphe jikaru te ya ba abuhuru ẹphe eze. ⁸ O bu ẹge ono be ẹphe shi keshinu mboku, ya dufutaru ẹphe le Íjiputu meta jeye ntanu-a; k'ophu bu l'ẹphe gwoberu yebe Ojejoje; balaharu agwa ndu odo ẹja. O kwaphu ẹge ono be ẹphe gwoberu nggubedua nta-a. ⁹ Geeruru ẹphe nchị l'iphe, ẹphe ekfu. Olobu; nmashikwaaru ẹphe okwa ike; mee t'ẹphe maru ẹge eze ono, a-nọdu achị ẹphe ono e-me ẹphe."

¹⁰ Ya ndono; Sámelu abya achiko iphe ono, Ojejoje kfuru ono kfuaru ndu ono, ekfu t'ọ nu ẹphe eze, a-nọdu achị ẹphe ono. ¹¹ Yo su ẹphe: "Owaa iphe, eze ono, a-nọdu achị unu ono a-nọdu eme unu: Oo-chita unwegirima unu; ndu k'unwoke dobe t'ẹphe gbajeru iya ugbo-inya; me inya l'onwiya gude ejeru iya ozi. Yo buru ẹphe a-nọdu evuru ugbo-inya ono uzo. ¹² O nweru ndu ophu oo-zi t'ẹphe chijeru iya ukporo unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; nweru ndu ophu a-nọdu achị ukporo ndu soja labu le ndu soja iri iri; nweru ndu ophu a-nọdu akoru iya okori; me ndu ophu a-nọdu akpataru iya iphe o meberu l'ali; me ndu ophu a-nọdu eme ngwa-ogu; me ngwa, etsoje ugbo-inya. ¹³ Oo-chiru unwegirima unu ndu k'unwanyi; ye t'ẹphe meje manu mbeleke; shije nri; m'ọ bu gheje iphe. ¹⁴ Oo-nashikota unu ali unu; me mgbo vayinu unu; me mgbabu olivu unu ophu kakota mma; nu ndu ozi iya. ¹⁵ Witu unu; me akpuru vayinu unu be oo-ke uzo iri; vuta uzo lanu nu ndu ishi l'ozi iya; me unwumboyi iya. ¹⁶ Ohu unu ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; eswi unu; me nkakfu-igara unu ndu ophu kagee oshihu ike be oo-chitakota t'ẹphe jejeru iya ozi. ¹⁷ Aturu unu; me egu unu be oo-ke uzo iri; ruta uzo lanu iya; unubedua l'onwunu atuko l'ejeru iya ozi. ¹⁸ O -rua teke ono; be unu a-rangarahukwaa t'a nafuta unu l'eka onye ono, unu gude ẹka unu fota t'ọ buru unu eze ono; obule Ojejoje ta angakwaru unu nchị teke ono."

¹⁹ Obenu le ndu ono dahuru Sámelu nkichi; su iya: "Wawa; l'ẹphe choru onye a-buru ẹphe eze; ²⁰ k'ophu ẹphe a-du l'ọ bu iphe bu mbakeshi odo; nweru eze, a-nọdu achị ẹphe; vutajeru ẹphe uzo l'ogu." ²¹ Sámelu anukota iphemiphe obule ono, ndu ono kfuru ono; tuko iya l'ọ ba kfuaru Ojejoje. ²² Ojejoje asu Sámelu: "Meeru ẹphe iphe, ẹphe kfuru; nu ẹphe onye a-buru ẹphe eze."

Tọ du iya bu; Sámelu asu unwoke Ízurelu: "T'onyenonu lakwa mkpukpu ẹke o shi."

9

Sámelu ete Sọlu manụ l'ishi

¹ O nweru nwoke, bu onye ikfu Bénjaminu. Ẹpha nwoke obu bu Kishi Abiyelu. Abiyelu bu nwatibe Zero; Zero aburu nwatibe Bekoratu; Bekoratu aburu nwatibe

Afaya onye Bénjaminu. Kishi ono bú onye nweru ẹku. ² Kishi múru nwata nwoke, aza Sọlu. Sọlu bú nwokoro; matabe mma; k'ọphu bú l'ẹ to nwedú onye aatụ eyeru iya l'alì Ízùrẹlù. Onye vutanukaru evuta ebeje iya l'ukuvu.

³ Yo be teke nkakfù-ìgara Kishi, bú nna Sọlu phushihuru; Kishi asù nwatibe iya ono; mbù Sọlu: "T'o duta nwozi lanù tẹ yẹ l'iya je achọo nkakfù-ìgara ono." ⁴ Ẹphe atugbua; bya atujahù alì ugvu Ífuremu; bya atujahù alì Shalisha; ẹphe ta phù iya. Ẹphe abya etsogburu ọzo alì ndu Shaalimu; to nwe nkakfù-ìgara ono, ọphu nọ l'ẹke ono. Ẹphe atuko ẹke iya kẹ Bénjaminu jekota; ẹphe ta phù iya. ⁵ Ẹphe erulephu l'alì Zufu; Sọlu ekfuaru nwozi ono yẹle iya yi ono; sù iya: "Bya t'ẹphe la; ọdumeka be nna iya a-hakwa kẹ nkakfù-ìgara; rìlahaa nk'ẹphe."

⁶ Nwozi ono asù iya: "T'o lenu; l'o nwekwaru onye kẹ Nchileke, bu lẹ mkpukpu-wa. Ọ bú onye aakwabẹ ugvu; bya eyeru l'iphemiphe ọbule, o kfuru erekotaje. T'ayi jeedukwa ẹke ono; je amaru: ?m'oo-koshi ayi ẹge ayi e-shi iya."

⁷ Sọlu asù iya: "?Nanù iphe ayi a-nù nwoke ọbu; mẹ ayi -jee? Nri, nọ lẹ nwẹda ayi gvụwaru; to nwe iphe, ayi a-nyako onye kẹ Nchileke ono. ?Nanù ẹge ee-me t'ẹka ayi l'iya tuga?"

⁸ Nwozi ono abya eyeeru Sọlu ọnu ọdo; sù iya: "Lenu; iphe, nọ mu l'ẹka kwa nkere-ẹno ẹkpa mkpọla-ọcha lanù. Mu e-woru iya nù onye kẹ Nchileke ono; k'ọphu ọo-karù ayi ọzo, ayi e-shi iya." ⁹ L'ọdungu l'alì Ízùrẹlù; shi abuje: madzu -je ojita Nchileke iphe; yọ sù: "Unu bya t'ayi jekfu onye àphù;" kẹle ndu ono, eeku je ndu nkfuchiru Nchileke nta-a ono b'e shi eku je ndu àphù teke ono.

¹⁰ Sọlu asù nwozi iya ono l'ọ dọ mma; t'ọ bya t'ẹphe je: Ya ndono; yọ búru ẹphe oje mkpukpu ono, onye kẹ Nchileke bu ono.

¹¹ L'ẹphe enyikepelephu ùgvù abahù lẹ mkpukpu ono bẹ ẹphe l'unwu-mgbọko, eje okuta mini dzudaru. Ẹphe ajia ẹphe mẹ onye àphù ono; ?ọono-ọ? ¹² Ụnwu-mgbọko ono asù ẹphe: "L'ọ nọkwa-a. L'ọ nọ unu l'uzo ifu. Unu lẹbekwa alọbe. Ọ bú-a ntanù b'ọ byaru mkpukpu ayi; kẹle ndu ndu-ayi egwo ngweja l'ẹke eegwoje aja. ¹³ Unu -bebe abahù lẹ mkpukpu ono bẹ unu a-phù iya-a; tẹmanu yo jeshia ori nri l'eli ẹke eegwoje aja. Kẹle ndu ono te erikwa nri jeye teke ọo-bya bya agọru ọnu-ọma ye l'aja ono, e gworu ono. Teke e metsuaru; tẹmanu ndu e kuru eriwaru nri. Unu tuga nta-a; l'unu a-phù iya-a!" ¹⁴ Ẹphe atugbua bahù lẹ mkpukpu ono. Abahù, ẹphe abahù lẹ mkpukpu ono; búwa Sámèlù l'ẹke ooje abyakfuta ẹphe; eje ala l'eli ẹke eegwoje aja.

¹⁵ Obenu lẹ Ojejoje koshihawaru Sámèlù iphe ono unyaphua ya; sù: ¹⁶ "L'egbe nta-a echile; bẹ mu e-zi nwoke, shi l'ikfu ndu Bénjaminu t'ọ byakfuta ngu. Teke o ruru; nggu etee ya manù t'ọ búru onye ishi, a-nọdu achì ndu nke mu, bú Ízùrẹlù. Ọ bú iya a-nafuta ẹphe l'ẹka ndu Filisutayinu. Lẹ mu lewaru ndu nke mu ẹnya; ẹkwa, ẹpha ara eruwa mu nchì."

¹⁷ Aphuphu, Sámèlù aphù Sọlu bẹ Ojejoje sùru iya: "Lekwa nwoke ono, ya kfuru ngu okfu iya ono; ọo ya a-chì ndibe ya." ¹⁸ Tọ dọ iya bú; Sọlu abya ejekfu Sámèlù l'ẹke, eeshije abata lẹ mkpukpu ono; sù iya: "Byiko; kanuru mu ẹke ọlo onye àphù ono nọ."

¹⁹ Sámèlù asù iya: "L'ọ kwa yẹbedua bú onye àphù ono. Vuru mu ọzo nyihu eli ẹke ono, eegwoje aja ono; lẹ ntanù ọwaa; bẹ nggu l'iya e-rigba nri. O -be l'utsu; mu ahaa unu t'unu la; mu akawaru ngu rù iphe, nọ ngu l'obu. ²⁰ A bya lẹ kẹ nkakfù-ìgara unu ono, phushihuru nù keshinu abalì ẹto ọphu sweru nù; t'obu rua unu alì; kẹ l'a phụwaru iya. ?Tọ bú dunua l'ẹke ì nọ; mẹ l'ọnu-ọlo nna ngu bẹ ndu Ízùrẹlù chìru obu tųpaa?"

²¹ Sòlù asù iya: “?Ya ta bụdunua onye Bénjaminu, bụ ikfu ọp̄hu, kakọta nwanshị lẹ Ízùrèlù. ?Tọ bụdunua ufu nk'èp̄he kakọta nwanshị l'ikfu Bénjaminu. ?Bụ nḡunu kparū ip̄he iikfuru mu egbe ip̄he ọwaa?”

²² Sámèlù abya eduta Sòlù yèlè nwozi iya bahụ l'ogbodo-ùlò èkè onò, eegwoje èja onò; bya eworù èp̄he dobe t'èp̄he nòdu l'ishi ndu onò, e yeru t'èp̄he bya, bụ ndu ruru ụkporo ụmadzu l'ụmadzu iri onò. ²³ Sámèlù abya ekfuaru onye eshi nri; sù iya: “T'o wota nù anù onò, ya nùru iya onò; mbụ ọp̄hu, ya sùru t'o dobe iche phụ” ²⁴ Onye onò, eshi nri onò abya ewolia ụtakfu anù onò yèlè ip̄he, tukorù iya nù; doberu Sòlù l'ifu. Sámèlù asù: “Ọwaa ip̄he, e doberu ngu. Ria ya; kẹ l'e dobehawaru ngu iya ru teke onò, ya sùru: 'L'o nweru ndu, ya kuru èbyee onò.' ”

Ya ndono; Sòlù yèlè Sámèlù erigba nri mbọku onò. ²⁵ E metsua; èp̄he eshi l'eli èkè onò, eegwoje èja onò lufuta bahùshia l'ime mkpukpu. Sámèlù yèlè Sòlù anọdu l'eli ụlò iya kọọ akọ.

²⁶ Èp̄he abya etehu l'ọn̄mewa ụtsu teke nchi abọhuwa; Sámèlù ekua Sòlù l'eli ụlò onò; sù iya: “Gbeshi tẹ ya dube ngu.” Sòlù egbeshi yèlè Sámèlù alufushia etezi.

²⁷ Èp̄he abyade ọlufu l'ògè mkpukpu onò; Sámèlù asù Sòlù: “T'o kfuru nwozi iya onò t'ọ tughua; vuru ayi ụzo. Nggùbedua angabe nwanshị; k'ọp̄hu ya e-zi ngu ozi, Nchileke ziru.” Nwozi onò abya evuta ụzo tughua.

10

¹ Ya ndono; Sámèlù ewota ekpemu manù onò wụa Sòlù l'ishi; bya etsutsua ya ọnu; sù: “Ojejoje bẹ wụwaru ngu manù l'ishi t'ì buru onye ishi, a-nọdu edu ndu nk'ia, bụ Ízùrèlù. Ii-bụ onye ishi ndu kẹ Ojejoje; dzọfuta èp̄he l'èka ndu ọhogu, gbaru èp̄he mgburumburu. Ọwaa a-buru ip̄he-ọhubama, e-koshi l'ọo Ojejoje fọtaru ngu t'ọ buru nggu a-nọdu edu ndu onò, bụ òkè-ip̄he kẹ yèbe Ojejoje onò. ² I -halẹ mu phụ; shi l'èke-a tughua ntanù-a b'o nweru unwoke labù, nggu l'èp̄he e-dzuda lẹ mgboro ili Rechèlù lẹ Zeluzà l'òkè-alì ndu Bénjaminu. Èp̄he a-sù ngu lẹ nkakfù-ìgara onò, i jeru achọcho onò b'a phụakwaru. Lẹ nna ngu ta arìhekwa kẹ nkakfù-ìgara; o gbekwanu buru ọriri èhu ngu jiru iya èhu. Ajì iya aburu: ‘?Bụ nḡunu bẹ ya e-me lẹ kẹ nwatibe iya-a?’ ”

³ “Ọ bụ l'èke onò bẹ ii-shiwaru lufu l'ukfu oke oshi, nọ lẹ Tábo. L'èke onò bẹ nggu l'unwoke èto, eje Betèlù oje ọbaru Ojejoje èja e-dzuda. Onye lanù a-kpuru unwe-eghu èto; onye ọp̄hu achiru ishi buredi èto; onye ọp̄hu aparū otumu mée. ⁴ Èp̄he e-kele nggu ekele; chiru ishi buredi labù, ìi-nata; nù ngu. ⁵ E -megee; bẹ ii-je l'ugvu Nchileke lẹ Gíbiya l'ọdu soja ndu Filisutayinu. I -rudelephu mkpukpu onò bẹ ìi-phu ndu nkfuchiru Nchileke l'èke èp̄he dzeberu; shi l'eli èkè eegwoje èja; chiru ogumogu; mẹ nkwa; mẹ opu; mẹ une l'akù; eje l'ụzo; l'ekfuchiru Nchileke. ⁶ Ume Ojejoje e-gude ike bya ngu l'èhu; nggu etsorù èp̄he kfuchilahaaru Nchileke; nggu agbanwee; ghọọ onye dù iche. ⁷ Ip̄he-ọhubama-a -metsulephu; mee ip̄he, bụ ip̄he ì maru l'ọ dù mma; kẹlè Nchileke nọkwa-a swiru ngu eswiru.

⁸ “Ọo ya bụ; t'ì vuru mu ụzo jeshia Gíligalu. Mu a-byakfuta ngu-a l'èke onò; bya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja èhu-agu. Ọ bụ l'ii-che abalì ẹsaa jeye tẹ mu byakfuta ngu bya ekoshi ngu ip̄he, ii-me.”

⁹ Sòlù aghachi tẹ ya haa Sámèlù tughua; Nchileke agbanwee ya obu; ip̄he-ọhubama onò emekota mbọku onò. ¹⁰ Èp̄he erua Gíbiya; èp̄he lẹ ndu nkfuchiru Nchileke, dzeberu edzebe abya edzuda. Ume Nchileke abya iya l'èhu k'ike ike; èp̄he l'ia atuko kfuchilahaaru Nchileke. ¹¹ Ndu mahawaru iya nù aphua ège yèlè ndu nkfuchiru Nchileke tuko ekfuchiru Nchileke; èp̄he ajilaha onwèp̄he; sù: “?Bukwa ole bẹ dakfutaru nwatibe Kishi ège-a? Sòlù; ?o tsofua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke tọ?”

¹² Nwoke, bu l'èke onò ajì: “?Bụ onye bụ nna èp̄he?” Ọ bụ l'èke onò; bẹ ètu onò shi,

aanmajè; sù: “Sòlu; ?o tsofua lè ndu nkfuchiru Nchileke tọ?” ¹³ Sòlu ekfuchitsuaru Nchileke ono; tųgbua jeshia l'èke eegwoje ẹja.

¹⁴ Nwunne nna Sòlu bya aji yèlè nwozi iya ono ẹke ẹphe shi jee.

Sòlu asù: “L'ẹphe shikwa je ọcho nkakfu-igara-wa. Ẹphe achonyaa ya; bya amaru l'ẹphe ta aphudu iya; choru Sámèlu jeshia.”

¹⁵ Nwunne nna Sòlu ono asù iya: “?Bukwanu ngunu bẹ Sámèlu kfuru unu?”

¹⁶ Sòlu asù iya: “O kfuru iya ayi kfushia ya ike l'a phukotawaru nkakfu-igara obu.” Obenu l'ẹ to kfukwanuru iya iphe phụ, Sámèlu kfuru iya lẹ k'oburu eze phụ.

Eeme Sòlu eze ndu Ízurelu

¹⁷ Sámèlu abya ekua ndu Ízurelu l'ifu Ojejoje lẹ Mízupa; ¹⁸ sù ẹphe: “Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sùru: ‘Ya dufutaru ndu Ízurelu lẹ Íjiputu; nafuta unu l'ẹka ndu Íjiputu; męwaru l'ẹka ndu alì ndu ọdo, shi akpa unu ẹhu.’ ¹⁹ Obenu lẹ nta-a bẹ unu jikaru Nchileke unu ono, adzofutaje unu l'oke iphe-ẹhuka; mę l'oke aphụ ono. Unu egude onu unu; sù: ‘Waawa; l'ọ bụ t'e doberu unu onye a-buru unu eze.’ Nta-a bụ; unu doo onwunu l'ikfu l'ikfu; mę l'ufu l'ufu wofuta l'ifu Ojejoje.”

²⁰ Sámèlu achikobetsua ikfu ndu Ízurelu l'ẹke lanu ono; yọ buru ikfu kẹ Bénjaminu b'a fọtaru. ²¹ Yọ bya achikobe ndu ikfu Bénjaminu ono l'ufu l'ufu l'ifu Nchileke; yọ buru ndu ufụ kẹ Matiri b'a fọtaru. E megee; yọ buru Sòlu Kishi b'a fọtaru. A chode iya; ta phuhe iya. ²² Ẹphe abya eje ajitafua l'ifu Ojejoje: “?Mę onye obu; ọ byawaru l'ẹke ono tọ?”

Ojejoje asù: “Ii-ye; l'o domiru onwiya l'ẹke ivu kuru.”

²³ Ẹphe egude ọso je akpufuta iya. Yọ buru iya kakota ndu ophu l'eli; k'ophu bụ l'onye vutanukaru evuta beru iya l'ukuvu. ²⁴ Sámèlu abya asù ndu nokota l'ẹke ono: “Unu lewaru onye Ojejoje fọtaru. Ẹ to nwekwa onye du l'ọ bụ iya lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha.”

Ndu ono azua ya; sù: “Ndzu ngu ndzu ogologo; nggube eze!”

²⁵ Sámèlu abya ekfuaru ndu Ízurelu ekemu, a-nodu achì nù lẹ k'onye eze ono. Yọ bya edee ya edede l'ekwo; woru iya dobe l'ifu Ojejoje. Sámèlu emetsua; haa ẹphe; onyenonu alashia. ²⁶ Sòlu alashikwaaphu l'ufu iya lẹ Gíbiya. Ndu mkparawa, Nchileke yeru iya l'obu etsoru iya. ²⁷ Obenu l'o nweru ndu mkpaka sùru “?Nanu ẹge onye ọwananu e-shi dzofuta ẹphe?” Ẹphe akpọo ya ẹbo-ẹbo-l'afu; to nwe iphe, ẹphe nuru iya. Obenu lẹ Sòlu dakpeleruphu ashì.

11

Sòlu anafuta mkpukpu Jábeshi

¹ Tọ du iya bụ; Nahashi, bụ eze ndu Amonu atugbua je ekee ọgu; yechia Jábeshi-Gíledu. Ndu Jábeshi l'ẹphe ha asù iya: “T'ẹphe l'iya gbanua ndzu t'ẹphe ndu iya l'ẹka.”

² Eze ndu Amonu ono; mbụ Nahashi sùru ẹphe: “Tẹmanu unu l'ẹphe agbaa ndzu bulephu mę ya swoshikotaru unu ẹnya ẹka-utara l'unu ha; shi ẹge ono meru iphe-iphere kpua ndu Ízurelu l'ẹphe ha.”

³ Ndu bụ ọgurennya ndu Jábeshi asù iya: “T'ọ nù ẹphe abalì ẹsaa t'ẹphe ye ndu ozi t'ẹphe je ezikota iya l'alì Ízurelu. O -buru l'e to nweddu onye a-dzofuta ẹphe; ẹphe achiko nù wuru byakfutashia ngu.”

⁴ Tọ du iya bụ; ndu ozi ono erua Gíbiya, bụ iya bụ mkpukpu ẹke Sòlu bu; bya ekfuaru ndu ono iphe ono. Ẹphe atua uzu-ekwa. ⁵ Yọ buleruphu teke ono bẹ Sòlu shi l'egu chiru oke eswi l'alata. Yọ jì ẹphe ẹge ọ du bẹ uzu-ekwa ada ẹge ono. Ẹphe abya ekfuaru iya iphe ono, ndu Jábeshi kfuru ono. ⁶ Sòlu anutsua iphe ono, ẹphe

kfuru ono; Ume Nchileke abya iya l'èhu k'èhuka k'èhuka; èhu agbanwuhu iya òku. ⁷ Yò kpùta oke-eswi labù gbua; bya ebushia anù iya ebushi; chìru nù ndu ozi t'èphe koshikota iya l'alì Ízurelù l'ò ha. Èphe ara iya arara; l'asuje: “Ò kwa ège-a bẹ ee-me oke-eswi onye, è te ekwedu otso Sòlu yèlè Sámèlù.”

Yo mee; egvu Ojejoje abya èphe l'èhu; èphe awùfutakota. ⁸ Sòlu abya agùkota èphe ògu lẹ Bezeku. Ndu kẹ Ízurelù dù unu ùmadzu unu; l'ùkporo unu madzù iri l'èsaà l'unu madzù iri.* Ndu kẹ Júda adù ùkporo unu madzù èto l'ùmadzu iri l'ise.† ⁹ Èphe abya ezia ndu ozi ono, byaru nù phù; sù èphe: “Unu zia unwoke Jábèshi-Gíledu l'aa-nafùta èphe echile teke anwù shihuleruphu ike.” Èhu atsò ndu Jábèshi èna lẹ ndu ozi ono jetsuaru je ezia èphe ozi ono. ¹⁰ Ndu Jábèshi abya asù ndu Amònu: “L'o -be echile bẹ ayi a-wù-kfuta unu; t'unu mee ayi ège dù unu mma.”

¹¹ Yo be echile iya; Sòlu eworu ndu nk'iya kee uzi èto. A bya erua teke eecheje nche ikperazù l'ènyashi; èphe awùba l'òdu ndu Amònu je egbua èphe pyaapyaà jeye anwù eswe eshihu ike. Ndu òphu phòduru nù; agbaa nanù nanù; k'òphu bù l'e to nwedu onye yèlè ibe iya gbaru èkalanu.

¹² Tò dù iya bù; ndu ono abya asù Sámèlù: “?Nanù ndu ono, jìru mẹ Sòlu a-dùà ike chia èphe ono? Dufutaru ayi ndu ono t'ayi gbushia.”

¹³ Sòlu asù èphe: “L'e to nwedu onye eegbu egbugbu ntanù; kẹ l'ò bù ntanù bẹ Ojejoje nafùtaru ndu Ízurelù.” ¹⁴ Sámèlù bya asù ndu ono: “Unu bya t'ayi je Gíligalu; je emee t'aba-eze iya ono kabaaru evuru ire l'èke ono.” ¹⁵ Tò dù iya bù; èphe achìko l'èphe ha jeshia Gíligalu je anòdu Ojejoje l'ifu chia Sòlu eze. Èphe bya egwooru Ojejoje ngwèja èhu-agu l'èke ono. Sòlu; mẹ ndu Ízurelù l'èphe ha atùko tee èswa nshinu l'èke ono.

12

Okfù ikperazu, Sámèlù kfuru nù ndu Ízurelù

¹ Sámèlù abya ekfuarù ndu Ízurelù l'èphe ha; sù èphe: “Mu nùkotaru iphe bù iphe, unu kfuru mu l'ò ha; bya ewofutawaru unu eze, a-nòdu achì unu. ² Nta-a bẹ unu nwewaa eze, a-nòdu edu unu. Mbèdua l'onwomu kahùwaru nù; ishi abùwaru mu ishi-èwo Ùnwu mu unwoke bẹ unu l'èphe chìkokwaru nòdu. Mu shi lẹ nwata duta unu jeye ntanù-a. ³ Unu lenu; òwaa mu ndò-ò. Unu gbaaru mu ekebe l'ifu Ojejoje; mẹ l'ifu onye ono, ò wùru manù l'ishi ono l'òò òwaa bù iphe, dù èji, mu yejeru èka. ? Bù eswi onye bẹ mu kpùtajeru? ?Tòò nkakfù-ìgara onye bẹ mu kpùtajeru? ?Bù onye bẹ mu kpùtajeru? ?Bù onye bẹ mu kpajèru èhu? ?Bù onye bẹ mu natajeru èka-azù; ège ee-shi tẹ mu mee ènya l'è to nwedu iphe, mu phùru? Ò -bùru l'o nweru iphe ono òphu mu yejeru èka; t'e kfua ya; mu e-mekwazia èke mu mesweru.”

⁴ Èphe asù iya: “È ti kputabukwaa ayi; òphu ì kpabukwaa ayi èhu; òphu o nwekwa onye ì natajeru iphe iya.”

⁵ Sámèlù asù èphe: “L'ò kwa Ojejoje bù onye ekebe ntanù. Onye-a, e chiru eze ntanù-a abùkwaruphu onye ekebe; l'e to nwedu iphe, unu agbabe òkpa ebo mu ibo.”

Èphe azù; sù: “L'òò ya bù onye ekebe.”

⁶ Sámèlù asù ndu ono: “Obenu lẹ Ojejoje bẹ fòfutaru Mòsisu yèlè Èrònu; bya edufutakwaphu nna unu oche phẹ Íjiputu. ⁷ Òò ya bù; unu vudokwa ège unu vudo; tẹ mu nyataru unu l'ifu Ojejoje iphe ono, bùkota iphe, dù mma, Ojejoje meshiru unu; mẹ lẹ nna unu oche phẹ ono.

* 11:8 11:8 Iphe ò bù bù 300,000. † 11:8 11:8 Iphe ò bù bù 30,000.

8 “Teke Jékọpu latsuaru Íjiputu; nna unu phẹ abya araku Ojejoje t'ọ gbaaru ẹphe mkpu; bẹ Ojejoje yeru Mósísu yẹle Éronu, bụ ndu dufutaru nna unu phẹ lẹ Íjiputu; bya emee; ẹphe eburu l'ẹke-a.

9 “Obenu l'ẹphe zaharu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; yo nwuru ẹphe ye l'ẹka Sizéra, bu onye ishi soja ndu Házo; yekwaphu ẹphe l'ẹka ndu Filisutayinu; mẹ l'ẹka eze ndu Móabu, bụ ndu tsotsuaru ẹphe ọgu. ¹⁰ Ẹphe abya araku Ojejoje; sụ iya: ‘L'ayi meekwaru ẹjo iphe; kẹ l'ayi paru Ojejoje haa; balahaaru Bálu; mẹ Ashitoretu ẹja. Ọlobu; dzọfutaru ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi l'ayi a-baru ngu-a ẹja.’ ¹¹ Ojejoje abya ezia Jeru-Bálu; Baraku; Jefuta; mẹ Sámẹ̀lu; gude ẹphe nafuta unu l'ẹka ndu ọhogu unu, nọ-pheru unu anọ-phe; unu abya eburu l'ẹhu-agu.

¹² “Yo be teke unu bya aphua lẹ Nahashi, bụ eze ndu Amọnu bẹ abyawa unu otso ọgu; unu asụ mu: Waawa; l'unu chọru onye a-buru unu eze; e gudekwaru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu gbe bụhawaruru eze unu. ¹³ Nta-a bụ t'unu phụ eze ọbu, unu fọturu ọbu; mbụ onye ono, unu sụru t'a nụ unu ono. Unu phụ iya lẹ Ojejoje nụwaru unu onye eze ọbu. ¹⁴ Ọ -buru l'unu a-nọdu atsụ Ojejoje egvu; l'abaru iya ẹja; l'anuru iya okfu; unu te ekwefuje íkè l'ome ekemu Ojejoje ono; mbụ unu l'eze ono, achị unu ono atuko l'etso Ojejoje, bụ Nchileke unu; bẹ ọo-dụkwa-a mma. ¹⁵ Obenu; ọ -buru l'unu ta anuduru Ojejoje okfu; l'ekwefuru iya íkè l'ekemu, ọ turu bẹ ọo-dakwa unu ẹka ẹge ono, ọ daru iya nna unu phẹ ono.

¹⁶ “Nta-a bụ t'unu vudo l'ẹke, unu vudo; gude ẹnya unu phụ eze iphe, Ojejoje e-me. ¹⁷ ?Tọ bụdu nta-a bẹ aakpajẹ witu? Mu a-kpọ-ku Ojejoje t'ọ tụa egbe-igwe; chia mini. Unu eshikwanu ẹge ono maru ẹge iphe, dụ ẹji, unu metaru l'ifu Ojejoje habe nshinu; mbụ lẹ k'onye eze ono, unu sụru t'a nụ unu ono.”

¹⁸ Tọ dụ iya ya bụ; Sámẹ̀lu abya akpọ-ku Ojejoje. Ojejoje atua egbe-igwe; chia mini mbọku ono. Ndu ono l'ẹphe ha awata ọtsu Ojejoje; mẹ Sámẹ̀lu egvu; l'atsushi iya ẹphe ike. ¹⁹ Ndu ono l'ẹphe ha asụ Sámẹ̀lu: “Kfururu nụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu l'okfu ẹhu ndu ozi ngu t'ayi ba anwushihu; kẹ l'ayi byawaru bya wota k'ẹ t'ọ nụ ayi eze; yekobe l'ẹjo iphe ọphu, ayi mehawaru.”

²⁰ Sámẹ̀lu asụ ẹphe: “Unu ba atsushi egvu. Ọ bụ oswi-okfu l'unu mekotaru ẹjo iphe ono l'ọ ha; ọ bụ t'unu ba agwọbekwa otso Ojejoje. Unu gudechikwaa obu unu l'ọ ha baaru Ojejoje ẹja. ²¹ Unu ta aghakọbekwa; tsolahaa agwa, bụ iphe-manu; mbụ l'ẹ to nweduru, ọba; t'ọ bụ l'oo-gbe nafuta unu; kẹ l'ọ bụkota iphe-manu. ²² Ojejoje e-gude k'ẹpha iya ono, ha nshinu ono; haa ndu nk'ia; kẹ l'ọ bụ l'ọ dụ iya mma b'ọ gude mee unu t'unu buru ndu nk'ia. ²³ A -bya lẹ mbedua; t'iphe ọphu e-me tẹ mu ba anọdu ekfu anụ Ojejoje l'okfu ẹhu unu; mbụ shi ẹge ono meswee Ojejoje ba abyakwa. Mu e-zi unu ọzo, dụ mma; buru ọzo, gbaru nụ. ²⁴ Ọ bụ l'ẹphu t'unu tsuje Ojejoje egvu; unu egude ire-lanu; wofuta obu unu l'abaru iya ẹja. Unu nyatakwa eze iphe, o meeberu unu. ²⁵ Ọle; ọ -buru l'unu kwaseru l'ome ẹjo iphe bẹ unu l'eze unu ọbu a-tukokwa buru ntụ-e kpofu.”

13

Sámẹ̀lu alo Sọlu ẹka lẹ nchị

¹ Iphe Sọlu gbaru bụ ụkporo afa l'afa iri teke ọ wataru achichi. Yọ chia ndu Ízurelu afa labu; ² bya afota ndu Ízurelu unu unwoke ẹsaa l'ụkporo unwoke iri.* Unu unwoke ise b'ọ chitaru swibe onwiya lẹ Mikumashi; mẹ l'alị ugwu Bételu. Yọ bya achita unu unwoke labu l'ụkporo iri swibe Jonatanu lẹ Gíbiya l'alị ndu Bénjaminu. Unwoke ndu ọphu b'ọ sụru onyenonu t'ọ la.

* **13:2** 13:2 Iphe ọ bụ bụ 3,000.

³ Jonátanu eje etso ndu Filisutayínu oḡu lẹ nwòdu oḡu ẹphe, nọ lẹ Géba; yo rua ndu Filisutayínu lẹ nchì. Sọlu abya egbua ọpyoku l'alì ono l'ọ ha: “Tẹ ndu Híburu nukwaa ya!” ⁴ Ndu Ízurelù anọ lẹ Sọlu bẹ lụ-gbuwaru ndu Filisutayínu lẹ nwòdu-ọḡu ẹphe. Nta-a bẹ ndu Ízurelù dọwa ndu Filisutayínu ashì l'ẹnya. A bya ekua ndu Ízurelù t'ẹphe jekfu Sọlu lẹ Gílìgalu.

⁵ Ndu Filisutayínu abya edzukoo t'ẹphe tso ndu Ízurelù oḡu. Ẹphe gude ọḡbo-inya oḡu, dọ ọkporo ọnu ẹto l'ọkporo ọnu iri l'ise; mẹ ndu ọḡbo-inya, dọ ọnu madzọ iri l'ise.† Ndu soja mmanu adulephu l'ọ bọ eveve mgbogidi ẹnyimu. Ẹphe awọ-lihu je akwabe k'ọḡu lẹ Mikumashi l'ọzo ẹnyanwu-ahata Bétu-Avenu. ⁶ Ndu Ízurelù abya apha l'alì ruhuwaru aruhu; lẹ ndu nk'ẹphe b'a kariru ẹka; ẹphe eje eworu onwẹphe domishia l'ime ọgba; mẹ l'ime ẹkfukala; mẹ lẹ mkpuli oke mkpuma; mẹ l'ime iduma; mẹkpo l'ime ogvu mini. ⁷ O nweruru ndu Híburu ono ndu ọphu datsọaru azọ Ẹnyimu Jọdanu azọ iya ọphu bahu l'alì Gádu; mẹ l'alì Gíledu.

Sọlu anọ-kirishia lẹ Gílìgalu. Ẹhu atuko anmatsọa ndu soja ọphu yele iya yi kpakpakpa; l'ẹke ẹphe atsu egvu. ⁸ Sọlu anọ l'ẹke ono abalì ẹsaa, bọ iya bọ oge, Sámèlù tọru; ọ bọ lẹ Sámèlù ta byakwanu Gílìgalu. Ndu kẹ Sọlu awata agbakashihu. ⁹ Ya ndono; Sọlu asọ: “T'e wotaru iya ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu ono.” Sọlu abya eworu ngweja-ukfuru ono gwoo. ¹⁰ Ọ kwadọ egwoghe, o gwoghe ngweja-ukfuru ono; Sámèlù eruta. Sọlu egbeshi; jeshiwa iya phọ ndzuta. ¹¹ Sámèlù ajì iya: “?Nanọ ẹge ọ dọ?”

Sọlu asọ iya: “Lẹ ya byaru bya elee ẹnya; phọ lẹ ndu ẹphe l'iya yi agbakashihuwa; nggubedua ta bya teke i sọru l'ii-bya; bya eyeru lẹ ndu Filisutayínu e-dzuwa lẹ Mikumashi; ¹² ya aria; sọ: ‘Nta-a bẹ ndu Filisutayínu a-byakwa bya etso iya oḡu lẹ Gílìgalu l'ẹke-a l'ẹbe ọbu lẹ ya rọwaru Ojejoje t'ọ gbaaru iya mkpu.’ Ọ kwa iya meru iphe ọ kpapyabẹru iya; ya eworu ngweja-ukfuru ono gwoo.”

¹³ Sámèlù asọ iya: “Ọ kwa umere onye eswe b'i meru ono. Ẹ ti dobehekwa ekemu, Ojejoje, bọ Nchileke ngu tọru ngu. Ndege ọ bọ l'i doberu iya; mẹ Ojejoje ge emekwa-a tẹ aba-eze nguru anguru l'alì Ízurelù gbururu jeyewaru. ¹⁴ Obenu lẹ nta-a bẹ aba-eze ngu ta akpọhekwa ukfu; kele Ojejoje cho-vuakwaru nwoke lanu, nọ iya l'obu; tuwa iya ẹka t'ọ bọru iya bọ onye a-nọdu edu ndu nk'iya. Ishi iya abọru l'e ti dobedu ekemu, Ojejoje tọru nu ngu.”

¹⁵ Tọ dọ iya bọ; Sámèlù eshi lẹ Gílìgalu lashia Gíbiya l'alì ndu Bénjaminu. Sọlu abya agọ unwoke, ẹphe l'iya nọ l'ifu oḡu. Ẹphe akpakọ dọ ọnu ọmadzọ l'ọkporo madzọ iri. ¹⁶ Sọlu yele nwatibe iya Jonátanu; mẹ ndu ẹphe l'iya yi atuko nọdu lẹ Gíbiya. Ndu Filisutayínu edobe ọdu oḡu ẹphe lẹ Mikumashi. ¹⁷ Ndu ọ-lọ-ọlọla ekee onwẹphe ọzo ẹto; shi l'ọdu oḡu ndu Filisutayínu wufuta. Ọzo lanu shiru ọzo Ọfura l'uswe iya k'alì Shuwalu. ¹⁸ Ọzo lanu ọdo akwasẹru ọzo Bétu-Horonu; ndu k'ẹto echebe ifu l'oke-alì ono, nọ laaru nsọda Zeboyimu; chebe ifu l'echi-ẹgu ono.

¹⁹ A bya l'alì Ízurelù mgburumburu b'ẹ to nwedu m'ọo onye ọzu lanu; kele ndu Filisutayínu sọru: “L'ọ dọ ẹge ono bẹ ndu Híburu a-watakwa omeshiru onwẹphe oḡu-mbeke; m'ọ bọ ara!” ²⁰ Yọ bọru lẹ Filisutayínu bẹ ndu Ízurelù ejeje ọba iphe, ẹphe egudeje atọ ntọpya; mẹ oḡu; mẹ ogbu-nkọ; mẹ mma ẹphe. ²¹ Ọḡwo, ẹphe akfuje gude baa iphe eegude atọ ntọpya; ogbu-nkọ; mẹ iphe, eegude achikwa eswi, atọpya alì akwata ha nshinu. ²² Yo be mbọku, oḡu ono daru; to nwe ndu soja Sọlu mẹ Jonátanu, nweru m'ọ bọ onye lanu, gude oḡu-mbeke; mẹ ọbu ara. Yọ bọlẹrọphu Sọlu yele nwatibe Jonátanu bẹ gude iya nu.

²³ Ndu Filisutayínu abya ahata ndu soja ẹphe; ẹphe awọfu je akwaa k'ọḡu lẹ mgbango Mikumashi.

† 13:5 13:5 Iphe ọ bọ bọ 6,000.

14

Jonátanu etso ndu Filisutayínu oḡu

¹ Yo be ujiku lanu; Jonátanu Sòlu asu nwokoròbya, achiru iya ngwa-ògu: “T’ò bya t’èphe je azu iya ophu l’òdu oḡu ndu Filisutayínu.” Obenu l’è to kfuduru iya nna iya. ² Sòlu anòdu l’ukfu utara-okumu l’iku Gíbiya lè Migurònu. Ndu tso iya nu nòdu l’èke ono rukwaru unu madzu l’ukporo iri; ³ Onye tso èphe nòdu l’èke ono bu Ahíja, bu onye yeru uwe-ukuvu, bu uwe ndu achijeru Nchileke eja eyeje. Ahija ono bu nwatibe Ahitubu, bu nwunne Ikabòdu. Onye muru Ahitubu bu Finehasu, bu nwatibe Elayi, bu onye achijeru Ojejoje eja lè Sháyilo. To nwe onye maru lè Jonátanu bè tugbuwaru nu.

⁴ Lè mgbaku ugvu ono, Jonátanu eme t’o shia sweta je l’èke ndu Filisutayínu dòru ono bè mkpuma kpuru oronmono èka labu. Ibe lanu bè eekuje Bozèzu; ibyiya ophu aburu Sene. ⁵ Mkpuma ono, kpuru oronmono ono bè nanu nò l’uzo isheli laaru Mikumashi. Ophu nanu anòdu l’uzo ohuda laaru Géba.

⁶ Jonátanu abya asu nwokoròbya ono, achiru iya ngwa-ògu ono: “T’ò bya t’èphe sweta jeshia lè nwòdu-ògu ndu akpapyi ono. L’o nweru-a ège oò-du; Ojejoje aluaru ayi oḡu. È to nwekwa iphe kpòru Ojejoje ogude dzòfuta madzu: mè a ha igwe; m’a ha nwanshi.”

⁷ Onye ono, chiru iya ngwa-ògu ono asu iya: “Melephu iphe, nò ngu l’obu. Iphe, ii-malephu bu lè mu vudo ngu l’azu; yò buru uche-obu ngu bu uche-obu mu.”

⁸ Jonátanu asu iya: “Ngwanu; bya t’ayi je. Ayi e-sweta jekfu ndu ono; mee k’ophu èphe a-phu ayi. ⁹ O -buru l’èphe suru ayi t’ayi gebe t’èphe byakfuta ayi; ayi anòdu l’èke ayi nò. ¹⁰ O -bukwanuru l’èphe suru t’ayi byakfuta èphe; ayi enyikfushia èphe; kè l’ò bu iya e-koshi ayi lè Ojejoje wowaru èphe ye ayi l’èka.”

¹¹ Ya ndono; èphe èbo abya emee; ndu Filisutayínu aphu èphe. Ndu Filisutayínu ono asu: “Lekpoduanu! Ndu Híburu bè kabèkwa shiwa l’ime ènu, èke èphe shi domishia onwèphe l’alufuta.” ¹² Unwoke ono, dòru kwagetsuaru k’ògu ono araaru Jonátanu yèle onye ono, chiru iya ngwa-ògu ono; su èphe: “Unu bya nu t’ayi koshi unu ège unu a-du!”

Jonátanu asu onye ono, chiru iya ngwa-ògu ono: “Nyiru; tso mu; lè Ojejoje wowaru èphe ye ndu Ízurelu l’èka.” ¹³ Jonátanu egude okpa; gude l’èka l’enyi eje. Onye ono, achiru iya ngwa-ògu ono etsopyabe iya. Jonátanu egbushi ndu Filisutayínu ndu ophu shi èphe l’uzo ifu. Onye ono, achiru iya ngwa-ògu ono etsoru iya l’egbushi ndu ophu shi èphe l’uzo azu. ¹⁴ L’ògu kè mbu ono bè Jonátanu yèle onye ono, achijeru iya ngwa-ògu ono gburu ukporo madzu. Ogologo alì èke e tsopyaberu ndu ono gbushia bè hakwa l’òbu nkere-èbo èke ee-gude eswi labu tupa atupa. ¹⁵ Akpajiji iya egudekota ndu soja ono l’èphe ha; mbu ndu ophu nò l’òdu nk’èphe; mè l’ègu; mbu je akpaa lè ndu ophu nò kwagebetsua k’ògu; mè ndu kè o-lua-olaa. Alì anmahu jijiji. Yò buru Nchileke; bè meru akpajiji ye èphe l’èhu.

Ndu Ízurelu achikashi ndu Filisutayínu

¹⁶ Ndu soja Sòlu ndu ophu nò lè nche lè Gíbiya l’alì Bénjaminu aphua lè ndu kè Filisutayínu; l’agba nanu nanu l’erebahu erebahu. ¹⁷ Sòlu abya asu ndu èphe l’iya nò: “Unu guedu ndu soja ono t’a maru ndu ophu è-ta nòdu nu.” A bya agua èphe; yò buru Jonátanu yèle onye ono, achijeru iya ngwa-ògu ono bè ta anòdu. ¹⁸ Sòlu asu Ahíja: “Pata Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje ono;” kèle Okpoko Oḡba-ndzu Ojejoje ono nò swiru ndu Ízurelu teke ono. ¹⁹ Sòlu akpukwadurua iphe l’ònu ekfuru onye ono, achijeru Nchileke eja ono; uzu, ada l’òdu kè ndu Filisutayínu akabakpooru adada. Sòlu asu onye ono, achijeru Nchileke eja ono: “T’ò hawa iya ru!” ²⁰ Sòlu yèle ndu soja iya abya edzua; yò buru èphe oje oḡu. Èphe abya aphua lè ndu Filisutayínu

ta madu iphe, ephe eme; l'ephe gudegbaa ogu-mbeke l'egbushi onwephe. ²¹ Ndu Hiburú; ndu ophu shi tũru ikè yeru ndu kẹ Filisutayĩnu; tsoru ephe; abya atũa ikè ituphu; wũ-kfushia ndu kẹ Ízurelu ndu ophu tso Sọlu; mẹ Jonátanu. ²² Ndu Ízurelu ophu shi domishia onwephe l'alì ugvu Ífuremu anũa lẹ ndu Filisutayĩnu agbawa oso; wufuta chipyabe ephe. ²³ Ephe alũa ogu ono je esweta Bétu-Avenu. Ojejoje anafũta ndu Ízurelu mbọku ono.

Jonátanu ami manũ-engu

²⁴ Mbọku ono bẹ ndu Ízurelu jenwuru ẹhu; kẹle Sọlu guderu ephe; nũa ephe nte: "L'onye wotaru nri dee l'onu tẹmanu nchi ejihu bẹ buakwa onye a tũru onu; k'ophu yẹbe Sọlu a-gwata ndu ohogu iya ugwo iphe, ephe meru iya." Yọ buru iya meru; to nwe ndu soja ono onye wotaru nri mee l'onu. ²⁵ Ndu soja ndu Ízurelu ono l'ephe ha ezehu; wũba l'oswa. Alì ono bu ẹke manũ-engu nọ. ²⁶ Ephe awũba l'oswa ono; phũa ẹge manũ-engu ono alashì; to nwe onye meru iya ẹka; mee l'onu; kẹ l'ephe atsũ egvu nte ono, ephe riru ono. ²⁷ Jonátanu te shikwanu nũhawa lẹ nna iya nũru ndu Ízurelu nte. Yo je eworu ishishi mgboro, o gude l'ẹka rũa l'ẹbaku-engu ono; bya akpaa ya ẹka; dee l'onu. Ẽnya abya ephohu iya. ²⁸ Onye lanũ lẹ ndu ono asũ iya: "Nna nggu guderu ayi; ayi eria nte: 'L'onye wotaru nri dee l'onu ntanũ-a bẹ buakwa onye a tũru onu!' O kwa iya meru iphe mbà l'atũtsua ndu-a."

²⁹ Jonátanu asũ: "Lẹ nna mu; bẹ meekwaru t'iphe-ẹhuka dakfuta ndu alì-a. Lewaru ẹge Ẽnya bya agũsahu mu lẹ nwa manũ-engu-a, mu deru onu-a. ³⁰ Iphe ga akakwaru mma; ndẹge a haru ndu Ízurelu; t'ephe haru ria iphe, ephe kwataru l'okwata l'ẹka ndu ohogu ephe ntanũ-a? Ẽphe ta ga akadũru ogbushi ndu Filisutayĩnu obu l'igwe tọo?"

³¹ Ẽgu egudeshia ndu Ízurelu mbọku ono l'ephe shitsua lẹ Mikumashi gbua ndu Filisutayĩnu ẹge ono jeye lẹ Ajalonu. ³² Ephe abya avũpyabe iphe ono, ephe kwaru l'okwata ono; tsoru egħu; atũru; eswi mẹ unwu iya; gbushia l'alì l'ẹke ono; l'ata l'onyingu. ³³ Yo nweru ndu jeru je asũ Sọlu: "T'ọ phũkwa; lẹ ndu Ízurelu egbukwa anũ; ata iya l'onyingu; shi ẹge ono emeswe Ojejoje."

Sọlu asũ: "Ẽ tọ buhekwa iphe, unu kfuru bẹ unu eme. Ngwaa; unu swiritaru mu eze mkpuma nta-a!" ³⁴ Yọ sũ ephe: "Unu tũgbua je asũ ndu ono t'onyenonu kpũta eswi l'atũru l'ẹhu l'ẹhu; bya eworu iya gbushia l'ẹke-a; haa ọta anũ, mee nọ; k'ophu ephe t'emeswedu Ojejoje." Onyenonu akpũta eswi nk'iya l'enyashi ono bya egbua l'ẹke ono. ³⁵ Sọlu abya akpũaru Ojejoje Ẽnya-ngweja. Ono abũru Ẽnya-ngweja odungu, Sọlu kpũru Ojejoje.

³⁶ Sọlu asũ: "Unu t'ayi bakfu ndu Filisutayĩnu l'enyashi; je akwaa iphe ephe l'okwata jeye lẹ nchi-abohu; ophu ọ dukwa ephe onye, ayi e-dobe ndzũ."

Ephe asũ: "O bu ẹge i kfuru iya bu ẹge ọo-dũ."

Onye achijeru Nchileke ẹja asũ: "T'ephe kpataodukwa Nchileke ishi l'ẹke-a."

³⁷ Sọlu abya aji Nchileke: "ẼBũ tẹ ya bakfuwaru ndu Filisutayĩnu ọgu tọo? ẼL'oworu ephe ye ndu Ízurelu l'ẹka tọo?" Obenu lẹ Nchileke te eyeduru iya onu mbọku ono. ³⁸ Sọlu abya asũ ndu ishi soja ono: "Unu dzua l'ẹke-a t'ayi maeduru ẹge ayi shiru meswee ntanũ. ³⁹ O -buru-a lẹ Ojejoje ono, adzofutaje ndu Ízurelu ono nọ ndzũ ẹge ọ nọ iya-a; b'o -ruhuru; ọ buru okpara mu; mbũ Jonátanu b'o teru; b'ọ nwũhufutaje." To nwe onye yeru iya onu. ⁴⁰ Sọlu abya asũ ndu Ízurelu l'ephe ha: "Unu vudo l'ẹkaphu; tẹ yẹbedua yẹle okpara iya; mbũ Jonátanu vudo l'ẹke-a."

Ndu ono asũ iya: "O bu ẹge i kfuru iya bu ẹge ọo-dũ." ⁴¹ Sọlu abya ekfuru nũ Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu; sũ: "Yenuaru mu okpobe onu." A bya atũa ẹnwa; yo gude Jonátanu yẹle Sọlu. ⁴² Sọlu asũ: "Unu tũeduru mu lẹ Jonátanu ẹnwa

ono.” A bya atua ya; yo gude Jonátanu. ⁴³ Sòlu abya asù Jonátanu: “T’o kfuèduru iya iphe, o meru.”

Jonátanu asù iya: “L’ò kwa nwa manù-èngu, ya gude mgbòro, ya gude l’èka rùta bè ya kparù l’ònu. Nk’iya gvùwaru nù!”

⁴⁴ Sòlu asù iya: “Tè Nchileke gwakwaa ya òchi; mbù mee ya òphu ka njo; m’ò -bùru l’è tì nwùhudu; nggùbe Jonátanu.”

⁴⁵ Ndu ono abya asù Sòlu: “Tùsweka! ?Nanu ège ee-shi gbua Jonátanu, bù onye dzòru ndu Ízurèlù ndzù ège-a? Kamènu; è to nwekwa; m’ò bù ègbushi, e-shi ya l’ishi lùfu; kè l’ò bù Nchileke; bè yetaru iya èka; yo mee iphe ono ntanù.” Ndu Ízurèlù eshi ège ono nafùta Jonátanu; te gbuhe iya.

⁴⁶ Sòlu achibuhu ndu Filisutayìnu; èphe aghaa ifu; laphushia azù l’alì èphe.

Ndu Sòlu tsogbaaru ògu

⁴⁷ Teke Sòlu wataru òchi ndu Ízurèlù b’o tsoru ndu òhogu iya l’èphe ha ògu: mbù ndu Móabu; ndu Amònu; ndu Édòmu; ndu eze, achì ndu Zóba; mè ndu Filisutayìnu. Iphe, bù ndu òphu ò ghachiru ifu; bè oomeje; èphe anyia nshì. ⁴⁸ Ò lùru ògu mkparawa lù-gbua ndu Amalèku; shi ège ono nafùta ndu Ízurèlù l’èka ndu kwaru iphe èphe l’òkwata.

⁴⁹ Ùnwegirima Sòlu lè ndu k’unwoke bù: Jonátanu; Ishivi; mè Malukishuwa. Èpha nwatibe iya nwanyi k’ògurennya bù Merabu; èpha kè nwata abùru Mikalu. ⁵⁰ Èpha nyee ya bù Ahinowamu, bù nwatibe Ahimazu. Èpha onye ishi ndu soja Sòlu bu Ábuna Nèru. Nèru bù nwunne nna Sòlu. ⁵¹ Nna, mùru Sòlu bù Kishi. Kishi yèle nna Ábuna, bù iya bù Nèru tùko bùru ùnwegirima Abiyèlu.

⁵² L’oge kè Sòlu l’ò ha bùlèphu ògu ògu, nwùgbaaru òku bè èphe lè ndu Filisutayìnu shi anòduje. Yò bùje Sòlu -phua onye, bù mkparawa l’ògu; yo duta iya; yeru onwiya.

15

Aalù-gbu ndu Amalèku

¹ Tò dù iya bù; Sámèlù abya asù Sòlu: “Ò bù mbèdua bù onye ono, Ojejoje ziru tẹ mu bya awua ngu manù l’ishi t’ì bùru eze ndu nk’iya, bù Ízurèlù ono. Nta-a bù t’ì ngabe nchì; nua ozi, Ojejoje ziru t’e zia ngu. ² Owaa iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu: ‘Lè ya a-nù ndu Amalèku aphù iphe ono, èphe meru ndu Ízurèlù teke ono, èphe je akwaaru èphe l’ùzo l’èphe shi Íjiputu alufuta ono. ³ Tùgbua nta-a je etso ndu Amalèku ògu; nggu atùko iphe, bù iphe, èphe nweru enweru mebyishia. Ba adùkwa onye ii-dobe ndzù: nwoke lè nwanyi; ùnwegirima mè ndu e he l’èka; mè eswi; aturu; ìnya-ivu; mèkpo nkakfu-ìgara.’ ”

⁴ Tò dù iya bù; Sòlu abya ekua ndu soja iya; èphe abya edzua lè Telayimu. Yò gùà èphe ògu: ndu òphu shi Ízurèlù adù ùkporo ùnu madzù l’ùkporo madzù ise.* Ndu òphu shi Júda adù ùkporo ùnu madzù ise.† ⁵ Sòlu phè atùgbua jeshia mkpùkpu ndu Amalèku; je ekeeru èphe lè nsùda. ⁶ Yò sù ndu Kenu: “T’èphe lùfu l’èke ndu Amalèku nò; k’òphu ya ta achìkodu èphe lè ndu Amalèku gbushia; kè l’unu meru ndu Ízurèlù l’èphe ha iphe-òma teke ono, èphe shi lè Íjiputu alufuta ono.” Ya ndono; ndu Kenu eshi lè Amalèku wùfu.

⁷ Sòlu abya eshi lè Havila tsoo ndu Amalèku ògu jeye l’echi-ègu Shu, nò l’ùzo ènyanwu-ahata alì Íjiputu. ⁸ Yò kpua Agagu, bù eze ndu Amalèku lè ndzù; gude ògu-mbeke gbugee ndu kè Agagu ono l’èphe ha. ⁹ Obenu lè Sòlu yèle ndu nk’iya doberu Agagu ndzù; mè iphe bù aturu; eswi; ùnwu eswi, gbashìru èba; mè ùnwu aturu ndu

* 15:4 15:4 Iphe ò bù bù 200,000. † 15:4 15:4 Iphe ò bù bù 10,000.

ọ́phu kakọ́ta mma; jeyewaru l'iphemiphe ọ́bule, dú mma; ẹ́phe te mebyishi iya. Iphe ẹ́phe mebyishiru nwenkinyi abuleruphu unwu nkirika iphe; mẹ́ iphe, ẹ́-ta badu uru.

Ojejoje anafu Sọlu ọ́kwa-eze iya

¹⁰ Tọ́ dú iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Sámẹ̀lu; sù iya: ¹¹ “Ọ́ bú aphù nọ́duru iya lẹ́ ya meru Sọlu t'ọ́ búru eze; kẹ́ l'ọ́ ghawaru yẹ́be Ojejoje azù; haa ya etsotso; too mehe iphe, ya túru l'ekemu.” Iphe ono atsua Sámẹ̀lu l'ẹ́hu nshinu; yọ́ rakọ́ta ẹ́kwa l'enyashi ono phuu l'araku Ojejoje. ¹² Yo be l'ùtsu iya; Sámẹ̀lu anmaa ẹ́wa jeshia tẹ́ yẹ́le Sọlu phù. Yo rua; a sù iya: “Lẹ́ Sọlu jeshiakwaru l'ugvu Kamẹ̀lu. Yọ́ kpùtsua iphe, ee-gudeje anyata iya; ghazia; yọ́ búru iya oje Gílígalu.” ¹³ Sámẹ̀lu abya ejekfu Sọlu; Sọlu asù iya: “Tẹ́ Ojejoje gọ́kwaru ọ́nu-ọ́ma nù ngu. Ya meekwaru iphe, Ojejoje sùru tẹ́ ya mee.”

¹⁴ Sámẹ̀lu asù iya: “?Ọ́ra atùru-a, ya anù a bú kẹ́ ngunu? ?Ọ́ra eswi-a, ya anù a bú ole-e?”

¹⁵ Sọlu asù iya: “Ọ́ kwa ndu soja bẹ́ shi lẹ́ Amalẹ̀ku gude iya lata. Atùru ẹ́phe; mẹ́ eswi ẹ́phe ndu ọ́phu kakọ́ta mma b'e doberu, ee-gude gwooru Ojejoje, bú Nchileke ngu ẹ́ja. Ndu ọ́phu bẹ́ ayi mebyishikotaru l'ẹ́phe ha.”

¹⁶ Sámẹ̀lu asù Sọlu: “T'ọ́ dukwaaru ngu. Tẹ́ ya karù ngu iphe, Ojejoje kfuru iya l'enyashi.”

Sọlu asù iya: “Ngwaa; kfunuaru iya ẹ́ya.”

¹⁷ Sámẹ̀lu asù iya: “T'a gùfuru l'i shi ha onwongu nwanshì l'ẹ́nya; ?tọ́ búdunua nggu b'e meru ishi l'ọ́kpa-ikfu ndu Ízurèlu tọ́. Ojejoje abya awù a ngu manù l'ishi t'ì búru eze ndu Ízurèlu? ¹⁸ Ojejoje ziru ngu ozi; sù: ‘T'i je etso ndu ẹ́jo iya ono; mbù ndu Amalẹ̀ku ọ́gu; gbua ẹ́phe jeye teke ẹ́phe a-bùru kpurupyata.’ ¹⁹ ?Bù ngunu kparù iphe, ẹ́ ti mehedu iphe, Ojejoje kfuru? Unu agbakebe je avùpyabe iphe-ọ́kwata; shi ẹ́ge ono mee iphe, dú ẹ́ji l'ẹ́nya Ojejoje.”

²⁰ Sọlu abya asù Sámẹ̀lu: “Mu meekwaru iphe, Ojejoje kfuru; bya ejee ozi ono, Ojejoje ziru mu. Mu tükowa ndu Amalẹ̀ku l'ẹ́phe ha gbushia; bya akpua Agagu, bú eze ẹ́phe lẹ́ ndzù lata. ²¹ Ndu soja eshi l'iphe ono, a kwaru ọ́kwata ono kpukoo atùru; mẹ́ eswi; mbù iphe, bú ọ́phu kakọ́ta mma, e doberu k'emebyi. Ẹ́phe egwota iya t'e gude gwooru Ojejoje, bú Nchileke ngu ngweja lẹ́ Gílígalu.”

²² Sámẹ̀lu asù iya:

“?Ngweja-ukfuru;
mẹ́ ngweja mmanu ọ́do;
?i tubesu l'ọ́ ka Ojejoje mkpa;
ma l'ọ́nuru iya okfu?
Ọ́nuru iya okfu kakwa
ogworu iya ngweja;
ọ́nu iphe lẹ́ nchì aka ogude anù,
gbaru ẹ́ba gwoo ngweja.

²³ Okwefu íkè dùta-be ẹ́ji l'ọ́ bú ọ́gwo ọ́gvu.

Oku onwonye ekuku
adùta-be ẹ́ji l'ọ́ bú ọ́gwa nte.
Keshinu ọ́phu ì jìkaru iphe,
Ojejoje kfuru;
bẹ́ Ojejoje jìkaakwaru t'ẹ́ b'ì búhe eze.”

²⁴ Ya ndono; Sọlu asù Sámẹ̀lu: “Ya meekwaru iphe, dú ẹ́ji. Ya dakaawaru ekemu Ojejoje; daka okfu nkengu. Ọ́ kwa egvu bẹ́ ya tsuhuru; kpuchia ọ́nu mee uche nk'ẹ́phe. ²⁵ Nta-a bẹ́ ya arọ́ ngu t'ì gùaru iya nvù; nggu etsoru iya laphu azù lẹ́ Gílígalu tẹ́ ya je abaaru Ojejoje ẹ́ja.”

²⁶ Obenu lẹ Sámèlù sùru iya: “Lẹ ya te etsokwa iya alaphu azu. Kẹ l'ọ jìkaru okfu Ojejoje; Ojejoje ajìkakwa iya phụ t'ẹ b'ọ bụhe eze ndu Ízurelù!”

²⁷ Sámèlù aghakọbe tẹ ya tųgbua; Sọlu eje awọru iya l'ọnu uwe-nlọkpuru iya; yọ labahu. ²⁸ Sámèlù asụ iya: “Ntanụ ọwaa bẹ Nchileke lafuru ngu alì-eze ndu Ízurelù l'ẹka; woru iya nụ onye obutobu ngu; onye ọphu ka ngu ọburu ọkpobe madzụ.

²⁹ Ojejoje, bụ iya bụ ọdu-biribiri ndu Ízurelù ta byakwa bya adzụ ẹjo-ire; ọphu ọ gbanweghedu obu iya; kẹ l'ẹ tọ bụdu madzụ mmanu; k'ọphu ọo-gbanwe obu iya.”

³⁰ Sọlu asụ iya: “Ya meswewaru. Ọlobu; byiko kwabenu iya ugvu l'ifu ndu bụ ọgurennya ndu nke mu; mẹ l'ifu ndu Ízurelù; tsoru iya laphu azu; k'ọphu ya a-baru Ojejoje, bụ Nchileke ngu ẹja.” ³¹ Sámèlù ekwe bya etsoru Sọlu laphushia azu; Sọlu baaru Ojejoje ẹja.

³² Sámèlù abya asụ: “T'a kpọtaru iya Agagu, bụ eze ndu Amaleku l'ẹke-a!”

Agagu egude ẹhu-ọtso-ẹna jekfushia ya; l'arị lẹ teke e gege egbu iya egbugbu bẹ eswetawaru nù. ³³ Obenu lẹ Sámèlù sùru:

“Ọ bụ ẹge ono, i gude

ogu-mbeke mee unwanyi;

ẹphe agbaru ẹka nwa ono;

bụ ẹge nne ngu a-buru

onye gba ẹka nwa l'ẹke unwanyi nọ.”

Sámèlù eworu Agagu gbua; tụa anụ iya nanụ nanụ l'ifu Ojejoje lẹ Gíligalu.

³⁴ Tọ dụ iya bụ; Sámèlù atųgbua lashia Ráma. Sọlu alashia l'ufu iya lẹ Gíbiya.

³⁵ Ọphu Sámèlù te egudebua ẹnya iya phụ Sọlu ọdo jeye mbọku, yẹbe Sámèlù nwuhuru; e guderu l'ọ tsoru aphụ ẹhu Sọlu nshinu. Yo rua Ojejoje l'ẹhu lẹ ya meru tẹ Sọlu bụru eze ndu Ízurelù.

16

Sámèlù echi Dévidi eze

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya asụ Sámèlù; “?Bụ teke ole bẹ ịi-tsọbebe aphụ ẹhu Sọlu; l'ẹke ya gbe jìkawa t'ẹ b'ọ bụhe eze ndu Ízurelù. Gbajia manụ l'ụpyi ngu; tẹ ya zi ngu kẹ Jesi, bụ onye Bétulehemu; lẹ ya fọtawaru onye lanụ l'unwu iya ndu k'unwoke t'ọ bụru eze.”

² Sámèlù asụ iya: “?Nanụ ẹge ya e-shi jee? Sọlu -nua ya bẹ oo-gbukwa iya.”

Ojejoje asụ: “Kpọta nwada eswi; nggu asụ l'ọ bụ Ojejoje b'ì byaru ogworu ngweja.

³ Zia Jesi t'ọ bya l'ẹke ono, eegwo ngweja ono. Ya e-koshi ngu-a iphe, ii-me. Ọ bụ onye ọphu ya kfuru ngu; bẹ ịi-wu manụ l'ishi t'ọ bụru eze ọbu.”

⁴ Sámèlù abya emee iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yo rulephu Bétulehemu; ndu bụ ọgurennya mkpukpu ono atuko anma kpakpakpa lẹ k'abyabya iya ono. Ẹphe ajigbaa: “?Ọ dọ lẹ mma b'ọ byaru?”

⁵ Sámèlù asụ ẹphe: “Iye; ọ kwa-a k'oma. Ọ bụ Ojejoje bẹ ya byaru ogworu ngweja. Unu je emee onwunu t'unu dụ nsọ; unu abya etsoru iya lẹ ngweja ono.” Ya ndono; yọ bya emee Jesi yẹle unwu iya ndu k'unwoke; ẹphe adụ nsọ. Yọ bya ekua ẹphe t'ẹphe bya lẹ ngweja ono.

⁶ Ẹphe erua; Sámèlù aphua Eliyabu; rịa: “L'ọ doru ẹnya l'ọ bụ onye ọphu, Ojejoje fọtaru t'a wua manụ l'ishi ọbu bẹ vudo Ojejoje l'ifu-a.” ⁷ Obenu lẹ Ojejoje suru Sámèlù: “Be elekwa ẹnya l'ẹge ọ gbaru; m'ọ bụ ẹge ọ habe l'eli; lẹ ya jìkaakwaru iya. Ishi iya aburu l'ẹ tọ bụdu ẹge madzụ ele ẹnya l'iphe bụ ẹge Ojejoje ele iya. Madzụ anọduje ele ụgbugba eli ẹhu; obenu lẹ Ojejoje anọduje ele ẹnya l'ime obu.”

⁸ Tọ dụ iya bụ; Jesi abya ekua Abinadabu; bya emee t'ọ shi Sámèlù l'ifu swee. Sámèlù asụ: “L'ẹ t'ọ bukwa onye ọwaa bẹ Ojejoje fọtaru.” ⁹ Jesi abya emee tẹ Shama

sweta; Sámèlu asu: “L'è t'ò bukwapu onye owaa bẹ Ojejoje fọtaru.” ¹⁰ Jesi emee unwu iya ndu kẹ unwoke; ẹphe ẹsaa; ẹphe eshikota Sámèlu l'ifu swee. Sámèlu asu: “L'è to nwedu ẹphe onye ọphu Ojejoje fọtaru.” ¹¹ Sámèlu abya aji Jesi; sụ iya: “? Bwaphu mkpakọ unwegirima ngu; ndu k'unwoke ndo-o?”

Jesi asu iya: “Ọ phodufuaru onye kẹ nwata; ọle oochekwanu aturu.”

Sámèlu asu iya: “T'o ye madzụ t'e je ekua ya; kẹ l'ayi ta anodudu anodu jeye teke oo-ruta.” ¹² Ya ndono; yo zi; e je ekua ya. Dévidi bụ nwata, dụ kẹ nwa potopoto; l'ama mma; dukwapu ugu.

Ya ndono; Ojejoje asu Sámèlu: “Gbeshi wua ya manụ l'ishi; kẹ l'ọ bụ iya bụ onye ọphu.” ¹³ Sámèlu abya egude ọpyi ono; wua ya manụ ono l'ishi l'ifu unwunne ndu ọphu. Keshinu mbọku ono; Ume Ojejoje abya Dévidi l'ẹhu k'ikike-ikike. Sámèlu atugbua lashia Ráma.

Dévidi akporu Sọlu une

¹⁴ Ume Ojejoje lufuwaru Sọlu l'ẹhu; Ojejoje abya eye ẹjo maa t'ọ kpakashije ya ẹhu.

¹⁵ Ndu ozi Sọlu asu iya: “?Lewaru; nta-a; bẹ ẹjo maa, Nchileke ziru akpakashi ngu ẹhu? ¹⁶ Tẹ nggube onye nwe-ayi zinua ayibe ndu ozi ngu t'ayi je achọo onye maru ẹge aakpoje une; k'ọphu bụ ẹjo maa ono, Nchileke ziru ono kparutale ngu phu; onye ono akporu ngu iya; nggu aka nwa mma.”

¹⁷ Ya ndono; Sọlu asu ndu ozi iya: “Unu chọo onye maru ọkpo une ọhu-oma; dutaru iya.”

¹⁸ Onye lanu ẹ ndu ozi ono asu iya: “L'o nweru nwatibe Jesi kẹ Bétulehemu, ya phuru; kẹ ọkpo une doru ẹnya. O shihuru ike madzụ; bya aburu mkparawa l'ogu. Ọ maru ẹge eekfuje okfu; l'amakwapu mma; bya aburu onye Ojejoje swiru eswiru.”

¹⁹ Sọlu abya eyefu ndu ozi iya; t'ẹphe je kẹ Jesi je asu iya: “T'o dee ya nwatibe iya kẹ nwoke iya ono; mbụ Dévidi, bụ iya bụ onye onanu, eche aturu ono.” ²⁰ Ya ndono; Jesi abya akputa nkakfu-igara; chiru buredi tukobe iya; pata otumu mee; bya akputa nweghu ye iya; duru nwatibe iya ono; mbụ Dévidi nụ ẹphe t'ẹphe dujeru Sọlu. ²¹ Ya ndono; Dévidi alakfushia Sọlu je ejelahaaru iya ozi. Sọlu akwata ọswa yeru Dévidi obu. Dévidi egbe bya abwaruru onye achijeru iya ngwa-ogu. ²² Tọ dụ iya bụ; Sọlu abya ezia t'e je ziaru iya Jesi: “T'ọ hanuuru iya Dévidi t'o tsoru jejeru iya ozi; kele umere iya dụ iya mma.”

²³ Yọ buje teke ẹjo maa ono, Nchileke ziru ono kparutaru Sọlu l'ẹhu; Dévidi ewota une iya kpolahaa. Sọlu agbakerehu; bya aka mma; ẹjo maa ono a paru iya haa.

17

Dévidi yele Goliyatu

¹ Ndu Filisutayinu abya atuko ndu soja ẹphe kukobe k'ogu. Ẹphe abya edzua ẹ Soko l'alị Júda. Yọ buru ẹ Ifesu-Damimu, nọ ẹ mgbaku Soko yele Azeka; bẹ ẹphe byaru bya akpoo k'ogu. ² Sọlu yele ndu Ízurelu akpoo k'ogu ẹ nsuda Ela; kwaberu ndu Filisutayinu. ³ Ndu Filisutayinu anodu l'eli ugu lanu; ndu Ízurelu anodu l'eli ugu ọphu. Yọ buru nsuda ugu labu ono bẹ nokahuru ẹphe.

⁴ Ọ-ka-ibe l'ogu, shi ẹ Gatụ, ẹpha iya bụ Goliyatu abya eshi l'odu kẹ ndu Filisutayinu lufuta. Ogologo iya bẹ dụ nkwo-eka tete. ⁵ Okpu-ígwè, ookpu l'ishi bẹ bụ ope b'e gude mee ya. Uwe ọgu, o yeru l'ẹhu kwaphu ope b'e gude mee ya. Uwe ono bẹ ẹra iya dụ unu shekelu iri l'ẹbo l'ukporo iri. ⁶ O gude iphe ọbu, e gude ope mee kechia ọkpa; bya ewofuaru arwa e gude ope kpua tukobe l'azu. ⁷ Ara, o gude l'eka dulephu l'ọ bụ ígwè, shihuru ike, onye akpa ẹkwa egudeje akpa ẹkwa. Igwe, e gude kpua ishi arwa ono bẹ ẹra iya ha l'ọ bụ ẹra ẹkpa ope ishingu. Onye apajeru iya iphe, oogbobeje l'ezeru onwiya bẹ vutaru iya ọzo. ⁸ Goliyatu abya evudo; raaru ndu soja

ndu Ízurelu arara; sù ẹ̀pẹ̀: “?Bù ngùnù kparu iphe unu lufutaru bya akpọ̀ k'ọ̀gu? Mbẹ̀dua; ?mu ta bụ̀du onye Filisutayinù tọ̀. Tọ̀ unubẹ̀dua; ?unu ta bụ̀du ndu ozi Sọ̀lu. Unu shi l'ime unu fọ̀ta onye lanù t'ọ̀ byakfuta mu! ⁹ Ọ̀ -bùru l'ọ̀o-dù ike tso mu ọ̀gu; gbua mu; ayi anọ̀du unu l'ẹ̀ka. Ọ̀lobu; ọ̀ -bùkwanuru lẹ̀ mbẹ̀dua mekputaru iya; woru iya gbua; unubẹ̀dua anọ̀du ayi l'ẹ̀ka; jelahaaru ayi ozi!” ¹⁰ Onye Filisutayinù ono asù: “Ntanù ọ̀waa bẹ̀ mu etsoru ndu soja ndu Ízurelu ẹ̀ka l'ọ̀kpoma! Unu ye onye lanù tẹ̀ mu l'iya megba iya l'ẹ̀ka!” ¹¹ Anùnu, Sọ̀lu yẹ̀le ndu Ízurelu nùru iphe, onye Filisutayinù ono kfulu; ẹ̀hu erushihu ẹ̀pẹ̀; egvu abya ẹ̀pẹ̀ l'ẹ̀ha.

Dévidi abya ọ̀gba-phe ndu Ízurelu

¹² Dévidi bẹ̀ bụ̀ nwatibe onye Efuratu ono, ẹ̀pha iya bụ̀ Jesi, shi Bétulehemu l'alì Júda. Jesi bẹ̀ mụ̀taru unwoke ẹ̀sato. Ọ̀ bụ̀wa ọ̀gurennya; kawa nka teke Sọ̀lu shi achi. ¹³ Ụ̀nwegirima Jesi ụ̀madzu ẹ̀to ndu kẹ̀ ọ̀gurennya bẹ̀ tso Sọ̀lu jee ọ̀gu. Onye kẹ̀ ọ̀kpara bụ̀ Eliyabu. Otsota iya abùru Abinadabu. Onye k'ẹ̀to abùru Shama. ¹⁴ Dévidi bụ̀ iya katsua ọ̀buta nwata l'ẹ̀pẹ̀. Ụ̀madzu ẹ̀to lẹ̀ ndu k'ọ̀gurennya phù bẹ̀ tso Sọ̀lu. ¹⁵ Dévidi eshi eshije lẹ̀ kẹ̀ Sọ̀lu eje ocheru nna iya egbu lẹ̀ Bétulehemu. O -jetsua; yọ̀ la-phushia azù lẹ̀ kẹ̀ Sọ̀lu.

¹⁶ Ụ̀kporo abalì labù mgburumgburu bẹ̀ onye Filisutayinù ono lufutakotaru ụ̀tsu l'urẹ̀nyashi bya asùgaba onwiya l'ẹ̀ke ono.

¹⁷ Tọ̀ dù iya bụ̀; Jesi asù nwatibe iya; mbù Dévidi: “T'o wota nkwo-ẹ̀ka akpe-a, a hùru ahùhu-a; mẹ̀ ishi buredi iri-wa; gude ọ̀so wojeru iya unwunne iya phẹ̀ l'ẹ̀ke ono, ẹ̀pẹ̀ dọ̀ru k'ọ̀gu ono. ¹⁸ Gudekwaphu chiizu iri; nù onye ishi ndu soja ẹ̀pẹ̀. Maru mẹ̀ ẹ̀hu -dù unwunne ngu phẹ̀ mma; nggu abya edowaru mu rù ẹ̀ge ẹ̀pẹ̀ dù. ¹⁹ Ẹ̀pẹ̀ lẹ̀ Sọ̀lu; mẹ̀ ndu Ízurelu l'ẹ̀pẹ̀ ha bẹ̀ chikoru nọ̀du lẹ̀ nsùda Ela l'ọ̀gu onye lẹ̀ ndu Filisutayinù.”

²⁰ Ya ndono; yo be l'ọ̀nmewa ụ̀tsu echile iya; Dévidi egbeshi paru aturu iya haaru onye eche-aturu ọ̀do; bya akwakọ̀be ivu; tųgbua jeshia l'ẹ̀ge ono, Jesi ziru iya ono. Yọ̀ buri l'o ruru ono bẹ̀ ndu soja ono azù egvu ọ̀gu; l'eje l'ifu ọ̀gu. ²¹ Ndu Ízurelu mẹ̀ ndu Filisutayinù abya akpọ̀; cheeru onwẹ̀pẹ̀ ifu. ²² Dévidi achiko ivu ono, o gude bya ono haaru onye l'eleta ivu ndu soja ẹ̀nya; gude ọ̀so gbakfu unwunne iya phẹ̀ l'ifu ọ̀gu gẹ̀degede je ekele ẹ̀pẹ̀. ²³ Ẹ̀pẹ̀ l'iya ekfukwada; ọ̀-ka-ibe ndu Filisutayinù ono; mbù Goliyatu, bụ̀ onye Gatù abya eshi l'ẹ̀ke ẹ̀pẹ̀ kpọ̀ru giriri k'ọ̀gu lufuta; bya ekfua ẹ̀ge ono, ookfujehawa ono; Dévidi anù iya. ²⁴ Ndu Ízurelu l'ẹ̀pẹ̀ ha ebu nwoke ono ẹ̀nya; wata ọ̀tsu egvu; gbakashihu. ²⁵ Ndu Ízurelu achiko l'ekfu; sù: “?Unu phuru-a ẹ̀ge nwoke-wa anọ̀dujelephu abya? Iphe, ọ̀olufutaje bụ̀ t'ọ̀ bya aturua ndu Ízurelu. Onye duru ike gbua ya bẹ̀ eze e-vukwaru ẹ̀ku, ha nshinu nù. Oo-kekwapu onye ọ̀bu nwatibe iya; bya agufu ndibe nna onye ọ̀bu l'akirikò alì Ízurelu.”

²⁶ Dévidi ajì unwoke ono, vudonyabe iya nù ono: “?Bù ngùnù bẹ̀ ee-meru onye gburu nwoke Filisutayinù ono; wofu ndu Ízurelu iphe-iphere ọ̀waa l'ifu? ?Bù ngùnù bẹ̀ onye Filisutayinù-wa bụ̀; mbù akpapyì nwa-mma-wa; kẹ̀ t'ọ̀ tujọ̀ ndu soja kẹ̀ Nchileke ọ̀phu nọ̀ ndzù?” ²⁷ Ẹ̀pẹ̀ asù iya: “L'ọ̀ iphe ono, ẹ̀pẹ̀ shi kfuhawa ono bẹ̀ ee-meru onye gburu iya nù.”

²⁸ Eliyabu, bụ̀ unwunne Dévidi k'ọ̀gurennya anù ẹ̀ge yẹ̀le ndu ono ekfu; vọ̀ru ọ̀ku ghua ẹ̀hu l'ẹ̀ke Dévidi nọ̀; jì iya: “?Ì byaru ome ngùnù l'ẹ̀ke-a? Mbù; ?bù onye b'ì haru ụ̀nwaturu phù l'echi-ẹ̀gu? Ya makwaru-a l'ẹ̀ tii kwejedu l'o nweru onye ishi kfu; makwaruphu ẹ̀ge obu shiuberu ngu ike; kẹ̀ l'iphe, ì byaru bụ̀ t'ì bya aphù ẹ̀ge e gude alù ọ̀gu ono.”

²⁹ Dévidi asù iya: “?Bù ngùnù bẹ̀ ya meru? ?Bù tẹ̀ ya be ekfushi okfu tọ̀?” ³⁰ Yọ̀ ghachi; jìlahaa onye ọ̀do iphe ono. A bya ekfukwaa iphe phù, e kfuhawaru iya phù.

³¹ Ndu ọ̀do anọ́a ọ̀nu, Dévidi yeru; tųgbua je edooru iya Sọlu. Sọlu ezia t'ọ́ bya. ³² Dévidi abya asu Sọlu: "T'ẹ́ b'ọ́ dųkwa onye obu e-te etete l'okfu ẹ́hu onye Filisutayinu-a. Nwozi nggu bẹ́ e-jee etso iya ọ́gu."

³³ Sọlu asu iya: "L'ẹ́ tị́ hakwa k'ọ́je otso onye Filisutayinu ono ọ́gu; ị́ bųkwadu nwata; obenu lẹ́ yẹ́bedua bųwa onye bų ọ́gurennya, shi teke ọ́ bų okorọ́bya lųta ọ́gu."

³⁴ Dévidi asųkwanu Sọlu: "Mubẹ́ nwozi nggu; bẹ́ kwa aturu nna iya bẹ́ ya shihawa cheta. Teke agų; m'ọ́ bų oke nkųta-ọ́swa byaru bya apata nwaturu mu l'ẹ́ke ẹ́phe dọ́ru; ³⁵ mu etsopyabe iya; kųa ya iphe; nafų iya ẹ́ya l'ọ́nu. Teke ọ́ ghakọ́beru; chikfuru mu; mu awọ́ru iya; kwaa ya agba; woru iya gbua. ³⁶ Nwozi nggu; bẹ́ gbuwaru gbua agų; gbua biye. Onye Filisutayinu-wa; mbų akpapyi nwamma-wa a-dųkwaphu ẹ́ge ono; kẹ́ l'ọ́ tųjowaru ndu soja kẹ́ Nchileke ọ́phu nọ́ ndzu. ³⁷ Ojejoje ono, bų onye nafutaru mu lẹ́ nvọ́ odumu; mẹ́ lẹ́ nvọ́ biye ono a-nafutakwa mu phų l'ẹ́ka onye Filisutayinu ono."

Sọlu asu Dévidi: "Jeshia. Tẹ́ Ojejoje swikwaru ngu eswiru." ³⁸ Sọlu abya achita akpawuru uwe iya kpua Dévidi; bya eworu okpu-ọ́gu, e meru l'ope kpube iya; bya achita uwe-ọ́gu iya yee ya. ³⁹ Dévidi abya eworu ogu-mbeke ya kepyabe l'uwe-ọ́gu ono; bya ejeshia t'ọ́ gude iya jephee ejephe; kẹ́ l'ẹ́ kwọ́duru iya ẹ́hu. Yọ́ sų Sọlu: "Lẹ́ ya ta adųkwa ike oye iphe ọ́waa l'eje; kẹ́ l'ẹ́ tọ́ kwọ́duru iya ẹ́hu." Yo woru iya yeshikota. ⁴⁰ Yọ́ bya ewota mgboro iya; bya afọ́ta mkpuma ise, kwọ́ru akwọ́kwo lẹ́ nggele, nọ́ l'ẹ́ke ono; bya achiru iya ye lẹ́ nwẹ́kpa, nọ́ l'ẹ́da iya, ndu eche aturu egudeje. Yo gude ọ́robo iya l'ẹ́ka; jekfushia onye Filisutayinu ono.

⁴¹ Ya ndono; onye Filisutayinu ono akparu onye apajeru iya iphe, eegude egbobuta onwonye ye l'ifu; l'eje abyakfuta Dévidi. ⁴² Yọ́ bya ele Dévidi ẹnya; bya aphų l'ọ́ bų nwata nshii, dų nwa potopoto; l'ama mma; bya elephee ya ẹnya. ⁴³ Yọ́ sų Dévidi: "Yọ́ bų nkųta meru iphe ị́ichi oshi abyakfuta iya?" Onye Filisutayinu ono egude agwa nk'ẹ́phe kọ́lahaa Dévidi ọ́nu; ⁴⁴ sų iya: "Bya tẹ́ ya woru anų ngu keeru ọ́nwu anų-ẹ́gu-ẹ́gbudu yẹ́le ọ́nwenu, ẹ́phe l'eli!"

⁴⁵ Dévidi asu iya: "Ọ́ bų oswi-okfu l'i gude ogu-mbeke; mẹ́ arwa, dų iche iche l'abyakfuta mu ọ́gu. Obenu lẹ́ mbẹ́dua gude ẹ́pha Ojejoje, bų Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike; mbų Nchileke kẹ́ ndu soja ndu Ízurelų, bų iya bų onye ono, ị́ tųruwaru ono. ⁴⁶ Ntanų-a bẹ́ Ojejoje e-me t'ị́ daba mu l'ẹ́ka; mu akų-tsua ngu; buta ngu ishi. Ntanų; bẹ́ mu e-me t'ọ́nwu anų-ẹ́gu-ẹ́gbudu yẹ́le ọ́nwenu, ẹ́phe l'eli ria odzu ndu Filisutayinu; k'ọ́phu mgboko mgburumgburu a-makwanųru lẹ́ Nchileke nọ́-ọ́ lẹ́ Ízurelų. ⁴⁷ Iphe, bų ndu-a, jiru ẹ́ke-a a-maru l'ẹ́ tọ́ bųdu ogu-mbeke yẹ́le arwa; bẹ́ Ojejoje egudeje dzọ́futa madzu; kẹ́ l'ọ́gu-a bẹ́ bų kẹ́ Ojejoje; ọ́o-chikotarun unu ye ayi l'ẹ́ka."

⁴⁸ Onye Filisutayinu ono ejenyabede l'iya phų ntse k'ọ́gu; Dévidi egude ọ́so gbarua l'ifu ọ́gu ono tẹ́ yẹ́le iya megba iya. ⁴⁹ Dévidi eyewaphu ẹ́ka l'ẹ́kpa iya; wofuta mkpuma lanų; bya eseta ọ́robo iya phų gbaa onye Filisutayinu ono l'egedege ọ́nu-ifu. Mkpuma ono aburu iya tsururu l'egedege ọ́nu-ifu ono. Yo ngahu; daa kpube ifu l'alị́. ⁵⁰ Dévidi egude mkpuma; mẹ́ ọ́robo mekputa onye Filisutayinu ono; woru iya gbua; l'ẹ́ b'ọ́ gude m'ọ́ bų ogu-mbeke l'ẹ́ka. ⁵¹ Dévidi egude ọ́so je enyikobe iya; wọ́ru ẹ́ka l'ogumbeke onye Filisutayinu ono; mifuta iya l'ọ́bo iya; gude iya gbubufu iya ishi.

Ndu Filisutayinu aphųlephu l'ọ́ka-ibe ẹ́phe ono bẹ́ nwųhuwaru nų; ghaa ifu; ye ọ́kpa l'ọ́so. ⁵² Ndu soja ndu Ízurelų; mẹ́ ndu kẹ́ Júda awų-lihu; l'atų ọ́zu; chiru ndu Filisutayinu tųgbua. ẹ́phe achia ẹ́phe chı́-rua Gatų; mẹ́ l'ẹ́ke eeshije abahų lẹ́ Ẹ́kuronu. Ndu Filisutayinu, e gbushiru adabutsuaru l'ọ́zo, e shi eje Sharému; mbų jeye lẹ́ Gatų mẹ́ Ẹ́kuronu. ⁵³ Ndu Ízurelų achi-gelephu ndu Filisutayinu ono; laphutashia azų; je akwaa iphe ọ́kwata l'ọ́du ẹ́phe. ⁵⁴ E metsua; Dévidi apata

ishí onye Filisutayĩnu ono je edobe lẹ Jerúsalemu. Yọ bya achikoo ngwa-ọgu onye Filisutayĩnu ono dobe l'ulo-ékwa nk'ia gẹdegede.

Edu Dévidi edukfu Sọlu

⁵⁵ Ya ndono; teke Sọlu phuru Dévidi ẹge oojekfu onye Filisutayĩnu ono ọgu b'ọ jiru Ábuna, bú iya bú onye ishi ndu soja iya; sù iya: “?Nwata ono bunua nwatibe onye?”

Ábuna asù iya: “Nggube eze; ẹge ị nọ ndzụ ẹge ị nọ iya-a bẹ ya ta makwa iya.”

⁵⁶ Eze asù iya: “Kpataedu ishi nwatibe onye ọ bú.”

⁵⁷ Alata, Dévidi alatakwadua ogbu onye Filisutayĩnu ono; Ábuna eduta iya dutaru Sọlu lẹ Dévidi pakwadua ishi onye Filisutayĩnu ono l'ẹka. ⁵⁸ Sọlu abya ajia ya: “Nwokoro; ?ị bunua nwatibe onye?”

Dévidi asù iya: “Lẹ ya bukwa nwatibe nwozi ngu; mbụ Jesi kẹ Bétulehemu.”

18

¹ Dévidi yẹle Sọlu ekfutsulephu; obu Jonátanu yẹle kẹ Dévidi eje atugba; yọ bya eyeeru Dévidi obu ẹge o yeru onwiya. ² Tsube mbọku ono bẹ Sọlu dutaru Dévidi swibe onwiya; too kwejehe t'ọ la kẹ nna iya. ³ Jonátanu yẹle Dévidi abya agbaa ndzụ; kẹ l'o yeru Dévidi obu ẹge o yeru onwiya. ⁴ Jonátanu eyefu uwe-nlọkpuru, o yeru nù Dévidi; nùkwa iya phụ uwe-ọgu iya; ogu-mbeke ya; akfù iya; mẹ akpọ, ookeje l'uwe iya. ⁵ Iphe, bú iphe Sọlu ziru Dévidi t'o mee bẹ oomeje ọhuma; k'ọphu bú l'o meru iya onye ishi ndu soja iya. Iphe ono adụ ndu Ízureļu l'ẹphe ha mma l'obu; je akpaa lẹ ndu, ejeru Sọlu ozi.

Sọlu ejiru Dévidi ijimęnya

⁶ Ndu soja edzebe wata alala lẹ Dévidi gbutsuaru onye Filisutayĩnu ono; unwanyi eshi l'iphe bú mkpukpu, nọkota l'alí Ízureļu wufuta; chiru nkwa; chiru une; l'azụ egvu ẹhu-ọtso-ẹna; l'ete iya etete gude eje eze, bú Sọlu ndzuta. ⁷ Ẹphe agụ egvu ono; l'ete iya etete; asuje:

“Lẹ Sọlu gburu unukurunu;

Dévidi egbukwanua
unukurunu ugbo iri.”

⁸ Ẹhu eghulaha Sọlu eghughu; kẹ l'iphe ono, ẹphe ekfu ono bẹ dụ iya eji. Yọ rịa; sù: “Dévidi bẹ eekfu l'o gburu unukurunu ugbo iri; yẹbedua aburu unukurunu kpụ. ?Bú ngunu bẹ ọo-natafua ọdo; ta búdu alí-eze ndu Ízureļu?” ⁹ Keshinu mbọku ono bẹ Sọlu jilahaaru Dévidi ijimęnya.

¹⁰ Yo rua echile iya; Nchileke ezi ejo maa; yọ bya eji Sọlu l'ẹhu k'ẹji-ẹji. Yọ wata ome ọgvu ọgvu l'ime ọlo iya. Dévidi l'akpọru iya une ẹge ọokpojehawaru iya ẹya. Sọlu egude arwa l'ẹka; ¹¹ l'arị tẹ ya gude iya sụpyabe iya l'oshi-ẹpoto. Yọ tụa Dévidi arwa ono ugbo labụ; yo zekota iya.

¹² Sọlu l'atsụ Dévidi egvu; kẹle Ojejoje gbadowaru iya; swiwaru Dévidi eswiru. ¹³ Ya ndono; Sọlu abya edufu Dévidi l'ẹke yẹbe Sọlu nọ; woru iya mee onye ishi unu ndu soja labụ l'ukporo ndu soja iri. Yọ búru Dévidi eduje ẹphe l'eje ọgu. ¹⁴ Iphemiphe ọbule, o yeru ẹka abujeru iya upete; kẹle Ojejoje bẹ nọ swiru iya nù. ¹⁵ Sọlu aphua ẹge iphe agaberu Dévidi; tsulaha ya egvu. ¹⁶ Obenu l'iphe bú ndu Ízureļu; mẹ ndu Júda l'ẹphe ha yeru Dévidi obu; kẹ l'ọo ya bẹ eduje ẹphe l'eje ọgu.

Dévidi alu nwatibe Sọlu

¹⁷ Sọlu asù Dévidi: “Ọwaa Merabu, bú nwata mu k'ogurenya. Ọ -búru l'i gude ike ngu l'ọ ha l'ejeru mu ozi; l'a-luru Ojejoje ọgu bẹ mu e-ke ngu iya.” Ishi iya bú lẹ Sọlu riru: “Lẹ ya te ebyikpọdua Dévidi ẹka. T'ọ búruru ndu Filisutayĩnu e-do iya imo!”

¹⁸ Dévidi asù Sọlu: “?Bù onye bẹ ya bù? ?Bù ngunu bẹ ndu ibe iya; mẹ lẹ ndu ikfu nna iya bukwanu l'alì Ízurèlu; kẹ tẹ ya bya aburu ogo eze?” ¹⁹ Yo be teke ee-ke Dévidi nwatibe Sọlu ono; mbù Merabu; e gbe wowaru iya nù kee Adurelu, bù onye Mehola.

²⁰ Mikalu, bukwapu nwatibe Sọlu eyeeru Dévidi obu. A bya ekfuaru iya Sọlu; ẹhu atsọo ya ntumatu. ²¹ Sọlu ariá: “Lẹ ya e-ke iya t'ọ buru onya hata iya; k'ọphu ee-shi ẹge ono tẹ ndu Filisutayinu kpaphua ya.” Ya ndono; Sọlu asù Dévidi: “Ọwaa kwewa k'ugbo ẹbo, ọ dafutaru l'ii-buru ogo iya.” ²² Tọ dọ iya bù; Sọlu ezi ndu ozi iya; sù ẹphe: “Unu kuchi Dévidi ekuchi; sù iya: ‘L'ẹhu atsokwa eze ẹna l'ẹke ọno. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dukota ndu ozi yẹbe eze mma l'ẹnya. T'ọ byanu tẹ eze mua ya nta-a.’ ”

²³ Ẹphe anọduje l'ekfuru Dévidi iphe ono. Ọbule Dévidi asujekwanu ẹphe: “?Unu tubesu l'ọ dọ ntse ọburu ogo eze ẹge ono? Nwogbe bẹ ya bù; to nwe onye maru iya nù k'ẹge ono.”

²⁴ Ndu ozi Sọlu ekfutsuleru iya phọ iphe, Dévidi kfuru; ²⁵ Sọlu asù: “Unu sù Dévidi: ‘Lẹ Eze te elekwa ẹnya t'ọ kwaaruu iya aswa ọdo l'ishi nwanyi ono; a gufu útsù akpapyi ọkporo ndu Filisutayinu umadzu ise; tẹ ya shi ẹge ono melata ndu ọhogu iya ono.’ ” Idzu Sọlu aburu ẹge ee-shi tẹ Dévidi dalahù ndu Filisutayinu l'ẹka. ²⁶ Ndu ozi eze abya ekfuaru Dévidi iphe ono, eze kfuru ono; yọ bya anabata iya tẹ ya buru ogo eze. Ya ndono oge teke e kfuburu ta agvukwa; ²⁷ Dévidi egbeshi yele ndu etsoje iya nù je egbua ndu Filisutayinu ọkporo madzù iri; chita útsù akpapyi ẹphe; bya agù-dzua ya agù-dzu chẹe eze; k'ọphu ọo-bukwanuru ogo eze. Sọlu abya eduta nwatibe iya ono; mbù Mikalu kee ya.

²⁸ Sọlu abya amaru lẹ Ojejoje nọ swiru Dévidi; bya eyeru lẹ nwatibe iya; mbù Mikalu yeru iya obu nshinu; ²⁹ bya akaba ya rù ọtsu egvu. Dévidi abuwaru iya rù ọhogu jeyewaru.

³⁰ Ndu soja ndu Filisutayinu anọduje ejekfu ndu Ízurèlu ogo njepyabe. Yọo buje iphe bù teke ẹphe byaru; ndu kẹ Dévidi aka ẹphe ọnu nshì; a ma lẹ ndu ishi ndu soja Sọlu ndu ọphu l'ẹphe ha. E shi ẹge ono; ẹpha Dévidi edelaha edede.

19

Sọlu eme tẹ ya gbua Dévidi

¹ Sọlu abya ezi nwatibe iya; mbù Jonátanu mẹ ndu ozi iya l'ẹphe ha t'ẹphe gbua Dévidi. Obenu lẹ Jonátanu yeru Dévidi obu nshinu. ² Jonátanu eje edooru iya Dévidi; sù iya: “Lẹ nna iya; mbù Sọlu achokwa ọzo, oo-shi gbua ya. Wo iya t'ọ kwabekwaru onwiya ẹnya l'utsu echile. T'ọ chokwaa ẹke, nọ-chiru anọ-chi je edomia onwiya. ³ Ya e-tSORU nna iya je anọdu l'ẹgu ẹke ì nọ. Ya e-kfuru iya okfu ẹhu ngu. Iphe, ya nutaru iya l'ọnu bẹ mu a-bya emee t'ì maru.”

⁴ Jonátanu abya ekfuaru nna iya; mbù Sọlu kẹ Dévidi lẹ k'oma; sù iya: “Nggube eze; be emekwa nwozi nggu Dévidi ejo iphe. Ẹ tọ dukwa ẹke o mewaru ngu eji. Iphe, o meshiru b'ì ritakwaru uru nshinu. ⁵ O gude ishi ndzù iya tọ ntẹ teke ono, o jeru je egbua onye Filisutayinu ono. Ojejoje adzọo ndu Ízurèlu l'ẹphe ha l'ẹke ha nshinu. Ị phukwaru iya-a; tee ẹswa iya. ?Bù ngunu kparu iphe ii-me onye ẹ-to nwedu iphe, o meru iphe; mbù t'ì woru Dévidi gbua l'ẹ b'ọ dọ iphe ịi-guru nù iya?”

⁶ Sọlu anọ iphe, Jonátanu kfuru; bya eribua ya; sù: “Kamenu; l'ẹ to nwedu iphe eme Dévidi.” ⁷ Tọ dọ iya bù; Jonátanu abya ekua Dévidi; tọko iphe ono dokotaru iya. Yo metsua duta Dévidi dujeru Sọlu; ẹphe atọko nọdu l'ẹge ẹphe shi nọduhawa.

⁸ Ọgu abya adakwaa ọdo. Dévidi agbalihukwa je etso ndu Filisutayinu ọgu; tsua ẹphe ọtsu ẹkfu; ẹphe agbaa nanu nanu.

⁹ Yo be ujiku lanu; Ojejoje ezi ejo maa; yò bya Sòlu l'èhu teke o nò l'ime ọ̀lo iya; paru arwa l'èka. Dévidi egudekwa nù une iya l'èka akpo. ¹⁰ Sòlu achọ̀o tẹ̀ ya gude arwa ono sùpyabe Dévidi l'oshi-ẹ̀poto. Dévidi ezee ya; arwa ono. Yo je anguru l'oshi-ẹ̀poto. Dévidi epyofu l'enyashi ono; gbalaa.

¹¹ Sòlu abya ezi ndu ozi iya t'ẹ̀phe je l'ulo Dévidi je eche iya nche; k'ọ̀phu ẹ̀phe e-gbu iya l'utsu. Mikalu, bụ̀ nyee Dévidi ekfuaru iya; sù: "L'ọ̀ -bùru l'ì tì gbadu ọ̀so ishi ndzù ngu l'enyashi-a bẹ̀ ee-gbukwa ngu echile." ¹² Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Mikalu eshi lẹ̀ windo kuzita iya; yò gbafulu gbalaa. ¹³ Mikalu ewota ntẹ̀kpe nyobe l'oshi-azẹ̀e; chiru ẹ̀kwà phukpua ya; bya eworu pyilo, e meru l'ẹ̀ji eghu dobe iya l'uzo ishi. ¹⁴ Yo be teke Sòlu ziru t'e je egude Dévidi; Mikalu asù ẹ̀phe: "L'èhu ta dukwa iya mma." ¹⁵ Sòlu eziphu ndu ono azu ọ̀do t'ẹ̀phe je aphu Dévidi; sù ẹ̀phe: "Unu pata iya l'oshi-azẹ̀e ọ̀bu bya; k'ọ̀phu ya e-gbuwa iya ru." ¹⁶ Ndu ono abya abata; yò bùru ntẹ̀kpe bẹ̀ zẹ̀ l'oshi-azẹ̀e ono; mẹ̀ pyilo, e meru l'ẹ̀ji eghu, nọ̀ iya l'uzo ishi. ¹⁷ Sòlu asù Mikalu: "Nanù ẹ̀ge ọ̀ dọ̀ b'ì dzuru iya egbe ejo-ire ọ̀waa; dufu onye ọ̀hogu iya t'ọ̀ gbalaa?"

Mikalù asù Sòlu: "L'ọ̀ sùkwaru lẹ̀ ya e-gbu yẹ̀be Mikalu; m'ọ̀ -bùru lẹ̀ ya ta hadu iya tẹ̀ ya gbalaa!"

¹⁸ Dévidi anahulephu gbalaa ono; jekfushia Sámèlù lẹ̀ Ráma je achiko iphe, Sòlu mekotaru iya dooru iya. Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; yẹ̀le Sámèlù ayiru jeshia Neyotu je anodu. ¹⁹ Ozi abya erua Sòlu nchì lẹ̀ Dévidi bẹ̀ nọ̀ lẹ̀ Neyotu Ráma. ²⁰ Yo zia t'e je egude Dévidi. Ẹ̀phe erua bya aphua ọ̀gbo ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹ̀ke ẹ̀phe ekfuchiru Nchileke. Yò bùru Sámèlù bẹ̀ vudo l'ẹ̀ke ono; nọ̀du l'ọ̀ bụ̀ onye ishi ẹ̀phe. Ume Nchileke abya ndu ono, Sòlu ziru ozi ono l'èhu; ẹ̀phe ekfuchilahaaru Nchileke. ²¹ A bya ekfuru iya Sòlu; yo zia ndu ọ̀do; ẹ̀phe erua bya ekfuchikwaaruphu Nchileke. Sòlu abya ezia ndu k'ẹ̀to; ẹ̀phe ekfuchikwaaruphu Nchileke. ²² Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; yò bya atugbua jeshia Ráma l'onwiya; bya erua l'eze wẹ̀lu ono, nọ̀ lẹ̀ Seku ono; bya aji; sù: "Bù awe bẹ̀ Sámèlù yẹ̀le Dévidi nọ̀?" Ẹ̀phe asù iya: "L'ẹ̀phe nọ̀kwa lẹ̀ Neyotu lẹ̀ Ráma." ²³ Sòlu atugbua jeshia Neyotu, nọ̀ lẹ̀ Ráma ono; Ume Nchileke abyakwa iya phu l'èhu. Yo tsoru ọ̀zo ekfuchiru Nchileke jeye; yo rua Neyotu, nọ̀ lẹ̀ Ráma. ²⁴ Yò lashia uwe iya; kfuchikwaaruphu Nchileke l'ifu Sámèlù. Yò gbaru ọ̀tu; daburu l'ẹ̀ke ono: eswe l'enyashi. Ọ̀o ya kpataru iphe, ndiphe anoduje ekfu; sù: "Sòlu; ọ̀o tsofa lẹ̀ ndu nkfuchiru Nchileke tọ̀?"

20

Jonátanu eyeru Dévidi ẹ̀ka

¹ Dévidi abya eshi lẹ̀ Neyotu Ráma gbalaa jekfushia Jonátanu je asù iya: "Bù ngunu bẹ̀ ya meru? Bù ngunu bụ̀ iphe, dọ̀ ẹ̀ji, ya meru? Nanù ẹ̀ge ya shi meswee nna ngu meru iphe o gude l'achọ̀ ishi iya?"

² Jonátanu asù iya: "Tuswekwa! Ishi ngu ta alakwa iya. Iphe, ji-ma bụ̀ l'ẹ̀ to nwedu iphe nna iya e-me t'ẹ̀ b'ọ̀ vuoduru ọ̀zo kfuru iya ẹ̀ya: m'ọ̀ bụ̀ iphe ha nshinu; m'ọ̀ bụ̀ ọ̀phu ha nwanshi. Bùnua ngunu meru iphe oo-domiru iya ọ̀waa edomi? E tọ̀ bukwa oswi-okfu!"

³ Dévidi abya eribua ya; sù iya: "Lẹ̀ nna ngu; b'ọ̀ doru ẹ̀nya ọ̀huma lẹ̀ nggu l'iya dọ̀ lẹ̀ mma. Yo kpebuwa: 'Lẹ̀ ya te ekfuduru Jonátanu iphe ọ̀waa; ọ̀ -dudu; bẹ̀ oo-ghu iya eghughu.' Kamenu; ọ̀ kwa 'avuhu avuhu; lẹ̀ ndzù iya egekwa egege."

⁴ Jonátanu asù Dévidi: "Iphe, i sùkporu tẹ̀ ya meeru nggu bẹ̀ ya e-me."

⁵ Dévidi asù iya: "Echile kwa Aji Onwa Ophungu, gbaru tẹ̀ yẹ̀le eze nọ̀du yekoo ẹ̀ka lẹ̀ nri. Olobu; hanua ya tẹ̀ ya je edomia onwiya l'ẹ̀gu jeye l'urenyashi nwarechi. ⁶ Teké nna ngu jiru aji iya; nggu asù iya lẹ̀ ya rokwaru ngu t'ì haa ya tẹ̀ ya jee l'ufu lẹ̀ Bétulehemu; kẹ̀ l'ọ̀ nweru ẹ̀ja, ndu ufu egwoje afa-l'afa teke ono. ⁷ O -bùru l'ọ̀ sùru l'ọ̀ dọ̀ mma; nggu amaru lẹ̀ nwozi ngu a-wa-a. O -bukwanuru l'èhu ghuru iya eghughu;

nggu amaru l'ò chìru mu èjo idzu. ⁸ A -bya lẹ nggubedua: Mejekwaru yẹbe nwozi ngu iphe-oma; keḽe nggu l'íya nòdukwa l'ifu Ojejoje gbaa ndzù. O -nweru iphe, dù èji, ya meru; gbukwaa ya l'onwongu; be edukwa iya rù gude je onu nna nggu."

⁹ Jonátanu asù: "Tuswekwa! Ndege o nweru èjo idzu, ya maru, nna iya achìru ngu; ?ya tege ekfuduru ngu iya tọo."

¹⁰ Dévidi ajía ya; sù: "?Nanu ège ya e-me maru; m'ò -buru lẹ nna ngu yeru ngu onu ehuka ehuka?"

¹¹ Jonátanu asù: "T'ò bya t'èphe je l'ègu ono." Èphe abya ayìru jeshia l'ègu ono.

¹² Jonátanu abya asù Dévidi: "Tẹ Ojejoje, bù Nchileke kẹ ndu Ízurelù bukwaru iya onye ekebe; lẹ ya a-jítakwa nna iya iphe ono l'egbe nta-a echile; m'ò bù nwarechi. O -buru l'òochìru ngu idzu oma; bẹ ya e-mee t'ì maru. ¹³ O -bukwanuru lẹ nna iya bẹ achọ t'ò merua nggu ehù; tẹ Ojejoje mekwaa yẹbe Jonátanu ophu ka njọ m'ò -buru lẹ ya te emedu t'ì maru; mbù dufu ngu t'ì gbalaa l'èhu-agu. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu ège o shi swiru nna iya. ¹⁴ O -buru lẹ ya nọ ndzù; byiko; koshijekwa l'ì yeru iya obu; mbù egbe n-yemobu kẹ Ojejoje; k'òphu ya ta anwuhudu. ¹⁵ Be ewofukwa o-du-lẹ-maa mma ayi ono l'èke ndibe mu nọ. Teke Ojejoje wofutsuaru ndu ohogu nggube Dévidi l'èphe ha ¹⁶ tẹ èpha Jonátanu ba alufukwa l'onu-ulo Dévidi. Tẹ Ojejoje jìkwaa ndu ohogu Dévidi ajì iya."

¹⁷ Jonátanu bẹ yeru Dévidi obu ège o yeru onwiya; yo mee Dévidi to ribudaru iya nte odo le yẹbedua, bù Dévidi e-yekwaru iya phù obu ège ono. ¹⁸ Jonátanu abya asù Dévidi: "Lẹ echile kwa Ajì Onwa Ophungu. Aa-makwaa l'è tì byadù; kẹ l'oshi ngu a-daburu ophorokpo. ¹⁹ Teke o beru nwarechi l'uzo urenyashi; nggu eje anọdu l'èkaphu, i domijeru onwongu teke iphe-a wataru adada phù; kwabèru iya l'ìku mkpuma Ezèlù. ²⁰ Ya a-gba onu akfù èto l'uzo èke ono; mbù gbaa ya l'o nweru iphe, ya gòberu iya. ²¹ Teke ono; bẹ ya e-zi nwata okoro; sù iya t'ò tughua je achọ akfù ono. O -tughulephu; ya asù iya t'ò shia èke iya ophu ì nọ chọ ya. Teke ono; nggu eshi èke ono lufuta. Kamenu; è to nwedu iphe, e-me ngu nù. ²² Teke bukwanu lẹ ya sùru nwata okoro ono t'ò tughua; l'akfù ono nọkwadu iya-a l'uzo ifu; iphe o bù bù t'ì tughua; lẹ Ojejoje sùwaru ngu t'ì tughua. ²³ A -bya abya l'iphe ophu ayi shi kfua; nyatakwa lẹ Ojejoje bù onye ekebe nggu l'íya gbururu jeye."

²⁴ Ya ndono; Dévidi eworu onwiya domia l'ègu. Ajì Onwa Ophungu ono abya erua; eze abya anọdu tẹ ya ria nri. ²⁵ Eze anọdu l'èke onoduje lẹ mgboro upho-mkpuma. Jonátanu anọdu; ghaaru iya ifu. Ábuna anonyabe Sọlu lẹ mgberemèku. Obenu l'oshi kẹ Dévidi te nwedu onye nọ iya nù. ²⁶ Ophu Sọlu te nwedu iphe, o kfuru mbọku ono; kẹ l'ò rìkwánuru: "L'ò nweruphu ège o muru Dévidi tọ dudu nsọ.* O doru enya l'è tọ dudu nsọ." ²⁷ Yo be mbọku ophu tsotaru iya nù, bù iya bù mbọku k'èbo l'onwa ophungu ono; to nwe onye nọ l'èke Dévidi anọje. Sọlu asù nwatibe iya; mbù Jonátanu: "?Bù ngunu meru iphe, nwatibe Jesi ta byadù ori nri unyaphua; t'ò bya ntanu?"

²⁸ Jonátanu asù iya: "Lẹ Dévidi roshikwaru iya ike tẹ ya haa ya t'ò je Bétulehemu. ²⁹ O sùru t'a haa ya tẹ ya je; lẹ ndibe èphe nweru èja, èphe egwo l'íbyiia nk'èphe. Unwunne iya phẹ asukwanu tẹ ya bya. Yọ sù l'ò -buru lẹ ya nọ mu l'obu; tẹ ya jenu tẹ yẹle unwunne iya phẹ phù. O bù iya meru iphe è tọ byadù ori nri-eze."

³⁰ Èhu eghulaha Sọlu eghughu l'èke Jonátanu nọ. Yọ sù iya: "Nggube nwa, èjo nwanyi-a; mbù nggube nwa, nwanyi-a, bù 'anuma anuma-a! ?O dù ngu lẹ ya ta madu l'ì turu ike yeru nwatibe Jesi; l'eme iphe-iphè ekpu nggu lẹ nne, muru ngu nù tọo? ³¹ O kwa ège nwatibe Jesi nọ-beberu ndzù lẹ mgboko-a bù ège ehù ngu;

* **20:26** 20:26 Iphe, bù iphe nweru ike mee madzù t'è b'ò dù nsọ b'e deshìru lẹ Liv 7:20, 21; 15:2, 31; 22:4-8; mè Dìt 23:10, 11.

mẹ ali-eze ngu ta abyadu bya ekeru ekeru. Zikwaa t'e je ekuaru iya ẹya nta-a; kẹ l'ọ nwuhufutaje!"

³² Jonátanu aji nna iya: "Bụ ngunu bụ ishi iphe, ee-gude gbua Dévidi? Bụ ngunu b'o meru?"

³³ Sọlu eworu arwa taa tẹ ya nmagbua Jonátanu. Yo doo Jonátanu ẹnya lẹ nna iya kpebuwaru tẹ ya gbua Dévidi. ³⁴ Jonátanu egude oke iwe shi l'ẹke ono, ẹphe nọ l'eri nri ono kwoliwu lufu. Iphe-iphere ono, nna iya eme ekpu Dévidi ono erua ya l'ẹhu; k'ọphu bụ l'ẹ to rihedu nri lẹ mbọku k'ẹbo l'ọnwa ọphungu ono. ³⁵ Yo be l'utsu iya; Jonátanu egbeshi jekfushia Dévidi l'ẹgu l'ẹge ẹphe chiru. Yo duta nwata okoro nshii; yele iya ayiru. ³⁶ Yọ sụ nwata ono t'ọ gbagbua je achọ akfụ-wa, ya abya agbagbawa. Nwata ono agbachia; yọ gbaa akfụ ono l'uzo ifu nwata ono. ³⁷ Nwata erudelephu ẹke akfụ ono daru; Jonátanu ekua ya; sụ iya: "L'akfụ ono daru iya l'uzo ifu!" ³⁸ Yọ rashiaru nwata ono; sụ iya: "Ngwa-a! Gude ọso!" Be evudokwa evudo. Nwata ono atututa akfụ ono; byakfutashia nnajiufu iya. ³⁹ Ọbule nwata ono ta madu iphe, akọ nụ; gbahalephu Jonátanu yele Dévidi. ⁴⁰ Ya ndono; Jonátanu achiru ngwa-ọgu iya chee nwata ono; sụ iya: "T'ọ lawaru. Yọ chita akfụ ono chilaa."

⁴¹ Nwata ono atugbutsulephu; Dévidi eshi l'iku mkpuma ono l'uzo ọhuda bya adaa; buaru Jonátanu ifu l'ali ugbo ẹto. Ẹphe abya etsutsua onwephe ọnu; watakota ẹkwa; ọbule Dévidi ka iya arara. ⁴² Jonátanu asụ Dévidi: "Laa l'ẹhu-agu; kẹ l'ayi gudewa ẹpha Ojejoje ribua lẹ nggu iya a-buru ọnyà: 'Lẹ Ojejoje bẹ bụ onye ekebe nggu l'iya; mbụ jeye lẹ ndu o-shi-l'eri ngu rua lẹ ndu o-shi-l'eri nk'iya gbururu jeye.' " Ya ndono; Dévidi atugbutsua; Jonátanu ala phushia azu l'ufu.

21

¹ Dévidi atugbua jekfushia Ahimeleku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja lẹ Nobu. Ẹhu anmahu Ahimeleku anmanma l'ọ phuru Dévidi. Yọ ji Dévidi: "Iphe, meru iphe ọ bụ yẹbedua byaru nwenkinyi iya; to nwe onye yẹ ẹya yi?"

² Dévidi asụ Ahimeleku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja: "L'ọ nweru iphe, eze ziru iya, ọ sụru iya t'ẹ b'ọ dukwa onye ya e-me t'ọ maru iphe ọphu, o ziru iya ọbu; mbụ iphe ono, o ziru mu; lọo mu ẹke lẹ nchi ono. Ndu ozi iya b'o nweru ẹke ya sụru tẹ yẹ l'ẹphe dzuda. ³ Ọ nweru ẹge ọ ha ngu l'ẹka nta-a? Nunu iya ishi buredi ise; m'ọ bụ iphe ọdo, nọ ngu nụ."

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke ono asụ Dévidi: "Lẹ buredi mmanu ta nọkwa; gbahalephu buredi ndu ọphu e doberu Nchileke iche; m'ọ buru-a l'unwokoro ono bẹ ẹphe l'unwanyi ta zedu."

⁵ Dévidi asụ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono ọnu: "Ezi-okfu ezi-okfu bụ l'ayi l'unwanyi te megbakwa keshinu, ayi gbeshiru ije. Mbụ l'unwoke ono edobejekwa onwephe nsọ teke ẹphe eje iphe mmanu ọdo; k'ọphu ọ buru kẹ ntanu!"

⁶ Ya ndono; onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono eworu buredi ono, e doberu Nchileke iche ono nụ iya; eshinu ẹ tọ dudu buredi ọdo, nonu; gbahaa buredi, e doberu nsọ l'ifu Ojejoje, bụ ọphu e wofuru; wota ọphu evo ọku dobe iche mbọku, e wofuru akahu iya.

⁷ O nweru onye e jeru Sọlu ozi nọ l'ẹke ono mbọku ono. Yọ buru esede b'e sederu iya l'ifu Ojejoje. Ẹpha iya bụ Dowegu. Ọ bụ onye Édomu; buru onye ishi ndu echeru Sọlu aturu.

⁸ Dévidi aji Ahimeleku; sụ iya: "T'i nwedu arwa; m'ọ bụ ogu-mbeke l'ẹke-a? Kẹle ya te gudekwa ogu-mbeke; to nwe ngwa-ọgu ọdo, ya gude; kẹ l'ozi ono, eze ziru iya ono bẹ dū ọku-ọku."

⁹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono asụ iya: "L'ọ kwa ogu-mbeke Goliyatu kẹ Filisutayinu ono, i gburu lẹ nsuda Ela bẹ nọ l'ẹke-a. A phu-chiru iya l'ẹkwà dobe

l'azụ uwe-ukuvu, onye achijeru Nchileke eja eyeje. Ọ -buru l'ìichoo; nggu ewota iya; eshinu ẹ tọ nwedu ogu-mbeke ọdo, nọ l'ẹke-a; gbahaa onanu."

Dévidi asụ iya: "L'ẹ to nwedu ọdo, ka onanu mma; t'ọ nụ iya ẹya rụ."

¹⁰ Ọ bụ mbọku ono bẹ Dévidi gbafuru lakfushia Akishi, bụ eze ndu Gatụ l'ẹke ọ gbalaru Sọlu. ¹¹ Ndu ozi Akishi asụ Akishi: "Tọ bụdunua Dévidi ọwaa bụ eze ndu alì ono tọ? Tọ bụdunua yẹbedua bẹ ẹphe agụ-kuje l'egvu: 'Lẹ Sọlu gburu unukurunu ndu soja; Dévidi egbukwanua unukurunu ugbo iri.'" ¹² Okfu ono erua Dévidi l'ẹhu; yọ wata ọtsu Akishi, bụ eze ndu Gatụ egvu nshinu. ¹³ Yo lebezi ẹnya; wata ome l'ọ bụ onye ọgvu eme l'ifu ẹphe l'ẹke ono. Yo gude ẹka l'akakashì ibo obu edukfu mkpukpu ono; l'alashì ọnu-mini ekpu onwiya l'ẹji-agba. ¹⁴ Akishi asụ ndu ozi iya: "Unu lenu; l'ogvu emekwa nwoke-wa! Bụ ngunu kparu iphe unu dutaru iya ẹya? ¹⁵ Ụko ndu ọgvu; ọ dū iya, kparu iphe unu dutaru iya ẹya t'ọ bya eme ẹge-a l'ifu iya. Ọ batafujeru iya l'ulo tọ."

22

Sọlu egbushi ndu achijeru Nchileke eja

¹ Ya ndono; Dévidi eshi lẹ Gatụ gbaru lashia l'ogba, nọ lẹ Adulámu. Unwunne iya mę ndibe ẹphe l'ẹphe ha anụ l'iya phụ; wufu jekfushia ya l'ẹke ono. ² Ndu bụ ndu iphe atsụ l'ẹhu; ndu ji ugwo; mę ndu iphe, eemegbaa l'alì ono atuko wu-kfu iya. Yọ bya aburu onye ishi ẹphe. Unwoke, wu-tsoru iya nụ; bẹ dū unu madzụ.

³ Yọ buru l'ẹke ono bẹ Dévidi shi jeshia Mízupa l'alì Móabu. Yo rua je asụ eze ndu Móabu: "M'oo-kwe tẹ nne lẹ nna iya lakfuta iya tẹ yẹ l'ẹphe nọdu jeye teke ya amaru iphe, Nchileke e-meru iya?" ⁴ Ya ndono; yo duru ẹphe haaru eze ndu Móabu; ẹphe ebua lẹ nk'iya l'oge ono, Dévidi shi agba l'ezeru ishi iya ono.

⁵ Onye nkfuchiru Nchileke, bụ Gádu abya asụ Dévidi: "T'ẹ b'o nọhe l'ulo, a kpushiru ike. T'ọ tųgbua lashia alì ndu Júda." Tọ dū iya bụ; Dévidi eshi l'ẹke ono lufu lashia l'oswa Heretu.

⁶ Sọlu abya anụ l'a phụwaru Dévidi mę ndu etso iya nụ. Teke ono bẹ Sọlu nọ lẹ mkpuli oshi tamarisuku l'eli ugvu, nọ lẹ Gíbiya. Sọlu egude arwa l'ẹka; ndu ozi iya l'ẹphe ha atuko vudo; gbaa ya mgburumgburu. ⁷ Sọlu asụ ẹphe: "Unu gebeduduphu; unubẹ ndu Bénéjaminu! Nwatibe Jesi; ọo-nukota unu alì; nụ unu mgbo vayinu tọ. Ọo-mekota unu ndu ishi, l'achì unu ndu soja labụ l'ukporo iri iri; mę ndu ishi, achì ukporo ndu soja ugbo ise ise tọ. ⁸ Bụ iya meru iphe unu l'unu ha chiru mu ejo idzu; to nwe onye, meru tẹ mu maru teke nwatibe mu; mę nwatibe Jesi gbaru ndzụ. To nwe l'unu ha onye ophu kparu mu ishi; m'ọ bụ kfuaru mu lẹ nwatibe mu; bẹ yewaru nwozi mu, bụ Dévidi dūbedube t'ọ je edomia onwiya kwaberu mu; mbụ ẹge ọ kwagebenuru mu-a ntanụ-a."

⁹ Tọ dū iya bụ; Dowęgu kẹ Édomu yẹle ndu ozi Sọlu tukuru vudo l'ẹke ono asụ: "Lẹ ya phukwaru nwatibe Jesi; l'ọ byakwaru kẹ Ahimeleku Ahitubu lẹ Nobu.

¹⁰ Ahimeleku eje akpataru iya ishi l'ẹka Ojejoje. O nwekwaruphu nri, o gworu nụ iya; bya eworu ogu-mbeke Goliyatu kẹ Filisutayinu phụ nukwa iya phụ."

¹¹ Ya ndono; eze abya ezia t'e je ekuaru iya Ahimeleku Ahitubu, bụ onye achijeru Nchileke eja; mę ndibe nna iya l'ẹphe ha, bụ ndu, achijeru Nchileke eja lẹ Nobu. ẹphe atuko wu-kfutashia eze. ¹² Sọlu asụ iya: "Gebe nchì nta-a nggube nwatibe Ahitubu!"

Ahimeleku asụ iya: "Ọwaa ya ndọ-ọ; onye nwe mu nụ."

¹³ Sọlu asụ iya: "Bụ ngunu meru iphe unu lẹ nwatibe Jesi gbaru iya ejo idzu; nggu anụ iya buredi; nụ iya ogu-mbeke; bya akpataru iya ishi l'ẹka Nchileke; k'ophu ọ bya ekwefuru iya ikè; je akwageberu iya ẹge-a, ọ kwageberu iya ntanụ-a?"

¹⁴ Ahimeleku asụ eze: "Nanukpoo onye ọdo, e gude ire iya ẹka lẹ ndu ozi ngu l'ẹphe ha ẹge e gude ọgo ngu; mbụ Dévidi, bụ iya bụ onye ishi lẹ ndu eche ngu nche;

bya aburu onye a kakota okwabe ugwu l'ufu ngu gbaa mgburumgburu? ¹⁵ ?Bụ mboku ono bẹ ya beberu je okpata Nchileke ishi l'okfu ẹhu iya? Wawakwa! Tẹ nggube eze ba atukobekwa nwozi ngu okfu; m'oo onye lanu lẹ ndibe nna iya; kele nwozi ngu ta makwa iphe, ada nu; a gufulephu ege mu kfuberu-wa."

¹⁶ Eze asu: "I buakwa maa; Ahimeleku; mbu nggubedua l'ishi onwongu; me ndibe nna ngu l'ephe ha." ¹⁷ Eze asu ndu l'eche iya nche, nonyabe iya nu: "Unu gbushia ndu-a, achijeru Nchileke eja-a; ke l'ephe turu ike yeru Dévidi. Ephe machacharu teke Dévidi agbala; ephe ta bya bya ekfuru iya eya." Obenu lẹ ndu ozi eze te nwedu onye ophu o heru uhere tẹ ya halia eka gbua ndu achijeru Nchileke eja.

¹⁸ Eze abya asu Doweğu ke Édomu t'o gbushia ndu ono, achijeru Nchileke eja ono. Doweğu aghakobe gbushilaha ephe. Iphe o gburu mboku ono bu ukporo madzu eno l'umadzu ise, bu ndu yeru uwe-ukuvu. ¹⁹ Yo gudekwaphu ogu-mbeke bahu Nobu, bu mkpukpu ndu achijeru Nchileke eja je egbushikota unwoke, bu iya nu; me unwanyi; me unwegirima; je akpaa lẹ ndu ophu angukwadu era; mekpwo eswi; nkakfu-igara; me aturu.

²⁰ Obenu lẹ Abiyata, tso lẹ ndu k'unwoke l'unwegirima Ahimeleku Ahitubu bẹ nahuru nu gbakfushia Dévidi. ²¹ Yo kfuaru Dévidi lẹ Solu gbugeekwaru ndu achijeru Nchileke eja. ²² Dévidi abya asu Abiyata: "Lẹ ya malekwaru-a mboku ono lẹ Doweğu ke Édomu e-kfuru iya Solu; keshinu o no l'ẹke ono mboku ono. O kwa yebe Dévidi b'o shi l'eka; mbu egbushi ono, e gbushiru ndibe nna ngu ono. ²³ Nodu l'ẹke-a; ba atsushi egwu. L'onye achọ ishi ngu kwa ishi ke yebe Dévidi bẹ onye obu achọ. I -nodu l'ẹke ya no; b'ẹ to nwedu iphe, e-me ngu nu."

23

Dévidi adzo ndu Keyila

¹ A bya ekfuaru Dévidi: "T'o lekwa-a; lẹ ndu Filisutayinu bẹ etsookwa ndu Keyila ogu; l'akwa iphe ephe okwata l'ẹke ephe eetsuje bali." ² Dévidi abya aji Ojejoje; su iya: "Bụ tẹ ya je etso ndu Filisutayinu ono ogu too?"

Ojejoje asu iya: "T'o je etso ndu Filisutayinu ono ogu; dzofuta ndu Keyila."

³ Ndu ke Dévidi asu iya: "T'o lewaru; l'ephe atsụ egwu l'ali ndu Júda l'ẹke-a. ?Nanu ege oo-du me ephe -je etso ndu Filisutayinu ogu lẹ Keyila!" ⁴ Dévidi abyakwa bya akpata Ojejoje ishi odo. Ojejoje asu iya: "T'o gbeshi jeshia Keyila; kele ya e-woru-a ndu Filisutayinu ye iya l'eka." ⁵ Ya ndono; Dévidi yele ndu etsoje iya nu atugbua jeshia Keyila je etso ndu Filisutayinu ogu; kpukoo elu ephe. Dévidi phe atsua ndu Filisutayinu otsu-ekfu bya adzofuta ndu Keyila. ⁶ Teke ono, Abiyata Ahimeleku gbalaru gbakfushia Dévidi lẹ Keyila ono b'o chikwa uwe-ukuvu.

⁷ E je edooru Solu lẹ Dévidi bẹ nokwa lẹ Keyila. Solu asu: "Lẹ Nchileke mewaru tẹ Dévidi dalahwaru iya l'eka; keshinu o je abahu lẹ mkpukpu, e gude upho-mkpuma kpu-pheta mgburumgburu; ye iya mkpurukpu-igwe, eegudeje atuchi iya atuchi."

⁸ Solu abya ekukobe ndu soja iya k'ogu; t'ephe je Keyila je ekepheta Dévidi yele ndu nk'ia.

⁹ Dévidi abya amaru lẹ Solu agbawaru iya ejo idzu; su Abiyata, bu onye achijeru Nchileke eja: "T'o chitaru iya nu uwe-ukuvu ono." ¹⁰ Dévidi abya asu: "Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu; yebe nwozi ngu b'o nguwaru anguru lẹ nchi lẹ Solu bẹ eme t'o bya Keyila bya egude okfu ẹhu mu mebyishia mkpukpu-wa. ¹¹ Ndu Keyila; ?ephe a-kputa mu nu iya too? Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu; kfuru yebe nwozi ngu tẹ ya maru: Solu; ?l'oo-bya eke-a ege ono, ya nuru ono too?"

Ojejoje asu iya: "L'oo-byakwa."

¹² Dévidi abya ajikwaa ya ọdo: “Ndu Keyila; ?ẹphe a-kpụta yẹle ndu-a, etsoje iya nū-a nū Sọlu tọ?”

Ojejoje asụ: “Iye; l'ẹphe a-kpụkwaru unu nū iya.”

¹³ Ya ndono; Dévidi yẹle ndu etso iya nū, ruru unu madzụ l'ụkporo madzụ iri* egbeshi lufushia lẹ Keyila; tsoru aghaphe. A bya edooru Sọlu lẹ Dévidi gbafuakwaru lẹ Keyila; yọ haa; ọphu o jehedu ẹke ono.

Dévidi nọ l'echi-ẹgu

¹⁴ Dévidi anọ-kirishia l'ime ọgba l'echi-ẹgu; mbụ nọduwaru l'alị ugwu l'echi-ẹgu Zifu. Sọlu l'etsojeru l'achọ-phe iya mbọku-mbọku; obenu lẹ Nchileke te kwedu tẹ Dévidi daba iya l'ẹka.

¹⁵ Yọ bụru lẹ Dévidi nọ l'alị Horeshi l'echi-ẹgu Zifu b'ọ nūru lẹ Sọlu abya t'o gbua ya. ¹⁶ Jonátanu Sọlu egbeshi jekfushia Dévidi lẹ Horeshi. Yọ bya eyetaru iya ẹka; mee tẹ ọkpoma shihu iya ike lẹ Nchileke. ¹⁷ Yọ sụ Dévidi: “Ba atsushi egwu; kẹ l'ẹka nna iya; mbụ Sọlu te erukwa iya l'ẹhu. Ọ bụ nggu a-buru eze ndu Ízureḷu; yẹbedua e-kwe ngu ẹbo. Onanu dokpooru nna iya; mbụ Sọlu ẹnya ọhuma.” ¹⁸ Ẹphe ẹbo achiko gbaa ndzụ l'ifu Ojejoje. E metsua; Dévidi anọ-kirishiwaru l'alị Horeshi ono; Jonátanu alashia ufu iya.

¹⁹ Ya ndono; ndu Zifu awụ-kfushia Sọlu lẹ Gíbiya je asụ iya: “Lẹ Dévidi domikwaru onwiya l'alị ẹphe. Ọ nọ l'ọgba, nọ l'alị Horeshi; l'ugwu Hakila l'uzo ọhuda alị, daburu swanmangu. ²⁰ Nta-a kwa t'ì bya teke dọkpole ngu phụ mma nggube eze. Ọ bụ ayịbedua b'ọ dọwaruru t'ayi kpụta iya ye nggube eze l'ẹka.”

²¹ Sọlu asụ ẹphe: “Tẹ Ojejoje gọkwaru ọnu-ọma nū unu kẹ l'unu yeru mu obu. ²² Unu je akwakọbefua; unu achọfuta ẹke Dévidi anọduje; makwaruphu onye phuru iya nū l'ẹke ono; kele ya nūru l'ọ dụnukaru ẹregede. ²³ Ọo ya bụ t'unu je elezita ẹnya; geta iphe, bụ ẹke oodomije onwiya; unu alaphuta azụ bya eyeru iya okfu l'ẹda. Unu -byakwanụ; mu l'unu ayiwaruru: ọ -buru l'ọ nọ l'alị ono bẹ mu a-chọkota iya l'iphe bụ ẹnya-ufu, nọ l'ikfu Júda mgburumgburu.”

²⁴ Ya ndono; ẹphe atugbua vuru Sọlu ọzo jeshia Zifu. Dévidi yẹle ndu etso iya nū bẹ gbe nọduwa nū l'echi-ẹgu Mawonu; l'uzo ọhuda alị, daburu swanmangu. ²⁵ Sọlu mẹ ndu yẹle iya yi abya awata ọcho Dévidi. A bya edooru iya Dévidi; yọ tugbua lashia l'iku mkpuma, nọ l'echi-ẹgu Mawonu je anọdu. Sọlu abya anụa iya; chilahaa Dévidi l'ẹke ono. ²⁶ Sọlu l'eje l'azụ ugwu ono azụ iya ọphu; Dévidi yẹle ndu nk'ia l'eje l'azụ iya ọphu; agba t'ẹphe gbalaaru Sọlu. Yo be lẹ Sọlu yẹle ndu soja iya eme t'ẹphe gbaa Dévidi phẹ mgburumgburu; gude ẹphe; ²⁷ nwozi erua bya asụ Sọlu: “T'ọ byakwa ẹgwegwa! Lẹ ndu Filisutayinu byaakwaru ọgu ọ-lua-ọlaa l'alị ayi.” ²⁸ Sọlu aghakọbelekwapu; parụ ọchi Dévidi ha; yọ bụru iya ojekfu ndu Filisutayinu. Ọo ya kparụ iphe ẹphe ekuje ẹke ono Sela-Hamahulekọtu.† ²⁹ Dévidi abya eshi l'ẹke ono tugbua je eburu l'ọgba, nọ lẹ Ẹnu-Gedi.

24

Dévidi edobe Sọlu ndzu

¹ Sọlu achifutsulephu ndu Filisutayinu; bya alata; e dooru iya lẹ Dévidi nọkwa l'echi-ẹgu Ẹnu-Gedi. ² Tọ dọ iya bụ; Sọlu abya achita unu ọmadzu ẹsaa l'ụkporo madzụ iri,* bụ ndu a fọtaru lẹ ndu Ízureḷu; ẹphe awufu chọru Dévidi yẹle ndu nk'ia jeshia l'uzo iya kẹ mkpuma egbu-ọswa. ³ Sọlu erua l'ọdu-aturu l'iku esu-uzo; yo nweru ọgba, nọ l'ẹke ono. Sọlu abahụ l'ọgba ono tẹ ya jee l'uboku. A ma lẹ Dévidi;

* **23:13** 23:13 Iphe ọ bụ bụ 600. † **23:28** 23:28 Iphe “Sela-Hamahulekọtu” bụ bụ eze “Mkpuma gboru ọgu”.

* **24:2** 24:2 Iphe ọ bụ bụ 3,000.

yeḷe ndu nk'iya nọ l'ime ime oḡba ono. ⁴ Ndu ke Dévidi ono asu iya: "L'ọ kwa ntanu bu mbọku ono, Ojejoje kfuru ngu okfu iya; su le ya e-woru onye oḡogu ngu ye ngu l'eka; t'i woru iya mee ege du ngu mma-a." Dévidi abya epyofuta; pyaa apyapya je ebyibuta onu uwe-nlọkpuru Sọlu. ⁵ E metsulephu; Dévidi awata onma onwiya ikpe ke l'ọ byibutaru onu uwe-nlọkpuru Sọlu. ⁶ Yọ su ndu ono, etsoje iya nu ono: "Te Ojejoje be ekwekwa te ya mee nnajiufu iya egbe iphe-a; mbu onye ono, Ojejoje wuru manu l'ishi ono; m'ọ bu ke te ya halia eka denyi iya; ke l'ọ bu onye Ojejoje wuru manu l'ishi." ⁷ Yọ buru okfu ono be Dévidi gude sede ndu nk'iya; to ha epe t'ephe tso Sọlu oḡu.

Ya ndono; Sọlu eshi l'oḡba ono lufushia; jeshia mkpa iya. ⁸ Dévidi emetsua bya eshi l'oḡba ono lufuta bya ekua Sọlu; su iya: "Onye nwe mu nu, bu eze!" Sọlu aghaa enya. Dévidi abya efozita kpube ifu l'ali; woru onwiya machia; ⁹ su Sọlu: "?Bu ngunu kparu iphe, inoduje angaru ndiphe nchi, anoduje edoru ngu le Dévidi l'achọ t'ọ merua ngu ehu? ¹⁰ Ntanu owaa b'i gudewa enya ngu phu ege Ojejoje meru; t'i daba mu l'eka l'ime oḡba phu. O nweru ndu suru te mu gbua ngu; obenu le mu dobeleru ngu-a ndu. Mu asu le mu ta byakwa bya l'ahali eka mu denyi nnajiufu mu; ke l'ọ bu onye Ojejoje wuru manu l'ishi t'ọ buru eze. ¹¹ Nna mu; lewaru onu uwe-nlọkpuru ngu ege mu gude iya l'eka! Mu byibutaru onu uwe ngu ono; mu te gbu ngu egbugbu. T'ọ doo ngu enya nta-a; nggu amakwaruphu le mu te meswedu ngu; ophu mu te kwefubuaru ngu ikè. E to nwedu iphe, du eji, mu meru ngu; obule iiche mu phu t'i gbua mu. ¹² Te Ojejoje kpekwa ikpe ehu mu le nggu; mbu te Ojejoje gwatakwa ngu ugwo iphe, du eji ono, i meru mu on. O bu le mu ta byadu bya edenyi ngu eka. ¹³ O du l'ọ bu etu ndiche, suru: 'Lejo-ememe shi l'eka ejo-ududu.' Oo ya bu le mbedua ta byadu bya edenyi ngu eka. ¹⁴ ?Bu ngunu meru iphe eze ndu Izurelu a-nodu achi iya k'egbugbu? ?Bu onye be ichi obu? ?Bu odzu nwankuta; too bu nwogu, ta gbadu eba? ¹⁵ Te Ojejoje kpekwa ikpe nggu l'iya; kfu onye ophu iswi du mma. T'ọ lee ya enya; haaru mu enge nafuta mu l'eka ngu."

¹⁶ Dévidi ekfutsulephu ege ono; Sọlu aji iya: "?Nwa mu, Dévidi; bu nggubedua ekfu iphe ono?" Sọlu ebyiswee eka. ¹⁷ Yọ abya asu: "I kakwa mu odobe eka-ndo; ke l'i meru mu iphe-oma; obenu le mbedua eme ngu iphe, du eji. ¹⁸ Ntanu owaa b'i koshiru l'i meru mu iphe-oma; mbu le Ojejoje meru te mu daba ngu l'eka; ti gbu mu. ¹⁹ Madzu -phua oḡogu iya; ?ohaje iya t'ọ tugbua ke mmanu too. Oo ya bu; te Ojejoje kfu kwa ngu ugwo iphe-oma ono, i meru mu ono ntanu-a! ²⁰ Nta-a b'ọ dowaru mu enya l'i bufutaje eze; buru nggu a-nodu achi ali Izurelu. ²¹ Gude epha Ojejoje riaru mu nte nta-a; l'e t'ọ nwedu l'i bufu awa mu ebufu; m'ọ bu mee t'epha mu chihu l'ufu nna mu!" ²² To du iya bu; Dévidi abya eriaru Sọlu nte; Sọlu alashia l'ufu iya.

Dévidi yeḷe ndu nk'iya awufu lap hushia azu l'oḡba ono.

25

Nebalu aswaru Dévidi uswara

¹ Ya ndono; Sámeḷu abya anwuhu. Ndu Izurelu abya edzukobe; kwa eka iya; lia ya l'ufu iya le Ráma.

E meebe; Davidi atugbua lashia l'echi-egu Paranu. ² O nweru nwoke Mawonu, nweru eku Kamelu; buru onye nweru iphe nshinu. O nweru unu aturu esaa l'ukporo aturu iri.* Eghu iya adu unu eghu labu l'ukporo eghu iri.† Yọ nodu le mkpukpu Kamelu l'akpu aturu iya ono eji. ³ Epha nwoke ono bu Nebalu; ke nyee ya aburu Abigelu. Nyee ya ono bu nwanyi, nweru egomunggo; l'amakwaphu mma. Obenu le nji iya, bu onye Kálebu du ehuka; nweru ejo umere.

* 25:2 25:2 Iphe o bu bu 3,000. † 25:2 25:2 Iphe o bu bu 1,000.

⁴ Dévidi anọdu l'echi-egu nua le Nebalu l'akpu aturu iya eji. ⁵ Yo bya ezifu umadzu iri l'unwu-okoroḅya, l'etso iya nu; su eḅhe: "Unu jekfu Nebalu le Kamelu; je ekeleru iya eya. ⁶ Unu su iya: 'Ndzu iya ndzu ogologo. T'ehu dukwa iya agu yele ndibe iya; mewaru iphemiphe obule, o nweru enweru! ⁷ Ya nuwaru le teke aakpuje aturu eji be ruwaru nu. Le teke eḅhe le ndu echeru iya aturu shi tuko nodu l'eke lanu be eḅhe ta kpabua ndibe ngu ono ehu; to nwe iphe eḅhe, phuhujeru nu teke eḅhe shi nodu le Kamelu. ⁸ I -jia eḅhe; be eḅhe a-koru ngu-a. Oo ya bu; t'obu ngu rua l'eke unwu-okoroḅya mu-wa no; keshinu ophu ayi byaru l'oge aji. Byiko; nukwa ndu ozi ngu-a; me yebe nwa ngu, bu Dévidi iphe, eka ngu rukpeleruphu.' "

⁹ Ndu ozi Dévidi ono erua; bya eworu ozi ono, Dévidi ziru ono zia Nebalu; bya angabe nchi l'onu, oo-ye. ¹⁰ Nebalu aji ndu ozi Dévidi ono "Bu onye bu Dévidi? Bu onye bu nwatibe Jesi? Ndu nta-a dukwa l'igwe shi ke nnajiufu eḅhe l'agbakashihu. ¹¹ Bu ke ngunu be ya e-wota nri iya; wota mini iya; me anu, ya gburu ndu akpu aturu iya eji je anu ndu, ya ta madu eke eḅhe shi?"

¹² Unwu-okoroḅya ono aghachi je ekfukotaru Dévidi ege Nebalu kfuru. ¹³ Dévidi asu eḅhe: "T'onyenonu wota ogu-mbeke ya turu!" Eḅhe achita ogu-mbeke eḅhe tua onweḅhe. Dévidi abya ewotakwaphu nk'ia turu. Ndu ophu tso Dévidi be rukwaru unu madzu. Ukporo umadzu iri anodu swiru ivu eḅhe.

¹⁴ Nwokoroḅya lanu le ndu ozi ke Nebalu eje edooru nyee Nebalu; mbu Abigelu; su iya: "I phuru le Dévidi be no l'echi-egu zia ndu ozi iya t'eḅhe bya ekeleru iya nnajiufu; yo gbe meru iphe-iphere kpua eḅhe. ¹⁵ O bu le ndu ono mekwaru ayi iphe-oma. Eḅhe ta akpabukwaa ayi ehu; ophu iphe ayi 'ephuhubua teke ono, ayi l'eḅhe shi tuko nodu l'echi-egu ono. ¹⁶ Mboku-mboku: eswe l'enyashi; be eḅhe shi buru upho-mkpuma gbochiru ayi teke ono, ayi shi anonyabeje eḅhe l'eche aturu ayi ono. ¹⁷ Nta-a kwa t'i riedu iya; maru iphe, ii-me; ke l'iphe, du eji be abyakwa oda-kfuta nnajiufu ayi yele ndibe iya l'eḅhe ha; ke l'umere iya kwatakwaru du eji; to nwe onye onujeru okfu."

¹⁸ Abigelu abya emewaphu egwegwa je achita ukporo ishi buredi iri; otumu mee labu; aturu ise, e gburu huchaa bya apama ya apama dobe; akpe, a huru yejia ogbonga ise; ukporo echa-mbeke ise, e gude akpuru vayinu ghee; me ukporo echa-mbeke iri, e gude akpuru figu ghee. Yo gwoo ya doo l'eli nkakfu-igara; ¹⁹ su ndu ozi iya: "Unu tugbua vuta uzo; ya a-nodu etso-o unu l'azu." O bu le to kfukwanuru iya nji iya; mbu Nebalu.

²⁰ L'o no l'eli nkakfu-igara iya agbazita l'uwuru, no l'ugvu ono; b'o phuru Dévidi yele ndu ono, tso iya nu ono l'eke eḅhe agbazitakwaphu l'abyakfuta iya. Eḅhe abya edzuda. ²¹ Yo buru teke ono be Dévidi kfuwokwaduru-a: "Le to nwedu uru, o baru iya mbu echeche, ya cheru nwoke-wa eku iya l'echi-egu; mbu chee ya; k'ophu bu le to nwedu iphe iya ophu phuhuru nu. Yo buru ejo iphe b'o gude kfu ya ugwo iphe-oma, ya meru iya ²² Te Nchileke mekwaa yebe Dévidi ophu ka njo; mbu t'o gwakwaa ya ochi; m'o -rua l'utsu echile; ya edobe m'o bu onye lanu, bu nwoke ndzu le nk'ia."

²³ Abigelu aphulephu Dévidi; nyifutakebewaphu l'eli nkakfu-igara iya ono; bya daa l'ifu Dévidi; woru ifu kpupe l'ali. ²⁴ Nwanyi ono adaa Dévidi l'ifu; su iya: "Onye nwe mu nu; t'o bukwaru yebedua nwenkinyi iya be aa-ta uta. Byiko; te yebe nwozi ngu kfunuru yeru ngu; t'i nua l'olu nwozi ngu. ²⁵ Onye nwe mu nu; ba angakwaru mkpokoro nwoke ono, bu Nebalu nchi; ke l'o bulephu ege epha iya du b'o du. Oza onye eswe l'epha; l'emehukwaphu eswe. Obenu le yebe nwozi ngu nwanyi ta phukwa ndu ozi ono, nggube nnajiufu iya yeru ono. ²⁶ Obenu agha; nnajiufu; keshinu Ojejoje sephuwaru ngu azu; t'e b'i je egbua ochi; me t'e b'i gwata ugwo iphe, e meru ngu l'onwongu; kamenu; be bukwa ege Nebalu du; bu ege ndu ohogu ngu; me iphe, bu

ndu l'achọ ẹge ẹphe e-shi mekata nggube nnajiufu mu a-dù. ²⁷ T'e wonuru iphe-a, mube nwozi ngu nwanyi guderu nggube nnajiufu mu nù unwu-okorọbya ono, tso ngu nù ono. ²⁸ Byiko; gwaruru nwozi ngu nwanyi nvù l'ẹke mu mesweru; ke l'a makahawaru le Ojejoje e-me k'ophu bu: i -chi-gee; nwatibe ngu achi-tsota ngu gbururu jeyewaru. T'e b'ọ dukwa ẹjo iphe, aa-phu ngu l'ehu jeye l'ẹge ẹi-nọ-beru. ²⁹ O-ruhuduru madzù l'achi ngu ke egbugbu be Ojejoje, bu Nchileke ngu e-woleruphu ndzù nggube nnajiufu mu kwachia ohu-mma l'ite ndzù. Obenu le ndzù ke ndu ohogu ngu phe be aa-gbaphu ẹge-a aagbaphuje mkpuma urobo-wa. ³⁰ Teke Ojejoje meleruphu nggube nnajiufu mu iphe dù mma ono, o kweshigbaaru ngu ukwa iya ono; bya eworu ngu mee ishi l'ali Ízurelu; ³¹ b'ẹ to buduru nnajiufu mu aphu; obu te eku ngu ebemu l'i gburu ochi inyigirinyi; m'ọ bu l'i gwataru ugwo iphe, e meru ngu. Teke ono, Ojejoje e-meshiru nggube nnajiufu mu iphe ono, dù mma ono; nyatakwa mube nwozi ngu nwanyi."

³² Dévidi asù Abigelu: "T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu; mbu onye ziru ngu t'i byakfuta iya ntanu-a. ³³ Te onu-oma bukwaru nke ngu l'ẹge ẹnya shiru rua ngu ali l'iphe owa. Te onu-oma bukwaruphu ke nggubedua gbobutaru mu te mu be egbu ochi ntanu-a; gude ẹka mu gwata ugwo iphe, e meru mu. ³⁴ Odumeka be mu ribuakwaru nte: 'L'ọ -buru-a le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu nọ ndzù ẹge o nọ iya-a; mbu onye ono, gbobutaru mu; mu te mehe ngu iphe ono, mu tuburu k'ememe ono; be ndege e ti gbaru bya iya ndzuta-a; b'o rua l'utsu echile; b'ẹ to dukwa iphe kfu utsu, ga aphodu nu l'ufu Nebalu.' " ³⁵ To dù iya bu; Dévidi abya anata iphe ono, o gwotaru iya ono; su iya: "T'ọ lawaru. Le ya nuwaru iphe, o kfuru bya ekwetawaa."

³⁶ Abigelu abya alakfu Nebalu je aphua l'ọ nọru l'ufu iya l'agba aji; ẹge ono, onye eze agbaje ono. Ehu atso Nebalu ẹna; kele mee emewaa ya l'ẹnya. To nwe iphe, Abigelu kfuru iya jeye nchi bohu. ³⁷ Yo rua l'utsu iya teke mee ono phohuru Nebalu l'ẹnya; nyee ya abya atuko iphemiphe obule ono dokotaru iya; meji atofu iya; yo kpọ-beru. ³⁸ A nọlephu iphe, dù l'ọ bu abali iri; Ojejoje echigbua Nebalu; yo buru iya anwuhu.

Dévidi aluta Abigelu

³⁹ Dévidi abya anu le Nebalu nwuhuwaru; yo su: "T'ajaja buru ke Ojejoje; mbu onye ono, gwataru ugwo iphe-iphere ono, mu nataru l'eka Nebalu ono. Ojejoje kposhiwaru nwozi iya oye ẹka l'iphe, dù ẹji, ya g'emeta kpua onwiya. Ojejoje meru t'ẹjo iphe, Nebalu meru tu-koru Nebalu l'onwiya iya l'ishi."

Dévidi ezia t'e je ezia Abigelu t'ọ bya te ya luru iya. ⁴⁰ Ndu ozi Dévidi ejeshia Kamelu je ezia Abigelu le: "Dévidi be zikwaru t'ayi bya eduta ngu t'i buru nyee ya."

⁴¹ Abigelu egbeshi bya ebuaru iya ifu l'ali; su: "Owaa mube nwozi unu nwanyi ndo-o; mbu onye a-nodu asaje ndu ozi nnajiufu mu okpa." ⁴² Abigelu ajikobewaphu bya eduta unwu-mgboko ise, ejeru iya ozi yeru onwiya; nyikota nkakfu-igara tsoru ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; je awata olu Dévidi.

⁴³ Dévidi be aluhawa Ahinowamu, bu onye Jézerilu. Ye le Abigelu abya achiko buru unyomu Dévidi. ⁴⁴ Teke ono be Solu kutawaru nwatibe iya, bu Mikalu; mbu nyee Dévidi kee Paliti Layishi ke Galimu.

26

Dévidi aha Solu ndzù odo

¹ Ndu Zifu atugbua jeshia Gíbiya je edooru Solu: "Le Dévidi be domikwaru onwiya l'ugvu Hakila, nọ ghaa ifu l'echi-egu Jeshimonu?" ² Solu achita unu unwoke esaa l'ukporo unwoke iri, a foru afofo l'ali Ízurelu; ẹphe ayiri jeshia echi-egu Zifu ocho Dévidi. ³ Solu phe abya emee onodu l'iku uzol'ugvu Hakila ono, nọ chee ifu le

Jeshimonu ono. Ophu bẹ Dévidi nọru l'echi-ẹgu. Yọ phulephu lẹ Sọlu tsowa iya abya ẹke ono; ⁴ zia ndu ngge; t'ẹphe je amaru m'ọ bụ oswi-okfu lẹ Sọlu abya. ⁵ Ya ndono; Dévidi epyofu jeshia ẹke ono, Sọlu phẹ kwaru ọdu ọgu ono. Yo rua; je aphụ ẹke Sọlu yẹle Ábuna Nẹru, bụ onye ishi ndu soja zẹ. Sọlu bẹ zẹ l'ime ọdu ọgu ono; ndu soja iya adọ-pher ya mgburumgburu.

⁶ Dévidi abya aji Ahimeleku, bụ onye Hetu; mẹ Abishayi Zeruya, bụ nwunne Jóabu: “?Onye ophu e-tsoru iya t'ẹphe jekfu Sọlu l'ẹke ono, ẹphe nọ ono?”

Abishayi asụ: “L'ọo yẹbedua l'e-tsoru iya.”

⁷ Ya ndono; Dévidi yẹle Abishayi atugbua jekfu ndu soja ono l'enyashi. Ẹphe erua je aphụ Sọlu l'ẹke ọoze l'eku mgbenya l'ime ime ọdu ọgu ono yẹle arwa iya, o gwuberu l'alị l'uzo ishi iya. Ábuna yẹle ndu soja ono aze-pher ya mgburumgburu. ⁸ Abishayi asụ Dévidi: “Ntanụ bẹ Nchileke mewaru tẹ ọhogu ngu daba ngu l'ẹka. Hanụ tẹ ya gude arwa sụpyabe iya l'alị ugbo lanụ; ya ta asukwa iya ẹya ugbo labụ.”

⁹ Dévidi egberu sụ Abishayi: “Be egbukwa iya! ?Bụ onye a-hali ẹka byia onye Ojejoje wuru manụ l'ishi t'ọ buru eze; tẹ ikpe ba nma iya?” ¹⁰ Yọ sụ ya: “Kamenu; ọ kwa Ojejoje l'onwiya e-gude ẹka iya chigbua ya. Ọ -nwuhudu l'oge nka-ezekuna nk'ia; yọ laa l'ọgu. ¹¹ Tẹ Ojejoje be ekwekwa tẹ ya halia ẹka byia onye ono, Ojejoje wuru manụ l'ishi ono. Iphe, e-me nụ bụ t'ị mịta arwa ono; mẹ iphe-mini ono, nọ iya l'uzo ishi ono t'ayi gude tugbua.” ¹² Ya ndono; Dévidi ewolia arwa ono yẹle iphe-mini ono, nọ Sọlu l'uzo ishi ono; yọ buru ẹphe atugbu. Iphe ono emee; to nwe onye phuru iya nụ; to nwe onye maru nụ; ophu 'onwedụ onye tehuru nụ. Ẹphe atuko nọdu lẹ mgbenya; kẹle Ojejoje meru tẹ ọkpobe mgbenya gude ẹphe.

¹³ Dévidi abya adafu azụ iya ophu; je evudo l'eli ugwu l'ẹke teru nwenya. Ẹke, nọ-buhuru ẹphe akwata ha ụsa nshinu. ¹⁴ Dévidi abya ekua ndu soja ono; kua Ábuna Nẹru; sụ iya: “T'izadu oku; Ábuna?”

Ábuna aza; bya asụ: “?I bụ onye; nggube onye ophu, l'eku eze oku?” ¹⁵ Dévidi asụ Ábuna: “?Ọ kwa l'ị bunua nwoke? ?Nanụ onye agbabẹru ngu nụ l'alị Ízurelù? ?Bụ ngunu meru iphe ẹ ti letadu onye nwe-ngu nụ, bụ eze ẹnya? Ishi iya bụ l'ọ nweru onye byaru tẹ ya gbua onye nwe-ngu nụ, bụ eze. ¹⁶ Iphe ono, i meru ono ta dukwa mma. Kamenu; iphe, ruberu unu l'unu ha; kwa anwuhu; kẹ l'unu te letadu nnajiufu unu ẹnya; mbụ onye ono, Ojejoje wuru manụ l'ishi ono. Chikaedu ẹnya achika. ? Nanụ arwa eze; mẹ iphe-mini, o shi donyabe ishi iya.”

¹⁷ Sọlu amalekwaruphu l'ọ bụ olu Dévidi. Yọ sụ: “?Bụ olu ngu ndono nwatibe mu Dévidi?”

Dévidi asụ iya: “I-ye; eze; onye nwe mu nụ; ọ kwa iya-a.” ¹⁸ Yọ sukwapu: “Buhunu kẹ ngunu bẹ nggube onye nwe mu nụ achị nwozi ngu? ?Bụ ngunu bẹ ya meru? ? Nanụ egbe ejo iphe ya meru? ¹⁹ Byiko; nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ngabenuru nwozi ngu nchị nta-a. Ọ -buru l'ọ bụ Ojejoje bẹ kpaliru ngu t'ị chilahaa mu ẹge ono; ọo ya bụ t'ọ natakwa ngweja-a. Teke bụ l'ọo madzụ bẹ eme iya nụ; t'ẹphe bukwaru ndu Ojejoje buru onu. Nta-a bẹ ẹphe chifwaru mu l'alị kẹ ndibe Ojejoje; sụ tẹ mu je ejelahaaru agwa ọdo ozi! ²⁰ Ọlobu; tẹ mee mu be egedakwa l'alị l'ẹke teru ẹnya l'ifu Ojejoje. ?I marua lẹ ya ta akadụ nwogu nshị ọga mkpa. ?Nanụ ẹge e meru bẹ eze ndu Ízurelù byaru bya achilahaa ya l'ọ bụ onye achị nta ọkwa l'eli ugwu.”

²¹ Sọlu asụ: “Ya meekwaru iphe, dọ eji. Latanụ azụ; nwatibe iya Dévidi. Ya te ejehekwa ngu ome iphe mbọku ọdo; kẹ l'ị guberu ndzụ yẹbe Sọlu iphe ntanụ-a. Ọ kwa éswè bẹ ya meru; mbụ lẹ ya mewaru ejo iphe, ha nshinu.”

²² Dévidi asụ: “Ọ kwa arwa nggube eze ndọ-ọ. T'unwokoro ngu onye lanụ bya ewota iya. ²³ Tẹ Ojejoje kfukwaa onyenonu ugwo odobe-ẹka-ndoo ya mẹ kẹ ovudoshi ike l'iphe, onye kfuru. Ntanụ bẹ Ojejoje meru; tị daba iya l'ẹka; ọbule ya ta chọkwanu

tẹ ya halia ẹka byia onye ono, Ojejoje wuru manụ l'ishi ono. ²⁴ T'ọ bukwaru ẹge ya guberu ndzụ ngu iphe ntanụ; bẹ Ojejoje a-gubekwaphu ndzụ nke iya; nafuta iya l'iphe, bụ iphe-ẹhuka, byaru iya nụ.”

²⁵ Ya ndono; Sọlu asụ Dévidi: “T'ọnu-oma bukwaru nke ngu; nwa iya Dévidi. Ii-me iphe, ha nshinu; mee ya mefu iya ọnya!”

Dévidi atugbua; Sọ lu alaphushia azụ l'ufu iya.

27

Dévidi alakfu ndu Filisutayinu

¹ Dévidi abya ariá l'ime onwiya; sụ: “M'a nonyaa ujiku lanụ bẹ ya e-shikwa l'ẹka Sọlu laa l'iyi. Ẹ to nwekwa iphe ọdo, ẹ ta bụdu tẹ ya gbaru lashia alị ndu Filisutayinu; k'ophu Sọlu a-kaberu haa ya achọ-phe l'alị Ízurelù; ya eshi ẹge ono nahụ iya.” ² Tọ dọ iya bụ; Dévidi yẹle unwoke ono, dọ unu madzụ l'ụkporo iri ono, bụ ndu nk'iya akwafụ lakfushia Akishi Mawọku, bụ eze ndu Gatụ. ³ Dévidi phẹ alakfushia Akishi je eburu lẹ Gatụ. Onyenonu bẹ yẹle ndibe iya tukuru buru. Dévidi bẹ yẹle unyomu ẹphe ẹbo tuko buru; mbụ Ahinowamu kẹ Jézerilù; mẹ Abigelu kẹ Kamelù, bụ iya bụ nwanyi ono, nji iya; mbụ Nebalu tufuru phụ. ⁴ E dotsuaru Sọlu lẹ Dévidi gbalawaru lashia Gatụ; ọphụ ọ chọhedu iya ọdo.

⁵ Tọ dọ iya bụ; Dévidi abya asụ Akishi: “Ọ -buru lẹ ya nọ ngu l'obu; wofutanu mkpukpu lanụ l'alị-a nụ iya tẹ ya buru. ?Nanụ ẹge ọ bụ yẹbe nwozi ngu bẹ nggu l'iya a-chiko buru lẹ mkpukpu-eze l'ẹke eze bu?” ⁶ Ya ndono; Akishi eworu Zíkulagu nụ iya mbọku ono. Yọ buru iya meru iphe Zíkulagu bụ mkpukpu ndu eze ndu Júda jeye ntanụ-a. ⁷ Dévidi ebua afa ophu l'ọnwá ẹno l'alị ndu Filisutayinu ono.

⁸ Dévidi yẹle ndu nk'iya atugbua jeshia je etso ndu Geshu; ndu Gizi; mẹ ndu Amalẹku ọgu ọ-luru-ọlaa. Ndu ono bẹ shihawa teke turu etete butaru l'alị ono; tsube lẹ Shu jeye lẹ Íjiputu. ⁹ Yọo buje ndu ọphụ Dévidi bakfuwaru l'ọgu ono; yo gbushikota ẹphe. Ẹ tọ nwedu oke l'anya, oodobeje ndzụ. Yọ tuko aturu ẹphe; mẹ eghu; eswi; nkakfu-igara; mẹ inya-ivu; jeyewaru l'uwe ẹphe gwoo. Teke e -metsuaru; yọ lakfushia Akishi. ¹⁰ Teke Akishi jiru iya: “?Bụ ibyiya ole b'i jeru ọgu ọ-lua-ọlaa ọbu ntanụ?” Dévidi asụ iya: “L'ọ bụ l'uzo ọhuda ndu Júda; m'ọ bụ l'uzo ọhuda kẹ ndu Jerahumelù; m'o bụ l'uzo ọhuda ndu Kenu.” ¹¹ Ẹ to nwedu oke l'anya, oodobeje ndzụ kpuru bya Gatụ; kẹ l'oorije: “L'ẹphe e-jekwa je agbaa ya ama; sụ l'ọo iphe, Dévidi meru ndo-ọ.” Yọ buru ẹge Dévidi shi emeje iya ndono l'oge teke o bukotaru l'alị ndu Filisutayinu. ¹² Akishi eworu Dévidi ye onwiya l'ẹhu; sụ onwiya: “Lẹ Dévidi l'a-buwaruru nwozi iya gburu jeye; kẹ lẹ ndibe ẹphe, bụ ndu Ízurelù bẹ kpọwaru iya ashị ọkpobe akpọkpo.”

28

¹ Yo rua teke ọbu; ndu Filisutayinu bya achikobe ndu soja ẹphe t'ẹphe tso ndu Ízurelù ọgu. Akishi eje asụ Dévidi: “T'ọ dokwaa ngu ẹnya; lẹ nggu lẹ ndu nkengu e-dubekwa iya ọgu.”

² Dévidi asụ iya: “Teke ono; nggu aphụwaru iphe, nwozi ngu e-me.”

Akishi asụ Dévidi: “Ọ dulephu mma; ya e-mewa ngu rụ t'ị buru iya onye nche jeye teke ya a-nọ-bebe.”

Sọlu yẹle nwanyi, bu lẹ Ẹnudo

³ Sámèlù bẹ nwuhuwaru nụ; ndu Ízurelù l'ẹphe ha araa ẹkwa iya; bya elia ya lẹ Ráma. Sọlu bẹ chikowaru ndu aphụ àphụ; mẹ ndu njibya rushikota l'alị ono.

⁴ Ndu Filisutayinu abya edzua l'ọdu ọgu lẹ Shúnemu. Sọlu achikobe ndu kẹ Ízurelù l'ẹphe ha; dobe ẹphe l'ọdu ọgu nk'ẹphe l'ugvu Gilobówa. ⁵ Sọlu aphulephu ndu soja

ndu Filisutayinu; egvu abya iya l'èhu; meji akfulahaa ya nkfu. ⁶ Yo jeshia òkpata Ojejoje ishi; òbu l'è to nwedu ònu, Ojejoje yeru iya. È to shidu lè nrò zia ya ozi; to shi l'ido urimu; to shi l'ònu ndu nkfuchiru iya yeeru iya ònu. ⁷ Sòlu abya asù ndu ejeru iya ozi: "Unu leeru iya ènya nwanyi aphùje àphù; tẹ ya je akpata iya ishi."

Èphe asù iya l'o nweru onye lanù, bu lè Ènu-Dòo.

⁸ Sòlu abya eworu onwiya gbugabe; chita uwe mmanu yee. Yò be l'ènyashi; yèle unwoke labù ayiru jekfushia nwanyi ono. Sòlu erua bya asù iya: "T'ò kpataèduru iya maa ishi. Ò bụ onye òphu ya kuru èpha iya; bẹ ii-kpò-lita."

⁹ Nwanyi ono asù iya: "Lenu; ò kwa ì marua iphe, Sòlu meru. Mbù lè ndu aphù àphù; mẹ ndu njibya b'o rushikotaru l'alì-a. ?Bù ngunu kparu iphe ì bya eworu ònya kwebe lè ndzù iya; tẹ ya shi ège ono nwùhu?"

¹⁰ Sòlu abya egude èpha Ojejoje ribua; sù iya: "Kamenu; l'è to nwedu iphe, e me iya nù; k'iphe-a."

¹¹ Nwanyi ono abya ajì iya; su: "?Bù onye bẹ ya e-kuru ngu?"

Yò sù iya: "L'ò bụ Sámèlù bẹ ii-kuru iya."

¹² Nwanyi ono aphùlephu Sámèlù; chia mkpu; sù Sòlu: "?Nanù ège ò dù b'ì gbaru iya èregede? ?Tò bùdu nggu bù Sòlu!"

¹³ Sòlu asù nwanyi ono t'è b'ò tsushi egvu. Jì iya iphe ò phuru?

Nwanyi ono asù iya: "Lè ya phuru maa l'èke o shi l'alì alufuta."

¹⁴ Sòlu ajì iya: "?Nanù ège ò gbaru?"

Nwanyi ono asù iya: "L'ò kwa nwoke ògurennya, yeru uwe-nlòkpuru bẹ alufuta nù."

Sòlu amalèruphu l'ò bù Sámèlù; fozita; woru ifu bua l'alì gude kwabẹ iya ugvu.

¹⁵ Sámèlù abya asù Sòlu: "?Bù ngunu bẹ iikuru iya, i gude bya akpò-lita iya ège-a?"

Sòlu asù iya: "L'uboku ta dukwa mma; kẹle ndu Filisutayinu bẹ byaru iya ògu; Nchileke apawaru iya haa; òphu o shijehedu l'ònu ndu nkfuchiru iya; m'ò bù lè nrò kfuru yeru iya. Ò bù iya meru iphe ya eku ngu t'ì karù iya ọzo, ya e-shi iya."

¹⁶ Sámèlù asù iya: "?Ìchoru iya ngunu nta-a, Ojejoje ghòwaru onye okfu ngu; ghawaru ngu azù-a? ¹⁷ Ò bù iphe ono, Ojejoje shi iya l'ònu gbaaru ngu ama iya ono bẹ reru ège ono. Ojejoje bẹ nafùwaru ngu òkwa-eze ono; wowaru iya nù onye òdo, bù iya bù Dévidi. ¹⁸ Ishi iya abùru l'è ti nùduru Ojejoje okfu; jìka ogbushi ndu Amalèku; shi ège ono mee tẹ oke èhu-eghughu iya l'èke èphe nò lufuta iphè. Ò bù iya meru iphe o meru ngu iphe-a, o meru ngu-wa ntanù. ¹⁹ Òphu ka nù bù lè Ojejoje a-chìru nggu lè ndu Ízurelù ye ndu Filisutayinu l'èka; mbù l'echile òwaa bẹ nggu l'unwu ngu ndu unwoke a-lakfuta yèbedua lè maa. Ò kwaphù ège ono bẹ Ojejoje a-chìru ndu soja ndu Ízurelù ye ndu Filisutayinu l'èka."

²⁰ Akpajiji iphe ono, Sámèlù kfuru ono egude Sòlu; yò ngabuhuwaphu teke ono daa l'alì. Ike agvù iya; kẹ l'è to nwedu iphe, shiru iya ònu eswe l'ènyashi mbòku ono. ²¹ Nwanyi ono abya aphù ège èhu anma Sòlu anmanma; sù iya: "Lenu; lè yèbe nwozi ngu nwanyi bẹ nùkwaru ngu okfu; mee iphe, i ziru iya ememe. Ya turu ndzù iya ntù; mekota iphemiphe òbule, ì sùru tẹ ya mee. ²² Byiko; gebenuru nwozi ngu nwanyi nchì; tẹ ya nù ngu nri t'ì ria; k'òphu ike a-dù ngu; t'ì la."

²³ Sòlu ajìka lè ya te eridu nri ono. Ndu ozi iya etsoru nwanyi ono; rólaha ya; yo kweta teke ono. Yò gbeshi l'èke, ò zẹ l'alì je anò-zita l'oshi-azèe.

²⁴ Nwanyi ono bẹ nweru nweswi, gbaru èba, nò l'ùlo iya. Yo gbuwa iya phù teke ono teke ono; wota ntù witu gwòo gude ghee buredi, è te eyedu iphe, ekoje buredi.

²⁵ Nwanyi ono abya akwashìaru Sòlu phè iphe ono; èphe eria. È metsua; èphe atugbua l'ènyashi ono lashia.

29

¹ Ndu Filisutayĩnu abya edzua ndu soja ẹphe lẹ Afẹku. Ndu kẹ Ízureļu eje akpọbe ọdu ọgu nk'ẹphe lẹ mgboro ẹke mini, anọduje amushi lẹ Jézerilu. ² Yo be teke ndu ishi ndu Filisutayĩnu keshiru ndu soja ẹphe; ẹphe awu l'ukporo ise ise; ndu unu labu l'ukporo iri iri; Dévidi yele ndu nk'iya l'awu etso ẹphe; ẹphe lẹ Akishi. ³ Ndu ishi ndu Filisutayĩnu abya aji: “?Bụ ngunu be ndu Híburu ọwaa eme l'ẹke-a?”

Akishi asu ẹphe: “L'ọ kwa Dévidi ọphu shi buru nwozi Sọlu, bu eze ndu Ízureļu? Mu l'iya buakwaru iphe, kariru afa ọphu. O bu lẹ keshinu ọphu o gbafutaru l'ufu Sọlu gbakfuta mu b'ẹ to nwekwa ntupo, mu phujewaru iya l'ẹhu.”

⁴ Ẹhu eghulaha ndu ishi ndu Filisutayĩnu ono eghughu; ẹphe asu iya: “T'o duphukwa ẹphe azu t'ẹphe je anodu l'ẹke ono, a nuru ẹphe t'ẹphe buru ono. T'ẹ b'o tsokwaru ẹphe je ọgu; ọdumeka be ọo-ghakọbekwa tso ayi ọgu. ?Tọ kadu mma te yele nnajiufu iya doshia iphe adaru ẹphe; me lẹ t'o gbushia ayi? ⁵ ?Tọ budunua Dévidi ọwaa; be ẹphe aguje l'egvu:

“ ‘Lẹ Sọlu gburu unukurunu;
Dévidi egbukwanua
unukurunu ugbo iri.’ ”

⁶ Ya ndono; Akishi abya ekua Dévidi; su iya: “Kamenu; l'i bulephu onye eegude ire iya ẹka. O du iya; t'i tsoru l'oru soja ẹphe. Lẹ keshinu mboku, i lakfutaru iya jeye nta-a; b'ẹ to nwe du ntupo, ya phujeru ngu l'ẹhu. Obenu l'ẹ ti dudu ndu ishi ono mma l'anya. ⁷ Tugbua lashia l'ẹhu-agu; be ejekwa ome iphe, ẹ-ta dudu ndu ishi ndu Filisutayĩnu mma.”

⁸ Dévidi aji iya: “?Buhunu ngunu be ya meru? ?Bụ ngunu b'i phuru l'ẹhu yebe nwozi ngu tsube lẹ mboku ono, ya lakfutaru ngu ono jeye nta-a? ?Nanu iphe bu lẹ ya te ejedu je etso ndu ọhogu nggube eze, bu onye nwe mu nu ọgu?”

⁹ Akishi asu iya: “Lẹ ya marua l'i du yebedua mma l'anya l'ọbu ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke Ọbule ndu ishi ndu Filisutayĩnu kfuwaru su l'ẹ tii tsodu ẹphe eje ọgu ono. ¹⁰ Ọlobu; nmaa ẹwa l'utsu nggu lẹ ndu ono, shi ejeru nnajiufu ngu ozi ono; mbu ndu ono, nggu l'ẹphe tuko yiru ono t'unu tugbua me iphoru dulephu gerigeri l'utsu.”

¹¹ Ya ndono; Dévidi yele ndu nk'iya egbeshi l'onma-ẹwa utsu laphushia azu l'alị ndu Filisutayĩnu; ndu Filisutayĩnu atugbua; yo buru ẹphe oje Jézerilu.

30

Dévidi etso ndu Amaleku ọgu

¹ Dévidi yele ndu nk'iya phu erulephu Zíkulagu lẹ mboku k'eto; k'ọphu ẹphe gbeshiru; ndu Amaleku ejewa ọgu o-lua-ọlaa l'uzo ọhuda; me lẹ Zíkulagu. Ẹphe alua Zíkulagu; muru ọku ye iya. ² Ndu Amaleku ono akpu unwanyi, no iya nu lẹ ndzu; mbu kpu kpu nwata l'ogurennya. Ẹ to nwe du m'ọo onye lanu, ẹphe gburu egbugbu; gbahaa l'ẹphe kpu ẹphe lẹ ndzu lashia. ³ Teke Dévidi yele ndu nk'iya ono rutaru Zíkulagu be ẹphe bya aphu ege ọku mebyishiru iya; bya eyeru l'a kpukotaru unyomu ẹphe; me unwegirima ẹphe lẹ ndzu. ⁴ Dévidi yele ndu nk'iya ono akwaa ẹkwa ege ono jeye ike agvushia ẹphe. ⁵ Unyomu Dévidi ẹphe ẹbo, bu iya bu Ahinowamu kẹ Jézerilu; me Abigelu, ọphu nji iya, bu Nebalu tufuru phu; mbu onye Kamelu phu b'a kpatakwaruphu.

⁶ Iphe ono atsua Dévidi l'ẹhu nshinu; kẹ lẹ ndu nk'iya ono wataru okfu t'a tu-gbua ya lẹ mkpuma. Ẹphe l'ẹphe ha be ẹhu gbanwuhuru ọku k'unwu ẹphe: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi, a kputaru. Obenu lẹ Dévidi shilee Ojejoje l'ẹka du onwiya ike.

⁷ Tọ du iya bu; Dévidi abya asu Abiyata Ahimeleku, bu onye achijeru Nchileke ẹja:

“T'o wotaru iya nù uwe-ukuvu!” Abiyáta achíta iya chijeru iya. ⁸ Dévidi abya aji Ojejoje; sù iya: “?Tẹ ya chīwaru ndu ọ-lua-ọlaa ono tọ? ?Ya a-gbakfu ẹphe?”

Nchileke asù iya: “T'ọ chīpyabe ẹphe; l'ẹphe a-gbakfu-a ẹphe; nashikota ẹphe iphe ono l'ọ ha.”

⁹ Dévidi yẹle ndu nk'iya ono dù ọnu l'ukporo iri. Ẹphe abya erua nggele Besọ. Yo nweru ndu ọphu haru nọshia l'ẹke ono; ¹⁰ kẹ l'ukporo madzù iri l'ẹphe; bẹ ike gvushiru; ẹphe te eswehe nggele ono. Yọ buri Dévidi; mẹ ọnu madzù bẹ chīpyaberu ndu ono jeshia. ¹¹ Ẹphe agbata je ọpọ onye Ijiputu l'echi-ẹgu. Ẹphe eduta onye ono dutaru Dévidi. Ẹphe abya eworu nri nù iya; yo ria; bya echebe iya mini; yọ ngua. ¹² Ẹphe eworu ibiribe ẹcha-mbeke, e gude akpuru oshi figu mee; mẹ ọphu e gude akpuru vayinu mee; nù iya. Yọ taa ya bya awọta onwiya; kẹ l'ọ nọwaru abali ẹto: eswe l'enyashi; tọ ngu m'ọ mini. ¹³ Dévidi aji iya: “?Bù onye b'i tso? Tẹmanu; ?bù awe b'i shi?”

Nwokerọbya ono asù iya: “Lẹ ya kwa onye Ijiputu; bukwaruphu nwohu onye Amalẹku. Nnajiufu iya haru iya eshinu k'abali ẹto nta-a; kẹ l'ẹhu ta dudu iya mma. ¹⁴ Ayi jeru ọgu ọ-lua-ọlaa lẹ Keretu l'uzo ọhuda; mẹ lẹ ndu bu l'ẹke iya kẹ ndu Júda; mẹ ndu Kálẹbu, bu l'uzo ọhuda. Ayi eye ọku lẹ Zikulagu.”

¹⁵ Dévidi aji iya: “?Ii-dù ike duru iya je ekoshi iya ndu ọ-lua-ọlaa ono?”

Yọ sù iya: “T'o gude ẹpha Nchileke riaru iya nte l'ẹ tii gbudu iya; m'ọbu kpuru iya nù Nnajiufu iya. I riwaru iya nte ono bẹ ya e-duru ngu-a je ekoshi ngu ẹke ẹphe nọ.” ¹⁶ Yo duta Dévidi; ẹphe erua. Ndu Amalẹku ono awushiru l'alì ono; l'eri; l'angu; l'eme ẹswà k'igweligwe ọkwata ono, ẹphe kwaru l'alì ndu Filisutayinu; mẹ kẹ ndu Júda ono. ¹⁷ Dévidi pẹ eshi l'urenyashi mbọku ono gbua ẹphe jeye l'urenyashi echile iya. To nwe m'ọ onye lanu, gbalaru nù; a gufu ọnu unwu-okorọbya lanu, nyikoberu inya-ivu; gbalashia. ¹⁸ Dévidi pẹ atuko iphe ono, ndu Amalẹku gworu ono natakota jeye l'unyomu iya ẹphe ẹbo. ¹⁹ Ẹ to nwedù iphe ẹphe, ọphu phuhuru ephuhu; onye ukfu l'onye nta; unwokoro l'unwu-mgboko; iphe, a kwaru l'ọkwata; mẹ iphe mmanu ọdo, ẹphe gwokoru egwoko. Dévidi pẹ anaphutakota iya azu. ²⁰ David pẹ abya akpua aturu ndu Amalẹku; mẹ egbu ẹphe; mẹ eswi ẹphe. Ndu kẹ Dévidi ono, kparu ẹku ono evuru ọzo; sù: “Ọwaa bù iphe, Dévidi kwataru l'ọkwata.”

²¹ Dévidi abya abyakfuta ukporo madzù iri pẹ bù ndu ono, ike gvushiru k'ọphu ẹphe ta dudu ike tsoru Dévidi pẹ; mbù ndu ono, a eswataru lẹ nggele Besọ pẹ; ẹphe awufuta t'ẹphe gba Dévidi yẹle ndu nk'iya ndzuta. Dévidi erua bya ekele ẹphe. ²² Ndu ẹjo madzù; mẹ ndu mkpaka lẹ ndu ono, tso Dévidi ono abya asù: “Lẹ keshinu ẹphe te tsodu ayi; bẹ ayi te ekevukwa ẹphe l'iphe ono, ayi kwataru l'ọgu ono. Iphe, e-mechia nù bù l'onyenonu e-duta nyee ya; mẹ unwu iya lashia.”

²³ Dévidi asù ẹphe: “Wawakwa; unwunna mu; unu be egudekwa iphe, Ojejoje nuru ayi mee ẹge ono. Ojejoje chewaru ayi; bya ewowaru ndu byaru ayi ọgu ye ayi l'ẹka. ²⁴ ?Bù onye a-ngaru unu nchì l'iphe ono, unu ekfu ono? L'ọ kwa iphe, onye nọdu swiru ivu ketaru bẹ bù iphe, onye tso je ọgu e-keta. Onyenonu e-nweru ọkẹ ẹnya-nhamunha.” ²⁵ Dévidi atọ ya; yọ buri ekemu bya aburu ome-l'alì ndu Ízurelù shita mbọku ono jeye ntanu.

²⁶ Dévidi alarulephu Zikulagu; yọ haru iphe ono, ẹphe kwaru l'ọkwata ono nù t'e je anu ndu ọnyà iya, bù ndu ọgurennya ndu Júda. Yọ sù t'a sù ẹphe: “Ọwaa bù iphe, ya anu unu l'iphe, ẹphe nataru ndu ọhogu Ojejoje l'ọgu.” ²⁷ Ọ nuru iphe ono t'a nù ndu Bételu; ndu Ráma l'uzo ọhuda; ndu Jatiru; ²⁸ ndu Arówa; ndu Sifimotu; ndu Eshitemowa; ²⁹ ndu Rakalu; ndu Jerahumelu; ndu Kenu; ³⁰ ndu Homa; ndu Bọrashanu; ndu kẹ Ataku; ³¹ ndu Héburonu; ndu kẹ Dévidi; mẹ iphe, bù ndu ẹke ono, o gvugbaaru ọkpa teke ono, o shi aghaphe aghaphe ono.

31

Anwuhu Sọlu (1 Iphe 10:1-12)

¹ Ndu Filisutayĩnu abya etso ndu Ízureļu oġu; ndu Ízureļu agbaaru ephe ọso. Ndu Ízureļu ndu ọphu e gburu lẹ Ugvu Gilobówa aha l'igwe. ² Ndu Filisutayĩnu achiru Sọlu yele unwu iya tuġburu; gbakfube ephe; je egbua Jonátanu; Abinadabu; me Malukishuwa. ³ Oġu ono eshihu ike l'ẹke Sọlu nọ; ndu akfụ agbaa Sọlu akfụ; meka iya iphe nshinu. ⁴ Sọlu asụ onye achiru iya ngwa-ọġu: “Mịta oġu-mbeke ngu nmagbua ya; a nonyaa nụ; ndu akpapyi-wa abya eworu iya gbua; mee ya iphe-iphere.”

Obenu l'onye ono, achiru iya ngwa-ọġu ono be egvu guderu; to kwe. Tọ dụ iya bu; Sọlu ewota oġu-mbeke nk'ia ngube l'alị; pata onwiya tụa l'eli iya. ⁵ Onye ono, achijeru Sọlu ngwa-ọġu ono amaru lẹ Sọlu nwuhuwaru; dafua l'eli oġu-mbeke nk'ia; ephe ẹ ya chiko nwushihu. ⁶ Oo ya bu lẹ Sọlu yele unwu iya unwoke ephe ẹto; onye achijeru ngwa-ọġu; me ndu soja iya l'ephe ha agvụ ujiku lanu ono.

⁷ Ndu Ízureļu ndu ọphu bu l'azụ nsuda Jézerilu azụ iya ọphu; me ndu ọphu bu l'iku Ẽnyimu Jódanu aphulephu lẹ ndu soja Ízureļu be gbarụ ndu Filisutayĩnu ọso; bya aphukwaaphu lẹ Sọlu yele unwu iya k'unwoke nwushihuwaru; haa mkpukpu ephe gbalashia. Ndu Filisutayĩnu abya ebuchia iya. ⁸ Yo be echile iya lẹ ndu Filisutayĩnu jeru t'ephe yeshia ndu ono, e gburu l'ọġu ono uwe ephe; phua odzu Sọlu yele unwu iya unwoke ephe ẹto lẹ Ugvu Gilobówa. ⁹ Ephe abya ebuta Sọlu ishi; yeshia ya ngwa-ọġu iya; bya eye ndu ozi t'ephe je araa ya arara l'alị Filisutayĩnu mgburumburu l'ulo agwa ephe; me tẹ ndiphe nuġbaru iya. ¹⁰ Ephe eworu ngwa-ọġu iya ono dobe l'ulo agwa Ashitoretu; bya eworu ugwehu iya kepyabe l'upho-mkpuma Bétu-Shanu.

¹¹ Ndu Jábeshi-Gíledu anulephu iphe, ndu Filisutayĩnu meru Sọlu; ¹² unwoke agburu-ẹhu nọ lẹ mkpukpu ono atuko wufu l'enyashi jeshia Betushanu. Ephe eje apazita odzu Sọlu yele ke unwu iya l'eli upho-mkpuma Bétu-Shanu; pata jeshia Jábeshi je akposhia ya oku. ¹³ Ephe abya achikobe okpu ephe lia l'ukfu oshi tamarisuku, nọ lẹ Jábeshi. Ephe abya aswĩa aswĩswi abalị ẹsaa.

Sámẹ̀lu k'ẹ̀bo

Dévidi anu k'anwuhu Sọlu

¹ Sọlu anwuhutsulephu; Dévidi eshi l'ọgu ono, o gbushiru ndu Amaleku ono lata bya anọ abali labu le Zikulagu. ² Yo rua mboku ophu kwe iya eto; a bya ele enya; nwoke lanu, eshiwa l'odu ọgu Sọlu phe rua yele uwe iya, a gbajashiru agbajashi; owaa eja, no ya l'ishi. Yo byakfuta Dévidi; bya ebyishi ikpere; gude kwabe iya ugvu.

³ Dévidi aji iya eke o shi.

Yo su Dévidi: "L'o bu l'odu ọgu ndu Ízurelu; be ya shi gbalaa."

⁴ Dévidi aji iya: "?Nanu ege o du? T'o koduru iya."

Yo su Dévidi: "Le ndu Ízurelu gbakwaru oso l'ifu ọgu. Ndu ophu daru nu; nwushihu aha l'igwe; k'ophu bu le Sọlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu; be nwuhukwaru nu."

⁵ Dévidi aji nwokorobyia ono, bu iya bya akoru iya iphe ono; su iya: "?Nanu ege i shi maru le Sọlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu be nwuhuru nu?"

⁶ Nwokorobyia ono abya akoru Dévidi: "L'o nweru ege o meru; ya anodu le Ugvu Gilobowa. Sọlu l'onwiya anodu l'eke ono dakobe arwa iya. Ugbu-inya yele ndu agba iya nu l'achi iya ke kpabe-kpabe." ⁷ Ya ndono; Sọlu abya aghaa enya; phu mu; bya araku mu. Mu aji iya iphe mu e-me. ⁸ Yo ji mu onye mu bu. Mu asu iya: "Le mu bu onye Amaleku." ⁹ Yo su mu: "Te mu bya evudo-nyabe iya gbua ya; kele ya nowa dzedzee ndzu!"

¹⁰ "Mu ejenu je evudonyabe iya; woru iya gbua; ke l'o doru mu enya l'o -daruwa ali b'o buwa iya onwu. Mu abya ekputa iya okpu-eze iya; gbata iya echi-eka iya. Yo buru iya be mu wotaru nggube onye nwe mu nu l'eke-a."

¹¹ Dévidi yele ndu ono, etso iya nu eye eka l'uwe ephe; gbajashia ya. ¹² Ephe araa ekwa; gua aphu; swia egu jeye l'urenyashi l'okfu ehú Sọlu yele nwatibe iya ke nwoke, bu Jonatanu; me ke ndu soja Ojejoje, bu onu-ulo Ízurelu ono, e gude ogumbeke gbugbushia ono.

¹³ Dévidi abya aji nwokorobyia ono, byaru iya odoru iphe ono; su iya: "?Bu awe bi shi?"

Yo su iya: "Le ya bukwa nwatibe onye Amaleku, bu mbyamumbya."

¹⁴ Dévidi aji iya: "?Bu ngunu meru iphe e ti tsudu egvu k'ohali eka gbua onye Ojejoje wuru manu l'ishi?" ¹⁵ Dévidi abya ekua onye lanu l'unwu-okorobyia iya; su iya: "T'o je egbuta nwoke ono togbo!" Yo je egbuta iya togbo; yo nwuhu. ¹⁶ Dévidi asu iya: "T'ochi ngu tukokwaru ngu l'ishi; ke l'i gudewa onu ngu gbaa onwongu ama l'o bu nggu gburu onye Ojejoje wuru manu l'ishi."

Dévidi agu aphu Sọlu yele Jonatanu

¹⁷ Dévidi abya agua egvu-aphu ehú Sọlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu; ¹⁸ bya asu t'e zia ndu Júda ege aaguje egvu-aphu ono. Epha egvu ono bu "akfu." Eke e deru iya bu l'ekwo Jasha.

¹⁹ "Ugvu ngu; nggube Ízurelu;

b'e gbuwaru togbo l'eli ugvu!

Unu lewaru ege ndu ike zetsua!

²⁰ T'e b'e kfukwa iya le Gatú;

ophu a rakwa iya arara

lẹ mbaduzo ndu Ashikelonu;
 k'ophu ẹhu ta awatadu ọtso
 ndu Filisutayinu ẹna;
 ndu akpapyi ono awata ọtu okokooko.

- 21 Unube ugvu Gilobowa;
 t'iji ba adakwaru unu;
 ọphu mini achikwaru unu;
 ọphu ali, emehuje iphe
 'abuhekwa nk'unu.
 Ke l'ọ bu l'eli unu
 b'a nọ merua iphe,
 ndu ike nọ egudeje
 egbobuta onwephe l'ogu.
 Mbụ l'iphe, Sọlu egudeje
 egbobuta onwiya l'ogu
 ta abuhedu iphe, a nyiru manụ.
- 22 Akfụ Jonatanu te ejejekwa
 gbaru ẹka; l'ẹ b'o gvuta
 anụ ndu ike nọ;
 ọphu ogu-mbeke Sọlu ta alajekwa
 l'ẹ b'o kuta mee madzụ;
 yo ji iya ejiji.
- 23 Sọlu; mẹ Jonatanu;
 shi dọ ugvu l'ẹnya;
 buru ndu e yeru obu.
 Ẹphe tųgbaru lẹ ndzụ;
 tųgba l'onwu.
 Ẹphe shi ka ugo ome korokoro;
 ka agụ agburu-ẹhu.
- 24 Unube unwanyi Ízureḷu;
 unu raa ẹkwa Sọlu;
 mbụ onye ono, yeru unu
 uwe uswe, ama mma ono;
 mbụ onye ono,
 gude mkpọla-ododo
 memashia uwe,
 unu yeru l'ẹhu ememashi ono.
- 25 Unu lewaru ẹge
 ndu ike zetsua l'ogu!
 L'eli ugvu b'e gburu Jonatanu;
 yọ daburu.
- 26 Mu agụ aphụ ẹhu ngu;
 nwanne mu Jonatanu;
 I shi bunukaru mu
 onye vu oke aswa.
 Obu, i shi yeru mu;
 be dukwa biribiri.
 O dọ biribiri karia
 n-yemobu k'unwanyi.
- 27 Unu lewaru ẹge
 ndu ike zetsua!

Ngwa-ọgu, eegudeje alu ọgu
bukotawa ọ-la-l'iyi!"

2

Eechi Dévidi eze ndu Júda

¹ E metsua; Dévidi ejeshia ọkpata Ojejoje ishi tẹ ya maru: “?Mẹ ya a-la lẹ mkpukpu lẹ Júda je eburu?”

Ojejoje asu iya: “T'o je!”

Dévidi aji iya: “?Bụ awe bẹ ya a-la?”

Ojejoje asu iya: “T'ọ la Héburonu!” ² Dévidi atugbua lashia ẹke ono yẹle unyomu iya ẹphe ẹbo; mbụ Ahinowamu kẹ Jézerilu; mẹ Abigelu kẹ Kamelu, bụ nwanyi ono, nji ya; mbụ Nebalu tufuru ono. ³ Dévidi achitakwaphu ndu nk'iya, bụ iya bụ unwoke ono yẹle iya yi ono. Onyenonu eduta ndibe iya; ẹphe eje eburu lẹ Héburonu mẹ l'edukfu edukfu, nọ-pheru iya mgburumgburu. ⁴ Ndu Júda abyatashia Héburonu. Yo buru l'ẹke ono bẹ ẹphe nọ wụa Dévidi manụ l'ishi t'ọ buru eze, chia ndu Júda.

A bya ekfuru Dévidi l'ọ bụ ndu Jábeshi-Gíledu bẹ liru Sọlu. ⁵ Dévidi abya eyefu ndu ozi t'ẹphe je ezia unwoke Jábeshi-Gíledu: “Tẹ Ojejoje gọru onu-oma nụ ẹphe k'ugvu ono, ẹphe kwabẹru Sọlu, bụ nnajiufu ẹphe; woru iya lia ono. ⁶ Tẹ Ojejoje mekwaa t'ẹphe maru ẹge obu-oma iya hatabe nshinu l'ẹke ẹphe nọ. T'o koshikwaphu ẹphe lẹ ya gbaru t'e gude ire iya ẹka l'ẹke ẹphe nọ! Yẹbedua, bụ Dévidi l'onwiya emekwaruphu ẹphe iphe-oma; keshinu ọphu ẹphe maru mee iphe ọwaa. ⁷ Ọo ya bụ; t'ẹka shihukwa ẹphe ike; ẹphe aburu ndu kwaru ẹnya; kẹle nnajiufu ẹphe; mbụ Sọlu bẹ nwuhwakwaru nụ; ndu onu-ulo Júda awụwa iya manụ l'ishi tẹ ya buru eze ẹphe.”

Eeme Ishibosheti eze ndu Ízurelu

⁸ Ábuna Nẹru, bụ onye ishi ndu soja Sọlu abya eduta nwatibe Sọlu, bụ Ishibosheti byatashia Mahanayimu; ⁹ bya emee ya eze ndu Gíledu; ndu Ashuru; ndu Jézerilu; ndu Ífuremu; ndu Bénjaminu; mẹwaru ndu Ízurelu l'ẹphe ha. ¹⁰ Iphe Ishibosheti Sọlu gbaru bụ ukporo afa labụ teke ọ dọberu buru eze ndu Ízurelu. Iphe ọ chọru bụ afa labụ.

Obenu lẹ ndu onu-ulo Júda bụ Dévidi bẹ ẹphebedua wụ-tsoru. ¹¹ Dévidi eburu lẹ Héburonu; buru eze ndu onu-ulo Júda. Iphe, ọ chọru bụ afa ẹsaa l'ónwa ishingu.

Ọgu adaru ndu kẹ Dévidi; ẹphe lẹ ndu kẹ Ishibosheti

¹² Ya ndono; Ábuna Nẹru yẹle ndu ejeru Ishibosheti Sọlu ozi, shi Mahanayimu atugbua jeshia Gíbiyọnu. ¹³ Jóabu Zeruya yẹle ndu kẹ Dévidi atugbua jekfushia ẹphe l'okpuru Gíbiyọnu. Yo nweru ndu ọphu dọru l'azụ okpuru ono azụ ọphu; ndu ọphu adọru l'azụ iya ọphu. ¹⁴ Ábuna asu Jóabu: “T'unwu-okorọbya-a haru gbeshi je akpasweru onwẹphe ẹka t'ayi phụ.”

Jóabu ekweta.

¹⁵ Ẹphe awu-lihu; a bya aguta ẹphe umadzu iri l'ẹbo l'ẹke iya kẹ ndu Bénjaminu yẹle Ishibosheti Sọlu; guta umadzu iri l'ẹbo l'ẹke iya kẹ Dévidi. ¹⁶ Tọ dọ iya bụ; onyenonu abya awọru ibe iya l'ishi; woru ogu-mbeke nmatsua ibe ẹphe lẹ mgberemẹku. Ẹphe adashia; nwushihukota l'ugbo lanu. Ọ bụ iya meru iphe e gude kulahaa ẹke ono “Ẹgu Ogu-mbeke.” Ẹke ono bẹ nọ lẹ Gíbiyọnu.

¹⁷ Ọgu mbọku ono ekpohu ọku. Ndu kẹ Dévidi emekputa ndu kẹ Ábuna yẹle unwoke Ízurelu. ¹⁸ Unwegirima Zeruya ẹphe ẹto nọkotakwa l'ẹke ono; mbụ Jóabu; mẹ Abishayi yẹle Ásahelu; ndu k'unwoke. Ásahelu bẹ eme kọrokoro l'ọbu mgbada.

19 Ásahèlù achipyabe Ábùna; k'òphu bù l'ẹ tọ ghachidu aghachi l'ẹke ọochi iya.

20 Ábùna abya aghaa ẹnya phụ iya; jì iya: “Ásahèlù; bù nggu?”

Yọ asù iya: “L'ọ kwa iya.”

21 Ábùna asù iya: “T'ọ ghachi l'ẹka-ùtara iya; m'ọ bù l'ẹka-ibiyita iya; gude onye lanù l'ùnwu-okorọbya ono nashia ya ngwa-ọgu iya!” Obenu lẹ Ásahèlù te kwedu haa ya achìchi. 22 Ábùna abya anmaaru Ásahèlù ọkwa ọdo; sù iya: “Haa ya achìchi! Ya -gbuta ngu tọ l'alì nta-a; ?ya e-shi agha palia ifu apali l'ẹke nwunne ngu; mbù Jóabu nọ?” 23 Ọphu Ásahèlù 'ekwedu haa ya achìchi. Ábùna ewotawaphu arwa iya sù Ásahèlù l'ẹpho; yo je alufuta iya l'okpurukpazu. Yọ daa; nwùhu l'ẹke ono. Yọ buje; onye -jetaru bya ebu ẹnya l'ẹke ono, Ásahèlù daburu ono; yo ovudo.

24 Jóabu yẹle Abishayi chipyabe Ábùna. Yọ buru l'ẹnyanwu-ariba-wa bẹ ẹphe chiruru iya l'ugvu Ama, nọ chee ifu lẹ Giya l'uzo iya ọphu eeshije eje echi-egu Gíbiyọnu. 25 Unwoke Bénjaminu atuko kfulu Ábùna l'azù. Ẹphe akpọo onwẹphe l'ẹkalanu; vudo l'eli ugvu lanù. 26 Ábùna abya ekua Jóabu; sù iya: “?Bù mma bẹ ayi e-gudewaru alù-gbushi onwayi jeye? ?T'ì madù l'oo-mekochaa buru ayi aphù. ?Bù teke ole bẹ ii-kfuru ndu nke ngu t'ẹphe haa ọchi ùnwunna ẹphe?”

27 Jóabu asù: “Keshinu Nchileke nọ-ọ ndzù ẹge ọ nọ iya-a; ndẹge ẹ t'ì kfuru okfu; bẹ ndu-a ga a-chikwa ùnwunna ẹphe ẹge ono jeye l'ùtsu.” 28 Tọ dù iya bù; Jóabu abya eworu upyoku gbua; ndu soja ono akfushi; ẹphe ta achìhe ndu Ízurelù ọdo; ọphu ẹphe 'etsohedu ẹphe ọgu ọdo.

29 Ábùna yẹle ndu nk'ia eshia Araba; jekota ije l'ẹnnyashi mbọku ono; bya eswee Ẹnyimu Jódanu; jekota ije l'ùtsu iya lufuta lẹ Mahanayimu.

30 Jóabu abya eshi ọchi Ábùna ono lata; bya edzua ndu nk'ia. Ẹmadzu iri lẹ tete aburu ndu achọ achọcho lẹ ndu kẹ Dévidi; a gufukwa Ásahèlù. 31 Obenu lẹ ndu kẹ Dévidi gbukwanuru ọkporo madzù iri l'èsato lẹ ndu ikfu Bénjaminu, bù ndu kẹ Ábùna. 32 Ẹphe apata Ásahèlù je elia l'ili nna iya lẹ Bétulehemu. Jóabu yẹle ndu nk'ia atugbua l'ẹnnyashi ono; yọ buru lẹ nchi abọhu bẹ ẹphe jeruru Héburonu.

3

1 Ọgu, darù ndu ọnu-ùlo Sọlu; mẹ ndu kẹ Dévidi aburu ọgu, a luru ogologo. Ike kẹ Dévidi l'aka akaka eje; ike kẹ ndu ọnu-ùlo Sọlu l'agvù agvugvu eje.

Unwegirima, a mụshiru Dévidi lẹ Héburonu (1 Iphe 3:1-4)

2 Teke Dévidi bu lẹ Héburonu b'a mụshiru iya ùnwegirima unwoke. Ọkpara iya bù Amunonu. Onye muru iya nù bù Ahinowamu, bù nwanyi Jézerilu. 3 Abigelu, Nebalu kẹ Kamèlù shi lujee; tufuwa iya atufu amutaru iya otsota, bù Kiliyabu. Nwatibe Talumayi, bù eze ndu Geshu; mbù Maaka mutaru iya Abusolomu, bù onye k'eto. 4 Hagitu mutaru iya Adónija, bù onye k'eno. Abitalu amutaru iya onye k'ise, bù Shefatíya. 5 Nye ya; mbù Ẹgula mutaru iya onye k'ishingu, bù Ituremu. Ndu-a b'a mụshikotaru Dévidi teke o bu lẹ Héburonu.

Ábùna etso Dévidi

6 Yọ buru teke ono, ọgu adaru ndu ọnu-ùlo Sọlu ọwaa ndu ọnu-ùlo kẹ Dévidi ono bẹ Ábùna nọdu l'ẹka ọlo kẹ Sọlu; vudoshia ike. 7 Yo nweru nwanyi ọbu, shi buru nnufu Sọlu, aza Rizúpa. Nwanyi ono bù nwatibe Aya. Yo be ujiku lanù; Ishibosheti abya ekua Ábùna; sù iya: “?Nanù ẹge ọ dù b'ì wataru ọra nnufu nna iya?” 8 Iphe ono, Ishibosheti kfuru ono eghua Ábùna ntumatu; yọ sù Ishibosheti: “?Ya gbe bya atuwaru nù íkè yeru ndu Júda tọ? Keshinu kpọ byeye ntanù-a; bẹ ya shi gudeta

obu iya l'ò ha tǔru ìkè yeru nna ngu, bú Sòlù; mẹ ndibe iya; mẹ ndu ònyà iya. Ya anòdukpelephu l'alù ògu ẹhu unu tẹ ndu kẹ Dévidi ba alùta unu. Yò búru nta-a b'ì bya ekobe iya okfu, larù lẹ kẹ nwanyi-a. ⁹ Tẹ Nchileke gwakwa ya ọchi; mbù t'ò mekwa ya ọphu ka njo m'ò búru lẹ ya te meduru Dévidi iphe ono, Ojejoje riburu lẹ nte kwee ya ụkwa iya ono; ¹⁰ mbù lẹ ya e-me t'alì-eze ono lufu ọnu-ùlò Sòlù l'ẹka; mee tẹ Dévidi búru eze ndu Ízùrèlù mẹ Júda; shita lẹ Dánu jeye Besheba." ¹¹ Ọphu Ishibosheti emekpodua ọnu ụkporo k'okfu okfu yeru Ábùna ọdo; kẹ l'ọotsu iya egvu.

¹² Tọ dú iya bú; Ábùna abya eyefu ndu ozi t'ẹphe jeru iya kẹ Dévidi je asù iya: "Ọ Bùnua onye bẹ alì-a nọ l'ẹka? Tẹ nggu l'iya gbaa ndzù; k'ọphu ya e-yetaru ngu ẹka chita ndu Ízùrèlù l'ẹphe ha ye l'ẹka iya nke ngu."

¹³ Dévidi asù iya: "L'ọ ọdà mma tẹ nggu l'iya gbaa ndzù. Ọ bú l'ò nweru iphe lanù, ya ele ngu ẹnya iya l'ẹka: Iphe ọbu bú t'ẹ b'ì byakwa ẹke ya nọ; gbahaa l'ì du Mikalu Sòlù dutaru iya teke ìi-nọdu abya!" ¹⁴ Dévidi abya eye ndu ozi t'ẹphe jekfu Ishibosheti Sòlù je asù iya: "T'ò dee ya nyee ya Mikalu, ya butaru akpapyì ụkporo ndu Filisutayìnu ise gude kwaa aswa iya ono." ¹⁵ Ya ndono; Ishibosheti ezia t'e je anata Mikalu l'ẹke nji iya; mbù Palutiyèlù Layishi. ¹⁶ Nji nwanyi ono l'ara ẹkwa; etso iya; jeye; ẹphe erua Bahurimu. Ábùna asù nwoke ono: "T'ọ la!" Yò tųgbua; lashia.

¹⁷ Ábùna abya ekua ndu bú ọgurennya ndu Ízùrèlù idzu; sù ẹphe: "Unu shiwa teke teru ẹnya seta ẹge unu e-shi mee Dévidi eze unu. ¹⁸ Ngwa-a; unu mee ya ẹya nta-a! Ishi iya abùru lẹ Ojejoje kwewaru Dévidi ụkwa; sù iya: 'L'ọ bú l'ẹka nwozi iya, bú Dévidi; bẹ ya e-shi nafùta ndu nk'ìya, bú ndu Ízùrèlù l'ẹka ndu Filisutayìnu; mẹ l'ẹka ndu ọhogu ẹphe l'ẹphe ha.' " ¹⁹ Ábùna abyakwaphu bya ekfuru yeru ndu Bénjaminu; b'ọ bya atųgbua jeshia Hẹburonu je ekfuaru Dévidi iphe, bú iphe ndu Ízùrèlù; mẹ ndu ikfu Bénjaminu l'ẹphe ha abya ememe.

²⁰ Ndu ẹphe lẹ Ábùna yì je kẹ Dévidi ono lẹ Hẹburonu bú ụkporo unwoke; Dévidi eshia nri gude gbaaru ẹphe aji. ²¹ Ábùna asù Dévidi: "Onye nwe mu nù, bú eze; ọ kwa tẹ ya je je ekuaru ngu ndu Ízùrèlù l'ẹphe ha tẹ nggu l'ẹphe gbaa ndzù; k'ọphu ìi-bùru eze ẹphe ẹge ono, ọogu ngu t'ì búru ono." Dévidi edufu Ábùna; yò tųgbua lashia l'ẹhu-agu.

Jóabu egbu Ábùna

²² Yò búleruphu teke ono bẹ ndu kẹ Dévidi; mẹ Jóabu shi ọgu ọ-lù-ọl-aa, ẹphe jeru bata; vuru iphe, dú egvu, ẹphe kwaru l'ọkwata. Obenu lẹ Ábùna ta nọkwanu l'ufu Dévidi lẹ Hẹburonu; kẹle Dévidi dufuwaru iya. Yò tųgbua lashia l'ẹhu-agu. ²³ Jóabu yẹle ndu soja, yẹle iya yì abatalephu; e kfuru iya lẹ Ábùna Nẹru bẹ shikwa byakfuta eze; yo dufuwa iya; yò lashia lẹ nchì-odoo. ²⁴ Ya ndono; Jóabu ejekfushia eze je asù iya: "Bù ngunu b'ì meru ẹge ono? Bù ngunu meru iphe Ábùna byakfutaru ngu; nggu ahaa ya; yò lashia? Nta-a b'ọ laakwaru! ²⁵ I marua onye Ábùna Nẹru bú. Ọ kwa ọgho b'ọ byaru ngu aghọru; bya t'ọ maru ẹge iije iya ala; maru iphe, bú iphe, iime ememe."

²⁶ Jóabu ahaa Dévidi lufushia; bya ezia ndu ozi iya t'ẹphe gbakfu Ábùna. Ẹphe agbakfu Ábùna lẹ wẹlù Síra; kuphuta iya azù; Dévidi ta ma. ²⁷ Ábùna alaphutalephu azù lẹ Hẹburonu; Jóabu ekuchi iya ekuchi l'ìku obu-edukfu ono; l'ò nweru iphe, ya eme tẹ ya kfuru iya. Jóabu anọdu l'ẹke ono; nmafua ya ẹpho; yò nwùhu. Yo shi ẹge ono gwata ọgho ọchi nwunne iya phù; mbù Ásahèlù. ²⁸ Dévidi abya anù iya; su: "Gbururu jeye lẹ gbururu bẹ ẹka yẹle ndu alì-eze iya ta dukwa l'ọchi Ábùna Nẹru l'ìfu Nchileke. ²⁹ Tẹ ọchi Ábùna tų-kokwaru Jóabu; mẹ ndu ọnu-ùlò nna iya l'ẹphe

ha l'ishi! T'onye ẹ̀jo ọ̀nya ata ba agvũkwa agvũgvu l'ufu Jóabu; mẹ̀ onye ẹ̀hu-labù; mẹ̀ onye gude mkpọ̀ro l'eje ije; mẹ̀ onye e gburu l'ike; mẹ̀ onye ụ̀kpa.” ³⁰ Yọ̀ bụ̀ru Jóabu yẹ̀le nwunne iya kẹ̀ nwoke; mbụ̀ Abishayi bẹ̀ gburu Ábuna; kẹ̀ l'ọ̀ bụ̀ iya gburu Ásahèlù, bụ̀ nwunne ẹ̀phe l'ọ̀gu lẹ̀ Gíbiyọ̀nu.

Eeli Ábuna

³¹ Dévidi abya asụ̀ Jóabu mẹ̀ ndu ẹ̀phe ya nọ̀: “Unu lawashia uwe unu; unu achita uwe-aphụ̀ yee; raa ẹ̀kwa Ábuna.” Eze, bụ̀ Dévidi l'etso igbe-odzu ono l'azu. ³² Ẹ̀phe elia Ábuna lẹ̀ Héburonu; eze akwaa ẹ̀kwa Ábuna l'eli ili iya. Ndu ono l'ẹ̀phe atua uzu-ẹ̀kwa. ³³ Eze, bụ̀ Dévidi abya agụ̀a egvu-aphụ̀ l'ẹ̀hu Ábuna; sụ̀:

“?Bụ̀ Ábuna b'ọ̀ gbaru
t'ọ̀ nwùhu anwùhu onye
eswe-wa tọ̀o?

³⁴ Ẹ̀ te kekwa ngu ẹ̀gbu l'ẹ̀ka;
ta tų̀ ngu mkpọ̀ro l'ọ̀kpa.
Ị̀ laru l'ike l'ọ̀ bụ̀ onye dabaru
ndu ẹ̀jo madzụ̀ l'ẹ̀ka.”

Ndu ono l'ẹ̀phe ha atụ̀ko tų̀a uzu-ẹ̀kwa iya ọ̀do.

³⁵ Ndu ono l'ẹ̀phe ha abya arọ̀lahaa Dévidi t'o ria nri lẹ̀ teke ọ̀ bụ̀kwadu eswe. Obenu lẹ̀ Dévidi riburu iya; sụ̀: “Kamenu; lẹ̀ ya te ewotadu nri; m'ọ̀ -bụ̀ iphe ọ̀do kpaa l'ọ̀nu tẹ̀manu ẹ̀nyanwu arị̀ba!” ³⁶ Ẹ̀hu atsoo ndu ono l'ẹ̀phe ha ẹ̀na; ẹ̀phe atube nvọ̀ l'iphe ono, Dévidi meru ono; iphemiphe ọ̀bule, eze Dévidi meru adụ̀kota ẹ̀phe mma. ³⁷ Ndu ono l'ẹ̀phe ha; je akpaa lẹ̀ ndu Ízurelù l'ẹ̀phe ha amaru mbọ̀ku ono l'ẹ̀ka eze, bụ̀ Dévidi ta anọ̀du l'egbugbu ono, e gburu Ábuna Nẹ̀ru ono. ³⁸ Eze asụ̀ ndu ozi iya: “?Unu ta madụ̀ l'onye nwùhuru l'alì Ízurelù ntanụ̀ bụ̀ oke amadụ̀; bụ̀ru nwatibe eze? ³⁹ Ọ̀ bụ̀ oswi-okfu l'a wuru mu manụ̀ l'ishi tẹ̀ mu bụ̀ru eze; obenu l'ike ta anọ̀du mu ntanụ̀-a; kẹ̀ l'ụ̀nwegirima Zeruya bẹ̀ nabaru mu ẹ̀ka. Tẹ̀ Ojejoje kfụ̀kwaa ndu ẹ̀jo madzụ̀ ụ̀gwọ̀ l'ẹ̀ge ẹ̀jo iphe, ẹ̀phe meru habe!”

4

Eegbu Ishibosheti

¹ Ishibosheti Sọ̀lu anụ̀lephu lẹ̀ Ábuna bẹ̀ nwùhuwaru nụ̀ lẹ̀ Héburonu; ike agvũ iya. Ndu Ízurelù l'ẹ̀phe ha atsùlahaa egvu. ² Nwatibe Sọ̀lu ono bẹ̀ nweru unwoke labù, o yeru t'ẹ̀phe bụ̀ru ishi ndu ọ̀-lụ̀a-ọ̀laa. Onye lanụ̀ bụ̀ Bena; onye ọ̀phu abụ̀ru Rekabu. Ndu ono bụ̀ unwu Rimọ̀nu lẹ̀ Berọ̀tu. Berọ̀tu bụ̀ mkpụ̀kpụ̀, a gụ̀ru yeru ndu ikfu Bénjaminu; ³ kẹ̀le ndu Berọ̀tu gbarụ̀ ọ̀so laa Gitayimu je ebuwaruru l'ẹ̀ke ono bụ̀ru mbyambya jeye ntanụ̀-a.

⁴ Ya ndono; nwatibe Sọ̀lu; mbụ̀ Jonátanu enweru nwatibe iya kẹ̀ nwoke, daru ngvũru l'ọ̀kpa labù. Yọ̀ bụ̀ru afa ise bẹ̀ nwata ono gbakwadurua teke ozi shi Jézerilu ruta ẹ̀phe nchì lẹ̀ Sọ̀lu yẹ̀le Jonátanu bẹ̀ nwùhuru nụ̀. Nwanyi, ehe nwata ono anụ̀lephu iphe ono; kwolihu; kuta nwata ono gbala. Nwata ono anyifu daa; daa ngvũru. Ẹ̀pha nwata ono bụ̀ Mefiboshetu.

⁵ Ya ndono; unwu Rimọ̀nu; onye Berọ̀tu; mbụ̀ Rekabu mẹ̀ Bena atụ̀gbua mbọ̀ku ono; yọ̀ bụ̀ru ẹ̀phe oje kẹ̀ Ishibosheti. Ẹ̀phe erua kẹ̀ Ishibosheti l'echi oke-eswe teke Ishibosheti nọ̀ l'atuta ume eswe; ⁶ bya abahụ̀ l'ime ime ụ̀lo iya l'ọ̀ bụ̀ l'ẹ̀phe eje ọ̀hata witu. Ẹ̀phe anmafua ya ẹ̀pho l'ime ẹ̀ke ono; pyofu gbalaa. ⁷ Yọ̀ bụ̀ru teke Ishibosheti zẹ̀ l'oshi-azẹ̀e ya bẹ̀ ẹ̀phe bakfuru iya l'ime mkpura ẹ̀ke ọ̀ozeje l'ime ụ̀lo iya. Ẹ̀phe anmaa ya mma; nmagbua ya; buta iya ishi. Ẹ̀phe apata ishi iya ono tų̀gbua; gude iya jekota ije l'uzo nsuda Ẹ̀nyimu Jọ̀danu ẹ̀nyashi mbọ̀ku ono l'ọ̀ ha. ⁸ Ẹ̀phe apata ishi

iya ono pataru Dévidi lẹ Héburonu; bya asù iya: “Owaa ishi Ishibosheti, bú nwatibe Sòlu; mbù òhogu ngu ono, shi achọ ishi ngu ono. Ntanu-a bẹ Ojejoje gwatawaru Sòlu yẹle eri iya ụgwo iphe ono, ẹphe meru nggube eze, onye nwe mu ono.”

⁹ Dévidi abya eyeeru Rekabu yẹle nwanne iya kẹ nwoke, bú Bena ọnu; mbù unwu Rimonu; onye Berotu ọnu; sù ẹphe: “Kamenu; l'ẹpha Ojejoje bú onye, nafutaru iya l'iphe-ẹhuka ono; ¹⁰ kwa ẹge ọ mụru nwoke ono, byaru bya asù iya lẹ Sòlu nwuhwaru ono; bú ẹge ọo-muru unu. O shi arị lẹ ya byaru iya ozi ozi, dọ mma; obenu lẹ ya nwutawaru iya; gbua lẹ Zíkulagu. Ono aburu nggo, ya buru iya; l'ozì ono, ọ byaru iya ezizi ono. ¹¹ Unu bẹ ndu ẹjọ iya-wa; ?nk'unu ta kaduru ẹjì l'unu bahuru l'ime ụlo onye ẹ te nwedu iphe o meru; je egbua ya l'eli oshi-azee ya. ? Ya ta agwatadunua unu ụgwo ọchi iya; mbù wofu unu lẹ mgboko-a?” ¹² Ya ndono; Dévidi ezifu unwu-okorọbya iya; ẹphe eworu ẹphe gbushia; kwashia ẹphe ẹka; mẹ ọkpa; pakọo ugwehu ẹphe je ekobe l'iku okpuru, nọ lẹ Héburonu. Ẹphe apata ishi Ishibosheti je elia l'ili Ábuna lẹ Héburonu.

5

Eechi Dévidi eze ndu Ízurelu mgburumgburu (1 Iphe 11:1-9)

¹ Tọ dọ iya bú; ikfu ndu Ízurelu l'ẹphe ha abyakfuta Dévidi lẹ Héburonu bya su iya: “Ayibedua mẹ nggubedua chiko buru mee lanu mẹ anu-ẹhu lanu. ² L'oge ọhazu teke Sòlu shi buru eze ayi bẹ bú nggubedua shi anọduje edu ndu Ízurelu l'ọgu. Yọ buru nggu bẹ Ojejoje sọru l'ii-nọdu eche ndu nk'iya; mbù ndu Ízurelu l'ọ bú onye eche aturu. Yọ buru nggu e-mekochaa chia ẹphe.” ³ Tọ dọ iya bú; ndu bú ọgurennya Ízurelu l'ẹphe ha abyakfuta eze, bú Dévidi lẹ Héburonu; ẹphe l'iya agbaa ndzụ l'ifu Ojejoje; ẹphe awua ya manụ l'ishi t'ọ buru eze ndu Ízurelu. ⁴ Iphe Dévidi gbaru bú ụkporo afa l'afa iri teke ọ wataru achichi. Yọ chia ụkporo afa labu. ⁵ Teke o bu lẹ Héburonu b'ọ chiru ndu Júda afa ẹsaa l'onwa ishingu. Yọ bya akwalala lẹ Jerúsalemu; nọdu l'ẹke ono chia ndu Ízurelu l'ẹphe ha; mẹ ndu Júda ụkporo afa l'afa iri l'eto.

⁶ Eze, bú Dévidi yẹle ndu nk'iya awuba lẹ Jerúsalemu jekfushia ndu Jebusu, bu l'ẹke ono ọgu. Ndu Jebusu ono abya asù Dévidi: “Ẹ tịi hakwa k'obata l'ẹke-a; kẹ l'ọ kwa ndu ishi; mẹ ndu ngwuru a-chiphu ngu azu.” Ẹphe arĩa l'ẹ to nwedu lẹ Dévidi abata l'ẹke ono. ⁷ Obenu l'e metsuleru-a; Dévidi anatalẹ ẹphe ẹke ẹphe kpuru; yo shihu ike l'eli Ugvu Záyonu, mekocharu buru Mkpukpu Dévidi.

⁸ Ọ bú mbọku ono bẹ Dévidi sọru: “L'ọ kwa onye a-dụ ike lua ndu Jebusu bẹ e-tsoru ọswa-mini bakfu ndu ishi; mẹ ndu ngwuru ono, Dévidi kpọru ashị ono.” Ọo ya bú iphe ono, eekfuje; sù: “Lẹ ndu ishi; mẹ ndu ngwuru ta byadụ bya a-bahụ l'ulo.”

⁹ Dévidi abya awata ufu l'ẹke ono, a kpushiru ike ono; gụa ẹke ono Mkpukpu Dévidi. Ọ kpuru ọpho-mkpuma mkpukpu ono mgburumgburu; shi l'agbarike ọpho-mkpuma mkpukpu ono kpua ya bahụ abahụ. ¹⁰ Dévidi l'aka oshihu ike akaka l'ẹje; kẹle Ojejoje; mbù Nchileke, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike nọ swiru iya.

¹¹ Ya ndono; Hiram, bú eze ndu Táya abya eye ndu ozi iya t'ẹphe vutaru Dévidi oshi sida; bya eyekwaphu ndu kapyinta; mẹ ndu edoje ụlo; ẹphe abya akpuru Dévidi ụlo-eze iya. ¹² Dévidi abya amaru lẹ Ojejoje mewaru tẹ ya nguru anguru l'ọbu eze ndu Ízurelu; yeru lẹ Ojejoje gudewa k'okfu ẹhu ndu nk'iya; mbù ndu Ízurelu palia alị-eze iya imeli.

¹³ Dévidi akwafutsua lẹ Héburonu; bya alushia unwanyi ọdo; bya achita unwanyi ọdo doo; ẹphe aburu nnufu iya phẹ lẹ Jerúsalemu. Ẹphe abya amushifuaru iya unwu: nwoke lẹ nwanyi. ¹⁴ Ọwaa ẹpha unwegirima, a mụshiru iya lẹ

Jerúsalemu; Shamuwa; Shobabu; Nétanu; Sólomõnu; ¹⁵ Ibuha; Elishuwa; Nefègu; Jafiya; ¹⁶ Elishama; Eliyada; me Elifèletu.

Dévidi emekputa ndu Filisutayinu
(1 Iphe 14:8-17)

¹⁷ Ndu Filisutayinu anùlephu l'a wùwaru Dévidi manù l'ishi t'ò buru eze ndu Ízurelu; ephe achìko l'ephe ha zahù; chòru Dévidi jeshia. Dévidi anà ya; je anò-kirishia l'èke ono, a kpùshiru ike ono. ¹⁸ Ndu Filisutayinu erua je edoo onwèphe; je akpaa lè nsùda Réfa. ¹⁹ Dévidi akpata Ojejoje ishi; sù: “?Bù tẹ ya je je etso ndu Filisutayinu oḡu tọo? ?L'oo-woru ephe ye iya l'èka tọo?”

Ojejoje asù iya: “T'o je; lẹ ya e-woru-a ndu Filisutayinu ono ye iya l'èka.”

²⁰ Ya ndono; Dévidi ejeshia Bálu-Perazimu; je alù ephe l'èke ono. Yò sù: “L'ò bù ège ukporo-mini ekpoje-wa bù ège Ojejoje shiwa l'èka iya kpota ndu òhogu iya phẹ.” O bù iya kparu iphe o aguru èke ono Bálu-Perazimu. ²¹ Ndu Filisutayinu achìru ntèkpe ephe l'ò ha wùshi l'èke ono; Dévidi yèle ndu nk'ia achita iya tṡgbua.

²² Ndu Filisutayinu alaphutakwa azù odo; bya edoo onwèphe je akpaa lè nsùda Réfa. ²³ Dévidi abya akpata Ojejoje ishi. Ojejoje asù iya: “Unu be eshikwa ephe l'ifu nhamunha; unu shichikwaa ephe l'azù; gbaa ephe mgburumgburu l'ifu èke ono, oshi balusamu vudogbaa ono; tso ephe oḡu. ²⁴ Unu nùlephu oḡa igidi-òkpa l'eli oshi balusamu ono; unu emekebe egwegwa; kẹ l'ò bù teke ono bẹ Ojejoje vutaru unu ọzo t'unu je egbushia ndu soja ndu Filisutayinu.” ²⁵ Ya ndono; Dévidi emee ya ège ono Ojejoje ziru iya ono. Yo shi lẹ Géba gbua ndu Filisutayinu jeye lẹ Géza.

6

Eedobe Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje lẹ kẹ Óbèdu-Édõmu
(1 Iphe 13:1-14; 15:1—16:3, 43)

¹ Dévidi abya ekua ndu a fòtaru lẹ ndu Ízurelu. Iphe, ephe dù bù ukporo unu umadzu ugbo èto l'unu iri l'ise.* ² Dévidi yèle ndu nk'ia l'ephe ha atṡgbua jeshia Béla l'alì Júda t'ephe je apalata Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje; mbù okpoko ono, eekuje ala l'èpha Ojejoje, bù Okaribe-Kakòta-Ike ono; mbù onye ono, aba-eze iya nò lẹ mgbaku cherobimu ono. ³ Ephe apafùta Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono l'ùlo Abinadabu tukobe l'eli o-gba-kperekpere ophungu. Ùlo Abinadabu ono bẹ tukoru l'eli uḡvu. Yò buru Uza; me Ahiyo, bù unwu Abinadabu ndu k'unwoke l'anga o-gba-kperekpere ophungu ono. ⁴ Ephe angaru o-gba-kperekpere ono, a tukoberu Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono lufuta lẹ kẹ Abinadabu l'eli uḡvu ono. Ahiyo evuru Okpoko Oḡba-ndzù ono ọzo. ⁵ Dévidi yèle ndu Ízurelu l'ephe ha egude ike ephe l'ò ha l'ete eswa l'ifu Ojejoje. Ephe agù egvu; l'akpò ogumogu; me une; l'akù nkwa; aphù opu; l'ayò oja.

⁶ Ephe erulephu l'èke Nekõnu eetsuje balì; Uza atufu èka tẹ ya wòta Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono; kẹ l'eswi, alòkpu o-gba-kperekpere ono, a tukoberu iya ono kpakotaru iphe. ⁷ Èhu eghua Ojejoje eghughu l'èke Uza nò; yo woru iya chigbua; kẹ l'ò meru iphe è-ta gbadu iya l'ememe. Uza anwùhu l'èke ono l'iku Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje ono. ⁸ Èhu eghulaha Dévidi eghughu; kẹ lẹ Ojejoje chigburu Uza. A wata oku èke ono Pérezu-Uza† jeye ntanù.

⁹ Dévidi atsulaha Ojejoje egvu mbòku ono; yò sù: “?Nanùkpoo ège Okpoko Oḡba-ndzù Ojejoje-a e-me rua ya èka?” ¹⁰ Yo mee; too vuhe Dévidi evuvu t'ò palata Okpoko

* 6:1 6:1 Iphe o bù bù 30,000. † 6:8 6:8 Iphe Pérezu-Uza bù bù l'èhu gbanwuhuru Nchileke oḡu l'èke Uza nò.

Ogba-ndzụ Ojejoje ono lẹ Mkpukpu Dévidi. Yo gbe patachia ya je edobe lẹ kẹ Óbẹdu-Édọmu kẹ Gitu. ¹¹ Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono anọo ọnwá ẹto lẹ kẹ Óbẹdu-Édọmu kẹ Gitu; Ojejoje agọoru Óbẹdu-Édọmu yẹle ndibe iya l'ẹphe ha ọnu.

Eevulata Okpoko Ogba-ndzụ Nchileke lẹ Jerúsalemu
(1 Iphe 15:25-29)

¹² Tọ dọ iya bụ; a bya edooru eze, bụ Dévidi: “Lẹ Ojejoje gudekwa kẹ Okpoko Ogba-ndzụ Nchileke ono gọoru ndibe Óbẹdu-Édọmu ọnu; mẹwaru iphemiphe ọbule, o nweru enweru.” Ya ndono; Dévidi eteru ẹsua je apafuta Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono lẹ kẹ Óbẹdu-Édọmu; palaa lẹ Mkpukpu Dévidi. ¹³ Yọo bụje; ndu pa Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono tụa ntụ-ọkpa ishingụ; Dévidi egbua oke-eswi; mẹ nweswi, gbaru ẹba gude gwooru Nchileke ngweja. ¹⁴ Dévidi anmaa ẹkwa ọcha l'ukfu; bya egude ike ya l'ọ ha l'ete egvu l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Dévidi yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha egbu ụpyoku; l'atụ wọwowo apalata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono.

¹⁶ Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono abatadelephu lẹ Mkpukpu Dévidi; nwatibe Sọlu, aza Mikalu epyofu ẹnya lẹ windo; phua eze, bụ Dévidi l'ẹke o gude egvu-akfukfu l'ete egvu l'ifu Ojejoje; kpọo ya ẹbo-ẹbo-l'afu. ¹⁷ Ẹphe abya apabata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono; woru iya dobe l'ẹke ruberu iya nọ l'ime ụlo-ẹkwà, Dévidi kpọberu t'e dobe iya. Dévidi abya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu l'ifu Ojejoje. ¹⁸ Dévidi egwotsulephu ngweja-ukfuru ono; mẹ k'ẹhu-agu ono; gude ẹpha Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike gọru ọnu-ọma nọ ndu Ízurelu. ¹⁹ Yọ bya ekeeru ndu ono l'ẹphe ha ishi buredi nanụ nanụ l'ẹhu l'ẹhu. O kekwaruphu akara, e meru l'akpuru oshi detu; mẹ akara, e meru l'akpuru vayinu; kedzuru iya ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha: unwoke l'unwanyi. E metsua; ndu ono l'ẹphe ha awụkashihu lashia l'ufu ẹphe l'ẹhu l'ẹhu.

²⁰ Dévidi abya alata tẹ ya kele ndibe iya; nwatibe Sọlu; mbụ Mikalu agbafuta bya iya ndzuta; bya asụ iya: “Ege eze ndu Ízurelu shikwanu dọ ugwu kẹ ntanụ; k'ẹ t'ọ gbabẹ onwiya ọtu l'ifu unwu-mgbọko, ẹphe gbaru ohu; mbụ ege ono, mkpọkoro madzụ emeje onwiya; kele iphere gvuru iya l'ifu ono.”

²¹ Dévidi asụ Mikalu: “Ọ kwa l'ifu Ojejoje bẹ ya shi nọdu ete ẹsua; mbụ Ojejoje ono, haru nna ngu; haa onye ọdo, shi l'ọnu-ulo nna ngu fọtachia yẹbedua tẹ ya buru ishi ndu kẹ Ojejoje, bụ iya bụ ndu Ízurelu. Ya a-nọdulekwaphu ete ẹsua l'ifu Ojejoje. ²² Ya a-kabakwaaruu ome onwiya onye eswe; buru onye aakpọ ẹbo-ẹbo-l'afu l'ẹke ị nọ. Obenu l'ẹke unwu-mgbọko ohu-wa, i kfuruu-wa nọ bẹ ee-gbe l'akwabẹ iya nọ ugwu.”

²³ Nwatibe Sọlu ono; mbụ Mikalu ta mụtakwa nwata jeye mbọku, ọ nwuhuru.

7

Ozi, Nétanu ziru Dévidi
(1 Iphe 17:1-15)

¹ Yo be teke eze buwa l'ufu iya; Ojejoje emewa t'obu rua ya alị; tọ chíhe obu l'ẹka l'ẹke ndu ọhogu iya, nọ-pheru iya mgburumgburu; ² eze asụ onye nkfuchiru Nchileke, bụ Nétanu: “T'o lenu; nta-a bẹ ya bu l'ulo, e gude oshi sida mee; Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje aburu l'ulo-ẹkwà b'ọ nọ.”

³ Nétanu asụ iya: “Iphe, bụ iphe, nọ ngu l'obu; nggu eje emee ya; lẹ Ojejoje bẹ swikwaru ngu eswiru.” ⁴ Yo be l'enyashi mbọku ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Nétanu; sụ iya: ⁵ “Je ezia nwozi iya; mbụ Dévidi: ‘Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sọru: ?Bụ nggubedua a-kpuru iya ulo, ya e-buru tọo. ⁶ Keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu Ízurelu lẹ Íjiputu ono jeye ntanụ-a bẹ ya te ebubukwaa l'ulo. Ya egudeje ulo-ẹkwà iya l'ẹjephẹ ejephẹ. ⁷ L'iphe, bụ ẹke yẹle ndu Ízurelu yịwa jekota; ?o nweru teke

ya sùjeru ndu ishi ikfu Ízurèlù; mbù ndu ono, ya sùru t'èphe cheje ndu nk'iya, bu Ízurèlù l'ò bu onye eche aturu ono; iphe, meru iphe èphe ta kpuduru iya ọ̀lo sida?' ”

⁸ “Kfuru nwozi iya; mbù Dévidi: Ọwaa iphe yèbe Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbù Ojejoje ekfu: ‘Ya dufutaru ngu l'ègu, èke elu atajè nri; t'è b'i tsophehe aturu; t'ì byachia bya aburu onye a-nọdu achì ndu nk'iya, bu Ízurèlù. ⁹ Ya shi etsoje ngu l'èje iphe, bu èke, iije; ya achìko ndu ọ̀hogu ngu l'èphe ha gbukota l'ifu ngu. Nta-a bẹ ya e-me èpha ngu t'ò ha nshinu l'ò bu kẹ ndu oke amadụ, e nwegbaarù lẹ mgboko. ¹⁰ Ya a-nụ ndu nk'iya, bu Ízurèlù alì k'èka èphe. Ya a-dzabẹ èphe l'ò bu oshi l'alì ono; k'ọphu èphe e-buru l'alì k'èka èphe. È to nwedu lẹ madzụ achọ èphe okfu ọdo. Ọphu o nwedu lẹ ndu èjo madzụ akpaa èphe èhu ège ono, èphe shì akpa iya èphe l'ọ̀dungu phụ; ¹¹ mbù ège e shi kpata iya èphe keshinu teke ono, ya fọtaru ndu ikpe t'èphe chije ndu nk'iya, bu Ízurèlù ono. Ya e-mekwaphu t'ì tuta ume l'èke ndu ọ̀hogu ngu l'èphe ha nọ. Yèbe Ojejoje ekfukwaru ngu phụ lẹ ya e-meru ngu ọ̀nu-ọ̀lo nke ngu. ¹² Oge nka-ezekuna nke ngu rulephu; nggu alakfuwa nna ngu phẹ; bẹ ya e-shi l'ụnwu ngu fọta onye a-nọ-chi ẹnya ngu; mbù onye e-shi ngu l'èhu gèdegede. Ya e-mee alì-eze iya t'ò ngunu anguru. ¹³ Ọ bu onye ono a-kpuru yèbe Nchileke ọ̀lo; ya emee aba-eze iya t'ò nguru anguru gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁴ Ya a-buru nna iya; yèbedua aburu nwatibe iya. O -mee iphe, dọ èji; ya egude èchachi ndiphe hùà ya àhùhù; mbù chia ya èchachi ụnwu-eliphe. ¹⁵ È to nwedu lẹ ya ahaa ya oyeru obu; ège ono, ya haru iya oyeru Sọlu; bya egude ngu dochia ẹnya iya ono. ¹⁶ Ọnu-ọ̀lo ngu; mẹ alì-eze ngu a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu l'ifu iya. Aba-eze ngu bẹ ee-me t'ò nguru anguru gbururu jeye lẹ gbururu.’ ”

¹⁷ Ya ndono; Nétanu akọkotaru Dévidi iphe ono l'ège e kfuru iya ẹya; mẹ ège ọ phukotaru iya l'ọ̀phulenyà.

*Dévidi ekele Nchileke ekele
(1 Iphe 17:16-27)*

¹⁸ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dévidi egbeshi bahù l'ime ọ̀lo je anọdu l'ifu Ojejoje; bya asụ:

“Nggùbe Nnajiufu, bụ Nchileke; ?bù onye bẹ ya bụ; tẹmanu ọ̀nu-ọ̀lo iya bụkwanu ngunu; kẹ t'i wolìa ya je dobe l'èke ha l'eli ège-wa. ¹⁹ L'ẹnya nke ngu b'è tọ baduru nwishi; nggùbe Nnajiufu, bụ Ojejoje. I kfuwaru ège ọ̀nu-ọ̀lo nwozi ngu a-dù l'uzo ifu. ?Bù ège ono bụ ège iigudeje ehe madzụ; nggùbe Nnajiufu, bụ Ojejoje?

²⁰ “?Bù ngunu ọdo bẹ yèbe Dévidi e-kfufuaru ngu? Ishi iya aburu lẹ nggùbe Nnajiufu, bụ Ojejoje mahawaru ège yèbe nwozi ngu gbaru. ²¹ I shiwa l'iphe i kfuru; mẹ l'ège obu ngu dọ; mee eze iphe, ha ège-a; bya emee tẹ yèbe nwozi ngu maru iya.

²² “Ège ì habekwanu nshinu nggùbe Ojejoje, bụ Nnajiufu! È to nwedu Nchileke ọdo, nọ nù; gbahaa nggùbedua; ège ono, ayi gude nchì ayi nùà ya ono. ²³ ?Bù ndu ole ọdo a-dù l'ò bụ ndu nke ngu, bụ ndu Ízurèlù; mbù mba lanù lẹ mgboko-a, nggùbe Nchileke jeru je agbafuta t'èphe buru ndu nke ngu; bya egude èphe mee t'a maru èpha ngu; bya emee iphe, ha nshinu; dọ biribiri l'ifu ndu nke ngu, bụ ndu ono, ì gbafutaru l'èka ndu Íjiputu. Ì chikashikwaruphu iphe bụ mbakeshi; èphe l'agwa èphe l'ifu ndibe ngu ono? ²⁴ I mewaru tẹ ndu nke ngu; mbù ndu Ízurèlù nguru anguru; buru ndu nke ngu gèdegede jeyewaru; nggùbe Ojejoje aburu Nchileke èphe.

²⁵ “Nggùbe Ojejoje, bụ Nchileke; mekwaa t'ò keru; mbù ụkwa ono, i kweru l'èhu yèbe nwozi ngu; mẹ l'èhu ọ̀nu-ọ̀lo iya ono. T'ò rekwa l'ège i kfuru gbururu jeye lẹ tutu yoyo; ²⁶ k'ọphu èpha ngu a-ha nshinu gbururu jeye lẹ gbururu. Yọ buru teke ono bẹ ndiphe a-sù l'ò bụ nggùbe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike bẹ bụ Nchileke kẹ ndu Ízurèlù; ọ̀nu-ọ̀lo yèbe nwozi ngu, bụ Dévidi evudoshia ike l'ifu ngu. ²⁷ Ọ

bù nggùbe Ojejoje, bù Okaribe-Kakòta-Ike; bya abùru Nchileke kẹ ndu Ízurèlù. I koshiru yẹbe nwozi ngu iphe-a; sù: 'L'ii-meje t'eze shi l'ònu-ùlo.' Yò bùru iya bẹ yẹbe nwozi ngu gbàbèru òkpa l'ekfu anù ngu ège-a. ²⁸ 'Nggùbe Nnajiufu, bù Ojejoje; ò bù nggu bù Nchileke! Okfu ngu bùkòta oswi-okfu; nggu abya ekweshia yẹbe nwozi ngu ùkwa iphe-òma, dughbaa ège-wa. ²⁹ Nta-a bùkwa t'ò bùru iphe, dù ngu mma l'òbu t'ì gòru ònu-òma nù ònu-ùlo yẹbe nwozi ngu; t'ì lezita èphe ènya l'ije èphe; kẹ l'ò bù nggùbedua, bù Nnajiufu; bùru Ojejoje bẹ kfuru iya nù. T'ònu-òma ngu ono nòdukwaru ònu-ùlo nwozi ngu gbùruru jeye lẹ gbùruru.' "

8

Ndu Dévidi lù-gbukotaru (1 Iphe 18:1-17)

¹ E megetsulephu; Dévidi abya alù-gbua ndu Filisutayinu; mee èphe; èphe anòdu iya l'èka. Yò nafù ndu Filisutayinu ono mkpùkpu Metegama.

² Dévidi abya alù-kpuwaaphù ndu Móabu. O meru èphe; èphe azèshikota azèè l'alì; kpòò onwèphe giriri. Yò bya ewota eri, ha ogologo tòò èphe ugbo labù l'èphe zè azèè ono; woru ndu k'ono gbushia. Yò bya atòò ndu k'èto. Ndu onanu b'o doberu ndzù; èphe abùru ndu ozi yẹbe Dévidi; l'atù ùtu anù iya.

³ Dévidi bẹ lù-gbukwaruphu Hadadéza Rehobu, bù eze ndu Zóba teke Hadadéza jeru tẹ ya mee t'alì, nò je akpaa lẹ Ènyimu Yufurétusu lakòta iya l'èka. ⁴ Dévidi anata iya ùgbo-ìnya, dù ùnu labù l'ùkporo iri;* mẹ ndu ùgbo-ìnya, dù ùnu l'ùkporo iri l'ise;† bya anatakwa iya phù ndu soja k'òkpa, dù ùkporo ùnu madzù labù l'ùnu madzù iri.‡ Dévidi bushikotaru ìnya ono, anòduje akpù ùgbo-ìnya ono akwara azù òkpa; a gùfu ùkporo ise, o doberu onwiya.

⁵ Ndu Áramu, bu lẹ Damásukòsu abya t'èphe yetaru eze ndu Zóba, bù Hadadéza èka; Dévidi egbua èphe ùkporo ùnu madzù labù l'ùnu madzù iri l'ise.§ ⁶ Dévidi abya emeta òdu ndu soja lẹ Áramu kẹ Damásukòsu; harù ndu soja iya chita dobe iya. Ndu Áramu ono anòdu Dévidi l'èka; l'atù akìrìko anù iya. Iphe Ojejoje anòduje eme aburu tẹ Dévidi mekputa l'iphe bù èke, o jeru. ⁷ Dévidi achikoo iphe, ndu ozi Hadadéza egbobeje gude ezeru onwèphe, e gude mkpòla-ododo meshia chilata lẹ Jerúsalemu. ⁸ Dévidi eshi lẹ Béta; mẹ lẹ Berotayi, bùkòta mkpùkpu, nò l'alì, Hadadéza achì vua ope, hakpòò nshinu.

⁹ Eze ndu Hámatu, bù Toyi anùlephu lẹ Dévidi lùkotawaru ndu soja Hadadéza; ¹⁰ ye nwatibe iya nwoke, èpha iya bù Joramù t'ò je ekele eze, bù Dévidi ekele; jaa ya ajaja kẹ l'ò lù-gbùru Hadadéza. Ishi iya abùru lẹ Hadadéza bẹ yèlè Toyi shi anòduje alù ògu tekenteke. Iphe, Joramù gude bya bù ivu, e megbaaru lẹ mkpòla-ododo; mkpòla-òcha; mẹ l'ope. ¹¹ Eze, bù Dévidi eworu ivu ono ye Ojejoje l'èka ège ono, o yehawaru mkpòla-òcha; mẹ mkpòla-ododo, ò lùtaru l'iphe bù mbakeshi phù, ò lù-gbukotaru phù; ¹² mbù òphu shi lẹ Édòmù; Móabu; Amònu; Filisutayinu; owaa ndu Amalèku. Ò kwaphù ège ono b'o woru iphe, ò nataru eze ndu Zóba, bù Hadadéza Rehobu l'ògu ye Ojejoje l'èka.

¹³ Dévidi abya abùru onye a maru amaru l'o shitsulephu Nsùda Alì Únú lata, bù èke o gbùru ùkporo ùnu madzù labù l'ùnu madzù ise lẹ ndu Édòmù. ¹⁴ Yò bya emeshia òdu ndu soja l'alì ndu Édòmù l'ò ha; chita ndu soja yekota iya. Ndu Édòmù l'èphe ha a abya nòdukota Dévidi l'èka. Ojejoje l'emeje tẹ Dévidi ka ike l'iphe, bù èke, o jeru.

* 8:4 8:4 Iphe ò bù bù 1,000. † 8:4 8:4 Iphe ò bù bù 7,000. ‡ 8:4 8:4 Iphe ò bù bù 20,000 § 8:5 8:5 Iphe ò bù bù 22,000.

¹⁵ Dévidi abya aburu eze ndu Ízurelù l'èphe ha; l'ekperu èphe ikpe l'ùzo, du mma; mè l'ùzo, vudo nhamunha. ¹⁶ Yò buru Jóabu Zeruya bè bu onye ishi ndu soja. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe meru nù. ¹⁷ Zadòku Ahitubu yèle Ahimeleku Abiyáta bu ndu achijeru Nchileke eja; Seráya aburu o-de-èkwo. ¹⁸ Benáya Jehoyada bu onye ishi ndu Keretu mè ndu Peletu, bu ndu eche eze nche. Ndu k'unwoke l'unwegirima Dévidi aburu ndu ishi l'ozi eze.

9

Iphe-oma, Dévidi meru Mefiboshetu

¹ Tò dù iya bu; Dévidi abya aji; sù: “?O nwekpooru onye shi l'ònu-ùlo Sòlu, phòduru nù tẹ ya gude okfu-èhu Jonátanu meeru iphe-oma?”

² Yo nweru nwozi ndu ònu-ùlo Sòlu, èpha iya bu Ziba. Èphe ekua ya t'ò bya aphu Dévidi. Eze, bu Dévidi aji iya: “?Bù nggu bù Ziba tọ?”

Ziba asù iya: “L'ò kwa yèbe nwozi ngu bù iya.”

³ Eze aji iya: “?O nwekpooru onye phòduru nù l'ònu-ùlo Sòlu tẹ ya meeru iya iphe-oma, shitaru Nchileke l'èka?”

Ziba abya asù eze: “L'ò nweru nwatibe Jonátanu lanù, nòkwadu nù, òkpa labù nwuhuru anwuhu.”

⁴ Eze aji iya: “?Bù l'awe b'ò nọ?”

Ziba asù l'ò nòkwa lẹ kẹ Makiru Amiyèlù lẹ Lodeba. ⁵ Ya ndono; eze, bu Dévidi ezia t'e je kẹ Makiru Amiyèlù lẹ Lodeba je eduta iya.

⁶ Mefiboshetu Jonátanu Sòlu ono erulephu; bya adaa byishiru Dévidi ikpere; gude kwabẹ iya ugvu.

Dévidi abya eku iya: “Mefiboshetu!”

Yò za iya; sù iya: “L'ò kwa yèbe nwozi ngu ndọ-ọ.”

⁷ Dévidi asù iya: “Ba atsukwa egvu; kẹle ya e-gude okfu-èhu nna ngu, bu Jonátanu meeru ngu iphe-oma. Alì nna ngu oche; mbù Sòlu bè ya a-nù-phukota ngu azù. Odo aburu l'òo lẹ nk'iya bè èpho ngu a-nọdu anọ tekenteke.”

⁸ Mefiboshetu ebyishi ikpere; sù iya: “?Bù ngunu bè yèbe nwozi ngu bù kẹ t'ì nyata 'ò-ga-lẹ-mkpa,* dù l'ò bù iya?”

⁹ Eze abya ekua Ziba, bu nwozi Sòlu; sù iya: “Iphemiphe òbule, shi buru kẹ Sòlu; je akpaa lẹ kẹ ndu ònu-ùlo iya gèdegede; bè ya wowaru nù nwanwa nnajiufu ngu.

¹⁰ Nngùbedua; mè unwu ngu; mè ndu ozi ngu bè a-kojeru iya alì ono; kọta nri; k'òphu nwanwa nnajiufu ngu e-nweru iphe-eriri. O bù lẹ nwanwa nnajiufu ngu; mbù Mefiboshetu a-nọduje eri nri l'òkwa-nri yèbe Dévidi.” Teke ono bè Ziba mọtaru unwoke iri l'ise; bya enweru ọkporo ndu ozi.

¹¹ Ziba asù eze: “Yèbe nwozi ngu e-mekotalephu iphe nggùbe eze, bu onye nwe mu nù ziru tẹ ya mee ya.”

Ya ndono; Mefiboshetu erilahaa nri lẹ kẹ Dévidi l'ò bù nwatibe eze. ¹² Mefiboshetu bè mọtaru nwata nwoke, aza Mayika. Ndibe Ziba l'èphe ha achiko bukotaru ndu ozi Mefiboshetu. ¹³ Mefiboshetu aburu ngvuru òkpa labù. Yo buru lẹ Jerúsalemu; kẹ l'òo-nọduje eri nri l'òkwa-nri eze tekenteke e.

10

Dévidi emekputa ndu Amonu

(1 Iphe 19:1-19)

¹ A nọnyaa; eze ndu Amonu abya anwuhu. Nwatibe iya kẹ nwoke, bu Hanunu abya aburu eze l'òzori iya. ² Dévidi asù: “Lẹ ya e-meru Hanunu Nahashi iphe-oma;

* 9:8 9:8 L'okfu Hiburu bè iphe, a kwata dee l'èke-a kwa nkuta.

ẹge nna iya meru yẹbedua.” Yọ bya ezi ndu ozi t'ẹphe je akpọru Hanunu ifu nna iya ono.

Ndu ozi ono abya erua Amonu; ³ ndu ishi ndu Amonu asu Hanunu, bu onye nwe-ẹphe: “?Iiri l'ọ bu ugwu bẹ Dévidi akwabẹ nna ngu, meru iphe o ziru t'a bya ngu ọkporu ifu? ?Iiri l'ẹ t'ọ bọdu ngge bẹ Dévidi ziru ẹphe t'ẹphe bya; k'ọphu ẹphe a-makotaru ẹge mkpukpu-wa du; shi ẹge ono bya anata iya ayi?”

⁴ Tọ du iya bu; Hanunu egude ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; kpushishia ẹphe ẹji-agba ẹphe ibe lanu ibe lanu; bya achabushia ẹphe uwe-nlọkpuru ẹphe l'oswara-íkè; nwufu ẹphe t'ẹphe la. ⁵ A bay ekfuru iya Dévidi; yo zi t'e je ẹphe ndzuta; ke l'ọ bu iphe-iphere, ha nshinu b'e meru ẹphe. Eze ezia; su: “T'ẹphe nọdu le Jeriko jeye teke ẹji-agba ẹphe ono e-ruchita; temanu ẹphe alata.”

⁶ Yọ bya edoo ndu Amonu enya l'iphe ẹphe meru bẹ mewaru te akpo gbanwuhu Dévidi oku; tugbua je ebuta ndu soja k'okpa ukporo unu ndu soja ugbo labu l'unu ndu soja iri* le ndu ke Siriya, bu le Bétu-Réhobu; me ndu ke Zóba. Ẹphe butakwaruphu eze ndu Maaka ye le ndu soja iya: unu ndu soja labu l'ukporo ndu soja iri;† bya ebutafua unu ndu soja l'ukporo ndu soja iri‡ le ndu ke Tobu yeru onwephe. ⁷ Anunu, Dévidi anu iya; yo zifu Jóabu ye le ndu soja iya l'ẹphe ha. ⁸ Ndu Amonu awufuta bya akpo giriri k'ogu l'ifu obu-edukfu mkpukpu ono. Ndu ke Áramu pu, shi le Zóba; me Rehobu; me ndu shi l'alì Tobu; owaa ndu ke Maaka nọdu l'echi-egu.

⁹ Jóabu aphulephu l'e buru iya k'ogu ono ifu l'azu; yo fọ ndu Ízurelu ndu ophu katsua oma enya ogu; chiru ẹphe ye t'ẹphe kwaberu ndu ke Áramu ono; ¹⁰ bya achiru ndu ophunanu dobe t'ẹphe nọdu nwunne iya, bu Abishayi l'eka kwaberu ndu ke Amonu. ¹¹ Jóabu asu: “O -buru le ndu Áramu karilahaaru iya eka; unu abya eyetaru iya eka. Teke bukwanu l'ọ bu ndu ke Amonu bẹ karilahaaru unu eka; bẹ ẹphe a-bya bya eyetaru unu eka. ¹² T'obu shihu unu ike; t'ayi lua ogu ẹhu ndibe ayi l'ọ bu ndu bu mkparawa; lua ogu okfu ẹhu mkpukpu ke Nchileke. Le Ojejoje e-me-e iphe, du iya mma l'obu.”

¹³ Tọ du iya bu; Jóabu ye le ndu nk'iya awu-lihu; je etso ndu Áramu ogu. Ndu Áramu eye okpa l'oso gbalashia. ¹⁴ Ndu ke Amonu aphulephu le ndu Áramu agbalawaa; ẹphebedua eshi l'ẹke, Abishayi nọ ye okpa l'oso; wuba l'ime mkpukpu ẹphe. Tọ du iya bu; Jóabu eshi l'ogu ẹphe le ndu Amonu ono latashia Jerúsalemu.

¹⁵ Ndu Áramu aphulephu le ndu Ízurelu me-kputawaru ẹphe; je edzukobe. ¹⁶ Hadadeza ezia ndu Áramu, nọ l'azu Enyimu Yufurétusu; ẹphe abyatashia. Ẹphe le Shobaku, bu onye ishi ndu soja Hadadéza awuru laa Helamu. ¹⁷ A bya ekfuru iya Dévidi; yo kua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe adaa Enyimu Jodanu jeshia Helamu. Ndu Áramu ono abya akpo giriri; tso Dévidi phe ogu. ¹⁸ Ẹphe emekochaa gbaaru ndu Ízurelu oso. Dévidi egbua unu ndu soja l'ukporo ndu soja iri l'ise le ndu k'ugbo-inya; me ukporo unu unwoke ugbo ise, bu ndu egudeje inya mmanu alu. Shobaku, bu onye ishi ndu soja ẹphe b'e mekaru iphe; yo nwuhu l'ẹke ono. ¹⁹ Ndu eze ono, ẹphe le Hadadéza shi yeko eka l'ogu ono aphulephu le ndu Ízurelu lu-gbuwaru ẹphe; ẹphe emee t'ẹphe le ndu Ízurelu nọdu le nchi-odoo; ẹphebedua anodu ndu Ízurelu l'eka. Ndu Áramu atsulahaa egwu; jika oyetaru ndu Amonu eka odo.

11

Dévidi anata Uráya nyee ya

* 10:6 10:6 Iphe o bu bu 20,000. † 10:6 10:6 Iphe o bu bu 1,000. ‡ 10:6 10:6 Iphe o bu bu 12,000.

¹ Yo be l'oge mini-òdungu teke ndu eze ejeje oḡu; Dévidi ezifu Jóabu yẹle ndu ozi iya; mẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha; ẹphe eje agwaa ndu Amonu maa; kee k'ogù; yechia mkpukpu Rába. Dévidi l'onwiya akwaa lẹ Jerúsalemu.

² Yo be l'urenyashi ujiku lanu; Dévidi egbeshi l'oshi-azẹe ya tẹ ya kpaphe akpaphe l'eli ọlo-eze iya. Yọ nọdu l'ẹke ono tufu ẹnya phua nwanyi, aghu ẹhu. Nwanyi ono l'amashikpoo mma ike. ³ Dévidi ezifu madzu t'o je akpata ishi onye nwanyi ono bu. Onye ono asu iya: "L'ọ kwa Betisheba; nwatibe Eliyamu. O bu nyee Uráya kẹ Hetu." ⁴ Dévidi eye ndu ozi iya t'ẹphe je edutaru iya ẹya. Betisheba abyalephu; Dévidi eduta iya yẹle iya azẹe. (Yọ buru teke ono bẹ Betisheba shilephu l'ome nsọ kẹ ọsafu mmeru, eemeje teke nsọ metsuaru nwanyi.) E metsua; nwanyi ono atugbua lashia. ⁵ Nwanyi ono atsuta ime; bya ezia Dévidi; su iya: "Lẹ ya dukwa ime."

⁶ Dévidi ezia Jóabu; su iya t'o ziaru iya Uráya kẹ Hetu t'ọ lata. Jóabu abya ezia Uráya t'o je aza Dévidi oku. ⁷ Uráya erua; Dévidi aji iya aji Jóabu; mẹ ndu soja iya; mẹ ẹge oḡu ono eje ala. ⁸ Dévidi asu Uráya: "T'ọ laa l'ufu iya je atuta ume." Uráya egbeshi; tugbua. Eze egworu iphe nu t'e wolaaru iya. ⁹ Obenu lẹ Uráya kwaru l'onunggamgbo eze; yẹle ndu ozi nnajiufu iya aradu; to laruhe l'ufu iya. ¹⁰ A bya ekfuaru Dévidi lẹ Uráya ta lahekwa. Yọ bya aji Uráya: "?Tọ budunua ẹke teru ẹnya b'i shi lata nta-a? ?Nanu ẹge o du b'ẹ ti lahedu l'ufu?"

¹¹ Uráya asu iya: "Lẹ Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; ndu Ízurelù; ndu Júda; nnajiufu iya, bu Jóabu; mẹ ndu ozi iya l'ẹphe ha; tukokwa wushiru l'egu oḡu. ?Nanu ẹge ya e-shi lashia l'ufu je eria; ngua; yẹle nyee ya azẹe? Kamenu; ya te emekwa iya ememe!"

¹² Dévidi asu iya: "Nofufua ntanu. Teke o beru echile; ya ahaa ngu t'i laphu azu." Ya ndono; Uráya akwaa lẹ Jerúsalemu mboku ono; mẹ echile iya; to lahe. ¹³ Dévidi ekua ya; yọ bya; yele iya atuko ria; ngua; Dévidi echee ya mẹnshinu. Yo be l'enyashi; Uráya egbeshikwa je azẹe l'ẹke o zẹ unyaphua iya yẹle ndu ozi nnajiufu iya; ophu o ladu l'ufu iya.

¹⁴ Yo be l'utsu; Dévidi ederu ekwo nu Uráya t'ọ nu Jóabu. ¹⁵ Iphe o deru l'ekwo ono bu: "Duru Uráya ye l'ifu oḡu l'ẹke ophu katsua okpo oku. I -dutsuaru iya ye; unu akpo-phu azu; k'ophu ee-gbu iya; t'ọ nwuhu." ¹⁶ Yọ buru teke Jóabu gude ndu soja iya yechia mkpukpu ono b'o duru Uráya ye l'ẹke o maru lẹ ndu ohogu ẹphe, ike katsua nọ. ¹⁷ Ndu mkpukpu ono awufutalephu jekfu Jóabu phẹ oḡu; a haru ndu soja Dévidi gbushia. Uráya kẹ Hetu etsoru lẹ ndu nwuhuru nu.

¹⁸ Jóabu abya ezia ozi; kooru Dévidi ẹge oḡu ono gude jee. ¹⁹ Jóabu asu onye ono, o ziru ono: "I -dogetsuaru eze ẹge oḡu ono jeru laa; ²⁰ o -buru l'iwe byaru iya l'ehu; yọ jilaha ngu: 'Iphe meru iphe unu gude je anonuka mkpukpu obu ntse l'ogù ono; ?unu ta mahaada l'ẹphe a-nodu l'eli upho-mkpuma agba akfu. ²¹ ?Bunua onye bẹ gburu Abimeleku Jerubesheti? ?Tọ budunua nwanyi, nọ l'eli upho-mkpuma gude o-ji-l'eka mkpuma tu-gbua ya lẹ Tebezu? ?Bu ngunu meru iphe unu jeru je anonuka l'upho-mkpuma obu ntse?' O -jia ngu ẹge ono; nggu asu iya lẹ nwozi iya; mbu Uráya kẹ Hetu bẹ nwuhukwaruphu."

²² Nwozi ono atugbua jeshia. Yo rua; je atuko iphe, bu iphe Jóabu ziru iya zikota Dévidi. ²³ Nwozi ono asu iya: "Lẹ ndu ono nabaru ayi ẹka; wu-kfuta ayi oḡu l'echi-egu. Ole ayi chi-phuru ẹphe azu jeye ayi erua l'obu-edukfu mkpukpu ẹphe. ²⁴ Ndu chi akfu anodu l'eli upho-mkpuma gude iya haru ndu ozi nggube eze tu-gbushia. Odo aburu lẹ nwozi ngu; mbu Uráya kẹ Hetu tsokwa nwuhu."

²⁵ Dévidi abya ezia nwozi ono; su iya: "Iphe, ii-kfuru Jóabu bu: 'Lẹ ya suru tẹ ike ba agvukwa unu; kẹ l'ogù ta akpadu oke onye oo-gbu. T'eka shia ya ike l'ogù ono l'ẹke mkpukpu ono nọ; jeye teke oo-luta iya. Je ekfuaru Jóabu ẹge ono gude mee t'obu shihu iya ike.' "

²⁶ Nyeè Uráya anua lẹ nji iya nwuhuwáru; nọoru iya l'ùlo-ẹkwa. ²⁷ Yọ nọ-getsua l'ùlo-ẹkwa ono ẹge aanoje; Dévidi eduta iya lùlahaa. Yọ mọaru iya nwata nwoke. Obenu l'iphe ono, Dévidi meru ono dù Ojejoje ẹji.

12

Nétanu ekfuru Dévidi iphe, dù ẹji, o meru

¹ Tọ dù iya bú; Ojejoje abya ezifu Nétanu t'o je kẹ Dévidi. Nétanu erua bya asù iya: "L'o nweru unwoke labù, bu lẹ mkpukpu lanù. Onye lanù nweru iphe; onye ophu aburu onye ukpa. ² Onye onanu, nweru iphe ono nweru aturu; nweru eswi l'igwe. ³ Obenu l'onye ukpa phù te nwedu iphe, o nweru; gbaha nwada aturu, o zutaru azuta. Yo chee ya jeye; yọ nọdu yẹle unwegirima ibe iya l'ẹka vuta. Nwoke ono yẹ l'aturu iya ono anọduje erigba nri; l'angu mini l'okoro lanù; k'ophu bú l'oohejeru nwaturu ono eheru; yo ku mgbenya. Aturu ono anọdu onodu nwatibe iya kẹ nwanyi. ⁴ Yo be ujiku lanù; ẹbyee abyarú nwoke ono, nweru iphe ono. Yọ jìka lẹ ya t'akputadu aturu nk'iya ono; m'ọ bú eswi iya ono nanù gbua; gude shiaru ẹbyee ya ono nri. Yo gbechia je akputa nwada aturu k'onye ukpa phù gbua gude shiaru onye ẹbyee ya ono nri."

⁵ Dévidi avọru oku ghua ẹhu; sù Nétanu: "Kamenu; l'onye ono, meru iphe ono; be ishi iya a-lakwa iya! ⁶ O kfu futaje ugwo aturu ono ugbo ẹno; kẹ l'o meru iphe dù ẹge ono; imiko onye ukpa ono ta dù iya."

⁷ Nétanu asù Dévidi: "L'ọ kwa nggubedua bú onye ono! Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ízurelù sùru: 'Lẹ ya wuru ngu manù l'ishi t'i buru eze, a-nọdu achì ndu Ízurelù; bya anafuta ngu l'ẹka Sọlu. ⁸ Ya woru ọlo Sọlu, bú nnajiufu ngu ye ngu l'ẹka; woru unyomu iya ye ngu l'ẹka. Ya woru alì-eze ndu Ízurelù; mẹ kẹ Júda woru ye ngu l'ẹka. O -buru l'iphemiphe obule ono be ha nwanshì; be ya ge eyekwafuaru ngu iya iphe. ⁹ ?Nanù ẹge o dù; b'i wotaru okfu Ojejoje kpọo ẹbo-ẹbo-l'afu; shi ẹge ono mee iphe, dù iya ẹji l'ẹnya? I gude ogu-mbeke gbua Uráya kẹ Hetu; bya eduta nyeè ya lùlahaa. Yọ buru ogu-mbeke ndu Amọnu b'i gude gbua ya. ¹⁰ Iphe, ìi-maru bú l'ẹ to nwedu l'ochi agvù l'ufu ngu gbururu jeye; kẹ l'ẹ to nwedu iphe, ì guberu iya; je anaa Uráya kẹ Hetu nyeè ya lùlahaa.' ¹¹ Ojejoje, bú Nchileke sùru: 'Lẹ ya e-shi l'ufu ngu vofuta iphe, dù ẹji kpube ngu. Ìi-nọdu ẹge-a; ya achita unyomu ngu; nù onye ufu ngu; yọ raa ẹphe l'echi oke-eswe. ¹² I meru nkengu lẹ mpya. Obule ya e-mekwanu ngu nke ngu l'echi oke-eswe l'ifu ndu Ízurelù l'ẹphe ha.' "

¹³ Dévidi asù Nétanu: "Ya mesweekwaru Ojejoje."

Nétanu asù iya: "Lẹ Ojejoje wofuakwaru iphe, dù ẹji, i meru. Ẹ tìi nwuhuekwa. ¹⁴ Obenu lẹ keshinu bú iphe ono, i meru ono be ndu ohogu Ojejoje shiwa kfubyia ya; be nwata ono, a mọru ngu ono ta anọkwa." ¹⁵ E metsua; Nétanu atugbua lashia l'ufu.

Anwuhu nwata ono, a mọru Dévidi ono

Tọ dù iya bú; Ojejoje abya adaa nwata ono, nyeè Uráya mọtaru Dévidi ono ẹka; iphe-ememe abya azù iya. ¹⁶ Dévidi arọlahaa Nchileke l'okfu ẹhu nwata ono. Yọ wata oswi aswiswi. Ẹnyashi mbọku-mbọku; o -laa l'ùlo; yo je azẹru l'alì; l'arọ Nchileke. ¹⁷ Ndu ophu bú ogurennya l'ufu iya abya t'ẹphe yeta ẹka kpù-lia ya l'alì ono, o zẹ ono; to kwe; jìka lẹ ya te etsodu ẹphe ria nri. ¹⁸ Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa; nwata ono anwuhu. Ndu ozi Dévidi awata ọtsu egvu ẹge ẹphe e-me kfuru iya lẹ nwata ono nwuhuwáru; kẹ l'ẹphe sùru: "Teke nwata ono nọkwadu ndzù be ẹphe kfuru yeru Dévidi; tọ ngaru ẹphe nchì. ?Nanù ẹge ẹphe e-shi kfuru iya lẹ nwata ono nwuhuwáru? Oo-merukwa onwiya ẹhu."

¹⁹ Dévidi abya aphua ẹge ndu ozi iya adzù-phere onwẹphe taphatapha; yo rua ya l'ẹhu lẹ nwata ono nwuhuwáru. Yọ jì ẹphe: "Nwata obu; ?ọ nwuhuwáru tọ?"

Èphe asù iya: “Iyee; l'ò nwùhuakwaru.”

²⁰ Ya ndono; Dévidi abya egbeshi l'ògbodo-alì onò, ò zè onò je aghua èhu; jia manù. Yò bya agbanwee uwe iya bahù l'ime ùlò Ojejoje je abaarù iya èja. Yo metsua ège onò; lashia l'ufu iya; rua; sù t'a nù iya nri. A nù iya èya; yo ria. ²¹ Ndu ozi iya abya ajja ya: “?Nanù ège ò dù b'i meru egbe umere owaa? Teke nwata onò nòkwadu ndzù b'i shi akwa èkwa; l'aswì aswìswi. Yò bù-chiaru nta-wa, ò nwùhuru-a b'ì gbeshiru ria nri!”

²² Dévidi asù èphe: “Lè ya shi ara èkwa; l'aswì aswìswi teke nwata onò nòkwadua ndzù; kè lè ya rìru; sù: “?Onye maru mè Ojejoje e-meru iya eze-iphe-oma dobe nwata onò ndzù?” ²³ Òlè nta-a l'ò nwùhuwaru-wa; ?bùkwadu kè ngunu bè ya a-nòdu aswìru aswìswi nta-a. ?Ya a-dù ike wophuta iya azù òdò tò? Ò bù yèbedua e-mekochaa lakfube iya; obenu lè nwata l'onwiya ta alahèkwanu azù alakfuta iya òdò.”

Aamu Sólomonu

²⁴ Tò dù iya bù; Dévidi abya adua nyee ya, bù Betisheba ike. Yò bya alaarù iya l'ùlò; yò tsùta ime; m̀arù iya nwata nwoke. Dévidi agua nwata onò Sólomonu. Ojejoje eyeru nwata onò obu. ²⁵ Ojejoje egude kè obu, o yeru iya zia onye nkfuchiru iya; mbù Nétanu t'ò je agua ya Jedidaya.*

Jóabu aluta Rába (1 Iphe 20:1-3)

²⁶ Ya ndono; Jóabu abya etso Rába Amonu ogu. Yò lùà lùta mkpùkpu, onye eze èphe bu. ²⁷ Jóabu abya ezifu ndu ozi iya t'e zia Dévidi: “Lè ya tsowaru ndu Rába ogu; nawa èphe èke èphe eshije angù mini. ²⁸ Òo ya bù; chikobe ndu soja, phòduru nù l'èphe ha bya ekepheta mkpùkpu onò; nata iya; m̀e teke ya a-nata iya yèbedua; e woru mkpùkpu onò gua ya.” ²⁹ Ya ndono; Dévidi abya achikobe ndu soja onò l'èphe ha; chiru èphe jeshia Rába. Yo rua; bya abakfu èphe ogu; lùta iya. ³⁰ Yo kputa eze èphe okpu-eze, o kpu l'ishi. Èra okpu-eze onò ha l'òbu era talentu mkpòla-ododo. Yò bùru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude dengashia ya edengashi. E wota okpu-eze onò kpube Dévidi. Dévidi akwata oswa kwaa okwata, ha nshinu lè mkpùkpu onò. ³¹ Yò chita ndu mkpùkpu onò dobe t'èphe gudeje soya; ikworo; m̀e ogbu-nkù l'eje ozi; bya eye èphe t'èphe yòje èja. Yò bùru ège onò b'ò mekotaru mkpùkpu, nòkota l'alì ndu Amonu. E metsua; Dévidi yèlè ndu soja iya l'èphe ha awùru lashia azù le Jerúsalemu mu.

13

Amunonu; m̀e Táma

¹ Nwatibe Dévidi; mbù Abusolomu nweru nwunne iya nwanyi, aza Táma. Táma amashi mma ike. A nonyaa; nwatibe Dévidi kè nwoke, aza Amunonu abya eyeru Táma obu. ² Èhu abòhu Amunonu l'okfu èhu nwanna iya onò; mbù Táma; k'òphu bù l'iphe-ememe guderu iya. Iphe, k̀òru Amunonu abùru ège oo-shi tẹ yèlè Táma zèe; kèlè Táma bè nwoke ta achikahubua òkpa. ³ Amunonu bè nweru onya iya, aza Jonadabu Shimeya. Jonadadu bù nwa nwunne Dévidi; bùru onye èregede. ⁴ Yò bya ajì Amunonu: “?Bù ngunu kparu iphe ò bù nggùbe nwatibe eze abuje: o -rua l'ùtsu mbòku-mbòku; nggu anwùpyashihu ège-a? Kanùru iya iphe òbu.”

Amunonu asù iya: “Lè ya yeru Táma, bù nwunne Abusolomu; bù nwanna iya obu.”

⁵ Jonadabu asù iya: “Je azèru l'oshi-azèe ngu; meje l'èhu ta dùdu ngu mma. Nna ngu -bya lè ngu phù ajiji; nggu asù iya l'ìiro iya t'ò haa nwanna ngu; mbù Táma t'ò

* 12:25 12:25 Iphe, “Jedidaya” bù bù “onye Ojejoje yeru obu”.

bya anu ngu nri. T'ò nòdu l'èke iile iya ɛnya; mee nri obu; gude ɛka iya nua ngu iya." ⁶ Amunonu ekwe je azeru l'òbu onye ɛhu ɛ-ta dudu mma.

Yo be teke eze byaru iya ajiji; Amunonu asu iya: "Byiko; te nwanna iya; mbu Táma byanu bya anodu te ya le iya ɛnya t'o ghee akara nu iya te ya taa."

⁷ Tò du iya bu; Dévidi ezia t'e je l'ufu je ezia Táma; t'o je l'ulo nwanna iya; mbu Amunonu je emee nri; nu iya t'o ria. ⁸ Táma atugbua jeshia l'ulo nwanna iya; mbu Amunonu. Yo rua; Amunonu azewa azee. Táma abya ekpota ntu iphe, eegudeje eme akara bya agwokobe iya; bya eshi iya ghee akara. ⁹ Yò bya achiru akara ono ye l'efere woru nu iya. Amunonu ajika iya atata; su iya t'ò chishia iphe, bu ndu, nò l'èke ono t'ephe gbeshi! Ephe alufukota. ¹⁰ Amunonu asu Táma: "T'o wobata nri obu l'ime mkpura; yo gude ɛka iya nuje iya ɛya te ya ria." Ya ndono; Táma apata akara ono, o gheru ono wojeru nwanna iya; mbu Amunonu l'ime mkpura iya. ¹¹ Táma ewolilephu nri ono nu iya t'o ria; Amunonu azupyabe iya; su iya: "Bya te nggu l'iya zee; nwanna iya."

¹² Táma asu iya: "Wawakwa; nwanna iya! Be egudekwa iya ike! E te emejekwa egbe iphe ono l'alì Ízurelu! Be emekwa ejo akpamara owananu. ¹³ A -bya l'ehu nk'ia; ?bu awe be ya a-nodu wofu onwiya iphe-iphere iya. Temanu be nggubedua l'onwongu a-dulephu l'ò bu onye tso le ndu ono, eme éswé l'alì Ízurelu ono. Byiko; kfunuru yeru eze; ɛ tò jikakwa t'e b'i lu iya." ¹⁴ Yo kfu nta; kfu imo; Amunonu ta ngaru iya nchi. Yo gude iya k'ehuka raa; ke l'ò ka iya ike.

¹⁵ E metsua; Táma abya adu Amunonu ashì k'èji. Mbu l'ashì, o kporu iya byaru bya aka obu, o shi yeru iya. Amunonu asu iya: "T'o gbeshi; lufu!"

¹⁶ Táma ajika; su iya: "Waawa! L'achichi owaa, ichi iya te ya lufu nta-a be kakwa eji; karia ophu i mewaru iya." Amunonu ta angaru iya nchi; ¹⁷ kua onye ejeru iya ozi; su iya: "T'ò kpufuru iya nwanyi-a l'ifu; yò guchia ibo ono; swò-budo iya l'etezi!" ¹⁸ Onye ozi iya ono abya enwufu Táma; guchibodo iya ye l'etezi swòbe iphe l'ibo ono. Táma be yeru uwe-nlòkpuru, nweru ɛka ogologo; ke l'ò bu egbe uwe ono be unwada eze ndu ophu nwoke ta chikahubua okpa eyeje. ¹⁹ Táma ekpota ntu kpua onwiya l'ishi; woru uwe-nlòkpuru ono, o yeru ono gbajashia; chiru ɛka kwèe l'ishi; raru ɛkwa lashia.

²⁰ Nwunne iya; mbu Abusolomu aphua ya bya ajia ya: "Ò du le nwanna ngu; mbu Amunonu mebyiwaru ngu? Nodu nwandoo nwunne mu. Nwanna ngu b'ò bu; be evukwaru iphe ono l'obu." Táma eje eburu le ke nwunne iya Abusolomu; nodu l'ò -bu nwanyi, e bufuru ebufu.

²¹ Eze Dévidi anulephu iphe, meru nu; ɛhu agbanwuhu iya oku. ²² Abusolomu adahu Amunonu nkichi; to kfujehe okfu eyeru iya; m'ò bu k'oma; m'ò bu k'èji. Yò kpo Amunonu ashì ke l'ò guderu nwunne iya; mbu Táma k'ehuka raa.

Abusolomu; me Amunonu

²³ Afa labu eswetsua teke ndu akpujeru Abusolomu aturu iya eji nò le Bálu-Házo l'òkè ephe le ndu Ífuremu. Abusolomu ezia iphe bu unwu eze; ndu k'unwoke t'ephe dzua l'èke ono. ²⁴ Abusolomu ejekfu eze l'onwiya je asu iya: "Le yebe nwozi ngu be ndu akpuje aturu eji byakwaru ozi. Ya arò nggube eze te nggu le ndu ozi ngu yinuru bya."

²⁵ Eze asu iya: "Waawa; nwa iya. L'ephe ta achikodu bya; ke l'ephe a-bya aburu ivu-era noduru ngu." Yò rò ya nta rò ya imo; to kwe le ya e-je. Yò bu-chiaru onu b'ò goru nu iya.

²⁶ Abusolomu abya asu iya: "Ò -buru l'è tì byadu; byiko te nwanna iya; mbu Amunonu tsokwaru ephe bya!"

Eze aji iya: “?Bù kẹ̀ ngunu bẹ̀ oo-gude tsoru unu je?” ²⁷ Abusolomu arọ̀o ya; rọ̀shia ike; yo kweta tẹ̀ Amunonu yẹ̀ l'unwu eze ndu k'unwoke ndu ọ̀phu tsoru iya je.

²⁸ Abusolomu asu ndu ozi iya: “T'ẹ̀phe tọ̀-*nwube* ẹ̀nya maru teke Amunonu nguwaru mẹ̀; yo gudewa iya. Ya -sù unu t'unu chitsua Amunonu; unu chigbua ya. Unu ba atsukwa egvu. ?Tọ̀ bọ̀du yẹ̀bedua bẹ̀ ziru iya unu tọ̀. T'obu shihu unu ike; unu be etekwa etete.” ²⁹ Ya ndono; ndu ozi Abusolomu emee Amunonu ẹ̀ge e ziru ẹ̀phe. Unwu eze; ndu k'unwoke awu-lihu; onyenonu; yọ̀ kfu-kobe inya-mulu iya; gbalaa.

³⁰ Ẹ̀phe anọ̀dukwaduru l'esu-uzo; ozi egbe ruwanu Dévidi nchì lẹ̀ Abusolomu gbushikotaakwaru unwu eze; ndu k'unwoke l'ẹ̀phe ha; l'ẹ̀ to nwekwa ẹ̀phe m'ọ̀ bọ̀ onye lanu phoduru nu. ³¹ Eze ezilihu; ye ẹ̀ka l'uwe iya lawaa ya. Yọ̀ bya agwoshita l'ali; zẹ̀ru. Ndu ozi iya, vudonyabe iya nu l'ẹ̀ke ono atuko uwe ẹ̀phe lawashikwaaphu. ³² Jonadabu Shimeya, bọ̀ nwa nwunne Dévidi asu eze: “Tẹ̀ onye nwe mu nu; ba arikwa l'unwu-eze l'ẹ̀phe ha b'e gbugewaru. Ọ̀ kwa Amunonu kpọ̀u bẹ̀ nwuhuru nu. Ọ̀ kwa iphe Abusolomu shihawa rita keshinu mboku ono, Amunonu guderu nwunne iya nwanyi; mbu Táma k'ẹ̀huka raa ono ndono. ³³ Tẹ̀ nggube eze, bọ̀ onye nwe mu nu; ba achikwaru uche ye l'a suru l'unwu-eze gvuru. Ọ̀ kwa Amunonu kpọ̀u bẹ̀ nwuhuru nu.”

³⁴ Abusolomu bọ̀ ọ̀waa yehawaruru ọ̀kpa l'oso gbalaa-wa.

Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; nwoke, nọ̀ lẹ̀ nche apalia ẹ̀nya; phu igweligwe ndu jiru uzo; l'ẹ̀ke ẹ̀phe shi l'ugvu eje abya. ³⁵ Jonadabu asu eze: “Lenu; l'unwu nggube eze alaakwa. Ọ̀ kwa ẹ̀ge yẹ̀be nwozi ngu kfuru iya bọ̀ ẹ̀ge ọ̀ muru.” ³⁶ Ekfuge, ookfuge l'iya phu; unwegirima eze; ndu k'unwoke ono awubata; bya atua uzu-ekwa. Eze yẹ̀le ndu ozi iya l'ẹ̀phe ha akwaa ekwa; kwashia ya ike.

³⁷ Abusolomu agbalaa lakfushia Talumayi Amihudu; mbu eze ndu Geshu. Dévidi anọ̀du l'akwa ekwa nwa iya ono mboku-mboku. ³⁸ Abusolomu agbaru laa Geshu; je anọ̀ afa ẹ̀to l'ẹ̀ke ono. ³⁹ A nonyaa; obu Abusolomu emelaha eze, bọ̀ Dévidi; kẹ̀ l'o nwewaru obu lẹ̀ k'anwuhu Amunonu nu.

14

Abusolomu alaphuta azu lẹ̀ Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Jóabu Zeruya abya amaru l'obu Abusolomu bẹ̀ emeshi eze ike. ² Yọ̀ bya eye madzu t'o je Tékowa je ekuaru iya nwanyi mmamiphe l'ẹ̀ke ono; su iya: T'o meje l'ọ̀ bọ̀ onye nọ̀ l'aphu. T'o yee uwe onye nọ̀ l'aphu; haa oji manu mbeleke. T'oo mejelephu l'ọ̀ bọ̀ nwanyi, shi teke teru ẹ̀nya nọ̀duta l'aphu onye nwuhuru anwuhu. ³ T'o jekfu eze je ekfuaru iya ẹ̀ge ono. Tọ̀ dọ̀ iya; Jóabu abya eworu okfu ye iya l'onu.

⁴ Nwanyi Tékowa ono abya ejekfu eze tẹ̀ ya kfuru yeru iya; rua bya ebyishi ikpere; kpube ifu l'ali gude kwabẹ̀ iya ugvu; bya asu eze: “Nggube eze; byiko yenuru iya ẹ̀ka!”

⁵ Eze aji iya: “?Nanu ẹ̀ge ọ̀ dọ̀?”

Yọ̀ su iya: “Lẹ̀ ya bọ̀ nwanyi, maa tọ̀furu; mbu lẹ̀ nji iya ta anohedu. ⁶ Yọ̀ bọ̀ru unwegirima unwoke labu bẹ̀ yẹ̀be nwozi ngu nwanyi mutaru. Yo be ujiku lanu; ẹ̀phe ẹ̀bo awata ọ̀gu l'egbudu; to nwe onye nọ̀ l'ẹ̀ke ono; k'ọ̀phu ee-gbo ẹ̀phe. Onye lanu echitsua ibe iya; woru iya chigbua. ⁷ Ya ndono; ndibe ayi l'ẹ̀phe ha awu-lihu ripyabe yẹ̀be nwozi ngu nwanyi; su tẹ̀ ya kpufutafuaru ẹ̀phe onye ọ̀phu chigburu nwunne iya kẹ̀ nwoke phu t'ẹ̀phe gbua gude gwata ugwo ọ̀chi iya; shi ẹ̀ge ono nafu iya okè, gbaru iya nu l'iphe nna iya. Ẹ̀phe eme t'ẹ̀phe menyia nwa akpuru icheku-oku lanu ono, ya togboru ono; shi ẹ̀ge ono mee t'ẹ̀pha nji iya; mẹ̀ awa iya chihu.”

⁸ Eze asu nwanyi ono: “Tugbua lashia; tẹ̀ ya bya aturu ekemu nu ẹ̀phe l'okfu ẹ̀hu ngu.”

⁹ Nwanyi Tékowa ono asụ iya: “Nggube eze, bu onye nwe mu nu; t'iphe, du eji, a-lufuta iya nu tukokwaru iya l'ishi; me l'ishi onu-ulo nna iya. Te ikpe ba anmakwa eze yele aba-eze iya.”

¹⁰ Eze asụ iya: “O -nwekpooru onye jeru ngu ekfuru; duta iya byakfuta iya; onye obu aparuru ngu haa.”

¹¹ Nwanyi ono asụ iya: “Byiko; te nggube eze kpo-kunua Ojejoje, bu Nchileke ngu; k'ophu onye o no l'eka; mbu ogwata ugwo ochi ono a-ha ogbu nwatibe iya ke nwoke ono.”

Eze asụ iya: “Kamenu; l'egbushi, no nwatibe ngu l'ishi te erifudu; m'oo nanu.”

¹² Nwanyi ono asụ iya: “Te yebe nwozi ngu nwanyi kfufunua akpuru okfu lanu yeru nggube eze, bu onye nwe mu nu.”

Yo su iya: “Kfua ya.”

¹³ Nwanyi ono asụ iya: “?Bu ngunu meru iphe nggube eze pataru egbe iphe owaa kpube ndibe Nchileke? ?T'o budu ikpe be nggube eze anma onwongu l'iphe ono, iikfu nta-a ono; kele nwatibe ngu phu, a chifuru achifu phu be nggube eze te kwedu t'o lata. ¹⁴ Ayi l'ayi ha nwuhufutaje anwuhu. Ayi du l'o bu mini, wushihuru l'ali, e-te nwehedu ege ee-shi kukobe iya l'iphe odo. E to nwekwa onye Nchileke gufuru t'e b'o nwuhushi. Iphe, oomejehia bu l'oochoje uzo, ee-shi t'onye a chifuru achifu laphuta azu lakfuta iya. ¹⁵ Ya byawaru te ya kfuaru iya nggube eze, bu onye nwe mu nu; ke le ndiphe mewaru egvu ye iya l'ehu. Yebe nwozi ngu nwanyi aria le ya e-kfuru yeru nggube eze; ke l'o nweru ege o-du; nggu emee iphe, nwozi ngu aru ngu ti mee. ¹⁶ Mbu le nggube eze a-nu okfu iya; nafuta yebe nwozi ngu l'eka nwoke ono, achu uzo, oo-shi gbua yele nwa iya; nafu ayi okè-iphe ono, Nchileke nuru epehono. ¹⁷ Nta-a be yebe nwozi ngu nwanyi ekfu; su: 'Byiko; te okfu nggube eze, bu onye nwe mu nu mekwaa te meji nmakfuru iya anmakfuru; kele nggube eze, bu onye nwe mu nu du l'o bu ojozi Nchileke, amajeru iphe, du mma me iphe, du eji. Te Ojejoje, bu Nchileke ngu swikwaru ngu eswiru.' ”

¹⁸ Ya ndono; eze abya aji nwanyi ono; su iya: “Be ed omikwaru iya iphe-a, ya eme te ya jia ngu-a edomi.”

Nwanyi ono asụ iya: “Jinua ya iphe obu; nggube eze, bu onye nwe mu nu.”

¹⁹ Eze abya aji iya: “Eka Jobu; ?o du l'iphemiphe obule-a, iikfu-a to?”

Nwanyi ono asụ iya: “Nggube eze, bu onye nwe mu nu; ?bu onye ha ke t'e b'o ye onu l'aji, i jiru? O kwa nwozi ngu Jobu be ziru iya ije-wa; bukwaru iya phu be yeru yebe nwozi ngu okfu l'onu te ya kfua. ²⁰ O bu nwozi ngu, bu Jobu be meru iphemiphe obule ono; k'ophu oo-gbanwe iphe-a, l'eme nta-wa. Nggube onye nwe mu nu be manuru mmamiphe l'obu ojozi Nchileke; k'ophu bu l'i makotaru iphe, bu iphe, eme le mgboko-a.”

²¹ Ya ndono; eze asụ Jobu: “O du mma. Ya e-me-e iphe ono. Tugbua je edulata nwokorobya ono; mbu Abusolomu.”

²² Jobu ebyishi ikpere; kpube ifu l'ali gude kwabe iya ugu; bya etua eze epha. Yo su: “Ntanu-a be yebe nwozi ngu maretaru le ya no nggube eze, bu onye nwe mu nu l'obu; ke l'i meru iya iphe, ya roru ngu t'i meeru iya.” ²³ To du iya bu; Jobu atugbua jeshia Geshu je eduphuta Abusolomu azu le Jerusalemu. ²⁴ Obenu l'eze sukwanuru t'o jelekwaphu je eburu l'ulo nk'ia; t'e b'o gudehekwa enya iya phu iya odo. Ya ndono; Abusolomu eje eburu l'ulo nk'ia; too gudejehe enya iya phu eze.

Abusolomu yele Dévidi edoshi

²⁵ L'ali Izurelu gbaa mgburumgburu b'e to nwedu nwoke odo, a jaberu ajaja ke mma iya l'o bu Abusolomu. Tsube l'ishi jeye l'obechere-okpa iya; b'e to nwedu eke o nweru ntupo. ²⁶ Egbushi, no iya l'ishi shi evuje; du ogologo; du jikfujikfu. Yo

shì akpùje iya ugbo lanù l'afa teke okpoko-egbushi iya hawa nshinu ẹge ono. Ọ -kpù-gee ya; yo wota iya t̀a; t'ọ maru ẹge ọnyita-be ẹra. Ẹra ẹgbushi iya shì eruje ̀kpòrò shẹkelu iri* m'e -gude iphe, eze egudeje at̀ ẹra iphe t̀a ya. ²⁷ Iphe a m̀taru Abusolomu; b̀ unwegirima unwoke ẹto; m̀ nwata nwanyi lanù. Ẹpha nwata iya k̀ nwanyi ono b̀ Táma. Táma ono amashi mma ike.

²⁸ Abusolomu ebua l̀ Jerúsalemu afa lab̀; ọ b̀ l'ẹ to gudebua ẹnya iya ph̀ eze ifu. ²⁹ Abusolomu ezia t̀ Jóabu bya t̀ ya zi iya k̀ eze. Jóabu te kwe abyabya. Ỳ bya ezia ya k'ugbo ẹbo; ỳ j̀kakwaphu abyabya. ³⁰ Yo kwe teke ono bya ezi ndu ozi iya; s̀ ẹphe: "Unu lenu; l'ẹgu, Jóabu k̀r̀ balì b̀ ǹ-nyabe nke iya. Unu je at̀a ya ọku." Ndu ozi iya at̀gbua je eworu ọku t̀a ya.

³¹ Jóabu at̀gbua jekfube Abusolomu l̀ nk'iya; je as̀ iya: "?Nanù ẹge ọ d̀ b'i yeru ndu ozi ngu; ẹphe eje at̀a ọku l'ẹgu iya?"

³² Abusolomu as̀ Jóabu: "L̀ ya ziru t'e zia ngu t'ì bya t̀ ya zia ngu t'i jekfu eze je aji iya: '?Iphe, meru iphe, ya shì Geshu latashia? O gege akaru iya mma l̀ ya ǹ-kwadu l'ẹke ono.' Ọo ya b̀ t'i mee t̀ ya ph̀ eze. Ọ -b̀ru l'o nweru iphe, d̀ ẹji, ya meru; t'o gbua ya r̀ egbugbu."

³³ Ya ndono; Jóabu at̀gbua je ekfuru eze iphe ono. Eze abya ekua Abusolomu. Ỳ byaruta; bya ebyishi ikpere; k̀pberu eze ifu l'alì. Eze abya etsutsua Abusolomu ọnu.

15

Ẹjo idzu, Abusolomu achir̀ Dévidi

¹ E metsua; Abusolomu abya edobe ̀gbo-inya k'onwiya; chir̀ inya ye iya; m̀ ̀kpòrò unwoke lab̀ l'unwoke iri, b̀ ndu e-vutajeru iya ̀zo. ² Ỳ b̀je; o -be l'ònmewa ̀tsu; Abusolomu egbeshi je evudo l'iku esu-̀zo l'ẹke eeshije abah̀ l'obu-edukfu mkp̀kp̀u ono. O -nweru onye eje ochi eze okfu; Abusolomu ekua ya; j̀ iya: "?B̀ mkp̀kp̀u awe b'i shì?" Onye ono as̀ iya: "L̀ nwozi iya shikwa l'ikfu lanù l'ikfu ndu Ízurèlu." ³ Onye ọbu kfutsulephu ẹge ono; Abusolomu as̀ iya: "Iphe, i kfuru d̀kwa mma; b̀ru iphe, vudo nham̀nha. Obenu l'ẹ to nwedu onye a-ǹ-chita ẹnya eze; ǹa iphe, adaru unu." ⁴ Iphe ọdo, Abusolomu ekfujefua b̀: "T'a s̀kwaru l'a f̀taru iya t̀ ya b̀ru onye ikpe l'alì-a b̀ ọo-ga abujekwaru: iphe, b̀ onye wotaru iya okfu; m'ọ b̀ onye byaru bya echia ya okfu; m̀ ya ekpee ya; k̀peru iya ǹ iya." ⁵ Ọ kwaph̀ ẹge ono b̀ ọobuje; o -nweru onye byakfutaru iya ǹ t̀ ya bua ifu l'alì; kele iya ekele; ỳ machia ẹka; nmaa ya akpa; tsuta iya ọnu. ⁶ Ono b̀ ẹge Abusolomu shì emeje iphe, b̀ ndu Ízurèlu, gude ikpe bya k'eze ndono. Yo mee; ỳ b̀ru ỳbedua b̀ ndu Ízurèlu yeru obu.

⁷ A ǹtsulephu afa ẹno; Abusolomu as̀ eze: "Byiko; haǹa ya t̀ ya je Héburonu je emedzua ̀kwa, ya kweru Ojejoje. ⁸ Ishi iya ab̀ru l̀ teke ono, ỳbe nwozi ngu ǹkwadu l̀ Geshu l'alì Sayiria ono b̀ ya kweru ̀kwa; s̀: 'Ojejoje -mewa; ya alaphu az̀ l̀ Jerúsalemu b̀ ya a-bar̀ Ojejoje ẹja.' "

⁹ Eze as̀ iya: "T'o jekwaa l'ẹhu-agu!" Ya ndono; ỳ t̀gbua jeshia Héburonu. ¹⁰ Abusolomu abya ezifu ndu ozi l̀ mpya t'ẹphe jekota l'ikfu ndu Ízurèlu l'ẹphe ha; je as̀ ẹphe: "Unu -ǹlephu ̀pyoku; unu echia mkp̀; s̀: 'Abusolomu b̀ eze l̀ Héburonu.' " ¹¹ Ndu ẹphe l̀ Abusolomu shì Jerúsalemu ỳru b̀ d̀ ̀kpòrò unwoke iri. Ndu ono b̀ ndu e ziru nzi t'ẹphe bya. Ẹphe egude obu g̀ru iphorò jeshia; l'ẹ ba ma iphe, eme ǹ. ¹² Abusolomu egudekwadua ngweja ono l'ẹka egwo; zia t'e je ekuaru iya Ahitofèlù k̀ Gilo l̀ mkp̀kp̀u iya, b̀ Gilo t'ọ bya. Ahitofèlù ono b̀ onye aǹduje at̀ziru Dévidi ̀zo. Ya ndono; ẹjo idzu ono, aachir̀ Dévidi ono abya aka nshinu; ndu aẁ l'etso Abusolomu l'aka nshinu eje.

* 14:26 14:26 Iphe ọ b̀ b̀ kilo ẹbo.

Dévidi agba oso lẹ Jerúsalemu

¹³ Tọ dù iya bụ; nwozi lanụ agbaru bya asụ Dévidi: “?Ị marua lẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha bụwa l'ẹke Abusolomu nọ bẹ obu ẹphe nọ?”

¹⁴ Dévidi abya ekfuru yeru ndu ozi iya l'ẹphe ha, bụ ndu yẹle iya chiko nọdu lẹ Jerúsalemu; sụ ẹphe: “Unu gbesikwa t'ayi gbalaa; ọdumeka b'ẹ to nwekwa ayi onye a-nahụ-ghe Abusolomu. Unu mekebe ẹgwegwa t'ayi tughua; a nonyaa nù; yọ tų ayi l'ụkfu bya emee ayi ẹjọ iphe; gude ogu-mbeke gbugbushia ndu mkpụkpu-wa.”

¹⁵ Ndu ozi eze asụ iya: “L'ọ kwa iphe, bụ iphe nggube onye nwe mu-nụ, bụ eze gbeburu bẹ ayibe ndu ozi ngu e-me.” ¹⁶ Tọ dù iya bụ; eze atughua; ndibe iya l'ẹphe ha etso iya. Eze ahaa unwanyi iri ndu ophu bụ nnufu iya phẹ t'ẹphe leta ẹnya l'ufu.

¹⁷ Eze atughua; yẹle ndu tso iya nù l'ẹphe ha; ẹphe ejee ije ote-ẹnya; kfishi. ¹⁸ Ndu ozi iya abya awụ-swekota; mbụ ndu Keretu; ndu Peletu; mẹ unu madzụ l'ụkporo iri ono, shi lẹ Gatụ tsoru iya ono. Ẹphe abya esweta eze; vuta ụzo. ¹⁹ Ya ndono; eze abya asụ Itayi, bụ onye Gatụ: “?Bụ ngunu meru iphe i tso ayi? Laphukwa azụ lakfu eze Abusolomu; kẹ l'ị bụ onye ọhodo; bya aburu onye a kpuru lẹ ndzụ lẹ nk'unu. ²⁰ ? Nanụ ẹge ee-shi; yọ buru nggube onye búa nyaphua b'ị byaru; bẹ ya e-me t'i tsoru ayi ghaphelaha ririri; lẹ ya ẹ-ba ma ẹke ayi cheberu ifu. Chita ndibe unu laphu azụ. Tẹ Ojejoje koshikwa obu-imiko iya l'ẹke ị nọ; yo koshikwaphu lẹ ya bụ onye eegude ire iya ẹka.”

²¹ Itayi asụ eze: “Kamenu; l'ọ kwa ẹke nggube eze, bụ onye nwe mu nù nọ; bẹ yẹbe nwozi ngu nọ; lẹ ndzụ; m'ọ bụ l'onwu.”

²² Dévidi asụ Itayi: “Ngwaa; sweta vuta ụzo!” Itayi, bụ onye Gatụ abya esweta; mẹ ndu yẹle iya yị; mẹ unwegirima, tso iya nu. ²³ Ya ndono; ụzu-ẹkwa atụ l'alị ono lẹ ndu ono wuswederu. Eze; mẹ ndu ono yẹle iya yị ono eje adaa nggele Kídironu; chebe ifu l'ụzo echi-ẹgu.

²⁴ Abiyáta abya esweta; Zadọku eswetakwaphu; mẹ ndu Lívayi l'ẹphe ha, bụ ndu pa Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje. Ẹphe abya apazita Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono dobe l'alị jeye teke ndu ono chikoru wufutakota lẹ mkpụkpu ono. ²⁵ Eze asụ Zadọku: “T'ọ paphu Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono azụ l'ime mkpụkpu. O -buru lẹ ya nọ Ojejoje l'obu bẹ oo-duphuta iya-a azụ; mee tẹ ya phufua Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje; mẹ ẹke ono, ọonoduje ono ọdo. ²⁶ O -buru l'ẹhu ta atsodu Nchileke ẹnà l'ẹke ya nọ; bụna ya ndọ-ọ; t'o mee ya ẹge dù iya mma.” ²⁷ Eze asukwaphu Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja: “?O kwaa l'ị phujenua aphụ? Laphu azụ l'ime mkpụkpu l'ẹhu-agu; nggu lẹ nwatibe ngu, bụ Ahimazu; mẹ Jonátanu, bụ nwatibe Abiyáta. ²⁸ Ya a-nọdu-a l'okpa Ẹnyimu Jódanu ibyia ophu eeru iya eruru l'ụzo echi-ẹgu kwaberu ozi unu.” ²⁹ Zadọku yẹle Abiyáta apata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono laphushia azụ lẹ Jerúsalemu je anọ-kirishia l'ẹke ono.

³⁰ Dévidi atughua kwaseru; gude ẹkwa l'enyi Ugvu Olivu. Yo kpuchia iphe l'ishi; gbarụ okpa ọtu l'eje. Ndu etso iya nù l'ẹphe ha achiko kpuchishikota iphe l'ishi; l'ara ẹkwa awụ etso iya. ³¹ A bya ekfuru Dévidi: “Lẹ Ahitofelù tsokwa Abusolomu l'ẹjọ idzu ono.” Ya ndono; Dévidi abya ekfuru nù Nchileke; sụ iya: “Byiko Ojejoje; menua t'ụzo ono, Ahitofelù atụ-ziru Abusolomu ono buru iphe-eswe.”

³² Dévidi enyirulephu eli eli ugvu ono, bụ ẹke aanoduje abaru Nchileke ẹja; ọwaa bụwa-a Hushayi kẹ Akụ l'ẹke ọ bya iya ndzuta. Uwe Hushayi agbajashihu agbajashihu; yo kpota ntụ kpua onwiya l'ishi. ³³ Dévidi asụ iya: “I -tsoru iya; bẹ ii-bukwaru ivu ẹra duru iya. ³⁴ Laphuchia azụ lẹ Jerúsalemu je asụ Abusolomu: ‘L'ii-buru nwozi yẹbe eze; ẹge ono, i shi buru nwozi nna iya Dévidi ono. Obenu lẹ nta-a; bẹ ii-buru nwozi iya.’ I -mee ya ẹge ono; bẹ ii-yetaru iya ẹka gbanwe ẹjọ idzu ono, Ahitofelù achị ono. ³⁵ Zadọku; mẹ Abiyáta, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ nggu l'ẹphe a-chiko nọdu l'ẹke ono. Iphe bụ iphe, ị nujeru lẹ k'eze; nggu ekfuru

iya ephe. ³⁶ Ụnwu ephe ephe ebo; mbụ Ahimazu Zadọku; mę Jonátanu Abiyáta bę ephe l'ephe chiko nọdu l'ẹke ono. Iphe, bụ iphe ị nutaru; nggu ezia ephe t'ephe bya ekfuaru iya ẹya."

³⁷ Ya ndono; yọ bụru teke Hushayi, bụ ọnya Dévidi eruta Jerúsalemu; bę Abusolomu erutakwaphu.

16

Dévidi yele Ziba

¹ Dévidi ejeribelephu nwanshi l'eli eli ugvu ono; nwozi Mefiboshetu, aza Ziba anọduwa t'ọ gba iya ndzuta. Yọ chiru nkakfu-igara olemole, a kwakoberu; bo iya ukporo ishi buredi iri; ukporo ẹcha-mbeke ise, e gude akpuru vayinu ghee; ukporo akpuru oshi-omi ise; mę l'otumu* męe lanu. ² Eze abya aji Ziba; sụ iya: "Bụ ke ngunu b'i vutaru iphe ọwaa?"

Ziba asụ iya: "Lẹ nkakfu-igara ono bụ iphe, ndibe eze a-noje l'agbaphe. Ophu bę buredi yele akpuru oshi-omi phụ bụ iphe, unwoke, tso ngu nụ a-nọduje ata. Męe phụ bụ ndu ike gvuru l'echi-egu bę a-ngutaje iya nụ; gude rụkota onwephe."

³ Eze aji iya: "Nanụ nwanwa nnajiufu ngu?"

Ziba asụ iya: "L'ọ nọkwa lẹ Jerúsalemu; ekfu l'ọo ntanụ bę ndu Ízurelu e-woru ali-eze nna iya oche nụ-phu iya azu."

⁴ Eze asụ Ziba: "L'iphemiphe ọbule, shi bụru iphe Mefiboshetu bę buakwa nke ngu."

Ziba asụ iya: "Eka iya l'ali! Byiko; tẹ ya tubajekwa ngu l'ęnya nggube eze, bụ onye nwe mu nụ."

Dévidi; mę Shimeyi

⁵ Eze, bụ Dévidi erua Bahurimu; nwoke lanu, bụ onye ufu Sọlu phezhiwa l'ẹke ono lufuta. Epha onye ono bụ Shimeyi Gera. Yọ phushi iphu l'ẹje abya. ⁶ Yọ wata ọtu Dévidi yele ndu ozi iya l'ephe ha mkpuma; l'ẹke ndu yele iya yi; mę ndu soja iya; ndu ophu bụ ndu ike-ka-l'oggu l'ephe ha nọ-pheru iya mgburumgburu. ⁷ Shimeyi l'akporu iya iphu ono; sụ iya: "Gbeshi; nggube o-gbu-ochi ono. Gbeshi; nggube 'o-ga-lẹ-mkpa ono! ⁸ Ojejoje gwatawaru ngu ugwo ochi ndu i gbushiru l'onu-ulo Sọlu; mbụ onye ono, ị nọ-chiru ęnya iya chilahaa ono. Ojejoje nafuwaru ngu ali-eze ono woru nụ nwa ngu; mbụ Abusolomu. Lewaru l'ejo-ududu ngu gudeshiwaru ngu; ke l'i bụ o-gbu-ochi!"

⁹ Abishayi Zeruya asụ eze: "Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ?nanu ege ọ du bę epherephere-wa† byaru bya akọ ngu onu. Hanu ya tẹ ya je ebufu iya ishi."

¹⁰ Eze asụ iya: "Bụ ngunu bę unu l'iya ji; unube unwu Zeruya? O -buru l'ọ bụ Ojejoje ziru iya t'ọ bya akọ ya onu; 'bụ onye a-du ike jia ya iphe, kparu iya nụ.'

"¹¹ Ya ndono; Dévidi abya asụ Abishayi yele ndu ozi iya l'ephe ha: "Unu lewaru l'ọ bụ nwa, shi iya l'ephe bę achọ ishi iya. Bụ-chia ọwananu, bụ onye Bénjaminu-wa ta a-kaduru njọ? Unu parụ iya haa t'ọ kọ iya onu, oku iya; ke l'ọ bụ Ojejoje ziru iya ẹya. ¹² O nweruru ege ọo-du; Ojejoje elee ęnya; phụ egbe iphe-ehuka, dakfutaru iya nụ; meeru iya iphe-oma gude kfua ya ugwo onu-a, aakọ iya ntanụ-a." ¹³ Ya ndono; Dévidi yele ndu nk'iya ono akwaseru esu-uzo ono; Shimeyi akwaseru iku ugvu, nọ chebe ifu ichefu. Yoo je; l'akọ iya onu; atụ iya mkpuma; l'aphuru iya ntụ. ¹⁴ Eze yele ndu yele iya yiru erua ẹke ephe eje; ike agvushikota ephe; ephe anodu l'ẹke ono tuta ume.

Ahitofelu ezi Abusolomu ejo ozi

* **16:1** 16:1 Iphe e yeru męe-wa gedegede bụ otumu, e gude akpo-eghu mee. † **16:9** 16:9 Lókfu Hibururu bę iphe, a kwata dee l'eka-a kwa odzu nkuta.

¹⁵ Tò dù iya bụ; Abusolomu yèle ndu ono l'èphe ha; mbụ unwoke Ízurelù awuru wubata lè Jerúsalemu. Ahitofèlù etsokwaruphu èphe. ¹⁶ Hushayi kè Akụ, bụ ọnya Dévidi ejekfu Abusolomu je asụ iya: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze! Nggube eze; ndzụ ngu ndzụ ogologo!”

¹⁷ Abusolomu asụ Hushayi: “?Bụ obu, i yeru ọnya ngu obu ndọ-ọ? ?Nanụ ège ọ dù b'è ti tsodu ọnya ngu obu?”

¹⁸ Hushayi asụ Abusolomu: “Waawa; kè l'ọ bụ onye ọphu Ojejoje; mè ndu-a; mè ndu Ízurelù l'èphe ha fọtaru bè ya a-buru nk'iya. Yò buru iya bè ya l'iya a-nòduwaru.

¹⁹ Tèmanu; ?bụ onye b'ọ gbarụ tẹ ya jejeru ozi? ?Tò bụdu nwatibe iya. ?Tò bụdu ège ya jeru nna ngu ozi bè ya e-jekwaru iya phụ nggubedua.”

²⁰ Abusolomu asụ Ahitofèlù: “Gbazikwaaru ayi ụzo; ?nanụ ège ayi e-je iya?”

²¹ Ahitofèlù asụ Abusolomu: “T'o jekfukota nnufu nna iya phè ono; mbụ ndu ono, ọ harụ t'èphe leta ufu-eze ọnya ono. Teke ono bè ndu Ízurelù mgburumgburu a-nụa l'i mewaru onwongu; nggu eshi nna ngu nshi l'imi. Ọdo aburu l'èka e-shihukwaphu ndu ono, etso ngu nù ono ike.” ²² Ya ndono; a bya akpọberu Abusolomu ụlo-èkwà l'okpotsu ụlo obu-eze; Abusolomu etsota nnufu nna iya phè ono; raa èphe nanụ nanụ; ndu Ízurelù egudekota ọnya èphe phụ iya.

²³ L'ogege ono bè mgbazi Ahitofèlù shi adujelephu l'ọbu ège ono, e shi ejeje ọkpata Ojejoje ishi ono. Yò buru ège ono bè Dévidi yèle Abusolomu shi ewotaje mgbazi Ahitofèlù.

17

Ahitofèlù eduswe Abusolomu ụzo

¹ Ahitofèlù abya ekua Abusolomu; sụ iya: “Tẹ ya fọta ụkporo unu unwoke; l'ụkporo unwoke iri* t'ayi je achia Dévidi ọso l'enyashi-a. ² Ya a-bakfu iya teke ike gvushiwaru iya; yò dụwa gologolo. Ya e-me t'ọ wata ọtsu egvu; k'ọphu ndu ono yèle iya yì ono l'èphe ha a-gbakashihu. Teke ono; ya eworu eze gbua. ³ Ya e-duphutakotaru ngu ndu ono azụ. Onye ono, iicho ono -nwuhuwa bè ndu ọphu l'èphe a-latakota azụ. È to nwedu ndu ono, onye ọku akọ.” ⁴ Iphe ono adụ Abusolomu yèle ndu bụ ọgurennya ndu Ízurelù l'èphe ha mma.

⁵ Abusolomu asụ: “Unu kua Hushayi kè Akụ t'ayi nufua iphe, oo-kfu.” ⁶ Hushayi abyakfuta l'iya phụ; Abusolomu asụ iya: “Ọwaa iphe, Ahitofèlù kfuru. Ọ sụru: ?L'ayi e-me ège o kfuru? Teke è t'ọ dudu; nggu eyee onu nke ngu.”

⁷ Hushayi abya asụ Abusolomu: “Ụzo ono, Ahitofèlù tų-ziru ngu k'ogiya-a ta dukwa mma. ⁸ I mahawaru lè nna ngu; mè ndu nk'iya l'èphe ha bụ ndu ike-ka-l'ọgu. Èhu anọduje enwu èphe ọku l'ọbu agụ, a chítaru unwu iya. A -gufukpooru ono bè nna ngu kwa onye k'ọgu doru ọnya; tẹmanu b'è too kwekwa t'èphe l'iya nọdu l'èkalanu l'enyashi-a. ⁹ Nta-a ọwaa kpọ bè oo-gbe domiwa nù onwiya l'ime ọgba ọdo l'èke ọdo. Ọ -lufuta bya etso unu ọgu ugbo lanụ; bè onye nuru iya nù a-sụkwa: ‘Lè ndu etso Abusolomu gvụakwaru.’ ¹⁰ Je akpaa lè ndu ike-ka-l'ọgu; mbụ ndu ono, obu shihutsuaru ike l'ọbu agụ ono bè e-gude ọtsu egvu rushihu; kèle ndu Ízurelù l'èphe ha marua lè nna ngu bè bụ onye èka karu akaka l'ọgu; ndu yèle iya yì abụ-kọtaru mkparawa l'ọgu. ¹¹ Onu, ya eye aburu tẹ ndu Ízurelù l'èphe ha; tsube lè Dánu jeye lè Besheba dzua byakfuta ngu. Mbụ t'èphe zahụ l'ọbu l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnimu; nggubedua l'onwongu eduru èphe jeshia ọgu ono. ¹² Teke ono; ayi etso iya ọgu l'èke ayi chọ-vukpeleru iya phụ; ayi adapyabè iya ège ono, iji utsu anọduje adashi l'alì ono. Yèbedua l'onwiya; mè ndu yèle iya yì l'èphe ha b'è ta byadụ bya a-ha ndzụ m'ọ

* 17:1 17:1 Iphe ọ bụ bụ 12,000.

bù onye lanù. ¹³ O -nweru mkpukpu, o pyobaru; ndu Ízurelù l'èphe ha e-gude eri je lè mkpukpu òbù; je alò-tsua ya; kpà ya wuruwuru ye lè nsùdà; k'òphu bù l'è to nwedu m'ò bù ibiribe èja, a phù l'èke onò."

¹⁴ Abusolomu mè ndu Ízurelù l'èphe ha azua; sù: "L'idzu Hushayi kè Akù bè kakwa kè Ahitofèlù mma." Ishi iya aburu lè Ojejoje chì-buwaru iya tẹ ya shi ège onò kpakaa ègiri ọzo onò, Ahitofèlù tuziru onò; k'òphu Ojejoje e-shikwanu ège onò mee t'iphe, dù èji dakfuta Abusolomu.

Ama gbaru Dévidi; yò gbalaa

¹⁵ Tò dù iya bù; Hushayi abya ekfuaru Zadòku yèlè Abiyáta, bù ndu, achijeru Nchileke èja ọzo onò, Ahitofèlù gbaziru Abusolomu yèlè ndu bù ọgurennya ndu Ízurelù onò; mè ọphu yèbedua l'onwiya gbaziru èphe. ¹⁶ Yò sù èphe: "Unu zia ozi rua Dévidi nchì nta-a nta-a t'è b'ò radùkwa aradu l'èke onò, eeruje Ènyimu Jódanu eruru l'echi-ègu onò. T'è b'ò dùkwa iphe, e-me t'è b'ò dafù azù iya ọphu; ọ -dùdù bè aa-chòkwa eze; mè ndu yèlè iya yì achòcho."

¹⁷ Teke onò bè Jonátanu yèlè Ahimazu anòduje lè Ènu-Rogèlù; kè l'èphe ta tùdu ama ọbahu Jerúsalemu. Yò buru nwata nwamgbòko, eje ozi bè eezije t'ò je ezia èphe ozi; èphe eje ezia ya eze, bù Dévidi. ¹⁸ Obenu l'ò nweru nwokorọbya lanù phùru èphe; je edooru iya Abusolomu. Èphe èbo alùfu-kebe l'èke onò; jeshia l'ufu nwoke lanù lè Bahurimu. Nwoke onò nweru wèlù l'ogbodufu iya. Èphe enyiba l'ime wèlù onò. ¹⁹ Nyee nwoke onò achita iphe kpuchia ọnu wèlù onò; bya eworu witu kpasaa l'eli iya; to nwe onye maru nù. ²⁰ Ndu ozi Abusolomu abyakfuta nwanyi onò l'ùlò; bya aji iya: "Nanù Ahimazu yèlè Jonátanu?"

Nwanyi onò asù èphe l'èphe daakwaru azù nggele phù tughua.

Èphe achonyaa èphe; èphe ta aphù èphe; laphushia azù lè Jerúsalemu. ²¹ Ndu onò alatsulephu; Ahimazu yèlè Jonátanu eshi lè wèlù onò nyifuta tughua jeshia ozi eze, bù Dévidi ozi onò. Èphe erua bya akọoru iya egbe idzu, Ahitofèlù chìru; sù iya t'ò tughulekwaphu nta-a dafù azù ènyimu onò azù iya ọphu. ²² Ya ndono; Dévidi yèlè ndu yèlè iya yì atughua je adaa Ènyimu Jódanu. T'ò kwa be l'ènya-ngge ọtsu b'è to nwehedu èphe, onye phòduru nù; èphe adafùkotawa azù Ènyimu Jódanu azù iya ọphu.

²³ Ahitofèlù aphùlephu l'è tò bùdu idzu nk'iya b'e tsoru; nyikobe nkakfù-ìgara iya gbagbua; yò buru iya ọlà l'ufu lè mkpukpu iya. Yò larua bya edozitsua ufu iya ège ọo-dù; je aswì-gbua onwiya. A pata iya je elia l'ili nna iya.

²⁴ Dévidi atughua jeshia Mahanayimu; Abusolomu yèlè ndu Ízurelù l'èphe ha, tso iya nù adaa Ènyimu Jódanu kwasèru. ²⁵ Abusolomu bè wowaru Amasa mee onye ishi ndu soja iya l'òzori Jóabu. Amasa bù nwatibe onye Ízurelù, èpha iya bù Itura. Itura onò bè lùru Abigelu Nahashi; bya aburu nwunne Zeruya, bù nne Jóabu. ²⁶ Abusolomu yèlè ndu Ízurelù eje adọ l'alì Gíledu.

²⁷ Dévidi erutalephu Mahanayimu; Shobi Nahashi kè Rába, nọ l'alì ndu Amọnu; mè Makiru Amiyèlù kè Lodeba; mè Bazilayi, bù onye Gíledu, shi lè Rogelimu; ²⁸ vukoo oshi-azè; eze efere; iphe, a kpùshiru l'èja; witu; balì; akpuru iphe, e gweru egwegwe; ọphu a hùru ahuhu; azakù; mè akpanyiko; ²⁹ manù-èngu; manù, e meru l'èra-eswi; aturu; mè nri ọdo, e gude èra-eswi mee, eekuje chiizu; vutaru Dévidi yèlè ndu yèlè iya yì t'èphe riye; kè l'èphe sùru lè Dévidi phè bè ègu gùwaru; ike agvùshiwa èphe; ègu minì agùwa èphe l'echi-ègu.

¹ Tò dù iya bú; Dévidi abya achikobe ndu ono yéle iya yí ono; bya afọ ndu ishi soja ké ndu ọ́phu dù ọ́nu labù l'ùkporo iri iri; bya afọ ndu ishi soja ké ndu ọ́phu dù ọ́kporo ise ise. ² Dévidi abya eye ndu soja ono t'ẹ́phe tųgbua. Nkere-ẹ̀to lẹ́ ndu soja ono bẹ́ bú Jóabu bú onye ishi ẹ́phe; nkere-ẹ̀to ọ́do aburu Abishayi Zeruya; mbụ́ nwonne Jóabu, bú onye ishi ẹ́phe; nkere-ẹ̀to ọ́do aburu Itayi onye Gatụ́ bú onye ishi ẹ́phe. Eze asụ́ ndu ono: "Lẹ́ yẹ́bedua l'onwomu a-lufutakwaphu bya etsoru unu jeshia."

³ Obenu lẹ́ ndu ono sụ́ru iya: "L'ẹ́ tii tsokwa ẹ́phe; ké l'ọ́ -bùru l'ọ́ dataru k'ọ́gba ọ́so bẹ́ ndu ono ta akpakwa ishi. Ọ́ -bùru lẹ́ nkere-ẹ̀bo l'ẹ́ge ẹ́phe ha nwụ́shihu; bẹ́ ẹ́phe ta akpakwaphu ishi. Obenu lẹ́ nggubedua nwenkinyi ngu kakwa ẹ́phebedua ugbo ọ́kporo. Iphe gbe kakwa mma kwa t'ì nọ́du lẹ́ mkpụ́kpu tųru ike yeru ẹ́phe."

⁴ Eze asụ́ ẹ́phe: "L'ọ́ kwa ẹ́ge unu rítakpeleru iya phụ́ bú ẹ́ge ya e-me iya." Ya ndono; eze abya evudo l'iku obu-edukfu mkpụ́kpu ono; ndu ono l'awụ́ l'eswe: ndu ọ́phu dù ọ́kporo ise ise; mẹ́ ndu ọ́phu dù ọ́nu labù l'ùkporo iri iri. ⁵ Eze anmaaru Jóabu; mẹ́ Abishayi; mẹ́ Itayi ọ́kwa; sụ́ ẹ́phe: "Unu gudekwa okfu ẹ́ka ké yẹ́bedua haa ome nwokorọ́bya ono; mbụ́ Abusolomu iphe-kpangangangu." Ndu ono l'ẹ́phe ha anụ́kota l'eze nmaru ọ́kwa ẹ́hu Abusolomu ye ndu ishi ndu soja ono l'ẹ́ka.

⁶ Tò dù iya bú; ndu ono awụ́ru je etso ndu Ízurelụ́ ọ́gu. Yọ́ búru l'ọ́swa Ífuremu bẹ́ ẹ́phe nọ́ lụ́a ọ́gu ono. ⁷ Ndu ké Dévidi alụ́-gbua ndu soja ndu Ízurelụ́ l'ẹ́ke ono. Ndu e gburu egbugbu mbọ́ku ono aha nshinu. Ẹ́phe dù ọ́kporo ọ́nu madzụ́ ugbo labù l'unu madzụ́ iri.* ⁸ Ọ́gu ono aghalihu dzuru alì ono l'ọ́ ha. Ndu ọ́phu nwụ́shihuru nù l'ọ́swa ono mbọ́ku ono kakwa ndu ọ́phu e gude ọ́gu-mbeke gbushia.

⁹ Teke ono, aalụ́ ọ́gu ono bẹ́ Abusolomu yéle ndu soja ké Dévidi byaru bya ahadzu. Abusolomu l'agbakwa nù ìnya-mulu iya. Ìnya-mulu ono agbaa je agbaba lẹ́ mkpuli eze achì. Achì ono ekota Abusolomu l'ishi; yo koru lẹ́ nphakata ẹ́kali achì ono l'akụ́ eregede. Ìnya-mulu ono agbachì. ¹⁰ Nwoke lanụ́ aphụ́a ya; je edooru iya Jóabu; sụ́ iya: "T'ọ́ lenu; lẹ́ ya phụ́kwaru Abusolomu; yo koru l'eli achì l'akụ́ eregede."

¹¹ Jóabu ajì nwoke ono, kfuru iya iphe ono: "ʔì sù l'ọ́o ngunu? ʔL'ì gude ẹ́nya ngu phụ́ iya? ʔBù ngunu meru iphe ẹ́ ti chitadụ́ iya tọ́gbọ́ l'alì l'ẹ́ke ono. Teke ono; ya anụ́ ngu shẹ́kelu mkpọ́la-ọ́cha iri; mẹ́ akpọ́, eekebutaje l'ukfu."

¹² Nwoke ono asụ́ Jóabu: "M'ọ́ ruhuru a parụ́ shẹ́kelu mkpọ́la-ọ́cha, dù ọ́nu labù l'ùkporo iri nù iya; bẹ́ ya ta ga ahalikwa ẹ́ka denyi nwatibe eze; l'ẹ́ke ayi nụ́kwaru-a ọ́kwa, eze nmaru ye nggu lẹ́ Abishayi; mẹ́ Itayi l'ẹ́ka; sụ́: 'T'unu gudekwa okfu ẹ́ka yẹ́be eze gbochita nwokorọ́bya ono; mbụ́ Abusolomu.' ¹³ Ọ́ -bùru lẹ́ ya je etsebe onwiya l'ẹ́nya-mgbashì; woru Abusolomu gbua; bẹ́ eze ga amanụ́a; unu ezeeru onwunu; yẹ́bedua evuru iya."

¹⁴ Tò dù iya bú; Jóabu asụ́: "Ya ta anọ́duhekwa t'ì gbu iya oge ẹ́ge-a." Yọ́ chítà arwa ẹ̀to l'ẹ́ka je anmaa Abusolomu l'ọ́kpoma teke ọ́ nọ́kwadu ndzụ́ l'eli achì ono. ¹⁵ Ụ́nwu-okorọ́bya iri, bú ndu achijeru Jóabu ngwa-ọ́gu anọ́-pee Abusolomu mgburumgburu; woru iya gbugbua.

¹⁶ Ya ndono; Jóabu abya egude ụ́pyoku sephuta ẹ́phe azụ́. Ẹ́phe ahaa ọ́chi ndu Ízurelụ́ ono; kéle Jóabu sụ́waru t'ẹ́phe haa k'ọ́gu. ¹⁷ Ẹ́phe abya apata odzu Abusolomu chee l'eze iduma, nọ́ l'ọ́swa l'ẹ́ke ono; kpaa ikpo mkpuma kùbẹ́ iya. Ndu Ízurelụ́ etsukahụ́; onyenọ́nu alashia nk'ìya.

¹⁸ Teke Abusolomu nọ́ ndzụ́ b'ọ́ pataru itso je egvube lẹ́ Nsụ́da Eze t'ọ́ búru iphe, ee-gudeje anyata iya; ké l'ọ́ sụ́ru: "Lẹ́ ya te nwedu nwata nwoke, ee-gudeje anyata iya." Yo woru itso ono gụ́a onwiya. E shiwaru ẹ́ge ono l'eku iya alaru Abusolomu byeye ntanụ́.

* **18:7** 18:7 Iphe ọ́ bú bú 20,000.

Eekfuru Dévidi lẹ Abusolomu laru l'ogu

¹⁹ Ya ndono; Ahimazu Zadoku asu: “Tẹ ya gbagbua je ezia eze lẹ Ojejoje nafutaakwaru iya l'eka ndu ohogu iya.”

²⁰ Jóabu asu iya: “Lẹ to kwa nggubedua b'ọ gbaru oje ozi ozi-a ntanu. Teke o beru mboku odo; nggu eje. O -buru ke ntanu b'ẹ to gbakwa ngu l'ejeje; kele nwatibe eze; be nwuhukwaru nu.” ²¹ Ya ndono; Jóabu ezi nwoke Kúshi ono t'o je akọoru eze iphe, o phuru. Onye Kúshi ono abya ebuaru Jóabu ifu l'alị; gbagbua; yo buru iya ejeje.

²² Ahimazu Zadoku abya ekfuaru Jóabu odo; su iya: “T'ọ haaru te ya gbatsoru onye Kúshi ono; ophu e-me nu; t'o mee.”

Jóabu asu iya: “Nwa iya; ?bu ngunu meru iphe o du ngu t'i je? E to nwekwa nggo, ee-bu ngu l'ozu ono.”

²³ Yo su Jóabu: “Lẹ ya jefutaje; m'o -ruhuru ngunu me.”

Jóabu asu iya: “Ngwanu!” Ahimazu agbachia; shia uzu nsuda Enyimu Jodanu; gbasweta onye Kúshi phu.

²⁴ Teke ono be Dévidi no lẹ mgbaku eke eeshije abata lẹ mkpukpu ono; owaa onu eke ophu eeshije aalufu alufu. Onye nche enyihu eli upho-mkpuma, e gude kpua onu eke ono je evudo l'imeli imeli iya. Onye nche ono ejeshia ole enya; phua nwoke, agbakpelephu oso nwenkinyi iya. ²⁵ Onye nche ono ekua eze oku; kfuru iya eya. Eze asu: “O -buru l'ọ yi nwenkinyi iya; be bu ozi, du mma be oobyazizi.” Nwoke ono agbakwaphu abya.

²⁶ Ya ndono; onye nche ono atufu enya phua nwoke odo, agbakwaphu abya. Yo kua onye nche obu-edukfu mkpukpu ono; su iya: “To lenu; l'onye odo agbakwa abya; yebedua nwenkinyi!”

Eze asu: “L'ọ kwaphu ozi, du mma b'ọ bya ezizi.”

²⁷ Onye nche ono asu: “Onye k'odungu phu; be oso iya gbe du iya l'ọ bu ke Ahimazu Zadoku.”

Eze asu: “O bu okpobe madzu b'ọ bu; buru ozi, du mma be oobyazizi ezizi.”

²⁸ Ya ndono; Ahimazu abya ekua eze; su iya: “L'iphe dukwa-a mma!” Yo fuzita; buaru eze ifu l'alị; su iya: “T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ngu! O wofuwaru ndu ono, paliru eka t'ephe gbua nggube eze, bu onye nwe mu nu ono.”

²⁹ Eze aji iya: “?To nwedunu iphe, meru nwokorobia ono; mbu Abusolomu?”

Ahimazu asu iya: “Lẹ ya phuru ejo uzu, ada nu teke ono, Jóabu eme t'o zia yebe nwozi nggube eze ozi-wa. O bu lẹ ya ta makwanu ishi uzu ono.”

³⁰ Eze asu iya: “Ghachi; vudo l'ẹke-a.” Yo bya aghachi; vudo l'ẹke ono.

³¹ Onye Kúshi ono abyaruta bya asu: “Nggube eze, bu onye nwe mu nu; okpobe-ozu abya-o! Ntanu-a be Ojejoje nafutakotawaru ngu l'eka ndu ono, wu-lihuru tso ngu okfu ono.”

³² Eze aji onye Kúshi ono: “?To nwedunu iphe, meru Abusolomu?”

Onye Kúshi ono asu iya: “T'ọ bukwaru ege o muru nwokorobia ono bu ege o-muru iphe bu ndu ohogu eze, bu onye nwe mu nu; mekpọ iphe, bu ndu wu-lihuru tso ngu okfu.”

³³ Iphe ono erua eze l'ehu nshinu; yo tugbua jeshia l'ulo ophu a kpuru l'eli eke, eeshije abata mkpukpu ono je anodu ralahaa ekwa. Teke ooje l'abya b'ọ suru: “Nggube nwa mu Abusolomu; nwa mu-ee! Nwa mu Abusolomu! O gega aka mu mma l'ọ bu mu nwuhuru; te nggubedua nodu. Nggube nwa mu Abusolomu! Nwa mu-ee; nwa mu-ee!”

¹ Tò dù iya bú; e je edooru Jóabu: “Lẹ Eze bẹ agụkwa aphụ; l'akwa ẹkwa Abusolomu.” ² Ya ndono; ndu soja Dévidi anụa mbọku ono l'eze gbe agụ aphụ nwa iya ono; k'ọphu bú l'emekputa ono, ẹphe mekputaru mbọku ono gbe ghọwaaru ẹphe aphụ. ³ Ẹphe ezitatsua onwẹphe ezita mbọku ono; pyobatsua lẹ mkpụkpu ẹge ono, ndu iphere guderu l'ẹphe gbarụ ọso l'ọgu ezitaje onwẹphe ezita; pyobata ono. ⁴ Eze ekpuchia onwiya iphe l'ifu chia mkpu; sụ: “Nngụbe nwa mu Abusolomu! Nwa mu Abusolomu; nwa mu-ee!”

⁵ Ya ndono; Jóabu abya ejekfu eze l'ime ọlọ je asụ iya: “?Bụ ndu nke ngu-a, dzọru ngu ndzụ; dzọo unwu ngu; dzọo unyomu ngu; dzọo nnufu ngu phẹ b'i mechishiru ifu ntanụ-a. ⁶ Yọ bụru ndu kpọru ngu ashị b'i yeru obu; kpọ-chia ndu yeru ngu obu ashị. Umere ngu ntanụ-a mewaru; yo doo ẹnya l'ẹ to nweddu iphe, ị guberu ndu ishi ndu soja ngu; mẹ ndu ozi ngu phẹ. Ya phụwaru l'ẹhu ga atsọ ngu ẹnà; ndẹge ọ bú l'ọ Abusolomu nọ ndzụ ntanụ; ẹphebedua l'ẹphe ha achiko nwushihukota. ⁷ Ngwa-a; tųgbukwaa jekfu ndu ozi ngu; je eyeru ẹphe ọkpu ike-ike. Ya gude ẹpha Ojejoje eri angu; sụ; l'ị-tųgbudu je b'ẹ to nwekwa m'ọ bú onye lanụ, a-nọdu swiru ngu l'enyashia. Yọ bụru ono a-bụ ọ-ka-njọ l'iphe dakfutawaru ngu nụ keshinu ị bú nwokorọbya jeye nta-a.” ⁸ Tò dù iya bú; eze egbeshi pata oshi iya je anọdu l'obu-edukfu mkpụkpu ono. A bya akọru ndu soja ono; sụ ẹphe: “T'ẹphe lekwa; l'eze nọkwa l'obu-edukfu mkpụkpu-wa.” Ndu ono chiko l'ẹphe ha wụ-kfu iya.

Dévidi alaphu azụ lẹ Jerúsalemu

Teke ono bẹ ndu Ízurelu gbakashihuwaru; onyenọnu alashia nk'iya. ⁹ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha aswọlahaa uswo l'ikfu nonu; ẹphe ekfugbaa: “L'eze bẹ nafutaru ẹphe l'eka ndu ọhogu ẹphe; bya adzọfuta ẹphe l'eka ndu Filisutayinu. Yo be nta-a; yọ bụru okfu ẹka Abusolomu b'ọ gude gbafu l'alị-a. ¹⁰ Ọdo aburu lẹ Abusolomu ono, ẹphe wuru manụ l'ishi t'ọ bụru eze ẹphe ono bẹ nwuhuakwaru l'ọgu. Nta-a bú; ?bụ ngunu meru iphe ẹ te eyedu ọnu l'ẹge ee-shi duphuta eze azụ?”

¹¹ Eze, bú Dévidi abya ezia ozi t'e je ezia Zadọku yẹle Abiyáta, bú ndu achijeru Nchileke ẹja; sụ ẹphe: “T'ẹphe jitaedu ndu bú ọgurennya ndu Júda: Iphe meru iphe ọ bú ẹphebedua eme t'ẹphe kperu azụ l'ẹge ee-shi t'eze laphuta azụ l'ufu iya; l'ẹke iphemiphe ọbule, ndu Ízurelu l'ẹphe ha ekfu ruwaru yẹbe eze nchị l'ufu iya? ¹² Ẹphe l'iya tųko bụru ndu ọnu-ọlọ lanụ; mbụ e -kee; e-kehe-odo. ?Nanụ ẹge ọ dú, kparu iphe ọ bú unubedua apa k'alata eze ẹkalanu? ¹³ Unu asụ Amasa lẹ ya sụru: “?Yẹle iya ta bụdunua mee lanụ; e -kee; e-kehe-odo? Ọ bú yẹbedua bẹ ya e-gude dochia ẹnya Jóabu t'ọ bụru ishi ndu soja tsube ntanụ tųgburu. Tẹ Nchileke gwakwaa ya ọchi; mbụ t'ọ mekwaa yẹbe eze ọphu ka njọ; m'ọ -bụru l'ẹ tọ dudu ẹge ono.” ¹⁴ Yo kfua kfubuta ndu Júda; obu abya aburu ẹphe nanụ. Ẹphe abya ezia t'eze yẹle ndu nk'iya l'ẹphe ha chiko lata.

¹⁵ Eze abya alatashia; labebe Ẹnyimu Jódanu. Teke ono bẹ ndu Júda jewaru je anọdu lẹ Gíligalu t'ẹphe bya iya ndzuta; dughatawa iya ru Ẹnyimu Jódanu. ¹⁶ Tò dù iya bú; Shimeyi Gera, bú onye Bénjaminu lẹ Bahurimu emekebe ẹgwegwa tsoru ndu Júda; ẹphe ejeshia eze, bú Dévidi ndzuta. ¹⁷ Ndu ikfu Bénjaminu, ẹphe l'iya yị bẹ dú unu madzụ labụ l'ụkporo madzụ iri;* mẹ nwozi ọnu-ọlọ Sọlu; mbụ Ziba yẹle unwu iya ndu k'unwoke, dú iri l'ise; mẹ ndu ozi iya ụkporo madzụ. Ẹphe emekebe jekfushia eze lẹ Ẹnyimu Jódanu l'ẹke ọ nọ. ¹⁸ Ẹphe abya aghaa Ẹnyimu Jódanu t'ẹphe dulata ndibe eze; mẹ t'ẹphe meeru eze iphe, bú iphe ọ chọru t'e meeru iya.

Dévidi aguru Shimeyi nvu

Dévidi adalẹphu Ẹnyimu Jódanu; Shimeyi Gera ebyishiru iya ikpere; ¹⁹ sụ iya: “Onye nwe mu nụ; pakwaru haa l'ẹke ya mesweru ngu. Be ejekwa ọnyata iphe, dú ẹji,

* **19:17** 19:17 Iphe ọ bú bú 1,000.

yèbe nwozi ngu meru nggùbe eze, bú onye nwe mu nù mbòku ono, i shi Jerúsalemu tughua ono. Eze; byiko wofukwa iya l'obu ngu. ²⁰ Yèbe nwozi ngu marua lẹ ya meru ẹji; ọlọbu kwanu yèbedua bú onye ivuzọ lẹ ndu ọnu-ulo Jófẹfu l'ọ ha, byaru nggùbe eze, bú onye nwe mu nù ndzuta.”

²¹ Ya ndono; Abishayi Zeruya asu: “L'ọ gbaru t'e gude k'iphe-a gbua Shimeyi; kẹ l'ọ bú iphu b'o phuru onye Ojejoje wuru manu t'ọ buru eze.”

²² Dévidi asu: “?Bú onye sọru t'unu yee ọnu unube unwu Zeruya, meru iphe unu a-bya aburu ndu okfu iya ntanu? ?Ọ gbaru t'o nweru onye ee-gbu egbugbu l'alì Ízurelu ntanu? ?Tọ bú lẹ ya ta madu l'ọ bú yèbedua bú eze ndu Ízurelu ntanu?” ²³ Yọ bya eribuaru Shimeyi nte l'ẹ te egbudu iya.

Dévidi yele Mefiboshetu ekpeshi

²⁴ Nwanwa Sọlu; mbu Mefiboshetu atugbukwaaphu jeshia eze ndzuta. Keshinu mboku ono, eze tughuru ono jeye mboku, ọ laphutaru azu l'ehu-agu b'ẹ to letabua enya l'okpa iya; ọphu ọ kpubua ẹji-agba iya; to nwe uwe iya ọphu ọ sajeru asasa.

²⁵ Yo be teke o shi Jerúsalemu bya eze ndzuta; eze aji iya: “Mefiboshetu; ?bu ngunu meru iphe ẹ ti tsodu iya gbalaa?”

²⁶ Yọ sọ: “Nggube eze, bú onye nwe mu nù; okfu lẹ yèbe nwozi ngu nọ ngwuru bẹ ya sọru nwozi iya t'o doziaru iya nkakfu-igara iya tẹ ya nọdu iya gbatoru nggube eze. Obenu lẹ nwozi iya; mbu Ziba dephuru iya. ²⁷ Yọ byawa bya ekfutoshia yèbe nwozi ngu l'ẹke nggube eze, bú onye nwe mu nù nọ. Obenu lẹ nggube eze, bú onye nwe mu nù bẹ du-wa l'ọ bú ojozi Nchileke. Iphe, bú iphe du ngu mma; nggu emee ya. ²⁸ Iphe, shi gbaa ndu ọnu-ulo nna iya l'ephe ha bú t'ephe nwushihu l'ifu eze, bú onye nwe mu nù. Obenu l'i woru yèbe Mefiboshetu, bú nwozi ngu dobe tẹ ya tsoru lẹ ndu a-nọduje eri nri l'ulo ngu gẹdegede. ?Bú ngunu ọdo bẹ ya e-gude ẹka l'arọ t'i meeru iya ngunu ọdo?”

²⁹ Eze asu iya: “Hawaru-o. Ya sọwaru tẹ nggu lẹ Ziba kekahu alì ono!”

³⁰ Mefiboshetu asu eze: “Haa tẹ Ziba wotakota iphemiphe ọbule; keshinu e metsuaru; nggube eze, bú onye nwe mu nù alaruta ufu ngu l'ehu-agu.”

Dévidi ekele Bazilayi

³¹ Bazilayi kẹ Gíledu bẹ shi lẹ Rogelimu bya tẹ ya tsoru eze daghaa Ẽnyimu Jódanu; vudoberu iya t'ọ lawaru. ³² Bazilayi bẹ buwa ọgurennya; gbawa ukporo afa ẹno. Ọ bú nwoke, nweru iphe nshinu; shi anuje eze nri teke ọ nọ lẹ Mahanayimu. ³³ Eze asu Bazilayi: “T'o tsoru iya daa ẹnyimu-wa; t'ephe je anodu lẹ Jerúsalemu; k'ọphu ya a-nodu eleta iya enya.”

³⁴ Bazilayi asu eze: “?Ya a-nofua afa ole nta-a; kẹ tẹ ya tsoru nggube eze la Jerúsalemu? ³⁵ Afa-a kweekwa iya ukporo afa ẹno. ?Ya makwaduru iphe, du mma l'ọphu, du ẹji? ?Ya makwaduru ọtso-ena iphe, ya eri eriri; m'ọ bú ọphu ya angu angungu? ?Ya a-dukwadu ike ọnu olu-egvu unwoke; m'ọ k'unwanyì? ?Bú kẹ ngunu bẹ yèbe nwozi ngu a-bya aburu ivu-era nọduru nggube eze, bú onye nwe mu nù?”

³⁶ ?Bú kẹ ngunu bẹ nggube eze e-gude eje iya obu obunggo, ha ẹge-a? Yèbe nwozi ngu bua tẹ ya dufu ngu azu Ẽnyimu Jódanu azu iya ọphu; ³⁷ nggu ahaa yèbe nwozi ngu tẹ la; k'ọphu ya a-nodu l'alì ẹke ya shi; nwuhu l'ẹke e liru nne lẹ nna iya. Ọwaa nwozi ngu, bú Kimuhamu ndo-ọ; t'o tsoru nggube eze, bú onye nwe mu nù dafu azu iya ọphu; nggu e-meeru iya iphe, dukpele ngu phu mma.”

³⁸ Eze asu iya: “Lẹ Kimuhamu e-tsoru iya-a dafu azu iya ọphu; yọ buru iphe, bú iphe du ngu mma bẹ ya e-meru iya. Ọdo aburu l'ọ bú iphe, i sukpeleruphu tẹ ya meeru ngu bẹ ya e-meru ngu.” ³⁹ Ya ndono; ndu ono l'ephe ha adakota azu Ẽnyimu Jódanu azu iya ọphu; eze abya adafukwaaphu. Eze abya eworu ọnu tsutsua Bazilayi; goru ọnu-oma nù iya. Bazilayi alashia l'ufu iya.

Ndu Ízurèlù ekoru ndu Júda okopho

⁴⁰ Eze adatsua ẹnyimu ono jeshia Gíligalu; Kimuhamu etsoru iya. Ndu Júda l'ẹphe ha; mẹ nkere-ẹbo ndu Ízurèlù awuru vudoberu eze. ⁴¹ Ya ndono; iphe, bu ndu Ízurèlù l'ẹphe ha azahu byakfuta eze bya asu iya: “?Nanu ẹge o du be unwunne ẹphe ndu Júda byaru bya eduta nggube eze le mpya; mbu duta nggube eze; me ndibe ngu; me ndu nggu l'ẹphe yi l'ẹphe ha daa azu Ẽnyimu Jódanu?”

⁴² Ndu Júda l'ẹphe ha abya eyeeru ndu Ízurèlù onu; su ẹphe: “L'iphe, kparu iya nu bu l'ẹphe l'eze ka abubu. Mbu; ?nanu ẹge o du be oogbe eghu unu eghughu? ? O nweru iphe, shi eze l'eka, ẹphe riru? ?To nweru iphe iya, ẹphe nataru t'o buru nk'ẹphe?”

⁴³ Ya ndono; ndu ke Ízurèlù asu ndu ke Júda: “Eka ayi dukwa l'ehu eze ugbo iri. Odo aburu l'ẹphe kakwa iya unu enwenwe. ?Nanuhunu ẹge o du be unu ta gubedu ẹphe iphe? ?To budunua ẹphebedua vu uzo wata okfu ẹge ee-shi t'e dulata eze?”

Obenu le ndu ke Júda gbe kabaaru okfu onwuu-onwuu.

20

Sheba ekwefuru Dévidi ikè

¹ To du iya bu; yo nweru onye, bu 'o-ga-le-mkpa, no l'ẹke ono, aza Sheba Bikiri. O bu onye ikfu Bénjaminu. Yo woru upyoku gbu; chia mkpu; su:

“L'ẹphe te nwekwa okè

l'ehu Dévidi;

to nwekwa okè,

gbaru ẹphe l'ehu nwatibe Jesi!

Unube Ízurèlù;

t'onyenonu lakwa-o.”

² Ndu Ízurèlù l'ẹphe awufu Dévidi l'ehu je etsoru Sheba Bikiri. Obenu le ndu ke Júda tsube le Ẽnyimu Jódanu je akpaa le Jerúsalemu wu-tsoru Dévidi.

³ Dévidi alarulephu nk'iya le Jerúsalemu; bya achita nnufu iya phu; ẹphe iri phu, o haru t'ẹphe nodu letaru iya ufu phu; ye l'ẹke aa-no eche ẹphe nche. Yo nu ẹphe nri; obule e to lajeheduru ẹphe l'ulo. E dochiru ẹphe l'ulo; ẹphe anodu lo bu unwanyi, maa tufuru jeye ẹphe anwushihu.

⁴ Ya ndono; eze abya ezia Amasa; su iya: “T'o gude ujiku eto je ekuaru iya ndu Júda t'ẹphe bya t'ẹphe l'iya phu. Te yebe Amasa tsokwaru ẹphe bya.” ⁵ Amasa atugbuja je anoghata teke eze tu-buru iya. ⁶ Dévidi bya asu Abishayi: “L'ejo iphe, Sheba Bikiri e-me ẹphe kakwa ophu Abusolomu meru. Chita ndu ozi yebe nnajiufu ngu chipyabe iya; odumeka be o-bahukwa le mkpukpu, a kpu-pheru mgburumburu; nahu gbalaa.” ⁷ To du iya bu; Abishayi achitanu ndu soja Jóabu; ndu ke Keretu; ndu ke Peletu; me iphe bu ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe; ẹphe eshi le Jerúsalemu tugbuja jeshia ochi Sheba Bikiri. ⁸ Ẽphe anokwadia l'oke mkpuma, no le Gíbiyonu; Amasa abyakfutashia ẹphe. Teke ono be Jóabu yeru uwe soja iya; gude akpo, o-we-l'ukfu gude kebuta ogu-mbeke, e yeru l'obo. Yo jeshia ohata okpa; ogu-mbeke ono eshi l'obo iya mifu daa. ⁹ Jóabu abya aji Amasa: “?Ehu du ngu-a mma; nwunne mu?” Jóabu abya eworu eka-utara denyi Amasa l'aji-agba te ya tsutsua ya onu. ¹⁰ Ophu Amasa 'aphudu ogu-mbeke, Jóabu kpapyi l'eka. Yo woru iya nmaa ya l'epho; akurepho iya ekposhia l'ali. E to gvuhakwa iya ogu-mbeke ono odo; yo buwaru iya phu anwuhu.

Ya ndono; Jóabu yele nwunne iya; mbu Abishayi achipyabe Sheba Bikiri. ¹¹ Onye lanu le ndu soja ke Jóabu eje evudonyabe Amasa; lasuje: “Onye suru le Jóabu no iya l'obu; mbu onye suru le ya bu ke Dévidi; t'onye obu tsonuru Jóabu!” ¹² Amasa adaburu l'echi-esu-uzo l'ẹke ono araswi onwiya le mee ya. Yo buje; onye jetaru rua

ẹke ono; yọ kpọo beru. Nwoke ono aphulephu l'ọobuje; onye jetaru rua ẹke ono; yọ kpọo beru; pata Amasa ọa l'ẹgbudu; chita kpowula kpowula uwe kpuchia iya. ¹³ Yọ buru l'a pafutsuaru iya l'uzo ono be ndu soja ono l'ẹphe ha wuru tsoru Jóabu chilahaa Sheba Bikiri.

¹⁴ Sheba eswejakota iphe, bu ikfu, no l'alì Ízurelù je akpaa le Ébèlu-Bétu-Maaka. Ndu ikfu Bikiri l'ẹphe ha edzua; wu-tsoru iya. ¹⁵ Jóabu; me ndu soja iya l'ẹphe ha abya ekee ogo; yechia Ébèlu-Bétu-Maaka; kebuta Sheba l'ẹke ono. Ẹphe abya akube eja gude kpù-buta mkpukpu ono; eja ono anọo rua l'upho-mkpuma mkpukpu ono. Ẹphe awata otsukposhi upho-mkpuma mkpukpu ono; k'ophu oo-ze. ¹⁶ Yo nweru nwanyi, maru mmamiphe, bu le mkpukpu ono. Nwanyi ono awata ochi mkpu; l'ara: "Unu ngabekwa-o! Unu ngabekwa-o! Byiko; t'e ziaru iya Jóabu t'ọ bya te ya kfuru yeru iya." ¹⁷ Jóabu abya ejeshia ya; nwanyi ono aji iya: "Bụ nggubedua be bu Jóabu?"

Yo su iya: "Iye."

Nwanyi ono asu iya: "Ngabekwa nchi l'iphe, yebe nwozi ngu ke nwanyi abyaru ngu ekfuru."

Jóabu asu iya: "Le ya ngaberu-a nchi."

¹⁸ Nwanyi ono asu: "Le teke ndiche b'e shi asuje: 'T'e je Ébèlu je okpata ishi!' A -kpatawa ishi ono; e shi ege ono doshia okfu, ada nu. ¹⁹ Ayi kwa ndu du agu; buru ndu e gude ire epe eka l'alì Ízurelù. Nta-a be iime t'i mebyishia mkpukpu, no onodu nne l'alì Ízurelù. ?Nanu ege o du b'i me t'i lua ndu bu okè-iphe Ojeje?"

²⁰ Jóabu asu iya: "Tuswekwa! E phokwa iya ru ephopho; ke l'ọo yebedua a-lu mkpukpu unu; m'ọ bu mebyishia ya. ²¹ E to dukwa ege ono. O bu l'o nwekwanuru nwoke lanu, eeku Sheba Bikiri, shi l'alì ugvu Ifuremu, bu onye kwefuru eze, bu Dévidi ikè. Unu -kputawa nwoke ono ye iya l'eka; ya alufu le mkpukpu-wa."

Nwanyi ono asu Jóabu: "Ee-shi le mgbodo-ulo tularu ngu ishi nwoke ono." ²² To du iya bu; nwanyi ono egude mmamiphe iya ono jekfu ndu mkpukpu ono. Ẹphe ebuta ishi Sheba Bikiri tularu Jóabu. Yo woru upyoku gbua; ndu soja ono awufu le mkpukpu ono; onyenonu alashia l'ufu iya. Jóabu alaphu azu jekfushia eze le Jerúsalemu.

Ndu ishi, no Dévidi l'eka

²³ Jóabu be bu onye ishi soja ndu Ízurelù gbaa mgburumgburu. Benaya Jehoyada aburu onye ishi ke ndu Keretu; me ndu Peletu. ²⁴ Adoniramu bu onye ishi ozi mkpo-nyi-enya. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe meru nu; kwakobe iya. ²⁵ Sheva bu o-de-ekwo. Zadoku yele Abiyata aburu ndu achijeru Nchileke eja. ²⁶ Ira ke Jayi aburu onye achijeru Nchileke eja ke Dévidi.

21

Egbushi unwu Solu

¹ Yo nweru teke egu mejeru l'alì Ízurelù afa eto mgburumgburu l'oge ke Dévidi. Dévidi abya akpaa Ojejeje ishi iphe ono. Ojejeje asu: "L'iphe, kparu iya nu bu l'ochi no Solu yele onu-ulo iya l'ishi; ke l'o gbushiru ndu Gibiyonu." ² Ndu Gibiyonu ta budu ndu Ízurelù gedegede. Ẹphe bu ndu phoduru nu le ndu Amoru. Ndu Ízurelù eribuaru epe nte l'ẹphe e-dobe epe ndzu. Obenu le Solu gudekwanu ege iphe metutaru ndu Ízurelù; me ndu Juda evutabe iya oku l'ehu; wudu m'o gbushigee epe. ³ Dévidi aji epe: "Bụ ngunu be ya e-meru unu? ?Nanu ege ya e-me mezita unu; k'ophu unu a-goru onu-oma nu ndu ono, bu okè-iphe Ojejeje ono?"

⁴ Ndu Gíbiyọnu ono asu iya: “L'ẹphe ta akpakwa ishi mkpọla-ọcha; m'ọ bu mkpọla-ododo, shi Sọlu l'ẹka; m'ọ kwanu ọphu shi ndibe iya l'ẹka. Ẹphe ta chọ t'o nweru onye ẹphe e-gbu l'alì Ízurelù.”

Yọ jì ẹphe: “?Bù ngunu bẹ unu chọru tẹ ya meeru unu.”

⁵ Ẹphe asu eze: “Ọ kwa nwoke ono gbufuru ayi; chọru ayi ejo idzu; k'ọphu bu l'ọkpu ayi kpọhuru; to nwe ẹke ayi nweru oke l'alì Ízurelù lẹ phuu. ⁶ Ọo ya bu t'e duta unwegirima iya unwoke umadzu ẹsaa dufutaru ayi t'ayi je egbushia l'ifu Ojejoje lẹ Gíbiya, bu mkpukpu Sọlu, bu onye ono, Ojejoje fọtaru ono.”

Eze asu ẹphe: “Lẹ ya e-duta ẹphe nù unu.”

⁷ Obenu l'eze bẹ gude kẹ ndzù ono, Dévidi yẹle Jonátanu Sọlu nọdu l'ifu Ojejoje gbaa ono dobe Mefiboshetu ndzù. Mefiboshetu bu nwatibe Jonátanu; bya aburu nwanwa Sọlu. ⁸ Yọ buru Amoni; mẹ Mefibosheti, bu unwoke labu, Rizúpa, bu nwatibe Aya mutaru Sọlu b'ọ kpuru nù ẹphe. Ọ kpụtakwaruphu unwoke ise, nwatibe Sọlu; mbù Mikalu mutaru nù ẹphe. Ẹpha nji nwanyi ono bu Adurelù Bazilayi, bu onye Mehola. ⁹ Dévidi akpuru ẹphe nù ndu Gíbiyọnu; ẹphe e je egbushia ẹphe l'eli ugwu l'ifu Ojejoje. Ẹphe ẹsaa ono alakọta l'ugbo lanu. Yọ buru mbọku mbù l'oge teke aawataje ọkpata iphe, e meberu l'alì b'e gbushiru ẹphe ono; mbù l'oge teke a watalẹphu obu balì.

¹⁰ Ya ndono; Rizúpa, bu nwatibe Aya eje achita uwe-aphu tusaaru onwiya l'eli mkpuma. Nwanyi ono shi l'oge teke aawataje ọkpata iphe, e meberu l'alì nọdu swiru odzu unwu iya ono jeye mini, shi l'igwe achia kpua ẹphe. Ọphu 'o kwebua tẹ nwenu, ẹphe l'eli gvu onu l'odzu ẹphe l'eswe; m'ọ bu tẹ anu-egu-egbudu byakfuta ẹphe l'enyashi.

¹¹ A bya ekfuru Dévidi iphe nwatibe Aya; mbù Rizúpa, shi buru nnufu Sọlu meru; ¹² Dévidi atugbua je achita ọkpu Sọlu yẹle kẹ nwatibe iya, bu Jonátanu l'ẹke ndu Jábeshi-Gíledu wushiru iya. Ẹphe jeru lẹ mpya je achita iya l'eze edukfu Bétu-Shanu l'ẹke ndu Filisutayinu shi kobe odzu ẹphe l'ẹphe gbutsuaru ẹphe l'ugwu Gilobówa. ¹³ Dévidi achita ọkpu Sọlu mẹ kẹ nwatibe iya; mbù Jonátanu l'ọ ha chilata l'ẹke ono; mẹ l'ọkpu ndu ọphu e gbushiru egbugbu. ¹⁴ E metsua; ẹphe eworu ọkpu Sọlu yẹle kẹ nwatibe iya; mbù Jonátanu je elia lẹ Zela l'alì ndu Bénjaminu l'ili Kishi, bu nna Sọlu. Ẹphe achiko iphe, eze sọru t'ẹphe mee; mekota. E metsua; Nchileke emeeru ẹphe iphe, ẹphe rọru iya l'okfu ẹhu alì ono.

*Ogu, ndu Ízurelù; ẹphe lẹ ndu Filisutayinu lutsuaru.
(1 Iphe 20:4-8)*

¹⁵ A nonyakwaa ọdo; ọgu adaru ndu Filisutayinu; mẹ ndu Ízurelù. Dévidi yẹle ndu soja iya atugbua je etso ndu Filisutayinu ọgu. A nonyaa; ike ta duhe Dévidi. ¹⁶ Ishibibenobu, bu onye eri Ráfa aría l'ọ bu-wa tẹ ya gbua Dévidi. Nwoke ono bẹ era ara, o gude l'ẹka ruru era ukporo shekelu ise. Yo tukwaruphu ogu-mbeke ọphungu. ¹⁷ Obenu lẹ Abishayi Zeruya bẹ bya agbataru Dévidi; bya echitsua onye Filisutayinu ono; woru iya gbua. Ya ndono; ndu soja Dévidi eria angu: “L'ẹ tọ byadu bya etso ẹphe je ọgu ọdo; t'ẹ ba atsonyi urọku ndu Ízurelù.”

¹⁸ A notakwa; ọgu ọdo adaru ẹphe lẹ ndu Filisutayinu lẹ Gobu. Sibekayi, bu onye Husha egbua Safu, bu onye eri Ráfa.

¹⁹ Ogu ọdo abyakwa bya adaru ẹphe lẹ ndu Filisutayinu lẹ Gobu. Eluhananu Jayi, bu onye Bétulehemu egbua Goliyatu, bu onye Gatù; mbù onye ono, igbidigbi arwa iya ha l'ọbu k'oshi, eegudeje ekwe ẹkwa ono.

²⁰ Yo bekwaphu l'ọgu ọdo, daru ẹphe lẹ Gatù; yo nweru nwoke lanu, halephu kẹ ngakfungakfu. Yo futsua mkpushi-ẹka ishingù ishingù l'ẹka iya ẹphe ẹbo; mẹ mkpushi-ọkpa ishingù ishingù l'ọkpa iya ẹphe ẹbo; yọ kpakọta du ukporo l'eno.

Nwoke ono shikwaphu l'eri ndu Ráfa. ²¹ Nwoke ono abya awata ọko ndu Ízureļu ọnu; nwa nwunne Dévidi; mbụ Jonátanu Shimeya eworu iya gbua.

²² Ndu ono ẹphe ẹno shikota l'eri ndu Ráfa ẹ Gatụ. Yọ bụru Dévidi bẹ ẹphe shikota l'ẹka nwụshihu.

22

Egву, Dévidi gүru Ojejoje (Egву 18:1-50)

¹ Dévidi guru egvu-a nụ Ojejoje mbọku, ọ nafutakotaru iya l'ẹka ndu ọhogu iya l'ẹphe ha; kelekele kẹ Sọlu.

² Ọ guru; sụ:

Ọ bụ Ojejoje bụ oke mkpuma
nke mu; bụru iya bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu;
bụru iya agbafutaje mu.

³ Ọ bụ Nchileke mu bụ
Agbara-Mkpuma, mu agbabajẹ
je edomia onwomu.

Ọ bụ iya egbochije mu
t'ẹ b'ọ dụ iphe, e-me mu nụ;
bụru iya bụ onye egudeje
agburu-ẹhu iya dzọo mu.

Ọ bụ l'ime iya;
bẹ mu agbabajẹ; zeeru ndzụ;
bụru iya bụ onye ndzọta mu.
Ọ bụ iya adzoje mu l'ẹka ndu
ẹnya enwu ọku.

⁴ Ọ bụ Ojejoje bẹ mu arakuje;
yọ dzọo mu l'ẹka ndu ọhogu mu.
Ọ gbaru t'a jaja iya ajaja.

⁵ Anwuhu shiwa ye mu
ẹgbirigba l'olu.
Ọ-la-l'iyi atsọo l'ọ bụ
mini bya atsọ-kputa mu.

⁶ Ẹkpa-oyi alị-maa nyiru mu kpaa.
Anwuhu eshiwa gbabẹru mu ọnya.

⁷ Mu eshi l'iphe-ẹhuka,
byaru mu nụ raku Ojejoje;
mbụ raku Nchileke mu.
Yo shi l'eze-ulo iya nua olu mu;
Mkpu, mu chiru chiku iya
erua ya nchị.

⁸ Ya ndono; eliphe l'ophu
etehu kfukakfuka;
nmakọta jijiji.
Ẹke a turu ọkpa-alị imigwe
anmakọta anmanma;
kele Nchileke;
bẹ ẹhu eghu eghughu.

⁹ Ẹnwuru-ọku shi iya l'imi

- akpo ke tututu;
 Oku, shi iya l'onu atuko
 iphemiphe obule ekepyashi.
 Icheku-oku iphe,
 o kepyashiru achiko ekemeke
 obule ata kfukfukfu.
- 10 Yò dajaa akpamigwe;
 yò buru iya alufuta.
 Ochi, gbaru ke tsukiribangu
 anodu iya le mkpuli okpa.
- 11 Yò nodu l'eli Cherobimu phefu.
 Yò buru pherephere bu ebà
 o gude ephe.
- 12 Yo woru ochi gbaphua
 onwiya l'o bu mkpu;
 Urukpu, mini jiru ejiji
 ano-pee ya mgburumgburu.
- 13 Urukpu; me icheku-oku,
 ata kfukfukfu eshi
 l'o-gbu-nwii-nwii ya awushi.
- 14 Ya ndono; Ojejoje eshi
 l'akpamigwe tua egbe-igwe.
 A nua olu onye ono, bu
 Okaribe-Kakota-Nu ono.
- 15 O gbaru akfu gude chikashia
 ndu ohogu iya.
 Ebemu-igwe b'o kuru ke
 meremu; ephe eze oso.
- 16 Oke enyimu ekekahu ebo;
 k'ophu a phutsuaru ime ime
 ebo enyimu l'enya;
 kpuhatsua eke, a turu
 okpa-ali mgboko ghebe onu.
 Yò buru l'eke Ojejoje gude
 oke pherephere, shi iya l'imi
 deeru ndu ohogu iya ekiri.
- 17 Ojejoje eshi l'imigwe
 selita mu; gufuta mu l'ime ebo.
- 18 O nafutakwaru mu phu
 l'eka ndu ohogu mu,
 shihuru ike; me l'eka iphe,
 bu ndu mu du ashj;
 Ke l'ephe kariru mu eka.
- 19 L'oge teke ono,
 umuruku muru mu ono;
 be ephe je agbabua mu ifu.
 Obenu le Ojejoje byaru bya
 aburu mu agbarike.
- 20 O bu yebedua kutaru mu
 dobe l'eke gbasaru agbasa.
 O yeru mu eka nafuta mu;

- kele mu no iya l'obu.
- 21 Ojejoje buru mu nggo;
kele mu doberu eka ndoo;
iswi adu mu mma.
- 22 Ke l'o bulephu uzo,
Ojejoje toru be mu etsoje.
Ophu mu egudebua ejo iphe
ghaaru Nchileke azu.
- 23 Ikpe Ojejoje be mu
mubekotaru enya l'o ha;
to bu le mu ghajeru ekemu,
o turu azu.
- 24 E to dudu eke uta duru mu l'eke onono.
Mu sederu onwomu; to nwe
ejo iphe, mu yejeru eka.
- 25 Mu bu onye doberu eka ndoo;
buru onye iswi du mma.
O bu iya meru iphe Ojejoje
buru mu nggo; l'ege
mu dutabe iya mma l'enya.
- 26 Ndu yeru nggube
Ojejoje obu be iyejeru obu.
Ndu dukota mma
bi dubejeru mma.
- 27 Ndu obu guru iphoro;
bi gujeru obu iphoro.
Ndu doberu uzo ephe
nggiringonggirigo;
be iidobejeru uzo ngu nggiringonggirigo.
- 28 Ndu wozitaru onwephe ali;
bi dzofutaje.
Obenu l'enya ngu anoduje
l'eke ndu eku onwephe
ekuku no t'i wozita ephe ali.
- 29 O bu nggube Ojejoje
bu uruku mu.
Nggube Ojejoje emeje
t'iphoro duru mu l'eke ochi no.
- 30 O -bu l'ike nke ngu;
be mu e-gude mekputa
igwe-oha ndu soja;
buru ike ngu;
be mu e-gude
nyia upho-mkpuma mkpukpu;
je anaa mkpukpu obu.
- 31 Uzo Nchileke be ntupo ta nodu.
Okfu Nchileke bu okpobe okfu.
Oogbochitaje ndu gbabaru
l'ime iya t'ephe zee ndzu.
- 32 ?Nanufua onye odo,
bu Okaribe odo;

- a gūfu Ojejoje?
 ?Nanu onye ọdo,
 bu Agbara-Mkpuma ọdo;
 a gūfu Nchileke ayi?
- 33 Ọ bu Nchileke emeje te
 ike du mu; buru iya emeje
 te ntupo ba anọ l'uzo mu.
- 34 Ọ meru mu;
 mu akfu gelengu gelengu
 l'ọbu mgbada; bya eworu
 mu tukobe l'eli ugvu.
- 35 Ọ ziru mu;
 mu amaru ege aaluje ọgu;
 k'ophu bu l'e to nwedu
 m'ọ -bu akfu, e kweru l'igwe;
 mu agba l'iya-a.
- 36 Ọ bu nggube Ojejoje
 gbochitaru mu;
 shi ege ono dzofuta mu.
 Ọ bu ẹka, i yeru mu;
 be paliru mu nu.
- 37 I mesaru uzo mu t'ọ ha usa;
 k'ophu ọkpa te echifudu mu.
- 38 Mu gude ọso chia
 ndu ọhogu mu; gwe
 e ẹphe ogwe-ẹkfu.
 Ọphu mu atsuladu azu
 jeye mu alu-gbua ẹphe.
- 39 Mu chiru ẹphe pyakapyaka;
 chibashitsua ẹphe ọnya;
 k'ophu ẹphe ta dudu ike palia ishi ọdo.
 Ẹphe adashia mu l'iku ọkpa.
- 40 Ọ bu ike nke ngu;
 be mu gude eje ọgu.
 Ndu etso mu okfu b'i meru;
 ẹphe ebyishi ikpere;
 fuaru mu onu l'alị.
- 41 Ndu ọhogu mu b'i meru;
 ẹphe eye ọkpa l'ọso tsuphu azu;
 Mu emebyishikota ndu ono,
 mu du ashị ono.
- 42 Ẹphe chiru mkpu; to nwe
 onye gbaru ẹphe mkpu.
 Ẹphe araku Ojejoje;
 ọphu o yeduru ẹphe onu.
- 43 Mu gweru ẹphe ogwe uji;
 mee ẹphe; ẹphe adu l'ọ bu
 udzu-eja, nọ l'alị.
 Mu tsuru ẹphe ọtsu-ẹkfu;
 ẹphe l'ọbu ẹpoto, nọ l'esu-uzo.
- 44 I nafutaru mu l'eka ndu nke mu,

- abyaru mu ọ́gu; mee mu;
mu aburu ishi iphe bu mbakeshi;
k'ọ́phu bu ẹ́ ndu, mu te shidu
maru byaru bya anọ́du mu l'ẹ́ka.
- 45 Iphe bu ndu ọ́hodo anọ́duje
ebyiru mu ikpere.
Epe -nua l'owaa iphe,
mu suru t'e mee ndo-ọ́;
epe emee ya egwegwa.
- 46 Meji atoshihu epe;
epe eshi l'ẹ́ke epe shi;
wuru yotiyoti byakfuta mu.
- 47 Ojejeje nọ́kwa ndu!
Unu tua ya epha.
O bu iya bu Agbara-Mkpuma obu,
domiru mu nu obu.
Unu kutsee Nchileke;
l'obu iya bu onye adzoje mu nu!
- 48 O bu Nchileke agwataje
ugwo iphe, ndu ohogu mu meru mu.
O meru; unwu eliphe;
epe anọ́du mu l'ẹ́ka.
- 49 Onafutaje mu l'ẹ́ka ndu
ohogu mu.
Owolije mu;
woghata ndu etso mu ọ́gu.
Ogbafutaje mu l'ẹ́ka ndu enya enwu oku.
- 50 O bu iya meru iphe
mu e-vudo l'ifu mbakeshi;
jaa nggube Ojejeje.
Mu a-gu egvu gude jaa ngu.*
- 51 Onye eze, i fotaru; be iimeje
t'ẹ́ka iya karia l'ọ́gu.
N-yemobu ngu; b'i koshije
onye i teru manu: mbu Dévidi yele
ndu o-shi-l'eri iya phe jeye le tutu yoyo.

23

Okfu ikperazu, shi Dévidi onu

- ¹ Owaa bu okfu ikperazu, Dévidi:
“Owaa bu olu Dévidi Jesi;
nwoke, Nchileke woliru eli;
onye Nchileke ke Jekopu
teru manu t'o buru eze.
O bu iya agujeru ndu
Ízurelu egvu-oma.
- ² Ume Ojejeje shi mu l'onu ekfu.
Okfu iya degeru mu
edegeru l'onu.

* 22:50 22:50 Róm 15:9

- ³ Nchileke kẹ́ Ízurèlu kfuwaru.
 Agbara-Mkpuma kẹ́ ndu Ízurèlu;
 bẹ́ sùru mu:
 ‘Teke madzù achì l'ùzo,
 vudo nhamunha; gude
 ọtsu-egvu Nchileke l'achì
- ⁴ bẹ́ ọduje l'ọbu iphoro
 nchi-abọhu teke ẹnyanwu
 ahata ahata; m'ọ́ bụ teke
 ẹnya buru igwe kọroro.
 Ọduje l'ọ́ bụ anwụ,
 emeje t'ẹswa, kpofuta l'alì
 teke mini chitsuaru.’
- ⁵ ?Tọ́ bụdu ẹge ono
 bẹ́ ndibe mu nọ;
 ẹphe lẹ́ Nchileke tọ́?
 Kẹ́ l'ọ́ meru; mu l'iya agbaa ndzù,
 a-nọdu jeye lẹ́ tutu yoyo.
 O meru iya; yọ́ nguru anguru
 l'iphemiphe ọbule;
 bya emee ya t'ẹ́ b'ọ́ dọ́ iphe,
 e-mebyi iya nù.
 Nchileke e-me tẹ́
 ndzọfuta mu dzua oke;
 iphemiphe ọbule, agụ mu nù
 bẹ́ oo-meru mu.
- ⁶ Obenu lẹ́ 'ọ-ga-lẹ-mkpa phẹ́
 bẹ́ ee-tufatsua etufa l'ọbu
 onye tufaru ogvu;
 kẹ́ l'ẹ́ to gudejedu
 ẹka achita ẹphe.
- ⁷ Onye edenyi ẹka l'ogvu ono
 gundefutaje iphe ígwè
 m'ọ́ bụ oshi arwa;
 gude kpota iya je akpọo ọku.”

Ndu kẹ́ Dévidi, ike ka l'ọgu
(1 Iphe 11:10-19)

⁸ Ọwaa bụ ẹpha ndu soja Dévidu, bụ ike-ka-l'ọgu phẹ́: Ishubelu onye Hakumonu. Ọ́ bụ iya shi bụru onye ishi l'umadzu ẹto phụ. Ọ́ bụ yẹbedua egudeje arwa jekfu unu ndu soja labu ọgu; gbushikota ẹphe l'ugbo lanu.

⁹ Onye k'ẹbo, etsota iya nù bụ Eliyéza Dodo kẹ́ Ahohi. Yẹbedua yikwaphu l'umadzu ẹto phụ, bụ ndu ike-ka-l'ọgu phụ. O tso Dévidi mebyishia ndu Filisutayinu teke ẹphe dzukoberu k'ọgu. Ndu Ízurèlu atsulaa azu. ¹⁰ Obenu l'ọ́ vudoshiru ike gbua ndu Filisutayinu jeye ẹka atsushia iya ume; kupyabetsua ya akupyabe l'ogu-mbeke, ọ́ pa. Ojejoje emee ya; yọ́ kpaa ike, dọ́ egvu mbọku ono. E metsua; ndu ọ́phu awu-phu azu; yọ́ bụwarua t'ẹphe chita ngwa-ọgu kẹ́ ndu ọ́phu laru l'ọgu; bẹ́ ẹphe daphuru azu.

¹¹ Onye k'ẹto, etsota iya nù bụ Shama Agee; onye Hararu. Ujiku lanu bẹ́ ndu Filisutayinu dzukojeru k'ọgu lẹ́ Lehi. Yo nweru ẹgu ẹke, a kọru azamu l'ẹke ono. Ndu soja ndu Ízurèlu eye ọkpa l'oso gbalashia. ¹² Obenu lẹ́ Shama vudoshilerua ike

l'echi-egu ono; tso ndu Filisutayinu ogu; gbushia ephe. Ojejoje emee; ndu Ízurelu emekputa ephe ohuma ohuma.

¹³ Yo be teke aakpata iphe l'alì; umadzu eto l'ime ukporo umadzu l'umadzu iri, bugbaa ndu ishi ogu ono awuru wu-kfu Dévidi l'ogba, no le Adulamu. Teke ono be igweligwe ndu Filisutayinu wufutaru bya adoru le nsuda Réfa. ¹⁴ Teke ono be Dévidi no l'ime eke o kpuru; yo shihu ike. Ndu soja ndu Filisutayinu adoru le Bétulehemu. ¹⁵ Mini awata ogu Dévidi. Yo su: "Haa! Ndege o -nwekwanuru onye e-kutaru iya mini le welu, nonyabe onu eke eeshije abahu le Bétulehemu te ya ngua!" ¹⁶ Unwoke eto ono, bu ike-ka-l'ogu phe ono akpata uzo; swee ndu soja Filisutayinu l'eke ono, ephe doru ono; je ekuta mini le welu ono, nonyabe eke ono, eeshije abahu Bétulehemu ono; wotaru Dévidi. E metsua; Dévidi ta nguhe mini ono; yo wushiaru iya Ojejoje; ¹⁷ bya asu: "E phokwa iya ru ephopho; Ojejoje; ke te ya ngua mini owaa. ?To budu ndu ndu-a; be ephe jeru je etube le mgbashi ege ee-shi t'e kuta iya?" Yo mee; to nguhe mini ono. Ono bu iphe ike, unwoke eto phu, bu ike-ka-l'ogu phu meru ndono.

¹⁸ O bu Abishayi yele Jóabu Zeruya bu nwunne bu onye ishi ukporo unwoke l'unwoke iri ono, bu ndu ishi ogu ono. Abishayi be gudeje arwa iya jekfu ukporo madzu l'umadzu iri l'ise ogu; gbushikota ephe. E shiwaru ege ono; maru epha iya l'obu k'umadzu eto ophu. ¹⁹ O bu yebedua b'a katsua okwabe ugvu l'ukporo madzu l'umadzu iri ono. Yo buru yebedua bu onye ishi ephe; l'ebe obu l'a guru iya ye l'umadzu eto phu.

²⁰ Benaya Jehoyada bu o-ka-ike l'ogu. Eke o shi bu Kabuzelu. O kparu ike, du egvu. O bu yebedua gburu unwoke Móabu labu ono, bu ndu ike ono; buru iya jejeru je egbua agu l'ime iduma mboku, mini suno* jiru ali ono. ²¹ Benaya gbukwaruphu oke mkparawa onye Ijiputu, pa arwa byakfuta iya ogu. Iphe, yebedua gude bakfuta iya bu mgboro; bya anata nwoke Ijiputu ono arwa ono, o gude ono; gude nmagbua ya. ²² Ono bu ike, Benaya Jehoyada kparu ndono. Yebedua b'a makwaruphu epha iya ege a maru k'umadzu eto phu, bu ike-ka-l'ogu phu. ²³ A -bya l'ukporo madzu l'umadzu iri phu; b'o tso l'onye a kwata akwabe ugvu. Obu l'e t'a gukobekwa iya l'umadzu eto phu. To du iya bu; Dévidi emee ya onye ishi le ndu soja, eche iya nche.

²⁴ Ásahelu, bu nwunne Jóabu tso l'ukporo madzu l'umadzu iri ono. Ndu odo bu Eluhananu Dodo ke Bétulehemu; ²⁵ Shama ke Harodu; Elika ke Harodu; ²⁶ Helezu ke Paliti; Ira, bu nwatibe Ikeshi ophu Tékowa; ²⁷ Abiyéza ke Anatotu; Mebunayi ke Husha; ²⁸ Zalumonu k'eri Ahohi; Maharayi ke Netofa; ²⁹ Helebu Bena ke Netofa; Itayi Ribayi ke Gíbiya l'alì ndu Bénjaminu; ³⁰ Benaya ke Piratonu; Hidayi ke uzo nggele Gaashi; ³¹ Abiyalubonu ke Araba; Azumavetu ke Bahurimu; ³² Eliyahuba ke Shalubonu; me unwu Jashenu; me Jonatanu; ³³ Shama ke Hararu; Ahiyamu Shararu ke Hararu; ³⁴ Elifeletu Ahasubayi ke Maaka; Eliyamu Ahitofelu ke Gilo; ³⁵ Hezuro ke Kamelu; Parayi ke Arabu; ³⁶ Igalu Nétanu ke Zóba; Bani k'ikfu Gádu; ³⁷ Zeleku, bu onye Amonu; Naharayi ke Berotu, bu onye achijeru Jóabu Zeruya ngwa-ogu; ³⁸ Ira ke Itiru; Garebu ke Itiru kwaphu; ³⁹ mefua Uraya, bu onye Hetu. Iphe ephe tukoru du bu ukporo madzu l'umadzu iri l'esaa.

24

*Dévidi agu ndu Ízurelu; me ndu Júda ogu
(1 Iphe 21:1-6)*

* **23:20** 23:20 Suno bu mini, anoduje ada l'alì mbeke l'oge winta. Onoduje acha ucha; l'ayo l'obu ntụ mini. O bu l'o -dagee; be oobyaje bya anmaa anmanma l'alì; l'atsụ oyi k'otsu-gbu madzu; l'echi eturu.

¹ Ojejoje avọru ọku ghua ẹhu l'ẹke ndu Ízurelu nọ; yọ kpalia Dévidi t'o mee t'iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe; sù iya: "T'ọ tųgbua je agua ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda ọgu."

² Eze, bụ Dévidi ezia Jóabu; mẹ ndu ishi ndu soja, ẹphe l'iya nọ; sù ẹphe: "Unu jekota iphe, bụ ikfu, nọ lẹ Ízurelu; shita lẹ Dánu je akpaa lẹ Besheba gụkota ẹphe ọgu; k'ọphu ya a-maru ole, ẹphe dọ."

³ Obenu lẹ Jóabu bẹ sùru eze: "Tẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu mekwaa tẹ ndu ono ka l'igwe ugbo ụkporo ise mẹ l'ẹge ẹphe ha nta-a; nggube eze, bụ onye nwe mu nù egude ẹnya ngu phụ iya. Ọ bụ ?bụkwanu ngunu meru iphe nggube eze, bụ onye nwe mu nù eme t'i mee egbe iphe ọwaa?" ⁴ E metsua; okfu eze adanyia kẹ Jóabu yẹle kẹ ndu ishi ndu soja iya ono. Jóabu yẹle ndu ishi ndu soja ono eshi l'ifu eze tųgbua oje ọgu ono.

⁵ Ẹphe adalephu Ẹnyimu Jódanu; dọshia lẹ mgboro mkpụkpu Árowa; l'uzo ọhuda mkpụkpu, nọ l'echi nsuda; bya eshi l'ẹke ono chebe ifu lẹ Gádu lufuwaru Jáza. ⁶ Ẹphe abya abahụ Gíledu; mẹ l'ọnu-ogo Tatimu-hodushi. Ẹphe eshi l'ẹke ono bahụ lẹ Dánu-Janu; bya eswija lufu Sayidonu. ⁷ Ẹphe eshi ono bya echebewaru ifu lẹ a-gbabe-adzuru kẹ mkpụkpu Táya. Ẹphe eshi ẹke ono jekotawaru mkpụkpu, nọkota l'alì ndu Hevu yẹle kẹ ndu Kénanu. Ẹphe abya akpọ-chia ya ishi lẹ Besheba l'uzo ọhuda Júda. ⁸ Ẹphe jeru iya ọnwa tete l'ụkporo abalì bẹ ẹphe laphutaderu azụ lẹ Jerúsalemu. ⁹ Jóabu abya akọru eze, bụ Dévidi ụmadzu ole, ọ gútaru l'ọgu ono. Lẹ Ízurelu bẹ ẹphe gútaru ụkporo unu unwoke ụkporo ugbo ise,* bụ ndu soja, ike dọ l'ọgu; bya aburu ndu e-gudeghe ọgu-mbeke; gúta ụkporo unu unwoke ụkporo ugbo ẹto l'unu unwoke ugbo ụkporo labù l'irì† lẹ Júda.

¹⁰ Dévidi agụ-gelephu ọgu ono; meji akfulahaa ya nkfu. Yọ sù Ojejoje: "Ya mewaru iphe, dọ eji, ha nshinu l'iphe ono, ya meru ono. Byiko Ojejoje; wofunu iphe, dọ eji ono, yẹbe nwozi ngu meru ono; kẹ l'ọ kwa eswe bẹ yẹle meru ẹge ono."

¹¹ Tẹ Dévidi kwaa tehu lẹ nchi-abọhu iya; bẹ Ojejoje kfuwaru Gádu, bụ onye nkfuchiru Nchileke, aphujeru Dévidi àphù; sù iya: ¹² "Je asù Dévidi: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: 'Uzi iphe ẹto; bẹ ya doberu iya; t'ọ hata ọphu ya e-me iya.' "

¹³ Tọ dọ iya bụ; Gádu ejekfu Dévidi je asù iya: "?Bụ ejo-ẹgu, a-nọ afa ẹto; m'ọ bụ t'ì gbaaru ndu ọhogu ngu ọso ọnwa ẹto; m'ọ bụ t'ejo mgbonwu nọo l'alì ngu abalì ẹto? Nta-a bụkwa t'ì rịa ya arìri; karù iya; tẹ ya maru iphe, ya e-zi onye ziru iya nù."

¹⁴ Dévidi asù Gádu: "Lẹ ya nọkwa l'oke iphe-ẹhuka. Obenu l'ọ kakwaru ayi mma t'ayi daba Ojejoje l'ẹka; a ma l'ayi dabaru madzù l'ẹka; kẹ l'obu-imiko kẹ Ojejoje pakwaru apaa." ¹⁵ Ya ndono; Ojejoje abya alọru ejo mgbonwu tų ndu Ízurelu shita l'utsu mbọku ono jeye mbọku, ọ tų-buru ẹphe. Shita lẹ Dánu jeye le Besheba bẹ ẹphe dọ ụkporo unu madzù ugbo ẹsato l'unu madzù ugbo iri l'ise‡ nwushihu. ¹⁶ Ojozi-imigwe ono amachilephu ẹka tẹ ya dabẹ Jerúsalemu mebyishia ya; yo rua Ojejoje l'ẹhu; mbụ ejo iphe ono, dakfuru ẹphe ono. Yọ sù ojozi-imigwe ono, egbushi ndu ono: "L'ọ dụwa mma! Sephu ẹka ngu azụ; parù ẹphe haa." Teke ono bẹ ojozi Ojejoje ono nọwa l'ọma ẹke Arawuna, onye Jebusu anọduje etsu balì iya.

¹⁷ Dévidi aphulephu ojozi-imigwe ono, Nchileke gude echigbushi ndu ono ono; sù Ojejoje: "L'ọ kwa yẹbedua mesweru; mee iphe, ẹ ta dudu mma. ?Buhunu ole bẹ unwu aturu-wa meru? T'ọ bụ-chikwaaru yẹbedua; mẹ ndu ndibe bẹ ịi-dabẹ ẹka!"

¹⁸ Yọ buru mbọku ono bẹ Gádu byakfutaru Dévidi bya asù iya: "T'ọ tųgbua je akpọru Ojejoje ẹnya-ngweja l'ẹke Arawuna kẹ Jebusu anọduje etsu balì iya." ¹⁹ Ya ndono; Dévidi atųgbua jeshia ẹge ono, Ojejoje shi l'ọnu Gádu zia ya ono. ²⁰ Arawuna atufulephu ẹnya phua eze, bụ Dévidi yẹle ndu ozi iya l'ẹke ẹphe eje abyakfuta iya;

* 24:9 24:9 Iphe ọ bụ bụ 800,000. † 24:9 24:9 Iphe ọ bụ bụ 500,000. ‡ 24:15 24:15 Iphe ọ bụ bụ 70,000.

byishi ikpere; kpube ifu l'ali; gude kwabe iya ugvu. ²¹ Arawuna asu: “?Bukwa ole be eze, bu onye nwe mu nu byakfutaru nwozi iya?”

Dévidi asu iya: “Le ya byaru te ya zuta iya eke ono, ootsuje bali ono; kparu Ojejoje enya-ngweja; k'ophu ejo mgbonwu ono e-buhu.” ²² Arawuna asu Dévidi: “Te nggube eze, bu onye nwe mu nu wotakpelephu iphe, du ngu mma gude gwoo ngweja obu. Qwaa eswi, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje; me bodu, eegudeje etsu bali; me odogoro, eegudeje atugbabe eswi l'ozori nku. ²³ Nggube eze; iphemiphe obule ono l'o ha be yebe Arawuna nuru ngu iya.” Arawuna asukwa iya phu: “Te Ojejoje, bu Nchileke ngu natakwa ngweja ngu.”

²⁴ Obenu l'eze suru Arawuna: “Waawa; ya kfufutaje ngu ugwo iya. Ya te egudekwa iphe, e to nwedu iphe, o phuru iya gwooru Ojejoje, bu Nchileke iya ngweja-ukfuru.” Oo ya bu le Dévidi azua eke ono, eetsuje bali ono; me eswi ono; gude ukporo shekelu mkpola-ocha labu le mkpola-ocha iri kfu ya. ²⁵ Dévidi abya akparu Ojejoje enya-ngweja l'eke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; me ngweja ehua-agu l'eli iya. Ojejoje anua iphe, o roru iya l'okfu-ali ono; ejo mgbonwu ono, byaru ndu Izurelu ono alaa.

Ndu Eze ke mbu

Teke Dévidi buwa ogurennya

¹ Teke ono be eze, bu Dévidi kahwaru; buwaru okpobe onye bu ogurennya; k'ophu bu l'oyi anoduje atsụ iya; m'o -ruhuru; a phụ-kpua ya ukpo. ² Tọ dụ iya bu; ndu ozi iya abya asụ iya: "T'ephe lenuaru nggube eze, bu onye nwe mu nụ ęnya nwamgboko, nwoke ta achikahubua okpa; t'ọ bya eswiru nggube eze; letaje ngu ęnya. Yọ zenyabejekwaphu ngu phụ; k'ophu oo-meje t'ehu vo nggube onye nwe mu nụ oku."

³ Ephe abya achiko alị Ízurelu l'ọ ha jegbaru l'eke ephe achọ nwamgboko, ama mma. Ephe achonyaa; bya aphua Abishagu ke Shúnemu. Ephe eduta iya dutaru eze. ⁴ Nwamgboko ono be ama ntumatu. Yọ nọdu l'eleta eze ęnya; l'ejeru iya ozi. Ọ bu l'eze te ejekfubua ya aze.

Adónija eme t'o mee onwiya eze ndu Ízurelu

⁵ Ya ndono; Adónija, bu nwatibe nwanyi ophu, bu Hagitu awata owoli onwiya eli; l'ekfu: "L'ọo ya a-buru eze." Yọ bya akwakoberu onwiya ugbo-inya; me ndu agbaje iya nụ; bya edobe ukporo madzụ labụ l'umadzu iri t'ephe vutajeru iya uzo. ⁶ Ophu nna iya 'ababuaru iya mba; m'ọ bu jia ya: Iphe, kparu iphe oome ege ono. Adónija ono amashi mma ike. Yọ buru iya tso Abusolomu l'azu.

⁷ Adónija eje achikoshi Jóabu Zeruya; me Abiyata, bu onye achijeru Nchileke eja idzu iya; ephe etsoru iya; turu ikè yeru iya. ⁸ Obenu le Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; Benaya Jehoyada; Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; Shimeyi; Rey; me ndu soja Dévidi; ndu ophu bu ike-ka-l'ogu l'ephe ha te nwedu onye turu ikè yeru Adónija.

⁹ Adónija eje anodu le Mkpuma Zohleti* le mgboro Enu-Rogelu gbushia aturu; oke-eswi; me eswi, gbagbaaru eba gude shia nri. Yo kua unwana iya l'ephe ha, bu iya bu unwu eze; bya ekukwaphu unwoke ndu Júda, bu ndu eje ozi l'ufu-eze le nri ono. ¹⁰ Ọ bu l'e to kudu Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; to ku Benaya; to ku ndu soja ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe; to ku Sólomonu, bu nwanna iya.

Betisheba ejekfu Dévidi l'okfu ehu Adónija

¹¹ Tọ dụ iya bu; Nétanu abya aji Betisheba, bu nne Sólomonu; sụ iya: "Tii nudu le Adónija Hagitu be buwa eze; onye nwe mu nụ; mbu Dévidi ta ma? ¹² Byakwaphu nta-a te ya karu ngu ege ii-me dzota ishi ngu; me ke nwatibe ngu Sólomonu. ¹³ Tugbulekwaphu nta-a jekfu eze, bu Dévidi je asụ iya: 'Nggube eze, bu onye nwe mu nụ; ?Ọ kwa l'i riru mube nwozi ngu nte l'ọ bu nwatibe mu Sólomonu a-buru eze nọ-tsota ngu l'aba-eze ngu? ?Nanu ege ọ dụ b'o gbe buwaru nụ Adónija gbe buwaru nụ eze obu?' ¹⁴ Teke ono, ii-nọ l'eke ono; kpuru okfu ono l'onu; nggu l'eze ono; be ya a-bata bya achia ngu eka l'azu."

¹⁵ Tọ dụ iya bu; Betisheba abya atughua jekfushi eze l'ime ulo-eze. Eze l'onwiya buwa okpobe nwoke ogurennya. Yọ buru Abishagu ke Shúnemu eleta iya ęnya. ¹⁶ Betisheba abya efuzita byiaru eze ikpere.

Eze aji iya: "Nanu ege ọ dụ?"

* **1:9** 1:9 Iphe, "Zohleti" bu bu "Mkpuma ejo agwo".

¹⁷ Betisheba asụ iya: “Onye nwe mu nụ; i gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke ngu ribuaru yẹbe nwozi ngu nwanyi nte; ọ nwatibe ngu; mbụ Sólomọnu a-buru eze nọ-tsota ngu l'aba-eze ngu. ¹⁸ Ọbu; lekwa ọ Adónija gbe bụakwaru nụ eze ọbu nta-a; ọ nggube eze, bụ onye nwe mu nụ ẹ-ba ama. ¹⁹ O gbushiakwaru igweligwe oke-eswi, eswi, gbagbaaru ẹba; mę aturu; bya ekuwa unwu eze l'ẹphe ha; kua Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Jóabu, bụ onye ishi ndu soja; to ku nwatibe ngu, bụ Sólomọnu. ²⁰ Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; nta-a bę ndu Ízurelu l'ẹphe ha nọkwa l'ele ngu; t'ẹphe maru onye ịi-sụ t'ọ nọdu l'aba-eze nggube onye nwe mu nụ; l'ozori ngu. ²¹ Ọ -dudu bę mbọku, a -nonyaru; t'ị nọhe bę aa-watakwa ome yẹle nwatibe iya Sólomọnu l'ẹphe -bụ ndu meru ẹjo iphe.”

²² Betisheba yẹle eze akpukwaduru-a okfu ono l'ọnu; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke abata. ²³ A abya ezia eze ọ Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke bę byakwaru nụ. Yọ bata; bya ebuaru eze ifu l'alị.

²⁴ Nétanu abya asụ iya: “Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ọ du l'ị sụwaru l'ọ bụ Adónija a-buru eze, nọ-chia ẹnya ngu tọ; mbụ l'ọ bụ iya a-nọdu l'aba-eze ngu? ²⁵ Ntanu-a b'ọ jewaru je egbushia oke-eswi; mę eswi, gbashiru ẹba; mę igweligwe aturu. O kuakwaru unwu eze l'ẹphe ha; bya ekuwa ndu ishi ndu soja; mę Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Mbụ ọ nta-a; bę ẹphe nọkwa l'eri; l'angu: l'ekfu; sụ: ‘Ndzụ ngu ndzụ ogologo; eze, bụ Adónija!’ ²⁶ Ọle mbędua, bụ nwozi ngu; mę Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Benáya Jehoyada b'ę to kukwa; ọphu o kukwa nwozi ngu, bụ Sólomọnu. ²⁷ Ọbu nggube eze, bụ onye nwe mu nụ bę meru egbe iphe ọwaa; ọphu i medu t'ayibe ndu ozi ngu maru l'ọo ọwaa bụ onye ọphu a-nọdu l'aba-eze ngu m'ị chị-gelephu?”

Dévidi eme Sólomọnu eze

²⁸ Tọ du iya bụ; eze, bụ Dévidi asụ: “Kuaru mu nụ Betisheba.” Betisheba abya abata bya evudo iya l'ifu.

²⁹ Eze eribua nte; sụ: “Ojejoje -nọdu-a ndzụ ẹge ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, nafutaru iya l'iphe-ẹhuka iya l'ọ ha; ³⁰ bę nte ono, ya gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu ribuaru ngu ono bę ya e-medzu ntanu-a; mbụ nte ono, ya riru; sụ ngu l'ọ bụ nwatibe ngu Sólomọnu a-buru eze l'ozori iya; nọchi ẹnya yẹbe Dévidi l'aba-eze iya ono.”

³¹ Tọ du iya bụ; Betisheba ebyishi ikpere; kpube ifu l'alị; gude kwabę eze ugwu; sụ iya: “Ndzụ ngu; ndzụ ogologo; nggube eze, bụ onye nwe mu nụ Dévidi!”

³² Eze, bụ Dévidi asụ: “Kuaru mu Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; mę Benáya Jehoyada.” ẹphe abyaruta l'ifu eze. ³³ Eze asụ ẹphe: “Unu ọ ndu ozi yẹbe onye nwe-unu yiru. Tę nwatibe iya nwoke; mbụ Sólomọnu, nọdu l'eli inya-mulu yẹbe eze t'unu duru iya je ọ nggele Gihonu. ³⁴ Unu -rulephu ẹke ono; tę Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke wụa ya manụ l'ishi t'ọ buru eze ndu Ízurelu. Teke ono; unu egbuwa ọpyoku; sụ: ‘Ndzụ ngu; ndzụ ogologo; nggube eze, bụ Sólomọnu!’ ³⁵ Teke unu metsuaru; unu awuru tsoru iya t'ọ bya anọdu l'aba-eze mu; buru eze nọ-chia ẹnya mu; kę ọ mu tųwaru iya ẹka t'ọ buru iya a-buru eze ndu Ízurelu; buru eze ndu Júda.”

³⁶ Benáya Jehoyada azụa mgbede; sụ: “Ono ẹge ọ du-o! Tę Ojejoje, bụ Nchileke kę nggube eze, bụ onye nwe mu nụ kfufukwaa ẹge i kfuru. ³⁷ T'ọ bụakwaru ẹge Ojejoje swiru nggube eze, bụ onye nwe mu nụ bụ ẹge oo-swiru Sólomọnu; bya emee t'abubu, ọ bụ eze kangoo kę onye nwe mu nụ, bụ eze Dévidi.”

³⁸ Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; Benáya Jehoyada; męwaru ndu Keretu mę ndu Peletu edoziaru Sólomọnu inya-mulu eze, bụ Dévidi; yọ nọdu iya l'eli agba; ẹphe ejeshia Gihonu.

³⁹ Ẹphe erulephu ẹke ono; Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja eshi l'ulo-ékwa wota mpo, manụ nọ; wụa Sólomọnu l'ishi. Ẹphe abya eworu ụpyoku gbua; ndu ono l'ẹphe ha atụ ụzu; sụ: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; eze, bụ Sólomọnu!”

⁴⁰ Ndu ono l'ẹphe ha l'awụ etso iya. Ẹphe aphụ opu; l'atụ ụzu ẹhu-ọtso-ena; k'ophu bụ l'alị nmahuru jijiji.

Adónija atụ Sólomọnu egvu

⁴¹ Adónija yẹle ndu ono, o kuru lẹ nri ono aburu l'ẹphe erigewa nri ono bẹ ẹphe nuru ụzu, atụ nụ. Jóabu abya anụ ọda ụpyoku ada nụ; jì: “?Igidi ọwaa, ede ẹge-a lẹ mkpukpu-a bụ kẹ ngunu?”

⁴² Yọ kpukwaduru iya-a l'onu ekfu; Jonátanu Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja aburu pherekete. Adónija asụ iya: “Bata nwoke, dụ mma. Ya marua l'ọ bụ ozi, dụ mma b'i gude bya.”

⁴³ Jonátanu asụ iya: “Wawakwa. L'onye nwe-mu nụ; mbụ eze Dévidi meekwaru Sólomọnu eze.” ⁴⁴ Eze bẹ yeru iya Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; Benáya Jehoyada; ndu Keretu; mę ndu Peletu. Ẹphe emee Sólomọnu; yọ nọdu l'inya-mulu, eze agbaje. ⁴⁵ Yọ buru lẹ Gihonu ono bẹ Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke wuru iya manụ l'ishi t'ọ buru eze. Ẹphe gbe shiakwa l'ẹke ono gude ẹhu-ọtso-ena wufuta; k'ophu bụ lẹ mkpukpu bẹ tehuru kẹ kfukakfuka. Ọ kwa iya bụ ụzu ono, unu anụ ono. ⁴⁶ Ọdo aburu lẹ Sólomọnu gbẹ nọduakwa nụ l'aba-eze ọbu. ⁴⁷ Ndu ozi eze abyakwaphu okele nnajiufu ayi, bụ eze Dévidi asuje: “Tẹ Nchileke ngu mekwaa ẹpha Sólomọnu t'ọ ka nke ngu. Yo mekwaaphu t'aba-eze nk'iya ka nke ngu!” Eze l'onwiya anọdu l'oshi-azee ya; fozita baaru Nchileke ẹja; ⁴⁸ bya asụ: T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu, bụ onye ono, doberu mu ndzụ; mu egude ẹnya mu labụ phụ onye nọ-chiru ẹnya mu; buru eze ntanụ-a!

⁴⁹ Ndu ono, Adónija kuru lẹ nri ono atsulahaa egvu. Ẹphe awụ-lihu; gbakashihu. ⁵⁰ Adónija egude k'egvu, ọotsu Sólomọnu; gbagbua je akwẹ ẹka lẹ mpo ẹnya-ngweja Ojejoje. ⁵¹ Ama abya agbaaru Sólomọnu lẹ Adónija gudeekwa k'egvu nggube Sólomọnu je akwẹ ẹka lẹ mpo ẹnya-ngweja Ojejoje; sụ: “Tẹ eze, bụ Sólomọnu riaru iya nte ntanụ-a l'ẹ t'oo gudedu ogu-mbeke gbua yẹbe nwozi iya!”

⁵² Sólomọnu asụ: “Ọ -buru l'ọo-nọdu ekoshi lẹ ya bụ ọkpobe madzụ; bẹ ẹgbushi, nọ iya l'ishi ta adafudu m'ọo nanụ. Ọlobu; ọ -buru l'a phuru iphe, dụ ẹji lẹ ndzụ iya b'ọ laakwaru.” ⁵³ Eze, bụ Sólomọnu abya eye ndu jeru je edufuta iya l'ẹnya-ngweja ono. Adónija abya ebyishi ikpere l'ifu l'eze, bụ Sólomọnu. Sólomọnu asụ iya: “Tugbua lashia nke ngu.”

2

Dévidi eke ekpe anụ Sólomọnu

¹ Yo rudelephu teke Dévidi a-nwuhu; yo kee ekpe nụ nwatibe iya Sólomọnu; sụ iya: ² “Nta-a bẹ oge nka-ezekuna nk'iya ruwaru, bụ iphe duru onyemonye ọbule. Shihukwa ike; nggu ekoshije l'i bụ nwoke. ³ Mejekwa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ngu ele ẹnya iya; mbụ t'i tsoru ụzo iya; nggu emeje iphe, ọ toru ọkpa iya; mę ekemu iya; mę ome-l'alị iya; mę iphe, o kfulu; ẹge ono, e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu ono; k'ophu bụ l'iphe, bụ iphe, iime ememe; mę ẹkemeke ọbule, i yeru ọkpa a-bujeru ngu upete; ⁴ k'ophu Ojejoje e-medzu iphe ono, o kweru mu ukwa iya: ‘L'ọ -buru l'unwu mu kwaberu onwephe ẹnya; gude obu ẹphe; mę ndzụ ẹphe l'ọ ha vudoshia ike l'etsotso ono, ẹphe etso iya ono; b'ẹ to nweddu l'eka akufu ngu l'aba-eze ndu Ízurelu.’

⁵ “Ọdo bụ; l'i maru iphe, Jóabu Zeruya meru mu. Mbụ iphe ono, o meru ụmadzụ labụ, bụ ndu ishi ndu soja Ízurelu; mbụ Ábuna Neri; mę Amasa Jeta. O gburu ẹphe;

l'ọ bụ ndu e gburu l'ọgu; gude gwata ụgwọ ọchi, ẹphe gburu l'ọgu. Yo gbe bụru mbẹdua bya evuru ọchi ẹphe; mę mburọnu iya. ⁶ Gude mmamiphe ngu maru iphe, ii-me iya. Ọlobu; be ekwekwa t'ọ kaa nka nwụhu anwụhu ugbooshi.

⁷ “A -bya l'ụnwu Bazilayi kẹ Gíledu; mejekwaru ẹphe ọhuma. T'ẹphe tsokwaru lẹ ndu a-nọduje eri nri lẹ nke ngu; kẹ l'ọ bụ ẹge ẹphebedua mekwaru mu phụ ndono teke ono, mu shi agbalaru nwanna ngu, bụ Abusolomu.

⁸ “Onye ọdo bụ Shimeyi Gera kẹ Bahurimu l'alị Bénjaminu. Ọ bụ yẹbedua kọru mu ẹjọ ọnu mbọku ono, mu jeru Mahanayimu ono. Teke ọ byakfutaru mu lẹ Jódanu; bẹ mu gude ẹpha Ojejoje ribuaru iya angụ lẹ mu te egudedu ogu-mbeke gbua ya. ⁹ Obenu; ba ahakwa iya nta-a tẹ b'ị nụ iya aphụ. Ị bụ onye maru iphe. Ị marua iphe, ii-me; t'ọ gude ishi-ẹwo lọkaa mee laa maa.”

Anwụhu Dévidi (1 Iphe 29:26-28)

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya anwụhu lakfushia nna iya pẹ; e lia ya lẹ Mkpụkpu Dévidi.

¹¹ Iphe, Dévidi chịru l'alị Ízurelu bụ ụkporo afa labụ. Ọ chịru afa ẹsaa lẹ Héburonu; bya achịa ụkporo afa l'afa iri l'eto lẹ Jerúsalemu. ¹² Sólomọnu abya anọdu l'aba-eze nna iya, bụ Dévidi. Alị-eze iya abya anguru anguru; shihu ike.

Egbu Adónija

¹³ Ya ndono; Adónija Hagitu abya ejekfu Betisheba, bụ nne Sólomọnu. Betisheba aji iya: “?Bụ-a k'ọma b'ị byaru?”

Adónija asụ iya: “L'ọ kwa-a k'ọma;” ¹⁴ sụ iya: “L'ọ nweru iphe, ya byaru ngu ekfuru.”

Betisheba asụ iya: “T'ọ kfunua iphe ọbu.”

¹⁵ Adónija abya awata iya ekfukfu; sụ iya: “L'ị maru l'ọ bụ yẹbedua b'ọ gbaru tẹ ya bụru eze. Ndu Ízurelu l'ẹphe ha aburu yẹbedua bẹ ẹphe shi ele ẹnya l'ọ bụ iya a-buru eze. Obenu l'e mekocharu; iphe agbanwee; yọ bụru nwanna iya b'ọ laru l'ẹka; kẹ l'ọ bụ Ojejoje bẹ meru t'ọ bụru nk'ia. ¹⁶ Nta-a b'ọ nweru iphe lanụ, ya eme tẹ ya rọta ngu. Ba ajikakwa.”

Betisheba asụ iya: “T'ọ kfunua iphe ọbu.”

¹⁷ Adónija asụ iya: “Byiko; kfunuru eze, bụ Sólomọnu t'ọ dee ya Abishagu kẹ Shúnemu t'ọ bụru nyee ya. L'ẹ tọ jikakwa m'ị -kfuaru iya ẹya.”

¹⁸ Betisheba asụ iya: “L'ọ dụ mma. Lẹ ya e-kfuru ya yeru eze l'okfu ẹhu ngu.”

¹⁹ Ya ndono; Betisheba atugbua jekfu Sólomọnu tẹ ya kfuaru iya okfu ẹhu Adónija. Eze egbeshi je iya ndzuta; rua bya ebyishiru iya ikpere; metsua bya anọ-zita l'aba-eze iya; zi; e je apata aba-eze doberu nne iya ono; yọ nọdu iya l'ẹka-utara.

²⁰ Betisheba bya asụ: “O nweru iphe, ha nwanshi, ya eme tẹ ya rọo ngu. Byiko; ba ajikakwa.”

Eze asụ iya: “Rọo iphe ọbu nne mu; mu taa jikakwa.”

²¹ Betisheba asụ iya: “T'e dunuru Abishagu kẹ Shúnemu nụ nwanna ngu; mbụ Adónija t'ọ bụru nyee ya.”

²² Eze, bụ Sólomọnu asụ nne iya: “?Bụ kẹ ngunu b'ị sụru t'e duru Abishagu kẹ Shúnemu nụ Adónija? Ị ga asufuanu t'a haaru iya alị-eze-wa; keshinu ọphu ọ bụ nwanna mu k'ọgurennya; mbụ t'a haaru iya yẹle Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke ẹja mę Jóabu Zeruya!”

²³ Ya ndono; eze, bụ Sólomọnu egude ẹpha Ojejoje ribua angụ; sụ: “Kamenu; m'ọ -buru l'ishi Adónija ta aladu l'iphe ono, o kfunuru ono! ²⁴ Ojejoje bụ onye meru mu; mu anọdu l'aba-eze nna mu, bụ Dévidi; bya emee tẹ ọnu-ulo mu; bụru ẹke ndu eze e-shije

lufuta; bụ iya bụ ege ono, o kweru ụkwa iya ono. Kamenu; Adónija ta awafukwa ntanu." ²⁵ Eze, bụ Sólomonu ezifu Benáya Jehoyada; yo je eworu Adónija gbugbua.

Iphe meru Abáyata; mę Jóabu

²⁶ A bya lę kę Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke eja; eze asụ iya: "La eke i shi lę Anatotu. Iphe gbaru ngu nū bụ t'ị nwuhu; obu lę ya tee gbudu ngu nta-a; kę l'ọ bụ ngu pataru Okpoko Ogba-ndzu Nnajiufu, bụ Nchileke l'oge kę nna mu, bụ Dévidi; nggu etsoru nna mu jekota iphe-ehuka, byakfutakotaru iya nū." ²⁷ Ya ndono; Sólomonu ewofu Abiyáta t'ę b'ọ bñhe onye achijeru Nchileke eja kę Ojejoje. E shi ege ono; okfu, Ojejoje kfujeru lę Sháyilo l'okfu ęhu onu-ulo Elayi eree.

²⁸ Jóabu anulephu iphe, muru nū; gbaba l'ulo-ekwà Ojejoje je akwęe ęka lę mpo ęnya-ngweja Ojejoje; kęle Jóabu shi etso Adónija; ọle ę to tsobua Abusolomu.

²⁹ A bya ekfuaru eze, bụ Sólomonu lę Jóabu bę gbakwaru laa l'ulo-ekwà Ojejoje; mbụ vudo-kube ęnya-ngweja. Sólomonu ezifu Benáya Jehoyada t'o je egbua ya.

³⁰ Benáya ejeshia l'ulo-ekwà Ojejoje ono je asụ Jóabu: "Leze sukwaru t'ị lufuta l'ęke ono!"

Jóabu asụ iya: "Lę ya ta alufutadu. O bụ l'ęke-a bę ya a-nwuhu."

Benáya alaphushia azụ je ekfuaru eze iphe, Jóabu kfuru.

³¹ Eze asụ iya: "T'o mee ya ege ya kfuru. Gbua ya; nggu elia ya; k'ophu bụ l'ochi ndu ono, o gbushiru l'ę b'ọ dụ iphe, ęphe meru ono ta atukoduru yele ndu onu-ulo nna iya l'ishi. ³² Ojejoje e-mee t'ugwo ochi ndu ono, o gbushiru ono tukoru iya l'ishi. Mbụ ochi umadzu labu ono, o tsoru ọgu gbushia; l'ę ba ama; mbụ nna mu, bụ Dévidi.

Ndu ono, o gbushiru ono; mbụ Ábuna Nęru, bụ onye ishi ndu soja Ízurelu; Amasa Jeta, bụ onye ishi ndu soja Júda. Ndu ono bę kakota iya odobe-ęka-ndoo; ka iya mma.

³³ T'ochi ęphe tukokwaru Jóabu; mę iphe, bụ eri iya l'ishi jeye lę tutu yoyo. Obenu lę Dévidi; mę eri iya; mę onu-ulo iya; mę aba-eze iya bę Ojejoje a-nū ęhu-agu jeye lę tutu yoyo."

³⁴ Tọ dụ iya bụ; Benáya Jehoyada atugbua je eworu Jóabu gbua. E je elia ya l'ufu iya l'echi-ęgu. ³⁵ Eze abya ewota Benáya Jehoyada dochia ęnya Jóabu t'ọ buru onye ishi ndu soja; bya eworu Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke eja dochia ęnya Abiyáta.

³⁶ Tọ dụ iya bụ; eze bya ezia; e je ekua Shimeyi. Yọ sụ iya: "T'ọ kpua ulo lę Jerúsalemu buru." Wo iya: "T'ę b'ọ dukwa teke oo-shi eke ono lufu." ³⁷ Wo iya: "T'o dokwaa ya ęnya lę mboku, o lufuru; daa nggele Kídironu; bę aa-chokwa iya achochi; ochi iya atu-koru iya l'ishi."

³⁸ Shimeyi asụ eze: "L'iphe, o kfuru dụ mma. O bụ ege nggube eze, bụ onye nwe mu nū kfuru bụ ege mube nwozi ngu e-me." Shimeyi abya eburu lę Jerúsalemu; bua ya ogologo.

³⁹ A bya anọ afa ęto; ohu Shimeyi adu umadzu labu gbafu gbakfushia Akishi Maaka, bụ eze ndu Gatu. A bya ekfuaru iya Shimeyi; sụ iya: "Ohu ngu phę nokwa lę Gatu." ⁴⁰ Shimeyi egbeshi bya edozia nkakfu-igara iya gbagbua; yọ buru iya oje Gatu lę kę Akishi je elee ęnya ohu iya phę ono. Yo je eduta ndu ohu iya phę ono lę Gatu.

⁴¹ E je ekfuaru Sólomonu lę Shimeyi shiakwa lę Jerúsalemu jee Gatu; latawa azu.

⁴² Eze abya ezia; e je ekuaru iya Shimeyi. Shimeyi erua; eze asụ iya: "Ya te emedunua ngu-a t'i gude ępha Ojejoje ria nte; bya anmaaru ngu okwa; t'o dokwaa ngu ęnya: lę mboku, i shi l'ęka-a lufu; jee eke odo; bę aa-chokwa ngu achochi? T'i kfuduru iya: 'L'ọ dukwa ngu-a mma; l'ę to nwedu eke ii-lufu eje?' ⁴³ Buhunu ngunu meru iphe ę ti mehedu iphe, i riburu Ojejoje angu l'ii-meru iya; mę ekemu ono, ya turu nū ngu ono?"

⁴⁴ Eze abya asukwaphu Shimeyi: "I gude-a obu ngu maru ejo iphe, i meru nna mu, bụ Dévidi. Nta-a bę Ojejoje e-wota ejo iphe ono, i meshiru ono tukobe ngu l'ishi.

⁴⁵ Ọbu lẹ yẹbedua, bụ eze; bẹ Ojejoje aa-gọru ọnu-ọma nụ; aba-eze Dévidi anguru anguru l'ifu Ojejoje jeye lẹ tutu yoyo.”

⁴⁶ Eze abya ezi Benáya Jehoyada; yo je egbua Shimeyi.

Yọ buru teke ono bẹ alì-eze ono bya anguru anguru l'ẹka Sólomọnu.

3

Sólomọnu ekfu t'a nụ iya mmamiphe (2 Iphe 1:1-13)

¹ Sólomọnu bẹ luru nwatibe Fero, bụ eze ndu Íjiputu; shi ẹge ono yẹle iya agbaa ndzu. Yo duta nwatibe Fero ono bya edobe lẹ Mkpukpu Dévidi; yọ nọdu l'ẹke ono jeye yọ kpụ-ghee ufu-eze iya; mẹ ọlo kẹ Ojejoje; mẹ ọpho-mkpuma, nọ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu. ² Yọ buru l'ọchi-eja bẹ ndu Ízurelu shi egwojeru Ojejoje eja; kẹ l'ẹ ta kpudua eze-ọlo Ojejoje teke ono. ³ Sólomọnu bẹ yeru Ojejoje obu; l'emekota iphe, bụ iphe nna iya; mbụ Dévidi tọru ọkpa iya. Ọ bụlephu l'o shi ejeje ọgwa iphe; l'akpo insensu ọku l'ọchi-eja.

⁴ Eze, bụ Sólomọnu ejeshia ogwo ngweja lẹ Gíbiyọnu, bụ ishi ẹke aagwajẹ iphe. Iphe Sólomọnu gworu l'ẹke ono karikwaru ọnu ngweja-ukfuru labụ l'ụkporo ngweja-ukfuru iri. ⁵ Yo be l'enyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomọnu lẹ nrọ lẹ Gíbiyọnu l'ẹke ono bya asụ iya: “T'o kfu iphe, ọ chọru tẹ ya nụ iya.”

⁶ Sólomọnu asụ iya: “I koshiwaru l'i yeru nwozi ngu Dévidi, bụ nna iya obu nshinu; kẹ l'ọ bụ onye e gude ire iya ẹka; buru onye doberu ẹka ndoo; bukwaruphu onye obu guru iphoro l'ifu ngu. I yeru iya obu ono; yetaberu iya ẹya; k'ọphu ị nuru iya nwata nwoke, a-nọdu l'aba-eze iya ntanụ-a.

⁷ “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke iya; nta-a b'i mewaru yẹbe nwozi ngu tẹ ya buru eze l'ọzori nna iya, bụ Dévidi; lẹ yẹbe nwata nshii, ẹ-ta madu ẹge ya e-shi eme iphe, gbaru iya nụ. ⁸ Yẹbe nwozi ngu bẹ nọwa yẹle ndu ono, ị fọtaru ono; mbụ ndu ono, dọ l'igwe; buru 'aguta aguta ono. ⁹ Ọo ya bụ t'i nunu yẹbe nwozi ngu egomunggo, ya e-gude achị ndibe ngu; mẹ tẹ ya makahujeru iphe, dọ mma l'iphe, dọ eji. Ọ -dudu; ?bụ onye a-dụ ike ọchikota ndibe ngu-a, ha ẹge-a.”

¹⁰ Iphe ono, Sólomọnu kfuru ono adụ Ojejoje mma. ¹¹ Yọ sụ Sólomọnu: “Keshinu ọ bụ iphe ị kfuru ndono; ti kfu kẹ ndzu ogologo; ti kfu t'a nụ ngu ẹku; ti kfu tẹ ndu ọhogu ngu nwushihu; yo gbe bụ-chiaru egomunggo, ii-gude achị l'uzo, vudo nhamunha b'i sụru t'a nụ ngu; ¹² bẹ ya e-meru ngu iphe ono, i kfuru ono. Ya a-nụ ngu mmamiphe; nụ ngu egomunggo; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye aturu ngu nụ, dujeru nụ; to nwe onye aturu ngu nụ, byaru bya adụ nụ. ¹³ Ya a-nukwa ngu phụ iphe, ẹ ti kfudu tẹ ya nụ ngu: Ya e-me t'i nweru ẹku; bya emee t'a kwabeje ngu ugwu; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye eze ọdo, a-turu ngu nụ lẹ ndzu ngu. ¹⁴ Ọ -buru l'i tsoru ọzo iya; l'eme iphe, ya tọru ọkpa iya; mẹ ekemu iya ẹge ono, nna ngu, bụ Dévidi meru ono; bẹ ya e-me t'i kaa nka.” ¹⁵ Sólomọnu etehu; bya amaru l'ọbu nrọ bẹ ya arọ.

Yọ latashia Jerúsalemu; je evudo l'ifu Okpoko Ọgba-ndzu Ojejoje gwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agụ. Yo metsua bya agbaaru ndu ozi iya l'ẹphe ha aji.

Sólomọnu kperu ikpe, dọ ẹhuka

¹⁶ O nweru ọnwanyi ọkpara labụ, byaru bya evudo eze l'ifu. ¹⁷ Onye lanụ asụ: “Onye nwe mu nụ; yẹle nwanyi-a bẹ gba mgba buru l'ulo. Ọ nọ teke ya zedaru. ¹⁸ A nọtsua abalì ẹto; k'ọphu ya zedaru; yẹbedua abya ezeda nk'iya. Ẹ to nwekwa onye ọdo, nọ l'ulo-a; gbahaa ẹphe ẹbo.

¹⁹ “Yo rua l'enyashi; yo woru nwatibe nk'iya zẹ-gbua. ²⁰ Yo be l'echi-abalì teke yẹbe nwozi ngu ekuwa mgbenya; yo gbeshi pata odzu nwatibe iya ono bya enyonyabe mu; kuta nwata nke mu je enyonyabe onwiya. ²¹ A lufuta l'utsu iya; mu egbeshi tẹ mu

chebe nwata mu ẹra; yọ bụwaru nụ odzu. Nchi abọhulephu ọhuma; mu abya atọ nwẹhu lee nwata ono ẹnya; phụa l'ẹ tọ bụdu nwata nke mu.”

²² Nwanyi ọphu aswọ-lihu; sụ: “Waawa! L'ọ bụ nwata ọphu nọ ndzụ bụ nk'iya; ọphu nwụhuru anwụhu aburu kẹ nwanyi ọphu.”

Nwanyi ọphu asụ: “Waawa! Lẹ nwata ọphu nwụhuru anwụhu bụ nwa nke ngu; ọphu nọ ndzụ bụru nwa nk'iya.” Ẹphe anọdu eze l'ifu l'adzọkashi iya ẹge ono.

²³ Tọ dụ iya bụ; eze asụ: “Onye ọwaa sụru: ‘L'ọo nwata ọphu, nọ ndzụ bụ nk'iya; ọphu nwụhuru anwụhu aburu k'onye ọphu.’ Onye ọphu asụ: ‘Waawa; l'ọbu nwa nke ngu nwụhuru anwụhu; nwa nke iya aburu ọphu nọ ndzụ.’ ”

²⁴ Eze asụ: “T'e wotaru iya mma.” A bya ewotaru iya mma ono. ²⁵ Yọ sụ t'e bua nwata ọphu nọ ndzụ ẹbo; woru ibe lanụ nụ onye lanụ; e woru ibe lanụ nụ onye ọphu.

²⁶ Nwanyi ọphu nwatibe nk'iya nọ ndzụ ayẹkpeshihu; chia mkpu; sụ eze: “Byiko; onye nwe mu nụ; kuta nwata ono, nọ ndzụ ono kee nwanyi ọphu; t'ẹ b'e egbukwa iya egbugbu!”

Nwanyi ọphunanu asụ: “L'ẹ to nwedu onye enwe iya nụ l'ẹphe ẹbo. T'e bua ya rụ ẹbo!”

²⁷ Ya ndono; eze abya ebua okfu ono; sụ: “T'ẹ b'e egbukwa nwata ono. T'e kuru iya nụ nwanyi k'odungu phụ; l'ọo ya bụ nne, mụru nwata ono.”

²⁸ Ndu Ízurelu l'ẹphe ha anulephu ẹge eze gude kpee ikpe ono; tsulahaa ya egvu; kẹ l'ẹphe maru l'ọ bụ Nchileke bẹ nuru iya mmamiphe, o gude kpee ikpe ono nhamunha ẹge ono.

4

Ndu nweru ọkwa l'ọchichi Sólomonu

¹ Ya ndono; eze, bụ Sólomonu aburu eze ndu Ízurelu l'ẹphe ha. ² Ọwaa bụ ndu ọkwa ẹphe ha nshinu l'ọchichi iya:

Azariya Zadọku bụ onye
achijeru Nchileke ẹja.

³ Elihorefu yẹle Ahíja, bụ
unwu Shisha bụ ẹphe
ederu eze ẹkwo.
Jehoshafatu Ahiludu bụ onye
akwakọbeje iphe.

⁴ Benáya Jehoyada bụ
onye ishi ndu soja.
Zadọku; mẹ Abiyáta aburu
ndu achijeru Nchileke ẹja.

⁵ Azariya Nétanu bụ yẹbedua
elekota ndu achị ọnu-ogo.
Zabudu Nétanu aburu
onye achijeru Nchileke ẹja;
l'agbazikwaruphu eze ọzo.

⁶ Ahisha bụ onye ishi l'ufu-eze.
Adoniramu Abuda aburu onye
ishi ozi mkpọ-nyị-ẹnya.

Ndu ọ-chị-ọha; mẹ ọnu-ogo, ẹphe achigbaa

⁷ Sólomọnu bẹ nweru ọvọno iri l'ẹbo, achi ndu Ízurelu l'ẹphe ha. Yọ buru ẹphe ewotajeru eze yẹle ndibe iya nri, ẹphe eri. Onye lanu ewotajeru iya nri l'onwa lanu l'afa. ⁸ Ọwaa ẹpha ndu ọ-chi-ọha ono:

Nwatibe Họru bu ọ-chi-ọha
onu-ogo ugvu Ífuremu.

⁹ Nwatibe Deka bu ọ-chi-ọha
ndu Maakazu;
ndu Shalubimu;
ndu Bẹtu-Shẹmeshi;
mẹ ndu Elọnu-Bẹtu-Hananu.

¹⁰ Nwatibe Hersedu bu
ọ-chi-ọha ndu Arubotu.
Soko; mẹ alị Hefa l'ọ ha
abukotaru nk'iya.

¹¹ Nwatibe Abinadabu,
aha Tafatu alu nwatibe
Sólomọnu; buru
ọ-chi-ọha ndu Nafọru-Dọo.

¹² Bana Ahiludu bu ọ-chi-ọha
ndu Ténaku; ndu Megido;
mẹ ndu Bẹtu-Shanu l'ẹphe ha.
Mbụ ẹke ono, nọ-nyabe
Zaretanu; nọdukwapu
lẹ nsuda Jézerilu; tsube lẹ
Betishanu je akpaa lẹ
Ébẹlu-Mehola;
je eswee Jokumeyamu ono.

¹³ Nwatibe Géba bu ọ-chi-ọha
ndu Rámọtu-Gíledu.
Eke Jayi Manáse shi buru
lẹ Gíledu l'ọ ha bẹ bukota
nk'iya; mẹ onu-ogo Agọbu
l'alị Báshanu; mbụ oke
ukporo mkpukpu ẹto ono,
e gude upho-mkpuma
kpụ-phetagbaa
mgburumgburu; bya egude
igodo ope tu-chia onu-uzo iya atuchi ono.

¹⁴ Ahinadabu Ido bu ọ-chi-ọha
ndu Mahanayimu;

¹⁵ Ahimazu aburu ọ-chi-ọha
ndu Náfutali. Yẹbedua alu
nwatibe Sólomọnu ọphu aha Basumatu.

¹⁶ Bana Hushayi bu ọ-chi-ọha
ndu Ásha; mẹ ndu Alotu.

¹⁷ Jehoshafatu Paruwa bu
ọ-chi-ọha ndu Ísaka;

¹⁸ Shimeyi Ela aburu ọ-chi-ọha
ndu Bénjaminu;

¹⁹ Géba Úri bú ọ-chị-ọha ndu Gíledu. Ọ bú ẹke ono; bẹ Sihonu shi, shi buru eze ndu Amoru; eze ndu Ogu; mẹ kẹ ndu Báshanu. Ọ bú yẹbedua nwenkinyi iya shi buru govano ndu Júda.

Iphe, ewotajeru Sólomonu l'ujiku lanu

²⁰ Ndu Júda; mẹ ndu Ízurelu aha l'igwe l'ọbu eveve mgbogidi ẹnymu. Ẹphe shi nweru nri-eriri; nweru iphe angungu; ẹhu atso ẹphe. ²¹ Sólomonu, bú eze achia alí ono l'ọ ha shita lẹ Ẽnyimu Yufurétusu je akpaa l'alí Filisutayinu; je akpaa l'oke ẹphe lẹ ndu Íjiputu. Ndu alí ono iche iche shi nọdu Sólomonu l'ẹka; l'atụ akiriko anụ iya jeye l'oge nka-ezekuna nk'iya.

²² Iphe, e shi ewotajeru Sólomonu l'uboku bú ụkporo ẹkpa witu l'ẹkpa witu iri, e tsuru etsutsu; ọwaa ụkporo ẹkpa witu ẹto, a kwọru akwọkwo; ²³ eswi iri, gbaru ẹbà; ụkporo eswi, akpa l'onwiya; ụkporo aturu ise; mewartu ele; mgbada; anyigo; mẹ ọku, phuru l'ẹnya. ²⁴ Sólomonu achia alí, nọkota l'uzo ẹnyanwu-ariba Ẽnyimu Yufurétusu l'ọ ha; mękpo ndu eze, bukota l'uzo ẹnyanwu-ariba ẹnymu ono; mbụ shita lẹ Tifuzá je akpaa lẹ Gáza. To nwe ndu obutobu iya, ọgu dajeru ẹphe l'iya.

²⁵ Teke Sólomonu nọ ndzụ bẹ ndu Júda; mẹ ndu Ízurelu buru lẹ nchị-odoo; tsube lẹ Dánu je akpaa lẹ Besheba. Onyenonu enweru mgbo vayinu; mẹ oshi figu nk'iya.

²⁶ Sólomonu shi nweru ụkporo unu ụlo ise,* bú ẹke oodobeje inya, l'akpuru iya ụgbo-inya iya; bya enweru ụkporo unu madzụ iri,† bú ndu agbaru iya inya.

²⁷ Ọ bú ndu ọ-chị-ọha ono shi ewotajeru eze, bú Sólomonu yele ndu ọonu nri nri. Onyenonu bẹ ewotaje nk'iya l'onwa ọphu o ruberu iya. Ẹ to nwedu iphe, ẹphe shi ekweje t'ọ koo ya ụko. ²⁸ Ẹge ono kwaphu bẹ ẹphe shi ewotaje balí; mẹ ẹswa witu, inya-ọgu; mẹ inya mmanu ọdo atajẹ bya edobe l'ẹke gbaru nụ. Onyenonu shi ewotaje iphe, gbaru iya l'ewota.

Mmamiphe Sólomonu

²⁹ Nchileke nuru Sólomonu mmamiphe; bya emee t'iphe doje iya ẹnya ọhuma. Ọ nukwaru iya phụ egomunggo, dụ egvu. ³⁰ Sólomonu bẹ mmamiphe iya kangokotaru mmamiphe kẹ ndu ọzo ẹnyanwu-ahata l'ẹphe ha; kangokwaaphu kẹ ndu Íjiputu l'ẹphe ha. ³¹ Mmamiphe iya bẹ kangokotaru kẹ madzụ l'ọ ha. Ọ ka kẹ Etanu, bú onye Zera; ka kẹ Hemanu; ka kẹ Kalukolu; mẹ kẹ Dada, bú unwu Maholu. Ẹpha Sólomonu atuko iphe bú mbakeshi, nọ-pheru iya mgburumgburu dee kfukakfuka.

³² Ẹtu ẹtu, ọ nmashiru dụ unu ẹtu ẹsaa l'ụkporo ẹtu iri;‡ bya agwa unu egvu labu l'ụkporo egvu iri l'egvu ise.§ ³³ Ọ maru ẹnya oshi; mbụ tsube l'oshi sida Lébanonu je akpaa l'ẹswa isopu, efuje l'upho-mkpuma. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ maru ẹnya unwu anụ jeye lẹ ndu ọphu awụ l'ẹpho; unwu ẹnu; mẹ k'ema.

³⁴ Ndu eze, achí ẹke, dughbaa iche iche lẹ mgboko anụ kẹ mmamiphe Sólomonu; yetsua ndu e-je anuta okfu mmamiphe, shi iya l'onu.

5

Sólomonu akwakọbe k'okpu eze-ulo Ojejoje (2 Iphe 2:1-16)

¹ Hiram, bú eze ndu Táya bẹ yele Dévidi shi eshi ọnya. Yọ nulephu lẹ Sólomonu b'a wuwaru manụ l'ishi t'ọ buru eze; nọchia ẹnya nna iya, bú Dévidi; yo zifu ndu ozi iya t'ẹphe byakfuta Sólomonu. ² Sólomonu l'onwiya abya eziphu Hiram ozi azu; sụ iya:

* 4:26 4:26 Iphe ọ bú bú 4,000. † 4:26 4:26 Iphe ọ bú bú 12,000. ‡ 4:32 4:32 Iphe ọ bú bú 3,000. § 4:32 4:32 Iphe ọ bú bú 1,005.

³ I mawaru le nna mu; mbu Dévidi ta kpuduru Ojejoje, bu Nchileke iya ulo; mkpata iya buru ogo ono, ndu ohogu iya shi eshije l'ekemeke etso iya ono; jeye; Ojejoje emee; ndu ohogu iya ono anodukota iya le mkpuli okpa. ⁴ Obenu le nta-a be Ojejoje, bu Nchileke mu mewaru; nchi adu mu ndoo l'ekemeke obule; to nwe onye okfu noru mu l'iya; to nwe iphe-ehuka, byakfutaru mu nu. ⁵ O bu iya bu mkpata iphe mu ari k'o kpuru Ojejoje, bu Nchileke mu ulo; ege ono o kfulu iya nna mu, bu Dévidi; su: "L'oo nwatibe ngu, ya e-dobe t'o no-chia enya ngu l'aba-eze ngu ono a-kpuru iya ulo ono."

⁶ Nta-a bukwa t'i zia ndu e-je egbuaru mu oshi sida Lébanonu. Ndu ozi mu; ephe le ndu ozi ngu e-yekota aka l'ozi, no iya nu. Mu a-kfua ngu-a ugwo ozi ndu nke ngu; iphe, bu iphe i sukperuphu te mu kfua; ke li marua le to nwedu ndu maru enya k'ogbu oshi l'obu ndu Sayidonu.

⁷ Hiram analephu ozi ono, Solomonu ziru ono; ehu atsoro ya ena nshinu. Yo su: "T'ajaja buru ke Ojejoje ntanu-a; mbu onye ono, nuru Dévidi nwata, maru iphe ege-a t'o buru ishi oha, ha nshinu!"

⁸ Hiram abya ezia Solomonu; su iya:

"Ya nuwaru ozi, i ziru iya. Ya e-mekotakpoo iphe, i suru te ya mee le ke oshi sida; me l'oshi payinu ono. ⁹ Ndu ozi iya e-shi le Lébanonu vua oshi ono vufuta l'onu eze enyimu. Ya e-sweshi iya esweshi gude iya kpoqhata l'eze enyimu; je edobe l'eke, i turu aka t'e dobe iya. O bu l'eke ono be ee-dobe iya; unu abya evutawa iya ru. Iphe, du iya mma bu t'i nuje ndibe iya nri."

¹⁰ Ya ndono; Hiram anukota Solomonu oshi sida; me oshi payinu, mkpa iya duru iya l'o ha. ¹¹ Solomonu l'anuje Hiram ukporo unu ekpa witu labu l'unu ekpa witu iri t'o buru nri ndibe iya; yeru ukporo unu ite manu olivu labu l'unu ite iri. Manu ono bu manu, a kworu aka mee. Yo buru ege ono be Solomonu anuje iya Hiram afa-l'afa. ¹² Ojejoje analephu Solomonu mmamiphe ege ono, o kweru iya ukwa iya ono. Solomonu yele Hiram adu le mma; bya agbaa ndu.

Ndu ogbo-ozí Solomónu (2 Iphe 2:17-18)

¹³ Eze, bu Solomonu abya afota ndu ogbo-ozí l'ali Ízurelu l'o ha. Ndu ogbo-ozí ono be chikoru du ukporo unu unwoke eto l'unu unwoke iri l'ise.* ¹⁴ Yoo zifuje ephe ukporo unu unwoke l'unu unwoke ise ise l'onwa t'ephe je Lébanonu. Ephe -noo onwa lanu le Lébanonu; ephe abya anoo onwa labu l'ufu. Yo buru Adoniram bu onye ishi ozi mkpo-nyi-enya. ¹⁵ Solomonu nwekwaruphu ukporo unu madzu esato l'unu madzu iri l'ise,† bu ndu evuje iphe. Bya enweru ukporo unu madzu iri,‡ bu ndu anoduje agbakposhi mkpuma l'ali; ¹⁶ t'a gufukwa unu madzu esato l'ukporo madzu ise,§ bu ndu ishi, eleta enya l'ozi ono. ¹⁷ Eze abya atua ekemu t'ephe gbakposhia oke mkpuma, vu onu aswa kwatsushia ya t'e gude too okpa ulo ono. ¹⁸ To du iya bu; ndu l'emere Solomonu nka; ndu l'emere Hiram nka; me ndu Gébalu abya egbushia oshi kwakobe; bya agbakposhia mkpuma, ee-gude kpuo ulo ono.

6

Solomónu akpu eze-ulo Nchileke (2 Iphe 3:1-14)

¹ Solomonu wataru okpu eze-ulo Nchileke ono l'onwa Zifu, bu iya bu onwa k'ebo; l'afa k'eno k'ophu o wataru ochi ndu Ízurelu; l'afa, kwe ndu Ízurelu unu afa l'ukporo afa eno;* k'ophu ephe shi Íjiputu lufuta.

* 5:13 5:13 Iphe o bu bu 30,000. † 5:15 5:15 Iphe o bu bu 80,000. ‡ 5:15 5:15 Iphe o bu bu 70,000. § 5:16 5:16 Iphe o bu bu 3,300. * 6:1 6:1 Iphe o bu bu 488.

² Eze-ulo ono, eze, bu Sólomonu kpuru Ojejoje ono be ogologo iya du ukporo ntụ-okpa eno le ntụ-okpa iri;† uswe iya adu ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri;‡ eli iya adu ukporo ntụ-okpa labu le ntụ-okpa ise.§ ³ Nwulo, a kpuru; dukfube l'onu eze-ulo ono be ogologo iya du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri; yekoberu uswe eze-ulo ono l'onwiya. Uswe ke nwulo ono du ntụ-okpa iri l'ise.

⁴ Eze-ulo ono be windo, o yeru l'eli iya dugbaa werere werere. ⁵ O kpụ-phetaru eze-ulo ono; me ime Eke-du-nsọ mgburumburu. Yo kpua ya; yekota iya mkpura; yo nodu l'ulo ono mgburumburu. ⁶ Ulo-ali iya; be usa iya du ntụ-okpa esaa le mkpirikpi iya; usa iya k'echilabu adu ntụ-okpa tete; usa iya k'eto adu ntụ-okpa iri le mkpirikpi iya. A kpushiru mgbeja mgburumburu l'azu eze-ulo ono. Yo buru l'eli mgbeja ono b'a tukobegbaaru osweru; k'ophu bu l'osweru ono te gvufudu igbo-ulo eze-ulo ono.

⁷ Teke aakpu eze-ulo ono be mkpuma, e gude kpua ya buphu ophu a no l'eke, aagbaje mkpuma washia. Ophu o nwedu teke a nujeru oda ongu; m'o bu oda ogbunku; ophu a nubua oda igwe, e gudeje eme k'ulo teke aakpu iya.

⁸ Onu eke, eeshije abahu l'ogbodo-ulo ono k'ali be no laaru uzo ohuda eze-ulo ono. Yo nweru ubube ulo-eli eenyije nyiba le mkpo-kfu ulo ono k'echilabu; bya eshi le k'echilabu ono nyihu mkpo-kfu iya k'eto.

⁹ Sólomonu akpua eze-ulo ono kpughe. Yo gude oshi sida; me oshi sida, a washiru awashi ku-chia eli iya. ¹⁰ A kpushikwaruphu nwulo, du mkpo-kfu mkpo-kfu; yo dukfutsuaru l'eze-ulo ono mgburumburu. Iphe, ephe dugbaa l'eli bu ntụ-okpa esaa esaa le mkpirikpi iya. Yo buru oshi sida b'e gude gbakfube iya l'eze-ulo ono.

¹¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Sólomonu; su iya: ¹² "A -bya le k'eze-ulo-a, iikpu-wa; o -buru l'ii-tsoje iphe, ya toru okpa iya; l'edobe nsọ iya; edobekota ekemu iya l'o ha; l'eme iya ememe; be ya e-shi l'eka ngu mee te okfu ono, ya kfuru nna ngu ono; mbu Dévidi; ree. ¹³ Mbu le ya e-buru l'eke ndu Izurelu bu; ya ta aha ndu nk'ia ono, bu ndu Izurelu."

Eememashi ime eze-ulo ono
(2 Iphe 3:8-14)

¹⁴ Ya ndono; Sólomonu abya akpua eze-ulo ono kpughe ya. ¹⁵ Yo gude oshi sida, a washiru awashi kwechishia igbo-ulo ime eze-ulo ono; shita l'okpa-ali jeye l'eli iya eke a ku-chiru aku-chi. Yo buru oshi payinu b'o gude kwechishia ogbodo-ulo iya. ¹⁶ Yo gude oshi sida, a washiru awashi ku-buta eke du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri l'ime ime eze-ulo ono gude meta mkpura, bu iya bu Eke-Kakota-odu-Nsọ. E shi l'ogbodali iya kua ya oshi sida jeye l'eli iya. ¹⁷ Nwulo ophu no l'ifu Eke-Kakota-odu-Nsọ ono be ogologo iya du ukporo ntụ-okpa eto. ¹⁸ Ime eze-ulo ono be bu oshi sida b'e gude kwechishikota iya; k'ophu bu l'e to dudu mkpuma, e gude kpua ulo ono, nweru ophu a phuru l'enya le phuu. A pyishigbaa iphe, du l'obu otumu; me okoko, jawaru ajaja l'oshi sida ono.

¹⁹ O kpuru Eke-Kakota-odu-Nsọ ono dobe l'ime ime eze-ulo ono t'o buru eke eedobe Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje. ²⁰ Eke-Kakota-odu-Nsọ l'ime ime ulo ono be du ntụ-okpa ukporo l'iri l'ogologo iya. Uswe iya du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri; eli iya adu ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri. Yo gude mkpola-ododo, guru egugu kwechishia ya; gudekwaphu oshi sida mee enya-ngweja.

²¹ Sólomonu egude okpobe mkpola-ododo kwechishikota ime eze-ulo ono l'o ha; bya eswebushia gwogirigwo, e gude mkpola-ododo mee l'onu ime mkpura Eke-Kakota-odu-Nsọ ono; bya awua ya mkpola-ododo gude kwechia ya. ²² Eze-ulo ono

† 6:2 6:2 Iphe o bu bu 90 ft. ‡ 6:2 6:2 Iphe o bu bu 9 ft. § 6:2 6:2 Iphe o bu bu 45 ft.

l'ọ ha b'ọ kwechikotaru mkpọla-ododo l'ime iya. Kwaphu ẹge ono b'ọ gude mkpọla-ododo kwechia ẹnya-ngweja ono, nọ lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono.

²³ O gude oshi olivu meta cherobimu labu, eli iya dugbaa nkwo-eka iri l'ise kfube l'ẹke ono, kakọta nsọ ono. ²⁴ Ẹbà cherobimu ono nanu be du nkwo-eka esaa le mkpirikpi iya; nanu ophu adu nkwo-eka esaa le mkpirikpi iya. Shita l'ishishi nku ono owaa jeye l'ophu be du nkwo-eka iri l'ise. ²⁵ Cherobimu k'ẹbo dukwaphu nkwo-eka iri l'ise l'eli. Cherobimu ono ephe ẹbo be hakota ẹnya-nhamunha; gbakota ugbugba lanu. ²⁶ Cherobimu ono nanu du nkwo-eka iri l'ise l'eli; yo buru ẹge ono be ophu dukwaphu. ²⁷ O gvubekotaru cherobimu ono l'ime eke ono, kakọta nsọ l'eze-ulo ono. Akwa-eka ephe ajashikota ajashi. Akwa-eka ke cherobimu lanu; be nọ je adu-kfuru l'igbo-ulo ibe lanu; ke cherobimu ophu anọ je adu-kfuru l'igbo-ulo ibe iya ophu. Akwa-eka ephe ono abya adu-kfutsuaru ibe iya l'echi ulo ono. ²⁸ Yo buru mkpọla-ododo b'ọ kweru l'eli cherobimu ono.

²⁹ O pyishiru cherobimu; pyishia nkfu; me igu oshi l'eli igbo-ulo ime ulo, du nsọ ono; mekpọ azu iya gbaa mgburumburu. ³⁰ Oma eze-ulo ono b'ọ kwechishiru mkpọla-ododo l'ime iya me azu iya. ³¹ L'onu-uzo Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ b'ọ yeru ibo, du nkwegba labu, e gude oshi olivu pyia. Okpa ibo ono ke imeli yele ke mgberemeku be chikoru nweru mgberemeku ise. ³² O pyishiru cherobimu; me nkfu; owaa okoko, jaru ajaja l'eli ibo labu ono, e gude oshi olivu pyia ono; bya ekwekota iya mkpọla-ododo l'eli; woru mkpọla-ododo ono wua l'eli cherobimu; me nkfu ono. ³³ O kwaphu ẹge ono b'ọ meru okpa ibo, nweru mgberemeku eno, e gude oshi olivu mee; woru ye l'onu eze-ulo ono gedegede. ³⁴ Yo bya egude oshi payinu pyia ibo ẹbo. Ibo ono agujeru dakobe ibe iya. ³⁵ Yo pyishikwaaphu cherobimu; me nkfu; owaa okoko, jaru ajaja l'eli ibo ono; bya egude mkpọla-ododo kwee l'eli iphe ono, o pyishiru l'ibo ono; mbu chibetsua ya echibe.

³⁶ Yo kputa ogbodu-ufu ye l'eze-ulo ono. Upho-mkpuma, e gude kpu-buta iya be aatu-kobeje oshi sida lanu l'eli mkpuma, a kwatsuru akwatsu; doo ya mkpo-kfu eto.

³⁷ O bu l'onwa Zivu l'afa, kwe Solomonu afa eno; k'ophu o wataru achichi b'ọ toru okpa-ulo eze-ulo Nchileke ono. ³⁸ O bu l'onwa Bulu, bu iya bu onwa k'esato; l'afa, kwe iya afa iri le nanu; k'ophu o duberu buru eze b'ọ kpu-chiru ulo ono l'ọ ha l'ẹge e kfuru t'akpu ya. Yo buru afa esaa be Solomonu gude kpu ulo ono.

7

Sólomonu akpu obu-eze iya

¹ Sólomonu gude afa iri l'eto kpu obu-eze iya kpu-ghe. ² Obu-eze ono b'ọ gude oshi sida, shi le Oswa Lébanonu kpu. Ogologo ulo ono du ukporo ntụ-okpa esaa le ntụ-okpa iri; uswe iya du ukporo ntụ-okpa eto le ntụ-okpa iri l'ise; eli iya du ukporo ntụ-okpa labu le ntụ-okpa ise. Obu-eze ono b'a kporu itso oshi sida giriri uzo eno; bya eworu osweru oshi sida swee l'eli itso ono. ³ Yo buru oshi sida b'e gude kpuchia ya l'eli osweru ono, e swebegbaaru l'eli itso ono. O du ukporo itso labu l'itso ise. Iphe, o du l'okpa l'okpa aburu iri l'ise iri l'ise. ⁴ Windo, e yeru iya b'a kporu giriri uzo eto. E yeshiru windo obu; yo chegbatsua ifu. ⁵ Ibo, e yekotaru l'ulo ono; me windo, e yeshiru iya b'e meru okpa iya; yo nweru mgberemeku eno eno. Windo ono b'a kporu giriri uzo eto; yo chegbatsua ifu.

⁶ Yo bya akputa ulo ophu eekuje Ulo Itso. Ogologo iya du ukporo ntụ-okpa eto le ntụ-okpa iri l'ise; uswe iya adu ukporo ntụ-okpa labu le ntụ-okpa ise. O nweru nwulo ophu a kpu du-kfube l'onu eke eeshije abahu iya; bya ekpu ya iphe l'eli; yo buru itso ono gudekota iya.

⁷ Yo bya akputa Ogbodo-Ulo Aba-Eze, bu iya bu Ogbodo-Ulo Ikpe; mbu eke onoduje ekpe ikpe. Yo buru oshi sida b'e kweru iya shita l'ali iya jeye l'eli iya.

⁸ Ọp̄hu b̄u ụlọ ebubu Sólom̄onu b̄e nọ l̄e nkulahu ufu ono, nọ l'uzo ụlọ ikpe ono. Ụlọ ono b'e meru; yọ gbaa ụgbugba lanu. Ọ kwaphu egbe ụlọ lanu ono b'ọ kpuru nyee ya; mbu nwatibe Fero, bu eze ndu Ijiputu phu, o lutaru phu.

⁹ Ụlọ ono l'ọ ha; shita l'ẹke a turu okpa iya jeye l'eli iya; mekwaphu shita l'azu iya jeye l'ogbodufu ono be bu mkpuma, vu oke onu-aswa b'e gude kpu ya. Mkpuma ono b'a gbakposhiru l'ọ ha; bya egude soya kwochashia ya: ifu l'azu.

¹⁰ Mkpuma, e gude tu okpa ụlọ ono be vugbaa oke onu-aswa bya ahagbaa nshinu nshinu. O nweru ndu ophu du nkwo-eka iri l'ise; nweru ndu ophu du nkwo-eka iri l'ebo. ¹¹ E gude mkpuma, a washiru awashi, vugbaa oke onu-aswa; me osweru oshi sida doo l'eli iya.

¹² A kpuru upho-mkpuma; gude gbaa eze ogbodufu ono mgburumgburu. Upho-mkpuma ono abujeru; a -kpu mkpo-kfu mkpuma eto; a tu-kobe iya osweru oshi sida lanu l'eli ege ono, e meru iya l'upho-mkpuma, e gude kpu-pheta ufu eze-ulo Nchileke phu; owaa nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono.

Iphe, e doru l'eze-ulo Nchileke
(2 Iphe 3:15-17; 4:1-10)

¹³ Eze, bu Sólom̄onu abya ezia t'e je ekuaru iya Hiram̄u l̄e Táya. ¹⁴ Hiram̄u bu onye Táya, o doru enya mbu iphe k'ogude ope l'eme nka. Nna iya ta nohedu; o bu l̄e yebedua bukwaphu onye Táya, makwaruphu ogude ope l'eme nka. Nne Hiram̄u bu onye Náfutali. Yọ bya ke Sólom̄onu bya arukota oru, a suru iya t'ọ ru.

Itso, e meru l'ope
(2 Iphe 3:15-17)

¹⁵ Yọ bya egude ope kpu itso labu, dutsua ukporo ntụ-okpa l̄e ntụ-okpa esaa l'eli; owaa ntụ-okpa iri l'esato l̄e mgburumgburu iya. ¹⁶ O gudekwaphu ope, a dazeru adaze kputa nchi-itso labu, aa-tu-kobe l'eli itso ono. Nchi-itso ono l'ehu l'ehu be iphe, o dukota l'eli bu ntụ-okpa esaa esaa l̄e mkpirikpi iya. ¹⁷ Yọ bya akpata iphe, du l'ọ bu ụgbu; owaa iphe, du l'ọ bu gwogirigwo yetsua l̄e nchi-itso ono. Iphe, o dukota bu esaa esaa l̄e nchi-itso lanu. ¹⁸ B'ọ bya abya teke ono bya emeshia iphe, du l'obu akpuru utara-okumu; doo ya wiriri uzi labu l'eli nchi-itso ono gude dophetsua iphe ono, a kparu akpakpa phu mgburumgburu; gude memashia ya ememashi. ¹⁹ Nchi-itso ono, a tu-koberu l'eli itso ono, a kpoberu l'onu nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono b'ọ kpuru; yọ du l'obu nkashi-iyi. Yọ buru nkwo-eka ishingu b'ọ dukota l'eli. ²⁰ Ọ bu l'eli nchi-itso ono ephe ebo; mbu l'ẹke ono, e meru; yọ gwọo agwogwo ono b'e doru iphe ono, du l'ọ bu akpuru utara-okumu ono giriri uzo labu. Ishi itso ono l'ehu l'ehu b'e doru ukporo akpuru utara-okumu iri iri gbaa mgburumgburu. ²¹ B'ọ bya akpobe itso ono ephe ebo l'ifu nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono. Itso ophu o kpoberu l'uzo ohuda b'ọ guru Jakinu. Ophu o kpoberu l'uzo isheli b'ọ guru Bówazu. ²² Nchi-itso ono l'ọ ha b'e meru; yọ dutsua l'ọ bu nkashi-iyi. Ọo ya bu l'oru k'itso agvu.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini
(2 Iphe 4:2-5)

²³ Tọ du iya bu; Hiram̄u abya adazee ope gude kputa eze durongu mini, du mgburumgburu. Igburum̄onu iya mgburumgburu du nkwo-eka iri l'ise. Eli iya du nkwo-eka esaa l̄e mkpirikpi iya. Mgburumgburu iya adu ukporo nkwo-eka labu l̄e nkwo-eka 'ise. ²⁴ L̄e mkpuli igburum̄onu iya b'a kpupyaberu iphe, du l'ọ bu otumu iri iri l'enya ntụ-okpa lanu; woru iya kpo giriri uzi labu. E meru iya; ye l'eze durongu mini ono aragbabe aragbabe.

²⁵ Eze d̄urongu mini ono b'a d̄oberu l'eli oke-eswi iri l'ẹbo, a kpuru l'ope. Oke-eswi ono ẹto; gharu ifu l'uzo isheli; ẹto aghaa ifu l'uzo ẹnyanwu-arịba; ẹto aghaa ifu l'uzo ọhuda; ẹto aghaa ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata. Ẹphe l'ẹphe ha aghakọta ikẹ l'ime. ²⁶ Eze d̄urongu mini ono bẹ igbi iya ha l'ọbu nkfukfumeka. Igburumonu iya b'o meru; yọ d̄u l'ọbu igburumonu okoro; mbu yọ dulephu l'ọbu okoko ojinkfu. Mini, alajẹ iya bẹ e-ru iphe, d̄u l'ọ bu unu ukporo ọvara l'ise.

²⁷ O gudekwaphu ope meta ọ-gba-kperekpere iri. Ọ-gba-kperekpere ono l'ẹhu l'ẹhu dukota ntụ-ọkpa ishingu ishingu l'ogologo; d̄u ntụ-ọkpa ishingu l'uswe. Eli iya d̄u ntụ-ọkpa ẹno lẹ mkpirikpi iya. ²⁸ Ọwaa ẹge o gude mee ọ-gba-kperekpere ono: O meru iya; yo nweru mgberemeke ẹno. Yo gude ope, d̄u gbarara-gbarara swebushia ya eswebushi l'echi iya. ²⁹ L'eli iphe ono, o swebushiru eswebushi l'echi iya ono b'ọ kpuru agụ; kpua oke-eswi; mẹ cherobimu dobegbaa. Yọ bya egude ọngu tsua ope jeye yọ d̄u l'ọbu iphe, a kparu akpakpa; woru iya hebe l'eli agụ ono; mẹ oke-eswi ono; hebekwa iya phụ lẹ mkpuli iya. ³⁰ Ọ-gba-kperekpere ono nwetsuaru ọkpa ẹno l'ẹhu l'ẹhu, e meru l'ope; bya enweru iphe, emeje tẹ ọkpa iya ono wephe ewephe, bukwapu ope b'e gude mee ya. O gude ope meta iphe, aasubeje eze efere lẹ mgberemeke iya ẹphe ẹno; bya akpaa iphe akpakpa; gude memashia ya ememashi. ³¹ L'eli ọ-gba-kperekpere ono b'a kpọ-furu ọzo; bya eyephee ya iphe mgburumgburu l'uzo ono. Ẹke ono, a kpọ-furu iya ono bẹ ogvurogvu iya d̄u nkwo-ẹka lanu lẹ mkpirikpi iya. Ọzo ono bẹ gbaru mgburumgburu d̄u l'ọ bu iphe, a d̄oberu iya adobe lẹ mkpuli. Onu iya yele iphe ono, e yeru iya lẹ mkpuli ono chiko d̄u nkwo-ẹka labu lẹ mkpirikpi iya. A pyishiru iphe, d̄u iche iche gude gbakota ẹke ono, a kpofuru iya ọzo ono mgburumgburu. A kuru ọ-gba-kperekpere ono; yo nweru mgberemeke ẹno, ẹ ta kudu iya mgburumgburu. ³² E meru ọkpa iya ẹphe ẹno ye lẹ mkpuli iphe ono, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono. Iphe ono, emeje; t'ọkpa iya ewephe ewephe ono b'e meru; yo likfutsuaru elikfuru l'ọ-gba-kperekpere ono. Ọkpa iya nanu bẹ d̄u nkwo-ẹka labu lẹ mkpirikpi iya. ³³ Ọkpa iya ono b'e meru; yọ d̄u l'ọbu ọkpa ugbo-inya. Yọ buru ope b'a dazeru adaze gude meta iphe ono, emeje t'ọkpa iya ewephe ewephe ono; mẹ igburumonu ọkpa iya; mẹ nggara iya; mẹ iphe, aagajeru nggara supoku ye.

³⁴ Ọ-gba-kperekpere ono nwekotaru iphe, adobeje iphe ọzo ẹno ẹno. Iphe ono bẹ nokota nanu nanu lẹ mgberemeke iya. Iphe ono b'e meru yele ọ-gba-kperekpere ono achiko likfugbaaru. ³⁵ L'eli ọ-gba-kperekpere ono b'e yeru iphe, d̄u mgburumgburu, d̄u uzi ẹto l'ime nkere-ẹno nkwo-ẹka lanu l'eli. Iphe ono, aadobeje iphe ono; ọwaa iphe, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono b'e meru; yo likfukotaru l'eli iya ono. ³⁶ Yọ bya apyishia cherobimu; mẹ agụ; mẹ nkfu l'eli iphe ono, aadobeje iphe ono; pyishikwaa ya phụ l'eli iphe ono, e gude kua ọ-gba-kperekpere ono; mbu l'ẹke ta dudu iphe no-chiru iya nu; bya akpaa iphe-akpakpa l'eli iya gude memaa ya emema. ³⁷ Ono bu ẹge o meru ọ-gba-kperekpere iri ono ndono. O meru iya; yọ buru iphe lanu; hakota ẹnyan-nhamunha; gbakota ugbugba lanu.

³⁸ Yọ bya egude ope mee eze efere iri. Ọphu nanu bẹ anatajẹ ukporo ọvara mini ugbo iri lẹ nanu l'ọvara iri. Efere ono l'ẹhu l'ẹhu bẹ dukota nkwo-ẹka ishingu ishingu l'usa iya. Efere ono bẹ aa-dobetsua nanu nanu l'ọ-gba-kperekpere ono ẹphe iri. ³⁹ Ọ kfuberu ọ-gba-kperekpere ono ise l'uzo ẹka-utara eze-ulo Nchileke ono; bya akfube ise l'uzo ẹka-ibyita iya. Ẹke ọ d̄oberu eze d̄urongu mini phụ bu l'ẹka-utara eze-ulo ono; laaru ọzo ẹnyanwu-ahata l'ibyiya k'uzo ọhuda. ⁴⁰ Iphe ọdo, Hiram kpuafuaru bu ite; mẹ eze ago; ọwaa eze efere.

Iphe, Hiram kpushiru doo l'eze-ulo Nchileke

(2 Iphe 4:11-22)

Tọ d̄u iya bu; Hiram atuko ozi ono, ojeru eze, bu Solomonu l'eze-ulo Nchileke ono rua; yọ gvụ.

Ọwaa bụ iphe, ọ kpụshiru l'eze-ulo Nchileke ono:

- ⁴¹ Itso labu; ọwaa nchi-itso
labu, gworu agwogwo;
b'a tu-kobetsuaru l'eli
itso labu ono;
me iphe-akpakpa labu,
o kparu gude memashia
labu ono, gbaru yororo ono;
- ⁴² me unu iphe ono, dukota
l'obu akpuru utara-okumu,
o dopheru iphe, a kparu akpakpa ono.
O doru iya giriri uzi labu
le nchi-itso ono,
gbaru yororo ono;
mbu l'eli itso ono;
- ⁴³ me o-gba-kperekpere iri;
owaa eze efere iri ono,
a dobetsuaru iya l'eli ono;
- ⁴⁴ me eze durongu mini;
me oke-eswi iri l'ebo,
a doberu eze durongu mini ono l'eli;
- ⁴⁵ me ite; me eze ago; owaa efere.

Iphemiphe, Hiram meshikotaru eze, bu Solomonu l'eze-ulo Nchileke ono be bu ope, egbu nwiiwii b'o gude mekota iya. ⁴⁶ Eze be ziru t'a dazee ope ono gude kpushia iphe ono le phorokoto ali Jodanu; mbu ali Ura, no le mgbaku Sukotu; Zaretanu. ⁴⁷ Solomonu ta tudu era iphe ono atutu; ke l'o panukaru l'igwe. Era ope ono b'e ta madu ege o ha.

- ⁴⁸ Solomonu mekotakwaruphu
ngwa, no l'eze-ulo Nchileke
ono, bu iya bu:
Enya-ngweja, e gude
mkpola-ododo mee;
teburu, e gude
mkpola-ododo mee,
eedobeje buredi,
du nsọ l'ifu Ojejoje;
- ⁴⁹ me iphe, eegvubeje urọku,
e gude okpobe
mkpola-ododo mee.
Ise b'o doberu l'eka-utara;
dobe ise ophu l'eka-ibyita l'ifu
Eke-Kakota-odu-Nso ono;
me iphe, du l'o bu okoko,
e gude mkpola-ododo mee;
me urọku, e gude
mkpola-ododo mee;
me iphe, eegudeje
akpapyabe iphe,
e gude mkpola-ododo mee;
- ⁵⁰ me omogo; me iphe,
aswoje owuu urọku;

mẹ eze efere; mẹ ago,
 e gude okpobe
 mkpọla-ododo mee;
 mẹ iphe, aagujeru oku ye;
 mẹ ẹnya okpa-ibo onu,
 ada Eke-Kakọta-odu-Nsọ
 yẹle ẹnya okpa-ibo eze-ulo ono l'onwiya,
 e gude mkpọla-ododo mee.

⁵¹ Yọ buru iya bu l'ozi, eze, bu Sólomọnu eje l'eze-ulo Nchileke agvu. Yọ bya ewobatakota iphemiphe obule ono, Dévidi, bu nna iya doberu nsọ ono; bya egworu iya dobe l'ẹke eedobeje ẹku l'eze-ulo Nchileke ono; mbu mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo; mẹ ivu, du iche iche.

8

Aapabata Okpoko Ogba-ndzu l'eze-ulo Nchileke (2 Iphe 5:2—6:2)

¹ Tọ bu iya bu; Sólomọnu abya ekukoo ndu bu ogurennya ndu Ízurelu; mbu ndu bu ishi l'ikfu l'ikfu; mẹ ndu bu ishi l'ẹnya-ufu ndu Ízurelu; t'ẹphe byakfuta iya le Jerúsalemu; k'ophu ẹphe a-pafuta Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje le Ugvu Záyonu, bu iya bu Mkpukpu Dévidi. ² Yo rua l'onwa Etanimu, bu iya bu onwa k'ẹsaa teke ẹphe agbaje aji; unwoke Ízurelu l'ẹphe ha abya edzua Sólomọnu l'ifu.

³ Ndu bu ogurennya ndu Ízurelu l'ẹphe ha edzua; ndu achijeru Nchileke eja abya apata Okpoko Ogba-ndzu ono. ⁴ Ẹphe apata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; pata Ulo-Ékwà Ndzuko; gwotakota iphe, e doberu nsọ l'ime iya. Yọ buru ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu Lívayi be vutaru iya nu. ⁵ Eze, bu Sólomọnu; mẹ igweligwe ndu Ízurelu, ẹphe l'iya dzuru l'ẹke ono anodu l'ifu Okpoko Ogba-ndzu ono; l'egbushi aturu; mẹ eswi. Iphe, ẹphe gbushiru mbu anu aburu 'aguta aguta.

⁶ Ya ndono; ndu ono, achijeru Nchileke eja ono apata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono je edobe l'ẹke du nsu, e metaru iya l'ime mkpura eze-ulo ono, bu iya bu Eke-Kakọta-odu-Nsọ; woru iya dobe le mkpuli ẹba cherobimu. ⁷ Cherobimu ono be sakatsuaru ẹba l'eli ẹke ono, Okpoko Ogba-ndzu ono no ono; shi ege ono gbobuta Okpoko ono; mẹ oshi, eegudeje apa iya. ⁸ Oshi ono be du-tabẹ ogologo; k'ophu bu l'eeshije le Eke-du-Nsọ ono, no l'ifu Eke-Kakọta-odu-Nsọ ele ishishi iya ege o tsefutaru. O le te shijekwanu l'ẹke odo phua ya. Ẹphe nokwa-a l'ẹke ono byeye ntanu. ⁹ E to nwekwa iphe, no le Okpoko ono; gbahaa mkpuma labu ono, du balibali, Mosisu yeru iya l'ugvu Horebu l'ẹke ono, Ojejoje yele ndu Ízurelu no gbaa ndzu l'ẹphe shi Íjiputu lufuta ono.

Odu-biribiri Ojejoje (2 Iphe 5:11-14)

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke eja eshilephu le Eke-du Nsọ ono lufuta; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono. ¹¹ Urukpu ono emee; k'ophu ndu achijeru Nchileke eja ta duhedu ike jee ozi, ẹphe eje; ke l'odu-biribiri Ojejoje byaru bya eji eze-ulo Ojejoje ono.

Okfu, Sólomọnu kfuru (2 Iphe 6:3-11)

¹² Tọ du iya bu; Sólomọnu asu: "Ojejoje suru l'o bo urukpu, gbahuru ke tsukiribangu be ya e-buru. ¹³ Nta-a be ya kpwaru ngu eze-ulo, ha nshinu, bu ẹke ii-buru jeye le tutu yoyo."

Okfu, Sólomõnu kfulu

¹⁴ Lẹ teke ono, ndu Ízurelu dzukoberu l'ẹke ono bẹ Sólomõnu ghachiru ẹphe ifu; gọoru ẹphe ọnu; ¹⁵ sụ:

"T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu; mbụ onye ono, gude ọnu iya kwee Dévidi, bu nna mu ụkwa; bya egudewa ẹka iya medzua ụkwa ono. Kẹ l'o kfulu; sụ: ¹⁶ 'Eshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu nk'iya; mbụ ndu Ízurelu lẹ Íjiputu ono b'ẹ to nwedu mkpụkpu, ya fofutaru l'ikfu Ízurelu l'ọ ha, bu ẹke aa-kpuru iya t'ẹpha iya nọdukwanu l'ẹke ono. Ọle ya fọtaru Dévidi t'ọ chije ndu kẹ yẹbe Nchileke, bu ndu Ízurelu.'

¹⁷ "Nna mu, bu Dévidi b'o shikpoo vua evuvu tẹ ya kpọaru Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu eze-ulo. ¹⁸ Obenu lẹ Ojejoje sụru nna mu, bu Dévidi: 'Keshinu ọphu i vu iya l'obu t'i kpọaru iya eze-ulo b'ọ dukwa-a mma l'ọ nọ ngu l'obu. ¹⁹ Ọbu l'ẹ to bụdu nggubedua bẹ a-kpụ ulo ọbu. Onye a-kpụ iya nụ bu nwata ngu kẹ nwoke, bu onye ọphu shi ngu l'ẹhu. Ọ bu yẹbedua a-kpuru iya eze-ulo ono.'

²⁰ "Nta-a bẹ Ojejoje medzuakwaru ụkwa ono, o kweru ono; kele mu lufutawaru bya anọ-chia ẹnya nna mu, bu Dévidi; nọduwa l'aba-eze ndu Ízurelu ẹge ono, Ojejoje kweru ụkwa iya ono. Nta-a bẹ mu kpọaru eze-ulo Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu ono. ²¹ L'eze-ulo ono bẹ mu metawaru ẹke Okpokọ Ọgba-ndzụ nọ; mbụ okpokọ ono, e yeru ọgba-ndzụ ono, Ojejoje yẹle nna ayi pẹ gbaru teke ono, o dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu ono."

Sólomõnu ekfu anụ Ojejoje (2 Iphe 6:12-42)

²² Tọ dụ iya bu; Sólomõnu evudo l'ifu ẹnya-ngweja Ojejoje; l'ifu edzudzu ọha ndu Ízurelu ono; chilia ẹka iya labụ imeli; ²³ kfulahaa nụ Ojejoje; sụ:

"Nggube Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu! Ẹ to nwedu Nchileke ọdo, dụ l'ọ bu nggubedua l'imigwe; mẹ l'eliphe; mbụ nggube onye edobeje ọgba-ndzụ, ngu lẹ ndibe ngu gbaru; l'ekoshije l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbụ ndu ono, gude obu ẹphe l'ọ ha etso ụzo ngu ono. ²⁴ Nggube onye ono, medzuru ụkwa, i kweru nwozi ngu ono, bu nna mu Dévidi. I gude ọnu ngu kwee ya ụkwa; bya egude ẹka ngu medzua ya ẹge-wa ọ dụ ntanụ-a.

²⁵ "Nggube Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu; nta-a bu kwa t'i medzufua ụkwa ono, i kweru nwozi ngu ono, bu nna mu Dévidi; mbụ ono, i kweru iya; sụ: 'L'ẹ to nwedu iphe, bya e-me t'unwu iya nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu; m'ọ buru-a l'unwu ngu ọbu bẹ a-kwabẹru onwẹphe ẹnya; l'etso ụzo ngu; ẹge ono, nggubedua tsoru iya ono.' ²⁶ Nta-a; Nchileke kẹ Ízurelu; t'okfu ono, i kfulu yeru nwozi ngu, bu nna mu Dévidi ono rekwa.

²⁷ "Ọlobu; Nchileke; ọo-bughe lẹ mgboko-a tọo. Igwe; mbụ igwe ọphu kakọta l'eli te dzudu ngu anọdu; ọbu-chia eze-ulo ọwaa, mu kpuru ọwaa e-dzu ngu. ²⁸ Ọbu; nuna ekfukfu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; mẹ aroro, ọoro ngu. Nggube Ojejoje, bu Nchileke mu; ngabenu nchị lẹ mkpu, nwozi ngu echiku ngu; mẹ ekfukfu, ọ nọ l'ifu ngu l'ekfu anụ ngu ntanụ-a. ²⁹ Mbụ; t'ẹnya ngu rujenua l'eze-ulo-wa eswe mẹ l'enyashi. Mbụ ẹke-wa i sụru l'ii-buru-wa; k'ọphu bu teke mube nwozi ngu gharu ifu l'eze-ulo-wa kfulu nụ ngu; nggu angabẹru mu nchị. ³⁰ Ngabẹjenu nwozi ngu; mẹ ndibe ngu, bu ndu Ízurelu nchị teke ẹphe gharu ifu l'ẹke-wa ekfu anụ ngu. Shikwa l'imigwe, bu ẹke i bu ebubu nua ya. Teke i nuru iya; nggu agọaru ẹphe nvụ l'ẹjo iphe, ẹphe meru.

³¹ "Ọ -buru l'o nweru onye mesweru ibe iya; eele ẹnya t'onye ọbu ria nte; ọ -buru l'onye ọbu byaru l'ẹnya-ngweja ngu, nọ l'eze-ulo-wa; ria nte ọbu; ³² shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gbaru ngu nụ. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye

ophu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tụ-kobe iya iphe, o metaru l'ishi. Onye ophu iswi dụ mma; nggu ahaaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nù lẹ k'o dobe-ẹka-ndo iya.

³³ “Ọ -bùru lẹ ndu ọhogu mekputaru ndibe ngu, bù ndu Ízurelu; kẹ l'ẹphe mesweru ngu; ẹphe -bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulaha ẹpha ngu; nọdu l'eze-ulo-wa kfuru nù ngu; rọo ngu; ³⁴ byiko; shikwa l'imigwe nua ya; nggu agharu ndibe ngu ono, bù ndu Ízurelu nvù l'ẹjo iphe ọbu. Nggu eduphuta ẹphe azu l'alì ono, i nuru nna ẹphe ono.

³⁵ “Teke ọbu l'igwe buru mini; mini -chibuhu; kẹ l'ẹphe meru ẹjo iphe; ẹphe -byakwanu bya aghaa ifu l'uzo ẹke-wa kfuru nù ngu; kulaha ẹpha ngu; bya agbakuta ẹjo iphe ẹphe ono azu; kẹ l'i mewaru; ẹphe ejee iphe-ẹhuka; ³⁶ shikwa l'imigwe nua ya; nggu agharu ndu ozi ngu ono, bù ndu Ízurelu nvù lẹ k'ẹjo iphe ono. Nggu akpoziaru ẹphe ọzo, vudo nhamunha, ẹphe a-nọdu etso. Nggu emee tẹ mini chia l'alì ono, i nuru ndibe ngu t'ọ bùru òkè-iphe ẹphe ono.

³⁷ “Ọ -bùru lọo ẹjo-ẹgu byaru l'alì-a; mẹ ọbu ẹjo iphe-ememe; m'ọ -bù iphe, atagbu nri, a kọru l'okfu; m'ọ bù ophu emeje t'ọ tsua evu; m'ọ bù igube; m'ọ bù ntaka, atakashije iphe; m'ọ bù l'ọo ọhogu ẹphe byaru bya ekepheta ẹphe lẹ mkpukpu, nọ l'alì ẹphe; mbu; m'o -ruhuru; ọ bùru ẹjo iphe-ẹhuka; m'ọ bù iphe-ememe, dụ iduagha bẹ byaru nù; ³⁸ o -nwekpooru onye machiru ẹka iya l'uzo ọlo-wa kfuru nù ngu; m'ọ bù l'ọ bù ndibe ngu, bù ndu Ízurelu l'ọ ha bẹ kfuru nù ngu nù; bya arọo ngu; kẹ l'ọ bù l'onyenonu maru ẹge iphe-ẹhuka ono atsu-be iya l'ẹhu; ³⁹ shikwa l'imigwe, bù ẹke ono, i bu ebubu nua iya. Gukwaaru ẹphe nvù; mee iphe, gbaru ngu nù; nggu emeeru onyenonu l'ẹge iphe, o meru gbaru; eshinu ophu i maru obu onyemonye ọbule. Kẹ l'ọ bù nggubedua kpuu bẹ maru obu unwu eliphe l'ẹphe ha; ⁴⁰ k'ọphu ẹphe a-nọdu atsu ngu egvu mbọku-mbọku; jeye teke ẹphe a-nọ-bebe l'alì-a, i nuru nna ayi pẹ-wa.

⁴¹ “A bya l'onye ọhodo; ẹ-ta budu onye Ízurelu, bù ndibe ngu; mbu onye, gude k'ẹpha ngu shi l'ẹke teru ẹnya bya; ⁴² kẹle ndiphe bẹ a-nua k'ẹpha ngu ono, ha nshinu ono; mẹ k'ike ngu; mẹ k'iphe, dụ biribiri, iinoduje emeebe. Teke onye ọbu byaru bya aghaa ifu l'eze-ulo-wa; kfuru nù ngu; ⁴³ shikwa l'imigwe, bù ẹke ono, i bu ebubu ono; nua ya; nggu emeeru onye ọhodo ono iphemiphe ọbule, o gude araku ngu; k'ọphu ndu mgboko l'ẹphe ha a-maru ẹpha ngu; shi ẹge ono l'atsù ngu egvu ẹge ndibe ngu, bù ndu Ízurelu atsu ngu. Ẹphe amakwaruphu l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-wa bẹ bù ẹpha ngu b'e gude kpua ya.

⁴⁴ “Ọ -bùru lẹ ndu nke ngu jeru je etso ndu ọhogu ẹphe ọgu l'ẹke bù ẹke i ziru ẹphe; ẹphe -chebewa ifu lẹ mkpukpu-wa, i fọtaru-a; mẹ l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a kfuru nù nggube Ojejoje; ⁴⁵ nọdukwa l'imigwe nua ekfukfu, ẹphe kfuru nù ngu; mẹ aroro ono, ẹphe rọru ngu ono; gbaaru ẹphe mkpu.

⁴⁶ “Teke ọbu l'ọbu ẹjo iphe bẹ ẹphe meru ngu; kẹ l'ẹ to nwedu onye ẹ-te emejedu ẹjo iphe; ẹhu -ghulaha ngu eghughu; nggu eworu ẹphe ye ndu ọhogu l'ẹka; k'ọphu bù lẹ ndu ọhogu kpuru ẹphe lẹ ndzu lashia alì ẹphe l'ẹke teru ẹnya; mẹ ọbu ẹke dụ ntse; ⁴⁷ ẹphe -nọdu l'alì ono, a kpuru ẹphe lẹ ndzu laa ono; izimana ala ẹphe azu; ẹphe anọdu l'alì ndu ono, kpuru ẹphe lẹ ndzu ono rọo ngu: ‘L'ẹphe mewaru ẹjo iphe; mewa iphe, ẹ-te evudo nhamunha; mewa akpamara.’ ⁴⁸ Ọ -bùru l'ẹphe nọ l'alì ndu ọhogu ẹphe ono, kpuru ẹphe lẹ ndzu ono gude obu ẹphe l'ọ ha; mẹ ndzu ẹphe l'ọ ha lakfuta ngu ọdo; ghaa ifu l'ali-wa, bù alì, i nuru nna ẹphe-wa; mbu lẹ mkpukpu-a, i fọtaru-a; mẹ l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a; ⁴⁹ shikwa l'imigwe, bù ẹke ono i bu ebubu ono; nua ekfukfu, ẹphe kfuru nù ngu; mẹ aroro, ẹphe rọru ngu ono; gbaaru ẹphe mkpu. ⁵⁰ Gvaru ndibe ngu ono, meru ngu ẹjo iphe ono nvù. Gvaru ẹphe nvù l'emeswe ono, ẹphe mesweru ngu ono. Nggu emee tẹ ndu ono, lutaru ẹphe

l'ogu ono phujeru ephe imiko; ⁵¹ ke l'ephe bu ndibe ngu; bya aburu okè-iphe ngu ono, i dufutaru le Íjiputu; mbu l'ejo o-tata-kfukfu oku ono, a-daze iphe-ígwè ono.

⁵² "T'anya dunu ngu l'iphe, nwozi ngu arọ ngu; me iphe, ndibe ngu ono, bu ndu Ízurelu arọ ngu; ngabejenuru ephe nchi teke bu teke ephe rakuru ngu; ⁵³ ke l'ephe bu ndu i wofutaru dobe iche l'iphe bu mbakeshi, nokota le mgboko-a; t'ephe buru okè-iphe ngu; mbu ege ono, i shi l'onu nwozi ngu, bu Mosisu kfua ya teke ono, nggube Okaribe-Kakota-Nu, bu Ojejoje dufutaru nna ayi phe le Íjiputu ono."

⁵⁴ Ya ndono; Sólomonu ekfugetsulephu nu Ojejoje; rokota iya iphemiphe obule ono; bya eshi l'anya-ngweja Ojejoje ono, o shi byishi ikpere; chilia eka labu imeli ono gbeshi. ⁵⁵ Yo bya evudo; wolia olu ewoli; goru edzudzu oha ndu Ízurelu ono l'ephe ha onu; su:

⁵⁶ "T'ajaja buru ke Ojejoje, bu onye ono, meru te ndu Ízurelu tuta ume; ege, o kweru ukwa iya ono. Iphe, bu ukwa ono, o shi l'eka nwozi iya, bu Mosisu kwee ono te nwe du m'oo nanu, laru ke mmanu. ⁵⁷ Te Ojejoje, bu Nchileke ayi swiru ayi eswiru; ege ono, o swiru nna ayi phe ono. T'e b'ọ pakwaru ayi haa; ophu o gwobekwa ayi. ⁵⁸ T'o mekwaa t'ayi kporu obu ayi yeru iya; tsoje ọzo iya l'ọ ha; meje ekemu iya; me iphe, o toru okpa iya t'e meje; me ome-l'ali iya, bu iya bu iphe, o kfuru nna ayi phe. ⁵⁹ T'ekfukfu owaa, mu no l'ifu Ojejoje kfuru nu iya-a nodukwa nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi ntse: eswe l'enyashi; k'ophu oo-gbajeru nwozi iya; me ndibe iya, bu ndu Ízurelu mkpu le mkpa mboku-mboku; ⁶⁰ k'ophu ndu mgboko l'ephe ha a-ma l'ọ bu Ojejoje bu Nchileke; l'e to nwehedu Nchileke odo, nonu. ⁶¹ Unu wotakota obu unu l'ọ ha ye l'eke Ojejoje, bu Nchileke no. Unu etsoje iphe, o toru okpa iya; meje iphe, ekemu iya kfuru; ege-a o du ntanu-a."

Eeye eze-ulo ono l'eka Ojejoje
(2 Iphe 7:4-10)

⁶² To du iya bu; eze yele ndu Ízurelu l'ephe ha, bu ndu yele iya no eworu ngweja gwoo l'ifu Ojejoje. ⁶³ Anu, Sólomonu gburu gude chiru Ojejoje eja ehu-agu be du; ukporo unu eswi iri l'ise; me ukporo unu aturu l'aturu iri l'ise. Eze yele ndu Ízurelu l'ephe ha atugba woru eze-ulo ono ye Ojejoje l'eka.

⁶⁴ O kwaphu mboku ono be eze yeru Nchileke ogbodufu eze-ulo ono l'eka; nodu iya gwoo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; me ngweja eba anu, e gude gwoo ngweja ehu-agu. Ke l'anya-ngweja ono, e gude ope mee, no l'ifu Ojejoje ono hanuka nwanshi; k'ophu bu le ngweja-ukfuru ono; me ngweja-nri ono; me k'eba anu, e gude chia eja ehu-agu ono taa lakotadu iya.

⁶⁵ Ya ndono; Sólomonu; me ndu Ízurelu ono, ephe l'iya no l'eke ono l'ephe ha; me l'igwe oha, shi le Lebo-Hamatu; je akpaa le nggele Íjiputu atuko nodu teke ono gbaa aji ono. Ephe no l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ayi gbaa aji ono abali esaa; bya agbakwase iya abali esaa odo; bu iya bu abali iri l'eno. ⁶⁶ Yo be le mboku k'esato iya; yo su t'ephe laa. Ephe ekele eze; gude ehu-otso-ena k'iphe-oma, Ojejoje meshiru nwozi iya, bu Dévidi; me ndibe iya, bu ndu Ízurelu; wukahu; onyenonu alashia nk'iya.

9

Ojejoje eyeru Sólomonu onu
(2 Iphe 7:11-22)

¹ Sólomonu akpu-getsua eze-ulo Nchileke; me ufu-eze; bya emekota iphemiphe obule, o tuberu k'ememe; ² Ojejoje abyakfuta iya k'ugbo ebo ege ono, o byakfuta-hawaru iya le Gíbiyonu phu; ³ bya asu iya:

“Ya nūwaru ekfukfu, i kfuru nū iya; mē iphe, ì rōru iya. Ya dobewaru eze-ulo-wa, ì kpuru-a nsò; bya emewa iya t'ò buru eke epha iya a-nòdu l'ere ire jeye lē gbururu. Ònya iya; mē obu iya a-duje l'ēke ono tekenteke.

⁴ “A bya lē nggubedua; ò -buru l'ii-gude obu, guru iphoro; mē ome iphe, vudo nhamunha l'etso iya ege ono, Dévidi, bú nna ngu tsoru iya; l'eme iphe, ya tūru l'ekemu; l'edobe iphe, ya tōru òkpa iya; mē iphe, ya sūru t'e meje; ⁵ bē ya e-me t'aba-eze ngu lē Ízurelu nguru anguru gbururu jeyewaru; ege ono, ya kweru iya nna ngu, bú Dévidi l'ukwa teke ono, ya sūru iya: ‘Lē to nwedū iphe, e-me t'unwu ngu nò-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu anò-buhu.’

⁶ “Òle; ò -buru l'a nōnyaaru; nggubedua; m'ò bú unwu ngu tee tsohe iya; unu t'emehe ekemu iya; mē iphe, ya tōru unu òkpa iya; je awatachia oḡwa nte; l'abaru iya eja; ⁷ bē ya e-wofukwa Ízurelu l'alì ono, ya nūru epehe ono; mīa eña l'eze-ulo ono, ya doberu nsò t'ēpha iya deje udo ono. Ízurelu aburu ndu, ndu òdo e-gude anma l'ējo etu; bukwaruphu ndu ee-gude eme iphe ochi. ⁸ Eze-ulo-a, ha ege-a a-buru onye esweta iya nū; ishi anyia ya eḡpa-oyi; yòo kpò-yia ukuvu; sū: ‘?Bú ngunu meru iphe Ojejoje meru alì-a yēle eze-ulo-a ege-a?’ ⁹ Teke ono; ndiphe asū: ‘Mkpata iya bú l'ēphe haru Ojejoje, bú Nchileke epehe; mbū onye ono, dufutaru nna epehe l'alì Íjiputu; gbe bya akpòru obu epehe yeru agwa; gwalahaa ya; l'abaru iya eja. Ò bú iya meru iphe Ojejoje wokfutaru epehe ejo iphe-ehuka-wa.’”

Iphe odo, Sólomonu meshiru (2 Iphe 8:1-18)

¹⁰ Iphe ò nataru Sólomonu bú ukporo afa t'o gude kpū-chia ulo labū ono, bú iya bú eze-ulo Nchileke yēle ulo-eze. ¹¹ Eze, bú Sólomonu eshi lē Gálili gūta ukporo mkpukpu nū Hiramū, bú eze ndu Táya; kē oshi sida; oshi payinu; mē mkpòla-ododo ono, ò nūkotaru iya ono. ¹² Hiramū eshi lē Táya bya tē ya bya aphū mkpukpu ono, Sólomonu nūshiru iya ono; tò dū iya mma. ¹³ Yò jì Sólomonu; sū iya: “?Bú egbe mkpukpu ngunu b'ì nūshiru iya ege-a?” Yo woru mkpukpu ono gūbe alì Kabulu.* E kulahaa ya Kabulu byeye ntanū. ¹⁴ Iphe, Hiramū nūhawaru eze bú ukporo eḡpa mkpòla-ododo ishingū.

¹⁵ Owaa bú iphe, ndu ozi mkpò-nyi-ēnya ono, eze Sólomonu fōtaru ono rufutaru; mbū ndu ono, ò fōtaru t'ēphe kpūa eze-ulo Nchileke; yeru ulo nk'iya; mē uphō-mkpuma Jerúsalemu; agburanyi uphō-mkpuma ono; kē mkpukpu Házò; kē Megido; mē kē mkpukpu Géza. ¹⁶ Fero, bú eze ndu Íjiputu eje oḡu lē Géza je alūta iya; tūfu iya l'òku; bya eḡbushia ndu Kénanu, bú epehe bú lē mkpukpu ono; bya eworu iya nū nwatibe iya kē nwanyi ono, Sólomonu lūru ono; t'ò buru iphe, ò gude dua ya ulo. ¹⁷ Ya ndono; Sólomonu abya akpukwaa Géza; kpukwakwaaphu Bétu-Hòronu, nò l'uzo ndòhali; ¹⁸ mē Belatu; mē Tadūmo ono, nò l'echi-ēgu alì Júda. ¹⁹ Ò kpūshikwaruphu mkpukpu, òokwakobeje iphe; ndu ophu eedobeje ugbo-inya iya; mē ndu ophu ndu agbaru iya ìnya anòduje. Sólomonu akpūa iphemiphe òbule, dū iya tē ya kpūa lē Jerúsalemu; mē l'alì ugvu Lébanonu; mēkpò l'alì-eze iya l'ò ha.

²⁰ A bya lē ndu ophu phòduru nū lē ndu Amòru; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbū ndu onanu, e-ta búdu ndu Ízurelu ono, ²¹ bú eri ndu ono, phòduru nū l'alì ono; mbū ndu ophu ndu Ízurelu te gbushidu bē Sólomonu meru t'ēphe buru ohu; l'ēje ozi mkpò-nyi-ēnya byeye ntanū. ²² Ndu kē Ízurelu te nwekwa onye ophu Sólomonu meru ohu. Epehedua b'o meru ndu soja iya; ndu ishi l'ozi iya; ndu ishi ndu soja iya; ndu ishi ugbo-inya iya; mē ndu agbaru iya ìnya. ²³ Ò bú l'ēphe; bē

* 9:13 9:13 Iphe “Kabulu” bú bú 'ò-ga-lē-mkpa.

Sólomõnu fõtaru unu madzu l'ukporo umadzu esaa l'umadzu iri, a-buru ishi l'iphe, Sólomõnu gude l'eka eme; l'achikobe ndu ozi ono.

²⁴ O bu le nwatibe Fero phu shitsua le Mkpukpu Dévidi bya eburu l'ulo ono, Sólomõnu kpuru iya ono; be Sólomõnu kpuru agburanyi upho-mkpuma mkpukpu ono.

²⁵ Ugbo eto l'afa be Sólomõnu egwoje ngweja-ukfuru; me ngweja ehua-agu l'enya-ngweja ono, o kpuru Ojejoje ono. O nodujekwa iya phu kpo insensu oku yekobe iya l'ifu Ojejoje; shi ege ono medzukota iphe, eemeje l'eze-ulo Nchileke.

²⁶ Eze, bu Sólomõnu kpushikwaruphu ugbo-mini dobe le Ezeyonu-Géba, no-nyabe Elatu l'ali ndu Edomu l'iku Eze Enyimu Uswe. ²⁷ Hiram eye ndu nk'iya, bu ndu akpoje ugbo-mini, mahawaru eze enyimu ono ohuma; t'ephe tsoru ndu ke Sólomõnu meje k'ugbo ono. ²⁸ Ephe egude ugbo jee Ofi; shi l'eke ono wolataru Sólomõnu unu ekpa mkpola-ododo l'ekpa mkpola-ododo ukporo.

10

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Sólomõnu (2 Iphe 9:1-12)

¹ Eze-nwanyi ndu Sheba abya anua ege epha Sólomõnu ede kfukakfuka; me ege ye le Ojejoje gude nodu. Nwanyi ono egude aji, shihuru ike byatashia ya adata. ² O gude ndu ije l'igwe bya Jerúsalemu; chiru inya-ivu, vugbaa manu, eshi kwekwekwe; bya egude igweligwe mkpola-ododo; me mkpuma, vugbaa oke aswa. Yo ruta bya achiko iphemiphe obule, no iya l'obu kfukotaru Sólomõnu. ³ Sólomõnu eyekotaru iya onu l'aji, o jiru iya l'o ha. E to nwedu aji, o jiru eze, kpuru iya eka l'enya ke t'e b'o yeru iya eya onu. ⁴ Eze-nwanyi Sheba ono aphu egbe mmamiphe, Sólomõnu nweru; me ufu-eze iya; ⁵ phu egbe nri, oorije; udu oshi, ndu ozi iya adugajeru anodu; ege ndu ozi iya gude eje ozi; egbe uwe, ephe yegbaaru l'ehu; ndu etsujeru iya onu le mee; me ngweja-ukfuru, achije l'eze-ulo Nchileke; yo tufu iya ehua.

⁶ Yo su eze: "L'ako, ya nuru l'ali iya; l'iphe i meshiru; me ke mmamiphe ngu bukotakwa oswi-okfu. ⁷ Obule ya te shikwa kweta l'ako ono bu oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude enya iya phu iya-a. Mbua l'e te kekwa iya ebo koru iya. Mmamiphe ngu; me iphe, i nweru be kakwa ege a turu onu iya. ⁸ O bulephu le ndibe ngu be iphe kweru; kwekwaruphu ndu ozi ngu, bu ndu anoduje ngu l'ifu tekenteke l'anu okfu mmamiphe, shi l'onu! ⁹ T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ngu, bu onye ono, i du mma t'o dobe ngu l'aba-eze ndu Izurelu ono. Mkpata iya aburu le Ojejoje yeru ndu Izurelu obu, 'agvu agvu; meru iphe o meru ngu eze ephe; k'ophu i-nodu ekpe ikpe; l'eme iphe vudo nhamunha."

¹⁰ Eze-nwanyi ono abya eworu ukporo ekpa mkpola-ododo ishingu nu eze; bya anu iya manu, du egvu, eshi kwekwekwe; me mkpuma, vugbaa oke aswa. Manu, eze-nwanyi ndu Sheba ono nuru eze, bu Sólomõnu be hatabe nshinu; k'ophu bu l'e to nwedu manu, a nujeru iya habe ege ono.

¹¹ Ugbo-mini Hiram eshi Ofi vulata mkpola-ododo; me oshi alumugu, du egvu; me mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹² O bu l'oshi alumugu ono; be eze gude meshia itso ye l'eze-ulo Nchileke; me l'ulo ufu-eze; gudekwa iya phu mee une; me ogumogu, ndu egvu egudeje agu egvu. Oshi alumugu, ha ege ono b'e ta evulatabudua; ophu 'a phubua udu iya odo jeye ntanu.

¹³ Eze, bu Sólomõnu anukota eze-nwanyi ndu Sheba iphe, bu iphe, du iya mma, o suru t'o nu iya; a gufukwa ebyee, o saharu eka asasa kwaru iya. E metsua; eze-nwanyi ono alashia ali ephe ye le ndu ozi iya.

Ekú Sólomónu
(2 Iphe 1:13-17; 9:13-28)

¹⁴ Mkpọla-ododo, abyajẹru Sólomónu afa l'afa bẹ ẹra iya aduje unu ẹkpa mkpọla-ododo l'ụkporo ẹkpa mkpọla-ododo iri l'ẹto l'ẹkpa ishingú; ¹⁵ a gufukwa iphe, eshije l'ẹka ndu ngho; mẹ l'ẹka ndu agba ikike ngho; mẹ ophu eshije l'ẹka ndu eze ndu Arébiya; mẹ l'ẹka ndu gọvano alí ono.

¹⁶ Eze, bú Sólomónu gude mkpọla-ododo, e tsuru etsutsu meta iphe, eegudeje egbobuta onwonye, hagbaa nshinu. O metaru iya ụkporo iri. Mkpọla-ododo, laru lẹ nanu iya aduje unu ẹkpa mkpọla-ododo lanu l'ụkporo ẹkpa mkpọla-ododo iri.

¹⁷ Yo gudekwaphu mkpọla-ododo, e tsusaru etsusa meta iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ono kẹ nshii, du ụkporo iri l'ise. Mkpọla-ododo, laru lẹ nanu bẹ e-ru ẹkpa mkpọla-ododo lanu l'ugvu iya. Ẹke eze doberu iya bú l'ulo ono, e gude oshi, shi lẹ Oswa Lébanonu kpua ono.

¹⁸ O kwaphu ẹge ono bẹ eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekwekota iya ọkpobe mkpọla-ododo l'eli. ¹⁹ Ẹke eeshije l'enyikobe aba-eze ono bẹ nweru ntụ-ọkpa ishingú. Azu iya b'e meru; yo gwọo mgburumgburu. A kpuru agu dobetsua l'ẹke aatukobeje ẹka ẹphe ẹbo. ²⁰ A kpuru agu iri l'ẹbo dobetsua l'eli ntụ-ọkpa ishingú ono. A kpuru iya; yo nọdutsua l'ishi ishi ntụ-ọkpa ishingú ono. Ẹ to nwedu aba-eze ọdo, e mejewaru ẹge ono l'alí-eze ọdo. ²¹ Iphe, eze egudeje angu iphe bú mkpọla-ododo b'e gude mekota iya. Ivu, nọkota l'ulo ono, e gude oshi, shi lẹ Oswa Lébanonu kpua ono bú ọkpobe mkpọla-ododo b'e gude meshia ya. Ẹ to nwedu iphe ono, m'ọo nanu ophu e meru lẹ mkpọla-ọcha; kẹ l'ẹ to nwedu iphe, a guberu mkpọla-ọcha l'oge kẹ Sólomónu. ²² Eze nweshiru ugbo-mini, eegude a gbaru iya ngho;* mẹ ugbo-mini kẹ Hiramú. Iphe, bú afa ẹto, sweru esweswe bẹ ugbo-mini ono alajẹ; vulata mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; eze-enyi; adaka; mẹ enwe.

²³ Yo buru eze, bú Sólomónu bẹ kakọta onweru ẹku; buru iya kakọta ọmaru mmamiphe l'iphe, bú ndu eze ndu mgboko l'ẹphe ha. ²⁴ Ndiphe mgburumgburu l'eshije mba, du iche l'iche l'abya t'ẹphe nua okfu mmamiphe, Nchileke nuru Sólomónu. ²⁵ Afa l'afa bẹ ọbuje: onye -byade; yo guderu iya iphe; mbu iphe, e meru lẹ mkpọla-ọcha; ophu e meru lẹ mkpọla-ododo; uwe-nlọkpuru; ngwa-ọgu; manu, eshi kwẹkwẹkwe; inya; mẹwaru inya-mulu. Iphe, aanuje ahajẹ nu nshinu.

²⁶ Sólomónu abya akuberu onwiya ugbo-inya; mẹ ndu agbaaru iya inya. O nweru unu ugbo-inya ẹto l'ụkporo inya iri;† bya enweru ụkporo unu madzu l'unu madzu iri, bú ndu agbaru iya inya.‡ O nweru ndu ophu yebe eze doberu lẹ mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; dobe ndu ophu lẹ Jerúsalemu swibe onwiya. ²⁷ Eze bẹ meru mkpọla-ọcha; yo ji Jerúsalemu; bya emee oshi sida; yo dzuru ẹkemeke ọbule ẹge oshi sikamo, chikoru alí ọkpa-ugvu ẹnyanwu-ariba dzuru. ²⁸ O bú lẹ Íjiputu; mẹ Kuwe b'e shi ejeje ọmaru Sólomónu inya. Yo buru ndu agbaru iya ngho shi anmatajẹru iya inya ọbu. ²⁹ Iphe, ẹphe shi egudeje azuta ugbo-inya lanu lẹ Íjiputu bú unu ẹkpa mkpọla-ọcha lanu l'ụkporo ẹkpa mkpọla-ọcha iri; l'egudeje ụkporo ẹkpa mkpọla-ọcha ẹsaa lẹ mkpọla-ọcha iri nmaa inya lanu. Ndu ngho eze ono shikwaphu evujejeru ndu eze ndu Hetu; mẹ ndu eze kẹ ndu Áramu iphe.

11

Sólomónu agharu Nchileke azu

¹ Ya ndono; Sólomónu abya eyeeru unwanyi ọhodo obu; je alushia unwanyi Móabu; unwanyi Amónu; unwanyi Édómu; unwanyi Sayídonu; mẹ unwanyi Hetu;

* **10:22** 10:22 L'okfu Híburu; b'e ku iya ugbo-mini Tashishi; kẹ l'ọ bugbaa eze ugbo-mini, evu ngwa-aswa ndu ikeke-ngho. † **10:26** 10:26 Iphe o bú bú 1,400. ‡ **10:26** 10:26 Iphe o bú lẹ bú 12,000.

yekoberu nwatibe Fero phụ, ọoluhawa phụ. ² Ụnwanyi ono shikota l'ọha ono, Ojejoje nmaru ndu Ízurelu ọkwa; sụ: “T'ẹphe l'ẹphe ba alụgbakwa nwanyi; kẹ l'ẹphe emekwa t'unu kpọru obu unu yeru agwa ẹphe.” Ọbule Sólomọnu gbe bya eyeshiaru ẹphe obu ike. ³ Unyomu iya dụ unu ụnwanyi l'ụkporo ụnwanyi ugbo iri l'ise.* Ndu ono l'ẹphe ha bukota ụnwada eze. B'ọ bya enweru ụkporo ụnwanyi ugbo iri l'ise,† bụ nnufu iya phẹ. Ụnwanyi ono emee; obu iya alufu l'ẹke Ojejoje nọ. ⁴ Sólomọnu akahụdelphu; unyomu iya phẹ emee ya; yọ kpọru obu ye l'agwa. Obu iya ta nọhe l'ẹke Ojejoje, bụ Nchileke iya nọ ẹge ono, obu nna iya, bụ Dévidi shi nọdu ono. ⁵ Sólomọnu agwalahaa Ashera, bụ agwa ndu Sayidonu; mẹ Mólèku, bụ ẹjo agwa ndu Amọnu. ⁶ Yọ bụru iya bụ lẹ Sólomọnu emee ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; k'ọphu ẹ to gudehedu obu iya l'ọ ha l'etso Ojejoje ẹge nna iya, bụ Dévidi tsoru.

⁷ L'ugvu ụzo ẹnyanwu-ahata Jerúsalemu bẹ Sólomọnu kpuru ẹke aagwajẹ Kemoshu, bụ ẹjo agwa ndu Móabu; mẹ Mólèku, bụ ẹjo agwa ndu Amọnu. ⁸ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ kpushiru unyomu iya phẹ ono, shigbaa ọhodo ono ẹke ẹphe a-nọduje akpọ ínsensu ọku; gude l'agwa ẹphe.

⁹ Ẹhu eghulahaa Ojejoje eghughu l'ẹke Sólomọnu nọ; kẹ l'obu iya lufuwaru l'ẹke yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu nọ; mbụ onye ono, byakfutaru iya ugbo labụ ono. ¹⁰ Ojejoje tūhawaru Sólomọnu ekemu; sụ iya t'ẹ b'ọ tsokwa agwa. Obenu l'ọ jikaru odobe iphe, Ojejoje tūru iya ekemu iya. ¹¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Sólomọnu: “Keshinu ọphu i meru iphe, dụ ẹge-a; mbụ ọphu ẹ ti dobedu ọgba-ndzụ iya; mẹ iphe, ya tọru ọkpa iya; mbụ iphe ono, ya tūru ngu ekemu iya ono; bẹ ya a-nafu ngu alị-eze ono; woru iya ye nwozi ngu l'ẹka. ¹² Ọle ya e-gude okfu ẹka nna ngu, bụ Dévidi; haa ya anafu nta-a, i nọ ndzụ-a. Ya a-nafu iya nwatibe ngu kẹ nwoke l'ẹka. ¹³ Ọbule ya taa a-nafu-kotakwa alị-eze ono l'ọ ha. Ya e-gude okfu ẹhu nwozi iya, bụ Dévidi; mẹ kẹ Jerúsalemu, bụ ẹke ono, ya fọtaru ono; woru ikfu lanụ nụ nwatibe ngu kẹ nwoke.”

Ndu ọhogu Sólomọnu

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya edobe Hadadu, bụ onye Édomu t'ọ bụru onye okfu Sólomọnu. Hadadu shi l'eri eze ndu Édomu. ¹⁵ Teke Dévidi yẹle ndu Édomu luru ọgu; bẹ Jóabu, bụ onye ishi ndu soja iya jeru oli ndu, e gbushiru l'ọgu ono; je achiko unwoke Édomu l'ẹphe ha gbushigee. ¹⁶ Jóabu bẹ yẹle ndu Ízurelu nọru ọnwa ishingu l'ẹke ono; ẹphe egbushikota unwoke ndu Édomu l'ẹphe ha. ¹⁷ Ọbule Hadadu bẹ nweru ndu Édomu, shi ejeru nna iya ozi, o tsoru gbalaa; lashia Íjiputu. Teke ono bẹ Hadadu bukwa du nwata. ¹⁸ Ẹphe shi lẹ Mídiya; lufuta lẹ Paranu; lẹ Paranu chita unwoke; ẹphe l'ẹphe ayiru lashia Íjiputu; ẹphe ejekfu Fero, bụ iya bụ eze ndu Íjiputu. Yọ nụ Hadadu ụlo; nụ iya alị; bya anụ iya nri.

¹⁹ Hadadu atuba Fero l'ẹnya nshinu; k'ọphu bụ lẹ Fero keru iya nwunne nyee ya; mbụ nwunne eze-nwanyi ono, bụ Tapénesu. ²⁰ Nwunne Tapénesu ono abya amutaru iya nwata nwoke, ọ guru Genubatu. Tapénesu, bụ eze-nwanyi ehee nwata ono; hefuta iya l'ufu-eze. Genubatu yẹle unwu Fero achiko vua.

²¹ Hadadu anọdu lẹ Íjiputu nua lẹ Dévidi nwuhuwaru; Jóabu, bụ onye ishi ndu soja anwuhukwaphu; yọ sụ Fero: “T'ọ haa ya tẹ ya tūgbua la alị iya.”

²² Fero ajị iya: “?Bụ ngunu bẹ ụko iya duru ngu l'ẹke ya nọ, meru iphe iicho t'ị la alị ngu?”

Hadadu asụ iya: “T'ọ haa ya ru tẹ ya la.”

²³ Nchileke abya edobefua onye ọdo, aza Rezonu Eliyada; t'ọ bụru onye okfu Sólomọnu. Rezonu bẹ gbafujeru lẹ kẹ nnajiufu iya, bụ Hadadéza, bụ eze ndu Zóba.

* 11:3 11:3 Iphe ọ bụ bụ 700. † 11:3 11:3 Iphe ọ bụ bụ 300.

²⁴ Ọ bụ ịe Dévidi gbushiru ndu soja ndu Zóba bẹ Rezonu chikoberu ndu, ọ chikoberu; mee t'ephe kwefuru ndu ishi, achinu ikè. Yọ bụru iya bụ onye ishi ephe. Ephe atugbua jeshia Damásukosu eke ephe chiru iya eze ndu Damásukosu. ²⁵ L'oge ke Sólomonu gbaa mgburumgburu bẹ Rezonu bẹ meleruphu onwiya onye okfu ndu Ízurelu. Ọ bụ ejo-oshi, Hadadu shi nọduru ndu Ízurelu bẹ Rezonu tsoru. Yọ bụru eze ndu Áramu; ndu Ízurelu adu ya ashị.

Jeróbuwamu ekwefuru Sólomonu ikè

²⁶ Jeróbuwamu Nébatu awatakwapu okwefuru Sólomonu ikè. O shi tsoru ịe ndu ozi Sólomonu. Jeróbuwamu bụ onye Zereda l'ikfu Ífuremu. Nne iya bụ Zeruwa, nji iya tufuru atufu. ²⁷ Ọwaa ege o shi kwefuru Sólomonu ikè: Sólomonu bẹ kpuru agburanyi upho-mkpuma, e gude kpụ-pheta Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya; bya akpụ-chishia eke gbaru ọru l'upho-mkpuma, e gude kpụ-pheta Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya. ²⁸ Jeróbuwamu shi bụru nwoke, ike dū. Sólomonu abya aphua ịe nwata okoro ono bụ onye ejeshi ozi ike; yo mee ya onye ishi ndu ogbo ozi ụlo Jósefu l'ọ ha.

²⁹ Yo be ujiku lanu; Jeróbuwamu eshi Jerúsalemu jeshia iphe; yele Ahija, bụ onye nkfuchiru Nchileke, shi mkpukpu Sháyilo edzuda l'esu-uzo. Ahija yeru uwe ophungu. Yọ bụru ephe ebo ono nọ nweke-ephe ịe mgbegu ono. ³⁰ Ya ndono; Ahija eye eka l'uwe ophungu ono, o ye ono; zijaa ya uzi iri l'ebo; ³¹ sụ Jeróbuwamu: "T'o wota mpekala uwe ono iri; kele Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu sụru: 'Le ya abyawa onafu Sólomonu alì-eze ono l'eka; nū ngu ikfu iri. ³² Ọle ya e-gude okfu ehu nwozi iya, bụ Dévidi; me l'okfu ehu Jerúsalemu, bụ mkpukpu, ya fọtaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ọ ha; haaru iya ikfu lanu kpụ. ³³ Mkpata iya aburu l'ephe haru yebedua; balahaaru Ashera, bụ agwa ndu Sayidonu eja; Kemoshu, bụ agwa ndu Móabu; me Mólèku, bụ agwa ndu Amonu; jika ịe ya te etsodu uzo yebe Ojejoje; meje iphe, vudo nhamunha l'enya iya; me iphe, ya toru okpa iya; me ome-l'alì iya; ege ono, nna iya, bụ Dévidi meru ono.

³⁴ " 'Ọle agha; ya taa nafu-kotakwa iya alì-eze ono l'ọ ha l'eka. Ya e-gude ke nwozi iya, bụ Dévidi, bụ onye ya fọtaru; bya aburu onye doberu iphe, ekemu iya kfu; me iphe, ya toru okpa iya; haa ya t'ọ bụru onye ishi jeye teke ọo-nọ-bebe. ³⁵ Obenu ịe ya a-nafu nwatibe iya nwoke alì-eze ono; shi l'ime iya wota ikfu iri nū ngu. ³⁶ Nwatibe Dévidi bẹ ya a-nū ikfu lanu; k'ophu nwozi iya; mbụ Dévidi e-nweru onye a-nodu achì ịe Jerúsalemu, bụ mkpukpu, ya fọtaru dobe epha iya. ³⁷ Nngubedua l'onwongu bẹ mu e-me t'i bụru eze ndu Ízurelu mgburumgburu; chia eke dū ngu mma. ³⁸ Ọ -buru l'ii-ngaberu iya nchì l'iphemiphe obule, ya tūru ngu ekemu iya; l'etso uzo iya; l'eme iphe, vudo nhamunha l'enya iya; mbụ etso iphe, ya toru okpa iya; me ekemu iya; ege-a nwozi iya, bụ Dévidi meru-a; bẹ ya e-swiru ngu eswiru; mee t'alì-eze ngu nọduwaru jeyeru l'obu ke Dévidi. Ya e-woru alì Ízurelu nukota ngu; ³⁹ gude k'iphe ono, meru nū ono hua unwu Dévidi ahùhù. Ọle ahùhù ono bẹ ta anokwa gburu jeye.' "

⁴⁰ Ya ndono; Sólomonu achokashilaha uzo, ya e-shi gbua Jeróbuwamu. Jeróbuwamu agbalaa lashia Íjiputu; lakfushia Shishaku, bụ eze ndu Íjiputu. Yọ nọduwaru ịe Íjiputu jeye Sólomonu anwuhu.

Anwuhu Sólomonu (2 Iphe 9:29-31)

⁴¹ Iphe ọdo, meeberu nū l'oge ke Sólomonu; me iphemiphe obule, o meshiru; me ke mmamiphe iya; b'e dekotaru l'ekwo-akọ, e deshiru iphe, Sólomonu meru. ⁴² Sólomonu nọru ịe Jerúsalemu bụru eze ndu Ízurelu ukporo afa labu. ⁴³ Yọ nwuhu

lakfushia nna iya p̄h̄e. E lia ya l̄e Mkp̄ukpu Dévidi, b̄u nna iya. Nwatibe iya, b̄u Réhobuwamu ab̄uru eze; n̄o-chia ẹ̄ nya iya.

12

Ndu Ízurelu ekwefuru Réhobuwamu ikè (2 Iphe 10:1-19)

¹ T̄o d̄u iya b̄u; Réhobuwamu at̄ugbua jeshia Shékemu; k̄ele ndu Ízurelu l'ò ha w̄waru jeshia ẹ̄ke ono t'ẹ̄phe mee ya eze. ² Teke ono b̄e Jeróbuwamu Nébatu n̄okwaduru l̄e Íjiputu, b̄u ẹ̄ke ono, ọ̄ gbaru laa teke ono, ọ̄ gbalaru Sólom̄onu ono. Ȳo n̄odu l̄e Íjiputu ono n̄ua ya; latashia. ³ Ya ndono; e zia t'e je ekua ya. Jeróbuwamu ȳele ndu Ízurelu bya aw̄u-kfu Réhobuwamu je as̄u iya: ⁴ “L̄e nna ngu boru ẹ̄phe ivu-ẹ̄ra. Nta-a b̄u t'i menua t'ozi mkp̄o-nyi-ẹ̄nya ono, nna ngu shi kpab̄e ẹ̄phe ono; m̄e ivu ono, o boru ẹ̄phe ono ka nwa nphe. Teke ono; ẹ̄phe ejelahaaru ngu ozi.”

⁵ Réhobuwamu as̄u ẹ̄phe: “T'ẹ̄phe laa je an̄o abal̄i ẹ̄to; ẹ̄phe adaphu az̄u.” Ẹ̄phe aw̄ukashihu.

⁶ T̄o d̄u iya b̄u; eze, b̄u Réhobuwamu eje akpata ndu b̄u ọ̄guren̄ya ono, shi ejeru nna iya, b̄u Sólom̄onu ozi teke ọ̄ n̄o ndz̄u ono ishi. Ȳo j̄i ẹ̄phe: “?Nan̄u ẹ̄ge unu s̄uru t̄e ya yeeru ndu-a ọ̄nu?”

⁷ Ẹ̄phe as̄u iya: “Ọ̄ -b̄uru l'ii-b̄uru nwozi ndu-a ntan̄u; mb̄u jeeru ẹ̄phe ozi; yeeru ẹ̄phe ọ̄nu ọ̄huma; b̄e ẹ̄phe a-b̄ukwaru ndu ozi ngu gburu jeye l̄e gburu.”

⁸ Obenu l̄e Réhobuwamu j̄ikaru iphe ono, ndu b̄u ọ̄guren̄ya kfuru iya ono; jekfushia unwu-okor̄obyā, ẹ̄phe l'iya b̄u ọ̄gbo, ejeru iya ozi t̄e ya kpata ẹ̄phe ishi. ⁹ Ȳo j̄i ẹ̄phe: “?Nan̄u ẹ̄ge unub̄edua s̄uru t̄e ya yeeru ẹ̄phe ọ̄nu? ?B̄u nḡunu b̄e ayi e-kfuru ndu-a, s̄uru t̄e ya mee t'ivu, nna iya boru ẹ̄phe ka nwa nphe?”

¹⁰ Unwokoro ono, ẹ̄phe l'iya b̄u ọ̄gbo ono as̄u iya: “L'iphe, ii-kfuru ndu ono, s̄uru ngu l̄e nna ngu shi bo ẹ̄phe ivu ẹ̄ra; l'ọ̄o t'i mee ya t'ọ̄ ka nphe ono b̄u l̄e: mkp̄ushi-ẹ̄ka nsh̄i ngu b̄e kakwa ukfu nna ngu igbi. ¹¹ L̄e nna ngu boru ẹ̄phe ivu ẹ̄ra; ọ̄ b̄u l'ii-me iya t'ọ̄ kabaa ọ̄nyi ẹ̄ra. Ọ̄ b̄u ẹ̄chachi b̄e nna ngu shi egudeje echi ẹ̄phe; obenu l'iphe nḡub̄edua e-gude b̄u akp̄i l'agba ẹ̄phe.”

¹² T̄o d̄u iya b̄u; yo be mb̄oku k'ẹ̄to ono; Jeróbuwamu; m̄e ndu Ízurelu l'ẹ̄phe ha abyakfuta Réhobuwamu ọ̄do; ẹ̄ge ono, o kfuru ẹ̄phe t'ẹ̄phe bya l̄e mb̄oku k'ẹ̄to ono. ¹³ Eze agbado idzu k̄e ndu b̄u ọ̄guren̄ya ono; yeeru ndu ono ọ̄nu ẹ̄huka ẹ̄huka. ¹⁴ Yo je etsoru ọ̄nu ono, unwokoro ph̄u yeru iya ph̄u; s̄u: “L̄e nna iya boru unu ivu ẹ̄ra; ọ̄le ȳeb̄edua e-me t'ọ̄ ka ọ̄nyi ẹ̄ra. Nna iya b̄u ẹ̄chachi b'o shi echije unu. Ọ̄le ȳeb̄edua e-gude akp̄i l'agba ẹ̄phe.” ¹⁵ Ọ̄o ya b̄u l'eze ta angad̄uru ndu Ízurelu nch̄i. Ȳo b̄uru Ojejoje meru iya t'ọ̄ d̄u ẹ̄ge ono; k'ọ̄phu iphe ono, Ojejoje shije l'ọ̄nu Ah̄ija k̄e Sháyilo kfuaru Jeróbuwamu Nébatu ono e-re.

¹⁶ Ndu Ízurelu ono l'ẹ̄phe ha abya aph̄u l'eze ta angad̄uru ẹ̄phe nch̄i; j̄i iya: “?B̄u nḡunu j̄i ẹ̄phe l̄e Dévidi.

?Nan̄u òkè, ẹ̄phe nweru l'ẹ̄ke
nwatibe Jesi n̄o.

Unub̄e ndu Ízurelu;
t'onyen̄onu yekwa ọ̄kpa

l'ẹ̄ke o yeru iya!

Ngḡube Dévid;

letaakwaru ọ̄nu-ọ̄lo ngu!”

Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu awụkahu; onyenonu alashia l'ulo-ékwà iya. ¹⁷ Yọ bụwaruru ndu Ízurelu ophu bu lẹ l'edukfu l'edukfu ophu, nọ l'alị Júda bẹ Réhobuwamu chilahaaaru.

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Réhobuwamu ezifu Adoniram, bụ onye ishi ozi mkpọnyi-nya; t'o jekfu ndu Ízurelu. Yo rua; ephe egude mkpuma tụ-gbua ya l'oha. Eze Réhobuwamu enyihukebe ugbo-inya iya gbalaa; yọ bụru iya ọla Jerúsalemu. ¹⁹ Eshinu teke ono bẹ ndu Ízurelu kwefuleruphu onu-ulo Dévidi íkè jeye ntañu.

²⁰ Ndu Ízurelu anụ lẹ Jeróbuwamu bẹ lawaru nụ; zia t'e je ekua ya. Yo rua l'ẹke ephe dzuru; ephe emee ya eze ndu Ízurelu mgburumgburu. Yọ búruruphu ndu ikfu ke Júda nwenkinyi bẹ kwaru onu-ulo ke Dévidi l'ẹka.

*Ozi, Shemáya ezi Réhobuwamu
(2 Iphe 11:1-4)*

²¹ Rehóbuwamu alarulephu Jerúsalemu; chikobe ndu soja ndu onu-ulo Júda; mę ke ndu ikfu Bénjaminu. Ephe dụ ukporo unu unwoke ugbo ukporo l'ẹbo, bụ ndu a fọtaru; t'ephe je etso ndu Ízurelu ogu; k'ophu ephe a-nataphu alị-eze ono azụ woru nụ Réhobuwamu Sólomonu.

²² Obenu lẹ Nchileke byaru bya ekfuru yeru Shemáya, bụ onye ke Nchileke; sụ iya: ²³ "T'o je kfuru Réhobuwamu Sólomonu, bụ eze ndu Júda; ndu onu-ulo Júda; mę ke Bénjaminu l'ephe ha; męwaru ndu ophu l'ephe ha; ²⁴ lẹ Ojejoje sụru: 'Unu be ejekwaru unwunna unu, bụ ndu Ízurelu ogu. T'onyenonu lakwa l'ufu iya; ke l'ọ kwa yẹbedua bẹ iphe ono shi l'ẹka.' " Ephe anutsua iphe ono, Ojejoje kfuru ono; wụkashihu; yọ bụru ephe alala ege ono, Ojejoje kfuru ono.

Jeróbuwamu gude ope kpua unwu eswi labu

²⁵ Tọ dụ iya bụ; Jeróbuwamu abya akpua mkpukpu Shékemu l'alị ugwu Ífuremu kpushia ya ike; buru l'ẹke ono. Yọ bụru l'ẹke ono b'o shi je akpua mkpukpu Penuwelu.

²⁶ Jeróbuwamu abya ekfua l'ime obu iya; sụ: "Alị-eze-wa bẹ e-mekochakwaa laphu ndu onu-ulo Dévidi azụ l'ẹka. ²⁷ O -bụru lẹ ndu ono, e-jeje ọchi eja l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu bẹ obu ephe a-laphukwa azụ l'ẹke nnajiufu ephe nụ nọ; mbụ Réhobuwamu, bụ eze ndu Júda. Ephe eworu mu gbua; jekfushia Rehóbuwamu, bụ eze ndu Júda."

²⁸ Ya ndono; eze ejetsua je akpata ishi; bya egude mkpọla-ododo kpua unwu eswi labu; bya asụ ephe: "Unubẹ ndu Ízurelu! Jerúsalemu tenukakwaru unu ęnya. Ọwaa Nchileke unu ndo-ọ; mbụ onye ono, dufutaru unu lẹ Íjiputu ono." ²⁹ Yo woru nanu dobe lẹ Bételu; dobe nanu ophu lẹ Danu. ³⁰ Iphe ono aburu iphe, dụ eji. Ephe ejeje ọbaru unwu eswi ono eja; je akpaa l'ophu nọ lẹ Danu.

³¹ Jeróbuwamu abya akpushia ọlo-agwa l'ẹke aagwaję iphe; bya eshi l'ẹke, dụ iche iche fọo ndu a-nodu achiru ephe eja l'ẹke ono; mbụ ndu ẹ-ta bụdu ndu eri Lívayi. ³² Yo wota mbọku onwa-esato gbaru l'abalị iri l'ise dobe eswe-iphe ege aagbaję iya l'alị Júda; gwoo ngweja, dụ iche iche l'ęnya-ngweja ono. O kwaphu ege ono b'o meru iya lẹ Bételu; l'egworu unwu eswi ono, o kpushiru ono ngweja. Yo metsua; bya edobekwaphu ndu a-nodu egwo ngweja lẹ Bételu l'ẹke ono, aagwaję iphe, o meshiru ono. ³³ Onwa-esato gbalephu abalị iri l'ise, bụ iya bụ mbọku ono, o fọtaru l'onwiya; doberu ndu Ízurelu eswe-iphe ono; yo je l'ęnya-ngweja ono, o kpuru lẹ Bételu ono; ndu iya kpọo insensu oku.

13

Onye kẹ Nchileke, shi l'alị Júda

¹ Ya ndono; yo be ujiku lanụ lẹ Jeróbuwamu vudo l'ifu ẹnya-ngweja ono lẹ Bételu tẹ ya kpọọ ínsensu ọku; onye kẹ Nchileke eshi l'alị Júda gude ozi, shi Ojejoje l'ọnu ruta. ² Onye ono araa ozi ono, Ojejoje ziru ono arara kpua ẹnya-ngweja ono; sụ: “Nggube ẹnya-ngweja-wa! Ojejoje sụru: ‘L'o nweru nwata nwoke, aa-mụ l'ọnu-ụlo Dévidi. Ẹpha iya a-bụru Josáya. Nwata ono e-gude ndu-wa, anọduje ngu l'eli akpọ ínsensu ọku-a gwoo ẹja. Ọkpụ madzụ bẹ aa-kpọ ọku l'eli ngu!’ ” ³ Mbọku ono gẹdegede; onye kẹ Nchileke ono asụ: “Ọwaa bụ iphe-ọhubama, Ojejoje kfuru okfu iya; sụ: ‘L'ẹnya-ngweja-wa; a-gbakpọshihu; ntụ, nọ iya nụ awụshihu!’ ”

⁴ Eze, bụ Jeróbuwamu anụlephu iphe ono, onye kẹ Nchileke raru kpua ẹnya-ngweja ono, nọ lẹ Bételu ono; shi l'ẹnya-ngweja ono machia ẹka; sụ: “Unu gude iya!” Ẹka ono, ọ maberu ono alonwuhu; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dūhedu ike sephu iya azụ. ⁵ Ẹnya-ngweja ono agbakpọshihu; ntụ, nọ iya nụ awụshihu; bụ iya bụ iphe-ọhubama ono, onye kẹ Nchileke kfuhawaru lẹ Ojejoje sụru l'oo-me ono.

⁶ Ya ndono; eze asụ onye kẹ Nchileke ono: “Rọnuwa Ojejoje, bụ Nchileke ngu; nggu ekfuru nụ iya l'okfu ẹhu mu; k'ọphu ẹka mu a-dụ ẹge o shi dū.” Onye kẹ Nchileke ono abya ekfuru nụ Ojejoje; yo mee; ẹka eze; yọ dū ẹge o shi dūhawa.

⁷ Eze asụ onye kẹ Nchileke ono: “T'o tsoru iya t'ẹphe je l'ufu; k'ọphu oo-ri nri; ya ebuwa iya ru nggo.”

⁸ Onye kẹ Nchileke ono asụ eze: “Ẹ to nwedu m'o -ruhuru; l'ii-ke iphe, nọ l'ụlo ngu ẹbo; nụ iya ụzo lanụ; bẹ ya te etsokwa ngu. Ọphu 'onwedu lẹ ya eria nri; m'ọ bụ tsua mini ọnu l'ẹke-a; ⁹ kẹle Ojejoje nmaru iya ọkwa iya; sụ: ‘Tẹ ya be erikwa nri; ọphu ya angukwa mini; ọphu ọ bụkwa ụzo, ya shiru bya bẹ ya e-shi la.’ ” ¹⁰ Tọ dū iya bụ; yo tsoru ụzo ọdo; ẹ ta bụdu ụzo ọphu o shiru teke ọobya Bételu lasha.

Onye nkfuchiru Nchileke, shi Bételu

¹¹ O nweru nwoke ọgurennya, bụ onye nkfuchiru Nchileke, bu lẹ Bételu. Ụnwu nwoke ono abya ekfukotaru iya iphemiphe ọbule ono, onye kẹ Nchileke phụ bya emee lẹ Bételu mbọku ono. Ẹphe ekfukotaru nna ẹphe iphe ono, o kfuru eze ono. ¹² Nna ẹphe aji ẹphe ụzo ọphu o shiru? Ẹphe abya ekoshi iya ụzo ọphu onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono shiru. ¹³ Yọ sụ ụnwegirima iya ono: “Unu doziaru iya nkakfụ-igara nta-a!” Ẹphe edoziaru iya nkakfụ-igara ono; yo nyikobe iya; ¹⁴ gbagbua chikfuru onye kẹ Nchileke ono. Yo je apha iya l'ẹke ọ dugaru l'ukfu achi; ji iya: “? Bụ nggubedua bụ onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono?”

Yọ sụ iya: “Ii-ye; l'ọ kwa yẹbedua.”

¹⁵ Nwoke ono asụ iya: “T'o tsoru iya t'ẹphe je l'ufu t'o je eria nri.”

¹⁶ Onye kẹ Nchileke ọphu shi Júda asụ iya: “Ya tee tsokwa ngu alaphu azụ; ya te etso ngu abahụ abahụ; ọphu ya 'erikwa nri; ya ta angụ mini l'ẹke-a; ¹⁷ kẹle Ojejoje turu iya ekemu; sụ tẹ ya be erikwa nri; ọphu ya angukwa mini l'ẹke-a. Ọdo bụ t'ẹ b'ọ bụkwa ụzo, ya shiru bya; bẹ ya e-shi la.”

¹⁸ Nwoke ono asụ iya: “Lẹ yẹbedua l'onwiya bụkwaphu onye nkfuchiru ẹge ono, ọ bụ ono. L'ọ kwa ojozi, shi l'ẹka Ojejoje bẹ kfuru yeru iya; sụ tẹ ya bya eduphuta ngu azụ t'ayi je l'ufu; t'i ria nri; ngụ mini.” 'A ma l'ọo ẹjo-ire bẹ ọodzuru iya ono. ¹⁹ Ya ndono; onye kẹ Nchileke ono etsoru iya; ẹphe eje eria nri; ngụ mini l'ufu nwoke ono.

Agụ adzụ-gbu onye kẹ Nchileke, shi Júda

²⁰ Ẹphe egudekwadua nri l'ẹka eri; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru k'ọgurennya ono, dubataru iya nụ ono. ²¹ Yọ rangarahu; sụ onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono: “Lẹ Ojejoje sụru: ‘Lẹ keshinu ẹ ti medu iphe, Ojejoje kfuru ngu; ti dobe

ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke ngu turu ngu ono; ²² nggu egbe lashia azu; je eria; ngua l'eke ono, ya suru ngu: "T'e b'o dukwa iphe ii-ri; ophu o dukwa iphe ii-ngu ono." Nta-a b'e te elikwa odzu ngu l'eke e liru nna ngu phe! "

²³ Yo ritsulephu nri ono; ngua mini ono; onye nkfuchiru Nchileke k'ogurennya ono eje edoziaru onye nkfuchiru Nchileke ono, o dubataru ono nkakfu-igara iya. ²⁴ Yo tugbua; rua ezuzo yele agu edzuda. Agu ono adzu-gbua ya; paru odzu iya togbo l'esu-uzo; nkakfu-igara ono; me agu ono evudonyabe iya. ²⁵ Yo nweru ndu eswe nu; bya aphua odzu iya ege o daburu l'uzo; owaa agu, vudonyabe iya nu; kwe bahu le mkpukpu onye nkfuchiru k'ogurennya phu; je ekfua ya.

²⁶ Onye nkfuchiru k'ogurennya phu, bu iya dubataru iya l'ufu iya phu anua iphe, meru nu; su iya: "L'o kwa onye ke Nchileke ono, te medu iphe, Ojejoje kfuru. Ojejoje eworu iya nu agu; yo dzu-gbua ege ono, Ojejoje kfuru iya eya ono."

²⁷ Yo su unwegirima iya: "Unu doziaru iya nkakfu-igara ono." Ephe abya edozia ya. ²⁸ Yo je aphu odzu ono l'eke o daburu l'esu-uzo; nkakfu-igara; me agu evudonyabe iya. Ophu agu ono 'atadu odzu ono; to dzu-gbu nkakfu-igara ono. ²⁹ To du iya bu; onye nkfuchiru k'ogurennya ono apata odzu onye ke Nchileke ono tukobe l'eli nkakfu-igara; vulaa mkpukpu iya; k'ophu oo-ra ekwa iya; lia ya. ³⁰ Yo buru l'ili nk'iya b'o liru iya. Ephe araa ekwa iya; su: "Nwunne mu-e! Nwunne mu-e!"

³¹ Yo litsua ya; su unwu iya: "Teke yebedua nwuhuru; unu likwaa ya l'ili ono, e liru onye ke Nchileke ono. Unu chikwaru okpu iya donyabe okpu nk'iya. ³² Mkpata iya aburu l'ozi ono, Ojejoje ziru iya; yo bya araru iya kpua enya-ngweja ono, no le Betelu; me ulo-agwa ono, nogbaa l'eke aagwaje iphe l'iphe, bu edukfu Sameriya ono a-vukotakwa."

³³ Iphe ono be meru nu; obule Jerobuwamu ta hadu ejo iphe, oome. Iphe o gbe mechia bu l'o fotatsuaru ndu du iche iche, a-noduje achiru ndiphe eja l'eke aachije eja. Iphe, bu onye choru te ya buru onye a-nodu achiru oha eja; yo nata onye obu; doo ya nsu ke t'o chije eja ono. ³⁴ Iphe ono abya aburu iphe, du eji l'ufu Jerobuwamu. Yo buru iya meru; ephe aburu ndu e bufuru ebufu; mee ephe; ephe aburu kpurupyata le mgboko.

14

Ozi, Ojejoje ziru Ahija t'o zia Jerobuwamu

¹ L'oge teke ono kwaphu; iphe-ememe abya egude Abija Jerobuwamu. ² Jerobuwamu asu nyee ya: "Gbeshi; mee onwongu ege e to nwedu onye a-ma li bu nyee ya. Tugbua jeshia Sháyilo. Ii-phu onye nkfuchiru Nchileke, bu Ahija l'eke ono; mbu onye ono, kfuru iya le ya a-buru eze ndu Izurelu ono. ³ Guderu iya ishi buredi iri; akara; me ite manu-engu. Oo-karu ngu-a iphe, e-menu l'ehu nwata-a." ⁴ Nyee Jerobuwamu abya emee ya ege ono; gbeshi; yo buru iya oje Sháyilo le ke Ahija.

Ahija ta aphuhedu uzo ohuma; kele nka bawaru iya l'enya. ⁵ Obenu le Ojejoje kfuhawaru Ahija su iya: "Le nyee Jerobuwamu abyakwa iya okpata ishi ehunwatibe iya, iphe eme. Owaa iphe, ii-kfuru iya; owaa iphe ii-kfuru iya."

Nyee Jerobuwamu abya abyaruta; melahaa le ya bu onye odo k'iche.

⁶ Ya ndono; Ahija anulephu igidi-okpa iya l'eke ooje abya l'onu ulo; su iya: "Bata-o; nyee Jerobuwamu! ?Bu ngunu meru iphe iime t'a su li bu onye odo? E zikwaru mu ozi, du eji te mu zia ngu. ⁷ Lashia; je ezia Jerobuwamu le Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu suru: 'Le ya shiwa le ndu Izurelu wolita ngu; mee ngu ti bu onye ishi ke ndu nk'iya, bu Izurelu. ⁸ Ya eshi l'onu-ulo Dévidi pafuta ali-eze ono woru nu ngu. Obenu l'e ti dudu l'obu nwozi iya, bu Dévidi, bu onye mekotaru ekemu iya; bya egude

obu iya l'ò ha tsoo ya. Iphe, oomeje l'ènya yèbe Ojejoje aburu iphe vudo nhamunha kpù. ⁹ Ejo iphe, i meru bẹ kakotakwa kẹ ndu ophu vu ngu ụzo. I meshiru onwongu agwa; gude igwe kpushia unwu ntẹkpe; shi ẹge ono kpatsua yèbe Ojejoje iwe; bya ewowaru iya docha edocha l'azụ ngu.

¹⁰ “ ‘Òo ya bụ lẹ ya e-wota iphe-ẹhuka bya ezia l'ufu Jeróbuwamu. Ya e-me t'unwegirima unwoke chihu l'ufu iya: m'ò bụ ohu; m'ò bụ amadu lẹ Ízurelu. Ọ bụ ẹge ono, eekpofuje ntụ ono bụ ẹge ya e-kpofu ndibe Jeróbuwamu; jeye teke nk'ia a-gvụ. ¹¹ Iphe, bụ onye kẹ Jeróbuwamu, nwuhuru lẹ mkpukpu bụ nkuta a-ta anụ iya. Onye ophu nwuhuru l'echi-ẹgu aburu nwenu, ephe l'eli a-vuka anụ iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.’

¹² “A bya lẹ nggubedua; tugbua lashia. Ọ bụ teke ị turu okpa lẹ mkpukpu unu ono; bẹ nwata ono a-nwuhu. ¹³ Ízurelu l'ephe ha a-ra ẹkwa iya; lia ya. L'iphe, bụ unwu Jeróbuwamu l'ephe ha buphu yèbedua kpù bẹ ee-li elili; kẹ l'ò bụ yèbedua kpù bụ onye Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu chọ-vuru iphe, dụ mma l'ehu iya l'ufu Jeróbuwamu gbaa mgburumgburu.

¹⁴ “Ophu ka nụ aburu lẹ Ojejoje e-wofuta onye a-buru eze ndu Ízurelu l'onwiya; mbụ onye e-kpofu ndibe Jeróbuwamu nta-n-a; mbụ nta-a nta-a owaa. ¹⁵ Ojejoje a-da ndu Ízurelu ẹka; k'ophu ephe a-dụ l'ò bụ ẹswa, pherephere enwunga enwunga lẹ mini. Oo-feshi ephe l'egiri alị ono, ọ nuru nna ephe ono; woru ephe tukashia nanụ nanụ l'azụ Enyimu Yufurétusu. Kẹ l'ephe gudewa itso Ashera ono, ephe kpobegbaaru ono kpatsua Ojejoje iwe. ¹⁶ Oo-gude k'ejo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono; gude k'ejo iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ephe eye ẹka ono; mĩa ndu Ízurelu ẹnya.”

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; nyee Jeróbuwamu egbeshi; yọ buru iya ọla Tíza. Ọ bukwa dua okpa, ọtụ l'onu ụlo iya; nwata ono anwuhu. ¹⁸ Ndu Ízurelu l'ephe ha araa ẹkwa iya; lia ya ẹge ono, Ojejoje shi l'onu nwozi iya, bụ Ahíja, buru onye nkfuchiru Nchileke kfuhawa ono.

Anwuhu Jeróbuwamu

¹⁹ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jeróbuwamu shi achị; ọgu, ọ lutsuaru; mę ẹge o gude chia b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁰ Jeróbuwamu bẹ chiru ukporo afa l'afa labu. Yọ nwuhu lakfube nna iya phe. Nadabu, bụ nwatibe iya aburu eze no-chia ẹnya iya.

Réhobuwamu bụ eze ndu Júda

²¹ Réhobuwamu Sólomonu bẹ bụ eze lẹ Júda. Iphe ọ gbaru bụ ukporo afa labu l'afa lanu teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'esaa lẹ Jerúsalemu, bụ iya bụ mkpukpu ono, Ojejoje fotaru l'ikfu Ízurelu gbaa mgburumgburu t'ọ buru ẹke ọo-ngube epha iya. Epha nne iya bụ Neema; onye Amonu.

²² Ndu Júda bẹ meru ejo iphe l'ènya Ojejoje. Ejo iphe, ephe meru akpatsua Ojejoje okopho; kẹ l'ephe meru ejo iphe, ka ophu nna ephe meru. ²³ Ephe kpukwaruphu ẹke aa-gwajẹ iphe doberu onwephe; dobegbaa mkpuma, dụ nsọ; mę itso Ashera l'ugvu, nogbaa l'eli; mę l'iphe bụ oshi, nweru idzu. ²⁴ Ephe nwekwaruphu unwoke, agbatsua okpara l'ulo agwa ephe l'alị ono l'ò ha. Uru-alị ono, ephe shi arushi mbụ iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje chifuru l'alị ephe; woru iya nụ ndu Ízurelu ono bẹ ephe yekotaru ẹka l'ò ha.

Ndu Íjiputu abyaru ndu Jerúsalemu ọgu (2 Iphe 12:1-11)

²⁵ Yo be l'afa, kwe Réhobuwamu afa ise, ọ wataru ọbu eze; Shishaku, bu eze ndu Íjiputu abya ọgu lẹ Jerúsalemu. ²⁶ Yọ bya evukota ẹku, nọ l'eze-ulo Nchileke; me ẹku, nọ l'ulo-eze. O vutakotaru iphemiphe ọbule; mbu chia chia iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono, Sólomonu gude mkpọla-ododo kpushia ono. ²⁷ Eze, bu Réhobuwamu abya egude ope kpu-phukota iphe ono azu gude dochita ẹnya iya ọphu; bya eworu iya ye l'eka ndu ishi ndu eche ọnu ẹke eeshije abahu l'ufu-eze nche; t'ephe leta iya ẹnya. ²⁸ Yọ buje teke eze eje l'eze-ulo Nchileke; ndu nche ono aparu iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ono. Teke e megeru; ephe ewophuta iya azu bya edobe l'ulo-nche.

Anwuhu Réhobuwamu
(2 Iphe 12:15-16)

²⁹ Iphe ọdo, meeberu nu teke Réhobuwamu shi achi; me iphemiphe ọbule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ³⁰ Réhobuwamu yele Jeróbuwamu ta lu-bubua ọgu alu-bu. ³¹ Réhobuwamu abya anwuhu; lakfube nna iya phe. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phe lẹ Mkpukpu Dévidi. Epha nne iya bu Neema, onye Amonu. Abija, bu nwatibe iya ke nwoke abya aburu eze no-chia ẹnya iya.

15

Abayija bu eze ndu Júda
(2 Iphe 13:1—14:1)

¹ L'afa, kwe Jeróbuwamu Nébatu afa iri l'esato, ọ wataru achichi; be Abija wataru ochi ndu Júda. ² Iphe, ọ chiru bu afa ẹto lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bu Maaka; nwatibe Abusolomu.

³ Abija be mekotaru ejo iphe, nna iya mehawaru. E to kpoduru obu iya l'ọ ha yeru Ojejoje, bu Nchileke iya ege ono, Dévidi, bu nna iya oche shi kporu ye ono. ⁴ Ojejoje, bu Nchileke iya egudele okfu ẹhu Dévidi nu iya nwata t'ọ no-chia ẹnya iya lẹ Jerúsalemu; bya emee te Jerúsalemu vudoshia ike. ⁵ Mkpata iya aburu lẹ Dévidi meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje. E to habua ome iphe, Ojejoje turu iya l'ekemu l'oge nk'iya; a gufulephu k'okfu ẹhu Uraya, bu onye Hetu.

⁶ Réhobuwamu yele Jeróbuwamu anodulephu l'ogu jeye l'oge nka ke Abayijamu. ⁷ Iphe ọdo, meeberu nu l'oge ke Abija; me iphemiphe ọbule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ⁸ Abija abya anwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ása, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze no-chia ẹnya iya.

Ása bu eze ndu Júda
(2 Iphe 15:16—16:6)

⁹ L'afa, kwe Jeróbuwamu ukporo afa, ọ wataru ochi ndu Ízurelu be Ása wataru ochi ndu Júda. ¹⁰ Iphe, ọ chiru bu ukporo afa labu l'afa lanu lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya oche bu Maaka; nwatibe Abusolomu.

¹¹ Ása be meru iphe, du mma l'ẹnya Ojejoje ege ono, Dévidi, bu nna iya meru. ¹² O chishikotaru iphe, bu unwoke okpara l'ulo agwa ali ono l'ọ ha; bya alukota iphe, bu nte, nna iya phe doberu. ¹³ O nafuru; nafu Maaka, bu nne iya okwa eze-nwanyi, ọ bu; ke l'ọ doberu ejo itso agwa Ashera. Ása egbukwoshia itso Ashera ono; je akpo ya oku lẹ nggele Kídironu. ¹⁴ O bu l'ẹ to woshidu ẹke ono, aagwaje iphe ono. Gbururu jeye mboku, Ása nwuhuru b'ọ kporu obu iya l'ọ ha ye l'ẹke Ojejoje no. ¹⁵ Yo gwota iphe ono yele nna iya shi yehawa Nchileke l'eka ono gwoba l'eze-ulo Nchileke; mbu mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; me ngwa ọdo.

Ogu ndu Júda; me ndu Ízurelu luru
(2 Iphe 16:1-6)

¹⁶ Gbururu jeye Ása yele Baasha anwushihu; be ephe ta alu-bubua ogu alu-bu.
¹⁷ Baasha, bu eze ndu Ízurelu etso ndu Júda ogu; je akpu mkpuku Ráma t'o shihu ike; t'e b'o nwe onye e-shi ke Ása, bu eze ndu Júda lufu; m'o bu bahu iya abahu.

¹⁸ Ása achita iphe, bu mkpola-ocha; me mkpola-ododo, phoduru nu l'eku, no l'eze-ulo Nchileke; me ophu, no l'ulo-eze; nu ndu ozi iya t'ephe je ke Bénu-Hadadu Taburimonu Heziyonu, bu eze ndu Áramu le Damásukosu; je ezia ya: ¹⁹ "T'ephe gbaa ndzu; buru nanu ege nna ephe shi gbaa. T'o lekwa mkpola-ocha; me mkpola-ododo, ya anu iya. T'o je je adokaa ndzu ono yele Baasha, bu eze ndu Ízurelu gbaru ono; k'ophu oo-paru iya haa."

²⁰ Benu-hedadi ekweta iphe, eze, bu Ása kfu; bya eyefu ndu ishi ndu soja iya; ephe ejeshia ogu le mkpuku, nogbaa le Ízurelu. Ephe alua luta ndu Ijonu; ndu Dánu; ndu Ébelu-Bétu-Maaka; ndu Kíneretu; me ali ndu Náfutali l'o ha. ²¹ Baasha anulephu iphe, meru nu; haa okpu Ráma t'o shihu ike; yo buru iya ola Tíza. ²² Eze, bu Ása abya atuaru ndu Júda l'ephe ha ekemu t'ephe je evua mkpuma; me l'oshi ono, Baasha shi gude akpu Ráma t'o shihu ike ono. Ekemu ono, o turu ono te nwe du onye o gufuru agufu. Yo buru iya be eze, bu Ása gude kpu Géba l'ali Bénéjaminu; me Mízupa.

Anwuhu Ása
(2 Iphe 16:11-14)

²³ Iphe odo, meeberu nu teke Ása shi achi; ike, o kparu; me iphemiphe obule, yebedua meru; yeru mkpuku, o kpshiru; b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. Yo rua teke o buwa ogurennya; iphe abya emee ya l'okpa. ²⁴ Ása nwuhuru lakfushia nna iya phe; e lia ya l'eke e liru nna iya phe le Mkpuku Dévidi, bu nna iya. Jehoshafatu, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze no-chia enya iya.

Nadabu bu eze ndu Ízurelu

²⁵ Nadabu Jeróbuwamu wataru ochi ndu Ízurelu l'afa, kwe Ása, bu eze ndu Júda afa labu. Iphe, Nadabu chiru ndu Ízurelu bu afa labu. ²⁶ O meru ejo iphe l'enya Ojejoje; tsoo ubeka nna iya l'ejo iphe; seta ndu Ízurelu ye l'ejo iphe ono.

²⁷ Baasha Ahija k'ikfu Ísaka agbaaru Nadabu ejo idzu; woru iya gbua le Gibétonu l'ali Filisutayinu teke ono, Nadabu yele ndu Ízurelu l'ephe ha kephetaru Gibétonu mgburumburu ono. ²⁸ Yo buru l'afa, kwe Ása afa eto, o wataru ochi ndu Júda be Baasha gburu Nadabu; bya aburu eze no-chia enya iya ono.

²⁹ Baasha abuleruphu eze; gbushikota ndibe Jeróbuwamu l'ephe ha. E to nwe du m'oo onye lanu, o haru ndzu l'ufu Jeróbuwamu; mbu kpochafu ephe ege ono, Ojejoje shi l'onu nwozi iya, bu Ahija ke Sháyilo kfua ono.* ³⁰ Ishi iya aburu k'ejo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono; me ophu o kpataru ndu Ízurelu; ephe emee; me k'ehueghughu ono, o kpatsuru Ojejoje, bu Nchileke Ízurelu ono.

Anwuhu Nadabu

³¹ Iphe odo, meeberu nu teke Nadabu shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu. ³² Gbururu jeye Ása yele Baasha anwushihu be ephe ta lu-bubua ogu alu-bu.

* 15:29 15:29 1 Eze 14:10.

Baasha bu eze ndu Ízurelu

³³ L'afa, kwe Ása afa ẹto, ọ wataru ọchi ndu Júda; bẹ Baasha Ahíja wataru ọchi ndu Ízurelu lẹ Tíza. Iphe, ọ chíru bú ụkporo afa l'afa ẹno. ³⁴ O meru iphe, dú eji l'ẹnya Ojejoje; kẹ l'o tsoleruphu ọzo kẹ Jeróbuwamu l'ome ẹjo iphe ono; bya akpata ndu Ízurelu ye iya.

16

¹ Tọ dú iya bú; Ojejoje abya ekfuaru Jéhu Hanani okfu ẹhu Baasha; sù iya: ² “Keshinu ọphu ya shi l'íkpozu kufuta ngu; bya emee ngu t'ì búru onye a-nọdu edu ndibe iya, bú ndu Ízurelu; nggu egbe je etsoru ụbeka Jeróbuwamu; mee tẹ ndibe iya, bú ndu Ízurelu wata ome ẹjo iphe; shiwa l'ẹjo iphe ono, ẹphe eme ono kpatsua ya ẹhu-eghughu; ³ bẹ ya e-me tẹ Baasha yẹle ndibe iya chíhu. Ọ bú ẹge ya meru ọnu-ulo Jeróbuwamu Nébatu bẹ ya e-me ọnu-ulo iya. ⁴ Iphe, bú onye kẹ Baasha, nwùhuru lẹ mkpukpu bú nkuta a-ta iya. Onye ọphu nwùhuru l'echi-ẹgu aburu nwenu, ẹphe l'eli a-vuka anụ iya.”

Anwuhu Baasha

⁵ Iphe ọdo, meeberu nù teke Baasha shi achì; iphe, yẹbedua meru; mẹ ike, ọ kparu b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nù l'oge ndu eze Ízurelu. ⁶ Baasha nwùhuru lakfube nna iya pẹ; e lia ya lẹ Tíza. Ela, bú nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

⁷ Okfu ono, Ojejoje shi l'ọnu onye nkfuchiru Nchileke; mbụ Jéhu Hanani kfua l'ẹhu Baasha yẹle ndibe iya ono avukota. Ishi iya aburu k'iphe, dú eji, o meeberu l'ẹnya Ojejoje; shi ẹge ono kpatsua ya ẹhu-eghughu. Ọdo aburu l'o melahaaru l'ọ bú ndibe Jeróbuwamu; l'ẹke ọ kwa iya bẹ gbushuru ẹphe.

Ela bu eze ndu Ízurelu

⁸ L'afa, kwe Ása ụkporo afa l'afa ishingu, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Ela Baasha wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chíru bú afa labụ lẹ Tíza.

⁹ Onye ozi iya, aza Zimuri, bú onye ishi nkere-ẹbo ụgbo-inya iya agbaaru iya ẹjo idzu. Teke ono bẹ Ela nọ l'ulo Aruza, bú onye ishi l'ufu-eze lẹ Tíza l'angu-sweshi ifu. ¹⁰ Zimuri abakfu iya je echitsua ya; woru iya gbua. Yọ búru l'afa, kwe Ása ụkporo afa l'afa ẹsaa; k'ọphu ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Zimuri gburu Ela ọbu; bya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

¹¹ Ọ búkwadua anọ-zita, Zimuri anọ-zita l'aba-eze iya; b'ọ tukuru ndibe Baasha l'ẹphe ha gbushikota. Ndu k'unwoke te nwedu m'ọ bú onye lanụ, o gbuphodoru; jeyekpo lẹ ndu abubu ẹphe; mẹ ndu ọnya ẹphe. ¹² Yọ búru iya bú lẹ Zimuri emee t'ẹgbara kfua l'ufu Baasha. E shi ẹge ono; yọ vua mbụ okfu ono, Ojejoje shi l'ọnu Jéhu, bú onye nkfuchiru iya kfua lẹ k'ẹhu Baasha ono. ¹³ Mkpata iya aburu ẹjo iphe ono, Baasha yẹle nwatibe iya; mbụ Ela meshuru; bya eseta ndu Ízurelu ye t'ẹphe tsoru iya; gude 'ọ-ga-lẹ-mkpa agwa ono, ẹphe agwa ono; kpatsua Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ízurelu iwe.

¹⁴ Iphe ọdo, meeberu nù teke Ela shi achì; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nù l'oge ndu eze Ízurelu.

Zimuri bu eze ndu Ízurelu

¹⁵ L'afa, kwe Ása ụkporo afa l'afa ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Zimuri chíru abalì ẹsaa lẹ Tíza. Teke ono bẹ ndu soja ndu Ízurelu kwaru k'ọgu l'iku Gibétonu l'alì Filisutayinu. ¹⁶ Ndu soja ono, kwaru k'ọgu ono abya anụ lẹ Zimuri; bẹ gbaru eze ẹjo idzu; gbe gbuwa iya egbugbu. Ẹphe anọdu l'ẹke ono mbọku ono, ẹphe kwaru k'ọgu

ono; chia Omuri, bu onye ishi ndu soja ono eze ndu Ízurelu. ¹⁷ Ya ndono; Omuri yele ndu Ízurelu ono yele iya kwaru k'ogu l'iku Gibetonu ono eshi l'eke ono wufu; je eyechia Tíza. ¹⁸ Zimuri aphulephu l'aabyawa onata mkpukpu ono; bahu l'ime ulo, no l'ufu-eze, bu eke aanoduje ezeru onwonye; muru oku ye l'obu-eze ono; yo kegbua ya. ¹⁹ Ishi iya aburu ejo iphe ono, o meeberu ono. O tsoru ubeka Jerobuwamu; mee iphe, du eji l'enya Ojejoje; bya eseta ndu Ízurelu t'ephe tsoru iya.

²⁰ Iphe odo, meeberu nu teke Zimuri shi achi; me ejo idzu, o gbaru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu.

Omuri bu eze ndu Ízurelu

²¹ Ya ndono; ndu Ízurelu ekee onwephe ebo. Ndu lanu turu ikè yeru Tibuni Ginatu t'o buru eze; ndu ophu aturu ikè yeru Omuri. ²² O bu le ndu ophu turu ikè yeru Omuri ka ndu ke Tibuni Ginatu ike. To du iya bu; Tibuni anwuhu; Omuri aburu eze.

²³ Yo buru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri le nanu, o wataru ochi ndu Júda be Omuri wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chiru bu afa iri l'ebo. L'ime afa iri l'ebo ono b'o buru le Tíza afa ishingu chia. ²⁴ O zuru Ugvu Samériya l'eka Shéma. Iphe o gude zua ya bu ekpa mkpola-ocha labu. Yo bya akpu mkpukpu l'ugvu ono; gua ya Samériya, bukwaphu epha Shéma ono, bu onye shihawa nweru ugvu ono.

²⁵ Omuri be emee ejo iphe l'enya Ojejoje. Ejo iphe, o meru akakota ke ndu vuhawa iya uzo. ²⁶ Ke l'o tsoru uzo Jerobuwamu Nébatu; mee ejo iphe ono, o meru te ndu Ízurelu ye eka; wata ogwa nte; shi ege ono kpatsua Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu ehu-eghughu.

Anwuhu Omuri

²⁷ Iphe odo, meeberu nu teke Omuri shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru; yeru ike, o kparu b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁸ Omuri anwuhu lakfube nna iya phe. E lia ya le Samériya. Éhabu, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze no-chia enya iya.

Éhabu bu eze ndu Ízurelu

²⁹ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri l'esato, o wataru ochi ndu Júda be Éhabu Omuri wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chiru bu ukporo afa l'afa labu le Samériya. ³⁰ Éhabu Omuri emee ejo iphe l'enya Ojejoje karia ke ndu ophu vuhawa iya uzo. ³¹ E to bulekwa l'o meru ejo iphe ono, Jerobuwamu Nébatu meru ono kpui; o lukwaruphu Jézebelu, bu nwatibe Etubalu, bu eze ndu Sayidonu; shi iya gwalahaa Bálu; balahaaru iya eja. ³² Yo je akpuaru* enya-ngweja l'ulo Bálu le Samériya. ³³ Éhabu dobekwaruphu Ashera; bya emefua iphe odo gude kpatsua Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu ehu-eghughu; karia ke ndu ophu vuhawa iya uzo.

³⁴ O bu l'oge ke Éhabu be Hiyelu ke Bételu kpuru Jéríko. O phuru iya ishi okpara iya nwoke, aza Ebiramu t'o tua nto-l'ali mkpukpu ono; phukwaa ya phu ishi mbuhu-ime iya ke nwoke, aza Segubu t'o kpu onu eke ee-shije abahu mkpukpu ono. Yo relephu ege ono, Ojejoje shihawa l'onu Jóshuwa Nunu kfuwa ono.

17

Elayija ebuchi mini

* **16:32** 16:32 Iphe "Bálu" bu bu "nnajiufu". Iphe o bu bu l'oo nnajiufu bu epha, epe ekuje agwa epe, bu Bálu.

¹ Ya ndono; Elayija ke Tishibe l'alì Gíledu abya asù Éhabu: “Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelù -nòdu-a ndzù ege ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, ya ejeru ozi ono; b'ẹ to nwekwa l'iji adaa; ọphu mini 'achidi l'ime afa olemole nta-a; gbahalephu le ya sùru t'ọ chia.”

² Ojejoje abya ekfuru nù Elayija; sù iya: ³ “Gbeshi; shia ụzo ọnyanwu-ahata je edomia onwongu le l'iku nggele Keritu l'uzo ọnyanwu-ahata Jódanu. ⁴ Ọ bụ le nggele ono; be ịi-nòdu angù mini. Ke nri be ya kfuwaru unwu ọphegu t'o wotajeru ngu nri l'ẹke ono.”

⁵ Ya ndono; Elayija atugbua je emee ege ono, Ojejoje sùru iya t'o mee ono. Yò tugbua je anòdu le mgboro nggele Keritu l'uzo ọnyanwu-ahata Jódanu. ⁶ O -be l'ùtsu; unwu ọphegu ewotaru iya nri; me anù. O -be l'urenyashi; yo wotakwaru iya phù nri; me anù. Yò buru le nggele ono be ọonguje mini.

⁷ A nọyaa; nggele ono atahù; kele mini ta chidu l'alì ono.

Elayija yele nwanyi Zárefatu

⁸ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija; sù iya: ⁹ “Gbeshi; jeshia Zárefatu le Sayidonu je anòdu l'ẹke ono. O nweru nwanyi, nji iya ẹ-ta nòhedu, bu l'ẹke ono, ya kfuwaru t'ọ nùje ngu nri.” ¹⁰ Ya ndono; Elayija egbeshi; yò buru iya oje Zárefatu. Yo rulephu obu-edukfu mkpukpu ono; yo nweru nwanyi, nji iya ẹ-ta nòhedu, nọ l'ẹke ono akpata nkù. Elayija ekua ya; sù iya: “Byiko; kuta nù nwamini ye l'iphe wotaru iya tẹ ya ngà” ¹¹ Nwanyi ono atugbua tẹ ya je ekutaru iya mini ono; Elayija ekua ya; sù iya: “Byiko; wotafuaru iya nù nwa buredi.”

¹² Nwanyi ono asù iya: “Ya gudekwa ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke, nọ ndzù l'ekfuru ngu le ya te nwekwa buredi. Iphe, ya nweru kpù bukwa nwòchi-l'ẹka ntù iphe, eegudeje eghe buredi, nọ l'efere; me nwa manù, nọ l'ite-manù. Ọo ya be ya akpata nkù-a tẹ ya bahù je emee ya ege yele nwatibe iya e-ria. ẹphe -ritsua ya; ẹphe anwùshihu.”

¹³ Elayija asù iya: “Ba tsushi egvu. Laa je emee ya ege ono, i kfuru ono. Ọlobu t'i vuoduru ụzo ghetaru yebedua nwa buredi, ha nwanshì l'iphe ono; wotaru iya. Teke e metsuaru; nggu eghetawaru ke nggu le nwatibe ngu. ¹⁴ Kele Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelù sùru: ‘Le ntù iphe buredi ta byadù bya a-gvù agvugvu l'efere ono; ọphu ite-manù ono ta byadù a-nọ iphoro jeye mbòku, Ojejoje e-me tẹ mini chia l'alì-a.’ ”

¹⁵ Nwanyi ono atugbulekwaphu je emee ege Elayija kfuru iya. Ya ndono; nwanyi ono; ndibe iya; me Elayija abya enweru nri, ẹphe erije mbòku-mbòku. ¹⁶ Ntù iphe buredi ono ta agvubua agvugvu l'efere ono; ọphu manù ta gvubua l'ite-manù ono, bụ iya bụ ege ono, Ojejoje shi l'ọnu Elayija kfua ya ono.

¹⁷ A nọnyaa; iphe-ememe egude nwatibe nwanyi ono, bụ iya nwe ọlo ono. Iphe-ememe ono l'aka njo eje; jeye nwata anwùhu. ¹⁸ Nwanyi ono asù Elayija: “Nggube onye ke Nchileke; ?bù ngunu be ịi-sù le ya meru ngu? ?I byaru t'i nyataru iya ẹjo iphe, ya meru; shi ege ono gbua nwatibe iya?”

¹⁹ Elayija asù iya: “T'o kee ya nwata ngu ono!” Elayija ekuta nwata ono kuba l'ulo-eli, ẹke ọonoduje; je enyobe iya l'oshi-azee ya. ²⁰ Yò bya araku Ojejoje; sù iya: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke iya; ?i mefuaru t'ẹjo akpamara ọwaa dakfuta nwanyi-a, nji iya ẹ-ta nòhedu-wa, ya nọ le nk'iya-a; ke t'i gbua nwatibe iya?”

²¹ Elayija ewota onwiya machia l'eli nwata ono ugbo ẹto; bya araku Ojejoje; sù: “Byiko; Ojejoje, bụ Nchileke iya; menua tẹ nwata-wa laphuta azù!”

²² Ojejoje anua olu Elayija. Nwata ono awata ọtu ume; korohuwaphu. ²³ Elayija ekuta nwata ono; shi l'ulo-eli ono nyizita le k'alì; je ekee ya nne iya; sù iya: “Ọwaa nwa ngu; ọ nọkwa ndzù.”

²⁴ Nwanyi ono asù Elayija: “Ọ nta-a be ya maru l'ì bụ onye ke Nchileke; okfu, Ojejoje shi l'ọnu ngu kfua aburu ọkpobe-okfu.”

18

Elayija yele Obedáya

¹ A nọkwaru ọp̄hu baru ishi; l'afa k'ẹto k'ọp̄hu ẹjo mkpọ-anwụ ono byaru; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija; sụ iya: “Je eworu onwongu koshi Éhabu; ya e-me tẹ mini chia lẹ mgboko.” ² Ya ndono; Elayija ejeshia je eworu onwiya koshi Éhabu.

Teke ono bẹ ẹjo-ẹgu ono shikpooru ọkpobe ike lẹ Samériya. ³ Éhabu abya ekua Obedáya, bụ onye ishi, eletaru iya ufu-eze ẹn̄ya. Obedáya bụ onye Ojejoje d̄uru lẹ nsọ nshinu; ⁴ kele teke Jézebelu shi egbushi ndu nkfuchiru Ojejoje bẹ Obedáya chítaru ẹp̄he ụkporo madzụ ise je edomishia l'ọgba. O doru ẹp̄he ụkporo madzụ labụ l'umadzu iri iri l'ọgba lanụ; l'anụ ẹp̄he nri; mẹ mini angungu. ⁵ Éhabu asụ Obedáya: “T'ayi jegbakota alì-a l'ẹke nwogvu; mẹ nsuda nsuda nọtsua; kẹ l'o nweru ẹge ọo-dụ; ayi aphua ẹke iru-ẹswa nọ; shi ẹge ono dzọta inya ayi; mẹ inya-mulu ayi ndzụ; t'ẹku ayi ba agvụ l'ọ ha.” ⁶ Ẹp̄he abya ekee alì ono ẹge ẹp̄he e-shi jegbakota iya. Éhabu eshia ẹkalanua; Obedáya eshia ẹka iya ọp̄hu.

⁷ Obedáya ejenyaa; yele Elayija abya edzuda. Obedáya ahụbelekwa iya phụ ama; byishi ikpere; sụ iya: “Onye nwe mu nụ, bụ Elayija! ?Bụ nggu ndọ-ọ?”

⁸ Elayija asụ iya: “L'ọ kwa iya. Tuḡbua je ekfuru onye nwe-ngu nụ lẹ Elayija nọkwa l'ẹke-a.”

⁹ Obedáya asụ iya: “?Bụ egbe ẹjo iphe ngunu bẹ ya meru; meru iphe iime t'i nwuru yebe nwozi ngu ye Éhabu l'ẹka; t'o gbua? ¹⁰ Ojejoje, bụ Nchileke ngu, nọkwa ndzụ; b̄uru onye ekebe iya l'ẹ to nwekwa mba; mẹ ali-eze, nnajiufu iya te eziada t'e je ngu achọcho. Mba; m'ọ bụ alì-eze ọp̄hu s̄uru l'ẹ t̄i nọdu lẹ nk'ẹp̄he; yọ nua ẹp̄he nte t'ẹp̄he ria l'ẹp̄he ta phudu ngu. ¹¹ Yọ b̄uru iya b'ì byaru nta-a bya asụ tẹ ya je ekfuru onye nwe mu nụ lẹ ngḡube Elayija nọ l'ẹke-a. ¹² ?Ya maru ẹke Ume Ojejoje a-paru ngu je edobe teke ya haru ngu l'ẹke-a tuḡbua. Ya -jelephu je ekfuaru iya Éhabu; yo rua; tọ phuhe ngu bẹ oo-gbukwa iya. Lẹ yebe nwozi ngu, Ojejoje shi keshinu ya bụ nwokoro d̄utaru lẹ nsọ. ¹³ Onye nwe mu nụ ?t̄i n̄ubunua iphe, ya meru teke ono, Jézebelu shi egbushi ndu nkfuchiru Ojejoje ono; mbụ ẹge ya domiru ụkporo ndu nkfuchiru Ojejoje ise l'ọgba? Ya domishiru ẹp̄he ụkporo madzụ labụ l'umadzu iri iri l'ọgba lanụ; l'anụ ẹp̄he nri; mẹ mini.* ¹⁴ Yọ b̄uru nta-a b'ì bya asụ tẹ ya tuḡbua je ekfuru onye nwe mu nụ lẹ Elayija nọ l'ẹke-a. Oo-gbukwa iya!”

¹⁵ Elayija asụ iya: “Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike nọdu-a ndzụ ẹge ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, ya ejeru ozi ono; bẹ ya koshifutaje Éhabu onwiya ntanụ.”

Éhabu yele Elayija edzuda

¹⁶ Ya ndono; Obedáya atuḡbua jekfushia Éhabu je ezia ya ẹya. Éhabu ejekfushia Elayija. ¹⁷ Éhabu aphulephu Elayija; sụ iya: “?Bụ nggu ndọ-ọ; ngḡube onye ono, akpa ndu Ízurelu ẹhu-a?”

¹⁸ Elayija asụ iya: “L'ẹ to bukwa yebedua akpa ndu Ízurelu ẹhu. O b̄uchikwaa ngḡubedua; nggu lẹ ndibe nna ngu phẹ; kẹ l'unu haru ome ekemu Ojejoje; tsolahaa Bálu.” ¹⁹ “Ngwaa; zia t'e je ekua ndu Ízurelu l'ẹp̄he ha t'ẹp̄he byakfuta iya lẹ Ugvu Kamelu. Chíta unu madzụ l'ụkporo madzụ labụ l'umadzu iri ono, bụ ndu nkfuchiru Bálu; mẹ unu madzụ ọp̄hu, bụ ndu nkfuchiru Ashera ono; mbụ ndu ono, Jézebelu anụ nri ono t'ẹp̄he bya.”

Elayija yele ndu nkfuchiru Bálu

* 18:13 18:13 1 Eze 18:4.

²⁰ Tò dù iya bú; Éhabu abya ezia; e je ekua ndu Ízurelu l'èphe ha; mề ndu nkfuchiru Bálu; èphe edzua lẹ Ugvu Kamẹlu. ²¹ Elayija abya evudo ndu Ízurelu ono l'èphe ha l'ifu; sù: “?Bù jeye teke ole bẹ obu a-bọ-beru unu ẹbo ẹge-a? Ọ -bùru l'ọ bú Ojejoje bú Nchileke; unu tsonuru iya. Teke bú l'ọo Bálu bú iya; unu etsonuru iya.”

Yo kfutsua ẹge ono; ọphu èphe 'ekfuduru okfu yeru iya.

²² Elayija asù ndu ono: “L'ọ bú yẹbedua kpúu bẹ phọduru nù lẹ ndu nkfuchiru kẹ Ojejoje. Obenu lẹ ndu nkfuchiru kẹ Bálu bẹ dù unu madzù l'úkporo madzù labù lẹ madzù iri. ²³ T'a kputaru ayi oke-eswi labù. T'èphebedua hata oke-eswi lanù; gbua; bọkashia ya; doo l'eli nkù. Ọlobu t'èphe ba amụkwaru ọku ye iya. Yẹbedua e-gbua oke-eswi lanù ọphu; bọkashia ya; doo l'eli nkù; ya ta amụkwaru ọku ye iya. ²⁴ Unu akpọ-ku agwa unu; tẹ yẹbedua kpọ-ku Ojejoje. Onye ọphu gude ọku za oku; a maru l'ọ bú iya bú Nchileke.”

Ndu ono l'èphe ha azua mgbede; sù: “L'iphe, o kfuru dù mma.”

²⁵ Elayija asù ndu nkfuchiru Bálu: “Unu vuru ọzo hata oke-eswi lanù gbua; keshinu ọphu unu ha l'igwe. Unu akpọ-kua agwa unu; ọlobu; unu ba amụkwaru ọku ye iya.”

²⁶ Èphe abya akputa oke-eswi lanù l'oke-eswi, a nùru èphe; gbua.

Èphe eshi l'ùtsu kpọ-kua Bálu jeye l'echi oke-eswe; l'asuje: “Nggùbe Bálu; zanù ayi!” Tò dù ọphu, meru nù; to nwe onye yeru èphe ọnu. Èphe etsoru ẹnya-ngweja ono, èphe meru ono l'ete iya egvu mgburumburu.

²⁷ Yo be l'eswe; Elayija ajalahaà èphe ewena; sù èphe: “Unu kushifua ya oku ike; kẹ l'ọ kwa agwa b'ọ bú. ?A maru; ?m'ọ nọ l'oke ọriri; ?t'ọ bú l'oome iphe; ?t'ọ bú l'ọ jeru iphe. A maru; ?bù mgbẹnya bẹ ooku; t'unu kutee ya.” ²⁸ Èphe awata iya ọrashi ike; gude mma; mề arwa l'egvujashì onwèphe l'ẹge ome-l'alì èphe dù; jeye mee awùshilahaà èphe l'èhu. ²⁹ Èphe echia mkpu ono jeye ẹnyanwu abya eswee l'echi ishi; chia ya jeye teke aachije eja urẹnyashi; to nwe ọphu meru nù; to nwe onye yeru èphe ọnu; ọphu o nwekwanu onye geberu èphe nchì.

Ojejoje gude ọku erepya ngweja Elayija

³⁰ Tò dù iya bú; Elayija asù ndu ono l'èphe ha: “Unu kpìrita iya ntse.” Èphe akpìrita; jekfube iya. Elayija abya edozia ẹnya-ngweja Ojejoje, e shi nwutsushia enwutsushi; ³¹ bya apata mkpuma iri l'ẹbo. Mkpuma iri l'ẹbo ono nọ-chiru ẹnya ikfu iri l'ẹbo unwu Jékọpu; mbù onye ono, Ojejoje kfujeru: “L'èpha iya a-bùru Ízurelu ono.” ³² Yo gude mkpuma ono kputaru Ojejoje ẹnya-ngweja. Yọ bya egvua nsù, ha ọsa gvuphee ẹke ono mgburumburu. ³³ Yọ bya edoo nkù ẹge ọo-dù; bya egbua oke-eswi ono bọkashia; doo l'eli nkù ono; sù: “Unu je ekujishia mini l'ite-mini ẹno; bya awua l'eli ngweja-ukfuru-a; mề lẹ nkù-wa.”

³⁴ Yọ sù èphe: “Unu je ekutafua ya k'ugbo ẹbo” Èphe eje ekutafua k'ugbo labù.

Yọ sù èphe: “Unu je ekutafua k'ugbo ẹto.” Èphe eje ekuta iya k'ugbo ẹto. ³⁵ Mini ono eshi l'eli ẹnya-ngweja ono; bya eji nsù ono, e bupheru mgburumburu ono ejiji.

³⁶ Oge teke eegwoje ngweja urẹnyashi erulephu; Elayija, bú onye nkfuchiru Ojejoje abya akpùrita ntse; sù: “Nggùbe Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ébirihamu; kẹ Áyizaku; mề kẹ Ízurelu; menua t'a maru ntanù l'ọ bú nggu bú Nchileke lẹ Ízurelu; mề t'a maru lẹ ya bú nwozi ngu; mề l'iphe-a, ya meru-wa bẹ bú iphe, ì sùru tẹ ya mee. ³⁷ Zanua ya oku nggùbe Ojejoje; zanua ya oku; k'ọphu ndu-a a-maru l'ọ bú nggùbe Ojejoje bú Nchileke; bùru nggu bú onye e-me tẹ egomunggo èphe laphuta azù.”

³⁸ Ọku eshiwaphu Ojejoje l'ẹka bya ekepyashia ngweja ono; kee nkù ono; kee mkpuma ono; kee ẹja, nọ l'alì; mbù kee kee mini ono, jiru nsù ono.

³⁹ Ndu ono l'èphe ha aphù iphe ono; dashia kpurumu kpurumu; rashia; sù: “Ọ bú Ojejoje bú Nchileke-o! Ọ bú Ojejoje bú Nchileke!”

⁴⁰ Elayija asụ ẹphe: “Unu nwụkoo ndu nkfuchiru Bálu ono. Unu be ekwekwa t'o nweru ẹphe onye ọphu e-pyofu nù!” Ẹphe anwụkoo ẹphe; Elayija achịta ẹphe jeshia lẹ nsụda Kishonu je eworu ẹphe gbushia l'ẹke ono.

Mini achị

⁴¹ Ya ndono; Elayija asụ Éhabu: “Tugbua je eria nri; nggu angua iphe; ke l'ẹphu oke mini aphụakwa.” ⁴² Éhabu atugbua tẹ ya je eria; ngua. Elayija eje enyihu eli eli Ugvu Kamelu; je efurita; kpupyabe ifu lẹ mgbaku ikpere iya.

⁴³ Yọ sụ nwozi iya: “Tugbua nta-a je eleedu ọnya l'uzo eze ọnyimu.”

Nwozi iya ono atugbua je elee ọnya; bya asụ iya: “L'ẹ to nwekwa iphe, nọ l'ẹke ono.”

Yọ sụ iya t'o jee ya ẹge ono ugbo ẹsaa.

⁴⁴ Yo be lẹ k'ẹsaa ya; nwozi iya ono asụ iya: “Lenu; urukpu, habelephu l'ọbu ẹka madzụ bẹ shikwa l'eze ọnyimu ono akpu-lihu.”

Elayija asụ iya: “Tugbua je ekfuru Éhabu: ‘T'o dozia ugbo-inya iya gbagbua lashia. A nonyaa; oke mini anmabudo iya.’ ”

⁴⁵ A nọtalephu nwanshi; igwe erua eruru; jihu uji; pherephere awata ephephe; oke mini awata achichi. Éhabu agbaru lashia Jézerilu. ⁴⁶ Ike Ojejoje abya Elayija l'ehu; yọ chịta uwe iya; kee onwiya; gbagbua je evuru Éhabu ọzo rua Jézerilu.

19

Elayija agbaru Jézebelu ọso

¹ Éhabu abya akọkotaru Jézebelu iphemiphe ọbule, Elayija meru; mę l'ẹge o gude ogu-mbeke gbushikota ndu nkfuchiru Bálu. ² Jézebelu abya ezia t'e je ezia Elayija; sụ: “T'alị gwakwaa ya ọchi; mbụ mee ya ọdu-geme; m'o rua egbe nta-a echile; ya te emewa ndzụ ngu t'ọ dọ bu ke ndu nkfuchiru Bálu ono.”

³ Elayija atsulahaa egvu; ye ọkpa l'ọso. Yo rua Besheba l'alị Júda; woru nwozi iya haa l'ẹke ono. ⁴ Yẹbedua l'onwiya ejee ije abalị ophu bahụ l'echi-egu. Yo rua l'ukfu oshi junipa; bya adugaru; kfulahaa nù Nchileke t'o me tẹ ya nwuhu. Yọ sụ: “O dzuwaru. Byiko Ojejoje; wotanu ndzụ iya; kele ya ta kadu ndiche iya phẹ mma.” ⁵ Yo kfutsua ẹge ono; bya aze-zita l'ukfu oshi ono; mgbenya atụ iya.

A bya ele ọnya; ojozi-imigwe lanu abya akpaa ya ẹka; sụ iya: “Gbeshi; ria nri.”

⁶ Elayija abya achikaa ọnya; phua ishi buredi, e gheru l'ovovo-oku; mę ite, mini, a sụberu iya l'uzo ishi. Yọ abya eria; ngua; bya aze-zita ọdo.

⁷ Ojozi Ojejoje ono abya alaphuta azu k'ugbo labu; bya akpaa ya ẹka; sụ: “Gbeshi; ria nri; ọdumeka bẹ ike a-gvukwa ngu l'ije ọbu.” ⁸ Yo gbeshi bya eria nri; ngua mini. Yo gude ike nri ono, o riru ono jee ije ukporo abalị labu: eswe l'enyashi jeye yo jerua ugvu Hórebu, bu iya bu ugvu Nchileke.

⁹ Yo rua l'ẹke ono; bahu l'ogba je aradu. Ojejoje abya bya ekfuru yeru iya l'ẹke ono; sụ iya: “?Bu ngunu bẹ iime l'ẹke-a; Elayija?”

¹⁰ Elayija asụ iya: “L'okfu ẹhu nggube Ojejoje; mbụ Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike evukwa mu ẹhu. Ishi iya aburu lẹ ndu Ízurelu hakotawaru ọgba-ndzụ ngu; bya enwutsushiwa ọnya-ngweja ngu; gude ogu-mbeke l'egbushi ndu nkfuchiru ngu. Yọ buwaru-a yẹbedua nkinyi iya bẹ phoduru nù. Nta-a bẹ ẹphe achowa ishi iya.”*

¹¹ Ojejoje asụ: “Tugbua je evudo l'ifu Ojejoje l'eli ugvu; kele Ojejoje abya esweta.”

Tọ dọ iya bu; oke pherephere, ha nshinu abya ezilahaa; agbawashi ugvu ono; l'agbakposhi eze mkpuma, nọkota l'ugvu ono ke yogiriyogiri l'ifu Ojejoje ono. O bu lẹ Ojejoje ta nọdu lẹ pherephere ono. Pherephere ono ezibuhulephu; alị awata

* 19:10 19:10 1 Eze 19:14; Róm 11:3.

onma jijiji; ophu Ojejoje 'anodu l'ali-onma-jijiji ono. ¹² Ali anmatsulephu jijiji; oku awata adzudu; ophu Ojejoje 'anokwa l'oku ono. Oku ono anyihulephu; a wata odzu ndzumuka. ¹³ Elayija anua ya; bya egude uwe iya kwechia onwiya ifu; lufuta bya evudo l'onu ogba ono.

Yo nweru olu lanu, suru iya: “?Bu ngunu be iime l'eke-a; Elayija?”

¹⁴ Elayija asu iya: “Iphe ke nggube Ojejoje; mbu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike; be shihawa evu mu evuvu; ke le ndu Izurelu be hakotaru ogba-ndzu ngu; nwutsushiwa enya-ngweja ngu; gude ogu-mbeke l'egbushi ndu nkfuchiru ngu. Yo buwaru yebedua nkinyi iya be phoduru nu. Nta-a be ephe achowa ishi iya.”

¹⁵ Ojejoje asu iya: “Laphu azu; shia uzo ophu i shiru jeshia echi-egu Damasukosu. Teke i ruru; nggu awua Hazelu manu l'ishi t'o buru eze ndu Aramu. ¹⁶ Wu Jehu Nimishi manu l'ishi t'o buru eze ndu Izurelu; nggu awua Elayisha Shafatu ke Ebelu-Mehola manu l'ishi t'o no-chia enya ngu; buru onye nkfuchiru Nchileke. ¹⁷ Onye gbalaru nu te Hazelu be egbu iya; Jehu egbua ya. Onye gbalaru nu te Jehu be egbu iya; Elayisha egbua ya. ¹⁸ Obenu le ya dobelerua unu umadzu iri l'esaa l'ukporo madzu iri l'ali Izurelu, bu ndu e-te wotabua ikpere byishiru Balu; baaru iya aja; to bu l'ephe tsujeru iya onu.”

Elayija yele Elayisha

¹⁹ To du iya bu; Elayija eshi l'eke ono lufu; je aphua Elayisha Shafatu l'eke o gude ukporo oke-eswi l'oke-eswi eno l'ako okori. Elayija ejekfushia ya; je ewota ukpo iya gbaphua ya l'ehu. ²⁰ Elayisha ahakota oke-eswi ono; gbatoru Elayija. Elayisha asu iya: “Te ya je anmaa nne le nna iya akpa;† ya abya etsoru ngu.” Elayija asu iya: “T'o je. Olobu; nyatakwa iphe ya meru iya.”

²¹ Elayisha aparu iya haa laphushia azu; je egbushikota oke-eswi iya phu. Yo gude oshi ono, e gude gakoo ya ono; shia anu iya. Yo metsua bya eworu iya keeru ndiphe; ephe ataa. Yo gbeshi teke ono tsoru Elayija; jelahaaru iya ozi.

20

Benu-Hadadu etso ndu Sameriya ogu

¹ Benu-Hadadu, bu eze ndu Aramu abya achikobe ndu soja iya l'ephe ha. Yele ukporo ndu eze le ndu eze iri l'ebo atugbabe; ephe l'inya; me l'ugbo-inya ephe. Ephe eje ekee k'ogu; yechia Sameriya; tso ephe ogu. ² Yo zia ndu ozi t'a bahu le mkpukpu je ezia Ehabu, bu eze ndu Izurelu: “Owaa iphe Benu-Hadad kfuru: ³ 'Mkpola-ocha ngu; mkpola-ododo ngu bukotakwa nk'ia. Unyomu ngu; me unwegirima ngu ndu ophu kakota oma mma abukwaruphu nk'ia.’ ”

⁴ Eze ndu Izurelu asu: “Nggube eze, bu onye nwe mu nu; o bu ege i kfuru bu ege oo-du. Yebedua; me iphemiphe obule, ya nweru enweru bukota nke ngu.”

⁵ Ndu ozi ono alaphu azu odo; bya asu: “Owaa iphe Benu-Hadadu ekfu. O suru: ‘Le ya zihawaru t'i chitaru iya mkpola-ocha ngu; mkpola-ododo ngu; unyomu ngu phe; owaa unwegirima ngu. ⁶ Ole l'egbe nta-a echile; be ya e-ye ndu ozi iya t'ephe bya atua ulo ngu; me ke ndu ozi ngu vulavula. Iphe bu iphe, aka ephe ruru, du ephe mma be ephe e-wota.’ ”

⁷ Eze ndu Izurelu abya ekua ndu bu ogurennya l'ali ono l'ephe ha; su ephe: “? Unu lewaru ege nwoke-wa achu iya okfu? O ziru te mu doberu iya unyomu mu; unwegirima mu; mkpola-ocha mu; owaa mkpola-ododo mu; to bukwa le mu jikaru.”

† 19:20 19:20 L'okfu Hiburu be iphe o kwata kfu bu te ya je etsuta nne le nna iya onu, bu iya bu te ya je ekfuru ephe ege ya eje iya.

⁸ Ndu bu ọgurennya ono; me ndu Ízurelu l'ephe ha; asu iya: "T'e b'ọ ngashiru iya nchi; ọphu o kwetakwa iphe, o kfulu."

⁹ Tọ du iya bu; Éhabu eziphu ndu ono, Bénu-Hadadu ziru ozi ono; su ephe: "Unu kfulu eze, bu onye nwe mu nu: 'L'iphe ono, i vuru ọzo su te yebe nwozi ngu mee ono be ya e-mekota. O bu le k'ikperazu-a be ya te emeghekwa.'" Ndu ono, byaru ozi ono alufu; je ezia Bénu-Hadadu iphe, e ziru ephe.

¹⁰ Bénu-Hadadu abya ezia ozi ọdo t'e je ezia Éhabu; su: "T'alí gwakwaa ya ọchi; mbu mee ya ọdu-geme; m'ọ -buru le ya te emedu le Samériya kpukpoo ya ekpukpo."

¹¹ Eze ndu Ízurelu asu: "Unu kfulu iya l'onye kwaru onwiya ngwa-ọgu ta asajedu nsasa; gbahaa teke o mekputatsuaru l'ọgu."

¹² Yọ buru teke Bénu-Hadadu yele ndu eze ndu ọphu notsua l'ulo-ekwa ephe angu mee b'a byaru bya ezia ya ozi ono. Yọ su ndu soja iya: "Unu kwakobe k'ọgu." Ephe abya akwakoberu ndu Samériya ọgu.

Éhabu alu-gbu Bénu-Hadadu

¹³ Ya ndono; yo nweru onye nkfuchiru Nchileke, byakfutaru Éhabu, bu eze ndu Ízurelu bya asu iya: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: '?I phuru igweligwe ndu-a? Ya e-woru ephe ye ngu l'eka ntanu; t'ii-makwanuru l'ọ bu yebedua bu Ojejoje.'" "

¹⁴ Éhabu asu iya: "?Bu onye a-lu ọgu ono?"

Onye nkfuchiru Nchileke ono asu iya: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: 'O bu unwu ọgbo lanu le ndu soja ndu ishi obodo; be a-lu iya nu.'" "

Tọ du iya bu: Éhabu asu: "?Bu ndu ole a-wata ọgu ono?"

Onye nkfuchiru Nchileke ono asu: "L'ọ bu unubedua."

¹⁵ Tọ du iya bu; yọ bya achikobe unwu ọgbo lanu le ndu soja ndu ishi mkpukpu ono. Iphe, ephe du bu ukporo madzu iri le nanu l'umadzu iri l'ebo.* E metsua; yọ bya achikobe ndu Ízurelu ndu ọphu kpakoru du unu madzu iri l'esaa l'ukporo umadzu iri.† ¹⁶ Yọ buru l'eswe be ephe tugburu jeshia teke Bénu-Hadadu yele ukporo ndu eze le ndu eze iri l'ebo phu, eyetaru iya eka phu nowa l'ulo-ekwa ephe ngutawa mee; k'ọphu bu l'o me ephe l'enya. ¹⁷ Unwu ọgbo lanu le ndu soja ndu ishi obodo phu evutaru ephe ọzo.

Bénu-Hadadu be yefuhawaru ndu jeru bya agbaaru iya ama; su: "L'o nwekwaru unwoke, shi le Samériya eje abya."

¹⁸ Benuhedadi asu ephe: "O -buru l'ephe byaru k'odoo; unu kpukoo ephe le ndzu. Teke o bu k'ọgu; unu kpukwaaphu ephe le ndzu."

¹⁹ Unwu ọgbo lanu ndu soja ndu ishi obodo ono evuru ọzo wufuta le mkpukpu; ndu soja ọphu l'etso ephe. ²⁰ Onyenonu egbua onye ọphu o dagbaru yee ya. Ndu Áramu eye okpa l'oso; ndu Ízurelu achipyabe ephe. Bénu-Hadadu, bu eze ndu Áramu anodu l'inya; gbalaa yele uphodu ndu agbaru iya inya. ²¹ Eze ndu Ízurelu atugbua je egudeshia inya ephe; me ugbo-inya ephe; gwee ndu Áramu ogwe ekfu.

²² E metsua; onye nkfuchiru Nchileke ono abyakfuta eze ndu Ízurelu ono; bya asu iya: "Jekwa je akwakobe ndu soja ngu; maru iphe, unu e-me. Ke l'oge mini odungu k'afa ọdo rulephu; be eze ndu Áramu a-byakwaru ngu ọgu ọdo."

²³ Ndu ishi l'ozi eze ke ndu Áramu abya ekfuaru iya; su: "L'iphe, meru iphe ndu Ízurelu ka ephe ike kwa l'agwa ephe butsua agwa eli ugu. Ndege o bu l'eke daburu adaburu b'a luru ọgu ono me ayi ga akakwa ephe ike. ²⁴ Iphe, ii-me bu t'i wofutsua ndu eze phu l'onodu ephe; wotachia ndu ishi ndu soja dochia enya ephe. ²⁵ Nngu achita ndu soja, ha l'obu ndu ọphu e gburu egbugbu; me inya; me ugbo-inya, ha

* 20:15 20:15 Iphe o bu bu 232. † 20:15 20:15 Iphe o bu bu 7,000.

l'òbu òphu tufashihuru nù; t'ayi jekfu èphe ògu l'èke, daburu adaburu. Ayi kafùtaje èphe ike." Bénu-Hadadu ekwe; bya emee iphe, èphe kfuru iya.

²⁶ Yo rulephu l'oge mini òdungu l'afa òphu tso iya nù; Bénu-Hadadu achìkobe ndu Áramu èphe ejeshia Afèku; t'èphe je etso ndu Ízurelu ògu. ²⁷ Ndu kẹ Ízurelu akwakòbe k'ògu; wù-kfushia èphe. Ndu kẹ Ízurelu adòo uzi labù l'òbu ùnwu ndòkobe egu; ghaaru ndu Áramu ifu; obenu lẹ ndu kẹ Áramu chìkoru mgboko-ègu naa.

²⁸ Onye kẹ Nchileke abya asù eze ndu Ízurelu: "Òwaa iphe Ojejoje ekfu: 'Lẹ keshinu òphu ndu Áramu gude ònu èphe sù lẹ Ojejoje bù agwa, ereje ire l'eli ugwu; l'ẹ too rejedu ire lẹ nsùda; bẹ ya a-chìta igwe ndu-a l'èphe ha ye ngu l'èka; t'ì makwanuru l'ò bù yèbedua bù Ojejoje.' "

²⁹ Èphe adòo cheeru onwèphe ifu abalì èsaa. Yo be lẹ mbòku k'èsaa; èphe awògbabe onwèphe l'ògu ono. Ndu Ízurelu egbua ndu Áramu ùkporo ùnu unwoke iri l'èbo; l'ùnu unwoke iri,‡ bù ndu soja k'òkpa l'ujiku lanù. ³⁰ Ndu òphu e gbuphodoru; bẹ gbabaru lẹ Afèku; ùpho-mkpuma mkpùkpu ono eze tugbua ùkporo ùnu madzù ugbo èto; l'ùnu madzù èsaa; l'ùkporo madzù iri.§ Bénu-Hadadu agbalaa je edomia onwiya l'ime ime ùlo, nọ lẹ mkpùkpu ono.

Éhabu edobe Bénu-Hadadu ndzù

³¹ Ndu ozi Bénu-Hadadu abya asù iya: "Lenu; ayi nùru lẹ ndu eze ndu Ízurelu bẹ aphùje imiko. T'ayi nmaru uwe-aphù l'ukfu; rìkua onwayi eri l'ishi; jekfushia eze ndu Ízurelu. O nweru ège òo-dù; yo dobe ngu ndzù."

³² Ya ndono; èphe abya anmaa uwe-aphù l'ukfu; kee eri l'ishi jekfushia eze ndu Ízurelu je asù iya: "Onye ozi ngu Bénu-Hadadu sùru ège-a: 'Byiko hanua ya tẹ ya nọdu ndzù.' "

Eze ajì èphe: "Ò nọkwadu-a ndzù? Ò kwa nwunne iya b'ò bù nù."

³³ Ndu ozi Bénu-Hadadu l'egekpelephu iphe, e-shi iya l'ònu lùfuta. Èphe anatakebe iya okfu l'ònu; sù: "Iye; mbù nwunne ngu Bénu-Hadadu."

Yọ sù èphe: "Unu je eduta iya t'ò bya." Bénu-Hadadu erutalephu; Éhabu emee t'ò nyihu l'ugbo-ìnya iya.

³⁴ Bénu-Hadadu asù iya: "Mkpùkpu ono, nna mu nataru nna ngu ono bẹ ya a-nù-phukota ngu azù; nggu emee èke aa-nọje azùru ngu aswa lẹ Damásukòsu ège ono, nna nk'ìya meru lẹ Samériya ono."

Éhabu asù: "Lẹ ya e-gude k'ògba-ndzù ono; haa ngu t'ì la." Tọ dù iya bù; èphe eworu ndzù gbaa; Éhabu aparu iya haa; yọ lashia.

Aanma Éhabu ikpe kẹ l'ò haru Bénu-Hadadu

³⁵ Yo nweru onye lanù lẹ ndu nkfuchiru Nchileke, Ojejoje sùru t'ò sù onye òphu: "Byiko; t'ò chia ya iphe." Onye ono ajìka iya ochi iphe ono. ³⁶ Tọ dù iya bù; onye nkfuchiru Nchileke ono asù iya: "Lenu; keshinu òphu ì jìkaru ome iphe, Ojejoje kfuru; b'ì -haa ya l'èke-a nta-a lùfu; bẹ agù a-dzugbukwa ngu." Nwoke ono eshilephu l'èke ono lùfu; agù eworu iya dzù-gbua.

³⁷ Onye nkfuchiru Nchileke ono abya aphùya onye òdo; yọ sù iya: "Byiko; chinua mu iphe." Onye ono eworu iphe chia ya; meka iya iphe. ³⁸ Onye nkfuchiru Nchileke ono alùfu; je evudo l'ìku esu-ùzo; kwabèru eze. Yo gude iphe kechia onwiya ifu; t'a ba ma l'òo ya. ³⁹ Eze eswedelephu; onye nkfuchiru Nchileke ono arashia; sù iya: "Lẹ yèbe nwozi ngu bẹ bahùru l'ifu ògu; yo nweru nwoke, dutaru onye ò kpùtaru lẹ ndzù bya asù iya: 'Tẹ ya leta onye ono ènya. Teke ò gbalaru; ishi iya alaa l'ùgwò iya;

‡ 20:29 20:29 Iphe ò bù bù 100,000. § 20:30 20:30 Iphe ò bù bù 27,000.

odumeka ya akfua ẹkpa mkpola-ocha.' ⁴⁰ Tọ dụ iya bụ; yẹbe nwozi ngu akwaa lẹ mee ọwaa; mee ọwaa; nwoke agbalaa."

Eze ndu Ízurelu asụ iya: "L'ọ kwa iphe, gbaru ngu ndono. Ọ kwa nggu b'o shi l'ọnu."

⁴¹ Ya ndono; onye nkfuchiru Nchileke ono aphufu-kebe iphe ono, o gude kechia onwiya ifu ono; eze ndu Ízurelu abya amaru l'ọ bụ onye lanu lẹ ndu nkfuchiru Nchileke b'ọ bụ.

⁴² Yọ sụ eze: "Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: 'Lẹ keshinu ọphu ị haru onye ya kpeburu t'ọ nwuhu; yọ laa kẹ mmanu; bẹ ishi ngu a-lakwa l'ugwo ishi iya; ndu nke ngu alaa l'ugwo ndu nk'ia.' "

⁴³ Eze ndu Ízurelu atugbua lashia l'ufu-eze iya lẹ Samériya. Iphe aburu iya iwe; l'atsukwa iya phụ l'ẹhu.

21

Mgbo vayinu Nebotu

¹ O nweru mgbo vayinu, nọ lẹ Jézerilu l'iku ufu-eze Éhabu, bụ eze lẹ Samériya. Onye nwe iya nụ bụ Nebotu kẹ Jézerilu. ² Yo be ujiku lanu; Éhabu asụ Nebotu: "T'ọ nunu iya mgbo vayinu iya-a tẹ ya mee mgbabu, ya a-kọbeje ẹkwo-ophe; keshinu ọphu ọ nọ l'iku ufu iya. Ya e-gude mgbo vayinu ọphu ka mma gbanweta iya; m'ọ kwanu ya egude okpoga kfua ngu aswa iya."

³ Nebotu asụ Éhabu: "Tẹ Ojejoje be kwekwa tẹ ya woru oke-alị nna iya phẹ nụ ngu."

⁴ Éhabu atọru gbudagbuda; gude iwe lashia l'ufu iya; kele Nebotu kẹ Jézerilu bẹ sụru lẹ ya taa nudu iya oke-alị nna iya phẹ. Yọ lashia; je agbanwua ifu; jika ori nri. ⁵ Jézebelu, bụ nyee ya abya abata; bya asụ iya: "Bụ ngunu b'ị gbanwuru ifu ẹge-a kẹ be eri nri?"

⁶ Éhabu asụ iya: "L'iphe, kparu iya nụ bụ lẹ ya kfuru Nebotu kẹ Jézerilu t'ọ ree ya mgbo vayinu iya tẹ ya kfua ya aswa iya l'okpoga; odumeka tẹ ya nụ iya mgbo vayinu ọdo l'ugwo iya; m'ọ buru l'ọ dụ iya mma. Obenu l'ọ sụru lẹ ya ta anudu iya mgbo vayinu iya."

⁷ Nyee ya; mbụ Jézebelu asụ iya: "Bukwadia nggu bụ eze ndu Ízurelu tọ? Gbeshi ria nri ngu; obu atsoo ngu ẹna. Ya a-nataru ngu-a mgbo vayinu Nebotu kẹ Jézerilu."

⁸ Ya ndono; Jézebelu abya egude ẹpha Éhabu deshia ẹkwo; gude iphe-ọhubama, Éhabu egudeje anyachishi ẹkwo nyachishia ya; woru iya keshiaru ndu bụ ọgurennya; mę ndu nweru ẹnya, bụ ndu ẹphe lẹ Nebotu chikoru buru lẹ mkpukpu.

⁹ Iphe, o deru l'ẹkwo ono bụ:

"Unu tua onu mboku unu a-swị ẹgu. O rua mboku ono; unu dobe Nebotu l'ọnodu, ha nshinu l'echi ọha. ¹⁰ Unu eyeru iya ndu bụ ejo madzu ẹbo t'ẹphe nọdu iya l'ifu; gbaa ya ire l'ọ kfururu Nchileke; abya ekfutoo eze. Teke ono; unu akpufu iya je atugbua ya lẹ mkpuma."

¹¹ Tọ dụ iya bụ; ndu mkpukpu; mbụ ndu bụ ọgurennya; mę ndu nweru ẹnya, bu lẹ mkpukpu Nebotu phẹ emee ẹge Jézebelu deru l'ẹkwo ono, o deru keshiaru ẹphe ono. ¹² Ẹphe abya atua onu mboku aa-swị aswịswi; woru Nebotu dobe l'ọnodu, ha nshinu l'echi ọha. ¹³ Ndu, bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa labu abata bya anodu iya l'ifu; gbalahaa ya ire; sụ: "Lẹ Nebotu kfururu Nchileke; kfutoshia eze." Ya ndono; ẹphe akpufu iya azu mkpukpu; je atugbua ya lẹ mkpuma. ¹⁴ Ẹphe emetsua bya ezia Jézebelu: "L'a tųgbuakwaru Nebotu lẹ mkpuma; l'ọ nwuhwakwaru."

¹⁵ Anunu, Jézebelu anụ l'a tų-gbuwaru Nebotu lẹ mkpuma; yọ sụ Éhabu: “Tugbua je anata mgbo vayinu Nebotu kẹ Jézerilu phụ; mbụ alị ono, ọ jikaru lẹ ya tee redu ngu t'ị kfu ya okpoga iya ono. Gbeshi je anata iya; lẹ Nebotu ta anọhekwa; ọ nwuhwakwaru.” ¹⁶ Éhabu anulephu lẹ Nebotu bẹ nwuhwaru nụ; gbeshi jeshia lẹ mgbo vayinu Nebotu kẹ Jézerilu ono; tẹ ya nata iya.

Elayija ekfu iphe, e-me Éhabu

¹⁷ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija kẹ Tishibe; sụ iya: ¹⁸ “Gbeshi; jee Samériya; jekfu Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu. Eke ọ nọ nta-a bụ lẹ mgbo vayinu Nebotu, o jeru iya anata. ¹⁹ Kfuru iya: Owaa iphe Ojejoje ekfu: ‘?I -gbutsuaru madzụ; bya anaa ya iphe iya? Sụ iya: Owaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ bụ l'ẹke ono, nkuta mịcharu mee Nebotu ono; bẹ nkuta a-mịcha mee nk'ia!’ ”

²⁰ Éhabu asụ Elayija: “?Ị chọwaru iya bya; nggube onye ohogu iya?”

Elayija asụ iya: “Iye; ya chọkwaru ngu bya; kẹ l'i wowaru onwongu ree l'ẹjo iphe l'anya Ojejoje. ²¹ 'Nta-a bẹ ya e-me t'iphe-ẹhuka dakfuta ngu; eri ngu bẹ ya a-za l'ẹza. Iphe, bụ onye bụ nwoke l'ufu Éhabu bẹ ya e-kpofu ekpofu l'alị ndu Ízurelu: ohu; lẹ amadụ. ²² Ya e-me onu-ulo ngu l'ọ bụ kẹ Jeróbuwamu Nébatu; mẹ kẹ Baasha Ahija; kẹ l'ị kpatsuwaru iya ẹhu-eghughu; bya emee tẹ ndu Ízurelu mee ẹjo iphe.’

²³ “A bya l'ẹhu Jézebelu; Ojejoje kfukwaruphu; sụ: ‘L'ọ nkuta a-ta anụ Jézebelu lẹ Jézerilu.’

²⁴ “Iphe, bụ onye kẹ Éhabu, nwuhuru lẹ mkpukpu bụ nkuta a-ta anụ iya. Onye ophu nwuhuru l'echi-egu aburu nwenu, ephe l'eli a-vuka anụ iya.”

²⁵ E to nwedu nwoke, dọjeru l'ọ bụ Éhabu; onye nyee ya Jézebelu nwuru ye; yọ woru onwiya toghboru ẹjo iphe l'anya Ojejoje. ²⁶ O meru akpamara; kẹ l'o tsoru agwa l'ọ bụ ndu Amọru ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelu ono.

Éhabu ata onwiya uta

²⁷ Ya ndono; Éhabu anutsulephu iphe ono; gbajashia uwe iya; yee uwe-aphu; swilaha aswiswi. Ooyeje uwe-aphu ono zẹru azẹ; yee ya l'ejephe gologolo.

²⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija kẹ Tishibe; sụ iya: ²⁹ “?Ị phuru-a ẹge Éhabu byawaru bya ewozita onwiya alị l'ifu iya? Keshinu ophu o wozitaru onwiya alị l'ifu iya bẹ ya te emehedu t'iphe-ẹhuka ono bya teke ọ nọ ndzụ. Ya e-wota iphe-ẹhuka ono doberu onu-ulo iya l'oge kẹ nwa iya.”

22

Iphe, Mikaya phuru l'ẹhu Éhabu (2 Iphe 18:2-27)

¹ A nọ afa ẹto; ndu Áramu; ephe lẹ ndu Ízurelu ta alụ ọgu. ² Yọ buru l'afa k'eto ono bẹ Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda kpakfuru Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu.

³ Eze ndu Ízurelu aji ndu ozi iya: “?Unu marua l'ọ bụ ayibedua nwe Rámotu-Gíledu; to nwe iphe, ayi eme; t'ayi nafuta iya l'ẹka eze ndu Áramu?”

⁴ Ya ndono; yọ jì Jehoshafatu: “?M'oo-tsoru iya je ọgu lẹ Rámotu-Gíledu tọ?”

Jehoshafatu asụ eze ndu Ízurelu: “Nggụ l'iya bukwa nanu. Ndu nke iya; mẹ ndu nke ngu aburu nanu. Inya iya; mẹ inya nke ngu aburu nanu.” ⁵ Jehoshafatu asụ iya: “T'ọ kpataodukwa ishi; maru iphe, Ojejoje e-kfu.”

⁶ Tọ dọ iya bụ; eze ndu Ízurelu abya achikobe ndu nkfuchiru, ruru unu madzụ; jì ephe: “?Ya e-je ọgu lẹ Rámotu-Gíledu; tọ tẹ ya be ejeshi?”

Ephe asụ iya: “T'o je; kele Nnajiufu e-woru mkpukpu ono ye yẹbe eze l'ẹka.”

⁷ Jehoshafatu asụ: “?To nwedu onye nkfuchiru Ojejoje, nọ l'ẹke-a t'ayi kpata iya ishi?”

⁸ Eze ndu Ízurelu asụ iya: “L'o nwefukwaaru onye lanụ, ayi e-shi l'ẹka iya kpata Ojejoje ishi. Ole onye ono dū iya ashi; kẹ l'e to kfubua okfu oma l'ẹhu iya; gbahalephu ẹjo iya. Onye ono bụ Mikaya Imula.”

Jehoshafatu asụ: “Eze; be ekfuhekwa ẹge ono ọdo.”

⁹ Tọ dū iya bụ; eze ndu Ízurelu abya ekua nwozi iya nanụ; sụ iya: “T'o duta Mikaya Imula t'ọ bya nta-a nta-a.”

¹⁰ Ya ndono; eze ndu Ízurelu yẹle Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda eyeshia uwe eze ẹphe; sụgatsuaru l'aba-eze ẹphe l'ẹke eetsuje balị l'ọnu ẹke e shi abahụ l'obu-edukfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha a-nọdu ẹphe l'ifu ekfugbaa iphe, ẹphe ekfu.

¹¹ Zedekaya Kenana egude ígwè meshia mpo; bya asụ: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sụru: ‘Lẹ mpo-wa; bẹ ii-gude adū ndu Áramu jeye teke ii-kpochafu ẹphe.’ ”

¹² Olu ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha abụru iphe lanụ: “T'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; je emekputa; kẹle Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'ẹka.”

¹³ Onye ono, jeru oku Mikaya ono asụ iya: “Lekwa; l'olu ndu nkfuchiru ọphu bẹ wukwaru nanụ; l'ekfu lẹ k'oma a-duru eze. Byiko; tẹ okfu nggu lẹ ndu ọphu bụkwaru nanụ; mbụ t'i kfukwaa okfu, dū mma.”

¹⁴ Mikaya asụ: “Kamenu; ọ bụlekwaphu iphe, Ojejoje kfuru iya; bẹ ya e-kfu.”

¹⁵ Mikaya abyaruta; eze aji iya: “Mikaya; ?bụ t'ayi jee ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; tọ t'ayi be ejeshi?”

Mikaya asụ iya: “Ngwaa; jenu je emekputa ẹphe. Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'ẹka.”

¹⁶ Eze asụ iya: “?Bụ ugbo ole bẹ ya a-rọ ngu t'i gude ẹpha Ojejoje kfuaru iya ire-lanụ?”

¹⁷ Mikaya asụ iya: “Lẹ ya phuru ẹge ndu Ízurelu l'ẹphe ha gbakashihuru nanụ nanụ l'ugvu l'ọ bụ aturu, ẹ-te nwedu onye nche. Ojejoje asụ: ‘Lẹ ndu-a te nwedu onye ishi. Oo ya bụ t'onyenonu lashia l'ufu iya l'ẹhu-agu.’ ”

¹⁸ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “?Ya te kfuhaadaru ngu l'ẹ to kfudu iphe, dū mma l'ishi iya; gbahaa ẹjo iya?”

¹⁹ Mikaya ekfukwaru iphe, ookfu; sụ: “Ngwaa; ngabẹ nchị nua iphe, Ojejoje kfuru: Ya phuru Ojejoje l'ẹke ọ nọ l'aba-eze iya; ndu ojozi-imigwe agbaa ya mgburumgburu: ndu vudo iya l'ẹka-utara; ndu evudo iya l'ẹka-ibyita. ²⁰ Ojejoje asụ ẹphe: ‘?Bụ onye e-je ekfubuta Éhabu t'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; k'ọphu ishi iya e-phuhu l'ẹke ono?’

“Onye ọwaa -lufuta; yo kfua iphe lanụ; onye ọdo -lufuta; yo kfua ọdo. ²¹ E metsua; ojozi lanụ alufuta bya evudo l'ifu Ojejoje; sụ: ‘L'ọ yẹbedua e-je ekfubuta iya.’

²² “Ojejoje aji iya: ‘?Nanụ ẹge ii-shi kfubuta iya?’

“Yọ sụ: ‘Lẹ ya e-je abụru nwamaa ẹjo-ire je anọdu l'ọnu ndu nkfuchiru Éhabu.’

“Ojejoje asụ iya: ‘Je; l'ii-kfubuta iya-a; je emee ya ẹge ono.’

²³ “Oo ya bụ; t'i maru lẹ Ojejoje yewaru ndu nkfuchiru ngu l'ẹphe ha nwamaa ẹjo-ire l'ọnu. Ojejoje kfuakwaru ọkpu-akpọhu tukobe ngu l'ishi.”

²⁴ Ya ndono; Zedekaya Kenana eje ebyiaru iya Mikaya l'ishi nchị; sụ iya: “?Nanụ ẹge Ume Ojejoje shiru lufu yẹbedua l'ẹhu; bya ekfuru yeru ngu?”

²⁵ Mikaya asụ: “Mbọku, ii-maru bụ mbọku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpura ono.”

²⁶ Eze ndu Ízurelu asụ ẹphe: “Unu kpata Mikaya kpụ-kfu Amonu, bụ ọ-chị-ọha mkpukpu; mẹ Jowashi, bụ nwa eze. ²⁷ Unu asụ ẹphe l'eze: ‘Unu tū-chia onye-a l'ọka-mkporo; tūbataje nwa nri atūbata; nū iya; unu edejee ya nwa mini edee l'ọnu jeye; ya ejee; lata l'ẹhu-agu.’ ”

²⁸ Mikaya asụ: “I -laa l'ẹhu-agu; nggu amaru l'ẹ tọ bụdu Ojejoje bẹ shi iya l'ọnu kfua okfu.” Yọ sụ ndu nọ l'ẹke ono t'ẹphe tẹbe nvọ l'okfu iya ono.

*Éhabu ala l'ogu
(2 Iphe 18:28-34)*

²⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu; mę Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda atugbua jeshia Rámotu-Gíledu. ³⁰ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “Ya e-me onwiya t'ẹ b'a ma onye ya bụ; bahụ l'ogu ono. Nngụbedua eyee uwe-eze ngu.” Eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t'ẹ b'a ma l'ogo ya bahụ l'ogu ono.

³¹ Eze ndu Áramu bẹ kfuhawaru ndu ishi ugbo-inya iya, dụ ukporo madzụ l'umadzu iri l'ẹbo; sụ ẹphe: “Unu ba etsokwa onye ukfu; m'ọ bụ onye nta ọgu. Onye unu e-tso ọgu kpụu; bụ eze ndu Ízurelu.” ³² Ndu ishi ugbo-inya ono aphulephu Jehoshafatu; sụ: “Ọ kwa eze ndu Ízurelu obu ndo-ọ!” Ẹphe aghazia t'ẹphe tso iya ọgu; Jehoshafatu eye mkpu l'ọnu. ³³ Ndu ono, agba ugbo-inya ono amaru teke ono l'ẹ tọ bụdu yẹbedua bụ eze ndu Ízurelu; haa ya achichi.

³⁴ Yo nweru onye agbalephu akfụ nk'ia; to nwe ẹke ọ kwata gọbe iya agọbe. Yo je adaa eze ndu Ízurelu l'ẹhu lẹ mgbaku ẹke ọ kwa ngwa-ogu iya. Eze arangarahu; sụ onye angaru iya ugbo-inya: “Kpọlaa azụ; pafụ iya l'ogu-wa; kẹ l'e meruwaru iya ẹhu.” ³⁵ Ọgu ono ekpohu ọku mbọku ono; e keyyabe eze ekeyyabe l'ugbo-inya ono; ẹphe lẹ ndu Áramu l'alụ iya. Mee, shi l'ẹke ono, e mekaru iya iphe ono awụ ala l'alị ugbo-inya ono. Yo be l'urenyashi iya; yọ nwụhu. ³⁶ Ẹnyanwu aribadelephu; e woru mkpu chia l'ẹke ndu soja nọ; sụ ẹphe: “T'onyenonu yekwa ọkpa l'ẹke o yeru iya!”

³⁷ Tọ dụ iya bụ; eze anwụhu; a pata iya bya elia lẹ Samériya. ³⁸ Ẹphe eje asaa ugbo-inya ono asasa l'okpuru Samériya, bụ ẹke ndu agba ọkpara aghuje ẹhu. Nkuta erichaa mee ya ẹge ono, Ojejoje kfuhawaru iya ono.

³⁹ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Éhabu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; mę k'ulo-eze, ọ kpuru gude eze-enyi memaa ya; mę kẹ mkpukpu, ọ kpushiru; yo shihugbaa ike b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ⁴⁰ Ya ndono; Éhabu anwụhu lakfushia nna iya pẹ. Ehezaya, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ozori iya.

*Jehoshafatu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 20:31—21:1)*

⁴¹ Jehoshafatu Ása wataru ọchi ndu Júda l'afa, kwe Éhabu afa ẹno, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu. ⁴² Iphe Jehoshafatu gbaru bụ ukporo afa l'afa iri l'ise teke ọ wataru ọchi ndu Júda. Yọ chia ukporo afa l'afa ise lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Azuba; nwatibe Shilihi. ⁴³ Jehoshafatu bẹ tsoru ubeka nna iya, bụ Ása. Ẹ to nwedu ọphu ọ haru m'ọo nanu. O meru iphe, kfuru nhamunha l'anya Ojejoje. Ọ bụ l'ẹ to wofudu ẹke aagwaje iphe. Ndu Ízurelu l'ejeje ọchi ẹja; l'akpo insensu ọku l'ẹke ono. ⁴⁴ Jehoshafatu mekwaruphu; yele eze ndu Ízurelu anodu lẹ nchị-odoo.

⁴⁵ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehoshafatu shi achị; ike, ọ kparu; mę ẹge o gude lụ ọgu b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ⁴⁶ Unwoke ndu shi nọdu l'ulo agwa l'agba ọkpara, bụ ndu ọphu phoduru nụ teke nna iya shi buru eze b'ọ chishikotaru l'alị ono. ⁴⁷ Teke ono bẹ ndu Édomu te nwedu eze, achị ẹphe; yọ buru onye nọ-tsotaru eze bẹ achị nụ.

⁴⁸ Jehoshafatu bẹ nweru ugbo-mini Tashishi, ejeje Ofi je ovuta mkpọla-ododo. Obenu l'ugbo-mini ono kpuru lẹ Ezeyonu-Géba; to jehe. ⁴⁹ L'oge ono bẹ Ehezaya

Éhabu sùru Jehoshafatu: “Tẹ ndu ozi iya; mẹ ndu ozi ngu tsojeru ụgbo-mini ono.” Jehoshafatu ajịka.

⁵⁰ Ya ndono; Jehoshafatu anwụhu; lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya. Jehoram, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Ehezáya bụ eze ndu Ízurelu

⁵¹ Ehezáya Éhabu wataru ọchi ndu Ízurelu l'afa, kwe Jehoshafatu afa iri l'ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Júda. Ọ chịru ndu Ízurelu afa labụ lẹ Samériya. ⁵² O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; tsoo ụbeka nna iya; mẹ kẹ nne iya; tsoo ụbeka Jeróbuwamu Nébatu; mbụ onye ono, kpataru tẹ ndu Ízurelu mee ẹjo iphe ono. ⁵³ Yoo shi egwojeru Bálu ẹja; l'abaru iya ẹja; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ẹhu-eghughu ẹge ono, nna iya meru ono.

Ndu Eze k'èbo

Ehezáyá ezi t'e jeru iya l'agwa Bálu Zebòbu

¹ Ya ndono; Éhabu anwuhutsulephu; ndu Móabu awata okwefuru ndu Ízurelu íkè.

² Yò buru teke ono; bè Ehezáyá shi l'ònu ọ̀lo-eli iya lẹ́ Samériya bya adaa; meka onwiya iphe. Yo zia ndu ozi iya; sù ẹ̀phe: “T'ẹ̀phe je lẹ́ Bálu Zebòbu, bú agwa ndu Èkuronu; je akpata ishi t'a maru; ?ya a-kaa mma l'iphe ọ̀waa, mekaru iya nù-a?”

³ Ya ndono; ojozi-imigwe, shi l'ẹ̀ka Ojejoje asù Elayija kẹ́ Tishibe: “T'ò gbeshi je je aji ndu ozi eze ndu Samériya ono: ‘?Bù l'ọ̀o lẹ́ Nchileke ta nọ̀du l'alì Ízurelu; meru iphe unu eje lẹ́ Bálu Zebòbu, bú agwa ndu Èkuronu ọ̀kpata ishi tọ̀o?’ ⁴ Ojejoje, bú Nchileke sùru: ‘L'ẹ́ tọ̀o shihekwa l'oshi-azẹ́e ono, ọ́ daburu ono gbeshi. Ọ́ búakwa maa.’ ” Yo kfutsua ẹ̀ge ono; mbù Elayija; tùgbua.

⁵ Ndu ozi ono abya alakfuta eze; yò jì ẹ̀phe: “?Nanù ẹ̀ge ọ́ dù; bè unu latakebewaru ẹ̀ge-a?”

⁶ Ẹ̀phe asù iya: “L'o nweru nwoke, byakfutaru ẹ̀phe bya asù ẹ̀phe t'ẹ̀phe jekfu eze ono, ziru ẹ̀phe ozi ono; je asù iya: ‘Ọ̀waa iphe Ojejoje ekfu: Ọ́ sùru: ?Bù l'ọ̀o lẹ́ Nchileke ta nọ̀du l'alì Ízurelu; meru iphe iizi t'e jeru ngu ọ̀kpataru ishi lẹ́ Bálu Zebòbu, bú agwa ndu Èkuronu tọ̀o? Ẹ́ to nwekwa l'i shi l'oshi-azẹ́e ono, jize ono gbeshi. Ị búakwa maa.’ ”

⁷ Eze asù ẹ̀phe: “Nwoke ono, byakfutaru unu bya ekfuaru unu iphe ono; ?nanù ẹ̀ge ọ́ gbaru.”

⁸ Ẹ̀phe asù iya: “L'o yeru uwe, e meru l'ẹ̀ji anù. Iphe, o keru l'ukfu abùru akpọ́ anù.”

Ehezáyá asù: “Ọ́ kwa Elayija kẹ́ Tishibe.”

Ehezáyá ezi t'e je egude Elayija

⁹ Eze eziwaphu onye ishi, achì ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri; bya eyeru iya ndu soja iya ono t'ẹ̀phe je egude Elayija. Ẹ̀phe erua; onye ishi ndu soja ono ejekfu Elayija l'eli ugvu l'ẹ̀ke ọ́ nọ́; je asù iya: “Nggùbe onye kẹ́ Nchileke; eze sùru t'i nyizita!”

¹⁰ Elayija asù onye ishi ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri ono: “Ọ́ -bùrua lẹ́ ya bú onye kẹ́ Nchileke; tẹ́ ọ̀ku shikwa l'imigwe bya ekegbushia nggu l'ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri ono, nggu l'ẹ̀phe yì ono.” Ya ndono; ọ̀ku eshiwaphu l'imigwe bya ekegbushia yẹ́le ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri ono.

¹¹ Eze abyakwa bya ezi onye ishi ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri ọ̀do; bya eyeru iya ndu soja iya ono t'ẹ̀phe je egude Elayija. Ẹ̀phe erua; onye ishi ndu soja ono asù iya: “Nggùbe onye kẹ́ Nchileke; eze sùru t'i nyifuta ẹ̀gwegwa!”

¹² Elayija asù iya: “Ọ́ -bùrua lẹ́ ya bú onye kẹ́ Nchileke; tẹ́ ọ̀ku shikwa l'imigwe bya ekegbushia nggu l'ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri ngu ono.” Nchileke eshiwaphu l'imigwe ye ọ̀ku; yò bya ekegbushikota onye ishi ono yẹ́le ndu soja iya.

¹³ Ya ndono; eze abyakwa bya ezi onye ishi ọ̀kporo ndu soja labù lẹ́ ndu soja iri ọ̀do; k'ẹ̀to ya yẹ́le ndu soja iya. Ẹ̀phe erua; onye ishi ndu soja ono enyikfube Elayija l'ẹ̀ke ọ́ nọ́; je ebyishiru iya ikpere; rọ̀lahaa ya; sù: “Nggùbe onye kẹ́ Nchileke; byiko; tẹ́ ndzù dzua ya rù; yẹ́le ọ̀kporo madzù labù l'umadzu iri-wa, bú ndu ozi ngu-wa.

¹⁴ Lewaru ẹ̀ge ọ̀ku shi l'imigwe bya ekegbushia ndu ishi ndu soja labù phù, vuhawa ọ̀zo bya; mẹ́ ọ̀kporo ndu soja labù l'iri iri phù, ẹ̀phe l'ẹ̀phe yìgbaa phù. Ọ̀lobu; byiko; tẹ́ ndzù dzua ya rù l'ẹ̀ke ị́ nọ́.”

¹⁵ Ya ndono; ojozi Ojejoje ono asụ Elayija: “T’o tsoru iya nyifuta. T’ẹ b’ọ tsụkwa iya egvu!” Elayija egbeshi tsoru iya nyifuta; ẹphe ejekfushia eze.

¹⁶ Elayija asụ eze: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sụru: ‘?Bụ l’ọo l’ẹ-to nwedu Nchileke, nọ l’alị Ízurelu, ịi-kpata ishi; meru iphe i ziru ndu ozi ngu t’ẹphe jeru ngu ọkpataru ishi lẹ Bálụ Zebọbu, bụ agwa ndu Ẹkuronu. Eshinu ọpụ i meru iya ẹge ono; b’ẹ tịi gbeshikwa l’oshi-azẹe ono, ị daburu ono. Ị buakwa maa.’ ” ¹⁷ E megee; Ehezáya anwụhu ẹge ono, Ojejoje shi l’ọnu Elayija kfuwa ono.

Ehezáya ta mụtadu nwata nwoke. Yọ bụru nwunne iya; mbụ Joramu bẹ bụru eze nọ-chia ẹnya iya; l’afa, kwe Jehoramu Jehoshafatu afa labụ, ọ wataru ọchi ndu Júda.

¹⁸ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Ehezáya shi achi; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b’e dekotaru l’ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l’oge ndu eze Ízurelu.

2

Ojejoje okuta Elayija l’imigwe

¹ Teke Ojejoje abya ogude oke ọku-maa kuta Elayija lashia imigwe; bẹ Elayija yẹle Eláyisha shilephu lẹ Gíligalu alufuta. ² Elayija asụ Eláyisha: “T’ọ nọdukwa l’ẹke-a; lẹ Ojejoje zikwaru iya tẹ ya je Bételu.”

Eláyisha asụ iya: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu.” Ya ndono; ẹphe ayịru jeshia Bételu.

³ Ndu ọgbo nkfuchiru Nchileke, bụ lẹ Bételu awụ-kfuta Eláyisha bya asụ iya: “?Ị marua lẹ Ojejoje abya okuta nnajiufu ngu ntanụ?”

Eláyisha asụ ẹphe: “Ya makwaru-a. Ọlobu; unu hakwaa k’ono.”

⁴ Elayija asụ Eláyisha: “Nọdukwa l’ẹke-a Eláyisha; lẹ Ojejoje zikwaru iya tẹ ya je Jériko.”

Eláyisha asụ iya: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu.” Ya ndono; ẹphe ayịru jeshia Jériko.

⁵ Ndu ọgbo nkfuchiru Nchileke, bu lẹ Jériko awụ-kfuta Eláyisha bya asụ iya: “?Ị marua lẹ Ojejoje abya okuta nnajiufu ngu ntanụ?”

Eláyisha asụ ẹphe: “Ya makwaru-a. Ọlobu; unu hakwaa k’ono.”

⁶ Elayija asụ Eláyisha: “Nọdukwa l’ẹke-a lẹ Ojejoje zikwaru iya tẹ ya je Ẹnyimu Jódanu.”

Eláyisha asụ: “Kamenu; ya ta ahakwa ngu.” Ya ndono; ẹphe ẹbo ayịru; tųgbua.

⁷ Ụkporo madzụ labụ l’umadzu iri lẹ ndu ọgbo ndu nkfuchiru Nchileke etsoru ẹphe; je evudo ote-ẹnya l’ele ẹphe l’ẹke ẹphe ẹbo vudo l’iku Ẹnyimu Jódanu ono. ⁸ Elayija eyefu uwe-nlọkpuru iya; bya apyakọbe iya apyakọbe; chia lẹ mini ono. Mini ono ekekahu ẹbo; ọpụ awuru laa ẹka iya ọpụ; ọpụ awuru laa ẹka iya ọpụ; ẹphe ẹbo abya eswee l’alị ọkponku.

⁹ Ẹphe eswetsulephu; Elayija asụ Eláyisha: “Kfunuru iya iphe, ya e-meru ngu; tẹmanu e kuta iya kufu l’ẹke ị nọ.”

Eláyisha asụ: “Byiko; t’ume, ha l’ọ bụ nke ngu ugbo labụ nọdu nụ iya l’ẹhu.”

¹⁰ Elayija asụ: “Iphe, i kfuru bukwa iphe dụ ẹhuka. Ọle agha; ọ -bụru l’ị phuru iya teke Nchileke a-nọdu ekulita iya; bẹ ọo-bukwaru-a nke ngu; ọ -dudu b’ẹ t’ọ dukwa.”

¹¹ Ya ndono; ẹphe eje l’akoshi akọ. A bya ele ẹnya; ugbo-inya; mẹ inya, enwugbaa ọku abya ekekahu ẹphe. Oke ọku-maa ekulia Elayija kuba l’imigwe. ¹² Eláyisha aphụa ya; chishia mkpu: “Nna iya-ee! Nna iya-ee! Ugbo-inya; mẹ ndu inya-ọgu Ízurelu!” Yọ phụ-beberu iya. Eláyisha eye ẹka l’uwe, o yeru; yo zijahu iya ẹbo.

Eláyisha awata ozi iya

¹³ Ya ndono; Eláyisha achita uwe Elayija, dafuru nụ; lashia azụ je evudo l’ọnu Ẹnyimu Jódanu. ¹⁴ Yọ wota uwe Elayija ono, dafuru nụ ono chia lẹ mini; sụ: “?Nanụ Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ Elayija?” Yọ chia uwe ono lẹ mini ono; mini ono ekekahu ẹbo; ọpụ alaa ẹka iya ọpụ; ọpụ alaa ẹka iya ọpụ. Eláyisha esweta.

¹⁵ Ndu ọgbo nkfuchiru Nchileke phụ, shi Jériko, bụ iya bụ ndu phụ, shi vudo otenya ele ẹphe phụ; aphulephu Eláyisha; sụ: “Ume Nchileke ono, shi ọdu Elayija l'ẹhu ono ọokwa Eláyisha l'ẹhu!” Ẹphe awufu jeshia ya ndzuta; bya ebyishiru iya ikpere. ¹⁶ Ẹphe asụ iya: “Lenu; ẹphebe ndu ozi ngu bẹ nweru ụkporo ụmadzu labụ l'ụmadzu iri, agburu-ẹhu ọkọta. Byiko; t'ẹphe jenu je achọo nnajiufu ngu; t'a maru: ?Ume Ojejoje pataru iya je edobe l'ugvu; t'ọ bụ lẹ nsuda.”

Eláyisha asụ ẹphe: “Wawakwa; t'ẹphe be ejekwa.”

¹⁷ Ẹphe ekfunyaaru iya ẹya jeye iphere iya adu iya; yọ sụ ẹphe: “Ngwa; unu zinua ya ẹphe.” Ẹphe ezifu ụkporo madzu labụ l'ụmadzu iri ono. Ẹphe achọo ya abali ẹto; ẹphe ta phụ iya. ¹⁸ Ẹphe alata; byakfuta Eláyisha l'ẹke ọ nọ lẹ Jériko. Yọ sụ ẹphe: “?Ya ta sudunu-a unu t'unu be ejeshi?”

Iphe-ophuleny, Eláyisha meshibeberu

¹⁹ Ya ndono; unwoke mkpukpu ono abya asụ Eláyisha: “Onye ishi; lekpoduaphu lẹ mkpukpu-wa bẹ ọkpo l'ẹke, dọ mma. Ọle mini, nọ iya nụ bẹ dọ ẹji; ophu alị-a 'emehujedu iphe.”

²⁰ Eláyisha asụ ẹphe: “Unu je eye únú lẹ efere ophungu wotaru iya.” Ẹphe eje ewotaru iya ẹya.

²¹ Yọ tugbua jeshia l'ẹke ono, mini amushi amushi ono je agharu únú ono ye iya; sụ: “Ọwaa iphe Ojejoje Ízurelu ekfu. Ọ sụru: ‘Lẹ ya mewaru mini-wa t'ọ dọ mma. Ẹ to nwedu l'ọ gbua onye nguru iya nụ ọdo; ophu oo-mehedu t'alị-a be emehujehe iphe ọdo.’ ” ²² Mini ono abya adu mma byeye ntanụ; bụ iya bụ ẹge ono, Eláyisha kfuru iya ono.

²³ Eláyisha eshi l'ẹke ono jeshia Bételu. L'ooje l'uzo bẹ unwokoro shi l'ime mkpukpu ono lufuta; bya atulahaaru iya uzu; sụ iya: “Gbeshi l'ẹke-a; nggube ishi-ọnma ono! Gbeshi l'ẹke-a; nggube ishi-ọnma ono!” ²⁴ Eláyisha aghakọbe bya aphụ ẹphe; gude ẹpha Ojejoje tụa ẹphe ọnu. Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu labụ, eekuje biye; bukota nyee ya eshi l'oswa lufuta bya alabushia ụkporo unwokoro labụ l'unwokoro labụ ono alabushi.

²⁵ Eláyisha eshi l'ẹke ono; yọ bụru iya oje Ugvu Kamelu; shi ẹke ono lashia Samériya.

3

Ọgu ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Móabu

¹ Jehoram Ẹhabu bẹ wataru ọchi ndu Ízurelu l'afa, kwe Jehoshafatu afa iri l'esato, yebedua wataru ọchi ndu Júda. Ẹke Jehoram nọ chia bụ lẹ Samériya. Iphe ọ chiru bụ afa iri l'ẹbo. ² O meru ẹjo iphe l'anya Ojejoje; ọle ẹ to merudu iya ẹge nne iya; mę nna iya meru. Ọ fofuru itso ono, duru Bálu lẹ nsọ, nna iya kpoberu ono. ³ Obenu l'ọ yelerua ẹka l'ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbụ ẹjo iphe ono, o nwuru ndu Ízurelu ye ono. Ẹ to hadu iya ememe.

⁴ Ya ndono; Mésha, bụ eze ndu Móabu bẹ ázụ aturu. Afa-l'afa ha bẹ ọokpujeru ụkporo unu unwu aturu iri l'ẹbo l'unu aturu iri* kpee eze ndu Ízurelu; nukwa iya phụ ẹji, shi l'ụkporo unu ebyila iri l'ẹbo l'unu ebyila iri.† ⁵ Ẹhabu anwuhulephu; eze ndu Móabu awata okwefuru eze ndu Ízurelu ikè. ⁶ Ya ndono; eze, bụ Jehoram eshi lẹ Samériya je ekukoo ndu Ízurelu l'ẹphe ha. ⁷ Yọ bya ezia Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda; sụ: “L'eze ndu Móabu bẹ kwefukwaru iya ikè. ?Ii-tsoru iya t'ayi je etso ndu Móabu ọgu?”

* 3:4 3:4 Iphe ọ bụ bụ 100,000. † 3:4 3:4 Iphe ọ bụ lẹ mbeke bụ 100,000.

Jehoshafatu asụ iya: “Lẹ ya e-tsoṛu iya-a je. Yẹbedua bẹ duwa l'ọ bụ nggubedua; ndu nk'iya aduwa l'ọ bụ ndu nke ngu; ịnya iya aduakwaphu l'ọ bụ ịnya nk'iya.”

⁸ Jehoram aji iya: “?Nanụ ụzo, ẹphe e-shi eje ọgu ọbu?”

Jehoshafatu asụ iya: “L'ẹphe e-shi echi-ẹgu ndu Édọmu.”

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu; eze ndu Júda; mę eze ndu Édọmu ayiru jeshia. Ẹphe ejee ije mgburumburu abali ẹsaa; mini ẹphe agvu; to nwehe ọphu ndu soja ẹphe a-ngu; to nwe ọphu elu, ẹphe chi a-ngu.

¹⁰ Eze ndu Ízurelu echishia; sụ ẹphe: “Haa! Ojejoje; ?o kuwaru ẹphebe ndu eze ẹto-wa t'ọ chiru ẹphe ye ndu Móabu l'ẹka tọ.” ¹¹ Jehoshafatu aji iya: “?To nwedu onye nkfuchiru Ojejoje, nọ l'ẹke-a; k'ọphu ẹphe e-shi iya l'ẹka kpata Ojejoje ishi?”

Onye lanụ lẹ ndu ozi eze ndu Ízurelu asụ: “Lẹ Eláyisha Shafatu, shi eyeru Elayija ẹka nọkwa l'ẹke-a.”

¹² Jehoshafatu asụ: “L'onye ono bẹ okfu Ojejoje nọkwa l'ẹhu.” Ya ndono; eze ndu Ízurelu; Jehoshafatu; mę eze ndu Édọmu ejekfushia ya.

¹³ Eláyisha asụ eze ndu Ízurelu: “?O nweru iphe, nggu l'iya jigbanua? Jekfu nụ ndu nkfuchiru onanu, nne lẹ nna ngu phẹ ejekfuje ono.”

Eze ndu Ízurelu asụ iya: “Wawakwa; kele Ojejoje kukobewaru ẹphebe ndu eze ẹto-wa tẹ ya chiru ẹphe ye ndu Móabu l'ẹka.”

¹⁴ Eláyisha asụ iya: “Keshinu ọphu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike -nọo ndzụ ege ọ nọ iya-a; mbụ onye ya ejeru ozi; bẹ ya te g'elekwa ngu ẹnya; k'ọphu ọ buru k'oyeru ngu onu; ndege ẹ tọ bụ ugwu, ya akwabẹ Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda. ¹⁵ Ọlobu; jeru je ekuaru iya onye akpoje ogumogu.” Onye ono, akpoje ogumogu ono abyatashia bya awata iya akpokpo; ike Ojejoje abya Eláyisha l'ẹhu.

¹⁶ Eláyisha asụ: “Ojejoje sụru t'unu tushia nsụ t'ọ tuko nsuda nsuda-wa dzuru. ¹⁷ Kele Ojejoje sụru l'unu ta aphudu pherephere; k'ọphu ọ buru ke mini. Obenu lẹ mini e-jikota nsuda ono pyimu; unubedua angua mini; eswi unu angua; elu unu angua. ¹⁸ Ọ bụ iphe, dụ nphe l'ẹnya Ojejoje. Oo-wokwaruphu ndu Móabu ye unu l'ẹka. ¹⁹ Iphe bụ mkpukpu, a kpushiru ike bẹ unu a-lukota; mę mkpukpu, nwegbaaru ẹnya. Unu egbutsushikota iphe, bụ oshi, dụ mma; chiko ẹnya-ogvu mini nwuchishia; gude mkpuma tų-chishia ọkpobe alị ẹphe.”

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; l'oge teke eegwoje ngweja utsu; mini shi l'uzo iya ke Édọmu atsọo; bya ejikota alị ono.

²¹ Ndu Móabu abya anụ lẹ ndu eze ono abyaru ẹphe ọgu; bya achita unwoke ẹphe ndu ọphu a-dụ ike oje ọgu; shita lẹ ndu ha nwanshi je akpaa lẹ ndu ha nshinu; ẹphe eje akwaa l'ókè-alị ẹphe. ²² Ẹphe etehulephu l'onmewa utsu; anwụ l'echi lẹ mini ono. Ndu Móabu anodu l'azụ iya ọphu phụ mini ono; yoo ke ẹphe uswuswe l'ẹnya l'ọ bụ mee. ²³ Ẹphe asụ: “L'ọ kwa mee dụ ege-a phụ! Ndu eze ono luwaru ọgu; gbushia onwẹphe. Unubẹ ndu Móabu; ngwa; t'ayi je akwaa iphe ẹphe l'ọkwata.”

²⁴ Ndu Móabu awuba l'odu ndu Ízurelu; ndu Ízurelu awu-lihu; tso ẹphe ọgu jeye ẹphe eye ọkpa l'oso. Ndu Ízurelu awubata l'alị ndu Móabu; l'egbushi ẹphe; ²⁵ mebyishikota iphe, bụ mkpukpu ẹphe l'ọ ha. Onyenonu akpaa mkpuma kua l'iphe bụ ọkpobe alị ẹphe; jeye ẹphe egude mkpuma tų-chishikota alị ono; nwuchishikota ẹnya-ogvu mini ẹphe; gbutsushikota oshi, dụ mma lẹ mkpukpu ono. Ẹke ẹphe haru mkpuma, nọ iya nụ; yọ nọdu l'ẹke ọ nọ buphu lẹ Kiri Hareseti kpau. Ọle ndu atuje mgbeka nọ-phekwanuru iya mgburumburu; woru iya lụa.

²⁶ Eze ndu Móabu aphulephu l'ogu ono nabawaru iya ẹka; chita unu umadzu l'ukporo umadzu iri l'ise, bụ ndu chigbaa ogu-mbeke; see tẹ ya kpata ụzo jekfu eze ndu Édọmu. Ọ bụ l'ẹ tọ kpatadu ụzo. ²⁷ Ya ndono; yọ kpata ọkpara iya, bụ onye ga

aburu eze no-chia enya iya; gude gwoo eja l'eli upho-mkpuma mkpukpu ono. Iphe ono erua ndu Izurelu l'ehu; k'ophu bu l'ephe tsuphuru azu; lasha ali ephe.

4

Manu nwanyi, nji iya ta nohedu

¹ O nweru nwanyi, bu onye ogbo ndu nkfuchiru Nchileke shi alu iya. Yo byakfuta Elayisha bya araku iya; su iya: "Le nwozi ngu, bu iya bu nji iya; be nwuhwakwaru nu. O donuru ngu-a enya le nwozi ngu ono shi atsụ Ojejoje egvu. Ole nta-a; be onye o ji ugwo byawaru t'o nata iya unwegirima iya unwoke ephe ebo l'ugwo ono; t'ephe buru iya ohu."

² Elayisha asu nwanyi ono: "Bu ngunu be ya e-meru ngu? Bu ngunu b'i nweru l'ulo ngu? Karu iya eya."

Nwanyi ono asu iya: "Le nwozi ngu nwanyi ta dukwa iphe, o nweru l'ulo; gbahaa nwa ite manu lanu."

³ Yo su iya: "T'o je arokoo ndu obutobu iya phe ite, e te nwedu iphe e yeru iya. T'o rotakwa iya l'igwe. ⁴ Teke ono; nggu l'unwu ngu abahu l'ulo; swo-chia onwunu uzo. Unu wu-jishikota ite ono l'o ha; ophu jiru nu; unu edochi iya."

⁵ Ya ndono; nwanyi ono ahaa Elayisha; lufu; je aswo-chia onwiya; me unwegirima iya l'ulo. Unwegirima ono apataru iya ite ono; yoo wu manu eye iya. ⁶ Ite ono ejitsulephu; yo su nwatibe iya ono: "T'o patafuaru iya ite odo!" Nwata ono asu iya: "Le to nwehekwa ite odo, phoduru nu." To du iya bu; manu ono awu-buhu.

⁷ Nwanyi ono atugbuwa je ekfuaru iya onye ke Nchileke ono.

Yo su iya: "T'o je eree manu ono gude kfuwa ugwo obu; ophu phoduru nu; be nggu l'unwegirima ngu e-gude buru."

Nwatibe nwanyi Shunemu tetaru nodu ndzu odo

⁸ Yo be ujiku lanu; Elayisha ejeshia Shunemu. Yo nweru nwanyi, nweru iphe, bu l'eke ono. Yo kua Elayisha le nri. Yoo bujewaruru; o -swe l'eke ono; yo bahu je eria nri.

⁹ To du iya bu; nwanyi ono asu nji iya: "Ya mawaru le nwoke-wa, anoduje abya l'eke-wa tekenteke ege-a be bu onye du nsọ ke Nchileke. ¹⁰ T'ayi meta nwulo nshii kpọ-kfube l'eli iya nk'ayi; doberu iya eya oshi-azee; doberu iya eya teburu; oshi-anodu; me uroku; k'ophu bu teke o byajeru; yo nodu l'eke ono."

¹¹ Yo be ujiku lanu; Elayisha abya eke ono; bahu le nwulo ono je azeru. ¹² Yo su nwozi iya; mbu Gehazi: "T'o je ekuaru iya nu nwanyi Shunemu ono." Yo je ekua ya. Yo byatashia.

¹³ Elayisha asu Gehazi t'o su nwanyi ono: "Bu ngunu be ephe e-meru iya l'ehu-a, o mekashiru onwiya l'okfu ehụ ephe-wa? Bu t'ephe kfuru yeru eze; t'o bu t'ephe kfuru yeru onye ishi ndu soja l'okfu ehụ iya to?"

Nwanyi ono asu iya: "Le to nwekwa iphe ya achọ achọcho; le yele ndibe ephe bukwa-a l'eke-a."

¹⁴ Elayisha aji Gehazi: "Bu ngunu be ee-meru nwanyi ono?"

Gehazi asu: "Okpobe okfu bu l'e to mutadu nwa; nji iya akahwa akahu."

¹⁵ Elayisha asu t'o kua ya. Yo kua nwanyi ono; yo bya evudo l'onu ibo.

¹⁶ Elayisha asu iya: "Egbe nta-a afa odo; be ii-he nwata nwoke l'eka."

Nwanyi ono asu iya: "Waawa; onye nwe mu nu; ba akabekwa dzuaru yebe nwozi ngu ke nwanyi ejo-ire; nggube onye ke Nchileke."

¹⁷ E metsua; nwanyi ono abya atsuta ime. Yo rulephu l'oge teke ono, Elayisha kfuru ono l'afa ophu tso iya nu; yo mua nwata nwoke.

¹⁸ Yo be ujiku lanu le nwata ono vutawaru; yo tugbua jekfushia nna iya l'egu l'eke yele ndu akpata iphe, o koru l'okfu chiko nodu. ¹⁹ Yo rangarahu; su nna iya ono: "Ishi iya-o! Ishi iya-o!"

Nna iya asu nwozi iya: "T'o kuta iya kulaaru nne iya." ²⁰ Onye ozi ono abya ekuta nwata ono kulaaru nne iya. Nne iya eheru iya l'utakfu jeye yo rua l'eswe; nwata ono anwuhu. ²¹ Yo je eworu iya nyobe l'oshi-azee onye ke Nchileke ono; gu-chia ulo ono; tugbua.

²² Yo bya ekua nji iya; su iya: "Byiko; t'o yenuru iya nwozi lanu; owaa nkakfu-igara lanu te ya gbaru je ke onye ke Nchileke; ege ya a-lata egwegwa."

²³ Nji iya asu iya: "?Bu ke ngunu be iije nk'iya ntanu-a; ege e to budu l'o bu Aji Onwa Ophungu; to bu mboku otu-ume-a?"

Nwanyi ono asu iya: "L'o du-a mma."

²⁴ Ya ndono; yo dozia nkakfu-igara ono; su nwozi ono: "T'o gba iya t'ephe je; be ejekwa otu-ze eka; gbahaa le ya suru t'i too nwehu." ²⁵ Nwanyi ono agbagbua; je ejekfu onye ke Nchileke le Ugvu Kamelu.

Yo nodukwaduru ote-anya; onye ke Nchileke ono aphua ya; su Gehazi, bu nwozi iya: "T'o lenu. L'o kwa nwanyi Shunemu phu ndophu. ²⁶ Gbagbua je iya ndzuta; nggu aji iya: ?me eh du iya-a mma; me nji iya; me nwatibe iya?"

Nwanyi ono asu iya: "L'ephe dukwa-a."

²⁷ Yo jekfulephu onye ke Nchileke ono l'ugvu ono; woru iya eka l'okpa. Gehazi abyatashia ya enwufu; onye ke Nchileke ono asu iya: "T'o haa ya; ke l'aphu jiru iya okpoma; to bu le Ojejoje meru te ya maru; to kfuru iya eya."

²⁸ Nwanyi ono asu iya: "Onye nwe mu nu! ?Ya kfunaru ngu-a okfu nwa? ?Ya ta sudunu ngu-a t'e b'i kobeshi iya obu l'eli?"

²⁹ Elayisha asu Gehazi: "Kwakobe onwongu; nggu ewota mgboro iya phu gude jeshia. O -nweru onye nggu l'iya dzudaru; be ekekwa onye ophu ekele; ophu o dukwa onye ii-kwe ekele. Teke i ruru; nggu ewota mgboro iya ono tu-kobe nwata ono l'ifu!"

³⁰ Nne nwata ono asu: "Kamenu; ya ta ahakwa ngu!" Ya ndono; Elayisha egbeshi; tsoru iya; ephe atugbua. ³¹ Gehazi evuru uzo tugbua je eworu mgboro ono tu-kobe nwata ono l'ifu. Nwata ono te kfu okfu; too tu ume. Yo lashia azu jekfu Elayisha je asu iya: "Le nwata ono te tetakwa."

³² Teke Elayisha rutaru l'ulo ono b'o phuru le nwata ono nwuhwaru; nyoru l'oshi-azee ya phu. ³³ Yo bahu l'ime ulo ono swo-chia ya. Yo buru yele nwata ono; be no l'ulo ono; yoo kfu anu Ojejoje. ³⁴ Yo gbeshi je azeru nwata ono l'eli eh; woru onu nk'iya kfube iya l'onu; woru enya iya kfube iya l'enya; woru eka iya tu-kobe iya l'eka. O bu l'ooze l'eli nwata ono; be eh bya awata ovo nwata ono oku. ³⁵ Elayisha abya egbeshi; jephee l'ulo ono; bya alaphu azu je azeru machia onwiya l'eli nwata ono odo. A nonyaa; nwata ono abya ezee uze ugbo esaa; bya amusaa enya.

³⁶ To du iya bu; Elayisha ekua Gehazi; su iya: "T'o kuaru iya nwanyi Shunemu ono." Yo je ekua ya. Nwanyi ono erua; Elayisha asu iya: "T'o kuta nwatibe iya." ³⁷ Nwanyi ono abata; bya ebyishi ikpere l'iku okpa Elayisha; kuta nwa iya ono tugbua.

Iphe-ophulenya ebo odo.

³⁸ E metsua; Elayisha abya alashia Giligalu; ejo-egu l'eme l'ali ono. Ogbo ndu nkfuchiru Nchileke abya adoo ya l'ifu; yo su nwozi iya: "T'o wota eze ite phu gwooru ndu ogbo nkfuchiru Nchileke ono ine t'ephe ria."

³⁹ Ya ndono; onye lanu atugbua bahu l'egbudu te ya kpata ekwo; bya eje aphua vayinu oswa; wokoo nebyi iya; phukobe uwe-nlokpuru iya chiru iya yejia ya eyeji. Yo rua; bya ebyia ya ebyiby chiru ye l'ite ono, e shiberu ine ono; ophu o nwedu onye maru iphe o bu. ⁴⁰ A gwogele iya phu; wufuta iya yeru ndu ono t'ephe ria. Ephe

eridelephu ine ono; chishia mkpu; sụ: “Nggụbe onye kẹ Nchileke; iphe, nọ l'ite-wa egbukwa madzụ; ephe te erihekwa.”

⁴¹ Eláyisha asụ: “Kpotaędu ęcha, e tsuru etsutsu.” E kpotaru iya ęya. Yo kpota iya ye l'ite ono; sụ: “T'a wufuta iya; nụ ndu ono t'ephe ria.” A wufuta iya; tọ dųhe iphe, egbu madzụ, nọkwadu lę nri ono.

Eláyisha anụ ukporo madzụ ise nri

⁴² Ya ndono; nwoke obu, shi lę Bálu-Shalisha ewotaru onye kẹ Nchileke ukporo ishi buredi, e gude ntụ balị, bụ akpuru-iphe odungu ghee; mę ishi akpe olemole, o gbutaru k'ophungu ye l'ękpa iya. Eláyisha asụ nwozi iya: “T'o woru iya nụ ndu ono t'ephe taa.”

⁴³ Nwozi iya ono asụ: “?Nanụ ęge mu e-shi doberu ukporo madzụ ise iphe-a l'ifu?” Eláyisha asụ iya: “T'ọ nụ iya ephe t'ephe ria; kęle Ojejoje sụru l'ephe e-ri iya; riphodo iya eriphodo.” ⁴⁴ Ya ndono; yọ bya edoberu iya ephe l'ifu; ephe eria ya riphodo iya eriphodo ęge ono, Ojejoje kfuru iya ono.

5

Aagwota Némanu l'ęhu-labụ, eme iya nụ

¹ Némanu bụ iya bụ onye ishi ndu soja eze ndu Áramu. Ọ bụ eze madzụ l'ęke nnajiufu iya nọ; bya aburu onye aakwabę oke ugvu; kę l'ọ bụ l'ęka iya bę Ojejoje shiru mee ndu Aramu; ephe emekputaje l'ogu. Ọ bụ onye soja, ike dų l'ogu; ọ bụ l'ęhu-labụ emekwanu iya.

² O nweru teke ndu ọ-lua-ọlaa, shi Áramu jeru ọgu lę Ízurelu; je akpua nwamgboko lanụ lę ndzụ; bya edobe iya; yoo jeru nyee Némanu ozi. ³ Yo be ujiku lanụ; nwamgboko ono asụ nyee nnajiufu iya ono: “Ọ dų iya t'a sụ lę nnajiufu iya jeru je aphụ onye nkfuchiru Nchileke, nọ lę Samériya. O ge eme iya; yọ ka mma l'ęhu-labụ ono, eme iya nụ ono.”

⁴ Ya ndono; Némanu atugbua je ekfuaru eze iphe nwamgboko Ízurelu ono kfuru. ⁵ Eze ndu Áramu asụ iya: “T'o je. Lę ya e-deru-a ękwo nụ eze ndu Ízurelu.” Tọ dų iya bụ; Némanu atugbua jeshia. Iphe, o gude bụ ękpa mkpọla-ọcha iri; unu ękpa mkpọla-ododo iri l'ise; mę ukfu-ękwa iri. ⁶ Yo rua; je eworu ękwo ono nụ eze ndu Ízurelu. Iphe eze deru l'ękwo ono bụ: “Lę ya gude ękwo-wa l'ezi nwozi iya; mbụ Némanu t'ọ byakfuta ngu; t'i mee ya t'ọ ka mma l'ęhu-labụ, eme iya nụ.”

⁷ Eze ndu Ízurelu agutsua ękwo ono; woru uwe iya dojashia; chia mkpu; sụ: “?Bụ iya bụ Nchileke, ike kę ndzụ l'onwu nọ l'ęka, meru iphe o ziru nwoke-wa t'ọ bya tę ya mee ya t'ọ ka mma l'ęhu-labụ, eme iya nụ? Ọ kwa okfu b'ọ chọ iya ęge-a.”

⁸ Eláyisha, bụ onye kẹ Nchileke abya anụa l'eze ndu Ízurelu dojashiru uwe iya; zia t'e je ezia ya: “?Bụ ngunu meru iphe, ọ dojashiru uwe iya? Wo iya: T'o kfuru onye obu t'ọ byakfuta iya nta-a; k'ophu ọo-ma l'onye nkfuchiru Nchileke nọ lę Ízurelu.”

⁹ Tọ dų iya bụ; Némanu achiru inya iya; mę ugbo-inya gbaa bya agbaruta onu-ulo Eláyisha. ¹⁰ Eláyisha ezia nwozi t'ọ je asụ iya: “T'o je aghua ęhu lę Enyimu Jódanu ugbo ęsaa; l'ęhu iya a-bya-a bya adụ iya ęge o shi dųhawa; yọ korohe.”

¹¹ Némanu egude ęhu-ęghughu tugbua; sụ: “Lę ya gbe shi arị l'oo-lufuta byakfuta iya; bya evudo kpọ-kua ępha Ojejoje, bụ Nchileke iya; mbụ raa ya ęka l'ęke ono, ęhu-labụ eme iya ono; mee tę ya korohe. ¹² ?Ọ bụ l'enyimu Abana; mę enyimu Farupa, nọgbaa lę Damásukosu ta kakotadu mini, nọkota lę Ízurelu mma tọ? Ya e-jenu je aghua ęhu obu l'ęke ono kawaru mma.” Yọ ghakọbe; gude iwe tugbua.

¹³ Ndu ozi Némanu ejekfu iya je asụ iya: “Nna; ?ndęge onye nkfuchiru Nchileke ono sụru t'i mee iphe ọdo, ka nshinu; tii g'emedu iya tọ? ?Bụ-chia t'i ghua ęhu; ka

mma; b'ẹ ti meggedu tọ?" ¹⁴ Tọ ọdu iya ọ; Némanu atugbuwa je egvuda ẹ Ẹnyimu Jọdanu ugbo ẹsaa ẹge ono, onye ọ Nchileke kfuru iya ono. Akpẹhu iya abya ala azu ọdu ọdu ọdu ọdu nshii; yọ ọkorohuwaphu.

¹⁵ Ya ndono; Némanu yẹle ndu ozi iya ẹpẹ ha aghaa ifu jekfushia onye ọ Nchileke ono. Yo rua; bya evudo iya ẹifu; sọ iya: "Nta-a; bẹ ya kabẹwa maru ẹ to nwedu ẹke Nchileke nọkwadu ẹ mgboko-a ọ ha; gbahaa ẹ Ẫzurelu. Byiko nata nọ iphe, yẹbe nwozi ngu anọ ngu."

¹⁶ Eláyisha asọ iya: "Kamenu; ẹpẹha Ojejoje, ọ onye ono, ya ejeru ozi ono; ẹ to dukwa iphe, ya anata ngu." Némanu arọ ya nta; rọ ya imo; yọ jọka.

¹⁷ Némanu asọ: "Ọ -buru ẹ tii natadu iya; byiko kponua yẹbe nwozi ngu ẹja, inyamulu labu a-du ike vuta. Ọ ẹ yẹbe nwozi ngu ta abyahedu bya egwota ngweja-ukfuru; m'ọ ọ ngweja ọdo nọ agwa ọdo; gbahaa Ojejoje. ¹⁸ Olobu; tẹ Ojejoje gụkwaaru yẹbe nwozi ngu nvu ẹ iphe lanu-wa: Iphe ọbu ọ: ọ -buru le nnajiufu iya ẹje ẹlọ agwa Rimonu t'ọ je abaaru iya ẹja; yọ buru iya bẹ yẹ ẹ iya yi; ya erua je efuzita ẹlọ agwa Rimonu ono; baaru iya ẹja; tẹ Ojejoje gụkwaaru yẹbe nwozi ngu nvu."

¹⁹ Eláyisha asọ iya: "T'ọ lawaru."

Némanu atugbuwa; jeribe nwanshi; ²⁰ Geházi, ọ nwozi onye ọ Nchileke, ọ Eláyisha asọ onwiya: "Nta-a bẹ nnajiufu iya haru Némanu onye Áramu ọ mmanu; to nwe iphe, o gude bya, ọ nataru. Kamenu; ya tsofutaje iya; je aharu iphe ono nata iya."

²¹ Ya ndono; Geházi etsopyabe Némanu. Némanu aphua onye agba etso iya nọ; bya eshi ẹlọ-ọnya iya nyizita; gba iya ndzuta. Yo rua; bya asọ iya: "Ọ du ma?"

²² Geházi asọ iya: "L'ọ bukwa-a k'oma. L'ọ kwa nnajiufu iya bẹ ziru iya tẹ ya bya asọ ngu ọdu nta-a bẹ unwokoro labu, ọ ndu shi ẹlọgbo ndu nkfuchiru shi ẹlẹlẹ ugwu Ẫfuremu. Wo; byiko; t'ii nunu ẹpẹ ẹkpa mkpọla-ọcha; mẹ ukfu-ẹkwa labu."

²³ Némanu asọ iya: "T'ọ wotaru ẹkpa mkpọla-ọcha labu." Yọ rọlahaa Geházi t'ọ nata iya ru. Yo woru ẹkpa mkpọla-ọcha labu kee ẹkpa labu; woru ukfu-ẹkwa labu ye iya; bo ndu ozi iya ọmadzu labu; ẹpẹ evuta iya tugbuwa; Geházi etso ẹpẹ. ²⁴ Geházi erulephu ẹlọgbo ono; nata ndu ozi ono iphe ono dobe ẹlọ; bya edube ẹpẹ; ẹpẹ alashia. ²⁵ Yọ bahu ẹlọ je evudo nnajiufu iya; mbu Eláyisha ẹifu. Eláyisha aji iya:

"Geházi; ?Bọ awe b'i shi jee?"

Geházi asọ iya: "L'ẹ tọ dukwa ẹke yẹbe nwozi ngu shi jee."

²⁶ Eláyisha asọ iya: "Maa ya te eshidunua ẹtso ngu teke ono, nwoke ono shi ẹlọ-ọnya iya nyifuta byakfuta ngu ono? ?Bọ nta-a b'ọ gbaru t'a nata okpoga; nata ẹkwa; nata mgbabu olivu; nata mgbo vayinu; igweligwe aturu; eswi; mẹ ndu ozi: unwoke ẹlọnwanyi? ²⁷ Ẫhu-labu ono, shi eme Némanu ono; bẹ swewaru nggu ẹlọawa ngu pẹ gbururu jeye ẹ gbururu." Geházi eshi Eláyisha ẹifu lufu; ẹhu-labu edzuwaru iya nọ ẹhu. Yọ chanwehu; chalahaa phorophoro.

6

Ire ogbu-nku, ese eli

¹ Yo be ujiku lanu; ogbo ndu nkfuchiru ono asọ Eláyisha: "Lenu; ẹke-a, nggu ẹpẹ bu-wa hanukakwa nwanshi. ² T'ẹpẹ jenu Jọdanu t'onyenonu gbuta oshi, ẹpẹ e-gude bya emeta ẹke ẹpẹ a-nodu anọ."

Eláyisha asọ ẹpẹ t'ẹpẹ je.

³ Onye lanu ẹpẹ asọ iya: "Byiko; tsonuru ẹpẹbe ndu ozi ngu jee."

Eláyisha asọ iya: "Lẹ ya e-je-a." ⁴ Tọ ọdu iya ọ; yo tsoru ẹpẹ jeshia.

Èphe erua Enyimu Jòdanu; wata ogbutsushi oshi. ⁵ Yo nweru onye lanu, bu teke o gbuta itso nk'iya; be ire ogbu-nku iya kpofuru; dalahu le mini. Yo chia: "Alakwaa ya; onye nwe mu nu. O kwa anguta; be ya ngutaru iya."

⁶ Onye ke Nchileke ono aji iya eke o dalahuru. Yo koshi iya eya. Elayisha egbuta oshi chee l'eke ono; ire ogbu-nku ono abya esee. ⁷ Elayisha asu iya: "T'o gutawa iya ru." Nwoke ono amachia eka; guta iya.

Ndu soja ndu Aramu atsò ishi

⁸ A nonyaa; eze ndu Aramu abya etso ndu Izurelu ogu. Yo kua ndu ishi soja iya idzu; kfuaru epe eke ya e-dobe odu ogu iya. ⁹ Onye ke Nchileke abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Izurelu; su iya: "T'o kwabekwa enya. T'e b'o shikwa ekaphu; le ndu Aramu debekwaru odu ogu epe l'eke ono." ¹⁰ To du iya bu; eze ndu Izurelu ezia t'e je l'eke ono, onye ke Nchileke kfuru iya ono. Elayisha l'agbaru eze ama tekenteke; k'ophu oo-kwabekwanuru onwiya enya; te ndu soja iya be a-tu phaa; wulahu l'egbe eke ono.

¹¹ Ipehè ono atsua eze ndu Aramu l'ehu nshinu. Yo bya ekua ndu ishi soja iya; su epe: "T'ephe karu iya onye l'ephe, turu ike yeru eze ndu Izurelu."

¹² Onye lanu le ndu ishi ono asu: "Nggube eze, bu onye nwe mu nu! E to dukwa. L'o kwa Elayisha, bu onye nkfuchiru Nchileke, bu l'ali Izurelu; be ewotaje iphemiphe obule, i no l'ime mkpura ngu kfua; kfuaru iya."

¹³ Eze ndu Aramu asu: "Unu je achò eke Elayisha obu no; k'ophu ya e-ye ndu e-je egude iya nu." A bya ekfuaru iya l'o no le Dotanu. ¹⁴ Yo bya eyefu ndu soja l'igwe; epe l'inya; me ugbo-inya. Epe egude enyashi je agbaa mkpukpu ono mgburumburu.

¹⁵ Yo be l'onma-ewa utsu; nwozi onye ke Nchileke ono etehu; lufuta; jeshia ole enya; mkporo-oha ndu soja; me inya epe; me ugbo-inya epe agbawa mkpukpu ono mgburumburu. Nwozi iya ono echia mkpu; su: "Onye nwe mu nu; ?bu ngunu be epe e-me?"

¹⁶ Onye nkfuchiru Nchileke ono asu iya: "Ba atsushi egvu. Le ndu ophu no swiru ayi; kakwa ndu ophu no swiru epe."

¹⁷ Elayisha abya ekfuru nu Nchileke; su iya: "Byiko Ojejoje; menua t'enya sahu nwozi mu-wa; k'ophu oo-phu uzo." Ya ndono; Ojejoje abya ekpuhaa nwokoro ono enya; yo phu l'ipe, jiru ugvu ono; gbaa Elayisha mgburumburu bu inya; me ugbo-inya, enwugbaa oku.

¹⁸ Teke ndu soja Aramu ono abyakfuta Elayisha ogu b'o kfuru nu Ojejoje; su: "T'o mee te ndu-a l'ephe ha wata otsu ishi." Ojejoje emeru ishi tu epe ege ono, Elayisha kfuru iya ono.

¹⁹ To du iya bu; Elayisha asu epe: "L'eke-a ta bukwa uzo; to bu mkpukpu ono. Unu tsoru iya te ya je ekoshi unu onye unu achò." Yo duru epe jeshia Sameriya.

²⁰ Epe abahulephu le Sameriya; Elayisha ekfuru nu Ojejoje; su: "Nggube Ojejoje; menua te ndu-a muhaa enya; phulaha uzo." Ya ndono; Ojejoje abya emee; epe amuhaa enya; pha l'o bu l'echi Sameriya; be epe no.

²¹ Eze ndu Izurelu aphua epe; su Elayisha: "Nna; ?bu te ya gbushia epe? ?Te ya gbushiwaru epe?"

²² Elayisha asu iya: "Be egbukwa epe. ?Bu ndu i gude ogu-mbeke ngu; me akfu ngu kputa le ndzu; be ii-gbu? Gbechia nu epe nri; nggu anu epe mini; k'ophu epe e-ri; ngua; epe alakfuwaru nnajiufu epe." ²³ To du iya bu; eze ndu Izurelu abya agbaaru epe aji, ha nshinu. Epe eria; ngua; be epe lakfuderu nnajiufu epe. Yo buru iya bu le ndu soja ndu Aramu abyaberu ogu o-lua-olaa l'ali Izurelu.

Ejo-egu byaru le Samériya

²⁴ E metsua; Bénu-Hadadu, bu eze ndu Áramu achita ndu soja iya l'ephe ha; ephe eje ekee k'ogu; yechia Samériya. ²⁵ Eychi ono, ephe yechiru Samériya ono; be ephe yechiru iya noo odu. Iphe tso iya nu aburu ejo-egu; k'ophu bu l'e relahaaru ishi nkakfu-igara lanu ukporo mkpola-ocha ugbo eno; relahaa nshi ndo, habe nwahabe mkpola-ocha ise.

²⁶ Yo be ujiku lanu; l'eze ndu Ízurelu ejephe l'eli upho-mkpuma, e gude kpu-pheta mkpukpu ono mgburumburu; nwanyi lanu arashia: "Nggube eze, bu onye nwe mu nu; gbanuuru iya mkpu!"

²⁷ Eze asu: "O -buru le Ojejoje ta gbaduru ngu mkpu; ?bu awe be ya e-shi gbaaru ngu mkpu? ?Ya e-shi l'eke eetsuje bali; t'o bu l'eke adzoshije mee?"

²⁸ Eze abya aji iya: "?Nanu ege o du?"

Nwanyi ono asu iya: "L'o bu nwanyi-a; be suru te ya wota nwata iya; t'ephe gbua; taa anu iya ntanu. Teke o beru echile; yo wota nwata nk'iya; t'ephe gbua; taa anu iya. ²⁹ To du iya bu; ephe eworu nwata nk'iya shia; taa anu iya. Yo be echile iya; ya su iya t'o wota nwata nk'iya t'ephe taa anu iya; yo woru iya wohaa."

³⁰ Eze anutsulephu iphe ono, nwanyi ono koru ono; woru uwe iya lajashia. Ndu phuru eze teke ono, ooswe l'eli upho-mkpuma ono; aphu l'o yeru uwe-aphu l'ime ehu.

³¹ Yo su: "Kamenu; m'o -buru l'e te bufudu Eláyisha Shafatu ishi ntanu!"

³² Teke ono; be Eláyisha yele ndu bu ogurennya mkpukpu tukoru nodu l'ufu iya. Eze abya ezifu onye ozi; t'o vuru iya uzo je ke Eláyisha. Obu le temanu onye ophu, e ziru ejeruta; be Eláyisha kfuhawaru ndu bu ogurennya ono; su ephe: "?Unu ta phudu onye mgbugbu-madzua-a ege o yeru onye a-bya ebuta iya ishi? Onye ozi ono rulephu; unu gu-chia uzo; swo-chia ya iphe; t'e b'o bata. ?To du igidi-okpa nnajiufu iya; be ya anu l'eke oda iya l'azu phu."

³³ Eláyisha akpukwadurua iphe ono l'onu; onye ono, e ziru ozi ono abyakfutawa iya phu. Eze asu: "Iphe-ehuka-wa kwa l'eka Ojejoje b'o shi. ?Bu ke ngunu; be ya a-nodu ngabefuuru Ojejoje odo?"

7

¹ Eláyisha asu: "Unu nukwaa iphe, Ojejoje kfuru: L'egbe nta-a echile; be aa-nodu ere ogbonga ntu iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ocha lanu; l'ere ogbonga bali labu mkpola-ocha lanu l'onu obu-edukfu Samériya."

² Onye ishi soja ophu, bu iya kakota ono eze ntse asu onye ke Nchileke ono: "L'e too nwekwa; m'o -ruhuru; Ojejoje guhashia uzo eku k'imigwe; oo-meghe."

Eláyisha asu iya: "Ii-gudenua enya ngu phu iya; ole e too rudu ngu onu."

Ndu soja Áramu agba oso

³ Yo nweru unwoke eno, bu ndu ehu-labu, anoduje l'onu obu-edukfu Samériya. Ephe asu ibe ephe: "?Bu ngunu meru iphe ephe a-nodu l'eke-a; nwushihu? ⁴ Ephe -su t'ephe bahu l'ime mkpukpu; be ephe a-nwushihukwa; ke l'ejo-egu emekwa l'eke ono. Ephe -nodukwa nu l'eke-a; ephe anwushihukwaphu. O bu t'ephe gbe jechia l'odu ugu ndu Áramu; je eworu onwephe nu ephe. Ephe -haa ephe; ephe anodu ndzu. Ephe -gbushia ephe; yo buwaru iya phu."

⁵ Yo be le nchi-ejihu-wa; ephe egbeshi jeshia l'odu ugu ndu Áramu ono. Ephe erua l'iku odu ugu ono; to nwehe onye nokwadu iya nu; ⁶ kele Ojejoje meru te ndu soja ndu Áramu nua igidi igweligwe ugbo-inya; me k'inya; me ke ikpoto ndu soja; k'ophu bu l'onyemonye obule suru ibe iya: "Lenu; l'eze ndu Ízurelu; butaakwaru eze ndu Hetu; me eze ndu Íjiputu t'ephe byakfuta ephe." ⁷ Ya ndono; yo be l'enyasi; ephe

awu-lihu gbalashia; hakota ulo-ekwa ephe; inya ephe; me nkakfu-igara ephe. Ephe ahaa odu odu ephe ono; yo du ege o du; gbalashia.

⁸ Ndu ehulabu ono erua l'iku odu odu ono; bahu l'ulo-ekwa lanu; je eria; ngua; vua mkpola-ocha; mkpola-ododo; me ekwa je eworu domishia. Ephe alaphuta azu; bya abahu l'ime ulo-ekwa odo; vua iphe, no iya nu; je edomikwaaphu.

⁹ To du iya bu; onyenonu; yo su ibe iya: "Ayi te emekwa ohuma. Ntanu-a kwa eswe-aji b'o bu; ole ayi gbe no-kirishia. Ayi -kwaa l'eka jeye l'utsu; be aa-nukwa ayi aphu. Unu t'ayi jelekwapu nta-a; je ekfuaru iya ndibe eze."

¹⁰ Ya ndono; ephe atugbua je ekua ndu echeje nche l'obu-edukfu kfuru iya ephe; su ephe: "L'ephe jekwaru l'odu odu ndu Aramu; to nwe m'oo onye lanu, no iya nu; to nwe onye ephe nuru ukporo iya. Yo buru inya; me nkakfu-igara; b'e litsuaru l'eke ono; ulo-ekwa ephe adulephu ege o du." ¹¹ Ndu nche ono araa iphe ono, ndu ono kfuru ono arara; e je ekfua ya l'ufu-eze.

¹² Eze egbeshi l'enyashi ono; su ndu ozi iya: "Iphe ono, ndu Aramu meru ono; be ya a-karu unu nta-a. Ephe maru l'egu eme ayi. O bu iya meru; ephe awufu l'odu odu ephe ono; je edomishia onwephe l'egu. Iphe ephe ari aburu l'ayi -wufutalephu; t'ephe kpukoo ayi le ndzu; wubata le mkpukpu ayi."

¹³ Onye lanu le ndu ozi eze ono asu: "T'ephe fota madzu; zi t'ephe gude inya ise, phoduru le mkpukpu-wa je amaru ege iphe du. E -gude ephe; be onodu ephe dukwataa l'o bu ke ndu Izurelu ono, a haru l'eke-a ono. Mbuh l'ephe a-dulee l'o bu igweligwe ndu Izurelu ono, nwushihuwaru nu ono. Oo ya bu t'ayi zi ephe t'ephe je amaru iphe, meru nu."

¹⁴ Ya ndono; ephe abya achita ugbo-inya labu; me inya. Eze abya ezia t'a choru ndu soja ndu Aramu jeshia; bya asu ephe: "T'ephe je egude enya ephe phu iphe, meru nu." ¹⁵ Ephe achoo ephe jeye le Enyimu Jodanu; phua l'uwe; me ivu, ndu Aramu tufashiru l'uzo; l'eke oso ono turu ephe l'ukfu. Ya ndono; ndu ono, jeru ozi ono alaphushia azu je ekfuaru iya eze. ¹⁶ To du iya bu; ephe atugbua je egwoo iphe l'odu odu ndu Aramu ono. E megee; ree ogbonga ntuh iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ocha lanu; bya eree ogbonga balu labu mkpola-ocha lanu, bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuru ono.

Aadzogbu onye ishi ozi eze l'okpa

¹⁷ Eze ndu Izurelu eye onye ishi soja, bu iya kagee ya ono ntse; t'o leta enya l'obu-edukfu mkpukpu ono. Yo buru l'eke ono; b'a dzogburu iya l'okpa; bu iya bu ege ono, onye ke Nchileke kfuhawaru iya teke ono, eze jeru l'ufu iya ono. ¹⁸ Ishi iya aburu le teke ono, onye ke Nchileke kfuru eze: "L'egbe nta-a echile; be ee-re ogbonga ntuh iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ocha lanu; bya eree ogbonga balu labu mkpola-ocha lanu l'onu edukfu Sameriya;" ¹⁹ be onye ishi soja ono, kakota ono eze ntse ono suru: "L'e too mekwa; m'o -ruhuru; Ojejoje ghashia uzo eku k'imigwe." Elayisha asu iya: "L'oo-gude enya iya phu iya; ole too rudu iya onu." ²⁰ Yo buru ege ono; b'o meru; mbuh le ndiphe dzogburu iya l'okpa l'obu-edukfu mkpukpu ono.

8

Aanu-phu nwanyi Shunemu ali iya azu

¹ O nweru teke Elayisha kfuru nwanyi ono, o mejeru nwatibe iya, nwuhuru anwuhu; yo teta nodu ndzu ono; su iya: "T'o gbeshi; duta ndibe iya t'ephe lufu je anodu l'eke du ephe mma; kele Ojejoje tuwaru ejo-egu ye l'ali-a afa esaa." ² To du iya bu; nwanyi ono egbeshi je emee iphe ono, onye ke Nchileke kfuru ono; duta ndibe iya; ephe alufu; je anoo afa esaa le Filisutayinu.

³ Afa ẹsaa ono agvulephu; nwanyi ono eshi Filisutayinu lata. Yọ bya ejekfube eze; je arọo ya t'a nụ-phu iya ọlo iya; mę alì iya azụ. ⁴ Teke ono; bę eze ekfu eyeru Geházi, bụ nwozi onye kę Nchileke; asuje: "T'o kfukotanuru iya iphe, bụ iphe-ọphulenyá Eláyisha l'ọ ha?" ⁵ Geházi anọdu l'akọru eze ẹge Eláyisha shiriu mee t'onye nwuhuru anwuhu teta nọdu ndzụ ọdo; a bya ele ẹnya; nwanyi ono, Eláyisha meru nwa iya; yo teta ono abata bya arọlahaa eze t'a nụ-phu iya ọlo iya yẹle alì iya azụ.

Geházi asụ: "Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ! Ọ kwa nwanyi ọbu ndọ-ọ; yẹle nwa iya ono, Eláyisha mejeru; yo teta nọdu ndzụ ono." ⁶ Eze abya aji nwanyi ono k'iphe ono; yọ kọkotaru iya ẹya.

Eze abya eduru nwozi lanu yeru iya; sụ iya: "Woru iphe, bụ kę nwanyi-wa nụ-phukota iya azụ l'ọ ha. Nụkota iya iphe, bụ iphe shi l'alì iya lufuta; tsube mbọku, ọ lufuru l'alì-a jeye nta-a."

Hazelu egbu Benuhedadu

⁷ Ya ndono; Eláyisha ejee Damásukọsu. Teke ono; bę iphe-ememe guderu Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu. A bya ekfuaru iya l'onye kę Nchileke bę byaru nụ. ⁸ Eze asụ Hazelu: "T'o wota iphe, ọo-nụ onye kę Nchileke ono gude; yo shi iya l'ẹka kpataedu Ojejoje ishi; maru: "?Mę ya a-kaa mma l'iphe ono, eme iya nụ ono?" "

⁹ Tọ dụ iya bụ; Hazelu abya egwoo iphe, dugbaa iche iche, kakọta mma lẹ Damásukọsu dojia eli ụkporo inya-ivu labu gude jekfushia Eláyisha. Yo rua; bya evudo iya l'ifu; sụ: "Nwatibe ngu, bụ Bénu-Hadadu; mbu eze ndu Áramu; bę ziru iya tẹ ya bya ajita ngu; ?mę ya a-ka-a mma l'iphe-wa, eme iya nụ-wa?"

¹⁰ Eláyisha asụ iya: "Je je ekfuru iya l'ọo-ka-a mma; ọle Ojejoje koshikwanuru iya l'ọ nwuhufutaje." ¹¹ Eláyisha adabę Hazelu ẹnya ẹge ono jeye iphere egude Hazelu. Onye kę Nchileke ono arata ẹkwa.

¹² Hazelu aji iya: "Onye nwe mu nụ; ?bụ ngunu bę jiraru?"

Eláyisha asụ iya: "L'ishi ẹkwa iya bụ lẹ ya mawaru iphe, dụ ẹji, ii-me ndu Ízurelu. Ii-yekota ọku l'iphe bụ ẹke, ẹphe kpuru; yo shihu ike. Unwokoro ẹphe; bę ii-gude ogu-mbeke gbushia; tụa unwegirima ẹphe ọtu pyaapyyaa. Unyomu ẹphe; ndu ọphu dụ ime bę ii-gvufushi ẹpho."

¹³ Hazelu asụ iya: "?Yẹbe nwozi ngu, ẹ-to nwe du iphe ya bụ;* ?bụ onye nuru iya ike ọphu ya e-gude mee iphe, ha nshinu ẹge ono?"

Eláyisha asụ iya: "Lẹ Ojejoje koshiwaru iya l'ii-mekochaa buru eze ndu Áramu."

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Hazelu ahaa Eláyisha lakfushia nnajiufo iya, bụ Bénu-Hadadu. Bénu-Hadadu aji iya: "?Bụ ngunu; bę Eláyisha kfuru?" Hazelu asụ iya: "L'o sukwaru l'ii-ka-a mma." ¹⁵ Yo rua echile iya; Hazelu ewota ukpo tsee lẹ mini; mini angugua ya angugu; yo wota iya phukputa Bénu-Hadadu ifu; yọ nwuhu. Hazelu aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Jehoram, bụ eze ndu Júda (2 Iphe 21:1-20)

¹⁶ L'afa, kwe Joram ẹhabu afa ise, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu; bę Jehoram Jehoshafatu wataru ọchi ndu Júda. Onye shi buru eze ndu Júda teke ono bụ Jehoshafatu. ¹⁷ Iphe Jehoram gbaru bụ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo teke ọ bya aburu eze. Ọ chiru afa ẹsato lẹ Jerúsalemu. ¹⁸ O tsoru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu; mee ẹge ndibe ẹhabu meru; kę l'ọ luru nwatibe ẹhabu. Yo mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje. ¹⁹ Ọle Ojejoje gude okfu ẹka nwozi iya, bụ Dévidi; ọphu 'ovudu iya evuvu t'o mebyishia ndu Júda; kę l'o kwehawaru Dévidi ụkwa l'unwu iya; mę awa iya; bę ọchichi ta alufudu l'ẹka gbururu jeye lẹ gbururu.

* **8:13** 8:13 Iphe e deru l'ẹke-a l'okfu Hibururu bụ "nkuta."

²⁰ L'oge kẹ Jehoram; bẹ ndu Édọmu kwefuru ndu Júda íkè; bya afotaru onwẹphe onye a-buru ẹphe eze. ²¹ Tọ dọ iya bụ; Jehoram achịta ụgbo-inya iya l'ọ ha jeshia Zayị. Ndu Édọmu abya ekephee yẹle ndu ishi ụgbo-inya ono mgburumgburu. Yo be l'enyashi; yo gbeshi bakfu ndu Édọmu ọgu. Ndu soja iya agbakashihu gbalashia. ²² Ya ndono; ndu Édọmu ekwefuru ndu Júda íkè jeye ntanụ. Teke ono kwaphu; bẹ ndu Libina kwefukwaruphu íkè.

²³ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehoram shi achị; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ²⁴ Tọ dọ iya bụ; Jehoram anwụhu lakfubeshia nna iya pẹ; e lia ya l'ẹke e liru nna iya pẹ lẹ Mkpukpu Dévidi. Nwatibe iya kẹ nwoke; mbụ Ehezáya abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

*Ehezáya, bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 22:1-6)*

²⁵ Ọ bụ l'afa, kwe Joram Éhabu afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu; bẹ Ehezáya Jehoram wataru ọchi ndu Júda. ²⁶ Iphe Ehezáya gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa lanụ lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri, bụ eze ndu Ízurelu. ²⁷ O tsoru ụbeka ndibe Éhabu; mee iphe, dọ ẹji l'ẹnya Ojejoje ẹge ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ bụ ọgo ndu ufu Éhabu.

²⁸ Ehezáya bẹ yẹle Joram Éhabu tųgburu jeshia otso Hazelu, bụ eze ndu Áramu ọgu lẹ Rámotu-Gíledu. Ndu Áramu emeka Joram iphe. ²⁹ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Joram alashia Jézerilu t'ọ je anọdu nyaa iphe ono, ndu Áramu mekaru iya lẹ Ráma teke ono, o tsoru Hazelu, bụ eze ndu Áramu ọgu ono.

Ehezáya Jehoram, bụ eze ndu Júda ejeshia Jézerilu ọji Joram Éhabu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

9

Jéhu bụ eze ndu Ízurelu

¹ Yo be ujiku lanụ; onye nkfuchiru Nchileke; mbụ Eláyisha ekua onye lanụ l'ogbo ndu nkfuchiru; sụ iya: “Kwakọbe; wota ekpemu manụ-wa je Rámotu-Gíledu. ² Teke i ruru; nggu elee ẹnya Jéhu Jehoshafatu Nimishi. Kuchi iya ekuchi; duta iya t'unu bahụ l'ime ụlo. ³ Teke ono; nggu ewota ekpemu manụ ono; woru manụ ono tee ya l'ishi; sụ: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Ya awụ ngu manụ l'ishi t'ị bụru eze ndu Ízurelu.’ Teke e metsuaru; nggu agụhaa ụlo gbalaa; gude ọso gbalaa. Ba akpọkwa ụkfu!”

⁴ Nwokorọbya ono, bụ onye nkfuchiru ono atụgbua jeshia Rámotu-Gíledu. ⁵ Yo rua; ndu ishi ndu soja anọduwa lẹ ndzuko. Yọ sụ ẹphe: “Onye ishi ndu soja; ya nwekwaru ozi, ya e-zia ngu.”

Jéhu ajị iya: “?Bụ onye ole l'ẹke-a bẹ iikfuru?”

Yọ sụ iya: “L'ọ bụ nggubedua; onye ishi ndu soja.”

⁶ Jéhu egbeshi; ẹphe abahụ l'ime ụlo. Onye nkfuchiru ono eworu manụ ono tee ya l'ishi; sụ iya: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụru: ‘Lẹ ya awụ ngu manụ l'ishi t'ị bụru eze, achị ndibe kẹ Ojejoje; mbụ ndu Ízurelu. ⁷ Ndu ọnu-ulo Éhabu, bụ nnajiufu ngu; bẹ ị-dzọ pyaapya; k'ophu ya e-shi ẹge ono gwata ụgwo ọchi ndu ozi iya ono, bụ ndu nkfuchiru; mẹ k'iphe bụ ndu ozi Ojejoje, bụ ndu Jézebẹlu gbushikotaru. ⁸ Ndibe Éhabu l'ẹphe ha a-buru kpurupyata. Iphe, bụ nwata nwoke l'ọnu-ulo Éhabu l'alị Ízurelu; bẹ ya e-domi: m'ọ bụ ohu; m'ọ bụ amadụ. ⁹ Ya e-me ufu Éhabu t'ọ dọ l'ọ bụ ufu Jeróbuwamu Nébatu; mękwaphu t'ọ dọ l'ọ bụ ufu Baasha

Ahija. ¹⁰ Jézebelu; bẹ bụ nkuta a-ta anụ iya l'egu, nọ lẹ Jézerilu. Ẹ to nwedu onye e-li iya elili.' " Yo kfutsua ẹge ono; gūhaa ụlo; gbalaa.

¹¹ Jéhu abya ejekfu ndu ishi ndu soja ọphunanu; onye lanụ aji iya: "‘Bụ-a k’oma? Bụ ngunu; bẹ onye ọgvu ono chọru ngu bya?’"

Jéhu asụ: "‘Ọ kwa l'unu mahawaru onye ọbu bya amaru ẹge ookfuje okfu.’"

¹² Ẹphe asụ iya: "‘L’ọo ẹjo-ire! Kfuwaruru ẹphe iphe ọbu nta-a.’"

Jéhu asụ ẹphe: "‘Iphe, o kfuru iya bụ lẹ Ojejoje sūru lẹ ya wūwaru yẹbe Jéhu manụ l’ishi; tẹ ya bụru eze ndu Ízurelu.’"

¹³ Ẹphe emewaphu ẹgwegwa je achita uwe ẹphe; wūshi l’alì t’ọ dzọbe ọkpa. Ẹphe abya egbua ụpyoku; sụ: "‘Jéhu bụ eze!’"

Jéhu egbu Joram

¹⁴ Ya ndono; Jéhu Jehoshafatu Nimishi eje achiaru Joram ẹjo idzu. Teke ono; bẹ Joram yẹle ndu Ízurelu l’ẹphe ha shi adzọ tẹ Hazelu, bụ eze ndu Áramu ba ana ẹphe Rámotu-Gíledu. ¹⁵ Ọbu l’eze, bụ Joram laru Jézerilu oje ọnya ẹke ono, ndu Áramu mekaru iya iphe teke ono, ẹphe lẹ Hazelu, bụ eze ndu Áramu shi alụ ọgu ono. Ya ndono; Jéhu asụ: "‘Ọ -būru l’ọ bụ obu unu ndono; t’ẹ b’ọ dukwa onye e-shi lẹ mkpukpu-wa pyofu je Jézerilu odo iphe-a.’" ¹⁶ Jéhu enyihu ụgbo-inya gbaru jeshia Jézerilu; kẹ l’ọ bụ ẹke ono; bẹ Joram zẹ. Ehezaya, bụ eze ndu Júda bẹ jeru iya ajiji.

¹⁷ Onye nche, vudo l’ulo eli, nọ lẹ Jézerilu aphua Jéhu; mẹ ndu l’awụ etso iya nụ; l’ẹke ẹphe dzeberu abya; chishia mkpu; sụ: "‘L’o nwekwaru ndu ya phuru, awụ abya nụ.’"

Joram asụ: "‘T’a chọta onye agba inya; zia ya t’o je ẹphe ndzuta je aji ẹphe: ‘?M’o bụ-a k’oma?’" "

¹⁸ Onye agbajẹ inya agba Jéhu ndzuta; sụ iya: "‘L’eze sūru: ‘?Bụ-a k’oma?’" "

Jéhu aji iya: "‘?Unu gude k’oma eme ngunu? Unu tso iya azụ!’"

Onye nche ono asụ eze: "‘L’onye e ziru jekfuakwaru ẹphe; ọle ẹ tọ latakwa nụ azụ.’"

¹⁹ Eze abya ezi onye ọdo, agbajẹ inya t’o jekfuedu ẹphe. Yo rua; bya asụ ẹphe: "‘L’eze sūru: ‘?Bụ-a k’oma?’" "

Jéhu asụ iya: "‘?Unu gude k’oma eme ngunu? Unu tso iya azụ!’"

²⁰ Onye nche ono asụ eze: "‘L’o jekfuakwaru ẹphe; ọle ẹ tọ latakwa nụ azụ. Ẹge onye ọbu gude agba; b’ọ dukwa l’ọbu Jéhu Nimishi. Ọogbakwa iya k’ehuka k’ehuka.’"

²¹ Joram asụ: "‘T’o doziaru iya ụgbo-inya iya.’" E doziaru iya ẹya. Joram, bụ eze ndu Ízurelu yẹle Ehezaya, bụ eze ndu Júda agbagbua jekfushia Jéhu. Onyenonu anọdutsua l’ụgbo-inya nk’iya. Ẹke ẹphe gbakfuru iya bụ ẹke, shi bụjeru alì Nebotu kẹ Jézerilu. ²² Joram aphulephu Jéhu; jì iya: "‘Jéhu; ?bụ-a k’oma?’"

Jéhu asụ iya: "‘?Nanụ ẹge k’oma e-shi dū; l’ẹke ụru-alì; mẹ mgborogwu ono, shi nne ngu, bụ Jézebelu l’ẹka ono haphụ ẹge o shi hahawa?’"

²³ Joram agbaphushia azụ; l’echi mkpu l’araru Ehezaya: "‘Ehezaya; l’ọ kwa ọgu-o!’"

²⁴ Jéhu egude ike iya l’ọ ha seta akfụ iya gbaa Joram lẹ mgbaku ukuvu; yo je atụ-fua ya meji. Yọ dawaphụ dakoru l’eli ụgbo-inya iya ono. ²⁵ Jéhu ekfuaru onye ishi ụgbo-inya iya, aza Bidika: "‘T’ọ pata iya je etufaa l’alì Nebotu kẹ Jézerilu phụ. Nyatakwa lẹ teke phụ, nggu l’iya chikoje shi gude ụgbo-inya agbatso nna iya; mbụ Éhabu; bẹ Ojejoje kfuru okfu ẹhu iya; sụ: ²⁶ ‘?Unyaphua; bẹ ya phuru mee Nebotu; mẹ mee k’unwu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya mefutaje ngu t’ì kfua ụgwo alì-a. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.’ Unu pata iya je etufaa l’alì ono; ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ono.’"

Egbu Ehezaya

²⁷ Ehezáya, bú eze ndu Júda aphua iphe, meru nù; gbagbua; tsoru uzo, shiru onu edukfu Betihaganu. Jéhu achipyabe iya; sù: “Unu gbagbufua yèbedua!” Èphe agbata iya akfù l'ùzo, sweru laa Guru lẹ mgboro Ibulamu. Yò gbaru laa Megido; je anwùhu l'ẹke ono. ²⁸ Ndu ozi iya egude ugbo-inya pata iya jeshia Jerúsalemu je elia l'ili iya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi. ²⁹ Yò búru l'afa, kwe Joramú Éhabu afa iri lẹ nanù, ọ wataru ọchi ndu Ízurelù; bẹ Ehezáya wataru ọchi ndu Júda.

Eegbu Jézebelu

³⁰ Ya ndono; Jéhu atugbua jeshia Jézerilu. Jézebelu anulephu l'ọ byaru; tee mkpọ-nya; memaa egbushi iya; je eworu ọnya pyofu lẹ windo. ³¹ Jéhu abya abyaruta l'obu-edukfu; Jézebelu aji iya: “Nggube Zimuri-a;* ?bù-a k'oma; mbù nggube onye-wa, gburu nnajiufu ngu-a?”

³² Jéhu apalia ọnya l'ùzo windo ono; sù: “?Bù onye ole bú onye nk'ia? ?Bù onye ole-e?” Ùmadzu labù; m'ọ bú ùmadzu ẹto, bú ndu a haru ahaha eshi lẹ windo lee ya ọnya. ³³ Jéhu asù ẹphe: “Unu shi l'ẹke ono tufu Jézebelu!” Èphe atufu iya; mee ya akfukashihu kpua l'upho-mkpuma; mẹ inya, nọgbaa l'ẹke ono. Jéhu egude inya ono dzọo ya pyakapyaka.

³⁴ Jéhu abahù l'ime ọlo je eribua ya; sù: “T'ẹphe pata nwanyi ono, vu onu ono; je elia; kẹ l'ọ bú ada eze!” ³⁵ Èphe alufulephu t'ẹphe je elia ya; iphe, ẹphe phuru nwenkinyi aburu okpokoro ishi iya; mẹ ọkpa iya; ọwaa ẹka iya. ³⁶ Èphe alaphu azù je ekfuaru iya Jéhu. Yò sù: “L'ọo ya bú iphe ono, Ojejoje shi l'onu nwozi iya; mbù Elayija kẹ Tishibe kfua; sù: ‘L'ọ bú l'egu, nọ lẹ Jézerilu; bẹ nkùta a-ta anù Jézebelu.’” ³⁷ Jézebelu bẹ odzu iya a-dù l'ọ bú nshì, a nyikaru nanù nanù l'alì Jézerilu; k'ophu bú l'ẹ to nwedù onye a-hùbe iya ama; sù: ‘L'ọ kwa Jézebelu ndọ-ọ.’ ”

10

Eegbushi ndibe Éhabu

¹ Ùwegirima Éhabu dù ọkporo madzù ẹto l'ùmadzu iri lẹ Samériya. Jéhu abya edee ẹkwo keshiaru ndu achì nù lẹ mkpukpu ono; keeru iya ndu bú ọgurennya; mẹ ndu bú ẹphe hefutaru ùwegirima Éhabu ono. L'ẹkwo ono b'o deru; sù: ² “Keshinu ọphu ùwegirima nnajiufu unu tukurù nọdu; yeru l'unu nweru ugbo-inya; nweru inya; nweru ngwa-ọgu; bya enweru mkpukpu, a kpùshiru ike; bẹ búkwa ẹkwo-wa-bebelephu eru unu ẹka; ³ unu afọta onye katsùa mma; mbù onye ọ gbaru t'unu fọta l'unwu nnajiufu unu ono; mee ya eze; t'unu lù ọgu l'okfu onu-ọlo nnajiufu unu.”

⁴ Egvu abya ẹphe l'ẹhu; ẹphe asù: “T'e lewaru; ndu eze labù phù ta dùdu ike vudo iya l'ifu. ?Nanù ẹge ẹphebedua e-shi kpọfu iya l'ifu?”

⁵ Tọ dù iya bú; onye bú iya bú ishi l'ufu-eze; onye gọvano mkpukpu ono; ndu bú ọgurennya; mẹ ndu bú ẹphe hefutaru ùnwu Éhabu; ezia ozi t'e je ezia Jéhu; sù iya: “L'ẹphe bú ndu ozi iya. L'ọ bú iphe, ọ sùru t'ẹphe mee; bẹ ẹphe e-me. L'ẹ to nwekwa onye ẹphe eme eze. Melekwaphu iphe, bú obu ngu.”

⁶ Jéhu abya edeeru ẹphe ẹkwo k'ugbo ẹbo; sù ẹphe: “Ọ -bùru l'unu kfù yèbedua l'azù; l'anuru iya okfu; ọo ya bú; t'unu bushikota ùnwu nnajiufu unu ishi l'ẹphe ha; chítaru iya lẹ Jézerilu l'egbe nta-a echile.”

Ùnwu Éhabu ono, bú iya bú ọkporo madzù ẹto l'ùmadzu iri ono; bẹ bú ẹphe lẹ ndu oke amadù lẹ mkpukpu ono shi bugbaaru. Yò búru ndu ono zúfutatsuaru ẹphe.

⁷ Ẹkwo ono erulephu ndu ono ẹka; ẹphe achita ùnwu eze ono; gbushikota l'ẹphe ha; mbù ọkporo madzù ẹto l'ùmadzu iri ono. Èphe edoo ishi ẹphe lẹ nkata; vulaaru

* **9:31** 9:31 Zimuri bẹ gburu eze Ela; gbua ndibe iya bya aburu eze; nọchia ọnya iya. Iphe ọ chiru bú abalì ẹsaa nwenkinyi. Gù ọya lẹ 1 Eze 16:8-20.

Jéhu lẹ Jézerilu. ⁸ Onye ozi abya ezia Jéhu l'e vulataakwaru iya ishi unwu Éhabu obu.

Jéhu asụ: “T'ọ kùbe ẹphe l'ikpo labụ l'ifu obu-edukfu mkpukpu t'ẹphe nọdu l'ẹke ono jeye l'utsu.”

⁹ Yo be l'utsu; Jéhu alufu; je evudo l'ẹke onyemonye obule a-phụ iya; sụ ẹphe: “Èka unu ta dukwa l'iphe owaa. O kwa yẹbedua bẹ gbaru nnajiufu iya, bụ Joramu ẹjo idzu; woru iya gbua. Olobu; ?bụ onye gbushiru ndu owananu? ¹⁰ Oo ya bụ t'unu maru l'ẹ to nwekwa iphe, Ojejoje kfuru lẹ k'ufu Éhabu, ẹ-te redu nụ. Ojejoje; bẹ mewaru iphe, o shi l'ọnu nwozi iya; mbụ Elayija kfua.”* ¹¹ Jéhu egbushikota iphe bụ ndibe Éhabu, ndu ophu phoduru nụ lẹ Jézerilu. O gbukotaru ndu, shi bụru ishi l'oge kẹ Éhabu; ndu ọnyà iya; mẹ iphe bụ ndu shi achijeru iya ẹja. Ẹ to nwedu m'ọo onye lanu, ọ haru; t'ọ wafu l'ẹphe.†

Jéhu egbushi ndu abubu Ehezaya

¹² Ya ndono; Jéhu abya egbeshi jeshia Samériya. Yo jetabelephu rua ẹke ndu eche aturu anọduje ebushi aturu ẹji; ¹³ yẹle ndibe Ehezaya, shi bụru eze ndu Júda edzuda. Yọ jì ẹphe: “?Unu bụ ndu ole?”

Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe bukwa ndibe Ehezaya. Iphe, ẹphe abya aburu t'ẹphe bya aja unwegirima Ehezaya; mẹ nne-eze.”

¹⁴ Jéhu asụ: “Unu kpukoo ẹphe lẹ ndzụ.” Ẹphe abya akpukoo ẹphe; metsua chita ẹphe je akube l'iduma, nọ l'ẹke ono, ndu eche aturu anọduje ebushi aturu ẹji ono. Ndu ẹphe gburu dọ ukporo madzụ labụ l'umadzu ẹbo. Ẹ to nwedu ẹphe onye wafuru nụ.

Egbushi ndibe Éhabu ophu phoduru nụ

¹⁵ Jéhu egbeshi l'ẹke ono; je aphụ Jehonadabu Rekabu l'ẹke ooje abyakfuta iya. Jéhu ekele iya; bya aja iya: “?Ị turu-a ikè yeru iya ẹge yẹbedua turu yeru ngu?”

Jehonadabu asụ iya lẹ ya tukwarua ikè yeru iya.

Jéhu asụ iya: “O -buru ẹge ono b'ọ dọ; kwenu iya l'ẹka.” Yọ machiaru iya ẹka; Jéhu eselita iya dubata iya l'ugbo-inya iya. ¹⁶ Jéhu asụ iya: “Tsoru iya; k'ophu ì-phụ ẹge iphe kẹ Ojejoje evube iya oku l'ehu.” Ya ndono; yọ pata iya l'ugbo-inya ono tugbua.

¹⁷ Ẹphe erulephu Samériya; Jéhu atuko iphe bụ ndibe Éhabu ndu ophu, phoduru nụ l'ẹke ono gbushikota. Yo dzoo ẹphe l'ẹphe ha pyaapya ẹge ono, Ojejoje shi l'ọnu Elayija kfua ono.

Egbushi ndu abaru Bálụ ẹja

¹⁸ Jéhu abya ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “Éhabu bẹ baru Bálụ ẹja; ọle ọ bapeteru iya ẹya. Yẹbe Jéhu a-baru Bálụ ẹja baruaru iya ẹya abaru. ¹⁹ Ngwa; unu kua ndu nkfuchiru Bálụ l'ẹphe ha; iphe bụ ndu oru Bálụ; mẹ ndu achijeru iya ẹja. T'ẹ b'o nwekwa onye a-gbala nụ; kele ya abya ogworu Bálụ ẹja, ha nshinu. Onye gbalaru nụ; ta anodukwa ndzụ.”

Iphe ono aburu ẹregede, Jéhu gude eme tẹ ya gbushikota iphe, bụ ndu abaru Bálụ ẹja.

²⁰ Jéhu asụ ẹphe: “Unu tụa ndzuko; t'a kwabẹ Bálụ ugvu.” Ẹphe abya araa kẹ ndzuko ono arara. ²¹ Jéhu abya achikota alì Ízurelu l'ọ ha zikota ozi; iphe bụ ndu abaru Bálụ ẹja l'ẹphe ha abyakota; to nwe m'ọo onye lanu, ẹ ta abyadunu. Ẹphe awu-jia eze ọlo Bálụ ono; ji iya pyimu; shita l'ishi iya ophu je akpaa l'ishi iya ophu.

²² Jéhu ekfuaru onye eleta ọlo, eedobeje uwe; sụ iya: “T'ọ chitaru ndu ono l'ẹphe ha uwe-nlọkpuru t'ẹphe yee!” Yọ bya achitaru iya ẹphe.

* 10:10 10:10 1 Eze 21:17-21. † 10:11 10:11 Gụa Hos 1:4.

²³ Tọ dọ iya bụ; Jéhu yele Jehonadabu Rekabu abahụ l'ụlo Bálụ ono. Jéhu asụ ndu ono, abaru Bálụ ẹja ono: “Unu lewaru; phụ l'ẹ to nwedu onye kẹ Ojejoje tso unu nọdu l'ẹke-a; gbahaa ndu abaru Bálụ ẹja nwenkinyi ẹphe.”

²⁴ Ya ndono; ẹphe abahụ jeshia ogwo ẹja; mę ngweja-ukfuru.

Jéhu bę wowaru ụkporo madzụ ẹno ye t'ẹphe kwabę l'etezi; bya asụ ẹphe: “O - nweru onye, haru m'ọo onye lanụ lẹ ndu-a, ya eye unu l'ẹka-a; yọ gbalaa; bę ee-gude ishi nk'ia kfuá ụgwo iya.”

²⁵ Egwo, Jéhu egwo ngweja-ukfuru ono; yọ sụ ndu nche; mę ndu ishi: “Unu bahụ je egbushikota ẹphe! T'ẹ b'ọ dukwa onye ọphu unu e-kwe t'ọ gbalaa.” Tọ dọ iya bụ; ẹphe egude ogu-mbeke gbugbushikota ẹphe. Ndu nche ono; mę ndu ishi ono etufashia odzu ẹphe l'etezi; bya awụba l'ime ime ụlo Bálụ ono. ²⁶ Ẹphe apashia oshi ẹke, aagwaję Bálụ; kpọo ya ọku; ²⁷ bya etsukposhia oshi Bálụ; tsukposhia ụlo iya. Yọ bụru nshị; bę eejeje anyịnyi l'ẹke ono jeye ntanụ.

²⁸ Yọ bụru iya bụ lẹ Jéhu emebyia k'ọbaru Bálụ ẹja l'alị Ízurelu. ²⁹ Ọ bụ le Jéhu te esefudu ẹka l'ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu kpataru tẹ ndu Ízurelu mee ono. Mbụ ẹja ono, ẹphe baru ụnwu-eswi phụ, e gude mkpọla-ododo kpua dobe lẹ Bételu; mę lẹ Dánu phụ.

³⁰ Ojejoje asụ Jéhu: “Keshinu i meru iphe, dọ mma; mee iphe, vudo nhamunha l'ẹnya iya; bya emee ndibe Éhabu iphe, nọ iya l'obu t'e mee ẹphe; bę awa ngu a-nọ l'aba-eze ndu Ízurelu jeye l'ogbo k'ẹno.” ³¹ Ọ bụ lẹ Jéhu te gudedu obu iya l'ọ ha dobe iphe, ekemu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu kfuru. Ẹ tọ hadu ẹjo iphe Jeróbuwamu ono; mbụ ẹjo iphe ono, ọ kpataru; ndu Ízurelu emee ono.

Anwụhu Jéhu

³² Teke ono; bę Ojejoje wataru ọhabota oke alị ndu Ízurelu. Hazelu alụ-gbukota mkpukpu lẹ mkpukpu ndu Ízurelu; ³³ tsube l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; l'alị Gíledu l'ọ ha; mę alị ndu Gádu; kẹ ndu Rúbenu; mę kẹ ndu Manáse shita lẹ Árowa lẹ nsuda nsuda Amónu; je akpaa lẹ Gíledu; mę Báshanu.

³⁴ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jéhu shi achị; iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; mę ike, ọ kparu; b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu.

³⁵ Tọ dọ iya bụ; Jéhu anwụhu lakfushia nna iya phę; e lia ya lẹ Samériya. Jehowahazu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọchia ẹnya iya. ³⁶ Iphe, Jéhu chiru ndu Ízurelu lẹ Samériya; bụ ụkporo afa l'afa ẹsato.

11

Atalaya, bụ eze-nwanyi ndu Júda yele Jowashi (2 Iphe 22:10—23:15)

¹ Atalaya, bụ nne Ehezáya aphulephu lẹ nwatibe iya; bę nwụhuwaru nụ; gbeshi je emee ndibe eze l'ẹphe ome-l'iwe. ² Jehosheba, bụ ada eze Joram; bụru nwunne Ehezáya kẹ nwanyi eduta Jowashi dufu l'ẹke ndibe eze ono, eeme t'e gbushia ono nọ. Yo duta yele onye ehe iya nụ; je edomia lẹ mkpura; shi ẹge ono wohaarụ iya Atalaya; k'ọphu bụ l'ẹ to gbuhedu iya. ³ E domiru Jowashi yele onye ehe iya nụ l'eze-ulo Nchileke afa ishingụ l'oge ono, Atalaya achị ono.

Ekwefuru Atalaya ikè (2 Iphe 23:1-15)

⁴ Yo rua l'afa k'ẹsaa; Jehoyada abya ezia t'e je ekua ndu ishi, achigbaa ụkporo ndu soja ụkporo ise ise, shi l'alị Karu; mę ndu nche t'e duru ẹphe byakfuta iya l'eze-ulo Nchileke. Ẹphe l'ia agbaa ndzụ; yo mee; ẹphe eribuaru iya nte l'ulo Ojejoje ono.

Yọ abya ekoshi ẹphe Jowashi, bụ nwatibe eze ono. ⁵ Yọ bya atuaru ẹphe ekemu; sụ: “Ọwaa iphe, unu e-me ndọ-ọ: Unu kee onwunu ọzo ẹto unube ndu ono, echeje nche mbọku ọtu-ume ono. T'ọzo lanu je anọdu le nche l'ufu-eze; ⁶ ọzo lanu anọdu le nche l'ọnu-ọzo Suu; ọzo lanu ọphu a-nọdu l'ọnu-ọzo, nọ l'azụ ndu nche ono. Ono bụ ẹge unu e-shi chee ọlo ono; k'ọphu ẹ te enwutsudu iya. ⁷ Ọzo labu l'unu, bụ ndu ẹ-te chejedu nche mbọku ọtu-ume a-nọduje le nche l'eze-ọlo Nchileke; gbochita eze. ⁸ Unu gudegbaa ngwa-ọgu unu l'eka gbaa eze, bụ Jowashi mgburumgburu. Iphe, bụ onye shitaru ẹke unu nọ; unu gbua onye ọbu. Unu swijeru eze eswiru l'ejeje; me l'alala.”

⁹ Ndu ishi, achigbaa ukporo ndu soja ise ise ono emee ẹge ono Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja kfulu ẹphe ono. Onyenonu eje eduta ndu nk'iya, bụ ndu nche ke mbọku ọtu-ume; me ndu ọphu chigewaru nu l'alawa alala; ẹphe abyakfutashia Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ¹⁰ Onye ono, achijeru Nchileke ono achita arwa; me iphe ono, eegudeje gbobuta onwonye ono, shi buru ke Dévidi, e doberu l'eze-ọlo Nchileke ono woru nu ndu ishi, achigbaa ukporo ndu soja ise ise ono. ¹¹ Ndu nche ono apagbaaru ngwa-ọgu l'ehu l'ehu vudo; gbaa eze mgburumgburu tsube l'ọzo ọhuda eze-ọlo ono jeye l'ọzo isheli iya; mbu jeye l'anya-ngweja Ojejoje; me eze-ọlo ono.

¹² Jehoyada abya edufuta nwatibe eze ono; bya eworu okpu-eze kpube iya; woru ẹkwo, ekemu Nchileke nu iya. ẹphe awua ya manu l'ishi; chia ya eze. Ndu ono akuaru iya ẹka; zua ya; sụ: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze!”

¹³ Atalaya anulephu uzu, ndu nche; me ndu ọha atụ l'eze-ọlo Ojejoje; tugbua jekfushia ẹphe l'ẹke ono. ¹⁴ Yọ bya elee ẹnya; phu ẹge eze ono vudo l'iku itso, bụ iya bụ ẹge ome-l'ali kfulu; phukwaaphu le ndu ishi ndu soja; me ndu egbuje upyoku vudonyabe iya; me ẹge ndu ali ono l'ẹphe ha chikoru etegbaa ẹswa; l'egbu upyoku. Yọ gbajashia uwe iya; chia mkpu; sụ: “Ejo iphe eme-o! Ejo iphe eme-o!”

¹⁵ Ya ndono; Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya atuaru ndu ishi ukporo ndu soja ise ise ono ekemu; sụ ẹphe: “Unu kpufuta nwanyi ono l'ẹke ono, ndu nche nọ ono. Unu egude ogu-mbeke gbua iphe, bụ onye tso iya nu.” Ke l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono suru: “T'e b'e gbukwa iya l'eze-ọlo Nchileke.” ¹⁶ Tọ du iya bụ; ẹphe egude iya; kpu-rua onu ẹke inya eshije abahu l'ufu-eze; woru iya gbua l'ẹke ono.

Jehoyada edozi ali Júda (2 Iphe 23:16-21)

¹⁷ Jehoyada abya emee t'eze; me ndu Júda; ẹphe le Ojejoje gbaa ndzụ. Ndzụ ono, ẹphe gbaru ono aburu l'ẹphe a-buru ndu e gude ire ẹphe ẹka l'ẹke ibe ẹphe nọ; me l'ẹke Ojejoje nọ. ¹⁸ Ndu ali ono l'ẹphe ha ejeshia l'eze-ọlo Bálu je enwutsushia ya; tuko ẹnya-ngweja Bálu; me iphe bụ ntekpe iya tsua yogiriyogiri. ẹphe egbua Mátanu, bụ onye achijeru Bálu ẹja l'ifu ẹnya-ngweja Bálu.

Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya eye ndu nche; ẹphe echelaha eze-ọlo Nchileke. ¹⁹ Yo duta ndu ishi ukporo ndu soja ise ise ono, shi Karu; me ndu nche; me ndu ali ono l'ẹphe ha; ẹphe eshi l'eze ọlo Nchileke dufuta onye eze ono; duba iya l'ufu-eze. ẹke ẹphe shiru bụ l'ọnu-nggamgbo ẹke ndu nche anọduje. Eze eje anọdu l'aba-eze iya; wata ọchi ndu Júda. ²⁰ Ehu atsolaha ndu ali ono l'ẹphe ha ẹna. Nchi abya adu ẹphe ono ndoo; ke l'e gudewa ogu-mbeke gbua Atalaya l'ufu-eze.

²¹ Iphe Jowashi gbaru bụ afa ẹsaa teke ọ wataru achichi.

12

Jowashi bụ eze ndu Júda (2 Iphe 24:1-16)

¹ L'afa, kwe Jéhu afa ɛsaa k'ɔphu ɔ bu eze ndu Ízurelu; bɛ Jowashi wataru achichi lɛ Jerúsalemu. Yɔ chia ɔkporo afa labu lɛ Jerúsalemu. Epha nne iya bu Zibaya; onye Besheba. ² Jowashi bɛ mekotaru iphe, vudo nhamunha l'ɛnya Ojejoje l'oge nk'iya; kele Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja shi akpo-ziru iya ɔzo. ³ Obenu l'ɛke aagbaje eja b'ɛ te ewofudu; ndu alɛ ono l'ejeje ogwo eja; l'akpo insensu oku l'eli ɛke ono.

⁴ Jowashi abya ekfuru yeru ndu achijeru Nchileke eja; su epe: "Unu natakota iphe, bu okpoga, du nsɔ, eewobataje l'eze-ulo Nchileke; mbu okpoga, aatutaje l'utu; okpoga, e ketaru onyenonu t'o kfuje; me okpoga, madzu gude obu iya bya anu l'eze-ulo Nchileke. ⁵ Te ndu achijeru Nchileke eja l'onye l'onye natakota okpoga ono l'eka onye edobeje okpoga t'e gude iya mekwaa iphe, bu ɛke mebyihuru nu l'ulo Ojejoje."

⁶ Oke ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ta watadu omekwa eze-ulo Nchileke ono jeye l'afa, kwe Jowashi ɔkporo afa l'afa eto; k'ɔphu ɔ wataru achichi. ⁷ Eze, bu Jowashi abya ekua Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja; me ndu achijeru Nchileke eja odo ji epe: "Bu ngunu meru iphe unu te emekwadu iphe ono, mebyishihuru l'eze-ulo Nchileke ono? Unu ba anatahɛkwa ndu edobeje okpoga okpoga odo. Unu wotachia okpoga ophu no unu l'eka nu t'e gude mekwaa eze-ulo ono." ⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ekweta l'ephe ta anatahedu okpoga odo; yeru l'ephe te emekwadu eze-ulo Nchileke ono l'onwephe.

⁹ Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja apata okpoko; swofua ya ɔzo l'okfuchi iya; je eworu iya dobe l'ɛnya-ngweja Ojejoje l'uzo eka-utara teke aabata l'eze-ulo Nchileke ono. Ndu achijeru Nchileke eja ndu ophu eche ɛke, eeshi abata l'eze-ulo Nchileke l'ewotaje okpoga, e wobataru l'eze-ulo ye l'okpoko ono. ¹⁰ Yoo buje; okpoga ono -halephu nshinu l'okpoko ono; onye ederu eze ekwo; me onye ishi ndu achijeru Nchileke eja abya agua ya; chiru ye l'ekpa; kechia. ¹¹ Epe gutsua okpoga ono l'ege o ha; epe eworu iya nu ndu bu ishi eleta ɛnya l'ozi eze-ulo ono. Yɔ buru l'okpoga ono bɛ epe eshije l'akfua ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono ugwo: mbu ndu kapyinta; ndu akpu ɔlu obu akpukpu; ¹² ndu edo ɔlu; me ndu akukposhi mkpuma. Yɔ buru l'okpoga ono bɛ epe eshije zuta oshi; me mkpuma, a gbakposhiru agbakposhi, e gude emekwa eze-ulo Nchileke ono. Yɔ buru iya b'e gude mekota l'iphemiphe obule, eemekwa emekwa l'eze-ulo ono. ¹³ E to dukwa okpoga ono ophu e gude mee efere mkpola-ocha; me iphe, apaje owuu uruku; me ochi, eeyeje mini; me upyoku; mewaru iphe odo, e gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha mee dobe l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁴ O bulephu ndu eje ozi l'eze-ulo ono bɛ a nuru iya t'ephe gude mekwaa eze-ulo ono. ¹⁵ E ta subua ndu a nuru okpoga ono t'ephe bya edoo ege epe shiru kpaphushia ya; ke l'ephe bu ndu gude ire-lanu eje ozi ono.

¹⁶ Okpoga, shi lɛ ngweja ndu ikpe-nmaru; me ke ngweja ndu iphe, du eji b'ɛ te wobatadu l'eze-ulo Nchileke. Ndu nwe iya nu bu ndu achijeru Nchileke eja.

¹⁷ Yɔ buru teke ono bɛ Hazelu, bu eze ndu Aramu jeru je etso ndu Gatɔ ogu; luta iya. Yɔ ghakobe jeshia ogu lɛ Jerúsalemu. ¹⁸ Jowashi, bu eze ndu Júda egwota iphemiphe obule, nna iya phe, bu Jehoshafatu; Jehoramu; me Ehezaya, bu ndu shi buru eze ndu Júda doberu Ojejoje iche; me ophu yebedua doberu Ojejoje iche; me mkpola-ododo, a phuru l'ɛke eedobeje ɛku l'eze-ulo Nchileke; me l'ufu-eze; gwolaaru Hazelu, bu eze ndu Aramu. Yo chita ndu soja iya; shi lɛ Jerúsalemu lufu-shia.

Anwuhu Jowashi

¹⁹ Iphe odo, meeberu nu teke Jowashi shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda.

²⁰ Ndu ozi Jowashi achiaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'ulo, no lɛ Bétu-milo l'uzo, shiru jee Sila. ²¹ Ndu ozi iya ophu gburu iya nu ophu bu Jozaka Shimeyatu; me

Jehozabadu Shoma. Tọ dọ iya bụ; Jowashi anwụhu; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpụkpu Dévidi. Nwatibe iya, bụ Amazáya abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

13

Jehowahazu bụ eze ndu Ízurelu

¹ L'afa, kwe Jowashi Ehezáya ụkporo afa l'afa ẹto, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Jehowahazu Jéhu wataru ọchi ndu Ízurelu lẹ Samériya. Iphe, ọ chọru bụ afa iri l'ẹsaa. ² O meru iphe, dọ ẹji l'ẹnnya Ojejoje. O tso ru ụbeka, Jeróbuwamu Nébatu; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe e-mee ono. Ẹ tọ habụa ome iphe, dọ ẹji. ³ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje atukoshi ndu Ízurelu ẹhu-eghughu iya; chọru ẹphe ye l'ẹka Hazelu, bụ eze ndu Áramu; mẹ l'ẹka nwatibe iya, bụ Bénu-Hadadu.

⁴ Jehowahazu abya ekfuru nọ Ojejoje; Ojejoje angaarụ iya nchị; kẹ l'ọ phuru ẹge eze ndu Áramu gude akpa ndu Ízurelu ẹhu. ⁵ Ojejoje abya anụ ndu Ízurelu onye dzọru ẹphe; ẹphe anahụ ndu Áramu. Ndu Ízurelu abya eburu lẹ nchị-odoo ẹge ẹphe shihawa buru. ⁶ Obenu l'ẹphe ta hadu ẹka l'ẹjo iphe ono, ndibe Jeróbuwamu meru ono; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe emee ono. Iphe ono l'ọ ha b'ọ yekotaru ẹka. Yọ buru ẹge itso Ashera nọ lẹ Samériya nọ b'ọ nọ.

⁷ Ẹ to nwedu ndu soja Jehowahazu phọduru nọ; gbahaa ụkporo ndu soja labụ lẹ ndu soja iri, bụ ndu agbajẹ ịnnya; mẹ ụgbo-ịnnya iri; mẹ ụkporo unu ndu soja l'ise,* bụ ndu soja k'ọkpa; kẹ l'eze ndu Áramu bẹ gbugeru ndu ọphu; mbụ dzọo ẹphe pyaapya l'ọ bụ ẹja.

Anwụhu Jehowahazu

⁸ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Jehowahazu shi achị; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; mẹ ike, ọ kparu b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurelu. ⁹ Jehowahazu anwụhu lakfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ Samériya. Jehowashi, bụ nwatibe iya nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Jehowashi bụ eze ndu Ízurelu

¹⁰ L'afa, kwe Jowashi ụkporo afa l'afa iri l'ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Jehowashi Jehowahazu wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chọru bụ afa iri l'ishingu lẹ Samériya. ¹¹ O meru iphe, dọ ẹji l'ẹnnya Ojejoje. Ẹ tọ habụa ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe e-mee ono. Ẹ tọ habụa ẹjo iphe ono.

Anwụhu Jehowashi

¹² Iphe ọdo, meeberu nọ teke Jehowashi shi achị; mẹ iphemiphe ọbule yẹbedua meru; yeru ike, o gude tso Amazáya, bụ eze ndu Júda ọgu; b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurelu. ¹³ Jehowashi anwụhu lakfushia nna iya phẹ; e lia ya l'ẹke e liru ndu eze ndu Ízurelu lẹ Samériya. Jeróbuwamu, bụ nwatibe iya abya anọdu l'ọkwa-eze ono.

Anwụhu Eláyisha

¹⁴ Yọ buru teke ono bẹ iphe-ememe, bụ iya mekocharu gbua Eláyisha guderu iya. Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu ejeshia ya ajiji. Yo rua bya aralahaa ẹkwa l'ifu iya; sụ: "Nna iya-ee! Nna iya-ee! Nngụbe ụgbo-ịnnya; bya aburu ọ-gba-ịnnya-ọgu ndu Ízurelu!"

* 13:7 13:7 Iphe ọ bụ bụ 10,000.

¹⁵ Eláyisha asụ iya: “T'o wota ụta; yo seta akfụ.” Jehowashi abya ewota iya. ¹⁶ Eláyisha asụ eze ndu Ízurelu ono: “Gude ẹka ngu seta akfụ ono!” Yọ bya eseta iya. Eláyisha abya atụ-kobe eze ono ẹka l'ẹka nk'ia; ¹⁷ sụ iya: “Guhaa windo ophu nọru laa ụzo ẹnyanwu-ahata!” Yọ guhaa ya. Eláyisha asụ iya: “Gbaa akfụ ono!” Yọ gbaa ya. Eláyisha asụ iya: “Ono bụ akfụ Ojejoje, e-gude mekputa ndono! Ono bụ akfụ, ii-gude lụ-gbua ndu Áramu; kẹ l'ii-mekputa ẹphe lẹ Afẹku; ẹphe aburu kpurupyata.”

¹⁸ Eláyisha asụkwa iya phụ: “Wota akfụ ono!” Yo wota iya. Yọ sụ eze ndu Ízurelu ono: “Sụ ya l'alị!” Yọ sụ ya ụgbo ẹto; haa ya. ¹⁹ Ẹhu eghulaha onye kẹ Nchileke ono eghughu l'ẹke o nọ. Yọ sụ: “I gege asụ iya ugbo ise; m'ọ -bụ ụgbo isingu; k'ophu i gege alụ-gbukwanu ndu Áramu jeye ẹphe abụ-geeru kpurupyata. Ọle nta-a bụ ugbo ẹto kpụ bẹ ii-mekputa ẹphe.”

²⁰ Tọ dụ iya bụ; Eláyisha anwụhu; e lia ya.

Ndu ọ-lụ-ọlaa, shi Móabu eshi awubatajẹ l'alị Ízurelu lẹ mini ọdungu. ²¹ Yo be ujiku lanụ; yo nweru ndu eli odzu. Ẹphe aphulephu ndu ọ-lụ-ọlaa ono; paru odzu nwoke ono chee l'ili Eláyisha; gbalashia. Odzu nwoke ono eje edenyi l'ọkpu Eláyisha; teta; bya evudo l'ọkpa iya ẹphe ebo.

Ọgu ndu Ízurelu; mę ndu Áramu

²² L'oge kẹ Jehowahazu bẹ Hazelu, bụ eze ndu Áramu kpakọtaru ndu Ízurelu ẹhu. ²³ Ọle Ojejoje anọduje emeru ndu Ízurelu eze-iphe-oma; l'aphuru ẹphe imiko; too kweje t'o nweru iphe e-me ẹphe. Iphe, kparu iya nụ aburu ndzụ ono yele Ébirihamu; Áyizaku; mę Jékopu gbaru ono. Jeye ntanu-a b'ẹ tọ bụdu uche iya tẹ ya mebyishia ẹphe; m'ọ bụ tẹ ya chifu ẹphe l'ifu iya.

²⁴ Hazelu, bụ eze ndu Áramu anwuhulephu; nwatibe iya; mbụ Bénu-Hadadu aburu eze; nọ-chia ẹnya iya. ²⁵ Yọ buru teke ono bẹ Jehowashi Jehowahazu natakọtaru iya mkpukpu ono, Hazelu shi nata nna iya; mbụ Jehowahazu l'ọgu ono. Jehowashi emekputa iya ugbo ẹto; shi ẹge ono naphutakota mkpukpu ndu Ízurelu azụ.

14

Amazáya bụ eze ndu Júda (2 Iphe 25:1-24)

¹ L'afa, kwe Jehowashi Jehowahazu afa labụ, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ Amazáya Jowashi wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia ụkporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jehowadinu; onye Jerúsalemu. ³ Amazáya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje. O bụ l'ẹ to merudu iya l'ọ bụ ochechoroche iya, bụ Dévidi. O tsoleruphu ụbeka nna iya, bụ Jowashi. ⁴ Obenu l'ẹ to woshidu ẹke ono, aagwajẹ iphe ono. Ndu Júda eshi anọduje l'ẹke ono egwo ẹja; l'akpọ insensu ọku.

⁵ Ẹka eshihulephu Amazáya ike l'ọchichi; yo gbushia ndu ozi iya ono, bụ ẹphe gburu nna iya teke ọ bụ eze ono. ⁶ O bụ l'ẹ to gbudu ụnwegirima ndu mgbugbumadzu ono; kẹ l'ọ tsoru iphe ono, e deru l'ẹkwo ekemu Mosisu l'ẹke ono, Ojejoje turu ekemu; sụ: “Ndu muru nwa b'ẹ te egbudu l'ugwo iphe, unwu ẹphe metaru; ophu 'e gbukwanu ụnwegirima l'ugwo iphe, ndu, muru ẹphe metaru; onyenonu bẹ a-la l'iphe, o metaru.”

⁷ Ọ bụ Amazáya bẹ gburu ndu Édọmu ụnu madzụ ugbo ụkporo l'ise lẹ Nsuda Alì Únú; bya aluta mkpukpu Sela l'ọgu; woru iya gwa Ọkutelu. Yọ buru ẹpha ono bẹ ọza jeye ntanu-a.

⁸ Tọ dụ iya bụ; Amazáya abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Ízurelu; mbụ Jehowashi Jehowahazu Jéhu: "T'ọ bya t'ayi kpogba iya."

⁹ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu eziphu Amazáya, bụ eze Júda ozi azụ; sụ iya: "Oshi uke, nọ l'alì ugvu Lébanonu ziru oshi sida ugvu Lébanonu; sụ iya: "Tẹ nwatibe iya byanu bya alua ada iya." Ya ndono; anu-egu-egbudu alì ugvu Lébanonu eswedelephu; dzọo uke ono pyaapya. ¹⁰ I mekputawaru ndu Édọmu; gbe gudewa iya rụ l'eku onwongu. Ophu t'ẹpho ji ngu l'ophu i meru; nggu ejibe onwongu ejibe. ?Bụ ngunu meru iphe ìichoru onwongu okfu; nggu lẹ ndu Júda ishi-ephuhu?"

¹¹ Ọ bụ lẹ Amazáya ta angaduru iya nchì. Tọ dụ iya bụ; Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu achita ndu soja iya jeshia yele Amazáya eje akpogba iya lẹ Bétu-Shemeshi Júda. ¹² Ndu Ízurelu alu-gbua ndu Júda; onyenonu eye okpa l'oso; gbalashia; lashia l'ufu ẹphe iche iche. ¹³ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu akpua Amazáya Jowashi Ehezaya, bụ eze ndu Júda lẹ ndzụ lẹ Bétu-Shemeshi. Yọ jeshia Jerúsalemu je enwutsushia upho-mkpuma Jerúsalemu; shita lẹ Onu-Uzo ndu Ífuremu je erua lẹ Onu-Uzo Aguga; nwutsushia ẹke ogologo iya ruru ụnu ntụ-okpa. ¹⁴ Ọ chitakotaru mkpola-ododo; mę mkpola-ocha; męwaru ivu, nọkota l'eze-ulo Nchileke; mę ophu nọ l'ẹke eedobeje ẹku l'ulo-eze. O nweru ndu ophu e guderu l'ọgu, ọ chiru laa Samériya; t'a bya agbata ẹphe agbata.

Anwuhu Jehowashi

¹⁵ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehowashi shi achì; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; yeru ike, ọ kparu; mę ẹge yele Amazáya, bụ eze ndu Júda gude lua ọgu; b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Jehowashi anwuhu lakfushia nna iya phẹ; e lia ya l'ẹke eeliye ndu eze lẹ Samériya. Nwatibe iya; mbụ Jeróbuwamu abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Anwuhu Amazáya

¹⁷ Amazáya Jowashi, bụ eze ndu Ízurelu bẹ nọru afa iri l'ise lẹ Jehowashi Jehowahazu, bụ eze ndu Ízurelu nwuhutsuaru. ¹⁸ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Amazáya shi achì b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda.

¹⁹ Lẹ Jerúsalemu b'a nọ chiaru Amazáya ẹjo idzu. Yọ gbalaa lashia Lakishi. Ẹphe eye ndu jekfuru iya nụ lẹ Lakishi l'ẹke ono; je eworu iya gbua. ²⁰ Ẹphe egude inya palata iya bya elia lẹ Jerúsalemu l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi.

²¹ Ndu Júda l'ẹphe ha ewota Azaríya, bụ onye nọwaru afa iri l'ishingu mee ya eze l'ozori nna iya, bụ Amazáya. ²² Ọ bụ Azaríya bẹ kpukwa-ziru mkpukpu Élatu; woru iya nụ-phu ndu Júda azụ lẹ Amazáya nwuhutsuaru lakfushia nna iya phẹ.

Jeróbuwamu k'ẹbo bụ eze ndu Ízurelu

²³ L'afa, kwe Amazáya Jowashi afa iri l'ise, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Jeróbuwamu Jehowashi wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chiru bụ ụkporo afa labụ l'afa lanu lẹ Samériya. ²⁴ O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ẹ tọ hadu ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru tẹ ndu Ízurelu mee ono. ²⁵ Ọo ya b'e shi l'ẹka; a nataphukota ókè-alì ndu Ízurelu azụ; shita lẹ Lebo-Hámatu jeye lẹ Eze Ẹnyimu Araba. O shi ẹge ono vua; mbụ iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu shi l'onu nwozi iya, bụ Jona Amitayị kfu; mbụ onye nkfuchiru Nchileke ono, shi Gatu Hefa ono.

²⁶ Ojejoje bẹ phụwaru ẹge iphe-ehuka, ndu Ízurelu hatabe nshinu; tsube lẹ ndu ophu bụ ohu je akpaa lẹ ndu ophu bụ amadu: to nwe onye a-gbaru ẹphe mkpu. ²⁷ Ọ bụ lẹ keshinu Ojejoje te kfulu lẹ ya e-me t'ẹpha ndu Ízurelu chihu lẹ mgboko-a b'o shi l'ẹka Jeróbuwamu Jehowashi dzofuta ẹphe.

²⁸ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jeróbuwamu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru: ike, ọ kparu; ọgu, ọ lutsuaru; yeru ẹge o shi nataphu Damásukosu; mę Hámatu azụ l'ẹka ndu Júda; woru nụ ndu Ízurelu b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁹ Tọ dụ iya bụ; Jeróbuwamu anwuhu lakfushia nna iya pẹ, bụ iya bụ ndu eze ndu Ízurelu. Zekaráya, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

15

Azaríya bụ eze ndu Júda (2 Iphe 26:1-5)

¹ L'afa, kwe Jeróbuwamu ụkporo afa l'afa ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ Azaríya Amazáya wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bụ afa iri l'ishingu teke ọ wataru achichi. Yọ chia ụkporo afa labụ l'afa iri l'ẹbo lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jekolaya; onye Jerúsalemu. ³ Azaríya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje ẹge nna iya; mbụ Amazáya meru. ⁴ Obenu l'ẹ to wofudu ẹke aagwajẹ iphe; ndu Júda l'ejeje ọgba ẹja l'ẹke ono; l'akpo ínsensu ọku.

Ẹhu-labụ eme Azaríya (2 Iphe 26:16-23)

⁵ Ojejoje abya alọru ẹhu-labụ tų eze ono; yọ taa ya jeye teke ọ nwuhuru. Ẹhu-labụ ono emee; yo shi buru iche. Jótamu, bụ nwatibe iya aburu ishi l'ufu-eze; mekochaa wata ọchi ndu alị ono l'ọzori iya.

⁶ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Azaríya shi achị; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ⁷ Ya ndono; Azaríya anwuhu lakfushia nna iya pẹ; e lia ya l'ẹke e liru nna iya pẹ lẹ Mkpukpu Dévidi. Jótamu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Zekaráya bụ eze ndu Ízurelu

⁸ L'afa, kwe Azaríya ụkporo afa l'afa iri l'ẹsato, ọ wataru ọbu eze ndu Júda bẹ Zekaráya Jeróbuwamu wataru ọbu eze ndu Ízurelu. Iphe, ọ chiru bụ ọnwa ishingụ lẹ Samériya. ⁹ Zekaráya bẹ meru iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje l'ọ bụ nna iya pẹ. Ẹ tọ habụa ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ẹphe emee ono.

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Shalumu Jábeshi agbaaru Zekaráya ẹjo idzu; nọdu l'ifu ndu Ízurelu gbua ya; bya aburu eze nọ-chia ẹnya iya. ¹¹ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Zekaráya shi achị b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Ízurelu. ¹² Tọ dụ iya bụ; iphe ono, Ojejoje kfulu Jéhu ono avụa; mbụ iphe ono, o kfulu iya; sụ: "L'ọ bụ unwu iya pẹ a-nọdu anọ l'aba-eze ndu Ízurelu chia jeye l'ogbo k'eno."

Shalumu bụ eze ndu Ízurelu

¹³ Shalumu Jábeshi wataru achichi l'afa, kwe Uzáya ụkporo afa l'afa iri lẹ tete, ọ wataru ọchi ndu Júda. Iphe, ọ chiru bụ ọnwa lanụ lẹ Samériya. ¹⁴ Menahemu Gadi eshi lẹ Tíza jeshia Samériya. Yọ nọdu lẹ Samériya l'ẹke ono tso Shalumu Jábeshi ọgu; gbua ya; buru eze nọ-chia ẹnya iya.

¹⁵ Iphe ọdo, meeberu nū teke Shalumu chīru; mē ẹjo idzu, ọ gbaru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízureḷu.

¹⁶ Teke ono bẹ Menahemu shi lẹ Tíza tso ndu Tifuza ọgu; woru ẹphe lụa; mbụ lụa lụa ndu bunyabe ẹphe; bufushia iphe, bụ unwanyi, dū ime ẹpho; kẹ l'ẹphe jikaru iya.

Menahemu bụ eze ndu Ízureḷu

¹⁷ L'afa, kwe Azaríya ụkporo afa l'afa iri lẹ tete, ọ wataru ọchi ndu Júda; bẹ Menahemu Gadi wataru ọchi ndu Ízureḷu. Iphe, ọ chīru bụ afa iri lẹ Samériya.

¹⁸ Menahemu bẹ meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje. L'oge ọchichi iya l'ọ ha b'ẹ to wofubua ẹka l'iphe, dū ẹji ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbụ ono, o meru; ndu Ízureḷu emee ono.

¹⁹ Eze ndu Asiriya; mbụ Pulu achīru ndu soja bya ọgu ọ-luru-ọlaa lẹ Ízureḷu. Menahemu anụ iya ụkporo unu ẹkpa mkpọla-ọcha labụ l'ụkporo ẹkpa iri; t'ọ yetaru iya ẹka; tẹ ẹka shia ya ike l'ọchichi. ²⁰ Yọ bụru lẹ Ízureḷu bẹ Menahemu shi nafuta okpoga ono. Yọ bụru ndu nweru iphe l'alì ono b'o naru ụkporo mkpọla-ọcha labụ lẹ mkpọla-ọcha iri iri l'onye l'onye; nū eze ndu Asiriya. Eze ndu Asiriya ono atụgbua laphushia azu; tọ nọduhe l'alì ono.

²¹ Iphe ọdo, meeberu nū teke Menahemu shi achi; mē iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízureḷu.

²² Menahemu anwuhu lakfushia nna iya phẹ. Nwatibe iya; mbụ Pekahaya aburu eze; nọ-chia ẹnya iya.

Pekahaya bụ eze ndu Ízureḷu

²³ L'afa, kwe Azaríya ụkporo afa labụ l'afa iri, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Pekahaya Menahemu wataru ọchi ndu Ízureḷu. Iphe, ọ chīru bụ afa labụ lẹ Samériya.

²⁴ Pekahaya bẹ meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ẹ tọ habụa ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mbụ iphe ono, o meru ndu Ízureḷu; ẹphe emee ono. ²⁵ Onye ishi ndu soja Pekahaya, aza Peka Remaliya agbaaru iya ẹjo idzu; gbata ụkporo madzụ labụ l'umadzu iri lẹ Gíledu; ẹphe etsoru iya je etso Pekahaya ọgu l'ẹke a kpuru; yo shihu ike l'ufu-eze lẹ Samériya. Ẹphe egbua ya; gbukwaaphu Agọbu; mē Ariye yeru iya. Yọ bụru iya bụ lẹ Peka egbua Pekahaya; bya aburu eze; nọ-chia ẹnya iya.

²⁶ Iphe ọdo, meeberu nū teke Pekahaya shi achi; mē iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízureḷu.

Peka bụ eze ndu Ízureḷu

²⁷ L'afa, kwe Azaríya ụkporo afa labụ l'afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Peka Remaliya wataru ọchi ndu Ízureḷu. Iphe, ọ chīru bụ ụkporo afa lẹ Samériya. ²⁸ Peka meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ẹ tọ habụa ome ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru; mbụ ono, o meru ndu Ízureḷu; ẹphe emee ono.

²⁹ Teke Peka bụ eze ndu Ízureḷu bẹ Tigulatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya nataru mkpukpu Ijonu; nata Ébẹlu-Bétu-Maaka; nata Janowa; nata Kedeshi; nata Házo. Ọ natakwaruphu alì Gíledu; mē alì Gálili, bụ iya bụ alì ndu Náfutali l'ọ ha; kpua ndu ẹke ono lẹ ndzụ lashia Asiriya. ³⁰ Yo be l'afa, kwe Jótamu Uzaya ụkporo afa, ọ wataru ọbu eze ndu Júda; Hosaya Ela agbaaru Peka Remaliya ẹjo idzu; woru iya gbua; bụru eze nọ-chia ẹnya iya.

³¹ Iphe ọdo, meeberu nū teke Peka shi achi; mē iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshīru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízureḷu.

*Jótamu bu eze ndu Júda
(2 Iphe 27:1-9)*

³² L'afa, kwe Peka Remaliya afa labu, o wataru ochi ndu Ízurelu be Jótamu Uzaya wataru ochi ndu Júda. ³³ Iphe o gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yo chia afa iri l'ishingu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Jerusha; nwatibe Zadoku. ³⁴ Jótamu be meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje ege ono nna iya; mbu Uzaya meru ono. ³⁵ Obenu l'e to wofudu eke aagwaje iphe. Ndu ono l'agba eja; l'akpo insensu oku l'eke ono. Jótamu bu iya kpukwaru onu -uzo imeli l'eze-ulo Nchileke.

³⁶ Iphe odo, meeberu nu teke Jótamu shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ³⁷ Yo buru teke ono be Ojejoje wataru ozi Rezinu, bu eze ndu Áramu; me Peka Remaliya t'ephe jeje otso ndu Júda ogu. ³⁸ Jótamu anwuhu; lakfushia nna iya phe; e lia ya l'eke e liru nna iya phe le Mkpukpu Dévidi, bu ochechoroche iya. Nwatibe iya; mbu Éhazu abya aburu eze no-chia enya iya.

16

*Éhazu bu eze ndu Júda
(2 Iphe 28:1-4)*

¹ L'afa, kwe Peka Remaliya afa iri l'esaa, o wataru achichi be Éhazu Jótamu wataru ochi ndu Júda. ² Iphe Éhazu gbaru bu ukporo afa teke o wataru achichi. Yo chia afa iri l'ishingu le Jerúsalemu. E to medu iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje, bu Nchileke iya ege ono ochechoroche iya; mbu Dévidi meru ono. ³ O tsoru ubeka ndu eze ndu Ízurelu. O kporu nwatibe iya ke nwoke oku gude gwoo eja; bu iya bu ejo akpamara ono, iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje chishiru ndu Ízurelu ono shi anoduje eme. ⁴ O gworu ngweja; kpo insensu oku l'ali ugvu; me l'iphe, bu oshi, nweru idzu.

⁵ To du iya bu; Rezinu, bu eze ndu Áramu; me Peka Remaliya, bu eze ndu Ízurelu ejeshia ogu le Jerúsalemu; je eyechia Éhazu. O bu l'ephe ta dudu ike lu-gbua ya. ⁶ Yo buru teke ono be Rezinu, bu eze ndu Áramu luta-phuru Élatu azu; nu ndu Áramu. Yo chishia ndu Júda le Élatu; ndu Áramu abya ebuchia ya jeye ntanu-a.

*Éhazu eje arọ l'eka ndu Asiriya
(2 Iphe 28:16-21)*

⁷ Ya ndono; Éhazu abya ezia t'e je ezia Tigulatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya: "Le ya bu nwozi iya; buru nwatibe iya." Wo iya: "T'o byanu bya anafuta iya l'eka eze ndu Áramu; me l'eka eze ndu Ízurelu, bu ndu byaru iya ogu." ⁸ Éhazu abya achikoo mkpola-ocha; me mkpola-ododo, no l'eze-ulo Nchileke; me ophu no l'ulo eku l'ufu-eze nu t'e eje anuru iya eze ndu Asiriya. ⁹ Eze ndu Asiriya abya ekweta iphe, Éhazu roru iya; chita ndu soja iya; ephe awuru jeshia Damasukosu je aluta iya; kpukoo ndu bu l'eke ono le ndzu lashia Kíru; woru Rezinu gbua.

¹⁰ Ya ndono; eze, bu Éhazu atugbua jeshia Damasukosu te ya je aphu Tigulatu-pilesa, bu eze ndu Asiriya. Yo rua; je aphu enya-ngweja le Damasukosu; bya eseta iya; dekota ugbugba iya; me ege, ee-gude kpu ya; nu t'e wolaaru Uraya, bu onye achijeru Nchileke eja. ¹¹ Ya ndono; Uraya, bu onye achijeru Nchileke eja ono akpu enya-ngweja ophu dulephu ege ono, Éhazu shi Damasukosu nu t'e wotaru iya ono. Te Éhazu kwaa; shi Damasukosu lata be Uraya gbe kpu-ghewa nu enya-ngweja ono. ¹² Eze eshi Damasukosu lata bya aphu enya-ngweja ono; jeruta iya ntse; bya egwoo ya ngweja. ¹³ O gworu ngweja-ukfuru; gwoo ngweja-nri; me ngweja-mee; bya ephee

mee anụ, o gburu k'ẹja ẹhu-agu l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁴ Ẹnya-ngweja ono, e gude ope mee, shi nọdu l'ifu Ojejoje ono b'ọ pafutaru l'ifu ụlo ono; mbụ ono, nọ lẹ mgbaku ẹnya-ngweja ono, a kpuru k'ọphungu yẹle eze-ụlo Nchileke; je eworu iya dobe l'ụzo isheli ẹnya-ngweja ono, ọ kpuru ono.

¹⁵ Ya ndono; eze, bụ Ẹhazu abya aturu ekemu nụ Uráya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; sụ iya: “Ọ bụ l'eli ẹnya-ngweja-wa, a kpuru k'ọphungu-a bẹ ii-gwoje ngweja-ukfuru l'utsu; gwoo ya ngweja nri l'urenyashi. Ọ bụ l'ẹke-a bẹ ii-gwoje ngweja-ukfuru; mę ngweja-nri, shi eze l'ẹka; gwoo ya ngweja-ukfuru, shi ndu alị-a l'ẹka; mę ngweja nri ẹphe; mę ngweja-męe ẹphe. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ii-pheje mee anụ, ngweja-ukfuru; mę mee anụ, e gude gwoo ngweja ọdo. Ọ bụ l'ẹnya-ngweja ono, e meru l'ope ono bẹ ya e-jeje ọkpata ishi iphe.” ¹⁶ Uráya, bụ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono emekota iphe ono, eze Ẹhazu kfuru iya ono.

¹⁷ Eze, bụ Ẹhazu akpọkashia iphe ono, e swebegbaaru lẹ mgberemęku ọ-gba-kperekpere phụ; pashia eze efere, shi nọdugbaa l'eli iya. Ọ pafukwaruphu eze durongu mini phụ, e doberu l'eli oke-eswi phụ, a kpuru l'ope phụ; mbụ ono, shi nọdu iya lẹ mkpuli ono; woru iya tų-kobe l'ọkpa-mkpuma. ¹⁸ O gude tẹ ya mee iphe, a-dụ eze ndu Asiriya mma l'obu pafu ẹke oshi-eze atukojeru; bya agụ-chia ẹke ndu eze Júda eshije abahụ l'eze-ụlo Nchileke.

*Ẹhazu arọ n-yemęka l'ẹka ndu Asiriya
(2 Iphe 28:16-21)*

¹⁹ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Ẹhazu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ²⁰ Ya ndono; Ẹhazu anwuhu lakfushia nna iya phę; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phę lẹ Mkpukpu Dévidi. Nwatibe iya kę nwoke; mbụ Hezekáya abya buru eze; nọ-chia ẹnya iya.

17

Hosáya bụ eze ndu Ízurelu

¹ L'afa, kwe Ẹhazu afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọchi ndu Júda bẹ Hosáya Ela wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chiru bụ afa tete lẹ Samériya. ² Hosáya meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ọ bụlephu l'ejo iphe, o meru te rudu l'ọ bụ kę ndu vuhawa iya ụzo buru eze l'alị Ízurelu.

³ Shalumanesa, bụ eze ndu Asiriya eje etso Hosáya ọgu; mekputa iya. Hosáya awata iya ojeru ozi; wata ọtu akirikọ l'anụ iya. ⁴ A nonyaa; Hosáya ezi t'e je ezia So, bụ eze ndu Íjiputu t'ọ bya eyetaru iya ẹka; k'ọphu ya ta nọdu atukwadu akirikọ anụ eze ndu Asiriya ẹge o shi atuje iya afa-l'afa ha. Eze ndu Asiriya abya amarụ l'ọ bụ idzu, Hosáya achị ndono; gude iya tuchia. ⁵ Eze ndu Asiriya achita ndu soja iya; ẹphe awubata l'alị Ízurelu; vua ya kpatakpata. Ẹphe eje eyechia Samériya afa ẹto. ⁶ Yọ buru l'afa, kwe Hosáya afa tete k'ọphu ọ duberu buru eze; bẹ eze ndu Asiriya nataru Samériya; kpua ndu Ízurelu lẹ ndzụ; lashia Asiriya. Yo rua; je edobe ẹphe; ẹphe eburu lẹ Hala; mę l'ụzo Ẹnyimu Habọ lẹ Gozanu; chita ndu ọphu ọ chitaru; ẹphe eje ebua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ l'alị Mídiya.

Ejo iphe, ndu Ízurelu; mę ndu Júda meeberu

⁷ Iphe, meru iphe, ọ muru ndu Ízurelu ẹge ono bụ l'ẹphe mesweru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; mbụ onye ono, dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu l'ẹka Fero, bụ eze ndu Íjiputu ono. Ẹphe abalahaaru agwa ẹja; ⁸ bya emelaha l'ọ bụ mbakeshi ono, Ojejoje chishiru ẹphebe ndu Ízurelu ono; mbụ melaha iphe ono, ndu eze ndu Ízurelu wobataru l'alị

ono. ⁹ Ndu Ízurelu anọduje eme Ojejoje, bu Nchileke ẹphe iphe, ẹ-te vudo nhamunha l'edomi. Lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; bẹ ẹphe kpushiru ẹke aagwajẹ iphe dobegbaaru onwẹphe. Ẹphe kpushiru iya lẹ mkpukpu, hagbaa nwanshi; kpushia ya lẹ mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. ¹⁰ Ẹphe dobegbaaru agwa; kpobekota itso Ashera l'iphe, bu eze ugvu l'alì ono; mẹ iphe, bu oshi, nweru idzu. ¹¹ Ọ bu ẹge iphe bu mbakeshi shi anọduje akpọ insensu ọku l'eli ẹke, aagwajẹ iphe tẹmanu bẹ Nchileke chifuderu ẹphe l'alì ono; bẹ ndu Ízurelu watakwaruphu akpokpo. Ẹphe gudewa ẹjo iphe ono kpatsua Ojejoje ẹhu-eghughu. ¹² Ẹphe awata ọbaru agwa ẹja; e guderu lẹ Ojejoje sọru ẹphe t'ẹphe ba abakwa. ¹³ Ojejoje shiwa l'ọnu ndu nkfuchiru iya l'ẹphe ha; mẹ ndu àphù lẹo ndu Ízurelu; mẹ ndu Júda ẹka lẹ nchi; sọ ẹphe: “Unu haa ẹjo iphe. Unu meje ekemu iya. Unu emeje iphe, ya tọru ọkpa iya; mbụ ekemu ono, ya turu; nọ nna unu phẹ; bya eshi l'ẹka ndu ozi iya phẹ, bu ndu nkfuchiru; nọ unu ono.”

¹⁴ Obenu l'ẹphe ta angadu nchi. Ẹphe ekwefu ikè l'ọbu nna ẹphe, jikaru kẹ Ojejoje, bu Nchileke ẹphe. ¹⁵ Ẹphe jikaru ome iphe, ọ tọru ọkpa iya; jika ndzụ ono yele nna ẹphe gbaru ono; kwefu ikè l'iphe, ọ nmaru ẹphe ọkwa iya. Ẹphe abalahaaru unwu agwa, bu 'o-ga-lẹ-mkpa ẹja; jeye teke ẹphebedua l'onwẹphe bya abufuaru 'o-ga-lẹ-mkpa. Ẹphe tsoru ụbeka iphe bu mbakeshi ono, bupheru ẹphe mgburumburu; bu iya bu ndu ono, Ojejoje sọru t'ẹphe be etsokwa ụbeka ẹphe ono.

¹⁶ Iphe, bu ekemu, Ojejoje, bu Nchileke ẹphe tukotaru ẹphe l'ọ ha bẹ ẹphe jikakotaru. Ẹphe kpuru agwa labu, du l'ọ bu oke-eswi doberu onwẹphe; dobewaphu itso Ashera; balahaaru mkpo-kpodo; mẹ Bálu ẹja. ¹⁷ Ẹphe kporu unwu ẹphe ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyị ọku; gude gwoo ẹja. Ẹphe shi ejeje lẹ njibya; l'eme amamanshi. Ẹphe woru onwẹphe togboru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; shi ẹge ono kpatsua ya ẹhu-eghughu.

¹⁸ Ẹhu ghutaberu Ojejoje l'ẹke ndu Ízurelu nọ; k'ophu bu l'ọ chifuru ẹphe l'ifu iya. Ndu ọ haru nwenkinyi bu ndu ọkpa-ikfu kẹ Júda. ¹⁹ Obenu lẹ ndu kẹ Júda te dobewaphu ekemu Ojejoje, bu Nchileke ẹphe. Ẹphe eye ẹka l'ome iphe ono, ndu Ízurelu wobataru ono. ²⁰ Ojejoje ajikakota iphe bu o-shi-l'eri Ízurelu; nua ẹphe aphu bya enwuru ẹphe nọ ndu kwaru ẹphe l'okwata jeye yọ chifukota ẹphe t'ẹ b'ọ phujehe ẹphe.

²¹ Teke Ojejoje bufuru Ízurelu l'ọnu-ulo Dévidi bẹ ẹphe meru Jeróbuwamu Nébatu eze ẹphe. Jeróbuwamu emee ndu Ízurelu; ẹphe ahaa otso Ojejoje; bya emee; ẹphe emee iphe, du ẹji, ha nshinu. ²² Ndu Ízurelu yekotaru ẹka l'iphe, bu ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono. Ẹphe te esefubua ya ẹka; ²³ jeye teke Ojejoje chifuru ẹphe l'ifu iya ẹge ono, o shihawa l'ọnu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru kfua ono. A kpa ndu Ízurelu l'alì ẹphe; lashia Asiriya byeye ntanu.

Ndu ọhodo buchiru Samériya

²⁴ Eze ndu Asiriya eje achita madzụ lẹ Bábyilonu; Kuta; Ava; Hámatu; mẹ lẹ Sefavemu je edobe ẹphe t'ẹphe buchishia iphe, bu mkpukpu Samériya l'ozori ndu Ízurelu. Ẹphe anaa alì Samériya; buchikota mkpukpu iya. ²⁵ Teke ndu ono wataru obu l'ẹke ono bẹ ẹphe te shidu abaru Ojejoje ẹja. Ya ndono; Ojejoje eye agụ; yọ je aharu ẹphe tagbushia. ²⁶ E kfuaru iya eze ndu Asiriya: “Lẹ ndu, ọ chitaru dobe t'ẹphe butsuaru lẹ mkpukpu Samériya ta makwa nsọ Nchileke alì ono. L'o yeekwaru agụ; yọ wata ẹphe atagbushi; kẹ l'ẹphe ta madu nsọ Nchileke alì ono.”

²⁷ Tọ du iya bu; eze ndu Asiriya atua ekemu; sọ: “T'e duta onye lanu lẹ ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, unu kputaru l'ẹke ono; t'o je eburu eburu l'ẹke ono; zia ẹphe nsọ Nchileke alì ono.” ²⁸ Ya ndono; onye lanu lẹ ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, ẹphe

shi lẹ Samériya kputa ejeshia je eburu lẹ Bételu; zilahaa ẹphe ẹge ẹphe e-shije abaru Ojejoje ẹja.

²⁹ Obenu l'iphe, bu ndu ophu nonu metatsuaru agwa ali ẹphe swibe onwẹphe lẹ mkpukpu ẹke ẹphe bugbaa; woru iya dobetsua lẹ nwulo-agwa, ndu Samériya kpushiru l'ẹke ẹphe agwajẹ iphe. ³⁰ Ndu ophu shi Bábyilonu metaru agwa Súkotu Benotu; ndu ophu shi Kuta emeta agwa Negalu. Ndu ophu shi Hámatu metaru agwa Ashima; ³¹ ndu ophu shi Ava emeta agwa Nibuhazu yẹle Tatakú. Ndu ophu shi Sefavemu akpoje unwu ẹphe oku gude gwooru agwa nk'ẹphe ẹja, bu iya bu Adurameleku yẹle Anamẹleku.

³² Ẹphe abajẹkwarua Ojejoje ẹja. Obenu l'ẹphe fọtaru ndu nk'ẹphe t'ẹphe gwajẹru ẹphe iphe lẹ nwulo-agwa, nọgbaa l'ẹke aagwajẹ iphe. ³³ Ẹphe shia abaru Ojejoje ẹja. Obenu l'ẹphe abajẹkwaruphu agwa ẹphe ẹja l'uzo ndu ali ẹphe agwa iya.

³⁴ Yọ buru ẹge ẹphe shi emejehawa bẹ ẹphe eme byeye ntanu owaa. Ẹphe ta abaduru Ojejoje ẹja; ophu ẹphe 'emedu iphe, o toru okpa iya; mẹ ome-l'ali iya; ophu ẹphe 'emedu ekemu iya; mẹ ekemu ono, o toru nu o-shi-l'eri Jékọpu; mbu onye ono, o guberu Ízurelu ono. ³⁵ Teke Ojejoje yẹle ndu Ízurelu gbaru ndzu b'ọ suru ẹphe: "T'ẹ b'ọ dukwa agwa odo, unu a-baru ẹja; m'ọ bu byiaru iya ifu l'ali; m'ọ bu jeeru iya ozi; m'ọ bu gwooru iya ngweja. ³⁶ O bu Ojejoje, bu iya gude ike iya, ha nshinu; mẹ agburu-ẹhu iya dufuta unu lẹ Íjiputu bẹ unu a-bajẹru ẹja. O bu iya bẹ unu e-byijeru ifu l'ali; buru iya bẹ unu e-gwojeru ẹja nu. ³⁷ Unu kwabẹkwa ẹnya meje iphe, ya toru okpa iya; unu emeje ome-l'ali iya; iphe, ya suru t'e meje; mẹ ekemu ono, ya deru doberu unu ono jeye lẹ gbururu. Unu ba abajẹkwaru agwa ẹja. ³⁸ Unu ba azahakwa ndzu ono, unu l'iya gbaru ono; ophu unu 'abajẹkwaru agwa ẹja. ³⁹ O bu Ojejoje, bu Nchileke unu bẹ unu a-bajẹ-chiaru ẹja. O bu iya bu onye a-nafuta unu l'ẹka ndu ohogu unu l'ẹphe ha."

⁴⁰ O bu l'ẹphe ta angaduru iya nchi; l'emelee ẹge ẹphe shi emejehawa. ⁴¹ Ya ndono; iphe bu mbakeshi ono l'abaru Ojejoje ẹja; l'abakwaruphu agwa nk'ẹphe ẹja. Unwu ẹphe; je akpaa l'unwunwa ẹphe aburu ẹge nna ẹphe meru bẹ ẹphebedua eme byeye ntanu.

18

Hezekáya bu eze ndu Júda (2 Iphe 29:1-2)

¹ L'afa, kwe Hosáya Ela afa ẹto, o wataru ochi ndu Ízurelu bẹ Hezekáya Éhazu wataru ochi ndu Júda. ² Iphe o gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yọ chia ukporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bu Abí; nwatibe Zekaráya. ³ Hezekáya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje ẹge ono, ochechoroche iya; mbu Dévidi meru ono. ⁴ O wofuru ẹke aagwajẹ iphe; kupyashia mkpuma, ẹphe doberu nsọ; bya egbutsushia itso Ashera. O tsupyashikwaruphu agwo phu, Mosisu gudeje ope mee phu; kele jeye l'oge teke ono bẹ ndu Ízurelu shi akpojekwadu insensu oku anu iya. Iphe e shi ekuje agwo ono bu Nehushutanu.

⁵ Hezekáya bẹ dakoberu Ojejoje, bu Nchileke kẹ Ízurelu. Ẹ to nwedu onye eze odo, dukwadu l'ọ bu yẹbedua l'iphe, bu ndu eze ndu Júda l'ẹphe ha; mbu je akpaa lẹ ndu ophu vu iya uzo chia; mẹ ndu ophu tsotaru iya nu. ⁶ Kẹ l'ọ haru onwiya ẹka l'ẹke Ojejoje nọ. E to tsonyabua Ojejoje tsobuhu iya. O dobekotaru ekemu ono, Ojejoje toru nu Mosisu ono. ⁷ Ojejoje eswiru iya okpobe eswiru; k'ophu bu l'iphemiphe obule, o yeru ẹka l'abujeru iya upete. O kwefuru eze ndu Asiriya ikẹ; ophu 'o jebuduaru iya ozi. ⁸ O lu-gburu ndu Filisutayinu; shita lẹ mkpukpu, ha nwanshi je akpaa lẹ

mkpukpu ephe, a kpuru; yo shihu ike; mbu je akpaa le Gáza yele mkpukpu, gbapheru iya mgburumburu.

⁹ L'afa, kwe Hezekáya afa eno, k'ophu o duberu buru eze ndu Júda, bu iya bu afa, kwe Hosáya Ela afa esaa, o wataru ochi ndu Ízurelu be Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya jeru ugu le Samériya je eyechia ya. ¹⁰ A nolephu afa eto; ndu Asiriya anaa mkpukpu ono. O bu l'afa, kwe Hezekáya afa ishinguru b'a nataru Samériya; bu iya bu afa, kwe Hosáya afa tete, o wataru obu eze ndu Ízurelu. ¹¹ Eze ndu Asiriya achita ndu Ízurelu lashia Asiriya; je edobe ephe le Hala; me l'uzo Enyimu Habo le Gozanu; me le mkpukpu le mkpukpu, no le Mídiya. ¹² Mkpata iya aburu le ndu Ízurelu jikaru ome iphe, Ojejoje, bu Nchileke ephe suru t'ephe mee; daka ndzu, ephe le Nchileke gbaru. Iphe, bu iphe Mosisu, bu nwozi Ojejoje kfukotaru ephe; be ephe ta angadu nchi; ephe te me iya.

*Senákeribu eye ndu Jerúsalemu egvu
(2 Iphe 32:1-19; Azá 36:1-22)*

¹³ Yo rua l'afa, kwe eze, bu Hezekáya afa iri l'eno k'ophu o wataru achichi; Senákeribu, bu eze ndu Asiriya abyaruru ndu Júda ugu; bya atuko mkpukpu ephe l'o ha; ndu ophu a kpuru; yo shihutsua ike luta. ¹⁴ Ya ndono; Hezekáya, bu eze ndu Júda abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Asiriya l'eke o no le Lakishi; su iya: "Le ya chowaru iya okfu. T'o selala eka azu. L'iphe, bu iphe o sukpooru te ya kfu; be ya a-kfu iya-a." Eze ndu Asiriya asu Hezekáya, bu eze ndu Júda t'o kfu ya ukporo ekpa mkpola-ocha iri l'ise l'ekpa mkpola-ododo ukporo l'iri. ¹⁵ Ya ndono; Hezekáya achitakota iphe, bu mkpola-ocha, nokota l'eze-ulo Nchileke; me l'ulo eku ufu-eze vuta je anu eze ndu Asiriya ono.

¹⁶ Hezekáya kweshikwaruphu mkpola-ododo, o kweru l'ibo; me ophu o kweru l'okpa ibo eze-ulo Nchileke; woru nu eze ndu Asiriya ono.

¹⁷ Ya ndono; eze ndu Asiriya abya eshi le Lakishi zifu igweligwe ndu soja; bya eyeru ephe ndu ishi soja eto; t'ephe jeru eze, bu Hezekáya ugu le Jerúsalemu. Ephe erua Jerúsalemu; bya evudo l'iku mgbodzu okpuru uzo eli, no l'uzo, eeshije eje eke aasa uwe. ¹⁸ Ephe ezia t'e je ekwaru ephe eze. Yo buru Eliyakimu Hilikaya, bu onye ishi l'ufu-eze; me Shebuna, bu o-de-ekwo; me Jowa Asafu, bu onye akwakobeje iphe be lufutaru nu; byakfuta ephe.

¹⁹ Onye ishi ndu soja ono abya asu ephe: "Unu je ekfuru Hezekáya; su iya: Owaa iphe, Onyibe, bu eze ndu Asiriya kfuru ndo-o. O suru: ?Bu ke ngunu b'i gude adzuga ege ono? ²⁰ Iisuje l'i maru eregede k'ogu; me ike, e gude alu ugu. Obenu l'o bukota mkpokoro okfu be iikfu. ?Bu onye b'i dakoberu gude l'ekwefuru yebe eze ndu Asiriya ikè? ²¹ Nta-a b'i jeru je adakobe ndu Ijiputu; mbu Ijiputu ono, bu mkpo-asenyimu, bu: onye dakoberu iya nu; yo yejashia ya eka; meka iya iphe. O kwa ege ono be Fero, bu eze ndu Ijiputu emeje iphe bu ndu dakoberu iya nu. ²² I sukwanu iya l'o bu Ojejoje, bu Nchileke unu be unu dakoberu; ?to buduna Ojejoje ophu be Hezekáya wofuru eke aagwaje iya; mebyishia enya-ngweja iya; bya asu ndu Júda me ndu Jerúsalemu: 'T'ephe byaje ochi eja l'enya-ngweja-a, no le Jerúsalemu-a.'

²³ "Byakwaphu nta-a te nggu le nnajiufu iya, bu eze ndu Asiriya chia idzu. Ya akpuru unu inya ise kpee ngu; m'o buru l'ii-du ike ye ndu a-nodu agba iya nu. ²⁴ O -buru ndu Ijiputu b'i dakoberu t'ephe nu unu ugbo-inya; me ndu agba iya nu; ?nanu ege i riru l'ii-du ike gbareru; m'o -ruhuru; o buru onye ishi ndu soja ophu enya iya katsua alala; le ndu ishi soja nnajiufu iya. ²⁵ Odo bu: ?i tubesu le ya gba eka byaru ngu ugu-a, ya byaru bya emebyishia ya-wa. O kwa Ojejoje gedegede be ziru iya te ya je je emebyishia ali-wa."

²⁶ Tọ dọ iya bụ; Elyakimu Hilikaya yẹle Shebuna; mę Jowa asụ onye ishi ndu soja ono: “Byiko; gude Áramu kfulu yeru ẹphebe ndu ozi ngu; l'ẹphe anụ iya-a. Be egudekwa okfu Hibururu kfulu yeru ẹphe; kẹle ndu nọ l'eli ụpho-mkpuma phụ a-nọdukwa anụ iya.”

²⁷ Onye ishi ndu soja ono asụ ẹphe: “?Unu arị l'ọ bụ unubẹdua; unu lẹ nnajiufu unu nwenkinyi; bẹ nnajiufu iya ziru iya ozi-wa; tẹ ya bya ezia? Ọ kwa unu lẹ ndu phụ, nọ l'eli ụpho-mkpuma phụ; mbụ ndu ono, unu l'ẹphe e-mekochaa ria nshị unu l'onu; bya angwa mamini, unu nyiru; bẹ ya ekfulu.” ²⁸ Onye ishi ndu soja ono akfulihu vudo evudo; gude okfu Hibururu rashia ya ike; sụ: “Unu nukwaa iphe, o kfulu; mbụ Onyibe, bụ eze ndu Asiriya! ²⁹ Eze sụru: ‘Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya duphua unu ụzo. Ẹ tọo dzo-ghekwa unu! ³⁰ Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya deta unu t'unu dakobe Ojejoje; l'ẹke ookfulu unu lẹ Ojejoje a-dzọta-a unu; lẹ mkpukpu-a ta alakwa l'ẹka eze ndu Asiriya.’

³¹ “Unu ba angakwaru Hezekáya nchi; kẹ l'eze ndu Asiriya sụkwaru: ‘T'unu wufuta wu-kfuta iya t'unu l'iya doshia; k'ophu onyenonu l'unu ha e-ri iphe, shi lẹ vayinu iya; ria akpuru, shi lẹ figu iya; ngwa mini, o kutaru lẹ welu iya; ³² jeye teke ya a-bya akpua unu; lashia alị, dọ l'ọ bụ nk'unu ono; mbụ alị, witu nọ; męe ophungu anodu iya. Alị, nri nọ; mgbo vayinu anodu iya. Oshi olivu nọ iya; bya aburu alị manụ-engu. Unu hata ndzụ; unu ba ahatakwa anwuhu.’

“Unu ba angakwaru Hezekáya nchi; l'ẹke ooduphu unu eduphu; l'ekfulu unu lẹ Ojejoje l'a-dzọta-a unu. ³³ ?O nwejeru iphe bụ mbakeshi ono ophu agwa alị ẹphe dzotajewaru l'ẹka eze ndu Asiriya? ³⁴ ?Bụ awe bẹ agwa ndu Hámatu yẹle kẹ ndu Apadu nọ? Agwa ndu Sefavemu; kẹ ndu Hena; mę kẹ ndu Iva; ?ọ nọ l'awe? ?Ẹphe duru-a ike dzofuta ndu Samériya l'ẹka yẹbe eze ndu Asiriya? ³⁵ ?Bụ ole l'iphe bụ agwa iphe bụ mbakeshi ono bẹ duru ike dzọta ndu alị iya l'ẹka yẹbe eze ndu Asiriya? ?Buchia Ojejoje e-gbe dọ ike dzọo ndu Jerúsalemu l'ẹka iya?”

³⁶ Ndu Júda ono, ookfu eyeru ono adaa ashị; to nwe ẹphe onye kfulu okfu; kẹ l'eze, bụ Hezekáya turu ekemu; sụ: “T'ẹ b'ọ dukwa onye e-yeru iya onu.”

³⁷ Tọ dọ iya bụ; Elyakimu Hilikaya, bụ onye ishi l'ufu-eze; mę Shebuna, bụ o-de-ekwo; mę Jowa Ásafu, bụ onye nkwakọbe atugbuwa jekfu Hezekáya. Ẹphe erua; je alajashia uwe ẹphe; kọoru iya iphe, onye ishi ndu soja ono kfulu.

19

Eekfu l'aa-dzọta Jerúsalemu

(Azá 37:1-37)

¹ Hezekáya anulephu iphe ono; woru uwe iya lajashia; chita uwe-aphu yee; yọ buru iya oje l'eze-ulo Nchileke. ² Yọ bya ezia Elyakimu, bụ onye ishi l'ufu-eze; mę Shebuna, bụ o-de-ekwo; mę ndu bụ ishi lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; t'ẹphe jekfu onye nkfuchiru Nchileke, bụ Azáya Emọzu. Ẹphe atuko l'ẹphe ha yee uwe-aphu jeshia. ³ Ẹphe erua; je asụ iya: “Owaa iphe Hezekáya kfulu. Ọ sụru: ‘Lẹ ntanụ owaa bukwa mbọku oke iphe-ehuka; buru mbọku, aahụ ayi àhùhù; bya aburu mbọku iphe-iphere. Ayi dukwa l'ọ bụ nwanyi ime eme; tọ dọ ike nyia mgbu; mua nwa iya. ⁴ ?Onye maru; Ojejoje, bụ Nchileke ngu -nuru iphe ono, Rabushake kfulu ono; mbụ onye ono, nnajiufu iya, bụ eze ndu Asiriya yeru t'ọ bya ekfutoshia Nchileke ono, nọ ndzụ ono; k'ophu bụ lẹ Ojejoje a-baru iya mbà l'okfu ono, yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke ngu nuru ono. Bunu iya bụ t'i kfulu nọ Nchileke l'okfu ẹhu ndu ophu wafuru nọ.’ ”

⁵ Tọ dọ iya bụ; ndu ono, eze, bụ Hezekáya ziru ono abya byakfuta Azáya. ⁶ Azáya asụ ẹphe: “Unu kfulu oga unu lẹ Ojejoje sụru: ‘T'ẹ b'ọ tsukwa egvu lẹ k'iphe ono, ọ nuru ono; mbụ okfu ono, ndu ozi eze ndu Asiriya gude bya ekfutoshia yẹbe Ojejoje

ono. ⁷Ngabekwa nchi; l'o nweru ume, ya e-ye iya l'ehu; k'ophu bu: o -nua kekfukekfu; yo gbalaa; lashia ali iya. L'ali iya ono be ya e-me t'e gude ogu-mbeke gbua ya.' "

⁸Rabushake abya anua l'eze ndu Asiriya lufuwaru le Lakishi; tsu-phu azu jekfushia eze ono l'eke o jeru ndu Libina ugu.

⁹Ya ndono; Senakeribu, bu eze ndu Asiriya abya anata ozi le Tirihaka, bu eze ndu Itiyopiya abyaruru iya ugu; zifu ndu ozi iya t'ephe je ke Hezekaya: ¹⁰"Iphe, unu ekfuru Hezekaya, bu eze ndu Juda bu: 'T'e b'o kwekwa te Nchileke iya, bu onye ono, o dakoberu ono duphua ya; l'eke ookfu le Jerusalemu taa ladu l'eka yebe eze ndu Asiriya.' ¹¹Ophu doru enya bu l'i nuhawaru iphe ndu eze ndu Asiriya mehawaru ndu ali odo; mbu l'o kpochafuru ephe. ?Buchia nggubedua be ee-gbe nafuta to? ¹²Iphe bu mbakeshi ono, nna iya oche ephe laru l'iyi ono; ?o nweru agwa ephe ono ophu nafutaru ephe to? Mbu agwa ndu Gozanu; ke ndu Haranu; ke ndu Rezefu; me ke ndu Idenu, bu ndu shi nodu le Telasa. ¹³?Bu awe be eze ndu Hamatu no nta-a; me eze ndu Apadu; eze ndu Sefavemu; eze ndu Hena; me eze ndu Iva?"

Hezekaya ekfu anu Ojejoje

¹⁴To du iya bu; Hezekaya nata ekwo ono l'eka ndu ozi ono bya eworu iya gu. Yo bya abahu l'eze-ulo Nchileke je atosaa ekwo ono l'ifu Ojejoje. ¹⁵Hezekaya abya ekfuru nu Ojejoje; su iya: "Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu, bu onye dugaru l'aba-eze iya l'echi cherobimu. O bu nggu nkinyi ngu bu Nchileke, nwekota ali-eze, no le mgboko mgburumgburu. O bu nggu meru igwe; mee eliphe. ¹⁶Ngabenu nchi nggube Ojejoje; nua iphe, ya ekfu. Sanua enya phududuphu. Ngabekpoduaphu nchi; nua ozi ono, Senakeribu ziru t'e gude bya ekfutoshia nggube Nchileke, no ndzu ono.

¹⁷"Nggube Ojejoje; o kwa oswi-okfu le ndu eze ndu Asiriya mebyishiwaru iphe bu mbakeshi; mebyishia ali ephe. ¹⁸Ephe chiwaru agwa ndu ono ye l'oku; keyashia ya; ke l'agwa ephe obu ta budu chi; gbahaa nku; me mkpuma, bu iphe, madzu gude eka mee. ¹⁹Nta-a; nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi; dzofuta nu ayi l'eka eze ndu Asiriya; k'ophu ali-eze, nokota le mgboko l'o ha a-maru l'o bu nggubedua kpu; mbu nggube Ojejoje be bu Nchileke."

Aphu Azaya l'ege Senakeribu e-gude daa

²⁰To du iya bu; Azaya Emozu abya ezia Hezekaya; su iya: "Owaa iphe Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu kfuru: Ya nuwaru iphe, i kfuru nu iya l'okfu ehu Senakeribu, bu eze ndu Asiriya. ²¹Owaa iphe, Ojejoje kfuru l'okfu ehu Senakeribu:

"Unwegirima Zayonu

aja ngu ewena;

to nwe iphe ephe guberu ngu.

Unwegirima Jerusalemu

anodu l'e-kwe l'ishi l'ishi

l'eke jigba oso ndzu.

²²?Bu onye bu onye ono,

i shi agba okfu ogba egbe;

l'ekfubyishi ono.

?Bu onye b'i shi atu uzu ekpu;

l'eke iiku onwongu.

O kwa Onye du nsu ke Izurelu!

²³I ziru ndu ozi ngu;

ephe abya egude onu nmaa

Nnajiufu phulaphula.

I suru l'i gudewa ugbo-inya

ọgu ngu, zaru ntumatu
 naa naa jeye l'ugvu ugvu.
 L'ẹke ono b'ì sùru l'ì
 gbutsushiru oshi sida iya
 ndu ọphu katsua l'eli;
 gbutsushia oshi payinu iya
 ndu ọphu kakota ugvu l'anya.
 B'ì bya ejerua ẹke ọ katsua
 ọburu ẹkfukala;
 mẹ ẹke ọ katsua ọburu ọswa, dụ mma.

24 Ya tūwaru wẹlu l'alì
 ndu ọhodo; ngua ya mini;
 bya egudewa ọbechere-ọkpa
 iya dzọo iphe, bụ nggele,
 nọ l'alì Íjiputu; yọ tashihu."

25 ?Ọ dụ l'ẹ tì nùhadua lẹ ya
 mehawaru iphe ọwaa
 ẹge ọo-dụ teke teru etete.
 Ọ bụ l'oge ndiche;
 bẹ ya chiru idzu iya dobe.
 Yọ bụru nta-a;
 bẹ ya meru iya t'o ree;
 mbụ mee;
 nggu eworu mkpukpu,
 a kpuru; yo shihugbaa ike mebyishia;
 yọ bụru ikpo mkpuma.

26 Yọ bụru iya bụ l'ike agvụ
 ndu bu iya nù;
 Ya emee ẹphe;
 ẹphe emehu ririri;
 kpọo beru.
 Ẹphe abya adụ l'ọ bụ iphe,
 a kuru l'okfu; mbụ; l'ọ bụ iphe,
 ruru iru k'ophungu;
 dụ l'ọ bụ ẹswa, furu l'okpotsu
 ulo, anwụ chigbushiru
 l'ẹ ba adụ ẹge o vutaberu l'eli.

27 Obenu lẹ nggubedua;
 bẹ ya magheru amaghe.
 Ya maru teke iidugaru adugaru;
 maru teke ilufu alufu;
 maru teke ibata abata;
 bya maru ẹge iitsutaberu iya ẹka l'okpoma.

28 Keshinu ọ bụ yẹbe Nchileke;
 bẹ iitsuru ẹka l'okpoma;
 l'ekfuru iya gbaphugbaphu;
 bẹ ya e-gude ikokoro iya
 dzupyabe ngu imi;
 woru mkpurumkpu igwe
 ye ngu l'ọnu l'ọbu inya.
 Ya e-mee ngu t'i shia ọphu

i shi laphu azụ l'ẹke i shi.

²⁹ Nggube Hezekáya;
 ọwaa iphe, a-buru ngu
 iphe-ọhubama:
 "Afa-a bẹ ii-ri iphe, daru ẹda.
 Afa ọdo; nggu eria ọphu shi l'ono.
 O -rua l'afa k'ẹto ya;
 nggu akọo okfu; kpata iya;
 nggu agbaa mgbo vayinu;
 ria iphe, shi iya nụ.

³⁰ Nwa ndu, a-phodu nụ
 lẹ Júda; a-gba akwara l'ime alị;
 mịa nebyi l'elikoro.

³¹ Mkpata iya aburu l'o nwerua
 nwa ndu a-wafu nụ lẹ Jerúsalemu;
 nweru nwa ndu ọphu e-shi
 lẹ Ugvu Záyọnu wafu."

Ọ bụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude ẹge ọ ru-beru iya l'ẹhu mee t'ọ dọ ẹge ono.

³² Ọwaa iphe, Ojejoje kfulu
 l'ẹhu eze ndu Asiriya:
 "E tọ hadu kẹ
 bata lẹ mkpukpu-a;
 ọphu 'ọ gbadu m'ọo
 akfu lanu l'ẹke-a.
 E too gudedu iphe,
 eegbobutaje onwonye bya iya ifu.
 Ọphu 'ọ gvudu iya ose-ọgu.

³³ Ọ bụ ọzo, o shi bya;
 bẹ oo-shi laa.
 E tọo batadu mkpukpu ọwaa lẹ phuu."

Ono kwa iphe, Ojejoje kfulu ndono.

³⁴ "Ya e-gude okfu k'ẹpha iya;
 mẹ okfu ẹhu Dévidi,
 bụ nwozi iya gbochita
 mkpukpu-a; dzọo ya."

³⁵ Ya ndono; yo be l'enyashi iya; ojozi Ojejoje atugbulekwaphu jeshia l'odu soja ndu Asiriya; je egbugba ẹphe ukporo unu ndu soja ugbo iri l'ẹbo; l'ukporo ndu soja iri.* A lufuta l'utsu; odzu azeshiwa rekperekpe. ³⁶ Ya ndono; Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya atugbugba; ye ifu l'ẹke o yeru iya; laphushia azụ lẹ Nínive je anodu.

³⁷ Yo be ujiku lanu; l'ọ gwa nte iya, bụ Nisuroku; unwu iya; mbụ Adurameleku; mẹ Sharéza egude ogu-mbeke gbugbugba ya; gbalaa lasha Araratu. Esahadonu, bụ nwatibe iya abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

20

Iphe-ememe guderu Hezekáya
(Azá 38:1-8, 21-22; 2 Iphe 32:24-26)

* **19:35** 19:35 Iphe ọ bụ bụ 185,000.

¹ Yò bụru teke ono bẹ iphe-ememe guderu Hezekáya; k'ophu bụ l'ò byawa anwuhu. Onye nkfuchiru Nchileke, bụ Azáya Emọzu abya ejekfu iya; je asụ iya: “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Dozia ufu ngu; kẹ l'ìiyyaakwa anwuhu; ẹ tị kakwa mma.”

² Ya ndono; Hezekáya abya aghaa ifu l'utsu-ẹpotọ; kfuru nù Ojejoje; sù iya: ³ “Nggùbe Ojejoje; nyatanù ẹge ya bụ-be onye gude ire-lanù; l'obu iya l'ò ha tsoo ụzo ngu; mẹ ẹge ya meberu iphe, dù mma l'ẹnya ngu.” Hezekáya araa ẹkwa; kpọọ kfulakfula.

⁴ Tẹmanu tẹ Azáya sweta l'echi-ogbodufu ono; Ojejoje abya ekfuru yeru iya; sù iya: ⁵ “T'ò laphu azụ je ekfuru Hezekáya, bụ onye ishi, achị ndu kẹ yẹbe Ojejoje lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu, bụ Dévidi bẹ sùru ẹge-a: Ya nùwaru ekfukfu, i kfuru nù iya; phụwa ẹnya-mini, shi ngu l'ẹnya. Ya e-me ngu t'ì kọrohu. Abalì ẹto nta-a bẹ ii-je l'eze-ulo Nchileke. ⁶ Ya e-yekwaru ngu afa iri l'ise lẹ ndzụ ngu. Ọdo bụ lẹ ya a-nafuta ngu; nafuta mkpukpu-wa l'ẹka eze ndu Asiriya. Ya e-gude okfu ẹpha kẹ yẹbe Ojejoje; mẹ kẹ Dévidi ono, bụ nwozi iya ono gbochita mkpukpu-wa.”

⁷ Ya ndono; Azáya asụ: “Unu wota iphe figu, e gweru egwegwe.” Ẹphe wota iya ghaa Hezekáya l'iphe-etsetse ono, fọkashiru iya l'ẹhu ono; yọ kọrohuwaphu.

⁸ Hezekáya aji Azáya; sù: “?Bụ ngunu bụ iphe-ọhubama, e-koshi lẹ Ojejoje e-me-a tẹ ya kọrohu; jee l'eze-ulo Nchileke lẹ mbọku k'ẹto?”

⁹ Azáya asụ: “Ọwaa bụ iphe-ọhubama, Ojejoje e-koshi ngu; t'i gude maru lẹ Ojejoje e-me-e iphe ono, o kfuru ono. ?Bụ tẹ nwonyonyo gude ntụ-ọkpa iri jeru laa l'ifu; tọ t'ọ gude ntụ-ọkpa iri laa azụ?”

¹⁰ Hezekáya asụ: “L'ò dukwa nphe tẹ nwonyonyo gude ntụ-ọkpa iri jeru laa ifu; malẹ t'ọ gude ntụ-ọkpa iri laa azụ.”

¹¹ Ya ndono; onye nkfuchiru Nchileke, bụ Azáya abya akpọ-ku Ojejoje; Ojejoje emee nwonyonyo, shi jeruwa ntọ-kpa iri l'ulo-eli Éhazu; t'ọ tsụ-phu azụ jerua ntụ-ọkpa iri.

Ndu e ziru ozi, shi Bábyilonu

¹² Yò bụru teke ono; bẹ Merodaku-baladanu Baladanu, bụ eze ndu Bábyilonu deshiru ẹkwo; nù t'e je anù Hezekáya; yeru iphe, ọ nùru iya k'iphe-ememe, eme iya nù. ¹³ Hezekáya anabata ndu ono, e ziru ozi ono; bya ekoshikota ẹphe ulo-ẹku iya l'ò ha; mbụ koshi koshi ẹphe mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; manù, eshi mkpọ; manù, dù mma; bya ekoshi ẹphe ulo ngwa-ọgu iya; mẹ iphe, bụkota ẹku iya. Ẹ tọ nwedu iphe, nọ l'ufu-eze iya; mẹ iphe, nọ l'alì-eze iya l'ò ha, Hezekáya te koshidu ndu ono.

¹⁴ Ya ndono; Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke abya ejekfu eze, bụ Hezekáya; je aji iya: “?Bụ awe bẹ ndu ono shi bya? ?Bụ ngunu bẹ ẹphe kfuru?”

Hezekáya asụ iya: “L'ẹphe shikwa ẹke teru ẹnya bya. Ẹphe shikwa Bábyilonu.”

¹⁵ Onye nkfuchiru Nchileke ono aji iya iphe ẹphe phụeberu l'ufu-eze iya.

Hezekáya asụ iya: “L'ẹphe phụkotaru iphe, nọ l'ulo-eze iya. L'ẹ to nwekwa ẹku, ya nweru enweru, ya te koshidu ẹphe.”

¹⁶ Ya ndono; Azáya abya asụ Hezekáya: “T'ò nua okfu, shi Ojejoje l'ọnu.” ¹⁷ Ọ sùru: “L'uboku abyaphụ teke iphemiphe ọbule, nọ l'ufu-eze iya; mẹ iphe ono, nna iya phẹ setaru dobe; yọ nọ byeye nta-a ono a-buru iphe, ee-vuta lasha Bábyilonu. Ẹ tọ nwedu m'ò ophu e-wudu nù. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁸ Ụnwegirima ndu ophu shi ngu l'ẹpho gẹdegede bẹ aa-haru kpua lẹ ndzụ; ẹphe eje aburu ndu, a haru ahaha; nọdu l'ufu-eze ndu Bábyilonu.”

¹⁹ Hezekáya asụ: “L'okfu ono, ị sùru lẹ Ojejoje kfuru ono dukwa mma.” Iphe, meru iphe Hezekáya kfuru ẹge ono bụ l'ò riru lẹ nchị a-dụa ndoo; l'ẹ to nwedu iphe eme nù nta-a, ya nọkwadu ndzụ-a.

Anwuhu Hezekáya
(2 Iphe 32:32-33)

²⁰ Iphe ọdo, meeberu nū teke Hezekáya shi achi; yeru ike, ọ kparu; mę ęge o shiru tya okpuru; bya egvua ụwara ęke mini e-shi atsobata lę mkpukpu ono b'e dekotaru l'ękwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ²¹ Hezekáya anwuhu lakfushia nna iya phe. Nwatibe iya, bu Manáse abya aburu eze no-chia ęnya iya.

21

Manáse bu eze ndu Júda
(2 Iphe 33:1-20)

¹ Iphe Manáse gbaru bu afa iri l'ębo teke ọ wataru achichi. Yọ chia ukporo afa labu l'afa iri l'ise lę Jerúsalemu. ępha nne iya bu Hefuziba. ² Manáse bę meru ęjo iphe l'ęnya Ojejoje; o meru akpamara l'ọ bu ndu mbakeshi ono, Ojejoje chishiru l'alị ęphe; nū ndu Ízurelu ono. ³ ęke ono, aagwaję iphe, nna iya; mbu Hezekáya mebyishiru ono b'ọ kpukwa-ziru; bya akpuru Bálu ęnya-ngweja; kpobe itso Ashera ęge ono, Éhabu kpoberu; teke ono, o shi buru eze ndu Ízurelu ono. O shi ebyijeru mkpo-kpodo, nogbaa l'igwe ikpere; l'abakwaru iya phu ęja. ⁴ Ọ kpushiru ęnya-ngweja agwa l'ime eze-ulo Nchileke, bu ęke ono, Ojejoje suru: "Ọ bu lę Jerúsalemu bę ya e-dobe ępha iya."* ⁵ L'echi-ogbodufu labu eze-ulo Nchileke ono b'ọ kpushiru ęnya-ngweja ęke aabyaję ogwa mkpo-kpodo. ⁶ Ọ kpuru nwatibe iya kę nwoke oku gude gwoo ęja. Ọ toru nshi; gwọ ogvu. O jeru okpata ishi l'ęka ndu aphu àphù; mę ndu njibya. O meru iphe, du ęji nshinu l'ifu Ojejoje; shi ęge ono kpatsua Nchileke ęhu-ęghughu.

⁷ Yọ pyia ntękpe Ashera je edobe l'eze-ulo Nchileke, bu ęke Ojejoje suru Dévidi; mę nwatibe iya, bu Sólomonu: "L'eze-ulo-wa; mę lę Jerúsalemu, bu mkpukpu, ya fotaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ọ ha; bę ya e-dobe ępha iya gbururu jeye lę gbururu. ⁸ Ọ -buru l'ęphe e-leta ęnya; l'eme iphe, bu iphe ya turu ęphe l'ekemu; l'eme ekemu ono, Mosisu, bu nwozi iya turu nū ęphe ono; b'ę to nwedu lę ya emee t'ęphe shi l'alị ono, ya nuru nna ęphe ono hata okpa lufu alufu." ⁹ Obenu lę ndu Ízurelu ta ngadu nchi. Manáse dusweru ęphe ọzo; k'ophu bu l'ęphe meru iphe, du ęji, ka ophu ndu mbakeshi ono, Ojejoje mebyishiru; ndu Ízurelu egude ęnya ęphe phua ya ono meru.

¹⁰ Ojejoje abya eshi l'onu ndu ozi iya, bu ndu ekfuchiru iya nū; su: ¹¹ "Lę keshinu ophu Manáse, bu eze ndu Júda mewaru iphe, du ęji; bya aruwa uruburuku, ka ophu ndu Amoru, bu ndu vu iya ọzo ruru; bya emekwaaphu tę ndu Júda ye ęka l'ogwa nte iya; shi ęge ono mee iphe, du ęji; ¹² bę Ojejoje, bu Nchileke kę Ízurelu suru: Lę ya e-wota iphe, du ęji bya edoberu ndu Jerúsalemu; mę ndu Júda; mbu udu iya ophu bu onye nuru iya nū; ęhu agbangahu iya agbangahu. ¹³ Ya e-wota iphe, ya meru ndu Samériya; mę iphe, ya meru ndibe Éhabu mee ndu Jerúsalemu. Ya e-fufu ndu Jerúsalemu ęge ono, onye asa efere efuchaje iya kpube iya ifu alị ono. ¹⁴ Ndibe iya ono ndu ophu wafuru nū; bę ya e-ye ndu ohogu ęphe l'ęka; t'a lua ęphe alulu; kwaa iphe ęphe l'okwata. ¹⁵ Mkpata iya aburu l'ęphe meru iphe, du ęji l'ęnya yębe Ojejoje; shi keshinu mboku, nna ęphe shi lę Íjiputu lufuta kpatsua ya iwe byeye ntanu."

¹⁶ A gufu ono; Manáse gbushiru ndu ę-te nwedu iphe, ęphe meru; k'ophu bu lę mee ęphe jiru Jerúsalemu; tsube l'ishi iya owaa rua ishi iya ophu; yeru ęjo iphe ono, o duru ndu Júda ye; ęphe eshi ęge ono mee iphe, du ęji l'ęnya Ojejoje ono.

Anwuhu Manáse
(2 Iphe 33:18-20)

* 21:4 21:4 Iphe ọ bu bu l'ọ Nchileke nwenkinyi iya bę aa-nodu abaru ęja l'ęke ono.

¹⁷ Iphe ọdo, meeberu nū teke Manáse shi achi; mē iphemiphe ọbule, yēbedua meru; yeru ẹjo iphe, o meshiru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ¹⁸ Ya ndono; Manáse anwuhu; lakfushia nna iya phẹ; e lia ya lẹ mgbabu ufu-eze; lẹ mgbabu Uza. Tọ dụ iya bụ; nwatibe iya; mbụ Amọnu aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

*Emọnu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 33:21-25)*

¹⁹ Iphe Amọnu gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa labụ lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Meshulemetu; nwatibe Haruzu. Nne iya ono bụ onye Jotuba. ²⁰ Emọnu bẹ meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje l'ọ bụ nna iya, bụ Manáse. ²¹ O tso ru ụbeka nna iya; baaru agwa, nna iya baru ẹja; l'ebyiru iya ikpere. ²² Ọ haru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ; jịka otso ụzo kẹ Ojejoje.

²³ Ndu ozi Amọnu agbaaru iya ẹjo idzu; je egbua ya l'ụlo-eze iya. ²⁴ Ndu alị ono egbushikota ndu ono, gbaru eze, bụ Amọnu ẹjo idzu ono. Ẹphe emetsua; bya eworu nwatibe iya, bụ Josáya mee eze l'ọzori iya.

²⁵ Iphe ọdo, meeberu nū teke Amọnu shi achi; mē iphemiphe ọbule, yēbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ²⁶ Ẹka e liru iya bụ l'ili iya lẹ mgbabu Uza. Tọ dụ iya bụ; nwatibe iya, bụ Josáya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

22

*Josáya bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 34:1-2)*

¹ Iphe Josáya gbaru bụ afa ẹsato teke ọ wataru achichi. Yọ chia ụkporo afa l'afa iri lẹ nanu lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jedida; nwatibe Adaya. Nne iya ono bụ onye Bozukatu. ² Josáya meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje. O tso ru ụbeka ochechoroche iya, bụ Dévidi; to nwe ẹke, ọ hasweru ọkpa.

*A phuru ẹkwo ekemu
(2 Iphe 34:1-2)*

³ Yo be l'afa, kwe eze Josáya afa iri l'ẹsato k'ọphu ọ wataru achichi; yo zi Shefanu Azalaya, bụ o-de-ẹkwo; buru nwanwa Meshulamu t'ọ jee l'eze-ulo Nchileke. Yo zia ya; sụ: ⁴ “Jekfu Hilikaya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; t'ọ gụkota okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke; mbụ okpoga, ndu, eche nche l'ọnu eze-ulo Nchileke nataru ndu madzụ. ⁵ T'e woru okpoga ono nū ndu eleta ẹnya l'ozi eze-ulo Nchileke ono; t'ẹphe gude iya kfu ndu ono, emekwa eze-ulo Nchileke ono ụgwo; ⁶ mbụ ndu kapyinta; ndu akpụ ụlo; mē ndu edo ụlo. Ẹphe egudekwa iya phụ zua oshi; mē mkpuma, a gbakpọshiru agbakpọshi, ee-gude kpukwaa eze-ulo ono. ⁷ Ẹ tọ gbakwa t'a kpaa ẹphe ishi ẹge ẹphe gude kpaphua okpoga ono; kẹ l'ẹphe bụ ndu e gude ire ẹphe ẹka.”

⁸ Hilikaya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja asụ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo: “Lẹ ya phukwaru ẹkwo ekemu l'eze-ulo Nchileke.” Yọ bya eworu ẹkwo ekemu ono nū Shefanu; yọ gụa. ⁹ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo alaphu azụ je asụ eze: “Ndu ozi ngu wotaakwaru okpoga ọbu, nọ l'eze-ulo Nchileke nū ndu eleta ẹnya l'ozi ono, e je l'ulo Ojejoje ono.” ¹⁰ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo; asukwaphu eze: “L'ọ nwekwaru ẹkwo, Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja nuru iya;” bya anọdu eze l'ifu gụa ya.

¹¹ Eze anu iphe ono, ọ gufutaru l'ẹkwo ekemu ono; woru uwe iya lajashia. ¹² Yọ bya ekua Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; kua Ahikamu Shefanu; Akubo Mikaya; Shefanu, bụ o-de-ẹkwo; mē Asáya, bụ nwozi eze; sụ ẹphe: ¹³ Unu je akpata Ojejoje ishi l'okfu ẹhu iya; mē l'okfu ẹhu ndu-a; mē l'okfu ẹhu ndu Júda l'ẹphe ha

ke iphe-a, a gufutaru l'ekwo-a, a phuru-a. Ke l'oke ehu-eghughu Ojejoje be hakwa nshinu nodu swiru ayi; kele nna ayi phe ta ngabedu nchi l'iphe, no l'ekwo-wa; ophu ephe 'emedu iphe, e deru ayi l'ekwo ekemu-wa.

¹⁴ Ya ndono; Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke aja; me Ahikamu; Akubo; Shefanu; me Asaya ejeshia okpata Huluda, bu nwanyi, bu onye nkfuchiru Nchileke ishi. Nwanyi ono bu le Jerusalemu le Oghe-egu ke Ebo. Onye shi alu iya nu bu Shalumu Tikuva Hahasu; buru onye eleta uwe ndu achijeru Nchileke aja enya.

¹⁵ Nwanyi ono asu ephe: "Le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: Unu je ezia onye ziru unu t'unu bya; ¹⁶ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya a-byaakwa owotaru Jerusalemu; me ndu bu iya nu ejo iphe-ehuka ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu ono, eze ndu Juda guru ono. ¹⁷ Mkpata iya aburu l'ekeshinu ophu ephe lufuwaru iya l'ehu; l'akpo insensu oku anu agwa odo; yo buru iphe, ephe gude aka mee be ephe gude akpatsu iya ehu-eghughu; be oke ehu-eghughu iya a-nodulephu ata kfukfukfu l'o bu oku l'ehu Jerusalemu; ophu 'e gbotadu iya egbobuta. ¹⁸ A bya l'ishi eze ndu Juda l'onwiya, bu onye ziru unu t'unu bya ajita l'eka Ojejoje; unu kfuru iya le Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu be suru ege-a: Le k'okfu ono, o nuru ono; ¹⁹ be keshinu ophu o taru onwiya uta; bya ewozita onwongu ali l'ifu Ojejoje l'o nuleruphu iphe, ya kfuru le ke Jerusalemu me ndu bu iya nu; l'ephe a-buru kpurupyata; buru ndu a turu onu; yo gude iphe ono lajashia uwe iya; raa ekwa l'ifu iya; be ya nuwaru iphe, o kfuru nu iya. Ono bu iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁰ Iphe, e-gbe meenu bu le ya e-duta iya dukfu nna iya phe; e lia ya le chiriru-werere. Ejo iphe-ehuka ono, ya e-me t'o dakfu ndu mkpukpu-wa ono ta adakfudu iya."

Ephe alashia je akporu eze ege nwanyi ono kfuru.

23

Josaya agbakwazi ndzu onye le Ojejoje (2 Iphe 34:3-7, 29-33)

¹ To du iya bu; eze, bu Josaya abya ezi t'e je ekuaru iya ndu bu ogurennya ndu Juda; me ndu ke Jerusalemu. ² Eze yele unwoke ndu Juda ono; me ndu Jerusalemu; ndu achijeru Nchileke aja; ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu Juda l'ephe ha: ndu ukfu le ndu nta eje edzua l'eze-ulo Nchileke. Yo woru ekwo ogba-ndzu ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono guru ye ephe le nchi. ³ Eze abya evudo le mgboro itso eze-ulo ono; gbakwazi ndzu ono l'ifu Ojejoje: le ya a-nodu etso Ojejoje; gude obu iya l'o ha; me ndzu iya l'o ha eme ekemu iya; me iphe, o suru t'e meje; me iphe, o toru okpa iya; shi ege ono l'eme iphe, ekwo ogba-ndzu ono kfuru. Ndu ono l'ephe ha ekweta l'ogba-ndzu ono.

Josaya edokwazi iphe

⁴ Ya ndono; eze abya ezi Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu achijeru Nchileke aja ophu etsota iya nu; me ndu eche onu eze-ulo Nchileke nche t'ephe je achishikota ivu, eegudeje abaru Balu aja; me ke Ashera; me ke mkpo-kpodo l'eze-ulo ono. Eze eje akpo ivu ono oku l'egu Kidironu l'azu Jerusalemu; kpota ntụ iya ghaa le Bételu. ⁵ Yo chishikota ndu ono, ndu eze ndu Juda yeru t'ephe kpoje insensu oku l'eke ono, aagwaje iphe, nogbaa le Juda ono; me ophu no-pheru Jerusalemu mgburumgburu; mbu ndu ono, akpoje insensu oku nu Balu; me enyanwu; me onwa; me iphe bu mkpo-kpodo, nonu ono. ⁶ O fofuru agwa Ashera l'eze-ulo Nchileke; je akpo ya oku le nggele Kidironu l'azu Jerusalemu; gwee ya; yo buru ntụ. Yo kpota ntụ iya ono je awushia l'ikiri-kpo. ⁷ O nwutsuhiru ulo unwoke, agba okpara l'iku eze-ulo Nchileke butsua; nwutsuhia ulo unwanyi, anoduje akpa uwe, eewebeje Ashera.

⁸ Yọ bya achịta iphe, bu ndu achijeru Nchileke eja le mkpukpu, nọgbaa l'ali Júda; bya emerushia eke aagwaje iphe; mbu eke ono, ndu ono shi akpoje insensu oku; tsube le Géba jeye le Besheba. Yo mebyishia eke aagwaje iphe l'onu-uzo Jóshuwa, bu govano; l'eka-ibyita edukfu mkpukpu ono. ⁹ Ndu ono, egwojeru agwa eja ono te shikwa etsoje egwo eja l'enya-ngweja ke Ojejoje le Jerúsalemu; obenu l'ephe shi etsoje unwunna ephe l'ata buredi, e-te ekodu ekoko.

¹⁰ Josáya tururu Tofetu, bu eke aagwaje iphe le nsuda unwu Hínomu; k'opu bu l'e to nwedu onye ewotajekwadu nwatibe iya ke nwoke; m'o bu ke nwanyi gwoo eja nu Mólèku. ¹¹ Iphe, bu inya, ndu eze ndu Júda nuru enyanwu, gvutsuaru l'onu eze-ulo Nchileke; b'o chishiru; bya amuru oku ye l'iphe, bu ugbo-inya, e shi dobekwaruphu enyanwu; oku ekekota iya. Eke ephe shi nodu bu l'echi eke ono, no le mgboro ulo ono, nwozi ono, aza Nétanu-Melèku bu.

¹² O nwutsushiru enya-ngweja ono, ndu eze ndu Júda kpuru l'ulo-eli Éhazu; nwutsushia enya-ngweja ono, Manáse kpuru l'echi ogbodufu labu ono, no l'eze-ulo Nchileke. O chifuru iya l'eke ono; je akua ya pyaapya; chita je enwuru ye le nggele Kídironu. ¹³ Eze aturukota eke ono, aagwaje iphe l'uzo enyanwu-ahata Jerúsalemu; l'eka-utara Uguv Uru-ali; mbu eke ono, Sólomonu kputaru Ashitoretu, bu ejo agwa ndu Sayidonu; kputaru Kemoshu, bu ejo agwa ndu Móabu; kputaru Mólèku, bu ejo agwa ndu Amonu. ¹⁴ Josáya ku-kwoshikotaru ntèkpe, no l'eke ono; gbutsua Ashera; woru okpu ndu nwuhuru anwuhu kube l'eke ono.

¹⁵ O chikporu enya-ngweja Bételu l'eke ono, Jeróbuwamu Nébatu kpoberu; gude iya mee te ndu Ízurelu ye eka l'iphe, du eji ono. O turu oku l'enya-ngwaje ono; tukwaaphu oku l'agwa Ashera; bya egwee ya; yo buru ntụ. ¹⁶ Ya ndono; Josáya abya achikaa enya phua ili, nọgbaa l'ugvu ono. Yo zi; e je avoshiaru iya okpu, no l'ili ono; yo kpo ya oku l'eli enya-ngweja ono; merua ya. Yo shi ege ono vua; mbu iphe ono, Ojejoje shi l'onu onye nkfuchiru iya kfua ono.*

¹⁷ Josáya abya aji: “?Bu ngunu be ya ele enya, a kpuru egaphu?”

Ndu mkpukpu ono asu iya: “L'o kwa ili eke e liru onye ke Nchileke phu, shije Júda bya ekfua ke iphe-a, i meru enya-ngweja Bételu-wa.”

¹⁸ Yo su ephe: “Unu hakwaa ya; t'e b'o dukwa onye e-me eka l'okpu iya.” Ephe aparu okpu ono haa; hakwaaphu k'onye nkfuchiru Nchileke phu shi Samériya phu.†

¹⁹ O bu ege ono, Josáya mebyishiru eke ono, aagwaje iphe, nokota le Bételu ono bukwaphu ege o mebyishiru iphe, bu eke aagwaje iphe le Samériya, bu ophu uphodu ndu eze ndu Ízurelu kpushiru; shi ege ono kpatsua Ojejoje ehu-eghughu. ²⁰ O tuko iphe bu ndu agwaje iphe l'eke ono, aagwaje iphe ono gbugee l'eli enya-ngweja ono; bya etsua okpu ndiphe oku l'eli enya-ngweja ono. Yo metsua; laphushia azu le Jerúsalemu.

A wataru ogba Aji Esweta odo (2 Iphe 35:1-19)

²¹ To du iya bu; eze, bu Josáya abya asu ndu Júda l'ephe ha: “T'ephe gbaaru Ojejoje, bu Nchileke ephe Aji Esweta ege ono, e deru iya le Ekwo Ogba-Ndzu ono.” ²² E to nwedu Aji Esweta ophu a gbajewaru ege a gbaru ono. E ta gba bu ya ege ono l'oge ndu ikpe. T'a gba iya ege ono l'oge ndu eze ke Ízurelu; m'o bu l'oge ndu eze ke Júda. ²³ Olobu l'afa, kwe Josáya afa iri l'esato, yo wataru aburu eze b'a gbaru Ojejoje Aji Esweta ono le Jerúsalemu.

Iphe Josáya meshiru

* 23:16 23:16 1 Eze 13:1-2. † 23:18 23:18 1 Eze 13:11-32.

²⁴ Iphe ọdo, Josáya meru bú l'ọ chishikotaru ndu aphụ àphù; mę ndu njibya; chiko iphe bú agwa; mę ẹjo akpamara, nọkota lę Jerúsalemu; mę l'alì ndu Júda l'ọ ha wofukota. Iphemiphe ọbule ono b'ọ mekotaru tę ya gude medzua iphe, e deru l'ẹkwo ekemu ono, Hilikaya, bú onye achijeru Nchileke ẹja phuru l'eze-ulo Nchileke ono. ²⁵ Ẹ tọ nwedu eze ọdo, dụ l'ọbu Josáya lę ndu vu iya ọzo chia; mę ndu ọphu, etso iya l'azu, bú onye gudeje obu iya l'ọ ha; mę ndzụ iya l'ọ ha; mę ike iya l'ọ ha ziberu Ojejoje; ẹge ono ọ nọ l'ẹkwo ekemu Mosisu.

²⁶ Obenu l'oke ẹhu-eghughu Ojejoje, ata kfukfukfu, ọ dabęru ndu Júda ono bę ta ejizitaduru ejizita. Yọ buru iphe, kparu iya nọ bú iphemiphe ọbule ono, Manáse meeberu gude kpatsua ya ẹhu-eghughu. ²⁷ Obenu lę ya meru iphe, Ojejoje kfuru; sụ: “Mu e-wofufua ndu Júda l'ẹke, mu nọ ẹge ono, mu wofuru ndu Ízurelu; mu ajika Jerúsalemu, bú mkpukpu ono, mu fọtaru; mę eze-ulo ono, mu suru l'ọ bú ẹke ẹpha mu a-nọdu ere ire ono.”

Anwuhu Josáya

(2 Iphe 34:3-7, 29-33)

²⁸ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Josáya shi achi; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nọ l'oge ndu eze Júda.

²⁹ Obenu l'oge kę Josáya bę Fero Neko, bú iya bú eze ndu Íjiputu chi ndu soja iya jeshia Ẽnyimu Yufurétusu tę ya yetaru eze ndu Asiriya ẹka l'ọgu. Eze, bú Josáya achita ndu soja nk'iya jekfushia ya ọgu. Fero-neko aphụ l'iya phụ; woru iya gbua lę Megido. ³⁰ Ndu ozi iya shi lę Megido gude ugbo-inya palata odzu iya lę Jerúsalemu; bya elia ya l'ili nk'iya. Ndu Júda ewofuta nwatibe Josáya kę nwoke, aza Jehowahazu; tee ya manụ l'ishi t'ọ buru eze nọ-chia ęnya nna iya.

Jehowahazu bú eze ndu Júda

(2 Iphe 36:2-4)

³¹ Iphe Jehowahazu gbaru bú ụkporo afa l'afa ęto teke ọ wataru achichi. Yọ chia ọnwa ęto lę Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bú Hamutalu; nwatibe Jeremáya kę Libina. ³² Jehowahazu bę meru ẹjo iphe l'ęnya Ojejoje ẹge nna iya oche ẹphe meru. ³³ Fero Neko tuchiru iya lę mkporo lę mkpukpu Ribúla l'alì Hámatu; k'ọphu bú l'ę tọ nọduhedu lę Jerúsalemu achi. Fero-neko bya atụ-buaru ndu Júda t'ẹphe kfua ụkporo ẹkpa mkpọla-ọcha ugbo ise; mę ẹkpa mkpọla-ododo. ³⁴ Fero Neko eworu Ẹliyakimu Josáya mee eze l'ozori nna iya, bú Josáya. Yọ gbanwee ẹpha Ẹliyakimu; yọ zalaha Jehoyakimu. Ya ndono; yo dufu Jehowahazu je edobe lę Íjiputu; yọ nọdu l'ẹke ono nwuhu. ³⁵ Jehoyakimu kfua Fero Neko mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ono, ọ tų-buru ndu Júda. O keru utu nųtsua ndu Júda l'ẹge ike beru onyemonye; shi ẹge ono gbata mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ono.

Jehoyakimu bú eze ndu Júda

(2 Iphe 36:5-8)

³⁶ Iphe Jehoyakimu gbaru bú ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri lę nanụ lę Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bú Zébida; nwatibe Pedaya kę Ruma. ³⁷ Jehoyakimu meru ẹjo iphe l'ęnya Ojejoje ẹge nna iya oche ẹphe meru.

24

¹ Ọ bú l'oge kę Jehoyakimu; bę Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu byaru ọgu lę Júda. Jehoyakimu anọa ya l'ẹka afa ęto; bya aghachi; kwefulahaaru iya ikè. ² Ojejoje abya eshi lę Bábyilonu; Áramu; Móabu; mę Amonu zifu ndu ọ-lua-ọlaa; ẹphe abyaru Jehoyakimu ọgu; t'ẹphe bya emebyishia Júda ẹge ono, Ojejoje shi l'ọnu ndu ozi iya, bú ndu nkfuchiru iya kfua ono. ³ Iphe, doru ęnya aburu l'iphe ono, mekotaru l'ẹhu

ndu Júda ono bẹ bu Ojejoje suru t'ọ mee; t'ọ shi ẹge ono wofu ẹphe l'ẹke ya nọ l'okfu ẹjo iphe Manáse; mẹwaru iphemiphe ọbule ọdo, o meshiru; ⁴ mẹkwaphu kẹ ndu ono, ẹ-te nwedu iphe, ẹphe meru, o gbushiru; ọchị ẹphe atukoru Jerúsalemu l'ishi; ọphu Ojejoje 'ekwedu lẹ ya aguru ẹphe nvu.

⁵ Iphe ọdo, meeberu nu teke Jehoyakimu shi achị; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ⁶ Tọ du ya bu; Jehoyakimu anwuhu lakfushia nna iya phe. Nwatibe iya, bu Jehoyakinu abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

⁷ Eze ndu Íjiputu te eshibudua l'alì iya lufuta ọdo; kẹ l'eze ndu Bábyilonu bẹ naru iya alì iya mgburumburu; shita lẹ nggele Íjiputu je akpaa lẹ Ẽnyimu Yufurétusu.

Jehoyakinu bu eze ndu Júda
(2 Iphe 36:9-10)

⁸ Jehoyakinu bẹ gbawaru afa iri l'ẹsato teke ọ wataru ọbu eze. Iphe, ọ chiru bu ọnwa ẹto lẹ Jerúsalemu. Ẽpha nne iya bu Nehushita; nwatibe Elunatanu kẹ Jerúsalemu. ⁹ Jehoyakinu meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje ẹge nna iya meru.

¹⁰ Yọ buru teke ono; bẹ ndu soja Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu wuru bya bya eyechia Jerúsalemu. ¹¹ Nebukadineza l'onwiya abyakfuta ndu nk'iya lẹ Jerúsalemu teke ono, ẹphe yechiru iya ono. ¹² Tọ du iya bu; Jehoyakinu, bu eze ndu Júda; mẹ nne iya; ndu ozi iya; ndu, bu amadu lẹ ndu ozi iya; mẹ ndu ishi l'ozi iya atuko l'ẹphe ha woru onwẹphe nu eze ndu Bábyilonu.

Yọ buru l'afa, kwe eze ndu Bábyilonu afa ẹsato k'ọphu, ọ wataru achichi b'ọ kpuru Jehoyakinu lẹ ndzu. ¹³ Yọ vua mbu iphe ono, Ojejoje kfuhawaru l'iphe, bu ẹku, nọ l'eze-ulo Nchileke; mẹ l'ulo-eze; yeru iphe, bu ivu ono, Sólomonu, shi buru eze ndu Ízurelu gude mkpola-ododo mekota; doo l'eze-ulo Nchileke ono bẹ ee-gwo. Yọ buru iphe ono bẹ Nebukadineza byaru bya emedzua. ¹⁴ Ọ kpuru ndu Jerúsalemu l'ẹphe ha lẹ ndzu lashia Bábyilonu. Ọ kpuru ndu ishi; kpua ndu soja; kpua ndu ọphu bu ike-ka-l'ọgu phe; kpua ndu eme nka; kpua ndu uzu. Iphe, ẹphe du bu unu madzu ugbo ukporo l'ise teke ọ kpuru ẹphe. Ndu ọ haru nwenkinyi bu ndu katsua ọburu ndu ukpa l'alì ono.

¹⁵ Nebukadineza eshi lẹ Jerúsalemu kpua Jehoyakinu lẹ ndzu laa alì Bábyilonu. Ọ kpuru nne Jehoyakinu; kpua unyomu iya; kpua ndu ishi l'ozi iya; kpua ndu ike nọ l'alì ono. ¹⁶ Eze ndu Bábyilonu akputa unu ndu soja iri l'ẹsaa l'ukporo ndu soja iri,* bu ndu ike nọ; buru ndu maru ẹnya ọgu; bya akpua unu madzu labu l'ukporo madzu iri,† bu ndu nka; mẹ ndu uzu. ¹⁷ Yo wota Mataniya, bu nwunne nna Jehoyakinu mee eze l'ozori Jehoyakinu; gbanwee ẹpha iya gube iya Zedekaya.

Zedekaya bu eze ndu Júda
(2 Iphe 36:11-12; Jer 52:1-3)

¹⁸ Zedekaya bẹ nọwaru ukporo afa l'afa lanu teke ọ wataru achichi. Iphe, ọ chiru bu afa iri lẹ nanu lẹ Jerúsalemu. Ẽpha nne iya bu Hamutalu; nwatibe Jeremaya. Ẽke nne iya ono shi bu Libina. ¹⁹ Zedekaya bẹ meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje l'ọ bu Jehoyakimu. ²⁰ Yọ buru ẹhu-eghughu Ojejoje bẹ meru iphe iphe ono meru ndu Jerúsalemu; mẹ l'ẹhu ndu Júda jeye teke ọ chifuru ẹphe l'ifu iya.

E metsua; Zedekaya abya ekwefuru eze ndu Bábyilonu ikè.

25

Adada Jerúsalemu
(2 Iphe 36:13-21; Jer 39:1-10; 52:3-11)

* 24:16 24:16 Iphe ọ bu bu 7,000. † 24:16 24:16 Iphe ọ bu bu 1,000.

¹ Ya ndono; yo be l'afa, kwe Zedekaya afa tete; k'ophu o wataru achichi; l'abali k'iri l'onwa iri; eze ndu Bábyilonu, bu Nebukadineza achita ndu soja iya l'igwe; ephe abyatashia Jerúsalemu. Ephe eje akwaa k'ogu l'azu mkpukpu ono; nodu l'eke ono gvua ya ose-ogu mgburumburu. ² Ephe eyechia mkpukpu ono jeye l'afa, kwe eze, bu Zedekaya afa iri le nanu. ³ Yo rua l'abali ke tete l'onwa k'eno; ejo-egu, no le mkpukpu ono bya aka njo; k'ophu ndu bu iya nu te nwehedu nri, ephe e-ri. ⁴ E woru upho-mkpuma mkpukpu ono tsufua; yo be l'enyashi; ndu soja mkpukpu ono l'ephe ha etsukahu gbalaa. Eke ephe shiru gbalaa bu l'onu-uzo ophu, no le mgbaku upho-mkpuma labu ono, no le mgboro mgbabu eze ono. Eke ephe shiru aburu uzo Araba. Teke ono kwa teke ndu soja Bábyilonu kephekwarduru mkpukpu ono mgburumburu. ⁵ Ndu soja Bábyilonu achipyabe eze, bu Zedekaya je egude iya l'ali daburu swanmangu le Jeriko. Ndu soja iya ebuhaa ya tsukashihu. ⁶ Ephe egude eze; kpu-kfu eze ndu Bábyilonu le Ribula, bu eke a no nmaa ya ikpe. ⁷ Ephe anodu eze Zedekaya l'ifu gbushia unwegirima iya; bya aswoshia ya akpuru-enya; gude ope tua ya mkpakobe; kpuru iya lashia Bábyilonu.

*Eemebyishi Jerúsalemu; me eze-ulo Nchileke
(Jer 52:12-23)*

⁸ Yo rua abali k'esaa l'ime onwa k'ise; l'afa, kwe Nebukadineza afa iri le tete, o wataru ochi ndu Bábyilonu; Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze Nebukadineza; buru nwozi eze ndu Bábyilonu ono ejeshia Jerúsalemu. ⁹ Yo rua je atua oku l'eze-ulo Nchileke; tua oku l'ufu-eze; tua oku l'iphe, bu ulo, no le Jerúsalemu. Iphe, bu ulo, aga mkpa l'eke ono b'o tukotaru oku. ¹⁰ Ndu soja, no onye ishi ndu soja-eze ono l'eka eje etsukposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Jerúsalemu mgburumburu. ¹¹ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze ono eruta iphe, bu ndu phoduru le mkpukpu ono lashia Bábyilonu; mbu igwe oha ono; yeru ndu ophu gbaru oso laa k'eze ndu Bábyilonu. ¹² Ndu ophu onye ishi ndu soja ono haru bu ndu ophu kakota obu ndu ukpa l'ali ono; t'ephe jeje ozi le mgbo vayinu; me l'okfu.

¹³ Itso ope, no l'eze-ulo Nchileke; o-gba-kperekpere; eze durongu mini, e gude ope kpu, no iya nu be ndu Bábyilonu kupyashiru; vuta ope ono lashia Bábyilonu. ¹⁴ Ephe vukwaruphu ite; eze ago; iphe, apaje owuu uroku; efere; iphe bu iphe, a kpuru l'ope, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke; ¹⁵ iphe, aakpoje insensu oku; ochi; iphemiphe obule, e meru le mkpola-ododo; me le mkpola-ocha be onye ishi ndu soja ono vukotaru.

¹⁶ Ope, laru l'itso labu ono; eze durongu mini ono; me l'o-gba-kperekpere ono, Solomonu meshiru dobe l'eze-ulo Nchileke ono be era iya, kariru ege aa-tu onu iya. ¹⁷ Itso ono be eli iya dugbaa ntokpa ukporo l'esaa esaa. Yo buru ope b'e gude wua l'ishi iya. Iphe ishi itso ono du bu ntukpa eno eno le mkpirikpi iya; bya enwegbaaru iphe, a kparu akpakpa; me ophu a kpuru l'ope, dugbaa l'o bu utara-okumu, no-pheru iya mgburumburu, e gude memashia ya ememashi. Itso k'ebo; ye le iphe, a kparu ye iya be bu iphe lanu ye le ophu.

*Aakpu ndu Juda le ndzu ala Bábyilonu
(Jer 52:24-27)*

¹⁸ Ya ndono; onye ishi ndu soja-eze ono abya akpu Seraya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja le ndzu; kputa Zefanaya, bu onye, etsota Seraya; me umadzu eto, echeje nche l'onu eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Le mkpukpu ono b'o kputaru onye ishi ndu soja; me umadzu ise, anoduje edoziru eze uzo, bu ndu ophu a phuru le mkpukpu ono; kputa onye ederu onye ishi ndu soja ekwo, bu iya bu onye anaje ndu ali ono l'oru soja; me ukporo umadzu eto, bu unwoke ali ono, a phuru le mkpukpu ono.

²⁰ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze akputa ephe kpu-jeru eze ndu Bábýilonu le Ribúla. ²¹ Yo buru le Ribúla l'alí Hámatu be eze ndu Bábýilonu no gbushia ephe. Yo buru ege ono b'e shi kpu ndu Júda le ndzu laa alí odo.

Gedaliya bu o-chi-oha ndu, a haru le Júda
(Jer 40:1—41:15)

²² Nebukadineza, bu eze ndu Bábýilonu abya afoa Gedaliya Ahikamu Shefanu t'o buru o-chi-oha ndu ophu phoduru nu l'alí Júda. ²³ Ndu ishi ndu soja; me ndu nk'ephe anua l'o bu Gedaliya be Nebukadineza meru govano ndu Júda; wuru wu-kfuta Gedaliya le Mízupa. Epha ndu ono bu: Ishimelu Netenaya; Johananu Kareya; Seraya Tanihumeti, bu onye Netofa; me Jezaniya, shi Maaka; ephe le ndu nk'ephe. ²⁴ Gedaliya eribuaru ephe le ndu nk'ephe ono nte; gude mee t'obu shihu ephe ike; su ephe: "Unu ba tsukwa ndu ishi ndu Bábýilonu egvu. O -buru l'unu no l'alí ono l'ejeru eze ndu Bábýilonu ozi; be iphe a-dukporo unu le mma."

²⁵ Yo rua l'onwa k'esaa l'afa ono; Ishimelu Netenaya Elishama, shi l'ufu ndu eze; achita umadzu iri jeshia ogo le Mízupa je egbua Gedaliya; ndu Júda; me ndu Bábýilonu, ephe l'iya no le Mízupa. ²⁶ To du iya bu; ndu Júda l'ephe ha; ndu ukfu le ndu nta; je akpaa le ndu ishi ndu soja ephe; egude k'otsu-egvu ndu Bábýilonu gbaru lashia Ijiputu.

Aatufuta Jehoyakinu le-mkporo
(Jer 40:7-9; 41:1-3)

²⁷ L'afa, kwe Jehoyakinu, bu eze ndu Júda ukporo afa l'afa iri l'esaa, a kpuru iya le ndzu be Evilu-Merodaku byaru bya aburu eze; wata ochi ndu Bábýilonu. Yo tufu Jehoyakinu, bu eze ndu Júda le mkporo l'onwa iri l'ebo no l'ukporo abali l'abali esaa. ²⁸ O kfuru okfu oma nu Jehoyakinu; bya edobe iya l'onodu, kakota ke ndu eze odo, a kpuru ephe l'iya ndzu laa alí Bábýilonu. ²⁹ Jehoyakinu eyefu uwe mkporo iya; bya etsoru rilahaa nri l'ufu-eze jeye l'ege o no-beru. ³⁰ Mboku-mboku be eze nuru iya okpoga, oo-gudeje eme mkpa iya jeye l'ege o no-beru.

Iphe e meru l'oge ndu Eze ke mbu

*Ndu a muru tsube l'ogbo Adamu rua l'ogbo Ebirhamu
(Mbu 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)*

¹ Adamu bu nna Setu; Seti aburu nna Enoshi. ² Enoshi bu nna Kénanu; Kénanu aburu nna Mahálalèlu. Mahálalèlu bu nna Jeredi; ³ Jeredi aburu nna Inoku. Inoku bu nna Metúsela; Metúsela aburu nna Lémèku. ⁴ Lémèku bu nna Nówa. Unwu Nówa bu Shemu; Hamu; me Jafetu.

⁵ Unwu Jefetu bu Goma; Mágogu; Madayi; Javanu; Tubalu; Mésheku; me Tirasu. ⁶ Unwu Goma bu Ashukenazu; Difatu; me Togama. ⁷ Unwu Javanu bu Elisha; Tashishi; Kítimu; me Ródu.

⁸ Unwu Hamu bu Kúshi; Íjiputu; Putu; me Kénanu. ⁹ Unwu Kúshi bu Séba; Havila; Sabúta; Ráma; me Sabuteka. Unwu Réma aburu Sheba; me Dedanu. ¹⁰ Kúshi bu nna Nimurodu. Nimurodu bu onye soja ivuzo, ike kakota le mgboko. ¹¹ Íjiputu bu nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutuhu; ¹² ndu Paturosu; ndu Kafuto; me ndu Kasuluhu. Ndu Kasuluhu bu ephe metaru ndu Filisutayinu. ¹³ Kénanu bu nna Sayidonu. Sayidonu bu iya bu okpara iya. Kénanu bukwaphu nna ndu Hetu; ¹⁴ ndu Jebusu; ndu Amoru; ndu Gigashi; ¹⁵ ndu Hevu; ndu Aka; ndu Sinu; ¹⁶ ndu Avadu; ndu Zéma; me ndu Hámatu.

¹⁷ Unwu Shemu bu Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; Áramu; Uzu; Hulu; Geta; me Mésheku. ¹⁸ Afakusadu bu nna Shela; Shela aburu nna Iba. ¹⁹ Iba mutaru unwoke labu. Epha onye lanu bu Pélegu.* Ishi iya aburu l'a muru iya l'ogè teke mgboko kekashiru ekekashi. Epha nwunne iya ke nwoke bu Jokutanu. ²⁰ Jokutanu bu nna Alumodadu; Shelefu; Hazamaveti; Jera; ²¹ Hadoramu; Uzalú; Dikila; ²² Obalu; Abímèlu; Sheba; ²³ Ofi; Havila; mefua Jobabu. Ephe l'ephe ha bukota unwu Jokutanu.

²⁴ Shemu bu nna Afakusadu; Afakusadu aburu nna Shela. ²⁵ Shela bu nna Iba; Iba aburu nna Pélegu. Pélegu bu nna Rewu; ²⁶ Rewu aburu nna Sérugu. Sérugu bu nna Nahò; Nahò aburu nna Téra. ²⁷ Téra bu nna Ébiramu, bu iya bu Ebirhamu.

*Eri Ishimèlu
(Mbu 25:12-16)*

²⁸ Unwu Ebirhamu bu Áyizaku me Ishimèlu. ²⁹ Owaa bu eri ephe ndo-o: Nebayotu bu okpara Ishimèlu. Ndu ophu bu Kéda; Adubelu; Mibusamu; ³⁰ Mishima; Duma; Masa; Hadadu; Tima; ³¹ Jeturu; Nafishi; me Kidema. Ephe l'ephe ha bukota unwu Ishimèlu.

³² Ketúra, bu nnufu Ebirhamu mutaru iya Zimuranu; Jokushanu; Medanu; Mídiya; Ishibaku; me Shuwa. Unwu Jokushanu bu Sheba; me Dedanu. ³³ Unwu Mídiya bu Ifa; Iferu; Hanoku; Abída; me Eludaa. Ndu ono l'epha ha bukota unwu Ketúra.

*Eri Iso
(Mbu 36:1-19)*

³⁴ Ebirhamu bu nna Áyizaku. Unwu Áyizaku bu Iso; me Izurelu. ³⁵ Unwu Iso bu Elifazu; Ruwèlu; Jewushi; Jelamu; me Kora. ³⁶ Unwu Elifazu bu Témanu; Omaru;

* **1:19** 1:19 Iphe, "Pélegu" bu bu "ekekashi".

Zefo; Getamu; Kenazu; Tìmína; me Amaleku. ³⁷ Ụnwu Ruwelu bu Nahatu; Zera; Shama; me Miza.

Ndu odungu, buru l'alì Édomu
(Mbu 36:1-19)

³⁸ Ụnwu Séyi bu Lotanu; Shobalu; Zebiyonu; Ana; Dishonu; Iza; me Dishanu.

³⁹ Ụnwu Lotanu bu Hori me Homamu. Tìmína bu nwunne Lotanu ke nwanyi.

⁴⁰ Ụnwu Shobalu bu Aliyanu; Manahatu; Ebalu; Shefi; me Onamu. Ụnwu Zibiyonu bu Aya; me Ana.

⁴¹ Nwa, Ana mutaru bu Dishonu.

Ụnwu ke Dishonu bu Hamuranu; Eshubanu; Ituranu; me Keranu.

⁴² Ụnwu Iza bu Bilihanu; Zavanu; me Jakanu. Ụnwu Dishanu bu Uzu; me Aranu.

Ndu eze ndu Édomu
(Mbu 36:31-43)

⁴³ Owaa bu ndu eze, chi-oduru ndu Édomu temanu be ndu Ízurelu nwederu eze: Béla Beyo. Epha mkpukpu iya bu Dinuhaba.

⁴⁴ Teke Béla nwuhuru be Jobabu Zera ke Bozura buru eze; no-chia enya iya.

⁴⁵ Teke Jobabu nwuhuru be Hushamu ke Temanu buru eze; no-chia enya iya.

⁴⁶ Teke Hushamu nwuhuru be Hadadu Bedadu buru eze; no-chia enya iya. O bu iya be mekputaru ndu Mídiya l'alì Móabu. Epha mkpukpu iya bu Aviti.

⁴⁷ Teke Hadadu nwuhuru; Samúla ke Masureka aburu eze; no-chia enya iya.

⁴⁸ Teke Samúla nwuhuru; be Shawulu ke Rehobotu, no le mgboro Enyimu Yufurétusu buru eze; no-chita enya iya.

⁴⁹ Teke Shawulu nwuhuru be Bálu-Hananu Akubo buru eze; no-chia enya iya.

⁵⁰ Teke Bálu-Hananu nwuhuru be Hadadu buru eze; no-chia enya iya. Epha mkpukpu iya bu Payi. Nyee ya bu Mehetabelu; bu nwatibe Maturedi. Maturedi bu nwanwa† Mezahabu.

⁵¹ Hadadu abya anwuhu.

Ndu owaa bu ndu ishi ndu Édomu: Tìmína; Aliya; Jetetu; ⁵² Oholibama; Ela; Pinonu; ⁵³ Kenazu; Temanu; Mibuza; ⁵⁴ Magudelu; me Iramu. Ndu ono shi bujeru ndu ishi ndu Édomu.

2

Eri Ízurelu

¹ Owaa unwu Ízurelu ndo-o: Rúbenu; Símiyonu; Lívayi; Júda; Ísaka; Zébulonu; ² Dánu; Jósefu; Bénjaminu; Náfutali; Gádu; me Ásha.

³ Ụnwu Júda bu: Eru; Onanu; me Shela. Onye o shi l'eka iya muta umadzu eno ono bu nwanyi Kénanu, bu nwatibe Shuwa. Ole Ira, bu okpara iya be meru ejo-iphe l'enya Ojejoje. Ojejoje eworu iya gbua. ⁴ Táma, bu nyee-nwa Júda abya amutakwaru iya phu Pérezu me Zera. Iphe, unwu Júda tuko du bu ise.

⁵ Ụnwu Pérezu bu Hézuronu; me Hamulu. ⁶ Ụnwu Zera bu Zimuri; Etanu; Hemanu; Kalukolu; me Dara. Iphe, epe dukota bu ise. ⁷ Nwatibe Kami bu Ekanu. O bu iya wolataru ndu Ízurelu iphe-otsu-l'anu; ke l'o dakaru iphe, e kfuru su t'e b'o dukwa onye e-wota iphe, e doberu Nchileke iche.*

⁸ Nwatibe Etanu bu Azariya.

⁹ Ụnwu, a mutaru Hézuronu bu Jeramelu; Ramu; me Kelubayi.

† 1:50 1:50 Mehetabelu bu nwanwa iya ke nwanyi. * 2:7 2:7 Jós 7:1-26.

¹⁰ Ramu bụ nna Amínadabu; Amínadabu abụru nna Náshonu, bụ iya bụ onye ishi ndu Júda. ¹¹ Náshonu bụ nna Saluma; Saluma abụru nna Bówazu. ¹² Bówazu bụ nna Óbedu; Óbedu abụru nna Jesi.

¹³ Ndu ọwaa bụ unwu Jesi: Eliyabu bụ ọkpara iya; Abinadabu abụru otsota; Shimeya bụ onye kẹ ẹto; ¹⁴ Netanelu bụ onye k'eno; Radayi abụru onye k'ise. ¹⁵ Ozemu bụ onye k'ishingu; Dévidi abụru onye k'esaa. ¹⁶ Unwunne ẹphe ndu k'unwanyi bụ: Zeruya; mę Abigelu.

Unwu Zeruya bụ: Abishayi; Jóabu; mę Ásahelu; ẹphe ẹto ono. ¹⁷ Abigelu bụ nne Amasa. Nna Amasa bụ Jeta, shi l'eri Ishimelu.

Eri Hezuronu

¹⁸ Kálebu Hézuronu bę shi l'eka nyee ya, bụ Azuba mụta Jeriyotu. Nwanyi ono mụtakwaru iya phụ Jeshu; Shobabu; mę Adonu. ¹⁹ Azuba anwuhulephu; Kálebu eje alua Efuratu; yọ mұtaru iya Huru. ²⁰ Huru bụ nna Úri; Uri abụru nna Bezalelu.

²¹ E megee; Hézuronu eje alua nwatibe Makiru. Makiru bụkwanu nna Gíledu. Hézuronu luru nwanyi ono teke yębe Hézuronu gbaru ụkporo afa ẹto. Nwanyi ono amұtaru iya Segubu. ²² Segubu bụ nna Jayi; onye ụkporo mkpukpu lę mkpukpu ẹto l'alị Gíledu shi nọdu l'eka. ²³ Olu ndu Geshuru; mę ndu Eramu nataru mkpukpu lę mkpukpu ono, shi nọdu Jayi l'eka ono; natakwa iya phụ Kenatu; mę unwu mkpukpu mkpukpu, gbapheru iya mgburumburu. Mkpukpu ono dukota ụkporo mkpukpu ẹto. Ndu ono l'ẹphe ha bụkota ndu awa Makiru, bụ iya bụ nna Gíledu. ²⁴ Hézuronu, bụ nna Kálebu anwuhutsulephu; Kálebu alųpyabe Efuratu, bụ nyee nna iya. Efuratu amұtaru iya Ashuru. Ashuru amұta Tékowa.

Eri Jeramelu Hézuronu

²⁵ Ndu ọwaa bụ unwu Jeramelu, bụ ọkpara Hézuronu: Ramu bụ ọkpara iya; mę Buna; Oręnu; Ozemu; mę Ahija. ²⁶ Jeramelu bę lukwaruphu nwanyi ọdo, ẹpha iya bụ Atara. Yębedua bụ nne Onamu. ²⁷ Unwu Ramu, bụ ọkpara Jeramelu bụ: Mahazu; Jaminu; mę Eka. ²⁸ Unwu Onamu bụ Shamayi; mę Jada. Unwu Shémayi abụru Nadabu; mę Abishuru.

²⁹ Ẹpha nyee Abishuru bụ Abihelu. O mұtaru iya Ahubanu; mę Molidu. ³⁰ Unwu Nadabu bụ: Seledu; mę Apemu. Seledu nwuhuru; to dobe akọ. ³¹ Nwatibe Apemu bụ Íshì. Íshì bụ nna Sheshanu; Sheshanu abụru nna Ahulayi.

³² Unwu Jada; mbụ nwunne Shémayi kẹ nwoke bụ Jeta; mę Jonátanu. Jeta nwuhuru; to dobe akọ. ³³ Unwu Jonátanu bụ Pelętu; mę Zaza. Ndu ono bụ ndu eri Jeramelu.

³⁴ Sheshanu ta mұtadu unwoke. O bụ unwanyi b'ọ mұshiru kpụ. O nweru onye Íjiputu, bụ ohu iya, aza Jaha. ³⁵ Sheshanu eduta nwatibe iya kee Jaha, bụ ohu iya. Yọ mұtaru iya Atayi. ³⁶ Atayi bụ nna Nétanu; Nétanu abụru nna Zabadu. ³⁷ Zabadu bụ nna Efulalu; Efulalu abụru nna Óbedu. ³⁸ Óbedu bụ nna Jéhu; Jéhu abụru nna Azariya. ³⁹ Azariya bụ nna Helezu; Helezu abụru nna Eleyasa. ⁴⁰ Eleyasa bụ nna Sisumayi; Sisumayi abụru nna Shalumu. ⁴¹ Shalumu bụ nna Jekamiya; Jekamiya abụru nna Elishama.

Eri Kelebu

⁴² Ndu ọwaa bụ unwu Kálebu, bụ nwunne Jeramelu kẹ nwoke: Mésa bụ ọkpara iya. Mésa ono bụ nna Zifu. Nwatibe Kelebu ọdo bụ Marésa. Marésa bụ nna Héburonu. ⁴³ Unwu Héburonu bụ: Kora; Tapúwa; Rekemu; mę Shéma. ⁴⁴ Shéma bụ nna Rahamu. Rahamu abụru nna Jokamu. Rekemu bụ nna Shémayi. ⁴⁵ Nwatibe Shémayi bụ Mawonu. Mawonu abụru nna Bétu-Zu.

⁴⁶ Ifa, bụ nnufu Kálẹbu mụtaru iya Háranu; Moza; mę Gazezu. Háranu bụ nna Gazezu.

⁴⁷ Ụnwu Jahudayi bụ: Regemu; Jótamu; Geshanu; Peletu; Ifa; mę Shaafu.

⁴⁸ Maaka, bụ nnufu Kálẹbu bę mụtaru iya Shebe; mę Tirihana. ⁴⁹ Ọ kwa iya phụ mụtaru Shaafu, bụ onye metaru Madumana; Sheva bụ iya metaru Makubina; mę Gibeya.

Nwata nwanyi, Kálẹbu mụtaru bụ Akusa.

⁵⁰ Ọwaa bụ ndu eri Kelebu: Efuratu bụ nyee Kálẹbu. Huru aburu ọkpara Efuratu. Ụnwu Huru bụ: Shobalu, bụ onye metaru Kiriyatu-Jerimu; ⁵¹ mę Saluma, bụ iya metaru Bétulehemu; mę Harifu, bụ onye metaru Bétu-Geda.

⁵² Ọwaa bụ ndu eri Shobalu, bụ onye metaru Kiriyatu-Jerimu: Ọ bụ iya metaru Harowe, bụ nkere-ẹbo ndu Menuhọtu. ⁵³ Ndu ọwaa bụ ndu ẹnya-ufu Kiriyatu-Jerimu: ndu Jeta; ndu Putu; ndu Shumatu; mę ndu Mishura. Ọ bụ l'ẹka ndu ono; bę ndu Zora; mę ndu Ẹshutawolu; shi futa.

⁵⁴ Ndu ọwaa bụ ndu eri Saluma: ndu Bétulehemu; ndu Netofa; ndu Atarọtu-Betu-Jóabu; nkere-ẹbo ndu Manahatu; mę ndu Zora.

⁵⁵ Ndu ẹnya-ufu ọphu bụ ndu o-de-ẹkwo, bu lę Jebezu bụ: ndu Tiratu; ndu Shimeya; mę ndu Suka. Ndu ono bụ ndu Kenu, shi l'eri Hámatu, bụ nna ndu ọnu-ulo Rekabu.

3

Eri Dévidi (2 Sám 3:2-5)

¹ Ọwaa bụ ụnwu Dévidi; ndu ọphu a mụshiru iya lę Héburonu:

Amunonu bụ ọkpara.

Nwanyi, mụru iya nụ

bụ Ahinowamu kę Jézerilu.

Dánẹlu bụ otsota.

Nwanyi, mụru iya nụ

bụ Abigelu kę Kamẹlu.

² Abusolomu bụ onye k'eto.

Nwanyi, mụru iya nụ

bụ Maaka. Maaka bụ

nwatibe Talumayi,

bụ eze ndu Geshu.

Adónija bụ onye k'eno.

Nne, mụru iya nụ bụ Hagitu.

³ Shefatiya bụ onye k'ise.

Nne, mụru iya nụ bụ Abitalu.

Ituremu bụ onye k'ishingu.

Nne, mụru iya nụ bụ

nwanyi ọphu eeku Egula.

⁴ Ụmadzu ishingwa-wa b'a mụtaru Dévidi lę Héburonu, bụ ẹke ọ nọdu chia afa ẹsaa l'ọnwa ishingwa.

Lę Jerúsalemu b'ọ chiru ụkporo afa l'afa iri l'eto. ⁵ Ọwaa bụ ndu a mụshiru iya lę Jerúsalemu: Shimeya; Shobabu; Nétanu; mę Sólomonu. Nwanyi, mụshiru iya ụmadzu ẹno ono bụ Betusheba, bụ nwatibe Amiyẹlu.

⁶ Ụnwu iya ọdo bụ Ibuha; Elishama; Elifeletu; ⁷ Noga; Nefegu; Jafiya; ⁸ Elishama; Eliyada; mę Elifeletu; ẹphe tete. ⁹ Ndu ono l'ẹphe ha bukota ụnwu Dévidi kę unwoke; t'a gụfukwa unwoke, o shi l'ẹka nnufu iya phę mụshia. Táma bụ nwunne ẹphe kę nwanyi.

Eri Sólomõnu

¹⁰ Réhobuwamu bụ nwatibe Sólomõnu; Abayíja abụru nwatibe Réhobuwamu. Ása bụ nwatibe Abíja; Jehoshafatu abụru nwatibe Ása. ¹¹ Joram bụ nwatibe Jehoshafatu; Ehezáya abụru nwatibe Joram. Jowashi bụ nwatibe Ehezáya; ¹² Amazáya abụru nwatibe Jowashi. Azaríya bụ nwatibe Amazáya; Jótamu abụru nwatibe Azaríya. ¹³ Éhazu bụ nwatibe Jótamu; Hezekáya abụru nwatibe Éhazu. Manáse bụ nwatibe Hezekáya; ¹⁴ Amõnu abụru nwatibe Manáse; Josáya abụru nwatibe Emõnu. ¹⁵ Qwaa bụ unwu Josáya ndo-ọ: Johananu bụ okpara iya; Jehoyakimu abụru otsota; Zedekaya abụru otsota, tsotaru okpara; Shalumu abụru onye k'eno. ¹⁶ Ndu qwaa bụ ndu eri Jehoyakimu: Jekonaya bụ nwatibe Jehoyakimu; Zedekaya abụru nwatibe Jekonaya.

Eri Jekonaya

¹⁷ Qwaa bụ ndu eri Jekonaya onanu, a kpuru lẹ ndzụ ono: Sheyalutiyelu; ¹⁸ Malukiram; Pedaya; Shenaza; Jekamaya; Hoshama; mę Nedabaya. ¹⁹ Unwu Pedaya bụ Zerúbabelu; mę Shimeyi. Unwu Zerúbabelu bụ Meshulamu; mę Hananiya. Shelomitu bụ nwunne ephe kę nwanyi. ²⁰ O mụtakwaruphu Hashuba; Ohelu; Berekaya; Hasadaya; mę Jushabu-Hesedu; ephe ise.

²¹ Qwaa bụ ndu eri Hananiya: Pelatíya; Jeshaya; unwu Refaya; unwu Ananu; unwu Obedáya; mę unwu Shekaníya.

²² Qwaa bụ ndu eri Shekaníya: Shemáya mę unwu iya, bụ Hatushi; Igalu; Bariya; Neyaraya; Shafatu. Ephe tuko dọ ishing.

²³ Unwu Neyaraya bụ: Eliyowenayi; Hezekáya; mę Azurikamu. Ephe tuko dọ ęto.

²⁴ Unwu Eliyowenayi bụ: Hodaviya; Eliyashibu; Pelaya; Akubu; Johananu; Delaya; mę Anani. Ephe tuko dọ ęsaa.

4

Ndu ikfu Júda

¹ Unwu Júda bu: Pérezu; Hézurõnu; Kami; Huru; mę Shobalu. ² Shobalu bụ nna Reyaya. Reyaya abụru nna Jahatu. Jahatu abụru nna Ahumayi; mę Lahadu. Ndu ono bụ ndu unwunna Zora. ³ Qwaa bụ unwu Etamu ndu kę unwoke: Jézerilu; Ishima; mę Idubashi. Epha nwunne ephe kę nwanyi bụ Hazeleluponi.

⁴ Penuwelu bụ nna Gedo. Iza abụru nna Husha. Ndu qwaa bụ unwu Huru. Huru l'onwiya bụ okpara Efuratu, bụ nna Bétulehemu.

⁵ Ashuru, bụ nna Tékowa. O luru unwanyi labu, epha ephe bụ Hela; mę Naara.

⁶ Naara bę mụtaru iya Ahuzamu; Héfa; Timeni; mę Haahashutari. Ndu onanu bụ unwu kę Naara. ⁷ Unwu kę Hela bụ Zeretu; Zoha; mę Etinanu.

⁸ Kozu bụ nna Anubu; mę Zobiba; bya abukwaruphu nnajiufu ndu ęnya-ufu Ahahelu, bụ nwatibe Harumu.

⁹ Jebezu b'a ka okwabe ugvu męle unwunne iya unwoke odo. Nne iya bę guru iya Jebezu; sụ: "Lę ya jeru iphe-ęhuka gude mụa ya." ¹⁰ Jebezu kpokuru Nchileke kę ndu Ízurelu; sụ iya: "Byiko; gõnuru õnu-õma nụ iya; menu-a tę oke-alı iya ka ęsa. Tę nggube Nchileke gude ęka ngu heje iya; wofuru iya ęjo-iphe; k'õphu ę to merudu iya ęhu!" Nchileke emeeru iya iphe ono, o rõru iya ono.

¹¹ Kelubu, bụ nwunne Shuha; bụru nna Mehuru. Mehuru abụru nna Eshutonu.

¹² Eshutonu bụ nna Bétu-Ráfa; Paseya; mę Tehina. Tehina bụ iya metaru ndu Iru-Nehashi. Ndu ono; ephe lę ndibe ephe bụ ephe bụ ndu Rika.

¹³ Unwu Kenazu bụ Otuniyelu; mę Seráya. Unwu kę Otuniyelu abụru Hatatu; mę Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi ono bụ nna Ofura. Seráya bụ nna Jóabu, bụ nna ndu

Ge-Harashimu. Mkpukpu ono aza Ge-Harashimu;* ke le ndu bu iya nu bu ndu eme nka.

¹⁵ Unwu Kálebu Jefune bu: Iru; Ela; me Naamu. Nwatibe ke Ela bu Kenazu.

¹⁶ Unwu Jehalelelu bu: Zifu; Zifa; Tiriya; me Ásarélu.

¹⁷ Unwu Ezura bu Jeta; Meredu; Ifa; me Jalonu. Nyee Meredu be muru Miriyamu; Shémayi; Ishuba, bu nna Eshitemowa. ¹⁸ Nwanyi odo, Meredu luru l'ikfu Júda mutaru iya Jeredu, bu iya metaru ndu Gedo. O mutakwaruphu Heba, bu iya metaru ndu Soko; bya amukwaaphu Jekutiyelu, bu iya metaru ndu Zanowa. Ndu ono bukota unwu Bitiya, bu nwatibe Fero, o luru mbu Meredu.

¹⁹ Hodiya be luru nwunne Nahamu. O bu Hodiya be mutaru onye metaru ndu Keyila; muta onye metaru ndu Gami; muta onye metaru ndu Eshitemowa ke Maaka.

²⁰ Unwu Shimonu bu Amunonu; Rina; Benu-Hanau; me Tilonu.

Unwu Ishi bu: Zohetu; me Benu-Zohetu.

²¹ Owaa bu unwu Shela Júda: Iru bu nna Lika; me Laada, bu iya metaru ndu Marésha; bya abukwaru iya phu metaru ndu enya-ufu ono, akpaje ekwa-ocha le Betu-Ashubayi; ²² me Jokimu; me unwoke Koziba; Jowashi; me Sarafu; onye ono shi achí l'alí Móabu; mbu onye ono, megeeru laa Jashubi-lehemu ono. (Iphe ono bu iphe meru nu l'oge ndiche). ²³ O bu ephe bu ndu o-kpu-ite, shi bujeru le Netayimu; me Gedira. Ephe bu l'eke ono; l'aruru eze ephe oru.

Ndu ikfu Símiyonu

²⁴ Unwu Símiyonu bu: Nemuwelu; Jaminu; Jaribu; Zera; me Shawulu. ²⁵ Shalumu bu nwatibe Shawulu; Mibusamu aburu nwatibe Shalumu; Mishima aburu nwatibe Mibusamu. ²⁶ Nwatibe ke Mishima bu Hamuwelu; Zakuru aburu nwatibe Hamuwelu; Shimeyi aburu nwatibe Zakuru. ²⁷ Shimeyi mutaru unwoke iri l'ishingu; waa unwanyi ishing. O bu l'unwunne iya ndu k'unwoke ta mutadu unwu l'igwe; k'ophu bu le ndu enya-ufu ephe ta jadu ajaja ege ndu Júda jaru.

²⁸ Mkpukpu eke ephe shi butsuaru bu Besheba; Molada; Haza-Shuwalu; ²⁹ Biliha; Ezemu; Toladu; ³⁰ Betuwelu; Homa; Zíkulagu; ³¹ Bétu-Makabotu; Hazaru-Susimu; Bétu-Biri; me Sharemu. O bu le mkpukpu ono be ephe shi bukotaru jeye teke Dévidi shi buru eze. ³² Edukfu ndu ophu bupheru ephe mgburumburu bu: Etamu; Ayinu; Rimonu; Tokenu; me Áshanu. Edukfu ise b'o dukota; ³³ yeru unwu edukfu, nopheru obodo ono mgburumburu je akpaa le Bálu. Ono bu eke ephe shi bugbaaru. O nwekwaruphu ekwo, ephe deshuru ege e shi mushia ephe.

³⁴ Meshobabu; Jamuleku; Josha bu nwatibe Amazaya; ³⁵ me Jowelu. Jéhu bu nwatibe Joshibiya. Joshibiya aburu nwatibe Seraya; Seraya aburu nwatibe Asiyelu. ³⁶ Eliyowenayi; Jaakoba; Jeshohaya; Asaya; Adiyelu; Jesimelu; Benaya; ³⁷ me Ziza Shifi. Shifi bu nwatibe Alonu; Alonu aburu nwatibe Jedaya; Jedaya aburu nwatibe Shimiri; Shimiri aburu nwatibe Shemaya. ³⁸ Ndu ono, a gushuru ege ono bugbaa ishi l'enya-ufu ephe; l'onu-ulo nna ephe byatsuaru bya evua evuvu; ha nshinu. ³⁹ Ephe buru je akpaa l'onu eke eeshije abahu Gedo; bua jeye l'uzo enyanwu-ahata nsuda ono l'eke ephe achó nri, elu ephe a-nodu eri. ⁴⁰ Yo buru l'eke ono be ephe cho-vuru okpobe nri; me nri, du mma, elu ephe a-nodu eri. Alí obu ha usa nshinu; bya ejia oyi; okfu ta ada iya. Ndu shi buru l'eke ono bu ndu eri Hamu.

⁴¹ Ndu-a, e deshuru epha ephe-wa byaru teke Hezekaya shi buru eze ndu Júda bya emebyishia ulo-ekwa ndu eri Hamu ono; chigbushia ndu Meyunimu, ephe phuru l'eke ono; mee ephe; ephe aburu kpurupyata, bu iya bu ege ephe du jeye ntanu; bya ebuchia eke, ephe shi buru; kele nri noru elu ephe l'eke ono. ⁴² Uphodu l'ime ephe, bu iya bu ndu eri Símiyonu atugbua jeshia le Ugvu Séyi. Iphe, ephe du bu unu

* 4:14 4:14 Iphe "Ge-Harashimu" bu bu "nsuda ndu eme nka."

unwoke l'ụkporo unwoke ise. Ndu bụ ishi ẹphe bụ: Pelatiya; Neyaraya; Refaya; me Uziyelu. Ẹphe bụ unwu Ishi. ⁴³ Ẹphe egbushia ndu phoduru nụ lẹ ndu Amaleku ono, gbaru oso ono; buru l'ẹke ono jeye ntanu.

5

Ndu ikfu Rúbenu

¹ Ọ bụ Rúbenu bụ ọkpara Ízurelu. Obenu l'o jeru je araa nyee nna iya; shi ẹge ono nafu onwiya onodu k'ọkpara ono, ọ bụ ono. E woru ọkpara ono nụ unwu Jósefu, bukwapu nwatibe Ízurelu. Ọ bụ iya meru iphe ẹ te dedu l'ọo Rúbenu bụ ọkpara l'ekwo, e deshiru ẹge e shi mua ẹphe. ² E guderu l'ọo Júda mekocharu bya akakota ike l'unwunne iya l'ẹphe ha; yọ buru l'eri iya bẹ onye ishi shiru lufuta; obenu l'onodu ọkpara bụ Jósefu b'ọ laru. ³ Ọwaa ndu bụ unwu Rúbenu, bụ ọkpara Ízurelu: Hanoku; Palu; Hézuronu; me Kami.

⁴ Ọwaa bụ awa Jówelu: Jówelu bụ nna Shemáya; Shemáya aburu nna Gogu; Gogu aburu nna Shimeyi. ⁵ Shimeyi bụ nna Mayika; Mayika aburu nna Reyaya; Reyaya aburu nna Bálu; ⁶ Bálu aburu nna Bera. Bera bẹ Tiligatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya kpuru lẹ ndzu. Yọ bukwaru iya phụ shi buru ishi l'ikfu Rúbenu.

⁷ Ọwaa bụ ndu abubu ẹphe; l'anya-ufu l'anya-ufu ẹphe; me lẹ ẹge e shi dee ẹpha ẹphe l'ekwo, e deshiru ẹge e shi mua ẹphe. Onye ishi ẹphe bụ Jeyelu; Zekaraya; ⁸ me Béla Azazu. Azazu bụ nwatibe Shéma; Shéma aburu nwatibe Jówelu. Eke ẹphe bu bụ lẹ Árowa. Ẹphe e shi l'ẹke ono bua je akpaa lẹ Nebo; me lẹ Bálu Meyonu; ⁹ bukwaaphu je akpaa l'uzo ẹnyanwu-ahata; bua jeye l'ẹke eeshije abahu l'echi-egu; l'azu Ẹnyimu Yufurétusu azu iya ọwaa. Ishi iya aburu l'elu ẹphe zushiru kabaa l'igwe l'alì Gíledu.

¹⁰ Teke Solu shi achi bẹ ikfu Rúbenu tsoru ndu Héga ọgu; lu-gbua ẹphe; je ebuchia ulo-ékwa ndu Héga ono l'alì, nọkota l'uzo ẹnyanwu-ahata alì Gíledu gbaa mgburumgburu.

Ndu ikfu Gádu

¹¹ Unwu Gádu bẹ buru cheeru unwu Rúbenu ifu l'alì Báshanu; bua jeye lẹ Saleka. ¹² Jówelu bụ onye ishi ẹphe. Shafamu aburu otsota. Ndu ọdo bụ Jánayi; me Shafatu lẹ ndu bu l'alì Báshanu. ¹³ Ndu bụ abubu ẹphe l'anya-ufu l'anya-ufu ẹphe bụ: Máyikelu; Meshulamu; Sheba; Jorayi; Jakanu; Ziya; me Iba; ẹphe ẹsaa. ¹⁴ Ọwaa bụ ndu eri Abihelu Huri: Huri bụ nwatibe Jarowa; Jarowa aburu nwatibe Gíledu; Gíledu aburu nwatibe Máyikelu; Máyikelu aburu nwatibe Jeshishayi; Jeshishayi aburu nwatibe Jahudo; Jahudo aburu nwatibe Buzu. ¹⁵ Ahi Abudiyelu Guni bẹ shi buru onye ishi l'anya-ufu nna iya. ¹⁶ Ẹphe bu l'alì Gíledu; me l'alì Báshanu; me lẹ mkpukpu mkpukpu, nọ iya nụ; bya enwekotaru alì ẹke elu ẹphe akpajẹ nri l'alì Sheronu je akpaa l'ẹke o jeberu. ¹⁷ Ndu ono l'ẹphe ha b'e dekotaru ẹpha ẹphe l'ekwo, e deshiru l'ẹge e shi mua ẹphe. Teke e deru iya bụ l'oge teke Jótamu shi buru eze ndu Júda, bukwapu oge teke Jeróbuwamu shi buru eze ndu Ízurelu.

¹⁸ Ndu ikfu Rúbenu; me ndu ikfu Gádu; me nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bẹ nweru ndu mkparawa l'ọgu; mbu ndu bụ ẹphe apajẹ iphe, eegudeje egbobuta onwonye; me ogu-mbeke; bya aburu ndu agba akfu. Ẹphe bụ ndu kẹ ọgu doru ẹnya ọhuma. Ẹphe du ụkporo unu ndu soja ugbo ise l'unu iri lẹ nanu; l'ụkporo ugbo iri l'esato;* bukotaru ndu soja. ¹⁹ Ẹphe tsoru ndu Héga ọgu; ndu Jeturu; ndu Nafishi; me ndu Nodabu. ²⁰ Nchileke eyetaru ẹphe ẹka; ẹphe emekputa ndu Héga; me ndu ẹphe lẹ ndu Héga tukoru ẹka nanu; kẹ l'ẹphe rakuru Nchileke l'ọgu ono; bya akporu obu

* 5:18 5:18 Iphe ọ bụ bụ 44,760.

yeru iya; yo meeru ẹphe iphe, ẹphe sūru t'o meeru ẹphe. ²¹ Ẹphe erukoo elu ndu Héga. Inya-kamẹlu, ẹphe kpukoru dū ukporo unu ishingū l'unu ise.† Aturu, ẹphe kpukoru dū ukporo unu ugbo ukporo l'iri lẹ nanū l'unu ise.‡ Nkakfū-igara, ẹphe kpukoru dū unu ise.§ Madzū, ẹphe kpuru lẹ ndzū dū ukporo unu ugbo iri l'ẹbo l'unu iri.* ²² Ndu oḡu ono riru ha nshinu; kẹ l'ọ bụ Nchileke bẹ oḡu ono shi l'ẹka. Ndu Rúbẹnu eje ebuchia ẹke ono jeye teke a kpuru ẹphe lẹ ndzū laa alị ọdo.

Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse

²³ Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse dū l'igwe. Yọ buri ẹphe bu l'alị ono. Ẹphe buru shita l'alị Báshanu jeye lẹ Bálu-Hẹmonu; mẹ l'ugvu Seniru; mbụ Ugvu Hẹmonu. ²⁴ Ọwaa bụ ndu ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe: Ifa; Íshì; Eliyẹlu; Azuriyẹlu; Jeremáya; Hodaviya; mẹ Jahudiyẹlu. Ndu ono bụ ọ-ka-ike l'ọḡu; ndu a maru amaru; bya abụgbaaru ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe.

²⁵ Ọbule ẹphe te koshidu l'ọ gbaru tẹ Nchileke kẹ nna ẹphe gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe abalahaaru agwa ndu alị ọdo eja; mbụ ndu alị ono, Nchileke mebyishiru ẹphe l'ifu ono. ²⁶ Tọ dū iya bụ; Nchileke kẹ Ízurelu abya akpalia Pulu, bụ eze ndu Asiriya, bụ iya bụ Tiligatu-Pilesa; yo je akpua ndu ikfu Rúbẹnu; ndu ikfu Gádu; mẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse lẹ ndzū; lashia Hala; Habọ; Hara; mẹ l'enyimu Gozanu. Ẹphe akwaa l'ẹke ono jeye ntanụ.

6

Ndu ikfu Lívayi

¹ Ụnwu Lívayi ndu k'unwoke bụ Geshonu; Kohatu; mẹ Merari.

² Ụnwu Kohatu ndu kẹ unwoke bụ Amuramu; Izaha; Hẹburonu; mẹ Uzẹlu.

³ Ụnwu Amuramu bụ Éronu; Mósisu; mẹ Miriyamu.

Ụnwu Éronu ndu k'unwoke bụ Nadabu; Abihu; Eliyéza; mẹ Itama.

⁴ Eliyéza bụ nna Finehasu; Finehasu aburu nna Abishuwa; ⁵ Abishuwa aburu nna Buki; Buki aburu nna Uzi; ⁶ Uzi aburu nna Zerahiya; Zerahiya aburu nna Merayotu; ⁷ Merayotu aburu nna Amariya; Amariya aburu nna Ahitubu; ⁸ Ahitubu aburu nna Zadọku; Zadọku aburu nna Ahimazu; ⁹ Ahimazu aburu nna Azariya; Azariya aburu nna Johananu; ¹⁰ Johananu aburu nna Azariya. Ọ bụ iya shi achijeru Nchileke eja l'eze-ulo ono, Sólomonu kpuru Nchileke lẹ Jerúsalemu ono. ¹¹ Azariya bụ nna Amariya; Amariya aburu nna Ahitubu; ¹² Ahitubu aburu nna Zédọku; Zédọku aburu nna Shalumu; ¹³ Shalumu aburu nna Hilikaya; Hilikaya aburu nna Azariya; ¹⁴ Azariya aburu nna Seráya; Seráya aburu nna Jehozadaku. ¹⁵ Jehozadaku b'a kpuru lẹ ndzū laa alị ọdo teke ono, Ojejoje shi l'ẹka Nebukadineza kpukoo ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu lẹ ndzū laa alị ọdo. ¹⁶ Ụnwu Lívayi ndu k'unwoke bụ Geshonu; Kohatu; mẹ Merari. ¹⁷ Ọwaa bụ ẹpha unwu Geshonu: Libina; mẹ Shimeyi. ¹⁸ Ụnwu Kohatu bụ: Amuramu; Izaha; Hẹburonu; mẹ Uziyẹlu. ¹⁹ Ụnwu Merari bụ Mahuli; mẹ Mushi.

Ọwaa bụ ndibe Lívayi l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu ẹphe:

²⁰ Ọwaa bụ ndu eri Geshomu: Libini bụ nwatibe Geshonu. Jahatu aburu nwatibe Libini. Zima aburu nwatibe Jahatu. ²¹ Jowa bụ nwatibe Zima. Ido aburu nwatibe Jowa. Zera aburu nwatibe Ido. Jeyaterayi aburu nwatibe Zera.

²² Ọwaa ndu eri Kohatu: Amínadabu bụ nwatibe Kohatu; Kora aburu nwatibe Amínadabu; Asiru aburu nwatibe Kora; ²³ Ẹlukena aburu nwatibe Asiru; Ẹbasafu aburu nwatibe Ẹlukana; Asiri aburu nwatibe Ẹbyasafu; ²⁴ Tahatu aburu nwatibe

† 5:21 5:21 Iphe ọ bụ bụ 50,000. ‡ 5:21 5:21 Iphe ọ bụ bụ 250,000. § 5:21 5:21 Iphe ọ bụ bụ 2,000. * 5:21 5:21 Iphe ọ bụ bụ 100,000.

Asiru; Uriyelu aburu nwatibe Tahatu; Uzaya aburu nwatibe Uriyelu; Sholu aburu nwatibe Uzaya.

²⁵ Qwaa ndu eri Elukana: Amasayi; me Ahimotu. ²⁶ Elukana bu nwatibe Ahimotu; Zofayi aburu nwatibe Elukana; Nehatu aburu nwatibe Zofayi; ²⁷ Eliyabu aburu nwatibe Nehatu; Jerohamu aburu nwatibe Eliyabu. Elukana aburu nwatibe Jerohamu; Samelu aburu nwatibe Elukana.

²⁸ Qwaa bu unwu Samelu: Jowelu bu okpara iya. Abija aburu otsota.

²⁹ Qwaa ndu eri Merari: Mahuli bu nwatibe Merari; Libini aburu nwatibe Mahuli; Shimeyi aburu nwatibe Libini; Uza aburu nwatibe Shimeyi; ³⁰ Shimeya aburu nwatibe Uza; Hagiya aburu nwatibe Shimeya; Asaya aburu nwatibe Hagiya.

Ndu egvu l'eze-ulo Nchileke

³¹ Qwaa bu unwoke, Dèvidi doberu t'ephe buru ndu ishi egvu l'ulo Ojejoje l'e dobetsuaru Okpoko Ogba-ndzu Nchileke l'eke ono. ³² Ozi ephe bu ugu egvu l'ifu ulo-ekwa Nchileke, bu iya bu Ulo-Ekwa Ndzuko ono. O bu l'eke ono be ephe shi anoduje jeye Solomonu abya akpu a eze-ulo Nchileke le Jerusalemu. Ephe eje ozi ephe l'ege o gbaru.

³³ Qwaa bu unwoke obu, shi buru ogbo-egvu obu; me unwu ephe k'unwoke:

Le ndu eri Kohatu b'e nweru ndu qwaa: Himanu; onye ishi egvu. Himanu bu nwatibe Jowelu; Jowelu aburu nwatibe Samelu. ³⁴ Samelu bu nwatibe Elukana; Elukana aburu nwatibe Jerohamu; Jerohamu aburu nwatibe Eliyelu; Eliyelu aburu nwatibe Towa. ³⁵ Towa bu nwatibe Zufu; Zufu aburu nwatibe Elukana; Elukana aburu nwatibe Mahatu; Mahatu aburu nwatibe Amasayi. ³⁶ Amasayi bu nwatibe Elukana; Elukana aburu nwatibe Jowelu; Jowelu aburu nwatibe Azariya; Azariya aburu nwatibe Zefanaya; ³⁷ Zefanaya aburu nwatibe Tahatu; Tahatu aburu nwatibe Asiru; Asiru aburu nwatibe Ebasafu; Ebyasafu aburu nwatibe Kora; ³⁸ Kora aburu nwatibe Izaha. Izaha bu nwatibe Kohatu; Kohatu aburu nwatibe Liviayi; Liviayi aburu nwatibe Izurelu.

³⁹ Asafu bu nwunne onye ufu Himanu. O bu yebedua bu agbarike Himanu. Asafu bu nwatibe Berekaya; Berekaya aburu nwatibe Shimeya. ⁴⁰ Shimeya bu nwatibe Mayikelu; Mayikelu aburu nwatibe Baseya; Baseya aburu nwatibe Malukija. ⁴¹ Malukija bu nwatibe Etuni; Etuni aburu nwatibe Zera; Zera aburu nwatibe Adaya. ⁴² Adaya bu nwatibe Etanu; Etanu aburu nwatibe Zima; Zima aburu nwatibe Shimeyi. ⁴³ Shimeyi bu nwatibe Jahatu; Jahatu aburu nwatibe Geshonu; Geshonu aburu nwatibe Liviayi.

⁴⁴ Onye odo, tso l'otu Hemanu bu Etanu, shi l'eri Merari. Yebedua anodujekwaphu eyeru Hemanu aka. Etanu bu nwatibe Kishi; Kishi aburu nwatibe Abudi; Abudi aburu nwatibe Maluku. ⁴⁵ Maluki bu nwatibe Hashabiya; Hashabaya aburu nwatibe Amazaya; Amazaya aburu nwatibe Hilikaya. ⁴⁶ Hilikaya bu nwatibe Amuzi; Amuzi aburu nwatibe Bani; Bani bu nwatibe Shemeru. ⁴⁷ Shemeru bu nwatibe Mahuli; Mahuli aburu nwatibe Mushi; Mushi bu nwatibe Merari; Merari aburu nwatibe Liviayi.

⁴⁸ Unwunna ephe, bu ndu eri Liviayi b'e yeru t'ephe jeje ozi, du iche iche le mkpu mkpu eze-ulo Nchileke.

Unwu Eronu

⁴⁹ A bya le Eronu yele unwu iya; o bu ephe egwoje eja l'enya-ngweja-ukfuru; me l'enya eke aakpoje insensu oku. O bu ephebedua b'o no l'eka mbu Eke-Kakota-odu-Nso. Yo buru ephe ekpuchijeru ndu Izurelu iphe, du eji ephe l'eke Nchileke no; bu iya bu ege Mosisu, bu nwozi Nchileke turu iya l'ekemu.

⁵⁰ Qwaa bu ndu eri Éronu: Eliyéza bu nwatibe Éronu; Finehasu aburu nwatibe Eliyéza; Abishuwa aburu nwatibe Finehasu. ⁵¹ Buki bu nwatibe Abishuwa; Uzi aburu nwatibe Buki; Zerahiya aburu nwatibe Uzi. ⁵² Merayotu bu nwatibe Zerahiya; Amariya aburu nwatibe Merayotu; Ahitubu aburu nwatibe Amariya. ⁵³ Zadoku bu nwatibe Ahitubu; Ahimazu aburu nwatibe Zadoku.

⁵⁴ Qwaa bu eke ephe bu ebubu; mbu oke ali, a weru ephe t'ephe buru. Eke ono bu ndu eri Éronu; mbu ndu eri Kohatu b'a weru iya; ephe eburu; ke l'oo ephe; be enwa mbu daru. ⁵⁵ A nuru ephe Héburonu, no l'ali Júda; me ali eke elu akpaje nri, gbaru iya mgburumburu. ⁵⁶ Obenu le ndegu mkpukpu ono; me l'unwu edukfu edukfu odo, nokota iya nu b'a nuru Kálebu Jefune. ⁵⁷ Ndu eri Éronu b'a nushiru mkpukpu ozeru-ndzu. Mkpukpu ozeru-ndzu, a nuru ephe obu bu Héburonu; Libina; Jatiru; me Eshitemowa yele ali eke elu akpaje nri, nokota le mkpukpu ono. ⁵⁸ Eke odo bu mkpukpu Hilenu yele ali eke elu akpaje nri, nokota le mkpukpu ono; me mkpukpu Débi yele ali eke elu akpaje nri, nokota le mkpukpu ono; ⁵⁹ me mkpukpu Áshanu yele ali eke elu akpaje nri, nokota le mkpukpu ono; me mkpukpu Bétu-Shemeshi yele ali eke elu akpaje nri, nokota le mkpukpu ono. ⁶⁰ E shi l'ali ke ndu ikfu Bénjaminu woru mkpukpu Géba; Alemetu; me Anatotu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu ndu ikfu Lívayi. Mkpukpu, a nuru ndu eri Kohatu l'enya-ufu enya-ufu dukota iri l'eto. ⁶¹ A bya atua enwa shi le mkpukpu ke nkere-ebo enya-ufu ndu ikfu Manase keta mkpukpu iri nu ndu phoduru nu l'eri Kohatu.

⁶² E shi le mkpukpu ikfu Ísaka; ikfu Ásha; Náfutali; me l'ikfu Manase, bu ndu ophu bu l'ali Báshanu keta mkpukpu iri l'eto nu eri Geshonu; l'enya-ufu enya-ufu.

⁶³ E shi l'ali ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; me le ndu ikfu Zébulonu keta mkpukpu iri l'ebo nu ndu eri Merari; l'enya-ufu enya-ufu.

⁶⁴ To du iya bu; ndu Ízurelu achiru mkpukpu ono l'o ha nu ndu eri Lívayi yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu. ⁶⁵ Ndu Ízurelu tukwaruphu enwa shi le mkpukpu ke ndu ikfu Júda; ndu ikfu Símiyonu; me ndu ikfu Bénjaminu woru mkpukpu ono nu ephe, bu iya bu iphe bu mkpukpu ono, a gushiru ono.

⁶⁶ Uphodu le ndu enya-ufu Kohatu b'e shi l'ikfu Ífuremu nu mkpukpu eke ephe butua. ⁶⁷ A nuru ephe mkpukpu ozeru-ndzu l'ali ugvu ugvu Ífuremu, bu iya bu Shékemu; Géza; ⁶⁸ Jokumeyamu; Bétu-Horonu; ⁶⁹ Ajalonu; Gatú-Rimonu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁷⁰ Enya-ufu, phoduru nu le ndu eri Kohatu b'e shi le nkere-ebo ikfu Manase nu mkpukpu Ana; me Bilemu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁷¹ Ndu k'eri Geshonu b'e shikwaphu le nkere-ebo ali ikfu Manase nu mkpukpu Gólanu, no l'ali Báshanu; me Ashutarotu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁷² E shi l'ali ndu ikfu Ísaka nu ephe mkpukpu Kedeshi; Daberatu; ⁷³ Rámotu; me Anemu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁷⁴ E shi l'ali ndu ikfu Ásha nu ephe mkpukpu Mashalu; Abudonu; ⁷⁵ me Hukoku; Rehobu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁷⁶ E shi l'ali ndu ikfu Náfutali nu ephe mkpukpu Kedeshi l'ali Gálili; Hamonu; me Kiriayatayimu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁷⁷ Ndu phoduru nu le ndu eri Merari b'e shi l'ali ikfu Zébulonu keta mkpukpu Rimonu; me Tábo yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu woru nu.

⁷⁸ E shi l'ali ndu ikfu Rúbenu, no m'e swee Enyimu Jódanu l'azu iya ophu l'uzo enyanwu-ahata mkpukpu Jériko nu ephe Beza, no l'echi-egu; me ali eke, elu akpaje nri, nonyabe iya nu; me mkpukpu Jahuza; me eke, elu akpaje nri, nonyabe iya nu; me ⁷⁹ Kedemotu; me Mefatu yele ali eke elu akpaje nri, nokota iya nu.

⁸⁰ Eshi l'alì ndu ikfu Gádu nù ephe mkpukpu Rámotu l'alì Gíledu; Mahanayimu;
⁸¹ Hëshibonu; Jáza yẹle alì ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nù.

7

Ndu ikfu Ísaka

¹ Ụnwu Ísaka bụ: Tola; Puwa; Jashubu; Shimurọnu; ẹphe ẹno.

² Ụnwu kẹ Tola bụ: Uzi; Refaya; Jeriyẹlu; Jahumayi; Ibusamu; mẹ Shemẹlu. Ẹphe bụkota ndu ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe, bụ Tola. Ẹphe bụkota ọ-ka-ike l'ọgu l'ogbo nk'ẹphe. L'oge kẹ Dévidi; bẹ ẹphe shi dụ ụkporo ụnu ugbo labụ l'ụnu madzụ ugbo iri l'ishingu l'ụkporo iri.*

³ Nwatibe kẹ Uzi bụ Izurahiya. Ụnwegirima unwoke Izurahiya bụ: Máyikelu; Obedáya; Jówẹlu; mẹ Ishiya. L'ẹphe hakọta ẹphe ise tuko bụkotaru ndu ishi l'ẹhu l'ẹhu. ⁴ Ẹphe lụshiru ụnwanyi l'igwe; mụshikwaaphu ụnwu l'igwe. L'eri nk'ẹphe l'ẹnya-ufu nna ẹphe b'e nweru ụkporo ụnu unwoke ẹno l'ụnu unwoke iri, bụgbaa ndu dzuwaru oje ọgu.

⁵ Ndu ikfu Ísaka l'ẹphe ha; mbụ ndu ẹnya-ufu ẹphe mẹ ndu abụbu ẹphe, bụ ọ-ka-ike l'ọgu dụ ụkporo ụnu ugbo iri; l'ụnu madzụ ugbo iri 'ẹsaa l'ụkporo iri;† mbụ ẹge e deru iya l'ẹkwo, e deshiru ẹge e shi mụa ẹphe.

Ndu ikfu Bénjaminu

⁶ Ụnwu Bénjaminu bụ: Béla; Beka; mẹ Jediyẹlu; ẹphe ẹto.

⁷ Ụnwu kẹ Béla bụ: Ezubọnu; Uzi; Uziyẹlu; Jerimotu; mẹ Iri; ẹphe ise. Ẹphe tuko bụkotaru ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe; bya abụkotaru ọ-ka-ike l'ọgu. L'ẹkwo, e deshiru ẹge e shi mụa ẹphe; bẹ ẹphe dụ ụkporo ụnu ugbo labụ; l'ụnu ugbo iri l'ise; l'ụkporo l'iri l'ẹno.‡

⁸ Ụnwu kẹ Beka bụ: Zemira; mẹ Jowashi; mẹ Eliyéza; mẹ Eliyowenayi; mẹ Omuri; mẹ Jeremotu; mẹ Abayíja; mẹ Anatotu; mẹ Alemetu. Ẹphe l'ẹphe ha tuko bụkotaru ụnwu Beka. ⁹ L'ẹkwo, e deru ẹge e shi mụa ẹphe; bẹ ẹphe dụ ụkporo ụnu ugbo labụ; l'ụnu iri l'ụkporo iri.§ Ẹphe bụkota ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe; bya abụkotaru ọ-ka-ike l'ọgu.

¹⁰ Nwa Jediyẹlu bụ Bilihanu. Ụnwu kẹ Bilihanu bụ: Jewushi; Bénjaminu; Ehudu; Kenana; Zetanu; Tashishi; mẹ Ahishaha. ¹¹ Ụnwu Jediyẹlu ono l'ẹphe ha bụkota ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe; bya abụru ọ-ka-ike l'ọgu. Ndu dzuwaru oje ọgu l'ime ẹphe; bẹ dụ ụkporo ụnu ugbo labụ l'ụnu ẹto.* ¹² Shupimu mẹ Hupimu bẹ bụ ụnwu Iri; Hushimu abụru nwatibe Aha.

Ndu ikfu Náfutali

¹³ Ụnwu Náfutali bụ Jaziẹlu; mẹ Guni; Jeza; mẹ Shalumu. Ẹphe bụ eri Biliha.

Ndu ikfu Manáse

¹⁴ Ụnwu kẹ Manáse bụ: Asurelu, onye ọphu nwanyi Áramu, bụ nnufu iya; mụtaru iya; mẹ Makiru, bụ nna Gíledu. ¹⁵ Makiru bẹ luru Hupimu yẹle Shupimu nwanyi. Ẹpha nwunne Makiru kẹ nwanyi bụ Maaka. Ẹpha onye k'ẹbo bụ Zelofehadu. Zelofehadu bẹ bụ ụnwanyi nwenkinyi b'ọ mụshiru.

¹⁶ Nyee Makiru ono, ẹpha iya bụ Maaka ono bẹ mụtaru nwata nwoke; bya agụa ya Pereshi. Ẹpha nwunne Pereshi bụ Shereshi. Ụnwu Pereshi abụru Ulamu waa Rekemu. ¹⁷ Nwatibe kẹ Ulamu bụ Bedanu. Ndu ono bụ ndu eri Gíledu. Gíledu bụ nwatibe Makiru; Makiru abụru nwatibe Manáse.

* 7:2 7:2 Iphe ọ bụ bụ 22,600. † 7:5 7:5 Iphe ọ bụ bụ 87,000. ‡ 7:7 7:7 Iphe ọ bụ bụ 22,034. § 7:9 7:9 Iphe ọ bụ bụ 20,200. * 7:11 7:11 Iphe ọ bụ bụ 17,200.

¹⁸ Nwunne iya ke nwanyi, bu Hamoleketu be mutaru Ishodu; Abiyéza; me Mahula.
¹⁹ Unwu ke Shemida bu Ahiyanu; Shékemu; Likihi; me Aniyamu.

Ndu ikfu Ifuremu

²⁰ Ifuremu bu nna Shutela; Shutela aburu nna Beredu; Beredu aburu nna Tahatu; Tahatu aburu nna Eliyada; Eleyada aburu nna Tahatu; ²¹ Tahatu aburu nna Zabadu; Zabadu aburu nna Shutela. Eza waa Eladu be jeru ozita eswi le mkpukpu Gatụ; ndu a muru l'eke ono egude ephe gbua. ²² Nna ephe; mbu Ifuremu araa ekwa ephe nshinu; unwunna iya bya adu ya ike. ²³ Ifuremu abya alaarụ nyee ya l'ulo; yo tsuta ime mu nwata nwoke. Iphe o guru iya bu Beriya; ke l'iphe, du eji meru le nk'ia.

²⁴ Ifuremu be mutaru nwata nwanyi, aza Sheera. Yo buru iya kpuru mkpukpu Bétu-Horonu, no l'uzo nsuda yele k'isheli; bya akpu mkpukpu Uzenu-Sheera.

²⁵ Onye nwoke odo, Ifuremu mutaru bu Refa. Refa bu nna Reshefu; Reshefu aburu nna Tela; Tela aburu nna Tahanu; ²⁶ Tahanu aburu nna Ladanu; Ladanu aburu nna Amihudu; Amihudu aburu nna Elishama; ²⁷ Elishama aburu nna Nunu; Nunu aburu nna Joshuwa.

²⁸ Ali, bu nk'ephe; mbu eke ephe bu ebubu bu: Bételu; me mkpukpu, nokota iya nu; je akpaa le Naaranu, l'uzo enyanwu-ahata; me Géza, no l'uzo enyanwu-ariba yele mkpukpu, nokota iya nu; mewaru Shékemu; me mkpukpu, nokota iya nu; waa Aya; me mkpukpu, nokota iya nu.

²⁹ Ndu buru laa okè-ali unwu Manase bu: mkpukpu Bétu-Shanu; Ténaku; Megido; Doo; me iphe, bu mkpukpu nokota iya nu.

Mkpukpu ono l'o ha bu ndu eri Joséfu Izurelu bukota iya.

Ndu ikfu Asha

³⁰ Unwu nwoke Asha bu: Imuna; Ishiva; Ishivi; me Beriya. Nwunne ephe ke nwanyi bu Séra.

³¹ Unwu Beriya bu Heba; me Malukiyelu, bu nna Biruzayitu.

³² Heba bu nna Jafuleti; Shoma; me Hotamu. Nwunne ephe ke nwanyi bu Shuwa.

³³ Unwu Jafuleti ke nwoke bu: Pasaku; Bimuhalu; me Ashuvat. Ono ndu bu unwu Jafuleti.

³⁴ Unwu Shéma bu: Ahi; Rohuga; Huba; me Áramu.

³⁵ Unwu nwoke ke Helemu bu: Zofa; Imuna; Sheléshi; me Amalu.

³⁶ Unwu Zofa bu: Suwa; Hanefa; Shuwalu; Beri; Imura; ³⁷ Beza; Hodu; Shama; Shilusha; Ituranu; me Bera.

³⁸ Unwu Jeta bu: Jefune; Pisupa; me Ara. ³⁹ Unwu Ula ke nwoke aburu: Ara; Haniyelu; me Riziya.

⁴⁰ Ndu ono l'ephe ha bukota ndu eri Asha. Ephe bukota ndu ishi l'enya-ufu ephe; bukotaru ndu a foru afofo; bya aburu o-ka-ike l'ogu; bukotaru ndu ishi ndu bu ishi. L'ekwo, e deru ege e shi mu ephe; be ephe kpako du ukporo unu ugbo eto l'unu ise,† bu ndu dzuwaru oje ogu.

8

Ndu ikfu Benjaminu

¹ Unwu Benjaminu bu Béla, bu okpara iya. Ashibelu bu otsota. Ahara bu onye k'eto. ² Nohahu bu onye k'eno; Ráfa aburu onye k'ise.

³ Unwu Béla bu: Adaru; Gera; Abihudu; ⁴ Abishuwa; Námanu; Ahowa; ⁵ Gera; Shefufanu; me Huramu.

† 7:40 7:40 Iphe o bu bu 26,000.

⁶ Ụnwu Éhudu bụkota ndu ishi l'enyà-ufu ndu shi buru lẹ Géba. Ọle a chīru ephe; ephe alashia Manahatu. ⁷ Ẹpha ephe bụ Némanu; Ahíja; Gera, bụ onye chī ephe laa Manahatu. Gera bụ nna Uza; mę Ahihudu.

⁸ Shaharayimu bę mụtaru ụnwu lẹ Móabu l'ọ chífutsuaru unyomu iya; mbụ Hushimu yẹle Bara. ⁹ Nwanyí ọdo, ọ luru, aza Hodeshu bę mụtaru iya: Jobabu; Zibiya; Mésha; mę Malukamu; ¹⁰ Jewuzu; Sakiya; mę Miruma. Ndu ono bụkota ụnwu iya; bya abụkotaru ndu ishi l'enyà-ufu ephe. ¹¹ O shikwaphu l'ẹka Hushimu mụta Abitubu yẹle Elupalu.

¹² Ụnwu Elupalu bụ: Iba; Mishamu; mę Shemedi, bụ onye metaru mkpụkpu Ono; mę Lodu; męwaru mkpụkpu lẹ mkpụkpu, gbaru iya mgburumgburu.

¹³ Beríya; mę Shéma bụ ndu ishi l'enyà-ufu ndu bu lẹ mkpụkpu Ajalọnu. Yọ buru ephe chífuru ndu shi buru lẹ Gatụ.

¹⁴ Ụnwu kę Beríya bụ: Ahiyo; Shashaku; Jeremotu; ¹⁵ Zebadaya; Áradu; Eda; ¹⁶ Máyikelu; Ishupa; mę Joha.

¹⁷ Ụnwu Elupalu bụ: Zebadaya; Meshulamu; Hiziki; Heba; ¹⁸ Ishimerayi; Iziliya; mę Jobabu.

¹⁹ Ụnwu Shimeyi bụ: Jakimu; Zikiri; Zabudi; ²⁰ Eliyenayi; Ziletayi; Eliyẹlu; ²¹ Adaya; Beraya; mę Shimuratu.

²² Ụnwu kę Shashaku bụ: Ishupanu; Iba; Eliyẹlu; ²³ Abudọnu; Zikiri; Hananu; ²⁴ Hananiya; Élamu; Antotayija; ²⁵ Ifudeya; mę Penuwẹlu.

²⁶ Ụnwu kę Jerohamu bụ: Shamusherayi; Shehariya; Atalaya; ²⁷ Jareshiya; Elayija; mę Zikiri.

²⁸ Ndu ono bụkota ndu ishi l'enyà-ufu nna ephe; ege e deru iya l'ẹkwo, e deshuru ege e shi mụa ephe. Ẹke ephe shi buru bụ lẹ Jerúsalemu.

²⁹ Nna Gíbiyọnu bụ lẹ Gibiyọnu b'o shi buru. Ẹpha nyee iya bụ Maaka. ³⁰ Ọkpara iya bụ Abudọnu. Ndu ọphu tsota iya nụ bụ: Zuru; Kishi; Bálu; Nadabu; ³¹ Gedọ; Ahiyo; Zeka; ³² mę Mikulọtu. Mikulọtu bụ nna Shimeya. Ẹphebedua bę bunyabe ndu abụbu ephe lẹ Jerúsalemu.

³³ Nẹru bụ nna Kishi; Kishi aburu nna Sọlu; Sọlu aburu nna Jonátanu; Malukishuwa; Abinadabu; mę Eshibalu. ³⁴ Nwatibe Jonátanu bụ Meribu-Bálu, bụ iya bụ nna Mayíka.

³⁵ Ụnwu kę Mayíka bụ: Pitonu; Melẹku; Taréya; mę Éhazu. ³⁶ Éhazu bụ nna Jehowada; Jehowada aburu nna Alemẹtu; Azumavetu; mę Zimuri. Zimuri bụ nna Moza; ³⁷ Moza aburu nna Bineya; Bineya aburu nna Ráfa; Ráfa aburu nna Eleyasa; Eleyasa aburu nna Ázelu.

³⁸ Ázelu mụtaru ụnwu ishingu. Ẹpha ephe bụ Azurikamu; Bokeru; Ishimẹlu; Sheyariya; Obedáya; mę Hananu. Ndu ono l'ephe ha bụkota ụnwu Ázelu. ³⁹ Ọwaa bụ ụnwu nwunne iya nwoke Eshẹku: Ulamu bụ ọkpara iya; Jewushi bụ otsota; Elifeletu aburu onye k'ẹto.

⁴⁰ Ụnwu Ulamu bụkota ndu ọ-ka-ike l'ọgu; buru ndu maru ọgba akfụ. Ẹphe mụshuru ụnwu l'igwe; mụshikwaaphu ụnwu nwanwa l'igwe. Iphe ephe kpakọru dū bụ ụkporo iche iche ugbo ẹsaa l'umadzu iri.* Ndu ono l'ephe ha bụkota ndu ikfu Bénjaminu.

9

*Ndu a kpuru lẹ ndzu,
daphuru azụ lẹ Jerúsalemu
(Awụ 9:1; Ẹzu 2:70; Neh 7:73; 11:3)*

* 8:40 8:40 Iphe ọ bụ bụ 150.

¹ Ndu Ízurelu l'ephe ha; b'e dekotaru epha ephe l'ekwo, e deshiru ege e shiru mua ephe. E dekotaru iya l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu.

Ndu Júda b'a kpuru le ndzu laa Bábyilonu. Ishi iya aburu l'ephe mesweru Nchileke.
² Ndu, vuru uto bya ebuphu azu l'ali ono, bu nk'ephe ono bu uphodu le ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu eri Lívayi; me ndu l'eje ozi l'eze-ulo Nchileke.

³ Owaa bu ndu shi l'ikfu Júda; ndu ikfu Bénjaminu; ndu ikfu Ífuremu; me ndu ikfu Manase, bu le Jerúsalemu: ⁴ Utayi, bu nwatibe Amihudu; Amihudu aburu nwatibe Omuri. Omuri bu nwatibe Imiri; Imiri aburu nwatibe Bani. Bani shi l'eri Pérezu; Pérezu aburu nwatibe Júda.

⁵ Ndu ufu Sháyilo tsokwaphu le ndu, lataru nu; yekoberu Asaya, bu okpara ye unwu iya.

⁶ Ndu ufu ke Zera latakwaruphu; yekoberu Jewelu. Ndu, shi l'eri Júda du unu madzu; l'ukporo ugbo iri l'eno; l'umadzu iri.*

⁷ Ndu ophu, shi l'eri Bénjaminu, lataru nu bu:

Salu Meshulamu;
 Meshulumu Hodaviya;
 owaa Hodaviya Hasenuwa.

⁸ Ibuneya bu nwatibe Jerohamu;

Ela aburu nwatibe Uzi;
 Uzi aburu nwatibe Mikiri.
 Meshulamu bu
 nwatibe Shefatiya;
 Shefatiya aburu nwatibe Rewelu;
 Ruwelu aburu nwatibe Ibunija.

⁹ Ndu ikfu Bénjaminu, lataru nu du unu madzu ugbo labu; l'ukporo ugbo esaa; l'umadzu iri l'ishingu.† Ephe l'ephe ha bugbaa ishi l'enya-ufu nk'ephe.

¹⁰ Ndu, achijeru Nchileke eja, lataru nu bu: Jedaya; Jehoyaribu; me Jakinu;

¹¹ wafua Azariya, bu nwatibe

Hilikaya. Hilikaya
 bu nwatibe Meshulamu;
 Meshulumu aburu nwatibe
 Zedoku. Zedoku bu
 nwatibe Merayotu;
 Merayotu aburu nwatibe
 Ahitubu, bu onye ishi
 eze-ulo Nchileke.

¹² Onye odo bu Adaya,
 bu nwatibe Jerohamu.

Jerohamu bu nwatibe
 Pasho; Pasho aburu
 nwatibe Malukija.
 Masayi, bu nwatibe Adiyelu;
 Adiyelu aburu nwatibe
 Jahuzera. Jahuzera bu
 nwatibe Meshulamu;
 Meshulamu aburu
 nwatibe Meshilemitu;
 Meshilemitu aburu nwatibe Imá.

* 9:6 9:6 Iphe o bu bu 690. † 9:9 9:9 Iphe o bu bu 956.

¹³ Ndu ono, achijeru Nchileke ono, bugbaaru ishi l'anya-ufu ephe ono du unu eno; l'ukporo madzu ugbo esato.‡ Ephe bu ndu ike no l'oje ozi, no l'eze-ulo Nchileke.

¹⁴ Ndu ke ikfu Lívayi ndu ophu lateru nu bu: Shemáya, bu nwatibe Hashubu. Hashubu bu nwatibe Azurikamu; Azurikamu aburu nwatibe Hashabaya ke Merari.

¹⁵ Ndu odo, latakwaruphu
le ndu ikfu ke Lívayi bu:
Bakubaka; Hereshi; Galalu;
me Mataniya, bu nwatibe Mayika.
Mayika bu nwatibe Zikiri;
Zikiri aburu nwatibe Ásafu.

¹⁶ Obedaya bu nwatibe Shemáya;
Shemáya aburu nwatibe Galalu.
Galalu bu nwatibe Jedutunu;
Berekaya aburu nwatibe Ása;
Ása aburu nwatibe Elukana,
shi buru le Netofa.

¹⁷ A bya le ndu nche eze-ulo
Nchileke;
yo buru Shalumu;
Akubu; Talumonu;
Ahimanu; mewaru unwunne ephe.

Shalumu bu onye ishi ephe. ¹⁸ Eke ephe eche bu onu-oguzo Eze, no laaru uzo enyanwu-ahata. Ephe eche iya-a byeye ntanu. O bu ephe shi eche eke eeshije abahu l'odu ikfu ndu Lívayi.

¹⁹ Shalumu bu nwatibe Kore; Kore aburu nwatibe Ebasafu; Ebyasafu aburu nwatibe Kora. Shalumu yele unwunna iya, bu iya bu ndu enya-ufu ephe bu unwu Kora b'o shi l'eka; mbu oche eke eeshije abahu l'ulo-ekwa Ojejoje. Ono kwaphu ege nna ephe shi eche eke eeshije abahu l'odu ke Ojejoje.

²⁰ L'oge ohazu bu Finehasu Eliyéza shi buru onye ishi ephe; Ojejoje eshi swiru iya.

²¹ Zekaraya, bu nwatibe Meshelemaya shikwaphu eche onu eke, eeshije abahu le Ulo-Ékwà Ndzuko.

²² Ndu a fotaruru t'ephe cheje nche l'onu eke ono, eeshije abahu ono du ukporo madzu iri l'umadzu iri l'ebo. § E dekotaru epha ephe l'ekwo, e deshiru ege e shi mua ephe l'ikfu l'ikfu; le mkpukpu le mkpukpu ephe. O bu Dévidi yele Samelu, bu onye aphuje aphu be yeru ephe ozi ono l'eka; ke l'ephe bu ndu, gbaru t'e gude ire ephe eke. ²³ Yo buru ephe l'unwu ephe b'o no l'eka t'ephe cheje eke eeshije abahu l'ulo Ojejoje, bu iya bu ulo-ekwa. ²⁴ Ndu nche ono anodukotaje le mgberemeku eno k'eze-ulo ono. Ephe anoduje l'uzo enyanwu-ahata; nodu l'uzo enyanwu-ariba; nodu l'uzo isheli; me l'uzo ohuda. ²⁵ Ndibe ephe eshije l'ime obodo bya ephe ocheede nche, ephe anoje abali esaa. Yo buru ege ono be ephe emeje iya tekenteke kpọ. ²⁶ Umadzu eno, shi l'ikfu Lívayi, bu ndu ishi nche ono be anodujelephu l'ozi ephe mkpurumkpuru. O bu ephe echeje mkpura; me ulo, aakwakobe eku l'ulo Ojejoje. ²⁷ Ephe anopheje eze-ulo Nchileke ono mgburumgburu; radu aradu; ke l'oo ephebedua anoduje eche eke ono nche. Yo buru ephe aguhaje ulo ono iphe bu utsu mboku-mboku.

²⁸ O nweru ephe ndu ophu eleta enya l'iphe, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke. O bu ephebedua aguje iya ogu teke a chibataru iya; me teke a chifuru iya achifu. ²⁹ O nweru ndu ophu a tukwaruphu eka t'ephe buru ndu ishi, eleta ngwa, no l'eze-ulo ono enya; me l'iphe, dukota nsọ; me ntụ akpe; mee vayinu; manụ; insensu; me manụ,

‡ 9:13 9:13 Iphe o bu bu 1,760. § 9:22 9:22 Iphe o bu bu 212.

eshi mkpọ. ³⁰ O nweru ndu achijeru Nchileke ẹja ono, ozi ẹphe bụ t'ẹphe gwakọbeje manụ, eshi mkpọ.

³¹ Onye Lívayi, aza Matitíya; mbụ ọkpara Shalumu, bụ onye eri Kora bẹ ozi nk'íya bụ oghe iphe bụ buredi, eghe egheghe l'efere. ³² Ọ kwaphụ ẹge ono b'o nweru ụnwunna ẹphe, bụ onye eri Kohatu, ọ nọ l'ẹka mbụ ome buredi, eedobeje l'ifu Nchileke, bụ iya bụ buredi mbọku ọtu-ume.

³³ O nwekwaruphu ndu ọgbo egvu. Ẹphe bụgbaa ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe l'ikfu Lívayi. Ẹke ẹphe bu ebubu bụ l'eze-ulo Nchileke. Ẹ to nwedu ozi ọdo, a gụru ẹphe ye; kẹ l'ẹphe anọduje l'ozí: eswe l'ẹnyashi.

³⁴ Ndu ono l'ẹphe ha bụkota ndu ishi l'ẹnya-ufu ndu Lívayi; l'ẹge e deru iya l'ẹkwo, e deshíru ẹge e shi mụa ẹphe. Ẹphe bụgbaa ndu ishi, bu lẹ Jerúsalemu.

Eri Sọlu

(1 Iphe 8:29-38)

³⁵ Jeyẹlu, bụ nna Gíbiyọnu shi buru lẹ Gíbiyọnu. Ẹpha nyee iya bụ Maaka.

³⁶ Ọkpara iya bụ Abudọnu; ndu ọphu etsota iya nụ abụru Zuru; Kishi; Bálu; Nẹru; Nadabu; ³⁷ Gedọ; Ahiyo; Zekaráya; mẹ Mikulọtu. ³⁸ Mikulọtu bụ nna Shimeyamụ. Ẹphebedua bẹ bunyabekwaphu ụnwunna ẹphe lẹ Jerúsalemu.

³⁹ Nẹru bụ nna Kishi; Kishi abụru nna Sọlu; Sọlu abụru nna Jonátanu; Malukishuwa; Abinadabu; mẹ Eshibalu. ⁴⁰ Nwatibe Jonátanu bụ Meribu-Bálu; Meribu-Bálu abụru nna Mayịka.

⁴¹ Ụnwu Mayịka bụ: Pitonu; Meleku; Taréya; mẹ Éhazu. ⁴² Éhazu bụ nna Jara; Jara abụru nna Alemetu; Azumavetu; mẹ Zimuri. Zimuri bụ nna Moza; ⁴³ Moza abụru nna Bineya. Bineya bụ nna Refaya; Refaya abụru nna Eleyasa; Eleyasa abụru nna Ázelu.

⁴⁴ Azẹlu bẹ mụtaru unwoke ishingụ. Ẹpha ẹphe bụ Azurikamu; Bokeru; Ishimẹlu; Sheyariya; Obedáya; mẹ Hananu. Ndu ono bụkota ụnwu Ázelu.

10

Anwụhu Sọlu

(1 Sám 31:1-13)

¹ Tọ dụ iya bụ; ndu Filisutayinu awata otso ndu Ízurelu ọgu; ndu Ízurelu agbaaru ẹphe ọso. E gbushia igweligwe ndu Ízurelu lẹ Ugwu Gilobówa. ² Ndu Filisutayinu ono etsopyabe Sọlu yele ụnwu iya k'ẹhuka k'ẹhuka. Ẹphe egbua Jonátanu; mẹ Abinadabu yele Malukishuwa, bụ ụnwu Sọlu. ³ Ọgu ono ekpohu ọku l'ẹke iya kẹ Sọlu; ndu agba akfụ aphụ iya; gude akfụ merua ya ẹhu. ⁴ Ya ndono; Sọlu asụ onye achiru iya ngwa-ọgu: "Mịta ọgu-mbeke ngu nmagbua ya; a nọnyaa nụ; ndu akpapyi-wa abya emeru iphe-iphere kpua ya."

Obenu l'onye ono, achiru iya ngwa-ọgu ono bẹ egvu guderu; to kwe. Tọ dụ iya bụ; Sọlu ewota ọgu-mbeke nk'íya ngube l'alí; pata onwiya tụa l'eli iya. ⁵ Onye ono, achijeru iya ngwa-ọgu ono aphulephu lẹ Sọlu nwụhuwaru; dakwaaphu; nmaa onwiya l'eli ọgu-mbeke nk'íya; nwụhufua. ⁶ Tọ dụ iya bụ lẹ Sọlu yele ụnwu iya ẹphe ẹto; mẹ ndibe iya atuko l'ẹphe ha kpolahu. ⁷ Teke ndu Ízurelu ndu ọphu bu lẹ nsuda phuru lẹ ndu soja ẹphe gbalashikotawaru; Sọlu yele ụnwu iya anwushihuwa; ẹphe ahaa mkpukpu ẹphe gbalashia; ndu Filisutayinu abya akwachia ya; buru.

⁸ Yo be echile iya; lẹ ndu Filisutayinu byaru t'ẹphe yeshia ndu ono, e gburu l'ọgu ono iphe, ẹphe yetsuaru l'ẹhu; ẹphe aphua odzu Sọlu yele ụnwu iya ẹge ọ dabugbaaru lẹ Ugwu Gilobówa. ⁹ Ẹphe eyeshia Sọlu iphe, o yeru l'ẹhu; bya ebuta iya ishi; chikoo ngwa-ọgu iya; bya eye ndu ozi t'ẹphe jegbaru alí Filisutayinu je arakashia ya; k'ọphu agwa ẹphe; mẹ ndu nk'ẹphe a-nukota iya. ¹⁰ Ẹphe eworu ngwa-ọgu Sọlu je edobe

l'ulo agwa ephe; woru ishi iya kobe l'ulo agwa, bu Dagonu. ¹¹ Ndu Jabeshi-Giledu anulephu iphe ono, ndu Filisutayinu meru Solu ono; ¹² iphe bu unwoke ephe ndu ophu bu mkparawa ezelihi je apata odzu Solu yele k'unwu iya palata Jabeshi. Ephe eje elia ephe l'ukfu eze oshi, no le Jabeshi; bya aswia aswiswi abali esaa.

¹³ Solu be nwuhuru nu; okfu l'o mesweru Ojejoje. E to medu iphe, Ojejoje kfururu; yekobefuaru l'o jeru okpata ishi le k'onnye aphu aphu; ¹⁴ to kpatadu Ojejoje ishi. To du iya bu; Ojejoje eworu iya gbua; woru ali-eze ono ye Devidi Jesi l'eka.

11

Devidi bu eze ndu Izurelu mgburumburu (2 Sam 5:1-10)

¹ To du iya bu; ndu Izurelu l'ephe ha atuko wu-kfuta Devidi le Hebironu bya asu iya: "Nngu l'ephe tuko buru mee lanu; me anu-ehu lanu. ² L'oge ohazu; mbu me teke Solu shi buru eze; bu nggubedua shi edujeru ndu Izurelu l'eje ejeje; l'ala alala l'ogu. Temanu be Ojejoje, bu Nchileke ngu sukwaru ngu l'oo nggu bu onye a-nodu eche ndibe iya, bu ndu Izurelu l'o bu onye eche aturu; mbu l'ii-buru ishi ndibe iya, bu ndu Izurelu." ³ Iphe, bu ndu bu ogurennya Izurelu l'ephe ha awukfu eze, bu Devidi le Hebironu; ephe l'iya agbaa ndu l'ifu Ojejoje; ephe awua Devidi manu t'o buru eze ndu Izurelu; ege ono, Ojejoje shi l'onu Samelu kfu ya ono.

⁴ Devidi yele ndu Izurelu l'ephe ha awuru jeshia ugu le Jerusalemu, bu iya bu Jebusu. Ndu Jebusu bu ephe bu l'eka ono. ⁵ Ndu Jebusu asu Devidi: "O -buru l'i bu nwoke; bataedu le mkpuku-a." Obenu le Devidi metsuleru-a luta eke a kpushiru ike, no le Ugwu Zayonu, bu iya mekocharu buru Mkpuku Devidi. ⁶ Devidi be kfuhawaru su l'onnye bu iya vuru uzo gbua onye Jebusu be a-buru ishi; bukwaruphu onye ishi ndu soja. To du iya bu; Jobu Zeruya evuru uzo tugbua madzu; bya aburu onye ishi ono. ⁷ Devidi abya akwata ufu l'eka ono, a kpushiru ike ono. E kulahaa ya Mkpuku Devidi. ⁸ Yo gude upho-mkpuma kpu-pee mkpuku ono mgburumburu. Yo shi l'agbarike upho-mkpuma mkpuku ono kpu ya jeye l'upho-mkpuma ono gedegede. Yo buwaruru Jobu; be dozifuaru eke phoduru nu le mkpuku ono. ⁹ Devidi l'aka ike eje; kele Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike nodu swiru iya.

Ndu a maru amaru le ndu soja Devidi (2 Sam 23:8-39)

¹⁰ Owaa ndu bu ishi ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe le ndu soja Devidi: mbu ndu ephe le ndu Izurelu l'ephe ha turu ike yeru Devidi l'ochichi iya. O bu ephe yetaru eka t'e mee ya eze; ege ono, Ojejoje kfururu ndu Izurelu l'oo-du ono.

¹¹ Owaa epha ndu ophu bu ike-ka-l'ogu le ndu soja Devidi: Jeshobimu, bu onye Hakumonu shi buru onye ishi ke ndu ishi ophu ephe eto. O nweru teke o gude arwa iya gbua ukporo madzu iche iche ugbo iri l'ise* l'ugbo lanu ono. ¹² Onye ophu etsota iya nu bu Eliyza Dodo; ke Ahohi. Yebedua tsokwaphu l'eze ndu ishi eto phu, bu ike-ka-l'ogu phu. ¹³ O tso Devidi nodu le Pasu-Daminu teke ndu Filisutayinu dzukoberu l'eka ono k'ogu. O nweru ugu, a koru bali; yo buru l'eka ono be ndu ke Izurelu tsuberu ye okpa l'oso; gbalaaru ndu Filisutayinu. ¹⁴ Yebedua yele Devidi evudoshia ike l'egu ono; luta iya; gbushia ndu Filisutayinu. Ojejoje adzofuta ephe; mee; ephe emekputa ndu ophu nshinu.

¹⁵ Umadzu eto l'ime ukporo umadzu l'umadzu iri ono, bugbaa eze ndu ishi ugu ono abyakfuta Devidi le mkpuma, no l'ogba mkpuku Adulamu. Teke ono; be ikpoto ndu Filisutayinu doru le nsuda Refa. ¹⁶ Teke ono be Devidi no l'ime eke o kpuru; yo

* 11:11 11:11 Iphe o bu bu 300.

shihu ike. Ndu soja ndu Filisutayinu adoru le Bétulehemu. ¹⁷ Mini awata ogu Dévidi. Yò sù: “Ndege o -nweru onye e-je ekutaru iya mini le welu ono, nò l'èke eeshije abahu le Bétulehemu ono te ya ngua!” ¹⁸ Ya ndono; unwoke eto ono, bu ike-ka-l'ogu phe ono; akpakata uzo l'èke ndu soja ndu Filisutayinu nò; je ekuta mini le welu ono, nò l'èke eeshije abahu le Bétulehemu ono; wojeshiaru Dévidi. O bu le Dévidi te kwedu ngua mini ono; yo woru iya wushiaru Ojejoje; ¹⁹ sù: “Te Nchileke iya; be kwekwa te ya mee egbe iphe owaa. ?Nanu ege ya e-shi bya angua mini-wa, duwa l'ò bu mee ndu-a, woru ndzu ephe tsebe l'onu ogù; ege ee-shi t'ephe kuta iya-a?” E mekochaa; Dévidi ta nguhe mini ono. Ono aburu ike, ephe kparu; mbu unwoke eto ono, bu ike-ka-l'ogu phe ono.

²⁰ L'ime ukporo unwoke l'unwoke iri ono, bu ndu ishi ogu ono bu Abishayi, bu nwunne Jóabu be bu onye ishi ephe. Abishayi be gudeje arwa iya jekfu ukporo umadzu iri l'ise ogu; gbukota ephe; e shiwaru ege ono; ephe iya edelaha ude l'ò bu k'umadzu eto ophu. ²¹ O bu yebedua b'a katsua okwabe ugvu l'ime ukporo umadzu l'umadzu iri ono. Yò buru yebedua bu onye ishi ephe; ole e ta gukwanuru iya ye l'umadzu eto phu.

²² Benaya Jehoyada bu o-ka-ike l'ogu. Eke o shi bu Kabuzelu. O kparu ike, du egvu. O bu yebedua gburu unwoke Móabu labu ono, bu ndu ike ono; buru iya jejeru je egbu agu l'ime iduma mboku, mini suno jiru ali ono. ²³ Benaya gbujekwaruphu eze nwoke Ijiputu, du ntu-okpa esaa le mkpirikpi iya l'ogologo. Ara, nwoke Ijiputu ono pa l'eka be ha l'ò bu oshi, ndu ekwe ekwa egudeje ekwe ekwa. Obenu le yebedua gude mgboro je anyichata nwoke Ijiputu ono arwa ono; gude nmagbua ya. ²⁴ Ono ike, Benaya Jehoyada kparu ndono. E shiwaru ege ono; maru ephe iya l'ò bu k'umadzu eto phu, bu ndu ike-ka l'ogu phu. ²⁵ O bu onye aakwabe ugvu l'ime ukporo madzu l'umadzu iri phu; ole e ta gukwanuru iya ye l'umadzu eto phu. Ya ndono; Dévidi emee ya onye ishi le ndu soja, eche iya nche.

²⁶ Ephe ndu ishi ogu ono bu: Asahelu, bu nwunne Jóabu; Eluhananu Dodo ke Bétulehemu; ²⁷ Shamotu, bu onye Haroru; Helezu, bu onye Pelonu; ²⁸ Ira Ikeshi ke Tekowa; Abiyéza ke Anatotu; ²⁹ Sibekayi ke Husha; Ilayi ke Ahohi; ³⁰ Maharayi, bu onye Netofa; Heledu Bena ke Netofa; ³¹ Itayi Ribayi ke Gibiya, nò l'ali ndu Bénjaminu; Benaya, bu onye Piratonu; ³² Hurayi, shi le nsuda nsuda ugvu Gaashi; Abiyelu ke Araba; ³³ Azumavetu, bu onye Baharumu; Eliyahuba ke Shalubonu; ³⁴ waa unwu Hashemu ke Gizonu; me Jonatanu Shage ke Hararu; ³⁵ Ahiyamu Saka ke Hararu; Elifalu Uru; ³⁶ Hefa ke Mechera; Ahija, bu onye Pelonu; ³⁷ Hezuro, bu onye Kamelu; me Narayi Ezubayi; ³⁸ Jowelu, bu nwunne Netanu; me Mibuha Hagiri; ³⁹ Zeleku, bu onye Amonu; Naharayi ke Beerotu, bu onye achijeru Jóabu Zeruya ngwa-ogu; ⁴⁰ Ira, bu onye Jatiru; Garebu ke Jatiru; ⁴¹ Uraya, bu onye Hetu; Zabadu Ahulayi; ⁴² me Adina Shiza, bu onye ikfu Rubenu. Oo ya bu onye ishi ndu ke Rubenu; bya aburu onye ishi ndu ukporo soja l'iri, ephe l'ia tuko nodu. ⁴³ Mefua Hananu Maaka; Joshafatu, bu onye Mitanu; ⁴⁴ Uziya ke Ashitera; Shama ye Jeyelu, bu unwu Hotamu, bu onye Arowa; ⁴⁵ Jedyelu Shimiri; me Joha, bu nwunne iya. Ephe bu ndu Tizu. ⁴⁶ Mefua Eliyelu, bu onye Mahava; Jeribayi ye Joshaviya, bu unwu Elunamu; Ituma ke Móabu; ⁴⁷ Eliyelu; Obedu; me Jasiyela, bu onye Mezoba.

12

Ndu soja, shi l'ikfu Benjaminu

¹ Owaa ndu byakfutaru Dévidi le Zikulagu teke ono, e to shidu eje ege soru iya nu ono. Onye kparu iya nu aburu Solu Kishi. Ndu ono tso le ndu soja, yetaru iya eka l'ogu. ² Ephe chi uta; bya amaru ege eegudeje eka-utara me eka-ibyita l'agba akfu;

m'ò bụ tua mkpuma. Ẹphe bụ ndu abubu Sọlu; ndu ikfu Bénjaminu. ³ Onye ishi ẹphe bụ Ahiyeza; onye ọdo bụ Jowashi. Ẹphe ẹbo bụ ụnwu Shéma kẹ Gíbiya. Ndu ọdo fua bụ Jezeýelu; mẹ Pẹletu, bụ ụnwu Azumavetu; ọwaa Béraku; mẹ Jéhu kẹ Anatotu. ⁴ Ishimaya, bụ onye Gíbiyọnu tsokwa iya phụ. Ọ bụ onye ike, tso lẹ ndu soja ụkporo l'iri phụ. Yẹbedua bụ onye ishi ẹphe. Ndu ọphu bụ Jeremáya; Jazelu; Johananu; Jozabadu, bụ onye Gedera; ⁵ mẹ Eluzayi; Jerimotu; Beyaliya; Shemariya; mẹ Shefatíya kẹ Harufu. ⁶ Ndu ọdo bụ Ẹlukana; Ishaya; Azarelu; Joweza; mẹ Jashobeyamu, bụ onye Kora; ⁷ mẹ Jowela; Zepadaya, bụ ụnwu Jerohamu kẹ Gẹdo.

Ndu soja, shi l'ikfu Gádu

⁸ Lẹ ikfu kẹ Gádu; b'ò nweru ndu ọphu bufuru onwẹphe jekfu Dévidi l'ẹke a kpushiru ike l'echi-egu. Ndu ono bụ ọ-ka-ike l'ogu; buru ndu soja, k'ogu doru ẹnya; buru ndu aduje ike parụ iphe, eegudeje egbobuta onwonye l'og u; mẹ ara. Ẹphe gbarụ igiri-igiri l'ọ bụ agụ; l'agbashị ọso ike l'ọ bụ mgbada, nọ l'ugvu. ⁹ Onye ishi ẹphe bụ Eza. Onye k'ẹbo bụ Obedáya. Onye k'eto aburu Eliyabu. ¹⁰ Onye k'eno bụ Mishumana. Onye k'ise aburu Jeremáya. ¹¹ Onye k'ishingu bụ Atayi. Onye k'esaa aburu Eliyelu. ¹² Onye k'esato bụ Johananu. Onye kẹ tete aburu Ẹluzabadu. ¹³ Onye k'iri bụ Jeremáya. Onye k'iri lẹ nanu aburu Makubanayi.

¹⁴ Ndu k'ikfu Gádu ono bukota ndu ishi soja l'ehu l'ehu. Onye ọphu ẹnya iya katsua alala l'ẹphe bụ onye ọphu achị ndu soja ụkporo ise; onye ọphu kakota ike l'ẹphe aburu onye achị unu ndu soja labu l'ukporo iri. ¹⁵ Ọ bụ ẹphe dajeru Ẹnyimu Jodanu l'onwa kẹ mbu teke ọ byajeru utso tsotuta l'onu iya; je achikashia iphe, bụ ndu bu lẹ nsuda nsuda je akpaa lẹ l'uzo ẹnyanwu-ahata; mẹ l'uzo ẹnyanwu-ariba.

Ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu; mẹ l'ikfu Júda

¹⁶ O nwekwaruphu ndu ọphu shi l'ikfu Bénjaminu; mẹ l'ikfu Júda jekfu Dévidi l'ẹke ono, a kpushiru ike ono. ¹⁷ Dévidi alufu; je ẹphe ndzuta; su ẹphe: “Ọ -buru l'ọo k'odoo bẹ unu gude byakfuta iya; t'unu yeru iya ẹka; bẹ obu yele unu a-tugbakwa-a buru nanu. Teke ọ bụ l'iphe, unu byaru bụ t'unu seru iya ye l'eka ndu ohogu iya; l'ẹ ba bụ l'eka iya du l'iphe, du eji bẹ bukwa tẹ Nchileke kẹ nna ẹphe oche phẹ lee ya ẹnya; kpee unu ikpe.”

¹⁸ Tọ du iya bụ; ume Nchileke abya Amasayi, bụ onye ishi kẹ ndu soja ụkporo l'iri phụ l'ehu; yọ sụ:

“Ẹphe kwa nke ngu; Dévidi!

Ẹphe tukwaru ikè yeru ngu;

nggube nwatibe Jesi!

T'ọ dukwaru ngu lẹ mma!

T'ọ dukwaru ngu lẹ mma!

T'ọ dukwaru ndu,

kfu ngu l'azu mma;

kele Nchileke ngu e-yeru ngu ẹka.”

Tọ du iya bụ; Dévidi anata ẹphe; bya emee ẹphe ndu ishi ndu ọ-lua-ọlaa ya.

Ndu soja, shi l'ikfu Manáse

¹⁹ O nwekwaruphu ndu shi l'ikfu Manáse, bukafuru tsoru Dévidi lẹ teke ono yele ndu Filisutayinu tugbaberu ẹka l'ejekfu Sọlu ogu ono. Ọle Dévidi metsuaru; to yetaheduru ndu Filisutayinu ẹka; kele ndu ishi ẹphe chiru idzu; chifu iya t'ẹ b'ò tsohe ẹphe. Ẹphe asu l'ishi ẹphe e-je; kele Dévidi e-bukafu tsoru nnajiufo iya, bụ Sọlu. ²⁰ Yọ buru teke Dévidi eje Zikulagu bẹ ndu ikfu Manáse ono wu-kfutaru iya; mbu Aduna; Jozabadu; Jedyelu; Máyikelu; Jozabadu; Elihu; mẹ Ziletayi. Ndu ono bụ ndu ishi, achị unu ndu soja labu l'ukporo iri iri l'ehu l'ehu l'ikfu Manáse. ²¹ Ẹphe eyetaru Dévidi ẹka l'ẹke ndu ọ-lua-ọlaa nọ. Ẹphebdua bụ ndu soja ọphu, bụ ndu

ike-ka-l'ogu. ²² Mbọku-mbọku; ndiphe l'awụ abya t'ephe yetaru Dévidi ẹka; jeye ephe aghọo eze ndu soja, dụ l'ọ bụ ndu soja Nchileke.

Ndu soja Dévidi ị Hẹburonu

²³ Owaa ọnu-ọgu ndu kwaru onwephe ngwa-ọgu; byakfuta Dévidi ị Hẹburonu t'ephe nafu Sọlu ọkwa-eze iya nụ Dévidi; bụ iya bụ ẹge Ojejoje kfuru l'ọo-dụ.

²⁴ Ndu k'ikfu Júda; mbụ ndu pa iphe, e gude egbobuta onwonye; mę arwa bę du unu iri l'ẹsaa;* bụkotaru ndu kwaru ngwa-ọgu.

²⁵ Ndu k'ikfu Símiyọnu dụ unu ndu soja iri l'ẹsaa l'ụkporo iri l'ise;† bụkotaru ndu soja ọphu bụ ndu ike-ka-l'ogu.

²⁶ Ndu k'ikfu Lívayi dụ unu iri ị nanụ l'ụkporo madzụ iri;‡ ²⁷ yekoberu Jehoyada, bụ onye ishi ọnu-ulo Éronu. Ndu ephe l'iya yi dụ unu tete l'ụkporo ise.§ ²⁸ O nwekwaruphu nwata-okoro, aza Zadọku. Ọ bụ ọ-ka-ike l'ogu. Ndu ishi ndu soja, shi l'ọnu-ulo nna iya dụ ụkporo l'ẹbo.

²⁹ Ndu k'ikfu Bénjaminu, bụ iya bụ ndu abubu Sọlu dụ unu ẹsaa l'ụkporo ụmadzụ iri.* Ndu ọphu ka l'igwe l'ime ephe tųkwadururu ike yeru Sọlu jeye teke ono.

³⁰ Ndu k'ikfu Ífuremu bę dụ ụkporo unu ugbo labụ; l'unu iri l'ẹbo;† bụkotaru ọ-ka-ike l'ogu. Ephe bųtsukwaaphu ndu a maru ephe ephe l'ęnya-ufu nna ephe.

³¹ Ị ị nkere-ẹbo ikfu Manáse bę ephe dụ ụkporo unu ugbo labụ l'unu ise.‡ Ndu ono bụ ndu e wofutaru ephe ephe t'ephe bya etsoru chia Dévidi eze.

³² Ndu k'ikfu Ísaka bụkota ndu k'oge doru ęnya; bųru ndu makọtaru iphe, gbarụ tę ndu Ízurelu mee. Ephe dụ ụkporo iri;§ bụkotaru ndu ishi. Ndu abubu ephe anọdu ephe ị mkpuli.

³³ Ndu k'ikfu Zébulọnu dụ ụkporo unu ugbo ishingụ; l'unu ụmadzụ ise;* bụkotaru ndu maru k'ogu nshinu. Ephe nweru ngwa-ọgu, dụ iche iche; bya egude obu lanụ bya t'ephe yeru Dévidi ẹka.

³⁴ Ndu k'ikfu Náfutali dụ unu labụ l'ụkporo iri;† bụkotaru ndu ishi ndu soja. Ndu tso ephe; bę dụ ụkporo unu ugbo ęno l'unu madzụ iri l'ẹbo l'ụkporo iri;‡ bųru ndu patsua iphe, e gude egbobuta onwonye; mękwaphu ara.

³⁵ Ndu k'ikfu Dánu dụ ụkporo unu ugbo ęto l'unu iri ị nanụ l'ụkporo iri;§ bụkotaru ndu k'ogu doru ęnya.

³⁶ Ndu k'ikfu Ásha dụ unu ụkporo ise;* bụkotaru ndu maru k'ogu nshinu; bųru ndu kwakọberu k'ogu.

³⁷ Ndu k'ikfu Rúbenu; mę ndu k'ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse, bụ iya bụ ndu k'ono, bu l'azụ ęnyimu azụ iya ọphu ono bę dụ ụkporo unu ugbo iri l'ise;† bųru ndu nweru ngwa-ọgu, dụ iche iche.

³⁸ Ndu soja ono l'ephe ha kwakọtaru ngwa-ọgu l'ẹhu l'ẹhu. Ephe gudekota obu ephe l'ọ ha byakfuta Dévidi ị Hẹburonu t'ephe mee ya eze ndu Ízurelu kpamukpamu. Ọ kwaphụ ẹge ono bę obu ndu Ízurelu ndu ọphu bụkota nanụ t'e mee Dévidi eze.

³⁹ Ndu ono bę ephe ị Dévidi nọru abalı ęto l'ẹke ono. Ephe anọdu l'eri; l'angu; kele ndibe ephe tųkoru ephe iphe-eriri. ⁴⁰ Ọ kwaphụ ẹge ono bę ndu obutobu ephe; je akpaa ị ndu shi l'ikfu Ísaka; ndu ikfu Zébulọnu; mę l'ikfu Náfutali kebegbaaru nri l'eli nkakfụ-igara; eli ịnya-ivu; eli ịnya-mulu; mękpo l'eli oke-eswi vutaru ephe. Nri

* **12:24** 12:24 Iphe ọ bụ bụ 6,800. † **12:25** 12:25 Iphe ọ bụ bụ 7,100. ‡ **12:26** 12:26 Iphe ọ bụ bụ 4,600.
 § **12:27** 12:27 Iphe ọ bụ bụ 3,700. * **12:29** 12:29 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † **12:30** 12:30 Iphe ọ bụ bụ 20,800.
 ‡ **12:31** 12:31 Iphe ọ bụ bụ 18,000. § **12:32** 12:32 Iphe ọ bụ bụ 200. * **12:33** 12:33 Iphe ọ bụ bụ 50,000.
 † **12:34** 12:34 Iphe ọ bụ bụ 1,000. ‡ **12:34** 12:34 Iphe ọ bụ bụ 37,000. § **12:35** 12:35 Iphe ọ bụ bụ 28,600.
 * **12:36** 12:36 Iphe ọ bụ bụ 40,000. † **12:37** 12:37 Iphe ọ bụ bụ 120,000.

abya etsubo etsubo; mbụ ntụ akpe; ẹcha-figu; akpuru vayinu, a mīru amīmi; mēe; manụ; mē eswi; mē aturu; kẹ l'ẹhu-otso-ena jiru Ízurelu ejiji.

13

Okpoko Ogba-ndzụ lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu

¹ Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya ejekfu ndu ishi, achị unu ndu soja labụ l'ụkporo iri iri idzu; mē ndu ishi ophu, achị ụkporo ndu soja ise ise. ² Dévidi abya ekfuru ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “Ọ -buru l'ọ dụ unu mma; -buru uche-obu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; t'ẹphe zikwaa ozi t'ọ rukota unwunne ẹphe l'ẹphe ha nchị l'alị Ízurelu; zikwaa ya phụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu Lívayi, buru lẹ mkpukpu ẹke eeche elu; t'ẹphe bya t'ẹphe l'ẹphe yiru; ³ je apalata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ẹphe ono; kẹ l'ẹphe ta kpadu ishi iya l'oge kẹ Sọlu.” ⁴ Ndu ono l'ẹphe ha ekweta t'e mee ya ẹge ono; kẹ l'ọ dụ ẹphe mma t'e mee ya ẹge ono.

⁵ Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; tsube lẹ Ẹnyimu Shihọ lẹ Íjiputu jeye lẹ Lebo-Hámatu; t'ẹphe je apafuta Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono lẹ Kiriyatu-Jerimu. ⁶ Dévidi yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha azaru jeshia Bala, bụ iya bụ Kiriyatu-Jerimu lẹ Júda t'ẹphe je apata Okpoko Ogba-ndzụ Nchileke ono; mbụ okpoko ono, a guru ẹpha Ojejoje; mbụ onye ono, aba-eze iya nọ lẹ mgbaku cherobimu ono. ⁷ Ẹphe abya apafuta Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono l'ulo Abinadabu paru tukobe l'eli ogba kperekpere ophungu; Uza yẹle Ahiyo angata o-gba-kperekpere ono. ⁸ Dévidi yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha egude ike ẹphe l'ọ ha l'ete ẹswa l'ifu Nchileke. Ẹphe egude ogumogu; gude une; gude nkwa; gude ogele; mē ụpyoku l'agụ egvu.

⁹ Ẹphe erulephu ẹke eetsuje balị lẹ Kidonu; Uza atufu ẹka tẹ ya wota Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje ono; kẹ l'eswi, alokpu o-gba-kperekpere, a tukoberu iya bẹ kpakotaru iphe. ¹⁰ Ẹhu agbanwuhu Ojejoje oku l'ẹke Uza nọ; yo woru iya chigbua; kẹ l'ọ tufuru ẹka denyi lẹ Okpoko Ogba-ndzụ ono. Yọ nọdu Nchileke l'ifu l'ẹke ono nwuhu. ¹¹ Ẹhu adalẹphu Dévidi kọo; kẹle Ojejoje wekoshiru Uza iwe. A gube ẹke ono Pẹrezu Uza byeye ntanu.

¹² Egvu Ojejoje egude Dévidi mbọku ono; yọ sụ; “?Nanu ẹge ya e-shi pata Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje bya edobe lẹ nk'ia?” ¹³ Yo mee; Dévidi ta paruhe Okpoko Ogba-ndzụ ono Mkpukpu Dévidi. Iphe, o mechiaru bụ l'ọ pataru iya je edobe lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu, bụ onye Gatụ. ¹⁴ Okpoko Ogba-ndzụ Nchileke ono anọo lẹ kẹ Óbèdu-Édọmu phẹ onwa ẹto. Ojejoje agọoru ndibe Óbèdu-Édọmu onu; mēwaru iphemiphe obule, o nweru enweru.

14

Ndibe Dévidi

¹ Tọ dụ iya bụ; Hiram, bụ eze ndu Táya abya eye ndu ozi iya t'ẹphe jekfu Dévidi. Yọ nụ ẹphe oshi sida; yeru ẹphe ndu akpuje ulo; mē ndu kapyinta t'ẹphe je akpuaru Dévidi ulo. ² Dévidi abya amaru lẹ Ojejoje bẹ mēwaru t'ọ nguru anguru l'abubu, ọ bụ eze ndu Ízurelu; yefuaru l'alị-eze iya b'e gudewa okfu ẹhu ndu nk'ia ono, bụ Ízurelu palia imeli.

³ Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya alushifua unwanyi l'igwe lẹ Jerúsalemu; bya amushifua unwu: unwoke l'unwanyi. ⁴ Owaa bụ ẹpha unwegirima, a mūshiru iya lẹ Jerúsalemu: Shamuwa; Shobabu; Nétanu; Sólomonu; ⁵ Ibuha; Elishuwa; Elipeletu; ⁶ Noga; Nefegu; Jafiya; ⁷ Elishama; Beliyada; mē Elifeletu.

Dévidi alụ-gbu ndu Filisutayinu
(2 Sám 15:11-16)

⁸ Ndu Filisutayinu anulephu l'a wuwaru Dévidi manụ l'ishi t'ọ buru eze ndu Ízurelu l'ephe ha; ephe l'ephe ha awufu jeshia ya achochu. Dévidi anụ l'iya phụ; jeshia ephe ndzuta. ⁹ Teke ono bẹ ndu Filisutayinu byawaru ogu ọ-lua-ọlaa lẹ nsuda Réfa; gwowaa tutua. ¹⁰ Dévidi abya aji Nchileke; sụ iya: “?Tẹ ya jewaru je etso ndu Filisutayinu ogu tọ? ?Ii-woru-a ephe ye iya l'eka?”

Ojejoje asụ iya: “T'o jeru; lẹ ya e-woru-a ephe ye iya l'eka.”

¹¹ Tọ dụ iya bụ; Dévidi mę ndu nk'iya ejeshia Bálu-Perazimu; je alụ-gbua ephe l'ẹke ono. Yọ sụ; “L'ọ bụ ẹge ukporo-mini ekpoje-wa bụ ẹge Nchileke shiwa l'eka iya kpota ndu ohogu iya.” Ọ bụ iya meru iphe, a guberu ẹke ono Bálu-Perazimu. ¹² Ndu Filisutayinu achiru agwa ephe haa l'ẹke ono; Dévidi atụa ekemu t'a kpoọ ya ọku.

¹³ E metsua; ndu Filisutayinu abyakwa ogu ọ-lua-ọlaa; gwoo tutua lẹ nsuda ono ọdo. ¹⁴ Dévidi abyakwa okpata Nchileke ishi ọdo; Nchileke asụ iya t'ẹ b'o shikwa ephe l'ifu; t'o shichia ephe l'azụ; gbaa ephe mgburumgburu; shi l'ifu ẹke ono, oshi balusamu vudotsua ono tso ephe ogu. ¹⁵ Sụ ephe: “Teke unu nuleruphu igidi okpa l'eli oshi balusamu ono; unu etsopyabe je ogu; kẹ l'ọo Nchileke bẹ vutawaru unu ụzo t'unu je egbushia ndu soja ndu Filisutayinu.” ¹⁶ Ya ndono; yọ buleruphu ẹge Nchileke ziru iya Dévidi b'o meru iya. Yo shilephu lẹ Géba gbushia ndu soja ndu Filisutayinu jeye lẹ Géza. ¹⁷ Ẹpha Dévidi atụko mgboko l'ọ ha dee kfuakafuka. Ojejoje emee mba lẹ mba ha; ephe atsukota iya egvu.

15

Okpoko Ọgba-ndzụ Nchileke ala Jerúsalemu

¹ Dévidi akpụshitsuaru onwiya ụlo lẹ Mkpukpu Dévidi; bya edozia ẹke Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje a-nọ; bya akpọberu iya ụlo-ékwa. ² Tọ dụ iya bụ; Dévidi asụ: “L'ẹ tọ dudu onye ọdo, a-parụ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; gbahaa ndu Lívayi; kẹ l'ọ bụ ephe; bẹ Ojejoje fọtaru t'ephe pajẹ iya; mę t'ephe jejeru iya ozi gbururu jeyewaru.”

³ Dévidi abya ekukoo ndu Ízurelu l'ephe ha lẹ Jerúsalemu; t'ephe je apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono bya edobe l'ẹke ono, ọ kwakọberu iya ono. ⁴ Yo kua ndu eri Éronu; mę ndu Lívayi. ⁵ Ndu eri Kohatu, o kuru dụ ukporo madzụ ishingu. Yọ buru Yuriyelu bụ onye ishi ephe. ⁶ Ndu eri Merari dụ ukporo madzụ iri lẹ nanụ. Yọ buru Asáya bụ onye ishi ephe. ⁷ Ndu eri Geshonu dụ ukporo madzụ ishingu l'umadzu iri. Yọ buru Jówelu bụ onye ishi ephe. ⁸ Ndu eri Elizafanu dụ ukporo madzụ iri. Yọ buru Shemáya bụ onye ishi ephe. ⁹ Ndu eri Hẹburonu dụ ukporo madzụ ẹno. Yọ buru Eliyelu bụ onye ishi ephe. ¹⁰ Ndu eri Uzelu dụ ukporo ise l'umadzu iri l'ẹbo. Yọ buru Amínadabu bụ onye ishi ephe.

¹¹ Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya ekua Zadọku yẹle Abiyáta, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mę Úriyelu; Asáya; Jówelu; Shemáya; Eliyelu; mę Amínadabu, bụ ndu Lívayi; ¹² sụ ephe: “Ọ bụ unubedua bụ ndu ishi l'ẹnya-ufu nna unu l'ikfu Lívayi. Unu je edobe onwunu nsọ; unu l'unwunna unu phẹ; k'ophu unu a-pata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu bya edobe l'ẹke ya kwakọberu iya. ¹³ Ọ bụ okfu l'ẹ tọ bụdu unubedua pataru iya l'odungu phụ meru iphe Ojejoje, bụ Nchileke gude tukoshi ephe ẹhu-eghughu phụ; kẹ l'ephe ta jítadu iya; mee ya l'uzo, e doberu iya.”

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; ndu ono, achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi ono abya edobe onwephe nsọ; k'ophu ephe e-je apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ono. ¹⁵ Ndu Lívayi ono abya atukobetsua oshi, e gude apa Okpoko Ọgba-ndzụ ono l'ukuvu gude parụ iya, bụ iya bụ ẹge Mosisu turu iya l'ekemu; mbụ ẹge Ojejoje kfuru iya.

¹⁶ Dévidi asukwaphu ndu ishi ndu Lívayi t'èphe t̄a ụnwunna èphe ẹka t'èphe buru ndu a-nòdu agụ egvu; mbụ gude ngwa-egvu, bụ une; ogumogu; ogele; m̄ ẹhu-ọtso-ẹna gushia egvu ike. ¹⁷ Tò d̄u iya b̄; ndu Lívayi abya agụ Hemanu Jówèlu; m̄ Ásafu Berekaya, b̄ onye lan̄ l'ụnwunna iya; m̄ Etanu Kushaya k̄ Merari. ¹⁸ Ụnwunna èphe ọdo, èphe f̄otar̄u yeru èphe b̄ Zekaráya; Jaziyèlu; Shemiram̄otu; Jehiyèlu; Uni; Eliyabu; Benáya; Maseya; Matitíya; Elifelehu; Mikuneya; Óbèdu-Éd̄omu m̄ Jeyèlu, b̄ ndu nche ọnu ọguzo. ¹⁹ Ndu ọphu agụ egvu agụgu; b̄ iya b̄ Hemanu; Ásafu; m̄ Etanu b̄ an̄duje ak̄u ogele, e meru l'ope. ²⁰ Zekaráya; Aziyèlu; Shemiram̄otu; Jehiyèlu; Uni; Eliyabu; Maseya; m̄ Benáya ab̄uru èphebedua a-nòdu ak̄p̄o ogumogu t'ọ daj̄ gengugengu.

²¹ Matitíya; Elifelehu; Mikuneya; Óbèdu-Éd̄omu; Jeyèlu; m̄ Azazíya ab̄uru ndu a-n̄duje ak̄p̄o une.

²² Kenaniya, b̄ onye ishi-egvu ndu Lívayi b̄ iya a-n̄du eduzi k'egvu ono; k̄ l'ò doru iya ẹnya.

²³ Berekaya yèle Ẹlukana a-b̄uru ndu nche ọnu ẹke Okpoko Ọgba-ndz̄u ono n̄o.

²⁴ Shebaniya; Joshafatu; Netanèlu; Amasayi; Zekaráya; Benáya; m̄ Eliyéza, b̄ èphe b̄ ndu achijeru Nchileke ẹja a-n̄du l'ifu Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono l'egbu ụpyoku. Óbèdu-Éd̄omu waa Jehiya a-b̄ukwaruphu ndu nche ọnu ẹke Okpoko Ọgba-ndz̄u ono n̄o.

*Aapalata Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono
(2 Sám 6:12-22)*

²⁵ Tò d̄u iya b̄; Dévidi; m̄ ndu b̄ ọguren̄ya ndu Ízurelu; m̄ ndu ishi ụnu ndu soja lab̄ l'ụkporo iri iri egude ẹhu-ọtso-ẹna jeshia ọpata Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono l̄ k̄ Óbèdu-Éd̄omu. ²⁶ Èphe egbua oke-eswi ẹsaa waa ebyila ẹsaa; k̄le Nchileke yetawaru ndu Lívayi ono, pa Okpoko Ọgba-ndz̄u ono ẹka. ²⁷ Dévidi eyee akpawuru uwe ọcha; m̄ ndu Lívayi ono, apa Okpoko Ọgba-ndz̄u ono; m̄ ndu egvu; m̄ Kenaniya, b̄ onye ishi-egvu ono. Dévidi ewekwaruphu ẹkwa ọcha. ²⁸ Ya ndono; ndu Ízurelu l'èphe ha evulia Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono; l'at̄u w̄owowo gude ụpyi ebyila; gude ụpyoku; gude nkwa; gude ogumogu; m̄ une l'az̄u egvu.

²⁹ Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje erudelephu Mkp̄ukpu Dévidi; nwada S̄olu, eeku Mikalu epyofu ẹnya l̄ windo; ph̄a eze, b̄ Dévidi l'ẹke oote egvu; l'eme ẹswa; t̄o ḡubehe iya iphe l'ime obu iya.

16

¹ Tò d̄u iya b̄; èphe apabata Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono; bya edobe iya l'ime ụlo-ékwa ono, Dévidi kp̄oberu t'e dobe iya ono. Èphe abya egwoo ngweja-ukfuru; m̄ ngweja ẹhu-agu l'ifu Nchileke. ² Dévidi egwotsulephu ngweja-ukfuru; m̄ k'ẹhu-agu ono; bya egude ẹpha Ojejoje ḡoru ndu Ízurelu ọnu.

³ Ȳo bya ekeeru ndu ono ishi buredi nan̄ nan̄ l'ẹhu l'ẹhu; m̄ ọkpurukpu an̄; m̄ akara, e meru l'akp̄uru vaȳinu; kedzuru iya ndu Ízurelu l'èphe ha: unwoke l'ụnwanyi.

⁴ Ȳo bya ahar̄u ndu Lívayi f̄ota t'èphe jeje ozi l'ifu Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono; mb̄ t'èphe r̄oje Nchileke iphe; tuje iya ẹpha; jaj̄e Ojejoje, b̄ Nchileke k̄ Ízurelu ajaja.

⁵ Ásafu b̄ ishi; Zekaráya ab̄uru otsota. Ndu ọdo b̄: Jeyèlu; Shemiram̄otu; Jehiyèlu; Matitíya; Eliyabu; Benáya; Óbèdu-Éd̄omu; m̄ Jeyèlu. Èphebedua a-n̄duje ak̄p̄o une; m̄ ogumogu. Ásafu ak̄u ogele. ⁶ Benáya yèle Jazèlu, b̄ ndu achijeru Nchileke ẹja a-n̄duje egbu ụpyoku tekenteke l'ifu Okpoko Ọgba-ndz̄u Ojejoje ono.

*Egvu-ekede**(Egvu 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47-48)*

- ⁷ Mbọku ono bẹ Dévidi vuru ọzo kfuaru Ásafu; mẹ ndu egvu iya t'ẹphe gụa egvu ekele nụ Ojejoje.
- ⁸ Unu kele Ojejoje ekele;
unu kpọ-kua ẹpha iya!
Unu mee t'iphe bụ
mbakeshi madzuru iphe,
o mekotaru!
- ⁹ Unu guku iya l'egvu;
unu gụa egvu gude tua ya ẹpha!
Unu kfukashia iphe bụ
iphe, dụ biribiri, ọonoduje eme!
- ¹⁰ Unu gude ẹpha iya ono,
dụ nsọ ono kua onwunu ekuku!
T'obu ndu achọ Ojejoje
teje ẹswa!
- ¹¹ Unu wojeru ẹnya dabe ẹ
Ojejoje; mẹ l'ọkpehu iya!
Unu achoje ifu iya tekenteke!
- ¹² Unu nyatakwa iphe,
dụ biribiri, o meshiru;
iphe-ọphulanya,
o meshikotaru;
mẹ ikpe, o kpekotaru.
- ¹³ Unubẹ ndu eri Ébirihamu,
bụ nwozi iya;
unubẹ unwu Jékọpu,
bụ ndu o gude ẹka iya fọta!
- ¹⁴ Ọ kwa iya bụ Ojejoje
bya aburu Nchileke ayi;
Ikpe iya tuko
mgboko vọo kfurukfuru.
- ¹⁵ Ọgba-ndzụ iya bẹ ọonyataje
jeye ẹ tutu mịmimi.
Ukwe iphe, o kweru bẹ anọje
shita l'ọgbo sweru ọgbo.
- ¹⁶ Ndzụ yele Ébirihamu gbarụ;
mẹ angụ ono, o riburu Áyizaku
- ¹⁷ b'o meru; yọ bụru ekemu l'ẹhu Jékọpu;
Ndu Ízurelu b'o meru;
yọ bụru ọgba-ndzụ,
a-nọ gbururu jeye;
- ¹⁸ sụ ẹphe: “Ọ bụ unu;
bẹ ya a-nụ alị Kénanu
t'ọ bụru òkè-iphe, unu ketaru.”
- ¹⁹ Teke ẹphe shi habe ahabe;
mbụ teke ẹphe shi bụru
kpakọru-chịta;
bụru ndu nlamunla l'alị ono;

- 20 ephe shi eshije l'oha owaa;
 lufu l'ophu;
 shi eshije l'ali-eze owaa;
 lufu l'ali-eze ophu;
- 21 ophu o dudu onye
 o kweru t'o kpa ephe ehu.
 Yo buru okfu ehu ephe;
 be oogudeje baaru ndu eze mba;
- 22 su ephe:
 "Unu be edenyikwa
 ndu nk'ia, e teru manu aka;
 ophu o dukwa iphe,
 unu e-me ndu ekfuchiru iya!"
- 23 Unu gua egvu nu Ojejoje;
 unube eliphe l'ophu!
 Unu raje iya arara
 mboku-mboku l'odzoje madzu!
- 24 Unu tularu ndu ohodo onu
 ege o du-be biribiri;
 unu ekfuaru ndiphe l'ophu
 iphe, du biribiri, oomeje.
- 25 Ishi iya aburu le
 Ojejoje paru aka;
 buru onye gbaru
 t'a jaje iya oke ajaja.
 O gbakwaruphu t'a tsuje iya egvu,
 kariru ke agwa.
- 26 Ke l'agwa ndiphe l'ophu;
 be bukota ntekepe.
 Obenu l'oo Ojejoje;
 be meru igwe.
- 27 Akpabiri ye
 o-gbu-nwii-nwii; be no iya l'ifu.
 Ike waa ehu-otso-ena
 tuko eke o bu dzuru.
- 28 Unube ikfu l'ikfu,
 no le mgboko-a;
 unu kwabe Ojejoje ugvu!
 Unu kfu ege oodbube
 nwiniwii ye ege
 okpehu iya habe nshinu!
- 29 Unu kwabe Ojejoje ugvu,
 gbaru epha iya.
 Unu wotaru iya iphe.
 Unu yee odu nsu l'o bu uwe;
 baaru Ojejoje aja.
- 30 Unube unwu eliphe l'unu ha;
 unu nmahukwa iya kpakpakpa l'ifu.
 Mgboko b'e mewaru;
 yo nguru anguru.
 E-to nwedu iphe,

- ha kẹ enwubata iya.
- 31 Tẹ imigwe l'ophu tee ẹswa;
 ẹhu atsoo eliphe l'ophu ẹna.
 T'ẹphe karu iphe bu mbakeshi
 l'oo Ojejoje bu eze.
- 32 T'eze ẹnyimu tua oke eyii;
 me iphe, bu iphe, no iya nu.
 T'egu, eke e meberu iphe
 tee ẹswa yele iphemiphe obule, no iya nu.
- 33 Ono teke iphe, bu oshi,
 no l'oswa a-gu egvu
 ẹhu-otso-ena l'ifu Ojejoje.
 Ishi iya aburu l'oboyawa
 okpe unwu eliphe ikpe.
- 34 Unu keke Ojejoje ekele;
 ke l'o bu onye oma!
 N-yemobu iya anoje
 gbururu jeye le gbururu.
- 35 Unu raku iya; su iya:
 "Nafutanu ayi;
 nggube Nchileke,
 bu Onye ndzofuta ayi!
 Rukobenu ayi;
 dzofuta ayi l'eka ndu ohodo;
 k'ophu ayi e-gude ẹpha ngu
 ono, du nsọ ono keke ngu ekele;
 gude ajaja, ayi aja ngu
 kua onwayi ekuku."
- 36 Tẹ ajaja buru kẹ Ojejoje,
 bu Nchileke kẹ Ízurelu;
 gbururu jeye le gbururu.
- Ndu Ízurelu l'ẹphe ha atuko zukota mgbede; su: "Ono kwa ege o du. Tẹ ajaja buru kẹ Ojejoje."

Eeke ozi

37 To du iya bu; Dévidi abya ahaa Ásafu me ndu egvu iya l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; t'ẹphe jeje ozi l'ẹke ono tekenteke; mbu ege a choru t'e meje iya mboku-mboku. 38 O hakwaruphu Óbedu-Édomu waa ndu oru iya, du ukporo eto l'umadzu esato. Óbedu-Édomu Jedutunu yele Hosa be eche onu eka ono nche.

39 Dévidi hakwaruphu Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; waa unwunna iya, bukwaphu ndu achijeru Nchileke eja t'ẹphe nodu l'onu mkpù Ojejoje, no l'ẹke aagwaje iphe le Gíbiyonu ono. 40 Ozi ẹphe bu t'ẹphe gwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru l'ẹnya-ngweja-ukfuru: eswe l'enyashi; mbu tekenteke; ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu, Ojejoje turu nu ndu Ízurelu ono. 41 Ndu a guru yeru ẹphe bu Hemanu; Jedutunu; mewaru ndu a fotaru; kua ẹphe l'ẹpha t'ẹphe keleje Ojejoje ekele ke n-yemobu iya ono, anoje gbururu jewaru ono. 42 Hemanu yele Jedutunu bu ẹphe anoduje egbu upyoku; l'aku ogele; mewaru ngwa-egvu odo, e gude agu egvu, du nsọ. Unwu Jedutunu bu ẹphebedua anoduje eche onu-uzo.

43 To du iya bu; ndu Ízurelu l'ẹphe ha awukashihu; onyenonu alashia l'ufu iya. Dévidi alashia l'ufu te ya je agoru onu-oma nu ndibe iya.

17

Ozi, Nétanu ezi Dévidi (2 Sám 7:1-17)

¹ Ya ndono; yo be teke Dévidi buwa ebubu lẹ nk'iya; yọ sụ Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke: “T'o lenu; lẹ yẹbe Dévidi bu l'ulo, e gude oshi sida kpua; Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje aburu l'ulo-ekwà b'ọ nọ.”

² Nétanu asụ Dévidi: “Iphe, bụ iphe, nọkpele ngu phụ l'obu k'ememe; mee ya; kele Nchileke nọkwa-a swiru ngu eswiru.”

³ Yo be l'enyashi; Ojejoje abya ekfuru yeru Nétanu; sụ iya: ⁴ “Je ezia nwozi iya; mbụ Dévidi lẹ yẹbe Ojejoje sụru: Lẹ tọ bụdu yẹbedua a-kpuru iya ụlo, ya e-buru.

⁵ Lẹ keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu Ízurelu lẹ Íjiputu ono jeye ntanu; bẹ ya te bubua l'ulo. Ege ọ dọ bụ: ya -shi l'ulo-ekwà ọwaa; ya abahu l'ulo-ekwà ọdo; ya -shi lẹ m̀kpù ọwaa; ya abahu lẹ m̀kpù ọdo. ⁶ L'iphe bụ ẹke ono yẹle ndu Ízurelu tuko jekota ono; ?o nweru teke ya sụjeru m'ọo onye lanu lẹ ndu ishi ephe ono, bụ ndu ono, ya sụru t'ephe cheje ndibe iya l'ọ bụ onye eche aturu ono: ‘?Bụ ngunu meru iphe, unu ta kpuduru iya ụlo, e meru l'oshi sida?’ ”

⁷ “Kfuru nwozi iya; mbụ Dévidi lẹ yẹbe Okaribe-Kakota-Ike, bụ Ojejoje sụru agha: Ya dufutaru ngu l'egu, ẹke elu akpaję nri; l'echе aturu; t'ị bya aburu onye achị ndu nk'iya, bụ Ízurelu. ⁸ Ya shihawa switaru ngu eswiru l'iphe bụ ẹke, iije; bya atuko ndu ọhogu ngu l'ephe ha lụ-gbua l'ifu ngu. Ya e-me epha ngu t'ọ ha nshinu l'ọ bụ epha ndu bụ oke amadu, nọgbaa lẹ mgboko-a. ⁹ Ya a-nu ndibe iya, bụ ndu Ízurelu alị k'eka ephe. Ya a-dzabę ephe l'ọbu oshi l'alị ono; k'ophu ephe e-buru l'alị k'eka ephe; ophu ndu akirishi 'akpahędu ephe ehu ege e shi akpa iya ephe l'odungu phụ; ¹⁰ mbụ ege e shi akpa iya ephe keshinu teke ono, ya fọtaru ndu ikpe t'ephe chije ndibe iya, bụ ndu Ízurelu ono. Iphe bụ ndu ọhogu ngu l'ephe ha bẹ ya a-kapyabekota ike.

“ Iphe ọdo, ya ekfuru ngu bụ lẹ Ojejoje a-kpuru ngu ụlo. ¹¹ Teke oge nka-ezekuna nke ngu ruleruphu; nggu alakfubewa nna ngu phe; bẹ ya e-shi l'unwu ngu wofuta onye a-nọ-chi ęnya ngu. Ya e-mee tẹ alị-eze iya nguru anguru. ¹² Ọ bụ onye ono bẹ a-kpuru iya ụlo ono; ya emee tẹ eri iya buru eze jeye lẹ tutu yoyo. ¹³ Ya a-buru nna iya; yẹbedua aburu nwatibe iya. E to nwekwa lẹ ya ewofu n-yemobu ọma iya l'ẹke ọono; ege ya wofuru iya l'ẹke onye ono, vu ngu ụzo ono nọ. ¹⁴ Ya e-dobe iya t'ọ buru onye ishi l'ulo iya; mę l'alị-eze iya jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwaphu ege eri iya a-buru eze gbururu jeye lẹ gbururu.’ ”

¹⁵ Ya ndono; Nétanu ekfukotaru Dévidi iphe ono ege e koshiru iya ęya l'aphu.

Dévidi ekfu anu Nchileke (2 Sám 7:18-29)

¹⁶ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dévidi egbeshi bahu l'ime ụlo je anodu l'ifu Ojejoje; sụ: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke; ?bụ onye bẹ ya bụ; tẹmanu onu-ulo iya bụ gunu kẹ t'ị wota iya kfube l'ẹke ha l'eli ege-a? ¹⁷ L'ęnya nke ngu b'ọ ha ngu nwanshi; nggube Nchileke. I kfuwaru okfu ehu onu-ulo nwozi ngu ege ọo-dụ l'uzo ifu. I wotawaru iya mee l'ọ bụ onye, bụ iya b'a katsua opa-li eli l'ẹke ndiphe nọ; nggube Ojejoje, bụ Nchileke?

¹⁸ “?Bụ ngunu ọdo bẹ yẹbe Dévidi e-kfubakwadaru ngu l'egbe ugwu ọwaa, ị kwaberu yẹbe nwozi ngu-a? I makotaru ege nwozi ngu gbaru. ¹⁹ Nggube Ojejoje; ị gudewa okfu ehu nwozi ngu; mę ege ọ dọ ngu l'obu; meshia eze iphe, hagbaa ege-a; bya emee tẹ ya makotaru eze iphe ọwaa.

²⁰ “E tọ dudu onye dọ l'ọ bụ nggu; nggube Ojejoje; ophu ọ dudu Nchileke ọdo, nonu; gbahaa nggubedua ege ono, ayi gudewa nchị ayi nua ono. ²¹ ?Nanukpoo ndu ọdo, dọ l'ọ bụ ndu nke ngu, bụ ndu Ízurelu; mbụ ọha lanu lẹ mgboko-a, nggube Nchileke

jeru je agbafuta t'ephe buru ndu nke ngu; bya egude ephe mee t'a maru epa ngu amaru; bya emee iphe, dagbaaru kpaa; du biribiri l'ifu ndu nke ngu ono, bu ndu i gbafutaru le Ijiputu; chikashia iphe bu mbakeshi l'ifu ndibe ngu ono. ²² I meru te ndu nke ngu, bu ndu Izurelu buru ndu nke ngu gededede gbururu jeyewaru; nggube Ojejoje abwaru Nchileke ephe.

²³ “Nggube Ojejoje; mekwaa t'o keru; mbu ukwa ono, i kweru yebe nwozi ngu yebe onu-ulo iya ono gbururu jeye le gbururu. Mekwaa l'ege i kfu. ²⁴ T'o kekwaru; k'opu epa ngu a-pa aka apaa gbururu jeye le gbururu. O bu teke ono be aa-su le nggube Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; mbu Nchileke ke Izurelu be bu Nchileke ke ndu Izurelu l'oswiya! Temanu be onu-ulo yebe nwozi ngu, bu Devidi a-ngukwaruphu anguru l'ifu ngu.

²⁵ “O bu okfu le nggube Nchileke iya be koshiru yebe nwozi ngu l'ii-meru iya onu-ulo iya be meru; onu adu nwozi ngu k'onodu l'ekfu anu ngu. ²⁶ Nggube Ojejoje; o nggu be bu Nchileke obu! I kweshiwaru yebe nwozi ngu ukwa iphe-oma, dugba ege-a. ²⁷ Nta-a bukwa t'o du ngu mma t'i goru onu-oma nu onu-ulo nwozi ngu; k'opu bu l'oo-nodu kwaseru l'ifu ngu. Ishi iya aburu l'oo nggube Ojejoje be goru onu-oma nu iya; oo-buru onu-ulo, a goru onu-oma nu gbururu jeye le gbururu.”

18

Ogu, Devidi lugbaaru; mekputa (2 Sam 18:1-18)

¹ E metsua; Devidi abya alu-gbua ndu Filisutayinu; mee ephe; ephe anodu iya l'eka. Yo nata ndu Filisutayinu Gatu yebe unwu edukfu edukfu, nokota iya nu. ² Devidi lugbukwaruphu ndu Moabu; mee ephe; ephe ejelahaaru iya ozi; atukwaphu akiriko anu iya.

³ Devidi abya alu-gbukwaaphu Hadadeza, bu eze ndu Zoba; je akpaa le Hamatu; teke Hadadeza jeru te ya mee te ali, no je akpaa le Enyimu Yufurétusu lakota iya l'eka. ⁴ Devidi anata iya unu ugbo-inya labu l'ukporo iri;* me ndu agbaje inya-ogu, du unu iri l'esa l'ukporo madzu iri;† bya anatakwa iya phu ndu soja k'okpa, du ukporo unu ugbo labu l'unu umadzu iri.‡ Devidi egubushikota inya ono, alokpue ugbo-inya ono akwara azu ach; haa ukporo ise nwenkinyi.

⁵ Yo be teke ndu Aramu ke Damasukosu byaru t'ephe yetaru eze ndu Zoba, bu Hadadeza aka; Devidi egbua ephe unu ukporo labu l'iri l'ise.§ ⁶ Devidi abya emeta odu ndu soja le Aramu ke Damasukosu chiru ndu soja dobe iya. Ndu Siriya ono anodu iya l'eka; l'atu akiriko anu iya. Ojejoje l'emeje te Devidi mekputa l'iphe bu eke o jeru.

⁷ Devidi achiko iphe ndu ozi Hadadeza egudeje egbobuta onwephe, e gude mkpola-ododo meshia chilata le Jerusalemu. ⁸ Devidi eshikwaphu le Tibuhatu; me le Kunu, bukota mpukpku, no l'ali, Hadadeza ach; vukoo ope, ha nshinu. Yo buru iya be Solomonu gude tuta eze mini ope; me itso; mewaru iphe, o gude ope meshia.

⁹ To du iya bu; Towu, bu eze ndu Hamatu anulephu le Devidi be lu-gbuwaru ndu soja Hadadeza, bu eze ndu Zoba; ¹⁰ bya eyefu nwatibe iya ke nwoke, bu Hadoramu t'o je ekele eze, bu Devidi ekele; jaa ya ajaja; ke l'o lu-gburu Hadadeza l'ogu ono. Ishi iya bu le Hadadeza be yebe Towu shi anoduje l'ogu tekenteke. Hadoramu egwota ivu, du iche iche, e meru le mkpola-ododo; me le mkpola-ocha; me ope gude nu Devidi.

* 18:4 18:4 Iphe o bu bu 1,000. † 18:4 18:4 Iphe o bu bu 7,000. ‡ 18:4 18:4 Iphe o bu bu 20,000. § 18:5 18:5 Iphe o bu bu 22,000.

¹¹ Eze, bu Dévidi eworu ivu ono doberu Ojejoje nsọ ẹge ono, o dobehawaru mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo, ọ natagbaaru ndu ọhodo ono; mbụ ndu Édọmu; ndu Móabu; ndu Amọnu; ndu Filisutayinu; me ndu Amaleku.

¹² Abishayi Zeruya gburu ndu Édọmu ụkporo ụnu madzụ ugbo labụ l'ụnu ụmadzụ ise* lẹ Nsuda Alì Únú. ¹³ Yọ bya edobe ọdu ndu soja lẹ Édọmu; chita ndu soja ye iya. Ndu Édọmu l'ẹphe ha anọdukota Dévidi l'ẹka. Ojejoje l'emeje Dévidi t'ọ lụ-gbua iphe bu ndu ọ daru ẹphe l'iya.

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Dévidi aburu eze ndu Ízurelu l'ẹphe ha; l'ekperu ndu nk'iya ono l'ẹphe ha ikpe l'ụzo, dụ mma; me l'ụzo, vudo nhamunha. ¹⁵ Jóabu Zeruya bụ onye ishi ndu soja. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe, meru nụ. ¹⁶ Zadọku Ahitubu yẹle Ahimeleku Abiyata bụ ndu achijeru Nchileke eja. Shavisha aburu o-de-ekwo. ¹⁷ Benaya Jehoyada bụ onye ishi ndu Keretu; me ndu Peletu. Ndu k'unwoke l'unwegirima Dévidi aburu ndu ishi l'ozi eze.

19

Ogu, Dévidi yẹle ndu Amọnu luru (2 Sám 10:1-19)

¹ A nonyaa; Nahashi, bu eze ndu Amọnu abya anwuhu. Nwatibe iya ke nwoke aburu eze; no-chia ẹnya iya. ² Dévidi asụ lẹ ya e-meru Hanunu, bu nwatibe Nahashi ọhuma; kele nna iya meru yẹbedua ọhuma. Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya eye ndu ozi t'ẹphe je akporu Hanunu ifu nna iya ono.

Ndu ozi Dévidi ono abya erua Hanunu l'alì Amọnu t'ẹphe kporu iya ifu ono; ³ ndu, bu ishi ndu Amọnu asụ Hanunu: “?Iiri l'ọo ugvu be Dévidi akwabẹ nna ngu ono, kparu iphe o ziru t'a bya akporu ngu ifu ke nna ngu? M'ọ kwa ngge be ndu ozi iya ono byaru; k'ophu bu: ẹphe -getagelephu ẹge mkpukpu-wa dụ; ẹphe abya alụ-gbua ya; wota.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Hanunu egude ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; kpushia ẹphe ẹji-agba; bya eshi ẹphe l'oswara-íkè chabushia uwe-nlọkpuru ẹphe; nwufu ẹphe t'ẹphe la; ⁵ ẹphe atugbua. Yo nweru ndu jeru je ekfuaru Dévidi ẹge e meru ndu ono; yo zia t'a gba ẹphe ndzuta; ke l'e meru ẹphe iphe-iphere, ha nshinu. Eze ezia sụ ẹphe: “T'ẹphe nọdu lẹ Jériko jeye teke ẹji-agba ẹphe e-rudzu; temanu ẹphe alatade.”

⁶ Ndu Amọnu abya amalẹrupu l'ẹphe meru umere unwegirima l'ẹke Dévidi nọ; Hanunu me ndu Amọnu ewota ụnu mkpọla-ọcha ugbo labụ l'ụkporo iri gude je ebuta ugbo-inya; me ndu agbaje inya lẹ Mesopotémiya; me l'alì ndu Áramu-Maaka; me lẹ Zóba. ⁷ Ẹphe eje ebuta ugbo-inya, dụ ụkporo ụnu ugbo ẹno;* butafua eze ndu Maaka yẹle ndu soja iya. Ẹphe abya adọru l'iku Médebà. Ndu ke Amọnu eshigbaa lẹ mkpukpu ẹphe dzukobe k'ọgu ono.

⁸ Anunu, Dévidi nuru iya; yo yefu Jóabu yẹle ndu soja iya l'ẹphe ha. ⁹ Ndu Amọnu awufuta bya akpọo giriri k'ọgu l'ifu ẹke eeshije abahụ lẹ mkpukpu ono. Ndu eze phụ, byaru nụ phụ anọdu l'ime ẹgu.

¹⁰ Jóabu aphulephu lẹ ndu ọhogu iya kporu iya giriri: ifu me l'azụ k'ọgu; yọ fọkoo ndu Ízurelu ndu ọphu katsukpo ọkwa ẹnya l'ọgu; chiru ẹphe ye t'ẹphe nọdu kwabẹru ndu ke Áramu ono. ¹¹ Yọ chiru ndu ọphu yeru nwunne iya; mbụ Abishayi t'ẹphe nọdu kwabẹru ndu ke Amọnu. ¹² Jóabu asụ: “O -buru lẹ ndu Áramu karilahaaru iya ẹka; nggu abya eyetaru iya ẹka. Teke ọ bu l'ọo ndu Amọnu be karideru ngu ẹka; ya abya eyetaru ngu ẹka. ¹³ T'obu shihukwa ngu ike; t'ẹphe lua ya ọgu mkparawa; l'ọ kwa

* **18:12** 18:12 Iphe ọ bu bu 18,000. * **19:7** 19:7 Iphe ọ bu bu 32,000.

ogụ ẹhu ndibe ẹphe; bukwaruphu ogụ ẹhu mkpukpu kẹ Nchileke. Ojejoje e-mee iphe, dọ iya mma l'ẹnya nk'iya.”

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; Jóabu yẹle ndu nk'iya awufu jekfushia ndu Áramu ogụ; ndu Áramu ọbu eye ọkpa l'oso. ¹⁵ Ndu kẹ Amọnu aphulephu lẹ ndu Áramu gbalaru; yehukwaphu ọkpa l'oso ẹphebedua; gbalaaru Abishayi, bụ nwunne Jóabu. Ẹphe agbaru gbaba l'ime mkpukpu ẹphe. Jóabu alaphushia azụ lẹ Jerúsalemu.

¹⁶ Ndu Áramu aphulephu lẹ ndu Ízurelu lụ-gbuwaru ẹphe; zia; e je achitakota ndu Áramu ndu ọphu nọ l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu. Yọ bụru Shofaku, bụ onye ishi ndu soja Hadadéza bụ onye ishi ẹphe. ¹⁷ Dévidi anulephu iphe meru nụ; bya achikobe ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe adaa Ẹnyimu Jódanu jekfushia ẹphe ogụ. Dévidi abya akpọo ndu soja iya ono giriri t'ẹphe tso ndu Áramu ogụ ọbu; yọ sworu. ¹⁸ Ndu Siríya ono agbaaru ndu Ízurelu oso. Dévidi egbua ẹphe unu unwoke iri l'esaa l'ukporo madzụ iri,† lẹ ndu k'ugbo-inya; waa ndu soja k'okpa, dọ ukporo unu ise.‡ Shofaku, bụ onye ishi ndu soja ẹphe b'e gbukwaruphu. ¹⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu kẹ Hadadéza abya aphụ lẹ ndu Ízurelu mekputawaru ẹphe; ẹphe ejekfushia Dévidi; ẹphe l'iya ekpeshia. Ẹphe abya anodu Dévidi l'eka. Ọphu ndu Áramu 'ejebahedua oyeru ndu Amọnu ẹka odo.

20

Jóabu aluta mkpukpu Rába (2 Sám 12:26-31)

¹ Yo be l'oge mini-odungu teke ndu eze ejeje ogụ; Jóabu achita ndu soja iya; ẹphe eje agwaa ndu Amọnu maa. Dévidi l'onwiya bẹ kwaru lẹ Jerúsalemu. Jóabu phẹ eje ekee k'ogụ; yechia Ráma; mee ẹphe oduge-eme. ² Dévidi ekputa eze ẹphe okpu-eze, o kpu. Ẹra okpu-eze ono bẹ ha l'ọ bụ ẹra talentu mkpọla-ododo. Yọ bụru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude dengashia ya. E woru okpu-eze ono kpube Dévidi l'ishi. Dévidi akwaa mkpukpu ono l'okwata; zaa ya azaza. ³ Yo rukoo ndu mkpukpu ono dobe t'ẹphe gude soya, e gude ekwo oshi jelahaaru iya ozi; mẹ ọgù, e meru l'ígwè; mẹ ogbu-nkụ. Yọ bụru ẹge ono bẹ Dévidi mekotaru mkpukpu ndu Amọnu l'ẹphe ha. E metsua; Dévidi yẹle ndu soja iya l'ẹphe ha alaphushia azụ le Jerúsalemu.

Ndu ishi ndu Filisutayinu ala l'ogụ (2 Sám 21:15-22)

⁴ E metsua; ogụ adaru ẹphe lẹ ndu Filisutayinu lẹ Géza. Yọ bụru teke ono bẹ Sibekayi; onye Husha gburu Sipayi, bụ onye lanụ l'eri ndu mkparawa. A kakputa ndu Filisutayinu ono l'ẹnya.

⁵ L'ogụ odo, darụ ẹphe lẹ ndu Filisutayinu; Ẹluhananu Jayi egbua Lahumi, bụ nwunne Goliyatu, bụ onye Gatụ; mbụ onye ono, igbidigbi arwa, o gude dọ l'ọ bụ oshi, onye ekweje ẹkwa egudeje ekwe ẹkwa ono.

⁶ Ogu odo abya adaaru ẹphe lẹ ndu Gatụ. L'ogụ onanu b'o nweru nwoke lanụ, ha nshinu. O furu mkpushi-eka ishingu ishingu l'eka iya ẹphe ẹbo; waa mkpushi-okpa ishingu ishingu l'okpa iya ẹphe ẹbo, bụ iya bụ ukporo l'eno. Nwoke ono bukwapu onye eri ndu mkparawa. ⁷ Nwoke ono awatalephu oko ndu Ízurelu onu; nwa nwunne Dévidi, aza Jonátanu Shimeya eworu iya gbua.

⁸ Ndu ono bukota eri ndu mkparawa lẹ mkpukpu Gatụ. Dévidi yẹle ndu ozi iya egbushikota ẹphe.

† 19:18 19:18 Iphe ọ bụ bụ 7,000. ‡ 19:18 19:18 Iphe ọ bụ bụ 40,000.

21

Dévidi agú ndu Ízurelu ogu (2 Sám 24:1-25)

¹ Tò dù iya bú; Sétanu egbeshi tẹ ya mebata ndu Ízurelu; bya akpalia Dévidi t'ò guà ndu Ízurelu ogu. ² Dévidi asù Jóabu mẹ ndu ishi ndu soja: “Unu je agú ndu Ízurelu ogu; tsube lẹ Besheba je akpaa lẹ Dánu. Teke unu gùtsuaru iya; unu abya akarù iya; k'òphu ya a-maru ẹge ẹphe ha.”

³ Jóabu asù iya: “Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ ndibe iya ka l'igwe ugbo ọkporo ise; karia ẹge ẹphe ha nta-a. Nngùbe eze, bú onye nwe mu nù; ?ndu-a ta bú dunua ndu ozi ngu? ?Nanù ẹge e meru bẹ onye nwe mu nù achoro t'o mee ẹge-a? ?Bú ngunu meru iphe ọ bú yẹbedua bẹ gbe l'emeta iphe, ikpe a-nma ndu Ízurelu?” ⁴ Okfu eze adagbunua kẹ Jóabu. Jóabu alufu je atuko Ízurelu l'ọ ha jegbakota; bya alaphuta azu lẹ Jerúsalemu.

⁵ Jóabu abya akooru Dévidi ẹge ndu ono, ọ guru ogu ono hakota. Ndu kẹ Ízurelu l'ẹphe ha dù ọkporo unu unwoke ugbo ishingú l'unwoke iri l'ẹsaa l'unu iri,* bú ndu aduje ike paa ogu-mbeke. Ndu kẹ Júda dù ọkporo unu unwoke ugbo labu l'unwoke iri l'ẹsato l'unu iri l'ise,† búkwaphu ndu aduje ike paa ogu-mbeke.

⁶ Ọbule ẹ tọ gùkòbékwa ndu ikfu Lívayi; mẹ ndu ikfu Bénjaminu; kẹ l'iphe ono, eze kfulu ono ta dùdu iya mma.

⁷ Iphe ono, ọ sùru t'e mee ono aburu iphe, dù Nchileke eji; yo gude iya nua ndu Ízurelu aphu. ⁸ Dévidi abya asù Nchileke: “Lẹ ya mewaru iphe, dù eji, ha nshinu shita l'iphe-a, ya meru-wa. Ọle ya arọ ngu t'i wofunu iphe, dù eji ono, nwozi ngu meru ono; kẹ l'ọ bú eswe bẹ yẹle iya meru.”

⁹ Ojejoje ekfuru yeru Gádu, bú onye aphujeru Dévidi àphù; sù iya: ¹⁰ “T'o je asù Dévidi lẹ Ojejoje sùru: ‘Lẹ ya kọberu iya ọzo iphe ẹto. T'ọ hata ọphu ya e-me iya.’ ” ¹¹ Gádu abya ejekfu Dévidi je asù iya: “Ọwaa iphe, Ojejoje ekfu: ‘T'ọ hata nanù. ¹² ?Ọ hataru ejo-ẹgu, a-nọ afa ẹto? ?Tọ tẹ ndu ọhogu iya phẹ gude ọnwa ẹto; mee ẹphe umuruku; gude ogu-mbeke gbushia ẹphe? ?T'ọ hataru ogu-mbeke kẹ Ojejoje abali ẹto, bú iya bú oge ejo mgbonwu a-bya l'alì-a; ojozi Ojejoje atuko alì Ízurelu l'ọ ha mebyishia? Nta-a; búkwa t'ọ kpeba iphe, ya e-je ekfuaru onye ziru iya nù.’ ”

¹³ Dévidi asù Gádu: “Ọ kwa oke iphe-ẹhuka byakfutaru iya ẹge-a. Tẹ ya dabachikwaa l'ẹka Ojejoje; kẹ l'obu-imiko iya parù ẹka. Tẹ ya ba adabakwa l'ẹka madzù.”

¹⁴ Tò dù iya bú; Ojejoje alọru mgbonwu nù ndu Ízurelu. Ndu nwùshihuru nù dù ọkporo unu madzù ugbo ẹsato l'unu iri l'ise.‡ ¹⁵ Ojejoje ezia ojozi ono t'ọ je emebyishia Jerúsalemu. Ojozi ono awatalẹphu ome iphe e ziru iya; yo rua Ojejoje l'obu; yo sù ojozi ono: “L'ọ dzuwaru! Sephu ẹka ngu azù.” Teke ono bẹ ojozi Ojejoje ono nọwa l'ẹke Ọnanu, bú onye Jibusu anọduje etsu balì iya.

¹⁶ Dévidi abya apalia ẹnya; phù ojozi Ojejoje ono l'ẹke oovudo lẹ mgbaku igwe yẹle alì; mifuta ogu-mbeke mabẹ lẹ Jerúsalemu. Teke ono bẹ Dévidi yẹle ndu bú ọgurennya tuko yegbaa uwe-aphu; ẹphe adashia kpube ifu l'alì.

¹⁷ Dévidi asù Nchileke: “L'ọ kwa yẹbedua bẹ turu ekemu t'a guà ndu-a ogu. Mbu l'ọ yẹbedua bẹ meru iphe, dù eji. Ya mewaru iphe, ẹ-ta dùdu mma. ?Unwu aturu-wa mehunuru ole? Byiko; Ojejoje, bú Nchileke iya; iphe, ya arọ ngu bú; t'ọ buru yẹbedua yẹle unwunna iya; bẹ ì-dabẹ ẹka l'ẹhu. Be ekweshinu tẹ mkpakẹhu-wa nọduru ndibe ngu.”

¹⁸ Tò dù iya bú; ojozi Ojejoje ono asù Gádu t'ọ je ekfuru Dévidi t'ọ je emeeru Ojejoje ẹnya-ngwẹja l'ẹke ono, Ọnanu, bú onye Jibusu etsuje balì ono. ¹⁹ Tò dù iya bú;

* **21:5** 21:5 Iphe ọ bú bú 1,100,000. † **21:5** 21:5 Iphe ọ bú bú 470,000. ‡ **21:14** 21:14 Iphe ọ bú bú 70,000.

Dévidi atugbua jeshia ege ono, Gádu gude epha Ojejoje kfuaru iya eya ono. ²⁰ Teke ono be Onanu etsu witu. Yo ghakobe bya aphu ojozi ono; unwegirima iya; ephe eno, ephe l'iya tuko ndu l'eke ono eworu onwephe domishia. ²¹ Dévidi abya ejekfushia Onanu. Onanu elee enya; bya aphu Dévidi l'eke ooje abya; shi l'eke onono l'etsu witu ono lufuta; je ebuaru iya ifu l'ali. ²² Dévidi asu Onanu: “Nunu iya ali-a, bu eke iitsuje witu te ya meeru Ojejoje enya-ngweja; k'ophu mkpakehu ono e-buhu l'eke ndu-a no. Ree ya eya te ya kfu-dzua ngu ugwo iya.”

²³ Onanu asu Dévidi: “T'o wota iya ru. Te yebe eze, bu onye nwe mu nu melekwapu iphe, du iya mma. Ya a-nu eswi, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; bya anu iphe, eegudeje etsu witu; nu witu t'e gude gwoo ngweja nri. Iphe ono l'o ha be ya a-nukota.”

²⁴ Eze, bu Dévidi asu Onanu: “Wawakwa. Ya a-kfu-dzu ngu ugwo iya akfu-dzu. Ya te ewotakwa iphe, bu iphe ngu nu Ojejoje; ya te 'ewota iphe, e-te nwe du iphe, o phuru iya gwoo ngweja-ukfuru.” ²⁵ To du iya bu; Dévidi akfu Onanu unu shekelu mkpola-ododo l'ukporo shekelu iri t'o buru ugwo ali ono. ²⁶ Dévidi abya akpuaru Ojejoje enya-ngweja l'eke ono; bya eworu ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu gwoo; bya akpoku Ojejoje; Ojejoje eshi l'imigwe gude oku bya aza iya oku l'enya-ngweja-ukfuru ono.

²⁷ To du iya bu; Ojejoje asu ojozi ono; yo mi-phu ogu-mbeke ono azu l'obo iya. ²⁸ Teke Dévidi phuru le Ojejoje be zaru iya oku l'eke ono, Onanu, bu onye Jibusu etsuje witu ono; b'o bya anodu l'eke ono gwoshia ngweja. ²⁹ Ishi iya aburu le teke ono be ulo-mkpò Ojejoje phu, Mosisu meru l'echi-egu phu ye le enya-ngweja-ukfuru phu be nokota-wa l'eke eegwoje eja le Gibiyonu. ³⁰ Ole Dévidi ta kwadu te ya jeodu njita l'ifu Nchileke l'eke ono; ke l'otsu ogu-mbeke ojozi Ojejoje ono egvu.

22

¹ To du iya bu; Dévidi asu: “O bu l'eke-a be ulo Ojejoje, bu Nchileke a-nodu; buru iya a-buru enya eke ndu Izurelu a-noduje gwoo ngweja-ukfuru.”

Aakwakobe k'okpu eze-ulo Nchileke

² To du iya bu; Dévidi atua ekemu t'a chikobe ndu bu mbyamubya, no l'ali Izurelu. Yo bya eshi l'ephe fota ndu l'a-nodu akupyashi mkpuma, ee-gude kpua ulo Nchileke ono. ³ O nukwaruphu mkpurukpu-igwe l'igwe t'e gude kpushia nturu, aa-kupyabetsua l'ibo onu-oguzo; me ophu ee-gude jigbabetsua iphe ajigbabe; bya anukwapu ope, kariru ke t'e je otu ege era iya ha. ⁴ Yo bya anu oshi sida, bu 'aguta aguta; kele ndu Sayidonu; me ndu Taya be vulataru Dévidi oshi sida, ha uru. ⁵ Dévidi asu: “Le nwatibe iya; mbu Solomonu bukwa du nwata nshii, e-te nwe du iphe, o mawaru. Ulo obu, aa-kpuru Ojejoje obu a-kwata oswa ha nshinu; k'ophu bu l'otu onu iya; me l'odu-biribiri iya e-de kfuakafuka l'eliphe mgburumgburu. Oo ya bu le ya a-kwakobe iphe ee-gude kpua ya.” To du iya bu; Dévidi atuko iphe ee-gude kpua ulo ono kwakobe; mbu kwakobe k'etsutsu iya b'o nwuhuderu.

Iphe, Dévidi kfuru nwatibe iya Solomonu

⁶ To du iya bu; yo kua nwatibe iya, bu Solomonu; tuaru iya ekemu; su iya t'o kpuaru Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu ulo. ⁷ Dévidi asu Solomonu: “Nwa mu; o shi buru obu iya te ya kpuaru epha Ojejoje, bu Nchileke iya ulo. ⁸ Obenu le Ojejoje byaru bya ekfuru yeru iya; su iya: ‘Le ya lwaru ogu; gbuwa madzu nshinu. Su te ya ba akpukwaru iya ulo; kele ya gbuwaru madzu nshinu le mgboko-a l'enya yebe Nchileke. ⁹ Ole te ya phukwa l'aa-mutaru iya nwata nwoke. Nwata obu a-bu onye ehu-agu. Oo-me te nchi du iya ndoo l'eke ndu ohogu iya nokota mgburumgburu.”

Èpha iya a-buru Sólomonu*; l'oge nk'iya; bẹ ya e-me tẹ nchị du ndu Ízurelu ndoo l'ekemeke obule; ekemeke obule a-dakotaru ephe jii. ¹⁰ L'oo yebedua bẹ a-kpuru iya ulo. Oo-buru nwatibe iya; yebedua aburu nna iya. Ya e-me tẹ abubu, o bu eze lẹ Ízurelu buru 'echihu echihu gbururu jeye.'

¹¹ "Nwa mu; tẹ Ojejoje swikwaru ngu eswiru; k'ophu ñi-kpu ulo Ojejoje, bu Nchileke ngu ono kpukota; ege ono, o kfulu iya l'ehu ngu ono. ¹² O bu tẹ Ojejoje nu ngu oriri; mee tẹ iphe dojee ngu enya; k'ophu bu lẹ teke o nuru ngu ike t'i chia ndu Ízurelu; bẹ ñi-buru onye a-noduje eme ekemu Ojejoje, bu Nchileke ngu ono. ¹³ Teke ono bu; o -buru l'i tuberu enya ome iphe, o turu okpa iya; me ome-l'ali ono, Ojejoje kfulu Mosisu tẹ ndu Ízurelu meje ono; bẹ uzo ngu a-buru upete. Shihukpelekwphu ike; nggu eshihu obu ike. Ba atsukwa egvu; ophu ike 'agvukwa ngu.

¹⁴ "Ya jenwukwaru ehụ ege ya e-shi dobe iphe, ee-gude kpua ulo Ojejoje ono. Ya doberu mkpola-ododo, du ukporo unu talentu ugbo iri l'ebọ l'unu iri; bya edobe mkpola-ocha, du ukporo unu talentu ukporo ugbo ishingụ l'uzo ise; kwatakpo dobe ope; me mkpurukpu-igwè, kariru ege aa-tu era iya atutu. Ya dobekwaruphu oshi; me mkpuma. Nggubedua nweru ike; nggu eyekwafua ya iphe. ¹⁵ Ndu ozi b'i nweru; nweru k'etsubo. I nweru ndu akupyashi mkpuma; nweru ndu edoje eja ulo; nweru ndu kapyinta; mewaru ndu eme nka l'uzo, du iche iche; ¹⁶ ndu emeje nka lẹ mkpola-ododo no iya; me ndu ke mkpola-ocha; me ndu ke ope; me ndu ke mkpurukpu-igwè. Ephe bu 'aguta aguta. Gbeshi wata oru ono. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu eswiru."

¹⁷ Dévidi abya ekfukwaruphu ndu ishi ndu Ízurelu l'ephe ha t'ephe yetaru nwatibe iya; mbu Sólomonu eka; su ephe: ¹⁸ "Ojejoje, bu Nchileke unu; ?to nodunua swiru unu to? ?To medunua tẹ nchị du unu ndoo l'ekemeke to? O mewaru tẹ ndu bu l'ali-a lakota iya l'eka; bya anatakotawa ali-a ye Ojejoje l'eka; me l'eka ndu nk'iya. ¹⁹ Nta-a bukwa t'unu gude ndzu unu; me obu unu choo Ojejoje, bu Nchileke unu. Unu wu-lihu kparu Ojejoje, bu Nchileke Eke-du-Nso; k'ophu aa-pata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; me ivu, du nsọ, bu ke Nchileke bya edobe l'ulo ono, aa-kpuru Ojejoje ono."

23

Unwunna ndu Lívayi

¹ Teke Dévidi karu nka; lilihuwa alilihu; b'o meru nwatibe iya; mbu Sólomonu eze ndu Ízurelu.

² Yo bya ekukobekwaphu ndu ishi ndu Ízurelu l'ephe ha; me ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi. ³ Ndu Lívayi ndu ophu nowaru shita l'ukporo afa l'afa iri kwaseru b'a gukotaru ogu. Iphe ndu k'unwoke kpakoru du aburu ukporo unu ugbo eno l'unu iri l'ise.* ⁴ Dévidi asu: "L'ukporo unu unwoke ugbo eto l'ime ndu ono† a-nodu eleta enya l'ozí, eeje l'ulo Ojejoje ono. Unu unwoke iri l'ise‡ aburu ndu ishi; me ndu ikpe. ⁵ Unu unwoke iri§ aburu ndu nche onu-oguzo; unu unwoke iri odo* a-nodu aja Ojejoje ajaja; gude ngwa-egvu, ya metaru l'aja iya."

⁶ Dévidi abya ekee ephe l'enya-ufu enya-ufu l'ege unwu Lívayi ha: bu iya bu Geshonu; Kohatu; me Merari.

⁷ Ndu ke Geshonu bu: Ladanu; me Shimeyi. ⁸ Unwu Ladanu bu: Jehiyelu, bu okpara; Zetamu; me Jowelu; ephe eto. ⁹ Unwu ke Shimeyi bu: Shelomitu; Haziyele; me Haranu; ephe eto. Ephe bukota ndu ishi l'enya-ufu Ladanu.

* **22:9** 22:9 Iphe, "Sólomonu" bu bu "nchị-odu-ndoo". * **23:3** 23:3 Iphe o bu bu 38,000. † **23:4** 23:4 Iphe o bu bu 24,000. ‡ **23:4** 23:4 Iphe o bu bu 6,000. § **23:5** 23:5 Iphe o bu bu 4,000. * **23:5** 23:5 Iphe o bu bu 4,000.

¹⁰ Ndu ke Shimeyi bu: Jahatu; Zina; Jeyushi; me Beriya; ephe eno. ¹¹ Jahatu bu okpara; Ziza aburu otsota. Jeyushi me Beriya ta mutadu unwoke l'igwe; a gua ephe l'o bu ndu enya-ufu lanu.

¹² Ndu ke Kohatu aburu: Amuramu; Izuha; Hebironu; me Uzelu; ephe eno. ¹³ Unwu ke Amuramu bu: Eronu; me Mosisu. Eronu b'e doberu iche; yebdua yele unwu iya t'ephe buru ndu e-wojeru iphe, kakota odu nsọ dobe nsọ; kpoje insensu oku l'ifu Ojejoje gbururu jeye le gburu. Yo buru ephe a-nodu ejeru Ojejoje ozi; gude ephe iya ago onu-oma gbururu jeyewaru. ¹⁴ Mosisu, bu onye ke Nchileke b'a guru unwu iya yeru ndu ke Lívayi. ¹⁵ Unwu Mosisu bu: Geshomu; me Eliyéza. ¹⁶ Unwu ke Geshomu bu: Shebuwelu, bu okpara. ¹⁷ Unwu ke Eliyéza bu: Rehabiya, bu okpara. Eliyéza ta mutahedu nwata nwoke odo; ole Rehabiya mushikwanuru unwoke l'igwe.

¹⁸ Unwu ke Izuha bu: Shelomitu, bu okpara. ¹⁹ Unwu ke Hebironu bu: Jeriya, bu okpara. Amariya aburu otsota. Jazelu bu onye k'eto; Jakameyamu aburu onye k'eno. ²⁰ Unwu ke Uzelu bu: Mayika, bu okpara; Ishiya aburu otsota.

²¹ Unwu ke Merari bu: Mahuli; me Mushi. Unwu ke Mahuli bu: Eliyéza; Kishi. ²² Eliyéza nwuhuru; to muta unwegirima unwoke. O bulephu unwanyi kpau b'o mushiru. Yo buru unwu Kishi, bu ndu ephe l'ephe bu be lukotaru ephe. ²³ Unwu ke Mushi bu: Mahuli; Eda; me Jeremotu; ephe eto.

²⁴ Ndu ono bukota ndu eri Lívayi l'enya-ufu l'enya-ufu. Ephe bukota ndu ishi l'enya-ufu nna ephe; ege e deru ephe ephe l'ekwo; bya agua ephe odu l'ehu l'ehu; mbu ndu ophu nowaru shita l'ukporo afa kwaseru; bya aburu ndu eje ozi l'ulo Ojejoje ono.

²⁵ Kele Dévidi kfuhawaru; su: "Le Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu; mewaru te nchi du ndibe iya ndoo; byakwa bya ebuwaru eburu le Jerúsalemu ege-a, oobu iya-a jeyewaru. ²⁶ E to gbahedu te ndu Lívayi vupheje ulo-mkpú; me iphe, e gude eje ozi l'ime iya." ²⁷ Yo buru okfu ikperazu, Dévidi kfuru be meru iphe a guru ndu Lívayi odu tsube le ndu no-swewaru ukporo afa kwaseru.

Ozi, noru ndu Lívayi l'ulo Ojejoje

²⁸ Ozi, noru ndu Lívayi bu t'ephe yetajeru unwu Eronu eka l'ozi, eeje l'ulo Ojejoje; mbu l'ogbodufu eze-ulo ono; me le mkpuli mkpuli iya; me omecha iphemiphe obule, du nsọ emecha; mewaru ozi odo, eeje l'ulo Nchileke ono. ²⁹ Ozi odo, noru ephe bu ke buredi ono, eedobeje l'ifu Nchileke; me ke ntu akpe, eegudeje egwo ngweja nri; me k'echa-mbeke, e-te kodu ekoko; me k'oghe iphe egheghe; me k'iphe bu iphe, a gworu agwogwo; mewaru odu iphe atutu; t'a maru ole, o du; me ege o ha. ³⁰ Iphe bu utsu, sweru esweswe be ephe e-vudoje l'ekere Ojejoje ekele; aja iya ajaja. O -be l'urenyashi; ephe emekwaa ya phu ege ono; ³¹ me iphe bu teke e gworu ngweja-ukfuru ke mboku odu-ume; me Aji Onwa Ophungu; me k'ogba aji, a turu teke aagbaje iya. Ephe a-noduje eje ozi l'ifu Ojejoje tekenteke ege a tuburu t'ephe jeje iya. ³² Oo ya bu l'oo ephe b'o no l'eka; mbu ozi, eeje le Ulo-Ekwà Ndzuko; me ke Eke-du-Nsọ ono; mbu t'ephe nodu l'eka unwunna ephe, bu unwu Eronu jee ozi, no l'ulo Ojejoje ono.

24

Ogbo ndu achijeru Nchileke eja

¹ Owaa ege egude kee unwu Eronu: Unwu Eronu bu: Nadabu; Abihu; Eliyéza; me Itama. ² Nadabu yele Abihu be vu nna ephe uzo nwuhu; ophu ephe amutadu unwu. To du iya bu; Eliyéza yele Itama ejelaha ozi ndu achijeru Nchileke eja. ³ Zadoku, bu onye eri Eliyéza yele Ahimeleku, bu onye eri Itama be yetaru Dévidi eka kee ephe ege ephe a-nodugbaa l'eje ozi ephe. ⁴ Ndu eri ke Eliyéza be ka onwe ndu bu ishi me le ndu eri ke Itama. Ege ephe gude keshia ya bu: L'eri ke Eliyéza b'e ketaru

madzu iri l'ishingu, bugbaa ndu ishi l'anya-ufu l'anya-ufu; bya eketa umadzu esato, bugbaa ndu ishi l'anya-ufu l'anya-ufu l'eri ke Itama. ⁵ A turu enwa gude kee ephe; ephe ahako enya-nhamunha; ke l'oo ege e nweru ndu ishi oru le Eke-du-Nso; me ndu ishi oru Nchileke l'eri Eliyeza; bu ege e nweru iya l'eri ke Itama. ⁶ O bu Shemaya Netanelu, bu o-de-ekwo, buru onye Liviayi be deshuru epha ephe l'ifu eze; me l'ifu ndu ishi bu: Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; Ahimeleku Abiyata; ndu ishi enya-ufu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi. E vuru uzo fota enya-ufu lanu l'eri Eliyeza; bya afota enya-ufu lanu l'eri Itama.

⁷ A turu enwa k'odungu; yo daaru Jehoyaribu; tua k'ebo; yo daaru Jedaya; ⁸ k'eto daru Harimu; k'eno adaaru Seyorimu. ⁹ K'ise daru Malukija; k'ishingu adaaru Mijiaminu. ¹⁰ K'esaa daru Hakozu; k'esato adaaru Abija. ¹¹ Ke tete daru Jeshuwa; k'iri adaaru Shekaniya. ¹² K'iri le nanu daru Eliyashibu; k'iri l'ebo adaaru Jakimu. ¹³ K'iri l'eto daru Hupa; k'iri l'eno adaaru Jeshebeyabu. ¹⁴ K'iri l'ise daru Biliga; k'iri l'ishingu adaaru Ima. ¹⁵ K'iri l'esaa daru Heziya; k'iri l'esato adaaru Hapizezu. ¹⁶ K'iri le tete daru Petahiya; k'ukporo adaaru Jehezikelu. ¹⁷ K'ukporo le nanu daru Jakinu; k'ukporo l'ebo adaaru Gamulu. ¹⁸ K'ukporo l'eto daru Delaya; k'ukporo l'eno adaaru Maaziya.

¹⁹ Ono bu ege e keru ephe t'ephe jeje ozi teke ephe bahuru l'ulo Ojejeje; ege ono, ochechoroche ephe; mbu Eronu turu ephe eka iya, bu iya bu ege Ojejeje, bu Nchileke ke Izurelu turu iya ya l'ekemu.

²⁰ A bya le ndu eri Liviayi; owaa ndu ophu phoduru nu ndo-o:

L'ufu ke Amuramu b'a fotaru Shubayelu. L'ufu ke Shubayelu b'a fotaru Jehideya.

²¹ L'ufu ke Rehabiya b'a fotaru Ishiya, bu okpara.

²² L'ufu ke Izuha b'a fotaru Shelomotu. L'ufu ke Shelomotu b'a fotaru Jahatu.

²³ L'ufu ke Hiburunu bu Jeriya bu okpara; Amariya bu otsota; Jazelu bu onye k'eto; Jekameyamu aburu onye k'eno.

²⁴ L'ufu ke Uzelu bu Mayika. L'ufu ke Mayika aburu Shamiru.

²⁵ Nwunne Mayika ke nwoke bu Ishiya. Onye shi l'ufu ke Ishiya bu Zekaraya.

²⁶ L'ufu ke Merari bu: Mahuli; Mushi; me Beno Jaziya. ²⁷ L'ufu ke Merari be ndu shi l'unwu Jaziya bu: Beno; Shohamu; Zaku; me Ibiri. ²⁸ L'ufu Mahuli bu Eliyeza. Eliyeza ta mutadu unwoke. ²⁹ A bya l'ufu ke Kishi bu nwatibe Kishi, bu Jerahumelu.

³⁰ L'ufu ke Mushi bu: Mahuli; Eda; me Jerimotu.

Ndu ono bukota ndu eri Liviayi l'anya-ufu l'anya-ufu.

³¹ Ephebedua be tukwaruphu enwa; ega phu, unwunna ephe ndu eri Eronu turu phu. Ephe no l'ifu eze, bu Devidi; me l'ifu Zadoku; me Ahimeleku; me l'ifu ndu ishi enya-ufu ndu achijeru Nchileke eja; me ke ndu Liviayi tua enwa ono. O bu ege e meru enya-ufu unwunna ephe k'ogurennya bu ege e meru ndu ophu bu nwa ta.

25

Ndu egvu

¹ Devidi yele ndu ishi soja eshi l'unwu Asafu; Hemanu; me Jedutunu fofuta ndu e-gudeje ogumogu; me une; me ogele l'ekfuchiru Nchileke. Owaa epha ndu eje ozi ono:

² L'unwu ke Asafu bu: Zaku; Josefu; Netanaya; me Asharela. O bu Asafu l'onwiya bu onye ishi ephe. Yo buru eze be ephe no l'eka ekfuchiru Nchileke.

³ Ndu ophu shi l'unwu Jedutunu bu: Gedaliya; Zeri; Jeshaya; Shimeyi; Hashabaya; me Matitiya; ephe ishing. O bu nna ephe Jedutunu be ephe no l'eka; l'egudeje une l'agu egvu ekele; me egvu ajaja; shi ege ono l'ekfuchiru Ojejeje.

⁴ Ndu ọp̄hu shi l'ụnwu Hemanu bụ: Bukiya; Mataníya; Uziyelu; Shebuwelu; Jerimotu; Hananiya; Hanani; Eliyáta; Gidaliti; Romamiti-Eza; Joshubekasha; Maloti; Hotiya; m̄ Mahaziyotu. ⁵ Ndu ono l'ẹp̄he ha bụkota ụnwu Hemanu; onye aphujeru eze ọp̄hù. Ọ bụ shita l'ụkwa, Nchileke kweru iya b'o shi m̄shia ẹp̄he; k'ọp̄hu oo-shi ẹge ono b̄uru onye ike d̄u. Nchileke b̄ n̄uru Hemanu ụnwegirima nwoke iri l'ẹno; waa ụnwegirima ụnwanyi ẹto.

⁶ Ẹp̄he shi n̄odukota nna ẹp̄he l'ẹka t'o koshije ẹp̄he egvu, ẹp̄he a-n̄oduje aḡu l'ụlo Ojejoje. Ẹp̄he egudeje ogele; une; m̄ ogumogu l'aḡu egvu l'ụlo Nchileke. Ásafu; Jedutunu; m̄ Hemanu b̄ shi n̄odukota eze l'ẹka l'eme iphe, ọ s̄uru t'ẹp̄he meje.

⁷ Iphe, ẹp̄he d̄ukota; mb̄u ndu aḡuje egvu ono b̄ ụkporo madz̄u iri l'ẹno l'umadzu ẹsato.* Ẹp̄he b̄kota ndu e ziru k'egvu ono ezizi; bya ab̄uru ndu k'egvu, aaḡuru Ojejoje doru ẹnya.

⁸ Ẹp̄he l'ẹp̄he ha: nwata l'oḡuren̄ya; o-zi-iphe; m̄ ndu ọp̄hu eezi ezizi t̄uru ẹnwa l'ẹhu l'ẹhu gude kee ozi.

⁹ Ẹnwa k'odungu; b'a t̄uru Ásafu; ȳo daaru Jósefu.

K'ẹbo b̄ dar̄u Gedaliya. Ȳeb̄edua m̄ ụnwunna iya; waa ụnwu iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁰ K'ẹto dar̄u Zaku; ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya p̄he; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹¹ K'ẹno dar̄u Iziri ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹² K'ise dar̄u Netenáya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹³ K'ishingu dar̄u Bukiya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁴ K'ẹsaa dar̄u Jesharela ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁵ K'ẹsato dar̄u Jeshaya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁶ K̄e tete dar̄u Mataníya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁷ K'iri dar̄u Shimeyi ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁸ K'iri l̄e nan̄u dar̄u Azar̄elu ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

¹⁹ K'iri l'ẹbo dar̄u Hashabíya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁰ K'iri l'ẹto dar̄u Shubaȳelu ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²¹ K'iri l'ẹno dar̄u Matitíya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²² Kiri l'ise dar̄u Jeremotu ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²³ K'iri l'ishingu dar̄u Hananiya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁴ K'iri l'ẹsaa dar̄u Joshubekasha ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁵ K'iri l'ẹsato dar̄u Hanani ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁶ K'iri l̄e tete dar̄u Maloti ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁷ K'ụkporo dar̄u Eliyata ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁸ K'ụkporo l̄e nan̄u dar̄u Hotiya ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

²⁹ K'ụkporo l'ẹbo dar̄u Gidaliti ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

³⁰ K'ụkporo l'ẹto dar̄u Mahaziyotu ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

³¹ K'ụkporo l'ẹno dar̄u Romamiti-eza ȳele ụnwu iya; m̄ ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ẹbo.

26

Ndu nche ọnu-uzo eze-ulo Ojejoje

¹ Ọwaa ẹge e gude keshia ndu eche ọnu-uzo nche ndo-ọ:

Ndu shi l'ufu Kora bụ: Meshelamíya Kore; onye eri Ásafu. ² Meshelamíya b̄ m̄shiru unwoke: Zekaráya b̄ ọkpara; Jediȳelu ab̄uru otsota; Zebadaya ab̄uru onye k'ẹto; Jatuniyelu ab̄uru onye k'ẹno. ³ Élamu b̄ onye k'ise; Jehohananu ab̄uru onye k'ishingu; Eliyowenayi ab̄uru onye k'ẹsaa.

* 25:7 25:7 Iphe ọ b̄u b̄u 288.

⁴ Óbèdu-Édòmu mụshikwaruphu unwoke: Shemáya bụ ọkpara; Jehozabadu aburu otsota. Jowa bụ onye k'èto; Saka aburu onye k'èno; Netanèlu bụ onye k'ise; ⁵ Amiyèlu aburu onye k'ishingu. Ísaka bụ onye k'èsa; Peyuletayi aburu onye k'èsa; kele Nchileke goru Óbèdu-Édòmu onu. ⁶ Nwatibe Óbèdu-Édòmu; mbụ Shemáya mụshikwaruphu unwoke, bụgbaa ndu ishi l'ènya-ufu nna ẹphe; kẹ l'ẹphe bụkota ndu tsuru lẹ nwoke. ⁷ Ụnwegirima kẹ Shemáya bụ: Ọtuni; Refayèlu; Óbèdu; mẹ Èluzabadu. Ụnwunna ẹphe, bụ Elihu; mẹ Semakiya bụkwaphu ndu tsuru lẹ nwoke.

⁸ Ndu ono l'ẹphe ha bụkota ndu eri Óbèdu-Édòmu. Ẹphe l'unwu ẹphe bụkota ndu tsuru lẹ nwoke; nweru ike k'oje ozi ono. Ẹphe dụ ụkporo ẹto l'umadzu labụ; mbụ ndu eri Óbèdu-Édòmu ono.

⁹ Meshelamíya nweru unwu; nwekwaruphu unwunna, tsugbaaru lẹ nwoke; ẹphe iri l'èsa.

¹⁰ Hosa, bụ onye eri Merari bẹ mụshiru unwu. Shimiri bụ ọkpara. Ẹ tọ bụdu yèbedua bụ ọkpara gèdegede; ọle nna iya wotaru iya mee ọkpara. ¹¹ Hilikaya bụ otsota; Tabalaya bụ onye k'èto; Zekaráya aburu onye k'èno. Unwu Hosa l'ẹphe ha; mẹ unwunna iya bẹ kpakọru dụ iri l'èto.

¹² Ndu nche ono b'e keshigbaaru l'ẹge ndu ishi ẹphe dụ. Ẹphe nwegbaaru ozi, ẹphe eje l'ụlo Ojejoje ẹge ono, unwunna ẹphe nweru ono. ¹³ Ẹphe atụa ẹnwa l'ènya-ufu l'ènya-ufu gude keshia onu-uzo ono; nwata l'ogurennya. ¹⁴ Ẹnwa, a tūru lẹ k'onu-uzo ophu nọ laaru ụzo ẹnyanwu-ahata bẹ darụ Shelemíya. A bya atūaru nwatibe iya, bụ Zekaráya ẹnwa; yọ daaru iya; mbụ k'onu-uzo ophu nọ l'uzo isheli. Zekaráya bụ onye agbarike, nweru egomunggo. ¹⁵ Óbèdu-Édòmu bẹ nk'iya darụ l'onu-oguzo ndu ohuda. Yọ bụru unwu iya bẹ ẹnwa k'ulo, aakwakọbeje iphe darụ. ¹⁶ Shupimu yèle Hosa bẹ ẹnwa k'onu-oguzo ophu nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba bẹ darụ yèle oguzo Shalèketu, nọ l'uzo eli eli. Ndu nche ọwaa; mẹ ndu nche ophu echegba ifu. ¹⁷ L'onu-oguzo k'uzo ẹnyanwu-ahata bẹ ndu Líyayi aduje ishinguru l'èche l'uboku. L'uzo isheli bẹ ẹphe aduje ẹnọ l'uboku; l'aduje ẹnọ l'uzo ohuda l'uboku; l'aduje ẹbo ẹbo ụlo, aakwakọbeje iphe.

¹⁸ A bya l'ogbodufu ono ibyiya ophu nọ chee ifu l'uzo ẹnyanwu-ariba bẹ aaduje ẹnọ l'uzo; bya adụ ẹbo l'èche ogbodufu ono gèdegede.

¹⁹ Ono bụ ẹge e kekashiru ndu nche onu-oguzo ono ndono; mbụ ndu eri Kora waa Merari.

Ụlo ẹku k'ulo Nchileke

²⁰ Ọ bụ ndu Líyayi ibe ẹphe; bẹ ụlo ẹku k'ulo Nchileke nọ l'ẹka; mẹ l'ulo ẹku k'ẹke aakwakọbeje iphe, e doberu nsọ. Onye bụ ishi ẹphe bụ Ahíja. ²¹ A bya lẹ ndu ufu Ladanu; mbụ ndu eri Geshonu ono ndu ophu shi l'eri Ladanu; ndu ophu bụgbaa ishi l'ènya-ufu Ladanu kẹ Geshonu bẹ bụ: Jehiyèli. ²² Jehiyèli bụ nna Zetamu. Nwunne Zetamu aburu Jówèlu. Ọ bụ ẹphe; bẹ ẹku k'ulo Ojejoje nọ l'ẹka.

²³ A bya lẹ ndu ufu kẹ Amuramu; kẹ Izuha; kẹ Héburonu; mẹ kẹ Uziyèlu bẹ bụ: ²⁴ Shebuwèlu bụ onye ishi ẹku ono. Shebuwèlu bụ onye eri Geshomu Mósísu. ²⁵ A bya l'unwunna iya lẹ ndu ufu kẹ Eliyéza: Eliyéza bụ nna Rehabiya; Rehabiya aburu nna Jeshaya. Jeshaya bụ nna Joram; Joram aburu nna Zikiri; Zikiri aburu nna Shelomitu. ²⁶ Yọ bụru Shelomotu yèle unwunna iya b'ọ nọ l'ẹka; mbụ ẹke ono, aakwakọbeje iphe, e doberu nsọ ono; mbụ iphe ono, eze, bụ Dévidi; mẹ ndu ishi ẹnwa-ufu nna ẹphe; mẹ ndu ishi unu ndu soja labụ l'ukporo iri; ndu ishi ndu soja ukporo ise; mẹ ndu ishi ndu soja odo-waru doberu nsọ ono. ²⁷ Iphe, ẹphe gwotaru l'ogu bẹ ẹphe haru dobe nsọ t'e gude dozia ụlo Ojejoje ono. ²⁸ Iphe bụ iphe, Sámèlu, bụ onye aphuje àphù doberu nsọ; ophu Sọlu Kishi doberu nsọ; ophu Ábuna Nèru

doberu nsọ; me ọphu Jóabu Zeruya doberu nsọ bu Shelomitu yele unwunna iya be eletakota iya ọnya.

Ndu e yeru l'ishi

²⁹ E shi l'ufu Izuha taa Kenaniya yele unwu iya aka t'ephe buru ndu a-ndu eje ozi, e-ta abudu l'eze-ulo Nchileke. A turu ephe aka t'ephe buru ndu ishi; me ndu ogbo ikpe ke Izurelu.

³⁰ E shi l'ufu Heburonu fofuta Hashabaya; ye l'unwunna iya t'ephe buru ndu eleta ndu Izurelu l'uzo ọnyanwu-ariba Ọnyimu Jodanu le k'iphe bu ozi, e jeru Ojejoje; me ozi, ejeru eze. Ephe du unu unwoke eno l'ukporo ise;* bukotaru ndu tsuru le nwoke.

³¹ O bu Jeraya bu onye ishi l'ufu Heburonu, bu iya bu ege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi ma ephe l'anya-ufu ephe. L'afa, kwe Devidi ukporo afa labu, o wataru obu eze b'e nyocharu ekwo bya achofuta l'o nweru ndu eri ono, bu ndu tsuru le nwoke, bu le Jaza le Giledu. ³² Eze, bu Devidi afota Jeraya yele unwunna iya t'ephe buru ndu eleta ndu ikfu Rubenu; ndu ikfu Gadu; me nkere-ebo ndu ikfu Manase l'onodu iphe, eeme l'uzo ke Nchileke; me iphe, eeme l'okfu ehuru eze. Ephe du unu unwoke ishingu l'ukporo iri l'ise; bukotaru ndu tsugbaaru le nwoke; butsukwaaruphu ndu ishi l'anya-ufu nna ephe.

27

Ndu soja l'ogbo l'ogbo

¹ Owaa bu ephe ndu Izurelu, butsua ishi l'anya-ufu l'anya-ufu; me ndu butsua ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; me ndu butsua ishi ndu soja ukporo ise ise; me ndu butsua ndu ishi, ejeru eze ozi l'iphe, laru l'ibiyi ọphu e ketaru ephe ye. Yoo buje; ndu ọphu eje; ndu ọphu ala l'onwa l'onwa jeye afa asugba ishi. Ndu ọphu nonu dutsua ukporo unu ugbo eto eto.*

² Onye ishi ndu soja k'ivuzo; mbu ndu k'onwa odungu bu Jashobeyamu Zabudiyelu. Ndu e keru yeru iya du ukporo unu ugbo eto.† ³ Jashobeyamu shi l'eri Perezu. Yo buru iya bu onye ishi ndu ishi soja l'onwa k'ivuzo.

⁴ Onye ishi ndu soja l'onwa k'ebo bu Dodayi, bu onye eri Ahohi. Mikulotu tsokwaphu buru ishi. Ndu nk'iya du ukporo unu ugbo eto.‡

⁵ Onye ishi ndu soja k'eto; mbu l'onwa k'eto bu Benaya Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja. Ndu nk'iya du ukporo unu ugbo eto.§ ⁶ Benaya tso le ndu soja ukporo l'iri phu; buru iya bu onye ishi ndu soja ukporo l'iri ono. Nwatibe iya; mbu Amizabadu bu ishi le ndu soja, e keru yeru iya.

⁷ Onye ishi ndu soja k'eno; mbu l'onwa k'eno bu Asahelu; nwunne Jobabu. Nwatibe iya; mbu Zebadaya be mekocharu buru onye ishi l'ozori iya. Ndu nk'iya du ukporo unu ugbo eto.*

⁸ Onye ishi ndu soja k'ise; mbu l'onwa k'ise bu Shamuhutu, bu onye eri Izura. Ndu nk'iya du ukporo unu ugbo eto.†

⁹ Onye ishi ndu soja k'ishingu; mbu l'onwa k'ishingu bu Ira Ikeshi, bu onye eri Tekowa. Ndu nk'iya du ukporo unu ugbo eto.‡

¹⁰ Onye ishi ndu soja k'esaa; mbu l'onwa k'esaa bu Helezu, bu onye eri Pelonu l'ikfu Ifuremu. Ndu nk'iya du ukporo unu ugbo eto.§

* 26:30 26:30 Iphe o bu bu 1,700. * 27:1 27:1 Iphe o bu bu 24,000. † 27:2 27:2 Iphe o bu bu 24,000. ‡ 27:4 27:4 Iphe o bu bu 24,000. § 27:5 27:5 Iphe o bu bu 24,000. * 27:7 27:7 Iphe o bu bu 24,000. † 27:8 27:8 Iphe o bu bu 24,000. ‡ 27:9 27:9 Iphe o bu bu 24,000. § 27:10 27:10 Iphe o bu bu 24,000.

11 Onye ishi ndu soja k'esato; mbụ l'onwa k'esato bụ Sibekayi, bụ onye eri Husha lẹ Zera. Ndu nk'iaya dū ụkporo ụnu ugbo ẹto.*

12 Onye ishi ndu soja kẹ tete; mbụ l'onwa kẹ tete bụ Abiyéza kẹ Anatotu; onye ikfu Bénjaminu. Ndu nk'iaya dū ụkporo ụnu ugbo ẹto.†

13 Onye ishi ndu soja k'iri; mbụ l'onwa k'iri bụ Maharayi kẹ Netofa, shi l'eri Zera. Ndu nk'iaya dū ụkporo ụnu ugbo ẹto.‡

14 Onye ishi ndu soja k'iri 'ẹ nanu; mbụ l'onwa k'iri lẹ nanu bụ Benáya kẹ Piratonu; onye ikfu Ífuremu. Ndu nk'iaya dū ụkporo ụnu ugbo ẹto.§

15 Onye ishi ndu soja k'iri l'ẹbo; mbụ l'onwa k'iri l'ẹbo bụ Heludayi kẹ Netofa, shi l'anya-ufu Otuniyelu. Ndu nk'iaya dū ụkporo ụnu ugbo ẹto.*

Ndu bụgbaa ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurelu

16 Owaa bụ ndu bụgbaa ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurelu:

Onye bụ ishi l'ikfu Rúbenu bụ Eliyéza Zikiri.

Onye bụ ishi l'ikfu Símiyonu bụ Shefatíya Maaka.

17 Onye bụ ishi l'ikfu Lívayi bụ Hashabaya Kemuwelu.

Onye bụ ishi l'anya-ufu Éronu aburu Zadoku.

18 Onye bụ ishi l'ikfu Júda bụ Elihu; nwunne Dévidi.

Onye bụ ishi l'ikfu Ísaka aburu Omuri Máyikelu.

19 Onye bụ ishi l'ikfu Zébulonu bụ Ishumaya Obedáya.

Onye bụ ishi l'ikfu Náfutali aburu Jeremotu Azuriyelu.

20 Onye bụ ishi l'ikfu Ífuremu bụ Hosáya Azaziya.

Onye bụ ishi lẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse aburu Jówelu Pedaya.

21 Onye bụ ishi kẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse ophu, bu l'alí Giledu bụ Ido Zekaráya.

Onye bụ ishi l'ikfu Bénjaminu aburu Jasiyelu Ábuna.

22 Onye bụ ishi l'ikfu Dánu bụ Azarelu Jerohamu.

Ono ndu bụtsua ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurelu.

23 Dévidi bẹ ta gudu ndu ophu nọwaru ụkporo afa; mee ndu ophu ẹ-ta nọ-rudua ẹge ono; kele Ojeoje bẹ kweru ụkwa lẹ ya e-me tẹ ndu Ízurelu hatabe l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe. 24 Jóabu Zeruya bẹ wataru ogu ogu ono; tọ gu-ge iya. Yọ bụru kẹ ogu ono, a guru ono bẹ Ojeoje gude tukoshi ndu Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya. Ogu ono b'ẹ te dekwa l'ekwo, e deshuru iphe, e meru nọ l'oge kẹ Dévidi.

Ndu ishi lẹ kẹ eze

25 Onye bụ ishi l'ulo-ẹku eze, akwakọbeje ẹku eze bụ Azumavetu Adiyelu. Onye bụ ishi ulo, aakwakọbeje ẹku k'alí ono aburu Jonátanu Uzáya; mbụ ulo ẹku, nọtsua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; edukfu l'edukfu; mẹ l'ulo-eli ulo-eli.

26 Onye ishi ndu eje ozi ẹgu, bụ iya bụ ndu akọ okfu bụ Ezuri Kelubu.

27 Onye bụ ishi mgbo vayinu bụ Shimeyi kẹ Ráma.

Onye bụ ishi, k'omefuta mee lẹ mgbo vayinu; mẹ k'ẹke aakwakọbeje iya bụ Zabudi kẹ Shifamu.

28 Onye iphe k'oshi olivu; mẹ oshi sikamo okpa uguv l'uzo ẹnyanwu-ariba, nọ l'eka bụ Bálu-Hananu kẹ Geda.

Onye bụ ishi, l'ẹke eedobeje manụ aburu Jowashi.

29 Onye ishi, eleta elu, akpa nri lẹ Sharónu bụ Shiturayi kẹ Sharónu.

Onye bụ ishi, eleta ẹku ophu nọ lẹ nsuda nsuda aburu Shafatu Adulayi.

30 Onye bụ ishi, eleta inya-ivu bụ Obilu k'eri Ishimelu.

* 27:11 27:11 Iphe ọ bụ bụ 24,000. † 27:12 27:12 Iphe ọ bụ bụ 24,000. ‡ 27:13 27:13 Iphe ọ bụ bụ 24,000.

§ 27:14 27:14 Iphe ọ bụ bụ 24,000. * 27:15 27:15 Iphe ọ bụ bụ 24,000.

Onye bụ ishi, eleta nkakfụ-igara aburu Jehudéya kẹ Meronotu.

³¹ Onye bụ ishi, eleta eghu; mę aturu bụ Jazizi kẹ Héga.

Ndu ono l'ephe ha bukota ndu eleta iphe Dévidi ęnya.

³² Nwunne nna Dévidi, bụ Jonátanu bę bụ agbarike iya. O bụ onye ęnya ruru ali; bya aburu o-de-ękwo. O bụ yele Jehiyelu Hakumonu eletaje unwegirima eze ęnya.

³³ Ahitofelu bụ yebedua shi anoduje agbaziru eze ọzo. Hushayi kẹ Aki bụ ęgiri ọnya eze. ³⁴ Jehoyada Benáya yele Abiyáta bụ ephe nochiru ęnya Ahitofelu ęka.

Jóabu bụ iya bụ onye ishi ndu soja eze.

28

Okwa, Dévidi nmaru l'ęge ee-gude kpua eze-ulo Ojejoje

¹ Dévidi abya ekua ndu ishi Ízurelu ndzuko lę Jerúsalemu. O kuru ndu bụ ishi l'ikfu l'ikfu; kua ndu bụ ishi ndu soja l'ogbo l'ogbo ęge ephe ha l'ejeru eze ozi; ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; ndu ishi ndu ukporo soja ise ise; ndu eleta iphe eze yele k'unwegirima iya; ndu ishi eleta ęku eze yele k'unwegirima iya; ndu bụ ishi l'ufu-eze; ndu bụ eze madzu; mę ndu ophu bụ ike-ka-l'ogu.

² Tọ du iya bụ; eze, bụ Dévidi abya egbeshi; vudo evudo; su ephe: “Unwunna iya! Ndu nk'iya! Unu ngaberu iya nchi-o! Ya shi vuru iya l'obu tę ya kpua ọlo ęke Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje a-noduje; mbu okpa-oshi, Nchileke a-tukobe okpa. Ya shi kwakobewa k'okpu ọlo ono. ³ Obenu lę Nchileke suru iya l'ę tọ budu yebedua a-kpuru iya ọlo ono; kę lę ya lwaru ogu; gbuwa madzu l'igwe. ⁴ Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu fotaleru iya-a l'onu-ulo nna iya l'oha tę ya buru eze ndu Ízurelu gbururu jeye. O bụ iya fotaru ikfu Júda t'ọ buru ishi; bya eshi l'ikfu kę Júda ono fota onu-ulo nna iya. A bya l'unwunna iya; yọ buru yebedua bę du iya mma t'o mee ya eze ndu Ízurelu l'ephe ha. ⁵ O nuru iya unwu l'igwe. Yọ buru l'unwu iya ono b'o shi fota Sólomonu t'ọ nodu l'aba-eze k'ali-eze Ojejoje; chia ndu Ízurelu.

⁶ “Ojejoje asu mu: ‘L'ọ kwa nwatibe mu Sólomonu a-kpuru iya ọlo; mę ogbodufu iya; kęle ya fotawaru iya t'ọ buru nwa iya; yebedua aburu nna iya. ⁷ Ya e-me tę ali-eze iya nguru anguru jeye lę tutu yoyo; m'ọ -buru-a l'oo-meje ekemu iya; mę iphe ya, toru okpa iya ęge ono, oome iya nta-a ono.’

⁸ “Iphe, ya ekfuru unu l'ifu ndu Ízurelu l'ephe ha, bụ iya bụ edzudzu oha kę Ojejoje; temanu bę ya ekfukwa iya phu tę Ojejoje nua ya; bụ t'unu zia ęnya l'ali; meje iphe, Ojejoje turu l'ekemu; k'ophu unu e-nweru ali oma-wa; unu ahaaru iya unwegirima unu, bụ ndu ophu etso unu l'azu t'ọ buru okè-iphe ephe gbururu jeye lę tututu lę mimimi.

⁹ “Nngubedua, bụ nwa mu Sólomonu; makwaru Nchileke kę nna ngu. Nngu egude obu ngu l'ọ ha; mę uche ngu l'ejeru iya ozi; kę l'ọo Ojejoje enyochaje obu; iphe, madzu riru l'oriri l'edokotaje iya ęnya. I -chọ ya; bę ii-phu iya. Ole; ọ -buru l'i gwoberu iya bę ọo-jikakwa ngu jeye lę tututu lę mimimi. ¹⁰ Kwabelekwaphu ęnya nta-a; kęle Ojejoje fotawaru ngu t'i kpuru iya ọlo, a-buru ęke-du-nsọ. Shihulekwaphu ike jee ozi ono.”

¹¹ Tọ du iya bụ; Dévidi eworu nwonyonyo ọlo, aa-kpu du-kfube l'onu eze-ulo ono woru nu nwatibe iya; mbu Sólomonu; nukwa iya phu nwonyonyo ęge ọlo ono a-du: nwonyonyo mkpu ęke aa-kwakobeje iphe l'ulo ono; mę ime ọlo k'eli eli iya; mę ọlo k'ime iya; mę k'ęke aa-noduje kfu ugwo iphe, du ęji; ¹² bya eworu ęge nwonyonyo ogbodufu ọlo Ojejoje ono a-du nu iya; mę kę mkpu, aa-gba iya mgburumburu; bya anu iya k'ulo ęku k'eze-ulo Nchileke; mę ọlo ęku, bụ ęke aa-kwakobeje iphe, e doberu nsọ. Iphemiphe obule ono b'ọ nuru l'ęge ọ du iya l'uche t'a kpua ya. ¹³ Yọ bya ekfua ęge ee-gude keshia ndu achijeru Nchileke ęja; mę ndu Lívayi; bya ekfua k'ozí,

eejekota l'ulo Ojejoje; me k'ivu, ee-gude eje ozi l'ulo Ojejoje ono. ¹⁴ Yo bya ekoshi era mkpola-ododo, e-dzu ome iphe eeme le mkpola-ododo; bya ekoshi era mkpola-ocha, e-dzu ome iphe, eeme le mkpola-ocha; mbu ophu ee-gude eje ozi, du iche iche. ¹⁵ Yo bya ekoshi era mkpola-ododo, ee-gude kpushia iphe, aatukobeje uroku, e meshiru le mkpola-ododo; me ke uroku l'onwiya; mbu ege era iphe, aatukobeje uroku ono, a-hagbaa l'ehu l'ehu; me ke uroku, a-no iya nu; bya ekoshi era mkpola-ocha, ee-gude kpushia iphe, aatukobeje uroku, e meru le mkpola-ocha; me ke uroku l'onwiya; mbu ege e-gvukwaruphu iphe, aatukobeje uroku ono l'ehu l'ehu. ¹⁶ Yo bya ekoshi era mkpola-ododo, ee-gude kpushia teburu, eedobejeru Nchileke buredi; me era mkpola-ocha, ee-gude mee teburu mkpola-ocha. ¹⁷ O koshikwaruphu ege era mkpola-ododo, guru egugu, e-gude mee oji; me ophu ee-gude mee eze efere; me okoro; bya ekoshitsua era mkpola-ododo, e-gude meshia gbangubangu mkpola-ododo l'ehu l'ehu; koshi era mkpola-ocha ophu e-dzu omeshi gbangubangu mkpola-ocha. ¹⁸ B'o bya ekoshi era mkpola-ododo, a huru l'oku, e-dzu ome enya-ngweja insensu; bya ekoshikwaphu nwonyonyo ugbo-inya, ee-me le mkpola-ododo doberu cherobimu ono, gbasaru ebà iya agbasaa gude gbobuta Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono.

¹⁹ "Iphe ono l'o ha be Dévidi suru l'oo Ojejoje deshuru nu iya; bya emee t'o doo ya enya ege oo-gbakota le nwonyonyo iya."

²⁰ Dévidi abya ekfukwaaruphu nwatibe iya; mbu Sólomonu; su: "Shihukpelekwa-phu ike; nggu egude eka l'obu jee ozi ono. Ba atsukwa egvu; ophu meji 'atofukwa ngu; kele Ojejoje, bu Nchileke; mbu Nchileke nk'iya be swikwaru ngu eswiru. E to byadu bya agharifu l'eke i no; ophu o gbadodu ngu jeye teke ozi, no l'eze-ulo Nchileke ono a-gvu. ²¹ Ogbo ndu achijeru Nchileke eja; me ke ndu Lívayi be nowa anono le k'iphe bu ozi, eeje ejeje l'ulo Nchileke ono. Ndu nggu l'ephe a-gbaru mgba jee ozi ono bu ndu l'eme ona l'oru, du iche iche, bu ndu ozi ono, ehe uhere. O kwaphu ege ono be ndu bu ishi; me ndu Ízurelu kpamukpamu a-nodu l'emekota iphe, bu iphe i suru t'ephe meje."

29

Iphe, a nuru t'e gude kpua eze-ulo Nchileke

¹ Eze, bu Dévidi abya ekfuru edzudzu oha ono l'ephe ha; su: "Le Sólomonu; mbu nwatibe iya ono, Nchileke fotaru ono be bukwadu nwata, e-ta dudu iphe, o maru; ozi ono aburu ozi, hanuka l'uru; ke l'eze-ulo ono ta budu madzu be aakpuru iya; o bu Ojejoje, bu Nchileke be aakpuru iya. ² Ya dobewaru iphe, ee-gude mee k'eze-ulo Nchileke iya ono ege ike beru iya. Ya doberu mkpola-ododo, ee-gude mee iphe, eeme le mkpola-ododo; dobe mkpola-ocha, ee-gude mee iphe, eeme le mkpola-ocha; dobe ope, ee-gude mee iphe, eeme l'ope; dobe mkpurukpu-igwè, ee-gude mee iphe, eeme le mkpurukpu-igwè; me oshi, ee-gude mee iphe, eeme l'oshi. Ono kwaphu ege ya kuberu mkpuma onikusu me mkpuma, ee-do edodo; me mkpuma, egbugbaa ngerengere; mewaru mkpuma, du iche iche, vugba oke aswa; me mkpuma mabulu. ³ Ya anukwaphu mkpola-ododo; me mkpola-ocha ke eka iya gedegede; mbu l'anu iya anughata ophu ka ophu mu shi kwakobehawa t'e gude kpua ulo nsò ono; kele k'ulo Nchileke iya ono be ha iya nshinu l'obu. ⁴ Ya a-nu unu talentu mkpola-ododo esaa l'ukporo iri, bu mkpola-ododo, shi l'alì Ofi. Ya anukwaphu unu talentu mkpola-ocha iri esaa l'ukporo iri, bu ophu a huru; yo gbuchafu egbuchafu, ee-gude wukota l'eli upho-mkpuma ulo ono. ⁵ Mkpola-ododo ono be ee-gude mee iphe, eeme le mkpola-ododo; gude mkpola-ocha mee iphe, eeme le mkpola-ocha; me iphemiphe obule, ndu eme nka emekota. Nta-e; ?bu onye be oovu evuvu t'o woru onwiya ye l'ojeru Ojejoje ozi ntanu?"

⁶ Ya ndono; ndu ishi l'ènya-ufu l'ènya-ufu; mę ndu bu ishi l'ikfu l'ikfu; mę ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; mę ndu ishi ndu soja ukporo ise ise; mękpo ndu ishi l'ozi eze abya anu iphe l'ęge onye chiru obu iya. ⁷ Iphe, ephe nuru t'e gude mee ke ulo Nchileke ono bu: mkpola-ododo, du unu talentu iri l'ębo l'ukporo iri; ukporo unu dariku l'unu ise; mkpola-ocha, du ukporo unu talentu l'unu ise; ope, du ukporo unu talentu ugbo labu l'unu ise; mę mkpurukpu-igwè, du ukporo unu talentu ugbo iri l'ębo l'unu iri. ⁸ Iphe, bu onye nweru mkpuma, vugbaa oke aswa be nuru iya t'e dobe l'ulo ęku eze-ulo Nchileke ono. Yo buru Jehiyelu ke Geshonu be eleta iya ęnya. ⁹ Ndu Izurelu etekota ęswa; kele ndu ono b'o vuru evuvu t'ephe nu iphe ono; mbu l'ephe chiru obu ephe nu Ojejoje iphe ono. Eze, bu Dévidi etekwaaphu ęswa nshinu.

Dévidi ekfu anu Nchileke

¹⁰ To du iya bu; Dévidi awata oja Ojejoje ajaja l'ifu edzudzu oha ono; su: "T'ajaja buru nke ngu; nggube Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi Izurelu jeye le tutu yoyo. ¹¹ Nggube Ojejoje; be paru apaa. Ike; mę ugvu; mę odu-biribiri aburu nke ngu. Iphemiphe obule, no l'igwe; mę ophu no l'eliphe bukota nke ngu. O bu nggu bu eze; nggube Ojejoje; buru nggu bu ishi iphemiphe obule. ¹² Eku yele okwabe ugvu bu nggu b'o shikota l'ęka. O bu nggu bu ishi iphemiphe obule; buru nggu be ike yele okpehu no l'ęka. Ome madzu t'o buru oke madzu; buru onye ike no bu nggu b'o no l'ęka. ¹³ Nta-a be ephe ekele ngu ekele; nggube Nchileke. Ephe aja epa ngu ono, du biribiri ono ajaja.

¹⁴ "Olobu; ?bu onye be ya bu; too ngunu be ndu nk'iya bu; ke t'ephe du ike chia obu nua iphe ęge-a? O bu nggu be iphemiphe obule shi l'ęka; yo buru iphe ono, shi ngu l'ęka ono be ephe wotaru bya anu ngu. ¹⁵ L'ifu ngu be ephe bu ndu mbyamumbya; buru ndu ije; ęge ono, nna ephe shi buru iya ono. Ndu, ephe no l'eliphe-a be agba phuruphuru l'o nwonyonyo; ke l'e too nodu jeyewaru. ¹⁶ Nggube Ojejoje, bu Nchileke; igweligwe iphe owaa, ephe wofutaru t'e gude kparu ngu ulo-wa, bu k'epa ngu, du nso-wa be bukwa l'ęka ngu b'o shi bya. L'ephe ha bukota nggu nwe iya. ¹⁷ Nchileke mu; mu maru l'ileleje obu; yo buru obu, guru iphoro be aduje ngu mma. O bu obu, guru iphoro be ya gude nukota ngu iphe-a l'o ha ęge ya chiru obu iya. Nta-a be ya phwaru ndu nk'iya, bu ndu ophu no l'ęke-a ęge ephe chiru obu ephe; gude ehutso-ęna nu ngu iphe-a. ¹⁸ Byiko Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi phe, bu Ebirihamu; mę Ayizaku; mę Izurelu; mekwaa te egbe oriri ono nodu ndibe ngu l'obu gbururu jeye le gbururu; nggu emee te obu ephe nodu l'ęke i no. ¹⁹ Mee te nwatibe mu; mbu Solomonu gude obu iya l'o ha meje ekemu ngu; mę iphe, i suru t'e meje; mę iphe, i toru okpa iya; mbu t'o mekotaje iphemiphe obule ono l'o ha; yo kpa eze-ulo ono, ya dobewaru iphe, ee-gude kpa ya ono."

²⁰ Ya ndono; Dévidi abya asu edzudzu oha ono: "Unu jaa Ojejoje, bu Nchileke unu ajaja." Edzudzu-oha ono atuko jaa Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe ajaja. Ephe abya efokota ishi l'ali; baaru Ojejoje aja; bya efozitaru eze ishi.

Eeme Solomonu eze

²¹ Yo be echile iya; ephe egwooru Ojejoje aja; gwokwaaru iya phu ngweja-ukfuru. Ephe gburu unu oke-eswi labu l'ukporo iri; gbua unu ebyila labu l'ukporo iri; mę unu aturu labu l'ukporo iri yele ngweja-mę, etsojgbaa ya nu. Ephe egwoo ngweja, du l'igwe l'okfu ehun du Izurelu. ²² Ephe egude oke ehutso-ęna ria; ngua l'ifu Ojejoje mboku ono.

Ephe abya emee Solomonu Dévidi eze k'ugbo labu. Ephe awua ya manu l'ifu Ojejoje t'o buru onye ishi; Zadoku aburu onye achijeru Nchileke aja. ²³ To du iya bu; Solomonu abya anodu l'aba-eze Ojejoje; buru eze l'ozori nna iya, bu Dévidi. Iphe

l'ejeru iya lẹ werewere; ndu Ízurelu l'ephe ha l'anuru iya okfu. ²⁴ Iphe bu ndu ishi; mę ndu soja ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe; mę unwu Dévidi l'ephe ha atuko ęka kua eze, bu Sólomonu. ²⁵ Ojejoje emee Sólomonu; yọ buru oke amadu l'ęnya ndu Ízurelu kpamukpamu; bya eworu odu-biriri k'onye eze ye iya l'ęhu; mbu udu iya ophu ę-ta dudu onye eze, vu iya uzo, nwejeru iya nu.

Anwuhu Dévidi
(1 Eze 2:10-12)

²⁶ Ono bu ęge Dévidi Jesi shi buru eze ndu Ízurelu. ²⁷ O chiru ndu Ízurelu ukporo afa labu. Afa ęsaa b'ọ chiru lẹ Héburonu; chia ukporo afa l'afa iri l'eto lẹ Jerúsalemu. ²⁸ O nwuhuru teke o kahwaru okpobe akahu. O karu nka l'ęhu otso ęna; buru onye nweru ęku; ria ugvu. Nwatibe iya; mbu Sólomonu abya aburu eze no-chia ęnya iya. ²⁹ Iphemiphe obule, eze, bu Dévidi mekotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ękwo, ęphe deshuru iphe, meru nu; mbu Sámelu, bu onye aphuje àphù; mę Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; mę Gádu, bu onye aphuje àphù. ³⁰ E dekotaru ęge o shi chia ochichi; mę ęge o gude kpaa ike; mę iphe, dakfutakotaru iya nu; mę ophu dakfutaru ndu Ízurelu; mę iphe, dakfutaru ali-eze ono l'ọ ha.

Iphe e meru l'oge ndu Eze k'ẹbo

Sólomọnu arọ mmamiphe (1 Eze 3:1-15)

¹ Tọ dọ iya bụ; Sólomọnu Dévidi abya akpọo onwiya l'ọ bụ abara l'alì-eze iya. Ojejoje, bụ Nchileke iya eswiru iya ọkpobe eswiru; bya emee ya; yọ bụru oke amadụ.

² Sólomọnu abya ekfuru yeru ndu Ízurelu l'ẹphe ha. Ndu o kfuru yeru bụ ndu ishi, achìgbaa ndu soja, dọ ọnu labụ l'ụkporo iri iri; ndu ishi, achìgbaa ndu soja, dọ ụkporo ise ise; ndu ikpe; mę iphe, bụ ndu ishi ndu Ízurelu l'ẹphe ha; mbụ ndu bụtsua ishi l'ẹnya-ufu ẹphe. ³ Sólomọnu yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha atugbua jeshia l'ẹke aagwaję iphe lę Gíbiyọnu; kę l'ọo l'ẹke ono bę Ụlo-Ékwà Ndzuko Nchileke nọ; mbụ ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje meru l'echi-ẹgu ono. ⁴ Dévidi bę pafutawaru Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje lę Kiriya Jerimu bya edobe l'ẹke o metaru iya; kę l'ọ kpọberu iya ọlo-ékwa lę Jerúsalemu. ⁵ Ọbule ẹnya-ngweja, Bezalelu gude ope mee bę nọ lę Gíbiyọnu l'ifu ọlo-mkpù Ojejoje. Bezalelu bụ nwatibe Ụri; Uri abụru nwatibe Huru. Sólomọnu yẹle edzudzu ọha ono achọlahaa Ojejoje l'ẹke ono. ⁶ Sólomọnu abya enyihu ẹnya-ngweja, e meru l'ope; mbụ l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; nọdu l'ifu Ojejoje l'ẹke ono gwoo ọnu ngweja-ukfuru labụ l'ụkporo iri.

⁷ Yo rua l'enyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomọnu bya asụ iya: “T'ọ kfuru ya iphe bụ iphe, ọ chọru tę ya nụ iya.”

⁸ Sólomọnu asụ Nchileke: “I koshiwaru l'i yeru Dévidi, bụ nna iya obu nshinu; bya emewa tę ya bụru eze l'ozori iya. ⁹ Byiko Ojejoje, bụ Nchileke; tę ụkwa ono, i kweru nna iya; mbụ Dévidi medzukwaa; kę l'i mewaru tę ya bụru eze mkporo-ọha, ha l'ọ bụ ẹja, nọ l'alì-a. ¹⁰ Nuna iya mmamiphe; nggu emee tę ya kwaa ẹnya; k'ọphu ya a-dụ ike chia ndu-a; kę l'ę tọ dudu onye a-dụ ike achikota ndu nke ngu-a, ha nshinu ẹge-a.”

¹¹ Nchileke asụ Sólomọnu: “Keshinu ọphu ọ bụ iphe ono bę agụ ngu ẹgu l'obu; tị sụ t'a nụ ngu ẹku; m'ọ bụ iphe-enweru; m'ọ bụ t'a kwabeje ngu ugvu; t'ị sụ t'e mee tę ndu ịidu ashì nwushihu; tị sụ t'a nụ ngu ndzụ ogologo; gbahaa t'a nụ ngu mmamiphe; mee t'iphe doje ngu ẹnya; k'ọphu ịi-gude iya l'achì ndu nk'iya-a, ya meru t'ị bụru eze ẹphe-wa; ¹² bę ya a-nụ ngu mmamiphe ono; mee t'ị kwaa ẹnya. Ya a-nụkwa ngu phụ ẹku; nụ ngu iphe-enweru; mę ọkwabe-ugvu, ẹ-ta dudu onye eze, nwejeru iya nụ lę ndu ọphu vu ngu ọzo; ọphu ọ dukwanu onye eze, bya bya enwe iya nụ lę ndu ọphu etso ngu etsotso.”

¹³ Tọ dọ ya bụ; Sólomọnu eshi l'ẹke ono, aagwaję ẹja lę Gíbiyọnu ono nyizita; mbụ l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; yọ bụru iya ọla Jerúsalemu. Yọ bụru eze; wata ọchi ndu Ízurelu.

Ẹku Sólomọnu (1 Eze 10:26-29; 2 Iphe 9:13-28)

¹⁴ Sólomọnu akụberu onwiya ụgbo-inya; mę ndu agbaru iya iya. O nweru ọnu ụgbo-inya ẹto l'ụkporo iri; mę ụkporo ọnu madzụ l'ọnu iri, bụ ndu agbaję iya nụ. Ndu ono bę eze haru dobe lę mkpukpu, eedobeje ụgbo-inya; bya enweru ndu ọphu o doberu lę Jerúsalemu swibe onwiya. ¹⁵ Eze bę meru tę mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo kuru l'ọ bụ mkpuma lę Jerúsalemu; bya emee oshi sida; yọ tuko ẹkemeke ọbule dzuru ẹge oshi sikamo, atukoję alì ọkpa-ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-arịba dzuru.

16 Ọ bụ l'alị Íjiputu yẹle alị Kuwe b'e shi eshije nmataru Sólomọnu ìnya. Yọ buru ndu agbaru eze nghọ shi ejeje Kuwe je anmashia ya. 17 Aswa, ẹphe shi akfufe gude zua ugbo-ìnya lẹ Íjiputu bụ unu shẹkelu mkpọla-ọcha lẹ shẹkelu mkpọla-ọcha iri. Ìnya bẹ ẹphe shi egudeje ụkporo shẹkelu mkpọla-ọcha ẹsaa lẹ shẹkelu iri nmata. Ẹphe shikwaphu shi evufufe iya je erishitsua ndu eze ndu Hetu; mẹ kẹ ndu Áramu.

2

Nkwakọ k'ọkpu eze-ulo Nchileke ono (1 Eze 5:1-18)

1 Sólomọnu abya ekpebua lẹ ya a-kpuru ẹpha Ojejoje eze-ulo Nchileke; ya akpukwaaruphu onwiya ụlo-eze. 2 Yọ bya aguta ụkporo unu unwoke ẹsato l'unu iri 'ise* t'ẹphe buru ndu a-nọdu evu iphe; guta ụkporo unu unwoke ugbo iri† t'ẹphe buru ndu a-nọdu awashị mkpuma l'ugvu ugvu alị ono; bya aguta unu unwoke tete‡ t'ẹphe buru ndu a-nọdu eleta ẹphe ẹnya l'ozi ono.

3 Sólomọnu abya ezia Hiram, bụ eze ndu Táya; sụ iya: “T'ọ bukwaru ẹge ono, o meru nna iya; mbụ Dévidi; nụ iya oshi sida t'ọ kpua ụlo ebubu iya ono bụ ẹge oo-meru yẹbedua. 4 Nta-a bẹ ya abya ọkpuru Ojejoje, bụ Nchileke iya ụlo; doberu iya ẹya nsọ t'ọ buru ẹke aa-kpoje ínsensu, eshi kwẹkwẹkwe ọku l'ifu iya; mẹkwaphu t'e dobeje iya buredi, eedobeje l'ifu Nchileke tekenteke; bya aburu ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru utsu l'urenyashi; mbọku ọtu-ume; mẹ lẹ Aji Onwa Ophungu; mẹ l'ogbaru Ojejoje, bụ Nchileke aji, l'ẹge a tugbaaru iya l'oge iya. Iphe ono b'e doberu t'ọ buru ome-l'alị, a-duru ndu Ízurelu gbururu jeyewaru. 5 Ụlo ono, ya abya akpukpu ono a-hakwa nshinu; kẹle Nchileke ayi bẹ kangokotaru iphe bụ agwa ndu ọdo l'ọ ha. 6 Obenu; ? bụ onye bẹ dzuru k'ọkpuru iya eze-ulo Nchileke? Keshinu ophu imigwe; mẹ imigwe ophu kakọta l'eli te dzudu iya anọdu; ?bụ onye bẹ ya bụ kẹ tẹ ya kpuaru iya ụlo? Ọ bụlephu t'a kpua ẹke aa-kpoje ínsensu ọku l'ifu iya. 7 Nta-a bukwa t'i yeru iya onye emeje nka lẹ mkpọla-ododo; mẹ lẹ mkpọla-ọcha; mẹ l'ope; mẹ lẹ mkpurukpu-ígwè; bya aburu onye maru ẹge eegudeje ọwúú uswuswe; mẹ ọwúú ododo l'eme nka; mẹ ophu eke urukpu-urukpu. Onye ọbu a-bukwaruphu onye ọpyi iphe apyipyi doru ẹnya. Yẹle ndu nk'iya, bụ ndu eme nka, nna iya Dévidi doberu a-tuko l'eje ozi lẹ Jerúsalemu; mẹ lẹ Júda. 8 Nụkwa iya phụ oshi sida; oshi payinu; mẹ l'oshi alugumu, shi l'ugvu ugvu Lébanonu; kẹle ya maru lẹ ndu nke ngu bẹ ọwaa oshi l'ugvu ugvu Lébanonu doru ẹnya. Ndu nk'iya bẹ ẹphe lẹ ndu nke ngu a-tuko l'eje ozi ono; 9 k'ophu ẹphe a-kwakoberu iya oshi ono k'etsubo iya; kẹ l'ulo ọbu, ya abya akpukpu ophu a-hakwa nshinu; dụ biribiri. 10 Ndu nke ngu ono, egbu oshi ono bẹ ya a-nụ witu, e gweru egwegwe, jiru ụkporo unu ẹkpa ugbo labu l'unu ẹkpa iri. Ya a-nụ ẹphe balị, jiru ụkporo unu ẹkpa labu l'unu ẹkpa iri; bya anụ ẹphe ite mẹe, dụ ụkporo unu labu l'unu iri; bya anụ ẹphe ite manụ, dụ ụkporo unu labu l'unu iri.”

11 Tọ dụ iya bụ; Hiram, bụ eze ndu Táya abya edee ẹkwo gude yeeru Sólomọnu onu; sụ: “Ọ bụ okfu lẹ Ojejoje yeru ndibe iya obu kparu iphe o meru t'i buru eze ẹphe.” 12 Hiram ekfukwaaphu; sụ: “T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; onye meru igwe; mee eliphe; mbụ onye ono, nuru eze, bụ Dévidi nwa, maru iphe; kwaa ẹnya; bya aburu onye iphe edoje ẹnya; t'ọ buru onye a-kpuru Ojejoje eze-ulo; kpuaru onwiya ufu-eze. 13 Nta-a bẹ ya eziwa Huramu-Abyi t'ọ bya. Huramu-Abyi bụ nwoke, maru nka; buru onye iphe, edoje ẹnya. 14 Ọ bụ nwatibe nwanyi ikfu Dánu. Nna iya bụ onye Táya. Ọ maru ẹge e shi eme nka lẹ mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; ope; mkpurukpu-ígwè; mkpuma; mẹ l'oshi. Ọ makwaruphu ẹge eegudeje

* 2:2 2:2 Iphe ọ bụ bụ 70,000. † 2:2 2:2 Iphe ọ bụ bụ 80,000. ‡ 2:2 2:2 Iphe ọ bụ bụ 3,600.

òwúú uswe; òwúú, eke urukpu-urukpu; mę òwúú ododo; mę òkpobe ẹkwa-ọcha l'eme nka. Ọ maru ẹge aapyije iphe-apyiypyi, dụ iche iche. Iphe bụ ẹrengete, a sụru t'ò mee bę oomekotaje. Yẹle ndu nke ngu, bụ ndu l'eme nka; mę ndu eme nka ono, nnajiufu iya, bụ Dévidi, bụ iya bụ nna ngu doberu a-tụko jee ozi ono. ¹⁵ Nta-a bụkwa tẹ nggube onye nwe mu nụ nwaru ndu ozi ngu witu; balị; manụ; mę męe ono, i kfulu okfu iya ono. ¹⁶ Teke ono; ẹphe eje awataru ngu oshi, ị chọkpooru l'ugvu ugvu Lébanonu; sweshia ya esweshi kpoghaa ya eze ẹnyimu; je edobe iya lẹ Jọpa, bụ ẹke ọo-nodu; nggu evuta iya lashia Jerúsalemu."

Aawata ọkpu eze-ulo Nchileke
(1 Eze 6:1-38)

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; Sólomonu abya agụa ndu mbyamụmbya, bu l'alị Ízurelu ọgu; ẹge ono, nna iya; mbụ Dévidi gụru ẹphe ono. Mkpakọ iphe, ẹphe dụ aburu ụkporo unu ugbo iri lẹ tete; l'unu unwoke ẹno. ¹⁸ Yo woru ụkporo unu ugbo ẹsato l'unu iri l'ise* dobe t'ẹphe bụru ndu evu iphe, eevu evuvu; dobe ụkporo unu ugbo iri† t'ẹphe bụru ndu l'awa mkpuma l'alị ugvu ono; bya edobe unu tete‡ t'ẹphe bụru ndu ishi, l'eleta ẹnya l'ozu ono; k'ophu ẹphe a-nodu eme tẹ ndu ono jee ozi ẹphe.

3

Sólomonu akpu eze-ulo Nchileke ono
(1 Eze 6:1-36)

¹ Tọ dụ iya bụ; Sólomonu awata ọkpu eze-ulo Nchileke ono lẹ Jerúsalemu l'ugvu Moriya, bụ ẹke ono, Ojejoje byakfutajeru nna iya; mbụ Dévidi ono; mbụ l'echi ẹke Onanu kẹ Jebusu shi etsuje balị, bụ iya bụ ẹke ono, Dévidi doberu t'a kpua ya ono. ² Ọ bụ l'abalị k'ẹbo l'onwa k'ẹbo l'afa k'ẹno, ọ wataru achichi b'ọ wataru iya akpukpu. ³ Ọwaa ẹge Sólomonu gude tụa ọkpa-ulo ono, aakpuru Nchileke ono l'uzo, e shi atuje iphe l'oge ndiche. Ogologo iya dụ ụkporo ntụ-ọkpa ẹno l'iri; uswe iya adu ụkporo ntụ-ọkpa ụkporo l'iri. ⁴ Nwulo, a kpuru; yọ dụ-kfuru l'onu eze-ulo ono dụ ụkporo ntụ-ọkpa l'iri l'ogologo. Ogologo iya; bę yẹle uswe ulo ono l'onwiya halephu ẹnya-nhamunha. Eli nwulo ono dụ ntụ-ọkpa ụkporo tete. L'ime iya bę bụ ọkpobe mkpola-ododo b'ọ kwekotaru iya. ⁵ Phorokoto ulo ono b'ọ gbakotaru oshi payinu; kwekota iya mkpola-ododo, guru egugu; bya egude nkfu; mę gwogirigwo mengashia ya emengashi. ⁶ O gude mkpuma, vugbaa oke aswa memaa ulo ono emema. Mkpola-ododo, o yeru l'ulo ono bę bụ mkpola-ododo, shi l'alị Pavayimu. ⁷ Ọ wukotaru mkpola-ododo l'ulo ono l'ọ ha. Ọ wukotaru iya l'itso; mę l'onu ulo ono; mę l'oshi-ẹpototo ulo ono; mękpọ l'ibo iya; bya apyishia cherobimu l'eli oshi-ẹpototo ono. ⁸ Yo bya akputa mkpura Ẹke-Kakota-odu-Nso. Ogologo ulo ono yẹle uswe iya; b'ọ kpuru; yọ hakọ ẹnya-nhamunha. Ọ kpuru ogologo iya; yọ dụ ụkporo ntụ-ọkpa l'iri; uswe iya adu ụkporo ntụ-ọkpa l'iri. Yo kwekota iya mkpola-ododo, guru egugu, dụ unu talentu l'ụkporo iri. ⁹ Ntu mkpola-ododo, e gude mee k'ulo ono bę ẹra iya dụ shẹkelu ụkporo labu l'iri. Ọ wukotakaruphu mkpola-ododo l'ulo k'eli iya.

¹⁰ Lẹ mkpura Ẹke-Kakota-odu-Nso ono b'ọ kpuru cherobimu labu akpukpu dobe; wukota iya mkpola-ododo. ¹¹ Ẹbà cherobimu ono ẹphe ẹbo kpakoru dụ nkwo-ẹka ụkporo. Ẹbà lanu; bę dụ nkwo-ẹka ise l'ogologo; nọ je asukfuru l'oshi-ẹpototo ulo ono; nanu ophu dụ nkwo-ẹka ise; nọ je asukfuru lẹ nku cherobimu ophu. ¹² Ẹbà cherobimu ono ophu; dụ nkwo-ẹka ise l'ogologo; nọ je asukfuru l'oshi-ẹpototo ulo ono; nanu ophu; dụ nkwo-ẹka ise; nọ je asukfuru lẹ nku k'odungu phu. ¹³ Cherobimu ono bę gbasatsuaru ẹbà iya agbasa; yọ dụ nkwo-ẹka ụkporo. Ẹphe evudo chebegbaa

§ 2:17 2:17 Iphe ọ bụ bụ 153,600. * 2:18 2:18 Iphe ọ bụ bụ 70,000. † 2:18 2:18 Iphe ọ bụ bụ 80,000. ‡ 2:18 2:18 Iphe ọ bụ bụ 3,600.

ifu le mkpura ono gēdegede. ¹⁴ Yo gude òwúú, eke urukpu-urukpu; òwúú uswe; òwúú ododo; me ọkpobe ẹkwa ọcha kwee ẹkwa-mgbochi; bya eseshia cherobimu l'eli iya.

Itso, e meru l'ope

(1 Eze 7:15-22)

¹⁵ L'onu ọlo ono b'o meru itso labu gvube. O dutsua ntu-ọkpa ukporo labu l'iri l'ebo l'eli; bya emeta ishi itso, du ntu-ọkpa esaa esaa le mkpirikpi iya tukobegbaa l'eli iya iche iche. ¹⁶ O kparu iphe, du l'o bu gwogirigwo gangashia l'eli itso ono; bya akpu iphe, du l'o bu akpu ıtara-okumu, du ukporo ise swobetsua le gwogirigwo ono. ¹⁷ Yo bya egvube itso ono ephe ebo l'ifu eze-ulo ono. Nanu b'o gvuberu l'uzo ọhuda ọlo ono; gvube ọphu l'uzo isheli. Ọphu o gvuberu l'uzo ọhuda b'o gvuberu Jakinu; gvube ọphu no l'uzo isheli Bówazu.

4

Eememashi eze-ulo Nchileke

(1 Eze 7:23-51)

¹ To du iya bu; yo bya egude ope meta enya-ngweja, du ukporo ntu-ọkpa le ntu-ọkpa iri l'ogologo; usa iya du ukporo ntu-ọkpa le ntu-ọkpa iri; eli iya adu ntu-ọkpa iri l'ise.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini

(1 Eze 7:23-26)

² Yo bya adazee ope adaze; gude meta eze enyimu, gbaru mgburumgburu. Igbirionu iya; du nkwo-eka iri; du nkwo-eka ise l'eli. Mgburumgburu iya be kpakoru du nkwo-eka ukporo l'iri. ³ Le mkpuli igburu-onu iya ono b'a kpuypyaberu iphe, du l'o bu oke-eswi dophee ya mgburumgburu. Oduje iri l'enya nkwo-eka lanu. Oke-eswi ono b'a kporu giriri uzi labu; e mee ya ye eze enyimu mini ono atuko ragbabe. ⁴ Iphe ono, eeyeje mini ono b'a doberu l'eli oke-eswi iri l'ebo. Eto be no chebe ifu l'uzo isheli. Eto odo cheberu ifu l'uzo enyanwu-ariba; eto ọphu echebe ifu l'uzo ọhuda; eto ọphu echebe ifu l'uzo enyanwu-ahata; ephe atuko ghakota ikè ye l'ime. ⁵ Iphe ono, eeyeje mini ono be igbidigbi iya ha l'o bu ukfukfumu-eka. Igburuma-onu iya b'e meru; yo du l'o bu onu okoro; mbu l'e meru iya; yo du l'o bu okfukfulike. Mini, alaje iya nu be e-ru iphe, du l'o bu unu galonu mini esaa l'ukporo galonu iri.* ⁶ O mekwaruphu eze gbangubangu iri, e gudeje asa iphe. Ise b'o suberu l'uzo ọhuda; sube ise l'uzo isheli. O bu l'eze gbangubangu ono; be ephe asaje iphe, e gude eme ke ngweja-ukfuru. Iphe phu, eeyeje mini phu aburu eke ndu achijeru Nchileke eja egudje asacha onwephe.

⁷ Yo bya egude mkpola-ododo meta iphe, aatukobeje uruku uzo iri dobe l'eze-ulo ono. Yo buru ege a suru t'e mee ya b'o meru iya. O doberu ise l'uzo ọhuda; dobe ise l'uzo isheli. ⁸ Yo mekwaaphu teburu iri dobe l'eze-ulo ono. Ise b'o doberu l'uzo ọhuda; dobe ise l'uzo isheli; b'o bya egudekwaphu mkpola-ododo mee ukporo gbangubangu ise.

⁹ Yo bya emeta ogbodufu ke ndu achijeru Nchileke eja; me eze ogbodufu; me ibo, ee-yegbaa l'ogbodufu ono. Yo kwekota ope le ibo ono. ¹⁰ Yo pata eze enyimu mini phu sube l'uzo ọhuda; mbu l'uzo enyanwu-ahata uzo ọhuda ọlo ono.

¹¹ Iphe odo, Hiram mefuaru bu ite; me eze ago; me eze gbangubangu.

Iphe, Hiram kpushiru dobe l'eze-ulo Ojeje

(1 Eze 7:40-51)

* 4:5 4:5 Iphe o bu bu 17,500.

Tò dù iya bụ; Hiram arukota iphe bụ ọru, ọoruru eze, bụ Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono; yọ gvụ:

¹² Ọ kpuru itso labụ; mę nchị itso labụ, gwọtsuaru agwogwo, ọ tukobetsuaru l'eli itso ono; mę iphe-akpakpa, dù ụzo labụ, ọ kparụ gude memashia nchị itso labụ ono, gwọtsuaru agwogwo ono; ¹³ mę iphe ono, dù l'ọ bụ akpuru ụtara-okumu, dù unu, ọ dopheeru iphe akpakpa ono mgburumburu. Ọ doru iya giriri ụzo labụ lę nchị itso ono gude memashia ya ememashi; ¹⁴ mę ọ-gba-kperekpere yele eze gbangugbangu, a dobegbaaru l'eli iya; ¹⁵ mę eze ęnyimu mini yele oke-eswi iri l'ębo, a sụberu eze ęnyimu mini ono l'eli; ¹⁶ mę ite; mę eze ago; mę oji; męwaru unwu ivu ọdo, gbarụ nụ.

Iphe, bụ iphe, Huramu-Abyi meshikotaru eze, bụ Sólomọnu lę k'eze-ulo Nchileke ono bụ ope, egbugbaa ngerengere b'o gude mekota iya.

¹⁷ Yọ bụru l'alị ụra, nọ lę phorokoto alị, nọ lę mgbaku Súkọtu yele Zereda lę nsuda Jódanu bę eze nọ yotakota ivu ono l'ọ ha. ¹⁸ Sólomọnu bę meshiru iphe ono l'igwe; k'ọphu bụ l'era ope, laru iya nụ b'ę ta dudu onye maru iya nụ.

¹⁹ Sólomọnu abya emeshikota iphe, nọkota l'eze-ulo Nchileke ono; bụ iya bụ: ęnya-ngweja, e gude mkpọla-ododo mee; mę teburu, aatukobeje buredi, dù nsọ l'ifu Nchileke; ²⁰ mę iphe, aatukobeje urọku, e meru l'okpobe mkpọla-ododo yele urọku, a tukobegbaaru iya t'o nwuje l'ifu Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ; ęge ono, a suru t'ọ dù ono; ²¹ mę iphe, dù l'ọ bụ okfukfulike; mę urọku; mę iphe, e gudeje akpapyata iphe. E mekotaru iya l'okpobe mkpọla-ododo; ²² mę iphe, apaję òwúú urọku; mę eze gbangugbangu; mę ago; mę iphe, aagujeru ọku ye. E gudekota okpobe mkpọla-ododo mekota iya; mękpọ mgbo eze-ulo ono, bụ iya bụ mgbo k'ime mkpura Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ; mę mgbo k'eze-ulo ono l'onwiya.

5

¹ Ya ndono; ọru Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono agvulephu; yọ chishia iphe, Dévidi, bụ nna iya doberu iche bya edobe l'ulo ono; mbụ mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; męwaru agwa ọdo l'ọ ha. Iphe ono b'o dobekotaru l'ęke aakwakọbeje ęku l'ulo Nchileke ono.

Aapabata Okpoko Ọgba-ndzụ l'eze-ulo Nchileke (1 Eze 8:1-9)

² Tò dù iya bụ; Sólomọnu abya ekukoo ndu bụ ọgurenya ndu Ízurelu lę Jerúsalemu; mę ndu bụgbaa ishi l'ikfu l'ikfu; mę ndu bụgbaa ishi l'ęnya-ufu ęphe lę Ízurelu; t'ęphe shi lę Mkpukpu Dévidi, bụ iya bụ Záyonu pafuta Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono. ³ Yo rua l'oge aji, ęphe agbaję l'onwa k'ęsaa; unwoke Ízurelu l'ęphe ha abya edzua l'ifu eze.

⁴ Ndu bụ ọgurenya lę Ízurelu edzulephu; ndu Lívayi apalia Okpoko Ọgba-ndzụ ono. ⁵ ęphe apata Okpoko Ọgba-ndzụ ono; bya afọta Ụlo-Ékwà Ndzuko; gwotakota iphe, bụ ivu, dù nsọ, nọ iya nụ. Yọ bụru ndu achijeru Nchileke ęja mę ndu Lívayi vutaru iya. ⁶ Eze, bụ Sólomọnu yele edzudzu ọha ndu Ízurelu l'ęphe ha, dzuru l'ęke ono atuko nọdu l'ifu Okpoko Ọgba-ndzụ ono l'ęgbushi aturu; mę eswi. Anụ, ęphe gburu b'ę ta tukotadu onu iya; ta aguta iya aguta.

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ęja apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono bya edobe l'oru ęke, e metaru iya l'ime mkpura eze-ulo ono, bụ iya bụ Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ. ęphe doberu iya lę mkpuli ębà cherobimu phụ. ⁸ Cherobimu ono bę gbasaru ębà agbasa l'oru ęke ono, e doberu Okpoko Ọgba-ndzụ ono; shi ęge ono kpuchita Okpoko Ọgba-ndzụ ono yele mgboro, eegudeje apa iya. ⁹ Mgboro Okpoko Ọgba-ndzụ ono bę dù ogologo k'ọphu bụ l'eeshije l'onu Eke-dụ-Nsọ ono l'ele ishishi iya ęke

o tsefutaru. Ọle ẹ te shijekwanu l'azu ọlo ono phụ iya. Ẹphe nọkwa-a l'ẹke ono jeye ntanu. ¹⁰ Ẹ tọ dudu iphe, nọ l'ime Okpoko Ọgba-ndzụ ono; gbahaa mkpuma labu, du balibali, Mosisu yeru l'ime iya l'ugvu Horebu; mbu l'ẹke ono, Ojejoje yele ndu Izurelu gbaru ndzụ teke ono, ẹphe shi l'ali Ijiputu lufuta ono.

Ọdu-biribiri Ojejoje

(1 Eze 7:40-51)

¹¹ Tọ du iya bu; ndu achijeru Nchileke ẹja abya eshi le mkpura Eke-du-Nso ono lufuta. Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja, bu ndu ophu nọ l'ẹke ono; be dobehawaru onwephe nsọ l'ẹphe hakota; ophu ẹphe 'akpadu ishi k'ogbo ophu ẹphe tsotsua.

¹² Asafu; me Hemanu; me Jedutunu; me unwu ẹphe; me ndu abubu ẹphe; mbu ogbo egvu ono, shi l'eri Livayi l'ẹphe ha ono abya evudo l'iku enya-ngweja ẹke iya k'enyanwu-ahata. Ẹphe eyekota uwe, e meru l'okpobe ekwa ocha; chiru ogele; me une; me ogumogu l'aku egvu. Ndu achijeru Nchileke ẹja adu ukporo umadzu ishingu atuko tsoru ẹphe l'egbu upyoku. ¹³ Oda upyoku ono; yele olu egvu ndu egvu ono atuko l'awukotalephu nanu. Ẹphe egude egvu ono l'aja Ojejoje ajaja; l'ekele iya ekele. Ẹphe egude upyoku; gude ogele; mewaru ngwa-egvu odo l'agu egvu ono. Olu ẹphe atuko l'aha gengugengu l'ẹke ẹphe aja Ojejoje ajaja l'asuje:

“O bu onye oma;

n-yemobu iya a-noje

gbururu jeye le gbururu.”

Tọ du iya bu; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono; ¹⁴ k'ophu bu le ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono ta duhedu ike oje ozi ẹphe; ke l'odu-biribiri Ojejoje byaru bya eji ọlo Nchileke ono.

6

Okfu, Solomonu kfulu

(1 Eze 8:12-21)

¹ Tọ du iya bu; Solomonu asu: “Le Ojejoje be suru l'oo l'urukpu, gbaru ochi be ya e-buru. ² Ya kpwaru ngu eze-ulo, du egvu; ẹke ii-buru gbururu jeye le gbururu.”

³ Ndu Izurelu ono, dzukoru nu ono evudo l'ẹke ono; Solomonu aghachiru ẹphe ifu; bya agooru ẹphe onu; ⁴ su: “T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu; mbu onye ono, gudewa ẹke iya medzua ukwa ono, o kweru nna iya, bu Devidi ono; mbu ukwa ono, o gude onu iya kwe iya le teke ono, o suru: ⁵ ‘Le keshinu mboku ono, ya dufutaru ndu nk'iya le Ijiputu b'e to dudu edukfu, nọ l'ikfu Izurelu kpamukpamu, ya fotaru t'o buru ẹke aa-kpuru iya te ẹpha iya nodukwanu l'ẹke ono; ophu o dudu onye ya fotaru t'o buru onye ishi ndibe iya, bu ndu Izurelu. ⁶ Ọle nta-a be ya fotawaru Jerusalemu t'o buru ẹke ẹpha iya a-nodu; bya afota Devidi t'o chije ndibe iya, bu ndu Izurelu.’

⁷ “Nna iya; mbu Devidi b'o shi nodu l'obu t'o kpwaru Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu ọlo. ⁸ Obenu le Ojejoje be suru nna iya; mbu Devidi: ‘Keshinu ophu i shi vuru iya l'obu t'i kpwaru iya eze-ulo b'o dukwaa mma l'o shi nodu ngu l'obu. ⁹ Obenu l'e to budu nggubedua a-kpu ọlo ono. Onye a-kpu iya nu bu nwatibe ngu ke nwoke, bu mee ngu gedegede. O bu onye onanu a-kpuru iya eze-ulo ono.’

¹⁰ “Nta-a be Ojejoje medzuwaru ukwa ono, o kweru ono; kele ya lufutawaru bya an-chia enya nna iya; mbu Devidi; noduwa l'aba-eze ndu Izurelu ege ono, Ojejoje kweru ukwa iya ono; ya abyawa bya akpu eze-ulo Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu ono. ¹¹ Yo buru l'ẹke ono be ya doberu Okpoko Ọgba-ndzụ; mbu okpoko ono, e yeru ogba-ndzụ ono, Ojejoje yele ndu Izurelu gbaru ono.”

Sólomõnu ekfu anu Nchileke
(1 Eze 8:22-53)

¹² Tò dù iya bù; Sólomõnu evudo l'ifu ɛnya-ngweja Ojejoje l'ifu edzudzu ɔha ndu Ízurelu ono; chilia ɛka iya ɛphe ɛbo imeli. ¹³ Sólomõnu gudewa ope meta eli ɛke, eevudoje, ogologo iya dù ntụ-òkpa ɛsaa lẹ mkpirikpi iya; ɛsa iya adu ntụ-òkpa ɛsaa lẹ mkpirikpi iya; eli iya adu ntụ-òkpa ɛno lẹ mkpirikpi iya. Ẹke o doberu iya aburu l'echi ogbodufu ono. Yò kfu-koru l'eli iya; gbushi ikpere l'ifu edzudzu ɔha Ízurelu ono; bya achi-lia ɛka imeli; ¹⁴ kfulahaa; sù: “Nggube Ojejoje, bù Nchileke kẹ Ízurelu; ẹ tọ dùdu Nchileke ọdo, nonu, dù l'ọ bù nggubedua l'imigwe mẹ l'eliphe; mbù nggube onye edobeje ndzù, nggu lẹ ndu ozi ngu gbaru; l'ekoshije l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbù ndu, gude obu ɛphe l'ọ ha l'etso ọzo ngu. ¹⁵ Nggube onye ono, medzuru ụkwa, i kweru nwozi ngu ono, bù nna iya Dévidi. I gude ọnu ngu kwee ya ụkwa; bya egude ɛka ngu medzua ya; ẹge-a, ọ dù ntau-a.

¹⁶ “Nggube Ojejoje, bù Nchileke kẹ ndu Ízurelu; nta-a bukwa t'i medzufua ụkwa ono, i kweru nwozi ngu ono, bù iya bù nna iya; mbù Dévidi; mbù ụkwa ono, i kweru iya; sù: ‘Lẹ tọ dùdu iphe, e-me tẹ ụnwu iya nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu; m'ọ -buru-a l'ɛphe a-kwabẹ ɛnya; me ekemu iya; ẹge ono, nggubedua meru ono.’ ¹⁷ Byiko; Ojejoje, bù Nchileke kẹ ndu Ízurelu; tẹ ụkwa ono, i kweru nwozi ngu; mbù Dévidi ono vukotakwa.

¹⁸ “Ọ bù; Nchileke yele madzù mmanu; ?ɛphe e-bukotagherua lẹ mgboko-a? Igwe; mbù igwe ọphu kakọta l'eli te dzudu ngu ebubu; ?bù-chia ọlo ọwaa, ya kpuru-a e-dzu ngu ebubu? ¹⁹ Nggube Ojejoje, bù Nchileke; ngabenu nchi l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anu ngu; mẹ aroro, ọoro ngu. Nwaru mkpu ono, nwozi ngu echi l'echiku ngu ono; waa ekfukfu ono, ọ nọ l'ifu ngu l'ekfu anu ngu ono. ²⁰ Tẹ ɛnya ngu nọdujenu l'ulo-wa: eswe l'enyashi; mbù l'ẹke-a, i sùru l'ii-me tẹ ɛpha ngu nọdu-wa; k'ọphu ii-nuje ekfukfu, nwozi ngu gharu ifu l'ẹke-a l'ekfu anu ngu-wa. ²¹ Nujenu aroro, nwozi ngu; mẹ ọphu ndibe ngu, bù ndu Ízurelu arọ ngu teke ɛphe cheberu ifu l'ẹke-a l'ekfu anu ngu. Shikwa l'imigwe, bù ẹke i bu ebubu nua ya. Nua ya; nggu aguaru ɛphe nvu l'iphe, dù ẹji ɛphe.

²² “Ọ -buru l'o nweru onye mesweru ibe iya; a sù iya t'ọ gua ɛnwa; yọ bya l'ifu ɛnya-ngweja ngu l'ulo-wa bya agua ɛnwa obu; ²³ shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gbaru ngu nù. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ọphu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tukobe iya iphe, o meru l'ishi. Onye ọphu iswi dù mma; nggu ahaaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nù; kẹ l'ọ bù onye doberu ɛka ndoo.

²⁴ “Ọ -buru lẹ ndu ọhogu lụ-gburu ndu nke ngu, bù ndu Ízurelu l'ogu; okfu l'ɛphe mesweru ngu; ọ -buru l'ɛphe bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulahaa ɛpha ngu; nọdu l'ulo-wa kfuru nù ngu; rọo ngu; ²⁵ shikwa l'imigwe nua iya; nggu aguaru ndibe ngu ono, bù ndu Ízurelu nvu l'iphe, dù ẹji ono, ɛphe meru ono. Nggu eduphuta ɛphe azu l'alì ono, i nuru ɛphe lẹ nna ɛphe ono.

²⁶ “Ọ -bù l'a kpọ-chiru igweli; mini ajika achichi; okfu l'ɛphe meru ngu iphe, dù ẹji; ọ -buru l'ɛphe gharu ifu l'ẹke-a; kfuru nù ngu; kulahaa ɛpha ngu; bya agbakuta iphe, dù ẹji ɛphe ono azu; kẹ l'i mewaru t'ɛphe jee iphe-ɛhuka; ²⁷ shikwa l'imigwe nua iya; guaru ndu ozi ngu, bù iya bù ndibe ngu ono, bù ndu Ízurelu ono nvu l'iphe, dù ẹji obu. Nggu ezia ɛphe ọzo ọphu vudo nhamunha, ɛphe a-nọdu etso. Nggu emee tẹ mini chia l'alì ngu ono, bù alì, i nuru ndibe ngu t'ọ bùru òkè-iphe ɛphe ono.

²⁸ “Ọ -buru l'ọo ẹjo-egu byaru l'alì-a; m'ọ bù ẹjo o-me-l'ehu; m'ọ bù iphe, emebyishije nri, a koru l'okfu; m'ọ bù ọphu emeje t'ọ tsua evu; m'ọ bù igube; m'ọ bù ntaka, atakashije iphe bẹ byaru nù; m'ọ bù l'ọo ọhogu ɛphe; bẹ byaru bya ekepheta ɛphe lẹ mkpukpu, nọ l'alì ɛphe; mbù m'ọ -ruhuru; ọ -buru egbe iphe-ɛhuka, dù

idagha; m'ọ bụ iphe-ememe, ọ́ idagha bẹ́ byaru nù; ²⁹ o -nwekpooru onye machiru ẹ́ka l'uzo ụ́lo-wa kfulu nù ngu; m'ọ́ bụ́ l'ọ́o ndibe ngu, bụ́ ndu Ízurelu l'ẹ́phe ha bẹ́ kfulu nù ngu; bya arọ́o ngu; kẹ́ l'ọ́o onyenonu maru ẹ́ge oomeberu iya; mẹ́ ẹ́ge ọ́otsu-beru iya l'ẹ́hu; ³⁰ shikwa l'imigwe, bụ́ ẹ́ke ono, i bu ebubu ono nua ya. Gwaru ẹ́phe nvu; nggu emeeru onyenonu l'ẹ́ge iphe, oome gbaru; keshinu ị́ maru obu onyemonye ọ́bule; kẹ́ l'ọ́o nggubedua nwenkinyi ngu bẹ́ maru obu unwu eliphe l'ẹ́phe ha; ³¹ k'ọ́phu ẹ́phe a-nọ́du atsụ́ ngu egvu; l'etso ụ́zo ngu mbọ́ku-mbọ́ku jeye ẹ́ge ẹ́phe a-nọ́-bebe l'alị́ ono, ị́ nuru nna ayi pẹ́ ono.

³² “A bya l'onye bụ́ onye mba ọ́do; mbụ́ onye ta bụ́du onye Ízurelu, bụ́ ndibe ngu; mbụ́ onye shi l'ẹ́ke teru ẹ́nya gude k'ẹ́pha ngu ono, paru ẹ́ka apaa ono bya; mẹ́ k'ike ngu ono; mẹ́ k'iphe ono, ọ́ biribiri, imegbaa ono; teke onye ono byaru bya aghaa ifu l'ụ́lo-wa kfulu nù ngu; ³³ shikwa l'imigwe, bụ́ ẹ́ke ono, i bu ebubu ono nua ya; nggu emeeru onye mba ọ́do ono iphemiphe ọ́bule, ọ́ rakuru ngu t'i meeru iya; k'ọ́phu ndu mgboko l'ẹ́phe ha a-maru ẹ́pha ngu; shi ẹ́ge ono tsulahaa ngu egvu ẹ́ge ndibe ngu, bụ́ ndu Ízurelu atsụ́ ngu; mbụ́ ẹ́phe a-makwaruphu l'ụ́lo-wa, ya kpuru-wa bẹ́ vu ẹ́pha ngu.

³⁴ “Ọ́ -buru lẹ́ ndibe ngu jeru je etso ndu ọ́hogu ẹ́phe ọ́gu l'iphe bụ́ ẹ́ke, i ziru ẹ́phe; ẹ́phe -ghawa ifu lẹ́ mkpukpu-wa, ị́ fọtaru-a; mẹ́ l'ụ́lo-ọ́, ya kpuru ngu-wa; ³⁵ shikwa l'imigwe nua ekfukfu, ẹ́phe kfulu nù ngu; mẹ́ l'arọ́ro, ẹ́phe rọ́ru ngu; gbaaru ẹ́phe ọ́dzori.

³⁶ “Teke ọ́ bụ́ l'ọ́o iphe, ọ́ ẹ́ji bẹ́ ẹ́phe meru ngu; kẹ́ l'ẹ́ tọ́ dudu onye ẹ́-te emejedu iphe, ọ́ ẹ́ji; ẹ́hu -wata ngu oghu eghughu l'ẹ́ke ẹ́phe nọ́; nggu eworu ẹ́phe ye ọ́hogu l'ẹ́ka; k'ọ́phu bụ́ l'aakpu ẹ́phe lẹ́ ndzụ́ laa alị́, teru ẹ́nya; m'ọ́ bụ́ ẹ́ke ọ́ ntse; ³⁷ ẹ́phe -nọ́du l'alị́ ono, a kpuru ẹ́phe lẹ́ ndzụ́ laa ono; egomunggo alaa ẹ́phe azu; izimana ala ẹ́phe azu; ẹ́phe anọ́du l'alị́ ndu ono, kpuru ẹ́phe lẹ́ ndzụ́ ono rọ́o ngu; sụ́: ‘L'ẹ́phe mewaru iphe, ọ́ ẹ́ji; bya emewa iphe, ẹ́-te vudodu nhamunha; mewa akpamara;’ ³⁸ ọ́ -buru l'ẹ́phe nọ́ l'alị́ ono, a kpuru ẹ́phe lẹ́ ndzụ́ laa ono; gude obu ẹ́phe l'ọ́ ha; mẹ́ ndzụ́ ẹ́phe l'ọ́ ha lakfuta ngu ọ́do; bya aghaa ifu l'alị́-a, bụ́ alị́, ị́ nuru nna ẹ́phe-a; mbụ́ lẹ́ mkpukpu-wa, ị́ fọtaru; mẹ́ l'ụ́lo-wa, ya kpuru ngu-a; kfulu nù ngu; ³⁹ shikwa l'imigwe l'ẹ́ke ono, i bu ebubu ono nua ekfukfu, ẹ́phe kfulu nù ngu; mẹ́ l'arọ́ro ono, ẹ́phe rọ́ru ngu ono; nggu agbaaru ẹ́phe ọ́dzori. Nggu aguaru ndibe ngu ono, mesweru ngu nù ono nvu.

⁴⁰ “Byiko Nchileke iya; tẹ́ ẹ́nya ngu nọ́duje ru l'ekfukfu, a nọ́ l'ẹ́ke-a l'ekfu anu ngu; nggu angabejekwa iya phụ́ nchị́.

⁴¹ “Nta-a bukwa t'i gbeshi nggube Ojejoje, bụ́ Nchileke; jeshia l'ọ́kpoku ngu.

“Gbeshi nggu lẹ́

Okpoko Ogba-ndzụ́ ngu ono,

ekoshi l'ị́ bụ́ onye ike ono.

Nggube Ojejoje,

bụ́ Nchileke;

tẹ́ ndu nke ngu, achijeru Nchileke ẹ́ja;

bukwaru ndu ee-ye

ndzofuta ẹ́ge eeyeje uwe-a.

Tẹ́ ndu bụ́ ndu nke ngu

tekwa ẹ́swa l'iphe, ọ́ mma,

iimeru ẹ́phe.

⁴² Byiko Ojejoje, bụ́ Nchileke;

be ewofukwa ifu l'ẹ́ke onye nke ngu ono,

i teru manụ́ ono nọ́.

Nyatakwa obu ono, i yeru

Dévidi, bú nwozi ngu ono.”

7

Eeye Nchileke eze-ulo ono l'eka

(1 Eze 8:62-66)

¹ Sólomõnu ekfutsulephu nù Nchileke; òku eshi l'imigwe bya ekekota ngweja-ukfuru; mę ngweja ndu òphu l'ò ha. Òdu-biribiri Ojejoje abya eji ọlo ono. ² Ndu achijeru Nchileke ẹja ta dù ike bahù l'eze-ulo Ojejoje ono; kẹ l'òdu-biribiri Ojejoje ono jiru iya ejiji. ³ Ndu Ízurelu aphùlephu òku ono teke ò bya; bya aphù òdu-biribiri Ojejoje ono, nọ l'eli ọlo ono; dashĩa; kpubetsua ifu l'alì l'eli ẹke e gude mkpuma kpulia akpuli; ẹphe abalahaaru Ojejoje ẹja; l'ekele iya ekele; sù:

“Ò bú onye oma;

n-yemobu iya anoje

gbururu jeye lẹ gbururu.”

Eeye eze-ulo ono l'eka Ojejoje

(1 Eze 8:62-66)

⁴ Tọ dù iya bú; eze yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha atùko gwoo ngweja l'ifu Ojejoje. ⁵ Anù, eze Sólomõnu gburu egbugbu gude gwoo ngweja ono bẹ dù; ụkporo ọnu eswi ugbo labù l'ọnu iri 'ise;* mę aturu, dù ọnu ụkporo iri l'ise.† Eze yẹle ndu Ízurelu l'ẹphe ha eworu eze-ulo Nchileke ono ye iya l'eka. ⁶ Ndu achijeru Nchileke ẹja atùko vudogbaa l'ẹke ẹphe evudoje. Ono kwaphù ẹge ndu kẹ Lívayi vudogbaa; gude ngwa-egvu Ojejoje; mbù ngwa-egvu ono, eze, bú Dévidi meshiru dobe t'e gude guje egvu ekele nù Ojejoje, bú iya bú ngwa-egvu ono, o shi egudeje l'agù egvu ekele; asùje: “Lẹ n-yemobu iya anoje gbururu jeye lẹ gbururu.” Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono anọdu ghaaru ndu Lívayi ifu; l'egbu ọpyoku; ndu Ízurelu l'ẹphe ha atùko vudo evudo.

⁷ Sólomõnu edobe echi ogbodufu ono, nọ l'ọnu eze-ulo Ojejoje ono nsọ. Yọ búru l'ẹke ono b'ọ nọ gwoo ngweja-ukfuru; mę ẹbà anù, e gude gwoo ngweja ẹhu-agu; kẹ l'ẹnya-ngweja phù, e gude ope mee phù bẹ ngweja-ukfuru ono; mę ngweja nri; mę k'ẹbà anù ta lakọtadu.

⁸ Tọ dù iya bú; Sólomõnu mę iphe bú ndu Ízurelu, ẹphe l'iya nọ l'ẹke ono; agbaa ajì ono ujiku ẹsaa; mękpo igweligwe edzudzu ọha ono, shi l'ọnu ẹke eeshije bahù lẹ Lebo-Hámatu; je akpaa lẹ nggele Íjiputu ono. ⁹ Yo be mbọku k'ẹsato; ẹphe enwee ndzuko, dù iche. Ishi iya abùru l'ẹphe meru kẹ odobe ẹnya-ngweja ono nsọ ujiku ẹsaa; gbaa ajì iya ujiku ẹsaa. ¹⁰ Yo be mbọku, ọnwa ẹsaa gbaru l'ụkporo abalì l'abalì ẹto; yọ sù ndu ono t'ẹphe lakọtawaru l'ufu. Ẹphe egude ẹhu-ọtso-ẹna lashia; k'iphe-oma, Nchileke meru Dévidi; mę Sólomõnu; mę ndibe iya, bú ndu Ízurelu.

Ojejoje eyeru Sólomõnu ọnu

(1 Eze 9:1-9)

¹¹ Lẹ Sólomõnu kpù-getsuaru eze-ulo Nchileke ono; mę ufu-eze iya; mbù tùko iphemiphe ọbule, ò tùberu k'ememe l'eze-ulo Nchileke ono; mę l'ufu-eze iya mekota; ¹² bẹ Ojejoje byakfutaru iya l'ẹnyashi bya asù iya: “Lẹ ya nùwaru ekfukfu, i kfuru nù iya; bya afọtawa ẹke-a t'ọ búru ọlo, aa-nọduje l'egworu iya ngweja.

¹³ “Ò -bùru lẹ ya swọ-chiru igweli tẹ mini ba chì; m'ọ bú lẹ ya zifuru igube t'ọ bya atùko iphe, nọ l'alì mebyishia; m'ọ bú lẹ ya zifuru ẹjo ome-l'ẹhu bya atùaru ndibe iya; ¹⁴ ò -bùru lẹ ndibe iya ono, bú ndu eeku l'alaru ẹpha iya ono bẹ wozitaru onwẹphe alì; kfuru nù iya; chọ ifu iya; bya agbanwee; haa ẹjo iphe, ẹphe eme bẹ ya e-shikwaa

* 7:5 7:5 Iphe ò bú bú 22,000. † 7:5 7:5 Iphe ò bú bú 120,000.

l'imigwe nua ekfukfu, ephe ekfu anu iya; guaru ephe nvu l'iphe, du eji ephe; mee t'ali ephe mehuje iphe. ¹⁵ Nta-a be enya iya; me nchi iya a-noduje l'ekfukfu, eekfu anu iya l'eka-a. ¹⁶ Ya fotawaru ulo-wa; bya edobewa iya nsu; mewa iya t'o buru eke epha ya a-no gbururu jeyewaru. Enya iya; me obu iya a-noduje l'eka tekenteke.

¹⁷ "A bya le nggubedua; o -buru li tsoru uzo iya ege nna ngu Dévidi tsoru iya; l'eme iphemiphe obule, ya turu ngu l'ekemu; mbu meje iphe, ya toru okpa iya; me l'ome-l'ali iya; ¹⁸ be ya e-me te onodu ngu nguru anguru l'aba-eze ono; ege ono yele nna ngu; mbu Dévidi gbaru iya le ndzu teke ono, ya suru iya: 'Le to nwedu iphe, e-me t'e b'i nwejeru onye a-nodu achi ndu Izurelu.'

¹⁹ "Ole; o -buru l'unu gbakutaru azu; gwobe ome iphe, ya toru unu okpa iya; me ekemu, ya turu unu; je agwalahaa agwa odo; l'abaru ephe eja; ²⁰ be ya a-vukwa ndu Izurelu l'ogbaragba vufu l'ali ono, ya nuru ephe ono; ya amia enya l'ulo-wa, ya doberu onwiya nsu-a. Ya e-me iya t'o buru iphe, ndiphe e-gude l'anma l'ejo etu; me iphe, ee-gude l'eme iphe ochi. ²¹ Ulo-wa gvuru ege-a be a-buru: onye swetaru nu; yo kpo beru; su: '?Bu ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe owaa l'ali-a me l'ulo-wa?' ²² Ndiphe a-su: 'L'oo okfu l'ephe haru Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe; mbu onye ono, dufutaru ephe l'ali Ijiputu ono; ephe anmalahu l'agwa odo; gwalahaa ya; l'abaru iya eja. Oo ya kparu iphe Ojejoje wokfutaru ephe egbe iphe, du eji-a.' "

8

Iphe odo, Sólomonu meshiru

(1 Eze 9:10-28)

¹ Ya ndono; ukporo afa agvudelephu, bu oge, o nataru Sólomonu t'o gude kpua eze-ulo Nchileke ono; me l'ulo nk'ia; ² yo tuko mkpukpu, Hiram nu iya kpukwashia; bya achiru ndu Izurelu ye t'ephe je ebugbaaru iya. ³ Sólomonu abya ejee ugu le Hámatu-Zóba; je aluta iya. ⁴ Yo kpua mkpukpu Tadumo l'echi-egu; bya akpushia mkpukpu, aakwakobeje iphe le Hámatu. ⁵ Yo bya akpukwaa mkpukpu Bétu-Horonu k'eli; me k'ali; kpua ya; yo shihugbaa ike. Yo gude upho-mkpuma* kpu-phekota iya mgburumgburu; bya eye iya onu-oguzo; me mgboro-igwe, eegude aswo-chi iya aswo-chi; ⁶ bya akpua mkpukpu Belatu; kpushia mkpukpu, ookwakobeje iphe; me mkpukpu eke ugbo-inya iya anoje; me mkpukpu eke ndu agbaru iya inya e-buru. Sólomonu atukokpo iphemiphe obule ono, o choru akpukpu ono kpushia le Jerúsalemu; me l'ugvu ugu Lébanonu; mekpoo eke no l'ali, ochi l'o ha.

⁷ Ndu bu ndu phoduru nu le ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Pérezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbu ndu ono, e-ta budu ndu Izurelu ono; ⁸ mbu eri ndu ono, phoduru nu l'ali ono; bu ndu ophu ndu Izurelu te gbushidu; be Sólomonu doberu t'ephe buru iya ohu; l'ejeru iya ozi mkpo-nyi-enya. Yo buru ege ephe bu iya ndono jeye ntanu. ⁹ Obenu le ndu Izurelu ta dudu onye ophu Sólomonu meru ohu l'ozi iya. Ephebedua b'o meru ndu soja iya; me ndu ishi ndu soja iya; me ndu ishi ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya. ¹⁰ O bu ephe bu ndu ishi l'ozi Sólomonu. Ephe du ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu iri l'achi-zi ndu l'ozi ono.

¹¹ Sólomonu abya eshi le Mkpukpu Dévidi dufuta nwada Fero, oolu bya edobe l'ulo ono, o kpuru iya ono; kele Sólomonu be suru le nyee ya te ebudu l'ulo Dévidi, bu eze ndu Izurelu. Ishi iya aburu l'iphe, bu eke Okpoko Ogba-ndzu ono bahugbaaru be dukota nsu.

* **8:5** 8:5 Uphi ke ndu Ikwo; be aagbaje agbagba; ke l'o metashijee o bu upho-oshi. Uphi ophu e deru le Bayiburu-a; b'e gudeje mkpuma kpua; k'ophu oo-shihu ike; te ndu ohogu; be eshi iya bata; byaru ndu mkpukpu ono ugu.

¹² Sólomõnu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli ɛnya-ngweja ono, ọ kpuru l'ifu ọlo ono. ¹³ Ngweja ono; bẹ oogwoje ẹge ọ gbaru t'e gwoo ya l'uboku; mbu ẹge ekemu Mosisu kfuru t'e gwoje iya mboku ọtu-ume; mẹ lẹ Aji Onwa Ophungu; mẹ l'uzo aji ẹto, aagbajẹ afa l'afa: bu iya bu Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; mẹ Aji Ídzù; mẹ Aji Mkpù. ¹⁴ O tsoru ẹge ono, nna iya; mbu Dévidi toru ọkpa iya gude ọo ọgbo ndu achijeru Nchileke ẹja dobe ẹphe l'ozi, ẹphe a-nodu eje; mẹ ọgbo kẹ ndu Lívayi t'ẹphe duje l'egvu ajaja; mẹ t'ẹphe yejeru ndu achijeru Nchileke ẹja ẹka l'ozi ẹge ọ gbaru l'uboku uboku. Yọ bya agbaa ọgbo ndu nche dobegbaa l'onu-oguzo l'onu-oguzo t'ẹphe cheje nche; kẹ l'ọo ẹge ono bẹ Dévidi, bu onye kẹ Nchileke turu iya l'ekemu. ¹⁵ Ophu ọ dudu iphe, eze turu ekemu iya doberu ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi t'ẹphe meje, nweru ophu ẹphe haru ememe; je akpaa lẹ k'ẹke aakwakọbeje ẹku.

¹⁶ Iphe, bu iphe, Sólomõnu tũberu k'ememe lẹ k'eze-ulo Ojejoje ono agvu; tsube lẹ teke a toru ntọ-l'alì iya jeye teke a kpu-geru iya. Yọ buru iya bu l'aakpu-gee eze-ulo Nchileke ono.

¹⁷ Tọ du iya bu; Sólomõnu abya atugbua jeshia Ezeyonu-Géba; mẹ Élatu ophu nọ l'alì Édomu l'iku eze ɛnyimu. ¹⁸ Hiram eye ndu nk'ia, bu ndu mahawaru eze ɛnyimu ono; ẹphe apatatsuaru Sólomõnu ugbo-mini. Ẹphe lẹ ndu kẹ Sólomõnu atuko kpọru ugbo ono jeshia Ofi; bya eshi l'ẹke ono vulata mkpọla-ododo, du unu ẹkpa l'ukporo labu l'iri bya akuberu eze Sólomõnu.

9

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Sólomõnu (1 Eze 10:1-13)

¹ Tọ du iya bu; eze-nwanyi ndu Sheba abya anu ẹge ẹpha Sólomõnu ede kfuakfuka; byatashia Jerúsalemu tẹ ya gude aji, shihuru ike data iya. Ọ chi madzu l'igwe; chiru inya-ivu, vu manu, eshigbaa kwekwekwe; igweligwe mkpọla-ododo; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. Yọ byakfuta Sólomõnu bya atuko iphemiphe obule, nọ iya l'obu kọkotaru iya. ² Sólomõnu asakota iya aji, ọ jikotaru iya. Ẹ tọ dudu aji, ọ jiru Sólomõnu, kpọru iya l'asasa m'ọo nanu. ³ Eze-nwanyi ndu Sheba ono aphutsua ẹge mmamiphe, Sólomõnu hatabe; ẹgbe ọlo, ọ kpuru; ⁴ ẹgbe nri, oorije; ẹgbe oshi, ndu ozi iya anoduje anodu; ẹge ndu ozi iya gude l'eye ozi; ẹgbe uwe, ẹphe eyeje l'ehu; ndu edejeru iya onu lẹ mẹ; ẹgbe uwe, ẹphe eyeje l'ehu; mękpo ngweja-ukfuru, oogwoje l'ulo Ojejoje; kpo beru.

⁵ Yọ su eze: “Akọ, ya nọ l'alì ẹphe nu k'iphe, i meshiru; mẹ kẹ mmamiphe ngu bẹ bukota oswi-okfu. ⁶ Ya te shikwa kweta l'akọ ono bẹ bu oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude ɛnya iya phukotawa iya-a. Iphe, e kfuru iya lẹ mmamiphe ngu te gbe kekwa ẹbo; kẹ l'i kariru akọ, ya nuru ọkpobe akari. ⁷ Ọ bulephu lẹ ndu nke ngu bẹ iphe kwenukaru! Iphe kwekwaru ndu, l'ejeru ngu ozi; mbu ndu ono, anoje l'ifu ngu tekenteke l'anu okfu mmamiphe ngu. ⁸ T'ajaja bukwaru kẹ Ojejoje, bu Nchileke ngu; bu onye ono, bu l'i du iya mma meru; yo dobe ngu l'aba-eze iya t'i buru eze l'okfu ẹka Ojejoje, bu Nchileke ngu. Ọ bu okfu lẹ Nchileke ngu yeru ndu Ízurelu obu; bya abukwaruphu obu iya t'ẹphe shihu ike gbururu jeyewaru meru iphe o meru ngu eze ẹphe; k'ophu ii-me t'ẹphe buru ndu doberu ẹka ndo; l'ekpe ikpe, mma.”

⁹ Tọ du iya bu; eze-nwanyi ono abya eworu ẹkpa mkpọla-ododo, du ukporo ẹkpa ishingun eze; bya anu iya igweligwe manu, eshi kwekwekwe; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. Manu ono, eze-nwanyi ndu Sheba nuru eze Sólomõnu ono ta dudu udu iya ophu dujeru ẹge ono.

¹⁰ Odo aburu le ndu ke Hiram; me ndu ke Solomonu, bu ndu ono, evutaje mkpola-ododo l'ali Ofi ono be evutajekwaphu oshi alugumu; me mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹¹ O bu oshi alugumu ono be eze gude meta eke aadzoje okpa l'enyihu eze-ulo Nchileke ono; me ulo-eze; gudekwa iya phu mee une; me ogumogu, ndu egvu egudeje agu egvu. Udu oshi alugumu, du ege ono be e ta aphubua l'ali Juda.

¹² Eze Solomonu anukota eze-nwanyi ndu Sheba ono iphe bu iphe, o suru t'o nu iya; nua ya; karia ophu yebedua nuru eze l'onwiya. To du iya bu; eze-nwanyi aghakobe yele ndu, ejeru iya ozi; yo buru ephe ola ali ephe.

Èku Sólomõnu (1 Eze 10:14-25)

¹³ Mkpola-ododo, abyajeru Solomonu afa l'afa be era iya aduje unu ekpa mkpola-ododo l'ukporo ekpa iri l'eto le ekpa ishing; ¹⁴ a gufukwa iphe, eshije l'eka ndu ngho; me l'eka ndu l'agbaru eze ngho. Ndu eze ndu Arebiya; me ndu govano ali ono evutajekwaruphu Solomonu mkpola-ododo; me mkpola-ocha.

¹⁵ Eze Solomonu be metaru ukporo iphe iri, haje nshinu, eegudeje egbochi onwonye. Yo buru mkpola-ododo, a kusaru akusa b'o gude mee ya. Mkpola-ododo, alaje le nanu iya aduje unu shekelu labu l'ukporo iri iri. ¹⁶ O gudekwaphu mkpola-ododo, a kusaru akusa meta iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono ke nshii, du ukporo iri l'ise. Mkpola-ododo, alaje le nanu iya aduje ukporo shekelu mkpola-ododo iri l'ise ise. Eke eze doberu iya bu l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa ugvu ugvu Lebanonu kpua ono.

¹⁷ Ono kwaphu ege eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekwekota iya okpobe mkpola-ododo l'eli. ¹⁸ Aba-eze ono be nweru eke aadzoje okpa uzo ishing; waa okpa-oshi, e meru le mkpola-ododo ye iya t'a tukobeje okpa. E meru iya eke aatukobeje eka uzo ebo; kpua agu labu gvu-betsua l'iphe ono, aatukobeje eka ono ephe ebo. ¹⁹ A kpuru agu iri l'ebo gvube l'eli eke ono, aadzoje okpa, du ishing ono. Nanu vudo l'ishi lanu; ophu evudo l'ishi iya ophu. E gvubekota iya ege ono l'eke ono, aadzoje okpa ono l'ehu l'ehu. E to nwedu ali-eze odo, e mejeru ege ono odo. ²⁰ Iphe bu iphe, eze Solomonu egudeje angu iphe be bu mkpola-ododo b'e gude mekota iya. Iphe, bu ngwa, nokota l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa ugvu ugvu Lebanonu kpua ono bu okpobe mkpola-ododo b'e gude mekota iya. E to nwedu ophu e gude mkpola-ocha mee; ke le mkpola-ocha ta dudu iphe, a guberu iya l'oge ke Solomonu. ²¹ Eze nwegbaaru ugbo-mini, ephe le ndu ozi Hiram ayije eje Tashishi. Yo buru ugbo lanu l'afa eto be ugbo-mini Tashishi ono alaje; vulata mkpola-ododo; mkpola-ocha; eze-enyi; adaka; me enwe.

²² Yo buru eze Solomonu kakota onweru eku; buru iya kakota oma mmamiphe l'iphe, bu ndu eze ndu mgboko kpmukpamu. ²³ Ndu eze ndu mgboko l'ephe ha l'abyaje l'ifu Solomonu t'ephe nua okfu mmamiphe, Nchileke yeru iya l'obu. ²⁴ Afa l'afa abuje; onye -byatashia; yo gude iphe bya anu iya; mbu iphe, e meru le mkpola-ocha; ophu e meru le mkpola-ododo; uwe-nlokporu; ngwa-ogu; manu, eshi kwekwekwe; inya; me inya-mulu. Iphe, aanuje iya be akarije eka akari.

²⁵ Solomonu be nweru eke, du unu iri,* bu eke oodobeje inya iya; me ugbo-inya iya; bya enweru ukporo unu madzu l'unu iri,† bu ndu agbaru iya inya. O nweru ndu ophu o doberu le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; nweru ndu ophu o swiberu onwiya le Jerusalemu. ²⁶ Yo buru iya shi buru ishi iphe, bu ndu eze; tsube le Enyimu Yufurétusu jeye l'ali Filisutayinu; je akpawaru l'oke-ali onye le ndu Ijiputu. ²⁷ Eze meru mkpola-ocha; yo kuru l'o bu mkpuma le Jerusalemu; bya emee te oshi sida

* 9:25 9:25 Iphe o bu bu 4,000. † 9:25 9:25 Iphe o bu bu 12,000.

dzuru ekemeke obule l'ọ bu oshi sikamo, tukoru ali okpa-ugvu, no l'uzo enyanwuariba dzuru. ²⁸ E shi eshije le Ijiputu mewaru ali ndu odo l'anmataru Solomonu inya.

Anwuhu Solomonu
(1 Eze 11:41-43)

²⁹ Iphemiphe obule odo, Solomonu mekotaru; shitakpoo l'ishi je akpaa le ngvucha iya; b'e dekotaru l'ekwo-ako, Netanu, bu onye nkfuchiru Nchileke; bya edee ya l'ekwo nkfuchiru Ahija, bu onye Shayilo; me l'ekwo aphu Ido, bu onye aphuje aphu; mbu aphu, o phuru le k'ehu Jerobuwamu, bu nwatibe Nebatu. ³⁰ Solomonu be noru le Jerusalemu chia ndu Izurelu ukporo afa labu. ³¹ To du iya bu; yo nwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya le Mkpukpu Davidi, bu nna iya. Nwatibe iya ke nwoke; mbu Rehobuwamu aburu eze l'ozori iya.

10

Ndu Izurelu ekwefuru Rehobuwamu ike
(1 Eze 12:1-20)

¹ To du iya bu; Rehobuwamu atugbua jeshia Shékemu; kele ndu Izurelu l'ephe ha wwaru jeshia l'eke ono t'ephe mee ya eze. ² Teke ono be Jerobuwamu Nebatu nokwadu le Ijiputu, bu eke o gbaru laa teke ogbaru eze Solomonu oso. Yo nua ke Rehobuwamu ono; shi le Ijiputu latashia. ³ A bya ezia t'e je ekua Jerobuwamu. Jerobuwamu yele ndu Izurelu l'ephe ha abya awuru wu-kfu Rehobuwamu; je asu iya: ⁴ "Nna ngu boru ephe ivu-era. Nta-a bukwa t'i mee t'oziki mko-nyi-nya ono, nna ngu shi kpabe ephe ono; me ivu-era ono, o boru ephe ono kabaa oia ali; k'ophu ephe a-nodu ejeleru ngu-a ozi."

⁵ Rehobuwamu asu ephe: "T'ephe lata azu l'abali eto." To du iya bu; ephe awukashihu.

⁶ Eze, bu Rehobuwamu ejeshia okpata ndu bu ogurennya ishi; mbu ndu ono, shi ejeru nna iya; mbu Solomonu ozi teke o no ndzu. Yo bya aji ephe: "?Nanu ege unu suru te ya yeeru ndu-a onu?"

⁷ Ephe asu iya: "O -buru l'ii-nweru obu-oma l'eke ndu-a no; l'emere ephe ohuma; l'ekfuru ephe okfu oma; be ephe a-bukwaru ndu ozi ngu gbururu jeyewaru."

⁸ Obenu le Rehobuwamu be jikaru onu ono, ndu bu ogurennya ono yeru iya. Yo jekfushia unwu-okorobya, bu ndu ogbo iya idzu. Ndu ono bu ndu l'ejeru iya ozi. ⁹ Yo ji ephe: "?Nanu ege unubedua yeru onu? ?Bu ngunu be ya e-kfuru ndu-wa, suru te ya mee te ivu, nna iya boru ephe ka oia ali-a?"

¹⁰ Unwokoro ono, bugbaa unwu ogbo iya ono asu iya: "Iphe, ii-kfuru ndu ono, suru ngu le nna ngu boru ephe ivu-era; l'oo t'i mee ya t'o ka nphe ono bu: le mkpushi-eka-utso ngu be ka igbi karia ukfu nna ngu.* ¹¹ Le keshinu ophu nna ngu boru ephe ivu-era be ii-me t'o kaba onyi era. Keshinu ophu o bu echachi be nna ngu shi echije ephe; be kwa akpi be ii-gude l'agba ephe."

¹² Ya ndono; yo be le mboku k'eto ono; Jerobuwamu yele ndu Izurelu l'ephe ha abyakfutashia Rehobuwamu odo, bu iya bu ege o kfuru ephe t'ephe bya le mboku k'eto ono. ¹³ Eze Rehobuwamu ajika onu ono, ndu k'ogurennya yeru iya l'o jekfuru ephe idzu ono; kfulahaaru ndu Izurelu okfu ehuka ehuka. ¹⁴ Yo gude onu, unwokoro phu yeru iya; su ephe: "Le nna iya boru unu ivu-era; ole yebedua e-me t'o kabaa onyi era. Nna iya bu echachi b'o shi echije unu; ole yebedua bu akpi be ya e-gude

* **10:10** 10:10 Iphe etu-a bu bu le nna iya e-gbe buru iphe ahata l'eke yebedua no.

l'agba unu.” ¹⁵ Ophu eze, Réhobuwamu angaduru ndu Ízurelu nchi. Yò bukwanuru Nchileke b'o shi l'èka; dù ẹge ono; k'ophu iphe ono, o shi l'onu Ahíja kẹ Sháyilo kfuaru Jeróbuwamu Nébatu ono a-vukota.

¹⁶ Ndu Ízurelu l'ephe aphulephu l'eze ta angaduru ephe nchi; bya asu iya: “?Bù ngunu jiko ephe lẹ Dévidi.

?Nanu òkè, ephe nweru

l'ẹke nwatibe Jesi nọ.

Unube ndu Ízurelu;

t'onyenonu yekwa okpa

l'ẹke o yeru iya!

Nggube Dévid;

letaakwaru onu-ulo ngu!”

Tọ dù iya bù; ndu Ízurelu awukashihu; onyenonu alashia l'ulo-ekwà iya. ¹⁷ Yò buwarua ndu Ízurelu ophu bu lẹ mkpukpu mkpukpu, nọ l'alì Júda bẹ Réhobuwamu buru eze ephe.

¹⁸ Eze Réhobuwamu abya ezifu Adoniramu, bù onye ishi ozi mkpọ-nyi-ẹnya t'o jekfu ndu Ízurelu. Yo rua; ndu Ízurelu egude mkpuma tugba ya. Eze Réhobuwamu emee ẹgwegwa; nyikobe ugbo-inya iya gbalaa; yò buru iya ọla Jerúsalemu. ¹⁹ Keshinu teke ono bẹ ndu Ízurelu kwefuleruphu ndu onu-ulo Dévidi ikè byeye ntanu.

11

Ozi, Shemáya ziru Réhobuwamu

(1 Eze 12:21-24)

¹ Réhobuwamu alarulephu Jerúsalemu; bya achikobe ndu onu-ulo Júda; mẹ ndu kẹ Bénéjaminu; unu unu unwoke ugbo unu l'unu ukporo labu l'unu iri, bù ndu soja, a foru afofo; t'ephe je etso ndu Ízurelu ogu; k'ophu ephe a-nataphu alì-eze ono azu nu Réhobuwamu.

² Obenu lẹ Ojejoje byaru bya ekfuru yeru Shemáya, bù onye kẹ Nchileke; sù iya:

³ “T'o je ekfuru Réhobuwamu Sólomonu, bù eze ndu Júda; mẹ iphe bù ndu Ízurelu l'ephe ha, bù ndu ophu bu lẹ Júda mẹ lẹ Bénéjaminu; ⁴ lẹ Ojejoje sùru agha: ‘T'ephe be ejekwa otso unwunna unu phe ogu. T'onyenonu lakwa l'ufu iya je anodu; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bẹ iphe ono shi l'èka.’ ” Tọ dù iya bù; ephe anu iphe, Ojejoje kfuru; laphu azu. Ephe te jehe otso Jeróbuwamu ogu.

Réhobuwamu akpu Júda; t'o shihu ike

⁵ Réhobuwamu bù lẹ Jerúsalemu b'o buru; shi l'ẹke ono kpushia mkpukpu, nọ l'alì Júda; yo shihu ike; k'ophu oo-gbochi ephe l'ogu. ⁶ Mkpukpu ono, ọ kpushiru ono bù Bétulehemu; Etamu; Tékowa; ⁷ Bétu-Zu; Soko; Adulámu; ⁸ Gatù; Marésha; Zifu; ⁹ Adorayimu; Lakíshi; Azeka; ¹⁰ Zora; Ajalonu; mẹ Héburonu. Mkpukpu ono bukota mkpukpu, a kpushiru ike l'alì Júda; mẹ l'alì Bénéjaminu. ¹¹ O mekwaruphu ẹke, eedomije onwonye; yo shihugbaa ike; bya achita ndu ishi ndu soja yetsua ya. Yò bya emeta ọlọ ẹka aakwakọbeje nri; mẹ manù; mẹ mẹ yetsua ya. ¹² O yekotaru iphe, eegudeje egbochi onwonye l'ogu; mẹ arwa l'iphe bù mkpukpu, nonu; bya emee mkpukpu ono; yo shihugbaa ike okpobe eshihu. Júda; mẹ Bénéjaminu abuwaruru iya b'ọ nọ l'èka.

Ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi larù Júda

¹³ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi, nọkota l'alì Ízurelu abya aturu ikè yeru iya. ¹⁴ Ndu Lívayi aparu alì ẹke elu ephe atajẹ nri; mẹ alì ephe haa; lashia Júda; mẹ Jerúsalemu; kẹ lẹ Jeróbuwamu yẹle unwu iya te kwehedu t'ephe

chijeru Nchileke eja. ¹⁵ Jeróbuwamu egude ẹka iya fọta ndu e-gwoje eja l'ẹke aagwaje iphe; me ndu e-gwoje eja nu mkpi yele oke-eswi, o kpushiru dobe. ¹⁶ Iphe, bu ndu doberu obu ephe t'ephe choo uzo ke Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu eshi l'iphe bu ikfu, nonu le Izurelu wufu tsoru ndu Lívayi jeshia Jerúsalemu; t'ephe gwooru Ojejoje ngweja; mbu Nchileke ke nna ephe. ¹⁷ Ephe emee ali-eze ndu Júda; yo ka oshihu ike; ephe aturu ikè yeru Réhobuwamu Sólomonu afa ẹto. Ephe l'etsokota uzo, Dévidi; me Sólomonu toru l'ime afa ẹto ono.

Ndibe Réhobuwamu

¹⁸ Réhobuwamu be luru Mahalatu, bu nwatibe Jerimotu. Jerimotu bu nwatibe Dévidi ke nwoke. Jerimotu ono luru Abihelu, bu nwatibe Eliyabu. Eliyabu bu nwatibe Jesi ke nwoke. ¹⁹ Mahalatu mutaru Réhobuwamu unwegirima unwoke ẹto: Jewushi; Shemariya; me Zahamu. ²⁰ Réhobuwamu abya alua Maaka, bu nwatibe Abusolomu. Maaka mutaru iya Abija; Atayi; Ziza; me Shelomitu. ²¹ Réhobuwamu bu Maaka, bu nwatibe Abusolomu b'o katsua oyeru obu l'iphe, bu unyomu iya l'ephe ha; mbu jeyewaru l'unwanyi ndu ophu bu nnufu iya phe. O luru unwanyi iri l'esato; bya enweru ukporo unwanyi ẹto, bu ndu ophu bu nnufu iya phe. O mutaru ukporo unwoke l'unwoke esato; bya amuta ukporo unwanyi ẹto.

²² Yo buru Abija, bu nwatibe ke Maaka b'o turu ẹka t'o buru onye ishi l'ẹke unwunna iya phe no; ke l'oo ya be oome te ya mee eze. ²³ O meru l'o bu onye maru iphe; bya edokaa unwu iya; ephe edzuru ali Júda; me ke Benjaminu; mbu le mkpukpu ono, a kpuru; yo shihugbaa ike ono; l'anuje ephe nri k'etsutsu iya; bya alushigbaaru ephe unwanyi l'igwe.

12

Shishaku abyaru Jerúsalemu ogu

(1 Eze 14:25-28)

¹ Eka abya eshihulephu Réhobuwamu ike l'ochichi iya; yele ndu Izurelu l'ephe ha agwobe ekemu Ojejoje. ² Yo rua l'afa, kwe Réhobuwamu afa ise, k'ophu o duberu buru eze; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu abyatashia ogu le Jerúsalemu; kele ndu Izurelu te evudoshihedu ike l'ẹke Ojejoje no. ³ O chi unu ugbo-inya ẹto;* me ndu agbaje inya, du unu umadzu ugbo ukporo l'esaa l'unu iri† bya ogu ono. Ndu yele iya shi Ijiputu yiru bya ogu ono bu 'aguta aguta ndu Libiya; ndu Sukimu; me ndu Itiyopiya. ⁴ Yo nakota iphe, bu mkpukpu, a kpushiru ike le Júda; mbu jee jee jeruta Jerúsalemu.

⁵ To du iya bu; Shemaya, bu onye nkfuchiru Nchileke abyakfuta Réhobuwamu; yele ndu ishi ndu Júda l'ẹke ephe dzuru le Jerúsalemu; ke l'ephe agbaru Shishaku oso. Yo su ephe: "Owaa iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu pawaru iya haa; o bu iya meru iphe, yebedua paru unu haaru Shishaku.' "

⁶ Ya ndono; ndu ishi ndu Izurelu ono; waa eze abya ewozita onwephe ali; su: "Ojejoje be iswi dukwa mma."

⁷ Ojejoje aphulephu l'izimana lawaru ephe azu; byakwa bya ekfuru yeru Shemaya; su iya: "Keshinu izimana lawaru ephe azu be ya te emebyishedu ephe; ya e-mechia t'a anafuta ephe. Ya te eshihedu Shishaku l'eka tukoshi Jerúsalemu oke ehu-eghughu iya. ⁸ Obenu l'ephe a-nodu Shishaku l'eka; k'ophu ephe a-maru iphe, du iche l'ojeru yebedua ozi; l'ojeru ndu eze ndu ali odo ozi."

⁹ Ya ndono; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu abyatashia ogu le Jerúsalemu; bya evukoo eku, no l'ulo Ojejoje; me eku, no l'ufu-eze. Yo vua iphemiphe obule; mbu chia chia

* 12:3 12:3 Iphe o bu bu 1,200. † 12:3 12:3 Iphe o bu bu 60,000.

iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono, Sólomonu gude mkpola-ododo kpushia ono. ¹⁰ Tọ dụ iya bụ; eze, bụ Réhobuwamu abya egude ope kpushia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono ọdo gude dochia ọnya iya ọphu; woru iya ye ndu ishi ndu eche ọnu ẹke eeshije abahụ l'ufu-eze nche l'ẹka; t'ẹphe letaje iya ọnya. ¹¹ Yọ bụje teke eze eje l'ulo Ojejoje; ndu nche ono aparu iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono tsoru iya. Teke e metsuaru; ẹphe ewolata iya azụ bya edobe l'ulo-nche.

¹² Ọ bụ teke ono, izimana laru Réhobuwamu azụ ono bẹ ẹhu-eghughu Ojejoje ono lufuru l'ẹke ọ nọ; k'ọphu bụ l'ẹ to mehedu iya t'ọ bụru kpurupyata; ọnodu abyakwaphu bya adụ mma lẹ Júda.

Anwuhu Réhobuwamu

¹³ Eze, bụ Réhobuwamu akpọo onwiya l'ọ bụ abara lẹ Jerúsalemu; wata achichi. Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa ẹbo l'afa lanụ teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'esaa lẹ Jerúsalemu, bụ iya bụ mkpukpu ono, Ojejoje ọtaru l'ikfu Ízurelu t'o buru ono. Ẹpha nne iya bụ Neema; onye Amonu. ¹⁴ O meru iphe, dụ eji; kẹ l'ẹ to wotadu obu iya zibe l'ọcho Ojejoje.

Anwuhu Réhobuwamu

(1 Eze 14:29-31)

¹⁵ Iphe, Réhobuwamu mekotaru; shita l'ishi jeye l'alị b'e dekotaru l'ẹkwo Shemáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke; mę l'ẹkwo Ido, bụ onye aphuje àphù. Réhobuwamu yele Jeróbuwamu ta lụ-bubua ọgu alubu. ¹⁶ Réhobuwamu abya anwuhu lakfushia nna iya ẹphe. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Abija, bụ nwatibe iya kẹ nwoke abya aburu eze l'ozori iya.

13

Abayija bụ eze ndu Júda

(1 Eze 15:1-8)

¹ L'afa, kwe eze Jeróbuwamu afa iri l'esato, k'ọphu ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bẹ eze Abija wataru ọchi ndu Júda. ² Ọ chiru afa ẹto lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Mikaya; nwatibe Yuriyele kẹ Gíbiya.

Abija yele Jeróbuwamu shi anọduje alụ ọgu. ³ Abija abya atugbua jeshia ọgu ono; chita ndu soja, dụ unu unu ugbo labụ l'ụkporo unu iri,* bukota ndu ike dụ l'ọgu; bụru ndu soja, a ọru afofo. Jeróbuwamu achita ndu nk'iya, dụ unu ndu soja ugbo unu ise,† bukwapu ndu a ọru afofo; ẹphe eje akwabẹru Abayija k'ọgu ono.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Abija eje akfu-koru lẹ Ugvu Zemarayimu; l'alị ugvu ugvu Ífuremu; kfushilaha; sụ: “Nggube Jeróbuwamu; mę ndu Ízurelu l'unu ha; unu ngabẹ nchị-o! ⁵ ?Unu ta madu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu gudewa ọgba-ndzụ, ẹ-te nwedu l'o chihuru echihu woru ọbu eze ndu Ízurelu nụ Dévidi yele ndu eri iya. ⁶ Yọ bụru iya bẹ Jeróbuwamu Nébatu, bụ nwozi Sólomonu Dévidi gbalihuru bya ekwefuru nnajiufu iya ikè. ⁷ Ụphodu ndu, bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa pẹ: mbụ ndu bụ ọ-la-l'iyi pẹ eje eswiphee ya mgburumgburu; kwefuru Réhobuwamu Sólomonu ikè; teke Réhobuwamu bukjaduru nwata nshị; to nwe iphe, ọ mawaru; k'ọphu ọ-du ike kpofo ẹphe l'ifu.

⁸ “Nta-a bụ iphe, unu tumberu bụ t'unu tso alị-eze Ojejoje ọgu; mbụ alị-eze ono, nọ l'ẹka unwu Dévidi ono. Unubedua dụ l'igwe; temanu unu l'unwu oke-eswi mkpola-ododo ono, Jeróbuwamu meshiru t'ọ bụru agwa unu ono atuko nọdu. ⁹ Ọlobu; ? tọ buduna-a unu bẹ chishiru ndu achijeru Nchileke eja-a; mbụ ndu eri Éronu; mę

* 13:3 13:3 Iphe ọ bụ bụ 400,000. † 13:3 13:3 Iphe ọ bụ bụ 800,000.

ndu Lívayi; unu egude ẹka unu dobe ndu egworu unu ẹja ege ono, ndu ọhodo emeje ono? Iphe, bu onye gude oke-eswi yele ebyila ẹsaa bya te ya swaa onwiya ẹja be abujewaru nu onye egworu agwa ono, e-ta adudu iphe, o bu ono ngweja.

¹⁰ “Obenu l'ayibedua bu Ojejoje bu Nchileke nk'ayi; ayi ta hakwaa ya. Ayi nweru ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu eri Eronu. Yo buru ephe l'ejeru Ojejoje ozi; ndu Lívayi anodu l'eyetaru ephe ẹka. ¹¹ Iphe bu utsu; me urenyashi, sweru esweswe be ephe egwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru; kpo insensu, eshi kwekwekwe oku; bya edoo buredi, eedobeje l'ifu Nchileke l'eli teburu ono, e memaru emema ono. L'urenyashi be ephe eyeje oku l'uroku ono, a tukobeje l'iphe, e meru le mkpola-ododo, aatukobeje uroku ono. Ishi iya aburu l'ayibedua eme iphe, Ojejoje, bu Nchileke ayi choru. Obenu l'unubedua be pawaru Ojejoje haa. ¹² Nchileke be swiru ayi eswiru. Oo ya bu onye ishi ayi. Ndu achijeru iya ẹja be chiwa upyoku l'abya ogbu opu-ogu l'ishi unu. Unube unwu Izurelu; unu be etsokwa Ojejoje ogu; mbu Nchileke ke nna unu phe; ke l'e to lakwaru unu.”

¹³ Jerobuwamu be yefuhawaru ndu soja iya; ephe esweta ndu Juda je ekeeru ephe l'azu; Jerobuwamu phe anodu ndu Juda l'ifu. ¹⁴ Ndu Juda abya aghaa enya; phu le ndu ohogu ono shi ephe l'uzo ifu; shi ephe l'uzo azu. Ephe araku Ojejoje; ndu achijeru Nchileke ẹja eworu upyoku gbua. ¹⁵ To du iya bu; ndu Juda echia mkpu ogu. Ephe echilephu mkpu ogu ono; Nchileke efefu Jerobuwamu; me ndu Izurelu l'ephe ha l'ifu Abija yele ndu Juda. ¹⁶ Ndu Izurelu agbaaru ndu Juda oso; Nchileke eworu ephe ye ndu Juda l'eka. ¹⁷ Abija yele ndu nk'iya emekputa ephe; gbua ephe pyaapya; k'ophu bu le ndu ephe gburu egbugbu le ndu soja ke ndu Izurelu be du unu ugbo unu ukporo ishingu l'unu ukporo labu l'iri.† ¹⁸ To du iya bu; a bya akapyabe ndu Izurelu le teke ono. Ndu Juda emekputa ephe; ke l'ephe dakoberu Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe.

¹⁹ Abija achipyabe Jerobuwamu; je anaa ya Betelu; me edukfu edukfu, nokota iya nu; yeru Jeshana; me edukfu edukfu, nokota iya nu; yeru Eferonu; me edukfu edukfu, nokota iya nu. ²⁰ Jerobuwamu ta duhe ike nwetabaa ike odo l'oge ke Abija. Ojejoje echigbua ya; yo nwuhu.

²¹ Obenu le Abija bya akabaa oshihu ike. O luru unwanyi iri l'eno; muta ukporo unwegirima unwoke ebo; l'unwanyi iri l'ishingu. ²² Iphe odo, Abija mekotaru: iphe, o meru; me okfu, o kfuru b'e dekotaru l'ekwo ako onye nkfuchiru Nchileke, bu Ido.

14

¹ To du iya bu; Abija anwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya le Mkpukpu Dévidi. Esa, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze no-chia enya iya. L'oge ke Asa be ali ono noru afa iri le nchi-odoo.

Asa bu eze ndu Juda

² Asa be meru iphe, du mma; me iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje, bu Nchileke iya. ³ O woshiru enya eke eegwojeru agwa ndu ohodo ẹja; woshia eke ono, aagwaje iphe ono; bya akupyashia mkpuma ono, e doberu nsọ ono; gbutsushikwaaphu itso Ashera. ⁴ Yo bya ataru ndu Juda ekemu su t'ephe cho Ojejoje; mbu Nchileke ke nna ephe; me t'ephe meje ekemu iya me iphe, o suru te eemeje. ⁵ O wofukwaruphu eke aagwaje iphe, nokota le mkpukpu ndu Juda; me l'enya eke aakpoje insensu oku, no iya nu. Ali-eze ono anọ le nchi-odoo teke ochi. ⁶ O kpushiru mkpukpu, a kpu-phegbaaru mgburumburu l'ali Juda; ke l'ali ono no le nchi-odoo. L'iphe, bu afa ono l'o ha be ogu ta dakfutadu iya; kele Ojejoje meru te nchi du iya ndoo.

† 13:17 13:17 Iphe o bu bu 500,000.

⁷ Yọ bya asu ndu Júda: “Unu t'ephe kpua mkpukpu-a; t'o shihu ike; t'ephe gude upho-mkpuma kpu-pheta iya mgburumgburu; kpushia ya ulo-eli; yekota iya onu-oguzo; me mgboro-igwe, ee-gudeje agbachi iya agbachi. Ali-wa be bukwađu nk'ephe; ke l'ephe choru Ojejoje, bu Nchileke ephe; ephe acho ya ege ono; yo mewaa to nwe eke ogu shiru dakfuta ephe keshinu ono.” Ephe akpua ya; yo gaaru ephe.

⁸ Esa be nweru ndu soja, shi l'ikfu Júda, du ukporo unu unwoke ugbo iri l'esaa l'unu iri,* bu ndu gudetsua eze iphe, eegudeje l'egbochita onwonye; me arwa. O nweru ndu soja, shi l'ikfu Benjaminu, du ukporo unu unwoke ugbo ukporo uzo iri l'ise.† Ephebedua apaje iphe, eegudeje egbochita onwonye ke nshii; me akfu. Ephe l'ephe ha bukota ndu ike-ka-l'ogu.

Ása mekputaru Zera

⁹ Ya ndono; onye Itiyópiya, eeku Zera abya achita unukurunu ndu soja byakfuta ndu Júda ogu; chiru ugbo-inya, du ukporo ugbo iri l'ise;‡ ephe awua wuruta Marésa. ¹⁰ Ása phe eje Zera phe ndzuta k'ogu ono. Ephe abya akpo k'ogu ono le nsuda Zefata le Marésa.

¹¹ Ása abya akpo-ku Ojejoje, bu Nchileke iya; su iya: “Byiko Ojejoje; e to duhekwa onye odo, du l'o bu nggubedua, bu onye e-yetaru onye ike ta nodu eka te yele onye ike no lua ogu. Yetanuru ephe eka; nggube Ojejoje, bu Nchileke ephe; ke l'oo nggu be ephe dakoberu; yo buru epha ngu be ephe gude l'abakfube igweligwe ndu-a ogu. Nggube Ojejoje; o bu nggu bu Nchileke ephe; be kwekwa te madzu ka ngu ike.”

¹² To du iya bu; Ojejoje abya emekputa ndu Itiyópiya ono l'ifu Ása yele ndu Júda. Ndu Itiyópiya ono eye okpa l'oso. ¹³ Ása me ndu yele iya yi achia ephe jeye le Géra. E gbushia ndu Itiyópiya ono jeye ophu o dudu onye e gbuphodoru. E gwee ephe arakabya l'ifu Ojejoje yele ndu soja iya. Ndu Júda egwoo iphe ephe ophu, du egwu. ¹⁴ Ephe emebyishikota edukfu edukfu, no-pheru Géra mgburumgburu; ke le Ojejoje meru; egwu abya ephe l'ehu. Ephe akwaa iphe ndu ono l'okwata; ke l'iphe ee-gwota egwota ha nshinu. ¹⁵ Ephe akwatsushikwaaphu ulo-ekwa ndu eche aturu; kpukoo aturu ephe l'igwe; me inya-ivu ephe. Ephe emetsua; latasha Jerúsalemu.

15

Iphe, Ása doziru edozi

¹ To du iya bu; Ume Nchileke abya Azariya Odedu l'ehu. ² Yo lufu jekfushia Ása je asu iya: “Nggube Esa; unube ndu Júda; me ndu Benjaminu l'unu ha; unu ngaberu iya nchi. Ojejoje a-tukwaru ikè yeru unu; m'o -buru l'unu turu ikè yeru iya. Unu -cho ya be unu a-cho-vu iya. Ole unu -haa ya; yo haa unu. ³ O tewaru enya teke ndu Izurelu baberu okpobe Nchileke eja; tewa enya, ephe nweberu ndu achijeru Nchileke eja, e-zi ephe iphe; tewa enya, ephe nweberu ekemu, achi ephe. ⁴ Ole iphe bu teke ephe no l'iphe-ehuka; ephe -ghakobe lakfuta Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu; mbu cho ya; b'o yetajeru ephe eka. ⁵ Teke ono b'e to nweđu onye shi adu-je ike oje ege du iya mma; t'iphe be eme iya; ke l'iphe, bu ndu bu l'ali ono nlephu l'aghamehu. ⁶ Mba -lufuta; yo jee etso mba ophu ogu; mkpukpu eje etso mkpukpu ibe iya ogu; ke le Nchileke gude iphe-ehuka, du iche iche chibe ephe onu l'ali. ⁷ Olobu; unubedua; unu shihukpelekwaphu ike. T'ike ba agvukwa unu; ke l'ozi, unu jeru be ee-bua unu nggo iya.”

⁸ Ása anutsulephu okfu ono, Azariya Odedu ziru ono; obu eshihu iya ike. Yo bya ewofukota ojo agwa, no l'ali Júda; me l'ali Benjaminu l'o ha; me ndu ophu no le

* 14:8 14:8 Iphe o bu bu 300,000. † 14:8 14:8 Iphe o bu bu 280,000. ‡ 14:9 14:9 Iphe o bu bu 300.

mkpukpu ono, o lutakotaru l'ugvu ugvu alì Ífuremu ono. Yò bya emekwazi ẹnyangweja Ojejoje, nọ l'onu ọlo Ojejoje ono.

⁹ Tọ dọ iya bụ; yọ chikobe ndu Júda; mę ndu Bénjaminu l'ẹphe ha; mę ndu ophu shi l'ikfu Ífuremu; mę ndu k'ikfu Manáse; mę ndu k'ikfu Símiyọnu; mbụ ndu ono, ẹphe l'iya bu ono; kẹ l'igweligwe ẹphe bẹ bukfuru lẹ Ízurelu; wụ-kfuta Ása l'ẹphe phuru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke iya bẹ swiru iya nụ.

¹⁰ Ẹphe edzua lẹ Jerúsalemu l'onwa k'eto l'afa, kwe Ása afa iri l'ise, o wataru obu eze. ¹¹ Ẹphe egwooru Ojejoje ẹja mbọku ono. Yọ buru anụ, ẹphe kwaru l'okwata bẹ ẹphe gude gwoo ngweja ono: unu eswi l'ukporo iri l'ise;* mę unu aturu iri l'esaa l'ukporo iri.† ¹² Ẹphe agbaa ndzụ sụ l'ẹphe e-gude obu ẹphe l'ọ ha; mę ndzụ ẹphe l'ọ ha chọ Ojejoje, bụ iya bụ Nchileke kẹ nna ẹphe; ¹³ l'onye ta achọdu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu bẹ ee-gbu egbugbu: nwata; l'ogurennya; nwoke lẹ nwanyi. ¹⁴ Ẹphe egude oke olu tọ ọzu; gude ọpyoku; mę opu ribuaru Ojejoje nte. ¹⁵ Ndu Júda l'ẹphe ha etee eswa kẹ nte ono, ẹphe riru ono; kẹ l'ẹphe gude obu ẹphe l'ọ ha ria ya. Ẹphe akwata oswa chọ Nchileke okpobe achọcho; chọ-vu iya. Ojejoje abya emee; nchị adụ ẹphe ndoo ẹka ẹbo-ẹbo.

¹⁶ Eze, bụ Ása anafu nne iya, bụ Maaka okwa kẹ obu nne eze; kẹ l'o doberu ẹjọ agwa, bụ Ashera. Esa egbutsushia itso Ashera ono; nyakwoshia ya ibiribe ibiribe; woru iya je akpọo oku lẹ nggele Kídironu. ¹⁷ O bụ oswi-okfu l'ẹ to wofugedu ẹke, aagwajẹ ẹja lẹ Ízurelu; obenu lẹ Ása bẹ obu guru iphoro l'ẹke Ojejoje nọ jeye l'ẹge ọo-nọ-beru. ¹⁸ Yo wota iphe, nna iya doberu nsọ; mę iphe, yẹbedua doberu nsọ bya edobe l'eze-ọlo Nchileke; mbụ mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; mę iphe ndu ọdo.

¹⁹ Ophu ọgu ta dabụ ọdo jeye l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri 'ise; k'ophu o wataru achichi i.

16

Basha etso ndu Júda ọgu (1 Eze 15:17-22)

¹ Yo be l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri l'ishingu; k'ophu o dọberu buru eze; Baasha, bụ eze ndu Ízurelu abya etso ndu Júda ọgu. Yo je akpọa mkpukpu Ráma; yo shihu ike; k'ophu bụ l'ẹ to kwedu t'o nweru onye e-shi l'ẹke iya kẹ Ása, bụ eze ndu Júda lufu alufu; m'ọ kwanu bahu abahu.

² Tọ dọ iya bụ; Ása ewota mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo, shi l'ẹku, nọ l'eze-ọlo Nchileke; mę ophu, nọ l'ufu-eze wojeru eze ndu Áramu, bụ iya bụ Bénu-Hadadu lẹ Damásukosu; bya asụ iya: ³ “Tẹ nggu l'iya tughbanu buru nanu; ẹge ono, nna iya yẹle nna ngu shi tughba ono. Lekwa mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo, ya wotaru ngu. Tughbukwaa je emebyia atughba ono, nggu lẹ Baasha, bụ eze ndu Ízurelu tughbaru ono; k'ophu ọo-paru iya haa.”

⁴ Tọ dọ iya bụ; Bénu-Hadadu anata iphe ono, eze, bụ Ása kfuru ono. Yo zifu ndu ishi ndu soja iya; ẹphe ejeshia ọgu lẹ mkpukpu, nọgbaa l'alì Ízurelu. Ẹphe aluta ndu Ijonu; luta ndu Dánu; luta ndu Ébelu-Memu; męwaru iphe, bụ mkpukpu ẹke aakwakọbeje iphe l'alì Náfutali l'ọ ha. ⁵ Baasha anulephu iphe, meru nụ; paru okpu mkpukpu Ráma t'o shihu ike haa; gwọbe ozi, o gude l'ẹka. ⁶ Ya ndono; eze, bụ Ása achita ndu Júda l'ẹphe ha; ẹphe eje evua mkpuma yẹle oshi ono, Baasha shi gude l'akpu Ráma t'o shihu ike ono. Yọ buru iya bẹ Esa gude kpọa Géba; mę Mízupa; yo shihu ike.

* 15:11 15:11 Iphe o bụ bụ 700. † 15:11 15:11 Iphe o bụ bụ 7,000.

⁷ Yò bụru teke ono bẹ Hanani, bụ onye aphiye àphù byakfutaru Ása, bụ eze ndu Júda bya asụ iya: “Keshinu ophi i dakoberu eze ndu Sayiria; ti dakobe Ojejoje, bụ Nchileke ngu; bẹ ndu soja eze ndu Sayiria ono gbafuakwaru ngu l'eka. ⁸ Ndu Itiyópiya; mę ndu Líbiya; ?tò bụdunua epe chi ikpoto ndu soja; chiru igweligwe ugbo-inya; mę ndu agba iya nụ byaru ngu ogu. Obu; ?tò bụdunua l'i dakoberu Ojejoje meru; yo woru epe ye unu l'eka. ⁹ Enya Ojejoje bukwa o-jedzuru-ụwa. Onoduje l'achọ ndu woru obu epe l'ọ ha yeru iya t'o mee t'epe kabaa oshihu ike. I mewaru umere onye eswe. Oo ya bụ lẹ tsube nta-a kwaseru bẹ ogu a-nodu etso ngu.”

¹⁰ Tò dụ iya bụ; Ása avoru oku ghua ehu l'eke onye ono, aphiye àphù ono nọ; gude iya tu-chia l'oka mkporo; k'iphe ono, o kfuru ono. Yo nweru ndu ono ndu ophi Esa wataru okpa ehu lẹ teke ono.

Anwuhu Ása (1 Eze 15:23-24)

¹¹ Iphe, Ása mekotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; mę kę ndu Ízurelu. ¹² Yò bụru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri lẹ tete, k'ophu o duberu bụru eze; bẹ iphe-ememe melahaaru iya l'okpa. Iphe-ememe ono abya aka njo. Mbukponu teke ono, iphe ono eme iya ono b'ẹ tọ chokwa Ojejoje. Yò bụru ndu l'eme ogvu b'ọ chọ-chiaru t'epe yeru iya eka. ¹³ Tò dụ iya bụ; Ása abya anwuhu lakfushia nna iya phe. Yò bụru l'afa, kwe iya ukporo afa labu l'afa lanu, k'ophu, o wataru obu eze b'ọ nwuhuru. ¹⁴ Epe elia ya l'ili, o turu doberu onwiya lẹ Mkpukpu Dévidi. Epe eye iya l'igbe-odzu, a wuru manụ, dụ iche iche, eshigbaa kwekwekwe. Epe akpobe oku, enwu phophopho gude kwabe iya ugvu.

17

Teke Jehoshafatu bụ eze ndu Júda

¹ Tò dụ iya bụ; Jehoshafatu Esa, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ozori iya. Yò bya emee onwiya; ike akabaa ya adudu kę tẹ ya tso ndu Ízurelu ogu. ² Yo dokashia ndu soja lẹ mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike l'alì Júda; bya edobe odu ogu l'alì Júda; mę lẹ mkpukpu mkpukpu ndu Ífuremu, nna iya, bụ Ása natakotaru l'ogu.

³ Ojejoje eswikipeleruphu Jehoshafatu eswiru; kę lẹ teke o wataru obu eze b'o tsoru ụzo, ochechoroche iya, bụ Dévidi. E to tsodu ụzo Bálu. ⁴ O bụ Nchileke kę nna iya b'ọ tsoru; l'eme ekemu iya; ophi o tsodu eka ndu Ízurelu. ⁵ O bụ iya kparu iphe Ojejoje meru tẹ alì-eze ono nguru anguru l'eka Jehoshafatu. Ndu Júda l'epe ha l'abyaje iya onu iphe; yò bya enweru iphe nshinu; bụru onye aakwabe ugvu. ⁶ O wofutaru obu iya dobe l'eke Ojejoje nọ. Odo aburu l'o wofuru eke aagwaje nte; mę itso Ashera l'alì Júda.

⁷ Yo be l'afa, kwe iya afa eto, k'ophu o duberu bụru eze; yo zia ndu ishi oru iya, bụ Benuhayilu; Obedáya; Zekaráya; Netanelu; mę Mikaya; t'epe je ozi iphe lẹ mkpukpu, nokota l'alì Júda. ⁸ Ndu Lívayi, o yeru epe bụ Shemáya; Netanaya; Zebadaya; Ásahelu; Shemiramotu; Jehonatanu; Adónija; Tobayija; mę Tobu-Adónija. Ndu ophi bụ ndu achijeru Nchileke eja bụ Elishama; waa Jehoram. ⁹ Epe ezikota iphe l'alì Júda; gude ekwo-ekemu Ojejoje ezi iya. Epe ejekota mkpukpu, nokota l'alì Júda ezi epe iphe.

¹⁰ Iphe, bụ ndu eze ndu alì, bupheru ndu Júda mgburumgburu l'epe ha awata otsu Ojejoje egvu; k'ophu bụ l'epe te etsodu Jehoshafatu ogu. ¹¹ Ndu Filisutayinu aharu wotatsuaru Jehoshafatu iphe; gude mkpola-ocha turu utu nụ iya. Ndu Arabu

kputaru iya ebyila, du unu iri le tete l'ukporo ise; me mkpi, du unu iri le tete l'ukporo ise.*

¹² Jehoshafatu l'aka ike akaka l'eje; bya akpushia eke edomije onwonye; kpushia mkpukpu eke aakwakobeje iphe l'alì Júda; ¹³ bya enweru eke ookwakobeje iphe le mkpukpu, du iche iche, nogbaa l'alì Júda. O nwekwaruphu ndu soja, bu ndu ike-ka-l'ogu le Jerúsalemu. ¹⁴ Owaa ege e shi doo ephe l'enya-ufu l'enya-ufu: L'ikfu Júda be onye bu onye ishi ndu soja, dugbaa unu labu l'ukporo iri iri† be bu Aduna. Ndu soja, oochi du ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'iri l'esaa l'unu iri.‡ ¹⁵ Onye etsota iya nu bu onye ishi ndu soja, bu Jehohananu. Ndu soja, yebedua achì du unu ugbo unu l'ukporo unu ugbo ukporo iri l'ise.§ ¹⁶ Onye ophu tsotaru iya nu aburu Amasáya Zikiri. Yebedua be wofutaru onwiya k'ojeru Ojejoje ozi. Ndu soja, oochi du unu ugbo unu l'ukporo unu ise,* bukota ndu ike-ka-l'ogu.

¹⁷ L'ikfu ke Bénéminu bu Eliyada, bu onye ike du l'ogu. Ndu soja, yebedua achì du unu ugbo unu l'ukporo unu ise,† bu ndu pagbaa uta; me iphe, eegudeje egbochita onwonye. ¹⁸ Onye etsota iya nu bu Jehozabadu. Ndu soja, yebedua achì du unu ugbo unu l'ukporo unu labu l'unu iri.‡ ¹⁹ Ndu ono bu ndu ejeru eze ozi; a gufukwa ndu ophu eze doberu le mkpukpu, o kpuru; yo shihugbaa ike l'alì Júda l'o ha.

18

Mikaya ekfu le Éhabu a-la l'ogu (1 Eze 22:1-28)

¹ Teke ono be Jehoshafatu nwewaru iphe nshinu; buru onye aakwabe ugu. Ye le Éhabu agbaa ndzu l'ephe a-nodu alugba nwanyi. ² Yo be ujiku lanu; Jehoshafatu ejeshia Samériya oji Éhabu. Éhabu egbushiaru ye le ndu ye le iya yi aturu l'igwe; me eswi; bya akwaru iya ye t'o je etso ndu Rámotu Gíledu ogu. ³ Éhabu, bu eze ndu Ízurelu asu Jehoshafatu, bu eze ndu Júda: “?Ii-tsoru iya je ogu le Rámotu-Gíledu to?”

Jehoshafatu asu iya: “Nngu l'iya bu nanu; ndu nke ngu me ndu nk'iya aburu nanu. Nngu l'ephe a-tuko eka lua ogu ono.” ⁴ Obenu le Jehoshafatu kfukwaru eze ndu Ízurelu ono; su iya: “T'o vukwaru uzo kpata Ojejoje ishi; maru iphe oo-kfu.”

⁵ To du iya bu; eze ndu Ízurelu abya achikobe ndu nkfuchiru, du unu madzu bya ajja ephe; su: “?Bu t'ephe je etso ndu Rámotu-Gíledu ogu; to te ya be jeshi?”

Ephe asu iya: “Tugbaa jeshia; le Nchileke e-woru-a mkpukpu ono ye eze l'eka.”

⁶ Jehoshafatu abya ajja; su: “?To nwehedu onye nkfuchiru Ojejoje odo, no l'eka-a t'ephe jita fuedu iya?”

⁷ Eze ndu Ízurelu asu Jehoshafatu: “O nwefukwaaru onye lanu, ephe e-shi l'eka iya kpata Ojejoje ishi obu. Ole onye obu dukwa iya ashì; ke l'e to okfujedu okfu oma l'ehu iya; gbahalephu ejo iya. Onye obu bu Mikaya Imula.”

Jehoshafatu asu Eze t'e b'o kfushi ege ono.

⁸ To du iya bu; eze ndu Ízurelu abya ekua nwozi iya lanu; su iya: “T'o je eduta Mikaya Imula t'o bya nta-a nta-a.”

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu ye le Jehoshafatu, bu eze ndu Júda ewotsuaru uwe-eze ephe yee; sugatsuaru l'aba-eze ephe l'eka eetsuje balì l'onu obu-edukfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'ephe ha anodu ephe l'ifu l'ekfugbaa iphe, ephe ekfu. ¹⁰ Zedekaya

* 17:11 17:11 Iphe o bu bu 7,700. † 17:14 17:14 Iphe o bu bu 1,000. ‡ 17:14 17:14 Iphe o bu bu 300,000. § 17:15 17:15 Iphe o bu le mbeke bu 280,000. * 17:16 17:16 Iphe o bu bu 200,000. † 17:17 17:17 Iphe o bu bu 200,000. ‡ 17:18 17:18 Iphe o bu bu 180,000.

Kenana bẹ metaru ụpyi ígwè l'asuje: “Ojejoje bẹ sụru agha: ‘Ọ bụ l'ụpyi-a; bẹ ìi-su ndu Áramu jeye teke ẹphe a-lakọta l'iyi.’ ”

¹¹ Olu ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha aburu iphe lanu: “T'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; je emekputa; kele Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'ẹka.”

¹² Tọ dọ iya bụ; nwozi ono, jeru oku Mikaya ono asụ iya: “Lenu; ndu nkfuchiru ọphu; bẹ okfu ẹphe bukwa nanu. Ẹphe tukokwa ekfu l'eze e-mekputa. Tẹ okfu nggu l'ẹphe bukwaru nanu; kfukwaaru iya okfu, dọ mma.”

¹³ Mikaya asụ iya: “Kamenu; l'ọ kwa iphe, Nchileke kfuru iya; bẹ ya e-kfu.”

¹⁴ Mikáya abya ejerua k'eze; eze asụ iya: “Mikáya; ?Bụ t'ẹphe je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; tọ tẹ ya be ejeshi?”

Mikáya asụ: “Ngwaa; jenu je alu-gbua; ke l'ee-woru-a ẹphe ye ngu l'ẹka.”

¹⁵ Eze abya asụ iya: “?Bụ ugbo ole bẹ ya a-rokpo ngu t'i gude ẹpha Ojejoje ribuaru iya angu l'ẹ tọ dudu iphe ọdo, ii-kfuru iya; gbahalephu oswi-okfu?”

¹⁶ Mikaya ekfulahaa; sụ: “Ya phuru ẹge ndu Ízurelu l'ẹphe ha gbaru nanu nanu l'ugvu l'ọ bụ aturu, ẹ-te enwedu onye nche. Ojejoje asụ: ‘Lẹ ndu-wa te nwedu onye eleta ẹphe ẹnya. T'onyenonu lakwaa l'ufu iya l'ẹhu-agu.’ ”

¹⁷ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “?Ya te ekfuduru ngu l'ẹ tọ byadu bya ekfu iphe, dọ mma l'ishi iya; gbahalephu ẹjo iya?”

¹⁸ Mikaya ekfukpelekwaphu iphe, ookfu; sụ: “Ngwaa; ngabẹ nchi nua iphe, Ojejoje kfuru: Ya phuru Ojejoje l'ẹke ọono l'aba-eze iya; ndu soja imigwe evudogbaa ya l'ẹka-utara; mẹ l'ẹka-ibyita. ¹⁹ Ojejoje asụ ẹphe: ‘?Bụ onye bẹ e-deta Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu t'o jeshia ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; k'ọphu oo-je adaphuhu?’

“Onye ọwaa -lufuta; yo kfua iphe lanu; onye ọphu -lufuta; yo kfua iphe ọdo. ²⁰ E metsua; ume lanu alufuta bya evudo Ojejoje l'ifu; sụ: ‘Ọo yẹbedua bẹ e-je edeta iya t'o je.’

“Ojejoje asụ iya: ‘?Nanu ẹge ii-me iya?’

²¹ “Yọ sụ: ‘Lẹ ya e-je aburu nwa maa ntuphu-ire nọdu l'ọnu ndu nkfuchiru iya l'ẹphe ha.’

“Ojejoje asụ iya: ‘Ii-deta iya-a; tugbua je.’

²² “Ọo ya bụ lẹ Ojejoje yeekwaru nwa maa ntuphu-ire l'ọnu ndu nkfuchiru ngu-a. Ojejoje kfuakwaru l'iphe, dọ ẹji a-dakfuta ngu nu.”

²³ Zedekaya Kenana akpirita; weeru iya Mikaya l'ishi-nchi; sụ iya: “?Nanu ẹge Ume Ojejoje shi lufu iya l'ẹhu je ekfuru yeru nggubedua?”

²⁴ Mikaya asụ iya: “Lẹ mbọku, ọo-sa ngu l'ẹnnya bụ mbọku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpura ono!”

²⁵ Eze ndu Ízurelu abya asụ: “T'a kputa Mikaya kpu-jeru Amonu, bụ ọ-chi-ọha mkpukpu; waa Jowashi, bụ nwatibe eze. ²⁶ Unu sụ ẹphe l'eze sụru: ‘T'a tuchia onye-wa l'ọka-mkpọro. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ọdo, unu a-nuje iya; gbahaa buredi; mẹ mini jeye teke ya e-je ọgu ono; lata l'ẹhu-agu.’ ”

²⁷ Mikaya asụ: “I -lata l'ẹhu-agu; nggu amaru l'ẹ tọ bụdu Ojejoje bẹ shi iya l'ọnu kfua okfu.” Yọ bya asụ: “Unu tubekwa nvọ l'okfu iya ono l'unu ha.”

Éhabu ala l'ogu (1 Eze 22:29-35)

²⁸ Tọ dọ iya bụ; eze ndu Ízurelu yẹle Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda atugbua jeshia ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu ọgu. ²⁹ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “Lẹ ya e-me onwiya t'ẹ ba ama onye ya bụ; bahu l'ọgu ono. Nggubedua e-ye akpawuru uwe-eze ngu.” Tọ dọ iya bụ; eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t'ẹ ba ma l'ọ bụ iya; ẹphe ejeshia ọgu ono.

³⁰ Eze ndu Áramu kfuhawaru ndu ishi ugbo-inya iya: “T'è b'ò dukwa onye ọdo, ephe e-tso ọgu ọdo: a gufu eze ndu Ízurelu nwenkinyi iya.” ³¹ Ndu ishi ugbo-inya ono aphulephu Jehoshafatu; su: “L'ò kwa eze ndu Ízurelu ndono!” Ephe aghazia t'èphe tso iya ọgu. Obenu lè Jehoshafatu chiru mkpu; Ojejoje agbaaru iya mkpu. Nchileke emee ephe; ephe ahaa ya. ³² Ndu ishi ugbo-inya ono abya amaru l'è tọ bụdu eze ndu Ízurelu; ghazikwaa ọdo; haa ya achichi.

³³ Yo nweru onye ọphu, agbalephu akfu nk'iya l'iphe bụ ẹke ọ phuru; woru iya gbaa eze ndu Ízurelu lè mgbaku ẹke ngwa-ọgu, ọ kwaru onwiya dzekfuru edzekfu. Eze arashiaru onye angaru iya ugbo-inya; sụ iya: “Ghazia; pafu iya l'ọgu-a; kẹ l'e meruakwaru iya ẹhu ọkpobe emeru.” ³⁴ Ọgu ono ekpohu ọku mbọku ono. Eze ndu Ízurelu adakobe ugbo-inya ono adakobe; ephe lè ndu Áramu alua ọgu ono jeye l'urenyashi. Enyanwu aribadelephu; yọ nwuhu.

19

Mba, onye nkfuchiru Nchileke baru Jehoshafatu

¹ Tọ dụ iya bụ; Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda abya alaa nk'iya lè Jerúsalemu lè chiriri-werere. ² Jéhu Hanani, bụ onye aphuje àphù alufu jeshia ya ndzuta. Yọ sụ Jehoshafatu: “?Ọ gbarụ kẹ t'i yetaru onye iphe, dụ ẹji ẹka? ?Ọ gbarụ t'i yeru ndu kpọru Ojejoje ashị obu? Keshinu ọphu i meru ẹge ono; bẹ oke ẹhu-eghughu, shi l'ẹke Ojejoje nọ dakfutaakwaru ngu. ³ Ọbu l'o nwekwarua iphe, dụ mma, haru nọdu ngu l'ẹhu; kẹ l'i wofukotaru itso Ashera, nọkota l'alì-a; bya eworu obu ngu dobe l'ọcho Ojejoje.”

Iphe, Jehoshafatu meziru emezi

⁴ Jehoshafatu bẹ buru lè Jerúsalemu; yo shi ẹke ono jetsua ọphu ndu nk'iya; mbu ndu bu tsube lè Besheba jeye l'ugvu ugvu alì Ífuremu; je emee ephe; ephe aburu ndu kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ephe ọdo. ⁵ Yo dokota ndu ọgbo ikpe lè mkpukpu, a kpukotaru; yo shihu ike l'alì Júda; dobegbaa ephe lè mkpukpu lè mkpukpu. ⁶ Yọ sụ ndu ọgbo ikpe ono: “Unu kwabekwa ẹnya l'iphe, unu eme; kẹ l'è tọ bukwa madzụ bẹ unu ekperu ikpe; l'onye unu ekperu iya kwa Ojejoje, bụ onye ono, anọduje swiru unu l'ikpe, unu ekpe ono. ⁷ Nta-a bukwa t'unu tsu Ojejoje egvu; unu akwabẹ ẹnya l'iphe, unu eme; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke ayi bẹ ẹka iya ta dukwa l'ẹjo ikpe; to ole madzụ ẹnya l'ifu; tọ na ẹka-azụ.”

⁸ Lè Jerúsalemu bẹ Jehoshafatu hakwaruphu dobe ndu Lívayi; ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹnya-ufu t'èphe kpeje ikpe Ojejoje; mẹ t'èphe doshije okfu. Yọ buru lè Jerúsalemu bẹ ephe bu. ⁹ Yo kfushiaru iya ephe ike; sụ: “Unu gudeje ọtsu Ojejoje egvu; mẹ ovudoshi ike l'iphe unu kfuru; gude obu unu l'ọha l'eme iya. ¹⁰ Iphe, bụ okfu, unwunna unu phẹ shi lè mkpukpu, ephe bu wotaru unu t'unu doo; m'ọ bụ okfu l'e gburu ọchi; ọdo okfu, laru l'ekemu; m'ọ bụ l'ọo k'iphe, e kfuru; m'ọ k'iphe, a tọru ọkpa iya; m'ọ bụ kẹ ome-l'alì; unu loje-e ephe ẹka lè nchì k'ọphu ephe te emetadu iphe, ikpe a-nma ephe l'ifu Ojejoje. Ọdumeka bẹ oke ẹhu-eghughu Ojejoje a-dakfutakwa unu l'unwunna unu ono. Ono bụ ẹge unu e-me iya ndono; tẹ ikpe ba anma unu.

¹¹ “Ọo Amariya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja a-buru onye ishi unu l'iphe, eeme ala lè kẹ Ojejoje. Zebadaya Ishimelu, bụ ọ-chi-ọha ikfu Júda a-buru onye ishi l'iphe, eeme ala lè k'eze. Ndu Lívayi a-buru ndu ishi unu. Tẹ obu shihukwa unu ike l'iphemiphe ọbule, unu eme. Tẹ Ojejoje swikwaru ndu eme iphe, vudo nhamunha.”

20

Jehoshafatu alu-gbu ndu Móabu; me ndu Amonu

¹ E metsua; ndu Móabu; ndu Amonu; me uphodu le ndu Meyuni abya etso Jehoshafatu ogu.

² Yo nweru ndu bya ekfuaru Jehoshafatu: "Le ndu awu abyakwuta iya ogu hakwa nshinu. L'ephe shikwa Edomu l'azu eze enyimu azu iya ophu. L'ephe nookwa le Hazazonu Tama, bu iya bu Enu-Gedi." ³ Egvu abya Jehoshafatu l'ehu; yo kfua ya keyyaa ya aku; le ya a-cho ifu Ojejoje. Yo raa ya arara t'a swia aswiswi l'ali Júda gbaa mgburumburu. ⁴ Ndu Júda l'ephe ha abya edzua t'ephe roo Ojejoje t'o yeru ephe eka. Ephe shi l'iphe, bu edukfu Júda bya t'ephe roo Ojejoje.

⁵ To du iya bu; Jehoshafatu abya evudo edzudzu oha ndu Júda ono l'ifu; me ndu Jerúsalemu ono, dzuru l'ifu ogbodufu ophungu eze-ulo Nchileke ono; ⁶ su: "Nngube Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi phe! ?To budu nggu bu Nchileke l'imigwe? ?To budu nggu bu ishi ali-eze, no l'iphe bu mbakeshi too? Ike; me okpehu bu l'eka ngu b'o nokota; k'ophu bu l'e to nweddu onye, ha ke te ya kpofo ngu l'ifu. ⁷ Nngube Nchileke ayi! ?To budunua nggubedua be chifuru ndu shi buru l'ali-a le ndibe ngu; mbu ndu Izurelu bataru; bya eworu ali-a nu ndu eri Ebirhamu, bu onya ngu t'o buru nk'ephe gbururu jeye le tutu yoyo. ⁸ Ephe buwa iya ebubu; noduwa iya; kpuaru ngu ulo-nsa, bu eke ii-buru; bya ekfua; su: ⁹ 'L'o -buru l'iphe-ehuka dakfutaru ephe; m'o -ruhuru; o -buru ogu; m'o bu l'ii-nu ephe aphu; m'o bu ejo iphe-ememe; m'o bu ejo-egu byaru; be ephe e-vudo ngu l'ifu l'ifu ulo-a, vu epha ngu-a; raku ngu; k'iphe-ehuka, byaru ephe; l'ii-nua olu ephe; dzoo ephe.'

¹⁰ "Lewaru unwoke ndu Amonu; ndu ke Móabu; me ndu ke ugvu ugvu ali Séyi; mbu ndu ono, e ti kwedu te ndu Izurelu luta l'ali ephe teke ono, ephe shi le Ijiputu lufuta ono. Ndu Izurelu agbango ephe; haa ephe emebyishi. ¹¹ Lewaru l'oo iphe, ephe gude akfu ephe ugwo iya bu l'ephe abya ephe achifu l'iphe, ephe nwe enwenwe; mbu l'ali-a, i nuru ephe t'o buru okè-iphe ephe-wa. ¹² Nngube Nchileke ayi; gwanua ephe ochi. Ishi iya aburu; l'ayi ta adukwa ike ojekfu mkporo-oha-a, eze gidigidi l'abyaru ayi ogu ege-a. Ayi ta makwa iphe, ayi e-me. O kwa nggu; be ayi chiru enya dzeeru."

¹³ Ndu Júda l'ephe ha; ephe l'unyomu ephe; me unwegirima ephe; me ndu ophu hagbaa nwanshi abya atuko vudo Ojejoje l'ifu.

¹⁴ Ya ndono; Ume Ojejoje abya Jazelu l'ehu l'edzudzu oha ono. Jazelu bu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Benaya; Benaya aburu nwatibe Jeyelu; Jeyelu aburu nwatibe Mataniya. Jazelu ono bu onye Lívayi; buru onye eri Asafu. ¹⁵ Yo su: "Unu ngabe nchi; unube ndu Júda; me ndu bu le Jerúsalemu; me eze, bu Jehoshafatu. Owaa bu iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu ba atsushi egvu; ophu ike agvukwa unu l'okfu igweligwe ndu-a; ke l'ogu ono ta bukwa unu a-lu iya; oo Nchileke a-luru iya unu. ¹⁶ Unu gbeshi echile jekfu ephe ogu. Ephe e-shi uzo iya k'ugvu Zizu abya; eke unu a-phu ephe bu l'ishishi nsuda k'uzo echi-egu Jeruwelu. ¹⁷ Unubedua l'onwunu te ejekwaru olu ogu. Teke unu dozitsuaru onwunu; unu vudo nwandoo; phu ege Ojejoje e-shi dzofuta unube ndu Júda; me ndu Jerúsalemu. Unu ba atsushi egvu; ophu obu 'echifukwa unu echifu. Teke o beru echile; unu jekfu ephe; Ojejoje e-swiru-a unu eswiru.' "

¹⁸ To du iya bu; Jehoshafatu abya ebyishi ikpere; woru ifu kpuke l'ali. Ndu Júda l'ephe ha; me ndu bu le Jerúsalemu atuko l'ephe ha ebyishikota ikpere; kpuke l'ifu l'ali; balahaaru Ojejoje eja. ¹⁹ Ndu Lívayi, bu ndu ophu shi l'eri Kohatu; me ndu ophu shi l'eri Kora awu-lihu l'atu uzu gude l'aja Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu ajaja.

²⁰ Yo be l'õnmewa utsal; ephe agbalihu jeshia echi-egu Tékowa. L'ephe eje be Jehoshafatu vudo evudo; su: "Unu nukwa iphe, ya ekfu; unube ndu Júda; me ndu bu le Jerúsalemu! Unu kweta ke Ojejoje, bu Nchileke unu; k'ophu unu a-nguru anguru. Unu ekweta iphe, ndu nkfuchiru iya ekfu; k'ophu iphe a-nõdu ajahuru unu."

²¹ Jehoshafatu ejekfutsua ndu madzu idzu; bya atua aka le ndu a-guru Ojejoje egvu; mbu ndu a-nõdu aja iya ajaja; yee uwe, du nsõ vutaru ndu soja ono uzo; l'asuje: "Unu kele Ojejoje ekele;

kele n-yemobu iya anõje jeye le tutu yoyo."

²² Ephe awatalephu õzu egvu; l'aja Ojejoje ajaja; Ojejoje eworu ndu soja dobe t'ephe keeru ephe; shi ege ono tso ndu Amõnu; ndu Móabu; me ndu ugu ugu ali Séyi ono õgu, bu iya bu ndu ono, byakfutaru ndu Júda õgu ono. E mekputa ephe. ²³ Ndu Amõnu; me ndu Móabu ezelihi wupyaabe ndu k'ugvu ugu ali Séyi; mee ephe; ephe aburu kpurupyata. Ephe egbushigelephu ndu k'ugvu ugu ali Séyi ono; gbushilaha onwephe.

²⁴ Ndu Júda abya erua l'eke eeshije lee enya l'echi-egu; ephe abya elee enya l'uzo eke igweligwe ndu ono kuru. Iphe, ephe phuru aburu odzu, dabugbaaru l'ali; ophu õ dudu m'õo onye lanu, nahuru nu. ²⁵ To du iya bu; Jehoshafatu yele ndu nk'ia awuru jeshia ogwo iphe ndu ono; je asu-vu igweligwe eswi; me iphe, bu 'aguta aguta k'ekwa; me iphe, vugba oke aswa; mbu iphe, kariru k'ophu ephe e-gwotakota iya. Okwata ono be hatabe nshinu; k'ophu ephe gworu iya ujiku eto. ²⁶ Yo be le mboku ophu kwe iya eno; ephe edzukota le nsuda Beraka; nõdu l'eke ono jaa Ojejoje ajaja. Oo ya meru; ephe ekulaha eke ono nsuda Beraka jeye ntanu.

²⁷ To du iya bu; ndu Júda l'ephe ha; me ndu Jerúsalemu atuko latashia Jerúsalemu. Yo buru Jehoshafatu bu onye ishi ephe. Ephe egude ehu-õtso-ena awu ala; kele Ojejoje be mewaru t'ephe turu okokooko kpua ndu õhõgu ephe. ²⁸ Ephe awubata le Jerúsalemu; l'akpo une; l'akpo ogumõgu; l'egbu upyoku gude abahu l'ulo Ojejoje.

²⁹ Iphe, bu ndu eze ali õdo l'ephe ha atsulaha Ojejoje egvu; teke ephe nuluruphu le Ojejoje tsoru ndu õhõgu ndu Ízurelu õgu. ³⁰ To du iya bu l'ali-eze Jehoshafatu daa jii; kele Nchileke iya be meru t'õ ngua mini kobe okoro l'ekemeke.

Mkpõ-chi ishi õchichi Jehoshafatu

(1 Eze 22:41-50)

³¹ Ya ndono; Jehoshafatu aburu eze ndu Júda. Iphe õ gbaru bu ukporo afa l'afa iri l'ise teke õ wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa ise le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Azuba Shilihi. ³² O tsoru ubeka nna iya, bu Ása; to nwe eke õ hasweru okpa. O meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje. ³³ Obu l'e to wofudu eke aagwaje iphe; ophu ndu Júda 'edobedu obu ephe l'eke Nchileke ke nna ephe nõ.

³⁴ Iphe õdo, Jehoshafatu mekotaru; shita l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo iphe, meru nu l'oge Jéhu Hanani; mbu ophu e deru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu.

³⁵ E metsua; Jehoshafatu, bu eze ndu Júda yele Ehezáya, bu eze ndu Ízurelu atugba; mbu onye ono, meru ejo iphe ono. ³⁶ Yele iya be tugbaru kpushia ugbo-mini, a-nõdu eje Tashishi. Yo buru le Ezeyõnu-Géba be ephe nõdu kpushia ugbo-mini ono. ³⁷ To du iya bu; Eliyéza Dodavahu ke Marésha abya ekfuru yeru Jehoshafatu; su iya: "Keshinu ophu nggu le Ehezáya tugbaberu be Ojejoje a-tuko iphe, i mekotaru mebyishikota." Ugbo ono ekpukota; to jehe Tashishi ono.

21

Jehoram bu eze ndu Júda

(2 Eze 8:17-24)

¹ Tọ dọ iya bụ; Jehoshafatu abya anwụhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi. Jehoram, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ozori iya. ² Jehoram bẹ nweru unwunne iya ndu kẹ unwoke, bukwapu unwu Jehoshafatu. Epha unwunne iya ono bụ: Azariya; Jehiyelu; Zekaraya; Azariya; Máyikelu; mẹ Shefatíya. Ephe l'ephe ha bukota unwu Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda. ³ Nna ephe; bẹ nuru ephe igweligwe mkpola-ocha; mkpola-ododo; mẹ iphe, vugbaa oke aswa; bya anukota ephe mkpukpu, a kpugbaaru; yo shihu ike l'alí Júda. Yo woru alí-eze ono nọ Jehoram; kẹ l'ọo ya bụ ọkpara iya.

⁴ Teke Jehoram bya aburu eze; chilahaa alí-eze nna iya; mbụ teke ọ kporu l'ọ bụ abara; b'o gude ogu-mbeke tuko unwunne iya gbushikota l'ephe ha; hakwaruphu ndu ishi ndu Ízurelu gbushia. ⁵ Jehoram bẹ nọwaru ukporo afa l'afa iri l'ẹbo teke ọ wataru obu eze. Iphe, ọ chiru aburu afa esato lẹ Jerúsalemu. ⁶ O tsoru ubeka ndu eze ndu Ízurelu; mee ege ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ luru nwatibe Éhabu. O meru iphe dọ eji l'enyà Ojejoje. ⁷ Obu lẹ Ojejoje gude kẹ ndzụ, yele Dévidi gbaru haa onu-ulo Dévidi; to mebyishi iya; kẹ l'ọ kweru iya ukwa l'unwu iya; mẹ awa iya ta byadu bya achí-buhu achíchi gbururu jeye lẹ gbururu.

⁸ L'oge kẹ Jehoram bẹ ndu Édomu kwefuru íkè l'ephe ta anoduhedu lẹ mkpuli ochichi ndu Júda. Ephe edobe eze nk'ephe, bụ onye a-buru ephe ishi. ⁹ Tọ dọ iya bụ; Jehoram achita ndu ishi ndu soja iya; mẹ ugbo-inya iya l'ọ ha gbakfushia ndu Édomu. Ndu Édomu abya agbaa yele ndu ishi ugbo-inya iya ono mgburumgburu. Yo be l'enyashi; Jehoram phẹ ezeliha je egbushia ndu Édomu ono. ¹⁰ Yọ buru ege ndu Édomu kwefuru íkè l'ochichi ndu Júda ndono jeye ntanu. Teke ono kwaphu bẹ ndu Libina kwefuru ochichi ndu Júda íkè; kẹle Jehoram gwọberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ.

¹¹ Ọ kwaphu ege ono bẹ Jehoram mekotaru eke, aagwajẹ iphe l'ugvu ugvu alí Júda. Yo mee tẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu melahaa gheleghele; duswekwaaphu ndu Júda ọzo.

Ozi, Elayija ziru Jehoram

¹² Tọ dọ iya bụ; ekwo, shi Elayija, bụ onye nkfuchiru Nchileke l'eka abya erua Jehoram eka. Ekwo ono sọru:

“Ọwaa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu Dévidi kfuru: ‘Keshinu ophu ẹ tii tsodu ubeka nna ngu, bụ Jehoshafatu; tii tso kẹ Ása, bụ eze ndu Júda; ¹³ yọ bụ-chiaru ubeka ndu eze ndu Ízurelu b'i tsoru; bya emee tẹ ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu melahaa gheleghele; ege ono, ndibe Éhabu meru ono; bya egbushikwaaphu unwunne ngu, bụ ndibe nna ngu phẹ; mbụ ndu ono, ka ngu mma ono; ¹⁴ bukwa t'i lekwa-a lẹ Ojejoje e-gude oke mkpamẹhu daa ndibe unu eka; mẹ unwegirima unu; mẹ unyomu unu; mẹ eku unu l'ọ ha. ¹⁵ Nngubedua l'onwongu bẹ ejo ome-l'ehu a-dakfuta; mbụ ejo o-me-l'ehu, a-nodu eme ngu l'ephe. Ehu ono e-mee ngu jeye teke akuru-ephe ngu a-wufuta.’ ”

Anwụhu Jehoram

¹⁶ Ya ndono; Ojejoje abya akpalia ndu Filisutayinu; mẹ ndu Arabu, bụ iya bụ ndu ono, bunyabe ndu Itiyópiya ono; Jehoram adu ephe ashí. ¹⁷ Ephe abya ogu l'alí Júda; zebata l'alí ono; vukota iphemiphe obule, ephe phuru l'ufu-eze; kpukoo unwu iya unwoke; mẹ unyomu iya; k'ophu bụ l'ẹ tọ dudu nwatibe iya kẹ nwoke, a haru; gbahaa Ehezaya, bụ onye ophu katsukpo oburu nwata l'unwu iya ndu k'unwoke.

¹⁸ Iphemiphe ono emetsulephu; Ojejoje abya aloru o-me-l'ehu, bu 'agwota agwota ye Jehoram l'epho. ¹⁹ Afa labu eswelephu k'opu ome-l'ehu ono byaru iya; akuru-epho awufuta iya. Yo taa kpokpokpo nwuhu. Ophu ndibe ephe 'akpobedu oku gude kwabe iya ugvu; ege a kpoberu nna iya phe.

²⁰ Iphe Jehoram gbaru bu ukporo afa l'afa iri l'ebo teke o wataru achichi. Yo chia afa esato le Jerusalemu. O nwuhuru; to du onye yoru oshi iya. E liru ya le Mkpukpu Davidi; ole e te lidu iya l'ili ndu eze.

22

Ehezaya bu eze ndu Juda

(2 Eze 8:25-29; 9:21-28)

¹ To du iya bu; ndu Jerusalemu emee Ehezaya, bu iya kagee obuta nwata l'unwu Jehoram eze l'ozori nna iya; kele ndu o-lua-olaa yele ndu Arabu, yi wubata l'odu ogu ono tukowa unwu nwoke ono ndu ophu buwa ogurennya; gbushikota. To du iya bu; Ehezaya Jehoram awata ochi ndu Juda.

² Iphe Ehezaya gbaru bu ukporo afa l'afa labu teke o wataru achichi. Yo chia afa lanu le Jerusalemu. Epha nne iya bu Atalaya; nwanwa Omuri.

³ O tsokwaruphu ubeka ndibe Ehabu; kele nne iya be kp-ziru iya uzo t'o mee ejo iphe. ⁴ O meru ejo iphe l'enya Ojejoje; ege ono, ndibe Ehabu meru ono; ke l'ephe kp-zilahaaru iya uzo; le nna iya nwuhutsuaru; shi ege ono loru iya ye t'o laa l'iyi.

⁵ O tsoru uzo, ephe kp-ziru iya; je etsoru Joram Ehabu, bu eze ndu Izurelu; ephe eje etso Hazelu, bu eze ndu Aramu ogu le Ramotu-Giledu. Ndu Aramu ono emerua Joram eh. ⁶ Yo latashia Jererilu t'o nodu nyaa iphe ono, ndu Aramu mekaru iya le Rama teke ono, ephe tsoru Hazelu, bu eze ndu Aramu ogu ono.

Ehezaya Jehoram, bu eze ndu Juda ejeshia oji Joram Ehabu le Jererilu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

Jehu egbu Ehezaya

⁷ Yo buru Nchileke b'o shi l'eka te Ehezaya je oji Joram; k'opu oo-shi ege ono daa. Ehezaya abya erua eke ono yele Jehoram eje etsokfuru Jehu Nimishi; mbu onye ono, Ojejoje wuru manu t'o gbushigee ndibe Ehabu ono.

⁸ Yo buru teke Jehu agwa ndibe Ehabu ochi; b'o phuru ndu ishi ndu Juda; me unwu nwunne Ehezaya, bu ndu ejeru Ehezaya ozi; toko ephe gbushikota. ⁹ Yo wata ochokashi Ehezaya. E je gude iya l'eka o domiru onwiya le Sameriya; kpuru iya kpureru Jehu. E woru iya gbua. E liru iya elili; ke l'ephe suru l'o bu nwatibe Jehoshafatu, bu onye ono, gude obu iya l'o ha choo Ojejoje ono. To nwehe onye odo, shi l'ulo Ehezaya, a-du ike buru ishi l'ali-eze ono.

Atalaya yele Jowashi

(2 Eze 11:1-3)

¹⁰ Ya ndono; Atalaya, bu nne Ehezaya aphulephu le nwatibe iya nwuhuwaru; yo gbalihu je atuko ndibe ndu eze, shi l'onu-ulo Juda gbushikota l'ephe ha. ¹¹ Obu le Jehosheba, bu nwatibe eze Joram ke nwanyi zitaru Jowashi Ehezaya l'unwu eze ono, eeme t'e gbushigee ono; je edomia yele onye ehe iya nu je l'ime ulo l'ime mkpura. O bu ege ono be Jehosheba, bu nwatibe eze Joram ke nwanyi; mbu nyee Jehoyada, achijeru Nchileke eja shi domia Jowashi l'eka Atalaya; to gbu iya; kele Jehosheba bu nwunne Ehezaya ke nwanyi. ¹² E domiru iya; ephe l'iya anoo l'eze-ulo Nchileke afa ishing; Atalaya l'achi l'ali ono.

23

E kwefuru Atalaya ikè (2 Eze 11:4-16)

¹ Yo be l'afa k'èşaa; Jehoyada abya akaa obu. Yele ndu ishi, achigbaa ukporo ndu soja ise ise eworu ndzu gbaa; me Azariya Jerohamu; Ishimelu Jehohananu; Azariya Obedu; Maaseya Adaya; me Elishafatu Zikiri. ² Ephe atuko ali Juda jegbaru; je ekukota ndu Liviayi, bu le mkpukpu, nokota l'ali Juda l'o ha; kua ndu ishi l'enya-ufu enya-ufu ndu Izurelu. Ephe edzua le Jerusalemu. ³ Eze waa edzudzu oha ono l'ephe ha anodu l'eze-ulo Nchileke ono gbaa ndzu.

Jehoyada abya asu ephe: "Unu lekwa nwatibe eze! Oo ya a-nodu achi; ege ono, Ojejoje kfuru iya l'ehu unwu Devidi ono. ⁴ Owaa iphe, unu e-me ndo-o: Unube ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi ono, anoje le nche mboku otu-ume ono; te nkere-eto unu cheje onu-oguzo nche; ⁵ nkere-eto odo eche ufu-eze; nkere-eto odo eche Onu-oguzo Okpa-ulo. Ndu ophu l'ephe ha a-nodu l'echi ogbodufu eze-ulo Nchileke. ⁶ Te b'o dukwa onye e-je obahu l'eze-ulo Nchileke; gbahalephu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi, bu ndu eje ozi. O bu ephe bu ndu a-bahuje iya nu nwenkinyi; ke l'ephe du nsu. Obenu le ndu ophu a-kwabeje enya l'iphe, Ojejoje suru t'a kwabe enya. ⁷ Ndu Liviayi a-no-pee eze mgburumgburu. Onyenonu; yo paru ngwa-ogu iya l'eka. Iphe, bu onye bahuru l'eze-ulo ono be ee-gbu egbugbu. Iphe bu eke eze eje; unu eswiru iya eswiru."

⁸ Ndu Liviayi ono; me ndu Juda l'ephe ha atuko iphe, bu iphe ono, Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja suru t'ephe mee ono mee. Onyenonu achita ndu nk'ia; mbu ndu no le nche le mboku otu-ume; me ndu ophu shi le nche alufuta mboku otu-ume ono; kele Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja ta dudu ogbo ophu o hawaru t'ephe la. ⁹ To du iya bu; Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja abya achita ara; me iphe, eegudeje egbochita onwonye ophu ha nshinu me ke nshii ono, shi buru ke Devidi ono; mbu ndu onanu, e doberu l'eze-ulo Nchileke ono; woru keshiaru ndu ishi ndu soja ukporo ise ise ono. ¹⁰ Yo woru ndu Juda l'ephe ha kpo giriri; ephe apagbaaru ngwa-ogu ephe l'ehu l'ehu; vudo gbaa eze mgburumgburu le mgboro enya-ngweja; shita l'uzo ohuda eze-ulo ono jeye l'uzo isheli iya.

¹¹ Ephe abya edufuta nwatibe eze ono; mbu Jowashi; kpube iya okpu-eze; woru ekwo, e deru ekemu Nchileke ye iya l'eka; su l'oo ya bu eze. Jehoyada yele unwu iya awua ya manu t'o buru eze; zua ya; su: "Ndu ngu ndu ogologo; nggube eze!"

Anwuhu Atalaya

¹² Atalaya anulephu wowowo, ndu Juda atu l'eke ephe agba oso; l'aja eze ajaja; yo tugbua jekfushia ephe l'eze-ulo Nchileke. ¹³ Yo bya elee enya; phu eze l'eke oovudo le mgboro itso, no l'onu-oguzo ono; bya aphu ndu ishi ndu soja; me ndu egbu upyoku l'eke ephe vudonyabetsua eze. Ndu ali ono l'ephe ha anodu l'ete eswa; l'egbu upyoku; ndu egvu achiru ngwa-egvu l'azu egvu. Atalaya agbajashia uwe iya; chia mkpu; su: "Ahuma eme-o! Ahuma eme-o."

¹⁴ To du iya bu; Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja abya edufuta ndu ishi ukporo ndu soja ise ise ono; su ephe: "Unu kpufuta nwanyi ono l'echi ndu nche ono. Iphe, bu onye tso iya nu; unu gude mma gbua ya." Ishi iya aburu l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono be suru t'e be egbukwa iya l'eze-ulo Nchileke. ¹⁵ Ya ndono; ephe azu iya; kpuru iya rua Onu-oguzo Inya l'ufu-eze; woru iya gbua l'eke ono.

Jehoyada edozi ali Juda (2 Eze 11:17-20)

¹⁶ Ya ndono; Jehoyada abya agbaa ndu doberu onwiya yele ndu Juda l'ephe ha; me eze. Ogba-ndu ono aburu l'ephe a-buru ndu ke Ojejoje. ¹⁷ Ndu Juda l'ephe ha ejeshia

l'ulo agwa Bálu; je enwutsushia ya. Epehe atuko enya-ngweja Bálu; me ntekepe, no iya nu tsukposhia; gbua Mátanu, bu onye achijeru epehe eja Bálu l'ifu enya-ngweja Bálu ono.

¹⁸ Ya ndono; Jehoyada abya eye ndu nche; epehe echelaha eze-ulo Nchileke nche. Epehe anodu l'eke ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Lívayi; me l'eke ndu Lívayi ono, Dévidi yeru ozi ulo Ojejoje l'eka ono; mbu ndu ono, o doberu t'ephe kpoje ngweja-ukfuru oku nu Ojejoje ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu ono; mbu t'ephe gude ehuru-otso-ena; l'agu egvu l'eme iya ege ono, Dévidi turu iya doberu epehe ono. ¹⁹ Yo woru ndu nche ono yekota l'onu eze-ulo Nchileke; k'ophu bu l'e to dudu onye mmeru no l'ehu a-bahu iya nu.

²⁰ Yo chita ndu ishi ndu soja ukporo ise ise ono; ndu oke amadu; ndu ishi ndu Júda; me ndu ali ono l'ephe ha; yeru onwiya; epehe eje edufuta eze l'eze-ulo Nchileke ono. Epehe eshia uzo onu-oguzo imeli duba iya l'ufu-eze; bya emee ya; yo nodu l'aba-eze. ²¹ Ndu ali ono l'ephe ha etee eswa. Mkpukpu ono bya adaa jii; ke l'e gudewa ugu-mbeke gbu-a Atalaya.

24

Jowashi bu eze ndu Júda (2 Eze 12:1-16)

¹ Iphe Jowashi gbaru bu afa esaa teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa labu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Zibiya; onye Besheba. ² Jowashi be mekotaru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje l'oge ke Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke eja. ³ Jehoyada be luru Jowashi unwany labu; yo mushia unwoke; me unwanyi.

⁴ A nonyaa; Jowashi ekpebua le ya e-dobe eze-ulo Nchileke l'onodu, gbaru iya nu. ⁵ Yo bya ekukobe ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi; su epehe: "Unu tuko iphe, bu mkpukpu, no l'ali Júda jegba; je anaa ndu Izurelu okpoga, ee-gudeje emekwa eze-ulo Nchileke afa l'afa. Unu nakwaa ya egwegwa." Ole ndu Lívayi ono te emedu iya egwegwa.

⁶ To du iya bu; eze ekua Jehoyada, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; su iya: "Buhunu ngunu meru iphe e ti sudu ndu Lívayi t'ephe wolata okpoga akiriko ono, shi l'ali Júda; me Jerúsalemu ono; mbu ono, Mosisu, bu nwozi Ojejoje; tuburu te edzudzu oha ndu Izurelu kfuje t'e gude mee k'ulo-ekwa ono, e doberu ekemu Ojejoje ono?"

⁷ Unwegirima Atalaya, bu iya bu nwanyi okpoma-nshi ono be wubatawaru l'eze-ulo Nchileke; gudewa iphe, e doberu nsu l'eze-ulo Nchileke ono gwaa Bálu.

⁸ To du iya bu; eze abya asu t'e meta okpoko dobe l'azu onu eze-ulo Nchileke. ⁹ A bya araa ya arara l'ali ndu Júda; me le Jerúsalemu; t'e wolataru Ojejoje okpoga akiriko ono, Mosisu, bu nwozi Nchileke keru nu ndu Izurelu l'echi-egu ono. ¹⁰ Ndu ishi; me ndu Júda l'ephe ha egude ehuru-otso-ena wolata okpoga akiriko ono. Epehe ewojuer iya chee l'okpoko ono; jeye epehe ewolatakota iya; yo gv. ¹¹ Yoo buje; teke ndu Lívayi pataru okpoko ono pajeru ndu ishi oru eze; epehe -phua l'okpoga be hawa iya nshinu; onye ederu eze ekwo yele nwozi onye achijeru Nchileke eja abya efoo okpoko ono onu; pata iya paphu azu l'eke onoj. Yo buru ege ono be epehe emeje iya mboku-mboku; shi ege ono naa okpoga ono naa ke etsutsu iya. ¹² Eze yele Jehoyada eworu okpoga ono nu ndu ozi ono, eeje ozi l'eze-ulo Nchileke ono. Epehe egude iya buta ndu akpuje ulo; me ndu kapyinta t'ephe mezia eze-ulo Nchileke ono t'o du l'onodu iya. O kwaphu ege ono; be epehe gude iya buta ndu gude mkpurukpu-igwe; me ope; l'aru oru t'ephe mekwaa eze-ulo Nchileke ono.

¹³ Ndu eje ozi ono eyeru iya ehuru. Oru ulo ono enwuhu oku; eje l'ifu l'ifu. Epehe abya akpukwaa eze-ulo Nchileke ono; yo du ege o shi duhawa; mbu mee ya; yo

shihu ike. ¹⁴ Ẹphe emebetsua ọ̀lo ono; bya ewota okpoga ọ̀phu phọ̀duru nù; nù eze yẹ̀le Jehoyada. Yọ̀ bọ̀ru iya b'e gude meshia iphe, e doberu l'eze-ọ̀lo Nchileke ono; mbụ̀ iphe, e gude eje ozi; iphe, e gude eme kẹ̀ ngweja-ukfuru; gbangugbangu; iphe, e meru lẹ̀ mkpọ̀la-ododo; mẹ̀ kẹ̀ mkpọ̀la-ọ̀cha. Ẹphe egwoo ngweja-ukfuru l'eze-ọ̀lo Nchileke ono jeye l'oge kẹ̀ Jehoyada.

Anwuhu Jehoyada

¹⁵ Jehoyada bẹ̀ karu nka; rua l'oge nka-ezekuna nk'iya. Ọ̀ nwuhuru l'ọ̀ gbatsuaru ọ̀kporo afa ishinguru l'afa iri. ¹⁶ E liru iya l'ẹ̀ke e liru ndu eze lẹ̀ Mkpukpu Dévidi; kẹ̀ iphe, dọ̀ mma, o meru Nchileke lẹ̀ Ízurelu; mẹ̀ l'eze-ọ̀lo Nchileke.

Ọkpoma-nshi Jowashi

¹⁷ Lẹ̀ Jehoyada nwuhutsuaru bẹ̀ ndu ishi ndu Júda byaru okele eze; eze angaberu ẹ̀phe nchì. ¹⁸ Ẹphe aparụ̀ eze-ọ̀lo Ojejoje, bọ̀ Nchileke kẹ̀ nna ẹ̀phe haa; gwalahaa Ashera; mẹ̀ agwa ọ̀do. Nchileke atukoshi ndu Júda; mẹ̀ ndu Jerúsalemu ẹ̀hu-eghughu iya; kẹ̀ l'ikpe nmaru ẹ̀phe. ¹⁹ Ojejoje abya ezifu ndu nkfuchiru iya t'ẹ̀phe duphuta ẹ̀phe azụ̀. Ndu nkfuchiru ono ekfua eli kfua alì; ẹ̀phe ta angaru ẹ̀phe nchì.

²⁰ Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; Ume Nchileke abya Zekaraya Jehoyada, bọ̀ onye achijeru Nchileke ẹ̀ja l'ẹ̀hu. Yọ̀ bya evudo ndu ono l'ifu; sọ̀ ẹ̀phe: “Ọ̀waa iphe, Nchileke ekfu. Ọ̀ sọ̀ru: ‘? Bọ̀ ngunu meru iphe unu adaka ekemu Nchileke; shi ẹ̀ge ono l'emelala onwunu azụ̀? Keshinu unu gbadoru Ojejoje; bẹ̀ Ojejoje gbadookwaru unubẹ̀dua.’ ”

²¹ Obenu l'ẹ̀phe gbawaru iya ejo idzu; eze anụ̀ ẹ̀phe ikike t'ẹ̀phe tugbua ya lẹ̀ mkpuma. Ẹphe eworu iya tugbua l'ogbodufu eze-ọ̀lo Nchileke. ²² Ọ̀phu eze Jowashi 'anyatadụ̀ iphe-ọ̀ma, Jehoyada, bọ̀ nna Zekaraya meru iya; woru nwatibe iya kẹ̀ nwoke gbua. Zekaraya anwuhude; sọ̀: “Tẹ̀ Ojejoje lekwa ẹ̀nya l'iphe-a, ẹ̀phe meru-a; gwata ẹ̀phe ọ̀gwo iya!”

²³ Afa ono agvudelephu; ndu soja ndu Áramu abya etso Jowashi ọ̀gu. Ẹphe ezebata l'alì Júda; mẹ̀ lẹ̀ Jerúsalemu bya atuko ndu ishi ndu Júda l'ẹ̀phe ha gbushikota; gwoo iphe, ẹ̀phe kwaru l'ọ̀kwata vulaaru eze ẹ̀phe lẹ̀ Damásukosu. ²⁴ Ndu soja ndu Áramu ono bọ̀-a ndu habe nwahabe bẹ̀ ẹ̀phe chì bya ọ̀gu ono. Obenu lẹ̀ Ojejoje yeru ẹ̀phe igweligwe ndu soja ndu Júda l'ẹ̀ka; kẹ̀ l'ẹ̀phe haru Ojejoje, bọ̀ Nchileke kẹ̀ nna ẹ̀phe. Yọ̀ bọ̀ru ẹ̀ge ono bẹ̀ ẹ̀phe shi nọ̀ Jowashi aphụ̀. ²⁵ Ndu Áramu ono atugbutsulephu; kẹ̀ l'ẹ̀phe meruwaru Jowashi ẹ̀hu; ndu ozi iya agbaaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'oshi-azẹ̀e ya; lẹ̀ k'egbugbu ono, o gburu nwatibe Jehoyada ono, bọ̀ onye achijeru Nchileke ẹ̀ja. Jowashi anwuhu; ẹ̀phe elia ya lẹ̀ Mkpukpu Dévidi. Ọ̀le ẹ̀phe te elidu iya l'ili ndu eze.

²⁶ Ndu gbaru iya ejo idzu ono bọ̀: Zabadu Shimeyatu, bọ̀ nwanyi Amonu; mẹ̀ Jehozabadu Shimiritu, bọ̀ nwanyi Móabu. ²⁷ A bya l'akọ̀ ẹ̀hu unwegirima iya; mẹ̀ igweligwe ozi, Ojejoje zieberu l'ishi iya; mẹ̀ ẹ̀ge o gude mezia eze-ọ̀lo Nchileke t'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge o shi dọ̀; b'e dekotaru l'ẹ̀kwo, akọ̀wa iphe, e deru l'ẹ̀kwo ndu eze. Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; Amazaya, bọ̀ nwatibe iya kẹ̀ nwoke aburu eze nọ̀-chia ẹ̀nya iya.

25

Amazaya bọ̀ eze ndu Júda

(2 Eze 14:1-6)

¹ Iphe Amazaya gbaru bọ̀ ọ̀kporo afa l'afa ise teke ọ̀ wataru achìchì. Yọ̀ chĩa ọ̀kporo afa l'afa tete lẹ̀ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bọ̀ Jehowadinu; onye Jerúsalemu.

² Amazaya bẹ̀ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹ̀nya Ojejoje. Ọ̀le ẹ̀ to gudekotadu obu iya mee ya. ³ Ọ̀kpa eshiehulephu Amazaya ike l'ọ̀chichì; yo gbushia ndu ozi iya ono, bọ̀ ẹ̀phe gburu nna iya teke o shi bọ̀ru eze ono. ⁴ Ọ̀bu l'ẹ̀ to gbudu unwegirima ndu

ono. O meru iphe ono, e deru l'ekemu; mbụ l'ekwo Mósísi; l'ẹke ono, Ojejoje turu ekemu; sụ: “T'ẹ b'e egbujekwa ndu bụ nna l'ugwo iphe, unwu ẹphe metaru; ophu e gbujekwa unwu l'ugwo iphe, nna ẹphe metaru. Onyenonu a-lajẹ l'ugwo iphe, o kpataru.”

⁵ Amazáya abya ekukobe ndu Júda; doo ẹphe l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu ndu bụ nna l'ikfu Júda; mę lę ndu ikfu kę Bénjaminu; t'ẹphe nọdu l'ẹka ndu ishi, achigbaa unu ndu soja labụ l'ụkporo iri iri; mę l'ẹka ndu ishi, achigbaa ndu soja ụkporo ise ise. Ndu o gutaru bę bụ ndu nọwaru shita l'ụkporo afa kwaseru. Yọ bya achofuta l'iphe, ẹphe dụ bụ unu ugbo unu l'unu ụkporo iri l'ẹsaa l'unu iri. Ndu ono bukota ndu a foru afofo; mbụ ndu dzuwaru oje ogu; buru ndu a-dụ ike parụ ara; mę iphe, eegudeje egbochita onwonye. ⁶ O kfuwaruphu ụkporo talentu mkpola-ocha ise gude buta ndu soja ndu Ízurelu, dụ ụkporo unu unwoke ugbo iri l'ẹbo l'unu iri, bụ ndu ike-ka-l'ogu.

⁷ Ole onye kę Nchileke bę byakfutaru iya nụ bya asụ iya: “Nggube eze; tẹ nggu lę ndu soja ndu Ízurelu ba ayikwa jee ogu ono; kęle Ojejoje te eswikwaru ndu Ízurelu; to swiru ndu Ífuremu. ⁸ I -jee bę Nchileke a-kwatsukwa ngu l'ifu ndu ohogu ngu; m'o -ruhuru; ike ogu dụ ngu idagha; kę l'ọo Nchileke bụ onye nweru ike, oo-gude yetaru ngu ẹka; nwekwaruphu ike, oo-gudeje kwatsua ngu.”

⁹ Amazáya asụ onye kę Nchileke ono: “?Bụ ngunu bę ẹphe e-mekwanu lę k'ụkporo talentu mkpola-ocha ise, ya kfuru ndu soja ndu Ízurelu phụ?”

Onye kę Nchileke ono asụ iya: “Lę Nchileke a-dụ-a ike nụ iya ophu ka onanu nshinu.”

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; Amazáya achifuta ndu soja ono, shi lę Ífuremu byakfuta iya ono; sụ ẹphe t'ẹphe la. Yọ tsua ẹphe l'ẹhu nshinu l'ẹke ndu Júda nọ; ẹphe avọru kfurukfuru lashia.

¹¹ Obu abya eshihu Amazáya ike. Yo duta ndu nk'iya; yọ buru ẹphe oje lę Nsuda Alị Únú; rua je egbushia ndu Séyi; unu unwoke ụkporo l'ise.* ¹² Unwoke ndu Júda ono akpukwaaphu unu unwoke ụkporo l'ise† lę ndzụ; chita ẹphe je edobe l'eli eze mkpuma; shi l'ẹke ono nwutsuhia ẹphe; ẹphe abya adashia; gwee onwephe yogiriyogiri.

¹³ Ole ndu soja ono, Amazáya chiphuru azụ t'ẹphe be etsoshi jee ogu ono wubaru lę mkpukpu ndu Júda; tso ẹphe ogu o-lua-olaa; mbụ lua ẹphe tsube lę Samériya jeye lę Bétu-Horonu; gbua unu umadzu ẹsaa l'ụkporo madzụ iri‡ lę ndu Júda ono; bya akwaa iphe ẹphe l'okwata l'ẹke o ha nshinu.

¹⁴ Lę Amazáya shi ogbushi ndu Édomu ala b'ọ chitaru unwu agwa ndu Séyi. Yọ bya edobe unwu agwa ono; yọ buru nk'iya. Yọ balahaaru iya ẹja; gwolahaaru iya ngweja. ¹⁵ Tọ dụ iya bụ; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Amazya nọ; yo zia onye nkfuchiru; t'o jekfu Amazáya je asụ iya: “?Bụ ngunu meru yọ unwu okpata, ẹ-ta dudu ike nafuta ndu nk'iya l'ẹka ngu b'ị gwalahaaru?”

¹⁶ Onye nkfuchiru ono akpukwaduru-a okfu ono l'onu ekfu; eze ajipyabe iya; sụ iya: “?Bunua nggu b'a fotaru t'ị buru onye a-nọduje akpoziru eze ọzo? Dobe-nuphu onu ndoo! O -dudu b'ị laakwaru.”

Tọ dụ iya bụ; onye nkfuchiru ono anọ-kirishia; nonyaa bya asụ iya: “Ya makwarua lę Nchileke chipyawaru iya t'o mee t'ị laa l'iyi; kę l'i meru iphe, dụ ẹge ono; jika ongabe nchị l'uzo, ya akpo-ziru ngu.”

*Ogu, daru ndu Júda waa ndu Ízurelu
(2 Eze 14:8-14)*

* 25:11 25:11 Iphe o bụ bụ 10,000. † 25:12 25:12 Iphe o bụ bụ 10,000. ‡ 25:13 25:13 Iphe o bụ bụ 3,000.

¹⁷ Tò dù iya bụ; Amazáya, bụ eze ndu Júda yéle ndu akpọ-zijeru iya ụzo abya achia idzu. Yo zia t'e je ezia eze ndu Ízurelu, bụ Jehowashi: "T'ò bya t'èphe kpogba iya." Jehowashi bụ nwatibe Jehowahazu; Jehowahazu aburu nwatibe Jéhu.

¹⁸ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu abya eziphu Amazáya, bụ eze ndu Júda ozi; sụ iya: "L'oshi uke, nọ l'ugvu ugvu Lébanonu bẹ ziru oshi sida, nọkwaphu l'ugvu ugvu Lébanonu: 'T'ò kenua nwatibe iya kẹ nwoke nwada iya t'ò lụa.' Anụ egu, bu l'ugvu ugvu Lébanonu ono eswedelephu; dzọ uke ono pyaapya. ¹⁹ Iphe, iikfunu bụ t'a phukwa l'ì mekputawaru ndu Édomu. Nggú egude iya l'etse etsetse; l'eku onwongu ekuku. Ophu t'ì nọdu nwandoo. ?Tìi hadu ọcho okfu, e-ri ngu ishi; ria ishi ndu Júda."

²⁰ Obenu lẹ Amazáya ta ngadụ nchị; kẹ l'ọo Nchileke b'ọ shi l'ẹka; k'ọphu oo-woru ẹphe ye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka; okfu l'ẹphe gwalahaaru agwa ndu Édomu. ²¹ Tò dù iya bụ; Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu achita ndu soja iya jeshia; ẹphe l'eze ndu Júda; mbụ Amazáya abya akpogbabe iya lẹ Bétu-Shemeshi Júda. ²² Ndu Ízurelu emekputa ndu Júda; ẹphe agbalashia; onyenonu agbalaa lashia nk'ia. ²³ Jehowashi, bụ eze ndu Ízurelu egude eze ndu Júda, bụ Amazáya lẹ Bétu-Shemeshi. Amazáya bụ nwatibe Jowashi; Jowashi aburu nwatibe Ehezáya. Jehowashi akputa iya rua Jerúsalemu; bya enwutsushia upho-mkpuma Jerúsalemu; tsube l'onu-oguzo ndu Ífuremu jeye l'onu-oguzo mgboro mkpukpu ono. Ẹke o nwutsuru bẹ ogologo iya ruru unu ntụ-ọkpa. ²⁴ Yọ chitakota mkpola-ododo; mẹ mkpola-ọcha; mẹ iphe, bụ iphe, ọ phuru l'eze-ulo Nchileke, bụ ndu ophu nọ l'ẹka Óbedu-Édomu. O chitakwaruphu iphe, bụ ẹku, nọ l'ufu-eze; chita chita ndu e guderu egude; lashia Samériya.

²⁵ Eze ndu Júda; mbụ Amazáya Jowashi nọru afa iri l'ise l'eze ndu Ízurelu; mbụ Jehowashi Jehowahazu nwuhutsuaru. ²⁶ Iphe ọdo, Amazáya mekotaru; tsube l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; mẹ kẹ ndu Ízurelu. ²⁷ Tsube teke Amazáya haru otso Ojejoje b'a nọ lẹ Jerúsalemu l'achiru iya ẹjo idzu; yọ gbalaa lashia Lakishi. E ye ndu chọru iya jeshia Lakishi je eworu iya gbua l'ẹke ono. ²⁸ E gude inya palata odzu iya; bya eworu iya lia l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi.

26

Uzáya bụ eze ndu Júda (2 Eze 14:21-22; 15:1-7)

¹ Tò dù iya bụ; ndu Júda l'ẹphe ha eduta Uzáya, nọwaru afa iri l'ishingu; mee ya eze l'ozori nna iya, bụ Amazáya. ² O bụ iya kpukwaru mkpukpu Élatu woru iya nụ-phu ndu Júda azụ; lẹ Amazáya nwuhutsuaru.

³ Iphe Uzáya gbaru bụ afa iri l'ishingu teke ọ wataru achichi. Yọ chia ukporo afa labụ l'afa iri l'ẹbo lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jekolaya; onye Jerúsalemu. ⁴ Uzáya meru iphe, vudo nhamunha l'enyà Ojejoje; ẹge ono, nna iya; mbụ Amazáya meru ono. ⁵ O chọru ụzo kẹ Nchileke teke Zekaráya nọkwadu ndzụ. Yọ bụru Zekaráya ono bẹ kpọ-ziru iya ụzo t'ọ tsuje Nchileke egvu. Jeye l'ẹge ọ nọ-beru l'achọ ụzo kẹ Ojejoje; bẹ Nchileke meru ẹka iya; yọ bụru upete.

⁶ Uziya bẹ jeru je etso ndu Filisutayinu ogu; je enwutsushia upho-mkpuma Gatụ; mkpukpu Jabuné; mẹ kẹ mkpukpu Asurelu. Yọ bya akpushia mkpukpu l'alì, nọ lẹ Asurelu; męwaru l'ẹke ọdo l'alì Filisutayinu. ⁷ Nchileke eyetaru iya ẹka l'ogu ẹphe lẹ ndu Filisutayinu; k'ẹphe lẹ ndu Arabu ono, bu l'alì Guru-balu ono; mẹ k'ẹphe lẹ ndu Meyunimu. ⁸ Ndu Amonu atulaha utu l'anụ Uzáya. Ẹpha iya angakota je akpaa l'ókè-alì ndu Íjiputu; kẹ l'ọ bya aburu onye atsu egvu nshinu.

⁹ Uzáya kpùshikwaruphu ùlo-eli lẹ Jerúsalemu lẹ Ọnu-Ụzo Mgboro; mẹ lẹ Ọnu-Ụzo Nsùda; mẹ lẹ nkujinkuji ono; kpà ya; yo shihugbaa ike. ¹⁰ Ọ kpùshikwaruphu ùlo-eli l'echi-ẹgu; tų-shia iduma mini l'igwe; kẹ l'ọ nweru elu nshinu l'alì ọkpa-ugvu ụzo ẹnyanwu-ariba; mẹ ẹke alì daburu adaburu. O nweru ndu akọru iya okfu; nweru ndu eletaru iya mgbo vayinu iya ẹnya l'alì ugvu ugvu; mẹ l'alì-ọtsu iya; kẹ l'ẹnya nọ iya l'iphe eemebe l'alì.

¹¹ Uzáya nweru ndu soja, e ziru k'ọgu ọkpobe ezizi. Ẹphe anọduje l'odzeru l'odzeru eje ọgu; l'ẹge a gụru ẹphe t'ẹphe nọduje. Ndu gụru ẹphe bụ Jeyelu, bụ o-de-ẹkwo; waa Maaseya, bụ onye ishi. Yọ buru onye lanu lẹ ndu ishi soja eze; mbụ Hananaya bẹ kpọ-ziru ẹphe ẹge aa-gụ iya. ¹² Iphe, ndu ishi l'ẹnya-ufu, achì ndu soja ono dọ bụ unu ishingu l'ụkporo iri.* ¹³ Ndu soja, ẹphe achì adu unu unwoke ugbo unu unu ụkporo ugbo iri l'ẹsato; l'unu ẹto l'ụkporo unwoke iri l'ise.† Ẹphe bụ ndu gude ọkphehu l'alù ọgu alù-chiru eze l'ẹke ndu ọhogu iya nọ. ¹⁴ Uzáya anụkota ndu soja ono iphe, eegudeje egbochita onwonye; mẹ arwa; mẹ okpu-ígwè; mẹ uwe-ígwè; mẹ akfù; mẹ mkpuma, eegudeje agba ụrobo. ¹⁵ Lẹ Jerúsalemu; b'ọ meshiru injinu, agba akfù; l'atụ mkpuma, ha nshinu; dobegbaa l'eli ùlo-eli; mẹ l'eli nggọ-ji nggọ-ji ụpho-mkpuma mkpukpu. Ndu meru iya nọ bụ ndu eme nka. Ẹpha Uzáya angakọta ẹkemeke ọbule; kẹle Nchileke yetaru iya ẹka l'ụzo, dọ biribiri jeye; yọ buru onye atsù egvu.

Ẹhu-labụ eme Uziya

(2 Eze 15:5-7)

¹⁶ Teke ono, Uziya bya aburu onye ike ono; b'ọ kulahaaru onwiya ekuku; kuru onwiya ye l'ọ-la-l'iyi. Ẹ to vudoshihedu ike l'ẹke Ojejoje, bụ Nchileke iya nọ; kẹ l'ọ bahuru l'eze-ùlo Nchileke tẹ ya kpọọ ínsensu ọku l'ẹnya-ngweja ínsensu. ¹⁷ Onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ Azaríya yẹle ụkporo madzụ ẹno ọdo, achijeru Nchileke ẹja, bụkota ndu ike etsopyabe Uzáya bahù l'eze-ùlo ono. ¹⁸ Ẹphe anọchia ya ụzo; sù iya: “Uzáya; ẹ tọ bụdu nggu b'ọ gbaru t'ì kpọoru Ojejoje ínsensu ọku. Ndu ọ gbaru bụ ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ẹphe bụ ndu eri Ẹronu; mbụ ndu ono, e doberu nsọ t'ẹphe kpoje ínsensu ọku ono. Shi lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono; lufuta; kẹ l'ì mewaru iphe, ẹ-ta dudu mma; tẹmanu b'ì nafuwaru onwongu ugvu, shi l'ẹka Ojejoje, bụ Nchileke.”

¹⁹ Iwe abya Uzáya l'ẹhu. Teke ono b'ọ gudewa iphe, eegudeje akpọ ínsensu ọku l'ẹka tẹ ya kpọọ ya ọku. Ẹhu awata l'iya phụ oghu eghughu l'ẹke ono, ndu achijeru Nchileke ẹja nọ ono; ẹhu-labụ emifuta iya l'egedege ifu; l'ifu ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; lẹ mgboro ẹnya-ngweja ínsensu l'ùlo Ojejoje ono. ²⁰ Azaríya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono l'ẹphe ha abya elee ya ẹnya; ẹhu-labụ egbe tųwa iya nọ l'egedege ifu. Ẹphe enwufukebewa iya phụ l'ẹke ono. Yẹbedua l'onwiya alufu-kebewaphu; kẹle Ojejoje byiwaru iya ẹka.

²¹ Ẹhu-labụ ono meru eze Uzáya jeye mbọku ọ nwuhuru. Yo vuru ẹhu-labụ ono buru l'ùlo iche. E bufu iya l'eze-ùlo Nchileke. Yọ buru Jótamu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke bẹ buru onye ishi lẹ k'eze; chilahaa ndu alì ono.

²² Iphe ọdo, Uzáya mekotaru; tsube l'ishi jeye lẹ ngvucha bẹ bụ onye nkfuchiru Nchileke; bụ Azáya Emọzu bẹ deshuru iya nọ. ²³ Uzáya nwuhuru lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ; mbụ l'ẹgu, nọnyabe ẹke eelije ndu eze; kẹ l'ẹphe sùru l'ọ bụ onye ẹhu-labụ. Jótamu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ọzori iya.

27

Jótamu bụ eze ndu Júda

(2 Eze 15:32-38)

* **26:12** 26:12 Iphe ọ bụ bụ 2,600. † **26:13** 26:13 Iphe ọ bụ bụ 307,500.

¹ Iphe Jótamu gbaru bu ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bu Jerusha; nwatibe Zadoku. ² Jótamu meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje; ege ono, nna iya; mbu Uzaya meru ono. Olee to bahukwanu l'eze-ulo Nchileke je ome ege nna iya meru. A -gufukwaru ono; ndu Júda kwakwaruru l'uru-alị, epha aru. ³ O kpukwaziru Onu-oguzo Imeli, no l'eze-ulo Nchileke; rukwaaphu oru nshinu l'upho-mkpuma Ofelu. ⁴ O kwaphu ege ono b'ọ kpushiru mkpukpu l'ugvu ugvu alị ndu Júda; bya akpushia eke eedomije onwonye; me ulo-eli l'eke oswa nogbaa.

⁵ Jótamu be tsoru eze ndu Amonu ogu; mekputa iya. L'afa ono be ndu Amonu nuru iya ukporo talentu mkpola-ocha ise; me ogbonga witu, du ukporo unu l'unu ise; me ogbonga balị, du ukporo unu l'unu ise. Epha nukwaru iya phu ophu ha ege ono odo l'afa k'ebo ya; me l'afa k'eto ya.

⁶ Jótamu abya aka oshihu ike; ke l'ọ bya evudoshia ike l'uzo ke Ojejoje, bu Nchileke iya.

⁷ Iphe odo, Jótamu mekotaru; me ogu, o lukotaru; me iphe odo, o meeberu l'ọ ha; b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu; me ke ndu Júda. ⁸ Iphe o gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. ⁹ Jótamu anwuhu lakfushia nna iya phe; e lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Éhazu, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya.

28

Éhazu bu eze ndu Júda (2 Eze 16:1-4)

¹ Iphe Éhazu gbaru bu ukporo afa teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. E to medu iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje ege ochechoroche iya; mbu Dévidi meru. ² O tsoru ubeka ndu eze ndu Ízurelu; kpushiaru Balu ntẹkpe. ³ O kporu insensu oku lẹ nsuda Benu Hínomu; kporo nwatibe iya ke nwoke oku gude gwoo eja; mbu yekota eka l'akpamara ono, oha ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelu ono shi emeje. ⁴ O gworu eja; kporo insensu oku l'eke eegwoje eja; me l'ugvu ugvu; me iphe, bu oshi, nweru idzu.

⁵ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke iya eworu iya ye l'eka eze ndu Áramu. Ndu Áramu emekputa iya; kpu igweligwe ndu nk'ia lẹ ndzu; kpuru epha laa Damasukosu. E wokwaru iya phu ye l'eka eze ndu Ízurelu, bu onye gbushiru ndu ke Éhazu; nua epha nshi. ⁶ Peka Remaliya be gburu ukporo unu unwoke ugbo iri l'ise* l'alị Júda ujiku lanu; mbu ndu bukota soja, ike du. Ishi iya aburu l'ephe gwoberu Ojejoje, bu Nchileke ke nna epha. ⁷ Zikiri, bu onye soja, shi l'ikfu Ífuremu be gburu Maaseya, bu nwatibe eze; me Azurikamu, bu onye ishi l'ufu-eze; gbukwaaphu Elukana, bu onye etsota eze l'okwa. ⁸ Ndu Ízurelu akpu unu madzu ugbo unu l'unu ukporo madzu ise† lẹ ndzu lẹ ndu Júda ono, bu ndu abubu epha ono. Epha kpuru unwanyi; kpu unwu epha ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; bya akwaa iphe epha l'okwata ke eji eji vuru lashia Samériya.

⁹ Obu l'o nweru onye nkfuchiru Ojejoje, aza Odedu, bu lẹ Samériya. Yọ tugbua; je agba ndu soja ono ndzuta l'ephe shi ogu ala Samériya; je asu epha: "Unu lenu; Ojejoje, bu Nchileke nna unu phe; be gude k'ehu-eghughu, egbu iya nu l'eke ndu Júda no; woru epha ye unu l'eka. Obenu l'unu gudewa ehu-iwe ophu ruru imigwe gbushia epha. ¹⁰ Iphe unu tuberu nta-a bu t'unu dobe ndu Júda; me ndu Jerúsalemu ono; unwoke l'unwanyi epha t'ephe buru ohu unu. Obenu; unubedua; ?to nwedu

* 28:6 28:6 Iphe o bu bu 120,000. † 28:8 28:8 Iphe o bu bu 200,000.

iphe dụ eji, unu mejeru megude Ojejoje, bụ Nchileke unu ọtọ? ¹¹ Unu ngabere iya nchi nta-a. Unu duphu ndu abubu unu ono, unu kpuru le ndzu ono azu; ke l'oke ehu-eghughu Ojejoje be dakfutaakwaru unu.”

¹² To dụ iya bu; Azariya Jehohananu; Berekaya Meshilemotu; Jehizekaya Shalumu; me Amasa Hadulayi, bu iya bu ndu ishi ndu Ifuremu eje etso ndu soja ono, shi ogo ala ono okfu; ¹³ su epe: “Unu be edubatakwa ndu ono, unu kpuru le ndzu ono eke-a; ke l'iphe, unu tberu bu t'unu menyafua ejo iphe; me iphe, ikpe a-nma ayi l'eke Ojejoje no yekoberu ophu, ayi mewaru ememe. Ikpe, nmaru ayi be hatabekwa nshinu; k'ophu oke ehu-eghughu Ojejoje tukookwaru ndu Izurelu l'ishi.”

¹⁴ To dụ iya bu; ndu soja ono anodu l'ifu ndu ishi; me l'edzudzu oha ono haa ndu ono, epe kpuru le ndzu ono; me iphe ono, epe kwaru l'okwata ono. ¹⁵ Unwoke phu, a guru epha epe phu abya achita ndu ono, a kpuru le ndzu ono; bya eye eka l'iphe ono, a kwaru l'okwata ono; chita uwe yeshia ndu ophu gba otu l'ephe ha. Epe anu epe iphe oye l'ehu; me akpokpa; me nri; me iphe angungu; bya edebetsua epe manu l'eke onya, no epe l'ehu. E gude nkakfu-igara pata ndu ophu ike gvushiru; duru epe dulaaru ndu abubu epe le Jeriko, bu iya bu Mkpukpu nkfu. Epe emetsua; latashia Sameriya.

Éhazu eje arọ l'eka ndu Asiriya (2 Eze 16:7-9)

¹⁶ Yo buru teke ono; be eze, bu Éhazu ziru te eze ndu Asiriya bya eyetaru iya eka. ¹⁷ Ishi iya aburu le ndu Edomu byaru bya etso ndu Júda ogo odo; kpua ndu ophu epe kpuru le ndzu. ¹⁸ Ndu Filisutayinu abya ogo o-lua-olaa le mkpukpu, nogbaa l'alij okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba; me le ndu ohuda Júda. Epe anaa Bétu-Shemeshi; Ajalonu; Gederotu; me Soko yele edukfu edukfu, nokota iya nu; bya anakwaaphu Timina yele edukfu edukfu, no iya nu; me Gimuzo yele edukfu edukfu, no iya nu. Epe alaa egu l'eke ono, epe naru ono je eburu. ¹⁹ Ojejoje egude k'iphe, Éhazu, bu eze ndu Izurelu meru; wozita ndu Júda alij; kele Éhazu meru; uru-alij abya aka nshinu l'alij Júda; ophu Ojejoje 'egudehedu ire iya eka. ²⁰ Ya ndono; Tiligatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya abyakfuta iya. Iphe o mechiuaru aburu l'o byaru bya echia ya onu l'alij. ²¹ Éhazu eshi l'eze-ulo Nchileke; me l'ufu-eze; me l'ulo ndu ishi gwokoo iphe nu eze ndu Asiriya ono. Obenu l'iphe ono te nwedu eka, o yeru iya.

Ejo iphe, Éhazu meru

²² L'oge teke ono, eze Éhazu no l'iphe-ehuka ono b'o kabaa oburu onye Ojejoje e-te egudedu ire iya eka. ²³ O gworu eja nu agwa ndu Damasukosu, bu iya bu ndu ono, mekputaru iya nu ono. Yo su le ya e-gwo eja nu agwa ndu Áramu t'ephe yetaru iya eka; keshinu ophu epe yetaru ndu eze ndu Áramu ono eka. Obenu l'oo ya mekocharu kpata adada iya; me l'adada ke ndu Izurelu l'ephe ha. ²⁴ Éhazu abya achikobe ngwa, no l'eze-ulo Nchileke; gbua yogiriyogiri; bya agu-chishia ibo eze-ulo Nchileke ono; bya achiko enya-ngweja doo l'ekemeke obule le Jerúsalemu. ²⁵ L'iphe bu mkpukpu, nokota l'alij Júda b'o metakotaru eke aagwaje nte; shi ege ono kpatsua Ojejoje, bu Nchileke ke nna iya phe iwe.

Anwuhu Éhazu (2 Eze 16:19-20)

²⁶ Iphe odo, mekotaru nu teke o bu eze; me eka uzo ophu o tsokotaru; shita l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; me ke ndu Izurelu. ²⁷ To dụ iya bu; Éhazu anwuhu lakfushia nna iya phe. Epe elia ya le Jerúsalemu. Ole e te

lidu iya l'ẹke eelije ndu eze ndu Ízureḷu. Hezekáya, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ọzori iya.

29

Hezekáya bụ eze ndu Júda (2 Eze 18:1-3)

¹ Hezekáya wataru achichi l'ọ gbawaru ụkporo afa l'afa ise. Ọ chiru ụkporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Abíja; nwatibe Zekaráya. ² Hezekáya meru iphe, vudo nhamunha l'anya Ojejoje; ẹge ochechoroche iya, bụ Dévidi meru.

Hezekáya asacha eze-ulo Nchileke

³ L'onwa k'odungu; l'afa k'odungu, Hezekáya wataru achichi; b'ọ guhashiru ibo eze-ulo Nchileke; mekwashia ya emekwa. ⁴ Yọ bya edubata ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi; kukobe ẹphe l'edukfu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata; ⁵ bya asụ ẹphe: "Unubẹ ndu Lívayi; unu ngabẹru iya nchị! Unu dobe onwunu nsọ nta-a; unu edobe ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna unu phẹ nsọ. Unu wofukota iphe atso oyi, nọ lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono. ⁶ Ishi iya aburu lẹ nna ayi phẹ b'ẹ t'e shidu gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe meru ẹjo iphe l'anya Ojejoje, bụ Nchileke ayi. Ẹphe paru iya haa; wofu ifu l'ẹke Ojejoje bu ebubu; bya agbakutaru iya azụ. ⁷ Ẹphe gụ-chishiru ibo nwulo, nọ dukfuru l'onu eze-ulo Nchileke; menyishia oku l'uroku, nọ iya nụ. Ẹphe akpo-buhu insensu oku; gwobuhuru Nchileke kẹ Ízureḷu ngweja-ukfuru lẹ Ẹke-dụ-Nsọ. ⁸ Yọ buru iya meru iphe oke ẹhu-eghughu Ojejoje dakfutaru ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu. Iphe, o meru ẹphe emee; onyemonye obule akpo beru; wata otsu egvu. Ẹphe aburu ndu aagburu onu-mini; ẹge unu gudewa ẹnya unu ele nta-a. ⁹ Ọ bụ iya meru iphe e gude ogu-mbeke gbushia nna ayi phẹ; buru iya kparu iphe a kpuru unwu ayi ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyị; mę unyomu ayi phẹ lẹ ndzụ.

¹⁰ "Iphe, nọ iya l'obu nta-a bụ tẹ yẹle Ojejoje gbaa ndzụ; mbụ Nchileke kẹ Ízureḷu; k'ophu ẹhu-eghughu iya ono, ata kfukfukfu ono a-lufu l'ẹke ẹphe nọ. ¹¹ Unwu iya-a; unu ba apakwa ozi unu ẹka lanu nta-a; kẹle Ojejoje bẹ fotarun unu t'unu vudo l'ifu iya; l'ejeru iya ozi; mbụ t'unu buru iya ndu ozi; mę ndu anọduje akporu iya insensu oku."

¹² Tọ dụ iya bụ; ndu Lívayi ono abya ajikobe k'ozi ono.

Ndu eri Kohatu, tso iya nụ bụ:
Mahatu Amasayi yẹle Jówẹlu Azaríya.
Ndu eri Merari, tso iya nụ
aburu Kishi Abudi yẹle
Azaríya Jehalelelu.

Ndu eri Geshonu, tso iya nụ
bụ Jowa Zima yẹle Ídenu Jowa.

¹³ Ndu eri Elizafanu, tso iya nụ
bụ Shimiri yẹle Jeyẹlu.
Ndu eri Ásafu, tso iya nụ
aburu Zekaráya yẹle Mataníya.

¹⁴ Ndu eri Hemanu, tso iya nụ
bụ Jehiyẹlu yẹle Shimeyi.
Ndu eri Jedutunu, tso iya nụ
aburu Shemáya yẹle Uziyẹlu.

¹⁵ Ẹphe abya achikobe unwunna ẹphe; bya emee onwẹphe; ẹphe adu nsọ; bẹ ẹphe bya abahụ je emechaa eze-ulo Nchileke ẹge ono, eze tu-buru iya ẹphe ono; mbụ ẹge ono, okfu Ojejoje kfuru iya ono. ¹⁶ Ndu achijeru Nchileke ẹja abya abahụ l'ime ime

eze-ulo Nchileke ono; je emechaa ya emecha. Iphemiphe, ephe phuru, aaso nso l'eze-ulo Nchileke ono; be ephe chifutakotaru l'ogbodufu eze-ulo ono. Ndu Lívayi eye eka vuta iya vufu; je awushi le nggele Kídironu. ¹⁷ Eze-ulo ono be ephe wataru emecha le mboku mbu l'onwa ke mbu. Yo be le mboku k'esato l'onwa ono; ephe emetabe iya rua le nwulo ono, no dukfuru eze-ulo Nchileke ono. Ephe egude abali esato mecha eze-ulo Nchileke ono l'onwiya. Yo buru l'abali iri l'ishingu l'onwa ke mbu ono be ephe megeru iya.

Eeyephu eze-ulo Nchileke azu l'eka Nchileke

¹⁸ To du iya bu; ephe ejekfushia eze, bu Hezekaya je asu iya: "L'ephe mechaakwaru eze-ulo Nchileke ono l'o ha; me enya-ngweja-ukfuru; me iphe, bu iphe, anoje iya nu; me teburu ono, eedobeje buredi, eedobeje l'ifu Nchileke ono yeje iphe, anoje iya nu.

Eeye Nchileke eze-ulo ono l'eka

¹⁹ "Iphe, bu ngwa ono, eze Ehazi woshiru l'eze-ulo teke ono, o bu eze ono; mbu teke ono, e te gudedu ire iya eka ono b'e dobephuru azu; ephe emechakotawa iya emecha. O nokota-a l'ifu enya-ngweja Ojejoje."

²⁰ Ya ndono; yo be l'onmewa utsu; eze, bu Hezekaya egbeshi je ekukota ndu ishi mkpukpu ono; ephe ejeshia l'ulo Ojejoje ono. ²¹ Ephe akpuru oke-eswi esaa; ebyila esaa; unwu aturu esaa; me mkpi esaa, ephe e-gude gwoo ngweja iphe, du eji l'okfu eka ali-eze ono; me l'okfu eka ulo ono, du nso ono; me l'okfu eka ndu Juda. Eze asu ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu t'ephe gwoo ngweja ono l'enya-ngweja Ojejoje. ²² To du iya bu; ephe egbua oke-eswi ono; ndu achijeru Nchileke eja anata mee ya; phee l'enya-ngweja ono. Ephe egbukwaaphu ebyila ono; phee mee ya l'enya-ngweja ono; bya egbua unwu aturu phu; phee mee ya l'enya-ngweja ono. ²³ Mkpi ono, e gude egwo ngweja iphe eji ono b'a kputakotaru je anu eze yeje edzudzu oha ono; ephe ebyibegbaa ya eka. ²⁴ Ndu achijeru Nchileke eja egbushia mkpi ono; gude mee ya gwoo ngweja iphe, du eji l'enya-ngweja ono; gude kfu ugwo iphe, du eji, ndu Izurelu l'epha ha meru; ke l'eze be turu ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja iphe, du eji ono l'okfu ehu Izurelu l'ephe ha.

²⁵ Yo bya achiru ndu Lívayi ye l'eze-ulo Nchileke; nu ephe ogele; me une; me ogumogu; ege ono, ephe turu l'ekemu; mbu Dévidi yeje Gádu, bu onye aphujeru eze aphu; me Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke. Ekemu ono be bu ekemu, Ojejoje shi l'eka ndu nkfuchiru iya tu. ²⁶ Ndu Lívayi evudo guddebaa ngwa-egvu Dévidi ono; ndu achijeru Nchileke eja egudebaa upyoku ephe.

²⁷ Ya ndono; Hezekaya atua ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru l'enya-ngweja ono. A watalephu ogwo ngweja-ukfuru ono; wata ogu egvu l'anu Ojejoje; l'egbu upyoku eye iya; l'aku ngwa-egvu Dévidi, bu eze ndu Izurelu. ²⁸ Edzudzu-oha ono l'epha ha abaaru Ojejoje eja; ndu egvu l'agu; ndu upyoku l'egbu. E mee ya ege ono jeye e gwogee ngweja-ukfuru ono. ²⁹ E gwotsulephu ngweja ono; eze; me iphe, bu ndu yeje iya no l'eke ono atuko l'ephe ha fozita; baaru Ojejoje eja. ³⁰ Eze, bu Hezekaya yeje ndu ishi iya abya ekfuaru ndu Lívayi t'ephe gua egvu ajaja nu Ojejoje; mbu t'ephe gua ya l'uzo Dévidi yeje Asafu, bu onye aphuje aphu guru iya. Ya ndono; ephe egude ehu-otso-ena gua egvu ajaja ono; bya efozita baaru Ojejoje eja.

³¹ Hezekaya asu: "Nta-a be unu dobewaru onwunu Ojejoje iche. Unu gude ngweja; me ngweja-ekele bya l'eze-ulo Nchileke." To du iya bu; edzudzu oha ono egwota ngweja; me ngweja-ekele ono. Iphe, bu ndu oovu evuvu l'obu ewotagbaa iphe, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru.

³² Anu, edzudzu oha ono nuru t'e gude gwoo ngweja-ukfuru ono be du ukporo oke-eswi eto l'oke-eswi iri; ukporo ebyila ise; me ukporo unwu aturu iri. Anu ono

l'ọ ha bẹ bukota ọphu ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. ³³ Anụ, e doberu nsọ k'ogwo ngweja ono dū ọnu oke-eswi l'oke-eswi ọkporo iri; waa ọnu aturu ọsaa l'ọkporo iri. ³⁴ Ọle ndu achijeru Nchileke ẹja hanuka nwanshi; k'ọphu bụ l'ẹphe ta dudu ike swashikota akpo, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. Yọ buru ọnwunna ẹphe, bụ ndu Lívayi bẹ yetaru ẹphe ẹka tẹ ndu ọdo, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja dobefua onwẹphe nsọ; ẹphe eyetaru ẹphe ẹka ono jeye ozi ono agvu; kele ndu Lívayi b'ọ ka oru l'ẹhu t'ẹphe dobe onwẹphe nsọ; ama lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja. ³⁵ Anụ, e gude eme ke ngweja-ukfuru ono bẹ ha l'igwe; mękwaphu ẹba anụ, e gude egwo ngweja ẹhu-agu; mę ngweja-męe, etsoje ngweja-ukfuru ono.

Tọ dū iya bụ; ozi, eeje l'eze-ulo Nchileke abya ala azu l'onodu iya. ³⁶ Hezekaya yele ndu ono l'ẹphe ha etekota ọsua k'iphe, Ojejoje meru ndu nk'ia; ke l'iphe ono b'e mekotaru ẹgwegwa ẹgwegwa.

30

Aakwakọbe ke Aji Esweta

¹ Hezekaya abya ezikota iphe, bụ ndu Ízurelu mę ndu Júda ozi; dekwaruphu ẹkwo nū ndu Ífuremu; mę ndu Manáse t'ẹphe byakota l'ulo Ojejoje lẹ Jerúsalemu; k'ọphu ẹphe a-gbaru Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu Aji Esweta. ² Eze yele ndu ishi; mę edzudzu ọha ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono abya achipyaa ya l'ọo l'onwa k'ẹbo bẹ ẹphe a-gba Aji Esweta ono. ³ Ẹphe ta agbadu iya teke aagbajẹ iya; kele ndu doberu onwẹphe nsọ lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja ta hadu nshinu; ọdo aburu lẹ ndu Ízurelu te eshidu dzukowaa lẹ Jerúsalemu. ⁴ Iphe ono, ẹphe chitaru idzu iya ono adu eze yele edzudzu ọha ono mma l'obu. ⁵ Ẹphe akabua l'aa-ra iya arara l'alí Ízurelu gbaa mgburumburu; tsube lẹ Besheba jeye lẹ Danu tẹ ndu Ízurelu wuru bya Jerúsalemu bya agbaaru Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurelu Aji Esweta ono; ke l'ẹphe ta habua l'igwe gbaa aji ono l'ẹge e deru iya l'ẹkwo.

⁶ Eze abya atua ekemu tẹ ndu ọkpa-ẹgwa gude ẹkwo, eze yele ndu ishi iya deru jekota alí Ízurelu; mę l'alí Júda. Iphe, e deru l'ẹkwo ono sụru:

“Unubẹ ndu Ízurelu; unu laphuta azu lakfuta Ojejoje, bụ Nchileke ke Ébirihamu; ke Áyizaku; mę ke Ízurelu; k'ọphu ọo-ghachiru unu ifu ọdo; mbu unubẹ nwa ndu ọphu wafuru nū l'ẹka ndu eze ndu Asiriya. ⁷ Unu ba adukwa l'ọ bụ nna unu phe; mę ọnwunna unu phe, bụ ndu ono, Ojejoje, bụ Nchileke ke nna ẹphe te shidu gude ire ẹphe ẹke ono; k'ọphu bụ lẹ Ojejoje meru ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata ẹge-a unu phuru-wa. ⁸ Unu be ekwefukwa ikè l'ọ bụ nna unu phe. Iphe, unu e-mechia bụ t'unu woru onwunu nū Ojejoje. Unu bya l'ulo iya ono, dū nsọ ono; mbu l'ulo ono, o mewaru t'ọ dū nsọ jeye lẹ tutu yoyo ono. Unu abajeru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹja; k'ọphu ẹhu-eghughu iya ono, ata kfukfukfu ono a-lufu unu l'ẹhu. ⁹ Ọ -buru l'unu lakfutaru Ojejoje ọdo; bẹ ndu kpuru ọnwunna unu; mę unwegirima unu phe lẹ ndu a-phuru ẹphe imiko; haa ẹphe; ẹphe alaphuta azu l'alí-a; ke lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ onye emeje eze-iphe-oma; buru onye aphuje imiko. Ẹ to nwedu l'ọ ghaaru unu azu; teke unu lakfutaru iya.”

¹⁰ Ndu ọkpa-ẹgwa ono atuko iphe, bụ mkpukpu ndu ikfu Ífuremu; ke ndu k'ikfu Manáse; mę ke ndu ikfu Zébulonu jegbaru. Obenu l'ọo ọchi bẹ aachi ẹphe; l'aja ẹphe ewena. ¹¹ Ọle o nwelerua ndu ikfu Ásha; ikfu Manáse; mę ikfu ke Zébulonu, bụ ndu kweru nū; wozita onwẹphe alí; byatashia Jerúsalemu. ¹² Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ẹka Ojejoje nọ l'ẹhu ndu Júda; yo mee k'ọphu obu ẹphe bụ nanu; ẹphe l'eme iphe, Ojejoje kfuru ẹge eze yele ndu ishi sụru t'ẹphe mee.

Aagba Aji Esweta ono

¹³ Ya ndono; a dukpoo l'igwe mbu ndu byaru bya edzua le Jerúsalemu t'ephe gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko l'onwa k'ebó. ¹⁴ Ephe atuko enya eke e shi egwoje eja le Jerúsalemu wofukota; woshikwaaphu iphe, bu enya-ngweja insensu je enwuru ye l'okpa-ugvu Kídironu.

¹⁵ Yo rua l'abalí iri l'eno l'onwa k'ebó ono; ephe egbua nwaturu Aji Esweta ono. Iphere egude ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu Lívayi. Ephe eje emechashia onwephe; gude anu, ee-gwo ngweja-ukfuru byatashia l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁶ Ephe eje anodukota l'onodu, ephe anoduje; ege ono, o kfuru iya; mbu ekemu Mosisu, bu onye ke Nchileke ono. Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ephee mee ono, ephe nataru l'eka ndu Lívayi ono. ¹⁷ Ephe du l'igwe; mbu ndu no l'igwe-oha ono e-te emechadu onwephe emecha. Yo buru iya meru; ndu Lívayi egbuaru ndu ono, mmeru no l'ehu ono nwaturu Aji Esweta nk'ephe; k'ophu ephe e-me iya t'o duru Ojejoje nsó. ¹⁸ Ndu ophu ka l'igwe le ndu shi l'ikfu Ifuremu; ikfu Manase; ikfu Isaka; me ke Zebulun te emechadu onwephe emecha; ole ephe rikwanuru iphe Aji Esweta ono. Eriri, ephe riru iya ta kwa ege ono b'e deru iya l'ekwo. Ole Hezekaya kfukwanuru nu Ojejoje l'okfu ehú ephe; su: "Te Ojejoje, bu onye ono, du mma ono guaru ¹⁹ iphe, bu onye, gude obu iya l'o ha achó Ojejoje, bu Nchileke ke nna iya phe nvu; e guderu l'onye obu te emechadu onwiya ege ekemu k'ulo, du nsó ono kfuru." ²⁰ To du iya bu; Ojejoje anu ekfukfu ono, Hezekaya kfuru nu iya ono; to mebyishihe ndu ono.

²¹ Ndu Izurelu, bu ndu ophu no le Jerualemu egude ehú-otso-ena gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko abali esaa. Ndu Lívayi me ndu achijeru Nchileke eja l'anoduje l'aguru Ojejoje egvu mboku-mboku; ephe egudeje ngwa-egvu, ada oda l'aguru Ojejoje egvu ono.

²² Ndu Lívayi koshiru l'o doru ephe enya; mbu ozi, ephe ejeru Ojejoje. Hezekaya ekfua okfu gude du ephe ike. L'ime abali esaa ono be ephe rikotaru iphe, gbaru ephe le ngweja ehú-agu; bya ekele Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe ekele.

²³ Edzudzu-oha ono l'ephe ha ekweta l'ephe a-gbafua aji ono ujiku esaa odo. To du iya bu; ephe egude ehú-otso-ena gbaa aji ono abali esaa odo. ²⁴ Hezekaya, bu eze ndu Júda anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo eswi iri;* me unu aturu iri l'esaa l'ukporo aturu iri.† Ndu ishi anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo iri;‡ me unu aturu ugbo ukporo l'ise§ t'ephe gbushia gude gbaa aji ono. Ndu achijeru Nchileke eja adu l'igwe kweta mecha onwephe emechaa. ²⁵ Iphe, bu edzudzu oha ndu Júda l'ephe ha etekota eswa. Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; igwe-oha ndu shi Izurelu bya ndzuko ono; ndu mbyamumba, shi l'ali Izurelu bya; mewaru ndu ophu bu ebubu l'ali Júda atuko l'ephe ha tee eswa. ²⁶ Ehu akwata tsoo ndu Jerúsalemu ena k'iche; kele tsube l'oge ke Solomonu Dévidi, bu eze ndu Izurelu be ta gbabua aji, du ege ono le Jerúsalemu. ²⁷ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi awu-lihu goru onu-oma nu ndu ono; Nchileke anu olu ephe; ekfukfu, ephe ekfu anu Nchileke erua imigwe, l'eke ono, du nsó, o bu ebubu ono.

31

¹ E metsulephu iphemiphe obule ono; ndu Izurelu, no l'eke ono l'ephe ha awu-lihu bahu le mkpukpu ndu Júda; je atuko mkpuma, e dobegbaaru nsó kupyashia; gbutsushia itso Ashera; nwutsushia eke aagwaje iphe; me iphe, bu enya-ngweja, no l'ali Júda l'o ha; ke Benjaminu; ke Ifuremu; me ke Manase. Ephe emee ya ege ono jeye ephe emebyishikota iphemiphe obule ono. E metsua; ndu Izurelu l'ephe ha alashigbaa mkpukpu ephe; onyenonu alashia le nk'iya.

* **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 1,000. † **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 7,000. ‡ **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 1,000. § **30:24** 30:24 Iphe o bu bu 10,000.

Iphe, a nuru t'e gude baaru Ojejoje eja

² Hezekáya abya agbaa ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi l'ogbo l'ogbo. Yo kee ozi; nu iphe, bu ogbo, nonu; mbu ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke eja; me ophu, gbaru ndu Lívayi. Ozi ephe bu ogwo ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu; me onodu l'onu odu ke Ojejoje; l'eje ozi; l'ekele iya ekele; gude egvu l'aja iya ajaja. ³ Eze abya eshi l'iphe, o nweru enweru hata elu iya nu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru l'utsu me l'urenyashi; me ke mboku odu-ume; me ke Aji Onwa Ophungu; mewaru k'ogba aji, e dobegbaaru l'oge iya; mbu ege ono, e deru iya l'ekemu Ojejoje ono.

⁴ Yo bya atua ekemu te ndu bu le Jerúsalemu woru oke iphe, ruberu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi nu ephe; k'ophu ephe e-yeru ehu l'ome ekemu Ojejoje.

⁵ Ekemu ono, eze turu ono abya edzuru ekemeke; teke ono teke ono; ndu Ízurelu anulaha akpuru iphe odungu ephe: mbu witu; mee; manu olivu; manu-engu; mekpó iphemiphe obule, shi l'egu. Ephe evubatakwapu okè lanu l'uzo iri, shi l'iphemiphe obule, ephe nweru; yo tsubo etsubo. ⁶ Ndu Ízurelu; me ndu Júda, bukota le mkpukpu, nogbaa le Júda ewotakwapu oke lanu l'uzo iri, shi l'eswi; me aturu; me l'eghu ephe bya anu. Ephe anukwapu oke lanu l'uzo iri, shi l'iphe, du nsó, e doberu Ojejoje, bu Nchileke ephe nsó. Ephe akua ya l'ikpo l'ikpo. ⁷ Ephe wataru iya l'onwa k'eto; megee ya l'onwa k'esaa. ⁸ Hezekáya ye le ndu ishi abya aphu ege iphe ono kutsuaru l'ikpo; jaa Ojejoje ajaja; bya agooru ndibe iya; mbu ndu Ízurelu onu.

⁹ Hezekáya abya ajilaha ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi ege ee-me iphe ono, kutsuaru l'ikpo ono. ¹⁰ Azariya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; onye onu-ulo Zadoku abya eyee onu; su: "Le keshinu teke ephe wataru ovubata iphe ono l'eze-ulo Nchileke; be ephe wataru oriji ephe; ophu aphoduje aphodu ahakwaduru nshinu; ke le Ojejoje gowaru onu-oma nu ndibe iya. Oo ya meru iphe eze iya ophu, ha ege-a tsufukwadururu etsufu."

¹¹ Hezekáya abya ezi ephe t'ephe dozia mkpura, aakwakobeje iphe l'eze-ulo Nchileke. Ephe edozia ya. ¹² Ephe evutakota iphemiphe obule ono, a nuru t'e gude baaru Ojejoje eja ono bya edobe l'ime mkpura ono; mekpó uzo lanu l'uzo iri phu; me iphe ono, e doberu nsó ono. Ephe ta padu ozi ephe eka lanu. Yo buru Konanaya, bu onye Lívayi be bu onye ishi, eleta ephe enya. Onye etsota iya nu aburu nwunne iya, bu Shimeyi. ¹³ Eze, bu Hezekáya; me onye ishi ulo Ojejoje, bu Azariya abya afota ndu a-odu Konanaya ye le nwunne iya, bu Shimeyi l'eka; l'eleta iphe ono enya. Ndu ephe fotaru bu: Jehiyelu; Azaziya; Nahatu; Asahelu; Jerimotu; Jozabadu; Eliyelu; Isumakiya; Mahatu; me Benaya.

¹⁴ Yo buru Kore, bu nwatibe onye Lívayi, bu Imuna; mbu onye nche onu-oguzo uzo enyanwu-ahata; be iphe, a nuru Nchileke l'ege onye chiru obu iya no l'eka. Iphe, a nuru Ojejoje; me iphe, katsukpo odu nsó bu iya anoduje ekeshi iya. ¹⁵ Ndu yeru ehu l'oyeru iya eka le mkpukpu eke ndu achijeru Nchileke eja bu bu: Idenu; Minyaminu; Jeshuwa; Shemaya; me Amariya; me Shekaniya. Ephe yetaru eka l'okeru ndu achijeru Nchileke eja ibe ephe iphe, gbaru ephe. Ephe keru iya l'ogbo l'ogbo. Yo buru ege a nuru ogurenaya b'a nuru nwata.

¹⁶ Ndu odo, ephe kevutsuaru bu unwoke, nowaru tsube l'afa eto kwaseru, bu ndu epha ephe no l'ekwo, e deshiru ege e shi mua ephe; kevutsuaru iphe bu ndu abahuje l'eze-ulo Nchileke l'eje ozi mboku-mboku. E keru iya ephe l'ogbo l'ogbo l'ege ozi, ephe eje gbaru. ¹⁷ Ephe abya ekeru gba ndu achijeru Nchileke eja, e deru epha ephe l'enya-ufu ephe ege e shiru mua ephe; me ndu Lívayi, nowaru tsube l'ukporo afa kwaseru. E keru ephe iphe ono l'ogbo l'ogbo l'ege ozi ephe gbaru. ¹⁸ E deshikotaru epha unwegirima ephe ndu ke nshii; me unyomu ephe; me unwu ephe k'unwoke;

mẹ unwu ephe k'unwanyi lẹ mkpukpu ono kpmukpamu l'ekwo, e deshiru ege e shiru mushia ephe; kẹ l'ephe gbaru t'e gude ire ephe eka l'odobe onwephe nsọ.

¹⁹ A bya lẹ ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu k'eri Éronu; mbu ndu ono, bu l'egu, no-pheru mkpukpu ephe mgburumgburu ono; ephebedua b'a gutaru unwoke lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu tẹ ephe keeru unwoke ndu k'eri Éronu ono iphe nk'ephe; mekpọ ndu e deru epha ephe l'ekwo, e deshiru ege e shiru mushia ndu Lívayi.

²⁰ Iphe ono bẹ bu iphe, Hezekáya meru l'alì ndu Júda gbaa mgburumgburu. O meru iphe, du mma; mẹ iphe, vudo nhamunha; bya aburu onye e gude ire iya eka l'eke Ojejoje, bu Nchileke no. ²¹ Iphemiphe obule, o yeru eka l'ozi, no l'eze-ulo Nchileke; mẹ l'ome ekemu; mẹ l'ome iphe, a suru t'e meje; mbu l'ochọ Nchileke iya; b'o gudekota obu iya l'ọ ha mee. E shi ege ono; iphemiphe obule aburu iya upete.

32

Senákeribu abyaru Jerúsalemu ogu

(2 Eze 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Azá 36:1-22; 37:8-38)

¹ Hezekáya ejebetsua egiri ozi ono, o jeru ono; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu achita ndu soja iya; ephe abya ogu l'alì Júda; bya ekephetabaa mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. Iphe ọori aburu tẹ ya -lutaru iya onwiya. ² Hezekáya aphulephu l'iphe Senákeribu gbaru enya iya bya bu t'ọ lua ogu lẹ Jerúsalemu; ³ jekfushia ndu ishi ọru iya; mẹ ndu soja iya idzu. Ephe achita l'ephe e-je enwuchishia enya-mini, no l'azu mkpukpu ono t'ọ gbabuhu mini. Ephe eyetaru iya eka. ⁴ A du l'igwe dzua; je enwuchishia enya-mini ono l'ọ ha; mẹ nggele, atsobata l'alì ono. Ephe asu l'ephe ta ahadu tẹ ndu eze ndu Asiriya phụ mini, e-dzuru ephe; mẹ ephe byalephu. ⁵ Hezekáya abya efube ifu kpukwatsua eke daru adada l'upho-mkpuma mkpukpu ono; bya akpushia ọlo-eli ọlo-eli l'eli upho-mkpuma ono. L'azu upho-mkpuma ono; b'ọ kpuru upho-mkpuma ọdo. Yọ bya emee agbarike k'upho-mkpuma Mkpukpu Dévidi; yọ kabaa oshihu ike. Yọ kpushikwaaphu ngwa-ogu l'igwe; mẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye.

⁶ Yọ bya edobe ndu soja, a-buru ishi ndu Ízurelu; bya ekua ephe; ephe abyakfuta iya l'edukfu, no l'iku obu-edukfu mkpukpu ono. Yo kfuaru ephe okfu, e-me tẹ obu shihu ephe ike su: ⁷ "T'okpoma shikwaa unu ike; ophu obu 'awakwa unu awawa. Unu ba atsukwa egvu; ophu meji 'atofukwa unu lẹ k'eze ndu Asiriya yele igwe ndu soja ono, tso iya nu ono; l'onye ophu tso ayibedua kakwa onye ophu tso iya nu. ⁸ Iphe, o nweru bu ngwa-ogu kẹ madzu; obenu l'ayibedua nweru Ojejoje, bu Nchileke ayi, bu onye e-yetaru ayi eka; lu-chiaru ayi ogu." Iphe ono, Hezekáya, bu eze ndu Júda kfulu ono emee; obu eshihu ndu Júda ike.

Senákeribu ekfutoshi Jerúsalemu

⁹ A nonyaa; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu; mbu onye ono, chi ndu soja iya yechia Lakishi ono abya ezi ndu ozi iya t'ephe je Jerúsalemu je ezia Hezekáya, bu eze ndu Júda; mẹ ndu Júda, bu lẹ Jerúsalemu; su:

¹⁰ "Owaa iphe, Senákeribu, bu eze ndu Asiriya kfulu. O suru: ?Bu ngunu bẹ unu chiru ukfu kwẹ, meru; unu anoshia lẹ Jerúsalemu l'ẹke e kephetaru unu ekepheta?

¹¹ ?Unu marua l'ọo eduphu bẹ Hezekáya eduphu unu l'ẹke ọosuje unu lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu a-nafuta unu l'eka eze ndu Asiriya? Iphe, oome bu tẹ egu nri; mẹ egu mini gbushia unu. ¹² ?Tọ budu Hezekáya ono bẹ wofuru eke aagwajeru iya iphe; mebyishia enya-ngweja iya; bya asu ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu l'ọo enya-ngweja lanu bẹ ephe a-bajeru eja; buru iya bẹ ephe a-kpojeru insensu oku?

¹³ "?Unu ta madu iphe yele nna iya oche phe meru ndu alì ọdo? Agwa ndu alì ọdo ono; ?ọo-dua ike nafuta iya alì ephe l'eka? ¹⁴ A bya l'iphe bu mbakeshi ono, nna iya

phẹ meru; ephe aburu kpurupyata ono; ?nanu agwa ophu, duru ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka. ?Nanu ege Nchileke nk'unu e-shi du ike nafuta iya unu l'eka. ¹⁵ Ophu te unu ba ahashi Hezekaya t'o gho-gbua unu; dephushia unu ege ono, oodephushi unu ono. Unu be ekwekwa nk'ia; ke le to dukwa agwa oha; m'o bu k'ali-eze, dujewaru ike nafuta iya ndibe iya l'eka; m'o bu l'eka nna iya phe. ?Nanu ege o bu Nchileke unu e-gbe nafuta-chia unu l'eka iya?"

E gburu Senakeribu

¹⁶ Ndu ozi Senakeribu ono l'ekfubyishikwaphu Ojejoje, bu Nchileke; me nwozi Ojejoje, bu Hezekaya. ¹⁷ Eze Senakeribu edekwaaphu ekwo gude l'ekfubyishi Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu; su: "L'oo ege ono, agwa ndu ali odo ta dudu ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka phu; bu ege Nchileke ke Hezekaya ta adukwaphu ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka." ¹⁸ Ndu ozi Senakeribu ono egude okfu-ali ndu Juda chiru mkpu kpua ndu Jerusalemu ono, no l'eli upho-mkpuma mkpukpu ono; t'ephe shi ege ono mee t'ephe tsuhu egvu; k'ophu ephe e-shi ege ono nata mkpukpu ono. ¹⁹ Ephe ekfulahaaru Nchileke ke Jerusalemu sukusuku; yo gbe du l'o bu agwa ndiphe, bu iphe, madzu gude eka iya mee.

²⁰ Eze Hezekaya; me onye nkfuchiru, bu Azaya Emozu abya ekfuru nu Nchileke; raku iya le k'iphe ono; yo rua l'imigwe. ²¹ Ojejoje ezia ojozi iya; yo je echigbushia iphe, bu ndu soja, ike du l'ogu; ndu ishi ndu soja; me ndu ishi odo, no l'odu ogu eze ndu Asiriya ono. Eze ndu Asiriya egude iphere laphushia azu l'ali iya. Yo rua; je abahu le nwulo agwa iya; unwegirima iya ndu k'unwoke, no eke ono; egude mma gbuta iya tu.

²² Ojejoje eshi ege ono dzofuta Hezekaya yele ndu le Jerusalemu l'eka Senakeribu, bu eze ndu Asiriya; mewaru l'eka ndu odo. Yo mee; to nwehe ndu byaru ephe okpa ehu odo. ²³ A du l'igwe vuta iphe bya anu Ojejoje le Jerusalemu; me iphe, eregbaa ire, ephe nuru Hezekaya, bu eze ndu Juda. Tsube le teke ono kwaseru be iphe bu mbakeshi byaru bya edobe iya l'onodu, ha nshinu.

Iphe-ememe guderu Hezekaya

(2 Eze 20:1-3, 12-19; Azá 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ Yo buru teke ono be iphe-ememe byaru bya egude Hezekaya; k'ophu bu l'o nowa l'onu-onwu. Yo kfuru nu Ojejoje; yo za iya; bya emeru iphe-ophulenya nu iya. ²⁵ Hezekaya awata otse etsetse l'ime obu iya; ophu o dudu iphe, o meru le k'iphe-oma ono, o nataru ono. Ya ndono; oke ehu-eghughu Ojejoje adakfuta iya; dakfuta ndu Juda; dakfuta ndu Jerusalemu. ²⁶ Hezekaya yele ndu Jerusalemu abya akwaa izimana ke etsetse ono. Ojejoje ahaa ephe otu-koshi oke ehu-eghughu iya l'oge ke Hezekaya.

Iphe, Hezekaya nweru

²⁷ Hezekaya nweru iphe nshinu; bukwaruphu onye aakwabe uguv nshinu. O metaru onwiya mkpura eke okwakobeje mkpola-ocha; me mkpola-ododo; me mkpuma, vugbaa oke aswa; me manu, eshi mkpo; me iphe, eegudeje egbochita onwonye; mewaru iphe odo, vugbaa oke aswa. ²⁸ O kpukwaruphu ulo eke oodobeje witu; eke oodobeje mee; me manu; bya enweru odu-eswi eke eswi, anoje l'udu iya udu iya; me odu-aturu. ²⁹ O kpushiru onwiya mkpukpu mkpukpu; nweru aturu l'igwe; me egvu; me eswi; kele Nchileke nuru iya eku, du egvu.

³⁰ Oo Hezekaya be mechiru eke mini Gihonu eshije l'uzo imeli atsofu; bya eshi l'uzo ali iya bufuaru iya uzo l'uzo enyanwu-ariba Mkpukpu Dévidi. Iphe, bu iphe Hezekaya kuberu eka abujeru iya upete. ³¹ Yo be teke ndu ishi, achi Bábýilonu

yeru ndu madzū t'ephe bya amaru ege k'iphe-ophulenyā, Ojejoje meru l'alī ono dū; Nchileke ahaa ya t'ò data iya; maru iphe, nò iya l'obu.

Anwūhu Hezekáya
(2 Eze 20:20-21)

³² Iphe ọdo, Hezekáya mekotaru; mē ege o gude koshi lē Nchileke dūru iya lē nsọ; b'e dekotaru l'aphù onye nkfuchiru, bụ Azáya Emožu; mē l'ekwo ndu eze ndu Júda; mē kē ndu Ízurelu. ³³ Tò dū iya bụ; Hezekáya anwūhu lakfushia nna iya phē. E lia ya l'ugvu eke ili ndu eri Dévidi nò. Ndu Júda kpamukpamu mē ndu Jerúsalemu akwabe iya ugvu teke ọ nwūhuru. Manáse, bụ nwatibe iya kē nwoke aburu eze l'ozori iya.

33

Manáse bụ eze ndu Júda
(2 Eze 21:1-9, 17, 18)

¹ Iphe, Manáse gbaru bụ afa iri l'ẹbo teke ọ wataru achichi. Yò chia ụkporo afa labu l'afa iri l'ise lē Jerúsalemu. ² O meru iphe, dū eji l'anya Ojejoje. O meru akpamara ono, iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelu shi anọduje eme ono. ³ Eke ono, aagwajē iphe, nna iya; mbụ Hezekáya mebyishiru ono b'ọ kpukwaru; bya edobetsuaru Bálū ẹnya-ngweja; kpobetsua itso Ashera; bya abaaru unwu iphe, nọgbaa l'igwe eja; jeeru iya ozi. ⁴ Yò kpushia ẹnya-ngweja l'eze-ulo Nchileke, nò lē Jerúsalemu, bụ iya bụ eke ono, Ojejoje sūru: “Ọ bụ lē Jerúsalemu bē ẹpha iya a-nọ gbururu jeye lē gbururu.” ⁵ L'echi ogbodufu labu, nò l'eze-ulo Nchileke ono b'ọ kpushiru ẹnya-ngweja unwu iphe, nọgbaa l'igwe. ⁶ Ọ kpọru unwegirima iya unwoke ọku gude gwoo eja lē nsuda nwatibe Hínomu. Ọ gwọru agwugwo; gwọo ogvu; mee mgbashi; l'ejeje ọkpata ishi l'eka ndu aphu àphù; mē l'eka ndu njibya. Ejo iphe, o meru bē ha nshinu l'anya Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ẹhu-eghughu.

⁷ Ọ pyiru ntẹkpe dobe l'eze-ulo Nchileke; mbụ l'ẹke ono, Nchileke kfuru Dévidi yele nwatibe iya, bụ Sólomonu; sū: “Ọ bụ l'ulo-wa; mē lē Jerúsalemu, bụ mkpukpu ono, ya fọtaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ephe ha ono bē ya e-me tē t'epha iya nọdu gbururu jeye lē gbururu. ⁸ Ọphu ya ta abyadu l'eme tē ndu Ízurelu shi l'alī ono, ya tūru nna ephe eka ono hata ọkpa lufu alufu ọdo; m'ọ -buru-a l'ephe a-nwube ẹnya l'emekota iphe, ya tūru ephe l'ekemu ono, ya shi l'eka Mósisu nū ephe ono; mē iphe, ya tọru ọkpa iya; mē l'ome-l'alī iya.” ⁹ Ọ bụ lē Manáse dusweru ndu Júda; mē ndu Jerúsalemu; ephe emee iphe, dū eji, ka ọphu ndu ọha ono, Ojejoje mebyishiru l'ifu ndu Ízurelu ono mekotaru.

Izimana ala Manáse azu

¹⁰ Ojejoje ekfuru yeru Manáse yele ndu nk'iya; ọphu ephe 'angadu nchi. ¹¹ Tò dū iya bụ; Ojejoje achita ndu ishi ndu soja eze ndu Asiriya; ephe abakfuta ephe. Ephe egude ikokoro kota Manáse l'imi; tūa ya ẹgbirigba, e meru l'ope kpuru lasha Bábýilonu. ¹² Iphe ono atsude l'ia phu l'ehu; yò chọlahaa ege ya e-shi tūba Ojejoje, bụ Nchileke iya l'anya; yò kwata bya ewozita onwiya alī l'ifu Nchileke kē nna iya phē. ¹³ Yo kfuru nū Nchileke; iphe ono, ọ rọru ono erua Ojejoje l'ehu; yò nua iphe, ọ rọru iya; duphuta iya azu lē Jerúsalemu; yò bya anọdu l'alī-eze iya. Manáse abya amaru teke ono l'ọo Ojejoje bụ Nchileke.

¹⁴ E metsua; yò kpū-kwazi upho Mkpukpu Dévidi ọphu nò teke aalufuta afuta; mbụ l'uzo ẹnyanwu-ariba ogvu-mini Gihonu lē nsuda; kpua ya jeye lē Onu-oguzo Ema; bya akpu-phe ugvu Ofelu mgburumburu. Ọ kpukwaru iya phu; yò kabaa l'eli. Yò bya edokaa ndu ishi ndu soja l'iphe, bụ mkpukpu, a kpuru; yo shihukota ike l'alī Júda.

¹⁵ Yo wofukota ogvu, e jetaru ejeta; bya ewofu ntekpe phụ l'eze-ulo Nchileke; bya emebyishia ẹnya-ngweja, ọ kpụshiru l'ugvu eke eze-ulo Nchileke nọ; mę lę Jerúsalemu ono. Yo vuta iya tufaa l'azụ mkpụkpụ. ¹⁶ Yọ bya edozia ẹnya-ngweja Ojejoje; bya egwoo ngweja ẹhu-agu; mę ngweja-ekele l'eli iya. Yo kfuaru ndu Júda t'ẹphe bajeru Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelụ eja. ¹⁷ Ọle; ndu Júda ta hakwanụ ogwo ngweja l'ẹke, aagwaję iphe. Ọle ọ kwanu Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe kpụu bę ẹphe anọduje egwo iya anụ.

Anwuhu Manáse
(2 Eze 21:17-18)

¹⁸ Iphe ọdo, Manáse mekotaru; mę ekfukfu, o kfuru nụ Nchileke; mę iphe, ndu aphụ àphù gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelụ kfuru nụ iya; b'e dekotaru l'ẹkwo akọ ndu eze ndu Ízurelụ. ¹⁹ Ekfukfu, o kfuru nụ Nchileke; mę ẹge Nchileke shiru nabata iya; mękwaphu ejo iphe, o meshiru; je akpaa lę ndzụ be gude ire iya ẹka, nọ iya l'ẹhu; mękpọ eke ọ kpụshiru, aagwaję iphe; mę eke o doberu itso Ashera; mę ntekpe; b'o wozitaderu onwiya alị; b'e dekotaru l'ẹkwo akọ onye aphuję àphù, bụ Hozayi. ²⁰ Tọ dụ iya bụ; Manáse anwuhu lakfushia nna iya phę. Ẹphe elia ya l'ulo iya. Amọnu, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ọzori iya.

Amọnu bụ eze ndu Júda
(2 Eze 21:19-26)

²¹ Iphe, Amọnu gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achịchi. Yọ chĩa afa labụ lę Jerúsalemu. ²² O meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje l'ọ bụ nna iya; mbụ Manáse. Iphe, bụ ntekpe Manáse, bụ nna iya doberu b'o gworu ngweja nụ; baaru iya eja. ²³ Ẹ to wozitadu onwiya alị l'ifu Ojejoje ẹge nna iya; mbụ Manáse wozitaru onwiya. Amọnu bụlephu ikpe b'o mekoru kpua onwiya. ²⁴ Ndu ozi iya agbaaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'ufu iya. ²⁵ Obenu lę ndu Júda bę gbushikotaru ndu ono, tso gbaaru eze, bụ Amọnu ejo idzu ono. Ndu Júda eworu Josáya, bụ nwatibe iya kę nwoke mee eze l'ọzori iya.

34

Josáya bụ eze ndu Júda
(2 Eze 22:1-2)

¹ Iphe, Josáya gbaru bụ afa ẹsato teke ọ wataru achịchi. Yọ chĩa ụkporo afa l'afa iri lę nanụ lę Jerúsalemu. ² O meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje. O tsoru ụbeka ochechoroche iya, bụ Dévidi; tọ dụ ophu ọ haru.

³ L'afa, kwe iya afa ẹsato; k'ophu ọ wataru achịchi b'ọ wataru ọcho ụzo kę Ojejoje, bụ Nchileke k'ochchoroche iya, bụ Dévidi. Teke ono b'ọ bụkwaduru nwata nshịi. Yo be l'afa k'iri l'ẹbo ya; yọ wata ophashi urukutu, nọ lę Júda; mę Jerúsalemu; mbụ woshilaha eke aagwaję iphe, nọgbaa ya nụ; mę itso Ashera; mę ntekpe, a pyiru apyipyi; mę ophu a kpuru akpụkpụ. ⁴ Yo zia t'e tsukposhia ẹnya-ngweja Bálụ. Yo nwutsushia ẹnya-ngweja ínsensu, nọ l'ẹke ono. Itso Ashera; mę ntekpe, a pyiru apyipyi; mę ophu a kpuru akpụkpụ b'o gwekotaru; yọ bụru udzu; yo woru iya je ephekaa l'ili ndu shi agwaję iya nụ. ⁵ Ndu achijeru agwa ono eja b'ọ kpokotaru okpu ẹphe oku l'eli ẹnya-ngweja ẹphe ono. Yọ saa alị Júda; mę Jerúsalemu asasa. ⁶ Tsube lę mkpụkpụ mkpụkpụ ndu Manáse; kę ndu Ífuremu; mę kę ndu Símiyọnu; je akpaa lę kę ndu Náfutali; mę l'ẹke nọ-pheru iya mgburumgburu, e meru; yọ bụru kpurupyata; ⁷ b'o nwutsushikotaru ẹnya-ngweja ẹphe; gwee itso Ashera; mę ntekpe, nọ iya nụ; yọ bụru udzu. Ọ tuko ẹnya-ngweja ínsensu, nọkota l'alị Ízurelụ nwutsushikota. Yo metsua; laphushia azụ lę Jerúsalemu.

*A phuru Ẹkwo ekemu
(2 Eze 22:3-20)*

⁸ Yo be l'afa, kwe Josáya afa iri l'eshato, o wataru achichi; teke ono b'ọ woshiwaru iphe, du eji l'alì ono; yo zi Shefanu Azalaya; me Maseya, bu o-chi-oha mkpukpu ono; me Jowa Jowahazu, bu onye akwakobeje iphe, meru nu; t'ephe je emekwaa eze-ulo Nchileke, bu Nchileke iya.

⁹ Ephe abya ejekfu Hilikaya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja je eworu okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke nu iya; mbu okpoga ono, ndu Lívayi, bu ndu eche nche l'onu-ulo nataru ndu Manáse; ndu Ífuremu; me ndu Bénjaminu l'ephe ha; me le ndu Jerúsalemu. ¹⁰ Ephe eworu okpoga ono ye l'eka ndu ishi oru ono, aaru l'eze-ulo Nchileke ono. Ephebedua eworu iya nu ndu aru oru l'eze-ulo Nchileke ono t'ephe gude kpukwaa ya; mezia ya emezi. ¹¹ Ephe ewokwaruphu okpoga nu ndu kapyinta; me ndu akpu ulo ono t'ephe gude zuta mkpuma, a washiru awashi; oshiu; me l'osweru, eswebeje l'ulo; kele ndu ophu shi nodu iya nu be ndu eze, shi achì Júda haru; yo lakota l'iyi.

¹² Unwoke ono be yeru ehu ruu oru ono. Ndu e doberu l'ishi t'ephe leta enya l'ege e gude eje ozi ono be bu Jahatu; me Obedáya. Ndu ono bu ndu Lívayi, shi l'eri Merari. Ndu odo bu Zekaráya; me Meshulamu, bu ndu eri Kohatu. Ndu Lívayi ono, bu ndu ophu emeje nka l'oku ngwa-egvu ¹³ be bu ndu ishi ke ndu ophu evu iphe, e gude eme k'ulo ono. Yo buru ephe eleta ndu oru ono l'oru, du l'iche l'iche. Ndu Lívayi ono be haru buru ndu o-de-ekwo; ndu ishi oru; me ndu nche onu-oguzo.

¹⁴ Yo buru teke ephe ewofuta okpoga ono, e wobataru l'eze-ulo Nchileke ono be Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke eja phuru ekwo ekemu ono, Ojejoje shi l'eka Mosisu nu ono. ¹⁵ Hilikaya ekfuaru Shefanu, bu o-de-ekwo; su: "Le ya phukwaru ekwo ekemu-a l'eze-ulo Nchileke." Yo bya eworu ekwo ekemu ono nu Shefanu. ¹⁶ Shefanu egude ekwo ono jekfu eze; bya asu iya "L'iphemiphe obule, e yeru ndu ozi ngu l'eka t'ephe mee be ephe emekwaa. ¹⁷ Ephe wotaakwaru okpoga, no l'eze-ulo Nchileke ye l'eka ndu ishi oru; me ndu ophu aru oru obu." ¹⁸ Shefanu, bu o-de-ekwo abya ekfuaru eze teke ono; su iya: "Le Hilikaya, bu onye achijeru Nchileke eja be nwekwaru ekwo, o nuru iya." Shefanu abya anodu l'ifu eze gua ya.

¹⁹ Eze anulephu iphe, o gufutaru l'ekwo ekemu ono; woru uwe iya lajashia. ²⁰ Eze asu Hilikaya; me Ahikamu, bu nwatibe Shefanu; me Abudonu Mayika; me Shefanu, bu o-de-ekwo; me Asaya, bu nwozi eze; su ephe: ²¹ "Unu je akpataru iya Ojejoje ishi; kpataru iya ndu phoduru nu le Izurelu; me le Júda; k'iphe ono, e deru l'ekwo, a phuru ono. Oke ehu-eghughu, Ojejoje a-tukoshi ephe; be hakwa nshinu; kele nna ephe phe te emedu iphe, Ojejoje kfuru; ephe te me iphe, e deru l'ekwo-a."

²² To du iya bu; Hilikaya; me ndu ono, eze ziru ozi ono ejeshia ke nwanyi, bu onye nkfuchiru Nchileke, bu Huluda. Huluda bu nyee Shalumu Tokuhatu, nwatibe Hasura. Shalumu be eletaje uwe ndu achijeru Nchileke eja enya. Eke Huluda bu bu l'obu-egu Jerúsalemu. Ephe abya ekfuaru iya k'iphe ono.

²³ Yo su ephe: "Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu ekfu: Unu je ezia onye ziru unu; ²⁴ le Ojejoje suru: 'Le ya abya owokfuta Jerúsalemu; me ndu bu iya nu ejo iphe-ehuka; me iphe, bu mburonu ono, e deshuru l'ekwo ono, a guru l'ifu eze ndu Júda ono. ²⁵ Ishi iya aburu l'ephe gwoberu iya; kpolahaa insensu oku l'anu agwa odo; gude iphe, ephe emetsua l'akpatsu iya ehu-eghughu. Oo ya bu le ya a-byabe ephe oke ehu-eghughu iya; ophu t'o nweedu l'a byanyia ya abyanyi.' ²⁶ Iphe, unu e-kfuru eze ndu Júda ono, ziru unu t'unu bya ajita l'eka Ojejoje ono; bu l'o owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu kfuru le k'iphe ono, o nuru ono: ²⁷ Keshinu ophu iphe ono ruru ngu l'obu; nggu ewozita onwongu ali l'ifu yebe Nchileke teke ono, i nuru

iphe, ya kfulu, l'oo-dakfuta mkpukpu-a; me ndu bu iya nu; mbu keshinu ophu i gude k'iphe ono wozita onwongu ali l'ifu iya; bya alawashia uwe ngu; raa ekwa l'ifu iya; be ya nuwaru iphe, i kfulu. Ono bu iphe, Ojejoje kfulu ndono. ²⁸ Ya e-me; ti lakfu nna ngu phe; e lia ngu l'ehu-agu. Enya ngu ta abyadu bya aphu ejo iphe-ehuka ono, ya e-wokfuta mkpukpu-a; me ndu bu iya nu ono."

Ya ndono; ephe alaa bya akporu eze ege nwanyi ono kfulu.

Josaya agbakwazi ndu onye le Ojejoje
(2 Eze 23:1-20)

²⁹ To du iya bu; eze abya ezia; e je ekukota ndu bu ogurennya ndu Juda l'ephe ha; me ndu ke Jerusalemu. ³⁰ Eze yele unwoke ndu Juda ono l'ephe ha; me ndu bu le Jerusalemu; me ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi; mekpoto ndu ono l'ephe ha; ndu ukfu me ndu nta; atuko wuru jeshia l'ulo Ojejoje. Yo guru ekwo ogba-ndu ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono ye ephe le nchi. ³¹ Eze abya evudo le mgboro itso iya; gbaa ndu l'ifu Ojejoje le ya a-nodu etso Ojejoje; me le ya e-gude obu iya l'o ha; me ndu iya l'o ha eme ekemu iya, o suru t'e meje; me iphe, o toru okpa iya; shi ege ono eme iphe, ogba-ndu ono, e deru l'ekwo ono kfulu. ³² Yo mee te iphe, bu ndu Jerusalemu; me ndu Benjaminu kweta iphe ono, o kfulu ono. Ndu Jerusalemu emee iphe, ogba-ndu Nchileke ono kfulu; mbu Nchileke ke nna ephe.

³³ Josaya ewofukota ejo agwa, no l'ali ke ndu Izurelu. Yo mee t'iphe, bu ndu nokota le Izurelu bageru Ojejoje, bu Nchileke ephe eja. Ephe ta habua otso uzo Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe jeye l'oge nka-ezekuna nk'iya.

35

Josaya agba Aji Esweta
(2 Eze 23:21-23)

¹ Ya ndono; Josaya abya agbaaru Ojejoje Aji Esweta le Jerusalemu. E gbua nwaturu Aji Esweta ono lonwa mbu gbaru l'abali iri leno. ² Yo bya edobetsua ndu achijeru Nchileke eja l'ozi, gbaru ephe; bya adua ephe ike; su ephe t'ephe leta enya l'ozi, no l'ulo Ojejoje. ³ Yo bya ekfulu yeru ndu Livayi, bu ndu ezije ndu Izurelu kpamukpamu iphe; bya aburu ndu du nsu l'eke Ojejoje no; su ephe: "Unu woru okpoko ono, du nsu ono dobe l'ulo ono, Solomonu Davidi, bu eze ndu Izurelu kpuru ono. T'e b'a pahakwa iya l'ukuvu odo. Unu jeeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi nta-a yele ndibe iya, bu ndu Izurelu. ⁴ Unu kwakobe onwunu l'enya-ufu l'enya-ufu ege unu du l'ogbo l'ogbo, bu iya bu ege ono, Davidi; onye ono, shi buru eze ndu Izurelu yele nwatibe iya; mbu Solomonu deru edede doberu unu ono.

⁵ "Unu vudo le Eke-du-Nsu ono; l'ogbo l'ogbo ege o du l'enya-ufu l'enya-ufu ndu Izurelu mmanu. Unu egude ndu Livayi tughashia onwunu l'iphe, bu ogbo ophu nonu. ⁶ Unu egbua nwaturu Aji Esweta ono; mee onwunu t'unu du nsu; kwakobe nwaturu ono; k'ophu unwunna unu phe a-nodu eme iya ege Ojejoje shi l'eka Mosisu tua ekemu iya."

⁷ Ndu Izurelu mmanu, no l'eke ono be Josaya nuru aturu; me egbu, kpakoru du ukporo unu ugbo eto l'unu iri l'ise,* ephe gude mee ke ngweja Aji Esweta ono. O nukwaruphu ephe unu eswi esaa l'ukporo eswi iri.† Elu ono l'o ha shikota eze l'eka.

⁸ O kwaphu ege ono be ndu ishi oru Josaya woru iphe, shi ephe l'obu nu ndu Izurelu ono; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi. Hilikaya; Zekaraya; me Jehiyelu, bu ndu ishi ulo Nchileke abya eworu unu aturu ishingul'ukporo iri;‡ me

* 35:7 35:7 Iphe o bu bu 30,000. † 35:7 35:7 Iphe o bu bu 3,000. ‡ 35:8 35:8 Iphe o bu bu 2,600.

ukporo eswi iri l'ise§ nū ndu achijeru Nchileke eja t'ephe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono. ⁹ Konanaya; Shemáya; me Netanelu, bu unwunna iya; me Hashabaya; Jeyelu; me Jozabadu; bu ndu ishi ndu Lívayi be nuru ndu Lívayi aturu; me eghe, du unu iri l'ebo l'ukporo iri;* nukwaphu ephe unu eswi l'ukporo eswi ise;† t'ephe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono.

¹⁰ A kwakotsua ke Aji Esweta ono; ndu achijeru Nchileke eja eje evudo l'onodu ephe; ndu Lívayi anodu ege e keshiru ephe; mbu ege ono, eze suru t'ephe nono ono. ¹¹ Ephe egbushia unwu aturu Aji Esweta ono. Ndu achijeru Nchileke eja anata mee ya phee; ndu Lívayi aphushia anu ono akpo. ¹² Ephe eworu anu, e gude eme ke ngweja-ukfuru ono dobe iche; k'ophu ephe e-keshiru iya ndu Izurelu l'enya-ufu l'enya-ufu; t'ephe gude eka ephe gwooru iya Ojejoje; ege ono, e deru iya l'ekwo Mosisu ono. Yo bukwaruphu ege ono be ephe meru eswi ono. ¹³ Unwu aturu Aji Esweta ono; be ephe huru ahuru; ege ome-l'ali iya du. Ephe gude ite-oku; me nwrite nshii; me ite-ophe shia ngweja odo, du nsu eshishi; bya emekebe egwegwa pajeru iya ndu Izurelu mmanu ono l'ephe ha. ¹⁴ Ephe emetsua; bya akwakobe nk'ephe; me ke ndu achijeru Nchileke eja; kele ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu be fuberu ifu l'ogwo ngweja-ukfuru; me ebà anu ono jeye ochi agbaa. Oo ya meru; ndu Lívayi akwakobe nk'ephe; kwakobekwaphu ophu ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu riru.

¹⁵ Ndu ogbo-egvu; mbu ndu eri Asafu anodu l'onodu ephe, bu iya bu onodu, Dévidi; Asafu; Hemanu; me Jedutunu, bu onye aphujeru eze aphu doberu ephe. Ndu nche anodutsua l'onu-oguzo onu-oguzo; ophu o dudu onye haru ozi nk'iya; ke l'unwunna ephe, bu ndu Lívayi l'eshiru ephe ite.

¹⁶ To du iya bu; e jekota ozi, e jeru Ojejoje mboku ono gude gbaa Aji Esweta ono; gude iya gwoo ngweja-ukfuru ono l'enya-ngweja Ojejoje ege ono, eze, bu Josaya suru t'e meje iya ono. ¹⁷ Ndu Izurelu, bu ndu ophu no anono l'eke ono teke ono be gbaru Aji Esweta ono; bya agbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko abali esaa. ¹⁸ Egbe Aji Esweta ono b'e ta gbaa l'ali Izurelu keshinu oge k'onye nkfuchiru Nchileke, bu Samelu. Ophu o dudu onye eze ndu Izurelu, gbajeru Aji Esweta ophu du l'o bu ono, Josaya gbaru ono; mbu yele ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; me ndu Juda l'ephe ha; ndu Izurelu, no l'eke ono; me ndu Jerusalemu. ¹⁹ Aji Esweta ono b'a gbaru l'afa, kwe Josaya afa iri l'esato; k'ophu o wataru achichi.

Anwuhu Josaya
(2 Eze 23:28-30)

²⁰ E metsua iphemiphe obule ono; Josaya abya edozitsua eze-ulo Nchileke; yo du mma; Neko, bu eze ndu Ijiputu egbeshi jeshia ugu le Kakemishi, no le mgboro Enyimu Yufuretusu; Josaya ejeshia te ya wota iya ugu. ²¹ Ole Neko yeru ndu, je ezia Josaya su iya: “?Bu ngunu adaru nggu l'iya; nggube eze ndu Juda? E to bukwa nggu be ya byakfutaru ugu ntanu. Ndu ya byakfutaru ugu bukwa ndu onu-ulo ono, ephe l'iya alu ugu ono. Nchileke be ziru iya te ya mekebe egwegwa. Ba kfu-chikwa Nchileke uzo; l'o swikwaru iya eswiru; o -dudu be oo-mekwa ti laa l'iyi.”

²² Ole Josaya te kwedu haa ya; bya emee onwiya; t'e b'a hube iya ama; te yele iya lua ugu ono. Yo jika le ya ta angadu nchi l'okfu Neko, bu iya bu okfu, shi l'onu Nchileke; yo tugbule-a jekfushia ya ugu le phorokoto ali Megido.

²³ Ya ndono; ndu akfu agbanua eze, bu Josaya akfu. Yo su ndu oru iya: “Unu pafu iya; ke l'e meruakwaru iya ehū okpobe emeru.” ²⁴ Ndu ozi iya ono apata iya pafu l'ugbo-inya iya; paru iya ye l'ugbo-inya iya k'ebo palata Jerusalemu. Yo nwuhu; e

lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ. Ndu Júda l'ẹphe ha; mẹ ndu Jerúsalemu araa ẹkwa iya.

²⁵ Jeremáya agua egvu-aphu ẹhu Josáya. Unwoke l'unwanyi, agụ egvu l'anọduje agụ egvu ẹhu Josáya ono teke ẹphe jeru ẹkwa. Yọ buru ẹge ono b'ọ dọ jeye ntau. Ẹphe emee ya; yọ buru ome-l'alì ndu Ízurelu; a bya e dee ya edede l'egvu-aphu.

²⁶ Iphe ọdo, Josáya mekotaru; mẹ ẹge o gude mee iphe-oma l'uzo, ọ dọ l'ekemu Ojejoje; ²⁷ męwaru iphe, o meeberu; tsube l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Ízurelu; mẹ kẹ ndu Júda.

36

Jehowahazu bu eze ndu Júda

(2 Eze 23:30-35)

¹ Tọ dọ iya bu; ndu alì ono ewofuta Jehowahazu Josáya kẹ nwoke; mee ya eze lẹ Jerúsalemu l'ọzori nna iya.

² Iphe Jehowahazu gbaru bu ọkporo afa l'afa ẹto teke ọ wataru achìchi. Yọ chia ọnwa ẹto lẹ Jerúsalemu. ³ Eze ndu Íjiputu akwatsua ya l'ọchichi lẹ Jerúsalemu; bya asu tẹ ndu Júda tua ọkporo talentu mkpola-ọcha ise; waa talentu mkpola-ododo. ⁴ Eze ndu Íjiputu ono emee Ẹliyakimu, bu nwunne Jehowahazu kẹ nwoke; yọ buru eze ndu Júda; mẹ Jerúsalemu; bya agbanwee ẹpha iya; gube iya Jehoyakimu. Obenu lẹ Neko kpọtaru nwunne Ẹliyakimu ono; mbu Jehowahazu lashia Íjiputu.

Jehoyakimu bu eze ndu Júda

(2 Eze 23:36—24:7)

⁵ Iphe Jehoyakimu gbaru bu ọkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achìchi. Yọ chia afa iri lẹ nanu lẹ Jerúsalemu. O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje, bu Nchileke iya. ⁶ Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu abya etso iya ọgu; tua ya ẹgbirigba ope; kpuru lashia Bábyilonu. ⁷ Nebukadineza bẹ hakwaruphu iphe, nọ l'eze-ulo Nchileke vuta lashia Bábyilonu je edobe l'ulo agwa iya lẹ Bábyilonu l'ẹke ono.

⁸ Iphe ọdo, meru nu l'oge kẹ Jehoyakimu; mẹ akpamara, o mekotaru; mẹ iphe, dọ eji, e gudetsuaru iya l'ẹka ẹke oome iya; iphe ono l'ọ ha b'e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Ízurelu; mẹ ke ndu Júda. Jehoyakimu, bu nwatibe iya kẹ nwoke abya aburu eze l'ọzori iya.

Jehoyakinu bu eze ndu Júda

(2 Eze 24:8-17)

⁹ Iphe Jehoyakinu gbaru bu afa iri l'ẹsato teke ọ wataru achìchi. Yọ chia ọnwa ẹto l'abalì iri lẹ Jerúsalemu. O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje. ¹⁰ Yo rua l'oge mini ọdungu l'afa ono; eze, bu Nebukadineza ezia t'e je akpata iya gude bya Bábyilonu. A kpọtaru iya; gwoo iphe, ẹregba ire, shi l'eze-ulo Nchileke gude tso iya. Nebukadineza eworu nwunne nna Jehoyakinu ono, bu Zedekaya mee eze ndu Júda; mẹ kẹ Jerúsalemu.

Zedekaya bu eze ndu Júda

(2 Eze 24:18-20; Jer 52:1-3a)

¹¹ Iphe Zedekaya gbaru bu ọkporo afa l'afa lanu teke ọ wataru achìchi. Yọ chia afa iri lẹ nanu lẹ Jerúsalemu. ¹² O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje, bu Nchileke iya; ọphu 'o wozitadu onwiya alì l'ifu Jeremáya, bu onye nkfuchiru Ojejoje.

Jerúsalemu adaa

(2 Eze 25:1-21; Jer 52:3b-11)

¹³ Zedekaya ekwefukwaruphu eze, bu Nebukadineza íkè, bu iya bu onye ono, meru; yo gude ẹpha Nchileke ria angu ono. Yo je ekerebe; kpọ-chia obu; lẹ ya te tsodu ọzo

ke Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu. ¹⁴ Odo aburu le ndu bu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Júda l'ephe ha be gheleghelehele nk'ephe karu eji. Ephe yeru eka l'akpamara ono iphe bu mbakeshi anoduje eme ono; bya emerushia eze-ulo Nchileke, bu eke ono, o doberu nsọ le Jerúsalemu ono.

Jerúsalemu daru

¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe l'eshije l'onu ndu ozi iya l'ekfuru ephe okfu; o -kfutsua; yo kfukwazi; kele imiko ndibe iya; waa eke ono, o bu ebubu ono aduje iya. ¹⁶ Obenu l'oo ewena be ephe anoduje aja ndu ozi Nchileke ono; l'akpo okfu iya ebo-ebo-l'afu; l'achi ndu nkfuchiru iya ochi. Ephe emee ya ege ono jeye teke oke ehu-eghughu Ojejoje gbanwuhuru oku l'eke ndibe iya no; to kwehe emekota.

¹⁷ Ojejoje ewota eze ndu Bábýilonu dobe t'o tso ephe ogu. Yo gude ogu-mbeke gbugbushia unwu-okorobyia ephe l'ulo-nsọ. Ophu o dudu onye ophu o haru le ndu k'unwu-okorobyia; l'unwu-mgboko ephe; ndu k'unwoke; me ndu ophu kahwaru nu. Nchileke atuko ephe l'ephe ha yekota Nebukadineza l'eka. ¹⁸ Yo gwoo iphe, bu iphe, no l'eze-ulo Nchileke lashia Bábýilonu; ndu ophu ha nshinu; me ndu ophu ha nwanshi. Yo vutakwaphu eku, no l'eze-ulo Nchileke; me eku ke eze; waa ke ndu ishi oru iya. ¹⁹ Ephe atua oku l'eze-ulo Nchileke; nwutsushia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Jerúsalemu. Ephe atukota oku l'iphe bu ufu-eze, no iya nu. Ephe atuko iphe, ere ire, no l'eke ono mebyishikota.

²⁰ Yo chita nwa ndu ophu wafuru nu lashia Bábýilonu; mbu ndu ophu wafuru nu, e t'e gudedu ogu-mbeke gbua; ephe ejelahaaru iya ozi; l'ejeru unwu iya ozi jeye teke ali-eze ndu Peshiya bya akwatsua ke Bábýilonu. ²¹ Ali ono be tutaru ume; teke ono, o daburu ochobo ono. Yo tua ume ukporo afa eto l'afa iri. Yo shi ege ono vukota; mbu okfu, Ojejoje shi l'onu Jeremaya kfu.

Sayırosu eme te ndu a kpuru le ndu laphuta azu

(Ézu 1:1-4)

²² Yo be l'afa mbu, Sayırosu wataru ochi ndu Peshiya; l'ege ee-shi t'okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jeremaya kfu ono ree; Ojejoje akpalia Sayırosu; yo raa ya arara l'ali-eze iya mgburumburu; bya edee ya edede l'ekwo; su:

²³ "Owaa iphe, Sayırosu, bu eze ndu Peshiya ekfu. O suru:

"Le Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; be nuwaru iya iphe, bu ali-eze, no le mgboko-a; bya atwa eka te ya kpuaru iya ulo le Jerúsalemu l'ali Júda. Te iphe, bu onye ke Nchileke, no l'eke-a; tugbua lashia eke ono; le Ojejoje, bu Nchileke swikwaru iya-a."

Ézura

*Sáyirosu atụ ekemu tẹ ndu Ju, a kpuru lẹ ndzụ lata
(2 Iphe 36:22-23)*

¹ L'afa, Sáyirosu dūberu bụru eze ndu Peshiya; bẹ Ojejoje kpaliru iya obu; yo zia ozi; raa ya arara l'iphe, bụ ẹke ọochi l'ọ ha; bya edekwaaphu ozi ono edede l'ẹkwo; keshia. Iphe ono aburu ẹge ee-shi tẹ okfu ono, Ojejoje shije l'ọnu Jeremáya kfua ono; vĩa.

² Owaa bụ iphe, Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya kfulu. Ọ sụru:

“ ‘Ojejoje, bụ Nchileke kẹ imigwe bẹ mewaru tẹ iphe bụ mbakeshi, nọ lẹ mgboko-wa nọdu yẹbe eze l'ẹka; bya asuwa tẹ ya je akpwaru iya eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu lẹ Júda. ³ Tẹ iphe, bụ onye kẹ Nchileke, unu l'iya bu l'ẹke-a tũgbukwaa lashia Jerúsalemu Júda je akpũkwazi eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; mbụ Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono. Tẹ Nchileke unu swikwaru unu ọkpobe eswiru.

⁴ T'e yekwaru ndu ono, ala nụ ono ẹka. Tẹ ndu, ẹphe bugbaa l'ibyiya nk'ẹphe gude mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo yetaru ẹphe ẹka. T'a nũkwa ẹphe ngwa ọdo, dụ iche l'iche; mẹ elu; mewardu iphe ọdo l'ẹge onye chiru obu iya t'ẹphe gude je akpua eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu.' ”

⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu bugbaa ishi l'unwunna lẹ ndu ikfu Júda; ndu ikfu Bénjaminu; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mewardu iphe bụ onye Nchileke kpaliru obu iya awu-lihu jeshia ọkpụ eze-ulo Nchileke ono lẹ Jerúsalemu. ⁶ Ndu obutobu ẹphe egwoo mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha nụ ẹphe; gude iya yetaru ẹphe ẹka; bya anụ ẹphe iphe ọdo, dụ iche l'iche; iphe-edobe; mewardu iphe, vugbaa oke aswa; t'a gũfukwa iphe ọdo, shi ẹphe l'obu, ẹphe tũgbaaru obu ẹphe nụ ẹphe.

⁷ Eze, bụ Sáyirosu achifuta iphe, bụ iphe, Nebukadineza shi l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu gwoo je edoo l'ulo agwa iya. ⁸ Yọ bụru Mituredatu, bụ onye eche okpoga; bẹ Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya shi l'ẹka iya gwofuta iphe ono. Mituredatu agua ya ọgu nanụ nanụ; nụ Shelushubeza, bụ onye ishi kẹ ndu Júda.

⁹ Owaa ẹge iphe ono ha ndọ-ọ:

Efere, e meru lẹ
mkpọla-ododo dụ
ụkporo efere l'efere iri.
Efere, e meru lẹ
mkpọla-ọcha dụ
unu efere labu
l'ụkporo efere iri.
Iphe, eegudeje akpọ
ínsensu ọku, e meru lẹ
mkpọla-ọcha dụ ụkporo lẹ tete.

¹⁰ Ochi, e meru lẹ
mkpọla-ododo dụ ụkporo l'iri.
Ochi, e gude mkpọla-ọcha mee
l'uzo, dụ iche iche dụ unu ochi l'ochi iri.
Unwu iphe ọdo, dũtsua
iche iche dụ unu l'ụkporo iri.

¹¹ Iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo; mẹ ọphu e meru lẹ mkpọla-ọcha; bẹ dukota unu iri l'eto l'ụkporo iri. Iphe ono l'ọ ha bụ iphe, Sheshubaza gwolataru teke ono, ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ laa alị Bábyilonu ono laru Jerúsalemu.

2

Ndu lataru nụ ịe ndu ono, a kpuru ịe ndzụ ono

¹ Ọwaa bụ ndu Ízurelu, shi Bábyilonu lata; mbụ ndu ono, Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu kpuleru ịe ndzụ laa Bábyilonu ono. Onyenonu laru mkpukpu eke, o shi. O nweru ndu laru Jerúsalemu; nweru ndu laru Júda. ² Ndu du ephe lata bụ Zerúbabelu; Jeshuwa; Nehemáya; Seráya; Relaya; me Mòdekáyi; Bilishanu; Mízupa; Biguvayi; Rehumu; me Bena.

Ọwaa bụ ndu Ízurelu ono, lataru nụ ono:

- ³ Ndibe Paroshi dụ
 unu madzụ ise l'ụkporo
 madzụ esato;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁴ Ndibe Shefatiya dụ
 ụkporo madzụ ugbo iri
 l'esato; l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁵ Ndibe Ara dụ unu madzụ
 l'ụkporo iri l'esato;
 l'umadzu iri l'ise.
- ⁶ Ndibe Pahatu-Móabu,
 bụ iya bụ ndu eri Jeshuwa
 yele Jóabu be dụ
 unu madzụ esaa;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁷ Ndibe Élamu dụ
 unu madzụ eto;
 l'ụkporo madzụ labụ;
 l'umadzu iri l'eno.
- ⁸ Ndibe Zatu adụ
 unu madzụ labụ
 l'ụkporo madzụ esaa;
 l'umadzu ise.
- ⁹ Ndibe Zakayi dụ
 unu madzụ l'ụkporo
 madzụ iri l'esato.
- ¹⁰ Ndibe Bani adụ
 unu madzụ l'ụkporo madzụ
 iri l'ẹbo; l'umadzu labụ.
- ¹¹ Ndibe Bebayi dụ unu
 madzụ l'ụkporo madzụ
 iri ịe nanụ; l'onye lanụ.
- ¹² Ndibe Azugadu dụ
 unu madzụ eto;
 l'umadzu labụ.
- ¹³ Ndibe Adonikamu dụ
 unu madzụ l'ụkporo madzụ
 iri l'eto; l'umadzu ishingu.
- ¹⁴ Ndibe Biguvayi dụ
 unu madzụ ise l'ụkporo
 madzụ ẹbo;
 l'umadzu iri l'ise.
- ¹⁵ Ndibe Adinu dụ

- unu madzụ l'ụkporo
madzụ ẹbo; l'ụmadzu iri l'ẹno.
- 16 Ndibe Ateya, bu iya bu
ndu shi l'eri Hezekaya du
ụkporo madzụ ẹno;
l'ụmadzu iri l'ẹsato.
- 17 Ndibe Bezayi du
ụkporo madzụ iri l'ishingu;
l'ụmadzu ẹto.
- 18 Ndibe Jora du
ụkporo madzụ ise;
l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 19 Ndibe Hashumu du
ụkporo madzụ iri lẹ nanu;
l'ụmadzu ẹto.
- 20 Ndibe Gibaru du
ụkporo madzụ ẹno; l'ụmadzu iri l'ise.
- 21 Unwoke, shi lẹ Bétulehemu;
be du ụkporo madzụ ishingui;
l'ụmadzu ẹto.
- 22 Ndu ke Netofa du
ụkporo madzụ ẹbo;
l'ụmadzu iri l'ishingu.
- 23 Ndu ke Anatotu du
ụkporo madzụ ise;
l'ụmadzu ẹsato.
- 24 Ndu ke Azumavetu;
be du ụkporo madzụ ẹbo;
l'ụmadzu labu.
- 25 Ndu ke Kiriyatu-Jerimu;
Kefira; me Berotu; be du
unu madzụ l'ụkporo madzụ
iri l'ẹsaa; l'ụmadzu ẹto.
- 26 Ndu ke Rama yele Géba du
unu madzụ l'ụkporo madzụ iri
lẹ nanu; l'ụmadzu ẹto.
- 27 Ndu ke Mikumashi du
ụkporo madzụ ishingui; l'ụmadzu labu.
- 28 Ndu ke Bételu; me Eyayi du
ụkporo madzụ iri lẹ nanu; l'ụmadzu ẹto.
- 29 Ndu ke Nébo du ụkporo madzụ ẹbo;
l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 30 Ndu ke Magubishi du
ụkporo madzụ ẹsaa;
l'ụmadzu iri l'ishingu.
- 31 Ndu ke Élamu ophunanu;
du unu madzụ ẹto
l'ụkporo madzụ ẹbo;
l'ụmadzu iri l'ẹno.
- 32 Ndu ke Harimu du ụkporo
madzụ iri l'ishingu.

- 33 Ndu ke Lodu;
 ndu ke Hadidi;
 me ndu ke Ono du unu madzu
 l'ukporo madzu
 iri l'ishingu; l'umadzu ise.
- 34 Ndu ke Jériko du
 ukporo madzu iri l'esaa;
 l'umadzu ise.
- 35 Ndu ke Senaa du
 unu madzu tete
 l'ukporo madzu; l'umadzu iri.
- 36 A bya le ndu, achijeru Nchileke eja;
 ndu lataru nu le ndu onanu bu:
 Ndibe Jedaya, bu iya bu ndu
 shi l'onu-ulo ndibe Jeshuwa
 du unu madzu labu
 l'ukporo madzu esato; l'umadzu iri l'eto.
- 37 Ndibe Ima du unu madzu labu
 l'ukporo madzu iri l'ebo;
 l'umadzu iri l'ebo.
- 38 Ndibe Pasho du unu madzu eto
 l'ukporo madzu labu;
 l'umadzu esaa.
- 39 Ndibe Harimu du unu madzu ebo
 l'ukporo madzu iri; l'umadzu iri l'esaa.
- 40 A bya le ndu Lívayi;
 ndu lataru nu le ndu onanu bu:
 Ndibe Jeshuwa;
 me ndu eri Kadimiyelu,
 bu iya bu ndu shi l'eri Hodaviya.
 Iphe epe kpakoru du bu
 ukporo madzu eto; l'umadzu iri l'eno.
- 41 A bya le ndu l'aguje egvu;
 ndu lataru nu le ndu onanu bu:
 Ndibe Ásafu, du
 ukporo madzu ishingu; l'umadzu esato.
- 42 A bya le ndu echeje nche
 l'eze-ulo Nchileke;
 ndu lataru nu le ndu onanu bu:
 Ndibe Shalumu;
 ndibe Ateya;
 ndibe Talumonu;
 ndibe Akubu;
 ndibe Hatita;
 me ndibe Shobayi.
 Iphe epe kpakoru du bu
 ukporo madzu ise;
 l'umadzu iri le tete.
- 43 A bya le ndu ozi l'eze-ulo
 Nchileke; ndu lataru nu
 le ndu onanu bu:
 Ndibe Ziha;

- ndibe Hasufa;
 ndibe Tabayotu;
 44 ndibe Kiroso;
 ndibe Siyáha;
 ndibe Padonu;
 45 ndibe Lebana;
 ndibe Hagaba;
 ndibe Akubu;
 46 ndibe Hagabu;
 ndibe Shalumayi;
 ndibe Hananu;
 47 ndibe Gidelu;
 ndibe Gaharu;
 ndibe Reyaya;
 48 ndibe Rezinu;
 ndibe Nekoda;
 ndibe Gázamu;
 49 ndibe Uza;
 ndibe Paseya;
 ndibe Besayi;
 50 ndibe Asuna;
 ndibe Meyunimu;
 ndibe Nefusimu;
 51 ndibe Bakubuku;
 ndibe Hakufa;
 ndibe Hahu;
 52 ndibe Bazilutu;
 ndibe Mehida;
 ndibe Hasha;
 53 ndibe Bakosu;
 ndibe Sizéra;
 ndibe Téma;
 54 ndibe Neziya;
 mę ndibe Hatifa.
 55 A bya l'eri ndu-ozí Sólomonu;
 ndu onanu ndu ophu
 shi l'ogu lata bu:
 Ndibe Sotayi;
 ndibe Hasoferá;
 ndibe Peruda;
 56 ndibe Jala;
 ndibe Dakonu;
 ndibe Gidelu;
 57 ndibe Shefatíya;
 ndibe Hatilu;
 ndibe Pokeretu-Hazebeyimu;
 mę ndibe Ami.
 58 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke
 ndu ophu lataru nu;
 mbu eri ndu-ozí Sólomonu du
 ukporo madzu iri le tete;
 l'umadzu iri l'ebo.

⁵⁹ Ndu ono bu ndu ophu shi Tèlu-Mela; Tèlu-Hasha; Kerubu; Adanu; me le Ima lata. Obule epebedua ta amahedu ikfu, epe shi. Epe ta mahé unwunna epe; k'ophu ee-shi ege ono maru: ?me epe bu ndu Izurelu; t'epe ta budu?

⁶⁰ Ndu eri Delaya; ndu eri Tobíya; me ndu eri Nekoda du; unu madzu l'ukporo madzu iri l'ebo; l'umadzu iri l'ebo.

⁶¹ A bya l'eri ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu eri Hobaya; ndu eri Hakozu; me ndu eri Bazilayi. Bazilayi be luru nwanyi l'ufu ndibe Bazilayi ke Giledu; zalahaa epha ndu nyee ya. ⁶² Ndu ono be choru epha epe l'ekwo, e deshiru ege e gude mushia epe; ta phu epha epe l'ekwo ono. To du iya bu; e wofu epe l'onodu ndu achijeru Nchileke eja; dobe epe l'o bu ndu, aaso nsó. ⁶³ Govano asu t'epe be etsojeshi l'eri nri, kakota odu nsó jeye teke o nweru onye achijeru Nchileke eja, e-gude Urimu; me Tumimu kpata ishi l'eka Ojejoje.

⁶⁴ Ndu ono l'epe ha tukoru du ukporo unu madzu ise l'unu madzu ise; l'ukporo madzu iri l'esato; ⁶⁵ a gufukwa iya ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi, ejeru epe ozi. Ndu onanu du unu madzu iri l'esato l'ukporo madzu ishing; l'umadzu iri l'esaa. Epe nwekwaruphu ukporo madzu ugbo iri, bu unwoke l'unwanyi, agujeru epe egvu.

⁶⁶ Inya epe du unu inya l'ukporo inya iri l'ishing; l'inya iri l'ishing. Epe nweru ukporo inya-mulu iri l'ebo; l'inya-mulu ise. ⁶⁷ Epe nweru unu inya-ivu l'ukporo inya-ivu iri l'ise; bya enweru unu inya-ivu iri l'ishing l'ukporo inya-ivu iri l'ishing.

⁶⁸ Teke epe rutaru l'eke eze-ulo Nchileke shi nodu le Jerusalemu be ndu butsua ishi l'ikfu l'ikfu ono haru nu iphe l'ege onye chiru obu iya t'e gude kpu-phu eze-ulo Nchileke ono azu l'eke ono. ⁶⁹ Epe meru ege ike epe beru; woru ekpa mkpola-ododo, du unu l'ukporo iri l'iri; nu t'e dobe l'ulo eku, ee-gudeje eje ozi ono; bya anu ekpa mkpola-ocha, du unu ishing l'ukporo ise. Epe nukwaruphu uwe ndu achijeru Nchileke, du ukporo ise.

⁷⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Livayi; uphodu ndu Juda; ndu aguje egvu; ndu nche; me ndu-ozí l'eze-ulo Nchileke alatsua le mkpukpu eke epe shi; je eburu. Ndu Izurelu l'epe ha ebutsuaru le mkpukpu eke epe shi.

3

Aakpukwa enya-ngweja Nchileke

¹ Yo rua l'onwa k'esaa; ndu Izurelu l'epe ha egude obu lanu bya edzua le Jerusalemu. Teke ono be ndu Izurelu bukotawaa le mkpukpu eke epe shitsua.

² To du iya bu; Jeshuwa Jozadaku; ndu epe l'iya achijeru Nchileke eja; Zerubabelu Shelutiyelu; me ndu otu iya awu-lihu; wata okpukwa enya-ngweja Nchileke ke Izurelu; k'ophu epe e-gwo ngweja-ukfuru l'eli iya; bu iya bu ege e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu, bu onye ke Nchileke. ³ O bu oswi-okfu l'epe atsu ndu ono, bupheru epe mgburumgburu ono egvu; obenu l'epe wolerua enya-ngweja ono kpo be l'eli eke ono, a tohawaru nto-l'alí iya ono; gwolahaaru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli iya mboku-mboku: utsu l'uřennyashi. ⁴ Epe anodukwaphu l'eke ono gbaa Aji Mkpú. Epe gbaru aji ono ege e deru iya l'ekwo; bya egwoo ngweja-ukfuru, eegwoje mboku-mboku l'aji ono. Ngweja ono be epe gworu ugbo ole, nsó iya suru t'e gwoje iya l'uboku. ⁵ Epe emetsua; bya egwoo ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke; me ngweja, eegwoje le Aji Onwa Ophungu; mewaru ngweja odo, eegwoje l'aji, e dobegbaaru Ojejoje iche. Epe nukotakwaruphu Ojejoje iphe, a nuru iya l'o ha; mbu iphe, ndu ono chiru obu epe nu iya. ⁶ Dube l'abalí mbu l'onwa k'esaa ono be epe wataru ogwo ngweja-ukfuru anu Ojejoje. Obenu l'e ta todua nto-l'alí eze-ulo Nchileke teke ono.

Aakpu-kwazi eze-ulo Nchileke

⁷ Ẹphe eworu okpoga nū ndu akpū ụlo; mē ndu kapyinta. Woru nri; iphe-angungu; mē manū nū ndu Sayidonu; mē ndu Táya; k'ophu ẹphe e-shi l'ugvu ugvu Lébanonu vufutaru ẹphe oshi sida l'eze ẹnyimu; shi ẹke ono vuruaru iya ẹphe Jópa, bụ iya bụ ẹge Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya sūru t'ẹphe vua ya. ⁸ Yo rua l'onwa k'ẹbo l'afa, kwe afa labu k'ophu ẹphe shitsua Bábyilonu lata; ẹphe awata okpu eze-ulo Nchileke ono. Zerúbabelu Shelutiyele; mē Jeshuwa Jozadaku ẹphe lē ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu Lívayi yele ndu ono, l'ẹphe ha, shi l'ẹke a kpuru ẹphe lē ndzū laa lata Jerúsalemu ono abya achiko l'ẹphe ha wata oru ono. Ẹphe afota ndu Lívayi, gbatsuaru ukporo afa tugbua t'ẹphe buru ndu eleta oru ono, aaru l'eze-ulo Ojejoje ono ẹnya. ⁹ Tọ dū iya bụ; Jeshuwa yele unwu iya; mē ndu abubu ẹphe; ẹphe lē Kadumiyelu; mē unwu iya; ndu onanu bụ ndu ufu Hodaviya atugba ẹka; buru ndu ishi kpū-kwazi eze-ulo Nchileke ono. Ndu ufu Henadadu yetakwaruphu ẹphe ẹka l'oleta ẹnya l'ozi ono. Ndu ono l'ẹphe ha bukota ndu Lívayi.

¹⁰ Teke ndu ono, akpū ụlo ono tọ-geleruphu ntọ-l'alị eze-ulo Nchileke ono; bē ndu achijeru Nchileke ẹja yeru uwe ẹphe; gudegbaa upyoku l'ẹka. Ndu Lívayi, shi l'ufu Ásafu egudegbaa nkwa lufuta; ẹphe ajalaha Ojejoje ajaja ẹge Dévidi, bụ eze ndu Ízurelu ziru ẹphe. ¹¹ Egvu l'ada; ẹphe atuko l'ekwe iya ekwekwe l'aja Ojejoje ajaja; l'ekele iya ekele; asuje:
“Ojejoje dū mma.

Obu, o yeru ndu Ízurelu
aburu ojejoje.”

Ndu ono l'ẹphe ha atua uzu; jaa Ojejoje ajaja; kē l'a toru ntọ-l'alị eze-ulo Nchileke ono. ¹² Ole igweligwe ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu Lívayi; mē ndu, butsua ishi l'ikfu ẹphe; mbu ndu ono buwa ogurennya, phuhawaru eze-ulo kē mbu phu bē raru ẹkwa rashia ya ike ẹke ẹphe phuru ẹge a toru ntọ-l'alị ụlo ono. Igweligwe ndu ophu egude ẹhu-otso-ena l'echi mkpu l'echishi iya ike; ¹³ k'ophu bụ lē ndiphe ta madu iphe dū iche lē mkpu k'ẹhu-otso-ena; mē uzu-ekwa ono, ndu k'ogurennya atụ ono. Mkpu ono dashikpooru ike; k'ophu bụ lē ndu nọ ụzenya nukotaru iya.

4

Ndu akposhi; t'ẹ b'a akpu eze-ulo Nchileke

¹ Ya ndono; ndu ohogu ndu Júda; mē kē ndu Bénjaminu anua lē ndu ono, e shi kpua lē ndzū ono; gbe akpukwaziwa nū eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kē Ízurelu; ² ẹphe ejekfu Zerúbabelu; mē ndu butsua ishi l'ikfu l'ikfu ono; je asu ẹphe: “T'ayi tsoru unu yeta ẹka kpua eze-ulo ono; kē l'ayibedua abajekwaru-a Nchileke ẹja l'ọ bụ unubedua. Ayi shiru gwota ẹja anu iya duberu l'oge kē Esahadonu, bụ eze ndu Asiriya; mbu onye ono, duru ayi la ẹke-a ono.”

³ Obenu lē Zerúbabelu; Jeshuwa; mē ndu odo, butsua ishi l'ikfu l'ikfu lē Ízurelu sūru ẹphe l'ẹ tọ dudu iphe, ẹphe l'ẹphe jigba lē k'okpu ụlo anu Nchileke ẹphe. L'ọ bụ ẹphebedua gedegede; a-kpu ụlo ono; nū Ojejoje, bụ Nchileke kē Ízurelu, bụ iphe Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya ziru ẹphe kepyia ya akū.

⁴ Tọ dū iya bụ; ndu alị ono emee; ẹhu ejishihu ndu Júda oyi; mee; ẹphe awata otu egvu okpu ụlo ono. ⁵ Ẹphe eje ebukoo ndu mgbazi t'ẹphe bya akposhia ozi ono. Yọ buru kē mkpaka ono; bē ẹphe nọ; tsube l'oge teke Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya; je akpaa l'oge teke Dariyosu, buru eze ndu Peshiya.

⁶ Yo be teke Kuzakusesu wataru achichi; ndu ohogu ono edee ekwo kfushia iphe, ẹphe sūru lē ndu Júda; mē ndu Jerúsalemu meru.

⁷ Yo be l'oge kẹ Atakusakusesu, bu eze ndu Peshiya; Bishilamu; Mituredatu; me Tabilu edee ẹkwo nu iya. Ẹkwo ono b'e gude okfu ndu Áramu dee; bya eworu iya gbanwee; dee l'okfu ọdo.

⁸ Rehumu, bu nnajiọha; me Shimushayi, bu o-de-ẹkwo ndu ali ono abya edee ẹkwo; nu eze Atakusakusesu. L'ẹkwo ono; be ẹphe ọdu kfurushia ndu Jerúsalemu. Iphe ẹphe deru l'ẹkwo ono bu:

⁹ Ẹkwo-wa shi l'ẹka Rehumu, bu nnajiọha; me Shimushayi, bu o-de-ẹkwo. Ndu ọdo, ẹphe l'ẹphe tso l'ede iya bu ndu otu ẹphe ndu ọphu; mbu ndu ikpe; ndu ọvano; ndu ishi, achi ndu Peshiya; ndu ishi, achi ndu Ereku; ndu ishi, achi ndu Bábyilonu; ndu ishi, achi ndu Susa, bu iya bu ndu Élamu; ¹⁰ mewaru iphe, bu ndu mbakeshi ono, Asunaparu chishiru; ẹphe eje ebugbaaru le mkpukpu mkpukpu Samériya; me l'ẹke ọdo, ọtsua l'azu Ẹnyimu Yufurétusu ono. Asunaparu bu onye ha nshinu; buru onye aakwabẹ ugu.

¹¹ Ọwaa bu iphe, ẹphe deru l'ẹkwo ono, ẹphe deru nu Atakusakusesu ono:

Ẹkwo-a; be ayi ede anu nggube eze Atakusakusesu.

Ndu ede iya nu; bu ndu ozi ngu; mbu ayibe ndu ono, bu l'azu Ẹnyimu Yufurétusu ono:

¹² Te nggube eze makwaru le ndu Ju ono, bu ndu shi ngu l'ẹka lakfuta ayi ono; be rutaakwaru Jerúsalemu. Ẹphe akpukwaziakwa mkpukpu ono, bulephu ndu kwefuru ikẹ; me ndu ẹjo iya ono; be jiru iya nu. Ẹphe akpukwaziakwa igbo-ulo ono ọdo; l'emekwakwaphu ntọ-l'ali ẹpoto iya. ¹³ Iphe ọdo bu te nggube eze makwaru l'ẹphe -kpua upho-mkpuma ono; kpuchia; bya akpua mkpukpu ono kpuchia ya; b'e to nwehekwa akiriko; m'ọ bu utu ọdo, ẹphe atubaa; shi ẹge ono mee te okpoga, abataje eze l'ẹka ruhu. ¹⁴ Keshinu ọ bu l'ufu-eze; be ẹpho ayi ọ; be ayi ta anodu-ghakwa t'o nweru onye a-nyiru ẹtsu kpua ngu. Yo buru iya meru iphe ayi ezi ozi-a t'i maru; ¹⁵ k'ọphu aa-tuko ẹkwo, e deshiru iphe, meru l'oge kẹ nna ngu phe nyochakota. E -nyochaa ẹkwo ono; be ii-phu le Jerúsalemu bu mkpukpu, ekwefuje ikẹ; buru mkpukpu emeje te ndu ọdo kwefuru eze ikẹ. Ẹphe bu ndu ewotaje iphe-ẹhuka tuaru ndu, bu eze; me iphe, bu ndu eletagbaa ẹnya l'onu-ogo, du iche iche. Ono bu ẹge ẹphe du eshikpoo l'oge ndiche. Ọ bu iya meru iphe e mebyishiru mkpukpu ono. ¹⁶ Ayi eme te nggube eze maru l'a -ru-ghée mkpukpu ono; bya akpuchia upho-mkpuma iya b'e to ọdu iphe e-shikwadu l'azu Ẹnyimu Yufurétusu eru ngu ẹka ọdo.

¹⁷ Eze abya eziphu ozi azu; su:

“Ya ekele Rehumu, bu nnajiọha; l'ekele Shimushayi, bu o-de-ẹkwo; me ndibe ẹphe ono, bu le Samériya; me ndu ọphu bu l'ẹke ọdo, du iche iche l'azu Ẹnyimu Yufurétusu azu iya ọphu.

¹⁸ “Ẹkwo ono, unu nuru ayi ono b'a guwaru; bya akowaru mu iphe o kfuru. ¹⁹ Ya tuakwaru ekemu; a bya enyochaa; phu le mkpukpu ono; mbu Jerúsalemu ekwefujeru ndu eze ikẹ keshinu kẹ ndiche; ẹphe anodujekwaphu eme te ndu ọdo be emeshi iphe ndu eze kfuru. ²⁰ Jerúsalemu shiwa nweru ndu eze, agburu-ẹhu ọ, shi achitsua ẹke du iche l'iche l'azu Ẹnyimu Yufurétusu. E shi anoduje atọ akiriko; me utu ọdo, du iche l'anu ẹphe. ²¹ Ọo ya bu; t'unu tua ekemu ẹgwegwa te ndu ono wofu ẹka l'oru ono, ẹphe aru ono. T'ẹphe ba akpuhekwa mkpukpu ono ọdo jeye teke ya a-su t'ẹphe wata iya akpukpu. ²² Unu mekwaa iphe ono, ya kfuru ono nta-a ọwaa. Unu ba atukwa iya kẹ uchakuru-nwarechi; k'ọphu ẹ to mebyiduru eze iphe.”

²³ To du iya bu; a gutsulephu iphe ono, eze nnajiọha, bu Atakusakusesu deru ono; nnajiọha, bu Rehumu; Shimushayi, bu o-de-ẹkwo; me ndu otu ẹphe ndu ọphu l'ẹphe ha emekebewaphu ẹgwegwa jekfushia ndu Ju ono le Jerúsalemu; je eyebuta ẹphe t'ẹphe haa ozi ono.

²⁴ Ya ndono; ozi ono, e gude l'èka eje l'ùlo Nchileke lẹ Jerúsalemu ono; ekegaru ẹge ono; nọo afa labu l'oge kẹ Dariyosu, bu eze ndu Peshiya.

5

Aakpuphu eze-ulo Nchileke azu lẹ Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Hagayi; me Zekaraya, bu onye ufu Ido egude epha Nchileke kẹ ndu Ízurelu, bu onye achi epe wata okfuchiru Nchileke l'èke ndu Ju nọ; mbu ndu Ju, bu lẹ Júda; me Jerúsalemu. ² To du iya bu; Zerúbabelu Shelutiyele yele Jeshuwa Jozadaku awata okpukwa eze-ulo Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono. Ndu nkfuchiru Nchileke ono; epe ebo eswiru epe; l'eyetaru epe eka.

³ Yo buru teke ono; be Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurétusu; me Shéta-Bozenayi yele ndu otu epe wu-tsoru epe bya aji epe onye ziru epe t'epe mee k'eze-ulo Nchileke-a; kpa upho-mkpuma-wa? ⁴ Epe ajikwaaphu epha ndu akpu ulo ono. ⁵ Obenu lẹ Nchileke nwuberu ndu bu ogurennya ndu Ju ono enya; k'opu bu lẹ ndu ono ta kposhidu epe ozi ono; jeye teke ozi e-ru Dariyosu nchi; yebedua emekwanua t'ekwo rua epe eka.

⁶ Owaa bu iphe, e deru l'ekwo ono, Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurétusu deru nu eze, bu Dariyosu. Ndu epe l'iya deru iya bu Shéta-Bozenayi; me ndu otu epe, bu iya bu ndu ishi, achi ndu azu Enyimu Yufurétusu. ⁷ Ekwo ono, epe deru ono be epe deru; su:

L'ekwo-a; be ayi ede anu nggube eze, bu Dariyosu.

Ayi ekele ngu ekele-o!

⁸ Owaa bu te nggube eze nnajioha maru l'ayi jeru l'ali Júda l'èke ono, akpu-kwazi eze-ulo Nchileke ono, bu onye ha nshinu ono. Iphe ayi phuru bu lẹ ndu ono gude mkpuma, haje nshinu l'akpu ulo ono. Epe dobetsuaru oshi l'upho-mkpuma ono; mbu zia obu l'ali l'eje ozi obu; yoo jekpokwaa werewere.

⁹ Ayi jiru ndu bu ogurennya ndu Júda ono onye nuru epe ikike t'epe kpa eze-ulo ono; ege o do hawaa. ¹⁰ Ayi jitakwaruphu epe epha epe; deshia ya edeshi; nu ngu; k'opu i-maruru ndu bu ishi ozi ono.

¹¹ Iphe, epe kfuru ayi bu l'epe bu ndu ozi kẹ Nchileke ono, bu iya nwe igwe; nweru elipe ono. L'epe akpukwazi eze-ulo ono, onye eze ndu Ízurelu kpuleru teke teru enya gvube ono. ¹² Yo buru l'oo lẹ nna epe kpatsuru Nchileke, bu l'imigwe iwe meru iphe o woru epe ye Nebukadineza, bu eze ndu Bábýilonu l'èka; mbu onye Kalúdiya ono, bu iya mebyishiru ulo-a; bya achita ndu ali-a lashia Bábýilonu ono. ¹³ Yo be l'afa k'odungu, eze Sáýirosu wataru ochi ndu Bábýilonu; yo tua ekemu t'a kpukwazi ulo Nchileke ono. ¹⁴ Iphe, e meru lẹ mkpola-ododo; me opu e meru lẹ mkpola-ocha dobe l'ulo Nchileke, bu iya bu ono, Nebukadineza gwotajeru l'eze-ulo ono, nọ lẹ Jerúsalemu je edobe l'eze-ulo agwa ndu Bábýilonu ono; be eze, bu Sáýirosu l'onwiya jeru je egwota l'eze-ulo agwa ndu Bábýilonu. Eze, bu Sáýirosu egworu iphe ono ye l'èka onye l'aza Sheshubaza; o meru govano; ¹⁵ bya asu iya t'o gwota iphe ono gwolala azu l'eze-ulo ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono. Odo aburu t'a kpa ulo Nchileke ono t'o olata azu l'ège o duhawa. ¹⁶ To du iya bu; Sheshubaza abya atoo nto-l'ali eze-ulo Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono. Keshinu ono; byeye nta-a; b'e shi kputa iya; t'a kpu-chiwa iya.

¹⁷ "Nta-a; o -buru l'oo du nggube eze mma t'a kpukwazi eze-ulo Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono; hanu t'e lee enya l'ulo eke aakwakobeje iphe ndu eze lẹ Bábýilonu; maru: ?m'o bu ezi-okfu l'eze, bu Sáýirosu turu ekemu t'a kpu-kwazi eze-ulo-o, nọ lẹ Jerúsalemu-a. Teke e metsuaru; te nggube eze mekwaa t'ayi maru iphe, i chitaru lẹ k'ipe ono."

6

A cho-vuru ekemu, eze, bu Sáyirosu turu

¹ Tò dù iya bù; eze, bù Dariyosu abya atua ekemu; sù t'a vòkashia èke a kùberu èkwò, e deshìru iphe, meru l'alì Bábyilonu l'oge òhazu. ² A bya awata òvokashi èkwò onò; jeye yò bùru lẹ Èkubatana, bù ishi obodo Mídiya; b'a vòfutaru èkwò-agwògwò òbù.

Iphe, e deru l'èkwò onò bù:

³ L'afa mbù k'òphu eze, bù Sáyirosu wataru achìchi; b'ò turu ekemu sù t'a kpù-kwazi ùlò Nchileke onò, nò lẹ Jerúsalemu onò: T'a kpù-kwazi ùlò onò, bù èke aanòduje egwò ngweja onò. Iphe, eli iya a-dù bù ùkporo ntù-òkpa èno lẹ ntù-òkpa iri; ùsa iya adù ùkporo ntù-òkpa èno lẹ ntù-òkpa iri. Ntò-l'alì iya bẹ e-me t'ò shihu ike; ⁴ k'òphu bù: a -kpòbeje iya mkpuma, ha okporokpo uzi èto; a gbabẹ iya oshi lanù. Iphe, bù iphe oo-phu t'e gude kpua ya bù ùlò-èku ndu eze a-kfù iya. ⁵ Iphe òdo aburu l'iphemiphe òbule onò, e gude mkpòla-òdodo; mẹ mkpòla-òcha mee, Nebukadineza gwotaru l'eze-ùlò onò, nò lẹ Jerúsalemu je edobe lẹ Bábyilonu onò; bẹ ee-gwota gwolala azù lẹ Jerúsalemu; dobephu azù l'èke, o shi nòdutsua l'eze-ùlò Nchileke onò.

⁶ Oo ya bù; tẹ nggùbe Tatenayi, bù gòvano ndu azù Ènyimu Yufurétusu; Shéta-Bozenayi; mẹ ndu otu unu, nòtsua l'eze òkwa l'eke onò; unu bukwaru ùba yeru èke onò. ⁷ Unu hakwaa tẹ gòvano ndu Ju; mẹ ndu bù ògurennya ndu Ju kpù-kwazi eze-ùlò Nchileke onò; t'ò dù ège ò dùhawa. Unu be ejekwa osela ozi onò azù. ⁸ Nta-a bẹ mu a-tù ekemu; sù t'unu kfù-dzukota ndu onò ùgwò, èphe gude eme k'ùlò onò ègwegwa. Èke ee-shi kfua ya bù l'akirikò, ndu bu l'azù Ènyimu Yufurétusu turu ye l'ùlò èku ndu eze; k'òphu è tò dùdu iphe a-kpòshi ozi onò akpòshi. ⁹ Iphe bù iphe, mkpa iya dùru ndu achijeru Nchileke èja, èphe e-gude l'egworu Nchileke k'imigwe èja l'ùboku l'ùboku; unu nujekwa iya èphe. Unu nujẹ èphe oke-eswi; ebyila; mẹ aturu, èphe e-gude egwò ngweja-ukfuru. Unu anujekwaphu èphe witu; únú; mẹe; mẹ manù. Unu ba ahakwa iya èphe anunu; ¹⁰ k'òphu èphe ee-gwò èja, dù mma nù Nchileke k'imigwe; kfuru nù iya t'ò dùru eze yẹle unwu iya lẹ mma.

¹¹ Iphe òdo aburu lẹ ya atù ekemu; l'onye gbanweru ekemu onò bẹ aa-fòta itso lanù l'itso, gude ùlò iya; tsebe onye òbù. Ùlò iya onò a-ghò ikpòzu. ¹² Tẹ Nchileke onò, bù iya fòtaru èke onò t'ò bùru èke oo-buru eburu onò kwatsutakwa iphe, bù onye eze; m'ò bù mba, a-cho t'èphe gbanwee ekemu-wa; m'ò bù t'èphe mebyia ùlò Nchileke-wa, nò lẹ Jerúsalemu-a. O bù mbèdua, bù Dariyosu; bẹ turu ekemu-a. Unu dokwa-a ènya lẹ mini; mee iphe, ekemu-a kfuru.

Eeye Nchileke eze-ùlò Nchileke onò èka

¹³ Yò bùru iya bù lẹ Tatenayi, bù gòvano ndu azù Ènyimu Yufurétusu; Shéta-Bozenayi; mẹ ndu otu èphe abya edoo ènya lẹ mini; mekota iphe onò, eze, bù Dariyosu turu èphe l'ekemu onò. ¹⁴ Ndu bù ògurennya ndu Ju onò akpuru ùlò onò tughuru; onye nkfuchiru Nchileke, bù Hagayi yẹle Zekaraya, bù onye ufu Idò egude okfu Nchileke l'adù èphe ike. Èphe akpua ùlò onò kpù-gee. Yò bùru ège Nchileke kẹ Ízurelu sùru t'èphe kpua ya; bẹ èphe kpuru iya; bùru ège Sáyirosu; Dariyosu; mẹ Atakusakusesu, bù ndu eze ndu Peshiya turu èphe l'ekemu bẹ èphe tsoru. ¹⁵ Èphe akpua ùlò onò kpù-chia ya l'abalì k'èto l'ime onwa Ada; l'afa, kwe eze Dariyosu afa ishingu, ò wataru achìchi.

¹⁶ Tò dù iya bù; ndu Ízurelu; mbù ndu achijeru Nchileke èja; ndu Lívayi; mẹ ège èphe ha; mbù ndu onò, e shi kpua lẹ ndzu onò achìkota l'èphe ha gude èhu-òtso-èna woru ùlò Nchileke onò ye Nchileke l'èka. ¹⁷ Èphe gude ùkporo oke-eswi ise; ùkporo ebyila iri; mẹ unu aturu gwò ngweja, èphe gude; woru ùlò onò; ye Nchileke l'èka.

Éphe gudekwaphu mkpi iri l'èbo; gwoo ngweja-iphe, du èji; l'okfu èhu ndu Ízurelu l'èphe ha. Mkpi iri l'èbo ono nọ-chiru ẹnya ikfu iri l'èbo ndu Ízurelu. ¹⁸ Éphe abya ekeeru ndu ono, achijeru Nchileke aja ono; mę ndu kę Lívayi ęge ęphe a-nọdu eje ozi l'eze-ulo Nchileke lę Jerúsalemu; bu iya bu ęge e deru iya l'ękwo Mósisu.

Aji Esweta

¹⁹ Yo be l'abalị iri l'eno l'onwa kę mbụ; ndu ono, e shi kpua lę ndzụ ono abya agbaa Aji Esweta. ²⁰ Ndu achijeru Nchileke aja; mę ndu Lívayi b'a sachakotaru asacha; ęphe l'ęphe ha aburu ndu ę-ta sọdu nsọ. Ndu Lívayi egbua aturu Aji Esweta l'okfu ęhu ndu ono, e shi kpua lę ndzụ ono; mę l'okfu ęhu unwunna ęphe ono, bu ndu achijeru Nchileke aja ono; mę l'okfu ęhu onwęphe. ²¹ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu ono, e shi kpua lę ndzụ, lataru nụ ono agbaa aji ono; ęphe lę ndu ono, woru onwęphe dobe iche t'ęphe be etso l'uru-alị ono, ndu ę-ta madu Nchileke l'alị ono arubebe ono; shi ęge ono abaru Ojejoje, bu Nchileke kę Ízurelu aja. ²² O kwaphu ęge ono; bę ęphe gude ęhu-otso-ęna gbaa Aji Buredi, ę te kodu ekoko abalı ęsaa; kęle Ojejoje meru t'ęhu tsoje ęphe ęna; bya emee t'eze ndu Asiriya wota obu iya ziaru ęphe; k'ophu bu l'o meru t'ęka kabaa ęphe oshihu ike l'okpu ulo Nchileke ono, bu Nchileke kę ndu Ízurelu ono.

7

Ezura alata azu lę Jerúsalemu

¹ Tọ du iya bu; a bya anọ gbururu jeye teke eze, bu Atakusakusesu wataru ochi ndu Peshiya. Yo nweru nwoke lanu, ępha iya bu Ézura. Ézura bu nwatibe Seráya; Seráya aburu nwatibe Azaríya. Azaríya bu nwatibe Hilikaya; ² Hilikaya aburu nwatibe Shalumu. Shalumu bu nwatibe Zadọku; Zadọku aburu nwatibe Ahitubu. ³ Ahitubu bu nwatibe Amariya; Amariya aburu nwatibe Azaríya. Azaríya bu nwatibe Merayotu; ⁴ Merayotu aburu nwatibe Zerahiya. Zerahiya bu nwatibe Uzi; Uzi aburu nwatibe Buki. ⁵ Buki bu nwatibe Abishuwa; Abishuwa aburu nwatibe Finehasu. Finehasu bu nwatibe Eliyéza; Eliyéza aburu nwatibe Éronu. Éronu bu onye ishi ndu achijeru Nchileke aja.

⁶ Ézura ono abya eshi Bábyilonu lata. Ezura bu o-de-ękwo, maru ekemu Mósisu ye iya l'ęnya-nvọ; mbụ ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke kę Ízurelu turu ono. Eze emekotaru iya iphemiphe obule, o kfuru iya t'o meeru iya; kę l'ęka Ojejoje, bu Nchileke; bę nọ l'ęke Ézura nọ. ⁷ Uphodu lę ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke aja; ndu Lívayi; ndu egvu; ndu nche; mę ndu ozi l'eze-ulo Nchileke atugbabe jeshia Jerúsalemu l'afa, kwe eze Atakusakusesu afa ęsaa; k'ophu o wataru achichi. ⁸ Ézura bę ruru Jerúsalemu l'onwa k'ise, l'afa kwe eze afa ęsaa; k'ophu o wataru achichi. ⁹ O gbeshiru lę Bábyilonu l'onwa kę mbụ nọ l'abalị kę mbụ; rua Jerúsalemu l'onwa ise nọ l'abalị kę mbụ; kęle Nchileke gude iphe-oma swibe iya. ¹⁰ Ishi iya aburu lę Ézura wotawaru obu iya ye tę ya mụta ekemu Ojejoje; meje iphe, o kfuru; mę tę ya zije iphe, Ojejoje toru okpa iya; mę iphe, bu nsọ iya l'alị Ízurelu.

Ekwo, eze Atakusakusesu deru nu Ézura

¹¹ Owaa bu iphe, e deru l'ękwo, eze Atakusakusesu nuru Ézura, bu onye achijeru Nchileke aja; buru o-de-ękwo, o doru ẹnya; mbụ iphe, Ojejoje turu ekemu; mę iphe, o toru ndu Ízurelu okpa iya:

¹² “Ekwo-wa; bę shi l'ęka yębe eze Atakusakusesu, bu eze kę ndu eze. Onye, ya ede iya anu bu Ézura, bu onye achijeru Nchileke aja; buru onye ezije ekemu Nchileke k'imigwe.

“Ya ekele ngu ekele.

¹³ “Ya atụ ekemu; sụ l'iphe, bụ onye Ízurelu, nọ l'alì ẹke, yẹbe eze achì; ndu ọphu, achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi, bụ onye chọru oje Jerúsalemu; t'onye ọbu tsokwaru ngu jeshia. ¹⁴ Yẹbedua, bụ eze; mę ụmadzu ẹsaa, agbazijeru iya ụzo l'ezi unu t'unu je amaru ẹge iphe dọ lẹ Júda; mę lẹ Jerúsalemu; unu amaru ẹge eemebe ekemu Nchileke unu ono, bụ iya bụ ekemu ono, e yeru unu l'ẹka ono. ¹⁵ Iphe ọdo, unu e-mefua bụ t'unu chita mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ono, yẹbe eze; mę ndu ono, agbaziru iya ụzo, chiru obu ẹphe; nụ Nchileke kẹ Ízurelu ono, bu lẹ Jerúsalemu ono. ¹⁶ Unu achitafua mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo, unu a-nata lẹ Bábyilonu l'ọ ha yekobe iya; męfua iphe ndu Ízurelu; mę ndu achijeru Nchileke ẹja a-nụ l'ẹge onye chiru obu iya t'e gude mee k'ulo Nchileke ẹphe ọbu lẹ Jerúsalemu.

¹⁷ “Unu dọkwáá ẹnya edodo; gude okpoga ono zuta oke-eswi; ebyila; mę aturu, unu e-gude achì ẹja yele ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ. Unu a-chì ẹja ono l'ẹnya-ngweja l'ulo Nchileke unu lẹ Jerúsalemu. ¹⁸ A bya lẹ mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ọphu phoduru nụ; tẹ nggubedua; nggu lẹ ndu Ju ndu ọphu; gude iya mee iphe, dọ unu mma l'ẹge ọ bụ uche-obu Nchileke unu. ¹⁹ Iphe, bụ iphe, a nuru unu t'unu gude jeje ozi l'ulo Nchileke; bę unu a-chishikota dobe l'ifu Nchileke lẹ Jerúsalemu. ²⁰ O -nweru iphe ọdo, dọ mkpa, a chọru, t'e gude eme k'ulo Nchileke unu; ọ -buru iphe, unu nufutaje; unu eshi l'ulo-ẹku eze wota iya; nụ.

²¹ “Nta-a bę yẹbedua, bụ eze Atakusakusesu atụ ekemu anụ iphe, bụ ndu, akwakọbeje okpoga l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu; sụ: Iphe, bụ iphe Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ onye ezije ekemu Nchileke k'imigwe sụjeru t'unu nụ iya; unu phukwaa l'a nuru iya ẹya; ²² mbụ je akpaa l'ẹkpa mkpọla-ọcha, ruru ụkporo ise; mę ogbonga witu, ruru ụkporo ise; mę ipoti męe, ruru ụkporo ise; jeyewaru l'ụkporo ashanga manụ ise; mę únú, l'e-dzu nụ. ²³ Iphe, bụ iphe, Nchileke k'imigwe turu l'ekemu t'e mee lẹ kẹ eze-ulo iya; t'e zikwaa obu l'alì mee ya; k'ọphu oke ẹhu-eghughu iya ta abyadụ bya adakfu yẹbe eze; mę l'unwu iya. ²⁴ Ẹphe emekwaaphu t'unu maru l'a tųwaru ekemu buchia t'ẹ b'ọ dųhe akiriko; m'ọ bụ utu ọdo, unu a-nọdu ana ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; ndu egvu; ndu nche l'ọnu-oguzo; ndu ozi eze-ulo Nchileke; męwaru iphe, bụ ndu ọdo, ejewaru ozi l'ulo Nchileke.

²⁵ “Tẹ nggubedua, bụ Ézura gude mmamiphe ono, Nchileke ngu nuru ngu ono fota ndu ikpe; mę ndu ishi t'ẹphe letaje ndu ono, bu l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu ono ẹnya; mbụ iphe, bụ ndu maru ekemu Nchileke ngu. Ndu ọphu bụ ndu, ẹ ta madu iya nụ; unu ezia ya ẹphe t'ẹphe maru iya. ²⁶ Iphe bụ onye jikaru ome iphe, ekemu Nchileke ngu kfulu; mę iphe, ekemu eze kfulu; t'e kpekwa onye ọbu ikpe ẹgwegwa. Ọ -buru nkfugbu; a kfu-gbua ya; teke bụ l'ọo ebufu; e bufu iya l'alì ono. Ọ -buru k'ogwota iphe iya; e gwota iya; ọ -dudu; a tųa ya mkporo.”

Ézura aja Nchileke ajaja

²⁷ Ezura abya etua Nchileke ẹpha; su: T'ajaja buru kẹ Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ nna ayi oche pẹ; onye meru t'egbe iphe ọwaa nọdu eze l'obu kẹ t'o mee t'eze-ulo Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono buru ẹke, dọ ugvu. ²⁸ Ọ bụ Nchileke meru t'ẹnya eze; ẹnya ndu agbazijeru eze ụzo; mę kẹ ndu, ọnu eru l'okfu lẹ ndu ọru eze rua ẹke ya nọ. Obu shihuru iya ike; kẹle Nchileke nuru iya ọkpu-ikike; ya adụ ike chita ndu, bųtsua ishi lẹ Ízurelu; ẹphe etsoru iya lata Jerúsalemu.

8

Ndu ẹphe lẹ Ezura yi lata

¹ Ọwaa ndu bugbaa ishi l'anya-ufu nna ẹphe; ọẹ ẹkwo, ekoshi ẹge e shiru mụshia ẹphe; mbụ ndu ono, ẹphe l'iya shi Bábyilonu yiru lata teke ono, Atakusakusesu bu eze ono:

² Onye ishi ndibe Finehasu bu

Geshomu.

Onye ishi ndibe Itama

aburu Dánelu.

Onye ishi ndibe Dévidi bu

Hatushi,

³ bu nwatibe Shekaníya.

Onye ishi ndibe Paroshi bu

Zekaráya.

Ụkporo unwoke ẹsaa

l'unwoke iri be ẹphe l'iya yi,

bukwanu ndu e deru l'ẹkwo,

e deshiru ẹge e shiru

mushia ẹphe.

⁴ Onye ishi ndibe

Pahatu-Móabu bu

Eliyowenayi Zerahiya.

Ụkporo unwoke iri

be ẹphe l'iya yi.

⁵ Onye ishi ndibe Zatu bu

Shekaníya Jazelu.

Ụkporo unwoke iri l'ise

be ẹphe l'iya yi.

⁶ Onye ishi ndibe Adinu bu

Ebedu Jonátanu.

Ụkporo unwoke labu

l'unwoke iri;

be ẹphe l'iya yi.

⁷ Onye ishi ndibe Élamu bu

Jeshaya Ataliya.

Ụkporo unwoke ẹto

l'unwoke iri;

be ẹphe l'iya yi.

⁸ Onye ishi ndibe Shefatíya

bu Zebadáya Máyikelu.

Ụkporo unwoke ẹno;

be ẹphe l'iya yi.

⁹ Onye ishi ndibe Jóabu bu

Obedáya Jehiyelu.

Ụkporo unwoke iri;

l'unwoke iri l'ẹsato;

be ẹphe l'iya yi.

¹⁰ Onye ishi ndibe Bani bu

Shelomitu Josifaya.

Ụkporo unwoke ẹsato;

be ẹphe l'iya yi.

¹¹ Onye ishi ndibe Bebayi bu

Zekaráya Bebayi.

Ụkporo unwoke;
l'unwoke ẹsato;
bẹ ẹphe l'iya yi.

12 Onye ishi ndibe Azugadu bu
Johananu Hakatanu.
Ụkporo unwoke ise
l'unwoke iri;
bẹ ẹphe l'iya yi.

13 Ndibe Adonikamu bu
ẹphebedua byakperu azu.
Epha ẹphe bu Elifeletu;
Jewelu; me Shemaya.
Ụkporo unwoke ẹto;
bẹ ẹphe l'ẹphe yi.

14 Ndu ishi ke ndibe
Biguvayi bu Utayi;
me Zaku.
Ụkporo unwoke ẹto;
l'unwoke iri;
bẹ ẹphe l'ẹphe yi.

Ezura achọ ndu, a-nọdu eje ozi l'eze-ulo Nchileke

15 Mu abya achikobe ẹphe l'enyimu ono, atso ala Ahava ono. Ayi abya akpobe ulo-ekwa ayi l'ẹke ono; no ya abali ẹto. Mu abya elee ndu ono ẹnya l'ẹphe ha; me ndu achijeru Nchileke ẹja; to du onye Lívayi, no l'ẹke ono m'oo onye lanu. 16 To du iya bu; mu abya ezia t'e je ekuaru mu Eliyẹza; Ariyelu; Shemaya; Elunatanu; Jaribu; Elunatanu; Nétanu; Zekaraya; me Meshulamu, bu ndu ishi. Mu ekukwaaphu Joyaribu; me Elunatanu, bu ndu iphe edoje ẹnya. 17 Yo buru Ído, bu onye ishi le Kasifiya; bẹ mu ziru ẹphe t'ẹphe jekfu. Mu abya ezia ẹphe iphe, ẹphe ee-kfuru Ido; me ndu otu iya; mbu ndu ono, eje ozi l'eze-ulo, no le Kasifiya ono; t'ẹphe ye ndu a-byakfuta ayi l'oje ozi l'eze-ulo Nchileke ayi. 18 Yo buru okfu l'ẹnya Nchileke no l'ẹke, ayi no meru iphe ẹphe dutaru ayi onye iphe edoje ẹnya, aza Sherabiya. Sherabya bu onye Lívayi, shi l'ufu Mahuli. Mahuli bu nwatibe Lívayi; Lívayi aburu nwatibe Ízurelu. Unwu Sherabiya; me unwunne iya, ẹphe l'iya yi du unwoke iri l'ẹsato. 19 Ndu odo, ẹphe yefuaru ayi bu Hashabaya; me Jeshaya, bu ndu ufu Merari. Unwunne ẹphe; me unwu-unwunne ẹphe k'unwoke, ẹphe l'ẹphe yi du ukporo. 20 Epe dutafukwaaruphu ukporo madzu iri le nanu odo t'ẹphe yeta ẹka l'ozi eze-ulo Nchileke ono. Ndu ono bu ndu Dévidi yele ndu ishi l'ozi iya fotahawaruru t'ẹphe yetajeru ndu Lívayi ẹka. Ndu ono l'ẹphe ha b'e deshikotaru epha ẹphe l'ekwo l'ẹphe ha.

Ndu Ízurelu aswi aswiswi; ekfu anu Nchileke

21 To du iya bu; mu abya araa ya arara; su t'ayi nọdu le Enyimu Ahava l'ẹke ono swia aswiswi; k'ophu ayi e-shi ẹge ono wozita onwayi ali l'ifu Nchileke ayi; t'o duru ayi l'unwegirima ayi; me ngwa ayi durua ayi l'ẹhu-agu. 22 Ishi iya aburu l'o duru mu iphere oro eze t'o yeru ayi ndu soja; me ndu inya-ogu t'ẹphe dube ayi l'ogvu ndu ohogu l'uzo; l'ẹke ayi kfuhaakwaru eze: "Le Nchileke ayi anodu eleta-a iphe, bu onye woru onwiya ye iya l'eka ẹnya. O le iphe, bu onye jikaru iya nu b'o koshije ike iya; me oke ẹhu-eghughu iya." 23 To du iya bu; ayi aswia awsiswi; kfuru nu Nchileke ayi t'o leta ayi ẹnya. O mekwaru ayi iphe, ayi kfuru iya.

Iphe, a nuru t'e gude mee iphe l'eze-ulo Nchileke

²⁴ Ya ndono; mu abya ewota umadzu iri l'ẹbo ophu, bu ndu ishi le ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono, dobe iche. Ndu ono bu Sherabiya; Hashabaya; mewaru ndibe ẹphe umadzu iri odo. ²⁵ Mu abya atukota era mkpola-ocha; mkpola-ododo; mewaru iphemiphe obule, eze; me ndu anoduje atuziru eze uzo; ndu o meru ishi; me iphe, bu iphe, ndu Izurelu, no l'ẹke ono nuru t'e gude eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono. ²⁶ Mu atua era iphe ono; gworu iya ye ẹphe l'eka. Iphe, mkpola-ocha du bu unu talentu l'ukporo talentu iri l'ẹbo le talentu iri. Ngwa, e meru le mkpola-ocha du ukporo talentu ise. Mkpola-ododo adu ukporo talentu ise. ²⁷ Ophu bu efere, e meru le mkpola-ododo du unu dariku labu l'ukporo dariku iri; me ngwa labu, e meru l'okpoberu ope, eke ododo; vuru onu aswa l'o bu mkpola-ododo.

²⁸ Mu asu ẹphe: "Unu dukwaru Nchileke nso. O kwaphu ẹge ono be iphe-a l'o ha tukokwaphu du. Ophu be mkpola-ocha; me mkpola-ododo bu iphe, unu chiru obu unu l'o ha nu Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe. ²⁹ Unu letakwa iya enya ohuma jeye teke unu a-tu era iya l'ifu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu ishi ndu Lívayi; me ndu bu ishi l'iphe, bu enya-ufu ndu Izurelu. O bu l'ime ulo Nchileke le Jerúsalemu be unu a-nodu tua era iphe ono; nu iya ẹphe." ³⁰ To du iya bu; ndu achijeru Nchileke ẹja achita mkpola-ocha ono; mkpola-ododo ono; me iphemiphe obule ono, a tuwaru era iya atutu; k'ophu ẹphe e-gude iya jeshia l'eze-ulo Nchileke le Jerúsalemu.

Aala Jerúsalemu

³¹ To du iya bu; yo rua l'onwa k'odungu gbaru abali iri l'ẹbo; ayi eshi le Enyimu Ahava jeshia Jerúsalemu. Enya Nchileke anodu l'ẹke ayi no; to nwe ndu ohogu tsoru ayi ogu l'uzo; to nwe ndu abali-d'egvu jeru ayi onochi uzo. ³² Ayi erua Jerúsalemu; bya egude abali eto; tuta ume. ³³ Yo be le mboku k'eno; ayi anodu l'eze-ulo Nchileke; tua era mkpola-ocha; mkpola-ododo; me iphemiphe obule odo, du nso ye Meremotu Uraya, bu onye achijeru Nchileke ẹja l'eka. Ndu tso iya nu bu Eliyeza Finehasu; Jozabadu Jeshuwa; me Nowadiya Binuyi, tuko buru ndu Lívayi. ³⁴ Iphe ono l'o ha b'a guru ogu; tua era iya atutu. Era iphe ono l'o ha b'e deshikotaru l'ekwo teke ono.

³⁵ Ndu ono, e shi kpua le ndzu, lataru nu ono abya egwoo ngweja-ukfuru nu Nchileke ke Izurelu. ẹphe gburu oke-eswi iri l'ẹbo l'ehu ndu Izurelu mgburumburu; gbua ukporo ebyila eno l'ebyila iri l'ishingu; me ukporo unwu aturu eto l'aturu iri l'esaa; me egbu iri l'ẹbo, e gude gwoo ngweja iphe, du eji. Iphe ono l'o ha b'e meru; yo bukotaru ngweja-ukfuru; e gwooru iya Ojejoje. ³⁶ Uphodu le ndu ono, l'ataru nu ono egude ekwo ono, eze deru ono je ekeshiaru ndu govano; me ndu ishi, achi ndu azu Enyimu Yufuretusu. Ndu ono abya eyeru ndu Ju ono eka; yetakwaphu eka l'eze-ulo Nchileke ono.

9

Ndu Júda; me ndu ohodo le k'olugba nwanyi

¹ Iphemiphe obule ono emegetsulephu; ndu ishi abyakfutashia mu bya asu mu: "Le ndu Izurelu jeye le ndu achijeru Nchileke ẹja; me ndu Lívayi jikakwaru odobe onwephe iche l'ẹke ndu ali-a no; ẹphe etsoru eyetsua eka l'akpamara ono, ndu ali-a anoduje eme ono; mbu ndu Kėnanu; ndu Hetu; ndu Pėrezu; ndu Jebusu; ndu Amonu; ndu Mıabu; ndu İjiputu; me ndu Amoru. ² ẹphe watawaru olugba nwanyi ẹphe le ndu ali-a; k'ophu bu l'ephebedua, bu ndu mba ono, du nso ono be watawaru onwephe gwakobe; ẹphe le ndu ali-a. Yo buru ndu ishi; me ndu achi achichi be eka ẹphe kangoru l'ome ejo-iphe ono." ³ Teke mu nuru iphe ono; be mu lakashiru uwe mu; lakashia uwe-nlokpuru mu; feshia onwomu ẹgbushi; me eji-agba; bya anozita anozita; l'ẹke ehuru mu oyi. ⁴ To du iya bu; ndibe ayi ndu ophu iphe ono

ruru l'èhu azaa l'igwe bya agbaa mu mgburumgburu; keke Nchileke ke ndu Ízurelu nmahawaru ayi okwa t'ayi sefu eka l'èke ndu ohodo no. Mu adugaru l'èke ono; no gbururu jeye teke eegwoje eja urenyashi l'èke ehu jihuru mu oyi.

⁵ Yo rulephu teke ono, eegwoje eja urenyashi ono; mu eshi l'onodu onye aphu byaru ono, mu shi nodu ono gbeshi; mu l'uwe mu phu; me uwe-nlokpuru mu phu, mu lakashiru alakashiphu. Mu abya adaa; byishi ikpere; chiliaru Ojejoje, bu Nchileke mu eka mu labu l'imeli; ⁶ bya ekfuru nu iya; su: Nggube Nchileke mu; iphere dukwa mu ege mu e-eme palia ifu lee ngu enya; nggube Nchileke mu; ke l'ejo-iphe, ayi eme be kawa ayi l'eli; ikpe, nmaru ayi eruwa imigwe. ⁷ Tsube l'oge ke nna ayi oche phe rua ntanu be iphe, du eji, ayi meru hawa nshinu. Yo buru iphe du eji ono, ayi meshiru ono kparu iphe e woru ayibedua; ndu eze ayi phe; me ndu achijeru Nchileke eja ayi phe ye ndu eze ndu ali-a l'eka; ephe emekputaje ayi l'ogu; l'akpu ayi le ndzu; l'eme ayi omele-iwe; l'eme ayi iphe-iphere ege ono, ephe eme iya ayi jeye ntanu-a. ⁸ Ole ke nta-a be nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi phwaru ayi imiko; ke l'i mewaru; ayi enweru nwa ndu ophu, wafuru nu; bya emee t'ayi vudoshia ike l'èke-a, duru ngu le nsow-wa. Nggube Nchileke ayi be mewaru t'ayi ba abuhe ohu; me te meji nmakfuru ayi nwa anmakfuru. ⁹ Ayi shi buru ohu. Obenu le nggube Nchileke ta ahadu ayi t'ayi bugbuwaru iya ru. I koshiru obu-imiko ngu l'èke ayi no l'ifu ndu eze ndu Peshiya. I nuru ayi ndzu ophungu; shi ege ono mee t'ayi ruru nggube Nchileke ayi eze-ulo ngu; kpu-kwazikota eke o dakposhihuru adakposhihu.

¹⁰ Nggube Nchileke ayi; ?bu ngunu be ayi e-kfu nta-a; l'èke ayi dakakotawaru iphe, bu ekemu, ¹¹ i shi l'èka ndu ozi ngu, bu ndu nkfuchiru ngu; tua; su: L'ali ono, ayi eje ebubu ono be ndu, bu iya nu gudeekwa uru-ali merushia emerushi. Ephe gudewa, akpamara, ephe eme merushia ali ono l'o ha. ¹² A nmaru ayi okwa; t'ayi l'ephe ba alugbakwa nwanyi; ophu ayi l'ephe 'agbakwa ndzu k'èhu-agu. I kfuru ayi t'ayi l'ephe ba dukwa le mma gbururu jeye le gbururu; k'ophu ayi e-bu l'ali ono; shihu ike; ria iphe-oma, no iya nu; mee t'o buru okè, ruru unwu ayi phe jeye le gbururu. ¹³ Iphe, ayi eja meru bu l'ejo-iphe ono, ayi meshiru ono; me l'ikpe ono, nmaru ayi ono b'o shi. Ole iphe du eji, ayi meshiru be kakwanu nshinu ma le ahuhu, nggube Nchileke ayi huru ayi; byakwaru bya enweru ndu ophu i meru t'ephe wafu l'ime ayi. ¹⁴ ?Bunua ngunu e-me t'ayi dakabaa ekemu ngu odo; ke t'ayi le ndu ono, eme akpamara ono je olugba nwanyi odo? Obu; ehu-eghughu ngu; ?oo-kwekwadua t'o nweru ayi onye a-wafu nu; t'ayi ba achihu. ¹⁵ Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu; i bu onye doberu eka ndoo. Obenu l'i halerua ayi t'ayi buru nwa ndu ophu wafuru nu ntanu. Ayi akoshiru ngu iphe, du eji ayi meshiru; ke l'ayi te gbe gbadu ke t'ayi bya evudo ngu l'ifu.

10

Ndu Ju akoshiru Nchileke ejo iphe ephe

¹ Teke Ézura no l'ekfu anu Nchileke; l'akoshiru iya ejo iphe, ephe meshiru; l'ara ekwa; l'echigbushi onwiya l'ifu eze-ulo Nchileke ono; be ndu Ízurelu; unwoke; unwanyi; me unwegirima wufutaru bya agbaa ya mgburumgburu; wata ora ekwa; l'arashi iya ike. ² Shekaniya Jehiyelu, bu onye ufu ndibe Élamu abya ekfuru yeru Ézura; su iya: "L'ephe mesweekwaru Nchileke; ke l'ephe jewaru je alushia unwanyi ohodo; mbu unwanyi ndu ali-a. Obenu le nta-a be bulekwarua ndu Ízurelu egwa. ³ Oo ya bu; t'ayi le Nchileke ayi gbaa ndzu; t'ayi chishikota unwanyi ono, ayi lushiru ono; chishikwaaphu unwegirima ephe. O bu iphe ono, nggube onye ishi suru t'ayi mee ono; be ayi e-me; mbu iphe ono, nggubedua; nggu le ndu ophunanu, atsü ekemu Nchileke ayi egvu phu suru t'ayi mee phu. O bu iphe, bu iphe ekemu ke Nchileke

kfuru; bẹ ayi e-me. ⁴ Nggube Ézura; ọ kwa nggu bẹ iphe-a nọ l'ẹka. T'obu shihukwa ngu ike; l'ọ kwa ẹke ị nọ bẹ ayi nọ."

⁵ Tọ du iya bụ; Ézura egbeshi; bya emee tẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha ribua ya l'ẹphe e-me iphe ono ẹge e kfuru iya. Ẹphe atuko l'ẹphe ha ribua ya lẹ nte. ⁶ Ya ndono; Ézura eshi l'ifu eze-ulo Nchileke ono tugbua; yọ buru iya oje lẹ kẹ Jehohananu Eliyashibu. Yo rua ẹke ono; jịka ori nri; jịka ọngu mini; kele mgbamuche k'ẹjo iphe ono, ndu ono, e shi kpua lẹ ndzu meshiru ono bẹ jiru iya ẹhu.

⁷ A bya etsoru iphe, bụ Júda; mẹ Jerúsalemu raa ya arara tẹ ndu ono, e shi kpua lẹ ndzu ono l'ẹphe ha dzua lẹ Jerúsalemu. ⁸ L'iphe bụ onye ẹ ta abyadu nọ l'ime abali ẹto-wa bẹ ee-gwo iphe iya; chifu onye ọbu l'ogbo ndu ono, a kpuru lẹ ndzu ono. Ọ bụ ẹge ono; bẹ ndu ishi; mẹ ndu bụ ọgurennya chiru iya.

⁹ Tọ du iya bụ l'unwoke ndu Júda; mẹ ndu kẹ Bénjaminu l'ẹphe ha abya edzua lẹ Jerúsalemu l'ime abali ẹto ono. Mbọku ono bụ mbọku ọnwa kẹ tete gbaru ukporo abali. Ndu ono l'ẹphe ha anọdu l'ẹke ọbu, nọ l'ifu eze-ulo Nchileke; ẹhu l'anma ẹphe anmanma k'iphe ono; yekwaru eze mini, achi nọ. ¹⁰ Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja egbeshi; sụ ẹphe: "Unu gudewa k'unwanyi ọhodo, unu lushiru meswee; shi ẹge ono mee tẹ ikpe ka ọnma ndu Ízurelu. ¹¹ Ọo ya bụ; unu chiko ẹjo iphe ono, unu meru ono kfushiaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ayi pẹ; unu awata ome iphe, du iya mma. Unu sefu ẹka unu l'ẹke ndu ali-a nọ; mẹ l'ẹke unwanyi ọhodo, unu lushiru nọ."

¹² Ndu ono l'ẹphe ha azua ya azuzu; sụ: "Ọo iphe meru nọ b'i kfuru-o! Yọ buru iphe ono, i kfuru ono bẹ ayi e-me-o! ¹³ Obenu l'ayi ghataru l'igwe l'ẹke-a; yeru l'ọ bụ udzu-mini. Ayi te evudoghekwa ẹge-a l'echi ẹke-a! Ọdo aburu l'iphe-a ta budu iphe, ee-mekota l'ujiku lanu; m'ọ bụ ujiku labu; kẹ l'ayi haswewaru ọkpa nshinu l'iphe-a. ¹⁴ Tẹ ndu ishi ayi pẹ nọdu lẹ Jerúsalemu l'ẹke-a nọ-chita ẹnya igwe ọha. Tẹ ndu ndu-ayi ndu ọphu luru unwanyi ọhodo shije lẹ mkpukpu ẹphe bya mbọku, a suru t'ẹphe bya. T'ẹphe lẹ ndu, bụ ọgurennya; mẹ ndu ọgbo ikpe mkpukpu ẹphe yijeru bya t'e yee ya ọnu. Ayi -mee ya ẹge ono bẹ Nchileke e-wofua oke ẹhu-eghughu iya ono, enwu l'ọ bụ ọku ono l'ẹke ayi nọ." ¹⁵ Yọ buleruphu Jonátanu Ásahelu yẹle Jazeya Tikuva bụ ndu jikaru iphe ono, e kfuru ono. Meshulamu yẹle Shabetayi adẹru ẹphe ukfu.

¹⁶ Ndu ono, e shi kpua lẹ ndzu, laru nọ phụ emee iphe ono, e kfuru ono. Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja afo unwoke, bụ ndu, butsua ishi l'ẹnnya-ufu nna ẹphe; deshia ẹpha ẹphe l'ekwo. Yo be mbọku kẹ mbu l'ọnwa k'iri; ẹphe awata oye ọnu l'okfu ono. ¹⁷ Yo be l'ọnwa kẹ mbu gbaru abali kẹ mbu; ẹphe ekfubuwa okfu ẹhu ndu ono, luru unwanyi ọhodo ono; sefu iya ẹka.

Unwoke, luru unwanyi ọhodo

¹⁸ A bya lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; ọwaa bụ ndu luru unwanyi ọhodo: Ndu ufu Jeshuwa Jozadaku yẹle unwunne iya pẹ, luru unwanyi ọhodo bụ: Masíya; Eliyéza; Jaribu; mẹ Gedaliya. ¹⁹ Ndu ono l'ẹphe ha ribukotaru l'ẹphe a-chishikota unyomu ẹphe ono. Onyenonu l'ime ẹphe eshi l'igwe-aturu iya kpata ebyila lanu nọ t'e gude gwoo ngweja-ugwo.

²⁰ Ndu ufu Ima, luru unwanyi ọhodo bụ: Hanani; mẹ Zebadáya.

²¹ Ndu ufu Harimu, luru unwanyi ọhodo bụ: Maseyiya; Elayija; Shemáya; Jehelu; mẹ Uzáyá.

²² Ndu ufu Pashọ, luru unwanyi ọhodo bụ: Eliyowenayi; Masíya; Ishumelu; Netanelu; Jozabadu; mẹ Elasa.

²³ A bya lẹ ndu Lívayi; ndu, luru unwanyi ọhodo bụ: Jozabadu; Shimeyi; mẹ Kelaya, bukwa iya phụ bụ Kelita. Ndu ọdo bụ Petahiya; Júda; mẹ Eliyéza.

²⁴ A bya lẹ ndu egvu bẹ bụ Eliyashibu bụ onye, luru nwanyi ọhodo.

Lẹ ndu nche ọnu-uzo eze-ulo Nchileke bụ Shalumu; Telemu; me Uri bụ ndu luru unwanyi ọhodo.

²⁵ A bya lẹ ndu Ízurelu ọdo:

Ndu ufu Paroshi, luru unwanyi ọhodo bụ: Ramáya; Iziya; Malukíja; Mijaminu; Eliyéza; Malukíja; me Benáya.

²⁶ Ndu ufu Élamu, luru unwanyi ọhodo bụ: Mataníya; Zekaráya; Jehiyelu; Abudi; Jeremáya; me Elayija.

²⁷ Ndu ufu Zatu, luru unwanyi ọhodo bụ: Eliyowenayi; Eliyashibu; Mataníya; Jeremotu; Zabadu; me Azayíza.

²⁸ Ndu ufu Bebayi, luru unwanyi ọhodo bụ: Jehohananu; Hananaya; Zabayi; me Atulayi.

²⁹ Ndu ufu Bani, luru unwanyi ọhodo bụ: Meshulamu; Máluku; Adaya; Jashubu; Sheyalu; me Jeremotu.

³⁰ Ndu ufu Pahatu-Móabu, luru unwanyi ọhodo bụ: Aduna; Kelalu; Benáya; Masíya; Mataníya; Bezalelu; Binuyi; me Manáse.

³¹ Ndu ufu Harimu, luru unwanyi ọhodo bụ: Eliyéza; Ishaya; Malukíja; Shemáya; Shimiyonu; ³² Bénjaminu; Máluku; me Shemariya.

³³ Ndu ufu Hashumu, luru unwanyi ọhodo bụ: Matenayi; Matáta; Zabadu; Elifeletu; Jeremayi; Manáse; me Shimeyi.

³⁴ Ndu ufu Bani, luru unwanyi ọhodo bụ: Madayi; Amuramu; Uwele; ³⁵ Benáya; Bedeya; Keluhi; ³⁶ Vanaya; Meremotu; Eliyashibu; ³⁷ Mataníya; Matenayi; me Jesu.

³⁸ Ndu ufu Binuyi, luru unwanyi ọhodo bụ: Shimeyi; ³⁹ Shelemíya; Nétanu; Adaya; ⁴⁰ Makunadebayi; Shasháyi; Sharayi; ⁴¹ Azarelu; Shelemíya; Shemariya; ⁴² Shalumu; Amariya; me Jósefu.

⁴³ Ndu ufu Nebo, luru unwanyi ọhodo bụ: Jeyelu; Matitíya; Zabadu; Zebayina; Jadayi; Jówele; me Benáya.

⁴⁴ Ndu ono l'ephe ha bẹ lukotaru unwanyi ọhodo. Ole ephe chishikotaru ephe; chishia chishia me unwegirima, unwanyi ono mutatsuaru ephe.

Nehemáya

Nehemáya ekfu anụ Nchileke

¹ Ọwaa bụ akọ ẹhu Nehemáya Hakalaya.

L'ọnwá Kisilevu* l'afa k'ụkporo; ọ mu nọ ọ Súsa, bụ ishi obodo; ² bẹ Hanani, bụ onye ufu ayi; yeru unwoke ọdo; tukuró shi Júda bya. Mu abya ajía ẹphe ají ndu Ju ono, wafuru nụ ono; mbụ ndu ono, shi l'alí ono, a kpuru ẹphe ọ ndzụ; laphuta azụ ono. Mu jikwaruphu ẹphe ají Jerúsalemu. ³ Ẹphe asụ mu: "Ọ ndu ono, e shi kpua ọ ndzụ; ẹphe emetsua laphuta azụ l'alí Júda ono; bẹ ọnodu ẹphe dukwa eji nshinu; mbụ l'ọnodu ẹphe; bẹ iphere iya dukwa. Upho-mkpuma Jerúsalemu l'ọ ha; zekwa l'alí. Ọku etsukotawa ẹke, eeshije abata iya." ⁴ Ọ mu nutsuaru iphe ono; bẹ mu dugaru adugaru; raa ẹkwa.

Mu nọru abalí olemole; gwa aphụ; swia aswiswi l'ekfu anụ Nchileke k'imigwe. ⁵ Iphe, mu kfuru bụ: "Nggube Ojeoje, bụ Nchileke k'imigwe; mbụ Nchileke ono, paru ẹka; bya adu egvu ono; onye edobeje ọgba-ndzụ iya l'ẹhu ndu yeru iya obu; l'emeje iphe, o kfuru; l'ekoshije ẹphe ọ ya yeru ẹphe obu. ⁶ Ngabenu nchí; nggu efube ifu l'ekfukfu, mube nwozi ngu ekfu anụ ngu; mbụ ekfukfu, mu anọduje l'ifu ngu ekfu: eswe l'enyashi; l'ishi ndu ozi ngu, bụ ndu Ízurelu. Nta-a; bẹ mu ekfufuta ejo iphe, ayibe ndu Ízurelu mekotaru ngu; mbụ ejo iphe, mbedua; me ndu ufu nna mu phe; meru ngu. ⁷ Ayi mewaru ngu ejo iphe, ha nshinu; haa ekemu ono, í turu ono; haa otso ọkpa, í toru; haa ome-l'alí, i doberu, bụ iya bụ iphe, í turu nụ nwozi ngu, bụ Mosisu t'e meje. ⁸ Nyatakwa okfu, i kfuru nwozi ngu, bụ Mosisu; sụ iya: 'L'ọ -buru l'e t'e egudedu ire ẹphe ẹka; bẹ ii-tukwa ẹphe nanu nanu l'iphe bụ mbakeshi. ⁹ Ọle ọ -buru l'ẹphe ghakoberu lakfuta ngu; dobe ekemu ngu; l'eme iya ememe; m'ọ -ruhuru; ẹke a chiru ẹphe laa buru l'ọha ẹke, igwe jeberu; bẹ ii-shi l'ẹke ọbu rukobe ẹphe; duphuta ẹphe azụ l'ẹke ono, í fotaru t'ọ buru ẹke aa-nọduje akpo-ku ẹpha ngu ono.'

¹⁰ "Ọ kwa ndu ozi ngu; bẹ ẹphe bụ; buru ndibe ngu; mbụ ndu i gude eze ike ngu; me ọkpehu ngu gbafuta. ¹¹ Nggube Nnajiufu; ngabenu nchí l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; me l'ekfukfu, ndu ozi ngu ekfukwaphụ anụ ngu; mbụ ndu ono, ọduje mma t'ẹphe l'atsụ ngu egvu ono. Byiko; menua t'iphe jeeru mube nwozi ngu ọhuma ntanụ-a; mbụ t'i mee; te imiko mu du nwoke-a, bụ eze-wa."

Teke ono; bẹ bụ mu shi buru onye agbajeru eze mee.

2

Aaha Nehemáya t'ọ jee Jerúsalemu

¹ Yo be l'ọnwá Nisanu l'afa, kwe Atakusakusesu ụkporo afa; k'ophu ọ duberu buru eze; a pata mee bya edoberu iya. Mu apata mee ono gbalahaaru iya. Ophu eze 'aphubukwanua mu l'ẹke mu tanwuberu ifu. ² Ya ndono; eze ají mu iphe, meru iphe mu doberu ifu ẹge ono; l'ẹbe abụ l'iphe eme mu? Sụ l'ẹ to nwedu iphe ọdo; gbahaa l'obu ta atsodu mu ẹna.

Egvu erua mu l'ẹhu teke ono. ³ Mu abya asụ eze: "Ndzụ eze; ndzụ ogologo gburruru jeyewaru. ?Bụ ngunu kparu iphe ifu ta adudu mu dzudzudu; ọ mube onye mkpukpu mu dakposhuhuru adakposhihu; ọku etsukotawa edukfu ayi; mbụ

* **1:1** 1:1 Ọnwá Kisilevu, bụ ọnwá tete l'oge ndu Hiburú, nọ ọ nkere-ẹbo ọnwá iri ọ nanu; me l'ọnwá ekereshimeshi.

ẹke ono, e liru nna mu oche phẹ ono?" ⁴ Tọ dọ iya bụ; eze aji mu: "Bụ ngunu b'ọ dọ mu tẹ ya meeru mu?"

Mu abya ekfuru nọ Nchileke k'imigwe. Mu emetsua nọ Nchileke; ⁵ bya asụ eze: "Ọ -buru l'ọ dọ nggube eze mma; mbụ; ọ -buru lẹ mube nwozi ngu nọ ngu l'obu; hanua mu tẹ mu je alị Júda; lẹ mkpukpu ono, e liru nna mu oche phẹ ono; je akpukwaa ya."

⁶ L'eze-nwanyi nonyabe eze; bẹ eze jiru mu; sụ: "Nanu ẹge mu a-nọ-bebe l'ije mu obu? Bụ teke ole bẹ mu a-lata?" Mu abya atọaru eze onu teke mu a-alata; yọ sụ mu tẹ mu je.

⁷ Mu asukwa iya phụ: "Ọ -buru l'ọ dọ nggube eze mma; denuru ẹkwo nọ mu tẹ mu je anọ ndu gọvano azụ Ẹnyimu Yufurétusu; k'ọphu ẹphe a-ha mu tẹ mu sweta jeshia Júda. ⁸ Nggude edekwaaphu ẹkwo ọphu mu a-nọ Ásafu, bụ onye eleta ọswa eze ẹnya; t'ọ nọ mu oshi, mu e-gude rọ ọnu-oguzo a-gbabe-a-dzuru l'iku eze-ulo Nchileke; mẹ oshi, mu e-gude kpụ-kwazi ọpho-mkpuma mkpukpu ono; mẹ ọphu mu e-gude mee ọlu ọphu mu e-buru." Eze emekotaru mu iphemiphe ọbule, mu rọru iya; kẹ l'ẹka-oma kẹ Nchileke mu; bẹ nọ swiru mu nọ.

Nehemáya agbaphe ọpho-mkpuma Jerúsalemu

⁹ Mu erua; bya eworu ẹkwo ono, eze deru ono keeru ndu gọvano azụ Ẹnyimu Yufurétusu. Eze bẹ duru ndu ishi ndu soja; mẹ ndu ọnya-ọgu yeru mu; tẹ mu l'ẹphe yiru. ¹⁰ Teke Sambálatu, bụ onye Họronu; mẹ Tobaya, bụ onye ishi l'alị Amọnu nuleruphu l'o nweru onye byaru ọcho ẹge ee-shi t'iphe duru ndu Ízurelu lẹ mma; yọ dọ ẹphe ẹji dushia ya ẹphe ike.

¹¹ Ya ndono; mu abya abata lẹ Jerúsalemu; nọ ya abalị ẹto. ¹² Yo be l'enyashi; mu agbalihu; mu l'unwoke olemole; tugbua. Ọphu ọ dudu onye mu kfuwaru iphe, Nchileke mu yeru mu l'obu tẹ mu meeru Jerúsalemu. Ọphu ọ dukwaphu anọ ọdo, mu gude ọdo; gbahaa nkakfụ-igara-wa, mu agba agbagba-wa. ¹³ Ọ bụ l'echi-abalị bẹ mu gude tugbua. Ẹke mu shiru bụ Ọnu-oguzo Nsuda lufuta lẹ Wẹlu Nkuta-ọswa; shia ono lufuta lẹ Ọnu-oguzo Ikpọzu. Mu ejekpelephu l'agbaphe ọpho-mkpuma Jerúsalemu ono, e tsukposhiru etsukposhi ono yele edukfu iya ono, ọku tsukotaru ono. ¹⁴ Mu abya eshi l'ẹke ono tugbua shia ọzo Ọnu-oguzo Ẹnya-nwogvu; waa Okpuru Eze. Ọle nkakfụ-igara, mu agba agbagba te nwedu ẹke oo-shi sweta. ¹⁵ Tọ dọ iya bụ; mu egude ẹnyashi ono tugbua kwasẹru ọzo nsuda; l'agbaphe ọpho-mkpuma ono. Mu agbaphegee ya; bya alaphuta azụ; shia Ọnu-oguzo Nsuda bahụ l'ime mkpukpu.

¹⁶ Ọphu ndu ishi te nwedu onye maru ẹke mu jeru; tọ dọ onye maru iphe, mu meru. Ishi iya aburu lẹ jeyekpo teke ono; b'ẹ t'ọ dudu iphe, mu kfuwaru ndu Júda; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu a maru ẹpha ẹphe; ndu ishi; mẹwaru ndu ọdo, bụ ndu e-mekochaa eje ozi ono.

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; mu asụ ẹphe: "Unu phụwaru egbe iphe-ẹhuka, ayi nọ l'ime iya; mbụ ẹge Jerúsalemu gude dakposhihu; ọku etsukota edukfu iya. Unu byakwa t'ayi kpukwaa ọpho-mkpuma Jerúsalemu; k'ọphu ayi e-mefu onwayi iphere l'ifu."

¹⁸ Mu abya ekfukwaaruphu ẹphe ẹge ẹka-oma kẹ Nchileke mu gude dọ-be mu l'ẹhu; mẹ k'iphe, eze kfukotaru mu. Ẹphe asụ: "Ngwaa; t'ayi wata iya akpukpu." Ẹphe akwakọbelahaa k'ọru ono.

¹⁹ Sambálatu, bụ onye Họronu yele Tobaya, bụ onye ishi l'alị Amọnu; mẹ Geshemu, bụ onye Arabu anulephu iphe ono, ayi chiru idzu k'ememe ono; ẹphe achilahaa ayi ọchi; jalahaa ayi ewena; sụ: "Bụ ngunu bẹ ayi eme ẹge ono? Bụ ikẹ bẹ ayi ekwefuru eze tọ?"

²⁰ Mu abya eyeeru ẹphe ọnu; sụ ẹphe: "Lẹ Nchileke k'imigwe e-me-e t'ọru ayi gaa werewere. Ayibe ndu ozi iya a-wata ọkpụ-kwazi ọpho-mkpuma ono; obu l'unubedua

te enwekwa òkè lẹ Jerúsalemu; to nwe iphe e-rube unu ẹka; to nwe iphe ee-gude anyata unu.”

3

Ndu akpukwa upho-mkpuma Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Eliyashibu, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu odo, bu ndu achijeru Nchileke eja egbeshi je akpukwaa Onu-oguzo Aturu. Epe akpu-gee ya; bya eyeshia ya ibo. Epe kpuru upho-mkpuma iya; yo lufuta le Ulo-eli Ukpuro-ise; me le Ulo-eli Hananelu. Epe emeebe bya eworu iya ye Nchileke l'eka.

² Ndu kpuru tsota Eliyashibu bu unwoke Jeriko.

Onye kpuru tsota epe aburu Zaku Imiri.

³ Unwu Hasena bu epe kpuru Onu-oguzo Ema. O bu epe gbaru oshi l'eli iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe.

⁴ Onye kpuru tsota epe bu Meremotu Uraya Hakozu.

Meshulamu Berekaya Meshezabelu bu iya kpu-tsotaru Meremotu.

Zedoku Bena akpu-tsota Meshulamu.

⁵ Ndu Tekowa kpuru eke etsota iya nu. O le ndu ophu a maru epha epe le mkpukpu ono te kwedu ye eka l'ozi, ndu ishi-oru suru t'ephe jee.

⁶ Joyada Paseya; me Meshulamu Besodeya bu epebedua kpukwaru Akahu Onu-oguzo. Epe gbaru oshi l'eli iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe.

⁷ Ndu kpuru tsota epe bu Melataya, bu onye Gibiyonu; Jadonu, bu onye Meronotu; unwoke Gibiyonu; me unwoke Mizupa. Eke ono bukota eke ndu govano azu Enyimu Yufuretusu achi.

⁸ Onye kpuru tsota epe bu Uziyelu Hahaya. Uziyelu tso le ndu uzu mkpola-ododo.

Onye kpuru tsota iya nu aburu Hananiya. Hananaya tso le ndu emeje manumbeleke, eshi mkpo. Epe kpuru upho-mkpuma ono jeye le Obosara Upho-mkpuma.

⁹ Refaya Huru be kpu-tsotaru epe. Refaya bu onye ishi, l'achi nkere-ebo lanu le Jerúsalemu.

¹⁰ Onye kpu-tsotaru epe bu Jedaya Harumafu. Eke o kpukwaziru bu nhamunha iku ufu iya.

Hatushi Hashabuneya akpukwaa eke tsotaru iya nu.

¹¹ Malukija Harimu; me Hashubu Pahatu-Moabu be kpukwaru upho-mkpuma ono ibiyiyo odo; bya akpu Ulo-eli Oku-Uzu.

¹² Onye kpukwaru eke tsotaru iya nu bu Shalumu Haloheshi. O bu onye ishi, l'achi nkere-ebo lanu le Jerúsalemu. Yo buru unwu iya: ndu k'unwanyi yetaru eka kpu ya.

¹³ Hanunu yele ndu bu le Zanowa bu epe kpukwaru Onu-oguzo Nsuda. Epe kpuru iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe. Epe kpukwaruphu upho-mkpuma ono eke du unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri; kpu ya jeye le Onu-oguzo Ikpuzu.

¹⁴ Onye kpuru Onu-oguzo Ikpuzu bu Malukija Rekabu, bu onye l'achi Betu-Hakeremu. O kpuru iya yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe.

¹⁵ Shalumu Kolu-Hoze, bu onye ishi, l'achi Mizupa bu iya kpukwaru Onu-oguzo Nwogvu. O kpuru iya; kpu ya iphe; bya eyeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwe. O kpukwakwaruphu upho-mkpuma Okpuru Sayilowamu l'iku Mgbabu Eze; kpu ya lufuta l'ubube ulo-eli, eeshije le Mkpukpu Devidi nyizita enyizita.

¹⁶ Onye kpuru tsota iya nu bu Nehemaya Azubuku, onye bu onye ishi, l'achi nkere-ebo Betu-Zu. O kpuru upho-mkpuma ono je akpa l'ifu ili Devidi; kpu ya jeye l'okpuru ono, e gude eka tua ono; me l'ulo eke ndu soja bu.

¹⁷ Ndu kpuru tsota Nehemáya bu ndu Lívayi. Onye ephe no l'eka kpu ya bu Rehumu Bani.

Onye kpuru tsota Rehumu bu Hashabaya, bu onye ishi, achi nkere-ebo Keyila. Hashabaya ono be bu nkere-ebo eke ochi b'ọ kpuchitaru upho-mkpuma ono.

¹⁸ Onye tsotaru iya nu bu Bavayi Henadadu, bu onye achi nkere-ebo Keyila lanu ophu yele unwunna iya.

¹⁹ Onye kpuru tsota iya nu bu Eza Jeshuwa. O kpukwaru ibyiya ophu no l'ifu eke eeshije enyiba l'ulo, eedobeje ngwa-ogu; mbu le nkuluha ngwo-ji upho-mkpuma ono. Eza l'onwiya be bu onye ishi, achi Mizupa.

²⁰ Onye tsotaru iya nu bu Baruku Zakayi. O gude ege oovu iya l'ehu kpukwaa ya. O shi le ngwo-ji upho-mkpuma ono kpu ya jeye l'onu nggamgbo Eliyashibu, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

²¹ Meremotu Uraya Hako zu be kpuru tsota Zabayi. O shi l'onu nggamgbo Eliyashibu kpu ya jeye l'eke ufu Eliyashibu jeberu.

²² Ndu odo, kpuru tsota iya nu bu ndu l'achijeru Nchileke eja, shi le mkpukpu, no-pheru Jerusalemu mgburumgburu.

²³ Ndu odo, kpuru tsota ephe bu Benjaminu me Hashubu. Eke ephe kpukwaru bu onu-nggamgbo ephe.

Onye kpuru tsota ephe bu Azariya Maseya Ananiya. Eke ephebedua kpukwaru bu eke, no l'onu-nggamgbo ephe.

²⁴ Binuyi Henadadu be kpuru tsota Azariya. Yebedua kpuru shita l'ufu Azariya jeye l'iku ngwo-ji upho-mkpuma ono.

²⁵ Palalu Uzayi be kpukwaru eke no l'ifu ngwo-ji upho-mkpuma ono; yele ulo-ephekerephe ono, sefutaru ishi l'ufu-eze l'eka iya ophu no l'uzo imeli mkpukpu ono le mgboro echi eke ndu nche anoje.

Onye kpuru tsota iya nu bu Pedaya Paroshi.

²⁶ Ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke, bu ndu bu l'ugvu Ofelu abya akpukwaa nk'ephe lufuta l'ifu Onu-oguzo Mini, no l'uzo enyanwu-ahata yele ulo-ephekerephe ono, sefuru esefu ono.

²⁷ Ndu kpuru tsota ephe; bu unwoke ndu Tekowa. Ephe kpukwaru ifu oke ulo-ephekerephe ono, sefuru esefu ono; kpu ya je asube upho-mkpuma Ofelu.

²⁸ Ndu l'achijeru Nchileke eja be kpotaru okpu upho-mkpuma ono le Onu-oguzo Inya kwaseru: onyenonu akpu onu-nggamgbo iya.

²⁹ Onye kpuru tsota ephe; bu Zedoku Ima. Yebedua kpukwaru onu-nggamgbo iya.

Onye ophu kpuru tsota iya nu aburu Shemaya Shekaniya. Yebedua bu onye nche Onu-oguzo Enyanwu-awawa.

³⁰ Ndu odo, kpuru tsota iya nu bu Hananaya Shelemiya yele Hanunu, bu onye k'ishingu l'unwu Zalafu.

Meshulamu Berekaya kpuru tsota ephe; eke o kpukwaru aburu iku ulo iya.

³¹ Onye ophu kpuru tsota iya nu bu Malukija. Malukija tso le ndu uzu mkpola-ododo. O kpukwaru upho-mkpuma ono jeye l'ulo ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; me ke ndu ngho l'ifu Onu-oguzo Ndzuko; bya akpukwaa ya phu jeye le nwulo, no l'eli ngwo-ji upho-mkpuma ono.

³² Ndu uzu mkpola-ododo; me ndu ngho be kpukwaru mgbaku nwulo ono, no l'eli nkuluha ngwo-ji upho-mkpuma ono; ephe akpu ya jeye le Onu-oguzo Aturu.

4

Ndu akposhi-oru ono akposhi

¹ Ya ndono; Sambalatu anulephu l'ayi akpukwawa upho-mkpuma ono; ehugbangahu iya; yo voru oku ghua ehugwata oja ndu Ju ewena. ² Yo nodu l'ifu ndu

otu iya; mę l'ifu ndu soja Samériya kfulahaa; sụ: “?Bu ngunu bę ndu Ju-wa, ụvo ta nọdu-a etu onwẹphe? ?Epehe ari l'ẹphe e-gude ujiku lanu kpukwaa ụpho-mkpuma ono; nọdu iya gwoo ngweja mbọku ono tọ? ?Epehe a-du ike mee tẹ mkpuma ono dūbaa mma ọdo; mbu mkpuma ono, ẹphe voshiru lẹ mkpokpo ụpho-mkpuma ono, ọku mebyishiru emebyishi ono tọ?”

³ Tobaya, bu onye Amonu, nonyabe iya nu asu: “Upho-mkpuma obu, epehe akpu obu; ?o nweru ishi? Iphe bu; agu-ulo -gbakobe iya; yo dakposhihu!”

⁴ Mu abya ekfuru nu Nchileke; su iya: “Byiko Nchileke ayi; ngabenuru ayi nchi; ke lẹ tọ dudu iphe, a guberu ayi. Menua tẹ ewena-a, epehe aja ayi-a tukoru epehe l'ishi. Nngu emee t'a luta epehe l'ogu lashia ali ọdo. ⁵ Ba agukwaru epehe nvu l'ẹge epehe gude katoshia ndu ono, akpukwa upho-mkpuma ono; shi iya kpatsua ngu iwe ono.”

⁶ Ya ndono; ayi abya akpu upho-mkpuma ono jeye yo rua nkere-ẹbo l'ẹge eli iya shi hahawa; ke lẹ ndu ono fuberu ifu jee ozi ono.

⁷ Sambalatu; Tobaya; ndu Arabu; ndu Amonu; mę ndu Ashudodu anulephu lẹ ndu akpukwa upho-mkpuma Jerúsalemu ono akpu l'iya-a l'eje; yeru l'ẹke ụzo notsua ya bę epehe emechishitsua; ẹhu agbanwushihu epehe ọku. ⁸ Epehe abya achia idzu t'ẹphe bya ọgu lẹ Jerúsalemu; kuru utsu kpua ya. ⁹ Tọ du iya bu; ayi abya ekfuru nu Nchileke ayi; woru ndu nche ye t'ẹphe cheje mkpukpu ono nche: eswe l'enyashi; t'e gude nọ-chia epehe ụzo abyabya.

¹⁰ Yo buru teke ono bę ndu Júda wataru okfu; su: “L'ike gvakwaru ndu l'eje ozi obu; yefuaru lẹ mkpokpo upho-mkpuma ophu ghataru aghata; k'ophu bu l'ẹphe ta aduhedu ike ọkpukwa upho-mkpuma obu.”

¹¹ Ndu ohogu ayi l'ekfukwaphu l'ayi bya amaru; mbu l'ayi bya aphu epehe; bę epehe nọwa ayi l'echi; gbushia ayi; ke ọru ono ebuhu. ¹² Ugbo olemole bę ndu Ju, bunyabe epehe byawaru ayi okfuru l'iphe bu ẹke ayi shiru bę ndu ohogu ayi ono e-tsokwaruphu ayi bya. ¹³ Tọ du iya bu; mu abya eye ndu nche l'azu upho-mkpuma ono; t'ẹphe cheje nche l'ẹke a kpu-beru upho-mkpuma ono ubele. Mu abya agbaa ndu nche ono l'ikfu l'ikfu; epehe apagbaaru ogu-mbeke; mę arwa; mę akfu.

¹⁴ Mu aphutsua ẹge iphe du; bya ekfuaru ndu a maru epha epehe; ndu ishi; mewaru ndu ọdo; su epehe: “Unu ba atsukwa ndu-a egvu! Unu nyatakwa Nnajiufu ono, bu onye paru ẹka apaa; bya aburu onye du egvu ono; gude iya lua ọgu ẹhu ndibe unu; unyomu unu; unwu unu; mę ndu ufu unu.” ¹⁵ Teke ndu ohogu ayi nuru l'ẹjo idzu ono, epehe chiru ayi ono be ayi mawaru; mbu lẹ Nchileke mebyiwaru iya; ayi l'ayi ha alaphu azu je akpulahaa upho-mkpuma ono ọdo. Onyenonu emelaha ẹka iya nk'iya l'oru ono.

¹⁶ Tsube mbọku ono kwaseru bę buwaa nkere-ẹbo l'unwoke, ejeru mu ozi jelahaaru ozi ono; nkere-ẹbo ophu anodu lẹ nche; paru arwa; iphe, eegudeje egbobuta onwonye; akfu; mę uwe-ogu. Ndu ishi evudoshia ndu Júda ono l'ẹphe ha ike l'azu; ¹⁷ epehe akpu upho-mkpuma ono. Ndu ophu evu iphe, eegude eje ozi ono egude ẹka lanu l'eje ozi ono; gude ẹka ophu paru ngwa-ogu. ¹⁸ Ndu ophu akpu upho-mkpuma ono l'ẹhu l'ẹhu etugbaaru ogu-mbeke epehe l'ukfu. Onye ke ụpyoku evudonyabe mu. ¹⁹ Mu abya ekfuru yeru ndu ono, a maru epha epehe ono; ndu ishi; mewaru ndu odowaru; su epehe: “L'ozia hakwa nshinu; gbasaa agbasa; shi ẹge ono mee; ayi anodugbaa onwayi ote-nya l'upho-mkpuma-wa. ²⁰ Iphe, bu ẹke unu nuru ọda ụpyoku ono; unu awuru byakfuta ayi l'ẹke ono. Nchileke ayi a-luchiru-a ayi ọgu!”

²¹ Ono ẹge ayi shi ru ọru ono: nkere-ẹbo apaje arwa l'ẹka tsube lẹ nchi-abohu jeye teke mkpo-kpodo a-fushi l'urenyashi ²² Iphe ọdo, mu kfukwaruphu ndu ono teke ono bu: “T'onyenonu yele onye ejeru iya ozi nọdujekwa lẹ Jerúsalemu l'enyashi; k'ophu epehe a-buru ayi ndu nche l'enyashi; teke o beru l'eswe; epehe ejee ozi.” ²³ Lẹ ayi ha: mbedua; unwunne mu phe; ndu ozi mu phe; mę ndu nche mu l'ẹphe ha te nwedu

onye eyefuje iphe, o yeru l'ehu eyefu. Onyenonu apajeru ngwa-ogu iya; m'o -ruhuru; o buru mini be onye obu eje ekuta.

5

Nehemáya eyeru ndu ukpa aka

¹ Ya ndono; unwoke ndu Ju me unyomu epe awata ochi mkpu iphe, ndu Júda ibe epe eme epe. ² O nweru ndu ophu suru: L'epe l'unwegirima ha igwe. Oo ya bu t'a hanua epe t'epe kpata nri ria nodu ndzu.

³ O nwekwaruphu ndu ophu suru: "L'epe yeru ali epe l'itumo; jeye le mgbo vayinu epe; me ulo epe ege ee-shi t'epe phua nri ria teke phu egu shi eme phu."

⁴ O nwekwaruru ndu ophu suru: "L'epe jiwaru jia ugwo nu eze; gude tua utu ali epe; me utu mgbo vayinu epe. ⁵ A makwaru-a l'epe le ndu Ju ibe epe bu ndu lanu. O bu ege unwegirima epe ama mma; be unwegirima nk'ayi amakwaphu. Obenu l'unwegirima ayi b'e dobewaru l'onodu ndu bu ohu. Uphodu unwegirima ayi ndu ke unwanyi nwekwaru ndu ophu gbe buwaru nu ohu nta-a; ayi ta ma ege ayi e-me gbafuta epe; ke l'ali ayi; me mgbo vayinu ayi bukotawa ke ndu odo."

⁶ Teke mu nuru mkpu ono, epe echi ono yele iphe ono, epe ekfushi ono; ehu agbanwuhu mu oku. ⁷ Mu abya aribe iphe ono l'ime onwomu; bobe iya ndu a maru epha epe; me ndu ishi. Mu asu epe: "?Nanu ege unu e-shi ana ndu Júda ibe unu o-muru-nwa?" Mu abya ekua ndzuko, ha shinu t'a chia ege ee-shi meshia epe ike.

⁸ Mu asu epe: "Ayí sewaru jeye teke ayi gbafutaru unwunne ayi, bu ndu Júda, e shi reshia ndu ohodo. Nta-a be unu byaru bya ereshilaha unwunne unu ono odo te ayi zu-phulaha epe azu." Mu ekfuebe ege ono; epe adaa shikongu; epe ta amahe iphe, epe e-kfu.

⁹ Mu asukwaphu epe: "L'ipe, unu eme ta dukwa mma. ?To gbadu t'unu tsua Nchileke ayi egvu; k'ophu ndu ohodo, bu ndu ohogu ayi e ta watadu ayi oja ewena?"

¹⁰ Mbèdua; unwunne mu phe; me ndu ozi mu phe ejejekwaa ndibe ayi ugwo okpoga me ugwo nri. Olobu; te ke o-muru-nwa lakwaa! ¹¹ Unu nu-phukota epe ali epe azu ntanu-a; me mgbo vayinu epe; mgbo olivu epe; me ulo epe. Unu eworu o-muru-nwa, unu nataru epe l'okpoga; le nri; le mee; me le manu nu-phukota epe azu."

¹² Epe atuko su: "L'epe a-nu-phukota iphe ono azu. E to dudu iphe, epe a-suba t'a nu epe odo. O bulephu ege mu suru t'epe mee be epe e-me."

Mu abya ekua ndu achijeru Nchileke eja; su ndu ono, a maru epha epe ono; me ndu ishi t'epe nodu epe l'ifu ria nte; l'epe emee iphe ono, epe kweru ukwa iya ono. ¹³ Mu abya aja uwe mu kpaphungu; su: "T'o bukwaru ege ono be Nchileke ajifu iphe, bu onye e-te medu iphe-a, o kweru ukwa-a; mbu jifu iya l'ulo iya; me l'ipe, onye obu nweru enweru. T'o bukwaru ege ono bu ege aa-jifu onye ono; gbabe iya aka otu!"

Ndu ono l'epe ha atuko zua mgbede; su t'o dukwa ege ono; metsua bya ajaa Ojejoje ajaja. Ndu ono emee iphe ono, epe kweru ukwa iya ono.

Nehemáya ta budu o-maru-onwiya

¹⁴ Tsube le teke e meru mu govano ndu Júda; mbu l'afa, kwe Atakusakusesu ukporo afa jeye l'afa, kwe iya ukporo afa l'afa iri l'ebo, o wataru obu eze; l'ime afa iri l'ebo ono; be mbèdua; me unwunna mu ta dudu onye ophu rijeru nri, gbaru govano.

¹⁵ Obenu le ndu govano ophu vu mu uzo chia be shi bo ndu Júda ivu-era: shi ana epe nri; me mee; yeru shekelu mkpola-ocha ukporo labu, epe shi atuje l'uboku. O kwaphu ege ono be ndu shi ejeru epe ozi shi akpa ndu Ju ehu. Ole mbèdua gude otsu egvu Nchileke; mu te me ege ono. ¹⁶ Mu gbe yechiaru ehu le k'okpu

upho-mkpuma ono; ophu o dudu ali, ayi zuru m'oo nanu. Ndu ozi mu l'ephe ha achikotaleruphu eka wua l'ozi ono. ¹⁷ Odo aburu l'ukporo ndu Júda esaa l'umadzu iri; me ndu bu ndu ishi be shi abyaje ori nri le nke mu; yeru ndu eshije iphe, bu mbakeshi, no-pheru ayi mgburumgburu byakfuta ayi. ¹⁸ Mboku-mboku be eegbuje oke-eswi lanu; waa aturu ishingu, ehu du mma; me oku; gude shiaru mu nri. Iphe bu abali iri, sweru esweswe be eevutajeru mu mee, du iche iche; vuta iya k'etsutsu iya. A makwaru-a l'iphemiphe obule ono nokota; obu le mu ta asubukwaa t'a nu mu oke-nri, ruberu govano. Ishi iya aburu le ivu-era ndu Júda vu be hawa nshinu.

¹⁹ Mu abya ekfuru nu Nchileke; su iya t'o nyatakwa mu ru le k'iphemiphe obule ono, mu mekotaru ndu-wa ono.

6

Ejo idzu, aachiru Nehemáya

¹ To du iya bu; Sambálatu; Tobaya; Geshemu, bu onye Arabu; me ndu ohogu ayi odo abya anua le mu kpu-ghewaru upho-mkpuma ono; le to duhedu eke ghekwaduru iya onu; a gufu le teke ono be mu te yeshidua ibo l'onu-oguzo iya; ² Sambálatu yele Geshemu ezia te mu bya te mu l'ephe nwee ndzuko le mkpukpu lanu l'obosara ali Ono. Obenu l'iphe, ephe chiru idzu iya bu t'ephe merua mu ehu. ³ Ya ndono; mu ezifu ndu ozi t'ephe je ezia ephe: "L'ozi, mu gude l'eka hakwa l'uru. Le mu ta abyaghekwa. ?Nanu ege mu e-shi paru ozi ono haa; le mu eje ephe oza oku?"

⁴ Ugbo eno be ephe ziru mu ozi lanu ono. Yo buru onu ono, mu yehawaru ephe ono be mu yekotaru ephe.

⁵ Yo be le k'ugbo ise ya; Sambálatu eye nwozi iya t'o gude ekwo, o deru; ghebe iya onu; nu iya t'o wotaru mu. ⁶ L'ime ekwo ono b'o deru; su:

"Iphe ada nu l'iphe bu mbakeshi bu le nggu le ndu Ju be achi idzu t'unu kwefu ikè. Geshemu agbakwa ama l'o bu oswi-okfu. Yo buru iya meru iphe unu akpukwa upho-mkpuma ono. Iphe odo, e kfuru ye iya bu l'oo mbedua eme te mu buru eze ephe. ⁷ Odo aburu le mu gbe fotawa ndu nkfuchiru t'ephe je araa ya arara le Jerúsalemu l'o buwa mu bu eze ndu Júda. Wo; ?o doru mu-a enya l'okfu ono e-rukwa eze nchi. L'o kakwa mma te bya te ayi chi-zia ya achi-zi."

⁸ Mu eziphu iya ozi azu; su iya: "L'iphe ono, ookfu ono ta dukwa ophu bu oswi-okfu; l'o kwa iphe o ritaru l'obu iya be ookfu."

⁹ Iphe ono bu iphe, ephe eme te ayi tsuhu egvu; ke l'ephe riru l'ayi a-paru ozi ono haa; ayi te ejefuhe iya l'ishi. Ole mu roru Nchileke; su iya: "Byiko; menua te eka shihu mu ike."

¹⁰ Yo be teke mu jeru l'ulo Shemáya Delaya Mehetabelu, bu onye e bufuru ebufu; yo su te mu l'iya dzuda l'eze-ulo Nchileke; l'ime ime eze-ulo ono; te ayi gu-chishia ibo eze-ulo ono agu-chishi; l'o nweru ndu a-bya mu egbugbu; l'oo l'enyashi be ephe a-bya.

¹¹ Mu ajja; su: "?Bu onye du l'o bu mbedua a-bya agbalahaa oso? Mbú: ?bu onye du l'o bu mbedua a-gbaru lashia l'eze-ulo Nchileke te mu dzota ndzu mu to? Le mu te ejekwa."

¹² Yo buru teke ono b'o byaru bya edoo mu enya le t'o budu Nchileke be ziru iya nu; l'oo Tobaya yele Sambálatu kfuru iya ugwo t'o kfua iphe, a-tsuru mu nu. ¹³ Ephe kfuru iya ugwo t'o yee mu egvu; k'ophu mu e-me iphe, o suru te mu mee; shi ege ono mee iphe, du eji; t'ephe nweru iphe, ephe agbabe okpa gube mu ojo epha; mee mu iphe-iphere.

¹⁴ Mu abya ekfuru nù Nchileke; sù iya: “Nggùbe Nchileke mu; ba azahakwa iphe, Tobaya yèle Sambálatu meru mu. Ọ kwaphù ẹge ono b'ẹ tii zahadu nwanyi nkfuchiru ono; mbù Nówadiya; mẹ ndu nkfuchiru ọdo, shi eme t'ẹphe yee mu egvu.”

A kpù-gheru upho-mkpuma ono

¹⁵ Ya ndono; iphe, a kpuru upho-mkpuma ono bù ụkporo abalì labù l'abalì iri l'ẹbo. Mbọku, a kpù-gheru iya bù l'ụkporo abalì l'abalì ise l'ọnwa Elulu. ¹⁶ Teke ndu ọhogu ayi l'ẹphe ha; mẹ iphe bù mbakeshi, bupheru ayi mgburumgburu nuru iya; bẹ ẹphe pehuru onwẹphe l'ẹnya; kẹ l'ọ bya edoo ẹphe ẹnya l'ozi ono bù Nchileke ayi yeru ayi ẹka; ayi ejefu iya l'ishi.

¹⁷ L'ogege ono bẹ ndu a maru ẹpha ẹphe l'alì Júda; ẹphe lẹ Tobaya shi anọduje edegba ẹkwo. ¹⁸ Ishi iya aburu l'igweligwe ndu Júda bẹ riru nte turu ikè yeru iya; kẹ l'ọ bù ọgo Shekaníya Ara. Nwatibe iya kẹ nwoke ọphu aza Jehohananu alụkwaphu nwatibe Meshulamu Berekaya. ¹⁹ Ẹphe anọdujekwaphu ekfuru mu iphe, dù mma, Tobaya l'emebe. Teke o -nweru iphe mbẹdua kfuru; ẹphe atútuta iya je edooru iya. Tobaya l'edetajeru mu ẹkwo tẹ ya gude yee mu egvu.

7

¹ A kpù-getsulephu upho-mkpuma ono; mu abya eyeshikota iya ibo; bya afo ndu nche ọnu-oguzo; ndu egvu; mẹ ndu Lívayi. ² Mu abya ewota Hanani, bù nwunne mu mee ya ishi lẹ Jerúsalemu. Hananaya bẹ mu yeru ọlo ngwa-ọgu l'ẹka. Ishi iya aburu lẹ Hananiya bù onye e gude ire iya ẹka; bya aburu onye atsù Nchileke egvu karia igweligwe ndu ọdo. ³ Iphe, mu kfuru ẹphe bù: “T'ẹ b'ọ dukwa ọnu-oguzo, eeshi abata Jerúsalemu ọphu aa-gùhaje agùha jeye teke ẹnyanwu hawaru ọhuma. Teke ndu nche nọkwadu lẹ nche; t'a guchishijee ibo iya aguchishi; swọbetsua ya akpọbe. Unu shi lẹ ndu, bu lẹ Jerúsalemu fọta ndu nche; t'ẹphe nọduje l'ẹke, dù k'ọche nche; ndu ọphu anọduje lẹ nche l'ifu ọlo ẹphe.”

Ndu, a kpuru lẹ ndzù alata

(Ẹzu 2:1-70)

⁴ Jerúsalemu bù eze mkpukpu, ha nshinu. Ọ bù lẹ ndu bu iya nù ta badu nwishi; ta watawaa ọkpu-kwazi ọlo ono. ⁵ Tọ dù iya bù; Nchileke mu eye mu iya l'obu tẹ mu ku-kọo ndu a maru ẹpha ẹphe; ndu ishi; mẹwaru ndu ọdo; t'e deshia ẹpha ẹphe l'eri ẹphe l'eri ẹphe. Mu abya aphua ẹkwo, e deshiru ẹpha ndu vuru ọzo, shi l'ẹke a kpuru ẹphe lẹ ndzù lata; mbù ẹkwo, e deshiru ẹpha ẹphe l'eri ẹphe l'eri ẹphe. Iphe, mu phuru, e deru l'ẹkwo ono bù:

⁶ Owaa ndu Ízurelù ono, shi lẹ Bábyilonu lata ono; mbù ndu ono, a kpújeru lẹ ndzù laa alì ọdo; mbù ndu Nebukadineza, bù eze ndu Bábyilonu kpukojeru laa Bábyilonu. Ẹphe latatsuaru Jerúsalemu; mẹ Júda. Onyenonu alatsua mkpukpu ẹke o shi. ⁷ Ndu ẹphe tso lata bù Zerúbabelu; Jeshuwa; Nehemáya; Azaríya; Ramáya; Nahamani; Mọdekáyi; Bilishanu; Misuperetu; Biguvayi; Náhumu; mẹ Bena.

Owaa ẹge ndu Ízurelù ono ha ndọ-ọ:

⁸ Ndibe Paroshi dù
 unu madzù ise
 l'ụkporo madzù ẹsato
 l'umadzù iri l'ẹbo.

⁹ Ndibe Shefatiya dù
 ụkporo madzù iri l'ẹsato
 l'umadzù iri l'ẹbo.

¹⁰ Ndibe Ara dù
 unu madzù

- l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 11 Ndibe Pahatu-Móabu,
bụ iya bụ ndu shi l'eri
Jeshuwa yẹle Jóabu dụ
unu madzụ ẹsaa;
l'ụmadzu iri l'ẹsato.
- 12 Ndibe Élamu dụ
unu madzụ ẹto;
l'ụkporo madzụ labụ;
l'ụmadzu iri l'ẹno.
- 13 Ndibe Zatu dụ
unu madzụ labụ;
l'ụkporo madzụ labụ;
l'ụmadzu ise.
- 14 Ndibe Zakayi dụ
unu madzụ;
l'ụkporo madzụ iri;
lẹ madzụ ẹsato.
- 15 Ndibe Binuyi dụ
unu ụmadzu;
l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
l'ụmadzu ẹsato.
- 16 Ndibe Bebayi dụ
unu madzụ;
l'ụkporo madzụ iri lẹ nanụ;
l'ụmadzu ẹsato.
- 17 Ndibe Azụgadu dụ
unu madzụ ise;
l'ụkporo madzụ
iri l'ishingu; l'ụmadzu labụ.
- 18 Ndibe Adonikamu dụ
unu madzụ;
l'ụkporo madzụ iri l'ẹto;
l'ụmadzu ẹsaa.
- 19 Ndibe Biguvayi dụ
unu madzụ ise;
l'ụkporo madzụ ẹto;
l'ụmadzu ẹsaa.
- 20 Ndibe Adinu dụ
unu madzụ;
l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
l'ụmadzu iri l'ise.
- 21 Ndibe Ateya, bụ iya bụ
ndu eri Hezekáya dụ
ụkporo madzụ ẹno;
l'ụmadzu iri l'ẹsato.
- 22 Ndibe Hashumu dụ
ụkporo madzụ iri l'ishingu;
l'ụmadzu ẹsato.
- 23 Ndibe Bezayi dụ
ụkporo madzụ iri l'ishingu;

- l'umadzu eno.
- 24 Ndibe Harifu dụ
 ụkporo madzụ ise;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- 25 Ndibe Gíbiyọnu dụ
 ụkporo madzụ eno;
 l'umadzu iri l'ise.
- 26 Unwoke, shi Bétulehemu;
 me Netofa dụ
 ụkporo madzụ tete;
 l'umadzu esato.
- 27 Ndu ke Anatotu dụ
 ụkporo madzụ ishingu;
 l'umadzu esato.
- 28 Ndu ke Bétu-Azumavetu dụ
 ụkporo madzụ labụ l'umadzu labụ.
- 29 Ndu ke Kiriya Jerimu;
 Kefira; me Berotu dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'esaa;
 l'umadzu eto.
- 30 Ndu ke Ráma; me Géba dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri le nanu l'onye lanu.
- 31 Ndu ke Mikumashi dụ
 ụkporo madzụ ishingu;
 l'umadzu labụ.
- 32 Ndu ke Bételu; me Eyayi dụ
 ụkporo madzụ iri le nanu l'umadzu eto.
- 33 Ndu ke Nébo ophunanu dụ
 ụkporo madzụ labụ;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- 34 Ndu ke Élamu ophunanu dụ
 unu madzụ eto;
 l'ụkporo madzụ labụ;
 l'umadzu iri l'eno.
- 35 Ndu ke Harimu dụ
 ụkporo madzụ iri l'ishingu.
- 36 Ndu ke Jériko dụ
 ụkporo madzụ iri l'esaa;
 l'umadzu ise.
- 37 Ndu ke Lodu; Hadidi;
 me Ono dụ unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ishingu l'onye lanu.
- 38 Ndu ke Senaa dụ
 unu madzụ tete;
 l'ụkporo madzụ iri l'ishingu l'umadzu iri.
- 39 A bya le ndu achijeru Nchileke eja:
 Ndibe Jedaya,
 bu iya bu ndu shi
 l'onu-ulo Jeshuwa dụ
 unu madzụ labụ;

l'ụkporo ẹsato l'ụmadzu iri l'ẹto.

- 40 Ndibe Ima dụ
 ụnu madzụ labụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'ụmadzu iri l'ẹbo.
- 41 Ndibe Pashọ dụ;
 ụnu madzụ ẹto;
 l'ụkporo labụ l'ụmadzu ẹsaa.
- 42 Ndibe Harimu dụ
 ụnu madzụ labụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ụmadzu iri l'ẹsaa.
- 43 A bya lẹ ndu Lívayi:
 Ndu ufu Jeshuwa;
 mẹ Kadimiyẹlu, bụ iya bụ
 ndu shi l'eri Hodaviya dụ
 ụkporo madzụ ẹto; l'ụmadzu iri l'ẹno.
- 44 A bya lẹ ndu egvu:
 Ndibe Ásafu dụ
 ụkporo madzụ ẹsaa l'ụmadzu ẹsato.
- 45 A bya lẹ ndu nche
 ọnu-ọguzo:
 Ndibe Shalumu;
 ndibe Ateya;
 ndibe Talumọnu;
 ndibe Akubu;
 ndibe Hatita;
 mẹ ndibe Shobayi;
 bẹ tukurọ dụ
 ụkporo madzụ ishingu;
 l'ụmadzu iri l'ẹsato.
- 46 Ndu ozi l'eze-ọlo Nchileke bụ:
 Ndibe Ziha;
 ndibe Hasufa;
 ndibe Tabawotu;
- 47 ndibe Kiroso;
 ndibe Siya;
 ndibe Padọnu;
- 48 ndibe Lebana;
 ndibe Hagaba;
 ndibe Shalumayi;
- 49 ndibe Hananu;
 ndibe Shalumayi;
 ndibe Gaharu;
- 50 ndibe Reyaya;
 ndibe Rezinu;
 ndibe Nekoda;
- 51 ndibe Gázamu;
 ndibe Uza;
 ndibe Paseya;
- 52 ndibe Besayi;
 ndibe Meyunimu;
 ndibe Nefisimu;

- 53 ndibe Bakubuku;
 ndibe Hakufa;
 ndibe Hahuru;
- 54 ndibe Bazulutu;
 ndibe Mehida;
 ndibe Hasha;
- 55 ndibe Bakosu;
 ndibe Sizéra;
 ndibe Téma;
- 56 ndibe Neziya;
 me ndibe Hatifa.
- 57 A bya le ndibe ndu ozi Sólomonu.
 Epebedua bu:
 ndibe Sotayi;
 ndibe Soferetu;
 ndibe Perida;
- 58 ndibe Jala;
 ndibe Dakonu;
 ndibe Gidelu;
- 59 ndibe Shefatíya;
 ndibe Hatilu;
 ndibe Pokeretu-Hazebeyimu;
 me ndibe Amonu.
- 60 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke l'ephe ha;
 yeru unwu ndu ozi Sólomonu du
 ukporo madzu iri le tete;
 l'umadzu iri l'ebo.

61 Ndu owaa bu ndu ophu shi le Telu-mela; Telu-Hasha; Kerubu; Adonu; me Ima la. O bu le ndu onanu l'ephe ha ta dudu ike koshi onu-ulo, ephe shi; me ndu ufu onye ephe bu; k'ophu ee-shi ege ono maru l'ephe bua ndu Izurelu. 62 Ndu ufu Delaya; ndu ufu Tobíya; me ndu ufu Nekoda du unu madzu l'ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu labu.

63 A bya le ndu ufu ndu achijeru Nchileke eja: ndu ufu Hobaya; ndu ufu Hakozu; me ndu ufu Bazilayi. Bazilayi luru nwatibe Bazilayi ke Giledu; eekujewa iya ru ala l'epha nna nyee ya ono. 64 Ndu ono b'a choru epha ephe l'ekwo, e deru ege e gude mushia ndu ufu ephe; ta phu iya. E woshia ephe t'ephe ba buhe ndu achijeru Nchileke eja; bya eworu ephe dobe l'o bu ndu mmeru no l'ehu. 65 Govano asu t'ephe be etsojeshi ria nri, kakota odu nsu jeye teke ee-nwe onye achijeru Nchileke eja, e-gude Urimu; me Tumimu kpata ishi.

66 A -gukota ndu ono l'ephe ha; be ephe du ukporo unu madzu ise l'unu madzu ise l'ukporo madzu iri l'esato; 67 a gufukwa ndu ozi ephe ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi. Ndu onanu du unu madzu iri l'esato l'ukporo madzu ishinguru l'umadzu iri l'esaa. Ephe nwekwaruphu ukporo umadzu iri l'ebo l'umadzu ise: unwoke l'unwanyi, bu ndu egvu; 68 bya enweru unu inya l'ukporo inya iri l'ishinguru l'inya iri l'ishinguru. Ephe nweru ukporo inya-mulu iri l'ebo l'inya-mulu ise. 69 Inya-kamelu ephe du unu l'ukporo l'iri l'ise; bya enweru nkakfu-igara, du unu iri l'ishinguru l'ukporo iri l'ishinguru.

70 O nweru ndu bu ishi l'onu-ufu nna ephe, nuru iphe t'e gude yeta eka jee ozi ono. Govano be yeru unu mkpola-ododo l'ukporo mkpola-ododo iri l'ulo-eku; ukporo efere labu l'efere iri; me uwe ndu achijeru Nchileke eja, du unu uwe l'ukporo uwe ishinguru l'uwe l'iri. 71 Ndu bugbaa ishi l'onu-ufu nna ephe haru woru mkpola-ododo,

dụ ụkporo ụnu ugbo labụ l'ụnu iri; nụ t'e dobe l'ulo-ẹku, ee-gudeje jee ozi ono; bya anụ mkpọla-ọcha, dụ ụkporo ụnu ugbo iri l'eto l'ụnu iri l'ise. ⁷² Mkpako iphe, ndu ọdo nuru dụ mkpọla-ododo, dụ ụkporo ụnu ugbo labụ l'ụnu iri; mę mkpọla-ọcha, dụ ụkporo ụnu ugbo iri l'ẹbo l'ụnu iri; mę uwe ndu achijeru Nchileke ẹja, dụ ụkporo eto l'ẹsaa.

⁷³ Tọ dụ iya bụ; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; ndu nche ọnu-oguzo; ndu egvu; ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; męwaru ndu ọdo; yeru ndu Ízurelu l'ephẹ ha ebukotaru lę mkpukpu lę mkpukpu ephẹ.

8

Ézura aguru ndu ono ẹkwo ekemu Nchileke

¹ Yo rua l'ọnwá k'ẹsaa teke ndu Ízurelu bukotawa lę mkpukpu lę mkpukpu ephẹ; ephẹ l'ephẹ ha abya edzua l'edukfu, nọ l'ifu Ọnu-oguzo Mini. Ephẹ asụ Ézura, bụ o-de-ẹkwo t'o wofuta ẹkwo ekemu Mosisu, bụ iya bụ ekemu ono, Ojejoje turu nụ ndu Ízurelu ono. ² Yo be l'abalị k'ọdungu l'ọnwá k'ẹsaa; Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; ewofuta ẹkwo ekemu ono l'ifu edzudu-ọha l'ẹke unwoke; mę ụnwanyi; mę ndu mawaru iphe ekfu. ³ Yọ nọdu l'edukfu ono, nọ l'ifu Ọnu-oguzo Mini ono gụa ẹkwo ekemu ono l'ẹke unwoke mę ụnwanyi; mę ndu ọphu mawaru iphe ekfu dzuru. Ọ wataru iya agugu l'ọnwá-ẹwa ụtsu; gụa ya ẹge ono jeye l'echi oke-eswe. Edzudzu-ọha ono angabẹ nchị ọhuma l'iphe, ẹkwo ekemu ono ekfu.

⁴ Ézura, bụ o-de-ẹkwo evudo l'eli ẹke e gude oshi gbáá kę mbọku ono. Ndu vudo iya l'ẹka-utara bụ Matitiya; Shéma; Anaya; Uráya; Hilikaya; mę Maseya. Ndu ọphu vudo iya l'ẹka-ibiyita aburu Pedaya; Mishelu; Malukija; Hashumu; Hashubadana; Zekaraya; mę Meshulamu. ⁵ Ézura abya ekpuhaa ẹkwo ono; ephẹ aphukota iya; kę l'ẹke oovudo b'ọ kakota ndu ono l'eli. Teke o kpuharu iya bę ephẹ tuko wu-lihu vudo evudo. ⁶ Ézura ajaa Ojejoje ajaja; mbụ Nchileke ono, paru ẹka apaa ono.

Ndu ono achilikota ẹka ephẹ; zua sụ: “Ono kwa ẹge ọ dụ-o! Ono kwa ẹge ọ dụ-o!” Ephẹ efuzita kpubekota ifu l'ali; baaru Ojejoje ẹja. ⁷ Ndu Lívayi, bụ iya bụ Jeshuwa; Bani; Sherebiya; Jaminu; Akubu; Shabetayi; Hodiya; Maseya; Kelita; Azariya; Jozabadu; Hananu; mę Pelaya eyeta ẹka; mee tę ekemu ono doo ndu ono ẹnya l'ephẹ vudokwaduru l'ẹke ono. ⁸ Ephẹ agụa iphe, nọ l'ẹkwo ekemu Nchileke ono; bya akowashia ya; mee iphe ono, a guru ono; yo dokota ẹnya.

⁹ Gọvano Nehemáya; mę Ézura, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; buri o-de-ẹkwo; mę ndu Lívayi, bụ ndu ezi ndu ono ekemu ono abya ekfuru nụ ndu ono; sụ ephẹ: “Lę ntanụ-a bukwa mbọku, duru Ojejoje, bụ Nchileke unu nsọ. Unu ba agukwa aphụ; ọphu unu 'arakwa ẹkwa.” Ishi iya aburu lę ndu ono l'ephẹ ha wataru ẹkwa l'ephẹ nuru iphe, ekemu ono kfuru. ¹⁰ Nehemáya asụ ephẹ: “T'ephẹ lawaru je eria ọkpobe nri; ephẹ angua męe, l'atsọ rengerenge; ephẹ ahatakwaphu je anụ ndu ọphu ẹ-te enwedu ọphu ephẹ e-ri. Ntanụ-a dukwaru Nnajiufu nsọ. Unu ba agushi aphụ; kę l'ọ kwa ẹhu-otso-ena ọphu shi Nchileke l'ẹka bụ ike unu.”

¹¹ Ndu Lívayi egboo ndu ono; sụ ephẹ: “T'ephẹ nọdu ndoo; ephẹ ahaa ọgu aphụ; kęle ntanụ bukwa mbọku, dụ nsọ.” ¹² Ndu Ízurelu l'ephẹ ha awukashihu lashia je eria; ngua; wojetsuaru ndu ọdo nri; mbụ gude ẹhu-otso-ena gbaa aji ono; kę l'okfu ono, a guru ephẹ ono bę doru ephẹ ẹnya.

Aji Ada-Ékwa

¹³ Yo be lę mbọku k'ẹbo ya; ndu ishi, shigbaa l'ọnu-ufu ọnu-ufu ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke; mę ndu Lívayi awuru bya adọ-pee Ézura, bụ o-de-ẹkwo mgburumgburu t'ephẹ mua iphe, ekemu ono kfuru. ¹⁴ Ephẹ aphụ l'e deru l'ẹkwo

ono lẹ Ojejoje shi l'ẹka Mósísu tũa ekemu sù; lẹ ndu Ízurelu bẹ e-bujeru l'ime m̀kp̀u teke aagba aji k'ónwa ẹsaa ono. ¹⁵ Ọdo abũru t'ẹphe raa ya arara; mee t'a nũ-dzuru iya lẹ m̀kp̀ukpu ẹphe gbaa mgburumgburu; mẹ Jerúsalemu; sù: "T'ẹphe tũgbua je l'ugvu je egbukoo ẹkali-oshi olivu; ẹkali-oshi payinu; kẹ m̀turu; ẹkwo igu; mẹwaru oshi ọdo, nweru ẹkwo; t'e gude tũshia m̀kp̀u, bũ iya bũ ẹge e deru iya l'ẹkwo ekemu ono."

¹⁶ Tọ dũ iya bũ; ẹphe atũgbua je egbukoo ẹkali-oshi ono bya atũshiaru onwẹphe m̀kp̀u. Onyenonu; yọ tũa nk'iya l'eli ọlo iya; l'ogbodufu iya; l'ogbodufu ọlo Nchileke; edukfu ono, nonyabe Onu-oguzo Mini ono; mẹ ọphu nonyabe Onu-oguzo Ífuremu.

¹⁷ Igwe-ọha ono, bũ ndu shi l'ẹke a kpũru ẹphe lẹ ndzũ lata ono bẹ atũshikota m̀kp̀u ono buru. Ndu Ízurelu ta agbabũa Aji M̀kp̀u ẹge ono; shita l'oge kẹ Jóshuwa Nunu jeye mbọku ono. Ehu tsokpooru ẹphe ẹna nshinu.

¹⁸ Mbọku-mbọku; shita lẹ mbọku kẹ mbũ, a wataru ọgba aji ono jeye lẹ mbọku kẹ ikpazũ iya bẹ Ẹzura nọdukotaru gũa ẹkwo ekemu Nchileke ono. Ẹphe gbaru aji ono abali ẹsaa; yo be lẹ mbọku k'ẹsato iya; ẹphe enwee ndzuko, bũ iya bũ ẹge ekemu kfuru iya.

9

Ndu Ízurelu ekfushi ejo iphe, ẹphe meshiru

¹ Ọnwa ono agbalẹphu ọkporo abali l'abali ẹno; ndu Ízurelu edzua; wata ọswi aswĩswi. Ẹphe eyeshia uwe-aphũ; kpotsuaru ẹja kpua onwẹphe l'ishi. ² Ndu ọphu bũ ndu Ízurelu ekewafũ onwẹphe l'ẹke ndu mbyamũmbya nọ. Ẹphe evudo kfushikota ejo iphe, ẹphe meshiru; mẹ lẹ k'ejo ọkpoma, nna ẹphe. ³ Ẹphe evudo l'ẹke ẹphe vudo; gebe nchi; a gũaru ẹphe iphe, e deru l'ẹkwo ekemu Ojejoje, bũ Nchileke ẹphe ono awa ẹto. Ẹphe egude awa ẹto ọdo kfushia ejo iphe, ẹphe meshiru; bya abaaru Ojejoje, bũ Nchileke ẹphe ẹja. ⁴ Jeshuwa; Bani; Kadimẹlu; Shebaniya; Buni; Sherabiya; Bani; mẹ Kenanii ẹphebedua evudo l'ubube ọlo-eli, e metaru ndu Lívayi l'ara ẹkwa echiku Ojejoje, bũ Nchileke ẹphe.

⁵ Ndu Lívayi ono, bũ iya bũ Jeshuwa; Kadimẹlu; Bani; Hashabuneya; Sherabiya; Hodiya; Shebaniya; mẹ Petahiya asũ ẹphe:

"Unu wũ-lihu; jaa Ojejoje,
bũ Nchileke unu ajaja;
mbũ Nchileke ono,
nọ shita l'ojejoje rua l'ojejoje ono."
"T'a jakwaa Nchileke ono,
dũ biribiri ono ajaja;
mbũ Nchileke ono,
karia ajaja, aaja iya;
karia ekele, ekele iya ono."

Ndu Ízurelu ekfushi ejo iphe, ẹphe meru

⁶ Ezura abya ekfuru nũ Nchileke; sũ iya:
"Ọ bũ nggubedua nkinyi ngu bũ Ojejoje.
Ọ bũ nggu keru igwe;
kee igwe ọphu ka igwe l'eli;
mẹ iphe bũ iphe nọ iya nũ.
Ọ bũ nggu keru ali;
mẹ iphe bũ iphe, nọ iya nũ;
bũru nggu keru eze ẹnyimu;
mẹ iphe bũ iphe, nọ iya nũ."

Ọ bú nggu meru iphemiphe ọbule;
 yọ nọdu ndzụ.
 Iphemiphe ọbule, nọ l'imigwe
 abakotaru ngu ẹja.

7 “Ọ bú nggube Ojejoje bú
 Nchileke ono, ọtataru
 Ébiramu; dufuta iya ẹ
 Úru l'alị Kalúdiya
 bya agụ-kwazi iya ẹpha;
 yọ ghọo Ébirhamu.

8 Ị phuru l'ọ bú onye e gude
 ire iya ẹka l'ẹke ị nọ;
 nggu l'iya eworu ndzụ gbaa.
 Nggú ekwee ya ụkwa
 l'ìi-nụkota yele awa iya
 alị ndu Kénanu;
 kẹ ndu Hetu;
 kẹ ndu Amọru;
 kẹ ndu Pérezu;
 kẹ ndu Jebusu;
 mẹ kẹ ndu Gigashi.
 Ụkwa ono, i kweru ono;
 b'i medzukotaru;
 kẹ l'ì bú onye
 doberu ẹka ndoo.

9 Ị phuru iphe-ẹhuka,
 nna ayi phẹ jeru ẹ Íjiputu;
 nụkwaaphu ẹkwa, ẹphe raru
 l'ìku Eze Ẹnyimu Uswe.

10 Ị meshiru iphe-ọphulenyá;
 mẹ iphe-ọhubama,
 dughbaa biribiri
 kpua Fero;
 mẹ ndu ishi ọru iya;
 mẹkpo ndu alị iya l'ẹphe ha;
 kẹ l'ì maru ẹge ndu Íjiputu
 gude kẹ ekuku,
 ẹphe eku onwẹphe;
 gwaa ndibe ngu maa.
 Ị meru; a maru ẹpha ngu;
 mbụ maru iya ẹge ono jeye ntanụ.

11 Ị meru eze ẹnyimu;
 yo kekahu ẹbo l'ifu ẹphe;
 k'ọphu bú l'ẹphe jeru ije
 l'alị ọkponku swee
 eze ẹnyimu ono.
 Obenu ẹ ndu achị ẹphe ọso;
 b'ì turu mgbaheka;
 ẹphe aburu gvudugungu
 l'ime mini ono

- l'ò bụ mkpuma, a wụshiru
l'ime eze mini, ha nshinu.
- 12 O -be l'eswe;
nggu egude urukpu,
kpuru rogbodongu dua ẹphe.
Teke o -beru l'enyashi;
nggu egude oku,
kpuru rogbodongu l'edu ẹphe;
t'ò bụru iphoro,
a-nòdu ekoshi ẹphe ụzo.
- 13 I nyizitaru ị Ugwu Sáyìnayi;
nòdu l'imigwe kfuru nù ẹphe.
I nuru ẹphe ome-l'ali,
kfuru nhamunha;
mẹ ekemu, bụ okpobe iya;
mẹ iphe, ị toru okpa iya,
bụ iphe, dù mma.
- 14 I meru; ẹphe amaru mbòku,
i doberu t'ò bụru mbòku
otu-ume ngu, dù nsò.
I shi l'eka nwozi ngu,
bụ Mòsisu kfuru ẹphe
ekemu, ẹphe a-nòdu etso.
- 15 Teke ẹgu gụru ẹphe;
b'ì nuru ẹphe nri,
shi l'imigwe;
bya ekee ẹphe mini,
shi l'eze mkpuma t'ẹphe ngụ;
teke mini gụru ẹphe.
I sụru ẹphe t'ẹphe tughua
je anata ali ono,
i riburu nte l'ì-nù ẹphe ono.
- 16 Obule nna ayi phẹ ono;
bẹ palilahaaru onwẹphe eli;
kwefu ikè; jìka ome iphe,
ị sụru t'e meje.
- 17 Ẹphe jìkaru ome iphe,
ị sụru t'ẹphe mee;
zahashikota iphe ono, dù
biribiri, i meshiru ẹphe l'ifu ono.
Ẹphe ekwefuru ngu ikè;
ngee ngu ẹka l'ishi;
fòta onye ishi, e-duphu
ẹphe azu ị Ịjiputu,
bụ ẹke ono, ẹphe shi bụru ohu ono.
Obenu l'ì bụ Nchileke, agụje nvu;
onye emeje eze-iphe-oma;
onye obu-imiko;
onye ẹ ta bụdu onye obu-oku;
onye n-yemobu iya nyiberu anyibe,
bụ iya meru; ị ha ẹphe;

- 18 mbụ je akpaa ị teke
 ẹphe kpuru onwẹphe nweswi; sụ:
 'L'ọ ọwaa bụ Nchileke ẹphe,
 bụ onye dufutaru ẹphe ị Ịjiputu;
 mẹ teke ono,
 ẹphe kfubyishiru ngu k'ẹjo iya ono.
- 19 Obenu l'i gude k'eze
 obu-imiko ngu ono;
 ị ha ẹphe l'echi-ẹgu.
 Urukpu ono, kpuru
 rogbodongu ono ta ha ẹphe.
 Oduje ẹphe l'eswe.
 Ọku ono, kpuru rogbodongu
 ono ta nyịhubua anyịhu.
 Ọobujeru ẹphe iphoro l'enyashi.
- 20 Ị nuru ẹphe Ume ọma ngu ono
 t'ọ kpọ-zijeru ẹphe ụzo.
 Ẹ ị jikadu ẹphe ọnu Mana
 ono, shi ngu l'ẹka ono.
 Ị nuru ẹphe mini t'ẹphe ngụa
 gude gboo ẹgu mini.
- 21 Ụkporo afa ẹbo
 b'i heru ẹphe l'echi-ẹgu;
 to nwe iphe, ụko iya dujeru ẹphe.
 Uwe ẹphe ta akahubua akahụ;
 ọphu ọkpa te kobua ẹphe ekoko.
- 22 Ị meru; ẹphe aluta alị-eze,
 dụ ichi l'iche;
 luta mbakeshi, dụ iche iche;
 bya eworu alị ndu ono
 keshiaru ẹphe t'ọ bụru ókè-alị ẹphe.
 Ẹphe nataru alị Hẹshibonu,
 bụ alị-eze Sihonu;
 mẹ alị Báshanu,
 bụ alị-eze Ọgu.
- 23 Ị meru t'unwu ẹphe ha igwe
 l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe.
 Nnggu edua ẹphe
 dubata l'alị ono, ị sụru nna ẹphe
 t'ẹphe bahụ je anata ono.
- 24 Ọ bụ unwu ẹphe bahuru
 je anata alị ono.
 Ị lụ-gburu ẹphe ndu alị ono,
 bụ iya bụ ndu Kénanu.
 Ị meru tẹ ndu Kénanu;
 ndu eze ẹphe;
 mẹ ndu alị ono l'ẹphe ha
 lakota ẹphe l'ẹka;
 k'ọphu ẹphe e-me ẹphe ẹge dụ ẹphe mma.
- 25 Ẹphe lutakotaru mkpukpu,
 e gudetsua upho-mkpuma,

shihugbaaru ike kpụ-pee
 mgburumgburu;
 mę ali-ọtsu;
 natakota ụlo ngwa,
 dụgbaa iche iche;
 dukota mma; ji ejiji.
 Ẹphe nakwaruphu wẹlu,
 a tųwaru atųtu;
 mę mgbo vayinu;
 mę ke olivu;
 mę oshi-omi, dụ iche iche.
 Ẹphe eria; rijishia ẹpho;
 dashia okporokpo.
 Ẹgiri iphe ono,
 i nukotaru ẹphe ono;
 be ẹphe riru;
 yọ tsọ ẹphe ẹna.

26 Obenu l'ẹphe
 kwefuru ngu ikè;
 nwufu ekemu ngu dobe l'aguga.
 Ẹphe gbushiru ndu
 nkfuchiru ngu,
 bu ndu loru ẹphe
 ẹka le nchi ẹge ee-shi te
 ẹphe ghaa ifu l'ẹke i no.
 Ẹphe kfubyishiru ẹpha ngu eji eji.

27 O bu iya meru; nggu eworu
 ẹphe ye ndu ohogu ẹphe l'ẹka,
 bu ndu kpoberu ẹphe ishi l'oku.
 O bu teke ono, ẹphe no
 l'iphe-ẹhuka ono;
 be ẹphe rakuru ngu.
 Nggu eshi l'imigwe
 nua ẹkwa ẹphe;
 bya egude obu-imiko ngu
 ono, ha nshinu ono;
 nu ẹphe ndu mgbafuta,
 bu ndu nafutaru ẹphe l'ẹka
 ndu ohogu ẹphe ono.

28 Nchi adulephu ẹphe ndoo;
 ẹphe awatakwa ome
 ejo iphe l'ifu ngu odo.
 Nggu ewokwaru ẹphe ye l'ẹka
 ndu ohogu ẹphe odo.
 Ẹphe abyakwa bya araku ngu odo;
 nggu eshi l'imigwe
 nua ẹkwa ẹphe.
 Ugbo olemole b'i gudewa
 obu-imiko ngu;
 nafuta ẹphe.

29 I loru ẹphe ẹka le nchi;

ẹge ee-shi t'ẹphe lata azu; meje ekemu ngu.

Ọ bu okfu l'ẹphe wataleru-a

ọpa-li onwẹphe eli;

jika ome iphe, i kfuru.

Ẹphe meru ẹjo iphe

gude mebyia ome-l'alì ngu;

mbu ome-l'alì ngu ono, bu:

madzu -mee ya;

yọ nọdu ndzu ono.

Ẹphe gude l'ẹphe bu 'anu-g'anu;

gbakutaru ngu azu;

kwefuru ngu íkè; jika ngu

ongaberu nchi.

³⁰ Ị taru ẹphe nshi afa olemole.

I gude Ume ngu

shi l'onu ndu nkfuchiru ngu

lọo ẹphe ẹka lẹ nchi.

Ọ bu l'ẹphe te yeduru ngu onu.

Yọ buru iya meru;

nggu eworu ẹphe ye

ndu alì ọdo,

ẹphe l'ẹphe bu obutobu l'ẹka.

³¹ Obenu l'i gude

k'obu-imiko ngu ono,

paru apaa ono;

jika t'ẹphe ba achihu;

jikakwaphu

l'ẹ tii buhadu ẹphe ẹka;

kẹ l'i bu Nchileke,

emeje eze-iphe-oma;

buru onye aphuje imiko.

³² Ọo ya bu; nggube Nchileke ayi;

mbu nggube Nchileke,

ha nshinu; buru Okaribe;

bya aburu onye du egvu;

onye edobeje ndzu, ọ gbaru;

ọphu n-yemobu iya

'agvujedu agvugvu.

Byiko tẹ iphe-ẹhuka-wa,

ayi eje-wa; ba dukwa ngu

rúswa-rúswa l'ẹnya;

bu iya bu iphe-ẹhuka-wa,

dakfutaru ayi-a; dakfuta

ndu eze ayi;

ndu ishi ayi;

ndu achijeru Nchileke ẹja;

mẹ ndu nkfuchiru Nchileke ayi;

mbu iphe-ẹhuka ono,

dakfutaru nna ayi phe;

mẹ ndibe ngu l'ẹphe ha;

shita l'oge kẹ

- ndu eze ndu Asiriya jeye ntanụ-a.
- ³³ Iphe ono, dakfutakotaru ayi
ono bẹ iswi dukotakwa ngu mma.
I meru iphe, kfulu akfulu.
Obenu l'ayibedua meru eji.
- ³⁴ Ndu eze ayi; ndu ishi ayi;
ndu achijeru ayi Nchileke eja;
mẹ nna ayi phẹ te medu ekemu ngu.
Ophu ephe 'angadu nchị l'iphe,
ị sụru t'e mee; mẹ l'eka,
ị loru ephe lẹ nchị;
- ³⁵ je akpaa lẹ teke ephe nọ
l'alị-eze ephe l'eri egiri iphe ono,
ị nụkotaru ephe l'eze alị ono;
mbụ alị-otsu ono, ị nuru ephe ono;
ephe ta abaduru eja;
ophu ephe aghakọbedu;
haa ejo-uzo, ephe etso.
- ³⁶ Lewaru ege ayi bụ ohu
ntanụ l'alị ono, ị nuru
nna ayi oche phẹ ono;
mbụ alị ono, ị nuru ephe
t'ephe ria iphe, shi iya nụ;
ria iphe-oma ono,
nọ iya nụ ono.
Lewaru ege ayi bụ ohu ntanụ.
- ³⁷ O kwa ndu eze ono,
i doberu t'ephe chĩa ayi ono; bẹ iphe,
shi l'alị ono alakotaru.
Ishi iya aburu ejo iphe,
ayi meshiru.
Ephe gude ayibedua;
gude eku ayi
l'eme iphe, dọ ephe mma.
Ayị nọkwa l'oke iphe-ehuka!

Ndu byaru eka l'ekwo ogba-ndzụ

³⁸ “O kwa iphe ono meru iphe ayi abya ogba ndzụ-a, e-te etengadu etenga-wa. Ee-dekwa iya phụ edede l'ekwo tẹ ndu ishi ayi; ndu Lívayi; mẹ ndu agbajeru ayi Nchileke eja; mee ya iphe-ohubama.”

10

¹ Ndu yeru eka l'ekwo ogba-ndzụ ono bụ: Gọvano Nehemáya Hakalaya; mẹ Zedekaya. Ndu odo, yeru eka l'ekwo ogba-ndzụ ono bụ: ² Seráya; Azaríya; Jeremáya; ³ Pashọ; Amariya; Malukíja; ⁴ Hatushi; Shebaniya; Máluku; ⁵ Harimu; Meremotu; Obedáya; ⁶ Dánelu; Ginetonu; Baruku; ⁷ Meshulamu; Abíja; Mijiaminu; ⁸ Maaziya; Biligayi; mẹ Shemáya. Ndu ono bukota ndu achijeru Nchileke eja.

⁹ Ndu Lívayi, yeru eka l'ekwo ogba-ndzụ ono bụ: Jeshuwa Azanaya; Binuyi, bụ onye eri Henadadu; Kadumelu; ¹⁰ mẹ unwunna ephe, bụ Shebaniya; Hodiya; Kelita; Pelaya; Hananu; ¹¹ Mayíka; Rehobu; Hashabaya; ¹² Zaku; Sherabiya; Shebaniya; ¹³ Hodiya; Bani; mẹ Beninu.

14 Ndu ishi ndu Ízurelu, yeru ẹka l'ẹkwo ọgba-ndzu ono bu: Paroshi; Pahatu-Móabu; Élamu; Zatu; Bani; 15 Buni; Azugadu; Bebayi; 16 Adónija; Biguvayi; Adinu; 17 Ateya; Hezekáya; Azuru; 18 Hodiya; Hashumu; Bezayi; 19 Harifu; Anatotu; Nebayi; 20 Magupiyashi; Meshulamu; Heziya; 21 Meshezabelu; Zédoku; Jaduwa; 22 Pelatiya; Hananu; Anaya; 23 Hosáya; Hananaya; Hashubu; 24 Haloheshi; Piliha; Shobeku; 25 Rehumu; Hashabuna; Maseya; 26 Ahíja; Hananu; Ananu; 27 Máluku; Harimu; me Bena.

Ndzu, a gbaru

28 Ndu Ízurelu ọdo, phoduru nu; me ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; ndu nche onu-oguzo eze-ulo Nchileke; ndu egvu; ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; iphe, bu ndu kewafuru onwephe l'ẹke ndu alí ọdo nọ l'okfu ekemu Nchileke; unyomu ephe; me iphe, bu unwu ephe ndu ophu iphe dowaru ẹnya; 29 atuko l'ephe ha tsoru ndu unwunna ephe; me ndu a maru ephe ephe aguru ẹnwa kpua onwephe; ria nte l'ephe a-nodu eme ekemu Nchileke; mbu ekemu ono, Nchileke shi l'ẹka Mosisu, bu nwozi iya tuta ono; l'ephe a-nodu eme iphe, Ojejoje, bu Nnajiufu suru t'e meje; meje ome-l'alí iya; me iphe, o toru okpa iya.

30 "Ayi riburu l'ayi le ndu alí ọdo ta alugbahedua nwanyi ọdo.

31 "Ọ -buru le ndu alí ọdo vubataru ngwa-aswa ephe; me nri bya erere mboku ọtu-ume be ayi ta azudu ephe aswa mboku ọtu-ume; m'o bu mboku ọdo, du nsọ. Ayi a-koje alí ayi afa ishing; o -rua l'afa k'esaa; ayi ahaa ya t'o tuta ume; hakwaaphu iphe, bu ugwo, e ji ayi t'o laa.

32 "Iphe ọdo, ayi kwetaru l'ayi a-nodu eme bu l'afa l'afa ha be ayi e-wotaje nkere-eto mkpola-ocha bya anu t'e gude eje ozi, nọ l'ulo Nchileke ayi. 33 Mbu t'e gudeje iya zuta iphe, e gude eme buredi, eedobejeru Nchileke nsọ; gude iya zuta iphe, e gude egwo ngweja-nri; ke ngweja-ukfuru, bu ophu eegwoje tekenteke; ke ngweja mboku ọtu-ume; ke Aji Onwa Ophungu; ke aji ọdo, bu aji, a tu-buru atu-bu; ke ngweja ọdo, du nsọ; ke ngweja-iphe, du eji ndu Ízurelu; ke ngweja Ugwo Ejo iphe ndu Ízurelu meshiru; mewaru iphe bu ozi, eeje ejeje l'ulo Nchileke ayi.

34 "Ayibe ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; me ndu Ízurelu mmanu be tuakwaru ẹnwa gude kee ege ee-shije akpa nku ulo Nchileke ayi afa l'afa. E keru okpa nku obu l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu; tubukwaaphu teke aa-kpataje iya; mbu nku, e gude akpo ngweja oku l'eli ẹnya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke ayi ege ono, e deru iya l'ekemu ono.

35 "Iphe odungu, ayi kpataru l'iphe, ayi meberu l'alí yele akpuru odungu oshi-omi ayi mitaru be ayi e-wobataje l'ulo Ojejoje afa l'afa.

36 "Ọ kwaphu ege ono be ayi e-kutaje nwata, buru ayi okpara; kputa anu, vuru uzo waa nne iya oswa l'eswi ayi; aturu ayi; me egwu ayi; gude je l'ulo Nchileke ayi; je anu ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu eje ozi l'ulo Nchileke ayi ono; ege ono, e deru iya l'ekemu ono.

37 "Ayi e-wotajekwaphu iphe ivuzo, a kpataru l'okfu ayi, e gweru egwegwe yele iphe ọdo, gbaru te ayi nu Nchileke; du l'o bu akpuru odungu, oshi-omi ayi mitaru; me mee ophungu ayi; me manu; je anu ndu achijeru Nchileke ẹja t'e dobegbaa l'ulo, aakwakobeje iphe l'ulo Nchileke. Ayi e-wota okè lanu l'uzo iri l'iphe, ayi metaru l'alí nu ndu Lívayi; ke l'oo ndu Lívayi be anakoje okè lanu l'uzo iri le mkpukpu le mkpukpu eke aakobeje iphe l'alí. 38 Onye achijeru Nchileke ẹja, shi l'eri Eronu a-noduje swiru ndu Lívayi ono teke ephe a-nadu anako uzo lanu l'uzo iri ono. Ndu Lívayi ono e-shi l'okè lanu l'uzo iri ono, ephe nakoru ono wofuta okè lanu l'uzo iri je edobe l'ulo-eku eze-ulo Nchileke ayi. 39 Ndu Ízurelu; me ndu Lívayi be a-tuje nri; mee ophungu; me manu wobata l'ulo-eku eze-ulo Nchileke; me eke ndu achijeru

Nchileke eja, l'eje ozi teke ono anọduje; me ẹke ndu nche ọnu-ọguzo; me ndu egvu anọje.

“Ayi ta ahahedu ọlo Nchileke ayi ọdo.”

11

Ndu a-bya eburu le Jerúsalemu

¹ Teke ono bu ndu ishi ndu Ízurelu bu le Jerúsalemu. Ndu Ízurelu ophu abya atua enwa gude fota ndu a-bya eburu le Jerúsalemu, bu mkpukpu ono, du nsọ ono. Epe eshije l'umadzu iri fota onye lanu t'o bya eburu le Jerúsalemu; epe ahaa tete ophu t'ephe buru le mkpukpu epe. ² Ndu kweru nu; wofuta onwephe l'ephe eburu le Jerúsalemu be ndu Ízurelu jaru ajaja. ³ Ndu owaa bu ndu ishi mkpukpu, bu ndu ophu bu le Jerúsalemu. Obenu le ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke; me ndibe ndu ejeru Sólomonu ozi be onyenonu bu l'alí k'eka iya le mkpukpu epe le Júda. ⁴ Uphodu ndu Júda; me ndu Bénjaminu hakwaruphu buru le Jerúsalemu.

Ndu Júda, bu le Jerúsalemu bu: Ataya. Ataya bu nwatibe Uzaya; Uzaya aburu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Amariya; Amaraya aburu nwatibe Shefatíya; Shefatíya aburu nwatibe Mahálalelu, bu onye shi l'eri Pérezu.

⁵ Onye ọdo bu Maseya. Maseya bu nwatibe Baruku; Baruku aburu nwatibe Koluhoze; Koluhoze aburu nwatibe Hazaya; Hazaya aburu nwatibe Adaya; Adaya aburu nwatibe Joyaribu; Joyaribu aburu nwatibe Zekaraya, bu onye shi l'eri Sháyilo.

⁶ Ndu ufu Pérezu, bu le Jerúsalemu be kpakoru du unu madzu; l'ukporo madzu eto l'umadzu esato; bukotaru mkparawa.

⁷ Ndu Bénjaminu, bu le Jerúsalemu bu: Salu. Salu bu nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Jowedu; Jowedu aburu nwatibe Pedaya; Pedaya aburu nwatibe Kolaya; Kolaya aburu nwatibe Maseya; Maseya aburu nwatibe Itiyelu; Itiyelu aburu nwatibe Jeshaya.

⁸ A bya eyeru iya unwunna Salu phe, bu iya bu Gabayi; me Salayi.

Iphe epe kpakoru du bu unu madzu labu l'ukporo madzu ishingu l'umadzu esato.

⁹ Onye bu onye ishi epe bu Jowelu Zikiri. Júda Hasenuwa aburu onye etsota onye ishi le mkpukpu ono.

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke eja, bu le Jerúsalemu bu: Jedaya Joyaribu; Jakinu; ¹¹ me Seraya Hilikaya. Hilikaya bu nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Zedoku. Zedoku bu nwatibe Merayotu. Merayotu aburu nwatibe Ahitubu, bu onye ishi l'ulo Nchileke. ¹² E -yeru iya unwunna epe, bu ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke be iphe, epe kpakoru du bu unu madzu labu l'ukporo umadzu l'umadzu labu.

Onye ọdo bu Adaya Jerohamu. Jehoram bu nwatibe Pelalaya; Pelalaya aburu nwatibe Amuzi. Amuzi bu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Pasho; Pasho aburu nwatibe Malukija. ¹³ E -yeru iya unwunna iya, bukota ndu ishi l'onu-ufu epe; be iphe, epe kpakoru du bu ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu ebo.

Onye ọdo bu Amashayi Azarelu. Azarelu bu nwatibe Ahuzayi; Ahuzayi aburu nwatibe Meshilemotu; Meshilemotu aburu nwatibe Imá. ¹⁴ E -yeru iya unwunna iya, bukota ike-ka-l'ogu phe be iphe, epe kpakoru du bu ukporo madzu ishingu l'umadzu esato. Onye ishi epe bu Zabudiyelu Hagedolimu.

¹⁵ Ndu Lívayi, bu le Jerúsalemu bu: Shemaya Hashubu. Hashubu bu nwatibe Azurikamu; Azurikamu aburu nwatibe Hashabaya; Hashabaya aburu nwatibe Buni.

¹⁶ Ndu ọdo bu: Shabetayi yele Jozabadu, bu ndu ishi ndu Lívayi, bu ndu eleta enya l'ozí, eeje l'azu ọlo Nchileke.

¹⁷ Onye ọdo bụ: Mataníya Mayíka. Mayíka bụ nwatibe Zabudi; Zabudi aburu nwatibe Ásafu, bụ onye ishi egvu-ekele; mę kę okfu anụ Nchileke.

Bakubukaya bụ onye k'ẹbo l'unwunna Mataníya.

Onye ọdo bụ Abuda Shamuwa. Shamuwa bụ nwatibe Galalu; Galalu aburu nwatibe Jedutunu.

¹⁸ Ndu Lívayi, bu lę mkpukpu ono, dụ nsọ ono bę kpakọru dụ ụkporo madzụ iche iche ugbo iri l'ẹno l'umadzu ẹno.

¹⁹ Ndu nche ọnu-uzo eze-ulo Nchileke bụ: Akubu; Talumonu; mę unwunna ẹphe, bụ ndu nche ọnu eze-ulo Nchileke. Iphe, ẹphe dụ bụ ụkporo madzụ iche iche ugbo ẹsato l'umadzu iri l'ẹbo.

²⁰ Ndu phoduru nụ lę ndu Ízurelu ọdo; ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi bukota lę mkpukpu mkpukpu, nọgbaa l'alí Júda. Onyenonu bugbaa l'ókè-alí nk'íya. ²¹ Ndu ejeje ozi l'eze-ulo Nchileke bę buru l'ugvu Ofelu lę Jerúsalemu. Yọ buru Ziha yele Gishipa bụ ndu ishi ndu ono, eje ozi l'eze-ulo ono.

²² Ndu bụ ndu ishi ndu Lívayi ono, bu lę Jerúsalemu bụ: Uzi Bani. Bani bụ nwatibe Hashabaya; Hashabaya aburu nwatibe Mataníya; Mataníya aburu nwatibe Mayíka, bụ onye shi l'eri Ásafu. Ndu eri Ásafu bụ ẹphe bụ ndu ishi egvu l'eze-ulo Nchileke. ²³ Ndu k'egvu ono bę eze turu ekemu swiberu. Yọ buru ekemu k'eze ono bụ iya ekoshije ẹphe iphe ẹphe a-nọdu eme mbọku-mbọku.

²⁴ Onye nọ-chiru ẹnya ndu Ízurelu l'ifu eze bụ Petahiya Meshezabelu, shi l'eri Zera Júda.

Ndu Ízurelu, bu l'ime ime obodo

²⁵ A bya l'ime obodo l'ẹke ẹphe akoje iphe; unwu Júda bę haru buru lę Kiriyatu-aba; mę unwu edukfu edukfu, nọkota iya nụ. Ẹphe hakwaruphu buru lę Díbonu; mę edukfu edukfu, nọkota iya nụ; mę Jakabezelu; mę edukfu edukfu, nọkota iya nụ. ²⁶ Ẹphe buru lę Jeshuwa; Molada; Bétu-Peletu; ²⁷ Haza-shuwalu; Besheba yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; ²⁸ mę lę Zíkulagu; mę Mekona yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; ²⁹ mę lę Ẹnu-Rimonu; Zora; Jamutu; ³⁰ Zanowa; mę Adulámu yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; mę lę Lakíshi yele alí, nọkota iya nụ; mę lę Azeka yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ. Oo ya bụ l'ẹphe buru shita lę Besheba jeye lę nsuda Hínomu.

³¹ Ndu Bénjaminu bę shi lę Géba bua kwaseru. Ẹphe buru lę Mikumashi; Ayija; mę Bételu yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; ³² mę lę Anatotu; Nobu; Ananiya; ³³ Házo; Ráma; Gitayimu; ³⁴ Hadidi; Zeboyimu; Nabalatu; ³⁵ Lodu; mę Ono yele Nsuda Ndu Eme Nka. ³⁶ Ụphodu ndu Lívayi, ẹphe lę ndu ikfu Júda shi buru b'e keru yeru ndu ikfu Bénjaminu.

12

Ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi

¹ Owaa bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi, ẹphe lę Zerúbabelu Sheyalutiyele; mę Jeshuwa yi; shi l'ẹke a kpuru ẹphe lę ndzụ laa ndo-ọ: Seráya; Jeremáya; Ẹzura; ² Amariya; Máluku; Hatushi; ³ Shekaníya; Rehumu; Meremotu; ⁴ Ido; Ginetoyi; Abíja; ⁵ Mijiaminu; Madiya; Biliga; ⁶ Shemáya; Joyaribu; Jedaya; ⁷ Salu; Amọku; Hilikaya; mę Jedaya. Ndu ono shi bukotaru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; bugbakwaaruphu ishi l'unwunna ẹphe l'oge kę Jeshuwa.

⁸ Ndu kę Lívayi bụ: Jeshuwa; Binuyi; Kadimiyelu; Sherabiya; Júda; mę Mataníya. O bụ Mataníya yele unwunna iya bę bụ ndu kę egvu-ekele nọ l'ẹka.

⁹ Ụnwunna ẹphe; mbụ Bakubukaya yẹle Uni bẹ gbakọberu ọgbo-egvu, ekwejeru ẹphe egvu ono.

Eri Jeshuwa, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja

¹⁰ Jeshuwa bụ nna Joyakimu; Joyakimu abụru nna Eliyashibu. Eliyashibu bụ nna Joyada; ¹¹ Joyada abụru nna Jonátanu; Jonátanu abụru nna Jaduwa.

Ndu bụ ishi l'ọnu-ụlo ndu achijeru Nchileke ẹja

¹² L'oge kẹ Joyakimu; ọwaa ndu shi bụgbaaru ishi l'ọnu-ụlo ndu achijeru Nchileke ẹja:

Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Seráya bụ Meraya; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Jeremáya abụru Hananiya.

¹³ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Ézura bụ Meshulamu; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Amariya abụru Jehohananu.

¹⁴ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Máluku bụ Jonátanu; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Shebaniya abụru Jósefu.

¹⁵ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Harimu bụ Aduna; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Merayotu abụru Helukayi.

¹⁶ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Ido bụ Zekaráya; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Ginetonu abụru Meshulamu.

¹⁷ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Abija bụ Zikiri; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Miniyaminu yẹle
Mowadiya abụru Pilitayi.

¹⁸ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Biliga bụ Shamuwa; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Shemáya abụru Jehonatanu.

¹⁹ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Joyaribu bụ Matenayi;
onye ishi kẹ ọnu-ụlo Jedaya abụru Uzi.

²⁰ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Salayi bụ Kalayi; onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Amọku abụru Ẹba.

²¹ Onye ishi kẹ ọnu-ụlo
Hilikaya bụ Hashabaya;
onye ishi kẹ ọnu-ụlo Jedaya abụru Netaneļu.

Eedeshi ẹpha ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ kẹ ndu Lívayi

²² L'oge kẹ Eliyashibu; kẹ Joyada; kẹ Johananu; kẹ Jaduwa b'e dekotaru ẹpha ndu ishi ndu Lívayi; mẹ kẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'ẹkwo. Ẹpha ono b'e deru teke Dariyosu bụ eze, l'achị Peshiya.

²³ Ụnwu Lívayi, bụ ndu ishi l'ọnu-ụlo nna ẹphe b'e dekotaru ẹpha ẹphe l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nụ l'oge kẹ Johananu Eliyashibu.

Eekeshi ozi l'eze-ụlo Nchileke

²⁴ Ndu bu ishi ndu Lívayi bu: Hashabaya; Sherabiya; me Jeshuwa Kadimiyelu. Unwunna ephe egude egvu-ajaja yele egvu-ekele l'ekweru ephe egvu, bu iya bu ege Dévidi, bu onye ke Nchileke toru ephe okpa iya.

²⁵ Mataniya; Bakubukaya; Obedaya; Meshulamu; Talumonu; me Akubu be bu ndu nche l'onu eze-ulo Nchileke.

²⁶ Ndu ono be jeru ozi l'oge ke Joyakimu Jeshuwa Jozadaku; me l'oge ke Nehemaya, bu govano; mekwaphu l'oge ke Ezura, bu onye achijeru Nchileke eja bya aburu o-de-ekwo.

Eye Nchileke upho-mkpuma Jerúsalemu l'eka

²⁷ Yo be teke ee-woru upho-mkpuma Jerúsalemu ono ye Nchileke l'eka; a choru ndu Lívayi jekota iphe, bu eke, ephe bu; t'ephe byakota Jerúsalemu bya egude ehu-otso-ena; me egvu-ekele; kua ogele; kpo une; me ibekwe; gude woru upho-mkpuma ono ye Nchileke l'eka. ²⁸ Ndu Lívayi, bu ndu ogbo-egvu ono eshi l'iphe bu ali, no-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; me edukfu notsua le Netofa dzukota. ²⁹ Ndu ophu shi le Betu-Gilgalu; me l'uzo Geba; me Azumavetu edzua; kele ndu ogbo-egvu ono be metaru mkpukpu buphee Jerúsalemu mgburumgburu. ³⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi edoo onwephe nsq; bya edokwaaphu ndu Izurelu nsq; bye edoo onu-oguzo Jerúsalemu yele upho-mkpuma ono nsq.

³¹ Teke ono be mu bya eduta ndu ishi ndu Juda; ephe enyihu eli upho-mkpuma ono. Mu abya agbaa uzi ndu egvu ebo, hagbaa nshinu, bu ndu a-nodu agu egvu-ekele.

Uzi lanu edzebe; shia eli upho-mkpuma ono uzo eka-utara lufuta le Onu-oguzo Ikpozu. ³² Ndu tso ephe l'azu aburu Hoshaya; nkere-ebo ndu ishi ndu Juda; ³³ Azariya; Ezura; Meshulamu; ³⁴ Juda; Benjaminu; Shemaya; Jeremaya; ³⁵ me ndu odo, shi l'eri ndu achijeru Nchileke eja, chigbaa upyoku; mekwaphu Zekaraya Jonatanu. Jonatanu bu nwatibe Shemaya; Shemaya aburu nwatibe Mataniya. Mataniya bu nwatibe Mikaya; Mikaya aburu nwatibe Zakuru. Zakuru bu nwatibe Asafu; ³⁶ yele unwunna iya, bu Shemaya; Azarelu; Milalayi; Milalayi; Mayi; Netanelu; Juda; me Hanani. Ephebedua be gude uduru ngwa-egvu, Dévidi, bu onye ke Nchileke suru t'e gudeje. Yo buru Ezura, bu o-de-ekwo be vutaru ephe uzo. ³⁷ Ephe erulephu Onu-oguzo Mini; shia l'ephe eshi l'ubube ulo-eli, eeshije enyiba le Mkpukpu Dévidi; mbu l'eli mkpokobe eke, laru l'upho-mkpuma ono; ephe eshia l'eli eli mgboro ulo Dévidi; lufuta le Onu-oguzo Mini, no l'uzo enyanwu-ahata.

³⁸ Ndu egvu k'ebo awuru shia uzo eka-ibyita. Mbèdua; me nkere-ebo ndu Izurelu l'etso ephe l'azu; awu l'eli upho-mkpuma ono; shi l'ulo-eli Oku-uzu lufuta le Obosara Upho-mkpuma. ³⁹ Ayi eshi l'eke ono wuru je eswee Onu-oguzo Ifuremu; swee Akahu Onu-oguzo; swee Onu-oguzo Ema; swee Ulo-eli Hananelu; swee Ulo-eli Ukpuro-ise; shi eke ono lufuta le Onu-oguzo Aturu. Yo buru le Onu-oguzo Nche be ephe jebeberu.

⁴⁰ Ndu ogbo-egvu labu ono, aguje egvu-ekele ono abya edoo onwephe l'ulo Nchileke. Mbèdua; me nkere-ebo ndu ishi ono abyakwaphu bya edoo onwayi.

⁴¹ Ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu Eliyakimu; Maseya; Miniyaminu; Mikaya; Eliyowenayi; Zekaraya; me Hananaya abyakwaphu bya edoo onwephe; gudetsua upyoku. ⁴² Ndu odo, tso ephe bu: Maseya; Shemaya; Eliyèza; Uzi; Jehohananu; Malukija; Elamu; me Eza. Ndu egvu ono awata ogu egvu; onye bu onye ishi egvu ephe aburu Jezurahiya.

⁴³ Mboku ono be ephe gworu ngweja, ha nshinu. Ehu atsso ephe ena; ke le Nchileke meru t'ehu tso ephe ena nshinu. Unwanyi; me unwegirima atuko tee eswa. Uzu ehu-otso-ena, ada le Jerúsalemu b'e gbe nodutsuaru l'eke, teru enya l'anu.

Iphe, a nūru t'e gude abaru Nchileke eja l'ulo iya

⁴⁴ O bu mboku ono b'a fotaruru ndu e-letaje enya l'ulo, eedobeje iphe; mbu letaje enya l'iphe, a tūru atutu; me akpuru iphe odungu; me okè lanu l'uzo iri. Ndu ono e-shije l'iphe bu okfu, a koru le mkpukpu ono mgburumburu wobata iphe bya edobe l'ulo-eku ono, eedobeje iphe ono ege ekemu suru t'e mejeru iya ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi; kele ndu Júda be ehu atso ena l'eke ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi ono, eje ozi ono no. ⁴⁵ Ephe eje ozi Nchileke ephe; l'eje ozi k'osafu mmeru; ege ono, ndu egvu; me ndu nche onu-oguzo ejekwaphu ozi, ruberu ephe; l'uzo ono, Dévidi; me nwa iya, bu Sólomonu suru t'e meje iya ono. ⁴⁶ Ishi iya aburu le teke Dévidi; me Ásafu no ndzu; mbu l'oge ndiche b'e shi nweru ndu ishi ndu egvu; nweru egvu, e gude aja Nchileke ajaja; me egvu, e gude ekele iya ekele. ⁴⁷ L'oge ke Zerúbabelu yele Nehemáya be ndu Ízurelu l'ephe ha ewotaje iphe, ruberu ndu egvu; me ndu echeje nche onu-oguzo nu ephe mboku-mboku. O kwaphu ege ono be ephe edobeje iphe nsò nu ndu Lívayi; ndu Lívayi edobe iphe nsò nu ndu ufu Éronu.

13

Eebufu ndu ohodo l'eke ndu Ízurelu no

¹ Mboku ono b'a guru ndu Ízurelu iphe, e deru l'ekwo Mosisu; ephe anukota iya. A bya agua gu-vu eke, e deru t'e b'ò dukwa onye Amonu; m'ò bu onye Móabu, ee-kwe t'ò bata l'eke ndu ke Nchileke dzuru. ² Ishi iya aburu l'ephe te gudedu nri; ephe te gude mini bya ndu Ízurelu ndzuta. Ephe egbe butachia Bélamu; t'ò bya atua ephe onu. O bu le Nchileke ayi; gharu onu ono ighafu; yo ghoo onu-oma. ³ Ndu Ízurelu anulephu iphe, ekemu ono kfururu; bufukota ndu ohodo l'eke ndu Ízurelu no.

Nehemáya edozi iphe

⁴ Temanu iphe ono emee be Eliyashibu, bu onye achijeru Nchileke eja; mbu onye a fotaruru t'ò buru onye ishi eke eedobeje iphe l'eze-ulo Nchileke; be yele Tobaya du le mma nshinu. ⁵ Eze ime-ulo ono, e shi edobeje ngweja-nri; insensu; ngwa, e gude eje ozi l'eze-ulo Nchileke; me okè lanu l'uzo iri ke witu; ke mee; ke manu, aasuje t'e wotaru ndu Lívayi; me ndu egvu; me ndu nche Onu-oguzo; mbu ime-ulo ono, e shi edobeje iphe, a tūru utu nu ndu achijeru Nchileke eja ono be Eliyashibu nuru Tobaya. ⁶ Teke ono, iphe ono eme ono be mu ta nodu le Jerúsalemu; ke l'afa, kwe Atakusakusesu ukporo afa l'afa iri l'ebo, o wataru obu eze ndu Bábýilonu; be mu jeru k'eze. A nota nwanshi; mu aroo eze t'ò haa mu te mu la. ⁷ Mu abya alaruta Jerúsalemu bya aphu iphe, du eji ono, Eliyashibu meru l'okfu ehu Tobaya ono; mbu anunu ono, o nuru iya mkpura l'eze-ulo Nchileke ono. ⁸ Iphe ono eghushikpoo mu eghughu ike; mu achitakota ngwa ulo, bu ke Tobaya, no le mkpura ono; tufashia l'etezi. ⁹ Mu abya atua iwu; a bya emeshia ime-ulo ono emeshi; mu abya egwotakota ngwa, eegudeje eje ozi l'ulo Nchileke bya edobephu azu l'eke ono; me ngweja-nri; me insensu.

¹⁰ Yo byakwaphu bya edoo mu enya l'e taa nujehedu ndu Lívayi iphe, ruberu ephe. Yo mee k'ophu bu le ndu Lívayi; me ndu egvu, l'eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono be gbakashihuru nu; onyenonu alashia je akolahaa okfu iya. ¹¹ To du iya bu; mu abaaru ndu ishi mba; su ephe: “?Bu ngunu meru; a paru eze-ulo Nchileke gbado ege-a?” Mu abya achikobe ndu Lívayi; me ndu ono, aguje egvu ono dobephu azu l'onodu ephe. ¹² Yo buru teke ono be ndu Júda l'ephe ha wobatalahaaru okè lanu l'uzo iri, shi l'akpuru iphe ephe kpataru; me mee; me manu l'ulo-eku. ¹³ Ndu mu tūru eka t'ephe buru ndu ishi ulo ono, eedobeje iphe ono bu: Shelemíya, bu onye achijeru Nchileke eja; me Zédoku, bu o-de-ekwo; me onye Lívayi, aza Pedaya. Onye mu fotaruru swibe

èphe t'o yejeru èphe èka bụ Hananu Zakuru Mataniya; kele ndu ono b'a guru le ndu e gude ire èphe èka. Ozi èphe aburu t'èphe kejeeru unwunna èphe iphe.

¹⁴ Nggube Nchileke mu; nyatakwa mu le k'iphe-wa. Be efuchafukwa iphe, du mma, mu mekotaru l'okfu eze-ulo nggube Nchileke mu me l'okfu ozi ono, eeje l'èke ono.

¹⁵ O bu teke ono be mu phuru ndu no le Juda l'adzoshi mee l'akpuru vayinu mboku otu-ume; gude inya-ivu evubatagbaa akpuru oshi; me mee; akpuru vayinu; akpuru figu; me ngwa odo, du iche iche. Èphe evu iya ala Jerusalemu l'otu-ume. Mu alo èphe èka le nchi t'èphe be erejehe nri mboku ono. ¹⁶ Ndu Taya, bu ndu bukwaphu le Jerusalemu evubataje ema; me ngwa-aswa odo, du iche iche l'ere ndu Juda le Jerusalemu mboku otu-ume. ¹⁷ To du ya bu; mu abaaru ndu a maru epha èphe le Juda mba; su èphe: “?Ejo iphe-a, unu eme-a bu ngunu; mbu ke t'unu emerushi mboku otu-ume emerushi? ¹⁸ ?To budu egbe iphe ono be nna unu phe meru, meru iphe, Nchileke ayi meru te ejo iphe-ehuka-a dakfuta ayi; dakfutakwaphu mkpukpu-a? Unu abyakwa nta-a bya awata omerushi mboku otu-ume; shi ege ono eme te oke ehueghughu Nchileke kabaa odakfu ndu Izurelu.”

¹⁹ Yo be l'urenyashi mboku nchi-ta-abohu iya a-buru mboku otu-ume; mu atua ekemu su t'a gbachishikota onu-uzo Jerusalemu; sukwapu t'e b'a guhakwa iya aguha jeye teke mboku otu-ume ono a-gvu. Mu abya ahuru ndu ozi mu dokatsua l'onu-uzo ono t'e b'o dushi ngwa, ee-vubataje mboku otu-ume ono. ²⁰ Iphe ono emee; ndu ngho; me ndu ere ngwa-aswa, du iche iche ahuru radu l'azu Jerusalemu ugbo lanu; m'o bu ugbo ebo. ²¹ Mu abya alooru èphe èka le nchi; su èphe: “?Bu ngunu meru; unu araduje l'azu upho-mkpuma ono? Unu -mee ya odo be mu a-dakwa unu èka.” Tsube teke ono kwaseru be èphe byabuhuru mboku otu-ume. ²² Mu asu ndu Livayi t'èphe sachaa onwèphe asacha je anodu cheje nche l'onu-oguzo ono; k'ophu ee-dobe mboku otu-ume ono nsò.

Nyatakwa mu phu k'iphe ono; nggube Nchileke mu; guderu n-yemobu ngu ono, ha nshinu ono phuru mu imiko.

²³ O bu teke ono; be mu phukwaruphu ndu Ju, lushiru unwanyi Ashudodu; unwanyi Amonu; me unwanyi Moabu. ²⁴ Nkere-èbo l'unwegirima èphe l'anukota okfu ndu Ashudodu; m'o bu okfu ndu ibyiya nk'èphe. Èphe ta ma okfu ndu Juda. ²⁵ Mu abaaru èphe mba; tua èphe onu; nweru ndu ophu mu chiru iphe; feshia èphe egbushi l'ishi. Mu asu èphe t'èphe gude epha Nchileke ria nte l'èphe le ndu ohodo ta alugbahedu nwanyi odo. ²⁶ ?To budunua k'unwanyi, du ege ono be Solomonu, bu eze ndu Izurelu gude mee iphe, du eji to? L'iphe bu mbakeshi b'e t'o dukwa eze odo, du l'o bu yebedua. O bu onye Nchileke iya yeru obu; Nchileke emee ya t'o buru eze ndu Izurelu l'èphe ha. Obenu l'oo unwanyi ohodo be kparu iya ome iphe, du eji. ²⁷ ?O du mma te ayi gude nchi ayi nua l'unu eme iphe, du eji, ha ege-a; mbu l'unu lushiru unwanyi ohodo; shi ege ono buru ndu mesweru Nchileke ayi to?

²⁸ Onye lanu l'unwu Joyada Eliyashibu, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja be bu ogo Sambalatu, bu onye Horonu. Mu achifu iya t'o shi l'èke mu no lufu.

²⁹ Nyatakwa èphe; nggube Nchileke mu; ke l'èphe meruwaru okwa ndu achijeru Nchileke eja; bya emerua ogba-ndzu, nggu le ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi gbaru.

³⁰ To du iya bu; mu asafukota èphe mmeru, èphe chitaru l'ehu ndu ali odo; bya ekeeru èphe ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi. Onyenonu ejelahaazi ozi, gbaru iya nu. ³¹ Mu emekwaaphu t'e vutaje nku l'oge iya; yeke akpuru iphe odungu.

Nggube Nchileke mu; nyatakwa mu ru le k'oma.

Ésuta

Eze-nwanyi, bu Vashiti ekwefu ikè

¹ O'waa bu iphe, meru nu teke Kuzakusesu shi buru eze, achi ukporo onu-ogo ishinguru l'onu-ogo esaa; shita le Indiya jeye le Itiyopiya. ² Teke ono be eze, bu Kuzakusesu shi buru eze le Susa, bu ishi obodo ono.

³ Yo be l'afa, kwe afa eto, o bahuru l'ochichi; yo gbaaru ndu bu ishi l'ali-eze iya aji; me ndu ozi iya l'ephe ha. Ndu ishi ndu soja ndu Peshiya yele ke ndu Midiya; me ndu nweru enya; me ndu ishi obodo, ochi l'ephe ha b'o kukotaru l'aji ono. ⁴ Aji ono b'o gbaru ukporo abali tete mgburumburu. Yo gude oge ono koshi ege ya nweberu iphe; ege ya habe nshinu; me ege ya du-bekwaphu biribiri.

⁵ A gbatsulephu aji onanu; eze ekua ndu bu le Susa, bu ishi ali-eze iya bya agbaaru ephe aji abali esaa k'iche. Onyemonye obule b'o kuru l'aji ono. O kuru ndu ha nshinu; kua ndu ha nwanshi. Eke ephe nodu gbaa aji ono bu le mgbabu, no l'ufu-eze. ⁶ Iphe, e gude dozia eke obu bu ekwa ocha; me ophu eke urukpu-urukpu. E gude owuu ocha; me k'urukpu-urukpu nmakota l'ishishi ekwa ono. Owuu ono b'e liberu l'echi mkpola-ocha, e meru l'itso, e meru l'o gbu nwijnwii mkpuma, a kpobegbaaru l'eke ono. E gude mkpuma, ere ire, dutsua iche iche chia ogbodo-ali iya; bya eworu aba ndu eze, e meru le mkpola-ododo yele mkpola-ocha doo ya. ⁷ Okoro, e gude gbaa mee mboku ono bu ophu e meru le mkpola-ododo. Okoro mee, no l'eke ono mboku ono gbakotaru iche iche; mee eze gataru ahakpoo nshinu. ⁸ Onyemonye obule le ndu ebyee ono b'a haru t'o ngwa ege du iya ma; ke l'eze kfuru ndu agba mee t'ephe gbeje onyemonye obule ege o choru.

⁹ Eze-nwanyi, bu Vashiti gbakwaruphu unwanyi aji l'ufu-eze, bu Kuzakusesu. ¹⁰ Yo be mboku ke esaa teke eze, bu Kuzakusesu ngwaru mee; ehu atso iya ena; yo zi umadzu esaa, a hashiru ahaha, ejeru iya ozi; mbu Mehumanu; Bizuta; Harubona; Biguta; Abaguta; Zetaru; me Karukasu; ¹¹ t'ephe je ekuaru iya eze-nwanyi, bu Vashiti t'o kpuru okpu eze-nwanyi iya bya ekoshi ndu ishi; me onyemonye obule, no l'eke ono ege oma-be mma; ke l'o du ugvu l'enya. ¹² Ya ndono; ndu ozi ono eje ezia ozi, eze ziru; eze-nwanyi, bu Vashiti ajika ejeje. Eze avoru oku ghua ehu.

¹³ Keshinu o bu ome-l'ali t'eze kpatajeodu ishi l'eka ndu maru k'ekemu-ali; me k'ikpe; temanu yo mede iphe, o tuberu k'ememe; be eze chi-koshiru ndu mmamiphe, bu ndu maru iphe, gbaru ke ememe; ¹⁴ bya aburu ndu katsua ya onodu ntse l'idzu. Ndu o chi-koshiru idzu ono bu Kashena; Sheta; Adumata; Tashishi; Meresu; Masena; me Memukanu. Umadzu esaa ono, shi l'ali Peshiya; me ali Midiya ono bu ndu katsua onodu eze ntse; bya aburu ephe katsua nshinu le ndu ejeru eze ozi l'ali ono mgburumburu. ¹⁵ Eze aji ephe: “?Bu ngunu be ekemu suru t'e mee eze-nwanyi, bu Vashiti; keshinu o jikaru ome iphe yebe eze Kuzakusesu ziru ndu ozi iya t'ephe je ezia ya.”

¹⁶ Memukanu anodu l'ifu eze; me l'ifu ndu ishi ophu; su: “L'eze-nwanyi, bu Vashiti ta bulekwa-a eze b'o ngeru aka l'ishi nwenkinyi; o ngekwaru iya phu ndu ishi; mekpoo iphe bu ndu bu l'iphe bu edukfu l'edukfu, nokota l'ali-eze Kuzakusesu. ¹⁷ Ishi iya aburu l'iphe ono, eze-nwanyi, bu Vashiti meru ono be unwanyi ndu ophu a-nukota l'ephe ha. Teke ono; to nwehedu onye agubekwadu nji iya iphe; ephe ekfulahaa; su: ‘O kwa l'eze-nwanyi, bu Vashiti be eze, bu Kuzakusesu ziru t'e dutaru iya; yo jika ejeje.’ ¹⁸ Mbu; le nchi -bya ejihu ntanu-a be unyomu ndu ishi ndu Peshiya; me ke ndu Midiya ndu nuru iya nu a-wata ogha nji ephe okfu. Ephe ta akwabehedu

nji ẹphe ugvu; ẹhu awata oghu unwoke eghughu l'ẹke unyomu ẹphe nọ. ¹⁹ Oo ya bu; ọ -buru l'oo-kwe eze ememe bukwa t'ọ tũa ekemu t'eze-nwanyi, bu Vashiti ba abyahẹkwa eze l'ifu ọdo. T'eze woru ọkwa eze-nwanyi; nu nwanyi ọdo, ka iya mma. T'e wokwaruphu ekemu ono dee l'ẹkwo ekemu ndu Peshiya; me ndu Mídiya, bu ekemu, e ta gbanwejedu agbanwe. ²⁰ Ekemu ono, ii-tu ono -ngakotalephu ali-eze ngu l'oha; mbu ali-eze ophu du egvu; unwanyi awata ọkwabe nji ẹphe ugvu; tsube le ndu ophu kakota nshinu je akpaa le ndu ophu kakota nwanshi."

²¹ Onu ono, Memukanu yeru ono adu eze mma ye le ndu ishi ophu. Eze emee ya ege o kfu. ²² Eze ezia; e jekota l'iphe bu onu-ogo, ọochi; gude okfu-ali ndu nonu kfuaru ẹphe le yebe eze suru t'ọ bukwaru nwoke a-bu ishi l'ufu iya.

2

Eeme Ēsuta eze-nwanyi

¹ Yo be teke obu; l'obu jidatatsuaru eze, bu Kuzakuse su; yo wata ori ke Vashiti: k'iphe ono, o meru ono; me ekemu ono, a tũru l'okfu ẹka iya ono. ² To du iya bu; ndu ejeru eze ozi abya asu iya: "T'e jenu je achọ unwu-mgboko, ama mma, unwoke ta chikahubua ọkpa dutaru nggube eze. ³ Te nggube eze shi l'iphe bu edukfu, nonu fota ndu e-je achikobe unwu-mgboko ono, ama mma ono bya edobe le k'eze, no le SUSA bu ishi mkpukpu ali-eze iya. T'e duru ẹphe ye Hégayi l'ẹka; mbu onye ono, a haru ahaha, bu iya eletaje unwanyi eze enya ono. Te Hégayi mee ẹphe iphe o maru, oo-me ẹphe t'ẹphe ma mma. ⁴ Teke e metsuaru; nwamgboko, katsua eze mma l'unwu-mgboko ono l'ẹphe ha; t'onye onanu buru eze-nwanyi no-chia enya Vashiti." Idzu ono adu eze mma; yo nabata iya.

⁵ Le SUSA, bu ishi obodo b'o nweru onye Júda, shi l'ikfu Bénjaminu bu iya nu. Epha nwoke obu bu Mòdekáyi Jeyi. O bu nwanwa Shimeyi; buru nwanwanwaranwa Kishi. ⁶ Kishi ono tso le ndu Nebukadineza kpuru le ndzu le Jerúsalemu teke ono, o kpuru Jehoyakinu, bu eze ndu Júda lasha Bábyilonu ono. ⁷ Mòdekáya be ye le Hadasa bu. Hadasa bu nwa nwunne nna iya. Yo buru Mòdekáya mefutaru iya; kele nne iya ye le nna iya toru iya nwogbee. Epha ọdo, eeku je Hadasa bu Ēsuta. Ēsuta bu nwamgboko ama mma; du ugvu l'enya. Le nne le nna iya nwuhutsuaru; be Mòdekáya wotaru iya l'ọ bu nwa, o muru l'epho iya.

⁸ Ya ndono; e jetsua je araa ekemu ono, eze tũru ono araa arara; a chita unwu-mgboko l'igwe byatashia SUSA, bu ishi obodo; bya eduru ẹphe nu Hégayi t'o letaje ẹphe enya. E dutakwaruphu Ēsuta bya anu Hégayi, bu iya be unwanyi ufu-eze no l'ẹka t'o leta iya enya. ⁹ Nwamgboko ono; mbu Ēsuta adu Hégayi mma l'obu. Teke onophu; yo je achiko iphe, eegude je achọ mma; me nri, gbaru iche nu Ēsuta; bya eduta iya je edobe l'ulo, kakota mma l'ulo unwanyi eze ono; bya eduta unwu-mgboko esaa l'ufu-eze; nu iya t'ẹphe yetajeru iya ẹka.

¹⁰ Ēsuta te nwedu teke o koru ẹke o shi; m'ọ bu ẹke a muru iya; kele Mòdekáya suru iya t'e b'o kfukwa. ¹¹ Iphe bu mboku-mboku be Mòdekáya anodu je ejephe l'iku ogbodufu unwanyi eze ono t'ọ maru ege Ēsuta du; me ege oome eme.

¹² Unwu-mgboko ono; temanu ẹphe ejee l'ifu eze, bu Kuzakuse su; be ẹphe anoruodu onwa iri l'ẹbo medzua iphe, a gushiru l'unwanyi e-gude je memaa onwephe emema. Onwa ishingu be ẹphe e-gude manu meru memaa onwephe. Onwa ishingu ophu be ẹphe e-gude manu mbeleke; me iphe eegude etecha onwonye techaa onwephe. ¹³ Nwamgboko o gbaru oje l'ufu-eze bu iphe, bu iphe o suru l'ọ du iya te ya gude je l'ufu-eze; be aanu je iya l'ulo unwanyi eze. ¹⁴ Onye obu -jee l'urenyashi; o -be l'utsu echile iya; yo lufuta; jeshia ẹke ọdo, bukwapu ulo unwanyi eze. Onye eleta ulo onanu enya bu onye ejeru eze ozi, aza Shashugazu, bukwapu onye a haru

ahaha. Ọ bụ yēbedua bē nnufu eze phē nọ l'ēka. Nwamgbọko ọphu jewaru k'eze te ejehekwa ọdo; a gūfukwa l'eze l'onwiya kuru iya t'ọ bya.

¹⁵ Yọ bya erua teke ọ gbaru Ēsuta. Ēsuta bụ iya bụ nwamgbọko ono, Mọdekáya hefutaru ono; mbụ nwa nwunne nna iya, bụ Abihelu. Yēbedua te nwedu iphe, ọ sūru t'a nū iya; gbahaa iphe, Hégayi sūru t'o gude. Hégayi bụ onye ono, ejeru eze ozi, a haru ahaha; yoo letaru eze ụnwanyi iya ẹnya ono. Ēsuta atụbakota iphe bụ ndu phuru iya nū l'obu l'ēge o gude amabe mma. ¹⁶ Teke e dutaru Ēsuta byakfuta eze, bụ Kuzakusēsu l'ufu-eze bụ l'ọnwa k'iri; bụ iya bụ l'ọnwa Tebēti l'afa k'ēsaa, ọ wataru achichi. ¹⁷ Yọ buru Ēsuta bē eze kakọta oyeru obu l'iphe, bụ ụnwu-mgbọko ono l'ephe ha. Eze akwabēru iya ugvu; woru okpu-eze kpube iya; mee ya; yọ buru eze-nwanyi nọ-chia ẹnya Vashiti. ¹⁸ Eze abya agbaaru ndu ishi, achị achichi; mē ndu ozi iya aji. Onye aagbaru aji ono aburu Ēsuta. Yọ tūa ekemu t'a tūa ume l'iphe bụ ọnu-ogo ẹke ọochi; bya ekeshiaru ndu ono iphe, gbaru onye eze.

Mọdekáya agbaru eze ama

¹⁹ Teke e kukoru ụnwu-mgbọko ono k'ugbo ẹbo ya; bē Mọdekáya nọwa l'oke ọkwa* l'ufu eze. ²⁰ Teke ono bē Ēsuta t'e kfuduru ọha, ẹke o shi; m'ọ bụ ẹke a mūru iya; kē lē Mọdekáya sūhawaru iya t'ē b'o kfukwa. Ēsuta l'anụkwaruphu Mọdekáya okfu ẹge o shi anụjehawaru iya ẹya teke ono, o shi gude iya ono.

²¹ Teke ono, Mọdekáya nọ l'ọnu-nggamgbo eze ono bē iphe wataru oghu Bìgutana; mē Tereshi eghughu; ephe awata ọchi idzu ẹge ephe e-shi gbua eze Kuzakusēsu. Ndu ono ephe ẹbo bụ ndu ozi eze, eche ọnu-nggamgbo eze nche. ²² Mọdekáya anụ idzu ono; bya eje akọoru iya eze-nwanyi, bụ iya bụ Ēsuta. Ēsuta atūgbua je akọoru iya eze; sū iya l'ọo Mọdekáya kfuru iya ẹya. ²³ A bya enyoo okfu ono; phū l'ọ bụ oswi-okfu; bya achita ụmadzu labu ono je aswi-gbushia. A bya anọdu l'ifu eze dee iphe ono edede l'ekwo, e deshiru iphe meru nū l'alị-eze iya.

3

Ējo idzu, Hémanu achiru ndu Júda

¹ E mehetsua; eze, bụ Kuzakusēsu abya apalia ọkwa Hémanu; wolia ya; yọ bya akakọta iphe bụ ndu ishi ọdo. Hémanu bụ nwatibe Hamedata, shi l'eri Agagu. ² Eze abya atūa ekemu t'iphe bụ ndu ozi l'ọnu-nggamgbo eze l'ephe ha byishije ikpere; kwabē Hémanu ugvu. Obenu lē Mọdekáya jikaru iya obyishiru ikpere; jika ọkwaberu iya ugvu. ³ Ndu ozi l'ọnu-nggamgbo eze aji Mọdekáya iphe, meru iphe ọodaka ekemu, eze tūru. ⁴ Mbọku-mbọku; ephe ekfuru iya Mọdekáya. Obenu l'ē too yejeduru ephe ọnu. Ephe eworu iya je edooru Hémanu t'a maru; ?ephe a-ha Mọdekáya t'o meje ẹge oome; kē l'o kfuwaru ephe lē ya bụ onye Júda. ⁵ Teke Hémanu maru lē Mọdekáya te ebyijeduru iya ikpere; tọ kwabē iya ugvu; bē ẹhu gbanwuhuru iya ọku. ⁶ L'ọ nūtsuaru lē Mọdekáya bụ eri ndu Júda; b'ọ chī-buru l'ē tọ bukwa Mọdekáya bē ya e-gbu nwenkinyi. Hémanu acholahaa ẹge ya e-shi mee t'okpu ephe kpọhu; mbụ ndu Júda, bụ ndu kē Mọdekáya l'ephe ha l'alị-eze Kuzakusēsu.

⁷ Yo be l'afa, kwe eze Kuzakusēsu afa iri l'ẹbo, ọ wataru achichi; l'ọnwa k'odungu; bụ iya bụ ọnwa Nisanu; a tūa ẹnwa "puru" l'ifu Hémanu; shi ẹge ono fọta ọnwa, ephe e-me iphe ono; mē mbọku, ephe e-me iya. Ephe atūa ẹnwa ono; yọ daaru ọnwa k'iri l'ẹbo, bụ iya bụ ọnwa Ada.

⁸ Hémanu asū eze Kuzakusēsu: "L'o nweru ndu, jiru ẹkemeke ọbule l'iphe, bụ mkpukpu, nọkota l'alị-eze ngu l'ọ ha. Ome-l'alị nk'ephe dū iche l'iphe, bụ ome-l'alị

* **2:19** 2:19 Iphe e deru l'okfu Hibururu l'ēka-a bụ lē Mọdekáya dūgaru l'ọnu-nggamgbo eze. Ọ bụ l'iphe ọ kwata buru bụ lē Mọdekáya nọ l'oke ọkwa l'ufu eze.

kẹ ndu ọdo; ọphu ẹphe 'emejedu ekemu, eze tūru. A -haa ẹphe; b'ẹ to nwekwa mkpa, ẹphe agaru eze. ⁹ Ọ -būru l'ọ bụ uche-obu eze bẹ ya ekfukwa t'a tūa ekemu t'e gbushikota ndu ono. Ya a-kfū ụkporo ụnu ẹkpa mkpọla-ọcha ụkporo l'ẹsaa l'unu ẹkpa mkpọla-ọcha ise ye l'ẹke eedobejeru eze okpoga; t'e gude iya kfua ndu e-gbushi ẹphe ụgwọ."

¹⁰ Tọ dū iya bụ; eze abya agbata echi-mkpushi-ẹka iya gbẹe Hémanu Hamedata; onye eri Agagu; būru ọhogu ndu Júda. ¹¹ Eze asụ iya: "Lẹ ndu-a; mẹ okpoga-wa bụkwa nke ngu; je emee ẹphe ẹge dū ngu mma."

¹² Yo be l'ọnwa kẹ mbụ gbaru abalị iri l'ẹto; e kukoo ndu, ederu eze ẹkwo. Ẹphe abya achiko iphemiphe ọbule, Hémanu sūru t'ẹphe dee; dee l'ẹkwo nūkota ndu nọ-chiru ẹnya eze; mẹ ndu gọvano l'ọnu-ogo l'ọnu-ogo; nūkwa iya phụ ndu ishi ndu ọdo l'ẹphe ha. Ẹkwo ono b'e deru l'okfu-alị ndu nọkota l'alị-eze Kusakusesu l'ọ ha. Yọ būru ẹpha eze, bụ Kusakusesu b'e gude dee ẹkwo ono; bya egude echi mkpushi-ẹka iya mee ya iphe-ọhubama. ¹³ E zia ndu ọkpa-ẹgwa t'ẹphe gude ẹkwo ono je ekedzuru iphe bụ mkpukpu, nọkota l'alị-eze Kusakusesu l'ọ ha; mbụ ẹkwo ono, e deru ekemu, a tūru t'e gbugee ndu Júda; mee tẹ ọkpu ẹphe kpọhu l'akpuru ẹnyanwu lanu: ẹgirima mẹ ọgurennya; ụnwanyi mẹ ụnwegirima angụ ẹra. Teke ee-me iya l'ọnwa k'iri l'ẹbo, bụ iya bụ ọnwa Ada gbalephu abalị iri l'ẹto. Ekemu ono sūkwaruphu: teke e gbutsuaru ẹphe; t'a kwaa iphe ẹphe l'ọkwata. ¹⁴ Iphe ono, e deru edede ono bẹ a-būru ekemu; a raa ya arara l'iphe bụ ọnu-ogo, nọnu k'ọphu onyenọnu aa-kwabẹ akwabẹ. ¹⁵ Eze asụ t'e je ekeshia ẹkwo ono. Ndu ọkpa-ẹgwa ono atugbua; jeshia ya ekeke. E vuoduru ụzo zia ekemu ono lẹ Súsa, bụ ishi obodo. Eze yẹle Hémanu anọdu l'angụ mẹe. Obenu l'obu wafuru ndu Súsa l'ẹphe nutsuaru ozi ono.

4

Mọdekáya ekfuru Ēsuta t'o yeru ẹphe ẹka

¹ Mọdekáya amalẹruphu iphe, meru nū; ye ẹka l'uwe iya; zijaa ya ẹbo; bya achita uwe-aphụ ye; kpota ntụ kpua onwiya; gbafụ l'echi mkpukpu; l'akwa ẹkwa. ² Yo jerulephu ọnu-nggamgbo ufu-eze; vudo; kẹ l'ẹ tọ dudu onye yeru uwe-aphụ, eekweje t'ọ bahụ. ³ L'iphe bụ ọnu-ogo ẹke, a nūru ẹkwo ono, e deru ekemu, eze tūru ono bẹ ndu Júda, bu iya nū baru l'aphụ; l'akwa ẹkwa; l'aswị aswịswi. Ẹphe adu l'igwe; mbụ ndu ọphu yeru uwe-aphụ; gwọru lẹ ntụ.

⁴ Teke ụnwu-mgbọko; mẹ unwoke, a haruahaha, ejeru Ēsuta ozi byaru bya akọoru iya kẹ Mọdekáya; b'o ruru iya l'ẹhu. Yọ chiru uwe nū t'a chijeru Mọdekáya t'o yee; t'ẹ b'o yehe uwe-aphụ. E gude uwe rua; yọ jịka iya. ⁵ Ēsuta abya ekua Hataku, bụ nwozi eze; mbụ onye e yeru t'o jejeru yẹbe Ēsuta ozi; zia ya t'o je amaru iphe, atsụ Mọdekáya l'ẹhu; mẹ iphe, kpataru iya nū. ⁶ Hataku ejekfu Mọdekáya l'edukfu mkpukpu ono l'ọnu-nggamgbo eze. ⁷ Mọdekáya abya eworu iphemiphe ọbule, meru nū kọotaru iya; kọkwaaru iya phụ lẹ Hémanu kweru ụkwa okpoga ọo-kfū l'ẹke eedobeje okpoga eze; m'ọ -būru l'eze kwetaru t'e gbushia ndu Júda. ⁸ Yọ bya ewota ẹkwo ozi ono, e deru ekemu ono, eze tūru sụ t'e gbushia ndu Júda ono; mbụ ẹkwo ono, e keshidzuru lẹ Súsa ono; nū Hataku t'o koshi Ēsuta; gude kọoru iya ya t'o doo ya ẹnya. Yo zikwaaphu t'e zia Ēsuta t'o jekfu eze je arọ ya t'ọ phuaru ndu Júda imiko. ⁹ Hataku atugbua je achiko iphe, Mọdekáya kfuru iya dokotaru Ēsuta. ¹⁰ Ēsuta eziphu iya azu t'o je ekfuru Mọdekáya: ¹¹ "L'iphe bụ ndu ozi eze; je akpaa lẹ iphe bụ ndu bu l'ọnu-ogo, nọkota l'alị-eze iya l'ọ ha; maru l'ẹ tọ dudu nwoke; m'ọ bụ nwanyi, byaru bya abahụ jekfushia eze l'ogbodufu iya; gbahaa l'eze kuru iya. Onye meru ẹge ono bụkwa iphe, ekemu kfuru bụ t'e gbua onye ọbu egbugbu; gbahaa l'ọ bụ uche eze t'onye ọbu nọdu

ndzụ; yọ machiariu onye obu mgboro mkpola-ododo iya phụ. Eze nọokwaru ukporo abali l'abali iri; ẹ to kudu mu tẹ mu bya."

¹² A bya ezia Mọdekáya ozi, Ēsuta ziru; ¹³ yo ziphu ozi azụ t'o je asụ iya: "T'ẹ b'ọ rikwa lẹ keshinu ophu ọ nọ l'ufu-eze bẹ bu iya bu onye Júda lanu, a-nahu nu t'ẹ b'e gbu iya; ¹⁴ kẹ l'ọ -buru l'i nọ-kirishiru nta-a; ti ye onu; bẹ ee-shikwa l'uzo ọdo dzofuta ndu Júda. Ọle nggubedua; nggu lẹ ndibe nna ngu phẹ a-bukwanuru kpurupyata. Ọ bu; ?bu onye maru; m'ọ bu t'i yeta ẹka l'iphe, e me ntanu-a; bu iya kparu iphe e meru t'i nọdu l'okwa-a l'ufu-eze?"

¹⁵ Ēsuta eziphukwa ozi azụ t'e je ezia Mọdekáya; sụ iya: ¹⁶ "Tugbua je ekukoo ndu Júda, bu lẹ Súsa l'ephẹ ha; unu aswĩa aswĩswi; kfuru nu Nchileke l'okfu ẹhu mu. Unu nọ abali ẹto: eswe l'enyashi. Unu be erikwa nri; ophu unu 'etsukwa onu l'okoro. Yẹbedua; yẹle unwu-mgboko, ejeru iya ozi e-mekwaphu ẹge ono. Teke e metsuaru bẹ ya e-jekfu eze. A makwaru-a l'ekemu sụru l'ẹ tọ dudu mma. Ọle ya e-je; ọ -buru l'ọo anwuhu; ya anwuhu."

¹⁷ Mọdekáya atugbua je emekota iphe, Ēsuta ziru iya t'o mee.

5

Iphe, Ēsuta arọ eze

¹ Yo be lẹ mbọku k'ẹto; Ēsuta ewota uwe eze-nwanyi iya yee; tugbua je evudo l'imime ogbodufu-eze l'ifu obu-eze. Eze anọdu l'aba-eze iya l'ẹke ono; ghaa ifu l'ogbodufu ono. ² Yọ nọdu l'ẹke ono; phụ eze-nwanyi, bu Ēsuta l'ẹke o vudo l'ogbodufu. Yọ tubalekwa iya phụ l'anya. Yo wota mgboro mkpola-ododo, ọ pa l'ẹka machiariu Ēsuta; Ēsuta abyakfutashia ya bya edenyi ẹka lẹ mgboro ono. ³ Eze aji iya: "Eze-nwanyi; ?bukwa ole? ?Bu ngunu b'ọ du ngu t'eze meeru ngu? Ẹ to nwekwa m'o -ruhuru; i sụ tẹ ya kee ali-eze iya ẹbo; nu ngu nanu; ya te emeduru ngu iya."

⁴ Ēsuta asụ iya: "Ọ -buru l'ọ du eze mma; tẹ nggube eze; nggu lẹ Hémanu yinuru byaru iya lẹ nri ntanu-a; t'unu bya ntanu bya eria nri, ya shiru nggube eze."

⁵ Eze ekwe; zia ozi sụ t'onnye ya phuru nta-a bukwaru Hémanu; k'ophu ephe l'iya a-yi je aza Ēsuta oku. Tọ du iya bu; eze yẹle Hémanu atugbua jeshia kẹ Ēsuta lẹ nri ono, o kuru ephe ono. ⁶ Ephe angunyaa mee; eze ajikwa Ēsuta ọdo; sụ iya: "?Bu ngunu b'ọ du ngu tẹ ya meeru ngu? Iphe bu iphe i sụru tẹ ya meeru ngu bẹ ya e-me; m'o -ruhuduru; ọ buru tẹ ya kee ali-eze iya ẹbo nu ngu nanu."

⁷ Ēsuta asụ iya: "Owaa bu mkpa iya; buru iphe, ya arọ ngu: ⁸ Ọ -buru lẹ ya nọ nggube eze l'obu; buru l'ọ du ngu t'i meeru iya iphe, ya arọ ngu; bunu tẹ nggube eze; nggu lẹ Hémanu byaru iya lẹ nri echile. Teke unu byaru echile; ya eyee onu l'aji ono, nggube eze jiru iya ono."

Hémanu achị idzu ishi Mọdekáya

⁹ Hémanu egude ẹhu-otso-ena; l'ete ẹswa l'ala mbọku ono. Yọ phulephu Mọdekáya l'onu-nggamgbo eze; bya aphukwaaphu l'ẹ to gbeshidu egbeshi; gude koshi l'ookwabe iya ugvu; ẹhu eghulaha Hémanu eghughu l'ẹke Mọdekáya nọ.

¹⁰ Hémanu ekeshilephu ẹhu; byibe ẹka l'okpoma lashia. Yo rua ufu je ezia; t'e je ekukoo ndu ọnyà iya phẹ; mẹ nyee ya, bu Zereshi. ¹¹ Ephe erua; yo kulaha onwiya l'ẹge ya nweberu iphe; ẹge ya mushi-betaru unwu l'igwe; mẹ ẹge eze gude kwabetaru iya ugvu; bya emee ya; t'ọ buru iya katsua nshinu l'iphe bu ndu, eze meru ishi; mẹ ndu ejeru eze ozi. ¹² Yọ sụ: "L'ọ kwa yẹbedua nwenkinyi iya bẹ eze-nwanyi, bu Ēsuta kuru tẹ ya tsoru eze byaru iya lẹ nri. O kukwaru iya tẹ ya tsoru eze byaru iya lẹ nri echile. ¹³ Obenu l'iphe ono l'ọ ha te emejedu t'ẹhu tsoo ya ẹna; keshinu ọbuje; ya -swetade; ya aphụ onye Júda phụ, bu Mọdekáya l'onu-nggamgbo eze."

¹⁴ Nyeē ya ono; mbū Zēreshi yēle ndu ònyà iya l'ēphe ha asū iya: “Zia t'e je arūtaru ngu osweru. Aa-rū iya t'eli iya dū ūkporo nkwo-ēka labū lē nkwo-ēka iri. Teke o beru echile l'ūtsu; nggu eje kfuru eze t'a kpūta Mōdekáya je akfū-gbua l'osweru ono; k'òphu ii-gude ēhu-òtso-ēna tsoru eze; unu ejeshia ēke e kuru unu lē nri.”

Idzu ono adū Hémanu mma nshinu; yò tūgbua je ezia t'a rūta osweru òbu, aaswi-gbuje madzū òbu dobe.

6

Eze akwabē Mōdekáya ugvu

¹ Yo be l'enyashi mbòku ono; mgbēnya te kwehe roru eze. Yo zia t'e je ewotaru iya ēkwo akò iphe, e deru iphe, emē nū l'alì-eze iya. E je ewota iya; bya aguaru iya. ² L'èkwo ono b'a gūfutaru lē Mōdekáya gbaru ama lē Bìgutana; yēle Tereshi, bū unwoke labū, ono a haru ahaha; shi echeru eze nche l'ònu-nggamgbo eze ono; chijeru idzu t'ēphe gbua eze Kuzakusēsu. ³ Eze aji: “?M'o nweru ugvu, a kwabējewaru Mōdekáya; t'e shi iya maru ēpha iya k'iphe ono, o meru ono?”

Ndu ozi eze asū: “L'ē tò dūkwa iphe, e mejewaru iya.”

⁴ Eze aji: “?Bū onye nò l'ogbodufu eze phū?”

Yò būrū teke ono bē Hémanu abatalēphu l'ogbodufu, nò l'azū ufu-eze; tē ya kfuaru eze t'a kfū-gbua Mōdekáya l'osweru ono, ò kwakòberu, aa-kfū-gbu iya ono. ⁵ Ndu ozi iya asū iya: “L'ò kwa Hémanu nò l'ogbodufu eze.”

Eze asū t'e kua ya t'ò bata.

⁶ Hémanu abatalēphu; eze aji ya: “?Būkpò ngūnu bē ee-meru onye ò dū eze t'ò kwabē ugvu?”

Hémanu arīa teke ono bū l'ē tò dūdu onye òdo, eze a-nòdu arī t'a kwabē ugvu; gbahaa yēbedua.

⁷ Hémanu asū eze: “Iphe, ee-meru onye ò dū eze t'ò kwabē ugvu; ⁸ bū t'a chīta uwe, eze yējewaru; a kpūta ìnya, eze gbajewaru; mbū ìnya òphu e kpuberu okpu-eze. ⁹ T'a chīta uwe ono; kpūta ìnya ono nū onye lanū lē ndu ishi, a katsua òmaru ēpha ēphe l'alì-eze ngu-a; yee onye ono, ò dū eze t'ò kwabē ugvu ono. T'onye ono nòdu l'eli ìnya ono t'e gude iya jephekota l'edukfu edukfu alì-wa; raaru iya òha arara: ‘L'òwaa iphe, ee-mejeru onye ò dū eze t'ò kwabē ugvu!’ ”

¹⁰ Eze asū Hémanu: “Ngwa-a! Je achīta uwe ono; mē ìnya ono; wota ēge ono, i kfushiru ono meeru Mōdekáya, bū onye Júda, anòje l'ònu-nggamgbo eze. T'ē b'ò dūkwa iphe ono, i kfushiru ono m'òo nanū, ii-mephodo!”

¹¹ Ya ndono; Hémanu abya achīta uwe ono; kpūta ìnya ono. Yo woru uwe ono yee Mōdekáya; bya edoberu iya ìnya ono; yo nyikobe iya. Yo duru iya; yo je angū-phékota l'edukfu edukfu alì ono; l'ara iya arara: “L'òwaa bū iphe, ee-mejeru onye ò dū eze t'ò kwabē ugvu!”

¹² E metsua; Mōdekáya alaphu azū l'ònu-nggamgbo eze. Hémanu emekebewaphu; rìgobe iya; gūrū aphū; vuru ēka l'ishi lashia nk'iyā. ¹³ Yò lashia je achīko iphe, meru nū kòkotaru nyee ya; mbū Zēreshi; mē ndu iya ònyà l'ēphe ha. Ndu akpò-zijeru iya ūzo; mē nyee ya ono; mbū Zēreshi asū iya: “Keshinu Mōdekáya; bū onye Ju; yò būrū l'ēka iya bē iphe eme ngu nū shi b'ē ti mekputaphekwa iya. Nke ngu gvūakwaru.”

¹⁴ Ēphe akpūkwadurua okfu ono l'ònu; ndu ozi eze bya ekua ya. Ēphe egude òso duta iya; ēphe ejeshia lē nri ono, Ēsuta kwakòberu ono.

7

Aakfū-gbu Hémanu

¹ Tọ dọ iya bụ; eze yẹle Hémanu ejeshia lẹ nri lẹ k'eze-nwanyi, bụ Ēsuta. ² Ẹphe awatalephu ọngu mee lẹ mbọku k'ẹbo ono; eze ajia ọdo; sụ: "Eze-nwanyi, bụ Ēsuta; ?bụ ngunu bụ mkpa ngu ọbu? Kfua ya tẹ ya gbooru ngu iya. ?Bụ ngunu bụ iphe ọbu, ọ dọ ngu tẹ ya meeru ngu ọbu; m'o -ruhuru; ọ bụru tẹ ya kee alì-eze iya ẹbo; nù ngu."

³ Eze-nwanyi, bụ Ēsuta asụ iya: "Nggube eze; ọ -bụru lẹ ya baru ngu l'obu; bya adu ngu mma; byiko hanua tẹ ya nọdu ndzụ; nggu ahakwaaphu ndu nk'iya t'ẹphe nọdu ndzụ. Ọ kwa iya bụ iphe, ọ dọ iya t'i meeru iya; ⁴ kele yele ndu nk'iya b'e rewaru t'e gbushikota l'ẹphe ha. Mbụ l'e rewaru ẹphe t'ẹphe bụru kpurupyata; chihu. Ndege ọ -bụ l'erere, e reru ẹphe bụ t'ẹphe bụru ohu; mẹ ya adakwaaru ashì; kẹ l'egbe iphe-ẹhuka ono ta bụduru iphe, ogude pakfuta eze bya iya okfuchi nchì."

⁵ Eze Kuzakusesu ajì eze-nwanyi, bụ Ēsuta; sụ iya: "?Bụ onye b'ọ bụ? Nanụ nwoke, ha k'ome egbe iphe ono?"

⁶ Ēsuta asụ: "L'ọ kwa Hémanu-a. L'ọ kwa iya bụ ọhogu ayi; l'etso ayi l'ehenu!"

Hémanu awata ọtsu egvu l'ifu eze yẹle eze-nwanyi. ⁷ Eze egude ẹhu-eghughu gbeshi; paru mee ono haa; jeshia lẹ mgbabu iya. Hémanu aphulephu l'eze bẹ ribuwaru iya l'ime obu iya l'oo-me iya iphe, ọ tūberu; kwakpe azụ tẹ ya rọo eze-nwanyi, bụ Ēsuta t'a hakpọo ya nù tẹ ya nọdu ndzụ.

⁸ Yọ bụleruphu teke Hémanu daru l'ifu eze-nwanyi; l'arọ iya l'ẹke ono, ọ nọ dakobe oshi ono bẹ eze shilephu lẹ mgbabu iya phụ bụru pherekete; bya echia mkpu; sụ: "?O gbe emefua nù t'ọ gude eze-nwanyi k'ẹhuka raa l'ufu iya tọo?"

Ekfukfu, eze ekfukwadia iya-a; e gudewaphu Hémanu kechia ya ifu. ⁹ Habona; onye lanu lẹ ndu ozi eze asụ: "O nwekwaru osweru, aakfụ-gbuje madzụ, dọ ukporo nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri l'eli, Hémanu meru dobe l'ufu iya. Onye o meru iya doberu bụ Mọdekáya; mbụ onye gbajeru ama ẹjo idzu phụ, a chijeru nggube eze phụ; shi ẹge ono dzọo ndzụ ngu."

Eze asụ: "Unu je akfụ-gbua ya l'osweru ono!"

¹⁰ Ya ndono; e je eworu Hémanu kfụ-gbua l'osweru ono, o meru doberu Mọdekáya ono. E metsua; obu ejizita eze.

8

Ekemu, eze tūru l'ẹhu ndu Júda

¹ Mbọku ono kwaphu bẹ eze, bụ Kuzakusesu woru ọlo Hémanu, bụ onye ọhogu ndu Júda nù eze-nwanyi, bụ Ēsuta. Mọdekáya abya awata ọbyakfuta eze ntse; kele Ēsuta kọru eze ẹge ẹphe l'iya bụ-tabẹ. ² Eze abya agbata echi-mkpushi-ẹka iya, ọ nataru Hémanu; nù Mọdekáya. Ēsuta abya abya ewota ọlo Hémanu ye Mọdekáya l'ẹka.

³ Ēsuta adaa gwọshihu eze l'okpa; gude ẹkwa l'arọ iya t'ọ chikanua ẹjo idzu ono, Hémanu, bụ onye eri Agagu chíru l'ẹhu ndu Júda ono. ⁴ Eze eworu mgboro mkpọla-ododo iya machiaru Ēsuta; yo gbeshi bya evudo iya l'ifu; ⁵ sụ: "Ọ -bụru l'ọ dọ nggube eze mma; mbụ; ọ -bụru lẹ ya nọ nggube eze l'obu; ọ -bụru l'iiru l'ọo iphe, vudo nhamunha; yẹbedua adu ngu mma l'ẹnya; t'eze tūnua ekemu dee ya edede; t'e kee ya ekeke l'iphe bụ edukfu, nọkota l'alì-eze ngu mgburumgburu t'ẹ b'ọ dukwa onye e-me iphe ono, Hémanu Hamedata, bụ onye eri Agagu deru t'e mee tẹ ndu Júda l'ẹphe ha bụru kpurupyata ono. ⁶ ?Nanụ ẹge ya e-shi taa nshi; nọdu ele iphe-ẹhuka, adakfuta ndibe iya. ?Nanụ ẹge ya e-shi nọdu l'ele ndu nwe iya nù; ẹke eeme t'ẹphe chíhu?"

⁷ Eze Kuzakusesu asu eze-nwanyi, bu Ésuta yele Mòdekáya, bu onye Júda: “Ya wowaru ọ́lo Hémanu nu Ésuta; Hémanu obu b'a kfu-gbuwaru. Ishi iya aburu l'o shi eme te ya gbushigee ndu Júda. ⁸ Nta-a bu t'unu gude epha eze tu ekemu odo l'okfu ehu ndu Júda. Unu dee ya edede ege oo-du unu mma l'obu; unu ewota echi-mkpushi-eka eze mee ya iphe-ohubama; ke l'o to dudu iphe, e deru wota echi mkpushi-eka eze mee ya iphe-ohubama, o nweru onye bya agbanwe iya agbanwe.”

⁹ Mboku ono gèdegede b'e yeru madzu; e je ekukota ndu edejeru eze ekwo. Mboku ono be onwa k'eto, bu iya bu onwa Sivanu gbaru ukporo abali l'abali eto. E dekota ekemu Mòdekáya ono l'ekwo keeru ndu Júda; keeru iya ndu no-chiru enya eze; ndu govanu; me ndu ishi, nogbaa l'ukporo onu-ogo ishinguru l'onu-ogo esaa ono, no l'ali-eze Kuzakusesu tsube le Indiya rua Itiyopiya. Ekemu ono l'o ha b'e dekotaru l'okfu-ali epha; nu ndu nokota l'ali-eze ono. Ndu Júda b'e dekwaruphu nk'ephe l'okfu-ali epha; nu epha. ¹⁰ O bu l'epha eze Kuzakusesu be Mòdekáya gude dee ekwo ono; bya eworu echi-mkpushi-eka eze mee ya iphe-ohubama; nu ndu agbaje inya oso, bu inya, a zuru l'ozi eze; t'ephe je ekee ekwo ono.

¹¹ Ekemu ono, eze turu ono; anu ndu Júda, bu le mkpukpu nonu ike; t'ephe dzukobeje kwakobe onwephe; k'ophu epha e-gbupya iphe, bu oha; m'o bu onu-ogo, byaru epha ugu; bya ogbushi unyomu epha; me unwegirima epha; me t'ephe kwaa iphe epha okwata. ¹² Mboku, e yeru te ndu Júda mee iphe ono l'iphe bu onu-ogo, no l'ali-eze Kuzakusesu; bu mboku, onwa k'iri l'ebo; mbu onwa Ada gbaru abali iri l'eto. ¹³ Ekemu ono b'e ziru t'e dee ya edede keshikota l'iphe, bu onu-ogo, nonu; bya atua ya; yo buru ekemu t'e mee ya te ndu nonu nukota; k'ophu ndu Júda akwakobekwanu onwephe k'omelata ndu ohogu epha mboku ono. ¹⁴ Eze atua ekemu te ndu ejeje oke ekwo eze; me ndu agbaje inya oso, bu inya, a zuru l'ozi eze; tugbua teke ono teke ono je ezikashia ozi ono. Epha atugbua je ezikashia ya. E zikwaru iya phu le Susa, bu ishi ali-eze Kuzakusesu.

¹⁵ Mòdekáya eshi l'ifu eze lufuta; yewa nu uwe eze, eke urukpu-urukpu; me ophu acha ucha; kpuru okpu-eze, e gude mkpola-ododo mee. O yekwaruphu uwe kpowula kpowula, eke mee-mee, e gude okpobe owuu ocha kpaa. Ndu bu le Susa atushia uzu; telahaa eswa. ¹⁶ Yo buru ndu Júda oge ehu-otso-ena; buru epha ungara; teke a kabu akwabu epha ugu. ¹⁷ Iphe, bu onu-ogo; me mkpukpu eke, a nataru ekemu ono, eze turu ono; be ndu Júda, bu iya nu tekotaru eswa; ehu atsoo epha ena. Mboku ono aburu epha eswe aji; me eswe ehu-otso-ena. Ndu ohodo adu l'igwe bya agho ndu Júda; ke l'ephe tsuhuru ndu Júda egvu.

9

Ndu Júda alu-gbu ndu ohogu epha

¹ Onwa k'iri l'ebo, bu iya bu onwa Ada agbalephu abali iri l'eto; bu iya bu mboku, ee-me iphe ono, eze turu l'ekemu ono. Mboku ono bu mboku, ndu ohogu ndu Júda shi aru l'ephe a-aphuyabe epha. Obenu l'o mekocharu ghaa ighafu; ndu Júda akapyabu ndu ono, epha du ashi ono eka. ² Ndu Júda edzukogbaa le mkpukpu epha l'iphe, bu onu-ogo eke, eze Kuzakusesu achi; t'ephe tso ndu ono, achu ishi epha ono ugu. Obenu l'e to dudu onye duru ike kpofo epha l'ifu; kele ndu ono l'ephe ha atsukota epha egvu. ³ Iphe bu ndu bu ishi l'onu-ogo ono l'o ha; ndu no-chiru enya eze; ndu govanu; me ndu ozi eze; eyetakotaru ndu Júda eka; ke l'ephe atsu Mòdekáya egvu. ⁴ Mòdekáya abya agho eze madzu l'ufu-eze. Epha iya edekota ude l'iphe, bu onu-ogo ono l'o ha. Yo ka oshihu ike akaka l'eje.

⁵ Ndu Júda egude ugu-mbeke gbushikota ndu ohogu epha l'ephe ha; mee epha t'ephe buru kpurupyata. Ndu ophu du epha ashi be epha meleruphu ege du epha mma.

⁶ Lẹ Súsá, bú ishi alì-eze ono bẹ ndu Júda gburu unu madzú l'úkporo madzú ise. ⁷ Ěphe gbukwaruphu Pashandata; Dalufonu; Asupata; ⁸ Porata; Adalaya; Aridata; ⁹ Pamashuta; Arisayi; Aridayi; mę Vayizata. ¹⁰ Umadzu iri ono bẹ bú unwu Hémanu Hamedata, bú onye ohogu ndu Júda. O bú l'ẹ to nwedu iphe ẹphe denyiru ẹka; kẹ ọkwa iya l'ọkwata.

¹¹ Mbọku ono gędegede b'e dooru eze umadzu ole, e gburu lẹ Súsá, bú ishi alì-eze ono. ¹² Eze asú eze-nwanyi, bú Ěsuta: “Lẹ ndu Júda gbuakwaru unu umadzu l'úkporo umadzu ise; gbua gbua unwu Hémanu ẹphe iri lẹ Súsá, bú ishi alì-eze iya. ?Bú onye maru iphe, ẹphe meru l'ọnu-ogo ndu ọphu? ?O nwefuaru iphe ọdo, ya e-meru ngu? Kfu iya ekfukfu tẹ ya me iya ememe.”

¹³ Ěsuta asú iya: “O -búru l'ọ dú nggube eze mma; byiko nunu ndu Júda, nọ lẹ Súsá ike t'ẹphe gbaḅe ọkpa l'ekemu eze tųru; wota iphe ẹphe meru ntanu mefua echile gude gbochita onwẹphe. Ọdo aburu t'ì haa t'a chita odzu unwu Hémanu ẹphe iri; je ekoo l'osweru phų l'edzudzu ọha.” ¹⁴ Eze emee ẹge Ěsuta kfurú; bya atua ekemu lẹ Súsá; a chita odzu unwu Hémanu ẹphe iri je ekoo l'osweru. ¹⁵ Ndu Júda, nọ lẹ Súsá edzukoo ọdo l'ọnwa Ada gbaru abalì iri l'ẹno; gbua ukporo unwoke ugbo iri l'ise lẹ Súsá. O bú l'ẹ to nwedu iphe ẹphe denyiru ẹka; kẹ ọkwa iya l'ọkwata.

¹⁶ Ndu Júda, phoduru nų, bú ndu ọphu bu l'iphe bú ọnu-ogo alì-eze Kuzakusęsu edzukokwaaphu t'ẹphe dzọo ishi onwẹphe; shi ẹge ono tuta nwa ume l'ẹke ndu ohogu ẹphe nọ. Iphe ẹphe gburu bú ukporo unu madzú tete l'unu madzú ęsaa l'úkporo madzú iri. O bú l'ẹ to nwedu iphe ẹphe denyiru ẹka; kẹ ọkwa iya l'ọkwata. ¹⁷ Mbọku, iphe ono meru bú l'ọnwa Ada gbaru abalì iri l'ẹto. Yo be lẹ mbọku k'iri l'ẹno; ẹphe atua ume; mee ya eswe-aji; mę eswe ẹhu-otso-ęna. ¹⁸ Ndu Júda ndu kẹ Súsá edzukoo l'ọnwa Ada gbaru abalì iri l'ẹto; mę abalì k'iri l'ẹno. Yo be l'abalì k'iri l'ise; ẹphe atua ume; mee ya eswe aji; mę l'eswe ẹhu-otso-ęna. ¹⁹ Oo ya meru iphe, ndu Júda, bu l'ime obodo wotaru mbọku, ọnwa Ada gbaru abalì iri l'ẹno; dobe eswe-aji; eswe ẹhu-otso-ęna; mę mbọku, onyenonu eshije nri je anų ibe iya.

Ajì Purimu

²⁰ Mọdekáya achiko iphemiphe ọbule ono, meru nų ono dekota l'ẹkwo. Yọ bya edee ẹkwo keshiaru iphe, bú ndu Júda, bu l'iphe, bú ọnu-ogo alì-eze Kuzakusęsu. E deru iya ndu bu ote-ęnya; deeru iya ndu bu ntse-ntse; ²¹ sų ẹphe t'ẹphe wota mbọku, ọnwa Ada gbaru abalì iri l'ẹno; mę k'iri l'ise t'ọ búru ẹphe eswe-aji afa l'afa. ²² Ishi aji ono aburu l'ọo mbọku ono bẹ ndu Júda kabẹ kparu nkų hube ogu l'ẹke ndu ohogu ẹphe nọ; búru ọnwa, aphų ẹphe ghoru ẹphe ẹhu-otso-ęna; ẹkwa ẹphe aghoru ẹphe aji. Yo deeru ẹphe ẹkwo t'ẹphe dobe eswe mbọku ono eswe aji; eswe ẹhu-otso-ęna; mbọku, ẹphe e-shije nri je anų ibe ẹphe; mę mbọku, ẹphe e-mejeru ndu ẹ-te nwedu ẹge ọ haru ẹphe iphe-ọma. ²³ Tọ dú iya bú; ndu Júda ekweta iphe, Mọdekáya deru ẹphe l'ẹkwo; wata ọgba aji, ono, ẹphe wataru ono. ²⁴ Kele Hémanu Hamedata kẹ Agagu, bú onye ohogu ndu Júda l'ẹphe ha bẹ chijeru idzu ẹge oo-shi mee tẹ ndu Júda chihu; bya atua ęnwa “puru”; gude maru mbọku, ee-gwe ẹphe rakaraka t'ẹphe búru kpurupyata. ²⁵ Obenu lẹ teke ẹjo idzu ono ruru eze lẹ nchi; b'ọ tųru ekemu dee ya l'ẹkwo t'e wota iphe ono, Hémanu chiru kẹ ome ndu Júda ono; mee Hémanu l'onwiya. E vuta odzu yele l'unwu iya je ekobe l'osweru. ²⁶ O bú iya meru iphe e kuru mbọku ono “Purimu”. Ẹke akpuru-okfu ono shi bú lẹ ęnwa, a tųru mbọku ono bú ęnwa “purimu.” Yọ búru shita l'iphe ono, Mọdekáya deru l'ẹkwo ono; mę l'iphe, ẹphe phukotaru, meru ẹphe; ²⁷ bẹ ndu Júda meru iya; yọ búru ome-l'alì, nọduru ẹphe; k'ọphu ẹphebedua; ndu eri ẹphe; mę ndu lakfutaru ẹphe e-dobeje abalì ẹbo ono iche; ẹge e deru iya l'ẹkwo nų ẹphe; l'eme iya teke a sųru t'ẹphe meje iya. ²⁸ Iphe bú

ogbo nonu; iphe, bu ufu, nonu; iphe, bu onu-ogo, nonu; me edukfu, nonu a-nyataje mboku Purimu. Te Aji Purimu ono bukwaru okpu sweru okpu l'eke ndu Ju no.

²⁹ To du iya bu; eze-nwanyi, bu Èsuta; nwatibe Abihelu yele Mòdekáya, bu onye Júda abya edee ekwo k'èbo, meru te ke Aji Purimu kabaa oshihu ike. ³⁰ Èphe edee ekwo nu iphe bu ndu Júda, no l'ukporo onu-ogo ishingu l'onu-ogo esaa ali-eze Kuzakusesu. L'ekwo ono be èphe kfulu èphe ezi-okfu; me t'èphe ba achìhe obu l'eka; ³¹ t'èphe dobeje eswe purimu l'ògè iya, bu iphe, Mòdekáya ke Júda; me eze-nwanyi, bu Èsuta turu èphe l'ekemu; t'o buru èphe l'awa èphe ògè oswi aswiswi; me k'ogu aphu. ³² Ekemu, Èsuta turu le ke Purimu abya akabaa oshihu ike; e woru iya dee l'ekwo.

10

Ike Mòdekáya aka nshinu eje ejeje

¹ Eze Kuzakusesu abya atua ekemu te iphe, bu ndu l'ali-eze iya; mbu je akpaa le ndu bunyabe eze enyimu tuje akiriko nu iya. ² Iphe, bu iphe o meru gude koshi ike iya; me ege o meru te Mòdekáya buru onye ha nshinu; b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu le Peshiya; me Mídiya. ³ Mòdekáya; onye Júda bu iya no-tsotaru eze Kuzakusesu; buru eze madzu l'enya ndu Júda; igweligwe ndu Júda, bu unwunna iya edobe iya l'onodu ha nshinu. Iphe ooyeje aka aburu l'iphe, a-duru ndu Júda ibe iya le mma; me iphe, e-me t'ehu du èphe agu.

Jobu

Ako ẹhu Jobu

¹ O nweru nwoke lanu, bu onye Uzu, ẹpha iya bu Jobu. Jobu bu nwoke, uta ẹ ta dudu le ndzu iya; buru onye obu guru iphoro. O bu onye anoduje atsụ Nchileke egvu; l'eshije ẹge ono sefu ẹka l'ome iphe du ẹji. ² Iphe, o mutaru bu unwegirima unwoke ẹsaa; owaa unwanyi ẹto. ³ Aturu iya du unu aturu iri l'ẹsaa l'ukporo aturu iri. Inya-kamelu iya du unu ẹsaa l'ukporo iri. Eswi iya, a turu njigba ẹbo ẹbo du unu njigba eswi l'ukporo njigba eswi ise. Nne nkakfu-igara iya du unu nkakfu-igara l'ukporo nkakfu-igara ise. Ndu ejeru iya ozi adu l'igwe nshinu. O bulephu l'oo ya shi buru o-ka-ibe l'iphe bu madzu, a muru amumu l'uzo ẹnyanwu-ahata kpmukpamu.

⁴ Unwu iya ndu k'unwoke anoduje aha ome eswe-iphe ahaha l'ufu ẹphe iche l'iche. Teke ẹphe eme eswi-iphe ono; ẹphe ezia unwunne ẹphe ndu k'unwanyi ẹphe ẹto; t'ẹphe byaru ẹphe l'eswe-iphe ono. ⁵ Yo buje; eswe-iphe ono gvulephu; Jobu ekukoo ẹphe; mee ẹphe; t'ẹphe du nsọ. Nchi nodukwadia abohu echile iya; yo gbeshi gwoo ngweja-ukfuru l'ẹhu unwu iya ono l'ẹhu l'ẹhu; ke l'oorije; su: "Ya maru; ?unwu iya te meedu nu iphe, du ẹji. A maru; ?ẹphe te gudeedu nu obu ẹphe kfujoo Nchileke." Yo buru ẹge ono be Jobu shi emeje iya tekenteke.

Nchileke aha Sétanu t'ọ data Jobu

⁶ Ya ndono; yo be ujiku lanu; unwu Nchileke abya t'ẹphe koshi onwẹphe l'ifu Ojejoje. Sétanu etsoru ẹphe bya. ⁷ Ojejoje aji Sétanu ẹke ooshi bya.

Sétanu asu iya: "Le ya tsokwaru mgboko l'agha ngvudangvu. Ya -jee ifu; ya ejee azu."

⁸ Ojejoje aji Sétanu: "Enya; ?o ruru iya l'ẹke Jobu, bu nwozi iya no? Mbụ le Jobu bu nwoke, uta ẹ ta dudu le ndzu iya; buru onye obu guru iphoro. O bu onye anoduje atsụ Nchileke egvu; l'eshije ẹge ono sefu ẹka l'iphe du ẹji."

⁹ Sétanu asu Nchileke: "?I kfu ọo? Jobu; ?ootsu ngu egvu ke mmanu? ¹⁰ ?To budu nggu bu ike, Jobu yele ndibe iya; me iphe, bu iphe o nweru enweru gude buru. I mewaru t'iphe, bu iphe ẹka iya ruru buru iya upete; k'ophu bu l'eku iya tukoru ẹkemeke obule dzuru. ¹¹ Meduduphu t'ẹka ngu rua l'iphemiphe obule ono, o nweru ono; nggu aphu l'oo-nodu ngu l'ifu tua ngu onu."

¹² Ojejoje asu Sétanu: "L'ọ du mma! L'iphemiphe obule, Jobu nweru nowa ngu l'ẹka; o buphu te ẹka ngu be ru iya l'ẹhu."

Ya ndono; Sétanu ekwe tugbua.

¹³ Yo be ujiku lanu mboku, unwu Jobu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi dzukoru l'ulo okpara nna ẹphe l'eme eswe iphe; ¹⁴ nwozi agbabata bya asu Jobu: "L'oke-eswi ngu, eegudeje eje ozi-egu b'e gude l'akoru ngu iphe; nkakfu-igara ngu adokwaruphu l'iku ẹke ono l'akpa nri; ¹⁵ ndu Seba abya afuaru ẹphe; chiko ẹphe ruta; bya egbushikota ndu ejeru ngu ozi. Yo buru yebedua nwenkinyi iya be nahuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ẹge o du."

¹⁶ Onye onanu akpukwadurua okfu ono l'onu ekfu; onye odo agbabata bya asu: "L'oku Nchileke shilephu l'igwe daa bya achiko aturu ngu ono dzu-gbushia; kegbushikota ndu ozi ngu l'ẹphe ha; yo buru yebedua nwenkinyi iya bu onye wafuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ẹge o du."

¹⁷ Onye onanu akpukwaduru-a nk'iya l'onu ekfu; onye odo ezibata bya asu: "Le ndu Kalúdiya buru ndu ogbo o-lua-olaa uzo ẹto; ẹphe abya erutakota inya-ivu ngu

l'ọ ha; bya egude mma gbugbushikota ndu ejeru ngu ozi. Yọ buru yẹbedua nwenkinyi iya bẹ nahuru nụ; ya asụ tẹ ya bya ekfuaru ngu ẹge ọ dụ.”

¹⁸ Onye k'onanu egudekwadua nk'iya ekfu; onye ọdo ekwobata bya asụ Jobu: “L'unwu ngu l'ẹphe ha bẹ ọkwaru l'agba aji; l'angu mę lẹ k'okpara nne ẹphe; ¹⁹ a bya ele ẹnya; ejo oke pherephere, dụ egvu eshilephu l'echi-ẹgu bya enwutsua ọlo ono; nggube ọlo nggu adaa tuko unwegirima ono l'ẹphe ha tų-gbushikota. Yọ buru yẹbedua nwenkinyi iya bẹ wafuru nụ; ya asụ tẹ ya bya ekfuaru ngu ẹge ọ dụ.”

²⁰ Jobu akfu-lihu woru uwe kẹ yẹbe Jobu zijaa ẹbo; kpushia ishi iya; bya adaa kpube ifu l'ali; baaru Nchileke eja; ²¹ sụ:

“Ọ bụ ọtu bẹ ya gba shi nne iya l'ẹpho;

ọtu bẹ ya a-gba; laa.

Ojejoje bụ onye nuru nụ;

Ojejoje bụ onye nataru nụ.

T'ajaja buru kẹ Ojejoje.”

²² Iphemiphe ọbule ono mekotaru Jobu; ọbu l'ẹ to yedu ẹka l'iphe, dụ eji; ọphu ọ sụbua lẹ Nchileke meru eji.

2

Sétanu adata Jobu k'ugbo ẹbo

¹ Ya ndono; yo be mbọku ọdo; unwu Nchileke abyakwa t'ẹphe koshi onwẹphe l'ifu Ojejoje. Sétanu etsokwaruphu ẹphe bya l'ifu Ojejoje. ² Ojejoje aji Sétanu ẹke ooshi bya.

Sétanu asụ iya: “Lẹ ya tsolekwarupu mgboko agha ngvudangvu. Ya -jee ifu; ya ejee azụ.”

³ Ojejoje aji Sétanu: “Enya; ?o ruru ngu l'ẹke Jobu, bụ nwozi iya nọ?” Sụ iya: “Mbu l'ẹ t'ọ dukwa onye dụ l'ọ bụ Jobu lẹ mgboko-a gbaa mgburumgburu. Ọ bụ nwoke, obu guru iphoro; onye uta ẹ ta dudu lẹ ndzụ iya; buru onye atsụ yẹbe Nchileke egvu; shi ẹge ono too kweje ome iphe, dụ eji. Jobu gudelekwa onwiya ẹge o gude iya; e guderu lẹ nggube Sétanu kpaliru yẹbe Nchileke tẹ ya menwua Jobu ẹhu l'ẹ b'ọ dụ iphe o meru.”

⁴ Sétanu asụ Nchileke: “Tẹ ẹku lakwaaru ndzụ. ?Tị madu lẹ madzụ e-swekota ẹnya l'iphemiphe ọbule, o nweru enweru ẹge ee-me tẹ ndzụ dzua ya? ⁵ Ọlobu; meduduphu t'ẹka ngu rua ya l'anụ-ẹhu mę l'okpu; nggu aphụ l'ọo-nọdu ngu l'ifu tųa ngu ọnu.”

⁶ Ojejoje asụ Sétanu: “Ọ dụ mma! Jobu nọwa ngu l'ẹka. Ọlobu; dobekwa iya ndzụ!”

⁷ Tọ dụ iya bụ; Sétanu alufu l'ifu Nchileke tųgbua; je achita ejo ebyi wua Jobu l'ẹhu. Yo shi iya l'ishi tsee ya ẹge ono jeye l'okpa. ⁸ Jobu atųgbua je agwọo l'ikpo ntụ; wota mkpọkpo mbeji gude l'akọ iya.

⁹ Ya ndono yẹle iphe ono alunyaa ya; nyee ya asụ iya: “?I gudekwadua onwongu ẹge i gude iya. ?Tị tudu Nchileke ọnu; nwuhu?”

¹⁰ Jobu asụ iya: “I gbe ekfukwa l'ọ bụ nwanyi, eme eswe. ?Bulephu iphe-oma bẹ ayi a-nọdu anata l'ẹka Nchileke; haa ya iphe-ẹhuka l'ẹka tọ?”

Iphemiphe ọbule ono mekotaru Jobu l'ọ ha; ọbule ẹ to gudebua ọnu iya kfu ejo okfu.

Ndu ọnyà Jobu

¹¹ Ya ndono; yo be teke umadzu ẹto, ẹphe lẹ Jobu eshi ọnyà nuru iphe, dakfutaru Jobu; ẹphe eshigbaa l'ẹke, ẹphe bu wu-lihu; byatashia ya ajji. Ndu ono, byaru nụ ono bụ: Elifazu, bụ onye Témanu; Bilidadu, bụ onye Shuha; mę Zofa, bụ onye Nema. Ẹphe ẹto ono turu ọnu mbọku, ẹphe e-dzu l'ẹke ono; k'ọphu ẹphe a-yọru iya ọshi; dya ya ike.

¹² Ẹp̄he anọ̀dukwaduru ụzenya phụ iya; ẹp̄he ta hụbehe iya ama. Ẹp̄he atuko wa ẹkwa; woru uwe ẹp̄he lajashia; bya avotatsua ẹja kpukposhi onwep̄he l'ishi. ¹³ Ya ndono; ẹp̄he abya agwo-zita l'ogbodali l'ẹke ono; ẹp̄he l'iya anọ l'ẹke ono abali ẹsaa: eswe l'enyashi. Ophu o dudu onye ophu duru ike kfuru okfu nu Jobu; ke l'ẹp̄he phuru l'ip̄he-ẹhuka, ooje kwata oswa kpoo ẹka.

3

Okfu, shi Jobu l'onu

¹ E mekochaa; Jobu awata okfu okfu; bya awata oburu mboku, a muru yebe Jobu onu. ² Yo su:

³ “Tẹ mboku, a muru yebe Jobu;
me enyashi mboku, a suru:
'L'o kwa nwata nwoke
b'a tsutaru ime iya;'
bukwaru iyi.

⁴ Tẹ mboku ono
gbahukwa ochi!
Tẹ Nchileke, bu l'igwe
zahakwaa mboku ono.
T'iphoro ba adukwa mboku ono.

⁵ Tẹ mboku ono
gbahukwa tsabalangu!
T'o bukwaru urukpu
e-kpuppyabe iya!
Tẹ mboku ono gbahukwa tsabalangu!

⁶ Tẹ ikpikpirikpi ochi nakwaa
enyashi mboku ono.
T'ẹ b'a gukwaru mboku ono
ye l'eswe, no l'afa;
ophu a gukwaru iya ye l'eswe, no l'onwa!

⁷ T'enyashi mboku ono
bukwaru mboku,
gba ẹka nwa!
T'ẹ b'o dukwa okokooko
k'ẹhu-otso-ena,
aa-nu mboku ono!

⁸ Tẹ ndu atuje uboku onu
tukwaa mboku ono onu;
mbu ndu maru ẹge ẹp̄he
ee-shi kpa-tsua ẹjo agiyi.

⁹ Tẹ mkpo-kpodo nchi-abohu iya
gbahukwa ochi.
T'o lekwa ẹnya ẹ
nchi abyawa abohu;
teke e metsuaru
t'o buru iya ke mmanu;
ophu o phukwa
gerigeri nchi-abohu aphuphu ẹ phuu;

¹⁰ ke l'ẹ to swo-chidu nne mu ẹpho
t'ẹ b'a mu mu mboku ono;
k'ophu mu a-dalahu l'egbe ip̄he-ẹhuka owaa.

- 11 ?Bunua ngunu meru iphe,
mu ta nwuhudu nne mu l'epho;
mbu; nwuhu teke mu daru l'ali?
- 12 ?Bunua ngunu meru iphe
nne mu heru mu hefuta?
?Bu ngunu meru iphe o cheru mu era iya;
- 13 kele nta-a be mu ga azeruru nwandoo;
nodu le mgbenya;
l'atuta ume nwa nggujungguji;
- 14 mu le ndu eze; me ndu ishi,
bu ndu kpushitsuaru onwephe ulo;
yo dabutsuaru ochobo nta-a.
- 15 Mbu; mu le ndu a-chi nu,
bu ndu shi nwegbaaru mkpola-ododo;
dojishia mkpola-ocha edoji l'ulo ephe.
- 16 Odo aburu;
?bu ngunu kparu iphe,
e te lidu mu l'o bu nwata-une;
mbu l'o bu nwata, e te kpuhadu enya;
k'ophu iphoro?
- 17 L'eke ono; be ndu iwe
a-kpabuhu madzu eh;
a haa ndu ike gvuru
t'ephe tuta ume.
- 18 L'eke ono; be ndu mkporo
tso le ndu no iya nu atuta ume.
Ephe ta anuhedu olu ndu
anoduje achi ephe l'o bu ohu.
- 19 Ndu ha nwanshi no l'eke ono;
ndu ha nshinu anodu iya;
ophu ohu 'anohedu nnajiufu iya l'eka.
- 20 ?Nanu ege o du;
be iphoro noru ndu ejegbu
onwephe l'iphe-ehuka;
?l'aahaje ndu aphu byaru
t'ephe nodu ndzu;
- 21 mbu ndu anwuhu agu;
to kwe abyabya;
mbu ndu achu anwuhu
l'o bu eku, e domiru edomi;
- 22 mbu ndu eteje eswa;
mee emirima teke
e yeru ephe l'ime ili.
- 23 ?Bu ngunu kparu iphe
aa-ha onye e ta madu eke,
ooshi eshishi t'o nodu ndzu;
mbu onye
Nchileke yebudowaru;
yo kwaa l'o bu onye
no l'ime mgbabu;
- 24 ke l'aphu buwa mu nri;

- ude, mu atsu aduwa l'ọ bu
 ẹke mini atsoshi.
- 25 Iphe, mu shi kagee ọtsuta
 egvu bu iphe, megeeru byaru mu;
 iphe ono, ẹhu anmajẹ mu
 anmanma l'ẹke ọ nọ ono
 emekochaa mee mu.
- 26 Mu ta amabua iphe bu ẹhu-agu;
 mu ta ma iphe bu
 ọnodu nggujunguji;
 mu ta ma iphe bu ọtuta ume.
 Ọ bulephu iphe-ẹhuka.”

4

Ọnu, Elifazu eye

- 1 Tọ dọ iya bu; Elifazu,
 bu onye Témanu abya
 eyee ọnu; sọ:
- 2 “A -sukwanu tẹ ya yee ọnu;
 ?to ghudu ngu nọ eghughu.
 Ọbu; ?bu ẹge iphe aduje
 ndọ-ọ;
 madzọ edobe ọnu ndoo.
- 3 Lewaru; nggube onye
 zikotaru ndu ọdo iphe;
 ndu ike gvuru
 b'i gbọ-likotaru.
- 4 Ndu ukfu duru
 b'i kfulu okfu nọ;
 okfu ngu ono agbọ-lia ẹphe.
 Ikpere ngwọrinaka b'i meru; yọ kfulu.
- 5 Nta-a bẹ iphe-ẹhuka byaru nggubedua;
 tii mahẹ ọzo, ii-shi iya.
 Ọ zuru ngu lẹ gbirimu;
 meji atọfu ngu.
- 6 Egvu ono, iitsu Nchileke ono;
 ?tọ budunua ya ga bu agbarike ngu;
 ọta ono, ẹ-ta lẹ ndzọ ngu ono;
 aburu ẹke ii-ga achiru ẹnya ye.
- 7 Rinua ya ariri; ?nanu onye
 iswi dọ mma, lajẹru l'iyi.
 ?I phujeru l'onye doberu
 ẹka ndoo chihuru nọ lẹ mgboko?
- 8 Iphe, mu phuwaru gbe
 bu-chikwaaru lẹ ndu ako
 ẹjo iphe l'ọ bu okfu;
 l'aku ẹjo iphe akuku;
 bukwa iya phu bẹ ẹphe akpataje.
- 9 Nchileke -zua ume;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 Ẹhu-eghughu iya

- swọ-lihu; ẹphe aburu iyi.
- 10 Ọobujekwa agụ degee ekiri;
yo mee ẹnari.
Obenu l'oke agụ
bẹ aaswoje eze.
- 11 O -nwedu iphe agụ e-ri;
ẹgu egbua ya;
ụnwu iya agbakashihu.
- 12 A byaru bya atakpeeru mu okfu;
mu anụ-sweta iya anụ-sweta.
- 13 Mu anọdu l'arọ ẹjo nrọ
l'enyashi teke ono,
ndiphe adajewa
nda-mgbenya ono;
- 14 Mu awata ọtsu egvu;
ẹhu anmalahaa mu anmanma;
k'ọphu bụ l'ọkpu,
nọ mu l'ẹhu nmahuru mu jijiji.
- 15 Yo nweru maa,
byaru bya alọ swaa;
shia mu l'ifu sweta.
Ehu anwule mu phụ kpa.
- 16 Yọ bya anmagaru;
ọle mu ta adukwanu
ike kọo ẹge ọ gbaru.
Ọ bụlephu l'o nweru
iphe, vudo mu l'ifu.
Eke ono adalephu shikongu.
Yo nweru olu, jiru mu; sụ:
- 17 'O nweru ẹge ee-menua
te madzụ mmanu bya aka
Nchileke odobe-eka-ndoo?
?O nweru ẹge ọo-dunua
te madzụ bya aduebe mma
l'ifu onye keru iya nụ?
- 18 Ọ -buru ẹ Nchileke te
gudedu ire ndu ejeru iya ozi ẹka;
l'abajeru ojozi-imigwe iya
m̀bà l'iphe, ẹphe mesweru;
- 19 ?buchia madzụ, bu l'ulo ẹja,
bụ ẹja b'e gude tụa ọkpa iya;
adzo-gbu iya aka ntse
malẹ ọdzo-gbu erukfuru.
- 20 Tsube l'utsu jeye l'urenyashi;
b'e gwewaru madzụ ogwe uri;
t'o nwe onye ẹnya iya e-ru iya;
yọ buru kpurupyata.
- 21 Ọ -buru l'agbabufuru eri,
gude ndzụ ẹphe;
?ẹphe ta anwuhudu
l'ẹphe ẹ-be enwe egomunggo.' "

5

- 1 “Jobu; kunua oku nta-a;
t'a maru; ?m'o nweru onye a-za ngu nū.
?Nanū ụnwu-imigwe ono
onye ọphu ịi-gbaru dakobe?
- 2 Iwe-'agvū-l'obu egbujekwa onye eswe;
ęnya-kfūrukfuru l'ewofuje
onye mmamiphe pehuru.
- 3 Mbędua gudekwa ęnya mu
phū ęke onye eswe agbabę ọgvu.
T'a bya ele ęnya;
bę mu tūwaru ufu iya ọnu.
- 4 Ụnwu iya akwata l'awa awawa;
aatsuje ęphe ụtsuruku l'ulo-ikpe;
to nwe onye agbataru ęphe.
- 5 Ọ bụ ndu ęgu agū erije iphe,
ọ kpataru l'ęgu iya;
ęphe egwoje gwoo ọphu nọ l'iku ogvu.
Ndu ęhu achi ọku
avūje ęku iya avūvu;
- 6 ke l'iphe-ọtsu-l'ęhu
te shijedu l'ęja;
ọphu iphe-ęhuka
'eshijedu l'ime alị mifuta.
- 7 Obenu lę madzū b'a mūru ye
l'iphe-ęhuka ęge ono, abuje: ękoroku gbaa;
ọku iya ephekashihu ono.
- 8 Ndege ọ -bū l'ọo mu bụ nggūbedua;
iphe, mu ga e-me bụ
tę mu raku Nchileke;
wota ęge ọ dūru mu kọkotaru iya.
- 9 Nchileke emeje iphe-biribiri,
ę ta adujedu ike ọtu ọnu iya;
mbū iphe, dū egvu, 'agūta agūta.
- 10 Oomeje tę mini chia
lę mgboko.
Yo mee tę mini ono tsọ
tsọ-rutsua l'ęgu.
- 11 Oomelije ndu laru alị;
l'edutaje ndu agū aphū
dobe l'ęke ę ta dūdu iphe, eme ęphe.
- 12 Idzu ndu ęregede bę oomeje; yo chikashihu;
k'ọphu bụ l'ę t'ọ dūdu iphe,
ęphe emefuje ọnya.
- 13 Ndu maru iphe;
bę oogudeje ęregede,
ęphe agba nmata l'ọnya.
Ęge ono bę ọochikashije
mmamiphe ndu ntuphu-ire.
- 14 Nchi ejikfuje ęphe
l'echi oke-eswe; ęphe

- atso-kpulahaa atso-kpu
l'echi oke-eswe l'ọ bu onye eje l'ochi.
- 15 Ndu ẹ ta dudu ẹge
ọ haru ẹphe;
be ọodzofutaje.
Ọodzofutaje ẹphe l'ẹka ndu ike.
- 16 Ọo ya bu ẹ ndu ụkpa
ele ẹnya l'ee-mekochaa dzofuta ẹphe.
Teke ono; ọnu aburu iya
shikpiriki dundu;
ke l'uzo iya ta kfunduru akfuru.
- 17 Ọnu-oma bu k'onye
Nchileke ahuje ahuhu.
Ọo ya bu; ba akpokwa ẹka,
Okaribe-Kakota-Ike
alo ngu ẹ nchi ẹbo-ẹbo-l'afu.
- 18 Oomekaje madzu iphe;
obule oomeje t'o shi kfu.
Ọ bu echachi b'ọ bu;
obule ẹka iya emeje t'a ka mma.
- 19 Iphe-ehuka a-byaru ngu mbyapyabe;
yo dzokota ngu;
m'o -ruhuru; ọ ha ihagha.
- 20 Teke ejo-egu byaru;
be ọo-gbafuta ngu t'egu be egbu ngu.
L'ogè ọgu;
be oo-me t'e b'i la l'ogu.
- 21 Ẹ too kwedu t'ejo okfu rua ngu l'ehu;
ophu iitsudu egvu ọ-la-l'iyi.
- 22 Ọ -buru iyi byaru; buru
ejo-egu byaru; bulee ọchi
be ii-nodu achi iya;
ophu iitsudu anu-egu-egbudu egvu;
- 23 kele nggu ẹ mkpuma,
no l'egu a-gba ndzu;
anu, bu l'egbudu aburu ọnya ngu.
- 24 Ii-ma l'e to nwedu iphe,
eme ufu ngu; iphe, bu iphe,
i nweru enweru;
be ii-gu ọgu;
to du ophu aachọ achọcho.
- 25 Ii-ma l'unwu ngu du l'igwe;
awa ngu a-zaa l'ọ bu ẹswa, furu l'alị.
- 26 Ii-la l'oge nka-ezekuna nke ngu;
nggu adu l'ọ bu akpe,
e gburu l'ogè iya.
- 27 Ayi leekwaru iphe-a ẹnya;
phu l'ọ bu oswi-okfu.
Nukwaa iphe mu ekfu;
gude iya meru iphe!"

6

Ọnu, Jobu eye

- ¹ Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyee ọnu; sụ:
- ² “Ọ dọ iya t'e wota áphú,
 nọ iya l'obu tụa átùtù;
 phụ ẹge ọonyi-be ẹra.
 Mbụ t'a achiko iphe-ẹhuka iya
 chiru ye l'iphe,
 eegudeje átù ẹra iphe.
- ³ Ọ kafutaje ẹja,
 nọ l'eze ẹnyimu ọnyi ẹra.
 Yọ buru iya meru iphe
 olu mu ada njiji-ọnwu njiji-ọnwu.
- ⁴ Kele akfu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike
 ngutsuaru mu anguru l'ẹhu.
 Ọku, ọohu mu alọ mu ẹka lẹ meji.
 Iphe Nchileke gude eye mu
 egvu kperu mkpẹe lanu.
- ⁵ Nkakfu-igara-ọswa;
 ?ọoraje ọra teke ọota nri.
 Tọo eswi; ?oogbuje ọra
 mẹ nri, oori nọdukwadu?
- ⁶ ?Eerije nri, ẹ-te nwedu
 utso l'ẹ be eye iya únú.
 Ẹke ono, achajẹ ọcha l'ẹkwa-ọku ono;
 ?o nweru ẹge ọotsoje tọo.
- ⁷ Mu te edenyijedu iya ẹka;
 kele egbe nri ono
 anọduje ahụ mu ẹgbo.
- ⁸ Ọ g'a dukwanu mu mma;
 m'ọ -buru lẹ Nchileke
 a-nu iphe mu ekfu;
 meeru mu iphe, mu ele ẹnya iya.
- ⁹ Mbụ lẹ Nchileke a-tu obu; gwee mu uji;
 mbụ sefu mu ẹka;
 tẹ mu chihu lẹ mgboko-a.
- ¹⁰ Yo nwekwanuru nwiphe
 a-nọdu adu mu ike;
 ẹhu akabẹ tsoo mu ẹna
 l'ẹhu-uphu ọwaa,
 ta adazitadu mu adazita-wa;
 kele mu ta jikakwa ome
 iphe onye ono, dọ nsọ ono kfuru.
- ¹¹ ?Nanukwadu ọvo, nọ mu nu
 k'ole ẹnya ngunu?
 ?Bukwanu ole bụ kẹ ọta nshi;
 l'ẹ b'ọ dọ iphe aanọ ndzụ anọ-kfuru?
- ¹² Ike, nọ mu nu;
 ?ọ bụ kẹ mkpuma tọo?

- Tọo anụ-ẹhu mu;
?ọ bụ ope tọo?
- 13 ?Mu nwekwaduru ụvo, mu
e-gude agbaru onwomu
mkpu nta-a ike, mu shi nweru gvụwaru-a.
- 14 Onye ụzo chihuru gbakwaru
tẹ ndu ọnyà iya gbaaru iya
mkpu; m'o -ruhuru;
ọ bụru l'ẹ tọ tsuhedu
Ọkaribe-Kakọta-Ike egvu.
- 15 Obenu l'unwunne mu phẹ
bụ ndu ẹregede l'ọ bụ eyii.
Ẹphe dụ l'ọ bụ utso nggele,
gudeje ọso l'awụ.
- 16 Teke mini jiru ejiji;
nmụkoo anmụko;
yọ bụru lẹ mini suno,
adazeshihu nụ; b'o shi.
- 17 O -rua l'ọnanwu; yọ tashihu.
Okpomọku -byalephu;
mini ono agwụ l'ọgba iya.
- 18 Mu dụakwa l'ọ bụ onye ije, ẹkwo-nji jiru;
yo phua ụzo l'ẹke ọcho mini.
Yo je abaa l'alị,
anwụ-chigburu-inya;
laa l'iyi.
- 19 Ndu ije, shi Téma achọ mini;
ndu ije, shi Sheba achiru ẹnya dobe l'ụzo.
- 20 Ẹphe riru l'ẹphe a-phụ mini l'ẹke ono.
Ẹphe erua; t'ọ duhe l'ẹge ẹphe riru iya.
- 21 Ọ bụ ẹge ono b'ọ dụ mu l'ẹke unu nọ.
Unu phuru ẹge ọ byaru mu;
wata ọtsu egvu.
- 22 ?O nweru iphe mu rojeru unu?
?O nweru onye mu sụjeru
t'o wota iphe o nweru
je anuru mu nggalazu?
- 23 ?O nweru onye mu sụjeru
t'ọ bya agbafuta mu
l'ẹka ndu ọhogu mu;
m'ọ bụ l'ẹka ndu ẹjo madzụ.
- 24 Unu koshinu mu ẹke mu hasweru ọkpa;
tẹ mu dobe ọnu ndo.
- 25 Ọ bụ oswi-okfu l'ire-lanụ ahuje ọku;
Ọbu; ?bukpoo ngunu;
bẹ unu a-sụ l'unu gude ẹka
ekfu iphe-wa, unu ekfu-wa.
- 26 ?Bụ kele mu ta mahedu
ẹge mu e-me iya; meru iphe
unu a-rị l'okfu mu bụ mkpọkoro okfu.
- 27 Ọ bụ ndu dụ l'ọ bụ unu

atuje ẹnwa t'e je eree nwogbe,
 ẹ-te nwedu nna;
 mbụ gude obutobu ẹphe kpa ẹku.

- 28 Unu palinua ẹnya apali
 lee mu nta-a.
 ?Mu a-kabẹ nọdu unu l'ifu
 adzuru unu ẹjo-ire tọ?
- 29 Unu hẹe. Unu ba ebohenu
 mu ibo inyigirinyi.
 L'ọ kwa ẹpha mu;
 bẹ unu emebyishi emebyishi.
- 30 ?Mu a-dzuru unu ẹjo-ire tọ.
 ?Ọ bụ lẹ mu ta kabedu maru
 iphe, dụ iche l'ire-lanụ yele ẹjo-ire tọ?"

7

- 1 “?Tọ bụdu ọru-ike; bẹ madzụ byaru lẹ mgboko-a.
 Ndzụ iya; ?tọ dudu l'ọ bụ
 ndzụ onye e buru ozi.
- 2 Ọ dụ l'ọ bụ ohu, bụ iphe
 ọonoduje ele ẹnya iya bụ nwagu urenyashi;
 mbụ l'ọ bụ onye e buru ozi,
 bụ iphe, ọonoduje eche bụ
 ugwo-ọru iya.
- 3 Ọ bụ ẹge ono b'ọ dụ mu.
 Iphe, bụ ọnwa,
 sweru esweswe abukotajeru mu 'ọ-ga-lẹ-mkpa.
 Ẹnyashi, mụturu amuta;
 mu aghakọta gburugburu.
- 4 Mu -laa l'ulo; mu anọdu lẹ
 mgbamuiche kẹ wo:
 ?Bụ teke ole bẹ nchi
 a-bọhu.
 Ẹnyashi -nọdu;
 yọ kpụ onwiya gologolo.
 Mbẹdua l'aga gburugburu
 jeye teke nchi a-bọhu.
- 5 Ẹhu mu l'ọ ha bukota
 ẹhonwu mẹ inyi bẹ jiru iya nụ.
 Akpọ-ẹhu mu l'ọ ha
 kejashihukotaru mu
 ekejashihu; bụru ọnya.
- 6 Ndzụ mu gbe kakwa ngga,
 e gude ekwe ẹkwa ọso;
 ndzụ mu ekwo swaraswara
 l'ẹ b'ọ dụ iphe, mu levuru ẹnya iya.
- 7 Byiko Nchileke;
 nyatakwa lẹ ndzụ mu
 ta dudu iphe ọdo, ọ bụ; gbaha udzu-ọnu.
 Ẹ to gbe bụdu l'ẹhu
 a-tsokwadu mu ẹna ọdo

- 1 Ị ndzụ mu ọwaa.
 8 Onye phuru mu nta-a
 ta aphukwa mu ọdo;
 ii-chọ mu;
 ọbule ẹ tii phuhedu mu.
 9 Ọ bu ẹge ono,
 urukpu asakahuje ono;
 bu ẹge onye, e kpochiru l'ili
 ta alatahedu azu ọdo.
 10 Ẹ tọ latahedu azu l'ulo iya;
 ọphu ufu iya 'amahedu iya ọdo.
 11 Ọ bu iya kparu iphe
 mu te edobedu onu ndoo.
 Mu a-nodu ata kpukpurukpu
 l'ekfushi ẹge ẹhu du mu;
 chiko ẹge meji aphu-tabe mu
 uphu kfushia.
 12 Unu eche mu nche;
 ?mu bu eze ẹnyimu;
 ?te mu bu ẹjo anu, bu l'eze ẹnyimu?
 13 Mu shi ari l'oshi-azee mu
 e-me t'ehu du mu agu;
 mbu l'aba-anuma mu
 e-me te nggumaphu mu ka nwanshi;.
 14 Obenu l'i gudele-e ẹjo nro;
 gude aphu; gude nkopyabe l'eye mu egvu;
 15 k'ophu bu Ị mu gbe hata
 l'e yeru mu eri l'ekpiri;
 hata anwuhu;
 male egbe ndzụ ọwaa,
 mu no nta-a.
 16 Ndzụ ta guhekwa mu agugu;
 ike k'onodu ndzụ agvwa mu.
 Hakpele mu phuahaha;
 Ị ndzụ, mu no ta duhedu
 iphe, ọ garu mu!
 17 ?Bu ngunu be madzụ bu
 ke t'i gbe mee ya t'ọ ha nshinu?
 ?Bu ngunu be madzụ bu;
 ke t'i rivuje iya l'oriri;
 18 mbu ke t'i nyochaje iya l'utsu mboku-mboku;
 l'ahụ iya ama tekenteke?
 19 ?Tii kabekpodua wofu mu
 enya; m'ọ bu t'i haedu mu
 te mu kebe lee ọphu bu onu-mini?
 20 Ọ -buru Ị mu meru iphe du ẹji;
 ?bu ngunu be mu meru nggubedua;
 bu onye eche madzụ nche?
 ?Nanu ẹge ọ du b'ọ bu mu
 b'i bya aphube enya?
 ?Mu buwa iphe-ehuka noduru ngu tọ?

21 ?Nanụ ẹge ọ dụ b'ẹ tii
 gụkpoduaru mu nvụ l'ẹke mu mesweru ngu;
 mbụ paru haa l'iphe, dụ eji
 ọbu, mu eme ọbu;
 kẹ l'ẹ ta anọhekwa ọphu,
 baru ishi; e kpochia mu.
 Ii-chọ mu nta chọ mu imo; tii phuhe mu.”

8

Ọnu, Bilidadu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Bilidadu kẹ Shuha abya eyeeru Jobu ọnu; sụ iya:
 2 “?Bụ teke ole b'ii-kfu ẹge-a kfubebe?
 3 Ikpe Nchileke;
 ?oogbeje nggọ tọ?
 Mbụ; Okaribe-Kakọta-Ike;
 ?oomeje t'iphe vudo
 nhamunha gbe nggọ tọ?
 4 Ọo-bụkwa-a iphe, dụ eji,
 unwu ngu meru iya
 b'ọ gwataru ẹphe ụgwo iya.
 5 Obenu l'i -gbakfuta Nchileke;
 bya arọ
 Okaribe-Kakọta-Ike;
 6 ọ -bụru-a l'ị dọbebe mma; bụru onye ire-lanụ
 bẹ oo-gbeshia nta-a;
 gbaaru ngu mkpu;
 mee t'i laphu azụ l'ọkwa,
 i shi nọdu.
 7 L'ọdungu; bẹ ọo-dụ l'ị ha nwanshi;
 obenu l'o -rua l'ikperazụ;
 bẹ ịi-bụ oke amadụ.
 8 Jinua ndu bụ ọgurennya
 t'ẹphe kọoru ngu iphe,
 shi amụjeru ndiche ẹphe.
 9 Ayibedua kẹ unyaphua;
 ?bụ ngunu bẹ ayi maru.
 Ọ kwaphụ ẹge ono
 bẹ ndzụ ayi dụ kẹ nwa
 tsokengu lẹ mgboko-a.
 10 Ndu ono e-zi ngu-a iphe;
 kfuru okfu ye ngu lẹ nchị.
 Gekwaaru ẹphe nchị.
 11 Èjì; ?oovuje ogologo l'ẹke
 ẹ-ta bụdu ụda.
 Èkwo okpuru;
 ?ọonoje l'ẹke mini ta nọdu.
 12 Ọobuje; mini -gvulephu;
 yo vuru iphe bụ ẹgbudu,
 nọ l'ẹke ono ụzo nwụshihu.
 13 Ọ bụ ẹge ono bẹ ọotsa-kfufe

- ndu zaharu Nchileke.
 Ọ bụ ẹge ono bẹ iphe, ndu
 ẹ-ta madu Nchileke ele ẹnya iya
 abụjeru ẹphe kẹ mmanu.
- 14 Iphe, ọ dakoberu aduje l'ọ bụ eri.
 Iphe, ọ kpọru obu yeru adu
 gẹphere-gẹphere l'ọ bụ ụgbu mkpakiri.
- 15 Teke ọ dakoberu
 ụgbu mkpakiri ono; yọ daa.
 Ọ-gbakwa ya ẹka;
 to nwedu ọphu eme nụ.
- 16 Ọ dụ l'ọ bụ iphe, a kuru
 l'anwu; l'agba iya mini.
 Yo rushia iru ọphungu ji mgbabu ono;
- 17 gbakushia akwara l'ikpo
 mkpuma; l'ẹke ọcho ẹke, dụ ekfu-ekfu.
- 18 E -fefu iya l'ẹke ono, o futaru ono;
 ẹke ono ajika iya; sụ lẹ ya ta aphubukwa ya.
- 19 Yọ bwaru iya phu; ẹwu
 ọdo abya efuchia l'ẹke ono.
- 20 Nchileke ta ajikajekwa onye
 ẹ-ta dudu iphe, o meru;
 ọphu ọ bụjekwanu agbarike
 ndu eme iphe, dụ ẹji.
- 21 Oo-mekocha mee;
 ọnu aburu ngu ọnu-ochi.
 Yọ buru okoo bụ ii-nodu atụ.
- 22 Iphere e-mekochaa buru kẹ
 ndu ọhogu ngu;
 ufu ndu eme akirishi achihu.”

9

Ọnu, Jobu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Jobu abya eyee ọnu sụ:
 2 “Mu makwarua l'iphe iikfu bụ oswi-okfu.
 Ọbu; ?nanu ẹge
 madzụ mmanu e-me buru
 onye doberu ẹka ndoo
 l'ẹke Nchileke nọ.
- 3 Onye ọ dụ tẹ yẹle Nchileke
 tụa ya bẹ ọo-jikwa
 unukurunu aji;
 ọphu ọ zaghedu m'ọo nanu.
- 4 Nchileke bụ mmamiphe kpụ;
 buru iya bụ agburu-ẹhu kpụ.
 ?Bụ onye kwefujeru iya ike;
 e mekochaa;
 yọ duru iya lẹ mma?
- 5 Oonwuribeje ugvu; ugvu ta
 ama l'o nwuruberu iya.

- Oogudeje ehu-eghughu;
kpoo ya ishi-aku.
- ⁶ Mgboko be onma-woje
anmawo; nmaa itso,
e gude gvube iya yikayika.
- ⁷ Ootujeru enyanwu ekemu;
enyanwu echibuhu;
buru iya ebuchije
mkpo-kpodo;
yo haa echichi.
- ⁸ O bu yebedua nwenkinyi iya
susaru akpamigwe;
buru iya bu onye ejeje ije
l'eli akpara-mini,
atu l'echi eze enyimu.
- ⁹ O bu iya meru mkpo-kpodo,
bu Beya; me Oriyonu;
me Puleyadesu;
mewaru oke mkpo-kpodo,
notsua l'uzo ohuda.
- ¹⁰ Oomeje iphe, du biribiri,
e-te nwedu etu;
me iphe-ophulanya,
e ta agutadu aguta.
- ¹¹ Oobyaje bya esweta mu;
mu ta aphu iya.
Yo byakwa bya eshia iku,
eke mu no; mu ta ama.
- ¹² O -nata madzu iphe;
?bu onye a-su iya t'e b'o meshi?
?Bu onye ha k'oji iya
iphe oome?
- ¹³ Ehu -wata oghu Nchileke
eghughu b'e t'o mejekwa agha enya;
k'ophu bu le ndu soja
Rehabu byishiru iya ikpere.
- ¹⁴ ?Nanu ege mu e-shi asa iya okfu?
?Mu nweru onu, mu e-gude
te mu l'iya wata ntutu-ego?
- ¹⁵ O bu oswi-okfu l'e to dudu
iphe, mu kpataru;
ole mu te ejekwanu iya ogba okfu.
Mu a-nodunuphu aru
onye ono, bu onye ikpe mu ono
t'o phuaru mu imiko.
- ¹⁶ Mu -kua ya oku; yo bya;
be mu ta rikwa l'oo-yeru mu onu.
- ¹⁷ O bu oke pherephere;
be oo-gude bya egwee mu rakaraka;
mee t'onya, tukoru mu ehu dzuru ka nshinu;
l'e b'o du iphe, mu kpataru.

- 18 O gude iphe-otsu-l'ẹhu l'atsupya mu;
to kwe tẹ mu tufu ume.
- 19 O -buru k'okpehu;
bunu yẹbedua bu ike kpụ.
O -buru k'ikpe;
?bu onye e-kukwanu iya ikpe?
- 20 O -buru l'ẹ t'ọ dudu iphe mu
meru bẹ onu mu
kpataakwaru kpube mu.
O -bururu nụ l'iswi dū mu mma;
bẹ onu mu a-nma lẹ mu iya-a.
- 21 A makwaru-a l'ẹ t'ọ dudu
iphe, mu kpataru;
ọle mu ta akpahedu ishi;
mbu lẹ ndzu gbe duwa mu nū ashị.
- 22 Mbu l'ọ chiko buru iphe lanu.
O bu iya kparu iphe mu suru:
'Lẹ Nchileke emebyije ndu
ẹ-ta dudu iphe, ẹphe meru;
mẹ ndu bu ndu ikpe nmaru.'
- 23 Mgbonwu -gbakwoshilaha
ndu ẹ-ta dudu iphe, ẹphe
meru; meji atofulaha ẹphe;
bule-ẹ ọchi; bẹ Nchileke anọduje achi.
- 24 Mgboko-a -laa ndu
akirishi l'ẹka;
yo kwechishia ndu ikpe ẹnya.
O bu; ọ -budu iya;
?buhunu onye e-me iya.
- 25 ?Mu a-nọ-bekwadu ino-be agha.
O bu; ?mu gbe ele ẹnya
l'ọ nweru mboku,
ẹhu a-tso mu nwena.
- 26 Ndzu, mu agba
swacha-swacha l'ọ bu ugbo,
maru ogba oso.
Oozi phaaphaa l'ọ bu ivu
abya odzuta nwoku.
- 27 Mu -sụ tẹ mu haa ọgu aphu;
bẹ ifu a-gbanwe mu;
mu awata ọmu onu-ochi.
- 28 Obenu l'iphe-ẹhuka, mu eje;
bẹ mu atsukwadu-a egvu;
kele mu maru l'ẹ tii kwedu
l'ẹ to dudu iphe, mu kpataru.
- 29 Keshinu ikpe nmawaru mu;
?buhunu ole bẹ mu
alikashiru onwomu?
- 30 Ẹ to nwekwa mẹ mu gude
ncha saa onwomu;
du l'ọ bu eberugo;

- bya egude ncha kwọọ ẹka;
yọ ma mma;
- 31 bẹ ịi-patalẹkwa mu-a chee
l'iduma, echi buruburu;
k'ọphu bụ l'uwe, mu yeru l'ẹhu;
bẹ mu a-dụ ashi.
- 32 Nchileke ta bụdunu madzụ
ẹge-a, mu bụ-a;
mẹ mu agbakwanua ya
okfu; mẹ mu l'iya
edogbabekwanu iya l'ulo ikpe.
- 33 Ọphu ọ dukwanu
onye ogbo, nonu,
ge egude ayi ẹka;
gbokahu ayi;
- 34 mbụ onye a-nafu Nchileke
ẹchachi ono, ọ nuberu mu l'ẹhu ono;
k'ọphu ọo-ha mu oye egvu.
- 35 Teke ono; mu ekfukwanua
ẹge ọnu ha mu;
mu ta atsùhe iya egvu.
Obenu l'ẹge ọ dụ nta-a;
bẹ ike ta aduhedu mu k'ekfukfu iya.”

10

- 1 “Ọnodu ndzụ atsuwa mu l'ẹhu.
Ọo ya bụ tẹ mu bya
ekfushikota ẹke, ọotsu mu l'ẹhu; mbụ
kfushikota ẹge o ghu mu.
- 2 Mu a-sụ Nchileke:
T'ẹ b'ọ nmashinu mu ikpe!
T'ọ gushinuaru mu iphe, mu meru ọbu!
- 3 ?Tọ iphe, dụ ngu mma;
nggube Nchileke bụ t'ị nua mu aphụ;
mbụ t'ị mebyia iphe,
i gude ẹka ngu mee;
idzu, ndu ẹjo iphe egbe
buleru ngu-a ọnu-ọchi.
- 4 Ẹnya ngu;
?ọ bụ ẹnya madzụ tọ.
T'ọ bụ ẹge madzụ
ele ẹnya l'iphe b'ị leje iya.
- 5 ?Bụ ẹge nka kẹ madzụ beru;
bẹ nke ngu beru.
?Tọ bụ ẹge ịikata-be nka;
bẹ madzụ akatabe,
- 6 mekwanuru iphe, bụlephu
ẹke ọonmaru mu;
bẹ ịinoduje avọ;
l'achokashi ẹke mu mesweru.
- 7 Obenu l'ị makwaru-a

- l'ikpe ta nmadu mu;
 ọphu ọ dudu onye a-du ike
 nafuta mu l'eka ngu.
- 8 ?Tọ budunua nggubedua
 gude eka ngu moo mu;
 bya emee mu.
 ?Ii-bya aghakobe nta-a;
 woru mu mebyishia ọo?
- 9 Nyatakwa l'i kpuru mu l'ọ bu ọra.
 ?Ii-bya nta-a bya avokposhia
 mu te mu buru eja ọdo ọo?
- 10 Ọ bu nggu metaru umuda,
 e gude yee ime mu;
 nggu abya emekwaaphu
 te mu nodu l'epho nne mu kpua.
- 11 Nggua abya eworu anu-ehu
 yee mu oye uwe;
 bya egude okpu
 yele umi-okpu dzekfua mu.
- 12 Ọ bu nggu nuru mu ndzu;
 bya eyeru mu obu.
 Ọ buru ege i gude ehe mu
 meru iphe ndzu dzuru mu.
- 13 Obenu l'o nweru iphe i shi
 domiaru mu edomi;
 mbu le mu marua l'ọ bu iphe,
 i rikohawaru mu ariko:
- 14 le mu -mee, iphe du eji;
 be ii-tubekpele iya phu nvo;
 l'e tii leswetadu eke mu mesweru.
- 15 Ọ -buru l'ikpe nmaru mu;
 t'aphu bukwaru nke mu!
 Ikpe -laaru mu; be mu
 ta apalighekwa ifu apali;
 ke l'iphere buwa nke mu;
 iphe-ehuka, mu eje abyawa mu ori ishi.
- 16 Mu -je ome le mu paliru ishi;
 nggu achilahaa nta mu
 l'ọ bu agu.
 Nggua egude ike ngu ono,
 du biribiri ono fuaru mu.
- 17 Iikpobataje ndu ophungu,
 a-nodu agba mu ekebe.
 Mu egbe aka ngu ru
 oghu eghughu l'enya l'eje ejeje.
 Ndu soja ngu akpoje
 iche iche abya mu otso ogu.
- 18 ?Bunua ngunu meru iphe,
 i haru t'a mua mu?
 Ọ du mu t'a su le mu
 nwuhuru nne mu l'epho.

- 19 Ọ g'aka mu mma;
 ndege ọ buru le mu ta noɓua le phu;
 m'ọ kwanu le mu shi l'epho
 t̄a uswe lashia l'ili.
- 20 ?Mu a-no-bekwadu ino-be agha?
 Kufunu mu eka t'ehu kabe
 ts̄o mu nw̄ena;
- 21 t̄emanu mu alade eke ono,
 bu; a -lawa iya;
 ta alatahedu ọdo ono;
 mbu l'ali ono, noɗu gebeyingu;
 gbaa tsukiribangu ono;
- 22 eke enyashi iya bu abali-ishì;
 iphe, no iya nu aburu ekpuru-ochi;
 me nwonyonyo,
 gbakotaru ts̄ubalangu;
 bya aburu eke du gharagharaghara."

11

Ọnu, Zofa eye

- 1 T̄o du iya bu; Zofa, bu onye Nema abya eyee ọnu; su:
 2 "Aa-ha oye ọnu l'iphe
 ọwaa, i kfushiru-wa t̄o?
 ?Iikfushi iphe-a l'ọ
 t'a haaru ngu enge t̄o?"
- 3 Bebebe ono, iikfu ono;
 ?oo-me t̄e madzu dobe ọnu
 ndoo t̄o.
 I -jagee ndiphe ewena ono,
 iija ono; ?t'ẹ b'ọ du onye
 a-gb̄oru ngu chaa t̄o?"
- 4 I suru Nchileke l'iphe,
 i kwetaru te nwedu nt̄upo;
 bya asukwaphu l'i bu
 onye du-geru nu l'anya Nchileke.
- 5 Ọle; ọ dukwanu mu t'a su le
 Nchileke e-ye ọnu l'onwiya;
 mbu kpuhaa ọnu gbakushi ngu iya;
- 6 mbu kpuhaa mmamiphe gheberu ngu ọnu;
 ke l'okpuberu mmamiphe
 enweje ifu labu.
 Iphe, ii-maru; Jobu;
 bu le Nchileke gbe
 tu-zetakwa nu eka l'ah̄uh̄u,
 ọohu ngu; ma l'ege iphe,
 du eji, i meru ha.
- 7 ?Ii-dughe ike maru ege
 Nchileke habe ogvu?
 ?Ii-du ike ọo ọofuta ege
 Okaribe-Kakota-Ike beru?"
- 8 Ọ kakwa akpamigwe l'eli;

- ?nanu ege ii-me iya.
 O kakwa ali-maa ogvu;
 ?bu ngunu be ii-du ike maru.
- ⁹ O kakwa mgboko-a ogologo;
 kakwaphu eze enyimu usa.
- ¹⁰ Nchileke -bya nta-a;
 bya akputa ngu tu-chia;
 kpuru ngu jeshia ulo ikpe;
 ?bu onye a-kpo-shighe iya?
- ¹¹ Nchileke makotakwaru-a ndu ejire.
 Teke o phuru iphe, du eji;
 ?to tubejedu iya nvo to?
- ¹² Iphe, o bu bu l'o ka ntse ozufuta
 nkakfu-igara-oswa
 t'o wata ome l'o bu madzu;
 karia ome onye eswe
 t'o nweru egomunggo.
- ¹³ Obenu l'i -wowaru obu ngu
 tu-pyo l'eke Nchileke no;
 machiaru iya aka ngu ephe ebo;
- ¹⁴ bya esefukota aka l'iphe,
 bu iphe, du eji, iimeje;
 tii kweje t'o nweru iphe,
 du eji, a-no l'ufu ngu;
- ¹⁵ ono teke ii-pali ifu apali;
 iphere ta aduhe ngu.
 Oo ya bu; nggu evudo kemukemu;
 tii tsuhe egvu.
- ¹⁶ Ono teke ii-tuko
 iphe-ehuka ngu l'o ha zahakota.
 Yo du ngu l'o bu ege ono,
 utso abyatsuje; yo laa ono.
- ¹⁷ Ndzu ngu abya egbufu;
 ka echi oke-eswe onwu enwunwu.
 Ochi abya asahuru ngu l'o bu nchi-abohu.
- ¹⁸ Ii-buru le domangu rimangu;
 ke l'o nweru iphe iile enya iya.
 Ngggu anodu tufu ume l'ehu-gudangu.
- ¹⁹ Ii-la l'ulo; to du onye a-bya ngu oye egvu.
 A du l'igwe byalahaa t'i yeru ephe aka.
- ²⁰ Obenu le ndu ejo iphe;
 be uzo ephe e-mekochaa chihu;
 ephe ta aphu uzo, ephe
 e-shi nahu.
 Iphe, ephe a-nodu ele
 enya iya nwenkinyi aburu anwuhu."

12

Onu, Jobu eyeru Zofa

- ¹ To du iya bu; Jobu abya eyeeru iya onu su:

- 2 “È t'a tudu iya atutu;
l'oo unubedua bu
o-kfua-o-gvu.
I -nwuhu; mmamiphe etsoru ngu.
- 3 Olobu; me mu nwekwarua
egomunggo l'o bu unubedua.
?O nweru ege odo,
unu bya aka mu odo to?
?Bu onye bu onye
e ta madu iphe ono,
iikfushi ono l'o ha?
- 4 Nta-a; be mu buwa iphe,
ndu onya mu gude agba mgbano;
mbu mube onye shi
akpo-kuje Nchileke;
yo za mu.
Mu buwa iphe-ochi;
le mube onye doberu aka ndoo;
uta ta no mu l'ehu.
- 5 Ndu iphe duru le mma
ta amajedu iphe, bu le
madu no l'iphe-ehuka.
Epe asuje l'oo ndu
eturu loru b'a muru
iphe-ehuka yeru.
- 6 Obenu l'ufu ndu abali-d'egvu
te nwedu onye akpa epe eh.
Ndu akpatsu Nchileke iwe
te gbe dudu iphe,
eme epe;
mbu ndu ono, gude ogvu
epe l'ede ono.
- 7 Obenu; o -buru l'unu achu te
iphe doo unu enya;
unu je ajita unwu-anu-egu;
m'o bu unwenu.
- 8 Teke e to dudu;
unu kfuru eliphe
t'o zia unu iphe.
O -dudu; unu ahaa t'ema,
no le mini zia unu iphe.
- 9 ?Bu onye ole l'iphe ono,
mu gushiru ono ta madu
l'oo Ojejoje gude aka iya
mee iphe-a, meru nu-a?
- 10 O bu Nchileke be
ndu iphemiphe obule,
o keru ekeke no l'aka;
buru iya gude ume,
onyemonye obule atu.
- 11 ?To budu ege ono,

- nchị egeje iphe, ọ nuru egege ono;
bụ ẹge ire edejeodu ọnu l'iphe, oo-ri.
- 12 ?Tọ bụdunua l'ẹka ndu bụ ọgurennya;
bẹ eeshije mụta iphe;
bụru onye karu nka
bẹ iphe edoje ẹnya.
- 13 Ọ bụ Nchileke nwe
mmamiphe; mẹ ike.
Ìdzù yẹle iphe odo ẹnya
abụkwaruphu nk'iya.
- 14 Iphe, bụ iphe,
o nwutsuru enwutsu
ta dukwa onye a-dụ ike
kpụ-kwaa ya;
ọpflu ọ dukwa onye
a-dụ ike tùhàà onye ọ turu mkpọro.
- 15 Ọ bụ Nchileke bụ:
o -gbochia tẹ mini ba achị;
ẹjo mkpọ-anwụ abya.
Teke ọ tūharu ugbo;
yọ bụru utso.
- 16 Ọ bụ Nchileke bẹ ike;
mẹ mmamiphe nọ l'ẹka;
bụkwaru iya phụ b'ọ nọ
l'ẹka; mbụ onye ụgho;
mẹ onye ọoghoru iya.
- 17 Ndu akpọ-ziru ndu ọdo ụzo; bẹ ọotuje too;*
- mee ndu ikpe t'ẹphe bụru ndu eswe.
- 18 Oomeje ndu eze t'ẹphe shi
l'ọkwa-eze ẹphe; bya aburu ohu.
- 19 Ndu, achijeru Nchileke ẹja;
bẹ ọochifuje ọkpa l'alị; wofu ẹphe.
Ndu, bụ ndu vudowa nụ;
bẹ onwutsuje.
- 20 Ndu e gude ire ẹphe ẹka;
bẹ oomeje t'ẹphe ba mahe iphe, ẹphe e-kfu.
Ndu, bụ ọgurennya;
bẹ ọonafuje egomunggo
t'iphe be edohe ẹphe ẹnya.
- 21 Ndu, bụ ndu, a maru
ẹpha ẹphe; bẹ ọonmaje phulaphula.
Ndu, bụ ndu ike nọ l'ẹka;
bẹ oomeje; ike agvụ ẹphe.
- 22 Ookoshije iphe,
dụ ogvu ogvu, nọ l'ọchi;
l'emeje iphe, gbaru tsụbalangu;
t'ọ bụru iphoro.
- 23 Ọ bụ iya emeje tẹ mba bụru eze mba;
bụru iya echikaje iya.

* 12:17 12:17 Iphe ẹka-a kwata ekfu bụ lẹ Nchileke agbabeje ẹphe ọtu; ẹphe awata okpe ẹjo ikpe.

- Ọ bụ iya emeje tẹ mba zụa azụzu;
 bụru iya achikashije iya.
- 24 Ọonafuje ndu ishi
 kẹ mgboko-a egomunggo;
 nwuru ẹphe ye
 t'ẹphe wata ọgha-phe ebedere-badara.
- 25 Oomeje t'ẹphe etsutso etsutso;
 l'akpọ galagala l'ọ bụ onye mọe guderu.”

13

- 1 “Mbẹdua gudeekwa ẹnya mu
 phukota iphe ono l'ọ ha;
 bya egudewa nchị mu nua ya;
 yo doo mu ẹnya.
- 2 Iphe, unu maru;
 bẹ mbẹdua makwaru-a.
 Ẹ to nwekwa ẹke
 ẹnya mu laru l'ẹke unu nọ.
- 3 Obenu l'ọ dụ mu t'a sụ lẹ mu
 e-kfuru nū
 Okaribe-Kakota-Ike.
 Tẹ mu lẹ Nchileke l'onwiya tụa ya.
- 4 Obenu l'unubẹdua gude
 ntuphu-ire egbugbo mu.
 Unu bukota mkpokoro
 ndu njibya l'unu ha!
- 5 Ọ dụ mu t'a sụ l'unu a-tuko
 l'unu ha dobe ọnu ndo;
 kẹ l'ọ bụ ono g'e-koshi
 l'unu bụ ndu, maru iphe.
- 6 Unu ngabẹwaru nchị
 tẹ mu yee ọnu!
 Unu ngabẹ nchị;
 nua iphe, mu ekfu!
- 7 ?Bụ ngunu meru iphe unu adzụ ejo-ire;
 sụ l'ọo Nchileke bẹ unu ekfuchitaru.
 ?Bụ Nchileke;
 bẹ unu e-gude ẹregede l'ekfuchitaru tọo.
- 8 ?Unu eme t'unu gbataru Nchileke tọo.
 ?Bụ unu a-gbaru iya ọdzori tọo.
- 9 Nchileke -je unu enyochaa;
 ?unu adua ike mee ya eswe
 ẹge madzụ emeje ibe iya.
- 10 Ẹ to nwekwa ẹge ee-me tẹ
 Nchileke ba abaru unu mba;
 mọ unu wata ọkpa oke lẹ mpya.
- 11 Ọdu-biribiri iya;
 ?te egudedu unu tọo.
 ?Egvu iya ta akaduru unu oru l'ẹhu.
- 12 Iphe ono, unu ekfushi ono
 tuko bụru ẹtu, laru lẹ ntụ.

- Iphe, unu edo t'unu gude
dofu onwunu aburu iphe laru l'epoto.
- 13 Unu daa ashị; tẹ mu kfua;
ọphu, e-me nụ; t'o mee!
- 14 ?Bụ ngunu meru iphe mu
e-gude ndzụ mu tụa ntụ?
- 15 Ẹ tọ nwekwa m'o -ruhuru;
oogbu mu egbugbu;
bẹ mu a-chilekwarua ẹnya dobe l'ẹke ọono.
Mu e-vudokwa iya phụ l'ifu kpefu.
- 16 Ọ bụ iphe ono e-mekochaa dzọo mu;
kẹ l'ẹ tọ dudu onye,
ẹ-ta atsudu Nchileke egvu,
a-dụ ike kpọfu iya l'ifu.
- 17 Unu kpaa iphe lẹ nchị;
nụ iphe-a, mu ekfu-a!
Tẹ iphe-a, mu ekfu-a
bamikwaa unu abami lẹ nchị!
- 18 Lẹ nta-a, mu chikobewaru
iphe, mu e-kfu-a; bẹ mu
marua l'ikpe a-laru mu.
- 19 ?O nweru onye a-bya a-sụ
l'ọo iphe, mu meru ndọ-ọ?
Ọ -dụ ẹge ono; mu adaa ashị; nwuhu.
- 20 Nggube Nchileke;
iphe mu arọ ngu t'i meeru
mu dụ ụzo iphe labụ;
k'ọphu mu a-haa
odomi onwomu edomi l'ẹke ịino!
- 21 Sefu mu ẹka l'ẹhu;
nggu ahaa mu oyephe egvu
ono, iiye mu ono.
- 22 Ọ bụ teke ono bụ;
i -kua mu; mu aza ngu.
Teke ẹ-tọ dudu;
nggu ahaa tẹ mbẹdua
-kfujee ekfukfu;
nggu eyejeeru mu iya ọnu.
- 23 Ẹjo iphe mu ono;
?bụ ole b'ọ dụ.
?Bụ ugbo ole bẹ mu
mekpooru ẹjo iphe ono.
Koshinu mu ẹke mu chọru okfu;
mẹ ẹke mu mesweru.
- 24 ?Nanụ ẹge ọ dụ; bẹ iidomi
onwongu edomi l'ẹke mu nọ;
l'ele mu l'ẹ mu bụ ọhogu ngu.
- 25 ?Bụ mkpẹkwo,
pherephere alọnga alọnga;
bẹ ịinu aphụ.
?Bụ ẹswa ọkponku-a;

- bẹ jichi ọso ọto.
²⁶ Kẹ l'iphe, i deshiru lẹ mu
 meru bukota iphe,
 eru mu l'anu;
 shi ege ono vuta ejo iphe,
 mu meshiru teke mu bu
 nwokoro byabe mu l'ishi.
²⁷ I chiwaru mu okpa ye lẹ mkporo;
 l'enyo ti maru ege mu haru okpa ha iya;
 bya emee mu
 iphe-ohubama l'ichirukfu;
 k'ophu ii-majeru eke mu dzoru okpa.
²⁸ Oo ya kparu iphe madzu
 eyokashihuje l'ọ bu iphe rehuru erehu;
 mbu rubashihu l'ọ bu uwe, nra riru."

14

- ¹ "Iphe, bu madzu,
 nwanyi muru;
 be ndzu iya du-a tso-kengu.
 O buluphu iphe-ehuka bu
 iphe, jiru iya nu.
² Oojashije egwegwa l'ọ bu igu oshi;
 nwukwaaphu kpa teke ono teke ono.
 Yo buru ege nwonyonyo
 e ta akpojedu ukfu bu ege
 e to dudu ege onono-beje.
³ ?Bu egbe onye ono;
 be ii-woru enya rube.
 ?Bu egbe onye ono;
 be ii-kputa bya iya okpe ikpe l'ifu ngu.
⁴ ?Bu onye a-du-ghe ike shi
 l'iphe e ta duebedu mma
 wofuta iphe, duebe mma.
 E to nwekwa.
⁵ Keshinu ophu a guwaru ege
 madzu a-no-bebe ogu doberu iya;
 tu-buwaru iya onwa ole,
 oo-no lẹ mgboko-a;
 bya ekoshiwa iya ege e to noghatadu;
⁶ wofunu enya l'eke madzu no;
 haa ya to tusaru eh;
 jeye teke oo-jeghee oke-ozu iya
 l'ọ bu onye e buru ozi.
⁷ Oshi, gvuru l'ali nwekwaru
 iphe, oole enya iya;
 mbu l'e -gbutsua ya;
 yo futa odo l'ukfu iya.
 Ono, o futaru ono anyaa.
⁸ O bu oswi-okfu l'ogbaragba iya a-kashihu;
 ukfu iya anodu l'ali nwuhu;

- 9 obenu l'ọ -nụlephu nshishi mini;
 yọ dzụta ọdo;
 bya erua iru ọphungu l'ọ bu
 iphe, a kuru akuku.
- 10 Obenu lẹ madzụ -nwụhuwa; e lia ya.
 O -tụ-buwa ume;
 bẹ nk'iya gvụwaru.
- 11 O bu ẹge mini atahuje l'enyimu;
 alị akposhihu nkụ;
- 12 bu ẹge madzụ azeje;
 too gbeshihe ọdo.
 E too tehuhedu ọdo;
 ọphu o nwedu ẹge e meru iya;
 o gbe etetakwadu.
- 13 O dū mu t'a sū l'ii-wotale
 mu phụ je edomia l'ime ili;
 kpuchia mu iphe l'ẹke ono
 jeye teke ẹhu-eghughu ngu a-dazita.
 O dū mu t'a sū l'i tuburu
 l'ọo ẹge aa-nọ-bebe ndọ;
 tẹmanu nggu anyata mu.
- 14 Madzụ -nwụhutsua;
 ?ọo-nọdu ndzụ ọdo tọo.
 L'iphe, bu oge
 iphe-ẹhuka-a, mu nọ-a;
 bẹ mu e-eche jeye teke
 aa-tọfuta mu.
- 15 Teke ono bu: i -kua mu oku;
 mu aza ngu.
 Teke ono bẹ mube
 onye ono, i gude ẹka ngu
 kee ono a-dụlahaa ngu mma l'ẹnya.
- 16 Teke ono; bẹ ịi-wata ọgu ije mu ọgu;
 nggu elebuhu ẹnya l'iphe, dū ẹji, mu meru;
- 17 nggu eworu iya kechia ekechi;
 ruru iphe kpube iya.
- 18 Obenu l'ọ bu ẹge
 ugvu anọduje eribashihi; l'avọkposhihi;
 mbụ ẹge eenwufuje mkpuma
 l'ẹke ọokporu;
- 19 mbụ ẹge ono, mini
 ekwobashije mkpuma;
 mbụ ẹge ono, ukporo-mini evuje ẹja ono
 bu ẹge iimebyishije iphe,
 madzụ ele ẹnya iya.
- 20 Ịikapyabeje madzụ ẹkuku;
 kẹ onye ọphu agvụ.
 Iimeje tẹ ifu iya gbanwee; yọ bụru iya alala.
- 21 O -bụru l'aakwabe
 unwu iya ugvu;
 b'ẹ t'ọ mahedu.

- Ọ -bụru l'akpu ẹphe ifu l'ali;
 b'ẹ t'ọ phuhedu iya.
 22 Iphe, eru iya l'ẹhu bụ iphe,
 ahụ iya ọku l'ẹhu nk'iya.
 Yọ bụru aphụ k'onwiya;
 bẹ ọogu nkinyi iya."

15

Ọnu k'ẹbo, Elifazu eye

- 1 Tọ dụ iya bụ; Elifazu, bụ onye Témanu abya eyee ọnu; sụ:
 2 "Onye maru iphe;
 ọokfuje okfu, ẹ te nweedu ishi;
 m'ọ bụ gude okfu,
 ẹ-ta gadu mkpa eme t'ọ dzọo onwiya?
 3 ?Bụ mkpọkoro-okfu;
 bẹ onye maru iphe
 egudeje eye ọnu l'okfu tọ;
 ?mbụ l'ekfu okfu,
 ẹ ta dudu m'ọo nanu,
 baru uru?
 4 Obenu l'i woleruphu k'otsu
 Nchileke egvu fua l'ali;
 l'akposhikwaphu t'e bẹ
 eekfujehe anu Nchileke.
 5 Ọ bụ ẹjo ududu ngu ezi ngu iphe, ii-kfu;
 yọ bụru ẹregede b'i gude ekfu iya.
 6 Ọ kwa ọnu ngu anma ngu ikpe;
 ẹ tọ kwa nke mu;
 bụru ọnu ngu agba ngu ekebe.
 7 ?Bụ nggu bụ onye ọdungu,
 e vuru ọzo mua.
 ?Ọ dụ ngu l'i vu ugvu ugvu
 ọzo nọdu lẹ mgboko.
 8 ?Ị nujewaru idzu,
 Nchileke chiru tọ?
 ?T'iiri l'ọo nggu nwenkinyi; bẹ maru iphe?
 9 ?Bụ ngunu b'i maru, ayibedua ta madu?
 ?Bụ ngunu bụ iphe,
 edoje ngu ẹnya, ẹ te edojedu ayibedua?
 10 Ndu bụ ọgurennya;
 mẹ ndu ishi-ẹwo bẹ ayi
 l'ẹphe nọkwa l'ẹke-a;
 mbụ ndu, bụ nna ngu phẹ ọgurennya.
 11 Ike ono, Nchileke adu ngu ono;
 ?ọ ha ngu nwanshi l'ẹnya tọ;
 mbụ okfu ono, e ruberu
 ẹhu erube l'ekfuru ngu ono.
 12 ?Nanu ẹge ọ dụ;
 bẹ ọkpoma ada ngu kitikiti.
 ?Nanu ẹge ọ dụ;
 bẹ iivo ẹnya ẹge ono;

- 13 kẹ t'i woru ẹhu-eghughu ngu
atụ-koshi Nchileke;
egbe okfu ọwaa eshi ngu l'ọnu awushi.
- 14 ?Bụ ngunu bẹ madzụ bụ
kẹ t'ọ dọbe mma?
Madzụ ono, nwanyi muru ono;
?ngunu b'ọ bụ kẹ t'ọ buru
onye doberu ẹka ndoo?
- 15 Ọ -buru lẹ Nchileke
te gudedu ire unwu ojozi nk'iya ẹka;
imigwe l'onwiya ta dọbe iya mma l'ẹnya;
- 16 ?buchia madzụ, anọduje eme
alì-pata-chigbua;
l'angu iphe, dọ eji ọngu mini
e-gbe dọ iya mma l'ẹnya.
- 17 Ngabẹ nchì; tẹ mu mee
t'iphe doo ngu ẹnya;
tẹ mu kọoru ngu iphe,
mu gudewaa ẹnya mu phua;
- 18 mbụ iphe, ndu maru iphe kfuru;
tọgbo iya ẹba;
ọphu ọ dudu iphe,
ndiche ẹphe kfuru,
nweru ọphu ẹphe domiru edomi.
- 19 Ọ bụ ndiche ẹphe ono
gẹdegede b'a nuru alì-a;
ọphu ọ dudu ndu
mbyamubya, swejeru l'ẹke ẹphe nọ.
- 20 Ẹjo madzụ anọduje atsụ ude
jeye teke ọo-nọ-bebe;
mbụ taa chichichi gbururu jeye.
- 21 Iphe, ejiji iya nchì bụ iphe, eye egvu.
Teke ọ dọ l'iphe dọwaru iya lẹ mma;
ono teke ndu abalì-d'egvu
abyajẹ bya afọaru iya.
- 22 Ẹ too kwejekwa lẹ ya e-shi
l'ẹkpuru-ọchi wafu.
Ọ bụ l'ogu-mbeke
bẹ oo-mekocha laa.
- 23 Ọonoduje aghaphe;
maru lẹ ya bụ nri udele.
Ọ manarua lẹ mbọku,
nchi e-jikfu iya bẹ tọwaru iya l'ukfu.
- 24 Iphe-ẹhuka; mẹ aphụ bụ
iphe anọduje eye iya egvu.
Ọ kapyabẹ iya ẹka l'ọ bụ
onye eze, rụkotawaru ẹhu k'ọgu.
- 25 Iphe, kparu iya nù
aburu l'ootsuru Nchileke ẹka l'iri ise.
Ẹge ono b'ọ nyaru
Ọkaribe-Kakọta-Ike ndu.

- 26 Oogudeje igbidigbi iphe,
shihuru ike,
eegudeje ezeru ọgu;
bya t'ẹphe kwagba iya.
- 27 A makwaru-a l'ọ daru ọkporokpo
jeye l'ifu; bya eyee anụ l'ukfu;
- 28 obenu l'ẹke, o mekocharu buru
bụ ẹ mkpukpu, ẹgara kfuru;
l'okorobo ụlo, ẹ ta dudu
onye bu iya nụ; l'ụlo, bụwa mkpokpo-ozulo.
- 29 Ẹ to nwedu iphe,
oo-nwekwadu.
Iphe o nweru enweru
a-buru iya ẹka-ọla-azụ;
ọphu iphe, o setaru eseta
'ejgbaheduru alị ono.
- 30 Ẹ tọ wafudu l'ẹkpuru-ochi ono.
Ọ bu ire-ọku a-nganwushi iru iya.
Yọ buru Nchileke
a-phụ iya ọnu phukashia ya.
- 31 T'ẹ b'o zihe onwiya okfu
je akporu obu ye
l'iphe ẹ-ta gadu mkpa;
kẹ l'ẹ tọ dudu iphe, oo-rita iya.
- 32 Ụgwo iphe o meru bẹ
aa-kfụ-dzu iya akfụ-dzu;
tẹmanu oge nk'iya erua;
ọphu ẹkali iya 'enwedu l'o rua iru.
- 33 Ọo-du l'ọ bu vayinu,
e chikoshiru akpuru iya
l'okurutu; mbụ l'ọ bu
oshi olivu, tsutsuaru igu;
yọ nahụ iya rishihu.
- 34 Iphe, bụ ndu ẹ-ta atsudu
Nchileke egvu
a-gba ẹka nwa.
Yọ buru ọku e-tsufu
ụlo ndu yeru obu l'ona
ẹka-azụ.
- 35 Egbe ndu ono achije idzu;
mee iphe, dọ ẹji.
Ó bụ ẹregede bụ iphe
ejije ẹphe ọkpoma ejiji.”

16

Ọnu, Jobu eyeru Elifazu

- ¹ Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyee ọnu; sụ:
- ² “Mu anujehaakwa egbe
okfu-a, unu ekfu-a.
Ọ kwa ọchi;

- bẹ unu byaru mu achichi.
³ ?Bụ teke ole
 bẹ unu a-ha okfu ẹge-a?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 unu ekfu ẹge-a?
- ⁴ Ndege ọ bụ mbedua bụ unu;
 m'ọ kwaa ẹge-a, unu ekfu-a;
 bẹ mu ga anodu ekfu.
 Mu ga anodukwa-a
 agbaru unu okfu ọgba egbe;
 l'azuru unu ukwe.
- ⁵ Ọle mu g'akabejekwaa
 gude ọnu mu adu unu ike;
 ọshi, mu g'anodu ayoru
 unu g'emekwa-a t'ehu gụa unu phengu.
- ⁶ Obenu; mu -kfu okfu; iphe,
 eme mu nọ emele mu-a.
 Mu -dobe ọnu ndoo;
 too gbe aka mma.
- ⁷ Nggube Nchileke;
 i mewaru mu; ike agvu mu.
 I kpwaru mu ishi;
 gbabe mu ẹka ọtu l'ufu mu.
- ⁸ I mewaru mu; mu agbajoshihu.
 Ono aburu iphe ekebe
 le mu meruphu ẹjo iphe.
 Agvugvu-a, mu gvuru-a
 agbakwaphu ekebe ekpu mu.
- ⁹ Nchileke gudewa
 ẹhu-eghughu lakashi mu alakashi.
 Mu duwa iya ashi;
 yoo taru mu ikirize.
 Onye ohogu mu eme iya
 t'ọ vọ mu ẹnya avovo.
- ¹⁰ Ndiphe aphuje mu;
 mu etee ẹphe ukfu;
 ẹphe echi mu ẹka
 l'ishi-nchi; l'eme mu
 iphe-iphere.
 Ẹphe kpakoru mu akpoko;
 l'etso mu okfu.
- ¹¹ Nchileke nwuwaru mu nọ ndu ẹjo madzu.
 O wowaru mu ye ndu ẹjo
 iya ono l'eka.
- ¹² Mu shikwa-a buru l'ehu-agu.
 Yọ bya apyita mu l'ekpiri;
 gwee mu egwegwe.
 Oodo mu edodo te ya meka mu iphe.
- ¹³ Ndu agbaru iya akfu
 nọ-pheru mu mgburumburu;
 l'agbafushi mu meji;

- chishia mu ọtso-ile wushi l'ali.
Imiko mu ta dụ iya.
- 14 Ooyele mu phu ọru
n-yepyabe.
Ọonoduje ezipyabe mu
l'ọ bụ onye soja.
- 15 Mu dzuwaru uwe-aphu
kpube onwomu;
woru ifu kpube l'eja.
- 16 Mu rawaru ẹkwa;
ẹnya achaa mu too;
ẹnya gbakotawaru mu ọchi.
- 17 Obenu l'ẹka mu ta dubua l'iphe-kpaa.
Ekfukfu, mu ekfufe anu
Nchileke buhuru ẹsa.
- 18 Nggube ali;
be ekpuchikwa mee mu iphe!
Te mkpu, mu echi
ba abukwa k'iphoro!
- 19 Mbụ le nta-a;
be onye ekebe mu nokwa l'imigwe.
Onye ophu ekfu
eyeru mu nu anodu oreke-imeli.
- 20 Ndu onya mu phe
egbe achi mu ọchi.
Ole onye mu ara ẹkwa
araku bu Nchileke.
- 21 ?To nwedu onye a-roru mu Nchileke;
ege ono, madzu aroje l'ehu
madzu ibe iya ono.
- 22 O bua nwafa olemole nta-a;
mu ejeshia eke, bu:
mu -jewa iya; mu ta alatahedu odo.”

17

- 1 “Ume ta nohekwa mu.
Nke mu guakwaru.
Mu nokwa l'eche mboku, ee-ye mu l'ili.
- 2 O bulephu ndu azuru mu
ukwe bu ndu no-pheru mu mgburumgburu.
Eke ẹnya mu anoje bulephu
l'ejo oshi ono, epe noru mu ono.
- 3 Nchileke; byiko;
yenu onwongu l'itumo
l'okfu ẹka mu ege ono, icho ono;
ke l'e to dudu onye odo,
a-naghe mu mkpaleka odo;
gbahaa nggubedua.
- 4 I mechishiwaru epe
ekpa egomunggo;
to duhe iphe, edojekwadu epe ẹnya.

- Be ekwekwa t'ephe mekputa mu.
⁵ Onye jikaru ndu onya iya
 l'okfu iphe oo-rita iya;
 be unwu iya e-mekochaa tsua ishi.
⁶ Nchileke mewaru mu;
 mu aburu iphe, ndiphe
 gude agho ugho okfu;
 iphe bu onye phuru mu nu;
 yo gbua mu onu-mini l'ifu.
⁷ Mu gwaru aphu l'elewa-a gegege;
 mbu l'o buwa-a nwonyonyo mu;
 bu iphe phoduru nu.
⁸ Ndu, obu guru iphoro
 b'o teru ukfu.
 Ndu iswi du mma aswolihi;
 tso ndu e-te emedu ele Nchileke.
⁹ Oe ege o du ege o du;
 be ndu doberu aka ndoo
 a-bukpelekwaphu ndu ephe bu.
 Ndu doberu aka ndoo
 a-nodu aka ike akaka eje.
¹⁰ Obenu; unu l'unu ha; u
 nu byanu odo.
 E to nwekwa l'unu ha
 m'o bu onye lanu, nweru egomunggo.
¹¹ Nke mu gvukwaru.
 Iphemiphe obule, mu shi rja
 k'ememe te nwehekwa.
 Ege ono kwaphu;
 be iphe, bu iphe shi gua mu
 k'ememe buwa ke mmanu.
¹² Ndu-a wowaru enyashi kua eswe;
 woru 'ochi' kua 'iphoro.'
¹³ O -buru le mkpakọ ufu mu bu ali-maa;
 o -buru l'eke mu a-togbo
 iphe-azee mu bu l'eke gbaru tsabalangu;
¹⁴ o -buru le mu suru ili l'oo ya bu nna mu;
 bya ekua ehonwu nne mu;
 o dudu buru nwunne mu nwanyi:
¹⁵ ?buhunu awe odo;
 be mu elekwadu enya iya.
 ?Bu onye a-subaa mu l'oo
 iphe, mu a-nodu ele enya iya ndo-o.
¹⁶ ?Oo-toru mu
 nwuda l'ali-maa to.
 Mu l'iya; ?ayi a-chiko buru eja to."

18

Onu k'ebọ, Bilidadu eye

- ¹ To du iya bu; Bilidadu ke Shuha abya ekfuru yeru Jobu; su iya:
² "Bu teke ole; be ii-kfu ege-a kfubebe.

- T'egomunggo rua ngu ali;
t'ayi e-ye onu l'iphe-a.
- ³ ?Nanu ege o du;
be ile ayi l'ayi bu eswi.
?Nanu ege o du;
be ile ayi l'ayi bu ndu eswe.
- ⁴ Nngube onye iphe ghutaru eghughu;
nggu eworu onwongu labushia alabushi;
?bu t'a haaru ngu mgboko
nwenkinyi ngu to.
To ?t'e je afoshia mkpuma l'eke onotsua to.
- ⁵ Uroku ndu eme ejo iphe;
be aa-phu-nyi;
- ⁶ Ulo iya a-buru ochi;
uroku iya, nonyabe iya nu anyihu oku.
- ⁷ Okpa ono, o shi adzoje
girimu-girimu ono;
be ee-me;
yo du iya tsugo-tsugo.
Yo buru idzu, o chiru
e-nwutsu iya.
- ⁸ O jeru je eye okpa l'ugbu,
e domiru l'uzo; yo nma iya.
- ⁹ Onya nmaru iya l'ichirukfu;
izekwe atu-pyabe iya.
- ¹⁰ E libewaru iya onya l'ali;
kpoberu iya onya l'uzo,
o shije.
- ¹¹ Onoduje atsu egvu l'iphe,
bu eke, o shi.
- ¹² Egu mewaru iya; ike ta duhe iya.
Umuruku nowa kwaberu iya teke oo-da.
- ¹³ Iphe-ememe swawaru iya akpo l'ehu;
anwuhu a-vu iya avuvu.
- ¹⁴ Aa-kputa iya kpufu l'ulo iya
eke okpa ruru iya ali;
kpuru iya je edobe l'eke,
oo-nodu nwua ejo onwu.
- ¹⁵ Iphe, bu iphe, no l'ulo iya;
be aka kufuru iya;
e woru oku nshi-egbe
kpukposhi l'ulo iya.
- ¹⁶ Oo-nwu kpaa jeye l'ogbaragba iya;
kpo nkụ jeye l'ekali iya.
- ¹⁷ Aa-zaha iya le mgboko;
epha iya ephuhu l'ali iya.
- ¹⁸ Aa-chifu iya l'eke iphoro no;
chiru ye l'ekpuru-ochi;
yo chihu le mgboko.
- ¹⁹ E to dobedu ako;

to nwe nwa, ọ mụtaru.
Egbara a-kfụ l'ufu iya.

²⁰ Ọnodu iya teru ndu
enyanwu-arịba ụkfu;
nyịa ndu shi l'ụzo
enyanwu-ahata ishi ẹdzu.

²¹ Iyee! Ọ bụ ẹge ono;
bẹ ọduje l'ufu ẹjo madzu;
bukwaruphu ẹge ono;
bẹ ọduje l'ufu onye ẹ-ta madu Nchileke.”

19

Ọnu, Jobu eyeru Bilidadu

¹ Tọ dụ iya bụ; Jobu abya asụ:

² “?Nanụ teke unu a-ha mu ọkpa ẹhu?
?Bụ teke ole;
bẹ unu e-gwebuhu mu
ujimu ọwaa, unu gude
ọnu l'egwe mu-a?

³ Ugbo olemole;
bẹ unu kọwaru mu ọnu;
ọpflu iphere adudu unu
l'ẹke unu abya mu l'ifu k'ẹhuka k'ẹhuka.

⁴ Ọ -bụru oswi-okfu lẹ mu shisweru ụzo;
emeswe ọbu bunu mu b'ọ duru.

⁵ Ọ -bụru l'unu arị l'unu ka mu;
bya egude iphe-ẹhuka,
byaru mu nụ etso mu okfu;

⁶ unu makwaru l'ọ kwa
Nchileke meru mu ẹji,
yẹbedua gbaru mu ọnya; mu eje adaa ya.

⁷ Mu echi mkpu l'ọ buakwa
emegbu b'e emegbu mu;
to nwe onye eyeru mu ọnu.
Mu echi mkpu t'a gbaaru mu mkpu;
tọ dụ onye a-haru mu enge.

⁸ Nchileke nọ-chiwaru mu ụzo
tẹ mu be esweta;
gude ẹkpuru-ọchi gbachia mu ụzo.

⁹ Ọ nafuru mu ugvu,
e shi akwabeje mu;
bya ekputa mu okpu-eze, mu shi kpuru.

¹⁰ Ẹ to nwedu ụzo, ẹ-to shidu
l'alawashi mu alawashi jeye teke mu a-gvu.
Iphe, mu ele ọnya iya;
bẹ oofefuje l'ọ bụ ọgvu oshi.

¹¹ Ẹhu nwuhuwaru
Nchileke ọku l'ẹke mu nọ.
Ọ gụwaru mu yeru ndu ọhogu iya.

¹² Ndu soja iya awu
kpọtikpoti abyakfuta mu.

- Ẹphe kewaru onwẹphe;
 gbaa ufu mu mgburumgburu.
- 13 O bufuwaru mu l'ẹke,
 unwunne mu ndu ọp̄hu nọ;
 bya emee tẹ ndu mu l'ẹp̄he
 shi d̄u lẹ mma bukahu.
- 14 Ndu ab̄ubu mu
 zefukotawaru mu l'ẹhu.
 Ndu ọnyà mu phẹ
 azahak̄otawa mu n̄u.
- 15 Ndu, shi abyajeru mu ẹbyee zahash̄iwaru mu.
 Ẹnwanyi, shi ejeru mu ozi
 elewa mu n̄u lẹ mu -laru alala.
 Mu d̄uwa ẹp̄he lẹ mu -b̄u onye mba ọdo.
- 16 Mu -kua onye ejeru mu ozi oku; t̄o zad̄u mu;
 l'ẹke mu gudekwa ọnu mu l'ar̄o iya ar̄oro.
- 17 Udzu ọnu mu gbe eshi nyee mu nshi.
 Unwunne mu phẹ;
 bẹ mu gbe d̄ukotawa n̄u oyi l'ẹp̄he ha.
- 18 Jeye l'ụnwegirima nsh̄i
 an̄oḍuje akp̄o mu ẹbo-ẹbo l'af̄u.
 Ẹp̄he -ph̄u mu;
 ẹp̄he ach̄i mu ọchi.
- 19 Ndu mu l'ẹp̄he shi b̄uru
 'a -ph̄u mini; 'e me ẹkfu;
 bẹ mu d̄ukotawanu ash̄i.
 Ndu mu yeru obu
 n̄owanu t'ọ tsuru mu.
- 20 Nta-a bẹ mu b̄uwa-a akp̄o l'ọkpu.
 O b̄uwa-a ẹnyir̄u kp̄uu
 b̄u eze, ph̄oduru mu l'ọnu.
- 21 Unubẹ ndu ọnyà mu;
 tẹ imiko mu d̄uru unu;
 tẹ imiko mu d̄uru unu;
 kẹ l'ọ kwa Nchileke daru mu ẹka l'ẹhu.
- 22 ?Nan̄uhunu ẹge ọ d̄u;
 bẹ unu gbe ach̄ikwa mu ph̄u
 ẹge Nchileke ach̄i mu.
 ?Ẹhu ọp̄hu unu akpa mu te edzudua unu t̄o.
- 23 O d̄u mu t'a s̄u l'ip̄he-a, mu
 ekfu-a bẹ eede edede;
 mb̄u t'a s̄u l'e deru iya edede l'ẹkwo dobe.
- 24 O d̄u mu t'a s̄u l'e gude
 ígwè dee ya l'eli m̄kpuma;
 mb̄u kaa ya akaka l'eze
 m̄kpuma t'ọ n̄oḍu jeye lẹ gbururu.
- 25 Ōle mu marua lẹ
 Onye Ndzofuta mu n̄o-ọ;
 l'e -rua l'ikperaz̄u;
 bẹ oo-vudo-o lẹ mgboko-a; gbaaru mu ọdzori.
- 26 Kẹle teke e mebyishitsuaru akp̄o-ẹhu mu-a;

- bẹ mu e-gudele-e ẹhu mu phụ Nchileke.
²⁷ Ọ bụ mbẹdua gẹdegede
 e-gude ẹnya mu phụ iya;
 ẹ tọ bụdu onye ọdo.
 Ọogushi mu ẹge ike tẹ teke ono bya.
²⁸ Unu a-gberu; ji:
 ‘?Nanụ ẹge unu shi achị mu;
 l'ẹke ọ kwa mbẹdua;
 bẹ iphe eme mu nụ shi l'ẹka.’
²⁹ Unu tsunuaphu ogu-mbeke ono egvu;
 unubẹdua l'onwunu;
 l'ọ kwa iya; bẹ Nchileke
 egudeje ekoshi
 ẹhu-eghughu iya;
 k'ọphu unu a-ma l'i kpe nọ-ọ.”

20

Ọnu, Zofa eye

- ¹ Tọ dụ iya bụ; Zofa, bụ onye Nema abya eyee ọnu; sụ:
² “Iphe ono, iikfu ono
 agbakwa mu ẹhu gharaghara;
 mu ta adụ ike nọdu
 tẹ mu be eyeru ngu ọnu.
³ Iphe ono, iikfu ono;
 bẹ iphere iya gbe dụ mu.
 Yọ bụru ẹge mu mataberu;
 bẹ mu eme tẹ mu yee ọnu.
⁴ T'i madụ lẹ tsube l'oge ndiche;
 mbụ keshinu e meru madzụ
 dobe lẹ mgboko-a;
⁵ bẹ ẹhu-ọtso-ena kẹ onye,
 bụ ẹjọ madzụ emejelephu tsọ-kengu;
 mbụ l'onye ẹ -ta madụ
 Nchileke te etejedu ẹswa
 nọ ọphu, barụ ishi.
⁶ Onye ọbu tsee k'ọphu ootsu l'igwe;
 ishi iya l'akpa l'urukpu;
⁷ bụ ẹge nshị, ọ nyiru
 ereshihuje; bụ ẹge yẹbedua
 e-rekashihu; phuhu.
 Ndu shi aphuje iya nụ
 awata ọji ẹge o jeru iya.
⁸ Ọ bụ ẹge nrọ ephukahuje
 bụ ẹge oo-phukahu;
 ta aphuhe iya ọdo;
 yo mee phuchangu l'ọ bụ
 àphù, a phuru l'enyashi.
⁹ Ndu, shi aphuje iya nụ;
 aphu-buhu iya;
 ndibe iya taa aphuhe iya.

- 10 Yọ bụru ụnwu iya
e-mekochaa kfu ndu
ụkpa ụgwo iphe,
ọ nakoru ephe.
Ephe egude ẹka ephe
kfu-phukota ẹku ono azu.
- 11 Ike ono, o shi nweru l'okoro bya ono
etsoru iya baa l'ẹja.
- 12 Ejo iphe atsotabeje iya ẹna;
k'ophu bu l'ookpujeru
ejo iphe l'onu;
gude ire domia ya.
- 13 E toọ dujedu ike haa ejo iphe t'o swee.
Ookpujeru iya akpuru l'onu.
- 14 Obenu le nri, o riru
nowa iya l'epho shihu ụka;
ghoo era ejo agwo kwaa ya l'ehu.
- 15 O bu teke ono;
be oo-gboshikota ẹku ono,
o shi ele woo woo ono.
Nchileke e-me to
gboshikota iya l'oha.
- 16 Onu-mini agwo;
be oo-mi amimi.
Yọ bụru era ejo agwo;
be e-gbu iya nu.
- 17 E toọ nodudu ndzu;
phu nggele manụ olivu;
toọ phu enyimu ono,
manu-engu;
me era-eswi atso gborogboro ono.
- 18 Iphe ono,
o seru akanya iya ono;
be oo-nu-phukota azu;
e too ridu iya l'onu.
Uru, o ritaru l'aswa,
o zuru ta byadu bya atso iya ẹna.
- 19 Mkpata iya aburu l'ọ
kparu ndu ukpa ehụ;
mee ephe; ephe aburu ukpa-mkpere;
bya egude ike nakota
ndiphe ulo, e to kpudu.
- 20 Ephi ta abyadu bya
eji iya l'anya-nkomunko iya ono;
ophu ẹku iya ono 'adzokwanu iya.
- 21 Iphe o nweru b'o rifuru le pyaapya;
Eku iya ono ta dukwa eke oo-no-bebe.
- 22 O bu teke ẹku iya
jiru ejiji be iphe-ehuka
a-tu iya l'ukfu.
Yọ baa le hi-tò.

- 23 Ọ bụ teke ẹpho jideru iya;
 bẹ Nchileke a-tuko oke
 ẹhu-eghughu iya byabẹ iya l'ishi;
 tsua ya pyaapyaa.
- 24 Ọ -vuta ọso tẹ ya
 gbalaaru mgbo-igwè;
 akfụ, e gude ope mee akuta iya tụa.
- 25 Ọ -je tẹ ya mifuta arwa ono
 l'okpurukpazu iya;
 ọnunụ iya, acha too eje anguru iya lẹ meji.
 Teke ono; egvu eria ya l'ẹhu.
- 26 Iphe, bụ iphe o dzutaru edzuta
 a-buru iya kpurupyata.
 Ọku, ẹ-ta bụdu madzụ
 yeru iya abya ekepyashia ya;
 tsukota iphe, phoduru l'ulo iya.
- 27 Ejo iphe, o mekotaru;
 bẹ akpamigwe e-kpuha tụa ya too.
 Alị egbeshi gbaa ya ekebe.
- 28 Iphe, bụ iphe o nweru enweru l'ulo iya;
 bẹ utso a-bya ekpukota mboku,
 Nchileke a-tu-koshi iya
 oke ẹhu-eghughu iya.
- 29 Ono bụ nggo,
 Nchileke ebuje ndu ẹjo madzụ.
 Yọ buru iya bụ òkè,
 ruberu ẹphe l'ẹke Nchileke nọ."

21

Ọnu, Jobu eyeru Zofa

- 1 Jobu abya eyee ọnu; sụ:
- 2 "Unu ngabekwa nchị
 ọhuma l'iphe-a,
 mu ekfu-a; t'ọ buru ike, unu adu mu.
- 3 Unu takpelephu nshi;
 haa tẹ mu kfugee;
 unu achiwa mu ru ọchi ọbu.
- 4 Aphụ, mu agụ;
 ?bụ madzụ bẹ mu aguru iya tọo.
 ?Nanụ ẹke,
 mu e-gude ata nshi.
- 5 Unu lee mu ẹnya;
 unu aphụ lẹ biribiri mu e-gude unu;
 unu akpọo beru.
- 6 Ọobuje; mu -rita iphe,
 meru mu nụ; egvu erua mu l'ẹhu;
 ẹhu anmahu mu kpakpakpa.
- 7 ?Bụ ngunu meru iphe
 ndu ẹjo madzụ anọje ndzụ;
 kaa nka; bya enweru ike, dū egvu.

- 8 Ẹphe akaje nka;
 phụ ụnwu ẹphe;
 ẹphe evufuta;
 bya ebugbaaru shihu ike;
 gbaa ẹphe mgburumgburu;
 Ẹphe egude ẹnya ẹphe
 phụ ụnwu
 nwanwanwaranwa ẹphe.
- 9 Nchileke ahaje ẹphe;
 too denyi ẹphe ẹka;
 to nwe iphe ọwaru-obu,
 adakfutaje ẹphe l'ufu.
- 10 Oke-eswi ẹphe te
 eyebujedu ime eyebu;
 ọphu nyee-eswi ẹphe
 'atsụ-bujedu ime atsụ-bu;
 tọ dọ ọphu epheje nwa iya.
- 11 Ụnwegirima ẹphe
 edzebeje l'ọ bụ aturu;
 l'ebu nggada atugbu.
- 12 Ẹphe egude ogumogu;
 gude une; gude egvu;
 l'eme ẹmirima;
 l'aphụ opu eye iya.
- 13 Ẹphe enweje ẹku;
 bua l'ẹhu-gudangu;
 kaa nka; laa lẹ nggu iya nk'ẹphe.
- 14 Obenu l'ẹphe asuje
 Nchileke t'ọ haa ẹphe;
 l'ẹphe ta akpadu iya ishi.
- 15 Ẹphe asu:
 'Bụ onye b'ọ bụ;
 mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 kẹ t'ẹphe l'ejeru iya ozi.
 ?Bụ ngunu bẹ ẹphe
 e-rita l'okfu anụ iya.'
- 16 Ẹphe arije l'ẹku,
 ẹphe kparu bụ
 ẹphebedua b'ọ shi l'ẹka.
 Ono bụ ẹke e shi;
 mu ta ayị l'idzu ndu ẹjo iya ono.
- 17 Ọlobu; ?bụ ugbo ole
 b'a phunyiwaru urọku ndu ẹjo iya ono.
 ?Bụ ugbo ole
 bẹ iphe-ẹhuka dakfutawaru ẹphe,
 bụkwanu iphe-ẹhuka,
 ekoshi ẹhu-eghughu
 Nchileke l'ẹke ẹphe nọ.
- 18 ?Bụ ugbo ole
 b'a phuru ẹphe;
 ẹphe etsufu l'ọ bụ ẹswa,

nọ l'ẹke pherephere ephe.
 ?Bụ ugbo ole
 b'a phuru ephe;
 ephe ekpofu l'ọ bụ
 ẹswa witu, pherephere kpotaru.

- 19 Unu asuje ịe Nchileke
 ewotaje àhùhù, ọ ga àhù
 madzụ doberu ụnwu iya.
 T'ọ wotajenu àhùhù ọbu
 hùà onye, meru iya nù;
 k'ọphu onye ọbu a-maru
 l'ọ bụ iphe, ya meru;
 bẹ ya ala ụla iya.
- 20 T'onye ono gude
 ọnu iya taa ẹja l'igbo,
 ọ nyiru nshị.
 Ỗ ọngụ
 oke ẹhu-eghughu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike ọngu mini.
- 21 Ishi iya aburu;
 onye nwuhuru anwuhu;
 ?ọkpakwadu ishi
 unwegirima iya ndu ọphu ọ haru.
- 22 ?O nweru onye e-zighe
 Nchileke mmamiphe;
 l'ẹke ọ bụ iya gbe ekpeje
 ndu k'eze iya ono ikpe.
- 23 O nweru ndu anwuhuje
 teke ẹ-to nwedu iphe
 ephe achọ achọcho;
- 24 mbụ teke ẹhu dzuru ephe oke;
 ọkpu eshihu ephe ike.
- 25 Yo nweru ndu ọphu
 anọduje taa kpọkpokpo; nwuhu;
 to nwe m'ọ bụ ujiku lanu,
 ẹhu tsojeru ephe ẹna.
- 26 Ephe ẹbo bụ l'ẹja;
 bẹ ephe tuko ala;
 yọ buru ẹge ẹhonwu
 taru onye ọphu;
 bẹ ọo-ta onye ọphu.
- 27 Iphe, unu ari;
 bẹ mu makotakwaru-a;
 mbụ ẹjo idzu ono,
 unu achiru mu ono.
- 28 Unu ajije; sụ:
 'Bụ awe bẹ ụlo oke
 amadụ ono nọhunu;
 mbụ ụlo ono, ndu ẹjo
 madzụ shi buru ono?'
- 29 ?Unu ta jibua ndu nọ l'uzo ije aji.

- ?Unu ta tɔbua nwɛhu
gbua igo l'akɔ ɛphe.
- 30 L'ɛjo madzɔ abuje:
umuruku -bya amuru iya;
a nafuta iya;
oke ɛhu-eghughu kɛ
Nchileke -bya abya;
a dzoo ya.
- 31 ?Bɔ onye e-vudo-ghe
ɛjo madzɔ l'ifu, kfuru iya iphe oome?
?Bɔ onye a-kfu-ghe iya
ugwo iphe, o meru?
- 32 Aapatajɛ iya je elia;
wata oche ili iya nche.
- 33 Ɛja alɔ anɔduje echeru odzu iya echeru;
ndiphe l'awu etso iya;
ndu, byaru ɛkwa iya aka nkɔ.
- 34 Mbɔ ?nanu ɛge unu
e-me gude mkpokoro okfu-a,
unu ekfu-a dɔa mu ike.
Ɛ to nwehekwa iphe,
phoduru unu l'onu; gbahaa ɛjo-ire."

22

Onu k'eto, Elifazu eyeru Jobu

- 1 Tɔ dɔ iya bɔ; Elifazu, bɔ onye Tɛmanu abya eyee onu; sɔ:
- 2 “?O nweru mkpa,
madzɔ agaru Nchileke tɔ;
Jeyekpo l'onye maru iphe;
?o garu Nchileke mkpa ngunu.
- 3 ?O nweru uru,
Okaribe-Kakota-Ike erita
kɛ l'i bɔ onye doberu ɛka ndoo?
?Bɔ ngunu bɛ oo-rita
kɛ l'i bɔ onye, ɔta ɛ-ta dɔduru?
- 4 ?Bɔ kɛ l'i bɔ onye,
atsuje iya egvu b'o
gude abaru ngu mba.
?Bɔ iya b'o gude l'eku
ngu ikpe iya tɔo.
- 5 Ɛ tɔ bukwa iya!
Ɛjo iphe ngu haakwa nshinu;
buwaru 'aguta aguta.
- 6 I yebutaru ndu ukpa;
ɛphe eyeshia uwe,
ɛphe yeru l'ɛhu;
gude yeru ngu l'itumo
ugwo, ɛphe ji ngu.
- 7 Onye ike gvuru;
b'ɛ ti chebedu mini.

- Onye ẹgu agu;
 b'i jikaru l'ẹ ti nudu nri;
- 8 ọle i bukwa eze madzu, nweru ali;
 buru l'ali ono; bya aburu
 onye aakwabe ugu.
- 9 Unwanyi, maa tufuru;
 b'i gbaberu ẹka; chifu;
 mee ndu a toru ogbe;
 ike agvu ẹphe.
- 10 O bu iphe ono kparu
 iphe, a gbaru ọnya
 swiphee ngu mgburumgburu.
 Iphe ọtu-l'ukfu abya azu ngu gbirimu.
- 11 O bu iphe ono kparu
 iphe mgboko gbakotaru ngu ọchi;
 to duhedu iphe, iphujekwadu.
 Utso abya ekpua ngu.
- 12 Nchileke no
 l'ephekerephe imigwe;
 ndu l'ẹke ono
 l'aphukota mkpo-kpodo
 ndu ọphu ha nshinu,
 ndu oreke-imeli.
- 13 I -ndu; nggu asu:
 Nchileke; ọ maru ngunu.
 ọO shighe l'ẹke ono,
 urukpu domiru iya ono l'ekpe ikpe to?
- 14 Mbụ l'oke urukpu
 tsopyaberu iya;
 k'ọphu bu l'ẹ t'oo
 phujedu ayi teke oojephe
 le mkpaku igwe yee ali.
- 15 ọBu ẹjo ọzo ono,
 ndu ẹjo madzu tsohawaru ono
 b'i me t'i tsoo to.
- 16 Ndu ono b'a
 kpokwofuru akpokwofu;
 ẹphe alaa teke ẹ-ta gbadu ẹphe.
 Ukporo-mini abya
 ekpoo ẹphe l'ogbaragba.
- 17 ẹPhe asu Nchileke:
 'T'o gbeshi l'ẹke ono!
 ọBu ngunu be
 Okaribe-Kakota-Ike
 a-du ike mee ẹphe?'
- 18 Obenu le Nchileke
 vulekwarua iphe,
 du mma vujishia ọlo ẹphe.
 O bu le mu te
 etsojekwanu l'idzu ndu ẹjo madzu.
- 19 Ndu doberu ẹka ndoo abuje;

- ẹphe -phua iyi, eyi ndu ẹjo madzu;
 ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna.
 Ndu ọphu iswi du mma
 anọduje achị ẹphe ọchi; sụ:
- 20 'Ndu ọhogu ayi bẹ
 aa-kabẹ mewa;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 Ẹku ẹphe l'ọ ha bẹ ọku dzuakwaru.'
- 21 Woru onwongu ye
 Nchileke l'ẹka;
 k'ọphu ẹhu a-du ngu agu;
 ẹku aburu nke ngu.
- 22 Ngabeje nchị l'okfu, shi iya l'ọnu;
 nggu ahaa okfu iya ono
 t'ọ nọdu ngu l'ọriri.
- 23 L'ị -laphutawa azu lakfuta
 Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 bẹ oo-dobephu ngu azu l'ọnodu ngu.
 Ọ -buru l'i tukuru
 ẹjo iphe, nọ lẹ nke ngu woshia;
- 24 bya eworu
 mkpọla-ododo ngu l'ọ ha lia l'ẹja;
 woru mkpọla-ododo Ofi
 ngu je achiru ye l'ọgba
 t'ọ buru mkpuma, nọ lẹ mini;
- 25 bẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 a-buru mkpọla-ododo ngu;
 bya aburu ẹgiri
 mkpọla-ọcha, i nweru.
- 26 Ọ bu teke ono;
 bẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 a-gulahaa ngu agugu;
 nggu apalilaha ifu apali l'ẹke Nchileke nọ.
- 27 Teke ono bẹ ii-kfujeru
 nu Nchileke;
 yọ ngaaruru ngu nchị.
 Nngubedua e-meeru iya
 iphe, i kweru iya ukwa iya.
- 28 Iphe, bu iphe, ị tuberu
 k'ememe; e mee ya ẹge ị tuberu iya.
 Ụzo abya aguhaaru ngu;
- 29 kele Nchileke ewozitaje
 onye apali onwiya eli;
 palia onye wozitaru onwiya alị.
- 30 Nchileke adzoje ndu iswi du mma.
 Ọo-nafuta ngu;
 m'ọ -buru l'ẹ tọ dudu
 iphe, i gude ẹka ngu kpata."

23

Ọnu k'eto, Jobu eyeru Elifazu.

- ¹ Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyee ọnu; sụ:
- ² “Mbụ jeyekwa ntanụ ọwaa;
bẹ mu agụkwa aphụ l'agushi iya ike;
lẹ Nchileke te mekwa mu ẹge eemeje madzụ.
- ³ Ndege mu maru ẹke mu
a-chọ-vu Nchileke;
ndege mu maru ẹge mu
e-me jerua ẹke o bu;
- ⁴ mẹ mu evudo iya l'ifu;
kfuaru iya ẹge obu du mu;
mbụ mẹ mu l'iya atụa ya
jeye teke mu e-kfu ẹge ọnu ha mu.
- ⁵ Ọ bụ teke ono bẹ mu
g'a-ma iphe, ọ g'e-kfu;
maru ọnu, ọ g'e-yeru mu.
- ⁶ Nchileke; ?oo-gude
ọkphehu iya bya mu l'ẹhu tọo?
Wawakwa; ọ bụ nchi
b'ọ g'e-geberu mu.
- ⁷ Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ mubẹ
onye doberu ẹka ndoo
g'a-nọdu kọoru Nchileke
iphe, atsụ mu l'ẹhu;
mẹ onye ikpe mu
ebua ikpe mu;
sụ tẹ mu la;
l'ikpe ta nmadu mu
gburu jeye lẹ gbururu.
- ⁸ Obenu; l'ọobuje;
mu -chọ ya shia ọzo
ẹnyanwu-ahata;
tọo nọdu iya.
Mu -chọ ya shia ọzo
ẹnyanwu-ariba;
mu ta aphudu iya.
- ⁹ Ọ -nọdu mu l'uzo isheli
l'eye ozi iya;
bẹ mu ta aphudu iya.
Ọ -nọdu l'uzo ọhuda;
mgbẹ mu ta aphudu iya.
- ¹⁰ Obenu lẹ yẹbedua
makotaru ẹke mu dzọru ọkpa.
Ọo ya bụ lẹ teke
ọ datagetsuaru mu;
mu abya achafu dọ l'ọ bụ mkpọla-ododo.
- ¹¹ Ọ kwa ẹke o yeru ọkpa;
bẹ mu eyeje nke mu;
buru ọzo, ọ tọru mu;

- bẹ me etsoje.
Mu ta ahabụkwaa ya shilaha ụzo ọdo.
- 12 Mu ta ahabụkwaa iphe o kfulu;
wata ome iphe ọdo.
Okfu, shi iya l'onu;
bẹ mu akajekwa ogube iphe
male nri, mu erije mboku-mboku.
- 13 Obenu lẹ yebedua bu
'enwuribe enwuribe.
?Bu onye a-du ike
kposhia ya ome iphe
o tuleru k'ememe.
O bu iphe, du iya mma;
bẹ oomeje.
- 14 O bu iphe, o tu-buru;
bẹ oo-me l'ehu mu.
Idzu, du ege ono;
b'o chiwaru kwakobe.
- 15 O bu iya meru iphe oboje:
mu -nodu iya l'ifu;
egvu eria mu ehū.
Mu -ritalephu iphe ono;
mu atsulahaa ya egvu.
- 16 Nchileke mewaru te meji tofu mu.
Okaribe-Kakota-Ike
mewaru egvu ye mu l'ehu.
- 17 O bu Nchileke bu onye
meru t'ochi gbaa mu l'ifu;
ole e to nakwa nu mu ire.

24

Umere ndu ejo madzu

- 1 “?Bu ngunu meru iphe,
Okaribe-Kakota-Ike
te eyejedu mboku,
oo-kpe ikpe.
?Bu ngunu meru iphe,
ndu maru iya nu
anoduje ele enya mboku ono;
yo buru ke mmanu.
- 2 Ekpe, e gude kpaa okè-alì;
bẹ madzu afofufe foribe;
l'ezikoje aturu ndiphe; wata echeche.
- 3 Nwa-nwogbe; bẹ ephe
achifufe nkakfu-igara iya;
naa nwanyi, maa tufuru
oke-eswi iya l'itumo.
- 4 Ndu ukpa; bẹ ephe te
ekwejedu t'ephe swee l'uzo.
Ephe emeje ephe t'ephe

- je edomishia onwephe.
- ⁵ O bu ege
nkakfu-igara-oswa
etsojeru echi-egu aghaphe;
bu ege ndu ukpa anoduje aghaphe;
l'achọ iphe, ephe e-ri.
- ⁶ Nri ephe bu iphe,
ephe kpataru l'akpaa;
mbu l'egu ndu ejo iya ono.
- ⁷ O -bee l'enyashi;
ephe agbashiaru otu; zeru;
ke l'ephe te nwedu uwe,
ephe e-ye;
ephe te enwe ophu ephe
e-ye gude gbochita oyi.
- ⁸ Igwe -wata ochi mini;
mini, shi l'ugvu ono anma ephe.
Yo buru le mgbaku eze mkpuma;
be ephe ejeje je eswii;
ke l'ephe te nwedu ulo.
- ⁹ Nwata, nna iya toru nwogbe;
be aanataje nne iya teke ongu era;
woru iya ye l'itumo.
- ¹⁰ Ephe agbajeru otu
tsoru l'aghaphe;
okfu l'ephe te nwedu uwe.
Ephe evuje akpe,
e gbutaru l'okfu;
egu l'eme ephe.
- ¹¹ Ephe anoduje l'ome manu olivu;
l'aku mee vayinu;
ekpiri l'akpo ephe nku; ephe te ede iya ire.
- ¹² Ude, ndu anwuhu anwuhu atsu;
be ngashiru mkpukpu.
Ege ono;
be ndu e mekaru iphe
echikwaphu mkpu;
l'achọ onye e-yeru ephe eka;
ophu Nchileke 'eyedu onu
l'araku, ephe araku iya.
- ¹³ O nweru ndu ophu jikaru iphoro ono.
Ephe ta madu uzo iya;
ephe te shi ibyiya ophu ooshi.
- ¹⁴ O buje; ochi gbalephu;
mgbugbu-madzu awata
ogbushi ndu ukpa;
me ndu e-ta dudu ege o haru ephe.
O -rua l'enyashi;
yo ghọ onye iphura.
- ¹⁵ Iphe onye eri ogori
anoduje ele enya iya bu te nchi jihu;

- k'ophu ẹ-tọ dudu onye a-phu iya nu!
Yo woru iphe phuchia ifu.
- 16 Ọ bu l'enyashi;
be ndu iphura ejeje je etsukaa ulo.
O -be l'eswe;
ephe aguchia onwephe uto;
ke l'iphoro du ephe ashi.
- 17 Ephe l'ephe ha; be bu
ochi, gbaru dududu
bu nchi-abohu nk'ephe.
Yo buru iphe oye-egvu ono,
anoje l'ochi ono;
be ephe l'ephe anoduje eshi onya.
- 18 Obenu l'ephe bu
uphu tukoru l'eli mini.
Oke-ali ephe b'a tuwaru onu;
k'ophu bu l'e to dudu
onye agba okpa l'eke
ephe koru okfu.
- 19 Ọ bu ege ono,
okpomoku;
me ejo mkpo-anwu
emeje te aka-mini ngazehu ono;
bu ege ili anoduje aluko ndu ejo madzu.
- 20 Aazahaje ephe jeye le
nne, paru ephe-ime ephe.
Aagbakwoshije ephe l'o bu
oshi; ehonwu egude ephe gbaa aji.
- 21 Unwanyi, e-ta atsudu ime;
me ndu ophu e-te nwedu nwa;
be ephe egudeje akpa nri.
Ndu ophu nji ephe e-ta
nodedu be ephe ta aphujeduru imiko.
- 22 Obenu le Nchileke
egudeje ike iya lo-phua
ndu nweru ike alo-phu.
Oduje l'ephe vudowa;
obenu l'ephe ta amajedu ishi ndzu ephe.
- 23 Nchileke ahaje ephe
t'ephe tusaru ehue.
Obenu l'anya iya
anojekwaphu l'iphe,
ephe eme tekenteke.
- 24 Ndu ejo madzu abaje gburugburu;
laa gburugburu.
Aaruje ephe oru-ewu;
ephe anwushihu;
l'o bu akpe, e gburu egbu.
- 25 Ọ -buru l'iphe mu ekfu
ta budu oswi-okfu;
nggu ekoshinu mu ege e shiru t'o bu iya."

25

Ọnu k'eto, Bilidadu eye

- ¹ Tọ dọ iya bụ; Bilidadu kẹ Shuha abya eyee ọnu; sụ iya:
² “L'ọ bụ Nchileke bụ ishi;
 bụru iya bẹ ndiphe
 mgburumgburu a-tsujẹ egvu.
 Oomeje tẹ nchị dọ ndoo l'imigwe.
³ ?Bụ onye a-dụ ike gụta ndu soja iya l'ọgu.
 ?Tọ bụ onye bẹ iphoro
 iya te enwujeduru?
⁴ ?Nanụ ẹge madzụ e-me
 bụru onye doberu ẹka ndoo
 l'ẹke, Nchileke nọ.
 ?Nanụ ẹge madzụ
 mmanu e-me bụru onye dọebe mma.
⁵ Ọ -bụru l'ọnwa te echishidu ike;
 mkpọ-kpodo te ekeshi ike l'ẹnya iya;
⁶ ?bụ-chia ayibe madzụ,
 bụ ẹhonwu; bẹ oo-gbe gube-chia iphe.”

26

Ọnu k'eto, Jobu eyeru Bilidadu

- ¹ Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyee ọnu; sụ Bilidadu:
² “Lewaru egbe mkpu,
 ị gbaru onye ẹ-te nwedu ọvo, nọ iya nụ!
 Lewaru egbe adzọdzo,
 ị dzọo onye ẹka tsushiru ume.
³ Lewaru ẹge i shi
 akpọ-ziru onye
 mmamiphe pehuru ọzo;
 bya emee t'ẹnya saa ya ọkpobe asasa.
⁴ ?Bụ onye yetaru ngu ẹka
 l'iphemiphe ọbule ono,
 i kfushiru ono?
 ?Bụ onye b'i shi l'ọnu iya kfushia iya?
⁵ Ndu nwuhuru anwuhu;
 bẹ ejekwa ntakfuru;
 mbụ ndu maa, bu ẹ
 mkpuli mini;
 mẹ ndu ọphu bu l'ime mini.
⁶ Alị-maa dabukwaru
 ebedere-badara l'ifu Nchileke.
 Abádonu, bụ iya bụ
 Nwa-Emebyi adaburu iya abadoro l'ifu.
⁷ Akpamigwe ọphu nọ
 l'uzo isheli bụ iya gbaru iya ọgodo;
 tọ dọ iphe ọ tukoberu l'eli iya.
 O meru mgboko;
 to nwe iphe o koberu iya.
⁸ O gude urukpu kechishia mini;

- ọphu ẹra mini ono
 'emejedu urukpu ono t'ọ gbafuhu.
 9 Ọ bụ iya egudeje urukpu
 domia aba-eze iya;
 wota urukpu nk'iya
 phụ-kputa iya l'eli.
 10 O nweru ógé,
 ọ gbaru l'eli eze ẹnyimu.
 Ógé ono aburu iphe,
 o gude kpaaru iphoro yẹle ọchi ókè.
 11 Ọobuje; ọ -baa mba;
 itso, gude igwe anmahu jijiji.
 12 Ọ bụ ike iya b'o gude
 mee eze ẹnyimu; yo deru guu.
 Yọ bụru mmamiphe iya
 b'o gude gbua ẹjo-anụ-mini ono;
 mbụ Réhabu pyaapyaa.
 13 Ọ bụ ume, ọ tųru;
 bẹ meru akpamigwe;
 yọ nwua toó.
 Yọ bụru ẹka iya
 b'o gude nmafua
 ẹjo agwọ ono,
 awụ swarịswari ono ẹpho.
 14 Iphemiphe ọbule ono
 bụtsua ọtsota ọnu l'iphe,
 Nchileke emeje.
 Ọbule ọda iya ta dudu ẹke oojebeje.
 Ọlobu; ike iya ono,
 adaje l'ọ bụ egbe-igwe ono;
 ?bụ onye bẹ oo-doghe ẹnya?"

27

- 1 Jobu ekfuru iphe, ookfu tųgburu; sụ:
 2 Eshinu Nchileke ọọ
 ndzụ ẹge ọono iya-a;
 mbụ onye ono, jikaru
 lẹ ya ta ahaduru iya enge ono; mbụ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike,
 bụ iya meru tẹ ndzụ bụru mu agee-wa;
 3 mbụ lẹ keshinu ọphu
 Nchileke kwekwadurua
 tẹ mu atụ ume;
 4 bẹ to nwekwa lẹ mu
 egude ọnu mu ọwaa kfua ẹjo okfu;
 m'ọ bụ gude ire mu gbaa ẹregede.
 5 Tẹ njọ gbakwa ẹgbudu.
 Jeyekpo l'oge
 nka-ezekuna nke mu;
 b'ẹ to nwekwa ẹge ọo-du
 tẹ mu kweta l'iphe,

unu ekfu be unu ekfu l'oruberu iya;
 ophu mu 'ekwetakwa
 l'o nweru eke o teru mu l'iphe owaa.

- 6 Mu evudokwaphu l'eke
 mu vudo;
 le mu bu onye
 doberu eka ndoo;
 ophu obu mu 'anmakwa mu ikpe
 jeye ege mu a-nobebe.
- 7 Iphe mu ekfu aburu t'o
 dukwa ndu ohogu mu
 ege o du ndu ejo madzu.
 Yo dukwaphu ndu noru mu
 l'ejo oshi ege o du ndu
 e te dobedu eka ndoo.
- 8 Mbụ; ?bu ngunu be
 onye e-ta madu Nchileke
 elekwadu enya iya; teke Nchileke
 natatsuaru iya ndzu iya.
- 9 Iphe-ehuka -byaru egbe
 onye ono; Nchileke;
 ?oo-ngaru iya nchi.
- 10 Okaribe-Kakota-Ike;
 ?oo-duje onye obu mma l'enya to;
 ?t'o gbe akpo-kuje
 Nchileke tekenteke.
- 11 Unu gebe te mu koshi
 unu ege ike habe Nchileke;
 mbu koojaaru unu uzo ke
 Okaribe-Kakota-Ike akooja.
- 12 Unu phukotawaru iphe ono l'onwunu.
 ?Nanu ege o du;
 be unu ekfuhunu okfu,
 e te nwedu ishi ege-a?
- 13 Owaa bu obunggo,
 Nchileke ebuje ndu ejo madzu;
 mbu okè, gbaru onye ejo obu
 l'eke Okaribe-Kakota-Ike no:
- 14 Unwu iya a-za l'igwe;
 obenu l'ephe a-lakota l'ogu.
 Awa iya ta aphudu iphe oye-l'onu.
- 15 Ndu ophu wafuru nu;
 bu mgbonwu e-gbuge ephe;
 ophu unyomu ephe,
 ephe haru l'ulo-maa
 ta aradu ekwa ephe.
- 16 E nweruru ike;
 yo kpa okpoga;
 kua ya l'ikpo;
 bya akposhia uwe kube;
 yo kuru ikpo l'o bu eja-ura.

- 17 Obenu l'uwe bu ndu
doberu eka-ndo e-mekochaa yee ya.
Yọ buru ndu e te medu
ejo iphe e-mekochaa
kee okpoga iya ono.
- 18 Ụlo, o kpuru dobe dule-e
l'o bu ugbu mkpakiri;
mbu l'o dujelephu l'o bu ulo-nche.
- 19 Oozeje azee onye nweru iphe.
Obu l'e too zehkwanu iya odo.
O -bya amuha enya;
b'e to duhedu iphe ono o-phukwadu.
- 20 Otsu egvu egude iya
l'o bu onye utso labudoru.
Oke pherephere abya
apaa ya l'enyashi.
- 21 Pherephere, shi l'uzo
enyanwu-ahata a-pata iya pamihu;
a phu-buhu iya.
Oo-bya l'ufu iya bya apata iya;
gbaa ya mgbukuma.
- 22 E to gbe aphuduru iya imiko;
l'eke o likashi t'o gbalaaru iya.
- 23 Teke e megeeru;
pherephere ono akua eka; tee eswa;
ke l'o chiwaru onye ono l'ufu iya.

28

- 1 Eke eegvutaje
mkpola-ocha egvuta no.
Eke aanuje iya anunu anodukwaphu.
- 2 O bu l'ali; be eeshije gvuta igwe;
buru le mkpuma;
be eeshije dazeta ope.
- 3 Ndu egvuta iphe l'ali;
egvuje gvurua eke,
gbaru ochi l'ime ime ali.
Epe egvuje gvurua eke,
kakota ogvu l'ime ime ali ono;
achọ mkpuma igwe.
- 4 Epe shi l'eke
madzu bu ebubu l'eli ali;
gvua ali ono jeye l'eke
madzu ta tubua okpa;
nodu l'eke ono,
e-ta dudu onye bu iya nu ono atu eregede.
- 5 Yọ buru ali ono, aakotaje nri ono
b'e jeruru je egvukashia;
yo relahaa phuraphura l'o bu oku.
- 6 Mkpuma, no l'eke ono bu safaya.
Udzu iya aburu nshi mkpola-ododo.

- 7 Ẹ to nwedu nwenu,
eri anụ, phejwaru; shia ụzo ẹke ono;
ọphu udele amadụ iya ụzo.
- 8 Anẹgu-ẹgbudu -kua
onwiya ẹge oo-ku onwiya;
ọkpa iya ta atụdu iya;
ọphu agụ ejedu iya ọkpa nri.
- 9 Yọ bụru madzụ gude
ẹka iya gvukposhia
agbagbaa mkpuma ono;
gvuta ugvu l'onwiya kpube ifu.
- 10 Ọoswo-fushije ụzo ị mkpuma ono;
gude ẹn्या phukota ẹke
ọono mbụ iphe, vutsua oke ọnu aswa.
- 11 Ọokpaje ugbo gude gbochia nggele;
t'ẹ b'ọ tsọhe atsọtso.
Yo je ewoshikota iphe,
e shi domia edomi bya
atogbo iya ebedere-badara.
- 12 Obenu; ?bụ awe ẹ
aa-phukwanu mmamiphe.
?Bụ awe ẹ
iphe-odo-ẹn्या bu.
- 13 Ẹ to nwekwa onye maru
ụzo, e shi achọ-vu mmamiphe;
to nwe ẹke ọono
ị mgboko ọwaa, madzụ bu-wa.
- 14 Ebo mini sụru ị ya ta
madụ ẹke, mmamiphe nọ.
Eze Ẹnyimu asụ l'ẹ tọ
nọkwa ị nk'iya.
- 15 Mkpọla-ododo, kakọta
ọma mma b'ẹ te
egudeghekwa zuta iya;
ọphu aatukwanu aswa
iya eyeru mkpọla-ọcha.
- 16 E te egudeghekwa
mkpọla-ododo Ofi zuta iya;
te egude mkpuma ọnikùsù;
m'ọ bụ sáfàyà zuta iya.
- 17 Mkpọla-ododo; m'ọ bụ
mkpuma-égírí ta atuduru iya.
Ọphu e gudedu iya
agbanweta unwu iphe,
e memaru emema,
e gude ọkpobe
mkpọla-ododo meshia.
- 18 Ẹ te jeduru okfu ẹ
mkpuma koralu;
mẹ jásùpà;
ẹ l'aswa mmamiphe

- kakwa aswa mkpuma rubi nshinu.
 19 E te ewotadu
 mmamiphe tūru yeru
 mkpuma tópàzù, shi l'alì Itiyópiya.
 Ọphu e gudeghedu
 mkpọla-ododo, dū-geru mma zụa iya.
 20 “?Buhunu awe;
 bẹ mmamiphe shi?
 ?Bụ awe;
 bẹ iphe-odo-ẹnya bu?
 21 E domiru iya iphe, bụ
 madzụ nwigbaleke-oma;
 domiaru iya jeyekpọ lẹ nwenu, ephe l'eli.
 22 Abádọnu, bụ iya bụ
 Nwa-Emebyi yẹle Ọnwu atụko ekfu;
 l'ẹphebedua bụkwa
 tafutafu iya bẹ ẹphe anụ.
 23 Ọ bụphu Nchileke;
 bẹ maru ụzo iya.
 Ọ bụ yẹbedua kpụu;
 bẹ maru ẹke o bu;
 24 kẹ l'ọ bụ iya;
 bẹ ẹnya eruje l'ẹke mgboko jeberu;
 bụru iya aphụkotaje
 iphemiphe ọbule, nọ lẹ mkpuli igwe.
 25 Ọ bụ teke o meru ike
 nụ pherephere;
 bya atụa mini atutu dobe;
 26 b'ọ tūru ekemu dobe;
 l'oo ẹge-a bẹ igwe
 e-gudeje achị mini;
 bya atọoru egbe-igwe ụzo.
 27 Ọ bụ teke ono b'o leri
 mmamiphe ẹnya;
 bya emee ya;
 yọ nguru anguru;
 bya adata iya;
 28 bya asụ madzụ:
 'L'ọ kwa ọtsu
 Nnajiufu egvu bụ mmamiphe;
 osefu ẹka l'iphe dū ẹji
 aburu iphe-odo-ẹnya.' ”

29

Jobu ekfu okfu-ẹhu iya

- ¹ Jobu ekfuru iphe, ookfu tūgburu; sụ:
² “Ọ dū mu t'a sụ l'oge
 teke ono a-laphuta azụ;
 mbụ teke ono,
 Nchileke shi eletaje mu ẹnya ono;
³ mbụ teke ono,

- urọku iya shi anọduje
 enwu mu l'uzo ishi.
 Yọ bụru iphoro iya;
 bẹ mu shi egudeje swee ẹke ọchi gbaru.
- ⁴ Ọ bụ teke ono; bẹ ẹka
 mu shi bụru ụpete.
 Ọ bụ teke ono;
 bẹ ọnyà mu lẹ Nchileke
 shi bụru ọnu-ọma;
 a gọoru iya ndibe mu.
- ⁵ Teke ono;
 bẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike shi nọnyabe mu.
 Ụnwegirima mu
 eswiphee mu mgburumgburu.
- ⁶ Teke ono; bẹ iphe,
 bụ elu, mu doberu edobe shi azụ azụzu.
 Oshi olivu mu l'eyeru mu
 nebyi jeye lẹ ndu ọphu nọ l'alị ọkponku.
- ⁷ Teke mu shi ejeje
 l'obu-edukfu mkpukpu;
 tsoru ndu bụ ọgurennya
 nọdu l'obu-edukfu.
- ⁸ Ụnwu-okorọbya -phụa mu;
 ẹphe akpọlaa azụ;
 ndu bụ ọgurennya
 awụ-lihu vudoru mu evudo.
- ⁹ Ndu ọphu bụ ishi
 lẹ mkpukpu adaa ashị.
- ¹⁰ Ọnu akpuru ndu,
 a maru ẹpha ẹphe l'uga;
 ire anyaru ẹphe l'akpo.
- ¹¹ Iphe, bụ onye nuru ẹke
 mu ekfu okfu;
 shi atuje ọnu mu k'ọma.
 Ẹge ono bẹ ndu phuru
 mu nụ; shi ajajẹ mu ajaja.
- ¹² Ishi iya aburu lẹ mu shi
 adzọje ndu ụkpa,
 raru bya t'a gbaaru ẹphe mkpu;
 jeye l'ụnwu-ogbe,
 ẹ te nwedu onye a-gbaru ẹphe mkpu.
- ¹³ Ndu, nọ l'oke mkpa;
 mẹ ụnwanyi, nji ẹphe
 ta nọhedu shi ajajẹ mu ajaja;
 kẹle mu shi bụru ẹphe
 ọ-kwọ-lẹ-mkpa.
- ¹⁴ Mu shi emeje iphe mu eme
 t'ọ daburu adaburu;
 t'ẹ b'e emegbu nwoke;
 t'e megbu nwanyi.
- ¹⁵ Mu shi bụru ọnya,

- ndu ìshì gude aphụ ụzo;
bụru ọkpa, ndu ngvuru gude eje ije.
- 16 Mu shi du l'ọ bụ nna
l'ẹke ndu ụkpa nọ;
shi agbajeru onye
mu ta madu ọdzori.
- 17 Mu shi anafuje ndu
ejo madzụ ike ẹphe;
nafuta ndu ẹphe guderu
t'ẹphe nweru onwẹphe.
- 18 Mu shi arije lẹ mu a-ka nka;
nọdu l'ulo mu;
laa l'oge nka-ezekuna
nke mu l'ẹhu-gudangu.
- 19 L'ogbaragba mu a-nọ
je agee onu lẹ mini;
iji l'adatsua l'ẹkali, mu.
- 20 Ugvu, aakwabẹ mu
a-nọdu adu
ophungu ophungu mbọku-mbọku;
ike mu l'adukwaphu
ophungu ophungu l'eje.
- 21 Ndiphe eshi egebeje
nchị t'ẹphe nua iphe mu ekfu.
Epe shi adaje ashị;
ngabẹ nchị teke mu adu ẹphe ọdu.
- 22 O shi abuje;
mu -yewa onu;
ẹ to nwehedu onye
ekfukwadu okfu ọdo.
Okfu mu ekfu shi
eguje ẹphe egugu lẹ nchị.
- 23 Epe shi akwabẹjeru mu
l'ọ bụ ndu kwabẹru
mini t'ọ chịa.
Epe shi anabatajẹ okfu mu
l'ọ bụ mini ọdungu.
- 24 Mu -mua onu-ochi; o bu atuzita ẹphe.
Epe -lee mu ẹnya l'ifu;
ẹphe agbakerehu.
- 25 O bụ mu shi anọduje
ekoshi ẹphe ụzo;
l'edu ẹphe l'ọ bụ eze,
edu ndu soja iya;
l'adu ẹphe ike ẹge
aaduje ndu aphụ byaru.”

30

Iphe-ẹhuka Jobu kẹ nta-a

- 1 “Obenu lẹ nta-a;
bẹ ẹphe achịwa mu ọchi;

mbụ ụnwegirima,
mu heru l'eka;
mbụ ndu nna ẹphe bụ
ndu, mu t'aga ekwedu
t'ẹphe tsoru nkuta,
e cheru mu aturu.

² Ike ta dūhedu ẹphe;
ọphu a-bụkwanu l'ẹphe a-baru mu uru.
Mbụ l'ụvo gbe gvushi ẹphe.

³ Ụkpa-mkpere;
mẹ ẹgu meru ẹphe;
ẹphe agbaa eji l'anya.
O meru ẹphe;
ẹphe anọduje agha
ngvudangvu ẹ
mgbegu l'enyashi;
l'egvu onu l'alị ọkponku;
l'ẹke ẹphe aka ẹka ịkarikari.

⁴ Ẹphe etsojeru ẹgbudu
l'akpakọ mkpekwo,
atso ụnú-ụnú l'ata.
Yọ bụru iwobe;
bẹ ẹphe avukoje l'eri.

⁵ Ndu-a bụ ndu
e bufuru ebufu
t'ẹphe ba anoshi
l'ẹke madzụ ibe ẹphe nọ;
l'aturu ẹphe uzu
l'èphè -bụ ndu iphura.

⁶ E yebutaru ẹphe;
ẹphe alatsua ẹ
mkpoworo nggele,
mini tashihutsuaru atashihu je eburu;
mẹ ẹ mgbaku eze mkpuma
l'ime ime ọgba ime alị.

⁷ Ẹphe anọduje l'ime ẹgbudu
l'ẹke ono l'ara ngarongarongaro;
kwonwua l'ẹgbudu ẹke ono.

⁸ Ẹphe bụ ndu mmanu,
ẹ-te nwedu iphe, ẹphe bụ;
ndu e bufuru ebufu ẹ mkpukpu.

⁹ Ọ bụ ndu dū ẹge ono;
bẹ unwu ẹphe gbe bya
egudewa mu nū agū egvu.
Mu abya abụwaru nū iphe, ẹphe
gude agho ụgho-okfu.

¹⁰ Mu dū ẹphe oyi;
ẹphe agbaru mu nkusa;
ọphu ọotsudu ẹphe l'ẹhu
onodu mu l'ifu gbua onu-mini.

¹¹ Ishi iya aburu ẹ

- Nchileke mewaru;
 ẹnwu agvụ mu l'ẹhu;
 yewa mu ọru;
 tọ dọhe iphe,
 ẹphe asọjekwadu nsọ
 ọnodu mu l'ifu mee.
- 12 Ẹphe anọduje abya ọgu l'ẹke mu nọ.
 Ẹphe kweshiru ọnyà
 dobe tẹ mu bya eye ọkpa;
 bya agbaa ose-ọgu
 gude yebuta mu.
- 13 Ẹphe egudeje iphe
 tọ-chishia mu ọzo;
 l'ese t'ẹphe wofu mu;
 tọ dọ onye agbọru ẹphe chaa.
- 14 Ẹphe shiru l'owere bata;
 ẹphe azaa l'awụpyabe mu.
- 15 Egvu gudewaru mu;
 ugvu, e shi akwabeje mu
 ephukashihuwa l'ọ bụ phẹrephere.
 Iphe, mu shi nweru
 emishihuwa l'ọ bụ urukpu.
- 16 Nta-a bẹ iphe-ẹhuka
 kewaru mu kepyaa.
 Nke mu gvụakwaru.
- 17 O -rua l'enyashi;
 ọkpu, nọ mu l'ẹhu
 amikota mu a.
 Ẹhuka iya ta
 anonyajedua zee ẹka.
- 18 Nchileke gudewa ike iya,
 dọ egvu zụ mu l'ẹkpiri.
 Ọ lọtaru mu l'olu uwe mu;
 kepyia mu ẹkpiri.
- 19 Ọ patawaru mu tọa l'ẹpoto;
 mu abụwaru-a ẹja;
 mẹ ntụ.
- 20 Mu ara l'araku nggube
 Nchileke; tii yeeru mu ọnu;
 mu -gbeshi vudo evudo;
 nggu achale mu-a ẹnya achacha.
- 21 Ị byaru bya aghachiru mu ifu;
 l'anụ mu chikikfuu.
 I gudewa ike ngu l'ọ ha byia mu ẹka.
- 22 Ị paliru mu oreke-imeli;
 woru mu tọaru phẹrephere.
 Ịpanga mu apanga l'ọ bụ
 onye oke phẹrephere apa.
- 23 Mu mawaru l'ị kpụwa mu ala maa.
 Ị kpụwa mu ala ẹke ono,
 e doberu iphe bụ ndu nọ ndzụ ono.

- 24 Ẹ tọ dudu onye aphuje
onye ike gvuru;
jeshia ya otso oḡu;
l'ẹke oochi mkpu
t'a gbaaru iya mkpu.
- 25 ?Mu te shidunua arajeru
onye iphe-ẹhuka byaru ẹkwa.
?Mu te shidunua aḡuje
aphu onye ukpa.
- 26 Obenu le mu leru ẹnya iphe-oma;
yọ buru ẹjo iya be mu phuru.
Mu elee ẹnya iphoro;
yọ buru ọchi be byaru nu.
- 27 Iphe, anoduje atapyashi
mu ime ẹhu te kwedu mu ahaha;
mboku-mboku kpọ
abujelephu iphe-ẹhuka.
- 28 Mu tsowaru ghaphee;
bya anwakputa;
tọ bu l'ọo anwu chiru mu;
mu anwakputa.
Mu nọwa l'edzudzu oha
l'echi mkpu t'a gbaaru mu mkpu.
- 29 Olu mu adawa l'ọ bu olu nkuta-oswa;
l'adakwaphu l'ọ bu ke enyi-nwenu.
- 30 Akpo, nọ mu l'ẹhu
jihuwari kpalungu;
l'aswashihu aswashihu.
Nta-a be ẹhu erekotale mu phu oku.
- 31 Ogumogu, mu shi
akpoje buwa mu nu aphu.
Opu, mu shi aphuje
egbe adawa nu l'ọ bu uzu-ekwa."

31

- 1 "Mu kpebuhawaru iya l'ime obu mu
le mu ta byadu bya ele nwamgboko ẹnya;
- 2 kele Nchileke, bu
Okaribe-Kakota-Ike
ahuje onye eme ẹge ono ahuhu.
- 3 ?To budu kpurupyata;
be Nchileke doberu ndu ẹjo madzu;
umuruku aburu ke ndu eme ẹji.
- 4 ?O nweru iphe, mu eme,
Nchileke ta amadu.
T'o nweru ẹke, mu yeru
okpa, ẹ tọ madu.
- 5 O -buru le mu jejewaru
je eye ẹka l'iphe,
ẹ ta budu ire-lanu;
ọ dudu buru le mu

- jejewaru je eye ọkpa l'ejo-ire;
 6 ẹ Nchileke l'onwiya
 gudewaru ọkpobe iphe,
 oogudeje atụ iphe;
 tụa mu.
 Yọ phụ l'ẹ to nwedu ẹke mu yesweru ẹka.
- 7 Ọ -bụru ẹ mu ngejewaru
 Nchileke ẹka l'ishi; shiswee ụzo;
 ọ dudu bụru ẹ mu
 kwejewaru t'e nwuru
 mu ye l'ome ẹjo iphe;
 m'ọ bụ ẹ mu yejewaru ẹka l'iphe, dụ ẹji;
- 8 ọo ya bụ; t'ọ bụkwaru
 ndu ọdo e-ri iphe mu kpataru l'okfu mu;
 ndu ọphu mu kọru
 akọko, nọkwadu l'ali
 abụru efeshi bẹ ee-feshi iya.
- 9 Ọ -bụru l'o nweru nwanyi,
 kpojewaru mu mgbenya;
 ọ -bụru ẹ mu jejewaru je
 egeporu l'ọnu ụzo nyee nwoke ibe mu;
- 10 ọo ya bụ; ẹ nyee mu
 bụkwaru onye e-mekochaa
 ejeru nwoke ọdo ozi;
 l'a-laru iya l'ulo.
- 11 Kẹ l'ọo iphe, dụ ẹge ono
 bụ iphe, bụ; mu -mee ya;
 yọ bụru mu iphe-iphere;
 bụru iphe ee-kpee mu ikpe iya.
- 12 Ọ bụ egbe iphe ono
 abụjeru Abádọnu; mbụ ọku
 ali-maa dzu-gbua mu;
 mbụ dzua dzua iphe,
 mu kpataru l'okfu mu.
- 13 Ọ -bụru l'o -nweru ndu ozi mu;
 onye ọphu byajeru nụ
 bya asụ mu l'o nweru
 ẹke mu meru iya ẹji;
 mu te eyeru iya ọnu ẹge, gbaru nụ;
- 14 ?bụ ngunu bẹ mu
 e-kfuru Nchileke teke
 ọo-gbakushi mu iya?
 ?Bụ ngunu; bẹ mu e-kfu
 m'a sụ ẹ mu bya akọo iphe meru nụ.
- 15 ?Tọ bụdu Nchileke,
 motaru mbẹdua ye
 nne mu l'ẹpho;
 bẹ motakwaruphu
 ẹphebedua ye nne ẹphe l'ẹpho.
 ?Tọ bụdu onye lanụ ono
 tuko ayi kpua l'ẹpho nne ayi?

- 16 Ọ -bụru l'onye ụkpa
 rojeru mu iphe;
 mu ta nụ iya ẹya;
 ọ dudu bụru ọ mu
 mejewaru nwanyi,
 nji iya ẹ ta nọhedu;
 ẹnya-mini eshia ya ẹnya;
- 17 ọ dudu bụru ọ mu
 rijeru nri nkinyi;
 zahaa nwa-nwogbe;
- 18 obenu ọ keshinu ọphu
 mu bu nwata;
 be mu shilephu heta
 unwu ogbe ẹge nna eheje unwu iya.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 be mu shi keshinu ọphu
 a muru mu l'ehe
 unwanyi, nji ẹphe ẹ-ta nọhedu.
- 19 Ọ -bụru ọ mu phujeru
 onye ẹ-ta mahedu ẹge
 oo-me onwiya l'ẹke ọ gba ọtu;
 ọ dudu bụru onye ẹ-ta
 dudu ẹge ọ haru iya,
 ẹ-te nwedu iphe oye l'ẹhu;
- 20 mu ta che iya
 iphe oye l'ẹhu;
 shi ẹge ono mee t'o gude
 obu iya tua mu ẹpha
 ọ mu gude ẹji aturu mu
 meta ukpo gude gbochita ya oyi.
- 21 Ọ -bụru l'o nweru iphe,
 mu halijewaru ẹka mee
 onye nna iya ẹ-ta nọhedu;
 okfu ọ mu bu onye
 onu eru l'okfu l'ulo-ikpe;
- 22 te ẹka kwafukwa mu;
 t'ẹka shikwaa inwo rifu mu erifu;
- 23 kele mu atsu Nchileke egvu
 t'ẹ b'o me mu akaduru.
 Ọdu-biribiri iya egudeje mu;
 k'ọphu mu ta adujedu
 ike mee egbe iphe ono.
- 24 Ọ -bụru ọ mu chijeru
 ụkfu kwẹe l'okpoga;
 ọ dudu bụru ọ mu
 kpọjeru obu ye ọ mkpọla-ododo;
- 25 ọ -bụru ọ mu gudejewa
 k'eze iphe, mu nweru
 kua onwomu ekuku;
 mbu ẹku, mu gude ẹka mu kpata;
- 26 ọ -bụru ọ mu gudejewa

- kẹ o-gbu-nwii-nwii
 ẹnyanwu baaru iya ẹja;
 ọ dudu gude kẹ mma
 ọnwa baaru iya ẹja;
 27 ọ dudu buru lẹ mu
 gudejewa obu mu;
 m'ọ bu ẹka mu baaru iya ẹja l'edomi;
 28 t'a gụkwaaru mu iya l'ẹjo iphe;
 gude iya kpee mu ikpe;
 kẹ l'iphe ọ bu;
 bu lẹ mu ta buhedu onye
 egude ire iya ẹka l'ẹke
 Nchileke ọphu bu l'imigwe nọ.
 29 Ọ -buru lẹ mu tejewaru ẹswa
 kẹ l'onye ọhogu mu eje iphe-ẹhuka;
 ọ dudu buru lẹ mu
 gudejewa k'iphe-ẹhuka,
 byaru iya nọ tua okokooko;
 30 mu te gudebukwaa ọnu
 sụ t'iphe mee onye ọhogu mu;
 l'udu kẹ mburọnu.
 31 Ndu shi ejeru mu ozi maru
 l'ẹ to nwedu onye
 byajeru nke mu,
 ẹ te rijidu ẹpho.
 32 Ẹ tọ dọbudua onye
 shi eshishi, radujeru lẹ gbororo;
 kele mu shi eghebeje
 ọlo mu ọnu;
 tẹ ndu ije bata bya aradu.
 33 Mu te mebua iphe,
 dọ ẹji; kpamia ya ẹge
 ndu ọdo akpamije;
 m'ọ bu woru njọ domia l'ime obu mu.
 34 Mu te egudebua ọtsu
 egvu iphe ndiphe e-kfu;
 teke ẹphe nuru iphe,
 mu meru; kpurube ọnu;
 m'ọ bu je eworu
 onwomu domia l'ime ọlo.
 35 Ha! Ndege mu
 nwekwanuru onye
 e-ye ọnu l'iphe-a,
 mu ekfu-a!
 Mu dookwaru edori
 ẹhu mu; byia ẹka l'ẹkwo.
 Tẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 yewaru mu ru ọnu.
 Onye ono, ebo mu
 ibo ono ewota ibo ono,
 oobo mu ono dee edede l'ẹkwo dobe;

- 36 mę mu ewojeleru iya phu
 dęe l'ukuvu;
 mbu kpuru iya l'ọ bu onye
 kpu okpu-eze;
- 37 mę mu eshikwanu ishi lanu
 dooru iya edo ęhu mu nanu nanu;
 mę mu abyalephu bya
 evudo iya l'ifu l'ọ bu nwatibe eze.
- 38 Ọ -buru l'alị mu
 echi mkpu ekpu mu;
 mgbawali, nọ iya nọ l'ara ękwa;
- 39 ọ -buru lę mu jikaru
 lę mu ta akfudu ndu jeru mu ozi ugwo;
 ęphe aguru aphu lasha;
- 40 t'ọ bukwaru ęgbara
 a-kfu l'alị ono l'ozori witu;
 ęswa mmanu efushia ya ozori balị.”
 Ọ gvụ Jobu l'onu.

32

Onu, Elihu eye

¹ Tọ dọ iya bu; ọmadzu ęto ono ahaa ntutego ono, ęphe lę Jobu atọ ono; kę lę Jobu te kwetadu l'o nweru iphe ya meru ęji. ² Ya ndono; Elihu avọru ọku ghua ęhu l'ęke Jobu nọ; kęle Jobu pataru onwiya kogabe l'ọ bu yębe Jobu bu onye doberu ęka ndoo; l'ę tọ budu Nchileke. Elihu ono bu nwatibe Barakelu, bu onye Buzu; onye eri Ramu. ³ Elihu avokwaruphu ọku ghua ęhu l'ęke ndu ọnyà Jobu ono nọ; ęphe ęto; okfu l'ęphe ta dudu ike gbanwee Jobu okfu; gbe anmakwa iya ru ikpe. ⁴ Iphe, kparu iphe, Elihu daru ashị keshinu ono bu l'ọo yębedua bu nwata l'ęke ndu ọphu nọ. ⁵ Yọ bya aphu l'ọmadzu ęto ọphu ta mahędu iphe, ęphe e-kfu; yo ghulahaa ya eghughu.

- ⁶ Tọ dọ iya bu;
 Elihu Barakelu, bu onye Buzu asu ęphe:
 “Mbedua kwa nwata;
 unubedua aburu ọgurennya.
 Ọ kwa iya kparu iphe,
 mu shi atsu egvu;
 l'atsokwaphu unu ęnya
 okfuru unu nweęe ya mataberu.
- ⁷ Mu shi ari tę ndu bu ọgurennya kfu;
 ndu ọphu kawaru nka
 ezia ayi mmamiphe.
- ⁸ Obenu l'ọ bu ume,
 nọ madzụ l'ęhu;
 mbu ume
 Okaribe-Kakota-Ike;
 bę emeje tę madzụ maru mmamiphe.
- ⁹ Mmamiphe ta bukwa l'ọgurennya;
 ọphu iphe-odo-ęnya 'abukwa l'ọka nka.
- ¹⁰ Ọo ya bę mu ekfu;
 su t'unu ngabeduduru
 mu phu nchi;

- te mu kfu nwege mu maru.
- 11 Mu shikpelekwaphu daa ashị;
unu l'ekfu nk'unu.
Mu shi ngabekpelephu
nchị l'ẹke unu achokashi iphe, unu e-kfu.
- 12 Mu ngabekpooru unu nchị
ohuma ohuma;
ophu o dudu l'unu ha,
onye duru ike gbanwee Jobu okfu;
to du unu onye duru ike saa ya okfu.
- 13 Unu ba asukwa l'unu maru mmamiphe;
le Nchileke nwekwaru
onu, oo-yeru Jobu;
le to kwa madzu b'o no l'eka.
- 14 Jobu te kfukwaru yeru mu;
ophu mu 'eyekwanu onu ege unu yeru.
- 15 Nta-a be ike gvwaru epehe;
epehe ta mahẹ iphe odo, epehe e-kfu.
- 16 ?Mu a-da ashị;
ke l'ephe ta mahedu iphe,
epehe e-kfu to;
mbu nta-a, epehe nmangotsuaru;
epehe ta mahẹ onu odo, epehe e-ye-a.
- 17 Mbẹdua nwekwaru
nwonu, mu e-ye.
Mu e-kfukwaphu
nwege mu maru.
- 18 Ishi iya aburu l'iphe,
mu e-kfu jiru mu onu;
okpoma te kwe te mu dobe onu ndoo.
- 19 L'ime onwomu;
be mu dulephu l'o bu
mee, a gbaru ye
l'ekpemu swo-chia
aswo-chi.
Mu -dobe onu ndoo;
be mu a-gbahukwa
l'o bu otumu ophungu,
e yeru mee.
- 20 Mu e-kfu okfu t'ehu gua mu phengu.
Mu e-kpuha onu;
yee onu.
- 21 E to dudu onye mu agba eyeru;
ophu o dudu onye mu
aja ajaja-ntsudekfu;
- 22 kele ndege oja madzu
ajaja-ntsudekfu kworu mu ehu;
me onye ono, meru mu
ono ewofu mu ru l'ipheregede."

- ngaberu mu nchi;
 nggu atonwube nchi
 l'iphemiphe obule,
 mu ekfu!
- ² Mu abyawa te mu
 kpuhaa onu; kfu okfu.
 Iphe mu e-kfu jikwaru mu onu.
- ³ Obu gukwaru mu iphoro
 l'okfu, mu abya ekfukfu.
 Iphe, mu abya ekfukfu aburu ezi-okfu.
- ⁴ O kwa Ume Nchileke;
 be metaru mu nu;
 buru Ume
 Okaribe-Kakota-Ike;
 be mu gude nodu ndzu.
- ⁵ Yeeru mu onu;
 m'o -buru l'ii-du ike.
 Rukota ehuru te mu le nggu kpogba iya.
- ⁶ O kwa ege i du;
 be mbedua du l'ifu Nchileke;
 buru ege e gude eja kee ngu;
 b'e gudekwaphu eja kee mbedua.
- ⁷ Oo ya bu te b'i
 tsushi mu egvu;
 ke le to nwedu iphe,
 mu eme ngu.
- ⁸ I kfuru iya; mu anua ya;
 teke i suru:
- ⁹ 'L'i duebe mma;
 le to dudu iphe, du eji, i mejeru.
- ¹⁰ Le Nchileke anoduje avocha ngu;
 k'ophu oo-bobe ngu ibo;
 gbe gukobewa ngu nu
 le ndu ohogu iya.
- ¹¹ L'o yewaru ngu
 mkporo l'okpa;
 l'ele t'o maru ege iha okpa.'
- ¹² Ole; mu eme t'i maru
 l'iswi ta dukwa ngu mma;
 kele Nchileke be kakwa madzu nshinu.
- ¹³ ?Bu ngunu kparu iphe, ita-tso iya okfu
 su le too yejedu onu
 le mkpu, iichi l'echiku iya?
- ¹⁴ Kele Nchileke abuje;
 o -kfua okfu;
 yo kfukwazi iya odo; kfukwazi iya odo.
 Obule e to dojedu madzu enya.
- ¹⁵ Ooshije le nro;
 me l'aphu kfu okfu
 l'enyashi teke mgbenya
 tsushiru madzu;

- ẹphe azẹshiwa azẹe.
 16 Ọ bụ teke ono;
 bẹ ookfuje okfu ye ẹphe lẹ nchị;
 nmaaru ẹphe ọkwa,
 e-ye ẹphe egvu;
 17 t'e shi ẹge ono tẹ madzụ
 haa ome eji;
 mẹ tẹ madzụ be ekushi onwiya ekuku;
 18 t'e shi ẹge ono dzofuta
 iya t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
 dzokwaa ya phụ l'ẹka anwụhu.
 19 Nchileke ahajeru gude
 iphe-ememe hùà madzụ àhùhù;
 paru iya chee l'ùlo;
 l'amipyashi iya ọkpu;
 20 k'ophu bụ lẹ nri a-bya adụ iya ashị.
 Nri, katsua ọtso ẹna ahulaha ya ẹgbo.
 21 Yọ laa ẹhu; buru ọkpu.
 Ọkpu iya, e te shi
 aphujedu abya epheshia.
 22 Yọo kpọ gẹgege akpọ l'ala l'iduma.
 Ndzụ iya akpọ l'alakfu
 ndu ejeru anwụhu ozi.
 23 Ndege o nweru
 onye k'eto, nọ lẹ
 mkpakụ madzụ lẹ Nchileke;
 mbụ onye lanụ l'ụkporo
 unwu-ojozi Nchileke,
 a-byanụ bya ekfuaru
 madzụ iphe, gbaru iya l'ememe;
 24 t'o meeru iya
 eze-iphe-oma; sụ:
 'T'a dzoo ya ru
 t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
 lẹ ya phụwaru onye
 e-gude gbata iya.'
 25 Teke ono bẹ
 oo-gbuchafu;
 bya adụ l'ọ bụ nwata nshị.
 Yọ laphu azụ;
 bya adụ l'ọ bụ nwokorọbya.
 26 Ọ bụ teke ono bụ:
 madzụ -kfuru nụ Nchileke;
 yọ nua ya.
 Teke ono;
 yọ phụ ifu Nchileke;
 ẹhu atsoo ya ẹna.
 Nchileke abya edophu
 iya azụ l'onodu iya;
 bụ iya bụ onodu onye doberu ẹka ndoo.
 27 Ọ bụ teke ono;

- bẹ oo-vudo
 l'edzudzu ọha kfu ya hoo-haa:
 'Lẹ ya mesweekwaru;
 ye ẹka l'iphe,
 ẹ te vudodu nhamunha;
 ọbule Nchileke gụwaru iya nvu.
 28 Ọ dzọwaru iya ndzụ;
 tẹ ya ba adalahu l'iduma.
 Nta-a bẹ ya a-nọ ndzụ phụ iphororo.'
 29 Ono iphe, Nchileke
 emejeru madzụ ndono.
 O -metsua;
 yo mee ya ọdo;
 30 ẹge ee-shi t'ọ dzọo ya
 ndzụ t'ẹ b'ọ dalahu l'iduma;
 k'ọphu ndzụ e-dzu iya.
 31 Jobu; dakwaa ashị;
 ngabẹru mu nchị.
 Nọdukwa nwandoo;
 tẹ mu kfu iphe, mu ekfu.
 32 Ọ -bụru l'o nweru ọnu,
 ii-ye; nggu eyee ya;
 kfu iphe, dụ ngu
 k'ekfukfu;
 kẹ l'ọ dụ mu t'a sụ l'e kpefuru ngu.
 33 Teke ẹ tọ dudu;
 ngabẹkwaru mu nchị.
 Nọdu kwa nwandoo;
 tẹ mu zia ngu mmamiphe!"

34

- 1 Elihu asukwaphu:
 2 "Unubẹ ndu mmamiphe;
 unu ngabẹkwaru mu nchị.
 Unu ngabẹkwaru mu nchị;
 unubẹ ndu gụru ẹkwo;
 3 kẹ l'ọ bụ ẹge ire edeje ọnu lẹ nri;
 bụ ẹge nchị egeje nchị l'okfu;
 maru ọphu bụ ọkpobe iya.
 4 Ọ kwa ayibedua
 b'ọ nọ l'ẹka;
 t'ayi lee ẹnya l'okfu ọwaa;
 maru ẹge ọola;
 shi iya mụta iphe,
 dụ mma.
 5 Jobu sụru lẹ ya doberu ẹka ndoo;
 ọphu Nchileke 'ekwedu iya ọharu enge.
 6 Ẹ to nwedu ẹke ya mesweru;
 e gbe sụ lẹ ya adzụ ẹjire.
 Ẹ tọ dụ ẹke ikpe iya nmaru iya;
 ọbule akfu, ọogba iya yeekwaru iya ọru.

- 7 ?Unu phujewaru onye du l'ọ bu Jobu;
mbu onye angu
ejo-onu l'ọ bu mini.
- 8 Ndu epe l'iya anoduje
achi idzi bu ndu ejo madzu;
buru ndu akirishi be epe l'iya ayi;
- 9 kele osuje l'e to dudu
iphe, madzu erita l'ome
iphe, du Nchileke mma.
- 10 Unu ngabekwaru mu nchi;
unube ndu nweru egomunggo.
Tuswekwa!
E to nwekwa le
Nchileke emee ejo iphe!
Okaribe-Kakota-Ike
te emeghekwa iphe,
e te vudodu nhamunha!
- 11 O kwa ugwo iphe,
onye meru be okfuje iya.
Owolatajeru onye
l'ege umere iya du.
- 12 Ire-lanu bu le Nchileke
te emekwa ejo iphe;
mbu ke te
Okaribe-Kakota-Ike nmaa
madzu ikpe inyigirinyi.
- 13 ?Bu onye meru
Nchileke t'ọ buru ishi ke mgboko-a.
?Bu onye suru iya t'o
letaje eliphe gbaa
mgburumburu enya.
- 14 O -buru l'ọ chiru iya l'obu;
le ya a-nafu madzu ume iya;
- 15 bunu iya bu le madzu
kpoogba a-gwu;
laphukota azu l'aja.
- 16 O -buru l'iphe edoje ngu enya;
ngabekwa nchi;
nu iphe-a, mu ekfu-a.
- 17 Onye ikpe,
vudo nhamunha du ash;
?nanu ege oo-shi buru ishi; l'achi.
Onye ono,
doberu-eka-ndo;
bya aburu iya bu
Okaribe-Kakota-Ike ono;
?nanu ege ii-shi nma iya ikpe.
- 18 ?To budu Nchileke bu
onye asuje ndu eze
l'e to dudu iphe,
epe bu!

- Yọ sụ ndu nweru ẹn्या
l'ẹphe bụ ndu ẹjo madzụ?
- 19 Ẹ tọo kpadụ ókè
l'ẹke ndu eze nọ;
ọp̄hu oowotajedu
ip̄he gbaru onye ụkpa
nụ oke amadụ;
kẹle ndu ono ẹphe ẹbo
bụ iya gude ẹka iya kee ẹphe.
- 20 Ẹphe agbajihuje
agbajihu l'echi-abali.
Nchileke alọ-woje
ndip̄he alọ-wo;
ẹphe anwushihu.
Ndu oke amadụ;
bẹ oowofuje;
to nwe madzụ nwigbaleke-oma,
oogbe ele ẹn्या t'o yetaru iya ẹka.
- 21 Ẹnya Nchileke
anojekwa l'uzo, madzụ eshi.
Ọophukotaje ẹke ẹphe aha ọkpa l'eshi.
- 22 Ẹ tọ dudu ẹge ọchi
gbaru; tọ dọ ẹke,
gbaru tsukiribangu;
bụ ẹke ndu ẹjo madzụ
e-domighe onwẹphe.
- 23 Nchileke te eyekwaa
oge teke ndip̄he
a-bya iya ifu t'o kpee ẹphe ikpe.
- 24 Ẹ too jejeodudu ọkpata ishi;
temanu yo wofu ndu
ishi; chita ndu ọdo
dochishia ẹn्या ẹphe.
- 25 Ọ bụ okfu l'ọ makotaru
ip̄he, ẹphe eme
meru ip̄he oonwutsuje
ẹphe l'enyashi;
gwee ẹphe rakaraka.
- 26 Ọonoduje l'edzudzu ọha
l'ẹke onyemonye ọbule a-phụ ẹphe;
hụa ẹphe àhùhù k'ip̄he, dọ ẹji, ẹphe eme;
- 27 okfu l'ẹphe haru otso Nchileke;
ọp̄hu ọ dudu ip̄he,
ọ sụru t'e mee,
nweru ọp̄hu ẹphe emeje.
- 28 Ẹphe emeje ndu ụkpa;
mkpu, ẹphe erua Nchileke nchi;
k'ọp̄hu bụ lẹ Nchileke
anụje ẹkwa, ndu ẹ-ta
dudu ẹge ọ haru ẹphe.
- 29 Ọlobu; ọ -sukwanu lẹ

- ya te eyedu ọnu;
 ?bụ onye a-nma iya ikpe.
 O -domia ifu iya;
 ?bụ onye a-dụ ike phụ iya.
 O bụ iya nwe madzụ;
 mę iphe bụ mbakeshi.
- 30 Oomeje t'onye te emedu
 ele Nchileke ba anoshi l'ọchichi;
 k'ophu ẹ tọ watadu
 ọgbaru madzụ ọnya.
- 31 O -buru lę madzụ sụru
 Nchileke l'o tewaru iya;
 lę ya te emehedu ẹji ọdo;
- 32 t'o koshinu iya ẹke
 o teru iya;
 k'ophu ya te emehedu iya ọdo.
- 33 ?İiri lę Nchileke e-gbe
 bya ebua ngu nggo
 k'ẹji, i meru;
 l'ẹke uta iphe ẹji ngu ta ladu ngu azu.
 O kwa nggubedua
 e-kfu iphe İiri;
 ẹ tọ kwa mbedua.
 Oo ya bụ; kfunua iphe,
 İ maru.
- 34 Ndu iphe edoje ęnya;
 mę ndu mmamiphe
 a-sukwa:
- 35 L'iphe Jobu ekfu kwa
 okfu onye egomunggo swehuru;
 mbu l'iphe ookfu te nwedu ishi.
- 36 O du mu t'a sụ lę Jobu;
 be aa-data darua ya l'ishi;
 ke l'okfu iya ada l'ọ bụ
 okfu ejo madzụ.
- 37 O meru iphe, du ẹji;
 bya etsubekwa l'ẹke ono
 l'ekwefuru Nchileke İke.
 Ayi l'iya -nodu;
 yoo ku ẹka l'aja ayi ewena;
 l'ekfu ejo okfu l'ekpu Nchileke."

35

- 1 Elihu asu:
 2 "Jobu; ?i tubesu l'ọ bụ
 ngu odobe-eka-ndoo;
 l'ẹke İisuje l'İ ka
 Nchileke odo odomu?
 3 Obenu l'İijije; sụ:
 'Bụ ngunu bụ uru iya?'
 'Nanu uru, iirita

- ke l'i haru ome eji?'
- 4 Te ya yeeru ngu onu;
nggu le ndu onya ngu phe.
- 5 Palikpoduaphu enya
lee l'akpamigwe;
nggu aphu urukpu ono,
no ngu oreke-imeli ono.
- 6 I -mee iphe, du eji;
?i mebataru Nchileke l'awe?
Ejo iphe, i meshiru;
m'o -ha iha agha;
?oo-kposhi iya ngunu?
- 7 O -buru l'i doberu eka ndoo;
?o gbe nweru ege iishi
gude iya l'eyetaru
Nchileke eka?
Mbu; ?o nweru iphe
oogbe anata ngu l'eka.
- 8 Ejo iphe, iime kwa
madzu ibe ngu be iimebeta;
bukwaruphu ephe;
be odobe-eka-ndoo ngu agaru mkpa.
- 9 Oobuje; a -kpanuka
ndiphe ehu;
ephe eye mkpu l'onu.
Ephe echije
'Ojileka togbo;'
t'a bya anafu ephe
l'eka ndu ike.
- 10 Ole e to dudu onye araje
araku Nchileke,
bu onye keru iya nu;
mbu onye emeje
t'ayi mua onu-ochi
l'oge iphe-ehuka;
- 11 onye ka ayi ozi iphe
karia ege oozije unwu-anu-egu;
bya emee ayi;
ayi aka nwenu, ephe l'eli omaru iphe.
- 12 E too yejeduru madzu
onu teke oochi mkpu.
Mkpata iya aburu le ndu
ejo madzu kunukaru onwephe ekuku.
- 13 Ishi iya bulephu le
Nchileke te eyejedu onu
teke eechi mkpu iphoro.
Okaribe-Kakota-Ike
te eyejedu onu l'egbe iphe ono.
- 14 ?Nanu ege oo-gbechia
ngaaru ngu nchi;
nggube onye suru

- l'ẹ t'i phudu iya ẹ phuu;
 mbu nggube onye suru
 l'ikpe ngu no iya l'ifu;
 l'ii-nodu-a angaru iya?
 15 Nggu asukwaphu
 l'iphe-eghughu Nchileke
 ta dudu iphe, oomeje;
 ophu okpajedu ejo madzu ishi.
 16 Oo ya bu l'iphe
 nggube Jobu ekfu bu mkpokoro okfu.
 Okfu no ngu l'onu;
 ole iphe iikfu te nwedu ishi."

36

- 1 Elihu asu Jobu
 2 "Taa nshi nwanshii;
 te mu koshi ngu
 l'o nwetsukwaru-a
 iphe odo, mu e-kfu;
 gude gbataru Nchileke.
 3 Eke mmamiphe mu
 shi tekwaru enya.
 Mu e-koshi ngu
 l'onye ono, keru mu nu
 ono bu onye vudo nhamunha.
 4 Iphe ii-tube nvu bu
 l'okfu mu ta budu ejire.
 L'onye ke mmamiphe
 katsua odota enya;
 be nggu l'iya nokwa l'eke-a nta-a.
 5 Nchileke hakwa nshinu;
 obenu l'e to nwedu onye
 okpoje ebo-ebo l'afu.
 O ha nshinu; bya aburu
 onye iphemiphe obule edoje enya.
 6 Ndu ejo iya b'e too dobejedu ndzu.
 Obenu le ndu aakpa ehu;
 be onuje iphe,
 gbaru ephe.
 7 Enya ta alufujedu iya
 l'eke ndu doberu eka ndoo no.
 Oomeje; ephe le ndu eze
 atuko buru eze;
 bya emee t'aakwabeje
 ephe ugvu gbururu jeye le gbururu.
 8 Obenu; l'a -tua madzu mkpakobe;
 okpukpu iphe-ehuka ono,
 a turu iya ono ekee ya;
 kee ya dungu
 9 be Nchileke ekoshije
 onye obu l'o shiwa l'ekuku,

- ooku onwiya;
yeswee ẹka.
- 10 Oomeje t'ẹphe ngabẹ nchi
l'uzo, ọokpo-ziru ẹphe;
mẹ t'ẹphe taa onwẹphe uta
iphe, dụ ẹji, ẹphe eme.
- 11 Ẹphe -mee iphe, o kfuru;
jelahaaru iya ozi;
bẹ nwoḡe ọphu phoduru
lẹ ndzụ ẹphe teke ono
a-buru ẹphe ụpete;
ẹphe anodulephu l'àgó.
- 12 Obenu l'ẹphe -jika
l'ẹphe te yeduru iya ọnu;
bẹ ẹphe a-laa l'ọḡu;
nwushihu l'ẹphe be enwe egomunggo.
- 13 Ndu Nchileke ẹ ta nọdu
l'obu evujeru iwe l'ọkpoma;
k'ọphu bụ;
l'o -kee ẹphe m'ọo ẹḡbu;
bẹ ẹphe ta arakujekwa iya
t'ọ gbaaru ẹphe mkpu.
- 14 Ẹphe agbakwohuje agbakwohu;
tsoru unwoke ọkpara,
a ḡoru lẹ nte laa l'ite lanụ.
- 15 Obenu lẹ ndu eje
iphe-ẹhuka bẹ ọonafutaje.
Oogudeje iphe-ẹhuka
ono mee t'ẹnya doo ẹphe.
- 16 Iphe oome kwa tẹ ya
defuta ngu l'iphe-ẹhuka;
dobe ngu l'ẹke ịi-tusaru ẹhu;
nụ ngu nri, aduje ngu mma.
- 17 Obenu lẹ nta-a;
bẹ ikpe, e kperu ngu
kwa ikpe, gbaru ẹjo madzụ.
Ọ kwa iswi-odu-mma
yẹle ikpe, dụ mma;
bẹ guderu ngu nụ.
- 18 Kwabẹkwa ẹnya t'ẹ b'ọ
dụ onye e-gude ẹku deru ngu ye.
Be ekwekwa tẹ oke
ẹka-azụ kpuchia ngu ifu.
- 19 Ẹku ngu ono;
?oo-me t'iphe-ẹhuka ngu laa tọo.
?Tii-gude ike nahụ iya.
- 20 Ba akpọtakwa iya l'ẹnwa;
mbụ ẹnyashi ono,
aakputaje ndiphe kpufu l'ufu ẹphe ono.
- 21 Kwabẹkwa ẹnya t'ẹ b'i ye ẹka l'ẹjo iphe;
bụ ọphu, dụ l'ọ ka ngu ntse;

- ma l'oje iphe-ehuka.
 22 Nchileke b'a chiliru eka le k'ike iya.
 ?Bu onye bu o-zì-iphe, aa-turu yeru iya?
 23 ?Bu onye kpọ-zijewaru Nchileke ụzo;
 m'ọ kwanu koshi iya l'ọ
 kwa eke o meru eji ndọ-ọ.
 24 Nyatakwa kutsee
 Nchileke k'oru iya ono,
 ndiphe guwaru l'egvu
 gude kele iya ono.
 25 Ndiphe mgburumgburu phụwaru iya.
 Aanodu ụzenya ele iya ole-nya.
 26 Mmamiphe ayi te rukwa
 l'ege Nchileke habe.
 To nwe onye a-du ike kọta
 ege ogurennya iya beru.
 27 Oomikobeje mini l'urukpu;
 yọ chia latsua le nggele.
 28 Igwe -vua nwa
 tsutsutsu; yọ chia uduruku
 wushiru unwu eliphe.
 29 ?O nweru onye maru
 ege Nchileke eshije keshia urukpu.
 ?Bu onye maru ege
 ooshije l'okpoku iya l'atu
 egbe-igwe ke tarara tarara.
 30 Phụwaru ege o woru
 ebemu-igwe doo onwiya
 mgburumgburu;
 k'ophu bu l'ooruje l'ebo eze enyimu.
 31 O bu ege ono be ooshije
 l'eleta ndiphe nya;
 l'anụ epe nri;
 l'anụ iya k'etsutsu iya.
 32 Ochijeru egbe-igwe l'eka;
 yọ buru eke o goberu iya;
 be otuje iya.
 33 O bu edede be oodeje;
 gude gbaa ama le mini, abya achichi.
 Eswi, eeche echeche
 emejkwaphu t'a maru
 le mini abyawa achichi.”

37

- 1 “O kwa iphe ono meru
 iphe obu anma mu anmanma;
 mbu l'obu akfu mu nkfu.
 2 Unu ngabeduduphu!
 Unu ngabeduduphu nchi;
 nua olu Nchileke!
 Unu nududuaphu ekiri, oode!

- 3 Ọoloje ebemu-igwe;
 yo dzuru mkpuli igwe;
 shi ẹke ono dzuru mgboko l'ophu.
- 4 Ebemu ono kugee;
 olu iya edelaha edede.
 Olu iya anọduje
 agba l'ọ bụ egbe-igwe.
 Ẹ to nweḍu iphe oodomije edomi.
- 5 Ọ bụlephu l'ẹge olu
 Nchileke edetabeje igidi aduje egvu.
 Oomeje iphe,
 kariru ẹge oo-do madzụ ẹnya.
- 6 Ọosuje aka-mini t'ọ
 daa lẹ mgboko.
 Yọ sụkwaphu
 mini t'ọ chĩa chĩa-shia ike.
- 7 Oomeje tẹ madzụ jebuhu ozi;
 k'ọphu onyemonye
 ọbule a-maru ẹge ozi
 kẹ yẹbe Nchileke habe nshinu.
- 8 Ụnwu anumanu anọduje
 ekpu ekpukpu;
 domishia onwẹphe l'ime ẹnu ẹphe.
- 9 Oke phẹrephere eshije
 l'ụzo ọhali;
 ẹge ono bẹ oyi eshije l'ụzo isheli.
- 10 Ọ bụ ume, Nchileke turu
 emetaje aka-mini.
 Yọ bụru ume iya ono
 emeje tẹ mini,
 saru petengu bya anmaa anmanma.
- 11 Oomeje urukpu;
 yọ ngụ-guhu angụ-guhu;
 yo shi l'urukpu ono
 l'eku ebemu kẹ mọremu mọremu.
- 12 Ọobuje; o -zia ẹphe;
 ẹphe alọwashihu dzuru
 mgboko mgburumgburu;
 ẹphe l'agbaphe iya;
 l'ẹjelephu ozi ẹge o ziru ẹphe.
- 13 Nchileke achi-jeru ndiphe mini
 t'ọ gude iya hùà ẹphe àhùhù;
 m'ọ bụ t'ọ gude iya koshi
 lẹ ya yeru ẹphe obu.
- 14 Ngabeduduphu nchị; Jobu!
 Nọduedu anọdu;
 gbua igo l'iphe,
 dọ biribiri Nchileke emebe!
- 15 ?Ị maru ẹge Nchileke
 egudeje atụ-zi urukpu l'akpamigwe?
 ?Ị maru ẹge oomeje ebemu t'ọ kua?

- 16 ?Ì maru iphe urukpu
adojeru l'eli iya
l'awunga awunga l'akpamigwe?
Ono kwa ozi, dụ egvu,
o jeru; mbụ onye ono,
tụkoru iphemiphe ọbule makọtaru ono;
- 17 Teke pherephere,
shi ụzo ọhuda ephe;
alì ederu gbẹe;
bẹ uwe, i yeru l'ẹhu
anọduje ekpo ngu okpomọku.
- 18 ?Ìi-dụ-ghe ike mee
akpamigwe t'ọ gbasaa agbasaa;
kpọo gbengu l'ọ bụ onyo,
a wuru awụwu?
- 19 Kanuru ayi iphe,
ayi e-kfuru Nchileke.
E tọ dukwa iphe ayi maru, ayi e-kfu;
kẹ l'ẹ tọ dudu ọphu ayi maru.
- 20 ?Mu a-dụ ike kpọfu
Nchileke l'ifu tọo.
?Bụ onye e-wota onwiya
je agbaa mgbukuma.
- 21 ?O nweru onye e-wota
enya iya je aphube l'anwu,
echi echichi;
teke pherephere sacharu
akpamigwe; yo doo risangu.
- 22 Nchileke shi l'uzo isheli;
gude mkpọla-ododo
kwaa onwiya ebirisa l'abya.
O gude ike, eye egwu;
dụ biribiri l'abya.
- 23 Ọkaribe-Kakọta-Ike bụ iya ka;
ọphu ayi 'adudu ike
abya iya ntse.
Ikpe iya bụ ikpe,
vudo nhamunha;
odobe-eka-ndoo nk'iya edzua edzudzu;
k'ọphu bụ l'ẹ tọ kpadu madzụ ẹhu.
- 24 Ọ bụ iya meru iphe,
madzụ atsụ iya egvu.
Ndu bụ
ọ-maru-omachata; b'ẹ tọ gụbedu iphe.”

38

Ojejoje eyeru Jobu ọnu

¹ Ya ndono; a nonyalephu oke pherephere awata ephephe. Ojejoje eshi l'oke pherephere ono wata oyeru Jobu ọnu; sụ iya:

² “?Bụ ngunu b'ì maru

- ke t'i bya awata oye onu
 l'iphe e te dodu ngu enya?
 3 Rukotakwa ehu ege nwoke arukotaje;
 te mu bya aja ngu aji!
 Yejekwaaru mu iya onu!
 4 ?Bu awe b'i no teke mu
 toru nto-l'ali mgboko?
 Karu mu iya; m'o buru l'o doru ngu enya!
 5 ?Bu onye chi-buru ege o-ha?
 ?Bu onye gude udo tua
 ege usa iya a-ha?
 6 ?Bu le ngunu
 b'a kpobetsuaru okpa iya?
 ?Bu onye gvuberu itso,
 bu iya gude mgboko;
 7 teke ono, e metsuaru;
 mkpo-kpodo nchi-abo hu awata ogu egvu;
 unwu ojozi-imigwe
 atulaha okokooko ono.
 8 ?Bu onye meru t'o nweru
 iphe a-no-buhu mini
 yele ali teke ono,
 mini lufutaru l'odungu ono?
 9 O kwa mube Nchileke
 be wotaru urukpu
 yee mini ono l'o bu uwe;
 bya ewota ochi, gbaru tsabalangu
 phu-kpua ya l'o bu ekwa;
 10 bya akpaaru iya
 oke eke oo-jebebe;
 gude igwe gbaa ya upho
 mgburumgburu;
 kpo-chia ya;
 yeshia ya ibo.
 11 Mu asu mini t'o lekwa
 eke eyii-mini e-jebebeje;
 t'e b'o swejekwa eke ono.
 12 Jobu; ?i sujewaru anwu
 l'oo teke o-hata ndo-o?
 ?T'i sujewaru
 o-nmewa-utsu
 l'oo eke o-no du ndo-o?
 13 ?I sujewaru
 o-nmewa-utsu
 t'o je azugude mgboko
 jia ya kpaphukpaphu
 jishia ya ndu eme eji?
 14 Mgboko l'ophu;
 be kpuru rogbodongu
 l'o bu ura, e gude eme iphe-ohubama.
 E dengashia ya l'o bu uwe.

- 15 Ẹ te kwejedu t'iphoro
nwaru ndu ẹjo madzụ;
aanashije ẹphe ike,
ẹphe gude eme ẹnari.
- 16 ?I jejewaru ẹke
eze ẹnyimu amụ amụmu;
?t'i jejewaru ije
l'ebo eze ẹnyimu?
- 17 ?E koshijewaru ngu
ọnu-uzo alị-maa;
?t'i phujewaru ọnu-uzo
nwonyonyo anwuhu?
- 18 ?I rị-vujewaru ẹge
mgboko-a habe nshinu?
Ọ -buru l'ị maru iya;
ngwanụ kfuru mu iya!
- 19 ?Bụ awe bẹ eeshije eje
l'ufu ẹke iphoro bu?
?Bụ awe bụ ufu kẹ ọchi?
- 20 ?Ii-dụ ike dua ẹphe
t'ẹphe laa ẹke ẹphe shitsua?
?I maru ụzo, eeshije ala ufu ẹphe?
- 21 Mu marua l'ị makotaru
iphe ono l'ọ ha;
keshinu a mụha-oduru
ngu rụ; b'e kederu iphe ono l'ọ ha.
I kwanuru nka
kalihu akalihu!
- 22 ?I bahujewaru l'ulo ẹke
aakubeje aka-mini;
t'i phujewaru ulo ọphu
aakubeje mini suno,
- 23 bụ iphe, mu doberu
kwaberu oge iphe-ẹhuka;
mẹ oge ọgu.
- 24 ?Nanụ ụzo ẹke,
anwụ eshije hata;
m'ọ bụ ẹke pherephere
uzo ẹnyanwu-ahata
eshije tsogbaru mgboko?
- 25 ?Bụ onye waru ọswa
ẹke eze mini eshije teke ọchi;
bya atọru egbe-igwe ụzo, ooshije;
- 26 gude iya agba mini
l'ẹke madzụ te budu ebubu;
mbụ l'echi-ẹgu,
ẹ ta dudu onye bu iya nụ;
- 27 gude iya mee t'alị,
daburu ochobo,
ẹ ta dudu iphe, nọ iya nụ
nguta mini wata ofu ẹwu.

- 28 Mini ono, igwe achije ono;
 ?o nweru nna uto?
 Uto iyi ono, adaje nu ono;
 ?bu onye bu nna iya?
- 29 ?Bu onye bu nne, muru
 mini ono ejije oyi, nmua anmunmu ono?
 Iyi ono, eshije l'imigwe
 adashi ono;
 ?bu onye tsuru ime iya;
- 30 mbu iyi ono, bu iya
 emeje te mini nmaa l'o bu mkpuma;
 mekwaaphu t'ebo mini nmaa kpungu?
- 31 ?Ii-du-ghe ike kekoo
 mkpo-kpodo, Puleyadesu?
 ?T'ii-du ike toshia
 mkpo-kpodo Orayonu
 t'o nodu nanu nanu?
- 32 ?Ii-du ike mee iphe,
 bu mkpo-kpodo,
 nonu t'oo fuje l'oge iya?
 ?T'ii-du ike dua
 mkpo-kpodo Beya yele unwu iya?
- 33 ?I maru ekemu,
 a tu ru doberu iphe, notsua l'imigwe?
 ?Ii-du ike mee te ekemu
 ono, achigbaa iphe, no
 l'imigwe ono wata ochi
 iphe ophu, no le mgboko?
- 34 ?Ii-du-ghe ike raa ora
 t'o rua eke urukpu no;
 k'ophu oo-me te
 mini wata ngu anmanma?
- 35 ?Bu nggu atujeru
 egbe-igwe eke, oo-shi;
 o -jede; yo su ngu le ya ejeekwa.
- 36 ?Bu onye anuje madzu egomunggo;
 l'emeje te iphe doo ya enya?
- 37 ?Bu onye be mmamiphe
 iya ha ke t'o du ike gua urukpu ogo?
 ?Bu onye a-wushi-ghe
 ite-mini, sutsuaru l'imigwe
- 38 teke evevee jiru ali;
 uda anmaa anmanma.
- 39 ?Bu nggu akpatajeru nyee agu nri;
 mbu kpata kpata ophu
 e-ji unwu iya epho;
- 40 teke epho no l'oka epho;
 m'o bu teke epho kpuru l'ekfukala epho.
- 41 ?Bu onye anuje ophegu nri, oorije;
 teke unwu iya araru yebe
 Nchileke ekwa nri;

tsoru; l'aghaphe achọ nri ono.”

39

- 1 “?İimaje teke eghu-ọswa,
bu l'ugvu amụ nwa iya.
?İiphujewaru teke
nne ele amụ nwa iya.
- 2 ?İ maru ọnwa ole
ọopaje ẹpho-ime iya.
?İimaje teke
ọomu nwa iya gẹdegede.
- 3 Ọobuje; ọ -bya amụ nwa iya;
yo gbezita egbezita.
Ọ -mụ-gee ya;
ẹhu agụa ya pherengu.
- 4 Ụnwu iya ono anọdu
l'ime ẹgbudu l'ẹke ono vua; kaa.
Teke ono; ẹphe aparu
nne ẹphe ono haa;
gbakashihu;
ẹphe ta alaphutahedu azu ọdo.
- 5 ?Bụ onye haru
nkakfụ-igara-ọswa ẹka;
yọo kpaphe;
tọ du iphe, eme iya nụ.
?Bụ onye tọshiru iya eri,
e liberu iya; haa ya;
yọ wata akpaphe.
- 6 Ọ bụ yẹbe Nchileke;
bẹ nuru iya echi-ẹgu ọkponku
t'ọ buru ufu iya;
bya ahaa alị ono,
bulephu únú-únú ono
t'ọ buru ẹke, oo-buru eburu.
- 7 Wọwowo, anọduje ada ẹ
mkpukpu aduje iya ẹji;
ọphu ookwejedu t'o
nweru onye a-tuziru iya ẹke, oo-shi.
- 8 Ọonoduje l'ugvu l'akpa nri;
l'aghaphe achọ
nwiru-ẹgbudu, ọo-taa.
- 9 Atsụ; ?oo-kwe-e;
jelahaaru ngu ozi.
?Oo-kwe-e radu l'ẹke iyejeru anu nri.
- 10 ?Ii-du-ghe ike tụa ya eri
kputa t'o jeeru ngu ozi ẹgu;
?Ii-gudeghe iya t'ọ kọoru
ngu ọkori ẹ nsuda.
- 11 ?Ii-chi-gheru ukfu
kwee ke l'o shihuru ike.
?Ii-ha-ghe ozi ngu l'ẹke

- o shihuru ike;
t'o jeeru ngu.
- 12 ?Ii-kwe t'o vuta witu ngu;
je edoberu ngu l'ẹke, eetsuje witu.
- 13 Enyi-nwenu anọduje aji
ẹbà iya kpakpakpa;
gude iya l'eku onwiya.
Ọle ẹ tii tudu ẹbà iya
eyeru ẹbà torotoro.
- 14 Enyi-nwenu atuje ẹkwa haa l'eli evevee;
yọ nọdu l'ẹke ono vua onwiya.
- 15 Enyi-nwenu l'onwiya ta
kpa ishi; ke wo;
?ta dzọ-dụ iya nụ ọkpa;
dzọpyaa ya; m'ọ bụ:
?unwu anumanu ta
adzọpyashidu iya nụ.
- 16 Unwu iya be ọonoduje
eme l'èphè ta bụdu unwu iya;
ọphu ọ kpadu ishi l'akanya,
o seru a-buru iya ke mmanu.
- 17 Ishi iya aburu le Nchileke
ta nudu iya mmamiphe;
tọ nụ iya egomunggo.
- 18 Obenu l'o -wowaru ẹbà
iya gbasaa; wata ọgba ọso;
yọ gbasweta inya;
me onye agba iya nụ.
- 19 ?Bụ nggu anuje inya ike.
?Bụ nggu gbaru iya nza l'olu;
yọ dụ ke nwa yikayika.
- 20 ?Bụ nggu emeje inya
t'oo kfu wugowugo l'ọ bụ igube;
ọ -zua ume;
ndiphe atsuhu egvu?
- 21 Oogudeje ẹhu-otso-ena
l'adzọ garamu garamu;
l'eme enari eje l'ifu ọgu.
- 22 Inya ta madu iphe bụ ọtsu egvu;
tọo laje azu l'ifu ọgu.
- 23 Arwa; me akfu,
ndu l'agba iya nụ chi
anọduje egbu ngerengere;
doru iya le mgberemeke.
- 24 Nkoroshi k'ogu ono ejije iya ẹhu;
yọ buru ke t'o lee ali
l'ẹke ọokfu atugbu;
ọphu ọodujedu ike vudo
l'ekalanu teke e gburu ọpyoku k'ogu.
- 25 E -gbua ọpyoku k'ogu; yọ kpọ geru-geru.
Ọonodujeru l'ẹke teru enya

- kpọ-vu ẹgburu ọgu;
 nua olu ndu ishi soja;
 me mkpu-ọgu, ada nu.
- 26 Mbụ; ?bụ nggu ziru ivu
 ẹge oo-shije gbasaa ẹbà iya l'ephe
 ala ọzo ọhuda.
- 27 ?Bụ nggu ezije ugo t'o
 phee oreke-imeli;
 je anọdu kpaa ẹkfuna iya
 l'ẹke du ẹringe-ẹringe.
- 28 Ẹke oobu bu l'eli-eli
 mkpuma, nọ l'ephekerephe.
 Yọ buru ẹke ono bu ufu iya.
- 29 O bu l'ẹke ono;
 be ọonoduje edo iphe oo-ri.
 O -nọdujeru ọzenya; phua ya.
- 30 Unwu iya anoje l'angu mee.
 Yọ buru l'ẹke odzu nọ;
 be yebedua anoje."

40

- 1 Ojejoje asukwaphu Jobu:
- 2 "Nggube ọphu aturu
 Okaribe-Kakota-Ike okfu;
 ?bụ nggu a-karu iya iphe, oo-me?
 Nggube ọphu ebo
 Nchileke ibo;
 yenuaru iya ọnu nta-a!"
- 3 Tọ du iya bu; Jobu abya eyeeru Ojejoje ọnu; sụ iya:
- 4 "M'ẹ tọ dukwa iphe, ya bu.
 ?Nanu ẹge ya e-shi
 agba ngu okfu?
 Ya wookwaru ẹka kpuchia l'ọnu.
- 5 Ọphu ya kfuru edzuwa;
 ya te ekfuhekwa ọdo."
- 6 Ya ndono; Ojejoje abya anọdu l'ime oke pherephere ono kfuru nu Jobu; sụ iya:
- 7 Rukota ẹhu ẹge nwoke arukotaje;
 te ya jia ngu aji.
 Ya -jia ngu aji;
 nggu eyeeru iya ẹya ọnu.
- 8 ?Ii-sụ le yebe Nchileke te
 ekpejedu ikpe, du mma tọ.
 ?Iime t'i nma iya ikpe;
 k'ọphu ikpe a-laru nggubedua tọ.
- 9 Ike ngu;
 ?ọ ha l'ọ bu ke Nchileke.
 Olu ngu; ?oo-deghe
 igidi l'ọ bu nk'iya.
- 10 Ngwaa; gudenu
 o-gbu-nwii-nwii
 gude ọdu-biribiri

- kwaa onwongu ngwa!
 Nnggu ewota ugvu;
 wota onweru ɛnya yee
 onwongu l'ọ bu uwe!
- 11 Vva ọvuma gude koshi
 ẹge iphe eghutabe ngu eghughu!
 Lemua iphe bu ndu eku
 onwephe ekuku;
 lọ-tsuta ephe;
- 12 Lenua iphe bu ndu eku
 onwephe ekuku;
 mee ephe t'ephe gọo!
 Tuko iphe bu ndu eme
 iphe, du eji dzo-byashia
 l'iphe bu eke ephe no!
- 13 Chikobe ephe lia l'ekalanu;
 nnggu egude ekwa-odzu
 kechishia ephe ifu l'ili.
- 14 Ono teke ya e-kweta l'oo
 nggube Jobu b'ọ laru.
- 15 Lenua oke anu ono;
 mbu Enyi-mini.
 O bu yebedua keru iya;
 bukwaru iya phu keru nggube Jobu.
 Enyi-mini ata ewu l'ọ bu eswi.
- 16 O bu; lewaru egbe ike, no iya l'ukfu;
 nnggu elewaru egbe ike,
 no iya l'akwara ephe!
- 17 Odzu iya akfujeru l'obu oshi sida.
 Aji, notsua ya l'utakfu
 kparu onwiya akpakpa.
- 18 Okpu iya bu mkpurukpu ope b'ọ bu.
 Oshi-okpa iya aburu mgboro-igwe.
- 19 O bu iya katsua nshinu
 l'iphe bu iphe,
 Nchileke keru ekeke.
 Obenu le yebe Nchileke kale iya-a ike.
- 20 Onoduje l'eli ugvu l'ata nri;
 unwu anu ndu ophu anodu
 l'iku eke ono l'egvu egvu.
- 21 Oozeje le mkpuli oshi lotusu;
 ru-mia onwiya l'ime eswa, no l'uda eke ono.
- 22 Oshi lotusu ono egudeje agu iya domia ya;
 ekali-oshi wilo ano-pee ya mgburumburu.
- 23 E to tsudu egvu eyii-mini;
 m'o -ruhuru;
 Enyimu Jodanu byaa utso
 du-kfuru iya l'onu.
- 24 ?Bu onye a-du ike gude enyi-oswa.
 E ta anmatajekwa iya l'onya;
 ta swofu-ghe iya imi?

41

- 1 “?Ii-gudeghe ikokoro hata ejo agiyi ono;
?m'ò bụ kee ya eri l'ire.
- 2 ?Ii-yeghe iya eri l'imi lopyia alopyi;
m'ò bụ gude ikokoro
dzugbabe iya agba.
- 3 ?Oo-rọ ngu arọro t'ì haa ya tọ.
?Oo-gude-ghe olu-odoo kfuru yeru ngu.
- 4 ?Oo-kwe tẹ nggu l'iya
gbaa ndzụ;
t'ò bụru ohu ngu jeye lẹ gbururu tọ.
- 5 ?Ii-dụ ike mekoshije iya
ẹge eemekoshije unwenu-a;
?m'ò bụ haaru iya
unwegirima ngu ndu
k'unwanyi t'ẹphe l'iya gvuje egvu.
- 6 Ndu agba nghọ;
?ẹphe e-kweghe ngu iya ọnu tọ.
Ii-dụ ike mee ya;
k'ọphu ndu oke aswa e-re iya lẹ mgbuka?
- 7 ?Ii-dụ ike gbubushia igwe
ibiribe ibiribe tsụ-jia ya l'akpọ ẹhu;
m'ò bụ gude ikekee sụ-fua ya ishi.
- 8 I -byia ya ẹka mmanu;
b'ẹ tị tūhekwa iya ama ọdo;
kẹ l'ii-nyata-a ẹge ọ mụru nggu l'iya.
- 9 Onye ari lẹ ya e-mekputa
ejo agiyi kwa ejo-ire bẹ ọodzu;
kẹ l'ọ bụkwadua t'ẹnya
nggu l'iya chegba; ike agvu ngu.
- 10 Keshinu ẹ tọ dudu madzụ
nwigbaleke-oma, a-dụ-ghe
ike kpalia ejo agiyi ono;
?bụ-chia yẹbe Nchileke,
bẹ madzụ a-kpalighe?
- 11 ?Bụ onye a-sụ lẹ ya ji iya ụgwo;
tẹ ya bya akfua ya ẹya;
kẹ l'iphemiphe ọbule,
nọ lẹ mgboko bụkota nk'iya.
- 12 Ya ta adakwa ashị tẹ ya ba
aturu ngu ọnu ọkpa ejo agiyi ono:
ẹge o nwetaberu ọkpehu;
mẹ ẹge ọ dụ-tabe ugvu l'ẹnya.
- 13 ?Bụ onye a-dụ ike phua ya akpọ.
?Bụ onye a-dụ ike paru
odogoro je iya l'ifu;
lẹ ya eje iya ẹya eyeye?
- 14 ?Bụ onye a-tụ kparara
je iya ọnyaha ọnu.
Eze, nọ iya l'ọnu eyekwa egvu.

- 15 Iphe, kporu iya giriri l'azu
 bu iphe,
 e gude eze nze-ogu.
 Iphe ono be dzegbaberu onu;
 shihugbaa ike;
- 16 swia nyichingu;
 k'ophu bu le
 pherephere te eshigedu
 le mgbaku iya bahu iya l'ehu.
- 17 O rakutsuaru arakuru;
 tugba buru nanu;
 k'ophu bu le taa tawadu iya ebo.
- 18 Oobuje; o -zee uze;
 ekoroku aghakahu.
 Enya iya du l'o bu eke
 enyanwu keru paa l'uzo nchi-abohu.
- 19 Oku, shi iya l'onu anoduje
 enwu ke phophopho.
 Ekoroku, shi iya nu l'agba kpirikpiri.
- 20 Enwuru-oku eshije iya l'imi l'akpo tututu
 l'o bu ite, e shiberu;
 chiru ophuruphu tsube iya.
- 21 Ume, otu rua l'icheku-oku,
 oku ta nodu;
 yo gbanwuhu oku.
 O kwaphu ege ono;
 be oku eshije iya l'onu enwu phophopho.
- 22 Agburu-ehu, no iya l'olu
 emeje te meji tofu iphe bu
 onye phuru iya nu.
- 23 Igbidigbi anu, no iya l'ehu
 nyatsuaru l'eli ibe iya;
 k'ophu bu le to dudu
 onye a-du ike nyafu-ghee ya.
- 24 Okpoma iya kporu gbengu l'o bu mkpuma;
 shihu ike l'o bu o-ji-l'eka mkpuma.
- 25 O -gbeshi egbeshi; ndu, bu
 o-ka-ike phe atsuhu egvu;
 gude ehuanmanma gbalala azu.
- 26 E -gbua ya mma;
 be to dudu iphe, oome iya;
 ophu o dudu iphe, arwa;
 m'o bu akfu;
 o dudu buru ikekee emeje iya.
- 27 Onya-jishije igwe l'o bu owa;
 nya-kwoshia ope l'o bu oshi,
 riru avurukpa.
- 28 Akfu te emekwa iya t'o gbaa oso.
 Mkpuma adujele iya-a
 l'e -wotaru udzu phee ya l'ehu.
- 29 E -chia ya mgboro;

- yo gbe dụ iya l'e chiru iya ọwa.
 A -tụa ya arwa; yọ chị l'iya-a ọchi.
- 30 Ẹkiri, nọ iya l'epho
 atsu nkọ l'ọ bụ ọnu mbeji.
 Ọ -wụa awụwu l'epoto;
 yọ dụ l'ọ bụ ẹke e swiru ígwè,
 e gude etsu witu.
- 31 O -ruba l'ẹbo mini;
 yọ phuhu ụphu l'ọ bụ ite,
 e shiberu l'ọku.
 Teke o rubaru l'eze ẹnnyimu;
 yọ tsulahaa kfutukfutu
 l'ọ bụ manụ, e shiberu l'ọku.
- 32 Ẹke, o shiru bẹ mini ebukahuje ẹbo;
 l'acha kẹ pemu-pemu.
 Mini ẹke, o shiru
 abukotajeru ụphu kwasẹru.
- 33 Ẹ tọ dudu iphe, nọ lẹ
 mgboko-a yẹle iya ha.
 Ọ bụ iphe, e keru,
 ẹ ta atsujedu egvu.
- 34 Ẹ to nwedu ẹge iphe
 e-kube onwiya
 t'ọ gube iya iphe.
 Ọ bụ iya bụ eze
 l'iphe bụ iphe, eku onwiya ekuku.”

42

- 1 Tọ dụ iya bụ; Jobu abya
 eyeeru Ojejoje ọnu; sụ iya:
- 2 “Ojejoje; ya makwaru-a
 l'ọ bụ nggu bụ ike,
 kakọta-ike ọdo;
 l'ẹ tọ dudu iphe,
 ị tumberu k'ememe,
 nweru onye a-agbashi-ghe iya nụ.
- 3 Ị jiru mu iphe, meru iphe mu
 jeru je eye ọnu l'iphe ẹ te dodu mu ọnya.
 Ọ kwa oswi-okfu;
 mu yeekwaru ọnu l'iphe,
 ẹ te dodu mu ọnya;
 mbụ iphe, dụ-tabe biribiri;
 k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu
 l'oo doo mu ọnya.
- 4 Ị sụkwaru mu phụ tẹ mu
 ngabẹ nchị; t'ị jia mu aji.
 Teke ị jitsuaru mu aji;
 tẹ mu yeeru ngu iya ọnu.
- 5 Ọ kwa nchị bẹ mu shi
 egudeje anụ ọtu-ọnu ngu.
 Obenu lẹ nta-a; bẹ mu

gudewa ɛnya mu phụ ngu.

⁶ Nta-a bẹ mu ɔwakwa onwomu ashị.
Izimana laakwaru mu azụ;
ɔwaa ɛka mu; ɔwaa ikpere mu l'alị.”

Okpochi okfu obu ishi

⁷ Tọ ɔ ɔ iya bụ; Ojejoje ekfutsuaru Jobu iphe ono; bya asụ Elifazu, bụ onye Témanu: “L'iphe eghukwa yẹbe Nchileke eghughu; kele nggu l'ònyà ngu phẹ; ɛphe ɛbo te kfiduru mu iphe, gbaru nụ ɛge nwozi mu, bụ Jobu kfulu. ⁸ Iphe, unu e-me nta-a bụ t'unu kpụta oke-eswi ɛsaa yẹle ebyila ɛsaa jekfu nwozi mu, bụ Jobu t'e gude iya gwoo ngweja-ukfulu nụ mu l'okfu ɛhu unu. Jobu e-kfulu nụ mu l'okfu ɛhu unu; mu anụ ya; mu te emehe unu iphe, mu rịru lẹ mu ga eme unu k'eswe ono, unu meru ono; ke l'unu te kfidu okfu mu ɛge gbaru nụ; ɛge nwozi mu, bụ Jobu kfulu.” ⁹ Tọ ɔ ɔ iya bụ; Elifazu, bụ onye Témanu yẹle Bilidadu ke Shuha; mẹ Zofa, bụ onye Nema egbeshi je emee iphe ono, Ojejoje sụru t'ɛphe mee ono. Jobu abya ekfulu nụ Ojejoje l'okfu ɛhu ɛphe; Ojejoje anata iphe, o kfulu nụ iya.

¹⁰ Ya ndono; Jobu ekfutsulephu nụ Nchileke l'okfu ɛhu ɔnyà iya phẹ ono; ɛphe ɛto; Ojejoje abya emee ya; yọ byakwa bya enweru ɛku ɔdo. Yo mee; iphemiphe ɔbule, o shi nweru abya aha ɛge o shi ha ugbo ɛbo. ¹¹ Unwunne iya; ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; mękpọ onyemonye ɔbule, shi mahawaru iya nụ abyalahaa nk'iya ɔdo; ɛphe l'iya erilahaa nri. ɛphe akpọlahaaru iya ifu iya; ɔlalahaa ya ike k'iphe-ɛhuka ono l'ɔ ha, Ojejoje pakfutaru iya ono. Onye, byatashia; yo guderu iya okpoga; gudekwaru iya phụ echi mkpọla-ododo.

¹² Ojejoje abya aḡooru Jobu ɔnu; iphe abya akaru iya lẹ mma l'ikperazụ; karia ɛge o shi ɔru iya l'ɔdungu. Aturu, o mekocharu nweru ɔ ɔkpọro unu aturu l'unu aturu iri l'ise. Inya-kamẹlu iya aɔ unu iri l'ise. Eswi iya, a turu njigba ɛbo ɛbo aɔ unu njigba eswi ɛbo l'ɔkpọro njigba eswi iri. Nkafu-igara iya aɔ unu nkafu-igara labu l'ɔkpọro iri. ¹³ Ọ byaru bya amuta unwoke ɛsaa; waa unwanyi ɛto. ¹⁴ Onye ɔphu bụ ada iya b'ɔ guru Jemima. Onye ɔphu etsota iya nụ b'ɔ guru Kezaya; bya aḡa onye k'ɛto Kerenu-Hapuku. ¹⁵ L'alị ono gbaa mgburumgburu te nwedu unwanyi ɔdo, makpuru unwu Jobu ono lẹ mma. Nna ɛphe; mbu Jobu ekevuru ɛphe iphe, o nweru teke o keru unwu iya ndu k'unwoke iphe.

¹⁶ Lẹ Jobu jetsuaru iphe-ɛhuka ono b'ɔ nɔfuaru ɔkpọro afa iche iche ugbo ɛsaa b'ɔ nwuhuderu. Ọ nọ ndzụ gude ɛnya iya phụ unwu iya; mẹ unwunwa iya; mẹ unwu nwanwanwa iya. ¹⁷ E metsua; Jobu akaa nka; laa l'oge nka-ezekuna nk'iya.

Egву-Qma

1

- 1 Onu-oma bu k'onye yele
 ndu akirishi e-ta achidu idzu lanu;
 too tsoje l'idzu ndu ejo iya ono;
 to du iphe yele ndu e-ta
 gubedu Nchileke iphe jigba;
- 2 mbu onye bulephu ekemu
 Ojejoje aduje iya mma;
 buru iya anoduje iya l'oriri: eswe l'enyashi.
- 3 Onye ono du l'o bu oshi,
 e yeru l'iku nggele.
 Onoduje ami nebyi l'oge iya;
 ophu ekwo iya
 'aku-gbehujedu aku-gbehu.
 Iphe bu iphe o yeru eka abujeru iya upete.
- 4 Obenu l'e t'o budu ege ono
 be odujeru ndu akirishi.
 Ephebedua du l'o bu eswa witu,
 pherephere ephakashije.
- 5 Oo ya bu le ndu akirishi be
 ikpe a-nma l'ifu Nchileke;
 ophu o dobedu ndu eme
 ejo iphe l'eke ndu doberu eka ndoo no.
- 6 Kele Ojejoje anoduje eduzi
 ndu doberu eka ndoo uzo.
 Obenu l'uzo ke ndu akirishi e-me;
 ephe aburu kpurupyata.

2

- 1 ?Bu ngunu meru iphe
 iphe bu mbakeshi achi
 ejo idzu ke okwefuru Ojejoje ikè?
 ?Bu ngunu meru iphe ndiphe
 achi idzu iphoro?
- 2 Ndu eze, achi mgboko
 ajikobe onwephe k'ogu;
 ndu ishi l'edzokobe;
 t'ephe tso Ojejoje ogu;
 tsokwaphu onye ono,
 o fotaru t'o buru eze ono ogu.
- 3 Epe suru: "Unu t'ayi
 lo-bushia mkpa ono,
 ephe gude tugbabe ayi ono!
 Unu t'ayi gbabushia egbirigba ono,
 ephe gude kee ayi ono."
- 4 O bu ochi be onye ono,
 no l'aba-eze l'imigwe ono achi ephe;

- mbụ l'ọo ọchi; bẹ oozi Nnajiufu.
- ⁵ Oo-gude iphe-eghughu
baaru ẹpha mba;
gude oke ẹhu-eghughu yee ẹphe egvu.
- ⁶ Nchileke asụ ẹphe ẹ
ya ọfutawaru eze;
dobe iche ẹ Ugву Záyọnu,
bụ ugву ono, ya doberu nsọ ono.
- ⁷ Onye ono, ọ ọtaru ono asụ
ẹ: "Ekemu Ojejoje;
bẹ ya a-ra tororo;
kele Ojejoje sụru iya:
'L'ọo ya bụ Nwatibe iya ke nwoke.
Dube ntanu;
bẹ ya buakwa Nna iya.
- ⁸ Ya e-woru iphe bụ mbakeshi
nụ iya t'ọ buru òkè-iphe iya;
woru mgboko
mgburumgburu nụ iya
t'ọ buru iya iphe-enweru;
m'ọ -buru ẹ ya rọru iya ẹya.
- ⁹ Yọ buru ẹka-ike;
bẹ mu e-gude achi ẹphe;
gude iya kua ẹphe
yogiriyogiri l'ọ bụ ite-ura.' "
- ¹⁰ Oo ya bụ; unubẹ ndu eze;
unu kwakwa ẹnya!
Unubẹ ndu ishi ke mgboko-a;
unu ngabekwa nchi l'okwa
ono, aanmaru unu ono!
- ¹¹ Unu gude ọtsu egvu;
mẹ ẹhu-anmanma ejeru Ojejoje ozi!
- ¹² Unu tsuta Nwa iya nwoke
ọnu l'okpa; e menyaa;
ẹhu awata iya oghu
eghughu; yo mee;
unu aburu kpurupyata ẹ mbaduzo;
ke l'ọ kwa nwiphe, ẹ-ta badu ishi;
akpatsuje iya iwe.
Onu-oma bụ ke ndu gbakfuru
iya nụ t'ẹphe zeeru ndzụ.

3

Egву-oma, Dévidi deru teke ọogbalaru nwa iya, bụ Abusolomu

- ¹ Nggube Ojejoje;
ndu ọhogu mu zakwaru l'igwe!
Ndu, wu-lihuru etso mu
okfu aburu 'aguta aguta.
- ² Ndu, ekfu ẹ Nchileke
ta adzofutadu mu hakwa l'igwe.
- ³ Obenu l'ọ bụ nggubedua,

- bụ Ojejoje bụ onye egbobutaje mu nụ.
 Ọ bụ nggu bụ onye emeje
 t'a kwabẹ mu ugву;
 bұru nggu emesaje mu ifu.
- ⁴ Mu woliru olu mu raku Ojejoje.
 Yo shi l'ugву ono,
 o doberu nsọ ono zaa mu.
- ⁵ Mu azejeru azeje kua mgbenya; tehu;
 ke l'ọ bụ Ojejoje gude ndzụ mu.
- ⁶ Igweligwe ndu ono,
 kwagebetsuaru; nọ-pee mu
 mgburungburu ono;
 be mu ta atsudu egву.
- ⁷ Nngube Ojejoje;
 byiko kwolihuru dzoo mu;
 kwolihu dzofuta mu;
 nngube Nchileke mu!
 Hụa ndu ohogu mu ahuhù;
 k'ophu ike ta anohedu ephe.
- ⁸ Ọ bụ nngube Ojejoje adzofutaje madzụ.
 Gonuaru ndu nke ngu onu.

4

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву; t'a kpọru une ye iya

- ¹ Zanua mu teke mu kuru ngu;
 nngube Nchileke mu,
 bụ onye doberu eka ndoo.
 I gbaru mu mkpu teke
 iphe-ehuka byaru mu.
 Byiko; phunuaru mu imiko;
 nggu angaberu mu ru nchi
 l'ekfukfu, mu ekfu anu ngu!
- ² ?Bụ teke ole; be unube unwu
 eliphe a-ha ogude ugву,
 a kwaberu mu eme iphe-iphoro?
 ?Bụ teke ole; be unu
 e-yeberu obu
 l'iphe e-te nwedu ishi;
 mbu woru onwunu haaru
 iphe e-ta budu okpobe iphe?
- ³ Unu makwaru le Ojejoje
 fotawaru ndu ophu
 yeru iya obu doberu onwiya.
 Mu -kua Ojejoje;
 be ozajekwa mu.
- ⁴ Unu be ekwekwa
 t'ehu-eghughu nwuru unu ye l'iphe du eji.
 Unu -zeru azeje;
 unu too nwehu rja ya ariri; daa ashị.
- ⁵ Te ngweja, unu egwo anu
 Nchileke bujekwaru

ngweja, du iya mma.
Unu adakobeje Ojejoje.

⁶ Epe du l'igwe; mbu ndu
asuje: "Nggube Ojejoje;
mebanuaru ayi iphe-oma;
munuaru ayi onu-ochi!"

⁷ Obenu l'ehu-otso-ena ophu
i yeru mu l'obu kakwa nk'ephe
teke iphe epe meberu l'ali mehuru ohuma.

⁸ Mu egudeje ehu-otso-ena laa l'ulo;
kua mgbenya l'ehu-agu;
ke l'o bu nggube Ojejoje nwenkinyi ngu;
bu onye emeje te mu buru
le domangu rimangu.

5

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'a phuru opu ye iya

¹ Nggube Ojejoje;
ngabenu nchi nua olu mu;
ude, mu atsu erua ngu nchi!

² Nggube Nchileke mu,
bu Eze mu; ngabenu nchi; nua mkpu,
mu echi echiku ngu;
ke l'o bu nggu be mu ekfu anu.

³ Nggube Ojejoje;
utsu mboku-mboku;
be iinuje olu mu.
Utsu mboku-mboku;
be mu ewojeru mkpa mu
dooru ngu giriri l'ifu;
daa ngaberu ngu.

⁴ Nchileke; e ti budu onye
iphe du eji aduje mma.
Ophu iikwejedu te ndu eme
ejo iphe nodu l'eke ino.

⁵ Ndu eku onwephe ege epe
e-ta hadu te evudoghekwa ngu l'ifu.
Iphe bu ndu eme iphe e-ta
adudu mma dukwa ngu ashi.

⁶ Ndu ntumatu be iimeje t'ephe buru kpurupyata.
Ndu mgbugbu-madzū;
me ndu ejire; be nggube
Ojejoje akpofu akpofu.

⁷ Obenu le mbedua e-shi le
n-yomobu ngu l'eke mu nu;
abya l'ulo ngu.
Mu e-gudeje otsu egvu;
ghaa ifu l'eze-ulo ngu, du nsō;
baaru ngu eja.

⁸ Nggube Ojejoje;
keshinu ophu i bu onye doberu eka ndoo;

- duzinua mu ụzo;
 l'ogvu ndu ohogu mu.
 Menua t'o doo mu ẹnya;
 mbụ ụzo, iicho tẹ mu shia.
- ⁹ Ẹ tọ dudu okfu, shi ẹphe
 l'onu m'oo nanu, e gude ẹka.
 Iphe jiru ẹphe obu bu mkpaka.
 Ẹphe egudeje onu ẹphe aja madzu ajaja;
 obenu l'iphe no ẹphe l'obu
 anoduje eshi l'obu ili, gheru onu.
- ¹⁰ Nggube Nchileke;
 menua t'ejo iphe ẹphe
 meshiru tukoru ẹphe l'ishi;
 tẹ idzu, ẹphe chiru nma ẹphe l'ọ bu ọnya.
 Chifukota ẹphe Nchileke;
 ke l'iphe ẹphe meshiru ghatawaru aghata;
 shi iya kwa iya phụ
 l'ekwefuru ngu ikè!
- ¹¹ Ọle tẹ ẹhu-otso-ena bukwaru
 ke ndu agbabaje ngu l'ime; zeeru ndzu.
 T'egvu ẹhu-otso-ena buru
 nk'ẹphe jeye le tutu yoyo.
 Gbochita ẹphe Nchileke;
 k'ophu iphe bu ndu yeru
 ẹpha ngu obu e-te ẹswa.
- ¹² Ọ bu nggube Ojejoje
 agojeru onu-oma nu ndu doberu ẹka ndoo.
 Iigudeje ke l'ẹphe no ngu
 l'obu gbochita ẹphe.

6

Egvu-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu, ede edede gwa ya; t'a kporu une ye iya

- ¹ Nggube Ojejoje;
 be egudekwa ẹhu-eghughu baaru mu mba;
 ophu i gudekwa
 oke ẹhu-eghughu ngu hua mu ahuhù!
- ² Nggube Ojejoje;
 phuaru mu ru imiko;
 ke l'ike gvwaru mu.
 Nggube Ojejoje;
 menua tẹ mu ka mma;
 ke l'ẹhu mu l'ọ ha
 anmakotakwa mu kwekwekwe.
- ³ Meji atofukwa mu atofu.
 Nggube Ojejoje;
 ?bu teke ngunu meru;
 temanu nggu agbaaru mu mkpu?
- ⁴ Laphuta azu; Ojejoje;
 bya bya adzo mu!
 Gude ke n-yemobu ngu ono,

- bụ 'onwe agvugvu ono dzọo mu!
⁵ Kẹ l'onye nwuhuru nụ
 ta anyatahẹkwa ngu.
 ?Bụ onye a-nọdu l'alị-maa l'ekele ngu ekele.
⁶ Mu tsuakwaru ude jeye ike agvụ mu.
 Mu -laa l'ulo
 mbọku-mbọku;
 mu akwaa ẹkwa jeye nchi abọhu;
 ophu 'onwedu mbọku,
 a nojeru tẹ ẹnya-mini mu
 ba tsọ l'iphe mu echebeje ishi.
⁷ Aphụ, byaru mu nụ mewaru;
 mu akwaa ẹkwa kwata ẹnya-ìshì.
 O mewaru; ẹnya ekoshia mu ekoshi.
 Yọ bụru iphe ndu ọhogu mu kpataru mu.
⁸ Unu gbeshi mu l'ifu;
 unube ndu ẹjo iya ono;
 kẹle Ojejoje nụwaru ẹkwa mu akwa.
⁹ Ojejoje nụwaru aroro, mu rọru iya.
 O nụwaru ekfukfu, mu ekfu anụ iya.
¹⁰ Ndu ọhogu mu l'ẹphe ha;
 bẹ ee-kpu ifu lẹ ntụ;
 meji atọshihu ẹphe.
 Ẹphe a-ghakọbe;
 gude iphere laphushia azụ.

7

Egву-aphụ, Dévidi gụru nụ Ojejoje lẹ k'iphe Kúshi, bụ o-shi-l'eri Bénjaminu kfuru

- ¹ Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 ọ kwa l'ime ngu bẹ mu gbatataru;
 tẹ mu zeeru ndzụ.
 Dzonua mu;
 l'ẹka iphe bụ ndu achị mu nụ;
 byiko nafuta mu rụ!
² Ọdumeka bẹ ẹphe e-gudekwa
 mu l'ọ bụ agụ; labushia nanụ nanụ;
 l'ẹ b'ọ nwe onye ọdo,
 mu nweru a-gbaru mu mkpu.
³ Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 a gụfukwa l'ọ nweru
 iphe dụ ẹji, mu mejeru;
⁴ mbụ l'ọ nweru m'ọ bụ
 onye okfu ẹ-ta dọduru mu l'iya,
 mu mejeru iphe dụ ẹji.
 Ọdudu bụru lẹ mu natajeru
 ndu ọhogu mu iphe k'ẹhuka;
 l'ẹ b'ọ dụ iphe kparu iya nụ;
⁵ ọo ya bụ; tẹ ndu ọhogu mu,
 achị mu nụ gude mu;

- dzoo mu pyakapyaka;
 Ephe ewowaruru ugvu ono,
 aakwabẹ mu ono gwoo lẹ ntụ.
- ⁶ Nggube Ojejoje;
 gude nụ ẹhu-eghughu kwolihu!
 Gbeshi nụ; nọ-chia ephe ụzo;
 mbụ ndu ohogu ono,
 gude ẹhu-eghughu achi mu ono.
 Kwolihuru Ojejoje;
 kẹ l'ọ kwa nggubedua turu ekemu;
 sụ tẹ ndiphe kpeje ikpe, dụ maa.
- ⁷ Chikobenu mkporo-oha ono,
 dzukoberu nụ ono;
 t'ephe gbaa ngu mgburumgburu;
 nggu anodu l'aba-eze ngu l'ephekerephe.
- ⁸ Ọ bụ nggube Ojejoje
 e-kpe ndu ono ikpe.
 Kpee ya; kperu yeru mu;
 kẹle mu bụ onye doberu ẹka ndoo;
 to nwe ẹke uta dụ mu l'ẹhu.
- ⁹ Nggube Nchileke,
 bụ onye doberu ẹka ndoo;
 nggube onye enyochaje
 ime obu madzụ;
 mę oriri iya;
 byiko menua t'ọ kfushi;
 mbụ iwe-iwe ono,
 ndu akirishi eme ono!
 Mee tẹ ndu doberu ẹka ndoo
 nguru anguru!
- ¹⁰ Nchileke bụ iya
 egbochitaje mu nụ.
 Ọ bụ iya adzofutaje ndu obu guru iphoro.
- ¹¹ Nchileke bụ onye ekpeje ikpe, dụ maa;
 buru onye ekoshije ndu
 ejo madzụ
 oke ẹhu-eghughu iya mboku-mboku.
- ¹² Ọ -buru lẹ madzụ ta atadu
 onwiya uta iphe dụ eji iya;
 bẹ ọo-bakwa nkogo iya
 tee ya nkọ; kwee uta iya;
 ye iya akfụ goberu ndu ono.
- ¹³ Ọ kwakookwaru ejo
 ngwa-ogu iya dobe;
 bya edozikotawa akfụ iya, enwu oku.
- ¹⁴ Lewaru ẹge ejo iphe jiru ndu akirishi obu.
 Ejo iphe ono, jiru ephe obu
 ono aburu ẹregede.
 Iphe e-shi l'ẹregede ono
 lufuta aburu ntuphu-ire.
- ¹⁵ Ephe turu iduma;

tumia ya atumi.
Obenu l'ọ bụ ẹphe
e-mekochaa dalahụ l'iduma ono.

- 16 Ẹregede, ẹphe agba
e-mekochakwaa bya
atukoru ẹphe l'ishi.
Iphe-kpaa, ẹphe meshiru
ndu ọdo a-laphukwaru ẹphe azụ.
17 Mbẹdua a-nọdulephu ekele Ojejoje ekele;
kẹ l'ọ bụ onye doberu ẹka ndoo.
Mu agụa egvu;
gude tua onye ono,
bụ Okaribe-Kakọta-Nụ ono ẹpha.

8

Egvu-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gudeje ngwa-egvu gítitu gụa ya

- 1 Nggube Ojejoje,
bụ Nnajiufu ayi;
ẹge ẹpha ngu dụ-bekwanu
ugvu lẹ mgboko gbaa mgburumgburu;
meru ọdu-biribiri ngu;
yọ ghaa imigwe.
2 I mewaru unwegirima nshii;
mẹ ndu angụ ẹra;
ẹphe awata ngu oja ajaja;
l'ogvu ndu ọhogu ngu;
shi ẹge ono mee tẹ ndu
ọhogu ngu;
mẹ ndu eme t'ẹphe gwata
ngu ugwo daa shikongu.
3 Teke mu leri ẹnya l'igwe;
phụ iphe i gude
mkpushi-ẹka ngu meshia;
mbụ ọnwa;
mẹ mkpọ-kpodo,
bukota iphe i meshiru dobe;
4 mu ajilahaa; sụ: “?Bụ ngunu
bẹ madzụ bụ; kẹ t'ị rivu iya l'oriri?
?Bu ngunu bẹ madzụ mmanu bụ;
kẹ t'ii iya ẹnya?”
5 I meru iya; iphe unwu
imigwe gude ka iya ta aha l'ọ bụ ịnyi-nvọ.
I kpuberu iya ọdu-biribiri
l'ọ bụ okpu; bya akwabẹ
iya ugvu, ha nshinu.
6 I nuru iya ike t'ọ letaje
iphemiphe ọbule i keru ekeke ẹnya;
bya emekwaaphu tẹ
iphemiphe ọbule nọdukota iya l'ẹka;
7 mbụ l'i meru tẹ aturu;
mẹ egwu; mẹ eswi;

- mẹ iphemiphe ọbule,
 bu anụ-ẹgu-ẹgbudu l'ẹphe ha;
 8 mẹ unwu ẹnu, ẹphe l'eli;
 mẹ ẹma, bu lẹ mini;
 mẹkpo iphemiphe ọbule,
 bu lẹ mini l'ẹphe ha
 nọdukota iya l'ẹka.
 9 Nggube Ojejoje,
 bu Nnajiufu ayi;
 ẹge ẹpha ngu dụ-bekwanu
 ugvu lẹ mgboko-a l'ọ ha.

9

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву. T'e gude olu egву “Ẹkwa Nwa” gụa ya

- 1 Nggube Ojejoje;
 mu e-gude obu mu l'ọ ha ekele ngu ekele.
 Mu a-nọdu ekfukashi ke
 iphe dụ biribiri, iimeshibebe.
 2 Ẹhu a-nọdu atso mu ẹna;
 mu egude ngu ete ẹswa.
 Mu a-gụ egву gude
 jaa ẹpha ngu ajaja; nggube
 Ọkaribe-Kakota-Nu!
 3 Ndu ọhogu mu tsuphuwaru azu!
 Ẹphe kpakotawaru iphe dashia;
 tugbushia onwẹphe l'ifu ngu!
 4 Kẹ l'ikpe, i kperu
 b'i kperu ọhuma;
 hawaru mu enge.
 I nọwa l'aba-eze ngu
 kpee ikpe, dụ maa.
 5 Iphe bu mbakeshi b'i bawaru mba;
 bya emewa ndu akirishi;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 I mewaru tẹ ẹpha ẹphe
 chihu gbururu jeye lẹ gbururu.
 6 Ndu ọhogu mu; bẹ nk'ẹphe gvuaru.
 Ufu ẹphe a-bukotaru
 ọkpu-ufu gbururu jeye lẹ gbururu.
 Mkpukpu ẹphe b'i vūwaru l'ógbaragba;
 k'ọphu bu l'ẹ to nwedu onye
 ephotajekwadu iya nụ.
 7 Ojejoje a-buru eze jeye tutu yoyo.
 O mewaru aba-eze iya ono;
 yọ nguru anguru;
 k'ọphu ọo-nọdu iya kpee ikpe.
 8 Oo-kpe ndu mgboko ikpe ọhuma.
 Ikpe iya adabujeru adaburu.
 9 Ojejoje bu a -gbaba;
 e zeeru ndzụ kẹ ndu aakpa ẹhu;
 ndu iphe-ẹhuka byaru

- agbabaję iya phụ l'ẹka je edomia onwẹphe.
- 10 Iphe bụ ndu maru ngu nụ
bụ nggu bẹ ẹphe adakobeje;
kẹle nggube Ojejoje ta
ahabukwaa ndu agbakfuta ngu nụ.
- 11 Unu gụa egvu gude jaa
Ojejoje ono,
bu lẹ Záyọnu ono ajaja.
Unu raaru iphe bụ
mbakeshi iphemiphe ọbule ono,
o meshiru ono.
- 12 Kẹ l'onye ono,
agwatajẹ ụgwọ ọchi ono
bẹ nyatakwarua ẹphe.
Ndu iphe-ẹhuka byaru -chia mkpu;
b'ẹ tọo dahujekwa ẹphe nkichi.
- 13 Nggube Ojejoje;
phunuaru mu imiko!
Lewaru ẹge ndu ọhogu mu akpabe mu ẹhu!
Nafutanu mu l'ẹka anwuhu ono;
- 14 k'ọphu mu anọdu l'ẹke eeshije
abahụ Záyọnu jaa ngu ajaja;
tee ẹswa l'ị dzofutaru mu.
- 15 Iphe bụ mbakeshi
dalahuakwaru l'iduma,
ẹphe turu l'onwẹphe.
Ẹphe nmakwaruphu l'onya, ẹphe gbaru.
- 16 Iphe e gude maru Ojejoje
bụ kẹ ikpe, dụ mma, ookpeje.
Obenu lẹ ndu akirishi;
bẹ iphe dụ ẹji, ẹphe eme
abuje ọnya hata ẹphe.
- 17 Ndu eme ẹjo iphe a-lakota maa;
mbụ l'iphe bụ mbakeshi,
zaharu Nchileke aa-lakota alị-maa.
- 18 Obenu lẹ ndu, nọ lẹ mkpa
b'ẹ ta zahadu jeye lẹ tutu yoyo;
ọphu iphe ndu ụkpa ele ọnya
lẹ Ojejoje e-meru ẹphe
ta abyadu bya abụ kẹ mmanu.
- 19 Zilihu nggube Ojejoje!
T'ẹ b'ọ bụbukwaa madzụ
e-gbe ka ngu ike!
T'e kpee iphe bụ mbakeshi ikpe l'ifu ngu!
- 20 Nggube Ojejoje; yenua ẹphe egvu!
Te iphe bụ mbakeshi ono
maru l'ọ bụ madzụ mmanu bẹ ẹphe bụ.

10

- 1 Nggube Ojejoje;
?bụ ngunu kparu iphe i je akfuru gegerege?

- ?Bụ ngunu kparu iphe
i woharu onwongu l'oge iphe-ẹhuka-a?
- ² Ndu akirishi egudeje ekuku
l'achi nta ndu ukpa.
Te ẹjo idzu, ẹphe chiru
doberu ndu odo
bukwaru onya; nma ẹphe!
- ³ Iphe ndu akirishi egudeje asa
nsasa bu iphe du ẹji, l'agu ẹphe.
Epe anoduje aja ndu iphe
e-te edzujedu edzudzu ajaja;
gbe l'ekfubyishi Nchileke.
- ⁴ Epe egudeje oku onwephe
jika ocho Nchileke.
Epe ta arivujedu
Nchileke l'oriri le phuu.
- ⁵ Iphemiphe obule, ẹphe eme
abujeru ẹphe upete.
Epe akakputaje ndu
ohogu ẹphe l'anya.
Epe ta aphujedu ikpe ono,
Ojejoje e-mekochaa kpee ẹphe ono.
- ⁶ Iphe ẹphe arije bu l'ẹphe
buwa 'enwuribe enwuribe;
le t'o nwedu l'ẹphe ejee iphe-ẹhuka.
- ⁷ Iphe ejije ẹphe onu bu iphu;
me ugho; me ohashi enu
ejo iphe ẹphe e-me madzu.
Iphe ẹphe akpuje l'onu bu
eregede; me ejo iphe.
- ⁸ Epe anoduje l'iku mkpukpu;
domishia onwephe;
kwaaru ndu e-ta adudu iphe
ẹphe meru; l'egbushi ẹphe.
- ⁹ O bu ẹge agu edomije
onwiya l'egbushi
unwu-anu; bu ẹge ẹphe
edomije onwephe kwaberu ndu ukpa.
Epe hatalephu ẹphe;
ẹphe akpuru ẹphe lashia.
- ¹⁰ Ndu ẹphe hataru;
be ẹphe egweje rakaraka;
jeye nk'ẹphe agvu.
Epe egudeje k'ehuka
kua ndu ukpa pyaapyaa.
- ¹¹ Epe arije le Nchileke
zahawaru iphe ẹphe meru;
l'o ghawaru ẹphe azu;
le t'oo phuhedu ẹji ono, ẹphe eme ono.
- ¹² Nggube Ojejoje;
gbeshikpoduaphu egbeshi!

- Nggube Nchileke;
 palikpoduaphu ẹka ngu apali!
 Ba azahakwa ndu ono, aakpa ẹhu ono!
- 13 ?Bụ ngunu meru iphe ndu
 iwe anọduje ekfubyishi Nchileke?
 ?Nanu ẹge ọ dū bẹ ẹphe
 anọduje ari l'ẹ to nwedu
 iphe Nchileke emeghe ẹphe?
- 14 Obekwanu l'i phukotaje iphemiphe ọbule.
 Iphuje ndu eje iphe-ẹhuka; mẹ ndu, agụ aphụ.
 Ẹ tji hajekwa ẹphe.
 Ndu ukpa bụ nggu;
 bẹ ẹphe turu ume tukobe.
 Ndu nna ẹphe ta anọhedu
 aburu nggu agbajeru ẹphe mkpu.
- 15 Nyakwonua ndu iwe ẹka;
 mẹ ndu eme ẹjo iphe.
 Vokwaa ẹjo iphe ẹphe
 meshiru l'ọ ha.
 Ba ahakwa m'oo nanu.
- 16 Ojejoje bụ Eze jeye
 lẹ tutu yoyo.
 Ndu ọhodo a-chihu l'alị Ojejoje.
- 17 Nggube Ojejoje;
 iphe ndu dū agu rọru ngu b'i nūwaru.
 Ọ bụ nggu aduje ẹphe ike;
 buru nggu anuje ẹkwa, ẹphe ara.
- 18 Haaru ndu nna ẹphe ẹ-ta
 nọhedu enge;
 mẹ ndu aakpa ẹhu;
 k'ophu ndiphe a-hakwanu
 ẹphe ọkpa ẹhu.

11

Egву, Dévidi deru nū onye ishi egву

- 1 Ọ bụ l'ẹka Ojejoje;
 bẹ mu domiru onwomu.
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 unu sūru tẹ mu phehu l'ọ bụ nwenu
 je edomia onwomu l'ẹke ugву nọ?
- 2 Lekpoduanu!
 Lẹ ndu akirishi setaakwaru
 uta ẹphe; mẹ akfụ ẹphe
 gọberu iya ndu obu guru iphoro.
- 3 Keshinu e mebyishiwaru ekemu,*
 bụ iya gude mkpukpu;
 ?buhunu ngunu b'a sūru
 tẹ onye doberu ẹka ndoo mee?
- 4 Ojejoje nọkwa l'eze-ulo iya, dū nsọ.

* 11:3 11:3 Iphe e kfu okfu iya l'ẹka-a bụ ekemu; ome-l'alị; mẹ gọvumentі, gude mkpukpu.

Ọ bụ l'imigwe; bẹ aba-eze iya nọ.
 Yọ nọdu l'ẹke ono; ẹn्या
 iya anọdu lẹ mgboko-a;
 tuko ndiphe l'ẹphe ha l'enyocha.

⁵ Ojejoje enyochajekwa ndu
 obu guru iphoro;
 mẹ ndu akirishi.
 Obenu lẹ ndu, bụ iphe-kpaa
 aduje ẹphe mma
 adujekwanu iya ashị.

⁶ Ndu akirishi; bẹ oo-mekochaa
 kpukposhi icheku-ọku;
 mẹ ọku nshị-egbe
 l'ọ bụ igwe achị mini.
 Yọ bụru ẹjo pherephere,
 ekpo ọku a-bụru òkè-iphe ẹphe.

⁷ Ojejoje bụ onye
 doberu ẹka ndoo.
 Ndu eme iphe vudo
 nhamunha aduje iya mma.
 Ndu obu guru iphoro;
 bẹ e-mekochaa phụ ifu iya.

12

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu, ede edede gụa ya

- ¹ Nggube Ojejoje;
 bya agbaa mkpu
 lẹ ndibe ngu gvụakwaru!
 Ẹ to nwehekwa ẹke
 onye ire-lanụ nọkwadu!
- ² Onyemonye adzuru ibe iya ẹjo-ire.
 Ẹphe egudeje ajaja-njagbu
 eduphushi ibe ẹphe.
- ³ Nggube Ojejoje;
 menua t'ire nyaru ẹphe l'akpo;
 mbụ ndu ono, anọduje
 aja ibe ẹphe ajaja-njagbu;
 mẹ ndu ono, anọduje
 atụ ọnu onwẹphe ẹge ẹphe ẹ-ta hadu ono.
- ⁴ Mbụ ndu ono, asuje l'ọo
 iphe dụ ẹphe mma;
 bẹ ẹphe ekfujе;
 l'ẹ to nwedu onye
 a-gbọ-bugheru okfu ye ẹphe l'ọnu.
 ?Bụ onye a-tụkwanuru
 ẹphe iphe ẹphe e-kfu?
- ⁵ Obenu lẹ Ojejoje byaru
 bya eyeeru ẹphe ọnu; sụ:
 "L'ọ ruakwaru teke ya
 a-byakfuta unu;
 kele ndu ụkpa;

bẹ unu kpatashiwaru ẹhu;
 ndu, nọ lẹ mkpa agụwaru unu aphụ.
 Nta-a b'o ruwaru teke
 ya a-dzọ ẹphe ẹge ẹphe ele ẹnya iya.”

- ⁶ Iphe Ojejoje kfuru bụ ọkpobe okfu.
 Okfu iya ono dū l'ọ bụ
 ọkpobe mkpọla-ọcha,
 a huru l'ọku-uzu ugbo ẹsaa
 t'ọ gbuchafu egbuchafu.
- ⁷ Ọ bụ nggube Ojejoje;
 bẹ eche ayi;
 buru nggu anọduje eletaje
 ayi mkpụrumkpuru
 tẹ ẹka ndu akirishi be ru ayi l'ẹhu.
- ⁸ Ndu akirishi chikowa
 ẹkemeke ọbule tya;
 iphe ndiphe gharu ifu abụwaru ẹjo iphe.

13

Egву, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- ¹ Nggube Ojejoje;
 ?bụ jeye teke ole;
 b'ii-zahabeta mu ẹge-a,
 ii-zaharu mu-a?
 ?Ii-zahawa mu ru jeye lẹ tutu yoyo tọo?
 ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ ii-ghaberu mu azu?
- ² ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ mu a-takpọo nshi tabebe?
 ?Bụ jeye teke ole bẹ
 nggumaphu a-lufu mu
 l'ọkpoma: eswe l'enyashi?
 ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ ndu ọhogu a-tu-bebe
 okokooko kpua mu?
- ³ Lenua mu ẹnya; nggube
 Ojejoje, bụ Nchileke mu; yeeru mu onu!
 Menua tẹ mu phụ ọzo;
 e menyaa; mu nwuhu!
- ⁴ Ndu ọhogu mu a-sukwa
 l'ẹphe mekputawaru mu;
 ndu mu dū ashi etee ẹsua lẹ mu daru.
- ⁵ Obenu l'ọ bụ n-yemobu ngu;
 bẹ mu atụ ume atukobe.
 Mu ete ẹsua; kele mu maru l'ii-dzofuta mu.
- ⁶ Mu a-gu egву nụ Ojejoje;
 ke l'ọ menukaru mu
 iphe-oma.

14

Egву, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- 1 Ndu eswe anọduje ari le Nchileke ta anọdu.
 Ephe mebyishiwaru
 onwephe; mewaa iphe
 Nchileke kporu ashi.
 E to dudu m'oo onye lanu, eme iphe du mma.
- 2 Ojejoje shi l'imigwe l'eele
 ndiphe enya le mgboko-a;
 te ya maru;
 ?o nweru onye maru iphe?
 Mbụ t'ọ maru;
 ?o nweru onye achọ yebe Nchileke?
- 3 Obenu l'ephe l'ephe ha
 tukowaru haa uto; jephuhu.
 Ephe l'ephe ha tukowa mebyishihu.
 E to dudu m'oo onye lanu,
 eme iphe du mma.*
- 4 Ndu ono, anọduje eme
 ejo iphe ono; ?ephe te
 nwedu egomunggo to.
 Mbụ; ndu ono, anọduje eri
 ndibe mu l'ọ bu onye eri nri ono;
 ?ephe te ekfujedu anu Ojejoje to.
- 5 Oje e -megee;
 be egvu e-gude ephe;
 kele Nchileke nokwaa;
 swiru ndu doberu eka ndoo.
- 6 Oobuje; ndu ukpa -chi-gee
 idzu; unube ndu akirishi akposhia ya.
 Obenu l'ọ bu l'ime Ojejoje;
 be ephe agbabaje;
 zeeru ndu.
- 7 Haa! A sukwanu l'e shi le
 Zayonu bya adzofuta ndu Izurelu!
 Jekopu e-tekwa eswa;
 ehu atsuo ndu Izurelu ena;
 me Ojejoje dobephu ndu
 nk'iya azu l'onodu ephe.

15

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
 ?bu onye e-buru l'ulo-ekwa ngu?
 ?bukwanu onye du idagha
 e-buru l'ugvu ngu, du nsọ?
- 2 O bu onye e-te nwedu eke
 aata iya uta;
 onye bulephu iphe
 vudo nhamunha;
 b'o meje;

* 14:3 14:3 Egву 53:1-6; Róm 3:10-12.

- mbụ onye ire-lanụ;
³ onye ẹ-te ekfujeduru
 ibe iya okfu-azụ;
 too meje ibe iya iphe dū ẹji;
 ọphu ookfubyishidu ibe iya ekfubyishi.
- ⁴ Onye akpoje ndu,
 dū Nchileke ẹji ashị.
 Obenu lẹ ndu atsụ
 Nchileke egvu;
 bẹ ọokwabeje ugvu;
 onye abuje;
 o -ribua lẹ ya e-me iphe;
 yo mee ya; m'o -ruhuru;
 ọ buru l'ọo-tabuta iya anụ.
- ⁵ Onye bụ; o -jee madzụ ụgwo;
 too ledu ẹnya ọ-muru-nwa;
 ọphu ọonadu ẹka-azụ
 t'e gude kpaphua onye
 ẹ-te nwedu iphe o meru.
 Onye eme ege ono;
 b'ẹ to nwedu l'e nwuribe iya
 enwuribe gbururu jeyewaru.

16

Egvu-ọma, Dévidi deru

- ¹ Gbochita mu nggube Nchileke;
 kele mu gbabawaru ngu l'ẹka tẹ mu zeeru ndzụ.
- ² Mu sụru Ojejoje l'ọo ya bụ Nnajiufu nke mu.
 Iphe bụ iphe dū mma,
 mu nweru bụ Ojejoje b'o shi l'ẹka.
- ³ A bya lẹ ndu dūru Nchileke nsọ, bu l'alị-a;
 ọo ẹphe bụ ndu dū ugvu;
 buru ẹphe kagee mu ọduta mma l'obu.
- ⁴ Ndu, sụru l'ọ bụ iphe aagwa
 agwagwa bụ Nchileke ẹphe;
 bẹ iphe-ẹhuka ẹphe
 a-nọdukwa aka nshinu eje ejeje.
 Mee anụ, shi mu l'ẹka
 te erudu agwa ẹphe ono l'ọnu.
 T'o nwe lẹ mu egude
 ọnu mu ọwaa kpọ-ku agwa ẹphe ọbu.
- ⁵ Ọ bụ Ojejoje bụ ọkè-iphe mu;
 bya aburu iya bụwa mu mkpakọ-litoli;
 mbụ l'ọo nggube Ojejoje;
 bẹ iphe mu a-buru nọ l'ẹka.
- ⁶ Iphe e ketaru mu dūkpoo
 mma nshinu;
 mbụ l'ọkè-iphe nke mu dū ọkpobe mma.
- ⁷ Mu a-nọduje etu Ojejoje ẹpha;
 mbụ onye akpọ-zijeru mu ụzo.
 Ọobujeru; o -be l'enyashi;

- obu mu ezilaha mu iphe.
⁸ Mu anọdujelephu ari ke Ojejoje tekenteke.
 Tekenteke b'ọ nọ mu
 l'eka-utara;
 k'ophu e te enwubatadu mu enwubata.
⁹ Ọ bu iphe ono meru iphe ehu
 anọduje atso mu ena.
 Mu ete eswa l'ime obu;
 ke l'e t'o nweudu iphe emebata mu nu.
¹⁰ Ishi iya aburu le mu mawaru
 l'e tii hadu mu l'ali-maa;
 l'e tii hadu onye nke ngu,
 du nsọ t'o rehu erehu.
¹¹ Obenu l'i koshichiaru mu
 uzo ndzu.
 L'ifu ngu, mu anọduje
 tekenteke emeje t'ehu atso mu ena.
 Anono, mu anọduje
 l'eka-utara ngu e-me t'ehu
 tsọ mu ena jeye le tutu yoyo.

17

- Ekfufu, Dévidi kfu ru nu Nchileke
¹ Nngube Ojejoje; ngabe nchi!
 Nuru olu, mube onye doberu eka ndoo!
 Gebe nchi nua mkpu,
 mu echiku ngu!
 Gebe nchi nua ekfufu, mu ekfu anu ngu;
 ke l'e t'ọ bu du ejo-ire;
 be mu aduru ngu.
² Byiko; byaru bya ahaaru mu enge!
 Byaru bya elee ya enya;
 maru onye iswi du mma!
³ Ọ -buru l'i nyocharu mu obu;
 lelee mu l'enyasi;
 mbu; ọ -buru l'i -bya
 egbua mu igo okpobe egbu;
 b'e to nwekwa iphe du eji,
 i phu mu l'ehu;
 kele mu kfuwaru iya kepyia ya aku;
 l'e to du du ejo okfu,
 e-shi mu l'onu lufuta.
⁴ A -bya l'iphe ndiphe emeshi;
 be mu mekwaruphu iphe i kfu ru;
 buru uba yeru ndu akirishi.
⁵ Ọ bu okpa, i toru;
 be mu etso;
 ophu o nwekwanu
 teke okpa chifujewaru mu.
⁶ Iphe mu gude ekfu anu ngu
 Nchileke kwaa l'iigebejeru mu nchi.

Gebenu nchi; nua olu mu!

- 7 Byiko; menua te mu phu
n-yemobu ngu ono,
du biribiri ono;
nggube onye egudeje
ike ngu dzofuta ndu
gbabaru ngu l'eka t'ephe zeeru ndzu; te ndu
ohogu ephe be egbu ephe.
- 8 Dobe nu mu le mu bu
nwandodo-nya ngu;
t'anya ngu nodu l'eke mu no.
Gudenu eba ngu kpuchita mu;
- 9 t'eka ndu ejo iya ono;
be eru mu l'ehu;
mbu ndu ohogu ono, tupheru mu
mgburumburu;
l'eme t'ephe gbua mu ono.
- 10 Imiko madzu ta adujedu ephe;
ephe ekfu iphe ka onu ephe.
- 11 Nta-a abuje; iphe bu eke,
mu shiru; ephe etsoru mu;
gbaphee mu mgburumburu;
kwabe t'ephe nwutsua mu.
- 12 Ephe du l'o bu agu,
egu guderu;
yo kwaberu anu, oo-gbu;
mbu l'o bu ejo agu,
nmakpuru anmakpuru
kwaberu iphe e-shita iya ifu.
- 13 Gbeshinu nggube Ojejoje;
fuaru ephe; mekputa ephe;
nggu egude ogu-mbeke ngu
dzofuta mu l'eka ndu akirishi ono!
- 14 Gudenu ike nke ngu dzoo
mu l'eka ndu ono;
mbu l'eka ndu ono,
bu iphe ke mgboko-a bu mkpa ephe ono;
mbu ndu ono, i nuru eku;
nu iya ephe k'anyinyi;
k'ophu unwu ephe;
me unwunwa ephe e-nwe;
nwee k'etsutsu iya.
- 15 Obenu le mbedua e-gude
kele mu doberu eka ndoo phu ngu ifu.
Mu -tehulephu;
be ehu a-tsọ mu ena;
kele mu a-phu ege i gbaru.

18

Egву, Dévidi, bụ nwozi Ojejoje deru nụ onye ishi egву
Egву-wa b'ọ guru gude kele Ojejoje mbọku, Ojejoje nafutaru iya l'eka ndu ohogu iya
l'ephe ha; o swikposhia ke Solu

- 1 Mu yeru ngu obu Ojejoje.
Ọ bụ nggu bụ ike mu.
- 2 Ọ bụ nggu bụ agbara mkpuma mu;
buru nggu bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu;
bukwaru ngu phụ anafutaje mu.
Ọ bụ nggu bụ oke mkpuma,
mu agbabaje je edomia onwomu.
Ọ bụ nggu egbochitaje mu
t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me mu nụ;
buru nggu egbochitaje mu;
buru nggu egudeje ike ngu dzọo mu.
Ọ bụ nggu bụ ọlo, shihuru ike,
mu agbabaje; zeeru ndzụ.
- 3 Ọ bụ Ojejoje, bụ onye gbaru
t'aajaje iya ajaja be mu arakuje;
yọ bya adzofuta mu l'eka ndu ohogu mu.
- 4 Ọnwu yewaru mu eri l'ekpiri.
Ọ-la-l'iyi atso-kputawa mu l'ọ bụ utso.
- 5 Alị-maa yewaru mu eri l'ekpiri.
Anwuhu agbabewa onya kwaberu mu.
- 6 Teke mu eje iphe-ehuka;
be mu rakuru Ojejoje.
Mu rakuru Nchileke mu t'ọ gbaaru mu mkpu.
Yo shi l'eze-ulo iya nua olu mu.
Mkpu, mu chiru chiku iya ruru iya le nchi.
- 7 Tọ dụ iya bụ; iphe bụ
mgboko etehu kfukakfuka;
nmakota jijiji.
Iphe bụ okpa ugvu etekota kpakpakpa;
kele Nchileke;
be ehu egу eghughu.
- 8 Enwuru-oku eshi iya l'imi l'akpo ke tututu.
Oku, shi iya l'onu l'enwu phophopho.
Icheku-oku, shi iya nụ
atalaphu kfukfukfu.
- 9 Yọ dojaa akpamigwe
parakatangu; gbazita.
Urukpu, gbahuru ke
tsubalangu anodu iya le mkpuli okpa.
- 10 Yọ nodu l'eli cherobimu; phefu.
Yọ buru l'eswi pherephere b'ọ degeru l'ephe.
- 11 Yo gude ekpuru-ochi kpuchia onwiya;
mbu l'urukpu, mini jiru ejiji
no-pheru iya mgburumburu.
- 12 Urukpu; me aka-mini;

- me icheku-oku, ata kfukfukfu
eshi l'o-gbu-nwii-nwii ya awushi.
- 13 Ya ndono;
Ojejoje anodu l'imigwe gbaa egbe-igwe;
a nua olu onye ono,
bu Okaribe-Kakota-Nu ono;
bya aphua aka-mini;
me icheku-oku, ata kfukfukfu.
- 14 O gbaru akfu iya;
gude chikashia ndu ohogu iya.
Yo kua ebemu-igwe, ekua ke meremu;
ephe eze oso; gbalashia.
- 15 Nggube Ojejoje azua ume;
baaru ndu ohogu ngu mba.
Eze Enyimu ekekahu ebo;
a phukota akpakparama ali iya;
nto-l'ali mgboko adaburu ebedere-badara.
- 16 Ojejoje shi l'imigwe tufu aka
zu mu gbirimu; gufuta mu l'ebo mini.
- 17 O dzofutakwaru mu phu
l'eka oke ohogu mu;
me l'eka iphe bu ndu mu du
ashi, kariru mu aka.
- 18 Ephe tsoru mu okfu teke ono,
umuruku muru mu ono.
Obenu l'oo Ojejoje buru mu agbarike.
- 19 O dufutaru mu; dobe mu
l'eke ehuru a-du mu agu.
O yeru mu aka dzofuta mu l'ogu;
kele mu no iya l'obu.
- 20 Ojejoje buru mu nggo;
kele mu bu onye doberu aka ndoo;
O buru mu nggo;
ke l'e to nwedu eke, mu yesweru aka.
- 21 Ke l'o bulephu uzo,
Ojejoje toru; be mu etso.
Mu ta aghabuaru Nchileke azu.
- 22 Ekemu Ojejoje;
be mu elezitaje enya l'o ha;
mu ta ajikabua ome iphe o suru t'e mee.
- 23 E to nwedu eke uta no mu l'ehuru l'ifu iya.
Mu sefukotaru aka mu l'iphe du eji.
- 24 Ojejoje buru mu nggo;
kele mu bu onye doberu aka ndoo.
O buru mu nggo;
ke l'e to nwedu eke,
mu yesweru aka l'eke onono.
- 25 Ndu yeru ngu obu;
be iikoshije l'i yeru ephe obu.
Ndu uta e-ta duduru;
b'e tii mejedu iphe aa-ta

- nggube Ojejoje ụta.
- 26 Ndu obu ẹphe ọruru iphoro;
bẹ iidobejeru obu iphoro.
Obenu ẹ ndu ụgho;
bẹ ịinuje aphụ.
- 27 Ndu wozitaru onwẹphe alị; bẹ ịidzofutaje.
Obenu ẹ ndu eku onwẹphe
ẹge ẹphe ẹ-ta hadu;
bẹ iiwozitaje alị.
- 28 Ọ bụ nggube Ojejoje eyejeru
mu ọku l'urọku mu.
Iimeje tẹ iphoro nọduru mu l'ẹke ọchi gbaru.
- 29 Ọ bụ l'ike nke ngu;
bẹ mu e-gude mekputa
igwe-ọha ndu soja;
bụru ike nke ngu;
bẹ mu e-gude nyia ụpho-mkpuma mkpukpu;
je anaa mkpukpu ọbu.
- 30 Nnajiufu; ụzo ngu dọ-kota mma.
Okfu ngu te nwedu ntupo.
Oogbobutaje ndu gbabaru
l'ime ngu je anọdu ezeru ndzụ.
- 31 ?Bụ onye ole ọdo bụ
Nchileke, nọnu; a ọfufu Ojejoje?
?Bụ onye ole ọdo bụ
Eze Oke Mkpuma;
gbahaa Nchileke ayi?
- 32 Ọ bụ Nchileke emeje tẹ ike dọ mu;
bụru iya emeje t'ụzo mu;
be enwe ntupo.
- 33 Oomeje; mu akfụ
bugengu-bugengu l'ọ bụ mgbada.
Mbụ l'oomeje tẹ mu
vudoshia ike l'eli ugvu.
- 34 Ọozuje mu; mu amaru ẹge aaluje ọgu;
k'ọphu bụ m'o -ruhuru;
ọ bụru akfụ igwe;
mu adulee ike gbaa ya.
- 35 Ọ bụ nggube Ojejoje
egbochitaje mu;
shi ẹge ono adzọ mu.
Yọ bụru ike ngu;
bẹ iigudeje gudeshia mu.
Ẹka, iiyeru mu emeje;
tẹ mu bụru eze madzụ.
- 36 Iimeje ụzo mu t'ọ ha ụsa; tẹ ọkpa be echifu mu.
- 37 Mu chiru ndu ọhogu mu; gude.
Mu ta tsuladu azụ; jeye
ẹphe aburu kpurupyata.
- 38 Mu gweru ẹphe rakaraka;

- k'ophu bu l'ephe te egbeshihedu odo.
 Ephe adashia;
 wushiru mu l'iku okpa.
- 39 O bu ike ngu;
 be mu gude je ogu.
 Nngu emee ndu ohogu mu;
 t'ishi rua ephe ali l'ifu mu.
- 40 Ndu ohogu mu b'i meru;
 ephe eche okpa l'oso; gbaphu azu.
 Ndu, mu du ashi b'i meru; mu egbushikota.
- 41 Ephe chiru mkpu;
 to nwe onye gbaru ephe mkpu.
 Ephe araku Ojejoje;
 t'o yeru ephe onu.
- 42 Mu gweru ephe ogwe ujimu;
 mee ephe t'ephe du l'o bu udzu-eja,
 pherephere ephekashi.
 Mu wushiru ephe l'o bu epoto l'esu-uzo.
- 43 I nafutaru mu l'eka ndu etso mu ogu;
 bya emee mu;
 mu aburu ishi iphe bu mbakeshi;
 k'ophu bu le ndu, mu te
 shidu maru;
 byaru bya anodu mu l'eka.
- 44 Ephe -nua l'owaa iphe mu suru t'e mee;
 ephe eeme ya egwegwa.
 Iphe bu ndu, shi eshishi efozikotajeru mu.
- 45 Meji atofukota iphe bu ndu
 ono, shi eshishi ono;
 ephe eshi l'eke ephe nogbaa l'ezeru ndzu;
 furu kwekwekwe byakfuta mu.
- 46 Ojejoje nokwa ndzu;
 te ajaja buru ke oke mkpuma mu ono!
 T'e kutsee Nchileke, bu onye adzofutaje mu nu!
- 47 O bu Nchileke ejeje ogwata
 ugwo iphe ndu ohogu mu meru mu.
 O meru unwu eliphe;
 ephe anodu mu l'eka.
- 48 Onafutaje mu l'eka ndu ohogu mu;
 mbu woliamu eli;
 woghaa ndu ohogu mu.
 Onafutaje mu l'eka ndu iphe-kpaa.
- 49 Oo ya meru iphe mu e-vudo
 l'edzudzu iphe, bu
 mbakeshi jaa Ojejoje ajaja.
 Mu e-gude egvu jaa ya.
- 50 Onye o fotararu t'o buru eze;
 be oomeje t'o lu-gbua l'ogu.
 N-yemobu iya be onoduje
 ekoshi onye o wuru manu l'ishi; mbu Dévidi;
 mekpoo iphe bu eri iya jeye le tutu yoyo.

19

Egву-oma, Dévidi deru nù onye ishi egvu

- 1 Igwe l'ò ha bẹ atụ ọnu
 òdu-biribiri Nchileke.
 Akpamigwe ekoshi
 ẹge oometabe nka.
- 2 Iphe bụ mbọku, mụturu
 amụta anọduje atụ ọnu iya.
 Iphe bụ ẹnyasi, sweru
 esweswe eme t'a kabaa ya amaru.
- 3 Ẹ taa nùdu ẹphe olu;
 taa nù iphe ẹphe ekfu.
- 4 Obenu l'olu ẹphe tuko eliphe ngaa.
 Ozi, ẹphe ezi atuko mgboko dzuru.
 Ọ bụ Nchileke meru ulo
 doberu ẹnyanwu l'imigwe.
- 5 Ẹnyanwu eshije l'ulo iya
 kpufuta l'ò bụ nwoke,
 luru nwanyi k'ophungu.
 Ẹhu anọduje atso iya l'ò bụ
 mkparawa, eje oma oso.
- 6 Ọowafutaje l'akpamigwe ishi lanu;
 yo jee jeye l'ishi iya ophu.
 To nwe iphe a-sù lẹ ya
 nọ l'ẹke okpomoku iya te erudu iya ẹhu.
- 7 Ekemu Ojejoje dukota mma;
 oomeje tẹ obu shihu madzụ ike.
 Nsọ, Ojejoje doberu
 ta angajedu anganga.
 Oomeje tẹ onye mmamiphe pehuru maru iphe.
- 8 Iphe Ojejoje toru okpa iya kfulu akfulu.
 Oomeje t'obu atso madzụ ẹna.
 Ekemu Ojejoje; bẹ ẹkworo ta anodu.
 Oomeje t'ẹnya rua madzụ alị.
- 9 Ọ dū mma t'a tsuje Ojejoje egvu;
 kẹ l'oo-dugburu ẹge ono tugburu.
 Iphe Ojejoje turu l'iwu;
 b'ẹ ta atungadu atunga.
 Ọnguru anguru.
- 10 Ọ ka mkpola-ododo ore ire;
 mbụ okpobe
 mkpola-ododo;
 ka manụ-engu otso ẹna;
 mbụ manụ-engu,
 shi l'ebaku-engu.
- 11 Ọonoduje alọ mube
 nwozi ngu ẹka lẹ nchi.
 Obunggo bụ kẹ onye eme iphe o kfulu.
- 12 Ọlobu; ?bụ onye amaje teke ya eme eji?
 Byiko; safukwa mu ejo iphe,
 mu meru l'amaga ama.

- 13 Yetaru mube nwozi ngu eka;
 te mu ba akwabe enya mee ejo iphe.
 Be ekwekwa t'ejo iphe kpua mu le ndzu;
 k'ophu uta e-ta duduru mu;
 a haaru mu enge; l'eka mu ta dudu le njo.
- 14 Te okfu, shi mu l'onu;
 me iphe mu ari l'obu mu
 dujekwa ngu mma;
 ke l'o bu nggu bu oke mkpuma mu;
 buru nggu bu onye agbafutaje mu nu.

20

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egву

- 1 Te Ojejoje zakwaa ngu oku
 teke iphe-ehuka byaru ngu!
 Te Nchileke ke Jekopu
 byiko gbochitajekwa ngu!
- 2 T'o shikwa l'ulo iya,
 du nsọ bya agbaaru ngu mkpu!
 T'o shikwa le Zayonu
 bya bya eyetaru ngu eka!
- 3 T'o nyatakwa iphemiphe obule,
 i sweru enya nu iya!
 T'o natakwa ngweja-ukfuru,
 i gworu nu iya!
- 4 T'o nukwa ngu iphe bu uche ngu!
 Yo mekwaaphu t'iphe
 i tuberu buru upete!
- 5 Ayi a-tu uzu;
 ehu atsọ ayi ena teke ayi
 nuleruphu l'i mekputawaru.
 Ayi achiliaru Nchileke ayi ekwa-ohubama.
 Te Ojejoje mekwaaru ngu
 iphe bu iphe i roru iya!
- 6 Nta-a; be mu mawaru le
 Ojejoje dzofutawaru onye nk'iya,
 a wuru manu l'ishi.
 Ooshije l'imigwe ono,
 du nsọ ono za iya oku.
 O bu ike iya;
 be oogudeje mee te eka
 onye eze ono kangoo.
- 7 O nweru ndu achijeru
 ukfu kwee l'ugbo-inya.
 Nweru ndu ophu
 akpojeru obu ye l'inya-ogu ephe.
 Obenu l'ayibedua bu epha
 Ojejoje, bu Nchileke ayi be ayi dakoberu.
- 8 Ephe e-vukota iphe dashia.
 Obenu l'ayibedua e-gbeshi; vudoshia ike.
- 9 Nggube Ojejoje;

menua tẹ ẹka onye eze ayi kangoo!
Nggу anujee olu ayi teke ayi rakuru ngu!

21

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- ¹ Agburu-ẹhu nggube Ojejoje;
bẹ mewaru tẹ ẹhu atso eze ẹna;
kẹ l'agburu-ẹhu ngu ha nshinu.
Lewaru egbe ẹswa, oote l'i meru;
yọ lụ-gbua l'ọgu!
- ² I meru iya iphe nọ iya l'obu;
ọphu o nwedu iphe
o gude ọnu sụ t'i meru iya,
ẹ ti meduru iya.
- ³ I gude iphe-oma, nyiberu
anyibe bya iya ndzuta;
bya eworu okpu-eze,
e gude ọkpobe
mkpọla-ododo mee kpube iya.
- ⁴ Ọ rọru ngu ndzụ;
nggu anụ iya ẹya;
mee tẹ ndzụ iya buru ojejoje.
- ⁵ Emekputa ono, i meru;
yo mekputa ono;
meru; aakwabe iya ugву, ha nshinu.
I meru iya; yọ dụ biribiri;
l'egbu nwjinwii.
- ⁶ Mbụ l'i gowaru iya ọnu ojejoje;
mekwaaphu t'ẹhu tsoje iya ẹna;
kẹ l'i nọ swiru iya.
- ⁷ Keshinu ọphu eze dakoberu Ojejoje;
Ọkaribe-Kakọta-Nụ
eyeru iya obu;
b'ẹ te enwubatakwa iya enwubata.
- ⁸ Ẹka ngu a-kparua ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha.
Ndu ị dụ ashị; bẹ ii-gude ike ngu zua kfuu.
- ⁹ Teke ii-me t'a phụ ngu;
bẹ ii-hụ ẹphe l'ọku, enwu phophopho.
Ojejoje a-tụ-koshi ẹphe oke ẹhu-eghughu iya;
gude ọku dzupyashikota ẹphe.
- ¹⁰ Ii-me tẹ ọkpụ ẹphe kpọhu l'iphe;
kpọhu lẹ maa; mee t'awa
ẹphe chihu lẹ mgboko.
- ¹¹ Ọ -buru l'ẹphe chiru ngu ẹjo idzu;
m'ọ -bụ riaru ngu ẹjo ọriri;
b'ẹ to nwedu ọphu ere nụ.
- ¹² Kẹ l'ii-me t'ẹphe ye ọkpa l'oso;
m'i setalephu akfụ ngu t'ị gbaa ẹphe.
- ¹³ Nggube Ojejoje;
t'a jaa ngu ajaja;

ke l'agburu-ehu ngu paru eka.
 Ayibedua a-nodu agu egvu;
 l'etu ngu epha l'ike ha ngu nshinu.

22

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Ele Nchi-abohu" gwa ya

- 1 Nchileke mu! Nchileke mu!
 ?Bu ngunu meru iphe
 i haru mu nkinyi mu?
 ?Bu ngunu meru iphe
 i haru mu adzofuta
 je anodu mu ote-nya.
 Nggу eje anodu l'eke ude,
 mu atsụ te erudu ngu nchi.
- 2 Nggube Nchileke mu;
 eswe l'enyashi be mu
 anoduje araku ngu;
 ti yeru mu onu.
 ?Obekwanu le mu te
 edobedu onu ndoo.
- 3 Obenu l'i bu Nchileke,
 du nsọ ege i bu iya;
 mbu onye eze ndu Izurelu
 anoduje aja ajaja.
- 4 O bu nggu;
 be nna ayi phe dakoberu.
 Ephe dakoberu ngu;
 nggu adzofuta ephe.
- 5 Ephe rakuru ngu;
 nggu adzo ephe.
 Ephe adakobe ngu;
 t'i kpu ephe ifu le ntụ.
- 6 Obenu le mbedua
 bu mbashiride;
 mu ta budu madzu.
 Mu bu onye unwu
 eliphe emeje iphe-iphere;
 onye te nwedu iphe madzu guberu iya.
- 7 Iphe bu onye phuru mu nu
 anoduje achi mu ochi.
 Ephe anoduje azuru mu ukwe;
 l'aja mu ewena; su:
- 8 "Mgbе о suru l'oo Ojejoje;
 be ya dakoberu;
 te Ojejoje obu dzofutanu iya!
 T'o dzofutanu iya;
 keshinu o suru le ya no Ojejoje l'obu."
- 9 Obenu l'oo nggu kufutaru mu
 l'ephe nne mu;
 buru nggu meru;
 mu adakobe ngu;

- keshinu teke mu angụkwaduru ẹra.
 10 A mụru mu; kuru mu ye ngu l'ẹka.
 Dụbekpooru teke mu nọ
 l'ẹpho nne mu b'ị bụhawa Nchileke mu.
 11 Ba nọdukwa mu ote-ẹnya;
 ke l'iphe-ẹhuka nọkwa mu ntse;
 ophu o nwedu onye a-gbaru mu mkpu.
 12 Ndu ohogu nọ-pheru mu
 mgburumgburu l'ọ bụ
 igwe oke-eswi.
 Ẹphe gbaru mu mgburumgburu
 l'ọ bụ oke-eswi ndu Báshanu, eme ẹnu.
 13 Ephe sagbaaru onu;
 l'ederu mu ekiri;
 l'ọ bụ agụ, ejekfu anụ,
 oo-gbu; taa.
 14 Nke mu gvụakwaru l'ọ bụ
 mini, a wụshiru awụshi.
 Iphe bụ ọkpu, nọ mu l'ẹhu
 sweshihuakwaru.
 Nta-a; bẹ meji tofuakwaru mu.
 15 Ike gvụawaru mu;
 ụvo ta dūhe mu.
 Ire nyawaru mu l'akpo.
 I togbowaru mu l'ẹja tẹ mu nwụhu.
 16 Nkuta nọ-phewaru mu mgburumgburu.
 Ndu iwe gbaru mu mgburumgburu;
 kpọ-fushia mu ẹka l'ọkpa.
 17 Nta-a; bẹ nggara agụwa mu ọgu.
 Ndiphe achiru ẹnya
 dzebe l'ele mu phophopho.
 18 Uwe mu; bẹ ẹphe keru onwẹphe;
 ọphube iphe mu eyeje l'ime ẹhu;
 bẹ ẹphe tūru ẹnwa
 t'ẹphe maru onye ọo-laru.*
 19 Byiko; nggube Ojejoje;
 ba anọdukwa mu ote ẹnya!
 Nggube mkpakọ ike mu;
 bya nta-a bya agbaaru mu mkpu!
 20 Dzọfuta ndzụ mu t'ẹ be gude
 ogu-mbeke gbua mu!
 Dzọfutaru mkpakọ iphe ono,
 mu nweru ono,
 bụ iya bụ ndzụ mu;
 tẹ nkuta ba ata mu!
 21 Byiko; dzọfuta mu l'ọnu agụ;
 mẹ lẹ mgbaku mpọ atsu.
 Keshinu ị zawaru mu oku;
 22 bẹ mu a-ra ẹpha ngu arara
 t'ụnwunna mu phẹ nụkota iya.

* 22:18 22:18 Mát 27:35; Mak 15:24; mẹ Jọn 19:24.

- Mu a-nọdu l'edzudzu ọha jaa ngu ajaja.
²³ Unube ndu atsụ Ojejoje egvu;
 unu jaa ya ajaja!
 Iphe bụ l'unu ha bụru ndu eri Jékọpu;
 unu kwabeje iya ugvu!
 Unube ndu ikfu Ízurelu l'unu ha;
 unu baje ru iya eja!
- ²⁴ Kẹ l'onye iphe-ẹhuka byaru;
 b'ẹ to legbujedu l'anya;
 tọ gbadojedu iya;
 ọphu ọ ghajeduru iya azụ;
 ọonujechia olu,
 o gude chiku iya.
- ²⁵ Mu a-nọdu l'edzudzu ọha
 jaa ngu ajaja kẹ iphe i meru.
 Mu a-nọdu ndu atsụ ngu egvu l'ifu;
 mekota iphemiphe ọbule,
 mu riburu lẹ mu e-me.
- ²⁶ Ndu ụkpa bẹ e-riji ẹpho.
 Ndu achọ Ojejoje a-ja iya ajaja.
 “Tẹ ndzụ unu bụkwaru ojejoje.”
- ²⁷ Ụnwu eliphe l'ẹphe ha
 e-mekochaa nyata iphe meru nụ;
 ghakọbe lakfuta Ojejoje.
 Mbụ l'iphe bụ ikfu,
 nọ l'iphe bụ mbakeshi
 e-mekochaa bya ebyiaru iya ikpere l'alị.
- ²⁸ Kẹ l'iphe bụ alị-eze ndiphe
 l'ọ ha bụkota kẹ Ojejoje;
 bụru iya achikota iphe bụ mbakeshi.
- ²⁹ Iphe bụ ndu nweru iphe
 lẹ mgboko-a e-mekochaa baaru iya phụ eja.
 Iphe bụ madzụ
 nwigbaleke-ọma, bụ ndu
 e-mekochaa nwụhu anwụhu
 e-byishiru iya ikpere.
- ³⁰ Ọgbo, nọ l'ifu e-jeru iya ozi.
 Ọgbo, a-bya nụ; bẹ aa-kọru kẹ Nnajiufu.
- ³¹ Aa-raru iya ndu ẹ ta mụdua amụmu:
 lẹ Nnajiufu bụ onye doberu ẹka ndoo.
 Ọo yẹbedua tuko iphe ono l'ọ ha mekota.

23

Egvu-ọma, Dévidi deru

- ¹ Ojejoje bụ iya eche mu;
 l'ọ bụ onye eche aturu.
 Ẹ t'o nwedu iphe
 ụko iya bya aduru mu.
- ² Oomeje tẹ mu zẹ-zita;
 tuta ume l'ẹke iru ẹwu nọ.

- Oodujeru mu je l'iku mini,
 ẹ ta chidu ọku nshinu.
- ³ Oomeje t'obu rua mu alị.
 Yọ buru ọzo kẹ
 odobe-ẹka-ndoo;
 bẹ oodujeru mu shia l'ògvù ẹpha iya.
- ⁴ Ẹ t'o nwedu; m'o -ruhuru;
 ọ buru lẹ nsuda, gbaru
 tsukiribangu; bẹ mu eshi;
 b'ẹ to nwedu iphe mu atsu egvu iya;
 kẹ l'ị nọ swiru mu eswiru.
 Mgboro ngu;
 mẹ oshi-mpalẹka ngu
 anọduje adu mu ike.
- ⁵ Iigwoshijeru mu nri
 l'ifu ndu mu du ashi.
 Iiteje mu manụ l'ishi.
 Okoro mu; bẹ iimeje;
 yo ji ejiji;
 l'awushihu awushihu.
- ⁶ Ọ bulephu k'oma;
 mẹ n-yemobu Ojejoje
 a-nọdu etso mu
 jeye teke mu a-nọ-bebe.
 Mu eburu l'ulo Ojejoje
 jeye lẹ tutu yoyo.

24

Egvu-oma, Dévidi deru

- ¹ Mgboko; mẹ iphe, bu iphe,
 nọ iya nọ bu kẹ Ojejoje;
 mbu mgboko;
 męwaru ndu, bu iya nọ;
- ² kẹ l'ọ bu l'eli eze ẹnyimu;
 b'ọ toru ọkpa iya;
 bya emekwaa ya phu
 t'o shihu ike l'eli ẹnyimu ime-alị.
- ³ ?Bu onye a-du ike nyihu ugvu Ojejoje?
 ?Bu onye a-du ike vudo
 l'ẹke o doberu nsọ?
- ⁴ Ọ bu onye doberu ẹka ndoo;
 obu agụ ya iphoro;
 onye ẹ-te woduru obu
 ziberu iphe ẹ ta budu ire-lanụ;
 too gudeje ughu agụ ẹnwa.
- ⁵ Onye ono;
 bẹ Ojejoje a-goru onu.
 Nchileke ono, bu onye
 adzoje iya nọ ono
 ahaaru iya enge.
- ⁶ Ọ bu ẹge ono; bẹ ẹphe aduje;

mbụ ọgbo ọphu l'achọ ngu nụ;
mbụ ndu achọ t'ephe phụ
ifu nggube Nchileke ke Jékọpu.

- 7 Unu gụhaa ọgu-nggamgbo ono t'o gheru ọnu!
Unu gụhashia ibo ndiche ono;
k'ọphu eze ono,
dụ biribiri ono a-bata.
- 8 ?Bụ onye bụ eze ono,
dụ biribiri ono?
Ọ bụ Ojejoje ono,
bu onye ha nshinu;
nweru agburu-ẹhu;
mbụ Ojejoje ono,
bụ onye ejeje ọgu lụ-gbua.
- 9 Unu gụhaa ọgu-nggamgbo ono t'o gheru ọnu!
Unu gụhashia ibo ndiche ono;
k'ọphu eze ono,
dụ biribiri ono a-bata.
- 10 ?Bụ onye bụ eze ono,
dụ biribiri ono?
Ọ bụ Ojejoje,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike.
Ọ bụ iya bụ eze ono, dụ biribiri ono.

25

Egву, Dévidi deru

- 1 Ọ bụ nggube Ojejoje;
be mu gude obu mu ekfu anụ;
- 2 bụru nggube Nchileke mu;
be mu dakoberu.
Be kwekwa t'e kpua mu ifu lẹ ntụ.
Ọphu i kwekwa tẹ ndu
ọhogu mu tūru okoo kpua mu.
- 3 Ẹ tii kwekwa t'e kpua ya ifu lẹ ntụ;
mbụ onye ọnya iya nọ l'ẹke ị nọ.
Ọ bụ; mekwaa t'ifu kpua ephe lẹ ntụ;
mbụ ndu ekwefuru ngu íkè.
- 4 Byiko; Ojejoje;
koshi nụ mu ụzo ngu;
menua t'ụzo ngu doo mu ọnya!
- 5 Dunua mu tẹ mu meje ọkpobe okfu ngu;
nggu ezia mu iphe l'onwongu;
ke l'ọ bụ nggu bụ Nchileke, adzoje mu nụ;
bụru l'ẹke ị nọ;
be ọnya mu anoje: eswe l'enyashi.
- 6 Nggube Ojejoje;
nyatakwa obu-imiko ngu;
mẹ n-yemobu ngu;
bụ ọphu shi ngu l'ede-nwede.
- 7 Ba anyatakwa iphe dụ ẹji,
mu meshiru l'okorọbya;

- ọphu ị nyatakwa ikè,
 mu shi kwefuru ngu.
 Gude kẹ l'i yeru mu obu nyata mu;
 kẹ l'ị dụ mma;
 nggube Ojejoje.
- 8 Ojejoje dụ mma;
 bụru onye obu gụru iphoro.
 Ọ bụ iya meru iphe
 ọonoduje akpọ-ziru
 ndu ẹjo iya ono ụzo kẹ yẹbe Ojejoje.
- 9 Ndu wozitaru onwẹphe alị
 l'ifu Nchileke;
 bẹ ọonoduje edu t'ẹphe mee iphe dụ mma;
 Ọonodujekwaphu ezi ẹphe ụzo iya.
- 10 Ndu eme iphe nọ l'ogba-ndzụ Ojejoje;
 l'eme iphe ọ sụru t'e meje;
 bẹ Ojejoje ekoshije lẹ ya yeru obu;
 bụru o-me-g'o-kfuru.
- 11 Iphe dụ ẹji, mu meshiru ha nshinu;
 ọlobu; Ojejoje;
 gudenu okfu k'ẹpha ngu gụaru mu nvu.
- 12 ?Bụ onye bụ onye atsụ Ojejoje egvu?
 Ọ bụ onye ono;
 bẹ ọo-kpọ-ziru ụzo,
 gbaru iya l'eshishi.
- 13 Onye ono bẹ iphe a-nọdu aduru lẹ mma;
 yọ bụru eri iya e-nweru alị ono.
- 14 Ndu Ojejoje kpọru obu yeru
 bụ ndu atsụ iya egvu.
 Yọ bụru ndu ono;
 bẹ oomeje t'ẹphe maru ndzụ,
 ẹphe l'iya gbaru.
- 15 Ọ bụ ẹke Ojejoje nọ;
 bẹ mu edobeje ẹnya;
 kẹ l'ọ bụ iya nwẹnkinyi iya
 bu onye a-dụ ike hafuta mu l'ọnya.
- 16 Ghanuaru mu ifu;
 nggu aphuaru mu imiko;
 kele mu nọ nkinyi;
 iphe aduru mu ẹhuka.
- 17 Iphe byaru mu nụ hakwa l'igwe.
 Dzonua mu l'iphe-ẹhuka, mu eje!
- 18 Lenua ẹnya l'egbe
 iphe-ẹhuka, byaru mu nụ
 yẹle ẹjo ọnodu, mu nọ;
 gụaru mu nvu l'iphe dụ ẹji mu l'ọ ha!
- 19 Lewaru ẹge ndu ọhogu mu habe igwe!
 Nggụ aphuwaru ẹge mu dutable ẹphe ashị!
- 20 Chejenu mu nche;
 nggu adzọo mu;

t'e b'e kpu mu ifu lẹ ntu;
 ke l'ọ bu l'ime ngu;
 be mu no;
 ezeru ndzu.

21 Te iphe a-noḁu adzo mu nu
 buru kele mu bu onye,
 uta e-ta duduru;
 onye obu guru iphoro;
 ke l'ọ bu l'ẹke i no;
 be ẹnya mu no.

22 Nggube Nchileke;
 gbafutanu ndu Izurelu
 l'iphe-ehuka ephe l'ọ ha!

26

Egву, Dévidi deru

- 1 Haar mu enge
 nggube Ojejoje;
 ke l'e to nwedu eke uta duru mu.
 O bu nggu;
 be mu dakoberu Ojejoje;
 ophu o nwedu teke obu bojeru mu ebo.
- 2 Nggube Ojejoje; daa mu;
 nggu enyochaa mu enyocha!
 Gbunua mu igo l'obu;
 me l'egomunggo.
- 3 Ke l'ọ bu obu, i yeru mu
 anoduje akpo-ziru mu uzo;
 mu eme iphe i kfuru.
- 4 Mu lẹ ndu ẹregede
 ta ayikwa ayiyi;
 ophu mu lẹ ndu
 o-kfuru-iche-eme-iche 'achigbakwa idzu.
- 5 Ndzuko ndu ejo madzu;
 be mu akpo-yiru ukuvu;
 ophu mu lẹ ndu akirishi 'anogbajekwa.
- 6 Mu akwoje eka
 je ejephee ẹnya-ngweja
 nggube Ojejoje mgburumburu;
 gude koshi l'ekworo ta noḁu lẹ ndzu mu.
- 7 Mu ekfukwaaphu k'iphe du biribiri,
 inoduje emeshi;
 raa ya arara; kele ngu ekele.
- 8 Eze-ulo ngu; be mu yeru obu;
 mbu eke odu-biribiri ngu no.
- 9 Ba asakobekwa mu lẹ ndu ejo iya ono o-sa-nkfụ;
 ophu i dobekwa mu lẹ
 ndu egbu ochi l'oshi lanu.
- 10 Ndu bulephu ejo iphe;
 be ephe maru ememe;
 buru ona eka-azu bu iphe doru ephe ẹnya.

- 11 Obenu lẹ mbedua;
 b'ẹ to nwedu ẹke uta duru mu.
 Oo ya bu; phunuaru mu imiko;
 nggu agbafuta mu!
- 12 Mu e-vudo l'ẹke okpa ruru mu ali;
 nodu l'edzudzu oha jaa Ojejoje ajaja.

27

Egву, Dévidi deru

- 1 Oo bu Ojejoje bu iphoro,
 duru mu nu; bya aburu
 onye adzoje mu nu;
 ?Bu onye; be mu a-nodu atsukwa nu egvu.
 O bu Ojejoje bu
 ulo-ozeru-ndzu mu.
 ?Buhunu onye; be mu
 a-nodu atsụ egvu odo.
- 2 Teke ndu ejo iya ono;
 mbu ndu ohogu mu;
 me ndu mu du ashị zaru
 gidigidi bya t'ephe vua anu mu avuvu;
 be ephe a-kpakota iphe
 dagbushia onwephe.
- 3 O -buru lẹ ndu soja no-pheru
 mu mgburumgburu;
 be obu te etedu mu etete.
 Mbụ; o -buru lẹ ndu ohogu
 mu wu-lihuru tso mu ogu;
 be mu a-dakobele Nchileke.
- 4 O bu iphe lanu kpuu;
 be mu arọ Ojejoje;
 buru iphe ono; be mu achọ.
 Iphe obu bu te mu nodu
 l'ulo Ojejoje gbururu jeye
 ege mu a-no-bebe lẹ mgboko-a;
 te mu nodukpelephu egbu
 igo l'o-du-ugvu ke Ojejoje;
 nodukwaphu l'eze-ulo
 Nchileke kpataje iya ishi iphe.
- 5 Kele mboku, iphe-ehuka
 byaru mu; be oo-dobe mu l'ẹke o no;
 domia mu l'ime ulo-ekwa iya;
 woru mu tukobe l'eli mkpuma, ha l'eli.
- 6 Oo ya bu; mu emekputa ndu
 ohogu, no-pheru mu mgburumgburu.
 Mu anodu l'ulo-ekwa Nchileke;
 tua okokooko gude gwaa Ojejoje;
 gude egvu; gude nkwa;
 tua ya epha.
- 7 Nngube Ojejoje; nunua olu
 mu teke mu rakuru ngu!

- Phunuaru mu imiko;
za mu ru oku!
- ⁸ Iphe obu mu kфuru mu;
bu te mu cho ifu ngu.
Yo buru ifu nggube Ojejoje;
be mu acho-a.
- ⁹ Ba aghakwaru mu azu;
ofhu i gudekwa
ehu-eghughu ngu nwufu mube nwozi ngu;
ke lo bu nggu bu onye
shi keshinu yetataru mu aka.
Byiko; ba ajikakwa mu;
ofhu i leswetakwa mu;
nggube Nchileke,
bu onye adzoje mu nu!
- ¹⁰ O -buru le nne mu; me nna mu jikawaru mu;
be Ojejoje e-leta mu-a enya.
- ¹¹ Byiko kpoziaru mu uzo ngu; nggube Ojejoje!
Dunua mu shia uzo,
vudo nhamunha loqvnu ndu akpa mu ehu.
- ¹² Ba ahakwa mu te ndu
ohogu mu mee mu ege, du ephe mma;
kele ndu ejo-ekebe
wu-lihuru ebo mu ibo;
l'ahashi enu ishi mu.
- ¹³ Obenu l'iphe mu chiru ukfu kwee
bu le mu a-nodu ndzu;
phu iphe du mma,
shi Ojejoje l'aka.
- ¹⁴ Nodu ngaberu Ojejoje!
T'obu shia ngu ike;
aka eshia ngu ike;
nggu angaberu Ojejoje.

28

Egву, Dévidi deru

- ¹ O bu nggube Ojejoje, bu
oke mkpuma nke mu;
be mu araku.
Ba dahukwa mu nkichi;
ke li nodu nggujungguji;
be mu le ndu, a tuwaru eja a-dukokwa.
- ² Nuaru mkpu, mu echiku ngu;
ege-a mu chiliru aka;
mabe l'uzo
Eke-Kakota-odu-Nso nke ngu-a.
- ³ Ba tukokwa mu le ndu
akirishi kputa kpuфу;
mbu ndu anoduje eme iphe du eji;
ndu okfu ephe anoduje
atsa ena le nchi;

- obenu l'obu ẹphe bu ọkpoma-nshi.
⁴ Kfua ẹphe ugwo iphe ẹphe meru;
 me ugwo iphe du eji,
 ẹphe shi anọduje eme.
 Kfua ẹphe ugwo iphe ẹphe
 gude ẹka ẹphe meta.
 Nggụ emee ẹphe ẹge gbaru ẹphe.
⁵ Keshinu ẹ to nwedu iphe
 ẹphe guberu ozi,
 Ojejoje jeru;
 mbu iphe Ojejoje gude
 ẹka iya mee l'onwiya;
 be oo-gude ẹka iya gwaa ẹphe maa;
 ọphu ọ byadu bya
 abyakobe ẹphe abyakobe ọdo.
⁶ Unu tua Ojejoje ẹpha;
 ke l'ọ nuaru mkpu,
 mu chikuru iya su t'ọ phuaru mu imiko.
⁷ Ọ bu Ojejoje bu ike mu;
 buru iya bu onye
 egbochitaje mu nu.
 Ọ bu iya be mu dakoberu;
 yoo yeru mu ẹka.
 Mu egudeje obu mu ete ẹswa.
 Mu a-gu egvu gude kele iya.
⁸ Ọ bu Ojejoje bu ike ke ndu nk'iya;
 buru ulo-ozeru-ndzu onye o teru manu.
⁹ Dzořutanu ndibe ngu;
 gonuru onu-oma nu ndu,
 bu okè-iphe ngu!
 Chejenu ẹphe l'ọ bu onye
 eche aturu;
 nggu ehee ẹphe jeye le tutu yoyo!

29

Egvu-oma, Dévidi deru

- ¹ Unube unwu imigwe;
 unu kwabe Ojejoje ugvu!
 Unu kfua ẹge ike iya habe!
² Unu kwabe Ojejoje ugvu, gbaru ẹpha iya!
 Unu baaru Ojejoje ẹja;
 mbu onye ono,
 du nsọ bya adu biribiri ono.
³ Olu Ojejoje tukoru
 eze ẹnyimu ngashia angashi.
 Ọ bu Nchileke ono,
 du biribiri ono atu
 egbe-igwe.
 Ojejoje atu egbe-igwe
 l'eli eze ẹnyimu.
⁴ Ojejoje be olu iya adakwa ike-ike ike-ike;

- mbụ ịe Ojejoje be olu iya ada ke kpaa kpaa.
- ⁵ Olu Ojejoje agbawashije oshi sida;
Ojejoje agbawashije oshi sida,
nọgbaa l'ugvu ugvu Lébanonu viriviri.
- ⁶ Oomeje ugvu ugvu Lébanonu;
t'ọ nmahu jijiji l'ọ bu
nweswi, ebu nggada;
l'emejekwaphu Ugvu Siriyonu;
yo tehu kfuakfuka l'ọ bu
nwa atsụ, akfu nkfu.
- ⁷ Olu Ojejoje echije taa l'ọ bu ebemu-igwe.
- ⁸ Olu Ojejoje emeje te echi-egu nmahu jijiji.
Ojejoje emeje te echi-egu
Kedeshi nmahu jijiji.
- ⁹ Olu Ojejoje anmajẹ achi yikayika.
Oomeje t'oswa laa ekwo;
daburu karaphongu.
Iphe bu onye, nọ l'eze-ulo iya e-bu mkpu;
su: "Nchileke dukwa biribiri."
- ¹⁰ Ojejoje nọ l'aba-eze iya
dzopyabe utso l'okpa.
Ọo-buru eze gbururu
jeye le gbururu.
- ¹¹ Ojejoje emeje te ike du ndibe iya.
Yọ goru onu ehu-agu nu ndibe iya.

30

Egvu-oma, Dévidi deru

A guru iya gude woru eze-ulo Nchileke ye Nchileke l'eka

- ¹ Mu a-nodu ekutse nggube Ojejoje;
ke l'i sefutaru mu l'iduma;
ti kwe te ndu ohogu mu zuru mu ukwe.
- ² Nggube Ojejoje, bu Nchileke mu;
mu rakuru ngu t'i yeru mu eka;
Nngu emee; mu akorohu.
- ³ Nggube Ojejoje;
o bu nggu lofutaru mu l'ali-maa,
I meru mu; t'e ba tu mu eja.
- ⁴ Unu gu egvu gude tua
Ojejoje epha;
unube ndu nk'iya, du nsọ!
Unu kele iya ekele; l'epha iya du nsọ!
- ⁵ Ke l'e to dojedu iphe l'okpoma.
Obu-oma iya anoje jeye ege madzu a-nọ-bebe.
Ekwabua l'enyashi;
be aa-kwa iya kpui;
o -be l'utsu; ehu-otso-ena adalaha.
- ⁶ Teke mu nọ l'eke ehu du mu agu; be mu suru:
"L'e to nwedu iphe bya
enwubata mu enwubata."
- ⁷ Nggube Ojejoje;

- teke ayi shi eshi ọnya;
 b'i meru tẹ mu bụru
 'enwuribe enwuribe l'ọ bụ ugву.
 Obenu lẹ teke ị gharu mu azụ;
 bẹ meji tọfuru mu.
- ⁸ Ọ bụ nggube Ojejoje;
 bẹ mu rakuru;
 bụru nggube Nnajiufu;
 bẹ mu rọru t'ị phọaru mu imiko.
- ⁹ Mu sụru: “?Bụ uru ngunu;
 bẹ ii-rita teke mu nwuhuru?
 Mbụ; ?nanu uru, ii-rita iya; mẹ a tụa mu eja.
 ?Bụ eja, nọ l'alị a-wata ngu ajaja tọ.
 ?Bụ iya a-ra iya arara l'ị bụ o-me-g'o-kfuru.
- ¹⁰ Nggube Ojejoje;
 nuaru olu mu;
 phọaru mu ru imiko!
 Nggube Ojejoje;
 yeru mu ru eka!”
- ¹¹ Ekwа, mu raru
 b'ị gbanweru; mee ya;
 yọ bụru mu ote ešwa.
 I yefuru mu uwe-aphu,
 mu yeru; woru;
 ehu-otso-ena ye mu l'ọ bụ uwe.
- ¹² Iphe ono bulephu ege ee-me
 t'obu mu gulahaa egву
 gude etu ngu epha;
 t'e b'ọ nọhe nwanggijingiji.
 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 ọ bụ nggu;
 bẹ mu a-nọdu
 ekele ekele jeye lẹ tutu yoyo.

31

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- ¹ Ọ bụ nggube Ojejoje;
 bẹ mu nọ l'eka ezeru ndzụ.
 Be kwekwa t'e kpua mu ifu lẹ
 ntụ gbururu jeye gbururu.
 Gude kẹ l'ị bụ onye,
 doberu eka ndoo nafuta mu.
- ² Ngabenu ru mu nchị.
 Bya egwegwa bya agbafuta mu.
 Buru mu agbara-mkpuma,
 mu a-gbabaje zeeru ndzụ;
 mbụ a-gbabe-a-dzuru,
 a-dzofuta mu nụ.
- ³ Keshinu ọ bụ nggu bụ
 agbara-mkpuma mu;

- bұru a-gbabe-a-dzұru nke mu;
 dunua mu l'onwongu;
 kpoziaru mu uto;
 l'ogvu epha ngu.
- ⁴ Hafuta mu l'onya ono,
 a gbaru mu ono;
 ke l'o bu nggu bu
 a -gbabe-e-zee-ndzu mu.
- ⁵ Mu yeru ngu ume mu l'eka.
 Gbafutanu mu;
 nggube Ojejoje,
 bu Nchileke,
 bu o-me-g'o-kfuru.
- ⁶ Ndu akpojeru obu yeru
 ola l'iyi ono; mbu agwa;
 adujekwa mu ashị.
 Onye mbedua dakoberu bu Ojejoje.
- ⁷ Mu ete eswa; ehu l'atsọ
 mu ena l'i yeru mu obu;
 ke l'i phuwaru iphe-ehuka, mu jeru;
 maru iphe-otsu-l'anu mu;
- ⁸ ophu i woduru mu ye
 l'eka ndu ohogu mu;
 nggu egbe kutachia mu
 dobe l'eke okpa ruru mu ali.
- ⁹ Byiko nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko;
 kele mu nokwa l'oke mkpamehu.
 Mu ratawaru ekwa;
 l'aphuwaa ragaraga.
 O mekwaruphu;
 ike agvushikotawa mu.
- ¹⁰ Aphu gbuakwaru mu.
 Mu tsutawaru ude; kahu l'okpehu.
 Ike gvukotawaru mu;
 kele mu menukawaru ejo iphe.
 Okpu, no mu l'ehua erishi mu avurukpa.
- ¹¹ Ndu ohogu mu l'ephe ha mewaru mu;
 ndu obutobu mu akpolahaa mu ebo-ebo-l'afu.
 Ndu mu l'ephe shi eshi
 onya atsukotawa mu egvu;
 k'ophu bu le ndu phuru mu l'uzo
 anoduje agbaru mu oso.
- ¹² Ephe zahawaru mu ege
 aazahaje onye nwuhuru anwuhu.
 Mu duwa l'o bu ite,
 tukposhihuru atukposhihu.
- ¹³ Kele mu nuwaru ejo idzu,
 ephe du l'igwe achiru mu.
 Nta-a ta dudu eke mu no;
 te mu ba anodu atsu egvu.

- Ẹphe anọduje achiru mu ejo idzu.
 Iphe ẹphe tumberu aburu
 t'ẹphe wofu ndzu mu.
- 14 Obenu l'ọ bu nggu;
 be mu dakoberu nggube Ojejoje.
 Mu ekfu: "L'ọ bu nggu bu Nchileke mu!"
- 15 Ẹge mu a-nọ-bebe ẹ
 mgboko-a bu nggu b'ọ nọ l'ẹka.
 Nafutanu mu l'ẹka ndu ọhogu mu;
 me l'ẹka ndu, achị mu nu.
- 16 Lenua mube nwozi ngu ẹnya-oma!
 Guderu n-yemobu ngu dzofuta mu!
- 17 Nggube Ojejoje;
 be ekwekwa t'e kpua mu ifu ẹ ntụ;
 ke l'ọ bu nggu be mu rakuru.
 Ọ bu ndu akirishi ono;
 be ee-kpuchia ifu ẹ ntụ;
 t'onu buru ẹphe kpurumu l'ali-maa.
- 18 T'onu ono, ẹphe gude adzu ejire ono;
 buru ẹphe kpurumu;
 ke l'ẹphe gude oku
 onwẹphe iphe ẹphe,
 ẹ ta hadu l'ọbu iya;
 me okpo madzu ẹbo-ẹbo-l'afu;
 l'ekfubyishi ndu doberu ẹka ndoo.
- 19 Haa! I dunukakwaru mma
 adunuka; mbu mma ono,
 i kwakoberu ndu atsu ngu egvu ono.
 Yọ buru l'ifu unwu eliphe be ii-nọdu;
 meeru ẹphe k'oma;
 mbu ndu gbatataru ngu l'ime; zeeru ndzu.
- 20 Iidutaje ẹphe domia l'iku ẹke, i nọ;
 t'ejo idzu unwu eliphe achị;
 be eru ẹphe l'ẹhu.
 Yọ buru l'ulo ngu;
 be iidobeje ẹphe;
 t'ẹ ejo-okfu be eru ẹphe l'ẹhu.
- 21 T'e tua Ojejoje ẹpha;
 ke l'o koshiru mu
 n-yemobu iya, du biribiri
 teke ndu ọhogu mu
 yechiru mu ẹge ono,
 eeyechije mkpukpu ono.
- 22 Mu echia mkpu; su:
 "A laa mu-o!"
 Ngganua mkpu ono;
 bya agbaaru mu mkpu.
- 23 Unu yeru Ojejoje obu;
 unube ndu nsọ ke Ojejoje l'unu ha;
 kele ndu Ojejoje eletaje
 ẹnya; kwa ndu bu

o-me-g'o-kfuru p̄he.
 Obenu l̄e ndu eku onw̄ep̄he
 ẹge ẹp̄he ẹ-ta hadu;
 b̄e ọokfuj̄e ụgw̄o k̄furu ya ẹp̄he l'ishi.

- ²⁴ Unu shihukwa ike;
 unu egude ẹka l'ọkpoma;
 unub̄e ndu echeru Ojejoje!

32

Évù, Dévidi raru

- ¹ Ọnu-ọma b̄u k'onye Nchileke
 ḡuru nv̄u l'emeswe,
 o mesweru iya;
 mb̄u onye Ojejoje safuru
 ip̄he d̄u ẹji, o meru.
- ² Ọnu-ọma b̄u k̄e onye Ojejoje
 ta agukoduru ip̄he d̄u ẹji,
 o meru;
 mb̄u onye ẹ-te nweđu
 ẹregede, n̄o iya l'ẹhu.
- ³ Teke mu te kfudu ip̄he mu meru;
 b̄e ọkp̄u, n̄o mu l'ẹhu
 ts̄u-gwoshihukotaru mu at̄s̄u-gwoshihu.
 Ishi iya ab̄uru k̄e ude,
 mu an̄oduje at̄s̄u
 mb̄oku-mb̄oku.
- ⁴ Eswe l'enyashi
 mb̄oku-mb̄oku;
 b̄e ịinoduje ebyi mu ẹka l'ẹhu.
 Ngḡu eshi ẹge ono m̄ichata
 n̄wike, n̄o mu l'ẹhu l'ọ b̄u
 onye ụguru guderu.
- ⁵ T̄o d̄u iya b̄u; mu abya emee
 t'ị maru ip̄he d̄u ẹji, mu meshiru.
 Ẹ to nweđu ip̄he d̄u ẹji,
 mu meru ọphu mu domiru ngu edomi.
 Mu as̄u l̄e mu a-k̄oshikotaru
 Nchileke ejeswe,
 mu jesweru.
 Ngḡu abya aḡuaru mu nv̄u
 l'ip̄he d̄u ẹji, mu meshiru.
- ⁶ Ọo ya b̄u; t̄e ip̄he b̄u ndu
 eme ip̄he d̄u ngḡube
 Nchileke mma kfuj̄e n̄u ngu
 teke ẹp̄he n̄o l̄e mkpa;
 k'ọphu b̄u teke ip̄he-ẹhuka
 ono a-bya l'ọ b̄u utso;
 too rudu ẹp̄he l'ẹhu.
- ⁷ Ọ b̄u nggu b̄u ẹke mu edomije onwomu.
 Ȳo b̄uru nggu an̄oduje eleta mu
 t'ip̄he-ẹhuka ba dakfuta mu;

- nggu egude egvu, e gude
atụ okokooko gude gbaa mu mgburumgburu.
- ⁸ I suru l'ii-nọdu atụ-ziru mu ẹka;
l'ezikwa mu phụ ụzo, mu a-nọdu eshi.
Ii-nọdu akpọ-ziru mu ụzo;
l'eletakwa mu phụ ẹnya.
- ⁹ Wo mu tẹ mu ba adukwa
l'ọ bụ inya; m'ọ bụ
inya-mulu; ke l'ephe te
nwedu egomunggo.
Iphe eegudeje agọ ephe bụ ajaba;
mẹ odogoro.
Teke ẹ tii medu iya ẹge ono;
tji gọkotadu iya.
- ¹⁰ Ndu akirishi; bẹ anọduje
eje iphe-ehuka,
dụ l'igwe!
Obenu l'onye dakoberu
Ojejoje bẹ n-yemobu iya
anọ-pheje mgburumgburu.
- ¹¹ T'ẹhu tsọo unu ẹna k'iphe
Ojejoje anọduje emeshi;
unu etekwaaphụ ẹswa;
unubẹ ndu doberu ẹka ndoo!
Unu agụa egvu ẹhu-ẹna;
unubẹ ndu obu gụru iphoro!

33

- ¹ Unu gụa egvu ẹhu-ẹna
nụ Ojejoje; unubẹ ndu
doberu ẹka ndoo!
Tẹ ndu obu gụru iphoro jaa ya ajaja.
- ² Unu kpọo une
gude kele Ojejoje ekele!
Unu gude ogumogu gụaru
iya egvu, atso ẹna!
- ³ Unu gụaru iya egvu ophungu!
Unu kumataru iya ẹya akumata;
unu atụaru iya ụzu ẹhu-ẹna!
- ⁴ Kẹ l'okfu Ojejoje vudo nhamunha.
O bụ o-me-g'o-kfuru
l'iphe bụ iphe oome ememe.
- ⁵ Iphe aduje Ojejoje mma bụ ikpe, dụ mma;
mẹ odobe-ẹka-ndoo.
N-yemobu Ojejoje jiru
mgboko tsubo etsubo.
- ⁶ O bụ okfu, shi Ojejoje l'ọnu
b'ọ gude mee igwe;
bụru ume, ọ tūru atutu
b'ọ gude mee iphe bụ iphe, nọ iya nū.
- ⁷ Yọ bya awukobe mini,

- nọ l'enyimu ye l'ekalanu.
Eze Enyimu b'ọ kparu oge ẹke oo-jebetsua.
- 8 Tẹ mgboko l'ophu tsuje Ojejoje egvu.
Tẹ iphe bụ ndu nọ ẹ
mgboko kwabejekwa iya ugву;
9 kẹ l'ọ kфuru okfu; mgboko abya adu.
Yọ tịa ekemu;
iphemiphe obule abya adu.
- 10 O bụ Ojejoje emeje tẹ idzu,
iphe bụ mbakeshi chiru buru iphe mmanu;
buru iya akposhije iphe
ndiphe tuberu k'ememe.
- 11 Obenu l'idzu ophu Ojejoje
chiru akfujeru gbururu jeye ẹ gbururu.
Iphe o tuberu k'ememe;
be oomeje;
yo shi l'ogbo sweru ogbo.
- 12 Onu-oma bụ kẹ mba,
bụ Ojejoje bụ Nchileke ephe;
bụ iya bụ ndu, o fotarụ;
ephe aburu okè-iphe iya.
- 13 Ojejoje anoduje l'imigwe lee
enya ẹ mgboko-a
phu unwu eliphe l'ephe ha.
- 14 Onoduje l'ẹke,
o bu l'imigwe phukota ndu,
bu ẹ mgboko l'ephe ha.
- 15 O bụ yebedua meru oriri nọ ephe.
Iphe bụ iphe ephe eme
ememe edokotaje iya enya.
- 16 Iphe meru iphe onye eze
emekputaje l'ogu ta bukwa
okfu ẹ ndu soja iya ha igwe.
Ophu mkparawa
'egudejekwa ike k'eka iya nahu.
- 17 Inya-ogu bụ iphe-mmanu;
ẹ too dzofutadu madu l'egu ogu;
ophu 'onwedu ege ike iya
hatabe, oo-dzo-ghe ndu.
- 18 Obenu l'enya Ojejoje nokwa
l'ehu ndu atsụ iya egvu;
mbu ndu ono,
dakoberu n-yemobu iya;
- 19 kẹ l'oo-nafuta ephe l'eka anwuhu;
dobe ephe ndu teke
ejo-egu byaru.
- 20 Ayi nọ ngaberu Ojejoje;
kẹ l'oo ya bụ onye agbaru ayi mkpu;
buru iya egbochitaje ayi.
- 21 Oomeje t'ehu tsoo ayi ena;

- ke l'ọ bu l'ẹpha iya,
 du nsọ be ayi dakoberu.
 22 Nggube Ojejoje;
 byiko koshinu l'i yeru ayi obu;
 ke l'ọ bu nggu be ayi dakoberu.

34

Egву, Dévidi deru teke ọ wataru ome l'ọ bu onye ọgву l'ifu Abímeleku; Abímeleku achifu iya

- 1 Mu a-nọdu ekutse Ojejoje tekenteke.
 Tekenteke be mu a-nọdu aja iya ajaja.
 2 Ọ bu Ojejoje; be mu gude eku onwomu.
 Te ndu aakpa ẹhu nua ya;
 k'ọphu ẹhu a-tso ẹphe ẹna.
 3 Bya te ayi chiko tua onu ẹge
 Ojejoje habe nshinu;
 bya t'ayi chiko kutsee ya.
 4 Mu rakuru Ojejoje;
 yo za mu; bya emee;
 mu atsu-buhu egву.
 5 Ndu ele ẹnya iya amuje
 onu-ochi;
 ọphu o nwedu l'iphere emee ẹphe.
 6 Mube onye ẹta dudu ẹge
 ọ haru mu chiru mkpu;
 Ojejoje azaa mu;
 bya adzofutakota mu
 l'iphe-ẹhuka, mu eje l'ọ ha.
 7 Ojozi-imigwe Ojejoje
 anọ-pheje ndu atsu
 Ojejoje egву mgburumgburu.
 Ọonoduje adzo ẹphe tekenteke.
 8 Unu dataduduphu Ojejoje;
 unu aphu l'ọ du mma.
 Onu-oma b'a goru nu ndu
 gbabaru iya l'eka je ezeeru ndzu.
 9 Unu tsuje Ojejoje egву;
 unube ndu nsọ Ojejoje;
 kele ndu atsu iya egву
 ta dukwa iphe uko iya adujeru ẹphe.
 10 Unwu agu; be mkpa akpaje;
 ẹgu l'eme ẹphe.
 Obenu le ndu achọ
 Ojejoje;
 be uko iphe-oma ta akodu.
 11 Unu byaduduphu;
 unube unwegirima.
 Unu bya angabe nchi;
 te mu zia unu iphe ọ bu;
 mbu ọtsu Ojejoje egву.
 12 ?Nanu onye ndzu atso ẹna;

- yọ dụ iya tọ kaa nka;
mbọku-mbọku aburu iya k'oma.
- 13 T'onye ono wofukwa onu
l'ejo iphe; yọ haa ejo-ire.
- 14 Gbakutaru iphe dụ eji azu;
watachia ome iphe dụ mma.
Kebe ehu chojee iphe e-me tẹ nchi dụ ndoo;
ba atụ-gbekwa iya eka.
- 15 Ojejoje bẹ ẹnya iya
anojekwa l'eke ndu doberu eka ndoo nọ.
Qongabejekwa nchi teke
ephe ara araku iya.
- 16 Obenu lẹ ndu eme iphe dụ eji;
b'ẹ too lejedu ẹnya oma;
k'ophu epha ephe a-chihu lẹ mgboko.
- 17 Ndu doberu eka ndoo abuje;
ephe -raku Ojejoje;
yọ za ephe;
bya anafuta ephe
l'iphe-ehuka, ephe eje l'ọ ha.
- 18 Ojejoje anonyabeje ndu ọzo chiru.
Oodzofutaje ndu eta
amahedu ege ephe e-me iya.
- 19 Iphe-ehuka onye doberu eka
ndoo aduje l'igwe;
obenu lẹ Ojejoje
anafutakotaje iya l'iphe-ehuka ono l'ọ ha.
- 20 Okpu, nọ iya l'ehu bẹ ooletaje ẹnya.
E tọ dudu okpu, nọ iya l'ehu m'ọ nanu,
a bya l'akukwo akukwo.*
- 21 Obenu l'ejo madzu bu
ejo iphe iya ono e-gbu iya.
Ndu kpọru ndu doberu
eka ndoo ashi; bẹ aa-nma ikpe.
- 22 Ojejoje adzoekwa ndu ejeru iya ozi.
E to nwedu m'ọo onye lanu,
gbabaru l'ime iya je ozeru
ndzu, a bya anma ikpe.

35

Egву, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
tso ndu etso mu okfu okfu!
Tsokwaphu ndu etso mu ọgu ọgu!
- 2 Gwota nu ngwa-ọgu ngu;
mẹ iphe eegudeje egbochita
onwonye l'ọgu;
gude bya agbaaru mu mkpu!
- 3 Palia arwa ngu; mẹ akfu ngu

* 34:20 34:20 Jón 19:36.

- gude kfu-chia ndu achi mu nu uzo!
Kfunuru mu l'ii-dzofuta mu!
- 4 T'iphere bukwaru ke ndu
achọ uzo, epe e-shi gbua mu.
T'a chiphukwa epe azu;
mbu ndu achiru mu ejo idzu.
Te iphe jikwa epe enya.
- 5 T'epe dukwa l'ọ bu eswa witu,
pherephere zikashiru
teke ojozi-imigwe Ojejeje
a-nodu achi-phu epe achi-phu.
- 6 T'uzo epe gbakwaa
tsubalangu; chikotakwaphu eturu
teke ojozi-imigwe Ojejeje
a-nodu achi epe
agada-eru-ali.
- 7 Keshinu epe gbaru mu onya;
le b'ọ du iphe mu meru epe;
bya atua iduma doberu mu;
le b'ọ du iphe mu meru;
- 8 te o-la-l'iyi tukwaa epe l'ukfu.
Te onya, epe gbaru hatakwa epe;
epe adalahu l'iduma, epe
turu; buru kpurupyata.
- 9 Teke ono; be mu e-tee eswa l'ime Ojejeje.
Ehu atsọo mu ena
k'adzofuta, o dzofutaru mu.
- 10 Mu e-gude obu mu l'ọ ha; su:
?Bu onye du l'ọ bu nggube Ojejeje.
O bu nggu adzofutaje
ndu ukpa l'eka ndu ka epe;
nafuta ndu ukpa;
me ndu e te nwedu ege
o haru epe l'eka ndu ana nfu.
- 11 Ndu ejo ekebe wu-lihuru l'ebo mu ibo.
Epe akpakọ iphe mu ta
madu teke o meru bobe mu.
- 12 Epe gude iphe du eji
kfu mu ugwo iphe-oma;
shi ege ono mee;
ike agvu mu.
- 13 Obenu le teke ehu duru epe eji;
be mu yeru uwe-aphu;
wozita onwomu ali;
swia aswiswi; kfu nu Ojejeje.
- 14 Mu raru ekwa; gu aphu ehu epe;
l'ephè bu unwunne mu;
m'ọ bu onya mu.
Mu anoduje dee eka l'agba
l'ọ bu onye ara ekwa nne iya.
- 15 Obenu le teke iphe-ehuka byaru mu;

- be ẹphe gbaru mu mgburumburu
 l'aja mu ewena; mbu ndu mu ta madu;
 gude ẹjo okfu asa mu ọsa ẹkfu.
- 16 Ndu ono, ẹ ta madu Ojejoje ono
 anodu aja mu ewena;
 l'atagbaaru mu ikireze.
- 17 Nggube Ojejoje;
 ?bu teke ole be ii-chi-bebe
 ẹnya yeru ayi ẹge-a?
 Dzonua mu; a nonyaa;
 ẹphe emee mu;
 mu aburu o-la-l'iyi!
 Dzofutaru mkpakọ iphe ono,
 mu nweru ono, bu iya bu
 ndu mu l'eka ẹjo agu phe ono!
- 18 O bu l'edzudzu oha;
 be mu a-nodu kele ngu ekele;
 mu a-nodu l'edzudzu oha jaa ngu ajaja.
- 19 Be ekwekwa te ndu ohogu mu
 zuaru mu ukwe;
 mbu ndu ono, mu du ashị;
 l'e b'o du iphe mu meru ẹphe ono.
 Ophu i kwekwa te ndu ono,
 mu du ashị l'e ba du iphe
 mu meru ẹphe ono vooru mu eze.
- 20 Ke l'ẹphe te ekfujedu okfu nchi-odu-ndoo.
 Iphe ẹphe evutachijee l'ishi
 bu okobe ndu, du agu l'ali-a okfu.
- 21 Ẹphe ghecharu onu eghecha l'ebo mu ibo:
 l'azu mgbede l'ẹphe gude
 ẹnya ẹphe phua mu teke mu eme iya!
- 22 Obenu le nggube Ojejoje
 phuwaru-a iphe ono l'o ha.
 Byiko; b'e leswetakwa mu;
 ophu i nodukwa mu ote-ẹnya!
- 23 Tehu etehu. Zilihu bya adzo mu!
 Gbaaru mu odzori;
 nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke mu!
- 24 Gude odobe-eka-ndoo ngu
 haaru mu enge;
 nggube Ojejoje,
 bu Nchileke mu!
 Be ekwekwa t'ẹphe zuaru mu ukwe!
- 25 Be ekwekwa t'ẹphe ria l'obu ẹphe; su:
 "Ha! Le nta-a; be ẹphe
 cho-vuwaru iphe ẹphe acho!"
 M'o bu t'ẹphe su: "Nta-a be
 ẹphe menwuwaru iya ẹhu!"
- 26 Tiphere bukwaru ke ndu
 azuru mu ukwe l'iphe, byaru mu nu;

ephe akpoo beru.

Tẹ iphere; mẹ ewena jikwa ephe ifu;
mbu ndu ono, eku onwephe
iphe ephe ẹ-ta ahadu l'ọ bu iya ono!

²⁷ Tẹ ndu ele ẹnya t'a haaru mu
enge gua egvu ẹhu-atso-ẹna tee ẹswa!
T'iphe ephe a-kpujeru l'onu bukwaru:
"T'a tua onu Ojejoje l'ọ ha nshinu;
mbu Ojejoje ono,
oduje mma mẹ nwozi iya
buru l'ẹhu-agu ono."

²⁸ Ọo ya bu; mu egude onu mu
kfuа k'odobe-ẹka-ndoo nke ngu.
Yọ bukwaruphu ẹge ono;
be mu a-nodu etu ngu ẹpha mboku-mboku.

36

Egву, Dévidi, bu nwozi Ojejoje deru nu onye ishi egvu

- ¹ Ọ bu ẹjo iphe anoduje ekfu
okfu l'obu ndu ẹjo iya ono.
Ephe jikaru Nchileke;
ephe ta atsụ iya egvu le phuu.
- ² Kẹ l'oonoduje aja onwiya ajaja-njagbu;
mbu jatabe onwiya;
k'ophu bu l'ẹ too phujedu
iphe du ẹji, oome;
k'ophu oo-kpo iya ashị.
- ³ Iphe, eshije iya onu
bulephu ẹjo okfu; mẹ ugho.
E too mejedu l'ọ bu onye maru iphe;
too me iphe du mma.
- ⁴ Ọozeje azẹ rikobe iphe du ẹji, ya e-me.
Ọ bulephu ẹjo ọzo;
be ootsochitaje;
to du iphe du ẹji, ojikaje ememe.
- ⁵ Nggube Ojejoje; n-yemobu ngu
chikowa igwe l'ọ ha gvua kfurukfuru.
O-me-g'o-kfuru, i bu eruwa akpamigwe.
- ⁶ Odobe-ẹka-ndoo nke ngu
akpa origodo l'ọ bu eze ugву.
Ikpe nke ngu aha ogву l'ọ
bu ebo eze ẹnyimu ime-alị.
Nggube Ojejoje; ọ bu nggu
doberu madzụ; dobe anụ, bu l'egbudu.
- ⁷ Lewaru ẹge n-yemobu ngu
bu-be iphe vu oke aswa!
Ọ bu iya meru iphe ndiphe
gbabaru l'agu ngu je anodu ezeru ndzụ.
- ⁸ Ephe anoduje l'ulo ngu eri gwogwooo.
Iimeje t'ephe ngua mini

- l'enyimu ẹhu-otso-ena nke ngu.
⁹ Kẹ l'ọ bụ l'ẹka ngu bẹ ndzụ futaru.
 Yọ buru l'ẹke iphoro
 nke ngu nọ;
 bẹ ayi a-nọdu phụ iphoro.
¹⁰ Byiko yekpelekwaruphu
 ndu maru ngu nụ obu ẹge i yeru iya ẹphe.
 Nggу edobekpelekwaphu
 ẹka ndoo ẹge
 ị doberu iya l'ẹhu ndu obu guru iphoro.
¹¹ Be ekwekwa tẹ ndu eku
 onwẹphe ekuku dzọo mu okpa.
 Ophu i kwekwa tẹ ndu akirishi
 gude ẹka ẹphe nwufu mu.
¹² Phұaru ẹge e nwutsushiru
 ndu ẹjo iya ono;
 ẹphe adabutsuaru;
 ophu ẹphe e-gbeshihedu ọdo.

37

Egву, Dévidi deru

- ¹ Ba aphujekwaru ndu
 eme ẹjo iphe ẹnya-uphu;
 ophu i kojekwaru ndu
 ẹ te dobedu ẹka ndoo okopho.
² Kẹ l'ẹ ta aa-nọkwa ophu baru ishi;
 ẹphe anwụa kpaa l'ọ bụ ẹwu;
 kpọshihu nkụ l'ọ bụ iru oshi.
³ Dakobe Ojejoje; meje iphe dụ mma!
 Buru l'alị ono buru
 o-me-g'o-kfuru!
⁴ Tẹ ẹhu-otso-ena ngu buru lẹ Ojejoje;
 k'ophu ọo-nụ ngu iphe,
 agụ ngu nụ.
⁵ Woru iphe, bụ iphe, iime
 ememe ye Ojejoje l'ẹka.
 Dakobe iya; oo-meru ngu iya-a.
⁶ Oo-me tẹ odobe-ẹka-ndoo
 ngu nwua l'ọ bụ iphoro;
 mbụ lẹ Ojejoje a-haru ngu enge;
 mee tẹ iswi-ọdu-mma ngu
 gbua nwịinwii l'ọ bụ
 echi-oke-eswe.
⁷ Taa nshị; nggu achiru ụkfu kwẹe Ojejoje.
 Ba aphukwa ẹnya-uphu
 teke iphe duru ndu ẹjo iya ono lẹ mma;
 mbụ teke ẹjo idzu,
 ndu akirishi chiru eje l'ẹge ẹphe chiru iya.
⁸ Ba avujekwa ọvuma;
 ophu ẹhu eghujekwa ngu eghughu!
 Ba aphujekwa ẹnya-uphu;

- ke l'oodubajekwa madzu l'ome ejo iphe;
- ⁹ kele ndu ejo iya ono;
 be ee-me t'ephe chihu
 Obenu le ndu chiru enya
 pyoo le Ojejoje bu ephe
 e-nweru mgboko.
- ¹⁰ E ta anohedu ophu baru ishi;
 e mee te ndu akirishi gvụ.
 I -choo ephe; tii phu ephe.
- ¹¹ O bu ndu du agu e-nweru mgboko-a.
 Ephe enweru ehu-agu;
 nweru iya k'etsutsu iya.
- ¹² Ndu ejo iya ono a-noduje
 achiru ndu doberu eka ndoo ejo idzu;
 l'ataru ephe ikireze iphe ephe e-me ephe.
- ¹³ Obenu l'oo ochi be Ojejoje
 anoduje achu ephe;
 ke l'o maru le teke
 ee-mebyishi ephe; duwa ntse.
- ¹⁴ Ndu akirishi mitaru
 ogu-mbeke ephe;
 t'ephe gbushia ndu ifu du npho;
 bya esee akfu ephe t'ephe
 gbatsushia ndu ukpa;
 me ndu e-to dudu ege
 o haru ephe.
- ¹⁵ Obenu l'o bu ogu-mbeke
 ephe ono ee-mekochaa ria ephe ishi;
 e woru akfu ephe ono nyakwoshia.
- ¹⁶ Nwiphe e-ta badu ishi,
 onye doberu eka ndoo nweru;
 be kakwa mma;
 ma l'eku, ndu ejo iya ono,
 du l'igwe kparu kube.
- ¹⁷ Kele ndu akirishi;
 be aa-nafu iphe ephe gude eze igidi.
 Obenu l'oo Ojejoje
 bu agbarike ndu doberu-eka-ndo.
- ¹⁸ O bu Ojejoje maru ege ndu
 uta e-ta duduru a-no-bebe.
 Obenu l'okè, gbaru ephe
 a-buru nk'ephe gbururu jeye.
- ¹⁹ Iphe-ehuka -bya;
 be ifu te ekpuduru ephe
 le ntụ.
 Ejo-egu -bya;
 ephe enweru nri;
 nweru k'etsutsu iya.
- ²⁰ Obenu le ndu akirishi
 a-buru kpurupyata.
 Ndu ohogu Ojejoje

a-dụ l'ọ bụ iphe,
e meberu l'ali, vuru; ji ejiji;
a bya ele ęnya;
yo kpofu l'ọ bụ
ęnwuru-ọku.

- 21 Ndu ęjo iya ono abụje;
ęphe -jita ụgwọ; ęphe eria ya.
Obenu lẹ ndu doberu
ęka ndoo bụ o-me-l'uko.
- 22 Ọ bụ ndu Ojejoje ęoru
ọnu-ọma nụ e-nweru mgboko-a.
Obenu lẹ ndu ọ tųru ọnu
a-chihu.
- 23 Onye eme iphe, dụ Ojejoje mma
bụ iya akpọ-zijeru onye ono ęge
oo-gude aha ọkpa.
Yo mee onye ono t'ọ vudo vudoshia ike.
- 24 Ụkfu -dụkpoo ya nụ;
b'ę tọo darudu ali;
kẹle Ojejoje a-wọta iya.
- 25 Mu shikwa buru nwata;
nta-a bẹ mu bụwa ọgurenya.
Ọ bụ lẹ mu ta aphubua ęke
Ojejoje gbadoru onye doberu ęka ndoo;
m'ọ bụ ęke ụnwu iya arọ nri.
- 26 Onye doberu ęka ndoo
abụje o-me-l'uko;
l'ęje ndu ọdo ụgwọ.
Ụnwu iya aburu iya ọnu-ọma.
- 27 Gbakutaru ęjo iphe azụ;
wata ome iphe dụ mma;
ęge ii-buru l'ali-a jeye lẹ tutu yoyo.
- 28 Iphe dụ Ojejoje mma bụ
t'e ekpeje ikpe, dụ mma.
Ę tọo gbadojekwa ndu yeru iya obu.
Ọokwa-chije ęphe jeye lẹ tutu yoyo.
Obenu lẹ ndu akirishi;
bẹ oomeje t'awa ęphe chihu.
- 29 Ọ bụ ndu doberu ęka ndoo
e-mekochaa nweru ali-a;
buru iya jeye lẹ tutu yoyo.
- 30 Okfu, eshije onye doberu
ęka ndoo ọnu bụ mmamiphe.
Iphe eshije iya ọnu aburu iphe, dụ mma.
- 31 Iphe anọje iya l'obu
tekenteke bụ ekemu Nchileke.
Ę tọo dakajędu iya adaka.
- 32 Ndu ęjo iya ono ejeje
je akwaaru ndu doberu ęka ndoo;
l'achọ ęge ee-shi t'ishi ęphe phuhu.
- 33 Obenu lẹ Ojejoje

te ekwejedu t'ephe daba ephe l'eka.
 Ophu o nwedu l'a nma
 ndu doberu eka ndoo ikpe;
 m'a kpuru ephe bya
 l'ulo-ikpe.

- 34 Nodu ngaberu Ojejoje!
 Tsoje uzo iya!
 Oo ya a-pali ngu ifu;
 mee ngu t'i nweru ali-a.
 Ii-gude enya ngu
 phu teke ee-me
 te ndu akirishi chihu.
- 35 Mu phujewaru ejo madzu, obu taru mini.
 Yoo vu l'o bu oshi,
 no l'eke ehu du iya mma.
- 36 Obenu le ta nodu ophu baru ishi; to nohe.
 Mu achoo ya nta; choo ya imo;
 mu ta aphuhe iya.
- 37 Lenua ndu uta e-ta nodu l'ehu enya;
 nggu egbua ndu obu guru iphoro igo;
 nggu aphu le ndu eme te
 nchi du ndoo e-dobe ako.
- 38 Obenu le ndu eme iphe du eji;
 be ee-me t'ephe buru kpurupyata.
 Iphe bu unwu ndu akirishi
 l'ephe ha; a-chihukwa.
- 39 O bu Ojejoje adzofutaje
 ndu doberu eka ndoo.
 O bu iya abujeru ephe
 agbarike teke ephe eje iphe-ehuka.
- 40 Mbụ le Ojejoje eyejeru
 ephe eka nafuta ephe.
 Onafutaje ephe l'eka
 ndu akirishi; shi ege ono
 dzofuta ephe;
 ke l'ephe gbabaru l'ime iya je ezeeru ndzu.

38

Egву-oma, Dévidi guru gude nyataru Ojejoje iphe

- ¹ Nggube Ojejoje; be egudekwa
 ovuma baaru mu mba;
 ophu i gudekwa
 oke ehu-eghughu
 hua mu ahuhù!
- ² Ke l'akfu ngu baakwaru mu l'ehu ke tuu.
 I meruwaru mu ehu.
- ³ Ehu-eghughu ngu mewaru;
 ehu ta adujehe mu npho.
 Ejo iphe, mu meshiru;
 emewa; okpu, no mu l'ehu
 amikota mu wongu-wongu.

- 4 Kẹ l'ejo iphe, mu meshiru
ripyabeekwaru mu.
Ọnyitabewa mu ẹra;
k'ophu bu ẹ mu ta
dùhedu ike evuvu iya.
- 5 Ọnya, aba mu nu
rehuwaru erehu; l'eshi nshi.
Ishi iya aburu eswe, mu meru.
- 6 Mu kpọ-kfuwaru-a
akpọ-kfuru; ẹẹ ẹka l'agba.
Mkpurumkpuru;
bẹ mu agukota aphu.
- 7 Okpurukpu-azu tukokwa
eshi mu nwaranwara.
E t'o nwehekwa ẹke ẹhu
du mu npho; m'ọo nanu.
- 8 Ụvo ta duhekwa mu;
ike agvwa mu.
Obu te gvuhewaru mu egvuru;
k'ophu bu l'ọ buwaa ude bẹ mu atsụ.
- 9 Nggube Ojejoje; iphe bu iphe
agu mu nu b'i makotaru.
Ude, mu atsụ bẹ ta buhedu k'edomi.
- 10 Obu akfu mu
gbudungu-gbudungu;
ophu ike aduhedu mu.
Mu te egbe aphuhedu uto l'anya.
- 11 Ndu onya mu phe;
me ndu oyi mu phe ezewaru mu ezeru.
Ishi iya aburu iphe-ehuka ono,
dakfutaru mu nu ono.
Ndu obutobu mu phe
jewaru je evudo ote-anya.
- 12 Ndu achọ ishi mu
gbashiwaru mu onya.
Ndu eme t'ephe
meka mu iphe anodu l'idzu
ege mu e-shi laa.
Ọ bulephu idzu ege ephe
e-shi dzua ejo-ire bẹ ephe
anoje: eswe l'enyashi.
- 13 Mbẹdua dukwa l'ọ bu onye
ada nkichi, ẹ-ta dudu iphe onuje;
dukwapu l'ọ bu onye te ekfudu okfu,
ẹ te nwedu okfu, eshije iya onu.
- 14 Mu dulephu l'ọ bu onye
eekfu okfu eyeru;
ophu o yedu onu;
kẹ l'ẹ to dudu iphe eekfu, ọ nuru.
- 15 Nggube Ojejoje;
mu noduwa ngaberu ngu.

- O bu nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke mu, a-za mu
 oku, mu eku ngu.
- 16 Mu ekfu; sụ: “Be ekwekwa
 t'ephe zụaru mu ukwe;
 m'ọ bu t'ephe kulahaa
 onwephe ege ephe ẹ-ta
 hadu teke okpa chiswahuru mu.”
- 17 Ishi iya aburu ẹ mu angawa nganga k'adada.
 Ehu ahụwa mu oku.
- 18 Mu ekfushiwa iphe dụ eji, mu meru.
 Ejo iphe mu meshiru atsụwa mu l'ehu.
- 19 Ndu ohogu mu dukwa l'igwe; shihu ike.
 Ndu kpọru mu ashi
 l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ephe
 ahakwaphu l'igwe.
- 20 Ndu egudeje ejo iphe
 kfuа ụgwo iphe-oma,
 e meru ephe
 anọduje ekfuru mu
 ejo-okfu;
 kele mu anọduje eme iphe dụ mma.
- 21 Ba ahakwa mu; nggube Ojejoje!
 Nggube Nchileke mu;
 ba anọdukwa mu ote-nya!
- 22 Mee egwegwa bya agbaaru mu mkpu;
 nggube Ojejoje, bu onye ndzofuta mu!

39

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву, bu Jedutunu

- 1 Mu suru ẹ mu a-kwachafuru onwomu ẹnya;
 te mu be egude onu mu kfuta iphe dụ eji.
 Mu a-tuje onu mu eri teke
 mu ẹ ndu akirishi no.
- 2 Teke mu daru ashi;
 t'ẹ b'ọ dụ iphe mu e-je
 ekfukfu; m'o -ruhuru;
 ọ buru iphe dụ mma;
 teke ono;
 be iphe-ehuka mu
 gbe bya aka nshinu.
- 3 A nonyaa;
 obu agbahulehaa mu agbahahu.
 Mu arinyale iya phu;
 to kwehe;
 mu asanua onu wata okfu okfu; sụ:
- 4 “Nggube Ojejoje;
 menua te mu maru ege mu a-no-bebe.
 Koshi nụ mu oge
 nka-ezekuna nke mu;
 mbu ege ọo-habe; mu achiri ọwa wushi.

- ⁵ I meru ndzụ mu;
 yọ gbaa sụ-kworongu.
 Ege mu kataberu nka
 te nwekwa iphe ọ bụ
 l'ẹke ị nọ.
 Ndzụ madzụ dulekwaphu l'ọ bụ uphere-ọnu.
- ⁶ Madzụ bụ nwonyonyo mmanu b'ọ bụ.
 Gbirigbiri ono, aanọduje
 ada ono bulephu t'ọ buru.
 Ọokpaje ẹku dobe;
 tọ ma onye e-ri ya nụ.
- ⁷ Nta-a Ojejoje;
 ?bukpo ngunu; bẹ mu ele ẹnya iya?
 Ọ bụ nggu; bẹ mu dakoberu.
- ⁸ Nafuta mu l'emeswe ono,
 mu mesweru ngu ono!
 Be ekwekwa tẹ ndu
 eme eswe kweeru mu une!
- ⁹ Mu shi kpọo ẹka l'agba
 nọ-kirishia;
 ke l'ọ bụ nggu;
 bẹ iphe ono, amukotaru mu nụ ono shi l'ẹka.
- ¹⁰ Ba ahùhe nụ mu ahùhù-a, ìhù mu-a;
 ke l'ike agvụakwa mu l'iphe iime mu.
- ¹¹ Ịibajeru madzụ mba;
 hùà ya ahùhù ke iphe dụ eji, oome;
 Ịitakashije iphe dụ mma
 onye ono nweru l'ọ bụ
 ẹka-mkpu.
 Onyemonye ọbule;
 bẹ ndzụ iya dulephu l'ọ bụ uphere-ọnu.
- ¹² Nụnua ekfukfu, mu ekfu
 anụ ngu nggube Ojejoje!
 Ngabenu nchị lẹ mkpu,
 mu echiku ngu!
 Ba adahụkwa mu nkichi
 l'ẹkwa, mu ara araku ngu;
 kele mu bụ onye ije
 lakfuta ngu;
 l'ọ bụ ndiche ayi phe.
- ¹³ Byiko ha mu rụ;
 k'ophu mu a-kabẹ nweru nwa ẹhu-otso-ena
 m'oo ujiku lanụ;
 tẹmanu mu anwuhude.”

40

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- ¹ Mu takwaru nshi ngaberu Ojejoje;
 gbururu jeye yọ ngabe nchị; nua olu mu.
- ² Yọ bya anwufuta mu lẹ nsụ, anyị ishi ẹdzu;
 mbụ kufuta mu l'epoto ụra, mu nọ;

- bya eworu mu kfube l'eli
agburanyi mkpuma;
mee mu; mu evudoshia ike.
- ³ Yọ bya eworu egvu
ophungu ye mu l'onu.
Mu egude egvu ono wata
oja Nchileke ayi ajaja.
Aa-dụ l'igwe phụ iphe meru nụ;
wata ọtsu egvu.
Ephẹ alaphuta azụ bya adakobe Ojejoje.
- ⁴ Onu-oma bụ k'onye,
bụ Ojejoje b'ọ dakoberu;
onye ẹ te eledu ndu, eku
onwephe ekuku ẹnya l'ifu;
too tso ndu chiru ukfu
kwẹe l'iphe ẹ-ta dudu iphe ọ bụ.
- ⁵ Nggube Ojejoje,
bụ Nchileke mu;
iphe dụ biribiri, i meshiru;
mẹ iphe ìichi idzu k'omeru ayi;
bẹ hakwa l'igwe.
Ọphu ọ dudu onye a-dụ ike
gushi-geeru ngu iya.
Ọ -buru l'ọo tẹ mu gụa ya nanụ nanụ;
bẹ ọo-ga abukwa
'aguta aguta.
- ⁶ Iphe agụ ngu nụ ta bukwa
t'a gwajẹ ngu agwagwa;
m'ọ bụ t'e gwotaru ngu ngweja.
Obenu l'ị hawaru mu ẹnụ nchị.
Ngweja-ukfuru;
mẹ ngweja-iphe dụ ẹji
ta dudu ophu jiru ngu ẹpho.
- ⁷ Ya ndono; mu asụ:
“Qwaa mu Nchileke!
Mu byawaru tẹ mu mee
ẹge e deru kẹ nke mu lẹ Ẹkwo Ekemu.
- ⁸ Nggube Nchileke mu;
iphe dụ mu mma bụ tẹ mu
mee iphe bụ uche-obu ngu.
Ekemu ngu anojele mu phụ l'obu tekenteke.”*
- ⁹ Mu gudewa ọnu mu kfua
k'odobе-ẹka-ndoo ngu l'edzudzu ọha.
Nggube Ojejoje;
ị mawaru lẹ mu te dobedu ọnu ndoo.
- ¹⁰ Mu ta asumijedu
odobе-ẹka-ndoo ngu
l'obu mu.
Mu ekfukashije l'ị bụ
o-me-g'o-kfuru;

* 40:8 40:6-8 Hіб 10:5-7.

buru onye ndzofuta;
 ophu mu 'ahadu okfuru
 oha l'ophu ege i yetaberu madzu obu;
 buru onye ire-lanu.

- 11 Nggube Ojejoje;
 byiko ba ahakwa mu ophuru imiko.
 T'o bukwaru n-yemobu
 yele ire-lanu ngu a-nodu
 eche mu mkpurumkpuru!
- 12 Iphe-ehuka, bu 'o-nwe-aguta
 gbaakwaru mu mgburumgburu;
 ejo iphe mu meshiru
 anochiwa mu uzo;
 k'ophu bu le mu ta aphuhedu uzo.
 O ka egbushi, no mu l'ishi l'igwe.
 Nta-a; be mu ta mahakwa ege mu e-me iya.
- 13 Nggube Ojejoje;
 t'o bunuru uche ngu t'i dzoo mu!
 Bya nu nta-a; bya eyeru mu eka!
- 14 Te iphere bukwaru ke ndu achoo ishi mu;
 mbu t'ekwo-nji jikwaa epe.
 Kpua epe ifu l'ali; chilala epe azu;
 mbu ndu ari t'e b'oo duru mu le mma;
 kpua epe ifu l'ali;
 chilala epe azu.
- 15 Te iphere bukwaru ke ndu
 azuru mu ukwe;
 t'ehu dakwaa epe koo.
- 16 Tiphe bu ndu achoo ngu nu;
 bukwaru ndu ehu a-noduje atso ena;
 epe anodu ngu l'eka tee eswa.
 Te iphe epe a-kpuru l'onu;
 mbu ndu o du t'a su l'i
 dzofutaru epe buru:
 "Ojejoje du egvu!"
- 17 Obenu le mbedua bu onye ukpa;
 bukwaruphu onye aka eka ikarikari.
 Obenu le Nnajiufu arile-e oriri ehu mu;
 mbu l'oo bu nggube
 Nchileke mu bu onye
 eyejeru mu eka;
 buru onye adzoje mu nu.
 Nggube Nchileke nke mu;
 ba akpokwa ukfu!

41

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- ¹ Onu-oma bu k'onye
 eyejeru ndu ukpa eka;
 kele Ojejoje a-dzofuta iya
 teke oje iphe-ehuka.

- 2 Ojejoje a-kwachi iya;
dobe iya ndzu.
Yọ buru onye a gọru
ọnu-oma nụ ịe mgboko.
Ojejoje te enwuduru iya eye;
te ndu ọhogu iya mee ya
ege dụ ẹphe mma.
- 3 Ojejoje a-gbaru iya mkpu
teke ome-l'ẹhu turu iya ye l'ulo;
mee t'ọ gbakerehu l'iphe bu ẹhu-ọtsu-ume iya.
- 4 Mu asu: "Nggube Ojejoje;
phunuaru mu imiko!
Menua mu te mu korohu l'iphe eme mu nu;
kele mu mewaru ngu ẹji!"
- 5 Ndu ọhogu mu anọduje
ekfuru mu ẹjo okfu; su:
"Bu teke ole; be mu a-nwuhu;
t'a zahaa mu ịe mgboko-a?"
- 6 Madzu -bya mu ajiji;
yoo kfuru mu iphe, ẹ te shidu iya l'obu.
Iphe ọ byaru; aburu t'ọ bya
anuta iphe dụ ẹji l'ẹhu mu.
Ọ -lufulephu;
yọ wata edori ẹhu mu.
- 7 Iphe bu ndu, mu dụ ashi
anọduje adzu-phe
taphatapha l'ekfubyishi mu.
Ọ bulephu iphe, bu iya
katsukpo ẹji;
be aduje ẹphe t'o mee mu.
- 8 Ẹphe asu: "Tuswekwa!
L'ọ kwa 'o-nwe-agwota byaru mu.
L'ọ tu-ruakwaru mu azu ali;
k'ophu bu ịe mu te
egbeshihekwa egbeshi ọdo."
- 9 Mbụ jeyekpo l'onye ọphu
mu ẹya eshi ọkpobe ọnya;
buru onye mu dakoberu;
mbụ onye mu l'iya
gba mgba ria nri mu;
be gbeshiru nu;
cholahaa ege ee-shi t'ọ tsuru mu.*
- 10 Ọlobu; nggube Ojejoje;
phunuaru mu imiko!
Meeru te mu gbakerehu;
k'ophu mu a-kfu ẹphe
ugwo iphe-a, ẹphe eme
mu-wa.
- 11 Mu marua ịe mu nọ ngu l'obu;
ke l'ẹ ti kwedu te ndu

* 41:9 41:9 Jọn 13:18.

ohogu mu mekputa mu.

¹² Keshinu ophu uto e-ta dudu mu l'ehu;
be ji-pali mu-a;
dobe onwongu l'ifu;
te mu nodu gbururu jeye le tutu yoyo.

¹³ T'e tua Ojejoje epha;
mbu Nchileke ke ndu Izurelu;
gbururu jeye le tutu yoyo.
Ono kwa ege o du.
Ono kwa ege o du.

42

Evu, a raru nu onye ishi egvu te Unwu Kora gu

¹ O bu ege nne ele anoduje atu hengu hengu;
l'achọ nggele eke oo-gu mini;
be mu atu hengu hengu
l'achọ nggube Nchileke.

² Obu Nchileke; du mu;
mbu Nchileke ophu no ndu.
?Bu teke ole; be mu e-vudo iya l'ifu?

³ Enya-mini mu buwa nri mu: eswe l'enyashi;
ke le to dudu teke ndiphe ta ajijedu mu:
“?Ba awe; be Nchileke mu no?”

⁴ Nta-a, mu toko iphe no mu l'obu ekfushi-a;
be mu nyataru ege mu shi edujeru ndu oha;
ayi atuko azu eje l'ulo Nchileke;
azu egvu ehu-otso-ena;
l'ekele Nchileke ekele;
mbu ndu oha, byaru ogha aji ono.

⁵ ?Bu ngunu meru iphe ehu daru mu koo.
?Bu ngunu meru iphe
okpoma akfu mu nkfu.
Mu a-nodu ele Nchileke enya l'eka;
kele mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
mbu onye bu iya bu onye adzofutaje mu nu;

⁶ bu Nchileke mu.
Ehu chihukwaru mu echihu.
Oo ya meru iphe mu nodu
l'ali Jodanu nyata ngu;
mbu l'ali Hemonu le Ugvu Miza.

⁷ Ebo mini akporu ebo mini ibe iya gerugeru.
Enari ngu; me uphere ngu
tsowaru l'o bu mini bya ekpua mu.

⁸ L'eswe be Ojejoje ekoshije mu n-yemobu iya.
O -be l'enyashi;
mu akpuru egvu iya l'onu;
l'ekfukfu, mu ekfuje anu
Nchileke, gude ndu mu.

⁹ Mu suru Nchileke,
bu agbara-mkpuma mu:
“?Bu ngunu kparu iphe

- i zaharu mu?
 ?Bụ ngunu kparu iphe ndu
 ọhogu mu akpa mu ẹhu;
 yọ bụleruphu aphụ; bẹ mu agụ”
 10 Ndu achi mu nụ anọduje ezi mu okfu; su:
 “?Nanuhunu Nchileke mu ọbu?”
 Iphe ono, ẹphe anọduje
 ekfu ono tükowa ọkpu,
 nọ mu l'ẹhu amipyashi amipyashi.
 11 ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo?
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ọkpoma akfu mu nkfu?
 Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;
 kele mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
 mbụ onye bụ iya bụ onye
 adzofutaje mu nụ;
 bụru Nchileke mu.

43

- 1 Hanuaru mu enge;
 nggube Nchileke;
 nggu agbaaru mu ọdzori.
 Nafuta nụ mu l'ẹka ndu ono,
 ẹ ta madu ngu nụ ono!
 Gbafuta mu l'ẹka ndu ugho; me ndu akirishi.
 2 Keshinu ọ bụ nggube
 Nchileke bụ ike mu;
 ?nanu ẹge ọ dụ;
 b'i gwoberu mu?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 ndu ọhogu mu akpa mu ẹhu;
 mu eje ogbe-ogbe.
 3 Menua t'ọ bụru iphoru ngu
 yele ire-lanu ngu a-nọdu edu mu.
 Yo dua mu durua mu
 ugvu ngu ono, dụ nsọ ono;
 mbụ t'ẹphe durua mu ẹke
 i bu gededede.
 4 Teke ono; bẹ mu a-byaruta
 ẹnya-ngweja
 nggube Nchileke;
 mbụ Nchileke ono,
 bụ ẹhu-otso-ena mu;
 bụru onye ono, mu ete ẹswa iya ono.
 Mu a-kpọ une gude jaa ngu
 ajaja nggube Nchileke,
 bụ Nchileke mu.
 5 ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo.
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ọkpoma akfu mu nkfu?
 Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;

kele mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
mbu onye ono, bu iya
adzofutaje mu nu;
buru iya bu Nchileke mu.

44

Èvù, a raru nu onye ishi egvu te Ünwu Kora gua

- 1 Nggube Nchileke;
ayi gudewa nchi ayi nua;
nna ayi oche phe akowaru
ayi iphe i meshiru
l'oge nk'ephe; teke ndiche.
- 2 Ephe koru ayi l'oo
nggubedua gude ike ngu
chishia iphe bu mbakeshi l'alì ephe;
bya eworu ndu nke ngu dzaa l'alì ono.
Ohamoha ono b'i mebyishiru;
bya emee nna ayi oche
phe;
ephe ajàa ajàjà.
- 3 E to budu ngwa-ogu;
be ndu nke ngu gude luta ali ono;
to bu l'ike k'okpu-eka ephe.
O bu l'ike nke ngu yele
okpu-eka nke ngu;
me eswiru ono, i swiru
ephe ono;
be ephe gude luta iya;
ke l'i yeru ephe obu.
- 4 O bu nggu bu eze mu;
buru Nchileke mu.
O bu nggu emeje t'unwu
Jekopu lu-gbua l'ogu.
- 5 O bu nggu; be ayi anoje l'eka;
chi-phu ndu ohogu ayi azu.
Yo buru ephe ngu;
be ayi egudeje dzoo ndu
ohogu ayi pyakapyaka.
- 6 Mu ta achiduru ukfu kwee l'akfu, mu chi;
ophu ogu-mbeke mu 'adzodu mu.
- 7 Obenu l'i meru t'ayi lu-gbua ndu ohogu ayi.
Ndu ayi du ashì b'i kpuru ifu le ntù.
- 8 O bu Nchileke; be ayi egudeje
asa nsasa mboku-mboku;
buru nggube Nchileke;
be ayi a-nodu aja ajaja
gbururu jeye le tutu yoyo.
- 9 Obenu le nta-a;
b'i jikawaru ayi;
bya ekpuwa ayi ifu le ntù.
Ophu i tsojehedu ndu soja ayi eje ogu.

- 10 I haru ndu ọhogu ayi;
 ẹphe achi-phu ayi azu;
 ndu ayi du ẹji l'anya abya
 atuko ẹku ayi gwoo tutua.
- 11 I chi-waru ayi haa l'ọ bu aturu,
 e doberu k'egbugbu;
 tufashiwa ayi l'iphe bu mbakeshi.
- 12 I reshiwaru ndibe ngu torotoro;
 l'ẹ b'ọ du uru, i ritaru l'ishi ẹphe.
- 13 I mewaru ayi; ndu obutobu
 ayi l'azuru ayi ukwe;
 l'achi ayi ọchi;
 l'aja ayi ewena.
- 14 I mewaru ayi; iphe bu
 mbakeshi egude ayi anma ẹjo ẹtu.
 Ndiphe -phua ayi;
 a kpọ-yiaru ayi ukuvu.
- 15 Mbọku-mbọku;
 bẹ aanọduje eme mu
 iphe-iphere.
 E mewaru mu ifu kpube mu lẹ ntụ;
- 16 kẹle ndu ọhogu mu;
 mẹ ndu eme t'ẹphe melata
 ugwo-iphe e meru ẹphe
 anọduje azuru mu ukwe;
 l'ekfubyishikwa mu phu.
- 17 Iphe-a l'ọ ha mekotaru ayi;
 e guderu l'ayi ta zahabua ngu;
 to bu l'ayi dakajeru ndzu, ayi lẹ nggu gbaru.
- 18 Obu ayi ta lufubua l'ẹke ijino;
 ọphu ọ budu l'ayi dakajeru ekemu ngu.
- 19 Obenu l'i gweru ayi rakaraka
 wushiru nkuta-ọswa.
 I gudewa oke ẹkpuru-ọchi kpuchia ayi.
- 20 Ndege ọ bu l'ayi zaharu Nchileke ayi;
 wata ọbaru agwa ndu alị ọdo ẹja;
- 21 ?Nchileke ta ga amadunua to;
 keshinu ọ makotaru iphe madzu arị l'obu?
- 22 O bu l'okfu ẹhu ngu;
 b'ẹ to nwedu mbọku, anwuhu
 ta anọdujedu achi ayi.
 Aanọduje eme ayi l'ọ bu aturu,
 a chitaru eje egbugbu.*
- 23 Nnajiufu; ehu nu etehu!
 ?Bu ngunu kparu iphe iiku mgbenya?
 Tehu etehu; ba ajikashi nu ayi tugbuwararu!
- 24 ?Bu ngunu meru iphe
 ẹ ti yeheduru ayi onu?
 ?Bu ngunu meru iphe

* 44:22 44:22 Róm 8:36.

ị zaharu iphe-ehuka, ayi eje;
mẹ ẹhu, aakpa ayi?

²⁵ E mewaru ayi; ayi adaa; nmaa ẹpho l'alị;
mbụ l'ishi ruakwaru ayi alị.

²⁶ Gbeshi nụ yeru ayi ẹka!
Gude kẹ n-yemobu ngu gbafuta ayi!

45

Évù, a raru nụ onye ishi egvu tẹ Ụnwu Kora gụa. T'e gude olu egvu "Okfukfulike"
gụa ya egvu ẹswa-nwanyi

¹ Okfu ọma jiru mu ọnu;
tẹ mu kfuru yeru eze.
Ire mu dukwa l'ọ bụ
mkpishi-ekwo onye maru ode ekwo.

² ?O nweru onye ka ngu ọma mma.
Okfu, shi ngu l'ọnu bụ iphe-ọma;
kẹle Nchileke gowaru ngu ọnu, a-nọ ojejeje.

³ Nggube O-gbua-o-turu-ugo;
wota ogu-mbeke ngu kee l'ukfu!
Wota ọdu-biribiri yele
o-gbu-nwii-nwii yee l'ọ bụ uwe!

⁴ Nọdu l'ugbo-inya ngu;
nggu egude ọ-du-ugvu ngu
gbaa wugowugo
lụaru ire-lanụ ọgu;
mẹ owozita onwonye alị;
mẹ odobe-eka-ndoo.
Gude ike ngu mee iphe dụ biribiri.

⁵ Tẹ akfụ ngu ono, atụ nkọ ono
mejelephu kẹ tsu lẹ
meji ndu ọhogu nggube eze.
Tẹ iphe bụ mbakeshi
dajekwaa ngu kpurumu l'ifu.

⁶ Nggube Nchileke;
ọ bụ ẹge ị bụ eze nta-a;
bụ ẹge ii-buru iya gbururu jeye lẹ tutu yoyo.
Ọ bụ ikpe, dụ mma;
b'i gude achi.

⁷ Odobe-eka-ndoo aduje ngu mma;
akirishi adukwa nụ ngu ashị.
Ọo ya meru iphe Nchileke, bụ Nchileke ngu
shi lẹ manụ ẹhu-otso-ena,
ọ wuru ngu l'ishi
mee t'ị kakota ndu ọgbo ngu.

⁸ Uwe-eze ngu l'ọ ha;
tukuru eshi meeru meeru;
l'eshi alowe;
l'eshikwaphu kashia kashia.
Une, a nọ l'ufu-eze akpọ;
emeje t'ẹhu tsọ ngu ẹna;
mbụ ufu-eze, e gude

- ọdu-enyi memaa emema.
 9 Ụnwanyi ibe ngu,
 aakwabẹ ugu;
 hakwaru buru ụnwada eze.
 Ọ bụ l'ẹka-utara ngu;
 bẹ eze-nwanyi vudo.
 Iphe o yeru l'ẹhu b'e gude
 ọkpobe mkpọla-ododo,
 shi Ofi.
 10 Ngabekwa nchị nggube
 ada-eze!
 Byiko; rikwaa iphe-a,
 mu abya ekfukfu-a ariri!
 Zahakotakwa ndibe unu;
 mę ndu nna ngu phẹ!
 11 Lẹ mma, ịima meekwaru;
 nggu agụ eze agugu.
 Keshinu ọ bụ iya bụ
 onye nwe-ngu nụ;
 kwabejekwa iya ugu!
 12 Ndu Táya a-byakwa ngu
 ọnya-ko iphe;
 ndu nweru iphe awataru
 ngu omeru ọhuma;
 ẹge ee-shi t'ẹphe nọdu ngu l'obu.
 13 Ada-eze bẹ nọ
 l'o-gbu-nwị-nwị iya;
 e duba iya l'ulo.
 Uwe iya b'e gude òwúú
 mkpọla-ododo kwee.
 14 E yeru iya uwe,
 a kwamaru akwama;
 duru l'ejekfu eze;
 ụnwu-mgboko ibe iya etsoru iya.
 Ẹphebedua bẹ eedukwaphu edujeru eze.
 15 Ẹhu atso ẹphe ẹna; ẹphe ete ẹswa;
 l'ẹke eedu ẹphe abahụ
 l'obu-eze.
 16 Nggube eze; ọ bụ ụnwu ngu
 a-nọdu l'ozori nna ngu oche phẹ.
 Ọ bụ ẹphe; bẹ ii-me t'ẹphe
 buru ishi lẹ mgboko mgburumburu.
 17 Mu e-me t'ẹ ba azahashị
 ẹpha ngu azaha tsube l'ogbo rua l'ogbo.
 Ọ ya bụ l'iphe bụ mbakeshi
 a-nọdu ekele ngu ekele
 gbururu jeye gbururu.

46

Egву, e deru nụ onye ishi egву tẹ Ụnwu Kora gude olu ụnwu-mgboko gụa ya

- 1 Ọ bụ Nchileke bẹ bụ onye
 ayi nọ l'ẹka ezeru ndzụ;

- buru iya bu ike ayi.
 Ooswijeru ayi eswiru
 l'eyeru ayi eka teke
 ayi eje iphe-ehuka.
- ² K'ophu bu l'ayi ta atsudu egvu;
 m'o -ruhuru;
 mgboko dakashihu;
 ugву adalashihu l'eze enyimu;
- ³ mini, no l'eze enyimu byalahaa kulakula;
 k'ophu bu l'ugву ugву
 wataru onma jijiji; be ayi ta
 atsudu egvu le phuu.
- ⁴ O nweru enyimu ophu nonu.
 Mini, shi iya nu emeje
 t'ehu tso mkpukpu ke Nchileke ena;
 mbu eke du nsu,
 Okaribe-Kakota-Nu bu.
- ⁵ Nchileke nokwa le mkpukpu ono;
 k'ophu bu l'e t'o dudu iphe eme iya nu.
 Nchi -bya abohu;
 be Nchileke agbawaru iya mkpu.
- ⁶ Iphe bu mbakeshi etsu eka l'okpoma.
 Nchileke ewolia olu;
 raaru ephe ora;
 ali-eze ephe adakashihu;
 mgboko l'onwiya erushihu.
- ⁷ Ojejeje, bu
 Okaribe-Kakota-Ike;
 be nokwa swiru ayi.
 O kwa Nchileke ke Jekopu
 bu a-gbabe-a-dzuru nk'ayi.
- ⁸ Byanu bya aphu iphe Ojejeje meru.
 Byanu bya aphu ege o meru mgboko;
 yo buru kpurupyata!
- ⁹ Oomeje te ndiphe haa olu ogu.
 Oogba-jishije akfu; mebyishia arwa;
 kpokota ugbo-inya oku.
- ¹⁰ O suru: "Unu nodu nwandoo;
 maru l'o bu yebedua bu Nchileke.
 Iphe bu mbakeshi a-tu onu
 yebe Nchileke le mgboko
 gbaa mgburumburu le ya ha nshinu."
- ¹¹ Ojejeje, bu
 Okaribe-Kakota-Ike be nokwa swiru ayi.
 O kwa Nchileke ke Jekopu
 bu a-gbabe-a-dzuru nk'ayi.

47

Egву, e deru nu onye ishi egву te Unwu Kora gua

- ¹ Unu kua eka; unube ndiphe!
 Unu gude ehu-otso-ena

- chiaru Nchileke
mgbe-egvu!
- ² Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bu
Okaribe-Kakọta-Nu du biribiri;
buru iya bu eze lẹ mgboko mgburumgburu.
- ³ O wotawaru iphe bu
mbakeshi ye ayi l'ẹka.
- ⁴ O bu yẹbedua fọtaru ayi alị, ayi bu;
mbu alị ono, Jékọpu, bu
onye Nchileke yeru obu
egudeje eku onwiya ono.
- ⁵ Nchileke ejewa l'aba-eze iya.
Echiwaru iya mkpu
ẹhu-otso-ena;
l'egburu iya ụpyoku.
- ⁶ Unu gụa egvu gude kele
Nchileke ekele!
Unu gụaru iya egvu ekele!
Unu gụa egvu gude
kele eze ayi!
Unu gụaru iya egvu ekele!
- ⁷ Kẹ l'ọ bu Nchileke bu eze
lẹ mgboko gbaa mgburumgburu.
Unu raa ẹvù gude jaa ya ajaja!
- ⁸ O bu Nchileke bu eze iphe bu mbakeshi.
O nọ l'aba-eze iya, du nsọ.
- ⁹ Ndu nweru ẹnya lẹ mgboko
dzukobekwaru l'ọ bu
ndibe Nchileke kẹ Ébirihamu;
kẹle ndu eze, achi
mgboko-a
bukwa Nchileke nwe ẹphe.
O kwa Nchileke;
bẹ kangokotaru nu.

48

Egву-ọma, Ụnwu Kora guru

- ¹ Ojejoje ha nshinu.
T'a jakwaa ya phụ ajaja, gbaru iya nu
lẹ mkpukpu kẹ Nchileke ayi;
mbu uguvno ono, du nsọ ono.
- ² Mkpukpu ono ama ntumatu l'eli uguvno ono;
buru iya bu ẹhu-otso-ena
ndiphe mgburumgburu.
Ugву Záyonu nọ l'uzo
isheli Jerúsalemu,
bu mkpukpu eze,
ha nshinu.
- ³ Nchileke nọwa
l'ulo ozeru-ndzu iya.
O mewaru t'a maru l'ọo yẹbedua

- bụ a-gbabe-a-dzuru.
- ⁴ Ndu eze chikoberu ndu soja
 ẹphe wuru bya t'ẹphe bya
 etso mkpukpu ono ọgu.
- ⁵ Ẹphe abyaruta bya ebu iya ifu;
 tsuhu egvu; gbalashia.
- ⁶ Ẹphe tsuru egvu nshinu l'ẹke ono.
 Ẹhu ahua ẹphe oku l'ọ bu nwanyi, ime eme.
- ⁷ I mebyishiru ẹphe ẹge pherephere,
 shi l'uzo ẹnyanwu-ahata
 emebyishije ugbo-mini Tashishi.
- ⁸ Ọ bu iphe ayi nuru; be ayi
 phuru le mkpukpu Ojejeje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 bu iya bu mkpukpu Nchileke ayi;
 be Nchileke mewaru t'ọ nguru anguru
 gburu jeye le gbururu.
- ⁹ Ayi anoduje l'ime eze-ulo nggube Nchileke
 l'ari k'obu ono, i yeru ayi ono.
- ¹⁰ Nggube Nchileke;
 o bu ẹge ẹpha ngu ngaru
 ekemeke obule;
 bu ẹge aajaberu ngu ajaja
 le mgboko gbaa mgburumgburu.
 Ọ bu ikpe, du mma;
 b'i gude achi.
- ¹¹ Ẹhu atso Ugву Zayonu ẹna;
 l'atsokwaphu ndu Jada;
 ke l'iiikpeje ikpe nhamunha.
- ¹² Unu jepheedu Zayonu.
 Unu tsophee ya mgburumgburu;
 gua ulo-eli, o nweru ọgu!
- ¹³ Unu anyatakwa ke upho-mkpuma,
 e gude kpupheta iya mgburumgburu!
 Unu egbukwaaphu igo
 l'ulo ozeru-ndzu, nogbaa ya nu;
 k'ophu unu a-koru iya
 ogbo ophu no l'ifu.
- ¹⁴ Ishi iya aburu l'oo
 Nchileke a-buru Nchileke
 ayi gburu jeye le gbururu;
 buru iya a-nodu edu ayi jeye le tutu yoyo.

49

Egву-oma, e deru nu onye ishi egvu te Unwu Kora gua

- ¹ Unube ndiphe;
 unu nukwaa iphe-a.
 Unu ngabekwa nchi;
 unube ndu bu le mgboko-a.
- ² Te ndu ha nshinu gebekwa nchi;
 ndu ha nwanshi egebe.

- Tẹ ndu nweru iphe gebekwa nchi;
ndu ụkpa egebe.
- ³ Okfu, shi mu l'ọnu a-buru
okfu onye maru iphe;
iphe mu ritaru l'obu emee t'iphe doo ęnya.
- ⁴ Mu e-woru nchi gebe l'etu,
gude iya; kpoo une
shi iya koshia iphe etu ono bu.
- ⁵ ?Bunua ngunu e-me te mu
tsua egvu teke iphe-ehuka byaru;
mbu teke ndu, mu du ashị
no-pheru mu mgburumgburu;
- ⁶ mbu ndu achijeru obu ye
l'eku, ephe kpataru;
gude akanya, ephe setaru l'eku onwephe.
- ⁷ E to dukwa madzu
nwigbaleke-oma, a-du ike gbafta ibe iya;
to du onye a-du ike kfu
Nchileke aswa ishi onwiya.
- ⁸ Ishi iya aburu l'iphe aakfuje
gude gbata ndzu hanukakwa l'uru.
E to dukwa iphe madzu,
kfu, dzuru iya nu;
- ⁹ mbu ugwo, oo-kfu ndu
ndzu gbururu jeye;
to nwuhu anwuhu.
- ¹⁰ Onyemonye phunuaru-a
le ndu mmamiphe anwuhuje;
ndu eswe;
me 'o-nwe-egomunggo phe
anwuhujekwaphu;
haaru ndu odo eku ephe.
- ¹¹ O bu ili ephe a-buru ephe
ulo gburu jeye.
Eke ono; be ephe a-no
jeye le nwanwanwaranwa;
e guderu l'ephe shi
nwetsuaru ali, ephe gushiru onwephe.
- ¹² Obenu l'eku, madzu nweru
ta akpohijekwa iya anwuhu.
O bu-a ege anu egu-egbudu
anwuhuje bu ege oo-mekochaa nwuhu.
- ¹³ Phuru ege oda-kfuje ndu,
suru onwephe eka nahu;
me ege omujeru ndu awu etso ephe;
mbu ndu iphe ephe anoduje ekfu aduje mma.
- ¹⁴ Ephe e-mekochaa nwushihu l'o bu aturu.
Yo buru ndu doberu eka
ndoo a-buru ishi l'achi
ephe; m'o -be l'utsu.
Ephe ereshihu;

- m'e -shilephu l'ẹgiri ufu ẹphe ono
 paru ẹphe eje oye nsu.
- 15 Obenu ẹ mbẹdua;
 bẹ Nchileke a-dzota
 tẹ mu ba abahu l'ali-maa;
 kẹ l'oo-mekochaa duta mu donyabe onwiya.
- 16 T'ẹ b'ọ tsujekwa ngu l'ẹhu
 m'ọ -buru ẹ madzu nonyaaru;
 bya enwee iphe;
 k'ọphu ndiphe wataru iya
 ọkwabe ugvu nshinu;
- 17 kẹ l'ẹ to nwedu iphe oo-gude
 ala maa teke ọo-nwuhu;
 ọphu ugvu iya ọbu
 'etsokwa iya ala l'ili.
- 18 Ọ bu oswi-okfu ẹ teke ọ nọ ndzu;
 b'ọ shi gụa onwiya ẹ ndu
 a gọru ọnu-ọma nẹ;
 ndiphe eshi ajaja iya ajaja;
 l'ọ bu onye ẹka atụ atutu.
- 19 Obenu l'ọ -nwuhulephu;
 yọ lakfushia ndiche iya pẹ l'ali-maa;
 ẹke ẹ tọ phudu iphoro jeye ẹ tutu yoyo.
- 20 Onye nweru ẹku; t'ọ ma iphe;
 bu-a ẹge anụ-ẹgu-ẹgbudu anwuhuje-a
 bu oo-mekochaa nwuhu.

50

Egvu-ọma, Ásafu deru

- 1 Ọ kwa Ọkaribe-Kakota-Ike,
 bu Nchileke; mbu Ojejoje bẹ ekfu nẹ.
 Ooku ndiphe mgburumburu;
 tsube l'uzo ẹnyanwu-ahata;
 rua l'uzo ẹnyanwu-ariba.
- 2 Nchileke nọ ẹ Záyonu
 l'enwu l'ọ bu ọku;
 mbu Záyonu ono, ama ntumatu ono.
- 3 Nchileke ayi abyaakwa.
 Ọbule ẹ tọ dakwa ashị.
 Ọku, ata chichichi nọ iya l'uzo ifu.
 Oke pherephere anọ-pee
 ya mgburumburu.
- 4 Ooku igwe; l'eku ali;
 t'ẹphe bya aburu ndu ekebe;
 phu ẹge ya gude ekpe ndu nk'iya iya ikpe.
- 5 "Unu chikoberu mu ndu,
 bu ndu nke mu l'ẹphe ha;
 mbu ndu mu l'ẹphe gude
 ngweja gbaa ndzu."
- 6 Imigwe l'ọ ha anọduje atụ ọnu
 ẹge Nchileke bu-be onye doberu-eka-ndoo;

- kele Nchileke l'onwiya bu onye ikpe.
- 7 "Ndu mu; unu ngabe nchi;
te mu kfuru yeru unu.
Te mu gbaa unube ndu Izurelu ekebe.
O kwa mube Nchileke bu Nchileke unu.
- 8 E to bukwa ke ngweja,
unu egwoje anu mu;
m'o bu ke ngweja-ukfuru,
unu egwojeru mu;
be mu abaru unu mba iya;
kele ndu onanu;
be unu emeje ege gbaru nu.
- 9 Mkpa eswi, no l'oka unu ta dukwa mu;
ophu mkpa egwu unu,
kuru l'odu-egwu unu 'adukwa mu;
- 10 ke l'iphe bu anu, no l'oswa bu nke mu.
Eswi, nokota l'unukurunu
ugwu aburu nke mu.
- 11 Iphe bu nwenu, ephe l'eli;
be mu makotaru l'o ha.
Iphe bu anu-egu-egbudu
l'o ha abukotaru nke mu.
- 12 O -buru l'egu agu mu;
be mu ta abakwa unu orota nri;
ke l'oo mbedua nwekota
mgboko-a l'o ha
yele iphe no iya nu.
- 13 ?Unu tubesu le mu ataje anu eswi.
?Te unu tubesu le mu anguje mee egwu.
- 14 Ngweja, unu e-gwojeru nu
mu kwa t'unu keleje mu ekele.
Unu meje iphe unu
riburu l'unu e-meru mube
Okaribe-Kakota-Nu.
- 15 Unu -kua mu oku l'oge
iphe-ehuka;
be mu a-dzofuta unu;
unu akwabe mu ugwu."
- 16 Obenu l'ejo madzu; be Nchileke suru:
"?Nanu ege o du;
be iigudeje onu ngu agu
ekemu mu ugu egwu;
gude onu ngu ephota
ogba-ndzu mu ephota?
- 17 I jikaru te mu ba aloshi ngu aka le nchi;
nwuru okfu mu l'o ha ye l'azu.
- 18 I -phua onye iphura;
nggu eje etsoru iya.
I -phua onye eri ogori;
nggu l'iya eshilaha onya.

- 19 Iphe eshije unu ọnu bụlephu ejo-okfu;
 ụgho akwọwaru ngu ẹhu.
- 20 Ịinoduje l'ekfubyishi
 unwunne ngu phẹ ekfubyishi.
 Yọ bụru nwunne ngu,
 nggu l'iya shi l'epho lanu;
 bẹ ịinoduje ekfuru okfu-azu.
- 21 Iphemiphe ono;
 b'i mekotaru;
 mu adakota ashi;
 nggu ariya l'ọo ẹge ị dụ;
 bẹ mu dụ.
 Ole mu a-bakwanuru ngu mba;
 tya ngu iya too l'ifu."
- 22 Unu ngabe nchi l'iphe-a,
 mu abya ekfukfu-wa;
 unube ndu zaharu mube Nchileke!
 Odumeka; bẹ mu a-lakwa unu viriviri;
 t'ọo dụ onye abya unu adzota.
- 23 O bu onye gude ekele mee
 ngweja iya bu onye akwabe mu ugву.
 Yọ bụru onye doberu ẹka ndoo
 bẹ mu e-koshi l'ọo mube
 Nchileke adzoje madzu.

51

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egву
 Teke o deru iya bu teke onye nkfuchiru Nchileke, bu Nétanu byatsuru nk'iya bya
 ekfuaru iya l'o meru eji le yele Betisheba zeru

- 1 Nngube Ojejeje, ị bu onye obu-oma.
 E tii gbanwejedu agbanwe.
 Byiko; phuru mu imiko.
 Gude nu k'eze obu-imiko ngu
 fuchafu iphe dụ eji mu!
- 2 Safukotanu iphe dụ eji mu l'ọ ha;
 nggu efufukota mu
 ejo iphe, mu meshiru ngu.
- 3 Kele mu maru ẹge mu
 ngetaberu ngu okpa l'ishi;
 ophu mu azahajedu ejo iphe mu azaha.
- 4 O bu nngubedua gedegede;
 bẹ mu mesweru.
 Mu mewaru iphe ị suru l'ọo dụ eji.
 Oo ya bu l'iswi dụ ngu
 mma l'ikpe, ị kperu mu;
 uta ta dụ ngu l'ikpe,
 ị nmaru mu.*
- 5 Mu shiru teke a muru mu
 butaru onye eme eji.
 Mbu le mu shiru teke nne

* 51:4 51:4 Róm 3:4.

- mu tsutaru ime mu butaru ejo madzu.
- ⁶ Iphe iile enya iya le ndzu
madzu bu ire-lanu.
Zinua mu mmamiphe ngu.
- ⁷ Gudenu isopu saa mu;
te mu chahu dengu!
Saa mu te mu ka eberugo ocha ucha!
- ⁸ Menua t'ehu tso mu ena;
mu etee eswa;
k'ophu mube onye ono,
i tsuru pyaapyaa ono e-te eswa.
- ⁹ Lesweta nu ejo iphe, mu meshiru;
nggu efufukota iphe du eji,
mu meru l'o ha!
- ¹⁰ Nggube Nchileke; menua te
obu gu mu iphoro;
nggu anu mu ume ophungu;
k'ophu mu a-nodu anuru ngu okfu!
- ¹¹ Ba achifukwa mu l'ifu ngu;
ophu i nafukwa mu
Ume-du-Nso ngu!
- ¹² Menua te ehu-otso-ena mu laphuta azu odo;
mbu ehu-otso-ena ono,
shi l'adzofuta ono,
i dzofutaru mu ono.
Nngu emee te ome
uche-obu ngu heje mu uhere;
k'ophu mu e-shihu ike.
- ¹³ Teke ono; mu aduje ike
l'akpo-ziru ndu emeswe
ngu nu uzo nke ngu;
ndu eme ejo iphe aghakobe lakfuta ngu.
- ¹⁴ Dzofutaru mu l'ikpe ochi, mu gburu;
nggube Nchileke;
ke l'o bu nggu bu Nchileke,
adzofutaje mu nu.
Teke ono; mu araa ya arara
l'i bu onye doberu eka ndoo.
- ¹⁵ Nggube Nnajiufu; kpuhaa mu onu;
k'ophu mu a-jaa ngu ajaja.
- ¹⁶ Ndege o bu l'oo ngweja;
be iile enya iya; me mu
egwokwaaru ngu iya.
Obenu le ngweja te
emejekwa t'ehu tso ngu ena;
m'o -ruhuru; o buru ngweja-ukfuru.
- ¹⁷ Ngweja ophu Nchileke
anataje bu aphu oji madzu
obu
ke iphe o meru.
Onye aphu jiru obu

k'iphe dṽ ejі, o meru;
bya ataa onwiya ṽta;
bḗ nggṽbe Nchileke
ta akpṽkwa ẹbo-ẹbo l'afṽ.

- 18 Phṽnuaru Záyṽnu imiko;
mee ya t'ṽ jaa ajaja.
Kpṽnua ṽpho-mkpuma Jerúsalemu.
19 Teke ono; eegwolaaharu
ngu ngweja, gbaru nṽ;
ngweja-ukfuru atsolahaa ngu ẹna;
a wataru ngu ogbushiru
oke-eswi l'ẹnya-ngweja ngu.

52

Évṽ, Dévidi raru nṽ onye ishi egvu. Teke ṽ raru évṽ ono bṽ teke Dowḗgu, onye
Édṽmu byaru bya agbaaru Sṽlu ama; lḗ Dévidi nṽ lḗ kḗ Ahimḗleku

- 1 ?Bṽ ngṽnu meru iphe iigudeje
ejo iphe, iime l'asa nsasa;
nggṽbe oke madzṽ?
?T'ṽ madu lḗ n-yemobu
Nchileke a-nṽ jeye lḗ gbururu?
2 Iphe shi ngu l'ṽnu bṽlephu ṽkpṽ-akpṽhu.
Ire ngu l'atsulephu nkṽ
l'ṽ bṽ ákwò, a baru ababa.
Iphe iime ememe l'ṽ ha abṽkotaru ṽgho.
3 I ka oyeru ejo iphe obu;
malḗ iphe dṽ mma;
Ejire aka ngu mma;
mḗ l'ire-lanṽ.
4 Iphe i yeru obu bṽ okfubyishi madzṽ;
nggṽbe onye ono,
adzṽ-gbu onwongu l'ẹjo-ire ono!
5 Nchileke e-mebyishikwa ngu;
mee ngu t'ṽ bṽru kpurupyata
gbururu jeyewaru.
Oo-wofu ngu; mee ngu t'ḗ b'i buhe l'ufu ngu.
Yo fefu ngu l'ṽ bṽ ẹnwa; l'alṽ ndu nṽ ndzṽ.
6 Ndu doberu ẹnka ndoo -phṽa ya;
ḗphe atshṽhu egvu;
chṽa ya ṽchi; sṽ:
7 “Unu lenu; ṽwaa bṽ onye
jṽkaru lḗ ya te emedu
Nchileke agbaru-ike iya.
ṽ chṽru ṽkfu kwḗ l'ḗku iya;
shi l'omebata ndu ṽdo l'eko tsulatsula.”
8 Obenu lḗ mbḗdua dṽ l'ṽ bṽ oshi olivu;
nṽ l'ime eze-ṽlo Nchileke; aja rikarika.
Mu chṽwaru ṽkfu kwḗ
lḗ n-yemobu Nchileke jeye lḗ tutu yoyo.
9 Mu a-nṽdu ekele ngu ekele

gbururu jeye lẹ gbururu
 kẹ iphe i meru.
 Mu a-nọdukpelephu ele ngu ẹnya l'ẹka;
 kẹ l'ẹpha ngu dụ mma.
 Mu anọdukwapu l'ifu
 ndibe ngu tua ngu ẹpha.

53

Évù, Dévidi raru nù onye ishi egvu. T'e gude olu-aphụ gụa ya

¹ Onye eswe anọduje ari lẹ Nchileke ta nọdu.

Ẹphe mebyishiwaru onwẹphe.
 Iphe ẹphe eme aburu akpamara.
 Ẹ to nwedu m'ọo onye lanu,
 eme iphe dụ mma.

² Nchileke nọ l'imigwe l'ele
 ndiphe ẹnya lẹ mgboko-a.

Oole tẹ ya maru;
 ?o nweru onye maru iphe:
 ?o nweru onye achoro Nchileke?

³ Ẹphe l'ẹphe ha jephuhuwaru.

Ẹphe l'ẹphe ha eyifuwa.
 Ẹ to nwedu ẹphe; onye eme iphe dụ mma;
 mbukwa m'ọo onye lanu.*

⁴ ?Ẹphe te nwedu egomunggo tọo.

Ẹphe anọduje avu ndu
 kẹ Nchileke avuvu l'ọ bu ndu avu nri;
 ophu ẹphe 'ekfudu anu Nchileke ono;
 ?ẹphe te nwedu egomunggo tọo.

⁵ O bu l'ẹke ono; b'e jeberu;

egvu egude ẹphe k'ẹji;
 l'ẹke ẹ to nwedu iphe ọtsu egvu nọ iya nù.
 Nchileke a-tukashi okpu
 ndu tsoru ndibe iya ọgu nanu nanu;
 bya ekpua ẹphe ifu l'alị;
 kele o jikawaru ẹphe.

⁶ O dụ mu t'e shi lẹ Záyonu;

bya adzofuta ndu Ízurelu.
 Jékọpu e-te ẹswa;
 ẹhu atsọo Ízurelu ẹna
 teke Nchileke e-me tẹ ndibe
 iya, a kpuru lẹ ndzu lata.

54

Évù, Dévidi raru nù onye ishi egvu. T'a kpọru une ye iya

Teke o raru evù ono bu lẹ ndu Zifu jeru je asu Sọlu lẹ Dévidi domikwaru onwiya l'alị ẹphe

¹ Gudenu ike ngu dzofuta mu; nggube Nchileke;

nggu egude okpehu ngu haaru mu enge!

² Nunua ekfukfu, mu ekfu anu

* 53:3 53:3 Egву 14:1-3; Róm 3:10-12.

- ngu; nggube Nchileke.
 Ngabenu nchi; nua iphe shi mu onu.
- ³ Kele ndu shi eshishi wuru bya mu otso ogu;
 ndu ejo okpoma l'achọ t'ephe wofu mu;
 mbu ndu e ta adudu iphe
 ephe guberu Nchileke.
- ⁴ Obenu l'ọ bu Nchileke bu
 onye eyejeru mu eka.
 O bu Nnajiufu; bu iya gude ndzu mu.
- ⁵ Te Nchileke mekwaa te ejo
 iphe ndu ohogu mu meru
 mu laphuru ephe azu!
 Te Nchileke mekwaa t'ephe
 buru kpurupyata;
 shi ege ono koshi le ya bu
 o-me-g'o-kfuru.
- ⁶ Mu e-gude ehu-otso-ena
 gwotaru ngu ngweja.
 Mu abya etua ngu epa;
 nggube Ojejoje;
 ke l'i du mma.
- ⁷ O bu nggu dzofutaru mu
 l'iphe bu iphe-ehuka,
 byakfutaru mu nu.
 Mu egudewa enya mu phu
 l'e mekputawaru ndu ohogu mu phe.

55

Évù, Dévidi raru nu onye ishi egvu. T'a kporu unu ye iya

- ¹ Nggube Nchileke;
 nuaru ekfukfu, mu ekfu anu ngu.
 Ba adahukwa mu nkichi
 l'aroro, mu arọ ngu.
- ² Ngaberu mu nchi;
 za mu oku, mu eku ngu.
 Mgbamuche ejije mu ehu.
 Yoo meje; meji te egvuru mu egvuru;
- ³ teke mu nuru iphe ndu ohogu mu ekfu;
 me ege ndu akirishi anoduje ele mu.
 Iphe ephe edzubejeru mu bu ishi-ephuhu.
 Ephe eshije l'iwe; gude onu
 ephe l'egwe mu egwegwe.
- ⁴ Obu awa mu awawa;
 anwuhu l'eyekwa mu phu
 egvu l'eyeshi mu iya ike.
- ⁵ Mu atsu egvu l'atsushi iya ike;
 ehu l'anma mu anmanma.
 Ehu anyikwa mu ekpa-oyi.
- ⁶ Mu asu l'ọ du mu t'a su le mu
 furu ebà l'ọ bu ndo;
 me mu ephehu je achọ eke

- mu a-nodu tuta ume;
 7 mbu me mu ephelphu phemihu
 je eburu l'echi-egu;
 8 me mu abahu-kebe l'eke mu a-nodu zee ndzu;
 l'oke pherephere; me l'eyii-mini.
 9 Byiko Nnajiufu;
 mebyishinua idzu ndu akirishi ono.
 Menua t'ephe ba amahę
 iphe ephe ekfu ekfukfu;
 kele iphe mu phuru le
 mkpukpu ono bu iphe-kpaa; me nseku.
 10 Ephe anoduje awu-phe le
 mkpukpu ono: eswe l'enyashi.
 Ejo iphe; me iphe-ehuka
 atuko ekemeke obule
 dzuru le mkpukpu ono.
 11 Ejo iphe noduwa l'eke ono fua eru;
 ophu mkpamehu; me ugho
 'agwudu iya agvugvu.
 12 Ndege o -bu l'oo ohogu mu
 eme mu iphe-iphere;
 me mu atagbukwaa ya le nshi.
 Odumeka buru l'oo onye
 mu du ash; be l'eku onwiya
 o-ji-l'eka-togbo l'eke mu no;
 me mu edomikwaaru iya onwomu.
 13 Obenu l'o bu nggubedua,
 bu onye ebo-o mu;
 onye mu l'iya ayi ayiyi;
 bya aburu egiri onya mu;
 14 mbu onye mu l'iya nokpoo le ndzu;
 buru onye mu l'iya achikoje
 yiru eje l'eze-ulo Nchileke.
 15 Mbukwa te onwu tu
 ndu ohogu mu otu l'ukfu.
 T'e likwaa ephe le ndzu;
 ke l'ejo iphe nmaru ephe gidigidi l'ehu.
 16 Obenu le mbedua bu
 Nchileke; be mu araku;
 kele mu maru le Ojejoje
 e-mekochaa bya adzofuta mu.
 17 Utsu; eswe; l'enyashi;
 bu ekwa-aphu; be mu adabujeru.
 Mu marua l'oo-mekochaa nua olu mu.
 18 Oo-gbafuta mu-a l'eka ndu
 l'etso mu ugu;
 t'e b'o du iphe e-me mu nu;
 mbu m'o -ruhuru;
 ephe ha l'igwe ihagha mbu ndu etso mu okfu.
 19 Nchileke, bu onye shi
 l'ede-nwede noduta

l'aba-eze iya a-nụa olu mu;
 bya anụa ẹphe chikikfuu;
 ke l'ẹphe jikaru agbanwe;
 ẹphe ta atsu Nchileke egvu le phuu.

- 20 Onye mu l'iya ayi ayiyi
 gbe tsowaru nu ndu onya iya ogu;
 shi ege ono dakaa ndzu, ẹphe l'iya gbaru.
- 21 Okfu, shi iya l'onu kworu
 akwokwo l'o bu manu
 nshi-lanu;
 obule iphe jiru iya obu bu iwe.
 Okfu iya atu atutu l'o bu elaku;
 obule ootsu nko l'o bu
 ogu-mbeke, a baru tee ya nko.
- 22 Haaru Ojejoje iphe bu iphe atsu ngu l'ehu.
 Oo-gudeshia ngu-a ike;
 ke le t'o nwedu l'o haa ndu
 doberu eka ndoo t'ẹphe daa.
- 23 Obenu l'oo nggube Nchileke
 e-duru ndu ejo iya ono duba l'ime ili;
 eke ẹphe a-nodu rekashihu.
 Ndu egbu ochi;
 me ndu ntuphu-ire; b'e tii
 kwedu t'ẹphe kaa nka le mgboko-a.
 Obenu le mbedua bu nggu be mu dakoberu.

56

Egvo-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu-egvu "Ndo Beru le Achi, no ote-anya" gu ya

Teke o deru iya bu teke ndu Filisutiya guderu iya le Gatu

- 1 Nggube Nchileke;
 phuru mu ru imiko;
 le ndiphe achikwa mu ke kpabe-kpabe.
 Mboku-mboku, mutaru amuta;
 be ndu ohogu mu akabaje mu ru okpa ehu.
- 2 Mboku-mboku, mutaru amuta;
 be ndu ohogu mu anoduje achi nta mu.
 Epe du l'igwe; mbu ndu acho ishi mu.
- 3 Teke mu atsu egvu bu nggu be mu dakoberu.
- 4 O bu Nchileke ono,
 mu anoduje aja okfu iya ajaja ono;
 be mu dakoberu.
 Mu ta atsu egvu.
 ?Bu ngunu be madzu mmanu e-me mu.
- 5 Tekenteke; be ẹphe ewojeru
 okfu mu ghaa igharafu.
 Iphe ẹphe anoduje ari abuleruphu
 ege ẹphe e-shi mebata mu.
- 6 Epe edzukobeje;
 domishia onwephe;
 l'ege eke mu dzoru okpa;

- k'ophu ephe e-me mu iphe.
⁷ Nggube Nchileke;
 be ekwekwa t'ephe nahu.
 Gudenu oke ehu-eghughu
 ngu chitsushia ndu ono l'ephe ha.
⁸ I mawaru ege iphe ono
 atsu-be mu l'ehu.
 I mawaru ege ootsu-be mu l'ehu.
 ?I deshiwaru iphe ono l'ekwo ngu?
⁹ Mu -rakule ngu phu;
 be ndu ohogu mu a-gha ifu; laphu azu.
 Ophu doru mu enya
 bu le Nchileke no l'eka iya nke mu.
¹⁰ O bu Nchileke ono,
 mu anoduje aja okfu iya ajaja ono;
 mbu Ojejoje ono,
 mu anoduje aja okfu iya ajaja ono;
¹¹ o bu Nchileke ono; be mu dakoberu.
 Mu ta atsudu egvu.
 ?Bu ngunu be madzu mmanu e-me mu?
¹² Nggube Nchileke;
 iphe mu riburu le mu e-meru ngu
 bukwa mu b'o tukoru l'ishi.
 Mu a-bya egworu
 ngweja-ekele nu ngu.
¹³ Ishi iya aburu l'i nafutawaru mu l'eka onwu;
 mekwaaphu te mu ba akpakota iphe daa;
 k'ophu mu a-dzo ije l'ifu
 Nchileke l'eke iphoro noru ndu no ndzu.

57

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; ishi egvu iya bu "Be emekwa te ya laa l'iyi"
 Teke o deru iya bu teke o nahuru Solu gbalaa; je anodu l'ime ogba

- ¹ Nggube Nchileke;
 phuaru mu ru imiko!
 Byiko; phuaru mu ru imiko;
 ke l'o bu l'eka ngu;
 be mu no l'ezeru ndzu.
 Mu a-nodu le mkpuli ebà ngu;
 zee ndzu; gbururu jeye
 teke iphe-ehuka-a, byaru mu nu-a a-gvu.
² Mu araku Nchileke; mbu
 Okaribe-Kakota-Nu;
 mbu Nchileke, atukoje
 iphe bu iphe bu mkpa mu meeru mu.
³ Oo-shi l'imigwe zia t'a bya adzofuta mu;
 bya emeru iphe-iphere
 kpua ndu ono, achi mu kpabekpabe ono.
 Nchileke e-koshi le ya yeru mu obu;
 buru o-me-g'o-kfuru.
⁴ Mu no l'echi agu;

- mu zekwa l'echi ejo anu;
 ndu ezé ephe du l'ọ bu arwa; me akfu;
 ire ephe atsụ nkọ l'ọ bu ogu-mbeke.
- ⁵ Koshinu ndiphe ege i hatebe;
 mbu l'i no-ghataru
 akpamigwe anoghata;
 te ndiphe kpamukpamu
 phua ege i du-be biribiri.
- ⁶ Ndu ohogu mu geru ugbu
 kwaberu mu l'uzo;
 ehu adaa mu koo.
 Ephe eje ebua nsu l'uzo, mu eshije.
 Obu l'e mekocharu;
 ephe adaba le nsu ono l'onwephe.
- ⁷ Nggube Nchileke;
 obu shihukpokwaaru mu ike;
 obu shihukpokwaaru mu ike;
 k'ophu bu le mu a-nodu
 agu egvu etu ngu epha.
- ⁸ Obu mu; tehu muru enya.
 Nggube ogumogu mu;
 me ubo mu; unu tehu muru enya.
 Mbedua e-gudekwa egvu
 gu-tee nchi-abohu le mgbenya.
- ⁹ Mu a-nodu l'ifu ndiphe;
 kele ngu ekele nggube Nnajiufu;
 mu anodukwaphu l'ifu
 iphe bu mbakeshi
 gua egvu gude tua ngu epha.
- ¹⁰ Ishi iya aburu le
 n-yemobu ngu hatabe;
 k'ophu bu l'o ruru rua imigwe.
 Ire-lanu ngu edzuru akpamigwe.
- ¹¹ T'e mee epha ngu t'o dee ude;
 derua eke igwe jeberu;
 odu-biribiri ngu erua eke mgboko jeberu.

58

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; ishi egvu iya bu "Be emekwa te ya laa l'iyi"

- ¹ Unube ndu ogbo ikpe;
 ?o nwekpooru teke okfu,
 du mma eshije unu l'onu lufuta?
 ?To budu ejo ikpe;
 be unu ekpeje unwu eliphe.
- ² Wawakwa! Iphe anoje unu
 l'oriri bulephu ege unu e-shi mee ejo iphe.
 O bu iphe-kpaa; be unu wolataru ndiphe.
- ³ Ndu akirishi eshije teke ephe
 no l'epho nne ephe butaru o-kweru-ike.
 Ephe eshije l'epho oshiswe uzo;
 ejo-ire eshi ephe le dedede.

- 4 Era, ephe ataje du l'ọ bu era ejo agwo.
Ephe swọ-chishiru nchi;
l'ada nkichi l'ọ bu oghu;
- 5 mbu oghu, ẹ ta anujedu opu,
onye raru iya ẹka l'ifu egbu;
gude ekfuru iya okfu;
m'o -ruhuru; o gbua
opu ophu igbu-agma.
- 6 Kpaa ephe eze, no ephe l'onu; nggube Nchileke!
Nggube Ojeje; swoshinua
epyi, no agu ono l'onu!
- 7 T'ephe wufukwa l'ọ bu mini, atso atsotso.
Teke ephe setaru uta ephe k'agbagba;
mekwaa te akfu ephe kweru dingu.
- 8 T'ephe du l'ọ bu eji,
gbazehuru agbazehu.
T'ephe be egudekwa enya
ephe phua enyanwu
l'ọ bu nwata, nwuhuru nne iya l'epho.
- 9 K'ophu bu; l'eswa, e shiberu
ite -bya emeta oku;
ngaa ite ono;
be Nchileke gudewa
oke ehu-eghughu iya
wofukebe ite ono l'ọ bu oke pherephere;
m'o -ruhuru;
iphe e shiberu l'ite ono
dukwadu onyingu-onyingu;
m'ọ bu l'obyawa eghehu.
- 10 Ndu doberu ẹka ndoo;
be ehu a-nodu atso ena;
me ephe -phulephu le
Nchileke akfuwa ndu
ejo iya ono ugwo ejo iphe, ephe meru;
m'e gbudelephu ndu ejo iya ono pyaapya.
- 11 Teke ono be ndiphe
e-kfulahaa; su:
"L'ọ kwa oswi-okfu le ndu
doboru ẹka ndoo;
be obunggo noru!
Mbu l'ọ kwa ire-lanu
l'ọ nweru Nchileke, ekpeje eliphe-a ikpe!"

59

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; ishi egvu iya bu "Be emekwa te ya laa l'iyi"
Teke o guru iya bu teke Solu yeru ndu madzu t'ephe je ngge l'ulo, o no; shi ege ono
gbua ya

- 1 Nafutanu mu l'eka ndu
ohogu mu;
nggube Nchileke mu!
Dzonua mu l'eka ndu

- wu-lihuru wuṗyabe mu!
- ² Nafutanu mu l'eka ndu ejo madzu;
nggu adzoo mu l'eka ndu mgbugbu-madzu!
- ³ Nggube Ojejoje;
lewaru ege eṗhe domishiru onwephe;
kwabe t'eṗhe mee mu iphe.
Ndu oke-apitipa wu-lihuru
l'achiru mu ejo idzu;
le mu ba achọ eṗhe okfu;
l'e b'o du ejo iphe, mu meru.
- ⁴ Eṗhe jikoberu onwephe t'eṗhe tso mu oḡu;
l'e b'o du iphe mu meru eṗhe.
Gbeshinu; bya agbaaru mu mkpu!
Lewaru enya;
phu ege onodu mu du!
- ⁵ Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike;
nggube Nchileke ke ndu Izurelu;
gbeshinu je ahua iphe bu mbakeshi ahuhú!
Ba adukwa eṗhe onye
ji-phuru imiko;
mbu ndu akirishi ono,
akwabeje enya eme iphe
a-tsuru ibe eṗhe ono!
- ⁶ Oobuje; eṗhe -lata l'urenyashi;
eṗhe epyophelaha l'o bu nkuta;
tsoru mkpukpu l'aghaphe.
- ⁷ Nuwaru egbe iphe shi eṗhe l'onu.
Ire eṗhe du l'o bu
ogu-mbeke;
eṗhe etubesu l'e to dudu
onye nuru iphe eṗhe ekfu.
- ⁸ Obenu l'o bu ochi;
be nggube Ojejoje achije eṗhe.
O bu ochi; be ichije iphe
bu mbakeshi ono l'eṗhe ha.
- ⁹ Nggube Nchileke;
o bu nggu bu ike mu.
Mu chiru enya dobe l'eke i no.
O bu nggubedua bu
a-gbabe-a-dzuru.
- ¹⁰ Nchileke, bu onye yeru mu
obu e-vutaru mu uzo.
Nchileke e-kwee te mu
gude enya mu phu
le ndu achu mu nu;
be ishi kpuru l'ali.
- ¹¹ Be egbukwa eṗhe egbugbu;
nggube Ojejoje,
bu onye egbochitaje ayi;

ọdumeka bẹ ndibe ayi a-zahakwa iya.
 Gbe gudechia ike ngu;
 mee t'ẹphe jelehaa mbalogo-mbalogo;
 nggu eshi ẹge ono ọ-tsuta ẹphe!

12 Tẹ ekuku ono, ẹphe anọduje
 eku onwẹphe ono bukwaru ọnya nmata ẹphe.
 Iphe shi ẹphe l'ọnu
 abukotaje ẹjo okfu;
 buru ẹjo iphe.
 Okfu l'ẹphe egudeje ọnu ẹphe adzọ ejiru;
 gude iya atọ ibe ẹphe ọnu;

13 gudenu oke ẹhu-eghughu
 ngu kee ẹphe l'ọ bu ọku!
 Kee ẹphe ọku ono jeye teke ẹphe a-gvọ;
 Teke ono; ndiphe agbaa
 mgburumgburu; maru l'ọ
 bu Nchileke bu Eze,
 achi ndu Ízurelu;
 maru l'ọ bu eze l'ẹkemeke ọbule ẹ mgboko.

14 Ọobuje; ẹphe -lata l'urenyashi;
 ẹphe etsoru mkpukpu;
 pyophelaha l'ọ bu nkuta.

15 Ẹphe anọduje awuphe;
 achoro ẹke ẹphe e-ri nri.
 Ọ -buru l'ẹphe te rijidu ẹpho;
 ẹphe abalaha korokoro.

16 Obenu ẹ mbedua a-gu
 egvu gude tua ọnu ẹge ike ngu habe nshinu.

Ọtsu mbọku-mbọku; bẹ mu
 a-nọdu agu egvu;
 gude ekoshi ẹge
 n-yemobu ngu habe nshinu;
 ke l'ọ bu nggubedua
 bu a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 buru l'ime ngu; bẹ mu
 agbabaje; zeeru ndzọ
 teke mu no l'iphe-ẹhuka.

17 Nggube ike, no mu nu;
 mu a-gu egvu gude kele ngu.
 Ọ bu nggube Nchileke;
 bu a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 mbu Nchileke, bu onye yeru mu obu.

60

Egvu-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Okfukfulike Ọgba-ndzọ"
 gwa ya

Teke o deru iya bu teke ẹphe ẹ ndu Áramu Naharayimu; me ndu Áramu Zoba luru
 ọgu; mbu teke ono, Jóabu laru bya etso ndu Édọmu ọgu; gbua unu soja ukporo l'iri
 ẹ Nsuda Alí Únú

¹ Nggube Nchileke;

- ị jikawaru ayi; wowaru
 ayi chikashia nanu nanu.
 I shi avuru ayi ovuma.
 Ole nta-a; be ayi arọ ngu; su:
 t'i naphutaru ayi azu odo.
- ² O bu nggu meru mgboko;
 yo nmaa jijiji; bya emee ya;
 yo gbawashihu.
 Mekwazinu eke o gbatsuru oru;
 ke l'onga anganga.
- ³ I hawaru ndibe ngu;
 ephe ejee iphe-ehuka;
 bya echee ayi mee;
 ayi anga ya l'akpo galagala.
- ⁴ I paliwaru ekwa-ohubama
 ngu doberu ndu atsụ ngu egvu;
 k'ophu ephe a-phu iya;
 dzukobe l'ekwa-ohubama ono;
 shi iya zeeru akfu ono.
- ⁵ Gudenu eka-utara ngu dzofuta ayi!
 Nunua ekfukfu, ayi ekfu anu ngu;
 k'ophu ee-shi ege ono dzoo ndu i yeru obu.
- ⁶ Nchileke no l'ulo iya, du nsọ; kfua; su:
 "Ya a-nodu atu okokooko;
 l'eke ali ndu Shékemu;
 bya ewota Nsuda Súkotu keshia.
- ⁷ Giledu bu nk'ia;
 Manase aburu nk'ia.
 Ifuremu bu okpu, ya kpu l'ishi.
 Juda bu mgboro-eze,
 ya apaje l'eka.
- ⁸ Moabu bu ochi, ya akwoje okpa;
 Edomu aburu eke ya
 eyeshije akpokpa iya dobe.
 Filisutiya be ya tularu okokooko kpua."
- ⁹ ?Bu onye e-du mu duba le
 mkpukpu ono, a kpuru
 kpushia ya ike ono?
 ?Bu onye e-duru mu duba le Edomu?
- ¹⁰ O kwa nggube Nchileke bu onye obu.
 Obenu l'i gbe jika ayi;
 ophu i tsojehedu ndu soja ayi l'eje ogu.
- ¹¹ Yeru ayi eka byiko;
 t'ayi mekputa ndu ohogu ayi;
 ke l'eka ophu ndiphe eye bu iphe-iphoro.
- ¹² Obenu l'ayi -noduwa
 Nchileke l'eka; be ayi
 e-mekputa ndu ohogu ayi l'o bu mkparawa.
 Yo buru Nchileke a-dzo
 ndu ohogu ayi pyaapya.

61

Egvu, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'a kpọru une ye iya

- 1 Nụnua mkpu, mu echi;
nggube Nchileke!
Ngabenu nchị l'ekfukfu,
mu ekfu anụ ngu!
- 2 Mu nọ l'ẹke mgboko jeberu; l'echiku ngu;
kele meji atọfu mu atọfu.
Dunuru mu je edobe l'oke mkpuma, ka mu l'eli!
- 3 Kele mu gbabawaru l'ime ngu;
domia onwomu.
Ọ kwaphu nggubedua bụ
ulo-mgbochi, mu nyihuru;
nahụ ndu ọhogu mu.
- 4 Ọogukwa mu ẹgu
tẹ mu buru lẹ nke ngu jeye lẹ tutu yoyo;
mbụ tẹ mu nọdujewaru lẹ
mkpuli ẹbà ngu; zeeru ndzụ.
- 5 Kele nggube Nchileke
nụwaru iphe mu riburu;
lẹ mu e-meru ngu.
I mewaru tẹ mu tsoru ndu
akwabe ẹpha ngu egvu;
keta iphe-oma, iimejeru ẹphe.
- 6 Menua t'eze kaa nka;
t'ọ kaa nka;
shi l'ogbo sweru ogbo!
- 7 Tẹ aba-eze iya nọdunu
Nchileke l'ifu gbururu jeye!
Tẹ iphe ii-gude eche iya
nche bukwaru n-yemobu ngu;
mẹ ike ono, iivudoshije l'iphe i kfuru ono.
- 8 Ọo ya bụ ẹge mu agụa egvu;
gude jaa ngu ajaja gbururu jeye;
mekotaje iphe bụ iphe mu
riburu k'ememe
mbọku-mbọku.

62

Egvu-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu, bụ Jedutunu

- 1 Ọ bụ Nchileke nwẹnkinyi;
bẹ mu nọdu; ngaburu;
kẹ l'ọo ya bụ onye
a-dzofuta mu nụ.
- 2 Ọ bụ Nchileke nwẹnkinyi iya
bụ agbara-mkpuma mu;
buru iya adzoje mu;
bukwaru iya phụ bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
?Bụ onye ha k'onwubata mu enwubata?
- 3 Unu l'unu ha;

?bụ teke ole bẹ unu
e-tsuberu madzụ kputukputu;
?mbụ onye ike ta nọhedu;
yọ bụwarua egugoru b'o gugoru.

- ⁴ Iphe unu eshibeje ite iya
bụ ẹge unu e-shi nwufu
eze madzụ l'okwa iya.
Ejo-ire bụ iphe aduje unu mma.
Unu egudeje ọnu unu
l'agoru ibe unu ọnu.
Obenu l'ime obu unu;
bẹ unu egudeje atụ ẹphe ọnu.
- ⁵ Ọ bụ Nchileke nwẹnkinyi iya bẹ mu nọ l'ẹka;
kẹ l'ọo ya bụ onye mu ele ẹnya l'ẹka.
- ⁶ Ọ bụ Nchileke nwẹnkinyi iya
bụ agbara-mkpuma nke mu;
bụru iya adzofutaje mu;
bụkwaru iya phụ bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
?Bụ onye ha kẹ onwubata mu enwubata.
- ⁷ L'aa-dzofuta mu;
mẹ l'aa-kwabẹ mu ugву
bụ Nchileke b'ọ nọ l'ẹka.
Ọ bụ Nchileke bụ
agbara-mkpuma nke mu;
bụkwaru iya phụ;
bẹ mu nọ l'ẹka ezeru ndzụ.
- ⁸ Unu dakobe iya tekenteke;
unubẹ unwu eliphe!
Unu gheberu iya obu unu ọnu.
L'ọ kwa Nchileke bụ onye
ayi nọ l'ime iya ezeru ndzụ.
- ⁹ Ndu ọphu bụ ohu dụ l'ọ bụ udzu, shi l'ọnu.
Ndu ọphu bụ amadụ aburu iphe-eswe.
Teke a toru ẹphe ẹbo l'iphe aatoje madzụ;
iphe ẹphe tuko bụru bụ
iphe-iphoro; uphere-ọnu.
- ¹⁰ Unu ba akpokwaru obu ye
l'ogude ụgho l'ana ndu ọdo iphe;
ọphu unu 'ewokwaru ẹnya tupyoo l'iphura!
O nwekwaruru ẹge ọo-dụ;
ẹku unu abya aka nshinu;
ọle; unu ba kpokwaru obu yeru iya!
- ¹¹ Nchileke kfuakwaru iphe-a ugbo lanụ;
mbedua anụwa iya ugbo labụ;
l'ọo nggube Nchileke bụ onye nwe ike.
- ¹² Ọdo aburu l'ọo nggube
Nnajiufu bẹ n-yemobu nọ l'ẹka.
Ọ bụ nggube Nchileke
e-bu onyemonye nggo l'ẹge ozi iya dụ.

63

Egvu-ọma, Dévidi deru teke ọ nọ l'echi-ẹgu Júda

- 1 Nggube Nchileke;
 ọ bụ nggu bụ Nchileke mu!
 Obu ngu egbu mu
 egbugbu: eswe l'enyashi.
 Ẹkpiri ngu akpo mu nkụ.
 Obu ngu meekwaru;
 ike agvụ mu l'ọ bụ onye nọ l'echi-ẹgu;
 mbụ l'ọ bụ onye nọ l'alị
 ọkponku, mini ta nọdu.
- 2 Mu ta madu ẹge mu e-me
 phụa ike ngu;
 mẹ ọdu-biribiri ngu;
 ẹge mu shi aphụje iya l'ulo ngu, dụ nsọ.
- 3 Mu e-gude ọnu mu jaa ngu ajaja;
 kẹle n-yemobu ngu ka ndzụ mma.
- 4 Mu a-nọdu ekele ngu ekele
 jeye teke mu a-nọ-bebe.
 Yọ bụru ẹpha ngu;
 bẹ mu e-gudeje chilia
 ẹka imeli ekfu anụ ngu.
- 5 Obu mu; bẹ ẹpho e-ji l'ọ bụ
 onye riru nri, e gude ẹba anụ;
 mẹ ụmi-ọkpụ shia.
 Mu e-gude ọnu gụa egvu
 ẹhu-ọtso-ẹna, gude tua ngu ẹpha.
- 6 Ọobujeru; mu -zẹru azẹe;
 mụ anyata ngu;
 ọriri ngu anọdu mu l'obu ẹnyashi ophu.
- 7 Mu nọ lẹ mkpuli ẹbà ngu
 agụ egvu ẹhu-ọtso-ẹna;
 kẹ l'ọ bụ nggu bụ onye eyejeru mu ẹka.
- 8 Mu anoje ngu ntse tekenteke.
 Yọ bụru ike ngu;
 b'i gudeje kwakọbe mu.
- 9 Ẹge ẹphe ha; mbụ ndu achọ
 ishi mu a-lakọta l'iyi;
 a chiru ẹphe ye l'ime alị.
- 10 Ee-gbushi ẹphe l'ọgu;
 ẹphe aburu nri, a kparu
 wushiru nkuta-ọswa.
- 11 Obenu lẹ Nchileke e-me
 t'ẹhu tsoo eze ẹna.
 Iphe bụ ndu egudeje ẹpha
 Nchileke ekwe ụkwa a-ja iya ajaja.
 Ole ndu ntuphu-ire phe;
 bẹ ọnu a-buru kpurukudungu.

64

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- 1 Nggube Nchileke;
 nūnua mkpu, mu echi echiku ngu!
 Mu atsukwa ndu ọhogu mu egvu.
 Gbochitanu mu l'eka ẹphe.
- 2 Dominua mu t'ẹjo idzu,
 ndu ẹjo madzu achiru mu;
 be eru mu l'ẹhu.
 Domianua mu l'ẹjo ọzu ono,
 ndu ẹjo madzu atu ono.
- 3 Ẹphe abaje ire ẹphe ọba mma;
 gude ọnu l'agba okfu ọgba akfu.
- 4 Ẹphe anọduje; kwaberu onye
 ẹ-ta dudu iphe o meru.
 Onye ono -bya amaru;
 be akfu buwaru iya l'ẹhu kfu.
 Ẹ to dudu iphe ẹphe atsụ egvu.
- 5 Ẹphe anọduje eyeru onwẹphe ọkpu-ikike
 t'ẹphe keshia ẹhu l'ome ẹjo iphe.
 Ẹphe asuje l'ẹphe e-je
 agbashia ọnya ẹphe l'edomi.
 Ẹphe asu: “?Bukwanu onye a-phu ẹphe?”
- 6 Ọbuje teke ẹphe chieberu
 ẹjo idzu ono; ẹphe asu:
 “L'idzu, ẹphe chiru nta-a;
 be dukpoo mma nshinu!”
 Uche madzu; me obu iya
 bulephu ẹregede kpu.
- 7 Obenu le Nchileke a-gba ẹphe akfu.
 Ẹphe -bya amaru;
 be ẹphe zeshiwa l'ali.
- 8 Ẹphe e-gude ọnu ẹphe
 kfutaru onwẹphe ọkpu-akpohu.
 Iphe bu ndu phuru ẹphe,
 e-kwe l'ishi; su:
 Hoo! Ege ọo-du ẹphe!
- 9 Ndiphe kpoo-gbaa
 a-wata ọtsu egvu.
 Ẹphe arakashilaha iphe
 Nchileke meru arakashi;
 rilaha k'iphe ono, meru nu ono ariri.
- 10 T'ẹhu tsojekwa ndu doberu
 ẹka ndoo ẹna l'ime Ojejoje!
 T'ẹphe gbabakwa l'ime iya
 je edomia onwẹphe!
 T'iphe bu ndu obu guru
 iphoru jakwaa ya ajaja!

65

Egvu-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- 1 Nggube Nchileke;
 ọ du mma t'ayi nọdu le

- Záyõnu jaa ngu ajaja!
 Ayi e-medzukotaru ngu
 iphe ayi riburu l'ayi e-meru ngu.
- ² Nggũbe onye, anũje ekfukfu, ayi ekfu anũ ngu;
 ọ bu nggu bẹ madzũ
 kpoo-gbaa; a-wũru wũ-kfuta.
- ³ Teke iphe dũ ẹji ayi shi kpapyabẹ ayi;
 bẹ ìiguleru-a ayi nvũ.
- ⁴ Ọnu-oma bu kẹ ndu, ì fọtaru;
 tẹ nggu l'ẹphe buru l'ogbodufu ngu.
 Iphe dũ mma, nọ l'ẹke
 i bu; ejije ayi ẹpho;
 mbũ iphe dũ mma,
 nọ l'eze-ulo ngu ono,
 dũ nsọ ono.
- ⁵ Nggũbe Nchileke;
 ọ bu nggu adzoje ayi.
 Igudeje iphe dũ biribiri,
 ekoshi l'ì bu onye doberu
 ẹka ndoo zaa ayi oku.
 Ndu bu l'ẹke igwe jeberu;
 alì ejebe; mẹ ndu, bu lẹ
 mgboro eze ẹnyimu,
 kakọta ote-ẹnya; bẹ bu nggu;
 bẹ ẹphe chiru ụkfu kwẹe;
- ⁶ mbũ nggũbe onye bu ike ngu; b'i gude
 gvubetsua ugву l'ẹke ẹphe gvutsuaru.
 I keru onwongu
 agburu-ẹhu ẹge eekeje
 akpọ-buleti l'ukfu.
- ⁷ Iimeje tẹ ekiri eyii-mini
 eze ẹnyimu tũ-buhu;
 l'emeje tẹ oke phẹrephere,
 tso iya nũ kfushi.
 Utsu, etsu l'iphe bu mbakeshi;
 bẹ iimeje t'o tsubuhu.
- ⁸ Ndu bu ote-ẹnya;
 anọduje anma kwẹkwekwe;
 mẹ ẹphe nũ k'iphe,
 dũ biribiri, iimetsua.
 Iphe iimeshi emeshi;
 bẹ ndiphe lẹ mgboko
 gbaa mgburumgburu
 gude ẹhu-ọtso-ena aguru ngu egву.
- ⁹ Ìgbaje mini lẹ mgboko-a
 teke ì byaru iya agbaphe;
 shi ẹge ono mee ya;
 yọ buru alì-osa.
 Ẹnyimu nke ngu b'i meru
 tẹ mini ji ejiji.
 I meru t'iphe, ndiphe meberu l'alì mehu;

- kẹ l'ọ bụ ege ono;
 b'i meru iya t'ọ dụ.
 10 I chiru mini;
 yọ dọru adọru l'enyoro.
 Nggụ abya ayọo tẹshiteshi
 gude mee igbo; t'ọ dụ ruharuha;
 shi ege ono gọru ọnu-ọma nụ iya;
 mee iphe e meberu iya;
 t'ọ vua evuvu.
 11 I wotaru o-me-l'uko nke ngu
 ye l'iphe e meberu emebe.
 Iphe bụ ẹke, i shiru;
 b'ẹ ta achọjedu nri achọcho.
 12 Ẹgbudu abya efuchia
 echi-ẹgu;
 ẹhu awata ọtso iphe,
 bụ ugvu ugvu ẹna.
 13 Ẹgu ẹke eecheje iphe-edobe;
 bẹ aturu kuru l'ata nri.
 A bya lẹ nsuda nsuda;
 iphe jiru iya nụ aburu iphe a kọberu akọbe.
 Iphemiphe ọbule ono
 chikoru atụ ụzu;
 l'agụ egvu ẹhu-ọtso-ẹna.

66

- Egvu-ọma, e deru nụ onye ishi egvu
 1 Unubẹ ndiphe l'unu ha;
 unu tọaru Nchileke ụzu ẹhu-ọtso-ẹna!
 2 Unu gụa egvu gude tushi iya ẹpha!
 Unu tushi iya ẹpha; jaa ya ajaja!
 3 Unu sụ Nchileke:
 "L'iphe bụ iphe ọonoduje
 eme dukwa biribiri!
 Ike Nchileke hatabe nshinu;
 k'ọphu bụ lẹ ndu ọhogu iya
 adaje iya pẹ l'ifu;
 l'ẹke ẹphe atsụ iya egvu.
 4 Iphe bụ ndiphe adaje iya
 pẹ l'ifu; baaru iya ẹja;
 gụa egvu nụ iya.
 Mbụ l'ẹphe aguje egvu gude jaa ya ajaja."
 5 Unu bya aphụ ozi, Nchileke jeru!
 Nchileke dukwa biribiri
 l'iphe oomeru unwu eliphe.
 6 O meru ẹnyimụ; yọ buru ali, kpọhuru nkụ.
 Ẹphe egude ọkpa wụ-swee ya.
 Ẹhu atsọo ayi ẹna l'ẹke ono; kẹ iphe o meru.
 7 O gude ike nk'iya buru eze gbururu jeye.
 Ẹnya iya aphukotaje iphe bụ mbakeshi!
 Ọo ya bụ t'ẹ b'ọ dukwa ndu

- ono, kwefuru ikè ono,
e-je iya otso oḡu!
- 8 Unu tua Nchileke ayi epha; unube ndiphe!
T'a nūnua ajaja, unu aja iya!
- 9 O bu iya doberu ayi ndzū;
bya emee tē eturu be échi ayi.
- 10 Ishi iya aburu lē nggūbe
Nchileke dataru ayi;
bya emee ayi; ayi adū mma
l'ō bu mkpōla-oḡha, a hūru l'ōku.
- 11 I dutaru ayi ye l'ōnya;
bya eworu oke ivu tukobe
ayi l'okpurukpu-azū.
- 12 I meru t'unwu eliphe wee ayi ishi kperekpere.
Ayi jeru iphe anwū chiru ayi;
mini anmaa ayi.
Obenu l'i metsuaru;
duta ayi dobe l'ēke ayi tūsarū ehu.
- 13 Mu e-gude ngweja-ukfuru bya l'ūlo ngu;
mekotaru ngu iphe mu
riburu lē mu e-meru ngu.
- 14 Mu e-me iphe mu gude ōnu
mu kfua lē mu e-meru ngu;
teke mu shi eje iphe-eḡhuka.
- 15 Mu a-kpūta ebyila, eba nō;
gude gwooru ngu
ngweja-ukfuru.
Mu e-gbushiru ngu
oke-eswi; gbushiaru eghu.
- 16 Iphe bu unube ndu atsū Nchileke egvu;
unu byakpōduaphu bya angabe nchī;
tē mu kōoru unu iphe o meru lē ndzū mu.
- 17 Mu rakuru iya t'ō gbaaru mu mkpu;
bya egude ōnu mu gūa egvu; jaa ya ajaja.
- 18 Ndēge o -buru l'o nweru
ejo iphe, mu meru;
woru iya domia l'obu mu;
mē Nnajiufu ta ga
angabekwa nchī; nūa olu mu.
- 19 Obenu l'ō ngaberu nchī;
nūa olu mu teke mu kfuru nū iya.
- 20 T'ajaja bukwaru kē Nchileke;
mbū onye e ta ajīkadu ekfukfu,
mu kfuru nū iya;
ōphu o budū l'ō jīkajeru lē
ya te eyeheduru mu obu.

67

Egву-oma, e deru onye ishi egvu; t'a kpōru une ye iya

¹ Tē Nchileke menuaru ayi

- eze-iphe-ọma.
 Yọ gọoru ayi ọnu;
 mụaru ayi ọnu-ọchi;
² k'ọphu ndiphe a-maru ọzo ngu;
 mę k'ọphu iphe bụ
 mbakeshi a-makwaphụ l'ọo
 nggu adzoje madzụ.
³ Tę ndiphe kejeje
 nggube Nchileke ekele!
 T'iphe bụ madzụ
 kpoo-gbaa jaje ngu ajaja!
⁴ T'ẹhu tsonua iphe bụ
 mbakeshi ẹna; t'ẹphe gụa
 egvu ẹhu-ọtso-ẹna; kele
 ndiphe mgburumgburu;
 be iikpeje ikpe,
 vudo nhamunha.
 Yọ bụru nggu anọduje
 akpọ-ziru iphe bụ mbakeshi ọzo.
⁵ Tę ndiphe kejeje
 nggube Nchileke ekele!
 T'iphe bụ madzụ kpoo-gbaa jaje ngu ajaja;
⁶ k'ọphu iphe a kọberu l'ali
 e-mehukwanu emehu;
 Nnajiufu, bụ Nchileke ayi agọoru ayi ọnu.
⁷ Nchileke a-gọru ayi
 ọnu-ọma;
 k'ọphu ndiphe jeye l'ẹke
 mgboko jeberu a-nọdu abaru iya ẹja!

68

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- ¹ Tę Nchileke zilihu; tę ndu
 ọhogu iya gbaa nanu nanu!
 Tę ndu ọ dụ ashị shikwa
 iya l'ifu gbakashihu!
² T'ọ bukwaru ẹge pherephere
 ephekashije ẹnwuru-ọku;
 bụ ẹge ii-phekashi ẹphe nanu nanu.
 Mbụ t'ọ bụru ẹge ọmu,
 a ngabẹru l'ọku angazehuje;
 bụ ẹge ndu akirishi
 a-lakọta l'iyi l'ifu Nchileke.
³ Obenu lẹ ndu doberu
 ẹka ndoo a-nọdu ete ẹswa;
 ẹhu atsoo ẹphe ẹna l'ifu Nchileke.
 Ẹphe e-gude ẹhu-ọtso-ẹna
 l'ete ẹswa eteshi iya ike.
⁴ Unu gụa egvu nụ Nchileke.
 Unu gụa egvu gude kele iya ekele!
 Unu kutseje onye ono,

- nọ l'ugbo-inya iya agba
 l'urukpu ono ekutse.
 Epha iya bu Ojejoje.
 Unu nọdukwa iya l'ifu tee eswa.
- ⁵ Nchileke nọ l'ufu iya, du nsọ;
 mbu onye bu iya bu nna;
 ndu nna epe e-ta nọhedu;
 buru onye agbajeru unwanyi,
 maa tufuru odzori.
- ⁶ Nchileke emeje te ndu nọ
 nkinyi nweru eke a-buru epe ufu.
 Omeje te ndu a turu mkporo
 nweru onwephe
 l'ehu-otso-ena.
 Obenu le ndu kwefuru iya
 ikè bu l'ali, anwu chinwuru
 echinwu; be epe ebuje.
- ⁷ Nggube Nchileke;
 teke i duru ndu nke ngu;
 je eswee ali, daburu swanmangu;
- ⁸ be ali nmaru jijiji; igwe achia obaru-ugbo
 l'ifu nggube Nchileke.
 Ugvu Sayinayi anmakota jijiji l'ifu Nchileke;
 mbu nggube Nchileke ke Izurelu.
- ⁹ Nggube Nchileke;
 i meru te mini chia nshinu;
 gude iya mee te ali ngu
 shihu ike teke ike gvuru iya;
- ¹⁰ ndibe ngu alaa l'ali ono je eburu.
 Nggube Nchileke eshi l'eze
 iphe i nweshiru; nu ndu ukpa
 iphe mkpa iya duru epe.
- ¹¹ O bu Ojejoje turu ekemu obu;
 a du l'igwe raa ya arara; su:
- ¹² "Ndu eze; me ndu soja epe; be gbaru igbafu.
 Epe gbaru igbafu!"
 Unwanyi akuru l'ufu;
 l'eke iphe a kwaru l'okwata.
- ¹³ Ndu k'unwoke azeru
 l'odu-aturu, du l'o bu ebà
 ndo, a wuru mkpola-ocha;
 bya egude mkpola-ododo;
 mee ebà iya ono;
 yo gbu nwjinwii.
- ¹⁴ Teke Okaribe-Kakota-Ike
 chikashiru ndu eze l'ali ono;
 b'o dulephu l'o bu aka-mini,
 dashiru le Ugvu Zalomonu.
- ¹⁵ Ugvu ke Nchileke b'o bu;
 mbu Ugvu Basšanu.
 O bu ugvu, nwegbaaru njakata njakata.

- 16 Unube eze ugvu, nwegbaaru njakata;
 ?bu ngunu kparu iphe unu
 ejiru ugvu Nchileke ijimanya;
 mbu ugvu ono,
 Ojejoje, bu Nchileke fotaru
 le ya e-buru; chia ndu
 nk'ia gbururu jeye le gbururu ono.
- 17 Ugbonnya ke Nchileke;
 bukwa unukurunu.
 Nnajiufu shi le Sayinayi
 gude ugbonnya iya ono,
 bu unukurunu ono bya eke o doberu nsọ.
- 18 Teke o gbeshiru lashia l'imigwe;
 b'ọ chitaru igweligwe ndu
 o lutaru l'ogu; kpuaru onwiya.
 Ndiphe; mbu jeyekpo le
 ndu shi kwefuru ngu ikè;
 nushiru iya iphe k'ewoma;*
 Ojejoje, bu Nchileke e-bu l'eke ono.
- 19 T'ajaja buru ke Nnajiufu;
 mbu Nchileke ophu bu onye ndzofuta ayi;
 onye evutaje ivu ehu ayi mboku-mboku.
- 20 Nchileke ayi bu Nchileke, adzoje ndzu.
 Yo buru l'eka Ojejoje,
 bu Nnajiufu ono; be eeshije nahu anwuhu.
- 21 Nchileke e-gwe ndu ohogu iya ishi rakaraka;
 mbu kpua epe akpo l'ishi;
 mbu ndu emekwadu ejo iphe.
- 22 Nnajiufu suru: "Le ya e-je Bashanu;
 je eduta ndu ohogu unu.
 Ya abaa l'ime ebo
 eze enyimu; je eduta epe;
- 23 k'ophu unu e-gbu epe pyaapya;
 nkuta unu ekee anu epe
 ege du epe mma."
- 24 Nggube Nchileke;
 onyemonye obule phwaru
 ege ndibe ngu dzeberu awu
 ala; mbu ege ndibe
 nggube Nchileke, bu eze mu
 dzeberu awu ala l'ulo ono, du nsọ ono.
- 25 Ndu aguru epe egvu vu uzo.
 Ndu ke nkwa etsoru epe.
 Ndu ophu bu
 unwu-mgboko bu osa be epe ayọ.
- 26 Unu jaa Nchileke ajaja l'edzudzu oha!
 Unu jaa Ojejoje ajaja l'eke
 ndu Izurelu dzuru edzudzu!
- 27 Ndu edu epe bu ndu ikfu

* 68:18 68:18 Éfe 4:8.

- Bénjaminu, bú ndu ikfu kẹ nwata.
 Ndu ishi k'ikfu Júda;
 ndu ishi k'ikfu Zébulonu;
 mẹ ndu ikfu kẹ Náfutali
 awu gidigidi etso ẹphe.
- 28 Nggube Nchileke;
 rụkotanu ẹhu!
 Koshinu ike ngu Nchileke!
 Mbụ ike ono, i gudehawa
 mee ire l'okfu ẹhu ayi ono.
- 29 Ndu eze e-gude k'eze-ulo ngu,
 nọ lẹ Jerúsalemu
 bya emeeru ngu iphe-oma.
- 30 Baaru ẹjo agiyi ono, nọ l'ẹji ono mbà:
 mbụ mba ono, achị ndiphe
 l'ọ bú oke-eswi, eme ẹnari,
 achị nwa-eswi ono;
 jeye teke onyemonye ọbule
 e-wozita onwiya alị;
 gudelehaa mkpọla-ọcha wotaru ngu.
 Chikashia ndu ono,
 ẹgu ọgu anọduje agụ l'ọ bú ẹgu nri ono!
- 31 Ndu anọ-chi ẹnya ndu
 Íjiputu a-bya;
 ndu Itiyópiya abya
 achị-lia ẹka kfuru nụ Nchileke.
- 32 Unu gụa egvu nụ Nchileke;
 unube alị-eze unwu eliphe l'unu ha!
 Unu gụa egvu gude tua Nnajiufu ẹpha!
- 33 Unu gụaru iya onye ono,
 anọduje l'ugbo-inya iya
 agba l'urukpu ndiche ono,
 nọ l'ephekerephe ono;
 mbụ onye ono, olu iya adaje
 l'ọbu egbe-igwe ono.
- 34 Unu raa ya arara;
 mbụ ẹge ike Nchileke habe nshinu;
 mbụ onye ọdu-biribiri iya
 tukuru Ízurelu sweta;
 onye bú akpamigwe
 ekoshije ẹge ike iya ha.
- 35 Nggube Nchileke;
 ị dụ biribiri l'ulo ngu, dụ nsọ.
 Ọ bú nggube Nchileke
 kẹ ndu Ízurelu anuje ndibe
 ngu ike mẹ agburu-ẹhu.
 T'ajaja buru kẹ Nchileke!

- 1 Dzọo mu nggube Nchileke;
kele mini wọwaru mu l'ẹkpiri.
- 2 Mu alawa rerireri l'ime ẹpoto;
ẹke ẹ tọ dudu iphe ọkobe nvọ, nọ iya nọ.
Mu daruwaru ọhu-alị;
utso eriwa mu eriri.
- 3 Mu chiwaru mkpu;
ike agvụ mu;
ẹkpiri agowa mu agogo.
Mu lenyawaru ẹnya elewaa inyoki-inyoki;
l'ẹke mu ele ẹnya Nchileke mu.
- 4 Ndu mu dọ ashị l'ẹ b'ọ dọ
iphe mu meru ẹphe
kakwa ẹgbushi, nọ mu l'ishi.
Ndu ọhogu mu adọ l'igwe;
mbụ ndu iphe ẹphe shiberu ite iya;
bụ ẹge ee-shi tẹ mu ba abọhe;
l'ẹ b'ọ dọ iphe mu meru ẹphe.
Ẹphe ekebutaje mu;
tẹ mu kfuа ụgwo iphe mu te ezitadu.
- 5 Nggube Nchileke;
i mawaru ẹge mu emebe eswe:
E t'ọ dudu ẹke mu mesweru,
ẹ-ta adabuduru ngu ẹba l'ifu.
- 6 Nggube Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
be ekwekwa t'e gude okfu
ẹhu mu mee ndu chiru
ụkfu kwẹe ngu iphe-iphere!
Ọphu i kwekwa t'e gude
okfu ẹhu mu mechia ndu achọ ngu nọ ifu;
nggube Nchileke
ke Ízurelu!
- 7 Ke l'ọ bụ okfu ẹhu ngu;
b'e gude ekfuru mu kulakula;
iphere eji mu ifu.
- 8 Ndibe ayi dobewaru mu
l'ọ bụ onye byaru abyabya.
Unwunne mu phẹ egbe
gube-wa mu nọ onye ọhodo;
- 9 ke l'obu, mu yeru ọlo ngu
evukwa mu ọku l'ẹhu.
Iphe bụ iphe-iphere, e meru
kpua ngu aburu mu vutaru ọnwu iya.
- 10 Teke mu raru ẹkwa;
swia aswisiwi;
igboma egude iya jaa mu ewena.
- 11 Mu -yee uwe-aphu;
ẹphe egude mu tulahaa ntụ-okfu.
- 12 Mu bụ-wa iphe ndu
dzukoberu l'obu-edukfu gude akọ ọnu;

- bұru iphe ndu mеe eme
 l'еnya gude agұ egvu.
 13 Qlobu nggube Ojejoje;
 be mu a-nodu ekfu anu.
 Gudenu n-yemobu ngu
 nuа olu mu teke du ngu mma;
 nggube Nchileke;
 nggu adzoo mu ege
 i kwehawaru mu ukwa iya.
 14 Lofutanu mu l'epoto ono;
 be ekwekwa t'o ria mu!
 Nafutanu mu l'eka ndu mu du ashі;
 gufuta mu l'echi ebo ono!
 15 Be ekwekwa t'utso ria mu.
 Be ekwekwa t'ebo ono ria mu;
 ophu i kwekwa t'e kpochia mu eja le ndzu!
 16 Zanu mu oku;
 nggube Ojejoje;
 kele n-yemobu ngu du mma.
 Gudenu k'obu-imiko ngu; ghaaru mu ifu.
 17 Ba aghakwaru mube onye ejeru ngu ozi azu.
 Zanu mu oku egwegwa;
 kele mu nokwa l'iphe-ehuka.
 18 Kpiritanu ntse bya adzoo mu!
 Gbafuta mu ru me l'ogvu
 ndu mu l'ephe no l'okfu!
 19 I mawaru ege ephe chi-beru mu ochi;
 bya amakwaruphu ege ephe
 meberu mu iphe-iphere.
 Ndu bu ohogu mu b'i makotanuru-a.
 20 E meekwaru mu
 iphe-iphere; k'ophu ehu
 anyihuwa mu nkо.
 Nta-a b'o mewaru mu;
 ike agvu mu.
 Mu lewaru enya onye
 imiko mu a-du; to nwe.
 Mu abya elee enya onye
 a-du mu ike; to nwe.
 21 Nri, ephe doberu mu;
 be ephe yeru mu nshi;
 bya edoberu mu mee,
 shihuru uka te mu guru ye iya.*
 22 Te nri, ephe doberu k'eriri;
 ghokwaa onya-ekobe; hata ephe;
 anu, ephe gburu k'ogwa
 Nchileke aburu onya; nmata ephe.
 23 Te enya kpukwaa ephe ishi.
 Te ekwebe nyajikwaa ephe ebo;
 gbururu jeyewaru.†

* 69:21 69:21 Mat 27:48; Mak 15:36; Luk 23:36; Jon 19:28-29. † 69:23 69:22-23 Rom 11:9, 10.

- 24 Tukoshinu ẹphe
 ẹhu-eghughu ngu;
 nggu egude oke
 ẹhu-eghughu ngu kee ẹphe l'ọ bu ọku!
- 25 Tẹ ufu ẹphe bukwaru ochobo;
 ọphu ọ dukwa onye e-bu l'ulo ẹphe.
- 26 Kele ndu ẹphe akpa ẹhu;
 bu ndu i chiwaru ẹchachi;
 buru ndu i meshiru iphe ike;
 be ẹphe anọduje ekfubyishi ekfubyishi.
- 27 Dokoberu ẹphe ẹjo iphe,
 ẹphe meshiru edokobe.
 Ọphu i kwekwa t'ẹphe
 keta oke l'odobbe-ẹka-ndoo nke ngu.
- 28 Te fufukwa ẹpha ẹphe l'ekwo,
 e deru ẹpha ndu no ndzu.
 Ọphu i dekwa ẹpha ẹphe
 l'ẹke e deru ẹpha ndu doberu ẹka ndoo.
- 29 Ẹhu ahwakwa mu ọku;
 uzo echiwa mu.
 Nggube Nchileke;
 te ndzota nke ngu kwakobenu mu.
- 30 Teke ono; mu agua egvu
 gude jaa Nchileke ajaja;
 gude egvu-ekele mee
 ẹpha iya t'o dee ude.
- 31 Onanu a-kakwa Nchileke ọtso ẹna;
 karia l'a kpataru iya eswi;
 mbu oke-eswi,
 mpo iya hagbaa ke
 gbagara-gbagara;
 upyi-okpa iya epheshitsua ya epheshi.
- 32 Ndu, aakpa ẹhu -phule iya phu;
 ẹhu atsoo ẹphe ẹna.
 Ndu achọ Nchileke; be ọo-du ike!
- 33 Ojejoje anuje olu ndu,
 ẹ te nwedu ẹge ọ haru ẹphe;
 ọphu ọ gbakutajedu ndu
 nk'iya, a turu mkporo azu.
- 34 Tẹ ndu bu l'imigwe yele ndu
 bu le mgboko jaa ya ajaja!
 T'enyimu yele iphe bu l'ime iya
 tukokwaphu jaaa ya ajaja;
- 35 kele Nchileke a-dzofuta Zayonu;
 kpukwa-zikota mkpukpu, no le Juda.
 Ndiphe a-la iya je eburu;
 mee ya; yo buru iphe ẹphe.
- 36 Unwu ndu ejeru iya ozi
 e-me iya;
 yo buru okè-iphe ẹphe.

Iphe bụ ndu yeru ẹpha iya obu
e-buru l'alì ono.

70

Egву, Dévidi deru nù onye ishi egву gude nyataru Ojejoje iphe

¹ Dzọnua mu;

nggube Nchileke.
Byanù ẹgwegwa;
bya eyeru mu ẹka;
nggube Ojejoje!

² T'e mekwaru iphe-iphere;

kpua ndu achọ ishi mu;
mekwaaphu t'ẹphe ghahù beringu.
T'ẹka gwọkwaa ndu
achì mu nù ẹji; mbù ndu,
iphe byaru mu nù atso ẹna.

³ T'e mekwaru iphe-iphere

kpua ndu azuru mu ukwe;
t'ẹhu daa ẹphe kọo.

⁴ T'iphe bụ ndu achọ ngu nù;

bukwaru ndu ẹhu a-tso ẹna;
ẹphe anọdu ngu l'ẹka ete ẹswa.
Tẹ ndu ẹhu atso ẹna l'ì
dzọfutaru ẹphe kfujekwa
tekenteke; su:

“T'a tua onu Nchileke l'ọ ha nshinu-o!”

⁵ Obenu lẹ mbedua bụ onye ukpa;

l'aka ẹka ikarikari.
Byanù ẹgwegwa;
nggube Nchileke.
Ọ bụ nggu bụ onye eyejeru
mu ẹka; buru nggu;
bẹ adzoje mu nù.
Nggube Ojejoje;
ba akpokwa ukfu abyabya!

71

¹ Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu;

bẹ mu nọ l'ẹka l'ezeru ndzụ.
Be ekwekwa t'iphere mee mu!

² Eshinu ì bụ onye

doberu ẹka ndoo;
nafutanu mu!
Yeru mu ẹka tẹ mu nahù!
Ngaberu mu nchì;
dzọfuta mu!

³ Bụnuru mu agbara-mkpuma,

mu a-gbabajẹ;
domia onwomu!
Tunua ekemu t'a dzọo mu;
kẹ l'ọ bụ nggu bụ
agbara-mkpuma mu;

- buru nggu bu
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
- 4 Nggube Nchileke mu;
gbafuta mu ru; l'eka ndu akirishi;
mbu l'eka ndu e te dobedu eka ndoo;
me ndu iwe.
- 5 Ke l'o bu nggube Nnajiufu, bu Ojejoje;
be mu chiru enya ziaru.
Keshinu mu bu nwata;
bu nggu; be mu dakoberu.
- 6 Keshinu ophu a muru mu;
bu nggu be bu agbarike mu.
Mu a-nodulephu etu ngu epha
gbururu jeye le gburu;
ke l'o bu nggu kufutaru mu l'epho nne mu.
- 7 A duwa l'igwe gude mu anma etu oma.
Obenu l'oo l'eka ngu;
bu eke, shihuru ike,
mu anoduje; ezeru ndzu.
- 8 Eswe l'enyashi;
be mu anoduje etu ngu epha;
l'atu onu ege i du-be biribiri.
- 9 Byiko; ba ajikakwa mu nta-a,
mu buwa ogurennya-a.
Be eleswetakwa mu nta-a,
ike gvwaru mu-a.
- 10 Kele ndu ohogu mu
ekfukwaru mu ejo okfu.
Ndu domishiru onwephe;
kwabe t'ephe mee mu iphe
anokobeje achi idzu ehu mu.
- 11 Epe asuje: "Le Nchileke jikawaru mu.
T'a chia mu gude;
ke l'e to dukwa onye abya mu agbataru."
- 12 Ba anodukwa mu ote-enya; nggube Nchileke.
Nggube Nchileke nke mu;
bya egwegwa bya eyeru mu eka!
- 13 T'iphe bu ndu ebo mu ibo
bukwaru ndu iphere e-me t'ephe chihu.
Te ndu ono, eme t'ephe
wofu mu ono bukwaru ndu
aa-chi ochi; jaa ewena.
- 14 Obenu le mbedua bulephu
l'eke jino; be enya mu a-no.
Mu a-nodu aka ngu oja ajaja l'eje.
- 15 Mu e-gude onu mu ekfu iya mkpurumkpuru
l'ekfushi iya ike
l'i doberu eka ndoo;
me l'o bu nggu adzoje madzu.
Odobe-eka-ndoo ngu;
me ndzota nke ngu ono hatabe nshinu

- k'ophu bu le mu ta
atukota-ghedu onu iya.
- 16 Mu e-gude ike ke
nggube Nnajiufu, bu Ojejoje
je araa ya arara l'o bu
nggubedua nwenkinyi ngu;
bu onye doberu aka ndoo.
- 17 I shikpooru keshinu mu
bu nwata zita mu iphe;
nggube Nchileke.
Iphe du biribiri, iimeje;
be mu shilephu teke ono
tuta onu iya jeye nta-a.
- 18 Nta-a, mu buwa ogurennya,
ewo kpuru mu ishi-a;
ba aghakwaru mu azu;
nggube Nchileke jeye teke
mu akoeberu ogbo ophu
abyanu ege ike ngu habe nshinu;
mbu kooru iya iphe bu
ndu ee-mekochaa ma
ege ike ngu habe nshinu.
- 19 Odobe-eka-ndoo ngu
ruru akpamigwe;
nggube Nchileke;
mbu nggube onye ono,
meshiru iphe paru aka ono.
?Bu onye aturu ngu;
nggube Nchileke?
- 20 E gudekwaru l'i
mewaru mu;
mu ejee iphe-ehuka;
onu akpu mu uphu;
obule mu marua
l'ii-me mu-a te mu
gbufu bya adu mma odo;
mbu kufuta mu l'ime ili; woru mu melia.
- 21 Ii-me t'a ka mu okwabe ugву.
O kwaphu ege ono;
be ii-du mu ike odo.
- 22 Nggube Nchileke mu;
mu a-kpo une gude jaa
ngu ajaja l'i bu onye
evudoshije ike l'iphe i kfuру.
Mu e-gude ogele gu egву;
jaa ngu ajaja;
nggube Onye du Nso ke Izurelu.
- 23 Mu a-tu uzu ehu-otso-ena;
gu egву gude jaa ngu ajaja;
mbu mube onye i gbafutaru.
- 24 Eswe me enyashi;

bẹ mu a-nọdu e-kfushi
 iphe i meshiru gude koshi
 l'ị doberu ẹka ndoo;
 kele ndu shi achị mu nụ;
 b'e mewaru iphere kpua;
 mekwaaphu t'ẹphe ghahụ beringu.

72

Egву, Sólomọnu deru

- 1 Nggube Nchileke;
 menua tẹ eze kpeje ikpe ẹge
 nggubedua ekpe!
 Menua tẹ nwatibe eze
 dobe-ẹka-ndoo ẹge
 nggubedua doberu;
- 2 k'ọphu oo-kpeje ndibe ngu ikpe, dụ mma;
 gbaaru ndu aakpa ẹhu ọdzori.
- 3 Tẹ ugву ugву ndu k'eze iya
 mee t'ẹhu dụ ndiphe agu.
 Ugву ugву ndu ke nshii
 emee t'ẹphe gude umere
 ẹphe koshi l'ẹphe bu ndu doberu ẹka ndoo.
- 4 Ndu aakpa ẹhu;
 bẹ eze a-gbaru ọdzori;
 dzọo unwegirima ndu
 ẹ ta dudu ẹge o haru ẹphe;
 dzọpyashia ndu ono,
 akpa ẹphe ẹhu ono ishi.
- 5 Ẹphe a-nọdu abaru ngu ẹja
 gbururu jeye teke ẹnyanwu;
 me ọnwa a-nobebe;
 mbụ tsube l'ọgbo sweru ọgbo.
- 6 Ọo-du l'ọ bu mini, achị l'ẹke, a sụru asusu;
 mbụ l'ọ bu ẹke igwe
 ayọru alị teshiteshi mini.
- 7 Teke ono, ọo-nọdu achị ono;
 bẹ ndu doberu ẹka ndoo
 a-jà ajàjà.
 Ẹhu-agu achiko ẹkemeke jegbaru;
 jeye teke ọnwa ta anọhedu.
- 8 Ọo-buru eze chia ndiphe
 tsube l'eze ẹnyimu rua
 eze ẹnyimu; mbụ tsube le
 Ẹnyimu Yufurétusu jeye
 l'ẹke mgboko jeberu.
- 9 Ndu bu l'echi-egu a-bya
 ebyiaru iya ikpere l'alị;
 ndu ọhogu iya achichiaru
 iya ọnu achichi l'ẹja.
- 10 Ndu eze ndu Tashishi;
 me ndu bugbaa l'ikfuli

- a-nodu atụ ụtụ anụ iya.
 Ndu eze ndu Sheba yẹle
 kẹ ndu Seba e-wotaje iphe bya anụ iya.
- 11 Iphe bụ ndu bụ ndu eze
 l'ẹphe ha e-byishiru iya ikpere.
 Iphe bụ mbakeshi e-jeru iya ozi.
- 12 Kẹle ndu ẹ ta dudu ẹge
 ọ haru ẹphe -rakua ya;
 bẹ ọo-dzofuta ẹphe;
 mbụ ndu iphe-ẹhuka byaru;
 to nwe onye a-gbaru ẹphe mkpu.
- 13 Ọo-phuru ndu ike ta anodu;
 mẹ ndu ẹ ta dudu
 ẹge ọ haru ẹphe imiko;
 bya adzoo ndu ẹ ta dudu
 ẹge ọ haru ẹphe ndzụ.
- 14 Ọo-nafuta ẹphe l'ẹka
 ndu akpa ẹphe ẹhu;
 mẹ l'ẹka ndu ẹnya enwu ọku;
 kẹle ndzụ ẹphe dụ iya mkpa nshinu.
- 15 Tẹ ndzụ eze bukwaru ndzụ ogologo.
 T'a nujekwa iya
 mkpola-ododo ndu Sheba!
 Tẹ ndiphe kfujekwaru nụ
 Nchileke l'okfu ẹhu iya;
 ẹphe agojekwaru iya phụ
 ọnu mbọku-mbọku.
- 16 T'iphe a kuru akuku tukwaa
 ụda; tụa nggodo l'alị-a.
 Tẹ iphe a kọberu l'eli ugvu
 mehukwa l'ọ bụ iphe
 e meberu lẹ Lébanonu!
 Tẹ ndu mkpukpu ono
 zukwaa l'ọ bụ ẹswa l'igu!
- 17 T'ẹpha eze nodukwa ojejeje;
 udu iya edzuru ẹkemeke
 l'ọ bụ ẹnyanwu, nọ l'igwe.
 Ee-shi l'ẹka iya gọoru
 iphe bụ mbakeshi ọnu;
 ndiphe l'ẹphe ha ekua
 ya onye a gọru ọnu.
- 18 T'ajaja buru kẹ
 Ojejeje, bụ Nchileke;
 mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu;
 mbụ onye bụwa iya phụ nwenkinyi;
 bẹ emeje iphe dụ biribiri.
- 19 T'ajaja bukwaruphu kẹ
 ẹpha iya ono, dụ biribiri
 ono jeye lẹ tutu yoyo!
 Tẹ biribiri iya chikokwa
 mgboko dzuru!

Ono kwa ẹge ọ dọ.
 Ono kwa ẹge ọ dọ!
 20 Ono kwa ishi ẹke Dévidi Jesi
 kfubeberu nọ Nchileke.

73

Egву-oma, Ásafu deru

- 1 Ọkpobe okfu bọ ẹ
 Nchileke duru ndu Ízurelu
 ẹ mma; mbọ ndu,
 obu ẹphe guru iphoro.
- 2 Obenu ẹ mbeḁdua
 phoḁukpooru nwa gengu;
 me ọkpa echifu mu;
 mbọ l'ọ phoḁukpowarua nwanshi;
 me mu ta aduhe
 ike vudo l'iphe mu vudo.
- 3 Kele mu wataru ojiru ndu
 etu onwephe oke ẹpha
 ijimanya teke mu phuru
 ẹ ndu akirishi;
 be iphe duru ẹ mma.
- 4 Ẹ tọ dudu iphe atsu ẹphe l'ẹhu.
 Ẹphe shihuru ike;
 ẹhu adu ẹphe mma.
- 5 Iphe ta atudu ẹphe l'ẹhu ẹge ọotsu ndu ọdo;
 ishi, akuje ndu ọdo ta aku ẹphe.
- 6 Yọ buru iya meru;
 ekuku, ẹphe eku onwephe
 aburu ẹphe iphe-olu.
 Iphe-kpaa aburu uwe,
 ẹphe eye l'ẹhu.
- 7 Iphe eshije ẹphe l'obu
 nweḁkinyi bọ ẹjo iphe.
 Ẹjo idzu, ẹphe anọduje achi
 aburu 'onwe nwunne.
- 8 Ẹphe anọduje achi madzọ ọchi;
 l'anma onye ọbu kulakula.
 Ẹphe egudeje ekuku,
 ẹphe eku onwephe l'eyeshi madzọ egvu
 iphe ẹphe e-me iya.
- 9 Ẹphe anọduje ekfubyishi
 Nchileke, bu l'imigwe;
 l'aharu ndiphe kpaakpaa.
- 10 Ọo ya meru iphe ndu nke
 mu ghakoḁberu tsoru ẹphe;
 kwetakota iphemiphe ọbule, ẹphe ekfu.
- 11 Ẹphe asuje: “?Nanu ẹge
 Nchileke e-shi maru?
 Okaribe-Kakota-Nu;
 ?ọ maru ngunu?”

- 12 Ọwaa ẹge ndu akirishi dụ:
 Ẹ tọ dudu iphe eruje ẹphe l'ẹhu;
 ọ bu l'ẹku anọdujekwanu abyaru ẹphe.
- 13 Mbẹdua, haru obu mu t'ọ gụa iphoro-a;
 ?ọ bu l'ọo eswe b'ọ bu mu tọo.
 Tọo ẹge ono, mu sefuru
 ẹka l'iphe dụ ẹji ono:
 ?ọ buwa mu ke mmanu tọo.
- 14 Iphe bu eswe, mutaru amuta;
 be inoduje anu mu aphu;
 nggube Nchileke.
 Ẹ to nwedu mboku,
 mu noghajeru;
 t'iphe-ẹhuka be dakfuta mu.
- 15 Mu -su le mu e-dokwa;
 yo du l'ọ bu mgbamu;
 mu agba iya unwu Nchileke.
- 16 Ọobuje teke mu jeru ome
 t'iphe ono doo mu ẹnya;
 yo gbe buru mu iphe-ẹhuka;
- 17 gbururu jeye mu abya abahu
 l'ulo nsọ ke Nchileke.
 Ọ bu teke ono b'o doru mu ẹnya;
 mbu iphe e-mekochaa maru ẹphe;
- 18 iiwojeru ẹphe dobe l'ẹke echi ẹturu;
 gbahaa ẹphe ẹka; ẹphe abya adashia;
 buru kpurupyata.
- 19 Ẹ ta anodu ophu baru nwishi;
 ẹphe aburu kpurupyata;
 kpofu l'ọ bu ẹswa.
- 20 Ẹphe aduje l'ọ bu nro;
 o -be l'utsu; a zahaa ya.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 be ẹphe achihuje l'ifu
 nggube Ojejoje teke i gbalihuru.
- 21 Teke ono, mu shi agu aphu,
 iwe jiru obu mu ono;
- 22 be mu shi buru onye eswe;
 to nwe iphe mu maru.
 Mu eshikwa du ngu
 l'ọ bu anu-egu-egbudu!
- 23 Obenu le mu anoje ngu ntse tekenteke;
 nggu egude ẹka-utara ngu sekputa mu.
- 24 Iishije l'ike, idu mu l'eduzi mu ọzo;
 k'ophu bu l'e megee;
 be ii-nabata mu l'odu-biribiri ngu.
- 25 ?Bu onye be mu nweru l'imigwe,
 abudu nggubedua?
 Ẹ tọ dukwa iphe no le
 mgboko-a, ẹgu iya agu mu;
 gbahaa nggubedua.

- 26 Ike agvujе anu-ehu mu;
gvu obu mu.
Obenu l'ọ bu Nchileke bu
onye emeje te mu shihu ike;
buru iya bu okè-iphe mu
gbururu jeye le tutu yoyo.
- 27 Ndu no ngu ote-enya a-la l'iyi;
ndu e ti gudedu ire ephe
eka; be ii-me t'ephe buru kpurupyata.
- 28 Obenu le mbedua b'ọ du te
mu nodu Nchileke ntse.
Mbedua wowaru Nnajiufu,
bu Ojejoje;
mee a-gbabe-a-dzuru nke mu.
Oo ya bu le mu a-kokota
iphe du mma, iime l'ehu mu.

74

Évù, Ásafu raru

- 1 Nggube Nchileke;
?bu ngunu kparu iphe
i zaharu ayi k'ojejoje ege-a?
?Bu ngunu kparu iphe
i wotaru ehu-eghughu ngu
kpukpobe ndu nke ngu ege-a?
- 2 Nyatakwa igwe oha ono,
i kforu aswa ishi ephe l'ede-nwede ono;
mbu okpa-ikfu ono,
i gbataru l'itumo; mee ephe;
ephe aburu nke ngu ono.
Nyatakwa Ugву Záyonu ono,
i bu ebubu ono.
- 3 Jeduduphu je aphu ege
e mebyishiru iya;
mbu ege ndu ohogu
meru ulo ngu ono, du nsọ ono.
- 4 Ndu ohogu ngu byawaru
bya anodu l'ulo-ndzuko ngu l'atu uzu;
su l'ephe mekputawaru.
Ephe achiko iphe-ohubama doo ya.
- 5 Ephe eme l'ọ bu onye pa
ogbu-nku tsoru eke oswa no tugburu;
l'egbutsushi iphe bu oshi, o phuru.
- 6 Iphe bu iphe a pyiru apyipyi;
be ephe gude ogbu-nku;
gude ongu mebyishikota
l'ọ ha.
- 7 Ulo ngu, du nsọ be ephe
muru oku ye; yo tsua ya; yo buru ntụ.
Eke ono, i fotaru t'ọ buru
eke ii-buru eburu ono;

- bẹ ẹphe farushiru afarushi.
⁸ Ẹphe ekfu l'ime obu ẹphe; sù:
 “L'ẹphe e-mebyishikota iya
 l'ọ ha kpamukpamu!”
 Ẹphe etsukota ọku l'iphe bụ ẹke,
 e shi anọduje abaru Nchileke eja.
- ⁹ Ẹ tọ dūhedu iphe-ọhubama,
 dū biribiri, eemejekwaduru ayi;
 ọphu ọ dūhedu ndu
 nkfuchiru Nchileke,
 phọdukwaduru nù;
 ọphu ọ dudu ayi onye,
 maru teke egbe iphe ọwaa emebebe.
- ¹⁰ ?Bụ teke ole; bẹ ndu ọhogu
 ngu e-ngeberu ngu ẹka l'ishi;
 nggube Nchileke?
 ?Ẹphe e-gudewaru ẹpha ngu
 l'emebyishi ẹge-a gbururu jeye tọo?
- ¹¹ ?Bụ ngunu kparu iphe ị tị
 byadu bya ebyia ẹphe ẹka?
 Chifuta nù ẹka l'utakfu
 bya emebyishia ẹphe.
- ¹² Obenu l'ọ bụ nggube
 Nchileke bụ eze nke mu,
 shi lẹ ede-nwede.
 Ọ bụ nggu wobataru
 ndzofuta lẹ mgboko-a.
- ¹³ Ọ bụ nggubedua gude ike
 ngu kewaa eze ẹnйimu ẹbo.
 Ẹjo-anụ, butsua lẹ mini
 b'i gwepуashiru ishi ẹphe etsupуashi.
- ¹⁴ Ọ bụ nggubedua
 dzopyashiru ejo agiyi ishi;
 woru iya nù unwu anụ,
 bu l'echi-egu t'ọ buru iya nri.
- ¹⁵ Ọ bụ nggu gbafushiru
 ọgba mẹ nggele;
 mini eshi iya wata atsotso.
 I meru ẹnйimu, atsotsua
 atsotso; yọ tashihu.
- ¹⁶ Ọ bụ nggu nwe eswe;
 nweru ẹnyashi;
 buru nggu doberu ẹnyanwu;
 mẹ ọnwa; ẹphe ekeru jimujimu.
- ¹⁷ Ọ bụ nggu tubuhawaru
 ẹke a-buru oke mgboko;
 buru nggu doberu ọkochi; dobe winta.
- ¹⁸ Nggube Ojejoje;
 nyatakwa ẹge ndu ọhogu
 ngu ekfutaberu ngu kulakula;
 mbụ ẹge ndu eswe gude

- ępha ngu afa kutukutu.
 19 Be ewokwaru ndu nke ngu,
 ike ę-ta nọdu ye l'ęka ęjo anu-ęgu-ęgbudu.
 Ba azahakwa ndibe ngu,
 bu ndu aakpa ęhu
 t'ęphe nọduwaru ęge ono gbururu jeye.
 20 Nyatakwa ndzu, ayi lę nggu gbaru;
 kę l'eemekwa madzu
 omeliwe l'iphe bu ęke, gbaru ochi l'alı-a.
 21 Be ekwekwa tę ndu ono,
 aakpa ęhu ono gude iphere tsuphu azu.
 Tę ndu ukpa; mę ndu,
 ę ta dudu ęge o haru ęphe jaa ępha ngu ajaja!
 22 Gbalihunu nggube Nchileke;
 kfuchiaru onwongu.
 Nyatakwa ęge ndu eme
 eswe eshije l'utsu nma ngu
 kulakula jeye ęnyashi.
 23 Ba azahakwa hanyihanyi,
 ndu i du ashı aba;
 mbu wowowo,
 ndu ohogu ngu anọduje atu ekpu ngu.

75

Egву-oma, Asafu deru nu onye ishi egvu; ishi egvu iya bu "Be ekwekwa tę ya laa l'iyi"

- 1 Ayi ekele ngu ekele;
 nggube Nchileke.
 Ayi ekele ngu ekele.
 Ndu eku ępha ngu atu onu
 iphe du biribiri, iimeje.
 2 O bu nggube Nchileke bę suru:
 "L'i dobewaru teke ii-kpe ikpe;
 kpee ikpe, du mma.
 3 Teke mgboko; mę iphe bu ndu
 bu iya nu anma jijiji;
 bu nggubedua egudeje
 itso iya ęka gudeshia ya ike.
 4 Ndu eku onwęphe ekuku
 b'i suru t'ęphe haa oku onwęphe.
 Ndu akirishi b'i suru
 t'ęphe haa onyaru onwęphe ndu.
 5 Unu haję onyaru Nchileke ndu.
 Unu ahaa osa kpaakpaa."
 6 Egbeshi madzu te shidu l'uzo ęnyanwu-ahata;
 to shi l'uzo ęnyanwu-arıba;
 ophu o shikwanu l'uzo echi-ęgu.
 7 O bu Nchileke bu onye ekpeje ikpe;
 buru iya anmaję madzu ikpe;
 buru iya ekpefuje ndu odo.
 8 O bu Ojejoje; bę okoro nọ l'ęka.

Iphe jiru okoro ono aburu mee, etsu uphu.
 E to nwedu iphe e te eyedu iya;
 gude mee ya t'o shihu ike.
 Yo buje; o nonyaa;
 yo gbashia ya.

Iphe bu ndu akirishi le
 mgboko-a angua ya jeye teke
 ephe a-ngu ngua ohu iya.

⁹ Obenu le mbedua a-ndu
 ete eswa gbururu jeye.
 Mu a-ndulephu agu egvu
 l'aja Nchileke ke Jekopu.

¹⁰ Ndu akirishi;
 be mu a-nafu ike ono,
 ephe nweru ono;
 mee te ike ke ndu doberu
 eka ndoo ka.

76

Egву-oma, Asafu deru nu onye ishi egvu; t'a kporu une ye iya

¹ A maru Nchileke amaru le Juda.

Epha iya ede ude le Izurelu.

² Eke ulo iya no bu le Salemu.

Eke o bu ebubu aburu le Ugву Zayonu.

³ O bu l'eke ono b'o nyajishiru
 akfu, enwu oku, ndu ohogu iya agba;
 nyakwoshia ogu-mbeke
 ephe; me iphe ephe
 egbobeje gude zeeru onwephe;
 me iphe bu iphe ephe egudeje alu ogu.

⁴ I du biribiri; du ugву
 l'iishi l'ugву ugву, eke i
 mekputaru ndu ohogu ngu alata!

⁵ Ndu ophu bu mkparawa
 l'ime ephe b'e gworu iphe ephe tutua atutu.
 Ephe nwushihuru;
 to du ephe m'oo onye lanu,
 ike du k'ome ukporo.

⁶ Nngube Nchileke ke Jekopu;
 o bukwadua mbà b'i baru ephe;
 inya ephe; me ndu agba iya nu
 l'ephe ha adashia.

⁷ O bu nggu nwenkinyi ngu
 b'o gbaru t'a tsuje egvu.
 ?Bu onye a-du ike vudo ngu l'ifu;
 me ehu wata ngu oghu eghughu?

⁸⁻⁹ Nngube Nchileke;
 teke i shi l'imigwe t'i kpee ikpe;
 dzofuta ndu aakpa ehu le mgboko;
 b'i no l'imigwe ono bua ikpe;
 ali atsuhu ngu egvu daa shikongu.

- 10 Eeshije l'oke ẹhu-eghughu
ndiphe jaa ngu ajaja;
kele ndu ophu oke
ẹhu-eghughu ngu ono haru;
a-rukun ẹka.
- 11 Ọ -buru l'unu riburu
Ojejoje, bu Nchileke unu
l'owaa iphe unu e-meru iya;
unu mekwaa iphe ono,
unu kweru ukwa iya.
T'iphe bu ndu, bunyabe
unu byakwa bya emeeru onye lanu ono,
gbaru t'a tsuje iya egvu ono iphe-oma.
- 12 Oomeje t'obu rua ndu ishi, achi nu ali.
Ndu, bu eze le mgboko-a l'atsun iya egvu.

77

Egву-oma, Asafu deru nu onye ishi egvu, bu Jedutunu

- 1 Mu rakuru Nchileke
t'o gbaaru mu mkpu.
Mu araku Nchileke
t'o nua olu mu.
Yo nua ya.
- 2 Teke mu no l'iphe-ehuka;
be mu choru Nnajiufu.
Enyashi mgburumgburu;
be mu chilikotaru ẹka;
ekfu anu Nchileke.
Ophu okpoma egvuduru mu egvuru.
- 3 Ọobuje; mu rita
nggube Nchileke;
mu azua ume.
Mu gbawaru
mgbamuiche; ike agvu mu.
- 4 I meru; mgbenya agbalaa mu l'enya.
Iphe ono tsuta-beru mu l'ehu;
k'ophu bu l'o kporu mu okfu.
- 5 Mu bya egude egomunggo;
lee enya le teke ndiche;
mbu teke ohazu.
- 6 Mu abya anyata egbe egvu,
mu shi anoduje agu l'enyashi.
Mu bya awata ori
ege iphe shi du teke ono.
A nonyaa; mu aja onwomu; su:
- 7 "Nnajiufu; ?oo-jikawaru ayi
jeye le gbururu to.
?To nwedu teke
oo-nonyaa; ghakwaduaru ayi enya odo to?"
- 8 N-yemobu iya ono,
e ta gvujedu agvugvu ono;

- ?too ruhedu ayi ẹka ọdo ọtọ?
 ?Ọ bu l'ẹ too mehedu iphe ono,
 o kweru ayi ụkwa iya ono ọtọ?
- 9 Nchileke; ?ọ zahawaru
 obu-imiko iya ono ọtọ?
 ?O gudewa ẹhu-eghughu
 zahaa obu-imiko iya ono ọtọ?"
- 10 Ya ndono; mu asụ: "L'ọphu,
 kakwa mu ọtsu l'ẹhu;
 bu ẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ;
 be ike ta duhedu."
- 11 Mu ta azahadu
 iphe-kpangangu, Ojejoje shi emeje.
 Mu a-nyatakọta iphe
 biribiri, o shi emeje.
- 12 Mu a-nọdu rịa ọriri
 ke iphe ono, i mekotaru ono;
 mbụ eze iphe ono, i shi emeshije ono.
- 13 Nggube Nchileke;
 ụzo ngu du nsọ!
 ?Nanụ agwa, aa-turu yeru Nchileke ayi?
- 14 Ọ bu nggu bu Nchileke,
 emeje iphe-ophulanya.
 Iimeje te ndiphe phua
 ege ike ngu habe.
- 15 I gude ike ngu gbafuta ndibe ngu;
 mbụ unwu Jekọpu;
 me unwu Jofu.
- 16 Mini phuru
 nggube Nchileke;
 tsua egvu;
 ebo mini awata onma jijiji.
- 17 Igwe ruru eruru chia mini;
 igwe agbalahaa agbagba;
 ebemu-igwe ekulahaa ikufu.
- 18 A nuru oda egbe-igwe,
 i tu l'echi oke pherephere.
 Ebemu, iiku ke
 meremu meremu aburu
 iphoro, e gude aphu ụzo le mgboko.
 Ali atsulahaa egvu; wata onma jijiji.
- 19 I toru ụzo ngu l'echi eze enyimu.
 I shjaru eze echi-enyimu,
 ha nshinu sweta;
 ophu o nwedu eke a phuru apata-okpa ngu.
- 20 I shi l'eka Mosisu yele Eronu
 dua ndibe ngu l'ọ bu onye edu aturu.

78

Évù, Ásafu raru

¹ Ndu mu; unu ngabe nchi;

- te mu zia unu iphe!
 Unu ngabe nchi;
 nua okfu, shi mu l'onu!
- ² Mu e-gude etu etu
 voshiaru unu iphe,
 e shi keshinu ndiche
 domiaru unu edomi.
- ³ Iphe ono bu iphe ayi nuhawaru;
 buru iphe ayi mahawaru;
 mbu iphe nna ayi oche phe
 shi akojehawaru ayi.
- ⁴ Ayi te edomikwaru iya
 unwu ayi iphe biribiri;
 me iphe-ophulenyia,
 Ojejeje mekotaru;
 jeye l'iphe ndu ophu e gude jaa ya ajaja.
 Ayi a-koru iya ndu ogbo
 ophu nokwadu l'ifu.
- ⁵ O doberu unwu Jekoru nsu,
 ephe e-tsoje;
 bya atua ekemu dobe;
 yo nguru anguru l'ali Izurelu;
 bya asu ndiche ayi phe
 t'ephe zikwaa ya unwegirima ephe;
- ⁶ k'opu ogbo ophu abya nu
 a-maru iya;
 mbu ndu ophu e te gbe amudia.
 Ephebedua egudekwa
 iya phu zia unwu nk'ephe.
- ⁷ E shi ege ono; ephe akporu
 obu yeru Nchileke;
 k'opu ephe ta azahadu iphe o meshiru;
 ephe edobedzua ekemu iya l'o ha.
- ⁸ Ephe taa aduhedu l'o bu
 nna ephe oche phe,
 shi buru ndu ejo okpoma;
 buru ndu, kwefuru Nchileke ikè;
 mbu ogbo, e ta adudu teke
 ephe wozitajeru onwephe
 ali l'eke Nchileke no;
 t'e gude ire ephe eka l'eke Nchileke no.
- ⁹ A makwaru-a l'unwoke
 Ifuremu gude akfu kwaa
 onwephe ngwa-ogu.
 Obenu l'ogu daleruphu;
 ephe eye okpa l'oso; gbalashia.
- ¹⁰ Ephe dakaru ndzu, ephe le
 Nchileke gbaru;
 jika ome iphe o turu ephe l'ekemu.
- ¹¹ Ephe zaharu iphe Nchileke meshiru;
 mbu iphe du biribiri,

- o meshiru koshi ẹphe.
 12 O meshiru iphe dụ biribiri
 l'ifu nna ẹphe oche l'ẹgu
 Zowanu ẹ Ịjiputu.
 13 Eze Ẹnyimu b'o meru;
 yọ bọkahu ẹbo.
 Yo dua ẹphe;
 ẹphe awu-sweta.
 Yọ bya emee mini;
 yọ kpua nmororo l'ọ bu ọpho-mkpuma.
 14 Iphe o gude dua ẹphe l'eswe bu urukpu;
 bya egude iphoro ọku dua
 ẹphe l'enyashi mbọku-mbọku.
 15 Agbara-mkpuma b'ọ
 gbajahuru ẹbo l'echi-ẹgu;
 mini eshi iya nwufuta
 l'enwu dukuduku l'ọ bu eze ẹnyimu.
 16 Yọ buru ẹke mkpuma
 gbaru ọru b'o meru;
 mini atsoshihu; tsolahaa l'ọ bu nggele.
 17 Obenu l'ẹphe emelee iphe dụ
 ẹji l'ẹke Nchileke nọ.
 Ẹphe nọlee l'echi-ẹgu ono;
 kwefuleru-a
 Ọkaribe-Kakọta-Nu ikè.
 18 Ẹphe lebezikpooru ẹnya
 wata ọdata Nchileke;
 mbu kebekpelephu l'ọ
 nu-futaje ẹphe iphe agubebe ẹphe.
 19 Ẹphe kfuru Nchileke ẹjo okfu: sụ:
 “?Bụ ke nri, Nchileke a-dụ ike
 nu ẹphe l'echi-ẹgu tọo?
 20 Teke ọ kuru iphe ẹ
 mkpuma ono; be mini,
 shi iya nu tsolahaaru l'ọ bu nggele.
 Ọlobu; ?oo-nu-ghe ẹphe nri tọo?
 L'ọo dụ ike nu ẹphe anu, ẹphe a-ta tọo?”
 21 Ojejoje anule iya phu;
 voru ọku ghua ẹhu;
 gude ọku ẹhu-eghughu iya
 kpoberu ndibe Jékọpu;
 bya eworu ẹhu-eghughu
 iya byiberu ndu Ízurelu;
 22 ke l'ẹphe te kwetadu ke Nchileke;
 ọphu ẹphe 'ekwetakwaphu
 l'ọo-dụ ike dzofuta ẹphe.
 23 Obenu l'ọ kfuru akpamigwe iphe oo-me;
 bya aguhashia ọzo imigwe;
 24 bya achiaru ndu Ízurelu
 mana ono l'ọ bu mini.

- Yọ buru akpuru iphe
shi l'igwe b'ọ nuru ẹphe ẹge ono.
- 25 Madzụ eria nri, ụnwu ojozi-imigwe erije.
Ọ nuru ẹphe nri;
ẹphe eria ẹge ọ guru ẹphe.
- 26 Phẹrephere, eshije l'uzo
ẹnyanwu-ahata, bụ yẹbedua
tuharu iya uzo imigwe.
Yọ wata ephephe.
Ege ono kwaphu b'o gude
ike iya nwufuta ọphu eshije
l'uzo ọhuda.
Yọ wata ephephe.
- 27 Anụ, aata atata b'ọ chiru
ẹphe l'ọ bụ mini;
yoo tsu gbigbigbi l'ọ bụ udzu, nọ l'ali.
Ụnwenu, ephe l'eli b'o nwuru nụ ẹphe;
yọ ghakashihuru ẹphe l'ọ
bụ ẹja, kuru l'iku ẹnyimu.
- 28 O meru ẹphe; ẹphe
ephebatsua l'odu ẹphe.
O shi anọduje ephephe
l'ulo-ékwa ẹphe mgburumgburu.
- 29 Ẹphe eria nri jeye ẹpho eji ẹphe;
kẹ l'ọ nuru ẹphe iphe agụ ẹphe.
- 30 Ọle t'ẹphe kwaa rigeer nri ono,
mbụ l'ẹphe kpukwadu iya l'onu;
- 31 Nchileke atụ-koshilaha ẹphe
oke ẹhu-eghughu iya.
Yo woru ndu ọphu ike ka l'ẹphe gbushia;
tuko iphe bụ ndu
k'okoro bya ndu Ízurelu mebyishia.
- 32 E metsua; ẹphe emelee iphe ẹphe eme.
Yo meshitsua iphe-ọphulanya ono;
ẹphe te ekwekwa kẹ Nchileke.
- 33 Ọo ya meru iphe ọgbaje
ndzụ ẹphe kwoo;
gude iphe-ẹhuka wofu ndzụ ẹphe.
- 34 Yọ buje teke Nchileke
haru ẹphe gbushia;
ndu ọphu phoduru nụ acholaha ya.
Ẹphe ataa onwẹphe uta
iphe ẹphe meru;
kfulaha l'anụ iya.
- 35 Teke ono; ẹphe anyata
l'oo Nchileke bụ
agbara-mkpuma ẹphe;
nyatakwapu l'oo Nchileke ono,
bụ Okaribe-Kakota-Nụ ono
bụ onye gbafutaru ẹphe.

- 36 Oḷe o bṽ ajaja eli-ṽnu;
 bḗ ɛphe ajajḗ Nchileke;
 mbṽ l'ire-lanu ta anṽjedu
 ɛphe l'ṽnu ḷḗ phuu.
- 37 Obu ɛphe ta anṽjedu l'ḗke o nṽ;
 ɔphu ɛphe edobejedu ndzṽ, ɛphe l'iya gbaru.
- 38 Obenu ḷḗ Nchileke
 anṽdujele-ḗ l'aphṽru ɛphe imiko.
 Oogujeru ɛphe nvṽ k'iphe
 dṽ ɛji, ɛphe meshiru
 ɔphu o mejedu t'ɛphe bṽru kpurupyata.
 Tekenteke bḗ ɔonoduje ata nshi;
 too meje ɛphe iphe ɛge o ghutaberu iya.
- 39 Oonyataje l'ɛphe bṽ madzṽ mmanu;
 l'ɛphe dṽ l'ṽ bṽ phḗrephere,
 abṽje: o -pheswewa;
 too phelatahedu azṽ.
- 40 Ugbo olemole; bḗ ɛphe
 kwefuru iya ikḗ teke ɛphe nṽ l'echi-ḗgu;
 kpatsua ya iwe l'alṽ, ono,
 daburu swanmangu ono.
- 41 Tekenteke; bḗ ɛphe shi
 anṽduje adata Nchileke adata.
 ɛphe shi anṽduje akpatsu
 onye dṽ nsṽ kḗ ndu Ízureḷu ɛhu-eghughu.
- 42 ɛphe ta anyatahedu ike iya ono;
 mbṽ ike ono, o gude
 gbafṽta ɛphe l'ḗka ndu ono,
 shi emegbu ɛphe emegbu ono;
- 43 bṽ iya bṽ mbṽku, o meru;
 a phṽ iphe dṽ biribiri,
 o meshiru ḷḗ Íjiputu;
 mḗ iphe dṽ egvu, o meshiru l'ḗgu Zowanu.
- 44 Iphe bṽ ɛnyimu ɛphe b'o meru;
 yṽ ghṽkota mee;
 to nwehe mini, ɛphe phṽru k'angṽngu.
- 45 O chṽru ijiji ye;
 yṽ bya anṽa ɛphe chṽkikfuu;
 bya achṽru mbara ye;
 yo mebyishia alṽ ɛphe.
- 46 Iphe ɛphe kuru l'alṽ
 b'ṽ chṽru ɔvṽ ye;
 yo je atapyashṽa ya;
 bya achṽru igube yeru ndu
 ɔphu mṽru amṽmi;
 yṽ tapyaa ya.
- 47 Oshi sikamo ɛphe;
 b'o gude aka-mini tṽpyashṽa;
 bya egude iji mebyishṽa
 akpuru vayṽnu ɛphe.

- 48 Eswi ẹphe b'o gude ẹjo
aka-mini tų-gbushikota;
bya egude egbe-igwe
tugbushikota elu ẹphe l'ọ ha.
- 49 Ọ chikoru oke ẹhu-eghughu
iya l'ọ ha byabe ẹphe;
chita ẹjo
unwu ojozi-imigwe ye
t'ọ je anụa ẹphe aphụ.
- 50 Ẹ tọ tuzedu ẹka
l'ẹhu-eghughu iya;
ọphu o dobedu ẹphe ndzụ.
O woru ẹphe haaru
ẹjo iphe-ememe ono
t'o meghee ẹphe emeghe.
- 51 Iphe bụ ndu, bụ ọkpara
lẹ Ịjiputu b'o gbukotaru l'ẹpha ha;
mbụ iphe bụ nwa ọdungu ẹphe l'alị Hamu.
- 52 Obenu lẹ ndibe iya b'ọ tọru
nwehu ruta ẹge eerutaje aturu;
bya echee ẹphe chiriru
lẹ werere gude swee
echi-ẹgu ono.
- 53 O duru ẹphe domangu lẹ
rimangu t'ẹphe ba atsu egvu.
Obenu lẹ ndu ọhogu iya;
be eze ẹnyimu rigbushikotaru.
- 54 Yo shi ẹge ono;
dua ẹphe durua ẹke,
bụ okè-alị iya, dụ nsọ;
mbụ durua ẹphe l'ugvu ono,
o gude ike k'ẹka iya luta ono.
- 55 Ọ chishiru ẹphe iphe bụ
mbakeshi, nọ-chiru ẹphe ụzo;
bya eworu alị ẹphe keeru
ndu Ízurelu t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe.
Ọ chiru ndu ikfu Ízurelu ye
t'ẹphe buchishia alị ẹphe ono.
- 56 Ọle e megeeru;
ẹphe abya adata Nchileke;
kwefulerua
Ọkaribe-Kakota-Nụ ikè;
mekota iphe bụ iphe ọ sụru t'ẹphe be eme.
- 57 Ọ bụ ẹjo ọkpa, nna ẹphe
tsoru be ẹphe tsochitaru;
bukotaru ndu ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka.
Onye dakoberu ẹphe dụ l'ọ
bụ onye dakoberu okpete.
- 58 Ẹphe gude ẹke ẹphe agwajẹ
iphe ẹphe doru l'ekemeke;

- kpatsua Nchileke iwe;
yo kolahaaru ntẹkpe,
ẹphe pyishiru okopho.
- 59 Teke Nchileke phuru iya;
be ẹhu ghuru iya eghughu nshinu.
Yo gude k'ono jika-ghee
ndu Ízurelu teteretengu.
- 60 Ọ gwọberu ọlo-ẹkwà iya
ono, nọ ẹ Sháyilo ono;
mbụ ọlo-ẹkwà ono,
ọ kpọberu; bua l'ẹke, madzụ bu ono.
- 61 Ọ haru ndu ọhogu; ẹphe evuta
Okpoko Ọgba-ndzụ iya;
mbụ Okpoko Ọgba-ndzụ,
bụ iya ekoshije
ẹge ike iya habe nshinu;
bukwaruphu iphe ekoshije
ẹge ọ dụ-be biribiri
b'ọ paru haaru ndu ọhogu iya.
- 62 Ọ paru ndibe iya haa;
e gbushia ẹphe;
kele ndu nk'iya ono meru;
ẹhu eghulaha ya eghughu.
- 63 Ụnwu-okorọbya ẹphe
b'e gbugeru l'ọgu.
Ụnwu-mgbọko ẹphe akwashia;
tọ dụ onye a-lụ ẹphe.
- 64 Ndu achijeru ẹphe ẹja;
b'e gbushiru;
ọphu unyomu ẹphe 'aradụ m'ọo ẹkwa ẹphe.
- 65 A -nonyaa; Nnajiufu ezilihu
l'ọ bụ onye shi eku mgbenya;
mbụ kwolihu l'ọ bụ onye
nguru mee t'ọ phohuwa iya l'ẹnya;
- 66 bya achia ndu ọhogu iya ichifu;
mee ẹphe iphe-iphere,
bụ 'azaha azaha.
- 67 Eri Jófẹfu l'ọ ha b'ọ jikakotaru;
tọ fọta ndu ikfu Ífuremu.
- 68 Obenu l'ọ fọtaru ndu ikfu Júda;
bụ iya bụ Ugvu Záyonu
ono, o yeru obu ono.
- 69 Yọ bya eworu ọlo iya,
dụ nsọ kpua;
yọ ha l'ọ bụ eze ugvu;
mbụ kpua ya;
yọ dụ l'ọ bụ alị, o meru;
yọ bụru iphe a-nọ jeye ẹ tutu yoyo.
- 70 Ọ fọtaru nwozi iya, bụ Dévidi;
dufuta iya l'ẹke ọ nọ

l'ọdu-aturu.

- 71 O dufutaru iya l'ẹke oochẹ aturu
t'ọ bya eleta ndibe iya,
bụ iya bụ ụnwu Jékọpu ẹnya;
mbụ t'ọ kpọ-zijeru ụnwu Ízurelu,
bụ òkè-iphe iya ụzo.
- 72 Dévidi gudekpelephu obu,
guru iphorọ leta ẹphe ẹnya;
gude ọkpobe mmamiphe chikota ẹphe.

79

Egvu-ọma, Ásafu deru

- 1 Nggube Nchileke;
phụwaru lẹ ndu ọhodo
nwubataakwaru l'alị-a,
bụ òkè-iphe ngu-wa.
Ẹphe farushiakwaru
eze-ulo ngu ono, dụ nsọ ono;
bya emewaa Jerúsalemu;
yọ bụru ikpọzu.
- 2 Odzu ndu ejeru ngu ozi;
bẹ ẹphe tọgbogbaaru
ụnwenu, ẹphe l'eli t'o ria;
mbụ l'odzu ndu nsọ ngu;
bẹ ẹphe wowaru tọaru
anụ-ẹgu-ẹgbudu t'ẹphe ria.
- 3 Jerúsalemu mgburumgburu;
bẹ ẹphe wọaru mee madzụ l'ọ bụ mini.
Ẹ to nwehekwa onye,
phoduru nụ, e-li ndu ono,
e gbushiru ono.
- 4 Ndu obutobu ayi pẹ;
mẹ ndu bupheru ayi mgburumgburu
túkowa azuru ayi ukwe; l'achị ayi ọchi.
- 5 ?Bụ teke ole bẹ ẹhu
e-ghubebe ngu eghughu;
nggube Ojejoje?
Ẹhu; ?oo-ghuwa ngu rụ jeyewaru tọo.
?Bụ teke ole bẹ oke
ẹhu-eghughu ngu
e-nwubebe l'ọ bụ ọku jeye?
- 6 Wonuru ẹhu-eghughu
ngu tukoshi ndu ọhodo ono,
ẹ ta madu ngu nụ ono!
Tukoshikwa iya phụ alị-eze ono,
ẹ-te ekujedu ẹpha ngu ono;
- 7 kẹ l'ẹphe gbuwaru ndu eri Jékọpu pyaapya;
bya emebyishiwa ufu iya.
- 8 Be emekwa t'ayi nwụa ọnwu
iphe dụ ẹji,

nna ayi oche phẹ meru!
Phunuaru ayi imiko ẹgwegwa;
kẹ l'ayi ta mahẹdu ọzo ayi e-shi iya.

⁹ Yeru ayi ẹka

nggube Nchileke,
bụ onye ndzọfuta ayi;
k'ophu ee-shi ẹge ono
kwabẹ ẹpha ngu ugву.
Guderu k'ẹpha ngu nafuta ayi;
nggu agụaru ayi nvụ
l'iphe dụ ẹji ayi meshiru.

¹⁰ ?Bụ ngunu meru iphe
iphe bụ mbakeshi aji ẹke Nchileke ayi nọ?

Nọdunu ayi l'ifu mee t'iphe
bụ mbakeshi maru
l'ị gwataru ụgwọ ọchi mee
ndu ono, ejeru ngu ozi,
ẹphe gbushiru ono.

¹¹ Tẹ ude, ndu nọ l'ọka mkporo
atsụ runua ngu l'ẹhu!

Gudenu agburu-ẹhu ngu
mee tẹ ndu e kperu
nkfugbu nweru onwẹphe.

¹² Kfua ndu obutobu ayi phẹ

ụgwọ iphe dụ ẹji,
ẹphe meru ngu ugbo ẹsaa;
mbụ iphe-iphere, ẹphe
mekotaru kpua

nggube Ojejoje;

¹³ k'ophu ayibe ndibe ngu;

mbụ ayibe aturu ono,
iiche nche ono etua ngu ẹpha
jeye lẹ tutu yoyo;
mbụ l'ayi e-tu ngu ẹpha
shita l'ogbo sweru ogbo.

80

Egву-oma, Ásafu deru nụ onye ishi egву; t'e gude olu egву "Okfukfulike Ọgba-ndzu"
gụa ya

¹⁻² Ngabẹnuru ayi nchị;

nggube onye eche Ízurẹlu
l'ọ bụ onye eche aturu;
bụru onye anọduje achị
ndibe Jósefu l'ọ bụ onye
chị igwe aturu l'ẹje nri.

Tẹ nggube onye ono,
sugaru lẹ cherobimu ono
chinua l'ọ bụ anwụ l'ifu

ndu ikfu Ífuremu;
mẹ kẹ ndu Bénjaminu yẹle kẹ ndu Manáse!
Byiko rụkotanu ike ngu bya adzọfuta ayi!

- 3 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;
nggube Nchileke!
Munuaru ayi onu-ochi;
k'ophu aa-dzofuta ayi.
- 4 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike;
?bukpo teke ole; be ehu
e-ghuberu ngu eghughu;
ke t'e b'i nuje ekfukfu,
ndibe ngu ekfu anu ngu?
- 5 Nta-a b'i mewaru ephe;
enya-mini aburu ephe nri;
mee ephe; ephe angua enya-mini,
jiru njaka-onu.
- 6 I mewaru; ndu obutobu ayi;
ephe aja ayi ewena;
mee ndu ohogu ayi l'achi ayi ochi.
- 7 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;
nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike!
Munuaru ayi onu-ochi;
k'ophu aa-dzofuta ayi.
- 8 O bu nggu shi le Ijiputu
gbuta vayinu wolata;
bya achiko ndu ohodo
chishia l'ali ephe; woru iya dzabe.
- 9 O bu nggu gude eka ngu
gbuchashia eke i dzaberu iya.
Yo bya agbaa ogbaragba,
chikoru ali ono l'o ha jegbaru.
- 10 Yo jaa ajaja jachikota iphe bu ugvu;
mbu l'ekali iya halephu l'eli
l'o bu eze oshi sida.
- 11 Ekfukala iya jeruru eze enyimu.
Ogbaragba iya atuko
ekemeke obule dzuru;
mbu jeye le
Enyimu Yufuretusu.
- 12 ?Nanu ege o du;
b'i fokashiru mgbabu iya;
k'ophu iphe bu onye esweta nu
ejeje je awo akpuru iya ege o du iya?
- 13 Ezi-oswa, shi l'egbudu
awukfuta iya bya atakwoshia ya.
Unwu anumanu aburu iya;
be ephe gude azu onwephe.
- 14 Latanu azu lakfuta ayi;
nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike!

- Shinu l'imigwe lee ẹnya
phukpoduaphu iphe amụ nụ.
Byiko letanu vayinu ngu-a ẹnya;
- 15 mbụ vayinu, bụ nggụbedua
gude ẹka ngu dzabẹ iya;
mbụ nwata nwoke,
bụ nggụbedua gude ẹka ngu zụa ya zụfuta.
- 16 Vayinu ngu ono; b'e gbutsuakwaru.
Oku dzukotaakwaru iya.
Mba, ị baru ndibe ngu
meekwaru t'ephe laa l'iyi.
- 17 Kwakọbenu nwoke ono,
bụ nggụbedua gude ẹka ngu fọta iya ono;
mbụ onye ono,
bụ nggụbedua gude ẹka
ngu zụfuta iya ono.
- 18 Oo ya bụ k'ophu ayi ta aghaduru ngu azu.
Menua tẹ ndzụ buru nk'ayi;
ege ayi a-wata oku epha ngu odo.
- 19 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;
nggube Nchileke,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike!
Munuaru ayi onu-ochi;
k'ophu aa-dzofuta ayi.

81

Egву, Ásafu deru nụ onye ishi egву; t'e gude ngwa-egву gítitu gụa ya

- 1 Unu gụa egву ẹhu-otso-ena nụ Nchileke;
onye bụ iya bụ ike ayi!
Unu gude ẹhu-otso-ena
tụa ụzu l'ifu Nchileke kẹ Jékọpu!
- 2 Unu watanụ oгу egву;
unu eye iya nkwa!
Unu kpooru iya ogumogu; mẹ une!
- 3 Unu gbua ụpyoku;
m'ọ Onwa Ophungu fulephu!
Unu gbukwaa ya phụ;
m'onwa dzulephu edzudzu;
- 4 l'iphe ono bukwa ome-l'alị,
a turu doberu ndu Ízurelu;
mbụ l'oo iphe Nchileke kẹ Jékọpu
tọru okpa iya; sụ t'e tsoje.
- 5 O bụ ekemu, o turu;
yo shihu ike;
bya asụ tẹ Jósefu meje
teke ono, o tsoru ndu Íjiputu oгу ono;
mbụ l'ẹke ono, mu nuru
okfu ẹ te dodu mu ẹnya ono.
- 6 Okfu ono suru: "Oo yẹbedua
pafuru ephe oke ivu, shi nọdu ephe l'ishi;

- bya ezia ephe nkata ivu ono,
ephe shi vuru ono.
- ⁷ Teke unu nọ l'iphe-ẹhuka;
be unu kuru iya oku.
Ya anọdu l'urukpu;
gude egbe-igwe za unu oku;
bya adzofuta unu.
Ya gude mini Meriba data unu.
- ⁸ Unube ndibe iya;
unu ngabekpoduaphu;
te ya loo unu ẹka le nchi!
Unube ndu Izurelu;
unu ngabekpodaru iya phu nchi!
- ⁹ Te b'ọ dukwa iphe ọdo,
unu e-dobe; l'agwa
agwagwa l'ẹke unu nọ;
ophu o dukwa iphe ọdo,
unu a-bajeru ẹja.
- ¹⁰ Ishi iya buru l'oo yebedua bu
Ojejoje; buru Nchileke unu.
Oo yebedua bu onye
dufutaru unu le Ijiputu.
Unu kpuhaa onu unu ekpuhaa;
te ya nua unu nri.
- ¹¹ Obenu le ndibe iya
ta angaduru iya nchi;
mbu le Izurelu te ekwedu nọdu iya l'ẹka.
- ¹² To du iya bu; ya eworu ephe
haaru ẹjo okpoma ephe;
t'ephe tsowaruru iphe ephe ritaru l'obu ephe.
- ¹³ Ndege ndibe yebe Nchileke
a-ngaberu iya nchi;
o -buru le ndu Izurelu e-tso uzo, ya toru ephe;
- ¹⁴ me to ga atsukwa iya l'ehu
mbu omekputa ndu ohogu ephe.
Ya ga egude ike iya chia
ndu ephe du ashi okpu-akpo.
- ¹⁵ Ndu Ojejoje du ashi
wozifutaje onwephe ali l'ifu iya;
ya ahua ephe ahuhuhu jeye le tutu yoyo.
- ¹⁶ Obenu l'unubedua;
be ya e-gude okpobe witu nua nri;
gude manu-engu,
shi l'agbara-mkpuma nu-jia unu ephe."

82

Egву-oma, Asafu deru

- ¹ Nchileke batawaru le
ndzuko ndu ikpe;
nọdu l'ẹke ono;

- tẹ ya kpee ẹphe ikpe.
² Ọ sọru ẹphe: “?Bụ teke ole;
 bẹ unu a-ha okpe ẹjo ikpe;
 haa okpe l'eyeru ndu akirishi?
³ Unu hanuaru ndu ukpa;
 mẹ ndu a toru ogbe enge.
 Unu ekpeje ikpe, dọ mma l'ẹhu ndu ukpa;
 mẹ ndu, aakpa ẹhu.
⁴ Unu gbafuta ẹphe l'ẹka ndu akirishi!”
⁵ Ẹ to nwedu iphe ẹphe maru;
 tọ dọ iphe edoje ẹphe ẹnya.
 Ẹphe anọduje adakpu
 adakpu l'ẹkpuru-ọchi.
 Ẹke a tọru okpa-ali
 mgboko l'ọ ha tọkookwaru anga anganga.
⁶ Mu sọru: “L'unu bọtsukwa chi l'ẹhu l'ẹhu;
 unu l'unu ha bọkota unwu
 Ọkaribe-Kakọta-Nu.
⁷ Obenu l'unu e-mekochaa
 nwuhu ẹge madzọ
 mmakanu anwuhuje.
 Unu e-mekochaa dashia ẹge
 ndu ishi ọdo adashije.”
⁸ Gbalihu nggube Nchileke;
 kpee mgboko ikpe;
 kẹ l'iphe bọ mbakeshi
 bọkota ọkẹ-iphe ngu.

83

Egvu-ọma, Ásafu deru

- ¹ Nggube Nchileke;
 ba dahukwa nkichi.
 Ba anodushinu nwangijinggiji;
 nggube Nchileke;
 ba dashinu rigbidingu.
² ?I phuwaru ẹge ndu
 ohogu ngu aphu temutemu;
 mẹ ẹge ndu i dọ ashị
 etsuru ngu ẹka l'okpoma.
³ Ẹphe gude ẹregede
 l'achị idzu ndibe ngu;
 mbu l'achị iphe ẹphe
 e-me ndu nọ ngu l'obu.
⁴ Ẹphe sọru t'ẹphe bya
 t'ẹphe lua ọha ono;
 t'ẹphe mee t'ẹ b'ọ dufe
 onye a-nyatakwadu ẹpha Ízurelu ọdo.
⁵ Idzu bọ ẹphe nanu
 t'ẹphe mee ngu ẹjo iphe.
⁶ Ndu ono bọ ndu Édọmu;
 ndu Ishimelu;

- ndu Héga; ndu Móabu;
 7 ndu Gibalu; ndu Amọnu;
 me ndu Amaleku.
 Ndu Filísutiya yíkwa iya phụ;
 ndu Táya ayíru iya.
- 8 Ndu Asiriya byawaru bya etsoru ẹphe
 t'ẹphe buru agbaru-ike ndibe Lótu.
- 9 Menua ẹphe iphe i meru Mídiya.
 Mee ẹphe ẹge i meru Sizéra
 yele Jabinu l'iku Ẹnyimu Kishọnu;
- 10 mbụ ndu ono, i meru;
 ẹphe aburu kpurupyata le Ẹnu-Dọ;
 mee ẹphe; ẹphe aburu ọzu wụshiru l'alì ono.
- 11 Menua ndu oke amadụ ẹphe
 iphe i meru Orebu;
 me Zẹbu;
 nggu emekwaaphu ndu
 ishi ẹphe iphe i meru Zeba;
 me Zalumuna;
- 12 mbụ ndu ono, sụjeru:
 "T'ẹphe lụta alì Nchileke nweru ono."
- 13 Nggube Nchileke mu;
 menua ẹphe t'ẹphe dọ l'ọ bụ uphuku;
 mbụ t'ẹphe dọ l'ọ bụ ẹswa ereshi,
 pherephere zikashiru.
- 14 T'ọ buru ẹge ọku anọduje
 adzụ phophopho l'ọswa;
 m'ọ bụ ẹge ọku adaja taphutaphu l'ugvu
- 15 buru ẹge ịi-da phukaphuka
 l'ọ bụ oke pherephere chia ẹphe ọso;
 nggu egudekwaphu
 oke pherephere ngu ono yee ẹphe egvu.
- 16 Menua t'iphere ji ẹphe ifu;
 k'ọphu ndiphe a-wata ọcho
 ụzo, ẹphe e-shi maru ẹpha nggube Ojejoje.
- 17 T'e meje ẹphe iphe-iphere;
 meru ọtsu egvu ye ẹphe l'ẹhu tekenteke.
 T'ẹphe tsọkwaa iphere laa maa.
- 18 Ẹphe amakwanụru l'ọ bụ
 nggube onye ono, ẹpha
 bụ Ojejoje ono
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ
 le mgboko mgburumburu.

84

Egvu-ọma, e deru nụ onye ishi egvu t'unwu Kora gụa; t'e gude ngwo egvu gítitu gụa
 ya

- 1 Iphe ẹke i bu amakwanụ;
 nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
- 2 Ọogushi mu ẹgu ike; meji l'atọfu mu atọfu;
 te mu nọdu l'eze-ulo Nchileke.

- Obu mu; mę ehu mu l'ọ ha
ara l'araku Nchileke ono, nọ ndzụ ono.
- ³ Ọkpaleboku nwetsuaru ẹke
oobugbaa l'eze-ulo ngu ono;
ęsa enwekwaruphu ẹke
ọokpaje ẹkfuna; nọdu zushia unwu.
Eke ono bu l'iku
ęnya-ngweja
nggube Ojejoje,
bu Ọkaribe-Kakọta-Ike;
mbu nggube Eze mu, bu Nchileke mu.
- ⁴ Ọnu-oma bu ndu bu ebubu l'eze-ulo ngu;
ke l'ephе anọduje etu ngu epha tekenteke.
- ⁵ Ọnu-oma bu ke ndu bu nggu
bu agbaru-ike ephе;
mbu ndu bu ege ephе e-me
jerua Ugву Záyọnu bu iphe
uche iya echije ephе ehu.
- ⁶ Ọobuje; teke ephе esweta
le nsuda nsuda Baka;
yo du ephе l'ọ bu ẹke mini awu;
dukwapu ephе l'ọ bu ẹke
mini udzu-mini chishiru ike;
ekemeke aburu okpuru.
- ⁷ Ephе anọduje aka oshihu ike l'eje;
gbururu jeye teke ephе
e-jekfu Nchileke le
Ugву Záyọnu.
- ⁸ Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bu Ọkaribe-Kakọta-Ike;
nunua iphe mu ekfu anu ngu!
Ngaberu mu nchi;
nggube Nchileke ke Jekọpu!
- ⁹ Ọ bu nggu bu onye ono,
egbochitaje ayi ono
nggube Nchileke!
Lenua onye ono, i wuru
manu l'ishi ono ęnya t'ọ baa ngu l'obu.
- ¹⁰ Onye noru ujiku lanu
l'eze-ulo ngu kakwa
onye noru unu afa labu
l'ukporo afa iri l'eke odo mma.
Ọ kakwa mu mma te mu
buru onye nche l'onu-uzo
ulo Nchileke; karia le mu
bu l'ulo ejo madu;
- ¹¹ kele Ojejoje, bu Nchileke
du l'ọ bu ęnyanwu;
buru onye egbochitaje ayi.
Ọ bu Ojejoje emejeru

ndiphe eze-iphe-oma;
 l'emeje t'a kwabe madzu ugву.
 E to dudu iphe du mma,
 o kejeru eka ngву l'e to
 ndu iya ndu uta e-ta nodu le ndzu ephe.

¹² Nggube Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 onu-oma bu k'onye bu ngгу b'o dakoberu.

85

Egву-oma, e deru nu onye ishi egву t'unwu Kora gua

- ¹ I koshiru l'ali ngu no ngu l'obu
 nggube Ojejoje;
 bya emee t'iphe duru
 ndibe Jekopu le mma odo.
- ² Ejo iphe ndibe ngu meshiru;
 bi gukotaru ephe nvu;
 bya eworu iphe kpube
 l'iphe du eji, ephe meshiru l'o ha.
- ³ I chikowaru oke
 ehu-eghughu ngu l'o ha gwobe;
 pakotaru ehu-eghughu ono,
 ata kfukfukfu ono haa.
- ⁴ Dophunu ayi azu l'onodu ayi;
 nggube Nchileke,
 bu onye ndzofuta ayi;
 nggu achiru iphe bu
 iphe eghu ngu nu l'eke ayi no wushi!
- ⁵ Iphe ayi meru; ?l'oo-ghuwa
 ngu ru eghughu gbururu jeye to.
 Mbụ; ?ii-hawaru
 ehu-eghughu ngu ono
 t'o shi l'ogbo sweru ogbo.
- ⁶ ?T'ii mehedu t'ayi jakerehu odo to;
 k'ophu ehu a-nodu atsoshi
 ndibe ngu ena l'eke i no?
- ⁷ Koshinu ayi ege i yeberu ayi obu;
 nggube Ojejoje.
 Dzofutanu ayi.
- ⁸ Mu a-ngabe nchi nu iphe
 Nchileke, bu Ojejoje ekfu.
 L'o kweru ukwa le ya e-me
 t'ehu du ndibe iya agu;
 mbu ndu, duru iya le nsu.
 Obenu l'iphe ephe a-kwabe
 enya bu t'ephe ba alaphuhe
 azu l'ome eswe odo.
- ⁹ Iphe doru enya bu le
 ndu atsu Ojejoje egву;
 be oobyaakwa adzofuta;
 k'ophu o-gbu-nwii-nwii ya

- a-bya l'ali ayi odo.
 10 N-yemobu yele ire-lanu
 a-gba onwephe ndzuta.
 Odobe-eka-ndoo yele
 nchi-odu-ndoo anmaa onwephe akpa.
 11 Ire-lanu e-shi l'ali mifutatsua.
 Odobe-eka-ndoo eshi l'imeli
 pyofu enya l'ele mgboko.
 12 Ojejoje bu iphe du mma;
 be oo-nuduje anu madzu;
 bya emee t'iphe ayi meberu
 l'ali ayi mehu emehu.
 13 Odobe-eka-ndoo e-vutajeru iya uzo;
 je akpaziaru iya eke,
 oo-nodu aha okpa eshi.

86

- Dévidi ekfu anu Nchileke
 1 Ngabenu nchi;
 nggube Ojejoje; za mu oku;
 kele mu bu onye ukpa,
 e te nwedu ege o haru iya.
 2 Letanu mu enya;
 kele mu yeru ngu obu.
 O bu nggu bu Nchileke mu;
 dzofutanu mube nwozi ngu,
 dakoberu ngu nu.
 3 Phunuaru mu imiko;
 nggube Nnajiufu;
 ke l'o bu nggu;
 be mu anuduje
 akpo-ku mkpurumkpuru.
 4 Menua t'ehu tsoo mube nwozi ngu ena;
 ke l'o bu nggube Nnajiufu;
 be obu mu kpamukpamu akpo-ku.
 5 Nggube Nnajiufu;
 i bu onye oma; bya aburu
 onye agujeru madzu nvu.
 Iphe bu ndu arakuje ngu nu;
 be iyejeru obu nshinu.
 6 Ngabe nchi; naru iphe
 mu ekfu anu ngu;
 nggube Ojejoje!
 Ngabenu nchi;
 nua mkpu, mu echiku ngu
 t'i meeru mu eze-iphe-oma!
 7 Teke iphe atsu mu l'ehu;
 be mu akpo-kuje ngu;
 kele mu maru l'ii-nu-a olu mu.
 8 A -bya l'iphe bu agwa;
 be t'o nwedu ophu du

l'ọ bụ nggube Nnajiufu;
 ọphu ọ dudu iphe ẹphe eme,
 aa-turu yeru ọphu iime.

- 9 Iphe bụ mbakeshi ono,
 bụ nggu gude ẹka ngu
 mee ẹphe ono
 e-mekochaa bya abaaru
 nggube Nnajiufu ẹja;
 jaa ngu ajaja.
- 10 Onanu aburu ọ l'ị ha nshinu;
 l'anọduje eme iphe,
 du biribiri.
 Ọ bụ nggubedua
 nwenkinyi ngu bụ
 Nchileke.
- 11 Nggube Ojejoje;
 kpọ-ziaru mu ọzo ngu;
 k'ọphu mu a-nọdu etso
 ọzo ire-lanụ ngu ono.
 Menua t'oriri mu buru nanu l'ẹke ị nọ;
 k'ọphu mu a-nọdu atsu ẹpha ngu egvu.
- 12 Mu e-gude obu mu l'ọ ha
 kele ngu ekele;
 nggube Nnajiufu,
 bụ Nchileke mu.
 Mu a-nọdu aja ngu ajaja jeye ọ tutu yoyo;
- 13 ọ l'ị yenukaru mu obu eyenuka;
 bya anafutawa ndu mu l'alị maa.
- 14 Nggube Nchileke;
 ndu eku onwephe ekuku
 wu-lihuakwaru bya etso mu okfu.
 Ndu ẹ ta phujeduru madu
 imiko edzukobe l'achi nta ishi mu;
 mbu ndu ono, ẹ te nwedu
 iphe ẹphe guberu nggube Nchileke ono.
- 15 Obenu ọ nggube Nnajiufu,
 bụ Nchileke aphujeru madu imiko;
 l'emejeru madu
 eze-iphe-oma.
 ẹhu te eghujedu ngu
 eghughu ẹgwegwa.
 N-yemobu ngu;
 be iyeje yee ya k'etsutu iya.
 Ị bukwaphu
 o-me-g'o-kfuru.
- 16 Ghanuaru mu ifu;
 phu mu ru imiko!
 Menua te ike nọdu mube
 nwozi ngu l'ẹhu!
 Dzonua mube nwatibe,
 nwanyi ono,

ejeru ngu ozi ono!
 17 Koshinu mu iphe-ọhubama,
 e-me tẹ mu maru l'ị dụ
 mma; k'ọphu bụ;
 ndu ọhogu mu -phụa ya;
 iphere egude ẹphe;
 kele nggube Ojejoje
 gbawaru mu mkpu bya adụa mu obu.

87

Egvu-ọma, ụnwu Kora guru
 1 Ojejoje tųwaru ọkpa-alị
 ụlo iya l'eli ugvu, dụ nsọ.
 2 Ojejoje yeru Záyọnu obu;
 karia ẹge o yeru iphe
 bụkpo ẹke ọdo,
 ụnwu Jékọpu bu.
 3 Nggube eze mkpukpu ke Nchileke;
 e kfukashitsua k'iphe biribiri ngu:
 4 “Ndu Réhabu; mẹ ndu Bábyilọnu;
 be mu guakwaru ye le ndu maru mu nu.
 Ndu Filísutiya; ndu Táya;
 mẹ ndu Kúshi;
 be mu gukobeke waru iya phụ.
 Ndu ono l'ẹphe ha;
 be aa-gukotaru ye le ndu a mụru le Záyọnu.”
 5 Aa-nọdu ekfu ke Záyọnu; sụ:
 “L'onye ọwaa yele onye ọphu;
 b'a mụkwaru le Záyọnu.
 O bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ
 l'onwiya e-me iya t'ọ nguru anguru.”
 6 Ojejoje e-de l'ẹkwo, o deru ẹpha ndiphe; sụ:
 “L'onye ọwaa b'a mụru le Záyọnu.”
 7 Ndu agụ egvu; mẹ ndu ete iya
 etete a-tụko gụa egvu; sụ:
 “O bụ le Záyọnu; be mini ndzu
 shi l'atsọfutaru ẹphe!”

88

Egvu-ọma; ẹvù, Hemanu, bụ o-shi-l'eri Zera raru nụ onye ishi egvu tẹ Ụnwu Kora
 gụa. T'e gude olu-aphụ gụa ya
 1 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke, adzoje mu nụ;
 mu anọduje ngu l'ifu;
 eswe l'enyashi;
 l'akwa ẹkwa onwomu.
 2 Tẹ ekfukfu, mu ekfu anụ ngu ruaru ẹke ị nọ.
 Ngabenu nchị l'ẹkwa,
 mu akwa;
 3 kele ndzu mu l'ọ ha;
 be iphe-ẹhuka jiru iya;

- oge onwu mu atụwa kperere-kperere.
- ⁴ A gụwaru mu ị ndu
aabyawa okpochi ẹja.
Mu dụwa l'ọ bụ nwoke,
ike gvuru.
- ⁵ E wowaru mu nwuhaaru ndu nwuhuru anwuhu.
Mu dụwa l'ọ bụ onye
e gburu togbo l'ime ili;
mbụ l'ọ bụ ndu ono,
ẹ tii nyatahedu ono;
mbụ ndu ono, unu l'ephe bukahuru;
ophu iiletahedu ephe ẹnya ono.
- ⁶ I chewaru mu l'ili, katsukpo ogvu;
buru iya kakota ogba ochi.
- ⁷ I wowaru oke ẹhu-eghughu ngu byabe mu.
I gudewa akpara-mini
nke ngu nwuru mu ye l'ime mini.
- ⁸ I natawaru mu ndu mu l'ephe
shi eshi okpobe onya.
I mewaru; ephe anoduje
ebu ubara eyeru mu.
I gubudowaru mu l'ẹke
mu ta alufuta-ghehedu.
- ⁹ Mu jewaru iphe-ehuka jeye
ẹnya agbahu mu ochi.
Mboku-mboku;
be mu anoduje eku
nggube Ojejoje.
Lekwa ẹka mu ẹbo-ẹbo ẹge
mu chiliru ngu iya.
- ¹⁰ ?Iimeje iphe dụ biribiri
koshi ndu nwuhuwaru anwuhu ọt?
Ndu nwuhuru anwuhu;
?ephe e-gbeshi jaa ngu ajaja ọt?
- ¹¹ ?Aanoduje l'ime ili atụ onu
ege i yeberu madụ obu ọt?
?T'aanoduje l'ẹke eegwe
madụ urrekfu kfua l'ị bụ
o-me-g'o-kfuru?
- ¹² ?Bụ l'ẹke gbaru ochi;
be aanoduje amaru iphe dụ biribiri, iimeebe?
T'aanoduje l'alị ẹke ẹ ta nyatahedu
onye laru iya nụ;
kfua ẹge ị buta-be onye
doberu ẹka ndoo?
- ¹³ Obenu ị mu araku
nggube Ojejoje
t'ị bya agbaaru mu mkpu.
Iphe bụ utsu, sweru esweswe;
be mu ekfukotaje anụ ngu.
- ¹⁴ ?Bụ ngunu kparu iphe

- ị jikaru mu
 nggube Ojejoje?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 i sweru mu ẹnya tengu?
 15 Eshinu mu bụ nwata;
 b'e shi kpata mu ẹhu;
 k'ophu mu nọwaa
 dzee dzee ndzu.
 I kpawaru mu ẹhu;
 ike agvwa mu;
 mu ta amahẹ ụzo,
 mu e-shi iya.
 16 Oke ẹhu-eghughu ngu
 dzuwaru mu ẹhu.
 I yetawaru mu egvu;
 k'ophu bụ lẹ mu bwa
 iphe mmanu.
 17 Mbọku-mbọku;
 bẹ ẹphe ekephetaje mu
 l'ọ bụ onye utso ribudoru.
 Ẹphe rikputawaru mu erikputa.
 18 I nafuwaru mu ndu mu
 l'ẹphe shi ayi;
 mẹ ndu yeru mu obu.
 Nta-a bwa ẹkpuru-ochi
 bụ ẹgiri ọnya mu.

89

Évù, Etanu, bụ o-shi-l'eri Zera raru

- 1 Mu a-gu egvu gude kfua ẹge
 n-yemobu Ojejoje habe.
 Mu a-gu iya jeye lẹ tutu yoyo.
 Mu e-gude onu mu kfua
 t'ogbo, nonu maru l'i bụ
 o-me-g'o-kfuru.
 2 Mu a-ra iya arara;
 lẹ n-yemobu ngu a-nọ jeye lẹ tutu yoyo.
 O bụ ẹge-a akpamigwe nguru anguru-a
 bụ ẹge iphe i kfuru angujeru.
 3 I suru l'onye ị fọtaru;
 bẹ nggu l'iya gbawaru ndzu;
 l'i riru Dévidi, bụ nwozi ngu angụ; sụ:
 4 "L'ii-me awa iya t'ẹ b'ọ chihu
 achihu jeye tẹ tutu yoyo;
 nggu emee aba-eze iya
 t'ọ nguru anguru tsube
 l'ogbo sweru ogbo."
 5 Imigwe l'ọ ha atụ onu
 ẹge ị dū-be biribiri
 nggube Ojejoje.
 Ookoshikwaphu l'i bụ

onye evudoshije ike l'ẹke
ndzuko ngu nọ.

- 6 Mbụ; ?bụ onye ẹ ndu,
bụ l'imigwe ẹ aa-turu yeru Ojejoje.
?Bụ onye ẹ ndu nọ l'imigwe;
ẹ aa-turu yeru Ojejoje?
- 7 Ẹke ndu dụ nsọ k'imigwe
dzukoru ẹ aatsujekwa Nchileke egvu.
Ọ kakọta ndu nọ-pheru iya
mgburumgburu ọdu egvu.
- 8 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
?bụ onye dụ l'ọ bụ nggubedua.
I ha nshinu;
nggube Ojejoje.
Ege ono ẹ ovudoshi ike
l'iphe ị vudo nọ-pheru ngu mgburumgburu.
- 9 Oke eyii eze ẹnйimu bụ nggu b'ọ nọ l'ẹka.
Ejo akpara-mini bụ nggu atuzitaje iya.
- 10 Rẹhabu b'i gudewaru;
yọ daburu l'ọ bụ onye
e gburu egbugbu.
I gudewa ike ngu chia
ndu ọhogu ngu;
ẹphe agbaa nanu nanu.
- 11 Igwe l'ophu bụ nke ngu.
Eliphe l'ophu aburu nke ngu.
Ọ bụ nggubedua turu ọkpa
mgboko l'ọ ha;
yele iphe bụ iphe nọ iya nu.
- 12 Ụzo isheli; l'uzo ọhuda bụ
nggubedua meru iya dobe.
Ugvu Tábo yele
Ugvu Hemonu anọduje
agụ egvu ẹhu-otso-ena
teke ẹphe nuru ẹpha ngu.
- 13 Oshi-ẹka ngu bụ agburehu kpau.
Eka ngu shihuru ike;
eka-utara ngu aka.
- 14 Odobe-ẹka-ndoo yele ikpe,
vudo nhamunha b'e gude
tọo ntọ-l'alị aba-eze ngu.
I kpajeru n-yemobu;
mẹ ovudoshi ike l'iphe
i kfuru ye;
yo vutaru ngu ụzo l'iphe bụ iphe iime ememe.
- 15 Ọnu-oma bụ kẹ ndu,
mutawaru t'ẹphe kpọ-kuje ngu;
mbụ ndu bụ iphoro,

- shi l'ẹke nggube Ojejoje nọ;
 be ẹphe egudeje eje.
- 16 Ẹphe egudeje ẹpha ngu ete
 ẹswa mkpurumkpuru.
 Ẹphe anọduje akpo-ku ngu
 l'i bu onye doberu ẹka ndoo.
- 17 Ke l'ọ bu nggu bu ike,
 du biribiri, ẹphe nweru.
 O bu okfu l'ayi nọ ngu l'obu
 meru iphe iimeje te ike ayi kangoo.
- 18 Nggube Ojejoje; o bu nggu;
 be nuru ayi onye mgbochita.
 O bu onye nsọ ke ndu
 Ízurelu; be eze ayi shi l'ẹka.
- 19 O nweru teke i gude àphù
 zia ndu nke ngu ozi;
 sù: "L'i mewaru te
 agburu-ẹhu kalẹru onye soja lanu."
 Nggu abyawa l'ẹke ndibe
 ngu nọ; bya afota onye lanu;
 mee ya t'ọ buru onye
 ndiphe a-nọdu akwabe ugву.
- 20 L'i phụwaru nwozi ngu,
 bu Dévidi.
 L'i wowaru manụ ngu,
 du nsọ wụa ya l'ishi.
- 21 Sù l'ọ bu ẹka ngu;
 be ii-gude mee ya;
 yọ nguru anguru;
 mbu l'ọ kwa nggube Nchileke
 emeje te ike ka iya adudu.
- 22 Ẹ to nwedu ndu ohogu iya,
 a-du ike kebuta iya t'ọ tujeru ẹphe utu;
 ophu ndu akirishi 'ahadu iya.
- 23 Ndu achị iya nu;
 be ii-nọdu iya l'ifu dzopyashia;
 chitsushikota ndu o du ashị.
- 24 N-yemobu ngu yele ovudoshi ike
 l'iphe i kfulu; be e-swijeru iya.
 Yọ buru ẹpha ngu;
 be oo-gude ike iya kangoo.
- 25 Alị-ezi iya; be ii-me to jaa ajaja;
 mbu t'o shi le eze ẹnyimu;
 saa jeye le Ẹnyimu Yufurétusu.
- 26 Oo-nọduje araku ngu; sù:
 "L'oo nggu bu nna iya;
 buru Nchileke iya;
 bukwaruphu
 agbara-mkpuma, adzofutaje iya nu."
- 27 Nggubedua l'onwongu

- e-me iya; t'ò bụru ọkpara ngu;
mbụ t'ò bụru iya a-katsụa
l'iphe bụ ndu eze, nọ lẹ mgboko-a.
- 28 N-yemobu ngu l'ẹke, ọnono a-bụru ojejoje.
Ọgba-ndzụ nggu l'iya ta
byadụ bya amingā amingā.
- 29 Awa iya bẹ ii-me;
t'ẹphe ba achihu achihu
gbururu jeye lẹ gbururu.
Alị-eze iya bụ ẹge igwe
a-nọ-bebe bụ ọo-nọ-bebe.
- 30 “Ọ -bụru l'unwu iya
jikaru ome ekemu ngu;
jika otso iphe ị tūru ọkpa iya;
- 31 ọ -bụru l'ẹphe dakaru ome-l'alị,
ị tūru doberu ẹphe;
jika ome iphe ị sūru t'ẹphe meje;
- 32 bẹ ii-gude mgboro-igwè
hùà ẹphe àhùhù;
mbụ gude ẹchachi hùà ẹphe
k'iphe dụ ẹji, ẹphe eme.
- 33 Ọle tịi hakwanu ẹphe oyeru obu;
ọphu ii-hadu ovudoshi ike,
l'iphe ị kfuru l'ii-me.
- 34 L'ẹ ndzụ, nggu l'ẹphe gbaru b'ẹ tii mebyidu;
ọphu iigba-nwedu iphe
shiwa ngu l'ọnu lufuta.
- 35 L'ị gudewa kẹ l'ị dū nsọ
ria angụ ugbo lanụ sefu ẹka;
l'ẹ to nwedu l'ị dzụaru Dévidi ẹjo-ire;
- 36 l'awa iya a-nọ gbururu jeye gbururu;
l'ọ bụ ẹge ẹnyanwu a-nọ-bebe;
bụ ẹge alị-eze iya a-nọ-bebe.
- 37 L'ii-me iya t'ọ nọo gbururu
jeye lẹ gbururu l'ọ bụ ọnwa,
bụ iphe agba ekebe
l'akpamigwe l'ị bụ
o-me-g'o-kfuru.”
- 38 Obenu l'onye ono,
ị wūru manụ l'ishi ono;
b'ị jikawaru; gbado iya.
Ehu eghuwa ngu
eghughu l'ẹke ọnono.
- 39 I jikawaru ndzụ,
nggu lẹ nwozi ngu gbaru;
wotawa okpu-eze iya gwọo l'alị.
- 40 Upho-mkpuma iya l'ọ ha;
b'ị tsukposhikotawaru;
tsuwaa ọlo-mgbochi iya yọgiri-yogiri.
- 41 Ndu l'eswe esweswe
gwowaru iphe ya tūtu-a.

- Ndu obutobu iya bu-wa iya;
 be ephe egudeje eme iphe ochi.
- 42 I mewaru te ndu ohogu iya mekputa iya.
 I mewaru t'ehu tso ndu ohogu iya ena.
- 43 I mewaru; ogu-mbeke ya;
 yo swikobe aswikobe;
 bya emee t'oo dujehe ike
 vudoshia ike l'ifu ogu.
- 44 I meru; ugву, o nweru arushihu;
 mewa aba-eze iya;
 yo gwoo l'ali.
- 45 I meru iya;
 yo kahu le nwokoro;
 bya emeru iphere
 kpua ya l'o bu
 uwe-nlokpuru.
- 46 Nggube Ojejoje;
 ?bu teke ole;
 be oo-du ege-a du-bebe.
 ?li-domiwaru onwongu jeyewaru to?
 ?Bu teke ole;
 be ehu-eghughu ngu e-nwu
 l'o bu oku nwubebe?
- 47 Byiko; nyatakwa ege
 ndzu mu du-be mkpirikpi;
 kele madzu, i meru, bu iphe mmakanu.
- 48 ?Bu onye a-no ndzu
 t'e b'o nwuhuhe anwuhu?
 ?Bu onye a-du ike dzoo
 onwiya; t'e b'o laa maa.
- 49 Nggube Nnajiufu;
 ?bu awe b'i dobehunuru
 eze n-yemobu obu ngu ono;
 mbu n-yemobu ono,
 i gude ke l'i bu
 o-me-g'o-kfuru ribuaru
 Dévidi l'angu ono?
- 50 Nnajiufu; nyatakwa ege
 e metabewaru nwozi ngu iphe-iphere;
 me ege mu tatabewaru nshi
 l'ochi, ndiphe achu mu;
- 51 mbu ewena, ndu ohogu
 nggube Ojejoje anoduje aja onye ono,
 i wuru manu l'ishi ono
 ewena l'ekemeke obule,
 o turu okpa iya.
- 52 T'ajaja buru ke Ojejoje jeye le tutu yoyo!
 Ono kwa ege o du;
 buru ege ono b'o du.

90

Ekfukfu, Mosisu onye ke Nchileke kfuru nu Nchileke

- 1 Nggube Ojejoje;
keshinu k'ede-nwede;
bu nggu be ayi nohawa l'eka.
- 2 Temanu te ugvu ugvu nodu;
mbu temanu t'i mee eliphe; me mgboko;
b'i buha Nchileke;
buru Nchileke ono;
be ii-bu jeye le tutu yoyo.
- 3 Iimeje te madzu ghoo eja.
Isuje ayi t'ayi nwuhu;
ghoo eja odo.
- 4 Ke l'unu afa labu l'ukporo afa iri dule ngu-a
l'o bu ujiku lanu;
mbu l'o bu nwa-njibu-enya l'enyashi lanu.
- 5 Iigudeje anwuhu kpofu madzu
l'o bu onye kpofuru eswa;
kele madzu du l'o bu iru ewu.
- 6 L'utsu; be onoduje aja pulapula.
O -be l'urenyashi;
yo kpo nku; kulashihu.
- 7 Oke ehu-eghughu ngu
adzuwa ayi l'o bu oku;
Ehu-eghughu ngu mewaru ayi;
meji atoshihu ayi.
- 8 Ejo iphe ayi meshiru;
b'i doru ayi giriri l'ifu.
Ejo iphe ayi meru l'edomi;
b'i mewaru t'o daburu ngu eba l'ifu.
- 9 Ndzu ayi mgburumgburu
bulephu oke ehu-eghughu ngu ejije iya.
Ndzu ayi l'o ha abujelephu ude ude.
- 10 Iphe ayi ano-beje bu ukporo afa eto l'afa iri.
O -buru onye karu nka;
yo noo ukporo afa eno.
Obenu l'iphe ejije iya nu;
abukotaje iphe-ehuka; me aphu.
Ophu o nwedu ege aano-beje;
yo buru iya ayi.
- 11 ?Bu onye maru ege
ehu-eghughu ngu shihuberu ike.
?Bu onye b'o doru enya;
mbu ege oke ehu-eghughu ngu habe nshinu;
k'ophu oo-nodu atsu ngu egvu?
- 12 Menua te ayi maru onu-ogu
uboku ayi le mgboko;
k'ophu ayi e-shi iya maru iphe.
- 13 Nggube Ojejoje;
tushihuru okpoma.
Egbe iphe owaa;

- ?bụ teke ole b'ọ nọ-behunu?
Phụnuaru ayibe ndu ozi ngu imiko!
- 14 Tẹ n-yemobu ngu jijenu ayi ẹpho l'utsu;
k'ophu ayi a-nọduje agụ egvu;
l'ete ẹswa teke ayi nọkwadua ndzụ.
- 15 Menua t'ẹhu-ọtso-ẹna ayi
yẹle iphe-ẹhuka phụ,
i meru; ayi ejee phụ hakọ.
Menua tẹ afa ẹhu-ọtso-ẹna ayi
yẹle afa olemole phụ, ayi taru
chichichi phụ; dugbalephu.
- 16 Menua tẹ ayibe ndu ozi ngu;
phụ iphe iimeshi;
nggu emee t'unwu ayi;
phụ ẹge ike ngu dụ-be biribiri.
- 17 Menua t'ayi tẹba ngu l'obu;
nggube Nnajiufu,
bụ Nchileke ayi.
Menua t'iphe bụ iphe
ayi byiberu ẹka bụru ayi ụpete.
Iyee! Mee tẹ iphe bụ iphe
ayi byiberu ẹka nweru ishi.

91

- 1 Onye nọ lẹ mkpuli
Ọkaribe-Kakọta-Nụ
a-nọdu l'agu
Ọkaribe-Kakọta-Ike tẹta ume.
- 2 Mu e-kfuru Ojejoje: "L'ọo ya
bụ ẹke mu nọ l'ezeru ndzụ;
bụru iya bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
Ọ bụ yẹbedua bụ Nchileke, mu dakoberu."
- 3 Ọ kwa iya a-dzofuta ngu;
t'ẹ b'ị nma l'ọnya, ndu achi
nta ngu gbabẹru ngu.
Ọ kwa iya phụ a-dzofuta
ngu l'ẹjo iphe-ememe, dzuru ẹkemeke.
- 4 Ọ bụ ẹbà iya bẹ oo-gude kpuchita ngu;
bụru lẹ mkpuli nku iya;
bẹ ịi-gbabe; zeeru ndzụ.
Oo-gude kele ya bụ
o-me-g'o-kfuru gbochita ngu;
t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me ngu nụ.
- 5 Ejo iphe anọduje eye madzu
egvu l'enyashi b'ẹ tịi tsuhedu egvu;
tịi tsu iya iphe-kpaa,
anọduje eme l'eswe.
- 6 Ejo iphe-ememe, anọduje
aphụ kojokojo l'echi-abali
ta dudu ophu ịitsukwadu egvu;

- mbụ jeyekpo ịe ndu ọphu
anọduje egbushi madzụ l'echi oke-eswe.
- 7 Ụnu ụmadzu labụ l'ụkporo
madzụ ugbo iri a-dashi l'iku
ẹke ịino; ụnukurunu
anwushihu ngu l'uzo
ẹka-utara.
Ole ẹ t'ọ dudu ọphu uphere iya e-ru ngu l'ehu.
- 8 Ndu akirishi;
be ii-gudeje ẹnya ngu ele
l'ẹke aahụ ẹphe àhùhù.
- 9 Keshinu ọphu ị nọwa
Okaribe-Kakọta-Nụ l'ẹka;
mbụ Ojejoje ọphu bụ
a -gbabe; a dzuru nke mu
- 10 b'ẹ tọ dukwa iphe eme ngu nụ;
ọphu ọ dudu iphe a-bya
t'ọ bya akpakaaru ngu ufu;
- 11 kele Ojejoje e-zi unwu
ojozi-imigwe iya t'ẹphe
l'ẹche ngu nche;
l'iphe bụ ẹke, iishi.
- 12 Ẹphe e-gbobe ẹka;
wọta ngu t'ụkfu ba dụ ngu.*
- 13 Agụ; me ọghu;
be ii-dzopyabeje l'okpa;
mbụ gude okpa dzo-gbua
oke agụ; me ẹjo-agwọ.
- 14 Ojejoje sụru: "L'iphe bụ
onye yeru iya obu;
be ya a-nọdu anafutaje.
Ya a-nọdu egbochita iya
t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me iya nụ;
ke l'ọ guberu ẹpha yẹbe Ojejoje iphe.
- 15 Teke onye ono kuru iya;
be ya a-za iya.
Ọ -nọdu l'iphe-ẹhuka;
be ya e-swiru iya eswiru.
Ya a-nafuta iya; kwabe iya ugvu.
- 16 Ya e-me t'ọ kaa nka lilihu alilihu;
gude koshi iya ịe ya adzoje madzụ."

92

Egvu-ọma mbọku ọtu-ume

- 1 Ọ dụ mma t'a jaje Ojejoje ajaja;
t'e gudeje egvu tua nggube
Okaribe-Kakọta-Nụ ẹpha;
- 2 mbụ t'e gbeshije l'utsu;
raaru iya ndiphe arara l'i yeru ẹphe obu.
Teke o beru l'enyashi;

* 91:12 91:12 Mát 4:6.

- e kfuaru ẹphe l'ì bu
o-me-g'o-kfuru.
- ³ Ọo-nọdu ada l'egvu l'ọ bu
une, e gude ọdo iri kpaа;
mẹ ogele, ada gengugengu;
- ⁴ kele nggube Ojejoje
gudewa iphe dụ mma;
mee t'ẹhu tsoje mu ẹna.
Mu aguje egvu
ẹhu-otso-ẹna
k'iphemiphe ọbule,
i gude ẹka ngu emee.
- ⁵ Nggube Ojejoje; lewaru ẹge
iphe iimeshi habe nshinu.
Ege ono; bẹ ọriri ngu
dụkwaphu ogvu.
- ⁶ Onye ẹ te nwedu
egomunggo ta madu
ẹge ọ dụ;
ọphu oo-dokwa nụ onye eswe ẹnya;
- ⁷ A makwarua lẹ ndu akirishi
anọduje arishi l'ọ bu ẹta;
iphe bu iphe ndu eme ẹji
byiru ẹka; yọ buru upete.
Ọbule ẹphe emekochaa
buru kpurupyata gbururu jeye.
- ⁸ Obenu lẹ nggube Ojejoje
a-nọdu ede ude jeye lẹ tutu yoyo.
- ⁹ Ndu ọhogu ngu; nggube Ojejoje;
ndu ọhogu ngu a-buru kpurupyata.
Achikashia ndu akirishi
l'ẹphe ha; ẹphe agbaа nanu nanu.
- ¹⁰ Obenu l'ì mewaru
t'agburu-ẹhu mu dụ l'ọ bu k'atsụ.
Nggу аbуа eworu manu,
eshi kwẹkwẹkwe wua mu l'ishi.
- ¹¹ Mu gudewa ẹnya mu
phụ lẹ ndu ọhogu mu phẹ
b'e mekputawaru.
Mu gudewa nchị mu nua
lẹ ndu nọru mu l'ejo oshi; b'a vuwaru l'ogvu.
- ¹² Ndu doberu ẹka ndoo
a-nọdu aja ajaja l'ọ bu nkfu.
Epehe a-nọdu evu l'ọ bu
oshi sida k'ugvu ugву Lébanonu,
- ¹³ e yeru l'ime ọlo ke Ojejoje.
Epehe a-nọdu l'ogbodufu
Nchileke ayi aja rikarika.
- ¹⁴ Epehe -kahukpoonu
m'oo akahu; bẹ ẹphe
a-nọdu amile-e nebyi.

Ephe adule-ẹ
 nongini-nongini; shihu ike;
 15 k'ophu ephe e-shi ẹge ono
 koshi ẹ Ojejoje bu onye doberu ẹka ndoo;
 buru Agbara-Mkpuma nke mu;
 to nwe iphe ẹ te vudodu
 nhamunha, ooyeje ẹka.

93

1 Oo Ojejoje bu eze.
 O yeru odu-biribiri oye uwe;
 bya egude agburẹhu kwaa
 onwiya okwa ngwa.
 Mgboko b'o meru kfube;
 yo nguru anguru.
 E to nwedu l'oo-nonyaa
 bya afo-woo afo-wo.

2 Aba-eze ngu nguhawaruru
 anguru tsube l'ede-nwede;
 nggubedua eshiru l'ojejoje.

3 Nggube Ojejoje;
 iphe bu eze ẹnyimu gbeshiakwaru.
 Iphe bu eze ẹnyimu
 enwuakwa ke dukuduku.
 Iphe bu eze ẹnyimu edeekwa ekiri.

4 Obenu ẹ Ojejoje,
 bu l'igwe ha nshinu;
 k'ophu bu l'olu iya
 adaghataje mgbeka,
 eze ẹnyimu anoduje echi;
 okpehu iya aka k'oke
 eyii eze ẹnyimu nshinu.

5 Nggube Ojejoje;
 iphe i turu okpa iya; su
 t'e meje b'ẹ ta amingadu aminga.
 Iphe meru ulo ngu;
 yo du ugву bu l'o du nsọ;
 yo buru ẹge ono;
 be oo-du jeye ẹ tutu yoyo.

94

1 Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke,
 agwataje ugwo iphe!
 Nggube Nchileke,
 a gwataje ugwo iphe;
 nwunua phoo l'o bu oku.

2 Gbalihunu nggube onye
 ekpeje mgboko ikpe;
 kfuа ndu eku onwephe
 ekuku ugwo iphe ruberu ephe.

- ³ Nggube Ojejoje;
 ?bụ teke ole bẹ ndu
 akirishi a-ha ọtu
 okokooko-o, ẹphe atụ-a?
- ⁴ Ndu eme ẹjo iphe anọduje
 atụ ọnu onwẹphe ẹge ẹphe ẹ ta ahadu.
 Ẹphe ekfunukaje okporokpo okfu;
 l'asaphe oke nsasa.
- ⁵ Ndibe nggube Ojejoje;
 bẹ ẹphe egweje ogwe uri.
 Ndu ono, bụ òkè-iphe ngu ono;
 bẹ ẹphe anọduje akpapyashị ishi.
- ⁶ Ẹphe egbushije unwanyi, maa tufuru;
 mẹ unwegirima,
 a tọru ogbee;
 l'egbushikwaphu ndu mbyamụmbya.
- ⁷ Ẹphe -nọdu; ẹphe asụ:
 “Lẹ Ojejoje ta dukwa iphe ọophuje;
 lẹ Nchileke kẹ Jékọpu ta
 dukwa iphe ọokpaje ishi iya.”
- ⁸ T'owaa dokwaa unu ẹnya;
 unubẹ ndu ono,
 egomunggo swehuru l'ẹke, madzụ nọ ono;
 mbụ unubẹ ndu ono, eme eswe ono;
 ?bụ teke ole bẹ unu
 a-makpọoru iphe.
- ⁹ Onye ono, bụ iya
 kfuberu madzụ nchị ono;
 ?ọoda nkichi tọ.
 Tọo onye ono, bụ iya
 moberu madzụ ẹnya ono;
 ?tọo phudu ụzo tọ.
- ¹⁰ Tọo onye ono, bụ iya
 ahùje iphe bụ mbakeshi àhùhù ono;
 ?tọo hùdu unubedua tọ?
 Mbụ; onye ono, bụ iya
 anọduje ezi madzụ mmamiphe ono;
 ?bụ yẹbedua te gbe madu iphe tọ.
- ¹¹ Ojejoje makotaru iphe madzụ arị.
 Ọ maru l'oriri ẹphe bukota mkpọkoro oriri.
- ¹² Ọnu-oma bụ k'onye
 nggube Ojejoje ahùje àhùhù;
 mbụ onye iigudeje ekemu ngu ezi iphe.
- ¹³ Onye ono bẹ iinuje ike,
 oo-gude tagbua iphe-ẹhuka lẹ nshi;
 jeye teke ee-gwu nsụ tẹ ndu akirishi nwulahu.
- ¹⁴ Kele Ojejoje ta ahadu ndu nk'iya.
 Ẹ tọo gbadodu ndu,
 bụ òkè-iphe iya.
- ¹⁵ Kele ndu ikpe a-wata okpe
 ikpe, dụ maa.

- Yọ bụleruphu ndu obu
guru iphoro bu ndu
a-du ike tsokota ikpe ono.
- 16 ?Bu onye e-gbeshi je aluaru mu ndu akirishi?
?Bu onye e-vudo l'ekiya
nke mu; je aluaru mu ndu ejo iya ono?
- 17 Ndege Ojejoje ta gbaru mu mkpu;
m'a ga azahawa mu ru teke teru etete.
- 18 Teke mu chiru mkpu le mu adaakwa;
be nggube Ojejoje gude ke
l'i yeru mu obu wota mu.
- 19 Teke mu wataru ori oke oriri;
b'i duru mu ike; mee;
ehu atsolahaa mu ena.
- 20 ?Ii-kwe te nggu le ndu ishi,
e te emedu iphe vudo nhamunha
emegba iphe to;
mbu ndu ono, egudeje
ekemu l'emegbu ndu
ephe achi emegbu ono?
- 21 Ephe edzukobeje;
chia idzu ege ephe e-shi
kpapya ndu doberu aka ndoo ishi.
Ephe ekpee kpee onye
e ta dudu iphe o meru nkfugbu.
- 22 Obenu l'o bu Ojejoje bu
egbochitaje mu nu.
Oo Nchileke bu
Agbara-mkpuma ono,
mu agbabaje;
je edomia onwomu ono.
- 23 Oo ya a-kfu ephe ugwo
iphe du eji, ephe eme;
mee t'ephe buru kpurupyata
k'ejo iphe ono, ephe eme ono.
Oo Ojejoje, bu Nchileke
ayi e-me t'ephe buru kpurupyata.

95

- 1 Unu bya t'ayi gua egvu
ehu-otso-ena gude jaa Ojejoje!
Unu t'ayi tua uzu
ehu-otso-ena gude kwabe iya ugву;
mbu onye ono,
bu Agbara-Mkpuma,
adzofutaje ayi ono!
- 2 Unu t'ayi gude egvu ekele bya l'ifu iya!
Unu t'ayi gude egvu-oma meeru iya uzere!
- 3 Ke l'o bu Ojejoje, bu Nchileke;
buru onye eze, kakota iphe bu
omarali, no mgboko-a nshinu.

- 4 O bu yebedua be mgboko
mgburumgburu no l'eka.
Iphe bu oke egvu aburu iya nwe iya.
- 5 Eze Enyimu bu nk'ia;
ke l'o bu iya meru iya.
Yo buru iya gude aka iya
meta ogbodo-ali okponku.
- 6 Unu bya t'ayi fozita;
baaru iya aja;
t'ayi byishiru Ojejoje ono ikpere,
bu iya meru ayi ono;
- 7 ke l'o bu iya bu Nchileke ayi.
Ayibedua aburu ndu oochi
l'o bu onye eche aturu;
mbu unwu aturu, no iya l'eka.
Oo ya bu; teke unu nuru
olu iya ntanu owaa;
- 8 unu ba anmakwa okpoma
kpugbunugu ege unu
nmaru iya le Meriba;
me ege unu nmaru iya
le Masa l'echi-egu;
- 9 mbu eke ono, ndiche unu phe
noru hua Nchileke ama
bya adatakwa iya phu;
l'ephe gudetsua enya ephe phu iphe ya meru.
- 10 Ukporo afa ebo mgburumgburu;
be ogbo ono kpatsukotaru iya iwe.
Ya asu l'egomunggo
sweshihuru ephe;
ophu ephe 'ekweddu oshi
uzo, ya koshiru ephe.
- 11 To du iya bu; ya egude
ehu-eghughu ribua ya:
"L'ephe ta abahudu l'eke ya no; tuta ume."*

96

- 1 Unu guaru Ojejoje egvu ophungu.
Te ndiphe kpoo-gbaa
guaru Ojejoje egvu.
- 2 Unu guaru Ojejoje egvu;
jaa ya ajaja!
Unu raje iya arara
mboku-mboku l'o bu
Ojejoje bu onye adzaje madzu!
- 3 Unu kfukashiaru iphe bu
mbakeshi k'iphe du biribiri, oomeebe.
Unu ekfuaru ndiphe k'iphe
du biribiri, oomeje.

* 95:11 95:11 Hib 3:7-11; 4:3-11.

- 4 Kele Ojejoje ha nshinu;
 o gbakpọoru t'a jaje iya ajaja.
 T'a tsujekwa iya phu egvu;
 ke l'o kakota iphe bu agwa l'o ha.
- 5 Agwa iphe bu mbakeshi
 bukota iphe e gude eka mee.
 Obenu l'o bu Ojejoje gude eka iya mee igwe.
- 6 Ugvu; me o-gbu-nwii-nwii; be no iya l'uzo ifu.
 Ike; me odu-biribiri aburu
 iphe jiru ulo iya, du nsọ.
- 7 Unube ikfu, nọgbaa le
 mgboko;
 unu kwabe Ojejoje ugву.
 Unu kfuа ege o du-be
 biribiri; me ege ike iya habe nshinu.
- 8 Unu tua onu ege Ojejoje
 du-be biribiri; ke l'o gbaru iya.
 Unu gude iphe bya anu iya l'ogbodufu iya.
- 9 Unu yee uwe, du nsọ;
 du biribiri gude baaru Ojejoje eja.
 T'ehu nmaje unu anmanma
 l'ifu iya; unube ndiphe l'unu ha.
- 10 Unu kfuru iphe bu mbakeshi
 l'oo Ojejoje bu eze.
 Mgboko b'e meru;
 yo shihu ike;
 k'ophu bu l'e to o fo-wodu afo-wo.
 Yo buru Ojejoje
 e-kpe ndiphe ikpe,
 vudo nhamunha.
- 11 Te akpamigwe l'o ha
 tee eswa;
 ehu atsoo ndiphe ena.
 T'eze enyimu;
 me iphemiphe obule,
 no iya nu tukokwa zee igidi.
- 12 Te egu eke, e meberu iphe;
 me iphemiphe obule,
 no iya nu tee eswa.
 Teke ono; iphe bu oshi,
 no l'oswa agua egvu; tee eswa.
- 13 Epe a-guru Ojejoje egvu
 ke l'obyawa okpe ndu eliphe ikpe.
 Oo-gude odobe-eka-ndoo
 kpee mgboko
 mgburumgburu ikpe;
 bya egude ire-lanu kpee ndiphe ikpe.

97

- 1 O kwa Ojejoje bu eze;
 t'ehu tsoo ndiphe ena.

- Tẹ ndu bugbaa l'ikfuli
 eze ẹnyimu tee ẹswa!
 2 Urukpu; mẹ ẹkpuru-ochi
 nọ-pheru iya mgburumgburu.
 O bu odobe-ẹka-ndoo;
 mẹ ikpe, du maa
 b'o gude nọdu l'aba-eze iya; l'achi.
 3 Oku evutajeru iya ọzo;
 je ekegbushikota ndu
 ohogu iya l'ekemeke obule.
 4 Ebemu, o loru be iphoro,
 iya ngashikotaru mgboko.
 Iphe bu onye -phuru iya nu;
 ephe anmahu jijiji.
 5 Ugvu dazehuru l'o bu umu l'ifu Ojejoje;
 mbu l'ifu Nnajiufu, bu iya
 nwe mgboko gbaa mgburumgburu.
 6 Akpamigwe l'o ha atu onu iya
 l'o bu onye doberu ẹka ndoo.
 Ndiphe l'ephe ha l'elewaa ege
 biribiri iya habe nshinu.
 7 Iphe bu ndu, abaru iphe
 a pyiru apyipyi eja;
 mbu ndu gude nte asa nsasa;
 b'e mekotaru iphe-iphere.
 Unube nte l'unu ha;
 unu baaru Nchileke eja!
 8 Ndu Zayonu nuru ege
 nggube Ojejoje egudeje
 ekpe ikpe; telahaa ẹswa.
 Ndu ke Juda b'o meru t'ehu tsoo ena.
 9 Ke l'o bu nggube Ojejoje
 bu Okaribe-Kakota-Nu
 le mgboko
 gbaa mgburumgburu.
 E woliru ngu;
 nggu akakota iphe bu agwa,
 no le mgboko-a l'o ha nshinu.
 10 Te ndu yeru Ojejoje obu
 kpokwaa ejo iphe-ashi;
 ke l'o kwa ndu yeru iya
 obu be ooletaje enya.
 Yo buru ephe;
 be onafutaje l'eka ndu iwe.
 11 Iphoro b'e meru t'o duru
 ndu doberu ẹka ndoo.
 Ndu obu guru iphoro
 b'e meru te ehu-otso-ena buru nk'ephe.
 12 Unu nodu Ojejoje l'eka tee ẹswa;
 unube ndu doberu ẹka ndoo.
 Unu tua ya epha; l'epha iya du nsọ.

98

Egву-ọma

- ¹ Unu ọ́aru Ojejoje egvu ọ́phungu;
 kẹ́ l'ọ́ meru iphe dọ́ biribiri.
 Ọ́ bụ́ ike iya;
 mẹ́ ẹ́ka iya ono,
 dọ́ nsọ́ ono b'ọ́ gude mekputa.
- ² Ojejoje mewaru t'a maru
 l'ọ́odzofutaje madzọ́;
 bya emee tẹ́ iphe bụ́
 mbakeshi maru l'ọ́ bụ́
 onye doberu ẹ́ka ndoo.
- ³ Ọ́ nyataru obu, o yeru,
 ndu ọ́nu-ọ́lo Ízurelu;
 mẹ́ kẹ́ l'ọ́omeje iphe o kfuru l'ẹ́ke ẹ́phe nọ́.
 Mgboko gba
 mgburumgburu
 phụ́-dzuwaru ẹ́ge Nchileke
 ayi egudeje adzọ́ madzọ́.
- ⁴ Unu tua ọ́zu ẹ́hu-ọ́tso-ẹ́na
 gude kwabẹ́ Ojejoje ugву;
 unubẹ́ ndiphe l'unu ha.
 Unu ọ́ra egву-ọ́ma;
 ọ́shia ya ike; gude jaa Ojejoje!
- ⁵ Unu gude une ọ́ra
 egву-ọ́ma;
 jaa Ojejoje ajaja.
 Unu egudekwaphu une;
 mẹ́ egву-ekwekwe jaa ya.
- ⁶ Unu gude opu; gude ọ́pyoku
 tua ọ́zu ẹ́hu-ọ́tso-ẹ́na;
 gude kwabẹ́ Ojejoje,
 bụ́ eze ugву.
- ⁷ T'eze ẹ́nyimu; mẹ́ iphemiphe ọ́bule,
 nọ́ iya nọ́ tọ́kokwa zee igidi.
 Tẹ́ mgboko l'ọ́phu;
 mẹ́ iphemiphe ọ́bule,
 bu iya nọ́ tua ọ́zu.
- ⁸ Tẹ́ iphe bụ́ ẹ́nyimu, nọ́nu kọ́a ẹ́ka.
 Iphe bụ́ ugву, nọ́nu aọ́a
 egву ekoshi l'ẹ́hu atso ẹ́phe ẹ́na.
- ⁹ T'ẹ́phe tọ́ko nọ́du l'ifu Ojejoje ọ́ra egву;
 kẹ́ l'ọ́obyawa okpe mgboko ikpe.
 Ndu mgboko l'ẹ́phe ha;
 bẹ́ oo-kpe ikpe, dọ́ maa;
 hakwaaruphu ndiphe l'ẹ́phe ha
 enge, vudo nhamunha.

99

- ¹ Ọ́ kwa Ojejoje bụ́ eze;
 tẹ́ ndiphe nmahukwa jijiji.

- O nọ l'aba-eze iya l'eli cherobimu.
 Tẹ mgboko mgburumgburu
 nmahụkwa kpakpakpa.
- ² Ojejoje hakwa nshinu;
 mbụ onye ono, bu lẹ Záyọnu ono.
 E woliru iya; yọ ka
 iphe bụ mbakeshi nshinu.
- ³ T'ẹphe jaa ẹpha ngu,
 ha nshinu ajaja;
 mbụ ẹpha ngu ono,
 ndiphe atsụ egvu ono.
 O dọ nsọ.
- ⁴ Eze ọbu ha nshinu.
 Iphe aduje iya mma bụ ikpe,
 vudo nhamụnha.
 Ome iphe t'ọ vudo
 nhamụnha b'i meru;
 yọ nguru anguru.
 L'ẹhu ụnwu Jékọpu b'i
 meru iphe vudo nhamụnha;
 bụru iphe dọ mma.
- ⁵ Unu mejee tẹ Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi dee ude.
 Unu nọdu iya l'iku ọkpa; baaru iya ẹja.
 O dọ nsọ.
- ⁶ Mosisu mẹ Éronu shi
 tsoru lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja.
 Sámẹlu eshi tsoru lẹ ndu shi
 akpọ-kuje ẹpha iya.
 O shi abuje; ẹphe -kpọ-ku
 ẹpha Ojejoje; yọ za ẹphe.
- ⁷ O shi anọduje l'urukpu,
 kpuru rogbodyongu kfuru yeru ẹphe.
 Ẹphe eshi edobeje ekemu iya;
 l'eme iphe ọ tọru ẹphe ọkpa iya.
- ⁸ Nngụbe Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi;
 i shi azajẹ ẹphe teke ẹphe kpọ-kuru ngu.
 I shi ahụje ndu Ízurẹlu
 àhùhù teke ẹphe shisweru ụzo ngu.
 Obenu l'i shi bụru ẹphe Nchileke,
 agụjeru onye meru ẹji nvụ.
- ⁹ Unu mejee tẹ Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi dee ude.
 Unu nọdu l'ugvu iya,
 dọ nsọ; baaru iya ẹja;
 kẹle Ojejoje, bụ Nchileke ayi dọ nsọ.

100

Egву-oma, e gude ekele Ojejoje ekele

¹ Unu tọa ụzu ẹhu-ọtso-ẹna;

- gude kwabẹ Ojejoje ugvu;
unubẹ ụnwu eliphe l'unu ha.
- ² Unu gude ẹhu-ọtso-ẹna;
jeeru Ojejoje ozi.
Unu gude egvu
ẹhu-ọtso-ẹna bya iya l'ifu.
- ³ Unu makwaru l'ọ kwa
Ojejoje bụ Nchileke.
Ọ bụ iya keru ayi;
ayi aburu nk'iya.
Ayi bụ ndibe iya;
mbụ aturu, oochi nche.
- ⁴ Unu gude egvu-ekele
bahụ l'ọnu-nggamgbo iya.
Unu egude egvu-ajaja
jerua ogbodufu iya.
Unu kele iya ekele;
jaa ya ajaja;
- ⁵ kele Ojejoje bụ onye ọma.
Obu, o yeru madzụ abụje ojejoje.
Oobujeru o-me-g'o-kfuru
tsube l'ogbo sweru ogbo.

101

Egvu-ọma, Dévidi deru

- ¹ Mu a-gụ egvu kẹ n-yemobu ngu
yele ikpe ngu, vudo nhamunha.
Mu a-gụ egvu gude jaaa
ngu ajaja; nggube Ojejoje.
- ² Ndzụ mu; bẹ mu a-tọ nwehu
mee t'ẹ b'ọ dū ẹka uta a-dū iya.
?Bụ teke ole bẹ ịi-kpakfuta mu?
Mu e-gude obu, uta ẹ ta dudu
buru lẹ nke mu.
- ³ Ẹ tọ dudu iphe dū ẹji,
mu ekwe t'o shita mu ifu.
Umere ndu ẹ te etsodu
okpobe okfu ono dū mu ashị;
ophu 'o nwehu iphe mu l'ephe emegba.
- ⁴ Ndu ụzo ẹphe gberu nggọ;
bẹ mu edobeje ote-ẹnya.
Ẹ t'ọ dudu iphe mu l'ẹjo iphe gba.
- ⁵ Ndu anọduje ekfuru ibe ẹphe okfu-azụ;
bẹ mu e-me t'ẹphe yifu.
Ndu etu onwephe iphe igwe charu;
mẹ ndu eku onwephe ekuku;
bẹ mu ta atakwaru nshi.
- ⁶ Ndu, bụ o-me-g'o-kfuru
l'ali-a;
bẹ mu a-nodu eleta ẹnya;

- k'ophu mu l'ephe
e-buwaruru jeye.
Onye uto e ta dudu l'iphe
oome e-mekochaa l'ejeru mu ozi.
- 7 E to dudu ndu eregede;
m'oo onye lanu, mu ekwe
t'o buru le nke mu.
Ophu o dukwa ndu ntumatu
m'oo onye lanu, mu ekwe
t'o vudo mu l'ifu.
- 8 Utsu mboku-mboku;
be mu e-meje t'iphe bu
ndu akirishi, no l'ali-a gvu.
Mu a-tuko iphe bu ndu ejo iphe
bufu le mkpukpu ke Ojejeje.

102

- Ekfukfu, onye eje iphe-ehuka ekfu anu Nchileke
Okfu, o kfuru teke ike agvu iya agvugvu; guru aphu, no iya l'obu nu Ojejeje
- 1 Nunua ekfukfu, mu ekfu
anu ngu nggube Ojejeje;
te mkpu, mu echi runua ngu nchi.
- 2 Ba aghakwaru mu azu
teke mu no l'iphe-ehuka-a.
Ngabekwa nchi;
za mu oku egwegwa
teke mu kuru ngu;
- 3 kele ndzu mu ephukahuwa
l'o bu enwuru-oku.
Ehu mu l'o ha enwukota
mu phuraphura l'o bu icheku-oku.
- 4 E mewaru mu;
mu akpoo nku l'o bu eswa.
O mewaru; ekpiri nri echihu mu.
- 5 Oke ude, mu anoduje
atsu mewaru; mu agvu.
O buwa okpu wushiru.
- 6 Mu du l'o bu udele l'echi-egu;
mbu l'o bu mgbashi,
beru l'eke egbara kfuru.
- 7 Mu -zeru; muru enya;
be mu aduje l'o bu nwenu,
beru nkinyi iya l'eli okpotsu-ulo.
- 8 Ndu ohogu mu anoduje aja
mu ewena mkpurumkpuru.
Mu buwa iphe ndu mu du
ashi gude ako onu.
- 9 O bu ntu be mu erije;
yo buru mu nri.
Mu ewojeru enya-mini
gwakobe l'iphe mu angu angungu.

- 10 Iphe kparu iya nụ aburu
l'ẹhu gbanwuhuru ngu ọku;
kẹ l'i paliru mu imeli imeli; buhaa mu ẹka.
- 11 Ndzu mu dụwa l'ọ bu
nwa onyonyo urenyashi.
Mu nwukotawaru kpaal'ọ bu ẹswa.
- 12 Obenu ẹ nggube Ojejoje
a-nọ l'aba-eze ngu gbururu jeye ẹ gbururu;
ọphu 'o nweđu l'a azaha
ngu azaha tsube l'ogbo sweru l'ogbo.
- 13 Ii-gbeshikwa-a phuru Zayonu imiko;
kẹ l'o ruwaru teke ọo-tuba ngu l'obu;
mbu l'oge teke ono, a ọtaru
afota dobe ono ruwaru;
- 14 kẹle mkpuma iya du
ndu ejeru ngu ozi mkpa.
Oboje; o -kpo udzu tuu;
imiko iya adu ẹphe nshinu.
- 15 Iphe bu mbakeshi a-nodu
atsu nggube Ojejoje egvu.
Iphe bu ndu eze, nokota ẹ
mgboko l'ẹphe ha a-nodu
akwabe ọdu-biribiri ngu ugvu;
- 16 kẹle Ojejoje e-gude ẹka iya
kpukwazi Zayonu;
gude ọdu-biribiri iya lufuta.
- 17 Oo-nu ekfukfu, ndu ẹ ta
dudu ẹge ọ haru ẹphe ekfu anu iya;
ọphu oolephudu aroro,
ẹphe arọ iya l'ẹnya.
- 18 T'e dee ọwaa l'ekwo doberu
ogbo ọphu abya nu;
k'ọphu ndu ọphu, ẹ te
egbe atsutadua ime ẹphe
e-tu Ojejoje ẹpha.
- 19 ẹ Ojejoje shikwa l'eze-ulo
iya l'ephekerephe;
o shi l'imigwe gbua igo ẹ mgboko;
- 20 te ya nua ude, ndu mkporo atsu;
shi ẹge ono tufu ndu
e kperu nkfugbu.
- 21 Oo ya bu t'a raa kẹ
Ojejoje arara ẹ Zayonu;
jaa ya ajaja ẹ Jerusalemu
- 22 teke iphe bu mbakeshi;
me ali-eze ndiphe l'ọ ha
e-dzukobe t'ẹphe baaru Ojejoje ẹja.
- 23 Nchileke nafuwaru mu ike l'okorobyia;
ọ nafuwaru mu ndzu l'ike.
- 24 To du iya bu; mu asu:

Nggube Nchileke mu;
 be ewofushinu nụ mu;
 l'ẹ b'ọ dụ ẹge mu nọ-bewaru;
 ọ nggubedua a-nọkwa
 tsube l'ọgbo sweru ọgbo.

- 25 Ọ mbulembu kpọ bu
 nggubedua turu ntọ-l'alị mgboko l'ọ ha.
 Yọ bukwaru ngu phụ;
 be gude ẹka ngu mee igwe.
- 26 Iphe ono l'ọ ha e-mekochaa laa l'iyi.
 Obenu ọ nggubedua l'a-dụ ẹge ị dụ.
 L'ephẹ ha e-mekochaa
 kashihu l'ọ bu uwe.
 Yọ buru ẹge-a aagbanweje uwe-wa;
 be ii-mekochaa gbanwee ephẹ;
 nk'ephẹ agvụ.
- 27 Obenu ọ nggubedua
 bulephu onye ị bu b'ị bu;
 nọduwa ẹge ịi-nọ jeye ọ tutu yoyo.
- 28 Unwegirima, ndu ejeru
 ngu ozi l'e-buru l'ẹke ịino;
 awa ephẹ nguru anguru l'ifu ngu.

103

Egву, Dévidi deru

- 1 Tẹ mbedua jaa Ojejoje ajaja.
 Tẹ iphe bu iphe nọ mu l'ẹhu;
 jaa onye ono, epha iya dụ nsọ ono ajaja.
- 2 Tẹ mbedua jaa Ojejoje ajaja;
 k'ọphu ẹ t'ọ dudu uru,
 eeritaje iya l'ẹka m'ọo nanu, mu a-zaha:
- 3 Ọogujeru mu nvu l'ẹjo iphe mu meru l'ọ ha;
 l'emeje tẹ mu ka mma l'iphe
 bu iphe eme mu nu.
- 4 Ọogbafutaje mu; shi ẹge ono dobe mu ndu.
 Oogudeje n-yemobu iya;
 me obu-imiko iya gbaa mu mgburumgburu.
- 5 Oogudeje iphe dụ mma
 nu-jia mu epho;
 l'emeje tẹ mu laa azu
 ọ nwepa l'ọ bu ugo.
- 6 Ojejoje ekpeje eyeru ndu l'aakpa ehu;
 l'emeje tẹ iphe gbaru ephẹ rube ephẹ.
- 7 O meru tẹ Mosisu maru iphe
 bu uche-obu yẹbe Ojejoje;
 bya emee tẹ ndu Ízurelu
 maru iphemiphe ọbule, oome.
- 8 Ojejoje bu onye aphuje imiko;
 bya aburu onye emeje
 eze-iphe-oma.

- Ehu te eghujedu iya
 eghughu egwegwa.
 Ooyejeru madzụ obu yeru
 iya ẹya k'etsutsu iya.
- ⁹ E tọo bajẹdu n̄bà tekenteke;
 ọphu ọovujedu ọvuma jeyawaru.
- ¹⁰ E too mejedu eyeru ayi
 l'ẹge ẹjo iphe ayi meru ha;
 ọphu ọokfujedu ayi ụgwo
 iphe dụ ẹji, ayi emebe;
- ¹¹ kẹ l'ọ bụ ẹge igwe nọ-bebe
 alị oreke-imeli bụ ẹge ọ habe nshinu;
 mbụ n-yemobu, o yeru ndu atsu iya egvu.
- ¹² Yọ buru ẹge ụzo
 ẹnyanwu-ahata teberu ẹnya
 l'ụzo ẹnyanwu-arịba;
 bụ ẹge ẹke o wofuru emeswe,
 ayi mesweru iya je edobe
 teberu ẹnya l'ẹke ayi nọ.
- ¹³ Ọ bụ ẹge nna aphujeru ụnwu iya imiko;
 bụ ẹge Ojejoje aphujeru
 ndu atsu iya egvu imiko;
- ¹⁴ kẹ l'ọ bụ iya maru ẹge e gude mee ayi.
 Ọonyataje l'ọ bụ ẹja mmanu bẹ ayi bụ.
- ¹⁵ Madzụ bẹ ndzụ iya dụ l'ọ bụ ẹswa.
 Ọonoduje evu rikarika
 l'ọ bụ okoko, nọ l'ẹgu.
- ¹⁶ Pherephere -pheshile iya phu nwanshị;
 yo phukashihu; ẹke o shi nọdu
 ta anyatahedu iya ọdo.
- ¹⁷ Obenu lẹ ndu atsu Ojejoje egvu;
 bẹ Ojejoje eyejeru obu
 tsube l'ede-nwede rua ede-nwede.
 Odobe-ẹka-ndoo ya
 adujekwaruphu ndu ọphu
 jeye lẹ nwanwanwaranwa;
- ¹⁸ mbụ lẹ ndu ọphu edobeje ọgba-ndzụ iya;
 nyata dobe ekemu, ọ turu doberu ẹphe.
- ¹⁹ Ojejoje mewaru t'aba-eze iya
 nguru anguru l'imigwe.
 Abubu, ọ bụ eze b'ọ bụ rua ẹkemeke.
- ²⁰ Unubẹ ụnwu ojozi-imigwe
 kẹ Ojejoje; unu jaa ya ajaja;
 mbụ unubẹ ndu ike dụ;
 bya aburu ndu eme okfu iya.
- ²¹ Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ ụnwu imigwe l'unu ha;
 mbụ unubẹ ndu ozi iya,
 eme iphe bụ uche obu iya.
- ²² Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ iphe o meru ememe

dobe l'ẹke ọ bụ eze.
Tẹ mbẹdua jakwaa Ojejoje ajaja.

104

- 1 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja.
Nggube Ojejoje,
bụ Nchileke mu;
ị ha nshinu.
I gude ugvu yẹle
ọdu-biribiri nmaa
onwongu l'ọ bụ onye nmaru ẹkwa.
- 2 Iphoro b'i yeru l'ọ bụ onye yeru uwe.
Imigwe l'ọ ha bụ
nggubedua phushiru iya l'ọ bụ ọlo-ékwa;
- 3 bya eworu uko ọlo ngu gbaa l'eli mini.
I meru urukpu; yọ bụru ugbo-inya ngu;
Nngu atukojeru pherephere l'ẹbà ephe.
- 4 I meru pherephere;
yọ bụru nwozi ngu;
bya emee ọ-ta-chichichi ọku;
yọ bụru onye, iizije ozi.
- 5 Ọ bụ nggu ọturu ntọ-l'alị mgboko l'ọ ha;
k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu l'e
nwungaa ya enwunga jeye lẹ tutu yoyo.
- 6 I woru eze ẹnyimu yee
mgboko l'ọ bụ uwe;
k'ọphu bụ lẹ mini
kpukotaru iphe bụ ugvu ekpukpu.
- 7 Obenu l'ọo mbà b'ị baru mini;
yọ gbaa mgbalanụ.
Ọ nuleruphu ọra, ị nọ
l'imigwe raa; gbalaa.
- 8 Yo shi l'iphe bụ ugvu ono;
kekashia lẹ nsuda lẹ nsuda;
tsokwaseru l'oswa ẹke,
ị ọturu iya t'o shije.
- 9 I kpawaru iya oke ẹke ẹ ọtọ tsọ-swetajedu;
k'ọphu bụ l'ẹ t'o nwedu l'o
rimia mgboko erimi ọdo.
- 10 I mewaru tẹ mini shije
l'ogba gbaa gẹregere
kwaseru ọkpa-ugvu.
Ootsojeru tųgbua mgbaku mgbaku ugvu.
- 11 Yọ bụru iya echebeje unwu anụ,
bu l'ẹgbudu mini angungu l'ephe ha.
Ọ kwa iya phụ bẹ
nkakfụ-igara-oswa egudeje
gboo onwiya ẹgu mini.
- 12 Unwenu, ephe l'eli anọduje
l'iku mini ono kpaa ẹkfuna.
Ephe ebepheje l'ẹkali-oshi ono l'agụ egvu.

- 13 Oonoduje l'ẹke, o bu l'achiru
 iphe bu uguv ono mini.
 Mgboko l'ọ ha be iphe oome du mma.
- 14 Ewu b'o meru; yoo fushije;
 k'ophu elu a-taje nri;
 bya emee iphe-akoko dobe
 te madzu kojee; kobe iphe l'ali;
- 15 gude iya kuta mee, madzu
 a-nguje t'ehu tso iya ena;
 bya emeta manu, emeje te
 ifu mu madzu amumu;
 me nri, madzu erije nodu ndzu.
- 16 Oshi Ojejoje be ogbaje mini ohuma;
 mbu oshi sida ophu no
 l'ugvu uguv Lébanonu,
 bu oshi ophu o yeru l'onwiya.
- 17 Yo buru l'eli eke ono;
 be nwenu akpaje ekfuna.
 Oku-eswi-uda eworu oshi
 payinu mee ufu iya.
- 18 Iphe butua l'iphe bu
 oke-ugvu ono bu
 egvu-oswa.
 Ndu ophu, bu ogba
 mkpuma aburu eke
 nchi-ogba anoduje ezeru ndzu.
- 19 O meru onwa dobe t'e gude iya guje oge.
 Ophu, bu enyanwu amaru teke ya a-riba.
- 20 Oobuje; teke i meru te ochi gbaa;
 yo buru iya bu le nchi ejihu.
 Iphe bu anu, bu l'oswa eshi
 l'ẹke o no wufuta jeshia ocho iphe oo-ri.
- 21 Agv anoduje ede ekiri; l'achọ nri, oo-ri;
 mbu nri, shi Nchileke l'eka.
- 22 Enyanwu -halephu;
 ephe anyigobe; lasha;
 je eworu onwephe
 domishia l'ogba ephe.
- 23 Madzu egbeshi teke ono jeshia l'egu.
 Yo nodu l'egu jee ozi jeye l'urenyashi.
- 24 Nggube Ojejoje;
 ozi, iijekota bukwa 'aguta aguta.
 Iphemiphe obule ono
 bukota mmamiphe nke ngu
 b'i gude mekota iya;
 mbu le mgboko l'ọ ha;
 be iphe jiru iya nu bukota
 iphe nggubedua gude eka ngu mee.
- 25 Eze Enyimu ha nshinu;
 bya aha usa.

- Yọ bụru l'ime iya;
 bẹ ụnwu anụ, bụ 'agụta agụta bu;
 mbụ iphe nọ ndzụ;
 ndu ophu ha nshinu;
 mę ndu ophu ha nwanshị.
- 26 O bụ l'eli mini ono;
 bẹ ụgbo-mini ono eshije.
 Bụkwaru iya phụ;
 bẹ ẹjo agiyi ono, bụ nggu
 gude ẹka ngu mee ya;
 yọ nọdu iya ebu nggada.
- 27 Iphemiphe obule ono;
 bụ nggu bẹ ẹphe chiko ele ẹnya l'ẹka
 t'ị nuje ẹphe nri l'oge iya.
- 28 Teke ị nuru iya ẹphe;
 ẹphe achikobe iya l'onwẹphe.
 Teke ị mụsaru ẹka;
 iphe dụ mma enwushihu;
 ẹphe egude iya rijia ẹpho.
- 29 Teke ị gharu ẹphe azu;
 ẹphe atsulahaa egvu.
 Ị -nata ẹphe ume, ẹphe atụ;
 ẹphe anwushihu; bụru ẹja alị.
- 30 Teke i kuru Ume ngu ye iya l'ẹhu;
 yọ bụru iphe e meru k'ophungu.
 Iimeje mgboko l'onwiya
 t'ọ dụ ophungu ophungu.
- 31 Tẹ odu-biribiri Ojejoje
 dukwa ẹge o dụ jeye tutu yoyo.
 Tẹ ozi, Ojejoje gude ẹka iya jee
 mekwa tẹ ẹhu tsọo ya ẹna;
- 32 mbụ onye abuje;
 o -lee mgboko ẹnya;
 yọ nmahu kpakpakpa.
 Teke o byaru ẹka l'eli ugву;
 ugву obu akpuhu tututu.
- 33 Mu a-nọduje agụ egву anụ
 Ojejoje lẹ ndzụ mu mgburumgburu.
 Mu a-nọduje agụ egву aja
 Nchileke mu ajaja jeye teke mu a-nọ-bebe.
- 34 Tẹ kẹ nk'iyaa, mu arị-a tsokwaa ya ẹna;
 kẹ l'iphe Ojejoje eme emeje t'ẹhu tsọo mu ẹna.
- 35 Tẹ ndu ẹjo iya chihu lẹ
 mgboko gbaa mgburumgburu;
 ophu ndu akirishi
 'anọhekwa anono ophu.
 Tẹ mbẹdua jakwaa Ojejoje ajaja.
 T'ajaja bụru kẹ Ojejoje.

- unu akpọ-kua ẹpha iya.
 Unu mee t'iphe bụ
 mbakeshi maru iphe o meshiru.
- ² Unu guku iya l'egvu.
 Unu gụa egvu
 gude jaa ya ajaja.
 Unu kfukashia k'iphe
 bụ iphe dụ biribiri, ọonoduje eme.
- ³ Unu gude ẹpha iya,
 dụ nsọ ngaa unga.
 T'iphe bụ ndu achọ
 Ojejoje tee ẹswa.
- ⁴ Unu wojeru ẹnya dabẹ lẹ
 Ojejoje yẹle agburu-ẹhu iya!
 Unu achọje ifu iya
 mkpụrumkpuru!
- ⁵ Unu nyatakwa iphe biribiri;
 mẹ iphe-ọphulenyā,
 o meshiru;
 yeru ikpe, o kpeshiru;
- ⁶ unubẹ eri nwozi iya,
 bụ Ébirihamu;
 unubẹ unwu Jékọpu,
 bụ ndu o gude ẹka iya fọta.
- ⁷ Ọ kwa iya bụ Ojejoje;
 bụru Nchileke ayi.
 Ikpe iya chiko mgboko
 vọo kfurukfuru.
- ⁸ Ndzu ono, ọ gbaru ono;
 bẹ oodobeje jeye lẹ tutu yoyo.
 Iphe o kweru ukwa iya;
 bẹ oomeje shi l'ogbo sweru ogbo.
- ⁹ Ndzu ono yẹle Ébirihamu
 gbaru ono; mẹ angụ ono,
 o rifuru Áyizaku ono
- ¹⁰ b'o meru; yọ bụru ekemu l'ẹhu Jékọpu;
 bụru ogba-ndzu, a-duru
 ndu Ízurelu jeye lẹ tutu yoyo.
- ¹¹ Ọ sụru ẹphe: "L'ọo ẹphe;
 bẹ ya a-nụ alị Kénanu
 t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe ketaru."
- ¹² ?Ẹphe shi dụ ole teke ono.
 Ẹphe shi habe ahabe;
 bya aburu ndu
 mbyamumbya l'alị ono.
- ¹³ Ẹphe shi etsojeru iphe bụ
 mbakeshi aghaphe.
 Ẹphe -shi l'alị-eze ọwaa;
 ẹphe akfufu lashia alị-eze ọdo.
- ¹⁴ Ọphu ọ dudu onye

- o kweru t'ò kpaа eрhe eһu.
 O bu okfu eһu eрhe;
 b'ò shi egudeje baaru ndu eze mba;
- 15 su eрhe t'eрhe be
 edenyikwa ndibe iya ono,
 ya fотaru afота ono eka;
 t'e b'ò dukwa iphe eрhe
 e-me ndu ekfuchiru iya nu.
- 16 O mebyishikotaru iphe
 bu nri, eрhe nweru enweru;
 shi ege ono mee t'ejo-eгу bya l'eliphe.
- 17 Yò bya eye nwoke lanu
 t'ò vuru eрhe uzo.
 Nwoke ono bu Jósefu;
 mbu onye ono,
 e reru l'ò bu ohu ono.
- 18 Eрhe turu iya mkporo l'okpa;
 fubashia ya onya l'okpa;
 bya eworu ajaba igwè tua ya l'olu;
- 19 gbururu jeye teke okfu iya vuru.
 Okfu, Ojejoje kfuru emee
 t'a maru l'ò bu onye
 ire-lanu.
- 20 Ya ndono; eze ezia t'e je atofu iya.
 Onye bu ishi oha atofu iya; yo nweru onwiya.
- 21 Yo woru iya mee onye ishi l'ufu iya:
 t'ò letajeru iya enya l'eku iya l'ò ha;
- 22 su iya t'ò hùje ndu ishi
 àhùhù teke du iya mma.
 Yo zije ndu bu ogurennya
 l'alì-eze iya mmamiphe.
- 23 Tò du iya bu; ndu Ízurelu alashia Íjiputu.
 Ndibe Jékopu ejenu je
 aburu ndu, laru alala l'alì Hamu.
- 24 Ojejoje abya emee ndibe iya;
 eрhe azua azuzu; ha l'igwe;
 shi ege ono kapyabe ndu ohogu eрhe.
- 25 Yò bya emee ndu Íjiputu;
 eрhe abya akpoò ndu Ízurelu ashì;
 chìlahaaru eрhe ejo idzu.
- 26 Yò bya ezi nwozi;
 mbu Mósisu; me Éronu,
 bu onye o fотaru;
- 27 eрhe eje emeshia
 iphe-ophulenyа nk'iya l'eke eрhe no;
 bya ekoshigbaа eрhe iphe
 du biribiri ke Ojejoje le Hamu.
- 28 O meru t'ochi je gbaа l'alì
 ono mgburumgburu;
 kele ndu Íjiputu kwefuru okfu Nchileke ikè.

- 29 Yò bya emee mini, nò l'alì ẹphe;
yò ghọkota mee.
Ẹma, nò iya nù anwùshihukota.
- 30 Mbara abya eji alì ẹphe;
mbù bya akwọtsua nkwo;
bahùtsua l'ẹke ndu ishi ẹphe azeje.
- 31 Ọ bua okfu b'o kfu; ijiji etsulaha gbigbigbi;
mkpúrúmkpu abya atúko alì ono túa.
- 32 Yo wota mini, ọga anọdu
achiru ẹphe l'alì ono mee;
yò ghọo aka-mini; mẹ egbe-igwe;
- 33 tųpyashia vayinu ẹphe;
mẹ oshi figu ẹphe;
mebyishikota iphe bú oshi, nò l'alì ono l'ọ ha.
- 34 Yo gbeshikwa ọdo bya
ekfua okfu; igube awata ephephe.
Ogu, etsu gbigbigbi aburu 'aguta aguta;
- 35 bya atúko iphe bú iphe nò
ndzù, nweru ẹkwo l'alì ẹphe tagbua;
mbù túko iphe ẹphe
meberu l'alì l'ọ ha tapyashia.
- 36 Yò bya teke ono bya atúko
iphe bú unwu ẹphe; ndu ọphu,
bù ẹphe ime-ọdungu l'alì ono gwepya;
mbù túko unwu ẹphe ndu
ọphu, bú ọkpara gbugee.
- 37 Yò bya edufuta ndu Ízurelù;
kpota mkpọla-ọcha
yẹle mkpọla-ododo kpojia ẹphe ẹka.
T'o nwe unwu kẹ ndu
Ízurelù; m'ọo onye lanù,
a chọru achọcho.
- 38 Ẹhu atsoo ndu Íjiputu
ntumatu lẹ ndu Ízurelù tųgbutsuaru;
kẹ l'ẹphe shiwa atsu ndu Ízurelù ono egvu.
- 39 Yò bya egesaaru ẹphe
urukpu gude kpuchita ẹphe;
bya edoberu ẹphe oku
t'ẹphe gude phụ iphoro l'enyashi.
- 40 Ẹphe suru t'a nù ẹphe nri;
Ojejoje abya achiru ọkwà nù ẹphe;
gude nri, shi l'igwe nù-jia ẹphe ẹpho.
- 41 Yo kpuhaa oke mkpuma;
mini eshi iya tsọshihu;
l'atso l'ọ bú nggele l'echi-ẹgu ono;
- 42 kẹ l'ọ nyataru ukwa iphe dụ nsọ,
o kweru nwozi iya, bú Ẹbirhamu.
- 43 Yo dufuta ndibe iya;
ẹhu atsoo ẹphe ẹna;

- mbụ ndu ono, ọ fọtaru ono.
 44 Yo woru alị ndu ọhodo woru nụ ẹphe.
 Yọ buru ẹke ndu ọdo
 riru aphụ iya; bẹ ẹphe wotaru;
 yọ buru òkè-iphe ẹphe;
 45 k'ọphu ẹphe a-wata ome
 ome-l'alị Ojejoje;
 dobelahaa ekemu, shi iya l'ẹka.
 T'ajaja buru kẹ Ojejoje.

106

- 1 T'ajaja buru kẹ Ojejoje.
 Unu kele Ojejoje ekele;
 kẹ l'ọ bụ onye, dụ mma;
 kele n-yemobu nk'iya
 anọje jeye l'ojejoje.
 2 ?Bụ onye a-dụ ike
 tụa ọnu ẹge iphe
 Ojejoje eme habe nshinu?
 Tọo; ?nanụ onye a-dụ ike
 tukota Ojejoje ẹpha iphe oomeebe.
 3 Ọnu-oma bụ kẹ ndu eme
 iphe vudo nhamunha;
 mbụ ndu ono,
 anọduje eme iphe dụ
 mma tekenteke ono.
 4 Nngụbe Ojejoje;
 nyatakwa mu teke ịi-wata
 okoshi lẹ ndibe ngu nọ ngu l'obu.
 Gbakwaaru mu mkpu
 teke ịi-bya ẹphe adzọfuta;
 5 k'ọphu mu a-phụ k'oma,
 ị doberu ndu ị fọtaru;
 tsokwaru phụ mba ono,
 bụ nke ngu ono tee ẹswa;
 mbụ tsoru ndu ono,
 bụ òkè-iphe ngu ono jaa ngu ajaja.
 6 Ayi meekwaru iphe dụ ẹji
 ẹge nna ayi oche phẹ meru.
 Ayi mewaru iphe dụ ẹji;
 mee iphe ẹ ta dudu mma.
 7 Teke nna ayi oche phẹ
 shi nọdu lẹ Íjiputu
 bẹ iphe dụ biribiri,
 ị meshiru te shidu doo ẹphe ẹnya;
 ọphu ọ dudu ikpoto
 iphe-oma ngu,
 ono nweru ọphu ẹphe nyataru.
 Ẹphe kwefuru ngu íkè
 lẹ Eze Ẹnyimu Uswe.
 8 Obenu l'ọ gude k'okfu ẹpha iya; dzọfuta ẹphe;

- k'ophu aa-maru l'okpehu iya ha nshinu.
- 9 O baru Eze Enyimu Uswe mba;
mini, no iya nu atashihu.
Yo dua epe swee echi mini
l'o bu onye eswe l'echi-egu.
- 10 O dzofutaru epe l'eka ndu ohogu epe;
gbafuta epe l'eka ndu epe du ashi.
- 11 Mini rigbushikotaru ndu ohogu epe;
to du m'oo bu onye lanu, waru nu.
- 12 O bu teke ono; be epe
kwetaru l'iphe o kweru ukwa
ememe be oomeje.
Epe abya agua egvu gude jaa ya ajaja.
- 13 Iphe ono b'e ta nodu ophu baru ishi;
epe azahaa iphe ono,
o meru ono;
ophu epe ejebua ya okpata ishi.
- 14 Epe erua l'echi-egu ono;
wata ome iphe egu iya agu epe.
Yo buru l'ali ono,
daburu swanmangu ono;
be epe dataru Nchileke.
- 15 Yo nunu epe iphe epe suru t'a nu epe;
nutsua ya epe; bya evuru
ejo iphe-ememe byabe epe.
- 16 L'odu ndu Izurelu;
l'echi-egu ono;
b'o nweru ndu wataru
ogvuru Mosisu yele Eronu
enya-kfurukfuru;
mbu ndu ono, Ojejoje
fotaru dobe iche ono.
- 17 Ya ndono; ali ekejahu ebo
lee Detanu;
bya atuko Ebiramu yele
ndu tso iya nu lia le ndzu.
- 18 Oku enwulihu;
dzukota ndu etsoje epe.
Oku ono atuko ndu akirishi ono dzukota.
- 19 Epe erua l'ugvu Horebu;
je egude mkpola-ododo
kpu nweswi dobe;
balahaaru iya eja l'o bu nte.
- 20 Epe egude odu-biribiri ke Nchileke
gbanweta iphe a kpu;
yo du l'o bu eswi, ataje ewu.
- 21 Epe azahaa Nchileke ono,
dzofutaru epe ono;
mbu onye ono, meru
iphe ha nshinu l'ali Ijiputu;
- 22 bya emee iphe du biribiri l'ali Hamu;

- bya emekwaaphu iphe du
egvu lẹ Eze Ẽnyimu Uswe ono.
- 23 Tọ dọ iya bụ; Nchileke asụ
lẹ ya e-mebyishi ẹphe.
Obenu lẹ Mósísu, bụ onye ọ fọtaru;
jeru je akfụ-chia ụwara,
o shi abya; t'ẹ b'o gude
oke ẹhu-eghughu iya
mebyishikota ẹphe l'ẹphe ha.
- 24 E metsua; to nwehe iphe
ẹphe guberu ẹgiri alị ono.
Ẽphe te kwe lẹ Nchileke
e-mekwadu iphe o kweru ụkwa iya.
- 25 Ẽphe anọshia l'ụlo-ékwà ẹphe;
wata ọgu aphụ; jịka ome
iphe Ojejoje sụru t'ẹphe mee.
- 26 Tọ dọ iya bụ; yo ribua lẹ ya
e-me t'ẹphe nwụshihu l'echi-ẹgu ono;
- 27 tẹmanu ya abya eruta
ụnwu ẹphe je eye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka.
Ẽphe achikashia ẹphe;
ẹphe agbaa nanụ nanụ;
dzuru ẹkemeke ọbule.
- 28 Ẽphe egbeshi je eworu
onwẹphe ọọ lẹ Bálụ-Peyọ;
bya awata ori iphe e gude
gwaaru agwa, ẹ ta nọdu ndzụ.
- 29 Ẽphe emee;
Ojejoje avulahaa ọvuma
k'ẹjo iphe, ẹphe eme.
Mgbọnwu adakfutanu ẹphe.
- 30 Ọle Finehasu gbeshiru bya egboo ọgu ono;
shi ẹge ono mee tẹ
mgbọnwu ono kfushi.
- 31 A gụaru iya ẹya
l'odobé-ẹka-ndoo, e-shi l'ẹhu iya
sweru eri iya tsube l'ọgbo sweru ọgbo.
- 32 L'ẹphe ruru lẹ mini Meriba;
bẹ ẹphe kpatsuru Ojejoje iwe.
Mósísu eshi ẹphe l'ẹka
kpata kpube onwiya.
- 33 Ọ bụ okfụ l'ẹphe kwefuru
Ume Nchileke íkè meru iphe
Mósísu kfuru iphe ẹ tọ ga ekfudu.
- 34 Ẽphe ajịka l'ẹphe ta
alụ-gbudu ndu ono,
ẹphe jekfuru l'alị ono;
ẹge Ojejoje turu ẹphe ekemu;
sụ t'ẹphe lụa ẹphe.
- 35 Iphe ẹphe mechiaru bụ

- l'ẹphe ẹ ẹ ndu ono bya
 alụ-gbalahaa nwanyi.
 Ẹphe l'ẹphe abya agbaa
 ẹghirigha; ẹphe awata ome ome-l'alị ndu ono.
- 36 Ẹphe awata ọbaru agwa ndu ono ẹja.
 Iphe ono emekochaa buru ọnya; nma ẹphe.
- 37 Ẹphe egude ụnwu ẹphe
 ndu k'unwoke ẹ ndu kẹ ụnwanyi;
 wata ọgwa ẹjo maa.
- 38 Ẹphe awata ogbushi ụnwu
 ẹphe, ẹ ta dudu iphe ẹphe meru;
 gude l'agwa nte ndu Kénanu.
 Ẹphe egude mee ụnwu
 ẹphe ono merushia alị ono;
- 39 bya eshikwaphu ẹge ono
 merushia onwẹphe;
 shi ẹge ono dụ l'ọ bu
 nwanyi ẹ te gudedu ire iya
 ẹka l'ẹke Nchileke nọ.
- 40 Ọo ya meru iphe ẹhu
 ghulaharu Ojejoje eghughu
 l'ẹke ndibe iya nọ;
 yọ kpọ-yilahaaru ndu ono,
 bụ ọkè-iphe iya ono ukuvu.
- 41 Yọ chiru ẹphe ye l'ẹka ndu ọhodo.
 Ndu ẹphe dụ ashị aburu eze; chilahaa ẹphe.
- 42 Ndu ọhogu ẹphe akpalahaa ẹphe ẹhu.
 Ndibe Nchileke abya anọdu ẹphe l'ẹka.
- 43 Ugbo olemole; b'ọ dzọfutaru ẹphe.
 Ọ bụ l'ẹke uche adujee ẹphe
 bụ ẹge ẹphe e-shi kwefuru Ojejoje ikè.
 Ẹphe eshi ẹge ono kwaa
 l'ẹjo iphe ẹphe; nọdu iya yifu.
- 44 Ọle ọobuje; iphe-ẹhuka
 -byakfuta ẹphe; ẹphe -raku Nchileke;
 yo rua ya l'ẹhu ẹgwegwa;
 yọ nua olu ẹphe.
- 45 Yo gude okfu ẹhu ẹphe
 nyata ọgba-ndzụ iya;
 gude kẹ l'o yeru ẹphe obu selaa ẹka azụ;
- 46 mee t'iphe bụ ndu kpuru
 ẹphe ẹ ndzụ phuru ẹphe imiko.
- 47 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi;
 dzọfutanu ayi.
 Shinu l'iphe bụ mbakeshi
 ono chilata ayi ọdo;
 k'ophu ayi e-tu ngu ẹpha;
 nggube onye ono, dụ nsọ ono.
- 48 T'ajaja buru kẹ Ojejoje;

bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu
 gbururu jeye lẹ gbururu.
 T'onymonye obule sukwa: "Ono ẹge o dọ!"
 T'ajaja buru kẹ Ojejoje!

107

- 1 Unu keke Ojejoje ekele;
 kẹ l'ọ bụ onye, dọ mma.
 N-yemobu nk'iya anọje jeye lẹ tutu yoyo.
- 2 Tẹ ndu Ojejoje gbafutaru kfuа ya;
 mbụ ndu o gbataru l'eka ndu ẹphe dọ ashị;
- 3 ndu ono, o shi l'iphe bụ
 mbakeshi chikobe ono;
 mbụ ndu ono, o jeru l'uzo
 ẹnyanwu-ahata; jee l'uzo ẹnyanwu-ariba;
 jee l'uzo isheli; jee l'uzo
 ọhuda je erukobe ono.
- 4 O nweru ndu ọphu bụ
 l'echi-egu bẹ ẹphe tsoru l'aghaphe;
 mbụ l'ali, daburu
 swanmangu, ẹ ta dudu iphe nọ iya nụ.
 Ọphu ẹphe amadu ọzo,
 ẹphe e-shi jerua mkpukpu, ẹphe e-buru.
- 5 Ẹgu guru ẹphe; mini agua ẹphe.
 Ẹphe anodu l'eke ono
 leswee ẹnya lẹ ndzu.
- 6 Tọ dọ iya bụ; ẹphe araku
 Ojejoje teke ono, ẹphe nọ l'iphe-ẹhuka ono;
 yọ bya anafuta ẹphe.
- 7 Yọ bya edua ẹphe shia ọzo,
 vudo nhamunha;
 durua ẹphe mkpukpu ẹke, ẹphe e-buru.
- 8 T'ẹphe keke Ojejoje ekele
 l'o yenukaru ẹphe obu;
 mẹ kẹ l'oonoduje emeru
 unwu eliphe iphe dọ biribiri;
- 9 kẹ l'onye mini agu;
 bẹ ọnuje mini t'ọ ngua.
 Yo gude iphe dọ mma
 nụ-jia onye, ẹgu agu ẹpho.
- 10 O nweru ndu ọphu shi nọdu
 l'eke gbaru ọchi; ọzo echishihu ẹphe:
 buru ndu, nọ lẹ mkporo;
 l'eje iphe-ẹhuka l'eke e gude
 mkpa kee ẹphe ẹgbu.
- 11 Ishi iya aburu l'ẹphe kwefuru ikè;
 jika ome okfu Nchileke.
 Ẹphe eworu ẹgiri idzu,
 Ọkaribe-Kakota-Nu chiru ẹphe fua l'ali.
- 12 Tọ dọ iya bụ;
 yọ paru ẹphe haa;

- ẹphe ejelahaа ozi mkpɔnwehu.
 Ẹphe ejee ya jeye;
 ẹphe ebehuje ebehu daa.
 Tɔ dɔ onye, gbaru ẹphe mkpu.
- 13 Tɔ dɔ iya bɔ; ẹphe araku
 Ojejoje teke ono, ẹphe nɔ l'iphe-ẹhuka ono.
 Yɔ bya anafuta ẹphe.
- 14 Yɔ bya edufuta ẹphe l'ẹke ono,
 agba ọchi, ɔzo chishihuru ẹphe ono;
 bya agbabushia mkpa ono,
 e shi gude kee ẹphe ẹgbu ono.
- 15 T'ẹphe keke Ojejoje ekele
 l'o yenukaru ẹphe obu;
 mẹ kẹ l'oonoduje emeru
 ndiphe iphe dɔ biribiri;
- 16 kẹ l'onyakashije
 ọgu-nggamgbo, a kparu l'ígwè;
 bya egbubushia
 mgboro-ígwè,
 e gude gbachishia ɔzo.
- 17 O nweru ndu ọphu wataru ome eswe.
 Mkpata iya aburu l'ẹphe
 kwefuru Nchileke ikè.
 E menwuwa ẹphe ẹhu;
 okfu l'ẹphe meru iphe dɔ ẹji.
- 18 Yɔ kpoo ẹphe nri;
 k'ọphu bɔ l'ọ phoduwaru-a
 nwinyi-nvɔ; mẹ ẹphe anwushihu.
- 19 Tɔ dɔ iya bɔ; ẹphe araku
 Ojejoje teke ono, ẹphe nɔ l'iphe-ẹhuka ono.
 Yɔ bya anafuta ẹphe.
- 20 Yɔ bɔru okfu b'o kfuru
 nwɛnkinyi;
 ẹhu akokota ẹphe mma;
 shi ẹge ono dobe ẹphe ndzɔ.
- 21 T'ẹphe keke Ojejoje ekele
 l'o yenukaru ẹphe obu;
 mẹ kẹ l'oonoduje emeru
 unwu eliphe iphe dɔ biribiri;
- 22 T'ẹphe gwoo ngweja-ekelẹ nɔ iya.
 Ẹphe agua egvu ekele
 gude mee t'a maru ẹge iphe oome habe.
- 23 O nweru ndu ọphu gude
 ɔgbo-mini tsoru
 eze ɛnyimu; l'agba ngho.
- 24 Ndu onanu phuru ozi, Ojejoje jeru;
 ẹphe phuru ozi, dɔ biribiri,
 o jeru l'echi ebo mini;
- 25 kẹ l'ọ bɔ-a okfu b'o kfuru l'onu;
 oke pherephere awata ephephe.
 Yo shi ẹge ono mee;

- oke eyii awata atutu.
- 26 Ụgbo-mini ẹphe ẹphelihuje
oreke-imeli;
yọ bya bya atsua ọtsu l'echi ebo.
Oke iphe-ẹhuka ono,
ẹphe eje ono emee;
obu azashihukota ẹphe.
- 27 Ẹphe angalahaa anganga;
l'akpo garigari l'ọ bu ndu mẹe guderu.
Mmamiphe ẹphe l'ọ ha
aburu ẹphe ọ-la-l'iyi.
- 28 Ya ndono; ẹphe araku
Ojejoje teke ono, ẹphe nọ
l'iphe-ẹhuka ono;
yọ bya anafuta ẹphe.
- 29 O meru oke eyii mini ono; yọ dazita.
Yọ bya abaaru oke pherephere mba;
yọ daa shikongu.
- 30 Ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna l'ọ dazitaru ono.
Yo dua ẹphe jeye ẹphe
ejerua ọdu ugbo-mini l'ẹke ẹphe eje.
- 31 T'ẹphe kele Ojejoje ekele
l'ọ yenukaru ẹphe obu;
mẹ ke l'oonoduje emeru
unwu eliphe iphe du biribiri;
- 32 T'ẹphe kutsee ya ekutsee l'edzudzu ọha.
Ẹphe etua ya ẹpha l'ẹke
ndu bu ọgurennya ọdu.
- 33 Ẹnyimu b'o meru;
yọ ghoo echi-egu;
bya emee nggele;
yọ buru ali, okponku.
- 34 O meru ali, bu ali-otsu;
yọ buru kpakiri kpakiri
ali-unu;
kele ndu shi buru iya nu
menukaru ejo iphe.
- 35 Echi-egu b'o meru;
yọ buru okpuru, mini jiru ejiji;
bya emee ali okponku;
yọ ghoo ishi nggele.
- 36 Yọ buru ẹke du ẹge ono;
b'o dutaru ndu ẹgu agu
je edobe t'ẹphe buru.
Ẹphe anodu l'ẹke ono;
buru mkpukpu nk'ẹphe.
- 37 Ẹphe abya akoo okfu;
bya akushia akpuru vayinu l'ẹke ono;
yọ mia iphe du egvu.
- 38 O goru ẹphe onu-oma;
ẹphe abya azua zu-jia ẹgu;

- ophu o kwedu tẹ elu ephe laa alì.
- 39 Oje e mekocharu;
Ojeje egude mkpamehu;
mẹ iphe-ehuka yẹle aphụ lọ-zita ephe.
Ephe awata ọla alì.
- 40 Onye ono, ewodaje ndu
a maru ephe alì ono;
emee ephe;
ephe aghaphelaha l'alì,
daburu swanmangu,
ẹ ta dudu ọzo, nọ iya nù.
- 41 Obekwanu lẹ ndu ẹ-ta dudu
ege ọ haru ephe;
b'ọ setaru l'eka;
sefuta l'iphe-ehuka, ephe eje.
Yọ bya emee; ndibe ephe;
ephe azushilaha l'ọ bu aturu.
- 42 Ndu obu ephe guru iphoro abuje;
ephe -phua iphe ono;
ephe etee eswa.
Obenu lẹ ndu eme iphe ẹ-te
vudodu nhamunha abuje;
ephe -phua ya; yọ kpoo ephe okfu.
- 43 Tẹ ndu maru iphe wokwaru
iphe-a kwakobe l'ime obu ephe.
Ephe arije k'ege n-yemobu
Ojeje hatabe nshinu!

108

Egvu-oma, Dévidi deru

- 1 Nngube Nchileke;
obu shihukwaru mu ike;
k'ophu bu lẹ mu e-gude
obu mu l'ọ ha gụa egvu; kuaru ngu nkwa.
- 2 Unu tehu muru enya;
unube ogumogu; mẹ ọbo;
kele mbedua e-gudekwa
egvu gu-tee nchi-abọhu lẹ mgbenya.
- 3 Mu a-nodu l'ifu iphe bu
mbakeshi jaa ngu ajaja; nngube Ojeje.
Mu anodukwaphu
l'edzudzu ọha gụaru ngu egvu;
- 4 kele n-yemobu ngu ha nshinu.
Ọ tuko imigwe l'ọ ha kakota l'eli.
Abubu, ị bu o-me-g'o-kfuru
atuko akpamigwe dzuru.
- 5 Koshinu ndiphe ege ị hatebe nshinu;
mbu l'ị nọ-ghataru
akpamigwe anoghata;
tẹ ndiphe mgburumburu
phụ ege ị du-be biribiri.

- 6 Gudenu agburu-ẹhu ngu
dzofuta ayi.
Nggua aza ayi oku;
k'ophu ee-shi ẹge ono dzoo ndu i yeru obu.
- 7 Nchileke nọwa l'ulo iya,
du nsọ kfu okfu; sọ:
“Lẹ ya a-tu okokooko
gude kee ali ndu Shékemu;
bya ewota nsuda Súkọtu washia.
- 8 Giledu bu nk'iya;
Manase aburu nk'iya
Ifuremu bu okpu, ya kpu l'ishi.
Juda aburu mgboro-eze,
ya apaje l'eka.
- 9 Moabu bu efere, ya akwoje okpa;
Edomu aburu eke ya
eyeshije akpokpa iya dobe.
Ndu Filisutiya;
be ya a-turu okokooko kpua.”
- 10 ?Bu onye e-duru mu
je edobe le mkpukpu ono,
a kpuru kpushia ya ike ono?
?Bu onye e-duru mu duba le Edomu?
- 11 O kwa ngube Nchileke bu onye obu.
Obenu l'i jikawaru ayi.
Ophu iitsojehedu ndu soja ayi l'eje ogu.
- 12 Yenuru ayi eka; t'ayi
mekputa ndu ohogu ayi;
ke l'eka ophu ndiphe
eyetaru madzu kwa iphe mmanu b'o bu.
- 13 Obenu le Nchileke -noduwa
l'eke iya nk'ayi;
be ayi e-mekputa-a ndu ohogu ayi.
Yo dzoo ndu ohogu ayi ono pyakapyaka.

109

Egvu-ọ ma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- 1 Nngube Nchileke,
bu onye mu anoduje aja ajaja;
byiko; ba adahukwa mu nkichi;
- 2 kele ndu akirishi;
me ndu eregede gbabewaru mu ejo okfu;
l'atu ntumatu ekpu mu.
- 3 Epe gudewa okfu ndumashi
gbaa mu mgburumgburu.
Epe abya etso mu okfu;
le b'o du iphe mu meru epe.
- 4 Teke mu mekoshiru epe l'o
bu ndu onya mu;
epebedua ebolaha mu ibo.

- Obenu lẹ mbẹdua bụ
onye anọduje ekfu anụ
Nchileke; l'ekfushi iya ike.
- ⁵ Ẹphe egudeje ẹjo iphe
kfuа mu ụgwо iphe-oma, mu meru ẹphe.
Mbẹdua wotaru ẹphe l'ọ bụ ndu ọnyà mu.
Ẹphebedua egude ashị,
ẹphe kpọru mu l'akfụ mu ụgwо iya.
- ⁶ Yenu ẹjo madzụ t'о je ekechia ya ụzo.
Zinua onye a-nọdu agba iya
ire t'о je evudo iya l'ifu gbaa ya ekebe.
- ⁷ Teke e kperu iya ikpe;
t'ọ nmakwa iya.
Tẹ Nchileke gụkwaru ekfukfu,
ookfu anụ iya ye l'iphe dụ ẹji, o meru.
- ⁸ Tẹ ndzụ iya gbakwaa kwoo.
T'onye ọdo nọ-chikwaa
ẹnya iya l'oje ozi, o shi eje.*
- ⁹ T'ọ tọkwaa unwu iya ogbe;
haa nyee ya l'ulo-maa.
- ¹⁰ T'unwegirima iya
kwakwaa l'esu-uzo;
l'arọ arọ.
T'a chifukwa ẹphe
l'okpu-ufu ẹke ẹphe bu!
- ¹¹ Tẹ ndu o ji ụgwо byakwa
bya egwoo iphe o nweru l'ọ ha.
Tẹ ndu ẹ ta madu ẹke
ẹphe shi tükokwa akanya,
o seru esese gwota.
- ¹² T'ẹ b'ọ dükwa onye
e-meru iya iphe-oma.
Ọphu ọ dükwa onye
a-phuru unwegirima,
ọ tọru ogbe imiko.
- ¹³ T'awa iya chihukwa.
T'ẹphe bükwaru ndu,
a zaharu azaha l'ogbo ọphu abya nụ.
- ¹⁴ Tẹ Ojejoje ba azahakwa
ẹjo iphe, nna iya oche phẹ meshiru.
Ọphu o fufukwa iphe dụ ẹji,
nne iya meru efufu lẹ phuu.
- ¹⁵ T'ẹjo iphe, ẹphe meshiru
nọdukwa Ojejoje l'ifu tekenteke;
k'ọphu oo-me t'ẹphe chihu
lẹ mgboko; t'ẹ ba
anyatahẹ ẹphe anyata ophu;
- ¹⁶ kẹ l'ẹ tọ rijedu kẹ
t'о meeru madzụ iphe-oma.

* 109:8 109:8 Ndu 1:20.

- Iphe ooshibejechia ite iya
 bu ẹge oo-me t'e wofu ndu ụkpa;
 ndu ẹ-ta dudu ẹge ọ haru ẹphe;
 me ndu obu tofuru atofu.
- 17 Keshinu iphe aduje iya mma
 bu oburu madzu onu;
 te yebedua bukwaru onye a turu onu.
 Keshinu ogoru madzu onu aduje iya eji;
 t'e b'ọ dukwa onye a-goru iya onu.
- 18 Keshinu ọ bu ẹge oye uwe
 du iya ntsẹ bu ẹge oburu madzu onu du iya;
 te mburonu ono tsokwaru
 iya phu l'ọ bu mini tsoba iya l'epho;
 mbu tsọ l'ọ bu manu tsoba iya l'okpu.
- 19 T'a phukpukwaa ya ẹya l'ọ
 bu onye a phukpuru ukpo.
 E kee ya ẹya l'ọ bu onye
 e keru akpo l'ukfu jeye le gbururu.
- 20 Tiphe ono, mu gushiru ono
 bukwaru ugwo,
 Ojejeje a-kfu ndu ono,
 anoduje ebo mu ibo ono;
 mbu ndu ono, anoduje
 ekfuru mu ẹjo-okfu ono.
- 21 Obenu nggube Ojejeje,
 bu Nnajiufu mu;
 gudenu k'okfu ẹpha ngu meeru mu ohuma.
 Gudenu ke n-yemobu ngu ono,
 dunukaru mma ono nafuta mu;
- 22 kele mu bu onye ukpa;
 bya aburu onye ẹ ta dudu ẹge ọ haru mu.
 E mewaru mu iphe ruru mu le meji.
- 23 Mu nookwa inyoki-inyoki
 l'ọ bu nwonyonyo urenyashi;
 a nmakofuwaru mu l'ọ bu
 onye anmakofu igube.
- 24 Ikpere mu ta dudedu ophu
 shihuru ike l'ẹke ẹgu eme mu.
 Mu lawaru ẹhu buwarua okpu.
- 25 Nta-a be ndu ebo mu ibo;
 no l'ezi mu okfu.
 ẹphe -phua mu;
 ẹphe ekwe l'ishi;
 su mu họ.
- 26 Yenuru mu ẹka nggube
 Ojejeje, bu Nchileke mu.
 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 dzoo mu.
- 27 Menua t'ẹphe maru
 l'ọo nggu b'o shi l'ẹka;
 mbu t'ẹphe maru l'ọo nggube Ojejeje;

- bẹ meru iya nụ l'onwongu.
 28 Ẹphe a-nọdukwaru eburu mu ọnu;
 obenu lẹ nggubedua a-nọdu agọru mu ọnu.
 Ẹphe -tso mu ọgu;
 bẹ ee-mee ẹphe iphe-iphere.
 Obenu lẹ mube nwozi ngu
 bụlephu ẹswa bẹ mu a-nọdu ete.
 29 Ndu anọduje ebo mu ibo;
 bẹ ee-ye iphere l'ọ bụ onye yeru uwe.
 A phukpua ẹphe iphere
 l'ọ bụ onye a phukpuru ukpo.
 30 Mu e-gude ọnu mu kutsee
 Ojejoje ọkpobe ekutsee;
 mbụ nọdu l'edzudzu ọha jaa ya ajaja;
 31 kẹ l'oovudoje onye ẹ-ta dudu
 ẹge ọ haru iya l'azu;†
 dzọo ya l'ẹka ndu ekpe iya nkfugbu.

110

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nchileke sụru Nnajiufu mu:
 “Nọdu iya l'ẹka-utara;
 jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu
 t'ẹphe bụru iphe
 ii-dzọpyabe l'ọkpa.”*
 2 Ojejoje a-nọ lẹ Záyọnu;
 nụ ngu mgboro,
 ekoshi ẹge ike ngu habe nshinu.
 Ọo-sụ ngu: “T'i bụru Eze
 chia ndu ọhogu ngu!”
 3 Ndu soja ngu; bẹ ọo-nọdu
 ehe uhere oje ọgu teke ọgu daru.
 Ọ bụ ẹge iji nchi-abọhu
 anọduje ada;
 bụ ẹge unwu-okorọbya ngu
 a-wụ-kfuta ngu l'ugvu ono, dụ nsọ ono.
 4 Ojejoje ribuwaru iya;
 ọphu ọogba-nwehedu iphe o kfulu.
 Ọ sụru: “L'ii-buru onye
 achijeru Nchileke ẹja jeye lẹ tutu yoyo
 ẹge Melikizedeku bụ iya.”†
 5 Nnajiufu nọ nggube Ojejoje l'ẹka-utara.
 Ndu eze bẹ oo-gwe
 rakaraka mbọku,
 iphe e-ghu iya eghughu.
 6 Oo-kpe iphe bụ mbakeshi ikpe;
 kua odzu madzụ l'ikpo;

† 109:31 109:31 Iphe a kwata dee l'ẹke-a bụ l'oovudoje onye ẹ-ta dudu ẹge ọ haru iya l'ẹka-utara. * 110:1 110:1 Mát 22:44; 26:64; Mak 12:36; 14:63; 16:19; Luk 20:42-43; 22:69; Ndu 2:34; 1 Kọr 15:25; Ẹfe 1:20; Kọl 3:1; Híb 1:3, 13; 10:12-13; 12:2. † 110:4 110:4 Híb 5:6, 10; 6:20; 7:11, 15, 21.

bya achiko ndu achi
 mgboko l'ephe ha gwee ogwe ujimu.
 7 O bu le nggele,
 no l'iku esu-uzo;
 be oo-ngu mini;
 shi iya;
 mee ya t'o palia ishi.

111

1 T'ajaja buru ke Ojejoje.
 Mu e-gude obu mu l'o ha kutsee Ojejoje.
 Mu e-kutse iya l'eke ndu
 obu guru iphoro no;
 kutsee ya l'eke ephe no ndzukoru.
 2 Iphe bu iphe Ojejoje eme;
 be paru apaa.
 Iphe bu ndu o du mma
 anoduje ari iya ari.
 3 Iphe bu iphe Ojejoje eme;
 be du ugu; du biribiri.
 Odobe-eka-ndoo nk'iya
 anoje jeye le tutu yoyo.
 4 O mewaru t'a nyata iphe du biribiri, oome.
 Ojejoje emejeru madzu
 eze-iphe-oma; l'aphuru madzu imiko.
 5 Ndu atsui iya egvu;
 be onoduje anu nri.
 Ogba-ndzu iya;
 be onyataje jeye le tutu yoyo.
 6 O koshiwaru ndibe iya ege ike iya habe;
 ke l'o nataru ndu ohodo
 ali ephe woru nu ephe.
 7 Iphe bu iphe o gude eka iya
 eme bu ire-lanu;
 buru iphe vudo nhamunha.
 Ekemu iya l'o ha te nwejedu ntupo.
 8 Ekemu ono a-no gbururu jeye le gbururu.
 E gude obu, guru iphoro;
 mee ire-lanu l'etso iya.
 9 Ndu nk'iya b'o gbafutaru;
 bya atua ekemu;
 su te ogba-ndzu iya buru ojejoje.
 Epha iya du nsu; du egvu.
 10 O kwa otso Ojejoje egvu;
 bu eke mmamiphe adubeje.
 Iphe bu ndu etso ekemu iya;
 be iphe edoje enya.
 T'e tua ya epha jeye le gbururu.

112

1 T'ajaja buru ke Ojejoje.

- Onu-oma bu k'onye
atsu Ojejoje egvu;
onye ekemu iya anoduje atso ɛna nshinu.
- ² Unwu iya a-buru ndu ike du l'ali ono.
Onu-oma bu k'unwegirima
ndu obu guru iphoro.
- ³ Iphe-enweru; me ɛku a-buru nk'iya;
odobe-ɛka-ndoo nk'iya aburu ojejoje.
- ⁴ Jeyekpo l'ɛke ochi gbaru;
be iphoro a-hataje l'o bu ɛnyanwu
l'ɛhu onye obu iya guru iphoro;
mbu onye emeje
eze-iphe-oma;
l'aphuru madzu obu-imiko;
bukwaruphu onye doberu
ɛka ndoo l'ifu Nchileke.
- ⁵ O bulephu k'oma a-nodu etso onye
bu o-me-l'uko, ejeje madzu ugwo;
swee ya ɛnya; mbu onye
iphe bu iphe oome;
be oomeje; k'ophu aa-haru iya enge.
- ⁶ Onye ono te nwekwa l'o daa.
Onye doberu ɛka ndoo;
be aa-nodujelephu anya jeye le gbururu.
- ⁷ E -zia ya ɛjo nzi;
b'e t'o gbe atsudu egvu.
Obu eshihuje iya ike;
ke l'onye o dakoberu bu Ojejoje.
- ⁸ Obu eshihuje iya ike;
ophu o tsudu egvu;
jeye teke oo-gude ɛnya iya
phu l'e mekputawaru ndu ohogu iya.
- ⁹ Ojaje ɛka ajaja nu ndu ɛ-ta
dudu ɛge o haru ɛphe iphe.
Odobe-ɛka-ndoo nk'iya
a-no je asuru asuru.
Ee-me t'o nweru ike; nweru ugvu.
- ¹⁰ Ejo madzu -phua ya;
ɛhu awata iya oghu eghughu.
Yo gude iphe-eghughu;
taa ikirize; laa ɛhu; wufu.
Iphe agu iya nu; ta byakwa bya eru iya ɛka.

113

- ¹ T'ajaja buru ke Ojejoje.
Unube ndu ejeru Ojejoje ozi;
unu jaa Ojejoje ajaja.
- ² T'a jaa Ojejoje ajaja;
tsube nta-a jeye le tutu yoyo.
- ³ T'a jaa Ojejoje ajaja;

- tsube l'ẹke ẹnyanwu ahatajẹ
jeye l'ẹke ọdajẹ.
- ⁴ E woliru Ojejoje;
yọ kakọta iphe bụ mbakeshi;
ọdu-biribiri iya
anọ-ngokota imigwe l'ọ ha.
- ⁵ ?Bụ onye bẹ aatụ eyeru
Ojejoje, bụ Nchileke ayi;
mbụ onye nọ l'aba-eze iya l'imigwe:
- ⁶ mbụ onye ẹnya eruje alị;
t'ọ phụ iphe eme l'igwe;
mẹ ọphu eme lẹ mgboko?
- ⁷ Ọokwo-lije onye ụkpa
l'ẹke ọ gwọru l'ẹja;
palia onye ẹ ta dudu ẹge
ọ haru iya l'ikpọzu ẹke ọ daburu.
- ⁸ Yọ bya eworu ẹphe dobe;
ẹphe le ndu oke amadu
abya aha ẹnya-nhamunha;
mbụ ndu ishi ndu alị iya.
- ⁹ Nwanyi, ẹ-ta atsudu ime;
bẹ ọokwabeje ugvu l'ufu nji iya;
mee ya; yọ buru nwanyi,
ẹhu dū agu, mụshiru unwu l'igwe.
T'ajaja buru kẹ Ojejoje.

114

- ¹ Teke ndu Ízurelu shi lẹ Íjiputu lufuta;
mbụ teke ono, ndu eri Jékọpu
shi l'alị ndu ọha-ntsụ lufuta ono;
- ² bẹ ndu Júda byaru bya aburu
ndu, duru Nchileke lẹ nsọ.
Ndu Ízurelu abya aburu
ndu o nwe enwenwe.
- ³ Oke ẹnйimu phuru iya;
ye ọkpa l'ọso;
Ẽnyimu Jọdanu aghachia lashia azu.
- ⁴ Eze ugvu akfutsua
kitimukitimu l'ọ bụ ebyila.
Ugvu kẹ nshii l'akfutsua
kitikiti l'ọ bụ nwaturu.
- ⁵ Nggube oke ẹnйimu;
?ị gbaru ngunu.
Nggube Jọdanu;
?bụ ole bụ k'ọla azu.
- ⁶ Unubẹ oke ugvu;
?bụ ngunu meru iphe
unu akfutsua l'ọ bụ ebyila.
Unubẹ ugvu nshii;
?buhunu ole;
bẹ unu akfutsua l'ọ bụ nwaturu.

- 7 Nmakwaa jijiji l'ifu Nnajiufu;
 nggube eliphe;
 mbu l'ifu Nchileke ke Jekopu,
 8 bu onye adazeje mkpuma;
 yo buru okpuru;
 bya eworu ali-ekfu mee;
 yo buru ogba-mini.

115

- 1 E to bukwa ayi;
 be aa-kwabe ugву,
 gbaru nggube Ojejoje.
 E to bukwa ayi.
 O kwa nggubedua nwenkinyi;
 be gbaru t'a kwabeje ngu ugву.
 Ono ke l'i yenukaru ayi obu;
 bya aburu o-me-g'o-kfuru.
- 2 ?Bu ngunu meru iphe ndu
 ohodo aji; su:
 “?Nanu Nchileke ayi?”
- 3 Nchileke ayi nonu l'imigwe.
 Yo buru iphe du iya mma;
 be oomeje.
- 4 Obenu l'agwa ephe bu
 mkpola-ocha yele
 mkpola-ododo;
 mbu iphe, bu madzu
 gude eka mee ya.
- 5 Ephe nweru onu;
 ephe te ekfu okfu;
 nweru enya;
 ephe ta aphu uzo.
- 6 Ephe nweru nchi;
 ephe ta anu iya iphe;
 nweru imi; ephe te egude
 iya l'akpo egburu iphe.
- 7 Ephe nweru eka;
 ephe egude iya ewota iphe;
 nweru okpa; ephe te eje ije;
 ephe te ekfu okfu.
- 8 Ndu agwa iya nu;
 me ndu dakoberu iya nu
 a-du ege agwa ono du.
- 9 Unube ndibe Izurelu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bu iya eyejeru
 unu eka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
- 10 Unube ndibe Eronu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bu iya eyejeru

- unu ẹka bya aburu iya
egbochitaje unu.
- 11 Unube ndu atsụ Ojejoje egvu;
unu dakobe Ojejoje;
ke l'ọ bu iya eyejeru
unu ẹka bya aburu iya
egbochitaje unu.
- 12 Ojejoje anyataje ayi;
oo-goru ayi onu-oma.
Oo-goru onu-oma nu
ndu onu-ulo Ízurelu;
goru onu-oma nu ndu
onu-ulo Éronu.
- 13 Oo-goru onu-oma nu
ndu atsụ Ojejoje egvu;
ndu ukfu; le ndu nta.
- 14 Te Ojejoje mekwaa t'unu
jaa ajaja ka l'igwe;
unubedua l'onwunu;
me l'unwegirima unu.
- 15 Te Ojejoje gokwaaru
unu onu; mbu onye ono,
bu iya meru igwe;
mee mgboko ono.
- 16 Imigwe l'o ha bukota
ke Ojejoje.
Obenu le mgboko b'o
wowaru nu madzu.
- 17 E to bukwa ndu
nwuhuru anwuhu ajaje Ojejoje ajaja;
mbu ndu lawaru ali ono,
bu e -rua ya; a daa ashị ono.
- 18 O kwa ayibedua a-nodu
ekutse Ojejoje.
Ayi a-nodu ekutse iya
nta-a;
kutsewa iya ru jeyewaru.
T'ajaja buru ke Ojejoje.

116

- 1 Mu yeru Ojejoje obu;
ke l'ọ nuwaru olu mu.
O nuru mkpu, mu chikuru iya;
su t'o meeru mu
eze-iphe-oma.
- 2 Keshinu o ngaberu mu nchi;
be mu a-nodujelephu
akpo-ku iya jeye ege mu
a-no-bebe.
- 3 Anwuhu shiwa ye mu eri l'ekpiri.
Ekpa-oyi ali-maa

eshiwa anwụ mu ẹhu kpa.
 Iphe-ẹhuka; mẹ aphụ
 shiwa nọ-pee mu
 mgburumgburu.

- ⁴ Tọ dụ iya bụ; mu bya
 araku Ojejoje; sụ iya:
 “Nggube Ojejoje; dzonua mu!”
- ⁵ Ojejoje bụ onye emeje
 eze-iphe-oma;
 buru onye doberu ẹka ndoo.
 Nchileke ayi bukwa
 onye aphuje imiko.
- ⁶ Ndu ẹ te nwedu ẹge
 ẹphe maru iya bukwa
 Ojejoje anọduje eleta ẹphe ẹnya.
 Teke mu shi nọdu
 l'oke mkpa bụ iya dzofutaru mu.
- ⁷ Tẹ obu runua mu alị;
 kele Ojejoje eletakpoo mu ẹnya.
- ⁸ Nggube Ojejoje nafutawaru
 mu l'eka anwuhu.
 I fuchawaru mu ẹnya-mini;
 bya egbochita mu
 tẹ mu ba akpakota iphe daa;
- ⁹ k'ophu mu a-nọdu ejephe
 ẹge dụ mu mma l'ifu
 Ojejoje l'alị ndu, nọ ndzụ.
- ¹⁰ Mu wolekwarua onwomu
 ye Nchileke l'eka;
 jeyekpo mẹ teke mu
 sụru l'ishi ruakwaru mu alị.
- ¹¹ Mu gude k'iphe byaru mu nụ; sụ:
 “Lẹ ndiphe mgburumgburu
 bukota ndu ntuphu-ire.”
- ¹² ?Nanụ ẹge mu e-shi kfu
 Ojejoje ugwo iphe,
 o mekotaru mu l'ọ ha?
- ¹³ Mu e-wota ngweja-mẹe;
 bya anụ Ojejoje;
 gude kua ya ẹpha
 ke adzodzọ, ọ dzọru mu.
- ¹⁴ Iphe, bụ iphe mu riburu
 lẹ mu e-meru Ojejoje;
 be mu a-nọdu l'ifu ndibe iya
 l'ẹphe ha meeru iya.
- ¹⁵ Ojejoje be anwuhu ndu
 duru iya nsọ erujekwa l'ẹhu nshinu;
- ¹⁶ Nggube Ojejoje;
 mu bukwa okpobe nwozi ngu.
 Mu bukwa nwozi ngu;
 bya aburu nwatibe,

- nwanyi ono, ejeru ngu ozi ono.
 I tɔfuwaru mu l'egbu ono,
 anwuhu shi kee mu ono.
- 17 Mu e-gworu ngu ngweja-ekele;
 mu abyakwaphu bya
 akpɔ-kua ɛpha nggube Ojejoje.
- 18 Iphe, bu iphe mu riburu;
 lɛ mu e-meru Ojejoje;
 bɛ mu a-nɔdu l'ifu ndibe iya
 l'ɛphe ha meeru iya.
- 19 Ẹke, mu a-nɔdu mee ya;
 bu l'ɔkpoku eze-ulo Nchileke
 l'ifu unubɛ ndu Jerúsalemu.
 T'ajaja buru kɛ Ojejoje.

117

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubɛ mbakeshi.
 Unu kutsee ya;
 unubɛ ndiphe l'unu ha;
- 2 kɛ l'o yeru ayi obu
 yenuka iya eyenuka.
 Odo aburu lɛ Ojejoje
 bu o-me-g'o-kfuru
 ɛge ɔ bu iya jeye lɛ tutu yoyo.
 T'ajaja buru kɛ Ojejoje.

118

- 1 Unu kele Ojejoje ekele
 l'ɔ bu onye, du mma;
 kɛle n-yemobu iya
 anɔje jeye lɛ tutu yoyo.
- 2 Tɛ ndu Ízurelu tukɔ sɔ:
 "Lɛ n-yemobu iya anɔje jeye lɛ tutu yoyo."
- 3 Tɛ ndibe Ẹronu tukokwaphu; sɔ:
 "Lɛ n-yemobu iya anɔje jeye lɛ tutu yoyo."
- 4 Tɛ ndu atsɔ Ojejoje egvu sukɔwaphu:
 "Lɛ n-yemobu iya anɔje jeye lɛ tutu yoyo"
- 5 Teke mu eje iphe-ɛhuka;
 bɛ mu rakuru Ojejoje.
 Yɔ za mu oku bya emee mu;
 mu enweru onwomu.
- 6 Ojejoje nɔwa swiru mu eswiru;
 mu te gbe atsɔdu egvu.
 ?Bukwanu ngunu;
 bɛ madzɔ mmanu eme mu?
- 7 Ojejoje nɔwa swiru mu eswiru;
 ɔo yɛbedua agbajɛru mu mkpu.
 Mu e-mekochaa gude ɛnya mu;
 phɔa l'e mekputaru ndu mu du ashɔ.
- 8 Onodu l'ime Ojejoje domia

- onwonye kakwa mma;
mẹ l'oda-kobe madzu.
- 9 Onodu l'ime Ojejoje domia
onwonye kakwa mma;
mẹ l'oda-kobe ndu ishi.
- 10 Iphe bụ mbakeshi
gbaru mu mgburumgburu;
ọle mu gude ẹpha Ojejoje
mekputakota ẹphe l'ẹphe ha.
- 11 Ẹphe nọ-pheru mu
mgburumgburu
ẹka ẹbo-ẹbo;
ọle mu gude ẹpha
Ojejoje mekputakotaru ẹphe l'ẹphe ha.
- 12 Ẹphe ripyaberu mu l'ọ bụ ẹngu;
ọle ẹphe meleruphu ẹgwegwa;
nwushihu l'ọ bụ ogvu ọkponku,
ọku dzụpyashiru.
Yọ buru ẹpha Ojejoje;
bẹ mu gude mekputakota ẹphe l'ẹphe ha.
- 13 E nwuru mu daphungu;
nwuphu mu azụ;
mu abya adaa.
Obenu lẹ Ojejoje yeru mu ẹka.
- 14 Ọ bụ Ojejoje bụ ike mu;
buru onye mu agụ-ku l'egvu.
Ọ bụ iya bụ onye adzọfutaje mu nụ.
- 15 Ụzu ẹhu-ọtso-ẹna
yẹle okokooko,
ndu mekputaru emekputa atụ
ada l'ufu ndu doberu ẹka ndoo.
Ẹphe tuko ekfu; sụ:
“Lẹ agburu-ẹhu kẹ Ojejoje;
meekwaru iphe ha nshinu.
- 16 Ojejoje koshiakwuru agburu-ẹhu iya.
Agburu-ẹhu iya ono
meekwaru iphe ha nshinu.”
- 17 Mu ta anwuhukwa.
Mu a-nọdu-chia ndzụ
raa iphe Ojejoje meru mu
arara t'a nụkota iya.
- 18 Ojejoje hụwaru mu àhùhù
hùshia mu ike.
Ọle ẹ to kwedu tẹ mu nwuhu.
- 19 Gụhanuaru mu ọnu-oguzo
eze-ulo Nchileke;
tẹ mu shi iya bahụ
je etua Ojejoje ẹpha.
- 20 Ọwaa bụ ọnu-nggamgbo Ojejoje.
Ono bụ ẹke ndu doberu ẹka ndoo eshije abahụ.
- 21 Mu e-kele ngu ekele;

- kẹ l'ì zaru mu oku.
 Ọ bụwa nggu;
 bụ onye adzọfutaje mu nụ.
 22 Mkpuma ono, ndu akpụ ụlo jikaru ono;
 bẹ mekocharu bya aburu itso, gude ụlo.
 23 Ono aburu iphe Ojejoje meru.
 Ọ dū ayi biribiri l'anya.
 24 Ntanu bụ mboku,
 Ojejoje meru.
 Unu t'ẹhu tsoo ayi ẹna;
 tẹ ayi tee ẹswa.
 25 Nggube Ojejoje;
 dzofutanu ayi!
 Nggube Ojejoje;
 menua t'iphemiphe obule,
 ayi eme buru ayi upete.
 26 Onye a goru onu-oma nū;
 b'ọ bụ;
 mbu onye ono, gude ẹpha Ojejoje l'abya ono.
 Ayi nọ l'ulo Ojejoje agoru ngu onu-oma.
 27 Ọ kwa Ojejoje bụ Nchileke.
 O meekwaru tẹ iphoro iya nwuaru ayi.
 Unu tūa anu, unu gude
 abya ogworu Ojejoje ngweja eri;
 kputa bya l'iku mpo,
 a maberu l'anya-ngweja iya.
 28 Ọ bụ nggu bụ Nchileke mu;
 mu a-nodu ekele ngu ekele.
 Ọ bụ nggu bụ Nchileke mu;
 mu a-nodu ekutse ngu.
 29 Unu kele Ojejoje ekele
 l'ọ bụ onye, dū mma;
 kele n-yemobu iya anoje jeye lẹ tutu yoyo.

119

- 1 Onu-oma bụ kẹ ndu ẹ-te
 emejedu iphe aa-ta ẹphe uta;
 ndu etsolephu ekemu, Ojejoje turu.
 2 Onu-oma bụ kẹ ndu
 etso iphe ọ turu l'ekemu;
 bya egude obu ẹphe
 l'ọ ha achọ iya l'achoshi iya ike.
 3 Ndu, dū ẹge ono;
 te eyejedu ẹka l'iphe dū ẹji.
 Ọ bulephu ụzo, Ojejoje
 toru bẹ ẹphe anoduje etso.
 4 Ị kawaru ayi iphe ị sūru
 t'e meje merua l'ishi.
 5 Ọ dū mu t'asū lẹ mu
 evudoshije ike l'ome iphe
 ono, ị tūru ekemu; sū

- t'e emeje ono;
⁶ k'ophu ẹ to nwedu
 iphe-iphere iya bya eme mu;
 kele mu lezitaru ẹnya
 l'iphemiphe ọbule ị sụru t'e meje.
⁷ Mu e-gude obu, gụru iphoro jaa ngu ajaja;
 keshinu ọphu mu amụ
 ịkpe ngu ono, vudo
 nhamunha ono amumu.
⁸ Mu a-nọdu etso iphe
 ị tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje.
 Byiko ba agbadokwa mu.
⁹ ?Nanukpoo ẹge nwokoroḅya
 e-shi mee ndzụ iya t'ẹ b'o nwe ntupo?
 Ọ bụ l'ome iphe e deru l'okfu ngu.
¹⁰ Mu gude obu mu l'ọ ha achọ ngu.
 Be ekwekwa tẹ mu dakaa ekemu ngu.
¹¹ Okfu ngu bẹ mu domiwaru l'ime obu mu;
 k'ophu mu te emedu iphe dụ ẹji kpua ngu.
¹² T'ajaja buru nke ngu nggube Ojejoje.
 Byiko; zinua mu ekemu
 ngu t'o doo mu ẹnya.
¹³ Ekemu ngu l'ọ ha; bẹ mu vukwa l'ishi;
 gude ọnu mu l'asa iya.
¹⁴ Ẹhu anọduje atso mu ẹna
 teke mu eme iphe ị tųru l'ekemu
 ẹge ono, ọotsoje onye
 kparu ẹku nshinu ono.
¹⁵ Mu atoje nwẹhu l'ari
 iphe ị sụru t'e mee ariri.
 Mu adabekwaphu ẹnya
 l'uzo, ị tọru t'e shije.
¹⁶ Ekemu, ị tųru tẹ emeje dụ mu mma;
 ọphu 'onwedụ lẹ mu azahaa okfu ngu.
¹⁷ Menuaru mubẹ nwozi ngu iphe dụ mma;
 k'ophu mu e-shi ẹge ono
 nọdu ndzụ meje okfu ngu.
¹⁸ Menua tẹ ẹnya mu kpuhaa;
 k'ophu mu a-phuje iphe
 dụ biribiri, nọ l'ekemu ngu.
¹⁹ Mu bukwa onye laru alala lẹ mgboko-a.
 Ba adukwa iphe bụ iphe
 ị sụru t'e meje ọphu
 ii-domiru mu edomi.
²⁰ Ọogushi mu ẹgu ike
 tẹ mu majeru iphe bụ
 ekemu ngu tekenteke.
²¹ Ndu etu onwephe oke ẹpha;
 buru ndu a tųru ọnu;
 bẹ ịibajeru mba;
 mbụ ndu ono, ahaje iphe

- 22 Menua t'ẹ b'a ajahe mu ewena;
 l'adzo mu okpa l'ishi;
 ke l'o kwa iphe bu iphe,
 i turu l'ekemu ngu;
 be mu anoduje eme.
- 23 A makwaru-a le ndu ishi
 edzukobeje achiru mu ejo idzu.
 Obenu l'iphe mube nwozi ngu
 anoduje ari bu ege mu e-me
 mee iphe bu iphe i turu
 l'ekemu ngu; su t'e meje.
- 24 Onoduje atso mu ena ome
 iphe i turu l'ekemu ngu.
 O bu iya anoduje akpo-ziru
 mu uzo iphe mu e-me.
- 25 E mewaru mu; ishi erua mu
 ali okpobe eruru.
 Gudenu ke okfu ono,
 shi ngu l'onu ono;
 mee te ndzu dzua mu.
- 26 Mu wotaru ege uzo mu du dooru ngu;
 nggu angaberu mu nchi.
 Zinua mu iphe i toru okpa iya; su t'e tsoje.
- 27 Menua t'o doo mu enya;
 mbu ekemu, i turu t'e meje;
 k'ophu mu a-to nwehu;
 ria k'iphe du biribiri, iimeshi.
- 28 Mu gwaru aphu jeye
 t'o nwehe uvo, no mu nu.
 Byiko menua t'ike du mu
 ege ono, i kfuru ono.
- 29 Be ekwekwa te mu ye okpa l'uzo eregede.
 Menuaru mu eze-iphe-oma;
 zia mu ekemu ngu.
- 30 Mu hatawaru ome ire-lanu;
 wowaru ekemu ngu dobe
 onwomu l'okpoma.
- 31 Iphe mu anoduje eme
 l'emeshi iya ike bu iphe
 nggube Ojejoje turu l'ekemu.
 Be ekwekwa t'e mee mu iphe-iphere.
- 32 Uzo, mu a-nodu etso bu uzo
 k'ome iphe i suru t'e meje;
 ke l'ii-me te iphe ka mu odo enya.
- 33 Nggube Ojejoje;
 zinua mu ege mu e-shije
 eme iphe i toru okpa iya; su t'e tsoje;
 k'ophu mu a-nodu eme iya jeye l'ikperazu.
- 34 Menua t'iphe dojee mu enya;
 k'ophu mu ee-dobeje ekemu ngu ono;

- gude obu mu l'ọ ha l'eme iya ememe.
- 35 Koshi mu ọzo, mu e-shije eme
iphe ị sụru t'e meje;
kẹ l'ọ bụ iya bụ iphe
atsoje mu ẹna ememe.
- 36 Swi-zia obu mu;
t'ẹ b'ọ gha ifu l'uzo rita-rita;
t'ọ ghachia ifu l'ome iphe
ị turu l'ekemu.
- 37 Mee tẹ mu be eworu ẹnya
chabẹ l'iphe-mmanu.
Gudenu kẹ okfu ono,
shi ngu l'ọnu ono;
mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 38 Menuaru mu iphe i kweru
ụkwa l'ii-meru mụbe nwozi ngu;
k'ọphu aa-wata ngu ọtsu egvu.
- 39 Wofunuru mu iphe-iphere ono,
mu atsụ egvu iya ono;
kẹ l'ekemu ngu dụ mma.
- 40 Iphe ị sụru t'e meje agụ mu agụgu ememe.
Gudenu kẹ odobe-ẹka-ndoo nke ngu;
mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 41 Koshinu mu n-yemobu ngu nggube Ojejoje.
Dzọfutanu mu; kẹ l'ọ bụ
iphe i kweru ụkwa l'ii-meru mu.
- 42 Oo ya bụ ẹge mu amaru
iphe mu a-saru ndu aja mu ewena;
kẹ l'ọ bụ okfu ngu bẹ mu dakoberu.
- 43 Ba anafukwa mu ire-lanụ,
nọ mu l'ọnu;
kẹ l'ọ bụ l'ekemu ngu;
bẹ mu chiru ẹnya dobe.
- 44 O bụ iphe ekemu ngu kfuru;
bẹ mu a-nọdu eme jeye lẹ tutu yoyo.
- 45 Mu a-tusakpooru ẹhu;
l'ẹje ẹge ẹhu dụ mu;
kẹ l'ọ iphe ị sụru t'e mee;
bẹ mu anọduje eme.
- 46 Mu e-vudo l'ifu ndu eze
kfua kẹ ekemu ngu;
iphere ta adụ mu.
- 47 Iphe aduje mu mma bụ ome
iphe ị sụru t'e meje;
kẹle mu yeru iya obu.
- 48 Mu achilije ẹka mu ẹbo ẹbo
nabata ekemu ngu;
kẹ l'ọ dụ mu mma nshinu.
Mu atoje nwehu l'arị
iphe ị sụru t'e mee arịri.
- 49 Nyatakwa iphe i kfuru mụbe nwozi ngu;

- ke l'i mewaru; mu elelahaa ęnya iphe.
- 50 Iphe aduje mu ike teke mu
eje iphe-ęhuka bu ękwa,
i kweru mu l'ii-dobe mu ndzu.
- 51 Ndu eku onwęphe; anęduje achi mu ęchi.
Ole ę too mejedu mu tę mu
haa ome iphe ekemu ngu kfulu.
- 52 Nggube Ojejoje; ęobuje;
mu -nyata ekemu ngu ono,
shiru teke ndiche ono;
yo mee tę obu shihu mu ike.
- 53 Iphe eghuje mu eghughu;
olobu bu ndu akirishi akpaje iya;
mbu ndu ono, jikaru odobe ekemu ngu ono.
- 54 Iphe i toru ękpa iya; su t'e
tsoje abujeru ishi ęgvu mu
l'iphe bu ęlo, ęke mu
dobewaru ishi l'ije mu-a.
- 55 L'enyashi; be mu anyataje
ępha; nggube Ojejoje.
Yo mee mu tę mu dobe ekemu ngu.
- 56 O buwa ura, raru mu nu;
te mu meje iphe i suru t'e mee.
- 57 O bu nggu bu okę-iphe mu; nggube Ojejoje.
Mu kwewaru ngu ękwa
le mu a-nędu eme okfu ngu.
- 58 Mu gudewa obu mu l'ę ha ęo ifu ngu.
Menuaru mu eze-iphe-ęma,
bu iphe i kweru ękwa iya.
- 59 Mu lewaru ęzo mu ęnya
l'uswe; lee ya l'ogologo;
bya eshiwa iya lufuta;
wata ome iphe i turu l'ekemu.
- 60 Mu e-me ęgwegwa;
mu ta akpędu ękfu ome ekemu ngu.
- 61 E to nwedu m'o -ruhuru;
ndu akirishi kee mu ęgbu;
mu ta azaha ekemu ngu azaha.
- 62 Oobuje; o -be l'echi-abali;
mu egbeshi kele ngu ekele
k'ekemu ngu ono, vudo nhamunha ono.
- 63 Iphe bu ndu atsę ngu egvu;
be mu l'ęphe eshikota ęnya l'ęphe ha;
mbu ndu ono, tukoru iphe
i suru t'e meje l'ę ha l'eme ono.
- 64 Mgboko gbaa mgburumburu;
be nggube Ojejoje yekotaru obu.
Byiko; zinua mu iphe ono,
i toru ękpa iya; su t'e tsoje ono.
- 65 Nggube Ojejoje;

- i mewaru mube nwozi ngu iphe-oma,
bu iya bu ege ono, i kfuру ono.
- 66 Zinua mu mmamiphe;
nggu ezia mu ege eeshije
ekpe ikpe nhamunha;
kele mu kwewaru ome iphe ekemu ngu kfuру.
- 67 Temanu nggu alode mu eka
le nchi be mu puhawaru uzo.
Obenu le nta-a; be mu
kwewaru ome okfu ngu.
- 68 I du mma; l'emejekwaphu iphe du mma.
Zinua mu ome iphe i toru
okpa iya; su t'e tsoje.
- 69 A makwaru-a le ndu eku
onwephe anoduje adzushi
ejo-ire ekpu mu.
Obenu le mu gudelepku
obu mu lo ha emekota iphe i suru t'e meje.
- 70 Ndu ono be imiko madzu ta adujedu.
Obenu le mbedua be
oduje mma ome iphe ekemu ngu kfuру.
- 71 O dukwa mma; mbu eka ono,
a loru mu le nchi ono;
k'ophu mu a-muta otso
iphe i toru okpa iya.
- 72 Ekemu, shi ngu l'onu;
be mu kakwa ogube iphe
me l'unubuku mkpola-ocha;
me mkpola-ododo.
- 73 O bu eka ngu b'i gude kpua mu;
mee mu ege mu a-gba.
Menua t'iphe doje mu enya;
k'ophu mu a-muta iphe bu
ekemu ngu; meje iya.
- 74 Te ndu atsu ngu egvu
tekwaaw eswa me ephe phua mu;
ke l'iphe mu chiru enya
tukobe bu okfu nke ngu.
- 75 Nggube Ojejoje;
mu makwaru-a l'ikpe ngu vudo nhamunha.
I gudewa ke li
bu o-me-g'o-kfuру lo mu eka le nchi.
- 76 Te n-yemobu ngu bunuru
iphe a-noduje adu mube nwozi ngu ike;
keshinu o bu iphe i kweru mu ukwa iya.
- 77 Phunuaru mu imiko;
k'ophu mu a-nodu ndzu;
ke l'iphe aduje mu mma bu ekemu nke ngu.
- 78 T'e menuru iphere kpua ndu
eku onwephe ekuku;
ke l'ephe mesweru mu;

- l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe.
 Obenu ẹ mbeḍua
 anọdujelephu l'arị k'ekemu ngu arịri.
- 79 Tẹ ndu atsụ ngu egvu
 byakfutajekwa mu;
 mbụ ndu, iphe ị tūru
 l'ekemu doru ẹnya.
- 80 T'ẹ b'ọ dukwa ẹke uta
 a-dụ mu l'ẹhu ẹ k'ekemu ngu;
 k'ọphu ẹ te shidu ẹge ono
 mee mu iphe-iphere.
- 81 Ike agvụakwa mu l'ẹke mu
 eche t'ị dzọfuta mu.
 Obenu l'ẹke obu mu nọ bụ l'okfu ngu.
- 82 Mu lenyaakwaru ẹnya;
 mu ta amahẹ iphe mu ele;
 l'ẹke mu ele ẹnya teke ii-me
 iphe i kweru ụkwa iya.
 Mu ajije; sụ: “?Bụ teke ole be
 ịi-dụ mu ike obu?”
- 83 A makwaru-a ẹ mu dụ l'ọ bụ akpọ,
 a miberu l'ẹnwuru-ọku;
 mbụ akpọ, eeyeje mee.
 Obenu ẹ mu ta azahajekwa
 iphe ị tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje.
- 84 ?Bụ teke ole; be mube nwozi
 ngu a-tabebe nshi?
 ?Bụ teke ole; be ịi-hù ndu
 akpa mu ẹhu àhùhù?
- 85 Ndu, eku onwephe ekuku
 egvuje nsụ doberu mu tẹ mu dalahụ;
 mbụ iphe ono, ị tūru ekemu
 t'ẹ b'e emejeshi ono.
- 86 Iphe, bụ iphe, ị sụru t'e meje;
 be dabukwaru adaburu.
 Yenuru mu ẹka;
 ke ẹ ndu mgboko akpa mu
 ẹhu l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe.
- 87 Ọ phọduaru-a nwanshi;
 me ẹphe emee tẹ mu chihu le mgboko-a.
 Obenu ẹ mu ta hakwanu
 ome iphe ị sụru t'e meje.
- 88 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 mee tẹ ndzụ dzua mu;
 k'ọphu mu e-meje ekemu ono,
 i gude ọnu ngu tūa ono.
- 89 Okfu nggube Ojejoje
 l'a-nọ jeye ẹ tutu yoyo.
 Ẹ tọ mịngadu amịnga l'imigwe.
- 90 Ịinoduje buru
 o-me-g'o-kfuru;

- tsube l'ogbo sweru ogbo.
 I meru mgboko dobe;
 yọ dọ ege i doberu iya.
- 91 Iphe bụ iphe i kfuru l'ọ ha;
 bẹ dukota ege i kfuru iya jeye ntanu-a;
 ke l'iphemiphe obule l'ejeru ngu ozi.
- 92 Ndege ekemu ngu te shiru
 l'odungu dọ mu mma;
 me mu alakwa l'iyi teke ono,
 mu shi eje iphe-ehuka ono.
- 93 E to nwedu le mu azahaa
 ome iphe i sọru t'e meje;
 ke l'ọ bụ iya b'i gude dobe mu ndzu.
- 94 Dzonua mu; ke le mu bụ nke ngu;
 bya akpakowa iphe i sọru
 t'e meje l'ọ ha makotaru.
- 95 Ndu akirishi kwagebewaru
 akwagebe t'ephe mebyishia mu.
 Ole mu a-tuko iphe i turu
 l'ekemu kwakobe l'ime obu mu;
 l'ari iya ari.
- 96 Iphe bụ iphe a sọru l'ọ
 du-geru mma;
 be mu phukwaru l'o
 nwetsuaru eke o phoduru.
 Obenu l'ekemu ngu te
 nwedu eke o ghoduru iya.
- 97 Ekemu ngu be mu yekwaru obu nshinu.
 Mu evujeru iya l'obu mkpurumkpuru.
- 98 Ekemu ngu emeje te mu ka
 ndu ohogu mu omaru iphe;
 ke l'ooswijeru mu eswiru mkpurumkpuru.
- 99 Enya gbe kakwa mu oru l'iphe;
 male ndu ezi mu iphe;
 kele ke ekemu ngu anoduje
 mu l'obu tekenteke.
- 100 Mu ka ndu bụ ogurenya omaru iphe;
 kele mu anoduje eme ekemu ngu.
- 101 Mu wofukotaru eka l'iphe bụ iphe dọ eji;
 k'ophu mu e-meje okfu ngu.
- 102 Mu ta gbadobukwaa
 ekemu ngu; ke l'ọ bụ
 nggubedua l'onwongu
 ziru mu iya.
- 103 Ege okfu atso-bekwanu mu ena!
 O kakwa mu manu-engu otso ena.
- 104 Uru, mu eritaje l'ome
 ekemu ngu bụ l'oomeje te mu kwaa enya.
 Oo ya meru iphe ugho dọ
 mu ashị; m'o -ruhuru;
 o dọ idagha.

- 105 Okfu ngu bu urọku, mu gude
aphu eke mu a-dzo okpa;
bya aburu iphoro, noru mu l'uzo.
- 106 Mu riwaru angu; kpebua ya l'obu mu;
le mu a-nodu eme iphe ekemu ngu ono,
vudo nhamunha ono kfulu.
- 107 Mu jenukawaru iphe-ehuka.
Gudenu ke okfu ono,
shi ngu l'onu ono; mee
te ndzu dzua mu; nggube Ojejoje.
- 108 Nggube Ojejoje;
natanu ajaja-wa, mu gude
obu mu aja ngu-wa.
Ngguz ezikwaa mu phu ege ekemu ngu gbaru.
- 109 A makwaru-a le mu
achijeru ndzu mu l'eka tekenteke;
obenu le t'o nwedu le mu
azahaa ekemu ngu.
- 110 Ndu akirishi gbaaru mu onya.
Obenu le mu te eshibua
l'ekemu ngu yeswee okpa.
- 111 Ekemu ngu bu okè-iphe mu jeye le tutu yoyo.
O bu iya emeje te ehu atso mu ena.
- 112 Iphe mu kpeburu l'obu mu
bu te mu meje iphe ekemu ngu kfulu
jeye teke mu a-no-bebe.
- 113 Epeh aduje mu ash;,
mbu ndu, anoduje abo obu ebo.
Obenu l'ekemu ngu; be mu yekwaru obu.
- 114 O bu nggu bu eke mu
edomije onwomu;
bya aburu ulo ndzu mu.
O bu l'okfu ngu;
be ayi chiru ukfu kwee.
- 115 Unu pakwaru mu haa;
unube ndu iphe du eji;
k'ophu mu a-nodu eme
ekemu ke Nchileke mu.
- 116 Gudeshia mu ike ege
i kweru mu ukwa iya;
k'ophu mu a-nodu ndzu.
Be ekwekwa te iphe ono,
mu ele enya iya ono buru mu ke mmanu.
- 117 Gudeshinua mu ike;
k'ophu aa-dzofuta mu.
Tekenteke kp;,
be mu a-nodu akwabe
ekemu ngu ono ugu.
- 118 Ijikaje ndu, haru ekemu ngu;
wata ome iphe odo;
ke l'eregede, epeh agba

- te enweduru ephe ishi.
- 119 Iphe bu ndu akirishi,
no le mgboko; be iikpofuje l'ọ bu ntụ.
Oo ya meru iphe mu yeru ehu l'ekemu ngu.
- 120 Ehu amakota mu jijiji l'eke mu atsụ ngu egvu.
Mu atsukwaphu ekemu ngu egvu.
- 121 Mu mewaru iphe gbaru nu;
buru iphe vudo nhamunha.
Byiko; ba apakwaru mu
haaru ndu akpa mu ehu.
- 122 Byiko; kwenua nwozi ngu
ukwa l'ii-nodu eleta mu enya.
Be ekwekwa te ndu eku
onwephe ekeku kpa mu ehu.
- 123 Mu lenyaakwaru enya;
mu ta amahę iphe mu ele;
l'eke mu ele enya t'i bya adzofuta mu;
bu iya bu iphe nggube
onye doberu eka ndoo
kweru mu ukwa iya.
- 124 Menuru yeru mube nwozi
ngu l'ege n-yemobu ngu du;
nggu ezia mu iphe i toru
okpa iya su t'e tsoje.
- 125 Mbędua bu nwozi ngu;
byiko menua t'iphe dojee mu enya;
k'ophu iphe i toru l'ekemu e-do mu enya.
- 126 Nggube Ojejoje;
o gbaakwaru teke ii-me ire;
ke l'ekemu, i toru b'e tee tsohekwa.
- 127 O bu okfu le mu yeru ekemu ngu obu
karia ege mu yeru iya
okpobe mkpola-ododo;
- 128 buru okfu le mu kwetaru
l'ekemu ngu ono vudo nhamunha;
meru iphe iphe bu ugho du mu ashị.
- 129 Iphe i toru l'ekemu du biribiri;
O bu iya meru iphe mu
gude obu mu l'ọ ha
l'etso iya l'o ruberu iya.
- 130 Teke a kowaru iphe okfu
ngu bu b'ọ nuje iphoru;
l'emeje te ndu eswe maru iphe.
- 131 Mu ghecharu onu l'atu henguhengu;
l'eke oogu mu te mu meje
iphe i toru l'ekemu ngu.
- 132 Lenua enya l'eke mu no;
meeru mu eze-iphe-oma;
bu iya bu ege imejeru
ndu yeru ngu obu.

- 133 Gude nū okfu ngu duzije mu ụzo;
k'ophu iphe dū ẹji ta
abyadū bya aburu eze ẹ ndzū mu.
- 134 Gbafuta mu l'eka ndu l'akpa mu ẹhu;
k'ophu mu a-nodu edobe ekemu ngu.
- 135 Mwaru mube nwozi ngu onu-ochi;
nggu ezia mu iphe no l'ekemu ngu.
- 136 Enya-mini awushi mu l'enya;
kele ndiphe te etsodu ekemu ngu.
- 137 I bu onye doberu eka ndoo nggube Ojejoje;
ikpe ngu vudo nhamunha.
- 138 Iphe i tushiru l'ekemu dobe
vudokota nhamunha;
bukotaru ire-lanu.
- 139 Obu, mu yeru ngu rimiwaru mu ishi;
kele ndu ohogu mu ta
gubedu okfu ngu iphe.
- 140 Ukwā, i kweshiru b'a
towaru nwehu datakota.
Mube nwozi ngu b'o du mma ntumatu.
- 141 A marua ẹ mu bu iphe-mmanu;
t'o du iphe a guberu mu.
Obenu ẹ mu ta azahadu
ome iphe ekemu ngu kfu ru.
- 142 Odobe-eka-ndoo nke ngu;
be a-no jeye ẹ tutu yoyo;
ekemu ngu aburu ire-lanu.
- 143 Iphe-ehuka byawaru mu; aphu abyaru mu.
Obenu l'ekemu ngu ehele mu-a uhere.
- 144 Iphe i turu l'ekemu dobe;
be vudo nhamunha jeye ẹ tutu yoyo.
Menum t'iphe doje mu enya;
k'ophu mu a-nodu ndzu.
- 145 Mu gude obu mu l'o ha
l'eku ngu; zanu mu oku nggube Ojejoje;
k'ophu mu a-nodu eme
iphe i turu l'ekemu.
- 146 O bu nggubedua be mu
eku; dzonua mu;
k'ophu mu a-nodu eme iphe i turu l'ekemu.
- 147 Mu egbeshije temanu nchi abohu;
wata ochi mkpu t'e yeru mu eka;
eke enya mu no aburu l'okfu ngu.
- 148 Enya ebuje mu sasarasangu
enyashi mgburumgburu;
k'ophu mu a-to nwehu
ria oriri l'ukwa i kweshiru.
- 149 Gudenu ke n-yemobu ngu nua olu mu.
Gudenu ke ikpe ngu,
vudo nhamunha;
mee te ndzu dzua mu; nggube Ojejoje.

- 150 Ndu anọduje achi ẹjo idzu nọokwa ntse.
Obenu l'ẹphe te emejedu
iphe ekemu ngu kfulu.
- 151 Ịnokwa ntse;
nggube Ojejoje;
ekemu ngu l'ọ ha tọkokwa bụru ire-lanu.
- 152 Teke, tehakpowaru etete;
be mu shi l'ekemu ngu maru
l'i turu iya dobe to nọo jeye le tutu yoyo.
- 153 Lenua ẹnya l'iphe-ẹhuka, mu eje; dzoo mu;
kele mu ta gbadobukwaa ekemu ngu ono.
- 154 Hanuaru mu enge; gbafuta mu;
Gudenu ke ukwa,
bu nggubedua kweru iya;
mee te ndzu dzua mu.
- 155 Ndzofuta no ndu akirishi ụzenya;
ke l'ẹphe te esejedu ẹge
ẹphe e-me maru iphe
i toru okpa iya su t'e tsoje.
- 156 Obu-imiko nke ngu;
nggube Ojejoje paru apaa.
Gudenu ke ikpe ngu,
vudo nhamunha; mee te ndzu dzua mu.
- 157 Ndu, bu ndu ohogu mu,
l'akpa mu ẹhu hakwa l'igwe.
Ole e to nwedu ẹge oo-du;
te mu gbe bya agbado ekemu ngu.
- 158 Ndu e -te gudedu ire ẹphe
eka be agbaruje mu meji
teke mu phuru ẹphe;
ke l'ẹphe te emejedu iphe okfu ngu kfulu.
- 159 Phurwaru ẹge mu yeberu
obu l'eme iphe i turu l'ekemu.
Gudenu ke n-yemobu ngu;
mee te ndzu dzua mu; nggube Ojejoje.
- 160 Okfu ngu l'ọ ha bu
okpobe okfu;
ikpe ngu ono,
vudo nhamunha ono aburu ojejoje.
- 161 Ndu ishi anọduje akpa mu ẹhu;
le b'ọ du iphe mu meru ẹphe.
Obenu l'okfu ngu anọdje
anma mu ẹhu anmanma.
- 162 Okfu ngu emeje t'ẹhu tsọ mu
l'ọ bu onye lutaru iphe ha nshinu l'ogu
- 163 Ugho du mu ashi;
mu akpo-yijeru iya ukuvu.
Obenu l'ophu bu ekemu ngu;
be mu yekwanuru obu.
- 164 Ugbo esaa l'uboku;

- be mu ajaje ngu ajaja
 k'ikpe ono, iikpeje nhamunha ono.
- 165 Ndu yeru obu l'ekemu ngu;
 be ehu aduje agu nshinu;
 t'o bu l'o nweru iphe bya
 a-buru ukfu kpọ epe.
- 166 Mu no ngaberu nggube Ojejoje
 t'i bya adzofuta mu.
 O bu iphe bu ekemu ngu;
 be mu anoduje etso.
- 167 Mu emeje iphe i turu l'ekemu;
 kele mu yeru iya obu yeshia ya ike.
- 168 Mu anoduje eme iphe bu
 iphe i turu l'ekemu;
 ke l'iphemiphe obule,
 mu eme b'i makotaru.
- 169 Te mkpu, mu echi runua ngu nchi;
 nggube Ojejoje.
 Menua te iphe doje mu
 enya, bu iya bu iphe
 i kweru ukwa iya.
- 170 Byiko te aroro, mu arọ ngu runua ngu nchi.
 Nafutanu mu ege ono,
 i kweru ukwa iya ono.
- 171 Mu a-noduje aja ngu ajaja tekenteke;
 ke l'i ziru mu iphe i toru
 okpa iya; su t'e tsoje.
- 172 Mu e-gude onu mu gua okfu ngu l'egvu;
 ke l'ekemu ngu l'o ha
 vudokota nhamunha.
- 173 Kwagebejenu akwagebe; oyeru mu eka;
 kele mu hataru otso ekemu ngu.
- 174 Iphe agu mu nu bu t'i
 dzofuta mu;
 nggube Ojejoje.
 Ekemu ngu anoduje ehe mu uhere.
- 175 Hanua mu te mu nodu ndzu;
 k'ophu mu a-jaje ngu ajaja.
 Menua te ekemu ngu ono
 gudeshia ndzu mu.
- 176 Mu kpaphuhuwaru l'o bu
 aturu, tufahuru etufahu.
 Byiko; chonua mube nwozi ngu;
 kele mu ta agbadokwa ekemu ngu ono.

120

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

¹ Mu rakuru Ojejoje
 teke mu no l'iphe-ehuka;
 yo nua olu mu.

² Nggube Ojejoje;

dzofutanu mu l'eka ndu ntuphu-ire;
mẹ l'eka ndu ẹregede.

- ³ Unubẹ ndu ẹregede;
?bụ ngunu bẹ unu ari
lẹ Ojejoje e-me unu.
Mbu; ?bụ ngunu;
bẹ unu ari l'ọ iphe
oo-gude byakfuta unu.
- ⁴ Oo-zi ndu soja; ẹphe egude
akfu, tupyishiru onu
bya ahùà unu àhùhù.
Ẹphe e-me unu;
unu adaburu l'ẹke ono,
l'ata kfukfukfu l'ọ bụ icheku-ọku.
- ⁵ Nshobukwaa mụ;
kẹle mu bu l'alị Mésheku.
Nshobukwaa mụ;
kẹle mu bu l'ulo-ékwà ndu Kéda.
- ⁶ O tewaru ẹnya teke mu
lẹ ndu kpọru ẹhu-agu ashị shi butaru.
- ⁷ Obenu lẹ mbedua bụ onye
anọduje achọ ụzo ẹhu-agu.
Ọ -buje teke mu ekfuru
ẹphe okfu bebebe;
ẹphe eme t'ẹphe tso mu ọgu.

121

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Mu paliru ẹnya;
lee l'ugvu ugvu ono;
bya aji:
“?Bụ awe bẹ ee-shi gbaaru mu mkpu?”
- ² Ọ bụ Ojejoje, bụ iya meru igwe;
mee mgboko a-gbaru mu mkpu.
- ³ Ẹ too kwekwa t'ẹturu chia ngu.
Onye ono, eche ngu nche ono;
bẹ mgbẹnya te erokwa.
- ⁴ Onye ono, eche ndu Ízurẹlu nche ono
te enwekwa lẹ mgbẹnya abya iya l'ẹnya;
k'ọphu ọ bụru k'ekuru iya.
- ⁵ Ọ bụ Ojejoje eche ngu nche;
bụru iya bụ agu, kpuchitaru ngu nụ.
- ⁶ Ẹ to nweddu iphe anwụ eme ngu l'eswe;
to nwe iphe ọnwa eme ngu l'enyashi.
- ⁷ Ojejoje e-me t'ẹ b'ọ dụ iphe
e-me ngu nụ;
bụru iya a-nọdu eche ndzụ ngu.
- ⁸ Ojejoje a-nọdu edu ngu l'ejeje;
l'edu ngu l'alala;
tsube nta-a jeye lẹ tutu yoyo.

122

Egву, aagujе teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bu Dévidi

- 1 Ẹhu tsoṛu mu ẹna
teke ẹphe sūru mu:
“T'ayi je l'eze-ulo Nchileke!”
- 2 Nta-a be ayi vudowa
l'obu-edukfu nggube Jerúsalemu.
- 3 Jerúsalemu bu mkpukpu,
a kpuru; yo tugba onwiya atugba.
- 4 O bu l'ẹke ono; be iphe bu
ikfu anoduje awu ala;
eje oja Ojejoje ajaja;
mbu ndu ikfu ke Ojejoje;
bu iya bu iphe i turu
l'ekemu doberu ndu Izurulu.
- 5 O bu l'ẹke ono;
be aba-eze, anọ ekpe ikpe no;
mbu aba-eze, shi l'ulo Dévidi.
- 6 Unu kfuru nu Nchileke
te nchi du Jerúsalemu ndoo:
“Ndu yeru ngu obu; t'iphemiphe obule;
bukwaru ndu yeru ngu obu akputo l'oborotu.
- 7 Te nchi dukwa ndu ulo ngu ndoo;
ehu-agu aburu ke ndu mkpukpu unu.”
- 8 Mu gude okfu ehu unwunne mu;
me le ndu onya mu phe l'ekfu; su:
“Te nchi dukwa nggube
Jerúsalemu ndoo!”
- 9 Mu gude okfu ehu
eze-ulo Nchileke,
bu Nchileke ayi acho
te iphemiphe obule
buru akputa yele oborotu le Jerúsalemu.

123

Egву, aagujе teke eeje Jerúsalemu

- 1 Mu paliru ẹnya mu lee
l'ẹke i no;
mbu l'ẹke i no nggube
onye ono, no l'aba-eze ngu l'imigwe ono.
- 2 O bu ẹge ono nwoke,
bu ohu anoduje ele nnajiufu iya ẹnya l'eka;
mbu ẹge ono nwanyi,
bu ohu anoduje ele nwanyi,
nwe iya nu ẹnya l'eka ono;
bu ẹge ayibedua a-nodu ele Ojejoje,
bu Nchileke ayi ẹnya l'eka
jeye teke oo-phuru ayi imiko.
- 3 Phuaruru ayi imiko;
nggube Ojejoje.
Phuaruru ayi imiko.

L'ayi tataakwaru nshi
l'iphe ndu ọdo anọduje ekfu
l'ẹ to nwedu iphe ayi bu.

- ⁴ Ayi tataakwaru nshi
ke ọchi, ndu eku onwẹphe
ekuku anọduje achi ayi;
me k'ẹge ndu etu
onwẹphe oke ẹpha
anọduje ekfu l'ẹ t'o nwedu iphe ayi bu.

124

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nu bu Dévidi

- ¹ Te ndu Ízurelu tuko kfu ya; su:
Le ndege Ojejoje ta no swiru ayi;
² ndege Ojejoje e to no
swiru ayi teke ono,
ndiphe tsoru ayi ọgu ono;
³ mbu teke ono, ẹhu nwuhuru
ẹphe ọku l'ẹke ayi no ono;
me ẹphe elekwaa ayi le ndzu.
⁴ Ẹphe ge erikwa ayi l'ọ bu utso;
mbu buru ọchoku-mini tsota ayi tugbua;
⁵ mbu buru ukporo-mini
kpota ayi;
ayi eje aburu ọ-la-l'iyi.
⁶ T'ajaja buru ke Ojejoje,
bu onye ono, e te kwedu
t'ẹphe gude eze
takashia ayi atakashia ono.
⁷ Anahu, ayi nahuru ẹphe
duwa l'ọ bu nwenu,
nahuru onye agba ọnya ẹnu.
Ọnya ọbu swewaru iphoro;
ayi anahu gbalashia.
⁸ Ọ bu Ojejoje, bu iya meru
igwe; mee mgboko;
be eeshije l'eka agbaru ayi mkpu.

125

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Ndu dakoberu Ojejoje
du l'ọ bu Ugву Záyonu,
bu 'enwubata enwubata.
Ọ bu ugву, a-no jeye
le tutu yoyo.
² Ọ bu ẹge-a, ugву no-pheru Jerúsalemu
mgburumgburu-wa;
bu ege Ojejoje a-no-pheje
ndibe iya;
tsube nta-a gbururu jeyewaru.
³ Ndu akirishi ta abugbukwaru ishi l'ali ono;

mbụ ali ono, e ketaru nū
 ndu doberu ẹka ndoo ono.
 Odumeka bẹ ndu ono,
 doberu ẹka ndoo ono
 e-yekwa ẹka l'ome iphe dū ẹji.

- ⁴ Nggube Ojejoje;
 menuaru ndu ọma ọhuma;
 mbụ ndu ono, obu guru iphoro ono.
- ⁵ Ọ bụ l'iphe bụ ndu eshi ụzo,
 ẹ-te vudodu nhamunha
 bẹ Ojejoje a-tuko ẹphe lẹ
 ndu eme iphe dū ẹji l'ali-a wofukota.
 Tẹ ẹhu-agu bukwaru kẹ Ízurelu.

126

Egву, aagụje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Teke Ojejoje dulataru ndu ono,
 a kpuru lẹ ndzụ ono azụ lẹ Záyọnu
 b'ọ duru ayi l'ọ bụ nrọ.
- ² Ayi muru ọnu-ọchi;
 gụa egву ẹhu-ọtso-ẹna.
 Ndu ọhodo ekfulahaa; sụ:
 “Lẹ Ojejoje meekwaru ẹphe iphe ha nshinu.”
- ³ Ojejoje meekwaru ayi iphe ha nshinu.
 Yọ buru iya meru;
 ẹhu atso ayi ẹna.
- ⁴ Nggube Ojejoje;
 menua t'iphe duru ayi lẹ mma
 ẹge ono, nggele atsoje
 atso to bya agbaa mini l'ali ọkponku ono;
- ⁵ k'ophu ndu gude ẹnya-mini
 mebe iphe l'ali e-gude egву
 ẹhu-ọtso-ẹna kpata iya akpata.
- ⁶ Mbụ l'onye ono, gude
 ẹnya-mini mebe iphe l'ali;
 a-gude egву ẹhu-ọtso-ẹna
 vuru iphe ọ kpataru l'okfu iya lata.

127

Egву, aagụje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nū bụ Sólomọnu

- ¹ Ọ -buru lẹ Ojejoje
 ta kpudu ulo l'onwiya;
 kwa aphụ bẹ ndu akpu iya nū eri.
 Ọ -buru lẹ Ojejoje
 te chedu mkpukpu;
 kwa aphụ bẹ ndu eche iya nū eri.
- ² Ọ kwa kẹ mmanu;
 bẹ iitehuje lẹ nchi-abọhu;
 bya alasweta alasweta;
 ẹke iise akanya nri, ii-ri;
 kẹle ndu Ojejoje yeru obu

abuje: ephe zekwadurua le mgbenya;
yo wotawaru ephe iphe ephe e-ri.

- ³ Unwegirima bu okè-iphe shi Ojejoje l'eka;
Otsu ime aburu obunggo, shi Ojejoje l'eka.
- ⁴ Unwegirima, a muru
l'okorobyia adu l'ò bu akfu,
no l'eka mkparawa.
- ⁵ Onu-oma bu k'onye chi iya chi-jia ekpa iya.
Iphere te emedu iya teke
yele ndu ohogu iya
aswo uswo l'obu-edukfu mkpukpu.

128

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Onu-oma bu k'iphe
bu ndu atsu Ojejoje egvu;
mbu ndu bu uzo iya;
be ephe etso.
- ² Onye ono a-nodu ndzu;
ria iphe o setaru l'akanya;
ehu-otso-ena; me k'oma aburu nk'iya.
- ³ Nyee ngu a-nodu le nke ngu;
du l'ò bu oshi vayinu, ami amimi.
Unwu ngu adu l'ò bu
ekali-oshi olivu;
no-pee ngu mgburumburu.
- ⁴ Ono bu ege onye a goru
onu-oma nu a-du;
mbu onye atsu Ojejoje egvu.
- ⁵ Te Ojejoje shikwa le Zayonu
goru onu-oma nu ngu;
nggu anodu phu ege uba
Jerúsalemu a-habe jeye
l'oge nka-ezekuna nke ngu.
- ⁶ Ii-no ndzu; phu unwu
nwanwanwanwanwa ngu.
T'ehu-agu bukwaru ke ndu Izurelu.

129

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Te ndu Izurelu tuko kfu ya; su:
Le ephe shi mu okpa ehu
teke mu bu nwata.
- ² Keshinu teke mu bu nwata;
be ephe shi mu okpa ehu;
obenu l'ephe te mekputadu mu.
- ³ Ephe gudewa echachi chia mu;
kpachaa mu akpacha.
Onya, ephe chishiru
ye mu l'okpurukpu-azu
du l'ò bu eke a waru oswa.

- 4 Obenu lẹ Ojejoje bụ
onye doberu ẹka ndoo.
Ọ tọwaru mu l'ẹgbu,
ndu akirishi shi kee mu;
mu enwewaru onwomu.
- 5 T'iphe bụ ndu Záyọnu
dụ ashị
bụkwaru ndu e-gude iphere laphu azụ.
- 6 T'ẹphe dukwa l'ọ bụ ẹwu,
furu l'eli ẹswulo, abuje:
Ọ -bya bya evuta;
anwu ewowaru iya chigbua.
- 7 Ẹwu ono ahatabeje nwanshi;
k'ophu bụ l'onye jeru iya
egbuta abuje; o -gbua nta gbua imo;
too gbutadu ophu e-ji iya ogbogbo-ẹka;
k'ophu ọ bụru ophu e-dzu ọchileka.
- 8 Ophu ndu esweta esweta 'asujekwa nụ ẹphe:
"Tẹ Ojejoje gọkwaaru unu ọnu;
l'ẹphe gude ẹpha Ojejoje l'agọru ẹphe ọnu."

130

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Mu nọ l'echi ebo iphe-ẹhuka raku ngu;
nggube Ojejoje.
- 2 Byiko Nnajiufu;
nunia olu mu.
Ngabenu mu nchi
lẹ mkpu, mu echi anu ngu.
- 3 Ndege nggube Ojejoje;
akwakọbeje ẹjo iphe
onyemonye ọbule eme;
Nnajiufu; ?bụ onye a-dụ ike vudo ngu l'ifu?
- 4 Obenu l'iguje nvu.
Yọ bụru iphe ono
meru iphe aatsụ ngu egvu.
- 5 Mu nọwa ngaberu Ojejoje.
Mu nọwa l'ele ẹnya iya.
Yọ bụru l'okfu iya;
bẹ mu daru ngaberu.
- 6 Mu nọwa ele ẹnya Nnajiufu
karia ẹge onye nche
anọduje eche tẹ nchi
bọhu-kebe;
mbụ lẹ mu ka ole ẹnya
Ojejoje mẹ l'ẹge ndu nche
anọduje elebe ẹnya
nchi-abọhu.
- 7 Byiko Ízurelu;
t'ẹnya unu nọdulwa l'ẹke Ojejoje nọ;
kẹ l'ọ bụ iya bụ onye eyeje

obu yenuka iya eyenuka;
 buru iya agbafutaje madzu
 l'iphe du eji iya l'o ha.

- ⁸ O bu yebedua l'onwiya
 a-gbafutakota ndu Izurelu
 l'iphe du eji, ephe meshiru l'o ha.

131

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nu bu Dévidi

- ¹ Nngube Ojejoje;
 mu te ekukwa onwomu ekuku;
 ophu mu 'egvujekwaaru
 madzu enya kfurukfuru.
 Mu ta ayojekwa oshi
 l'iphe aka mu e-te rudu;
 ophu mu ejejekwa okobe
 aka l'iphe ka mu nu.
- ² Iphe doru mu enya bu
 le mu dobekpeleruphu
 onwomu nwandoo.
 O bu ege nwata,
 a mifuru onu l'era anoje
 nwandoo l'ehu nne iya
 bu ege mbedua nokpelephu nwandoo.
- ³ Byiko; unube ndu Izurelu;
 te enya unu nodunu l'eke Ojejoje no;
 tsube nta-a jeye le tutu yoyo.

132

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Nngube Ojejoje;
 nyatanu Dévidi;
 nggu anyata iphe-ehuka,
 o jeberu.
- ² O guru enwa;
 ria nte l'ifu Ojejoje;
 mbu ribua l'ifu Okaribe ke Jekopu:
- ³ "Le ya ta atudu okpa l'ulo iya;
 ishi te eru iya l'oshi;
- ⁴ ya te ekwe te mgbenya bya iya l'enya;
 mbu t'enya mee ya
 gadzugadzu ke mgbenya;
- ⁵ jeye ya aphua eke a-buru ke Ojejoje;
 mbu eke Okaribe ke Jekopu e-buru."
- ⁶ Ayi nuwaru l'o no le Efuratu;
 tugbua je aphua ya le
 mgbegu Kiriyatu-Jerimu.
- ⁷ Ayi asu: "Unu t'ayi jenu
 l'ulo-ekwa Nchileke.
 Unu t'ayi jenu je anodu iya
 l'okpa; baaru iya eja.

- 8 Gbeshinu; nggube Ojejoje;
 bya l'ogbodufu ngu;
 nggu le Okpoko
 Ogba-ndzu ngu ono,
 ekoshi ege ike ngu habe ono.
- 9 Te ndu achijeru ngu eja
 yenua odobe-eka-ndoo l'o bu uwe.
 Ndu yeru ngu obu agua
 egvu ehu-otso-ena."
- 10 Gudenu okfu ehu Dévidi,
 bu nwozi ngu
 nyata onye ono,
 i wuru manu l'ishi gude mee ya;
 yo buru eze ono.
- 11 Ojejoje riburu Dévidi angu;
 mbu angu, e ta amingadu aminga;
 to nwe l'oo-nonyaa;
 to vuhedu ire.
 O suru iya: "L'onye lanu le
 awa ngu be ya e-me t'o
 nodu l'aba-eze ngu.
- 12 O -buru l'unwu ngu doberu
 ndzu, ephe l'iya gbaru;
 l'eme iphe ya turu l'ekemu;
 oo ya bu; l'unwu ephe
 a-nowaru l'aba-eze ngu
 gbururu jeyewaru."
- 13 Ojejoje gudewa eka iya fota Zayonu;
 ke l'eke ono du iya mma
 te ya buru iya eburu;
 ke l'o suru:
- 14 "O bu eke-a; be ya e-me ufu
 iya jeye le tutu yoyo;
 buru l'eke-a be ya e-dobe aba-eze iya;
 ke l'o bu ege o du iya mma ndono.
- 15 Ya a-goru onu nu iya t'o
 nweru iphe nweru k'etsubo iya.
 Ndibe iya ndu ndu k'ukpa;
 be ya a-nodu anu-ji epho.
- 16 Ndibe iya, achijeru Nchileke eja;
 be ya e-ye ndzofuta l'o bu onye yeru uwe.
 Ndibe iya, yeru Ojejoje obu
 a-gu egvu ehu-otso-ena.
- 17 Yo buru eke ono; be ya
 e-shi l'onu-ulo Dévidi;
 nu onye lanu ike;
 muru oku ye l'uroku onye
 ya wuru manu l'ishi gude chia ya eze.
- 18 Ya e-me t'iphere gude ndu ohogu iya.
 Obenu le yebedua; be ya
 e-kpube okpu-eze, acha pemu-pemu."

133

Egvu, aagụje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bụ Dévidi

- ¹ Lewaru ẹge ọ dụ-be mma;
bya adụ ugvu;
te unwunna bukobe;
tụgbabe buru nanu.
- ² Ọ dulephu l'ọ bụ
ọkpobe manụ, eshi mkpọ,
a wuru Éronu l'ishi;
yo shi iya l'ishi tsọfuta iya l'ẹji-agba;
gbaa ya gorogoro tsọfuta l'olu uwe iya.
- ³ Ọ dukwaphu l'ọ bụ ẹke iji
Ugvu Hemonu ada le
Ugvu Záyonu.
Ọ bụ l'ẹke ndu dụ ẹge ono;
be Ojejoje agojeru onu nk'iya nụ;
mbụ onu ophu bụ ndzụ gbururu jeye.

134

Egvu, aagụje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Unu jaa Ojejoje ajaja;
unube ndu ozi Ojejoje l'unu ha;
unube ndu anọduje ejeru
Ojejoje ozi l'ulo iya l'enyashi.
- ² Unu palia ẹka unu imeli
l'ulo, dụ nsọ ke Ojejoje; kele iya ekele!
- ³ Te Ojejoje, bụ onye meru
igwe mee mgboko
shikwa le Záyonu gọoru ngu onu.

135

- ¹ Unu jaa Ojejoje ajaja.
Unu tua Ojejoje ẹpha.
Unu jaa ya ajaja;
unube ndu ejeru Ojejoje ozi;
- ² mbụ unube ndu eje ozi l'ulo Ojejoje;
me l'oma ufu Nchileke ayi.
- ³ Unu tua Ojejoje ẹpha;
kele Ojejoje dụ mma.
Unu gua egvu gude jaa ya ajaja; ke l'ọ bụ
iphe gbaru nụ ndono;
- ⁴ kele Ojejoje fọtawaru Jékọpu t'ọ buru nk'iya;
mbụ l'ọ hatawaru Ízurelu t'ọ
buru ndu yẹbedua gẹdegede nwe.
- ⁵ O doru mu ẹnya le
Ojejoje ha nshinu;
mbụ le Nnajiufu ayi kakọta iphe, bụ agwa.
- ⁶ Ọ bụ iphe dụ Ojejoje mma;
be oomeje l'imigwe;
me le mgboko.
Yọ buru iphe dụ iya mma;

- be oomeje l'eze enyimu; me l'ebo, no iya nu.
 7 O bu iya emeje te urukpu shi
 l'eke mgboko beru dube eruru.
 Oomeje t'egbe-igwe gbaa teke o chi mini;
 l'emeje te pherephere shi
 l'ulo eke o tu-chiru iya wata ephephe.
- 8 Iphe bu okpara le Ijiputu b'o chigbushiru;
 mbu iphe bu okpara le madzu; me l'elu.
- 9 O gude iphe-ophulenyia;
 me iphe-ohubama,
 dugbaa biribiri mekoshi unube ndu Ijiputu.
 Yo buru iphe o gude
 hua Fero yele ndu ozi iya ahuhu.
- 10 Mbakeshi, du l'igwe b'o chitsushiru;
 bya egbushikwaaphu ndu
 eze, shihugbaaru ike.
- 11 O gburu Sihonu, bu eze ndu Amoru;
 bya egbua Ogu, bu eze ndu BASHANU;
 bya egbushikota eze ndu KENANU l'ephe ha.
- 12 Yo woru ali ephe washiaru
 ndu nk'ia, bu Izurelu;
 t'o buru okè-iphè ephe.
- 13 Epha nggube Ojejoje
 anoje jeye le gbururu.
 Ophu a byadu bya azaha
 ngu azaha dube l'ogbo sweru ogbo;
- 14 kele Ojejoje a-haru ndibe iya enge;
 gude ege ono dua ndu egeru iya ozi obu.
- 15 Agwa ndu ohodo butsua
 mkpola-ododo yele mkpola-ocha;
 bu iphe madzu gude eka mee.
- 16 O nweru onu;
 ole e too kfudu okfu;
 nweru enya;
 ophu o phudu uzo.
- 17 O nweru nchi;
 ophu 'onudu iya iphe.
 To nwe ume ndzu, no iya l'ehu.
- 18 Ndu eme iya nu;
 a-du ege o du;
 mewaru iphe bu ndu dakoberu iya nu.
- 19 Unube ndibe Izurelu;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unube ndibe Eronu;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
- 20 Unube ndibe Livayi;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unube ndu atsu Ojejoje egvu;
 unu jaa Ojejoje jajaja.
- 21 T'e shikwa le Zayonu

jaa Ojejoje jajaja;
mbu onye ono, bu le Jerusalemu ono.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

136

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
ke l'o bu onye, du mma.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 2 Unu kele Ojejoje ophu
kakota iphe, bu agwa.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 3 Unu kele Nnajiufu, bu iya
bu ishi ke ndu, bu nnajiufu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 4 Onye, bu yebedua nwenkinyi iya
emeje iphe-ophulenyia, ha nshinu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 5 Onye, bu mmamiphe iya b'o gude mee eligwe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 6 Mbu onye, woru mgboko-a
l'o ha phushia l'eli mini.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 7 Onye, bu iya meshiru
eze iphoro-a, dutsua biribiri-a.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 8 Onye, bu iya meru enyanwu t'o chije l'eswe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 9 Onye, bu iya meru onwa;
me mkpo-kpodo t'o chije l'enyashi.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 10 Unu kele onye chigbushiru
iphe, bu iphe waru nne iya oswa le Ijiputu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 11 Onye, shi le Ijiputu dufuta unwu Izurelu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 12 Yo buru l'agburu-ehu iya
b'o gude dufuta ephe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 13 Unu kele onye, bu iya
kekahuru Eze Enyimu Uswe ebo.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 14 Onye, duru ndu Izurelu; ephe eswee ya.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 15 Yo kpota Fero yele ndu
soja iya l'ephe ha kporu ye
le Eze Enyimu Uswe ono.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 16 Unu kele onye, bu iya
duru ndibe iya ije l'echi-egu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.

- 17 Onye, chigbushiru ndu eze, nweru ike.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 18 Onye, gbushikwaruphu
ndu eze, a maru ẹpha ẹphe.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 19 O gburu Sihonu, bu eze ndu Amoru.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 20 Yo bya egbua Ogu, bu eze ndu Basanu.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 21 O woru ali ẹphe nu onye
odo t'ọ buru okè-ipe iya.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 22 O bu nwozi iya; mbu Izurelu b'ọ nuru iya.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 23 Onye, bu iya nyataru ayibe
ndu ẹ ta dudu ipe ayi bu.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 24 O nafutaru ayi l'eka ndu achi ayi.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 25 Yo bukwaru iya phu
azukota iphemipe obule, no ndzu.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.
- 26 Unu kele Nchileke k'imigwe ekele.
N-yemobu iya anọje jeye ị tutu yoyo.

137

- 1 O bu l'iku enyimu Babylonu
be ayi byaru bya adoru;
raa ekwa; l'ayi nyataru Zayonu.
- 2 Ayi eworu une ayi kobe-gbaa
l'ekali-oshi wilo l'eke ono;
- 3 ke l'ayi ruru eke ono;
ndu, kpuru ayi le ndzu asu
t'ayi guaru ẹphe egvu.
Ndu ono, eme ayi
ome-l'iwe ono asu t'ayi
guaru ẹphe egvu emerema.
Epe asu t'ayi cho egvu
ndu Zayonu nanu guaru ẹphe!
- 4 O bu; ?nanu ege ayi e-shi
wota egvu, e gude ekutse Ojejoje
gulahaa l'ali ndu ohodo.
- 5 O -buru le mu zaharu nggube Jerusalemu;
te eka-utara mu nwuhukwa mu.
- 6 T'ire nyakwaru mu l'akpo;
m'ọ -buru le mu ta nyatadu ngu;
mbu; m'ọ -buru l'ẹ to budu
nggube Jerusalemu;
be mu meru mkpukpu,
emeje t'ehu kagee mu otso ena.

- ⁷ Nggube Ojejoje;
 nyatakwa iphe ndu Édomu
 meru mboku, ndu ohogu nataru Jerúsalemu.
 Ephe turu uzu; su t'e tsukposhia ya.
 T'e tsukposhia ya;
 tsurua eke a turu okpa-ulo iya.
- ⁸ Unube ndu Bábýilonu;
 iphe noru unu kwa o-la-l'iyi.
 Ehu-otso-ena bu k'onye
 a-kfu unu ugwo iphe-a, unu meru ayi-wa;
- ⁹ mbu onye a-nata unu
 unwegirima unu, angu era
 tupyashia le mkpuma.

138

Egvu, Dévidi deru

- ¹ Nggube Ojejoje;
 mu e-gude obu mu l'o ha jaa ngu ajaja.
 Mu a-nodu l'ifu agwa gua
 egvu gude jaa ngu ajaja.
- ² Mu e-byishi ikpere l'uzo
 eze-ulo ngu, du nsu;
 baaru ngu eja.
 Mu a-ja epha ngu ajaja;
 ke li bu onye n-yemobu;
 buru o-me-g'o-kfuru;
 ke li meru epha ngu
 yele okfu ngu; yo kakota
 iphemiphe obule l'eli.
- ³ Teke mu rakuru ngu;
 bi zaru mu.
 I meru; ike adu mu;
 bya emee mu; mu anyalaha ndu.
- ⁴ Iphe bu eze unwu eliphe
 l'ephe ha a-ja ngu ajaja; nggube Ojejoje;
 me epe -nua okfu, shi ngu onu.
- ⁵ T'ephe gude uzo ke Ojejoje
 gua l'egvu; ke l'odu-biribiri iya ha nshinu.
- ⁶ A makwaru-a le Ojejoje no oreke-imeli;
 obenu l'enya iya anokotaje
 l'eke ndu enya epe laru ali no.
 Ndu eku onwephe ekuku;
 be onoduje ote-enya maru.
- ⁷ E to nwedu m'o -ruhuru;
 iphe-ehuka gbaa mu mgburumgburu;
 iidobejele mu-a ndzu;
 t'e b'o du iphe e-me mu nu.
 Igudeje ike ngu nwulala epe azu;
 mbu ndu gude iwe l'achi mu.
 Yo buru ike ngu ono;

- bẹ iigudeje dzofuta mu.
⁸ Nchileke, a-chiko iphe bu
 mkpa mu meeru mu.
 Nngube Ojejoje;
 n-yemobu ngu anoje jeye le tutu yoyo.
 Byiko; ba ahakwa ozi ono,
 i gude l'eka ono.

139

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- ¹ Nngube Ojejoje;
 i vwaru mu okpoma;
 maru ege mu gbaru.
² I maru teke mu nodu anodu;
 maru teke mu gbeshiru egbeshi.
 Inoduje ote-nya maru iphe mu arị l'obu mu.
³ I maru teke mu gbeshiru l'eje iphe;
 maru teke mu ze azee.
 Iphe bu uzo mu l'o ha
 dokotaru ngu nya.
⁴ Oobuje; okfu -bya eshi mu l'onu lufuta;
 b'i makotawaru iphe mu
 abya ekfukfu;
 nggube Ojejoje.
⁵ I no-pheru mu
 mgburumburu: ifu l'azu.
 I wowaru eka ngu byabe mu l'ishi.
⁶ Amama ono, i maru mu ono
 dukwa mu biribiri;
 o bulephu l'e to dodu mu nya.
⁷ ?Bu awe be mu a-nodu,
 bu eke Ume ngu ta nodu?
 ?Bu awe be mu a-gbaru laa,
 bu eke e ti phudu mu?
⁸ Mu -pheru lashia l'imigwe;
 b'i nowa l'eka ono.
 Mu -tugba; je agbaa
 oshi-azee mu l'ali-maa zeru; b'i nokwa iya phu.
⁹ Mu -phehu pheru phesweta
 uzo enyanwu-ahata tugba;
 m'o -bu pheru phera eke
 enyimu tsq-beru gburu;
¹⁰ l'eka ono be ii-nodulekwaa edu mu;
 gude ike ngu l'eyetaru mu eka.
¹¹ Mu -su le mu marua l'ochi e-domi mu;
 l'iphoro a-buru-a nyashi;
 no-pee mu an-phe;
¹² be ii-koshile-e l'ochi ono
 ta budu ochi l'eka i no.
 Nyashi ono a-nodu
 echile-e swachaswacha l'o bu echi eswe;

- kele nggubedua be ochi
dule-e l'o bu iphoro.
- 13 Ke l'iphemiphe obule,
no mu l'ime ehu bu nggu meru iya;
buru nggu dzekfuru mu
teke mu no nne mu l'epho.
- 14 Mu aja ngu ajaja;
ke l'i meru mu l'uzo,
du egvu bya adu biribiri.
Iphe doru mu enya ohuma
bu l'ozi ngu du biribiri.
- 15 Okpu, no mu l'ehu l'o ha
ta dudu ophu e domiru ngu
edomi teke ono, eeme mu l'edomi ono.
Teke a no l'eke miru emimi
dzekfua mu; mu aburu nanu;
- 16 b'i gudehawa enya ngu phua
ugwehu mu ophu e ti
dzekfudua ege o-o-du.
Tsuberu le mboku k'odungu;
b'a tubuhawaru ru ujiku ole,
mu a-no le mgboko-a;
mbu dehawa iya ru l'ekwo ngu.
- 17 Oriri ngu dukwa mma; nggube Nchileke.
A -chikobe iya achikobe; b'o hakwa nshinu.
- 18 O -buru te mu wata iya agugu;
b'o kakwa eja, no l'ali l'igwe.
Mu -kua mgbenya; tehu;
be mu le nggu nokwaa ege ayi no.
- 19 Nggube Nchileke;
o du mu t'a su l'i chiko ndu akirishi gbushia.
Unu paru mu haa;
unube ndu ono, ogbu ochi
anoduje agu l'o bu onye mini agu ono.
- 20 Ndu ono anoduje ekfubyishi
epha ngu ekfubyishi;
chita onwephe koga-beru
ngu k'ome iphe du eji.
- 21 Iphe bu ndu nggube Ojejoje du ash;,
be dukwa mu phu ash;.
Iphe bu ndu etso ngu okfu;
be mu a-nodu akpo-yiru ukuvu.
- 22 Ephe aduje mu ash; dushia mu iya ike;
mbu le mu agukobeje ephe le ndu ohogu mu.
- 23 Vochanua mu okpoma;
nggube Nchileke;
maru iphe no mu l'obu.
Datanu mu;
maru ege oriri mu gbaru.
- 24 Lenua mu enya maru;

?m'o nweru ẹke ụzo
 kpọ-swehuru mu.
 O -buru l'o nweru;
 t'i dulata mu azụ l'ụzo kẹ ndzụ ojejoje.

140

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- 1 Nafutanu mu l'eka ndu
 akirishi; nggube Ojejoje.
 Letanu mu ẹnya;
 tẹ mu ba daba l'eka ndu
 anọduje eme madzụ iphe kpangangangu;
- 2 mbụ ndu, bụlephu ẹjo iphe;
 bẹ ẹphe anọduje l'oriri iya.
 O bụ ọgu bẹ anọduje
 l'akpali mbọku-mbọku.
- 3 Ẹphe emeje ire ẹphe;
 yoo tsụ nkọ l'ọ bụ ire agwọ.
 Okfu, shi ẹphe l'ọnu
 egbu egbugbu l'ọ bụ ẹra ogiji.
- 4 Gudeshinua mu ike;
 nggube Ojejoje;
 tẹ mu ba adalahụ l'eka ndu akirishi.
 Gbochitanu mu l'eka ndu
 anọduje eme madzụ
 iphe-kpangangangu;
 mbụ ndu achọ ụzo, ẹphe
 e-shi chikota mu ọkpa.
- 5 Ndu eku onwẹphe ekuku
 gbawaru mu ọnya.
 Ẹphe gebetsuaru ụgbu; kwabẹru mu;
 gbashia ọnya; dooru mu l'ụzo.
- 6 Iphe mu ekfujeru;
 nggube Ojejoje bụ l'oo
 nggu bụ Nchileke mu.
 Nggube Ojejoje; genua nchi
 lẹ mkpu ono, mu echiku ngu ono.
- 7 Nggube Ojejoje, bụ Nnajiufu mu;
 nggube onye ike, adzọfutaje mu nụ;
 nggube onye egbochitaje mu teke ọgu darụ;
- 8 Nggube Ojejoje;
 be emekwaru ndu akirishi
 iphe ono, agụ ẹphe ono.
 Be ekwekwa t'idzu ree l'ẹge ẹphe achi iya.
 Ọdumeka; bẹ ẹphe
 a-watakwa ọhu dulingu.
- 9 T'iphe a-dakfuta ndu ono,
 gbaru mu mgburumgburu ono
 bụkwaru iphe-ẹhuka,
 ẹphe gude ire ẹphe kpataru onwẹphe.
- 10 Tẹ icheku-ọku, ata

kfukfukfu kpukwaa ephe ishi.
T'a chikwaru ephe ye l'oku, enwu phophopho;
mbu l'ime nsu, ephe ta alufutadu alufuta.

- 11 Te iphe ndu ejo-okfu eme;
be ekekwaru ekeru l'ali-a.
Te iphe du eji chikwaa nta
ndu ono, anoduje eme madzu
iphe-kpangangu ono.
- 12 Mu makwaru-a le Ojejoje
ahajeru ndu ukpa enge;
l'emejekwaphu te ikpe laaru
ndu e-te nwedu ege o haru iya.
- 13 Te mu rakwaa ya arara;
ndu doberu aka ndoo
a-jakwa ngu ajaja;
ndu obu ephe guru iphoro eburu le nke ngu.

141

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
mu araku ngu.
Gbanuaru mu mkpu egwegwa.
Nunua olu mu teke mu rakuru ngu.
- 2 Te ekfukfu, mu ekfu anu ngu
shikwa ngu mkpo l'o bu insensu.
Te aka, mu chiliru imeli l'ekfu anu ngu
dukwa ngu l'o bu anu,
e gburu gude egworu ngu
ngweja l'uzo-urenyashi.
- 3 Yetanuru mu aka;
nggube Ojejoje;
te mu dobe onu ndoo.
Menua te mu daa ashj.
- 4 Be ekwekwa t'egu ome
ejo iphe wata mu agugu;
ophu mu 'etsokwaru ndu
akirishi wata ome ejo iphe.
Be ekwekwa te mu tsoru
ephe ria iphe ephe kwakoberu.
- 5 T'onye doberu aka ndoo chia mu ru iphe.
Oo-du mu ru l'o bu
iphe-oma; yo meeru mu iya.
T'o baaru mu ru mba.
Ono e-gberu du mu l'o bu
manu, eshi mkpo be owu mu l'ishi.
Oo-noduru atso mu ntumatu.
Obenu le mu a-nodujelephu ekfu anu ngu;
su t'i mee t'ejo idzu ndu akirishi ba avu.
- 6 Ndu ishi ephe; be ee-shi
l'onungonu eke ephe no nwutsushia.
Teke ono; ndu akirishi

- amaru l'iphe mu kфuru bu oswi-okfu.
⁷ Ephe asu: "L'о bu ege eegvukposhije ali;
 koо okori-a bu ege a tukashiru okpu
 ayi nanu nanu l'ikiri-kpoo."
⁸ Obenu le mbedua bu l'eke
 i no be mu doberu enya;
 nggube Ojejoje, bu Nnajiufu mu.
 O bu l'ime ngu; be mu gbabaru
 te mu nodu zeeru ndzu.
 Byiko; be enwukwaru mu haaru onwu.
⁹ Menua te mu ba adalahu
 l'onya, ephe gbaru mu;
 mbu l'igbudu, ndu akirishi
 gbaru doberu mu.
¹⁰ Te ndu akirishi nmakwaa
 l'ugbu, ephe geberu.
 Te mbedua sweta;
 t'e b'o du iphe e-me mu nu.

142

Évù, Dévidi raru teke o no l'ogba ekfu anu Nchileke

- ¹ Mu chiru mkpu chishia ya ike chiku Ojejoje.
 Mu chikuru Ojejoje;
 t'o phuaru mu imiko.
² Mu wotaru mkpu, mu echi wushiru iya;
 wota iphe-ehuka, mu l'o ha togboru iya.
³ Teke ike agvuwu mu agvugvu;
 be nggubedua boru mu uzo.
 Ndiphe gbashileru mu phu
 onya l'uzo t'o nma mu.
⁴ Lewa mu ru enya l'azu;
 nggu aphu l'e t'o dudu onye akpa mu ishi.
 Mu te nwedu eke bu:
 mu -gbaba iya; mu anodu iya zee ndzu;
 ke l'e to dudu onye akpa mu ishi.
⁵ Yo buru nggube Ojejoje be mu chikuru; su:
 "O bu l'ime ngu; be mu
 anoduje ezeru ndzu;
 buru nggu bu okè-iphe mu l'ali ndu no ndzu."
⁶ Ngabenu nchi; nu mkpu, mu echi;
 ke l'o nweru iphe atsu mu l'ehu.
 Byiko; nafutanu mu l'eka ndu achi mu nu;
 ke l'ephe ka mu ike.
⁷ Gbafutanu mu le mkporo-a,
 mu no-wa; k'ophu mu a-ja ngu ajaja;
 ndu doberu eka ndoo
 ano-pee mu mgburumburu;
 ke l'i yeru mu enya nshinu.

143

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
 nunua ekfukfu, mu ekfu anu ngu.
 Ngabenu nchi; nua mkpu,
 mu echi; phuru mu imiko.
 Keshinu i bu onye
 doberu eka ndoo;
 buru o-me-g'o-kfuru;
 zanua mu oku!
- 2 Byiko; be ekpekwa mube nwozi ngu ikpe;
 kele e to dudu madzu,
 no ndzu, doberu eka ndoo l'ifu ngu.
- 3 Onye ohogu mu chiru mu gude mu tua l'ali;
 bya emee mu; mu anodu
 l'eke gbakotaru ochi;
 l'o bu ndu nwuhuru
 anwuhu teke ndiche.
- 4 O bu iya meru iphe ike
 wataru mu agvugvu;
 obu awata mu oku akuku.
- 5 Mu nyataru ege o shi aduje teke ndiche.
 Mu abya anodu;
 rilahaa iphe i mekotaru ayi l'o ha;
 bya elefua enya l'iphemiphe obule,
 i gude eka ngu mee.
- 6 Mu achiliaru ngu eka mu labu l'imeli.
 Obu ngu emelaha mu
 ege ono, egu mini anoduje
 agu ali-okponku ono.
- 7 Zanua mu oku egwegwa; nggube Ojejoje;
 l'ike gvukwaru mu.
 Be edomikwa onwongu l'eke mu no.
 Odumeka; be mu le ndu,
 a tularu eja a-bukwaru nanu.
- 8 Te nchi-abohu botaru mu
 okfu, a-nodu akoru mu ke n-yemobu ngu;
 ke l'o bu nggu be mu dakoberu.
 Byiko; koshinu mu uzo,
 mu e-shi;
 ke l'o bu eke i no be obu mu no.
- 9 Nafutanu mu l'eka ndu
 ohogu mu phe; nggube Ojejoje;
 ke l'o bu l'ime ngu; be mu domiru onwomu.
- 10 Zinua mu iphe bu uche-obu ngu te mu meje;
 ke l'o bu nggu bu Nchileke mu.
 Menua te Ume ngu,
 bu Ume oma duru mu shia
 uzo, vudo nhamunha.
- 11 Gudenu k'epha ngu; nggube Ojejoje;
 mee te ndzu dzua mu.
 Gudenu odobe-eka-ndoo
 nke ngu nafuta mu

- l'iphe-ẹhuka-wa, mu eje-wa.
 12 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 mee te ire kpuru ndu ohogu mu l'uga.
 Nngu atuko iphe bu ndu
 achi mu nu l'ephe ha mee
 t'ephe buru kpurupyata;
 kele mu bu onye ejeru ngu ozi.

144

Egvu, Dévidi deru

- 1 T'a jaa Ojejoje, bu
 Agbara-Mkpuma mu ajaja.
 Oo yebedua anoduje ezi mu
 t'eka shihu mu ike l'ogu.
 2 O yeru mu obu; bya aburu
 iya bu a-gbabe-a-dzuru
 nke mu.
 O bu iya bu ulo-mgbochi mu;
 bya aburu iya bu onye adzofutaje mu nu;
 mbu onye egbobutaje mu nu;
 onye mu agbabaje l'ime iya; zeeru ndzu;
 bya aburu onye emeje
 unwu eliphe t'ephe nodu mu l'eka.
 3 Nngube Ojejoje;
 ?bu ngunu be madzu bu;
 ke t'i rivuje iya l'oriri.
 ?Bu ngunu be madzu mmanu bu;
 ke t'i letaje iya enya?
 4 Madzu dulephu l'o bu udzu onu.
 Ndzu iya adu l'o bu agu oshi, abuje;
 o -noo nwanshii;
 a phu-buhu iya.
 5 Nngube Ojejoje;
 chijanua igwe tarara;
 shi l'eke ono nyizita;
 k'ophu iphe, bu egvu, nonu
 a-wata okpo enwuru-oku.
 6 Tunua egbe-igwe gude
 chikashia ndu ohogu ngu;
 nggu egude akfu ngu gbagbushia ephe.
 7 Shinu l'ephekerephe eke ono,
 i no ono machia eka; dzofuta mu!
 Nafuta mu l'echi eze mini ono.
 Nafuta mu l'eka ndu ohodo,
 8 ezi-okfu e-te shijedu onu;
 ndu, amaje l'iphe ephe eme bu ugho;
 ephe anodu l'ime iya ria nte ye iya.
 9 Mu a-guru ngu egvu ophungu;
 nggube Nchileke.
 Yo buru ogele, a kparu l'udo iri;
 be mu a-ku gude garu ngu egvu ono;

- 10 mbu nggube onye emeje
t'eze lya ugu lu-gbua;
mbu onye anafutaje nwozi
iya, bu Dévidi t'e b'e egude
ogu-mbeke gbua ya.
- 11 Byiko dzofutanu mu!
Nafutanu mu l'eka ndu ohodo,
ezi-okfu e-te shijedu onu;
ndu, amaje l'iphe ephe eme bu ugho;
ephe anodu l'ime iya ria nte ye iya.
- 12 Mee t'unwegirima ayi ndu
ke unwoke; teke ephe bu
unwu-okorobya;
t'ephe vua; shihu ike; l'o bu oshi,
e letaru enya okpobe eleta.
Nggу emee unwegirima ayi
ndu ke unwanyi;
t'ephe du l'o bu ufu-eze,
a kpuru; yoo ma mma;
e gude iya mee ufu-eze.
- 13 Mekwaaphu te nri,
dutsua iche iche ji oba ayi.
Nggу emekwaaphu t'aturu ayi
zua azuzu nshinu;
k'ophu oo-gudeje unubuku
aturu ka nshinu afa l'afa l'egu iya.
- 14 Mekwaaphu t'eswi ayi shihu ike;
l'e evu evuvu.
Te ke omebyishi mkpukpu ayi;
ba aduhekwa odo.
To duhe mbu ke okpu ayi
le ndzu laa mkpukpu odo.
Ophu o duhe iphe e-me
t'a raa ejo ekwa
l'ogborogbo uzo ndu ndu-ayi odo.
- 15 Onu-oma bu ke ndu bu
ege ono b'o du l'ufu ephe.
Onu-oma bu ke ndu
Nchileke ephe bu Ojejoje.

145

Egву-ekele, Dévidi deru

- 1 Mu a-nodu ekutse nggube
Nchileke mu, bu eze.
Mu a-nodu aja ngu ajaja jeye le tutu yoyo.
- 2 Mu a-nodu aja ngu ajaja mboku-mboku;
l'ekutse ephe ngu jeye le tutu yoyo.
- 3 Ojejoje ha nshinu;
buru iya gbaru t'a kagee ya oja ajaja.
Ege nshinu iya habe;
ta dukwa onye a-du ike amakotaru iya.

- 4 Iphe bụ ọgbo, nọnu a-nọduje
aturu ọgbo ọphu etso iya nù
onu iphemiphe ọbule, iime.
Epe a-nọdu akọru epe
iphe dughbaa biribiri, inoduje eme.
- 5 Epe a-nọdu atụ onu ege
iigbutabe nwiinwii;
mẹ ege okwabe uguvụ ngu habe nshinu.
Mbedua a-nọdu nwa nggujungguji;
rija ege iphe iime dughbaa biribiri.
- 6 Epe a-nọdu atụ onu ege ike
ngu dubebe l'ozì, dughbaa egvụ, iije.
Iphe, iime, dughbaa egvụ; bẹ mu a-ra arara.
- 7 Epe l'ephe ha ekfukashia
ege udu ngu habe nshinu.
Epe egude ehu-otso-ena
gụa odobe-eka-ndoo ngu l'egvụ.
- 8 Ojejoje bụ onye emeje
eze-iphe-oma; bya aburu onye
aphujeru madzụ imiko.
Ehu te eghujedu iya egvụ egwegwa;
ọle n-yemobu iya bẹ ooyeje yee k'etsutsu iya.
- 9 Ojejoje muberu onyemonye ọbule ọnya.
Iphemiphe ọbule, o keru
ekeke bẹ ọophujeru imiko.
- 10 Iphemiphe ọbule, i keru
ekeke a-nọdu aja ngu ajaja; nggube Ojejoje.
Ndu yeru ngu obu a-nọdu ekutse ngu ekutse.
- 11 Epe a-tụ onu ege eke i bụ
eze dughbaa biribiri;
bya atụa onu ege
agburu-ehu ngu habebe nshinu;
- 12 k'ọphu onyemonye ọbule
a-makotaru iphe ha nshinu, iimeje;
makwaruphu ege eke,
i bụ eze dughbaa akpabiri.
- 13 Ii-buru eze jeye lẹ tutu yoyo;
bya achia tsube l'ogbo sweru ọgbo.
Iphe bụ iphe Ojejoje kweru
ukwa; bẹ oomeje.
O kwaphu ege ono;
b'o yeru iphemiphe ọbule,
o keru ekeke obu.
- 14 Iphe bụ ndu daru iko;
bẹ Ojejoje abujeru agbarike;
l'apaliye ndu e wozitaru ali.
- 15 Onyemonye ọbule achikoje ele ngu ọnya l'eka;
nggubedua l'anujekwanu epe nri l'oge iya.
- 16 Imusaje eka ngu;
mee t'epho ji iphemiphe ọbule, nọ ndzụ.
- 17 Ojejoje bụ onye doberu eka

- ndoo l'iphemiphe obule oome;
 bukwaruphu onye yeru
 iphemiphe obule, o keru ekeke obu.
- 18 Ojejoje anoduje iphe bu
 ndu rakuru iya nu ntse;
 mbu ndu gude ire-lanu raku iya.
- 19 Ndu atsụ iya egvu;
 be oomejeru iphe agu ephe.
 Onuje mkpu, ephe echi;
 je adzofuta ephe.
- 20 Onyemonye obule,
 yeru Ojejoje obu;
 be onoduje eche nche.
 Obenu le ndu akirishi;
 be oo-me t'ephe buru kpurupyata.
- 21 Mu a-noduje aja Ojejoje ajaja tekenteke.
 Te iphemiphe obule,
 o keru dobe le mgboko
 jajekwa epa iya ono,
 du nsọ ono jeye le tutu yoyo.

146

- 1 Te mu jakwaa Ojejoje ajaja.
 Byiko; te mu jakwaa Ojejoje ajaja.
- 2 Mu a-nodu aja Ojejoje ajaja
 jeye teke mu a-no-bebe.
 Mu a-nodu agu egvu,
 mu gude aja Nchileke mu
 ajaja gbururu jeyewaru.
- 3 Ba akpokwaru obu yeru ndu ishi;
 mbu madzu mmanu,
 e-ta adudu ike adzota madzu.
- 4 Teke ephe nwuhuru;
 ephe ala azu je aburu eja.
 O bu mboku ono gedegede;
 be iphe, bu iphe, ephe chiru
 k'ememe atukoje gvụ.
- 5 Onu-oma bu k'onye,
 bu Nchileke ke Jekopu eyejeru iya eka;
 mbu onye, bu l'eke Ojejoje,
 bu Nchileke iya no;
 be ochijeru enya dobe;
- 6 mbu Nchileke ono, bu onye
 meru igwe mee ali;
 bya emee eze enyimu;
 me iphemiphe obule no iya nu;
 bya aburu onye evudoshije ike
 l'ire-lanu jeye le tutu yoyo.
- 7 Ndu aakpa ehu be oohajeru enge;
 l'anuje ndu egu agu nri.
 Ojejoje emeje te ndu a turu

- mkpọro nweru onwẹphe.
⁸ Ojejoje emeje tẹ ndu atsụ ishì wata ọphu ụzo.
 Ookulije ndu e wozitaru alị;
 l'eyejeru ndu doberu ẹka ndoo obu.
⁹ Ojejoje bụ iya anọduje eche
 ndu, laru alala nche;
 l'eche ụnwegirima, a tọru ogbe;
 yẹle ụnwanyi, nji ẹphe ta nọhedu.
 Obenu lẹ ndu akirishi bẹ ọogbachije ụzo.
¹⁰ Ojejoje a-buru eze jeye lẹ tutu yoyo;
 mbụ lẹ Nchileke kẹ nggube
 Záyọnu a-buru eze chĩa
 tsube l'ọgbo sweru ọgbo.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

147

- ¹ Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Ọ dụ mma t'a guje egvu
 gude jaa Nchileke ajaja.
 Ọ bụ iphe ẹhu-otso-ena;
 buru iphe ruberu iya nụ t'aajaje ya ajaja!
² Ọ bụ Ojejoje gude ẹka iya akpụ Jerúsalemu.
 Ọochikobewa ndu Ízurelu,
 a kpuru lẹ ndzụ l'achilata azụ.
³ Oomeje tẹ ndu obu tọfuru
 atọfu shihu ike;
 l'asajẹ ẹphe ọnya l'ẹke
 e mekaru ẹphe iphe.
⁴ Ọ bụ iya agụje mkpọ-kpodo ọgu;
 maru ole, ọo-dụ.
 Tẹmanu; yọ bya agụkota
 iya ẹpha l'ẹhu l'ẹhu.
⁵ Ojejoje nk'ayi ha nshinu;
 ike iya aburu ike, nyiberu ayibe.
 Iphe-odo-nya nk'iya ta
 dudu onye atụ-ghe ọnu ẹge ọ habe nshinu.
⁶ Ọ bụ Ojejoje gude ndzụ ndu
 wozitaru onwẹphe alị.
 Obenu lẹ ndu akirishi;
 bẹ ọochitaje tya l'alị.
⁷ Unu gụa egvu gude kele Ojejoje ekele.
 Unu gudenu une kọaru
 Nchileke ayi nkwa.
⁸ Ọo ya gude urukpu kwechia
 akpamigwe l'ọ ha.
 Ọochijeru eliphe mini;
 l'emeje t'ẹswa fushia l'eli ugву.
⁹ Ọ bụ iya anuje elu nri;
 buru iya anuje ụnwu
 ọphegu nri m'ọ -raa ọra iya.
¹⁰ Ẹ tọ bụdu agburu-ẹhu,

- nọ l'inya emeje t'ehu tsọ Ojejoje ẹnà;
 ọphu ọ bụdu apata-ọkpa
 madzụ emeje t'ehu tsọ iya ẹnà.
- 11 Ndu emeje t'ehu tsọ Ojejoje
 ẹnà kwa ndu, atsụ iya egvu;
 mbụ ndu, bụ ẹke ẹnà ẹphe
 anọje bụ lẹ n-yemobu kẹ Nchileke.
- 12 Nggụbe Jerúsalemu; kutsenua Ojejoje.
 Janụa Nchileke ngu ajaja; nggụbe Záyonu;
- 13 kẹ l'ọo Ojejoje bụ onye
 emeje t'iphe iigudeje tų-chia
 ọnu-nggamgbo ngu shihu ike;
 bụru iya agojeru ụnwu ngu ọnu.
- 14 Oomeje tẹ nchị dų ndo
 l'oke-alị ngu l'ọha;
 l'egudeje ọkpobe witu azụ-ji ngu ẹpho.
- 15 Ọo iphe ọ sụru t'ọ mee
 l'eliphe bẹ emeje nụ.
 Okfu iya abuje;
 ọ -kpukwaduru iya-a l'ọnu ekfu;
 yọ tųko mgboko l'ọ ha ngakọta.
- 16 Ọ bụ onye ewojeru mini suno
 phushia l'ọ bụ onye phushiru ukpo;
 bya eworu iyi phekaa;
 yo dzuru ẹkemeke ọbule
 l'ọ bụ onye wushiru ntụ.
- 17 Ookpotaje aka-mini ghaa l'ọ
 bụ onye gharu ẹja.
 ?Bụ onye a-dų ike nọdu
 t'oyi aka-mini ono tsụa ya?
- 18 Ọle ọobuje; o -kfua okfu;
 aka-mini ono adazehu.
 Oomeje tẹ pherephere wata ephephe.
 Pherephere -phedelephu;
 aka-mini adazehu wata ọtso atsọtso.
- 19 Okfu iya b'ọ kpuhawaru koshi Jékọpu;
 mbụ l'ikpe, o kperu yẹle
 iphe ọ tọru ọkpa iya;
 sụ t'e tsoje b'ọ kpuhawaru koshi Ízurẹlu.
- 20 Ẹ tọ dųdu ọhodo,
 o mejewaru ẹge ono.
 Ndu onanu ta madu kẹ
 ekemu, ọ tųhawaru dobe.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

148

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unu shi l'imigwe jaa Ojejoje ajaja.
 Unu nọdu l'ẹke kagee l'eli jaa ya ajaja.
- 2 Unubẹ ụnwu ojosi iya l'unu ha;
 unu jaa ya ajaja.

- T'iphe bu ndu soja imigwe; jaa ya ajaja.
- ³ Unu jaa ya ajaja;
unube ɛnyanwu; me ɔnwa.
Unu jaa ya ajaja;
unube mkpo-kpodo, egbu zamuzamu.
- ⁴ Unu jaa ya ajaja;
unube akpamigwe;
mekpo unube mini,
no-ngoru akpamigwe ano-ngo.
- ⁵ Unu tuko l'unu ha jaa Ojejoje ajaja;
ke l'o bu iya suru t'unu nodu;
meru iphe unu no.
- ⁶ Oo yebedua dobetsuaru unu l'eke unu a-nodu.
Yo buru eke ono,
o dobetsuaru unu t'unu
nodu ono; be unu notsua.
Yo buru eke ono; be unu
a-no jeye le tutu yoyo.
Iphe ono, o toru okpa iya ono
te nwedu l'o chihuru echihu.
- ⁷ Unu nodunu le mgboko
jaa Ojejoje ajaja;
unube iphe dutsua biribiri,
o meshiru dobe l'eze enyimu;
me ophu notsua le mini ime-ali.
- ⁸ Unu jakwaaphu Ojejoje ajaja;
unube egbe-igwe; me aka-mini;
me urukpu; me oke pherephere,
emeje iphe o kfu.
- ⁹ Unube oke ugву;
me ugву ke nshii;
iphe bu oshi-omi;
me iphe bu oshi sida;
unu jakwaa ya phu ajaja.
- ¹⁰ Te anu-egu-egbudu:
iphe bu elu; unwehu;
me unwenu, ephe l'eli;
unu tuko jaa ya ajaja.
- ¹¹ Unube ndu eze ke eliphe owaa;
unube iphe bu mbakeshi;
unube ndu ishi;
me iphe bu ndu achi mgboko l'o ha;
- ¹² unube unwu-okorobya;
unube unwu-mgboko;
unube ndu bu ogurennya;
me unwegirima;
unu jajekwaa ya phu ajaja.
- ¹³ Unu tuko l'unu ha jaa Ojejoje ajaja;
ke l'o bu epha iya
nwenkinyi bu epha, kakota nu.
Odu-biribiri iya swetaru

mgboko mgburumburu
bya esweta imigwe.

14 O meru tẹ onye ike dụ
lụfutaru ndu nk'ia.

Onye ono bẹ ndu Ízurelu,
bụ ndu yeru iya obu anọduje aja ajaja;
mbụ ndu ono, nọ iya l'obu ono.
T'ajaja buru kẹ Nchileke.

149

1 Unu jaa Ojejoje ajaja.

Unu gụa egvu ophungu nụ Ojejoje.
Unu gụa egvu gude jaa ya
ajaja l'ẹke ndu nk'ia dzuru.

2 Tẹ ndu Ízurelu tee ẹswa l'ẹke
onye meru ẹphe nọ.

Tẹ ẹhu tsọo ndu Záyọnu
ena l'ẹke onye eze ẹphe ono nọ.

3 T'ẹphe tee egvu gude jaa ya.

Ẹphe egude nkwa; mẹ une gụa egvu nụ iya;

4 kẹle Ojejoje bẹ ndibe iya nọ l'obu.

Ndu wozitaru onwẹphe alị;
bẹ oogudeje k'oma bua nggo.

5 Tẹ ndibe Nchileke tee ẹswa

l'egbe ugvu ọwaa,
a kwabẹru ẹphe-a.
Ẹphe agujekwaphu egvu
ẹhu-otso-ena teke ẹphe
zẹ azẹe l'ugboshi ẹphe.

6 Tẹ oja Nchileke ajaja buru
iphe ẹphe a-kpụjeru l'ọnu.

T'ẹphe patajẹ ogu-mbeke,
atsụ nkọ ifu labụ l'ẹka;

7 gude iya je agwata ndu

ọhodo ugwo iphe ẹphe meru ẹphe;
gudekwa iya phụ nua unwu eliphe aphụ.

8 T'ẹphe kekwa ndu eze ẹphe ẹgbu;

mbụ tụa ndu nweru ẹnya mkpọro;

9 shi ẹge ono medzua iphe

onye ikpe deru l'ẹkwo; sụ:
t'ẹphe mee ndu ọhogu ẹphe ono.
Ono bụ iphe o gude kwabẹ
ndu nk'ia ono ugvu.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

150

1 Unu jaa Ojejoje ajaja.

Unu nọdu l'ulo Nchileke,
dụ nsọ jaa ya ajaja.
Unu jaa ya ajaja k'ike,
o gude meshikota iphe nọkota l'imigwe.

- ² Unu jaa ya ajaja k'eze iphe,
o mekotaru.
Unu jaa ya ajaja;
kele nshinu ophu yebedua
du nyiberu anyibe.
- ³ Unu gbua upyoku gude jaa ya ajaja.
Unu egude une; gude
ogumogu jaa ya ajaja.
- ⁴ Unu kua nkwa; tee egvu gude jaa ya ajaja.
Unu kpoo ubo; phua opu gude jaa ya ajaja.
- ⁵ Unu kua eze ogele
gude jaa ya ajaja.
Unu kua ogele,
ada gengugengu gude jaa ya ajaja.
- ⁶ Te iphemiphe obule, bu iphe
atu ume jaa Ojejoje ajaja.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

Ètu

Uru, nọ l'etu

- ¹ Ètu, ọ nmashiru; mbụ Sólomọnu Dévidi, bụ eze ndu Ízurẹlu. Iphe meru iphe o gude nmashia etu ono bụ:
- ² k'ophu madzụ e-gude iya
maru iphe; shi iya duje ike
lọ-gude onwiya;
k'ophu okfu, dụ ogvu
e-doje iya ọnya;
- ³ mẹ k'ophu madzụ e-nweru
egomunggo;
zije obu l'alị eme iphe;
bụru onye doberu ẹka ndoo;
l'eme iphe vudo nhamunha;
- ⁴ k'ophu ndu ẹ-te nwedu
egomunggo e-nwe iya;
unwu-okorọbya akwaa ọnya;
ọnya erua ẹphe alị.
- ⁵ Tẹ ndu maru iphe
ngabẹ nchị mụtafua
iphe yekwaru l'ophu ẹphe mahawaru;
ndu elerutaje ọnya l'iphe akabaa ya elereta;
- ⁶ k'ophu etu; akalị-okfu;
okfu ndu nweru mmamiphe;
mẹ l'ilu e-doje ẹphe ọnya.
- ⁷ Ọ kwa ọtsu Ojejoje egvu
bụ ẹke mmamiphe dūberu.
Obenu lẹ ndu eswe ta dudu
iphe ẹphe agubeje mmamiphe;
tọ dū iphe ẹphe gūberu àhùhù.

Okwa, aanmaru

unwu-okorọbya

- ⁸ Nwa mu; ngabejekwa nchị
teke nna ngu akpọ-ziru ngu ọzo;
ophu ijikajekwa iphe nne ngu ezi ngu;
- ⁹ kẹ l'okfu ẹphe ono a-buru okpu;
mee ishi ngu t'ọ dū ugvu;
bukwaruphu iyagba-olu,
e-mee ngu; nggu aburu ẹgiri.
- ¹⁰ Nwa mu; teke ndu eme
ejo iphe eme t'ẹphe deta
ngu; be ekwekwa.
- ¹¹ Ẹphe -sụ ngu t'ị bya etsoru
ẹphe; t'unu je ekee l'uzo; gbuwa madzụ;
mbụ t'unu je akwabẹru ndu
ẹ-ta dudu iphe ẹphe meru l'uzo;
- ¹² t'unu lee ẹphe lẹ ndzụ ẹge ili, eleje odzu;

- mbụ lee ephe wọo l'ọ bu
ndu wulahuru l'iduma;
- 13 ephe -sụ ngu l'unu e-gwo
igweligwe iphe, vu oke aswa;
gude iphe unu kwaru
l'okwata dojia ụlo unu;
- 14 ephe -sụ ngu: "T'i turu ẹka
yeru ephe; ẹge nggu l'ephe
a-gbaru mgba l'okpoga ephe nataru;"
- 15 nwa mu; be tsokwa ephe!
Be yekwa okpa l'uzo, ephe esh;
- 16 ke l'ọ kwa ome ẹjo iphe;
be ephe anọduje agba perepere iya;
to nwe iphe ephe guberu ogbu madzụ.
- 17 L'agwọ madzụ, phuru l'enyta ta atajekwa iya.
- 18 Ndu-wa kwa onwephe;
be ephe kwaberu t'ephe gbuia;
ọ kwa onwephe be ephe
kwaru l'uzo ẹge ono.
- 19 Ọ kwa ẹge ono; be ọo-duru
ndu gude enya-oku l'achọ uru.
Uru, e ritaru ẹge ono
egbujekwa onye ritaru iya nụ.

Onye 'ama iphe yee iphe emee

- 20 Mmamiphe tsoru
mgbadamgba l'echi mkpu.
Ọ nọ l'echi edukfu l'echi mkpu.
- 21 Oovudo l'ishi ụzo l'echi mkpu;
nọdu l'obu-edukfu mkpukpu l'araru
iya ndu ọha arara; sụ:
- 22 "Bụ teke ole; be unube ndu
ẹ-te nwedu egomunggo
a-ha ome eswe?
Bụ teke ole; be ọchi ndu ọdo ọchi
a-tsọ-buhu ndu achị iya nụ ẹna;
mmamiphe adu-buhu ndu eme eswe ashị.
- 23 Unu ngabe nchị le mba,
mu abaru unu; k'ophu mu
e-koshi unu uche mu;
mee t'unu maru iphe nọ mu l'obu.
- 24 Obenu le keshinu mu kuru
unu oku;
unu ajika azaza;
to nwe unu onye yeru mu onu
teke mu machiru unu ẹka;
- 25 wota iphe mu akpo-ziru unu baa l'alị;
unu te kwe onata mba, mu abaru unu;
- 26 be mu e-mekochakwaa chia
unu ọchi teke umuruku
a-muru unu.
Mu a-ja unu ewena teke

- unu a-nọdu eje ntakfuru;
 27 mbụ teke oke ndakfu a-pata unu
 l'ọ bụ oke pherephere;
 mbụ teke ọtu-gbirimu
 nmaderu unu swọkoswoko l'ọ bụ ọku-maa;
 mbụ teke ono, ụtsuruku
 a-tsu unu ono.
- 28 Teke ono; bẹ unu e-ku mu; mu ta aza unu.
 Unu e-le ọnya mu; unu ta aphụ mu.
- 29 Lẹ keshinu ọphu mmamiphe dụ ẹphe ashị;
 ẹphe ta hata ọtsu Ojejoje egvu;
- 30 keshinu ẹphe te ekwedu tẹ
 mu kpọ-ziaru ẹphe ụzo;
 woru mba, mu abaru ẹphe wụa l'alị;
- 31 bẹ ẹphe e-mekochakwaa ria
 uru ẹjo ụzo, ẹphe etso; rijia ya ẹpho;
- 32 kẹ l'ọ bụ ụzo, ndu ẹ-te
 nwedu egomunggo
 shisweru;
 bụ iya e-gbu ẹphe.
 Yọ bụru ọnya ndu eme eswe,
 jiru onwẹphe e-me;
 ẹphe abụru ndu ọ-la-l'iyi.
- 33 Obenu l'onye ngaberu
 yẹbe mmamiphe nchị;
 ta dudu iphe eme iya nụ.
 Ẹhu a-dụ iya agu;
 ọphu ọ byadụ bya atsu egvu iphe-ẹhuka.”

2

Uru, nọ lẹ Mmamiphe

- 1 Nwa mu; haa okfu,
 shi mu l'ọnu;
 mẹ iphe mu ezi ngu ezizi;
 t'ọ gaaru ngu mkpa.
- 2 Wota nchị ngu pyoo l'ẹke mmamiphe nọ;
 nggu ewota obu ngu zia l'omuta iphe.
- 3 Rojee rọ-shia ike;
 tẹ iphe doo ngu ọnya;
 obu erua ngu alị.
- 4 Lee ọnya iya l'ọ bụ
 onye ele ọnya mkpọla-ọcha;
 nggu achọ ya l'ọ bụ
 onye achọ ẹku, e domiru edomi.
- 5 Ono bụ teke iphe bụ
 ọtsu Ojejoje egvu
 e-do ngu ọnya;
 nggu amakwaruphu Nchileke.
- 6 Kẹ l'ọ bụ Ojejoje anuje mmamiphe;
 bụru iya emeje t'iphe doo
 madzụ ọnya; onye ọbu akwaa ọnya.

- 7 Ndu obu guru iphoro;
 b'ọ kwakọberu mmamiphe;
 l'egbochitaje ndu
 ụta ẹ-ta dudu ẹ ndzụ ẹphe.
- 8 Ndu doberu ẹka ndoo;
 bẹ ọonoduje echekwa;
 ọphu oowofujedu ẹnya
 l'ẹke ndu o gude ire ẹphe ẹka.
- 9 Ọ bụ mmamiphe e-me t'ị
 maru iphe bụ odobe ẹka ndoo;
 maru iphe bụ ikpe, dū maa;
 maru iphe bụ ire-lanụ;
 mẹ ụzo, dū mma.
- 10 Ishi iya aburu ẹ mmamiphe
 a-ba ngu l'obu;
 l'iphe odo madzụ ẹnya
 atsọlahaa ngu ẹna.
- 11 Okfu, vudo nhamunha;
 mẹ iphe-odo-ẹnya aburu
 iya a-nọdu eche ngu ẹhu.
- 12 Mmamiphe bụ iya a-dzo
 ngu l'ọkpà ndu ẹjo iya ono;
 dzoo ngu l'ọkpà ndu ntumatu.
- 13 Mbụ ndu ahaje ụzo,
 vudo nhamunha;
 shilahaa ụzo, gbaru ọchi;
- 14 ndu, bụ ẹjo iphe aduje ẹphe mma;
 ugho aburu ẹphe iphe ọtso ẹna.
- 15 Ẹphebedua l'onwẹphe
 bụ ndu ẹregede.
 Iphemiphe ọbule,
 ẹphe eme aburu ẹregede.
- 16 Ọ bụ mmamiphe a-dzo
 ngu l'ẹka nwanyi, eri ogori;
 mbụ l'ẹka nwanyi, pheru akoru;
 bya egude ire mọremere l'edeta madzụ.
- 17 Mbụ nwanyi, gbafutaru ẹ kẹ nwoke,
 kuru iya akuku; wowaru ndzụ;
 ẹphe gbaru l'ifu Nchileke fua l'alị.
- 18 Ụlo egbe nwanyi ono kwa alufu-anwuhu;
 ụzo iya aburu ụzo, e shi ala maa.
- 19 Ẹ to nwedu onye kparu l'ulo
 nwanyi ono, latajeru nụ.
 To nwe onye jejeru iya nụ,
 phuru ọkpa, o gude lata.
- 20 Ọo ya bụ; t'ị tsoru ọkpà ndu eme ọhuma.
 T'ọ buru ụzo ndu, doberu
 ẹka ndoo etso; bẹ ịi-nọdu etso.
- 21 Kẹ l'ọ kwa ndu obu guru iphoro e-bu l'alị-a;
 buru ndu ụta ẹ-ta dudu ẹ
 ndzụ ẹphe e-bu iya.

- 22 Obenu lẹ ndu ejo iya ono;
 bẹ ee-me t'ẹphe chihu l'ali-a;
 fefu ndu, ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka efefu.

3

Idzu, aachi-koshi unwu-okorobyia

- 1 Nwa mu; ba azahakwa
 iphe mu ezi ngu.
 Wotakwa iphe ono,
 mu ezi ngu ono ye l'obu;
- 2 kẹ l'ọ kwa iya e-me t'ị kaa nka;
 mekwaaphu t'ẹhu dụ ngu agu.
- 3 Be ekwekwa tẹ n-yemobu
 yẹle ire-lanu nahu ngu.
 Tu-kpua ya l'olu l'ọ bu iphe-olu;
 nggu edee ya edede l'obu ngu;
- 4 k'ọphu ịi-tuba Nchileke l'obu;
 tuba madzu l'obu;
 ẹpha oma aburu nke ngu.
- 5 Gude obu ngu l'ọ ha dakobe Ojejoje;
 Ba achikwaru ukfu kwẹ
 lẹ mmamiphe k'ẹka ngu.
- 6 Tẹ Ojejoje vutajekwaru ngu
 ọzo l'iphe bu iphe iime ememe;
 kẹ l'oo-me ọzo ngu t'ọ kfuru gbororo.
- 7 Ba abukwa nwa
 ọ-maru-omachata.
 Tsu-jechia Ojejoje egvu;
 nggu aghaaru ejo iphe azu.
- 8 Ono bu iphe e-me t'ẹhu
 duje ngu npho;
 mekwaaphu tẹ okpu shihu ngu ike.
- 9 Gude ẹku ngu kwabẹ Ojejoje ugvu.
 Nggugude iphe odungu,
 ị kpataru l'iphe i meberu l'ali;
 kwabẹ iya ugvu.
- 10 Teke ono; ọba ngu eji ejiji;
 mẹ ọphungu eji mbenu ngu.
- 11 Nwa mu; ba agwọkwa
 àhùhù, Ojejoje àhù ngu lẹ ntu;
 ọphu ike 'agwọkwa ngu lẹ mba, ọ baru ngu;
- 12 kẹ l'ọ kwa ndu Ojejoje yeru obu;
 bẹ ọobajeru mba;
 ẹge ono, nna abajeru
 nwatibe iya ọphu o yeru obu ono.
- 13 Onu-oma kwa k'onye choru
 mmamiphe; cho-vu iya;
 mbu onye iphe edoje ẹnya.
- 14 Ishi iya aburu lẹ mmamiphe
 kakwa mkpola-ọcha.

- O kwaphu ege ono;
 be uru, no le mmamiphe
 ka ke mkpola-ododo.
- 15 O ka mkpuma, vu oke aswa ire.
 E to nwekwa iphe agu ngu enweru,
 nweru ophu ka mmamiphe.
- 16 Iphe no iya l'eka-utara
 bu nka;
 ophu no iya l'eka-ibyita aburu
 eku; me ugvu.
- 17 Iphe no l'uzo iya bu
 ehu-otso-ena;
 buru ehu-agu jiru esu-uzo iya.
- 18 Ndu rukuru iya eka;
 be ndzu edzuje;
 ndu gbakuru iya nu aburu ndu a goru onu.
- 19 O bu mmamiphe;
 be Ojeje gude too
 nto-l'ali mgboko;
 gude iphe-odo-anya mee igwe.
- 20 O bu mmamiphe iya;
 b'o gude mee te mini
 enyimu wata atsotso;
 me te iji, shi l'urukpu ghoo
 mini; wata achichi.
- 21 Nwa mu; gudeshikwaa okpobe
 mmamiphe ike;
 nggu amakwaruphu ege
 ii-shije l'eye onu l'okfu.
 Be ekwekwa t'o nahu ngu.
- 22 O bu iya a-buru ngu ndzu;
 buru aka, ii-nya l'olu gude
 l'emema onwongu;
- 23 k'ophu uzo ngu a-buru ngu chiriri-le-werere;
 ukfu ta adu ngu; ni ta aji ngu.
- 24 Teke iize aze; ti tsudu egvu;
 mgbenya ngu aburu l'ehu-gudangu.
- 25 E ti tsudu egvu iphe-kpaa;
 ti tsu egvu teke ndu ejo iya
 ono e-kpolashihu;
- 26 ke l'oo Ojeje a-buru mgbaru-ike ngu;
 buru iya a-nodu edu ngu
 te bi nma l'onya.
- 27 Ba anafujekwa madzu
 iphe du mma, gbaru iya nu;
 m'o -buru l'oo nggu b'o no l'eka ememe.
- 28 Ba asujekwa madzu ibe ngu
 t'o bya echile bya iya anata;
 l'eke iphe obu nokwa ngu-a l'eka teke ono.

- 29 Ba achijekwa idzu iphe
a-tsuru ibe ngu;
mbụ onye nggu l'iya t̄saru onwunu ẹhu.
- 30 Be ekobejekwa madzụ okfu ìphòró;
l'ẹbe adụ iphe o meru.
- 31 Be ekojekwaru onye eme
iphe-kpaa okopho;
ọphu i yekwa ọkpa l'ẹke
o yeru;
- 32 kẹ l'onye eme
mkpako-mkpako
adujekwa Ojejoje ashị.
Obenu l'onye obu guru iphoro;
bẹ Ojejoje atujeru obu yeru.
- 33 Ụlo ndu akirishi;
bẹ Ojejoje t̄akwaru ọnu.
Obenu l'ufu ndu doberu ẹka ndoo;
bẹ ọogojeru ọnu.
- 34 Ndu aja ndu ọdo ewena;
bẹ Ojejoje ajalatajekwa.
Obenu lẹ ndu d̄u agu;
b'o mejeru eze-iphe-oma.*
- 35 Ndu maru iphe b'a kwabeje ugvu;
obenu l'ọo iphere abujeru kẹ ndu eeswe.

4

Mmamiphe ka

- 1 Ụnwu mu; unu ngaberu mu
nchị l'ọ bụ nna.
Unu kpaa iphe lẹ nchị;
k'ọphu unu e-shi iya m̄ta iphe.
- 2 Iphe mu ezi unu kwa ọkpobe iphe.
Unu ba agbakwa iya mgbukuma.
- 3 Teke mu shi b̄uru
nwokorọbya; buru lẹ kẹ nna mu;
mbụ teke mu b̄kwadua nwata;
b̄uru nne mu nwa lanu;
- 4 bẹ nna mu ziru mu iphe; s̄u:
“Tẹ mu kweshikwaa ẹka ike l'okfu iya.
Mu emeje iphe o k̄furu;
k'ọphu ndz̄u e-dzu mu.
- 5 Tẹ mu nwekwaru mmamiphe;
iphe edojee mu ẹnya.
Tẹ mu ba azahakwa okfu iya;
ọphu mu 'ewokwaru okfu iya dobe l'aguga.
- 6 Tẹ mu ba ahakwa mmamiphe;
kẹ l'oo-leta mu ẹnya.
Tẹ mu yeru iya obu
ẹge ọo-n̄odu eche mu nche.

* 3:34 3:34 Jém 4:6; 1 Pyit 5:5.

- 7 Ọ bụ mmamiphe ka.
 Ọo ya bụ t'ị chọo mmamiphe;
 nggu achọo egomunggo;
 m'ọ -ruhuru oo-phu ngu ngunu.
- 8 Kutsee ya; ọo-pali ngu eli.
 Nmaa ya akpa; ọo-kwabẹ ngu ugvu!
- 9 Oo-kpube ngu okpu, e-me t'ị dụ ugvu;
 mbụ kpube ngu okpu-eze, ama mma."
- 10 Ngabekwa nchi; nwa mu;
 t'iphe mu ekfuru ngu-a
 ga ngu ẹnu nchi;
 k'ophu ịi-ka nka.
- 11 Ọ kwa ụzo mmamiphe;
 bẹ mu ezi ngu;
 bụru ụzo, vudo nhamunha;
 bẹ mu edu ngu eshi-a;
- 12 k'ophu bụ; teke ịi-nọdu eje;
 t'ẹ b'ọ dụ iphe anọ-chi ngu ụzo.
 Ọ -buru ọso bẹ ịigba;
 tẹ bẹ ụkfu ba adu ngu.
- 13 Gudeshia okfu ono ẹka ike;
 be ekwekwa t'ọ nahu ngu;
 lepyabe iya ẹnya;
 ke l'ọ kwa iya bụ ndzu ngu.
- 14 Be ejekwa oye okpa l'ụzo ndu akirishi;
 ophu i shikwa ụzo ndu ẹjo iya ono.
- 15 Bujekwaru ụba yeru iya;
 be ejejekwa iya eshishi lẹ phuu;
 gbangojekwaa ya;
 shia ụzo ọdo; je iphe iije.
- 16 Ndu ẹjo iya ono te
 ekujekwa mgbenya;
 l'ẹphe ẹ-be eme iphe ẹphe tumberu.
 Ophu ẹphe 'edobedu ishi-mgbenya;
 a gufu l'ẹphe meru t'ụkfu kpọ madzu.
- 17 Nri ẹphe bụ akirishi;
 mēe, ẹphe anguje aburu ome iphe-kpaa.
- 18 Ụzo, ndu doberu ẹka ndoo
 aduje l'ọ bụ iphoro
 nchi-abọhu, anọduje asa
 petengu jeye yọ bọhu-ghee.
- 19 Obenu l'ụzo ndu akirishi
 agbajẹ tsubalangu;
 k'ophu bụ l'ẹphe ta
 amajedu ẹke ụkfu a-dụ ẹphe.
- 20 Nwa mu; ngabekwa nchi
 l'iphe-a, mu ekfuru ngu-a.
 Gebekwa nchi ọhuma l'okfu mu-a.
- 21 Be ekwekwa t'ẹnya ngu lufu iya.
 T'ọ nọdukwa ngu l'obu;

- 22 kẹ lẹ ndu nuru okfu ono
e-gude iya ndu ndzu;
ẹhu-npho aburu nk'ẹphe.
- 23 T'obu rukwaa ngu alì l'oriri;
kẹ l'ọ bụ iya bụ ẹke ndzu shi.
- 24 Be ekwekwa t'o nweru okfu,
gberu nggọ, e-shi ngu l'ọnu.
T'iphe ẹ-ta bụdu ire-lanu;
be eshikwa ngu l'ọnu.
- 25 Tube ẹnya ngu l'uzo ifu;
ba ahakwa ẹke i chiberu ifu;
wata oghada aghada.
- 26 Gbujeodu igo l'uzo,
i shi ẹmanu nggu eyedu iya ọkpa;
k'ọphu ọkpa te echifudu ngu.
- 27 Ba ahakwa ọkpobe ọzo;
swia ya l'ẹka-utara;
m'ọ -bụ l'ẹka-ibyita;
sefutakwa ọkpa l'ejo iphe.

5

Ọnma ọkwa ori ogori

- 1 Nwa mu; gebe nchì lẹ mmamiphe mu;
nggu eworu nchì dobe
l'okfu, gbaru akpì,
mu ekfu anụ ngu;
- 2 k'ọphu ịi-majeru oye ọnu l'okfu.
Okfu, shi ngu l'ọnu ekoshi l'ị maru iphe;
- 3 kẹ l'okfu, shi nwanyi,
eri ogori ọnu aduje l'ọ bụ manụ-ẹngu;
l'akwo ẹriteri l'ọ bụ manụ ọrazu.
- 4 Obenu l'ikperazu iya;
b'ọ tsoje age;
buru ogu-mbeke, atsụ nkọ ifu labu.
- 5 Onye, tsoru iya nù laakwaru;
anwuhu aburu ishi iya.
- 6 Ẹ tọ kpajedu ishi iphe e-me ẹ ndzu dzua.
Ndzu iya agbakọtaje
nggigonggirigo;
ọ bụ l'ẹ t'ọ majedu.
- 7 Nwa mu; mejekwa iphe mu ekfu.
Ba ahakwa iphe mu ekfuru ngu;
wata ome iphe ọdo.
- 8 Bujekwaru ọba yeru egbe nwanyi ono.
Be ejenyabejekwa ọnu-ulo iya ntse;
- 9 a nonyaa; i woru ugvu,
gbaru ngu nù; nù ndu ọdo;
woru ndzu ngu tọaru onye
imiko madzu ta adujedu.
- 10 Teke ono;

- ndu o-shi-awe o-shi-awe
 abya aphuppyabe ngu;
 akanya, i seru aburu ndu odo e-ri iya.
- 11 L'ikperazu; ndzu ngu aburu ude kpuu.
 I -kahulephu; uvo ta nohe ngu.
- 12 Teke ono be ii-su: "Nanu
 ege o du; b'o shi abuje;
 a -lo mu eka le nchi;
 mu ta agube iya iphe.
 A -baru mu mba;
 yo ghu mu eghughu?"
- 13 Mu jikaru ome iphe ndu ezi mu iphe kfuru;
 woru nchi mu swo-chia l'eke ephe no.
- 14 Nta-a be mu eyifuwa
 eyifuwa l'edzudzu oha."
- 15 Wofu enya le nwanyi onye odo.
 Te nwanyi, i kuru akuku
 dukwa ngu l'o bu welu,
 i turu l'onwongu.
- 16 ?Nanu ege ii-shi woru
 onwongu haaru unwanyi esu-uzo;
 wota iphe shi ngu l'ehu
 ghaa l'edukfu oha?
- 17 Wota onwongu doberu
 nyee nke ngu nkinyi iya;
 te yele ndu odo ba agbakwa ngu mgba.
- 18 Te nyee ngu bukwaru
 onu-oma.
 Te nwamgboko, i gude
 kpoo ekfu bukwaru ngu ehuto-ona.
- 19 T'o dujekwa ngu l'o bu
 ada ele l'obu, i yeru iya;
 du ngu
 l'o bu umoro-enyimu le mma.
 Te era iya mejekwa t'ehu
 ts'o ngu ena; obu, o yeru
 ngu atsujekwa ngu atsutsu.
- 20 Nwa mu; ?nanu ege o du
 b'o bu nwanyi onye odo,
 a-nodu agba ngu igiri;
 ke te nggu l'iya je
 anmakube onwunu?
- 21 Ke l'iphe, madzu eme;
 be Ojejoje chi l'eka;
 l'enyocha l'iphemiphe
 obule, madzu eme ememe.
- 22 Iphe ejo madzu eme;
 be ahataje iya l'o bu onya;
 buru ugbu kepyia ya.
- 23 Iphe e-gbu iya nu aburu
 ahuhu, e ta ahudu iya.

Yọ bụru ririri ono, oome ono;
bụ iphe e-me iya;
yo phuhu.

6

Okwa, aanmaru onye eswe

- 1 Nwa mu; ọ -bụru l'i narụ
madzụ ibe ngu mkpalẹka;
wowaru onwongu yeru
madzụ l'itumo l'ugwo,
onye ọdo ji iya;
- 2 ọ -bụru l'iphe ono,
i kfuru ono bụwa ọnya;
hata ngu;
okfu ono, shi ngu ọnu ono
aburu ụgbu kota ngu;
- 3 ọwaa iphe ii-me; nwa mu;
gude gbata onwongu;
keshinu ị dalahụwaru obutobu ngu l'ẹka:
Jelekwaphu je agwotohuru iya;
rọo ya jeye teke ii-rọ-butu iya.
- 4 Be ekukwa mgbenya;
ọphu i kwekwa tẹ mgbenya roru ngu;
- 5 l'ẹ ba bụ l'i dzofuru onwongu
l'ọ bụ mgbada nyikufuru onye achị nta l'ẹka.
Mbụ l'ọ bụ nwenu, nmaru l'etse;
nọ nyaa; shi iya nahụ.
- 6 Jeduduphu ẹke ụnwehu nọ;
nggube onye enyiru!
Gbua igo l'iphe ẹphe eme;
gude iya maru iphe.
- 7 Ụnwehu te nwedu onye ishi;
to nwe onye eleta iya nụ; l'ẹke ọono eje ozi;
te nwe onye achị iya nụ.
- 8 Obenu l'ọobuje; o -rua
l'ọnanwu; yọ kpaa nri dobe.
- 9 ?Bụ teke ole; bẹ ịi-zẹ ẹge ono
zẹ-bebe; nggube onye enyiru?
?Bụ teke ole bẹ ii-tehu lẹ mgbenya?
- 10 Ịisuje l'ọ kwa t'i kua
mgbenya nwanshị;
mbụ-a t'i dobe nwishi l'oshi; tuta ume;
- 11 jeye teke ejeka a-bya azụ
ngu gbirimu l'ọ bụ ndu ana nfu;
ụkpa-mkpere afuaru ngu l'ọ bụ abali-d'egvu.
- 12 Mkpokoro madzụ;
mbụ ejo madzụ
bulephu uru-ọnu;
bẹ oogudeje aghaphe.
- 13 Ọoji-bujeru madzụ ọnya;

- yo gude ọkpa l'eme
 iphe-ọhubama;
 gude ẹka l'eduphu ibe iya.
- 14 Oogudeje ẹregede l'agba
 iphe a-tsuru madu.
 Iphe ọonoje aburu ọkpata okfu;
- 15 Ọ bu iya kparu iphe
 iphe-ẹhuka a-tu iya l'ukfu;
 iphe a-byaru iya nu anyaa ya kpoo;
 k'ophu bu l'e-to natadu ogvu.
- 16 O nweru uzi iphe ishing, du Ojejoje ash;
 mbu uto iphe esaa bu iya akpamara.
- 17 Iphe ono bu:
 o-ka-onwonye-mma-l'anya;
 ntuphu-ire; ogbu onye
 e-ta dudu iphe o meru;
- 18 oriri ejo iphe;
 ogba perepere ome iphe du eji;
- 19 obobe madzu ibo;
 me onye egudeje okfu
 kpakaa ufu madzu.
- Okwa k'ori ogori*
- 20 Nwa mu; tsojekwa uto,
 nna ngu kpo-ziru ngu;
 ophu i hajekwa ome iphe
 nne ngu ezi ngu.
- 21 Kee ya kpukpurukpu l'obu;
 nggu atukua ya onwongu l'olu;
- 22 ke l'i -je ije;
 bu iya a-nodu edu ngu.
 I -ku mgbenya;
 bu iya a-nodu eche ngu nche.
 I -muru enya;
 yoo kfu anu ngu.
- 23 Ke l'uzo-wa, a kpo-ziru
 ngu-a kwa uroku;
 iphe eezi ngu aburu iphoro.
 Mba, aabar; gude l'aloo ngu eka le nchi
 aburu uto ndzu.
- 24 O bu iya e-nwufuje ngu t'e b'i dalahu
 nwanyi, eri ogori l'eka;
 buru iya e-me te nwanyi,
 bu o-dephua-ikoro;
 be egude ire-machamacha deta ngu.
- 25 Te mma, oma;
 be emekwa t'o wata ngu agugu.
 Ophu i kwekwa t'o gude enya derita ngu!
- 26 Nwanyi okpara emeje nwoke;
 to duhe iphe oo-bu.
 Nwanyi, eri ogori aburu

- ishi ndzụ ngu bẹ ọonoduje achị nta iya.
- 27 ?O nwekpooru madzụ
nwigbaleke-oma, a-vota
ọku wushi l'okpoma
te ọku obu be eke uwe iya?
- 28 Mbu; ?o nweru onye e-je ije l'eli icheku-oku;
te ọku bẹ eke iya okpa.
- 29 O bu ege ono b'ọ du onye
yele nyee onye odo aze.
E to nwekwa onye denyiru
nyee madzụ aka a-la ke mmanu!
- 30 Onye zitaru iphe ria;
l'eke egu agu iya;
b'ẹ ta akwatajekwa gube okpobe iphura;
- 31 Obekwanu l'e -gude iya;
be ọo-kfu ugwo iphe ono,
o zitaru ono ugbo esaa;
m'o -ruhuru; o refu iphe
o nweru kfu ugwo iya.
- 32 Nwoke, eri ogori te nwekwa egomunggo;
ke l'ọ kwa onwiya b'o
mebyishi emebyishi.
- 33 Uru, oo-rita iya bu l'ee-tsu iya iphe;
meru iphere ye iya l'ifu;
ophu iphere iya ta abyadu
bya agvu iya agvugvu l'ehu.
- 34 Ke l'ọ bu okopho-nwanyi
akpalije nwoke ehughu.
E to phujekwaru onye
raru nyee ya imiko;
m'ọ -bya iya ome iphe.
- 35 E t'ọ dudu iphe e gude
bya iya aroro, ọo-nata;
m'o -ruhuru; ọ ha ihagha.

7

Okwa, aanmaru ndu etso nwanyi okpara

- 1 Nwa mu; nukwaa iphe mu ekfuru ngu!
T'iphe-a, mu akpo-ziru ngu
uzo iya-a ndujekwa ngu l'obu!
- 2 Mejekwa iphe-a, mu ezi
ngu-a;
k'ophu ndzụ e-dzu ngu.
T'ọ buru ege iiletaje
nwandodo-nya ngu nya;
bu ege ii-letaje iphe, mu ezi ngu-a.
- 3 Gbaru iya agbaru le
mkpushi-eka ngu l'ọ ha;
nggu edee ya edede l'ime obu ngu!
- 4 Kfuru mmamiphe l'ọo ya bu

- nwunne ngu ke nwanyi;
 nggu ekua iphe-odo-anya: "Egiri onya ngu!"
- ⁵ O bu iya e-dufuta ngu l'eka
 nwanyi, eri ogori;
 te nwanyi, eme k'enyishi eji;
 be egude ire machamacha deta ngu.
- ⁶ Ujiku lanu; be mu shi l'onu
 windo mu pyofu anya;
- ⁷ phua eke ndu, e te amadu iphe doru.
 Mu elee anya le ndu
 ogbo-lanu ono;
 yo nweru onye lanu ophu,
 egomunggo swehuru.
- ⁸ Yebedua echebe ifu l'uzo iya ke nwanyi ono;
 mbu l'ulo eke nwanyi ono,
 eri ogori ono bu;
- ⁹ l'uzo gberegbede urenyashi;
 mbu l'uzo nchi ejihu; teke ochi ekpuwa ehu.
- ¹⁰ Ya ndono; nwanyi obu
 alufuta byakfutashia ya.
 Nwanyi ono kwaru ngwa
 lo bu nwanyi okpara;
 buru onye eregede.
- ¹¹ O bu nwanyi, eme zuwozuwozuwo;
 buru nwanyi, e te ekwejedu tonu rua ya l'ehu.
 Ophu okpa 'egvujeduru iya egvuru l'ufu.
- ¹² I -phua ya l'esu-uzo nta-a;
 i -bya aphu iya odo; buwunu l'edukfu.
 Onoje le nkucha;
 l'achọ onye o-buru yele iya.
- ¹³ Ya ndono; yo duta
 nwata-okoro ono; nmaa ya akpa;
 bya ekiriberi iya ifu; su iya:
- ¹⁴ "Lo nweru ngweja, ya jeru
 egwogwo.
 Anu, ya jeru egwogwo nokwa l'ufu;
 lo kwa ntanu; be ya
 medzuru iphe ya kweru ukwa iya.
- ¹⁵ O kwa iya; be ya lufutaru bya ngu ndzuta.
 Nggundu o.
- ¹⁶ Oshi-azee ya; be ya towaru
 ekwa, e dengashiru
 edengashi, shi Ijiputu.
- ¹⁷ Oshi-azee mu; be ya gbakwaru meeru;
 gbaa ya alowesu;
 me sinamonu;
 k'ophu oo-nodu eshi kwekwekwe.
- ¹⁸ Bya t'ayi je emee k'enyishi jeye l'utsu.
 Bya t'ayi je aze e t'ehu tsoo ayi ena.
- ¹⁹ "Nji mu ta nokwa;

- o jekwaruru eke, teru enya.
 20 Okpoga, o gude l'ije ono hakwa l'uru.
 O kwaru teke onwa dzuru be o-lata.”
 21 Yo gude ire-oma deta iya;
 gude ire mechemeche kpughaa ya.
 22 Teke ono teke ono;
 yo du-kpuru tsoru iya;
 lo bu inya, aakpu eje egbugbu;
 mbu lo bu ele, eje odalahu l'onya;
 23 jeye teke akfu buru iya gungu le meji;
 lo bu nwenu, kfulahuru l'onya;
 to ma lo buwa iya anwuhu.
 24 Nta-a; nwa mu; ngaberu mu nchi!
 Gekwa nchi; nua iphe mu ekfuru ngu.
 25 Be ewokwaru obu ngu dobe
 leke nwanyi ono no.
 Ophu i phukwa uzo; tsoru iya;
 26 ke le ndu nwanyi ono mewaru;
 ephe adaa hakwa nshinu.
 Ndu, o gbuwaru egbugbu aka nku.
 27 Ulo iya bu uzo, e shi ala maa.
 Uzo ono tugburu nanu jeye leke anwuhu bu.

8

Mmamiphe eku ngu oku

- 1 ?To budu oku be mmamiphe eku ege ono?
 ?To budu mkpu;
 be iphe-odo-enya echi ono?
 2 O no leke tukogbaaru atukoru l'iku uzo;
 o vudo le mkpokahu-uzo.
 3 O vudo l'obu-edukfu.
 O no l'onu-nggamgbo
 lechi mkpu; su:
 4 “O kwa unube ndiphe be ya eku.
 Unube unwu;
 o kwa unu be ya echiru mkpu-a.
 5 T'iphe dojee unu enya;
 unube ndu e-te nwedu egomunggo!
 Unu akwaa enya;
 unube ndu eswe!
 6 Unu ngabe nchi;
 ke lo nweru iphe ya abya ekfukfu, du mkpa.
 Ya kpuhawaru onu te
 ya kfu iphe vudo nhamunha.
 7 Iphe eshije iya l'onu
 bu ire-lanu.
 Ejo-ire oshi iya l'onu bu ebyi.
 8 Iphe bu okfu, shi iya l'onu kfu akfu.
 E to dudu okfu,
 gberu nggo; m'lo bu okfu,

dù ghadaghadaghada,
eshije iya ọnu.

- 9 Okfu iya kḡuru akḡuru
lẹ nchị ndu iphe edoje ẹn̄ya;
daburu ifu lẹ nchị ndu maru iphe.
- 10 Hakwaa mkpọla-ọcha;
nata iphe ya ezi ngu.
Nggū ahaa mkpọla-ododo; hata mmamiphe;
- 11 kẹle mmamiphe kakwa
mkpuma, vu oke aswa.
Ẹ tọ dukwa iphe agu
ngu nū ọphu ịi-turu yeru mmamiphe.

Mmamiphe ekfu okfu

- 12 “Mube mmamiphe;
mu l'iphe-odo-ẹn̄ya bu l'ẹkalanu.
Mu maru iphe; ẹn̄ya erua mu alị.
- 13 Iphe bu l'aatsụ Ojejoje egvu
kwa ọkpọ iphe dù ẹjị ashị.
Oku onwonye;
otu onwonye oke ẹpha;
iphe dù ẹjị;
mẹ l'uru-ọnu aduje mu ashị.
- 14 Idzu ọma; mẹ mmamiphe bu nke mu.
Iphe-odo-ẹn̄ya; mẹ ike
abukwaphuru nke mu.
- 15 Ọ bu mmamiphe;
bẹ ndu eze gude achị;
buru iya; bẹ ndu ishi gude
l'atụ ekemu, vudo nhamunha.
- 16 Ọ bu mu; bẹ ndu ishi gude achị; buru mu;
bẹ ndu ha nshinu gude achị mgboko.
- 17 Ndu yeru mu obu;
bẹ mu eyejeru.
Ndu achoshi mu ike
achọ-vuje mu.
- 18 Ẹku; mẹ ùgvù bu mu b'ọ nọ l'ẹka.
Iphe-enweru ọphu a-nọ jeyewaru;
mẹ ụba bukwa mu phụ b'ọ nọ l'ẹka.
- 19 Uru, nọ mu l'ime kakwa
ọkpobe mkpọla-odod.
Iphe shi mu l'ẹka aka
ọkpobe mkpọla-ọcha.
- 20 Ụzo, mu eshije bu ụzo
odobe-ẹka-ndoo;
buru ụzo ikpe,
vudo nhamunha bẹ mu etsoje.
- 21 Ndu yeru mu obu; bẹ mu
emeje t'ẹphe nweru iphe;
l'emejekwaphu t'ẹku jì ụlo-ẹku ẹphe.
- 22 Ọ bu mube mmamiphe;

- be Ojejoje vutsukpoo uto mee;
 buru mu bu ozi,
 o vutsukpoo uto jee l'oge ndiche.
- 23 A fotahawaru mu ru teke e ta madu;
 mbu le mbulembu temanu mgboko adube.
- 24 Temanu eze enyimu anodu; be mu nohawa.
 Mu nohawa; be nwogvu byaderu.
- 25 Temanu e mee eze ugvu,
 dobegbaa l'onodu iya;
 mbu temanu e mee
 unwu ugvu nshii;
 be mu nohawaa.
- 26 Temanu Ojejoje emee mgboko;
 me abasarama iya;
 mbu temanu e mee udzudzu ke mgboko.
- 27 Mu no teke o meru igwe;
 nodu teke o meru akpamigwe;
 yo fozita kephetakota eze enyimu.
- 28 Ya no teke o meru; urukpu anodu l'igwe;
 nodu teke o meshiru eke
 mini eshije amushi l'eze enyimu.
- 29 Ya no teke o kparu
 eze enyimu okè eke
 oo-jebebeje;
 k'ophu bu l'e too
 wu-swetadu okè iya;
 nodu teke o toru nto-l'ali mgboko.
- 30 Teke ono bu mu bu
 o-me-nka, swiru iya nu.
 Mu shi emeje;
 ehu l'atsò iya ena
 mboku-mboku.
 Mu shi anoduje iya l'ifu
 l'eme emirima tekenteke.
- 31 Mgboko, o meru emeje;
 ehu atsò mu.
 Ndiphe mgburumgburu aduje mu mma.
- 32 Oo ya bu; unwu mu;
 unu ngaberu mu nchi;
 Onu-oma bu k'onye etso mu nu.
- 33 Unu ngabe nchi;
 nu iphe mu ezi unu;
 k'ophu unu a-maru iphe!
 Unu be efukwa iya le ntù!
- 34 Onu-oma bu k'onye
 angabejeru mu nchi;
 mbu onye anoduje
 l'onu-uto mu l'eche nche mboku-mboku;
- 35 ke l'onye choru mu nu;
 cho-vu mu; be bukwa ndzu b'o cho-vuru.
 Ege ono be ugvu Ojejoje

- a-nodu etsokwa iya phu.
 36 Obenu l'onye jikaru mu nu
 bukwa onwiya be oomebetaru.
 Iphe bu onye mu du ashi
 bukwa onwu b'o cho."

9

Mmamiphe; l'ome eswe

- 1 Mmamiphe gbeshiru je akpuu ulo;
 bya eworu itso esaa gvua ya.
 2 Yo gbushia anu; shia dobe;
 bya akua mee;
 shia ite dobe.
 3 Yo bya ezi unwu-mgboko,
 ejeru iya ozi t'ephe je
 evudogbaa l'eke,
 katsua l'eli le mkpukpu ono;
 raa ya arara; su:
 4 "Tiphe bu ndu egomunggo swehuru bya."
 Ndu eswe b'o suru:
 5 "Unu bya eria nri, ya shiru;
 unu angua mee, ya kuru dobe.
 6 Unu haa ome eswe;
 te ndzu dzua unu!
 Tiphe dojenua unu enya!
 7 Onye, abaru onye uru-onu
 mbà
 bukwa iphere b'oo jetaru onwiya.
 Onye alokwana ejo madzu
 eka le nchi aburu uswo b'o cho.
 8 Ba ahujekwa onye uru-onu ogo;
 odumeka be ii-dukwa iya ashi.
 Bachiaru onye maru iphe mba;
 nggu aphu l'oo-yeru ngu obu.
 9 Loo onye maru iphe eka le nchi;
 nggu aphu l'oo-kabaaru omaru iphe;
 Kuziaru onye doberu eka ndoo iphe;
 yo kabaaru omaru iphe.
 10 O kwa otsu Ojejoje egvu
 bu eke mmamiphe duberu.
 Omaru Onye ono,
 du Nso ono aburu iya bu iphe-odo-enya.
 11 Ke l'o bu yebe mmamiphe
 e-me ti kaa nka;
 noribabee le mgboko-a.
 12 Onye maru iphe;
 be mmamiphe ebuje nggo.
 Onye uru-onu aburu iya
 nwenkinyi iya e-ri iphe tso iya nu."
 13 Nwanyi, eme eswe;

- bẹ olu iya anọduje ada
eli eli.
È ta hùdu iya àhùhù;
to nwe iphe ọ maru.
- 14 Ọ dọgajeru l'ifu ibo iya.
Èke, kakọta l'eli lẹ
mkpukpu aburu ẹke,
o jeje je asugabe onwiya;
- 15 l'eku iphe bụ ndu eswe esweswe,
ejeru iphe ẹphe eje:
- 16 “T'iphe bụ onye eswe bata ẹke-a!”
Ndu ọphu egomunggo
swehuru bẹ ọosuje:
- 17 “Lẹ mini, e zitaru ezita adujekwaa mma;
nri, e riru lẹ mpya
aburu iya kakọta ọtso ẹna!”
- 18 Obenu l'ẹphe ta madu
lẹ ndu, nọ l'ulo iya bụwa ndu maa.
Ndu, byaru iya ẹbyee anọduwa l'ali-maa.

10

Ètu, Sólomọnu nmashiru

- 1 Ọwaa ẹtu, Sólomọnu nmashiru:
Nwata, maru iphe;
emeje t'ẹhu tsọ nna iya ẹna.
Obenu lẹ nwata, eme eswe;
abujeru aphụ tsọ nne iya.
- 2 Ẹku, a kparu l'uzo,
ẹ-ta dudu mma; ta agajekwa mkpa.
Obenu l'odobee-eka-ndo
adzofutaje madzụ l'ọnwu.
- 3 Ojejoje ta ahajekwa onye
doberu ẹka ndoo t'ẹgu mee ya.
Obenu l'ẹjo madzụ;
b'ẹ too kwejedu t'iphe
agụ iya nụ rube iya ẹka.
- 4 Ẹnyiri atujekwa madzụ ukpa.
Obenu l'akanya emeje madzụ t'ọ bahu.
- 5 Onye kpataru iphe ọ kọru
kwakọbe l'oge bụ onye
nweru egomunggo.
Obenu l'onye bụ mgbenya;
bẹ ookuje teke aakpata iphe
akpata bụ iphe-iphere b'ọ bụ.
- 6 Onye doberu ẹka ndoo;
bụ ọnu-ọma etsoje iya.
Obenu l'ẹjo madzụ edomije
ẹjo iphe nọ iya l'obu.
- 7 Ọbuje; a -nyata onye
doberu ẹka ndoo;
ẹhu atsoo madzụ ẹna.

- Obenu l'ẹjo madzù; bẹ aazahajẹ.
- 8 Onye maru iphe l'obu iya
emeje iphe a sùru t'o mee.
Obenu l'onye ekfu yayaya alajẹ l'iyi.
- 9 Onye ntùpo ta nọdu l'ẹhu
anoje ndzù iya lẹ domangu rimangu.
Obenu l'onye ntuphu-ire;
bẹ ee-mekochaa kparu.
- 10 Onye aji-buru madzù ẹnya;
kwa iphe-ẹhuka b'ọ
kwakọberu onye ọbu.
Obenu l'onye atù mba iya too;
kwa nchì-ọdu-ndoo b'ọ chọ.
- 11 Ọnu onye doberu ẹka ndoo
bù nggele mini ndzù.
Obenu l'ẹjo madzù edomije
ẹjo iphe nọ iya l'obu edomi.
- 12 Ndumashi akpatajẹ okfu.
Obenu lẹ n-yemobu
ekpuchije ẹjo iphe iphe.
- 13 Mmamiphe bù l'ọnu
onye iphe edoje ẹnya
b'a chọ-vuje iya.
Obenu l'onye eswe;
bẹ ẹchachi anọduje eche echeche.
- 14 Ndu maru iphe akwakọbeje
iphe ẹphe maru akwakọbe.
Obenu l'ọnu onye eswe
bù iphe-ẹhuka b'ọ nọduje eku oku.
- 15 Ẹku bù ike, onye nweru.
Ụkpa abụkwanuru iya egbuje onye ụkpa.
- 16 Ụgwo ozi, onye
doboru ẹka ndoo bù ndzù.
Obenu l'ẹjo iphe emeje
tẹ madzù kabaaru ome eji.
- 17 Onye angabeje nchì teke
a kpọ-ziru iya ọzo bụkwa
ọzo ndzù bẹ ootso.
Obenu l'onye a baru mba;
yọ jìka iya kwa ọzo bẹ oophu.
- 18 Onye madzù dù ashì;
yo me t'ẹ b'a ma kwa onye ẹjo-ire b'ọ bù.
Onye ntumatu aburu onye eswe.
- 19 Okfu -paa l'igwe;
ẹjo iphe abata iya.
Obenu l'onye kwaru
ẹnya atajẹ ire iya ẹra.
- 20 Ire onye doberu ẹka ndoo
dù l'ọ bù ọkpobe
mkpọla-ọcha.

- Obenu l'oriri ejo madzu
ta kwatajekwa aga mkpa.
- 21 Okfu onye doberu eka ndoo
azuje igweligwe madzu.
Obenu le ndu eswe eyifuje;
okfu l'ephe te nwe egomunggo.
- 22 Onu-oma, shi Ojejoje l'eka
emeje te madzu nweru iphe;
ophu 'onwedu iphe-ehuka, ooyekobeje iya.
- 23 Iphe aduje onye eswe mma bu ome ejo iphe.
Obenu l'oo mmamiphe
bu iphe aduje onye iphe doru enya mma.
- 24 O kwa iphe ejo-madzu atsu
egvu bu iphe emekochaje byaru iya.
Obenu l'o kwanu iphe agu
onye doberu eka ndoo e-meru iya.
- 25 O bu ege oke pherephere epheje; pheswee
bu ege ndu ejo madzu aphu-sweje.
Obenu l'onye doberu eka ndoo
e-vudoshi ike gbururu jeye.
- 26 O bu ege mee, shihuru uka anwuje onu;
mbu ege enwuru-oku ahuje
oku l'enya bu ege onye
enyiru aduje onye ezi iya ozi.
- 27 Otsu Ojejoje egvu emeje te madzu kaa nka.
Obenu le ndu ejo madzu
agbajihuje agbajihu.
- 28 Iphe onye doberu eka ndoo
anoduje ele enya iya bu ehuh-otso-ena.
Obenu l'iphe ejo madzu
ele enya iya ta gajeduru iya.
- 29 Oshi uzo ke Ojejoje bu
agbabe-a-dzuru ke ndu doberu eka ndoo.
Obenu le ndu ejo madzu b'o bujeru iyi.
- 30 Ndu doberu eka ndoo;
b'e ta agwafu-ghakwa agwafu.
Obenu le ndu ejo madzu tee bukwa l'ali ono.
- 31 Onu onye doberu eka ndoo
bu iphe eshije iya nu bu mmamiphe.
Obenu l'onye te kfujedu
ire-lanu;
be ee-mekochaa bufu ebufu.
- 32 Onye doberu eka ndoo
maru iphe bu: o -kfua ya;
yo kfuru nhamunha.
Obenu l'iphe eshije
ejo madzu onu bu ejo okfu.

11

- 1 Oye eregede l'igwe,
eegude atu iphe kwa

- akpamara l'ẹke Ojejoje nọ.
 Obenu l'ogude ọkpobe iphe,
 eegude atọ iphe tọya ya aduje iya mma.
- ² Ekuku -vuta ọzo; iphere etso iya.
 Obenu l'odu-agu -vuta ọzo;
 mmamiphe etso iya.
- ³ Iphe anọduje edu ndu
 obu guru iphoro bu ire-lanu.
 Obenu l'iphe egbuje ndu
 ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka
 bu ntuphu-ire.
- ⁴ Mbọku, Nchileke e-koshi
 ẹhu-eghughu iya;
 be ẹku, madzu kpataru
 te eyekwaru onye obu ẹka.
 Obenu l'iphe adzofutaje
 madzu l'onwu
 kwa odobe-ẹka-ndoo.
- ⁵ Iphe abọjeru onye uta
 ẹ-ta dudu le ndzu iya ọzo
 kwa odobe-ẹka-ndoo.
 Obenu l'ejo madzu bu
 ejo iphe iya ono emeje t'o daa.
- ⁶ Iphe adzoje ndu ire-lanu bu
 odobe-ẹka-ndoo.
 Obenu le ndu ẹ te gudedu
 ire ẹphe ẹka bu ejo iphe ẹphe
 ahataje ẹphe l'onya.
- ⁷ Ejo madzu -nwuhu;
 iphe oole ẹnya iya anashihu iya.
 Iphe o shi gbaa ego
 le ya e-gude ike iya mee
 aburu ke mmanu.
- ⁸ Onye doberu ẹka ndoo;
 be aadzofuje l'iphe-ẹhuka;
 iphe-ẹhuka obu alaarun ejo madzu.
- ⁹ Onye ẹ-te emedu ele Nchileke;
 bu iphe shi iya l'onu;
 be oogudeje emebyishi
 ibe iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 bu mmamiphe be adzoje iya nu.
- ¹⁰ Iphe oma -gbaaru onye
 doberu ẹka ndoo;
 ndu bu le mkpukpu ono etee ẹswa.
 Ejo madzu -nwuhu;
 ndiphe etee ẹswa.
- ¹¹ Onu, onye obu guru iphoro
 goru akwo-rije mkpukpu.
 Obenu l'onu, ejo-madzu
 emebyije iya emebyi.

- 12 Onye ẹ-te nwedu egomunggo
 akpoje ibe iya
 ẹbo-ẹbo-l'afu.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 atajẹ ire iya ẹra.
- 13 Onye suruku-suku
 ekfukashije iphe e domiru edomi.
 Obenu l'onye e gude
 ire iya ẹka edomije iphe du ọ ẹdomi.
- 14 Oha, ẹ-te nwedu onye
 akpo-ziru ẹphe ọzo adajekwa.
 Obenu lẹ mkpukpu,
 aadu l'igwe akpo-ziru ọzo b'a dzoje.
- 15 Onye naru onye ẹ to madu
 mkpalẹka bukwa okfu;
 be ookotaru onwiya.
 Obenu l'onye ẹ-ta nadi madzu mkpalẹka;
 be nchi a-du ndo.
- 16 Okpobe nwanyi;
 be nweru uginu.
 Eku aburu ke ejo nwoke.
- 17 Onye, aphuru madzu imiko bu onwiya;
 be oomeru ohuma.
 Obenu l'ejo madzu bu
 iphe-ehuka be okpataru onwiya.
- 18 Eku, ejo madzu akpa
 bu iyi b'o buru iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;
 be obunggo iya anoje jeye.
- 19 Onye odomu edotaje iya ndzu.
 Obenu l'onye achi nta
 ejo iphe bu onwu iya b'o cho.
- 20 Ndu ejo okpoma aduje
 Ojejeje ekpanashi.
 Obenu lẹ ndu uta,
 ẹ-ta nodu l'ehu aduje iya mma.
- 21 Maru amaru lẹ ndu
 ejo-madzu b'e ta hadu ke manu.
 Obenu lẹ ndu doberu ẹka
 ndoo ta dudu iphe e-me ẹphe.
- 22 Nwanyi, ama mma;
 t'o ma oye onu l'okfu
 du l'o bu echi
 mkpola-ododo, eeyeru ezi l'onu-imi.
- 23 Iphe agu onye doberu ẹka
 ndoo bu l'oma be osubeje ishi.
 Obenu l'iphe ejo madzu
 ele enya iya bu l'ẹke
 osubeje ishi bu
 l'oke ehughu,
 Nchileke a-byabe iya.

- 24 Onye asa ẹka asasa anọduje aba ababa eje.
 Obenu l'onye ụkparaswi
 emekochajee buru onye ụkpa.
- 25 O-me-l'uko abaję ụba;
 onye emeje t'ẹhu gua ibe iya egugu;
 bę ee-mekwaphu t'ẹhu gua yębedua egugu.
- 26 Onye domiru nri;
 t'o gude kpọ-lia aswa iya;
 bę ndiphe ebujeru ọnu.
 Obenu l'onye reru nk'iya
 l'ògè iya bę aajaję ajaja.
- 27 Onye achọ t'iphe dọ mma;
 bę ọma etsoje.
 Obenu l'onye achọ ẹji;
 bę ẹji etsoje.
- 28 Onye kpọru obu yeru ẹku a-dakwa.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;
 a-nọdu aja pulapula l'ọ bu
 mkpẹkwo onyingu.
- 29 Onye, akparu ndibe iya okfu;
 te nwekwa iphe oo-keta.
 Onye eswe aburu iya
 e-mekochaa jeeru onye maru iphe ozi.
- 30 Nebyi, onye doberu ẹka ndoo amije;
 bu oshi, anu ndzu.
 Onye aduje ike kfuta madzu
 aburu onye maru iphe b'ọ bu.
- 31 Ọ -buru lę ndu doberu ẹka
 ndoo bę eebuje nggo lę mgboko-a;
 bunu iya bu lę ndu ẹ-te
 emedu ele Nchileke;
 mę ndu ẹjo iya ono
 aa-natakwaphu ụgwo iya nk'ẹphe.

12

- 1 Onye a baru mba;
 yọ nata iya;
 kwa mmamiphe b'ọ nataru.
 Obenu l'onye jikaru mba,
 a baru iya; kwa onye ẹswè b'ọ bu.
- 2 Ọkpobe madzu atubaja Ojejoje l'obu.
 Obenu l'onye ẹregede;
 bę ọnmaje ikpe.
- 3 Madzu t'e gudeghekwa
 ẹjo iphe buru.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo b'ẹ ta vọ-ghekwa l'ogvu.
- 4 Ọkpobe nwanyi bukwa ụgvù nji iya.
 Obenu l'ẹjo nwanyi dukwa
 l'ọ bu ọkpụ, tsuru ume nọdu nji l'ẹhu.
- 5 Idzu, ndu doberu ẹka ndoo abuje k'ọma.

- Obenu lẹ ntuzi-ẹka ndu
 ẹjo iya ono abukotaje ụgho.
- 6 Okfu, shi ẹjo madzụ l'ọnu
 abuje ọnya nma onye, ookfuru iya.
 Obenu l'ọnu onye obu iya
 gụru iphoro adzoje madzụ.
- 7 Ndu ẹjo iya ono;
 bẹ ee-mekochaa kwatsushia; ẹphe achihu.
 Obenu l'ọnu-ulo onye
 doberu ẹka ndoo a-kfuru gidimu.
- 8 Ọ bụ ẹge madzụ mataberu iphe;
 bụ ẹge aajatabeje iya.
 Obenu lẹ ndu obu ẹ-ta
 gudu iphoro bẹ aakpofu akpofu.
- 9 Ọ kakwa mma l'ị bụ onye
 ẹ-ta gubedu iphe;
 nggu ese ẹge ii-shi buru;
 mẹ l'ị guberu onwongu iphe
 l'ẹ b'ọ dū ẹge ọ haru ngu.
- 10 Onye doberu ẹka ndoo
 akwabejeru elu iya ẹnya.
 Obenu l'imiko, ẹjo madzụ
 aphuje bụ ẹjo-obu.
- 11 Onye akọ alị iya enweje nri;
 nwee ya k'etsutsu.
 Obenu l'edegiri;
 bụ onye eswe b'ọ bụ.
- 12 Ejo madzụ bụ iphe
 a nataru lẹ nfu bẹ ẹnya iya anoje.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo anọduje aja pulapula.
- 13 Ejo madzụ bụ ẹjo okfu,
 shi iya l'ọnu abuje ọnya; hata iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo anahuje iphe-ẹhuka.
- 14 Ọ kwa madzụ egudeje
 ọnu kfutaru onwiya iphe-oma.
 Ono kwaphu ẹge ooshije
 l'iphe oogude ẹka iya eme;
 metaru onwiya obunngo.
- 15 Iphe bụ iphe onye eswe eme
 adukotaje iya mma l'ẹnya nk'iya.
 Obenu l'onye maru iphe
 egeje nchị teke a kpọ-ziru iya ụzo.
- 16 A -kpatsua onye eswe iwe;
 yo mewaphu t'a maru teke ono.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 eleswetaje iphe-phere,
 e meru iya.
- 17 Onye gude ire-lanụ

- l'agba ekebe;
 be okfu iya ayikoje ayiko.
 Obenu l'ejo ekebe abujeru ugho.
- 18 Okfu, e ta aridu ariri kfua;
 aruje kfuu l'o bu ogu-mbeke.
 Obenu l'okfu onye
 maru iphe edokwaje iphe edokwa.
- 19 Ire-lanu anoje jeye l'ojejoje.
 Obenu l'ejo-ire te nweddu ege onno-beje.
- 20 Iphe ejije ndu ejo idzu okpoma bu ugho.
 Obenu le ndu idzu-oma;
 be ehuru-otso-ena bu nk'ephe.
- 21 Ejo iphe te emejekwa onye
 doberu aka ndoo.
 Obenu l'iphe-ehuka
 bu ke ndu ejo iya ono.
- 22 Onye ejo-ire aduje Ojejoje ashị.
 Obenu le ndu emeje iphe,
 ephe kfuru aduje iya mma.
- 23 Onye nweru egomunggo
 ta arakashijekwa iphe o maru arakashị.
 Obenu le ndu eswe
 anoduje avoshi mkpokoro okfu.
- 24 Onye gude aka iya esebashi;
 e-mekochaa buru ishi.
 Obenu l'onye enyiru
 e-mekochaa buru ohu.
- 25 Ochi obu l'aka emeje
 te ike gvụ madzụ.
 Obenu l'okfu-oma emeje;
 ehuru atsọ iya ena.
- 26 Okpobe madzụ eduzije onyà iya ụzo.
 Obenu l'ejo-madzụ
 eduphujẹ madzụ ụzo.
- 27 Onye enyiru ta adujedu ike
 onu onwiya nri.
 Obenu l'onye akanya;
 be iphe o nweru abuje iphe vu oke aswa.
- 28 Odobe-aka-ndoo bu ụzo ndzụ;
 oshiswe ụzo aburu onwu.

13

- 1 Nwa, maru iphe anuje iphe
 nna iya ekfuru iya.
 Obenu l'epherephere;
 ta angajedu nchi le mba, aabaru iya.
- 2 Madzụ egudeje onu kfutaru
 onwiya iphe-oma.
 Obenu l'onye e te gudedu ire iya aka;
 bu k'ehuka bu iphe anoduje agu iya.
- 3 Onye afọ okfu, ookfu afọfo

- bù ndzù iya b'o che nche.
 Obenu l'o-kfu-ḷe-njakonu;
 e-mekochaa laa l'iyi.
- 4 Onye ẹnyiru; bẹ ẹkpiri anọje;
 ọbu l'ẹ tọ dudu iphe eru iya ẹka.
 Obenu l'onye akanya;
 bẹ iphe agụ iya nụ eruje ẹka.
- 5 Onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ ejo-ire aduje eji.
 Obenu l'ejo madzù bù
 iphe-iphere;
 bùru iphe aakpofu akpofu.
- 6 Onye ụta ẹ-ta dudu l'ẹhu iya;
 bù odobe-ẹka-ndoo
 anọduje eche iya nche.
 Obenu l'ejo madzù;
 bù ejo iphe iya ono enwutsuje iya.
- 7 O nweru onye anọduje eme
 l'ò bù eze madzù;
 a ma l'ẹ to nweđu ẹge ọ ha iya.
 Nweru onye anọduje eme
 l'ò bù onye ụkpa;
 a ma l'o nweru iphe; nweshia ya ike.
- 8 Madzù egudeje ẹku,
 ọ kpataru gbata ndzù iya.
 Obenu l'onye ụkpa;
 ta dudu iphe eyeje iya egvu.
- 9 Onye doberu ẹka ndoo
 dù l'ọ bù iphoro;
 ji ẹke ọ nọ.
 Obenu l'ejo madzù;
 dù l'ọ bù urọku, bù:
 ọ -nonyaa; yọ nyihu.
- 10 Oku onwonye ekuku;
 bù ụswo b'ọ kpatajẹ.
 Obenu ḷe mmamiphe;
 bù ndu, kweru t'a kpọ-ziaru ẹphe ụzo.
- 11 Okpoga, e gude ụgho dzuta
 anọduje ala azù azù.
 Obenu l'onye gude ẹka iya;
 tọ nwehu kpaa okpoga emeje iya;
 yọ ka nshinu akaka eje.
- 12 Iphe madzù leri ẹnya iya;
 e mekochaa to ruhe iya ẹka;
 bẹ emeje tẹ meji nmafù iya.
 Obenu l'iphe agụ madzù -rua ya ẹka;
 b'ọ duje iya l'ọ bù oshi,
 anù ndzù.
- 13 Onye aalọ ẹka ḷe nchì;
 to nwe iphe ọ guberu iya

- achokwaru onwiya
 ishi-ephuhu.
 Obenu l'onye eme iphe
 ekemu kfulu bẹ obunggo iya nọkwaru.
- 14 Iphe onye maru iphe ezi;
 dukwa l'ọ bụ ẹke mini, anuje ndzụ futaru.
 Oomeje tẹ madzụ ba ada l'onya,
 anwuhu gbaru.
- 15 Onye, nweru egomunggo;
 bẹ aduje ndiphe l'obu.
 Obenu l'uzo onye ẹ te
 gudedu ire iya ẹka adujeru iya ẹhuka.
- 16 Onye nweru egomunggo
 egudeje mmamiphe eme iphe oome.
 Obenu l'onye eswe ewotaje
 ome-eswe iya ono tẹ jalangu.
- 17 Ẹjo nwozi akpatajeru madzụ iphe-ẹhuka.
 Obenu l'ozi, e ziru onye,
 e gude ire iya ẹka;
 bụ ẹhu-agu b'ọ nuje.
- 18 Onye, aahù àhùhù;
 tọ nga nchì;
 bẹ ukpa abyajekwaru;
 iphere egude iya.
 Obenu l'onye aahù àhùhù;
 yọ nua ya; bẹ aakwabeje ugvu.
- 19 Iphe agushi madzụ ike
 -rube iya ẹka; bẹ ẹhu atsoje iya ẹna.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ ọotsuje l'ẹhu ọha ẹjo iphe.
- 20 Onye yele ndu mmamiphe ayì;
 a-buru onye maru iphe.
 Obenu l'onye etso ndu eswe;
 ejeje iphe-ẹhuka.
- 21 Iphe-ẹhuka anọduje achì
 ẹjo madzụ ọso.
 Obenu l'uba; bukwanu
 obunggo onye doberu ẹka ndoo.
- 22 Okpobe madzụ akpajẹ ẹku d
 oberu nwanwanwaranwa iya.
 Obenu l'ẹjo madzụ bụ ndu
 doberu ẹka ndoo;
 b'ọ kpajẹ ẹku edoberu.
- 23 Onye, bụ onye ukpa;
 bẹ alì iya a-nọdu emehuru iphe.
 Obenu l'e gudeje ẹjo ikpe;
 kpefu iya alì ọbu l'ẹka.
- 24 Onye ẹ-ta ahùdù nwatibe iya ahùhù;
 kwa ashì bẹ nwata ọbu dọ iya.
 Obenu l'onye yeru nwatibe iya

obu ezije obu l'alì l'àhù iya.
 25 Onye doberu ẹka ndoo erijije ẹpho.
 Obenu l'ẹjo madzù bẹ ẹgu emeje.

14

- 1 Nwanyi, maru iphe
 ajikobeje ọ̀lo iya ajikobe.
 Obenu lẹ nwanyi ọ̀phu bụ
 onye eswe egudeje ẹka iya
 l'akpaka ọ̀lo iya akpaka.
- 2 Onye obu gụru iphoro
 anọduje atsu Ojejoje egvu.
 Obenu l'onye ọ̀zo iya
 dọ nggọdogo-nggọdogo
 ta dudu iphe ọ̀ogubeje Ojejoje.
- 3 Onye eswe ekfutaje iphe
 ochi-ẹchachi kpube onwiya.
 Obenu l'ọ̀nu ndu maru iphe
 anọduje eche ẹphe.
- 4 Eswi, e gudeje akọ iphe
 'anọdu; ọ̀ko nri adu.
 Obenu l'eswi -jeshia ozi ike; nri atọ́a ẹgu.
- 5 Onye ekebe, e gude
 ire iya ẹka; ta adzujekwa ẹjo-ire.
 Obenu l'onye ẹjo ekebe;
 bụ ẹjo-ire anọduje afushi iya l'ọ̀nu.
- 6 Onye ọ̀ru-ọ̀nu achoje
 mmamiphe; tọ́o phụ iya.
 Obenu l'onye nweru
 egomunggo;
 bẹ ọ́maru iphe aduje ntse.
- 7 Bujekwaru ọ́ba yeru onye eswe;
 kẹ l'ẹ tọ́ dudu iphe ii-shi iya l'ẹka amọ́ta.
- 8 Iphe ekoshije l'onye nweru
 egomunggo maru iphe bụ
 l'ọ̀zo iya edoje iya ẹnya.
 Obenu l'iphe ekoshije l'onye eswe
 ta madu iphe bụ l'ọ́o ọ̀gho;
 bẹ oogudje eme iphe.
- 9 Onye eswe egudeje ẹjo iphe atọ́ mgbọ́nu.
 Obenu l'onye obu gụru iphoro
 anọje Ojejoje l'obu.
- 10 Onyenọ́nu amajeru iphe atsu iya l'ẹhu;
 To nwe onye yẹle ibe iya
 gba l'ẹhu-ọ́tso-ẹna ya.
- 11 Ufu ẹjo madzù;
 bẹ ee-chikpo.
 Obenu l'ọ̀lo onye doberu ẹka
 ndoo a-nọdu ájá ájaájá eje.
- 12 O nweru ọ̀zo, abuje;
 madzù eshi iya;

- yọ dọ iya l'ọ bọ ọkpobe ọzo.
 Obenu l'ẹke ọ sọberu ishi bọ anwọhu.
- 13 Iwe tso ọchi;
 nggumaphu etsoru
 ẹhu-ọtso-ẹna.
- 14 Ndu ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka
 a-nata ọgwo iphe ẹphe meru.
 E bua ndu eme ọhuma
 nggo iphe ẹphe meru.
- 15 Onye mapeteru iphe
 ekwetaje iphemiphe ọbule.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 arije-odu ọriri; maru ẹke oo-ye ọkpa.
- 16 Onye maru iphe atsọhuje Ojejoje
 egvu haa ome ẹjo iphe.
 Obenu l'onye eswe emeje lọkaralokara
 tubesu l'ọo iphe gbarunu;
 bẹ ya eme.
- 17 Onye ọkpoma-ọku emeje eswe-eswe;
 ọphu bọ onye ẹnya ruru alẹ atajẹ nshi.
- 18 Ome-eswe edujeru madzọ ye l'ome-ririri.
 Obenu l'onye obu ruru alẹ
 ekpujeru mmamiphe l'ọ bọ okpu-eze.
- 19 Ndu ẹjo iya ono e-byiru
 ndu ọphu eme ọhuma ikpere;
 Ndu akirishi abya arọ
 l'ọnu-ọzo ndu doberu ẹka ndoo.
- 20 Ufu onye ẹjo-ẹka teru ẹnya;
 mbọ tee ya jeye lẹ ndu obutobu iya.
 Obenu l'oke amadọ enweje ndu ọnyà l'igwe.
- 21 Onye ẹ-ta gọbedu obutobu iya iphe;
 kwa ẹjo madzọ b'ọ bọ.
 Obenu l'ọnu-ọma bọ
 k'onye, emejeru ndu ọkpa iphe-ọma.
- 22 Ndu anọduje t'ọ tsuru ibe ẹphe;
 ?tọ bọdu ẹji, ẹphe eme iya tọo?
 Obenu lẹ ndu anọduje t'ọ
 dọru madzọ lẹ mma;
 bẹ eeyejeru obu;
 l'emeru ẹphe ire-lanu.
- 23 Iphe bọ akanya, madzọ ese; bẹ uru anọjekwa.
 Obenu l'onye bọlephu ọnu
 b'ọ phọduru iya; bẹ ọkpa kwa nk'iya.
- 24 Ẹku bọ nggo, eebuje onye maru iphe.
 Obenu l'onye eswe
 bọlephu eswe iya ono;
 b'e gudeje maru iya.
- 25 Onye gude ire-lanu
 l'agba ekebe adzọkwa ndzọ.
 Obenu l'onye gude ọgho

- l'agba ekebe bu
o-deru-oye; b'ọ bu.
- 26 Onye atsụ Ojejoje egvu;
bu onye dakoberu
agburu-anyị.
Eke ono aburu unwu iya
a-gbabe-a-dzuru.
- 27 Otsu Ojejoje egvu;
bu ishi nggele, ndzu shi atsoshi.
O bu iya emeje te madzu
ba adalahu l'onya, anwuhu gbaru.
- 28 O bu gidigidi bu ugvu eze.
Obenu l'onye ishi e-te nwedu madzu;
be yifuakwaru nu.
- 29 O kwa ota-nshi emeje te
iphe doo madzu enya.
Obenu l'onye okpoma-oku
eme te ndiphe maru ege eswe iya hatabe.
- 30 Obu-odoo emeje t'ehu du madzu npho.
Obenu l'ijimanya atsuje okpu ume.
- 31 Onye akpa onye ukpa ehụ;
bukwa Nchileke, meru iya nu;
b'o me iphe-iphere.
Obenu l'onye emeru onye,
e-to dudu ege o haru iya ohuma;
kwa Nchileke b'ọ kwabe ugvu.
- 32 Iphe alo-tsuje ejo madzu;
bu ejo iphe oome.
Obenu l'onye doberu eka ndoo
nweru eke oo-nodu;
zeeru ndzu;
m'o -ruhuru o nwuhu anwuhu.
- 33 Mmamiphe anoje l'obu ndu
iphe doru enya.
Obenu le ndu eswe ta madu ke mmamiphe.
- 34 Odobe-eka-ndoo emelije mba emeli.
Obenu l'ejo iphe bu iphe-iphere
noduru iphe, bu oha, nonu.
- 35 Nwozi, maru iphe;
be eze enweje ifu-oma
l'eke o no.
Obenu le nwozi,
emechishi eze ifu;
b'ọ tu-koshije ehughu iya.

15

- 1 Olu-odoo eselaje nseku azu.
Obenu l'okfu ehuka
akpalije ovuma.
- 2 Ire onye maru iphe
ekoshije mmamiphe.

- Obenu l'onye eswe
 bu okfu eswe anoje iya l'onu.
- ³ Ẹnya Ojejoje dzuru ẹkemeke obule:
 l'ẹke ndu ẹjo iya; mẹ kẹ ndu oma.
- ⁴ Gberuma eji obu oyi;
 ghelegheleghele eye oku l'obu.
- ⁵ O bu onye eswe anyijeru ẹtsu
 kpua l'uzo, nna iya akpo-ziru iya.
 Obenu l'onye
 egomunggo
 ruru ali; angabeje nchi l'iphe eezi iya.
- ⁶ Ulo onye doberu ẹka ndoo; be ẹku ejije ejiji.
 Obenu l'ẹjo madzu;
 bu iyi abyaje ẹku iya ndzuta.
- ⁷ Onye maru mmamiphe
 anoduje araka iya araka
 t'o dzuru onyemonye obule.
 Obenu l'onye eswe;
 be okpoma iya ta dudu ẹge ono.
- ⁸ Eja, ẹjo madzu egwo;
 kwa akpamara l'ẹnya Ojejoje.
 Obenu l'ekfukfu, onye obu
 guru iphoro ekfu anu iya abaje iya l'obu.
- ⁹ Uzo, ndu ẹjo madzu eshi
 abuje akpamara l'ifu Ojejoje.
 Obenu le ndu ese t'ephe
 dobe ẹka ndoo b'o yejeru obu.
- ¹⁰ O kwa chikikfuu bu k'onye
 haru okpobe uzo ono.
 Onwu aburu k'onye
 o du ashi teke aahu iya ahuhu.
- ¹¹ Ali-maa; me o-la-l'iyi
 dabukotaru ẹba l'ifu Ojejoje.
 ?Bu-chia obu madzu
 te gheduru iya onu l'ifu to?
- ¹² Onye uru-onu avojeru oku
 ghua ẹhu teke a baru iya mba.
 Ophu o kwejedu kpanyabe
 ndu maru iphe ẹhu.
- ¹³ Ehu-otso-ena emeje
 t'ifu tusahu madzu atusahu.
 Obenu l'aphu akpataje ike agvugvu.
- ¹⁴ Onye obu ruru ali anoduje achọ mmamiphe.
 Obenu l'onye eswe bulephu
 ririri b'o noduje ekfu.
- ¹⁵ Onye, aakpa ẹhu;
 be ndzu iya abukotaje
 iphe otsu-l'ẹhu.
 Obenu l'onye okpoma tusahuru atusahu
 be tekenteke abujeru iya aji.

- 16 Ọ ka mma lẹ madzụ
 nwepeteru iphe enwepete;
 l'atsụ Ojejoje egvu;
 mẹ l'ẹku, o nweru; dzuru mgboko;
 iphe-ẹhuka eswiru iya.
- 17 Ọ ka mma l'ọo mkpẹkwo;
 bụwaphu nri, nọnu;
 e gude n-yemobu l'ata iya;
 ma l'e gburu ọkpalukpo;
 gude ntafashi-ifu l'ata iya.
- 18 Onye obu-ọku akpalije okfu akpali.
 Obenu l'onye, ataru
 okfu òshì
 anọduje abyanyi uswo abyanyi.
- 19 Iphe onye ẹniruru yeru ẹka
 aduje l'e gude ogvu
 tu-chishia ya atụ-chishi.
 Obenu lẹ kẹ onye
 obu guru iphoro
 aduje werewere.
- 20 Nwata, maru iphe emeje
 t'ẹhu tsọ nna iya ẹna.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ nne iya aduje ashì.
- 21 Ome eswe atsoje onye
 ẹ-te nwedu egomunggo ẹna.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 emeje iphe iya; yọ kfulu nhamunha.
- 22 Onye ẹ-te nwedu onye
 atuziru iya ụzo;
 te nwekwa iphe oomekotajedu.
 Obenu l'a -dụ l'igwe chĩa idzu;
 e mekota iphe a tüberu.
- 23 Madzụ -yee ọnu l'okfu yechata iya;
 bẹ ẹhu atsoje iya ẹna.
 Ọnu, e yeru l'o ruberu iya aburu iphe ugvu.
- 24 Onye maru iphe echibeje ifu
 l'ụzo ọphu edu ala lẹ ndzụ;
 onye eswe echebe nk'iya
 l'ụzo ọphu edu ala l'ọku alì-maa.
- 25 Onye eku onwiya ekuku;
 bẹ Ojejoje enwutsuje.
 Obenu lẹ nwanyi, nji iya
 ẹ-ta nọhedu b'ọ dzọtajeru alì iya.
- 26 Ọriri, ẹjo madzụ arì bụ
 akpamara l'ẹke Ojejoje nọ.
 Obenu l'ọriri kẹ ndu ọma aduje iya mma.
- 27 Onye ẹkpiri erilatajeru
 ụlo iya iphe-ẹhuka.
 Obenu l'onye kpọru
 ẹka-azụ ashì;

- bẹ ndzụ e-dzu.
 28 Onye doberu ẹka ndoo
 ari-jeodu iphe oo-kfu ariri.
 Obenu l'ẹjo madzụ;
 bụ ẹjo okfu eshije iya l'ọnu.
 29 Ndu ẹjo madzụ;
 bẹ Ojejoje anọje ote-ẹnya.
 Ọ bụ l'ọnuje iphe ndu
 doberu ẹka ndoo ekfu anụ iya.
 30 Ifu-ọchi emeje t'ẹhu tsọ madzụ ẹna;
 nzi ọma l'eshije madzụ uri jeye l'ọkpụ.
 31 Onye ngaberu nchị lẹ mba,
 anụ ndzụ, a baru iya;
 bẹ yẹle ndu maru iphe
 e-mekochaa nọdu l'ọkpoku lanụ.
 32 Onye ẹ-te nwedu iphe
 ọ guberu àhùhù, aahù iya;
 bụ ashị b'ọ dụ onwiya.
 Obenu l'onye a hù àhùhù;
 yọ nua ya bụ onye nweru egomunggo.
 33 Ọtsu Ojejoje egvu ezije
 madzụ mmamiphe;
 ọdo aburu l'i -wozita
 onwongu alì; ugvu etso iya.

16

- 1 Madzụ arije iphe oo-me.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje ekfuje
 ọphu e-mekochaa mee nụ.
 2 Uche onye 'adụ iya njo.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje maru
 iphe bụ uche onye.
 3 Woru iphe bụ iphe iime
 ememe; ye Ojejoje l'ẹka;
 nggu aphụ l'iphe bụ iphe
 bụ idzu ngu a-nọdu eme
 l'ẹge ị tüberu iya.
 4 Iphe, bụ iphe, Ojejoje meru;
 b'o meru dobe t'ọ gaa mkpa nk'iya;
 Ndu ẹjo iya ono b'o meru doberu mbọku,
 a-ta ẹphe aphụphu.
 5 Iphe, bụ onye eku onwiya
 ekuku bẹ kwa akpamara l'ifu Ojejoje.
 Iphe ị-hube ama;
 aburu l'ẹ taa hadu ẹphe t'ẹphe laa ẹwoma.
 6 Onye wozitaru onwiya alì
 l'ẹke Ojejoje nọ;
 l'ekfu ire-lanụ;
 b'ọ kfujeru ugwo iphe ẹji iya.
 Yọ bụru ọtsu Ojejoje egvu
 emeje madzụ t'ọ sefu ẹka l'ẹjo iphe.

- 7 Iphe madzụ eme -dụwa Ojejoje mma;
 bẹ oomeje mee tẹ yẹle
 ndu ọhogu iya dū lẹ mma.
- 8 Nwẹku, e doberu ẹka ndoo kpaa kakwa mma;
 ma l'ẹku, a kparu l'uzo, ẹ ta dudu mma.
- 9 Iphe madzụ e-me b'ọ riye ariri dobe.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje
 ekoshije iya ẹge ọo-hata ọkpa iya.
- 10 Okfu onye eze aduje l'ọ bụ
 okfu, shi Nchileke l'ọnu;
 ọphu 'ookpeswejedu ikpe ekpeswe.
- 11 Iphe eegude atụ ẹra iphe,
 dū ẹge gbaru t'ọ dū
 bụ Ojejoje b'o shi l'ẹka.
 Iphe bụ ẹra iphe nọ l'ẹkpa;
 aburu iya b'o shi l'ẹka.
- 12 Ọ kwa akpamara lẹ ndu eze meru ẹjo iphe;
 kẹ l'ọ bụ l'odobе-ẹka-ndo;
 bẹ onye eze egudeje mee tẹ
 aba-eze iya nguru anguru.
- 13 Ire-lanụ atsoje ndu eze ẹna.
 Ẹphe te gude onye ezi-okfu egvu egvu.
- 14 Ẹhu -ghua eze eghughu;
 ishi madzụ abaa ya.
 Obenu l'ọ bụ onye maru
 iphe abyanyije iya.
- 15 Ifu -tushihu onye eze;
 ndzụ edzua madzụ.
 I -laa onye eze l'obu;
 b'ọ dū l'ọ bụ eruru mini ọdungu.
- 16 Madzụ ọmaru mmamiphe
 kakwa mma; mẹ l'onweru okpoga.
 Iphe-odo-ẹnya aka mma;
 ma lẹ mkpọla-ọcha.
- 17 Ụzo, ndu obu guru iphoro eshije
 bụ ụzo, buru ụba yeru iphe dū ẹji.
 Onye afọ ẹke ooye ọkpa iya afọfo;
 bụ ndzụ iya bẹ ooche nche.
- 18 Madzụ -watawa oku onwiya ekuku;
 ọ-la-l'iyi etso iya.
 Madzụ -bụwaru
 ọ-ka-onwiya-mma-l'ẹnya;
 adada etso iya.
- 19 Ọ ka mma l'i bụ onye
 wozitaru onwongu ali;
 nggu lẹ ndu ụkpa l'ayi;
 mẹ l'i tsoru ndu gude
 oke-ẹpha
 l'eke iphe ẹphe nataru lẹ nfu.
- 20 Onye anata ntuzi-ẹka;

- bẹ iphe adujeru lẹ mma
 ọnu-ọma aburu k'onye
 tukoberu Ojejoje ishi.
- 21 Onye iphe doru ẹnya bụ iya;
 bụ lẹ madzụ bẹ obu ruru alị.
 Onye olu-odoo aburu iya
 a-dụ ike ozi ndu ọdo iphe.
- 22 Mmamiphe bụ iya bụ ishi
 nggele mini ndzụ l'ẹhu ndu nweru iya nụ.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ eswe iya ono abujeru
 iphe eegude àhù iya àhùhù.
- 23 Onye maru iphe aguje okfu,
 shi iya l'ọnu ọgu.
 Okfu, shi iya l'ọnu
 abukwanuru iphe eegude amuta iphe.
- 24 Okfu-ọma dụ l'ọ bụ
 manụ-ẹngu.
 Ooguje ẹhu egugu;
 mee t'ẹhu dụ madzụ npho.
- 25 O nweru ọzo, abuje;
 madzụ eshi iya;
 yọ dụ iya l'ọ bụ ọkpobe ọzo.
 Obenu lẹ mkpọ-chi ishi ọzo ono bụ anwuhu.
- 26 Ọ bụ iphe agụ nwozi;
 bụ iya emeje; yọ kabaaru oje ozi.
 Yọ buru ẹgu, agụ iya nụ
 anọduje eyeshiru iya ọku.
- 27 Ẹjo madzụ eshibeje ite ẹjo iphe.
 Ẹge ono bẹ okfu, shi iya
 l'ọnu anọduje ereku l'ọ bụ ivovo-ọku.
- 28 Onye ẹlukfu anọduje akpa okfu;
 onye ntumatu l'ebukahuje ndu
 ẹphe l'iya shi dụ lẹ mma.
- 29 Onye eme ọnwuu-ọnwuu
 anọduje ezi ibe iya ẹjo nzizi;
 l'edu iya eshi ọzo, ẹ-ta dudu mma.
- 30 Onye aji-buru ibe iya ẹnya
 aburu ẹregede bẹ ọogba;
 onye ọphu kpuruberu ọnu
 aburu ẹjo iphe b'ọ tumberu k'ememe.
- 31 Ishi-ẹwo bụ ùgvù, dụ egvu.
 Ọ bụ onye doberu ẹka ndoo b'o ruje ẹka.
- 32 Onye ẹ-ta bụdu onye
 obu-ọku
 kakwa mma; ma l'onye bụ mkparawa.
 Onye akpadeje onwiya teke
 iphe egbu iya egbughu
 aka mma mẹ l'onye ọphu
 a-lụ;
 luta mkpukpu ophu.

- 33 O bu madzu aguje enwa.
Obenu l'ọ bu Ojejoje ekfuje onye ọo-laru.

17

- 1 O kakwa mma l'ọ bu
nwęcha okponku be madzu nweru;
l'ata iya l'ehu-gudangu;
me l'ufu eke aagba aji;
uswo l'ada iya.
- 2 Onye ozi, maru iphe bu iya
e-mekochaa buru onye ishi nwata,
emechishi nna iya ifu.
Ege ono be nwozi ono e-tso
keta iphe nnajiufu iya ono;
l'ò -tsò buru unwu iya.
- 3 Mkpọla-ọcha bu ite b'e
gudeje nua ya anununu.
Mkpọla-ododo aburu
oku-uzu;
be eegudeje data iya;
maru m'ọ dua mma.
Obenu l'obu madzu bu
Ojejoje adataje iya.
- 4 Onye eme iphe du eji
angabeje nchi l'ejo onu.
Ege ono be onye ejire
angabeje nchi l'okfu,
erekuta madzu anu.
- 5 Onye, achi onye ukpa ochi;
kwa Nchileke, keru iya nu;
b'o me iphe-iphere.
Onye, ete eswa le ndakfu
dakfuru madzu te nwedu
iphe e-me t'onye obu laa ke manu.
- 6 Unwu nwanwa bu ugvu,
madzu gude aka nka.
Nne le nna aburu iphe
unwegirima gude eku onwephe.
- 7 Onye eswe te ekfukwa okfu, nweru ishi.
O kwaphu ege ono;
be to gbadu te onye ishi dzuje ejo-ire.
- 8 Eka-azu erejeru onye,
anu iya nu l'ọ bu ogvu;
k'ophu bu l'ọ noduje
agbaru iya upha-eka.
- 9 Onye aguje nvu l'eke e
mesweru iya;
be yele ndu odo aduje le mma.
Obenu l'onye ta azahajedu
iphe e meru iya anoduje
achika ndu onya iya achika.

- 10 A -baaru onye nweru egomunggo mba;
 b'ọ kajekwa iya oru l'ẹhu;
 karia ukporo-onu echachi ise,
 e chiru onye eswe.
- 11 Onye eme ẹji eshibeje l'ọo nk'iya e-me.
 Obenu l'ọ bu nwozi,
 ẹ-ta phujederu madzu imiko
 e-mekochaa hua ya ahuhuhu.
- 12 O kakwa mma le nne agu,
 a naru unwu iya furu ngu l'uzo;
 me l'i jekfuru onye eswe
 l'eke oono l'eme eswe.
- 13 Onye, gude ẹjo iphe kfu
 ugwo iphe-oma, e meru iya
 be ẹjo iphe ta abyakwa bya
 alufu alufu le nk'iya.
- 14 Owata uswo du l'ọ bu oswoha mini.
 Oo ya bu t'i haa nko;
 te okfu ba ada.
- 15 Okpefu onye iswi ta dudu mma;
 me onma onye iswi du mma ikpe;
 tukokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje.
- 16 ?Bu uru ngunu; be okpoga
 baru l'eka onye eswe;
 l'e-ba abu le mkpa ke
 egomunggo du iya.
- 17 Ndu eshi onya ekoshije
 l'ephe yeru onwephe obu tekenteke.
 Obenu le nwunne bulephu l'ogvu iphe-ehuka.
- 18 Onye egomunggo swehuru
 ewojeru onwiya ye l'itumo;
 gude naa madzu mkpalaka.
- 19 Onye uswo kwa ẹjo iphe
 b'o yeru obu;
 onye apali onwiya apali
 aburu eyifu be ocho uzo iya.
- 20 Onye okpoma iya goru agogo;
 be iphe iya anoduje ala azu azu.
 Iphe-ehuka aburu ke onye ntuphu-ire.
- 21 Okpara-rigbarigba;
 bu aphu tsaru nna iya;
 ehuh-otso-ena ta bu ke nna,
 nwatibe iya eme eswe.
- 22 Ehu-otso-ena kwa okpobe ogvu.
 Obenu le meji-atofu
 anoduje ami madzu okpu
 wongu-wongu.
- 23 Ejo madzu anataje aka-azu;
 k'ophu oo-kpe ẹjo ikpe.
- 24 Onye egomunggo ruru ali;
 be amajeru iphe.

- Obenu l'onye eswe;
 bẹ ẹn̄ya te egvujeduru egvuru.
- 25 Ọkpara-rigbarigba;
 bụ ọbyaru byaru nna iya;
 bụru nggumaphu nọduru nne, mụru iya nū.
- 26 Ẹ tọ dukwa mma oreta onye
 ẹ-ta dudu iphe o meru nre.
 Tọ dū mma ochi ndu
 oke amadu iphe l'ẹphe meru iphe, dū mma.
- 27 Onye nweru egomunggo
 ekfuje okfu zee ọnu.
 Onye eme agu aburu onye, iphe doru ẹn̄ya.
- 28 Ọobuje onye eswe -daa ashị;
 e tubesu l'ọ maru iphe.
 Teke bụ l'ọ taru ire iya ẹra;
 e tubesu l'ọ bụ onye iphe doru ẹn̄ya.

18

- 1 Onye akpa nkinyi;
 bụ onwiya b'ọ maru.
 Ire-lanū atajẹ iya ẹra lẹ nchị.
- 2 Onye eswe ta akpajedu ishi
 mẹ iphe eekfu;
 ?o doru iya-a ẹn̄ya.
 Iphe, ọ bụ bụ:
 o-kfu-nk'iya anū-nk'iya.
- 3 Ẹjọ iphe -vutawa ọzo;
 ndumashi etso iya.
 Iphere -byawa;
 ọzu etsoru iya.
- 4 Okfu, shi madzụ l'ọnu aduje l'ọ bụ èbò
 ẹke mmamiphe futaru;
 bụru nggele, atsọ atsotso.
- 5 Ẹ tọ dukwa mma;
 tẹ ikpe laaru onye ọphu meru ẹji;
 gbe nma iya onye ọphu doberu ẹka ndoo.
- 6 Ọ kwa iphe onye eswe kfutaru
 l'ọnu iya bẹ yẹle iya emeje;
 bụru ọnu iya;
 bẹ oogudje kfuta ẹchachi.
- 7 Ọnu onye eswe bụ iya emebyije iya;
 bụru ọnu iya ono abujeru ọnya; nma iya.
- 8 Okfu-azụ anọdujekwa atsọ ntumatu.
 Ooshije madzụ uri jeye l'ime ẹpho.
- 9 Onye, ẹ-te yeduru ẹhu l'ozi,
 ooje;
 bẹ yẹle onye emebyishi
 iphe emebyishi kwa nwunne.
- 10 Ẹpha Ojejoje bụ
 ọkpo-mgbinyiku ọlo-eli;

- ẹke ndu doberu ẹka ndoo agbabajẹ;
 je ezeeru ndzụ edzua;
 11 Ẹku onye nweru iphe aduje
 iya l'ọ bụ agbarike iya.
 Ọduje iya l'ọ bụ eze
 ọpho-mkpuma, o gude egbochita onwiya.
 12 Madzụ -bụwaru
 ọ-ka-onwiya-mma-l'ẹnya;
 adada iya etso iya.
 Obenu lẹ madzụ wozita
 onwiya alị; ugvu etso iya.
 13 Onye ẹ-ta nūdua iphe eekfu; je eye iya ọnu
 b'ọ bụ iya ririri; bụru iya iphe-iphere.
 14 Ọ bụ obu onye esedeje ndzụ iya
 teke iphe eme iya.
 Obenu l'obu -kofuwa madzụ;
 bẹ nk'iya gvụakwaru.
 15 Onye nweru egomunngo
 bụ iya bẹ iphe eeje akajẹ odo ẹnya;
 bụru iya akajẹ ogebe nchị
 t'iphe kabaa ya rụ odo ẹnya.
 16 Iphe-oma asajeru onye eme iya nū ọzo;
 l'ifu ndu oke madzụ.
 17 Ọobuje onye lanụ -doo;
 ẹba atsukfuru;
 gbururu jeye onye k'ẹbo abya eyee ọnu.
 18 A -gụa ẹnwa l'iphe ada okfu; okfu alaa;
 e shi ẹge ono gboo ndu ese alakahụ.
 19 Ọro-buta nwunne ngu,
 i mesweru kakwa ẹhuka;
 mẹ l'ọluta mkpukpu,
 gude mgbodo gbabuta
 onwiya mgburumgburu.
 20 Ọ bụ okfu, shi madzụ l'ọnu;
 bẹ oogudeje kfutaru onwiya
 iphe e-ji iya ẹpho;
 bụru iphe shi iya l'ọnu;
 bẹ oogudeje kpajia okfuru.
 21 Ndzụ l'ọnwu kwa l'ọnu b'o shi.
 Ọo ya bụ l'onyenọnu
 a-kwakọbe nata iphe,
 o kfutaru l'ọnu iya.
 22 Onye chọ-vuru nwanyi,
 ọo-lụ;
 chọ-vukwaru iphe dū mma.
 Onye ono atubaje Ojejoje l'obu.
 23 Onye ụkpa anọduje arọ aroro;
 Obenu l'onye nweru iphe egudeje olu-ike.
 24 Onye igwe-ọnyà awakwa ọgu.
 Obenu l'o nwekwaru ọnyà,

akajẹ ọno ntse;
karia nwunne.

19

- ¹ Ọ kakwa mma ọ bu
onye ụkpa, ụta ẹ-ta dudu l'ẹhu iya;
mẹ l'onye eswe,
ẹ te gudedu ire iya ẹka.
- ² Ẹ tọ dukwa mma lẹ madzụ;
b'ọ vu evuvu;
mbụ iphe ẹ tọ madụ ishi iya.
Onye kọrokoro-mẹremere
eshiswekwa ụzo.
- ³ Eswe, madzụ eme emebyijeru iya iphe.
Teke ono; yọ ghakọbe; bobe iya Ojejoje.
- ⁴ Ẹku ezetaje igwe ọnyà;
obenu l'ụkpa anọduje
achika ndu ọnyà achika.
- ⁵ Onye ẹjo ekebe ta alakwa kẹ manụ;
ọphu onye ẹjo-ire ta byakwa bya anahụ.
- ⁶ Aaduje l'igwe achọ t'onye
eme úkò meeru ẹphe úkò.
Ẹge ono bẹ onyemonye
ọbule abujeru ọnyà onye asa ẹka.
- ⁷ Onye ụkpa aduje ndu yele iya bu ashị.
?Buchia ndu yele iya eshi
ọnyà ta anọdu agbaru iya ọso.
Ọonoduje agbatso ẹphe;
to nwe onye agharu iya ẹnya.
- ⁸ Ọ bu onye maru iphe eyejeru onwiya obu;
buru onye ẹnya eru alị;
b'ọ dujeru lẹ mma.
- ⁹ Onye ẹjo ekebe ta alakwa kẹ manụ.
Ẹge ono bẹ onye ẹjo-ire
a-buru ọ-la-l'iyi.
- ¹⁰ Ẹ tọ gbakwa t'onye eswe riye ugvu;
k'ọphu ọ buru t'ohu buru
onye ishi unwu eze.
- ¹¹ Ọ kwa iphe-odo-ẹnya emeje
tẹ madzụ ba abụ onye
obu-ọku;
buru iya ugvu teke e meru iya ẹji.
- ¹² Iwe eze adujekwa l'ọ bu ẹke agụ ede ekiri.
Obenu lẹ madzụ -bawa iya
l'obu bẹ ọduje l'ọ bu ẹke iji dashiru.
- ¹³ Ọkpara-rigbarigba; bu usu; sụ nna iya;
nwanyi okfu-ọnu adu l'ọ bu
nwa tẹyiteyi mini tekenteke.
- ¹⁴ Ụlo; mẹ ẹku nwoke;
bu unwu iya enweje iya.
Obenu l'ọkpoberu nwanyi;

- bụ Ojejoje anuje iya.
- 15 Ẹnyiru atujeru madzụ ye lẹ mgbenya;
bụru onye nọ kẹ manụ azeje ẹgu.
- 16 Onye eme iphe ekemu kfuru
kwa ndzụ iya b'o che.
Obenu l'onye aalọ ẹka lẹ nchị;
to nwe iphe ọ guberu iya
achokwaru onwiya
ishi-ephuhu.
- 17 Onye asa ẹka l'anụ ndu ụkpa
iphe kwa Ojejoje bẹ ooje ụgwọ.
Ọ bụ Ojejoje e-bu iya nggo.
- 18 Hùje nwatibe ngu àhùhù teke ìi-hùta iya.
Ole ba ahùkwa iya kẹ ahù-gbu.
- 19 Onye ọkpoma-ọku;
bẹ ọkpoma-ọku iya
e-butajekwa;
kẹ l'ì -dzọo ya l'ọwaa;
bẹ ìi-dzoje nù iya phụ l'odo.
- 20 Ngabeje nchị teke
aakpọ-ziru ngu ụzo;
nggu angabeje nchị l'iphe, eezi ngu;
k'ọphu ii-mekochaa bụru onye maru iphe.
- 21 Iphe, nọ madzụ l'obu
k'ememe ahajẹ l'igwe.
Obenu lẹ kẹ Ojejoje mefutaje.
- 22 Iphe eele madzụ ẹnya l'ẹka
bụ owozita onwonye alị.
Ọ kakwa mma lẹ madzụ
bụ onye ụkpa; mẹ l'ọ bụru onye ẹjo-ire.
- 23 Ọtsu Ojejoje egvu emejekwa tẹ madzụ kaa nka.
Teke ono; obu erua onye obu alị;
iphe-ẹhuka eburu ụba yeru iya.
- 24 Onye ẹnnyiru;
bẹ ẹka iya akwajẹ l'efere;
tọo dùhe ike palia ya ye l'ọnu.
- 25 I -chia onye ọru-ọnu iphe;
onye ẹ-ta mafudu iphe
egude iya mụta iphe.
Onye iphe doru ẹnya abuje:
ì -baaru iya mba;
yo gude iya kabaa ọmuta iphe.
- 26 Onye etsuje nna iya iphe; chifu nne iya
bụkwa iphe-iphere;
bụru iphe-ọchi.
- 27 Nwa mu; ì -haa ọngabe nchị
l'iphe eezi ngu;
bẹ ii-phukwa ụzo lẹ k'iphe odo-ẹnya.
- 28 Ẹjo ekebe anmajẹ ewotaje ikpe,
vudo nhamunha nmaa swokoswoko.

Onu ẹjo madzụ aburu ẹjo
iphe bẹ ọonoduje eri ori nri.

- 29 Ndu uru-onu; b'e kpewaru
ikpe ẹphe; dobe edobe;
ẹchachi anọduwa l'ẹche ndu eme eswe.

20

- 1 Onye anguruma
bụ iphe-iphere b'ọ bụ;
buru onye uswo.
Onye nguru męe;
nguta iya k'ome l'ęnya ta makwa iphe.
- 2 Iwe eze adujekwa l'ọ bụ ẹke agụ ede ekiri;
k'onye ọphu, kpatsuru iya
iwe ọbu agvụakwanua.
- 3 Onye agbaru okfu ọso;
kwa ụgvù b'ọ kwabẹ onwiya.
Ọ bụ onye eswe
akwagebeje akwagebe uswo.
- 4 Onye ęnyiru ta akojedu okfu
teke ibe iya akọ.
O -rua teke aakpata iphe akpata;
yo lelaaha taphungu.
- 5 Iphe madzụ ariẹbe hakwa ogvu l'ọ bụ ebo.
Ọ kwa onye iphe doru ęnya atsutaje iya.
- 6 Ndiphe aduje l'igwe ajishi ire l'ẹphe eme ọhuma.
Ọlobu; ?bụ onye b'a maru, e gude ire iya ẹka.
- 7 Onye doberu ẹka ndoo;
bẹ uta ta adujedu l'iphe,
bụ iphe, oome ememe.
Ọ -nọtsua laa; ọnu-ọma aburu k'unwu iya.
- 8 Onye eze -nọdu l'aba-eze iya l'ekpe ikpe;
b'o gudeje ęnya yọfu
ezi-okfu l'ẹjo-ire.
- 9 ?Bụ onye a-sụ lẹ ya mewaru;
obu agụ ya iphoro;
tọ dūhe ẹjo iphe, nọ iya l'ẹhu?
- 10 Ogude iphe, ẹ-ta bụdu
ọkpobe iya tūa ẹra iphe;
mę ogude iphe, ẹ-ta bụdu
ọkpobe iya mata iphe amata
tūkokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje.
- 11 Ọ bụ umere nwata atuje ọnu iya;
?m'ọ bụ ọkpobe nwata;
?tọ mkpọkoro nwata.
- 12 Nchi, anụ iphe yele ęnya, aphụ ụzo
bụ Ojejoje tūko iya mekota.
- 13 Be ekunukajekwa mgbenya.
Odumeka bẹ ii-bukwa ukpa-mkpere.
Mujeru ęnya; ẹge ii-nweru

- nri nweru iya k'etsutsu iya.
- 14 Onye azu iphe asuje l'iphe
ya azu renukaru ire.
Obenu l'ọ -lufulephu;
yo gude iphe obu,
ọ zuru obu kulahaa onwiya.
- 15 Mkpola-ododo no;
mkpuma oke aswa akuru.
Obenu; l'onu, ekfu okfu,
ekoshi mmamiphe dukwa uko.
- 16 Madzu -naa
o-shi-awe-o-shi-awe mkpaleka;
natakwa iya uwe eli ehu iya.
Gude iya t'o ye iphe l'itumo;
m'ọ -buru onye mba ọdo
b'ọ naru mkpaleka obu.
- 17 Nri, a kpataru l'ugho atsoje ena teke eeri iya.
Obenu; l'e -megee;
be onu abujeru onye riru iya nu eja eja.
- 18 I -chi idzu iphe ii-me; kpajeedu ishi.
O -buru l'i bya oje ogu;
kpataje-odu ishi t'e koshi ngu ege ii-me iya.
- 19 Kfuru mu; be ekfuru onye ọdo;
ta bukwa k'onye ntumatu.
Oo ya bu t'i bukwaru uba yeru ekfurekfu.
- 20 Onye koru nna iya;
m'ọ bu nne iya onu
be aa-phu-nyi uroku iya l'echi-abali-ishì.
- 21 Eku, e te tsudu ephuru kpata
ta abujekwaru onye kparu iya nu
iphe-oma l'ikperazu iya.
- 22 Ba asukwa: "L'i-kfu madzu
ugwo ejo iphe, o meru ngu."
Hakwaa te Ojejoje gbaaru ngu ọdzori.
- 23 Ogude iphe, e-ta budu
okpobe iya tua era iphe;
me ogude iphe, e-ta budu
okpobe iya mata iphe amata
tukokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje
- 24 Keshinu ophu o bu Ojejoje
atojeru madzu uzo;
?nanu ege madzu e-me makotaru
iphe amubebe l'ehu iya.
- 25 O kwa ogbaru onwonye onya;
mbu madzu ogude ovovoshi
kwe Ojejoje ukwa iphe;
l'e b'ọ ri iya ariri;
k'ophu e to wodu iya.
- 26 Onye eze, maru iphe afoje
mkpukpu iya l'ọ bu onye afo ereshi;

- bya egude iphe eegudeje
etsu witu foshia ya ndu k'ejo iya ono.
- 27 Obu madzū bụ iya bụ urọku Ojejoje,
oogudeje atū ẹhu madzū yoriyori.
- 28 Onye eze, yeru ndu ọochi obu;
bya aburu onye ẹphe gude
ire iya ẹka; te nwedu iphe,
iphe-ẹhuka, byaru iya nū eme iya.
Yọ buru n-yemobu emeje;
te ọchichi iya ba anga anganga.
- 29 Ọ bụ ugwu; bụ ike ke
unwu-okoroḅya.
Ishi-ẹwo aburu mma ke ndu bụ ọgurennya.
- 30 Ẹka, e chiru madzū;
chifu iya ọnya be eegudeje gọta iya;
t'o sefu ẹka l'ejo iphe;
buru ẹchachi be eegudeje
dozia madzū ime ẹhu.

21

- 1 Ọ bụ ẹge Ojejoje anọduje
atūzi ẹke nggele a-tsọ laa;
bụ ẹge ọonoduje atūzi ọkpoma onye eze.
- 2 Uche onye 'adū iya njo.
Obenu l'ọ bụ Ojejoje maru
iphe bụ uche onye.
- 3 Iphe dū mma; daburu adaburu;
be Ojejoje kakwa anata;
me le ngweja.
- 4 Ọ-ka-onwonye-mma-l'ẹnya;
me ẹza, ndu ẹjo madzū ese
tukokwa buru iphe dū ẹji l'ifu Nchileke.
- 5 Iphe onye, nweru ọriri ziru
obu alị riā; mee;
abujekwaru iya uru.
Ẹge onokwaphū;
be ọchi iphe ọku; mee atuje madzū ụkpa.
- 6 Ẹku, a dzutaru l'ejo-ire
ephukashihujekwa l'ọ bụ udzu ite.
Ẹge onokwaphū b'ọ bụ ọnya,
egbu madzū l'ophoku.
- 7 Ọ bụ ẹhuka ẹhuka ke ndu ẹjo iya ono;
bụ iya bụ iphe e-kpofu ẹphe ekpofu;
ke l'ẹphe jikaru ome iphe nhamunha.
- 8 Ndu ẹjo iya ono; te mejekwa iphe nhamunha.
Obenu l'iphe onye eme ọhuma;
be iphe oome adukotaje nhamunha.
- 9 Ọ kakwa mma l'i bu l'azu-utsulo;
me le nggu le nwanyi okfu-onu bu.
- 10 Onye eme iphe dū ẹji;
be ome iphe dū ẹji evuje evuvu;

- Ọp̄hu imiko madz̄u ibe iya 'ad̄udu iya.
- 11 A -h̄uà onye ọru-ọnu àh̄h̄h̄; 'o-nwe-egomunggo egude iya kwaa ẹn̄ya; A -kp̄ọ-ziaru onye maru iphe ọzo; ȳọ kabaa amama.
- 12 Onye doberu ẹka ndoo at̄ufuje ẹn̄ya ele iphe am̄u l'ulo ndu eme iphe d̄u ẹji; Mb̄u; kp̄urupyata, ndu ẹjo iya ono l'ẹp̄he ha.
- 13 Onye tsuchiru nch̄i t'ẹ b'ọ n̄u mkpu onye ọkpa echi; b̄ẹ e-chinua nk'iya ujiku lan̄u; ọp̄hu ọdudu onye an̄u iya n̄u.
- 14 Ip̄he-ọma, e meru l'edomi adanyijekwa ẹhu-eghughu. Ẹka-az̄u, a r̄eru madz̄u l'uwe iya abyanyije oke ẹhu-eghughu.
- 15 E -kpee ikpe, d̄u maa; b̄ẹ ndu doberu ẹka ndoo etejekwa ẹswa. Obenu l̄ẹ ndu ẹjo iya ono; b̄ẹ ẹhu adaje k̄ọo.
- 16 Onye l̄ufuru l'ọkpa egomunggo; be tsokwaa l̄ẹ ndu maa.
- 17 O-ri-l'aḡo ab̄ujeru onye ọkpa. Ẹge ono b̄ẹ onye yeru m̄ẹ; m̄ẹ o-ri-l'ọnu obu; te enwejedu iphe.
- 18 Ndu iphe d̄u ẹji l'alaj̄ẹ l'ọchi ndu doberu ẹka ndoo. Ẹge ono b̄ẹ ndu ẹ te gudedu ire ẹp̄he ẹka ala l̄ẹ k̄ẹ ndu obu ḡuru ip̄horu.
- 19 Ọ kakwa mma t'ì kwata je eburu l'echi-ẹgu m̄ẹ l'ọlu nwanyi, nweru ẹjo ọkpoma; bya asw̄onuka ọswo.
- 20 Ụlo onye maru iphe; b̄ẹ nri, eeri eriri l'ụdu iya l'ụdu iya; m̄ẹ man̄u ak̄ujeru ak̄uru. Obenu l'onye eswe erigbuje iphe o nweru.
- 21 Onye ach̄i nta odobe-ẹka-ndoo ȳẹl̄e nt̄a n-yemobu ach̄itaje ndz̄u. Onye ono; b̄ẹ aa-n̄odu akwab̄ẹ uḡvu; ẹku ab̄uru nk'iya.
- 22 Onye maru iphe; b̄ẹ etsogheje mkp̄ukpu ndu ndaji-nggara ọgu; nwukposhia ọkpo-mgbinyiku ọp̄ho-mkpuma mkp̄ukpu ẹp̄he, ẹp̄he keru ike yeru.
- 23 Onye eche ọnu iya nche; b̄uru onye ata ire iya ẹra b̄ẹ ezejeru iphe-emeka.

- 24 Onye eku onwiya ekuku;
 buru
 o-ka-onwiya-mma-l'anya;
 be bu uru-onu bu epha iya.
 Onye ono bu inyangga kpoo.
- 25 Onye enyiru bu ekpiri egbuje iya;
 ke l'o chiru eka wushi;
 jika o je ozi.
- 26 Eswe l'enyashi;
 be onoduje agu iya
 te ya nweru owaa;
 nweru owaa.
 Obenu l'onye doberu eka
 ndoo te elejedu enya l'iphe onu madzu.
- 27 Ngweja, ejo madzu achi;
 bu akpamara l'ifu Nchileke;
 ophu o buru k'onye gude
 ejo oriri bya iya egwogwo.
- 28 Onye ejo ekebe;
 be onu a-buru kpurukudungu.
 Obenu l'onye egejeodu nchi;
 temanu yo yede onu;
 be okfu, o kfulu a-no jeyewaru.
- 29 Ejo madzu emeje t'a su.
 Obenu l'onye obu guru iphoro
 arije iphe oome ariri.
- 30 E to nwedu mmamiphe;
 m'o bu iphe-odo-anya;
 m'o kwanu idzu,
 ee-gudeghe mebata Ojejoje.
- 31 Iphe e meru inya kwaberu bu ke ogu.
 Obenu l'o bu Ojejoje emeje t'e mekputa l'ogu.

22

- 1 Okpobe epha kakwa oke eku.
 Ugvu aka mkpola-ocha;
 me mkpola-ododo.
- 2 ?Bu ngunu jikoru onye
 nweru iphe; me onye ukpa.
 O bu Ojejoje keru epha ebo.
- 3 Onye nweru egomunggo
 aphuje iphe-emeka;
 zeeru iya.
 Obenu l'onye egomunggo
 swehuru ejeje
 dukpudukpuu
 je adalahu l'iphe-ehuka.
- 4 Obunggo, etsoje onye du agu;
 l'atsu Ojejoje egvu bu
 iphe-enweru; ugvu; me nka.

- 5 Iphe nọ l'uzo ẹjo madzọ bu
 ógvú; mẹ ọnyà.
 Obenu l'onye eche ndzọ iya
 nche ebujeru ọba yeru iphe ono.
- 6 Zufuta nwata l'uzo, oo-shi;
 o -vufutalephu; tọo hadu iya.
- 7 Onye ọkpa bu ohu onye nweru iphe.
 Onye ji ọgwo aburu ohu, onye ooji ọgwo.
- 8 Onye wotaru ẹjo ikpe dzabẹ
 l'ọ bu oshi kwa iphe-ẹhuka;
 bẹ ọo-wọta;
 egvu, aatsọ iya alaa.
- 9 Ọnu-ọma bu k'onye bu
 o-me-l'uko;
 kele ookejeru ndu ọkpa nri iya.
- 10 A -chifu onye ọru-ọnu;
 okfu alaa;
 ọswo; mẹ ọko-ọnu agvú.
- 11 Ọ bu onye obu guru iphoro;
 okfu iya adu bebebe; e-shitaghe eze ọnya.
- 12 Ojejoje arubeje ẹnya lẹ mmamiphe.
 Obenu l'okfu onye ẹ te gudedu
 ire iya ẹka;
 bẹ oomeje t'ẹ b'ọ du iphe ọo-bu.
- 13 Onye ẹnyonu asuje:
 "L'agọ nọkwa l'etezi.
 Lẹ ya -lufu;
 bẹ ọo-tagbukwa iya l'esu-uzo."
- 14 Ọnu nwanyi, eri ogori kwa iduma b'ọ bu;
 Onye, a-dalahọ iya nu;
 kwa onye kpatsuru Ojejoje iwe.
- 15 Umere unwegirima;
 bu umere unwegirima.
 Obenu l'ọo ẹchachi,
 bẹ eegudeje huzita iya.
- 16 Onye adzọ ndu ọkpa ọkpa l'ishi;
 k'ọphu ya a-ka onweru
 iphe; mẹ onye, bu ndu
 nweru iphe; bẹ ọonuje iphe;
 e-mekochakwaa buru onye ọkpa.

*Ukpọro akpuru okfu l'iri,
 shi l'onu ndu maru iphe*

- 17 Ngabẹ nchị; nua okfu onye maru iphe;
 nggu ezia obu l'iphe mu ezi ngu.
- 18 Kẹ l'ọo-duru ngu lẹ mma;
 m'i woru iya ye l'ọkpoma;
 chiru iya l'ẹka tekenteke;
- 19 k'ọphu obu ngu a-nọ l'ẹke Ojejoje nọ;
 Mu meekwaru t'o doo ngu
 ẹnya ntanu; nggubedua l'onwongu.

- 20 Mu deekwaru ukporo etu
l'etu iri doberu ngu.
Etu ono bu etu, a-nodu alo
ngu eka le nchi;
l'ezi ngu mmamiphe.
- 21 O bu etu, a-nodu ezi ngu
iphe bu ire-lanu;
buru etu, ii-dakobe;
k'ophu ii-maru iphe ii-nodu
edoru onye ziru ngu nu.
- 22 Be egudekwa ke le madzu
bu onye ukpa; naa ya iphe o nweru.
Ophu iimejekwa t'enya
nyihu onye e te nwedu
ege o haru iya l'ulo-ikpe;
- 23 kele Ojejoje
e-mekochakwa-a
gbaaru ephe odzori;
nalata ndu ono ugwo iphe ono,
ephe naru ephe ono.
- 24 Te nggu l'onye obu-oku;
be eshikwa onya;
ophu nggu l'onye
ehu-onwuu 'ejekwa ayiyi;
- 25 e menyaa; yo chia ngu umere iya ono;
nggu eshi ege ono baa l'enu, e ti tudu.
- 26 Ba anajekwa madzu mkpaleka;
ophu inodukwaru madzu l'itumo;
- 27 ke l'i -nwedu iphe ii-gude kfu ya;
be aa-pakwa paa paa
oshi-azee ngu.
- 28 Ba afofukwa ekpe,
e gude kpa a oke-ali l'oge ndiche.
- 29 ?I phuru onye oru iya doru enya ohuma.
O bu onye ono bu onye
e-jegheru ndu eze ozi.
E too jeheduru ndu e ta
madu epha ephe ozi.

23

- 1 Nggwu l'oke amadu l'eri nri;
tokwaa ehu; maru egbe onye obu.
- 2 Nggwu akpade onwongu;
m'o -buru li bu onye
oke-epho.
- 3 T'ehu-anmanma nri obu;
be egudekwa ngu;
ke l'o kwa nri,
e gude eme t'a hata ngu l'onya.
- 4 Be esegbushikwa onwongu l'akanya.
Kwakwaa enya;

- nggu ejetaje ghaa ẹnya;
⁵ kẹ l'ẹku abujekwa:
 a -bya aji ẹnya;
 b'ọ buwa phuchangu;
 fua ẹbà l'ọ bu ugo; phekashihu.
⁶ Onye ukparaswi -kua ngu lẹ nri; be ejekwa;
 ọphu nri, o shiru 'agujekwa ngu;
⁷ kẹ l'egbe onye ono;
 bẹ iphe ọoriye bu l'ì byaru iya erigbu.
 Ọo-nọdu ekfukwaru ngu-a t'ì rifua;
 obenu lẹ nri, ooseru ngu te shidu iya l'obu.
⁸ Nwa iya ọphu bahuru ngu l'ọnu;
 bẹ ii-gbọkwa.
 Ẹpha, i turu iya aburu ngu kẹ mmanu.
⁹ Be ekfujekwa okfu yeru onye eswe;
 kẹ l'oo-wotakwa okfu mmamiphe ono,
 i kfuru iya ono wua lẹ ntụ.
¹⁰ Ba afọfukwa ẹkpè, e gude
 kpa a oke-alì l'oge ndiche;
 ọphu ii-bajekwa l'alì ndu a tọru ogbe;
¹¹ kẹle Ojejoje, bu ike kpụu
 a-byakwaru ẹphe ọdzori.
 Ọo-gbakwaru ẹphe ọdzori;
 gbagude ngu.
¹² Yejekwaru ẹhu l'iphe eezi ngu;
 nggu angabeje nchì l'okfu, ezi mmamiphe.
¹³ Ba apajekwa nwata
 mini-ishi-ọba.
 Chije iya iphe; l'ẹ-tọ nwuhukwa.
¹⁴ I -gude ẹchachi hù a ya àhùhù;
 nggu adzọo ya ndzụ.
¹⁵ Nwa mu; iphe e-me t'ẹhu tsọo mu ẹna;
 kwa l'ì bu onye maru iphe.
¹⁶ Mbụ l'obu a-nọdu atso mu ẹna;
 m'ọ -buru l'okfu, shi ngu
 l'ọnu adabujeru adaburu.
¹⁷ Be ejijekwaru ndu ejo madzụ ijimẹnya.
 Tẹ iphe ii-mejechia buru
 t'ì tsuje Ojejoje egvu.
¹⁸ Ono iphe e-me t'uzo ifu ngu duru ngu lẹ mma;
 ọphu iphe ono, iile ẹnya iya
 ono 'aladụ kẹ mmanu.
¹⁹ Ngabẹ nchì nwa mu; maru iphe;
 tẹ obu ngu nọdujekwa l'egbe ndzụ, iibu.
²⁰ Be etsokwa ndu anguruma;
 ọphu i tsokwa ndu ẹkpiri anụ;
²¹ kẹle ndu anguruma;
 mẹ ndu ẹkpiri akpajekwa ukpa.
 Onye aze-phe ngwọrinaka
 aburu nkaraba ẹkwa;

- bẹ oo-mekochaa wee.
- 22 Nujekwaru nna, mọru ngu nọ okfu;
 ọphu iikpojekwa nne ngu ẹbo-ẹbo-l'afu;
 okfu l'ọ kahụwaru.
- 23 Zuta ire-lanụ;
 nggu azuta mmamiphe!
 Be erekwa iya erere!
 Buru onye hùrù onwiya àhùhù;
 nggu enweru egomunggo.
- 24 Nna onye doberu-ẹka ndoo;
 bẹ ẹhu atsoje ẹna nshinu.
 Nwa, maru iphe;
 aburu ugvu nọ nna iya.
- 25 Mejekwa t'ẹhu tso nna lẹ nne ngu ẹna.
 Ngggu emee tẹ nne,
 mọru ngu nọ
 teje ẹswa l'okfu-ẹhu ngu!
- 26 Nwa mu; tẹ obu ngu nọdu l'ẹke mu nọ.
 Ẹnya erua ngu alì l'umere mu;
- 27 kẹle nwanyi ọkpara bukwa iduma.
 Nwanyi, eme ẹji aburu
 wẹlu, dọ kpagungu.
- 28 Ọ bụ ẹge abalì-d'egvu anọduje l'ẹgbudu;
 kwaberu madzọ; bụ ẹge ọ nọduje.
 Iphe ọ nọ l'ọzo iya aburu
 t'ọ rata unwoke ndu achì
 nwanyi t'ẹphe ka l'igwe.
- 29 ?Bụ onye bụ onye a turu ọnu?
 ?Bụ onye bẹ aphụ jiru ọkpoma?
 ?Bụ onye bụ onye nseku?
 ?Bụ onye bụ onye edo?
 ?Bụ onye bụ onye ọkparehu?
 ?Bụ onye bẹ ẹnya eke mee mee?
- 30 Ọ bụ ndu t'ẹ b'ọ phọdu l'ite;
 ndu etsojeru l'achọ mẹe,
 a gwaru agwagwa.
- 31 Wofu ẹnya lẹ mẹe teke ọotsu vaa vaa;
 l'atsutsu atsutsu l'okoro;
 mẹ teke o deru ederu.
- 32 E -megee; bẹ ọotajekwa l'ọ bụ agwọ;
 ẹhuka iya adu l'ọ bụ ẹra ogiji.
- 33 Teke ono; nggu awata ọphu
 iphe ẹ tii phujehadua;
 wata ọri iphe gbachiru ẹnya.
- 34 Teke ono; yọ dọ ngu l'ọ bụ
 onye zẹ l'echi eze ẹnyimu;
 mbụ l'ọ bụ onye degeru
 l'iphe e gvuberu l'eli
 ụgbo-mini.
- 35 Ngggu awata ọra:
 "L'e tsuru ngu iphe!

Ọ bụ l'ẹphe te mekakwa mu iphe.
 Ẹphe tsuru ngu iphe;
 ọ bụ l'ẹ to rudu ngu l'ẹhu.
 ?Bụ teke ole bẹ ii-tehu;
 je ọcho mẹẹ ọdo."

24

- 1 Be ejikwaru ndu ejo madzụ ijimęnya;
 ọphu nggu l'ẹphe 'ayikwa.
- 2 Kẹ l'iphe anoje ẹphe l'obu
 bụ iphe kpangangangu.
 Iphe eshije ẹphe l'ọnu abụru
 ẹge ee-shi kpata okfu.
- 3 Ọ bụ mmamiphe;
 bẹ eegudeje akpụ ụlo;
 bụru iphe-odo-ẹnya;
 bẹ eegudeje mee ya;
 yo shihu ike.
- 4 Ọ bụ iphe-odo-ẹnya;
 bẹ eegudeje gude ngwa-ulo, ere ire;
 l'ama mma dojia ime ulo.
- 5 Onye maru iphe kakwa onye ike nọ ike.
 Onye ẹnya ruru alị aka onye agburu-ẹhu.
- 6 Onye eje ọgu; bẹ mkpa onye nzizi dukwaru.
 Onye ọ dū t'o mekputa l'ọgu;
 achọo igweligwe ndu
 a-nọdu akpọ-ziru iya ụzo.
- 7 Mmamiphe kwa ẹka 'eru onye eswe.
 Ọ -nọdu l'ẹke ọha dzuru l'obu-edukfu;
 b'ẹ to kfudu okfu.
- 8 Onye nọ l'ejo idzu;
 bụ iphe aa-nọdu eku iya bụ o-me-njọ.
- 9 Idzu, onye eswe chitaru
 abujekwanuru iphe dū ẹji;
 ọphu onye uru-ọnu
 'adujedu madzụ mma.
- 10 Ẹka -kufu ngu l'oge
 iphe-ẹhuka;
 bukwa iphe ọ bụ;
 bụ l'ị ruhuru aruhu.
- 11 Dzořutakwa ndu a kpụ eje egbugbu;
 nggu alolata ndu akpọ
 galagala ala ẹke ee-gbu ẹphe azụ.
- 12 I -sụ l'ẹ tọ gbasaduru ngu;
 onye ono, enyoje obu
 madzụ ono;
 ?o nweru iphe ẹ tọ madu.
 Onye ono, bụ iya eche
 ndzụ ngu ono;
 ?jiri l'ẹ tọ madu iphe iime tọo.
 Ọo-kfunu onyemonye

- ọbule ọgwo l'ẹge iphe onye meru dọ?
 13 Rije manu-ẹngu; nwa mu;
 ke l'ọ dọ mma.
 Mbu le manu-ẹngu,
 e metaru l'ẹbaku-ẹngu
 a-tsọ ngu ẹna l'onu.
 14 Makwaruphu l'ọ bu
 ẹge ono be mmamiphe
 dọ mma le ndzọ ngu;
 I -chọ-vu iya;
 be ọzo ifu ngu a-duru ngu le mma;
 ọphu iphe ono, iile
 ẹnya iya ono 'aruhudu.
 15 Be ejekwa je akwaa ngge
 l'ọ bu ẹjo madzọ t'i je
 egwo iphe l'ulo onye
 doberu ẹka ndoo;
 ọphu iijekwa ọgu
 ọ-lua-ọlaa le nk'iya!
 16 Ishi iya aburu l'onye
 doberu ẹka ndoo -daa;
 m'ọ daru ugbo ole;
 be oo-gbeshikwa.
 Obenu l'ẹjo madzọ;
 be ndakfu a-dakfuta.
 17 Be etekwa ẹswa l'onye
 ọhogu ngu daru;
 ọphu ẹhu atsojekwa ngu
 ẹna l'ukfu kpọru onye ọhogu ngu;
 18 k'ọphu ẹ to ghudu Ojejoje eghughu;
 yọ haa ya ome iphe ọ ga eme iya.
 19 T'iphe ndu ẹjo iya ono eme;
 be emejekwa t'ẹhu wata ngu
 ọphù àphùphù;
 ọphu ejijekwaru ndu
 ẹjo madzọ ijimẹnya.
 20 Ke l'ẹjo madzọ;
 te nwedu iphe oo-le ẹnya iya.
 Oku a-nyihuru iya;
 yọ wushi ọwa.
 21 Nwa mu; tsujekwa Ojejoje egvu;
 nggu atsujekwaphu onye eze egvu.
 Be etsokwa ndu ekwefuru ẹphe ikè;
 22 kele Ojejoje yele onye eze
 ono be e-mekwa te
 kpurupyata tọ ngu
 ọtu-l'ukfu;
 ?Bu onye maru egbe
 ọdachi, ẹphe e-gude dakfu ngu.
 23 Ndu ọwaa bukwapu okfu onye mmamiphe:
 Ole madzọ ẹnya l'ifu

- l'ekpe ikpe ta dukwa mma.
- 24 Mbụ l'onye sụru onye
ikpe nmaru l'ọo ya bẹ iswi dụ mma
bẹ ndiphe e-gudekwa nmaa ẹjo ẹtu;
iphe bụ mbakeshi avụaru iya pyii.
- 25 Obenu ẹ ndu ikpe;
nma iya onye ọ nmaru;
bẹ iphe a-duru ẹ mma;
Ndu ono bẹ aa-gọru
ọnu-ọma, ha nshinu nụ.
- 26 Onye yeru ọnu l'okfu ẹge
gbaru nụ ekoshi ẹ ya bụ ọkpobe ọnya ngu.
- 27 Vuru ụzo jeodu ozi,
nọru ngu nụ l'ali;
tẹmanu nggu ejee ozi,
nọru ngu l'ẹgu;
tẹmanu nggu awata ọkpu ụlo ngu.
- 28 Ba agbakwaru madzụ ibe ngu ẹjo ekebe;
ọphu i gudekwa ọnu ngu duphua madzụ.
- 29 Ba asukwa l'ii-melata
madzụ iphe o meru ngu;
gude kfu madzụ ụgwo iphe o meru.
- 30 Mu swejeru ẹke onye ẹnyiru kọru okfu;
je aghajaa ẹke onye
ẹ-te nwedu egomunggo kọru vayinu.
- 31 Iphe furu l'ẹke ono aburu ọgarama-mbo.
Ẹke ono abukotaru ẹgbudu.
Mkpuma, e gude
gbaa ya ụpho; adakashihuhwa.
- 32 Mu abya awata ọri iphe ono, mu phuru ono;
bya egude iya mụta iphe.
- 33 L'ọ kwa: mgbenya -rota ngu;
nggu asụ l'ọo t'i ekutota iya nwanshi.
Nggụ achiru ẹka ye
l'utakfu; l'ọo t'i tuta ume.
- 34 I -bya ele ẹnya; ụkpa afuaru ngu l'ọ bụ onye
onye abali-d'egvu byaru nk'ia;
ụkpa atụ ngu gbirimu l'ọ bụ onye
onye iphura, chi ngwa-ọgu byakfutaru.

25

Etu ọdo, Sólomọnu nmashiru.

- 1 Ndu ọwaa; kwaphu ẹtu ẹtu ọdo,
Sólomọnu nmashiru.
Ndu deru iya l'ẹkwo bụ ndibe Hezekáya,
bụ eze ndu Júda.
- 2 Odomi iphe edomi abujeru Nchileke ugvu.
Obenu l'ọvo iphe avọvo
bụ ugvu kẹ ndu eze.

- ³ Ọ bụ ẹge igwe habe l'eli;
 alì adu-be ogvu;
 bù ẹge obu onye eze
 bù-be iphe ẹ taa vọ-rudu avọ-ru.
- ⁴ Kweshia ẹgba, gbaru ẹ mkpọla-ọcha;
 onye ọzu enweru iphe
 oo-gude kpua
 mkpọla-ọcha, ama mma.
- ⁵ Rushia ndu ẹjo iya ono l'ẹhu
 eze; nggu aphu; aba-eze iya
 egude odobe-ẹka-ndoo nguru anguru.
- ⁶ Ba anọdukwá l'ifu onye eze atụ-li onwongu!
 Ọphu i jekwa asugaru l'ẹke
 ndu oke amadu nọ!
- ⁷ Ọ kakwa mma t'ọ buri
 yẹbedua e-gbe sù ngu:
 “Gbeshi; bya anọdu l'ẹke ọwaa, ka mma;”
 mẹ l'i gbe je anọdu l'ẹke dù mma;
 a sù ngu t'i lufuta je anọdu
 l'ẹke ẹ-ta dùdu mma;
 nggu emewaphu onwongu
 iphe-iphere l'ifu oke amadu ono.
- ⁸ Ba agbakebejekwa ọso;
 je ọgbaru madzù ẹkwo;
 kẹ l'ọ -buri l'e mekocharu;
 okfu ono nmaa ngu
 bẹ ọo-ghakọbekwa;
 mee ngu iphe-iphere.
- ⁹ Teke nggu ẹ madzù ibe ngu atụ ntutego;
 be ewokwaru iphe madzù
 kfuru ngu l'edomi kfua.
- ¹⁰ Ọdumeka bẹ onye
 nuru iya nu
 e-mekwa ngu iphe-iphere;
 Ọphu ẹjo ẹpha, ii-vuta
 ta byadu bya alufu ngu alufu l'ẹhu.
- ¹¹ Okfu, e kfuru l'ẹge ọ gbaru
 dù l'ọ bụ ororo
 mkpọla-ododo,
 a gakọberu mkpọla-ọcha.
- ¹² Mba, onye maru iphe abaru
 onye angabeje nchì l'okfu, eekfuru iya
 dukwa l'ọ bụ iphe-nchì,
 e gude mkpọla-ododo mee;
 m'ọ bụ iphe ọdo, e gude
 ọkpobe mkpọla-ododo mee.
- ¹³ Ọ bụ ẹge aka-mini eguje ẹhu
 egugu l'oge okpomoku
 bù ẹge nwozi, e gude
 ire iya ẹka eguje ndu ezi
 iya ozi ẹhu egugu.

- Mbù l'oomeje; obu egua
ndu nwe iya nù egugu.
- 14 Onye asa nsasa iphe-oma,
ẹ to medu bẹ dukwa l'ọ bụ
igwe, ruru eruru;
bya ephee pherephere;
tọ chihe mini.
- 15 Ọ kwa ọta nshi; bẹ e-gude
mee onye achi nù;
yo mee iphe ẹ to shidu kwe lẹ ya e-me.
Mbù l'oo ire-oma;
b'e gude tapyaa okpu.
- 16 I -phua manụ-engu;
ritakwa iya l'oge-epho ngu;
I -rinuka iya; bẹ ii-gbokwa iya.
- 17 Jetaje kẹ madzù l'o-ruberu.
L'i -gbalaha ya oshitoshi;
bẹ ii-byakwa bya adù iya ashì.
- 18 Ọ bụ ẹge mgboro;
m'ọ bụ ogu-mbeke;
m'ọ bụ akfù, atsù nkọ
ahùje oku; bụ ẹge nwoke,
agba madzù ibe iya ẹjo ekebe aduje.
- 19 Ọtu-kobe onye ẹ-te medu
ire-lanù ishi teke iphe atsù madzù l'ẹhu;
dukwa l'ọ bụ onye eme t'ọ
taa iphe l'eze; iphe eme iya;
m'ọ bụ onye eme t'o gude
okpa, nwuhuru iya anwuhu jee ije.
- 20 Ọgu egvu anù onye aphù
jiru okpoma;
dulekwaphu l'ọ bụ onye
yefuru uwe iya teke oyi atsù iya;
m'ọ bụ onye eteru ose l'ẹke ọnya nọ iya.
- 21 Ẹgu -agu onye ohogu ngu;
nukwa iya nri t'o ria.
Teke mini agù iya;
kekwa ya mini t'ọ ngua;
- 22 lẹ teke iime ẹge ono;
bẹ bụ iphere bẹ iimeta ekpu iya.
Iphe ono ahua ya oku l'ẹhu.
Ọdo aburu lẹ Ojejoje e-bu ngu-a nggo.
- 23 Ọ bụ ẹge pherephere,
shi ọzo ugvu egudeje mini bya;
bụ ẹge okfu-azù akpatajẹ odzu ifu.
- 24 Ọ kakwa mma l'i bu l'azù-utsulo;
mẹ lẹ nggu lẹ nwanyi
okfu-ọnu bu.
- 25 Ọ bụ ẹge mini, guru egugu
aduje onye ẹkpiri akpọ nkù
bụ ẹge ozi-oma, shi ẹke, teru ẹnya aduje.

- 26 Onye doberu ẹka ndoo
 -woru onwiya haaru ẹjo madzu;
 dukwa l'ọ bu ọgba,
 a sworu aswoswo;
 mbu l'ọ bu nwogvu,
 a farushiru afarushi.
- 27 Ẹ to dudu mma o rinuka manu-engu.
 O kwaphu ege ono;
 b'e t'ọ dudu mma madzu
 o gude ẹka eme t'a kwabe iya ugvu.
- 28 Onye, ẹ-ta adujedu ike ọkpa-de onwiya
 dukwa l'ọ bu mkpukpu,
 e nwukposhiru upho-mkpuma iya;
 yo gheru onu.

26

- 1 O bu ege aka-mini, daru l'oge
 onanwu ta agadu mkpa;
 mbu ege mini, chiru teke
 aakpa nji ta agadu mkpa;
 bu ege okwabe onye eswe
 ugvu ta gbakwaphu.
- 2 Onu, e buru onye ẹ-ta
 dudu iphe o meru
 dukwa l'ọ bu onye aatu nwenu,
 ephe ephephe iphe:
 o -tua; yo tu-swee ya.
- 3 Ẹchachi be eegudeje ago inya;
 mkpa be eegudeje ago nkakfu-igara;
 ndu eswe aburu mgboro;
 be eechije ephe l'okpurukpu-azu.
- 4 Be eyekwaru onye eswe onu
 le mkpokoro okfu, ookfu.
 Odumeka; be nggu l'iya
 a-tukokwa bya aburu ndu eswe.
- 5 Yekwaaru onye eswe onu
 le mkpokoro okfu, o kfu.
 Odumeka; be oo-tubesukwa
 le ya maru iphe.
- 6 Onye ezi onye eswe ozi
 dukwa l'ọ bu onye ebu onwiya achi;
 l'anu onwiya nshi.
- 7 O bu ege okpa, aku onye
 ngvuru lakpalakpa ta dudu mkpa, ooga;
 bu ege etu onye eswe anma ta gadu mkpa.
- 8 Ugvu, a kwaberu onye eswe
 dukwa l'ọ bu mkpuma urobo,
 meru mbu-l'eka-uta.
- 9 Ẹka onye eswe anma etu
 dukwa l'ọ bu eke onye
 mee atsụ akpa onwiya ogvú l'eka.

- 10 Onye butaru onye eswe;
 m'ò bú o-shi-awe-o-shi-awe
 t'ò jeeru iya ozi
 dúkwa l'ò bú onye agba akfú
 gude iya l'emekakota madzú iphe.
- 11 Ò bú ẹge nkúta alajẹ azú
 bya eria ẹnwa, ọ nwaru;
 bú ẹge onye eswe abuje:
 o -mee mkpọkoro iphe;
 yọ la iya azú.
- 12 Mbu; ?Ì phuru nwa
 ọ-maru-ọmachata?
 Onye ono bẹ onye eswe kakwa mma.
- 13 Onye ẹnyiru sọru l'agú nọ lẹ woroworo;
 l'ẹjo agú tsoru iphe bú ọzọ adzọ-phe.
- 14 Ò bú ẹge ibo anọduje
 aswọ-phe l'iphe e gude gbaa ya
 bú ẹge onye ẹnyiru anọduje
 aghaswashì l'oshi-azẹe ya.
- 15 Onye, ẹnyiru tsuru ọwomini
 abuje o -tsuta ọtara l'ophe;
 yọ kpọo ya agufuta ye l'ọnu.
- 16 Onye ẹnyiru arije lẹ iya ka
 ọmadzu ẹsaa, maru oye ọnu l'okfu
 ọmaru iphe.
- 17 Onye esweta esweta;
 je eye ọnu l'okfu, ẹ tọ madú ishi iya;
 dú l'ò bú onye jeru je
 awọru nkúta lẹ nchì.
- 18 Onye eduswe ibe iya ọzọ;
 sù l'ò bú okfu bẹ ya ezi iya
- 19 dúkwa l'ò bú itsọku;
 mẹ ẹjo akfú, onye ọgvu
 gude eme mbereshi.
- 20 Nkú -anọdu l'ọku;
 ọku anyìhu.
 Ntumatu -laa; ọswo alaa.
- 21 Ò bú ẹge icheku emeje ọku;
 yọ gbanwuhu;
 m'ò bú ẹge nkú emeje ọku; yo nwulihu;
 bú ẹge onye okfu akpalije okfu.
- 22 Okfu-azú atsojekwa ntumatu;
 mbú l'ọotukoje ẹhu vọo kfurukfuru.
- 23 Ò bú ẹge ẹremete okfu
 azẹ-mije ọkpoma nshi;
 bú ẹge eegudeje nshì
 mkpọla-ọcha kpú-mia ite-úra.
- 24 Onye madzú dú ashì
 egudeje okfu-ọnu zẹ-chia onwiya.
 Obenu l'ime obu iya;

- bụ ẹregede nọ iya;
²⁵ m'o -ruhuduru okfu iya atso ịtsagha.
 Be eyekwaru iya ọnu;
 ke l'uruburuku, nọ iya
 l'okpoma rukwaru ẹsaa.
²⁶ Ashi, madzu dụ iya;
 be oogudeje ụgho domia.
 Obenu l'iphe dụ ẹji, oome;
 be ee-mekocha-a tụa too l'edzudzu ọha.
²⁷ Onye egwu iduma;
 bu iya e-mekochaa dalahu iya.
 Onye eswi mkpuma;
 be mkpuma ono e-welata
 azu bya eswipyabe.
²⁸ Onye ẹjo-ire akpoje ndu,
 oomeka iphe l'ẹhu ashi.
 O kwaphu ẹge ono;
 be ajaja eli-ọnu emebyije iphe.

27

- ¹ Ba asakwa nsasa l'owaa iphe ii-me echile;
 ke l'ẹ ti madu iphe ụboku
 a-buru.
² Haa t'onye ọdo jaa ngu ajaja;
 be gudejeshi ọnu ngu;
 jaa onwongu.
 Haaru iya onye ọdo;
 t'ẹ b'ọ bushi nggubedua l'onwongu.
³ Mkpuma anyikwa ẹra;
 ẹja aburu oke-ivu.
 Obenu l'onye eswe
 -kpatsua ngu iwe;
 b'ọ kakwa iphe labu ono ọnyi ẹra.
⁴ Iphe-eghughu emejekwa
 iphe-ọnikiri;
 ovuma akabaaru ẹji nk'iya.
 Obenu l'ijimanya kakota ẹphe ẹbo ẹji.
⁵ Mba, a baru madzu jakatangu kakwa mma;
 me l'i yeru madzu obu l'edomi.
⁶ Iphe ọnya ngu mekaru ngu kakwa mma;
 me l'akpa ụgho,
 onye ọhogu ngu nmaru ngu.
⁷ O bu onye ẹpho jiru;
 be manụ-ẹngu aduje ẹji.
 Obenu l'onye ẹgu agu;
 be iphe atso ile anodujeru atso iya ẹna.
⁸ Nwoke, bu o-jeta-ogharu-ufu
 dukwa l'ọ bu nwenu,
 phephuhuru l'ekfuna iya.
⁹ O bu ẹge manụ senti yele manụ,
 eshi kwẹkwewe emeje t'obu atso ẹna;

- bù ẹge ọzo, onye ọnya ngu kpọ-ziru ngu
emeje t'ẹhu kpọ-vohu ngu.
- 10 Ba ahakwa ọnya ngu;
ọphu iihakwa ọnya nna ngu;
ọphu ị gbakwaru laa ọ
nwonne ngu teke ọmuruku mọru ngu;
ọ ọ'obutobu, nọ ngu ntse
kakwa mma;
mẹ ọ nwunne ngu, nọ ngu ote-ẹnya.
- 11 Maru iphe; nwa mu;
nggu emee t'obu tsoje mu ẹna;
k'ọphu mu a-maru iphe
mu a-nọdu ekfujeru ndu ta
dudu iphe ẹphe guberu mu.
- 12 Onye nweru egomunggo
abuje ọ -phua iphe-emeka; yo zee ya.
Obenu l'oma-ego adukpuje je ekulahu iya;
- 13 Madzu -su ọ ya a-noduru
o-shi-awe-o-shi-awe l'itumo;
natakwa iya uwe iya.
Gude yẹbedua t'ọ nọdu ọ
mkpaleka m'ọ buru onye
mba ọdo b'ọ nọduru l'itumo ọbu.
- 14 Madzu lufuta ọ nchi-abọhu;
golaharu obutobu iya ọnu;
l'ara iya gbagbagba;
be ọo-dukwa l'ọ bu iphu b'ọ phu iya.
- 15 Nwanyi okfu-ọnu dukwa
l'ọ bu teyiteyi mini mboku mini achi.
- 16 Ahuta iya dukwa l'ọ bu
onwula pherephere azu t'ẹ b'ọ phehe;
m'ọ bu ogude ẹka ọ-gude
manu, awushi awushi.
- 17 Ọ bu ẹge e gudeje ọgwè;
l'aba ọgwè t'ọ tsu nko;
bukwaphu madzu agbo-lije madzu ibe iya.
- 18 Onye kuru oshi-figu erijenu akpuru, ọ mitaru.
Ege ono be onye letaru nnajiufu iya ẹnya;
be ọokwabeje ugu.
- 19 Ọ bu ẹge madzu eleje ẹnya
ọ mini;
phu nwonyonyo iya;
bu ẹge ọkpoma onye
ekoshije ẹge onye gbaru.
- 20 Ọ bu ẹge epho te jijedu ọnwu; too ji ali-maa;
bu ẹge iphe aguebe madzu;
te dzujedu iya edzudzu.
- 21 Mkpola-ocha bu l'ite-igwe
b'e egheje iya; gude data iya.
Mkpola-ododo aburu
l'oku-uzu b'e egheje iya; gude data iya.

- Obenu lẹ madzụ bụ ajaja,
 aaja iya b'e gudeje maru ẹge ọ gbaru.
- 22 Ẹ to nwekwa m'ì tsuru onye eswe l'ọtumu;
 mbụ; m'i gude ọdzú tsua ya otsu ose;
 ii-gbe tsufu iya ririri l'ẹhu.
- 23 Majẹkwaru ẹge aturu ngu eje iya.
 Nggw akwabejekwaru eswi ngu ẹnya.
- 24 Kẹ l'iphe-enweru ta
 aanọjekwa jeyewaru;
 ọphu onye lanụ 'ekpujekwa
 okpu-eze tsube l'ogbo sweru ọgbo.
- 25 E -gbufu ẹwu; kẹ ọphungu eruchita.
 E -je l'eli ugvu; e gbua ẹwu ọphungu.
- 26 Ụnwu aturu ngu bụ iya
 e-webe ngu iphe.
 Eghu bụ iya bẹ ịi-nọdu ere gude azụ alị.
- 27 Ii-nweru ẹra-eghu, ii-gude
 azụ nggu lẹ ndibe ngu;
 mẹ ụnwegirima ụnwanyi,
 i gude egude.

28

- 1 Ẹjo madzụ anọduje agba ọso;
 l'ẹ bọ dọ onye achị iya nụ.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ obu eshihuje ike l'ọ bụ agụ.
- 2 Mba -watawa okwefu ikè;
 ẹphe awata ọgba-nweshi
 ndu ishi ẹphe ẹka ẹka.
 Obenu l'onye, maru iphe;
 nweru egomunggo bụru ishi;
 obu egvuru ndu ọochi egvuru.
- 3 Onye ishi, akpa ndu ụkpa ẹhu;
 dukwa l'ọ bụ mini, chikoru
 iphe e meberu l'alị kpota.
- 4 Ndu jikaru ome iphe a turu
 l'ekemu;
 kwa ndu ẹjo iya ono;
 bẹ ẹphe l'ẹphe bụ ike.
 Obenu lẹ ndu eme iphe
 a turu l'ekemu bụ ndu eme
 iphe dọ ẹji bẹ ẹphe enwufu.
- 5 Ndu eme iphe dọ ẹji iphe
 vudo nhamunha te edojedu ẹnya.
 Ọ bụ ndu maru Ojejoje;
 b'o dokotaru ẹnya ọhuma.
- 6 Onye ụkpa, eme ire-lanụ; kakwa mma
 mẹ l'onye nweru iphe;
 l'arụ ụrukutu.
- 7 Nwa, emeje iphe a turu

- l'ekemu bukwa onye,
 maru iphe.
 Obenu l'onye yele ndu ẹkpiri ayi;
 bu iphe-iphere b'o me ekpu nna iya.
- 8 Onye gude ọ-muru-nwa l'akpa ẹku
 kwa onye aphuru ndu ukpa imiko;
 be ọokpa ẹku ọbu edoberu.
- 9 Onye jikaru le ya te medu ekemu
 be ekfukfu, ookfu anu
 Nchileke abujeru Nchileke akpamara.
- 10 Onye du onye, obu guru
 iphoro; shilaha ejo uto;
 kwa onye obu a-nma l'onya, o gbaru.
 Obenu l'onye e-te emedu
 iphe aata iya uta; e-keta okè l'iphe-oma.
- 11 Onye nweru iphe; etubesuje le ya maru iphe.
 Obenu l'onye ukpa,
 egomunggo ruru ali a-voftuta iya-a.
- 12 Onye doberu aka ndoo
 -bahu l'ochichi;
 ehu atsolahaa ndiphe.
 Ejo madzu -bahukwanu iya;
 ndiphe acholahaa eke ephe e-domi onwephe.
- 13 Onye akpami ejo iphe,
 o meru akpami;
 be t'o dujekwaru le mma.
 Obenu l'onye koshiru iphe
 o meru; haa ya ememe;
 be aaphujeru imiko.
- 14 Onu-oma bu k'onye atsù Ojejoje egvu.
 Obenu l'onye kpo-chiru
 okpoma e-je iphe-ehuka.
- 15 O bu ege agu, ede ekiri;
 m'o bu biye, abo erumu du;
 bu ege onye gude akirishi achi ndu ukpa du.
- 16 Onye ishi, gude ike achi;
 be te nwedu egomunggo.
 Obenu l'onye ẹku, eegude
 ugho akpa du ashì be a-ka nka.
- 17 Onye gburu ochi;
 ochi ono gude iya;
 be a-odu aghalephu
 kpata phungu jeye teke oo-nwuhu.
 T'e b'o dukwa onye a-gbaru iya mkpu.
- 18 Onye eme iphe, uta ta duduru iya;
 ta dukwa iphe eme iya nu.
 Obenu l'onye aru urukutu;
 a-kpo-buhukwa; daa.
- 19 Onye eseshi akanya ike;
 e-nwe nri; nwee ya k'etsutsu.

- Obenu l'onye adabujeru
l'omephe iphe ẹ-ta agadu mkpa;
bẹ a-buru ụkpa-mkpere.
- 20 Onu-oma, tso onye ire-lanu ahajẹ nshinu.
Obenu l'onye achi ẹku l'ike;
te erighakwaru iya.
- 21 Obo madzu ẹbo ta dukwa mma.
Obenu lẹ madzu
emeswejelekwa l'okfu nri.
- 22 Onye ụkparaswi bu iya;
bẹ onweru iphe ka agugu;
ophu ọomadu l'okpa ụkpa eche iya echeche.
- 23 Onye, baru onye
mesweru nu
mbà; bẹ onye ono, a baru
mbà ono e-mekochaa maru
l'ọ ka iya ome ọhuma;
mẹ l'onye ophu bụlephu
ajaja eli-onu b'ọ jajẹ iya.
- 24 Onye ezitaje iphe nna iya;
m'ọ bu kẹ nne iya; sụ:
“L'ẹ tọ bụdu ome ẹji”
bẹ yele onye mmebyi bukwa iphe lanu.
- 25 Onye nchamenya akpalije okfu.
Obenu l'onye dakoberu
Ojejoje; bẹ ọo-duru lẹ mma.
- 26 Onye chiru ụkfu kwẹ
onwiya bu onye eswe b'ọ bu.
Obenu l'onye gude
mmamiphe eme iphe ta
dudu iphe eme iya nu.
- 27 Onye anuje onye ụkpa iphe;
bẹ ụko taa kodu.
Obenu l'onye aphuje ndu ụkpa
woru ẹnya lopyia;
bẹ aa-du l'igwe koo onu.
- 28 Ejo madzu baa l'ochichi;
ndiphe edomishilaha onwephe.
Obekwanu lẹ ndu ejo iya
ono -kpolashihu;
ndu doberu ẹka ndoo aka l'igwe.

29

- 1 Onye aabaru mbà tekenteke;
yo mele-e iphe oome;
bẹ ọtu-gbirimu a-tu;
ophu a byadu aghata iya aghata
- 2 Ndu doberu ẹka ndoo -bata l'ochichi;
ndiphe etelaha ẹswa.
Onye ejo iya ono -bata l'ochichi;
ndiphe atsulaha ude.

- 3 Onye yeru mmamiphe obu
emeje t'ehu atso nna iya ena.
Obenu l'onye eme
k'unwanyi okpara;
be erigbuje iphe iya.
- 4 O bu ikpe, du maa;
be eze egudeje mee mkpukpu, o chi;
yo keru ekeru.
Obenu l'onye enya
ori wuruwuru no egudeje
eka-azu kpakashia ya.
- 5 Onye aja madzu ibe iya ajaja eli-onu
bu ugbu, e-kota iya l'okpa; be ooge.
- 6 Ejo madzu; be ojo iphe oome
anmajẹ l'o bu onya.
Obenu l'onye doberu eka ndoo
anoduje agu egvu; ehu l'atsọ iya.
- 7 Onye doberu eka ndoo ezije
obu l'ali;
l'ekpe ndu ukpa ikpe nhamunha.
Obenu l'ejo madzu ta budu iphe oome;
b'o kpa ishi iya.
- 8 O kwa ndu, bu
o-gude-onu-akpa-nko bu
ndu emeje te okfu l'ada le mkpukpu.
Obenu le ndu, maru iphe;
abyanyije iphe-eghughu.
- 9 Onye nweru egomunggo
-kpuru onye eswe je ulo-ikpe;
be iphe onye eswe obu
awataje ememe bu:
ochi-phe mkpokoro ochi;
me obo-phe korokoro;
ophu 'oo-kwedu te nchi du ndoo.
- 10 Ndu mgbugbu-madzu;
be onye eme iphe vudo
nhamunha adujekwa eji.
Epe awata ocho ege epe e-shi wofu iya.
- 11 Onye eswe avu-geje ovuma l'ege o ghu iya.
Obenu l'onye maru iphe
akpadeje onwiya.
- 12 O -buru l'onye achị achịchi
angaje nchi l'iphe bu ojo-ire;
be iphe bu ndu ejeru iya
ozi abukotalephu ndu ojo iya.
- 13 Onye ukpa; me onye akpa
madzu ehu nweru iphe, epe gba mgba.
Iphe obu bu l'o bu Ojejoje
asaje epe enya.
- 14 Onye eze -gude ire-lanu

- l'ekpe ndu ukpa ikpe;
 bẹ aba-eze iya a-nguru
 anguru gbururu jeye.
- 15 Ọ bụ ẹchachi b'e gudeje
 hùà nwata;
 yọ maru iphe.
 Obenu lẹ nwata, a haru ẹhu;
 emechije nne iya ifu.
- 16 Ndu ẹjo iya ono aka nshinu eje;
 ẹjo iphe l'akakwaphu nshinu eje.
 Obenu lẹ ndu ọphu doberu
 ẹka ndoo e-gude ẹnya
 phụ teke ẹphe a-nọdu ada.
- 17 Hùà nwa ngu àhùhù;
 ẹge nchị adu ngu ndo;
 mẹ k'ọphu oo-me t'obu tsọ ngu ẹna.
- 18 Ẹke ẹ te nwedu onye àphù;
 bẹ onyenonu emeje ẹge dù iya mma.
 Obenu l'ọnu-ọma bụ
 k'onye eme iphe a turu l'ekemu.
- 19 Ẹ tọ bụlekwa-a okfu-ọnu;
 b'e gude ezi ohu iphe nwẹnkinyi;
 kẹ l'iphe i kfuru iya e-do iya-a ẹnya;
 obenu l'ẹ too yeduru ngu ọnu.
- 20 ?Ì phuru onye awọ okfu kpokongu?
 Onye ono bẹ onye eswe
 a-kakwa ọburu madzụ.
- 21 Nwoke -shi lẹ nwata
 l'aswaru nwozi iya aswaru;
 bẹ nwata ọbu e-mekochaa naa ya ufu iya.
- 22 Onye ọvuma akpalije okfu;
 onye ọkpoma-ọku l'eme
 tẹ ẹjo iphe ka l'igwe.
- 23 Madzụ -watawa oku
 onwonye ekuku;
 a maru l'adada iya ruwaru.
 Obenu l'onye eme agu;
 bẹ ugvu etsoje.
- 24 Onye gbaru l'ogbo iphura;
 bẹ kwa onwiya dù iya ashì;
 kẹ l'aanuje onye ọbu nte;
 t'ẹ b'ọ dù teke ọo-gba ama.
- 25 Onye atsụ madzụ egvu;
 kwa ọnya b'ọ gbaru onwiya.
 Obenu l'onye, bụ Ojejoje
 b'ọ chiru ukfu kwẹe
 te nwekwa iphe eme iya nù.
- 26 Aajuje igweligwe achọ
 t'onye ishi meeru ẹphe
 iphe-ọma.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje bụ

onye ekpeje ikpe, du mma.

- 27 Onye e te emedu iphe vudo nhamunha;
 aduje onye doberu eka ndoo ashị.
 Ege ono be onye obu guru iphoro
 aduje ejo madzu.

30

- 1 Owaa bu onu-okfu Aguru Jake ke Masa.
 Nwoke ono kfuru iya Itiyelu.
 O kfuru iya Itiyelu; kfuaru iya Ukalu; su:
- 2 "O bu iya katsukpo obuta idigalogo
 l'iphe bu madzu;
 le ya te nwekpodua
 egomunggo madzu le phuu.
- 3 Le ya ta mudu mmamiphe;
 ya ta ma onye nsọ ono amama ophu.
- 4 ?Bu onye nyibajewaru imigwe; nyizita?
 ?Bu onye gbajewaru
 okoroko; kuta pherephere?
 ?Bu onye gudejewa uwe
 iya kechia mini, no iya nu?
 ?Bu onye meru te mgboko
 jebetsua eke o jebeberu?
 ?Epha onye ono bu ngunu?
 ?Bu ngunu bu epha nwa iya?
 Kanuru mu iya m'i maru iya.
- 5 Okfu Nchileke l'o ha ta adakwa eđa.
 Oobuje mgbaru-ike iphe bu
 ndu gbabaru l'ime iya;
 k'ophu ndzu e-dzu epha.
- 6 Be eyekwakwa iphe l'okfu iya;
 odumeka be o-bakwaru ngu mba;
 gube ngu onye ejo-ire.
- 7 Iphe labu be mu arọ ngu;
 nggube Ojejoje;
 ba ajikakwa mu omeru iphe
 temanu mu anwuhude.
- 8 Mee te mu be ejejeshi
 oye eka l'iphe-mmanu.
 Be emekwa te mu kpa a ukpa;
 ophu i mekwa te nweru iphe.
 Nujele mu phu ophu
 e-dzuru mu nu.
- 9 Odumeka; be mu
 e-nwenukwaru iphe;
 shi ege ono jika ngu;
 kfulahaa; su:
- '?Bu onye bu Ojejoje obu';
 m'o bu mu akpalahaa ukpa; yo zia mu oshi;
 shi ege ono mebyia epha
 nggube Nchileke mu.

- 10 Ba atujekawaru nwozi
 yẹle nnajiufu iya mgba;
 Ọdumeka bẹ oo-bukwaru
 ngu ọnu, e-re nù.
- 11 O nwekwaru ndu anọdije akọ nna ẹphe ọnu;
 ọphu ẹphe emedu nne ẹphe ọhuma.
- 12 Mbù ndu arije l'ẹphe dọ-geru;
 ọbu l'ẹjo adudu, ẹphe dọ
 ta alufukwa ẹphe l'ẹhu.
- 13 Mbù ndu anọduje eku
 onwẹphe ekuku;
 l'ele kọrobangu.
- 14 Eze, nọ ẹphe l'ọnu
 bọ ogu-mbeke; mẹ nkogo,
 ẹphe gude t'ẹphe tuko
 ndu ukpa, nọ lẹ mgboko
 gbushikota;
 mbù mee tẹ ndu ẹ tọ
 dudu ẹge ọharu ẹphe
 chihu lẹ mgboko.
- 15 Etu-mini mọtaru
 unwu-mgboko labu;
 Iphe ẹphe anọduje
 araru iya aburu:
 'Nù mu! Nù mu!'
 O nweru uzi iphe ẹto,
 ẹpho te ejijedu ejiji;
 mbù uzi iphe ẹno,
 e-ta subua: 'L'o dzuwaru!'
- 16 Iphe ono bu: ili; ẹkpa-nwa nwanyi,
 ẹ-ta atsudu ime; yẹle alì;
 kẹ l'alì t'angunyabudua min
 i sù lẹ ya ta anguhedu.
 Ọwaa ọku, enwu enwunwu.
 Ọku te nwedu l'ọo-nonyaa;
 su: 'L'o dzuwaru!'
- 17 Onye egvu nna iya ẹnya;
 t'ọo ngaru nne iya nchì l'iphe o ziru iya;
 bẹ egbe-nwọku e-shi lẹ
 nsuda ugvu bya aswọta iya ẹnya.
 Yọ buru udele e-ri iya.
- 18 O nweru uzi iphe ẹto,
 dọ mu biribiri nshinu;
 mbù uzi iphe ẹno, ẹ-te edodu mu ẹnya:
- 19 Ọzo ugo l'akpamigwe;
 ọzo agwọ l'eli mkpuma;
 mẹ ọzo ọgbo-mini l'eze ẹnyimu;
 yẹle ọzo nwoke yẹle nwanyi.
- 20 Ọwaa ẹge nwanyi ọkpara emeje:
 Ooriye; fuchaa ọnu.
 O me; yọ sù:

- 'Lẹ tọ dukwa iphe dụ ẹji ya meru.'
- 21 O nweru uzi iphe ẹto,
mgboko anmajẹ jijiji;
mbụ uzi iphe ẹno kpọru mgboko ẹka:
- 22 Iphe ono bụ:
ohu, ghọru onye eze;
onye eswe, dafutaru nụ bya enweru iphe;
- 23 nwanyi, dụ madzụ ashị,
mekochaaru; lụa nji;
ọdo bụ nwamgboko,
e gude egude; yọ kpafu
nnufu, gude iya nụ.
- 24 O nweru iphe ẹno haje,
nwanshịi lẹ mgboko;
Obenu l'ẹphe manwuru iphe ẹhu:
- 25 Ndada bụ iphe agburu-ẹhu
ta nọdu, e meru dobe lẹ mgboko.
Obenu l'ọ pakọje nri
l'ọnanwu dobe, o e-ri l'udzu-mini.
- 26 Ewalị bụ unwu anụ,
uvo ẹ-ta nọdu, e meru dobe lẹ mgboko.
Obenu l'ọ kpakahujele eze mkpuma buru.
- 27 Igube te nwedu ézè;
ọbule ọnodujele ephe l'ogbo l'ogbo.
- 28 Ngwere; bẹ ee-gude ẹka anwuta.
Obenu l'ọo-nọjele-e l'ufu-eze.
- 29 O nweru uzi iphe ẹto,
ahaje ọkpa ije ọhuma;
Mbụ uzi iphe ẹno,
ahaje ọkpa ije k'ugvu ugvu.
- 30 Iphe ono bụ agụ.
Agụ bụ iya bụ anụ,
kakọta ike l'iphe bụ anụ.
E tọ dudu iphe ọ gbaru ọso;
- 31 Odo bụ oke-ọku, adzọ
kfungangangu kfungangangu;
mẹ mkpi;
yẹle onye eze, ndu soja iya
dọ-pheru mgburumgburu.
- 32 O -buru l'i shi mewaa
l'ọ bụ onye eswe;
shi atụ-lije onwongu atụ-li;
m'ọ bụ l'ọ nweru idzu iphe dụ ẹji, i chiwaru;
kpuchikwaa ẹka l'ifu l'iphere iya!
- 33 Kẹ l'ọ bụ ẹge ono, bụ:
e -gude mini ẹra-eswi;
e meta iya manụ-buredu,
eeku Bọta, abuje;
a -swikpoo imi aswikpo;
yọ wufuta mee;

bù ẹge búkwaphu;
a -kpalia iphe-eghughu; okfu ada.”

31

Ọnu-okfu eze, bú Limẹlu

- 1 Ọwaa bú okfu mmamiphe
eze, bú Limẹlu.
Okfu ọwaa bú okfu
mmamiphe, nne iya ziru iya:
- 2 “Byiko nwa mu.
Nggube nwa ọphu,
shì mu l'ẹpho;
nwa, mu kwetaru l'ụkwa iphe.
- 3 Be ezikwa ike ngu
l'ome kẹ nwanyi!
Be ewokwaru onwongu
haaru ndu ono,
emebyije ndu eze ono.
- 4 Byiko Limẹlu; ẹ tọ búkwa kẹ ndu eze.
Ọngu mẹe ta gbakwa ndu eze.
Ẹ tọ gbakwa tẹ mẹe,
eme l'ẹnya guje ndu ishi.
- 5 E -menyaa; ẹphe ngua mẹe;
zahaa iphe ekemu kfuru;
nafu ndu eemegbu
emegbu ikpe, du maa, gbaru ẹphe.
- 6 Nu ndu ala l'iyi mẹe, eme l'ẹnya;
nggu anu ndu aphu byaru mẹe;
- 7 t'ẹphe ngua; zahaa ẹge ọ duru ẹphe.
Mbù; t'ẹphe ba anyatahe
iphe-ẹhuka, byaru ẹphe.
- 8 Dzoje ọdzo ẹhu ndu ono,
ẹ-ta dujedu ike ọdzo ọdzo
ẹhu ẹphe ono
Dzojeeru unwu-ogbe iphe gbaru ẹphe.
- 9 Kfuje iphe gbaru ngu l'ekfukfu;
nggu ekpeje ikpe nhamunha.
Gbajeru ndu ukpa yele ndu
ẹ to nwedu ẹge ọ ha ẹphe ọdzori.”

Nwanyi umere oma

- 10 Nwanyi, bú ọkpobe nwanyi;
?bù onye a-cho-vughe iya?
Egbe nwanyi ono kakwa
mkpuma, vu oke aswa ire.
- 11 Nji iya egudeje ire iya ẹka;
ọphu ọ dudu ọkpobe
iphe akọ iya ụko.
- 12 Iphe-oma be
oo-walatajeru nji iya.
Ẹ too wolatadu iphe-emeka;

- jeye l'oge nka-ezekuna nk'iya.
- 13 Ọfofoje ẹji aturu yẹle owu;
fọta ndu ọphu dọ mma;
gude ekwe ẹkwa; yo he iya uhere.
- 14 Egbe nwanyi ono du
l'ọ bu ụgbo-mini ndu agba ikike ngho;
kẹ l'oojeje ẹke teru ẹnya
je akpata nri.
- 15 Ootehuje lẹ gerigeri nchi-aboḥu;
mee nri; doberu ndibe iya;
bya ekeeru unwu-mgboko,
ẹphe l'iya bu ọru.
- 16 Ooleje ẹnya ọkpobe alị; zua;
bya egude okpoga,
o jetaje kọo mgbo vayinu.
- 17 Ọ -noje ozi iya kẹ kerere lẹ phururu;
Ẹka eshihuje iya ike l'ozì.
- 18 Ngho, ọogba;
bẹ ọogbaje iya rita iya uru;
Ọphu iphe-ọku iya
anyihudu ẹnyashi mgburumgburu.
- 19 Oo gudeje ẹka iya gbaa òwúú;
gude ẹka iya kwee ẹkwa l'onwiya.
- 20 Ọ saje ẹka l'emere ndu
ukpa mẹ ndu ẹ tọ dudu
ẹge ọ ha ẹphe iphe-oma;
- 21 Teke oyi atsushi ike;
b'ẹ tọ kpajedu ishi;
kẹle ndibe iya b'ọ
dzushiwaru uwe oyi.
- 22 Oogudeje ẹka iya
kwee ẹkwa, ọotoje l'iphe-azẹe ya.
Uwe iya bu ọkpobe ẹkwa
ọcha yẹle k'uswuswe.
- 23 Nji iya bẹ aakwabeje ugvu
k'iche l'obu-edukfu l'ẹke
ndu bu ọgurennya mkpukpu dzuru.
- 24 Oogudeje ẹka iya kwee uwe ọcha;
dobe l'ere.
Ọ bu iya bẹ ndu agba ngho
azutaje iphe oke-l'ukfu.
- 25 Ọkpehu yẹle ọdu ugvu;
bẹ tsoru iya ẹhu;
Oo-mekochaa mụmua
ọnu-ọchi l'uzo ifu.
- 26 Oogudeje mmamiphe ekfu okfu;
ẹge ono b'ọ buje;
ọ -kpọ-ziru madzọ ọzo;
yọ buleruphu ọkpobe
iphe b'ọ zije onye ọbu.

- 27 Ndibe iya be ooswijeru
eswiru; eleta ephe enya;
Ophu enyiru anodu iya.
- 28 Unwu iya awu-lihuje;
kua ya onye a goru onu-oma.
Nji iya l'ekukwa iya phu
ege ono; l'aja iya ajaja.
- 29 "Le mgboko owaa;
gbaa mgburumgburu;
be unwanyi, eme iphe,
du mma; du uguv jikwaru ejiji.
O bu l'oo nggubedua kakota iya ephe!"
- 30 Odu uguv l'enya
eduswejekwa madzu;
oma-mma aburu
iphe e-ta kpojedu ukfu.
Obenu le nwanyi,
atsu Ojejoje egvu;
be gbaru t'a jaa ya ajaja.
- 31 Bua ya obunggo, gbaru iya nu;
Mbu t'ozu, o gude aka iya eje mekwaa
t'e tua ya epha l'obu-edukfu.

O-zi-iphe

¹ Owaa bu olu O-zi-iphe; mbu nwatibe Dévidi, bu eze le Jerúsalemu.

² “Iphemiphe obule bu ori aphu! Iphemiphe obule bu ori aphu!” Ono iphe O-zi-iphe ekfu. ³ ?Bu ngunu bu uru, madzu erita l'iphe bu akanya, oose le mkpuli enyanwu-a? ⁴ Ogbo owaa -lufuta; yo tsee; laa. Ogbo odo etso iya. Obenu le mgboko anodujelephu ege o no. ⁵ Oobuje; enyanwu -hata; yo chia; nyihu. Yo gude oso laphu azu l'eke o shije hata. ⁶ Pherephere epheje laa ohuda. Yo pheru laa isheli. Yo phee mgburumburu mgburumburu; laphu azu l'eke o shi. ⁷ Iphe bu nggele, nonu atsoje tsoba l'eze enyimu. Obenu l'enyimu te ejijedu ejiji. Yo buru eke nggele shi tsoku; be ootsolataje azu. ⁸ E to nwedu iphe e-ta akpatajedu ike agvugvu; k'ophu bu le madzu ta atu-ghedu onu iya. Enya te elenyajekwaa iphe; su le ya te elehedu; ophu nchi 'anunyajekwaa iphe; su le ya ta anuhedu. ⁹ Iphe nohawa nu; bukwa iya phu emekochaa nodu. Yo buru iphe ono, e mejhawa nu ono; be ee-me odo. E to nwekwa iphe bu iphe ophungu le mkpuli enyanwu-wa. ¹⁰ ?O nweru iphe nonu, madzu e-gbe su: “Lenu! L'iphe owaa kwa iphe ophungu.” O gbe noduhaakwaru; be ogbo nk'ayi byaderu. ¹¹ Ndu ophu nohawaru nu; b'e t'a anyatajehakwa. Ndu ophu abyanu; be ogbo ophu, tso iya nu; ta anyatakwa iya phu.

Mmamiphe bu iphe-mmanu

¹² Mbèdua, bu o-zi-iphe-a shikwa buru le Jerúsalemu; buru eze ndu Ízurelu. ¹³ Mu eworu obu mu zia; te mu mua iphe gude mmamiphe; chofuta iphemiphe obule, eme le mkpuli igwe-wa. O bulephu nsegbu-akanya; be Nchileke meru doberu unwu eliphe t'ephe seje. ¹⁴ Mu lewaru enya l'iphemiphe obule, eme le mkpuli enyanwu-wa; phu l'ephe l'ephe ha bu ori aphu. O du l'o bu onye achi pherephere oso. ¹⁵ Iphe gberu nggo b'e te emeghekwa t'o k'furu nhamunha;

ophu 'a gu-ghedu iphe e-ta nodu nu l'ogu.

¹⁶ Mu byawaru bya aria oriri l'onwomu; su le mu mawaru mmamiphe nshinu; maswetakota iphe bu ndu vuhawa mu uzo buru eze le Jerúsalemu. E to nwedu ege mmamiphe; me okwenya jeru iya, mu ta mahadu. ¹⁷ Mu abya efube ifu; gvulaha enu mmamiphe; t'o doo mu enya; mbu te mu maru iphe du iche l'ogvu-ememe yele ome-eswe. Iphe mu mutaru aburu l'iphemiphe obule ono du l'o bu ochi pherephere oso. ¹⁸ Ishi iya aburu l'iphe oke-mmamiphe ewotaje bu oke-nggumaphu. Yo buru ege madzu aka oma iphe l'eje; bu ege aphu a-nodu aka iya atsotso.

2

Ehu-otso-ena bu iphe-mmanu

¹ Mu abya aria l'ime obu mu; su: “Te mu daedu ome t'ehu tsoo mu ena; maeduru ege o du-tabe mma.” Obenu le mu megeeru bya amaru l'o bukwaphu ori aphu.

² Ochi ochi; be mu phukwaruphu l'o bu ome-eswe. Mu abya elee enya l'ehu-otso-ena; ji: “?Nanu uru, madzu erita iya?” ³ Mu abya esede t'o doo mu enya; mbu iphe a-karu madzu le mma; le nwa teke ophu o nokwadia le mkpuli igwe owaa. Mu abya eye aka le mee; k'ophu mu a-ma iphe o bu; mbu ome-eswe; teke mbèdua l'onwomu ta budu onye eswe.

⁴ Mu abya eye aka l'oke akanya; kpushiaru onwomu ulo; gbashia mgbo vayinu.

⁵ Mu agbashia mgbabu; kpushia eke aanoduje atuta ume ye iya; dzashia oshi-omi, du iche l'iche ye iya. ⁶ Mu abya atushia okpuru, ee-gudeje agba mini l'oshi, mu yeshiru.

⁷ Mu abya agbashia ohu ndu k'unwoke; me ndu k'unwany; yeru ohu ndu ophu a

mushiru mu l'ufu. Mu nweshiru eswi; nweru elu; karia iphe bu ndu ophu vuhawa mu uto buru eze le Jerusalemu. ⁸ Mu abya akpaa mkpola-ocha; kpa mkpola-ododo; mewaru eku, shi l'eka ndu eze; me l'eka ndu ohodo. Mu abya afo ogbo-egwu ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; byakwaphu bya eworu unwanyi emeje t'ehu tso unwoke ena dophee onwomu mgburumburu.

⁹ Ya abya akakota iphe bu ndu eze, vuhawaru mu uto chia Jerusalemu l'ephe ha; gudekwaru mmamiphe mu ege mu gude iya. ¹⁰ E to nwe du iphe enya mu phujeru; yo gua mu agugu nahujeru mu nu. To nwekwanu iphe mu maru, e-me t'ehu tso mu ena, mu hajeru ememe. Yo buru iya bu uru, mu ritaru l'akanya, mu ese. ¹¹ Mu abya atoo nwehu gbua igo l'iphemiphe obule ono, mu meru ono; yeru ophu mu gude eka mu seta; mekpoo iphemiphe obule, mu seru akanya iya; bya aphu l'iphemiphe obule ono toko buru ori aphu; du l'o bu onye achi pherephere oso; l'e to dudu uru, madzu ritaru le mkpuli enyanwu-wa.

Mmamiphe; me ome-eswe bu ori aphu

¹² Ya ndono; mu abya ezia obu l'ali; rilahaa ke mmamiphe; ogvu-ememe me ome-eswe. ?Bu ngunu odo; be onye eze ophungu e-me, e-ta bu du iphe eze odo mehawaru? ¹³ Mu abya aphua le mmamiphe ka ome-eswe mma; ege ono, iphoroo ka ochi mma ono. ¹⁴ Onye maru mmamiphe bu enya b'o gude aphu uto; onye eswe eru mgboko oru-ishii. Mu abya aphua l'ephe ebo ono toko nodu l'odu-oshi lanu: l'o bu iphe meru onye ophu emeje onye ophu.

¹⁵ Mu abya aria l'obu mu; su: "L'o bu iphe meru onye eswe e-me mu. ?Nahunu uru, mu ritaru le mu bu maru mmamiphe?" Mu abya aria ya l'okpoma mu; su: "L'iphemiphe obule ono tokokwa buru ori aphu." ¹⁶ L'o bu ege a zaharu onye maru iphe bu ege aa-zaha onye eswe; l'e to dudu ege aa-no-be; a zahaa ephe ebo. Yo buru ege onwu gburu onye eswe; be oo-gbu onye mmamiphe.

Akanya bu ori aphu

¹⁷ O bu iya meru iphe ndu du mu ashii; ke l'iphemiphe obule, eeme le mkpuli enyanwu-wa toko akpatsu mu aphu. Iphe ono toko buru ori aphu; buru ochi pherephere oso.

¹⁸ Iphe bu akanya, mu seru le mkpuli enyanwu-wa dukotakwa mu ashii; ke l'o bu onye ophu e-tsota mu nu; be mu e-mekochaa haaru iphemiphe obule ono; ¹⁹ l'e b'o du onye maru: onye obu; ?oo-bu onye maru iphe; t'oo bu onye eswe. Obenu l'o bu onye ono, e-tsota mu nu ono; be e-nwekotaru iphemiphe obule ono, mu doru enya edodo see eza iya le mgboko-a ono. Onanu kwaphu ori aphu. ²⁰ Mu abya atalahaa onwomu uta; su: ?Bu ngunu meru iphe mu ese akanya le phu le mkpuli enyanwu-wa? ²¹ Le madzu egudeje mmamiphe; gude okwenya; me nka see akanya. E -megee; yo buru onye e-te eridu aphu iya b'o se iya edoberu. Onanu kwaphu bu ori aphu; buru ejo iphe ha nshinu. ²² Mbui; ?bukpo ngunu; be madzu erita l'akanya; me photophoto, ooku; l'erigbu onwiya l'aphu ozi, ooje le mkpuli enyanwu-wa. ²³ Ke l'oge, madzu no ndu; b'o nokota l'iphe-ehuka; ozi, ooje aburu ozi aphu; mbukponu me l'enyashi; be egomunggo ta nodu iya l'ekalanu. Onanu kwaphu ori aphu.

²⁴ E to dudu iphe ka le madzu eri; l'angu ege du iya mma l'iphe o setaru l'akanya. Ono; be mu lekwaruphu enya; phu l'o shi Nchileke l'eka; ²⁵ kele ndege e to buru Nchileke; ?bu onye g'a-phuje iphe oo-ri. Temanu; ?bu onye; be ehu g'anodu atso ena? ²⁶ Onye eme iphe du Nchileke mma; be onuje mmamiphe; nu iya iphe-odo-enya; nu iya ehu-otso-ena. Obenu l'onye, bu ejo madzu b'o lojeru ifu ye l'okpa eku doberu ndu eme iphe du Nchileke mma. Onanu abukwaruphu ori aphu; buru ochi pherephere oso.

3

Iphemiphe obule nweru ògè

- ¹ Iphemiphe obule nweru ògè;
mbụ l'iphe bụ iphe,
eeme ememe lẹ mkpuli
igwe ọwaa nweru ògè:
- ² Ògè ọmu madzụ nọ;
ògè anwụhu anọdu.
Ògè omebe iphe l'alị nọ;
ògè ọkpata iphe anọdu.
- ³ Ògè egbugbu nọ;
ògè ome t'a kọrohu anọdu.
Ògè ọkukposhi iphe akukposhi nọ;
ògè ọkpu iphe akpukpu anọdu.
- ⁴ Ògè ọra ẹkwa nọ;
ògè ọchi anọdu.
Ògè ọgu aphụ nọ;
ògè ote egvu anọdu.
- ⁵ Ògè otufashi mkpuma nọ;
ògè ọtutukobe mkpuma anọdu.
Ògè ọnmata akpa nọ;
ògè ba anma akpa anọdu.
- ⁶ Ògè ọcho iphe achọcho nọ;
ògè oswe ọnya l'iphe anọdu.
Ògè ọkwakobe iphe nọ;
ògè otufashi iphe anọdu.
- ⁷ Ògè ọlakashi iphe alakashi nọ;
ògè ọgbakwa iya agbakwa anọdu.
Ògè ọnodu nggijingiji nọ;
ògè oye okfu okfu anọdu.
- ⁸ Ògè oye obu nọ;
ògè ọdu ashị anọdu.
Ògè ọgu nọ;
ògè ẹhu-agu anọdu.

⁹ ?Bu ngunu bụ uru, onye akanya erita l'akanya, oose? ¹⁰ Mu phukwaru ivu, Nchileke boru unwu eliphe. ¹¹ Lẹ Nchileke doru ọnya ndo; mee iphemiphe obule dobetsua l'ògè iya. Yọ bya emee madzụ t'ooritaje ojejoje. Obenu lẹ madzụ ta dudu ike ọmaeberu iphe Nchileke meru; tsube l'ishi jeye l'ẹke o jeberu. ¹² Mu amaru l'ẹ tọ dudu iphe ọdo, katsuaru madzụ mma ọdo, ẹ-ta bụdu t'ẹhu tsoje iya ẹna; yo meje iphe dudu mma teke ọ nọ ndzụ. ¹³ T'onyenonu riye ẹge ọ gu iya; yọ nguje ẹge ọ gu iya; akanya, oose edzuaru iya. Ọ bụ onanu bụ iphe-ọma, shi Nchileke l'ẹka.

¹⁴ Iphe doru mu ọnya bụ l'iphemiphe obule, Nchileke meru; a-nọ jeye lẹ tutu yoyo. Ẹ tọ dudu iphe ee-yekwa iya eyekwa; tọ dudu ọphu ee-wofu iya ewofu. Iphe meru iphe Nchileke meru iya ẹge ono bụ k'ọphu madzụ e-gude iya atsụ yẹbe Nchileke egvu. ¹⁵ Iphe bụ iphe nonu shihaakwa nọdu. Iphe bụ iphe a-nọdu nọ nọhaakwa. Yọ buri Nchileke emeje t'a nyata iphe shi nọduhawanu.

Ejo iphe jiru mgboko

¹⁶ Ma abya aphua iphe odo le mkpuli enyanwu-wa: L'eke gbaru t'e kpee ikpe, du maa bu akirishi b'a phuru iya. Eke a g'aa-nodu eme iphe vudo nhamunha bu ejo iphe b'a no iya eme. ¹⁷ Mu aria; su: "Le Nchileke e-kpee ndu doberu eka ndoo; le ndu akirishi ikpe; ke l'iphemiphe obule nweru ogè nk'ia; iphemiphe obule, eeme ememe enweru teke eemeje iya." ¹⁸ Mu abya aria odo; su: "Le Nchileke adatajeka madzu adata; gude koshi ephe l'ephe l'anu-egu-egbudu bu iphe lanu." ¹⁹ O bu ege o du madzu b'o du anu-egu-egbudu. O bu iphe lanu toko ephe ebo swiru; ke l'o bu ege onwu egbu madzu; be oogbu anu-egu-egbudu. Yo buru ege ophu atu ume; be ophu atu. Madzu te gbe kadu anu-egu-egbudu mma. Iphemiphe obule toko buru ori aphu. ²⁰ Ephe l'ephe ha toko ala l'ekalanu. Ephe l'ephe ha tokoru shi l'aja. Yo buru l'aja; be ephe chiko ala. ²¹ Bu onye maru me ume madzu; ?oolaje l'eli l'oswiya; k'anu-egu-egbudu ala l'ali. ²² Ya ndono; mu eleebe enya l'iphe ono; phu l'e to nwedu iphe odo, karu madzu mma odo; gbahaa t'ehu tsoje iya ena l'akanya, oose; ke l'o bu iya bu okè-iphe iya. Ishi iya aburu; ?bu onye ha k'odulata iya azu; t'o phu iphe e-me nu teke o gbeshitsuaru.

4

¹ Mu abyakwaphu bya elee enya; phu ehu, unwu-eliphe akpa ibe ephe le mkpuli enyanwu-wa. Mu abya aphu enya-mini ndu aakpa ehu; to nwe onye a-su ephe gberuma. Yo buru ndu ono, akpa ephe ehu ono; be ike no l'eka. Obenu l'ephebedua te nwedu onye a-su ephe gberuma. ² Mu asu le ndu ophu onwu gbuwaru; bu iya bu ndu ophu nwuhwaru anwuhu; be ehu kakwa otso ena; me le ndu ophu nokwadu ndu. ³ Obenu l'ime umadzu ebo ono; be onye ophu nk'ia ka mma bu onye ophu e-ta amudua amumu; mbu onye ono, e-ta phudua ejo iphe eemebe le mkpuli enyanwu-wa.

⁴ Ya ndono; mu aphu l'iphe bu akanya, madzu ese; me iphemiphe obule, madzu dzutaru edzuta tokoru shi l'okopho, madzu ekoru ibe iya. Onanu abukwaruphu ori aphu; buru ochi pherephere oso. ⁵ Onye eswe achijeru eka ye l'ifu utakfu; taa nvo-eka iya. ⁶ Obenu l'o kakwa mma l'e nweru iphe jiru ogbogbo-eka lanu; ehu adu madzu agu; me l'a kwaru l'ose akanya; t'eka labu ji, bu ochi pherephere oso.

⁷ Mu abyaka bya aphua l'iphemiphe obule le mkpuli igwe owaa bu ori aphu: ⁸ O nweru nwoke ophu, bu onye nkinyi: e to nwedu nwata nwoke; to nwe nwunne ke nwoke. Obenu l'e to senyajedua akanya t'ike gv iya; ophu iphe o setaru 'edzuedu iya edzudzu. Ophu o nwebudua mboku, o jijeru onwiya: "?Bu onye; be ya eriru aphu owaa? ?Bunua ngunu meru iphe ya anashi onwiya ehu-otso-ena ege-a?" Onanu kwaphu ori aphu; buru nsegbu-akanya.

⁹ Odu ebo kakwa mma; me l'odu nkinyi; ke l'umadzu labu a-kakwa onye lanu oseta iphe. ¹⁰ Ke l'onye lanu -daa; ibe iya a-palia ya; olobu; nshoo onye nkinyi; kele teke o daru b'e to nwedu onye a-pali iya nu. ¹¹ Odo bu l'umadzu labu -zeru l'oshi; be ehu a-ka ephe ovo oku. Obenu l'onye lanu -zeru nkinyi iya; ?nanu ege ehu e-shi evo iya oku? ¹² O -buru onye lanu; be ee-mekputaghekwa iya. Obenu l'a -du ebo; b'e te emekputaghekwa iya; ke l'okpukpu, a jigbaru eto swia; be agbabu iya dukwa ehuka.

¹³ Nwokorobya, e-te nwedu iphe; maru iphe kakwa mma; me l'ogurennya, bu eze; to nwe egomunggo; buru o-kfu-nk'ia; anu nk'ia; ¹⁴ m'o -ruhuru nwokorobya obu shi l'oka-mkporo; m'o bu l'ufu ndu ukpa bya aburu eze. ¹⁵ Mu elee enya; phu l'iphe bu madzu le mkpuli enyanwu-wa hehuwaru tsoru nwokorobya ono, onye eme te ya nodu l'ozori nwoke ogurennya ono. ¹⁶ Ndu wu-lihuru tsoru iya bukwa 'aguta aguta. Obenu l'ogbo ophu e-mekochaa bya nu te ekwedu l'o nweru iphe nwokorobya ono meru, du mma. Onanu abukwaruphu ori aphu; buru ochi pherephere oso.

5

Tsuje Nchileke egvu

¹ T'anya rukwa ngu alì teke i je l'eze-ulo Nchileke. O kakwa mma t'i je angabẹ nchi; mę l'o je ogwo eja onye eswe; kele ndu eswe ta amadu teke ephe eme eji. ² T'ire ba atsunukakwa ngu nko; ophu iimenukakwa egwegwa okfu okfu l'ifu Nchileke; kele Nchileke bukwa l'imigwe; nggubedua anodu le mgboko-a. Oo ya bu; t'i gujekwa okfu ngu ogu. ³ O bu ege aaroje nro teke aari oriri nshinu bu ege mkpokoro okfu ahaje nshinu l'igweligwe okfu. ⁴ Teke i kweru Nchileke ukwa; be edokwa iya l'ulori ememe; kele ndu eme eswe ta adujekwa Nchileke mma. Mekwaa iphe i kweru ukwa iya. ⁵ O kakwa mma l'e tii kwedu ukwa ilile; mę l'i kweeberu iya; ti mehe iya. ⁶ Be ekwekwa t'onu ngu duba ngu l'iphe du eji. Ophu i sukwa onye eje ozi l'eze-ulo Nchileke l'ukwa, i kweru bukwa onu garu ngu uga; ke l'iphe ono nwekwaru ike ghua Nchileke eghughu; yo mebyishia iphe i mekotahawaru. ⁷ Nro -ghata l'igwe; mkpokoro okfu azaa azaza. Oo ya bu t'i gbe tsujekwa Nchileke egvu.

Ēku bu iphe-mmanu

⁸ I -nodu le mkpukpu; phua l'unwu ogbee; be aakpa ehu; t'e ekpe ikpe, du maa; t'e meru madzu iphe gbaru t'e meeru ephe; t'e b'o dukwa ngu biribiri; ke l'onye, ha nshinu; be onye odo, ka nshinu anodujekwa muberu enya. Obenu l'o nwejekwaphu ndu odo akakotaje ephe ebo ono nshinu.

⁹ Iphe e meberu l'ali; be uru iya bukwa k'onnyemonye obule. O kwaphu ege ono; be eze l'onwiya eritajekwaphu uru l'iphe egwotaru l'egu.

¹⁰ Onye yeru okpoga obu; b'e to nwekwa egbe okpoga, oo-kpata, e-dzuru iya nu. Ege ono kwaphu b'o du onye yeru eku obu: uru, o ritaru iya te edzujekwa iya. Ono bukwaphu ori aphu. ¹¹ Oobuje eku abya; ndu e-ri iya nu abyakwaphu. ?Bu uru ngunu b'o buru onye nwe iya nu e-ta buleduaphu t'o le iya l'anya? ¹² Onye akanya; be mgbenya iya e-gujekwa egugu; m'o -riru nshinu; m'o -riru nwanshi. Obenu l'oke eku akpojekwa onye nwe iya nu mgbenya.

¹³ O nweru akpamara, mu phuru le mkpuli enyanwu-wa: L'eku; be onye nwe iya nu kparu dobe; yo buru iphe agbuswashi iya ehu. ¹⁴ Obenu l'a nonyaaru; eku ono l'o ha alakota l'iyi; k'ophu bu l'e to nwedu ophu o haru nwatibe iya. ¹⁵ L'o kwa ege o gba eka; shi l'epho nne iya; bu ege oo-gba iya la. E to nwedu iphe shi l'akanya ono, oo-gude ala. ¹⁶ Owaa bukwaphu ejo akpamara: Mb'u l'o bu ege o du bya; bu ege oo-du ala. ?Bu uru ngunu b'o ritaru l'akanya, o seru doberu pherephere? ¹⁷ Ndzu iya b'o nokotaru l'ishirishi; nodu l'iphe-ehuka takota kpokpokpo; l'iwe.

¹⁸ Yo bya edoo mu enya l'o du mma te madzu rijee; yo ngua ege du iya; tusaru ehu l'akanya, oose le mkpuli enyanwu-wa le nwoge ophu Nchileke nuru iya; ke l'o bu ono bu okè-iphe iya. ¹⁹ Odo aburu l'iphe bu onye, Nchileke nuru eku; mę iphe-enweru; bya anu iya ike, oo-gude ria ya; mbu onye duru ike nata okè ophu o keru nu iya; t'ehu tsojekwa onye ono ena l'akanya oose; l'ono kwa iphe-oma, shi Nchileke l'eka. ²⁰ Egbe onye ono ta adukwa teke onoduje k'ori ege o duru iya; kele Nchileke emeje t'ehu ts'o iya ena tekenteke; ophu uzo 'adujedu iya k'ori oriri.

6

¹ O nwekwaruphu ejo iphe odo, mu phuru le mkpuli enyanwu-wa. Iphe ono aburu iphe anyi-gbu madzu anyi-gbu: ² Le Nchileke emeje te madzu nweru eku; mę iphe-enweru odo; bya emekwaa ya phu t'o buru onye, aakwabẹ ugu; k'ophu bu l'e to nwedu iphe agu iya nu, ako iya uko. Obenu le Nchileke te ekwejedu t'o ria ya; yo bu-chiaru onye ohodo e-ri iya. Ono bukwaphu ori aphu; buru akpamara.

³ O -buru lẹ madzụ mụshiru unwu; mụta ẹphe ụkporo ise; bya akaa nka lilihu alilihu; to ri ẹku ono, o seru akanya iya ono; te li iya ọkpobe elili; bẹ mbedua sụkwaru lẹ nwa, nọ nne iya l'ẹpho nwuhu kakwa iya mma. ⁴ Egbe nwata ono; bẹ ije, ọ byaru bụkwa ori aphụ; kẹ l'ọ laru l'abalị ishi. Nwata ono; bẹ ẹpha iya phuhuru l'ẹkpuru-ọchi. ⁵ A makwaru-a lẹ nwata ono ta phudu ẹnyanwu; to nwe iphe ọ maru. Obenu l'ọ ka nwoke phụ onweru ẹhu-agu; ⁶ m'ọ -ruhuru nwoke ono kaa nka nọ-sweta unu afa ise; to ri ẹku, o setaru; kẹ l'ọ ẹkalanu; bẹ ẹphe chiko ala.

⁷ Iphe bụ akanya, madzụ ese esese bụkwa onu b'e seru iya. Obenu l'onu te erinyajedua; sụ l'ọ jiwaru iya. ⁸ ?Bụ ngunu; bẹ onye maru iphe gude ka onye eswe? ? Bụ ngunu; bẹ onye ụkpa erita l'ọ maru ojibe onwiya ejibe l'ifu madzụ? ⁹ Iphe madzụ gudewa l'ẹka kakwa mma; mẹ l'ọphu agụ iya agugu enweru. Ono bụkwaphu ori aphụ; buru ọchi pherephere ọso.

¹⁰ Iphe bụ iphe nonu nwehaakwaru ẹpha; iphe madzụ bụ b'a mahaakwaru l'ọ iphe ono; bẹ ọo-buru. Madzụ; ?l'oo-je ọbaru onye ka iya nụ mbà ọo. ¹¹ Okfu -paa l'igwe; mkpọkoro iya aka nshinu. ?Nanu uru, madzụ ritaru l'egbe iphe ono? ¹² Ndzụ madzụ dū mkpirikpi; to nwe iphe ọ bụ. Oophuhuje l'ọ bụ nwonyonyo ?O nweru onye maru iphe e-menu mẹ madzụ nwuhutsua?

7

Mmamiphe

¹ Ẹpha oma kakwa ọkpobe manụ-mbeleke; mbọku, madzụ nwuhuru aka mbọku, a muru iya amumu mma. ² Oje l'ulo-ẹkwa kakwa mma mẹ l'oje l'aji; kẹ l'anwuhu bụ iphe nọru madzụ kpa gboo. Tẹ ndu ọphu nọ ndzụ nyatajẹkwa l'ọ bụ ẹge ono b'ọ dū.

³ Aphụ kakwa mma; karia ọchi ọchi; kẹ l'eeshije l'oswinwu ifu; mee t'obu tusahụ madzụ atusahụ.

⁴ Ẹke obu onye maru iphe anoje bụ l'ulo-ẹkwa; obenu l'ẹke obu onye eswe anoje bụ l'ẹke eeri iphe.

⁵ Ọngabe nchị lẹ mba, onye maru iphe aba kakwa mma; mẹ l'ongabe nchị l'egvu, ndu eswe agụ.

⁶ Ọ kwa ẹge nkụ-ogvu anọduje agba kpingu kpingu kpingu l'ọku, eeshiberu ite bụ ẹge ọchi, onye eswe achi aduje. Ono bụkwaphu ori aphụ.

⁷ Onye maru iphe l'eme madzụ mmegbu bụakwa onye eswe; yọ buru ẹge ono; bẹ ẹka-azụ emebyije obu madzụ.

⁸ Teke e megewaru iphe emege kakwa mma; mẹ lẹ teke aawata iya awata.

Ọta nshi aka mma; mẹ l'oku onwonye ekuku.

⁹ Ba abukwa onye obu-ọku; kẹ l'ọ kwa onye eswe edoje okfu l'okpoma.

¹⁰ Ba asukwa: “?Bunua ngunu meru iphe oge ndiche ka mma; karia nta-a?” Ishi iya aburu l'egbe aji ono bụ aji eswe.

¹¹ Ọ kwa ẹge ẹku, shi lẹ nna sweeru nwa dū; bẹ mmamiphe dukwaphu. Mmamiphe egbochitaje onye nweru iya nū ¹² ẹge okpoga egbochitaje onye nweru iya nū. Obekwanu l'ẹke mmamiphe gude ka bụ l'onye nweru iya nū akajẹ nka.

¹³ Lewaru ẹnya l'ọru Nchileke: ?Bụ onye a-dū ike mee iphe Nchileke meru; yo gbee nggọ t'ọ bya evudo nhamunha? ¹⁴ Ụboku -duru ngu lẹ mma; tejekwa ẹswa; ụboku -dukwanuru ngu lẹ njo; nyatakwa l'ọ bụ Nchileke, meru ụboku oma; kwaphụ iya meru ejo ụboku. Ọo ya bụ l'ẹ to nwedu onye maru iphe a-muru iya nū l'uzo ifu.

¹⁵ Lẹ mkpọkoro ndzụ-wa, mu nọ-wa; bẹ mu tukookwa iphe-a ẹphe ẹbo phukota: Mu phukwaru onye doberu ẹka ndoo; yọ laa l'odobe-ẹka-ndoo ya; bya aphukwaaphu ejo madzụ; yọo ka nka; l'eme ejo iphe l'eje. ¹⁶ Be edobenukakwa ẹka ndoo; ọphu i manukakwa iphe. Ono kwa oye onwongu ọru ¹⁷ Ba abunukakwa ejo madzụ; ọphu i bụkwa onye eswe. ?Bụ ole bụ k'ogbu onwongu l'oge ngu ẹbe eru.

¹⁸ Ophu ka mma bu t'i gudeshia ophu iigude ike; ophu i hakwa ophu; ke l'onye atsu Nchileke egvu; be iphe oome ekejekwaru iya.

¹⁹ Mmamiphe emejekwa onye maru iya nu t'o ka umadzu iri, achị mkpukpu ike.

²⁰ E to dukwa madzu nwigbaleke-oma, no le mgboko-a, a-su le ya doberu aka ndoo; le ya te mebua iphe du eji.

²¹ Ba angabebekwa nchi l'iphe bu iphe ndiphe ekfu; odumeka; be iimekochakwaa nua l'eke nwozi ngu ekfuru ngu ejo okfu; ²² kele nggubedua l'onwongu makwaru-a l'i kfuwaru ndu odo ejo-okfu ugbo olemole.

²³ Iphemiphe obule-a; be mu gudewa mmamiphe lelee; ribua le mu a-maru iphe. Obenu le mu jeru iya okobe aka; ike ta du mu. ²⁴ Mu amaru l'iphe ono, bu mmamiphe ono noru ote-anya; bya adu ogvu ogvu; k'ophu bu l'e to nwedu onye adu ike achọ-vu iya. ²⁵ Mu abya efuberu mmamiphe ifu; bya eyeru ehu l'ome te mu maru: Mu a-chọ-vu mmamiphe; me ege iphe shi eje le mgboko-a; odo aburu te mu maru ege ome akirishi; me ome ririri; du-tabeswe.

²⁶ Mu aphua iphe ka anwuhu otso ile; mbu nwanyi, obu iya bu onya; buru ugbu, eegude ahata ndiphe. Eka iya du l'obu mkpakobe, oogudeje atuko onye, ooburu yele iya. O bu onye eme iphe du Nchileke mma a-nahu-ghe egbe nwanyi ono. Obenu l'onye iphe du eji; be oohataje l'onya iya. ²⁷ O-zi-iphe suru: "Ngabeduduphu! Owaa bu iphe mu phwaru: Mu ewotaje iphe lanu yekobe l'odo; chiko epe tughabe; ege ee-me te mu maru ege iphemiphe obule eje eje. ²⁸ Yo buru teke ono, mu achọ iya; to du iphe mu phuru ono; be mu phuru ndu du unu labu l'ukporo iri; yo buru nwoke lanu bu iya onye obu guru iphoro. E to dudu m'oo nwanyi lanu, mu phuru, bu onye obu guru iphoro l'ime epe. ²⁹ Iphe mu chọ-vuru nwenkinyi aburu le Nchileke meru madzu t'o buru onye obu guru iphoro. Obenu le madzu wataru ocho ejo uzo."

8

¹ ?Bu onye suru le ya bu onye maru iphe? ?Bu onye bu onye iphe doru anya? O kwa mmamiphe emeje t'ifu busahu madzu ebusahu; yo mekwaaphu t'ifu ba swinwushi madzu aswinwu.

Mejekwa iphe onye eze kfuru

² Mejekwa iphe eze suru t'e mee. Iphe kparu, iphe mu ekfu iya ege ono kwa l'i riburu l'ifu Nchileke l'ii-me iya. ³ T'e b'o vujekwa ngu ehu olufu l'ifu eze; ophu i vudojekwa l'iphe du eji; ke l'o bukwa iphe du iya mma; be oo-me ngu. ⁴ Keshinu o bu eze bu o -kfugee-o-gvu; ?bu onye ha k'oji ya iphe oome. ⁵ Iphe bu onye, eme iphe eze kfuru be mkpa taa kpakwa; nji taa ji iya. Yo buru onye maru iphe; be maru teke oo-me iphe o kfuru; me ege oo-gude mee ya. ⁶ A makwarua l'iphe-ehuka, madzu eje; ka iya ekuku. O bu l'iphemiphe obule nwekwaru ogè; bya enweru ege eegudeje eme iya. ⁷ Keshinu ophu madzu ta madu iphe e-me echile; ?bukwanu onye; a-su iya l'oo iphe e-mekochaa mee ndo-o. ⁸ E to dudu onye a-du ike lo-gudeghee pherephere, bukwa nu ege e-to dudu onye a-du ike gudeghee ndu iya mboku, anwuhu byaru. O bu ege e-to nwedu onye aagufuje t'e b'o tso je ogo teke ogo daru; bu ege e-to nwedu l'ome iphe du eji ahaa ndu eme iya nu.

Ejo madzu; l'onye, doberu aka ndoo

⁹ Iphe ono l'o ha; be mu phkotaru teke mu woru egomunggo zia l'iphe bu iphe eme le mkpuli enyanwu-wa. Mbu l'o nweru teke ndu ishi anoduje emegbu ndu no epe l'eka emegbu. ¹⁰ Mu abya aphua eke eeli ndu akirishi; mbu ndu ono, shi anoduje agba evuze evuze l'eze-ulo Nchileke; aajakposhi epe l'ime mkpukpu ono, epe shi nodu eme ejo iphe ono. Ono bukwaphu ori aphu.

¹¹ Oriri ejo iphe jiru ndiphe obu; okfu l'ẹ ta ahùjedù ẹphe àhùhù ọphu ẹphe mehawaru. ¹² Ẹ to nwekwa mẹ ejo madzù; ?o meru ejo iphe ugbo ụkporo ise; bya akaa nka yeru iya; iphe mu maru bu l'onye atsù Nchileke egvu; l'akwabẹ iya ugvu; bẹ ọo-karu lẹ mma. ¹³ Obenu lẹ ndu akirishi b'ẹ to nwedu iphe ẹphe byiberu ẹka ekeru nù. Ẹphe ta aka nka; okfu l'ẹphe ta atsùdu Nchileke egvu. ¹⁴ O nweru aphù ọdo, eeri iphe lẹ mgboko: Iphe ọbu bu lẹ ndu doberu ẹka ndoo anatajẹ ụgwo, a ga akfù ndu ejo madzù; ndu ejo madzù anata iphe gbaru ndu doberu ẹka ndoo. Ono; bẹ mu sùkwaruphu l'ọ bu ori aphù.

¹⁵ Ọ bu iya; bẹ mu sùru l'ọ ka mma t'ẹhu tsoje madzù ẹna; kẹ l'ẹ to nwedu iphe ọdo, karu madzù mma ọdo lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa, ẹ-ta bụdu t'o riije ẹge ọ guru iya; ngua ẹge ọ guru; ẹhu atsoje ya ẹna. Ọo ya bu; ẹhu-ọtso-ẹna aburu nk'iya l'akanya, oose lẹ ndzù-a, Nchileke nuru iya lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa.

¹⁶ Teke mu woru egomunggo zia l'ẹge ee-me tẹ mu maru iphe bu mmamiphe; mẹ t'o doo mu ẹnya; mbù iphe bu akanya, madzù ese lẹ mgboko-a; mbù ẹza ono madzù seru eswe; l'enyashi; mgbenya arùhu iya ono; ¹⁷ bẹ mu bya aphua iphemiphe ọbule, Nchileke meru; maru l'ẹ too nwedu onye iphe eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa edoebe ẹnya. Ọ bu oswi-okfu lẹ madzù e-me nta; mee imo t'iphe doo ya ẹnya; obenu l'ẹ too dodu iya ẹnya. Mbù l'onye mmamiphe -sù lẹ ya maru iya; b'ẹ to dokwa iya ẹnya ọkpobe edodo.

9

¹ Mu abya awata ori iphe ono l'ọ ha; bya aphù lẹ ndu doberu ẹka ndoo; mẹ ndu maru iphe; mẹ iphemiphe ọbule, ẹphe eme bu Nchileke b'ọ nọkota l'ẹka. Obenu l'ẹ to nwedu onye maru ọphu e doberu iya: ?bu n-yemobu; t'ọ bu mkpòmashi. ² Ẹphe l'ẹphe ha bu iphe lanù amùkota l'ẹhu ẹphe; bu iya bu ndu doberu ẹka ndoo; mẹ ndu akirishi. Ọ bu ẹge ọ dù l'ẹhu onye eme ọhuma; b'ọ dù l'ẹhu onye eme eji; buri ẹge ọ dù l'ẹhu ndu edo nsọ; b'ọ dù l'ẹhu ndu ẹ-te edodu nsọ; buri ẹge ọ dù l'ẹhu ndu erije nte; b'ọ dù l'ẹhu atsù egvu ori nte. ³ Ọwaa bu iphe dù eji l'iphe bu iphe tuko amù lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: Iphe ọphu bu l'ọo iphe lanù tuko amù l'ẹhu onyemonye ọbule. Ọphu ka eji aburu l'ọo ejo iphe; mẹ ọgvu-ememe ejije madzù obu teke ẹphe nọ ndzù; e -megee; ẹphe alaa maa. ⁴ L'iphe bu onye nọ ndzù nwekwaruphu iphe oole ẹnya iya; kẹle nkuta, nọ ndzù kakwa agù, nwùhuru anwùhu mma. ⁵ Ishi iya aburu lẹ ndu ọphu nọ ndzù marua l'ẹphe e-mekochaa nwùhu. Obenu lẹ ndu nwùhuru anwùhu te nwedu ọphu ẹphe makwaduru; ọphu 'onwedu obunggo, ẹphe nwekwaduru; anyata b'ẹ te gbe anyatahèdu ẹphe ọdo. ⁶ N-yemobu ẹphe; ndumashi ẹphe; mẹ okopho ẹphe bukotawa ọ-garu l'azù. Ẹ to nwedu l'ẹphe eyekwadia ọnu l'iphe bu iphe eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa ọdo.

⁷ Ọo ya bu t'i je eria nri ngu l'ẹhu-ọtso-ẹna. Nggù egude ụngara ngua mẹe ngu; kẹ l'ọ kwa nta-a; bẹ iphe iime dù Nchileke mma. ⁸ Yejekwa uwe ọcha; ọphu ìhajakwa ọji manù, eshi mkpọ l'ishi. ⁹ Tẹ nggu lẹ nyee ngu, bu nwanyi ono, i yeru obu ono shimajakwa eshima l'iphe bu ẹge unu a-nọ-bebe ndzù lẹ mkpọkoro ndzù-wa Nchileke nuru unu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Ọ kwa ẹhu-ọtso-ẹna ono bu òkè-iphe ngu lẹ ndzù-a mẹ l'akanya ono, i segbu onwongu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. ¹⁰ Iphe bu iphe ẹka ruberu ngu; nggu egude ike ngu l'ọ ha mee ya; kẹ l'ili, ẹke ìla; bẹ ozi; idzu ẹge ee-me iphe; ọkwa-ẹnya; mẹ mmamiphe ta nọkwa.

¹¹ Mu abya aphukwaaphu iphe ọdo lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: L'ẹ tọ bụdu onye ka ọso agbataje ọso; tọ bu onye ike ka; bẹ emekputaje nù l'ọgu. Ẹ tọ bukwa onye ka mmamiphe; akajẹ onweru nri. Tọ bu onye, ka ọmaru iphe; akajẹ onweru iphe; ọphu ọ bụdu onye, ka ọmaru ẹkwo; bẹ iphe akajẹ agaru. Ẹphe l'ẹphe ha eketaje òkè l'iphe-oma; mẹ l'iphe-ẹhuka. ¹² Ọdo bu l'ẹ too nwedu onye amajẹ oge nk'iya. Ọ bu ẹge

ono, eegudeje ẹjo ụgbu hata ẹma; gude ọnya hata nwenu ono; bu ẹge ẹjo-uboku adakfutaje ndiphe bu ọphu awoje ẹphe kpachingu teke ẹphe te eledu ẹnya iya.

Mmamiphe kakwa ome eswe mma

¹³ Mu abya anodukwaphu le mkpuli ẹnyanwu-wa; phu iphe mmamiphe meru; yo du mu biribiri. ¹⁴ L'o nweru mkpukpu, ha nwanshi, ndu bu iya nu ta hadu nshinu. Eze, agburu-ehu no abya afuaru mkpukpu ono; gude ndu ogo yechia ya. ¹⁵ Yo nweru nwoke lanu, bu le mkpukpu ono. Nwoke ono bu onye ukpa; obu l'o bu onye maru iphe; buru iya mekocharu gude mmamiphe iya dzofuta mkpukpu ono. Obenu l'e to nwebua onye nyataru nwoke ono, bu onye ukpa ono. ¹⁶ O bu iya meru iphe mu suru: "Le mmamiphe ka agburu-ehu mma." Obenu l'onye ukpa b'e ta gubedu mmamiphe iya iphe; okfu iya ta du onye eye iya onu. ¹⁷ Okfu onye maru iphe toru nwehu kfu kakwa mma ongabe nchi; me le gbagbagba, o ra mbu onye ishi, achi ndu eswe ara. ¹⁸ Mmamiphe kakwa ngwa-ogu mma; obenu l'onye lanu eme eji emebyishikwa iphe du mma nshinu.

10

¹ Ijiji, nwuhuru anwuhu, dalahuru le manu-mbeleke emeje iya; yo shi ẹjo nshi. O kwaphu ẹge ono; be umere onye eswe; m'o -ruhuru o ha nwanshi ihagha akangoje mmamiphe; me uguv madzu.

² Uche onye maru iphe anoduje edu iya eye l'iphe vudo nhamunha. Obenu l'uche onye eswe anoduje edu iya eye l'iphe du eji. ³ E to nwedu m'o -ruhuru; o buru l'echi-esu-uzo; be onye eswe eje; be ookoshije le ya te nwedu egomunggo. Yo gude umere iya koshi onyemonye obule le ya bu idiga-akpashi.

⁴ O-buru l'ehu ghulahaaru onye ishi, achi nu eghughu l'eke i no; ba aswika uswi; haa iphe iime; tugbua. Dakwaa ashi; ke l'obu-odoo emejekwa t'onye e mesweru lee pashia.

⁵ O nweru ẹjo iphe mu phuru le mkpuli ẹnyanwu-wa. Iphe ono aburu emeswe ndu, bu ishi anoduje emesweshi. ⁶ L'eewotaje onye eswe dobe l'eze okwa; wota onye ophu nweru iphe dobe l'okwa, ha nwanshi. ⁷ Mu phwakwaru eke ndu, bu ohu agba inya; unwu eze egude okpa l'eje l'o bu ohu.

⁸ O kwa onye turu nsu adalahuje iya; buru onye pyoru epoto ulo; be agwo ataje. ⁹ O kwa onye akukposhi mkpuma b'o gbaje; buru onye awa nku ezejeru mgbabata iya. ¹⁰ O -buru l'ogbu-nku ta atsudu nko; onye awa iya nu ta ba iya ababa; k'ike b'e gudeje awa iya nku. Obenu l'o bu mmamiphe emeje t'iphe madzu eme nweru ishi. ¹¹ Ogwu, madzu agwo t'agwo ba ata iya; te erekwa; m'o -buru l'agwo taoduru iya jederu l'ogwu. ¹² Okfu, shi onye maru iphe l'onu ewotajeru iya uguv. Obenu l'onye eswe egudeje onu iya kfuta iphe egbu iya nu. ¹³ Onye eswe egudeje iphe e-te nwedu ishi wata okfu iya. Iphe oogudeje kpo-chia ya ishi aburu kpurupyata. ¹⁴ Okfu onye eswe abuje ogodo-orikoro. E to nwedu onye maru iphe e-me echile; ?bu onye, a-du ike kfuru iya iphe e-mekochaa mu ya l'azu.

¹⁵ Akanya, onye eswe ese b'o sejeru ike-agvugvu nu onwiya; to mahę uzo ufu.

¹⁶ Nsho alı ophu bu nwata nshii bu eze ẹphe; ndu ishi ẹphe aburu ndu, bu ori gwoogwoo eteje ẹphe le mgbenya. ¹⁷ Onu-oma bu ke nggube alı ophu eze ngu shi l'oke ufu; ndu ishi ẹphe aburu ndu erije nri l'ogę iya; k'ophu ike a-du ẹphe; e-to budu t'o gvı l'ite.

¹⁸ O kwa onye ẹnyiru; be ulo iya ezeje; buru onye chiru eka ye l'ifu utakfu; be ulo iya eshije eshishi.

¹⁹ Iphe eemeje l'oge eswe-iphe bu ote eswa. Iphe mee emejekwanu bu t'ehu tso madzu ęna. Obekwanu l'o bu okpoga gude iphemiphe obule.

²⁰ Be ephukwa onye eze iphu; m'o -ruhuru; o buru l'i riru iya ariri. Ophu be ephukwa onye nweru iphe iphu; m'o -ruhuru; i nodu l'ime ulo ngu; kele nwenu, ephe l'eli; me ophu nweru eba e-jekwa je edoo.

11

Umere onye, kwaru enya

¹ Chita nri ngu ye le mini; a -nolephu ujiku olemole; yo laphutaru ngu azu. ² Hata iphe ngu keeru umadzu esaa; mbu keeru iya umadzu esato; ke le ti madu egbe iphe-ehuka e-mekochaa bya le mgboko.

³ Igwe -rua ji ali; kwaphu eliphe; be oo-chiru mini. Oshi, ada adada; m'o -daru laa l'uzo ohuda; m'o daru laa l'uzo isheli; kwaphu eke o daru; be oo-daburu. ⁴ Onye ele ege pherephere ephe te emebekwa iphe l'ali. Onye elekwanu igwe enya l'ifu ta akpatakwa iphe l'okfu iya. ⁵ O bu ege e ti madu uzo, pherephere eshije; ti ma ege nwata eshije emo nne iya l'ephe; bu ege oru Nchileke te edoobe ngu enya; mbu Nchileke, bu iya meru iphemiphe obule. ⁶ Kua iphe iku akuku l'utsu; ba achikwaru eka ye l'utakfu l'urenyashi; ke le ti madu ophu e-mekochaa mee ohuma; ?bu owaa; t'o bu ophu; t'o bu l'ephe ebo e-mekochaa mee ohuma.

⁷ Iphoro dukwa mma; yo dujekwaphu madu mma t'o phu enyanwu. ⁸ O -buru le madu karu nka; lilihu alilihu; t'ehu tsojekwa onye ono ena-a. Olobu; t'o nyatakwa le nchi e-jihuru iya; teke ono a-nokwaphu ulori ege ono. Iphe bu iphe a-byanu bukotakwa ori aphu.

Nyatakwa onye meru ngu nu nta-a, i bu nwokorobya

⁹ T'ehu tsokwaa ngu ena; nggube nwokorobya; nta-a, i bukwa dua nwata. T'ehu tsojekwa ngu ena teke ehu nwata nokwadu ngu-a. Tsojekwa iphe obu ngu akoru ngu; me iphe enya ngu phuru. Olobu; t'o dokwa ngu enya l'iphemiphe obule ono; be Nchileke e-mekochakwa jia ngu aji iya.

¹⁰ Oo ya bu; haa oku welengu; tuko iphe bu iphe aghaswashu ngu ehu gwobe; ke l'evuvuta uke tukokwa buru ori aphu.

12

¹ Nyatakwa onye, keru ngu nu; teke i nokwadu l'okorobya; mbu temanu ejo uboku ono abya; mbu afa ono, ii-wata okfu: L'iphe ono l'o ha ta dukwa ophu atsokwadu ngu ena. ² Teke ono; be enyanwu; iphoro; onwa; me mkpo-kpodo e-jikputa ngu l'enya; mgboko aguphohu ngu l'enya l'o bu teke igwe chigeru mini. ³ Teke ono; be ndu eche ufu a-nmahu kpakpakpa; ndu bu mkparawa ekpulahaa ekpukpu. Ndu akwo nri akwo-buhu iya; ke l'ephe ta hadu l'igwe. Ndu eshije le windo pyofu enya awata ophu inyoki-inyoki. ⁴ Teke aa-gu-chishi onoguzo mkpukpu. Iphe eegwe egwegwe adalaha ngu eringe-eringe; mbu teke bu: nwenu -raa ora; nggu akfu-lihu. Obu l'olu egvu ephe a-nodu ada ote-enya ote-enya. ⁵ Teke ono; be madu a-nodu atsu egvu onyihu eli ugvu; l'atsukwaphu egvu oswe l'esu-uzo; mbu teke oshi alumundu atsu igu; igube l'akpuwa onwiya akpukpu; to nwehe iphe egu iya agukwadu iya. Ono teke madu a-la eke oo-no jeyewaru; ndu ekwa arawa iya ru le mgbadamgba ogologo. ⁶ Nyatakwa onye meru ngu nu; temanu a gba bua udo ono, e gude mkpola-ocha swia ono; mbu teke e ta tukpoda okwa mkpola-ododo ono; ite ta tukpohuwa le nwogvu; ta nyakwoshiwa igwe, eegudeje eseta mini le welu. ⁷ O bu teke ono; be eja a-laru l'ali, bu eke o shi; ume ndzu alakfushia Nchileke, bu onye nuru iya nu.

⁸ "Iphemiphe obule tuko buru ori aphu! Ono iphe O-zi-iphe ekfu. Iphemiphe obule tuko buru ori aphu!"

Mkpochi-ishi iya

⁹ Ẹ tọ bulekwa l'onye ziru iphe-a bu onye maru iphe; obenu l'o meru ndu ọdo; ẹphe amaru iphe. Ọ riru ọriri; vọshia iphe avọshi; bya anmashia ẹtu doo giriri. ¹⁰ O-zi-iphe tọru nwehu ọo okfu afofo; ọta okfu, gbaru l'ekfukfu; k'ọphu bu l'iphe o deru bu iphe gbaru nu; buru oswi-okfu. ¹¹ Okfu onye maru iphe dukwa l'ọ bu mgboro, unwu-eswi egudeje eche eswi. Yọ buru ẹge nturu, akpojeru gungugungu bu ẹge ẹtu, Onye Eche Aturu nmaru angujeru.

¹² Ọo ya bu; nwa mu; sefukwa ẹka l'iphe ẹ-ta budu iphe-a; mu ezi-a.

Ode ẹkwo te nwekwa agvugvu; ọgunuka ẹkwo l'achi ike.

¹³ Nta-a b'e gudewa nchi nukota iya l'ọ ha. Mkpochi-ishi iya aburu: Tsuje Nchileke egvu; nggu emeje iphe ọ suru t'i mee! Kẹ l'ọ bu iya bu iphe gbaru madzu l'ememe.

¹⁴ Kẹ l'iphemiphe obule, madzu eme; be Nchileke e-kpe iya ikpe; mbu jeye l'iphe bu iphe madzu meru l'edomi; ọphu, du mma; me ọphu, du eji.

Egву Sólomõnu

¹ Egву, kakõta mma l'iphe bu egву. O bu egву Sólomõnu.

Kẹ nwanyi asu:

- ² Nggube nwoke ono;
nmanuа mu akpa;
nggu etsuta mu õnu;
kele n-yemobu ngu
kakwa mee otso ena.
- ³ Mkpõ, manu, i jiru
l'atsõ ena nshinu.
Epha ngu l'eshi mkpõ
l'õ bu manu senti,
a wufuru awufu.
O bu iya meru iphe
unwu-mgbõko yeru ngu obu.
- ⁴ Duta mu; t'ayi tugbu-kebe!
Teze dubata mu l'õbu iya;
eke ayi a-nõdu t'ehu tsõ ayi ena;
ayi etee eswa l'eke i nõ;
jaa n-yemobu ngu karia
ege aajaje mee.
O gbaruphu t'unwu-mgbõko
yeru ngu obu!
- ⁵ Unube unwanyi Jerúsalemu!
A makwaru-a le mu eji uji;
obekwanu le mu ama mma;
le mu jiru jita l'õ bu
ulo-ekwa ndu Keda;
obenu le mu amakwanu
l'õ bu ekwa, e geru l'ulo Sólomõnu.
- ⁶ Unu be elekwa mu phoriphori;
okfu l'anwu chiru mu;
mu ejikputa ejikputa!
L'õ kwa unwunne mu;
ndu k'unwoke;
be ehu ghuru eghughu l'eke mu nõ.
Ephe enwuru mu yee;
te mu letaje mgbo vayinu.
To nwe teke uzo,
dujeru mu k'oleta onwomu enya.
- ⁷ Nggube nwoke ono;
kanuru mu eke
icheje aturu ngu;
me eke ephe atutaje ume l'eswe;
k'õphu mu ta awatadu ogha-phe l'õ bu
nwanyi okpara l'õdu-aturu ndu õdo.

Kẹ nwoke asu:

- 8 O -bùru l'ẹ tị madu ẹke ọbu; nwanyi-mbeke;
 bukwa t'ị tųgbua tsochita
 owere atųru ono
 je echee ụnwu eghu ngu
 l'iku ọlo ụnwu-eswi ndu ono, eche atųru ono.
- 9 Iphe mu atų ngu eyeru; nwanyi-mbeke;
 bu ada-inya, akpuje ụgbo-inya Fero.
- 10 Iphe-nchị ngu meru
 ishi-nchị ngu; yọ dụ ụgvù.
 Iyagba, i doru l'olu kweru ngu ekwekwe.
- 11 Ayi e-metaru ngu iyagba
 mkpọla-ododo,
 a kpųpyabetsuaru
 mkpọla-ọcha.

Kẹ nwanyi asụ:

- 12 Teke eze shi dųgaru l'oshi iya;
 be mkpọ manụ nadi mu ngashịru angashị.
- 13 Nwoke ono dụ mu l'ọ bu
 ẹkpa meeru, eshi mkpọ,
 mu tų-koberu ẹ mkpakụ ẹra.
- 14 Nwoke ono dųkwa mu
 l'ọ bu ọfoko igu oshi Hena,
 eshije kwekwekwe,
 shi ẹ mgbabu ndu Ẹnu-Gedi.

Kẹ nwoke asụ:

- 15 I dụ ụgvù; nwanyi mbeke!
 Iye! I dụ ụgvù! Ẹnya ngu dụ l'ọ bu kẹ ndo.

Kẹ nwanyi asụ:

- 16 Lewaru ẹge i dụ ụgvù;
 nggube nwoke ono!
 Iye! I dụ k'ekfukfu!
 Ẹke ayi azeje aze ẹ dụ gẹkfungu.

Kẹ nwoke asụ:

- 17 Osweru, ayi gude kpọo uko ayi bu oshi sida.
 Oshi, ayi gude sweshia ya
 esweshi bu oshi payinu.

2

- 1 Mu dụ l'ọ bu igu oshi,
 nwuru kfu ẹ nsuda Sharõnu;
 mbụ l'ọ bu okfukfulike,
 nọtsua ẹ nsuda ugvu.
- 2 O bu ẹge ono, ọbuje
 okfukfulike ye ẹ ogvu nọnyabe;
 yọ kakọta ogvu mma ono;
 bu ẹge onye ono, nọ mu
 l'obu ono akakọtaje
 mma l'ẹke ụnwu-mgbọko ọdo nọ.

Kẹ nwanyi asu:

- ³ O bu ẹge ono, oshi-omi lanu
akangoje iphe bu oshi, no l'oswa ono
bu ẹge nwoke ono
ami-ngoje unwu-okorobya odo.
Oduje mu mma te mu
nodu l'agu iya;
yeru l'akpuru iya anoduje atso mu ena.
- ⁴ O dutaru mu jeshia l'ẹke aagba aji.
Ekwahubama, o yeru mu aburu n-yemobu.
- ⁵ Gude akpuru vayinu,
a miru amimi mee te ike du mu.
Nggude udara mee
te mu shihu ike;
ke l'obu ngu dushi mu ike.
- ⁶ Eka-ibyita iya b'o yeru mu l'ishi;
bya egude eka-utara iya rukota mu.
- ⁷ Unube unwanyi Jerusalemu;
unu kwee mu ukwa
l'unu ta akpatsudu
n-yemobu jeye teke oo-bya;
kele n-yemobu be bukwa
ege eedo umoro;
me mgbada be eedo iya.
- ⁸ Ngabeduduphu!
O kwa olu nwoke ono;
be mu anu ege ono!
Lenu! Oogude nwoso;
swewa eze egvu egvu;
me unwu egvu egvu l'agbakfuta mu.
- ⁹ Nwoke ono dukwa l'o bu
umoro; mbu l'o bu nwele.
Oovudokwa l'azu oshi-epoto ayi;
pyofu enya le windo l'enyo sworingu.
- ¹⁰ Nwoke ono sukwaru mu:
"Te mu gbeshi mube onye no iya l'obu;
te mube onye egiri iya; tsoru iya!"
- ¹¹ Kele oge winta sweekwaru;
mini achi-buhuwa.
- ¹² Oshi atsukwa igu le mgboko.
Oge egvu ruakwaru;
kparakobe arakwaa.
- ¹³ Oshi figu wataakwaru amimi.
Mkpọ igu oshi vayinu
emee ekemeke obule;
yo shi kwekwekwe.
Gbeshi; nggube onye mu yeru obu!
Onya mu; gbeshi t'ayi je!"

Kẹ nwoke asu:

- ¹⁴ Nggube nwa ndo mu, no le

mgbaku ikelegvu mkpuma;
 domia onwungu l'ogvu eli ugву;
 Byiko menua tẹ mu phụ ngu ifu;
 kfururu okfu yeru mu;
 kẹ l'okfu ngu atsoje mu ẹna;
 atatifu ngu l'ama ntumatu.

¹⁵ Nwukooru ayi uphẹgu ono;
 mbụ unwu uphẹgu ono,
 emebyishi vayinu ono;
 kẹle vayinu ayi atsuakwa igu.

Kẹ nwanyi asụ:

¹⁶ Nwoke ono bụ nke mu;
 mbedua aburu nk'iya;
 mbụ onye ono,
 eche aturu iya l'ẹke
 okfukfulike tsuru etsuru ono;
¹⁷ gbururu jeye lẹ gberegbede urenyashi
 teke nwonyonyo ta nọhedu.
 Nggube nwoke ono; byiko;
 kfu kwaa bugengu-bugengu lakfuta mu
 ẹge ono, umoro; mẹ ele
 akfuje l'ugvu, du
 nkwogodo-nkwogodo ono.

3

¹ Ғnyashi ophu;
 bẹ mu azeje l'oshi-azee mu;
 ngaberu onye mu yeru obu.
 Mu achọo ya nta;
 chọo ya imo; mu ta phụ iya.
² Nta-a bẹ mu e-gbeshi tuko
 mkpukpu lẹ mkpukpu;
 mẹ l'edukfu l'edukfu jephekota;
 chọo onye ono, mu yeru obu ono.
 Mu atuko ẹke ono tsoo;
 chọo ya; mu ta phụ iya.
³ Mu lẹ ndu nche ғnyashi
 edzuda l'ẹke ғphe etsophe ғma-mkpukpu.
 Mu aji ғphe:
 “?Unu phụ-swetaru mu
 onye ono, mu yeru obu?”
⁴ Mu eswetatsulephu ғphe;
 ғwaa bụwa onye ono,
 mu yeru obu ono.
 Mu azụ iya gbirimu; swechia ya.
 Mu t'ekwe haa ya t'ọ tughua.
 Mu akpua ya jeye teke mu
 kpurutaru iya ụlo nne mu,
 bụ iya bụ ụlo nwanyi,
 muru mu nụ gededede.

- 5 Unube unwanyi Jerúsalemu;
 unu kwee mu ukwa
 l'unu ta akpatsudu
 n-yemobu rua teke o-bya l'onwiya;
 kele n-yemobu bukwa
 ege eedoje umoro;
 me ele-a be eedoje iya.
- 6 ?Bu onye du ege ono, shi l'echi-egu,
 du lo bu enwuru-oku ono;
 mbu onye a gbaru meru; gbaa ya insensu
 yeru ntu,
 eshi kwekwekwe,
 ndu agba ngho ere.
- 7 Lenu-o! O kwa iphe Sólomõnu ze;
 b'a pa ege ono abya!
 Ndu tso iya nu du ukporo ndu soja eto,
 a gutaru l'iphe bu ndu bu
 ndu ike-ka-l'ogu le Izurelu.
- 8 Ephe l'ephe ha tukota ogu-mbeke;
 buru ndu, k'ogu doru enya.
 Ephe tukota ogu-mbeke l'ukfu;
 rukota ehukuku,
 a-ku l'enyashi.
- 9 Eze Sólomõnu metaru
 onwiya iphe eegudeje apa eze.
 Oshi, o gude mee ya bu
 oshi, shi l'ugvu ugву Lébanõnu.
- 10 Itso iya bu mkpola-ocha;
 b'o gude mee ya.
 Oshi ehukuku
 aadakobeje adakobe;
 b'e gude mkpola-ododo wua.
 Oshi, aanoduje anodu,
 no iya nu b'e kwekotaru
 ekwa, eke urobu-urobu.
 Imime iya b'e
 geshikwaruphu ekwa,
 amakota mma,
 bu ekwa, unwanyi
 Jerúsalemu kpashiru;
 gude koshi l'ephe yeru Sólomõnu obu.
- 11 Unu wufuta;
 unube unwanyi Zayõnu;
 bya achia enya l'eke eze
 Sólomõnu kpu okpu-eze iya,
 bu okpu-eze ono, nne iya kpuberu iya
 mboku ono, o luru nwanyi,
 bu mboku ono, ehukuku iya etu ono!

4

Ke nwoke asu:

- 1 I ðu ugву nggube nwanyi mbeke!
 Owa iphe ìima amama!
 Enya ngu, i gude ùlari-ifu kpuchia;
 ðulephu l'ò bu ke ndo.
 Egbushi ngu ðulephu l'ò bu eji egву, dzeberu;
 shi l'eli ugву Gíledu
 awu-zita.
- 2 Eze ngu achalephu l'ò bu ìgwè aturu,
 e byishiru eji k'òphungu; saa ya asasa;
 yo shi l'èke a sacharu iya l'awufuta;
 chigbaaru unwu ebo ebo.
 E to nwedu m'òo nanu, yi nkinyi iya.
- 3 Ugbo-õnu ngu tukõ nwua kfuu l'ò bu òwúú uswe.
 Onu ngu ama ntumatu;
 ðu ugву.
 Ishi-agbagba-nchi ngu,
 i gude ùlari-ifu kpuchia
 ðulephu l'ò bu
 utara-okumu,
 e gbujahuru ebo.
- 4 Olu ngu degeru l'ò bu ùlo-eli
 Dévidi eke eedobeje
 ngwa-õgu.
 O bu l'upho-mkpuma iya b'e
 koru iphe eegudeje
 egbochita onwonye l'õgu,
 ðu unu ebo l'ukporo iri,
 bu ndu mkparawa egudeje
 iya egbochita onwephe l'õgu.
- 5 Era ngu ephe ebo ðu l'ò bu unwu umoro labu;
 mbu l'ò bu unwu umoro, a muru ejima,
 bulephu l'èke okfukfulike no;
 be ephe akpaje nri.
- 6 Mu e-je anõdu l'ugву meeru;
 me l'ugву insensu;
 jeye le gberegbede;
 teke nwonyonyo ta nohedu.
- 7 I bu nwõdu-geru nggube nwanyi mbeke.
 E to nwedu eke o phõduru ngu m'òo nanu.
- 8 Nwamgboko mu;
 tsoru mu t'ayi shi le Lébanõnu lufuta;
 tsoru mu t'ayi shi le Lébanõnu lufuta;
 haa õnungõnu ugву Amana;
 nggu ahaa õnungõnu ugву Seniru;
 me ke Hemonu nyizita.
 Shi l'iduma-agu nyizita;
 nggu eshi l'ugву eke
 oduma edomije onwiya nyizita.
- 9 I riakwaru mu obu;
 nwunne mu;
 mbu nggube nwamgboko mu.

I gudeekwa ẹnya,
i leru mu ugbo lanu;
mẹ iphe-olu ngu tota mu meji.

- 10 Lewaru iphe n-yemobu ngu
atsọ atsotso; nwunne mu;
mbu nggube nwamgboko mu.
N-yemobu ngu kakwa mее otso ẹna.
Ege ono be mkpọ manu senti ngu
kakotakwaphu iphe odo odo, oshi mkpọ.
- 11 Nggube nwamgboko mu;
okfu, shi ngu l'onu atsọ ẹna
l'ọ bu manu-engu, shi l'ebaku-engu.
Iphe shi ngu l'ire bu mini
era-eswi; mее manu-engu.
Uwe ngu eshikota
kwekwewe l'ọ bu
ugvu ugvu Lébanonu.
- 12 Nwunne mu; mbu nggube nwamgboko mu;
i dulephu l'ọ bu mgbabu,
a tu-chiru atu-chi;
du l'ọ bu nwogvu,
a gu-chiru agu-chi;
mbu l'ọ bu ogba, a dachiru adachi.
- 13 O bu utara-okumu,
a mishi akpuru du mma bu
iphe jiru mgbabu ngu.
Oshi hena; mее nadu
jikwaruphu mgbabu ngu ejiji;
- 14 mее nadu; safarõnu;
kalamõsu yele sinamõnu;
mее l'iphe bu insensu, du iche iche;
mewaru mеeru; alosu;
mewaru iphe bu oshi,
eegudeje eme iphe eshi mkpọ.
- 15 I bu ogba-mini, no le mgbabu;
buru welu mini, anu ndzu; buru nggele,
shi l'ugvu ugvu Lébanonu atsoshi atsoshi.

Kẹ nwanyi asu:

- 16 Wata ephephe; nggube
pherephere, shi l'uzo isheli!
Nggube abya; nggube
pherephere ophu shi l'uzo ohuda!
Bya bya epheshi iphe mu
kuru le mgbabu mu;
te mkpọ iya ngashia mgboko!
Te nwoke ono bata le mgbabu iya;
bya awota akpuru iphe a kuru iya;
ophu katsua mma; ria.

5

Kẹ nwoke asụ:

- ¹ Nwunne mu; mbụ
 nggube nwamgbọko mu.
 Mu bataakwaru lẹ mgbabu mu.
 Mu chikookwaru meeru mu;
 yẹle unwu oshi ọdo,
 eshigbaa kwẹkwẹkwe.
 Mu riakwaru ẹbaku-ẹngu mu
 yẹle manụ-ẹngu mu;
 ngụwa mee mu;
 mẹ mini ẹra-eswi mu.
 Ndu ọnyà mu; unu ria;
 unu angụa
 jeye teke n-yemobu a-wata unu ome l'ẹnya!

Kẹ nwanyi asụ:

- ² Mu eku mgbẹnya; obu mu amuru ẹnya.
 Ngabeduduphu!
 O kwa nwoke ono akụ ẹka l'ibo.
 Yọ sụ mu:
 “Nwanyi mbeke; nwunne mu:
 Guhaaru mu ụzo;
 guhaaru mu ụzo nggube ndo;
 nggube onye nk'iya, ẹ te nwedu ẹkworo!
 Kẹ l'ishi bukotawa iya iji.
 Ẹgbushi, nọ iya l'ishi;
 bẹ iji ẹnyashi dajikwaru adaji.”
- ³ Mu yefuakwaru uwe mu.
 ?Bụ tẹ mu yee ya ọdo tọo?
 Mu gudeekwa mini kwọo onwomu ọkpa.
 ?Bụ tẹ mu bya adzọo ya l'alị ọdo tọo?
- ⁴ Nwoke ono epyo ẹka lẹ mgbaku ibo;
 ẹhu ayeshihu mu l'ẹke ọ nọ.
- ⁵ Mu ezilihu tẹ mu guhaaru iya ụlo.
 Ẹka mu anguguhu lẹ manụ meeru;
 mkpushi-ẹka mu l'ọ ha amukota forifori;
 l'iphe e gude aguha ibo.
- ⁶ Mu abya aguhaaru nwoke ono ụlo;
 a ma l'ẹ t'ọ nọhedu iya; l'ọ tughbuwaru.
 Atughbu iya ono emee; meji atọfu mu.
 Mu achọo ya nta;
 chọo ya imo; mu ta phụ iya.
 Mu ekua ya nta;
 kua ya imo; tọ za.
- ⁷ Ndu nche aphua mu teke
 ẹphe tso l'ejephe lẹ mkpukpu.
 Ẹphe egude mu;
 chia mu iphe; chifu mu ọnya;
 bya eyeta mu uwe eli-ẹhu mu;
 mbụ ndu nche ono,

eche õnu-uzo mkpukpu ono.

- 8 Unube unwanyi Jerúsalemu;
mu kfulu unu ege-a:
Teke unu phuru nwoke ono;
?bu ngunu be unu e-kfulu iya.
Unu kfulu iya-a l'obu iya
egbu mu egbugbu!

Unwanyi Jerúsalemu asu:

- 9 Nwanyi mbeke;
kanuru ayi ege a -phu mini;
e -me ekfu ngu ono gude ka ndu odo mma!
?Nanu ege a -phu mini;
e -me ekfu ngu ono gude ka ndu odo mma
kparu iphe iizi ayi ege ono?

Ke nwanyi asu:

- 10 Nwoke ono! Oocha ucha; nwua zi.
E -dzua gidimu gadamu;
b'o sefujelephu iche.
- 11 Ishi iya du l'o bu okpobe mkpola-ododo;
egbushi ya atuko wuzita l'o bu nza inya;
kpee nu l'o bu ophegu.
- 12 Enya iya du l'o bu ke ndo,
beru l'iku nggele,
e gude mini era-eswi saa;
woru gvube l'o bu ojaja.
- 13 Ishi agbagba-nchi iya ephe
ebo du ugvu l'o bu igbo,
a dzashiru iphe eshi kwekwekwe.
Okfu, shi iya l'õnu adu mma
l'o bu okfukfulike, alashi meeru mini.
- 14 Oshi-eka iya du l'o bu
mgboro mkpola-ododo,
e gude kirisolayitu mee.
Ehu iya kworu burukutu
l'o bu odu-enyi, e fucharu efucha;
bya egude safaya memaa ya emema.
- 15 Okpa iya kfulu ke
gborokoto l'o bu itso,
e gude mkpuma egiri mee;
ophu a tu-koberu le nto-l'ali, bu mkpola-ododo b'e gude to ya.
L'ugbugba ehuru iya b'o kfulu gbororo l'o bu
oshi sida ugvu ugvu Lebanõnu.
- 16 Olu okfu iya atsoje l'o bu manugbu.
O bulephu l'o ma mma l'amashi iya ike.
Unube unwanyi Jerúsalemu;
onye ono bu onye no mu l'obu;
buru onya mu.

6

Unwanyi Jerúsalemu asu:

- ¹ Nwanyi mbeke;
 ?Bu awe be 'a -phụ-mini;
 'e -me ekfu ngu jeru;
 ?Bụ awe b'ò cheberu ifu;
 k'ophu ayi achọ-ede ngu iya?

Kẹ nwanyi asu:

- ² Nwoke ono jeru le mgbabu iya;
 mbụ l'ẹke o dzashiru iphe eshi mkpọ.
 O jeru oche aturu iya le mgbabu ono;
 ege oomekokwaphu okfukfulike.
³ Mu bụ ke nwoke ono;
 nwoke ono aburu nke mu.
 Oochekwa aturu iya l'ẹke okfukfulike nọ.

Kẹ nwoke asu:

- ⁴ Nwanyi mbeke; iima mma l'ọ bụ mkpukpu Tíza;
 dụ ùgvù l'ọ bụ Jerúsalemu.
 Iidzo girimu gadamu l'ọ bụ
 ndu sọja, pa ekwa-ọgu ephe.
⁵ Wofu enya ngu l'ẹke mu nọ;
 ke l'ọolo mu ẹka le meji.
 Egbushi ngu dulephu l'ọ bụ eji egbu, dzeberu;
 shi l'eli ugu Gíledu
 awu-zita.
⁶ Eze achale ngu phụ
 pemu-pemu l'ọ bụ ikpoto aturu,
 shi l'ẹke a ghuru iya ehu wufuta.
 Ephe l'ephe ha achigbaa unwu ebo ebo;
 to nwe ephe m'ọo nanu, gba ẹka.
⁷ Ishi agbagba nchi ngu,
 i gude ulari-ifu kpuchia
 dulephu l'ọ bụ
 utara-okumu, e gbujahuru ebo.
⁸ Unyomu eze a-dukwaru ukporo eto;
 nnufu iya phe adu ukporo eno;
 ndu k'unwu-mgboko aburu 'aguta aguta.
⁹ Obenu l'ọ bụ nggube nwa ndo mu;
 bu onye du-geru nu.
 I du iche; buru onye tubaru nne iya l'enya;
 buru onye e-te nwedu
 ekworo l'enya nne iya;
 Unwu-mgboko phuru iya;
 kua ya onye a goru onu-oma.
 Unyomu eze; me ndu ophu
 bu nnufu iya phe aphua ya; jaa ya ajaja.
¹⁰ ?Bu onye, bu onye ono,
 du l'ọ bụ iphoro
 nchi-abohu ono?

?Bù onye egbu
 pemu-pemu l'ò bù ònwa;
 chaa too l'ò bù ẹnyanwu;
 mbù dù biribiri l'ò bù ndu
 soja, chì ẹkwa-òhubama?

- 11 Mu jeru lẹ mgbabu,
 a dzashiru oshi, amije
 akpuru tẹ mu gbaphee iphe
 efushitsua k'òphungu;
 tẹ mu maru mẹ oshi vayinu;
 ?o meshiwaru mgbirigba;
 makwaruphu mẹ
 ụtara-okumu; ?òotsuwa igu.
- 12 Tẹ mu kwaa maru;
 bẹ mu gbe nòduwanu l'ugbo-inya ono,
 ndibe mu gudeje dulataru
 mu nwamgboko mu ono.

Ndu ọnya

- 13 Latanu azu! Latanu azu;
 nggube nwanyi Shulemu!
 Latanu azu! Latanu azu t'ayi chia ngu ẹnya!
 ?Bù ngunu meru iphe unu
 a-nòdu ele nwanyi Shulemu kpakpakpa;
 l'ò bù onye, ele ẹke ndu
 Mahanemu ete egvu?

7

- 1 Nggube ada-eze;
 iphe akpokpa, i yeru l'okpa kwekwanuru ngu.
 Utakfu ngu dulephu l'ò bù
 mgbubu, onye maru ome nka meru.
- 2 Mkpotubo ngu gbaleruphu
 nwamgburumburu l'ò bù oba,
 mẹe vayinu ẹ-ta agvujedu agvugvu.
 Ephi ngu adu l'ò bù igberi, a kuberu akube;
 gude okfukfulike dophee
 ya mgburumburu.
- 3 Era ngu du l'ò bù unwu umoro labu;
 mbu l'ò bù unwu umoro,
 a muru ejima.
- 4 Olu ngu du l'ò bù ulo-eli,
 e gude odu-enyi kpa.
 Enya ngu epe ebo l'egbu pamupamu
 l'ò bù ẹnymu-mini ndu Heshibonu;
 mbu onanu, nonyabe onu-uzo Baturabimu.
 Okpu-imi ngu degeru edegeru l'ò bù ulo-eli Lebanonu,
 bu ophu gharu ifu lẹ Damasukosu.
- 5 Ishi ngu meru ngu; nggu ama l'ò bù ugву Kamelu.
 Egbushi, no ngu l'ishi eke urobu-urobu.
 O kposhiru eze iphe ooje;

- l'ẹke ọ nọ l'ele ẹge e shiru kee ya.
⁶ I malephu mma; nggube nwanyi mbeke;
 umere ngu akarụ mma!
⁷ L'ugbugba ngu b'i gvuru l'ọ bu agbaragba;
 ẹra ngu adugbaa l'ọ bu ọfoko njikpa.
⁸ Mu asụ: "Lẹ mu e-nyi agbaragba ono;
 je enwota iya ẹkfu."
 T'era ngu dukwa mu l'ọ bu ọfoko vayinu;
 ume, iitu eshije mu
 kwẹkwẹkwe l'ọ bu nkfu-alị;
⁹ ọnu, iitsuta mu atsoje mu l'ọ
 bu mẹe, a kụ-gheru akụ-ghe.

Kẹ nwanyi asụ:

- T'ọ bukwaru onye ono,
 mu yeru obu ono angụ mẹe ono;
 k'ọphu oo-shi iya l'ugbonu;
 shi iya l'eze l'atsọ gẹregere!
¹⁰ Mu bu kẹ onye ono,
 mu yeru obu ono;
 l'agukwa iya phụ agugu.
¹¹ Bya; nggube 'a -phụ-mini;
 'e -me-ẹkfu mu; t'ayi je l'egu;
 je aradu aradu l'ime mkpukpu!
¹² T'ayi nmaa ẹwa jeodu lẹ mgbo vayinu
 je amaru mẹ oshi vayinu;
 o ruwaru iru;
 t'ayi maru mẹ igu iya;
 ?ọ sakahụwaru.
 Mẹkwaphu t'ayi maru mẹ oshi
 ụtara-okumu; ?ọotsuwa igu nk'iya.
 Ọ bu l'ẹke ono;
 bẹ mu e-koshi ngu lẹ mu yeru ngu obu.
¹³ Oshi mandureku eshikwa mkpọ.
 Mu doberu akpuru oshi,
 dụ iche iche l'ọnu-ulo ayi.
 Mu doberu ngu k'ọphungu;
 doberu ngu akahụ iya
 l'asa iya l'asa iya;
 nggube 'a -phụ-mini;
 'e -me-ẹkfu mu.

8

- ¹ Ọ dụ mu t'a sụ l'ị bu nwunne mu nwoke;
 ngua nne mu ẹrā;
 mẹ mu etsutaje ngu ọnu;
 mẹ ayi phụ l'esu-uzo;
 to nwe onye a-sụ mu sụu.
² Mu e-duta ngu dubata l'ulo nne mu,
 bu iya bu onye ziru mu iphe;
 chebe ngu akuru-akụ mẹe,

mu kùtaru l'oshi
ùtara-okumu mu.

³ Ọ dù mu t'a sù l'o cheberu
mu ẹka-ibyita iya l'ishi;
gude ẹka-ùtara iya rùkota mu.

⁴ Unubẹ unwanyi Jerúsalemu;
unu kwee mu ùkwa
l'unu ta akpatsudu
n-yemobu rua teke ọo-bya l'onwiya.

Ndiphe asu:

⁵ ?Bù onye bù onye ono,
dakoberu a -phù mini;
e -me ẹkfu iya;
shi l'echi-ẹgu abya ẹge ono?

Kẹ nwanyi asu:

Ọ kwa lẹ mkpuli udara b'ì zẹ;
mu abya akpalia ngu.
Ọ bù l'ẹke ono; bẹ nne ngu tsùtaru ime ngu;
bùru l'ẹke ono; bẹ ime taru iya; yọ mọa ngu.
⁶ Mee mu iphe-ọhubama dobe onwongu l'obu;
bùru echi-ọhubama,
ìigba l'ẹka;
kele n-yemobu shihukwaru ike l'ọ bù anwùhu.
Okopho iya abùru 'arọ-butá arọ-butá l'ọbu ili.
Oonwuje l'ọ bù ovovo-ọku;
mbù l'ọ bù oke ire-ọku.
⁷ Ọchi-ọku mini ta
azù-nyighekwa n-yemobu;
ọphu ẹnyimu e-kpotaghekwa iya.
Ọ -bùru lẹ madzù gude iphe bù iphe o nweru
tẹ ya zùta n-yemobu;
bùkwa ewena bẹ oo-metaru onwiya.

Unwunne kẹ nwanyi asu:

⁸ Ayi nwekwaru nwunne
nwanyi, ẹra ta nọkpoduanu l'ọkpoma.
?Bù ngunu bẹ ayi e-meru nwunne ayi ono
mbọku, nwoke a-ìjì a-ìjì iya?
⁹ Ndege ọ bù oshi-ẹpoto;
mẹ ayi akwaa ya
mkpọla-ọcha nkwatankwa l'ẹhu.
Ndege ọ bù ibo; mẹ ayi
egude oshi sida kù-chia ya.

Kẹ nwanyi asu:

¹⁰ Mu shihuru ike l'ọ bù
ùpho-mkpuma.
Ẹra mu vudokwa
gamugamu l'ọ bù ọlo-eli.
Onye ono makwarua
lẹ mu -nọnyabe iya;

- bẹ ẹhu a-dụ iya agu.
 11 Sólomõnu nweru mgbo
 vayinu ị Bálụ Hamõnu;
 bya eworu iya ono ye
 ndu a-nọdu akfụ iya ụgwọ l'ẹka.
 Iphe ndu ono e-wotajeru iya
 l'onye l'onye l'ozori
 akpuru vayinu ono
 bụ ẹkpa mkpọla-ọcha iri iri.
 12 Obenu ị mgbo vayinu nke
 mu bụ mbedua nwe iya.
 Yọ buru ẹge dụ mu mma;
 bẹ mu a-nọdu eme iya.
 Ẹkpa mkpọla-ọcha iri l'iphe
 e retaru ị vayinu;
 bụ nggube Sólomõnu
 e-nweru iya.
 Ẹkpa mkpọla-ọcha labụ
 aburu kẹ ndu eletaje akpuru vayinu ono ẹnya.

Kẹ nwoke asụ:

- 13 Nggube onye ọphu, bu ị mgbabu ono;
 ọnya mu phẹ ngabekwaru ngu nchị
 t'ẹphe nua olu ngu.
 Tẹ mu nuedukwa olu ngu!

Kẹ nwanyi asụ:

- 14 Nggube; 'a -phụ mini;
 'e -me ẹkfu mu;
 kfukwaa sangụ-sangụ
 byakfuta mu ẹge ono,
 umoro; mẹ nwele akfuje
 l'ugvu, a kushiru iphe eshi mkpọ ono!

Azáya

¹ Ọwaa bú àphù, Azáya Emožu phuru l'ẹhu ndu Júda; mẹ l'ẹhu ndu Jerúsalemu. Teke ọ phuru àphù ono bú teke Uzáya; Jótamu; Éhazu; mẹ Hezekáya shi bútsuaru eze; l'achì ndu Júda.

Nchileke abaru ndibe iya mba

² Tẹ nggùbe igwe nua ya; nggùbe alì anùkwaa ya phù; kẹle Ojejoje kfuakwaru okfu. Ọ sùru: “L'unwegirima, ya heru hefuta; gbe bya aghawanu aghagha; kwefuru iya ikè. ³ Eswi amajekwa onye nwe iya nù. Nkakfù-ìgara amaru iphe onye nwe iya nù eyejeru iya nri. Obenu lẹ ndu Ízurelu ta dudu ọphu ẹphe maru; mbù lẹ ndibe iya bẹ iphe te dojedu ẹnya.”

⁴ Tùswekwa. Unu bukwa ejo mba. Ẹra ejo iphe unu emeshi anyiakwa unu anyinyi. Unu bú ndu ejo eri; ndu merushiwaru onwẹphe emerushi. Ẹphe gbadowaru Ojejoje; to nwehe iphe ẹphe gùbekwaduru Onye nsọ kẹ Ízurelu. Ẹphe gbe ghawaru iya nù azù. ⁵ ?Bù ngunu bú kẹ t'a nọdu akù unu pyaapyyaa? ?Bù ole bú kẹ t'unu hùgabe; kwefuru Nchileke ikè? Ishi bukotaakwa unu ọnya ọnya; meji l'atọfuwa unu atọfu. ⁶ Tsube l'ọbechere-ọkpa unu jeye l'ishi unu ta dudu ẹke dù unu npho. Iphe jiru unu ẹhu bú uswiru ẹchachi; ọnya ọnya; mẹ ọnya, ndu ọphu awugbaa unu mee. Ẹ to nwedu ọphu a kwọcharu unu akwọcha; to nwe ọphu e kechiru unu ekechi; to nwe ọphu e deberu unu ọgvu.

⁷ Alì unu búwa ochobo. Mkpukpu unu bẹ ọku tsufuwaru. Okfu, unu kọru akọko bẹ unu nọwa l'ele ndu ọhodo; ẹphe abya eripyaa ya. Ọ dabuwaru ochobo l'ọ bú ẹke ndu ọhodo luru alulu. ⁸ Jerúsalemu b'a hawaru; yọ daburu nkinyi l'ọ bú ọlo-ẹgu, a turu lẹ mgbo vayinu; mbù l'ọ bú ọlo-ẹgu, a turu l'ẹgu ẹke a kuru akpuru-ele. Ọ dụwa l'ọ bú mkpukpu, ndu ọhogu yechiru eyechi. ⁹ Ndege Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike te meru t'ọ nweru ayi ndu ọphu a-wafù nù; mẹ ayi ge agvùlephu l'ọ bú ndu Sódomu; mbù chihulephu l'ọ bú ndu Gómóra.

¹⁰ Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu ishi Sódomu! Unu ngabẹ nchì l'ekemu, Nchileke ayi turu; unubẹ ndu Gómóra! ¹¹ Ọ sùru: “L'igweligwe ngweja ono, unu egwojeru iya ono; ?bù ngunu b'ọ bú iya. Ebyila ono, unu egudeje gwooru iya ngweja-ukfuru ono yẹle anù ono, ẹba rachitsuaru ẹhu ono bẹ tųhuwaru iya nù. Mee eswi; mee aturu; mẹ k'eghu ta dujukwa iya mma. ¹² Abyabya, unu abyajẹ l'ifu mu; ?bù onye asuje t'unu gude iphe ono bya? Mbù; ?bù onye ezije unu t'unu bya adzotoshiaru mu ogbodufu? ¹³ Unu ba abyajẹhekwaru iya ọchiru ẹja ìphòró ono, unu abyajẹ achìchi ono. Ínsensu ono, unu akpojeru iya ọku ono anọdujekwa ahù iya ẹgbo. Aji Ọnwa Ọphungu unu; aji mbọku ọtu-ume unu; mẹ ndzuko ono unu eyeje ono bẹ ya ta akpaghedu ume iya; shita l'ẹjo iphe unu anọduje eme lẹ ndzuko ono. ¹⁴ Aji Ọnwa Ọphungu, unu agbajẹ; mẹ eswe-iphe unu agbajekpo agbagba bẹ dükotawa mu ashì. Ọ bukotawa mu ivu. Ike ẹphe gvùwaru mu. ¹⁵ Unu -chilia ẹka unu l'ekfu anù mu; bẹ mu e-wofu ẹnya l'ẹke unu nọ. Ẹ to nwekwa mẹ unu kfuru nù mu ikfu agha; mu te eyekwaru unu ọnu. Ishi iya aburu l'ọchi nọ unu l'ishi. ¹⁶ Unu ghua ẹhu; mee onwunu t'unu gbufu! Unu haa mu omechishi ẹnya! Unu esefu ẹka l'ome ejo iphe! ¹⁷ Unu mụtafua ome iphe dù mma! Unu achoje ọzo ikpe, dù maa! Unu hùje ndu aakpa ndu ọdo ẹhu àhùhù! Unu hajeru ndu a tọru ogbe enge! Unu adzoje ọdzo ẹhu unwanyi, maa tųfuru!”

¹⁸ Ojejoje sùru: “Unu bya tẹ idzu unu l'iya buru nanù! Ẹ to nwedu; mẹ iphe dù eji, unu, meshiru dù-tabe eji l'eke nyarinyari; bẹ oo-mekochaa gbulahaa pemu-pemu l'ọ

bụ eberugo. E to nwedu; m'ọ dụ-taberu eji l'ekewa l'ọ bụ uswe; bẹ oo-mekochaa chaa l'ọ bụ òwúú. ¹⁹ Ọ -bụru l'ọ bụ uche obu unu t'unu wata ome iphe mu sụru t'unu mee; bẹ unu e-mekochaa ria iphe katsua mma, shi l'alị. ²⁰ Ọle; ọ -bụru l'unu jikaru; kwefu íkè bẹ bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude vĩa unu nyaa. Ojejoje kfuakwaru l'ọnu iya.”

*Jerúsalemu bụ mkpụkpu,
eme iphe dụ eji*

²¹ Lekpodudunu ẹge mkpụkpu ono, e shi gude ẹka ono bya abụwaru nụ nwanyi ọkpara! Mkpụkpu, bụ ikpe, dụ nhamunha bẹ e shi ekpekotaje iya; mbụ mkpụkpu, odobe-ẹka-ndoo shi buru eburu. Nta-a bẹ bụwanu ndu mgburuma jiru iya. ²² Mkpọla-ọcha ngu ghokotawaru nshị-mkpọla. Ẹgiri mēe, e shi akụ l'ime ngu b'e gudewa mini ghanwushikota aghanwushi. ²³ Ndu ishi ngu bukota ndu kwefuru Ojejoje íkè; bụru ndu tso ọgbo iphura. Ẹphe yeru ẹnya l'ori ẹka-azu. Ọ bụ t'a nụ ẹphe bẹ ẹnya akajẹ ẹphe. Ndu a tọru ogbe bẹ ẹphe ta agbajedu ọdzori ẹhu ẹphe; ẹphe ta anga nchị l'okfu ẹhu nwanyi, maa tufuru.

²⁴ Ọ bụ iya kparu iphe Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ iya bụ Ọkaribe kẹ Ízurelu kfulu; sụ: “Nhụu; tẹ mu bya emee koshi ndu ọhogu tẹ mu kebe tufu ume. Tẹ mu bya emelata ndu ọhogu mu iphe ẹphe meru mu. ²⁵ Mu a-ghachi ẹka mee unu iphe. Mu abya anyashia unu unu nshị-mkpọla ono, nọ unu l'ẹhu ono; bya aji-shikota unu inyi, nọ unu l'ẹhu. ²⁶ Mu e-me t'unu nweru ọkpobe ndu ikpe ẹge ono unu shi nweru iya ono. Mu e-mekwaphu t'unu nweru ndu maru iphe a-kpọ-zijeru unu ụzo ẹge ono unu shi nweru iya l'odungu ono. Ee-mekochaa eku ngu mkpụkpu, doberu ẹka ndoo; kukwaa ngu phụ mkpụkpu, e gude ire iya ẹka.”

²⁷ Mkpụkpu ono, nọ lẹ Ugvu Záyọnu ono bụ ikpe, dụ mma; bẹ ee-gude dzọo ya. Yọ bụru odobe-ẹka-ndoo; bẹ ee-gude gbata ndu kwaru izimana. ²⁸ Obenu lẹ ndu kwefuru Ojejoje íkè; mē ndu eme iphe dụ eji bẹ aa-chịko lakọta l'iyi. Ndu haru otso Ojejoje aburu kpurupyata.

²⁹ Achị ono, unu doberu nsọ ono; bẹ iphere iya e-mekochakwaa mee unu; keshinu ọ bụ iya bẹ unu yeru ẹnya. Mgbabu ngweja ono, unu hataru ono; bẹ e-mekochakwaa bụru unu iphe-iphere; ³⁰ kẹ l'unu e-mekochaa dụ l'ọ bụ achị, laru ẹkwo; mbụ l'unu a-dụ l'ọ bụ mgbabu, ẹ ta gbadu mini. ³¹ Ndaji-nggara a-bya adu tsugo-tsugo. Ozi, ẹphe jeru abukotaru ẹkoroku; ẹphe achịko kekota ọku; ọphu ọ dudu onye e-gbonyi ọku ọbu.

2

*Ẹhu-agu, a-nọ jeye lẹ
tutu yoyo
(May 4:1-5)*

¹ Ọwaa àphù, Azáya Emožu phuru l'okfu ẹhu ndu Júda; mē ndu Jerúsalemu.

² Ọ -rua l'oge ikperazu;
bẹ ee-me t'ugvu ono,
a tukoberu eze-ulo Nchileke ono shihu ike;
mee ya t'ọ bụru eze l'iphe bụ ugvu nonu.
Mbụ ee-me iya t'ọ kakọta ugvu nonu l'eli.
Iphe bụ mbakeshi a-wata ọwu abya iya.

³ Ndiphe a-bya ekfulahaa; sụ:
“Unu bya t'ayi je l'eli ugvu Ojejoje.
Unu t'ayi je l'ulo Nchileke kẹ Jékọpu;
k'ọphu ọo-kpọ-ziru ayi ụzo iya;

ẹge ayi a-wata otso ọzo,
 ọ tọru;
 kẹ l'ọ bụ ẹ Ugvu Záyonu;
 bẹ ekemu e-shi bya;
 bụru ẹ Jerúsalemu;
 bẹ okfu Ojejoje e-shi bya.”

⁴ Ọo ya e-kpe okfu, nọru mba ẹ mba;
 kpeshiaru igwe ọha okfu, nọru ẹphe.
 Ẹphe akpukwa-zi
 ogu-mbeke ẹphe;
 yọ ghọo ogu.
 Ẹphe akpukwa-zi arwa ẹphe;
 yọ ghọo nwa mma,
 e gude akọcha iphe.
 Mba ta pahẹdu
 ogu-mbeke ejekfu mba
 ọdo ogu.

Ẹphe ta amuhe ẹge e shi alu ogu ọdo.

⁵ Unubẹ ọnu-ulo Jékọpu; unu bya t'ayi tsoru iphoru ono, Ojejoje mụberu ayi ono.

Mbọku kẹ Ojejoje

⁶ I jikawaru ndibe ngu ono, bụ ọnu-ulo Jékọpu; kẹ l'iphe jiru ẹphe ẹhu bụ ome amamanshi, bụ iphe ẹphe mụtaru l'ẹka ndu ọzo ẹnyanwu-ahata. Ẹge ono bẹ ẹphe agba ẹja l'ọ bụ ndu Filisutayinu. Ẹphe ẹ ndu mba ọdo atugbabe ẹka l'eme iphe lanu. ⁷ Iphe jiru alị ẹphe bụ mkpọla-ọcha yele mkpọla-ododo. Ẹku ẹphe te nwe du agvugvu. Iphe jiru alị ẹphe bụ inya; ugbo-inya ẹphe te nwe du agvugvu. ⁸ Iphe jiru alị ẹphe bụ agwa. Yọ bụru iya bẹ ẹphe abaru ẹja; mbụ iphe ono, bụ ẹphe gude ẹka ẹphe meshia ya ono. Mbụ; iphe bụ ẹphe, gudekpoo ẹka ẹphe meshia ya.

⁹ Ọ bụ iya kparu iphe a-lọ-tsuta madzụ alị. Madzụ bẹ ee-me t'ọ la alị. Ba agukwaru ẹphe nvu!

¹⁰ Bahụ l'ime ikelegvu! Je je edomia onwongu l'ime alị; l'ẹke iitsu Ojejoje egvu; ẹge ono bẹ biribiri iya eye ngu egvu! ¹¹ O-te-aja-onwiya; bẹ ee-me t'ẹnya iya laa. E mee ndu eku onwẹphe t'ẹphe bụru kpurupyata. Ọ bụ Ojejoje kpụu; bụ onye ee-kutse ekutse mbọku ono; ¹² kẹ l'ọ nweru ujiku lanu, Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike doberu iphe bụ ndu eku onwẹphe ekuku; mẹ ndu, anya ndu; mbụ mbọku, o doberu ndu, atụ-li onwẹphe atụ-li. Mbọku ono bẹ aa-lọ-tsuta ẹphe. ¹³ Mbọku ono b'e doberu oshi sida, nọkota l'ugvu ugvu Lébanonu; mbụ ndu ọphu hatsua l'eli; l'etse origodo; mẹ l'iphe bụ achị, nọkota l'alị Báshanu; ¹⁴ dobekwaru iya phu iphe bụ eze ugvu, akpakọta origodo; mẹ iphe bụ nwugvu hatsua eli. ¹⁵ Mbọku ono kwaphu bẹ e doberu, iphe bụ ọlo-eli, hatsua l'eli; mẹ mgbodo, a kpushiru ike; ¹⁶ mẹ ugbo-mini ndu Tashishi l'ọ ha; mẹ iphemiphe ọbule, e memaru emema. ¹⁷ Onye etu onwiya ẹpha bẹ ee-mekochaa mee t'ẹnya iya laa. E mee ndu etse etsetse t'ẹphe bụru kpurupyata. Ọ bụ Ojejoje nwenkinyi iya; bụ onye ee-kutse ekutse mbọku ono; ¹⁸ Iphe bụ nte a-chihu.

¹⁹ Madzụ a-nọdu agbatsua ala l'ogba mkpuma; ndu a-nọdu awubatsua l'enu l'ime alị; ẹke ẹphe atsụ Ojejoje egvu; ẹge ono bẹ biribiri iya e-ye ẹphe egvu teke oo-gbeshi nmawoo mgboko anmawo. ²⁰ Mbọku ono bẹ madzụ a-chita ntẹkpe ono, ẹphe gude mkpọla-ọcha meshia mẹ ọphu ẹphe meshiru ẹ mkpọla-ododo l'agwaphe ghakaru unwu anu, eeku molu mẹ ngvu. ²¹ Ẹphe a-gbatsuaru laa l'ẹke ikelegvu yetsuaru uwa; mẹ l'ime ọgba, nọtsua l'eli ugvu l'ẹke ẹphe atsụ Ojejoje egvu; ẹge ono bẹ biribiri iya e-ye ẹphe egvu teke oo-gbeshi nmawo mgboko anmawo.

²² Hajekwaa ọtu-kobe madzụ ishi; ke l'ọ bụwaphu ume, ọotu; bụ iphe ọ ọkfu ẹka. ?Bụ ngunu ọdo; be madzụ dafuru ọgu iya?

3

Ikpe, duru ndu Jerúsalemu; me ndu Júda

¹ Lekwa! Nnajiufu, bụ Ojejoje; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike abyaakwa ọnafu ndu Jerúsalemu; me ndu Júda ẹke iphe eshije eru ẹphe ẹka; me agbarike ẹphe. Ọobyawa ẹphe ọnafu ẹke ẹphe eshije eri nri; me ẹke ẹphe eshije angu mini. ² Ọo-nafukwaphu ẹphe ndu ike nọ l'ẹphe; nafu ẹphe ndu soja; ndu ikpe; ndu nkfuchiru Nchileke; ndu àphù; ndu bụ ọgurennya; ³ ndu ishi soja; ndu nweru ọkwa; ndu mgbazi; ndu maru ome nka; me ndu agvugwoo. ⁴ Mu e-me t'ọ bụru ụnwegirima unwokoro a-buru ndu ishi ẹphe. Yọ bụru ụnwegirima nshii a-nọdu achị ẹphe. ⁵ Ndu madzụ awata ọkpa ibe ẹphe ẹhu. Onyenonu yọ daru yele ibe iya. Obutobu yele obutobu l'alaji. Ọgbo-ẹgirima awata ọcho ndu bụ ọgurennya okfu. Ọ-nọ-l'omu awata ọcho ogenyi okfu.

⁶ Madzụ e-gudeje nwanna iya; mbụ onye yele iya shi l'ufu lanu; sụ iya: “Ọo nggu a-buru ẹphe ishi; keshinu ọphu ọ bụ nggubedua nweru uwe o-ye-l'ẹhu. Ọ bụ nggu maru ẹge ii-me ẹke-a, mebyishihuru ẹge-a.”

⁷ Obenu l'onye ono a-rashia mbọku ono; sụ: “Mu te meghekwa iya! Ẹ tọ dukwa nri, nọ mu l'ulo; tọ dọ uwe, oye l'ẹhu mu nweru. Unu be emekwa mu onye ishi unu-o!”

⁸ Iphe kparu iya nụ bụ le Jerúsalemu etenga etenga. Júda l'ada adada. Iphe kparu iya bụ l'olu ẹphe yele iphe ẹphe eme emesweshi Ojejoje. Ẹphe gudewa ẹge ono merushia ya ifu. ⁹ Ẹge ẹphe doberu ifu bụ iphe agbakpọdua ẹphe ekebe. Ẹphe gbe egudeje iphe dọ eji, ẹphe eme azunga nzunga l'ọ bụ ndu Sodomu. Ọphu ẹphe te gbe mejedu iya k'edomi. Nshọo ẹphe! Ishi iya aburu l'ẹphe mewaru tẹ ndakfu dakfu ẹphe.

¹⁰ Kfuru onye doberu ẹka ndoo l'ọo-duru iya le mma; ke l'ẹphe e-ri akpuru, umere oma ẹphe mītaru. ¹¹ Nshobukwaa ndu eme ejo iphe! Iphe a-dukwaru ẹphe eji. Aa-kfụ ẹphe ugwo iphe ẹphe gude ẹka ẹphe kpata.

¹² Ndibe mu; be ọgbo-ẹgirima akpa ẹhu. Yọ bụru unwanyi bụ ishi ẹphe.

Ndu mu! Ọ kwa ndu edu unu eduphu unu. Ẹphe du unu; je esilahaa ẹke ta bụdu ụzo.

Ikpe, Ojejoje e-kpe ndibe iya

¹³ Ojejoje nọwa l'ẹke ọ nọ l'ulo ikpe. Ọ kwakobewaru tẹ ya kpee ndiphe ikpe. ¹⁴ Ojejoje watawaru okpe ndu bụ ọgurennya ikpe; me ndu ishi ndu nk'iya; sụ: “Ọ kwa unu luru mgbo vayinu mu alulu. Iphe unu nakokotaru ndu ọkpa be nokotakwadua le nk'unu. ¹⁵ ?Bụ ngunu bụ ke t'unu egwe ndibe mu rakaraka? Mbụ; ?bụ ngunu bụ ke t'unu efu ndu ọkpa ifu l'ali. Ọ bụ iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.”

Okwa, a nmaru unwanyi Jerúsalemu

¹⁶ Ojejoje sụru: “L'unwanyi, bu le Ugwu Záyonu; be ekunuka onwẹphe ekuku. Ọobuje ẹphe eje l'uzo; ẹphe l'ese olu jijiji; l'ekurube ẹnya ekurube; l'eje segelengu segelengu; ọjaga ọkpa ẹphe l'ada jẹgengu jẹgengu. ¹⁷ Ọo bụ iya meru iphe nnajiufu e-me t'onye abakọta unwanyi, bu le Záyonu l'ishi; t'ishi चाह ẹphe nmanmanma.”

¹⁸ Mbọku ono be Ojejoje a-natakọta ẹphe ọjaga ọkpa ẹphe; o-ke-l'ishi ẹphe; iphe-olu ẹphe; ¹⁹ iphe-nchị ẹphe; echi-ẹka ẹphe; ulari-ifu ẹphe; ²⁰ ulari-ishi ẹphe; ọjaga ọkpa ẹphe; ọkpoto, ẹphe ewe l'ukfu; akpamu manụ mbeleke ẹphe; ọgvu ẹphe;

²¹ echi mkpushi-eka ephe; echi imi ephe; ²² kpowula-kpowula uwe ephe; ukpo ephe; ekwà achichi ephe; nwekpa olokpu-l'eka ephe; ²³ onyo ephe; uwe ocha ephe; ekwà oke l'ishi ephe; me l'ekwà-ukuvu ephe.

²⁴ O -be ke t'ephe eshi mkpo; be ephe a-nodu eshi nshi. O be ke t'ephe wee udugbeze l'ukfu; be ephe a-nodu eke onwephe eri. O be ke t'ephe memaa egbushi ephe emema; be ephe a-bu ndu ishi-nkwocha. O be ke t'ephe yee uwe, ama mma; be ephe e-ye uwe-aphu. O be ke t'ephe ama mma; be ephe e-gbe buru iphe-iphere.

²⁵ Unwoke unu bu ogu-mbeke be ee-gude gbushikota ephe. Ndu soja unu bu l'ogu be ephe a-lakota. ²⁶ Ndu Jerúsalemu a-kpo mkpu; gua aphu. Mbụ le Jerúsalemu a-du l'o bu nwanyi gba eka; gwoshita l'ali.

4

¹ O -rua teke ono be unwanyi esaa a-wu-kfutaje nwoke lanu; su iya: “Byiko nafu nu ayi iphere owaa. Haarụ t'ayi nuje onwayi nri; ayi anmajeru onwayi ekwa. O bu ti halephu t'ayi zaje epha ngu.”

Eedophu Jerúsalemu azu l'onodu iya

² O -rua teke ono be onye ono, bu ekali Ojejoje a-bu nwoma-mma; buru odu-biribiri. Iphe ali ono metaru be ndu ono, wafurunu l'ali Izurelu ono e-gude eku onwephe; buru iya be ephe e-gude du ugvu. ³ Ndu ono, a haru le Ugvu Zayonu; mbu ndu ono, kwaru le Jerúsalemu be aa-nodu eku ndu du nsọ, bu iya bu ndu ono, e deru epha ephe l'ephe no ndzu le Jerúsalemu. ⁴ Nnajiufu e-nwefukota urukutu, nokota unwanyi Zayonu l'ehu; bya egude ume nk'iya nwefukota ndu Jerúsalemu mee ochi, no ephe l'ehu; mbu ume ono, o gude ekpe ikpe; me ume, enwu enwunwu. ⁵ Teke ono; be Ojejoje a-bya le Zayonu l'o ha; me l'ehu ndu ono, edzukobeje l'eke ono; bya emeta urukpu, akpo tututu doberu ephe l'eswe; muta oku, enwu phophopho doberu ephe l'enyashi; kele mkpukpu ono l'o ha be ee-gude odu-biribiri Ojejoje kpuchia. ⁶ Oo-buru mkpu, e-me ephe agu t'okpomoku be ekpojeshi ephe l'eswe; bukwaruphu eke ephe a-gbabaje te ndzu dzua ephe yele eke ephe e-domije onwephe me igwe ephe oke pherephere; me teke ochi mini.

5

Egvu mgbo vayinu

- ¹ Mu a-guru egvu;
nu onye mu yeru obu.
Mu e-gude mgbo vayinu iya gua ya.
Onye mu yeru obu;
be gbaru mgbo vayinu l'ali,
emehu iphe l'iku ugvu.
- ² O tu-zewaru iya atuze;
hashiwa iya mkpuma;
bya afota akpuru vayinu
ndu ophu kakota mma kua ya.
O kpuru ulo-nche le mgbabu ono;
bya egvua eke aanoduje
apyifuta mee le vayinu obu.
Yo nodu ele t'o mishia nebyi, du mee.
Yo buru nebyi, du eji b'o mishiru.

³ Nta-a; unube ndu bu le Jerúsalemu; me unwoke ndu Júda; unu kpe-eduru mu le mgbo vayinu mu okfu-a: ⁴ ?Bu ngunu; be mu g'emefuaru mgbo vayinu mu-a, mu te mehaaduru iya? Mu gbe ele enya te vayinu, no iya nu mishia akpuru du mma; ?bu ngunu kpahunuru iphe o gbe mishia akpuru, du eji.

⁵ "Nta-a; te mu bya akaru unu iphe mu e-me mgbo vayinu mu ono. Mu a-fokashi iphe e gude gbabuta iya; k'ophu ee-mebyishi iya. Mu e-nwukposhi mgbodo, a kpuru iya mgburumgburu; a bya dzopyashia ya. ⁶ Mu e-mele iya phu t'o yifu; k'ophu bu e ta byadu akocha iya akocha; t'a bya bya akpa iya eja. Iphe ze l'eke ono; bu mkpakpari me ogarama-mbo. Mu e-me igwe t'e b'o chiru iya mini."

⁷ O kwa onu-ulo Ízurelu bu
mgbo vayinu ono, Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike gbaru ono.
Yo buru ndu Júda bu
iphe ono, du iya mma,
o kuru iya ono.
O leri enya t'e mee iphe du mma;
iphe o phuru aburu ogbu ochi.
O leri enya t'e meje iphe gbaru nu;
iphe o phuru aburu
uzu-ekwa.

Nsho Ízurelu

⁸ Nsho ndu alokoje ulo doberu onwephe; me ndu anaphe ali eyekwa l'ali ephe; jeye to duhe eke aphudunu; unu eburu l'egu nkinyi. ⁹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuakwaru iya; mu anua ya eke o suru: "Igweligwe ulo be chihufutaje. Mbú eze ulo, hatsua nshinu ama ntumatu; be e-mekochaa buru ulo, e te budu ebubu. ¹⁰ Eke e gude eswi iri, a jigbaberu ebo ebo koo ujiku lanu bu nwa mee vayinu, e-ji ipoti eto; be aa-pyita iya. Onye kuru iphe jiru ekpa-jahotu bu iphe jiru ashanga; owaa efere-utara; be aa-wota iya."

¹¹ Nsho ndu egbeshije le ngguge-utsu je adaburu l'ongu mee; mbu ndu anguje mee jeye l'echi-abali gbururu jeye enya l'eke ephe kfukfukfu. ¹² Egbe ndu ono anoduje akpo une; l'aku ogele l'eke ephe eri iphe. Ephe aku nkwa; l'aphu opu; swiphee onwephe mee l'eke ephe eri iphe obu. Obenu l'e to nwedu iphe Ojejoje meru, ephe guberu iphe; to du eka-oru iya, ephe ekuje iphe. ¹³ O bu iya e-me iphe aa-kpu ndu mu le ndzu; ke l'ephe te nwedu egomunggo. Ndibe ephe, bu ogenyi bu egu e-gbushi ephe. Ephe adu l'igwe; mbu ndu ekpiri a-kposihu nku. ¹⁴ Oo ya bu l'ali-maa be egu kabawa agugu. O ghewaru onu phaa; l'eleko ndibe ephe, bu ndu nweru enya me igweligwe ndibe ephe eme ungara; me ndu emirima a-wuba iya.

¹⁵ Oo ya bu aa-lo-tsuta madzu ali; mbu le ndu mgboko be ee-me ephe aze kpee; ege ono be ee-mekwaphu ndu anya ndu ephe aze kpee. ¹⁶ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike be ee-gude k'ikpe nhamunha, ookpeje atu-li iya atu-li. Nchileke, du nsọ egudeje odobe-eka-ndoo koshi le ya du nsọ. ¹⁷ Teke ono; be aturu a-nodu akpa nri l'o bu egu eke eecheje iya. Ndu shi eshishi atutulaha iphe l'eke ndu nweru iphe awushije iphe.

¹⁸ Nsho ndu egudeje eri ugho alokpú iphe du eji; mbu ndu anoduje akpu iphe du eji okpu eswi. ¹⁹ Ephe asuje: "Te Nchileke menua iphe oo-me obu egwegwa t'ayi phu iya! T'iphe obu, onye nsọ ke ndu Ízurelu tuberu k'ememe rutaedunu obu t'ayi maru iya!"

²⁰ Nshọo ndu ewojeru ẹjo iphe kua iphe-oma; woru iphe-oma kua iphe du ẹji; mbu ndu ewojeru ọchi dochia ẹnya iphoro; woru iphoro dochia ẹnya ọchi. Ndu ewojeru iphe atso ile dochia ẹnya iphe atso ẹna; woru iphe atso ẹna dochia ẹnya iphe atso ile.

²¹ Nshọo ndu amaje iphe l'ẹnya nk'ẹphe; mbu ndu bu nwa ọ-maru-omachata l'ẹnya nk'ẹphe.

²² Nshọo ndu bu ẹngu mee; mbu ndu a chiliru ẹka l'ogha mee; ²³ mbu ndu erije ẹka-azu; kpefu onye ikpe nmaru; gbe nmaa onye iswi du mma ikpe. ²⁴ Ọ bu ẹge ire-oku ekpoje urevu ubamu; mbu ọ bu ẹge ẹswa okponku emeje pyatangu l'oku bu ẹge ogbaragba ẹphe e-resihu; igu ẹphe etsua dudu l'ọ bu ivovoma; ke l'ẹphe jikaru ekemu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; to du iphe ẹphe guberu okfu onye nsọ ke ndu Ịzurelu. ²⁵ Ọo ya meru iphe ndibe Ojejoje eghu yẹbe Ojejoje eghughu. Ọ haliwaru ẹka chitsushia ẹphe. Ugvu anmalahaa jijiji; odzu ẹphe akutsuaru l'esu-uzo l'ọ bu ẹke a wushiru ọzu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tuzita Nchileke. Yo dabelee ẹphe ẹka ẹge ọ daberu iya.

²⁶ Ọ paliru mbakeshi, notsua ẹke teru ẹnya iphe-ohubama iya koshi. Yo gude okpuru-oswa kuko, ndu notsua l'ẹke mgboko jeberu. Ẹphe l'agba ntumatu; gude mkputumu oso lanu byatashia. ²⁷ To du ẹphe onye ike oso gvuru; to du onye kpakotaru iphe; to du onye mgbenya roru; to du onye kuru mgbenya; to du onye akpo-buleti, o we l'ukfu gbụ-woru agbụ-wo; to du onye eri akpokpa iya gbabuhuru. ²⁸ Akfu ẹphe tpyishiru onu gungu gungu. Uta ẹphe agobetsua onu. Igidi okpa inya ẹphe eburnwutaje oku l'ọ bu mkpuma igwe. Okpa ugbo-inya ẹphe ezitsua l'ọ bu oku maa. ²⁹ Mkpu, ẹphe echi du l'ọ bu ekiri agu.

Ẹphe ede ekiri l'ọ bu nwa agu;
gude mba, ẹphe aba;
pata anu, ẹphe gburu tugbua;
to nwe onye e-je iya anata.

³⁰ Mboku ono -rulephu; be ẹphe a-nodu edeji l'ọ bu ekiri eze ẹnyimu. Onye -paliru ẹnya lee l'ali ono; be iphe ọo-phu bu ẹkpuru-ochi; me iphe-ehuka. Iphoro be urukpu e-kpuchita ekpuchita.

6

Nchileke eku Azáya

¹ L'afa eze, bu Uzaya nwuhuru; be mu phuru nnajiufo l'ẹke ọ no l'abeze, ha l'eli; du kporongu. Onu uwe-mgbalanu, o yeru, ekpo wulawula; be jiru eze-ulo iya pyimu.

² Ndu no iya l'eli iya; bu unwu ojozi-imigwe, bu serafu, nwetsuaru ebà ishingu ishingu l'ehu l'ehu. Ẹphe gude ebà ẹbo ẹbo kpuchitsua ifu; bya egude ebà ẹbo ẹbo; kpuchitsua okpa; bya egude ebà ẹbo ẹbo l'ẹphe ephephe. ³ Ẹphe ekfutsua l'anu ibe ẹphe; asuje:

“Nsọ; nsọ; nsọ, bu Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike!
Mgboko mgburumgburu;
be biribiri iya jiru ejiji!”

⁴ Ẹphe -kfuleruphu okfu ono; oshi ibo; me okpa-ibo eze-ulo Nchileke l'ọ ha anmakota jijiji. Enwuru-oku ejilephu ulo ono tungu!

⁵ Mu echia: “Nshọo mu-a! Ephuhu mu! Kele mu phuru eze; mbu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike l'ẹke mu bukwa onye uru-onu; temanu mu le ndu uru-onu eburu eburu!”

⁶ Ya ndono; Serafu lanu ephekfuta mu. Iphe o gude l'eka; bu ichechoku, eke jajaja. Yo gude akpa kpata oku ono l'ẹnya-ngweja Nchileke. ⁷ Yo woru ichechoku ono daa mu l'onu; bya asu mu: “Oku-a, a daru ngu l'onu-a; b'e gude swafu ngu iphe du ẹji, i meru. Iphe du ẹji, i mekotaru l'ọ ha; b'a kfuwaru ugwo iya.”

⁸ Mu bya anụa olu Nnajiufu l'ẹke ookfu; sụ: “?Bụ onye; bẹ ya e-zi? ?Bụ onye e-jeru ayi?”

Mu asụ iya: “Ọwa-a mu ndọ-ọ! Zi nụ mu!”

⁹ Yọ sụ mu: “Ngwaa; tųgbua; je ezia ndu-a; sụ ẹphe: ‘Unu a-nụ nta; nụa imo; to nwe iphe e-do unu ẹnya. Unu elee nta; lee imo; tọ dų iphe unu a-phu.’ ¹⁰ Mee ndu-a; tẹ obu nmaa ẹphe kpųgbungu. Mee tẹ nchị chishihu ẹphe; nggu emee t'ẹnya kpuchishihu ẹphe. Ọ -dųdu; bẹ ẹphe e-gudekwa ẹnya ẹphe phų; gude nchị ẹphe nụa; obu ẹphe emee t'ọ doo ẹphe ẹnya; k'ọphu ẹphe a-ghakọbe lakfuta mụbe Nchileke; tẹ mu mee; t'ẹphe kọrohu.”

¹¹ Tọ dų iya bụ; mu ajị iya: “Byiko Ojejoje; ?bụ teke ole; bẹ ọo-nọ-bebe?”

Yọ sụ mu: “Ọo-dųlephu ẹge ono jeye mkpųkpų ono abųru kpųrupyata; mbụ t'ọ dųhe onye ebu iya nụ; ọlo achịko bųru okorobo ọlo, ẹ-ta dųdu onye bu iya nụ. Alị ono adaburu ochobo. ¹² Mbụ l'ọo-dų ẹge ono jeye teke Ojejoje e-dufu onyenọnu; yọ lashia ẹke teru ẹnya. Teke ono; b'aa-wųfukota l'alị-a; yọ daburu ochobo. ¹³ A makwaru-a l'ųzo lanų l'ųzo iri lẹ ndu alị ono a-phọdu-a. Obekwanu l'ẹphe a-bųkotaru iyi. Ọ bụ ẹge e gbufuje achị; m'ọ bụ akpurata; ukfu iya akwaa l'alị; bụ ẹge oo-mechaa nweru nwa ndu a-phọdu nụ lẹ ndu a-dųru mụbe Ojejoje nsọ.”

7

Ozi, Azáya ezi eze, bụ Éhazu

¹ Ọ bụ teke Éhazu Jótamu Uzáya shi bųru eze ndu Júda; bẹ Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mẹ Peka Remaliya, bụ eze ndu Ízurelu wų-lihuru byaru Jerúsalemu ọgu. Ọ bụ l'ẹphe te mekputadu ẹphe.

² A bya ekfuru ndu ọlo Dévidi lẹ ndu Áramu bẹ ẹphe lẹ ndu Ífuremu tųgbabẹekwaru nanų. Okfu ono emee; obu awata ọnma Éhazu yele ndu nk'iya anmanma l'ọ bụ oshi, phẹrephere enwunga l'ọswa. ³ Tọ dų iya bụ; Ojejoje abya asụ Azáya: “Tẹ nggu lẹ nwa ngu, bụ Shiya Jashubu yiru lųfu jekfu Éhazu lẹ mgbọdzu Okpuru-ųzo-Imeli; mbụ onanu, nọ l'ųzo, e shi eje ẹgu Ọsa-iphe ono. ⁴ Unu je asụ iya t'ọ kwabẹkpelekwaphu ẹnya; yọ nọdukpelekwaphu nwanggijinggiji; ọphu ọ tsukwa egvu. Ọphu o kwekwa tẹ meji tọfu iya l'okfu nwishishi-nkų labụ ono, anyịhu anyịhu ono; mbụ hanyịhanyi ono, Rezinu yele ndu Áramu; mẹ nwatibe Remaliya aba ono. ⁵ Ndu Áramu yele ndu Ífuremu; mẹ nwatibe Remaliya bẹ gbaru ikumu t'ẹphe bya alụa ngu. Ẹphe sụru: ⁶ ‘Unu t'ayi je etso ndu Júda ọgu; mbụ lụta ẹphe yeru onwayi. Ayi eworu nwatibe Tabilu mee eze l'ẹke ono.’ ⁷ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru: ‘Ejo ikumu ono ta byadų e-keru ekeru! Ẹ tọ byadų bya e-nweru ishi. ⁸ Mkpata iya abųru l'ishi mkpųkpų ndu Áramu bụ Damásukọsu; onye bụ ishi ndu Damásukọsu bụ Rezinu; l'ime ųkporo afa ẹto l'afa ise bẹ ee-gwe ndu Ífuremu ogwe ujimu; k'ọphu bụ l'ẹphe te dzuhedu ọbu mba ẹka ẹphe. ⁹ Ishi mkpųkpų ndu Ífuremu bụ Samériya; onye bụ ishi ndu Samériya abųru nwatibe Remaliya. Ọ -bųru l'unu te evudodu kemukemu l'ekwekwe unu bẹ unu te evudoghekwa.’ ”

Abyabya Imanuelu ekoshi

¹⁰ Ojejoje byakwa bya ekfuru Éhazu ọdo; sụ iya: ¹¹ “Rọo mụbe Ojejoje, bụ Nchileke ngu t'ọ koshi ngu iphe-ọhubama; m'ọ ruhuduru ọ -bųru nwịtumiriku l'ọ bụ alị-maa; m'ọ b'ọ -nọ oreke-imeli l'ọ bụ igwe.”

¹² Éhazu asụ: “Mu ta arọkwa. Mu te ejekwa ọdata Ojejoje.”

¹³ Tọ dų iya bụ; Azáya asụ: “Unu nųkwaa ya nta-a; unubẹ ndu ọlo Dévidi! ? To dzuduaa l'unu agha madzų ẹhu gbųrugburu. Unu e-jekwaphu ọgha Nchileke

gburugburu nk'iya ọtọ? ¹⁴ Ọ bu iya meru iphe ọ bu Nnajiufu l'onwiya e-me iphe-ọhubama koshi unu. Lekwa ọ nwamgboko tsutaakwaru ime. Ọo-mu nwata nwoke. Iphe aa-gu iya bu 'Imanuwelu,' bu iya bu 'Nchileke ọo swiru ayi.' ¹⁵ Ọo-wata ori manu, e meru l'era-eswi yele manu-engu; m'ọo maleruphu ọfo iphe du eji; hata iphe du mma. ¹⁶ Obenu ọ teke nwata ono a-kwawa enya k'ọfo iphe du eji; hata iphe du mma; be alı ndu eze labu ono, ıtsu egvu ono a-bukotawa ochobo. ¹⁷ Ojejoje e-wolataru nggu ọ ndibe unu; me ndu onu-ulo nna ngu oge okere iphe-ehuka, e-te nwedu oyeru iya keshinu ndu Ifuremu ephe ọ ndu Jıda bokahuru. Onye oo-gude bya ọgu bu eze ndu Asiriya."

¹⁸ O -rua teke ono be Ojejoje a-rakuta ijiji, shi l'ohu enyimu İjiputu; me l'engu, shi l'alı ndu Asiriya; ¹⁹ ephe a-bya akuru ọ kpokoro kpokoro mkpoworo ono; me l'eke mkpuma yetsuaru uwa; me l'egbudu, ogvu no; me iduma mini.

²⁰ O -rua teke ono; be Nnajiufu e-gude agube, ọ ngutaru l'azu Enyimu Yufuretusu; mbu agube, ọ ngutaru eze ndu Asiriya; gude kpua unu ishi; kpua unu eji okpa; me eji agba unu.

²¹ O -rua teke ono be madzu a-kutaje nweswi yele egbu labu dobe. ²² Mini-era, a-nodu alashi iya k'ophu bu l'oo-me t'onye ono nweru manu, ha nshinu, 'oo-noduje eri. Iphe bu ndu phoduru l'alı ono a-nodu eri manu, e meru l'era-eswi yele manu-engu.

²³ O -rua teke ono be iphe bu eke e shi akpataje unu vayinu labu l'ukporo iri, aswa iya e-ru ekpa-ego ise bu egbara; me uke a-kfu iya. ²⁴ Iphe ndiphe e-gudeje abahu l'eke ono bu uta me akfu; ke l'alı ono l'ọ ha bu ogarama-mbo; me uke a-nata iya.

²⁵ A -bya ọ k'ugvu ugvu ono, bu eke e shi egudeje ọgu akotsuje akoko ono; madzu ta byadu bya atu iya okpa odo; ke l'ogaramambo yele uke, e-ji iya nu be a-nodu eye egvu. Eke ono a-gho eke aachijeru aturu; me eswi ye t'o je okpa nri.

8

Ndu Asiriya a-buru ngwa-ogu Ojejoje

¹ Ọo du iya bu; Ojejoje asu mu: "Te mu wota ekwo, ha usa a gworu agwogwo; wota mkpishi ekwo mmanu dee ya iphe-a: 'Maha Shalalu Hashi Bazu,' bu iya bu O-me-korokoro l'okwata o-zi-pharamu l'iphe onye odo. ² E je ekua onye achijeru Nchileke eja, bu Uraya yele Zekaraya Jeberekaya, bu ndu e gude ire ephe eka t'ephe buru ndu ekebe."

³ Ya ndono; mu ọ nee mu abya aze; yo tsuta ime; mu nwata nwoke. Ojejoje asu mu: "Te gua nwata ono 'Maha Shalalu Hashi Bazu;' ⁴ kele teke oo-du ike vufuta k'ọo maru oku 'Nne ọ Nna', muru iya nu; be eze ndu Asiriya byawaru bya akwaa eku ndu Damasukosu; me ke ndu Sameriya l'okwata."

⁵ Ojejoje abakwa bya ekfuru mu odo; su: ⁶ "Keshinu ophu ndu-a gbe jika mini ono, toru nwehu atso ono; mbu mini Shayilowa; bya etelahaaru eze Rezinu yele nwatibe Remaliya eswa ⁷ be Ojejoje abyawa ome t'eze utso, shi ọ Enyimu Yufuretusu bya ekpua ephe. Utso ono bu eze ndu Asiriya yele biribiri iya l'ọ ha. Utso ono e-tsokota oswara enyimu ono l'ọ ha; mbu kpukota kpua kpua mgbogidi iya. ⁸ Yo byakota jeye l'alı Jıda kpukota iya ekpukpu; toru tugbua; mbu oo-nodu awo l'ekpiri. Eba iya ono, ọ susaru asusa ono a-chiko uswe alı ngu kpukota; nggube İmanelu!"

⁹ Unu chia mkpu ogu; unube mbakeshi! T'a chikashikwaa unu achikashi. Unu ngabekwa nchi; unube ndu bu ote-enya! Unu jikobekwa k'ogu; obu l'aa-chikashikwanu unu achikashi. ¹⁰ Unu chia idzu ege unu e-me iya! Obenu l'idzu unu a-buru arakata atsu. Unu kfu ege unu e-me iya! Obenu l'e too kekpodurunu; kele Nchileke swiru ayi!

Tsuje Nchileke egvu

¹¹ Ojejoje gude ẹka iya ono, shihuru ike ono byibe mu; bya ekfuru yeru me; looru mu ẹka ẹ nchị sụ mu tẹ mu be etsokwa ọkpa ndu-a. Ọ sụru mu: ¹² “T’ẹ b’ọ buebekwa iphe ndu-a sụru l’ọ bụ ọgba ikumu bẹ unu e-kuebeje ikumu! Iphe ẹphe atsu egvu; t’unu ba tsukwa iya egvu; ọphu o mejekwa t’ẹhu anma unu kpakpakpa! ¹³ Iphe unu e-me bụ t’unu gube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike iphe; koshi l’ọ bụ iya phụ bụ onye dụ nsọ ọbu. T’ọ buru iya bụ onye unu a-nọduje atsu egvu; buru iya bụ onye unu a-nọdu anmajeru kpakpakpa. ¹⁴ Ọo ya a-buru ẹke, e doberu nsọ. A -bya ẹ k’ulo labu kẹ Ízurelu; ọo-bụ mkpuma, a-nọdu adu madzụ ukfu; bukwaruphu ikelegvu, ẹphe e-vukotaje daa iko. A -byakwanu l’ẹhu kẹ ndu Jerúsalemu; ọo-bụ ọnya yẹle igbudu, a gbaru ẹphe. ¹⁵ Ẹphe a-dụ l’igwe; mbụ ndu ọphu ukfu a-dụ; ẹphe a-da; tsupyashia onwẹphe; a haa ẹphe l’ọnya; kpukoo ẹphe.”

¹⁶ Ozi-a, mu ezi-a bẹ ii-woru keko ekeko; nggu abya akwakọberu ndu etso mu nọ ekemu ono. ¹⁷ Mu a-nọdu ngabeduru Ojejoje; mbụ onye ono, wofuru ifu iya l’ẹke ndibe Jékọpu nọ. Ọ bụ iya bẹ mu a-nọdu ele ẹnya iya.

¹⁸ Mu ndọ-ọ nọ l’ẹke-a; mu l’unwegirima ono, Ojejoje nuru mu ono. Ayi bụ iphe-ama; bya aburu iphe-ọhubama, nọduru ndu Ízurelu; mbụ iphe shi l’ẹka Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bu ẹ Ugvu Záyonu.

¹⁹ Ndiphe -suje ngu t’i je ọkpata ishi ẹ kẹ ndu aphụ àphù; m’ọ bụ l’ẹka ndu njibya; mbụ ndu bụ okpuru-ọswa; bẹ ẹphe aphuje; l’avu ẹvu nshi; ?tọ bụ-chidua Nchileke b’ọ gbaru tẹ madzụ jeje njita. ?Nanu ẹge e meru b’o gbe buru maa b’e jejeru ndu nọ ndzụ njita?

²⁰ Tube nvọ l’ekemu yẹle iphe mu karu t’e meje. Ọ -buru l’ẹphe te ekfudu ala l’okfu ono; ọo ya bụ l’ẹphe ta phudu iphoro nchi-abọhu.

Oge iphe-ẹhuka

²¹ Ẹphe e-gude ntakfuru; mẹ ẹgu aghaphe l’alì ono. Mbà -tudelephu ẹphe; ẹhu agbahụ ẹphe totoroto. Teke ono; ẹphe apalia ẹnya; wata ophu onye eze ẹphe; mẹ Nchileke ẹphe iphu. ²² Ẹphe a-byakwa apazita ifu l’alì lee mgboko. Iphe ẹphe a-phụ nwenkinyi bụ ntakfuru yẹle ẹkpuru-ọchi; mẹ l’iphe eko ẹruru a-nọdu eye ẹphe egvu. Aa-bya enwuru ẹphe yee l’ẹke gbakotaru tsùbalangu.

9

¹ Obenu l’e -megee bẹ ẹphe ta achihedu obu l’ẹka; mbụ ndu ono, shi eje iphe-ẹhuka ono. Teke ndiche b’ọ kparu alì ndu Zébulonu yẹle alì ndu Náfutali ẹhu. Obenu l’oge-l’ifu; bẹ ọo-kwabẹ ndu bu l’uzo eze ẹnyimu ùgvù; mbụ ndu bu l’azụ Ẹnyimu Jọdanu azụ iya ọphu, bụ iya bụ alì Gálili, bụ ẹke ono, ndu ọhodo bu ono.

A muru ayi nwata

² Ndu ono, nọ l’ẹkpuru-ọchi ono
phụakwaru iphoro,
ha nshinu.
Ndu ọphu bu l’alì ono,
gbaru tsùbalangu ono;
bẹ iphoro nwuakwaru phoo.

³ Ọha ono b’i mewaru;
yọ ka nshinu;
bya emee; ẹhu aka ẹphe ọtso ẹna.
Ẹphe a-nọdu ngu l’ifu ete
ẹswa l’ọ bụ ndu eme ẹswa
iphe ẹphe kpataru l’okfu ẹphe;
mbụ ndu eme ẹswa l’ẹke

ẹphe eke iphe ẹphe lútaru l'ọgu.

⁴ L'ọ bú-a ẹge i meru teke
i mekputaru ndu Mídiya
teke ndiche phụ
bú ẹge ị chikashiru ivu ẹra,
shi nyipyabe ndibe ngu;
bya anyakashia
mgboro-ígwè,
e shi swebe ẹphe l'ukuvu;
yẹle oshi, ndu akpa ẹphe
ẹhu shi gude akpa ẹphe ẹhu.

⁵ Akpọkpa ndu soja,
e gude lụa ọgu l'ọ ha,
jeye l'iiphe, bú uwe,
a gwọ-swirụ lẹ mee;
bú ọku; bẹ aa-kpọkota iya.
Ọo-buru nku,
eeye l'ọku.

⁶ Mkpata iya bú l'a mụru ayi nwata.
A mụru ayi nwata nwoke.
Ọ bú iya a-bú onye ishi, achị nụ.
Iphe aa-nọdu eku iya bú

“Onye mkpozi-uzo,
du biribiri”;
“Nchileke, bú
Ọkaribe-Kakọta-Ike”;
“Nna, bú Ojejoje”; mẹ le
“Onye ishi, emeje tẹ nchị du ndo”.

⁷ Ọchichi iya;
mẹ nchị-ọdu-ndo,
e-tso iya nụ
a-nọdu aka nshinu akaka l'eje;
ọphu ọ byadu agvụ agvugvu.
Ọo-nọdu l'aba-eze Dévidi,
bú ochechoroche iya buru eze.
Oo-gude ọkpobe ikpe;
mẹ odobe-ẹka-ndoo mee
ya t'ọ nguru anguru;
jeye lẹ gbururu.
Ojejoje, bú
Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude
ẹge oovutabe iya l'obu; mee ya.

Ehu-eghughu Ojejoje l'ẹke ndu Ízurelu nọ

⁸ Nnajiufu ziwaru iphe ya e-me eri Jékoju. Iphe ono e-me ndu Ízurelu; ⁹ k'ọphu bú lẹ ndu Ízurelu l'ọ ha a-makọtaru iya; mbụ ndu Ífuremu; mẹ ndu bukota lẹ mkpukpu Samériya; mbụ ndu egudeje ekuku, nọ ẹphe l'obu; mẹ ndu anya ndu; sụ: ¹⁰ “Ụlo ono, e gude ẹja kpua ono bẹ dakpọshihuakwaru nụ. Obenu l'ayi a-pyicha mkpuma apyicha gude kpụ-kwazilaha ya. Oshi figu ono b'e gbutsushiwaru. Obenu l'ayi e-woru oshi sida dzakwazi l'ọzori iya.”

11 Obenu lẹ Ojejoje yewaru ndu ọhogu Rezinu ọkpuike-ike t'ephe je etsoo ephe ọgu; mbụ l'ọ tūwaru ndu ọhogu ephe nanu nanu. 12 Ndu Áramu shiwa l'uzo ẹnyanwu-ahata; ndu Filisutayinu eshi l'uzo ẹnyanwu-ariba byawa bya eghechaa ọnu; lee ndu Ízurelu wọo. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tū-zita Nchileke. Yọ dabelee ephe ẹka ẹge ọ daberu iya.

13 Obenu lẹ ndu Ízurelu ta lakfutadu onye ono, chiru ephe iphe ono; ọphu ephe akpadu ishi Ojejoje ono, bu Ọkaribe-Kakota-Ike ono. 14 Ọo ya bu lẹ Ojejoje e-bu ndu Ízurelu ishi; bua ephe ọkpa; saa ephe ọ-sa-ekfu; nmaa ephe ẹka swokoswoko l'akpuru ẹnyanwu lanu. 15 Yọ buru ndu bu ọgurennya yele ndu nweru ẹnya bu ephe bu ishi ọbu. Ọ bu ndu nkfuchiru Nchileke, bu ndu ezi iphe ta budu ire-lanu bu mgbodzu. 16 Ndu edu ndu Ízurelu eduswe ephe ọzo. Mbụ ndu ọbu, eedu ọbu b'e duphuwaru. 17 Ọo ya bu lẹ Nnajiufu be ẹhu ta atso ẹnna l'ẹke unwu-okorọbya alị ono nọ. Ẹ tọ phuduru ndu a tọru ogbe imiko; tọ phuru iya unwanyi, maa tufuru; ke l'ẹ to nwedu ephe onye eme ele Nchileke. Ephe l'ephe ha tuko buru ndu ẹjo iya ono; l'ekfu ẹjo okfu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tū-zita Nchileke. Yọ dabelee ephe ẹka ẹge ọ daberu iya.

18 Ẹjo iphe ephe eme enwu l'ọ bu ọku. Ọodzuje ọgarama-mbo; l'adzụ uke; tuko ẹkfukala, nọ l'oswa gvua kfurukfuru; k'ọphu bu l'ire-ọku iya ejije ẹnwuru-ọku iya ala imeli imeli. 19 Oke ẹhu-eghughu Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike be a-nganwu alị ono anganwu. Ndu ono a-buru nku, aa-nodu eye l'ọku. Ọphu ọ dudu onye aphujeru nwunne iya imiko. 20 Ephe e-gbu l'uzo ẹka-utara ria; ọbule ẹgu a-nodu agule-ẹ ephe. Ephe anata madzụ iphe l'ẹka-ibyita; too dzukwaphu ephe. Onyemonye ọbule a-wata ọta nwatibe iya. 21 Mbụ lẹ ndu Manase a-wata ọta anu ndu Ifuremu; ndu Ifuremu ata ke ndu Manase. Ephe a-bya atugbabe; tso ndu Júda ọgu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tū-zita Nchileke. Yọ dabelee ephe ẹka ẹge ọ daberu iya.

10

1 Nshọo unube ndu bulephu ekemu, ẹ-te vudodu nhamunha be unu anọduje atụ; mbụ unube ndu asuje t'e dee ekwo; tūa ekemu, a-hu madzụ ọku l'ẹhu. 2 Unu anaje ndu ukpa iphe gbaru ephe. Unwanyi, maa tufuru; be unu guberu nri unu; l'ana ndu a tọru ogbe iphe ephe l'ike. 3 ?Bu ngunu be unu e-me mboku, ee-nyo unu; mbụ mboku, utsuruku e-shi ẹke teruru ẹnya bya atsua unu? Bu onye be unu a-gbakfu t'ọ dzọo unu? ?Bu awe be unu a-ha ẹku unu? 4 Ẹ tọ dukwa iphe aphodu nu; gbahaa t'unu lẹ ndu a kpuru lẹ ndzụ kpee mkpe-nanu. Ọ dudu buru l'unu tso lẹ ndu e gbushiru egbushi. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tū-zita Nchileke. Yọ dabelee unu ẹka ẹge ọ daberu iya.

Ikpe, Nchileke kperu ndu Asiriya

5 "Nshọo nggube Asiriya; mbụ nggube ọha ono, bu nggu bu mgboro-igwè, mu egudeje ekoshi iphe-eghughu mu. Mbụ ọ bu l'ẹka ngu be mgboro oke iphe-eghughu mu ono nọ gededede. 6 Mu e-zi Asiriya t'o je afuaru mbakeshi, ta madu mube Nchileke. Mbụ; mu e-kfuru iya t'o je afuaru ọha, eme mu iphe-eghughu; t'ephe gwoo iphe ephe; mbụ lua ephe alulu. Ephe adzọo ephe futufutu l'ọ bu onye adzọ epoto l'esu-uzo."

7 Obenu l'ẹ tọ budu iphe ono bu iphe ọori; tọ bu iya bu iphe nọ iya l'obu. Iphe bu uche iya aburu omebyishi iphe; me t'o mee t'iphe a-wafu nu l'iphe bu mbakeshi habe ahabe. 8 Ọ -nodu yo otu onwiya; su: "?Ọ kwa lẹ ndu ishi soja mu bukota eze eze? 9 Mkpukpu Kaluno ?tọ budu ẹge mkpukpu Kakemishi du b'ọ du. ?Tọ budu ẹge mkpukpu Hamatu du bu ẹge mkpukpu Apadu du. Mbụ; ?tọ budu ẹge Sameriya du be Damasukosu du. 10 Keshinu ọphu mu gudetsuaru alị-eze ndu agwatsua nte; mbụ

alì-eze ọ́phu nte ẹ́phe ka kẹ́ Jerúsalemu yẹ́le Samériya nshinu; ¹¹ ?buchia Jerúsalemu yẹ́le nte, nọ́tsua ya nù bẹ́ mu te gbe anọ́du aphụ ẹ́ge ono, mu nùru ndu Samériya yẹ́le iphe ẹ́phe agwatsua agwagwa ono?"

¹² Nnajiufu -megetsulephu ozi iphe oome lẹ́ Ugvu Záyọnu yẹ́le Jerúsalemu; bẹ́ oo-kfu sù: "Mu a-hù eze ndu Asiriya àhùhù; k'ẹ́nya, o lebeziruru eku onwiya ekuku l'ime obu; bya anya ndu.

¹³ "Kẹ́ l'ọ́ sùru: 'Ọ́ bụ́ l'ike k'ẹ́ka mu; mẹ́ mmamiphe mu; bẹ́ mu gude mee ya; kẹ́ l'iphe doru mu ẹ́nya. Oke-alì iphe, bụ́ mbakeshi; bẹ́ mu kpachishiru; bya akwaa iphe ẹ́phe l'ọ́kwata. Ndu eze ẹ́phe; bẹ́ mu dzọ́ru ọ́dzo ẹ́kfu; kẹ́le mu bụ́ mkparawa. ¹⁴ Ọ́ bụ́ ẹ́ge ono, aatufuje ẹ́ka chítà ẹ́kfuna nwenu ono bụ́ ẹ́ge mu tufuru ẹ́ka chítasushia ẹ́ku iphe, bụ́ mbakeshi. Yọ́ bụ́ru ẹ́ge ono, aachìkoje ẹ́kwa-nwenu, a gbagharu agbagharu bụ́ ẹ́ge mu chikoberu iphe bụ́ mba, nonu. Ọ́phu ọ́ dudu m'ọ́o onye lanu, meru ụ́kporo; tọ́ dọ́ onye gheliru ọ́nu egheli; mee pyingu.' "

¹⁵ Obenu lẹ́ Ojejoje sùru: "'O nweru ẹ́ge ogbu-nkụ e-shi bya aka onye gude iya awa nkụ? Tọ́o mma, eegude ekwo oshi; ?ọ́o-wata ọ́tu-li onwiya lẹ́ ya ka onye gude iya nù. Mgbọ́ro-ígwè; ?l'ọ́o-dù ike palia onye apaliye iya nù. Ọ́do bụ́; mgbọ́ro-oshi; ?ọ́o-nonyaa bya akpukwaa onwiya t'ẹ́ b'ọ́ bụ́he oshi."

¹⁶ Ọ́o ya bụ́ lẹ́ Nnajiufu; mbụ́ Ojejoje, bụ́ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike a-pakfutaru ndu soja iya ono, gbaru mkparawa ono o-me-l'ẹ́hu, a-nọ́du amì ẹ́phe mini. Ọ́o-kparu ọ́ku ye ẹ́phe l'ẹ́hu; yo nwua tųgburu. ¹⁷ Iphoro ndu Ízurelụ́ ono a-bụ́ru ọ́ku; mbụ́ l'onye nsọ́ kẹ́ ndu Ízurelụ́ ono a-bụ́ru ọ́ku, enwu enwunwu. Yọ́ bụ́ru ujiku lanu bẹ́ oo-nwu phophopho kekota ogvu, nọ́tsua ya; mẹ́ uke, nọ́ iya nù. ¹⁸ Biribiri ono, ọ́swa iya dọ́ ono yẹ́le alì ẹ́phe ono, emehuje iphe ono bẹ́ oo-mekochaa mebyishikota l'ọ́ ha. Ọ́ bụ́lephu ẹ́ge ono, onye ejo iphe-ememe guderu agwuje ono bụ́ ẹ́ge ọ́o-gvu; ¹⁹ k'ọ́phu bụ́ l'oshi, a-phọ́du nù l'ọ́swa iya ono a-dụ́waa nanu nanu; k'ọ́phu bụ́ lẹ́ nwata nshii e-dekota ọ́phu phọ́duru nù l'ẹ́kwo.

²⁰ L'oge teke ono bẹ́ nwa ndu phọ́duru nù lẹ́ ndu Ízurelụ́; mbụ́ nwa ndu ọ́phu wafuru nù l'ọ́nu-ụ́lo Jékọ́pu ta atukobehedu ndu ono ishi; mbụ́ ndu ono, dzọ́ru ẹ́phe pyaapya ono. Onye ẹ́phe a-kpọ́-chiaru obu yeru bụ́ Ojejoje; mbụ́ Onye nsọ́ kẹ́ ndu Ízurelụ́. ²¹ Nwandu ono, phọ́duru nù ono e-mekochaa lata; mbụ́ lẹ́ nwa ndu a-phọ́du l'ọ́nu-ụ́lo Jékọ́pu e-mekochaa lata lakfuta Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike ono, bụ́ Nchileke. ²² A makwaru-a l'unubẹ́ ndu Ízurelụ́ ha l'ọ́ bụ́ ẹ́ja, nọ́ l'iku ẹ́nyimu. Obenu lẹ́ nwa ndu e-mekochaa lata ta abakwa ishi. A kụ́akwaru ọ́-la-l'iyi doberu ẹ́phe. Yọ́ bụ́kwaru iphe gbaru nù. ²³ Yọ́ bụ́ru Nnajiufu; mbụ́ Ojejoje, bụ́ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike nweke-ia e-gude ẹ́ka iya mebyishia mkpukpu ono kpamu, bụ́ ẹ́ge e kfuhawaru l'ee-me iya.

Aphụ, Ojejoje a-nụ ndu Asiriya

²⁴ Ọ́o ya bụ́; ọ́waa iphe Nnajiufu, bụ́ Ojejoje, bụ́ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike kfuru: "Unubẹ́ unwu mu, bụ́ ndu bu lẹ́ Ugvu Záyọnu; unu ba atsukwa ndu Asiriya egvu; mbụ́ ndu ono, anọ́duje eswi unu mgbọ́ro-ígwè ono; mbụ́ ndu apaliyeru unu mgbọ́ro ẹ́ge ono ndu Íjiputu shi apaliyeru iya unu ono. ²⁵ Ọ́ bụ́a nwanshii unu eghubuhu mu eghubuhu. Mu eworu oke iphe-eghu mu ziberu ẹ́phebedua woru ẹ́phe gbushia."

²⁶ Ojejoje, bụ́ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike e-gude ẹ́chachi chia ẹ́phe ẹ́ge ono, o chiru ndu Mídiya lẹ́ mkpuma Orebụ́ ono. Mgbọ́ro iya bẹ́ ọ́o-palikwaphu maa lẹ́ mini ẹ́ge ono, o meru iya l'alì ndu Íjiputu ono. ²⁷ Mbọ́ku ono bẹ́ ee-zi unu ivu ẹ́hu ẹ́phe t'ẹ́ b'ọ́ nyibehe unu l'ukuvu. A bya anyafu iya unu odogoro ono, ẹ́phe nyaberu unu l'olu ono. Odogoro ono, a nyaberu unu ono a-nyakwashihu kẹ́ l'unu dawaru ẹ́ruteru.

Ndu Asiriya abya ọ́gu

²⁸ Ndu ọhogu ono bahuwaru mkpukpu Ayatu; tua uswe je eshia mkpukpu Miguronu. Yọ buru eke ephe jeru je akube iphe ephe bu le Mikumashi. ²⁹ Ephe awu nphakata ugvu; l'ekfushi; su: "Eka ayi a-radu bu le mkpukpu Géba." Ndu Ráma awata onma kpakpakpa. Ndu Gíbiya, bu eka Solu shi buru eche okpa l'oso. ³⁰ Unu chia mkpu; unube ndu Galimu! Unu ngabekpoduduphu nchi; unube ndu Layisha! Ka; unube ndu Anatotu! ³¹ Ndu Madumena; be chewaru okpa l'oso. Ndu Gebimu ekpuwa ekpukpu. ³² Yọ buru mboku ono be ndu ohogu e -jeta je akposhiru le mkpukpu Nobu. Ephe a-kfukfube eka l'agbaru Ugvu Záyonu oia; bu iya bu Jerúsalemu.

³³ Lenu; Nnajiufu; mbu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike e-gude agburu-ehu, ha nshinu kwashia ekali-oshi ono. Ndu ophu tsefutsuaru etsufu be ee-gbutsushi egbutsushi. Ndu ophu hatsua l'eli be ee-nwutsushi enwutsushi. ³⁴ Oo-gude ogbu-nku sukashia ekfukala eze oswa ono. Oo ya bu; oswa oswa ono, no l'ugvu Lébanonu ono adaa l'ifu onye ono, bu Okaribe-Kakota-Ike ono.

11

Ekali Jesi

¹ Nwuru e-shi l'ukfu oshi ono; mbu Jesi ruta. Yọ buru l'ogbaragba iya be ekali e-shi nyita.

² Ume ke Ojejoje a-ndu iya l'ehu;
mbu Ume ke mmamiphe;
me iphe-odo-nya;
Ume, akpo-zije uzo;
Ume, anuje ike;
Ume, emeje t'iphe doo nya;
bya aburu Ume, emeje t'a tsu Ojejoje egvu.

³ Iphe aduje iya mma aburu
t'a nujeru Ojejoje okfu.
E to budu iphe o gude
nya phua be oo-gude ekpe ikpe.
Ophu o budu iphe o nuru
le nchi;
be oo-gudeje kpe-bua iphe.

⁴ Oo-gude odobe-eka-ndoo
kpee ndu e-ta dudu ege o haru ephe ikpe.
Yọ buru okpobe ikpe;
be oo-gudeje bua ikpe ndu ukpa le mgboko.
Mgboko be oo-gude onu iya,
bu mgboro chitsushia.
Yọ buru uphere-onu iya;
be oo-gude gbushia ndu ejo iya ono.

⁵ Odobe-eka-ndoo a-buru akpo-buleti iya.
Madzu ogude eka l'iphe
o kfulu aburu akpo-buleti iya.

⁶ Oo-me ejo nkuta-oswa
yele unwu aturu akpalahaa eghirigha.
Oduma yele eghu adolahaa l'ekalanu.
Unwu eswi; unwu agu;
mewaru unwu anu,
gbaru ebà akpalahaa eghirigha.

Yọ bụru ụnwegirima nshì
a-nọdu eche ẹphe.

⁷ Nneswi yẹle nkuta-ọswa
a-nọdu akpa nri ẹghirigha.
Ụnwu ẹphe a-tuko l'ado l'ekalanu.
Agu awata ọta ẹwu l'ọ bụ eswi.

⁸ Nwata, angukwadia era
a-nọduje l'onu ẹnu óghù l'egvu egvu.
Nwata, a mífúwaru onu l'era
e-wojeru ẹka ye l'enu ogiji.

⁹ Iphe ono l'ọ ha; ta dudu ophu
e-meka madzu iphe;
k'ophu ọ bụru k'ogbu
madzu l'ugvu,
mu dobetsuaru nsọ l'ọ ha;
kẹ l'ọ bụ ẹge ono mini ejije ẹnyimu ono
bụ ẹge mgboko l'ọ ha
a-makotaru Ojejoje.

Ndu a kpuru lẹ ndzu alata

¹⁰ Oge teke ono; bẹ ógbaragba Jesi ono a-buru ẹkwa-ọhubama kẹ ndu mgboko. Yọ bụru iya bẹ mbakeshi, nonu a-nọduje agba agbakfu; ọkpoku iya a-du biribiri l'anya. ¹¹ L'o -rua mboku ono; bẹ Nnajiufu e-gude ike iya k'ugbo ẹbo dufuta nwandibe iya ndu ophu a-phodu nụ lẹ Asiriya; Íjiputu; Paturọsu; mẹ ndu ophu e-shi lẹ Itiyópiya; Élamu; Shina; Hámatu; jeye lẹ ndu ophu e-shitsua l'ikfuli eze ẹnyimu. ¹² Ẹkwa-ọhubama; bẹ ọo-paliru mbakeshi; gude koshi lẹ ya abyawa ọchilatakota ndu Ízurelu ono, e shi chikashia achikashi ono. Ya abya erulatakwapu ndu Júda ono, a tukashiru l'ekemeke ọbule lẹ mgboko ono. ¹³ Ẹnya-kfurukfuru ndu Ífuremu a-la. Ndu ọhogu ndu Júda bẹ ee-me ẹphe achihu. Mbụ lẹ ndu Ífuremu ta dūhedu ndu Júda ẹnya-kfurukfuru; ophu ndu Júda ta dūheru ndu Ífuremu ẹhuka. ¹⁴ Ẹphe a-tugba ziru phaa je agbakushi iya ndu Filisutayinu l'uzo ẹnyanwu-ariba. Ẹphe atugbabe je akwaa ndu uzo ẹnyanwu-ahata ọkwata. Ẹphe a-zu ndu Édomu yẹle ndu Móabu gbirimu. Ndu kẹ Amonu abya anodu ẹphe l'eka. ¹⁵ Ojejoje e-me tẹ nkulahu eze ẹnyimu Íjiputu tahu. Oo-gude pherephere, akpo iphe nkụ; phee ẹka lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. Oo-me iya; yọ ta-bushihu uzi ẹsaa; k'ophu madzu a-dzoje girimu gadamu swee lufu azu iya ophu. ¹⁶ Nwandibe iya ndu ophu phoduru nụ, e-shi l'alị ndu Asiriya alata; bẹ akparu oje mbeke, a-daburu kẹ phorokotongu; ẹge ono, a kparu iya ndu Ízurelu teke ono, ẹphe shi Íjiputu alata ono.

12

Egvu ekele

¹ Mboku ono bẹ ii-su:
“Mu e-kele ngu ekele
nggube Ojejoje;
kele mu shi egu ngu eghughu l'anya.
Obenu lẹ nta-a b'o
ghubuhwaru ngu.
Nta-a b'ị duwa mu ike.

² Lenu; ọ kwa Nchileke

- bụ onye ndzọfuta mu.
 Ọ bụ iya bẹ mu chiru ụkfu kwẹe;
 mu ta atsu egvu;
 kele l'ọ bụ Ojejoje,
 bụ Nchileke bụ agburu-ẹhu mu;
 bụru iya bụ olu egvu mu.
 Ọ kwa iya bụ onye dzọru mu nụ.
- ³ Ọ kwa ẹhu-ena;
 bẹ ii-gude nguta mini
 lẹ wẹlu ndzọfuta ono.”
- ⁴ Mbọku ono bẹ ii-wata okfu; sụ:
 “Unu kele Ojejoje ekele;
 unu kpoku ẹpha iya!
 Unu mee t'iphe bụ
 mbakeshi maru iphe o meshiru!
 Raa ya arara l'ẹpha iya ha nshinu!
- ⁵ Guaruru Ojejoje egvu ekele;
 ke l'iphe o meshiru dụ biribiri.
 Unu mekwaphu tẹ mgboko
 gbaa mgburumgburu maru
 iphe ono, o mekotaru ono!
- ⁶ Unubẹ ọha, bu lẹ Ugvu Záyọnu;
 unu tụa uzu ẹhu-ena;
 ke l'onye ono, unu l'iya
 nọ ono
 hakwa nshinu;
 mbụ onye nsọ ke ndu Ízurelu.”

13

Okfu ẹhu ndu Bábyilọnu

- ¹ Ọwaa bụ nzi ẹhu ndu Bábyilọnu, Nchileke ziru. Onye o ziru iya bụ Azáya Emozụ:
- ² Palia ẹkwa-ọhubama l'eli ugvu, daburu swanmangu. Nggụ anọdu l'ẹka ono chiaru ẹphe mkpu. Pheeru ẹphe ẹka t'ẹphe shia ọnu-uzo bahụ l'ẹka ndu a maru ẹpha ẹphe nọ. ³ Mbẹdua, bụ Ojejoje tųwaru ndibe mu ekemu, bụ ndu mu doru nsọ; bya achikobewaa ndu soja mu t'ẹphe je ekoshi l'ẹhu eghu mu eghu; mbụ ndu ẹhu anọduje atso ẹna lẹ mu ha nshinu.
- ⁴ Gebeduduphu nchị l'uzu, aatụ l'eli ugvu. Ọ bụ ẹruteru madzụ atụ iya. Gebeduduphu nchị lẹ wọwowo, ikpoto ọha atụ. Ọ dụ l'ọ bụ mbakeshi nọ lẹ ndzuko. Ọ kwa Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'agbazi ndu a-luru iya ọgu. ⁵ Ndu ono shi alị ẹke teru etete; ẹphe shi l'ẹke igwe jeberu. Yọ bụru Ojejoje yele ndu bụ ngwa-ọgu, o gude ekoshi l'ẹhu eghu iya eghughu bẹ eme t'ọ bya emebyishikota ndu alị ono l'ọ ha.
- ⁶ Unu wata ochi ololokilo; ke l'eswe Ojejoje dụwa ntse! Mbọku ono a-buru eswe ala iphe l'iyi. Ẹka onye oo-shi bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. ⁷ Ọo ya kparu iphe ẹka a-akuda onyemonye ọbule. Obu eyofu onyemonye ọbule. ⁸ Egvu e-rikota ẹphe ẹhu; ẹhu a-nọdu ahụ ẹphe ọku; mbụ ẹhu a-phuhu ẹphe temu temu; ẹphe a-nọdu ata kpukpukpu l'ọ bụ nwanyi, ime eme. Onyemonye ọbule a-nọdu ele ibe iya hangohango. Ẹphe agbanwua ifu ẹhuka ẹhuka. ⁹ Lenu; eswe Ojejoje eruakwa. Ọo-buru eswe ọnwuu; bukwaruphu mbọku oke ẹhu-eghughu. Ọ bụ mbọku, ee-me tẹ mgboko l'ọ ha daburu

ochobo. Aa-chiko ndu eme iphe dụ eji, nọ iya nọ gbushikota. ¹⁰ Mbọku ono bẹ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe l'ọ ha te ekedu ekeke. Ẹnyanwu, ahata ahata a-gbahụ ọchi. Ọphu ọnwa te e-chi.

¹¹ Ojejoje sụru lẹ ya a-nụ mgboko aphụ iphe dụ eji iya. Mu anụa ndu akirishi aphụ iphe dụ eji, ẹphe eme. Mu emee tẹ etsetse, ndu eku onwẹphe etse buhu; bya emee tẹ ekuku, ndu ẹjọ ọkpoma eku onwẹphe jizita. ¹² Mu e-me tẹ madzụ dụ ụko lẹ mgboko ka ọkpobe mkpọla-ododo. Mbụ t'ọ ka mkpọla-ododo ọphụ shi l'alị Ofi ọdu nta. ¹³ Ya e-me t'igwe nmahụ jijiji. Mgboko a-fọ-wo afo-wo; fọribe l'ẹke o shi gvuru. Yọ buru iphe a-kpa iya nọ bụ oke ẹhu-eghughu ono, bụ ọphụ a-nọdu egghu yẹbe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'eswe oke ẹhu-eghughu iya ono.

¹⁴ Yọ buru ẹge ele, aachị ọso agbajẹ-a; m'ọ bụ aturu, ẹ te enwedu onye nche agbakashihuje-a bẹ onyemonye a-nọdu agba agbakfu ndu ẹphe l'ẹphe bụ. Mbụ l'onyemonye a-zẹ l'ọso agba ala ẹka a mụru iya. ¹⁵ Onyemonye ọbule a phụkpooru bẹ aa-nmafua ẹpho. Mbụ onye ẹka kfubekpooru bẹ ee-gude ogu-mbeke gbugbua. ¹⁶ Aa-nọdu ẹphe l'ifu; bua unwegirima ẹphe nanụ nanụ. Ụlo ẹphe bẹ aa-lụ alulu; gude unyomu ẹphe k'ẹhuka farushia.

¹⁷ Lenu; ọ kwa ndu Mídiya bẹ mu a-kpali t'ẹphe jekfu ẹphe ọgu. Mbụ ndu ta akpajedu ishi mkpọla-ọcha; ẹphe te eyeru mkpọla-ododo ẹnya. ¹⁸ Akfụ ẹphe a-gbatsushi unwu-okorọbya ẹphe agbatsushi. Ọphụ ẹphe aphuduru unwegirima imiko. Ẹphe -gude ẹnya phua unwegirima nshii; ẹphe ta aphuduru ẹphe imiko. ¹⁹ Bábyilonu bụ ọ-ka-mma l'iphe bụ alị-eze. Ọ bụ iya bẹ ndu alị ono gude eku onwẹphe. Ọle Nchileke e-mekochaa mebyishia ya ẹge e mebyishiru Sódomu mẹ Gómóra. ²⁰ Ẹ ta abyahedu bya eburu iya gbururu jeye lẹ gbururu. Ọphụ madzụ abyadu ebu l'ime iya ọdo l'iphe bụ ọgbo sweru esweswe. Ọphụ ndu Arabu 'a-byadu bya akpobe iya ụlo-ékwa; ọphụ ndu eche aturu 'a-byahedu bya adọ ya aturu ẹphe. ²¹ Ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu e-buru l'eke ono. Yọ buru ụlo nkuta-ọswa; mgbashi-ujiku akpashia ya ẹkfunu. Enyi-nwenu e-buru iya; egghu-ọswa anọdu iya l'ebu nggada. ²² Ụlo-eli ụlo eli-ẹphe; mẹ ufu ufu-eze ẹphe; bẹ a-chi-atabu; mẹ nkuta-ọswa a-bya akwaa ufu; buru; l'azungu. Oge teke ee-me Bábyilonu iphe duakwa ntse; mbụ l'ẹ tọ nọhedu anọno; yọ mụa.

14

¹ Ojejoje a-phuru Jékoju imiko k'ọphụ bụ l'oo-mekocha fọta Ízurelu ọdo; mee t'ẹphe buru l'alị ẹphe ọdo. Ndu laru alala ayikwaru iya phụ. Ẹphe l'ọnu-ulo Jékoju atugbabe. ² Iphe bụ mbakeshi e-duta ẹphe dulata l'alị ẹphebe ndu Ízurelu gededede. Ndu Ízurelu ono a-buru ndu e-nweru mbakeshi; mee ẹphe; ẹphe aburu ẹphe ohu: unwoke l'unwanyi l'alị ọphụ Ojejoje nuru ẹphe. Ndu shi kpua ẹphe lẹ ndzụ bẹ ẹphe a-gha aghagha kpukokwaaphu lẹ ndzụ; ẹphe abya aburu ishi ndu ono, shi akpa ẹphe ẹhu ono.

Adada eze ndu Bábyilonu

³ Ojejoje e-me tẹ nggumaphu unu buhu; mekwaaphu tẹ ntsumu-egvu unu gvụ; mekwaaphu tẹ k'ozí mkpọ-nyí-ẹnya, e dzuru unu laa. ⁴ Ọ bụ teke ono bẹ unu a-wata ọturu eze ndu Bábyilonu mgbonu; sụ: "Onye-a, shi akpajẹ madzụ ẹhu ẹge-a; gbe hawa iya nọ akpakpa! Ẹhu gbẹ ghubuhuwa iya nọ egghu! ⁵ Ojejoje gbajishiwaru mgboro-ígwe ndu akirishi ono; mbụ l'ọ nya-kwoshiwaru mgboro, ẹphe gude achị achịchi; ⁶ bụ ndu shi egudeje iphe-eghughu echitsushi madzụ; mbụ ndu te chibujedu madzụ iphe echibu; ndu gude iwe l'achitsua mbakeshi; ọphụ ẹphe emebujedu madzụ iphe emebu. ⁷ Iphe bụ alị ono atufuwa ume nta; bya azekotawa guu. Ẹphe abya akụ-swe egvu. ⁸ Mbụ l'oshi payinu; mekpọ oshi sida, nọtsua l'ugvu ugvu Lébanonu

chikokota eme eswa iphe tsakfuru ngu nū. Ephe atuko l'ekfu; sū: 'Nta-a, e mewaru; ishi erua ngu alì-a bē onye egbutshijē oshi ta abyahēdunu ayi egbutshishi.'

⁹ "Alì-maa kwagebewaru akwagebe t'ò bya ngu ndzuta teke i lashiru. O kpalitsuwaru maa ndu lawaru maa tē nggu l'ephe jia; mbū maa iphe bukpo ndu ono, shi buru ishi lē mgboko-a; ndu ono b'ò meru t'ephe gbeshitsua egbeshi l'aba-eze ephe; mbū ndu shi butsuaru eze, achitsua mbakeshi. ¹⁰ L'ephe ha e-ye onu; mbū ephe a-sū ngu: '?Nggubedua bya aruhukwaphu l'ò bū ayibedua; mbū; i gbe bya aduhukwaphu l'ò bū ayi? ¹¹ Ugvu ono, e shi akwabeje ngu yēle egvu ono, e shi egudeje une l'akpo l'etso ngu ono buwa iphe e nwwaru ye l'alì-maa. Nta-a buakwa ehonwu bū oshi-azēe ngu; mbashiride erikputawa ngu.' "

¹² Lekpodudunu ēge i shi l'igwe daa l'alì; nggube mkpo-kpodo nchi-abohu; mbū nggube nwatibe onma-ewa-utsu! E chifuwaru ngu; nggu abya adaa lē mgboko; mbū nggube onye shi zū-tsushia mbakeshi! ¹³ I kfu l'ime obu ngu; sū: "Ti-nyiba l'imigwe. Nggu apali aba-eze ngu; t'ò kakota mkpo-kpodo Nchileke l'eli. Nggu eje asugaru l'eli ugvu-ndzuko ono, nò l'uzo isheli ono. ¹⁴ Mu e-nyiswetakota urukpu; mee onwomu tē mu dū l'ò bū Okaribe-Kakota-Nū." ¹⁵ Obenu l'a lotawaru ngu chee l'ili; mbū i nōwa l'ohu nsū ono.

¹⁶ Iphe bū ndu phuru ngu nū a-nōdu ele ngu phoriphori; wata ori oriri ehū ngu; sū: "'Tò budunua nwoke-a bū onye ono, nmaworu mgboko anmawo; akpabiri iya atuko iphe bū alì-eze l'ò ha gudekota ono? ¹⁷ ?Tò budunua ya bū onye ono, meru mgboko; yò dū l'ò bū echi-egu ono; mbū onye ono, tukoru iphe bū mkpukpu mee; yo chikashihu; ophu o dudu ndu mgboko, o kpuru lē ndzū, nweru ophu o kweru t'ephe laa l'ufu ephe ono?"

¹⁸ Iphe bū ndu eze, shi achì mbakeshi bē zekota rekperekpe; mbū onyenonu zekotawa l'ime ili nk'iya. ¹⁹ Obenu lē nggubedua b'a pafuwaru l'ili ngu; tufaa ngu l'ò bū ekali-oshi. A chikowaru odzu ndu e gburu egbugbu tūpyabe ngu; mbū ndu e gude ogu-mbeke supyashia asūpyashi; ndu wuru laa lē mkpuma ophu nò l'alì-maa. Mbū o bū ēge odzu, a dzoru lulalula aduje bū ēge i dū. ²⁰ E te lidu odzu ngu ēge e liru kē ndu ophu; kē l'ì mebyishiwari alì ngu; bya egbushia ndibe ngu. Awa ndu eme-akirishi b'e te phohedu odo. ²¹ Dozia ēke aa-nōdu gbushia unwu ephe k'iphe dū eji, nna ephe oche meshiru; t'ephe be tetabua eteta; k'ophu ephe e-nweru mgboko; gude mkpukpu mkpukpu ephe buchishia mgboko kpamu.

Nchileke emebyishi Bábyilonu

²² Ojejeje, bū Okaribe-Kakota-Ike kfuwaru; sū: "Mu e-gbeshi; tso Bábyilonu ogu; mee t'epha Bábyilonu chihu yēle ndibe iya, wafuru nū; jeyekpo l'awa iya; mē ndu awa iya. ²³ Mu e-me alì ono; yò buru uda ēke mgbashì-ujiku e-buru. Mu e-me ephe; ephe aburu kpurupyata; mbū zaa ephe oza ēza." Ono iphe Ojejeje, bū Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Nchileke emebyishi Asiriya

²⁴ Ojejeje, bū Okaribe-Kakota-Ike ribuwaru nte iya: "Hoo haa l'ò bū ēge mu chiburu iya l'oo-dū bū ēge oo-dū. Yò buru ēge, mu riru iya bē oo-dū. ²⁵ Mu e-fupyashi ndu Asiriya ono, nò l'alì mu ono efupyashi. Ndu ophu nò l'eli ugvu mu; bē mu a-dzo lulalula. Odogoro ephe nyaberu ndibe mu; bē a-nyafu ephe. A bya ezia ephe ivu ehū ephe, ephe nyiberu ephe l'ukuvu." ²⁶ Ono kwa ēge mu, chiburu iya l'oo-duru ndu mgboko. Ono kwa ēka, mu a-dabē iphe bū mbakeshi; ²⁷ kē l'ò bū Ojejeje, bū Okaribe-Kakota-Ike tū-buru l'ò bū ēge oo-dū ndono. Ophu o dukwanu onye a-gbanweghe iphe o kfu. O machiakwaru ēka iya; ophu o dukwanu onye e-selaghe ēka ono azū.

Nchileke emebyishi Filisutiya

²⁸ O kwa l'afa eze ono, aza Éhazu nwuhuru b'e ziru ozi-a. Ozi ono sùru agha: ²⁹ Unu be etekwa ẹswa; unube ndu Filísutiya; le mgboro, e chiru unu b'a gbajiru; ke l'iphe agwo ono a-mu bu ogiji. Unwu, oo-muta aburu ikputu, akfu nkfu. ³⁰ Teke ono be onye katsukpo okpa ukpa l'iphe bu ndu ukpa a-phu nri eriri. Ndu e to dudu ege o haru epe ta dudu iphe e-me epe. Obenu l'ogbaragba ngu be mu e-gude egu gbushia. Mbù mu e-gbushi ndibe ngu, ndu ophu wafuru nu.

³¹ Chia mkpu nggube onu-uzo! Tùà uzu-ekwa unube mkpukpu! Unube ndu Filísutiya l'unu ha; unu rushihu; ke l'enwuru-oku shiakwa l'uzo isheli akpo tututu abya. Ophu o dudu onye anodu eje nkinyi iya le ndu soja epe.

³² ?Bu ngunu be aa-sakporu ndu ozi ono, shi mbakeshi ono? Iphe aa-saru epe bu le Ojeje meekwaru Záyonu; yo keru. Yo buru l'ime iya be ndibe iya, aakpa ehú a-gbaba je eze ndzu.

15

Nchileke emebyishi Móabu

¹ Owaa àphù, a phuru ndu Móabu:

Mkpukpu Aru, no l'alì ndu Móabu buwa kpurupyata. O kwa l'enyashi b'e mebyishiru iya. Mkpukpu Kíru, nokwaphu l'alì ndu Móabu be bukwapu kpurupyata. O kwaphu l'enyashi b'e gude mebyishia ya! ² Ndu Díbonu wuru jeshia l'ulo agwa epe; mbu eke epe meru; yo ha l'eli oje ora ekwa. Mbù le ndu Móabu aturu ndu Nébo ye le ndu Médebà uzu-ekwa. Onyemonye obule kpushiru ishi. A byakwaphu akpushia eji-agba. ³ Epe eyekota uwe-aphu l'awu le woroworo. Ndu no, l'ogbodo ulo-eli; me ndu kuru l'edukfu toko ara ekwa; l'eweswi onwephe l'alì. ⁴ Ndu Héshibonu me ndu Eleyale chiko echi mkpu; k'ophu ndu no le mkpukpu Jehazu anu olu epe. O bu iya kparu iphe ndu soja ndu Móabu chishiaru mkpu; kele meji tofuwaru epe. ⁵ Obu mu araru Móabu ekwa; ke l'unwu iya, gbafuru agbafu gbatsuaru laa mkpukpu Zówa; ndu ahuru gbaru laa mkpukpu Egulatu-Shelishiya. O nwetsuaru ndu ophu gbarutsuaru mkpukpu Luhiti. Epe l'akwa ntumatu l'eje atugbu. Teke epe eje ala mkpukpu Horonemu be epe no l'uzo raa ekwa iyi ono, laru ono. ⁶ Mini, no le nggele Nimirimu tashihuru; egbudu agbanwushihu. Egbudu agvu; ophu o dudu iphe no l'onyingu, phoduru iya nu. ⁷ Ya ndono eku, epe kparu; dobe be epe vuru je eswe nggele oshi wilo; ⁸ Ojileka togbo, epe echi je angashia Móabu mgburumburu. Uzu-ekwa, epe atu rutsuaru mkpukpu Egulayimu. Ege ono; be ekwa-aphu, epe ara jekotaru mkpukpu Byiye Élimu. ⁹ Mini mkpukpu Díbonu be bukota mee jiru iya ejiji; obenu le mu e-mefukpooru mkpukpu Díbonu obu oka njo. Mbù le mu a-chiru agu ye t'o tagbushia ndu shi Móabu agba oso ndzu; mbu tagbushikwaaphu ndu ophu phoduru l'alì ono.

16

¹ Ndu Móabu chitaru unwu aturu t'o buru iphe-oku; je akpeshia onye eze, achi ndu ali-a. Epe shi le Sela chiru iya je eswee echi-egu jeshia le Ugvu Záyonu je ahee ya eya. ² O kwa ege unwenu, a chikashiru l'ekfuna iya anoduje ephethe; bu ege unwanyi Móabu agbaphe le Enyimu Amónu, eke eeshije rufu azu iya ophu.

³ Epe asu: "Unu kpozinaru ayi uzo! Unu kfunuaru ayi iphe e-me nu! Unu menua t'agu unu nodu ayi l'ehu ege ono, agu oshi aduje teke onwa eche ono. Unu dominua ayibe ndu agha ngvudangu. Unu ba atukwa ayibe ndu agba oso ndzu too. ⁴ Unu kwenu t'ayibe ndu ono, a chiru oso, shi l'alì Móabu ono lakfuta unu. Unu kpuchinua ayi t'onye mgbugbu-madzu ono be egbushi ayi.

"Onye mkpamehu ono ta anohakwa; onye mmebyi ono agvu; onye ono, anoduje eme madzu kpakpawowo ono a-chihu. ⁵ O bu teke ono be Nchileke e-koshi n-yemobu

iya; woru onye ono, evudoshije ike l'iphe o kfulu ono; mbu onye ono, shi l'onu-ulo Dévidi ono ye t'ò buru eze; mbu onye bu: o -kpee ikpe; yò buru ikpe, dù maa be ọo-nòdu ekpe. Iphe larù l'odobè ẹka ndoo b'ẹ t'ò padù ẹka lanù."

⁶ Ayi nwaru ẹge ndu Móabu ekutabe onwẹphe ekuku. Ayi nukwaruphu ẹge ẹphe anyatabe ndu; buru ọ-ka-onwẹphe-mma-l'ẹnya; l'eme madzù iphe-iphè. Obenu lẹ nsasa, ẹphe asa bukwa iphe iphorò.

⁷ Ọo ya bu tẹ ndu Móabu kwaa ẹkwa. T'onnyemonye ọbule kwaa ẹkwa Móabu kwashi iya ike. Unu kwashia ẹkwa ike; tsoo aphù ẹhu ndu Kíru-Harẹsetu. Unu gua aphù iya; kẹ l'e tsuwaru iya pyaapya. ⁸ Ẹgu mkpukpu Hẹshibonu bẹ iphe a kọru iya nwukotawaru kpa. Oshi vayinu, a kọru lẹ mkpukpu Sibuma nwukwaruphu kpa. Ndu achitsua mbakeshi bẹ dzowaru okpobe oshi vayinu, nọ iya nù pyaapya; mbu vayinu, shi ajajẹ jarutsua mkpukpu Jáza; mbu jaa tsowaruru ọzo echi-ẹgu. Ẹkali iya jakashitsuaru rua eze ẹnyimu. ⁹ Ya ndono; mbèdua arakwaphu ẹkwa ẹge ono, ndu Jáza ara ono. Mu arakwaphu ẹkwa oshi vayinu ndu Sibuma. Unubẹ ndu Hẹshibonu; unubẹ ndu Eleyale; mu gudeekwa ẹnya-mini aghù unu ẹhu; kẹ l'ẹswa, unu eeteje teke iphe unu, meberu l'alì chashiru; yẹ ọphu unu eteje teke unu akpata iphe unu meberu l'alì bẹ buhuwaru nù. ¹⁰ Ẹhu-otso-ẹna; mẹ ote ẹswa b'a nafuwaru ẹgu ono, a kọru oshi-ọmi ono. Too nwehedu onye agujekwadu egvu; ọphu a tujehedu okokooko lẹ mgbo vayinu; ọphu ọ dughedu onye anodujekwadu l'ẹke aanoduje akù iya mẹ l'akù mẹ. Kẹle mu buchiwaru okokooko ono, e shi anoduje l'ẹke ono atù ono. ¹¹ Mu akwa ẹkwa ẹhu ndu Móabu; mbu l'okpoma azù mu ọzu l'ò bu onye akpọ ogumogu. Ime obu mu l'anwù hemuhemu l'okfu ẹhu ndu Kíru-Harẹsetu. ¹² Ndu Móabu -nòdu l'ẹke ẹphe agwajẹ iphe; bụlephu ike bẹ ẹphe eme t'ò ka ẹphe agvugvu. Mbu teke ono, ẹphe eje l'agwa ẹphe je iya agwagwa bu kẹ mmanu bẹ ẹphe eme.

¹³ Ono bu iphe Ojejoje kfuluwaru l'okfu-ẹhu ndu Móabu. ¹⁴ Obenu lẹ nta-a; bẹ Ojejoje sùru: "L'ò kwa afa ẹto b'ò phoduru; mbu l'a guakwaru ndu Móabu afa l'ò bu onye, e buru ozi. Afa ẹto b'ò phoduru ọgvù ono, alì ndu Móabu dù ono; mẹ igwe ọha ono, bu iya nù ono abukotarù ndu ẹ ta gubedu iphe. Nwa ndu a-phodu nù a-ha nwanshi; ọvo taa nọ ẹphe."

17

Okfu-ẹhu ndu Damásukosu; mẹ kẹ ndu Ízurelu

¹ Ọwaa bu iphe Ojejoje kfulu l'ẹhu ndu Damásukosu: "Unu leduduphu; lẹ Damásukosu e-mekochakwa bu-buhuru mkpukpu. Oo-mekochaa buru bu ikpọzu. ² Iphe bu ndu, butsua l'iphe bu mkpukpu, nọ iya nù e-mekocha-a gbakashihu. Yò ghoshia ẹke aturu yẹle egbu a-nòdu adojẹ ọdu; tọ dù onye eye ẹphe egvu. ³ Ẹke ono, bu a-gbabe-a-dzuru l'alì Ífuremu ono emekochaa phuhu. Ọphu ndu Damásukosu enwehedu eze, achì ẹphe. Ọ bu ẹge ee-me ndu Ízurelu iphe-iphè bukwapu ẹge ee-me ndu Áramu. Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono."

⁴ "O -rua teke ono bẹ ugvu, Jékọpu a-rushihu. Ọkporokpo ono, ọ daru ono awufu. ⁵ Ízurelu a-dù l'ò bu ẹge-a onye akpata iphe l'ẹke a kọru akpe anoduje egbushi akpe, vudo evudo, gude ẹka iya awoshi iya awoshi. Yò dulephu l'ò bu onye akpa mkpakwa ojiko iphe mishiru lẹ nsuda Réfa. ⁶ Obenu lẹ mkpakwa iya a-phodu iya-a. Ọo-dukwaphu l'ẹke e chikoshiru akpuru oshi-olivu; yò phoduwa nwèbo; m'ò bu ẹto l'ẹkali iya ọphu nọ l'onungonu iya; phodukwaphu ẹno; m'ò bu ise l'ẹkali iya, mishiru ike. Ọ bu iphe Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu kfulu ndono."

⁷ O -rua mbọku ono bẹ madzù a-gharu onye meru iya nù ifu. Mbu ẹnya ẹphe a-bya anodukota l'ẹke onye nsọ kẹ ndu Ízurelu nọ. ⁸ Ẹphe ta aghahedu ẹnya-ngweja nte

ẹphe ifu; mbụ iphe bụ ẹphe gude ẹka ẹphe mee. Ẹphe ta gubehe itso Ashera iphe ẖe ẹnya-ngweja ínsensu, bụ iphe ẹphe gude ẹka ẹphe mee iphe.

⁹ O -rua mbọku ono bẹ mkpụkpu ẹphe, a kpushiru ike, ẹphe gude okfu ndu Ízurelu kwafu a-dụ l'ọ bụ ọkpu-ufu, ẹkfukala phụ-chiru; ẹgbudu erichia ya. Ẹkemeke ọbule a-chịko daburu ochobo.

¹⁰ Ishi iya bụ l'unu zahawaru Nchileke, bụ iya dzọru unu ono. Unu ta nyata onye ono, bụ Agbara-Mkpuma; bya aburu onye meru unu; unu esihu ike ono. Ọo ya kparu iphe ẹ to nwe du m'o -ruhuru; unu kua akpuru oshi, bụ iya kakọta mma; m'ọ bụ dzashia oshi vayinu, unu dzetaru lẹ mkpụkpu ọdo; ¹¹ mbụ m'o -ruhuru; unu mee t'ọ wata evuvu mbọku, unu kuru iya; o be l'utsu iya; yọ wata ọtsu igu; iphe a kpataru iya ta dukwa iphe ọo-bụ l'oge iphe-ememe; mẹ l'oge ẹhu-ọhu-oku, ẹ-ta aladu alala.

Aalu ndu mbakeshi

¹² Iphe bụ mbakeshi tuko ede ekiri; l'ede ekiri l'ọ bụ eze-enyim. Ndiphe l'ede ekiri; l'ọ bụ ọchoku eze mini! ¹³ Iphe bụ mbakeshi ede ekiri l'ọ bụ utso eze mini. Ọ bụ lẹ teke Nchileke baru ẹphe mba; bẹ ẹphe a-gba ọso; gbatehu agbatehu. Ee-ruta ẹphe ẹge pherephere erutaje ẹswa, nọ l'ugvu; mbụ ẹge ono, udzudzu ọku-maa agbaje teke ọku-maa adzu ono. ¹⁴ O -be l'urenyashi; iphe eye egvu aburu pherekete. Nchi -bya abọhu; bẹ ẹphe wufuwarunu. Ọ bụ ẹge ọ dụ ndu ono, alu ayi alulu ono ndono; mbụ ọ bụ ẹge ọo-tsakfu ndu ono, egwo iphe ayi ono.

18

Okfu-ẹhu ndu Kúshi

¹ Nshọo nggube alı ono, aanu ẹphuphu iphe ephetsua l'iku ẹnyimu Kúshi ono; ² mbụ unube ndu ezije ndu ozi unu; ẹphe egude ugbo-ẹjị daghaa mini tughua. Mbụ unube ndu ozi ọkpa-egwa; unu jekfunu ndu ono, hatsua l'eli, akpo-ẹhu akwotsua muru ono! Unu jekfu ndu ono, aatsụ egvu l'ẹke nọ ntse mẹ l'ẹke teru ẹnya; mbụ ọha-ntsụ, eme ẹhuka; mbụ mbakeshi ono, eze ẹnyimu nọ-buhutsuaru ono!

³ Unube unwu eliphe; mbụ unube ndu bu lẹ mgboko-a; unu lenu! E -wolilephu iphe-ọhubama imeli l'eli ugvu bẹ unu a-phụ iya-a. E -gbulephu ụpyoku bẹ unu a-nu iya-a. ⁴ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru mu: "Lẹ ya a-nodukpelephu nggujungguji; nọdu l'ẹke ya bu; tufu ẹnya ele ẹge swerisweri okpomoku aduje lẹ jaajaa eswe; m'ọ bụ ẹge ono, urukpu, adaje iji l'oge onanwu ono; ⁵ kẹ l'ẹge-a; a -bya oru l'ọ-kpa-ji; teke igu iphe rishihukotawaru; iphe ono, shi buru okoko ono abuwaru nebyi iphe chawaru k'awota. Ọ bụ teke ono bẹ e-gude nwa mma, eegudeje akwacha oshi gbushikota oshi ono; mbụ gbutsushikota iya; chifu ẹkali iya, jaru ajaja; ⁶ Ọ bụ teke ono; bẹ aa-tuko ẹphe; haaru unwenu, eri anu ibe ẹphe, butsua l'ugvu; mbụ paru ẹphe haaru ẹjo anu ẹgbudu. Ẹphe egude ẹphe kpaa nri l'okochi; gude ẹphe gbaa aji l'oge winta."

⁷ Ọ bụ teke ono bẹ aa-wata ogwotaru Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike iphe. Yọ buru ndu a-nodu ewotaru iya iphe ọbu bụ ndu ono, hatsua l'eli; l'akwotsua murumuru ono; mbụ ndu ono, aatsụ egvu l'ẹke dụ ntse mẹ l'ẹka teru ẹnya ono; ndu ọha-ntsụ, eme ẹhuka; mbụ ọha, ẹnyimu nọ-buhutsuaru. Iphe-oma ọbu bẹ ee-gwotakota bya lẹ Ugwu Záyonu, bụ iya bụ ẹke aanoduje akpoku Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike.

19

Àphù ẹhu ndu Íjiputu

¹ Ọwaa àphù, a phuru l'ẹhu ndu Íjiputu:

Unu lenu! Ojejoje nọkwa l'urukpu, agba warawara l'agba abya Íjiputu. Agwa ndu Íjiputu l'anma kpakpakpa l'ifu iya. Meji e-rushihu ndu Íjiputu. ² "Mu a-kpali ndu

Íjiputu t'èphe tsoje ndu Íjiputu ibe èphe okfu; k'òphu unwunne a-nòdu etso unwunne èphe ògu. Obutobu etso obutobu iya ògu. Mkpúkpu etso mkpúkpu ibe iya ògu. Alì-eze etso alì-eze ibe iya ògu. ³ Meji a-tòfu ndu Íjiputu. Èphe -chìtsua idzu iphe èphe e-me; mu emee ya; yò t'ò buru arakatatsù. Èphe e-je nte njìta; je l'aji t'èphe kpata maa ishi. Èphe e-je lè ntuswa; jekwaphu ndu gbaru ògbo maa njìta. ⁴ Mu e-nwuru ndu Íjiputu nù onye a-nòdu ewe èphe ishi èbiriba. Onye a-nòdu achi èphe bù eze, ènya eke òku." Ò bù iphe o kfulu; mbù Nnajiufu, bù Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ndono.

⁵ Ènyimu Náyiù a-tashìhu. Nggele, tsògbaaru laa ya atashìhu; kpòshihukota nkù. ⁶ Mini, awùtsua l'òswara iya a-nòdu eshi rongu. Nggele, nòtsua lè Íjiputu a-nòdu ala alala eje jeye yò tahù kpamu. Aswara; mée eji eji achìko nwùshihukota; ⁷ mèkwaphu èwu mè oshi, fushiru l'ìku Ènyimu Náyiù; mbù l'ònu-ènyimu ono. Iphe a kòru akòko l'ìku Ènyimu Náyiù ono a-dùkota kpangù kpangù kpangù; phèkashihu; ta aphùhe iya. ⁸ Ndu egbu èma a-tsù ude; gùà ìtsoritso. Iphe bùkpo ndu atùje ìkòkoro lè Ènyimu Náyiù; mè ndu atùje ntofu lè mini a-chìko a-lakòta kparakpara. ⁹ Ndu egudeje owu òcha akpa iphe; ta amahèdu iphe èphe e-me ememe. Ndu ekwe òkpobe èkwa òcha bè ùzo e-chihu. ¹⁰ Ndu bù èphe gude alì ndu Íjiputu bè e-gwe rakaraka. Iphe bùkpo ndu e buje ozi bè aphù a-bya.

¹¹ Ndu bù ishi lè mkpúkpu Zowanu bùkota ndu eswe. Ndu maru iphe bù ndu anòduje akpò-ziru Fero ùzo l'akpò-zijeru iya ùzo onye eswe. ?Nanù ège unu e-shi sù Fero: "Mbèdua yìkwa lè ndibe ngu ndu òphu maru iphe. Mu aburu nwa eze ndu ndiche." ¹² Mbù; ?bù awe bè ndibe unu ndu maru iphe nò nta-a? T'èphe koshinu unu iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike chì-buwaru l'iya e-me ndu Íjiputu. ¹³ Ndu bù ishi lè Zowanu bùkotawa ndu eswe. Ndu bù ishi lè Mémufisu b'e mekotawaru iphuruphuru-ènya nù. Ndu, bù itso, gude ùlo lè ndibe èphe bè dusweshiwaru ndu Íjiputu ùzo. ¹⁴ Ojejoje wowaru ume, achije ènyanji chìru ye èphe l'èhu. Èphe mewaru; ndu Íjiputu atsòkota bèbebe l'iphemiphe òbule, èphe ememe; mbù ège ono, onye nguru mée anòduje atso bèbebe l'èke ò gbòshiru ègbo ono; ¹⁵ k'òphu bù l'è tò dùdu iphe ndu Íjiputu a-dùkwadu ike ememe. Ndu òphu bù ndu ishi; mè ndu òkpa; te nwedu onye a-dùkwadu ike oyeru èphe èka. Oke amadù phè; mè ndu k'unwu ogbee te eyegheduru èphe èka.

Ndu Íjiputu a-baru Ojejoje èja

¹⁶ Mbòku ono; bè ndu Íjiputu a-dù l'ò bù ùnwanyi. Èphe anmahùkota ruuruu; l'èke èphe atsù egvu; kè èka Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike haliru. ¹⁷ Alì ndu Júda aburu iphe ee-gudeje eye ndu Íjiputu egvu. Onye -nuru èke e kuru èpha ndu Júda bè egvu a-bya l'èhu; l'okfu iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike arùkoru èphe.

¹⁸ Mbòku ono bè mkpúkpu ise l'alì ndu Íjiputu a-wata okfu okfu-alì ndu Kénanu. Èphe eria nte l'èphe a-nòdu Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike l'èka. Mkpúkpu ono bè nanù a-nòdu aza "Mkpúkpu ò-la-l'iyi."

¹⁹ Mbòku ono bè ee-meta ènya-ngwèja Ojejoje l'echi alì ndu Íjiputu. L'aakpua iphe ee-gude anyata Ojejoje akpúkpu dobe l'ókè-alì iya. ²⁰ Òò-buru iphe-òhubama mè iphe-ekebe, nòduru Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike l'alì ndu Íjiputu. Teke èphe chiru mkpu; raku Ojejoje l'okfu ndu akpa èphe èhu bè oo-yefua onye a-dzò èphe; mbù onye a-gbataru èphe. Onye ono a-bya adzòfu èphe. ²¹ Tò dù ya bù; Ojejoje e-me tẹ ndu Íjiputu maru iya. Ò bù mbòku ono bè èphe a-mareta Ojejoje amareta. Èphe e-gude anù yèle nri gude bya agwaa Ojejoje. Èphe erifu nte l'òwaa iphe èphe e-meru Ojejoje ndò-ò; èphe emeeru iya èya. ²² Ojejoje e-gude iphe-ememe; jekfube ndu Íjiputu. Teke

e metsuaru; yọ byakwaphu bya emee ẹphe; t'ẹphe kọrohu. Ẹphe a-lakfuta Ojejoje; yọ ngaberu ẹphe nchị l'arọro, ẹphe arọ iya; mee t'ẹphe kọrohu.

²³ Mbọku ono bẹ oje-mbeke e-shi Íjiputu jerua Asiriya. Ndu Asiriya ejelaha Íjiputu. Ndu Íjiputu ejelaha Asiriya. Ndu Íjiputu ẹphe lẹ ndu Asiriya atugbabe balaharu Ojejoje ẹja. ²⁴ Lẹ mbọku ono bẹ bụ ndu Ízurelu a-buru ndu k'ẹto mẹ a gua Íjiputu yẹle Asiriya, bụ ndu a-buru iphe-oma lẹ mgboko. ²⁵ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike a-gọru ẹphe onu; sụ: "T'onu-oma buru kẹ Íjiputu, bụ ndibe mu yẹle Asiriya, bụ ndu mu gude ẹka mu mee; mẹ ndu Ízurelu, bụ ndu bụ oke mu."

20

Àphù ẹhu ndu Íjiputu; mẹ ndu Kúshi

¹ L'afa eze ndu Asiriya; mbụ Sagonu ziru onye ishi soja iya t'o jeru ndu Asurelu ogu; lụta iya; ² bẹ Ojejoje gude Azáya Emožu kfu okfu. Iphe o kfuru aburu: "Yefu uwe-aphù ono, i yeru ono; nggu eyefu akpọkpa ono, i yeru ono!" Yo yefu iya; gbaru ẹhu ọtu; gbaru ọkpa ọtu l'aghaphe. ³ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ: "Ọ bụ ẹge ono, nwozi mu, bụ Azáya gba ẹhu ọtu; gbaru ọkpa ọtu ghaphee afa ẹto ono; yọ buru iphe-ọhubama yẹle iphe dọ biribiri, e meru ndu Íjiputu yẹle ndu Kúshi ono; ⁴ bụ ẹge eze ndu Asiriya a-kpụ ndu Íjiputu yẹle ndu Kúshi lẹ ndzụ; yeshia ẹphe uwe; gbabẹ ẹphe ọkpa ọtu kpuru ẹphe lashia; nwata mẹ ọgurennya; ike e-ghekotaru ẹphe onu t'ọ buru iphe ee-gude mee ndu Íjiputu iphe-iphere. ⁵ Ndu tukoberu ndu Kúshi ishi; bya egude ndu Íjiputu eku onwẹphe bẹ egvu e-gude; iphere aburu nk'ẹphe. ⁶ Mbọku ono bẹ ndu bu l'iku eze ẹnymu-a a-sụ: 'Unu phududuphu iphe meru ndu ono, ayi shi tókòbe ishi ono; mbụ ndu ono, ayi shi gbaru obu yeru l'ọo ẹphe a-gbaaru ayi mkpu; dzọo ayi l'ẹka eze ndu Asiriya! ?Nta-a; nanụ ẹge ayi e-shi nahụ?' "

21

Àphù ẹhu ndu Bábyilonu

¹ Ọwaa àphù, a phuru k'echi-ẹgu ono, nọ l'uzo eze ẹnymu ono:

Ọ bụ ẹge ọku-maa anma nswọko shi l'echi-ẹgu ọzo ọhuda bụ ẹge oo-shi l'echi-ẹgu ono, eye egvu tọ unu gbirimu. ² E shiwa l'àphù; koshi mu iphe anyị ishi ẹdzu. Mu phuru nwoderu-oye; yoo duphushi madzụ; phua onye mgbugbu-madzụ; yoo gbushi madzụ.

Unubẹ ndu Élamu; unu je alua ogu! Unubẹ ndu Mídiya; unu kephe ndu ọhogu unu ekephe! L'ude ono, ẹphe meru; ndiphe tsua ono l'ọ ha bẹ Nchileke mewaru; ọ bụwa kperengu. ³ Iphe-a emee; ẹhu aghashihu mu. Ẹhu aphukota mu uphu l'ọ bụ nwanyi, ime eme. Iphe mu nuru meru; mu atsolahaa bebebe. Mu kpọru beru lẹ mu nuru iya. ⁴ Meji akfulahaa mu gbudungu gbudungu. Egvu, mu atsu emee; ẹhu anmalaha mu anmanma. Nchi-ẹjihu, mu shi akpọ ẹnwa iya-a abụwarunu iphe anyị mu ishi ẹdzu.

⁵ L'àphù ono b'a kwashiru nri; bya atusaa ukpo; ndu ẹbyee anọ ya. Ẹphe anọdu iya; l'eri; l'angu. A nonyaa; a buru: "Unu wu-lihu; unubẹ ndu ishi soja; unu tọ manụ l'iphe unu gude ezeru ogu!"

⁶ Ọwaa iphe Nnajiufu kfuru mu: "Duru onye nche ye t'o che nche! T'onye ono dojekwa iphe ọ phuru! ⁷ Teke ọ phujeru ndu agba inya; gbatsua ya agbagba; mẹ ndu agba nkakfu-igara; mẹ ndu agba inya-ivu; t'ọ rụkota ẹhu; mbụ t'ọ rụkota ẹhu ọhuma."

⁸ Tọ dú iya bú; onye nche ono echia mkpu; sù: “Onye nwe mu nù; mbòku-mbòku bẹ mu a-nòduje l'ùlo-eli nche-a. Mbù l'enyashi mbòku-mbòku bẹ mu anòduje nche l'ẹke, a sùru tẹ mu nòdu. ⁹ Lekpoduaphu; a dú l'igwe awù abya. Ẹphe nòtsua l'inya, a gbaru njiḡba ẹbo ẹbo. Yọ sù lẹ ndu Bábyilonu daakwaru! Bábyilonu daakwaru! Ẹge ono; bẹ iphe bú agwa mkpukpu ono l'ọ ha; mbù iya bú nchi ẹphe dakashiḡwaru nanù nanù l'alì.” ¹⁰ Unubẹ ndu Ízurelu, bú ndu nke mu, e tsuwaru unu l'ọ bú onye etsu witu. Obenu l'iphe mu ekfuru unu bukwa iphe mu nùru l'ọnu Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbù l'ọnu Nchileke kẹ ndu Ízurelu.

Okfu ẹhu ndu Édọmu

¹¹ Ọwaa aphù, aaphùru ndu Duma.

O nwekwaru onye nọ l'alì Séyi eku mu oku; sù: “Onye nche; ?nanù ẹge abalì beru? Onye nche; ?nanù ẹge abalì beru?”

¹² Onye nche ono asù mu: “Nchi abọhuakwa; ọbule ẹnyashi a-byakwa ọdo. Ọ -bùru l'unu akpata ishi; unu kpata ishi. Unu emee lata azù ọdo.”

Àphù ẹhu ndu Arabu

¹³ Ọwaa ozi, Nchileke ziru l'ẹhu ndu Arébiya.

Unubẹ ndu ije, shi l'alì ndu Dedanu; unu je akùru l'ọswa ndu Arébiya. ¹⁴ Unu kutakwa mini, unu a-nù ndu mini agù; unubẹ ndu ọphu bu l'alì Téma! Unu wotakwa nri bya anù ndu agba ọso ọgu! ¹⁵ Ndu ono bẹ bú ndu agbalaru ogu-mbeke; mbù ndu, a gbalaru mma, a mifutaru amifuta; ẹphe agbalaru akfu, e kweru ekwekwe; mbù ẹphe agbalaa l'ẹke ọgu nwùru ọku.

¹⁶ Ọwaa iphe Nnajiufu kfuru mu ndọ-ọ: “A gụakwaru ndu Kéda afa ọgu l'ọ bú onye e buru ozi ebu. Ọ phọduru afa lanù nta-a; iphe bú ùgvù ono, ndu Kéda shi nweru ono agvù. ¹⁷ Nwa ndu a-phọdu nù lẹ ndu agbajẹ akfù; mbù ndu ike dú lẹ ndu Kéda ta abahẹdu ishi. Ọ kwa Ojejoje kfuru iya; mbù Nchileke kẹ ndu Ízurelu.”

22

Ozi ẹhu ndu Jerúsalemu

¹ Ọwaa bú àphù, a phùru Nsùda Ọphulenyà ono:

?Bù ngunu eme ngu nta-a, meru iphe ndibe ngu chiko wufu wùba l'okpotsu ọlo; ² mbù nggùbe mkpukpu ono, bú utsu adaje iya; bùru mkpukpu, agba gharagharaghara; okokooko anaru iya.

Ndibe ngu, e gburu egbugbu ta bukwa ogu-mbeke b'e gude gbushia ẹphe. Ọphu ọ bọdu ọgu gbushiru ẹphe. ³ Ndu ishi ngu l'ẹphe ha chikowa ye ọkpa l'ọso gbalashia. A kpuru ẹphe lẹ ndzù; ọphu e gudedu akfù. Iphe bú unubẹ ndu e guderu b'a tųgbaberu tųkota mkpọro; mbù unubẹ ndu bú: unu gbaa l'unu gbaru; e gudelee unu. ⁴ Ọo ya bẹ mu sùru: Unu wofu mu ẹnya. Mbù ẹge-a; unu haa mu tẹ mu raa ẹkwa raghee ya araghe. Unu be erikwaphu l'unu eje mu ọdu ike lẹ ndibe mu, e gbushikotaru; ⁵ kele Nnajiufu, bú Ojejoje; mbù Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ dobekwaru eswe mbòku ọgba gharaghara; mẹ ọdzo iphe pyaapya; mẹ ntsumu-egvu lẹ Nsùda Àphù. Eswe mbòku ono; bẹ eenwukposhi ọpho-mkpuma; ẹge ono; b'a nòdu araku eze ugvu.

⁶ Ndu Élamu byakwa bya achita ẹkpa akfù ẹphe jeshia ọgu; bya achita ndu gude ọgbo-inya aluru ẹphe ọgu; mẹ ndu gude inya eje ọgu gude jeshia. Ndu Kíru bya ekpuhaa iphe-mgbochita ẹphe ghebe ọnu. ⁷ Nsùda unu ọphu katsua mma bú iphe jiru iya nù bú ọgbo-inya. E woru ndu gude inya eje ọgu yetsua l'obu-edukfu mkpukpu t'ẹphe chee mkpukpu ono nche. ⁸ Iphe gbobutaru alì Júda b'e wofukotawaru iya.

Yo be mbòku ono; unu lelaha ẹnya ngwa-ọgu ono, kuru l'ufu-eze, e meru l'oshi sida, shi l'ọswa, nọ l'ugvu Lébanọnu. ⁹ Unu phùwaru lẹ Mkpukpu Dévidi gbaru ọru

igweligwe. Unu ekua mini, nọ l'uzo ọhali sushia. ¹⁰ Unu bya agwa ọlo, nọtsua lẹ Jerúsalemu ọgu; bya aharu ẹphe nwukposhia gude mee agbarike ọpho-mkpuma Jerúsalemu. ¹¹ Unu abya atọ okpuru lẹ mgbaku ọpho-mkpuma labu ọbu; tẹ mini, shi l'akahu okpuru ono wubata iya; doru. Ọphu unu aghadu ẹnya onye, bu iya turu okpuru ono; mbu l'unu ta kpadu ishi onye ono, bu iya chiru idzu ẹge ọo-du teke, tehakpowaruru ẹnya ono.

¹² To du iya bu; o be mboku ono; Nnajiufu; mbu Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike abya ekua unu su t'unu bya araa ẹkwa gwa aphu; t'unu kpushia ishi; chita uwe-aphu yee. ¹³ Obenu l'ọbu; lewaru ẹnya! Ehu atsole-ẹ unu! Unu atọ okokooko; egbushi eswi; egbushi aturu; l'ebiyiyashi anu; l'angu mee! Unu -gbeshi unu asu: "Unu t'ayi ria; ngwa; echile; ayi anwushihuwaru."

¹⁴ Obenu lẹ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike mewaru; mu amaru iphe owaa; mbu mu egudekpoo nchi mu nua ya l'ẹke o suru: "L'iphe du eji, unu eme-a b'e ta byadu bya enwefu unu gbururu jeye teke unu a-nọ-bebe. Ono iphe Nnajiufu, bu Ojejoje; buru Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu ndono."

Aalo Shebuna ẹka lẹ nchi

¹⁵ Owaa iphe Nnajiufu, bu Ojejoje; buru Ọkaribe-Kakota-Ike kfu. O suru ẹge-a: "Tugbua je aji nwozi ono; mbu Shebuna, bu iya be eswije ufu-eze ono: ¹⁶ ?Bu ngunu be iime l'ẹke-a. Temanu; ?bu onye haru ngu t'i bya atọ ili, ee-li ngu; mbu t'i hakposhi ili ngu l'edegerede; atubashi ẹke ii-noduje tuta ume l'ime ikelegvu. ¹⁷ Maru amaru; lẹ Ojejoje abyaakwa ngu t'o zuta ngu tufaa; mbu nggube onye ono, bu ndaji-nggara ono. ¹⁸ Oo-we ngu kperekpere l'o bu bolu weba ngu l'eze mkpukpu. Yo buru ẹke ono; be ii-nodu nwuhu. Yo bukwaruphu l'ẹke ono be ẹgiri ugbo-inya ngu ono a-kwashi; mbu nggube onye ono, bu iphe e gude achi ọlo nnajiufu ngu ọchi ono! ¹⁹ Ojejoje a-nafu ngu okwa ngu; chifu ngu l'ẹka i nọ eje ozi.

²⁰ "O -be mboku ono be mu e-ku onye ejeru mu ozi; mbu Eliyakimu Hilikaya. ²¹ Mu achita kpowula kpowula uwe ngu woru yee ya; chita eriri-ẹka ngu webe iya mgburumburu; woru ike, i shi nweru nu iya. O bu iya a-buru nna ndu bu ndu Jerúsalemu; me ndu onu-ọlo Júda. ²² Yo buru iya be mu e-ye igodo onu-ọlo Dévidi l'ẹka; o -guhāa ọzo ghebe onu; b'e too nwedū madzu nwigbaleke-oma byaru bya agu-chi iya nu. Teke o gu-chikwanuru ọzo; b'e to dudu onye byaru byaru bya aguha iya nu. ²³ Mu e-me iya t'o nguru anguru l'o bu nggu, a kpoberu kpo-mia ya akpo-mi. Ee-gude okfu ehu iya akwabe ndibe nna iya ugvu.

²⁴ "Iphe bu ivu ehu ndibe nna iya be a-nokota iya l'ishi; mbu ivu ehu ndu awa nna iya phe; me ke ndu abubu ẹphe. Iphe bu iphe ọlo ndu ọphu ẹnya k'ola ali; mbu okoro; me itoshi bu iya b'o nokota l'ẹka." ²⁵ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike suru: "Lẹ mboku ono be nggu ono, e shi kpo be kpo-mia akpo-mi ono a-kpofu; daa. Ivu ono, e shi bo iya aburu gwo. Ono bu olu Ojejoje."

23

Ozi ehu ndu Táya

¹ Owaa ozi, e zituru ndu Táya:

Unu rashia ẹkwa ike; unube ugbo-mini Tashishi; kele mkpukpu Táya b'e mebyishiwaru. Nta-a ta duhedu ọlo, nọ iya nu. Ọphu o duhedu ọdu ugbo-mini, nọ iya nu. Eke e shiru bya emee t'ẹphe maru bu l'ali Sayipurosu. ² Unu dakwaa ashi; unube ndu ikfuli; me unube ndu Sayidonu, agba ikike ngho; mbu unube ndu, ndu akpa lẹ mini mewaru unu aburu ubabanyi. ³ Iphe akuje akuku, shi lẹ mkpukpu Shihọ b'e shije l'eze mini, nọtsuanu vutaru unu; jeye l'ọphu a kotaru l'iku Ẹnyimu Náyılı. Unu eshi ẹge ono buru ẹke mbakeshi azukota aswa.

⁴ T'iphere duru nggube mkpukpu Sayidonu; mbu nggubedua, onye bu agburanyi eze enyimu; ke l'eze enyimu kfuwaru su l'ime te mebukwaa ya; ophu ya 'amubua nwa. Ya te ehfutabukwaa nwata nwoke; ophu ya 'ehfutabukwaa nwata nwanyi.

⁵ Teke iphe murunu ruleruphu Ijiputu be aphu e-ri ephe ehu l'iphe ono, meru le Táya.

⁶ Unu dafu Tashishi! Unu raa ekwa rashia ya ike; unube ndu ikfuli! ⁷ Bu mkpukpu-a be unu shi anoduje atu okokooko-a? Mbu akahu mkpukpu ndiche ono; mbu mkpukpu ono, ndu shi iya nu lageeru ote-enya je eburu ono. ⁸ Bu onye kebekpo chiaru Táya ejo idzu owaa? Mbu mkpukpu ono, ekpubeje ndu odo okpu-eze ono; mkpukpu, ndu agba oke ngho l'ime iya bukota ndu ishi ndu ishi; mbu mkpukpu, ndu agba iya ngho bukota ndu a kwabe ugvu le mgboko kpamu. ⁹ O kwa Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike be chiru idzu ege ya e-me iya. Iphe kparu iphe o chiru idzu ono bu t'o mee t'ekuku ephe eku onwephe l'iphe biribiri, ephe meru buru kperengu; me t'o mee ogenyi ephe iphe-iphere.

¹⁰ Unu gbasaa aka koo ali unu l'o bu eke utso Enyimu Nanyi byaru; unube ndu Tashishi! Ke l'e to nwehedu onye ano-chikwadu unu uzo odo. ¹¹ Ojejoje maberu eze enyimu aka; bya emee t'ali-eze, nonu nmakota jijiji. O twaru ekemu su l'o bu iphe ee-me ndu Kenu ndo-o; mbu t'a chiko iphe bukpo eke e meru; yo buru okpo-mgbinyiku, no iya nu mebyishikota. ¹² O kfuwu; su: "Unu ba atuhakwa okokooko odo; unube ndu Sayidonu; mbu unube ndu ophu e gweru ujimu nta-a! Unu wu-lihu; wufu azu iya ophu jeshia Sayipurosu; obe; unu -jerukponu eke ono; be unu te egbe aphukpokwanu eke unu a-nodu tuta ume."

¹³ Unu leduduphu ali ndu Babyilonu; mbu ndu ono, e-ta dudu iphe ephe bu nta-a ono! Ndu Asiriya mewaru iya; yo buru eke unwu anu, shi l'echi-egu abyaje bya adoru. Ephe tsoru iya ogo; bya eworu ulo, a kpu-shitsuaru ike, no iya nu kukposhia; mee ya; yo daburu ochobo.

¹⁴ Unu raa ekwa rashia ya ike; ugbo-mini Tashishi; ke l'eke ono, shi buru agbarike unu ono be buwa kpurupyata.

¹⁵ O -rua teke ono be aa-zaha mkpukpu Táya no ukporo afa eto l'afa iri, bu iya bu iphe eze anoje l'okwa eze iya. Ukporo afa eto l'afa iri ono swetsua be oo-muru ndu Táya l'o bu egvu ono, ndu agba okpara aguje ono, suru:

¹⁶ "Gude ogumogu jephee
mkpukpu mgburumburu;
nggube nwanyi okpara,
a zaharu azaha!
Kpo ogumogu obu ohuma;
nggu agwa egvu l'igwe;
k'ophu aa-nyata ngu odo."

¹⁷ Ukporo afa eto l'afa iri ono -swetsua be Ojejoje a-kpakfuta ndu Táya. Ephe alaphu azu l'iphe ono, riwaru ephe ishi ono; bu iya bu oga okpara. Yo buru ndu ephe l'iya a-nodu eme iya bu ali-eze ali-eze, nokota l'eliphe. ¹⁸ Obenu l'iphe oo-rita; me ugwo, aa-kfu iya a-bukotaru iphe ee-doberu Ojejoje. E to dobedu iya l'oba; ophu o dudu eke ochikobe iya. Uru, gbaru iya nu a-nodu alaru ndu bu l'ifu Ojejoje, ephe e-gude akpa nri; gude iya l'anma uwe; mbu nweru iya k'etsutsu.

24

Ikpe ehu ndiphe l'ophu

¹ Lenu! Ojejoje abyakwa ome mgboko te egbara kfu ya; mbu mee ya t'o daburu ochobo. Oo-mebyishi ifu iya; chikashia ndu bu iya nu. ² Yo buru ege e meru onye be ee-me onye! Ege e meru ndu agwaje iphe bu ege ee-me madzu mmanu. Ege

e meru ohu bẹ ee-me onye gbaru iya nụ. Ege e meru nwanyi, nwe ụlo bẹ ee-me nwamgboko, ejeru iya ozi. Ege e meru onye ere erere bụ ege ee-me onye azụ azụ. Ege e meru onye ji ụgwọ bẹ ee-me onye jeru iya ẹya ejeje. Ege e meru onye ji ụgwọ ejiji bẹ ee-me onye jeru ụgwọ ejeje. ³ Mgboko bẹ ee-me t'ọ dabukotakporu iphoro; mbụ mebyishikotakpoo ya l'ọ ha. Ọ kwa Ojejoje kfuru okfu-a.

⁴ Elikoro kparamu agbanwushihu; nwua kpa. Mgboko l'ọ ha ayo-kahu; nwua kpa. Iphe bụ ndu aanụ ẹpha ẹphe lẹ mgboko atakirihu atakirihu. ⁵ Ọ kwa ndu nọ lẹ mgboko farushiru mgboko; kẹ l'ẹphe jikaru ome iphe ekemu kfuru; mbụ a dakaru iphe a turu lẹ ekemu; bya emebyia ogba-ndzụ, a gbaru tọ nọ gbururu jeye lẹ gbururu. ⁶ Ọ bụ iya kparu iphe mgboko yele onu, a turu iya eme; buru iya meru iphe ndu bu iya nụ vu onwu iya; buru iya kparu iphe ndu bu lẹ mgboko gude gvuebe agvuebe. Nwa ndu phoduru ta bahe ishi. ⁷ Mee ophungu atashihu. Oshi vayinu anwukota kpa. Iphe bụ ndu eme rigbarigba atsulaha ude. ⁸ Oda nkwa ono, ẹphe akụ ono, atso ntumatu ono buwa kperengu. Gwogwogwo, ndu eri iphe ada bẹ buwa kengu. Ogumogu ono, shi atso etu ono aburu kperengu. ⁹ Nta-a bẹ ẹphe ta agujehedu egvume teke ẹphe angu mee. Mee, eme l'anya gbe atsowa nụ ẹphe ile l'onu. ¹⁰ Mkpukpu o-la-l'iyi ono dabuwaru ochobo. Ulo onyemonye b'a guchishitsuaru agu-chishi t'ẹ b'ọ dọ onye a-bahụ iya nụ. ¹¹ Ẹphe wushiru l'esu-uzo l'echi mkpu t'a nụ ẹphe mee. Ehu-otso-ena buwa tsutokongu; to nwe eke e tekwa ẹswa lẹ mgboko. ¹² Mkpukpu ono abuwaru-a iphe a haru; yo daburu iphoro. E woru ogu-nggamgbo, e yeru iya chikashia. ¹³ Ọ bụ ege ono bẹ o-o-du lẹ mgboko l'iphe bụ mbakeshi l'ọ bụ oshi olivu b'a nmaru yikayika; m'ọ bukwanu ege aakpaje mkpakwa akpuru vayinu teke a wobetsuaru vayinu.

¹⁴ Ẹphe e-mekochaa tua uzu; mbụ tua okokooko. Ẹphe eshiru l'uzo ẹnyanwuariba kfuta ege Ojejoje habe nshinu. ¹⁵ Oo ya bụ; tẹ ndu uzu ẹnyanwu-ahata jaa Ojejoje ajaja; mbụ tẹ ndu eze ẹnyimu gbapheru mgburumgburu tu-lia ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke Izurelu atụ-li! ¹⁶ Ayi ntsuaru olu egvu, shitsua l'ẹke mgboko jebetsuaru, a gu; sụ: "T'a jaa onye ono, doberu ẹka ndoo ono ajaja!"

Obenu lẹ mbedua sukwanuru: "Mu wufuakwaru! Mu wufuakwaru! Nsho mu nsho! Ndu oderu-oye edeekwaru madzụ eye! Ẹphe gudeekwa edede deru madzụ ye!" ¹⁷ Iphe n-yemegvu; me iduma yele onya bẹ kwaberu unu akwaberu; unubẹ ndu mgboko! ¹⁸ Onye nuru ukporo iphe eye-egvu -jeshia agbala bẹ e-je adalahu lẹ iduma. Onye -nyifutakwanuru l'iduma igbudu bẹ e-je adalahu l'onya. Uzo-mini, notsua l'igwe ghekotawaru onu; ntọ-l'alị mgboko l'anmakota jijiji. ¹⁹ Mgboko chikpohuwaru. Mbụ lẹ mgboko kpakashihuwaru akpakashihu. Mgboko bẹ etengewa etenga. ²⁰ Mbụ lẹ mgboko anga anganga l'ọ bụ onye mee guderu. Ootu kwakakwaka l'ọ bụ ụlo pherephere byaru. Mbụ l'iphe dọ eji, o meshiru bẹ ikpe iya nmaru iya nmashia ya ike; k'ophu bụ l'ẹ too gbeshighehedu egbeshi odo.

²¹ O -rua mboku ono bẹ Ojejoje a-hụ ndu ojozi-imigwe, mesweshirunu ahuhù l'imigwe; hukwaaphu ndu eze, nọ lẹ mgboko ahuhù. ²² Ee-rukobe ẹphe l'ekalanu l'ọ bụ ndu mkporo, nọ l'oka mkporo. Aa-tuchishi ẹphe l'ulo-mkporo. A -nọ mgbamugbamu a bya ahua ẹphe ahuhù. ²³ Ono bụ teke iphere a-dụ onwa; anwu echibuhu; kele Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike a-buru eze lẹ Ugvu Zayonu mekwaphu lẹ Jerusalemu. Ndu bụ ogurennya mkpukpu a-phụ odu-biribiri iya.

25

Egvu, eegude etu Ojejoje ẹpha

¹ Nggube Ojejoje;

ọ bụ nggu bụ Nchileke mu.

Mu a-nòdu atụ-li ngu atụ-li;
 l'eku ẹpha ngu gude aja ngu ajaja.
 Kẹ l'i mewaru iphe dụ biribiri.
 Ịvudoshi ike l'iphe,
 ị chiru idzu iya teke ndiche;

² kẹ l'i mewaru mkpụkpu ono; yọ bụru ikpọzu;
 mbụ mee mkpụkpu,
 a kpụ-pheru ụpho-mkpuma mgburumgburu;
 yọ daburu ochobo.
 Ẹke ndu ọhodo kpuru;
 yọ bụru ọkpọ-mgbinyiku;
 b'i mewaru; yọ bụru ochobo;
 ọphu a byadụ bya
 akpụ-kwazi iya ọdo jeye lẹ gbururu.

³ Ọ bụ iya a-kpata iphe ndu
 nweru agburu-ẹhu a-nòdu akwabẹ ngu ugvu.
 Iphe, bụ mbakeshi ono,
 mkpụkpu nọtsua ya nụ;
 bụkota ndu akirishi ono
 awata ọkwabe ugvu.

⁴ Keshinu keshinu;
 bụ nggu shi bụtaru
 a-gbabe-a-dzuru kẹ ndu ụkpa;
 bụru nggu bụ
 a-gbabe-a-dzuru kẹ ndu
 o ribudoru.
 Ọ bụ nggu bụ ụlo,
 egbobutaje ndu oke pherephere apa;
 bụru nggu bụ àgù onye okpomọku ekpo;
 kẹ l'uphere ndu akirishi aduje
 l'ọ bụ ẹke oke pherephere,
 eme t'ọ nwutsua ụpho-mkpuma.

⁵ Mbụ l'ọ dulephu l'ọ bụ
 okpomọku alị eveve.
 Ọ bụ nggu emeje
 tẹ ndu ọhodo, ada gvugvu da bẹdengu.
 Ọ bụ ẹge agu, shi l'urukpu
 abyanyije okpomọku;
 bụ ẹge aabyanyije egvu ndu akirishi agu.

Ajị, Ojejoje a-gbaru ndibe iya

⁶ Ọ bụ l'eli ugvu-a bẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude ọkpobe nri gbaaru iphe bụ madzụ eswe-iphe; gaaru ẹphe mee ndiche; mbụ shiaru ẹphe anụ, katsukpo mę mę katsukpo mma. ⁷ Ọ bụ l'eli ugvu-a bẹ ọo-nòdu mebyishia phulaphula iphe ono, e gude phụ-kputatsua iphe bụ madzụ; mbụ ẹkwa, e gude phụ-chia iphe bụ mbakeshi ono. ⁸ Oo-me ọnwu ta nọhe gbururu jeye lẹ gbururu. Mbụ lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke e-fucha onyemonye ọbule ẹnya-mini l'ẹnya. Iphe-iphere ono, e shi eme ndibe iya ono bẹ oo-me t'ọ gvukota lẹ mgboko mgburumgburu. Ọ kwa iphe Ojejoje kfuru ndono.

⁹ O -rua mbòku ono bẹ ẹphe a-sù: “Lenu! O bụkpokwa Nchileke ayi ndọ-ọ. Ayi tukoberu iya ishi; yọ dzọọ ayi. O bụ Ojejoje ndọ-ọ; ayi tukoberu iya ishi. T'ẹhu tsọọ ayi! T'ayi teje ẹswa l'ọ dzọru ayi.”

Aphụ, a-nụ ndu Móabu

¹⁰ Ojejoje e-gbochita ugvu-a. Obenu ọ ndu Móabu bẹ aa-dzọ lùlalula l'ibe ẹphe ẹge ono, aadzoje ẹswa pyakapyaka l'ikpọzu ono. ¹¹ Ẹphe a-sùsa ẹka labụ l'ọ bụ onye egvu mini sùsaru ẹka t'o gvua mini. Obenu ọ Ojejoje e-me-e t'ekuku, ẹphe eku onwẹphe bụru tsọtokongu. ¹² Ọo-byatsuta ọpho-mkpuma ono, unu kpuru ono; yọ bụru ọkpomgbinyiku; l'akpọ origodo ono; mbụ mee ya; yo zẹshihu yẹle ẹja aburu nanu.

26

Egvu Ajaja

- ¹ O -rua mbòku ono; bẹ egvu, aa-gù l'alì ndu Júda bụ:
 Ayi nweru mkpukpu, shihuru ike.
 Nchileke bẹ gude ndzọta
 tų-pee ya mgburumgburu
 l'ọ bụ ọpho-mkpuma.
- ² Unu gùhaa ọnu-ọguzo
 mkpukpu ono ghebe iya ọnu.
 Unu ghebe iya ọnu;
 k'ọphu iphe bụ ndu, doberu ẹka ndoo;
 mẹ ndu eegude ire ẹphe ẹka a-wùba.
- ³ Ii-kebe iya l'ọma;
 mbụ onye ono, obu iya nọ l'ẹke ì nọ;
 kẹ l'ọ tukoberu ngu ishi ono.
- ⁴ Unu chiru ọkfu kwẹe Ojejoje jeyewaru;
 kẹle Ojejoje, bụ Nchileke
 bụ iya bụ Agbara-Mkpuma
 ono, a-nọ jeyewaru ono.
- ⁵ Ndu atụ-li onwẹphe atụ-li; b'ọ lọ-tsutaru;
 mebyishia mkpukpu,
 eku onwiya ekuku;
 mbụ; mee ya; yọ zẹshia l'alì;
 yẹle ẹja atuko nanu.
- ⁶ Ndu e shi akpa ẹhu;
 mẹ ndu, ẹ-te nwedu ẹge
 ọ haru ẹphe
 egude ọkpa adzọ iya lùlalula.
- ⁷ Ụzo, ndu doberu ẹka ndoo
 eshi ayìkoje ayìko.
 Yọ bụru nggube onye ono,
 obu guru iphoro ono;
 bẹ meru t'uzo ndu ono,
 doberu ẹka ndoo ono kwọọ akwọkwo.
- ⁸ Nggube Ojejoje;
 ayi emekpelekwaphu iphe ekemu ngu kfulu;
 shi ẹge ono ekoshi l'ọo nggu;
 bẹ ayi chiru ọkfu kwẹe.
 Iphe, anọduje ehe ayi uhere;
 bụ t'ayi mee t'ẹpha ngu dee ude.

- 9 Obu ngu aduje mu l'enyashi;
 o -be l'utsu; yọ dọ mu
 t'a sụ lẹ mu phuru ngu.
 O bụ teke i kperu mgboko ikpe;
 bẹ ndu ndiphe a-mụta
 iphe, bụ odobe-ẹka-ndoo.
- 10 Ndu ejo iya ono abụjeru;
 e -mekpooru nụ ẹphe
 eze-iphe-oma;
 ẹphe te gbe amụtadu odobe ẹka ndoo.
 Ẹphe -nọdukpoonu l'alị
 ndu obu gụru iphoro;
 ẹphe emele-e iphe ẹ-te
 vudodu nhamụnha.
 Ẹphe ta akpadu ishi lẹ Ojejoje ha nshinu.
- 11 Nggube Ojejoje; ị haliwaru ẹka.
 O bụ; mẹ ẹphe te gbe phukwa iya.
 T'ẹphe phunu ẹge okfu-ẹhu
 ndibe ngu evube ngu oku l'ẹhu;
 t'iphere gude ẹphe.
 Tẹ oku, ị kwakoberu
 kekwa ndu ohogu ngu!
- 12 Nggube Ojejoje; o bụ nggu
 e-me tẹ nchị dọ ayi ndo.
 Iphemiphe obule, ayi duru ike mee;
 kwa nggu bẹ meru iya ayi.
- 13 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi.
 Ndu odo shikwa
 chihawa ayi;
 obenu l'oo nggubedua kpau;
 bẹ ayi abaru ẹja.
- 14 Ndu ono nwushihuakwaru; ẹphe ta anọhekwa.
 Ẹphe bukotaakwa maa;
 ẹphe ta alufutahe odo.
 Ị hụrù ẹphe àhùhù;
 mee ẹphe; ẹphe eyifu;
 bya emee t'ẹ b'a anyatajẹhe ẹphe anyata ophu.
- 15 I mewaru ndu ndu alị ayi;
 ayi aka l'igwe;
 nggube Ojejoje.
 I mewaru ndu alị ayi;
 ayi aka l'igwe.
 Nggu eshi ẹge ono mee;
 ugvu aburu nke ngu;
 nggube onye metsuaru
 okè-alị;
 yọ kpìribekota akpìribe.
- 16 Nggube Ojejoje;
 o kwa nggu;
 bẹ ẹphe gbakfutaru teke

- iphe tsuru ephe l'ehu.
Teke ìhù ephe àhùhù;
bè ephe rakuru ngu.
- 17 O bú ege nwanyi, ime eme;
anòduje aghada;
l'echi mkpu;
bú ege ayi shi dù;
nòdu ngu l'ifu; nggùbe Ojejoje.
- 18 Ayi shi dù ime; l'aswìkposhi
onwayi l'èke oome ayi ehuka.
E mekochaa; yò dù l'ayi mùru ìphòró;
kè l'ayi ta dùdu ike dzòo ndiphe;
òphu ayi 'anùdu ephe ndzù.
- 19 Ndibe ngu, bú ndu
nwùshihuwaru nù
e-mekochaa;
teta; nòdukota ndzù òdo.
Unubè ndu nòkotawa l'ili;
a-wù-lihu;
gude ehù-òtso-èna kpòo gerugeru.
Ìi-gude ìji nchi-abòhu gùhaa ùzo;
mgboko erufuta ndibe unu;
ndu òphu shi nwùhuhawa anwùhu.

Aa-dzò ndu Ízurelu

20 Ndu mu; unu tughua wùba l'ùlo unu je agù-chia onwunu ùlo! Unu domia onwunu nwanshii; jeye teke iphe eghu iya eghughu nshinu e-ghubu iya; 21 kè l'agha; unu lekwa-a! Ojejoje shiakwa èke, o bu eje alufuta; t'ò bya ahùa ndu mgboko àhùhù k'iphe dù èji, ephe mekotaru. Mgboko l'òphu e-rufutakota ndu e gburu, nò iya nù; mbù è tò dùdu ndu e gbushiru, nò iya nù, oo-domi edomi.

27

1 O -rua mbòku ono; bè Ojejoje e-gude ogu-mbeke, eye egvu; ha nshinu; shihu ike hùa èjo agiyi ono àhùhù; mbù òlo-swaa agwò ono; èjo agiyi ono, agwòkishije onwiya agwòkishi ono; mbù l'èjo anù, bu l'eze ènyimu bè oo-gbushi.

2 O -rua mbòku ono; bè Ojejoje a-sù: "T'unu gùa egvu mgbo vayinu ono, emehu vayinu ntumatu ono. 3 O kwa mùbe Ojejoje eleta iya ènya. Mu agba iya mini mkpùrumkpuru. Mu eche iya nche: eswe l'ènyashi; t'è b'ò dù onye e-mebyi iya nù. 4 Ehù te eghukwa mu eghughu. O -ruhuduru; e woru ògaramambo yèle uke dochia mu ùzo; mu adzòle-è iya òkpa sweta mè a nòdu l'ifu ògu; chìru ephe ye l'òku t'òku kee. 5 Odumeka; t'èphe gbakfutale mu-a bya anòdu tẹ ndzù dzua ephe; t'èphe byalè-e tẹ mu l'èphe chishia; t'okfu ba nòheru mu l'èphe."

6 Ùzo ifu, abyanù bè eri Jékòpu e-mekochaa gbabè ògvu. Mbù lẹ ndu Ízurelu e-mekochaa dzushia; bya atsushia igu; mìa mijia mgboko.

7 Iphe Ojejoje chiru iya; ?ò ha l'ò bú òphu o chiru ndu chiru iya iphe? ?E gbukporu iya nù ege e gburu ndu gburu iya nù? 8 Iphe o gude baaru ephe mbà bú l'ò haru; e tso ephe ògu; kpùà ephe lẹ ndzù. Yò búru èjo phèrèphèrè, shi l'ùzo ènyanwu-ahata b'ò gude bya eruta ephe. 9 O kwa ege-a bè ee-gude nwefu Jékòpu iphe dù èji iya; yò búru iya bú l'iphe dù èji, e nwefuru iya enweru ishi: M'ò búru ogwèpyashia mkpuma ènya agwa iya l'ò bú gweru ndzù. Itso Ashera m'ò bú ènya-ngwèja ìnsènsu ta adùdu òphu egvukwaduru nù.

¹⁰ Kẹle mkpukpu, a kpushiru; yọ buru okpo-mgbinyiku bẹ dabuwaru ochobo. Yọ buru mbukobe, a kwafuru akwafu; mbu eke a haru; yọ du l'ọ bu echi-egu. O bu eke ono bẹ aanoduje eche eswi; buru eke ono bẹ ephe adoje odu; l'atacha mkpekwo l'ekali-oshi. ¹¹ Teke ekali iya ono kposhuru nku; e gbushia ya. Unwanyi awaa ya nku; vuta je eshia ite; kẹle ndu-a bu ndu te nwedu egomunggo. Yọ buru iya meru iphe imiko ephe ta dudu Onye meru ephe; ophu onweduru obu-imiko, o nwekwaduru l'eke ephe no.

¹² O -rua mboku ono bẹ Ojejoje e-shilephu l'onu Enyimu Yufurétusu tutua ndibe iya l'ọ bu onye atutu akpuru iphe l'eswa iya jeye le nggele Ijiputu. Mbu l'unube ndu Izurelu bẹ aa-nodu atutu nanu nanu. ¹³ Mboku ono bẹ ee-gbu oke upyoku. Ndu ono, no l'ali Asiriya ala l'iyi ono; me ndu ophu a kpuru le ndzu laa Ijiputu a-chiko a-byakota bya abaaruru Ojejoje eja l'ugvu ono, du nsọ, no le Jerúsalemu ono.

28

Aanmaru ndu Ifuremu okwa

¹ Nshoo Sameriya, bu okpu-eze ndu, bu engu-mee le Ifuremu gude eku onwephe ono! Nshoo egiri okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbu okoko ono, ama iphe du biribiri ono, a bya atukobe l'ishi nsuda ali, emehu iphe ndu mee yewaru ngweji! ² Lenu; Nnajiufu nwekwaru onye agburu-ehu no; yo shihu ike. O bu ege aka-mini atuje; mbu ege oke pherephere epheje mebyishia iphe; mbu ege oke mini achije; byaa utso; bu ege oo-pali ephe tua gbaa. ³ Okpu-eze, ndu bu engu-mee le Ifuremu gude eku onwephe ono bẹ ee-gude okpa dzoo pyakapyaka. ⁴ Okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbu okoko ono, ama iphe du biribiri ono, a bya atukobe l'ishi nsuda ali, emehu iphe bẹ a-dulephu l'ọ bu akpuru oshi figu odungu, bẹ bu madzu -phua ya eka o nodu erukwadu iya-a buwa t'ọ wata iya eriri.

⁵ O -rua mboku ono bẹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike a-buru okpu-eze, egbu nwjinwii; bya aburu okpu, e-me te nwa ndibe iya ophu a kpu-phodoru le ndzu du ugvu l'enya. ⁶ O bu Nchileke bu onye a-nodu eyeru onye ikpe eka t'o kpee ikpe, du maa. Yo yeru ndu aluru mkpukpu ogu okpu-ikike t'ephe nwuphu ndu ohogu ephe azu.

Ndu nkfuchiru Nchileke, ngunukaru mee

⁷ Ndu owaa akpokwaphu kakaka mee; mbu ephe nguwaru mee, shihuru ike l'ada ebebeji. Ndu a chijeru Nchileke eja me le ndu nkfuchiru Nchileke nguwaru mee, shihuru ike l'akpo kulakula. Ephe nguwaru mee mehu ririri. Mbu l'ephe nguwaru mee, shihuru ike l'ada ebebeji. Obuje ephe aphu aphu; ephe l'akpo kakaka. Ephe -ekfu okfu; ephe ekfusweshi iya ekfusweshi. ⁸ Iphe bu teburu l'ọ ha bẹ ephe gbokotaru egbo l'eli iya; k'ophu bu l'e to dudu eke, ta dudu oyi oyi.

⁹ Iphe eshije ephe l'onu bu: “?Bu onye bẹ oome t'iphe oozi doo enya? ?Bu unwegirima, a mifuru onu l'era to; mbu ndu bu-wokwadu-a b'a nafuru ephe era; ¹⁰ ke l'ọ kwa e -kfu; e kfukwata; a -toqboru iya ephe ege-a; a toqboru iya ephe ege-a; nwanshi l'ibiyi owaa; nwanshi l'ibiyi ophu.”

¹¹ O kwa okfu ndu ohodo yele okfu ndu oha-ntsụ bẹ Nchileke e-gude kfuru yeru ndu-a: ¹² mbu ndu ono, o suru: “Eke-a bu eke ehu a-du unu agu; te ndu ike gvuru nodukwa iya tuta ume.” Obenu l'ephe ta ngaduru iya nchi. ¹³ Oo ya bu l'iphe Ojejoje ekfuru ephe a-buru e -kfu; e kfukwata; a -toqboru iya ephe ege-a; a toqboru iya ephe ege-a; nwanshi l'ibiyi owaa; nwanshi l'ibiyi ophu; k'ophu ephe a-nma l'onya; daa; merushia onwephe ehu.

Mkpuma, gude Ugvu Zayonu

¹⁴ Oo ya bú; t'unu nua iphe Ojejoje ekfuru unubẹ ndu mgbonu; mbu unubẹ ndu ishi Jerúsalemu! ¹⁵ Unu anọduje ekfu: "L'unu l'anwuhu gbaakwaru ndzụ; unu l'alí-maa abụwaru ikè. Unu asụ lẹ teke ejo uboku ono a-bya b'ẹ to nwedu iphe oome unu; kẹ l'ọ bú ejire bú a-gbabe-a-dzuru nk'unu; ụgho aburu iphe unu egudeje kwachita onwunu." ¹⁶ Owaa iphe Nnajiufu, bú Ojejoje ekfu: Ọ sụru: "T'e lekwa; lẹ ya atogbookwa mkpuma lẹ Ugvu Záyonu; mkpuma, a datawaru; mkpuma itso-ulo, vu oke aswa, e gude tọo ntọ-l'alí ụlo; yo shihu dúngu. Onye tukoberu iya ishi ta byadu bya akwa izimana. ¹⁷ Ya e-me tẹ ikpe, dụ maa buru eri, eegude atọ ọkpa ụlo ono. Odobe-ẹka-ndoo aburu iphe eegude eme t'o vudo nhamunha."

Ejo-ire ono, unu gude ezeru ishi unu ono bẹ aka-mini a-za azaza. Ukporo mini ekpota ẹke ono, unu edomije onwunu ono. ¹⁸ Ndzụ unu l'anwuhu gbaru b'e mebyiwaru. Ege ono bẹ ike ono, unu l'alí-maa bú ono arushihu. Teke o-chi-gbaagbaa ono, kposwederu bẹ oo-chitsushi unu. ¹⁹ Teke ọ byaleruphu bẹ oo-ruta unu tugbua; Iphe bú utsu mkpurumkpuru: eswe l'enyashi bẹ ọo-nọdu ekposweje. Mbu lẹ nwozi-a doru ẹnya bulephu egvu a-nọdu atsujẹ iya; ²⁰ Oshi-azẹe hanuka nwanshi; k'ophu bú l'ẹ to dzudu tẹ madzụ machia onwiya amachi. Ukpo apanuka gẹwengu k'ophu-kpu onwonye. ²¹ Ojejoje e-zilihu ege o zilihuhawaru l'eli ugvu Perazimu. Ehu e-ghulahaa ya eghughu ege o ghuru iya lẹ nsuda Gíbiyonu. Oo-je ozi, oojeje; mbu ozi, ẹ ta phudu ẹtu iya; mbu ọo-ru iphe ọoruje; mbu iphe te nwedu nwunne, oomeje.

²² Nta-a bú t'unu hakwaa mu oja ewena; odumeka bẹ ee-mekwa tẹ mkpa, a turu unu ka oshihu ike. Ọ kwa Nnajiufu; mbu Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakota-Ike bẹ kfuru mu sụ mu l'a tu-buwaru l'ee-mebyishi alí-a kpamu.

Mmamiphe Nchileke

²³ Unu ngabe nchi nua olu mu! Unu gebekpoduduphu nu iphe mu ekfu! ²⁴ Teke onye akọ okfu akọ ẹke oo-mebe iphe; ?oonoduje akọ ọkori ege ono l'eje tọo. ?Bulephu ọhakposhi alí yele araze iya bú iphe ọoda-bujeru l'eme tọo? ²⁵ ?Ọ kwa ọobuje onye akọ iphe rakagee igbo; yọ ghaa ya akpuru dilu; ghaa ya akpuru kominu; ghaa witu l'ẹke eemebeje iya; ghaa balí l'ẹke aakoje iya; bya aghaa supelutu l'egu nk'iya. ²⁶ Ọ bú Nchileke iya anọduje ekoshi iya iphe oo-me; bukwaru iya phụ anọduje akpo-ziru iya ụzo, bú: o -mee ya; yọ buru ọkpobe iya. ²⁷ E tee gudejedu mgboro-ígwè, eegude etsu balí; l'echi akpuru dilu. Ophu eegudejedu ọ-gba-kperekpere, adzoshije-iphe ewe l'eli kominu. Akpuru dilu bú oshi bẹ eegudeje etsu iya. Kominu aburu mgboro bẹ eegudeje etsu iya. ²⁸ Witu kwa etsutsu bẹ eetsuje iya; k'ophu ee-gude iya meta buredi. Eetsuje iya; ishi erua ya alí; ọ bú l'ẹ te egwejekwa nu iya rakaraka. ²⁹ Iphemiphe ọbule ono bukota Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakota-Ike emeje iya. Iphe ọotubeje k'ememe dụ biribiri; mmamiphe iya bẹ kpọru ẹka.

29

Iphe e-me Jerúsalemu

¹ Nshọ nggube Ariyelu; Ariyelu; mbu mkpukpu ono, Dévidi shi buru ono! Unu agujeru afa ye l'afa. Unu agbaa aji, unu agbaje mgburumburu duko ishi. ² Obenu lẹ Ariyelu bẹ mu e-me t'o je iphe-ehuka. Ọo-ra ekwa; gụ aphụ. Ọo-dule mu phụ l'ọ bú ẹke aakpoje ngweja ọku l'ẹnya-ngweja. ³ Mu e-keru ngu ọgu; kepee ngu mgburumburu; kpua mgbodo gude kepheta ngu mgburumburu. ⁴ Aa-lọ-tsuta ngu alí; k'ophu bú l'alí bẹ ii-nọdu l'akabashi. Okfu ngu eshi l'ime eja atsụ rumurumu. Mbu l'ii-nọdu l'alí ekfu l'ọ bú ndu maa. Ọ bú l'alí; bẹ ii-zẹ; olu ngu ọbu ada nwa ẹringe-ẹringe.

⁵ Ndu ọhogu ngu, ha igweligwe bẹ ee-me ẹphe adu l'ọ bu udzudzu; a bya emee igweligwe ndu akirishi ẹphe etsuhu dududu l'ọ bu ẹswa. Teke ono teke ono; mbụ e - je eekfu ⁶ bẹ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike e-me pherekete. Oo-gude egbe-igwe; mẹ alì ọnma jijiji l'abya; ẹkemeke ọbule a-nọdu ada gvugvugvu; mẹ oke pherephere; mbụ oke pherephere yẹle mini ẹghirigha; ọku, a-nọdu enwu phophopho l'ekepyashi iphemiphe ọbule. ⁷ Ọ bu teke ono; bẹ iphe bu mbakeshi, etso Ariyelu ọgu a-wufuta; kụkposhilahaa ẹke, a kpuru; yọ buru ọkpo-mgbinyiku; bya ekepee mkpukpu ono mgburumburu. Iphemiphe e-melephu pyitokongu l'ọ bu nrọ ẹnashi. ⁸ Ọo-dụ l'ọ bu onye ẹgu agụ; yọ rọo nrọ l'eri nri. Yọ bya etehu; ẹgu, agụ iya nù l'agukwa iya phụ. Ọo-dụ l'ọ bu onye mini agụ; yọ rọo nrọ l'angu mini. Yọ tehu; ẹkpiri l'akpokwa iya phụ nkụ; kele mini ọbu agule iya-a ẹge ọogu iya. Ono bu ọo-dụ igwe iphe bu mbakeshi ono, etso Ugwu Záyonu ọgu ono.

*Iphe, e-me ndu ẹ-ta angaduru
Nchileke nchi*

⁹ T'ọ tufukwa unu ẹhu; dụ unu biribiri! Unu kpukwaa ishi; haa ọphu ọzo! Tẹ mẹe, unu ta ngudu gudekwa unu! Unu awata ọkpo kakaka l'unu ba ngu mẹe, eme ẹnaya. ¹⁰ Ojejoje meekwaru t'oke mgbenya tsu unu. O kwechiwaru unu ẹnaya; unube ndu nkfuchiru Nchileke; kpuchiwa unu ishi; unube ndu aphụ àphù;* ¹¹ kẹ l'aphụ, a phukota ta dudu iphe ọ bu unu. Ọ dụ-a unu l'ọ bu okfu, e kfuru dee ya l'ekwo woru kechia. Teke i wokwanuru ekwo ọbu nù onye maru ọgu ekwo; sù iya byiko t'ọ nata gụa; iphe oo-kfu bu lẹ ya ta agụ-ghekwa iya; l'e kechikwaru iya ekechi. ¹² M'ọ bukwanu l'i woru ekwo ọbu nù onye ta madu ẹge ọogu iya; sù iya: "T'ọ nata ekwo-ọ; gụa." Iphe oo-kfuru ngu bu: "Lẹ ya ta makwa ẹge aaguje ekwo."

¹³ Nnajiufu sùru: "Ndu-a bulephu eli-ọnu bẹ ẹphe nọ mu ntse. Yọ buru ọnu bẹ ẹphe gude akwabẹ mu ugwu; obu ẹphe anodutsuaru ote-ẹnaya. Iphe ẹphe gude abaru mu ẹja bu ekemu, madzụ tushiru. ¹⁴ Ọo ya bu; l'ọ bu ugbo lanu bẹ mu e-mefua iphe e-te ndu-a ukfu; dụ ẹphe biribiri. Ya -mee ya; ya emebaa ya ọdo. Mmamiphe ndu maru iphe bẹ a-la l'iyi. Ẹnya, ndu kwaru ẹnaya kwaru emikashihu."

Ọ chiru ẹnaya tu-pyoo l'uzo ifu

¹⁵ Nshọo unube ndu ono, ejeje je ewohaaru Ojejoje idzu, unu achi l'ẹke dụ omi; ndu anọduje l'ochi l'eme iphe ẹphe eme l'ari: "?Bunua onye phuru unu? ?Bu onye a-ma?" ¹⁶ Unu ewojeru iphe kpoo ishi akụ; yo gbe dụ l'ọ-kpu-ite yẹle ọra, o gude akpu iya hakọ. ?Ọ nweru teke iphe e gude ẹka mee a-nonyaa bya asu onye meru iya nù: "Lẹ tọ bukwa iya meru iya." Tọo ite; ?oo-sù-ghe onye kpuru iya nù: "Lẹ tọ dudu iphe ọ maru?"

¹⁷ Ẹ tọ dukwa ẹge aa-nọ-bebe; ọswa, nọ l'ugwu ugwu Lébanonu aghọo alì emehuje iphe. Alì emehuje iphe aghọo ọswa.

¹⁸ O -be mboku ono bẹ ndu ada nkichi a-nutsua okfu, e deru l'ekwo ono. Ndu atsu ishi a-phụ ọzo l'ochi, gbaru tsabalangu ¹⁹ Ndu dụ agu bẹ ẹhu a-tso ẹnà l'ẹke Ojejoje nọ; ndu ta dudu ẹge ọ ha ẹphe a-nọdu l'ime onye nsọ kẹ ndu Ízurelu eme ẹswa. ²⁰ Ndu akirishi a-chihu; ndu ajajẹ madzụ ewena ephushihu; ndu ẹnaya ome iphe dụ ẹji aduje bẹ ee-gbugbushi; ²¹ mbụ ndu egudeje ọnu mee t'ikpe nmaa madzụ; mee t'ọ koru onye agbaru madzụ ekebe l'ulo-ikpe; gude ẹjo ekebe nafu onye iswi dụ mma ikpe, gege aluru iya.

²² Ọo ya bu ẹge-a; ọwaa iphe o kfuru ọnu-ulo Jékọpu ndo-ọ; mbụ Ojejoje ono, bu iya dzọru Ébirhamu ono. Ọ sùru agha: "Iphere ta a-byahedu bya eme eri Jékọpu ọdo; ọphu ifu abyadu agba ẹphe ochi ọdo. ²³ Teke ẹphe phuru unwegirima, yẹbe Nchileke a-nù ẹphe; bẹ ẹpha iya a-duru ẹphe lẹ nsọ. Ẹphe amaru l'onye nsọ kẹ Jékọpu

* **29:10** 29:10 Dit 29:4; Róm 11:8.

bẹ dọphu nsọ. Biribiri Nchileke kẹ ndu Ízurelu egude ẹphe. ²⁴ Ndu ẹ te egvuduru egvuru l'iphe kẹ Nchileke a-bya aburu ndu ẹnya doru. Ndu nggumaphu ekweta iphe e kfulu; wata iya ememe.”

30

Ogba-ndzu iphoro

¹ Ojejoje sọru: “Nshọo unubẹ ndu ono, bu ekweletekwe ono; mbu ndu anọduje eme iphe ta budu idzu mu; ndu ẹphe l'ibe ẹphe achije idzu oburu nanu; obule ẹ to bukwa obu mu; ndu eme iphe du eji, iphe ẹphe emeje abujeru inmatonyi; ² Ndu wufuru lashia Íjiputu l'ẹ be ekfulu mu iya; ndu, bu Fero bẹ ẹphe ele ẹnya t'ọ gbaaru ẹphe mkpu; gbobudo ẹphe t'ẹ b'ọ du iphe e-me ẹphe; ndu gbabaru ndu Íjiputu l'ẹka tẹ ndzu dzua ẹphe. ³ Obenu l'egbochi, Fero a-nọdu egbochi unu bẹ iphere iya e-mekochaa du unu; mbu l'agu ndu Íjiputu ono e-mekochaa tee unu ntụ l'ifu. ⁴ A makwaru-a lẹ ndu-a bẹ ndu ishi ẹphe nọwa lẹ mkpukpu Zowanu; mbu lẹ ndu ẹphe ziru ozi byarutawaru mkpukpu Hanesu. ⁵ Obenu l'onjemonye obule bẹ ee-mekota t'ẹphe buru ndu iphere guderu. Iphe kparu iya bu kẹ ndu ono buru ẹphe o-no-l'omu ono; ndu ta gbajeduru ẹphe mkpu; ophu to du mkpa, ẹphe agaru ẹphe. O bulephu iphe-iphere yele iphe ota uta bẹ ẹphe a-buru ẹphe.”

⁶ Owaa ozi, Nchileke ziru k'anegu-egbudu, nọ l'uzo ohuda: “Ndu ono, e ziru ozi ono wuru je eswee ali iphe-ehuka yele njenwu-ehu; ali, oke agu yele nne agu bu; ikputu yele ogiji eburu iya. Ẹphe evuru ẹku ẹphe l'eli nkakfu-igara; bya egude inyavu vua iphe ẹphe nweru, ere ire ntumatu vujeru mbakeshi ono, ta gaduru ẹphe mkpa ono; ⁷ mbu evujeru ndu Íjiputu, ẹka ẹphe eyeje ta gajedu mkpa lẹ phuu. O bu iya kparu iphe ya kuru ndu Íjiputu 'Eze ejo agiyi O-nọ-l'omu'.”

Ndu kwefuru ikè

⁸ “Jekwa je edeeru ẹphe iphe-a, mube Ojejoje ekfu-a edede l'ekwekwerekwe. Nggu edekwaa ya phu l'ekwo-agwoowo; k'ophu bukwanu; o -rua l'uzo-ifu; yo buru iphe-ekube, a-nọ jeye lẹ gbururu. ⁹ Lẹ ndu-a bukwa ndu kwefuru ikè; bya aburu unwu ẹregede; mbu unwegirima, ẹ to hedu ihee ongabe nchi l'okwa, Ojejoje anmaru ẹphe. ¹⁰ Ẹphe asuje ndu aphu aphu: 'Unu ba aphuhekwa aphu odo!' Ẹphe abya asu ndu nkfuchiru Nchileke: 'Unu ba phujehewaru ayi aphu iphe gbaru ayi l'ememe! Unu kfujeru ayi iphe atso ẹna anunu! Unu ghọ-chijeru ayi aphu aghọ-chi! ¹¹ Unu haaru ayi uzo! Unu gbeshiru ayi l'uzo! Unu ba abyahẹ bya ekfupheru ayi k'onye nsọ ndu Ízurelu!' ”

¹² Oo ya bu l'ẹge-a; owaa kwanu iphe o kfulu; mbu onye nsọ ndu Ízurelu: “Keshinu unu jikaru onu ozi, mu ziru unu; bya asu l'ọ bu okpa-phe madu ehu bẹ unu e-shihu ike iya; bya aburu ẹregede bẹ unu mehuru emehu iya; ¹³ bẹ ejo iphe ono a-buru unu upho-mkpuma, ha gagorongu; gbaru oru; l'ada adada; e ji ekfua b'ọ dawaru teke ono teke ono. ¹⁴ Oo-kukposhihu l'ọ bu ite-ura; gude ike ghakashia ya nanu nanu; k'ophu bu l'ẹ ta byadu bya aphukpo m'ọ bu ibiribe iya e-dzu k'ọ guta oku l'ekfu; m'ọ bu t'e gude kwota mini lẹ nsukutu.”

¹⁵ Owaa iphe Nnajiufu, bu Nchileke, bya aburu onye nsọ kẹ ndu Ízurelu ekfu. “Unu daa onwunu uta; nọdu nwandoo; lakfuta mu. Unu bya akporu akporu l'ẹke mu nọ; aa-dzota-a unu. Unu -dalephu gbẹe bya atu-kobe mu ishi; ike anodu unu. Obenu l'ẹ to dudu iphe ono, nweru ophu unu meru. ¹⁶ Iphe unu gbe kfuchia bu: 'Waawa; l'unu e-gude inya gbalashia.' Yo buru iphe ono meru iphe unu a-gbalashi. Unu asukwaphu: 'Ayí a-nọdu l'inya okpa-egwa gbalashia.' Oo ya bu lẹ ndu a-achi unu a-bukwaruphu ndu okpa-egwa. ¹⁷ Unu umadzu labu l'ukporo madu iri l'ime unu

e-tsuje yaa; gbackashihu teke unu phuru onye lanu le ndu ohogu unu. Unu gudewa enya unu phu umadzu ise le ndu ohogu unu ono; teke a du ise yee unu egvu; unu agbaa kpoo ishi-aku l'ohu bu mgboro ekwa-ohubama, e tuberu l'eli ugvu; mbu l'ohu bu ntebalahu ekwa, aku pepete l'eli ugvu." ¹⁸ Obenu l'oo-nodulekwaa agu Ojejoje t'oo meeru unu eze-iphe-oma. Oo-gbeshile-e phuru unu imiko; kele Ojejoje bu Nchileke, ekpeje ikpe, du maa. Onu-oma bu k'iphe bu ndu chiru enya dobe l'eka onono.

Iphe-oma, Nchileke e-meru ndibe iya

¹⁹ Unube ndu Zayonu; mbu unube ndu bu le Jerusalem; unu a-kwata-a gberuma. Oo-mekwaru unu eze-iphe-oma; me unu raa ekwa raku iya! O bulephu anunu, oo-nu iya; yo za unu oku. ²⁰ O -buru le Nnajiufu e-me t'unu jee ntakfuru; bya emee t'unu jee iphe-ehuka; e to domiheduru unu ndu o-zi-iphe; unu e-gude enya unu gedegede phu ephe. ²¹ ?Unu shiru eka-utara-o; unu shiru eka-ibyita-o; iphe nchi unu a-nodulephu anu l'azu unu a-buru: "O kwa uzo ndo-o! Unu tsochita iya!" ²² O bu teke ono be unu a-turu ogvu unu ono, e kfubekotaru mkpola-ocha ono. Unu aturukwaphu ntekepe unu ono, a wukotaru mkpola-ododo ono. Unu a-tu-tehutsua ephe atu-tehu l'ohu bu mgba epho-unwanyi bya asu ephe: "Unu gbeshi ayi l'ifu!" ²³ O bu teke ono be Nchileke a-wata ochiru unu mini; l'anmapyabe iphe unu meberu l'ali. Nri, aakota l'ali emehulaha emehu; bya ahakwaphu nshinu. Ono teke eswi unu a-wata okpa nri l'eke tusaru eh. ²⁴ Eswi unu; mekpoo nkakfu-igara unu, ophu ejeru unu ozi egu a-nodu ata okpobe nri; e gude mgboro-igwe, fokashiru afokashi; me shovelu akpakaru iya ephe. ²⁵ Mboku ono, ee-gbu madzu pyaapya ono -rulephu; mbu mboku ono, ulo-eli a-dashi ono; be mini a-wata atsotso l'ugvu, ha l'eli; wata atsotso l'iphe bu ugvu ugvu nshi, notsua nu ha l'eli a-nodukwaphu atsotso. ²⁶ Iphoro k'onwa a-wata ocha l'ohu bu k'enyanwu; anwu aka ochishi ike ugbo esaa; karia ege ochi nta-a; mbu l'oo-nodu echi l'ohu bu anwu, chiru ujiku esaa m'a chikobe iya achikobe; teke Ojejoje e-kfubetsua iphe l'eke o mekaru ndibe iya iphe; mee t'onya, o yeshiru ephe kpohihu.

Aphu, aa-nu ndu Asiriya

²⁷ Unu lenu; Ojejoje shiakwa l'eke teru enya abya. Iphe-eghughu iya enwu taphutaphu l'ohu bu oku; ege ono b'ohu okpo tututu l'ohu enwuru-oku. Iphe jiru iya onu bu oke iwe. Ire iya aburu oku, enwu phophopho. ²⁸ Ume, ootu du l'ohu bu utso, byaru ugbo lanu bya awo madzu l'ekpiri. Iphe bu mbakeshi b'ohu yoru ayoyo le nkata o-la-l'iyi. Yo bya eworu iyagba-inya yeshia oha nonu l'agba t'oo dughua ephe. ²⁹ Unu agulaha egvu ege aaguje l'enyashi mboku, unu agba aji, du nsu. Ehu a-nodu atsoshikota unu ena l'ohu bu ndu aphu opu eje l'ugvu Ojejoje; mbu l'eje le Agbara-Mkpuma ke ndu Izurelu.

³⁰ Ojejoje e-me te madzu nu ege olu iya du biribiri; mekwaphu t'ephe phu okpehu iya l'eke o nyizita l'ali l'eke eh-eghughu iya damadamu; oo-gudekwaphu oku, enwu phophopho. O-chikwaphu eze mini; gba oke agbagba; tu oke aka-mini. ³¹ Olu Ojejoje a-chikashi ndu Asiriya nanu nanu. Oo-gude mgboro-eze iya chitsushi ephe. ³² O bu ege Ojejoje chiru ephe mgboro ono, o gude anu ephe kpaakfu ono be ege ndibe iya a-no le nkwa; me ogumogu. O bu Ojejoje l'onwiya a-lushi ephe ogu; chia ephe gbaagba. ³³ Ishi iya aburu l'eke oku taphutaphu b'e shihawaa dobeta. Onye e dobeturu iya bu eze ndu Asiriya. Nsukutu, aakpoje oku, no iya nu b'e mewaru; yo du ogvu; ha usa. Ume, Ojejoje tushiru iya a-phu-nwu o-tata-kfukfu oku, a-kpa nku yee; bya emee ya; yo gbanwuhu oku nwulaha phophopho l'ohu bu oku nshi-egbe.

31

Nshoo ndu kporu obu yeru Ijiputu

¹ Nshọo unubẹ ndu ono, agbajẹ ala Íjiputu t'a gbaaru unu mkpu; ndu, dakoberu ìnya; bya atukobe ụgbo-ìnya ishi l'okfu ẹphe ha igweligwe; mẹ oke ọkphehu nọ ndu soja ẹphe, bụ ndu egudeje ìnya eje ọgu; ọphu ẹphe ta kpa ishi Onye nsọ kẹ ndu Ízurelụ ono; mbụ ọphu ẹphe ta gbakfudu Ojejoje t'ọ gbaru ẹphe mkpu. ² Obenu le yebedua bukwa onye maru iphe. Oowotajeru madzụ ntakfuru; ọphu ookfujedu okfu laa azụ l'iphe o kfuru. Oo-gbeshi je ọgu l'ufu ndu eme iphe dụ ẹji; mękpọ ndu anọduje eyeru ndu emesweshi iphe adudubaruba. ³ Obenu lẹ ndu Íjiputu bụ madzụ bẹ ẹphe bụ; ẹphe ta bụdu Nchileke. Ìnya ẹphe; bẹ bụ anụ-ẹhu; ẹ tọ bụdu maa. Ojejoje -sechia ẹka bẹ ụkfu a-kpọ-ọ onye agba mkpu. Onye, a gbaru mkpu a-daa. Ẹphe labụ achiko kpolahu ugbo lanụ.

⁴ Ojejoje asụ mu: "L'ọ bụ ẹge agụ edeje ekiri; mbụ ẹge ono, oke agụ edeje ekiri teke o gburu anụ; m'o -ruhuru e kukokota ndu eche aturu t'ẹphe raaru iya ọra; bẹ mkpu, ẹphe echi te yekwa iya egvu. Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-nyizita bya alua ọgu l'eli Ugwu Záyonu; mękpọ l'edegerede ugwu ono. ⁵ Ọ bụ ẹge nwenu anọduje ebephe l'ẹkfuna iya, bụ ẹge Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gbochita Jerúsalemu. Oo-kpuchita iya; nafuta iya. Oo-dobe iya ndzụ; dzofuta iya."

⁶ Unubẹ ndu Ízurelụ; unu latanụ azụ lakfuta onye ono, unu kwefuru ike ono; ⁷ kẹ l'o -rua mbọku ono bẹ onyemonye ọbule l'unu ha e-mekochakwaa jika nte mkpọla-ọcha ono yele kẹ mkpọla-ododo ono, unu gude ẹka iphe dụ ẹji unu mee ono. ⁸ "Ndu Asiriya bẹ ee-gude ọgu-mbeke, ẹ ta bụdu kẹ madzụ gbushikota. Ọ bụ ọgu-mbeke ọphu ẹ ta bụdu kẹ madzụ mmanu bẹ ee-gude gbushia ẹphe. Ogu-mbeke ono bụ iya a-chị ẹphe ọso; chita unwu-okorọbya ẹphe ye l'ozi mkpọ-nyi-ẹnya. ⁹ Agbarike ẹphe a-da; l'ẹke ọtsu egvu. Ndu ishi ndu soja ẹphe -phulephu ẹge ọgu ọbu eje ala; bẹ ẹphe a-paru ẹkwa-ọhubama ẹphe tufashia; gbalashia." Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono; mbụ onye ono, ọku iya nọ lẹ Ugwu Záyonu; bya akpọbe ọ-tata-kfukfu ọku lẹ Jerúsalemu ono.

32

Onye eze, doberu ẹka ndoo

¹ Unu lenu; o nweru eze, abyanụ a-buru eze, doberu ẹka ndoo. Ndu ishi iya a-buru ndu ekpe ikpe, dụ maa. ² Onyemonye ọbule a-dụ l'ọ bụ ẹke, aanọduje ezeru pherephere; bukwaruphu ẹke, aanọduje oke pherephere mini; dukwaphu l'ọ bụ nggele, atso l'alị, mini ta nọdu; dukwaphu l'ọ bụ nwonyonyo oke ikelegvu, nọ lẹ kpọkpokirikpo alị. ³ Ono teke ẹ tee kpuchihedu ndu aphụ ụzo ẹnya. Ẹge ono bẹ ndu anụ iphe lẹ nchị awata ọnga nchị. ⁴ Ndu iphe aduje ọku-ọku bẹ iphe e-do-o ẹnya. Ndu atsụ ntsụ ekfulahaa gbororo; kfulahaa iphe doru ẹnya. ⁵ Ẹ te kuhedu onye eswe onye a maru ẹpha iya ọdo; ọphu 'akwabehedu mkpọkoro madzụ oke ugvu; ⁶ kẹ l'onye eswe ekfuje mkpọkoro-okfu. Egomunggo iya bụlephu iphe dụ ẹji bẹ ọonoduje arị. Iphe ọonoduje eme bụ umere onye ta gubedu Nchileke iphe. Ẹge ono b'o zisweshije kẹ Ojejoje eziswe. Ndu ẹgu agụ bẹ ọohaje; ẹphe adaburu iphoro. Ẹ to kejedu ndu mini agụ mini. ⁷ Umere mkpọkoro madzụ bụlephu akirishi b'ọ buje. Ọ chije ejo idzu o gudeje ọgba ire gbushia ndu ụkpa; mbụkpọ m'o -ruhuduru iswi dụ ndu ono ẹ to nwedu ẹge ha ẹphe ono mma l'iphe ẹphe ekfu. ⁸ Ọ bụ ọkpobe madzụ achije ọkpobe idzu. Yọ buru ọhuma, oomeje; bẹ oogudeje vudoshia ike.

Unwanyi Jerúsalemu

⁹ Unubẹ unwanyi ono, nọ túsaru ẹhu ono; unu gbeshi ngaberu mu nchị! Unubẹ unwanyi ono, arị l'ẹ tọ dudu iphe abya unu ememe ono; unu nūduduaphu iphe mu abya ekfukfu! ¹⁰ A -nọlephu afa nọ-butá ọdo nwanshị bẹ unubẹ ndu ono, arị l'ẹ tọ dudu iphe abya bya unu ememe ono a-wata ọnma jijiji. Vayinu ta dūhedu nebyi, ọo-mita. Ẹ tọ dūhedu iphe aawota l'oshi-omi lẹ phuruphuru. ¹¹ T'ẹhu nmakwaa unu

anmanma; unube unwanyi, no tusaru ehu! T'ehu nmakwaa unu kpakpakpa; unube unwanyi ono, ari l'e to dudu iphe abya unu ememe ono! Unu tofukwa ekwa unu; chita uwe-aphu gbakua onwunu l'ukfu! ¹² Unu kuru eka l'olu;* kwaa ekwa iphe meru eke unu koru okfu; me mgbo vayinu unu; ¹³ me ke ali ndu ibe mu, iphe furu iya nu bu ogarama-mbo; me uke. Iye-e! Unu raa ekwa iphe bu ulo, aanoduje eme eswi-iphe; me mkpukpu-a, aanoduje ada gvugvu aji-a! ¹⁴ Ke l'ufu-eze ono; be ee-mekochaa kwafu; mkpukpu ono, aatu okokoko ono adaburu iphoru. Ugwu Ofelu yele ulo-eli nche, no iya nu a-daburu ochobo gbururu jeye le gbururu; buru eke du nkakfu-igara-oswa mma yele eka eeche egu me aturu; ¹⁵ gbururu jeye teke Nchileke e-zitaru ayi ume iya. Teke ono echi-egu abulahaaru ali, emehu iphe; eke emehuje iphe abya eze du l'o bu ikpuka. ¹⁶ Aa-wata okpe ikpe, du maa l'echi-egu; odobe eka ndoo abya eburu l'eke emehuje iphe. ¹⁷ Nebyi, odobe-eka-ndoo a-mi bu le nchi a-du ndo. Iphe e-koshi l'e doberu eka ndoo aburu l'ekemeke obule e-kuru jii; meje anmakfuru onyemonye obule anmakfuru jeye le gbururu. ¹⁸ Ege ono be ndibe mu e-buru l'ufu eka ephe butua nchi adu ephe ndo; to du iphe byaru bya eme ephe; l'eke ephe a-nodu to du iphe adu akwakwa; ephe l'atuta ume ¹⁹ Mbụ l'igwe a-tu aka-mini gude tupyashia eze oswa ono; tupyashia mkpukpu ono l'o ha; ²⁰ Onu-oma bu k'unube ndu aku iphe unu l'iku nggele; mbu unube ndu haru eswi unu yele nkakfu-igara unu; yo tusaru ehu.

33

¹ Nshoo nggube onye mgbugbu-madzu; l'ebe abu l'o nweru onye gburu nggubedua! Nshoo nggube o-deru-oye; l'ebe abu l'o nweru onye deru nggubedua ye! O kwa teke i haleruphu ogbushi madzu; e gbua nggubedua. Teke i haleruphu oderu madzu ye; e deru nggubedua ye.

² Nggube Ojejoje; menuaru ayi eze-iphe-oma! Ayi aphakwa ishi ngu. Bujenuru ike ayi l'utsu mboku-mboku. Nggū adzoje ayi teke ayi eje ntakfuru. ³ Oobuje; olu ngu -dalephu l'o bu egbe-igwe; madzu agbalashia. Teke i zilihuru ezilihu; iphe bu mbakeshi agbakashihu. ⁴ Aa-kwa ephe okwata; lua ephe ege oву aluje mkpekwo; mbu tapyaa ephe l'o bu igube.

⁵ Ojejoje be koshiru le ya paru eka; buru l'ime igwe. Oo-me te ikpe, du maa; me odobe-eka-ndoo ji le Ugwu Zayonu. ⁶ O bu iya bu onye e-me t'unu ngunu anguru l'ogbo nk'unu. Yo dzota unu okpobe adzota; mee unu t'unu maru iphe; kwaa enya. Otsu Ojejoje egvu aburu eku gbaaru unu.

⁷ Lewaru; ndibe ephe, okpehu no echitsukwa mkpegbe-ogu le woroworo. Ndu ephe ziru t'e mee te nchi du ndoo akwa ntumatu. ⁸ Eze uzo b'a hakotawaru eshishi; ndu ije te nwehedu uzo ono ophu ephe eshijekwadu. O dakawaru ndzu, ephe gbaru. Ophu o dūhedu iphe a guberu ndu ekebe. Ophu o dūhedu onye aakwabekwadu egvu. ⁹ Ali a-gu aphu gvū. Lébanonu b'e meru iphe-iphere. Sharonu dulephu l'o bu echi-egu. Báshanu yele ugwu Kamelu ala ekwo kparakpara.

Okwa, Ojejoje anmaru ndu ohogu iya

¹⁰ Ojejoje suru: "L'o bu nta-a; be ya e-gbeshi egbeshi! O bu nta-a; be mu e-koshi le mu ha nshinu! ¹¹ Unu du ime eswa; yo buru egwoma iphe be unu a-mu. Ume, unu atu bu iya bu oku, e-ke unu. ¹² Odo bu le ndu ono a-vokposhihu l'o bu layimu, oku keru; mbu l'o bu ogvu b'e gbushiru kube; nwuru oku ye iya. ¹³ Unube ndu bu ote-enya; unu nukwa iphe mu meru! Unube ndu ophu bu ntse; unu makwaru l'agburu-ehu no mu!"

* **32:12** 32:12 Iphe e deru l'eke-a l'okfu Hiburu bu t'e tsua eka l'okpoma, bukwanu iphe o bu bu t'a kwaa ekwa iphe meru nu; m'o kwanu ege ono, aachitaje eka kwee l'ukuvu teke iphe du eji meru ono.

¹⁴ Ndu eme iphe dụ eji, bu lẹ Záyọnu bẹ egvu gudeekwaru. Ndu ta dudu iphe ephe guberu Nchileke bẹ ẹhu anmanma gudeekwaru; su: “?Bụ onye ole l'ayi ha bẹ yele oku, enwu enwunwu e-buru? ?Bụ onye ole l'ayi ha bẹ yele oku, adzụ gbururu jeye e-buru?” ¹⁵ Ọ kwa onye emeje iphe vudo ntumu; l'ekfu iphe daburu adaburu; onye ajika onata uru, shi l'iphe a nataru l'ike; bukwaruphu onye esefuje ẹka l'ona ẹka-azụ; onye ta angabejedu nchị teke aachị idzu ogbu ochi; ophu ookpuhajedu ẹnya phụ iphe bụ iphe dụ eji. ¹⁶ Ọ bụ egbe onye ono a-nọdu l'edegerede. Ẹke a-buru iya a-gbabe-a-dzuru bụ lẹ mkpuma, nọ l'eli eli ugwu. Ẹke ono bẹ aa-nọdu anụ iya nri. Ophu ọo-byadụ bya achọ mini achọcho.

Uzo ifu a-dụ mma

¹⁷ Nggubedua e-gude ẹnya ngu phụ ẹge onye eze ono dụ ugwu l'ẹnya; bya amaa ẹnya l'alị ono, lichiru ogologo ono. ¹⁸ Ii-gude ọriri ngu jekota l'iphe bụ iphe shi eye ngu egvu. Nggụ asụ: “?Bunua awe bẹ onye ono, shi edeje ẹkwo ono nọhunu? Onye ophu e shi atuje akiriko; nụ; ?buhunu awe; b'ọ nọ? Mbụ; ?bụ awe bẹ onye ophu shi agụ ụlo-mgbochi ọgu nọnua?” ¹⁹ Ẹ tị phuhedu ndu ono, shi ete aja onwephe ono ọdo; mbụ ndu ono, okfu ephe dụ mgbalumgbalu; mbụ ndu ekfu okfu ọhodo, te dodu ẹnya. ²⁰ Ledudunu ẹnya lẹ Záyọnu; mbụ mkpukpu ono, ayi anọduje agba ajị ono! Ii-gudewaru ẹnya ngu phụ Jerúsalemu; mbụ mkpukpu ono, bụ: e -buru iya; nchị adụ ndoo ono; bya adụ l'ọ bụ ụlo-ékwa, ẹ-ta dudu onye a-dụ ike aforibe iya aforibe; ophu madzụ nwigbaleke-oma afọ-lighedu itso iya afọ-li. Ophu a gbabudu eri iya agbabu. ²¹ L'ẹke ono bẹ Ojejoje a-buru Onyibe nk'ayi. Ẹke ono a-dụ l'ọ bụ ẹke ẹnyimu gburu barakata; nggele asa pete. Ophu ọ dudu unwu ugbo-mini, e gude eku akpọ eshi iya nụ. Ophu kfutukfutu-ẹnyimu eshidu iya. ²² Kẹ l'ọ bụ Ojejoje bụ onye ikpe nk'ayi. Mbụ l'ọ bụ Ojejoje aturu ayi ekemu; buru Ojejoje bụ onye eze ayi. Ọ bụ ya bụ onye a-dzọ ayi ndzụ. ²³ Eri, e shi kee nggube ugbo toshihuakwaru. Oshi, e gvuberu l'ugbo ono te keheduru ekeru. Ophu ẹkwa-ugbo ngu egasahedu egesa. Ọo ya bụ l'aa-luta iphe ha nshinu kee; mbụ lẹ ndu ngvuru a-lutatsua iphe. ²⁴ Ophu ọ dudu onye bu lẹ Záyọnu a-su: “Iphe emekwa mu.” Ẹge ono bẹ aa-gukotaru ndu bu l'ẹke ono nvụ l'iphe dụ eji, ephe mekotaru.

34

Aphụ, aa-nụ ndu ohogu Nchileke

¹ Unu kpịrita ntse; unubẹ mbakeshi nọnu; unu bya anukpoduduphu! Unu gebekpoduduphu nchị; unubẹ ọha nọnu! Tẹ mgboko mẹ iphemiphe ọbule nọkota iya nukwa iya! Tẹ elikoro mẹ iphemiphe ọbule, shi iya nukwaphu! ² Ojejoje bẹ avukwaru mbakeshi nọnu ọvuma. Oke ẹhu-eghughu iya b'ọ nyibekwaru ndu soja ephe l'ọ ha. Oo-me ephe aburu kpuru pyata. Oo-nwuru ephe ye t'e gbushia. ³ Ndu nk'ephe, e gbushiru egbushi bẹ ee-tufashi etufashi. Odzu ephe awata oshi rongu; mee ephe atuko iphe bụ ugwu tsongaa. ⁴ Mkpọ-kpodo, nọ l'igwe l'ọ ha bẹ e-phukashihu; akpamigwe agwọ l'ọ bụ ẹkwo. Ọ bụ ẹge ẹkwo vayinu, nwuru kpaa adashije l'oshi vayinu; mbụ ẹge akpuru oshi figu, nọ l'oshi figu gbanwushihu adashije bụ ẹge mkpọ-kpodo a-dashi.

⁵ Ogu-mbeke ya b'a nọwa l'imigwe baa ẹge ọo-dụ. Lenu; ọolawa yele ẹhu ndu Édọmu; mbụ ndu ono, bụ ndu mu dobewaru mu e-gbushi. ⁶ Ogu-mbeke Ojejoje bẹ mee ngu-goru angu-go. Ẹba nyakotaru iya gidigidi. Mee unwu-aturu yele mee egbu; mẹ ẹba, nọ l'akpürù-ose ebyila nọtsua ya. Ojejoje abya ọgba ẹja lẹ mkpukpu Bọzura; iphe ee-gbu egbugbu lẹ Édọmu ha nshinu. ⁷ Atsụ bẹ aa-chiko ephe l'iya gbushikota; mēkpọ unwu oke-eswi; mē ndu ophu bụ ọkpalukpo. Alị ephe e-deru lẹ mee; e gude ẹba iphe gwọo ivovoma ọgwọ ẹja. ⁸ Kẹle Ojejoje nweru eswe ọgwata ugwo; bya

enweru afa, okfu ugwo iphe du eji onye meru; t'o shi ege ono gbaaru ndu bu le Záyonu odzori.

⁹ Iphe, bu nggele ndu Édómu a-ghókota korota; ivovoma, nọ iya aghọo oku nshiegbé. Alí ono l'ọ ha aghọo korota l'enwu phophopho. ¹⁰ Oku iya ta anyihudu anyihu: eswe l'enyashi; enwuru-oku iya a-kpuchi jeye le gbururu. Yọ buru ochobo daburu ege ono shi l'ogbo sweru ogbo. E tọ dudu onye byaru bya eshi eke ono odo. ¹¹ Ukpogwere; me ebyi a-na alí nnakota; mbu l'oo mgbashi-ujiku me ophegu bu iphe e-bu l'eke ono. Nchileke e-me Édómu; yọ daburu ke mmanu. ¹² Ndu oke amadu ephe ta duhedu eke ephe enwekwaduru, bu eke alí-eze. Ndu ishi iya l'ephe ha a-chihukota. ¹³ Mkpakpari a-kfu l'oke ulo, notsua ya nu. Egbara; me uke aphua l'ulo iya, a kpushiru ike. Iphe e-buru iya nu aburu nkuta-oswa; me mgbashi-ujiku. ¹⁴ Unwu anu, bu l'echi-egu ephe l'a-chi-atabu a-chiko nodu akpa eghirigha l'eke ono. Eghu-oswa a-nodu araku ibe iya l'ora. Yọ buru l'eke ono be mgbashi-ujiku a-chotaru onwephe eke ephe a-nodu tuta ume. ¹⁵ Mgbashi-ujiku a-nodu l'eke ono kpa ekfuna; tushia ekwa; kpua ya; bya ehee ya hetsee. Udele abya azajia eke ono nanu nanu.

¹⁶ Unu jenu elee enya l'ekwo okfu Ojejoje; unu gua iphe ndu owaa, e deru iya: Unwu iphe ono ta dukwa m'ọ bu nanu, e ta anodu l'eke ono. Ophu o dukwa ophu a-su l'okee ya; m'ọ bu nyee ya ta nodu iya; ke l'ọ kwa mbedua, bu Ojejoje gudekpoo onu mu tuta ekemu l'ọ bu ege ono be odu. Yọ buru Ume mu a-nodu erukobe ephe l'ekalanu. ¹⁷ O bu iya keshiru ephe alí. O bu iya gude eka iya tokota iya iphe keshiaru iya ephe. Ephe e-buru iya gbururu jeye le gbururu. Mbu ephe e-buwaruru l'eka ono shi l'ogbo sweru ogbo.

35

Ehu-otso-ena ndu a dzotaru

- ¹ Echi-egu; me kpokpokirikpo alí, nọ iya nu;
 be ehu a-tso ena.
 Echi-egu a-wata ote eswa;
 mehulaha iphe e meberu iya;
 l'ọ bu eke igu oshi jashiru.
- ² Mbu; l'oo-jashi l'igwe.
 Ehu atsoo ya ena
 tsoshikpoo ya ike;
 l'oorua okwe kpua ya.
 E mee ya t'ọ du biribiri
 l'ọ bu ugu ugu Lébanonu;
 du biribiri l'ọ bu
 Ugu Kamelu yele Nsuda Sharonu.
 Ephe egude enya ephe
 phua odu-biribiri ke Ojejoje;
 mbu akpabiri ke Nchileke ayi.
- ³ Unu menua t'eka unu,
 tsuru mee shihu ike.
 Unu emee t'okpa unu,
 anma kwekwekwe nguru anguru.
- ⁴ Unu kfururu ndu obu ete etete:
 "T'obu shihu ephe ike;
 ephe ahaa otsu egvu;
 le Nchileke a-bya-a
 ogwata ugwo iphe e meru ephe.

Ọo-bya t'ọ ya dzọo unubedua.”

- ⁵ Teke ono; ndu atsụ ishi aphulahaa ụzo.
Ndu nkichi anulahaa iphe.
- ⁶ Teke ono; be ndu ngvuru
a-wata odzo garamu garamu l'ọ bu ele.
Ire atushihu ndu e-te ekfudu okfu;
ephe awata okpo gerugeru.
Mini eshi l'echi-egu
gbafuhu; wushilaha.
Nggele eshi l'oghegu tsolahaa atsotso.
- ⁷ Eja eveve, enwu phuraphura a-buru okpuru.
Ali, mini tahuru
agbafushihu; butsuaru eke amụ amumu.
Eke ono, nkuta-otso shi adoje ono;
be bu eswa e-fushi iya;
eji efushia ya;
aswara amishia ya.
- ⁸ A-bya atọo ya eze ụzo;
kulaha ya ụzo, du nsọ.
Ndu aasọ nsọ te eshidu iya.
Ndu a-nodu eshi iya nu
nwenkinyi
a-buleruphu ndu eshije iya nu;
ophu ndu eme eswe
'eshiswetadu ụzo ono.
- ⁹ Agụ ta anodu iya;
ophu o dudu anu odo,
eri anu, byaru bya eshita eke ono.
E taa phudu ephe l'eke ono.
O bulephu ndu a dzotaru
bu ndu a-nodu eshi iya nu.
- ¹⁰ Ndu ono, Ojejoje gbataru ono a-lata;
ephe aguru egvu lata Zayonu.
Ephe e-kpuru ehu-otso-ena gbururu jeye
l'ọ bu onye kpu okpu eze.
Ote eswa; me ehu-otso-ena
atuko ephe ehu naru.
Nggumaphu yele ude agbalashia.

36

Senakeribu eye ndu

Jerúsalemu egvu

(2 Eze 18:13-27; 2 Iphe 32:1-19)

¹ Tọ du iya bu; o rua l'afa kwe eze, bu Hezekaya afa iri l'eno k'ophu o wataru achichi be Senakeribu, bu eze ndu Asiriya byaru ogo l'ali ndu Juda; bya achiko mkpukpu ephe l'ọ ha, bu mkpukpu, a kpushiru ike lua luta. ² Ya ndono; eze ndu Asiriya ono abya eshi le mkpukpu Lakishi zia onye ishi ndu soja iya; yeru iya ndu soja, du igweligwe; bya asu iya t'ephe jekfu eze, bu Hezekaya le Jerúsalemu. Onye ishi ndu soja ono ejerua bya je evudo l'iku mgbodzu okpuru ụzo eli, no l'uzo ono, l'eeshije eje

l'ẹke aasajẹ uwe. ³ Yọ nọdu l'ẹke ono; Ẹliyakimu Hilikaya, bụ onye ishi l'ufu-eze; mę Shebuna, bụ o-de-ẹkwo; mę ẹ Jowa Ásafu, bụ onye nkwakọbe awụ-kfuta iya.

⁴ Onye ishi ndu soja ono abya asụ ẹphe: “Unu je ekfuru Hezekáya ẹge-wa: Owaa iphe ọkaribe, bụ eze ndu Asiriya kfuru: Ọ sọru agha: ?Bụ kẹ ngunu b'i gude adzuga ẹge ono? ⁵ Ịsujẹ l'i nweru ẹregede k'ọgu; mę ike, e gude alụ ọgu; obenu l'ọ bụkota mkpọkoro okfu bẹ iikfu. ?Bụ onye b'i dakoberu gude ekwefuru yẹbe eze ndu Asiriya ikè? ⁶ Lenu nta-a; ọ kwa ndu Íjiputu b'i dakoberu; mbụ Íjiputu ono, bụ mkpọ-asenymu, abajẹ onye dakoberu iya nụ l'ẹka rụtungu; ye iya ọru. Ọ kwa ẹge ono bẹ Fero, bụ eze ndu Íjiputu emeje iphe bụkpo ndu dakoberu iya nụ. ⁷ Teke ị sụkwánuru iya l'ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke unu bẹ unu dakoberu; ?tọ bụdunua Ojejoje ọbu bụ ọphu Hezekáya wofuru ẹke aagwajẹ iya; mebyishia ẹnya-ngweja iya; bya asụ ndu Júda mę ndu Jerúsalemu: 'T'ẹphe byajẹ ọchi ẹja l'ifu ẹnya-ngweja-a?'

⁸ “Byakwaphụ nta-a tẹ nggu ẹ nnajiufu mu, bụ eze ndu Asiriya chizia idzu. Mu a-kpuru unu inya ise kpẹe ngu; m'ọ -buru l'ii-dụ ike ye iya ndu a-nọdu agba iya nụ. ⁹ Odumeka; ?nanụ ẹge ị riru l'ii-dụ ike m'ọ -ruhuduru ọ buru onye ishi ndu soja, ẹnya iya katsua alala ẹ ndu ishi ndu soja nnajiufu mu; bẹ ii-kpọfu l'ifu m'ọ -ruhuduru ị dakobe Íjiputu t'a chẹ ngu ụgbo-inya; nụ ngu ndu agbaje inya-ọgu. ¹⁰ Ọdo bụ; ?i tubesu ẹ mu byaru otso alị-a ọgu tẹ mu lụnwua ya ẹ Ojejoje ẹ-ba bụ ike mu? Ọ kwa Ojejoje gẹdegedede ziru mu tẹ mu dzọru je l'alị-a mebyishia ya.”

¹¹ Tọ dụ iya bụ; Ẹliyakimu yẹle Shebuna; mę Jowa abya asụ onye ishi ndu soja ono ẹge-a: “Byiko gude okfu ndu Áramu kfujeru ayibe ndu ozi ngu okfu; kẹ l'oodoje-wa ayi ẹnya. Ba egudekwa okfu ndu Júda kfuru yeru ayi; kẹle ndu nọ l'eli ụpho-mkpuma a-nọdukwa anụ iya.”

¹² Onye ishi ndu soja ono abya asụ ẹphe: “?Bụ unu ẹ nnajiufu unu nwenkinyi b'ọ dụ unu ẹ nnajiufu mu ziru mu tẹ mu bya ezia ozi-wa? Ọ kwa unu ẹ ndu ono, nọ l'eli ụpho-mkpuma ono; mbụ ndu unu l'ẹphe e-mekochaa ria nshị unu l'onu; ngua mamini, unu nyiru; bẹ mu ekfuru iya.” ¹³ Onye ishi ndu soja ono abya evudo gude okfu ndu Júda rashia ya ike; sụ: “Unu nụkwaa iphe o kfuru; mbụ ikelele eze ono; mbụ eze ndu Asiriya! ¹⁴ Owaa iphe onye eze ono kfuru: Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya dephua unu. Ẹ tọo dzọ-ghekwa unu! ¹⁵ Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya deta unu t'unu dakobe Ojejoje l'ẹke ookfuru unu: 'Lẹ Ojejoje a-dzọta-a unu. Lẹ mkpukpu-a ta alakwa l'ẹka eze ndu Asiriya.'

¹⁶ “Unu ba angakwaru Hezekáya nchị; kẹ l'eze ndu Asiriya sụkwaru ẹge-wa: 'Unu wụfuta wụ-kfuta iya tẹ yẹle unu doshia; k'ọphu onyenonu l'unu ha e-ri iphe shi ẹ vayinu iya; ria akpuru, shi l'oshi figu iya; ngua mini, nọ ẹ wẹlu iya; ¹⁷ jeye teke ya a-bya eduta unu; lashia alị, dụ l'ọ bụ nk'unu ono; mbụ alị, witu nọ; męe ọphungu anọdu iya; alị, nri nọ; mgbo vayinu anọdukwa iya phụ.

¹⁸ “ 'Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya dephua unu; teke ọo-sụ unu ẹ Ojejoje a-dzọ-ọ unu. ?O nwejeru mbakeshi ọphu agwa alị ẹphe dzọtajewaru l'ẹke eze ndu Asiriya? ¹⁹ ?Bụ awe bẹ agwa ndu Hámatu yẹle kẹ ndu Apadu nọ? Agwa ndu Sefavemu; ?ọ nọ l'awe? ?Ẹphe duru-a ike dzọfuta ndu Samériya l'ẹka yẹbe eze ndu Asiriya tọo? ²⁰ ?Bụ agwa ole l'ime agwa ndu alị ono bẹ duru ike dzọta ndu alị iya l'ẹka iya? ?Bụ Ojejoje gbe a-dụ-ghe ike dzọo ndu Jerúsalemu l'ẹka iya? ”

²¹ Ndu Júda ono, ookfu eyeru ono nọdulephu nwandoo; ọphu o nwedu okfu, ẹphe kfuru yeru iya; kẹ l'eze, bụ Hezekáya turu ekemu; sụ: “T'ẹ b'ọ nwekwa onye e-yeru iya ọnu.”

²² Tọ dụ iya bụ; Ẹliyakimu Hilikaya, bụ onye ishi l'ufu-eze; mę Shebuna, bụ o-de-ẹkwo; mę Jowa Ásafu, bụ onye nkwakọbe atughua jekfu Hezekáya. Ẹphe alawashia uwe ẹphe; bya akọoru iya iphe onye ishi ndu soja ono kfuru.

37

Aa-dzofuta Jerúsalemu

(2 Eze 19:1-13)

¹ Onye eze ono mbụ Hezekáya anụlephu iphemiphe ọbule ono; bya alaa uwe iya tarara; bya achita uwe-aphu yee; yọ buru iya oje l'eze-ulo Nchileke. ² Yọ bya ezia Elyakimu, bu onye ishi l'ufu-eze yele Shebuna, bu o-de-ekwo; me ndu ophu ka ọburu ọgurennya le ndu achijeru Nchileke eja; ephe ha eyekota uwe-aphu jekfushia onye nkfuchiru Nchileke ono, bu Azáya Emožu. ³ Ephe eje asu iya: "Ọwaa iphe Hezekáya kfuru; o suru: Ntanu bu eswe iphe-ehuka; me eswe ọbaru madzu mba; bya aburu eswe, ome madzu iphe-iphere. Mbụ ọo-dulephu l'ọ bu unwu, yeru ishi to duhe ume nne ephe e-gude ma ephe. ⁴ O nweru ege ọo-du Ojejoje, bu Nchileke ngu anuwa iphe eze onye ishi ndu soja ono kfuru, bu onye nnajiufu iya, bu eze ndu Asiriya yeru to bya ekfurushia Nchileke; mbụ l'ọo-baru iya mbà l'okfu ono, Ojejoje, bu Nchileke ngu nuru ono. Ọo ya bu t'i kfuru nu Nchileke l'okfu ehu nwa ndu ophu wafuru nu."

⁵ Yo be teke ndu ono, shi l'eke Hezekáya ono byakfutaru Azáya; ⁶ Azáya asu ephe: "Unu je asu nnajiufu unu ege-a: 'Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: T'e b'i watakwa ọtsu egvu l'iphe ono, i nuru ono; mbụ ekfurushi ono, ndu ozi eze ndu Asiriya kfurushiru ya ono. ⁷ Lekwaa; le ya e-me to wata ọtsu egvu; k'ophu bu: ọ -nua nwa kekfukekfu; yọ gbaru lashia ali iya. Ya e-me t'e gude ogu-mbeke gbua ya l'ali iya gededede.' "

⁸ Yo be teke eze onye ishi ndu soja ndu Asiriya ono nuru l'eze ndu Asiriya ta nohedu le mkpukpu Lakishi; yọ lashia azu je aphua l'eze alushiwa mkpukpu Libina ọgu.

⁹ Ya ndono; a bya ezia Senakeribu le Tirihaka, bu onye Kushi; mbụ eze ndu Ijiputu be yele ndibe iya adzookwa abya iya olushi ọgu. Yọ nua ya bya ezia ndu ozi su t'e je ezia Hezekáya su iya-a: ¹⁰ "Iphe unu e-kfuru Hezekáya; mbụ eze ndu Júda ndo-ọ; unu su iya-a: Unu su iya t'e b'ọ kwekwa t'agwa, i tukoberu ishi dephua ngu; l'ọ suru ngu l'e to dudu iphe e-me te Jerúsalemu laa eze ndu Asiriya l'eka. ¹¹ ?Ọ kwa l'i nuru-a ege eze ndu Asiriya emeje ndu mkpukpu ọdo; mbụ l'ọ gbugeje ephe l'ephe ha. Nggubedua; ?l'i-wa-a? ¹² Iphe bu mbakeshi ono, ochechoroche mu phe gbushikotaru ono; agwa ephe ono; ?ọ dzofutaru ephe to? Mbụ agwa ndu Gozanu; me ke ndu Haranu; me ke ndu Rezefu yele ke ndu Idenu, bu ndu shi nodu le Telasa. ¹³ ?Bu awe be eze ndu Hamatu no nta; me eze ndu Apadu; me eze ndu Sefavemu; me le ke ndu Hena yele ke ndu Iva?"

Hezekáya ekfu anu Nchileke

¹⁴ To du iya bu; Hezekáya abya anata ndu ono, e ziru ono ekwo; bya eworu iya gua. Guebetsua ya bahu l'eze-ulo Nchileke je eworu iya susaa l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Hezekáya abya aguru nu Ojejoje; su iya: ¹⁶ "Nggube Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; nggube Nchileke ke ndu Izurelu; onye aba-eze iya no l'eli cherobimu. O bu ngu nwenkinyi bu Nchileke, nwekota ali-eze ndu mgboko mgburumgburu. O bu nggu meru igwe mee mgboko. ¹⁷ Ngabe nchi nggube Ojejoje, nukpoduduphu. Kpuha enya ngu ephe labu phukpoduduphu. Gebekpoduduphu nchi nua okfu, Senakeribu ziru t'a bya egude kfurushia nggube Nchileke, no ndu.

¹⁸ "Nggube Ojejoje; o bukwa oswi-okfu l'eze ndu Asiriya gbushikotawaru ndu-a; mebyishikota ali ephe; ¹⁹ bya achikotawaru agwa ephe yekota l'oku; ke l'ephe ta budu okpobe iphe. O bu nku; me mkpuma, madzu gude eka mecha be ephe bu. ²⁰ Nta-a; nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi dzooru ayi l'eka iya; k'ophu iphe bukpo ndu ali-eze l'ọ ha, nokota le mgboko a-maru l'ọ bu nggu nwenkinyi; nggube Ojejoje be bu Nchileke."

Adada Senakeribu

²¹ Tò dù iya bù; Azáya Emọzu abya ezia ozi t'e je ezia Hezekáya; sù iya: “Ọwaa iphe Ojejoje; mbù Nchileke kẹ ndu Ízurèlu ekfu ndo-ọ. Ọ sùru: Keshinu i kfulu mu okfu Senákeribu, eze ndu Asiriya; ²² ọwaa iphe m̀be Ojejoje kfulu l'okfu ẹhu Senákeribu: Ụnwegirima Záyonu achi unu ọchi; tò dù iphe ẹphe g̀beru ngu. Ụnwegirima Jerúsalemu ekwe l'ishi l'ishi l'ẹke iigba ọso ndzu. ²³ ?Bunaa onye shi ekfulu mu ririri-a; mbù; onye shi ekfurushi mu-a? ?Bù onye b'i ba okfu; mbù; bù onye b'i keru ẹnya? Ọ kwa m̀be onye nsọ kẹ ndu Ízurèlu! ²⁴ I ziru ndu ozi ngu; ẹphe abya ekfulu mu ririri. Nggwu abya asukwaphu l'i chiwa igweligwe ugbo-inya ọgu ngu je anọdu l'onungonu eze ugvu. Mbù l'i nyiruwaru onungonu ugvu Lébanonu. Oshi sida ndu ọphu katsua ogologo b'i gbutsushiwaru; jeyekpo l'oshi payinu iya ndu ọphu katsua mma; bya ejeruwa ẹke ọ katsua l'eli; mẹ l'ẹke ọswa iya katsua ọdu mma. ²⁵ Mbù l'i tushiwaru wẹlu l'alì ndu ọdo; bya angua ya mini; l'i dzokotaru ọkpa l'iphe bù mini, nọtsua lẹ nggele, nọ l'alì ndu Íjiputu; ẹphe atashihukota.

²⁶ “Mbù; ?tiji ǹbudua ya: L'ọ buru teke teru ẹnya bẹ mu kfulu l'ọ bù ẹge ono bẹ ọo-dù; mbù l'ọ buru lẹ teke ndiche bẹ mu chi ru idzu iya. Yo be nta-a; mu abya emee ya ememe; mbù mee; nggu eworu mkpukpu, a kpushiru ike mebyishia; yọ buru ikpo mkpuma. ²⁷ Ndu bu iya nù, bù ndu ike ta nọdu; b'i mewaru; ẹphe ta mahẹ ọzo eshishi iya. Mbù l'i mewaru; ẹphe ta mahẹ iphe ẹphe eme ememe. Ẹphe abya adù l'ọ bù iphe a kuru l'okfu; l'ọ bù iphe ruru iru ọphungu; mbù dù l'ọ bù ẹwu, furu l'eli ikfulo, anwù chigbushiruru l'ẹ b'o viribe eviribe.

²⁸ “Obenu lẹ nggubedua bẹ yẹbe Nchileke maru maghee ngu amaghe. Ya maru teke iidugaru adugaru; maru teke iilufu alufu; bya amaru teke iibata abata. Ya maru ẹge iitsutaberu iya ẹka l'okpoma. ²⁹ Keshinu i gbe adajiru mu ndaji; mbù; k'ọphu ejo iphe i kfulu mu ruwaru mu lẹ nchi bẹ mu a-bya eworu ikokoro dzube ngu l'imi; woru mkpukpu-igwè ye ngu onu l'ọ bù inya. Mu e-mee ngu t'i shikwaphu ọzo ọphu i shiru teke i bya lata azu.

³⁰ “A -bya lẹ nggubedua; Hezekáya; ọwaa iphe a-buru ngu iphe-ọhubama: Afa-a bù iphe, daru ẹda bẹ i-nọdu eri. Afa, tso iya nù bukwapu iphe shi l'iphe daru ẹda ono; bẹ a-bù nri ngu. O -be l'afa k'eto ya; kọkwaa okfu; kpata iphe i kọru iya. Gbaa mgbo vayinu; ria akpuru, e-shi iya nù. ³¹ Mbù ẹge-a; nwa ndu, a-phodu nù lẹ ndu Júda ono bẹ agbabe ọguv l'ime alì; bya amishia nebyi l'elikoro; ³² kẹ l'oo-nweru nwa ndu a-phodu nù lẹ Jerúsalemu. Ndu, wafuru l'ogu a-phodu lẹ Ugvu Záyonu. Yọ buru Ojejoje, bù Ọkaribe-Kakota-Ike e-gude ẹge ọ phù-be iya l'ẹhu mee ya.

³³ “Ọo ya bù; ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'ẹhu eze ndu Asiriya. Ọ sùru: ‘Lẹ ya taa bahukwa lẹ mkpukpu-a; ya taa gba m'ọo akfù lanù l'ẹke-a. Ẹ too gudekwa iphe mgbochita abya iya l'ifu. Ọphu ndu soja iya 'akpadu iya ose-ọgu. ³⁴ Oo-shikwa ọphu o shi lashia. Ọ -buru mkpukpu ọwaa b'ẹ too yekwa ishi eyeye lẹ phuu. Ọ bù iphe m̀be Ojejoje kfulu ndono. ³⁵ Sù; mu a-gbaru mkpukpu-a ọdzori dzọo ya l'okfu ẹpha mu; mẹ okfu ẹpha Dévidi, bù nwozi mu!’ ”

³⁶ Tò dù iya bù; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje atugbulephu jeshia l'odu soja ndu Asiriya; je egbushia ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'eto l'unu ẹbo l'ukporo iri. Ya ndono; e tehushia l'utsu; odzu azewa rekperekpe. ³⁷ Tò dù iya bù; Senákeribu, bù eze ndu Asiriya afokashia ulo-ékwa iya; yọ buru iya alala. Yọ lashia Nínive je anọdu. ³⁸ Yo be ujiku lanù; yọ nọdu l'agwa nte iya, aza Nisuroku; unwu iya, ẹpha ẹphe bù Adurameleku; yẹ Sharéza eje egude ogu-mbeke gbuta iya t̄a. Ẹphe egbebe iya gbaru lashia alì Araratu. Ya ndono; nwatibe iya; mbù Esahadonu abya aburu eze l'ozori iya.

38

*Hezekáya bẹ iphe eme**(2 Eze 20:1-11)*

¹ Teke obu bẹ iphe-ememe gudejeru Hezekáya; k'ophu ọ phọduru nwagengu m'ọ nwuhu. Onye nkfuchiru Nchileke, eeku Azáya Emožu ejekfube iya je asụ iya: "Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Jikobekwa ufu ngu; kẹ l'ibiyaakwa anwuhu; i tii kakwa mma l'iphe ono, eme ngu nụ ono."

² Ya ndono; Hezekáya abya aghachi ifu l'oshi-ẹpotọ iya; bya ekfuru nụ Ojejoje; sụ iya: ³ "Nngụbe Ojejoje; nyatakwa ẹ mu gude ire-lanụ jeeru ngu ozi; buru onye obu gụru iphorọ l'ẹke ị nọ; bẹ mu bya emekwaaphu iphe dụ maa l'ifu ngu." Hezekáya arashikpoo ẹkwa ike.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Azáya; sụ iya: ⁵ "Je ekfuru Hezekáya ẹge-a: Ọwaa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu Dévidi: Mu nụakwaru iphe ị kfuru mu; bya aphụwa ẹnya-mini ngu. Mu e-me t'ị nọfua afa iri l'ise. ⁶ Ọdo bụ ẹ mu a-dzọ ngu dzọo mkpụkpu-a l'ẹka eze ndu Asiriya. Mu a-gbataru mkpụkpu-a.

⁷ "Ọwaa iphe-ọhubama, mụbe Ojejoje e-me koshi ngu ndọ-ọ; t'i gude maru ẹ mu e-me iphe mu kweru ụkwa ememe. ⁸ ?Ị phuru nwonyonyo ono, nọ l'iphe ono, e meru, eegudeje enyikobe ụlo Éhazu ono? Ya e-tsula nwonyonyo ono azụ ntụ-ọkpa iri."

Nwonyonyo ono atsula azụ ntụ-ọkpa iri l'ẹge o shi ha ogologo.

⁹ Ọwaa bụ iphe Hezekáya deru; mbụ eze ndu Júda l'iphe-ememe ono metsuaru iya; yọ korohu.

¹⁰ Mu sụkwaru: "Bụ nta-a,
 ọ bụkwadu mu-a l'ikoro-a;
 bẹ mu egbe gbakwofu;
 mbụ e gbe nyakwota mu anyakwota?"

¹¹ Mu abya asụkwaphu;
 mẹ mu te gega aphuheduna
 Ojejoje ọdo l'alị ndu nọ ndzụ.
 Mbụ mụ mu ta g'aphuhedu madzụ ọdo;
 mbụ ndu bu ẹ mgboko-a;
 bẹ mu l'ephe t'aga anọhedu.

¹² E kpufuru ndzụ mu;
 l'ọ bụ onye kpufuru ụlo ụnwu-eswi;
 mbụ phufu ndzụ mu ẹge
 onye akpa iphe aphufuje
 iphe ọ kpaghewaru.
 Ọ gbabufuwaru ndzụ mu
 ẹge onye ekwe ẹkwa
 agbabufuje eri l'iphe
 o gude ekwe ẹkwa teke
 ọ kpaghewaru ẹkwa.
 Mbụ shita l'eswe jeye
 l'enyashi b'o meje;
 mu l'ala maa alala.

¹³ Mu akpọtaje mkpu jeye nchi abọhu.
 Ọ tapyashije ọkpu, nọ mu l'ẹhu l'ọ bụ agụ.
 Mbụ tsube l'eswe jeye ẹnyashi;
 b'o meje; mu anwuhu anwuhu.

¹⁴ Mu arakọtaje l'ọ bụ
 mgbashi-ujiku; zụkota l'ọ

- bụ okpuru-iyakoko;
 mbụ zụkota l'ọ bụ kpirihoho.
 Mu lewaru ọnya l'igwe;
 ọnya atsuwa mu ụbo.
 Mu asụ: Byiko Nnajiufu;
 gbanuaru mu mkpu
 l'iphe-ẹhuka-a, mu eje-a!
- 15 Ọ bụ; ?bụ ngunu bẹ mu
 e-kfu?
 Kẹ l'ọ kfuwaru mu l'ọ bụ
 yẹbedua pakfutaru mu iphe ọwaa.
 Mu a-wata ome odo
 jeye teke mu a-nọ-bebe;
 kẹ iphe-ọnikiri-a, mu eje.
- 16 Nggube Nnajiufu;
 ọ kwa egbe iphe-a;
 bẹ madzụ gude buru.
 Yọ bụkwaru iya phụ;
 bẹ mu gude nọdu ndzụ nta-a.
 Byiko; menua tẹ mu kọrohu;
 menua tẹ ndzụ dzua mu!
- 17 Ọ bụ-a oswi-okfu;
 l'ọ bụ t'ọ duru mu lẹ mma;
 bẹ mu gude jee egbe iphe-ọnikiri ono.
 Ishi iya aburu l'i yeru mu obu;
 bya atuko iphe ẹji mu
 l'ọ ha ruru ye l'azụ
 bya anafuta mu l'alị maa.
- 18 Mẹ ndu nọwa l'alị-maa;
 te etukwa ngu ẹpha.
 Ọphu ndu nwuhwaru
 anwuhu 'agukwa egvu gude aja ngu ajaja.
 Ọphu ndu e kpochiwaru;
 'elehekwa ọnya ire-lanụ ngu.
- 19 Ọ kwa ndu, nọ ndzụ;
 bụ ndu a-jaghe ngu ajaja
 ẹge mu aja ngu iya ntanụ-a.
 Iphe, bụ ọgbo ọphu nọnu
 ekfujeru ọgbo ọphu tso
 ẹphe l'i bụ onye
 evudoshije ike l'iphe i kfuru.
- 20 Ojejoje e-me-e tẹ kọrohu.
 Mu e-gude ngwa-egvu;
 gụ egvu gude jaa ya
 ajaja l'eze-ulo Nchileke
 jeye mboku nka-ezekuna nke mu.
- 21 Azáya kfuwaru sụ t'e meta akpuru oshi figu tsua etsutsu debetsua Hezekáya
 l'iphe-etsetse ono, tsekashiru iya ono; t'ọ kposhihu iya.
- 22 Hezekáya bya ajaja; sụ: “?Bukpo ngunu bụ iphe e-me nụ tẹ mu maru lẹ mu
 e-mekocha-a bahu l'eze-ulo Nchileke ọdo?”

39

Ndu ozi, shi Bábyilonu

¹ Ọ bụru teke ono bẹ Merodaku Baladanu, bụ eze ndu Bábyilonu ederu ẹkwo nụ t'a bya anụ Hezekáya; bya eyekwaru iya ya phụ iphe t'e gude bya iya ajiji; kẹ l'ọ nuru l'iphe shi eme iya; yọ kawaa mma. ² Hezekáya gudekpoo ẹhu-ọtso-ena nata ndu ono, e ziru ozi ono; bya ekoshi ẹphe iphe nọkota l'ulo-ẹku iya; mbụ koshi ẹphe mkpọla-ọcha yele mkpọla-ododo; mękpọ ẹgiri iphe eshi mkpọ yele manụ, dụ mma; mę ngwa-ọgu iya l'ọ ha; mękpọ iphemiphe ọbule, bụ ẹku, nọ l'ulo-ẹku iya. Mbụ l'ẹ tọ dudu iphe nọ l'ufu iya; m'ọ bụ iphe nọ l'alị-eze iya l'ọ ha, Hezekáya te koshidu ndu ono.

³ Tọ dụ iya bụ; Azáya, onye nkfuchiru Nchileke bya ejekfu eze, bụ Hezekáya bya aji iya: “?Bụ ngunu bẹ ndu ono kfuru? ?Bụ awe bẹ ẹphe shi bya nke ngu?”

Hezekáya asụ iya: “Ha! Ẹphe shikwa ẹke teru ẹnya. Ọ bụkwaru Bábyilonu bẹ ẹphe shi bya mu ajiji.”

⁴ Azáya aji iya: “?Bụ ngunu bẹ ẹphe phuru lẹ nke ngu?”

Hezekáya asụ iya: “Ẹphe chikokwa iphemiphe ọbule, nọ lẹ nke mu phukota. Ẹ to nwedu iphe mu nweru enweru ọphu mu te koshidu ẹphe.”

⁵ Tọ dụ iya bụ; Azáya abya asụ Hezekáya t'ọ nua iphe shi Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'ọnu. ⁶ Ọ sọru: “O nwekwaru teke ee-mekochaa chiko iphemiphe ọbule, nọ lẹ nke ngu; mę iphemiphe ọbule ono, nna ngu oche phẹ setaru dobe, nọ jeye nta-a ono vua lashia Bábyilonu. Ẹ tọ dudu m'ọo nanụ ee-wophodo. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Ẹge ono bẹ aa-haru unwu ngu ndu kẹ unwoke; mbụ ndu a mụtaru ngu bẹ ee-ruta tugbua; ẹphe eje aburu ndu a haru akpuraku nọdu lẹ k'eze ndu Bábyilonu.”

⁸ Hezekáya asụ iya: “Iphe ono, Ojejoje kfuru, i byaru bya ekfua ono dukwa mma.” Iphe o gude kfua ẹge ono bụ l'ọ riru: “Lẹ mkpa ta akpadu; nji ta aji teke mu nọkwadua ndzụ.”

40

Aadu ndu kẹ Nchileke ike

¹ Unu dunua ndibe mu ike!

Unu dya ẹphe ike!

Ono iphe Nchileke unu ekfu ndono.

² Unu kfuaru ndu Jerúsalemu okfu bebebe.

Unu emee t'ẹphe maru

l'ozii-ike ono, ẹphe eje ono;

bẹ gvwaru nụ.

L'a guwaru ẹphe nvu

l'iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru.

L'ewere, ẹphe nataru l'eka

Ojejoje

hakwa l'ọ bụ iphe dọ ẹji, ẹphe meru;

mbụ l'ọ ha l'ọ bụ iya ugbo labu.

³ O nweru onye echi mkpu; sụ:

“Unu waaru Ojejoje ọzo l'echi-egu.

T'a chikwaaru Nchileke eze ọzo l'echi-egu.*

⁴ Ẹke, dọ nsuda nsuda;

e nwuchikota iya enwuchi.

Iphe bụ eze ugvu;

mę ugvu nshii;

* 40:3 40:3 Mát 3:3.

- a kpọ-zekota iya.
 Eke, dọ nsukutu-nsukutu;
 a razee ya t'ọ yiko ayiko.
 Eke dọ
 nkwogodo-nkwogodo;
 e mee ya t'ọ daburu pongu;
- ⁵ k'ọphu ee-kpuha ọdu-biribiri Ojejoje t'a phụ iya.
 Iphe bụ madzụ a-phụ iya;
 kele Ojejoje gudewaa ọnu iya kfu ya.”
- ⁶ O nweru olu, sọru:
 “Tẹ mu chia mkpu!”
 Mu aji iya:
 “?Bụ mkpu ngunu;
 be mu e-chi?”
 Yọ sọ mu: “Tẹ mu sọ l'iphe,
 bụ madzụ dukota l'ọ bụ egbudu.
 L'ọ bụ ege ono, egbudu
 amaje ono bụ ege madzụ
 amaje.
 Oduje l'ọ bụ igu oshi, nọ l'egu.
- ⁷ Egbudu -nwua kpa; igu iya erishihu
 teke Ojejoje tushiru ephe ume.
 Ishi iya buplephu le madzụ bụ egbudu.
- ⁸ Mbụ l'egbudu -nwuje kpa;
 igu iya erishihu.
 Obenu l'okfu Nchileke ayi
 a-nọ gbururu jeye.”†
- ⁹ Je evudo l'eli eze ugvu;
 nggube Záyonu, byaru
 ozi-oma.
 Nggube Jerúsalemu,
 byaru ozi-oma;
 wolia olu chia mkpu!
 Wolia olu; ba atsukwa egvu!
 Kfuru mkpukpu, notsua
 le Júda-a:
 “Nchileke unu ndọ-ọ!”
- ¹⁰ Unu lekwa! Nnajiufu,
 bụ Ojejoje gudekwa ike l'abya.
 O bụ ike iya; be oo-gude chia.
 Unu lekwa! Obunggo; nokwa iya l'eka;
 okfu ugwo etsoru iya.
- ¹¹ Ndu awu etso iya nu;
 be ọonoduje eche l'ọ bụ onye eche aturu.
 O ndu achikobeje unwu
 aturu ono heru l'eka;
 mbụ ọo-nmakube ephe l'okpoma iya.
 Ege ono be ọo-ndu atoje
 nwehu edu ndu ọphu he nwa.
- ¹² ?Bụ onye dujewaru ike gbaa

† 40:8 40:6-8 1 Pyit 1:24-25.

ẹka okophoro gude t̀̀a
 mini, ǹ̀ ẹ mgboko at̀̀t̀̀t̀̀;
 m'̀̀ ẹ gude nkwo-ẹka t̀̀o akpamigwe l'̀̀ ha?
 ?B̀̀ onye dujewaru ike
 kpokoo udzu, ǹ̀ ẹ mgboko ẹ nkata;
 m'̀̀ ẹ b̀̀kwanu pata eze ugvu
 t̀̀a l'iphe aat̀̀je ẹra iphe;

13 ?B̀̀ onye t̀̀jeru Ojejoje iphe oo-me?
 ?B̀̀ onye kp̀̀-ziyeru iya ̀̀zo;
 s̀̀ iya l'̀̀waa b̀̀ iphe oo-me?

14 ?B̀̀ onye b̀̀ Ojejoje
 jejekporu ̀̀kpata ishi iphe?
 ?B̀̀ onye ziyeru iya ̀̀zo
 ̀̀phu b̀̀ ̀̀kpobe iya?
 ?B̀̀ onye b'̀̀ b̀̀;
 mb̀̀ onye ziru iya iphe ̀̀ maru;
 mb̀̀ b̀̀ onye koshiru iya
 ̀̀zo, oo-shi t'iphe doo ya ẹnya?

15 Ishi iya b̀̀lephu l'iphe b̀̀ mbakeshi gbaa
 mgburumgburu halephu
 l'̀̀ b̀̀ mini, tadaru l'efere.
 Iphe a g̀̀beru ẹphe b̀̀-
 udzu, ǹ̀ l'iphe aadaje iphe.
 Ẹke, b̀̀ ikfuli; b̀̀ ̀̀otuje
 l'̀̀ b̀̀ onye at̀̀ udzu.

16 Mb̀̀ l'̀̀swa, ǹ̀ l'ugvu ugvu
 Lébanonnu te dzukwa
 ̀̀buru nk̀̀ oye l'̀̀ku.
 ̀̀phu aǹ̀, ǹ̀kota iya ǹ̀
 'edzkwaphu t'e gbushia ya
 gude gwooru Ojejoje
 ngweja-ukfuru.

17 Iphe b̀̀ mbakeshi ta d̀̀du
 iphe ẹphe b̀̀ l'ifu iya.
 A g̀̀beru ẹphe iphe
 mmanu; mb̀̀ l'iphoro
 ka ẹphe nshinu.

18 ?B̀̀ onye b̀̀ unu a-t̀̀kporu Nchileke yeru?
 ?B̀̀ egbe nt̀̀kpe ngunu
 b̀̀ unu a-s̀̀ ẹ yẹle iya b̀̀ iphe laǹ̀?

19 L'a -bya l'iphe a kp̀̀ru akp̀̀kpu;
 onanu b̀̀ onye eme nka kp̀̀ru iya.
 Ỳ̀ b̀̀ru onye akp̀̀ ̀̀zu,
 akp̀̀je mkp̀̀la-ododo
 ẁ̀ru iya mkp̀̀la-ododo;
 bya emetaru iya
 gwogirigwo mkp̀̀la-ọcha.

20 Onye, akpakp̀̀ ̀̀kpa;
 k'̀̀phu ẹ t̀̀ d̀̀du ike aǹ̀
 Nchileke egbe iphe ono;

ejeje afọta oshi, te eridu
avurukpa; je achọo onye emenwu nka ẹhu;
yọ bya apyiaru iya ntẹkpe,
ta byadu afọfu afọfu gvuberu iya.

21 ?Unu ta mahaadua ọọ.

?Unu ta anubudua ya?

?Te kfubuaru iya unu
shitakpoo ẹ mbu ọọ?

?To dodua unu ẹnya ẹge
e gude ọọ ntọ-l'alị mgboko ọọ?

22 L'ọ nọ l'aba-eze iya l'ephekerephe;
noghata eliphe mgburumgburu.
Ndu, nọ iya nọ ahakọtajele
iya phu l'ọ bu unwu ogu.
Eligwe b'ọ gbasaru l'ọ bu nchanwu;
bya eworu iya gesaa l'ọ bu
ulo-ékwa t'e buru l'ime iya.

23 Ndu bu ishi be oomeje

ẹ tọ dudu iphe ẹphe abu.

Yọ bya emee ndu achi

mgboko-a ẹphe aburu iphe-mmanu.

24 Oobuje; aanodukwadua akọ iya;

aanodukwadua adza iya;

oonodukwadua agbabe akwara;

yọ phua ya onu; yọ nwua kpa;

oke pherephere abya eruta iya l'ọbu ẹswa.

25 Onye nsọ ono jiru; sọ:

“?Bu onye be unu a-turu iya yeru?

?Bu onye be unu ekfu ẹ yele iya ha?”

26 Palinua ẹnya lekota igwe.

?Bu onye meshiru

iphemiphe obule ndu-wa?

Mbu onye ono, meru

igweligwe mkpo-kpodo avoshia;

bya ekutsua ẹphe ẹpha l'ẹhu l'ẹhu.

Yọ buru ike, ha nshinu,

o nweru; me agburu-ẹhu, ha nshinu,

o nweru b'o gude mee

tọ du mkpo-kpodo ono;

m'ọo nanu ephuhujenu.

27 Unube ndibe Jékọpu;

?nanu ẹge ọ du be unu ekfu egbe okfu ọwaa?

Unube ndibe Izurelu;

?bu ngunu kparu iphe

unu agu aphu?

Kẹ l'unu ekfu ẹ Ojejoje

ta aphujedu iphe-ẹhuka, unu eje;

tọ kpa ishi te ya meeru

unu iphe gbaru unu.

28 ?Unu ta mahaadua ọọ?

?Unu ta anubua
 le Ojejoje bu Nchileke,
 a-no jeye le tutu yoyo?
 Yo buru iya meru
 mgboko jeye l'eke o jebekotaru.
 Ike ta agvudu iya;
 ophu uvo agvudu iya;
 ophu o dudu onye
 amakota-gheru ege
 iphe doberu iya enya.

29 Oomeje; te ike du onye meji tofuru;
 bya emee t'uvo du onye
 uvo ta nodu.

30 Unwu ogbo lanu ono;
 be ike agvujekwa;
 ndu ke unwu okorobya
 evukota iphe daa;

31 obenu le ndu chiru eka
 kwee le Ojejoje;
 be ike a-nodu aka akaka l'eje.
 Epe a-gba eba l'o bu ugo.
 Epe a-gba oso;
 ike ta agvu epe.
 Epe ejee ije;
 nkwo ta atsu epe ume.

41

Onye a-nodu eyeru Izurelu eka

1 "Unube ndu bunyabe
 eze enyimu;
 unu nodukwa
 nggujunguji l'ifu mu!
 Te iphe bu mbakeshi
 rukotakwa ehu!
 T'ephe kpiritakwa
 bya ekfua!
 Mbụ t'ayi l'ephe je
 edzuda l'ulo-ikpe!

2 ?Bu onye jeru je
 akpalia onye doberu
 eka ndoo l'uzo
 enyanwu-ahata;
 mbu onye abujeru;
 o -halia okpa; yo mekputa.
 Mbụ le Ojejoje ewojeru
 mbakeshi ye iya l'eka;
 bya akapyabetsua ndu eze eka.
 O gudeje ugu-mbeke mee epe;
 epe adu l'o bu eja;
 gude akfu gbakashia epe;

- ẹphe ẹphekashihu l'ọ bụ ẹswa,
 phẹrephere ẹphe.
- ³ Ọ chije ẹphe ọso; ejeru l'ifu l'ifu.
 Ọphu ọ dudu iphe eme iya nụ.
 Mbụ eshitsua ụzo,
 ọkpa iya ta túbua.
- ⁴ ?Bụ onye meru iphemiphe
 ọbule ono; mee ya meghaa.
 Mbụ shitakpoo ẹ
 mbụlembu; b'ọ buje;
 ọgbo ọwaa swegee;
 yo kua ọgbo ọdo;
 ẹphe abya eswee.
 Ọ kwa mbẹdua, bụ
 Ọjejeje bẹ meru iya nụ;
 mbụ mụbe onye ivuzọ;
 bụru onye ikperazu!"
- ⁵ Ndu bunyabe eze ẹnyimu
 phụwaru iya; egvu egude ẹphe.
 Ndu bu l'ẹka mgboko
 jebekotaru anmakọta anmanma.
 Ẹphe awurita abya l'ifu.
- ⁶ Onyenọnu l'agbaru ibe iya mkpu.
 Ẹphe l'ekfuru ibe ẹphe:
 "Obu kakwa ngu akaka!"
- ⁷ Ndu eme nka
 l'adụkpelephu ndu
 akpụ-uzu mkpọla-ododo ike.
 Ẹge ono bẹ onye ọphu
 egudeje ọngu eme iphe;
 yọ kwọ tenengu
 ekfukwaruphu onye
 ọphu edzekfufe iya edzekfu;
 Ọ -nọdu; yọ sụ onye
 ọphu agbajẹ iya ọku
 gude dzekfua ya:
 "Ọ dụakwa mma!"
 Yọ bya egude nturu
 kpọpyabe ntẹkpe ono
 l'iphe t'ẹ b'ọ kpọ-buhu daa.
- ⁸ A -bya ẹ nggụbedua bụ
 Ízurelu, bụ nwozi mu;
 mbụ nggụbe Jékọpu;
 onye mu gude ẹka mu fọta;
 mbụ nggụbe eri Ẹbirihamu, bụ ọnya mu;
- ⁹ mu jekporuru l'ẹke mgboko
 jebeberu je eduta ngu.
 Mbụ; ọ bụru ẹ mkpọro
 mgboko l'ẹke kakọtatsua
 ote ẹnya bẹ mu jeru je ekua ngu.

- Mu sùru ngu:
 I bụakwa nwozi mu.
 Mu fọtawaru ngu;
 ophu mu enwufuhekwa ngu.
- 10 Oo ya bụ; ba atsukwa egvu;
 kele mu nokwa-a swiru ngu.
 Tẹ meji ba atofukwa ngu;
 ke l'ọ kwa mu bụ Nchileke ngu.
 Mu e-me t'ike nọdu ngu;
 mu a-gbaru ngu mkpu.
 Mu e-gude ẹka-utara mu
 ono, mu egudeje mee
 iphe nhamunha he ngu.
- 11 Iphe bụ ndu etsuru ngu
 ẹka l'okpoma;
 be iphe-iphere e-gude;
 "Iyi; me kpurupyata aburu
 ke ndu aturu ngu okfu.
- 12 Mbụ; l'ii-chọ ndu ohogu ngu; tịi phụ ẹphe.
 Ndu etso ngu ogu ta
 dudu iphe ẹphe a-bụ le phuu.
- 13 Ishi iya aburu l'oo mbedua
 bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke ngu;
 onye sekpu ngu l'eka-utara ngu;
 su ngu t'e b'i tsukwa egvu;
 le mu a-gbakwaru ngu-a mkpu.
- 14 Ba atsukwa egvu; nggube
 ọru-ishi, bụ Jekopu;
 mbụ nggube nwiphe bụ Ízurelu;
 ke l'ọ bụ mbedua gededede
 a-gbaru ngu mkpu."
- Ono bụ iphe Ojejoje kfuru ndono; mbụ onye ono, dzọru ngu ndzụ ono; bya aburu
 Onye nsọ ke ndu Ízurelu.
- 15 "Lenu; ya e-me ngu t'i bụru
 iphe, e gude etsu witu;
 mbụ iphe bụ k'ophungu; l'atsụ nkọ;
 bya enweru ézé.
 Iphe bụ ugvu be ii-tsu tolitoli;
 gwee ya egwegwe;
 mbụ mee ya; yọ bụru ntụ.
- 16 Ii-phushi ẹphe;
 pherephere abya ephekata ẹphe.
 Mbụ atakawuka
 pherephere ephekashia ẹphe.
 Obenu le nggubedua
 a-nọdu ete ẹswa l'i nọ Ojejoje l'eka.
 Ege ono b'ọ bụkwaphu
 Onye nsọ ke ndu Ízurelu ono;
 be ii-gude kua onwongu.
- 17 Ndu ukpa me ndu ẹ to

nwedu ẹge ọ ha ẹphe acho mini angungu.

Ọphu ẹphe aphudu iya.

Ire kpokotaru ẹphe nku

l'ẹke mini agụ ẹphe.

Obenu ẹ mbedua,

bụ Ojejoje a-za-a ẹphe oku.

Mbụ ẹ mbedua, bụ

Nchileke ke ndu Ízurelu ta ahadu ẹphe.

18 Mu e-me t'enyimu gbafuhu

l'eli chafuchafu ugvu;

nwogvu anodutsua

ẹ nsuda, notsua l'ẹke ono.

Mu emee te echi-egu

butsuaru okpuru;

kpokpokirikpo alì aburu

ẹke anodu amụ amumu.

19 Iphe mu e-ye l'echi-egu bụ oshi sida;

yele oshi akeshiya;

mekpo oshi mitulu yele oshi olivu.

Mbụ mu e-woru oshi payinu;

dzaa ẹ kpokpokirikpo alì

yele oshi firu yele

oshi sipuresu be mu

a-chiko dzakota iya;

20 k'ophu ndu madzu a-phu; bya amaru;

gbua ya igo; yo doo ẹphe ẹnya

l'ọ bụ Ojejoje gude ike iya mee iphe-a;

mbụ l'ọ bụ Onye nsọ ndu

Ízurelu be meru iya dobe."

21 Ojejoje sukwaru:

"T'unu byanu bya echia okfu."

Eze ndibe Jekopu suru:

"T'unu byanu atukahu iya.

22 Unu je achita agwa unu

t'ẹphe bya ekfuaru ayi

iphe e-me nu.

Ẹphe ekfuaru ayi iphe mehawaru nu;

k'ophu ayi e-gbu iya igo

maru iphe oo-mekochaa buru.

Ọ dudu; unu ekfuwaruru

ayi iphe e-mekochaa mee.

23 Unu karu ayi iphe e-me l'ifu;

k'ophu ayi a-maru l'unu

bụ agwa, ere ire.

Unu menua iphe;

m'ọ bụ iphe du mma;

m'ọ bụ iphe du eji;

k'ophu ẹhu a-nmahu

ayi anmanma; egvu egude ayi.

24 Obenu l'iphe-iphoro gbe kanu unu.

Ège ono bẹ iphe unu eme ta
 dukpodua ophu bukpo iphe l'ilile.
 Onye hataru unu bẹ meru ahuma.

25 Mu jewaru je akpalia onye
 shi l'uzo isheli; yọ byawa.
 Oo-nodu l'uzo
 enyanwu-ahata kpọ-kua epha mu.
 Onye ono a-tsu ndu ishi l'otumu;
 mbu dzoo epe ege o-kpu-ite adzoje ura.

26 ?Bunua onye ole kfuru iphe-a
 l'odungu odungu ru;
 k'ophu ayi a-maru iya?
 ?Bu onye puhawaru
 iya l'o bu aphu k'ophu
 ayi a-su:

'L'o kwa iya ire-lanu?'
 E to dukwa madzu
 nwigbaleke-oma,
 kfujeru iya nu;
 to du onye phujekpooru iya nu l'aphu;
 ophu o dudu onye, nujeru
 onu-mini okfu unu.

27 O bu mbedua vuru uzo su Zayonu:
 'To lekwa epe ndo!'
 Mbu; o bu mu yeru onye
 jeru je ezia Jerusalemu
 ozi-oma ono.

28 Mu leri enya; ophu o dudu m'oo onye lanu;
 mbu e to dudu m'onye lanu
 l'epe a-kpo-zigheru mu uzo.
 Ophu o dukwaphu onye
 azaje mu me mu ja epe aji.

29 Lenu; epe chikowa
 bukotaru iphe-mmanu!
 Iphe epe eme
 bukwaruphu iphe-mmanu.
 Mbu l'agwa epe ono
 bukota pherephere;
 buru iphe-iphoro."

42

Onye ozi Ojeje

1 Ojeje suru:

"L'owaa nwozi mu,
 bu onye mu eye adudu;
 mbu onye mu fotaru;
 bya aburu onye bu
 ehuru-otso-ena mu.
 Mu wowaru ume mu yeya l'ehu.
 Oo-koshi iphe bu mbakeshi

- iphe bụ ikpe, dụ maa.
- ² Ẹ too jedu ọra ọra;
 ọphu oojekwa ochi mkpu.
 Ọphu o jekwa iya arara
 ịẹ woroworo.
- ³ Mbụ l'ekperema,
 e yeru ọru; b'ẹ t'ọ nyajidu;
 ọphu ọophunyikwa
 owu iphe-ọku, enwu reswereswe.
 Oo-gude ire-lanụ koshi
 iphe bụ ikpe, dụ maa.
- ⁴ Ike ta agvukwa iya;
 ọphu ẹhu 'ejihukwa iya oyi
 jeye teke ikpe, dụ maa a-bya
 anguru anguru ịẹ mgboko.
 Yọ bụru l'ekemu iya
 bẹ ndu bunyabe eze ẹnyimu
 a-nọdu a-tụ ume atụ-kobe.”
- ⁵ Ọwaa iphe Nchileke, bụ Ojejoje ekfu; mbụ onye ono, bụ iya meru eligwe l'ọ ha
 bya eworu iya ọsa; onye bụ iya meru mgboko l'ọ ha; mękpowaru iphemiphe ọbule,
 nọ iya nụ; bya anụ ndu bu iya nụ ume, ẹphe atụ; bya eworu ndzụ; nụ ndu ejephe
 l'ime iya.
- ⁶ “Ọ kwa mụbe Ojejoje
 eku ngu l'ogbodo iya.
 Mu e-sekputa ngu l'ẹka.
 Mu e-me t'i nọdu;
 bụru onye, mu ịẹ ndu
 mgboko e-gude gbaa ndzụ.
 Nnggu abụkwaruphu ndọhodo iphoro.
- ⁷ Nnggu emee t'ẹnya sahu ndu atsụ ịshì;
 bya emee t'a tufu ndu a turu mkpọro;
 mbụ mee ndu nọ
 l'ẹkpuru-ochi ịẹ mkpọro t'ẹphe lufutakota.
- ⁸ Ọ kwa mbedua bụ Ojejoje.
 Yọ bụru ẹpha mu ndono gẹdegede!
 Mu te ewokwaru ugvu,
 a kwabẹ mu nụ onye ọdo;
 ọphu mu te me te wota
 ajaja, e gega anọdu aja mu
 jalahaa ntẹkpe, bụ iphe
 e gude ẹka pyishia.
- ⁹ Lekwa-a; akahụ iphe a sụru
 l'oo-me meekwaru.
 Mu l'ekfuwa k'ophungu.
 Mbụ ịẹ mu ekfujeodukwaru
 iya phu unu tẹmanu yọ wata ememe.”
- Egvu, e gude aja Ojejoje ajaja*
- ¹⁰ Unu gvaru Ojejoje egvu ọphungu!
 Unu shikpelephu l'ẹke
 mgboko jeberu jaa ya ajaja;

unube ndu akpa le mini;
 me iphe bu iphe bu le mini!
 Iphe bu ali, nonyabe
 eze enyimu; me iphe bu
 ndu bu iya nu; unu jaa ya ajaja!

- 11 Te echi-egu; me ndu
 butsua ya nu kpoo gerugeru!
 Te mkpukpu,
 ndu Keda butsua tee eswa!
 Te ndu Sela gua egvu
 eh-otso-ena!
 T'ephe nodu le onungonu
 ugvu kpoo orube!
- 12 T'ephe kwabekwa
 Ojejeje ugvu!
 Ephe noduje l'ali,
 nonyabe eze enyimu jashia ya ike!
- 13 Ojejeje a-dzo
 garamugaramu lufuta
 ege ndaji-nggara adzoje.
 Oo-me t'o vu iya evuvu
 ege ugu evuje soja.
 Oo-raa mkpu ugu;
 chia mkpegbe-ugu
 mekputa ndu ohogu iya.
- 14 Nchileke suru ege-a:
 "Mu shiwa teke teru enya noduta ndo.
 Mu nokpolephu
 nggujungguji; kpade onwomu.
 Obenu le nta-a;
 be mu a-wata ochi mkpu;
 l'azu pyakfungu;
 l'atu hekfuhekfu l'o bu nwanyi, ime eme.
- 15 Mu e-me te iphe bu ugvu,
 notsua nu buru
 kpokpokirikpo ali.
 Mu abya emee t'iphe
 no ndzu, fushiru iya nu
 kposhihu nku.
 Mu emetsua nggele
 t'o ghoshia ali okponku.
 Mu abya emee t'okpuru tashihukota.
- 16 Mu e-duru ndu atsū
 ishī shia ūzo, ephe ta mabua.
 O bu owere, ephe te
 eshibudua be mu e-duru ephe shia.
 Mu e-me te eke gbaru ephe ochi l'ifu
 gusahu buru ephe iphoru;
 bya emee ūzo,
 du kwogoro-kwogoro
 t'o kwoo kwokwo.

Iphemiphe obule-a;
 be e-mekota; mu ta ahadu ome ephe.
 17 Obenu le ndu tukoberu
 ntekpe, a pyitsuaru apyipyi ishi;
 mbu ndu bu iphe
 a kpushiru akpukpu;
 be ephe asuje l'ọ bu nchi ephe;
 ndu ono be ee-me
 iphe-iphere; nwulaa ephe azu."

*Ndu Ízurelu atsọ ishi;
 l'ada nkichi*

18 "Unube ndu nkichi;
 unu nua iphe le nchi!
 Unube ndu ishi;
 unu palia enya phukpoduduaphu!
 19 ?Bu onye bu onye ishi obu,
 e ta budu nwozi mu?
 ?Bu onye ada nkichi
 l'ọ bu onye ono, mu ziru ozi ono?
 ?Bu onye atsọ ishi
 l'ọ bu onye e yeru mu l'eka?
 Mbụ; ?bu onye atsọ ishi
 l'ọ bu nwozi Ojejoje.
 20 I phuru igweligwe iphe;
 ophu iingadu nchi.
 Nchi gheru ngu onu;
 ophu ọ dudu iphe iinuje."
 21 Ojejoje bu onye doberu
 eka ndoo.
 Ọ bu iya kparu iphe ọ nuru
 ephe ekemu, ere ire;
 bya adukwaphu biribiri.
 22 Obenu le ndu-wa bu
 ndu a luru alulu;
 vua iphe ephe.
 Ephe l'ephe ha nokotawa l'iduma;
 me ndu ophu a tushiru
 mkoro; domishia.
 Ephe buwa ndu a lutaru aluta;
 ophu ọ dudu onye agbaru ephe mkpu.
 Ephe buwa ndu a nwukoru anwuko.
 Ophu ọ dudu onye asu:
 "Unu dulata ephe azu!"
 23 ?Bu onye ole l'unu ha
 a-ngabe nchi l'okfu-a;
 m'ọ bu ndukpelephu
 nwandoo nua iphe l'oge, abya nu?
 24 ?Bu onye haru ndibe Jekopu
 haa t'a kwaa ephe l'okwata;
 mbu nwuru ndu Ízurelu nu

t'èphe buru ndu e meru
 o-me-l'iwe?
 ?Tò bụdu Ojejoje tọ;
 mbụ onye ono, ayi mesweru ono;
 kẹ l'èphe te kwedu otso ụzo iya;
 ọphu èphe ekwedu ome ekemu iya.

- ²⁵ Ya ndono; yo woru oke
 iphe-eghughu iya byabẹ èphe;
 mee t'èjo ọgu dakfuta èphe.
 O gude ọku tų-butu èphe mgburumgburu;
 ọphu èphe amadule-ẹ iphe eme nų.
 Yo kee èphe l'ọ bụ ọku;
 ọ bụ l'ẹ tọ dudu iphe èphe shi iya mụta.

43

Ụkwa; l'aa-dzo ndu Ízurelu

- ¹ Obenu lẹ nta-a;
 ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono,
 bụ iya meru nggube Jékọpu;
 buru iya moru
 nggube Ízurelu.
 Ọ sụru:
 “Ba atsushi egvu;
 kẹle mu gbafutawaru ngu.
 Mu kuru ngu oku;
 kukpoo ngu ẹpha ngu;
 mbụ l'ị bụ nke mu.
- ² Teke iisweta lẹ mini;
 bẹ mu nọ-ọ swiru ngu.
 Teke ọ bụ ẹnyimu;
 bẹ iime t'i rusweta;
 b'ẹ t'o rikpudu ngu.
 I -je ije l'eli ọku;
 b'ẹ t'ọ hụdu ngu;
 ọphu ire ọku 'ekedu ngu;
- ³ kẹ l'ọ bụ mbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu;
 bya aburu Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu;
 bya aburu onye ndzofuta ngu.
 Ọ bụ ndu Íjiputu;
 bẹ mu gude achị ngu ẹja.
 Mu gude ndu Kúshi;
 mẹ ndu Seba gbata ngu.
- ⁴ Keshinu ị dụ mu mkpa;
 bya aburu onye aakwabẹ ugvu l'ẹnya mu;
 mbụ lẹ keshinu mu yeru ngu obu
 bẹ mu e-gude ndiphe gbanweta ngu;
 bya eworu mbakeshi nų l'ugwo ndzụ ngu.
- ⁵ Ba atsukwa egvu;
 kẹle mu nọkwa-a swiru ngu eswiru.

Mu e-shi l'uzo
 ẹnyanwu-ahata dulataru ngu unwu ngu;
 bya ejekwaphu l'uzo
 ẹnyanwu-ariba je
 edulataru ngu ndibe ngu.

⁶ Mu a-sụ ishi-eli: 'T'ọ haa ẹphe!'

Mu asụ ọhuda: 'T'ẹ b'ọ
 lọ-dekwa ẹphe!'
 T'e shi l'ẹke, teru ẹnya
 dulataru mu unwegirima mu;
 ndu kẹ unwoke!
 E shi l'ẹke mgboko jeberu
 dulataru mu ndu k'unwany!

⁷ Iphe bụ ndu zaru ẹpha laaru mu;
 ndu mu keru t'e gude kwabẹ mu ugvu;
 ndu mu gude ẹka mu moo;
 mee ẹphe dobe: t'e dulata ẹphe."

⁸ T'e dufutanu ndu ono,
 nweru ẹnya; l'atsụ ìshì ono;
 mbụ ndu ono, nweru nchi;
 l'ada nkichi ono.

⁹ T'e kua iphe bụ mbakeshi t'ẹphe bya edzua;
 ndiphe edzukwaaphu.
 ?Bụ onye ole l'ẹphe kfuru
 iphe ono, eme nụ ono.
 ?Bụ onye kfuru ọphu
 mehawaru nụ?
 T'ẹphe jenu je ekua ndu ekebe;
 t'ẹphe bya ekoshi lẹ nk'ẹphe bụ ire-lanụ;
 k'ọphu ndu ọdo a-nụkwanu iya;
 bya agbaaru ẹphe ekebe.

¹⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu.
 Ọ sụru:

"L'ọ kwa unu bụ ndu ekebe mu;
 bụru unu bụ ndu mu ọtaru
 t'unu bụru ndu ozi mu;
 k'ọphu unu a-maru mu;
 bya ekwetakwaphu nke mu.
 Yo dokwaaphu unu ẹnya
 l'ọ bụ mu bụ onye ọbu.
 Ẹ to nwehekwa Nchileke ọdo, nọnu;
 a gụfu mbẹdua;
 ọphu ọ dukwa Nchileke
 ọdo, a-nọnu; gbahaa mbẹdua.

¹¹ Mbẹdua; mbụ mbẹdua
 gẹdegede bụ Ojejoje;
 a gụfu mbẹdua;
 b'ẹ tọ dūhedu onye ndzọta ọdo, nọnu.

¹² Mu koshiwaru iya ekoshi;
 bya adzọta iya dobe;
 bya ara iya arara l'ọ bụ

mbèdua bụ Nchileke;
 l'è tọ bụdu agwa ndu ọhodo ono,
 unu dobetsuaru ono.
 Mbụ ọ bụ unu bụ ndu ekebe mu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

13 “Keshinu ndiche;
 bẹ mu shikpooru bụtaru Nchileke;
 ọphu ọ dudu onye adu ike
 anata mu iphe mu gude.
 Mu -mewa iphe;
 ?bụ onye a-ghazighe iya?”

Ndu Ízurelu alaphu azu l'onodu ephe

14 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, gbafutaru
 unu ono, bụ onye nsọ kẹ Ízurelu.
 Ọ sụru:
 “L'ọ bụ l'okfu ẹhu unu;
 bẹ mu e-gude zia t'e je Bábyilonu;
 je anyakashia obu-edukfu Bábyilonu
 l'ugbo-mini ono,
 ephe gudetsua eku onwephe ono.

15 Ọ kwa mbèdua bụ Ojejoje ono;
 mbụ onye nsọ nke unu ono.
 Mbụ onye ono, bụ iya bụ
 iphe metaru unubẹ ndu Ízurelu;
 bya aburu iya bụ eze unu.”

16 Ọwaa, iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, tọru ọzo l'eze ẹnyimu;
 bya atogbo gbororo;
 yọ ghajaa eze mini ono.

17 Mbụ onye ono,
 chifutaru ugbo-inya;
 mẹ inya-ogu;
 bya achita ndu soja;
 mẹ ndu, maru ẹnya ogu; l'ekalanu.
 Ephe azeshia l'ẹke ephe
 ta byadu bya egbeshikwadu egbeshi ọdo;
 ephe anyishihu;
 mbụ phụ-nyishia ephe l'ọ bụ iphe-oku.

18 “Unu zahashia akahu iphe;
 t'è b'ọ bushi iphe mehawaru nụ;
 bẹ obu unu a-kwa!

19 ?Unu phunu lẹ mu emewa iphe ọphungu!
 Mbụ l'ọ fushiwa. ?Unu te eledu iya tọo?
 Mu a-tokwa ọzo l'echi-egu;
 ẹnyimu a-nokashia l'alị,
 daburu swanmangu.

20 Anụ-egu-egbudu a-kwabẹ mu ugvu; nkuta-ọswa;
 mẹ enyi-nwenu ajaa mu ajaja;
 kele mu meru; mini anodu l'echi-egu;

enyimu anokashitsua l'ali,
 daburu swanmangu;
 k'ophu ndibe mu;
 mbu ndu ono, mu fotaru ono;
 a-phuje mini; ngua.

- 21 E phe ajaje iya ajaja; raa ya arara
 mbu ndu ono, mu gude eka
 mu kpua doberu onwomu ono.”

Ejo iphe ndu Izurelu

- 22 “Obenu le nggube Jekopu
 te kwedu araku mu.
 Nggube Izurelu asu l'ike mu;
 be gvwaru ngu nu.
- 23 E ti kputadu aturu gude
 gwooru mu ngweja-ukfuru;
 ophu i gbaduru mu eja
 gude kwabe mu ugvu;
 ophu o budu le mu
 bojeru ngu ivu era k'ogba ngweja-nri;
 m'o bu mu akpanukawa
 ngu ehu insensu, asuje t'i nu mu.
- 24 E ti zutaduru mu kalamosu, eshi mkpo;
 ophu i gudedu eba iphe
 gbaaru mu eja gude mee t'ehu tso mu ena.
 Iphe i gbe mee bu l'i meleru
 mu phu iphe du
 eji jeye yoo nyiwa mu era.
 Mbu l'i metawaru mu
 iphe du eji; k'ophu ike gvwaru mu.
- 25 O bu mbedua gedegede;
 mbu l'oo mbedua bu
 onye enwefuje ngu iphe du eji
 ngu l'okfu ehu nke mu.
 Ophu mu anyatabuaru ngu iphe du eji.
- 26 Nyatanuru mu iphe mehawaru nu;
 t'ayi tukahu okfu.
 Doedu t'a maru:
 ?iswi; o du ngu mma?
- 27 Ochechoroche ngu phe
 meru iphe du eji.
 Ndu ishi ngu kwefuru mu ikè.
- 28 O bu iya woshiru ndu ishi ulo-nsò mu;
 t'ephe ha abuhe iya;
 bya emee Jekopu;
 yo buru kpurupyata;
 ndu Izurelu aburu
 iphe-ochi.”

- 1 “Obenu l'agha;
 ngabẹ nchị nta-a;
 nggube Jékọpu, bụ nwozi mu;
 mbụ nggube Ízurelu ono,
 mu gude ẹka mu fọta ono.”
- 2 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, meru ngu;
 bụru iya moru ngu l'ẹpho;
 bya abụru iya bụ onye
 a-gbaru ngu mkpu:
 Ba atsụkwa egvu;
 nggube Jékọpu, bụ nwozi mu;
 mbụ nggube Jeshurunu,
 bụ onye bụ mu fọtaru ngu.
- 3 Mu a-gba mini l'alị, ẹgu mini agụ.
 Mu emee; nggele anọdukota l'alị,
 kpọhuru nkụ ono.
 Mu e-woru Ume mu
 ye ụnwu ngu l'ẹhu.
 Mu abya ekebe awa ngu k'ọma.
- 4 Ẹphe a-wụ-lishihu l'ọ bụ
 ẹgbudu, fushiru l'iku mini;
 mbụ zee l'ọ bụ oshi wilo,
 nọ l'iku nggele, atsọ atsọtso.
- 5 “O nweru onye a-sụ:
 'Mu bụkwa kẹ Ojejoje;'
 nweru onye eku ẹpha iya laaru Jékọpu;
 nwekwaruphu onye edee
 l'oshi ẹka iya: 'Lẹ ya bụkwa kẹ Ojejoje';
 ẹpha iya abụru Ízurelu.”
- 6 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 mbụ onye ono, bụ eze ndu Ízurelu;
 bya abụru onye gbafutaru ẹphe ono;
 mbụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike:
 “Ọ kwa mbẹdua bụ onye k'odungu;
 bụru onye k'ikperazụ.
 Ẹ tọ dūhekwa Nchileke ọdo,
 nọnu; a gụfu mbẹdua.
- 7 ?O nweru onye aa-tụ yeru mu?
 T'onye ọbu kfunua;
 mbụ t'onye ono menua ya; tẹ mu maru.
 T'onye ọbu dzeegheduru
 mu iphe mekotahakporu nụ
 keshinu ndu ndiche.
 T'onye ọbu kfuedu
 iphe e-mekochaa mee nụ;
 mbụ ẹge-a; t'ọ kọnua
 iphe abya ememe.
- 8 T'ẹhu ba anmakwa unu anmanma;

ọphu unu 'atsukwa egvu!
 ?Mu te kfuhaadaru iya unu
 keshinu teke teru etete;
 mbu kfua ya; raa ya arara?
 O kwa unu bu ndu ekebe mu.
 ?O nweru Nchileke odo, nonu,
 a gufu mbedua? Wawaa!
 ?O nweru ikelegvumu agwa odo, nonu,
 mu ta amadu."

Ndu eme ke ntekpe

⁹ Iphe bu ndu eme ke ntekpe l'ephe ha bukota ndu mmanu. Ege ono be iphe ono, ephe suru l'o bu ephe okpobe iphe ono bukwaphu iphe eswe. Ndu agbaru ephe odzori bu ishi be ephe atsu. E to nwe du iphe ephe maru; k'ophu iphere e-je ephe adudu. ¹⁰ ?Bu onye pyitaru ogwu; bya akpu ntekpe, bukota iphe ta dudu iphe ephe agaru iya mkpa iya? ¹¹ Lekwa; iphe bu ndu etso iya nu; be e-mekochaa buru ndu iphere e-me. Ndu ono, akpuje iya nu ono bunu madzu mmanu be ephe bu. T'ephe byanu bya edzukobe; keeduru okpa; t'ephe phu l'ee-ye ephe oke egvu meru iphere nu l'ephe ha.

¹² O bu onye uzu ewotaje anma hube l'oku icheku. Yo bya egude ongu tsua ya gude kpata ntekpe. Yo buru okpu aka iya b'o gudeje eme iya. O -menyaa ya; egu agulahaa ya; ike agvu iya. Teke e to ngudu mini bu: aa-nonyaa; eh u atsua ya ume.

¹³ Ndu kapyinta bu eri be ephe egudeje ato. Yo bya egude iphe aakaje iphe kaa ya ege oo-me iya; bya egude nko pyia ya. Yo bya egude komupasutoo ya ege oo-gba. Yo mee ya; yo dulephu l'o bu nwoke; mbu dukpo biribiri ege nwoke aduje. Yo woru iya je egvube l'ulo nte. ¹⁴ Mbu ege-a; yo gbutsua oshi sida; m'o bu sipuresu; m'o bukwanu achi, o haru yele oshi odo, notsua l'oswa achiko vua. Ophu bu l'o dzaru oshi payinu; igwe achia mini mee ya; yo vua. ¹⁵ Oshi ophu e mephodoru iphe abujewaruru nku. Yo haru hataje iya gude nyaa oku. Yo gude iya mekwaa oku; ghee buredi. Temanu Yo gbatakwa iya phu gude pyita ogwu balahaaru aja. Mbu pyia ntekpe dalahaaru iya pee. ¹⁶ Yo bya ekee nku obu ebo chita ye l'oku; shia ya iphe. Yo bya ahua ya anu taa; tajia ephe. Yo gudekwa iya phu nyaa oku; yo su: "Mhm! Nta-a be eh u evuwa mu oku. Mu phuwaru oku nyaru." ¹⁷ Yo bya achita ophu phodurunu gude pyita ogwu; mbu mee ya ntekpe; dalahaaru iya pee; l'abaru iya aja. Yo bya agulahaa anu iya; su iya: "Dzo mu; o kwa nggu bu Nchileke mu."

¹⁸ E to nwekwa iphe ephe maru. Iphe te edodu ephe enya; ke l'e kwechiru ephe enya; k'ophu ephe ta aphudu uzo. Ege ono b'e mechiru ephe egomunggo; t'e b'o du iphe e-doje ephe enya. ¹⁹ Ophu o dudu onye ophu asuje t'ia riedu oriri. Mbu ophu o dudu onye ophu maru iphe; mbu iphe doru enya ke t'o su: "Nta-a bu iphe-a, mu hataru ye l'oku-a; bya egude icheku iya ghee buredi-a; bya egude iya hua anu taa; ? bu ophu phodurunu be mu e-gude mee iphe du eji? mbu ?Bu kpukpurungu oshi be mu a-wata odaru pee?"

²⁰ O kwa ntụ be oori. Mbu; o bu mkpokoro egomunggo iya dephuru iya. Mbu; e to budu l'oo-du-ghe ike adzo onwiya. Ophu osudu: "?O kwa l'iphe-a, ya gude l'eka-utara-a ta dudu iphe o bu?"

Onye oke; l'onye ndzota

²¹ "Nyatakwa iphe ndu-wa;
 byiko Jekopu; mbu nggube Izurelu;
 ke l'o kwa nggu bu nwozi mu.
 O kwa mu meru ngu nwozi mu.

Nggube Ízurelu; mu ta azahakwa ngu!

22 Mu mewaru emeswe,
i mesweru mu asakahu l'ọ bu urukpu.
Mu abya emee iphe dụ eji,
i meru mu emishihu l'ọ bu iji utsu.
Lakfutanu mu;
kele mu dzowaru ngu ndzu.”

23 Nggube igwe;
gua egvu ẹhu-otso-ena;
ke l'ọ kwa Ojejoje meru iphe-a!
Chishia mkpu ike nggube
eliphe nọ le mkpuli igwe!
Unu byiswe egvu;
unube eze ugvu, notsuanu;
me unube oswa, notsua nu;
me iphe bu oshi, nọ iya nu!
Kele Ojejoje dzowaru Jekopu!
O gudewa Ízurelu koshi ọdu-biribiri iya.

24 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
mbu onye ono, gbafutaru ngu ono,
bukwaru iya phu, bu onye
kpuru ngu l'epho.

Ọ suru: “L'ọ kwa iya bu Ojejoje;
onye bu iya meru iphemiphe obule.
Yọ buru mu tosaru eligwe
nwenkinyi mu;
yọ daburu phorokotongu;
bya abukwaruphu mu
tosaru mgboko nweka-mu.

25 Ọ kwa mu emeje t'iphe ndu
ekfuchiru Nchileke l'ugho kfuru
haa ome ẹge ephe kfuru mee ẹge ọdo;
mbu mu eme ndu aphu aphu eswe.
Mu ekfujekwaphu
mmamiphe ndu maru iphe ifu;
mee ya; yọ buru iphe eswe.

26 Okfu, onye ejeru mu ozi
kfuru be mu emeje;
yọ dụ ẹge o kfuru iya;
ẹge ono be teke ndu mu
ezije ozi kfukwaruphu iphe;
mu emee ya ẹge ephe kfuru iya;
mbu ndu suru ke Jerusalemu;
su l'ee-mekochakwa buru iya eburu ọdo;
bya asukwaphu ke
mkpukpu, notsua le Juda;
su l'ee-mekochaa kpa ya; mbu l'eke
ọ dakposhuhukotaru;
be e-mekochaa mekwazikota.

27 Ọo mu suru ebo: ‘Tashihu!

Mu e-me tẹ mini, nọtsua
 l'enyimu ngu tashihukota.'
 28 Oo mu kfulu okfu kẹ
 Sáyirosu; sụ:
 ọ bụ onye echeru mu aturu mu.
 Oo-mekota iphe dụ mu t'o mee.
 Oo-kfu kẹ Jerúsalemu; sụ:
 T'a kpụ-kwazi iya.
 Ọo-byakwaphu ekfua
 k'eze-ulo Nchileke;
 sụ t'a tókota ntọ-l'alị iya."

45

1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfulu
 onye ono, ọ fọtaru t'ọ bụru
 eze; mbụ Sáyirosu,
 onye ọ lọtaru l'ẹka-utara
 gude mekputakota iphe,
 bụ mbakeshi, nọnu, byaru iya l'ifu;
 bya egude nashikota iphe,
 bụ ndu ndu eze ngwa-ọgu ẹphe;
 gụhashia ọzo gheberu iya ọnu;
 k'ọphu ẹ taa gụ-chihedu iya agụ-chi.

2 Mu e-vuru ngu ọzo
 je arakashia ugwu ugwu;
 nyakashia ọgu nggamgbo,
 e meru l'ope; bya
 egbukashia mgboro-ígwè,
 e gude tų-chia ọzo.

3 Mu a-nụ ngu ẹku, nọ l'ochi;
 mbụ iphe-enweru,
 e domiru l'ẹke dụ lẹ nsọ.
 Onanu e-me t'ị maru lẹ
 mu bụ Ojejoje, bụ
 Nchileke kẹ ndu Ízurelu;
 onye ekuje ngu ẹpha ngu gẹdegede.

4 Ọ kwa onye mu eme ele bụ
 Jékọpu ono, bụ nwozi mu ono;
 mbụ Ízurelu ono, bụ onye mu
 fọtaru nwẹka-mu ono.
 Yọ bụru iya kparu iphe
 mu kuru ngu ẹpha;
 woru ogenyi mee ngu
 l'ẹbe abụ l'ị maru onye mu bụ.

5 "Ọ kwa mbedua bụ Ojejoje;
 ọphu ọ duhekwa onye ọdo, nọnu.
 A -gufu mbedua ta duhekwa
 Nchileke ọdo, nọnu.
 Ọ bụ mbedua e-me tẹ ike
 nọdu ngu; e gudekwaru
 l'ẹ tị madụ onye mu bụ;

- 6 k'òphu bù shita l'èke
 ẹnyanwu ahataje jeye l'èke ọodaje
 b'a makwanuru
 l'è tọ dọhedu onye ọdo,
 nonu, ta bọdu mbẹdua.
 Ọ kwa mbẹdua bù Ojejoje;
 ọphu ọ dọhekwa onye ọdo, nonu.
- 7 Ọ kwa mbẹdua emeje
 t'iphoro nọdu; mekwaphu; ọchi anọdu.
 Ọ kwa mbẹdua emeje
 t'e nweru iphe;
 bukwaruphu mu emeje t'utsuruku tsua.
 Ọ kwa mbẹdua, bù Ojejoje
 emekotaje iphemiphe
 ọbule-a.
- 8 Nngụbe imigwe;
 chĩa odobe-ẹka-ndoo ọchi mini;
 t'urukpu wufu iya awufu!
 Tẹ mgboko kpuhaa ọnu;
 tẹ ndzofuta kfufuta;
 k'òphu yẹle
 odobe-ẹka-ndoo
 a-chiko evu ugbo lanu.
 Ọ kwa mbẹdua,
 bù Ojejoje meru iya dobe.”
- 9 Nshọo onye etso onye
 meru iya nụ uswo;
 mbụ onye ẹ te nwedu
 iphe ọdo, ọobu;
 gbahaa ite, a kpuru l'ura.
 Ura; ?ọojije ọ-kpu-ite iphe ọokpu?
 Iphe i meru; ?oo-nonyaa; sụ
 ngu l'i mekwaru iya; ya te nwe ẹka?
- 10 Nshọo nngụbe onye asuje nna
 iya: “?Bụ ngunu bẹ kparu iphe
 ọ mụru ngu ẹge-a?”
 M'ọ bù onye asuje nne iya:
 “?Bụ ngunu b'ị mụru mu
 ẹge-a?”
- 11 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-ọ;
 mbụ onye nsọ kẹ ndu Ízurelu;
 mbụ iphe metaru Ízurelu.
 Ọ sọru agha: “?Buhunu ole
 bù kẹ t'unu wata mu oji
 njikponu lẹ k'unwegirima mu?
 Tọo ?unu a-nọdu aturu
 mu ekemu ẹge mu e-me
 iphe mu gude ẹka mu mee?
- 12 Ọ kwa mbẹdua meru
 mgboko gẹdegede;

bya emee madzụ dobe iya.

Ọ kwa ẹka mu;
bẹ mu gude ɬosaa igwe;
bya edokakota iya
mkpọ-kpodo l'ọ ha.

- 13 Ọ kwa mbẹdua meru ɬe
Sáyirosu gbeshi egbeshi
gude koshi ɬe mu bụ
onye doberu ẹka ndoo.
Mu e-mekota ụzo iya
t'ọ dụ nhamụnha.
Ọo ya a-kpụ-kwazi
mkpụkpụ mu ono
mee ɬe ndibe mu,
a kpuru ɬe ndzụ nweru onwẹphe.
Ọphu oomekwa iya
t'a kfu ya ụgwo;
m'ọ bụ t'e bua ya nggo.”

Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu.

- 14 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“Iphe e metaru l'alị Íjiputu;
mẹkpo ngwa-aswa,
shi ɬe Kúshi; jeyekpo ɬe
gagorongu-gagorongu ndu
ono, shitsua alị Seba ono;
ẹphe a-lakfuta ngu;
bukotaru nke ngu.
Ẹphe e-libe shi ngu azụ abya;
awụ kpọtikpoti awụ-kfuta ngu.
Ẹphe a-bya adashia ngu pẹe l'ifu; l'arọ ngu; sụ:
'Nchileke nọphu swiru ngu l'oswiya.
Ọ bụ Nchileke ono nwenkinyi iya bẹ nonu;
Ẹ ɬo dūhekwa Nchileke ọdo, nonu gụfu iya.' ”

- 15 Ọ bukpo oswi-okfu l'ị bụ
Nchileke, anọduje edomi
onwiya edomi;
mbụ nggube Nchileke,
bụ onye dzọru ndu Ízurelu.

- 16 Iphe bụ ndu emeshi
ntẹkpe bẹ iphere e-me.
Mbụ l'ẹphe a-chiko mehu beringu.

- 17 Obenu ɬe ndu Ízurelu bẹ Ojejoje a-dzọ.
Mbụ l'adzọdzo,
ọo-dzọ ẹphe a-buru
gbururu jeye ɬe gbururu.
Ọphu iphere abyadụ bya eme unu;
ọphu unu abyadụ bya eme
beringu gburu jeye ɬe tutu yoyo.

- 18 Kele Ojejoje; mbụ onye ono,
bụ iya meru igwe ono; sụru:

L'ò kwa iya bụ Nchileke;
 onye bụ iya kpuru mgboko; me iya.
 Ọ bụ iya meberu mgboko;
 ọphu o medu iya t'ọ daburu iphoro.
 Ọ kputaru iya t'e buru iya eburu.

Ọ sụru: “Ọ kwa mbedua bụ Ojejoje;
 ọphu ọ dūhekwa Ojejoje ọdo, nọnu.

19 Iphe mu kfuru bẹ mu te kfukwa l'ezita.

Mu te jekwa ọnodu
 l'ekalanu l'ali, ọchi agba kfua ya.
 Ọphu mu asukwa eri
 Jékpọ ẹphe t'ẹphe chọo mu kẹ mmanu.
 Mube Ojejoje ekfuje
 ire-lanụ; mu ekfuje iphe gbaru nụ.”

20 Unu dzukobe wuru bya!

Unu nọkobe l'ekalanu;
 unube ndu ono, shi l'iphe
 bụ mbakeshi wafu ono!
 Ọ bụ ndu ta madu iphe bẹ ẹphe bụ;
 mbụ ndu apajẹ ntekpe,
 a pyiru l'oshi l'aghaphe;
 mbụ ndu anọduje ekfu anụ
 iphe ta adzọjedu madzụ ndzụ.

21 Unu kfunaa ẹge ọ dū;

mbụ t'unu byanụ echia okfu unu.
 T'ẹphe nọkobe chọaru iya idzu.
 ?Bụ onye bụ onye
 kfuhawaru iphe-a teke teru ẹnya?
 ?Bụ onye meru t'a maru iya
 teke tehakpowaru etete?
 ?Tọ bụdunua mbedua,
 bụ Ojejoje?
 Ọdo bụ l'ẹ to nwekwa
 Nchileke ọdo, nọnu;
 a gụfu mbedua.
 Ọ bụ mbedua bụ Nchileke, doberu ẹka ndoo;
 bya aburu mbedua bụ onye ndzọta.
 Ẹ to nwehekwa onye ọdo;
 m'a -gụfu mbedua.

22 Ghanwaru mu ifu; phụ l'aa-dzọ unu ndzụ

unube ndu mgboko jeye l'ẹke o jeberu;
 kẹ l'ọo mbedua bụ Nchileke;
 ọphu ọ dūhekwa onye ọdo.

23 Mu gudewa onwomu ria angụ.

Mu gudewa ọnu mu kfua
 okfu onye doberu ẹka ndoo;
 mbụ okfu ẹ-ta aladu azụ.
 Mu kfuru sụ l'iphe bụ
 madzụ e-gbushiru mu ikpere.
 Yọ buru mbedua;

- bẹ madzụ e-mekochaa gude erije angu.*
 24 “Eṗhe a-nọdu ekfu okfu mu; sụ:
 ‘L’ọ bụpḥu Ojejoje nwenkinyi iya;
 bẹ odobe-ẹka ndoo;
 mẹ ike nọ l’ẹka.’
 Iphe bụ ndu ono phulihuru
 tso iya okfu ono
 bẹ a-bya awufuta;
 e mee eṗhe iphe-iphere.
 25 Obenu l’iphe bụ eri ndu
 Ízurelu a-nọdu l’ẹka Ojejoje
 bụru ndu doberu ẹka ndoo;
 bya egude Ojejoje eku onwẹpḥe.”

46

Agwa ndu Bábyilonu

- 1 Belu fowaru;
 Nébo bẹ fuwaru kpokongu.
 Mbụ lẹ ntẹkpe eṗhe ono
 bụwa anụ, evu-iphe
 yẹle eswi evuje iya.
 Mbụ l’iphe o vu anyị
 iya ntumatu;
 ẹge ono b’ọ bụru nwanụ,
 ike gvuru, evu iya ivu era.
 2 Agwa ọbu l’ephe ha fuwaru kpokongu;
 mbụ chiko futsuaru ọọ.
 Ọpḥu eṗhe ‘adudu ike
 dzọ onwẹpḥe.
 Ọ bụ ẹge ono; bẹ eṗhe nọ;
 e vuru eṗhe laa alị ọdo.
 3 “Unu ngabeduduru
 mu phụ nchị;
 unubẹ ọnu-ulo Jékọpu;
 mbụ l’ẹge unu ha phọdu
 l’ọnu-ulo Ízurelu;
 mbụ unubẹ ndu ono,
 mu shi keshinu a tsutaru
 ime unu hata ono;
 mbụ mu ehkpelephu
 unu keshinu a mụru unu.
 4 Mbụkpo jeye unu akahụ;
 mbụ jeye ẹwo efua unu l’ishi;
 bẹ mu bụkpelekwaphu onye mu bụ;
 mu bụkpelephu onye gude unu.
 Ọ bụ mbedua meru unu;
 bụru mu a-nọdu apa unu mini ishi-ọba.
 Mu e-duta unu gude; dzọo unu ndzụ.
 5 ?Bụ onye bẹ unu a-turu mu yeru?

* 45:23 45:23 Róm 14:11.

?Bụ onye bẹ unu a-sụ lẹ mu l'iya ha?

?Bụ onye bẹ unu a-sụ
l'ọ kwa onye dụ ẹge-a
b'ọ dụ t'a tūru yeru mu?

- ⁶ O nweru ndu evushije
mkpọla-ododo l'ekpa ẹphe.
Ẹphe achikoo mkpọla-ọcha
tūa l'iphe aatuje iphe.
Ẹphe eje ebuta onye ọzu
mkpọla-ododo t'ọ bya
egude iya kpūturu ẹphe ntekpe.
A -kpuebetsua ya;
ẹphe awata ọbaru iya ẹja.
- ⁷ Ẹphe apata iya dẹ l'ukuvu paru.
Ẹphe eje eworu iya gvube l'ọru iya.
Yọ bụru ẹke ono, e gvuberu
iya ono bẹ oo-gvuru.
Ọphu ọ bụdu l'oo-gbe
gbeshighe l'ẹke ono;
a -kpọ-ku iya; b'ẹ tọ zadu.
To nwe iphe adzọ iya
l'iphe-ẹhuka iya.
- ⁸ Unubẹ ndu ono,
emeje iphe Nchileke
suru t'e b'e meshi ono;
unu nyatakwa iphe-a.
T'ọ nọdukwa unu l'obu!
T'ọ nọdukwa unu l'okpoma!
- ⁹ Unu nyatakwa iphe
mehawaru nū l'oge ọhazu.
Ọ kwa mbedua bụ Nchileke;
ẹ tọ duhekwa onye ọdo.
Ọ kwa mbedua bụ Nchileke;
ẹ tọ duhekwa onye ọdo,
dụ l'ọ bụ mu nọnu.
- ¹⁰ Mu eshije l'odungu;
mee t'a maru
iphe a-buru ikperazu iphe.
Mu shi l'ede-nwede mee
t'a maru iphe e-mekochaa mee.
Iphe mu tuburu e-me;
Yọ bụru iphe mu vu l'obu e-me.
- ¹¹ Mu jeru l'uzo ẹnyanwu-ahata
je ekua nwenu, erije anu;
bya ejemihu ẹke teru ẹnya
je ekua onye e-me iphe mu tūberu.
Iphe mu kfuru bẹ mu e-me!
Iphe mu riru ariri;
bẹ mu e-mekwa.
- ¹² Unu ngaberu mu nchi;
unubẹ ndu okpoma ono!

Mbụ unube ndu ono,
 nọru odobe-eka-ndoo
 ote-nya ono.
 13 Teke mu a-dzo unu
 aduakwa ntse.
 E to tehekwa nya nshinu
 teke mu a-dzo unu.
 E ta anohedu anono; yo rua.
 Mbụ lẹ mu a-dzo ndu bu
 lẹ Ugvu Záyonu;
 woru akpabiri mu nụ ndu Ízurelu.”

47

Adada Bábyilonu

- 1 “Nngube Bábyilonu;
 nyizitakwa bya anodu l'ali!
 Shi l'aba-eze ngu nyizita
 bya anodu l'ali nngube Bábyilonu!
 Ke l'e to nwe
 l'ekukwadia ngu nwiru-ali;
 me onye du pelepele odo.
 2 Wota o-ji-l'eka mkpuma gude gwee nri;
 nggu aphufu ulari-ifu ngu!
 Yefu uwe ngu; gbaru okpa otu;
 je erughakota nggele!
 3 Ii-gbaru otu; e te kpuchidu iphere ngu.
 Mu e-melata; ophu
 o dukwa onye mu a-ha.”
 4 Mbụ l'onye mgbafta ayi ono;
 be epha iya bu Ojeje.
 O yebedua bu
 Okaribe-Kakota-Ike;
 bya aburu Onye nsọ ke ndu Ízurelu.
 5 Dalekwaphu ashị!
 Je anodu l'eke gbakotaru ochi;
 nngube nwada ndu Bábyilonu.
 Kele nta-a b'e te ekuhedu
 ngu eze nwanyi, nwetsuaru ali-eze.
 6 Ndibe mu meru;
 iphe eghulaha mu eghughu.
 Mu eworu ndu ono,
 bu oke mu ono meru.
 Mu nwuru epe nu ngu;
 ti phuduru epe imiko.
 I boru epe ivu era jeye
 le ndibe epe, kahuru akahu.
 7 I kfuru su l'ii-buwaru
 eze-nwanyi jeye le gbururu.
 Ophu i ri-vukpodua
 iphemiphe obule-a;
 m'o bu t'egomunggo

gbarua ngu l'ẹge
o-mekocha dụ ẹphe l'ikperazu.

⁸ Ọo ya bụ; ngabekpoduaphu nchị;
nggube ọ-nọdu-tusaru-ẹhu ono;
mbụ nggube ọphu arije
l'ẹ tọ dudu iphe eme ngu nụ;
mbụ ị sụje onwongu
l'ọ bụ nggu nwenkinyi nọ;
l'ẹ tọ dūhedu onye ọdo;
a -gufu nggubedua;
l'ị tị byadu abụ nwanyi,
nji iya nwuhuru;
ọphu ume nwa emedu ngu.

⁹ Iphe labụ-wa a-furu ngu
lẹ beregedengu;
mbụ l'ujiku lanụ;
bẹ unwu ngu a-nwushihu;
nji ngu anwuhu.
Iphe labụ ono a-bya bya
emee t'ishi rua ngu alị.
E ti metakwa iya l'agwoḡwoo.

¹⁰ “Kẹ l'ị dụwa onwongu mma
l'ẹnya l'iphe dụ ẹji, iime;
nggu ekfua sụ l'ẹ tọ dūdunu
onye phuru ngu nụ.
Yọ bụru mmamiphe ngu
yẹle iphe ị mụturu bẹ dephuru ngu nụ;
mee ngu; nggu asụ l'ọ bụ
nggubedua nwenkinyi ngu nọ;
l'ẹ tọ dūhedu onye ọdo a gufu ngu.

¹¹ Obenu lẹ ndakfu a-dakfu ngu-a;
to nwe iphe i gude adzọ onwongu.
Mbụ l'ukpuruku, e-kpu
ngu nụ b'ẹ tị kọdu l'akọ.
Ụtsuruku, atsụ ngu lẹ
beregedengu b'ẹ tii phudu l'uzo.

¹² Mekpelekwaphu amamanshi ẹge iime iya!
Nggū agbashikpelephu
ogbo maa ẹge ịigba iya,
bụ iphe i shiru lẹ nwata meta;
m'ọ -buru l'ọ nweru-a uru,
i rita iya;
mbụ; m'ọ -buru lẹ nke ngu e-meghe-e.

¹³ Ishi iphe i kpatakotaru bụ iphe o gbe
mee ngu bụ ike agvugvu.
Ngwanụ; tẹ ndu ono,
edzejeru ngu mkpokpo-odo;
maru iphe e-me nụ ono;
mbụ ndu ono, eleje ẹnya
lẹ mkpokpo-odo;

kashia iphe e-me
l'ónwa l'ónwa ono lufutanu
bya adzoo ngu l'iphe
abyaru ngu amuru!

- 14 Epe du l'ọ bu ẹswa akpe,
kpohuru nkụ.
Ọku a-dzukota ẹphe.
Mbụ ẹphe ta adzọ-ghedu onwẹphe;
t'ọku ono be nwu
phuraphura kefu ẹphe.
To nwedu icheku,
e gude anya ọku a-nọ l'ẹke ono;
ọphu ọ dudu ọku,
aa-nọdu lẹ mgboro iya nyaa.

- 15 Ọ bụakwaphu iphe
ẹphe a-dụ ike meeru ngu ndono;
mbụ ndu-a, unu l'ẹphe
shi teke ị bụ nwata seta
akanya-a; zuta aswa-a.
Epe ha e-shiswekotalephu ụzo;
ọphu ọ dudu mẹ onye lanụ,
byaru bya adụ ike dzoo ngu.”

48

Ízurelu; bụ 'anuganu

- 1 “Unu ngabẹ nchị l'okfu-a;
unubẹ ọnu-ulo Jékọpu;
mbụ unubẹ ndu ono,
eekulaje Ízurelu ono;
mbụ unubẹ eri Júda;
mbụ unubẹ ndu egudeje
ẹpha Ojejoje eri nte;
l'akpọ-kuje Nchileke
kẹ ndu Ízurelu;
ọbu l'ẹ tọ dukwa ọphu
unu eme l'ire-lanụ;
m'ọ bụ l'odobẹ-ẹka-ndo;
- 2 mbụ unubẹ ndu ono,
kuru onwunu ndu shi
lẹ mkpukpu, dụ nsọ ono;
bya adakobe Nchileke kẹ ndu Ízurelu,
bụ Ojejoje,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike,
bụ ẹpha iya.
- 3 Ọ bụru teke teruru ẹnya bẹ
mu kfuru iphe mewaru nụ.
Mu gudekpoo ọnu mu
kfua ya; raa ya arara;
a makotaru;
a bya ele ẹnya;

mu emewaphu; yo emekota.

- 4 Kẹle mu mahawaru ẹge
 ị bụ okwe-ìkpokponyi;
 mbụ ẹge i kweberu
 ike b'i shihuleruphu
 ike l'ọ bụ ígwè;
 mbụ l'ishi kporu ngu
 nkụ l'ọ bụ ígwè.
- 5 Yọ bụru iphe ono meru iphe
 mu kfuhawaru ngu
 iphe-a teke teruru ẹnya.
 Tẹmanu yo mede;
 bẹ mu vuhawaru ụzo
 raaru ngu iya arara;
 k'ophu ẹ tịi sụkwanu l'ọ bụ
 nte ngu meru iphe ono;
 l'ọ bụ nwọgvu ono,
 ị pyiru apyipyi ono;
 m'ọ bụ nwọgvu ngu
 ọphu i gude igwe kpua;
 bẹ meru iya nụ.
- 6 Ị nụkotawaru iphemiphe ọbule-a.
 Lekotawa iya ru ẹnya!
 Tii kwetadu iya?
 Nta-a bẹ mu abya ọwata
 ngu okoshi iphe ọphungu,
 bụ iphe e domiru edomi,
 ẹ tii madu.
- 7 Iphe ono bụkwa-a nta-a;
 b'e meru iya;
 e te mehaakwa iya teke teru ẹnya.
 Mbụ l'i tịi nụbudua ya
 'abụdu nta-a.
 Oo ya bụ l'i tịi sụ-ghedu
 l'i matsuhawaru iya.
- 8 Ị tịi nụbudua ya;
 ọphu ịimahaakwa ya;
 mbụ keshinu ndiche
 teke e te medua tẹ
 nchị gụ-phongu ngu.
 Kẹle mu maru l'i bụ
 ọkpobe onye ẹregede;
 mbụ; e shirue teke a mụru
 ngu kuta ngu o-kweru-ike.
- 9 Ọ kwa l'okfu ẹpha; mu meru
 iphe mu eselakwadu ẹka azụ
 l'oke ẹhu-eghughu mu.
 Yọ bụru ẹge ee-me t'a jaje
 mu ajaja meru iphe mu ta
 nụbeheduru ngu oke ẹhu-eghughu mu;
 k'ophu mu te emedu ngu t'i chihu.

- 10 Tii ledu; lẹ mu nùakwaru ngu anùnu;
 ọle ẹ tọ bukwa l'ọ bu
 mkpọla-ọcha.
 Mu abyakwaphu bya ahùà
 ngu l'ọku-uzu kẹ iphe-ẹhuka.
- 11 Ọ kwa l'okfu ẹhu mu;
 mbụ l'okfu ẹhu nke mu;
 bẹ mu gude eme iya.
 ?Nanụ ẹge mu e-gbe haa
 t'e mebyia ẹpha mu?
 Mu te ewokwaru ugvu,
 gbaru mu nụ onye ọdo.

Ízurelu enweru onwiya

- 12 “Ngabeduduru mu phu nchị nggube Jékọpu;
 mbụ nggube Ízurelu, bu mu kuru iya:
 Ọ kwa mbedua b'ọ bu.
 Ọ kwa mu bu onye k'odungu;
 bya aburu onye ikperazu.
- 13 Ọ kwa mbedua gude ẹka mu
 tọo ntọ-l'ali mgboko-a.
 Yọ buru ẹka-utara mu;
 bẹ mu gude tọsakota igwe.
 Mu -kua ẹphe; ẹphe awu-lihu byatashia.
- 14 Unu chiko byakota l'unu ha bya egebe nchị.
 ?Nanụ nte ọphu a-du ike
 kfushiaru unu iphe-a:
 mbụ l'onye ono,
 mube Ojejoje fọtaru ono
 e-meghe Bábyilonu iphe
 mu a-ri k'ome iya;
 mbụ l'oo-du-ghe ike mee
 ndu Chalidiya ẹge ọ du iya tẹ ya mee ẹphe.
- 15 Ọ kwa mu; ọ kwa mbedua;
 bẹ kfuru okfu ono.
 Ọ kwa mbedua;
 bẹ kuru iya nụ.
 Ọ bu mbedua;
 bẹ dufutaru iya nụ;
 oo-me iphe ọ byaru
 ememe t'ọ kfuru.
- 16 Unu bya anọdu mu ntse;
 gebe nchị l'iphe-a:
 Keshinu keshinu;
 bẹ mu te kfubudua okfu l'ezita.
 Lẹ mbulembu bẹ mu nọ l'ẹke oome.”
- Nta-a bẹ Nnajiufu, bu Ojejoje yele Ume nk'iya ziwaru mu tẹ mu bya.
- 17 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye mgbafuta ngu ono,
 bu onye nsọ ndu Ízurelu.
 Ọ sọru: “Ọ kwa mu bu Ojejoje,

- bụ Nchileke ngu;
 onye bụ iya ezije ngu iphe,
 a-duru ngu lẹ mma;
 onye bụ iya akpọ-zijeru
 ngu ụzo, ịi-nọdu eshi.
- 18 Dege ọ bụru l'ị geberu nchị
 mee iphe mu sụru t'e meje;
 ẹhu-agu gege anọdulephu
 atsọru ngu l'ọ bụ ẹnyimu.
 Odobe-ẹka-ndoo ngu
 a-nọdu atụ biibii l'ọ bụ
 eyi eze ẹnyimu.
- 19 Eri ngu gege aza igweligwe l'ọ bụ eja.
 Ụnwegirima ngu aburu
 'aguta aguta l'ọ bụ akpuru ẹsusa.
 Ẹpha ẹphe ta byadu bya achihu achihu;
 ọphu ẹphe abyadu bya
 aburu kpurupyata l'ifu mu.”
- 20 Unu kwafu lẹ Bábýilonu!
 Unu gbalakwaaru ndu Bábýilonu!
 Unu kpọo geru geru;
 kfu ya t'a nukota iya!
 Unu zia nzi t'o rukota ẹke
 mgboko jebetsuaru!
 Iphe unu e-kfu bụ lẹ
 Ojejoje dzowaru nwozi iya ono, bụ Jékọpu.
- 21 Ẹgu mini ta gudu ẹphe teke
 o duru ẹphe swee echi-egu;
 mbu o meru; mini eshi
 l'ikelegvu atsoshiru ẹphe.
 Ọ kụkporu ikelegvu;
 mini awata awushi.
- 22 “Ndu eme iphe du ẹji;
 be ẹhu ta dujekwa agu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

49

Onye ozi Ojejoje

- 1 Unu geberu mu nchị unube
 ndu bunyabe eze ẹnyimu!
 Unu nukpoduduphu
 iphe-a unube mbakeshi,
 butsua l'ẹke teru etete!
 Ojejoje kuru mu ru
 temanu a mua mu.
 Ọ bụru teke mu nokwadia
 l'ẹpho nne mu b'o kuru mu ẹpha.
- 2 O meru onu mu;
 yọ tsu nkọ l'ọ bụ
 ogu-mbeke, a baru ababa;
 bya domia mu lẹ mkpuli ẹka iya.

O meru mu; mu adu l'ọ
 bu akfu, a raru arara;
 bya eworu mu ru-mia
 l'iphe ooyeje akfu iya.

³ Yọ sụ mu: “Ị bukwa nwozi
 mu nggube Ízurelu.
 Onye bụ nggu bẹ mu e-gude
 koshi ẹge mu dụ biribiri.”

⁴ Obenu ọ mu sụkwanuru:
 “Mu seekwaru ẹza ọ-la-l'iyi.
 Mu aswi-gbushileruphu
 onwomu k'iphoro l'iphe
 bụ iphe-mmanu.
 Obenu; l'iphe gbaru mu bụ
 l'ẹka Ojejoje b'ọ nọ.
 Ẹge ono b'ọ bụ Nchileke
 e-bu mu nggo.”

⁵ Yo be nta-a Ojejoje asụ;
 mbụ onye ono, moru mu
 l'ime ẹpho tẹ mu bụru nwozi iya;
 dulataru iya unwu Jékọpu azụ;
 chikobe unwu Ízurelu chitaru iya.
 Kẹle mu bụ onye aakwabẹ
 ugvu l'ẹnya Ojejoje;
 ẹge ono b'ọ bụ Nchileke
 mu bụ ike nke mu.

⁶ Ojejoje asụ:
 “Ẹ tọ bụlekwa t'ị bụru nwozi mu;
 dulataru mu ndu ikfu Jékọpu azụ ọdo;
 nggu edulataru mu ndu kẹ Ízurelu;
 mbụ nwa ndu ọphu mu doberu.
 Mu e-mekwa ngu phụ t'ị
 bụru iphoro l'ẹke ndu
 ẹ ta bụdu ndu Ju nọ;
 k'ọphu ii-me tẹ ndzọta
 mu rua ẹke mgboko jeberu.”

⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, bụ onye
 mgbafuta; bya aburu onye
 nsọ kẹ ndu Ízurelu.
 Ookfu iya anụ onye ono,
 mbakeshi akpofu akpofu
 l'akpo-yiru iya ukuvu ono;
 mbụ onye ono, bụ nwozi ndu ishi.
 Ọ sụru iya:

“Lẹ ndu eze e-mekochaa; phụ ngu;
 wu-lihu.
 Ndu bụ ishi a-phụ ngu; daaru ngu pẹe.”
 Onye e-me iya bụ Ojejoje;
 onye ono, emeje ire-lanụ;

mbụ Onye nsọ ndu Ízurelu,
bụ onye fọtaru ngu.

Eewophuta Ízurelu azụ

l'ònodu iya

⁸ Ojejoje sụru:

“L'oge kẹ ome iphe-oma -rulephu;
ya emeeru ngu iphe-oma.
Oge kẹ ndzọta -ruta;
ya adzọfuta ngu.
Ya a-kwakọbe ngu;
mee t'ì bụru iphe mu lẹ
madzụ e-gude gbaa ndzụ;
gude mee alì ono t'ọ lata
azụ l'ònodu iya;
mee t'unu bya ebua l'alì unu ono,
daburu ochobo nta-a ono.

⁹ Mbụ t'ì sụ ndu ono,
a kpuru lẹ ndzụ ono:

“T'ẹphe lufuta;'
nggu asukwaphu ndu nọ l'ochi:

“T'ẹphe nweru onwẹphe.”

Ẹphe adụ l'ọ bụ
unwu-aturu, akpa nri
l'iku esu-uzo;
phutsua nri l'ugvu,
dutsua chafu chafu.

¹⁰ Ẹgu ta abyadu bya agụ ẹphe;
ọphu ẹgu mini 'abyadu bya agụ ẹphe;
ọphu okpomoku,
shi l'echi-egu;
mẹ ọphu shi l'anwu te ekpodu ẹphe.
Ọ bụ onye imiko ẹphe dụ;
a-nọdu edu ẹphe.
Ọo-nọdu edu ẹphe
l'iku ọgba-mini.

¹¹ Mu e-me t'ugvu ugu mu bukotaru ụzo.
Ẹge ono bẹ aa-kpa eze ụzo; yọ hatsua l'eli.

¹² Lenu! Ẹphe e-shitsukwa ẹke teru ẹnya;
ndu shi l'uzo isheli; ndu eshi
l'uzo ẹnyanwu-ariba;
ndu eshitsua ụzo Sinu.”

¹³ T'igweli tee ẹswa;
ẹhu atsọo mgboko ẹnà.
Unubẹ ugu; unu byiswee egvu!
Kẹle Ojejoje dụwaru ndibe iya ike.
Ọo-phuru ndibe iya ono,
shi eje iphe-ẹhuka ono imiko.

¹⁴ Obenu lẹ Záyọnu sụru:

“Ojejoje ta aritajehekwa mu.
Nnajiufu mu zahawaru mu.”

- 15 Nne; ?oꝑzahaje nwa, angu iya era l'okpoma;
 ke t'ẹ b'ọ phuru nwa,
 bu iya paru ẹpho ime iya imiko?
 O nwekwaru ẹge ọo-dụ;
 yọ zahaa ya;
 ọbule mbeḁua ta azahadụ ngu!
- 16 Lenu; mu deekwaru ẹpha
 ngu l'ọbechere-ẹka mu;
 ọphu mu azahajedụ
 ọpho-mkpuma ngu ono azaha.
- 17 Unwu ngu gudewa ọso alata.
 Ndu ono, bu ẹphe meru
 ngu t'ị chihu ono alufuakwa.
- 18 Palikpoduduphu apali;
 chikaa ẹnya achika!
 Unwu ngu l'ẹphe ha
 dzukoru; l'awukfuta ngu.
 Ojejoje suru:
 K'ọphu ya nọ;
 be ii-mekochaa kwaa ẹphe okwa ngwa.
 Mbụ ii-gude ẹphe kwaa
 onwongu l'ọ bu
 nwamgboko, abya ọla nji.
- 19 "A makwaru-a l'e
 mebyishiru ngu; nggu adaburu ochobo;
 ẹgbara akfua ngu.
 Ọbule tsube nta-a;
 be ị tị dzuhedu ndibe ngu ebubu.
 Ndu ono, shi akpapyaa
 ngu ishi a-nọdu ngu ote-ẹnya.
- 20 Unwegirima ono,
 a mushiru ngu teke ono,
 ịino l'aphu ono
 e-mekochakwaa kfu ya;
 nggu egude nchi ngu nua ya:
 'L'ẹke-a hanukakwa ayi nwanshi ebubu;
 chofunuaru ayi ali ẹke ayi e-buru!'
- 21 Teke ono; be ii-kfu l'ime obu ngu; su:
 ?Bu onye mushiru mu
 igweligwe unwegirima owaa?
 Obenu l'unwu mu;
 be kpolashihuwaru nu;
 mu agbaru ẹka.
 Mu aburu onye a kpuru le ndzu;
 laa ali ndu ọdo;
 ?Bukwanu onye zushiru mu ndu owaa;
 l'ẹke ọ kwa mbeḁua nkinyi
 mu be phodurunu.
 Ndu owaa; ?bu awe be ẹphe shikwanu?"
- 22 Owaa iphe Nnajiufu, bu Ojejoje ekfu:
 "Lenu; mu e-pheru mbakeshi, notsuanu ẹka.

Mu a-paliru ọha, nọtsuanu
 ẹkwa-ọhubama mu.
 Ẹphe e-gude ẹka ẹphe
 kulataru ngu ụnwegirima ngu:
 ndu k'unwoke;
 kwọru ndu k'ụnwanyi l'ukuvu
 kwọlataru ngu.

23 Ndu eze a-buru nna, ehe ngu nụ.
 Ndu eze-nwanyi aburu nne, ehe ngu nụ.
 Ẹphe a-nọdu ebyiru ngu ikpere;
 l'eburu ngu ifu l'alị.
 Ẹphe e-gude ire mịchaa udzu,
 nọ ngu l'ọkpa amịcha.
 O bu teke ono;
 be ji-ma l'ọ bu-a mu bu Ojejoje;
 le ndu atụ ume atụ-kobe mu;
 b'e te yedu ẹnya mbo."

24 ?Onye a-nataghekwanu ndu
 soja iphe ẹphe lutaru l'ọgu tọo?
 Tọo ?aanafu-ghe ndu akirishi
 ndu ẹphe kpọturu le ndzụ?

25 Obenu le Ojejoje sụru:
 "Ee! Ndu a kpuru le ndzụ;
 be aa-naphuta azụ!
 Iphe ndu iwe kwaru
 l'ọkwata be aa-natakwapụ ẹphe.
 Ndu etso ngu ọgu be ya
 e-tso ọgu.
 Ya abya adzọo ụnwu ngu.

26 Ndu akpa ngu ẹhu;
 be ya e-me t'ẹphe taa anụ onwẹphe;
 ẹphe a-ngu mee onwẹphe jeye
 yo melahaa ẹphe l'ẹnya l'ọ bu mee.
 O bu teke ono; be ndiphe
 mgburumgburu a-ma l'ọ bu yẹbe Ojejoje
 bu onye adzoje ngu nụ.
 O bu iya bu onye agbataje ngu nụ;
 buru iya bu Okaribe ke Jékọpu."

50

1 Ojejoje sụru:

"?Nanụ ẹkwọ, ya deru nụ
 nne unu gude chifu iya?
 Ndu ya nji ụgwọ;
 ?bu onye ole be ya woru unu ree?
 O kwa iphe du eji unu;
 kparu iphe mu gude woru unu ree.
 O bu iphe du eji,
 unu eme meru iphe a chifuru nne unu.

2 Le ya byaru; ?bu ngunu
 meru iphe ẹ to nwedu onye nọ l'ẹke ono?

Teke ya kuru oku;
 ?bụ ngụnu meru iphe
 ẹ tọ dudu onye zaru nụ?
 ?Bụ ẹka iya hanuka
 mkpurukpu k'ọ gbata unu ọo?
 ?Tọ l'ọo ike ta nọdu iya k'odzo unu ọo?
 Ọ kwa mbà mmanu bẹ ya a-ba;
 mini atahụ l'eze enyimu.
 Ya ewojeru enyimu mee;
 yọ buru echi-egu.
 Egu mini eworu ẹma,
 nọ iya nụ gbushia;
 yo resihụ; kele mini ta nọhedu iya.

³ Ọ bụ mu meru tẹ
 akpamigwe gbakọta ọchi;
 jihu kpalungu.
 Mu abya emee t'uwe-aphụ
 buru iphe o kpuchije onwiya.”

Onye ozi Ojejoje erube ishi

⁴ Nnajiufu, bụ Ojejoje nwaru
 mu ire ndu maru ẹkwo
 tẹ mu maru okfu,
 mu e-gudeje agboli onye ike gvuru.
 Ooteje mu l'utsu mbọku-mbọku;
 bya akpalia nchị mu;
 yọ nulahaa iphe abya ememe.

⁵ Nnajiufu, bụ Ojejoje mewaru
 nchị agụ-phohu mu;
 ọphu mu ekwefujeduru iya ikè;
 ọphu mu aladu azụ azụ.

⁶ Mu woru okpurukpu-azụ mu
 doberu ndu ọphu chiru mu iphe;
 bya eworu agba doberu
 ndu feshiru mu ẹji-agba;
 ọphu mu ewohadu ifu mu
 t'ẹ b'a aja mu ewena;
 ta gbụ mu ọnu-mini.*

⁷ Keshinu Nnajiufu,
 bụ Ojejoje agbajeru mu
 mkpu; bẹ iphere ta byadu bya eme mu.
 Yọ buru iya kparu iphe mu
 shihuru ike l'ọ bụ mkpuma;
 yo dokwa mu phu ẹnya
 l'iphere te emedu mu.

⁸ Onye aharu mu enge nọ mu ntse.
 ?Bụ onye e-kobeghe mu okfu?
 T'ayi kpogba nụ iya!
 ?Nanụ onye ọbu, ekfu l'o
 nweru iphe mu meru?

* 50:6 50:6 Mát 26:67; Mak 14:65.

T'onye ọbu lufutanu alufuta!

⁹ K'ophu ọ bu Nnajiufu,
 bu Ojejoje bu onye
 agbajeru mu mkpu;
 ?Bu onye e-kpegbughe mu?
 Ndu ọbu a-chiko kashihu
 l'ọ bu uwe; yọ buru nra e-rikota ephe.

¹⁰ ?Bu onye l'unu ha atsụ Ojejoje egvu;
 l'eme iphe nwozi iya kfuru?
 Mbụ onye eje ije ọchi;
 tọo phuje iphoro;
 t'onye ono tukobe epha Ojejoje ishi;
 dakobe Nchileke iya!

¹¹ Obenu lẹ nta-a;
 iphe bu ege unu ha aphụ-nwu ọku;
 mbụ unube ndu mutatsuaru
 ọku l'itsu-ọku unu paru;
 unu jenu; unu gude iphoro ọku unu je ije!
 Unu gude itsu-ọku,
 unu mutaru ọku; yo nwu enwunwu je!
 Owaa iphe unu a-nata l'eka mu ndo-ọ:
 Ọ bulephe ntakwuru; be unu a-ndu eje!

51

Aadu Záyonu ike

¹ “Unu ngaberu mu nchi;
 unube ndu eme t'unu buru
 ndu doberu eka ndoo;
 mbụ unube ndu achọ Ojejoje.
 T'enya unu ndokwa
 l'ikelegvu ono, bu eka
 a kukpotaru unu ono;
 mbụ l'eke ono, e gvutaru unu ono!

² Unu nyatakwa nna unu oche, bu Ebirihamu!
 Unu anyata Séra, bu iya paru epho-ime unu!
 Teke mu kuru iya b'o shi du nanu.
 Obenu lẹ mu goru iya onu;
 mee ya; yọ bya adu l'igwe.

³ Ojejoje a-du Záyonu ike;
 bya aphuaru iya imiko l'iyi, yiru iya.
 Alị iya ono, shi buwaru
 echi-egu ono;
 be oo-me t'ọ du l'ọ bu Ídenụ.
 Kpọkpokirikpo alị iya ono
 aghọ; buru mgbabu Ojejoje.
 Ọ bu teke ono be ọo-wata ote eswa;
 ehu atsolahaa ya;
 yo kelelahaa ekele;
 gulahaa egvu.

⁴ Ndibe mu; unu ngabekwaru mu nchi!

Ọha mu; unu nùkwaa iphe mu ekfu!
 Mu a-turu unu ekemu;
 mbụ l'ikpe nhamụnha ono,
 mu ekpeje ono a-bụkwaru
 iphorọ duru iphe bụ mbakeshi.

⁵ Mu a-dzọ unu ẹgwegwa.
 Adzọdzo unu nọkwa ntse.
 Ọ bụ mbedua e-kpe iphe
 bụ mbakeshi ikpe.
 Ndu bunyabe eze ẹnụmu
 ele ẹnụmu.
 Ẹphe chiri ẹnụmu dobe
 l'ele tẹ mu bya adzọo ẹphe.

⁶ Unu palia ẹnụmu; lee l'imeli!
 Unu elee ẹnụmu lẹ
 mgboko-a!
 Igwe e-mekochaa
 phukashihu l'ọ bụ
 ẹnwuru-ọku;
 mgboko akahụ l'ọ bụ uwe.
 Ndu bu iya nụ anwushihu l'ọ bụ ijiji.
 Obenu l'adzọdzo, mu a-dzọ
 ẹphe a-nọ gburu jeye lẹ gbururu.
 Mu ta bụ-buhudu onye
 edobe ẹka ndoo abụ-buhu.

⁷ Unu nùkpoduduphu iphe
 mu ekfu; unubẹ ndu maru vudo nhamụnha;
 mbụ unubẹ ndu ekemu mu nọ l'obu!
 Unu ba tsujekwa egvu
 l'ọnu, madzụ akọ unu;
 ọphu ọ dujekwa unu
 biribiri teke eeme unu iphe-iphere;

⁸ kẹ l'ọ bụ mkpu a-ta ẹphe l'ọ bụ uwe;
 ñrà eria ẹphe l'ọ bụ ukpo.
 Obenu lẹ mu a-buru onye
 doberu ẹka ndoo
 gbururu jeye lẹ gbururu.
 Mu anọdu adzọkota madzụ
 l'iphe bụ ọgbo sweru esweswe.”

⁹ Tehu etehu!
 Tehu yee ike l'ọ bụ uwe;
 nggube agburu-ẹhu Ojejoje!
 Tehu ẹge i shi tehu l'ohazu;
 mbụ l'ọ bụ ẹge i shi tehu
 l'ogbo, swetsuarunu teke ndiche.
 ?Tọ bụdunua nggu bụ
 onye buru Réhabu kpurukpuru;
 mbụ sụru ẹjo anụ ono
 iphe yo phe ya l'azụ iya ọphu?

¹⁰ ?Tọ bụdunua nggu bụ onye

ono, meru eze ẹnnyimu;
 yọ tahu;
 mbụ mee; mini, nọ l'ẹbo atashihu;
 mbụ nggube onye meru
 ụzo adaburu pongu l'ime eze ẹnnyimu
 k'ọphu ndu ono,
 a dzọwaru ndzụ ono wụ-swetaru?

- 11 Ọo ya bụ ẹge ndu ono,
 a dzọwaru ono a-lata.
 Ẹphe a-nọdu azụ egvu abahụ Záyọnu.
 Ote-ẹswa aburu okpu,
 ẹphe e-kpu gbururu jeye.
 Ẹhu-ọtso-ẹna; mę ẹswa e-ji ẹphe ẹhu;
 aphụ yẹle ude a-gba mgbalanụ.
- 12 “Ọ kwa mbedua;
 mbụ mbedua gędegede
 bụ onye bụ ọkpu-ikike unu.
 ?Bukwanu ngunụ bụ
 kę t'unu atsu madzụ mmanu egvu;
 mbụ unwu madzụ,
 bụ iphe ẹphe bụ bụ ẹswa;
- 13 kę t'unu zahaa Ojejoje, bụ onye meru unu;
 mbụ onye bụ sụsaru igwe;
 bya aburu iya tọru ntọ-l'alị mgboko;
 mbụ kę tẹ ntsumu-egvu
 ripyabe unu tekenteke ẹge ono;
 l'okfu ẹhu, eghu onye
 akpa unu ẹhu damudamu;
 mbụ onye bụ iphe
 o fuberu ifu bụ t'o gbushia unu?
 Kę l'ẹge-a ẹhu,
 eghu onye akpa unu ẹhu
 damudamu ta dudu iphe ome unu;
- 14 Ndu ono, a turu mkpọro ono;
 bę a-tufu ẹgwegwa
 t'ẹphe nweru onwẹphe;
 k'ọphu ẹphe ta nwushihudu
 l'ọka-mkpọro; ọphu ẹgu nri; te me ẹphe.
- 15 Kę l'ọ kwa mbedua bụ Ojejoje;
 bya aburu Nchileke unu;
 mube onye akpalije mini
 l'eze ẹnnyimu; akpara iya
 atụa daa oke ọda.
 Ojejoje, bụ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike bụ ẹpha mu.
- 16 Mu wowaru okfu mu ye unu l'ọnu;
 bya egude ọbechere-ẹka mu kpuchia unu.
 Mbụ mube onye ono,
 bụ mu dobekotaru igwe l'ọru iya;
 bya aburu mu tọkotaru
 ntọ-l'alị mgboko;

temanụ yọ bụrụ mu
sụrụ ndu Záyọnu:
'Unu bụakwa ndibe mu.' "

Aanmaru ndu Jerúsalemu okwa

- 17 Tehu! Tehu etehu!
Tehu; gbeshi nggube Jerúsalemu;
mbụ nggube onye ono,
shi l'ẹka Ojejoje nata okoro
oke iphe-eghughu iya ngụa;
mbụ nggube onye ngufuru
ipoti iphe ono, emeje
madzụ akpọ kulakula;
mbụ ngụa ngụa ụrुकutu iya.
- 18 Ụnwegirima iya ono l'ẹpha ha,
bụ yẹbedua, mụshiru ẹphe
ono ta dudu m'ọo onye lanụ,
akpọ-ziru iya ụzo.
To nwe ụnwegirima ono;
m'ọ bụ onye lanụ esekputajiya l'ẹka.
- 19 Ndakfu-a dakfuwaru
ngu ugbo labụ-a;
?bụ onye a-sụ ngu gberuma;
eyifu; kpurupyata;
ẹjọ ẹgu; mẹ ọgu a-furu ngu;
mbụ; ?bụkpo onye a-suje ngu ka?
- 20 Ụnwu ngu bẹ meji tọfukotawaru;
ẹphe awụshiru l'iku esu-ụzo
l'ọ bụ ele, daru l'onya.
Ọ bụ oke ẹhu-eghughu
Ojejoje bẹ phụpyaberu ẹphe;
mba, ọobaru ẹphe angawa ẹphe ẹhu.
- 21 Ọo ya bụ ẹge-a;
nụkpoduduphu iphe-a
nggube onye ono,
eemekaru iphe;
mbụ nggube onye e meru;
nggu akpọ karikari l'ẹ ba
bụ l'ọ bụ mẹ b'ị nguru;
- 22 Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu;
mbụ Nchileke ngu,
bụ onye ono, agbajeru
ndibe iya ọdzori ono.
Ọ sụrụ: "Tii phudu;
mu nafuakwaru unu
okoro ono meru;
unu akpọ galagala ono l'ẹka.
Ipoti oke ẹhu-eghughu mu ono;
bẹ unu ta anguhedu ọdo.
- 23 Mu a-paru iya pẹ ndu ono,
anụ unu aphụ ono;

mbụ ndu ono, sụru unu:
 ‘T’ii daburu; kpube ifu l’alì;
 t’èphe bya enyia ngu
 gòdógòdó!’
 Nnggu eworu
 okpurukpu-azụ ngu mee alì;
 t’ò bụru woroworo, madzụ eshi.”

52

¹ Tehu! Tehu etehu; nngụbe Záyọnu!
 Yee ike l’ò bụ uwe!
 Yee uwe, e-me; t’ì dụ biribiri l’ènya.
 Nngụbe Jerúsalemu,
 bụ mkpụkpu ono, dụ nsọ ono.
 Ndu akpapyì; èphe lẹ ndu, aasọ nsọ
 ta abatakwa l’ime ngu ọdo.

² Jìshia udzudzu, nọ ngu nù!
 Gbeshi; nọdu anọdu;
 nngụbe Jerúsalemu!
 Tụfu ẹgbirigba, a tųru ngu l’olu;
 nngụbe ada Záyọnu ono,
 a kpuru lẹ ndzụ ono!

³ Owaa iphe Ojejoje ekfu: “L’e shi ree unu erere; ọphu a natadu aswa ishi unu. Ọo ya bụ l’e tee gudekwanu okpoga agbata unu.” ⁴ Ishi iya aburu l’ọo iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu ndọ-ọ: “L’ọdungu; bẹ ndibe mu shi laa Íjiputu je eburu. Tẹmanu yọ bụ-worua bẹ ndu Asiriya shi akpa èphe ẹhu.” ⁵ Owaa iphe Ojejoje ajikwanu ndọ-ọ: “?Buhunu ngunu dụ ẹge-a. Nta-a b’a kpụkoru ndibe mu l’ẹ b’ọ dụ iphe èphe meru. Tẹmanu ndu ishi èphe egude èphe eme iphe-ọchi.” Ọ bụ iphe Ojejoje ekfu ndono. “Iphe bụ mkpụrumkpuru bẹ èphe ekfubyishi ẹpha mu tekenteke. ⁶ Ọo ya bụ lẹ ndibe mu a-maru ẹpha mu. Mbụ l’o be mbọku ono bẹ èphe a-maru l’ò bụ mbedua kfuhawaru iya!” Iye. Ọ bụ mbedua gèdegede.

⁷ Ọ kwanu iphe ùgvù;
 o shi l’eli ugvu ugvu;
 phụ onye gude ozi-ọma abya;
 mbụ onye ezi ozi nchì ọdu ndoo;
 onye, ozi ọ byaru ezizi dụ mma;
 onye byaru ozi kẹ ndzọta; l’asuje Záyọnu:
 “L’ọ kwa Nchileke ngu bụ ishi!”

⁸ Gebeduduphu!
 Ndu nche ngu atụkwa ọzu.
 Èphe tųko atụ okokooko
 kẹ l’èphe e-gude ẹnya èphe
 phụ Ojejoje teke ọo-nọdu alata lẹ Záyọnu.

⁹ Unu byiswekota egvu
 ẹhu-ọtso-ẹna ugbo lanu
 unubẹ mkpọkpo iphe nọ lẹ Jerúsalemu;
 kẹle Ojejoje dųwaru ndibe iya ike.
 Ọ dzọwaru Jerúsalemu.

¹⁰ Ojejoje a-rụkota ẹhu;
 gude ike iya, dụ nsọ dzọo ndibe iya;
 iphe bụ mgboko a-phụkota iya.

- 11 Unu gbeshi!
 Unu gbeshi!
 Unu wufu l'ẹke ono!
 Unu be ebyikwa ẹka l'iphe aasọ nsọ!
 Unu sefukwa iya ẹka!
 Unu mekwaa onwunu
 emekwa;
 unubẹ ndu ono,
 mbụ unubẹ ndu ono,
 evuje ngwokongwoko
 eze-ulo Nchileke!
- 12 Obenu l'unu ta alakwa ẹ
 gburugburu;
 ọphu unu 'agbakwa phuphuphu ala;
 kele Ojejoje e-vutaru unu ọzo.
 Mbụ l'ọ bụ Nchileke ke ndu
 Ízurelu a-buru onye e-kperu unu azụ.

Iphe, nọru Nwozi ono

- 13 “Lekwa; nwozi mu e-mekwa
 umere onye maru iphe.
 Aa-pali iya eli; gụ-lia ya
 oreke-imeli; shi ẹge ono palia ya ifu nshinu.
- 14 Ọ bụ ẹge ọ gbaru ụgbugba meru;
 ekpa-oyi anyia ndu,
 dụ l'igwe, phuru iya nụ.
 Ẹ ta phubua onye gbaru ẹge ono;
 mbụ l'ẹ tọ dukpodua
 l'ọ bụ madzụ ẹ phuu.
- 15 Ọ kwaphu ẹge ono;
 bẹ ọo-dụ igweligwe
 mbakeshi biribiri.
 Ndu eze bẹ ọo-kpọ okfu;
 ke l'ẹphe a-phụ iphe
 ẹ te kfuduru ẹphe.
 Ẹge ono bẹ iphe ẹphe ta
 nubudua ẹ nchị e-do ẹphe ẹnya.”*

53

- 1 ?Bụ onye kwetaru ozi, ayi ziru.
 ?Bụ onye b'e meru t'ọ maru
 l'ẹka Ojejoje dụ iya?
- 2 Kẹ l'ọ nọ iya l'ifu vua
 l'ọ bụ oshi, ruru iru;
 mbụ l'ọ bụ ọgbaragba oshi,
 gbafutaru l'alị okponku.
 Ẹ tọ madu mma;
 tọ dụ ugvu l'ẹnya.
 Ụgbugba iya te egbe
 agudu madzụ ẹgu k'iche.
- 3 Ndiphe kpọru iya ẹbo-ẹbo-l'afu; jịka iya.

* 52:15 52:15 Róm 15:21.

Ọ bụ nwoke, aphụ tsọru;
 iphe-ẹhuka akwọwaru iya ẹhu;
 ọobuje; ndiphe -phụa ya;
 ẹphe aghaa ifu l'ibiyi ọdo.
 A kporu iya ẹbo-ẹbo-l'afu;
 tọ dọ iphe ayi guberu iya.

⁴ Obenu l'ọ bụ iya;
 bẹ vutaru ẹhu-otsu-ume ayi;
 bya evuta aphụ ga atsọru ayi.
 Ayi gbẹ rịa l'ọo Nchileke àhù iya àhùhù;
 l'ọo ya chitsuru iya;
 l'anụ iya aphụ.

⁵ E yeru iya ọru l'ẹhu;
 okfu l'ayi mesweru.
 E chiru iya pyaapyaa;
 k'iphe dọ ẹji, ayi meshiru.
 Ọ bụ aphụ, a nuru iya;
 mekocharu mee t'ẹhu dọ ayi agu.
 Yọ bụru ọnya ẹchachi,
 e chiru iya b'e gude mee tẹ ayi ka mma.

⁶ Ayi l'ayi ha kpaphuhuru
 akpaphuhu l'ọ bụ aturu, phuru ọzo.
 Onyenonu chebewaru ifu l'ẹke, dọ iya mma.
 Ọ bụ lẹ Ojejoje wowaru ẹjo iphe,
 ayi meru l'ọ ha tọ-kobe iya l'ishi.

⁷ "A kparu iya ẹhu;
 mee ya kpakpawowo;
 ọ bụ l'ẹ to kfudu okfu.
 A kputaru iya l'ọ bụ
 onye kpọ nwaturu eje egbugbu.
 Yọ daa ashị l'ọ bụ aturu,
 nọ l'ifu ndu akpọ iya ẹji;
 to kfu m'ọo okfu lanụ.

⁸ A kparu iya ẹhu;
 kpee ya nkfugbu;
 kputa iya t'e je egbua.
 To nwe onye kparu ishi iya;
 kẹ l'e meru iya;
 yọ chihu l'alị ndu nọ ndzọ?
 Yọ bụru emeswe, ndu nke
 mu mesweru b'e gude chia ya iphe.

⁹ E doberu iya l'ili ẹke,
 eelije ndu meru ẹjo iphe.
 Yọ nwuhu; e lia ya l'ili oke amadu.
 Ọ bụ l'ẹ to mebukwanua iphe-kpaa;
 ọphu ọ dzubua ẹjo-ire."

¹⁰ "Obekwanu l'ọ bụ uche-obu
 Ojejoje t'e merua ya ẹhu;
 mee ya t'o jee iphe-ẹhuka ono.
 Ojejoje abya eworu
 ndzọ iya mee ngweja onye ikpe nmaru.

Ọo-ka nka; phụ ụnwu nwanwa iya.
 Yọ bụru l'ẹka iya;
 bẹ ee-shi l'eme uche-obu
 Ojejoje l'emeshi iya ike.

11 Teke o jetsuaru iphe-ẹhuka ono;
 bẹ ọo-phụ iphoro kẹ ndzụ;
 yo ji iya ẹpho.
 Onye ono, doberu ẹka ndoo,
 l'ejeru mu ozi ono
 e-gude k'iphe ono,
 ọ maru ono mee ndu,
 dụ l'igwe t'ẹphe bụru ndu
 doberu ẹka ndoo;
 Yẹbedua evutakwanụ
 iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru.

12 Ọo ya bụ lẹ mu e-kevu iya
 l'oke, gbaru ndu oke amadụ.
 Yọ bụru yẹle ndu
 ike ka l'ọgu l'e-ke iphe
 a kwaru l'ọkwata;
 kẹ l'ọ togboru ndzụ iya jeye l'anwụhu.
 A gụru iya yeru ndu ẹjo
 madzụ; kẹ l'o vutaru
 iphe dụ ẹji ndu dụ l'igwe;
 rochiaru ndu iphe dụ ẹji arọ."

54

Obu, Ojejoje yeru Jerúsalemu

1 Gụa egvu; nggube nwanyi,
 ẹ-ta atsụdu ime!
 Mbụ nggube onye ẹ-ta mụbua nwa.
 Byiswe egvu;
 tụa okokooko;
 nggube onye ono, ime nwa te mebua;
 kẹ l'ụnwegirima nwanyi,
 a kpọru ẹbo-ẹbo l'afụ a-kakwa l'igwe
 karia kẹ nwanyi, nji iya nọ.
 Ọ bụ iphe Ojejoje ekfu ndono.

2 Fọkaribe ụlo-ékwà ngu!
 Nggū egesaa ẹkwa, e geberu
 l'ọnu ụlo-ékwà ngu egesa!
 Ba alọlakwa iya azụ!
 Nggū emee t'eri iya ka ogologo!
 Mekwaa akpọbe iya; t'ọ kpọo abara!

3 Kẹ l'ii-jaa laa l'ẹka-utara;
 jaa laa l'ẹka-ibyita.
 Ụnwu ngu phẹ a-natakọta
 iphe bụ mbakeshi alị ẹphe;
 buchishikota mkpukpu ẹphe ono,
 dabugbaaru ochobo ono.

- ⁴ Ba atsúkwa egvu;
 l'iphe-iphere te emekwa ngu.
 Ba atsúkwa egvu;
 l'ee-kfu ngu ifu lẹ ntụ;
 kẹ l'ẹ te emekwa ngu
 iphe-iphere.
 Ii-mekocha zahaa iphere ono,
 meru ngu teke ị bụ nwamgbọko ono;
 ọphu ịi-nyatadu ẹhu,
 a kparụ ngu
 l'ọ bụ onye nji iya nwuhuru;
- ⁵ kẹ l'ọ bụ onye ono,
 meru ngu nụ ono bụ nji ngu.
 Ojejoje, bụ
 Okaribe-Kakọta-Ike bụ ẹpha iya.
 Ọ kwa Onye nsọ kẹ ndu
 Ízuru ọno bụ onye dzọru ngu nụ.
 Iphe eekuje iya bụ Nchileke
 kẹ mgboko gbaa mgburumgburu.
- ⁶ Kẹle Ojejoje ono e-kulata ngu azụ;
 l'ị -bụ nwanyi, aalụ alụlu,
 a kpọ mgbereke;
 obu ta dụ iya mma;
 mbụ nwanyi, a luru lẹ nwata;
 nji iya aghaarụ iya azụ.
 Ọ bụ iphe Nchileke ngu kfuru ndono.
- ⁷ “Ya harụ ngu kpọo nwụkfu;
 ọbule ya a-phuru ngu-a imiko,
 ha nshinu dulata ngu azụ.
- ⁸ Ya gude iwe ghaarụ ngu azụ;
 kẹ nwa teke ono.
 Obenu lẹ ya e-yeru ngu obu
 gbururu jeye lẹ gbururu
 gude phuru ngu imiko.”
 Ono iphe Ojejoje, bụ onye dzọru ngu nụ; kfuru ndono.
- ⁹ “Iphe ọwaa gbe dukwa l'ọ bụ oge kẹ Nówa,
 bụ teke ya riburu iya l'utso,
 dụ l'ọ bụ k'oge Nówa ta
 abyahedu lẹ mgboko ọdo.
 Nta-a bẹ ya ribuwaru l'ẹ tii
 ghuhedu mu eghughu l'ẹnya ọdo;
 ọphu ya ta 'abaheduru ngu mba ọdo.
- ¹⁰ Ẹ to nwedu mẹ iphe bụ ugvu,
 nmahukotaru jijiji;
 a foshikota unwu ugvu
 l'ẹke ọ nọtsua;
 obu, ya yeru ngu
 ta angadu anganga;
 ọphu ndzụ ẹhu-agu ono,
 nggu l'iya gbaru ono

te enwedu l'o chikahu.”
Ono iphe Ojejoje ono, aphujeru ngu imiko; kfururu ndono.

- 11 “Nggube mkpukpu,
eje iphe-ehuka;
to du onye agbaru ngu mkpu;
to du onye adu ngu ike;
ya e-gude ngorongoro
mkpuma kpu-kwazi ngu;
gude mkpuma safaya to nto-l'ali ngu.
- 12 Ya e-gude mkpuma rubi
kpu eli upho-mkpuma ngu;
gude mgubu, egbu ngerengere
mee ugu-nggamgbo ngu;
gude mkpuma, vugbaa oke
aswa kpu upho-mkpuma ngu l'o ha.
- 13 Unwegirima ngu l'ephe ha;
bu yebe Ojejoje e-zie ephe iphe.
Ege ono be ii-buru le nchi odoo.
- 14 Ee-shi l'uzo k'odobe aka ndoo;
mee ti nguuru anguru.
E to nwedu onye a-ndu
akpagbu ngu akpagbu;
iphe k'otsu egvu ta abya.
Iphe ke kpa a-ndu ngu ote-nya;
ophu oobyahedu ngu ntse odo.
- 15 O -nweru onye choru ngu
okfu; be to budu yebedua b'o shi l'aka.
Onye choru ngu okfu
e-mekochaa daa.
- 16 Tii phudu; o kwa yebedua
meru onye uzu, afaje eko
jeye yo nwuta oku.
Yo gude iya kpu
ngwa-ugu, dulephu mma k'ogu.
Ege ono b'o bukwaphu
yebedua meru onye
mmebyi t'o mebyishia iphe.
- 17 Iphe, bu ngwa-ugu,
e gude abyaruru ngu ugu te eredu.
Ege ono be ire a-nma iya l'akpo;
mbu iphe bu onye aturu ngu okfu.
O bu ono bu oku, ndu ozi ke
yebe Ojejoje ahata.
O kwaphu ege ono b'o bu odzori;
ya agbaru iya ephe.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

T'iphe bú onye mini agụ
 byakwa bya angụta mini!
 T'onye ẹ-te nweđu okpoga
 byakwa bya azụta nri; ria!
 T'ọ byakwa bya agata mee;
 zụta mini ẹra eswi,
 ẹ te gudedu okpoga azụ;
 to nwe ụgwo, aakfụ.

² ?Bú ngunu kparu iphe
 unu akpaphu okpoga
 l'iphe ẹ-ta búdu nri;
 l'ese ẹza iphe te ejidu ẹpho?
 Tẹ nchị rua unu alị l'iphe ya ekfu;
 k'ọphu unu e-ri okpobe nri.

³ Unu ngabẹ nchị; kpírita iya ntse!
 Unu ngbabe nchị l'iphe ya ekfu;
 k'ọphu ndzụ e-dzu unu.
 Unu l'iya a-gba ndzụ,
 a-bú 'agvụ agvụ;
 Ya agọoru unu ọnu-ọma;
 bú ụkwa, ya kweru Dévidi.

⁴ Lekwa; ya meekwaru iya
 ishi; mee ya onye a-nọdu
 eleta iphe bú mbakeshi;
 búru onye a-nọdu
 agbaru iya ekebe l'ẹke ẹphe nọ.

⁵ Lekwa; iphe bú mbakeshi
 ndu, ẹ tị madu;
 ẹphe ta ma ngu; bẹ ii-ku oku;
 ẹphe egude ọso l'agba abya;
 kẹ l'ọo yẹbedua bú Ojejoje;
 mbụ onye nsọ kẹ Ízurelu;
 kẹ l'o mewaru ngu; nggu adụ biribiri.”

⁶ Lee ẹnya Ojejoje teke ịi-phụ iya!
 Raku iya teke ọ nọkwadu ntse!

⁷ T'onye, bú ẹjo madzụ;
 hakwaa ụzo, ootso.
 Onye eme ẹji ahaa ẹjo ọriri iya.
 T'onye ono lakfutachia Ojejoje;
 phụ l'ọo-phụru iya-a imiko;
 mbụ t'ọ lakfuta Nchileke;
 phụ l'ọo guru iya nvụ;
 gụa ya kẹ etsutsu iya.

⁸ “Ọriri nke mu ta búkwa nke ngu;
 umere mu ta bú umere unu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁹ “Ọ kwa ẹge igwe nọ-beru
 ote-ẹnya l'alị;
 bú ẹge ụzo mu nọ-beru
 ote-ẹnya l'ụzo nke ngu.
 Ọ kwaphu ẹge ono;

- bẹ ọriri mu nọ-be ote-ẹnya l'ọriri nke ngu.
- 10 Ọ kwa ẹge mini;
 yẹle aka-mini eshije l'igwe achi;
 tọo la azu l'ẹke, o shi;
 'abudu l'o ruru ali;
 mee iphe, e meberu emebe
 t'o fushia; mītaru ndu akọ iphe; iphe;
 ndu eri eriri enweru iphe ẹphe eriri;
- 11 bu ẹge okfu,
 shi mu l'onu du.
 Ẹ tọo gbakwa ẹka
 alaphutaru mu azu.
 Oo-mefutaje iphe mu tūberu;
 mekota iya ẹge mu sūru t'o mee ya.
- 12 Unu e-gude ẹhu-otso-ena
 wufu; e dufu unu lẹ
 domangu rimangu.
 Iphe bu ugvu l'ugvu ha
 a-wata ọgu egvu l'ifu unu.
 Iphe bu oshi, nọ l'egu akuru unu ẹka;
- 13 oshi payinu a-wata efufu
 l'ozori ọgarama-mbo;
 o shi mītulu awata efufu
 l'ozori ogvu uke.
 Onanu aburu iphe Ojejoje
 e-gude dee ude;
 kẹ l'oo-buru iphe-ohubama, a-nọ gbururu jeye;
 ọphu a byadu bya emebyi iya emebyi."

56

Aa-dzo ndu mba odo

¹ Ọwaa bu iphe Ojejoje ekfu: "Unu kpeje ikpe, du maa; unu emeje iphe du mma; kele teke mu a-dzo madzu dukwa ntse; ẹge ono be teke mu a-dzo madzu eruakwa.

² Onye a goru onu-oma nu bu onye eme iphe-a; mbu onye gudesi iya ike; onye doberu mboku otu-ume nsọ; to daka iya; bya esefukota ẹka l'iphe bu iphe du ẹji."

³ Tẹ b'ọ dukwa onye laru alala, yeru onwiya lẹ Ojejoje, a-su lẹ Ojejoje a-gufu iya lẹ ndibe iya.

Ọphu ọ dukwa onye a haruahaha, a-su lẹ ya bu oshi, kpohuru nkọ nọdu; ⁴ kele Ojejoje sūru ẹge-a: "Ndu aharuahaha, edobeje mboku otu-ume iya nsọ; mbu ndu ọphu ahataje ome iphe du iya mma; ẹphe l'emeje iphe yele ẹphe gbaru ndzu iya ẹge ẹphe gbaru iya ⁵ be bu ẹphe; be mu a-nu iphe-nyata l'ime eze-ulo mu gba mgburumburu. Mu agukwaphu ẹphe ẹpha, a-ka l'a mūshiru unwegirima. Mu a-gu ẹphe ẹpha, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu; mbu ẹpha, te ephuhudu." ⁶ A bya lẹ ndu laru alala; bu ndu yeru onwẹphe lẹ Ojejoje; shi ẹge ono l'ejeru iya ozi; bya eyeru ẹpha Ojejoje obu; l'abaru iya ẹja. Iphe bu ndu, edobeje mboku otu-ume nsọ; ọphu ẹphe 'adakadu iya yele ndu emeje iphe yele ẹphe gbaru ndzu iya ẹge ẹphe gbaru iya ⁷ bu ẹphe; be mu e-duru je l'eli ugvu mu ono, du nsọ ono. Mu emee t'ehu tsọo ẹphe ẹna l'ulo ẹke, aanọduje akpoku mu. Ngweja-ukfuru ẹphe; me ngweja odo, ẹphe a-gbaru mu; be aa-natakota l'ẹnya-ngweja mu; kẹ l'iphe ee-ku ulo mu bu ulo, mbakeshi a-nọduje akpoku mu.

⁸ Nnajiufu, bu Ojejoje kfuwaru su-a; mbu onye ono, achilata ndu Ízurelu ono, a kpuru le ndzu ono: “Mu a-chilatafua ndu odo yeru ephe; a gufukwaru ndu ophu mu chilatawaru.”

Aanma ndu akirishi ikpe

⁹ Unu bya; unu be iphe bukpo anu, bu l'egbudu! Unu bya avua iphe avuvu; unube anu, bu l'oswa l'o ha! ¹⁰ Ndu nche ndu Ízurelu bu ndu ishi be ephe bu. Ephe l'ephe ha be egomunggo swehuru. Ephe l'ephe ha bu nkuta, e te medu enari; to gbọ ogbo. Ephe azeshije le mgbenya; l'arọ nrọ. ¹¹ Ephe bu nkuta, oke ekpiri; ndu ephe te ejijedu ejiji. Ephe bu ndu iphe te edojedu enya, eche aturu. Ephe l'ephe ha chiko ghaa ifu l'uzo k'eka ephe. Ephe l'ephe tuko achọ uru k'eka ephe. ¹² Ephe achikoje su: “Unu bya t'ayi je agata mee! T'ayi ngua mee, shihuru ike; ngua ya t'o gude ayi. Echile a-dukwa-a l'o bu ntanu. Mbu l'oo-gbe kabakwaanu mma.”

57

Aanma ndu Ízurelu ikpe

¹ Onye doberu eka ndoo abuje; o -nwuhu; to dudu onye ooru l'ehu. Ndu obu-imiko b'e rutawaru tugbu; to du onye oodo enya; kele ndu doberu eka ndoo b'e dufuwaru t'a dzoo ephe ndzu l'ejo iphe abyanu. ² Iphe bu onye eme iphe vudo nhamunha abuje; o -nwuhu; yo zeru nwandoo; tuta ume.

³ Obenu l'unubedua; unu byakpoduanu; unube unwu ndu agba eja mushiru-wa. Unube eri ndu eri ogori yele ndu agba okpara ono! ⁴ ?Bu onye be unu aja ewena? ? Bu onye be unu avoru eze; l'eburu iregege? ?Unu ta budunua unwu ndu ono, bu o-kwefuru-ike ono; mbu eri ndu ejire ono. ⁵ Unube ndu anmaje ehuru ketekete ogwa iphe le mkpuli achi; me iphe bu oshi, nweru idzu. Unube ndu ejeje le nsuda nsuda je anodu egbushi unwu unu gude agwa iphe le mkpawara mkpuma! ⁶ Yo buru agwa unu, no le mkpoworo bu okere unu. O bu ephe; mbu agwa ono bu iphe dabaru unu. Ee! Eke o bu ephe; be unu tushiru mee; bya anua ephe nri. ?I -nodu eme iphemiphe obule ono; nggu asu le mu e-le pashia to? ⁷ L'eke i jeru je eworu oshi-azee ngu gbaa l'eli ugwu, l'akpo origodo. Yo buru eke ono be i nyihuru je anodu agba eja. ⁸ A-bata-aghachi ulo ngu b'i dobetsuaruru ogwu ngu; dobe dobe l'onu-mburu uzo. I ghawaru mu azu; bya ewowaru oshi-azee ngu togbọ jahengu; mbu nyihu iya je alasa ya alasa. Nggu l'ephe gbaru ndzu; mbu ndu ono, i yeru oshi-azee ephe obu ono. I je anodu ele iya enya l'eke o gba otu. ⁹ I gude manu olivu; me mbeleke jee le nte Mólèku. I bya ezia ndu no-chiru enya ngu; ephe ejeshia eke teru enya; mbu; i jekporu jeru ali-maa l'onwiya. ¹⁰ Ike duwa ebo gvü ngu; l'eke ijephe l'achọ agwa odo. Enya te ru ngu; ti maru l'o bu aphu b'iiri. Inoduje aru l'o bu agwa ono bu iya a-nu ngu ike; yo buru iya bu ke te ike ba agvuje ngu agvugvu ono.

¹¹ “?Bu onye b'i shi atsu egvu; mbu onye i tsuhuru egvu wataru mu odzuru ejire; ke t'e b'i nyata mu; k'ophu e kfuru tii je mu ori-vu l'ego. ?Bu ke le mu shi keshinu ono data ashu meru iphe e ti tsudu mu egvu? ¹² Mu e-me-e t'a maru ege i bu-be onye doberu eka ndoo yele iphe imeebe. Obu l'e to nwekwa l'ephe eyeru ngu eka. ¹³ Teke i chiru mkpu t'a gbaaru ngu mkpu; te ogvu, unu gwoshiru dobe dzonua unu! O kwa pherephere a-pata iya pafu; mbu l'o bu-a udzu onu a-pata iya tugbu. Obenu l'onye gbatataru l'ime mu; be ali-a a-buru okere-iphe iya; ugwu mu ono, du nsọ ono aburu nk'ia.”

Aadu ndu taru onwephe uta ike

¹⁴ Ee-mekochaa; su: “Unu mekwazi iya; unu mekwazi iya. Unu mekwazi oje ono! Unu woshia iphe no-chiru ndibe mu uzo.” ¹⁵ Ke l'onye ono, bu eze iya; buru okangga ono; mbu onye ono, no ndzu tutu yoyo ono; onye epha iya bu nsọ suru ege-a: “Mu

bukwa l'ẹke, bu oreke-imeli; buru ẹke du nsọ. Ọ kwaphu l'ẹke ono b'o bu; mbu onye tawaru onwiya uta iphe du ẹji, o meru; bya ewozita onwiya ali; te mu mee t'obu la-zita iya alazita; mu emekwaaphu t'obu la-zita onye tawaru onwiya uta iphe du ẹji, o meru. ¹⁶ Yele ndibe iya, bu iya nuru ẹphe ta anokwa l'okfu gbururu jeyewaru; to bu l'ẹhu-eghughu iya a-noduwaruru tugburu; odumeka be ndiphe a-gvukwa; mbu ndiphe, bu yebedua turu ume ndu ye ẹphe l'ẹhu. ¹⁷ Ẹhu, ghuru mu damudamu l'ome iphe du ẹji, aloje iya kfilikfili. Mu egude ẹhu-eghughu hua ya ahuhu; wofu ẹnya. Yo lebezi ẹnya emele-e iphe ome.

¹⁸ "Mu phukwaru-a iphe oomeje. Obenu le mu e-mele-e to korohu. Mu e-du iya mee ya te meji nmakfuru iya. ¹⁹ Mu a-du ndu ono, agu aphu le Izurelu ike ono. Nchi-odu-ndoo be ndu no ote-ẹnya me ndu no ntse nwekwaru; odo bu le mu e-me t'ẹphe korohu." Ọ bu iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁰ "Obenu le ndu akirishi du-a l'o bu eyi eze ẹnyimu, atu-bujedu atu-bu; mbu ophu akpara-mini iya anoduje atsushi ururu; me ẹpoto. ²¹ Ẹ to nwekwa le ndu akirishi eburu l'ẹhu-agu." Ọ bu iphe Nchileke mu kfuru ndono.

58

Okpobe aswiswi

¹ "Chia mkpu iya! Ba agokwa olu agogo! Ralihi iya aralihi to daa l'o bu upyoku; kfuru ndibe mu l'ẹphe kwefuru mu ikẹ; kfukwaruphu onu-ulo Jekpu iphe du ẹji, ẹphe meru. ² Ẹphe egbe akpaje ishi mu mboku-mboku; mbu yo gbe du ẹphe t'ẹphe maru uzo mu; l'ẹphe -gbe buru mba, anoduje eme iphe du nhamunha; ta ome iphe Nchileke ẹphe suru t'ẹphe meje. Ẹphe aji ẹge emeje iphe nhamunha; l'odu ẹphe t'a su le mube Nchileke kpiritaru ẹphe ntse. ³ Ẹphe -nodu; ẹphe asu: '?Bunua ngunu kparu iphe ayi aswi aswiswi ekfu anu Nchileke; Nchileke ta phu iya? '?Bu ngunu kparu iphe ayi jiberu onwayi ejibe; Nchileke t'egbe ma?'

"Obenu le mboku ono, unu aswi ẹgu; l'ekfu anu mu; gbe buru iphe du unu mma be unu anoduje eme. Ọ bu ẹge ono be unu eshije erita ndu ejeru unu ozi uru. ⁴ Aswiswi, unu aswi bukwa mba; me nseku be unu egudeje kpochia ya ishi. Odo bu ogude iwe l'etsu ibe unu pyaapya. Ẹ to kwa egbe aswiswi onanu be unu a-nodu aswi; l'ari le mu aa-nodu l'imigwe; nua olu unu. ⁵ Ẹ to bukwa egbe aswiswi onanu be mu ọtaru; mbu aswiswi ophu bulephu le madzu wotaru ujiku lanu kpo onwiya ẹgu. Onye obu -nodu; yo kuda ishi l'o bu ewu, anwu chiru. Onyenonu; yo gude uwe-aphu zeru le nu. ?Bu iya b'ii-nodu ekfu l'iswiru Nchileke aswiswi l'eswe, mboku du Ojejoje mma to?

⁶ "Waawa; egbe aswiswi ophu du mu mma bu: t'unu tofu ẹgbirigba, unu turu ndu unu eme l'iwe. Unu abya atoshikwaaphu odogoro, ndu unu akpa ẹhu; haa ẹphe t'ẹphe nweru onwẹphe. Unu atuko odogoro ono nyakwoshia anyakwoshi. ⁷ Iphe odofua bu t'unu l'onye ẹgu agu gbajeru le nri ngu! Unu achojeeru ndu ukpa, ẹ te nwedu ẹke ẹphe e-buru ulo t'ẹphe buru. Unu -phuje onye gba ọtu; unu ewebe iya iphe! Ophu unu ewofukwa ifu l'ẹke onye abubu ngu no. ⁸ Ọ bu teke ono iphoro e-nwuru phoo l'o bu iphoro nchi-abohu; ephekorohu ngu abya l'e -liziru ẹnya ekfu. Teke ono be odobe-eka-ndoo ngu e-vutaru ngu uzo; nggu etso iya etsotso. Biribiri ke Ojejoje aburu iphe a-nodu etso ngu azu; l'echi ngu ẹhu. ⁹ Ọ bu iya bu; i -kpo-ku mube Ojejoje; mu aza ngu. I -raa mkpu; mu asu ngu: Mu no-o.

"O -buru l'itoshia ndu ono, i yeru odogoro mkpamehu; bya ahaa ome iphe amaru ngu ejo ẹka; hakwaphu okfu ejo-okfu. ¹⁰ O -buru l'i wataru onu ndu ẹgu agu nri; wata omeru ndu aakpa ẹhu mkpa ẹphe; be iphoro e-nwuru ngu phoo l'ẹke ochi gbaru; ẹnyashi adu ngu l'o bu echi-oke-eswe. ¹¹ Ojejoje awata ngu oche ẹhu tekenteke; gude iphe-oma meeru ngu mkpa ngu; mekwaphu t'okpu shihu ngu ike l'ẹhu. Nggu abya

adu l'ò bú mgbabu, a gbaru mini òhuma; l'ò bú oḡba, ta amù-buhujedu amumu. ¹² Ndibe ngu akpukwazi okpu-ufu ono; l'akpu-li akahu ntò-l'alì ùlo ono, shi lẹ ndiche ono. E tulaha ngu: 'Ò-kpukwaa-mgbodo'; mẹ 'O-dozia-ùlo-mbaduzo',

Obunggo kẹ mbọku ọtu-ume

¹³ "Ì -sefukpowaa okpa ngu t'ẹ b'i daka mbọku ọtu-ume yẹle ome ege 'ò dú ngu l'eswe ono, duru mu lẹ nsọ ono; i -ku-kpowaa mbọku ọtu-ume eswe oma; bya ekua eswe ono, duru mubẹ Ojejoje nsọ ono eswe, aakwabẹ ugvu. Ọ -buru l'i doberu iya iche; ophu tii da ụba ẹka ngu; ophu iimedu ege o heru ngu; ophu iikfudu okfu ndigiri. ¹⁴ Ọ bú teke ono bẹ ẹhu a-wata ngu ọtso ẹna l'ẹhu mube Ojejoje; ege ono bẹ mu e-me t'ọ buru ephekerephe bẹ ịi-nọdu agba; nggu eketa ókè-iphe nna ngu; mbụ Jékọpu." Ono kwa iphe Ojejoje kfuru.

59

¹ Lenu! Ojejoje ta dukwa nyegenyege ege ono; kẹ t'ẹ b'ọ ọdzo-ghe madzu. Ophu o nwekwa nchị ike; kẹ t'ẹ b'ọ nụ iphe. ² Ọ kwa iphe dú ẹji unu meru; unu lẹ Nchileke abọo. Ọ kwaphu iphe dú ẹji unu kparu iphe o wofuru ifu l'ẹke unu nọ; k'ophu ẹ-tọ nọdu olu unu; ³ kẹ l'ẹka unu bẹ mee ọchi ngu-guhukotaru. Mbụ lẹ mkpushi-ẹka unu rukotawaru iphe dú ẹji. Ogboromonu unu bú ejo-ire nọ iya; ege ono bẹ unu anọduje ekfushi uduruku.

⁴ Ẹ to nwedu m'ọ bú onye agbajeru ibe iya ẹkwo l'iswi-ọ-du-mma. To nwe onye emeje iphe l'iswi ọdu mma. Iphe ẹphe adabujeru bú ọdzo iphoro; l'adzu-phe ejo-ire. Iphe ẹphe anọduje lẹ tamoshita iya bú iphe a-buru iphe-ẹhuka; mbu; iphe bụlephu iphe dú ẹji b'ọ mutaje. ⁵ Idzu, ẹphe aduje l'ọ bú ẹkwa ogiji; dú l'ọ bú ụgbu mkpakiri. Ị -taa ya; yo gbua ngu. Ọ -tụkpohu atụkpohu; ogiji eshi iya wufuta. ⁶ Idzu, ẹphe ta agadu mkpa ege ẹkwa, e kweru l'ụgbu mkpakiri ta agadu. Ophu ẹphe egudekotaghedu iphe ẹphe eme zechighe onwẹphe. Iphemiphe ọbule, ẹphe eme bukota iphe dú ẹji. Iphe e gude maru ẹphe bú ome ẹhuka. ⁷ Iphe ẹphe atuje okpa mgbirigba; bú ome ejo iphe. Ege ono; bẹ ẹphe agbajẹ perepere ogbu onye ẹ-ta dudu iphe o meru. Oriri ẹphe abukotaje ejo oriri. Ụzo ome iphe t'ọ bú kpurupyata; mẹ mmebyi bú ụzo, ẹphe etso. ⁸ Ụzo kẹ nchị ọdu ndoo; bẹ ẹphe ta madu; mbụ ụzo nk'ẹphe b'ẹ to nwedu ome iphe nhamunha nọ iya nụ. Ẹphe chikowaru ụzo ẹphe; yọ gọo agogo. Ophu ọ dudu onye eshi iya nụ, byaru bya ama iphe bú nchị ọdu ndoo.

Ndu Ízurelu akoshi iphe ẹphe meru

⁹ Ọ bú iya meru iphe ndu Ízurelu ekfutsua l'ọ kwa okfu iphe dú ẹji-a kparamu meru iphe Nchileke te kebejededu ayi k'oma; buru iya kparu iphe Nchileke ta nujehedu ndu meru ayi iphe aphụ. T'a ma l'ọ bú iya kparu iphe ayi nọ l'ẹkpuru-ọchi l'ẹke ayi gega anọdukwaa l'iphoro. Mbụ ẹ ta madu l'ọ bú iya meru iphe ayi eruphe ije oru l'ishi. ¹⁰ Ọ bú ege ndu ishì anọduje aduda ẹka l'oshi-ẹpoto; bú ege ayibedua anọduje aduda. Ayi etsutsoje l'ọ bú ndu ẹ-te nwedu ẹnya. Ayi anọduje eje mkpogbo-mkpogbo l'echi oke-eswe l'ọ bú l'echi-abalì. Ẹke ndu nweru agburehu nọ bẹ ayi aduje l'ọ bú ndu nwuhuru anwuhu. ¹¹ Ayi anọduje agbọ l'ọ bú nkuta-ọswa; l'atsụ onu rumurumu l'ọ bú mgbashì. Ayi eleje tẹ Nchileke dzọo ayi l'ẹhu, aakpa ayi; mẹ iphe dú ẹji, eme ayi; yọ nọdu ayi ote-ẹnya.

¹² Ishi iya aburu l'ẹke, ayi mesweshiru ngu ha nshinu. Yọ buru ejo iphe ono, ayi meshiru ngu ono agba ayi ekebe. Ejo iphe ayi bẹ ayi l'iya puchiwaru. Ejo iphe ayi bẹ ayi makotaru-a: ¹³ mbụ; okwefuru Ojejoje íkè; ghaaru iya azụ; mẹ l'okpata mkpamẹhu; mẹ mpako; mẹ ejo-ire, kwowaru ayi ẹhu. ¹⁴ Ọo ya kparu iphe ẹ te

ekpehedu ikpe, dụ maa. Odobe-ẹka-ndoo nọru ote-ẹnya. Ire-lanụ daruru; kpọo ishi-akụ l'echi esu-ụzo. To nwe ẹke, oo-shi bata; mbụ iphe vudo nhamunha. ¹⁵ Ire-lanụ ta nọhedu. Onye agbaru iphe dụ ẹji ọso; yọ ghọo anụ-eriri.

Ojejoje agbafuta ndibe iya

Ya ndono; Ojejoje abya eleebe iya ẹnya; yọ dụ iya ẹji; kẹ l'ikpe, dụ mma ta nọhedu. ¹⁶ Yọ phụ l'ẹ tọ dudu onye a-gbaru unu mkpu. Yọ nyia ya ẹhu kpaa l'ẹ to nwedu m'ọ bụ onye gbaa mkpu, nọnu. Tọ dụ iya bụ; yọ bya egude odobe-ẹka-ndoo sedeshia ẹphe ike. ¹⁷ Ya ndono; yọ bya eworu odobe-ẹka-ndoo chibe l'ọ bụ onye chiberu ekwekwerekwe-ígwè-ọgu l'ifu ọkpoma; bya ekpuru ndzọta l'ọ bụ okpu-ígwè; byakwaphu bya eyee ọgwata ụgwọ-iphe l'ọ bụ uwe; bya eworu iphe ovu evuvu gbaphua onwiya l'ọ bụ ẹkwa-ígwè. ¹⁸ Ọ bụ ẹge iphe ẹphe meru dụ; bụ ẹge ọo-kfu ẹphe ụgwọ. Ndu ọhogu iya; bẹ ọo-tụkushi ẹhu-eghughu iya; bya agwata ndu okfu iya ụgwọ iphe, ẹphe meru iya; kfu ndu butsua l'ikfuli iphe gbaru ẹphe. ¹⁹ Ọo ya bụ; ẹge madzụ atsulaha ẹpha Ojejoje egvu jeye l'uzo ẹnyanwu-ariba. Ẹphe eshikwaphu l'uzo ẹnyanwu-ahata akwabe ọdu-biribiri iya ugvu; kẹ l'ọo-tụ kperere bya l'ọ bụ utso; yọ bụru ume Ojejoje a-nọdu enwu iya eje.

²⁰ “Onye a-gbafuta ayi a-bya lẹ Ugwu Záyonu; mbụ byakfuta ndu eri Jékpọ, bụ ndu tawaru onwẹphe ụta iphe dụ ẹji, ẹphe meru.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²¹ Ojejoje sụru ẹge-a: “A -bya lẹ kẹ yẹbe Ojejoje; ọwaa ọgba-ndzụ yẹle ẹphe: Ume iya, bụ ọphu nọ ngu l'ẹhu yẹle okfu iya, ya yeru ngu l'ọnu b'ẹ tii byadụ bya aha ekfu; ọphu unwu ngu abyadụ bya aha iya ekfukfu; mbụ shita nta-a jeye lẹ gbururu.” Ono iphe Ojejoje kfuru.

60

Záyonu a-dụ biribiri

- ¹ Gbeshi; gbua nwịinwii;
kẹ l'iphoro nke ngu ruwaru!
Mbụ lẹ biribiri Ojejoje
gbeshiwaru nọdu ngu l'ẹhu!
- ² Ledudunu;
ọchi a-gbaakwa lẹ mgboko.
Ẹge ono bẹ oke
ẹkpuru-ọchi
a-gbamikota ndu nọ lẹ mgboko.
Obenu lẹ nggubedua;
bẹ iphoro Ojejoje a-ngashi ẹhu.
Ẹge ono;
bẹ o-gbu-nwịi-nwịi ya
e-he ngu l'ẹhu.
- ³ Ndu ọhodo a-wụru bya l'iphoro ngu.
Ẹge ono bẹ ndu eze a-wụru
bya anọdukwaphu l'iphoro
nchi-abọhu ngu ono.
- ⁴ Paliduduphu ẹnya
lephee mgburumgburu;
nggu aphụ ẹge ẹphe
dzukoberu l'awụ-kfuta ngu;
mbụ; unwu ngu unwoke
e-shi ẹke teru ẹnya alata.
Ẹge ono bẹ ẹphe e-hetsuaru unwu ngu

ndu k'unwanyi ngu l'eka ekulataru ngu.

⁵ O bu teke ono;

bę ii-phu iya;

bya egbuchafu egbuchafu.

Okpoma awata ngu ome

tupyongu tupyongu;

ęhu evulaha ngu gidigidi

l'ęke ęswa riri ngu ęhu.

Eeshi l'eze ęnyimu vutaru ngu ęku.

O bu nggu bę ęku

mbakeshi a-wu-kfuta.

⁶ Ikpoto inya-ivu a-chiko ali ngu naru.

Mbu unwu ophoja

inya-ivu, shitsua Midiya yęle Efa;

jeyekpo l'iphe bu ndu ophu

shitsua Sheba a-byakota.

Ęphe eguderu ngu

mkpola-ododo; mę insensu.

Ęphe a-nodu ara iya arara

t'e tu Ojejoje ępha.

⁷ Elu ndu Kęda l'ọ ha;

bę ee-rulataru ngu;

ebyila ndu Nebayotu l'ejeeru ngu ozi.

A nata ęphe gude gwaa mu l'ęnya-ngweja mu.

Mu eworu eze-ulo mu mee t'ọ du biribiri.

⁸ ?Bu ndu ole bę awu-phe l'ọ bu urukpu;

mbu; l'ọ bu ndo awu

gbigbigbi ęphe ala l'ękfuna iya.

⁹ Ishi iya aburu lę ndu

iku ęnyimu bu mu; bę ęphe echeru.

Ugbo-mini Tashishi liberu vuru ęphe ọzo;

l'achilata unwu ngu, shi ęke teru ęnya.

O vukwaphu mkpola-ocha;

mę mkpola-ododo ęphe; l'alata;

k'ophu ọo-buru ugvu,

aakwabę Ojejoje, bu Nchileke ngu;

mbu onye ono, bu onye nsọ kę İzurelu,

bu iya meru ngu; nggu adu biribiri.

¹⁰ O bu ndu shi eshishi

a-kpukwa-zi upho-mkpuma ngu ono.

Yọ buru ndu eze ęphe

a-nodu ejeru ngu ozi.

A makwarua lę mu

gude ọvuma chitsua ngu.

Obenu lę mu e-mekocha-a

gude n-yemobu phuaru ngu imiko.

¹¹ Onu-uzo nggube mkpukpu

ono a-nodu eghekotajeru.

Ę ta byadu bya agu-chije

iya agu-chi: eswe l'ęnyashi;

k'ophu unwoke e-shitsua

- mbakeshi evubataru ngu ẹku.
 Yọ buru ndu eze
 ẹphe a-chijeru ẹphe abya;
- 12 kẹ l'iphe bu mba;
 m'ọ bu ali-eze,
 a-jika l'ẹphe te ejeduru
 ngu ozi a-buru kpurupyata;
 mbu; ndu ọphu bẹ
 ee-me ẹphe achihu.
- 13 Biribiri ali Lébanonu a-byaru ngu:
 mbu l'oshi payinu; oshi firu;
 mẹ oshi sayipuresu,
 bukota oshi, nọ iya nu;
 bẹ ee-gude mee tẹ ẹke,
 duru mu nsọ maa mma.
 Ege ono bẹ mu
 e-mekwaphu tẹ ẹke
 mu adzoje ọkpa du biribiri.
- 14 Unwegirima ndu ono,
 akpa ngu ẹhu ono
 e-mekochaa bya achichiaru ngu onu l'ali.
 Iphe bu ndu ono,
 ẹ-ta gubedu ngu iphe ono
 e-mekochaa bya adaaru ngu pẹ l'iku ọkpa.
 Ẹphe e-mekochaa kulahaa
 ngu "Mkpukpu Ojejoje;"
 "Záyonu k'onye nsọ ndu Ízurelu."
- 15 "A makwaru-a l'a jikaru ngu;
 nggu adu ashị;
 ọphu ọ dudu onye eshije ngu nu.
 Obenu lẹ mu e-mekocha
 mee ngu mkpukpu,
 iphe bu ọgbo sweru esweswe
 e-gude eku onwẹphe;
 gude iya ete ẹswa
 gbururu jeye lẹ gbururu.
- 16 Ii-mi ẹku iphe bu mbakeshi;
 mẹ kẹ ndu eze.
 Nggú amaru l'ọo mu,
 bu Ojejoje, bu Ọkaribe kẹ Jékọpu,
 buru onye adzoje ngu nu;
 bya aburu onye agbatajẹ ngu nu;
 bu Ọkaribe kẹ Jékọpu.
- 17 Mu a-nu ngu mkpọla-ododo l'ozori ope;
 nu ngu mkpọla-ocha l'ozori ígwè.
 Mu a-nu ngu ope l'ozori nkụ;
 nu ngu ígwè l'ozori mkpuma.
 Nchi-odu-ndo;
 bẹ mu e-me t'ọ buru iya
 a-nodu achị ngu;
 Odobe-ẹka-ndoo aburu onye ishi ngu.

- 18 Ẹ to nwedu onye anụkwadu
 k'iphe-kpaa l'alì ngu ọdo;
 ta anuhe k'ọ-la-l'iyi;
 m'ọ bụ kpurupyata l'alì ngu
 gbaa mgburumgburu.
 Iphe ịi-nọdu eku ụpho-mkpuma
 ngu bụ 'Ndzọta';
 obu-edukfu mkpukpu ngu aburu 'Ajaja.'
- 19 Ẹ tọ bụhedu ẹnyanwu;
 bẹ a-buru ngu iphoro l'eswe;
 ọphu ọnwa echiheduru ngu
 swachaswacha l'enyashi;
 kẹ l'ọ bụ Ojejoje a-buru
 iphoro ngu jeye lẹ gbururu.
 Yọ buru Nchileke ngu ono
 a-buru ọdu-biribiri nke ngu.
- 20 Ẹnyanwu ta aribaheduru
 ngu ariba;
 ọphu ọnwa 'aribaheduru
 ngu ariba; kẹ l'ọ bụ Ojejoje
 a-buru iphoro ngu jeye lẹ gbururu;
 nggu agụ-buhu aphụ.
- 21 Ọ bụ teke ono;
 bẹ ndibe ngu a-bukotaru
 ndu doberu ẹka ndoo.
 Ẹphe abya enweru alì
 ono jeye lẹ tutu yoyo.
 Ọ kwa ẹphebedua bụ
 iru oshi ono, mu dzaberu
 ono; mbụ ozi, mu gude ẹka mu jee;
 t'e gude phụ ẹge mu dọ-be biribiri.
- 22 Ufu unu ọphu katsua ọla alì
 a-zụ; ghọ ụnwunna.
 Ẹge ono bẹ ọphu katsua
 nwanshì a-ghọ eze mba.
 Ọ kwa mbẹdua bụ Ojejoje.
 Iphemiphe ọbule-a;
 bẹ mu e-mekwa ẹgwegwa
 teke oge ememe iya ruleruphu."

61

Afa, Ojejoje e-koshi ifu-oma

- 1 Ume Nnajiufu, bụ Nchileke nọ mu l'ẹhu;
 kẹle Ojejoje wuru mu manu;
 tẹ mu je ezia ndu aakpa ẹhu ozi-oma;
 mu eje adụ ndu meji tọfuru ike;
 mu je ezia ndu a kpuru lẹ ndzụ;
 l'ẹphe e-nweru onwẹphe;
 mu ezikwaaphu ndu nọ
 lẹ mkpọro l'aa-ha ẹphe.

- ² O ziru mu tẹ mu bya
 araa ya arara l'afa,
 Ojejoje e-meru ndu nk'iya
 eze-iphe-oma ruwaru;
 yẹle eswe mbọku, Nchileke
 ayi a-gbaru ndibe iya
 ọdzori; dua ndu aphu byaru l'ẹphe ha ike.
- ³ O ziru mu tẹ mu bya etsua
 ẹphe ẹka l'obu, bu ndu
 aphu tsaru lẹ Záyọnu.
 Mu eworu okpu,
 ama mma kpube ẹphe
 l'ozori ntụ, ẹphe shi kpua onwẹphe.
 Mu awua ẹphe manu
 ẹhu-otso-ena l'ozori nggumaphu;
 mu eyee ẹphe uwe
 egvu-oma l'ozori obu-anmafụ
 Iphe aa-nodu eku ẹphe
 bu achi k'odobе-eka-ndo.
 Ẹphe a-bu oshi,
 Ojejoje gude ẹka iya dzabe;
 ẹphe aburu ndu du biribiri;
 shi ege ono koshi ege
 Nchileke du be ugu.
- ⁴ Ẹphe a-kpukwakota okpu-ufu ono,
 shigbaa lẹ ndiche ono;
 bya achiko eke ono,
 ẹgbara kfuru ono mekwazikota.
 Iphe bu mkpukpu ono,
 shiwa keshinu enya e te rudu
 dakposhihu adakposhi ono;
 be ẹphe e-mekwazikota.
- ⁵ O bu ndu shi eshishi a-nodu
 echeru ngu egu me aturu ngu.
 Ndu mba odo aburu
 ndu a-nodu ejeru ngu
 ozi egu yele ozi mgbo vayinu ngu.
- ⁶ Iphe aa-nodu eku unu
 bu "ndu achijeru Ojejoje ẹja."
 Iphe aa-gube unu aburu
 "ndu ejeru Nchileke ayi ozi."
 O bu eku mbakeshi;
 be unu a-nodu eri.
 Mbụ yọ buru iphe
 enweru-enweru ẹphe;
 be unu e-gude eku onwunu.
- ⁷ Ndibe mu a-nata okè-iphe lẹ
 ntukwase l'eka ẹphe l'ozori
 iphe-iphere, a ga eme ẹphe.
 Ẹphe a-nodu ete eswa l'okè,
 ẹphe hataru; l'ozori, ifu,

ge ekpu ephe le ntụ.
 Ege ono be ehu-otso-ena
 a-buru nk'ephe gbururu jeye le gbururu.

- 8 “Kele mbedua, bu Ojejoje.
 Iphe aduje mu mma aburu ikpe, du maa.
 Iphura; me ejo iphe du mu ashi.
 Mu e-gude ire-lanu bua ephe nggo;
 mu l'ephe agbaa ndu tutu yoyo.
- 9 Eri ephe aburu ndu a maru
 amaru l'iphe bu mbakeshi.
 Ege ono be oha a-maru awa ephe.
 Iphe bu onye phuru
 ephe a-majeleruphu
 l'ephe bu ndu Ojejoje keberu k'oma.”
- 10 Ehu atso mu ena nshinu
 l'iphe Ojejoje meru.
 Mbụ l'ehụ atso ena l'ime
 Nchileke mu;
 ke l'o yewaru mu ndzofuta l'o bu uwe;
 bya egude odobe-eka-ndoo
 kwa mu yegelengu l'o bu
 onye yeru kpowula-kpowula uwe;
 l'o bu onye kpu iphe e gude
 maaa memakota l'abya olu nwanyi;
 mbu; l'o bu onye, aabya ola nji;
 gude iphe-nchi; iphe-olu;
 me mgbaleka iya kwaa onwiya.
- 11 Ke l'o bu ege ali emeje t'iphe fushia;
 me ege mgbabu emeje t'iphe
 a kuru iya kpofushia;
 be bu ege Nnajiufu,
 bu Ojejoje e-me te
 odobe-eka-ndoo;
 me ajaja wufuta l'iphe bu mbakeshi.

62

Epha ophungu ndu Zayonu

- 1 O kwa l'okfu ehu Zayonu;
 be mu e-gude; mu ta adahudu nkichi.
 Mu e-gude okfu ehu Jerusalemu;
 mu ta anokirishihedu;
 gbururu jeye teke
 odobe-eka-ndoo ya
 achafuta t'a phu iya l'o
 bu eke nchi bohuru;
 mbu ndzofuta iya enwua
 phoo l'o bu itsu-oku, eke phophopho.
- 2 Iphe bu mbakeshi a-phu
 odobe-eka-ndoo ngu;

ndu eze ẹphe aphụ
 o-gbu-nwii-nwii ngu;
 a bya agụa ngu ẹpha
 ọphungu, bụ Ojejoje e-gude
 ọnu iya gụa ngu iya.

³ Ịi-nọdu Ojejoje l'ẹka;
 bụru okpu-eze, dụ ugvu, o gude.
 Ịi-dụ l'ọ bụ okpu-eze,
 nọ Nchileke l'ẹka.

⁴ Ẹphe te ekuhedu ngu
 “onye a gbagharu agbagharu.”
 Ọphu eekuhedu alị ngu
 “Alị, ẹgbara kfulu.”
 Iphe aa-gụ ngu bụ
 “Otsomahu Nchileke.”
 Iphe ee-kulaha alị ngu bụ:
 “Nwanyi ọphungu;”
 kele Ojejoje e-gude ngu eme ẹswa.
 Alị ngu adụ l'ọ bụ nwanyi,
 a luru k'ọphungu.

⁵ Ọ bụ ẹge ono, nwokoro bya
 aluje nwata mgboko ono
 bụ ẹge unwu ngu a-luru
 nggube Záyọnu.
 Yọ bụru ẹge ẹhu atsoje
 onye eme ẹswa-nwanyi,
 ọ luru k'ọphungu;
 bụ ẹge Nchileke ngu
 a-nọdu eme ẹswa ngu.

⁶ Mu wowaru ndu nche
 yetsua t'e che nche
 l'upho-mkpuma nggube Jerúsalemu.
 Ọphu ẹphe abyadụ bya
 edobe ọnu ndoo: eswe l'enyashi.
 Unube ndu akpo-ku
 Ojejoje; unu ba tutakwa ume!

⁷ Ọphu unu ekwekwa t'ọ
 tufu ume jeye teke oo-me
 Jerúsalemu t'o vudo;
 mee ya t'ọ bụru iphe
 mgboko l'ọ ha e-gude
 aja Nchileke ajaja.

⁸ Ojejoje ribuwaru angụ iya; sụ
 “L'ẹ to nwehedu ẹ ya eworu
 iphe ị kọru l'okfu nụ ndu
 ọhogu ngu t'ẹphe ria ọdo;
 ọphu 'onwehedu ẹ ndu
 mbyamumbya angụa mee
 ọphungu ono, i seru akanya
 iya ono ọdo.

⁹ Ọ bụ ndu riru aphụ iya;

kpata ya e-ri iya; jaa Ojejoje ajaja iya.
 Ege ono b'ọ bụ ndu awọ
 akpuru vayinu a-ngụ mee
 ya l'ogbodufu mu ono, dụ nsọ."

10 Unu shia ya;
 unu shia ọnu eke e shije
 abahụ mkpukpu ono!
 Unu meeru ndu ono ụzo!
 Unu kpaá; unu kpaá eze oje ono!
 Unu kpashia mkpuma, nọ iya nụ!
 T'e woliaru iphe bụ mbakeshi
 ekwa-ohubama ono!

11 Lenu; Ojejoje raakwaru
 iya arara jeye l'ẹke mgboko
 jeberu; sụ: "Unu sụ ndu Záyọnu
 t'ephe phukwa l'onye ndzọta
 ephe abyaakwa!
 O gudekwa iphe oo-gude
 akfu ugwo;
 mbụ l'o gudeekwa
 iphe oo-gude ebu nggo."

12 Iphe ee-ku ephe bụ:
 "Ndu nsọ Nchileke."
 Aa-nọdu ekukwaphu ephe:
 "Ndu Ojejoje gbataru."
 Nggubedua bẹ ee-ku:
 "Nwanchọta;" mę "Mkpukpu,
 ẹ taa kwafuhedu akwafu."

63

Mboku, Ojejoje a-gwata ugwo

¹ "Bụ onye ndọ-ọ, shi l'alị Édọmu abya phụ; mbụ onye ono, yeru uwe, eke meemee, shi lẹ Bọzura eje abya ono? Mbụ; ?bụ onye ndọ-ọ yeru kpowula kpowula uwe l'ehe kfuakakfuka l'abya ono; mbụ onye ono, gude oke agburu-ẹhu iya adzọ girimu gadamu l'abya ono?"

"Ọ kwa mbedua. Mu gude odobe-eka-ndoo ekfu iphe mu ekfu. Ege ono bẹ ike nọkwa mu phụ tẹ mu dzọta ndiphe."

² "Bukwanu ngunu kparu iphe uwe ngu eke meemee; mbụ eke l'ọ bụ k'onye adzoshije mee l'ẹke aadzoshije mee l'akpuru iphe emeje mee?"

³ "Ọ kwa mu dzoshiru mee ono nwenkinyi mu. To nwedu m'ọo onye lanụ lẹ mbakeshi meeduru mu iya. Mu gude iphe-eghughu dzoshia ya; mbụ gude oke ẹhu-eghughu dzọ ya pyaapya. Mee ephe akfukakota l'uwe mu. Tọ dụ iya bụ; mu etechishikota uwe mu. ⁴ Ishi iya aburu l'eswe, mu a-gwata ugwo iphe bẹ nọhawa mu l'obu. Ege ono bẹ afa, mu a-gbata ndibe mu ruru. ⁵ Mu leri ẹnya; ophu ọ dudu onye gbaru mu mkpu. Mbụ; o teru mu ukfu l'ẹ tọ dudu onye bụ agbarike mu. Tọ du iya bụ; mu egude eka mu luaru onwomu; mekputa. Yọ buru oke ẹhu-eghughu mu; bẹ cheru mu nụ. ⁶ Mu gude iphe-eghughu dzọ mbakeshi pyaapya; gude oke ẹhu-eghughu mee ephe atsohu bebebe; mee ephe adashia."

Ajaja yele okfu anụ Nchileke

⁷ Mu e-kfu k'obu, Ojejoje yeru ndibe iya.

Mbụ iphe o meshiru,
 bụ iphe aa-nọdu ajaję iya ajaja;
 mbụ iphemiphe ọbule,
 Ojejoje meshiru ayi;
 mbụ igweligwe iphe
 dụ mma, o meshiru ndu
 ọnu-ulo Ízurelu;
 kę l'ọophu imiko ntumatu.
 Ege ono bę o yenukaru obu eyenuka.

⁸ Yọ sụ: “L'ẹphe bụ ndibe mu; mbụ unwu mu, ẹ ta adzujeduru mu ẹjo-ire.” Yọ buru iya kparu iphe ọ dzọfutaru ẹphe. ⁹ Iphe bụ ntakfuru, ẹphe jekotaru bę tsuru yębedua l'ẹhu. Yọ buru ojozi-imigwe, shi l'ẹke ọ nọ jeru je adzọfuta ẹphe. Yọ buru obu, o yeru ẹphe yęle imiko, ọophuru ẹphe meru iphe o meliru ẹphe; hekotaru ẹphe lę teke ndiche ono. ¹⁰ Obenu l'ẹphe kwefuleru-a ikę; mee Ume-dụ-Nsọ iya iphe aphụ. Tọ dụ iya bụ; yọ ghakọbe bya aburu ọhogu ẹphe; tso ẹphe ọgu; yębedua l'onwiya.

¹¹ Tọ dụ iya bụ; ẹphe abya anyata teke ndiche; mbụ oge kę Mosisu yęle ndu nk'iya. Yọ rịa; sụ: “?Bụ awe b'ọ nọhunu; mbụ onye ono, du ndu Ízurelu; Mosisu aburu onye chị ẹphe l'ọ bụ onye chị aturu; je eswe eze ẹnyimu ono; mbụ ?bụ awe bę onye ono, yeru Ume-dụ-Nsọ iya; ẹphe l'iya ayiru ono nọ. ¹² Onye ono, gude ike iya, dụ biribiri nọdu Mosisu l'ẹka-utara; onye ono, meru eze mini ekee ẹbo l'ifu ẹphe; k'ọphu aamaru ẹpha iya jeye lę gbururu ono; ¹³ mbụ onye ono, duru ẹphe; ẹphe esweshia ebo ebo mini; gbaa kwagongu kwagongu l'ọ bụ inya agba l'echi-ẹgu; ọphu ukfu 'adudu ẹphe; ¹⁴ mbụ wụkpelephu l'ọ bụ eswi awụ eje l'ẹke gburu barakata. Ume Ojejoje emee; ẹphe atuta ume. Ọ bụ ẹge ono b'i gude dua ndibe ngu; k'ọphu ii-me t'ẹpha ngu buru iphe dụ biribiri.”

¹⁵ Ojejoje; shinu l'imigwe; l'aba-eze ngu ono, ha eli, dụ nsọ; bya adu biribiri ono tufu ẹnya lee l'ẹke, ayi nọ. ?Nanuhunu obu ọphu i yeru ono ọbu. ?Okpehu ngu ono jehunuru iya ije agha? Agu ono, iimejeru ayi; mę imiko ono, i phujeru ayi ono ta duhekwa. ¹⁶ Obenu l'ọ kwa nggu bụ nna ayi. A makwarua lę Ẹbirihamu ta madu ayi. Ọphu Ízurelu amadu ndu ayi bụ. M'ọ kwa nggu; nggube Ojejoje bụ nna ayi. Onye mgbafuta ayi bę ẹpha ngu shiru lę ndiche butaru. ¹⁷ Nggube Ojejoje; ?bụ ngunu meru iphe i haru ayi; ayi eshi l'uzo ngu gharu tugbua. I meru ayi enwee nggudunggu; k'ọphu bụ l'ayi ta tsudu ngu egvu? Latanu azu mę l'ogvu ndu ozi ngu; mbụ ikfu ono, bụ òkè-ipe ngu ono!

¹⁸ Ndibe ngu te budu l'alị nsọ ngu ono ọphu baru nwishi; ndu ọhogu ngu abya achifu ẹphe; dzọọ ẹke ono, duru ngu lę nsọ ono pyakapyaka. ¹⁹ Obenu l'ayi bukpelekwaphu nke ngu keshinu ndiche. Obenu l'ọ gbe dụ l'i tị chibudua ayi; mbụ ayi gbe dụ l'ọ bụ ndu e te kudu ala l'ẹpha ngu.

64

¹ Ọ dụ t'a sụ t'i dzọ-fua igwe nyizita! T'eze ugvu nmaa jijiji l'ifu ngu! ² Mbụ ẹge ono ọku adzuję urevu; mbụ ẹge ono, ọku emeje tę mini phuhu uphu ono; nyizitanu bya emee tę ndu ọhogu ngu maru ẹpha ngu! Byanu bya emee tę mbakeshi nmahu jijiji l'ifu ngu; ³ kęle teke ono, i meru iphe teru ukfu ono, bụ iphe ayi ta madu l'ii-me ono bę i nyizitaru. Eze ugvu anmaa jijiji l'ifu ngu. ⁴ Keshinu ndiche ta dukwa onye nujewaru nụ. Ọphu o nwedu onye ọ bahujewaru lę nchị. Ọphu ẹnya aphubudua Nchileke ọdo, nonu nụ, ẹ ta budu nggubedua, bụ Nchileke, emejeru ndu ele iya ẹnya l'ẹka iphe ẹphe ele ẹnya iya. ⁵ Iigbajeru ndu egudeje ẹhu-otso-ena eme iphe nhamunha mkpu. Mbụ ndu nyataru uzo ngu. Ọlobu teke ayi meru iphe dụ ẹji tugburu bę ẹhu ghulahaaru ngu eghughu. ?Nanu ẹge ee-shi dzọkwadua ayi? ⁶ Ayi ha dukotawa l'ọ bụ iphe aaso

nsọ. Ege ono bẹ odobe-ẹka-ndoo ayi dukota l'ọ bụ nkaraba ẹkwa, dụ oyi-oyi. Ayi ha gbanwushihuwaru l'ọ bụ mkpẹkwo. Ejo iphe ayi ephekata ayi l'ọ bụ pherephere. ⁷ E to nwedu onye akpoku ẹpha ngu. Ophu ọ dūhedu onye akunyabeje ngu ẹhu; kẹ l'i woharu ayi ifu; bya emee ayi alalaha kparakpara l'iphe dụ ẹji, ayi emeshi.

⁸ Obenu le nggube Ojejoje; i bulekwa nna ayi. Ayibedua bukwa ura; nggubedua aburu ọ-kpu-ite. Ayibedua chiko buru iphe i gude ẹka ngu mee. ⁹ T'iphe be ghunukakwa ngu eghughu byiko Ojejoje. Ba agukokwaru ayi iphe dụ ẹji ayi jeye lẹ gbururu! Iphe ayi arọ bụ ti ghaaruru ayi ẹnya byiko; kẹ l'ayi chikokwa buru ndibe ngu! ¹⁰ Mkpukpu ngu ndu ophu, dutsua nsọ chikokwa buru echi-egu. Zayonu buwa echi-egu; egbara akfuwa lẹ Jerusalemu. ¹¹ Eze-ulo ngu ono, dụ nsọ; dụ biribiri, ayi shi nweru ono, bụ ẹke nna ayi oche phe shi anọduje aja ngu ajaja ono b'a tuakwaru ọku; Iphe bukpo ẹke ono, ayi yeru obu ono l'ọ ha bukotawa iyi. ¹² Ege ọ dụ ẹge-a nggube Ojejoje; nyinua nchi manụ? Ba adakwa ashi; nua ayi aphu.

65

Ikpe yele ndzota

¹ “Mu koshiru onwomu ndu ẹ-ta akpadu ishi mu. Ndu ta achodu mu nū bẹ mu shi emeje t'ephe phu mu. Yọ buru mba ono, te shidu akpo-kuje ẹpha mu ono bẹ mu suru: ‘L'ọ kwa mu ndo-ọ! L'ọ kwa mu ndo-ọ!’ ² Mboku-mboku bẹ mu egbobejeru ẹphe ẹka t'ephe byakfuta mu; ẹphe te kwejee. Mbụ ndu ono, eshi ụzo ta dudu mma ono; mbụ bulephu iphe ẹphe ritaru bẹ ẹphe anọduje ese ẹza ememe; ³ mbụ ndu anodukotaje l'ifu mu mkpurumkpuru eme mu iphe eghughu; ndu ejeje je anodu lẹ mgbabu l'agwa iphe; kpokobe isheja; mee ya ẹnya-ngweja insensu ọku; ⁴ ndu ejeje je anodu l'ẹke eelije odzu; radu aradu l'ẹke ono; mukota ẹnya l'enyashi; l'eme kẹ mma l'edomi; ndu anọduje ata anụ ezi; iphe anoje l'ite ẹphe, bụ mini anụ, aasọ nsọ; ⁵ ndu anọduje ekfu sụ: ‘Kpiribe akpiribe! Ba abyakwa mu ntse; kẹ l'ẹge mu dụ-bebe nsọ b'ẹ t'ọ gbakwa t'i bya mu ntse!’ Egbe ndu ono bụ ẹnwuru, ekpo ala mu l'imi. Ẹphe bụ ọku, eke mkpurumkpuru.

⁶ “Lekwa. E dekwaru iya edede dobe mu l'ifu sụ: Mu ta anokirishikwa nwandoo. Mu a-kfukwa ugwo kfu-dzua akfu-dzu. Mu a-kfu iya ẹphe nwuru iya enwuru ye ẹphe l'ẹka; ⁷ mbụ kfu ẹphe ugwo iphe dụ ẹji ẹphe mẹ kẹ nna ẹphe oche phe.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. “Yọ buru iphe kparu iya nū bụ l'ẹphe jeru je anodu l'eli ugvu agba ẹja; je anodutsua l'eli nwugvu ekfurushi mu. Ọ bụ iphe ono kparu iphe mu a-kfu ẹphe ugwo iphe ẹphe mejehawaru nwuru iya enwuru ye ẹphe l'ẹka.”

⁸ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'ọ kwa ẹge ono, ọobujeru: mẹe -nodukwadu l'ofoko akpuru vayinu; a sụ t'ẹ b'e mebyishikwa iya; lẹ nwiphe dụ mma hakwaru nodukwadu iya ono; bụ ẹge ya e-me kẹ ndu ejeru iya ozi. Ya te egbushikwa ẹphe. ⁹ Ya e-me t'awa Jekopu phodu; mẹ lẹ ndu kẹ Júda, bụ ndu e-nwetsuaru eze ugvu iya ono. Mbụ l'ọ bụ ndu ono, ya fotaru ono; bẹ ọo-buru okè-iphe ẹphe. Ọ bụ ẹke ono; bẹ ndu ono, ejeru iya ozi ono e-buru. ¹⁰ Nsuda Sharonu a-buru ẹke elu ẹphe a-nodu akpa nri. Ege nsuda Akoru a-buru ọdu-eswi duru ndibe iya, bụ ndu achọ iya nū.

¹¹ “Obenu l'unubedua, ghawaru mube Ojejoje azu; bya azahaa eze ugvu mu, dụ nsọ; mbụ nggube onye meru nri doberu Iphe-ekweru; bya agbajia mẹe l'okoro suberu O-kpu-l'uwa; ¹² mu e-me t'ọ buru mma bẹ unu a-la. Unu l'unu ha e-furitakota efurita t'e gbushia unu; kele mu kuru unu oku; unu ta za mu. Mu ekfuru nū unu; ophu unu egebeduru mu nchi. Unu nodu mu l'ifu mee iphe dụ ẹji. Yọ buru iphe dụ mu ẹji bẹ unu hataru l'ememe.” ¹³ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu: “Lẹ ndu ejeru iya ozi e-rikwa nri; unubedua aswĩa ẹgu. Ndu ejeru iya ozi angua iphe-angungu; ẹkpiri akpohu unubedua nkụ. Ndu ejeru iya ozi e-tekwa ẹswa; unubedua aburu ndu iphere e-me. ¹⁴ Ndu ejeru iya ozi a-gu egvu; egvu, shi l'ẹswa, jiru ẹphe obu.

Obenu l'unubèdua a-ra èkwa-aphu; chia mkpu l'èke meji tófushiri unu. ¹⁵ Èpha unu a-buru iphe ndu ya fòtaru e-gudeje akò onu. O bụ Nnajiufu, bụ Ojejoje e-mekochaa gbushia unu. Obenu lè ndu ejeru iya ozi; bè ọo-gu èpha ọdo. ¹⁶ Onye agòkporu madzụ onu l'alì ono bè e-gude Nchileke ire-lanụ ono agò iya. Onye erikwanụ nte l'alì ono e-gude Nchileke ire-lanụ ono guà ẹnwa ọbu; kè l'iphe-èhuka, shi dūhawa nū bè aa-chìko zahashia; domia ya tẹ mu ba phujehe iya.

Iphe, e keru k'ophungu

¹⁷ “Lekwa; mu e-metakwa igwe ọphungu; bya emeta mgboko ọphungu. Akahụ iphe; b'è ta anyatahèdu; ọphu ọobyadụ bya abata madzụ l'egomunggo ọdo. ¹⁸ O bụ chia t'èhu tso unu ẹnà; unu eteje ẹnwa gbururu jeye lè gbururu l'iphe ono, mu e-me ono; kèle mu e-me Jerúsalemu; t'ò buru mkpukpu èhu-òtso-ẹnà; mee ndu bu iya nù; ẹnwa eria èphe èhu. ¹⁹ Mu e-te ẹnwa Jerúsalemu. Ndibe mu aburu ndu e-me t'èhu tsoje mu ẹnà. Ọphu aanuhedu olu-èkwa; m'ò bụ ochi mkpu l'ime iya ọdo. ²⁰ È tò dūhedu nwata, a-gbajihukwadu agbajihu; m'ò bụ onye bụ ọgurenya, è ta akafudu nka l'ishi. Onye nọru ụkporo afa ise nwuhu bè aa-suje l'ò gbajihuru agbajihu. Onye eme iphe dū èji, nọru ụkporo afa ise nwuhu bè aa-suje l'ò bụ iphe dū èji iya bè yè ẹya meru. ²¹ Èphe a-kpushi ụlo; buru iya. Èphe akọo mgbo vayinu; ria akpuru iya. ²² Èphe ta akpūshihedu ụlo tẹ ndu ọdo bya ebua ya. Ọphu èphe akòhedu iphe tẹ ndu ọdo bya eria ya; kè l'ò bụ ège oshi akajè nka bụ ège ndibe mu a-ka nka. Mbụ lè ndu ono, mu fòtaru ono e-rije iphe èphe seru ẹnà iya ria ya ọhuma ọhuma. ²³ Èphe te esehedu ẹnà ndigiri; ọphu èphe 'amūshidu unwegirima, ụkparehu a-nòdu etso; kè l'èphe a-buru ndu Ojejoje gòru onu: èphebedua èphe l'eri èphe. ²⁴ Tèmanu t'èphe kua oku; bè mu zawaru èphe. T'èphe kwaa kfufuta okfu bè mu nūwaru iphe èphe e-kfu. ²⁵ Nkuta-ọswa yèle unwu aturu a-chìkoje akpa nri l'èkalanu; agụ awata ọta ẹwu l'ò bụ eswi. Obenu l'ò bụ ẹnà a-buru agwọ nri. Ọphu ọ tahèdu madzụ ẹnà; too mehe madzụ iphe l'eli ugwu mu ono, dū nsọ ono l'ò ha.” O bụ iphe Ojejoje kfuru ndono.

66

Ikpe Ojejoje

¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. O sūru: “L'imigwe bụ aba-eze iya. Mgboko aburu ekwechi, ọ dzòbeje ọkpa. ?Nanụ egbe ụlo ọdo, unu a-kpuru iya? ?Bụ ẹnwa awe bè ya a-nòduje iya atuta ume ọbu? ² ?Tò bụdu mbèdua gude ẹnà mu mekota iphemiphe ọbule-a; yò nòdu?” O bụ iphe Ojejoje ekfu ndono. “Onye mu a-gube iphe ndò-ọ: onye dū agu yèle onye adaje onwiya ụta iphe o meru; mè l'onye atsuje egwu l'okfu mu.

³ “Obenu l'onye gburu mu eswi; dukwa l'ò bụ onye gburu madzụ. Onye gude nwaturu agwa mu adu l'ò bụ onye swi-kworu nkuta olu. Onye gude iphe ọ kòtaru l'okfu gwa mu dulekwa mu-a l'ò bụ onye lashiru mu mee ezi. Onye akpòkwanuru mu insensu oku adulephu l'ò bụ onye agwa nte. Ishi iya aburu l'èphe atūwa ẹnà ẹnà èphe. Yò buru iphe aduje èphe mma bụ ahuma, èphe anòduje eme. ⁴ Mbụ lè mu e-me èphe jee ntakfuru. Mbụ ège-a; mu e-me t'iphe èphe atsu egwu phupyaabe èphe; kèle teke mu kuru oku b'è to nwedu onye zaru mu nù. Ọphu ọ dudu onye yeru mu onu teke mu kfuru okfu. Èphe nòdu l'ifu mu eme iphe dū èji. Ège ono bè iphe èphe hataru eme bụ iphe ta dudu mu mma.”

⁵ Unu nà iphe Ojejoje ekfu; unubè ndu okfu iya anmajè èhu: “Ndibe unu, bụ ndu unu dū ashì; chifuru unu l'okfu èhu mu. Èphe asu: ‘Tè Ojejoje koshinu l'ò bụ onye gbaru t'a akwabeje iya ugwu; k'ophu ayi a-phu èhu-òtso-ẹnà unu!’ Obenu l'ee-mekochakwaa mee èphe iphe-iphere. ⁶ Nukpoduduphu gvugvu ono, ada lè mkpukpu

ono! Nụkpoduduphu ụzu, aatu l'eze-ulo Nchileke. O kwa ụkporo Ojejoje eme l'ẹke o kfu ndu ọhogu iya ụgwo, gbaru ẹphe nụ.

⁷ “Záyonu bẹ ime byaru bya awata ememe; yo zedewa. Mbụ t'ukfu wata iya ome ẹhuka b'o gbe mụwa nụ nwata nwoke. ⁸ ?Bụ onye nujeru egbe iya ọwaa? ?Bụ onye phujeru egbe iya ono? ?A mụjeru obodo ophu l'ujiku lanu? ?Aa-dụ-ghe ike zeda ẹku mba ophu ugbo lanu? Obenu lẹ Záyonu bụkwadua ime taru iya; yọ mụshiwaphu unwu iya. ⁹ ?Mu e-mebetsua t'ime taa madzụ; mu te mehe t'a mụa ya amumu?” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Mu asụ; ?mu e-gbe swọ-chia ẹkpa-nwa l'ẹke mu gbe emekwa t'a mua ya amumu.” Ono iphe Nchileke unu ekfu ndono.

¹⁰ T'ẹhu tsọkwaa unu lẹ Jerúsalemu ẹna!

T'unu lẹ Jerúsalemu
tụkokwa tee ẹswa;
iphe bụ unubẹ ndu yeru iya obu!
T'ẹhu tsọo unu l'iya ẹna;
mbụ unubẹ ndu raru ẹkwa iya;

¹¹ kẹ l'unu a-ngụ ẹra
ngụ-jia ẹpho l'era iya ono,
bụ ẹra adu ike ono.
Unu a-ngụ iya;
mịa ya wọkfu-wokfu;
kẹ l'oo-ji ejiji.

¹² Kele Ojejoje sụkwaru: “Lẹ ya e-me tẹ ẹhu-agu tsolahaaru iya l'ọ bụ nggele. Ẹku iphe bụ mbakeshi a-nọdu abyaru iya l'ọ bụ nggele, byaru utso. Ii-dụ l'ọ bụ nwata, angụ nne iya ẹra. Yo heru ngu eheru l'utakfu; l'akfu ngu egvu. ¹³ O bụ ẹge nne aduje nwa iya ike; bụ ẹge mu a-nọdu adu ngu. O bụ lẹ Jerúsalemu bẹ mu a-nọdu dua ngu iya. ¹⁴ Teke ị phuleruphu iphe ono bẹ obu a-tsolahaa ngu-a ẹna. Nggu ajalaha rika l'ọ bụ ẹwu. Ẹge ono bẹ aa-maru l'ike Ojejoje bẹ swiru ndu ozi iya. Obenu lẹ ndu ọhogu iya bẹ ọo-byabe oke ẹhu-eghughu iya.”

¹⁵ Unu lekwa; Ojejoje e-gudekwa ọku bya. Ụgbo-inya iya a-dutsukwa l'ọ bụ oke pherephere. O bụ ẹhu oghu damadamu bẹ oo-gude pakfutaru ẹphe iphe-eghughu iya. Yo gude ọku, enwu phophopho baaru ẹphe mba; ¹⁶ kẹ l'ọ bụ ọku yele ogu-mbeke bẹ Ojejoje ee-gude kpee ndiphe ikpe; mbụ lẹ ndu, Ojejoje e-gbugbushi ebugbushi a-ha igweligwe.

¹⁷ “Ndu ono, doberu onwẹphe nsọ bya asachaa onwẹphe ẹphe; l'awu eje l'ẹnya-agwa; mbụ ndu ono, dzeberu tsoru onye ono, du ndu ata anụ ezi; mẹ ndu ata anụ okereku; mẹ igweligwe anụ ọdo, aasogbaa nsọ; ndu ono l'ẹphe ha a-tuko tabuhu onu ugbo lanu.” O bụ iphe Ojejoje kfu ndono. ¹⁸ “Iphe ẹphe eme; mękwaphu iphe ẹphe ari; bẹ mu abyawa tẹ mu gude k'ono chikobe mbakeshi; mękpo iphe bụ okfu, dụ iche l'iche t'ẹphe phụ ẹge mu dụ-be biribiri.

¹⁹ “Mu e-me iphe-ọhubama l'ẹke ẹphe nọ. Mu abya aharu nwa ndu ophu wafuru nụ; zi t'ẹphe jedzuru ọhamoha ono, bụ ndu ẹ-ta anubua udu mu; ẹphe ta aphujewa ẹge mu dụ-be biribiri ono. Ẹphe e-je Tashishi; jee Pulu; jee Ludu; mbụ ndu ono, agbajẹ akfu ono. Ẹphe ejekwaaphu Tubalu; jee Javanu; jee jee kẹ ndu bu ote-ẹnya lẹ mgboro eze ẹnyimu; je arakasharu iya mbakeshi ẹge mu dụ-be biribiri. ²⁰ Ẹphe a-chiko unwunna unu l'ẹphe ha; mbụ ndu, shigbaa l'ọhamoha bẹ ee-rufuta bya l'ugvu mu, dụ nsọ lẹ Jerúsalemu t'ẹphe buri iphe e gude agwa Ojejoje. Ẹphe a-nọdu l'inya abya; mẹ l'ugbo-inya; mẹ l'ugbo-ali, ophu aakpu akpukpu. Ẹphe anodu l'eli inya-mulu; mẹ l'eli inya-ivu l'awu abya.” O bụ iphe Ojejoje kfu ndono. “Aa-chiru ẹphe bya ẹge ono, ndu Ịzurelu eyeje ngweja-nri l'ite, ẹ ta asodu nsọ gude bya mu anunu

l'eze-ulo mube Ojejoje. ²¹ Mu a-hakwaruphu ephe fota t'ephe buru ndu achijeru mube Nchileke eja; me t'ephe buru ndu Livayi." O bu iphe Ojejoje kfuru ndono.

²² "O kwa ege igwe ophungu; me mgboko ophungu, mu e-me a-no jeyewaru; bu ege epha unu; me awa unu a-no." O bu iphe Ojejoje kfuru ndono. ²³ "Shita le Aji Onwa Ophungu jeye l'onwa afufu iya odo; me shita le mboku otu-ume lanu jeye le mboku otu-ume odo be iphe bu madzu a-byaje bya abaaru mu eja." O bu iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁴ "Odo bu l'ephe a-wufuje je ophu odzu ndu kwefuru mu ikè. Ehonwu, a-nodu eri ephe ta anwuhukwa anwuhu. Ophu oku, a-nodu eke ephe 'anyihukwa anyihu. Ephe a-buru iphe madzu gbaa mgburumburu a-nodu akpofu akpofu."

Jeremáya

¹ Owaa bu okfu-onu Jeremáya Hilikaya. Jeremáya tso le ndu achijeru Nchileke eja le Anato tu le Benjaminu. ² Ojejoje kfu ru yeru Jeremáya l'afa k'iri l'eto; k'ophu Josáya Amonu du beru buru eze ndu Júda; ³ bya ekfukwaruphu yeru iya l'oge teke Jihoyakimu Josáya bu eze, achi ndu Júda; gbururu jeye l'onwa k'ise l'afa k'iri e nanu k'ophu Zedekaya Josáya bu eze, achi ndu Júda, bu teke a kpuru ndu Jerúsalemu le ndzu.

Nchileke eku Jeremáya

⁴ Ojejoje abya ekfu ru yeru mu; su: ⁵ “Le temanu ya akpu a mu ye l'epho nne mu; be ya mahawaru mu. Mbú l'a bya bya amu mu; ya evuhawaru uzo foto mu dobe iche; bya emee mu onye nkfuchiru Nchileke l'iphe bu mbakeshi.”

⁶ Mu asu: Owa-a! Nngube Nnajiufu, bu Ojejoje; mu ta makwa ege eekfu je okfu; kele mu bukwadu nwata!

⁷ Ojejoje asu mu: “Te mu ba asujeshi le mu bukwadu nwata. Te mu je iphe bu eke, ya suru te mu je; je ekfua iphe bu iphe ya suru te mu kfua. ⁸ Wo te mu ba atsujekwa ephe egvu. Ishi iya aburu le ya no swiru mu; buru ege ono be ya a-nodu anafuta mu l'eka ephe. Ono iphe yebe Ojejoje kfu ru ndono.”

⁹ To du iya bu; Ojejoje abya amachia eka iya bya edenyi mu l'onu; su: “Nta-a be ya yewaru mu okfu-onu iya l'onu. ¹⁰ Wo te mu lekwa-a; le ntanu-a be ya fotawaru mu dongoo iphe bu mbakeshi; bya edobe mu dongoo iphe bu ali-eze: te mu feshia efeshi; lakashia alakashi; te mu mebyishia emebyishi; kwatsushia akwatsushi; te mu kpu a akpukpu; mu adzaa adzaa.”

Uzo ophulanya labu

¹¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfu ru yeru mu; ji mu: “?Bu ngunu be mu phuru; Jeremáya?”

Mu asu iya: “L'o kwa ekali-oshi alumundu.”

¹² Ojejoje asu mu: “L'o buphu iphe mu phuru ndono; kele ya no l'eche te okfu iya mee ege ya kfu ru iya.”

¹³ Okfu-onu Ojejoje erukwaa mu le nchi odo; su: “?Bu ngunu bi phuru?”

Mu asu iya: “Le mu phuru ite, puhuru uphu. O gberu egberu; kpolia ike l'uzo isheli.”

¹⁴ Ojejoje asu mu: “Oo l'uzo isheli ono be kpurupyata e-shi dakfu iphe bu ndu bu l'ali-a kpmukpamu. ¹⁵ Ya abyaakwa te ya bya ekukoo ndu ali-eze ndu uzo isheli l'ephe ha. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfu ru ndono. Ndu eze ephe a-bya ewogbaaru aba-eze ephe sibe l'eka, eeshije abata mkpukpu Jerúsalemu. Ephe e-tso uphokmupuma iya ugu mgburumburu; bya etso iphe bu mkpukpu, no l'ali ndu Júda ugu. ¹⁶ Ya e-kpe ephe ikpe; okfu l'ephe meru ejo iphe; l'ephe jikaru iya je awata okporu agwa odo insensu oku; ephe awatakwaphu obaru iphe ephe gude eka ephe mee eja. ¹⁷ Oo ya bu; mbedua l'onwomu; te mu kwakobe onwomu. Te mu gbeshi je ekfuaru ephe iphe bu iphe ya suru te mu kfuaru ephe. Wo t'ephe be yekwa mu egvu; odumeka be ya e-yekwa mu egvu l'ifu ephe. ¹⁸ Ntanu-a; be ya mewaru mu; mu adu l'o bu mkpukpu, a kpushiru ya ike; bya adu l'o bu itso, a wuru l'igwe; bya adu l'o bu uphokmupuma, a kpuru l'ope; k'ophu mu a-du ike vudo vudoshia ike l'ali-a gbaa mgburumburu; vudo l'ifu ndu eze, achi ndu Júda l'ephe ha; vudo l'ifu ndu ishi ephe; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ali-a l'ephe ha. ¹⁹ Ephe e-tso mu ugu; ole

ẹphe te emekputadu mu; kele ya nọ swiru mu eswiru. Odo aburu ẹ ya a-nọdu adzo mu l'ẹka ẹphe. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje ekfu ndono."

2

Ndu Ízurelu gharu Nchileke azu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru iya; sù iya: ² "Tẹ ya je araaru iya ndu Jerúsalemu arara; sù ẹphe:

" 'Lẹ ya nyatakwarua ẹge o shi
evube unu evuvu ome
iphe dọ iya mma;
teke unu shi bukquaduru unwu-okoroḅya.
Teke ono; bẹ unu shi yeru
iya obu l'ọ bọ nwanyi,
a luru k'ophungu.
Unu shi etsoje iya
l'eswe l'echi-ẹgu;
mbụ je eswee l'alì ono,
ẹ-ta adudu iphe aakoje iya ono.

³ Ndu Ízurelu shi duru Ojejoje nsọ.
Yọ buru ẹphe bọ akpuru
odungu, ya vuru ọzo kpata
l'iphe ya kọru l'okfu iya.
Iphe bọ ndu chọru ẹphe okfu;
bẹ ya nmawaru ikpe;
ẹjo mkpaka-ẹhu a-dakfuta ẹphe.' "

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubẹ onu-ulo Jékọpu; mẹ unubẹ onu-ulo ndu ikfu Ízurelu! ⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ:

?Bụ ngunu bẹ ndiche unu
phẹ sùru ẹ ya meru ẹphe, meru;
ẹphe ahaa ya jemihu?
Ẹphe eje awata otso ntekpe,
ẹ-ta adudu uru, ọobaru ẹphe;
shi ẹge ono ghọo
'ọ-ga-ẹ-mkpa ẹphebedua.

⁶ Ọphu ẹphe 'ajidu: ?Bụ awe b'ọ nọ;
mbụ Ojejoje, bọ iya
dufutaru ẹphe ẹ Íjiputu;
bya edua ẹphe dughaa
echi-ẹgu, ẹ-ta dudu iphe nọ iya nọ;
dughaa ẹphe alì ono,
bọ eveve yẹle iduma
bọ iphe nọ iya nọ ono;
mbụ alì ẹjo mkpọ-anwụ;
mẹ l'ẹkpuru-ọchi;
mbụ alì, ẹ-ta dudu onye
eshije iya eshishi;
tọ dọ onye bu iya ebubu?

⁷ Ya duru unu dubata l'alì,
emehuje iphe e meberu iya

te unu riye akpuru iphe ami
 iya nu yele eku, kuru iya nu.
 Obenu l'unu bataru iya
 bya aturu a li iya;
 mee okè-iphe iya ono;
 yo buru akpamara.

⁸ Ophu ndu achijeru Nchileke eja ta jidu:
 ?Bu awe b'o no; mbu Ojejoje?
 Ndu eme ke ekemu ta madu onye ya bu;
 ndu bu ishi ekwefuru iya ikè;
 ndu nkfuchiru aburu Balu;
 be epe ekfuje iphe o kfu;
 iphe epe etso aburu nteke,
 e-ta dudu uru, ooba.

⁹ Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru:
 "Le ya e-do iphe unu meru iya;
 kpua unu.
 Ya edoo iphe unwu
 nwanwa unu meru iya;
 kpua epe.

¹⁰ Unu ghabua bahu
 Ikweli Sayipurosu je
 elekpoduaphu enya!
 Unu eye madu t'o jerua
 Keda je egbua ya igo ohuma;
 unu amawaruru;
 m'o nweru eke egbe iphe ono mejeru.

¹¹ ?O nweru oha, gbajeru agwa epe inwe;
 e guderu le to nwedu iphe
 ono ophu nweru iphe o bu.
 Obenu le ndibe iya
 gbanweru yebe onye du akpabiri
 je anata iphe e-ta dudu uru, o baru.

¹² Nggube igwe;
 te iphe-a nyikwaa ngu ishi edzu;
 ti kpo-yiaru iya ukuvu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹³ "Ndibe iya mewaru uzo iphe du eji labu.
 Epe gbadowaru iya;
 mbu yebe ogba mini, anu ndu.
 Epe gvushiwaru onwephe okpuru.
 Okpuru ono aburu okpuru,
 gbashiru oru,
 e-ta adujedu ike gude mini.

¹⁴ Izurelu ?o bu ohu to.
 Mbu; ?a muru iya;
 yo buru ohu to?
 ?Nanukwanu ege e meru;
 a kwalahaa ya okwata?

¹⁵ Ndu ohogu iya etsuru
 iya eka l'okpoma;

túkowa iphe nọ l'alì iya mebyishia.
Mkpukpu, nọkota iya nọ
l'ọ ha b'a tükotawaru ọku;
yọ dabuwaru ochobo.

- 16 Ọdo bụ ọ ndu Mémufisu;
yẹle ndu Tapénesu kpúwaru unu ishi.
- 17 ?Tọ bụdu unu meru iya onwunu;
keshinu unu jìkaru Ojejoje, bụ Nchileke unu
teke oodu unu eje l'echi esu-uzo?
- 18 Nta-a; ?bụ ole bụ k'oje
Íjiputu ọngu mini, shi ọ Ọnyimu Shihọ?
?Bụ ole bụ k'oje alì Asiriya
ọngu mini, shi ọ Ọnyimu Yufurétusu?
- 19 Ẹjo iphe unu eme bụkwa
iya e-mekochaa hùà unu àhùhù.
Yọ bụru azụ ono, unu ala
ono a-gbọru ngu ụja.
Unu rìnua ya arìri maru
ẹge ọ dọ-beru unu ẹji;
mẹ ẹge ọotsu-beru unu l'ẹhu
l'unu jìkaru Ojejoje, bụ Nchileke unu;
mbụ unu ta atsụ iya egvu ililekpọ.”

Ono kwa iphe Nnajiufu ekfu ndono; mbụ Nnajiufu, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

- 20 “Ọ bụru teke tehawaruru
ẹn्या бẹ unu nyakafuru ishi,
shì swegbabe unu l'iya;
bya anyakafu ẹgbirigba,
e shi gude segbabe unu l'iya.
Unu asụ: ‘L'unu te ejehekwaru iya ozi;’
wata ọgwa nte l'iphe bụ ugvu, ha l'eli;
mẹ iphe bụ oshi, nọnu.
- 21 Ya kọwaru unu l'ọ bụ onye
kọru okfu ọkpobe vayinu,
karu ukfu bya adubebe mma.
?Nanụkwanu ẹge e shiru;
unu aghakọbe bya aghọoru
vayinu-ẹgu, e merushiru emerushi?
- 22 Ẹ tọ dükwa m'ọ -ruhuru;
unu gude ọkanwa saa onwunu;
bya efua onwunu ncha
fugharu iya ẹka;
bẹ ikpe ono, nmaru unu ono
rakulerukwaruphu unu
l'ẹhu ẹge ọ rakuru iya.”
- Ono kwa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu ndono.
- 23 “?Nanụ ẹge unu e-shi sù l'ẹ te merukwa unu;
unu ta gbaru tsoru agwa ono;
mbụ Bálu?
Unu lewaru ẹn्या l'egbe umere,
unu meru ọ nsuda ono!
Unu gbunua igo l'egbe

umere, unu meru l'ẹke ono.
 Iphe unu bu be bukwa
 nyee inya-ivu, ebu nggada
 karagidimu karagidimu.
 O -buru shia owaa;
 yo buru shia ophu; l'achọ okee ya.

- ²⁴ Nyee nkakfu-igara-oswa,
 echi-egu kwowaru ehu,
 akpo pherephere furumu furumu;
 l'ẹke oje l'okee;
 te nwedu onye anọ-chije iya ọzo.
 Okee ya, achi iya nu;
 be mkpa ke ogba oso nshinu ta noduru;
 ke l'o -byade iya echichi;
 b'o phowaru-a eke o no.
- ²⁵ Ya asu t'unu ba gbashị oso
 jeye teke okpa a-swashihu unu;
 ekpiri akposhia unu nku.
 Obenu l'unu suru:
 'Buhunu ke ngunu?
 Agwa ndu ohodo be unu yeru obu.
 Yo buru iya be unu a-nodu agba etso.'

Aa-hù ẹphe àhùhù

²⁶ "O kwa ege eekpuje onye iphura ifu le ntu m'e gude iya bu ege e kpuru onu-ulo Izurelu ifu le ntu. Ẹphebedua; me ndu eze, achi ẹphe; ndu ishi ẹphe; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu nkfuchiru Nchileke ẹphe. ²⁷ Ẹphe suru oshi: 'L'o bu iya bu nna ẹphe;' bya asu mkpuma: 'L'o bu iya be muru ẹphe.' Ẹphe ghawaru iya azu; ẹphe ta ghaheduru iya ifu. O le obujekwanu iphe-ehuka dakfuta ẹphe; ẹphe arashia: 'Te ya bya adzo ẹphe!'

²⁸ "Nanuhunu agwa obu, unu gwoshiru onwunu obu? T'ẹphe byanu m'o -buru l'ẹphe a-dzota unu teke unu no l'iphe-ehuka; ke l'o bu ege unube ndu Juda nweberu mkpukpu l'igweligwe bu ege agwa unu habekwaphu l'igwe. ²⁹ ?Nanu ege e gude unu ekfu l'o nweru iphe ya meru unu? Unu tukookwa l'unu ha kwefukotaru iya ikè!" Ono kwa iphe Ojejoje kfuru. ³⁰ Iphe ya chiru unwu unu bukwa iphe-mmanu; keshinu e-to budu l'ẹphe eye onu k'omezi iphe ẹphe mesweru emeswe. Unu gudewa ogu-mbeke sa ndu nkfuchiru unu pyaapya ege agu, alajashije iphe o guderu alajashị.

³¹ Unube ogbo elenu; t'enya runua unu l'iphe Ojejoje ekfu, suru: ?Ya bujeru ndu Izurelu echi-egu to; te ya bujeru ẹphe ali ekpuru-ochi? ?Nanuhunu ege o du be ndibe iya ekfu: L'ẹphe nowaru onwephe. To buhe l'ẹphe abyakfutakwadu iya odo.

³² Nwamgboko; ?ozahaje ukpoto iya? Te nwanyi, ala nji; ?ozahaje oba, o gude ala nji? Obenu le ndibe iya zahawaru iya ugbo olemole, e ta agutadu aguta. ³³ Unu lewaru ege unu gude achọ-be n-yemobu! Mbụ le nwanyi, katsukpo eji; be unu zikwaru iphe unu eme. ³⁴ O bu l'uwe unu be ndiphe aphuje mee ndu, e te nwedu ege o haru ẹphe meru; le ba abu l'unu guderu ẹphe l'ẹke ẹphe etsuka ulo unu. Unu meketsua; ³⁵ unu asu: Le to dukwa iphe unu meru. L'ehu te eghukwa iya eghughu l'ẹke unu no. Obule ya e-kpekwanu unu ikpe; keshinu unu suru: Le to dudu iphe unu meru. ³⁶ ?Nanu ege e meru; unu etsoru l'aghaphe l'achọ ege unu e-shi gbanwee ọzo unu? O kwa ege e to dudu iphe ndu Asiriya duru ike meeru unu bu ege e to nwedu iphe ndu Ijiputu a-du ike emeru unu. ³⁷ Unu e-shikwa l'ẹke ono gbaru eka

lata; ke l'iphe bu ndu ono, unu chiru obu yeru ono be ya jikakotawaru; ophu ephe 'eyekwaru unu eka.

3

?Ire-lanu; onye le Izurelu

¹ “O -buru le nwoke chifuru nyee ya; nwanyi ono aparu iya haa je aluru nwoke odo; nwoke ono; ?oo-choru nwanyi ono je too. Ono; ?to budu otuko ali ophu l'oha merushia emerushi. Obenu le unubedua gbawaru okpara l'eka ndu du igweligwe, unu l'ephe eshi onya. ?Nanu ege unu e-shi laphuta azu lakfuta iya odo? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ² Unu palia enya phu obosara eke aagwaje eja. ?O nwekpooru eke ono l'o ha e ta nodda faa unu kutukutu? L'iku mgboro echi esu-uzo be unu anodutsujee l'ele enya ndu onya; mbu nodutsua l'o bu eke ndu Arabu no l'echi-egu. Unu merushiakwaru ali ono l'okpara ono, unu agba ono yele iphe du eji ono, unu eme ono. ³ O kwa iya kparu iphe a no-chiru mini t'e b'o chi. Ophu mini-odungu 'achijehedu. Unu emelee l'o bu nwanyi okpara. Unu eme iya; iphere iya ta du unu.

⁴ “?To budunua nggu anoduje eku mu: Nna. Le mu bu onya ngu; buru mu yeru ngu keshinu teke i bu nwata. ⁵ Ehu; ?oo-nodu eghuwa ngu ru eghughu tekenteke? Ehu-eghughu ngu; ?oo-nowaru jeye too? O bu ege ono be inoduje ekfu; obenu l'iphe bu ejo iphe eeme ememe; b'i noduje eme.”

Izimana ndu Izurelu; me ndu Juda

⁶ Ya ndono; yo be teke eze, bu Josaya shi achi; Ojejoje asu mu: “Mu phwaru iphe Izurelu ono, e te gudedu ire iya eka ono meru? O noduru l'iphe bu ugvu, ha l'eli; me iphe bu oshi, nweru idzu ria ogori. ⁷ Ya dobesu l'o -metsua iphemiphe obule ono l'o ha be oo-laphuta azu lakfuta iya. Obekwanu l'e to medu iya ege ono. Nwunne iya nwanyi, e te gudekwaphu ire ephe eka; mbu Juda atuko iphemiphe obule ono, oome ono phukota. ⁸ Ya abya ederu ekwo nu Izurelu, e te gudedu ire iya eka le ya ta luhedu iya; okfu l'o rinukaru ogori. Ya abyakwaphu bya aphu le nwunne Izurelu ke nwanyi; mbu Juda, e te gudekwaphu ire iya eka b'e ta atsudu egvu. Juda atugbukwaaphu je erilaha ogori. ⁹ Yo buru okfu l'uru-ali, Izurelu shi aru ta dudu iphe Juda guberu iya meru iphe o merushiru ali yele iphe e meru le mkpuma; me ophu e meru l'oshi nodu eri ogori. ¹⁰ Iphe ono l'o ha mekotaru Izurelu; ophu 'o mekwanu nwunne iya nwanyi; mbu Juda, e te gudedu ire iya eka t'o gude obu iya l'o ha lakfuta iya; yo bu lerua eregede b'o gude la.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹¹ Ojejoje abya asukwa mu phu: “Le Izurelu ono, e te kwedu nk'iya le phuruphuru ono kakwa o bu onye doberu eka ndoo; male Juda, e te gudedu ire iya eka. ¹² Je je ezia ndu isheli ozi-a; su ephe-a: 'Laphuta azu; nggube Izurelu ono, e-te kwedu nk'iya ono!' Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya ta aswinwuhewaru ngu ifu odo; kele ya bukwa onye aphuje imiko. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ehu te eghugbukwaru iya eghughu l'okfu ehu ngu. ¹³ O buphu t'i kweta l'ikpe nmaru ngu; mbu l'i kwefuru Ojejoje, bu Nchileke ngu ikè; bya eworu iphe-oma ngu ghakaaru agwa ndu ohodo l'iphe bu oshi, nweru idzu; tii mejehe iphe ya suru t'i mee.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁴ “Unu lata; unube ndu ono, e-te kwedu nk'iya ono!” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono; “ke l'o kwa yebedua bu nji unu. Ya a-fokwa unu nanu nanu le mkpukpu le mkpukpu; foo unu ebo ebo l'ikfu l'ikfu gude laa Zayonu. ¹⁵ Ono teke ya a-nu unu ndu a-noduje eche unu l'o bu onye eche aturu ophu e-shi iya l'obu, bu ndu e-gude mmamiphe yele iphe-odo-enya dua unu. ¹⁶ O -rua teke ono, bu teke unu a-kawa l'igwe l'ali-a ono; be ephe te ekfuhakwa ke Okpoko Ogba-ndzu ke Ojejoje. Mbu l'o too bahuhedu ephe

l'egomunggo; ophu epe 'anyatahedu ya. Ophu obu iya 'aduhedu epe; ophu epe 'emehekwanu Okpoko Ogba-ndzu odo." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁷ "Teke ono be ee-ku Jerúsalemu 'aba-eze Ojejoje.' Yo buru le Jerúsalemu be ohamoha e-dzukoje bya okwabe epha Ojejoje ugvu. Epe te emehedu iphe shi epe l'ejo okpoma mgbashi epe ono. ¹⁸ O -rua mboku ono; be ndu onu-ulo Júda a-tugbabe l'onu-ulo Ízurelu; epe eshi l'alí, ndu isheli tuko bya bya eburu l'alí ono, ya nuru ndiche unu phe t'o buru okè-iphe epe ono."

Ndu ke Nchileke abaru agwa odo eja

¹⁹ "Yebe Ojejoje l'onwiya asu:

"T'e lenu ege ya g'egude
ehu-otso-ena l'eme unu
l'o bu unwu iya;
woru egiri alí, du mma nu unu;
mbu alí, bu iya katsua mma
l'okè-iphe ndu oha l'ophu enweje.'
Mu shi dobesu l'ii-ku mu nna;
ophu ihadu mu etsotso.

²⁰ Obenu l'oo ege nwanyi,
nji iya e-te egudedu ire
iya eka adujeru nji iya
bu ege unu duru yebedua;
unube ndu onu-ulo Ízurelu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²¹ A nuru olu, ada l'eli ugvu eke aagwaje iphe.

O bu unwu Ízurelu gude enya-mini; l'aró;
ke l'ephe shiswewaru uzo;
zahawa Ojejoje, bu Nchileke epe.

²² "Unu lata; unube ndu ono,
e-te ekwehedu ke Nchileke ono!
Ya e-me t'unu ba buhe ndu dafuru adafu."

Epe azua gbururu; su: "L'ephe a-byakfuta iya-a; ke l'oo ya bu Ojejoje bya aburu Nchileke epe. ²³ Ire-lanu bu l'ike gvwaru epe l'ogwa iphe aagwa agwagwa. Uzu, aatu l'eli ugvu aburu iphe iphoro. Hoo haa ya; bu l'oo Ojejoje, bu Nchileke epe; kwa iya bu onye ndzota ke ndu Ízurelu. ²⁴ Keshinu teke ayi bu unwegirima be agwa ono; mbu Balu, bu agwa iphere ono tukookwaru iphe nna ayi oche phe setaru ripyata; mbu aturu; me eghe epe; eswi epe; me unwu epe: unwoke l'unwanyi. ²⁵ T'ephe zenuru l'eli iphere epe obu; nodu t'e kpua epe ifu le ntú. L'ephe meekwaru Ojejoje ono, bu Nchileke epe ono iphe du eji; mbu epebedua; mekpó nna epe oche epe; keshinu epe bu unwu-okorobyá jeye nta-a be epe tee mebua iphe o suru t'ephe mee; mbu Ojejoje, bu Nchileke epe."

4

Eeku ndu Ízurelu t'izimana la epe azu

¹ Ojejoje suru: "Unube ndu Ízurelu. O -buru l'unu a-lata; o -buru l'unu e-tso agwa ono, bu iya akpamara ono ogo; te ya ba aphujehe iya; haa ogha ngvudangu; ² o -buru l'unu e-gudeje ire-lanu; gude ikpe, du maa yele odobe-eka-ndoo ribua ya: 'Kamenu; be ya e-gude okfu ehu iya; góoru unu onu; iphe bu mbakeshi egude okfu ehu iya rilahaa ugvu.' "

³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu anụ ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu: Unu ọkọtanu ẹke ẹ-ta ọdu akọko! Unu ba ọshinu iphe l'ẹgbudu! ⁴ Unu bua onwunu útsù nù Ojejoje. Unu bufu onwunu akpapyị ọ ime-obu; unubę ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu. Ọdumeka bę oke ẹhu-eghughu yębe Nchileke a-gbanwuhukwa; relahaa l'ọ bu ọku. Ishi iya aburu ejo iphe, unu meshiru. Ọ -watawa etsutsu; ta dukwa onye agbanyi-ghe iya nù.

O-la-l'iyi e-shi l'isheli

- ⁵ “Unu raa ya arara l'alì Júda!
Unu echia ya ochi mkpu ọ Jerúsalemu; sù:
'Unu gbua ọpyoku tsoru alì
ndu Ízurelu kpamukpamu!
Unu rashia ọra ike; sù:
'Unu dzukobe l'ẹkalanu!
T'unu gbalaa; laa mkpukpu,
a kpuru ọpho-mkpuma iya mgburumgburu!’
- ⁶ Unu palia ẹkwa ọhubama t'e
jeshia ọ Ugvu Záyonu!
Unu gbalaa je anọdu ndzù!
Unu be ejekwa ọkpọ ukfu;
kele ya shikwa l'uzo isheli
gudekwa ọ-la-l'iyi l'abya;
mbu mgbonwu, a-du ejo eji.”
- ⁷ Agụ shiakwa l'ẹkfukala iya lufuta.
Mgbugbu-madzù l'iphe bu
mbakeshi bę gbeshiakwaru ọgu.
O shiakwa l'ẹke ọnono l'eje
t'o mee alì unu t'ọ daburu ochobo.
Mkpukpu unu bę oo-me; yọ chihu;
to nwehe ọphu madzù ebu ebubu.
- ⁸ Ọo ya bu t'unu yee uwe-aphu;
unu agua aphu; tua uzu-ẹkwa;
ke l'o-re-phuruphuru,
bu ẹhu-eghughu Ojejoj
e ta lufukwaa ayi l'ẹhu.

⁹ “O -rua mbọku ono; bę meji a-tọfukwa ndu eze; ẹphe ọ ndu ishi.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Ndu achijeru Nchileke ẹja a-wata ọtsu egvu; ndu nkfuchiru Nchileke; bę ọo-du biribiri.”

¹⁰ Ya ndono; ya asu: “Haa; nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; ndu-wa; ẹphe ọ ndu Jerúsalemu b'i dusweekwaru ọzo ọkpobe eduswe; ke l'ì suru ẹphe: 'Lẹ nchì a-dukpokwaa unu ndo!' Ọle ogu-mbeke b'a dabekwanuru ayi l'ẹkpiri!”

¹¹ O -rua teke ono bę ee-kfuru ndu-a ẹphe ọ ndu Jerúsalemu: “L'ẹjo pherephere, erebushi anụ l'ẹhu, e-shi ọ nggeregede, nọ l'echi-ẹgu ono e-zi zikfuta ndibe mu; ọphu ọ bukwa t'ọ phuchaa ẹphe aphucha; m'ọ kwanu t'ọ mekwaa ẹphe emekwa.
¹² Pherephere ono, e-shi iya l'ẹka ono a-karikwa ogude eme egbe iphe ono. Nta-a bu tẹ ya bya ekfua iphe bu ikpe, ya ekpe ẹphe.”

¹³ Lenu! Ọhogu ọbu awukwa awuwu l'abya l'ọ bu urukpu. Ugbonnya iya l'ada tititi l'abya l'ọ bu oke pherephere. Inya iya kakwa ugo ome ẹgwa. Nshọo ayi! Ayi laakwaru l'iyi! ¹⁴ Nggube Jerúsalemu; sashina ejo iphe, nọ ngu l'obu; k'ọphu aa-dzota ngu! ?Bụ jeye teke ole; bę ii-ha ejo ọriri l'obu ngu?

15 O nweru nwozi, shi lẹ mkpukpu Dánu l'ara iya arara l'ekfu l'iphe dụ eji byakfutaru alị ugvu ugvu Ífuremu. 16 Woru iphe-a kfuaru ohamoha! Raaru iya ndu Jerúsalemu arara; sụ ephe: “Ndu ohogu, shi l'alị eke teru enya abyakwa. Ephe echi mkpu-ogu l'ekpu iphe bụ mkpukpu mkpukpu, nọgbaa l'alị Júda. 17 Ephe anọ-pee ya mgburumburu l'ọ bụ ndu eche nche l'egu; okfu l'o kwefuru mu ikè.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

18 Ọ kwa umere ngu yele iphe i gude eka ngu meta bẹ lotaru iphe-a kobe ngu. Owaa bukwa iphe bẹ echi ngu. Oomeshikwa ehuka ike; oolo eka lẹ meji!

Okfu-ehu ndu Júda eru Jeremáya l'ehu

19 Ephe mu-o! Ephe mu-o!

Oolokwa mu eka lẹ meji.

Meji akukwa mu pheephee.

Mu ta dukwa ike odobe onu ndoo;

kele mu nwaru upyoku;

nwa mkpu, echi l'ifu ugu.

20 Ọ-la-l'iyi tsopyaberu ọ-la-l'iyi.

Alị ono l'oha buakwa ikpozu.

T'a kwaa jia enya;

b'a tukowa ulo-ekwa mu

l'ọ ha mebyishia;

tuko ulo mu mebyishia

lẹ gbatabuta.

21 ?Bụ jeye teke ole;

bẹ mu a-nodu ele ugu enya; yoo da;

l'anụ oda upyoku k'ogu?

22 “Ndibe mu bukwa ndu eswe;

ke l'ephe ta madu onye mu bụ.

Ephe bụ unwegirima,

ẹ te nwedu egomunggo;

ophu iphe 'edojedu ephe enya.

Iphe ephe maru enya iya

bụ ome ejo iphe;

ephe ta ma ome iphe dụ mma.”

23 Mu abya elee enya

l'eliphe mgburumburu;

ophu o nwedu ugbugba;

ophu ọ dudu iphe nọ iya nụ.

Mu abya elee enya l'imigwe;

to nwe iphoro, nọ iya nụ.

24 Mu abya elee enya l'eli ugvu ugvu;

ephe atuko anmagbaa jijiji;

ugvu ugvu atuko angagbaa anganga.

25 Mu abya elee enya;

to nwe madzu, mu phuru.

Iphe bụ unwenu,

ephe l'eli atukowaa pheshihu.

26 Mu abya ejeshia ole enya;

alị, shi emehuje iphe abwaru echi-egu.

Iphe bụ mkpukpu, nokota

iya nụ l'ọ ha abukotawaru ikpozu

l'ifu Ojejoje; mbụ l'ifu
o-re-phuphuphu,
bụ oke ẹhu-eghughu iya ono.

27 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
ndọ-ọ:

“Alị ono l'ọ ha a-bụkwaru ikpọzu.
Ọle ya te emebyishibebedu iya l'ọ ha.

28 Ọo ya bụ l'eliphe a-gụ aphụ.
Imigwe, nọ l'ephekerephe
agbahu ọchi;
kẹle ya kfuakwaru iphe ya kfuru;
ọphu ya alakwa azụ.
Ya kfuakwaru ẹge ọo-dụ;
ọphu ya a-ghakwa ẹnya l'azụ.

29 Igidi ndu chị inya mę akfụ l'abya ọgu bę bụ:
iphe bụ ndu edukfu,
nuru iya nụ; ẹphe agbalaa;
je edomishia onwẹphe l'ẹgbudu;
ndu awuba l'ọgba,
nọ l'ugvu je edomishia onwẹphe.
Ẹphe atuko mkpukpu
ẹphe l'ọ haa; gbalashia.
Ẹ tọ dūhedu ọphu
madzụ eburu.

30 ?Bụkwanu ngunu;
bę iime nggube alị ono,
daburu ochobo ono?
?Nanụ ẹge eegude;
nggu eyee uwe, l'eke meemee;
yee iyagba, e meru
lẹ mkpọla-ododo?
?Nanụ ẹge eegude;
nggu egude iphe techishia ẹnya?
Ngwa, ị kwaru onwongu
bụkwa kẹ mmanu.
Ndu nggu l'ẹphe eshi
ọnya b'ị dūakwa ashi.
Ẹphe gbe achọokwa nụ ndzụ ngu.

31 Ya nūakwaru ẹkwa,
dụ l'ọ bụ kẹ nwanyi, ime eme;
mbụ l'ude, ọotsu dụ l'ọ bụ
kẹ nwanyi ime ọdungu iya l'eme.
Olu ono bụkwa kẹ
Záyọnu eme t'ọ tūa ume;
bya amachia ẹka iya; sụ:
'Like gvụakwaru iya.
E wookwaru iya nū
ndu e-gbu iya nū.' ”

5

*Ndu Jerúsalemu;
 ẹphe l'odobe ẹka ndo*

- ¹ Unu tsoru Jerúsalemu
 jee ya mgburumburu;
 unu lekota ẹnya;
 unu achọo l'edukfu l'edukfu;
 maru mẹ unu a-phụ
 m'ọ onye lanụ, bụ onye
 eme ire-lanụ;
 l'achọje iphe bụ oswi-okfu.
 Ọo ya bụ lẹ mu agụaru
 mkpụkpu ono nvụ.
- ² A makwaru-a l'ẹphe
 egudeje ẹpha Ojejoje kfua “kamenu”;
 obenu l'angụ, ẹphe eri;
 kwa ẹjo-ire; b'ọ bụ.
- ³ Nggube Ojejoje;
 ?tọ bụdu ire-lanụ;
 bẹ ịinoduje ele ẹnya iya?
 I chiru ẹphe iphe;
 ọphu ọ hụdu ẹphe ọku.
 Nggụ abya ajaa ẹphe ewena;
 ọphu ẹphe 'ekwekwaphu
 omekwazi iphe ẹphe mesweru.
 Ẹphe emetsua obu ẹphe;
 yo shihugbaa dụnğudungu
 l'ọ bụ mkpuma;
 bya ajika l'izimana ta aladu ẹphe azụ.
- ⁴ Mu ariá; sụ: “Ndu-a bụkwa ndu ụkpa;
 bụru ndu eswe.
 Ishi iya abụru l'ẹphe
 ta madu ụzo kẹ Ojejoje.
 Mbụ l'ẹphe ta madu
 iphe Nchileke ẹphe sụru t'ẹphe meje.
- ⁵ Mu e-jekfu ndu ishi je ekfuru yeru ẹphe.
 Ẹphebedua a-kabẹkwaa
 maru ụzo kẹ Ojejoje;
 maru iphe Nchileke ẹphe
 sụru t'ẹphe meje.”
 Obekwanu l'ọo ẹge
 ndu ọphu dụ bẹ ẹphebedua dụ.
 Ẹphebedua kwaphụ
 mebyiwaru iphe shi
 segbabe mu l'ẹphe;
 bya agbabua eri,
 shi jigbabe mu l'ẹphe.
- ⁶ Yọ bụru iya meru iphe agụ,
 shi l'ọswa a-bya adzụ-gbushia ẹphe.
 Ẹjo agụ eshi l'echi-ẹgu bya atagbushia ẹphe.

Oduma e-wota onwiya ghaa
 lẹ mkpukpu ẹphe kwaberu
 ẹphe; onye lufutaru nu;
 yo laa ya ibiribe ibiribe;
 ke l'ike, ẹphe kwefuru hawa
 nshinu; adafu, ẹphe
 adafushiru ahawa l'igwe.

- 7 ?Bu ngunu meru iphe
 ya a-guru unu nvu?
 Unwu unu gbadookwaru mu;
 bya egude agwa,
 ẹ-ta abudu Nchileke rilahaa angu.
 Oke o kwa mbedua
 emekotajeru ẹphe iphe
 bu mkpa ẹphe l'o ha.
 Ẹphe erikwaphu ogori;
 l'awu gbigbigbi eje l'ulo unwanyi okpara.
- 8 Ẹphe bu inya, a nu-jiru ẹpho ohuma,
 oje okee l'agushi ike;
 ke l'ẹphe ha aragba mimimi
 l'agbakfu nyee nwoke ibe ẹphe.
- 9 ?Ya a-haa ẹphe te ya ba
 anushi ẹphe aphu iya to?
 ?Bu oha, du ege ono be ya
 ta agwatadu ugwo iphe ẹphe eme?
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 10 Unu je atuko upho-mgbo
 vayinu iya ono mebyishia;
 oke t'unu ba tukokwa iya
 mebyishibebe l'o ha.
 Unu kwashikota iya ekali;
 kele ndu-wa ta duhedu
 ophu bu ke Ojejoje.
- 11 Ndu onu-ulo Izurelu yele
 ndu onu-ulo Juda
 be mewaru k'ophu ya te
 gudehedu ire ẹphe eka le phuu.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ojejoje ajika ndu Izurelu

12 Ẹphe dzuwaru ejo-ire kpua Ojejoje; ke l'ẹphe suru: "Le to dukwa iphe oome!
 Ophu t'o dukwa iphe eme ẹphe. E t'a abyakwaru ẹphe ogo; ophu ejo egu
 'abyakwaru ẹphe. 13 Ndu nkfuchiru Nchileke te nwehekwa iphe odo, ẹphe bu;
 gbahaa pherephere. Ophu okfu Nchileke 'anohedu ẹphe l'ime. Oo ya bu t'iphe
 ẹphe suru l'oo-me ndu odo mee ẹphebedua l'onwephe." 14 Oo ya bu le agha; o
 wakwa iphe Ojejoje, bu Nchileke; mbu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndo-o: "Keshinu
 ndu-a kfuru egbe okfu, du ege-a be ya e-me te okfu iya ophu no ngube Jeremaya
 l'onu buru oku; ndu-a aburu nku, oo-nodu eke. 15 Unube ndu onu-ulo Izurelu; ya
 gudeekwa ndu shi eke teru enya l'abyakfuta unu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Oha
 obu bu oha, shi l'iche; buru oha, ike du; ndu unu ẹ-ta madu okfu-ali ẹphe; unu ta nu

iphe ephe ekfu. ¹⁶ Ekpa akfu ephe dugbaa l'ò bu ili, gheru onu. Ephe l'ephe ha tuko buru ndu ike-ka-l'ogu. ¹⁷ Ephe a-tuko iphe unu gega akpata l'okfu unu ripyaa; bya eripyaa nri, unu nweru enweru. Ephe atapyaa unwu unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyị; ephe atapyaa egbu unu; me aturu unu; mekpò eswi unu; ephe eripyaa vayinu unu; mekpò oshi figu unu; ephe egude ogu-mbeke mebyishia mkpukpu unu l'ò ha, bu ndu ophu a kpụ-pheru upho-mkpuma mgburumburu, unu sworu obu yeru.

¹⁸ “Obenu agha; o -rua mboku ono; be mu te emebyishibekwa unu kparamu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁹ Teke ndu Izurelu jiru: ‘?Bu ngunu meru iphe Ojejoje, bu Nchileke ephe meru ephe ege-a?’ Mu asu ephe: ‘Le keshinu unu gbadoru Nchileke; bya agwalahaa agwa ndu ohodo l'ali unu; o ya bu le nta-a be unu e-jeru ndu ohodo ozi l'ali, e-ta abudu nk'unu.’ ”

Okwa, aanmaru ndu ke Ojejoje

²⁰ Unu raa iphe-a arara te ndu onu-ulo Jekopu nua ya! Unu ejekwaphu je echia ya le mkpu l'ali Juda su ephe: ²¹ Unu nukwaa iphe-a; unube ndu l'eme eswe; ophu unu 'enwedu egomunggo; unube ndu nweru enya; ophu unu 'aphudu iya uzo. Unu nweru nchi; ophu unu 'anudu iya iphe. ²² Ojejoje suru: ?To gbadu t'unu tsuje iya egvu to. ?To gbadu t'unu nodu iya l'ifu nmahu kpakpakpa to. O kwa yebedua gude evevee kpaa okè eze enyimu yele ali; bya atu-bua l'e to nwedu l'ò tso-ghata iya gbururu jeye le gbururu. Eyii mini tso l'ò tso b'e to tso-ghatadu iya. O-tsokpokwaa daa oda; ole e to tso-ghatadu iya. ²³ Obenu le ndu-a bu ndu ejo okpoma; okwefu ikè anodu ephe l'obu. Ephe ghakobewaru; tugbua. ²⁴ Ephe ta asujedu onwephe: “T'ephe tsuedukwa Ojejoje, bu Nchileke ephe egvu; onye achije mini-ebuhu yele mini ishi-odungu l'oge iya; onye bu iya fofutaru oge o-kpa-nji dobe.” ²⁵ O bu emeswe, unu emesweje be meru te egbe iphe ono be emejehe. Yo buru ejo iphe unu; kparu iphe iphe du mma te erudu unu eka.

²⁶ “A -bya l'eke ndibe mu doru be ndu eme iphe du eji nokwa iya; ndu egpajeru l'ò bu ndu agba onya enu; me le ndu agba onya, ephe e-gude nmata madzu. ²⁷ O bu ege nwenu ejije ekfuna iya-a bu ege eregede jiru ulo ephe pyimu. Ephe nwewaru iphe bya aburu ndu ike no. ²⁸ Ephe abya adakota okporokpo l'egbu ngerengere. Ejo iphe ephe eme te enwedu oge. Ephe ta ahajeduru ndu a toru ogbe enge; ephe ta agbaru ndu ukpa odzori.

²⁹ “?To gbadu ke te ya nua ephe aphu iphe-a, ephe eme-a to? ?To gbadu te ya melata oha, du ege-a iphe ephe eme iya to? ³⁰ Iphe aatsò oyi; me iphe anyi ishi edzu meekwaru l'ali-a: ³¹ Le ndu nkfuchiru ekfukwa iphe e-ta abudu oswi-okfu. Ndu achijeru Nchileke eja aburu ike onwephe be ephe gude achi. Yo buru ege ono be du ndibe iya mma. Obenu; ?bu ngunu be unu e-me m'o rua l'ikpazu iya?”

6

Jerúsalemu b'e yechiru

¹ “Unube unwu Benjaminu; unu gbaa oso ndzu unu! Unu shi le Jerúsalemu gbafu! Unu je egbu upyoku le Tekowa! Unu amube oku ogba ama le Betu-Hakeremu; ke l'iphe du eji shikwa l'uzo isheli l'awu abya; mbu iphe du eji, a-tuko iphemiphe obule mebyishikota! ² Mu e-mebyishikwa nwada Zayonu, bu onye ono, ama ntumatu; bya agbakota nwa pukapuka ono. ³ Ndu eche aturu a-chiru aturu ephe bya afuaru iya. Ephe abya eworu ulo-ogu ephe su-pee ya mgburumburu. Onyemonye anodu elekota uswe iya nk'ia.” ⁴ “Unu kwakobe je etso iya ugu! Unu gbeshi te ayi jee ugu l'echi eswe! O bu; unu lekwa; nchi ejihuakwaa; nwonyonyo urenyashi hakwa

nshinu. ⁵ Oo ya bu; unu gbeshi t'ayi je ogu l'enyashi je emebyishia upho-mkpuma mkpukpu iya!"

⁶ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: O sūru: "T'unu gbutsushia oshi gude je edoo ose-ogu; kpọ-pee Jerúsalemu mgburumgburu! Mkpukpu-a; be aa-hù àhùhù; ke l'okpa-gbu madzụ akpagbu. ⁷ O kwa ege ono, welu edobeje mini iya t'ọ dū ophungu ophungu tekenteke ono bu ege iphe dū eji iya aduje ophungu ophungu tekenteke. Mkparawa yele omebyishi iphe bu ebubu l'ime iya. Iphe-ememe, eme iya nū yele iphe e mekaru iya ejije mu ẹhu mkpūrumkpuru. ⁸ Nụkwaaphu ẹka, ya alọ ngu lẹ nchị-a; nggube Jerúsalemu; odumeka be ya a-ghakwaru ngu azụ; bya emee ngu t'i daburu ochobo; k'ophu ẹ tọ dudu onye ebu ngu nū."

⁹ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu. O sūru: "L'ephe a-tutu nwa ndu Ízurelu, phoduru nū ege ono, aatoje nwehu tutua uphodu akpuru vayinu ono. Ephe abya aghaa ẹka ege onye agho vayinu, aghaje ẹka gudetsua l'ekali-oshi iya."

¹⁰ ?Bu onye be mu e-kfubaaru okfu nū; loo ya ẹka lẹ nchị? ?Bu onye a-ngaberu iya nchị? A swọ-chishiakwaru ephe nchị; k'ophu bu l'ephe ta anuhedu iphe lẹ nchị. Iphe Ojejoje ekfu anoduje agba ephe ekpu lẹ nchị. ¹¹ Obenu lẹ mbedua be oke iwe Ojejoje jiru obu; k'ophu bu lẹ mu ta duhedu ike ota-gbu iya lẹ nshi.

"Woru iya kpua unwegirima, no l'oma esu-uzo! Kpukwaa ya phu unwu-okoroɔya, kuru l'ekalanu. Nwoke yele nyee ya be oo-tuko gude; ephe ebo; mewaru ndu bu ogurennya; mbu ndu akahu ndu pawa mgboro eje. ¹² Ulo ephe l'ọ ha be ee-wotsuaru nū ndu odo; mekpọ alị ephe; me unyomu ephe; me mu -machilephu ẹka byia ndu, bu l'alị ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹³ Dubekpoo l'onye ophu katsua nwanshii; jeye l'onye ophu kagee nshinu: l'ephe ha bukota ndu enya-nkomunko; mekpọ ndu nkfuchiru Nchileke ephe; jeye lẹ ndu achijeru Nchileke eja ephe. L'ephe ha agbakotalephu eregede. ¹⁴ Onya, aba ndibe mu; be ephe anoduje eme enyiru enyiru l'ẹ tọ dudu iphe o bu. Ephe anoduje ekfu l'iphemiphe obule dua agu; l'ẹ-ba dū ẹhu-agu, nonu. ¹⁵ ?Bu iphere ahuma, ephe meshiru dū ephe tọ? Wawakwa. Iphere ta dukpokwanu ephe lẹ phuu! Mbu; ?o gbe rua ephe l'ẹhu. ?Tọ dū iya meru iphe ephe e-toru ndu darunu daa. Ishi e-ru ephe alị teke mu a-wata ephe ohu àhùhù. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁶ Owaa iphe Ojejoje ekfu: O sūru: "T'unu voodoo lẹ mkpokahu-uzo lee enya; unu ajia aji ọzo ophu shi lẹ ndiche! Unu jia aji ọzo ophu dū mma; wata iya eshishi! Ono bu teke mejị a-makfuru unu anmakfuru.

"Obenu l'ephe jikaru l'ephe te eshidu ọzo onanu. ¹⁷ Ya fofutaru ndu nche dobe t'ephe chee unu nche; bya asu: "T'unu ngabekwa nchị l'oda upyoku!" Unu ajika.

¹⁸ "Oo ya bu; unu nukwaa owaa; unube ohamoha! Unu lezikwaa enya ohuma; unube ndu ekebe; phu iphe e-me ephe. ¹⁹ Nggube mgboko; nukwaa: Ya gudeekwa o-la-l'iyi abyakfuta ndu-a; mbu nebyi iphe ejo-oriri ephe mitaru. Ishi iya bu lẹ ephe ta ngabedu nchị l'okfu iya. Temanu be ephe jikakaruphu ekemu, ya turu dobe. ²⁰ Insensu, e shi Sheba ewotaru mu; me kalamosu, shi eke, teru enya; ?mu gude iya eme ngunu? Ngweja-ukfuru unu be ya ta anatakwa; ophu anu, unu anoduje egburu iya ta aduhekwa iya mma." ²¹ Oo ya bu; owaa iphe Ojejoje ekfu: "Lẹ ya e-dobe iphe a-du ndu-a ukfu: Nna l'unwu a-tuko vukota iya; dashia. Ndu obutobu; me ndu eshi onya a-tuko laa l'iyi."

²² Owaa iphe Ojejoje ekfu: "Unu lenu; o nwekwaru ndu soja, shi l'alị ọzo isheli awu abya. Oha, paru ẹka be akwakobekwa k'ogu. Eke ephe shi bu l'ẹke mgboko jeberu. ²³ Iphe ephe chị abya bu akfu; me arwa. Ephe nweru ejo okpoma; ephe t'ama iphe bu obu-imiko. Ekiri, ephe ede dū l'ọ bu eyii eze enyimu; l'ẹke ephe agba inya ephe l'abya. Ephe doru onwephe l'ọ bu ndu no l'ogu; l'abyaru unu ogu; unube ndu Jerúsalemu."

²⁴ A kọokwaru ayi akọ ẹphe. Ẹhu anwukota ayi kpaa. Meji atọfu ayi. Mbụ; iphe-ẹhuka, byaru ayi adulephu l'ọ bụ kẹ nwanyi, ime eme. ²⁵ Unu be ejekwa l'egu! Ọphu ọ dukwa onye a-nọdu aghaphe l'esu-uzo; kẹle ndu ọhogu ono chikwa ogu-mbeke. Tẹmanu bẹ iphe ọtso egvu tükokwa ẹkemeke tẹa.

²⁶ “Ndibe mu; unu yee uwe-aphu; gwọo onwunu lẹ ntu! Unu raa ẹkwa; l'ọ -bụ onye nwa lanu, ọ mutaru nwuhuru; kẹ l'ọ kwa: a -bya amaru; onye mgbugbu-madzụ ono abya afuaru ayi. ²⁷ Mu meekwaru ngu onye a-data ndibe mu adata. Ịi-nọduje eleta ẹphe ẹnya; data ọzo ẹphe adata. ²⁸ L'ẹphe ha bükota ndu kwefuru ikè, obu huru gbengu, bulephu iphe ẹphe aghaphe l'eme bụ ọtu mgbamu. L'ẹphe ha atukolephu l'aru uru-ali. Ẹphe kporu gbengu l'ọ bụ ope; mẹ l'ígwè. ²⁹ Ẹkò, aasụ bẹ ọku iya anma kfukfukfu; k'ọphu ee-gude ọku kepyashia ọta-njele. Obenu l'onye-uzu eme kẹ mmanu; kẹle ndu iphe dọ eji ta bụdu l'e mewaru; t'ẹphe gvụ. ³⁰ Iphe eeku ẹphe bụ: mkpọla-ọcha, a jikaru ajika; kẹle Ojejoje jikawaru ẹphe.”

7

?O nweru uru, nọ l'eregede

¹ Ojejoje abya ezia Jeremáya; sụ iya: ² “T'ọ je evudo l'ọnu eze-ulo Nchileke raa ozi-wa arara l'ẹke ono:

“Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu Júda l'unu ha, bụ ndu eshije l'ọnu-uzo-wa je ọbaru Ojejoje eja. ³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Unu memaa ọzo unu; mẹ umere unu; ẹge ya e-kwe t'unu buru l'ẹke-a. ⁴ Unu ba kọokwaru obu ye lẹ okfu ndephu ono; sụ: Ọwaa kwa eze-ulo Nchileke; eze-ulo Nchileke; eze-ulo Nchileke.”

⁵ Ọ -buru l'unu gbanweru ọzo unu ọkpobe agbanwe; bya agbanwee umere unu; bya ekpelahaaru madzụ ibe unu ikpe, dọ maa; ⁶ ọ -buru l'unu haru omegbu ndu laru alala emegbu; haa omegbu ndu a toru ogbe; unwanyi, maa tufuru; haa ogbushi ndu ẹ-te nwedu iphe ẹphe meru l'ẹke-a; ọ -buru l'unu haru otso agwa l'agwa ọdo, bụhukwaa onwunu bẹ unu emeka iphe; ⁷ ono teke ya a-ha unu t'unu buru l'ẹke-a; mbụ ali ono, ya nuru ndiche unu phẹ t'ọ buru nk'ẹphe gbururu jeye lẹ gbururu ono.

⁸ “Obenu; unu lewaru; iphe unu kporu obu yeru bụ ntuphu-ire, ẹ-ta adudu mkpa, ọoga. ⁹ ?Unu a-nọdu ezi iphura; l'egbu ọchi; l'eri ogori; l'eri angu eregede; l'akporu Bálu ínsensu ọku; l'agba etso agwa l'agwa, unu ẹ-ta amadu; ¹⁰ e -metsua; unu abya evudo l'ifu iya l'ulo-a, bụ ọlo ọphu eeku ẹpha iya alaru-wa; sụ: ‘A nafutawaru unu; k'ọphu unu a-nọdu emeje ahuma ahuma-a?’ ¹¹ Ulo-a, eeku alaru ẹpha iya-a; ?unu mewaru iya; yọ buru ẹke ndu iphura edomije onwephe tọo? Ya elekpelekwaphu unu ẹnya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² “Unu tugbunua nta-a je ẹke ya vuru ọzo fọta t'ọ buru ẹke ya e-buru eburu lẹ mkpukpu Sháyilo; je aphwaru iphe ya meru iya. Ishi iya aburu iphe dọ eji ndu nk'iya; mbụ ndu Ízurelu meshiru. ¹³ Teke unu emekota iphe ono l'ọ ha bẹ ya kfuru yeru unu. Ya -kfutsua; ya ekfukwazi iya ọdo; ọphu unu 'angaduru iya nchị. Ya ekua unu oku; ọphu unu 'azadu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁴ Ọo ya bụ l'ọo iphe ono, ya meru Sháyilo ono bẹ ya e-mekwaphu ọlo-a, eeku alaru ẹpha iya-a; mbụ eze-ulo Nchileke ono, bụ ọlo ono, unu kporu obu yeru ono; mbụ ẹke ono, ya nuru unu; bya anukwa iya phụ nna unu oche ẹphe ono. ¹⁵ Ya a-chifu unu l'ifu iya ẹge ono, ya chifuru unwunne unu; mbụ ndu Ífuremu l'ẹphe ha ono.”

¹⁶ Ọo ya bụ; nggube Jeremáya; be ekfukwa; nọ iya l'okfu ẹhu ndu-a. Be echichikwaru ẹphe mkpu; ọphu irokwa iya aroro l'okfu ẹhu ẹphe; kẹle ya ta angakwaru ngu nchị. ¹⁷ Mbụ; ?tị phudu iphe ẹphe emetsua lẹ mkpukpu Júda; mẹ l'echi-esu-uzo Jerúsalemu? ¹⁸ Unwegirima akpa nkụ; nna ẹphe l'aphu-nwu ọku;

unwanyi l'agwa ntụ witu, koru ekoko t'ephe gude gheeru Eze-nwanyi Imigwe akara. Ephe agbaru agwa ọdo mee; gude agwa iya; k'ophu ephe a-kpatsu iya ehu-eghughu. ¹⁹ Obenu; ?bụ yēbedua bē ephe akpatsu ehu-eghughu tōo. ?Tō bụchidua onwēphe bē ephe emebata; shi ege ono l'eme onwēphe iphe-iphere? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁰ Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu: Oke ehu-eghughu iya; bē ya a-wukwa l'ekē-a; wua ya madzū; wua ya anū; wua ya l'oshi, nō l'egu; wua ya lē nebyi iphe aakpata l'alī; yo tsua ọku; tō dū onye a-dū ike agbanyi iya.

²¹ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakōta-Ike ekfu; mbụ Nchileke kē ndu Ízurelu: Unu woruru ngweja-ukfuru unu yekobe lē ngweja mmanu unu ọdo; unu ataaru anū iphe ọbu l'onwunu; ²² kēle teke ya dufutaru ndiche unu phē l'alī Íjiputu; kfuru nū ephe; b'ē tō bulekwaphu ekemu kē ngweja-ukfuru yēle kē ngweja mmanu ọdo bē ya tūru nū ephe; ²³ ya tūkwaruphu ekemu-wa nū ephe; sū ephe: Unu meje iphe ya sūru t'unu meje; unu aphū lē ya a-būru Nchileke unu; unu abūru ndibe iya. Unu tsojekpelephu ụzo iphe ya kfuru unu sū t'unu meje l'ọ ha; k'ophu ọo-dūru unu lē mma. ²⁴ Obenu l'ephe ta ngadu nchī; ọphu ephe 'eyedu ọnu. Iphe ephe gbe mechia bụ l'ephe tsoru iphe ephe rītaru l'ejō ọkpoma ephe. Yo be k'ophu ephe a-nōdu eje l'ifu l'ifu; ephe egbe ala azū azū. ²⁵ Keshinu teke ono, ndiche unu phē lufutaru l'alī Íjiputu ono jeye nta-a; mbọku-mbọku; bē ya anōdujelephu ezi ndu ozi iya, bụ ndu nkfuchiru iya t'ephe byakfuta unu; ya -zitsua; ya ezikwazi. ²⁶ Obenu l'ephe ta ngaduru iya nchī; ephe te yeru iya ọnu. Ephe ewolerua olu kegabe; iphe dū eji nk'ephe aka kē nna ephe oche nshinu.

²⁷ Jeremáya; ẹ to nwekwa m'o -ruhuru; i kfukotaru ephe iphe-a l'ọ ha; bē ephe te egbe angakwaru ngu nchī. I -kua ephe oku; bē ephe ta azakwa ngu iya. ²⁸ Ọo ya bụ l'ọo iphe ii-kfuru ephe ndo-ọ: Ọwaa iphe ọha, ẹ-te medu iphe Ojejoje, bụ Nchileke ephe kfuru; ọphu ephe 'emezijedu iphe ephe mesweru. Ire-lanū gvụakwaru ephe l'ọnu. Ọ gbawaru ọso gbaful ephe l'ọnu.

Nsuda eke eegbuje madzū

²⁹ “Unubē ndu Jerúsalemu;
 unu je akpūshia egbushi unu
 woru je etufashia etufashi.
 Unu ejekpooru l'eli eli ẹke
 aagwajē nte je anōdu gūa aphū;
 kēle Ojejoje jīkaakwaru
 ọgbo ono, ọ tū-koshiru
 oke ehu-eghughu iya ono;
 mbụ l'ọ gbadowaru ephe kpamukpamu.

³⁰ “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ndu Júda meekwaru ejō iphe l'anya iya. Ephe dobekwaru ahuma ephe ono l'ulo ono, eeku alaru ephe iya ono; woru iya tūrua. ³¹ Ephe kpūwaru ẹnya ẹke aagwajē iphe lē Nsuda Nwatibe Hínomu; gūa ya Tofētū; t'ọ būru ẹke ephe a-kpōje unwegirima ephe kē unwoke; mē ndu k'unwanyi ọku. Iphe ono abūru iphe ya ta asūdu ephe t'ephe meje; t'ọ bụ l'ọ batajeru iya abata l'uche lē phuu. ³² Ọo ya bụ; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lekwa; oge abyaakwa teke ee-mekochaa; t'e ekuhedu iya Tofētū; m'ọ kwanū Nsuda Nwa Hínomu. Iphe ee-gbe ekuchia ya abūru Nsuda mgbugbu-madzū; kē l'ee-li odzu lē Tofētū; kē l'ē to nwehedu ẹke ọdo, ee-li iya ọdo. ³³ Ono teke odzu ndu a l'a-būru nri ẹnu, ephe l'eli yēle anū, bu l'eliphe. Ẹ tō dūdu onye a-chī ephe chīa k'ọ chīfu ephe. ³⁴ Ya e-me t'ehu-otso-ena yēle ote ẹswa kfushi. Ẹ to nwedū ẹke eetekwadu egvu ẹswa-nwanyi ọphungu l'alī Júda; mē l'esu-uzo Jerúsalemu l'ọ ha; kē l'alī-a a-daburu ochobo.

8

¹ “Owaa iphe Ojejoje ekfu: O -rua teke ono; be okpu ndu eze, shi chia ali ndu Júda yele okpu ke ndu ishi ephe; me okpu ndu achijeru Nchileke eja; me ke ndu nkfuchiru Nchileke; me ke ndu Jerúsalemu l'ephe ha be aa-chishi l'ili ephe. ² A chishia ya wushi jakpatangu; anwu echi iya; onwa echi iya; iphe bukpo mkpo-kpodo, no l'igwe echikota iya; mbu iphe ono, ephe shi yeru obu ono; shi ejeru iya ozi; mbu iphe ono, ephe shi etso; l'eje iya ojita l'aji; l'abaru iya eja ono. E taa tutukobedu iya; ophu eelidu iya elili; iphe e-mechia nu; bu l'ephe a-du l'o bu ikpo nshi, kuru l'ali. ³ Teke ono, ya a-chi ephe ono be nwa ndu ophu a-phodunu l'iphe bukpo ali eka mu shiru chia ephe a-hata anwuhu ama l'onodu ndzu. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Ejo iphe yele iphe-ehuka

⁴ “Owafua iphe ii-kfuru ephe ndo-o: Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: Madzu -daa iko; ?too gbeshijehedu too? Onye gbeshiru nu; ?too lajehedu azu too? ⁵ ? Nanukwanu ege e meru be ndu-a alalephu azu azu? Mbu; ?nanu ege e meru; ndu Jerúsalemu akpafu onwephe akpafu? Ephe akube eka l'eregede; jika olata azu. ⁶ Ya ngabekpooru nchi ohuma ohuma; obenu l'ephe te ekfujedu iphe vudo nhamunha. Ophu o dudu l'ephe ha onye ophu izimana iphe du eji iya alaje azu; ke t'o su: ? Bunua ngunu be ya meru ege-a? Onyemonye emelephu iphe guru iya nu; l'o bu inya eme enari l'ifu ogu. ⁷ Oku-eswi-uda, no l'akpamigwe maru oge iya. Esa; kparakobe jeye l'ororokiriro; l'ephe ha amaru teke ephe alufutaje. Obenu le ndibe iya ta madu ekemu Ojejoje.

⁸ “?Nanu ege unu e-shi su l'unu maru iphe; l'unu nweru ekemu ke Ojejoje; l'eke ndu ede ekwo gude eregede gbanwee ya; yo buru eregede? ⁹ Ndu maru iphe be ee-me iphe-iphere. Ee-ye ephe egvu; nmata ephe l'onya. Keshinu ephe jikaru iphe Ojejoje ekfu; ?bu egbe mmamiphe ngunu be ephe nweru? ¹⁰ Oo ya bu le ya e-duru unyomu ephe dee unwoke ndu odo. Ya eworu ali ephe nu ndu ophu l'e-nweru iya nu. L'e shikpoo l'onye katsua nwanshi jeye l'onye ophu katsua nshinu; l'ephe ha bukota ndu enya-nkomunko ke iphe eenweru enweru. Ndu nkfuchiru me ndu achijeru Nchileke eja tukoleruphu buru iphe lanu. Ephe l'ephe ha agbakotalephu eregede. ¹¹ Onya, aba ndibe iya be ephe anoduje eme ogvu enyiru enyiru l'e to nwedu iphe o bu. Ephe anoduje ekfuru l'iphemiphe obule dua mma l'eke iphe ta dudu mma. ¹² Iphere ahuma ahuma, ephe meshiru; ?oogbe du ephe too? Wawakwa. Iphere ta dukpokwa ephe le phuu. ?Ephe gbe makpoorunu iphe bu otso enya. Oo ya meru iphe ephe e-toru ndu darunu daa. Ephe a-daru ali teke ya a-wata ephe ochi iphe. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹³ “Owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya e-mekwa t'e b'o du iphe ephe a-nodu akpata l'okfu ephe. Eri vayinu ta amihakwa amimi. Ophu oshi figu ta amihakwa nebyi. L'ephe ephe ha a-lakota ekwo. Iphe ya shi nu ephe; be ya a-natakota ephe.

¹⁴ “?Bunua ngunu kparu iphe ayi no l'eke-a? Unu dzukobe t'ayi tuko gbalaa gbaru lagbaa le mkpukpu ono, a kpuru upho-mkpuma iya mgburumgburu ono; nodu l'eke ono laa l'iyi; kele Ojejoje, bu Nchileke ayi tu-buwaru l'ayi a-la l'iyi; bya eworu mini, e yeru nshi chee ayi. Ishi iya aburu l'ayi mewaru iya iphe du eji. ¹⁵ Ayi leri enya ehua-gu; t'o nwe ehua-gu, ayi phuru. Ayi elee enya oge ehua-npho; yo bulelua egvu be eeye ayi. ¹⁶ Ume, inya ndu ohogu ayi, no le mkpukpu Danu atu be ayi no l'eke-a l'anu. Teke oke-inya ephe ralahaaru mijimiimii; ndu ali-a l'ephe ha awata onma kpakpakpa; ke l'ephe byaru l'ephe bya eripyaa ali-a l'o ha; me iphe bu iphe no iya nu: mbu mkpukpu le mkpukpu; yele ndu bu iya nu.

17 “Unu lekwa; le ya a-chiru ejo agwo wushiru unu; mbu ogiji, e-ta adudu iphe a-no-chighe iya uzo. Yo buru agwo ono a-bya atagbushia unu.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

18 Aphu-a, byaru iya nu-a ta dukwa onye a-du ike du ya ike.
Meji tofuakwaru iya nta-a.

19 Ngabekpodaaphu nchi nu mkpu, ndibe iya echi; mkpu, ephe shi l'ali, no l'eke teru enya l'echi; su:

“?O du le Ojejoje ta nohedu le Zayonu to?
?Eze ta nohedu iya to?”

“?Bukwanu ngunu meru iphe ephe gude ntekpe ephe kpatsua ya iwe; mbu ntekpe ono, ephe gwotaru le mba odo, e-ta adudu iphe o bu ono?”

20 Oge, o ga akpata iphe e meberu l'ali sweekwaru. Onanwu gvukwaru; ophu a dzotadu ayi.

21 Keshinu e gwowaru ndibe mu ogwe-eja bukwa mbedua b'e gwepyashiru. Mu agukwa aphu; ndzu l'agushi mu ike.

22 ?To nwedu manu banu, no le Giledu to?
?Onye eme ogvu ta nohedu l'eke ono to?
?Bu ngunu meru iphe ndibe mu ta kadu mma l'iphe ono, eme ephe ono?

9

1 O du mu t'a su l'ishi mu bu nggele, mini shi atsoshi; enya mu aburu okpuru, enya-mini jiru ejiji; k'ophu mu ga anodulephu l'akwa ekwa: eswe l'enyashi; ke egbushi, eegbushi ndibe mu.

2 O du mu t'a su le mu nweru eke ndu ije anoje l'echi-egu; me mu ahalephu ndibe mu; mbu tugbukpelephu lufuru ephe; ke l'ephe erikota ogori l'ephe ha; ndu kuru l'eke ono bukota ndu e te egudedu ire ephe eka.

3 “Ephe ekweje ire ephe l'o bu onye kweru akfu gude

l'agba ẹ̀jo-ire ọ̀gba akfù.
 Ẹ̀ tọ̀ bụ̀du ire-lanù;
 bẹ̀ ẹ̀phe gude l'aba l'alì-a.
 Ẹ̀phe eshije l'ome iphe
 dù ẹ̀ji ọ̀waa baa l'ọ̀do;
 ọ̀phu ẹ̀phe 'amadu onye ya bụ̀.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ T'onyenonu kwakwaaru ndu ọ̀nya phe ẹ̀nya;
 ọ̀phu unu 'akpọ̀kwaru obu
 yeru unwunne unu unwoke;
 kẹ̀ l'iphe bụ̀ nwunne madzù; ndu k'unwoke
 agbakwaru iya ẹ̀regede.
 Iphe bụ̀ onye unu l'iya
 eshi ọ̀nya aburu onye mgbamu.

⁵ Onyemonye ọ̀bule l'agbaru ibe iya ẹ̀regede;
 ọ̀phu ọ̀ dùdu onye ekfuje ire-lanù.
 Ẹ̀phe dzutawaru ẹ̀jo-ire jeye
 yọ̀ bụ̀waru ọ̀ra, rarù ẹ̀phe.
 Ẹ̀phe emetawa iphe dù ẹ̀ji
 jeye ike agwushia ẹ̀phe.

⁶ Ọ̀ bụ̀lephu l'unu mewaru
 ẹ̀regede; yọ̀ bụ̀ru ufu unu.
 Ẹ̀phe egude ọ̀gba ẹ̀regede ono
 jìka ọ̀maru onye ya bụ̀.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁷ Ọ̀o ya kparu iphe Ojejoje,
 bụ̀ Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Ike ekfu; sù:
 “Lekwa; ya a-mìkwa ẹ̀phe amìmi;
 mbù data ẹ̀phe adata;
 kẹ̀; ?bunua ngunu ọ̀do bẹ̀
 ya e-mebaa lẹ̀ kẹ̀ iphe dù ẹ̀ji, ndibe iya eme?”

⁸ Ire ẹ̀phe bụ̀ akfù, egbu egbugbu.
 Onoduje ekfu okfu l'ẹ̀regede.
 Onyemonye egudeje
 ire-ọ̀ma l'ekfu anù madzù ibe iya;
 Obekwanu l'o gude obu iya l'agbaru iya ọ̀nya.

⁹ ?Bù tẹ̀ ya ba ahùshi ẹ̀phe
 àhùhù iphe ono, ẹ̀phe eme ono tọ̀?
 ?Bù tẹ̀ ya be emelatahì
 ẹ̀phe iphe ẹ̀phe meru iya;
 mbù ndu alì-a tọ̀?”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Ya a-kwa ẹ̀kwa;
 chia gbaru-ọ̀so l'okfu-ẹ̀hu ugvu ugvu;
 ya a-gùa aphù ẹ̀ke elu akpajẹ̀ nri;
 kẹ̀ l'ọ̀ kpọ̀shihwaru nkù;
 ọ̀phu ọ̀ dùdu ndu
 eshijekwadu iya nù;
 ọ̀phu ọ̀ dùhedu onye anuje
 ọ̀ra eswi l'ẹ̀ke ono.
 Ụ̀nwenu, ẹ̀phe l'eli

phekashihuwaru;
 unwu anu agbakashihu.

11 Jerúsalemu be ya e-me t'o
 buru ikpözu; nkuta-öswa eburu iya.
 Iphe, bu mkpukpu Júda l'o ha;
 be ya e-me t'o daburu
 ochobo; k'öphu e-to nwedu
 onye e-bu iya ebubu.

12 ?Nanu onye bu nwoke, maru iphe ke te iphe-a doo ya enya? ?Bu onye be Ojejoje ziru iphe; k'öphu öo-du ike köo ya t'o doo enya? ?Bu ngunu meru; e mebyishia ali-a woru iya togbo ophorokpo l'o bu echi-egu, e-ta düdu onye esweje iya esweswe?

13 Ojejoje suru l'iphe kparu iya nu bu l'ephe gbadoru ome iphe ya turu l'ekemu, bu öphu ya turu dobe ephe l'ifu. Ephe te medu iphe ya suru t'ephe meje; öphu ephe 'angadu nchi l'ekemu iya. 14 Iphe ephe jechiaru je etsoru aburu ejo ökpoma ephe. Ephe eje awata ögwa Balu, bu iphe ndiche ephe ziru ephe. 15 Öo ya bu; öwaa kwa iphe Ojejoje, bu Ökaribe-Kaköta-Ike ekfu ndö-ö; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: "Lekwa; ya e-me ndu-a t'ephe ria nri, atsö ile. Ya emee ephe; t'ephe ngua mini, e yeru iphe egbu madzu. 16 Ya a-chikashi ephe t'ephe dzuru öhamoha, bu eke ephe ta madu; nna ephe ta ama iya. Ödo bu l'öo ögu-mbeke be ya e-gude chia ephe jeye ya egbushigee ephe."

17 Öwaa iphe Ojejoje, bu Ökaribe-Kaköta-Ike kfuru ndö-ö:

"Unu rinua ya ariri nta-a!
 Unu kunua unwanyi ono,
 akwaje ekwa anwuhu ono t'ephe bya!
 Unu zikwaaphu t'e kua ndu
 öphu katsua ome nka ye iya!

18 T'ephe bya egwegwa bya
 araaru ayi ekwa jeye
 t'enya-mini wata ayi ötsoshi l'enya;
 mbu jeye teke enya-mini
 e-shi ayi l'ugbo-enya l'awushi."

19 Aanukwa uzu-ekwa le
 Zayonu eke ephe nö;
 l'ara; su:
 ?Öwaa ege e mebyishiru ayi!
 ?Öwaa ege iphere ayi habe nshinu!
 Ayi hafutajekwa ali ayi-a;
 ke l'ulo ayi b'e mebyishiwaru.

20 Unube unwanyi;
 unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje!
 Unu saa nchi nua okfu,
 shi iya l'onu!
 Unu zikwaa unwada unu
 ege aatuje uzu-ekwa!
 T'onyenonu zia ibe iya ege
 eechije mkpu ekwa!

21 Anwuhu shiwa le windo
 ulo ayi pyobata bya abahu
 l'eke ayi meru;

yọ bụru ụpho-mkpuma mgbochi ayi.
 O bufuru ụnwegirima l'esu-ụzo;
 bya emee ụnwu-okorọbya;
 ẹphe te edzukojehe l'edukfu-ọha.

²² Kfua sụ: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“L'odzu ụnwu-eliphe l'a-kuru
 l'ọ bụ nshị l'ime-ẹgbudu;
 l'ọ bụ ẹke e gburu akpe;
 ẹswa iya awụshiru;
 ọphu ọ dudu onye achikobe iya nụ.”

²³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“T'onye maru iphe;
 be gudekwa mmamiphe iya
 kua onwiya ekuku;
 ọphu onye ike nọ;
 be egudekwa ike iya ono l'eku onwiya;
 ọphu onye nweru iphe
 'egudekwa iphe o nweru kua onwiya!

²⁴ Ọwaa bụ-chia iphe onye eku

onwiya ekuku e-gude eku
 onwiya ndọ-ọ:
 lẹ mu doru iya ẹnaya;
 yọ maru mu ọhuma;
 mbụ maru lẹ mu bụ Ojejoje;
 lẹ mu emeje iphe-ọma;
 l'ekpe ikpe, dụ maa;
 bya ekoshi lẹ mu doberu ẹka ndoo.
 Yọ bụru l'eliphe; bẹ mu emekota iphe ono;
 kẹ l'ọ bụkota iphe ememe
 iya aduje iya mma.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “T'e lekwa; l'oge abyaakwa teke ya a-nụ ẹphe aphụ;
 mbụ ndu, bụ l'eli ẹhu kpụu; bẹ ẹphe buru útsù; ²⁶ mbụ ndu Íjiputu; ndu Júda; ndu
 Édọmu; ndu Amọnu; ndu Móabu; mẹ iphe bụ ndu bu l'echi-ẹgu, ẹke teru ẹnaya. Kẹle
 iphe bụ mbakeshi l'ẹphe ha bụkwa ndu akpapyị; mbụ je akpaa lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe
 ha, ẹ-te ebudu útsù l'ime obu ẹphe.”

10

Nchileke yele nte

¹ Unu nụkwaa iphe Ojejoje ekfu anụ unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurelu. ² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“Unu ba amụkwa iphe ndu ọhodo eme.
 Ọphu tẹ iphe-ọhubama,
 emeshi l'akpamigwe be eyekwa unu egvu;
 A makwaru-a l'egbe iphe
 ono eyekwaa ndu ọhodo ono egvu;

³ kẹ l'ome-l'alị ndu ono bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa.

Ẹphe egbutaje oshi l'ọswa;
 ndu eme nka abya egude

- ayọọ ẹphe pyia ya.
- 4 Ẹphe abya egude
mkpọla-ọcha mẹ
kẹ ododo gude mee ya nka.
Ẹphe abya egude ọngu
yẹle nturu kpọbe iya
t'ẹ b'ọ mịnga amịnga.
- 5 Nte ẹphe ono dụ l'ọ bụ
nwanggiri-utobo,
e keberu lẹ mgbo ugbongu;
mbụ l'ẹ too kfudu okfu.
Yọ bụru apapa bẹ aapajẹ iya;
kẹ l'ẹ too jedu ije.
Unu ba tsujekwa iya egvu;
kẹ l'ẹ too nwekwa iphe oomeje;
ọphu ọ dukwa iphe dụ mma, oomeje.”
- 6 Ẹ tọ dukwa onye dụ l'ọ bụ nggube Ojejoje.
I paru ẹka; ẹpha ngu aha nshinu.
- 7 ?Bụ onye bụ onye ono,
ẹ-ta atsudu ngu egvu;
nggube eze, achi ọhamoha ono?
Ono bukwa iphe ruberu ngu nụ.
L'iphe bụ ndu mmamiphe,
nọkota l'ọhamoha; mẹ iphe bụ
ali-eze ẹphe l'ọ ha; b'ẹ ta
dukwa onye dụ l'ọ bụ nggu.
- 8 Ẹphe bukota ndu ẹ-te enwedu
egomunggo; bya aburu ndu eswe.
Iphe ezi ẹphe iphe bụ
ntẹkpe, a pyiru l'oshi,
ẹ-te nwedu mkpa ọoga.
- 9 Ọ bụ mkpọla-ọcha, e tsuru l'ọngu;
b'e jeru Tashishi wota iya gude bya;
yẹle mkpọla-ododo,
e jeru je ewota lẹ Ufazu,
butsua iphe ndu eme nka
ẹphe lẹ ndu akpụ ọzu kpuru.
Nte ono b'a chitaru uwe,
eke urukpu-urukpu;
wota ọphu eke uswuswe
uswuswe woru yee.
Iphe ono abukotaru iphe
ndu maru ome nka meru dobe.
- 10 Obenu lẹ Ojejoje bụ iya bụ ọkpobe Nchileke.
Ọ bụ iya bụ Nchileke, nọ ndzụ;
buru iya bụ Eze, a-nọ nụ gbururu jeyewaru.
Teke ẹhu eghu iya eghughu;
bẹ eliphe kpamukpamu anmahuje jijiji;
ọphu ndu ọhodo ta adudu ike ọta nshi;
nata oke ẹhu-eghughu iya.

11 Ọwaa iphe ii-kfuru ẹphe ndọ-ọ: Nte, ẹ-ta bụdu l'ọo ẹphe meru igwe; t'ọ bụ ẹphe meru eliphe-a bẹ e-mekochakwa laa l'iyi lẹ mgboko-a; lakwaaphu l'iyi l'imigwe.

12 Ọo Nchileke bẹ gude ike ẹka iya mee eliphe.

Yọ bụru iya gude
mmamiphe iya tụa ọkpa mgboko-a;
bụru iya gude
iphe-odo-ẹnya iya gbasaa akpamigwe.

13 Ọobuje; o -dee edede l'igwe;
mini, nọ l'igwe araa ọra.
Oomeje t'urukpu shi l'ẹke
mgboko jeberu wata alufuta.
Ọotuje egbe-igwe teke mini achi;
bya aburu l'ọba iya;
bẹ ooshije ezi pherephere.

14 Egomunggo nashihuru onyemonye;
ọphu 'onwedu onye kwaru ẹnya.
Iphe bụ ndu akpu ọzu
mkpọla-ododo l'ẹphe ha
bẹ iphere ọgvu iya gudekwaru.
Ntekpe, ẹphe pyiri atuko bụru ọgho;
kẹ l'ẹ-to nwedu ọphu atụ ume l'onwiya.

15 Iphe ono ta adudu uru,
ọ baru; ọ bụ iphe e gude agba mgbonu.
O -rua l'oge ikpe iya;
bẹ ntekpe ono a-la l'iyi.

16 Obenu l'onye ono,
bụ ọkè-iphe eri Jékọpu ono;
bẹ ta bụdu ẹge ono b'ọ dọ;
kẹ l'ọo ya bụ onye meru
iphemiphe ọbule dobe;
metsua bya emee ndu Ízurelu;
mbụ ọkpa-ikfu ono,
bụ ọkè-iphe iya ono.
Onye ono bẹ ẹpha iya
bụ Ojejoje; bya aburu
Ọkaribe-Kakọta-Ike.

Mgbonwu, a-bya nu

17 Unu kwakọbekwa iphe unu; lufu l'alì-a; unube ndu ono, ndu ọhogu unu nọ-pheru mgburumburu ono; 18 kẹ l'ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ nta-a; bẹ ya a-gba ndu bu l'alì-a; gbafu ẹphe mgba lanu. Ya emee ẹphe mkpawere; k'ọphu aa-kpu ẹphe lẹ ndu.

19 Aphu tsokwaru mu;
kẹ l'e mekaru mu iphe!
Ọnya, aba mu nu aburu 'emeta emeta!
Ọle; iphe mu ekfujeru
onwomu bụ l'ọ bụwa
iphe-ememe, nọ swiru mu nu.
Mu a-taru iya nshi.

20 Ụlo-ékwà mu b'e mebyishiakwaru.
Eri iya b'a tükookwaru gbabushia.

Ụnwu mu shiakwa mu l'ẹka gbackashihu;
 ọphu mu l'ẹphe anọhedu.
 Ẹ to nwehedu onye ọphu phọduru nọ
 kẹ t'ọ kpọberu mu ọlo-ẹkwà ọbu ọdo;
 m'ọ kpọonu t'ọ tọaru mu nwamkpu.

- 21 Ndu eche ayi l'ọ bụ aturu;
 bẹ ọriri nahuru;
 ọphu ẹphe 'akpatajedu Ojejoje ishi.
 Yọ buri iya meru;
 iphe te kwejeheru ẹphe;
 a chĩa aturu ẹphe nanu nanu.
- 22 Unu lekwa! Nzi abyaakwa.
 Oke utsu, e-shi l'uzo isheli; l'ada l'abya.
 Oo-me ali Júda;
 yọ daburu ochobo;
 buru ẹke nkuta-ọswa a-bya akwaa ufu.

Jeremáya ekfu anu Nchileke

- 23 Nggube Ojejoje;
 mu makwaru-a le ndzu
 madzu ta budu nk'iya;
 l'ẹ tọ budu madzu aturu iya
 onu ẹke ọo-dzo okpa.
- 24 Byiko Ojejoje; baaru mu ru mba!
 Ọlokwa t'i gude ikpe, du maa baaru mu iya;
 be egudekwa ẹhu-eghughu baaru mu iya;
 a nonyakwaa; nggu emee mu;
 t'ẹ b'o nwehe iphe mu a-bu.
- 25 Tu-koshi ohamoha ono
 oke ẹhu-eghughu ngu;
 mbu ndu ono,
 ẹ-te ekwedu nke ngu ono.
 Tu-koshi iya ndu ono,
 ẹ-te ekujedu ẹpha ngu ono!
 Kẹ l'ẹphe riwaru eri Jekopu ripyaa ya.
 Ẹphe rigbuwaru iya kpakparakpamu;
 bya emebyishia ali iya l'ọ ha.

11

Eemebyi Ogba-ndzu ono

¹ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya. Ọ sọru iya: ² “Nukwaa iphe e kfuru gude gbaa ndzu ono; nggu ewokwaru iya phu je ekfuaru ndu Júda yele ndu bu le Jerúsalemu. ³ Kfuaru ẹphe l'ọo iphe Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu ndo-ọ: Onye a turu onu b'ọ bu; mbu onye ono, ẹ-te emedu iphe ogba-ndzu ono kfuru; ⁴ mbu okfu ogba-ndzu, ya turu l'ekemu nu ndiche unu phe teke ya dufutaru ẹphe l'ali Íjiputu; mbu teke ya dufutaru ẹphe le ọ-tata-kfukfu oku, angazeje igwè. Iphe ya kfuru bu: Unu meje iphe, bu iphe ya sọru te unu me; k'ọphu unu a-buru ndibe iya; yẹbedua aburu Nchileke unu. ⁵ Ọ bu teke ono bẹ ya e-mekota iphe ya riburu ndiche unu phe nte le ya e-me; bu iya bu le ya a-nu ẹphe ali-ọtsu ono, bu nk'unu ntanu ono.”

Mu asu iya: “Nggube Ojejoje; ono kwa ẹge ọ du.”

⁶ Ojejoje asụ mu: “Tẹ mu raa ya arara l'alì ndu Júda yẹle esu-uzo ndu Jerúsalemu: Unu ngabẹ nchì l'okfu, nọ l'ogba-ndzụ-a; tsoo ya l'ẹge ọ dụ. ⁷ Lẹ keshinu teke ono, ya dufutaru ndiche unu phẹ l'alì Íjiputu ono jeje ntanụ-a bẹ ya shilekwaphu lọta ẹphe ẹka lẹ nchì: Ya lọtsua ya; ya alọkwazi iya; sụ ẹphe: ‘Unu nujeru mu okfu!’ ⁸ Obenu l'ẹphe ta angadu nchì; ọphu ẹphe 'eyedu ọnu. Iphe ẹphe meru bụ l'ẹphe kwefuru íkè, bụ iphe shi ẹphe l'ejo ọkpoma ẹphe ono. Yọ bụru iya kparu iphe ya tukuru ọnu, nọ l'ogba-ndzụ ono, ya sụru t'ẹphe tsoru; ẹphe ajika l'ẹphe te etsodu iya ono tükota ẹphe.”

⁹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ mu: “Ndu Júda yẹle ndu bu lẹ Jerúsalemu nọkobekwa l'achiru iya ejo idzu. ¹⁰ Ẹphe laphuakwaru azụ je emelaha iphe dụ ẹji, ndiche ẹphe meru, bụ ndu jikaru l'ẹphe ta angadu nchì l'okfu, ya kfulu. Ẹphe wataakwaru otso nte ọdo; l'ejeru iya ozi. Ndu ọnu-ulo Ízurelu ẹphe lẹ ndu ọnu-ulo Júda tükookwaru mebyia ọgba-ndzụ ono yẹle ndiche ẹphe gbaru ono. ¹¹ Ọo ya bụ: ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ya e-mekwa tẹ oke iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe; ọphu ẹphe 'anahukwa iya. Ẹphe -rakukpoodua ya nụ araku; bẹ ya ta angakwaru ẹphe nchì. ¹² Ndu mkpukpu, nọgbaa l'alì ndu Júda yẹle ndu Jerúsalemu l'e-je je araku nte ono, ẹphe shi anọduje akporu ínsensu ọku ono; ọle ẹ to yeduru ẹphe ẹka lẹ phuu; mẹ oke iphe-ẹhuka ono -dakfulephu ẹphe. ¹³ Ọ bụ ẹge mkpukpu unu hatabe l'igwe bükwaphu ẹge agwa unu hatabe l'igwe; unubẹ ndu Júda. Ẹnya-ngweja ínsensu unu nweshiru, unu akpoje iphe ọku l'anụ agwa iphere ono; mbụ Bálụ ahakwaphu l'igwe l'ọ bụ esu-uzo, nọ lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Jeremáya; be ekfukwa nụ iya l'okfu ẹhu ndu-wa; ọphu iichikwaru ẹphe mkpu; ọphu iirokwa iya aroro l'okfu-ẹhu ẹphe; kele ya ta angakwaru ẹphe nchì; mẹ ẹphe kua ya teke ẹphe nọ l'iphe-ẹhuka.

¹⁵ “?Bụ ngunu bẹ ndu iya yeru obu eme l'eze-ulo iya; l'ẹke ẹphe l'igweligwe ndu ọdo achì ejo idzu; l'eme ẹge ẹphe chiru iya? ?Bụ anụ, dụ nsọ a-kposhi t'ẹ ba nụ unu aphụ tọo? Teke unu nọ l'ome iphe dụ ẹji unu; ?bụ iya a-nọdu eme t'ẹhu tsọ unu ẹna tọo.”

¹⁶ Ojejoje kuru ngu oshi olivu, aja pulapula; l'amị mebyi, ama ntumatu l'ugbugba. Ọlobu agbagba-igwe lanụ teke oke pherephere-mini ẹphe bẹ oo-gude kpọo ya ọku; ẹkali iya agbajishihu.

¹⁷ Ọ kwa Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ onye dzaru ngu nụ bẹ kpe-buru l'ii-mekochaa bụru ọ-la-l'iyi; kẹ l'ọnu-ulo ndu Ízurelu yẹle ọnu-ulo ndu Júda mewaru iphe dụ ẹji; shi ẹge ono kpatsua mu iwe; kẹ l'ẹphe je akpọlaha ínsensu anụ Bálụ.

Aachiru Jeremáya ejo idzu

¹⁸ Keshinu Ojejoje kpuharu ejo idzu, ẹphe achiru mu; koshi mu; bẹ mu maleruphu iphe ẹphe achì; kele teke ono b'o koshileru mu phụ iphe ẹphe eme. ¹⁹ Mu dulephu l'ọ bụ nwaturu, eme odo odo, a kpụ eje egbugbu. Ophu mu 'amakpọduaru l'a chikwaru mu ejo idzu; sụ: Unu t'ayi mebyishia oshi ono yẹle nebyi iya. Unu t'ayi mee t'ọ chihu l'alì ndu nọ ndzụ; k'ọphu ẹ ta byadụ bya anyata ẹpha iya ọdo.

²⁰ Obenu lẹ nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; nggube onye ono, ekpeje ikpe, dụ maa; l'adataje ọkpoma yẹle ọriri adata; tẹ mu phunu ẹke iigwata ugwo iphe ẹphe meru mu l'ishi ẹphe; kẹ l'ọo nggubedua bẹ mu wotaru onwomu ye l'ẹka.

²¹ “Ọo ya bụ; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'ẹhu ndu Anatotu, bụ ndu ono, achọ ndzu ngu ono; mbụ ndu asuje t'ẹ b'i gudehekwa ẹpha Ojejoje l'ekfuchiru iya; ọdumeka bẹ ẹphe e-gbukwa ngu. ²² Ọo ya bụ l'ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: ‘Lẹ ya a-nukwa ẹphe aphụ. Unwu-okorọbya ẹphe bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbushia ẹphe. Yọ bụru ẹgu e-gbushi unwu ẹphe ndu kẹ nwoke; mẹ ndu kẹ unwanyi. ²³ Ọphu ọ dudu ndu Anatotu m'ọo onye lanụ, aa-ha t'ẹphe phodu; kẹ lẹ ya e-me t'ẹphe lakọta l'iyi; m'o -rulephu afa ono, aa-nụ ẹphe aphụ ono.’ ”

12

Aji, Jeremáya aji

- ¹ Nggube Ojejoje; ì bú onye doberu ẹka ndo;
 jeye teke mu echi ngu okfu.
 Oje; mu e-kfukwaru ngu
 phụ kẹ ikpe, dụ maa, iikpeje.
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 iphe ekwejeru ndu ẹjo-madzụ?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 ẹhu aduje ndu ẹ te egudedu
 ire ẹphe ẹka agu?
- ² O bú nggu dzaru ẹphe;
 ẹphe agbaa ọgbaragba;
 bya evua; mịlahaa amimi.
 Ẹphe akpụjeru ngu l'ọnu tekenteke.
 Obenu l'ẹ too rujedu ẹphe l'obu.
- ³ Obenu lẹ mbedua;
 bẹ nggube Ojejoje maru.
 Ịphuje mu; l'adataje ọriri,
 mu ariru ngu adata.
 Kpọtanu ẹphe kpufu
 l'ọ bú aturu, a kpụ eje egbugbu.
 Wonuru ẹphe dobe iche
 kwaberu mbọku, ee-gbu ẹphe.
- ⁴ ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ alị-a a-gụ aphụ gụ-bebe;
 mbụ ẹswa, nọgbaa
 l'alị akpọshihukota nkụ?
 Iphe kparu iya nụ
 aburu lẹ ndu bu iya nụ
 bú ndu eme ẹjo ọkpoma;
 yo mee unwu anumanu;
 mẹ unwenu; ẹphe alakota l'iyi;
 Ọphu kanụ aburu lẹ
 ndu ono bẹ iphe ẹphe ekfu bú:
 “Ẹ tọọ phukwa iphe eme ayi.”

Ọnu, Nchileke eyeru Jeremáya

- ⁵ O -buru lẹ nggu lẹ ndu
 gude ọkpa gbaru ọso;
 ẹphe alọo ngu phelephele;
 bú-chia ndu ọphu
 gude inya; bẹ ịi-gbaberu?
 Ọdo aburu;
 ọ -buru ụkfu duru ngu l'alị,
 daburu adaburu;
 ?nanụ ẹge ii-shi mekota iya
 l'oswa Ẹnyimu Jódanu?
- ⁶ Unwunne ngu nwoke;
 ndu nggu l'ẹphe shi l'ufu lanụ;
 bú ẹphebedua deru ngu ye t'e gbua.

Èphe woliru olu;
 t'è mee ngu iphe a-tsuru ngu nù.
 E guderu l'èphe a-nòdu
 ekfuru ngu okfu òma;
 ba adakobekwa èphe.

⁷ Ya gbadowaru ndu ònu-ùlo iya.

“Ya gwòbewaru ndu ono,
 bù òkè-iphe iya ono.
 Ndu ono, nò iya l'obu ono;
 bè ya yehaakwaru l'èka
 ndu òhogu èphe.

⁸ Òkè-iphe yèbe Nchileke ono
 byaakwaru bya adù iya
 l'ò bù agù, bu l'òswa.
 Òonoduje agbòru iya ògbo.
 Yò bùru iphe ono kparu
 iphe ya kpòru iya ashì.

⁹ Ndu ono, bù òkè-iphe iya ono;
 dùwa iya l'ò bù ùnwenu, avòtsua avòvo;
 mbù l'ò bù ùnwu ivu,
 ùnwu egbe-nwòku,
 nò-pheru mgburumgburu
 l'abya iya etso ògu.
 Je atùko iphe bù anù,
 bu l'ègbudu rukoo
 t'èphe bya avùà anù iya kpatakpata!

¹⁰ Igweligwe ndu eche atùru
 mebyishiwaru okfu vayìnu iya.
 Èphe gudewa òkpa dzòò
 okfu iya pyakapyaka.
 Ègiri okfu iya ono;
 bè èphe mewaru;
 yò bùru echi-ègu,
 daburu kè mmanu.

¹¹ E meru iya; yò bùru okoroba ègu.
 Keshinu ò bù okoroba ègu;
 yò gùlahaa aphù rakulahaa ya.
 Mbù l'alì ono l'ò ha;
 b'e meru;
 yò bùru okoroba ègu;
 òphu ò dùdu onye akpa iya ishi.

¹² Ndu mgbugbu-madzù ezeru
 gbigbigbi bya anò-jia eli-alì,
 nò l'echi-ègu.
 Kè l'ògu-mbeke Ojejoje
 asù madzù pyaapyaa
 e-shi l'ishi alì-a ishi lanù
 jeye l'ishi iya òphu;
 òphu ò dùdu m'òò
 onye lanù, èhu adù agu.

¹³ Èphe kùru witu;

ọle; iphe ẹphe a-kpata bu ogvu.
 Ẹphe e-segbu onwẹphe l'akanya;
 ọle; ẹ tọ dudu iphe ẹphe e-seta.
 Iphere iphe ẹphe kpataru
 l'okfu ẹphe duwa ẹphe;
 ke l'ẹhu eghushi Ojejoje eghughu ike."

14 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'ọ -buru ke ndu iwe ono, bu obutobu iya ono l'ẹphe ha; mbu ndu ono, denyiru ẹka le òkè-iphe ya nuru ndibe iya, bu ndu Ízurelu t'ọ buru òkè-iphe ẹphe ono; lekwa le ndu ono be ya e-fefu l'ali ẹphe. Ya efefu ndu Júda t'ẹphe ba nohe l'ẹke ono. 15 Ya -fefutsulephu ẹphe; ya abya aphuru ẹphe imiko; duphuta ẹphe azu l'òkè-iphe ẹphe ono l'ẹphe ha nanu nanu; mbu ẹphe alaphuta azu l'ali ẹke ẹphe shi. 16 Ọ -buru l'ẹphe yeru ẹhu; muta oshi uzo ke ndibe iya; gude ẹpha iya rilaha: 'Kamenu'; ẹge ono ẹphe shiwa zia ndibe iya; ẹphe egude Bálu l'eri angu ono; be ẹphe a-byakwa bya agbabe okpa; shihu ike l'ẹke ndibe iya no. 17 Ọ -bukwanuru l'o nweru oha, ẹ-te kwedu ngabe nchi be ya e-fefulekwaphu oha ophu efefu; woru iya mebyishia." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

13

Akpọ-buleti ocha

1 Ọwaa iphe Ojejoje kfuru mu. Ọ suru mu: "Te mu je azu akpo-buleti, e meru l'ekwa ocha kebe l'ukfu; ọle te mu ba atsekwa iya le mini." 2 To du iya bu; mu ejenu je azuta akpo-buleti ẹge Ojejoje kfuru; bya eworu iya kee l'ukfu.

3 Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu odo k'ugbo ẹbo; su mu: 4 "Te mu wota akpo-buleti ono, mu zuru; weru l'ukfu ono; gude iya je le Ẹnyimu Yufurétusu je edomia ya l'ogba, no l'eze mkpuma." 5 Mu atugbukwaa je elibe iya le mgboro Ẹnyimu Yufurétusu ẹge Ojejoje ziru mu.

6 A notsulephu ujiku olemole; Ojejoje asu mu: "Te mu tugbua je le Ẹnyimu Yufurétusu je avota akpo-buleti ono, ya suru te mu je edomia-a ono." 7 Ya ndono; mu atugbua jeshia le Ẹnyimu Yufurétusu je avota akpo-buleti ono; mbu wofuta iya l'ẹke mu shi domia ya. Obenu l'o mebyishihuwaru; to duhe iphe o du ke ememe le phuu.

8 Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu; su mu: 9 "Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: 'L'ọ kwa ẹge ono; be ya e-mebyishi ekuku ono, ndu Júda eku onwẹphe ono ye ẹge ono ndu Jerúsalemu ekupyashi onwẹphe ẹnya ono. 10 Ndu-a bu ndu iphe du eji; bya aburu ndu jikaru l'ẹphe ta angadu nchi l'okfu iya. Iphe ẹphe anoduje eme bu iphe shi ẹphe l'ejo okpoma ẹphe ono. Yo buru nte odo; be ẹphe anoduje etso; l'ejeru iya ozi; l'abaru iya eja. Ndu ono bu ẹge akpo-buleti-wa du-wa bu ẹge ẹphe a-du; mbu l'e to dudu iphe ẹphe a-du mma k'ememe; 11 ke l'ọ ẹge akpo-buleti ekejeru madu l'ukfu bu ẹge ya meru ndu Ízurelu; me ndu Júda l'ẹphe ha kpamukpamu; t'ẹphe keru iya l'ẹhu; k'ọphu ẹphe a-buru ndibe iya; ndu ee-gude l'etu iya ẹpha; l'aaja iya ajaja; l'akwabe iya ugvu. Obenu l'ẹphe ta ngadu nchi.'" Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Otumu-akpo.

12 Kfuru ẹphe: "L'ọwaa kwa iphe Ojejoje kfuru; mbu Nchileke ke ndu Ízurelu: 'Iphe bu otumu-akpo l'ọ ha be ee-yejikota mee eyeji.' Teke ẹphe suru mu: '?Epe ta mahaadu l'ee-yeji mee l'otumu-akpo to?' 13 Te mu su ẹphe ẹge-a: 'Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya e-me te mee wata otsu iphe bu ndu bu l'ali-a mgburumburu; je akpaa le ndu eze, no l'aba-eze Dévidi; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru Nchileke; mekpọ iphe bu ndu bukota le Jerúsalemu l'ẹphe ha. 14 Ya e-nwuta ẹphe je atupyabe ibe ẹphe; mbu ndu bu nna; me ndu bu nwata nwoke.'" Ono iphe Ojejoje

ekfu ndono. “Ya ta ayọduru ẹphe ọshi; ọphu ya 'aphuduru ẹphe imiko; ọphu ya 'emeduru ẹphe eze-iphe-oma ke te ya haa; te ya be emebyishi ẹphe.”

Oye egvu l'aa-kpu ẹphe le ndzu

- 15 Unu ngabekwa nchi;
 unu ngabekwa nchi ọhuma!
 Unu be ejekwa oku
 onwunu ekuku;
 kele Ojejoje kfuakwaru iya.
- 16 Unu kwabe Ojejoje, bu
 Nchileke unu ugu!
 Odumeka be oo-mekwa
 te ọchi gbaa;
 ukfu akpo unu l'okpa
 l'eli uguvunono, gbaru ọchi ono.
 Iphe unu ele ẹnya iya bu iphoro.
 Obenu l'oo-me iya t'ọ
 buru unu nggumaphu.
 Oo-gbanwe iya;
 mee ya t'ọ gbaa tsukiribangu.
- 17 Obenu l'ọ -buru l'unu
 ta angadu nchi;
 be mu a-ra ekwa le mpya;
 ke l'unu kunukaru onwunu ekuku.
 Mu a-raa ekwa;
 ẹnya-mini atsoshia mu l'ẹnya;
 ke l'unwu aturu
 Ojejoje be aa-kpu le ndzu.

18 Kfuru eze yele nne iya, bu eze-nwanyi su ẹphe: “T'ẹphe shikwa l'aba-eze ẹphe nyizita; ke l'okpu-eze ẹphe ono, egbu nwainwii ono dafuakwaru ẹphe l'ishi!”¹⁹ Iphe bu mkpukpu, nokota l'uzo ọhuda be aa-guchishikota aguchishi; ọphu ọ dudu onye adu ike gūhaa ya. Ndu Júda l'ẹphe ha be aa-kpukota laa ali ọdo; mbu kpukota ẹphe l'ẹphe ha.

20 Palikpoduaphu ẹnya apali phu ndu shi l'uzo isheli abya. ?Nanu igweligwe aturu ono, e yeru ngu l'eka ono; mbu aturu ono, i shi gude eku onwunu ekuku ono?²¹ ? Bu ngunu be ii-kfu me Ojejoje -chitalephu ndu ono, i shi aru l'ẹphe bu okpobe ndu onya ngu ono dobe; ẹphe aburu ndu ishi ngu ẹphe? To watadu ngu nu ome ehuka ege ime emeje nwanyi, du ime-wa?²² Odo bu; teke i jiru onwongu; su: “?Bunua ngunu meru egbe iphe owaa meru ngu?” Iphe kparu iya nu bu l'iphe du eji ngu ghataru l'uru. Oo ya kparu iphe a phu-liru ngu mkpini ngu; raa ngu k'ehuka.²³ Onye Itiyopiya; ?l'oo-gbanweghe akpo-ehu iya. To oduma; ?l'oo-gbanweghe kpongu-kpongu, tushiru iya l'ehu. O kwaphu ege ono be nggube onye ome iphe du eji kwowaru ehun ta ahaghedu iya; wata ome iphe du mma.²⁴ “Ya a-phu unu l'ọ bu eswa ereshi, pherephere, shi l'echi-egu ephekashi.²⁵ Ono bu okè-iphe unu ndono; mbu okè-iphe ya tu-buhawaru doberu unu. Iphe kparu iya nu aburu l'unu zaharu iya je akporu obu yeru agwa, e ta budu ezi-okfu.²⁶ Yebedua l'onwiya a-phu-li ngu mkpuni ngu; phuta iya kpube ngu l'ifu; k'ọphu aa-phukwanu eke ono, iidomi edomi ono.²⁷ Ogori, iinoduje eri be ya phukwarua. Mimimi ono, iinoduje ara l'ọ bu nwamkpi; l'agba ala l'ome ali-ali ono be ya anujekwaa; mbu jeye l'okpara ono, igba; iphere iya ta adu ngu ono! Ya phukotaakwaru ahuma ahuma, iinoduje eme l'eli ugu; me

ophu ìinoduje eme l'egu. Tẹ aphụ tsòkwaru nggùbe Jerúsalemu! ?Bụ jeye teke ole; bẹ ìi-dù-beru inyinyi?"

14

Mkpọ-anwụ; ẹjo-egu; mẹ ọgu

- ¹ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru
Jeremáya lẹ k'ẹjo mkpọ-anwụ:
- ² “Ndu Júda agụkwa aphụ.
Mkpụkpu, nọkota l'alì iya l'anọdu anwụ kpaa.
Ephẹ akwa ẹkwa l'okfu ẹhu alì-a.
Tẹmanu bẹ mkpu
adakwaphu lẹ Jerúsalemu.
- ³ Ndu a maru epha ephẹ ziru
ndu ozi ephẹ t'ephe je ekuta mini.
Ephẹ eje l'ogvu-mini;
tọ dù mini, nọ iya nù.
Ephẹ aparu ite ephẹ l'ophorokpo lata.
Iphere egude ephẹ;
meji atọfushia ephẹ;
ephe eworu iphe kpuchishia
ishi l'ẹke iphere dù ephẹ.
- ⁴ Alì gbaakwaru ọru;
kẹ l'ẹ to nwehedu mini achìnu l'alì ono.
Iphere egude ndu akọ okfu;
ephe eworu ẹka kpubegbaa l'ifu.
- ⁵ Mbụ jeye lẹ nne ele,
bu l'ẹgbudu; ephẹbedua
agbaghashìsuaru unwu,
ọ mụru k'ophungu;
l'ẹke ẹ tọ phudu ẹswa,
ọo-ta.
- ⁶ Nkakfù-ìgara-ọswa
evudotsua l'ẹke alì gụru iphoro;
l'atụ phẹngu-phẹngu l'ọ bụ nkuta-ọswa.
Enya agbahụkota iya ọchi;
kẹ l'ẹ tọ dùdu ẹke ephẹ
a-nọdu taa nri.”
- ⁷ “A makwaru-a l'iphe dù ẹji,
ayi meru agba ayi ekebe;
ọle; nggùbe Ojejoje;
menea iphe l'okfu epha ngu;
kẹ l'ayi dafụwaru
dafụkpoo nshinu;
ayi emewaa iphe dù
ẹji nshinu l'ẹke ìino.
- ⁸ Nggùbedua bụ nggu bụ
onye ndu Ízurelù tųru ẹnya yeeru;
nggùbe onye adzọfutaje
ephe mẹ ephẹ teke ephẹ eje iphe-ẹhuka.
?Nanụ ẹge e meru;

b'o gbe dū l'ì byaru abyabya l'alì-a.
 O gbe dū l'ò bụ onye ije,
 anọje ẹnnyashi lanụ nwẹnkinyi.

⁹ ?Nanu ẹge ọ dū;
 bẹ iigbe eme l'ò bụ nwoke, a tūru l'ụkfu;
 mbụ nwoke, ike kẹ ọgu dū;
 obenu l'ike ta dudu iya kẹ
 t'ò dzọo madzụ ndzụ?
 Nggube Ojejoje;
 ayi lẹ nggu tūkonurua nọdu;
 ayi l'aza ẹpha ngu;
 ba agbadokwa ayi!"

¹⁰ Owaa iphe Ojejoje ekfu
 l'okfu ẹhu ndu-a:
 "Iphe aduje ẹphe mma
 nshinu bụ aghaphe.
 Ẹphe ta alọ-gudejedu ọkpa ẹphe.
 Ọo ya bụ lẹ ya ta anatadu ẹphe.
 Ọo nta-a; bẹ ya a-nyata iphe dū ẹji ono,
 ẹphe meshikotaru ono;
 bya ahùà ẹphe àhùhù
 k'ejo iphe ẹphe meshiru."

¹¹ Ya ndono; Ojejoje asụ mu: "Te mu be ekfukwa nū Nchileke t'ò dūru ndu-a lẹ mma.

¹² A makwaru-a l'ẹphe aswijeru Nchileke awiswi; obekwanu lẹ ya ta angadu nchị l'ekwa, ẹphe ara. A makwaru-a l'ẹphe egwojeru iya ngweja-ukfuru; bya egwooru iya ngweja-nri. Obenu lẹ ya ta anatadu iya. Iphe ya e-mechia bụ lẹ ya e-gude ọgu mebyishia ndu-a. Ya egude ẹjo-ẹgu; mẹ ẹjo iphe-ememe mebyishia ẹphe."

¹³ Tọ dū iya bụ; mu asụ: "Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; ndu nkfuchiru Nchileke anọdujekwa l'ekfuru ẹphe l'ẹ to nwedu ọgu, ada nū; ọphu ẹjo-ẹgu 'abyakwa. Lẹ nggube Nchileke e-mechia tẹ nchị dū ẹphe ndoo l'alì-a; nọo ụlori."

¹⁴ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abyakwa bya asụ mu: "Lẹ ndu nkfuchiru ono gudekwa ẹpha iya l'adzụ ẹjo-ire. Lẹ tọ kwa yẹbedua ziru ẹphe t'ẹphe bya; ọphu ọ bụdu iya fọtaru ẹphe; ọphu ọ dūkwanu iphe ya kfuru nū ẹphe. Ekfuchita, ẹphe ekfuchitaru iya dū l'ò bụ onye l'eze àphù ẹ tọ phudu. Ẹphe agba ẹja, ẹ-tẹ nwedu iphe ọ bụ; l'ekfu iphe ẹphe rítaru l'ọkpoma ẹphe. ¹⁵ Ọo ya bụ; owaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu ndu nkfuchiru ono, gude ẹpha iya ekfu ono; mbụ ndu ẹ-ta abụdu yẹbedua ziru ẹphe t'ẹphe je; ẹphe eje anọdu l'ekfu; sụ: 'Lẹ tọ dūkwa ọgu; m'ò bụ ẹjo-ẹgu, byaru bya edenyi ndu alì-a ẹka.' Ndu nkfuchiru ono l'onwẹphe; bẹ bụ-a ọgu; mẹ ẹjo-ẹgu e-gbushi ẹphe. ¹⁶ Ọdo aburu lẹ ndu ono, ẹphe ekfu anụ ono bẹ ee-mekochaa tufashia odzụ ẹphe l'esu-uzo Jerúsalemu; yọ buru iphe e-gbushi ẹphe bụ ẹjo-ẹgu ono yẹle ọgu ono. Ọphu ọ dudu onye a-phodunu kẹ t'ò lia ẹphe; mbụ tsube l'unyomu ẹphe; jeye lẹ unwu ẹphe unwoke mẹ ndu kẹ unwanyi. Aphụ, gbaberu ẹphe nū bẹ ya a-wuru kpua ẹphe."

¹⁷ Owaa iphe ii-kfuru nū ẹphe ndọ-ọ:

T'ẹnya-mini wụkwaa mu
 l'ẹnya: eswe l'ẹnnyashi mkpụrumkpuru;
 kẹle nwatibe mu,
 yẹle nwoke ta zẹbua
 bẹ ọnya, aba iya nū ha nshinu.
 Ọ kwa ndibe mu;
 bẹ eekfu ẹge ono.

- E chiru iya pyaapyaa.
 18 O -buru lẹ mu bamiru
 l'ime ime obodo ono;
 bẹ mu a-phụ odzu ndu
 e gude ogu-mbeke gbushia.
 Mu -bahụ lẹ mkpukpu ẹphe;
 bẹ mu a-phụ iphe ẹjo-ẹgu ono meru.
 Ndu achijeru Nchileke ẹja;
 mẹ ndu nkfuchiru Nchileke
 tũkookwaru lashia alị ẹke ẹphe ta amadu.
 19 ?Iijika-ghewaru Júda ajika tọo?
 ?Tọ dũhedu iphe ị gũberu Záyonu tọo?
 ?Nanụ ẹge e meru;
 bẹ iphe i mekaru ayi te kwedu akpọhu?
 Ayi leri ẹnya ẹhu-agu;
 ọphu ọ dudu iphe,
 dũ mma byaru ayi.
 Ayi elee ẹnya teke ee-me
 t'ayi kọrohu; yọ bũlerua egvu;
 bẹ eegbe eye ayi.
 20 Nngũbe Ojejoje;
 iphe dũ ẹji ayi emeebe
 ruakwaru ayi l'ẹhu;
 yẹle ikpe, nmaru nna ayi oche pẹ;
 kẹ l'ayi meekwaru ngu iphe dũ ẹji.
 21 Byiko; l'ògvù ẹpha ngu;
 ba agbadokwa ayi.
 Be ewokwaru aba-eze ngu ono,
 dũ biribiri ono fua l'alị!
 Nyatakwa ndzụ, ayi lẹ nggu gbaru!
 Be mebyikwa iya!
 22 ?O nweru agwa agwa ono,
 nọgbaa l'ọhamoha ono,
 nweru ọphu aduje ike chĩa mini?
 Mbụ; akpamigwe l'onwiya;
 ?omeje tẹ mini chĩa.
 Wawakwa. Ọo nggũbedua;
 nggũbe Ojejoje, bũ Nchileke ayi.
 Ọo ya bũ l'ọo nggũbedua;
 bẹ ayi wotaru obu ziaru;
 kẹ l'ọo nggũbedua emekota iphe ono l'ọ ha.

15

¹ Tọ dũ iya bũ; Ojejoje asụ mu: Ẹ to nwekwa m'o -ruhuru; Mósisu yẹle Sámelụ abya evudo iya l'ifu; obu iya ta alakfubehekwa ndu-a. Chifukpelekwaphu ẹphe achifu l'ifu iya! Haa ẹphe t'ẹphe je! ² O bũru l'ẹphe jĩru ngu ẹke ẹphe ala; nggu asụ: "Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

"Ndu kuru ọgu ọla
 l'iphe-ememe.
 Ndu kuru ọgu ọla l'ọgu.
 Ndu kuru ọgu ọla l'ẹgu.

Ndu kuru oḡu l'aa-kpu eḡhe lẹ ndzu.

³ “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ ya e-zi ọzi ndu mgbugbu-madzu ẹno; t'ẹḡhe je emebyishia eḡhe. Ogu-mbeke a-nọdu egbu egbugbu; nkuta l'akpu eḡhe wuruwuru; unwenu, eḡhe l'eli yele unwu anumanu ke mgboko l'avuka anu eḡhe; l'emebyishi eḡhe. ⁴ Ya e-me eḡhe t'ẹḡhe buru ndu, ali-eze unwu eliphe l'ọ ha a-nọdu atso oyi. Iphe kparu iya nu aburu iphe Manase Hezekaya meru lẹ Jerusalemu. Manase teke ọ bu eze ndu Juda.

⁵ “Unube ndu Jerusalemu;
?bu onye a-yoru unu oshi?
?Bu onye a-kpa ishi k'ogu aphu ngu?
?Bu onye a-haghe iphe
oome je okpa ishi ngu?”

⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
ndo-o:
“Unu gbadoru iya;
ghaaru iya azu.
Oo ya meru iphe ya seru eka;
woru unu mebyishia.
Ophu o duhedu iphe e-me
te ya phuru unu imiko odo.

⁷ Ya e-gude ajakpa phucha
eḡhe aphucha l'iphe bu
obu-edukfu mkpukpu
ono l'ọ ha.
Ya e-gbu eḡhe mgbonwu;
mbu mee ndibe iya t'ẹḡhe
buru kpurupyata.
Ishi iya aburu ke l'ẹḡhe
ta gbanwedu uzo eḡhe.

⁸ Unwanyi unu, maa tufuru;
be ya e-me;
eḡhe aka eja, no l'eze enyimu l'igwe.
Enyanwu -gvuleruphu l'echi-ishi;
be ya e-wota ndu
mgbugbu-madzu turu
unwu-okorobyia eḡhe;
shi ege ono vee nne,
mushiru eḡhe aphu.
Ya e-mee te meji gbabushihu
eḡhe l'ogburu-oso;
eḡhe awata otsu egvu.

⁹ Nwanyi, mutaru unwegirima
esaa a-yoshihu; tu-bua ume.
Enyanwu nk'iya a-riba
teke obukwadu eswe.
Ee-me iya iphe-iphere;
kpua ya ifu lẹ ntụ.
Nwa ndu phoduru nu;
be ya e-nwuru ye;
e gude ogu-mbeke gbushia
eḡhe l'ifu ndu ohogu eḡhe.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Nsho mu-a; nne mu; ?bunua ngunu meru iphe i muru mu; mu aburu onye yele onyemonye ese okfu; l'adzo enya. Mu te ejebua madzu ugwo; ophu mu te ejitabua madzu ugwo; obekwanu l'onyemonye ebuleru mu phu onu. ¹¹ Ojejoje sukwaru: "Iye; ya a-nafuta ngu t'o duru ngu le mma. Iye; ya e-me ndu ohogu ngu t'ephe wata ngu oro aroro; m'o rua oge teke eeje iphe-ehuka ye teke aa-kpa ndiphe eh. ¹² Madzu; ?l'oo-du ike gbajia igwe; mbu igwe; m'o kwanu ope, shi l'uzo isheli.

¹³ "Eku ngu; me iphe i nweru enweru be ya e-nwuru ye t'e vua ya l'ogu; k'iphoro. Iphe kparu iya nu aburu iphe du eji, iimeebe l'ali ngu mgburumgburu. ¹⁴ Ya e-me ngu t'i buru ohu l'eka ndu ohogu ngu l'ali, e-ti mahaadu; ke l'ehu-eghughu iya e-nwuta oku, e-ke ngu nu."

¹⁵ Nggube Ojejoje; o kwa nggu bu onye maru nu. Nyatanu mu! Nggu eletanu mu enya! Gbanaaru mu odzori l'eka ndu akpa mu eh. Keshinu e ti budu onye obu-oku; be wofushinu mu. Nyatanu ege mu jetaberu iphe-iphere l'okfu eh ngu. ¹⁶ Mu nuru okfu ngu; bya eria ya eriri. Yo mee mu; eh l'atso mu ena; temanu b'o dukwa mu phu mma l'okpoma. Ishi iya aburu l'eeke mu ala l'epha ngu; nggube Ojejoje, bu Nchileke; bya aburu Okaribe-Kakota-Ike. ¹⁷ Mu ta nobukwaa l'eke ndu mgbonu doru; ophu mu l'ephe ta anobukwaa l'ete eswa. Mu anodujeru onwomu; ke le mu marua l'eka ngu no mu l'ehu; eh l'eghushi mu eghughu ike. ¹⁸ ?Bu ngunu meru; ophu iphe-a, l'eme mu ehuka-a 'emebuhudu mu emebuhu; onya, aba mu nu adu ejo eji; t'o kwe akpohu. ?Iime t'i bya aduru mu l'o bu nggele, edeje madzu edede; mbu l'o bu nggele, e jeru; mini ta no iya.

¹⁹ Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: "L'o -buru l'izimana laru mu azu; ya edophu mu azu l'onodu mu; k'ophu mu a-wataru iya ojeru ozi. I -wata okfu okfu, nweru ishi; mbu okfu, e-ta budu mkpokoro okfu; nggu aburu onye a-wataru iya ekfuchiru. Te ndu-a lakfutanu ngu; e to bukwa te nggubedua lakfuta ephe. ²⁰ Ya e-me ngu t'i buru upho-mkpuma, e gude ope kpu noduru ndu-a. Ephe e-tso ngu ugu; ole ephe tee mekpudadu ngu. Ishi iya aburu le ya no swiru ngu eswiru; k'ophu ya a-nafutaje ngu; dzoo ngu." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²¹ Ya a-dzo ngu l'eka ndu iphe du eji; bya agbafuta ngu l'eka ndu ejo-ududu ono, swikuru ngu aswiku ono.

16

Mboku iphe-ehuka

¹ To du iya bu; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu su mu: ² "Te mu ba alukwa nwanyi l'ali eke-a; ophu mu 'amutakwa nwa l'eke-a; ³ ke l'agha; owaa iphe Ojejoje ekfu l'ehu unwegirima, a mushiru l'ali-a; me l'ehu unwanyi, bu nne ephe; me l'ehu unwoke, bu nna ephe: ⁴ Iphe e-gbushi ephe bu ejo iphe-ememe; ophu aaradu ekwa ephe; ophu eelidu ephe elili. Iphe e-gbe mee nu bu l'ephe a-du l'o bu nshi, a nyiru togboo l'ali. O bu ugu e-gbushi ephe; me ejo-egu; odzu ephe aburu nri, unwu enu, ephe l'eli yele unwu-anu-egu, bu l'egbudu."

⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu: "Be ejekwa l'ulo-ekwa. Be ejekwa okporu ifu anwuhu l'eke ono; ophu ijekwa ora ekwa; kele ya wophuwaru eh-agu iya azu l'eke ndu ono no. Ya te eyeheduru ephe obu; ophu ya 'aphuheduru ephe imiko. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁶ Ndu ha nshinu me ndu ha nwanshi a-tuko nwushihu l'ali-a. E te elidu ephe elili; ophu aaradu ekwa ephe; ophu o dudu onye a-ka onwiya iphe l'okfu eh ephe; ophu aakpushiduru ephe ishi. ⁷ Ndu no l'ulo-ekwa b'e to dudu onye emevuru ephe le nri. E te mevuduru iya ephe ke nna ephe; m'o kwanu nne ephe, nwuhuru nu; ophu o dudu onye evu mee l'abyaru ephe okporu ifu.

⁸ "Ophu ibahukwa l'ulo eke aanu l'agba aji je anodu eri; l'angu. ⁹ L'owaa kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: Ya e-me t'e ba

anujehe ụngara ẹhu-otso-ena; mę kę ndu l'ete ęswa. Ẹ ta anuhedu olu nwamgboko, ala nji; m'ọ bụ kę nwoke, alụ nwanyi l'ẹke-a. Ya e-me iya teke unu nọkwadu ndzụ; unu egude ęnya unu phụ iya.

¹⁰ “Teke i kfutsuaru ndu-a iphe-a l'ọ ha; ọ -bụru l'ẹphe jiru ngu; sụ: ‘?Bụkwanu ngunu meru iphe Ojejoje gude tų-bua ome ẹphe egbe iphe dų ẹji, ha ẹge-a? ? Bụ ngunu bụ iphe dų ẹji, ẹphe meru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe? ?Bụ awe bę ayi mesweru?’ ¹¹ Ono teke ịi-sụ ẹphe lẹ Ojejoje sụru agha: L'iphe kparu iya nụ bụ lẹ nna unu phẹ gbadoru iya. Ẹphe gbadoru iya je agwalahaa agwa ọdo; je ejelahaaru ẹphe ozi; bya awataru ẹphe ọbaru ẹja. Ẹphe agbado yẹbedua; ọphu ẹphe 'emehedu ekemu, ya tųru ẹphe. ¹² Obenu l'unubedua bę ẹjo iphe nk'unu gbe bya aka kę nna unu phẹ. Unu lewaru ẹge unu tųkoru l'unu hakpọo l'ẹhu l'ẹhu l'etso ẹjo ọkpoma unu; haa ome iphe ya sụru t'unu meje. ¹³ Ọo ya bụ lẹ ya a-chifu unu l'alị-a; chiru unu ye l'alị, unu ẹ-ta amadụ; nna unu phẹ ta ama iya. Unu -ruwaru ẹke ono; unu awata ojeru nte ozi: eswe l'enyashi; kę lẹ ya te emekwanuru unu eze-iphe-oma.

¹⁴ “Ọlobu; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: L'oge abyaakwa teke ẹ te egudehedu ẹpha Ojejoje ekfu: ‘Kamenu; mbụ Ojejoje, dufutaru ndu Ízurelu l'alị Íjiputu.’ ¹⁵ Iphe ẹphe a-nọdu ekfuchia bụ: ‘Kamenu; mbụ Ojejoje ono, dufutaru ndu Ízurelu l'alị ndu isheli; mę l'iphe bụ alị ono l'ọ ha, bụ ẹke o shi chiru ẹphe ye ono.’ Kę l'e -megee; bę ya a-chilatakwa ẹphe l'alị ono, ya nuru nna ẹphe oche ono.”

Aphụ, Nchileke a-nụ ndibe iya

¹⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Lẹ nta-a; bę ya e-zi t'e je ekua ndu egbuje ẹma; ẹphe adụ igweligwe. Ẹphe eje anmakọo ẹphe. Teke e metsuaru; ya eyekwaphu ndu achije nta; ẹphe adukwaphu igweligwe je achia nta ẹphe l'iphe bụ ugvu ugvu; mę l'eli ugvu nshii; mękpo l'ogba, nọ l'eze mkpuma. ¹⁷ Kele ya gude ęnya iya l'aphukota iphe bụ iphe ẹphe eme; ẹ tọ dudu ọphu eedomiru iya edomi; ọphu ẹphe 'emedu ẹjo iphe ono tẹ ya ba phụ iya. ¹⁸ Ya a-kfụ ẹphe ugwo ẹjo iphe, ẹphe eme; mę ugwo iphe dų ẹji, ẹphe eme; kfua ya ẹphe nkfwkase. Ishi iya aburu l'ẹphe gude agwa ẹphe, ẹ-ta bụdu iphe nọ ndzụ merushia alị iya. Yọ bụru akpamara ẹphe ono bę ẹphe gude dojia òkè-iphe iya.”

Jeremáya ekfu anụ Nchileke

¹⁹ Nngụbe Ojejoje; ọ bụ nggu bụ ike mu; bụru agbarike mu. Ọ bụ ngu bę mu agbabaję l'ime ngu; domia onwomu l'oge iphe-ẹhuka. Ndu ẹ-ta abudu ndu Ju a-byakfuta ngu; shikporo l'ẹke mgboko jeberu; bya asụ: “Lẹ nna ayi ẹphe bụ nte, ẹ-ta abudu iphe bę ẹphe ketaru l'oke; mbụ iphe bụ iphe-mmanu; bya aburu iphe uru ẹ-ta nọdu. ²⁰ Madzụ; ?oogudeje ẹka iya metaru onwiya Nchileke? Iye; obekwanu l'ẹ tọ bụdu Nchi.

²¹ “Ọo ya bụ lẹ mu e-zi ẹphe iphe; Lẹ nta-a ọwaa bę mu e-me t'ẹphe maru ike mu; makwaruphu agburu-ẹhu mu. Ono bụ teke ẹphe a-maru l'ẹpha mu bụ Ojejoje.

17

¹ “Ejo iphe ndu Júda meshiru dukwa l'ọ bụ ịgwè b'e gude kashia ya akashi; bya egude iphe tųpyiru onu dee ya l'obu ẹphe, dųgbaa l'ọ bụ mkpuma; m'ọ kwanu lẹ mpo, nọgbaa l'ęnya-ngweja ẹphe. ² Ụnwu ẹphe nyatarua ęnya-ngweja ẹphe; nyata itso Ashera, ẹphe doberu l'iku iphe bụ oshi, nweru idzu; mę l'iphe bụ ugvu, ha l'eli; ³ mę l'eze ugvu, nọgbaa l'ęgbudu. Ẹku ẹku, unu kpataru; mękpo iphemiphe ọbule, unu nweru; bę ya e-mekota t'e gvotekota l'ọ ha. Ono aburu aswa, unu akfụ kę iphe dų ẹji ono, dzuru alị unu l'ọ ha ono. ⁴ Ọ bụ unubedua bę oo-shi l'ẹka; òkè-iphe ya nuru unu anahụ unu. Ya e-woru unu mee ohu ndu ọhogu unu l'alị ẹke unu ta amadụ; kę l'unu kpatsuaru iya iwe; ẹhu-eghughu iya e-ghu iya gbururu jeye lẹ gburu”

- 5 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
ndọ-ọ:
“Ọnu b'a tųru nų onye
dakoberu madzų;
mbų onye ẹke ike nọ bu
l'ẹhu madzų mmanu;
ọkpoma iya ta nọhe l'ẹke Ojejoje nọ.
- 6 Onye ono a-dų l'ọ bu iru, ruru l'echi-ẹgu.
E tọ phudu teke iphe dų mma abya.
Yọ buru ẹke dų kpọkoro kpọkoro kpọkoro
l'echi-ẹgu ọbu bẹ oo-buru;
mbų alị únú, ẹ-te nwedu onye bu iya nų.
- 7 Obenu l'ọnu-ọma bu k'onye dakoberu Ojejoje;
onye bu Ojejoje b'ọ kpọru obu yeru.
- 8 Onye ono a-dų l'ọ bu oshi,
e yeru l'iku mini, chiru
ọgbaragba iya ye lẹ nggele.
E tọ tsudu egvu m'o okpomọku -bya.
Tekenteke bẹ ẹkwo iya anọduje ájà àjàjà.
E tọ yọjedu ọshi l'ejo
mkpọ-anwų byaru;
ọphu ọ dudu teke ẹ tọo
nọdujedu amị amimi.”
- 9 Obu madzų te nwedu iphe ka iya ẹregede.
Ejo ọkpoma, nọ iya nų te nwe nwunne.
?Bų onye a-dị ike maru iya?
- 10 “Ọo yebe Ojejoje enyoje obu;
l'eleleje ọriri madzų elele;
k'ọphu ya a-kfų
onyemonye ụgwo l'ẹge umere iya dų;
mbų l'ẹge iphe o meru gbaru.”
- 11 Onye akpa ẹku ẹregede dų
l'ọ bu ọkwa, achitaje unwu,
e tọ vudu hee.
Kẹ l'ọ bu teke ndzų onye
ono keleruphe ẹbo;
ẹku iya ono agwọbe iya gbakashihu.
Yọ buru l'ikperazų iya ono;
bẹ ọo-maru lẹ ya bu onye eswe.
- 12 Ụlo, ayi doberu nsọ bu
aba-eze, dų akpabiri;
tsubekpoo lẹ ọdungu;
b'ọ bu ẹke eedo nsọ.
- 13 Nggube Ojejoje;
ọ bu nggu bu onye ndu
Ízurelu ele ẹnya l'ẹka!
Iphe bu ndu gbadoru ngu nų;
bẹ iphere e-mekochaa buru nk'ẹphe.
Ndu gharu ngu azų;
bẹ ee-de ẹpha ẹphe l'ẹja;
kẹ l'ọo Ojejoje bẹ ẹphe gbadoru;

mbụ ishi mini, emeje t'a nọdu ndzụ.

*Jeremáya ekfu anụ Nchileke
t'ọ gbaa mkpu*

¹⁴ Gwọo mu l'iphe eme mu nụ;
nggube Ojejoje;
k'ophu mu a-buru onye ẹhu dụ mma!
Dzọo mu rụ; k'ophu mu
a-buru onye a dzọtaru;
kẹ l'ọ bụ nggu bụ onye mu ajajẹ ajaja.

¹⁵ Iphe ẹphe anọduje ekfuru mu bụ:
“Nanuhunu iphe ọbu,
Ojejoje kfuru ọbu?
T'o renua ẹge o kfuru!”

¹⁶ Mu ta gbakwa ọso;
lẹ mu te echeduru ngu aturu;
ọphu ọ dudu teke ẹjo ọboku gụjeru mu.
Nggubedua maru l'iphe shi
mu l'ọnu lufuta daburu
ẹba l'ifu ngu.

¹⁷ Be eyekwa mu egvu!
L'ọ kwa nggu;
bẹ mu agbabeje; zeeru ndzụ
teke iphe-ẹhuka byaru.

¹⁸ Kpunua ndu akpa mu ẹhu
ifu lẹ ntụ; ọle bẹ ekwekwa
t'e kpua mbedua ifu lẹ ntụ!
Menua t'ẹphe buru ndu
eeye egvu; ọle bẹ ekwekwa
t'e yee mbedua egvu!
Mee t'iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe!
Gude oke ọ-la-l'iyi laa ẹphe l'iyi!

Odobe eswe ọtuta ume nsọ

¹⁹ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru mu. Ọ sụrụ: “Tẹ mu je evudo l'ọnu edukfu mkpukpu, bu ọzo ẹke ndu eze ndu Júda eshije bata; shikwa iya phụ l'alufu. Tẹ mu tükokpelekwaphu iphe bụ ọnu-ọzo, eeshije abata lẹ Jerúsalemu je evudo; ²⁰ sụ ẹphe: Unu ngabẹ nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu eze ndu Júda; ndu Júda l'unu ha; mewartu iphe bụ onye bu lẹ Jerúsalemu, bụ ndu eshije l'ọnu ẹke-a. ²¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Unu kwabənuphu ẹnya t'unu be evuje ivu lẹ mbọku ọtu-ume; ọphu unu 'evujekwaru iya shia ọnu ẹke ono, eeshije abahụ Jerúsalemu ono. ²² Unu be shijekwa l'ulo unu vuru iphe lufuta etezi; ọphu unu 'ejejekwa ozi lẹ phuu mbọku ọtu-ume. Ọ bụ-chikwa t'unu dobeje mbọku ọtu-ume nsọ, bụ iya bụ iphe ya sụrụ ndiche unu phẹ t'ẹphe meje. ²³ Obenu l'ẹphe te yedu ọnu; ọphu ẹphe 'angadụ nchị. Ẹphe kwefuru ikè; jịka l'ẹphe ta angadụ nchị; ọphu ẹphe 'eyedu ọnu lẹ mba, ya baru ẹphe. ²⁴ Obenu l'ọwaa bụ iphe Ojejoje ekfu: L'ọ -buru l'unubedua toru nwehu l'angaru iya nchị; unu te evuje ivu bata l'ẹke, eeshije abata lẹ mkpukpu-a mbọku ọtu-ume; ọ -buru l'unu doberu mbọku ọtu-ume ono nsọ; k'ophu bụ l'ẹ tọ dudu ozi, unu ejeje mbọku ono; ²⁵ ono teke ndu eze, nọ l'okwa eze Dévidi a-wata oshi ẹke, eeshije bata lẹ mkpukpu-a; ẹphe lẹ ndu ejeru ẹphe ozi. Ẹphebedua ẹphe lẹ ndu ejeru ẹphe ozi a-nọdu agba l'ugbo-inya; mẹ l'eli inya l'abata lẹ mkpukpu-a. Ndu Júda l'awụ etso

èphe; m̀kpò iphe bú ndu bu l̀ Jerúsalemu. Ọ bú teke ono bè ee-bu l̀ mkp̀kp̀wa jeye l̀ tutu yoyo. ²⁶ Ndiphe e-shi l̀ mkp̀kp̀, ǹgbaa l'ali ndu Júda l'abya; m̀ l'edukfu, ǹgbaa l̀ Jerúsalemu mgburumburu; m̀ l'oke-ali ndu B́njaminu; m̀ ndu bu l'òkpa-ugvu, ǹ l'enyawu-ariba; m̀ ndu bu l'ali ugvu ugvu; m̀ ndu ụzo ọhuda. Èphe egudegbaa ngweja-ukfuru; waa anụ ọdo, ee-gbu egbugbu; m̀ ngweja nri; m̀ insensu; m̀ ngweja-ekele; gude abya ọgwaru Ojejoje l'eze-ulo iya. ²⁷ Ọle; ọ-buru l'unu te emedu iphe ya sụru t'unu meje; k'ọphu bú l'unu te edobejedu mbọku ọtu-ume nsọ; unu evuje iphe l'abata Jerúsalemu mbọku ọtu-ume bè mu a-phunwu ọku, e tee menyidu emenyi l'ẹke eeshije abata Jerúsalemu. Yọ buru ọku ono a-tuko iphe bú ẹke a rùshiru ike l'ime iya kekota.”

18

Ọ-kp̀-ite yele ụra iya

¹ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya: ² “Tugbua jekfu ọ-kp̀-ite l'ufu iya. Ọ bú l'ẹke ono bè ya e-zi ngu ozi.” ³ Ya ndono; mu atugbua jeshia kẹ ọ-kp̀-ite. Mu erua; yo gudewa wilu labu, oogudeje akp̀ ite l'akp̀ iya. ⁴ Yọ kp̀a ite-ura ono, o gude l'eka akp̀ ono kp̀-see ya. Yọ bya eshikwaphu l'ura lanu ono kp̀ta ite ọdo l'ẹge ọ du iya mma k'akp̀kp̀ iya.

⁵ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su: ⁶ “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Unubè ndu ọnu-ulo Ízurelu; ?ya te emeghedu unu ẹge ọ-kp̀-ite-a meru ụra iya-a? Unu lekwa; ọ kwa ẹge ụra du l'eka onye akp̀ ite; bè unubè ndu ọnu-ulo Ízurelu du iya l'eka. ⁷ Iphe bú teke ya kfuru nu iphe bú ọha, nonu; m'ọ bú ali-eze, nonu l'ee-feshi iya efeshi; m'ọ kwanu l'ee-nwukposhi iya; mebyishia ya; ⁸ ọ-buru l'ọha ono, ya kfuru l'owaa ẹge ee-me iya ono ghakoberu; haa ome iphe du eji èphe, eme; bè ya a-haa èphe ome iphe du eji ono, ya shi ría lè ya e-me èphe ono. ⁹ O -nwekwanuru teke ya kfuru su lè ọha; m'ọ kwanu ali-eze bè aa-kwalita; mee ya t'ọ kfuru; ¹⁰ ọ-wata ome iphe du eji l'ifu iya; k'ọphu bú l'è too mejedu iphe ya sụru t'e mee; bè ya a-hakwaphu iphe ono, du mma, ya shi ría lè ya e-meru iya ono. ¹¹ Nta-a bú t'i je ekfuru yeru ndu Júda; m̀ ndu ono, bu l̀ Jerúsalemu ono; sù èphe agha: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru: T'unu lekwa; lè ya kwakobekwaru unu ọ-la-l'iyi; l'aríwaru unu ejo ọriri. Unu ghakobekwa laphuta azu; tẹ onyenonu hakwaa iphe du eji, oome. Unu mee ụzo unu yele iphe unu eme t'ọ du mma.’ ¹² Èphe asu: ‘L'è to nwekwa ishi. Èphe a-nodukwa eme iphe èphe rítaru; èphe l'èphe ha l'onye l'onye a-nodu eme iphe èphe rítaru l'ọriri l'èjo ọkpoma èphe.’ ”

Ndu Ízurelu ajika Ojejoje

¹³ Ọo ya bu; ọwaa iphe

Ojejoje ekfu:

“Unu kpaedukwa ishi l'eka ndu ọhodo:

?bu onye nujewaru egbe iya ọwaa?

Nwada Ízurelu meekwaru

iphe anyi ishi edzu.

¹⁴ Mini suno ugwu Lébanonu;

?o nweru teke ọo-nonyaa

ngazehu l'ekfu ekfu

mkpuma ono, nọ l'oswa ono?

Tọo mini oyi ono,

shi l'ẹke teru enya l'atsọ abya ono;

?l'ọo-nonyaa tsọ-buhu tọo.

¹⁵ Ndibe iya zahawaru iya;

wata ọkpọ ínsensu ọku l'anụ
 iphe ẹ-te nwedu iphe ọ bụ.
 Yo mewaa ẹphe;
 ẹphe akpọo galagala kpọfu
 l'ụzo ẹphe ono, bụ ụzo,
 shi ẹphe ẹ ndiche ono;
 wata oshi nwẹswara ụzo,
 ẹ ta akpadu oje.

16 Ẹphe emee alị ẹphe;
 t'ọ daburu ochobo;
 bụru ẹke aa-nọdu anmaru
 ọtsu jeye ẹ tutu yoyo.
 Iphe bụ onye, swetaru iya nụ;
 bẹ ọo-duje biribiri;
 yo phuphee ishi.

17 Ya a-tụka ẹphe nanụ nanụ
 l'ọ bụ iphe pherephere,
 shi l'ụzo ẹnyanwu-ahata zikashiru;
 ẹphe adakaa nanụ nanụ
 l'ẹka ndu ọhogu ẹphe.
 Ya a-gharu ẹphe azụ;
 ya ta aghaduru ẹphe ifu;
 teke iphe-ẹhuka byaru ẹphe.”

Agbaru Jeremáya ọnya okfu

18 Tọ dụ iya bụ; ẹphe asụ: “Unu bya t'ẹphe chọaru Jeremáya ẹjo idzu; kẹ l'ẹphe nweru-a ndu achijeru Nchileke ẹja, a-nọdu ezi ẹphe iphe; ẹphe nweru ndu maru iphe bụ ndu a-nọdu atụ-ziru ẹphe ẹka; bya enweru ndu nkfuchiru, a-nọdu ezi ẹphe okfu Nchileke. Unu bya t'ẹphe gude ire mee ya koshi iya ẹge ọo-dụ; t'ẹphe ba ngakwa nchị l'iphe ookfu m'ọo nanụ.”

19 Ojejoje byiko; ngabẹnuru mu nchị; nua iphe ndu achị mu nụ ekfu. 20 ?Ee-gude iphe dụ ẹji kfu ụgwo iphe-oma tọo? Obekwanu l'ẹphe tụakwaru nsụ doberu mu. Ojejoje; nyatakwa ẹ mu vudo l'ifu ngu kfuaru ngu okfu ẹhu ẹphe; gude mee tẹ ẹhu ghubuhu ngu eghughu l'ẹke ẹphe nọ. 21 Ọo ya bụ; hanua ụnwu ẹphe tẹ ẹgu gbushia ẹphe. Nngu ahaa ẹphe tẹ ẹphe laa l'ọgu. T'unyomu ẹphe gbakwaru ẹka nwa; ẹphe aburu ndu maa tufuru. Tẹ ome-l'ẹhu gbushikwaa unwoke ẹphe; ụnwu-okoro bya ẹphe alaa l'ọgu. 22 T'ọ bụru ụzu-ẹkwa a-nọdu atụ l'ulo ẹphe teke ono, ị-chiru ndu soja wubata l'ulo ẹphe l'otu l'ukfu ono; kẹ l'ẹphe tularu nsụ doberu mu tẹ mu dalahu; bya eworu ọnya gbaaru mu tẹ mu ye ọkpa. 23 Obenu ẹ nggube Ojejoje mawaru ẹjo idzu, ẹphe achị t'ẹphe gbua mu. Ba gụkwaru ẹphe nvu l'iphe dụ ẹji ono, ẹphe eme ono. Ọphu i fufukwa iphe dụ ẹji, ẹphe eme l'ifu ẹphe. Ọ buchia t'ẹphe nọdu ngu l'ifu bụru ndu e mekputaru emekputa. Ono iphe ii-gude ẹhu-eghughu ngu mee ẹphe ndono.

19

1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ sụru mu: “Tẹ mu je azuta ite-ura. Tẹ mu ẹ ndu bụ ọgurennya mkpukpu; mẹ ẹ ndu achijeru Nchileke ẹja hakwaru yiru. 2 T'ayi jee ẹ Nsuda Hinomu l'iku ẹke eeshije abahu Jerúsalemu, bụ Ọnu-abata Agbagba-mbeji. Ayi -rulephu; tẹ mu raa iphe-a, ya abya mu ezizi-wa arara; 3 sụ ẹphe-a: Unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu eze ndu Júda; mẹ unubẹ ndu bu ẹ Jerúsalemu. Ọwaa iphe ookfu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu

Ízurelu. Unu ngabekpoduaphu nchi! Ya abyakwa ogude iphe dụ eji byakfuta ndu ali-a; iphe bu onye, nuru iya nu; be oo-gba nchi gharaghara. ⁴ Ke l'ephe gbadowaru iya; bya eworu ali-a; mee eke, aanoduje agwa agwa ndu ohodo. Ephe nowa iya; kpo ngweja oku; nu agwa, ephe ta madu. Nna ephe ta ma iya. Ndu eze ndu Júda ta ma iya. Ephe mewaru eke-a; yo ji le mee ochi ndu ephe gbushiru. ⁵ Ephe kpuwaru eke aagwaje iphe, dugbaa iche iche doberu Balu; k'ophu ephe a-nodu akpo unwu ephe oku l'eke ono; gude l'agwa Balu. Iphe ono aburu iphe ya ta subua ephe t'ephe mee. Ya te ephotabua ya ephota; ophu ya 'arivubua ya arivu. ⁶ Oo ya bu; t'o dokwaa ephe enya. O nwekwaru mboku, ee-mekochaa; ndiphe te ekuhedu eke-a Tofetu; ophu ekuhedu iya Nsuda Hinomu. Iphe aa-nodu ee-ku iya bu Nsuda Mgbugbu-madzu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ O kwa l'eke-a; be ya e-chikposhi idzu, ephe achi; mbu ndu Júda; me ndu Jerusalemu. Ya e-me te ndu ohogu ephe gude ogu-mbeke gbushia ephe; mbu l'eka ndu achọ ndzu ephe. Ya e-woru odzu ephe tukaa t'o buru nri noduru unwenu, ephe l'eli yele anu, bu l'egbudu. ⁸ Ya e-me t'egbara kfu le mkpukpu ono; t'o buru eke aa-nmaje otsu kpua. Iphe bu onye, swetaru nu; be ehua a-nwu kpaa; yo nmaa otsu; sweta iya. Ishi iya aburu ege e gude mebyiberu iya. ⁹ Ya e-me ephe t'ephe taa anu unwegirima ephe; ephe ataa anu madzu ibe ephe teke ono, iphe a-nodu atsụ ephe l'ehu ono; mbu teke ndu ohogu ephe, l'achọ ndzu ephe a-no-chi ano-pee ephe mgburumburu ono.

¹⁰ " 'Yo su mu te mu tukpoo ite ono teke ndu ono, mu l'ephe yi ono ele mu enya; ¹¹ mu asu ephe: Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: L'o bu ege a tukporu ite-awa-a; bu ege ya a-tukpo oha-wa; me mkpukpu-a ege-a. To bu l'aa-kpukwazi iya odo. Ephe e-li odzu le Tofetu; jeye teke e-to nwehedu eke a-phodu nu. ¹² Owaa iphe Ojejoje ekfu: L'ono kwa iphe ya e-me l'eke-a yele ndu bu iya nu. Mbu le ya e-me mkpukpu-a; yo du l'o bu Tofetu. ¹³ Iphe bu ulo, no le Jerusalemu; me l'ulo ndu eze, achi ndu Júda; be ee-merushi ege e merushiru Tofetu, bu eke ephe nogbaa l'eli ulo; l'akpo insensu oku; l'anu mkpo-kpodo; nodu iya l'agbaru agwa me.' "

¹⁴ To du iya bu; mu abya eshi le Tofetu lata, bu eke Ojejoje shi zia mu te mu je ekfuchiaru iya-a; bya evudo l'echi ogbodufu eze-ulo Nchileke; su ndu ono l'ephe ha: ¹⁵ "Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: 'Unu leduduphu. Iphe bu ejo iphe ono l'o ha, ya kfuwaru l'oo-me ephe ono; be ya e-mekota mkpukpu-a yele mkpukpu, no-pheru iya mgburumburu. Ishi iya aburu l'ephe kwefuru ikè; jika l'ephe ta ndu iphe ya ekfu.' "

20

Jeremáya yele Pasho

¹ Pasho Ima bu onye achijeru Nchileke eja bya aburu onye ishi ndu ishi eze-ulo Nchileke. Teke o nuru iphe ono, Jeremáya ekfushi ono; ² yo zi; e chia Jeremáya, bu onye nkfuchiru ono echachi; woru iya tu-chia l'ulo-mkporo, no l'iku onu eze-ulo Nchileke ophu aza Onu-abata Benjaminu k'eli. ³ Yo be le nchi-ta-abohu iya; Pasho atufuta iya l'ulo-mkporo ono. Jeremáya asu iya: "Iphe Ojejoje guru ngu ta buhekwa Pasho. Iphe o guru ngu kwa 'Égvù l'ekemeke'; ⁴ ke l'owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Le ya e-me ngu t'i tsulahaa onwongu egvu; ndu yeru ngu obu l'ephe ha a-tuko atsụ ngu egvu. Ii-gude enya ngu gedegede phụ teke ndu ohogu ephe e-gude ogu mbeke l'egbushi ephe. Ndu Júda mgburumburu be ya e-woru ye l'eka eze ndu Babilonu, bu onye a-kpu ephe le ndzu lashia Babilonu; gude ogu-mbeke gbushia ephe. ⁵ Iphe bu eku ndu mkpukpu-a; be ya e-woru yekota l'eka ndu ohogu ephe; mbu iphe bukotakpo iphe ephe setaru l'akanya iya; mekpoo iphe bu iphe vu oke aswa, nokota l'ime iya; mekpoo iphe bu eku, eze ndu Júda kpataru. Iphemiphe ono be ephe

e-vukota l'ògu lashia Bábyilonu. ⁶ Nggùbedua, bụ Pashọ yẹle iphe bụ ndu bukota lẹ nke ngu bẹ aa-kpukota lẹ ndzụ laa Bábyilonu. Yọ bụru l'ẹke ono; bẹ ii-nọdu nwụhu; e lia ngu l'ẹke ono; nggùbedua; mę ndu ono, yeru ngu obu, ị kfuru iphe Nchileke ẹ-te kfudu ono.”

Aphu, Jeremáya agu

⁷ Nggùbe Ojejoje;

i dusweru mu ụzo;
mu aburu onye e dusweru ụzo.
I mekputawaru mu;
yọ bụru nggùbedua; bẹ eriri laru.
Mu bụwa onye eegude eme
iphe-ọchi mkpụrumkpuru.
Onyemonye anọduje aja mu ewena.

⁸ Tekenteke, mu ekfu okfu;

bẹ mu anọduje ara iya arara
lẹ kpurupyata abyakwa; ọ-la-l'iyi etso iya.
Ozi, Ojejoje ezi mu;
mewaru; mu aburu onye aakpofu akpofu;
bụru onye eegude atụ mgbonu.

⁹ Mu -sụ lẹ mu te ekubahedua

ya ẹpha; ọphu mu
'egudebahedua ẹpha iya l'ekfu okfu;
bẹ okfu iya anọduje mu
l'okpoma enwu mu
phophopho l'ọ bụ oku;
mbụ oku, rakuru mu arakuru l'okpu.
Ike alọ-gude iya gvụwaru mu.
Ike gvụakwaru mu.

¹⁰ Mu anụkwa taphu-taphu,

ẹphe adzụgbaaru ibe ẹphe:

“L'égvù dukwa l'ekemeke!”

Ẹphe tuko ekfu:

“Unu je edoo iphe ono,

ookfu ono!

Unu t'ayi je edoo iphe oome!”

Iphe bụ ndu ọnyà mu
elekotalephu ẹnya t'ẹphe
maru teke ẹturu a-lọ mu.

Ẹphe atuko l'ekfu:

“T'e duswenua ya ụzo.

Ọ bụ teke ono bẹ ẹka nk'ayi a-kongo;
ayi e-melata iya iphe-a, oome nta-a.”

¹¹ Obenu lẹ Ojejoje nọ swiru

mu eswiru l'ọ bụ onye eze, soja swiru.

Ọọ ya bụ lẹ ndu ono,

achi mu nụ ono;

bẹ ụkfu a-dụ.

Ẹphe te emekputadu;

ọphu 'o reduru ẹphe ẹge ẹphe tüberu.

Ọo-buru ẹphe iphe-iphere;

ẹnya ẹphe alaa;

- t'o nwe l'a azahaa ya azaha.
- 12 Nggube Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 nggube onye ono,
 enyochaje ndu doberu eka
 ndoo enyocha; nggube onye
 avoje obu yele oriri iya avovo;
 melatanu ephe;
 ke l'oo nggu be mu yeru ikpe ehu mu l'eka.
- 13 Unu gua egvu nu Ojejoje!
 Unu jaa Ojejoje ajaja!
 Ke l'oo dzofutaru ndzu
 onye e-ta dudu ege o du
 iya l'eka ndu ejo iphe.
- 14 Te mboku, a muru mu
 bukwaru eswe, a turu onu!
 Teswe mboku ono,
 nne mu muru mu ono;
 ba abukwa mboku,
 a goru onu-oma nu!
- 15 T'onye byaru bya ezia ya
 nna mu bukwaru onye a turu onu;
 mbu onye byaru bya asu iya:
 "L'a mukwaru iya nwata; nwata nwoke!"
 Ozi ono aburu ozi, o nuru; ehu atsoo ya ena.
- 16 Te nwoke ono dukwa l'oo
 bu mkpukpu, Ojejoje mebyishiru;
 to phuru iya imiko.
 T'oo bukwaru iphe oo-nodu
 anu l'utsu bu uzu-ekwa.
 O -be l'eswe; yo nulahaa mkpu ogu.
- 17 Ke l'oo to pyi-gbudu mu teke mu no l'epho;
 te nne mu buru ili mu.
 Ephi ahawa iya ru
 kpagungu jeyewaru.
- 18 ?Bunua ngunu meru
 iphe mu lufutaru alufuta l'epho;
 te mu bya bya aphu
 iphe-ehuka yele nrimaphu;
 yele te mu bya akpo-chia
 ishi ndzu mu l'iphe-iphere?

21

Nchileke ajika ome iphe Zedekaya roru iya

¹ Okfu, shi l'eka Ojejoje abya erua Jeremáya nchi. Yo buru teke ono be eze, bu Zedekaya yeru Pasho Malukija yele onye achijeru Nchileke eja, bu Zefanaya Maseya t'ephe je ke Jeremáya. Ephe erua bya asu iya: ² "Jiedukwaru ephe Ojejoje; kele Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu l'etsokwa ephe ogu. T'a maru; Ojejoje; ?l'oo-meru ephe iphe du biribiri ege o shi emeje teke ndiche; k'ophu oo-laphu azu paru ephe haa?"

³ Obenu lẹ Jeremáya sùru ẹphe: “T'ẹphe sù Zedekaya-a: ⁴ L'owaa kwa iphe o kfulu; mbù Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu: ‘Ngwa-ọgu ono, unu gude etso eze ndu Bábyilonu yẹle ndu soja iya ọgu ono; mbù ndu ono, nọ l'azù mkpukpu yechia unu ono: ngwa-ọgu ono bẹ ya e-me t'ọ ghaaru unu ifu. Ya achita iya bya awushi l'echi mkpukpu-a. ⁵ Ọdo bú lẹ yẹbedua l'onwiya e-tso unu ọgu. Ya a-machi ẹka iya; gude ọkpu ẹka iya vù ọvuma; gude iwe tukoshi unu oke ẹhu-eghughu iya. ⁶ Ya e-chigbushi iphe bú ndu bú lẹ mkpukpu-a: madzù mẹ unwu-anù. Ya e-gude ẹjo iphe-ememe gbushia ẹphe. ⁷ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ teke e metsuaru; bẹ ya e-woru Zedekaya, bú eze ndu Júda yẹle ndu ozi iya; mẹ ndu alì-a, bú ndu iphe-ememe ono gbuphodoru yẹle ndu ọphu e gbuphodoru l'ogu-mbeke; mẹ ndu ọphu ẹgu gbuphodoru; chiru nù Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu yẹle ndu ọhogu ẹphe ono, bú ndu achọ ndzù ẹphe ono. Yo gudekwaphu ogu-mbeke gbushia ẹphe; ọphu ọo-hadu ẹphe. Imiko ẹphe ta adudu iya; ọphu ọ dudu onye ọphu ya aphutaru.’

⁸ “Ọdo aburu; tẹ mu sù ndu-a: Owaa iphe Ojejoje ekfu: T'ẹphe lekwa; lẹ ya dobekwaru ẹphe ọzo ndzù; mẹ ọzo ọnwu. ⁹ Iphe bú onye, kwaru lẹ mkpukpu-a; a-lakwa l'ogu. Ọ dudu; ẹgu egbua ya. Ọ dudu ẹjo iphe-ememe egbua ya. Onye, lufukwanuru je eworu onwiya ye ndu Bábyilonu-a, yechiru unu-a; a-nọdu ndzù. Onye ono bẹ ishi iya a-kpo-kfulu. ¹⁰ Iphe ya chiwaru idzu iya bú lẹ ya e-me tẹ iphe dudu ẹji dakfu ndu mkpukpu-a; ẹ tọo búdu iphe-oma. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Mkpukpu-a bẹ ee-ye l'ẹka eze ndu Bábyilonu; yo gude ọku mebyishia ya.

Ozi, ee-zi ọnu-ulo Dévidi

¹¹ “Kfulu ndu ọnu-ulo onye eze ndu Júda: Unu ngabekwa nchì l'iphe Ojejoje ekfu.

¹² Unubẹ ndu ọnu-ulo Dévidi; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu:

“Unu kpeje ikpe, dudu maa
mbọku-mbọku.
Unu dzọtaje onye a naru
nfù l'ẹka onye egbu iya nù.
Odumeka bẹ ẹhu-eghughu
iya a-gbanwuhukwa ọku.
Ishi iya aburu ẹjo iphe,
unu meshiru;
mbù l'ẹhu-eghughu iya ono e-nwu ọku;
k'ọphu bú l'ẹ to nwedu
onye a-gbanyi iya nù.

¹³ Ya bukwa ọgu nọduru ngu;
nggube Jerúsalemu,
bu l'eli ọkpa-ugvu;
mbù nggube onye bu
l'eli eli ugvu, bú agbara mkpuma kpù.
Ọ kwa Ojejoje ekfu anù
unubẹ ndu ono, asuje:

‘?Bù onye abya unu ome ngunu?
?Bù onye a-dù ike ọbata l'ẹke, unu bu?’

¹⁴ Ya a-hù unu àhùhù
ẹge yẹle iphe unu meru ha.
Ọ kwa yẹbe Ojejoje ekfu iya.
Ya a-muru ọku ye l'oswa unu;
tuko iphe nọ-pheru unu
ngburumgburu tsukota.”

22

Ikpe, e kperu ndu ejo eze

¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; wo mu: “Tẹ mu jee lẹ kẹ eze ndu Júda je araa ozi-a arara l'ẹke ono: ² Nggube eze ndu Júda; mbụ nggube onye ono, nọ l'aba-eze Dévidi ono; nggu lẹ ndu ozi ngu; męwaru ndibe ngu, bụ ndu eshije ẹke-a bahụ; unu ngabekwa nchị; nua iphe Ojejoje ekfu. ³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Unu kpeje ikpe, dọ maa; unu emeje iphe ẹ te enyochadu enyocha. Unu dzojee onye a naru nfụ l'ẹka onye emegbu iya emegbu. Unu ba akpakwa ndu laru alala ẹhu; unu ta akpa iya ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru. Unu ba adukwaru ẹphe ẹhuka; ophu unu 'egbujeshi ndu ẹ-te nwedu iphe ẹphe meru l'ẹke-a, dọ nsọ-a! ⁴ Kẹ l'ọ -bụru l'unu jiru obu oyi; mee iphe-a, ya sọru t'unu meje-wa; bẹ ndu eze, nọ l'aba-eze Dévidi; ndu ejeru ẹphe ozi; mę ndibe ẹphe e-gude ụgbo-inya; gude inya; shi lẹ nggamgbo ufu-eze-a l'alufu alufu; l'abata abata. ⁵ Obekwanu; l'ọ -bụru l'unu te emedu iphe ya sọru t'unu mee; tẹ ya gudekwa onwiya riaru unu nte; bẹ ẹgbara e-mekochakwaa kfu l'ufu-eze-wa.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu ufu-eze eze ndu Júda:

A makwaru-a l'ị dọ l'ọ bụ
alị Gíledu l'ẹke ya nọ;
mbụ l'ọ bụ ẹge ugvu ugvu Lébanonu dọ iya.
Obenu l'ẹ tọ dọ iya e-me;
tẹ ya be eme ngu t'ị bụru echi-ẹgu;
mbụ l'ọ bụ mkpukpu,
ẹ-te budu ebubu.

⁷ Ya e-zi ndu
mgbugbu-madzụ;
t'ẹphe byaru ngu ọgu;
onyenonu;
yele ngwa-ọgu nk'iya.
Ẹphe abya egbutsushia
ẹgiri oshi sida ngu ono;
chiru ye l'ọku.

⁸ “Ndu shigbaa l'ọha, dọ igweligwe e-sweta lẹ mkpukpu-a; l'ajitsua ibe ẹphe; sụ: ‘Bụ ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe ọwaa l'ẹhu eze mkpukpu-a?’ ⁹ Aa-sụ ẹphe l'iphe kparu iya nọ bụ okfu l'ẹphe gwọberu ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; je awata ọkpo ishi l'alị l'anụ agwa; balahakwaaaru iya phụ ẹja.”

¹⁰ Unu ba rakwa ẹkwa onye
eze ono, nwuhuru nọ ono!
Ọphu unu 'emekwa ẹkwa iya!
Ọ bụ-chikwa onye unu
a-kwa ẹkwa iya kwashia ya ike
bụ onye ophu a kpuru lẹ ndzụ laa ẹka ọdo.
Ishi iya aburu l'ẹ tọ latahedu;
ọphu ọophuhedu alị ẹke,
a muru iya ọdo.

¹¹ Kẹ l'ọwaa kwa ẹge Ojejoje kfuru okfu ẹhu Shalumu Josaya, bụ onye nọ-chiru ẹnya nna iya; bya aburu eze, achị ndu Júda; mbụ onye ono, ẹ-ta nọhedu l'ẹke-a ono: “Ẹ tọ latahekwa. ¹² Ọ kwa l'ẹke ono, ẹphe kpuru iya lẹ ndzụ laa ono bẹ ọo-nodu nwuhu. Ẹ tọ phuhakwa alị ẹke-a ẹnya ọdo.”

¹³ “T'aphụ tsokwaru onye
gude ụgho l'akpu ufu-eze iya;

mbụ gude ụzo,
 ẹ-te vudodu nhamunha
 l'arushi ime ụlo k'eli eli;
 onye meru ndu alị iya;
 ẹphe ejeru iya ozi ẹwoma;
 tọ kfu ẹphe ụgwo ozi ẹphe.

- 14 Ọosuje ịe ya a-ruru
 onwiya ufu-eze, ha nshinu;
 ẹke ime ụlo k'eli eli iya
 a-bugbaa gaga-gvugvu.
 Ya abya eyeshia ya windo;
 gude oshi sida gbaa ya agbagba;
 bya agbaa ya penti uswe.
- 15 ?Bụ ogude oshi sida kushia
 ụlo e-me t'ị bụru onye eze tọo?
 Nna ngu; ?to shidu eri; l'angu?
 ?To shidu l'ekpe ikpe, dụ maa;
 l'eme iphe guru iphoro;
 iphemiphe ọbule aduru iya ịe mma.

- 16 Ndu eje iphe-ẹhuka;
 mę ndu ẹ-te nwedu ẹge ọ ha
 ẹphe; b'ọ gbaru ọdzori;
 yọ duru iya ịe mma.
 ?Tọ bụdu iphe ono bụ ịe
 madzụ maru onye ya bụ?
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 17 “Obenu ịe nggubedua;
 be ẹnya ngu;
 mę ọkpoma ngu bụ l'ẹke
 i cheberu iya bụ l'ori uru ghelegheleghele;
 yele ogbu ndu ẹ-ta adudu
 iphe ẹphe meru;
 omegbu madzụ emegbu yele ome-l'iwe.”

- 18 Ọo ya bụ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu Jehoyakimu nwatibe
 Josáya, bụ eze, achị ndu Júda:
 “E to nwedu l'ẹphe araa ẹkwa; sụ:
 'Owe-e nwunne mu nwoke-e!
 Owe-e nwunne mu nwanyi-e!'
 E taa rakwa ẹkwa iya; sụ:
 'Owe-e onye nwe mu nụ-e!
 Owe-e Ọnyibe!'

- 19 Ee-li iya l'ọ bụ onye eli nkakfu-igara.
 Mbụ l'aa-kpụ iya akpukpu;
 kpụta iya je etufaa l'azụ Jerúsalemu.”

Okfu ẹhu Jerúsalemu

- 20 “Unube ndu Jerúsalemu.
 Unu jekwa l'ugvu ugu
 Lébanonu je echia mkpu!
 Tę ndu alị Báshanu nukwaa olu ngu!
 Jekwa je anodu l'ugvu ugu

Abarimu chia mkpu;
 keḽe ndu nggu l'ephe
 tuḡbaru buṛu nanu;
 b'e gbushikotaakwaru
 l'ephe ha.

- 21 Ya nmaakwaru ngu
 okwa teke ono, i shi dobesu
 l'ẹ to nwedu iphe byaru
 bya eme ngu nu ono;
 nggu asu l'ẹ tii yedu onu.
 Ono kwa ẹge i shi teke
 i bu nwokoroḡbya meta ndono.
 Ẹ tii mebukwaa iphe ya sūru t'i mee.
- 22 Pherephere a-tuko ndu
 echeru ngu aturu pata.
 A tuko ndu nggu l'ephe
 tuḡbaru buṛu nanu kpua ẹ ndu.
 Ono teke iphere e-gude ngu;
 woru ngu ifu kpua ẹ ntū.
 Ishi iya aburu iphe du ẹji iimebe.
- 23 Unube ndu bu l'ugvu ugvu Lébanonu;
 mbu ndu, no l'ehu-otso-ena
 ulo, a kuru l'oshi-sida;
 egbe ude, unu e-mekochaa
 tsua teke iphe-ehuka a-zu
 unu gbirimu;
 mbu melahaa unu ehuka
 l'o bu nwanyi, ime eme!"

Okfu ẹhu Jehoyakinu

24 Owaa iphe Ojejoje ekfu. O sūru: "Kamenu; l'ẹ to nwekwa m'o -ruhuru; Jehoyakinu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda buṛu echi-ohubama, ya gba l'eka-utara iya; be ya a-gbafulekwa ngu-a. 25 Ya e-woru ngu ye l'eka ndu achọ ndu ngu; mbu ndu iitsu egvu; mbu l'eka Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu yeḽe ẹka ndu Bábyilonu. 26 Ya e-tufakpele ngu phu etufa; nggu ẹ nne, muru ngu nu; je eche l'alì ndu odo; ẹke ẹ-ta buḡdu ẹke a muru ngu; nggu ẹ nne ngu. Yo buṛu l'ẹke ono be unu 'ẹbo a-nodu nwuhu. 27 Ẹ to nwedu l'unu alaphuta azu l'alì ono, a-gu unu alata ono."

- 28 Jehoyakinu-a; ?o bu ite-ura, tukpohuru atukpohu;
 a jika iya ajika to?
 Mbu iphe ẹ-ta dudu
 onye o du mma?
 ?Bu ngunu kparu iphe
 e tufaru yeḽe unwegirima
 iya je eche l'alì ẹke ephe ta madu?
- 29 Nggube alì Júda;
 ngabekwa nchi;
 nu iphe Ojejoje ekfu!
- 30 Owaa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-o:
 "Dee nwoke-wa l'ekwo l'o bu
 onye ẹ-te nwedu nwa;

onye iphe ta byadu bya
 aduru le mma teke o no ndzu.
 Ishi iya aburu le to dudu
 unwu iya ophu iphe
 byaru bya aduru le mma.
 Ophu o dudu ephe onye
 ophu byaru bya anodu l'aba-eze Dévidi;
 m'ò kwanu chia ndu Júda."

23

O-du-l'ifu a-ka mma

¹ "Aphu a-tsokwaru ndu ono, eche aturu, bu ephe emebyishi aturu iya; l'achikashi iya achikashi l'ali iya ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ² Oo ya meru iphe Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu okfu ehú ndu ono, eleta ndibe iya ono; su: "Keshinu unu chikashiru aturu iya achikashi; mbu chi-phua ya achi-phu; unu te eleta iya enya; be ya e-letakwanu unu ejo eleta; chia unu iphe iphe du eji ono, unu meru ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³ "Oo yebedua l'onwiya e-je achikota nwa ndu phoduru nu l'unwu aturu iya ono l'iphe bukpo ali eke ya chiru ephe je eye; duphuta ephe azu leke ephe ataje nri, bu eke ephe a-nodu wata azuzu; l'aka igwe l'eje. ⁴ Ya e-ye ndu nche aturu, a-nodu eleta ephe enya. Teke ono be ephe ta tsuhedu egvu; meji te ebuhuhe ephe; ophu o duhedu ophu aachokwadu achochu." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu:

"Le -metsua;
 be ya e-metaru Dévidi ekali iya
 ophu e-dobe eka ndoo;
 mbu onye eze,
 e-gude mmamiphe chia.
 Oo-nodu ekpe ikpe, du maa;
 l'emee iphe du chiru werere l'ali-a.

⁶ Loge nk'ia be aa-dzota ndu Júda.

Ndu Izurelu anodu;
 to duhedu iphe eme ephe.
 Onye ono be iphe ee-ku iya bu:

'Ojejoje bu odobe eka ndoo ayi.' "

⁷ Owaa iphe Ojejoje ekfu: "L'o -rua mboku ono; be ndiphe te egudehedu epha Ojejoje ekfu: 'Kamenu; mbu onye ono, dufutaru ndu Izurelu l'ali Ijiputu ono.' ⁸ Iphe ephe a-nodu ekfuchia bu: 'Kamenu; l'onye ono, dufutaru ndu eri Izurelu l'ali ndu isheli; me l'iphe bu mbakeshi, bu eke o shi chi-phushia ephe je edoo ono.' Teke ono; be ephe e-buru l'ali k'eka ephe."

Oye Nchileke eka l'onu

⁹ A -bya l'okfu ehú ndu nkfuchiru;
 okpoma adakwa mu gidigidi.
 Okpu, no mu lehu l'o ha
 anmakotakwa mu jijiji.
 Mu dulephu l'o bu onye mee atsú;
 mbu l'o bu onye mee
 tu-tsuru atu-tsu.
 Iphe kparu iya nu aburu Ojejoje

yẹle okfu iya, dụ nsọ.

10 Alì ẹke-a l'ọ ha bụ ndu eri ogori jeru iya ejiji.

Yọ bụru kẹ okfu ọnu ono,
a tūru ono meru iphe alì-a nọ l'aphụ.
Ẹke anumanu akpajẹ nri
l'echi-ẹgu kpọhuwaru jegiri jegiri.
Ndu nkfuchiru eme iphe dụ ẹji;
ẹphe gude ike ẹphe l'eme
iphe ẹ-ta gbadunu.

11 “Ndu nkfuchiru mẹ ndu
achijeru Nchilekẹ ẹja tuko
būru ndu ẹ-te emedu ele Nchileke.
Mbu lẹ ya aphuje iphe dụ
ẹji ẹphe eme ọbu l'eze-ulo iya.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

12 “Yọ bụru iya kparu iphe
uzo ẹphe a-wata ochi ẹturu.
Aa-chiru ẹphe chi-phua
l'ẹke agba ọchi.
Yọ bụru l'ẹke ono; bẹ ẹphe a-da iko.
Ya e-gude iphe dụ ẹji
dakfu ẹphe teke ono,
ee-chi ẹphe iphe ono.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

13 L'ẹhu ndu nkfuchiru,
shi Samériya; bẹ ya phuru ahuma:
mbu l'ẹphe ekfuchiru Bálẹ;
shi ẹge ono l'eduphu ndibe iya,
bụ ndu Ízurelu.

14 L'ẹhu ndu nkfuchiru kẹ
Jerúsalemu bẹ ya phukwaruphu
iphe l'anyi ishi ẹdzu.
Ẹphe anọduje eri ogori;
ndzụ ẹphe aburu ọdzu ẹjo-ire.
Ndu eme iphe dụ ẹji;
bẹ ẹphe anọduje eme
t'ẹka ka ẹphe oshihu ike
l'iphe ẹphe eme; k'ọphu bụ
l'ẹ tọ dudu onye ọphu
aghajẹru iphe dụ ẹji, oome azụ.
L'ẹhu nk'iya bẹ ẹphe
dukotalephu l'ọ bụ ndu Sódomu;
ndu Jerúsalemu adukota
lẹ mu phụ l'ọ bụ ndu Gómóra.

15 Oo ya bụ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru l'okfu ẹhu ndu nkfuchiru:

Ya e-me t'ẹphe ria nri,
atsọ ile;
ẹphe angua mini, e yeru nshi.
Ishi iya aburu l'ọo l'ẹka ndu
nkfuchiru, shi Jerúsalemu b'o shi;

mbụ ejo ụru-ali, jiru ali-a l'ọ ha.

¹⁶ Ọwaa iphe Ojejoje bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “Unu ba angajekwa nchị l'iphe ndu nkfuchiru ekfuru unu. Ẹphe emejekwa t'unu chiru ẹnya ye l'iphe ẹ-te emedu ememe. Ẹphe asuje l'ẹphe phuru ọphulenyá; ama l'ọo iphe ẹphe ritaru l'ọkpoma ẹphe; l'ẹ tọ bụdu iphe shi yẹbe Ojejoje l'ọnu. ¹⁷ Tekenteke bẹ ẹphe anọduje ekfuru ndu akpọ iya ẹbo-ẹbo; sụ ẹphe: Ojejoje sụru: Ẹhu a-dukwaa unu agu! Ndu ọphu bụ ejo iphe shi ẹphe l'obu bẹ ẹphe anọduje eme; bẹ ẹphe asuje: L'ẹ to nwedu iphe eme ẹphe.”

¹⁸ Obenu; ?bụ onye ole l'ime ndu ono byajewaru tẹ yẹle Ojejoje chia idzu; k'ọphu ẹphe a-phukwanu iphe eme nū; m'ọ kwanu nua okfu iya? ?Bụ onye ngabejeru nchị nua okfu iya? ¹⁹ Lekwa; Ojejoje gudeekwa ẹhu-eghughu l'ezi oke pherephere; mbụ ejo oke pherephere l'ishi ndu ejo ọkpoma. ²⁰ Ọphu ẹhu t'eghubuhukwa nū Ojejoje eghughu gbururu jeye teke oo-meebe ẹge obu dū iya. L'oge l'ifu bẹ oo-dokota-a unu unu ẹnya ọhuma.

²¹ Ya te zikwa ndu nkfuchiru-a ozi.
 Ẹphe egudele-e ozi ẹphe
 agba tughuru kwaseru.
 Ya te kfukwaru okfu yeru ẹphe;
 ẹphe asule-e l'ọo iphe ya
 kfuru bẹ ẹphe ekfu.

²² Obekwanu; ndege ọ -buru l'ẹphe nọdujewa;
 t'ẹphe l'iya chia idzu;
 m'ọ buru iphe ya kfuru
 bẹ ẹphe gege eje je araaru
 ndibe iya arara;
 mẹ ẹphe emekwanua;
 ẹphe aghakọbe; haa ejo
 ụzo, ẹphe etso;
 yẹle iphe dū eji, ẹphe eme.

²³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: ?Ya bụlephu Nchileke, nọ ntse; ya ta abuhedu Nchileke, nọ ote-ẹnya tọo? ²⁴ Nnajiufu sụru: ?Nanụ ẹge madzụ e-shi domia onwiya tẹ ya ba aphụ iya. ?Ya te jidunua igwe; ji mgboko tọo? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁵ Ya nwakwaru iphe ndu nkfuchiru ono ekfu; mbụ ndu egudeje ẹpha iya l'ekfu iphe ya te ekfudu. Ẹphe asuje: “L'ẹphe rọru nrọ! L'ẹphe rọru nrọ!” ²⁶ ?Bụkpo teke ole bẹ egbe iphe ọwaa a-nọ-bebe l'ọkpoma ndu nkfuchiru-wa, ẹ-te ekfudu ire-lanụ-a; mbụ ndu bụlephu ejo ọriri, bataru ẹphe l'obu bẹ ẹphe ekfuje. ²⁷ Ẹphe arije lẹ nrọ ono, ẹphe anọduje ezeru ibe ẹphe ono e-me tẹ ndibe iya zahaa ẹpha iya ẹge ono, nna ẹphe oche ẹphe shi l'ẹja, ẹphe shi abaru Bálụ zahaa ya ono. ²⁸ T'onye nkfuchiru, arọ nrọ zekwaa iphe, ọ rọru. Onye ọphu bụ okfu iya b'ọ nuru ekfua ya l'ẹge ọ dū. Ọ dudu; ?nanụ ẹge ẹswa akpe yẹle akpe l'onwiya e-shi hakọ. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru: “L'okfu, shi iya l'ọnu dukwa l'ọ bụ ọku; ọ dukwaphu l'ọ bụ ọngu, etsuje mkpuma yọgiri-yogiri. ³⁰ Ọo ya bụ lẹ ya nọ-chikwaru ndu nkfuchiru ono ụzo; mbụ ndu nkfuchiri ono, ejeje je ezita okfu, ibe ẹphe kfuru; bya ekfua; sụ l'ọo ya kfuru iya ono.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³¹ “Mbụ l'agha; ndu nkfuchiru ono, asajẹ ọnu sụ lẹ ya sụru ono bẹ ya nọ-chikwaru ụzo.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Ndu ono, anọduje arọ nrọ ẹregede ono bẹ ya nọ-chikwaru ụzo; mbụ ndu anọduje ezeshi nrọ ọbu; shi ẹge ono l'edusweshi ndibe iya ụzo; Ya te zikwa ẹphe; ọphu ọ dukwanu ekemu, ya turu nū ẹphe. Ọo ya bụ l'ẹ tọ dukpodua uru, ẹphe abaru ndu-a lẹ phuu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³³ “Teke ndu-wa; m'ò bú onye nkfuchiru; m'ò bú onye achijeru Nchileke eja -jiru ngu: ‘?M'ì jìru Ojejoje; ọ sùru l'òo egbe iya ole a-dakwuta ẹphe?’ Nggú asù ẹphe: ‘?Egbe iya ole? Ọ sùru lẹ ya a-gbado unu! Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.’ ³⁴ Ọ -bùkwánu l'òo onye nkfuchiru; m'ò bú onye achijeru Nchileke eja; m'ò bú onye ọdo waru kfulahaaru sù lẹ ya jìkwáru Ojejoje; yọ sù l'òo iphe ya ee-me ndọ-ọ; bẹ ya a-nùkwa onye ọbù aphù yẹle ndibe iya l'ẹphe ha. ³⁵ Iphe unu anọduje aji ndu ọnya unu; mẹ ndu abùbu unu phẹ bú: ‘?Nanù ẹge Ojejoje yeru ọnu teke a jìru iya?’ M'ò kwanù: ‘?Bù ngùnù bẹ Ojejoje kfuru?’ ³⁶ Ọle agha; unu be gudehekwa ọnu unu kfuá iphe unu jìru Ojejoje; kẹ l'ọ kwa ntumatu, unu atù bẹ unu l'iya eme; unu egude ẹge ono woru okfu kẹ Nchileke, nọ ndzù ghaa igharafu; mbù Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya abùru Nchileke ayi. ³⁷ Ọwaa iphe ii-kfujeru ndu nkfuchiru ndọ-ọ: ‘?Unu jìhunuru Ojejoje; yọ sù unu agha?’ M'ò kwanù: ‘?Bù ngùnù bẹ Ojejoje kfuru?’ ³⁸ A makwaru-a l'unu ekfu l'unu jìru Ojejoje; yo zia iphe e-me nù. Ọle; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: L'iphe unu anọduje ekfu bú: ‘Ọwaa iphe a jìru Ojejoje; yọ sù l'òo dakfuta unu’; mbù l'ẹke ya sùkwáru unu t'unu be kfujekwa ẹge ono. ³⁹ Ọo ya bú lẹ ya a-gwọbekwa unu; chífu unu l'ifu iya; unu lẹ mkpùkpù ono, ya nùru unu lẹ nna unu oche ẹphe ono. ⁴⁰ Ọnu, ya a-tù unu a-nọkwa gbururu jeye lẹ gbururu; mbù yọ búru iphe-iphere, a-nọ jeye lẹ tutu yoyo; ọphu 'o nwedù l'a azahaa ya azaha.”

24

Nkata figu labù

¹ Yo be lẹ Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu kpùtsuaru eze, achì ndu Júda; mbù Jehoyakimu yẹle ndu ishi ndu Júda; ndu eme nka; mẹ ndu akpù ọzù; mbù shi lẹ Jerúsalemu kpùá ẹphe lẹ ndzù laa alì Bábyilonu; bẹ Ojejoje koshiru mu nkata figu labù, a sùbetsuaru l'iku eze-ùlo Nchileke. ² Nkata lanù bú figu, dù mma nshinu nọ iya; mbù figu, dù l'ọ bú ọphu charu ẹgwegwa. Nkata ọphu bú figu, dù ẹji nshinu nọ iya; ọ dù-tabe ẹji; k'ọphu bú l'ẹ tọ dùdu k'eriri. ³ Ya ndono; Ojejoje bya ajiá mu; sù: “Jeremáya; ?bù ngùnù bẹ mu phùru?”

Mu asù iya: “L'ọ kwa figu. Ndu ọphu dù mma dùshikpo mma ike; ndu ọphu dù ẹji adutabekwanu ẹji; k'ọphu bú l'ẹ tọ dùdu k'eriri.”

⁴ Tọ dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ⁵ “Lẹ Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízùrẹlù sùru: L'ọ kwa ẹge figu ndu ọwaa, dù mma-a dù; bú ẹge ndu ono, a kpùru lẹ ndzù l'alì Júda dù iya mma; mbù ndu ya chífuru l'alì-a chíru je eye l'alì ndu Bábyilonu. ⁶ Ya e-gude ẹnya iya l'eche ẹphe nche t'ọ dùru ẹphe lẹ mma. Teke e metsuaru; bẹ ya e-dulatakwa ẹphe ọdo l'alì ẹke-a. Teke ono bẹ ya e-me t'ẹphe ha nshinu; ọphu ya 'enwutsudu ẹphe. Ya a-dza ẹphe l'ọ bú dzaru oshi; ọphu ya efefudu ẹphe. ⁷ Ya a-nù ẹphe obu, ẹphe e-gude maru iya; mbù l'ọo ya bú Ojejoje. Ẹphe a-bùru ndibe iya; yẹbedua abùru Nchileke ẹphe. Kẹ l'ẹphe e-gude obu ẹphe l'ọ ha lakfuta iya.”

⁸ “A bya lẹ figu onanu, dù ẹji; mbù dùta-be ẹji; k'ọphu bú l'ẹ tee ridu iya eriri ono; ono bú ẹge ya e-me Zedekaya, bú eze ndu Júda bú ndono; mẹ ndu bú ishi l'alì-eze iya; mẹkpọ iphe bú ndu ono, phọduru lẹ Jerúsalemu ono: mẹ ẹphe nọ l'alì-a; mẹ ẹphe nọ lẹ Íjiputu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Ya e-me ẹphe t'ẹphe búru ndu alì-eze unwu eliphe kpamukpamu a-nọdu atso oyi. Ẹphe a-bù iphe-ọchi; iphe eegude anma ejo ẹtu. Ee-gude ẹphe agba mgbonu; gude ẹphe l'akọ madzù ọnu l'iphe búkpọ ẹke ya chíru ẹphe ye. ¹⁰ Ya e-me t'e gude mma gbushia ẹphe; mee tẹ ejo-ẹgu gbushia ẹphe; bya eye ejo iphe-ememe t'ọ gbua ẹphe gbururu jeye teke ẹphe agvùebe l'alì-a, ya nùru ẹphe; ẹphe lẹ ndiche ẹphe-wa.”

25

Ụkporo afa ẹto l'afa iri l'alì ọdo

¹ Ọwaa bụ okfu Ojejoje, kfulu Jeremáya lẹ kẹ ndu Júda l'ẹphe ha l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ẹno, ọ wataru ọchi ndu Júda. Afa ono bụ afa mbụ, Nebukadineza wataru ọchi ndu Bábyilonu. ² Jeremáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke anụlephu iphe ono; bya ekfuaru iya ndu Júda l'ẹphe ha; mę iphe bụ ndu bukota lẹ Jerúsalemu. Yọ sụ ẹphe: ³ “Keshinu ụkporo afa l'afa ẹto nta-a; mbụ tsube l'afa ọphu, kwe Josáya Amọnu afa iri l'ẹto, ọ wataru ọchi unubẹ ndu Júda; jeye ntanụ ọwaa; bẹ mu shilephu nta okfu Ojejoje; l'ekfulu iya unu: ya -kfutsua ya; ya ekfukwazi iya ọdo; ọphu unu 'angajedu nụ nchị. ⁴ E guderu lẹ Ojejoje yewaru ndu ozi iya, bụ iya bụ ndu nkfuchiru iya l'ẹphe ha ugbo olemole: o -yee; o yekwazi; t'ẹphe bya ekfuaru unu okfu; ?unu ngajeru ẹphe nchị; ?t'unu yejeru ẹphe ọnu. ⁵ Ẹphe ekfujeru unu; sụ: 'Unu laphuta azụ nta-a; l'unu ha l'ẹhu l'ẹhu; unu haa ẹjo-uzo, unu etso; haa iphe dọ ẹji, unu eme; k'ọphu unu a-nọdu l'alì ono, Ojejoje nuru unu; unu lẹ ndiche unu pẹ gbururu jeye lẹ gbururu ono. ⁶ Unu be tsoshi agwa ndu ọdo. Unu be jekwaru iya ozi; ọphu unu 'abakwaru iya ẹja. Unu be gudeshi iphe unu gude ẹka mee gude l'akpatsu Ojejoje iwe; k'ọphu ya te emekadu unu iphe.' ⁷ Obenu l'unu te eyeduru iya ọnu. Unu egude iphe unu gude ẹka unu mee l'akpatsu iya iwe. Unu eshi ẹge ono merulahaa onwunu ẹhu.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁸ Ọo ya bụ; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “Lẹ keshinu unu ta ngabedu nchị l'okfu iya; ⁹ bẹ ya a-chikobe iphe bụ ndu isheli l'ẹphe ha yele nwozi iya, bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu.” Ono kwa iphe Ojejoje kfulu. Ya a-chiru ẹphe bya t'ẹphe bya etso ndu alì-a ọgu; yele iphe bụ ndu bu iya nụ; mę iphe bukpo ọha, bupheru ẹphe mgburumburu. Ya e-me ẹphe t'ẹphe buri kpurupyata; mee ẹphe; ẹphe aburu iphe anyị ishi ẹdzu; buri iphe-ọchi; buri iphe e gude akọ ọnu; mbụ buri ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁰ Ya e-me t'uzu ẹhu-otso-ena; mę ome ẹswa gbalaa l'ẹhu ẹphe: olu nwanyi, ala nji; mę kẹ nwoke, alu nwanyi ọhungu ta anọhedu; ọda ikwe nri ta anọhedu iya; ọphu ọku urọku 'enwuhedu iya. ¹¹ Ẹgbara a-kfụ l'alì-a gbaa mgburumburu. Iphe bụ mbakeshi a-la eze ndu Bábyilonu l'ẹka; ụkporo afa ẹto l'afa iri.

¹² “Teke ụkporo afa ẹto l'afa iri ono gvụ-leruphu; ya anụ eze ndu Bábyilonu; mę ndu alì iya l'ẹphe ha aphụ k'ẹjo iphe ẹphe meshiru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya atogbo iya ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. ¹³ Ndu alì ono bẹ ya e-mekota iphe bụ iphe ya kfuhawaru lẹ ya e-me ẹphe; mbụ iphe bụ iphe e deru l'ekwo, bụ iphe Jeremáya kfuhawaru lẹ kẹ iphe bụ mbakeshi kpamukpamu. ¹⁴ Ẹphebedua bẹ igweligwe mba yele ndu eze, shihuru ike e-mekochaa mee ohu. Ya a-kfụ ẹphe ugwo ẹge iphe ẹphe meru gbaru; ye l'iphe ẹphe gude ẹka ẹphe rụta.”

Okoro ẹhu-eghughu Nchileke

¹⁵ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụru mu: “Tẹ mu nata okoro-a. Iphe jiru iya nụ bụ mee oke ẹhu-eghughu iya. Wo tẹ mu emee tẹ iphe bụ mbakeshi ẹke ya e-zì mu; t'ẹphe ngua ya! ¹⁶ Ẹphe -ngụ l'iya phụ; ẹphe awata ọkpo kulakula; wata ome ọgvu ọgvu; kẹ lẹ ya a-chiru ndu, gude ọgu-mbeke ye; t'ẹphe je etso ẹphe ọgu.”

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; mu abya anata Ojejoje okoro ono; bya ejee iphe bụ mbakeshi ẹke o ziru mu; je emee; ẹphe angụkota iya. Ọwaa bụ ndu nguru iya nụ:

¹⁸ Jerúsalemu; mkpukpu, nọgbaa l'alì Júda; ndu eze ẹphe; mę ndu bụ ishi l'alì-eze ẹphe; t'e mekota iya t'ẹgbara kfua ya; buri iphe anyị ishi ẹdzu; iphe-ọchi; mę iphe eegude akọ l'ọnu, bụ ẹge ọ dọ ntanu-a. ¹⁹ Fero, bụ eze ndu Íjiputu; ndu ozi iya; ndu bụ ishi l'alì-eze iya; ndu nk'iya l'ẹphe ha; ²⁰ iphe bụ ndu ọhodo, bu l'alì Íjiputu; iphe bụ ndu eze, achị ndu Uzu; iphe bụ ndu eze ndu Filisutayinu; mbụ eze ndu Ashikelonu;

eze ndu Gáza; eze ndu Ékuronu yele nwa ndu phoduru le mkpukpu Ashudodu; ²¹ mefua ndu Édomu; ndu Móabu; ndu Amonu; ²² me iphe bu ndu eze Táya yele Sayidonu; ndu eze k'azu eze enyimu azu iya ophu; ²³ ndu Dedanu; ndu Téma; ndu Buzu; iphe bu ndu bugbaa l'oha, teru enya; ²⁴ iphe bu ndu eze ndu Arébiya; ndu eze ndu ohodo, bu ndu, bu l'echi-egu; ²⁵ iphe bu ndu eze Zimuri; ndu Élamu; ndu Mídiya; ²⁶ me iphe bu ndu eze ndu isheli; ndu bu le ntse; me ndu ophu bu ote-enya; mbu ndu ono l'ephe hakota nanu nanu. O bulephu ali-eze, nokota l'eliphe mgburumgburu. Ephe l'ephe ha a-ngukota iya. Eze Bábyilonu a-ngukwa iya phu.

²⁷ Owaa iphe ii-kfuru ephe ndo-o: Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: "T'ephe ngua iphe-a; t'o tsua ephe atsutsu; ephe agboo ya agbogbo; dashia iko, ephe te egbeshihedu egbeshi odo. Iphe a-kpa iya nu aburu le ya a-chiru ndu soja je etso ephe ogu." ²⁸ Ole teke ephe jikaru l'ephe ta anatadu mu okoro obu; ngu iphe no iya nu; te mu su ephe-a: "Le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sukwaru l'ephe ngufutajekwa iya! ²⁹ Unu lenu! Ya gudeekwa iphe du eji l'abyakfuta mkpukpu ono, eeku l'eyeru ephe iya ono. ?Ephe ari l'ephe e-righaru iya t'e ba nu ephe aphu too? Ephe te erighakwaru iya; t'e ba anu ephe aphu; kele ya e-ye ogu gude gbufu iphe bu ndu, bu le mgboko-a. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono."

³⁰ Nta-a bu; kfuaru ephe iphe-a l'o ha; su ephe:

"Ojejoje e-shikwa

l'ephekerephe dee ekiri.
Oo-nodukwa l'ufu iya,
du nsogbaa egbe-igwe;
gbooru ndu ali nk'iya ogo.
Oo-ra iya arara l'o bu
onye adzoshi akpuru vayinu;
raa ya; k'opu ndu bu
l'eliphe mgburumgburu
a-nukota iya.

³¹ Utsu a-da le mgboko gbaa mgburumgburu;
ke l'okfu daru Ojejoje yele iphe bu mbakeshi.
Oo-kpe ndiphe l'ephe ha ikpe;
haa ndu iphe du eji t'e gbushia ephe."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³² Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu. O suru: "T'unu lenu! Ejo iphe atsokwa galagala abya; o -shi le mba owaa; yo tsoba le mba odo. Mbu l'oke pherephere abyakwa ephephe. Eke oo-shi bu l'eke mgboko jeberu." ³³ Teke ono be ndu Ojejoje chigbushiru echigbushi a-tuko dabugbaaru l'ekemeke; tsube l'ishi mgboko ishi iya owaa jeye l'ishi iya ophu. E to dudu onye a-phodu nu; k'ora ekwa ephe; ophu 'onwedu onye a-pafu odzu ephe; ophu ee-lidu ephe elili. Ephe a-ghoshi ozu; kuru l'ali.

³⁴ Unube ndu eche aturu; unu raa ekwa chia mkpu! Unu gwoo onwunu le ntu; unube ndu bu ishi ikpoto aturu ono! Ishi iya aburu le teke ee-gbushi unu ruakwaru. Unu a-da iko; tukposhihu l'o bu ite-ura, du mma. ³⁵ Unube eche aturu te enwedu eke, unu a-gbaru laa; ophu ndu ishi ikpoto aturu 'enwedu eke, ephe a-gbaru laa; shi iya nahu. ³⁶ O kwa olu-ekwa ndu eche aturu ada ega phu; mbu mkpu, ephe echi; mbu ndu bu ishi ikpoto aturu ono; kele Ojejoje emebyishiwa eke ephe echeje aturu ephe. ³⁷ Obosara eke ono, shi du agu ono; be ee-me t'o daburu ochobo. Iphe a-kpa iya nu aburu ehueghughu Ojejoje. ³⁸ Ojejoje a-paru ndu nk'iya haa ege agu ahaje

ogba iya; egbara akfua l'ali ephe. Ogu; me oke ehu-eghughu Ojejoje e-me ali ono t'ọ du l'ọ bu echi-egu eke e-te nwedu onye, bu iya nu.

26

Eeme t'e gbua Jeremáya

¹ E ta nodu odu; k'ophu Jehoyakimu Josaya wataru ochi ndu Júda; Ojejoje abya ekfua; su: ² "Te mu je evudo l'ogbodufu eze-ulo Nchileke je ekfuru yeru iphe bu ndu bu le mkpukpu, nogbaa l'ali ndu Júda, bu ndu abyaje obaru Nchileke eja l'eke ono. Wo te mu kfuaru ephe iphemiphe obule, ya suru mu te mu kfuaru ephe. T'e b'ọ dukwa ophu mu a-ha. ³ ?Onye maru; ephe a-ngabe nchi; ghakobe haa ejo-uzo ono, ephe etso ono. Oo ya bu; ya apalia pazita. Ya te emehedu ephe iphe du eji, ya shi tibe le ya e-me ephe; k'ejo iphe ono, ephe meshiru ono.

⁴ "Wo te mu kfuru ephe: 'L'ọ -buru l'ephe ta angabeduru iya nchi; l'eme iphe ya turu ekemu iya, bu ophu ya doberu ephe l'ifu; ⁵ mbu; o -buru l'ephe ta angadu nchi l'okfu, ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru ekfu, bu ndu ya ziru; ephe -byatsua; ephe abyakwazi; ephe ta anga nchi; ⁶ be ya e-mekwa eze-ulo Nchileke-wa t'ọ du l'ọ bu Sháyilo; mee mkpukpu-a t'ọ buru iphe ee-gudeje ako onu l'iphe bu mbakeshi, no le mgboko mgburumgburu.' "

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru; me ndu Ízurelu l'ephe ha anukota eke yebe Jeremáya ekfu iphe ono l'eze-ulo Nchileke. ⁸ To du iya bu; ekfughe, ya ekfughelephu iphe ono l'eke ndu ono l'ephe ha no; mbu iphe ono, Ojejoje suru te ya kfuwa ono; ndu achijeru Nchileke eja ono; me ndu nkfuchiru ono; mekpọ ndu ono l'ephe ha azu le mu phu gbirimu; su mu: "Le mu nwuhufutajekwa! ⁹ Wo; ?nanu ege e meru; mu egude epha Ojejoje l'ekfu l'eze-ulo-a e-mekochaa du l'ọ bu Sháyilo; le mkpukpu-a e-mekochaa daburu ochobo, e-ta dudu onye bu iya nu?" To du iya bu; ndu ono l'ephe ha abya agbaphee mu mgburumgburu l'eze-ulo Nchileke l'eke ono.

¹⁰ Ya ndono; ndu bu ishi l'ali ndu Júda abya anua iphe ada nu; ephe eshi l'ufu-eze wuhu jeshia eze-ulo Nchileke. Ephe eje anodutsua l'onu-oguzo ophungu l'eze-ulo Nchileke. ¹¹ To du iya bu; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu nkfuchiru ono abya asu ndu ono, bu ishi ono; me ndu Ízurelu l'ephe ha: "L'ọ gbakwaru t'e kpee mu nkfugbu. Le ephe gudeekwa nchi ephe nua iphe o gude nkfuchiru kfuwa le ke mkpukpu-a!"

¹² Ya ndono; mu abya asu ndu ono, bu ishi ono; ephe le ndu Ízurelu l'ephe ha: "L'ọ kwa Ojejoje yeru mu te mu bya ekfua iphe e-me eze-ulo-a; me mkpukpu-a, bu iya bu iphe-a l'ọ ha, unu nuru, ya kfuru-wa. ¹³ Nta-a bu; unu dozia uzo unu yele umere unu! Unu wata ome iphe o kfuru; mbu Ojejoje, bu Nchileke unu. Oo ya bu k'ophu Ojejoje a-pali pazita; haa unu ome iphe du eji, o shi su le ya e-me unu. ¹⁴ O -buru mbedua be unu eleenua le mu no unu l'eka. Iphe unu rikpooru l'ọ du mma bya evudo nhamunha; unu mee mu iya. ¹⁵ Olobu; ophu e-do unu enya bu le: unu -gbua mu; be ochi onye e-te nwedu iphe o meru unu a-tukokwaru unu l'ishi; tu-koru mkpukpu-a l'ishi; tukokwaruphu ndu bu iya nu l'ishi. Ishi iya aburu l'ọ Ojejoje yeru mu te mu byakfuta unu bya ekfua iphe-a t'unu nua ya."

¹⁶ Ya ndono; ndu ono, bu ndu ishi ono; me ndu Ízurelu l'ephe ha asu ndu achijeru Nchileke eja; me le ndu nkfuchiru ono: "T'ephe be ekpekwa mu nkfugbu; ke l'ọ epha Ojejoje, bu Nchileke ayi be mu gude bya ekfuru yeru ephe."

¹⁷ Ndu bu ogurennya l'ali ono aharu gbeshi bya evudo; su igweligwe ndu ono, kuru l'eke ono-a: ¹⁸ "Le Mayika, bu onye Moreshetu kfuru nkfuchiru l'oge ke Hezekaya, bu eze ndu Júda. Yo kfuaru ndu Júda; su ephe: Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru:

" 'L'ee-mekochaa koo

Ugvu Záyonu kofu iya;
 l'ò bú onye akò okfu.
 Jerúsalemu e-mekochaa búru ikpòzu.
 Eli ugvu ono, bú èke,
 eze-ùlo Nchileke nò ono
 bè egbudu e-mekochaa ruchia.'

¹⁹ Hezekáya, bú eze ndu Júda; M'ò kwanù onye òdo l'alì Júda; ?èphe gburu Mayìka egbugbu tò? ?Tò bú-chidua iphe Hezekáya meru bú l'ò tsùhuru Ojejoje egvu; wata òcho úzo, ya e-shi túbà iya l'ènya? Tòo Ojejoje; ?tò tú-zitadu obu iya tò; k'òphu bú l'è tò mehedu èphe iphe dù èji, o shi sù le ya e-me èphe. Ò kwa iphe dù èji bè èphe abya ome onwèphe nta-a."

²⁰ O nwekwaruphu onye òdo, eeku Uráya Shemáya gudejehawa èpha Ojejoje kfuá nkfuchiru. Èke a m̀uru iya bú lè mkp̀kp̀u Kiriyatu-Jerimu. O kfuwaruphu nkfuchiru kfuá iphe e-me nù l'èhu mkp̀kp̀u-a yèlè alì èke-a; ège-a, Jeremáya kfuá a. ²¹ Yo be teke eze, bú Jehoyakimu yèlè ndu ishi soja iya; mè ndu bú ishi l'alì-eze iya nùru okfu iya; eze melahaa tẹ ya gbua ya. Obenu lẹ Uráya nùru iya; gude ọtsu egvu gbalaa; laa Íjiputu. ²² Eze, bú Jehoyakimu ezi Èlunatanu Akùbo bya ahatakwaphu ndu òdo yeru iya; t'ò je Íjiputu je akp̀lata Uráya. ²³ Èphe eje akp̀ta Uráya je anù eze, bú Jehoyakimu. Jehoyakimu asù t'e gbua ya; e gbua nwoke ono; bata odzu iya je etufaa l'ikirikp̀o.

²⁴ Ya ndono; yò búru okfu lẹ Ahikamu Shafanu gbaru yeru mu meru iphe è-ta kp̀duru mu nù t'e gbua.

27

Ndu Júda ala Bábyilonu

¹ È ta nòdu òphu baru ishi; k'òphu Zedekaya Josáya wataru òchi ndu Júda; Ojejoje abya asù mu ² tẹ mu wota agbù yekobe l'agadagba nyabẹ onwomu l'olu. ³ Yò sùkwa mu phù tẹ mu zia ozi t'e je ezia eze ndu Èdòmu; eze ndu Móabu; eze ndu Amònu; mè kẹ ndu Táya waa kẹ ndu Sayìdonu, byaru òphu Zedekaya, bú eze ndu Júda. Ndu, mu e-zì ozi ono bú ndu, ndu eze ono zitsuaru t'èphe bya kẹ Zedekaya. ⁴ Wo tẹ mu zia èphe ozi t'èphe je ezishia nnajiufu èphe l'ò ọwaa kwa iphe Ojejoje, bú Òkaribe-Kakòta-Ike ziru èphe; mbù Nchileke kẹ ndu Ízurèlu: ⁵ L'ò kwa ike-òkp̀u iya, paru èka; mè oshi-èka iya, dù ogologo bè ya gude kee mgboko-a; bya ekee madzù yèlè unwu anumanu, bu iya nù; búru onye dù iya mma bè ya anùje iya. ⁶ Nta-a bè ya wotaakotawaru alì unu l'ò ha yekotawa l'èka nwozi iya, bú Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu. Ya mekwaruphu t'anù, bu l'ègbudu nòdu Nebukadineza l'èka. ⁷ Iphe bú mbakeshi a-nòdu iya l'èka; nòdu nwa iya l'èka; nòdu nwanwa iya l'èka; jeye teke oge kẹ alì-eze iya a-gvù. Ono teke mba, dù igweligwe; mè ndu eze, shihuru ike e-me iya ohu nk'èphe.

⁸ Teke bú l'ò nweru mba; m'ò bú alì-eze, jìkaru ọnodu Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu l'èka; jìka l'èphe te ejederu iya ozi; bè e-gude ọgu; mè èjo-ègu; mè èjo iphe-ememe nù ndu ọbu aphù; mbù mee ndu ono iphe gbururu jeye teke ya e-shi l'èka Nebukadineza mebyishibebe ndu ọbu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Ọo ya bú t'èphe ba angakwaru ndu nkfuchiru èphe nchì; mè ndu njibya; mè ndibe èphe, akòje iphe nrò bú; mè ndibe èphe, ndu aphù àphù; mè ndu amamanshi, asùje unu l'unu ta alakwa eze ndu Bábyilonu l'èka. ¹⁰ Iphe èphe ekfushi búkota èjo-ire bè èphe adzùshiru unu. Iphe oo-me abùru tẹ unu haa alì unu lamihukp̀o alamihu; l'èke, teru ènya. Ya e-nwufu unu enwufu; unu eje ala l'iyi. ¹¹ Obenu l'òha, woru onwiya ye eze

ndu Bábyilonu l'èka; bẹ mu a-haa t'èphe buru l'alì nk'èphe; l'akọ iya okfu; buru iya eburu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² Mu ewokwaruphu ozi ono zia Zedekaya, bụ eze ndu Júda; sụ iya: T'o wotakwa onwiya ye eze ndu Bábyilonu l'èka; mę ndibe iya; k'ophu ndzụ e-dzu yẹbe Zedekaya. ¹³ ?Nanu ẹge e meru; bẹ nggube Zedekaya; nggu lẹ ndu alì ngu l'unu ha l'a-buru ndu, ee-gude ọgu; ẹjo-ẹgu; mę ẹjo iphe-ememe gbushia, bụ iphe Ojejoje kfulu lẹ ya e-gude gbushia ọha, jìkaru l'èphe ta anọdu eze ndu Bábyilonu l'èka. ¹⁴ Unu ta angakwa nchì l'okfu ndu nkfuchiru, asuje unu l'ẹ t'o nwekwa l'unu anọdu eze ndu Bábyilonu l'èka; kẹ l'ọ kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzuru unu lẹ nkfuchiru ono. ¹⁵ Ojejoje l'onwiya kfuwaru; sụ: "L'ẹ tọ bukwa iya ziru ẹphe ozi ono. Ophu ọ bukwa iya bẹ ẹphe ekfuchiru. L'ọ kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzụ. Yọ buru iya e-me; ya enwufu unu; unu alaa l'iyi; unubedua; unu lẹ ndu ono, ekfuru unu iphe ono."

¹⁶ Mu bya asụ ndu achijeru Nchileke ẹja; ẹphe lẹ ndu Júda l'èphe: "T'èphe ba ngakwa nchì l'okfu ndu nkfuchiru, asuje ẹphe l'ọ phoduaru-a nwanshì nta-a; a tuko iphe ono, e gwotaru l'eze-ulo Nchileke laa alì ndu Bábyilonu ono; gwolata azụ. O kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzuru unu. ¹⁷ Unu ba ngakwaru ẹphe nchì. Unu nọdu eze ndu Bábyilonu l'èka; k'ophu unu a-nọdu ndzụ. ?Bụ ngunu kparu iphe mkpukpu-a a-buru ikpọzu? ¹⁸ O -buru l'èphe bụ ndu nkfuchiru; l'anuje iphe Ojejoje ekfu; t'èphe rónua Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike tẹ ngwa-ulo ono, e gude dozia eze-ulo Nchileke ono, bụ ophu phodukwaduru nụ yẹle ophu phoduru l'ufu-eze ndu Júda yẹle ophu phoduru lẹ Jerúsalemu ta bụhe iphe ee-vuta laa Bábyilonu. ¹⁹ Mbụ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu lẹ k'itso eze-ulo Nchileke; kẹ mini; kẹ ọ-gba-kperekpere; mę igweligwe ngwa ọdo ono, phodugbaaru lẹ mkpukpu-a, ²⁰ bụ ndu ophu ẹ te gwotadu; mbụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; teke ọ kpuru eze ndu Júda, bụ Jehoyakinu Jehoyakimu lẹ ndzụ shi Jerúsalemu laa Bábyilonu; kpupuyabekota iya ndu a maru amaru l'alì Júda yẹle Jerúsalemu. ²¹ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike kfulu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; ọwaa kwa iphe ookfu lẹ k'iphe ono, e gwophodoru l'eze-ulo Nchileke ono yẹle ophu phoduru l'ufu-eze ndu Júda yẹle ophu phoduru lẹ Jerúsalemu: ²² 'L'èphe ha bẹ ee-gwotatsukwa laa alì ndu Bábyilonu. Yọ buru l'èke ono bẹ ọo-nọdu gbururu jeye mbọku, ya a-chọru iya bya. Ono teke ya a-chì-phuta iya azụ bya edophu iya azụ l'èke-a.' " Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

28

Aagba Hananaya l'anwu

¹ Yọ buru l'afa ono kwaphu; lẹ Zedekaya wataru ọchi ndu Júda k'ophungu; l'onwa k'ise l'ime afa k'eno bẹ onye nkfuchiru, bụ Hananiya Azuru, bụ onye Gíbiyọnu; nọdu l'ulo Ojejoje l'ifu ndu achijeru Nchileke ẹja; mę l'ifu ọha sụ mu: ² "Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike kfulu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. O suru: 'Lẹ ya a-gbabufu agadagba-njigba ono, eze ndu Bábyilonu liberu unu l'olu ono. ³ L'ime afa labu bẹ ya a-chì-phutakota iphe bukpo ngwa-ulo Ojejoje ono azụ l'èke-a; mbụ ngwa ono, eze ndu Bábyilonu; mbụ Nebukadineza chitaru l'èke-a lashia Bábyilonu ono. ⁴ Ya a-chì-phutakwaphu Jehoyakimu Jehoyakinu bụ eze ndu Júda azụ l'èke-a; mę iphe bukota ndu a kpuru lẹ ndzụ l'alì ndu Júda, bụ ndu laru alì ndu Bábyilonu. Ishi iya aburu lẹ ya mu a-gbabufu agadaga-njigba ono, eze ndu Bábyilonu nyaberu unu l'olu ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' "

⁵ Tọ dụ iya bụ; onye nkfuchiru, bụ Jeremáya abya eyeeru onye nkfuchiru ono; mbụ Hananiya ọnu l'ifu ndu achijeru Nchileke ẹja yẹle ifu iphe bukpo ndu vudo l'ulo Ojejoje; ⁶ sụ iya: "T'ọ dukwa ẹge ono! Tẹ Ojejoje mekwaa ya ẹge ono! Tẹ Ojejoje

mekwaa iphe ono, i kfuru ono. T'ọ chi-phutakwa ngwa-ulo Ojejoje azu yele ndu a kpuru le ndzu; t'o shikwa l'ali ndu Bábýilónu tuko ephe chi-phuta azu l'eke-a! ⁷ Olobu; ngabekwa nchi nua iphe mu abya te mu kfuru ye ngu le nchi; me le nchi ndu-a l'ephe ha. ⁸ Ndu nkfuchiru, vu mu uzo bya; bya evuru ngu uzo bya; mbu ndu nkfuchiru ndiche; bulephu iphe ephe shi ekfuje bu l'ogu a-da; ejo-egu abya; waa ejo iphe-ememe. Ono iphe ephe shi ekwuje anu ndu mba, dugbaa iche iche; me ali-eze, shihugbaaru ike. ⁹ Obenu l'onye nkfuchiru, ekfu le nchi a-du ndiphe ndoo bulephu teke iphe o kfuru meru ege o kfuru iya be ee-kweje le Ojejoje ziru iya phu l'oswiya."

¹⁰ To du iya bu; onye nkfuchiru ono; mbu Hananiya abya agbabufu Jeremáya, bu onye nkfuchiru odogoro ono, onya l'olu ono; woru iya ghabua. ¹¹ Hananiya abya evudo l'ifu ndu oha ono l'ephe ha; su: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: 'L'o kwa ege-a be ya a-gbabufu odogoro ono, Nebukadineza, bu eze ndu Bábýilónu nyaberu iphe bu mbakeshi l'olu l'ime afa labu.' " Yo kfulephu ege ono; Jeremáya atugbua.

¹² A nonyaa; l'onye nkfuchiru, bu Hananiya gbabutsuaru eri-njigba ono, no l'olu onye nkfuchiru, bu Jeremáya ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; su iya: ¹³ "Je je ekfuru Hananiya su iya l'owaa iphe Ojejoje ekfu: Iphe o gbajifuru bukwa odogoro ophu e meru l'oshi; ole iphe ya e-gude dochia ya bu odogoro ophu e meru l'igwe.

¹⁴ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mbu Nchileke ke ndu Izurelu: 'Ya e-woru odogoro ophu e meru l'igwe ye iphe bu mbakeshi l'olu gude iya mee t'o buru Nebukadineza, bu eze ndu Bábýilónu be ephe a-nodu l'eka; mbu je akpaa l'iphe bu unwu anumanu.' "

¹⁵ To du iya bu; onye nkfuchiru, bu Jeremáya asu Hananiya, bu onye nkfuchiru: "Ngabekpoduaphu nchi; Hananiya! E to bukwa Ojejoje ziru ngu t'i bya; obenu li mewaru ndu-a; ephe eje eworu obu zia l'iphe e-ta budu oswi-okfu. ¹⁶ Oo ya kparu iphe Ojejoje ekfu: 'Le ya abyaakwa ngu ewofu le mgboko-a. E tii nofukwa afa-a gedegede; ke l'i kfuwaru okfu, eme t'e kwefuru Ojejoje ikè.' "

¹⁷ Yo rulephu lonwa k'esaa l'afa ono kwaphu; Hananiya, bu onye nkfuchiru anwuhu.

29

Ekwo, e deru nu ndu a kpuru le ndzu

¹ Owaa bu iphe e deru l'ekwo, Jeremáya shi le Jerúsalemu dee nu t'a nu ndu bu ogurennya l'ime ndu ophu nokwadu ndzu l'ime ndu bu uke; ndu nkfuchiru; me iphe bukpo ndu ono, Nebukadineza shi le Jerúsalemu kpua le ndzu laa Bábýilónu ono.

² Teke ono be a kpuakwanaru eze, bu Jehoyakinu le ndzu yele nne iya, bu eze-nwanyi; me ndu ishi ibe eze; mekpoo ndu ishi, achi ndu Júda yele ndu Jerúsalemu l'ephe ha; me ndu eme nka; me ndu akpu uzu; be a kpukotawaru le ndzu kpuru lufu le Jerúsalemu.

³ Onye o nuru ekwo ono bu Elasa Shafanu yele Gemariya Hilikaya, bu ndu Zedekaya, bu eze ndu Júda ziru ozi t'ephe je ezia eze, bu Nebukadineza le Bábýilónu. Ekwo, Jeremáya deru obu asu:

⁴ Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mbu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke ke ndu Izurelu. Ndu ookfu iya anu bu ndu ono, a kpuru le ndzu l'ephe ha ono; mbu ndu ono, ya meru; e shi le Jerúsalemu kpua ephe laa Bábýilónu ono: ⁵ Unu kpushikwaa ulo buru; unu akoshia okfu; ria iphe o metaru. ⁶ Unu lushikwaa nwanyi; mushia unwegirima; unu achotatsuaru unwu unu unwoke unwanyi ndu ephe a-lu. Unu ekeshia unwu unu unwanyi nji; k'ophu ephebedua l'e-nwekwaruphu unwegirima. Unu nodukwa l'eke ono ka l'igwe; unu ba kakwa nwanshi. ⁷ Odo bu l'agha; unu chojekwa iphe e-me te nchi du ndoo le mkpukpu ono, a kpuru unu le ndzu laa ono. Unu kfujeru nu Ojejoje l'okfu ehu ndu ono; kele nchi -du ephe ndo; yo dukwaphu

unu. ⁸ Kẹ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndo-ọ; mbu Nchileke kẹ ndu Ízurelu: “Unu be ekwekwa tẹ ndu nkfuchiru unu; mẹ ndu agbaru unu ẹja; duswee unu ọzo. Unu ba angajekwaru ẹphe nchị lẹ nro, unu meru ẹphe; ẹphe aroshi. ⁹ Ọ kwa ẹjo-ire bẹ ẹphe adzuru unu; su l'ẹphe gude ẹpha iya l'ekfuchiru iya. Ẹ tọ bukwa iya yeru ẹphe.” Ono kwa iphe Ojejoje kfuru ono.

¹⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'a -nọlephu ukporo afa ẹto l'afa iri lẹ Bábyilonu; bẹ ya a-byakfuta unu bya emeeru unu iphe ono, du mma, ya kweru ukwa iya ono; mbu lẹ ya a-bya eduphuta unu azu l'alị ẹke-a. ¹¹ Kẹlẹ ya maru iphe ya arị l'ẹke unu nọ. Oriri iya l'ẹke unu nọ bu oriri-oma; ẹ tọ bukwa ẹjo-oriri. Ọ kwa t'ọ duru unu lẹ mma; mẹ t'ọ nweru iphe unu a-nodu ele ẹnya iya l'uzo ifu. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. ¹² Teke ono bẹ unu a-kpo-kuje iya; unu abyakfuta iya; bya ekfuru nu iya; ya angaberu unu nchị. ¹³ Mbu; unu achọo ya; chọ-vu iya; m'ọ -buru l'unu gude obu unu l'ọ ha l'achọ iya. ¹⁴ Teke ono bẹ unu a-chọ iya chọ-vu iya.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Ya e-me unu; unu ta buheduru ndu a kpuru lẹ ndzu. Mbu lẹ ya e-jelephu l'iphe bukpo mbakeshi; mekpọ iphe bu ẹke ono, ya chiru unu laa ono je achị-phuta unu azu l'ẹke ono, ya meru; a kpua unu lẹ ndzu laa ono.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁵ Unu a-sukwaru: “Lẹ Ojejoje nuwaru unu ndu nkfuchiru lẹ Bábyilonu.” ¹⁶ Obenu l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu onye eze ono, nọ l'aba-eze Dévidi ono yele okfu ẹhu iphe bukpo ndu phoduru lẹ mkpukpu-a; mbu unwunna unu, bu ndu ophu ẹ-ta kpukobedu unu l'ẹphe lẹ ndzu. ¹⁷ Iye! Ọwaa iphe Ojejoje bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “Lẹ ya e-ye ndu gude mma yele ẹjo-egu; mẹ ẹjo iphe-ememe t'ọ bya etso ẹphe ọgu. Ya emee ẹphe; ẹphe adu l'ọ bu figu, duta-beru ẹji; k'ophu bu l'ẹ tee ridu iya eriri. ¹⁸ Ya e-gude mma; ẹjo-egu; mẹ ẹjo iphe-ememe chia ẹphe oso. Ya e-mee ẹphe; ẹphe aburu iphe alị-eze nogbaa lẹ mgboko-a a-nodu atsọ oyi; mbu ẹphe aburu iphe e gude akọ onu; iphe anyi ishi edzu; iphe-ochi yele iphe e gude ephu l'iphe iphe bu mbakeshi, bu ẹke, ya chiru ẹphe je eye. ¹⁹ Ishi iya aburu l'ẹphe ta ngadu nchị l'okfu iya.” Ono kwa Ojejoje kfuru; mbu okfu, ya kfuru nkfuto nu ẹphe. Ndu, ya ziru iya aburu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru. Ophu unubedua, a kpuru lẹ ndzu-a 'angakwaphu nchị. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁰ Unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unu l'unu ha, bu ndu a kpuru lẹ ndzu; mbu ndu ya chitaru lẹ Jerúsalemu laa Bábyilonu.

²¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; mbu Ọkaribe-Kakọta-Ike, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu; ọwaa kwa iphe ookfu l'okfu-ẹhu Éhabu Kolaya; mẹ okfu-ẹhu Zedekaya Maseya, bu ndu gude ẹpha iya l'adzuru unu ẹjo-ire; su l'ẹphe ekfuchiru iya: “Ya e-woru ẹphe ye l'eka Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu; yo woru ẹphe gbushia l'ifu unu. ²² Ọo ẹphe a-kpata iphe ndu Júda ono, a kpuru lẹ ndzu ono l'ẹphe ha, bu ndu nọ lẹ Bábyilonu a-wata oko onu; su: ‘Tẹ Ojejoje mekwaa ngu iphe o meru Zedekaya; yele Éhabu, bu ndu, eze ndu Bábyilonu huru l'oku.’ ²³ Ishi iya aburu l'ẹphe mewaru iphe-eswe lẹ Ízurelu. Ẹphe l'unyomu obutobu ẹphe riwaru ogori; ẹphe egudewa ẹpha iya dzua ẹjo-ire, bukota iphe ya ta sudu ẹphe t'ẹphe mee. Iphemiphe ono bẹ ya makotaru; buru onye ekebe iya.” Ono kwa iphe Ojejoje ekfu.

Ozi, e ziru Shemáya

²⁴ “Kaaru Shemáya, bu onye Nehelamu: ²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu; mbu Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurelu: I gude ẹpha ngu dee ekwo wolaaru iphe bu ndu nọ lẹ Jerúsalemu; bya anu iya Zefanaya Maseya, bu onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ iphe bukota ndu achijeru Nchileke ẹja ndu ophu l'ẹphe ha. Nggu asu Zefanaya-a: ²⁶ Ojejoje meekwaru ngu onye achijeru Nchileke ẹja t'i nodu l'okwa Jehoyada; t'i nodu l'eleta ulo Ojejoje ẹnya. O -nweru onye ogvu eme, suru lẹ ya bu

onye nkfuchiru; wota hankofu t̄a onye obu l'okpa; nggu at̄a ya ígwè l'olu; k̄p̄ochia ya l'ulo-mkp̄oro. ²⁷ ?B̄u nḡunu k̄paru iphe ẹ t̄i bad̄uru Jeremáya mba; mb̄u ophu Anat̄otu, eku onwiya onye nkfuchiru? ²⁸ Owaa ozi, ọ n̄ọ lẹ Bábyilonu zia ayi: 'Iphe obu a-nokwa ọdu. Ọo ya b̄u t'unu kp̄ushikwaa ọlo buru; unu akoshia okfu; ria iphe o metaru.' "

²⁹ T̄ọ d̄u iya b̄u; onye achijeru Nchileke ẹja ono; mb̄u Zefanaya abya eworu ẹkwo ono ḡaru Jeremáya, b̄u onye nkfuchiru. ³⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; s̄u iya: ³¹ "T'o zia ozi-wa; t̄ẹ iphe b̄u ndu ono, a k̄p̄uru lẹ ndz̄u ono l'ẹphe ha n̄ukota iya: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu Shemáya; ophu Nehelamu: Keshinu Shemáya ekfuru unu nkfuchiru; l'ẹbe ab̄u l'ọo ya ziru iya ẹya; b̄ẹ o mewaru; unu eje achiri obu yeru iphe ẹ-ta ab̄udu oswi-okfu. ³² Owaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ Shemáya kẹ Nehelamu; b̄ẹ ya a-n̄u aph̄u; m̄ẹ l'awa iya l'ẹphe ha; k'ophu b̄u l'ẹ t̄ọ d̄ukwa onye nk'iya, a-ph̄odukwadunu l'ẹke ndu-a n̄ọ; ophu ọ 'ph̄ukwanu iphe-oma ono, ya e-meru ndu nk'iya ono. Ishi iya ab̄uru l'o kfuwaru iphe e gude kwefuru iya íkè.' Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

30

Ụkwa lẹ ndu Ízurelu a-lata

¹ Ojejoje; mb̄u Nchileke kẹ ndu Ízurelu ² as̄u mu: "T̄ẹ mu t̄uko okfu-a, ya kfuru mu-a dekota l'ẹkwo. ³ Kẹ l'oge abyakwaa; teke ya e-duphuta ndu nk'iya, b̄u ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Júda az̄u; ya e-shi l'ẹke ono, a k̄p̄uru ẹphe lẹ ndz̄u laa ono; bya edophu ẹphe az̄u l'al̄i ono, ya n̄uru nna ẹphe oche ẹphe t'ọ b̄uru nk'ẹphe ono. Ono kwa iphe yẹbedua, b̄u Ojejoje kfuru ndono."

⁴ Ojejoje abya ekfua okfu ẹhu ndu Ízurelu; ẹphe lẹ ndu Júda; s̄u:

⁵ Ya an̄ukwa mkpu ndu ats̄u egvu.

Ọ b̄u mkpu ndu ats̄u egvu;
ẹ t̄ọ b̄ukwa mkpu k'ẹhu agu.

⁶ R̄iedunu iya ar̄iri. Nwoke;

?ōopaje ẹpho-ime?
?Nanukwanu ẹge e meru;
ya aph̄utsua unwoke;
ẹphe achigbaaru ẹka
kw̄ẹ l'ẹpho l'ọ b̄u
nwanyi, ime eme;
onyen̄onu echishihutsua echihu l'ẹnya.

⁷ T̄uswekwa!

Mb̄oku ono a-d̄ukwa ẹjo
ẹji; k'ophu b̄u l'ẹ-t̄ọ d̄uhedu
mb̄oku, a-d̄ubaa ẹji l'ọ b̄u iya.
Teke ono b̄ẹ ndu nk'iya
e-je iphe-ẹhuka;
obenu lẹ ee-kochaa
dz̄ota ẹphe l'ime iya.

⁸ Ojejoje, b̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike b̄ẹ s̄uru: "L'o -rua mb̄oku ono: 'B̄ẹ ya a-nyakwo odogoro ono, n̄ọ ẹphe l'olu ono; ya abya at̄oshia ẹphe ẹgbu, e keru ẹphe; ophu to nwehedu l'ẹphe ab̄uru ndu ọhodo ohu ọdo. ⁹ Ẹphe a-n̄odu ejeru Ojejoje, b̄u Nchileke ẹphe ozi ȳẹle o-shi-l'eri Dévidi, b̄u onye ya e-wofutaru ẹphe.

¹⁰ " 'Ọo ya b̄u; ba ats̄ukwa egvu; ngḡube Jék̄ọpu, b̄u nwozi iya!
" 'Ọphu t'ẹ b'e yekwa ngu egvu;

nggube Ízurelu;
 kele ya e-shikwa l'ẹke teru ẹnya dzọta ngu.
 Ya a-dzọta unwu ngu l'ali
 ẹke a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa.
 O bụ teke ono bẹ unu a-lata
 azụ bya eburu l'ẹhu-agu;
 ọphu 'onwehedu iphe
 emekwadu unu ọdo;
 ọphu 'onwehedu onye eyekwadu unu egvu ọdo.

11 Ya a-byakwa bya eswiru unu; dzọo unu!
 'Ya a-byakwa bya atuko iphe bụ mbakeshi ono,
 bụ ndu, ya shi woru unu ye
 l'ẹka ono mebyishikota.
 Obenu lẹ unubedua;
 bẹ ya te emebyishikotadu kpakparakpa.
 Ya ta ahakwanu unu tẹ ya
 ba àhù unu àhùhù lẹ phuu;
 ọle ya -bya unu àhùhù;
 bẹ ya a-hù unu l'oruberu iya.' "

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

12 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 L'onya, aba ndibe iya kwa 'agwọta agwọta.
 Iphe e mekaru unu aburu
 'akpọhudu akpọhu.

13 Ẹ tọ dudu onye a-gbaru unu mkpu;
 ọphu ọ dudu iphe ọdo,
 ee-mebaa l'onya ọbu, aba unu ọbu;
 ọphu 'onweddu l'unu byakwadu
 bya aka mma ọdo.

14 Iphe bụ ndu nggu l'ẹphe
 shi eshi ọnya zahakotawaru ngu.
 Ẹphe ta akpahedu ishi ngu lẹ phuu.
 Iphe ya meru ngu dukwa
 l'ọ bụ iphe madzụ emeje ọhogu iya.
 Àhùhù, ya huru ngu adu
 l'ọ bụ onye duru madzụ ẹhuka ahùje iya.
 Ishi iya bụ l'i menukaru iphe dọ eji;
 iphe dọ eji, i meshiru apaa l'igwe.

15 ?Nanụ ege e meru;
 nggu ara ẹkwa iphe mekaru ngu nụ;
 ?a sọru ngu l'ọ byakwaduru
 bya akpọhu akpọhu?
 Unu menukaru ẹjo iphe;
 iphe dọ eji unu ahawa l'igwe
 kparu iphe ya emee unu iphe ono l'ọ ha.

16 "Obenu l'iphe bụ ndu eripya
 unu eripya bẹ ee-ripyakwaphu.
 Iphe bụ ndu ọhogu unu;
 bẹ aa-kpụ lẹ ndzụ.
 Ndu kwaru iphe unu

l'òkwata bẹ aa-kwakwaphu l'òkwata.
 Ndu keru iphe unu l'ògu;
 bẹ ee-kekwapu iphe ẹphe l'ògu.

17 Obenu lẹ ya e-me t'ẹhu dụ ngu mma ọdo;
 mee tẹ ọnya, nọ ngu l'ẹhu kpọhu.
 Ishi iya aburu l'e kuru ngu
 onye a chifuru achifu;
 lẹ Záyonu ta dūhedu onye akpa ishi iya.”
 Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

18 Ojejoje sūru:
 Lẹ ọnu-ulo Jékọpu ono,
 e shi kpua lẹ ndzụ ono
 bẹ ya e-dophu azụ l'ọnodu iya.
 Ya aphuru ẹke ẹphe bu imiko.
 Mkpukpu ono;
 bẹ aa-kpu-phu azụ l'ẹke ọnonohawa;
 ufu-eze ono abyakwa bya
 anọ-chia ẹnya ẹke gbaru iya nụ.

19 Ndu bu l'ẹke ono a-wata
 ọgu egvu-ekele; l'atụ ụzu ẹhu-ọtso-ẹna.
 Ya e-me t'ẹphe kabaa l'igwe;
 ọphu ẹphe 'abyadu bya alakwadụ alị alị.
 Ya e-me t'ẹphe buru ndu aakwabẹ ugvu;
 ọphu ẹnya ta byadụ bya ala ẹphe alị.

20 Ụnwu ẹphe bụ ẹge ẹphe
 shi shihu ike teke ndiche bụ ẹphe e-shihu.
 Ndu alị-a a-nọdu l'ifu iya
 gbabeshia ọkpa ike l'alị;
 ndu akagbu ẹphe akpagbu; bẹ ya a-nụ nshị.

21 Onye ishi ẹphe a-buru onye alị ẹphe;
 onye achi ẹphe aburu onye nk'ẹphe.
 Ya e-me t'ọ bya anọdu iya ntse;
 ọ dudu; ?bụ onye ha k'ọbya
 iya l'ifu l'ẹ be eku iya ekuku?

Ono iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

22 “ ‘Ọo ya bụ l'unu a-buru ndibe iya;
 yẹbedua aburu Nchileke unu.’ ”

23 Unu lekwa! Ẹhu-eghughu Ojejoje duakwa l'ọ bụ oke pherephere; mbụ ẹjo oke pherephere. Yọ buru l'ishi ndu iphe dụ ẹji bẹ ọophu temutemu; 24 ọphu ẹhu 'eghubuhukwa Ojejoje gbururu jeye yo meebekota iphe nọ iya l'òkpoma k'ememe. Ụboku abyaphụ teke iphe-a e-dokota unu ẹnya ọhuma.

31

Alata ndu Ízurelu

1 Ojejoje abya asụ: L'o -rua teke ono; bẹ ya a-buru Nchileke k'ikfu l'ikfu ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe aburu ndu ndibe iya. 2 Ndu ono, wafurunu ono bẹ ya meru eze-iphe-oma teke ẹphe nọ l'echi-ẹgu. Teke ndu Ízurelu shi achọ ẹke, ẹphe a-nọdu tuta ume 3 bẹ ya shi l'ẹke teru ẹnya mee t'ẹphe phua ya. Ya yeru unu obu; yeru iya unu k'ojejoje. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ ya e-yegburu unu obu kwaseru. 4 Teke ono bẹ ya a-chikobe

unu; unubẹ ndu Ízurelu; t'unu bya agbabe ọkpa; bụru mba ọdo. Teke ono; bẹ unu a-chịta nkwa unu je etsoru ndu ẹhu atso ẹna; wata ote egvu. ⁵ Teke ono kwaphu bẹ unu a-wata ọko okfu vayinu l'eli ugvu ugvu Samériya ọdo. Ndu kọru okfu; e-ri iphe ẹphe kọtaru iya; ⁶ kẹ l'oge abyaa; teke ndu eche nche a-nonyaa; chilahaa mkpu l'alị ugvu ugvu ndu Ífuremu; sụ: “Unu bya t'ayi je lẹ Ugvu Záyọnu; jekfu Ojejoje, bụ Nchileke ayi.”

⁷ Owaa iphe Ojejoje ekfu:

“Unu gụa egvu ẹhu-otso-ẹna nụ Jékọpu!

Unu tụa ụzu ẹhu-otso-ẹna
nụ mba ono, bụ ishi mbakeshi ono!

Unu gụa egvu ekele unu; sụje:

‘Ojejoje; dzọwaru ndu nk'iya;

ọ nafutawaru ndu Ízurelu
ndu ọphu phoduru nụ l'ẹphe ha!’

⁸ Unu lekwa; ya e-shi lẹ isheli dulata ẹphe.

Ya eshi l'ẹke mgboko jeberu rukoo ẹphe.

Ya a-chịta chịta jeye mẹ ndu ishì; ndu ngvuru;

unwanyi, dụ ime; mẹ ndu ọphu ime eme.

Ọ bụlephu lẹ ndu a-lata nụ a-dụ l'igwe.

⁹ Ẹphe a-nọdu amụ ọnu-ọchi l'alata.

Ẹphe a-nọdu ekfu anụ iya; ya edu ẹphe l'ala.

Ya e-du ẹphe dughaa nggele nggele;

dua ẹphe shia ụzo, dụ kwọru akwọkwo;

k'ọphu ụkfu ta akpọdu ẹphe l'ọkpa.

Ishi iya aburu l'ọo ya bụ nna Ízurelu;

Ífuremu aburu ọkpara iya.

¹⁰ Unu nụkwaa iphe Ojejoje ekfu;

unubẹ mbakeshi!

Unu araa ya arara tẹ ndu bu l'eli-alị nua ya!

L'onye ono, chikashiru ndu Ízurelu ono

a-chikobekwaphu ẹphe ọdo.

L'oochekwa unwu aturu iya

ọbu nche l'ọ bụ onye eche aturu;

¹¹ kẹle Ojejoje gbafutawaru Jékọpu;

kfua aswa ishi iya l'ẹka ndu ka ẹphe ike.

¹² Ẹphe a-bya agua egvu

ẹhu-otso-ẹna lẹ Ugvu Záyọnu.

Ẹphe etee ẹswa k'iphe-oma,

Ojejoje doberu ẹphe;

mbụ witu; mẹe ọphungu; manụ;

unwu aturu; unwu egbu;

mẹwaru unwu eswi.

Ẹphe a-dụ l'ọ bụ okfu,

a kọru; l'agba iya mini ọhuma;

ẹphe ta anọhedu l'aphụ ọdo.

¹³ Teke ono bẹ unwu-mgboko

a-wata ote egvu; ẹhu atsoshi ẹphe.

Unwu-okorọbya;

mẹ ndu bụ ọgurennya;

bẹ ẹhu a-nọdu atsokwaphu.

Ono teke ya e-me tẹ aphụ,
 ẹphe shi agụ bụru ẹphe
 ẹhu-ọtso-ẹna.
 Ya a-dụ ẹphe obu;
 bya agbanwee aphụ,
 tsọru ẹphe t'ọ bụru ẹphe ẹhu-ọtso-ẹna.

- 14 Ndu achijeru Nchileke ẹja;
 bẹ ya a-nụkpoo iphe dụ mma;
 nụ ya ẹphe kẹ etsutsu iya.
 Ya e-me t'ẹpho ji ndu nk'iya ọhuma.”
 Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

Obu-imiko Ojejoje

- 15 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
 ndọ-ọ:
 “A nūru ọzu-ẹkwa lẹ Ráma;
 ọ bụ ẹkwa anwuhu mẹ oke nggumaphu.
 Ọ bụ Rechele l'ara ẹkwa unwu iya;
 ọphu o kwedu t'e gbobuta iya egbobuta;
 okfu l'unwu iya gvụ-geru.*
- 16 Gberuma! Ba rahe ẹkwa!
 Fuchaa ẹnya-mini, nọ ngu l'ẹnya;
 kẹ l'ee-mekochaa bua ngu nggo ọru ngu;
 mbụ l'ẹphe e-shi l'alì ndu ọhogu latakọta.”
 Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.
- 17 “Ọo ya bụ t'unu lee ẹnya;
 l'uzo ifu a-durua unu lẹ mma.
 Unwu ngu a-latakọta l'alì ẹphe.”
 Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.
- 18 “Ude, Ífuremu atsụ bẹ ya nūwaru; l'ọ sọru:
 “ 'L'a hùwaru iya àhùhù l'ọ bụ
 onye àhù nweswi, ẹ-te
 kwedu t'a gọta iya agọta.
 A hùkwanaa ya hùta.
 Wo t'a hanụ ya tẹ ya laphuta azụ;
 kẹ l'ọo mu bụ Ojejoje bya
 aburu Nchileke iya.
- 19 Ya kpaphuhutsuaru; izimana abya alaphuta iya azụ.
 Ọnodu, ya nọ abya edole iya phụ ẹnya;
 Ya abya efuru efuru; woru ikpere byishi l'alì;
 l'ẹke iphere guderu iya; yọ kpọo ya okfu;
 kẹ l'ọo iphe ya meru teke ya bụ nwokorọbya
 bẹ byaru bya etee ya ntụ l'ifu nta-a.’
- 20 Ífuremu ?ta bụdunua nwa iya, ya yeru obu;
 mbụ nwa iya, bụ: ya -phụ iya;
 ẹhu atsọ iya ẹna.
 A makwaru-a lẹ ya ahajeru ekfu okfu iya k'ẹji;
 obenu lẹ ya anyatajẹkwa iya-a.
 Ọo ya bụ l'obu iya dụ iya nshinu;
 mbụ lẹ ya a-phuru iya imiko nshinu.”

* 31:15 31:15 Mát 2:18.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²¹ “Meshia iphe-òhubama
dobegbaa l'echi esu-ùzo!
Nnggu ekoshia ogvudu
ogvudu dobegbaa!
Nnggu elezita ẹnya l'ùzo, iishi!
Latakwaphu azụ;
nggube nwamgbọko Ízurèlu!
Latakwaphu azụ lẹ
mkpụkpu ngu ono l'ọ ha!

²² ?Nanụ teke ii-ghaphebe ẹge-a; rua;
nggube nwada ono,
ẹ te egudedu ire ngu ẹka ono?
Ojejoje meekwaru iphe
ophungu lẹ mgboko-a:
lẹ nwanyi a-wata oleta nwoke ẹnya.”

Odu lẹ mma kẹ ndibe Nchileke

²³ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndọ-ọ; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurèlu: Ọ sụru agha: Lẹ ya -shilephu l'ẹke, a kpuru ẹphe lẹ ndzụ duphuta ẹphe azụ; bẹ ndu, nọ l'alị Júda yẹle mkpụkpu lẹ mkpụkpu iya a-wata okfu okfu-a ọdo; sụ:

“Tẹ Ojejoje gọoru ngu
onu-oma;
nggube ishi ẹke ono, doberu ẹka-ndo;
bya aburu ugwu, dụ nsọ ono!”

²⁴ Ndu Júda mẹ mkpụkpu, nọkota iya nụ a-tuko bukotaru l'ẹke ono. Ndu akọ okfu e-buru iya; ẹphe lẹ ndu chị egwu mẹ aturu ẹphe aghaphe aghaphe; ²⁵ kẹ l'onye ike gvuru bẹ ya e-me t'ẹpho ji; ya emee ndu ike gvuru t'ẹphe gbakerehu. ²⁶ Teke ono bẹ ndu madzụ a-wata okfu: “L'ẹphe kuru mgbenya; tehu; ẹhu atsọ ẹphe ntumatu.”

²⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa-a; teke ya e-woru nebyi madzụ yẹle anụ woru ghaa l'alị Ízurèlu yẹle alị Júda. ²⁸ Ọo bụlephu ẹge ya cheru ẹphe nche; bya efeshia ẹphe; nwukposhia ẹphe; bya emekputa ẹphe; mebyishia ẹphe; ẹphe alaa l'iyi; ọ kwaphu ẹge ono bẹ ya e-che ẹphe nche; bya akpụkwaa ẹphe; dzaphu ẹphe azụ.” Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono. ²⁹ O rua teke ono b'ẹ taa sùhedu:

“ ‘Lẹ nna ẹphe bukwa akpuru
vayinu, ẹ-ta achadu achacha;
bẹ ẹphe taru;
yọo kpọ unwu ẹphe izize.’

³⁰ Iphe e-gbe mechianu bụ l'onyemonye a-la l'iphe o metaru. Onye riru vayinu, ẹ-ta achadu achacha; eze akpọwa iya rụ izize.”

³¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa teke yẹle ndu Ízurèlu; mẹ ndu Júda a-gba ndzụ ophungu. ³² Ono ta aduhedu l'ọ bụ ọgba-ndzụ ophu yẹle nna ẹphe oche gbaru; teke ono, ya gude ẹka sefuta ẹphe l'alị Íjiputu ono; kẹ l'ọ bụ oswi-okfu l'ọo yẹbedua bụ nji ẹphe; ọle ẹphe mebyiru ọgba-ndzụ ono.

³³ “Ọwaa ndzụ ophungu yẹle ndu onu-ulo Ízurèlu a-gba: m'o -rulephu teke ono. Ekemu iya; bẹ ya e-ye ẹphe l'egomunggo; dee ya ẹphe edede l'ọkpoma. Ya a-buru Nchileke ẹphe; ẹphebedua aburu ndibe iya. ³⁴ Madzụ te ezihedu ibe iya iphe ọdo; ophu madzụ 'ezihedu nwunne iya iphe kẹ t'ọosuje iya: ‘Makwaru Ojejoje’; kẹ l'ẹphe e-shilephu l'onye ẹnya katsua alala l'ime ẹphe jeye l'onye ophu ẹnya katsua nshinu

maru iya. Ishi iya aburu lẹ ya a-guru ẹphe nvu l'iphe du ẹji, ẹphe meshiru; ophu ya 'anyatahedu iphe du ẹji ẹphe odo lẹ phuu."

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

³⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o;

mbu onye ono,
doberu ẹnyanwu; su
t'oochije l'eswe; bya emee
te onwu; me mkpo-kpodo
chije l'enyashi;
mbu onye ono, bu iya
anmawoje eze ẹnyimu anmawo;
eyii-mini iya edee mba ono;
epha iya bu Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike.

³⁶ O suru l'o -buru l'o nweru teke aa-nonyaaruru;

iphe-a, ya keshiru;
dobe iya l'oru iya-a gbakahu;
ono teke ndu eri Izurelu a-chihu;
ephe ta abuhedu oha k'eka
ephe l'ifu iya gbururu jeye lẹ gbururu.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³⁷ O -buru l'o nweru mboku,
ee-wota imigwe tu l'iphe aatuje iphe;

bya egvua ali gvurua eke
a toru okpa mgboko l'o ha;
temanu ya egude iphe ndu
eri Izurelu mekotaru l'o ha
jika ephe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³⁸ Owaa iphe Ojejoje ekfu: "L'oge abyakwa teke ee-mekochaa kpukwaa mkpukpu-a doberu yẹbe Ojejoje; tsube l'oje Hananelu jeye l'onu-uzo ono, aza Onu-uzo Aghachi ono. ³⁹ Ogologo iphe e-gude atu iphe e-shi l'eke ono daburu ogologo jeye l'eli uguvua Garebu; bya ago-zia lufu Gowa. ⁴⁰ Nsuda ono l'oha, shi buru ikirikpo; bukwaruphu eke aawushi iya ntụ phu; mekpọ ẹgu ono l'o ha jeye lẹ Kídironu l'uzo ẹnyanwua ahata; gbururu jeye l'iku Onu-uzo Inya l'o ha a-dukotaru Ojejoje nsọ. E to nwedu l'e efefukwadu mkpukpu ono efefu; ophu ee-nwukposihedu iya enwukposhi odo."

32

Jeremáya azu ali

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya l'afa, kwe Zedekaya afa iri, o wataru ochi ndu Júda. Afa ono kwaphu be kwe Nebukadineza afa iri 'esato, o wataru ochi ndu Bábyilonu. ² Teke ono be ndu soja ndu Bábyilonu yechiru Jerúsalemu. Onye nkfuchiru ono; mbu Jeremáya aburu l'ogbodufu eke ndu nche anoje l'ufu-eze, achi ndu Júda b'a tuchiru iya; ³ kele Zedekaya, bu eze ndu Júda turu iya mkporo l'eke ono l'o suru lẹ Ojejoje suru lẹ ya abyaakwa oworu mkpukpu-a ye l'eka eze ndu Bábyilonu; t'o bya aluta iya l'ogu. ⁴ Lẹ Zedekaya, bu eze ndu Júda ta anahukwa; l'akputafujekwa iya ye eze ndu Bábyilonu l'eka yele iya ekfugbaa ifu l'ifu; yo gude enya iya ebo ebo phu iya. ⁵ L'oo-kpuru Zedekaya laa Bábyilonu bu eke oo-nodu jeye ya anua ya aphu. Lẹ to nwekwa m'o -ruhuru; o je etso ndu Bábyilonu ogu; e-to dukwa iphe oo-luta iya. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

⁶ Tọ dú iya bú; Jeremáya asú: “Lẹ Ojejoje kfukwaru mu ⁷ lẹ Hanamẹlu Shalumu, bú nwanne nna mu a-byakfuta mu bya asú mu tẹ mu zúa alí iya, nọ lẹ mkpụkpụ Anatọtu; kẹ l'eshinu ọ bú mu l'iya katsúa abubu b'ọ bú mu b'ọ gbaru l'agbata iya.

⁸ “E metsua; yọ bụleruphu ẹge ono, Ojejoje kfuru ono b'o meru: Nwa nwanne nna mu; mbụ Hanamẹlu abyakfutashia mu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje; bya asú mu tẹ mu zúa alí iya, nọ lẹ Anatọtu; l'oke-alí ndu Bénjaminu. Lẹ keshinu ọ bú mu b'o ruberu l'agbata; tẹ mu zulekwa iya phụ t'ọ bụru nke mu.

“Mu amalẹkwaruphu l'ọ bú ẹge Ojejoje kfuru ndono. ⁹ Tọ dú iya bú lẹ mu eje azúa alí ọbu lẹ Anatọtu l'ẹka nwa nwanne nna mu, bú Hanamẹlu; bya akfua ya okpoga iya, bú mkpọla-ọcha iri 'esaa ¹⁰ Mu bya eyee ẹka l'ẹkwo; byaa ya ẹpha mu; mee ya iphe-ọhubama; ndu ekebe eyekwaa ya phụ ẹka; mu abya eworu mkpọla-ọcha ono túa l'iphe aatuje iphe. ¹¹ Mu abya eworu ẹkwo ono, e deru, koshiru l'alí bụwa nke mu ono; mbụ mpekala iya ono, e meru iphe-ọhubama ono, bú ọphu e deru ẹge ọo-nọ-bebe; mẹ ẹge mu e-nweberu iya; bya ewotakwaphu mpekala iya ọphu ẹ te medu iphe-ọhubama gude. ¹² Mu abya eje achiru ẹkwo ono nọ Baruku Neraya Maseya; l'ifu nwa nwanne nna mu, bú Hanamẹlu yẹle ifu ndu ekebe, bú ndu byiru ẹka l'ẹkwo ono; mẹ l'ifu ndu Ju kpamukpamu, bú ndu nọgbaa l'ogbodufu ẹke ono, ndu nche anoje ono.

¹³ “Mu anọdu l'ifu ẹphe l'ẹke ono; bya eworu ozi-a zia Baruku sụ iya: ¹⁴ Ọwaa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu. Ọ sụru agha: ‘Chíta ẹkwo alí-a, e deru-a; mẹ ọphu e meru iphe-ọhubama yẹle ọphu ẹ tẹ medu iphe-ọhubama l'ẹkwo ono, e deru gude zúa alí-a ono; woru iya je achiru ye l'ite-úra; k'ọphu ọo-nọ ọdu; ¹⁵ kẹle Ojejoje bú Ọkaribe-Kakọta-Ike, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụkwaru l'ee-mekochaa zulahaa ọlo; mẹ alí; mẹ mgbo vayinu l'alí ẹke-a ọdo.’

Jeremáya ekfu anụ Nchileke

¹⁶ “Mu ewotsuaru ẹkwo ono, e gude zúa alí ono nọ Baruku Neraya; mu bya awata okfu anụ Ojejoje; sụ:

¹⁷ “Nggube Nnajiufu, bú Nchileke! Ọ kwa nggu meru igwe; bya emee alí. Yọ bụru ike ọkpụ ngu yẹle ẹka ngu, ị lọchiru alọchi bẹ i gude mee ya. Ẹ tọ dukwa iphe tsunukaru ngu l'ẹhu. ¹⁸ Nggube onye ekoshije igweligwe madzụ l'i yeru ẹphe obu. Ọle l'iishije l'iphe dụ ẹji, ndu bú nna meru gude unwu ẹphe àhùhù. Nggube Nchileke, ike dụ nọ kpụ; onye ẹpha iya bú Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike. ¹⁹ Iphe ị chiru idzu ememe paaru l'ìgwè; iphe iime ememe aghata aghata. Iigudeje ẹnya phụkota iphe madzụ eme. Iibuje onyemonye nggo l'ẹge iphe o meru gbaru yẹle iphe o metaru. ²⁰ I meru iphe-ọphulenyaa; mẹ iphe-ọhubama, dughbaa biribiri l'alí Íjiputu; nggu emelekwadu iya-a ẹge ono jeye ntanụ-a. Iimeru iya ndu Ízurelu; bya emeeru iya ndiphe mgburumgburu; yo mee; ẹpha ngu edzuru ẹkemeke. ²¹ I dufutaru ndibe ngu, bú ndu Ízurelu l'alí ndu Íjiputu; yọ bụru iphe-ọphulenyaa; mẹ iphe-ọhubama, dughbaa biribiri b'i gude mee ya. Yọ bụru ike ọkpụ ngu yẹle ẹka ngu, ị lọchiru alọchi; waa iphe dụ egvu bẹ i gude mee iphemiphe ọbule ono. ²² Ị nuru ẹphe alí-a; mbụ alí-ọtsu ono, i riburu nte l'ii-nụ nna ẹphe oche phẹ ono. ²³ Ẹphe abya abata; bya anata iya nworu; ọphu ẹphe emekwanu iphe ị sụru t'ẹphe meje; ọphu ẹphe 'etsodu ekemu ngu; mbụ l'ẹphe te emedu iphe ị sụru t'ẹphe meje. Yọ bụru iya meru; nggu ahaa iphemiphe ọbule-a, bú ẹjo iphe-ẹhuka-a t'ọ byakfuta ẹphe.

²⁴ “Lewaru ẹge a gbaru mkpụkpụ-a mgburumgburu; k'ọphu aa-nata iya. Yọ bụru ọgu yẹle ẹjo-ẹgu; mẹ ẹjo iphe-ememe bẹ mewaru t'e woru mkpụkpụ-a nọ ndu Bábyilonu, bú ndu etso iya ọgu. Iphe i kfuru bẹ ilenua ẹnya l'o mewaru ẹge i kfuru iya. ²⁵ A makwaru-a lẹ mkpụkpụ-a bẹ i yewaru l'ẹka ndu Bábyilonu; ọle ọbu; ?tọ

budunua nggube; Nnajiufu, bu Ojejoje suru mu te mu gude mkpola-ocha zua ali-a; mu enweru ndu ekebe teke mu a-zu iya.”

²⁶ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; su iya: ²⁷ “L’o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ndiphe kpamukpamu. ?O nweru iphe atsuje iya l’ehu ememe? ²⁸ Oo ya bu le ya abyaakwa oworu mkpukpu-a ye l’eka ndu Bábyilonu yele Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu, bu onye a-nata iya nu. ²⁹ Ndu Bábyilonu-a, l’etso mkpukpu-a ogu-a l’e-mekochaa bata bya etsua ya oku; yo tsua tsufu. Ephe e-tsukota oku l’iphe bu l’ulo eke ndu madzu no kpatsua ya iwe; eke ephe ejeje je anodu l’okpotsu l’akpo insensu oku anu Balu; l’agbaru agwa mee gude l’agwa iya.

³⁰ “Ndu Izurelu ephe le ndu Juda ta dudu iphe odo, ephe maru enya iya keshinu ephe bu nwata; gbahaa onodu iya l’ifu l’emephe iphe du eji; nodu iya l’akpatsu iya iwe l’iphe ephe eme l’eka. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³¹ Keshinu mboku, e doberu mkpukpu-a jeye nta-a be mkpukpu-a shilephu kpatsuta iya iwe yele oke ehueghughu; k’ophu bu le ya e-wofu iya enya. ³² Ndu Izurelu ephe le ndu Juda kpatsuwari iya iwe. Iphe kparu iya nu aburu ejo iphe ono, ephe meshiru ono l’o ha; ephedua; ndu eze ephe; ndu ishi ephe; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru ephe Nchileke; ndu Juda me ndu Jerusalemu. ³³ Ephe jikaru iya ogharu ifu; gbe ghachiaru iya azu. O bu oswi-okfu le ya ziru ephe iphe; e -zia; e zibaa; ole ephe ta ngadu nchi; ophu o dukwanu iphe ephe mutaru. ³⁴ Ephe woru ejo ahuma ephe ono; mbu nte dobe l’eze-ulo iya; shi ege ono turua ya. ³⁵ Ephe akpu eke, aagwaje iphe doberu Balu le nsuda Hinomu; t’o buru eke, ephe a-kpoje unwegirima ephe oku gude gwaa Moleku; l’ebe abu le ya tujeru ekemu; mbu l’e to batabukpoo ya nu l’obu k’osu t’ephe mee egbe ahuma onanu; shi ege ono mee te Juda mee iphe du eji.

³⁶ “Iphe unu ekfu bu l’o kwa ogu; me ejo-egu yele ejo iphe-ememe b’e gude abya oworu mkpukpu-a ye l’eka eze ndu Bábyilonu. Obenu l’owaa kwa iphe Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu: ³⁷ L’e to dukwa iphe e-me te ya ba achilatashi ephe azu l’iphe bukpo eke, ya shi chiru ephe je eye teke ehueghu shi ehueghu; enya l’enwu iya oku. Ya e-dulatakota ephe azu bya edobe l’eka-a t’ephe buru; t’e b’o du iphe e-me ephe. ³⁸ Ephe a-buru ndibe iya; ya aburu Nchileke ephe. ³⁹ Ya e-me te okpoma ephe buru nanu; umere ephe aburu nanu; t’ephe tsuje iya egvu; k’ophu oo-duru ephe le mma; duru unwu ephe, e-mekochaa l’etso ephe l’azu. ⁴⁰ Ephe l’iya a-gba ndzu ojejoje; ophu to nwedu le ya ahaa omeru ephe iphe du mma. Ya a-kpali ephe t’ephe tsuje iya egvu; k’ophu e-to nwedu l’ephe ahaa ya ahaha. ⁴¹ Ehu a-nodu ats’o iya ena; ya emeru ephe ohuma. Ophu o dudu iphe e-me te ya ba dza ephe adzadza l’ali eke-a; mbu le ya e-gude obu iya l’o ha mee ya.

⁴² “O kwa ege ya wotaru ndu-a eze iphe-ehuka-a bu ege ya a-nukota ephe iphe du mma, ya kweru ephe ukwa iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁴³ Ee-mekochakwaa zulahaa ali odo l’ali-a, bu eke unu asuje: ‘L’egbara kfuakwaru iya; madzu te buhe iya; to nwehe anu, bu iya nu; ke l’e wowaru iya yee ndu Bábyilonu l’eka.’ ⁴⁴ Ee-mekochaa gudelahaa mkpola-ocha zulahaa ali odo; delahaa ekwo ali; melahaa ya iphe-ohubama; ndu ekebe eyekwaa ya phu eka; l’oke-ali ndu Benjaminu-a yele mkpukpu no-phetsuaru Jerusalemu mgburumburu; me l’iphe bu mkpukpu, no l’ali ndu Juda; me l’ophu nogbaa l’ali ugvu ugvu; me ophu nogbaa l’ali okpa-ugvu, no l’uzo enyanwu-ariba; me ophu no l’uzo ohuda. Ishi iya aburu le ya e-dophu ephe azu l’onodu ephe. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.”

33

Ukwa onodu ndu Jerusalemu

¹ Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Jeremáya ọdo kẹ ugbo ẹbo teke ono, ọ nọkwadu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje phụ; sụ iya: ² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ; mbụ onye ono, bụ iya meru mgboko; mbụ Ojejoje onye bụ iya meru mgboko dobe ẹge ọo-dụ; bya emee ya; yọ nguru anguru; ẹpha iya bụ Ojejoje. Yọ sụ: ³ Kua ya oku; nggu aphụ lẹ ya a-za ngu; bya akaaru ngu iphe dụ egvu bya adụ ogvu-ogvu, bụ iphe ẹ-tị mahaadua. ⁴ Ọwaa iphe yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu lẹ k'ulo, nọkota lẹ Jerúsalemu; mẹ ufu-eze ndu Júda, e nwutsushiru gude tũa ose-ọgu; gude gbobuta ndu ọhogu; mẹ ogu-mbeke ⁵ l'ogu onye lẹ Bábyilonu. Yọ buru odzu madzụ bẹ ee-mekochaa gude chị-jishia ya achị-jishi; mbụ odzu ndu ya e-gude oke ẹhu-eghughu; mẹ iwe gbushia. Ishi iya aburu lẹ ya swewaru ndu mkpukpu-a ẹnya; shita l'iphe dụ ẹji, ẹphe meshikotaru.

⁶ Ọle; oge abya-a teke ya e-me tẹ mkpukpu-a ka mma; mbụ mee t'ẹphe kakọta mma. Ya e-me mee t'ẹhu dụ ẹphe agu dụ ọkpobe adudu; bya egbochitakwaphu ẹphe. ⁷ Ya e-dophu ndu Júda; mẹ ndu Ízurelu azụ l'ọnodu ẹphe; ya emee ẹphe; ẹphe adụ ẹge ẹphe shi dūhawa. ⁸ Ya abya asashia ẹphe iphe dụ ẹji, ẹphe meru iya l'ọ ha; guaru ẹphe nvụ l'iphe dụ ẹji ono, ẹphe mekotaru iya ono; mbụ jeye l'íkè ono, ẹphe kwefuru iya ono. ⁹ Ọo ya bụ; ẹpha mkpukpu-a emelaha tẹ ẹhu tso iya ẹna. Iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko l'ọ ha, nuru iphe dụ mma, ya emeru ẹphe a-wata iya ọja ajaja; kwabelaha iya ugvu. Iphe bụ mbakeshi a-wata ọtsu egvu; wata ọnma jijiji; kele ya emeru ndu mkpukpu-a iphe dụ mma; mẹ t'ẹhu dụ ẹphe agu.

¹⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: L'alị ẹke-a, unu suru l'ọ bụ ochobo: lẹ madzụ te budu iya; anụ te bu iya-a; mbụ iphe, bụ mkpukpu Júda; mẹ lẹ gbororo ọzo Jerúsalemu, bụ ẹke a gbadotsuwaru agbado; madzụ te bu iya; anụ te bu iya; bẹ ee-mekochaa nūlahaa olu madzụ. ¹¹ Aa-nọdu anụ uzere ẹhu-ọtso-ẹna; l'anụ olu ndu ete ẹswa. Uzere nwoke, eje ọlu nwanyi; mẹ kẹ nwanyi, ala nji emelaha. Aanūlahaa olu ndu gude ngweja-ekele abya l'eze-ulo Nchileke; ẹke ẹphe agu egvu asuje:

Ayi ekele Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
kele Ojejoje dụ mma;
n-yemobu iya anoje gbururu jeye.

Ishi iya aburu lẹ ya e-dophu alị-a azụ l'ọnodu, o shi nọduhawa. Ono iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

¹² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “L'alị ẹke-a, bụ ochobo: madzụ te budu iya; anụ te bu iya; l'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ iya nū; bẹ ẹke eeche eswi e-mekochaa bya adụ k'ọphu ndu eche aturu a-chitaje elu ẹphe eche; bya edobe l'ẹke ono. ¹³ L'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu ono, nọgbaa l'alị ugvu ugvu; mẹ ndu ọphu nọ l'alị ọkpa-ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-arịba yele ndu ọphu nọ l'uzo ọhuda; mẹ l'alị ndu Bénéjaminu; mẹ l'unwu mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; mēfua l'ime mkpukpu, nọgbaa lẹ Júda; bẹ anụ, eeche echeche e-mekochaje ọdo; wata oshi l'ẹka onye eche iya nū t'ọ gụa ya ọgu teke ẹphe ala nri. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.”

¹⁴ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'oge abyakwa teke ya e-meru ndu ọnu-ulo Ízurelu yele ndu ọnu-ulo Júda iphe dụ mma, ya kweru ẹphe ụkwa lẹ ya e-meru ẹphe. ¹⁵ Teke oge ono ruru bẹ ya e-me tẹ Ẹkali-iphe doberu ẹka ndoo shi l'awa Dévidi futa. Ọo-nọdu e-me iphe dụ chiriiri; mẹ iphe vudo nhamunha l'alị-a. ¹⁶ O -rua mbọku ono bẹ aa-dzọta ndu Júda; ndu Jerúsalemu eburu túsaru ẹhu; to nwedu iphe eme ẹphe. Iphe aa-wata iya ekuku aburu: ‘Ojejoje, bụ odobe ẹka ndoo nk'ẹphe;’ ¹⁷ kẹ l'uko onye a-nọdu l'aba-eze ọnu-ulo Ízurelu ta byakwa bya aduru Dévidi. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono. ¹⁸ Ọphu ụko onye achijeru Nchileke ẹja, shi l'ikfu Lívayi, e-vudoje iya

l'ifu mkpurumkpuru; l'egworu iya ngweja-ukfuru; mę kę ọkporu iya ngweja nri ọku; mę ngweja mmanu ọdo ta byadụ bya adu."

¹⁹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Jeremáya ọdo; sụ: ²⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: L'ọ -buru l'unu a-dụ ike mebyia ndzụ, yele eswe gbaru; mę ndzụ, ye l'enyashi gbaru; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dūhedu ike ọbya l'oge iya; ²¹ ọo ya bụ l'unu e-mebyikwaphu ọgba-ndzụ yele Dévidi, bụ nwozi iya; k'ọphu bụ l'ẹ to nwehedu onye, shi l'awa iya, e-mekochaa buru eze l'aba-eze iya; mebyikwaaphu ọgba-ndzụ yele ndu Lívayi, bụ ndu achijeru Nchileke, ejeru iya ozi. ²² Ya e-me awa Dévidi, bụ nwozi iya yele awa Lívayi, bụ ndu ejeru iya ozi l'ifu; t'ephẹ buru 'aguta aguta l'ọ bụ mkpọkpo, nọ l'igwe; mbụ l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnymu.

²³ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya ọdo; sụ iya: ²⁴ "Ọinuwaru iphe ndu-a anọduje ekfu; sụ: 'L'ikfu labụ ono, Ojejoje fọtaru ono b'ọ gwọbekwaru.' Ẹphe eshi ẹge ono l'akpọ ndibe iya ono ẹbo-ẹbo l'afu; k'ọphu bụ l'ephẹ te lehedu ẹphe ẹnya l'ephẹ bụ mba, nọru onwiya. ²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ ndẹge yele eswe mę ẹnyasi ta gbaru ndzụ; ya abya atụa ekemu doberu igwe yele alị; ²⁶ mę ya ajịka ndu eri Jékọpu yele kę Dévidi, bụ nwozi iya; ọphu ya ta ga afọtadu onye lanụ l'unwu iya ndu k'unwoke t'ọ chĩa ndu eri Ẹbirihamu; ndu eri Áyizaku; mę ndu eri Jékọpu; kẹle ya e-dophu ẹphe azụ l'ọnodu ẹphe; phọaru ẹphe imiko."

34

Aalọ Zedekaya ẹka lẹ nchi

¹ Teke Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu yele ndu soja iya l'ephẹ ha; mę iphe bụ mbakeshi, nọkota iya l'ẹka; tukuru etso Jerúsalemu; mę mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumgburu ọgu bę Ojejoje bya ekfuru yeru Jeremáya; sụ iya: ² "Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu sụru: "Tę mu jekfu Zedekaya, bụ eze ndu Júda je asụ iya-a: Lẹ ya abyakwa oworu mkpukpu-a ye eze ndu Bábyilonu l'ẹka, bụ onye a-tu iya ọku; yo tsua ya tsufu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³ Ẹ tọ dūkwa iphe e-me t'ọ nahụ. Ee-gudefutaje iya; kpụ-jeru iya. Yo gude ẹnya iya phụ eze ndu Bábyilonu; ẹphe l'iya anọdu ifu l'ifu kfugbaa okfu; a kpuru iya lashia alị Bábyilonu.

⁴ "Ọlobu; nggube Zedekaya, bụ eze ndu Júda; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu ngu: Ẹ tị lakwa l'ọgu. ⁵ Ọ bụ anwuhu-ugboshi e-gbu ngu. Ọ bụ ẹge a turu nsụ lia ndiche ngu ẹphe, bụ ndu ọphu vuru ngu ọzo buru eze; bụ ẹge aa-tukwaphu nsụ lia ngu. Aa-nọru ngu l'ulo-ékwa; raa ẹkwa ngu sụ: 'Owe-e; nnajiufu ayi alashi-o!' Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono."

⁶ Tọ dọ iya bụ; Jeremáya, bụ onye nkfuchiru atụko iphe ono l'ọ ha kfuaru Zedekaya, bụ eze ndu Júda lẹ Jerúsalemu. ⁷ Teke ono bę ndu soja eze ndu Bábyilonu etsowa ndu Jerúsalemu ọgu yele mkpukpu ọdo, nọgbaa l'alị ndu Júda, bụ mkpukpu ọphu phoduru nụ, dọ l'ọ bụ Lakishi; mę Azeka. Yọ buruphu mkpukpu ono ẹphe ẹbo bụ mkpukpu, e gude mgbodo kpụ-pee mgburumgburu, phoduru nụ l'alị Júda teke ono.

Ndu, bụ ohu enweru onwephe

⁸ Eze, bụ Zedekaya bę yele ndu Jerúsalemu kpebuhawaru iya l'ephẹ a-ra iya arara t'a haa ndu bụ ohu t'ephẹ nweru onwephe. ⁹ L'onnyemonye a-ha ohu iya, bụ onye Hiburú: nwoke lẹ nwanyi; t'ẹ b'ọ dọ onye a-gba onye Ju ibe iya ohu. ¹⁰ Tọ dọ iya bụ; iphe bụ ndu bụ ishi; mę iphe bụ ndu Ízurelu l'ephẹ ha ekweta l'ephẹ a-ha ohu ẹphe ndu kę unwoke mę ndu kę unwanyi; t'ẹ b'ọ dūhe onye a-bukwadu ohu ọdo. Ẹphe ekpebua ya; bya ahakọta ẹphe. ¹¹ E metsua; ẹphe aghakọbe; bya achị-phuta ndu ohu ono azụ; bya agbaphu ẹphe ohu azụ ọdo.

12 Tọ dú iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya ọdo; sù iya: 13 Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu sùru: “Lẹ yẹle ndiche unu phẹ gbaru ndzụ teke ya dufutaru ẹphe l'alì Íjiputu; mbụ l'alì ẹke ẹphe shi búru ohu; sù ẹphe: 14 ‘L'iphe bú afa ẹsaa, sweru esweswe bẹ onyenọnu l'ime ẹphe a-hajekwa iphe bú onye Híburu ibe iya, ọ gbaru ohu, jewaru ẹphe ozi afa ishingú; t'o nweru onwiya.’ Ọphu nna unu oche ẹphe 'angaduru iya nchì; ọphu ẹphe eyeduru iya ọnu. 15 Yo rua lẹ mgboro nta-a; ẹnya abya erua unu alì; unu bya emee iphe vudo nhamunha l'ẹnya iya. L'unu ha l'onye l'onye abya araa ya arara sù tẹ ndu alì unu nweru onwẹphe. Unu anọdu iya l'ifu gbaa ndzụ l'ụlo-a, e kuru laaru ẹpha iya-a. 16 Iphe ono b'o beru nta-a; unu abyakwa bya aghakọbe bya emerushilaha ẹpha iya ọdo. Unu l'unu ha aghakọbe je achì-phuta ohu unu ono azụ ọdo: unwoke l'unwanyi; mbụ ndu, unu shi hawa t'ẹphe jeje ẹke dú ẹphe mma. Nta-a bẹ unu je achìta-phu ẹphe azụ t'ẹphe bya aburu unu ohu ọdo.

17 “Ọo ya bú; ọwaa kwa iphe yẹbe Ojejoje ekfu: L'ẹ tọ kwa iphe ya sùru t'unu mee; bẹ unu meru. Unu ta arakwa iya arara sù tẹ ndu alì unu nweru onwẹphe. Ọo ya bú lẹ nta-a bẹ ya arawara iya unu arara l'unu e-nweru onwunu. Ọ kwa Ojejoje ekfu iya. Onweru onwunu ọbu bú l'ee-gbushi unu l'ọgu; ẹjo iphe-ememe; mẹ ẹjo-ẹgu egbushia unu. Ya e-me unu tẹ ndu alì-eze, nọkota lẹ mgboko gbaa mgburumgburu tsoje unu oyi. 18 Onye, mebyiru ọgba-ndzụ iya ono; to me iphe e kfuru l'ọgba-ndzụ ono, bú ọphu ẹphe nọ iya l'ifu gbaa ono; onye ono bẹ ya e-me t'ọ dú l'ọ bú nweswi ono, a kpọwaru ẹbo; dzọo ọkpa l'anụ iya ono. 19 Ndu ishi ndu Júda yẹle kẹ ndu Jerúsalemu; ndu eleta ufu-eze ẹnya; ndu bú ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹkpo ndu alì ono kpamukpamu, bú ndu dzọru anụ nweswi ono ọkpa; 20 bẹ ya e-woru ye l'ẹka ndu ọhogu ẹphe, bú ndu achọ ndzụ ẹphe. Odzu ẹphe a-buru nri ẹnu, ẹphe l'eli; mẹ k'unwu anụ ẹgu.

21 “Zedekaya, bú eze ndu Júda yẹle ndu bú ishi l'alì-eze iya bẹ ya e-yekota l'ẹka ndu ọhogu ẹphe, bú ndu achọ ishi ẹphe; mbụ woru ẹphe ye l'ẹka ndu soja eze ndu Bábyilonu, bú ndu kpọwaru laa azụ l'ọgu ono. 22 Ya a-tụ ekemu l'onwiya; duphuta ẹphe azụ lẹ mkpukpu-a. Ẹphe e-tso mkpukpu-a ọgu; naa iya; tushia ya ọku. Ya e-mee t'iphe bú mkpukpu alì ndu Júda búru ochobo. Ẹ tọ dọhedu onye ebu iya ebubu. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.”

35

Unwu Rekabu

1 Yo be teke Jehoyakimu Josáya, bú eze ndu Júda; Ojejoje abya asụ mu: 2 “Tẹ mu jekfu ndu ọnu-ụlo Rekabu je ekfuru yeru ẹphe; mu eduru ẹphe bya l'ime-ụlo lanu l'ime eze-ụlo Nchileke. Teke ẹphe byaru; tẹ mu nụ ẹphe mẹe t'ẹphe ngụa.”

3 Tọ dú iya bú; mu atugbua je ekua Jazaniya Jeremáya Habazinaya; bya ekua unwunne iya l'ẹphe ha; mẹ unwu iya l'ẹphe ha; mbụ ndu ọnu-ụlo Rekabu l'ẹphe ha.

4 Mu abya achibata ẹphe l'eze-ụlo Nchileke; bya achiru ẹphe bahụ l'ime-ụlo unwu Hananu Igudalaya, bú onye kẹ Nchileke. Ime-ụlo ono nọ-nonyabe ọnu-ụlo kẹ ndu ishi; bya anọdu l'eli ime-ụlo Maseya Shalumu, bú onye nche ọnu ẹke, eeshije abata.

5 Mu abya agbajishia mẹe l'uwaka subegbaa; bya ahakwaruphu yetsua mẹe l'okoro; dobetsua l'ifu ndu ọnu-ụlo Rekabu ono bya asụ ẹphe: “Unu wota mẹe ngụa!”

6 Ẹphe asụ mu: “L'ẹphe ta angujekwa mẹe; kẹle nna ẹphe oche; mbụ Jonadabu Rekabu búkwa iya tọru ẹphe ekemu ono; sù: ‘Unubedua yekpo l'unwu unu ba dukwa mbọku, unu a-ngụ mẹe gbururu jeye lẹ gbururu! 7 Ọdo aburu t'ẹphe ba akpujekwa ụlo; ọphu ẹphe 'akojekwa ókfù; ọphu ẹphe 'akojekwa mgbo vayinu. Wo t'ẹ b'ọ dukwa iphe ono, ọphu ẹphe e-nwejeru; l'ọ búlekwaphu ada, a gbaru l'ẹkwà bẹ ẹphe e-buje. Ọo ya bú ẹge ẹphe a-kaa nka l'alì ono, ẹphe laru alala ono.’ 8 Yọ búlekwaruphu

iphemiphe obule ono, o turu l'ekemu; mbu nna ephe oche Jonadabu Rekabu be ephe eme. Oo ya bu l'ephebedua; me unyomu ephe; me unwu ephe ke unwoke; me ndu ke unwanyi te wotabukwaa tsua l'onu; ⁹ ophu ephe ta kpubukwaa ulo k'eburu; ophu ephe 'akodu mgbo vayinu; ophu ephe 'enwedu okfu; ophu ephe 'emebedu l'ali. ¹⁰ O kwa l'ulo-ekwa; be ephe ebujeru. Yo buleruphu iphe ono l'o ha, Jonadabu, bu nna ayi oche ziru ephe ono be ephe anoduje eme. ¹¹ Yo be teke Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu byaru bya asakputa ali eke-a; ephe asu: 'Unu byakwa t'ephe la Jerusalemu; t'ephe nahu ndu soja ndu Babylonu yeke ke ndu Aramu.' O kwa iya meru iphe o bu le Jerusalemu be ayi bu."

¹² To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremaya; su iya: ¹³ "Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mbu Nchileke ke ndu Izurelu. O suru: Je je ekfuru ndu Juda; me ndu Jerusalemu; su ephe: 'Ephe te egudedu ndu-a muta iphe; wata ome iphe ya suru te unu meje? Ono kwa iphe yebe Ojejoje aji. ¹⁴ Jonadabu Rekabu turu ndibe iya ekemu su t'ephe ba ngujekwa me. Yo buru iphe ono, o turu ephe l'ekemu ono be ephe anodujelephu l'eme. Gbururu jeye ntanu be ephe te gbe 'angudu me. Ishi iya aburu l'ephe eme t'ephe mee iphe nna ephe oche turu ephe l'ekemu. Obenu le yebedua kfuwaru yeru unu; ya -kfutsua; ya ekfukwazi iya; ophu unu 'ekwedu ome iphe ya suru t'unu meje. ¹⁵ Ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru l'ephe ha be ya yewaru t'ephe byakfuta unu; ya -yetsua; ya eyekwazi iya; ephe abya bya asu unu: 'L'unu ha l'onye l'onye hanua iphe du eji, unu eme; gbanwee umere unu; t'unu be tsohe agwa; unu ahaaru obaru iya aja. Oo ya k'ophu unu e-buru l'ali ono, ya nuru unu le nna unu oche ephe ono.' Ophu unu 'angadu nchi; unu te ye onu. ¹⁶ Ndu eri Jonadabu Rekabu meekwaru iphe nna ephe oche turu ephe l'ekemu; obenu le ndu-a te kwedu ome iphe yebedua suru t'ephe meje.

¹⁷ "Oo ya bu; owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu ndo-o: Unu ngabekwa nchi! Iphe bukpo ejo iphe-ehuka ono, ya suru le ya a-kube unu ono be ya e-wubekwa ndu Juda; me iphe bu onyemonye, bu le Jerusalemu. Ya kfuru ephe okfu; ophu ephe 'angadu nchi. Ya ekua ephe oku; ophu ephe 'azadu." ¹⁸ To du iya bu; Jeremaya bya asu ndu onu-ulo Rekabu: Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu. O suru: "Le keshinu unu mewaru iphe nna unu oche; mbu Jonadabu turu unu ekemu; bya emekota iphe bu iphe o suru t'unu meje; mbu yo buleruphu ege o koshiru iya unu be unu eme iya; ¹⁹ b'e to dukwa teke aa-nonyaa t'a su l'uko madzu duru ndu awa Jonadabu Rekabu; ndu a-nodu ejeru iya ozi. Ono kwa ukwa yebe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu ekwe unu ndono."

36

Aakpo ekwo, Jeremaya deru oku

¹ Yo be l'afa, kwe Jehoyakimu Josaya afa eno, o wataru ochi ndu Juda; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremaya; su iya: ² "Wota ekwo, a gworu agwogwo deshikota iphe bu iphe ya kfuwaru ngu le k'ehu ndu Izurelu; me ke ndu Juda; me k'iphe bu mbakeshi. Watakpelephu iya edede; tsube teke ya wataru ngu iya ekfuru l'oge teke Josaya shi buru eze jeye nta-a. ³ ?A maru; ndu onu-ulo Juda -nua iphe bu ejo iphe-ehuka ono l'o ha, mu doberu k'ome ephe ono; be ephe a-ha iphe du eji, ephe eme; ya aguaru ephe nvu l'iphe bu iphe du eji, ephe meru."

⁴ To du iya bu; Jeremaya abya ekua Baruku Neraya; yo bya anodu. Jeremaya awataru iya okfushiru iphe bu iphe ono, Ojejoje kfuru iya ono; Baruku l'edeshi iya l'ekwo-agwogwo ono. ⁵ Ya ndono; Jeremaya asu Baruku: "Yebedua be ephe buchikwaru ebuchi oje eze-ulo Nchileke. ⁶ Oo ya bu; t'i tugbua je l'eze-ulo Nchileke

l'eswe mboku, aaswije aswiswi je aguaru ephe iphe i deru l'ekwo-agwoḡwo-a; mbu okfu Ojejoje, bu ophu ya kfuru ngu ekfukfu; nggu edee ya edede. Guaru iya ndu Júda l'ephe ha, bu ndu shigbaa mkpukpu ephe bya l'ulo ono. ⁷ ?A mary; ephe e-kfuru nu Ojejoje; l'ephe ha l'onye l'onye; e shi l'iphe du eji ono, ephe eme ono laphuta azu; ke l'oke ehu-eghughu, Ojejoje suru le ya a-tu-koru ndu-a l'ishi dukwa biribiri."

⁸ To du iya bu; Baruku Neraya atuko iphe bu iphe ono, Jeremáya onye nkfuchiru suru t'o mee ono mekota. Yo vudo l'eze-ulo Nchileke tuko okfu Ojejoje ono, e deru l'ekwo ono guaru ephe. ⁹ Yo be l'onwa ke tete l'afa, kwe Jehoyakimu Josaya afa ise, o wataru ochi ndu Júda; e woru oge oswi aswiswi raaru iphe bu ndu bu le Jerúsalemu arara l'ephe ha; mekpoo ndu ophu shi le mkpukpu, nogbaa l'ali ndu Júda bya. ¹⁰ Baruku eje evudo l'eze-ulo Nchileke l'ogbodo-ulo Gemariya Shafanu, bu o-de-ekwo. Ogbodo-ulo nk'ia no l'echi ogbodufu k'eli ophu no le mgboro onu-uzo ophu aza Onu-Uzo Ophungu. Ya ndono; Baruku abya evudo l'eke ono; woru okfu Jeremáya, e deru l'ekwo-a gua; onyemonye anukota iya.

¹¹ Mikaya Gemariya Shafanu anutsulephu okfu Ojejoje ono l'o ha, bu ophu e deru l'ekwo ono; ¹² yo bya agbazita; jeshia ufu-eze; je abahu l'ime ulo k'onye o-de-ekwo. Iphe bu ndu ishi l'ephe ha adoru l'eke ono. Ndu no iya nu bu Elishama, bu o-de-ekwo; Delaya Shemaya; Elunatanu Akubo; Gemariya Shafanu; Zedekaya Hananaya; mewaru iphe bu ndu ishi ndu ophu l'ephe ha. ¹³ Mikaya abya eworu iphe ono l'o ha, o nuru, Baruku guru ndiphe l'ekwo ono; koru ephe. ¹⁴ Iphe bu ndu ishi ono l'ephe ha ezi Jehudi Netanaya Shelemiya; mbu nwanwa Kushi t'o je ekfuru Baruku t'o gude ekwo-agwoḡwo ono, o guru ndu Izurelu ono bya. Ya ndono; Baruku Neraya aparu ekwo-agwoḡwo ono l'eka jekfu ephe. ¹⁵ Ephe asu iya: "T'o noduedukwa anodu guaru iya ephe."

Ya ndono; Baruku abya eworu iya guaru ephe. ¹⁶ Ephe anutsua iphe ono l'o ha; bya elegba onwephe enya l'eke ephe atsu egvu. Ephe asu Baruku: "L'ephe e-mekwa t'iphe owaa rua eze le nchi." ¹⁷ Ephe abya aja Baruku su iya: "Kfuedukwaru ephe. ?Nanu ege i meru dekota iphe owaa l'o ha? ?Bu Jeremáya akporu ngu iya; nggu ede iya to?"

¹⁸ Baruku asu ephe; "Iye; l'oo ya kfukotaru iya iphe ono l'o ha; ya egude mini-ekwo dee ya l'ekwo-a."

¹⁹ To du iya bu; ndu ishi ono asu Baruku-a: "Te nggu le Jeremáya tugbukwaa je edomia onwunu. Unu be emekwa t'o nweru onye a-ma eke unu no!"

²⁰ Ephe abya eworu ekwo-agwoḡwo ono dobe l'ogbodo-ulo Elishama, bu o-de-ekwo. Ephe bya ejekfu eze; je akokotaru iya iphe ono l'o ha. ²¹ Eze abya ezi Jehudi t'o je ewotaedu ekwo-agwoḡwo obu. Jehudi ejeshia l'ogbodo-ulo Elishama, bu o-de-ekwo je ewota iya bya aguaru eze yele ndu ishi l'ephe ha; l'eke ephe vudogbaa l'iku eke ono. ²² Teke ono bu oge winta. Eze anodu l'ulo-winta* iya; l'anya oku, a kporu iya. ²³ Yo buje; Jehudi -gulephu mpekala ekwo ono eto; mo bu eno; eze egude nwa mma, ha nwanshi byikata iya chee l'oku. Yo mee ya ege ono jeye ekwo-agwoḡwo ono ekekota oku. ²⁴ Ophu eze yele ndu ejeru iya ozi, bu ndu tukoru okfu ono l'o ha nukota te ekoshidu l'o ruru ephe l'ehu; ophu ephe 'alakadu uwe ephe. ²⁵ Elunatanu yele Delaya; me Gemariya aruo eze; su iya t'e b'o kposhi ekwo-agwoḡwo ono oku; ophu o yeduru ephe onu. ²⁶ Iphe o gbe mee mbu eze bu l'o turu ekemu su te nwatibe iya Jerahumelu yele Seraya Azurelu; me Shelemiya Abudelu; je egude Baruku, bu onye o-de-ekwo Jeremáya; me Jeremáya, bu onye nkfuchiru. Obenu le Ojejoje domiru ephe.

* 36:22 36:22 Ulo-winta bu ulo eke, aanoduje anya oku l'oge winta.

²⁷ Eze akpøebelephu ẹkwo-agwogwo ono oku; mbu ẹkwo ono, Baruku deshuru iphe Jeremáya kfuru iya t'o dee ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya odo; ²⁸ su iya: "Wota ẹkwo-agwogwo odo dee iphe bu iphe ono, no l'ẹkwo-agwogwo ke mbu phu, o kporu oku; mbu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda. ²⁹ Odo bu; kfuru Jehoyakimu, bu eze ndu Júda; su iya: Owaa iphe Ojejoje ekfu: L'i kporu ẹkwo-agwogwo ono oku; bya aji: '?Bu ngunu kparu iphe i gude dee; su l'eze ndu Bábyilonu byafutaje bya emebyishia ali-a; mee te madzu yele anu ba nohe iya?' ³⁰ Nta-a bu; owaa kwa iphe Ojejoje kfuru l'e k'okfu ẹhu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda: E too nwekwa onye e-shi iya l'ẹhu, a-nodu l'aba-eze Dévidi. Odzu iya be aa-toqbo l'etezi; yo daburu: anwu -chia ya l'eswe; iji adaa kpua ya l'enyashi. ³¹ Ya a-nu iya aphu; nua ya unwegirima iya; nua ya ndu ejeru iya ozi; ke l'ephe eme iphe du eji. Iphe bu ejo iphe-ehuka ono, ya suru le ya e-me ephe ono be ya e-mekota ephe; ephe le ndu bu le Jerúsalemu me ndu Júda. Ishi iya aburu; ke l'ephe ta ngaduru iya nchi."

³² To du iya bu; Jeremáya abya ewota ẹkwo-agwogwo odo; nu Baruku Neraya, bu onye o-de-ẹkwo. Jeremáya abyakwa bya ekfuaru iya iphe oo-de iya. Baruku abyakwa bya edekota iya iphe bukpo iphe shi nodu l'ẹkwo-agwogwo ophu, o kporu oku; mbu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda. E yebekwaa ya phu igweligwe iphe odo, dutsua l'o bu ophu.

37

Jeremáya no le mkporo

¹ Yo buru Zedekaya Josáya be Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu meru eze ndu Júda. Yo buru iya achi l'onodu Jehoyakinu Jehoyakimu. ² Obekwanu le Zedekaya l'onwiya; me ndu ejeru iya ozi; me ndu ali ono l'ephe ha ta dudu onye ngaru nchi l'okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jeremáya, bu onye nkfuchiru kfu ono.

³ Eze, bu Zedekaya abya ezia Jehukalu Shelemíya yele onye achijeru Nchileke eja, bu Zefanaya Maseya t'ephe jekfu Jeremáya, bu onye nkfuchiru je ezia ya ozi-a; su iya: "Byiko; t'o kfu okfu ẹhu ephe nu Ojejoje, bu Nchileke ephe."

⁴ Teke ono be Jeremáya nwekwaduru onwiya; ke l'e ta atudua ya mkporo teke ono. ⁵ Teke ono be ndu soja ndu Bábyilonu yechiru Jerúsalemu. Ephe anua le ndu soja Fero be shiwa Ijiputu wufuta l'awu abya; ephe awufu; paru Jerúsalemu haa.

⁶ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu abya ekfuru yeru Jeremáya, bu onye nkfuchiru; su iya: ⁷ Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: T'e kfuru eze ndu Júda, bu iya ziru unu t'unu bya okpata ishi-a: Le ndu soja Fero-a, zefuru t'ephe byaru unu oyeru ẹka-a a-lakwa. ⁸ Ono teke ndu Bábyilonu a-laphuta azu bya etso mkpukpu-a ogu; mekputa iya. Ephe a-tu iya oku; oku etsufu iya.

⁹ "Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: T'unu be emekwa onwunu eswe; l'ari le ndu Bábyilonu ta alatahedu azu. Ephe a-latakwa azu! ¹⁰ T'a sukwaru l'unu e-mekputakota ndu soja ndu Bábyilonu l'ephe ha, bu ndu etso unu ogu; mbu t'o bu leruphu ndu e mekaru iphe be phoduru nu le mkpu, ephe tushiru; be ephe alufutale-ẹ bya akpo mkpukpu-a oku."

¹¹ Ndu soja Bábyilonu awufutsulephu le Jerúsalemu; okfu le ndu soja Fero abya; ¹² Jeremáya egbeshi le Jerúsalemu jeshia ali ndu Bénjaminu t'o je etsoru ndu ẹke ono keta okè-ipe iya. ¹³ Yo rulephu onu-oguzo, aza Onu-Oguzo Bénjaminu; onye ishi ndu nche, aza Irija Shelemíya Hananiya egude iya su l'ogbalawa l'agbakfu ndu Bábyilonu.

¹⁴ Jeremáya asu iya: "L'oo ejo-ire. Le ya ta agbalakwa agbakfu ndu Bábyilonu." Ophu Irija 'angaduru iya nchi. Iphe gbe mechia bu l'o Jeremáya kpu-jeru ndu ishi, achi nu. ¹⁵ Ehu eghulaha ndu ishi ono eghughu l'okfu ẹhu Jeremáya. Ephe ezia; e

chia ya iphe; je eworu iya tų-chia l'ulo Jonátanu, bú o-de-ekwo, bú eke ephe meru; yọ búru ọlo-mkpọro.

¹⁶ A kpuru Jeremáya ye lẹ mkpọro l'ime-alị; yọ nọ anọno nshinu l'ẹke ono. ¹⁷ Tọ dú iya bú; eze, bú Zedekaya abya ezia; e je edutaru iya Jeremáya l'ufu-eze. Yọ jia ya lẹ mpya m'o nweru ozi, ọ nataru l'ọnu Ojejoje.

Jeremáya asụ iya: “Iye; l'aa-kpuru eze ye l'ẹka eze ndu Bábyilonu.”

¹⁸ Ya ndono; Jeremáya abya aji eze, bú Zedekaya: “?Bú ngunu bú iphe dú eji, ya meru ngu; m'ọ bú ndu ejeru ngu ozi; m'ọ bú ndu-a l'ephe ha, meru iphe i turu iya mkpọro? ¹⁹ ?Nanu ndu nkfuchiru ngu ono, bú ndu shi; sụ: ‘L'eze ndu Bábyilonu te etsokwa ngu ọgu; ọphu ephe 'etsokwa alị-a ọgu?’ ²⁰ Nta-a; nggube eze, bú onye nwe mu nụ; ngabekpoduaphu nchị l'arọro, ya arọ ngu. Byiko b'e duphuhekwa iya azụ lẹ kẹ Jonátanu, bú o-de-ekwo; ọdumeka bẹ ya a-nwuhukwa l'ẹke ono.” ²¹ Tọ dú iya bú; eze, bú Zedekaya abya eworu ekemu tų; sụ t'e woru Jeremáya dobe l'ogbodufu eke ndu nche anoje; t'a nuje iya ishi buredi mbọku-mbọku. Mbụ t'e shi lẹ buredi, ndu egheje buredi gheru l'anụ iya ẹya jeye teke buredi, nọ lẹ mkpukpu a-gvube. Tọ dú iya bú l'e woru Jeremáya dobe l'ogbodufu eke ndu nche anoje; yọ nọdu l'ẹke ono.

38

Eech Jeremáya l'ime wẹlu ọkponku

¹ Tọ dú iya bú; Shefatíya Mátanu; Gedaliya Pashọ; Jéhukalu Shelemíya; mẹ Pashọ Malukíja anụ iphe Jeremáya anọduje ekfuru ndu Júda l'ephe ha; ² l'owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: “L'onye nọ lẹ mkpukpu-a; bẹ ọgu e-gbukwa; m'ọ kwanu ejo-egu; m'ọ kwanu ejo iphe-ememe. Obenu l'onye gbakfuru ndu Bábyilonu a-nọdu ndzụ; k'ọphu ọphu ishi a-kpokfukpoorunu nụ. ³ Odo aburu lẹ mkpukpu-a bẹ ya e-wokwaru ye ndu soja eze ndu Bábyilonu l'ẹka; t'ephe luta iya l'ọgu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.”

⁴ Ya ndono; ndu ishi, achị nụ eje asụ eze: “T'e gbukwaa nwoke-a. L'oomekwa tẹ ike gvụ nwa ndu soja ọphu, phoduru nụ lẹ mkpukpu-a; mẹ ndu-a l'ephe ha. Yọ búru iphe ono, ookfu anụ ephe ono akpa iya. Ẹ tọ bukwa iphe a-duru ndu-a lẹ mma bẹ ọcho; ọ kwa iphe e-mebyi ephe emebyi.”

⁵ Eze, bú Zedekaya asụ ephe: “Ọ bú unu b'ọ nọ l'ẹka; yẹbedua, bú eze ta anochikwa unu ọzo.”

⁶ Ya ndono; ephe akputa Jeremáya je echee lẹ wẹlu Malukíja, bú nwatibe eze. Wẹlu ono nọ l'echi ogbodufu eke ndu nche anoje. Yọ búru eri bẹ ephe turu iya; seru ye l'ime wẹlu ono. Teke ono bẹ mini ta nọdu l'ime wẹlu ono. Iphe nọ iya nụ bú ẹpotọ. Jeremáya eje eliru l'ime ẹpotọ ono.

⁷ Ya ndono; Ebedu-Mẹleku abya anụ l'e yeru Jeremáya l'ime wẹlu ono. Nwoke ono bú onye Itiyópiya, a haruahaha; bya abukwaruphu onye eleta ufu-eze ẹnya. Yo be teke eze nọ lẹ Onu-oguzo Bénjaminu; ⁸ Ebedu-Mẹleku eshi l'ufu-eze je asụ iya: ⁹ “Nggube eze, bú onye nwe mu nụ; iphe-a, ndu-a meru Jeremáya, bú onye nkfuchiru-a dukwa eji. Ege ephe woru iya je eye l'ime wẹlu-wa t'ọ nọdu l'ẹke ono bẹ egu e-gbukwa iya; l'ẹ b'a bú lẹ buredi nokwadu lẹ mkpukpu-a.”

¹⁰ Tọ dú iya bú; eze abya atuaru Ebedu-Mẹleku ekemu; sụ iya: “T'ọ duta ukporo madzụ l'umadzu iri t'ephe yiru je esefuta Jeremáya, onye nkfuchiru l'ime wẹlu ono; t'ẹ b'ọ nwuhu.”

¹¹ Ya ndono; Ebedu-Mẹleku abya achita ndu ono; ephe l'iya ayiru jeshia. Yọ bya abahụ l'ufu-eze l'ime-ulo, eedobeje iphe je achita nkirika ukpo yele nkirika ekwa l'ẹke ono; bya egude eri seru iya nụ Jeremáya l'ime wẹlu ono. ¹² Ebedu-Mẹleku abya asụ Jeremáya-a: “T'ọ woru nkirika ukpo ono; mẹ nkirika ekwa ono ye lẹ mkpatama-ẹvu; tẹ eri ono ba emeka iya iphe.” Jeremáya abya emee ya ẹge ono. ¹³ Ephe egude

eri ono selita iya eli; sefuta l'ime wẹlu ono. Jeremáya abyakwa bya anọdu l'echi ogbodufu ẹke ndu nche anọje.

Zedekaya akpata Jeremáya ishi ọdo

¹⁴ Yo be ujiku lanu; eze, bu Zedekaya ezia; t'e je edutaru iya Jeremáya, bu onye nkfuchiru. E je eduta iya shia Onu-oguzo k'eto, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke. Zedekaya asu iya: "Te ya jitaedu ngu; olobu; ba adukwa iphe ii-domiru iya edomi!"

¹⁵ Jeremáya asu Zedekaya-a: "Ya -kfuaru ngu ezi-okfu; ?tii gbudu iya nu? Ya -kfukwanu ngu iphe ii-me; mgbe e ti yeduru iya onu."

¹⁶ Zedekaya riburu iya Jeremáya le mpya; su iya: "Kamenu; l'epha Ojejoje, bu onye meru; ayi anodu atu ume; le ya te egbukwa ngu; ophu ya 'akpukwaru ngu anu ndu achọ ishi ngu."

¹⁷ To du iya bu; Jeremáya asu Zedekaya-a: L'o Ojejoje, bu Nchileke; mbu Okaribe-Kakota-Ike, buru Nchileke ke ndu Izurelu suru: "L'o -buru le nggube eze e-woru onwongu ye l'eka ndu bu ishi l'ali eze ndu Babylonu; be e tii lakwa iya; ophu 'akpokwa mkpukpu-a oku; nggubedua; nggu le ndibe ngu te nwekwa iphe eme unu."

¹⁸ Olobu; o -bukwanuru l'e tii woduru onwongu je eye l'eka ndu bu ishi l'ali eze ndu Babylonu be ee-wokwaru mkpukpu-a ye l'eka ndu Babylonu; ephe akpo ya oku; ophu nggubedua l'onwongu ta anahukwa ephe."

¹⁹ Eze, bu Zedekaya asu Jeremáya-a "Le ndu, ya atsu egvu kwa ndu Juda, bu ndu ophu wowaru onwephe ye ndu Babylonu l'eka; le ndu Babylonu a-kpuru iya nu ephe; ephe atalahaa ya aphuhu."

²⁰ Jeremáya asu iya: "Le ta akpukwaru ngu eye ephe l'eka. O -bulephu t'i nujeru Ojejoje okfu, bu iya bu iphe-a ya ekfuru ngu-a; k'ophu oo-duru ngu le mma; ndzu edzua ngu. ²¹ O -bukwanuru l'i jikaru l'e tii woduru onwongu ye ephe l'eka; owaa kwa iphe Ojejoje kpuharu koshi iya ndo-o: ²² Iphe bu unwanyi ono, a haru l'ufu-eze ndu Juda ono be aa-chitakotakwa chi-jeru ndu bu ishi l'ali eze ndu Babylonu. Owaa iphe unwanyi ono a-nodu ekfuru ngu:

" 'Ndu ono, bu ndu onya ngu,
i turu obu cheeru ono;
bu edephe be ephe
edephe ngu; bya emekputa ngu.
Nta-a be okpa liwaru ngu l'epoto;
ndu onya ngu ephe ono
aparuru ngu haa; gbakashihu.'

²³ "Unyomu ngu l'ephe ha yele unwegirima ngu be aa-tuko chita je achiru nu ndu Babylonu. Ophu nggubedua l'onwongu 'anahukwa ephe. Iphe e-gbe meenu bu l'eze ndu Babylonu e-gude ngu; odo aburu le mkpukpu-a be aa-kpokwa oku."

²⁴ To du iya bu; Zedekaya asu Jeremáya: "T'e b'o dukwa onye oo-me t'o maru iphe yele iya kfuru; odumeka be ee-gbukwa iya. ²⁵ Ndu ishi -nua le ya kfuru yeru ngu; be ephe a-byakfutakwa ngu bya asu t'i kfuaru ephe iphe i kfuru eze; me ophu eze kfuru ngu. Ephe a-sukwa ngu t'e be i domikwaru iya ephe edomi; odumeka be ephe e-gbukwa ngu! ²⁶ Iphe ii-kfuru ephe bu l'o kwa aroro b'i shi arọ eze t'e b'o duphukwa ngu azu le ke Jonatanu t'i je anodu l'eke ono nwuhu."

²⁷ E metsua; ndu ishi ono l'ephe ha atuko byakfuta Jeremáya bya aja ya. Yo wolekwaruphu iphe ono, eze suru t'o kfuaru ephe ono kfu. Too nwehe iphe odo, ephe e-kfu; ke l'e to dudu onye nuru iphe ephe kfuru.

²⁸ Jeremáya anodu l'ogbodufu eke ndu nche anọje l'eke ono gbururu jeye mboku, a bya aluta Jerúsalemu l'ogu.

39

*Aaluta Jerúsalemu l'ogu**(2 Eze 25:1-7; 2 Iphe 36:13-21; Jer 52:3-11)*

¹ L'ónwa k'iri l'afa, kwe Zedekaya afa tete, ọ wataru ọchi ndu Júda; be Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu chitaru ndu soja iya bya eyechia Jerúsalemu.

² Ya ndono; yo be l'abalị ke tete l'ónwa k'eno l'afa, kwe Zedekaya afa iri 'e nanu; e tsukposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pee mkpukpu ono mgburumburu. ³ To du iya bu; le ndu bu ishi l'alị-eze ndu Bábyilonu awubata; bya adọ le Onu-Oguzo ke Echilabu. Ndu ono bu: Negalu-Sareza; Samuga-Nebo; Sarisékimu onye bu iya bu ishi ndu eleta ufu-eze enya yele Negalu-Sareza, bu iya bu ishi ndu ejeru eze ozi; me iphe bukpo ndu, bu ishi l'alị-eze ndu Bábyilonu. ⁴ Ya ndono; Zedekaya, bu eze ndu Júda yele ndu soja ono l'ephe ha aphulephu ephe; ye okpa l'oso gbalaa. Ephe egude enyashi wufu le mkpukpu ono; shia ọzo mgbabu eze; shia onu-oguzo ophu phakahuru upho-mkpuma labu; gbaru lashia ọzo, e shi eje Araba.

⁵ Obenu le ndu soja ke ndu Bábyilonu chipyaberu ephe je egude Zedekaya le nsuda Jeriko. Ephe akpuru iya kpitaru Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu le Ribula l'alị Hámatu, bu eke o no nma iya ikpe. ⁶ Yo buru le Ribula l'eke ono be eze ndu Bábyilonu no gbushia unwu Zedekaya. Zedekaya egudekpoo enya ele iya; yoo gbushia ephe. O tukokwaruphu ndu a maru amaru ephe l'alị Júda gbushikota. ⁷ E metsua ono; yo bya aswoshia Zedekaya enya; bya atua ya kopyita; kputa lashia Bábyilonu.

⁸ Ndu Bábyilonu eworu oku tua l'ufu-eze; mewaru ulo ndu odowaru; bya enwukposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pee Jerúsalemu mgburumburu.

⁹ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu ami, eche eze ndu Bábyilonu nche; atuko nwa ndu phoduru nu le Jerúsalemu; me ndu wowaru onwephe ye ndu Bábyilonu l'eka; me ndu ophu l'ephe ha; kpua le ndzu lashia Bábyilonu. ¹⁰ Ndu o haru l'alị Júda bu nwuphodu ndu ukpa, e-ta adudu iphe ephe nweru. Yo bya anutsua ephe mgbo vayinu yele alị oko iphe.

¹¹ To du iya bu; Eze, bu Nebukadineza atua ekemu-a tu-doru Jeremáya. Yo buru Nebuzaradanu b'ọ turu iya nu; su iya: ¹² "Unu dutakwa Jeremáya; leta iya enya. Unu ta dukwa iphe unu e-me iya. O bu-chikwa iphe o sjueru te unu meeru iya; unu emeeru iya eya." ¹³ To du iya bu; Nebuzaradanu yele Nebushazubanu, bu ishi ndu eleta ufu-eze enya; me Negalu-Sareza, bu ishi ndu ejeru eze ozi; me ndu ophu, bu ishi l'alị-eze ndu Bábyilonu; ¹⁴ abya ezia; e je eduta Jeremáya dufuta iya l'echi ogbodufu eke ndu nche anoje. Ephe eduru iya nu Gedaliya Ahikamu Shafanu; su iya t'o duru iya laa nk'iya. Yo buru iya bu le yele ndibe ephe anoje.

¹⁵ Teke phu, Jeremáya shi nodu l'echi-ogbodufu eke ndu nche anoje phu be Ojejoje kfuru yeru iya; su: ¹⁶ "T'o je ekfuru Ebedu-Meleku; ophu Itiyopiya; su iya: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; mbu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu. Su iya le ya abyaakwa omedzu iphe ya suru le ya e-me mkpukpu-a. Ya e-meru iyi nu ephe; mbu ukpa-mkpera. O -rulephu teke ono be iphe ono e-mekota; nggu egude enya ngu phu iya. ¹⁷ Ole ya a-nafuta ngu m'o rua mboku ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. E ta akpudu ngu anu ndu iitsu egvu. ¹⁸ E to dukwa iphe e-me te ya ba dzofuta ngu; k'ophu bu le tee gbudu ngu egbu; ii-gudechia ndzu ngu gbalaa; ke li kporu obu yeru iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' "

40

*Aatofu Jeremáya**(2 Eze 25:22-26)*

¹ Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya lẹ Nebuzaradanu, bú onye ishi ndu ami, eche eze ndu Bábyilonu nche tufutsuaru iya lẹ mkporo lẹ Ráma. Kẹ l'ọ byaru bya aphụ Jeremáya l'ẹke a tũru iya mkpakọbe yẹle ndu a kpuru lẹ ndzụ; shi Jerúsalemu; mẹ Júda l'ala Bábyilonu. ² Onye ishi ndu soja ono aphụ Jeremáya; bya asụ iya: “Ojejoje, bú Nchileke ngu kfukwaru lẹ ya e-me alì-a t'ọ búru kpuru-pyata. ³ Nta-a bẹ Ojejoje mewaru iphe o kfuru. Iphe ono mekotaru; okfu l'unu meru iphe dù ẹjì l'ẹke Ojejoje nọ; unu te eme iphe ọ sũru t'unu mee. ⁴ Ọle nta-nu-a bẹ ya atufuwa ngu mkpakọbe ono, a tũru ngu l'ẹka ono. Ọ -bũru l'ọ dù ngu mma; nggu etsoru iya t'ayi la Bábyilonu; ọ bú yẹbedua a-nọdu eleta ngu ẹnya. Teke bukwanu l'ẹ tọ dùdu ngu mma ẹge ono; nggu ahaa abyabya. Lekwa! Iphe bukpo ẹke dù ngu mma l'alì-a gbaa mgburumburu; nggu echebe ifu; jejekpelephu ẹke dù ngu mma! ⁵ Teke bukwanu l'ọ dù ngu t'ì nọdu l'ẹke-a; nggu alaphu azụ jekfu Gedaliya Ahikamu Shafanu, bú onye, eze ndu Bábyilonu sũru t'ọ chia mkpukpu, nọgbaa l'alì ndu Júda kparamkamu. Je tẹ nggu lẹ Gedaliya buru l'ẹke ndu ono bu. Teke ẹ t'ọ dùdu; nggu ejelephu je eburu l'ẹke dù ngu mma.”

Ya ndono; onye ishi ndu soja ono, eche eze ndu Bábyilonu nche ono abya adashì iya iphe; nukwa iya phụ nri, oo-ri gude eji; bya aparu iya haa; yọ lashia. ⁶ Yọ búru iya bú lẹ Jeremáya alakfushia Gedaliya Ahikamu lẹ Mízupa yẹle iya eburu l'ẹke ndu ọdo, bú ndu a haru l'alì ẹke ono bu.

Anwuhu Gedaliya

⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu soja ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe lẹ ndu nk'ẹphe, bú ndu, shi nọdugbaa l'ẹgbudu abya anụ l'eze ndu Bábyilonu fofutawaru Gedaliya Ahikamu t'ọ gọvano; l'ọ wowaru unwoke; mẹ unwanyi; mẹ unwegirima, bú ndu katsua ọ bú ndu ukpa l'alì ono; mbụ ndu ọphu ẹ ta kpudu lẹ ndzụ laa Bábyilonu; ye iya l'ẹka; ⁸ ẹphe awufuta wu-kfuta Gedaliya lẹ Mízupa. Ndu byaru nù bú Ishimelu Netanaya; Johananu mẹ Jonátanu, bú unwu Kareya. Ndu ọdo bú: Seráya Tanuhumetu yẹle unwu Efaya onye Netofatu; mẹ Jezanaya, bú nwatibe onye Maaka yẹle ndu nk'ẹphe. ⁹ Gedaliya Ahikamu Shafanu abya ekfuaru iya ẹphe; kfushiaru iya ẹphe ike; sù t'ẹphe ba tsukwa egvu onodu ndu Bábyilonu l'ẹka. “Unu wozita obu buru l'alì-a; nọdu eze ndu Bábyilonu l'ẹka ẹge ọo-dũru unu lẹ mma. ¹⁰ Yẹbedua l'onwiya a-nọdu lẹ mkpukpu Mízupa nọ-chije ẹnya unu l'ifu ndu Bábyilonu, bú ndu-a, byakfutaru ayi-a. Obenu l'unu a-nọdu akuta mẹ; l'awọ akpuru oshi onanwu yẹle manụ woru kwachia l'ẹke, unu edobeje iya; unu eburu lẹ mkpukpu-a, unu natagbaaru-a.”

¹¹ Yo be teke iphe bukpo ndu Júda, nọ l'alì Móabu; mẹ ndu ọphu nọ l'alì Amọnu; mẹ l'alì Édomu; mękpọ ndu ọphu nọgbaa lẹ mba ọdowaru; nuru l'eze ndu Bábyilonu nweru nwa ndu ọ haru haa lẹ Júda; bya eworu Gedaliya Ahikamu Shafanu meuru ẹphe gọvano; ¹² ẹphe atuko shi ẹke ẹphe shi latakota azụ lẹ Júda; lakfuta Gedaliya lẹ Mízupa. Ẹphe akwatakpo kua mẹ kua k'etsutsu iya; bya awọ akpuru oshi onanwu; woshia ya ike.

¹³ A nọtalephu nwanshì; Johananu Kareya yẹle ndu ishi ndu ami, ndu ọphu nọkwadu l'ẹgbudu abyakfuta Gedaliya lẹ Mízupa; ¹⁴ bya aji iya: “?M'ọ marua lẹ Balisu, bú eze ndu Amọnu zikwaru Ishimelu Netenaya t'ọ bya egbua ya?” Ọle Gedaliya Ahikamu te ekwetadu iphe ẹphe ekfu.

¹⁵ Tò dù iya bú; Johananu Kareya abya ejekfu Gedaliya lẹ mpya lẹ Mízupa je asụ iya: “Tẹ ya jenu je egbua Ishimelu Netenaya t'ẹ b'ọ dù onye a-ma nù. ?Nanụ ẹge ee-shi haa ya t'ọ gbua ngu; mee ndu Júda l'ẹphe ha, bú ndu nọ-pheru ngu mgburumburu t'ẹphe gbakashihu; mee tẹ nwa ndu Júda ndu ọphu phoduru nù laa l'iyi?”

¹⁶ Obenu lẹ Gedaliya Ahikamu sũru Johananu: “Be ejekwa ome iphe dù ẹge ono. L'iphe ono, iikfu l'okfu ẹhu Ishimelu ono ta bukwa oswi-okfu.”

41

¹ Ya ndono; yo be l'onwa k'ésaa; Ishimelu, bu nwatibe Netenáya Elishama; shi l'ufu-eze yele ndu ishi, noru l'eka eze; achiru umadzu iri byatashia ke Gedaliya Ahikamu le Mizupa. Epe awatalephu ori nri l'eke ono; ² Ishimelu Netenáya yele umadzu iri ono, epe l'iya yi bya phu awu-lihu woru Gedaliya Ahikamu Shafanu gbua. Yo buru mma be epe gude gbua onye ono, eze ndu Babylonu fotaru t'o buru govano ono. ³ Ishimelu atukokwaphu ndu Júda, epe le Gedaliya no le Mizupa yele ndu soja ndu Babylonu, no l'eke ono gbushia.

⁴ A nolephu ujiku lanu l'e gbutsuaru Gedaliya; ke l'e to dudu onye mawaru nu teke ono; ⁵ ukporo madzu eno eshi Shékemu; Sháyilo; me Samériya wuru byatashia. Epe atuko kpushitsua eji-agba; lajashia uwe epe; bya egbukashitsua onwephe onya. Epe gudekwaphu ngweja nri; waa insensu l'abya l'ulo Ojejoje ⁶ Ishimelu eshi le Mizupa je epe ndzuta; l'ara ekwa eje. Yo jekfulephu epe; su epe: "Unu bya bya aphu Gedaliya Ahikamu!" ⁷ Epe abahulephu l'ime mkpukpu ono; Ishimelu; me ndu epe l'iya yi eworu epe gbua; chiru epe ye l'ime welu. ⁸ Yo nweru umadzu iri l'ime epe, suru Ishimelu-a: "T'e b'o gbukwa epe! L'ephe nwekwaru witu; bal; manu; me manu-engu, epe domiru l'egbudu." Yo paru epe haa; to gbuhe epe yeru ndu ophu. ⁹ Ya ndono; welu ono, o chiru odzu ndu ono, o gbushiru; ye ono; bu eze Ása turu iya t'o buru iphe ya gude adzo ndu ali iya l'eka Baasha, bu eze ndu Izurelu. Yo buru iya be Ishimelu gude odzu ndu ono, o gbushiru ono kpojia.

¹⁰ Ishimelu abya akpukota iphe bu ndu no le Mizupa le ndzu; mbu unwada eze yele ndu odokpo, bu ndu phoduru nu l'eke ono, bu ndu Nebuzaradanu, bu ishi ndu ami, eche eze ndu Babylonu nche; fotaru Gedaliya Ahikamu t'o buru onye ishi epe. Ishimelu akpukota epe le ndzu kpuru epe lakfushia ndu Amonu.

¹¹ Yo be teke Johananu yele ndu ishi ndu soja ono l'ephe ha, bu ndu epe l'iya no; nuru iphe du eji ono, Ishimelu meru ono; ¹² epe eduta ndibe epe l'ephe ha jeshia otso Ishimelu ogu. Epe agbakfube iya le mgboro oke okpuru, no le Gibiyonu. ¹³ Ya ndono; ndu ono, Ishimelu chi ono l'ephe ha aphulephu Johananu yele ndu ishi ndu ami, epe l'iya yi; ehu atsolahaa epe. ¹⁴ Iphe bu ndu ono, Ishimelu chi ono, bu ndu ono, o kpuru le ndzu le Mizupa ono aghakobe wu-kfu Johananu Kareya. ¹⁵ Obenu le Ishimelu yele umadzu esato l'ime ndu ono, epe l'iya yi ono nahuru Johananu gbalaa gbakfu ndu Amonu.

Aagba ala Ijiputu

¹⁶ To du iya bu; Johananu yele ndu ishi ndu ami, bu ndu epe l'iya no; abya achita ndu ono, phoduru nu ono; mbu ndu ami; me unwanyi; me unwegirima; me ndu ishi, eleta ufu-eze enya; l'ephe ha, bu ndu Ishimelu shi kpua le ndzu le Mizupa l'o gbutsuaru Gedaliya Ahikamu; Johananu eshi le Gibiyonu chi-phutakota epe azu. ¹⁷ Ya ndono; epe ejee ege ono bya erua Gerutu Kimuhamu, no le mgboro Betulehemu; eke epe cheberu ifu eje ala Ijiputu; ¹⁸ te shi ege ono nahu ndu Babylonu. Yo buru egvu be epe tsuhuru; kele Ishimelu gburu Gedaliya Ahikamu, bu onye eze ndu Babylonu fotaru; mee ya govano ndu ali ono.

42

¹ To du iya bu; ndu ishi ndu soja ono l'ephe ha; jeye me Johananu Kareya yele Jezanaya Hoshaya; mewaru ndu ono l'ephe ha; tsube le ndu ophu enya kage ola ali jeye le ndu ophu kakota nshinu; atuko wu-kfuta ² Jeremáya, bu onye nkfuchiru je asu iya: "Byiko t'o kfuru nu Ojejoje, bu Nchileke iya l'okfu ehu nwa ndu-a, phoduru nu-a l'ephe ha. Ke l'oolenua: a makwaru-a l'ephe shi du l'igwe; ole nta-a buwa nwa

ndu ẹ-ta badu ishi phoduru. ³ Kfuru nu Ojejoje, bu Nchileke ngu t'ọ kaaru ẹphe ọzo, ẹphe e-shi; me iphe ẹphe e-me.”

⁴ Jeremáya, bu onye nkfuchiru asu ẹphe: “Le ya nukwaru iphe ẹphe kfuru. Ya e-kfukwaru-a nu Ojejoje, bu Nchileke unu, bu iphe unu arọ. Teke e metsuaru; be ya a-kaaru unu iphe bu iphe Ojejoje kfuru; ophu o dukpodua ophu ya emeru unu le mpya.”

⁵ Ya ndono; ẹphe asu Jeremáya-a: “Te Ojejoje bukwaru onye ekebe, ekfu ire-lanu; onye e gude ire iya ẹka l'ẹke ẹphe no; m'ọ buru l'ẹphe te medu iphe bu iphe Ojejoje, bu Nchileke ngu suru t'i kfuru ẹphe t'ẹphe mee. ⁶ M'ọ -du ẹphe maa; m'ọ -du ẹphe eji; be ẹphe e-me iphe o suru t'ẹphe mee; mbu Ojejoje, bu Nchileke ayi; bya aburu onye ẹphe ezi ngu t'i jekfu t'ọ duru ẹphe le mma; m'ọ -buru l'ẹphe meru olu Ojejoje, bu Nchileke ayi.”

⁷ A nọlephu abali iri; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya. ⁸ Jeremáya abya ekukobe Johananu yele iphe bu ndu ishi ndu soja ono l'ẹphe ha, bu ndu ẹphe l'iya no; me ndu ẹke ono kpmukpamu; tsubekpoo l'onye ẹnya iya katsua ọla ali jeye l'onye ophu, kakota nshinu. ⁹ Yo su ẹphe: “Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mbu Nchileke ke ndu Izurelu, bu onye unu yeru mu su te mu je aroru unu aroro. O suru: ¹⁰ L'ọ -buru l'unu no l'ali ẹke-a; be ya a-kpu-lita unu akpu-lita; ya ta alakashi unu alakashi. Ya a-dza unu adzadza; ya te efefudu unu efefu. Kele mkpaka, ya pataru wushiru unu atsuwa iya l'ehu. ¹¹ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Unu ba atsuhe eze ndu Babylonu egvu. Unu ba tsuhe iya egvu; kele ya nokwa swiru unu. Ya a-dzota unu; nafuta unu l'eka iya. ¹² Keshinu ya bu onye obu-imiko; be ya e-me iya-a t'ọ phuru unu imiko; haa unu t'unu nodu l'ali unu.”

¹³ “Obenu; o -buru l'unu kwefuru Ojejoje, bu Nchileke unu ike; su l'unu ta anodudu l'ali-a; ¹⁴ mbu su waawa; l'unu e-je eburu Ijiputu, bu ẹke unu te egudedu ẹnya unu phu ogu; unu ta anu oda upyoku; ophu egu 'emedu unu. ¹⁵ Oo ya bu; unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu; unube nwa ndu Juda ophu wafuru nu. Owaa iphe ookfu; mbu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu: ‘O -buru l'unu kpebuwaru k'ola Ijiputu; je eburu; ¹⁶ be ogu ono, unu atsu egvu iya ono agbakfutakwa unu l'ẹke ono; ejo-egu ono, unu agbaru oso ono etsoru unu lashia Ijiputu. Yo buru l'ẹke ono be unu a-nodu nwushihu. ¹⁷ Mbu l'agha; iphe bu ndu ono, kpeburu k'ola Ijiputu je eburu ono bukwa ogu; ejo-egu; me ejo iphe-ememe e-gbu ẹphe. E to dukwa m'oo onye lanu a-la nu; m'ọ kwanu nahu iphe-ehuka, ya e-me t'ọ dakfu ẹphe.’ ¹⁸ Owaa iphe ookfu; mbu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu. ‘L'ọ kwa ẹge ya tu-koshiru ndu bu le Jerusalemu oke ehughu iya; ono bu ẹge ya a-tu-koshi iya unu; me unu -laa Ijiputu. Unu a-buru iphe e gude anma ejo-etu; buru iphe anyi ishi edzu; buru iphe-ochi; buru iphe e gude akọ onu; ophu unu 'egudehedu ẹnya unu phu ali ẹke-a odo.’

¹⁹ “Unube nwa ndu phoduru nu l'ali ndu Juda; Ojejoje kfuakwaru unu t'unu ba lakwa Ijiputu! Unu makwara l'oo okwa be mu anmaru unu ntanu-a; ²⁰ l'ọ kwa emeswe be unu mesweru onwunu teke unu ziru mu su te mu jekfu Ojejoje, bu Nchileke unu je akpata iya ishi l'okfu ehununu. Unu asu te mu tuko iphe bu iphe o kfuru kfuaru unu; l'unu e-mekota iya! ²¹ Nta-a be mu kfuakwaru iya unu; obenu l'unu te kwedu ome m'oo nanu l'iphe Ojejoje suru t'unu mee, o suru te mu kfuaru unu. ²² T'o dokwaa unu ẹnya: L'iphe e-mekochaa gbua unu l'ẹke ono, unu eje eburu ono kwa ogu; ejo-egu; me ejo iphe-ememe.”

43

¹ To du iya bu; Jeremáya ekfutsuaru ndu ono iphe ono l'ọ ha, bu iphe Ojejoje,

bụ Nchileke ẹphe; ziru iya tẹ ya kfuru ẹphe ono; ² Azaríya Hoshaya yẹle Johananu Kareya; mẹ iphe bukpo ndu ono l'ẹphe ha, bụ ndu akpọ-li onwẹphe eli atuko sù Jeremáya-a: "L'ọo ẹjo-ire! Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi te zikwa iya t'ọ bya ekfuru ẹphe t'ẹphe be jekwa oburu Íjiputu! ³ L'ọo Baruku Neraya bẹ enwu ngu eye t'i kfuaru ẹphe iphe a-buru ẹphe ọgu; t'e shi ẹge ono woru ẹphe ye ndu Bábyilonu l'ẹka; k'ọphu ẹphe e-gbushi ẹphe; m'ọ kwanu kpua ẹphe lẹ ndzụ laa Bábyilonu." ⁴ Tọ dọ iya bụ; Johananu Kareya yẹle ndu ishi ndu soja ono; mękpọ ndu ono l'ẹphe ha ekwefu ike: l'ẹphe te emedu iphe Ojejoje sùru t'ẹphe mee; l'ẹphe ta anọdu l'alì Júda. ⁵ Ya ndono; Johananu Kareya yẹle ndu ishi ndu soja ono kpamukpamu eduta ndu ono, phọduru nù l'alì Júda ono l'ẹphe ha; lashia Íjiputu; mbụ jeye lẹ ndu ono, laru azụ bya eburu l'alì Júda ono; jeye mẹ ndu shigbaa mbakeshi, bụ ẹke e shi chigbaaru ẹphe dobe. ⁶ Ẹphe edutakota iphe bukpo unwoke; mẹ unwanyi; unwegirima; ndu unwada eze; mękpowaru ndu Nebuzaradanu, bụ onye ishi ndu soja, eche eze ndu Bábyilonu nche tukuroru haaru Gedaliya Ahikamu Shafanu. Ẹphe chitakwaruphu chita chita mẹ Jeremáya, bụ onye nkfuchiru yẹle Baruku Neraya. ⁷ Tọ dọ iya bụ; ẹphe ajikanu l'ẹphe te emedu iphe Ojejoje sùru t'ẹphe mee; kwata wụba lẹ Íjiputu; baa baa barua mkpukpu Tapénesu.

⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya lẹ Tapénesu; sù iya: ⁹ "T'o haru mkpuma, ha nshinu pata je egude ẹpoto kpụ-butu iya lẹ mkpọro ẹke eeshije abahụ l'ufu-eze, bụ Fero lẹ Tapénesu. Yọ sù iya t'ọ haakwa tẹ ndu Júda haru phụ iya teke ọo-nọdu eme iya. ¹⁰ Teke i metsuaru; nggu asụ ẹphe: 'L'owaa kwa iphe ookfu ndọ-ọ; mbụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Ya e-zi t'e je ekuaru iya nwozi iya, bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu. Ọ bụ l'eli mkpuma-a bẹ oo-dobe aba-eze iya; mbụ mkpuma-a, ya domiru l'ẹke-a. Ọo-bya eworu uwe agbada eze iya phushi iya l'eli iya. ¹¹ Ọ -bya bẹ oo-mekputa ndu Íjiputu; ndu o ruberu l'egbugbu; yo gbua ẹphe egbugbu; ndu o ruberu t'a kpua lẹ ndzụ; yọ kpua ẹphe lẹ ndzụ; ndu o ruberu l'ogbu lẹ mma; yo gbua ẹphe lẹ mma. ¹² Ọo-tụ ọku l'ulo agwa ndu Íjiputu. Ọo-kpọ agwa ẹphe ono ọku; m'ọ kwanu paa ya laa. Ọ bụ ẹge ono, onye eche aturu agbaphuje onwiya ẹkwa ono; ono ẹge oo-wota Íjiputu gbaphua onwiya; shi l'ẹke ono laa l'ẹhu-agu. ¹³ Oo-tsukposhi mkpuma, dọ nsọ, nọgbaa l'ulo ẹnyanwu, nọ l'alì ndu Íjiputu; bya atuko ọlo nte ndu Íjiputu l'ọ ha kpokota ọku.' "

44

Umuruku, tso l'ogwa nte

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya l'okfu ẹhu ndu Júda l'ẹphe ha, bụ ndu bu lẹ Migidolu; Tapénesu; Mémufisu; mẹ lẹ Paturọsu, bụ mkpukpu, nọkota l'alì Íjiputu; sù: ² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu. Ọ sùru: "Unu phuru-a oke mkpaka, ya wotaru ndu Jerúsalemu yẹle ndu Júda l'ẹphe ha. Nta-a bẹ ẹgbara kfụwaru iya; tọ dọhe onye bu iya nù. ³ Iphe kparu iya nù aburu iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru; shi ẹge ono kpatsua ya iwe; kẹ l'ẹphe wataru ọkpo ínsensu ọku l'anụ agwa; bya aburu agwa, ẹphebedua l'onwẹphe; mẹ unubedua; mẹ nna unu oche ẹphe ta amabua bẹ ẹphe wataru ọbaru ẹja. ⁴ Ya abya ezia ndu ozi iya, bụ ndu nkfuchiru; ya -zitsua; ya ezibaa ya ẹphe; sù ẹphe: 'Ọphu t'unu be meshi ẹjo-ahuma-a, ya kpọru ashi-a!' ⁵ Ọphu ẹphe 'angadụ nchi; ẹphe te eye ọnu; ọphu ẹphe 'ahakwanu iphe dọ ẹji, ẹphe eme; ẹphe ta ha ọkpo ínsensu ọku l'anụ agwa. ⁶ Yọ buru iya kparu iphe ya wotaru oke ẹhu-eghughu iya wua ẹphe l'ishi. Yo nwua l'ọ bụ ọku tsoru mkpukpu Júda l'ọ ha; bya etsoru esu-uzo Jerúsalemu; woru ẹphe mee ochobo, bụ ikpozu ono, ẹphe bụ ntanu ono.

⁷ “Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu: Ooji: ?Nanu ege e gude unu eme onwunu egbe iphe du eji owaa; ke t'unu mee te unwoke chihu le Juda; unwanyi achihu; jeye me unwegirima; me ndu ophu angu era; te b'ode duhe onye a-phodu nu l'ime unu? ⁸ ?Nanu ege e meru; yo buru iphe unu gude aka unu mee be unu gude l'akpatsu iya iwe; mbu ke t'unu wata okpo insensu oku l'anu agwa ndu Ijiputu, bu eke unu byaru bya eburu-a? Unu e-mebyikwa onwunu; woru onwunu mee iphe ee-gude ako l'onu; k'ophu iphe mbakeshi le mgboko gbaa mgburumgburu a-nodu achi unu ochi. ⁹ ?Unu zahawaru iphe du eji, nna unu oche phe meshiru; me ophu ndu eze ndu Juda; ephe l'unyomu ephe meshiru; me ophu unubedua; unu l'unyomu unu meshiru l'ali Juda; me l'esu-uzo Jerusalemu? ¹⁰ Mbukwa jeye nta-a be unu te wozitakwaa unu ali; ophu unu 'akwabekwa iya ugwu; ophu o budu l'unu gbe kwewa ome ekemu iya yele iphe ya toru unu okpa iya yele nna unu oche ephe.

¹¹ “Oo ya bu; owaa kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; mbu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu: Le ya e-cheru unu ifu k'aji; mee ndu Juda l'ephe ha t'ephe chihu. ¹² A -bya le nwa ndu onanu, phoduru nu le ndu Juda; bya ekpebua l'ephe lafutaje Ijiputu je eburu ono; ndu ono be ya e-mebyishi. Ephe a-nwushihukota le Ijiputu. O bu ugu ee-gbushikota ephe; m'ode kwanu egu. Ephe e-shilephu le ndu ophu katsua nwanshi laa l'ogu; m'ode kwanu l'ejo-egu jeye le ndu ophu katsua nshinu. Ephe a-buru ndu a maru 'a mahedu odo; buru iphe anyi ishi edzu; buru iphe-ochi; bya aburu iphe e gude ako onu. ¹³ Ndu ono, laru Ijiputu ono be ya e-gude ugu; ejo-egu; me ejo iphe-ememe nua aphu; ege ono, ya nuru iya ndu Jerusalemu ono. ¹⁴ Ophu o budu ndu Juda ono, phoduru nu, shi ali Juda lashia Ijiputu ono; nweru onye ophu a-nahu nu; ophu o budu onye ophu a-wa nu k'ola azu le Juda, bu eke, agu ephe ola azu bya eburu. E to nwe du ephe onye a-la nu; gbahaa nwa ndu ophu e ta badu ishi.”

¹⁵ Ya ndono; iphe bu ndu k'unwoke ndu ophu, maru le unyomu ephe anoduje akpo insensu oku l'anu agwa ono; ephe l'igweligwe unwanyi, vudo l'eke ono; me iphe bu ndu bukota le Patorosu l'ali Ijiputu; atuko su Jeremaya-a: ¹⁶ “Ozi ono, iigude ephe Ojejoje l'ezie ephe ono be ephe ta angakwaru ngu nchi. ¹⁷ Iphe bukpo iphe ephe suru l'ephe e-me be ephe mefutaje. Ephe a-nodu akpo insensu oku l'anu Eze-nwanyi Imigwe; l'agba mee gude l'agwa iya; ege ephe shi emeje le mkpukpu, nogbaa l'ali ndu Juda; me l'esu-uzo Jerusalemu; ephebedua; me nna ephe; me ndu eze ephe; jeyewaru le ndu ishi ephe. Teke ono be ephe shinu nweru nri nshinu; nweru iphe; ophu o budu iphe shi atsue ephe l'ehu. ¹⁸ Obenu le keshinu ephe haru okpo insensu oku l'anu Eze-nwanyi Imigwe; haa ogbaru iya mee gude l'agwa iya; be to nwehedu iphe aka dukwadu ephe; ugu yele ejo-egu l'agwawa ephe maa.”

¹⁹ Ndu k'unwanyi abya eyekwaaphu onu; su: “Teke ephe shi egheje akara; mee ya; yo du l'ode bu Eze-nwanyi Imigwe; l'akporu iya insensu oku; l'agba mee gude l'agwa iya; nji ephe; ?ephe te shidu su l'ode dua mma t'ephe meje iya.”

²⁰ Ya ndono; Jeremaya abya asu ndu ono l'ephe ha; mbu unwoke ephe; me unwanyi ephe; me iphe bu l'ephe ha, bu ndu yeru iya onu ege ono: ²¹ “O -buru k'insensu ono, unu shi anoduje akpo oku l'echi mkpukpu Juda; me l'esu-uzo Jerusalemu ono; mbu unubedua; nna unu phe; ndu eze unu phe; ndu ishi unu phe yele ndu ali-a kpamukpamu; ?unu ari le Ojejoje ta anyatadu iya to? ?T'ode bu l'unu ari l'ode batajedu iya l'egomunggo to? ²² ?Bu ngunu kparu iphe ali unu daburu ochobo; buru ikpozu; buru iphe e gude ako l'onu; k'ophu bu l'ode to budu onye bu iya ebubu; yo du ege o du ntanu-a? ?To budu okfu le Ojejoje be iphe du eji unu emeebe atsuwa l'ehu; jeye me ahuma ahuma ono, unu meshikotaru ono. ²³ ?To budu ke l'unu kporu insensu oku; me ke l'unu meru Ojejoje iphe du eji; unu te emejedu iphe Ojejoje kfu; ophu unu

'etsodu ekemu iya; ophu unu 'emedu ome-l'alì iya; ophu unu 'emejedu iphe o sùru t'e meje; kparu iphe iphe-ẹhuka ọwaa dakfutaru unu ẹge-a?"

Ee-mekputa Íjiputu l'ọgu

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Jeremáya abya ekfuru yeru ndu ono l'ẹphe ha; ẹphe l'unyomu ẹphe; sù ẹphe: Unu ngabekwa nchì l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu Júda l'unu ha, bụ ndu ophu nọ l'alì Íjiputu. ²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurelù ekfu: "Unubẹdua; unu l'unyomu unu gude ọnu unu kfua ya ekfukfu; sù l'iphe ono, unu riburu nte k'ememe ono bẹ unu mefutaje: l'unu a-nọdu akpọ ínsensu ọku l'anụ Eze-nwanyi Imigwe; l'unu a-nọdu agbaru iya mẹ; yọ buri iphe ono, unu kfuru ono bẹ unu eme. Ngwanụ; unu meru tughuru; dọ o bụ ẹge unu riburu iya! ²⁶ Ọo ya bụ; unu ngabekwa nchì l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu Júda l'unu ha, bụ ndu ophu nọ l'alì Íjiputu. Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sùru: T'unu lekwa; lẹ ya gudekwa eze ẹpha iya ono ribua; l'iphe bụ onye Júda, bu lẹ Íjiputu te egudehedu ọnu iya l'ekfu: 'Kamenu; lẹ ya gude ẹpha Ojejoje ophu nọ ndzụ l'ekfu iphe ọwaa!' ²⁷ Unu lekwa-a; ya egekwa unu ngge k'oma; o kwa t'ẹ b'ọ duru unu lẹ mma. Iphe bụ ndu Júda, nọ lẹ Íjiputu a-la l'ọgu. Ọ dudu; yọ buri ẹgu e-gbushi ẹphe jeye teke ẹphe a-gwu. ²⁸ Nwa ndu ophu ọgu gbuphodoru e-shi Íjiputu laphuta azụ l'alì Júda; ọle ẹphe ta adudu igwe. Ọ bụ teke ono; bẹ ndu ophu kwaru lẹ Íjiputu a-maru onye ophu okfu nk'ia reru: ?bụ nk'ia; tọo nk'ẹphe.

²⁹ " 'Ọwaa iphe yẹbe Ojejoje e-gude koshi unu lẹ ya a-hù unu àhùhù l'ẹke-a. Ọo ya e-me tẹ unu maru l'iphe-ẹhuka ono, ya sùru lẹ ya e-me unu ono bẹ ya e-mekota unu.' ³⁰ Fero, bụ Họfura; mbụ eze ndu Íjiputu bẹ ya e-woru ye l'ẹka ndu ọhogu iya; ẹge ono, ya woru Zedekaya, bụ eze ndu Júda ye l'ẹka Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; mbụ onye ọhogu iya ono, shi achọ ndzụ iya ono."

45

¹ Ọwaa bụ iphe onye nkfuchiru Nchileke, bụ Jeremáya kfuru Baruku Neraya l'afa k'eno, Jehoyakimu Josáya wataru ọchi ndu Júda; lẹ Baruku detsuaru okfu, o kfuru iya. ² "Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelù kfuru nggube Baruku: ³ I sùru: 'Nshọo ngu! Ojejoje wotawaru aphụ yekwa l'iphe-ẹhuka ngu. L'ì tsuakwaru ude; ike agvụ ngu; ophu ì tụtajedu ume.' "

⁴ Ojejoje sùru: "Ọwaa iphe ii-kfuru iya ndọ: Wakwa iphe Ojejoje ekfu baa: 'L'ọ byawa onwukposhi iphe o shi kpua l'onwiya; l'abya ofeshi iphe o shi dzaa l'onwiya l'alì-a mgburumgburu. ⁵ ?Nanụ ẹge ii-shi bya awata ọchoru onwongu iphe paru ẹka? Ba achọkwa iya ẹge ono; kẹ l'ọ kwa mkpaka bẹ ya e-wotaru ndiphe kpamukpamu. Obenu lẹ nggubedua; iphe bukpo ẹke i jeru ẹke i jeru; bẹ ukfu ta adudu ngu; nji ta aji ngu.' " Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

46

Ozi ẹhu ndu Íjiputu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje ziru onye nkfuchiru Nchileke, bụ Jeremáya l'okfu ẹhu mbakeshi.

² Okfu ẹhu ndu Íjiputu: Ndu eezi ozi ọwaa bụ ndu soja Fero Neko, bụ eze ndu Íjiputu, bụ onye e mekputaru lẹ mgboro mkpukpu Kakemishi, nọ l'iku Ẹnyimu Yufurétusu. Onye ono, mekputaru ẹphe ono bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ẹno, o wataru ọchi ndu Júda.

³ "Unu dozikwaa iphe unu egudeje egbochi onwunu l'ọgu;

- unu ezefuta jeshia oḡu!
- 4 Unu kwakọbe ìnya unu k'ọḡu;
Unu awu-koru iya; unube ndu agbaje ìnya.
T'onyenonu vudokwa l'ẹke gbaru iya nu!
Unu kpugbakwaaru
okpu-igwe unu!
Unu bashia arwa unu ababa!
Unu atuko uwe-ọḡu unu l'oha yee onwunu!
- 5 ?Bu ngunu be ya ele enya?
Egvu gudeekwaru ephe.
Ephe agbaakwa oso.
Ndu soja ephe b'e mekputawaru.
Ephe eye okpa l'oso; gbalaa;
l'ebe 'agha enya l'azu.
Ephe agba l'achika enya.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 6 “Ndu okpa-egwa ta anahughekwa.
Ophu onye ike du l'ogwu ta agbalaghekwa.
O kwa l'uzo isheli;
l'uzo Enyimu Yufuretusu
be ephe vukotaru iphe; dashia.
- 7 ?Bu ndu ole ndo-o,
l'abya kulakula l'o bu Enyimu Nanyi;lu;
mbu l'o bu enyimu,
jiru ejiji; l'abya utso?
- 8 O kwa ndu Ijiputu abya
kulakula l'o bu Enyimu Nanyi;lu ono;
mbu l'o bu enyimu, jiru ejiji l'abya utso ono.
Ephe ekfu su l'ephe
e-tsulihu toko mgboko
kpamukpamu tsopyabe;
L'ephe e-mebyishi mkpukpu
le mkpukpu yele ndu bu iya nu.
- 9 Raaru ìnya ono ora; t'ephe gbachia!
Kfuru ndu agba ugbo-ìnya; l'o suru!
Te ndu ike du l'ogwu gbeshikwa t'e je:
mbu unube ndu Kushi;
me ndu Putu, bu ndu
chigbaa iphe eegudeje ezeru onwonye l'ogwu;
me unube ndu Libiya,
enya ka l'iphe laru l'akfu!
- 10 Obenu le mboku ono bukwa eswe Nnajiufu;
mbu Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike.
O kwa eswe ogwata ugwo
iphe; mbu l'oo ntanu;
be oo-gwata ndu ohogu iya ugwo.
Oo nkogo a-su madzu
pyaapyaa jeye;
yo ji iya ephe;
mbu jeye teke oo-ngu mee ngu-jia ephe;

ke l'ọo Nnajiufu;
 mbu Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike
 gude ndu ohogu iya l'achi eja
 l'ali ndu isheli; l'iku Enyimu Yufurétusu.

11 Unube ndu Íjiputu;
 unu jee Gíledu je emeta manụ banụ.
 Obenu l'ogvu ono,
 unu emebe ono te emekwa t'unu ka mma.
 E too mekwa t'unu ka mma.

12 Iphe bu mbakeshi nwaru
 iphere ono, e meru kpua unu ono.
 Ekwa unu atukowa
 mgboko l'ọ ha ngaa.
 Ndu soja unu dabutsuwaru l'eli ibe ephe.
 Ephe tukowa daa ndatewo."

13 Qwaa ozi, Ojejoje ziru onye nkfuchiru iya; mbu Jeremáya le k'ehu Nebukadineza,
 bu eze ndu Bábýilonu, abya otso ndu Íjiputu ọgu.

14 "Raa iphe-a arara l'ali Íjiputu!
 "Nggú echia ya ochi mkpu le Migidolu!
 Chikwaa ya phụ ochi mkpu
 le Mémufisu yele Tapénesu:
 'T'onyenonu vudokwa l'eke
 gbaru iya nu kwakobe;
 ke l'iphe bu iphe unu
 nweru be ọgu abyaakwa emebyishi.'

15 ?Nanu ege e meru be agwa unu;
 mbu Apisu ta dudu ike vudo?
 Iphe kparu iya nu bu le
 Ojejoje nwutsuru iya.

16 Ndibe unu ndu ọphu
 ukfu duru du l'igwe;
 ephe adashia.
 'Unu gbeshi t'ayi laphu
 azu lakfu ndu ali ayi;
 l'ali eke a muru ayi.
 T'ayi gbalaaru ogu-mbeke
 ndu emegbu ayi emegbu!'

17 Unu gukwazi Fero,
 bu eze ndu Íjiputu epha; kuje iya:
 'O-kfu-ekfu-'eme-eme.
 Teke o ga eme iphe
 b'ọ paru haa; yo laa ke mmanu.'

18 Qwaa iphe Eze ono ekfu ndo-ọ;
 mbu onye ono, epha iya bu Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike ono:
 O -buru-a le ya no ndzu
 ege ya no iya-a
 b'o nweru onye a-bya nu.
 Onye ono a-du l'ọ bu

Ugvu Tábo, kakọta ugvu ndu ọdo;
mbụ l'ọ bụ ugvu Kamelu,
ha l'eli karia eze ẹnụmu.

- 19 Unubẹ ndu Íjiputu;
unu kwakọkwaa iphe
unu e-gude laa alì ọdo.
Ishi iya abụru lẹ Mémufisu
e-mekochaa buru ochobo;
ee-me iya; tọ dụ onye ebu iya ebubu.
- 20 Íjiputu dụ l'ọ bụ nwada eswi, ama ntụmatu.
Obenu l'òdzù, shi l'ụzo
isheli e-je anọdu etso iya tekenteke.
- 21 Ndu ẹphe butaru ebuta
t'ẹphe bya alụaru ẹphe ọgu
bẹ dụ l'ọ bụ oke-eswi,
daru ọkporokpo.
Ẹphebedua aghakọbe gbalashia.
Ẹphe ta dudu ike vudo;
kẹle mbọku, ẹphe a-la l'iyi dakfutawaru ẹphe;
mbụ teke aa-nụ ẹphe aphụ.
- 22 Ndu Íjiputu a-da ashì l'ọ bụ agwọ, agba ọso;
kẹle ndu ọhogu ẹphe
a-nọdu abyakfuta ẹphe ọgu kẹ nyibe-nyibe;
mbụ gude ogbu-nkụ egbu
ẹphe l'ọ bụ onye egbu oshi.
- 23 Ọswa ẹphe l'ọ ha bẹ ẹphe
a-sụpyashikota;
m'ọ -ruhuru; o rutabe
iru-a.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono;
“Kẹ l'ẹphe ka igube l'igwe;
ọphu 'agutadu ẹphe l'ọgu.
- 24 Ndu Íjiputu bẹ ee-me iphe-iphere;
kpuru ẹphe ye ndu isheli l'ẹka.”

25 Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu sụru: “Lẹ ya abyakwa ọnu Amọnu, bụ agwa ndu Tebesu aphụ. Ya a-nụkwaphu Fero aphụ; mẹ ndu Íjiputu; mẹ agwa ẹphe; mẹkpọ ndu eze ẹphe; mẹ iphe bụ ndu turu obu yeeru Fero. 26 Ya e-woru ẹphe ye l'ẹka ndu achọ ndzụ ẹphe; mbụ l'ẹka Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; mẹ lẹ ndu ozi iya ẹphe. Ọle; teke ee-metsuaru bẹ ee-bukwaru-a lẹ Íjiputu ẹge e shi buhawaru iya.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 27 “Unubẹ ndibe Jékọpu,
bụ ndu ozi iya;
unu ba atsukwa egvu;
ọphu obu 'awakwa unu awawa;
unubẹ ndu Ízurelu!
Ya a-dzotakwa unu
l'alì ẹke, teru ẹnụya;
dzotakwaphu ndu
awa unu pẹ l'alì ẹke,
a kpuru ẹphe lẹ ndzụ laa.

Unu e-mekochakwaa lata
bya eburu lẹ nchị-odoo;
unu ta achịhe obu l'ẹka;
to nwe onye abyakwadu
unu oye egvu ọdo.

²⁸ Unubẹ ndibe Jékọpu,
bụ ndu ozi iya; unu ba tsụkwa egvu;
kẹle ya nọkwa swiru unu eswiru.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

“Ya e-mebyishikota iphe bụ mbakeshi ono,
ya chịru unu tükashia ono.
Obenu lẹ ya te emebyishidu unubẹdua.

Ọo àhùhù bẹ ya a-hù unu;
t'unu shi iya maru iphe.
Ya ta ahakwanụ unu
kẹ ba àhù unu àhùhù lẹ phuu.”

47

Ozi ẹhu ndu Filisutayinu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje ziru Jeremáya lẹ kẹ okfu ẹhu ndu Filisutayinu; tẹmanu bẹ Fero byaderu bya etso ndu Gáza ọgu.

² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“Unu lewaru ẹge mini shi l'uzo
isheli l'abya kulakula.
Oo-mekochaa buru
utso l'abya kulakula.
Oo-tso-kputa alị;
mẹ iphe bụ iphe nọkota iya nụ;
tsọpyabe mkpukpu;
mẹ onyemonye ọbule, bu iya nụ.
Ndu ono e-chi mkpu;
iphe bụ ndu bu l'alị ono atụa uzu-ẹkwa.

³ Mbụ l'ẹphe -nụlephu
igidi-ọkpa inya ẹphe;
bya anụa uzu ugbo-inya ndu ọhogu ẹphe;
yele kwọkiri kwọkiri,
ọkpa ugbo-inya ẹphe ono eme
bẹ ndu bụ nna te elehedu
ẹnya l'azu k'oheta unwegirima ẹphe.
Eka a-tulashihu ẹphe.

⁴ L'oge ruakwaru teke
ee-mebyishikota ndu
Filisutayinu l'ẹphe.
Ee-me tẹ nwa ndu ọphu
phọduru nụ, bụ ndu gega
eyeru ndu Táya; mẹ ndu Sayidonu ẹka chihu;
kẹle Ojejoje abyaakwa
omebyishi ndu Filisutayinu;
mbụ nwa ndu phọduru nụ
lẹ ndu alị Kafuto.

⁵ Ndu Gáza kpụshiwaru ishi-aphụ;

ndu Ashikelonu;
 b'a lawaru l'iyi.
 Sua; unube nwa ndu ophu
 phoduru le ndu Enaku;
 ?unu e-yejashikpoo onwunu
 ege-a jeye teke ole?

- ⁶ Nggube ogu-mbeke Ojejoje;
 ?bu teke ole; be ii-tuta ume?
 Kabenu miru onwongu yee l'obo!
 Tutanu ume; nodu nwangijingiji!
- ⁷ Olobu; ?nanu ege oo-shi nodu nwandoo
 l'eke unu elewaa enya le
 Ojejoje tuwaru iya otu ekemu
 t'e je alua ndu Ashikelonu
 yele ndu iku eze enyimu?
 O bu ege ono b'o kfuwaru l'oo-du."

48

Ozi ehu ndu Móabu

- ¹ A -bya l'okfu ehu ndu Móabu; owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; mbu Nchileke ke ndu Izurelu kfuru:
 Te aphu tsokwa Nebo;
 ke l'e meru iya; yo buru kpurupyata.
 Ndu Kiriyatayimu;
 b'e meru iphe-iphere;
 bya akpua ephe le ndzu.
 A-gbabe-a-dzuru;
 b'e mewaru iphe-iphere nu;
 gwee ya egwegwe.
- ² E ta ajahedu ndu Móabu ajaja.
 O bu le Heshibonu;
 b'a nodu chiaru ephe ejo idzu:
 t'ephe mee t'ephe chihu.
 Unubedua kwaphu;
 unube ndu Madumenu;
 be ee-mekochaa laa l'iyi.
 O bu ugu e-mekochaachia unu ejo oso.
- ³ Unu ngabekpoduaphu nchi
 nua mkpu, eechi le Horonayimu;
 mkpu oke iphe-ehuka;
 me mkpaka.
- ⁴ Ndu Móabu b'e mebyishiwaru.
 Ngabeduduphu nchi l'ekwa,
 unwegirima ephe ara.
- ⁵ Ephe a-wuru laa l'uzo iya ke Luhiti;
 l'akwa ntumatu eje atugbu.
 Le mgbazita uzo iya ke
 Horonayimu b'a nuru
 mkpu, eechi ke iphe ono, lakotaru l'iyi ono.
- ⁶ Unu gbalaa! Unu gbaa oso ndzu unu!

- Unu gbaa l'ò bú nkakfù-ìgara echi-ègu!
- ⁷ Keshinu unu kpòru obu ye
l'iphe unu adùje ike mee;
mèe l'èku unu
bè aa-kpùfukwaa unubèdua lè ndzù.
Agwa unu; mbù Kemòshu;
bè aa-kpùkwaphu lè ndzù;
yèle ndu achijeru Nchileke èja,
agwajè iya nù; mè ndu ishi iya.
- ⁸ Ndu mgbugbu-madzù a-bya
l'iphe bú mkpùkpu nònu;
òphu o nwedu m'òo
mkpùkpu lanù, a-nahù nù.
Iphe bú nsùda a-buru kpurupyata.
Iphe bú obosara alì abùru iyi.
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁹ T'a chòoru ndu Móabu ébà;
k'òphu èphe e-phelihu phefu.
Iphe bú mkpùkpu,
nò lè Móabu bè ègbara a-kfù.
È tò dùdu m'òo onye lanù, e-bu iya nù.
- ¹⁰ Onye a tùru ònu b'ò bú;
mbù onye gude èregede ejeru Ojejoje ozi!
Onye a tùru ònu b'ò bú;
mbù onye te gudedu nkogo iya l'egbu òchi!
- ¹¹ Keshinukpo bè ndu Móabu
nòkpelephu; túsaru èhu
l'ò bú òhu-mèe, dòru l'ite.
Òphu a wù-phedu iya awù-phe l'ite;
kè l'è ta akpùbua èphe lè ndzù laa alì òdo.
Òo ya meru iphe òtso-èna
ya dùkwadu ège òodu;
òphu mkpò iya 'eshibuhudu eshibuhu.
- ¹² Òwaa iphe Ojejoje ekfu:
L'oge abyakwa teke ya e-ye
ndu awù-phe mèe l'ite.
Èphe a-wùfuta ndu Móabu
l'ite ono, èphe dòru ono;
woru ite ono, o shi dòru ono kùkposhia.
- ¹³ Ono bú teke iphere agwa,
bù Kemòshu e-gude ndu Móabu;
ège ono, iphere agwa Bètèlu
guderu ndu Ízurèlu;
kè l'èphe shi chìru obu
tukobe iya ono.
- ¹⁴ “?Nanu ège unu e-shi sù
l'unu bú mkparawa;
l'unu bú ndu ike-ka-l'ògu?
- ¹⁵ Onye abya ogbùfu Móabu
yèle mkpùkpu, nògbaa ya nù;
bè nòkwaa anòno.

Unwoke ẹphe, bu ndu
 ọphu gbaru mkparawa;
 be ee-gbu ẹge eegbuje anu.”
 Ọo mbedua bu Eze;
 mbu Ojejoje, buru
 Okaribe-Kakota-Ike ono.

- 16 Teke ndu Móabu a-la l'iyi dukwa ntse.
 Eze iphe-ẹhuka a-dakfukwa ẹphe ẹgwegwa.
- 17 Unu rakwaa ẹkwa ẹphe;
 unube ndu unu l'ẹphe bu obutobu!
 Mbu unube ndu maru ẹpha ẹphe.
 Unu su ẹphe:
 “?T'e lewaru ẹge obodo ono,
 shihuru ike ono meru echikahu;
 t'e lewaru ẹge ụgvù iya ono ghoru ako-ife.”
- 18 Unube ndu bu le Díbonu;
 unu shinu l'onodu
 oke amadu ono, unu no ono nyizita
 bya anodu l'ali, du kakporo-kakporo;
 kele onye gbufuru ndu
 Móabu e-gbufukwaphu unu;
 mbu gwepyakota mkpukpu
 unu ono, a kpushitsuaru ike ono.
- 19 Unube ndu Árowa;
 unu vudokpoduaphu l'iku esu-uzo lee ẹnya!
 Unu ja unwoke;
 me unwanyi, agbala agbala.
 Unu ja ẹphe iphe meru nu.
- 20 Ndu Móabu b'e meekwaru iphe-iphere kpua;
 ke l'ẹphe gvakwaru.
 Unu raa ẹkwa anwuhu; rashia ya ike!
 Unu raa ya arara le
 Ẹnyimu Amonu le Móabu;
 b'e mebyishiwaru!
- 21 Ndu bu l'ali, daburu adaburu;
 be ikpe gudeekwaru;
 mbu ndu Holonu;
 ndu Jahuza; ndu Mefatu;
- 22 ndu Díbonu; ndu Nebo;
 ndu Betu-Dibulatayimu;
- 23 ndu Kiriyatayimu;
 ndu Betu-Gamulu;
 ndu Betu-Meyonu;
- 24 ndu Keriyotu; ndu Bozura.
 O dakfukotakwaruphu
 mkpukpu le mkpukpu ndu Móabu l'ẹphe ha:
 ndu ọphu bu l'ẹke teru ẹnya;
 me ndu ọphu bu l'ẹke du ntse.
- 25 Ike ndu Móabu be e chikwashiakwaru;
 mbu chikwoshiwa iya ẹka.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 26 “Unu chee ya mee; k'ophu oo-gude iya;
 ke l'oo Ojejoje be o ngeru okpa l'ishi.
 Te ndu Móabu watanu ori egbo, ephe gboru;
 t'ephe buru iphe ee-gude agba mgbonu.
- 27 Ndu Móabu shi egudeje ndu
 Ízurelu l'agba mgbonu?
 ?E guderu ndu Ízurelu l'eke ephe ezi oshi to;
 meru iphe e shi egudeje
 ephe ekwe nda-werere;
 teke unu ekfu okfu ehuphe?
- 28 Unube ndu Móabu!
 Unu hatsua mkpukpu unu
 je eburu l'iku iku agbara-mkpuma;
 Unu je adu l'obu
 kparakobe, bu lonu ogba;
 be okpaje ekfuna iya!
- 29 Ephe nuakwaru ege ndu
 Móabu gude l'ekube onwephe.
 Mbu l'ephe kunukaru
 onwephe; tsenuka etsetse.
 Ekuku, ephe eku onwephe;
 me etsetse, ephe;
 me ege ephe shi apali
 onwephe eli kabekwa tsobe iya etsobe.
- 30 Ya makwarua ege ephe
 e-kutabe onwephe;
 ole ekuku ono bukwanu iphe mmanu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono:
- 31 Oo ya meru iphe ya akwa ekwa ndu Móabu.
 Mbu l'oo ndu Móabu l'ephe
 ha be ya l'ara ekwa ephe;
 l'agu aphu ndu Kíru-Harsetu.
- 32 Ya kakwa ora ekwa unube ndu Sibuma;
 me l'ege ya ara ekwa ndu Jaza.
 Unu jaru ajaja; k'ophu ekali
 unu rutsuaru eze enyimu;
 mbu jerutsua Eze Enyimu Jáza.
 Obu l'e mebyishiwaru
 akpuru iphe unu meberu emebe.
- 33 E wofuwaru ehuphe-otso-ena;
 me ome emirima l'egu
 oshi-omi ndu Móabu;
 me l'ali ephe.
 Mee be ya mewaru t'eba
 akutajehe l'eke aakuje mee.
 Ophu o nwehedu onye
 atujekwadu evu-mee teke aaku iya.
 A marua l'aanoduje anu
 olu madzu l'eke ono;
 ole eto bukwanu olu onye atu evu
- 34 Mkpu olu-ekwa ephe

túkookwa ekemeke obule rukota.
E shi lẹ Héshibonu chikọta mkpu obu;
je akpaa lẹ Eleyale;
mẹ Jahazu.

E shi lẹ Zówa chia ya jeye
lẹ Horonayimu;
mẹ Egulatu-Shelishiya;
kẹle mini tashihukotaru
je akpaa lẹ Nimirimu.

35 L'alì ndu Móabu;
bẹ ya e-me t'a gwabuhu
iphe l'ènya eke, aagwajẹ iphe;
mee t'ẹ ba kpojehe insensu
ọku nù agwa ephe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

36 "Ya ara ekwa ndu Móabu;
l'agukwaphu aphu ndu Kíru-Harẹsetu.
Aphu, ya agu du l'ọ bu eke
aaku ikpa anwuhu;
kẹ l'iphe bu iphe ephe nwejeru gvwaru.

37 Onyemonye obule
kpushikotaru ishi;
kpushikota eji-agba;
vukotaru onya-mma;
bya ewekotaru uwe-aphu l'ukfu.

38 Iphe adakota l'iphe bu ufu,
nokota l'alì Móabu;
mẹ l'edukfu l'edukfu ephe;
ta dukwa iphe odo, gbahaa uzu-ekwa;
kẹle ya tsukposhiwaru ndu
Móabu l'ọ bu ite-mee,
ẹ-te nwedu onye choru iya nu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

39 "Ndu Móabu b'a
tukashiwaru nanu nanu!
Ọ bu uzu-ekwa l'ada wowowo ege ono;
iphere jiru ephe ifu!
Ndu Móabu buakwa iphe
e gude agba mgbonu.
Iphe bu ndu no ephe ntse;
bẹ onyi ishi edzu."

40 Owaa iphe Ojejoje ekfu:

"Unu leduduphu!
Ugo ephekwa l'ephezita ephezita;
woru ebà iya gbasaa l'alì ndu Móabu.

41 Mkpukpu, nogbaa ya nu;
bẹ aa-lutatsua l'ogu;
natatsua ephe ulo,
ephe edomije onwephe.
Lẹ mboku ono; bẹ ndu soja
ndu Móabu a-nodu awa obu

I'ọ bụ nwanyi, ime eme.

42 Ndu Móabu l'ẹphe ha;
bẹ ee-mebyishi;
kẹ l'ẹphe dzọru Ojejoje ọkpa l'ishi.

43 N-yemegvu; iduma iduma;
mẹ ọnya, a gbashiru unu;
bẹ nọgbakwa l'echeru unu;
unubẹ ndu Móabu!

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

44 “Onye nahuru n-yemegvu;
yọ dalahụ l'iduma.
Onye nyifutaru l'iduma;
ọnya anmata iya;
kẹ l'ono bụ iphe ya e-gude
byakfuta ndu Móabu
mẹ ògè teke ya a-hù ẹphe àhùhù -rulephu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

45 “Ndu agba ọso ọgu l'ala
Héshibonu ta mahẹdu iphe ẹphe e-me;
kẹle Héshibonu bẹ ọku etsu;
Mbụ o-nwu phuruphuru
ọku, etsu l'ime Sihonu.
Yọ tuko iphe bụ alị ndu
Móabu tsukota l'ọ ha;
mbụ tsukota ọkpu-ishi ndu ono,
shi bụru ndu ẹnya-dụ-l'ọgu ono.

46 Nshọo unubẹ ndu Móabu!
Unubẹ ndu ono,
shi agwa Kemoshu ono;
b'e mebyishiakwaru.
Ụnwu unu l'ẹphe ha:
unwoke l'unwanyi b'a kpukotawaru
lẹ ndzụ laa alị ọdo.

47 Ọlẹ ya e-mekochaa dopu
ndu Móabu azụ l'ọnodu ẹphe
l'oge, dụ l'ifu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ono aburu ikpe, e kperu ndu Móabu.

49

Ozi ẹhu ndu Amọnu

1 A -bya l'okfu ẹhu ndu Amọnu;
ọwaa bụ iphe ookfu;
mbụ Ojejoje:

“?Ọ bụ lẹ Ízurelụ te nwedu
unwegirima unwoke tọo?
?To nwedu onye
e-ri iphe iya tọo?
?Nanụ ẹge e meru;
Mólẹku egbe nata alị ndu Gádu;

yọ bụru òkè-iphe iya?
 ?Nanụ ẹge e meru;
 ndibe iya aburu ẹ
 mkpukpu iya bẹ ẹphe bugbaa?"

² Obenu l'oge abya-a
 teke ya e-me ẹ ndu Rába,
 nọ l'alì ndu Amọnu nọ mkpu ọgu.
 O -rua mbọku ono bẹ Rába a-buru ikpọzu.
 Ụnwu mkpukpu, nọ-pheru
 iya mgburumgburu etsufukọta l'ọku.
 Ọo teke ono bẹ ndu Ízurelu
 a-chìfu ndu shì chìfu ẹphebedua.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³ Unu tọ ọzu-ẹkwa;
 unubẹ ndu Hẹshibonu;
 kẹle mkpukpu Eyayi;
 b'e mebyishiakwaru!
 Unu chishikwaa mkpu ike;
 unubẹ ndu bu ẹ Rába!
 Unu yee uwe-aphụ; gụa aphụ.
 Unu daa gbigbigbi;
 gbaru shia ọwaa;
 gbaru shia ọphu;
 ẹ mgboromgboro
 ọpho-mkpuma mkpukpu unu;
 kẹle Mólẹku bẹ aa-kpukwa
 ẹ ndzụ laa alì ọdo;
 yẹle ndu achijeru Nchileke ẹja,
 agwajẹ iya nụ; mẹ ndu ishi iya.

⁴ ?Nanụ ẹge e meru;
 unu egude nsụda nsụda alì unu
 l'eku onwunu;
 mbụ unubẹ ndu,
 ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka;
 mbụ unubẹ ndu tọru obu
 ye l'ẹku unu; l'asashì;
 l'ẹ to nwedu onye abya
 unu otso ọgu.

⁵ Ya e-gude ndu bupheru unu mgburumgburu
 wata unu oye ẹgvu.
 L'unu ha l'onye l'onye bẹ aa-chìfu achìfu;
 ọphu ọ dọdu onye
 a-chì-phuta ndu gbalawaru nụ azụ.

Ono kwa iphe Nnajiufu ekfu ndono; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

⁶ "Ọle ya e-mekochaa dophu
 ndu Amọnu azụ l'ọnodu ẹphe."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ozi ẹhu ndu Édọmu

⁷ A -bya l'okfu ẹhu ndu Édọmu; ọwaa kwa iphe ookfu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru:

- “T'o nwehekpodua mmamiphe,
 phoduru nù lẹ Témanu tọ?
 Okpobe idzu;
 ?ọ gvụwaru l'ẹka ndu maru
 oye ọnu l'okfu tọ?
 Mmamiphe ẹphe:
 ?o rehuwaru erehu tọ?
⁸ Unubẹ ndu bu lẹ Dedanu;
 unu ghakọbe gbalaa!
 Unu gbalaa je edomia
 onwunu l'ime ẹnu;
 kẹle ya gudekwa iyi
 l'abyakfuta ndu eri Íso
 teke ya a-bya ẹphe ọnu aphụ-a.
⁹ Ndu awọ akpuru vayinu byakfuta ngu;
 ?ẹphe ta awọ-phododuru ngu tọ?
 Ndu iphura -bya nke ngu l'enyashi;
 ?tọ bụdu iphe dụ ẹphe
 mma bẹ ẹphe e-wota?
¹⁰ Obenu lẹ ndu eri Íso;
 bẹ ya gbabewaru ọtu.
 Ẹke ono, ẹphe shi edomishije
 onwẹphe ono bẹ ya
 kpuhawaru ghebe ọnu;
 k'ọphu ẹphe te
 edomikotahedu onwẹphe.
 Ụnwegirima ẹphe;
 mẹ ndu abubu ẹphe;
 mẹ obutobu ẹphe lakọtaakwaru l'iyi.
 Ẹphebedua achihukwaphu.
¹¹ Unu haaru iya unwu unu
 ndu ọphu a tọru ogbe;
 ya e-letaa ẹphe ẹnya.
 T'unyomu unu ndu ọphu
 maa tufuru chiru ukfu kwẹe ya!”
¹² “Ọ -buru lẹ ndu ẹ-te nwedu iphe ẹphe meru b'a hùrù àhùhù; ?bụ ngunu a-kpata
 t'a haa unu t'ẹ b'a àhù unu àhùhù? Ẹ taa hakwa unu t'ẹ ba nù unu aphụ. Unu tafutaje
 aphuphu, gbaru unu; ¹³ kẹ l'agha; ya gudeekwa onwiya ria nte lẹ mkpukpu Bọzura
 e-mekochaa buru ikpọzu; buru iphe aakpo-yiru ukuvu. Mbụ l'ẹgbara a-kfụ iya; yọ
 buru iphe eegude akọ l'ọnu. Iphe bụ mkpukpu, nọkota l'alì ndu Édọmu a-bukotaru
 ikpọzu gbururu jeye lẹ gbururu. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.”
¹⁴ Ya nukwaru ozi,
 Ojejoje ziru.
 Onye ozi bẹ e ziru t'o jekfu
 iphe bụ mbakeshi;
 je asụ ẹphe t'ẹphe dzukobekwa
 onwẹphe byaru ndu Édọmu ọgu;
 mbụ t'ẹphe gbalihukwa jeshia ọgu!
¹⁵ Kẹle ya mewaru; unu aha
 nwanshì l'iphe bụ mbakeshi;

- ọp̄hu ọ dudu iphe ndiphe guberu unu.
 16 Ọ kwa egvu, unu shi eyeje ndu ọdo;
 yẹle ekuku, unu eku
 onwunu bẹ duphuru unu;
 mbụ unubẹ ndu ono,
 bu l'ime ọgba-mkpuma ono;
 onye bu l'ẹke ugvu kakọta l'eli.
 Ẹ tọ dukwa m'o -ruhuru;
 unu je akpaa ẹkfunu unu
 l'ephekerephe ephekerephe l'ọ bu ugo;
 bẹ ya e-shikwa l'ẹke ono mee tẹ unu daa.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 17 “Ndu Ẹdọmu
 e -mekochakwaa buru iphe aakpo-yiru ukuvu.
 Iphe bu ndu swetaru ẹke ono;
 bẹ ishi anyị ẹdzu.
 Ẹphe egude ẹphe gbalahaa mgbonu.
 Ishi iya aburu eze
 iphe-ẹhuka ono, a-dakfu ẹphe ono.
- 18 Ọo ẹge ono, e mebyishiru
 Sódomu mẹ Gómóra;
 bya emebyishia mkpukpu
 ndu ọp̄hu, nọ-pheru iya
 mgburumgburu ono.
 Ono kwa ẹge ẹ tọ dudu
 onye e-bu l'alị ndu Ẹdọmu;
 ọp̄hu ọ dudu onye a-kwata iya ufu.”
 Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.
- 19 “Ọ kwa ẹge agụ shi l'ọswa,
 nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu kwofuta;
 bya etsoru aturu, dọru
 l'ọdu-aturu, nri dọ nshinu
 bukwap̄hu ẹge ya e-kwo
 gburumu je atụ ndu Ẹdọmu l'ụkfu;
 chifu ẹphe l'alị iya.
 ?Bụ onye bẹ ya fọtaru
 t'ọ buru onye ya a-tụ ẹka t'o mee iphe ono?
 ?Bụ onye dọ ẹge ya dọ?
 ?Bụ onye a-dụ ike kẹ oku iya ikpe?
 ?Bụ onye bụ onye eche aturu, a-dụ ike kfuru tẹ yẹle iya mee?”
- 20 Ọo ya bụ; t'unu nukwaa iphe
 Ojejoje chī-buwaru lẹ ya e-me ndu Ẹdọmu;
 mbụ iphe ọ chiru lẹ ya e-me
 ndu bu lẹ Témanu.
 Ẹ tọ dudu iphe a-kposhi
 t'ẹ b'a kputa unwu ẹphe kpufu;
 Ọ bụ iphe a-dụ unwu ẹphe ono biribiri.
- 21 Teke Ẹdọmu a-da bẹ ụkporo
 iya anmajikwa mgboko anmaji.
 Ẹkwa, ẹphe a-nọdu ara;

bẹ aa-nọdu lẹ Eze Ẹnyimu Uswe anụ.

22 Unu lenu!

Ndu etso Bọzura ọgu a-bya l'ọ bu
egbe-nwọku; gbasaa ẹbà iya agbasa.
Mbọku ono bẹ obu
a-yọshihu ndu soja Édọmu
l'ọ bu nwanyi, ime eme.

Ozi ẹhu Damasukosu

23 A -bya l'okfu ẹhu ndu Damásukọsu;

“Ndu Hámatu yẹle ndu
Apadu b'e kpuakwaru ifu lẹ ntụ;
kẹ l'ẹphe nụwaru ẹjo nzi.
Meji tọfuwaru ẹphe.
Ọkpoma akfuwa ẹphe
gbúdugbúdu l'ọ bu eze ẹnyimu,
a swọngaru aswọngá.

24 Ndu Damásukọsu;
bẹ ẹka kúshihuwaru.
Ẹphe ghakọbekwaru;
l'agbalawa agbala.
Meji tọfuakwaru ẹphe.
Ẹjo iphe-ẹhuka
egudeshiwa ẹphe l'ọ bu nwanyi, ime eme.

25 ?Nanụ ẹge e meru;
b'e gbe gwọbe mkpukpu ono,
a maru amaru ono?
Mbụ mkpukpu ono,
ama mma ono?

26 Ọo ya bu l'unwu-okorọbya ẹphe;
bẹ aa-nọdu egbushi l'echi mbaduzo.
Ndu soja ẹphe l'ẹphe ha;
bẹ a-gvụ nụ mbọku ono.

Ono iphe yẹbe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

27 “Ya a-tụ ọku l'upho-mkpuma Damásukọsu;
yo tsua ufu-eze ndu Bénu-Hadadu
kpuru kpushia ike.”

Ozi ẹhu Kéda yẹle Házo

28 A -bya l'okfu ẹhu ndu Kéda yẹle alì-eze ndu Házo, bu ọphu Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu lụ-kputaru; ọwaa kwa iphe o kfurú; mbụ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike:

“Unu zelihi tsoo ndu Kéda ọgu;
unu emebyishia ndu shi ụzo ẹnyanwu-ahata!

29 Ụlo-ékwà ẹphe;
jeye l'iphe bu elu ẹphe l'ọ ha;
bẹ unu e-rutakota.
Ẹkwa, ẹphe egudeje gechia
ulo-ékwà ẹphe; mẹ iphe bu
iphe ẹphe nweru enweru;
jeyekpo l'inya-ivu ẹphe
bẹ aa-chitakota.

- Ndiphe a-nòdu echi mkpu l'ekpu ephe:
 'Lẹ ụmuruku amụkwa l'ekemeke.'
- ³⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 Unu gbalakwaa agbala; unube ndu Házo.
 Unu jekwa je edomishia
 onwunu l'ime ime ogba;
 kele Nebukadineza,
 bu eze ndu Bábyilonu chiakwaru
 unu ejo idzu;
 kpebuwaa iphe ya e-me ephe; su:
- ³¹ t'ephe wu-lihu je etso
 ndu mba ono, tusaru ehu ono ogu;
 mbu mba ono, e-ta adudu
 onye ephe atsụ egvu ono;
 ephe te nwedu oguzo;
 m'ọ bu upho-igwe ono;
 mbu ndu ono bulephu jaherengu ono."
- ³² Inya-kamelu ephe;
 be aa-kwa l'okwata.
 Elu ephe; be aa-lutakwaphu l'ogu.
 Iphe bu oha, bu ote-enya;
 be ya a-tukashi nanu nanu.
 Ya e-shi l'uzo, du iche iche
 mee te oke iphe-ehuka dakfuta ephe.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ³³ "Mkpukpu Házo
 l'e-mekochaa buru
 eke nkuta-oswa a-dojeru;
 ke l'egbara a-kfu iya gbururu jeye.
 E to dudu onye e-bu l'eke ono;
 to nwe nwoke, eje iya okwata ufu."

Ozi ehu ndu Élamu

- ³⁴ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya onye nkfuchiru l'okfu ehu ndu Élamu. Teke o kfuru iya eya bu le ntso-l'ohu teke Zedekaya wataru obu eze ndu Júda.
- ³⁵ Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike asu
 t'ephe lekwa; le ya
 e-gbukwa iphe bu ndu
 agbajeru ndu Élamu akfu;
 bu iya bu ndu ono, bu ike ephe ono.
- ³⁶ Ya e-me te pherephere,
 shigbaa eke, du iche iche
 bya epee le Élamu.
 Ya a-chiko ephe tukashia
 l'eke, du iche iche;
 k'ophu e-to dudu
 eke ndu Élamu
 e-ta agbatsudua oso ogu laa.
- ³⁷ Ya a-tukashi ndu Élamu
 nanu nanu l'ifu ndu ohogu

ẹphe; mbụ l'ifu ndu achọ ishi ẹphe.
 Ya e-me t'iphe dụ ẹji dakfu ẹphe;
 shi iya tụ-koshi ẹphe
 oke ẹhu-eghughu iya.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
 Ya e-me t'e gude
 ogu-mbeke l'achi ẹphe
 jeye teke ya e-me t'ẹphe ba nọhe.
 38 Ya e-je egvube aba-eze iya
 bụ l'alì ndu Élamu;
 mebyishia ndu eze ẹphe;
 mẹ ndu bụ ishi ẹphe.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
 39 Ọle ya e-mekochaa dophu
 ndu Élamu azụ l'ọnodu ẹphe;
 m'o rulephu l'oge l'ifu.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

50

Ozi ẹhu ndu Bábyilonu

1 Ọwaa ozi, Ojejoje shi l'ẹka Jeremáya, bụ onye nkfuchiru iya zia l'okfu ẹhu ndu
 Bábyilonu; mẹ l'alì ẹphe.
 2 “Unu raa ya arara radzuru
 iya iphe bụ mbakeshi
 t'a nụkota iya!
 Unu palia ẹkwa-ọhubama;
 raa ya t'a nụ-dzuru iya!
 Tẹ b'ọ dukwa iphe unu
 a-ha l'azụ.
 Iphe unu a-nọdu ekfu bụ:
 'Lẹ ndu Bábyilonu
 b'a kpụkwaru lẹ ndzụ.
 Belu b'e mekwaru iphe-iphere.
 Ọphu bụ Maruduku;
 b'e mewaru egvu ye l'ẹhu.
 Nte ẹphe b'e meekwaru iphe-iphere;
 bya emewaru egvu ye
 iphe bụ iphe ono,
 a kpuru akpukpu ono l'ẹhu.’
 3 Ndu mba, shi l'uzo isheli
 byawaru ndu Bábyilonu ọgu.
 Oo-me alì ẹphe t'egbara kfua ya;
 ọphu ọ dudu onye ebu iya nụ;
 madzụ mękpo anumanu
 a-tuko shi iya gbalashia.”
 4 “O -rua mbọku ono;
 bẹ ndu Ízurelu yẹle ndu Júda a-tugbabe;
 gude ẹnya-mini je achọo
 Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono:

- 5 “Èphe a-ji aji ụzo,
 e shi eje Ugwu Záyọnu;
 tųgbua; shia ụzo iya onanu.
 Èphe a-bya; èphe lẹ
 Ojejoje atųgba buru nanu
 l'ọgba-ndzu ojejoje,
 ẹ ta byadu bya azaha azaha!
- 6 Ndibe iya du l'ọ bu aturu, tufahuru etufahu.
 Yọ buru ndu eche èphe;
 bẹ dusweru èphe ụzo;
 bya emee èphe;
 èphe aghalaha
 ngvudangvu l'eli ugvu.
 Èphe etsoru ugvu ugvu l'aghaphe;
 zaha ẹke, èphe anọduje atuta ume.
- 7 Iphe bu ndu phuru èphe ripyaberu èphe.
 Ndu ọhogu èphe asu:
 L'ikpe ta nmakwa èphe;
 ke l'èphe mesweru Ojejoje,
 bu ọkpobe onye nche èphe;
 mbu Ojejoje, bu onye nna
 èphe oche phe turu obu yeru.
- 8 Unube ndu Ízurelu;
 unu gbafukwa lẹ Bábyilonu!
 Unu lufulekwaphu l'alị
 Bábyilonu kpamukpamu!
 Unu dulekwaphu l'ọ bu
 mkpi, l'edu igweligwe eghu ndu ọphu.
- 9 Ishi iya aburu lẹ ya a-kpali igweligwe mba,
 shihuru ike; t'èphe tųgbabe ẹka
 bya etso Bábyilonu ọgu.
 Ọ bu l'uzo isheli bẹ ya
 e-shi;
 bya edokaa onwèphe; kwaberu iya.
 Ọ bu ẹke ono bẹ èphe e-shi bya alu-gbua ya.
 Ndu ono bu èphe bu ishi lẹ ke akfu;
 nk'èphe mbu akfu bu o-je-ta-gba-ẹka.
- 10 Ọo ya bu lẹ ndu Bábyilonu;
 bẹ aa-kwa l'okwata.
 Ndu a-kwa iya l'okwata obu
 te nwedu iphe èphe, èphe a-ha.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 11 “A makwaru-a l'unu ete ẹswa;
 ẹhu l'atsọ unu ẹna;
 mbu unube ndu ono,
 vukaru okè-iphe iya ono.
 A makwaru-a l'unu
 adzọ gidimu gidimu l'ọ bu nweswi,
 adzoshi witu;
 l'ara l'ọ bu oke inya.
- 12 Obenu l'eze obodo unu;

bẹ iphere e-mekochaa mee.
 Mbụ lẹ Bábyilonu;
 bẹ ifu e-mekochaa kpua lẹ ntụ.
 Oo-mekochaa bụru iya;
 bẹ ẹnya a-katsua alala l'iphe bụ mbakeshi.
 Ọo-buru echi-ẹgu bụru
 mgbẹgu l'alị-ọkponku; bụru alị-eveve.

- 13 Keshinu ẹhu eghu yẹbe
 Ojejoje eghughu b'e tee buhedu
 lẹ Bábyilonu ọdo.
 Ọ buchia ochobo;
 bẹ aa-tọgbo iya;
 k'ọphu ọo-nyị iphe bụ
 onye, swetaru l'alị ndu Bábyilonu ẹdzu;
 ẹphe egude iya gbalahaa mgbonu.
 Iphe a-kpa iya nụ aburu
 ẹge e mebyishitaru iphe ndu ono.
- 14 Unubẹ ndu agbajẹ akfụ l'unu ha;
 unu kpọo onwunu;
 nọ-pher Bábyilonu mgburumgburu;
 Unu wata iya ọgba akfụ ono;
 T'ẹ b'ọ dukwa ọnu-akfụ
 unu m'ọo nanu,
 unu a-gbaphodo agbaphodo;
 kẹ l'ọo Ojejoje b'o meru iphe dụ ẹji!
- 15 Unu chia mkpu-ọgu kpua
 obodo ono ẹka ẹbo-ẹbo!
 Bábyilonu; bẹ ike gvụakwaru;
 ọlo-ngge iya adashiwa!
 Ụpho-mkpuma, e gude
 kpuphee ya mgburumgburu;
 b'e tsukposhiwaru!
 Keshinu ọ bụ emelata;
 bẹ Ojejoje emelata iya;
 unu melata iya iphe o shi emeje!
 Unu mee ya iphe o shi emeje ndu ọdo!
- 16 Unu be ekwekwa t'o nweru
 iphe ee-mebe emebe lẹ Bábyilonu;
 ọphu unu 'ekwekwa t'o
 nweru iphe ẹphe a-kpata akpata.
 Iphe bụ ndu, shi eshishi, bu l'alị ono
 e-gude ọtsu egvu ndu soja ono gbalaa;
 lashia ẹke ẹphe shi.
- 17 Ízurelu dukwa l'ọ bụ aturu,
 agụ chikashiru achikashi.
 Ọ bụ eze ndu Asiriya;
 bẹ vuru ọzu bya alupyaa ẹphe.
 Eze kẹ ndu Bábyilonu,
 bụ iya Nebukadineza abya
 egwepyyaa ọkpu ẹphe.”

18 Keshinu ọ bụ ẹge ọ dụ ndono; ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbu Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu:

Ọ sọru: “Lẹ ya a-nụ eze ndu Bábyilonu;
mẹ ndu alị iya l'ẹphe ha aphụ;
ẹge ono, ya nuru iya eze ndu Asiriya ono.

19 Obenu lẹ ndu Ízurelu;
bẹ ya e-duphuta azụ l'alị-ọma iya.
Ẹphe abya erilahaa nri,
a kọtaru lẹ Ugvu Kamẹlu;
mẹ l'alị Báshanu ọdo;
mbụ shi lẹ nri,
a kọtaru lẹ ugvu ugvu Ífuremu;
yẹle alị Gíledu; rijilahaa ẹpho.”

20 O -rulephu mbọku ono;
l'oge teke ono gẹdegede
bẹ ee-lekpoo ẹnya t'a maru;
m'o nweru ẹke ikpe nmaru ndu Ízurelu;
ọle ẹ tọ dudu ọphu aachọ-vu.
Aa-vọ iphe dụ ẹji ndu Júda nta; vọo ya imo;
ọle ẹ tọ dudu ọphu a phụ.
Ishi iya aburu lẹ nwa ndu ono,
ya meru t'ẹphe phọdu ono;
bẹ ya a-guru nvụ.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

21 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
Unu je ọgu lẹ Meratayimu; Pekodu!
Unu chĩa ẹphe; gbufu ẹphe!
Unu mekota iphemiphe ọbule,
ya sọru unu tẹ unu mee!

22 Ẹphu-ọgu aphụakwa l'alị ono;
mbụ ẹphu kpurupyata, dụ egvu.

23 Bábyilonu gweru iphe,
bụ mbakeshi ogwe uri.
Nta-a; bẹ ẹgbara kfụwaru lẹ Bábyilonu!

24 Ya gbabẹru ngu ọnya
nggube Bábyilonu;
to doo ngu ẹnya.
Nta-a; b'ọ nmawaru ngu;
kẹ l'ọo Ojejoje bẹ iitso ọgu.

25 Ojejoje gụhaakwaru ọlo-ẹku iya ghebe ọnu;
bya atuko ngwa-ọgu kẹ
oke ẹhu-eghughu iya chishia;
kẹle Nnajiufu, bụ Ojejoje;
bya aburu
Ọkaribe-Kakọta-Ike
nwekwaru iphe ọobyia
ememe lẹ Bábyilonu.

26 Unu shi ẹke teru ẹnya bya ọgu!
Unu gụhashia iphe,
bụ ọlo-witi iya; ghebe ọnu!

Unu vua ya doo l'ọ bụ ọkwata.

Unu mee ya t'ọ gvụ;

t'ẹ b'ọ dukwa onye a-wafu nụ!

27 Unu tuko oke-eswi iya gbushikota!

T'a chikotaru ẹphe je l'ẹke

ee-gbushi ẹphe!

Nshọ ẹphe; ke l'ògè nke ẹphe ruakwaru;

mbụ ògè teke, aa-nụ ẹphe aphụ.

28 Unu ngabekpodaphu nchi

nụa olu ndu agba ọso ọgu,

bụ ndu shi le Bábyilonu nahụ;

l'agba ala Záyonu;

l'ekfu ẹge Ojejoje,

bụ Nchileke ẹphe gwataru ụgwo

iphe, e meru eze-ulo iya.

29 Unu kua ndu agbaje akfu

t'ẹphe dzukobe tsoo Bábyilonu ọgu;

mbụ iphe bụ ndu maru ẹge eeseje ụta!

Unu kpọbe ulo-ékwa unu nọ-pee ya

mgburumgburu.

T'ẹ b'ọ dukwa m'ọo onye

lanụ, a-nahụ nụ!

Unu kfu ya ụgwo iphe o meru!

Unu mee ya iphe o meru ndu ọdo;

ke l'ọo Ojejoje b'o ngeru ọkpa l'ishi;

mbụ Onye nsọ ke ndu Ízurelu.

30 Ọo ya bụ; l'iphe bụ unwu-okoro bya ẹphe;

bẹ ee-gbushikota le mbaduzo;

gbushikota ndu soja ẹphe

l'ẹphe ha mbọku ono.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

31 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“Lekwa; le ya buakwa ọgu duru ngu;

nggube ọphu, eku onwongu ekuku;

ke l'oge iya nke ngu ruwaru;

mbụ oge teke aa-nụ ngu aphụ.

32 Onye eku onwiya ekuku;

bẹ ukfu a-du l'okpa; yọ daa;

ọphu ọ dudu onye a-pali iya nụ.

Ya e-ye oku l'iphe bụ

mkpukpu iya l'ọ ha;

oku, e-tsua tsua iphe bụ

iphe nọ l'iku ẹke ono.”

33 Ọwaa iphe Ojejoje,

bụ Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu:

“Le ndu Ízurelu; bẹ eemekwa mkpawere.

Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ eeme iya ndu Júda.

Ndu kpuru ẹphe le ndzụ gudeshe ẹphe ike;

ọphu ẹphe 'ekwedu t'ẹphe laa.

34 Obenu le Onye a-gbafuta ẹphe;

bẹ shihuru ike.
 Ẹpha iya bụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
 Ọo-gbaru ẹphe ọdzori; gbashia ya ike;
 k'ọphu oo-me t'obu rua ndu alị ẹphe alị;
 mekwanua t'obu be egvuru
 ndu ọphu bu lẹ Bábyilonu egvuru.

35 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

L'ogu-mbeke a-buru ọgu
 ọduru Bábyilonu;
 buru ọgu ọduru ndu bu iya nụ;
 buru ọgu ọduru ndu ishi ẹphe;
 mẹ ndibe ẹphe;
 ndu ọphu maru iphe!

36 Ọgu a-buru kẹ ndu

nkfuchiru ẹphe ono,
 ẹ-te ekfudu ire-lanụ ono;
 k'ọphu ẹphe a-bukotaru ndu eswe.
 Ọgu a-buru kẹ ndu soja ẹphe;
 k'ọphu ẹphe a-wata ọtsu egvu.

37 Ogu-mbeke a-buru ọgu

ọduru inya ẹphe;
 mẹ ụgbo-inya ẹphe;
 mẹ iphe bụ ndu amị,
 e butaru ebuta, nọ l'ime iya;
 k'ọphu l'ẹphe ha a-bukotaru nwanyi.
 Ogu-mbeke a-buru ọgu
 ọduru ụlo-ẹku iya;
 k'ọphu aa-kwa iphe iya l'ọkwata.

38 Ẹjọ mkpọ-anwụ a-byaru ẹphe ọgu;

mini atashihukota.
 Ishi iya aburu l'ọ bụ alị,
 iphe aagwa agwagwa jiru ejiji.
 Iphe ono, ẹphe agwa ono eriwa ẹphe ishi.

39 Ọo ya bụ l'iphe e-mekochaa

buru lẹ Bábyilonu bụ
 anụ-ẹgu-ẹgbudu;
 mẹ a-chi-atabu.
 Ọ bụ l'ẹke ono;
 bẹ enyi-nwenu e-buru;
 ọphu 'o nwedu lẹ madzụ
 ebua ya ebubu ọdo;
 tsube l'ọgbo sweru ọgbo.”

40 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ:

“Ọ kwa ẹge ono, Nchileke
 mebyishiru Sódomu;
 Gómóra;
 mẹ mkpukpu, nọ-pheru iya nụ ono
 bụ ẹge ẹ-tọ dudu onye
 e-buru iya nụ;
 ọphu ọ dudu onye,

byaru bya a-kwata iya ufu buru.

41 Unu lenu!

O nweru ndu ami,
shi l'uzo isheli abya.
O bu mba, ha nshinu;
bya aburu ndu eze, du l'igwe
b'e jeru je akpalia;
ephe shi l'eke mgboko jeberu l'abya.

42 Iphe ephe chi bu akfu yele arwa.

Ephe nweru ejo okpoma;
ephe t'ama iphe bu obu-imiko.
Ekiri, ephe ede l'eke ephe
agba inya ephe abya;
ada l'o bu eyii eze enyimu.
Ephe doru onwephe l'o bu ndu no l'ogu;
l'abyaru unu ogu; unube ndu Bábýilonu!"

43 Eze ndu Bábýilonu

nwakwaru ako ephe; aka akuda iya.
Yo tsulahaa egvu;
iphe-ememe egude iya;
ehu ahulahaa ya oku l'o bu nwanyi, ime eme.

44 Unu lekwa-a!

O kwa ege agu, shi l'oswa,
no l'iku Enyimu Jodanu kwofuta;
bya afuaru aturu, doru
l'odu-aturu, nri du nshinu
bu ege ya e-kwo gburumu
bya achifu ndu Bábýilonu
l'ali iya le ntulukfu.
?Bu onye be ya fotaru t'o
buru onye ya a-tu aka t'o
mee iphe ono?
?Bu onye du l'o bu iya?
?Bu onye ha ke oku iya ikpe?
?Bu onye bu onye ono, eche aturu ono,
a-du ike vudo te yele iya mee ono?

45 Oo ya bu; unu nukwaa

iphe Ojejoje chiru le ya
e-me Bábýilonu;
mbu iphe o chiru le ya e-me ndu ali Kalúdiya.
E to dukwa iphe a-kposhi
t'e b'a kpu unwu iya
l'ephe ha le ndzu; kpu fu.
Oo-du onyemonye biribiri.

46 Teke Bábýilonu daru;

be oo-da too;
nmayia mgboko anmayi.
Iphe bu mbakeshi a-nu
uzu-ekwa.

51

- 1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ.
 Ọ suru:
 Lẹ ya a-kpali ẹjo phẹrephere t'ọ
 byakfuta ndu Bábyilọnu;
 mẹ ndu Lebu Kamayi ọgu.
- 2 Ya e-zi ndu ọhodo t'ẹphe
 byaru ndu Bábyilọnu ọgu;
 t'ẹphe bya azaa ẹphe azaza;
 mee alì ẹphe t'ọ daburu ochobo.
 Mbọku ono, a-buru iya
 ẹjo ọboku ono -rulephu;
 bẹ aa-nọdu etso iya ọgu ifu l'azu.
- 3 Tẹ ndu soja, agbajẹ akfụ;
 be setakwa akfụ iya k'agbagba.
 Ọphu ẹphe 'akwakwa ngwa-ọgu.
 Unu ba aphukwaru
 unwu-okoro bya ẹphe imiko.
 Unu mee ndu soja ẹphe t'ẹphe gvụ.
- 4 Aa-nọdu egbushi ẹphe;
 ẹphe adashì l'alì Bábyilọnu;
 l'emekashi ẹphe iphe nshinu l'echi esu-uzo.
- 5 A makwaru-a lẹ ndu Ízurelẹ;
 mẹ ndu Júda l'ẹphe ha
 bẹ ikpe nmaru l'ifu
 Onye nsọ kẹ Ízurelẹ;
 ọle Nchileke ẹphe,
 bụ Ojejoje;
 mbụ Okaribe-Kakọta-Ike
 ta agbadokwa ẹphe.
- 6 Unu shi lẹ Bábyilọnu gbalashia!
 T'onyenọnu gbaaru ndzụ iya!
 Unu be ekwekwa t'o nweru iphe e-me unu;
 l'okfu iphe dọ ẹji ndu Bábyilọnu;
 kẹ l'o ruakwaru teke
 Ojejoje e-melata;
 mbụ teke ọo-kfụ ẹphe
 ọgwọ, gbaru ẹphe.
- 7 Bábyilọnu shi dọ l'ọ bụ
 okoro, e meru lẹ
 mkpọla-ododo l'ẹka Ojejoje.
 Yo gude iya mee;
 mẹe atsulaha ndiphe l'ẹphe ha.
 Ndiphe mgburumburu
 nguru mẹe, shi l'okoro ono.
 Ọo ya meru iphe ẹphe
 melahaaru mẹe mẹe nta-a.
- 8 Bábyilọnu dawaru
 l'ọtu-l'ukfu; dakashihu.
 Unu kwaa ẹkwa iya; kwashia ya ike!
 Unu kpatakwaru iya manụ banụ

- t'o tee l'ẹke iphe eme iya.
 ?Bụ onye maru; oo-shi ẹge ono kọrohu?
 9 Ndu mba ọdo, nọ l'ẹke ono asụ:
 "L'ẹphe ga emetakwaa
 Bábyilonu l'iphe eme iya nụ.
 O bụ l'ẹ to nwehedu emeta.
 T'a haa ya; t'onyemonye la;
 kẹ l'ikpe, nmaru iya nụ hakwa nshinu."
 10 "Ojejoje meekwaru;
 t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo ọdo!
 Unu bya t'ẹphe je lẹ Ugvu Záyọnu;
 je akọo iphe Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi meru!"
 11 Unu pyia onu akfụ unu apyipyi!
 Unu achilia iphe unu
 egudeje egbobuta onwunu!
 Ojejoje kpaliakwaru
 ndu eze ndu Mídiya;
 kẹ l'iphe ọ tüberu bụ t'o
 mebyia Bábyilonu.
 Ojejoje a-gwata ụgwọ
 iphe ono, e meru l'eze-ulo iya ono.
 12 Unu gbaa ama;
 koshi l'unu etsukposhiwa
 ụpho-mkpuma Bábyilonu!
 Unu yekwabaaru ndu nche madzụ!
 Unu mee tẹ ndu nche nọdugbaa lẹ nche!
 Unu eje l'ẹgbudu je edokaa ndu mpya-ọgu;
 kẹle Ojejoje e-mekwa iphe
 ọ tüberu; mbụ iphe
 ọ chị-buhuhawaru lẹ ya
 e-me ndu bu lẹ Bábyilonu.
 13 Unube ndu bu l'iku ẹnyimu;
 bya enwetsuaru ẹku nshinu;
 oge ikpazụ unu ruakwaru!
 Mbụ l'eri, gude ndzụ unu gbabuhuakwaru!
 14 Ojejoje, bụ
 Okaribe-Kakọta-Ike
 gudeekwa onwiya ria angụ; sụ
 lẹ ya e-gude madzụ yejia
 mkpukpu unu l'ọ bụ ẹke igube jeru;
 ẹphe a-tụa ụzu l'ẹphe mekputawaru.
 15 Ojejoje bụ ike kẹ ẹka iya
 b'o gude mee mgboko;
 bụru mmamiphe iya;
 b'o gude mee mgboko;
 yọ nguru anguru;
 bya eshi l'ẹnya, ọkwaru
 phushia akpamigwe.
 16 Teke o meru t'igwe gbaa agbagba;
 mini, nọ l'igwe aphua gbudugbudu.

- Yọ bụru iya emeje t'urukpu
 shi l'ẹke igwe jeberu wụa wụfuta.
 Ọ bụ iya meru; teke mini wataru achichi;
 ebemu-igwe ekulaha.
 Ọ bụ Ojejoje eshije
 l'ulo-ẹku iya kpofuta pherephere.
- 17 Madzụ mmanu te nwedu egomunggo;
 ọphu 'onwedu iphe ọ maru.
 Ndu akpụ ụzu bẹ iphere ntekpe,
 ẹphe akpushi egudeje;
 kele ntekpe ẹphe ọbu
 bukota iphe-mmanu.
 Ẹ tọ dudu ọphu nweru ndzụ l'ime iya.
- 18 Ẹphe bukota iphe-mmanu;
 iphe eegude agba mgbonu.
 O -rulephu teke Ojejoje
 a-nụ ẹphe aphụ; ẹphe alaa l'iyi.
- 19 Obekwanu ẹ Nchileke
 ke Jékọpu
 ta dukwa l'ọ bụ ndu onanu;
 ke l'ọo ya bẹ iphemiphe nọ l'ẹka.
 Ọo ya fọtaru ndu Ízurelu
 t'ẹphe duru iya iche.
 Onye ono; bẹ ẹpha iya bụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
- 20 Ojejoje asụ: Bábyilonu;
 ọ kwa nggu bụ ogbu-nkụ,
 ya gude alụ ọgu.
 Ọ bụ nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa iphe bụ mba l'ọ ha;
 bụru nggu; bẹ ya egudeje
 mebyia iphe bụ alị-eze.
- 21 Ọ bụ nggu bẹ ya egudeje
 chikaa inya; mẹ ndu agba iya nụ;
 bụru nggu bẹ ya egudeje
 chikaa ụgbo-inya;
 mẹ ndu agba iya nụ;
- 22 bụru nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa unwoke mẹ unwanyi;
 bụru nggu bẹ ya egudeje
 chikaa ndu bụ ọgurennya;
 mẹ unwu-okoro bya;
 bukwaruphu nggu;
 bẹ ya egudeje chikaa
 unwoke ọbangga;
 mẹ unwanyi ọbangga.
- 23 Ọ bụ nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa onye eche aturu; mẹ aturu iya;
 bụru nggu bẹ ya egudeje
 chikaa onye akọ okfu;

mẹ ndu, akọru iya ẹya nù;
 bụru nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa ndu bụ gọvano;
 mẹ ndu bụ ishi, tso iya nù.

²⁴ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “Lẹ ya a-nọdu unu l'ifu kfuá Bábyilonu; yẹ iphe bụ ndu bu ndu, bu iya nù l'ẹphe ha ụgwo iphe ẹphe meru lẹ Ugwu Záyọnu.

²⁵ “Nggube Bábyilonu;
 ya buakwa ọgu nọduru ngu;
 kẹ l'ì dù l'ọ bụ ugwu;
 l'emebyishi eliphe mgburumgburu.
 Ya a-machiru ngu ẹka-mgba;
 yọ bụru ọgu nọduru ngu.
 Ya e-shi lẹ eli-ọnu ugwu;
 nwufu ngu t'ì bya adaa l'alì;
 mbụ mee ngu;
 nggu aburu ntụ.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²⁶ “Ẹ t'ọ nwedu mkpuma,
 shi ngu l'ẹhu, ee-gude mee itso ụlo;
 to nwe mkpuma, shi ngu l'ẹhu,
 ee-gude tụa ọkpa-ulo.
 Ishi iya aburu l'ẹgbara
 a-kfu ngu gbururu jeye lẹ gbururu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

²⁷ “Unu gbaa ama;
 koshi l'ọ bụwa ọgu!
 Unu gbuaru iphe bụ
 mbakeshi ụpyoku!
 Unu kwakọbe iphe bụ
 mbakeshi t'ẹphe tso iya ọgu.
 Unu kua alì-eze ndu Araratu;
 mẹ kẹ ndu Mini;
 mẹ kẹ ndu Ashikenazu; t'ẹphe tso iya ọgu;
 Unu fọta onye ishi amì,
 e-du ndu e-tso iya ọgu.
 Unu achifuta ìnya ye;
 t'ọ zeru gbigbigbi je l'ọbu ẹke igube etsu.

²⁸ Unu kwakọbe iphe bụ
 mbakeshi t'ẹphe jeru Bábyilonu ọgu;
 mbụ ndu eze ndu Mídiya;
 ndu gọvano ẹphe; ndu ishi, tso ẹphe;
 mẹ iphe bụ ndu alì ẹke,
 ẹphe achì l'ẹphe ha.

²⁹ Alì l'anma jijiji; l'agha gburugburu;
 kẹ l'iphe Ojejoje chiru le ya
 e-me ndu Bábyilonu
 dukwaphu ẹge ọ dụ.
 Mbụ l'oo-me Bábyilonu mgburumgburu;
 yọ daburu ochobo;
 k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye e-bu iya ebubu.

- 30 Ndu soja ndu Bábyilonu
 haakwaru ọlu ọgu;
 kwaa l'ulo-ọgu ẹphe.
 Ike gvụakwaru ẹphe;
 ẹphe dụwa l'ọ bu unwanyi.
 Ẹke ẹphe bu ebubu b'a tushiwaru ọku.
 Mgboro-ígwè, e gude gbaa
 ụpho iya b'a nyajishiwaru.
- 31 Onye ọkpa-ẹgwa lanu
 anọduje agba etso ibe iya;
 nwozi l'etso nwozi ọdo;
 ẹphe atuko buru ndu eje
 ezi eze ndu Bábyilonu
 l'a naakwaru iya mkpukpu
 iya kpamukpamu.
- 32 Ẹke, eeshije kpọ-swee ẹnyimu;
 lufu azu iya ọphu
 be ndu soja no-chiakwaru;
 abya atukota ọku l'iphe bu
 uda uda, nokota l'ẹke ono;
 Ndu soja ngu be meji tofuakwaru.”
- 33 Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike;
 bu iya bu Nchileke ke ndu Ízurelu kfuru:
 “Ndu Bábyilonu b'a dzokwa tolitoli
 l'ọ bu witu, no l'igwe, eegudeje etsu witu.
 Ẹ taa nohekwa ọphu baru ishi;
 a bya akpata iya;
 l'ọ bu onye akpata iphe e meberu l'ali.”
- 34 Ọwaa iphe ndu Júda,
 bu le Bábyilonu ekfu
 ndo-ọ:
 “Le Nebukadineza,
 bu eze ndu Bábyilonu ripyawaru ẹphe.
 O mewaru; ọphu ẹphe
 'amahedu iphe ẹphe eme.
 O mewaru ẹphe;
 ẹphe aburu ite iphoro.
 O lewaru ẹphe ẹge
 agwo eleje iphe o guderu.
 O gudewa ẹku ẹphe rijia ẹpho;
 metsua; bya agbufu ẹphe.
- 35 Te iphe ndu Bábyilonu
 meru ẹphe tukokwaru ndu Bábyilonu l'ishi.”
 Ono kwa iphe ndu bu le
 Ugvu Záyonu ekfu ndono.
 “Te mee ẹphe tukokwaru ndu Bábyilonu l'ishi!”
 Ono kwa iphe ndu bu le Jerúsalemu ekfu ono.
- 36 Ọwaa kwa nu iphe Ojejoje ekfuru ndu Jerúsalemu:
 “Le ya a-gbaru unu odzori;
 melata iphe e meru unu.
 Ẹnyimu ndu Bábyilonu;

bẹ ya e-me t'ọ tashihu;
bya emee ọgba-mini
ẹphe t'ọ tashihutsua.

37 Bábyilonu a-buru ikpọzu;
ẹke nkuta-ọswa e-bu;
buru iphe a-nọdu anyị ishi ẹdzu;
mbụ iphe ee-gude agba mgbonu;
ẹke ẹ ta dudu onye e-buru iya eburu ọdo.

38 Ndu Bábyilonu l'ẹphe ha
edegbaa ekiri l'ọ bụ agụ;
l'atsugbaa ude l'ọ bụ unwu agụ nshii.

39 Obenu l'ọo teke ono,
oonwu ẹphe phuruphuru l'ọ bụ ọku ono
bẹ ya a-gbaru ẹphe aji;
mee tẹ mẹe tsushia ẹphe;
k'ọphu ẹphe a-chi ọchi
kpọkirihitsua akpọkirihi;
shi iya kuwaruru mgbenya,
ẹphe tee tehubedu etehu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

40 “Ya e-nwuta ẹphe tushia l'alì
l'ọ bụ unwu aturu;
ebyila; mẹ eghu, aachì eje egbugbu.

41 Unu lewaru ẹge e shiru gude Bábyilonu;
mbụ Bábyilonu ono, iphe
bụ mbakeshi shi gude eku onwẹphe ono.
Bábyilonu buakwa iphe
anyị ishi ẹdzu l'anya iphe bụ mbakeshi.

42 Eze Ẹnyimu a-bya utso; ria alì Bábyilonu.
O gudewa ọda utso ono kpua ya.

43 Iphe bụ edukfu Bábyilonu
l'ọ ha bẹ egbara kfuwaru.
Ọ kpọshihuwaru nkụ;
buru echi-egu ẹke ẹ-ta
adudu onye bu iya nụ;
ọphu ọ dudu onye eshije iya nụ.

44 Ya a-hù Belu àhùhù lẹ Bábyilonu;
mee ya t'ọ gboo iphe o lehawaru elele.
Iphe bụ mbakeshi ta
awuhedu awu-kfu iya.

Ọdo aburu l'upho-mkpuma Bábyilonu dakpọshihuwaru.

45 Ndu Júda; unu shikwa lẹ
Bábyilonu gbalashia!
Unu gbakwaa ọso ndzụ unu!
Unu gbalakwaaru
oke ẹhu-eghughu Ojejoje!

46 Tẹ meji ba atofukwa unu;
ọphu unu 'atsuhukwa egvu;
teke unu a-wata onu akọ
iphe eme nụ l'alì ono;
a -tukpoo ọwaa l'afa-a;

afa ọdo; a tųkpoo ọdo.
 Ọo-buru akọ iphe-kpaa, eme l'alị ono;
 me ọ ndu ishi a-nọdu etso
 ndu ishi ibe ẹphe ọgu.

47 Ọo ya bu l'ógè abyaphu
 teke ya a-nu agwa ndu Bábyilonu aphu.
 Alị Bábyilonu gbaa mgburumgburu;
 be ee-me iphe-iphere.
 Ndibe iya, e gburu egbugbu
 a-wushiru l'ekemeke ọbule.

48 Ono bu teke igwe; me alị;
 me iphe bu iphe, no iya nu a-tu uzu
 ẹhu-otso-ena l'okfu ẹhu ndu Bábyilonu;
 kele ndu mgbugbu-madzu,
 shi uzu isheli a-byaru ẹphe ọgu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

49 “O kwa ẹge ndu Bábyilonu
 kparu iphe gbushiru ndiphe l'ophu;
 bu ẹge ẹphe a-da nwushihu ẹphebedua.
 Ishi iya aburu ẹge ẹphe
 gude gbushia ndu Ízurelu.

50 Unube ndu ophu wafuru nu;
 unu tųgbulekwaphu!
 Unu be ejekwa okpo ukfu!
 O bu oswi-okfu l'unu no ote-ẹnya;
 ọlobu; unu nyatakwa yebe Ojejoje;
 unu anyatakwapu Jerúsalemu!”

51 “E kpuakwaru unu ifu ọ ntų;
 e kfurushiwaru unu ẹhu;
 iphere ejiwa unu ifu;
 kele ndu ọhodo bawaru l'ẹke,
 dųgbaa nsọ l'eze-ulo Ojejoje.”

52 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 “L'oge abyakwa, teke ya a-nu
 agwa ndu Bábyilonu aphu.
 Iphe a-nọdu ada l'alị ono
 gbaa mgburumgburu
 bu ude, ndu e mekaru iphe atsų.

53 Ẹ tọ nwekwa; m'o -ruhuru;
 Bábyilonu jerua
 akpamigwe; bya emee ẹke,
 ọ kpųshitsuaru ike l'ephekerephe;
 be ya e-yelekwaru iya-a
 ndu mgbugbu-madzu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

54 “Uzu-ẹkwa a-dakwa ọ Bábyilonu;
 uzu-ẹkwa, ekoshi l'e
 mebyishiwaru iphe nshinu ọ Bábyilonu.

55 Ojejoje abyawa omebyishi Bábyilonu;
 byanyikota oke uzu ono, aatų l'ime iya ono.
 Ndu ọhogu iya a-nọdu atų

akpara l'ò bú eze ẹnnyimu l'abya.
 Ụzụ, ẹphe a-nọdu atụ;
 bú l'ephekerephe bẹ ọo-nọdu ala;

56 kẹle onye mgbugbu-madzu
 byawaru Bábyilonu ọgu.
 Ndu soja iya b'a
 kpukotawaru lẹ ndzu;
 gbajishiwa uta ẹphe;
 kẹle Ojejoje bú Nchileke,
 akfuje madzu ụgwọ
 l'ẹge iphe o meru ha.
 Ọo-kfụ iya ụgwọ ono;
 kfụ-dzua ya akfụ-dzu.

57 Ya e-me tẹ mẹe tsụ ndu ishi ẹphe;
 mẹ ndibe iya, ndu ọphu kwaru ẹnya;
 mbụ jeye lẹ ndu ọvọno ẹphe;
 ndu ishi mkpukpu;
 mẹ ndu soja ẹphe kwaphụ.
 Mgbenya a-tushikota ẹphe;
 ẹphe te etetahedu eteta gbururu jeyewaru.”

Ono kwa iphe ookfu; mbụ Eze ono, bú Ojejoje; bya aburu Ọkaribe-Kakọta-Ike ono.

58 Ọwaa iphe ookfu; mbụ Ojejoje bú Ọkaribe-Kakọta-Ike:

“Ụpho-mkpuma Bábyilonu
 a-wushikotaru l'ali;
 a tụtota ọku l'ephekerephe
 ọnu-oguzo iya ono.
 Ndiphe nọ l'eri aphụ;
 l'ese akanya kẹ mmanu;
 iphe bú mbakeshi aburu ọku;
 bẹ ẹphe e-jeru ozi jeye ike agvụ ẹphe.”

59 Ọwaa ozi, onye nkfuchiru Nchileke; mbụ Jeremáya ziru Seráya Neraya Maseya teke ono, yẹ Zedekaya yị je Bábyilonu ono. Teke ono búwa afa k'ẹno, Zedekaya wataru ọ bú eze ndu Júda. Seráya ono bú onye ishi ndu elekota ufu-eze. ⁶⁰ Jeremáya atuko iphe dụ ẹji, a-dakfu Bábyilonu ono dekota l'ẹkwo-agwọgwọ; mbụ iphemiphe ọbule ono, e dekotaru k'okfu ẹhu Bábyilonu ono. ⁶¹ Yọ sụ Seráya: “Unu rulephu Bábyilonu; gụkwaa iphemiphe ọbule-a t'a nụ-dzuru iya. ⁶² Iphe ọdo, ii-kfufua bú: ‘Ojejoje; i kfuwaru sụ l'ii-mebyishi alị Bábyilonu; k'ọphu bú lẹ madzu te ebuhedu iya; ọphu anụ 'anọhedu iya; yọ daburu ochobo gbururu jeye lẹ gburu.’ ⁶³ Teke ị guebeleruphu ẹkwo-agwọgwọ-a; nggu elibe iya mkpuma woru chee lẹ Ẹnyimu Yufurétusu. ⁶⁴ Iphe ọdo, ii-kfufua ye iya bú: ‘Ono ẹge Bábyilonu a-da darua alị; ọphu o gbeshihedu ọdo. Ishi iya aburu iphe dụ ẹji, Ojejoje abya ome t'ọ dakfu iya.’ ”

Ono ẹke okfu Jeremáya jeberu ndono.

52

Zedekaya bú eze ndu Júda
(2 Eze 24:18-20; 2 Iphe 36:11-16)

¹ Zedekaya gbaru ụkporo afa l'afa lanụ; k'ọphu a mụru iya teke e chiru iya eze. Yọ chĩa Jerúsalemu afa iri lẹ nanụ. Ẹpha nne iya bú Hamutalu; ada Jeremáya. Ẹke a mụru iya bú lẹ Libina. ² Zedekaya emee iphe ẹ-ta dudu mma l'ẹnnya Ojejoje ẹge ono, Jehoyakimu meru ono. ³ Yọ búru iphe ono kpatsuru Ojejoje iwe, meru; yọ haa

iphe ono, l'ò ha; yo mekota l'èhu ndu Jerúsalemu; mę l'èhu ndu Júda. E mekochaa; yò chifu ẹphe l'ifu iya. Yò buru l'ime iya bę aanọ; Zedekaya ekwefuru eze ndu Bábyilonu ikè.

Adada Jerúsalemu

(2 Eze 25:1-7; 2 Iphe 36:13-21; Jer 39:1-10)

⁴Tò dù iya bú; yo be lẹ abalì k'iri; l'ime ọnwá k'iri; l'ime afa kẹ tete; k'ọphu Zedekaya wataru achìchi; Nebukadineza achìta ndu soja iya l'ẹphe ha je etso Jerúsalemu ọgu. Ẹphe je edzua ọgu l'azú mkpukpu ono bya ekee ọgu kephee ya mgburumburu. ⁵Yò buru ẹge ono bę ẹphe yechiru mkpukpu ono jeye eze, bú Zedekaya achia afa iri lẹ nanu. ⁶Yo be l'abalì kẹ tete l'ime ọnwá k'eno; ẹgu, eme lẹ mkpukpu ono adu-tabẹ ẹjọ; k'ọphu bú l'ẹ t'ọ dūhedu nri ndu ono e-ri. ⁷Ya ndono; e tsukpoo upho-mkpuma obodo ono; ndu soja kẹ ndu Júda agbalakọta. Yò buru l'enyashi bę ẹphe gude gbafu l'obodo ono. Ẹke ẹphe shiru bú ọzo, nọ lẹ mgbaku upho-mkpuma labu ono, nọ l'iku mgbabu eze ono; shia ọzo iya kẹ Arabahu wufu. Iphe ono l'ò ha emekotakwa; teke ndu soja ndu Bábyilonu nọ-phekwaduru obodo ono mgburumburu; ⁸E metsua; ndu soja kẹ Bábyilonu achipyabe eze, bú Zedekaya je egude iya lẹ mgbegu Jérìko. Ndu soja iya ahaa ya; gbakashihu nanu nanu. ⁹A kpua yẹbedua lẹ ndzú; kpuru jekfu eze ndu Bábyilonu lẹ Ribúla l'alì Hámatu. Yò buru l'ẹke ono bę Nebukadineza nọ nma iya ikpe. ¹⁰Ọ bú lẹ Ribúla l'ẹke ono bę eze ndu Bábyilonu gbushiru unwu Zedekaya; l'ifu Zedekaya l'onwiya. Yo gbushikwaaphu ndu bú ishi lẹ Júda. ¹¹Yò bya aswoshia Zedekaya ẹnya; bya atua ya mkpakọbe; kpuru jeshia Bábyilonu; ẹke ọ turu iya mkporo; yò nọ lẹ mkporo jeye teke ọ nwuhuru.

Eemebyishi Jerúsalemu;

mę eze-ulo Nchileke

(2 Eze 25:8-17)

¹²Yo be l'abalì k'iri; l'ọnwá kẹ ise; l'afa, kwee Nebukadineza afa iri lẹ tete, ọ wataru ọchi ndu Bábyilonu; Nebuzaradan, bú eze onye ishi ndu ami-eze, bukwapu onye eze achì-koshije idzu; abyatashia Jerúsalemu. ¹³Yò tua ọku l'eze-ulo Nchileke; tua ọku l'ufu-eze; mę iphe bú ọlo, nọ lẹ Jerúsalemu mgburumburu; jekpo l'iphe bú ọlo, dù mkpa lẹ Jerúsalemu l'ò ha. ¹⁴Ndu soja ndu Bábyilonu l'ẹphe ha, nọkwanu l'ẹka eze onye ishi ndu ami-eze phu, bukwanu iya aturu ẹphe iphe ẹphe e-me; atuko upho-mkpuma Jerúsalemu kpakparakpamu tsukposhikota. ¹⁵Nebuzaradanu, bú eze onye ishi ndu ami-eze ono achìta uphodu ndu ọphu nk'ẹphe bú ukpa-mkpere chifu lẹ Jerúsalemu; męwaru ndu ọdo, bú ndu phoduru nu lẹ mkpukpu ono; mękwaphu ndu emeje nka; męfukwaaphu ndu ọphu lakfuru eze Bábyilonu alakfu. ¹⁶Ndu kẹ ukpa-mkpere ono b'ọ hakwaruphu haa l'obodo ono t'ọ buru ẹphe a-nodu eje ozi lẹ mgbo vayinu; mę l'egu ndu ẹke ono.

¹⁷Ndu Bábyilonu agbajishia itso mkpọla-ododo yẹle eze iphe eeyeje mini l'apaphe apaphe; mę iphe nọkota l'eze-ulo Nchileke; ẹphe atuko iphe ono l'ò ha, aphu ngerengere ono chita lashia Bábyilonu. ¹⁸Ẹphe apashikwaaphu ite; mę iphe eegudeje ekpo ntụ; mę iphe apajẹ ọwúú urọku; mę gbangugbangu; męwaru iphe bú iphe e gude ope kpụ, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke. ¹⁹Eze onye ishi ndu ami-eze ono achikwaaphu eze ochi; ashanga; ochi-nturu; itoshi; iphe nkfube urọku; agọ; mę ochi, e gudeje egwo ngweja iphe aangụ angungu; mbu iphe bú iphe e meru lẹ mkpọla-ododo yẹle k'ọcha. ²⁰A -bya l'itso labu phu yẹle eze iphe eeyeje mini phu; mę oke-eswi iri l'ẹbo, nọ iya lẹ mkpuli iya, e gude mkpọla-ọcha mee phu, bukota iphe eze, bú Sólomonu meshiru dobe l'eze-ulo Nchileke; l'ò ha, ghataru l'igwe; k'ọphu ẹ taa tukotadu iya l'iphe atutu. ²¹A -bya l'itso ono; ẹphe ẹbo bę hakọ nu. Ogologo iya dù ukporo rula lẹ rula ẹsaa; ọsa iya adu rula iri 'esato; igbidigbi iya dù inchi ẹto.

Odo aburu l'uji nọ iya. ²² Iphe a nmabetsuaru l'eli iya, e gude mkpola-ocha kpua dụ rula ẹsaa lẹ nkere-ẹbo ya. A bya egude iphe a kparu akpakpa yẹ l'utara-okumu tsophee ya mgburumgburu. Ophu bụ itso ophu nwekwaru phụ utara-okumu nk'ia; yọ buru ege ophu dụ b'ọ dụ. ²³ Utara-okumu, nọ iya nọ lẹ mgboro iya dụ ukporo ẹno l'iri ishingu. Mkpako utara-okumu, nọ-pheru iphe ono, a kparu akpakpa ono dụ ukporo iche iche ugbo ise.

*Aakpu ndu Júda lẹ ndzụ
ala Bábyilonu
(2 Eze 25:18-21)*

²⁴ Eze onye ishi ndu soja ono abya akpukwaaphu Seráya, bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja lẹ ndzụ yẹle Zefanaya, bụ onye nọ-tsotaru onye kẹ mbụ yẹle umadzu ẹto, shi anọduje eche nche l'onu-oguzo. ²⁵ Yọ bya abya lẹ ndu ophu nọkwadu l'obodo; bya akputa onye ishi ndu soja ndu Júda yẹle umadzu ẹsaa lẹ ndu agbazijeru eze ọzo. O kpụtakwaru onye edejeru eze ẹkwo, bụkwaphu onye ishi ndu egudeje ndu alị ono t'ẹphe je ogu yẹle ndu ẹphe l'ia eje ozi ukporo madzụ ẹto, bụ ndu ophu a phuru l'obodo ono. ²⁶ Nebuzaradanu, bụ eze onye ishi ndu amị-eze ono achita ẹphe l'ẹphe ha chijeru eze ndu Bábyilonu lẹ Ribúla. ²⁷ Yọ buru lẹ Ribúla l'ẹke ono; l'alị Hámatu bẹ eze ziru; e woru ẹphe gbushia.

Oo ya bụ lẹ Júda aburu obodo, a kpuru lẹ ndzụ; ẹphe ahaa alị ẹphe lashia alị ọdo. ²⁸ Owaa bụ umadzu ole, Nebukadineza kpuru lẹ ndzụ laa alị ọdo. L'afa k'ẹsaa k'ophu o wataru achichi b'ọ chitaru ndu Ju unu madzụ ẹsaa; l'ukporo madzụ iri lẹ nanu; lẹ madzụ ẹto. ²⁹ Yo rua l'afa ophu kwe iya iri l'ẹsato, Nebukadineza wataru achichi; yo shi lẹ Jerúsalemu chita unu madzụ labu; l'ukporo madzụ; l'umadzu iri l'ẹbo. ³⁰ Yo be l'afa, kwe iya ukporo l'eto l'ochichi; Nebuzaradanu, bụ onye ishi ndu l'eche eze nche abya akpua ndu Ju unu madzụ l'ukporo madzụ iri l'ẹsaa l'umadzu ise lẹ ndzụ. Mkpako ndu a kpuru lẹ ndzụ aburu unu madzụ iri lẹ nanu l'ukporo umadzu iri.

*Aatufu Jehayikimu
(2 Eze 25:27-30)*

³¹ Ẹphe anọlephu ukporo afa l'afa iri l'ẹsaa; k'ophu a kpuru Jehoyakinu, bụ eze ndu Júda lẹ ndzụ; l'afa Evilu-merodaku wataru obu eze ndu Bábyilonu; eze ono ahaa Jehoyakimu, bụ eze Júda; bya atofu iya lẹ mkporo l'ime ukporo abali l'abali ise l'onwa k'iri l'ẹbo. ³² Yo leta Jehoyakimu ẹnya; bya anu iya okwa, kakota nshinu karia kẹ ndu eze ophu, a kpuru yẹle ẹphe lẹ ndzụ laa Bábyilonu. ³³ O buru iya bụ lẹ Jehoyakimu eyefu uwe mkporo iya; bya awata ori nri lẹ teburu eze gbururu jeye l'ẹge ọo-nọ-beru lẹ mgboko. ³⁴ Mbọku-mbọku bẹ eze ndu Bábyilonu ono akfuje Jehoyakimu ugwo jeyekpo l'ẹge ọo-nọ-beru; gbururu jeye mbọku o nwuhuru.

Egvu-Aphụ

Iphe-ẹhuka, byaru Jerúsalemu

- ¹ Ha! Owaa ẹge mkpụkpu ono daburu ochobo;
mbụ mkpụkpu ono, madzụ shi ji ejiji ono!
Ẹge ọphu ọ bya adụ l'ọ bụ
nwanyi, maa tufuru;
mbụ mkpụkpu, e shi maru
ẹpha iya l'iphe bụ mbakeshi!
Onye ono, shi bụru
eze-nwanyi l'iphe bụ mkpụkpu ono
gbe bụwarunu ohu.
- ² Ẹnyashi b'ọ rakotaje ẹkwa;
ẹnya adụ-chihu iya adụ-chihu.
Ẹnya-mini eshi iya l'ẹnya
tsokota iya l'ishi-uga.
Ndu ọnyà iya l'ẹphe ha
ta dụ onye ọphu abyajẹ iya ọdu ike.
Iphe bụ ndu ọnyà iya;
bẹ dekotawaru iya ye.
Nta-a; bẹ ẹphe bụwa ndu ọhogu iya.
- ³ Ndu Júda; bẹ gudewa kẹ ẹhu, aakpa ẹphe;
mẹ ozi mkpọ-nyi-ẹnya, eedzuberu ẹphe;
wufu lashia alị ọdo.
Nta-a; bẹ ẹphe tükowa iphe
bụ mbakeshi dzuru.
Ọle ẹ to dukwa nụ ẹke obu ruru ẹphe alị.
Ndu achị ẹphe
gbabutaakwaru ẹphe l'uzo ifu;
to nwe ẹge ẹphe e-shi nahụ.
- ⁴ Iphe, bụ uzo, e shije eje Záyọnu agụ aphụ;
l'ẹ to nwehedu onye
eshijekwadu iya nụ eje l'eswe-iphe.
Obu-edukfu iya; bẹ ẹgbudu fuchiwaru.
Ndu agwajẹ iphe lẹ Záyọnu atsukota ude.
Ụnwu-mgbọko Záyọnu
l'ẹphe ha nọ l'aphụ;
Záyọnu anọdu l'iphe-ẹhuka.
- ⁵ Ndu okfu iya gbe bụwaru nụ ndu ishi iya.
Ẹ to nweedu iphe atsụ ndu ọhogu iya l'ẹhu.
Ọ bụ Ojejoje bẹ pakfutaru iya aphụ;
k'ejọ iphe o meshikotaru.
Ụwegirima iya gbakashihuwaru;
mbụ lẹ ndu ọhogu
kpukotawaru ẹphe lẹ ndzụ laa alị ẹphe.
- ⁶ Ụgvù ono, e shi akwabeje
ndu Jerúsalemu ono gvụakwaru.
Ndu ishi ẹphe dūwaa l'ọ bụ

ele, ẹ ta aphudu iphe oo-ri.
Ike gvụwaru ẹphe l'ẹke
ẹphe agbalaru ndu achi ẹphe.

7 Ọ bụ nta-a, iphe-ẹhuka
dakfutaru Jerúsalemu-a
b'ọ nyataru iphe, bụ iphe,
o shi nweru;
mbụ ẹku, o shi nweru l'oge ndiche.
Teke ndu nk'iya dalahuru
ndu ọhogu iya l'ẹka;
b'ẹ tọ dudu onye gbataru iya nụ.
Ndu ọhogu iya abuje ẹphe leebe iya ẹnya;
ẹphe ajalaha ya ewena ke
ẹge ọ dakfutaru iya.

8 Jerúsalemu yesweru ẹka;
shiwa ẹge ono merushia onwiya.
Iphe bụ ndu shi akwabeje iya ugву;
akpowa iya ẹbo-ẹbo-l'afu;
ke l'ẹphe phuru iya l'ẹke ọ gba ọtu.
Yẹbedua gẹdegedede atsu ude;
woru ifu ghaa l'ẹke ọdo.

9 Emerushi ono, o merushiru
onwiya ono; bẹ rakuru iya l'iphe o ye l'ẹhu.
Ẹ tọ kpadu ishi ẹge
ọo-tsakfu iya l'uzo ifu.
Nta-a; bẹ ishi ruwaru iya ali;
to nwe onye a-dụ iya ike.
Nta-a; bẹ ndu ọhogu mu mekputawaru mu;

“Byiko Ojejoje; leduduphu
egbe iphe-ẹhuka, mu eje;
le ndu ọhogu mu gbe
atụakwa okoo ekpu mu.”

10 Ndu ọhogu; bẹ yewaru ẹka
rutakota iphe bụ ẹku, o nweru enweru.
Ọ phuru iphe bụ mbakeshi,
ẹ-ta madu Nchileke l'ẹke
ẹphe je egvua ụlo-nsọ iya kfurukfuru;
mbụ ndu ono,
nggube Nchileke
buchiru t'ẹphe ba abataje le
ndzuko ndu nke ngu ono.

11 Ndu nk'iya l'ẹphe ha
atsukota ude l'ẹke ẹphe achi nri eriri.
Ẹphe ewotaje iphe ẹphe
nweru gude gbanweta nri;
ẹge ee-shi t'egu be gbubu ẹphe.

“Byiko; Ojejoje lenua mu ẹnya nyata mu;
ke l'ẹ ta gubedu mu iphe.”

12 “?T'o rudu unu l'ẹhu unube
ndu esweta esweta?
Unu chikaduduphu ẹnya; phụwaru;

- ?o nwekpooru iphe-ẹhuka
 yẹle iphe-ẹhuka, mu eje yeru;
 mbụ iphe-ẹhuka, e wolataru mu,
 bụ iphe-ẹhuka, bụ Ojejoje
 nuberu mu iya;
 mbọku ọkpoma enwu iya taphutaphu.
- 13 O shi l'imeli zifu ọku;
 yọ bya abaa mu l'ime ọkpu.
 O wotaru ụgbu geberu mu;
 shi iya l'ọlaa mu azụ.
 Yọ bya agbado mu;
 haa mmu;
 meji l'atọfu mu atọfu mbọku-mbọku.
- 14 Ejo iphe, mu meshiru b'ọ gakọru agakọ;
 O dzeru iya edzedze l'ẹka;
 bya ekekoo ya ekeko.
 O wọwaru mu l'olu.
 Nnajiufu mewaru;
 ụvọ agvụ mu;
 O nwuwaru mu nụ ndu mu ta agbabegheduru.
- 15 Nnajiufu mu jikawaru ndu nke mu,
 bụ ndu ike-ka-l'ọgu.
 O kuru ndu soja t'ẹphe
 byaru emu ọgu;
 mbụ t'ẹphe gwepya ụnwu-okorọbya mu.
 Ụnwanyi Júda b'ọ dzọru
 l'ọ bụ onye adzọshi mее l'akpuru vayinu.
- 16 O bụ iphe ono kparu mu ọra ẹkwa;
 mbụ ẹnya-mini alashi mu l'ẹnya.
 Ọphu ọ dudu onye nọ mu ntse, a-dụ mu ike;
 tọ dụ onye e-me tẹ mu zua ume.
 Nta-a bẹ unwegirima mu nọwa nkinyi;
 kẹ l'ohogu bẹ lụ-kputaru nụ."
- 17 Záyonu maberu ẹka;
 ọbule ẹ tọ dudu onye akpa iya ishi.
 Ojejoje tųwaru ekemu l'ishi Jékọpu:
 lẹ ndu obutobe iya a-buru iya ndu ọhogu.
 Jerúsalemu buakwa onye
 aasọ asoso l'ẹke ẹphe nọ.
- 18 "Iphe Ojejoje meru kfukwaru akfuru;
 kẹ l'ọ bụ mu kwefuru ikè l'okfu iya.
 Ụnwu eliphe;
 unu gebekpoduaphu nchị;
 lewaru egbe iphe-ọtsulanu, mu eje!
 Ndu ọgbo lanu ono:
 lẹ ndu k'unwoke; mẹ ndu k'ụnwanyi;
 b'a kpukotawaru lẹ ndzụ.
- 19 Mu chikuru ndu mu l'ẹphe dụ lẹ mma;
 ọbule ẹphe ghọru mu ughọ.
 Ndu mu, bụ ndu achijeru
 Nchileke ẹja; mẹ ndu bụ ọgurennya

yifukotaru lẹ mkpụkpu ono;
l'ẹke ẹphe achọ iphe ẹphe
e-ri gude nọdu ndzụ.

- 20 Byiko Ojejoje
lekpoduduphu ẹhu,
mu ejenwu ẹge ọ ha;
mu ephuhu ephuhu l'ime onwomu.
Obu echi mu taa taa;
kele mu kwefunukaru ikè.
L'ime mkpụkpu b'e gude
ogu-mbeke egbushi madzụ.
A bya l'ụlo; mgbonwu l'egbu.
- 21 Ndiphe nụkwarua ude,
mu atsụ;
tọ dukwa nụ onye a-dụ mu ike.
Ndu ọhogu mu l'ẹphe ha
nụkotawaru ẹge ọ duru mu;
yọ bụru ẹswà, riru ẹphe ẹhu;
l'ọ bụ nggu meru mu iya.
Tẹ mbọku ono, i kfuru okfu iya byanụ;
k'ọphu ẹphe a-dụ l'ọ bụ mu.
- 22 Phunua akirishi,
ẹphe nwekotaru;
menua ẹphe ẹge ono,
i meru mu ono;
l'okfu iphe dụ ẹji, mu meshiru.
Ude, mu atsụ; hakwa l'igwe;
obu eyofuwa mu eyofu."

2

Ikpe Ojejoje

- 1 Nnajiufu; shiwa
l'ẹhu-eghughu iya;
gude urukpu kpọ-chia ndu Záyonu.
Eze ùgvù ono, ndu Ízurelu
shi nweru ono; b'o mewaru;
yọ bụru iphe-mmanu.
O gudewa ẹhu-eghughu
nwuhaa eze-ụlo iya lẹ Jerúsalemu.
- 2 Nnajiufu tanyiru ẹnya
mebyishikota ufu ndu Ízurelu.
O gude ẹhu-eghughu
nwutsushia ẹke ndu Júda
kpuru;
yọ bụru ọkpo-mgbinyiku;
O mewaru alị-eze iya;
mẹ ndu eze, achị iya nụ;
ẹphe adarua alị;
nafu ẹphe ugву ẹphe.
- 3 O gude oke ẹhu-eghughu;

- nafụ Ízurelu ike iya.
 O sefuru ẹphe ẹka ẹ ndu
 ọhogu ẹphe rutaderu.
 O keru phophopho l'ọ bụ ire-ọku;
 kepyashia iphe, bụ iphe Jékọpu l'ọ ha.
- ⁴ Ọ gọberu akfụ iya l'ọ bụ onye ọhogu;
 gude ẹka-utara iya seta iya ẹ jijiji.
 Iphe bụ ndu, ẹnya eje b'o gbushigeru.
 Ọ vọtaru oke ẹhu-eghughu
 iya kpukposhi ndu Záyọnu l'ọ bụ ọku.
- ⁵ Nnajiufu gbe dұwanu l'ọ bụ ọhogu.
 O mewaru Ízurelu omeliwe;
 bya emebyishikota ufu-eze iya;
 kpukpoo iphe, bụ ẹke
 a kpuru; yọ buru
 ọkpo-mgbinyiku ẹ Ízurelu.
 O mewaru t'aphụ;
 mẹ ẹkwa-aphụ karu ndu Júda.
- ⁶ Ẹke ayi shi edzukoje abaru
 iya ẹja; b'o feshiwaru.
 Ojejoje mewaru;
 Záyọnu azahashia
 eswe-iphe, oomeje;
 zahaa jeye mẹ mbọku ọtu-ume.
 O gudewa ẹhu-eghughu;
 t'ọ dұhe iphe ọ gұberu eze;
 mẹ onye achijeru iya ẹja.
- ⁷ Nnajiufu jikawaru
 ẹnya-ngweja iya;
 pawaru ụlo-nsọ iya haa.
 Ọ hawaru tẹ ndu ọhogu
 kụkposhikota ụpho-mkpuma
 ụlo ndu eze ẹ mkpukpu ono.
 Ẹphe anọdu l'ụlo Ojejoje
 tịa okokooko l'ọ bụ mbọku eswe-iphe.
- ⁸ Ojejoje chị-buwaru iya;
 ẹ ya e-nwukposhi
 ụpho-mkpuma,
 e gude kpụ-pheta Záyọnu mgburumgburu.
 O gewaru iya ụdo.
 Ẹ to seladu ẹka azụ jeye;
 yo mebyishihu.
 O mewaru tẹ ẹke,
 a kpụ-shiru ike yẹle ụpho-mkpuma;
 raa ẹkwa-aphụ.
 Ẹphe atụko l'ẹphe ha mebyishihukota.
- ⁹ Ọnu-oguzo ẹke, eeshije abahụ dashiwaru.
 Mgboro-ígwè, eegudeje
 akpọ-chi ọnu-oguzo ono;
 b'ọ nyakwoshiwaru; yọ buru iyi.

Eze, achị iya nụ;
 mę ndu ishi iya b'a
 kpukotaru lę ndzụ laa
 iphe, bụ mbakeshi.
 Ẹ tọ dughedu ekemu,
 achị ẹphe.

Ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹphe ha;
 bę Ojejoje te mejehedu t'ẹphe phụa àphụ.

10 Iphe bụ ndu bụ ọgurenya
 ndu Záyonu gwoshitawaru l'alị;
 onu ta dughę ẹphe k'okfu.
 Ẹphe kpowaru ẹja kpua
 onwẹphe l'ishi;
 yee uwe-aphụ ẹphe.
 Ụnwu-mgbọko Jerúsalemu;
 bę fukotawaru kpokongu.

11 Mu rawaru ẹkwa;
 ẹnya ekoshia mu ekoshi.
 Meji akfụ mu nkfụ; obu l'ete mu egvu;
 kẹle ndu nke mu b'e gbugewaru.
 Ụwegirima nshii;
 mę ndu e he l'ẹka;
 bę aveshihu aveshihu
 lę mbaduzo mkpukpu.

12 Ẹphe anọduje echiru
 nne ẹphe mkpu nri: mę mkpu mę
 l'ẹke mbà abyatsua ẹphe
 atutu lę mbaduzo;
 l'ọ bụ ndu e mekaru iphe;
 mbụ l'ẹke ẹphe nọtsua
 nne ẹphe l'ẹka; l'abya
 ọtu-bu ume.

13 ?Bụ ngunu; bę ya e-kfuru ngu?
 ?Bụ ngunu; bę ya a-turu ngu yeru;
 nggube Jerúsalemu?
 ?Bụ ngunu; bę ya a-sụ l'ị bụ oyeru iya?
 ?Bụ onye b'ọ dujewaru ẹge ọ duru ngu;
 k'ophu ya e-gude iya dọa ngu ike;
 nggube Záyonu?
 Iphe, meru ngu nụ hakwa l'ọ bụ eze ẹnyimu;
 ?bụ onye e-meghe t'ị ka mma?

14 Àphụ, ndu nkfuchiru ngu
 phuru bụ ẹjire; bụru ụgho.
 Ẹphe te medu t'ẹjo iphe unu vọo;
 k'ophu ee-me t'ẹ b'a kpụ unu lę ndzụ.
 Ẹja, ẹphe ziru bụ ẹjire;
 bụru iphe eduphu madzụ eduphu.

15 Iphe bụ ndu esweta esweta akuje ẹka pyongu;
 nmaa ọtsa; phuphee ishi; sụ:
 “?Bunu-a Jerúsalemu ndọ-ọ;
 mbụ mkpukpu-a,

- e shi ekuje 'Nwoma-mma':
 'Ehu-otso-ena ndu mgboko l'ophu?' "
- 16 Iphe bu ndu ohogu ngu
 ebukota iphu anu ngu;
 l'atupya okpuru-oswa;
 avoru ngu eze; l'ekfushi; su:
 "Ayi mewaru; okpu ephe akpohu obu!
 O bu ntanu; be ayi shikpo chetaru.
 Nta-a; be ayi nowa ndzu phu ishi iya."
- 17 Ojejeje be mewaru iphe o tuberu.
 O mewaru iphe o suru le
 ya e-me, bu ege o kfuru iya
 teke tehawaruru etete.
 O tanyiru enya kwatsua ephe.
 O mewaru te ndu ohogu
 ngu tua okokooko kpua ngu.
 O mewaru ndu ohogu
 ngu t'ephe ka ngu ike.
- 18 Te ndiphe raku Nnajiufu.
 Nngube upho-mkpuma Zayonu;
 t'anya-mini wushikwaa ngu
 l'anya l'o bu enyimu: eswe l'enyashi!
 T'e b'o dukwa teke
 ji-kwanyaa ekwa ono;
 haa ya;
 wata ofucha onwongu enya.
- 19 Gbeshi; wata ekwa l'enyashi;
 l'oge teke ono, nche enyashi awataje ono!
 Tushihuru Nnajiufu obu
 ngu l'o bu onye wushiru mini.
 Chi-lia aka; kpọ-kua ya
 l'okfu ishi unwegirima ngu,
 mbà atutsua le mbaduzo.
- 20 Byiko Ojejeje; lenua enya phududunu.
 ?Bu onye be i mejewaru ege-a;
 ?bu t'unwanyi talahaa anu
 unwegirima ephe to;
 mbu unwegirima,
 angukwadu ephe era?
 ?Bu t'e gbushilahaa ndu
 achijeru Nchileke aja;
 me ndu nkfuchiru
 Nchileke l'ulo-nsọ ke Nnajiufu to?
- 21 Nwata; me ogurennya;
 zeshiwa le mbaduzo.
 Unwu-okoro;
 me unwu-mgboko mu phe;
 b'e gbukotawaru le mma.
 I gbushiru ephe teke ehu
 egu ngu egughu.
 I tanyiru enya gbushia ephe.

22 “O bu ege eekukoje madzu teke aagba aji;
 bu ege i meru iphe
 eye-egvu; a zaa bya
 agbaphee mu eka labu.
 Mboku, iphe egу Ojejoje eghughu;
 b'e to dudu onye nahuru nu;
 to du onye wafuru nu.
 Iphe bu ndu mu heru hefuta;
 be ndu ohogu mu gbugeru.”

3

Ekwa-aphu k'ehu onye

- 1 Mbɛdua bu onye jewaru
 iphe-ehuka l'eka Nchileke;
 maru iphe bu le Nchileke
 gude ehu-eghughu eme madzu iphe.
- 2 O chifuru mu;
 nwuru mu ye l'ekpuru-ochi;
 te mu je etsutso l'eke
 iphoro ta anodu.
- 3 Ishi iya bulephu l'o switowa
 mu eswito mboku-mboku.
- 4 Ugwehu mu; me akpo ehu mu;
 b'o mewaru; yo ose eli.
 O bu ege ono;
 b'o shiru tsukoshia mu okpu.
- 5 Iphe o gude yebuta mu bu
 iphe atsɔ ile;
 me iphe-ehuka.
 O gude iya gbaa mu mgburumgburu.
- 6 O wowaru mu ye l'ekpuru-ochi;
 l'o bu ndu, nwuhuhawaru nu teke teru enya.
- 7 O yechiwaru mu k'ophu bu
 l'e to nwedu eke mu e-shi nahu.
 O turu mu mkpa lo-tsuta mu.
- 8 Mu -chia mkpu nta;
 chia ya imo; raa t'o gbaaru mu mkpu;
 yo tsu-chia nchi;
 jika le ya te eyeduru mu onu.
- 9 O gudewa mkpuma,
 a gbakposhiri agbakposhi dochishia mu uzo.
 O mewaru uzo mu adu kpokorokpokoro.
- 10 O kwaru mu l'uzo l'o bu agu,
 domiru onwiya; kwaberu madzu;
 mbu fuaru mu l'o bu oduma.
- 11 O kpufuru mu l'uzo;
 je alabushia mu alabushi.
 O meru mu;
 to nwe onye e-yeru mu eka.
- 12 O kweru akfu iya; kwaberu mu.

- 13 O wotaru akfụ l'ekpa-akfụ iya tụa;
yọ bụru mu l'obu tụa.
- 14 Mu bụwa onye iphe bụ ndu
nke mu anọduje achị ọchi;
mbụ ephe gudewa mu agụ egvu.
- 15 O mewaru ndzụ t'ọ duru mu ehuka.
O gudewa age chejia mu ephe.
- 16 O gudewa mkpuma kụ-kwoshia mu eze;
bya adzoo mu lūlalula lẹ ntụ.
- 17 O mewaru ehụ te gvujeru mu egvuru.
Mu ta majehedu iphe bụ
ehụ-otso-ena.
- 18 Oo ya kparu iphe mu ekfu; sụ:
“L'ugvù; mę iphemiphe obule,
mu ele enya iya l'eka
Ojejoje; te nwehekwa.”
- 19 Mu -nyata iphe-ehuka,
mu eje; yeru ririri, mu
agha; ndzụ l'onwiya aburu mu age.
- 20 Oobuje teke mu nyataru iya; meji atofu mu.
- 21 Ole oobuje; mu -nyata iphe lanu-a;
ehụ ala mu l'orù iya.
- 22 O bụ ege obu Ojejoje,
yeru ayi hatabe nshinu
kparu iphe ayi te yifudu;
kẹ l'obu-imiko iya ta
gvujedu agvugvu.
- 23 Utsu mboku-mboku;
bẹ n-yemobu Ojejoje;
mę obu-imiko iya
aduje ophungu ophungu.
I bụ onye eegude ire iya eka;
gudeshia ya ike.
- 24 Iphe mu ekfufe l'obu mu bụ
l'ọ bụ Ojejoje bụ oke mu.
O bụ iya meru iphe mu
e-gude cheru iya.
- 25 Ojejoje anọduje emeru
ndu atụ ume atụ-kobe iya ohuma;
mbụ onye anọduje achọ iya.
- 26 O dū mma tẹ madzụ
nọdu nggujungguji
chee tẹ Ojejoje dzoo ya.
- 27 O dū mma tẹ nnajiufu
byakfuta madzụ l'okorobya.
- 28 T'onye obu nọdukpelephu
nwa nggujungguji;
kẹle o nweru ege ọo-dụ; iphe agbanwee.
- 29 T'onye obu kpube ifu lẹ ntụ;
kẹ l'o nweru ege ọo-dụ;

- yo nweru iphe oo-levu ęnya iya.
- 30 T'o dobe ishi-nchi;
t'o onye echi iya ęya chita ike iya.
Yọ haa t'e gude iphe-iphere nų-jia ya ępho;
- 31 kele Nnajiufu te
enwufujekwa madzų gbururu jeyewaru.
- 32 O nwekwaruru ęge ọo-du;
yo mee t'iphe-ęhuka bya;
ọbu l'oo-koshikwaphu le ya
bų onye obu-imiko;
ke le n-yemobu iya ha nshinu.
- 33 E too hejedu iya uhere
ọpa-kfutaru madzų iphe-ọtsu-l'ęhu;
m'ọ bų iphe aphų.
- 34 Oofuto iphe bų ndu a tųru
mkpọro le mgboko l'ọkpa;
- 35 me ọnafu madzų iphe gbaru iya nų
l'ifu Ọkaribe-Kakọta-Nų;
- 36 me l'okpe madzų ęjo ikpe
bukota iphe ę-ta dudu Nnajiufu mma.
- 37 ?Bų onye e-kfughe okfu;
t'o ree;
ę ba bų l'ọ bų Nnajiufu kweru t'o ree?
- 38 ?Tọ budunua
Ọkaribe-Kakọta-Nų asuje
t'iphe-ọma mee; yo mee;
l'asujekwaphu t'iphe dų ęji mee; yo mee.
- 39 ?Bų ngunu kparu iphe
madzų nwigbaleke-ọma
a-nọduje agų aphų teke
aahų iya àhùhù k'iphe dų ęji, o meru?
- 40 T'ayi gbuedu igo l'uzo ayi; ghaa ya aghagha;
t'ayi kpọlata azų lakfuta Ojejoje.
- 41 T'ayi zia obu l'ęke Nchileke, nọ l'imigwe nọ;
chị-liaru iya ęka; sų:
- 42 "Ayi meswewaru;
bya ekwefu ikẹ;
ọphu i guduru ayi nvų.
- 43 I phukpuru onwongu
ęhu-ęghughu l'ọ bų uwe;
nọdu iya chiru ayi tųgburu;
gbushia ayi; t'i phųru ayi imiko.
- 44 I gude urukpu kwechia onwongu;
k'ọphu iphe e kfuru ngu te rudu ngu nchị.
- 45 I mewaru; ayi aburu
ęswara-iphe;
dųwa l'ọ bų ikpọzu l'ęke ndiphe nọ.
- 46 Ndu ọhogu ayi ekfuwaru ayi o-beru-t'ọ-kwaa.
- 47 N-yemegvu be dakfutaru ayi;
a gbashiaru ayi ọnya;

- emebyi yele kpurupyata adakfuta ayi.”
- 48 Ẹnya-mini jiru mu ẹnya;
kele ndu nke mu b'e gbushikotawaru.
- 49 Ẹnya-mini ta atso-buhudu
mu atso-buhu l'ẹnya;
- 50 jeye teke Ojejoje a-nọdu
l'imigwe tufu ẹnya lee l'ali.
- 51 Iphe mu phuru meru mu ata chichichi;
Yọ buru ẹge o duru iphe
bu unwu-mgboko mkpukpu mu.
- 52 Ndu ohogu mu anọduje
achi nta mu ochi nta nwenu;
l'e b'ọ du iphe mu meru ẹphe.
- 53 Ẹphe nwuru mu ye l'ime nsu;
woru mkpuma swichia ya.
- 54 Mini tukpuru mu ishi;
mu aria le mu phuhwaru.
- 55 Mu nọdu l'ime nsu ono
kpọ-ku nggube Ojejoje.
- 56 I nwaru aroro, mu arọ ngu; sụ:
“Ba adahukwa mu nkichi
l'araku ono, mu araku ngu
t'i dzọ mu ono”
- 57 I kparutaru le teke mu rakuru ngu.
I suru te mu ba atsukwa egvu.
- 58 Nggube Nnajiufu;
o kwa nggu kfuchitaru mu onu;
bya agbata ndzu mu.
- 59 Nggube Ojejoje;
i phwarua ejo iphe e meru mu;
hanaaru mu enge!
- 60 I phwaru ẹge ẹphe
gwataberu mu ugwo iphe
mu meru; me ejo idzu,
ẹphe achikotaru mu.
- 61 Nggube Ojejoje;
i nwaru-a ẹge ẹphe
ekfurushi mu; me ejo idzu, ẹphe achiru mu;
- 62 mbu atabashi, ndu ohogu mu atabashiru mu;
mekwaphu ejo idzu,
ẹphe anọduje achiru mu mkpurumkpuru.
- 63 Lekpodudunu; o buje;
ẹphe -vudo evudo;
me ẹphe -nọdu anọdu
ẹphe l'agu mu l'egvu.
- 64 “Byiko Ojejoje;
gwata nu ẹphe ugwo ẹge
o gbaru t'i gwata ẹphe;
l'iphe ẹphe gude ẹka ẹphe kpata.
- 65 Kpọ-chia ẹphe obu;

nggu atụ ẹphe ọnu.
 66 Gude iphe-eghughu;
 chĩa ẹphe;
 gbushia ẹphe ị mkpuli
 igwe ngu; Ojejoje.”

4

Ọnodu Jerúsalemu teke ọ daru

- 1 Lewaru ẹge mkpọla-ododo ono,
 shi egbu ngerengere ono
 nwakotaru anwanwa.
 Lewaru ẹge ẹgiri
 mkpọla-ododo ono
 dụwanu inyichi-inyichi.
 Mkpuma ụlo-nsọ
 dakashihuwaru nanụ nanụ ị mkpọkahu-ụzo.
- 2 Ụnwu Záyọnu, bụ ndu ẹnya eje,
 bụ ndu ono, dụ l'ọ bụ
 ọkpobe mkpọla-ododo;
 bẹ dukotawanu l'ọ bụ ite,
 e gude ụra kpụa;
 mbụ l'ọ bụ iphe ọ-kpụ-ite kpuru.
- 3 Mbụ jeye ị nkuta-ọswa
 echejekwa ụnwu iya ẹra;
 obenu ị ndu nke mu;
 bẹ ẹjo ọkpoma nk'ẹphe
 dukwa l'ọ bụ k'enyi-nwenu echi-ẹgu.
- 4 Ẹgu ẹra mewaru ụnwegirima
 ire anyaru ẹphe l'akpo.
 Ụnwegirima ẹphe arọ nri;
 ọphu o nwedu onye ekweje anụ iya ẹphe.
- 5 Ndu phụ, shi erije
 nggumufeleshi phụ;
 gbe zeshiwanu ẹgu ị mbaduzo.
 Ndu ọphu e gude ẹkwa uruswe-eze hee;
 egbe azẹwanu l'ikpo ntụ.
- 6 Iphe e meru ndu nke mu
 kaakwa kẹ ndu Sódomu ono,
 a byaru bya aji ẹnya; ẹphe agwuwa;
 t'ọ dụ onye gbaru ẹphe mkpu ono.
- 7 Ndu ishi ẹphe shi ka eberugo ọcha ụcha.
 Ẹphe shi ka ẹra eswi ọcha ụcha.
 Ẹhu ẹphe shi ka
 mkpuma-igwe ọcha virikiti.
 Ẹphe shi achajẹ gbarakata
 l'ọ bụ mkpuma sáfàyà.
- 8 Obenu ị nta-a;
 bẹ ẹphe kawa utsukirinya oji uji.
 Ẹ tọ dudu onye
 ahụbejekwadu ẹphe ama l'esu-ụzo.

- Akpọ ẹhu ẹphe
 swipyabetsuaru aswipyabe l'okpu ẹphe.
 O kpohuwaru gbengu l'ọ bụ nkụ.
- ⁹ Ndu laru l'ogu kakwa mma;
 ma ịe ndu ẹgu gbushiru.
 Mbụ ndu ẹgu swiru teletele
 jeye ẹphe anwushihu;
 ke l'ẹphe ta phudu nri shi l'okfù.
- ¹⁰ Unwanyi, nweru obu-imiko
 gbe gudekwa ẹka ẹphe
 shia anụ unwegirima ẹphe.
 Yọ bụru iya bụ nri
 ndu nke mu teke ono, ẹphe shi ala-l'iyi ono.
- ¹¹ Ojejoje gude ẹge iphe eghu iya vọ ọvuma.
 O vuru ọvuma ẹge obu
 enwu iya taphutaphu.
 O turu oku ịe Záyọnu;
 yọ dzụa dzụa ntọ-l'alị, gude Záyọnu.
- ¹² Ndu eze ndu mgboko;
 me ndu mgboko l'ọ ha te
 kwetadu ịe ndu ọhogu;
 m'ọ bụ ndu yele onye nọ ịe
 mkpokakfu a-bataghe
 l'obu-edukfu Jerúsalemu.
- ¹³ Ishi iya aburu ẹjo-iphe,
 ndu nkfuchiru Nchileke meshiru;
 me l'uruburuku, ndu
 agbajeru iya ẹja rushiru;
 mbụ ndu ono, nọ l'ime mkpukpu ono
 gbushia ndu doberu ẹka ndoo ono.
- ¹⁴ Nta-a be ẹphe etsutsowa ịe
 mbaduzo l'ọ bụ ndu ishi.
 Mee ndu ẹphe gbushiru;
 be merushiakwaru ẹphe;
 k'ophu bụ l'ẹphe ẹ-ta dudu
 ke t'e denyi ẹphe ẹka l'uwe.
- ¹⁵ Iphe aarajeru ẹphe bụ:
 "Unu lufu; unu ruru onwunu aruru!
 Unu lufu! Unu lufu!
 T'ẹhu unu; be erukwa ayi l'ẹhu!"
 Tọ dọ iya bụ; ẹphe
 agbalashia je aghaphelaha.
 Iphe bụ mbakeshi ekfulaha:
 "L'ẹphe ta anohakwa l'ẹke-a ọdo."
- ¹⁶ O bụ Ojejoje l'onwiya chikashiru ẹphe.
 E tọ ghaheduru ẹphe ẹnya;
 ta akwabẹhe ndu achijeru iya ẹja ugvu;
 te mehe ndu bụ ọgurennya ọhuma.
- ¹⁷ Ophu ka nọ aburu l'ayi lewaru
 ẹnya onye ọgbata;
 tọ dọ iphe ayi letaru iya.

- Ayi anọdu l'ulo nche;
l'eche mba, ẹ ta adzo-ghedu ayi.
- 18 Oobuje ẹke ayi dzoru okpa;
igboma l'ege apata-okpa
ayi; k'ophu bu l'ayi ta
alufujehedu le gbororo.
Nk'ayi agvukwa agvugvu.
A gvakwaru ege ayi
a-no-bebe ogu;
ke l'ishi ayi abyawa akparu.
- 19 Ndu achị ayi oso ka ugo,
ephe l'akpamigwe ephephe.
Ephe chiru ayi l'ugvu ugvu;
kee; kwaberu ayi l'echi-egu.
- 20 Onye Ojejoje fotaru,
bu iya bu onye bu iya bu ndzu ayi;
be dalahwaru l'iduma, ephe turu;
mbu onye ono, ayi riru l'ayi a-nodu iya l'ehu;
te ndzu dzua ayi l'iphe bu mbakeshi ono.
- 21 Unu tee eswa; t'ehu tsoje unu
ena unube ndu Edomu;
mbu unube ndu ono, bu l'ali Uzu.
Obenu l'aa-gbekwa unu
iphe-ehuka nk'unu;
unu angwa ya;
yo gude unu;
unu agbaru otu.
- 22 Unube ndu Zayonu;
ahuhu, aahu unu gvakwaru.
E to hahekwa unu l'uzo odo.
Obenu l'unube ndu Edomu;
be oo-gwata ugwo ejo iphe ono,
unu emeshi ono; tu unu eba
k'ejo iphe unu l'o ha.

5

Okfu anu Nchileke

t'o phua imiko

- 1 Byiko Ojejoje;
nyatanu iphe meru ayi.
Lenua enya;
phu iphe-iphere, ayi eje.
- 2 Okè-iphe ayi; be lakotawaru
ndu laru alala l'eka.
Ufu ayi bukotawa ke ndu mba odo.
- 3 Nna ayi phe; b'e ndu ohogu gbukotawaru;
nne ayi phe awushiru;
buru ndu mma tufushiru.
- 4 Mini, ayi angu; be ayi azu azuzu.
Ege ono be temanu ayi

- eshia iphe lẹ nku;
ayi azụa ya azụzu.
- ⁵ Ndu ishi ayi dzọpyabekwaru ayi ichirukfu.
Ike gvụakwaru ayi
Ephẹ te ekwe haa ayi t'ayi tuta ume.
- ⁶ Ayi wowaru onwayi ye l'ẹka
ndu Íjiputu;
woru onwayi ye l'ẹka ndu Asiriya;
ege ee-shi t'ayi phụa nri; ria.
- ⁷ Nna ayi phẹ meru ẹjo iphe; nwụshihu.
Nta-a bẹ ayi ala ụla iphe ẹphẹ meru.
- ⁸ Ndu ohu achiwa ayi;
ọphu ọ dudu onye
a-dzọfuta ayi l'ẹka ẹphẹ.
- ⁹ Ayi aloje ishi ayi alọlo;
temanu ayi aphụa nri,
ayi e-ri;
kele mgburuma nọ l'echi-egu.
- ¹⁰ Akpọ gbanwuhuru ayi ọku;
l'ọ bụ ovovo-ọku
lẹ k'ẹjo-egu ono, emenu ono.
- ¹¹ Ụnwanyi b'e mewaru
ẹjo iphe lẹ Ugvu Záyọnu.
Ọ kwaphu ege ono;
b'e gudetsuaru ụnwu-mgbọko
k'ẹhuka lẹ mkpụkpu, nọtsua lẹ Júda.
- ¹² Ndu ishi ayi; bẹ ẹphẹ
swi-gbushiru.
Ndu bụ ọgurennya;
b'ẹ te eyeheduru ugvu.
- ¹³ Ụnwu-okorọbya;
b'e guderu l'ike t'ẹphẹ gude
mkpuma l'akwọ iphe.
Ụnwegirima unwoke
angatsua anganga lẹ nkụ, e boru ẹphẹ.
- ¹⁴ Ndu bụ ọgurennya;
shiwaa l'obu-edukfu wụkahu.
Ụnwu-okorọbya ahawa
egvu, ẹphẹ aguje.
- ¹⁵ Ẹhu ta atsohedu ayi ẹna.
Egvu, ayi shi eteje
ghọwaru ayi nggumaphu.
- ¹⁶ Okpu-eze, ayi kpu dafuwaru.
Nshọo ayi; ke l'ayi mewaru ẹjo iphe!
- ¹⁷ Ọ bụ iya kparu iphe meji tofuru ayi;
buru iya kparu; ẹnya ayi
eletsuwa ẹruru-ẹruru;
- ¹⁸ kele Ugvu Záyọnu;
bẹ ẹgbara kfuwaru;
nkuta-ọswa anọdu iya l'akpa uri.

- 19 Ọ bụ nggube Ojejoje achi;
 yọ buru nggu a-chi;
 gbururu jeye lẹ gbururu.
 Aba-eze ngu a-nọ tsube
 l'ogbo sweru l'ogbo.
- 20 ?Bụ ngunu meru iphe
 i zaharu ayi.
 ?Bụ ngunu meru iphe
 i gharu ayi azu ulori ege-a?
- 21 Wophutanu ayi azu l'eke,
 i nọ; byiko Ojejoje;
 k'ophu ayi a-lakfuta ngu odo.
 Menua t'iphe, duru ayi
 lẹ mma ege o shi dughawa l'oge o hazu.
- 22 ?Ti swiwaru eka;
 swia okpa l'eke ayi nọ?
 Wenua pashia; byiko.

Ezekèlu

Aba-eze Nchileke

¹ Yo be l'ònwá k'èno gbaru abalì ise l'afa k'ùkporo l'iri. Teke ono; bẹ mu tso ndu a kpuru lẹ ndzụ; buru l'iku Ònyimu Keba. Imigwe ekpuhaa; gheru onu; mu aphişhia àphù bụ iphe Nchileke koshiru mu. ² Yo be l'ònwá k'èno gbaru abalì ise, l'afa, kwe eze Jehoyakinu afa ise; k'òphu a kpuru iya lẹ ndzụ; ³ Ojejoje abya ekfuru yeru Ezekèlu Buzu, bụ onye achijeru Nchileke eja. O bụ l'iku Ònyimu Keba lẹ Bábyilonu b'ò nọ teke ono, Ojejoje byaru bya ekfuru yeru iya ono. O nọ l'èke ono; ike kẹ Ojejoje abya iya l'èhu.

⁴ Mu abya ele ẹnya; oke pherephere, shi l'uzo isheli egude urukpu, dụ egvu; gude ebemu, egbu meremu meremu; mẹ iphero, charu vaa bya anọ-pher mu mgburumgburu. Echilabu iya ekelephu too l'ò bụ ope. ⁵ L'òku ono kwaphu; bẹ iphe ẹno, dukota l'ò bụ iphe nọ ndzụ nọkwaphu. Iphe ẹno ono gbakotaleruphu ugbugba madzụ. ⁶ Obenu l'ò nwegbaaru ifu ẹno ẹno; mẹ ẹbà ẹno ẹno l'èhu l'èhu. ⁷ Okpa ẹphe kfuğbaaru akfuru. Apata-okpa ẹphe adukotaleruphu l'ò bụ k'unwu ophoja eswi; l'egbukota murumuru l'ò bụ ope, e teru manụ. ⁸ Ẹphe kfuğkota ẹka, dụ l'ò bụ ẹka madzụ lẹ mkpuli ẹbà ẹno, ẹphe kfuğbaa lẹ mgbereṃeku ẹno ẹno ya ono. Ẹphe ẹno ono nwekotaru ifu; nweru ẹbà. ⁹ Ẹbà iya ono edegbatsua l'ibe iya. Yọ kpọo giriri chebe ifu l'uzo ifu; to nwe ẹphe onye jeru oşwiba aswiba.

¹⁰ A -bya l'ẹge ifu ẹphe gbaru; ẹphe ẹno ono nwekotaru ifu madzụ l'uzo ifu; nweru ifu agụ l'uzo ẹka-utara; nweru ifu eswi l'uzo ẹka-ibyita; nweru ifu ugo l'uzo azụ ẹphe. ¹¹ O bụ ẹge ono; bẹ ifu ẹphe gbakotar. Ẹbà iya ono; bẹ jalikotar ajali. O nwekotaru ẹbà ẹbo ẹbo l'èhu l'èhu; ophu nonu edegbatsua nk'ia lẹ k'ibe iya. Ẹbà ẹbo ẹbo ọdo, o fukwaruphu l'èhu l'èhu b'ò gude kpuchitatsua onwiya. ¹² Ophu nonu; yo chebelephu nhamunha l'uzo ifu. Yọ buje ẹke ume, edu ẹphe shiru; ẹphe awuru tsoru iya; ophu ẹphe 'aswibajedu aswiba.

¹³ Iphe ẹno ono, nọtsua ndzụ ono ekekotaleruphu l'ò bụ icheku-oku; m'ò bụ itsu-oku. O -jeru laa ifu; yo jeru laa azụ. Oogbu nwịnwii; ebemu eshi iya l'eme meremu meremu. ¹⁴ Iphe ono, nọtsua ndzụ ono abuje: o -ziru jee l'ifu; yo ziru laa azụ l'ò bụ ebemu-igwe.

¹⁵ Mu elekwadua iphe ono, nọtsua ndzụ ono; bya apha okpa-igwè, nọ l'ali; gvutsuaru l'iku iphe ono, nọ ndzụ, nwetsuaru ifu ẹno ono. ¹⁶ Owaa bụ ẹge okpa-igwè ono gbatsuaru; mẹ ẹge e gude meshia ya: Okpa-igwè ẹno ono gbakotar ugbugba lanu; l'achakota l'ò bụ kirìsòlàyitù; ophu nonu; yọ dụ l'e pyokafuru iya l'ibe ya. ¹⁷ Yọ buje teke ẹphe tugburu; ẹphe echebekota ifu lẹ mgbereṃeku lanu; ophu okpa-igwè aghazidu aghazi. ¹⁸ Igbirimonu okpa-igwè ono hagbaa l'eli eli; dukota egvu. Igbirimonu okpa-igwè ono ẹphe ẹno; bẹ ẹnya kpoleruphu iyeye-e mgburumgburu. ¹⁹ Yọ buje teke iphe ẹno ono, nọtsua ndzụ ono tugburu; okpa-igwè ono, nọtsua ẹphe l'azụ ono awuru tso ẹphe. Teke iphe ẹno ono wu-lihuru; okpa-igwè ono awu-lihukwaphu tso ẹphe. ²⁰ Yọ buru ẹke ume iphe ono, nọgbaa ndzụ ono shiru; ẹphe awuru shia ẹke obu; ẹge ono; bẹ okpa-igwè ono awu-lihukwaphu tsoru ẹphe; kẹ l'ume iphe ono, nọtsua ndzụ ono; bẹ nọkota l'okpa-igwè ono. ²¹ Teke iphe ono, nọtsua ndzụ ono kpiberu; okpa-igwè ono akpibe. Teke o vudo nwandoo; yo vudokwaphu nwandoo. Teke iphe ono, nọtsua ndzụ ono wu-lishihuru; okpa-igwè ono awu-lihukwaphu tsoru ẹphe; kẹ l'ume iphe ono, nọtsua ndzụ ono; bẹ nọkota l'okpa-igwè ono.

²² Iphe nokota iphe ono, notsua ndzu ono l'ishi; be susahuleruphu l'o bu akpamigwe l'achakota pemu-pemu l'o bu aka-mini; du egvu l'enya. ²³ Le mkpuli iphe ono, susaru l'o bu akpamigwe ono; be epe jakashikotaru ebà; ebà epe edegbabsua onu. Epe nwekotaru ebà labu l'ehu l'ehu, kpuchikotaru epe eh. ²⁴ Teke epe atugbu; be mu nuru oda ebà epe; yo da l'o bu ochoku eze enyimu; mbu l'o bu olu Okaribe; mbu l'o bu ukporo, unukurunu ndu soja. Yoo buje teke ndu ono vudo; ebà epe ono aku-zitakota aku-zita. ²⁵ Ya ndono; epe evudo l'eke ono ku-zitatsua ebà epe ono aku-zita; a nua olu, shi l'iphe ono, du l'o bu akpamigwe ono, susaru epe l'ishi ono.

²⁶ L'eli iphe ono, susaru l'o bu akpamigwe; nodu epe l'ishi ono; be iphe du l'o bu aba-eze, e gude mkpuma safaya mee no. Iphe du l'o bu madzu abya anodu l'aba-eze ono. ²⁷ Mu abya elee enya; phua le dube l'eke du l'o bu ukfu iya je alufu l'ishi; be ekekota l'o bu ope, charu too; mbu l'o bu oku. Tsube l'eke du l'o bu ukfu iya gbada; ekelephu l'o bu oku; iphoro, egbu nwiniwii achaphee ya mgburumburu. ²⁸ O bulephu ege ono, evu-mini aduje mboku, mini achi ono bu ege iphoro ono du; chaphekota iya mgburumburu.

O bu ege ono b'o gbaru; mbu odu-biribiri Ojejoje. Teke mu phuru iya; be mu daru kpuke ifu l'ali; mu abya anua olu onye ekfu okfu.

2

Ozi, Nchileke ezi Ezekelu

¹ Yo ku mu: "Nwa ndiphe; gbeshi vudo evudo! L'o nweru iphe ya e-kfuru mu." ² Yoo gudekwadua iphe ono l'ekfu; ume Nchileke abatawa mu phu l'ehu; palia mu gvube; mu anu iphe o kfu. ³ Yo su mu: "Nwa ndiphe; ya ezi mu te mu jekfu ndu Izurelu; mbu mba ono, bu o-kweru-ike, kwefuru ya ikè ono; mbu ndu ono epe le nna epe shi keshinu ono nyataru iya ndu jeye ntanu-a. ⁴ Ndu ono, ya ezi mu te mu jekfu ono; kwa ekweletekwe; buru o-kweru-ikè phe. Wo te mu su epe: 'L'owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.' ⁵ Me epe -ngaberu iya nchi; me epe 'angabedu; mbu ndu onu-ulo ono, bu o-kweru-ike ono; be epe a-marua l'onye nkfuchiru Nchileke; be epe l'iya nojeru.

⁶ "Nggube nwa ndiphe; ba atsukwa epe egvu; ophu i tsukwa okfu, shi epe l'onu. A makwarua l'ogaramambo; me ami-ogvu gbaru ngu mgburumburu; nggu l'akpi eburu l'ekalanu; ole ba atsukwa egvu. Ba atsukwa egvu iphe shi epe l'onu; ophu meji atofukwa ngu; ke l'ephe kwa o-kwefuru-ikè phe. ⁷ Wota iphe mu kfuru ngu; kfuaru epe; me epe -ngaberu ngu nchi; me epe 'angabedu; ke l'ephe kwa o-kwefuru ikè phe.

⁸ "Olobu; nggube nwa ndiphe; ngabekwa nchi l'iphe mu ekfuru ngu. Ba abukwa o-kwefuru-ikè ege epe bu. Kpuhaa onu; ria iphe mu anu ngu." ⁹ Ya ndono; mu abya elee enya; phua eka, a machiru mu. Iphe no l'eka ono bu ekwo, a gworu agwogwo. ¹⁰ Yo bya aphushia mu ekwo ono l'ifu. Iphe e deru l'ekwo ono eka labu bu ekwa-aphu; ekwa-anwuhu; me iphe-ehuka.

3

¹ Ya ndono; yo su mu: "Nwa ndiphe; te mu ria iphe e doberu mu l'ifu; mu ataa ekwo agwogwo-wa. Teke mu tatsuaru iya; mu eje ekfuru okfu nu ndu Izurelu."

² To du iya bu; mu abya eghechaa onu; yo woru ekwo-agwogwo ono ye mu l'onu te mu taa. ³ Yo su mu: "Nwa ndiphe; taa ekwo agwogwo-wa, ya anu mu-a; tajia epho." Mu abya eworu iya taa; yo tsokota mu rengerenge l'onu l'o bu manu-engu.

⁴ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; tugbua nta-a jekfu ndu Ízurelu je ekfuaru ephe iphe ya sụru t'i kfu. ⁵ Ndu ya ezi mu tẹ mu jekfu ta bukwa ndu okfu ephe shihuru ike; dụ ehuka anunu. Ndu ya ezi mu tẹ mu jekfu kwa ndu Ízurelu. ⁶ E tọ bukwa ndu oha-ntsụ, okfu ephe shihuru ike; dụ ehuka; mbụ ndu mu ta anudu iphe ephe ekfu. Ole; ndege o buru ndu oha-ntsụ ono; bẹ ya ziru mu tẹ mu je; mẹ ephe g'angabekwaru mu-a nchi. ⁷ Obenu l'ẹ to nwedụ lẹ ndu Ízurelu angaaru mu nchi; kele ndu Ízurelu l'ephe ha wowaru okpoma kpọ-chia; buru ndu okpoma-ikpokponyi. ⁸ Obenu lẹ ya e-me mu tẹ mu dụ l'ọ bụ ephe; buru onye obu taru mini; buru okpoma-ikpokponyi. ⁹ Ya e-me t'obu tahu mu mini; shihu mu ike l'ọ bụ mkpuma-igwe; ka ekpu-nkụ oshihu ike. Tẹ mu ba atsukwa ephe egvu; ophu ẹhu 'anmaka mu anmanma; e guderu l'ephe bụ o-kwefuru-ikè phe.”

¹⁰ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; tẹ mu ngaberu iya nchi ohuma; wotakota iphe-a, ya ekfuru mu-a ye l'obu. ¹¹ Tugbua jekfu ndibe unu ono, a kpuru lẹ ndzụ ono; je asu ephe: ‘Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu!’ Kfuru iya ephe: m'ephe ngaberu ngu nchi; m'ephe 'angabedu.”

¹² Ya ndono; Ume Nchileke abya apalia mu imeli; mu anua igidi, ede mu l'azu; l'ekfu t'a nodukwa l'ẹke Ojejoje bu jaa odu-biribiri iya ajaja! ¹³ Mu anukwaaphu kapukapu ebà iphe ono, notsua ndzụ ono l'ẹke ephe ajigbatsua onwephe; mẹ igidi okpa-igwè, nonyabe iya nù l'ẹke onma jijiji. ¹⁴ Ya ndono; Ume Nchileke ono abya apalia mu; tugbua; mu egude ẹhu-eghughu tugbua; ẹhu agbahụ mu totoroto. Ike Nchileke anodu mu l'ẹhu k'igiri-igiri. ¹⁵ Tọ dụ iya bụ; mu ejekfube ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ, bu lẹ Teli-Abibu l'iku Enyimu Keba. Ya ndono; mu erua eke ono, ephe bu ono; mu l'ephe achiko nodukota l'ẹke ono abali ẹsaa; mu anodu l'ẹke ono; kpoo beru.

*Aanmaru Ezekelu okwa
(Ezek 33:1-9)*

¹⁶ A nolephu abali ẹsaa; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; ¹⁷ sụ mu: “Nwa ndiphe; ya mewaru mu tẹ mu buru onye nche ndu Ízurelu. Oo ya bụ; tẹ mu nukwaa iphe ya ekfuru mu; nmaaru ndu Ízurelu okwa, ya anmaru mu tẹ mu nmaaru ephe-a. ¹⁸ O -buru lẹ ya sụru ejo madzụ: ‘L'ọ bukwa maa’; mu ta lọ onye obu ẹka lẹ nchi; sụ iya t'ọ haa ejo ọzo, ootso; k'ophu ee-shi ẹge ono dzoo ya ndzụ; bẹ onye ono a-nwuhukwa. Obenu l'ọo mbedua; bẹ ochi iya a-tukoru l'ishi. ¹⁹ O -bukwanuru lẹ mu loru ejo madzụ ẹka lẹ nchi; to kwe oha ejo iphe, oome; bẹ oo-nwuhukwa. O bụ l'eka mu; ta aduhedu iya; kele mu dzowaru onwomu ndzụ. ²⁰ Odo bụ; teke onye doberu ẹka ndoo nonyaaru; ha ome ohuma; melahaa ejo iphe; bẹ mu e-doberu iya iphe okpakota; nwuhu. Keshinu ophu mu ta lodu iya ẹka lẹ nchi; bẹ onye ono a-nwuhu; k'ejo iphe ono, o meru ono. A zahashia ohuma, o shi mee. Obenu l'ọo mbedua; bẹ ya a-tukobe ochi iya l'ishi. ²¹ O -buru l'onye doberu ẹka ndoo; bẹ mu loru ẹka lẹ nchi; t'ẹ b'o meshi iphe dụ eji; yọ nua ya; to mehe iya; bẹ ndzụ e-dzu iya; ke l'ọ nuru ẹka, mu loru iya lẹ nchi. Mbedua eshi ẹge ono dzoo onwomu.”

Ire anyaru Ezekelu l'akpo

²² Ike Nchileke abya mu l'ẹhu. Yọ sụ mu: “Tẹ mu gbeshi jeshia l'obasara ali ono; l'ọo ẹke ono; bẹ ya e-kfuru nù mu.”

²³ Tọ dụ iya bụ; mu abya egbeshi tugbua jeshia lẹ nsuda, nọ l'ẹke ono. Mu erua; bya aphua odu-biribiri Ojejoje, dụ l'ọ bụ ophu mu phujehawaru lẹ mgboro Enyimu Keba; mu adaa; kpube ifu l'ali. ²⁴ Ya ndono; Ume Nchileke abya apalia mu; bya ekfuru nù mu; sụ: “Tẹ mu tugbua; je agụ-chia onwomu l'ulo mu. ²⁵ Nggube nwa ndiphe; l'ee-gude okpukpu kee mu. Mbụ l'ee-ke ngu ẹgbu; k'ophu ẹ tii tsohedu ndu Ízurelu ejephe. ²⁶ Mu e-me t'ire nyaru ngu l'akpo; t'onu buru mu kputumu-kpuruma;

k'ophu mu ta abaghejeduru ephe mba; ke l'ephe bu ndu onu-ulo kwefuru ikè. ²⁷ O bu le teke ya kfuru okfu nu mu; be ya e-mee te mu kpuhaa onu odo. Teke ono; mu asu ephe: 'Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu!' Onye o du to ngaberu mu nchi; yo ngaberu mu iya. Onye e to dudu to ngaberu mu nchi; yo ha; ke l'ephe bu ndu onu-ulo, kwefuru ikè."

4

Ege ee-shi yechia Jerúsalemu

¹ "Nta-a nggube nwa ndiphe; pata ishi-eja lanu dobe l'ifu ngu; nggu esee ya Jerúsalemu l'eli iya. ² Unu gbaa mkpukpu ono mgburumgburu; kpua upho-mkpuma, bu okpo-mgbinyiku swibe iya. Unu edoo odu ogu unu iche iche donyabe iya. Unu abya teke ono bya edoo ose-ogu; dophee ya mgburumgburu; ³ unu abyakwaphu bya ewota jakpatangu igwe, ha usabusa gvube to gvuru lo bu upho-mkpuma no-buhu unu le mkpukpu ono; unu eworu ifu ghaaru iya. To dulephu lo bu mkpukpu, e yebutaru k'ogu. Yo buru unu yebutaru iya obu. O bu iphe-a a-buru ndu Izurelu iphe-ohubama.

⁴ "I -mebetsua; nggu abya azeru; gbube nko l'eka-ibyita ngu; woru iphe du eji ndu Izurelu nyibe onwongu. Abali ole, ii-zeru gbube nko ono be bu ege i vukotaru iphe du eji ndu Izurelu. ⁵ Ukporo abali iri le tete l'abali iri, bu afa ole, ephe mekotaru iphe du eji be mu eme ngu t'i vukotaru iphe du eji ndu Izurelu. ⁶ Teke i megeru iya ege ono; nggu abya egbube nko odo; ugbiya-a be bu eka-utara ngu be ii-gbube iya; nyibe onwongu iphe du eji ndu Juda. Ukporo abali ebo be mu e-me ngu t'i vukotaru iphe du eji ephe; abali lanu be no-chiru enya afa lanu.

⁷ "Ghachi ifu l'iphe ono, i mekotaru, ekoshi ege e yebutaru Jerúsalemu; nggu egude eka iphoro kfu ege oo-du obodo ono. ⁸ Mu e-gude okpukpu tua ngu te b'i gha aghagha jeye teke i no-geru eyebuta ono, e eyebutaru mu ono.

⁹ "Nggue ewota witu; wota bali; me azaku-mbeke; azaku; igberi; me le supelutu wukotaru iya ye l'ite dobe, ii-nodu eri teke ii-ze le mgberemeku ngu ukporo abali iri le tete l'abali iri. ¹⁰ Nri, iri be aa-tubataje atubata nu ngu; nggu eria ya; ngaberu k'echile. ¹¹ Nggue abya ekutakwaphu abamida, ii-nodu anguje ugbo lanu l'uboku. ¹² Nri ono be ii-ri ege itaje akara bali. Nri ono be ii-nodu l'abadoro eke ndu Izurelu a-phugbakotaru iya; gudeje nshi madzu ozori nku ghe iya."

¹³ To du iya bu; Ojejoje asu mu: "O bu ege ono be ndu Izurelu a-noduje ata buredi, e meruru emeru l'iphe bu mbakeshi eke, mu e-ruta ephe je edobe."

¹⁴ Ya ndono; mu asu: "Okaribe-Kakota-Nu; me mu te merubukwa onwomu emeru. Tsube teke mu bu nwata jeye nta-a be mu te debukwaa onu l'iphe nwuhuru anwuhu; ophu mu ta tabukwaa anu, anu ibe iya fo-gburu afo-gbu; ophu o dubukwaa anu, aaso nso, bahujeru mu l'onu."

¹⁵ Yo su mu: "O du mma. Ya a-ha mu te mu kutaje nshi eswi; gude ghee buredi; l'ozori nshi madzu."

¹⁶ To du iya bu; yo bya asu mu: "Nwa ndiphe; mu e-me te b'o duhe eke aaphuje nri kpata le mkpukpu Jerúsalemu. Ephe a-chijeru eka l'obu l'eri nri, a tutaru atuta. Nwa mini, a tadaru l'iphe be ephe a-nodu anguje; l'angu iya l'obu eyofu; ¹⁷ ke l'egu me iwe mini a-bya. Onyenonu a-phuje ibe iya; yo kpoo ya okfu; ke l'ephe alashi ehu; mkpata iya aburu iphe du eji, ephe mekotaru."

5

Ezekèlu akpu onwiya ishi

¹ Ya ndono; yọ sù mu: “Nwa ndiphe; pata ogu-mbeke, atsu nkọ l'ozori agube; gude iya kpushia onwomu ishi; mę l'ęji-agba; kpota iya je atọ l'iphe aatoje ęra iphe; maru ęge ęra iya ha. Mu -meebe; mu ekekahu iya uzi ęto. ² Oge teke ono, e kechiru ęphe ono gvuleruphu; mu ewota uzi lanu l'ęgbushi ono; mę ęji-agba ono je akpọ ọku l'ime mkpukpu ono; mu ekpota uzi lanu ọphu gude ogu-mbeke je egbubushia ya ghakaa ya mgburumburu lę mkpukpu ono. Mu abyakwaphu bya ekpota uzi iya ọphu kwe iya uzi ęto; phekashia l'imeli; kele ya a-mi ogu-mbeke gude chia ya. ³ Olobu; hatakwa nwakpuru ęgbushi; mę ęji-agba ono; phamia l'uwe-ugwehu l'ęke ọ tsuru ukpo. ⁴ Mu ahatakwaphu nwanshi ya; ghaa l'oku; tę ọku kepyashia ya. O bu iya; bę ọku e-shi gba-nwuhu; dzua Izurelu mgburumburu.”

⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: O suru: “Lekpodudunu Jerusalemu bę mu doberu l'echi iphe bu mbakeshi; igweligwe mkpukpu agbaphe iya mgburumburu. ⁶ Obule ęphe kwefuru ikę lę nsọ iya; mę l'iphe ya toru okpa iya; mbu kakota iphe bu mbakeshi; mę ohamoha, ęphe l'ęphe riru oke ęji. Ndu Jerusalemu jikaru ome ekemu mu; jika otso iphe mu toru ęphe okpa iya. ⁷ Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Unu ka mkpukpu ọdo, bupheru unu mgburumburu ọburu emekota emekota; kę l'unu te kwedu meje iphe mu toru okpa iya t'unu meje; mbu l'unu ruwaru ekemu mu ye l'azu. Mbu l'unu ta dukpodu ike emetabe ęge mbakeshi, bupheru unu mgburumburu eme. ⁸ Oo ya bu; Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Yębedua l'onwiya buakwa ohogu kę nggube Jerusalemu. Ya a-pakfutaru unu iphe-ęhuka t'iphe bu mbakeshi phugbaru; ⁹ k'ęjo uruburuku ono, unu arukota ono bę ya e-me unu iphe ya te mebua; ya ta abyahe bya eme egbe iphe ono ọdo. ¹⁰ Ndu bu nna a-nodu ata anu unwu ęphe; unwegirima l'ata kę nna ęphe; unu egude ęnya unu ele iya. Ya a-pakfutaru unu iphe-ęhuka. Ndu ọphu wafuru nu bę mu e-me t'ęphe phekashihu.

¹¹ “Okaribe-Kakota-Nu asu lę k'ọphu unu gudewa iphe a kpofu l'enwa, unu agwaphe farushia ọlo iya, du nsọ; rukota uruburuku, dukota iche iche; bę ya ewofu obu l'ęke unu nọ; ya ta aphuheduru unu imiko ọdo; ọphu ya ta ahakwa unu tę ya be me unu iphe. ¹² Mgbonwu; mę ęjo ęgu e-gbufu uzi lanu l'unu l'ufu. Uzi lanu ọdo; bę ee-gude mma mee; ęphe adashia l'ęba.* Uzi k'ęto; bę ya e-me t'ęphe phekashihu; ya egude ogu-mbeke chiru ęphe tugbua.

¹³ “Teke mu mewaru ęge ęhu du mu; okpoma ejia mu oyi l'ęhu ęphe. O bu teke ono bę ọo-du mu lę mu mewaru ęge ęnya du mu. Teke mu metsuaru ęphe ęge ono, ooghu mu ono bę ęphe a-maru lę mube Ojejoje bę gude ęhu-eghughu kfua okfu. ¹⁴ Ya e-me unu t'unu buru ọ-la-l'iyi; unu abukwaruphu ndu iphe bu mbakeshi nonu; mę ndu esweta esweta e-gudeje eme iphe-ochi.

¹⁵ “Teke ya e-gude mba; mę iphe-eghughu hua unu ahuhu; bę unu a-buru iphe-ochi; buru okfu, aakpu l'onu, bu iphe bu mbakeshi -phu iya; yọ kpọ-yia ukuvu; kpọo beru. Ono kwa iphe yębe Ojejoje kfuru ndono. ¹⁶ Ya e-gude ęjo-ęgu l'ọ bu akfu gbagbushia unu; unu aburu kpurupyata. Ya e-me t'ęjo-ęgu ono l'aka nshinu akaka eje; to nwe ęke unu aphu nri kę kpata. ¹⁷ Mu e-wolataru unu ęjo-ęgu yęle ęjo anęgu ęgbudu, a-wupyabe unu. Ejo anęgu ęgbudu ono mę ęjo-ęgu ono e-gbushi unwu unu; mee unu; unu te nwe nwa. Mgbonwu mę mgbugbu-mma a-phu-kfuta unu. Mu e-gude ogu-mbeke bya unu l'ęhu. Ono kwa iphe yębe Ojejoje kfuru ndono.”

* 5:12 5:12 Iphe, a kwata dee l'ęka-a bu uzi ndu ọphu a-nwuhu “l'ime mkpukpu”; mę ndu ọphu a-nwuhu “l'azu mkpukpu”. L'ękwo owaa b'e deru ndu ọphu nwuhuru “l'ufu” l'ọ bu ęphebedua nwuhuru l'ime mkpukpu. Ndu ọphu “daru l'ęba” bu ndu ọphu nwuhuru l'azu mkpukpu.

6

Eeburu ndu, agwaje nte onu

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nù mu sù mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru ugvu, nọtsua l'ali Ízurelu ifu; nggu egude nkuchiru gbakushi iya ephe; ³ sù ephe: Unube ugvu Ízurelu; unu nukwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru unube eze ugvu; me unwu ugvu; unwu nggele; me le nsuda nsuda. Ya abyaakwa te ya gude ogu-mbeke bya unu l'ehu; ya abyakwaa omebyishi eke aanoduje agwaru unu iphe. ⁴ Enya-ngweja unu be ee-chikposhi. Enya-ngweja insensu unu be ee-nwukposhi. Ndibe unu be mu e-gbushi tua l'ifu nte unu. ⁵ Odzu ndu Ízurelu be mu a-togbotsua l'ifu nte ephe; ghaa okpu ephe mgburumgburu l'anya-ngweja ephe. ⁶ Iphe bu eke unu butsua l'iphe bu mkpukpu, nọtsua l'eke ono adaburu ochobo; enya-ngweja unu aburu eke dakposhihuru adakposhihu; mbu l'eke unu agbaje eja a-buru iphe daburu ke mmanu; buru iphe a gbagharu agbagharu. Nte unu be aa-dzopyashi adzopyashi; ephe aburu iphe laru l'iyi. Enya-ngweja insensu unu aburu eke ee-tsukposhi etsukposhi. Iphe bu iphe unu gude eka unu mee be ee-mebyishikota. ⁷ Ee-gbushi madzu l'ifu unu ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua bu Ojejoje.

⁸ “Obenu l'o nweru ndu ophu ya a-ha t'ephe dzuru; ke l'o nweru ndu a-wafu nu; teke ono, unu a-gbakashihu; tsoru iphe bu mbakeshi; me l'ali, du iche iche ono. ⁹ Ndu ophu wafuru nu a-nodu le mba ono, a kpatusaru ephe laa ono nyata mu. Ephe anyata ege o ghutaberu mu; mbu k'ogwa nte, bu iphe ephe kporu obu chee; gbe wofu obu l'eke mu no. Ephe anyatakwapu ege iphe eghube mu l'anya, ephe ruberu l'unwu iphe ephe doshiru l'agwaphe. Obekwanu l'akpamara ono, ephe mekotaru ono e-me ephe t'ephe du onwephe ashi. ¹⁰ Oo ya bu; ephe amakwanu l'o bu mbedua be bu Ojejoje; le mu ta asutsudua le mu e-me madzu akaduru; mu ahaa ya ememe.”

¹¹ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Unu kua eka pyongu; unu agbaa okpa kpitikpiti l'ali; unu achia ololokilo k'ahuma; me uruburuku, ndu Ízurelu eme; ke l'ee-gude ogu-mbeke gbushia ephe; ejo-egu e-gbukwaaphu ephe. Ege ono be mgbonwu e-gbukwaphu ephe. ¹² Ndu ophu no ote-anya bu mgbonwu e-gbushi ephe. Ndu ophu no ntse a-la l'ogu. Ndu ophu wafuru nu aburu ejo-egu e-gbufu ephe. Ono bu ege ya e-shi byabe ephe oke ehu-eghughu iya. ¹³ Teke ono; unu amaru l'oo yebedua bu Ojejoje; teke odzu ndibe unu a-zeshi l'eke ephe doshiru nte ephe; me l'anya-ngweja ephe mgburumgburu; l'eli ugvu, ha l'eli; me l'onungonu oke ugvu; me le mkpuli oshi, nweru idzu; me le mkpuli achi, ekwo no; me l'iphe bu eke ephe akpojeru nte ephe insensu, mkpo iya eshi kwekwekwe oku. ¹⁴ Ya e-sechi eka iya bya ephe l'ehu; mee t'egbara kfu l'ali ono. Ya e-me iya t'o daburu ochobo; shita l'echi-egu ono rua Dibula. O bu ege ono be egbara a-kfukota l'iphe bu eke ephe bu; k'ophu ephe a-maru l'o bu yebedua bu Ojejoje.”

7

Oge ikperazu dukwa ntse

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nù mu sù mu: ² Nwa ndiphe; owaa iphe mube Okaribe-Kakota-Nu ekfuru ali Ízurelu. Mu suru: “O gvwaru; mbu k'ali ono, gba mgburumgburu be gvwaru nu. ³ Nk'unu abyakwa agvugvu. Ya e-woru ehu-eghughu iya byabe unu. Ya ekpee unu ikpe l'ege unu meru; kfukwaaphu unu ugwo uruburuku, unu rukotaru. ⁴ Mu ta byadu bya aphuru unu imiko le phuu; mu ta aha unu; te mu be me unu iphe. Mu kfufutaje unu ugwo iphe unu meru; mbu me l'uruburuku ono, unu arukota ono be mu akfukota unu ugwo iya. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua be bu Ojejoje.”

⁵ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Iphe-ehuka abya; mbu iphe-ehuka ophu e ta anubudua otu onu iya abya. ⁶ Oge ikperazu ruakwaru! Oge ikperazu ruakwaru! O kwabeekwaru unu akwaberu! O ruakwaru! ⁷ Unube ndu bu l'ali-a! O ruakwaru teke unu ekpolashihu. Oge ruakwaru; mboku ono anowa ntse teke utsu a-da; to nwehe onye anokwadu l'ugvu ugvu e-te eswa. ⁸ Mu abyawa te mu byabe unu ehueghughu mu; gudekota ege o ghu mu mee unu iphe. Mu e-kpe unu ikpe l'ege unu meru; kfu kwaaphu unu ugwo uruburuku, unu rukotaru. ⁹ Mu ta byadu bya aphuru unu imiko le phuu. Mbu le mu ta ahadu unu te mu be me unu iphe; mu kfu futaje unu ugwo iphe unu meru; mbu me l'uruburuku ono, unu arukota ono be mu a-kfukota unu ugwo iya. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua, bu Ojejoje be meru nu.

¹⁰ “Mboku obu ruakwaru. O ruakwaru. Teke unu a-la l'iyi ruakwaru; ke l'emegbu, unu emegbu ibe unu be pawaru eka; ekuku, unu eku onwunu ahawa nshinu. ¹¹ Ome ehuka edujeru madzu ye l'ome akirishi. To nwedu ndu eme ege ono, a-phodu nu; mbu l'ephe ha, jeyekpo l'iphe ephe nweru enweru be ta adudu ophu a-ga mkpa. ¹² Oge ruakwaru. Mboku obu be ruakwaru nu. T'ehu ba atsokwa onye azu iphe ena; ophu onye ere iphe erere 'agukwa aphu; ke l'oke ehueghughu iya b'a byabeekwaru iphe, bu mkporo-oha ono l'o ha; ¹³ l'onye reru iphe ta agbatahekwa iphe o reru gbururu jeye l'ege ephe ebo a-no-beru; ke l'aphu, a phuru mkporo-oha ono ta alakwa ke mmanu. Ishi iya aburu le shita l'ejo iphe, ephe meshiru; b'e to nwedu ephe onye a-du-ghe ike dzoo onwiya ndzu. ¹⁴ Ephe gburu upyoku kwakobe k'oje ogu. Obule to nwedu onye ekwe k'oje ogu; ke l'ehu-eghughu Ojejoje byakfutawaru ephe l'ephe ha.

Ee-me ndu Izurelu okpu-akpo

¹⁵ “Ogu ada le mkpuku. Ndu lufuru alufu bu mma b'e gude egbushi ephe. Ndu ophu no l'ufu aburu mgbonwu; me ejo-egu egbushi ephe. Ndu ophu no l'egu bu mma; be ee-gude mee; ephe adashia l'eba.* Ndu ophu no l'ime mkpuku; be mgbonwu; me ejo-egu a-vu avuvu. ¹⁶ Ndu a-wafu nu be a-gbaru lashitsua l'ugvu je anodu eke ono akwa ekwa onwephe; l'ara l'o bu ndo, no le nsuda; mbu onyenonu yo ra k'iphe du eji, o mekotaru. ¹⁷ Onyemonye obule be eka a-tshu ume; ikpere aphuhu ephe gberigberi l'o bu mini. ¹⁸ Ephe e-ye uwe-aphu; egvu eji ephe ehue; iphere ekojije ephe ifu ekoji; aa-kpucha ephe ishi akpucha. ¹⁹ Mkpola-ocha ephe; be ephe a-ghaka nanu nanu le woroworo; mkpola-ododo a-buru iphe aaso nsu; mkpola-ocha me mkpola-ododo ephe; ta adudu ike dzoo ephe mboku, Ojejoje a-byabe ephe ehueghughu iya. Ephe te egudeghedu iya mee t'egu ba guhe ephe; ophu ephe egudeghe iya kpata nri, e-ji ephe ephe; ke l'o mewaru; ephe enwulahu l'ome iphe du eji. ²⁰ Ephe gude mgbubu ephe, ama ntumatu l'eku onwephe; gudekwaphu mgbubu ephe ono l'emeshi ntekepe, bu iphe akpofu l'enwa; gudekwa iya phu l'akpushi iphe du ejo eji. Mu e-melephu iphe ono, ephe meshiru ono t'o buru ephe iphe aaso nsu. ²¹ Mu e-me te ndu ohodo gwoo iphemiphe obule ono; mbu mu e-me t'o buru iphe ndu akirishi, bu le mgboko anakota le nfu. Ndu ono e-woru iya merushikota. ²² Mu e-wofu ifu l'eke ephe no; ndu ono abya emerushikota eke ono, mu yeru enya ono; mbu le ndu iphura a-bahu l'eke ono; merushia ya.

²³ “Meshia egbirigba dobe; kele iphe jiru ali bu ogbu ochi; iphe jiru mkpuku ono aburu iphe kpangangangu. ²⁴ Mu e-zita ndu kagekpo akirishi l'iphe bu mbakeshi t'ephe bya anakota ephe ufu ephe. Mu e-mekwaphu t'ekuku ndu oke agadima ono eku onwephe gv; ege ono be mu e-mekwaphu t'eke dukotaru ephe le nsu buru eke

* **7:15** 7:15 Phu iphe e deru le Ezek 5:12 le ke oda l'eba; l'ege o laru l'azu mkpuku.

e merushiru emerushi. ²⁵ Teke oke ọtsu egvu a-bya bẹ ẹphe a-chọ ẹge ẹphe e-me t'ẹhu dọ ẹphe agu; ọphu ẹphe aphudu iya. ²⁶ Ntakfuru bẹ a-nọdu awu tumutumu abyakfuta ẹphe. Ejo nzi bu iphe a-nọdu abya nu. Ẹphe a-nọdu ese t'ẹphe maru; ?m'o nweru ẹphụ ndu nkfuchiru Nchileke a-phuru ẹphe. Ẹge ono bẹ ekemu, ndu achijeru Nchileke ẹja ezije ta aduhedu; ọphu ndu bu ọgurennya ta akpo-zihuru madzu ọzo. ²⁷ Onye eze a-nọdu agu aphu; onye ishi a-nọdu t'ọ ma iphe ẹphe e-me. Ndu alị ono bẹ ẹka a-nọdu anmakota jijiji. Mu a-nọdu eme ẹphe l'ẹge ẹphe metaberu. Mu a-nọdu ekpe ẹphe ikpe l'ẹge ẹphe ekpe ndu ọdo. Oo ya bu ẹge ẹphe a-makwanuru l'ọ bu mbedua bẹ bu Ojejoje."

8

Aphụ k'ẹbo

¹ L'afa k'ishingu l'onwa k'ishingu iya l'abalị ise l'onwa ono bẹ mu nọ l'ulo mu; ndu bu ọgurennya ndu Júda abya adọo mu l'ifu; ike Okaribe-Kakota-Nu abya mu l'ehu l'ẹke ono. ² Mu elee ẹnya; phua iphe dọ l'ọ bu madzu. Dube l'ẹke dọ l'ọ bu ukfu iya jeye l'alị bẹ dukota l'ọ bu oku; dube l'ukfu jeye l'ishi bẹ nwukotaleruphu zii l'ọ bu igwe, a huberu l'oku yo chaa gbarakata. ³ Ya ndono; yo bya amachia iphe dulephu l'ọ bu ẹka wọo mu l'egbushi; pata mu. Ume Nchileke ono apalia mu imeli; mu anodu lẹ mgbaku igwe mẹ alị. L'aphu ono, Nchileke meru; mu aphu ono b'o nodu pata mu jeshia Jerúsalemu; paru mu shia ẹke eeshije abahu l'onu-uzo isheli k'ime ogbodufu eze-ulo Nchileke; mbu ẹke ono, e doshiru nte, akpataje okopho.

⁴ Mu abya ele ẹnya; phua ọdu-biribiri Nchileke ke ndu Izurelu. Biribiri Nchileke ono dulephu l'ọ bu egbe iya ono, mu phujeru l'aphu l'echi-egu phu. ⁵ Ya ndono; yo su mu: "Nwa ndiphe; ledudunu ẹnya l'uzo isheli." Tọ dọ iya bu; mu abya apalia ẹnya phua onu-uzo, shiru onu nggamgbo ọphu nọ l'uzo isheli, bu onu nggamgbo ẹnya-ngweja Nchileke nọ; phua nte-wa, akpatsuje Nchileke iwe.

⁶ Ya ndono; yo su mu: "Nwa ndiphe; ?i phuru iphe ẹphe eme. Wo mu; ?mu phuru ejo akpamara, ndu Izurelu akpa l'ẹke-a; shi iya l'achi iya l'ulo nsọ iya. Obenu l'ii-phukwaaru akpamara ọdo, ẹphe aru, gbe kakwaduru owaa eji."

⁷ Ya ndono; yo duta mu jeshia l'onu-uzo, eeshije abahu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke. Mu erua; lee ẹnya phua ẹnu, nọ l'upho-mkpuma ono. ⁸ Onye ono, du mu nu ono asu mu: "Nwa ndiphe; tọ ẹnu l'upho-mkpuma ono nta-a." Ya ndono; mu abya eworu upho-mkpuma ono tu-fua; phua onu-ibo l'ẹke ono. ⁹ Yo su mu: "Bahụ je aphu ejo uruburuku, ẹphe aru l'ẹke-a." ¹⁰ Tọ dọ iya bu; mu abya abahu; lee ẹnya phua unwu anu, dọ iche l'iche, awuje l'epho, e sekashikotaru l'upho-mkpuma, notsukota l'ẹke ono; mẹ l'unwu anu, aakpofu akpofu; mekwaphu iphe bu nte, ndu Izurelu agwa agwagwa, ẹphe sekotaru l'ẹke ono. ¹¹ Ndu bu ọgurennya ndu Izurelu adu ukporo madzu ẹto lẹ madzu iri vudokota l'ifu ẹke ono; Jazaniya Shafanu bẹ tsokwaphu lẹ ndu ono, vudo l'ifu ẹke ono. Ẹphe pakota iphe eegudeje akpo insensu oku l'eka l'ehu l'ehu. Enwuru-oku insensu ono eshi l'iphe ono, ẹphe patsua l'eka ono lakpo tututu l'eshi kwekwekwe. ¹² Yo su mu: "Nwa ndiphe; ?i phuru iphe ndu bu ọgurennya ndu Izurelu daburu l'eme l'edomi? Onyenonu bẹ bu l'ulo nte iya b'ọ noje. Iphe ẹphe ekfupheje bu: 'Ọ kwa lẹ Ojejoje te ledunu ayi ẹnya. Ọ kwa l'ọ gbaghawaru alị-a.' "

¹³ Yo bya asu mu ọdo: "Ii-phu-a iphe ndu ọdo, ẹphe anodu eme, kabaru ndu owananu, ẹphe eme-wa eji." ¹⁴ Ya ndono; yo bya eduru mu jeshia l'onu-uzo, eeshije abahu l'ulo Ojejoje l'isheli iya; mu abya aphua unwanyi, dugatsuaru l'ẹke ono l'ara ẹkwa agwa Tamuzu.

¹⁵ Yo su mu: "?i phujeru egbe iya owaa; nwa ndiphe? Mbu ii-phukwaru iphe ndu ọdo, gbe kokota iphe owaa, ẹphe eme-wa eji." ¹⁶ Ya ndono; yo bya eduta mu bahu

l'imime ogbodufu ụlo Ojejoje ono. L'ọnu-uzo, eeshije abahu eze-ulo Nchileke ono be iphe ruru ukporo unwoke l'unwoke ise doru onwephe le mgbaku onokoru, no l'eke ono yele enya-ngweja Nchileke, nokwaphu l'eke ono. Epe eworu azu ghaaru eze-ulo Ojejoje ono; chebe ifu l'uzo enyanwu-ahata l'efozitaru enyanwu l'uzo enyanwu-ahata l'abaru iya aja.

¹⁷ Yo su mu: “?Mu phujeru egbe iya owaa; nwa ndiphe? Akpamara, ndu Jüda akpa ta dukwa epe biribiri; mbu iphe epe eme l'eke-a? ?Epe mefutaje t'o buru iphe k panganga e-ji ali-a; l'eme t'ehu wata mu onwu damudamu? Wo te mu leduduphu ege epe ete iya unyi l'ifu! ¹⁸ O duwaru mma! Ya e-gude ege iphe eghutabe iya mee epe iphe. Ya ta aphukwaru epe imiko; ya ta aha epe. Epe e-chikpoo mkpu; yo ji iya nchi; ole ya te eyeduru epe onu.”

9

Egbushi ndu agwa nte

¹ To du iya bu; Nchileke abya araa ya arara; mu anua eke o suru: “Unu kpirita akpirita; unube ndu nche mkpukpu. Onye abya nu gudekwa ngwa-ogu iya l'eka!”
² Ya ndono; mu abya apua unwoke ishingu; epe eshi l'onu-nggamgbo, no le tukorotukoro l'uzo isheli; onyenonu apagbaaru iphe e gude egbu madzu l'eka. O nwekwaruphu nwoke lanu odo, epe l'iya yi, we ekwa ocha; kpapyiru mkpishi-ekwo. Epe awubata bya evudotsua l'iku enya-ngweja Nchileke ono, e gude ope mee ono.

³ Odu-biribiri Nchileke ke Izurelu gbeshiwaru l'eli cherobimu ono, bu eke o shi nodu ono; tugbua je anodu l'onu eze-ulo Nchileke. Ojejoje abya ekua nwoke onanu, we ekwa ocha; kpapyi mkpishi-ekwo ono; ⁴ su iya: “Je etsoru Jerusalemu jephee mgburumburu. Onye i -phukpooru, ada ehul'ara ekwa iphe bu uruburuku ono, aaru ono; nggu emee ya iphe-ohubama l'atatu.”

⁵ Ya ndono; mu abya angabe nchi nu eke o suru ndu ophu: “Unu tso iya; je etsophee mkpukpu ono gbushikota madzu. Unu ba adukwa onye unu a-phuru imiko; ophu o dukwa onye unu a-ha. ⁶ Unu gbushia ndu bu ogurennya; me le ndu bu ikorobya; me unwu-mgboko; me unwanyi; me l'unwegirima. Obenu; t'e b'o dukwa ndu onanu, e meru iphe-ohubama l'atatu ono, unu e-byi eka. Eke unu a-wata epe egbugbu be bu l'eze-ulo mu.” Ya ndono; epe awata epe egbugbu shita le ndu bu ogurennya ophu no ifu etezi eze-ulo Nchileke ono.

⁷ Yo su epe: “Unu merushia eze-ulo ono emerushi; unu egbua madzu t'o chiko ogbodufu eze-ulo ono naru.” Yo su epe: “Ngwaa; unu tugbua!” Ya ndono; epe awufu je etsoru mkpukpu ono; gbushilaha madzu.

⁸ Teke ono, epe egbushi madzu ono; be mu kwaru nkinyi mu; mu ada kpupe ifu; chia mkpu; su: “Owa-a; ngube Okaribe-Kakota-Nu; ?ii-gude ege ehul'egu ngu damudamu gbugee ndu Izurelu ophu phoduru nu l'okfu ndu Jerusalemu too?”

⁹ Yo su mu: “Ejo iphe ndu Izurelu; me ndu Jüda eme be dukwa egvu. E to nwedu ali ono, eke epe e-te gbuwaru ochi dobe. Jerusalemu be epe rushiwaru arushi. Iphe epe ekfu aburu: ‘Le Ojejoje ghawaru ali-a azu. Le too phujedu iphe epe eme.’ ¹⁰ Ya ta aphuduru epe imiko; ophu ya 'abyadu bya aha epe. Iphe ono, epe mekotaru ono be ya ewokotaru nyibe epe l'ishi.”

¹¹ E ji ekfu; nwoke ono, we ekwa-ocha; kpapyiru mkpishi-ekwo ono alata su iya: “Mu meekwaru ege i ziru t'e mee.”

10

*Odu-biribiri Nchileke
egbeshi l'eze-ulo Nchileke*

¹ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phua iphe du l'ọ bu aba-eze, e gude mkpuma sáfàyà mee; yọ nọdu l'iphe susaru asusa; tuko-tsuaru unwu cherobimu ono l'ishi.

² Ya ndono; Ojejoje asu nwoke ono, we ekwa-ocha ono: "T'o pyobatsua l'okpa-igwè, nọkota le mkpuli cherobimu ono. T'o ye eka le cherobimu ono nanu vọ-jitsua eka iya l'icheku-oku, nọ iya nu; ghaa le mkpukpu ono."

Tọ du iya bu; mu ele iya; yo pyoba. ³ Ya ndono; cherobimu ono vudotsua l'uzo ohuda eze-ulo Nchileke ono teke nwoke ono pyobaru; urukpu eji ogbodufu eze-ulo ono ejiji. ⁴ Tọ du iya bu; odu-biribiri Ojejoje egbeshi l'eli cherobimu tugbua je anodu l'onu-mburu uzo eze-ulo Nchileke. Urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono ejiji; ogbodufu eze-ulo Nchileke ono achahu biribiri l'eke odu-biribiri Ojejoje jiri iya tungu. ⁵ Kapukapu, ebà cherobimu ono aji; be onye nọ l'azufu a-nodu anu; mbu l'oda iya edejilephu l'ọ bu olu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike teke ookfu okfu.

⁶ Teke Ojejoje suru nwoke ono, we ekwa-ocha ono t'o wota oku l'okpa-igwè; me le cherobimu ono; be nwoke ono bahuru je evudo l'iku okpa-igwè lanu. ⁷ Ya ndono; onye lanu le cherobimu ono amachiwaphu eka wota oku, nọ l'eke ono, ephe nọ ono. Yọ vota oku ono ye nwoke ono, we ekwa-ocha ono l'eka. Yo gude iya lufu.

⁸ Le mkpuli ebà cherobimu ono be iphe du l'ọ bu eka madzu notsua. ⁹ Mu abya elee ẹnya phua okpa-igwè eno, nọkota l'iku ehu cherobimu ono. Okpa-igwè ono notsua l'iku ehu cherobimu ono nanu nanu. Okpa-igwè ono achakota l'ọ bu kirisolàytù. ¹⁰ O bu ege okpa-igwè ophu du; be ophu du. O dulephu l'e wotaru okpa-igwè odo pyoo l'ibe iya. ¹¹ Ephe atugbu; ephe l'eshi uzo lanu l'uzo eno ono, cherobimu ono ghashiru ifu ono. Cherobimu ono l'eje; ophu o nwe du okpa-igwè ono ophu agha aghagha. Cherobimu ono ejekpelephu ala eke ishi iya cheberu ifu. Ephe eje; ephe ta agha aghagha. ¹² Ehu ephe kparamukpamu jeye l'okpurukpu-azu ephe; eka ephe; me l'ebà ephe; be bukotalaphu o-ka-l'ẹnya. Ege ono be okpa-igwè eno ephe ono dukotakwaphu. ¹³ Mu anu l'eke eekutsua okpa-igwè ono "okpa-igwè o-gbamgburumgburu."

¹⁴ Cherobimu ono nwetsukotaru ifu eno l'ehu l'ehu; ifu lanu bu ifu cherobimu; ifu k'ebọ bu ifu madzu; ifu k'eto aburu ifu agu; ifu k'eno bu ifu ugo. ¹⁵ Ya ndono; cherobimu ono alashia imeli. O bu ndu-wa be bu iphe notsua ndzu ono, mu phujeru l'iku Enyimu Keba ono. ¹⁶ Yọ buje: teke cherobimu ono tugburu; okpa-igwè ono, notsua ya l'iku ehu ono awuru tsoru iya. Teke cherobimu ono sakaru ebà t'o phelihi l'alj; be okpa-igwè ono ta alufujekwanu ephe le mgboro. ¹⁷ Teke cherobimu ono nọ nwanggijinggiji ephe anodukwaphu nwanggijinggiji. Teke cherobimu ono wu-lihuru; ephe awu-lihu tsoru ephe; ke l'ume iphe ono, notsua ndzu ono be nọkota l'ime ephe.

¹⁸ Tọ du iya bu; odu-biribiri Ojejoje alufu l'onu-mburu uzo eze-ulo Nchileke ono, o nọ ono je ekeru l'eli cherobimu ono. ¹⁹ Cherobimu ono asakaa ebà iya; wu-lishikota l'ogbodali ono, ephe nọ. Ephe awu atugbu; okpa-igwè ono l'awu etso ephe. Ya ndono; ephe ejee ege ono je anodu l'onu-uzo ophu nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke; odu-biribiri Nchileke Izurelu be nọ l'eli ephe. ²⁰ Ndu-wa bu iphe notsua ndzu ono, mu phuru le mkpuli Nchileke Izurelu l'iku Enyimu Keba; mu abya amawaruphu l'ephe bu cherobimu.

²¹ Ephe nwekotaru ifu eno eno; nweru ebà eno eno l'ehu l'ehu. Le mkpuli ebà ephe; be iphe dutsua l'ọ bu eka madzu nọkota. ²² Ifu ephe dukota l'ọ bu ndu onanu, mu phujeru l'iku Enyimu Keba ono. Ophu nonu ejekpelephu ala l'ifu nhamunha.

11

Egbushi ndu Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Ume Nchileke abya apata mu; paru jeshia l'onu nggamgbo ophu no l'uzo enyanwu-ahata, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke. Onu nggamgbo ono be ukporo unwoke l'unwoke ise no; mu aphua Jazaniya Azuru me Pelatiya Benaya l'ime ndu ono. Unwoke labu-wa bu ndu ishi ndu ono.

² To du iya bu; Ojejoje asu mu: "Nwa ndiphe; o bu ndu-wa achije ejo idzu; buru ephe achije idzu, eegudeje eme akpamara iphe du eji le mkpukpu-wa. ³ Ephe asuje: '?To gbadua t'a kpushia ulo? Mkpukpu-wa bukwa ite, eeshi iphe; ayibedua aburu anu, eeshi l'ite ono.' ⁴ Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru; gude nkfuchiru gbakushi iya ephe."

⁵ Ya ndono; ume Ojejoje abyawa mu phu l'ehu; su mu te mu; su: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: O suru unube ndu Izurelu: ?Bu iphe unu laharu ekfukfu ndono. O kwa le mu mahawaru l'o bu iphe unu adabujeru l'ariri ndono? ⁶ ?O kwa unu gbuwaru unukurunu madzu le mkpukpu-wa; mbu l'odzu madzu be kutsuaru akuru le woroworo mkpukpu-wa.

⁷ "Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Ndu ono, unu gbushiru kube le mkpukpu ono be bu anu ono; mkpukpu-wa aburu ite ono. Obule ya e-rufu unu le mkpukpu-wa. ⁸ Ege o bu ogu-mbeke bu iphe unu atsuje egvu be bu ogu-mbeke be mu e-gude fuaru unu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono. ⁹ Mbu le mu a-chifu unu le mkpukpu-a; nwuru unu nu ndu ohodo. Mu abya ekpe unu ikpe. ¹⁰ O bu ogu-mbeke be ee-gude gbugbushia unu. Mbu o bu l'oke ndu Izurelu ephe le ndu odo be mu anodu kpee unu ikpe. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'o bu mu bu Ojejoje. ¹¹ Mbu le mkpukpu-wa te egbochitakwa unu ege ono, oogbochitaje anu, e shiberu l'ime iya ono. Mu a-nodu l'oke ali ndu Izurelu nua unu aphu. ¹² Oo ya bu; unu amakwanuru l'o bu mbedua bu Ojejoje; ke l'unu te medu iphe mu turu unu ekemu iya t'unu mee; mbu l'unu te medu ekemu mu. Iphe unu gbe mee be bu l'unu bya emelaha ege mkpukpu, bupheru unu mgburumburu eme."

¹³ Ya ndono; mu akpukwadurua nkfuchiru ono l'onu; Pelatiya Benaya akpo-buhu nwuhu. Ya ndono; mu abya ada kpube ifu; chia mkpu; su: Okaribe-Kakota-Nu: "Owaa! ?ime te ndu Izurelu nwa ndu ophu phoduru nu gvubebe to?"

Ukwa, Nchileke ekwe ndu

Izurelu, a kpuru le ndzu

¹⁴ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁵ "Nwa ndiphe; unwunne ngu; mbu unwunne ngu, nggu l'ephe shi le mee; me le ndu Izurelu kpamukpamu be bu ndu Jerúsalemu kfuahawaru okfu ephe su l'ephe no Ojejoje ote-nya ntumatu; l'ali Izurelu b'a nuwaru ephebedua t'o buru nke ephe.

¹⁶ "Oo ya bu; su ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: O bu oswi-okfu l'oo yebedua be chiru ephe; je aghaa l'iphe bu mbakeshi eke tetsuaru enya; ephe atuko mba le mba dzuru; obenu l'oo ya buru ephe akpo, gbochiru mee l'iphe bu mbakeshi ono.

¹⁷ "Oo ya bu; ti su ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Le ya e-shi l'iphe bu mbakeshi; me ohamoha ono, ephe ghakashia ephe ono; chi-phuta ephe azu; bya anu-phu ephe ali Izurelu odo.

¹⁸ "Ephe a-lata azu l'ali Izurelu foshikotakpo iphe bu iphe akpofu l'enwa; me l'iphe bu uruburuku, ephe arukota l'eke ono. ¹⁹ Ya e-me t'obu ba gbajeshi ephe ebo. Ya e-mekwaphu; ume ophungu abata ephe l'ehu; ya ewofu ephe okpoma, nmaru kpigbingu, ephe nwetsuaru; mee t'ephe nwee okpoma belebele. ²⁰ Oo ya bu; k'ophu

ephe a-nodu eme iphe ya toru ephe okpa iya; zia obu ali; melahaa ekemu iya. Ephe a-buru ndibe iya; ya aburu Nchileke ephe. ²¹ Obenu le ndu ophu kporu obu ye l'ogwa-phe iphe akpofu l'enwa; me l'uruburuku, ephe arukota be mu e-woru iphe ephe eme nyibe l'ishi. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

Odu-biribiri Nchileke egbeshi le Jerusalemu

²² Ya ndono; unwu ojozi-imigwe cherobimu ono, okpa-igwe notsua l'iku ehu ono eworu ebà ephe jakashia; odu-biribiri Nchileke Izurelu anodu l'eli ephe. ²³ Odu-biribiri Ojejoje apalia onwiya l'ime mkpukpu ono je ege ono jeru l'eli ugwu, no l'uzo enyanwu-ahata mkpukpu ono nodu. ²⁴ Ya ndono; Ume Nchileke abya apata mu duta mu lashia Babylonu; eke ndu Izurelu, a lutaru l'ogu no. Ya ndono; mu aphu-buhu aphu ono, mu shi phua ono. ²⁵ To du iya bu; mu akokotaru ndu Izurelu ono, a lutaru l'ogu ono iphe ono, Ojejoje koshikotaru mu ono.

12

Ugbugba onye gbaru oso ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nu mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; o kwa ndu kwefuru ikè be nggu l'ephe bu. Ephe nwekwaru enya; ephe ta phu uzo; nweru nchi; ephe ta nu iphe. Ishi iya aburu l'ephe bu ndu kwefuru ikè.

³ "Oo ya bu; nwa ndiphe; tugbua je egwokota iphe ngu l'o bu onye abya oga oso ogu. T'o bukwaru l'eswe teke ephe anodu ele ngu t'i gwota l'eke i no; gworu lashia eke odo. O nweru ege o-du ephe amaru iphe ono, iime ono; e gudekwaru l'ephe bu ndu onu-ulo, kwefuru mu ikè. ⁴ Teke o beru l'eswe; t'ephe ele ngu enya t'i gwofutakota ngwokongwoko ngu l'o bu onye abya oga oso ogu. Teke o ruru l'urennyashi nggu akwalia; teke ephe ele ngu enya; tugbua l'o bu onye agba oso ogu. ⁵ T'ephe ele ngu t'i gvua enu l'upho-mkpuma ngu; shi l'enu ono pyofu ngwokongwoko ngu ono. ⁶ T'ephe ele ngu enya t'i paru iya dee l'ukuvu; t'o bukwaru le gberegbede urennyashi be ii-vuta iya tugbua. Kpuchikwa ifu ngu ekpuchi t'e b'i phu ali ono; kele mu mewaru ngu t'i buru iphe-ohubama ndu Izurelu."

⁷ Ya ndono; mu abya emee ege ono, a suru mu te mu mee ono. To du iya bu; yo be l'eswe; mu abya egwofutakota ngwokongwoko mu, mu e-gude alufu l'o bu onye agba oso ogu. Ya ndono; yo be l'urennyashi; mu egude eka swo-fua upho-mkpuma ono. Ya ndono; mu abya egwokokota ngwokongwoko mu le gberegbede urennyashi gbeshi; ephe l'ele mu; mu aparu iya dee l'ukuvu; yo buru mu alufu.

⁸ Yo be l'utsu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ⁹ Nwa ndiphe; ndu ono, kwefuru iya ikè ono; mbu ndu onu-ulo Izurelu: "?Ephe ta jidu ngu iphe iime ege ono?"

¹⁰ Su ephe: "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Ozi-wa bu onye ishi ndu Jerusalemu; me l'iphe bu ndu Izurelu, no l'ali ono b'o duru. ¹¹ Su ephe: 'L'oo nggubedua be ephe e-gude tube iya nvo.' Mbu l'o bu ege ono, ya meru ono; bu ege o-du ephe. Aa-kpu ephe le ndzu laa ali odo. ¹² Onye ophu bu onye ishi l'ephe ha be e-gwoko iphe nk'ia dee l'ukuvu le gberegbede urennyashi lufu. Aa-swo-furu iya enu l'upho-mkpuma t'o shi lufu. Oo-kwechi ifu iya teke o-nodu alufu t'e b'o phu ali ono. ¹³ Mu e-geberu iya ugbu, oo-nma; mu eduru iya jeshia Babylonu, bu ali ndu Kaludiya; ophu o byadu aphu ali ono; buru eke ono be o-nodu nwuhu. ¹⁴ Ndu ono, eswipheje iya nu ono be mu a-chikashi nanu nanu; mbu ndu ono, ejejeru iya ozi; me le ndu soja iya. Mu a-mi ogu-mbeke chikfuru ephe.

¹⁵ "Teke mu chikashiru ephe; ephe achiko iphe bu mbakeshi nonu naru; mbu mee ephe t'ephe ghakahu l'iphe bu mkpukpu nonu; be ephe a-marua l'o bu mbedua bu

Ojejoje. ¹⁶ O bu nwa ndu e ta badu ishi be mu e-me t'e gbuphodo; mu emeekwaphu te egu; me mgbonwu be egbu epe. Epe a-koshikota iphe bu mbakeshi ono, epe nokota ono uruburuku, epebe ndu Izurelu shi arukota. Oo ya bu ege epe a-makwanuru l'o bu mbedua be bu Ojejoje."

*Onye nkfuchiru,
ehu anma anmanma*

¹⁷ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁸ "Nwa ndiphe; t'ehu anma ngu kpakpakpa teke ii-nodu eri nri; nggu etekwaphu furafura l'angu mini l'otsu egvu; ¹⁹ su ndu ali-a: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu le ke ndu bu le Jerusalemu; me ndu ali Izurelu: L'ehu a-nodu anma epe kpakpakpa; epe eri nri. Epe egude meji atofu ngua mini; ke l'aa-chiko iphemiphe obule, no l'ali epe naa epe; l'okfu onwu-onwu, ndu eke ono eme. ²⁰ Mkpukpu, e bu ebubu l'ali ono be a-bukotaru okpu-ufu; mbu l'ali ono gbaa mgburumgburu a-daburu ochobo. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'oo yebedua bu Ojejoje."

²¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²² "Nwa ndiphe; ?bunua ngunu bu etu ono, unube ndu Izurelu akpujekpo l'onu mkpurumkpuru; mbu epe asuje: 'mboku-mboku, sweru esweswe be aphu, a phuru abuje aphu iphoro.' ²³ Su epe ege-a: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu; o suru: Mu e-me t'etu ono ba nohe; mbu l'aa-nmabuhu etu ono l'ali Izurelu; su epe l'uboku atukwa kperere-kperere teke aphu, aaphukota e-mekota l'ege a phuru iya; ²⁴ ke l'oo-buhu; mbu k'ophu aphu iphoro, Izurelu aphuje; me k'ozu eja ehu akpo-vohu, ndu Izurelu ezije; ²⁵ mbedua, bu Ojejoje e-kfu okfu; iphe mu kfuru avua teke ono. O bu l'ogbo unu-a; unube onu-ulo-wa, kwefuru ikè-wa be ya e-medzu iphe bu iphe ya kfuru. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono."

²⁶ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²⁷ "Nwa ndiphe; ndu Izurelu gbe ekfukwa l'aphu ono, i phukotaru ono buru iphe e-mekota l'afa olemole, noru l'uzo ifu; mbu l'iphe ono, i phukotaru l'aphu ono be bu iphe e-meru le teke teru enya. ²⁸ Oo ya bu; su epe ege-a; le Okaribe-Kakota-Nu be suru l'e to nwedu okfu iya ono me nanu, a-kpo ukfu ememe. Iphe mu tafutaru onu kfu be e-mekota l'ege mu kfuru iya. Ono iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu."

13

*Aphu, aaphuru unwoke,
gude ugho ekfuchiru Nchileke*

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; gude nkuchiru kfuru maberu ndu nkfuchiru ke Izurelu; kfuru ndu ono, agbataje iphe o-gba-l'obu ekfu ono: T'epe ngabe nchi; nu iphe Ojejoje ekfu! ³ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Nshoo! Unube ndu ono, eme eswe ekfuchiru Nchileke; mbu ndu ono, asuje l'epe phuru iphe l'e bo du iphe epe phuru. ⁴ Unube ndu Izurelu; ndu nkfuchiru unu bukwa 'o-ga-le-mkpa be epe bu. Epe dulephu l'o bu nkuta-oswa, no l'okpu-ufu; ⁵ ke l'e to nwedu onye tujeru njama oje l'upho-mkpuma ndu Izurelu, gbashiru oru; mekwazi t'o shihu dudurudungu k'ogu kwabe ke mboku ke Ojejoje. ⁶ Aphu, epe aphu bukota ke mmanu. Eja, epe ezije abukotaru ejo-ire. Epe asuje le Ojejoje suru; le Ojejoje ziru epe; epe egbe elejele-e enya t'iphe epe kfukotaru ree. ⁷ ?T'o budu ejo-ire be unu anoduje adzu teke unu suru l'unu phuru aphu; l'ezu eja iphoro; su l'oo Ojejoje suru; l'e b'o du iphe ya kfuru?"

⁸ Oo ya bu; Nnajiufu, bu Nchileke suru ege-a: "O buwaru ke mu l'unu k'ejiro ono, unu dzushiru ono; me k'aphu iphoro ono, unu phukotaru. Ono iphe Nnajiufu, bu

Nchileke ekfu ndono. ⁹ Oo-buru ke mu le ndu aphuje àphù iphoro; mbu ndu ono, eja, ephe ezije abuje eja iphoro. Ephe ta byahedu bya aburu ndu nke mu odo; mbu l'epha ephe ta anohedu le Ízurelu odo; ophu ephe abyadu bya atu okpa l'alì Ízurelu odo. Oo ya bu; ephe amakwanuru l'o bu yebedua bu Okaribe-Kakota-Nu.

¹⁰ “Ephe dusweru ndu mu uzo l'ekfuphe su le nchi du ndo. Obenu le nchi-odu-ndoo ta nodu; l'eke o bu agbagbanggogo upho-mkpuma b'a kpuru; ephe egude iphe-ocha tua ya nkweja. ¹¹ Kfuru ndu ono, gude iphe-ocha chia nkweja l'upho-mkpuma ono l'oo-dakwa. Ya e-zi ukporo mini; zia aka-mini; ejo oke pherephere abya aja ya eka. ¹² Upho-mkpuma ono dalephu; be aa-jikwa-a unu; su: ‘?Nanuhunu nkweja ono, unu chiru iya ono?’ ”

¹³ Oo ya bu; Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: “Mu e-gude ehu-eghughu mee t'ejo pherephere phee; mu egudekwaphu iphe-eghughu mee; aka-mini, du l'o bu mkpuma adashia mebyishia iphe. Mu e-mekwaphu t'ukporo mini chia mebyishia iphe. ¹⁴ Mu e-nwutsushikota upho-mkpuma unu obu, unu gude iphe-ocha tua nkweja obu; mbu mu e-me te yele ali tukko nanu; mbu mu e-mele iya phu te nto-l'alì iya daburu ke mmanu. Teke o dakposhileruphu ono be unu a-bukotaru kpurupyata l'ime iya; oo ya bu ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua be bu Ojejoje.

¹⁵ “O bu ege ono; be mu e-shi byabe oke ehu-eghughu mu l'upho-mkpuma ono me l'ehu ndu ono, gude iphe-ocha chia ya nkweja ono. Teke ono; ya akakwanuru unu l'upho-mkpuma ta anohedu; ndu chiru iya nkweja ta nohe; ¹⁶ bu iya bu ndu nkfuchiru Ízurelu ono, shi anoduje ekfuru ndu Jerúsalemu l'ephe phuru àphù; yo buru nchi-odoo; le nchi e-ba adukwanu ndoo ono.” Ono iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu ndono.

*Àphù, aaphuru unwanyi,
gude ugho ekfuchiru Nchileke*

¹⁷ Oo ya bu; nwa ndiphe; ghachiru unwanyi ndibe unu ifu; mbu ndu ono, agbataje iphe o-gba-l'obu l'ekfu le Nchileke suru; l'e b'o du iphe o suru; gude gbakushi iya ephe. ¹⁸ Su ephe: “Le Nnajiufu, bu Nchileke suru: Nshoo unu! Unube unwanyi ono, agwoje ogvu keshia l'o bu oswi; gbabetsua ndu unu gworu iya le nkwo-eka; bya eshi uzo, du iche iche kechishia ndiphe enya, bu iphe ephe gude achi nta ishi madzu. ? Unu e-gude oswi; kechishia ndibe mu; unubedua anahu too? ¹⁹ Unu gudewa ke nwa ochileka balì; me ochileka buredi, aanuje unu; meswee mu l'eke ndibe mu no. Unu shiwa l'ejo-ire, unu anoduje adzuru ndibe mu; mee ndu e-ta ga anwuhudu nu; ephe anwushihu; ndu ophu ga anwushihu nu anodu.

²⁰ “Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: O buwaru ke mu l'ogvu unu ono, unu gude ahacha madzu l'o bu nwenu ono. Mu a-gbabushi ogvu unu ono, unu chibekotaru l'eka t'ephe nahu l'o bu nwenu, a dzofuru l'onya. ²¹ Iphe unu gude kechishia onwunu ifu be mu a-toshi; nafuta ndibe mu l'eka unu. Ephe ta byahedu bya aburu ndu ogvu unu anodu egudeje. O bu teke ono be unu a-maru le mu bu Ojejoje. ²² Eshinu ophu unu gudewa ejo-ire mee ndu doberu eka ndoo; aphu atsuru ephe; l'eke mu mekwaru t'ephe ba gujeshi aphu; mbu k'ophu unu nuru ndu akirishi okpu-ikike t'ephe be shi l'iphe du eji, ephe eme lufuta dzoo onwephe ndzu; ²³ be unu ta byahedu bya aphu àphù ono, abukotajeru àphù iphoro ono odo; ophu unu abyadu bya ezijekwadu eja. Mu a-dzofuta ndibe mu l'eka unu. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'o bu mbedua be bu Ojejoje.”

¹ Tọ dọ iya bụ; ndu bụ ọgurennya ndu Ízurelu aharu byakfuta mu; Ẹphe abyatashia bya anọdukota anọdu l'ifu mu. ² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ³ “Nwa ndiphe; ndu-wa bẹ kpọru obu ye l'ogwa nte. Nte ono bẹ dubaakwaru ẹphe l'iphe dọ ẹji bya aburu iphe ẹphe evukotaje daa. Ẹphe tubesu l'o nweru iphe ẹphe aji-taghe mu?

⁴ “Ọo ya bụ; kfuru ẹphe; sụ ẹphe: ‘Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: O -nweru onye Ízurelu, kpọru obu ye l'ogwa iphe; shi ẹge ono ye ẹka l'iphe e-me t'o vukota iphe daa; onye ono -kpapyabẹ iphe ono; jekfushia onye nkfuchiru Ojejoje njiita; kwa yẹbe Ojejoje gẹdegede a-karu iya ẹge ọ tsa-kfu iya. ⁵ Mu e-me ẹge ono tẹ mu gude lolata ọkpoma ndu Ízurelu azu; mbụ ndu ono, gudewa ọgwa-phe nte gbeshikota mu l'ẹhu ono.’

⁶ “Ọo ya bụ; kfuru ndu Ízurelu lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru ẹge-a: Unu taa onwunu uta haa ọgwa nte ono, unu agwaphe; mbụ t'unu haa iphe bụ uruburuku ono, unu arukota ono.

⁷ “O -nweru onye Ízurelu; m'ọ bụ onye byaru abyabya, gbafuru yẹbe Ojejoje l'ẹka; je akpọru obu ye l'ogwa iphe; shi ẹge ono ye ẹka l'iphe e-me t'o vukota iphe daa; onye ono -kpapyabẹ iphe ono jekfushia onye nkfuchiru Ojejoje njiita b'ọ kwa yẹbe Ojejoje gẹdegede a-karu onye ọbu ẹge ọ-tsakfu iya. ⁸ Mu a-ghachiru onye ọbu ifu; mee onye ọbu iphe ee-gude kwaa ẹnya; mbụ mu e-melephu onye ọbu iphe aa-nọdu anma l'etu k'ẹji iya. Mu e-bufule iya phu lẹ ndu nke mu. Ọo ya bụkwanu ẹge unu a-makwanuru l'ọ buphu mbẹdua gẹdegede bẹ bụ Ojejoje.

⁹ “Teke ọ bụru l'onye nkfuchiru Ojejoje nonyaru phua àphù iphoro bẹ bụkwa mube Ojejoje bẹ ziru iya; yọ phua àphù iphoro; ọbule onye ono bẹ mu e-gbukwa t'ẹ b'ọ yihe lẹ ndu nke mu, bụ ndu Ízurelu. ¹⁰ Ejo iphe ono, ẹphe kpatakotaru ono bẹ ẹphe e-vukotaru. Ọ kwa iphe ee-me onye nkfuchiru Nchileke ono bẹ ee-mekwaphu onye jeru iya njiita. ¹¹ Ọo ya bụ ẹge ndu Ízurelu ta anọduhedu agbafu mube Ojejoje l'ẹhu; ọphu ẹphe ta anọduhedu emekwadu uruburuku ono, ẹphe eme ono gude iya l'emershia onwẹphe. Ẹphe a-buru ndibe iya; yẹbedua aburu Nchileke ẹphe. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.”

Nówa; Dánẹlu; mẹ Jobu

¹² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹³ “Nwa ndiphe; ọ -buru lẹ mba mesweru yẹbe Ojejoje; ya te gudehe ire ẹphe ẹka; ya abya adaa ẹphe ẹka: mee t'ẹ b'ọ duche nri, ẹphe a-phuje ria; wotaru ẹphe ejo ẹgu; gbushia madzu; gbushia elu ẹphe; ¹⁴ b'ẹ to nwekwa mẹ umadzu ẹto-wa; mbụ Nówa; Dánẹlu yele Jobu bu l'ẹke ono; kwa onwẹphe kpụu bẹ ẹphe e-shi l'odobẹ-ẹka-ndoo nk'ẹphe dzọo. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.

¹⁵ “Ọ -buru lẹ ya gude ejo anẹgu-ẹgbudu fuaru mkpukpu ono; anẹgu-ẹgbudu ono atagbushikota ndu bu iya nụ; k'ọphu ẹ tọ dudu onye a-dụ ike esweta iya; okfu l'anẹgu-ẹgbudu jiru ẹke ono; ¹⁶ k'ọphu yẹbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu; sụ: Kamenu; l'umadzu ẹto ono ta adukwa ike dzọo unwegirima ẹphe; ndu k'unwoke m'ọ bụ ndu k'unwanyị; gbahaa onwẹphe bẹ ẹphe a-dụ ike dzọo; alị ono adaburu ochobo.

¹⁷ “Ọ -buru lẹ mu gude ogu-mbeke fuaru mkpukpu ono; sụ t'ogu-mbeke ono rukota l'iphe bụ mkpukpu ono; mbụ mu -gbushia madzu, bụ iya nụ; mẹ elu ẹphe ¹⁸ bẹ mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru k'ọphu mu nọkpo bẹ ẹ to nwedụ mẹ umadzu ẹto ono nọ iya bẹ ẹphe ta adukpokwaanu ike dzọo unwegirima unwoke ẹphe; m'ọ bụkwanu unwegirima unwanyị ẹphe; gbaha onwẹphe bẹ ẹphe a-dụ ike dzọo.

¹⁹ “Ọ bụkwanu lẹ ya yeru mgbonwu l'alị ono; mbụ ya -gude iphe-eghughu mee tẹ madzu laa l'ogbu l'ẹke ono; mbụ gbushia ndu, bu iya nụ; mẹ elu ẹphe; ²⁰ mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru k'ọphu mu nọkpoo b'ẹ to nwedụ m'ọ bụ Nówa; mẹ Dánẹlu

yęle Jobu nọ iya bę ęphe ta adųkpokwaanu ike dzọo ųnwegirima unwoke ęphe; m'ọ bukwanu ųnwegirima ųnwanyi ęphe; gbaha onwęphe bę ęphe a-dų ike dzọo; ke l'ęphe bų ndu doberu ęka ndoo.

²¹ “Kele Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru: Ege ọphu ọo-tsa-kfukwanu Jerúsalemu teke mu e-gude ųzo iphe n-yemegvu ęno-wa bya afųaru ęphe: Ogu-mbeke; mę ejo-ęgu; mę ejo anęgu-ęgbudu; mę mgbọnwu tę mu gude ęphe gbufu madzų, bu iya nų; mę elu ęphe. ²² Obenu l'ęge ọ dų-habe bę oo-nwekwaru-a ndu a-wafų nų. Ndu a-wafų nų ono bę bų ųnwegirima unwoke mę ųnwegirima ųnwanyi, bų ndu e-shi l'ęke ono lųfuta byakfuta unu. Teke unu phųru umere ęphe mę ęge ęphe eme bę obu a-lazita-a unu lę ndakfu ono, dakfutaru Jerúsalemu ono; mbų ndakfu ono, mu meru; yọ dakfu ęphe ono. ²³ Obu a-lazita-a unu teke unu phųru umere ęphe mę ęge ęphe eme. Unu a-marua l'ę to nwedu iphe mu meru l'ęke ono, mkpata iya ta nọdu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu.”

15

Etu oshi vayinu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sų mu: ² “Nwa ndiphe; ?nanų iphe oshi vayinu gude ka ękali-oshi ndu ọdo, nọ l'ọswa mma. ³ Mbų; oshi, e gbutaru l'oshi vayinu; ?o nworu iphe ọ dų k'ememe. ?Ee-gudeghe iya pyita nggu tọo? ⁴ Mbų teke e woru oshi vayinu ono chiru ye l'ọku t'ọ bųru nkų; ọku ekee ęphe ishi labų ishi labų; kebashia echilabu iya ekebashia; ?o nweru iphe ọ dukwadu k'ememe? ⁵ Teke ọ bųru l'ę tọ gadu mkpa teke o dzuru oke; ?bų teke ọku gbe kebashia ya ekebashia; b'o nweru iphe ee-gude iya mee?

⁶ “Ọo ya bų; Ọkaribe-Kakọta-Nų sųru ęge-a: Ọ bų ęge ono, mu wotaru oshi vayinu l'iphe bų oshi, nọ l'ọswa t'ọ bųru nkų, eeye l'ọku bę ęge mu e-me iphe bų ndu bukota lę Jerúsalemu. ⁷ Mu a-bya aghachiru ęphe ifu mee ęphe iphe. A makwaru-a l'ęphe lųfutakwaru l'ọku ono; obenu l'ọku ono e-ke-e ęphe. Teke mu a-gha-chiru ęphe ifu mee ęphe iphe; bę unu a-ma l'ọ bų mbędua bų Ojejoje. ⁸ Ya e-me alį ono t'ọ daburu ochobo; ke l'ęphe ta bųdu ndu e gude ire ęphe ęka. Ono bų iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu.”

16

Jerúsalemu; mkpųkpų, ę te gudedu ire iya ęka

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sų mu: ² “Nwa ndiphe; mee tę Jerúsalemu phų ejo akpamara, ęphe eme; ³ sų ęphe: Lę Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfuru Jerúsalemu: L'ęke a mųru ngu; bę bų lę Kėnanu. Nna ngu bų onye Amọru. Nne ngu abųru onye Hetu. ⁴ Mbọku, a mųru ngu; b'ę te budu ngu otubo; ọphu ọ dųdu onye ghųru ngu ęhu; tę inyi ba anọ ngu l'ęhu; ọphu e tedu ngu únų; ta phų-kpų ngu ękwa. ⁵ E to nwedu onye imiko ngu dųru; tọ dų onye nweru obu-imiko l'ęke ị nọ; k'ọphu nweru iphe ono ọphu ee-meru ngu. Iphe gbe mee nų bų l'a mųru ngu; pata ngu je atọgbo l'ęgu; kele mbọku, a mųru ngu b'a mųru ngu; nggu abųru nwata, aakpọfu akpọfu.

⁶ “Tọ dų iya bų; mu eswetade l'ęke ono; phųa ngu l'ęke ị daburu l'ęgvu mee ngu. Nggu ęgvu mee ngu ono mu asų ngu: ‘Tę ndzų dzukwaa ngu!’ ⁷ Mu meru ngu; nggu evua gbagogbago l'ọ bų oshi, nọ l'ęke ęhu dų iya mma. Nggu abya evua; ha ogologo; kadzua kpurukputu; ęra eji ngu obu; mbų nggu efua eji ehe l'agba ọtu; gbaru ọtu swanmangu.

⁸ “Tọ dų iya bų; mu eswetade ọdo phųa ngu; maru l'ị kajiiwaru k'akpakfube. Mu abya alọta ishishi ękwa mu phų-kpua ngu; gude iya gbochia ngu ukfu. Ya abya eriaru

ngu nte; nggu iya abya agbaa ndzu. Nggu aburu nk'iya. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁹ “O bu mbedua bya abya aghu ngu ehu; sashia ngu mee ono; jia ngu manu; ¹⁰ bya eworu uwe, a kparu l'ekwa, a dzuru; dengashia ya edengashi yee ngu; bya eworu akpokpa, e gude akpo mee ye ngu. Mu abyakwaphu eworu ekwa-ocha webe ngu; bya eworu uwe, ere ntumatu ye ngu. ¹¹ Mu byaru bya egude iphe aanyaje anyanya; me ophu aagbareru agbaru memaa ngu. Mu gbareru ngu mgba l'eka; bya anyabe ngu iphe-olu; ¹² byakwaphu eyeshia ngu echi imi me iphe-nchi; bya eworu okpu, ama etu kpube ngu. ¹³ Ya ndono; a bya egude mkpola-ododo; me mkpola-ocha memaa ngu; uwe, iyeje bu uwe, e meru l'ekwa-ocha; me uwe, ere ntumatu; me uwe, a kparu l'ekwa, a dzuru dengashia ya edengashi. Nri, iirije aburu ntu witu; manu-engu; me manu olivu. Ya ndono; nggu amalaha iphe du biribiri; bya agho eze-nwanyi. ¹⁴ Udu ngu atuko iphe bu mbakeshi jegbaru le mma, ima; ke l'egiri iphe ono, mu nuru ngu ono meru; nggu amafu akpo. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁵ “Obenu l'i gbe kpwaruru obu ye le mma, ima; gude l'ude ngu ngawaru ekemeke obule le mma, ima; watawa nu ogha okpara. Iphe bu onye esweta esweta; nggu l'iya aze. Mma ngu ono eshi ege ono buru ke onye obu. ¹⁶ Uwe ngu b'i haru wota koshikota l'ulo nte ngu gude memaa ya, bu eke inoduje emerushi onwongu. Egbe iphe ono ta dudu k'ememe; mbu egbe iphe ono ta dudu ke t'e jejekpo ya ememe le phuukpo. ¹⁷ I wotakwarua iphe aanyaje anyanya; me iphe a gba l'eka, mu nuru ngu; mbu iphe e gude mkpola-ododo mu; me mkpola-ocha mu mee; nggu egude iya metaru onwongu tekpe, a pyishiru l'ugbugba nwoke; gude epe l'emerushi onwongu. ¹⁸ Nggu abyakwaru bya achita uwe ngu, a kparu l'ekwa, a dzuru dengashia ya edengashi; woru yeshia tekpe ono; bya egude manu mu me insensu mu gude gwaa epe. ¹⁹ Ege ono b'i wotaru nri ono, mu nuru ngu ono; mbu iya bu ntu witu; manu olivu; me manu-engu; gwooru epe eja, eshi mkpo.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

²⁰ “Nggu abyakwaduru bya achita unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi, i mushiru mu; gude gwalahaaru agwa t'ephe buru iya nri. Okpara ono, igba ono; to dudu ngu eji to? ²¹ Unwegirima mu b'i gbushiru; chiru epe nu t'a kporu nte oku. ²² Iphe bu uruburuku ono, iirukotakpo ono; me emerushi ono, iimerushi onwongu ono b'e t'i dukpodua ike nyata teke i shi buru nwata; mbu teke ono, i shi agba otu; mbu gbaru otu daburu swanmangu; nodu l'egvu mee ngu.”

²³ Okaribe-Kakota-Nu suru: “Nsho nggu-a! Nsho nggu-a; yeru ejo iphe ono, iime ono. ²⁴ Nggu egbe jekwaduru je akparu onwongu eze ulo; bya akputsua ugvulangvu ulo nte l'iphe bu edukfu, nonu. ²⁵ Nggu akpugbaru ugvulangvu ulo nte l'iphe bu mkpokahu-uzo; shi ege ono mebyishia mma ngu ono. Ke l'obuje iphe bu onye eswe esweswe; buwa t'i woru onwongu toghoru iya; shi ege ono kabaaru ogha okpara. ²⁶ I merushiru onwongu nggu le ndu Ijiputu, bu ndu obutobu ngu, bu iphe anoduje agu-phe iya bu egu omerushi onwiya; nggu eshi ege ono l'emerushi onwongu l'eje; shi ege ono mee; iphe ewelaha mu ntumatu.

²⁷ “To du iya bu; eka iya abya erua ngu l'ehu. Ya ekebota iphe l'ali ngu. Ya abya enwuru ngu nu ndu ohogu ngu, bu iya bu ndu Filisutiya, emerushi, iimerushi onwongu du iphere.

²⁸ “Nggu le ndu Asiriya emerushikwaphu onwunu; ophu o dzudu ngu; ke l'iphe te edzuedu ngu edzudu. ²⁹ To du iya bu; nggu abyakwaphu nggu le ndu Babylonu, bu ndu agba ikike ngho awata omerushi onwunu; l'akabaa omerushi onwongu l'eje. Obenu l'i merushiru onwongu ege ono ophu t'o dzu ngu.”

³⁰ Okaribe-Kakota-Nu suru: “Obu ngu du eji; kparu iphe iimekota iphe ndu-wa, iime; mbu emerushi-a, iimerushi onwongu-a lo bu nwanyi okpara, e te nwedu

iphere! ³¹ I jeru je akpushia ọlo nte l'iphe bu mkpọkahu-uzo; mbu je etsoru iphe bu edukfu nonu kpugbaru ugvulangvu ọlo nte ngu. Obenu l'e ti gbe emekwa l'ọ bu nwanyi okpara; ke l'e ti natajedu okpoga ege ndu ọdo anataje. ³² I du l'ọ bu nwanyi, eri ogori, okaje ntse ọla-kfu ndu ọdo; me le nji iya! ³³ Onye, agba okpara be onye yele iya zeru be akfufe iya ugwo; obenu le nggubedua gbe anuje madzu iphe te nggu l'iya zee; mbu i gbe anuje iphe bu ndu shi ekemeke obule nggalazu t'ephe bya te nggu l'ephe zee. ³⁴ Mbu l'okpara nke ngu b'i du iche le ndu ọdo; e to nwedu onye achije ngu nu. I gbe eme iche ke l'i gbe anuje madzu iphe te nggu l'iya zee. To du onye anuje ngu nu.

³⁵ "Oo ya bu; nggube nwanyi okpara ono; nua iphe Ojejoje ekfu! ³⁶ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: I merushiwaru onwongu ege o du ngu; bya agbabewa onwongu ọtu l'emershia, iimerushi onwongu; mbu k'okfu nte ono, bu iphe aakpofu akpofu ono, i dokoru ono; mbu ke mee unwegirima ono, ilashije le nte ngu; ³⁷ be iphe i-phu be bu le mu e-me te ndu ono, i yekotaru obu l'ephe ha; mbu ndu ono, iphuje ehu akpovoshihu ngu ono; mbu ndu ono, i yeru obu ono; me ndu shi ekemeke obule, ophu du ngu ashia ghakobe tso ngu ogu. Mu agbabe ngu ọtu l'ifu ephe t'ephe phu eke i gba ọtu. ³⁸ Ya e-kpe ngu ikpe, eekpeje nwanyi, riru ogori; kpee ngu ikpe, eekpeje nwanyi, gburu ochi. Ya e-gude okopho iphe ono; me oke ehu-eghughu iphe ono hua ngu ahuhu. ³⁹ Teke ono be ya e-nwuru ngu nu ndu ono, i yeru obu ono; ephe enwutsushikota ọlo nte ngu ono; nwukposhia eke, igwaje iphe. Ephe a-nyafukota ngu iyagba ngu; yeshia ngu uwe ngu; gbabe ngu ọtu.

⁴⁰ "Ephe a-chita ndu ogbo nggirigudi bya etso ngu ogu. Ephe e-gude mkpuma tubua ngu; chita ogu-mbeke gude bua anu ngu kpurukpuru. ⁴¹ Ephe a-tuko ọlo ngu tukota oku; hua ngu ahuhu l'eke unwanyi dzuru l'igwe. Ya e-me ngu t'i haa ogba okpara; haa okfu ndu afatoshi ngu nu ugwo. ⁴² O bu teke ono be obu a-bya ejizita mu; mu ahakwana okoru ngu okopho ono, mu gude ehu-eghughu ekoru ngu ono. Ya a-bya aze nwa gbee; iphe ahaa ya oghu eghughu; ⁴³ ke l'e ti dudu ike nyata teke ono, i shi buru nwata ono. Iphe i gbe mee bu t'i gude iphe-a mee t'ehu ghulaha ya eghughu. Oo ya kparu iphe ya a-chita iphemiphe obule ono, i meshiru ono nyibe ngu l'ishi. ?Bu ngunu kparu iphe i wotaru okpara, igba yekobe l'akpamara ono, ikpakota ono? Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁴⁴ "Iphe bu onye abya onma etu; e-gude ngu nmaa ya: 'L'i-phuwa nne; b'i phuwaru ada iya.' ⁴⁵ I bulephu nne ngu swimu; mbu nwanyi ono, shi akpo nji iya; me unwegirima iya ebo-ebo-l'afu. Nngu l'unwunne ngu ndu k'unwanyi bulephu shiru-olu; mbu unwunne ngu phe ono, shi akpo nji ephe; me unwegirima ephe ebo-ebo-l'afu ono. Nne ngu bu onye Amoru; nna ngu aburu onye Hetu. ⁴⁶ Nwunne ngu nwanyi k'ogurenya, yele unwegirima iya shi buru unu l'uzo isheli, bu Sameriya. Nwunne ngu nwanyi k'iru-ali, yele unwegirima iya shi buru unu l'uzo ohuda, bu Sodomu. ⁴⁷ Nngu ekwekwaphu tsoru shilaha uzo, ephe eshi; mbu tsoru ephe rulaha uruburuku ono, ephe aru ono. E ta nodu ophu baru nwishi; nggu egbe bya aka ephe eji.

⁴⁸ "Okaribe-Kakota-Nu suru: Le k'ophu mu nokpo be nwunne ngu Sodomu yele unwada iya; te merukpoduanu ege nggu l'unwada ngu meru. ⁴⁹ Owaa iphe du eji ono, nwunne ngu Sodomu meru ono: Yebedua yele unwada iya shi buru ndu etsenuka etsetse; buru ndu nweru nri k'etsushi; ndu bu o-no-l'omu; ophu ephe te yeru ndu ukpa me ndu te nwedu ege o haru ephe aka. ⁵⁰ Ephe bu ndu etunuka onwephe ephe; l'akpa akpamara. Teke ya phuru ephe be ya feshiru ephe, unu gudewa-a enya unu ele. ⁵¹ Ejo iphe ophu Sameriya meru te kekwa nke ngu ebo. I kakota unwunne ngu phe oru uruburuku. O bu iya meru iphe unwunne ngu phe; ndu k'unwanyi; gbe du l'ephe doberu aka ndoo; m'e-lee enya l'ege i ruta-beru uruburuku. ⁵² Iphere

a-buru nke ngu; ke l'ejo iphe, i meru kaakwa k'unwunne ngu phe; ephe egbe kawa ngu nu oburu ndu doberu aka ndoo. Mbukwa t'iphere kpunyikwaa ngu enya; iphere aburu nke ngu; ke l'i gbe mewanu unwunne ngu phe; ndu k'unwanyi; egbe buwaru nu ndu doberu aka ndoo l'eke nggubedua no.

⁵³ “Obenu le Sodomu yele unwada iya; me Sameriya yele unwada iya be mu e-mekota t'iphe bya aduru ephe le mma ege o shi duhawaru iya ephe. Mu e-mekwaphu t'iphe duru unu le mma teke mu e-me to duru ndu ophu. ⁵⁴ Oo ya bu; ege iphere onwongu a-du ngu; mbu iphere iphe i mekotaru adu ngu; ndu ophu egude iya du onwephe ike. ⁵⁵ Unwunne ngu ndu k'unwanyi; mbu Sodomu me unwada iya; me Sameriya yele unwada iya be iphe a-duru le mma ege o shi duhawaru iya ephe. Nggubedua; nggu l'unwada ngu; be ee-mekwaphu t'unu la azu l'onodu, unu shi noduhawa le mbu. ⁵⁶ ?E tii photabua nwunne ngu Sodomu epha teke ono, i shi eku onwongu etu ono; ⁵⁷ mbu teke iphe du eji ngu ono te fuhudua? Nta-a; be unwanyi Edomu ajawa ngu ewena; mbu iphe bu ndu obutobu ephe; me ndu Filisutiya; mbu iphe bu ndu nggu l'ephe nokota, bu ndu akpofu ngu akpofu. ⁵⁸ Ii-ri uru okpara ono, igba ono; me uruburuku ono, irukota ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵⁹ “Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya a-kfu ngu ugwo iphe i meru; ke l'e to dudu iphe i gubekwaduru nte, nggu l'iya riru; mbu l'i dakawaru ndzu, nggu l'iya gbaru. ⁶⁰ Obenu le ya a-nyata ndzu, nggu l'iya gbaru teke i shi buru nwata. Nggu l'iya a-gba ndzu, a-no gbururu jeye le gbururu. ⁶¹ Oo ya bu k'ophu ii-nyata iphe i mekotaru; t'iphere du ngu teke ya e-dutaru ngu unwunne ngu phe; ndu k'unwanyi ophu bu ngu ogurennya; me ndu ophu nggube bu ogurennya; dee ngu ephe t'ephe buru unwu ngu. O bu l'e to bukwa kele nggu l'iya gbaru ndzu kparu iphe ya e-me iya ege ono. ⁶² Ya e-me te ndzu, nggu l'iya gbaru nguru anguru; k'ophu ii-makwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje; ⁶³ k'ophu bu: i -nyata iya; iphere iya adu ngu; t'e b'i du ike ogheli onu egheli l'eke o teru ngu ukfu le mu gukotaru ngu nu l'iphe du eji, i mekotaru kpamukpamu.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

17

*Etu, e gude ugo labu;
me oshi vayinu anma*

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nu mu su mu: ² “Nwa ndiphe; taru ndu Izurelu akala-okfu; mbu nmaru ndu Izurelu etu; ³ su ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: O nweru ugo, ha gakfugakfu, akwaka iya ama mma; ebà iya aha ogologo; gbasaa agbasa; l'avò avovo. Ugo ono byaru l'ugvu ugvu Lebanonu; je aworu aka l'onungonu oshi sida. ⁴ Yo tubuta onunu oshi ono; gude iya pheru lashia ali ndu agba ikike ngho; je eworu iya dzaa le mkpukpu ndu agba ngho. ⁵ Yo hatakwaphu iphe aakuje akuku, no l'ali ono je eworu kua l'ali, emehu iphe. O je adzaa ya l'iku eze mini l'o bu ewo-mee-nggele; ⁶ yo fukebe l'o bu oshi vayinu, l'aja ke rikarika. Ekali iya echebekota ifu l'eke ugo ono no; akwara abamia abami l'ali. To du iya bu; yo buru oshi vayinu; bya akfukashia ekali; mkpekwo iya l'aja pulapula.

⁷ “Obenu l'o nwekwanuru ugo odo, hakwaphu gakfugakfu, akwaka iya hakwaphu nshinu; fua ebà ohuma. Oshi vayinu ono egbe shi l'eke ono, a dzaru iya ono gbaa akwara l'ejekfube iya; byakwaphu bya ajakashia ekali iya l'ejekfube iya t'o gbaa ya mini. ⁸ A dzaru iya l'ali-otsu eke mini jiru ejiji; ege o-ja ajaja; mishia akpuru; buru oshi vayinu, du mma etu.

⁹ “Su ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru: Oshi vayinu ono; ?oo-nyaghe kwaseru; t'e b'e fefu iya; nyichaa ya akpuru; yo nwushihu. Iphe, bu nwiru, o rutaru; anwushihu.

Ndu e-fefu iya nū ta bukwa onye ẹka karu akaka; m'ọ bu ndu du l'igwe. ¹⁰ Ọ - bukpoorunu l'e fetaru iya je adzaa l'ẹke ọdo; ?ọo-nyaghe-e; teke pherephere, shi ọzo ẹnyanwu-ahata byakfutaru iya; bya aja ya; yọ kpọo nkụ; nwushihu; l'ẹke a dzaru iya."

¹¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹² "Kfuru ndu ọnu-ulo ono, kwefuru ikè ono: ?Unu ta madu iphe iphe ono bu? Kfuru ẹphe l'eze ndu Bábyilonu byaru Jerúsalemu bya akputa eze ẹphe yele ndu ishi obodo ono lashia Bábyilonu. ¹³ Tọ du iya bu; yọ bya eduta onye lanu, shi l'ufu ndu eze; nua ya nte yele iya agbaa ndzu. Ọ kpakokwaruphu ndu nweru ẹnya l'alì ono ruta; ¹⁴ k'ọphu alì-eze ono bya aburu alì-eze, a byatsutaru abyatsuta; ọphu ọ byadu bya akuli ishi akuli ọdo; gbahakwaa l'o doberu ndzu, ẹphe gbaru bu iya bu yọ bya abya akulia ishi ọdo. ¹⁵ Obenu l'iphe eze ono meru be bu l'o gbe kwefuru iya ikè; yefu ndu oozije ozi t'ẹphe je Íjiputu kpukooru iya inya; me t'ẹphe rulataru iya ndu soja. ?Ọo-kọ iya-a l'akọ? Mbụ onye mekotakpooru egbe iphe onanu; ?oo-righaru iya-a? ?Ọo-dakakọta ndzu ono, ọ gbaru ono laa ke mmanu tọo."

¹⁶ Ọkaribe-Kakọta-Nu sụru agha: "K'ọphu mu nokpoo; b'ẹ tọ dudu iphe e-me t'ẹ b'ọ nwuhu le Bábyilonu; mbụ l'alì ono, eze doberu iya l'aba-eze ono, bu onye ono, ọ guberu nte ono, ọ nuru iya ono iphe-mmanu; mbụ iya bu onye ono, ọ dakaru ndzu, yele iya gbaru ono. ¹⁷ Fero; me ndu soja iya, bukota ndaji nggara; me igweligwe ndu ọdo, Fero rukoru yeru onwiya be ta dudu ike dzoo ya l'ogu l'ẹke ndu ohogu iya kpushiru mgbodo, e gude eke ọgu; bya akpushikwaphu iphe ndu ọdo, e gude ekekwaphu ọgu, bu iphe e-gude kee ọgu t'e gbushia igweligwe madzu; ¹⁸ ke l'ẹ tọ dudu iphe ọ guberu nte ono, o riru ono; mbụ ke l'ọ dakaru ndzu ono, ọ gbaru ono yele ke l'ọ kwekpooru ukwa iphe ono; megee bya emelekwadua iphe ono, o mekotaru ono b'ẹ to nwedu iphe a-kpata iphe ọo-la ke mmanu."

¹⁹ Tọ du iya bu; Ọkaribe-Kakọta-Nu asu ẹge-a: "K'ọphu mu nọ be mu e-me iya iphe ke nte ono, o riru mu ono; t'ọ gube iya iphe; me ndzu ono, mu l'iya gbaru. ²⁰ Mu e-geberu iya ugbu, ọo-nma. Mu akpuru iya laa Bábyilonu je emee ya iphe; ke l'ẹ to meduru mu ire-lanu. ²¹ Ndu soja iya, agbala agbala be bu ugu-mbeke be ee-gude gbutsushia ẹphe. Ndu ọphu wafuru nu be e-phekashihu nu. Ọo ya bu ẹge ii-maru l'ọ bu mbedua gedegede, bu Ojejoje be kfuru iya nu."

²² Ọkaribe-Kakọta-Nu sụru:

"Ọ bu mbedua gedegede

e-gude ẹka mu;

tụ-buta oshi sida ono dzaa;

Mbụ le mu a-tụ-buta onunu oshi ono

l'ẹke ọ du nongini-nongini l'onungonu iya;

je eworu dzaa l'ugvu, ha l'eli;

me ọphu akpo origodo.

²³ Ọ bu l'eli ugvu ndu Ízurelu;

be mu e-je adzaa ya.

Ọ-jakashia ẹkali; mishia nebyi;

buru oshi sida, du ugvu.

Unwenu l'udu iya l'udu

a-bya eburu iya;

ẹkali iya aburu ẹphe agu.

²⁴ Iphe bu oshi, nọ l'egu

a-maru

l'ọ bu mbedua, bu Ojejoje,

meru oshi, ha l'eli;

yọ dọ mkpụrukpu;
 bya emee ọphu dọ mkpụrukpu;
 yọ ha l'eli.
 Mu mekwaruphu tẹ oshi,
 akpọ periperi nwua kpa;
 bya emee; ọphu eme
 nyanwuru nyanwuru;
 yọ jalahaa pulapula.
 Mube Ojejoje kfuakwaru;
 mu e-mekotakwa iphe ono l'ọ ha.”

18

Ọ -kpataru nọ; e-je l'ishi onwiya

¹ Tọ dọ iya bọ; Ojejoje abya ekfuru nọ mu ọdo sọ mu: ² “Etu ọwaa, unu anmaphejekpo-wa k'alị Ízurelu bọhunụ kẹ ngunu? Mbọ unu anmajẹ:

“ ‘Ndu bọ nna -rige
 uchokoro, anwọ ọnu;
 eze akpọlahaa ẹgirim izize.’

³ “Mube Ọkaribe-Kakọta-Nọ sọru agha: K'ọphu mu nọ; bẹ unu ta byahedu bya anma etu ono ọdo lẹ Ízurelu. ⁴ Iphe bọ madzọ kpoo gba kwa mu nwe iya. Ndu bọ nna; mẹ unwegirim ẹphe kwa mu nwe iya. Onye kpataru nọ; yo vuru iya.

⁵ “Ọ -bọru l'ọ nweru onye doberu ẹka ndoo; bọru onye emeje iphe nhamunha; mẹ iphe gbaru nọ; ⁶ ọphu onye ọbu 'ejejedu ori iphe l'ẹke aagwa nte l'ugvu; tọ bọ onye ẹnya iya anọje l'ẹke nte, nọ lẹ Ízurelu; ọphu onye ọbu emerushijedu nyee madzọ ibe iya; ọphu oojekfujedu nwanyi, nọ lẹ nsọ unwanyi. ⁷ Onye ọbu ta bọ onye eme madzọ mmegbu; bọru onye ewolajeru onye o jeru ugwo iphe o yeru iya itumo; ọphu onye ọbu ta bọ onye ana nfụ; bọru onye anuje onye ẹhu guderu nri; bọkwaruphu onye anmataje iphe webe onye agba ọtu. ⁸ Onye ọbu ta bọ onye ejeje ugwo afụ-muru-afụ; mbọ tọ bọ onye ejeje ugwo unukurunu lẹ phuu; bọru onye esefukotaje ẹka l'iphe dọ ẹji; bọkwaruphu onye abuje: o -doshi okfu yo kfu iphe dọ nhamunha; ⁹ bya emekota iphe mu tọru l'ekemu; bọkwaruphu onye gude ire-lanọ emekota ekemu mu. Onye emekota ẹge-a; bẹ bọ onye doberu ẹka ndoo. Ndzọ e-dzu onye ọbu. Ono bọ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nọ ekfu.

¹⁰ “Ọ -bọru l'onye-wa mọtaru nwa, ana nfụ; l'egbu ọchi; ¹¹ mbọ tọ dọ iphe ndu-wa, gbaru iya l'ememe ọphu oome; gbe bọru onye ejeje ori iphe l'ẹke aagwa nte l'ugvu; bya abọkwaruphu onye emerushije nyee madzọ ibe iya; ¹² bọru onye emegbutaje ndu ọkpa; mẹ ndu te nwedu ẹge ọ haru ẹphe; onye ọbu -bọkwaruphu onye ana nfụ; bọru onye erije itumo ugwo, o jeru; bọkwaruphu onye ẹnya iya anọje lẹ nte; bọru onye arukota uru-ali, dọ iche iche; ¹³ bya abọru onye ejeje madzọ ugwo afụ-muru-afụ; mbọ ugwo unukurunu; ya aji: Ndzọ; ?oo-dzu-a onye eme ẹge ono. Ndzọ ta byakwa bya edzu onye ono; kẹ l'iphe ndu ono, oomekota ono kwa akpamara. Onye ono nwuhufutaje; ọchi iya atukoru iya l'ishi.

¹⁴ “Ọ -bọru lẹ nwata bya amuta nwata. Nwata ono, ọ mọtaru ono abya aphukota ejo iphe ono, nna iya meshiru ono; jika lẹ ya te etsodu nna iya l'akpamara, ọokpa: ¹⁵ l'ẹ too ridu iphe aagwaru nte; ẹnya iya ta nọ lẹ nte ndu Ízurelu; tọo kpa lẹ nyee madzọ; ¹⁶ too megbu madzọ mmegbu; t'ọ bọ onye, bọ: e -yeru iya iphe l'itumo temanu yo kwe jee madzọ ugwo. E tọ bọdu onye ana nfụ. Onuje onye ẹgu agu nri; l'anmataje iphe webe onye ẹ te nwedu iphe oo-yeru l'ẹhu; ¹⁷ l'esefuje ẹka l'iphe bọ ejo iphe; ọphu oojedudu madzọ ugwo ọ-muru-nwa; m'ọ bọ ugwo uru-ji-efere. Oomekota ekemu yẹbe

Nchileke; l'emekota iphe ya tūru ọkpa iya; bẹ onye ono ta anwuhukwa l'ejo iphe, nna iya meru. Ọo-dzūkwaru ndzū. ¹⁸ Obenu lẹ nna onye ọbu a-nwuhu k'iphe dū eji, o meru; kẹ l'ọ bụ onye meru madzū mmegbu; bụru onye naru nwunne iya nfu; bya emekota ndibe ephe iphe ẹ-ta dudu mma.

¹⁹ “Unu gbe asuje: ‘?Bụ ngunu kparu iphe nwa ta alajedu l'iphe nna iya kpataru?’ Iphe kparu iya nū bụ lẹ keshinu ọphu nwatibe iya ono eme iphe vudo nhamunha; iphe gbaru nū; bya ezia obu l'alị l'emekota iphe ya tūru ọkpa; bẹ ndzū e-dzūkwa iya. ²⁰ Ọ bụ onye kpataru ọphu ọ kpataru; yo vuru iya. Iphe nna kpataru te emedu nwa iya iphe; ọphu iphe nwa kpataru 'emedu nna iya iphe. Onye doberu ẹka ndoo bẹ aa-gū l'ọ bụ onye doberu ẹka ndoo. Ejo madzū bẹ aa-gū l'ọ bụ ejo madzū.

²¹ “Onye menyaaru ejo iphe; egomunggo abya ala iya azū; yọ hakota ejo iphe ono; wata ome iphe ya tūru ọkpa iya; melahaa iphe vudo nhamunha; mẹ iphe gbaru nū; onye ono bẹ ndzū e-edzu; onye ono ta anwuhudu. ²² Ejo iphe ono, o mekotaru ono bẹ aa-zahakota; ẹ ta agukoduru iya ẹya. Keshinu ọphu ọ watawaru odo odomu bẹ ndzū e-dzu onye ọbu ²³ ?Unu tubesu l'onwu onye iphe dū eji aduje mu mma? ?Ọ dẹ tọ budu teke ẹhu atsoje mu ẹna bụ teke onye ono haru ọzo iphe dū eji iya ono bya anodu ndzū? Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakota-Nū ekfu.

²⁴ “Obenu l'ọ -būru l'onye doberu ẹka ndoo gbe nonyaa; wata ome iphe dū eji; mbụ rulahaa uruburuku, ndu eme iphe dū eji anoduje arū; ndzū e-dzua onye ọbu tọ? Wawa! Ẹ to nwedu iphe dū mma ono, o shi emekotaje ono ọphu aa-nyatakwadu; kẹ l'ọ melahaaru gheleghele. Ọo-nwuhu k'iphe dū eji ono, o mekotaru ono.

²⁵ “Obenu l'unu gbe asujele-ẹ lẹ mubẹ Nnajiufu te mejedu iphe dū nhamunha. Unu ngabebedukponu unubẹ ndu Ízurelu tẹ mu karu unu: ?Ọ dẹ iphe mu eme ta dudu nhamunha? ?Ọ dẹ to gbe budsonu unubedua bẹ iphe unu eme ta dudu nhamunha?

²⁶ Teke ọ bụru l'onye doberu ẹka ndoo dobenyaaru ẹka ndoo gbe bya emelaha iphe dū eji bẹ onye ọbu a-nwuhu k'iphe dū eji ono. ²⁷ Ọ -būru l'onye iphe dū eji menyaaru iphe dū eji; bya aparu iya haa; bya emelaha iphe dū nhamunha; mẹ iphe gbaru nū bẹ onye ọbu dzookwaru onwiya ndzū; ²⁸ kẹ l'ọ bya arikota ọriri iphe dū eji ono, o mekotaru ono; egomunggo abya ala iya azū bẹ ndzū e-dzu iya; ẹ tọ nwuhudu.

²⁹ Yo gbe bụru iya bẹ unubẹ ndu Ízurelu asuje lẹ mube Nnajiufu te mejedu iphe nhamunha. Unubẹ ndu Ízurelu; ?bụ mbedua te gbe emejedu iphe nhamunha tọ. ? Tọ bụ-chidua unubedua; bẹ iphe unu eme ta adujedu nhamunha.

³⁰ “Ọo ya bụ; unubẹ ndu Ízurelu; tẹ mu karu unu: Mu e-kpe unu ikpe l'ẹge onye meru. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakota-Nū ekfu. Unu taa onwunu ọta! Hakota iphe dū eji, unu eme; ọo ya bụ ẹge ẹ too medu t'unu daa. ³¹ Unu kushikota ẹka l'iphe dū eji, unu mekotaru l'ọ ha; mee obu unu t'ọ bụru obu ọphungu; unu aburu ndu nọ ndzū ọphungu. ?Bụ ngunu kpataru iphe unu e-gbu onwunu l'ike; unubẹ ndu Ízurelu! ³² Kẹ l'ẹ to nwedu onye ọduje mu mma l'ọ nwuhuru. Unu taa onwunu ọta; tẹ ndzū bụru nk'unu! Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakota-Nū ekfu.”

19

*Egvu-aphu, a guru nu
ndu ishi ndu Ízurelu*

¹ Gvaru ndu ishi ndu Ízurelu egvu-aphu;

² sū ephe:

“Lẹ nne unu shikwa buri
nne agu l'ẹke oke agu ndu ọdo nọ.
Ọ shi azeje l'ẹke unwu agu
doru l'ehe unwu iya.

- ³ O hefutaru ụnwu iya nanu;
 yọ bya aburu agu, nweru agburu-ẹhu.
 Yọ bya amua ẹge aalakashije
 anu teke e gburu iya;
 bya afọ-gbushilahaa madzu.
- ⁴ Iphe bu mbakeshi anua ako ẹhu iya;
 bya emee ya;
 yọ dalahuru ẹphe l'iduma.
 Ẹphe abya egude nko kofuta iya;
 kpuru lashia Ijiputu.
- ⁵ Teke nne agu phuru le
 ya lewaru ẹnya iya;
 to nweddu ishi;
 yọ bya eduta nwa iya ọdo; hee; hefuta;
 yọ bya aburu agu ike.
- ⁶ Yo bya etsoru agu ibe iya l'ejephe;
 kele nta b'ọ kanwuwuru ẹhu.
 Yọ bya amukwaphu ẹge
 aalakashije anu teke e gburu iya;
 bya afọ-gbushilahaa madzu.
- ⁷ Yo nwutsushia ẹke bu agbarike ẹphe;
 bya emee mkpukpu ẹphe;
 yọ daburu ochobo.
 Ekiri, oode emeru egvu ye ali ono;
 me ndu bu iya nu l'ẹhu.
- ⁸ To du iya bu;
 iphe bu mbakeshi abya enyia;
 kwaberu iya;
 mbu ndu shigbaa ẹke,
 dugbaa iche l'ẹke ono mgburumgburu.
 Ẹphe abya eworu ọnya shiberu iya.
 Ya ndono; yọ bya adaaru ẹphe l'iduma.
- ⁹ Ẹphe abya egude ikokoro
 kpufuta iya ye le mkpuchi;
 pajeru eze ndu Babylonu.
 Ẹphe abya enwuru iya ye le mkporo.
 Ya ndono; ekiri ono,
 oodeje ono ta duhe onye
 anujekwadu iya nu
 l'eli ugvu, notsua le Izurelu.
- ¹⁰ Nne ngu dulephu l'ọ bu
 oshi vayinu, no le mgbabu ngu.
 A dzaru iya l'iku mini;
 yọ mia wokfuru awokfuru;
 ekali iya jaru deru ẹyingu;
 kele mini nokota l'ẹke ono;
- ¹¹ Ẹkali iya shihukotaru ike;
 shihubeta iya;
 k'ophu ee-gude iya pyita mgboro-eze.

O vuru; kakota oshi odo,
no l'eke ono l'eli;
ekali iya ajakashikota ajakashi.

- ¹² Obenu l'a bya egude
ehu-eghughu fefu iya; togbo.
Pherephere, shi l'uzo enyanwu-ahata
abya kpoo ya gwengu.
A bya anyishikota iya akpuru.
Ekali iya ono, shihukotaru ike ono
abya akposhikota nku,
Oku abya adzufu ephe.
- ¹³ A bya eworu iya je adzaa l'echi-egu nta;
l'eke kpohuru nku; mbu le kpokpokirikpo ali.
- ¹⁴ Oku agbanwuhu l'ekali iya lanu;
dzua akpuru iya.
Ophu o nwehedu ekali,
shihuru ike, nokwadu iya nu,
du mma k'ogude pyita mgboro eze.”
Owaa bu egvu-aphu, a-nogude nu.

20

Ndu Izurelu kwefuru Nchileke ikè

¹ To du iya bu; yo be abali k'iri l'onwa ise l'afa k'esaa; yo nweru ndu bu ogurennya ndu Izurelu wuru bya Ojejoje njita. Ephe abya adoo l'ifu mu. ² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ³ “Nwa ndiphe; kfuru nu ndu Izurelu; su ephe: Okaribe-Kakota-Nu aji ege-a: ?Unu byaru iya okpata ishi iphe too? K'ophu ya noo be ya te ekwekwa t'o nweru iphe unu a-kpata iya ishi iya. Ono kwa iphe yebe Okaribe-Kakota-Nu, bu Ojejoje ekfu ndono.

⁴ “?Ii-kpe ephe ikpe too? Nwa ndiphe; ?iime t'i kpee ephe ikpe too? Ngwanu; kpenua ya ephe. Mee t'ephe maru uruburuku, nna ephe shi aru. ⁵ Kfuru ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru: 'Le mboku, ya hataru Izurelu be ya riburu awa Jekopu angu; bya emee; ephe amakotaru onye ya bu teke ephe no le Ijiputu. Ya kfujaru iya ephe ekfuja su ephe: L'o kwa yebedua gedegede bu Ojejoje, bu Nchileke unu.

⁶ O bu mboku ono; be ya riburu ephe nte le ya e-dufuta ephe le Ijiputu duru ephe laa l'ali, ya cho-vuru ephe; mbu ali-otsu ono, reru ikpirikpi; buru iya kage mma l'iphe bu ali, nonu ono. ⁷ Ya asu ephe: T'onyenonu foshikotakwa iphe du eji ono, unu doberu l'agwaphe ono, unu yekotaru enya ono; t'unu be egudeshi ogwa nte ndu Ijiputu merushia onwunu. O kwa yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu.' ⁸ Obenu l'ephe kwefuleru iya-a ikè; jika l'ephe ta ngaduru iya nchi; jika oha ogwa-phe ejo iphe ono, ephe doberu; woru enya ephe kube iya ono; ophu ephe ahadu ogwa nte ndu Ijiputu. Ya ndono; ya asu le ya e-woru ehu-eghughu iya byabe ephe; mbu le ya e-kpukposhi ephe ehu-eghughu iya le Ijiputu. ⁹ Obenu l'o bu te ya; be emebyi epha iya l'ifu mbakeshi ono, ndu Izurelu shi butsuaru ono, bu ndu ya nodu l'ifu ephe mee te ndu Izurelu maru onye ya bu l'edufuta, ya dufutaru ephe le Ijiputu.

¹⁰ “To du iya bu; ya ekwe bya edufuta ephe le Ijiputu; duru ephe lashia echi-egu.

¹¹ Ya abya eworu okpa, ephe a-nodu etso too ru ephe; mbu mee t'ephe maru ekemu iya; ke l'o kwa onye meru iya nu; ndzu e-dzua ya. ¹² Ya eworu mboku otu-ume doberu ephe t'o buru iya l'ephe iphe-ohubama; k'ophu ephe a-makwanuru l'o bu mbedua,

bụ Ojejoje emeje ẹphe t'ẹphe dū nsọ. ¹³ Obenu ẹ ndu Ízurelu gbe kwefulerua iya-íkè l'echi-ẹgu; jìka ome iphe ya tọru ẹphe ọkpa iya; jìka ome ekemu iya, bụ onye -mee ya; ndzụ e-dzua ya. Ẹphe eworu mbọku ọtu-ume ono, ya doberu ẹphe ono dakashia. Ya asụ ẹ ya e-gude oke iphe-eghughu iya gbushia ẹphe l'echi-ẹgu ono. ¹⁴ Obenu l'ọ bụ tẹ ya; be emebyi ẹpha iya l'ifu iphe, bụ mbakeshi ono, bụ ndu ya nọ l'ifu ẹphe dufuta ẹphe ono. ¹⁵ Tọ dū iya bụ; ya eribuaru ẹphe nte l'echi-ẹgu ono l'ẹ tọ dudu iphe a-kpata tẹ ya durukwadia ẹphe alì ono, ya nuru ẹphe ono; mbụ alì-ọtsu ono, reru ikpirikpi; buru iya kage mma l'iphe bụ alì nonu ono. ¹⁶ Iphe meru iphe ya te durudu ẹphe alì ono; bụ l'ẹphe te kwedu mee iphe ya tọru ẹphe ọkpa iya; mẹ ekemu iya. Mbọku ọtu-ume mu; bẹ ẹphe dakaru; kẹ l'ọ bụ ọgwa nte bẹ obu ẹphe nọ.

¹⁷ “Obenu ẹ mu phulerua ẹphe imiko; mu te gbushihe ẹphe; mbụ mu te chigbushihe ẹphe l'echi-ẹgu ono. ¹⁸ Mu sọru unwu ẹphe l'echi-ẹgu ono: ‘Unu be etsokwa ọkpa nna unu phẹ; ọphu unu 'emekwa ekemu ẹphe; ọphu unu 'agwakwa nte; gude iya merushia onwunu! ¹⁹ Ọ kwa mbẹdua gẹdegede bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu. Ọ bụ iphe mube Nchileke tọru ọkpa iya bẹ unu a-nọdu etsoje; mbụ t'unu kwabekwaru ekemu mu ẹnya; mejekota iya l'ọ ha. ²⁰ Unu emeje mbọku ọtu-ume t'ọ duru unu ẹ nsọ ẹge ọo-buru unu l'iya iphe-ọhubama. Ọo ya bụ; ẹge unu a-makwanuru l'ọ buphu yẹbe Ojejoje bụ Nchileke unu l'oswiya.’

²¹ “Obenu l'unwu ẹphe gbe kwefuhukwaru mu phụ íkè. Ẹphe te kwe mee iphe mu tọru ẹphe ọkpa iya t'ẹphe tsoje. Ẹphe ta gbatakpoduanu ọkpa l'ome ekemu mu ẹ phuu, bụ onye -mee ya; ndzụ edzua ya. Ẹphe abya adakashikota mbọku ọtu-ume mu. Ya ndono; mu asụ ẹ mu e-woru ẹhu-eghughu mu byabẹ ẹphe; mbụ ẹ mu e-kpukposhi ẹphe ẹhu-eghughu mu l'echi-ẹgu ẹke ono. ²² Obenu ẹ ya selaru ẹka azụ; ya te mehe ẹphe ẹge ono; tẹ ya; be emebyi ẹpha iya l'ifu mbakeshi ono, bụ ndu ya nọdu l'ifu ẹphe dufuta ẹphe ono. ²³ Ya abyakwa bya eriaru ẹphe angụ l'echi-ẹgu ono sụ ẹ ya a-chikashi ẹphe t'ẹphe gbaa nanu nanu lashikota iphe bụ mba nonu; mbụ t'ẹphe gbakashihu lashia alì nonu; ²⁴ kẹ l'ẹphe te kwedu ome ekemu iya; mbụ l'ẹphe jikaru ome iphe ya tọru ẹphe ọkpa iya; bya adakashia mbọku ọtu-ume iya. O gbe buru ẹke ẹnya ẹphe ka anono; bụ ẹ nte, nna ẹphe gwaru.

²⁵ “Ya ndono; ya abya eworu ekemu, ta dudu mma tọru ẹphe t'ẹphe meje; mbụ ekemu, ẹphe te gudghedu buru. ²⁶ Ya abya emee ẹphe t'ẹphe merushia onwẹphe l'ẹja, ẹphe egwoje; mbụ kpolahaa ime ọdungu ẹphe ọku gude achi ẹja. Yọ buru tẹ ya nua ẹphe aphụ; bẹ ya gude mee iphe ono; k'ọphu ẹphe a-makwanuru l'ọ bụ yẹ bedua bụ Ojejoje.

²⁷ “Ọo ya bụ; nwa ndiphe; kfuru nū ndu Ízurelu sụ ẹphe ẹ Ọkaribe-Kakota-Nu sọru: L'ọ bukwaphu ẹge-a bẹ nna unu phẹ kfuswekotaru iya; ẹphe te meru iya irelanu; ²⁸ ẹ teke ya duru ẹphe jeshia l'alì ono, ya riburu ẹphe angụ iya ẹ ya a-nu ẹphe ono; bẹ ẹphe ruru ẹke ono nọdu l'iphe bụ ugu; mẹ l'iphe bụ oshi, mkpekwo nọkpoo gwoo ẹja. Ẹja ono, ẹphe egwo ẹge ono aburu iphe meru; ẹhu eghulaha ya eghughu. Ẹphe gude insensu; mẹ mẹe, ẹphe egudeje achi ẹja chilaha ẹja ono. ²⁹ Tọ dū iya bụ; mu asụ ẹphe: ‘Bụ ngunu bụ ẹke ono, unu ejeje ọgwa iphe ono?’ Ya ndono; e kulaha ẹke ono ‘Bama’* jeye ntanu. ³⁰ Ọo ya bụ; kfuru ndu Ízurelu ẹ Ọkaribe-Kakota-Nu sọru ẹge-a: ?Unu a-nọdu emerushikwaphu onwunu l'ọ bụ nna unu phẹ? ?Mbụ unu a-nọdu agwaphekwapu nte ẹge ẹphe gwaru tọ? ³¹ Ẹja ono, unu anọduje achi ono; mbụ ẹja ọphu unu akpoje unwegirima unu ọku gude l'achi; bẹ unu gudekwadu emerushi onwunu jeye ntanu. Unubẹ ndu Ízurelu; ?unu a-byaghekwa nū iya-a ọkpata ishi iphe. K'ọphu yẹbe Ọkaribe-Kakota-Nu, bụ Ojejoje nọkpoo; bẹ unu ta akpataghekwa iya ishi iphe. ³² Unu asuje l'ọ dū unu t'unu dū l'ọ

* 20:29 20:29 Iphe “Bama” bụ bụ “ẹke aagwajẹ iphe”.

bụ mba ọdo, nọtsua nụ; mbụ l'ọ dū unu t'unu dū l'ọ bụ ndu mgboko, bụ ndu tsoru oshi mę mkpuma baphelahaaru ẹja. Obenu l'iphe unu ari a-buru unu kę mmanu.

³³ “Mube Okaribe-Kakota-Nu suru: K'ophu mu nokpoo be bu ehuka; me agburu-ehu mu yele ehue-eghughu be mu e-gude chia unu. ³⁴ Mu e-gude k'ehuka; me agburu-ehu mu yele ehue-eghughu rufutakota unu l'iphe bu mba, unu nokota; mbu dufutakota unu l'iphe bu mkpukpu, a chikashiru unu laa. ³⁵ Mu e-ruta unu lashia l'iphe bu mbakeshi bu eke a-butuaru unu echi-egu. Eke ono be mu l'unu a-nodu l'ifu l'ifu; mu ekpee unu ikpe. ³⁶ O bu ege ono, mu kperu nna unu phe ikpe l'echi-egu ali Ijiputu ono be bu ege mu e-kpe iya unu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

³⁷ “Mu e-gude ike; mee unu t'unu meje ndzu ono, unu l'iya gbaru ono. ³⁸ Iphe bu ndu mkpaka; me ndu ekwefujeru iya ikę be ya e-fefukota l'unu. O bu oswi-okfu le ya e-dufuta-a ephe l'ali ono, ephe bu ono; obenu l'ephe ta abahudu l'ali Izurelu. Teke ono; unu amakwanuru l'oo yebedua bu Ojejoje.”

³⁹ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: “Unube ndu Izurelu; unu je agwajeru nte ege ehue ha unu; l'unu hakota. Obenu l'e -megee be unu a-nua iphe mu ekfuru unu; unu ahakwana ochi-phe ẹja me ogwa-phe nte, unu gude afarushi epha mu, du nsọ afarushi. ⁴⁰ O bu l'ugvu iya, du nsọ; mbu l'eze ugvu Izurelu be yebe Okaribe-Kakota-Nu suru l'iphe bu ndu Izurelu a-noduje abaru iya ẹja. O bu l'eke ono be ya a-noduje nata ephe; buru l'eke ono be ya a-chọ t'unu gwotajeru iya ngweja unu; me iphe katsukpo mma, unu anu iya yele ngweja unu, du nsọ. ⁴¹ Ya a-nata unu; unu adu iya l'ọ bu insensu, eshi kwękwękwe; teke ya dulatatsuaru unu l'iphe bu mbakeshi ono, unu nokota ono; mbu rufutakota unu l'iphe bu mkpukpu ono, a chikashiru unu laa ono. Teke ono; ya ekoshi iphe bu mbakeshi le ya du nsọ l'eke unu nọ. ⁴² Oo ya bu ege unu a-makwanuru le mu bu Ojejoje; teke mu e-duru unu lashia azu l'ali Izurelu, bu ali, mu riburu angu le mu a-nu nna unu phe. ⁴³ O bu eke ono be unu a-nodu; enya agbarukota unu l'iphe unu mekotaru; mbu iphe ono, unu mekotaru gude merushikota onwunu ono. Iphe ono, unu mekotaru ono a-bya adukota unu ashi k'etu jeye l'onwunu. ⁴⁴ Unube ndu Izurelu; ya te edzekwa ejo iphe, unu eme; me akpamara, unu akpa. Obu le teke ya e-gude k'epha iya dzoo unu; be unu a-maru l'ọ bu yebedua bu Nnajiufu.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁴⁵ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ⁴⁶ “Nwa ndiphe; ghachi ifu l'uzo ohuda; gude nkuchiru gbakushi iya ephe. Nngu ghachi ifu l'oswa, no l'egu uzo ohuda; gudekwaphu nkfuchiru gbakushi iya ephe. ⁴⁷ Su oswa ohuda: ‘T'o gebekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu! Okaribe-Kakota-Nu suru: Ya abyaakwa te ya nwuru oku ye ngu. Oku ono a-dzukota iphe bu oshi ngu ndu ophu no ndzu; me ndu ophu kpohuru nku. Ire-oku be ta byadu bya echinyi echinyi. Iphe bu onyenonu shita l'ohuda rua l'isheli be oku ono e-metuta. ⁴⁸ Onyemonye obule a-makotaru l'ọ bu mube Ojejoje be turu oku ono; e ta byadu bya echinyighe iya echinyi.’ ”

⁴⁹ To du iya bu; mu asu: “Ojejoje; me ephe a-sukwa mu: ‘?L'ọ bu okfu be mu ekfu?’ ”

21

Ojejoje gude Babilonu

abyaru ndu Izurelu ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru nu mu su mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru Jerusalemu ifu; kfu maberu Eke-du-Nso ono; nngu agbakushi iya ali Izurelu. ³ Su ali Izurelu: Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: ‘T'o lekwa! Ya abyaakwa iya l'ehu. Ya a-mi mma iya l'obo; gbufu ndu doberu eka ndoo; me ndu ejo iya ono. ⁴ Eshinu ophu ya emewa te ya gbufu ndu doberu eka ndoo; me ndu ejo iya ono; be ya a-mi mma gbua iphe

bụ madzụ; tsube l'ohuda jerua l'isheli. ⁵ Oo ya bukwanu ege madzụ kparamukpamu a-maru le yebe Ojejoje be miwaru mma mu l'obo iya; ophu mu te eyephudu iya azu.

⁶ "Oo ya bu; tsua ude; nwa ndiphe! Tsua ude; deru gee; taa ririri l'ifu ephe. ⁷ Teke ephe jiru ngu: '?Bu ngunu kparu iphe itsu ude?' Nggū asu ephe: 'L'o nweru nzi, abya nu. Nzi ono -byalephu be obu e-yoshihukota madzụ; aka alakota iphe bu madzụ yekengu. Ehu adakota madzụ koo. Iphe bu ikpere madzụ e-rishikota avurukpa l'o bu nku, no le mini. Nzi obu abyaakwa; o kwa iphe mefutaje nu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.' "

⁸ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ⁹ "Nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfuwa l'o waa iphe Ojejoje kfuru. O suru:

"L'a baakwaru ogu-mbeke dobe;
yoo tsu nko; fuwa iya igbedere!

¹⁰ A bawaru ogu-mbeke obu
t'e gude iya gbushia madzụ.
E fuwaru iya igbedere;
yoo me merengu-merengu
l'o bu ebemu-igwe.

?Ayi a-nodu ete eswa le
mgboro-eze ke nwatibe mu;
be kapyabe ke ndu odo to?

¹¹ Ogu-mbeke ono b'e
wotaakwaru t'e fua ya
igbedere; t'a dzuta iya.

A baakwaru iya ababa;
fuwa iya igbedere.
Mbu a byawa t'a nu iya
onye mgbugbu-madzụ.

¹² Nwa ndiphe; raa ekwa;
chia mkpu;
kele ogu-mbeke ono kwa
l'ehu ndibe mu; be oobya.
Mbu l'oobyaakwa l'ehu
iphe bu ndu bu ishi le Izurelu.
E nwutaakwaru ephe le
ndu nke mu tuaru
ogu-mbeke ono.
Oo ya bu; t'i kube aka l'olu; gu aphu.

¹³ "Aa-datakwa unu.
"?Bu ngunu e-mekwanu;
m'o -buru le
mgboro-eze ono,
kapyabe ke ndu odo
ono ta nohedu?"

Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono.

¹⁴ "Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfuwa; nggu akua aka pyongu. Ya gude ogu-mbeke ya abya. Ya -gbua ya ugbo ebo; gbua ya ugbo eto; bu ege ono be ishi madzụ e-tso iya. O bu ogu-mbeke, ee-gude gbaa ephe mgburumgburu; yebuta ephe; tsua ephe otsu ekfu; ¹⁵ k'ophu bu le meji a-tofukota madzụ. Ndu, a-dashi adashi a-ha l'igwe. Mu dobekotawaru ogu-mbeke, ee-gude gbushia ephe l'onu-ogo onu-ogo ephe. E mekwaru mma ono; yo gbu merengu-merengu l'o bu ebemu-igwe. A bawaru iya ege o-du t'e gude iya gbushia madzụ. ¹⁶ Nngube ogu-mbeke; egbua yaramu laa

l'ęka-utara! Gbukwaaphu yaramu laa l'ęka-ibyita! Mbụ t'i gbuje laa l'iphe bụ ęke ifu ngu ghachijeru! ¹⁷ Mu a-kụkwaphu ęka pyongu. Iphe eghu mu nụ eghubuhu mu. Ono iphe mụbe Ojejoje kfuru ndono.”

Ogu-mbeke eze ndu Bábyilonu

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abyakwa ekfuru nụ mu ọdo sụ mu: ¹⁹ “Nwa ndiphe; mee esu-uzo ębo, bụ ęke eze ndu Bábyilonu e-shi bya ọgu. T'ọ bụkwaru le mkpụkpu lanụ bę uzo ono a-watakọta. Nngu egvube iphe-ọhubama l'ęke uzo ono swikahuru aswikahu bahu lę mkpụkpu ono. ²⁰ Nngu emee esu-uzo lanụ l'esu-uzo ębo ono ęke ee-shi je ọlushi mkpụkpu Rába kę ndu Amọnu ọgu; mę esu-uzo ọphu kwe iya ębo, bụ ęke ee-shi je ọlushi alị ndu Júda ọgu; mę Jerúsalemu, e gude ọkpo-mgbinyiku ọpho-mkpuma; kpụ-butu ọgu. ²¹ Ono kę l'eze ndu Bábyilonu e-jebe ęke uzo ono gbaru ębo; mbụ lę mkpọkahu-uzo ono. Yọ nọdu l'ęka ono t'ọ tụa ẹnwa; tę ya maru iphe ee-me nụ. Oo-gude akfụ tụa ẹnwa; kpata nwogvu iya ishi; bya elee ẹnwa lę meji anụ. ²² Ọ bụ ęka-utara iya bę ẹnwa kę Jerúsalemu naru, bụ iya bụ ęke oo-do iphe ee-gude chikposhia Jerúsalemu mee ya ęge ọo-dụ. Oo-zi t'a wata ogbu madzụ pyaapya; mę t'e chia mkpegbe-ọgu. Aabya edoo iphe ee-gude nwutsushia ọgu ọnu-uzo, eeshije abahu lę mkpụkpu ono; a bya akọshikwaphu ogiji ogiji bụ iphe ee-gude lụa mkpụkpu; a byakwaphu emee iphe ndu ọdokwaru, bụ iphe ee-gude luta mkpụkpu ono. ²³ Iphe a pataru ekfushi-a bę ndu Ízurelu te ekwedu l'ọ bụ iphe e-me nụ; kę l'ęphe l'iya riru nte. Obenu l'ọo-nyatakọtaru ęphe iphe dụ ęji, ęphe mekotaru; mee t'ęphe makwanuru l'ee-gude okfu iphe dụ ęji ono, ęphe mekotaru ono lụ-gbua ęphe l'ọgu ono.”

²⁴ Ọo ya bụ; Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru: “ ‘Lę keshinu unu byaru bya amakọtawaru ęge iphe dụ ęji, unu meshiru habe; iphe unu eme atụwa unu ęba; kę l'unu mekotawaru egbe iphe dụ ęji-a; bę aa-kpụ unu lę ndzụ.

²⁵ “ ‘Owa-a! Nngube onye ishi ndu Ízurelu, bụ ęjo madzụ; mebyishia onwongu emebyishi; oge nke ngu ruakwaru teke aa-nụ ngu chikikfuu! ²⁶ Ọkaribe-Kakọta-Nụ bę sụru: Tọshia iphe i keru l'ishi; nngu ekpufu okpu-eze ngu; l'ę tọ bụkwa ęge iphe shi dụ bę ọo-dụ tųgburu. Ndu ẹnwa ęphe larụ alị bę ee-woli ewoli; wozita ndu kę eze iya. ²⁷ Ọ bụakwa kpurupyata! Ọ bụakwa kpurupyata! Ya e-me mkpụkpu ono t'ọ bụru kpurupyata; ọphu aabyadu bya edokwazi iya jeye teke onye bụ iya b'ọ gbaru onweru mkpụkpu ono a-bya; ya anụ iya ęya.’

²⁸ “Ọo ya bụ; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua; sụ: ‘Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu l'ęhu ndu Amọnu l'okfu iphe-iphere, ęphe eme ndu Ízurelu. Ọ sụru: “ ‘Ogu-mbeke! Ogu-mbeke!

A mịwaru iya;
t'e gude
gbua madzụ pyaapya.
E mịwaru iya;
t'e gude
lụa madzụ alulu.
E mewaru iya;
yoo gbu
męrengu-męrengu l'ọ bụ ebemu-igwe.

²⁹ “ ‘A marua l'a phujeru unu àphù ìphòró; l'agbaru unu ęja ęjo-ire. Obenu lę ndu akirishi ono bę ogu-mbeke, ee-gude gbushia ęphe tukotsuwaru l'olu; mbụ ndu ono, oge nk'ęphe ruwaru; teke aa-nụ ęphe chikikfuu eruwa.

³⁰ “ ‘Mịru ogu-mbeke ono ye l'ọbo iya. Ọ bụ ęke unu futaru bę mu a-nọdu kpee unu ikpe; mbụ l'alị iphe metaru unu. ³¹ Mu e-woru oke ęhu-eghughu mu byabę unu; gude oke iphe-eghughu bya unu l'ęhu. Mu e-nwuru unu nụ ndu akuje madzụ pyangu; mbụ

ndu bu iphe emebyi emebyi bu iphe edoje ephe enya. ³² Unu a-buru nku, eeye l'oku. Eke anodu loka mee unu, bu iya bu eke ee-gbushi unu be bu l'ali unu gedegede. E ta byadu bya ephotakwadu unu odo. O bu mube Ojejoje be kfuru ege ono.' ”

22

Ejo iphe ndu Jerusalemu eme

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; ?ii-kpe-e ephe ikpe too? Mbụ; ?ii-kpe mkpukpu mgbugbu-madzu-a ikpe? Oo ya bu; jee atua mkpukpu ono eba le k'uruburuku ono, oru ono; ³ su iya: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu; o suru: Owa-a! Nggube mkpukpu wolatawaru onwongu kpurupyata; ke l'unu egbushi madzu; gudekwaphu ogwa-phe nte l'emrushu onwunu. ⁴ Ikpe nmaakwaru unu ke ndu ono, unu egbushi ono. Unu abya egudekwaphu ogwaphu nte merushibebe onwunu. Unu mewaru; ege unu a-no-bebe adu tso-kengu; mbu l'afa, unu a-no-bebe be tuakwaru unu l'ukfu. Oo ya bu; l'ee-me t'iphe bu mbakeshi ba agubeje unu iphe; mbu t'unu buru iphe mkpukpu nonu e-gudeje ako onu. ⁵ Ndu bu ntse; me ndu bu ote-enya a-nodu eme unu enwa; l'ekfuru unu; nsho! Unube mkpukpu, e ta ndu epha unu; mbu unube mkpukpu, ta agbabujedu gharaghara agbabu. ⁶ Phuru ege ndu ishi Izurelu, notsua l'ime ngu gude ike, ephe nweru l'egbushi madzu. ⁷ O bu l'ime ngu be ephe no; to nwehe onye guberu nne le nna iya iphe; buru l'ime ngu be ephe no; kpaa ndu byaru abyabya ehu; nodu iya mee ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru ome-l'iwe. ⁸ Unu ta gubejehedu iphe mu, du nso iphe. Unu darushikotawaru mboku otu-ume mu. ⁹ L'ime ngu b'e ndu ntumatu no, bu ndu iphe ephe eshibeje ite iya bu ege ephe e-shi gbua madzu. L'ime ngu be ndu ejeje le nte, no l'ugvu ugvu l'eri iphe ephe gwaru nte; nodu iya l'afatoshi onwephe. ¹⁰ Ndu ephe le nyee nna ephe azeje be kwaphu l'ime ngu be ephe no. O kwaphu l'ime ngu be ephe no; mbu ndu ejekfuje nwanyị, no nso unwanyi; mbu nwanyị, ta dudu nso. ¹¹ O bu l'ime ngu be nwoke emeje nyee nwoke ibe iya ejo ahuma; bukwaruphu l'ime ngu be madzu emeje onwiya iphe-iphere l'omerushi nyee nwa iya; buru l'ime ngu be madzu emerushije nwunne iya nwanyị; mbu nwa, nna iya muru gedegede. ¹² O bu l'ime ngu be anoduje kfu ndiphe ugwo t'ephe je egbua madzu; ndu ejeje ugwo o-muru-nwa; me le ndu anapeje ibe ephe iphe ephe k'ehuka. I shiwa ege-a zahaa mube Ojejoje. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹³ “Mu a-kfukfube eka nyipyabe nriru ngu ono me ochi, iigbushi. ¹⁴ ?ii-kegherua okpa? Mbụ; uvo; ?o -du ngu-a mboku, nggu l'ia e-me? O bu mube Ojejoje ekfu iya; mbu le mu e-mekwa iya. ¹⁵ Mu a-chikashi ndu bu ngu nu t'ephe jiko iphe bu mbakeshi tsoo. Mbụ mu e-rukashi ephe t'ephe jiko iphe bu mkpukpu nonu naru. Mu e-mekwanu ngu t'i bu-buhu mkpukpu, e merushiru emerushi. ¹⁶ Teke ono, ii-buru mkpukpu, rushihuru arushihu l'enya iphe bu mbakeshi; be ii-maru l'o bu mbedua gedegede be bu Ojejoje.”

¹⁷ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; ndu Izurelu be dukwa mu l'o bu eswara-iphe. Mbụ l'ephe duwa l'o bu ope; me ashanga; me igwe; me nshi-igwe, kwaru l'oku-uzu. Iphe ephe bulephu be bu ntụ-uzu mkpola-ocha. ¹⁹ Oo ya bu le Okaribe-Kakota-Nu suru: Le k'ophu unu ghokotawaru nshi-igwe mkpola-ocha; be mu e-kpota unu kpolaa Jerusalemu. ²⁰ Mu e-kpota unu l'o bu onye kpotaru mkpola-ocha; ope; igwe; nshi-igwe; me nshi-ashanga; ye l'uzu t'o ngazekota ephe l'ovovo-oku ono bu ege mu e-gude ovuma; mbu gude oke ehu-eghughu ruta unu je akube le mkpukpu ono t'o ngazee unu angaze. ²¹ Mu e-rukobe unu; kpukposhi unu oke iphe-eghughu mu, du l'o bu oku; yo ree unu kutukutu; mbu yo ngazekota unu angaze. ²² O bu ege mkpola-ocha, a huberu l'oku-uzu angazehuje

bụ ẹge unu a-nodu l'oke ẹhu-eghughu mu ngazehu; ẹge unu a-makwanuru l'ọ bu mbɛdua gɛdegede, bụ Ojejoje; bẹ kpukposhiru unu oke ẹhu-eghughu mu.”

²³ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ²⁴ “Nwa ndiphe; sụ alị ono: L'ọ bụ alị, ẹ ta turudua ẹjo iphe iya; alị, mini ta ayọbua l'oge oke ẹhu-eghughu ono. ²⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke nọwa lẹ mkpukpu ono; gbaa ẹjo idzu. Ẹphe dọ l'ọ bụ ekiri agụ, alakashi anụ, o gburu. Ẹphe gbushiwaru madzụ; nakọo ẹku; mẹ iphe, eregbaa ire, ẹphe nweru. Ẹphe mewaru unwanyi, maa tufuru; ẹphe azaa l'igwe lẹ mkpukpu ono. ²⁶ Ndu achijeru mube Nchileke ẹja, nọ lẹ mkpukpu ono bẹ kpakashibebewaru ekemu mu; tuko iphe mu, dọ nsọ merushikota emerushi. Ẹphe ta akpajehedu ishi l'iphe ophu bẹ dọ nsọ; m'ọ bụ l'ẹ tọ dudu. Ẹphe ezije madzụ l'ẹ to nwedu iphe dọ iche l'iphe aasọ nsọ yele iphe ẹ taa sọdu nsọ. Ẹphe wowaru ẹnya kulube; ta akpajehede ishi k'odobede mbọku ọtu-ume mu nsọ. Ẹphe shiwa ẹge ono mee; mu aburu onye rushihuru arushihu. ²⁷ Ndu ishi, achị mkpukpu ono bẹ alakashije ndu ẹphe achị l'ọ bụ nkuta-ọswa, atakashị anụ, o gburu. Madzụ ala ogbu l'ẹke ẹphe egbushi madzụ t'ẹphe gude ẹphe rukoo uru, ta agbadu nụ. ²⁸ Ndu nkfuchiru Nchileke, nọ lẹ mkpukpu ono agbachi ọkpa ifu l'iphe dọ ẹji, ẹphe eme. Ẹphe l'aphuje àphù iphoro; l'ezì ẹja, bụ ẹjo-ire. Ẹphe asụ lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ asụ. Obenu lẹ mube Ojejoje ta dukwa iphe mu kfuru. ²⁹ Ndu alị ono gude ụgho l'eri ndu ọdo uru; l'ana nfu. Ẹphe l'akpa ndu ụkpa ẹhu; l'akpa iya ndu ẹ-to nwedu ẹge ọ haru ẹphe. Ndu mbyamumbya bẹ ẹphe emegbu emegbu; l'anafu ẹphe iphe ruberu ẹphe. ³⁰ Ya leri ẹnya l'ime ẹphe onye a-bya egbochita l'ọ bụ mgbabu; mẹ onye e-kechi ekechi l'ẹke ụpho-mkpuma ono gheru onu l'alị ono tẹ mu be mebyi iya; ophu o nwedu onye mu phuru. ³¹ Ọo ya bụ; mu e-woru oke ẹhu-eghughu mu kpukposhi ẹphe; gude iphe-eghughu mu kepyashia ẹphe l'ọ bụ ọku; wota iphe ono, ẹphe pata mekota byabekota ẹphe l'ishi. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu!”

23

Unwunne labu, eri ogori

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nụ mu sụ mu: ² “Nwa ndiphe; o nweru unwanyi labu, nne lanu muru, ³ wataru ọgba ọkpara lẹ Íjiputu. Ẹphe shihuru ọgba ọkpara ono teke ẹphe bụ nwata. Ẹke ono bẹ ẹphe nọ a fatoshikpelephu ẹphe era; mbụ teke ono, ẹphe bukwa dua ndu nwoke ta chikahubua ọkpa. ⁴ Ẹpha onye k'ogurennya bụ Ohola. Ẹpha unwunne iya nwanyi bẹ bụ Oholiba. Ẹphe bụ ndibe mu. Ẹphe mụshiru unwegirima unwoke mẹ unwegirima unwanyi. Ohola bẹ bụ Samériya. Oholiba aburu Jerúsalemu.

⁵ “Ohola wataruru ọgba ọkpara teke ọ bukwa du nke mu. Ọ wụ-kolahaaru ndu o yeru obu, bụ ndu bụ ndaji nggara Asiriya; ⁶ mbụ ndu yeru uwe, eke urukpu-urukpu; ndu gọvano; mẹ ndu ishi mkpukpu. Ẹphe l'ẹphe ha bukota unwu akatikoro; l'ama mma; l'agbagbaa inya; nọdugbaa l'eli inya ẹphe. ⁷ O woru onwiya mee yọ bụru ọkpara, ndu Asiriya, nweru ẹnya ekutaje. O gudejekwaphu nte ndu ọowu-ko l'emerushi onwiya. ⁸ Ẹ tọ hadu ọgba ọkpara ono, o shiru agbagba lẹ Íjiputu ono. Teke ọ bụru nwata bẹ yele unwoke azeje; ẹphe afakashi iya onu era; mee ya ẹge ọ guru ẹphe. ⁹ Tọ dọ iya bụ; mu abya enwuru iya nwuhaaru ndu o yeru obu, bụ iya bụ ndu Asiriya ono, ẹphe l'iya awuko ẹnishi mini ono. ¹⁰ Ẹphe abya agbabe iya ọtu; naa ya unwegirima iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; bya egude ogu-mbeke gbugbua ya. Ya ndono; yọ bụru onye unwanyi gude akwa ẹnya; kẹ l'ọ bụ ẹge gbaru iya nụ; b'e meru iya.

¹¹ “Nwunne iya nwanyi; mbụ Oholiba phukwarua iphe ono; ophu ẹgu nwoke; mẹ ọgba ọkpara te kwe iya. Yẹbedua egbe kabaaru ẹji; mbụ gbe bya aka unwunne iya

ogba okpara. ¹² O wu-kokwaruphu ndu Asiriya; ndu govano; ndu ishi mkpukpu; me ndu soja ephe, kwaru onwephe bugebe; bukotaru unwu akatikoro; l'ama mma; l'agbagbaa inya. ¹³ Mu abyakwaphu bya aphu l'onye onanu be merushiwaru onwiya ege ono kwaphu. To du iya bu l'ephe ebo ono jiko shia uzo lanu.

¹⁴ "O gbe agbalekwaduru okpara obu eje. O phuru ndu e seru l'upho-mkpuma; mbu ndu Kaludiya, e gude iphe uswe see; ¹⁵ ephe ekebetsua l'ukfu; kee ekwa l'ishi; yo kpo ephe wulawula. Ephe l'ephe ha be dukota l'o bu ndu ishi ugbo-inya le Babylonu; mbu ndu Kaludiya. ¹⁶ Aphupu, o phu ephe; ephe agulahaa ya. Yo yefuwaphu ndu ozi iya t'ephe je ezia ephe ozi le Kaludiya. ¹⁷ To du iya bu; ndu Babylonu abyakfutashia ya t'ephe l'iya zee. Yo gunyaa ephe; ephe eworu iya merushia. E merushibetsua ya ono; ephe abya adu iya ash; yo lufu l'eke ono; haa ephe. ¹⁸ Yo bya agbaru okpara ono kwasekwaru; mbu l'agbawa okpara obu k'o-jeberu-mee. Mu abya aghaaru iya azu ege mu gharu nwunne iya; ke l'iphe ono, oome ono be du mu ash. ¹⁹ Ya ndono; yo gbe bulerua teke ono b'o gbe ghahu iya aghahu l'ogba okpara ono; ke l'o nyataru ege o shi agba okpara ono teke o bu nwata l'o no le Ijiputu. ²⁰ Eke ono b'o nodu l'awu-kokota ndu o yeru obu; mbu ndu ehunwoke ephe dukota l'o bu ke nkakfu-igara; mbu ndu umuda ephe du l'o bu k'inya. ²¹ Oo ya bunu l'urukutu, i shi aru teke i bu nwata nodu le Ijiputu ono te ekwedu ngu agu-bu; mbu teke ono, e shi rapheje ngu eka l'onu era; l'afakashi ngu eka l'okpu era ngu ono."

²² "Oo ya bu; Oholiba; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Mu a-kpali ndu ono, i shi yeru obu, byaru bya adu ngu ash; ono t'ephe ghakobe fuaru ngu. Mbu mu e-me t'ephe shitsua ekemeke obule wufuta fuaru ngu. ²³ Ndu ono, a-furu ngu nu ono bu ndu Babylonu; ndu Kaludiya; ndu Pekodu; ndu Showa; ndu Kowa; me ndu Asiriya kpamukpamu. Ephe a-bukota ndu akatikoro, amatsua mma; ndu govano; ndu ishi; ndu ishi ugbo-inya; me ndu notsua l'oke okwa; l'agbagbaa inya. ²⁴ Ephe e-gude ngwa-ogu; me ugbo-inya; me ugbo-inya, eegudeje evu ivu; chiru igwe oha fuaru ngu. Ephe e-kekotaru ngu ugu l'ekemeke obule; chiru iphe e gude eze ugu; bya ekpukotaru okpu igwe. Mu e-nwuta ngu tuaru ephe; t'ephe nua ngu anunu; mbu t'ephe mee ngu ege du ephe mma. ²⁵ Mu e-gude okopho; koshi ngu ege ooghube mu; k'ophu ndu ono e-gude ehueghu nua ngu anunu. Ephe e-beshi unu imi; kwashia unu nchi. Ndu phoduru nu l'unu be ee-gude ugu-mbeke gbushia. Ephe a-chita unwu unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi. Ndu ophu phoduru nu be oku e-kekota. ²⁶ Ephe a-lafushikota ngu uwe, i yekotaru; gbabe ngu otu; nyichakota ngu mgbubu, i nwekotaru. ²⁷ Oo ya bu; mu emekwanua t'urukutu ono, iiru ono; me okpara ono, i shiru agbagba le Ijiputu ono jeberu ngu ege ono. Iphe du ege-a ta byahedu bya agu ngu odo; ophu i byadu bya anyata Ijiputu odo."

²⁸ Ono kele Okaribe-Kakota-Nu suru agha: "Mu abyawa te mu nwuru ngu nu ndu du ngu ash; mbu ndu i ghawaru azu ke l'ephe du ngu eji. ²⁹ Ephe e-gude ash; i du ephe naa ngu iphe i seru eza iya. Ephe e-me ngu; gbabe ngu otu. Okpara ono, igba ono a-bya adaa tolatola. Yo buru okpara ono, igba ono; me urukutu ono, iiru ono ³⁰ be wolataru unu iphe ono; ke l'unu l'iphe bu mbakeshi wataru owuko enyashi mini; gude agwa ephe merushikota onwunu. ³¹ Ihawa eka ke nwunne ngu nwanyi. Ya a-patakwanu okoro ntakfuru iya; dee ngu l'eka."

³² Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru:

"L'ii-ngu iphe l'okoro ono,
nwunne ngu nwanyi nguru ono;
mbu okoro, ha galagala;
bya adu gvubungu.
Aa-chi ngu ochi;

gude ngu mee iphe-ochi;
 ke l'okoro ono
 be jiwaru gugurugungu.

³³ Ii-ngu iya; yo gude ngu egude.
 Mbụ aphụ a-tsu ngu
 l'ọ bụ onye mee guderu.
 Mbụ ọ bụ okoro
 ọ bụru kpurupyata;
 me achihu be ii-gude ngua ya.
 Mbụ ọ bụ okoro nwunne ngu
 nwanyi, bụ Samériya;
 be ii-gude ngua ya.

³⁴ Ii-ngu iya; mbụ ngufu iya;
 ngua ngua ugere iya.
 Ii-dzokposhi iya yegiriyegiri;
 bya alabashia onwongu era alabashi.
 Ono iphe mube Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

³⁵ Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "Le keshinu ophu i gbe zahawanu mbedua; mbu i gbe ruchiwanu mu eruchi be urukutu ono, i ruru ono; me okpara ono, i gbaru ono be ii-rikota uru iya iche l'iche."

³⁶ To du iya bu; Ojejoje asu mu: "Nwa ndiphe; ?ii-kpe Ohola yele Oholiba ikpe? Ngwanu; kfuru ephe k'urukutu, ephe rushiru. ³⁷ Ephe riru ogori; gbua ochi; bya aburu ndu gude nte ephe merushia onwephe. Ephe gudewa unwegirima, ephe mushiru mu gwoo aja; t'ọ bụru ephe nri. ³⁸ Ephe mefukwaru mu phu iphe owaa: Le teke ono kwaphu be ephe merushiru eke duru mu le nsọ; bya adakakota mboku otu-ume mu. ³⁹ Mbụ mboku onophu, ephe gude unwu ephe gbaaru nte ephe aja ono be ephe bahuru l'eke duru mu le nsọ woru iya merushia. O bu iphe ono be ephe meru l'ulo mu.

⁴⁰ "Ephe egbe jekpooru je ezia madzu, e-je ekukoo unwoke, shiru l'eke teru etete; ndu ono eruta; nggu abya asaa onwongu bugeberu ephe; dee mkpo-anya; bya agbaru mgbubu ngu. ⁴¹ Nggu abya asugaru l'aba, ama iphe du biribiri. A bya apata okpokoro dobe l'ifu iya; nggu abya achita insensu; me manu mu tukobe l'eli iya. ⁴² Eke ono, o no ono adakota gvugvugvu l'eke ndu e-ta dudu onye ahụ ephe ogbo jiru ejiji. Ndu ono bu unwoke, ngujishiru ephe, e shi l'echi-egu dubata. Ephe abya agbabetsua unwanyi ono mgbaleka; kpubetsua ephe okpu-eze, ama ntumatu. ⁴³ To du iya bu; mu asu t'ephe duta onye onanu, gbawaru okpara mehu maa ono t'ọ bụru nwanyi okpara, ephe kutaru; ke l'ọ bu okpara ono, ogba ono bu iphe o mehuru emehu iya. ⁴⁴ To du iya bu; ephe l'iya abya aze aze nwoke yele nwanyi. Ndu ono ephe l'unwanyi ono, farushiru onwephe afarushi ono bu iya bu Ohola yele Oholiba ephe abya aze. ⁴⁵ Obenu l'unwoke, doberu eka ndoo be e-kpe ephe ikpe, eekpeje ndu riru ogori gbua ochi; ke l'ephe bu ndu eri ogori; buru ndu ochi no l'ishi."

⁴⁶ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "T'a chita ndu mbuko-mbuko bya ephe l'ehu; mbu t'e nwuru ephe nu ndu e-me ephe iphe du biribiri, bu ndu a-lu ephe alulu. ⁴⁷ Ndu mbuko-mbuko ono a-tu ephe mkpuma; gude ogu-mbeke gbushia ephe. Ephe e-gbushi unwu ephe: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; tufu ulo ephe oku. ⁴⁸ Ya e-me t'uru-ali buhu l'ali-a; k'ophu oo-bu iphe e gude anmaru unwanyi ndu ophu okwa; t'ephe ba amuta ubeka unu. ⁴⁹ Unu e-je ntakfuru l'urukutu ono, unu rukotaru ono. Unu e-vuru iphe du eji, unu mekotaru, bu nte, unu gwakotaru. Oo ya bu; ege unu a-makwanu l'ọ bu mbedua be bu Okaribe-Kakota-Nu."

24

Etụ, e gude ite e shiberu l'ọku anma

¹ Ya ndono; yo be l'afa ke tete l'onwa k'iri gbaru abali iri; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; dee oge-wa; mbu uboku-wa; ke l'o bu mboku, eze ndu Babylonu keru Jerusalemu ogo. ³ Nmaaru ndu onu-ulo-wa, kwefuru ikè-wa etu; su ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu:

“Shibe ite l'oku;

shikwase iya l'oku;

nggu ekuru mini ye iya.

⁴ Chiru kpurukpuru anu ye iya;

mbu eke, a fotaru afota l'anu;

mbu utakfu iya;

me apiripa iya.

Chi-jia ya okpu, katsua mma.

⁵ Kputa aturu, katsukpo mma.

Chiru nku ye l'enyishi ite ono ohuma.

Shighe anu ono eshighe;

mbu t'i shia ya t'o yishihu l'okpu.

⁶ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Nshobukwaa nggube mkpukpu mgbugbu-madzu! Nshobukwaa nggube ite ono, gbaru egba, egba iya ta alufudu alufu ono. Heshia egba ono nanu nanu; t'e b'e jekwaru iya oturu ido ophu aa-ha. ⁷ Ishi iya aburu l'ochi ndu ono, o gbushiru ono nokwaa ege o no. Mee ndu ono, o gbushiru ono b'o wushiru l'eli mkpuma. E t'o wushidu iya l'ogbodali eke udzudzu e-kpu iya. ⁸ O bu ege mee ndu ono, o gbushiru ono a-kpali mu iphe-eghughu; mu abya akfua ya ugwo iphe o meru kparu iphe mu bya etee mee ndu ono l'eli abadoro mkpuma; ege e to dudu iphe e-kpuchi iya nu.

⁹ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Nshobukwaa nggube mkpukpu mgbugbu-madzu ono! O kwaphu yebedua e-do nku l'ikpo!

¹⁰ “Oo ya bu; kpaa nku; doo ya;

nggu amuru oku ye iya;

gude shia anu iya ohuma.

Yekwa iya iphe e-me

t'anu ono tsọ ena;

nggu eshia ya te okpu iya tu atutu.

¹¹ “Nnggu abya eshikwase ite iphoro ono l'eli icheku-oku ono; shia ya gburu jeye t'ite ono kperehu ekperehu; mbu shia ya te mkpola-manumanu, e gude mee ya nwulaha enwunwu; ege inyi, no iya nu angazehu; mbu ege akiyi e-kekota oku kefu. ¹² E mewaru iya gbururu jeye; ike labu adu; ophu akii iya 'ekweddu eheshi; to kwe t'e gude oku hufu iya. ¹³ Inyi obu, unu riru obu bu uru-ali ono, unu rukotaru ono. Ya seru nta; see imo te ya fufu unu inyi ono; unu te kwe. Iphe o bu bu l'e t'efufuhedu iya unu jeye teke ehu-eghughu iya a-dazita. ¹⁴ O kwa mube Okaribe-Kakota-Nu be kfuru okfu ono. Oge ruakwaru teke mu e-me ege obu du mu. Mu ta akpolakwa azu; ophu mu aphukwa imiko; ophu mu ta byadu bya asu le mu te emehedu ege mu tuseru. Ee-kpe ngu ikpe ege umere ngu gbaru. Mbu o bu iphe iime be ee-kpe ngu ikpe iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

Nyee Ezekielu nwuhuru

¹⁵ To du iya bu; Ojejoje ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁶ “Nwa ndiphe; mu abyaakwa ngu onata onye ono, i yeru enya ono. Obenu; ba agukwa aphu; ophu i chikwa mkpu. Mbu ba rakwa ekwa iya. ¹⁷ Iphe ii-melephu nwenkinyi bu t'i nwulephu hemuhemu

iya. Ba adakwa ẹhu onye nwuhuwaru anwuhu. Kee iphe iikeje l'ishi ẹge iikejehawa iya; nggu eyee akpọkpa ngu ẹge iyejehawa iya. Be ekechikwa iphe l'ọnu gude koshi l'ì nọ l'aphu; ophu i rikwa nri, ndu aphu byaru erije."

¹⁸ Ya ndono; mu eziebe ndu ono ẹge ono l'utsu. Yo be l'urenyashi; nyee mu ono anwuhu. Yo be l'utsu nchi-abọhu iya; mu abya emekota ẹge ono, a suru tẹ mu mee ono. ¹⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu ono abya aji mu: "?Mu ta akaduru ẹphe iphe ọwaa, mu eme ọwaa bụru ẹphe?"

²⁰ Mu asu ẹphe: "Lẹ Ojejoje suru: ²¹ Tẹ mu kfuru ndu Ízurelu: 'Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ suru: Lẹ ya abyaakwa ome ẹke-du-nsọ iya t'ẹ b'ọ duhe nsọ; mbu ẹke ya meru; yọ bụru ọkpo-mgbinyiku, bụ ẹke unu gude eku unu; mbu ẹke unu yeru ẹnya, bụ ẹke unu agbaja ndawere. Unwu nwoke unu mẹ unwu nwanyi unu, unu haru l'azu bẹ bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbugbushia ẹphe. ²² Ọ bụ ẹge ono, mu mekotaru ono bẹ unu e-mekota. Unu te ekechidu iphe l'ọnu, e-koshi l'unu nọ l'aphu; ophu unu eridu nri, ndu nọ l'aphu erije. ²³ Unu e-ke iphe l'ishi ẹge unu ekejehawa; yee akpọkpa unu ẹge unu eyehawa iya. Unu ta agudu aphu; ophu unu te echi mkpu; ọbule unu ala ẹhu kposhihu iyororo l'okfu iphe dọ ẹji ono, unu meru ono; mbu unu a-nodu atsushi ude l'ime onwunu. ²⁴ Ezekèlù a-buru unu iphe-otube-nvo. Iphe ono, o mekotaru ono bẹ unu e-mekota. Teke iphe ono a-muru unu bẹ unu a-maruphu l'ọ bụ mbedua gededede bẹ bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ.'

²⁵ "A bya lẹ nggubedua; nwa ndiphe; mboku, mu a-nafu ẹphe ẹke bụ ọkpo-mgbinyiku ẹphe ono, bụ ẹke emeje ẹphe ẹhu-otso-ena; bụru ẹke ẹphe egudeje eku onwẹphe; bukwaruphu ẹke ẹphe yeru ẹnya; bụru ẹke ẹphe sworu obu chee; mbu mboku ono, mu a-nafufukwaphu ẹphe unwu nwoke mẹ unwu nwanyi ẹphe ²⁶ bẹ onye gbaru ọso ogu laa ẹke ọdo a-gbalata bya edooru ngu ẹge ọda. ²⁷ Ọ bụ mboku ono bẹ ii-kpuha ọnu; nggu l'iya ekfugbalahaa okfu. Ẹ tii buhedu onye ẹ te ekfudu okfu. Ọo ya bụ; ii-buru ẹphe iphe-ohubama. Ẹphe abya amaru l'ọ bụ mbedua bẹ bụ Ojejoje."

25

Àphù, aaphuru ndu Amonu

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru mu sụ mu: ² "Nwa ndiphe; ghachiru ndu Amonu ifu; nggu egude nkfuchiru koshi iya ẹphe. ³ Sụ ẹphe: Unu nua iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọkaribe-Kakọta-Nụ suru: Lẹ keshinu unu gbe kpoo orube teke e merushiru ulo-nsọ iya; kpoo orube teke e meru alì Ízurelu; ẹgbara akfua ya; kpoo orube teke a kpuru ndu Júda lẹ ndzụ laa alì ọdo; ⁴ bẹ ya e-nwuru unu nụ ndu ẹnyanwu-ahata t'ẹphe nworu unu. Ẹphe a-bya akwashia ọdu l'alì unu. Ẹphe e-rifu akpuru oshi unu; ngufu mini ẹra eswi unu. ⁵ Ya e-me mkpukpu Rába t'ọ bụru ẹke inya-ivu a-nodu akpa nri; mee alì ndu Amonu t'ọ bụru ẹke aturu a-nodu adoje ọdu; k'ophu unu a-makwanu l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje.

⁶ "Ọkaribe-Kakọta-Nụ sukwaru: Lẹ keshinu ophu unu kuru ẹka pyomu; tee tititi ikpiricha; gude ẹjo ọkpoma l'akporu ndu Ízurelu ọrubé l'iphe byaru ẹphe; ⁷ bẹ ya e-sechi ẹka bya unu l'ẹhu; nwuru unu keeru iphe bụ mbakeshi t'ẹphe bya alua unu alulu. Ya e-bufu unu l'iphe bụ mbakeshi; mee unu t'unu chihu l'iphe bụ mkpukpu, nonu; mee unu t'unu bụru kpurupyata. Teke ono; unu amaru l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje."

Àphù, aaphuru ndu Móabu

⁸ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ suru: "Okfu lẹ Móabu; mẹ Séyi suru: T'e lekpoduduanu lẹ Júda; kwa iphe lanu; ẹphe lẹ mbakeshi ndu ophu; ⁹ bẹ ya e-me tẹ ọkè Móabu gheru ọnu shita lẹ mkpukpu ndu ophu nọ l'ifu ẹgu; mbu shita lẹ

Bétu-Jeshimotu; Bálu Meyonu; je akpaa le Kiriyatayimu, bukota mkpukpu, enya eje l'ali ono. ¹⁰ Ya e-nwuru ndu Móabu; me ndu Amonu nu ndu enyanwu-ahata t'ephe nweru; k'ophu e ta abyahedu bya epho ndu Amonu l'epha l'iphe bu mbakeshi. ¹¹ Ya e-me ndu Móabu t'ephe jee iphe-oku. Ephe eshi ege ono maru l'o bu yebedua bu Ojejoje."

Àphù, aaphuru ndu Édómu

¹² Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: O suru: "Le keshinu ophu ndu Édómu jeru je agwata ndu Júda ugwo iphe b'o buakwa emeswe, ephe emeswee. ¹³ Oo ya bu; owaa iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu: O suru: Le ya a-machi eka; bya Édómu l'ehu; gbushikota madzu; me elu, no iya nu. Ya e-me iya t'o daburu ochobo shita le Témanu rua le Dedanu. Ee-gude mma gbushia ephe. ¹⁴ Ya e-gude ndu nk'iya, bu ndu Ízurelu gwata ndu Édómu ugwo iphe ephe meru. Ephe e-gude ege iphe eghube yebe Ojejoje; mee ndu Édómu iphe. Ephe eshi iya makwanuru ege ya egudeje agwata ugwo iphe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

Àphù, aaphuru ndu Fílisutiya

¹⁵ Okaribe-Kakota-Nu suru: "Le ndu Fílisutiya gudewa ejo okpoma gwata ugwo iphe e meru ephe. Ephe gudewa ashi, ephe kporu ndu Júda keshinu ede-nwede l'eme t'ephe mee ephe t'ephe buru kpurupyata. Keshinu ophu o bu ege ono b'o du ¹⁶ be yebe Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya e-byi ndu Fílisutiya eka. Ya e-bufu ndu Keretu; bya emee ndu ophu phoduru nu l'iku eze enyimu t'ephe buru kpurupyata. ¹⁷ Ya a-kwata akwata gwata ephe ugwo iphe ephe meru; mbu gude ege o ghutabe iya nuá ephe anunu. Ephe eshi ege ono maru l'o bu iya bu Ojejoje teke ya a-gwata ephe ugwo iphe ephe meru."

26

Àphù, aaphuru ndu Táya

¹ To du iya bu; yo be l'afa k'iri le nanu le mboku mbu l'onwa onanu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; keshinu ndu Táya zuru ndu Jerúsalemu ukwe; l'aguru iya ephe l'egvu:

"Le Jerúsalemu daakwaru.

O shi buru eze obodo
eke iphe bu mbakeshi
abyaje ozuta aswa.

Obenu le nta-a,
o daru-wa buwa
t'ayi bya egwoo ephe; mia.

³ "Oo ya bu; owaa iphe Nnajiufu bu Ojejoje ekfu; o suru: O buwa ke nggu l'iya nggube Táya! Mu a-chita igweligwe mbakeshi t'ephe bya etso ngu ugu; mbu o bu ege ono, eze enyimu enwuje akpara iya dukungu dukungu be bu ege ephe a-nodu enwu abya ngu ugu. ⁴ Ephe e-tsukposhi upho-mkpuma, e gude kpu-buta Táya; bya enwukposhikota ulo-eli, no iya nu. Mu e-kwochakota eja mkpokpo-ozulo l'eke ono; mee eke ono t'o buru epokirikpo mkpuma be a-nokota iya. ⁵ Iphe mkpukpu ono a-buru bu eke ndu egbu ema a-noduje ege ugbu ephe l'echi eze enyimu t'o korohu. Mube Okaribe-Kakota-Nu kfukwaru l'iphe bu mbakeshi nonu a-nodu eru mkpukpu ono oru." ⁶ Ndu ophu butsua l'ime ugu be ee-gude ugu-mbeke gbushia. Oo ya bu; ephe amakwanuru l'o bu-a mbedua be bu Ojejoje.

⁷ "Owaa iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu: O bu Nebukadineza, bu eze ndu Bábýilonu; buru eze, kagee eze nonu, bu onye ono, shi uzo isheli be mu e-me t'o

bya etso ndu Táya oḡu. Oo-chiṭa iṅya; chiṭa uḡbo-iṅya; chiṭa ndu agbajẹ iṅya; me igweligwe ndu soja gude bya oḡu. ⁸ Oo-gude oḡu-mbeke gbushikota ndu oḡhu bu l'ime eḡu. Oo-gude iphe kekota unu oḡu; mbu kpua iphe kebuta upho-mkpuma unu. Oo-pali iphe o gudetsua eze nze oḡu gboru unu ye. ⁹ Oo-gude igwe, oogudeje alu oḡu chikposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta mkpukpu unu; gude ngwa-oḡu iya nwukposhia ulo-eli unu. ¹⁰ Iṅya iya a-za igweligwe; mbu zaa l'igwe k'oḡhu bu l'udzu, ephe gude okpa ekpokashi be e-kpumikota unu ekpumi. Upo-mkpuma, e gude kpu-butakota mkpukpu unu; a-fukota tekpatekpa l'ukporo iṅya; me uḡbo-iṅya yeḡe uḡbo-iṅya, eegudeje evu ivu, oo-rukota bya anodu eme teke o nodu eshi onu-uzo unu abahu ege aabahuje mkpukpu, upho-mkpuma, e gude kpu-buta iya dakposhihuru adakposhihu. ¹¹ Iphe bu apata okpa iṅya ono, oo-chi bya ege ono a-dzogbakota l'iphe bu esu-uzo, no le mkpukpu unu. Oo-gude oḡu-mbeke gbushikota ndibe unu. Eze itso unu, unu kpushikotaru ono be e-zekwoshikota wushiru l'ali. ¹² Ephe a-kwa eku unu; me ngwa-aswa unu l'okwata. Ephe e-nwukposhi upho-mkpuma mkpukpu unu; nwutsushikota egiri ulo unu ono, amatsua ntumatu ono. Mkpuma unu; oshi unu; me mkpokpo-ulo unu; be ephe e-nwuru je eye l'eze enyimu. ¹³ Mu e-me t'egvu, unu aguje buhu. Egvu ono, unu egudeje ubo l'agu ono b'e ta byahedu bya anu odo. ¹⁴ Mu e-me ali unu t'o buru ekpokirikpo mkpuma bu iphe a-nodu iya; unu a-buru eke aa-nodu egebeje uḡbu, e gude egbu ema t'o korohu; oḡhu a byadu akpu-kwazi mkpukpu unu ono; kele mube Ojejoje be kfuakwaruru. Ono iphe. Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

¹⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru ndu Táya. O suru: "Le teke ii-da; be ali, nokota l'iku iku eze enyimu a-nmahu jijiji. Ephe a-nodu anma jiji l'uḡde, ndu e mekatsuaru iphe a-nodu atsu; me mkpu, ndu e gbushiru egbushi a-nodu echi. ¹⁶ Ndu bu ishi ke ndu iku eze enyimu be a-chishikota l'aba-eze ephe; yeshia ephe uwe ephe, a kparu; dengashitsua ya edengashi. Egvu e-ri ephe ehu; k'oḡhu bu l'ephe a-dugajeru l'ali l'anma kwekwekwe tekenteke l'eke iphe, tsakfuru unu teru ephe ukfu. ¹⁷ Ephe a-guru unu egvu anwuhu-wa; su:

" 'Ege oḡhu i meru buru
 kpurupyata;
 nggube mkpukpu,
 a maru amaru;
 mbu nggube mkpukpu,
 bu ndu akpa le mini bukota iya.
 Nggube mba mini,
 akpa ike le mini;
 mbu nggube mba mini ono;
 me ndu bu iya nu.
 Ndu bu l'ibyia ono;
 be unu meru;
 ephe atsu unu egvu nshinu.

¹⁸ Ndu onenyimu a-nmahu jijiji l'ege i shiru daa;
 te ndu ikfuli eze enyimu l'ukfu.'

¹⁹ "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Teke mu e-me mkpukpu ono te eḡbara kfu ya; yo daburu ochobo; mbu mee ya t'o buru ebo; mini ekpukota iya ekpukpu ²⁰ be mu e-mekwa ngu phu t'i kpolashihu le nsu ege ndu odo kpolashihuwaru; mbu t'i lakfu ndu oḡazu; mu emee ngu t'i lasha l'ime ali l'o bu mkpokpo-ozulo oge ndiche; nggu le ndu kpolashihuhaawaru le nsu anodu; oḡhu i byadu bya alata azu odo; m'o bu buru l'ali ndu no ndzu bu odo. ²¹ Mu e-me ngu t'i laa ejo alala. Ii-chihulephu

tengu. Aa-nodu akpaje ishi ngu; o bu l'e-ta byadu bya akpavu ishi ngu; ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono."

27

Iphe e-me ndu Táya

- ¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru mu su mu: ² "Nwa ndiphe: kwaa ekwa ndu Táya.
³ Nngu ekfuru ndu Táya, bu l'onu eze enyimu; mbu ndu, ephe le ndu onu-enyimu odo l'iche iche agba oke ngho. Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru:
 " 'Nngube Táya;
 i suru li bu nwodu-geru.'
⁴ Ufu ngu bu l'eze enyimu.
 I bu eze ugbo-mini, a kuru;
 t'o nwe ekworo.
⁵ Ndu kuru ugbo-mini;
 be buru l'ugvu Seniru
 be ephe gburu oshi
 payinu gude kua ya;
 bya ejee l'ugvu
 Ugvu Lébanonu je ebua oshi sida
 gude gvuaru ngu itso iya.
⁶ Yo buru l'ali Báshanu;
 be e je ebuko achi,
 e gude pyishia eku-ugbo ngu;
 buru oshi sayipuresu;
 be ejeru je ebukotsua
 l'onu-mini ndu Sáyipurosu
 gude gbaa ogbodo-ali
 ugbo-mini ngu ono;
 bya egude odu-enyi meshikota iya.
⁷ Ekwa-ocha, a kparu;
 yo du k'ekfukfu, shi le Ijiputu
 b'e gude kwee l'imeli
 ugbo-mini ono,
 bu iphe emeje t'ugbo-mini agba oso;
 buru iya be eegudeje ahube ngu ama.
 Iphe e gude kwekota
 l'ugbo-mini ono te mini ba bahujeshi iya
 be bu ekwa, eke
 urukpu-urukpu;
 me ophu eke ododo,
 shi l'ikfuli Elisha.
⁸ Unwoke Sayidonu;
 me unwoke Avadu
 bu ndu shi akpokotaru
 ngu ugbo; nngube Táya.
 Unwoke ngu, bu ndu
 o-maru-enya-nka
 be bukota ndu angakotaru ngu ugbo-mini.
⁹ Ndu Gébalu, bu ndu
 mewaru nka metee ya emete

b'i dutakotaru t'ęphe
 nọduje l'ugbo-mini ngu
 l'emechishijeru ngu ęke
 ọzo, nọ ęphe teke ęphe fuhujeru ọzo.
 Iphe bụ ugbo-mini, nọkota l'eze ęnyimu;
 mę ndu angakọta
 ugbo-mini
 ono bę abyakọta ngu ọzuta aswa.

¹⁰ “Unwoke ndu Peshiya; mę unwoke ndu Lidiya yele unwoke ndu Putu shi bükotaru ndu soja ngu. ęphe chikoję iphe ęphe gude eze nze ọgu; mę okpu-igwe, ęphe kokota l'ime ngu. ęphe emeje; nggu adu ugwu. ¹¹ Unwoke ndu Avadu; mę ndu ke Heleku; bụ ęphe a-nọdu echeru ngu upho-mkpuma ngu nche mgburumgburu. Unwoke ndu ke Gamadu bụ ndu anọtsujeru ngu l'ulo-eli. ęphe ewojeru iphe ęphe egudeje eze nze ọgu kokota l'eli upho-mkpuma, e gude kpụ-buta mkpụkpụ ngu; iphe ono, ęphe kokotaru l'upho-mkpuma ono meru; mma ngu edzua edzudzu.

¹² “Ndu Tashishi bę nggu l'ęphe shi azuko aswa; okfu l'i nweru ęku l'asa iya l'asa iya. ęphe shi egudeje mkpola-ọcha; mgboro-igwè; nshị-ashanga; mę nshị-igwè bya ngu ọzuta iphe. ¹³ Ndu Javanu; mę ndu Tubalu; mę ndu Mésheku shi achijeru ohu; mę ngwa-aswa, e gude ope mee bya ngu ọzuta aswa. ¹⁴ Unwoke ndu Betu-Togarama shi akpųjeru inya, eegude eje ozi; mę inya-ọgu; mę inya-mulu bya ngu ọzuta aswa. ¹⁵ Unwoke ndu Ródu bę nggu l'ęphe shi zukoje aswa. Igweligwe ndu butsua l'iku eze ęnyimu shi bükotaru ndu ọnya aswa ngu. ęphe egudeje ọdu-enyi; mę oshi eboni kfu ugwo aswa iphe ęphe zuru ngu. ¹⁶ Ndu Áramu bę shi azuje ngu aswa; ke l'iphe iimeshi emeshi bę ha igweligwe. ęphe shi egudeje mkpuma tokwasu; mę ękwa, eke uswuswe; mę ękwa, a dzuru dengashia ya edengashi; mę ękwa ọcha; mę mkpuma koralu; mę mkpuma rubi bya ngu ọzuta aswa. ¹⁷ Ndu Júda; mę ndu alı Ízurelu shi abyajękwa ngu phụ ọgbata ngho. ęphe shi egudeje witu, shi le Minitu; mę igberi; mę manụ-ęngu; mę manụ bamụ bya ngu ọzuta iphe i meshiru. ¹⁸ Ndu Damásukosu gudekwaphu l'i meshiru iphe igweligwe; mbụ ke l'i nweru ęku ntumatu gude mee, shi le Hẹlubonu; mę eji aturu, shi le Zaharu bya ngu ọzuta aswa. ¹⁹ Ndu Wedanu; mę ndu Javanu, shi le Uzalụ bę zutsukwaru ngu phụ aswa. ęphe gude akpųrakpu igwè yele kashiya; mę kalamosu, bükota iphe eegudeje eme manụ ajiji t'o shi kwękwękwe bya ngu ọzuta aswa. ²⁰ Ndu Dedanu shi egudeje ukpo, eegudeje nọdu l'eli inya bya ngu ọzuta aswa. ²¹ Ndu Arébiya; mę iphe bụ ndu achị ndu Kéda bę bükota ndu shi azuje ngu aswa. ęphe achijeru aturu; mę ebyila yele egbu bya ngu ọzuta aswa. ²² Ndu Sheba; mę ndu Réma bę shi azujękwa ngu phụ aswa. ęphe gude ọkpobe manụ; mkpuma, vugbaa oke aswa; mę mkpola-ododo bya ngu ọgba-nweta ngwa-aswa. ²³ Ndu Háranu; mę ndu Kane; mę ndu Ídenụ yele ndu agbatsua ikike ngho, shi le Sheba; mę ndu agbatsukwaphu ikike ngho, shi le mkpụkpụ Asho; mę le mkpụkpụ Kilimadu bę zükotakwaru ngu phụ aswa. ²⁴ ęphe ejejekwaphu aswa ęphe ọzuta ękwà, amatsua iphe dụ biribiri; mę uwe, eke urukpu-urukpu; mę l'ękwà, a dzuru dengashia ya edengashi; mę njigbanji ukpo, vongashiru avongashi, aatogboje l'ogbodo-ulo, a gworu agwogwo; kegudetsua ya l'ishishi ukpo ono jingujingu. ²⁵ Ugbo-mini Tashishi bụ unube ndu Táya bę ęphe evujeru iphe.

“Nngube Táya dulephu l'ọ bụ
 ugbo-mini, e dojiru iphe edoji;
 yọ nọdu l'echi eze ęnyimu.

²⁶ Ndu akpọ ngu l'ugbo ngu
 kpọtawaru ngu je
 edegeru l'echi eze ęnyimu.

- Obenu lẹ phẹrephere,
 shi ụzo ẹnyanwu-ahata;
 byaru bya azụkashia ngu l'echi eze ẹnyimụ.
- 27 Ẹku ngu; iphe i gude agba nghọ;
 ngwa-aswa ngu;
 ndu angaru ngu
 ụgbo-mini; ndu etso
 ụgbo-mini ngu;
 ndu emekwajeru ngu iya;
 ndibe ngu, agba ikike-nghọ;
 ndu soja ngu l'ẹphe ha;
 mẹ l'iphe bụ ndu nọ
 l'ụgbo-mini ono;
 bẹ mini rikotaru mbọku, ụgbo ngu kpuru;
 l'echi eze ẹnyimụ.
- 28 Mkpụ, ndu angaru ngu ụgbo-mini echi;
 e-me tẹ mgbogidi
 eze ẹnyimụ nmahụ jijiji
- 29 Iphe bụ ndu akpọ ụgbo
 nwuhakotaru ụgbo ẹphe.
 Ndu anga ụgbo-mini;
 mẹ ndu etso ụgbo-mini ono;
 jeru je anmagatsụaru l'iku eze ẹnyimụ.
- 30 Ẹphe ara ẹkwa ngu ntumatu;
 l'ara iphe dụ biribiri.
 Ẹphe e-kpota ntụ kpukposhi onwẹphe l'ishi;
 bya agwọ-swikota onwẹphe lẹ ntụ.
- 31 Ẹphe akpuru ngu ishi ngu;
 yeeru ngu uwe-aphụ.
 Ẹphe a-ra ẹkwa ngu;
 l'agụ aphụ ngu;
 mbụ l'agụwaa ịshirishi.
- 32 L'ẹge ẹphe ara ẹkwa;
 l'agụ aphụ ngu;
 bẹ ẹphe agụ egvu-aphụ ọwaa; sụ:
 'Bụ mkpukpu ole;
 bẹ bụjekpooru kpurupyata l'echi eze ẹnyimụ
 ẹge ọwaa, mkpukpu Táya bụ iya-a?'
- 33 Teke e shi evuje ngwa-aswa
 ngu l'eshi eze ẹnyimụ;
 b'o ruberu iphe, bụ mbakeshi ẹka.
 Eze ẹku ngu, dụ egvu;
 mẹ ngwa-aswa ngu;
 bẹ ndu eze lẹ mgboko gude bụru ụbabanyi.
- 34 Obenu lẹ nta-a;
 bẹ mini riwaru ngu l'eze ẹnyimụ.
 Ngwa-aswa ngu ono yẹle
 ndu ejejeru ngu ozi;
 bẹ mini rikotaru nggu l'ẹphe.
- 35 "Ndu, bu l'iku eze ẹnyimụ l'ẹphe ha bẹ biribiri iya gudekotaru. Ndu eze, achịsua
 ẹphe anmahụkota ruuruu. Ẹphe akpotsua beru l'ẹke ẹgvù riru ẹphe ẹhu. 36 Ndu

ikike ngho l'iphe, bu mbakeshi b'ọ duru biribiri ege i meru ekpolahu ngu iphe mmanu; to nwehe ege e kfu iya ọdo.”

28

Àphù, aaphuru eze ndu Táya

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru mu sù mu: ² Nwa ndiphe; sù onye bu ishi ndu Táya ege-a: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: Iitu onwongu epha sù l'ì bu Nchileke; l'ì sùgaru l'aba-eze Nchileke l'echi eze mini. Obenu l'ọ kwa madzù mmanu b'ì bu; mbù e ti bùdu Nchileke; nggu egbe evuko onwongu l'ì maru iphe l'ọ bu Nchileke. ³ ?Ì kanua Dánẹlu ọmaru iphe tọ; k'ọphu bu l'e to nwedu iphe e domigheru ngu edomi. ⁴ I gudewa mmamiphe ì maru; mę egomunggo, i nweru kpaa ẹku dooru onwongu; bya ejekokwaphu mkpọla-ododo mę mkpọla-ọcha kùbe l'ẹke iidoje ẹku ngu. ⁵ I gudekwaphu ikoro, iigbaje l'ọzu aswa mee; ẹku ngu aka nshinu; nggu egbe gude l'ì nwewaru iphe nshinu bya etulaha onwongu oke epha.

⁶ “Ọo ya bu; ọwaa ege Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu: Lẹ keshinu ọphu ìrìje l'ì maru iphe; maru iya maru iya l'ọ bu Nchileke ⁷ bę ya a-chita ndu ọhodo t'ephe bya ngu l'ẹhu; mbù mbakeshi ndu ọphu bu epe kagee onwe ejo ọkpoma. Epe a-mi ogu-mbeke epe; gude mebyishia mma ngu ono; mebyishia mmamiphe ngu ono. Ugvu ono, ì dọ ono bę ya e-me t'ọ gwọ lẹ ntù. ⁸ Epe a-lọ-tsuta ngu; nwuru ngu ye lẹ nsù; mbù l'ì-lakotalephu l'ike l'echi eze ẹnymu. ⁹ T'a maru ege ii-me sùkwadua l'ì kwa Nchileke l'ifu ndu ono, e-gbu ngu ono. Iphe ii-gbe buru bu madzù mmanu; e tii gbe aduhekwanu ike buru Nchileke ọbu teke ndu ono, e-gbu ngu nù ono byaru ngu l'ẹhu. ¹⁰ Ìi-da ọdaleba l'ẹka ndu ọhodo ono. Ya kfuakwaru iya; yębe Ojejoje, bu Nchileke.”

Adada eze ndu Táya

¹¹ Tọ dọ iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ¹² “Nwa ndiphe; raa ẹkwa eze ndu Táya; sù eze ono: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: I shi buru onye a makpọoru l'ọ dọ-geru; mbù i shi buru onye maru mmamiphe iphe dọ biribiri; shi bukwaruphu nwọdu-geru. ¹³ I shi buru lẹ Ídenu; mbù lẹ mgbabu Nchileke. Yọ buru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude memaa ngu. Mkpuma ono, e gudetsua memaa ngu ono bu: Rubi; tópazù; éméràlùdù; kírísòlàyítù; ónikùsù; jásùpà; sáfàyà; tọkwasu; mę bérilù. Iphe e gude dengashia ngu edengashi abukotaru mkpọla-ododo b'e gude mee ya. Yọ buru mbọku, e keru ngu b'e mekotaru iphe ono doberu ngu. ¹⁴ A wuru ngu manù l'ishi t'ì buru cherobu, anọduje echeje nche; mbù l'ọ bu iphe ono bę mu meru ngu t'ì buru. I shi nọduje l'eli ugvu, dọ nsọ Nchileke. I shi ejephekota lẹ mkpuma, achatsua ọku. ¹⁵ Shitakpo k'ọphu e meru ngu bę e ti mebudua iphe dọ eji gbururu jeye teke ì wataru ome iphe dọ eji. ¹⁶ I gude l'ì nweru ngwa-aswa, ha nshinu nshinu gbe bya awatawanu ome ehuka; gude ege ono meswee. Tọ dọ iya bu; mu abya achia ngu; nggu egude iphere lufu l'ugvu Nchileke. Mu enwufu ngu lẹ mkpuma, achatsua ọku ono; mbù nggube cherobu, anọduje eche nche. ¹⁷ Nggu abya egude kẹ l'ì ma mma; kulahaa onwongu ekuku; gude kẹ l'ì dọ ugvu; mebyishia mmamiphe ngu ono. Ọ bu iya kparu iphe ya pataru ngu tọ l'alì; mee ngu; nggu aburu ẹke ndu eze a-byajẹ ole ẹnya. ¹⁸ I gudewa ejo iphe ngu; mę ugho, i gude agba ngho ngu merushikota ẹke iijeje ọgwa iphe. Ọ bu iya kparu iphe ya yeru ọku lẹ mkpukpu ngu; yo woru iya kepyashia; mee ya; yọ buru ntù l'ifu ndu ele ngu ẹnya. ¹⁹ Iphe bu mbakeshi, makotaru ngu nù bę o teru ọkfu l'ì meleruphu achihu iphe-mmanu; mbù l'e tee phohedu nke ngu ọdo.”

Àphù, aaphuru ndu Sayidonu

²⁰ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya asụ mu: ²¹ “Nwa ndiphe; ghachiru ndu Sayidonu ifu; nggu egude nkfuchiru koshi iya ephe. ²² Sụ ephe: ‘Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu sụru: Lẹ ya bụakwa ọhogu ngu; nggube Sayidonu. N diphe e-shi l'iphe ya e-me ngu kwabe iya ugvu. Ephe amaru l'ọo yebedua bụ Ojejoje teke ya a-pakfutaru ndu mkpukpu ono iphe-ehuka; shi ege ono koshi lẹ ya dù nsọ. ²³ Mu e-me tẹ ejo iphe-ememe dakfuta iya; mee tẹ mee tsọ l'ogborogbo ọzo iya l'ọ bụ mini. Aa-tsụ madzụ ọtsu ekfu lẹ mkpukpu ono; mbụ gude ogu-mbeke gbushia madzụ lẹ mkpukpu ono gbaa mgburumgburu. Teke ono; ephe amaru l'ọo mu bụ Ojejoje.’

Aagoru ndu Ízurelu onu

²⁴ “Ndu ephe lẹ ndu Ízurelu bunyabetsua ta byahedu bya abukwaduru ndu eme nshi-nshi; mbụ ephe ta bụ ogvu ogarama-mbo. Ọo ya bụ; t'ephe makwanuru lẹ mu bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ.”

²⁵ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ kfukwaruphu. Ọ sụru: “Teke mu dufutaru ndu Ízurelu l'ẹke a chikashitsuaru ephe laa; bẹ mu e-koshi iphe bụ mbakeshi lẹ mu bụ onye dù nsọ. Ọo ya bukwanu ephe ebupyabe l'alị ephe, bụ iya bụ alị ono, mu nuru nwozi mu, bụ Jékoṗu. ²⁶ Ephe e-buru l'ẹke ono l'ehu-gudangu; nọdu iya kwashia ufu; kushia ya oshi vayinu. Ephe e-buru l'ehu-gudangu teke mu pakfutaru ndu ephe l'ephe bunyabetsua iphe-ehuka, bụ ndu shi nua ephe chikikfuu. Ọ bụ teke ono bẹ ephe a-maru lẹ mu bụ Ojejoje, bụ Nchileke ephe.”

29

Àphù, aaphuru ndu Íjiputu

¹ Yo be l'afa k'iri l'onwa k'iri gbaru abalị iri l'ẹbo; Ojejoje ekfuru yeru mu; sụ mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru Fero, bụ iya bụ eze ndu Íjiputu ifu; gude nkfuchiru koshi iya ẹya; nggu egudekwaphu nkfuchiru koshi iya ndu Íjiputu l'ephe ha. ³ Kfuru iya: ‘L'owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: L'ọ bụwa kẹ nggu l'iya; nggube Fero, bụ eze ndu Íjiputu; mbụ nggube oke ejo anụ, zẹ l'echi nggele ngu. Ísujẹ lẹ Ẹnyimu Náyìlù bụ nke ngu; l'ọ bụ nggubedua meru iya. ⁴ Obenu lẹ mu e-gude ikokoro dzube ngu l'agba; mee tẹ ẹma, nọtsua lẹ nggele nyakfutsuaru ngu l'ehu. Mu a-kpufuta ngu lẹ nggele ono, ị nọtsua ono yele ẹma ono, nyakfutsuaru ngu l'ehu ono. ⁵ Ya a-chita nggu l'ema ono je awushi l'echi-egu. Odzu ngu a-kwa l'ophoto egu; to nwe onye a-bya iya apata. Ya e-me ngu t'ị bụru nri anụ-egu-egbudu; mẹ k'unwenu. ⁶ Teke ono; iphe bụ ndu bu lẹ Íjiputu amaru l'ọo yebedua bụ Ojejoje.

“ I shi bụru ndu Ízurelu oshi okpete. ⁷ Ọ buje: ephe -kụ-de ngu ẹka; nggu aburu tsugongu; ephe adaa tukwashia ukuvu ephe. Teke ephe dakoberu ngu; nggu anyajihu; okpu-azụ ephe abya anọdu kegarangu. ⁸ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Mu e-gude ogu-mbeke bya ngu l'ehu; gbushia unwoke ngu mẹ elu ngu. ⁹ Alị Íjiputu bẹ egbara a-kfụ. Ephe amakwanuru l'ọ bụ yebedua bụ Ojejoje. Ishi iya aburu l'ị sụru lẹ Ẹnyimu Náyìlù bẹ bụ nggu nwe iya; l'ọ bụ nggu meberu iya.

¹⁰ “ ‘Ọo ya bụ; l'ọ bụwaru kẹ yele nggu ngu. Ya e-me alị Íjiputu t'ọ bụru alị, egbara kfuru tsube lẹ Migidolu jeye lẹ Asụwanu; mbụ je akpakpọ l'oke unu lẹ ndu Kúshi. ¹¹ To nwedu okpa madzụ m'okwanu k'anụ, a-tụ l'ẹke ono; ophu o nwedu onye bya abya ebu l'ẹke ono gbururu jeye ukporo afa ẹbo eswe. ¹² Ya e-me alị Íjiputu t'ọ daburu ochobo; ege alị ndu ọdo dabutsuaru. Iphe bụ mkpukpu, nọkota l'ime iya a-dabukotaru ochobo ukporo afa ẹbo; dukota ege mkpukpu ndu ọdo, a luru alulu

dụ. Ya a-chikashi ndu Íjiputu; keeru iphe bụ mbakeshi; chikashia ęphe t'ęphe jiko iphe bụ mkpukpu nọnu dzuru.

¹³ “ ‘Obenu lę Ọkaribe-Kakọta-Nụ kfukwaruphu ęge-a: A -nọlephu ụkporo afa ębo bę mu e-dufutakota ndu Íjiputu ono l'iphe bụ mkpukpu, a chikashikotaru ęphe laa. ¹⁴ Mu e-dulatakota ęphe azụ; duru ęphe laa alị Paturọsu, bụ alị ochechoroche ęphe. Ęke ono bę ęphe a-nọdu bụru ọla-alị mkpukpu. ¹⁵ Ọ -bụru mkpukpu, ęnya iya kagekpo ọla-alị; ọphu o nweđu mkpukpu, ọ bya bya aka nshinu ọdo l'iphe bụ mbakeshi nọnu. Mu e-me iya t'ọ rụhu arụhu; mbụ k'ọphu bụ l'ę to nwehedu mbakeshi, ọo-dụ-ghe ike chia ọdo. ¹⁶ Íjiputu ta byahędu bya abụru mkpukpu, ndu Ízurelu dakoberu ọdo. Iphe ọo-nyatajeru ęphe bụ emeswe, ęphe mesweru ngu l'agbakfube, ęphe gbakfuberu ęphe t'ęphe gbaaru ęphe mkpu. Ọo ya bụ; ęphe amakwanuru l'ọ búa mbędua bę bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ.’ ”

Eze ndu Bábyilonu emekputa Íjiputu

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; yo be l'afa k'ụkporo l'ęsaa lę mbọku ọnwa mbụ furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu bę chiru ndu soja je alushi ndu Táya ọgu k'ęhuka; mee; iphe bụ ndu Bábyilonu evua iphe; ishi akwochihukota ęphe akwochihu; ukuvu, ęphe evujekwaphu iphe adashikota ęphe akịyi. Nebukadineza yele ndu soja iya ono alu-gee ọgu ono; ọphu ọ dudu uru, ęphe ritaru l'ọgu ono, ęphe lushiru ndu Táya ono. ¹⁹ Ọo ya bụ; ọwaa iphe mube Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Mu e-nwuru alị Íjiputu nụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu. Nebukadineza bę e-gwokota ęku ndu Íjiputu tutua atutu. Ọo-chiko alị ono gvua kfurukfuru; lua ya alufu; gwoo iphe ęphe tutua atutu. Iphe ono, o gworu ono a-buru nggo, ee-bu ndu soja iya ono, luru ọgu ono. ²⁰ Mu wowaru alị Íjiputu nụ t'ọ bụru nggo, mu e-bu iya l'ęge ọ duru ike yele soja iya eje aluaru mube Ojejoje ọgu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.

²¹ “Mbọku ono bę mu e-me t'ike bya anọdu ndu Ízurelu; mu abya emeekwaphu nggube Ezekęlu t'i kpuaa ọnu; wataru ęphe okfuru okfu; k'ọphu ęphe a-makwanuru l'ọ búa mbędua bę bụ Ojejoje.”

30

Aayo ọshi Íjiputu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru mu sụ mu: ² “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfu; sụ: ‘Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Chia mkpu; sụ:

“ ‘Njọ jekwa ezi.

Ọ kwa oke ụboku!

³ Mbọku ono nọkwa ntse.

Ụboku kę Ojejoje; b'ọ bụ.

Mbọku ono;

bę a-gbahu tsụbalangu.

Mbọku ono bę iphe

bụ mbakeshi e-je ntakfuru.

⁴ Aa-byaru ndu Íjiputu ọgu.

Iphe-ęhuka adakfuta ndu Kúshi.

Ndu Íjiputu bę ee-gbu nshinu;

lua iphe iya l'oluta;

yọ bya adaa bụru ochobo.

⁵ Ndu Kúshi; ndu Putu;

ndu Lidíya; ndu Arabu

l'ephe ha; ndu Líbiya;
jeyekpo le ndu bu l'ali
ogba-ndzu;

be aa-tuko ephe le ndu Íjiputu gbukota.

⁶ “ ‘Owaa iphe Ojejoje ekfu. O sùru: L'iphe bu ndu ephe le Íjiputu gbaru ikumu a-dashi; ike ono, ephe gude eku onwephe ono agvu. Ee-shi le Migidolu gbua ephe le mma jeye le Asuwanu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ⁷ Egbara, a-kfu l'ali Íjiputu a-ka ophu kfuru l'ali odo. Edukfu iya l'o ha adakposhi ege edukfu ndu odo dakposhihuru. ⁸ Oo ya bu ege ephe amakwanuru le mu bua Ojejoje; mbu teke mu e-nwuru oku ye le Íjiputu. Ndu agbajeru ephe mkpu be eegwepyashi egwepyashi.

⁹ “ ‘Mboku ono be ya a-chiru ndu ozi ye l'ugbo-mini t'ephe je Kushi je eyee ndu Kushi egvu; l'eke ephe tuzoru onwephe ehú. Ndu Kushi e-je ntakfuru teke ndakfu ono dakfutaleruphu Íjiputu. Ntakfuru ono byafutaje.

¹⁰ “ ‘Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O sùru: Igweligwe ndu Íjiputu be mu e-me t'ephe shi eka Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu kpolashihukota. ¹¹ Yebedua ye le ndu soja iya, bu ndu kage ejo okpoma l'iphe bu mbakeshi nonu be ee-dubata t'ephe lunwua ali ono. Ephe a-mi ugu-mbeke ephe gude bya ndu Íjiputu l'ehu; gbua ndu ali ono pyaapya. ¹² Mu e-me te Enyimu Nayilu tashihukota; mu abya eworu ali ono ree ndu eme iphe du eji. O bu eka ndu ohodo be mu e-shi mee t'egbara kfu l'ali ono. Iphemiphe obule, nokota l'ime iya a-bukotaru iyi. Mube Ojejoje be kfukwaru nu.

¹³ “ ‘Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O sùru: Le ya e-mebyishikota iphe, bu nte; mee t'iphe, bu iphe aagwa agwagwa chihu le Memufisu; ophu o nwedu onye, aphodukwadu nu k'o bu ishi le Íjiputu. Ya e-me t'egvu bya ndu Íjiputu l'ehu. ¹⁴ Ya e-me te Paturosu daburu ochobo. Mu e-nwuru oku ye le Zowanu; nua mkpukpu Tebesu chikikfu. ¹⁵ Ya e-kpukposhi mkpukpu Sinu, bu agbarike ndu Íjiputu oke ehueghughu iya; gbushia ndu soja, e doberu le Tebesu. ¹⁶ Mu e-nwuru oku ye le Íjiputu. Ndu Sinu be e-je oke iphe-ehuka. Mkpukpu Tebesu be ee-chikposhi. Mkpukpu Memufisu bu iphe-ehuka be iphe ephe a-nodu ejephelephu. ¹⁷ Unworo bya ndu Onu; me ke ndu Pi-Besetu a-lakota l'ogu ono. Ndu mkpukpu ono ndu ophu phoduru nu be aa-kpukota le ndzu. ¹⁸ Mboku ono a-buru ndu Tapenesu ekpuru-ochi; mbu mboku, mu e-me te ike gvú Íjiputu. O bu eke ono be mu e-me t'agburu-ehu ono, ephe gude eku onwephe ono gvú. Urukpu e-kpuchi iya. Iphe bu unwanyi iya; be a-lutakota aluta. ¹⁹ Mbu le mu e-me te ndu Íjiputu jee ntakfuru. Oo ya bu ege ephe amakwanuru le mu bua Ojejoje.’ ”

Ike gvuru eze ndu Íjiputu

²⁰ Yo be l'afa k'iri le nanu l'onwa mbu gbaru abali esaa; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²¹ “Nwa ndiphe; mu nyakwokwaru Fero, bu eze ndu Íjiputu oshi-eka. E tee kedua ya eya iphe k'agbagba; mbu e to nwedu iphe aakpaje ye l'eke okpu jihuru t'o gbakwazi, a kpawaru iya eya k'ophu odo-du ike su-deghe ugu-mbeke. ²² Oo ya bu; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O sùru: Mu abyawa Fero, bu eze ndu Íjiputu l'ehu. Mu a-nyakwoshi iya oshi-eka labu; mbu mu a-nya-kwofua ya eka ophu mu nyakwophoduru iya ege ugu-mbeke, o gude a-lufu iya l'eka daa. ²³ Mu e-rukashikota ndu Íjiputu t'ephe chiko iphe bu mbakeshi nonu dzuru; mbu mu a-chikashikota ephe t'ephe chiko iphe bu mkpukpu nonu dzuru. ²⁴ Mu e-me eka eze ndu Babylonu t'o shihukpo ike ohuma; mu abya eworu ugu-mbeke mu ye iya l'eka. Fero be mu a-nyakwoshi eka. Oo-nodu l'ifu eze ndu Babylonu tsua ude l'o bu onye

e tsugbuphodoru ndzụ ubele. ²⁵ Mu e-me eze ndu Bábyilonu tẹ ẹka shihu iya ike ọhuma. Obenu l'ẹka kẹ Fero bẹ mu e-me t'ọ kụlashihu iya. Ọo ya bụkwanu ẹge ẹphe a-maru l'ọo mu bụ Ojejoje teke mu e-woru ogu-mbeke mu ye eze ndu Bábyilonu l'ẹka; yo phelahaaru iya ndu Íjiputu. ²⁶ Mu e-rukashi ndu Íjiputu t'ẹphe chiko iphe bụ mbakeshi dzuru; mbụ mu achikashia ẹphe t'ẹphe chiko iphe bụ mkpukpu, nonu dzuru. Ọo ya bụkwanu ẹge ẹphe a-maru l'ọ bụ-a mu; bụ Ojejoje."

31

Íjiputu dụ l'ọ bu oshi sida

¹ Yo be l'afa k'iri lẹ nanụ lẹ mbọku, ọnwa k'eto furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ² "Nwa ndiphe; sụ Fero, bụ eze ndu Íjiputu yele igwe ọha iya ẹge-a:

"?Bụ onye bẹ aatu kpọru
eyeru unu l'ọha nshinu?

³ Lewaru Asiriya, shi dụ
l'ọ bụ oshi sida
l'ugvu ugvu Lébanonu.
O shikwa nwetsuaru
ẹkali, ama mma;
jaa; kpuru yẹgelengu;
sakputakota ọswa, ọ nọ.
O vuru; ha l'eli;
k'ọphu bụ l'ọnungonu iya
akpa l'urukpu.

⁴ Mini, nọ l'ẹke ono l'eme iya;
yọo ja pulapula.
Mini ọgba, shitsua
l'ime alị ime alị eme iya;
yoo tse nmongo nmongo.
Mini, shitsua l'ọswara
ọgba ono atso-phekota
ukfu iya mgburumgburu
shi ẹke ono tsokota ọswa
tsọru iphe bụ oshi, nọkota iya nụ.

⁵ Ya ndono; yo vua;
ha eli kakota iphe bụ
oshi, nọ l'ọswa ono l'eli.
Ọ jakashi-kotaru ẹge ono;
kẹle mini nọkota l'ẹke ono ọhuma ọhuma.

⁶ Iphe bụ nwenu,
ephe ephephe byaru
bya akpashikota ẹkfuna
l'ẹkali iya.
Iphe bụ anegu ẹgbudu
byaru bya anodu
lẹ mkpuli iya azushi unwu.
Iphe bụ, eze mbakeshi,
nonu bẹ bya anodukota l'agu iya.

⁷ Iphe oshi ono ama;
bẹ dụ biribiri l'ege
ọ jaru nọdu gekfulangu;

ke l'ogbaragba iya tseru
 ege ono jerua l'ime ali
 l'eke mini no ohuma ohuma.

⁸ Oshi sida, no le mgbabu
 Nchileke te nwedu
 ophu aturu iya nu;
 ophu oshi payinu
 atuduru ekali iya;
 to nwe oshi mmanu,
 aturu ekali iya;
 to nwe oshi, no le
 mgbabu Nchileke,
 aturu iya nu le mma.

⁹ O bu mbedua gedegede
 meru iya;
 yo ma ege ono;
 jaa ajaja ege ono.
 Yo buru iya be bu oshi,
 enya eje l'iphe bu oshi,
 nokota le Idenu;
 mbu mgbabu Nchileke.

¹⁰ "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Le keshinu ophu o vufuru evufu je erua l'urukpu; bya egude kele ya ha l'eli l'eku onwiya ekuku ¹¹ be mu e-nwuru iya nu onye achi mbakeshi t'o mee ya iphe l'iphe du eji ono, oome ono; mbu le mu nwutawaru iya tufaa. ¹² Ndu ohodo; iphe bu mbakeshi, notsua nu, kakota ejo okpoma be gbutaru iya tua ngesweta iya. Ekali iya a-dashi l'ugvu ugvu; dashia le nsuda nsuda. Unwu ekali iya adashia; chiko mini ali ono tsoo. Ndiphe le mgboko gbaa mgburumgburu eshi l'idzu iya wufu; paru iya haa. ¹³ Iphe bu nwenu abya anyinwua l'oshi ono, daru nu ono. Iphe bu anegu-egbudu abya adoo l'eke ekali-oshi ono wushiru. ¹⁴ Oo ya bu; l'e to nwedu oshi odo, no l'iku mini, e-tseghe onmongono; k'otsekfuru l'urukpu. Mbu l'e to nwedu oshi, gude mini evu, a-haghe eli l'o bu iya; ke l'e mewaru iya t'o buru anwuhu be oo-nwuhu; laa l'ali ege madzu alaje le nsu."

¹ ¹⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "Le mboku, oshi ono nwushihuru; be ya e-me t'ebo mini raa ekwa iya. Ya e-me t'enyimu tso-buhu atsotso; nggele atashihu. Ya e-gude ke l'oshi ono nwuhuru; mee t'ochi gbakota l'iphe bu ugvu Lebanonu; mee t'iphe bu oshi, no l'oswa laa ekwo. ¹⁶ Ya meru t'iphe bu mbakeshi nmahu jijiji teke ya nwutsuru iya; t'o lakfu ndu ophu nqhawa l'ili. Adada iya ono; be meru t'obu jizita oshi mgbabu Idenu; oshi, ndu ophu shi kakota mma l'ugvu ugvu Lebanonu; yeru oshi ndu ophu shi nodu l'eke mini dzuru iya eh. ¹⁷ Iphe bu mbakeshi, shi noduje l'agu iya, bu ndu shi eyetajeru iya aka be kpolahukotawaru l'ali-maa; tsoru ndu ophu e gudehawa ogu-mbeke gbushia.

¹⁸ "Bū oshi ole le Idenu be aa-turu yeru ngu le mma yele odu-biribiri? Obenu le nggubedua; nggu l'oshi Idenu be ee-nwukwaruphu yee l'ali; nggu le ndu akpapyi; me ndu e gude ogu-mbeke gbushia atuko wushiru.

"O bu ege ono be oo-tsakfu Fero yele igwe oha iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

1 Yo be l'afa k'iri l'ẹbo lẹ mbọku, ọnwa iri l'ẹbo furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: 2 “Nwa ndiphe; kuaru Fero, bu eze ndu Íjiputu nshoo; sù iya: Írije l'ì bu agù l'iphe bu mbakeshi. Obenu l'o gbe buru ejo oke-agiyi, bu l'eze ẹnyimu b'ì dù l'ò bu iya; l'adaji lẹ nggele ngu; gude okpa swọ-rua mini obu. 3 Owaa iphe Okaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: Lẹ ya a-chìta iphe, bu mbakeshi; gude ugbu iya nmata ngu. Ẹphe a-kpùta ngu l'ugbu ono kpufuta. 4 Ya a-tù ngu l'alì; mbù nwua ngu daphungu l'ẹgu, daburu phorongu. Ya emee t'unwenu bya awu-kodzua ngu l'ẹhu. Ya emekwaaphu t'unwu anu-egu-egbudu, nọ lẹ mgboko vua ngu kpatakpata. 5 Ya a-tù anu ngu nanu nanu l'ugvu; mbù mee odzu ngu; t'ọ chiko iphe bu nsudata ugvu naru. 6 Ya e-me tẹ mee, shi ngu l'ẹhu tsoo atsotso l'alì ono; mbù tsoo jeye l'iphe, bu ugvu. Ẹke, mini eshije atsoshi abukotaru mee. 7 Teke mu e-nwufu ngu bẹ mu e-kpuchi eligwe; mee mkpo-kpodo, nokota iya nù t'ẹphe gbakota ochi. Ya e-gude urukpu kpuchia ẹnyanwu; ophu ọnwa abyadu bya echi. 8 Iphe bu iphe echije echichi, nọ l'igwe; bẹ ya e-me t'ọ gbakotaru ngu ochi. Ya emee t'alì ngu gbakota ochi. Ono iphe Okaribe-Kakọta-Nù ekfu.

9 “Ndu, dù l'igwe bẹ meji a-tofutsua teke ya e-me t'iphe bu mbakeshi, ẹ tì mahadua maru lẹ ya mewaru ngu t'ì buru kpurupyata. 10 Ya e-mee t'iphe a-muru ngu nù tee igweligwe mba ukfu. Ndu eze, achitsua ẹphe; bẹ ẹhu a-nodu anma anmanma teke ya a-pali ogu-mbeke ya l'ẹke unu nọ. Mbọku, ịi-da bẹ ẹhu a-nmakota onyemonye obule ruuru.

11 “Kele Okaribe-Kakọta-Nù bẹ sùru agha: ogu-mbeke eze ndu Bábyilonu bẹ a-bya ngu l'ẹhu. 12 Ya e-shi lẹ mbakeshi ndu ophu ka nù l'ejo okpoma chita ndu soja t'ẹphe gude ogu-mbeke bya afuaru ngu. Iphe ndu Íjiputu gude eku onwẹphe bẹ ẹphe e-fu l'alì. Ndu Íjiputu l'ẹphe ha aburu kpurupyata. 13 Ya e-gbushikota iphe bu eswi ngu l'ẹke ẹphe anguje mini. Ẹ to nwedù lẹ madzù eye okpa lẹ mini ono odo; ophu okpa eswi ta asworuhedu iya odo. 14 Ọ bu teke ono bẹ ya e-me tẹ mini unu doo risangu; mekwaa phù nggele unu t'ọ wata otso gborogboro l'ọ bu manù olivu. Ono iphe Okaribe-Kakọta-Nù ekfu. 15 Teke ya e-me Íjiputu t'egbara kfu ya; mee alì ono t'ẹ b'ọ dù iphe a-nọ iya nù; mbù teke ya e-gbushi iphe bu ndu bu l'ẹke ono; bẹ ẹphe a-ma l'ọo yẹbedua bu Ojejoje. 16 Owaa egvu-aphu, aa-nodu aguru iya; mbù egvu, unwanyi iphe bu mbakeshi a-nodu aguru Íjiputu me oha Íjiputu. Ono iphe Okaribe-Kakọta-Nù ekfu.”

17 Ya ndono; yo be l'afa k'iri l'ẹbo lẹ mbọku ọnwa k'iri l'ẹbo ono gbaru abalì iri l'ise; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: 18 “Nwa ndiphe; raa ẹkwa oha Íjiputu; mee; ẹphe me lẹ ndu mbakeshi, ede ude t'ẹphe lashia l'ime alì; mbù t'ẹphe lakfu ndu ophu kpolashihuwaru lẹ nsu. 19 Sù ẹphe:

“?Unu tubesu l'unu
ka ndu odo mma?
Unu kpolahu;
je awushiru l'ẹke
ndu akpapyi wushiru.

20 “Ẹphe e-kpolahu ẹge ndu ophu e gbushiwaru l'ogu-mbeke kpolahuru. A mjakwaru ogu-mbeke; t'a kpufuta iya yele igwe oha iya. 21 Iphe bu akatikoro, e gbushihawaru, bu ndu nokota l'alì-maa a-sù Íjiputu yele ndu agbajeru iya mkpu: Ẹphe kpolatawaru bya awushiru l'ẹke ndu akpapyi wushiru; ẹphe lẹ ndu laru l'ogu-mbeke bẹ zekota l'ekalanu.

22 “Asiriya nokwaphu l'ẹke ono yele igwe oha iya kpamukpamu. Ili ndibe iya bẹ kpọ-pheru iya phu mgburumgburu; mbù ndibe iya, e gude ogu-mbeke gbushia.

²³ Ndu soja iya b'e gbukotawaru l'ogu. Epehe l'ephe ha be nokotawa l'ili. Ndu ono bu ndu shi emejeru egvu ye ndu ophu no ndzu l'ehu.

²⁴ "Elamu be nokwaphu l'eke ono ye l'igweligwe ndu nkiya, do-pheru ili iya mgburumburu. Epehe l'ephe ha bu ndu e gude ogu-mbeke gbushia. Iphe bu ege epehe ha shi eye ndu no ndzu egvu, bu ndu akpapyi; yo buru epehe ola l'ime ali. O bu ege iphere jiru ndu laru l'ili ifu bu ege o jiru epehe. A wushiwaru epehe ege a wushiru ndu kpolahuru le nsu. ²⁵ E meru oshi-azee doberu Elamu l'eke ndu e gbushiru egbushi wushiru. Ili ke igweligwe ndu nkiya akpo-pee ya mgburumburu. Epehe l'ephe ha bu ndu akpapyi, e gude ogu-mbeke gbushia. O bu oswi-okfu l'egvu epehe shi gudekota madzu; obenu l'ephe gudewa iphere lakfube ndu ophu kpolashihuwaru le nsu.

²⁶ "Mesheku; me Tubalu be nokota l'eke ono; epehe l'igwe oha epehe, do-pheru ili epehe mgburumburu. Epehe l'ephe ha bukota ndu akpapyi, e gbukotaru l'ogu-mbeke; ke l'ephe shi eye ndu ophu no ndzu egvu. ²⁷ To bu du l'ali-maa be epehe le ndu akpapyi ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phu toko ala? Epehe l'ephe ha toko lakota l'ali-maa; epehe le ngwa-ogu epehe. E swibetsua epehe ogu-mbeke epehe l'ishi. Ejo iphe epehe meshiru atu-kotsuaru epehe l'ishi; kele ndu ike-ka-l'ogu ono shi anoduje eye ndu ali ono egvu.

²⁸ "Nggubedua kwaphu; nggube Fero; be aa-nyakwo; nggu le ndu akpapyi aburu iphe lanu; mbu nggu le ndu e gude ogu-mbeke gbushia aburu iphe lanu.

²⁹ "Edomu be nokwaphu l'eke ono ye ndu eze iya; me le ndu ishi iya be to nwedu me ege ono ike ha epehe nshinu ono be epehe le ndu laru l'ogu-mbeke wushilerua l'ekalanu. Epehe le ndu akpapyi zekota l'ekalanu; epehe le ndu kpolashihuwaru le nsu be nokotawa nu.

³⁰ "Ndu ishi ndu uzo isheli l'ephe ha; me iphe bu ndu Sayidonu kparamukpamu be nokota l'eke ono. Epehe vu iphere onwephe ege epehe vu iya; tsoru ndu ophu e gbushihawaru; ke l'ephe shi egudeje ike, epehe nweru l'eye madzu egvu. Epehe nwushihuwaru l'akpapyi; epehe le ndu e gude ogu-mbeke gbushia atuko wushiru l'ekalanu. Epehe vu iphere onwephe ege epehe vu iya; tsoru ndu ophu ala le nsu.

³¹ "Fero ye igwe oha iya a-phu epehe; Fero egude iya du onwiya ike l'igwe oha iya, e gbushikotaru l'ogu-mbeke ono. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

³² "O bu oswi-okfu le ya meru Fero; yo meru egvu ye ndu no ndzu l'ehu; obenu le Fero ye ndu nk'iya be aa-wushi l'eke ndu akpapyi no; mbu ndu ono, e gude ogu-mbeke gbugbushia ono. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

33

Eeme Ezekęlu onye nche (Ezek 3:16-21)

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; kfuru ndibe unu; su epehe: 'Teke ya abya otso mkpukpu ogu; ndu mkpukpu ono aguta onye lanu l'ephe t'o chejeru epehe nche; ³ onye ono aphua eke ogu abyakfuta ndu mkpukpu ono; bya egbua upyoku t'o gude karu ndu ono; ⁴ onye -nuru upyoku ono kwefu ike; to nga nchi; ogu ono abya egbua ya be onye ono e-vukwaru ochi k'onwiya. ⁵ Mbu le keshinu o nukpooru upyoku ono; to nga nchi bu yebedua e-vu ochi k'onwiya. Kele ndege o -ngaru nchi; m'o ga adzokwa-a onwiya. ⁶ Obekwanu l'o -buru l'onye nche phuru eke ogu abya; to gbu upyoku gude karu ndu ono; ogu ono abya bya egbua onye lanu le ndu ono; onye ono be nwuru onwu iphe du eji, o meru. Obenu le ya e-gude onye nche ono t'o laa l'ochi onye ono, e gburu ono.

⁷ "Nwa ndiphe; mu meekwaru ngu onye nche ndu Izurelu. Oo ya bu; nggabekwa nchi l'iphe mu ekfu gude iya nmaru mu epehe okwa. ⁸ Mu -su ejo madzu: 'L'o buakwa maa;' te ya gude nmaaru iya okwa; be onye ono a-nwuhukwa ke ejo iphe o meru.

Obenu l'ọ bụ nggubedua bẹ mu a-tu-kobe ọchi iya l'ishi. ⁹ Obekwanu l'ọ -buru l'i sūru ẹjo madzū t'ọ haa ẹjo ọzo iya; to kwe; bẹ ọ-la l'okfu iphe dū ẹji iya; ẹka ngu bẹ lufuwaru iya nū.

¹⁰ “Nwa ndiphe; sū ndu Ízurelu ẹge-a: Iphe unu ekfuje ndọ-ọ. Unu asuje: Iphe ayi mesweshikotaru; mbū iphe dū ẹji, ayi mekotaru bẹ nyi-tsutawaru ayi l'alì. Ike l'agvūwa ayi agvūgvu l'okfu iphe dū ẹji ono, ayi mekotaru ono. Ndzū; ?oo-dzukpo ayi?

¹¹ Kfuru ẹphe: Lẹ yẹbe Ọkaribe-Kakọta-Nū sūru: ‘L'anwūhu onye, bụ ẹjo madzū ta atsoḍu iya ẹna. Iphe dū-chia ya mma bụ t'ẹjo madzū haa ẹjo ọzo iya; k'ophu ndzū e-dzu iya. Unu ghaa umere! Unu ghaa umere; haa ẹjo ọzo unu l'ọ ha! ?Bū ngūnu meru iphe unu a-nwūshihu; unubẹ ndu Ízurelu?’

¹² “Nggube nwa ndiphe; sū ndibe unu: L'umere ọma onye doberu ẹka ndoo meru ta adzọkwa iya; m'ọ -buru l'ọ nonyaru melahaa iphe dū ẹji; ọphu ẹjo iphe ọphu onye ẹjo madzū meru te emekwa iya t'ọ daa; m'ọ buru l'ọ gharu umere haa ẹjo iya ono. Ọ -buru l'onye doberu ẹka ndoo nonyaarū melahaa iphe dū ẹji b'ẹ te gudekwa kẹ l'ọ shi buru onye doberu ẹka ndoo haa ya t'ọ nọdu ndzū. ¹³ Ọ -buru lẹ mu sūru onye doberu ẹka ndoo lẹ ndzū e-dzu iya; yo gbe teke ono; umere ọma iya ono abya atsūru iya l'ẹnya; yo wata ome iphe dū ẹji b'ẹ to nwekwa umere ọma ono, o shi mekota ono, e gbe anyatakwaḍu m'ọ bụ nanū. Ọo-lakwa l'iphe dū ẹji ono, o meru ono. ¹⁴ Ọdo aburu lẹ mu -sū ẹjo madzū l'ọ buakwa maa; yo haa ome ẹjo iphe; melahaa umere ọma; mẹ iphe gbaru iya l'ememe; ¹⁵ ọ -buru l'ọ-muru-nwa, ọ nakoru ndu o jeru ugwo b'ọ nū-phukotaru ẹphe azū; bya ewolashikota iphe o zikoro l'iphura l'ẹke ndu nwe ẹphe; bya emelahaa iphe a sūru t'e meje tẹ ndzū dzua; bya aha ome iphe dū ẹji bẹ ndzū edzu iya; ẹ tọ byadū bya anwūhu. ¹⁶ Ẹ to nwedū iphe dū ẹji, o meru mẹ nanū, a bya bya anyatakwaduru iya ọdo. Kẹle k'ophu o mewaru umere ọma; mẹ iphe gbaru l'ememe bẹ ndzū e-dzu iya.

¹⁷ “Obenu lẹ ndibe unu gbe asujelekwa lẹ mube Nnajiufu te emejedu iphe nhamūnha. Obenu l'ọ kwa ẹphebedua bẹ te emejedu iphe nhamūnha. ¹⁸ Ọ -buru l'onye doberu ẹka ndoo haru odobe ẹka ndoo; bya awata ome ẹjo iphe bẹ ọo-nwūhukwa k'ẹjo iphe ono. ¹⁹ Obenu; l'ọ -buru l'ẹjo madzū haru ome ẹjo iphe iya; bya emelahaa umere ọma; mẹ iphe gbaru l'ememe; bẹ ee-gudekwa k'onanu, o meru ono; ndzū edzua ya. ²⁰ Owa-a! Unubẹ ndu Ízurelu; unu gbe asujele-ẹ lẹ mube nnajiufu te emejedu iphe nhamūnha. Obenu lẹ mu e-kpe-e onyemonye ọbule ikpe iphe o meru.”

Ozi l'e chikposhiru Jerúsalemu

²¹ Yo be l'afa k'iri l'ẹbo; k'ophu a kpuru ayi lẹ ndzū; mbū l'onwa iri gbaru abalì ise; bẹ nwoke lanū, pyofuru lẹ Jerúsalemu bya asū mu: “Lẹ Jerúsalemu daakwaru.”

²² L'urẹnyashi unyaphua ya; tẹmanu nwoke ono abya phū; bẹ Ojejoje meru mu ẹka; kùhaa mu ọnu; mu ekfulahaa okfu; tẹmanu bẹ nwoke ono byakfutaderu mu l'utsu echile iya. Ya ndono; a kùhaa mu ọnu; mu ekfulahaa okfu; mu ta buhe onye ẹ-te kfudu okfu.

Ejo iphe ndu Ízurelu meshiru

²³ Tọ dū iya bụ; Ojejoje ekfuru mu sū mu: ²⁴ “Nwa ndiphe; ndu būsua l'ọkpū-ufu ono l'alì Ízurelu bẹ asuje: ‘Ébirihamu bụ onye lanū b'ọ bụ; yo dule-ẹ ike nwekotaru alì ono. Ayibedua bẹ gbe zaa igweligwe; ayi natafuje alì ono.’

²⁵ “Ọo ya bụ; kfuru ẹphe lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nū sūru agha: Keshinu ọphu unu erikwaḍu anū yẹle mee ya; ẹnya unu anọdukwaḍu l'ẹke nte unu ono nọ; unu l'egbu ọchi; ?unu arì l'alì ono e-rukwaḍua unu ẹka tọo. ²⁶ Unu kpọru obu ye l'ogu-mbeke unu; unu l'eme uru-alì; unu l'afarushi nyee ibe unu. ?Unu arì l'alì ono e-ru unu ẹka tọo?

²⁷ “Sụ ẹphe lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru l'ẹge-a, mu nọkpoo bẹ ndu ono kwabut-suaru l'ọkpufu-ufu ono bẹ bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbugbushia ẹphe. Ndu ophu lufuru alufu bẹ ee-nwuru nụ anẹgu-ẹgbudu t'ẹphe vọ ẹphe avuvu. Ndu ophu nọtsua l'ẹke a kpuru; yọ bụru ọkpomgbinyiku; mẹ ndu ophu nọtsua l'ogba bẹ mgbonwu e-gbushi. ²⁸ Ya e-me alị ono t'ẹgbara kfua ya. Ike ono, o gude eku onwiya ono bẹ a-gvu nụ. Iphe bụ ugwu, nọkota lẹ Ízurelu a-daburu ochobo; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu onye eswekwadu iya nụ. ²⁹ Ọ bụ teke ono bẹ ẹphe a-maru l'ọ bụ iya bụ Ojejoje; mbụ teke ya metsuaru alị ono t'ọ daburu ochobo l'okfu ọru-alị ono, ẹphe rụkotaru ono.

³⁰ “A bya lẹ nggubedua; nwa ndiphe; ndibe unu ekfutsuakwa okfu ẹhu ngu l'iku ọpho-mkpuma, nọtsua nụ; mẹ l'ọnu-ibo, nọtsua nụ; ẹphe ekfushi; sụ: ‘Unu bya anọ ozi, Ojejoje ziru-o!’ ³¹ Ndibe mu awukfutaje ngu ẹge ẹphe shi awukfutajehawa ngu; ẹphe abya adọ ngu l'ifu; geberu ngu nchị. Obenu l'ẹphe te emejedu iya. Ọ bụ ọnu bẹ ẹphe asuje l'ẹphe yeru mu obu; obenu l'ẹke obu ẹphe nọ bụ l'ori uru, ẹ-ta gbadu ẹphe. ³² Oswi-okfu; ẹ to nwekwa iphe ọdo, ẹphe gbe gube ngu ọdo, ẹ ta bụdu l'ị bụ onye aguje egwu, atso ntumatu; nweru olu-egwu; bụru onye akpomata ọbo akpomata; kẹ l'ọ bụlephu anunu bẹ ẹphe anuje ozi ngu ono; ẹphe te emejedu iya. ³³ Ọ bụ teke iphe-a meeberu ẹge ono, o mefutaje ono bẹ ẹphe a-maru teke ono l'ọ nweru onye nkfuchiru Nchileke, ẹphe shi nweru.”

34

Onye eche aturu yele aturu iya

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ mu: ² “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya ndu eche aturu lẹ Ízurelu. Gude nkfuchiru; sụ ẹphe: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: ‘Nshọ unubẹ ndu eche aturu lẹ Ízurelu, bụlephu onwunu bẹ unu akwabejeru ẹnya. ?Tọ gbadunua tẹ ndu eche aturu leta aturu ẹphe ẹnya tọ? ³ Unu anguje mini ẹra iya; yee uwe, e gude ẹji iya dzua; l'egbushi ndu ophu tsuru ẹba. Obenu l'unu te eletajedu igwe aturu ono ẹnya. ⁴ Ndu ophu ike gvuru bẹ unu te emedu tẹ ike dọ. Unu te me t'ẹphe ka mma; mbụ ndu ophu iphe eme; m'ọ bụ kee ndu ophu iphe mekaru ájì l'onga. Ndu ophu kpaphuhuru nụ; bẹ unu te jedu je edulata; unu te eje ọcho ndu ophu tufahuru etufahu. Unu gude ẹjo obu; gude ẹka-ike chia ẹphe. ⁵ Ẹphe gbakashihuru; okfu l'ẹphe te nwedu onye nche. Ẹphe agbakashi ono; bya aghọ nri nụ unwu-anu-ẹgu. ⁶ Aturu mu agbakashihu; ji iphe bụ ugwu; mẹ l'iphe bụ nwugvu; tsoru mgboko kpamu; tọ dọ onye jeru ẹphe achọcho; m'ọ bụ lee ẹnya ẹphe lẹ phuu.

⁷ “ ‘Ọo ya bụ; unubẹ ndu eche aturu; unu ngabẹ nchị; nua iphe Ojejoje ekfu! ⁸ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru l'ẹge-a, mu nọkpoo bẹ k'ọphu aturu mu te nwedu onye echeje iya nụ; anẹgu l'egbu ẹphe; ẹphe aghọ nri anẹgu-ẹgbudu; mbụ k'ọphu ẹ tọ dọdu onye ejeje ole ẹnya aturu mu; yọ bụru onwẹphe bẹ ẹphe letaru ẹnya gbe ha aturu mu; ⁹ bụ t'unubẹ ndu eche aturu ngabẹ nchị; nua iphe Ojejoje ekfu. ¹⁰ Mbụ mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru ẹge-a: Lẹ mu abyaakwa ndu ono, eche aturu ono l'ẹhu; gude ẹphe lẹ k'aturu mu ono. Mu a-nafu ẹphe oche aturu ono; k'ọphu ndu ono, eche iya ono ta aduhedu ike ọnu onwẹphe nri. Mu a-lọfu ẹphe aturu mu l'ọnu ẹge ẹphe ta byahedu bya aburu nri ẹphe ọdo.

¹¹ “ ‘Mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru agha: mbedua e-je achọ aturu mu nweka-mu cheje ẹphe. ¹² Ọ bụ ẹge onye eche aturu eletaje aturu, gbakashihuru agbakashihu teke ọ nọ swiru iya l'onwiya bụ ẹge mu e-leta aturu mu ẹnya. Mu a-dzotakota ẹphe l'ẹke ẹphe kpaphushikotaru nọdu lẹ mbọku, eko ẹruru; mẹ lẹ mbọku, gbaru tsabalangu. ¹³ Mu e-dufutakota ẹphe l'iphe bụ mbakeshi; mbụ rutakota ẹphe l'iphe bụ mkpukpu nọnu; duru ẹphe dobe l'alị nk'ẹphe. Mu achije ẹphe je echeche l'ugwu, nọtsua lẹ Ízurelu; mu achijekwaruphu ẹphe je l'iku nggele; mẹ iphe bụ ẹke eebu

ebubu l'alì ono. ¹⁴ Mu a-chije ephe je l'èke nri dū mma nọ. Ọ butua l'eli ugvu Ízurelu bụ ẹke ephe a-nọdu akpajẹ nri. Ọ bụ l'èke ono; bẹ ephe a-doje ọdu l'èke dū mma ephe akpajẹ nri. Ọ bụ ẹke ono bẹ ephe a-ta nri l'èke nri ha nshinu l'ugvu, nọtsua lẹ Ízurelu. ¹⁵ Mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru agha: Mu e-che aturu mu; mee ephe t'ephe ọdu ọdu. ¹⁶ Ndu ọphu phuhuru ephuhu; bẹ ya a-cho-vu. Ndu ọphu kpaphuhuru akpaphuhu; bẹ ya e-dulata. Ndu ọphu e mekaru iphe; bẹ ya e-ke ájì l'èke e mekaru ephe iphe. Ndu ọphu ike gvuru; bẹ ya e-me t'ike dū. Obenu lẹ ndu ọphu ha okporokpo; mę ndu ọphu agburu-ẹhu nọ; bẹ ya e-me t'ephe bụru kpurupyata. Ya a-nọdu eche aturu ono l'uzo, vudo nhamunha.

¹⁷ “ ‘A bya lẹ nggubedua, bụ aturu mu; ọwaa iphe mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfuru unu: Mu e-kpe aturu yele ibe iya ikpe; mu abyakwaphu ekpe ebyila yele mkpi ikpe. ¹⁸ ?Tọ dudu unu mma; mbụ nri ono, unu ata l'èke nri nọ ono tọ? ?Unu e-gudufua ọkpa dzopyashia nri unu ọphu phoduru nụ tọ? ?Too dzudu unu; mbụ mini ọma ono, unu angụ ono? ?Unu egudufua ọkpa swọo ndu ọphu tọ? ¹⁹ Aturu mu; ?oo-ri nri, ì dzopyashiru l'ọkpa; bya angụa mini, i gude ọkpa swọo aswoswo tọ?’ ”

²⁰ “ ‘Oo ya bụ; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru: Lenu; mu e-kpe aturu ọphu ha okporokpo ikpe; kpee ọphu laru ẹhu ikpe. ²¹ Kẹ l'unu gude mgberemeku unu mę ukuvu unu adu ephe akwakwa; bya egude mpo unu adukashi ndu ọphu ike ta nọdu; jeye unu achikashia ephe nanu nanu. ²² Ọ bụ iya meru iphe mu a-dzofuta aturu mu tẹ b'a lufe ephe ọdo. Mu e-kpe aturu yele aturu ibe iya ikpe. ²³ Teke ono bẹ mu e-ye onye lanu, echeje aturu, bụ iya bụ Dévidi, bụ onye ejeru mu ozi. Ọ bụ iya a-nọdu eche ephe. Mbụ ọ bụ iya bụ onye a-nọdu echeje ephe; bụru onye e-chejewaru ephe. ²⁴ Mbẹdua, bụ Ojejoje a-buru Nchileke ephe. Onye ozi mu, bụ Dévidi a-buru onye ishi ephe. Mụbe Ojejoje kfuakwaru.

²⁵ “ ‘Mu l'ephe a-gba ndzu ẹhu-agu; mu achifukota ẹjo anegu-egbudu l'alì ono; k'ọphu ephe e-bu l'echi-egu; kua mgbenya l'oswa; l'ẹhu-gudangu. ²⁶ Mu e-me ephe mę l'èke nọ-phekotaru ugvu mu mgburumgburu t'ephe bụru ùgvù. Mu emeje tẹ mini chia l'oge iya. Mini ono a-buru mini ọma. ²⁷ Iphe bụ oshi, nọ l'egu a-nọdu amị akpuru. Alì bẹ e-mehujekwaphu iphe e meberu iya. Ndu ono bẹ mkpa ta akpadu nji ta aji ephe l'alì ephe. Ephe a-marua l'ọ bụ mu bụ Ojejoje teke mu agbakwo odogoro igwe ono, a turu ephe ono; nafuta ephe l'eka ndu ono, meru; ephe aburu ohu ephe ono. ²⁸ Iphe bụ mbakeshi ta aluhedu ephe ọdo; ephe ta abuhe nri nọduru unwu-anu-egu ọdo. Ephe e-buru l'ẹhu-gudangu; to nwe onye eyekwadu ephe egvu ọdo. ²⁹ Mu a-nu ephe alì, a maru l'oomihu iphe. Ephe ta byahedu bya aburu ndu egu a-nọdu eme l'alì ono. Ephe ta abuhe ndu mbakeshi a-nọdu aja ewena ọdo. ³⁰ Teke ono bẹ ephe a-makwanuru lẹ yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke ephe; bẹ nọo swiru ephe; ephebe ndu Ízurelu aburu ndibe iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. ³¹ Unu bụ aturu mu; mbụ aturu, mu azu. Mbẹdua aburu Nchileke unu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.’ ”

35

Àphù, aaphuru ndu Édọmu

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru mu sụ mu: ² “Nwa ndiphe; ghachi ifu lẹ Ugvu Séyi; gude nkfuchiru koshi iya ẹya. ³ Sụ iya: ‘Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sụru:

“ ‘Ya abyaakwa ngu l'ẹhu;
nggube Ugvu Séyi!
Ya e-gude ẹka iya mee ngu iphe;
mee t'egbara kfua ngu.

⁴ Iphe bu mkpukpu ngu;

bẹ ya e-mekota t'ọ buru okpu-ufu.

Ya e-me ngu t'i daburu ochobo.

Oo ya bu ẹge ii-makwanuru lẹ mu bu Ojejoje.

⁵ “ Keshinu ophu ndu Ízurelu shi l'ede-nwede duta ngu ashì; nggu egude ogu-mbeke gbushia ephe teke ephe nọ l'iphe-ehuka; mbu teke ephe nọ lẹ chikikikifuu.

⁶ Oo ya bu l'ẹge-a, mu nokpoo bẹ mube Okaribe-Kakota-Nu suru agha: Mu e-me t'ochi tso unu; bya achiru unu kwaseru. Keshinu ophu ogbu ochi ta dudu unu eji bẹ ochi a-chiru unu kwaseru. ⁷ Mu e-me Ugwu Séyi t'ọ daburu ochobo bya ebuchia ndu anoduje abya iya nu mẹ ndu anoduje eshi iya alufu alufu. ⁸ Mu e-me t'iphe bu ugwu ngu ji ejiji lẹ ndu e gbushiru egbushi. Ndu e gude ogu-mbeke gbushia bẹ adakashihu l'iphe bu nwugvu ngu; mẹ l'iphe bu nsuda; mękpo iphe bu nggele ngu. ⁹ Ya e-me ngu t'i daburu ochobo gburu jeye lẹ gbururu. Ẹ to nwedu onye byaru bya e-bu lẹ mkpukpu ngu odo. Teke ono nggu amakwanuru l'ọ bu mu bu Ojejoje.

¹⁰ “ Ọ kwa kẹ l'ikfu sọ lẹ mba labu-wa; mẹ lẹ mkpukpu labu-wa bẹ a-buru nke ngu; l'unu a-natakota ephe; obule mube Ojejoje shi nokwa l'ẹke ono; ¹¹ oo ya bẹ Okaribe-Kakota-Nu suru: Kamenu; ya e-me ngu ẹge gbaru nu; kẹ l'ephe eghu ngu eghughu l'enyà; nggu ekoru ephe okopho; kẹ l'ephe du ngu ashì. Ya e-me t'ephe maru onye ya bu teke ya e-kpe ngu ikpe. ¹² Teke ono bẹ ii-ma lẹ yẹbe Ojejoje nukotaru-a iphe-aruhu ono, i kfukotaru l'ehu ugwu ugwu Ízurelu ono. Ị suru: “L'e mewaru; t'ephe daburu ochobo; a nuwaru iya unu t'unu vukaa avuka.” ¹³ Ị turu mu okfu l'ekfunukaru mu okfu; obule mu nukotakwaru iya-a.’

¹⁴ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Ọ suru: ‘Lẹ ya e-me ngu t'i daburu ochobo t'iphe bu mgboko tee eswa iya. ¹⁵ Ọ bu ẹge i teru eswa teke alì Ízurelu, bu okè-iphe iya shi daburu ochobo; bu ẹge ya e-me ngu t'i daburu. Nggube Ugwu Séyi; mẹ iphe bu alì ndu Édomu bẹ ẹgbara a-kfu. Teke ono; ephe amaru l'ọ bu iya bu Ojejoje.’ ”

36

Okfu, eekfu anu ugwu, notsua lẹ Ízurelu

¹ “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya ugwu ugwu Ízurelu. Sọ ephe: ‘Unube ugwu Ízurelu; unu ngabẹ nchì; nua iphe Ojejoje ekfu! ² Okaribe-Kakota-Nu suru: Lẹ keshinu ophu ndu ohogu suru: Lẹ nta-a buwa ephe nwekota iphe bu ugwu ugwu ono, shi lẹ ndiche ono; ³ tẹ mu gude nkfuchiru; sọ ephe: Lẹ Okaribe-Kakota-Nu suru: Lẹ keshinu ophu ephe gwaru unu ochi; mee t'alì unu daburu ochobo; iphe bu mbakeshi abya akwaa unu okwata; ndiphe egude unu kolahaa onu; gude unu l'anma ejo etu; ⁴ bẹ unubẹ ugwu ugwu Ízurelu; unu nua iphe, Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru eze ugwu, notsua nu; mẹ l'unwu ugwu; nggele nggele; nsuda, nsuda; iphe bu ochobo ono, dabukotaru ẹge ono; iphe bu mkpukpu, a kwaru okwata ono; iphe bu mba ndu, nọ-pheru iya mgburumgburu a-nodu emeru iya enwa.

⁵ “ ‘Okaribe-Kakota-Nu suru ẹge-a: Lẹ mu gudeekwa okpoma-oku kfuru maberu iphe bu mba ndu ophu phoduru nu phu; mẹ l'iphe bu ndu Édomu; kẹ l'ephe gudewa ehú-otso-ena; mẹ iwe-akirishi, nọ ephe l'obu mee alì mu; yọ buru alì ephe; k'ophu ephe a-lu ẹke elu akpa nri, nọ iya nọ alulu.’ ⁶ Oo ya bu; tẹ mu gude nkfuchiru; kfua okfu ehú alì Ízurelu. Tẹ mu kfuru eze ugwu ugwu; unwu ugwu ugwu; nggele nggele; mẹ nsuda nsuda, notsua l'alì Ízurelu: ‘Lẹ Okaribe-Kakota-Nu suru: Lẹ ya gudewa okpoma-oku; mẹ ehú-eghughu kfua okfu; kẹ l'iphe bu mbakeshi bẹ kpukotawaru ngu ifu l'alì. ⁷ Tọ du iya bu; yẹbe Okaribe-Kakota-Nu asu: Lẹ ya ribuwakwaru iya l'iphe bu mbakeshi ono, nọ-pheru unu mgburumgburu ono bẹ ya a-bya bya ekpua

ifu l'alì. ⁸ Obenu l'oshi, nõgbaa l'ugvu ugvu Ízurelu e-ru eruru; mishiari ndibe mu, bu ndu Ízurelu akpuru. E ta anõhedu õphu baru ishi; unu alatashia l'ufu. ⁹ Ya arikwa oriri ehu unu oma. Ya elekwa unu enya-oma. Ee-mekochaa koo unu akoko; kua unu iphe. ¹⁰ Mu e-mekwaphu t'a du l'igwe buru unu; t'iphe bu ndu Ízurelu l'ephe ha chiko buru unu eburu. Iphe bu mkpukpu ono be ee-buchikota ebuchi; a bya akpu-kwazikota iphe bu eke dakposihukotaru adakposihu. ¹¹ Madzu; me elu, bu l'unu be ya e-me t'o ka l'igwe; ephe azua azuzu buru eruteru. Ya e-me te madzu buchia unu ege ono, e shi buhawa iya ono; bya emee t'iphe duru ngu le mma ege o shi duhawa. Teke ono; unu amaru l'o bu yebedua bu Ojejoje. ¹² Ya e-me te ndu Ízurelu, bu iya bu ndibe iya dzoo unu okpa. Ephe e-nweru unu; unu aburu okè-iphe ephe. Unu te emehedu t'ume nwa mee ephe odo.

¹³ “ ‘Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a. O kwa kele ndu madzu ekfu l'unu egbuje madzu l'eme mba unu ume nwa; ¹⁴ oo ya bu; dube nta be unu ta byahakwa bya egbushi madzu odo; õphu unu abyadu bya emekwadu mba unu ume nwa odo. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹⁵ Mu ta byahedu bya ekwe t'iphe bu mbakeshi meeru unu iphe-iphere odo; m'o bu kfuaru unu kwaphukwaphu odo; m'o bukwanu mee mba unu t'o daa. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.’ ”

¹⁶ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya asu mu odo: ¹⁷ “Nwa ndiphe; teke ndu Ízurelu shi buru l'alì nk'ephe; be ephe gudekwa umere ephe ye ege ephe meru farushia ya. Umere ephe shikwa du mu ashì l'o bu nwanyi, nsò eme. ¹⁸ To du iya bu; mu egude ehu-eghughu mu bya ephe l'ehu; ke l'ephe gbushiwaru madzu l'alì ono; bya egude nte, ephe agwaphe merushia ya. ¹⁹ Mu achikashia ephe l'iphe bu mbakeshi; ephe achiko iphe bu mkpukpu tsoo. Mu kperu ephe ikpe ege umere ephe; me ege iphe ephe meru du. ²⁰ Iphe bu eke ephe jeru le mbakeshi ono be ephe anõduje eye mu l'õnu; shi ege ono emebyishi epha nsò mu ono; ke l'aanõduje asu ephe: ‘O kwa ndibe Ojejoje du ege-a; ephe egbe gbeshi l'alì iya.’ ²¹ Yo bya erua mu l'ehu; mbu õnu ono, ndu Ízurelu eye mu ono; shi ege ono emebyishi epha nsò mu ono l'ifu mbakeshi ono, bu eke ephe laru ono.”

²² “Oo ya bu; su ndu Ízurelu le Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: E to bukwa l'okfu ehu unube ndu Ízurelu be mu gude abya ome iphe-a; l'o kwa okfu epha nsò mu ono, unu mebyishiwaru emebyishi l'ifu mbakeshi eke unu lakotaru ono. ²³ Mu e-koshi odu nsò k'eze epha mu ono, bu onanu, e mebyishiru l'iphe bu mbakeshi eke unu laru ono; mbu epha ono, unu merushiwaru emerushi l'enya ephe ono. Oo ya bu; mba ono amakwanuru teke ono le mu bu Ojejoje. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu; mbu teke mu e-gude unu koshi ephe le mu du nsò; ²⁴ kele mu e-dufuta unu le mba ono l'o ha. Mu e-dufutakota unu l'iphe bu alì nõnu; bya edulata unu l'alì nk'unu gedegede. ²⁵ Mu e-phe unu mini, du mma; unu adu nsò; mu enwefu unu iphe du eji unu l'o ha; bya enwefukwaphu nte, unu agwa l'o ha. ²⁶ Mu a-nu unu obu õphungu; bya eye ume õphungu l'ime unu; mu ewofu unu okpoma, nmaru unu egbudegbu l'o bu mkpuma; bya anu unu okpoma belebele. ²⁷ Mu e-woru Ume mu ye unu l'ehu; bya emee unu t'unu melahaa iphe mu suru t'unu meje; unu abya ezia obu l'alì melahaa ekemu mu. ²⁸ Unu e-buru l'alì ono, mu nuru nna unu oche phe ono; unu aburu ndibe mu; mu aburu Nchileke unu. ²⁹ Mu a-dzo unu l'iphe bu iphe du eji unu. Mu e-pheru nri eka; mee ya t'o kuru; õphu mu ta byadu bya eme t'unu kpa ejo-nri. ³⁰ Mu e-me t'oshi-õmi ka amimi; bya emee t'iphe e meburu l'alì mehu emehu; t'iphe bu mbakeshi be mephehe unu iphe-iphere l'okfu egu. ³¹ Oo ya bu ege unu a-nyatakwanu ejo-uzo ono, unu etso ono; me akirishi ono, unu eme ono; unu abya adu onwunu ekpanashi l'iphe du eji ono, unu eme ono; me uru-alì ono, unu aru ono. ³² Okaribe-Kakota-Nu

suru ẹge-a: Iphe mu eme t'unu maru bu l'ẹ to budu iswi ẹhu unu; be mu gude eme iphe-a. Ophu t'iphere onwunu me ejo-umere unu du unu; unube ndu Izurelu!

³³ “Okaribe-Kakota-Nu suru ẹge-a: Mboku, mu e-nwefu unu iphe du ẹji, unu mekotaru be mu e-me t'a alachia le mkpukpu unu odo; a bya akpu-kwazikota eke dakposhihukotaru adakposhihu. ³⁴ Ali ono, shi daburu ochobo ono be aawata oko iphe. E to buhedu ali iphoru l'anya ndu esweta esweta. ³⁵ Teke ono be ẹphe a-sulaha: ‘Ali-wa, shi daburu ochobo-wa gbe duwanu l'o bu mgbabu Idenu. Mkpukpu, shi dakposhihu adakposhihu; ẹgbara akfuwa iya; e mebyishiwa iya emebyishi b'e gbe kpu-phetawa nu; yo buru okpo-mgbinyiku; e buchikotawa iya nu ebuchi.’ ³⁶ Teke ono be iphe bu mba, phoduru nu, bupheru unu mgburumburu amaru le mube Ojejoje gudewa eka mu kpukwa-zi iphe e shi nwutsushia enwutsushi; bya adzakwazi iphe e mebyishiru emebyishi. O kwa mube Ojejoje be kfuru. Mu e-me iya.

³⁷ “Okaribe-Kakota-Nu suru: ‘Le ya a-ngabefua ugbo lanu; meeru ndu Izurelu iphe, ẹphe arọ iya: Ya e-me t'ẹphe zua l'o bu aturu; ³⁸ mbu l'o bu aturu, e gude abya ogba eja le Jerusalemu l'oge eswe-iphe. O bu ẹge ono be madzu e-ji mkpukpu ono, dakposhihuru adakposhihu ono. ẹphe amakwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje.’ ”

37

Okpu okponku no ndzu odo

¹ Ike Ojejoje byaru mu l'ehu; Ume iya apata mu je egvube le nsuda lanu obu. Nsuda ono bulephu okpu be iphe jiru iya ejiji. ² Yo duta mu; tsophekota okpu ono mgburumburu. Mu apha okpu, zaru ntumatu le nsuda ono. Okpu ono kpokotaru iyororo l'ẹphe ha. ³ Yo bya aji mu: “Nwa ndiphe; okpu-wa, wushiru ẹge-a; ?onokwadia ndzu odo.”

Mu asu iya: “Nnajiufu; o kwa nggubedua, bu Ojejoje bu onye maru nu kpu.”

⁴ Ya ndono; yo su mu: “Gude nkfuchiru kfuru nu okpu-wa. Su ẹphe: Unube okpu okponku; unu ngabe nchi; nua iphe Ojejoje ekfu! ⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru unube okpu-wa: Ya e-me t'ume bahu unu l'ehu; t'unu bya anodu ndzu. ⁶ Ya e-ye unu akwara l'ehu; bya emee t'unu nweru anu. Ya abya ekwekwaphu unu akpo l'ehu; woru ume ye unu l'ehu; unu abya anodu ndzu; k'ophu unu a-makwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje obu.”

⁷ To du iya bu; mu abya egude nkfuchiru kfuwa ya ẹge ono, o suru te mu kfuwa ono. Mu akpukwadurua okfu ono l'onu; yo nweru iphe wataru ozo yogiriyogiri. Okpu ono abya edekfukota onwiya. ⁸ Mu abya ele ẹnya; akwara; me anu anoduwa iya; akpo ekwewa iya nu. Obu l'ẹ to tudu ume.

⁹ Yo su mu: “Te mu gude nkfuchiru kfuru nu ume ono. Wo mu; nwa ndiphe; te mu kfuru nu ume ono; su iya le Okaribe-Kakota-Nu suru: Te nggube ume shi l'ishi mgboko ọzo ẹno bya epheshi ndu-wa, e gbushiru egbushi-wa; k'ophu ẹphe a-nodu ndzu odo.”

¹⁰ Ya ndono; mu abya egude nkfuchiru kfuru nu iya ẹge a suru te mu kfuwa. Ume abya abahu ẹphe l'ehu; ẹphe etetashia; gbeshikota vudo evudo; ghọ igwe oha; zaa ntumatu.

¹¹ Yo su mu: “Nwa ndiphe; okpu-wa kwa ndu Izurelu l'ẹphe ha. ẹphe suru: ‘L'okpu ẹphe kpokotaakwaru nku; to nwehe iphe ẹphe levuru ẹnya iya odo. Le nk'ẹphe gvuaakwaru.’ ¹² Yo su mu te mu gude nkfuchiru kfuru nu ẹphe. Te mu su ẹphe: Le Okaribe-Kakota-Nu suru: Unube ndibe iya; ya e-kpuhakota ili unu; dufuta unu; dulala azu l'ali Izurelu. ¹³ Oo ya bu; unube ndibe iya; unu amaru l'o bu iya bu Ojejoje; teke ya kpushiru ili unu; dufuta unu. ¹⁴ Ya e-woru Ume iya ye unu l'ehu; unu abya

anọdu ndzụ. Teke ono; ya abya eduta unu dobe l'alì unu gèdegede. Teke ono; unu amaru lẹ yẹbe Ojejoje bẹ kfuwaru iya ekfukfu; bya emee ya ememe. O bụ ẹge ono bẹ Ojejoje kfuuru iya.”

Ízurelu; mę Júda; mba lanu; eze lanu

¹⁵ Ojejoje abya ekfuru nù mu sù mu: ¹⁶ “Nwa ndiphe: Wota oshi lanu dee ya iphe-a: ‘L’owaa bụ kẹ Júda yẹle ndu Ízurelu, bụ ndu yẹle iya tugbaberu buru nanu’. Nnggu abya ewotakwaphu oshi ọdo bya edekwaa ya phụ iphe ẹge-a: ‘Owaa oshi kẹ Ífuremu; mbụ oshi Jósefu; mę kẹ ndu Ízurelu bụ ndu yẹle iya tugbaberu buru nanu’.

¹⁷ Chigbabe ẹphe t'ẹphe buru oshi lanu; k'ophu ẹphe a-buru nanu l'ẹka ngu. ¹⁸ Teke ndibe unu jiru ngu: ‘?Tii kaduru ẹphe iphe iphe-a bukpo?’ ¹⁹ Nnggu asụ ẹphe lẹ Nnajiufu, bu Ojejoje sụru: Lẹ ya abya ewota oshi kẹ Jósefu, bụ onanu, Ífuremu gude ono; mękpo k'iphe bụ ikfu Ízurelu, bụ ndu tso iya nù woru iya tugbabe l'oshi kẹ Júda; mee ẹphe t'ẹphe buru oshi lanu; nọdu mu l'ẹka.

²⁰ “Palia oshi ono, i detsuaru iphe ono t'ẹphe phụ iya; ²¹ nnggu asụ ẹphe lẹ Okaribe-Kakota-Nu sụru ẹge-a: Mu edufutakota ndu Ízurelu l'iphe bụ mbakeshi, ẹphe lakotaru. Mu e-tso ẹkemeke ọbule kuko ẹphe; bya eduta ẹphe lashia azụ l'alì ẹphe gèdegede. ²² Mu e-me ẹphe t'ẹphe buru mba lanu l'alì ono; l'ugvu ugvu Ízurelu. Teke ono bụ eze lanu a-nọdu achikota ẹphe; ẹphe ta byahe bya abụ mba labu ọdo; m'ọ bukwanu t'e kee ẹphe t'ẹphe buru alì-eze ẹbo ọdo. ²³ Ẹphe ta abyahedu bya egude nte ẹphe; mę iphe a kpofo l'enwa, ẹphe agwaphe; merushia onwẹphe ọdo; ọphu ẹphe abyahedu bya egude iphe du eji ẹphe merushia onwẹphe ọdo; kele mu a-dzofuta ẹphe l'iphe du eji ono, ẹphe gude daa ono; mu abya asa ẹphe; ẹphe aburu ndibe mu; mu aburu Nchileke ẹphe. ²⁴ O bụ onye ejeru mu ozi, bụ Dévidi bẹ a-buru eze, achị ẹphe. Ẹphe e-nweru onye lanu, a-nọdu eche ẹphe l'ọ bụ aturu. Ẹphe a-nọdu eme ekemu mu; bya elezita ẹnya eme iphe mu sụru t'e mee. ²⁵ Ẹphe e-buru l'alì ono, ya nuru nwozi iya; mbụ Jékopu, bụ alì ono, nna unu oche phẹ shi buru ono. Ẹphe l'unwu ẹphe; mę unwu nwa ẹphe e-buru l'ẹke ono gbururu jeje lẹ gbururu; buru Dévidi, bụ nwozi mu a-buru onye ishi ẹphe jeye lẹ tutu yoyo. ²⁶ Mu l'ẹphe a-gba ndzụ ẹhu-agu. Oo-buru ogba-ndzụ, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. Mu e-me t'ẹphe buru; bya eme ẹphe t'ẹphe zua azuzu. Mu abya edobe ọlo nsọ mu l'ime ẹphe jeye lẹ gbururu. ²⁷ Mu l'ẹphe eburu. Mu a-buru Nchileke ẹphe; ẹphebedua abukwanuru ndibe mu. ²⁸ Teke o beru teke ono bẹ iphe bụ mbakeshi a-marua l'ọ bụ mbedua, bụ Ojejoje bẹ emeje ndu Ízurelu t'ẹphe du nsọ; mbụ teke mu e-woru ọlo nsọ mu dobe l'ime ẹphe t'ọ nọdu iya gbururu jeye lẹ gbururu.”

38

Àphù, aaphuru Gogu

¹ Tọ du iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nù mu; sù mu: ² Nwa ndiphe; tẹ mu ghachiru Gogu ophu nọ l'alì ndu Magoogu, bụ onye ishi ndu Mésheku; mę ndu Tubalu ifu koshi iya ẹya. ³ Tẹ mu sù iya lẹ Okaribe-Kakota-Nu sụru: “Lẹ ya abyaakwa ngu l'ehu; nggube Gogu, bụ onye ishi ndu Mésheku; mę ndu Tubalu. ⁴ Ya a-lo-phe ngu alo-phe. Ya a-dzube ngu ikokoro l'agba; lofuta ngu; lofuta iphe bụ ndu ohogu ngu; lofuta inya ngu l'ọ ha; jeye lẹ ndu agbaru ngu inya obu, bụ ndu kwaru onwẹphe ngwa-ogu ohuma. Ikpoto ndu ophu patsua iphe-mgbobuta, ha nshinu; mę ndu ophu ha nwanshi; l'ephuphetsua ogu-mbeke ẹphe. ⁵ Ndu Peshiya; ndu Kúshi; mę ndu Putu l'ẹphe ha a-turu ikẹ yeru ẹphe. Ẹphe l'ẹphe ha; atuko patsuaru iphe-mgbobuta; mę okpu-igwe. ⁶ Ẹge ono bẹ ndu Goma e-ruta ndu ogu ẹphe tsoru ngu phụ; mę ndu Togarama, shi l'ime ime ọzo isheli; męwaru iphe, bụ mbakeshi. ⁷ Rukotakwa

ehu; kwabekwa akwabe; nggu le ndu ono, no-pheru ngu mgburumburu ono; buru ephe onye ishi-ogu. ⁸ Aa-kpo-odu ukfu; temanu ya ekua ngu k'ogu. L'uzo ifu be ii-mekochaa lua ali ono, shi l'ogu lufuta ono; mbu ali ono, shi l'iphe bu mbakeshi kpakwata ndu bu iya nu l'ugvu Izurelu, bu eke shi keshinu dabutaru ochobo. E dufutaru ephe l'iphe bu mbakeshi; nta-a be ephe bukotawa l'ehu-agu l'ephe ha. ⁹ Nggu l'igweligwe ndu ugu ngu; me iphe bu mba ono, tsokota ngu nu ono be e-zelihu l'ada tiitii l'o bu oke pherephere; unu e-jikota ali ono l'o bu igwe eruru.

¹⁰ "Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Le mboku ono be oo-nweru oriri, agbatatsua ngu l'obu; nggu awata opra idzu iphe du eji. ¹¹ Ii-su: 'Mu a-lu ali, e ta kpu-butatsudua mkpukpu, no iya nu akpu-butata alulu. Mu a-furu ndu ono, no l'ehu-agu; mbu ndu no tuzoru onwephe ehu, bu iphe bu ndu bukota le mkpukpu, e ta akpu-butadu akpu-butata; to nwe onu-uzo, e gude agu-chi iya; to nwe mgboro-igwe, e gude agbachi iya. ¹² Ya a-lu ephe alulu; kwaa iphe ephe l'okwata; mbu ndu ono, buchiru ochobo ono; ndu ono, e shi l'iphe bu mbakeshi duta; ephe enweshia elu; me iphe-enweru odo; buru l'echi ali ono.' ¹³ Ndu Sheba; me ndu Dedanu yele ndu agba ikike ngho, shi Tashishi; me l'edukfu iya l'o ha a-ji ngu: '?I byawaru t'i gwoo tutua? ?I chiwa igwe-oha ngu t'i bya evua iphe i lutaru; mbu ti bya evua mkpola-ocha; me mkpola-ododo; mbu t'unu kpuko elu; bya evua iphe lua alulu to?'

¹⁴ "Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfuru nu Gogu. Su iya le Okaribe-Kakota-Nu suru: Mboku ono, ndibe iya e-buru l'ehu-agu ono; b'i manua ¹⁵ Ii-shi eke, teru enya l'isheli; ruta iphe bu mbakeshi bya. Ndu ono bu ndu agbakota inya. Ephe zaru azaza; buru ndu soja, ike du. ¹⁶ Unu a-bya eji ali ono; sakputa ndibe iya, bu ndu Izurelu l'o bu iji. L'oge l'ifu ono; nggube Gogu; be ya e-gude ngu tso ndu ali iya ugu; k'ophu iphe bu mbakeshi a-maru iya teke ya shi l'ehu ngu koshi ephe le ya du nso."

¹⁷ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: "?To buduna nggu be mu shi le ndu ejeru mu ozi, bu ndu nkfuchiru Nchileke le Izurelu kfua okfu ngu l'oge ndiche? L'oge ono be ephe kfukwaru iya igweligwe afa su le mu e-mekochaa gude ngu bya afuaru ephe. ¹⁸ Teke Gogu bya afuaru ali Izurelu be oo-kpali mu ehu-eghughu; mbu iphe eghulaha mu damudamu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹⁹ Ya e-gude ege o ruru iya l'ehu; me ege ooghutabe iya eghughu raa ya arara; k'ophu bu l'ali a-nma jijiji, du egvu le Izurelu mboku ono. ²⁰ Teke ono be iphe bu ema, no le mini; unwenu, ephe l'eli; anu-egu-egbudu; iphe bu anu, awu awuwu; mewaru iphe bu ndu no le mgboko-a be a-nmahukota jijiji l'ifu mu. Iphe bukota ugu be aa-ghakota ishi-okfuru; iphe bu mkpokobe a-vokposhihu; iphe bu upho-mkpuma adakposhihu. ²¹ Teke ono be mu e-me t'e shi l'iphe bu ugu mu, du iche l'iche gude ugu-mbeke bya afuaru Gogu." Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. "Nwoke nonu e-gude ugu-mbeke fuaru nwunne iya nwoke. ²² Mu e-gude mgbonwu; me ogbu-ochi kpee ya ikpe. Mu abya achia ukporo-mini nmaa yele igweligwe ndu ugu iya; me l'iphe bu mbakeshi, tso iya nu; bya achikwaphu aka-mini gbaragbara tua ephe l'ehu; bya ekpukposhi ephe oku nshi-egbe, enwu phuraphura. ²³ Yo buru ege ono be mu e-gude koshi ege mu hatabe nshinu; me ege mu du-taber nso. Mu e-me t'iphe bu mbakeshi maru onye mu bu. Teke ono ephe amakwanuru l'o bu mu bu Ojeje."

39

Eemekputa ndu Gogu

¹ "Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya Gogu: Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya buakwa onye ohogu nggube Gogu, bu eze ndu Mesheku; me ke ndu Tubalu. ² Ya a-lolata ngu azu; kpuru ngu kakara kakara tugbua. Ya e-shi l'uzo isheli ono, teru

enyanya ono dufuta ngu t'i je etso ugvu ugvu Ízurelu ogu. ³ Ya e-chifu ngu uto, i gude l'eka-ibiyita; bya emee t'ophu, i gude l'eka-utara nahu ngu daa. ⁴ Ii-la l'ogbu l'ugvu ugvu Ízurelu; nggu l'iphe bu ndu ogu ngu; me iphe bu mbakeshi ono, tso ngu nu ono. Ya a-ha unu t'unu buru nri unwenu, ephe l'eli; me nri anegu-egbudu. ⁵ Unu a-dashi l'eba l'egbudu. Ya kfuakwaru iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ⁶ Ya e-ye oku le Magogu; ye oku le ndu onanu, bukota l'ehu-gudangu l'iku eze enyimu ono; k'ophu ephe a-ma l'o bu iya bu Ojejoje obu.

⁷ "Ya e-me te ndibe iya, bu ndu Ízurelu maru epha nsọ iya. Ya te 'ekwehekwa t'e mebyishia epha nsọ iya odo. Iphe bu mbakeshi amakwanuru l'oo yebedua, bu Ojejoje bu onye nsọ ono, no le Ízurelu ono."

⁸ "O ruakwaru! O mefutajekwa; o kwa ege ono be Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Ke l'o bu iya bu mboku ono, ya kfuru okfu iya ono.

⁹ " 'Teke ono be iphe bu ndu Ízurelu awu-lihu je evuko ngwa-ogu ephe, bu iphe-mgbobuta ogu ophu ha nshinu; me ophu ha nwanshi; me uto yele akfu; me mgboro-ogu; me l'ara ephe gude eshi iphe. Ephe e-gude iya shia iphe afa esaa mgburumburu. ¹⁰ Ephe ta byahedu bya ejeje okpata nku l'egbudu; m'o bu je iya ebuta l'oswa; kele ngwa-ogu ono a-buru nku, ephe e-gudeje eshi iphe. Ndu ono, gworu iphe ephe tutua ono be ephe e-gwokwaphu nk'ephe tutua; bya evua iphe ndu vuru iphe ephe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹¹ " 'Le mboku ono be mu e-koshi Gogu eke ee-li iya le "Nsuda Ndu Ije," no l'uzo enyanwu-ahata eze enyimu ono. Oo-no-chi uzo ndu ije ono; ke l'o bu eke ono be ee-li Gogu yele igwe oha iya. Ee-kulaha eke ono "Nsuda Igwe-oha Gogu."

¹² " 'Ndu Ízurelu e-li ephe onwa esaa gba mgburumburu shi ege ono mekwaa ali ono. ¹³ O bu iphe bu ndu bukota l'ali ono e-li ephe; mboku ono, mu e-koshi le mu du biribiri ono be e ta byadu bya azaha azaha. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁴ " 'Onwa esaa onno -swelephu be ephe a-wata oguta madzu aguta, bu ndu e-tsoru ali ono l'emecha iya emecha. O nweru ndu ophu oru nk'ephe a-bu t'ephe achiko odzu ndu ophu dabutsuaru l'ali l'elishi. ¹⁵ Teke ephe a-nodu etsophe ali ono; onye -phujeru okpu madzu t'o mee iphe-ohubama l'iku okpu obu jeye teke ndu elije odzu e-wota iya je elia le Nsuda Igwe-oha Gogu. ¹⁶ Mkpukpu, eeku Hamona nokwaphu l'eke ono. Yo buru ege ono be ephe eshi mekwaa ali ono.'

¹⁷ "Nwa ndiphe; Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Kfuru nu unwenu, du iche iche; me iphe bu anegu-egbudu; su ephe: T'ephe shi l'eke ephe no dzukobe bya eria eja, ya abyaru ephe agbaru l'ugvu ugvu Ízurelu. Eke ono be unu a-nodu; taa anu; ngua mee. ¹⁸ Unu a-ta anu ndu eze madzu; ngua mee ndu ishi le mgboko-a. O bu ephe bu ebyila; me aturu; me egu; me l'oke-eswi, gbatsuaru eba, shi l'ali Bashanu, mu gude agba eja. ¹⁹ Eja-wa, mu abya te mu gbaa-wa be unu a-ta eba-iphe jeye yo nyi unu; bya angua mee jeye yo tsua unu atsutsu. ²⁰ O bu l'okpokoro mu; be unu a-nodu taa anu inya; me anu ndu agba iya nu; me anu ndu eze madzu; me ndu soja, du iche l'iche. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

²¹ "Mu e-me t'iphe bu mbakeshi phu odu-biribiri mu. Iphe bu mbakeshi a-phu aphu, mu nuru ephe; me ege mu gude mee ephe iphe. ²² Dube mboku ono tugbua be ndu Ízurelu a-maru l'o bu mu bu Ojejoje, bu Nchileke ephe. ²³ Iphe bu mbakeshi a-maru le ndu Ízurelu b'a kpuru l'ogu l'okfu iphe du eji, ephe meru; mbu ke l'ephe te kwedu te mu gude ire ephe eka. To du iya meru iphe mu wofuru ifu l'eke ephe no nwuru ephe nu ndu ohogu ephe; ephe egude ogu-mbeke gbua ephe pyaapya. ²⁴ Mu gwaru ephe ugwo emerushi, ephe merushiru onwephe; me l'iphe ephe mekotaru l'o ha; wofu ifu mu l'eke ephe no.

²⁵ “Okaribe-Kakota-Nu sūru: Lẹ ya e-je edulata Jékọpu l'ẹke ono, a kpuru iya lẹ ndzụ laa ono. Ya abya aphuaru ndu Ízurelu l'ẹphe ha imiko; bya woru ẹnya ye l'ẹpha iya ono, dū nsọ ono. ²⁶ Teke ono, ẹphe bu l'ẹhu-gudangu l'alị ẹphe; to nwe onye eye ẹphe egvu ono; bẹ ẹphe a-zahakota iphere ono, meru ẹphe ono; mẹ ire ẹphe ono, ya te gudedu ẹka ono. ²⁷ Teke mu tsotsuaru iphe bu mbakeshi dulata ẹphe; bya eje l'iphe bu alị, dū iche l'iche kẹ ndu ọhogu ẹphe je edulata ẹphe; bẹ mu e-shi l'ẹphe koshi mbakeshi, dū igweligwe lẹ mu dū nsọ. ²⁸ Oo ya bu; ẹphe amakwanuru l'ọ bu mbẹdua bu Ojejoje, bu Nchileke ẹphe; kẹ l'ọ bu oswi-okfu l'ọ bu mbẹdua bẹ meru t'a kpua ẹphe l'ọgu laa mbakeshi; obenu lẹ mu e-dulata-a ẹphe azụ l'alị ẹphe gẹdegede; to nwedu m'ọ bu onye lanu, mu a-ha l'ẹke ono. ²⁹ Mu ta byahe bya ewofa ifu mu l'ẹke ẹphe nọ ọdo; kele mu e-yeshi Ume mu l'ẹhu ndu Ízurelu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

40

Àphù k'eze-ulo ophungu

¹ Yo be l'afa, kwe ụkporo afa l'afa ise k'ọphu a kpuru ayi l'ọgu; lẹ mkpota-ishi afa ono; l'abalị iri l'ime ọnwa ono; mbụ afa, kwe afa iri l'ẹno k'ọphu a lutaru mkpukpu ono l'ọgu; lẹ mbọku ono gẹdegede bẹ ike Ojejoje byaru mu l'ẹhu; dzụ-lia mu l'onwiya jeshia l'ẹke ono. ² Mu aphua àphù, Nchileke meru; mu aphua; yọ bya adzụ-lia mu jeshia alị Ízurelu; je egvube mu l'eli ugvu, ha l'eli nshinu. Ugvu ono bẹ ụlo nọkota l'uzo ọhuda iya; ẹke ono adulephu l'ọ bu mkpukpu. ³ Yọ bya adzuta mu jeshia l'ẹke ono; mu aphua onye gbaru l'ọ bu ope; onye ono bẹ vudo l'ọnu-uzo ono; chiru eri owu ọcha l'ẹka; gudekwaphu mgboro, eegudeje atọ iphe l'ẹka. ⁴ Onye ono asụ mu: “Nwa ndiphe; gude ẹnya ngu lee; nggu egude nchị ngu nụ iphe; nggu elezita ẹnya ọhuma l'iphemiphe ọbule-a, mu abya ngu ekoshi-wa; kẹ l'ọ bu iya meru iphe e du ngu bya ẹka. Kọkotaru ndu Ízurelu iphemiphe ọbule, ịi-phukota.”

Ọnu-oguzo ụzo ẹnyanwu-ahata

⁵ Mu abya aphua ụpho-mkpuma, a kpụ-phetaru eze-ulo Nchileke ono mgburumgburu. Ogologo mgboro ono, eegudeje atọ iphe ono, nwoke ono gude l'ẹka ono bẹ dū nkwo-ẹka lanu mẹ nkwo mkpushi-ẹka ẹto ugbo ishingū. Yọ bya atọ iphe l'ụpho-mkpuma ono; igbi iya aburu ogologo mgboro ono. Yọ bya atọ iphe l'eli iya; eli iya yẹle mgboro ono ahakolephu eli.

⁶ Yọ bya ejeshia l'ọnu-oguzo onanu, gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono. Yọ bya enyikobe ẹke eeshije enyihu iya; bya atọ iphe l'ọnu-oguzo ono; ogologo iya yẹle mgboro ono ahakolephu. ⁷ Ngwọlahu ẹke ndu nche anọduje, a kputsuaru ye iya bẹ ogologo iya ha l'ọ bu mgboro ono; ụsa iya ahakwaphu l'ọ bu ogologo mgboro ono. Ụzo, nọ lẹ mgbaku ngwọlahu, nọtsua ẹka labu bẹ dū nkwo-ẹka ise. Onuno, eeshije abahụ lẹ mkpura ọnokoro ọphu gharu ifu l'uzo eze-ulo ono bẹ ogologo iya ha l'ọ bu mgboro ono.

⁸ Yọ tọ iphe lẹ mkpura ọnokoro ono; yọ dū nkwo-ẹka ẹsato. ⁹ Yọ bya atọ iphe l'ogologo ụpho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura ọnokoro ono; yọ dū nkwo-ẹka ẹbo. Mkpura ọnokoro ono; bẹ bu ọphu nọ-chiru ishi l'imee ụlo ono.

¹⁰ Ọnokoro-abata onanu, gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono nweru ngwọlahu ẹto, nọ iya l'ẹka labu. Ngwọlahu ẹto ono hakokota; ụpho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono, nọtsua l'ẹka labu ono; ahakokwaphu. ¹¹ Yọ bya atọ iphe l'ụsa nggamgbo, nọ iya nụ; yọ dū nkwo-ẹka iri l'ẹto; ụsa ọgu-nggamgbo ono adu nkwo-ẹka iri. ¹² L'ọnu ngwọlahu ono l'ẹphe ha b'a kputsuaru ụpho-mkpuma, eli iya dū nkwo-ẹka lanu nkwo-ẹka lanu. Ngwọlahu iya ono l'ẹphe ha bẹ iphe ọ dukota bu nkwo-ẹka ishingū.

¹³ Yò bya adube l'upho-mkpuma ngwòlahu, nò lẹ nkulahu tọ iphe jeye l'upho-mkpuma ngwòlahu, nò l'ẹka iya ophu; yò dọ ukporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka ise shita l'onu ibo ophu rua onu ibo ophu. ¹⁴ Yò bya atọ iphe l'ime mkpura onokoru ono; yò dọ ukporo nkwo-ẹka. L'ifu mkpura onokoru ono bẹ ogbodufu nọ. ¹⁵ Shita l'ifu onu-oguzo ono je akpọ ifu lẹ mkpura onu-oguzo ophu, nò l'ime bẹ dọ ukporo nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri. ¹⁶ Ngwòlahu ono; mọ upho-mkpuma, kebushitsuaru ngwòlahu ngwòlahu ime ọlo ono bẹ nwekotaru windo, dọtsua gbiriri gbiriri. Yò buru ege ono bọ nọkota lẹ mkpu ọlo ono mgburumburu. Windo ono l'ọ hakọta bẹ ghakotaru ifu l'ime. Ifu upho-mkpuma ono, kebushitsuaru ngwòlahu ngwòlahu ọlo ono b'e seshitsuaru nkfu.

Echi ogbodufu

¹⁷ Yò bya edufuta mu l'onu ogbodufu ono; mu aphutsua mkpura; mọ ẹke a wukotaru mkpuma mgburumburu l'ogbodufu ono. Ẹke ono, a wuru mkpuma mgburumburu ono b'a kpọru ukporo mkpura lẹ mkpura iri giriri. ¹⁸ Mgberemẹku onu-uzo ono kpamukpamu b'a wukotaru mkpuma ono. Mgberemẹku onu-uzo ono bẹ ogologo yele uswe iya hakokotalephu. Ẹke onanu bẹ ka agbazita. ¹⁹ Yò bya atọ iphe dube l'a -bata-aghachi onu-oguzo ogbodufu; yò dọ ukporo nkwo-ẹka ise l'ẹka iya k'uzo ẹnyanwu-ahata; mọ ẹka iya k'uzo isheli.

Onu-oguzo ọzo Isheli

²⁰ Yò bya atọ ya ogologo; tọ uswè onu-oguzo k'uzo isheli, bọ iya bọ ophu shiru lufu echi ogbodufu ono. ²¹ Ngwòlahu adu iya ẹto l'ẹka iya owaa; dọ ẹto l'ẹka iya ophu; upho-mkpuma, kebushiru ngwòlahu ono; mọ mkpura onu-oguzo iya bẹ hakọta l'ọ bọ ndu ophu nọ l'onu-oguzo kẹ mbu phu. Ogologo iya dọ ukporo nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri; ọsa iya adu ukporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka ise. ²² Windo, nọkota iya nọ; mọ mkpura onokoro iya; mọ nkfu, e gude memakota iya emema bẹ hakokota nọ l'ọ bọ k'onu-oguzo ophu gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata phu. Ẹke aadzọbeje okpa enyihu iya dọ ẹsaa; mkpura onokoro iya anọdu l'a -bata-aghachi iya. ²³ O nweru onu-oguzo, eeshije abahọ l'ime ogbodufu. Onokoro-abata ono gharu ifu l'onu-oguzo k'uzo isheli; ege ono, ọ dukwaphu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono. Odubeje l'onu-oguzo tọ ya iphe rua l'onu-uzo ime ogbodufu; yò duje ukporo nkwo-ẹka ise.

Onu-oguzo ọzo ohuda

²⁴ Ya ndono; yò bya eduru mu shia ọzo ohuda; mu abya aphọa onu-oguzo ophu gharu ifu l'uzo ohuda. Yò bya atọ iphe l'upho-mkpuma, kebushiru ngwòlahu, nọ iya nọ; mọ mkpura onokoro iya; ẹphe ahakọta l'ọ bọ ndu ophunanu. ²⁵ Onu-oguzo ono; yele mkpu iya iche iche bẹ windo nọkota. Windo ono dukota ege windo ndu ophu dọ. Ogologo onu-oguzo ono dọ ukporo nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri. Ọsa iya adu ukporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka ise. ²⁶ Ẹke aadzọbeje okpa enyihu iya dọ ẹsaa; mkpura onokoro iya anọdu l'a -bata-aghachi iya. O nwekwaruphu nkfu, e seshiru l'ifu upho-mkpuma ono, kebushiru ngwòlahu, nọ iya nọ l'ẹka labu. ²⁷ O nweru onu-oguzo, eeshije abahọ l'ime ogbodufu, nọ l'uzo ohuda. Odubeje l'onu-uzo ime ogbodufu tọ ya iphe rua l'onu-oguzo ọzo ohuda; yò duje ukporo nkwo-ẹka ise.

Ime ogbodufu

²⁸ Tọ dọ iya bọ; yò bya eduta mu shia onu-uzo ohuda, eeshije abahọ l'ime ogbodufu; bahọ l'ime iya. Yò bya atọ iphe l'onokoro ime ogbodufu ohuda ono; yò hakwaphu l'ọ bọ ndu ophu. ²⁹ Ngwòlahu, nọ iya nọ; mọ upho-mkpuma, kebushiru ngwòlahu ono; mọ mkpura onokoro iya bẹ hakọta l'ọ bọ ndu ophu. Windo, nọkota iya mgburumburu; mọkpọ lẹ mkpura onokoro, nọ iya nọ. Ogologo onokoro ime

ogbodufu ono du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo nkwo-eka le nkwo-eka ise. ³⁰ Mkpura onokoro, nokota l'ime ogbodufu mgburumburu be ogologo iya du ukporo nkwo-eka le nkwo-eka ise; usa iya du nkwo-eka ise. ³¹ Mkpura onokoro k'uzo ohuda gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpu-butatsua mkpura onokoro ono. E mekwaruphu eke aadzobeje okpa uzo esato ye iya.

³² To du iya bu; yo bya eduta mu shia onu-uzo enyanwu-ahata, eeshije abahu l'ime ogbodufu; bahu l'ime iya. Yo bya ato iphe l'onokoru ime ogbodufu enyanwu-ahata ono; yo hakwaphu lo bu ndu ophu. ³³ Ngwolahu, no iya nu; me upho-mkpuma, kebushiru ngwolahu ono; me mkpura onokoro iya be hakota lo bu ndu ophu. Windo, nokota iya mgburumburu; mekpole mkpura onokoro, no iya nu. Ogologo onokoro ime ogbodufu ono du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo nkwo-eka le nkwo-eka ise. ³⁴ Mkpura onokoro iya gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpu-butatsua mkpura onokoro ono eka labu. E mekwaruphu eke aadzobeje okpa uzo esato ye iya.

³⁵ To du iya bu; yo bya eduta mu jeshia l'onokoru ophu no l'uzo isheli ime ogbodufu. Yo bya ato iphe l'onokoru ono; yo hakwaphu lo bu ndu ophu. ³⁶ Ngwolahu, no iya nu; me upho-mkpuma, kebushiru ngwolahu ono; me mkpura onokoro iya be hakota lo bu ndu ophu. Windo, nokota iya mgburumburu. Ogologo onokoro ime ogbodufu ono du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo nkwo-eka le nkwo-eka ise. ³⁷ Mkpura onokoro iya gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpu-butatsua mkpura onokoro ono eka labu. E mekwaruphu eke aadzobeje okpa uzo esato ye iya.

Eke aanoduje akwako ngweja

³⁸ O nweru nwa mkpura, a kpuru ye iya ibo, no l'ime mkpura onokoru, no l'ime onokoru ime ogbodufu ono. O bu eke ono be aasaje ngwo ngweja-ukfuru. ³⁹ O nwekwaruphu okpokoro ebo, e dobetsuaru le mkpura onokoru ono eka labu, bu eke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru; me ngweja onwefu iphe du eji; me ngweja okfu ugwo iphe du eji, onye meru. ⁴⁰ O nwekwaruphu okpokoro ebo, e dobetsuaru l'eka labu onu-uzo mkpura onokoro, no l'ime onokoro ophu no l'uzo isheli ime ogbodufu. ⁴¹ Okpokoro ebo ebo no l'ime onu-uzo ono eka labu; okpokoro ebo ebo nokwaphu l'onu-mburu uzo ono eka labu. A -gukota iya l'ephe ha be ochiko du okpokoro esato, bu eke eegbuje anu, e gude agba eja. ⁴² O nwekwaruphu okpokoro eno odo, e gude mkpuma mee, bu eli eke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru. Ogologo iya du nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya; usa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya; eli iya adu nkwo-eka lanu. Yo buru eke ono be eedobeje iphemiphe obule, eegudeje egbu anu, e gude egwo ngweja-ukfuru; me eja, aagbakpo agbagba. ⁴³ Upho-mkpuma ono mgburumburu be a kpobekotaru akpobe, foshiru njakata, hatsua ogologo lo bu obehere-eka. Okpokoro ono l'ephe ha bu eke eedoje anu, e gude agba eja.

Ulo-Ekwà-du-Nso

⁴⁴ A -lufu l'onokoru ime ogbodufu ono b'o nweru mkpura labu. Nanu no l'eka iya k'onokoro k'uzo isheli ghaa ifu l'uzo ohuda; odo anodu l'eka iya k'onokoro k'uzo ohuda ghaa ifu l'uzo isheli. ⁴⁵ Yo su mu: "Mkpura onanu, gharu ifu l'uzo ohuda ono bu ke ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu ndu onanu, anoduje eleta eze-ulo Nchileke enya. ⁴⁶ Mkpura ophu gharu ifu l'uzo isheli be bu ke ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu ophu anoduje eleta enya-ngweja Nchileke enya. Ndu a bu unwu Zadoku, bu ephe bu ndu Liviayi, bu ndu abyaje Ojejeje ntse ojeru iya ozi nwenkinyi."

⁴⁷ Tọ du iya bu; yọ bya atọ iphe l'oma ogbodufu ono. Yọ hako ibe eno; eka iya lanu be du ukporo nkwo-eka ise; eka iya ophu adukwaphu ukporo nkwo-eka ise. Enya-ngweja Nchileke bu l'ifu eze-ulo Nchileke ono gededede b'o no.

Eze-ulo Nchileke ono

⁴⁸ Ya ndono; yọ bya eduta mu jeshia le mkpura onokoro eke eeshije abahu l'eze-ulo ono; bya atọ iphe l'igbi upho-mkpuma, e gude kpu-buta mkpura onokoro eze-ulo Nchileke ono; ephe eka labu dutsua nkwo-eka ise. Usa onu-ibo iya du nkwo-eka iri l'eno; upho-mkpuma, no iya eka labu, tsefutsuaru etsefuta be usa iya du nkwo-eka eto l'eka iya lanu; dukwaphu nkwo-eka eto l'eka iya ophu. ⁴⁹ Mkpura onokoro ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka; usa iya adu nkwo-eka iri l'ebo. Eke aadzobeje okpa enyihu iya du iri. E gvutsukwaruphu itso l'eke labu onu ibo ono.

41

¹ Yo meebe bya eduta mu je l'eze-ulo Nchileke bya egude iphe to okpa-ibo iya l'oha. Iphe okpa-ibo ono dutsua l'usa iya bu nkwo-eka ishingui ishingui. ² Onu-ibo iya; be usa iya du nkwo-eka iri; upho-mkpuma, no iya eka labu, tsefutsuaru etsefu be usa iya du nkwo-eka ise l'eka iya lanu dukwaphu nkwo-eka ise l'eka iya ophu. Yọ bya atokwaphu iphe l'ogologo iya yọ du ukporo nkwo-eka ebo; usa iya adu ukporo nkwo-eka. ³ Yọ bya abahukwaphu l'eze-ulo ono bya egude iphe to okpa-ibo iya; usa iya adutsua nkwo-eka ebo-ebo. Onu eke, eeshije abahu l'eze-ulo ono be usa iya du nkwo-eka ishingui. Upho-mkpuma, tsefutsuaru etsefu, no eka labu onu-ibo be usa iya du nkwo-eka esaa. ⁴ Yọ bya atọ iphe l'ogologo ime eze-ulo ono yọ du ukporo nkwo-eka; usa iya adu ukporo nkwo-eka l'uzo ifu eze-ulo Nchileke. Yọ su mu: "Owaa bu Eke-Kakota-odu-Nso." ⁵ Ya ndono; yọ bya atọ l'upho-mkpuma eze-ulo Nchileke ono igbi iya adu nkwo-eka ishingui; mkpura notsua l'eka ulo ono l'oha be usa iya dutsua nkwo-eka eno. ⁶ Ulo ono bu ulo-eli mkpo-kfu eto. Mkpo-kfu, nonu nwetsuaru ukporo mkpura le mkpura iri; a kpukotaru iphe l'upho-mkpuma eze-ulo Nchileke mgburumburu to gbagudetsua mkpura, notsua iya nu. Iphe ono, a kputsuaru l'upho-mkpuma ono ta budu l'ime upho-mkpuma; b'a kpu-yaberu iya. ⁷ Mkpura, e yeshiru le mgberemeku ulo ono be k'usa eje l'ege ephe kpo-kfuru. Ulo ophu, a kpu-phetaru eze-ulo ono be a kpuru le ndukfu le ndukfu; k'ophu bu e nyikobe mkpura a kpushiru iya yọ ka usa akaka l'eje. Eke eshije enyihu iya be du beru l'ogbodali iya je atujahu echi iya swee jeshia imeli iya.

⁸ Mu aphua l'eze-ulo Nchileke ono nweru mgbogidi, e gude kpu-pheta iya mgburumburu. Yọ buru iya bu nto-l'ali mkpura ono, a kpushiru ye iya mgburumburu ono. Eke ono, a kpu-liru akpu-li ono be eli iya halephu l'o bu mgoro ono, eegudeje atu iphe ono. O du nkwo-eka ishingui l'ogologo. ⁹ Upho-mkpuma azu ulo ke mkpura mgburumburu iya ono be igbi iya du nkwo-eka ise. Mgbogidi ono eke ophu e ta kpudu mkpura; be usa iya du nkwo-eka ise. Mgbaku mgbogidi ono ye le ¹⁰ mkpura, a kpu-pheru ime ogbodufu ono mgburumburu be usa iya du ukporo nkwo-eka. ¹¹ Mkpura ono, a kpu-pheru eze-ulo Nchileke mgburumburu ono b'e butsuaru onu; yọ lufutsua eke ono, bu mgbogidi ono; onu iya lanu gharu ifu l'uzo isheli; ophu aghaa ifu l'uzo-ohuda. Mgbogidi ono mgburumburu eke e ta kpudu mkpura be usa iya du nkwo-eka ise.

¹² Ulo ophu a kpuru; yọ ghaa ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'uzo eka iya k'enyawu-ariba iya; be usa iya du ukporo nkwo-eka eto le nkwo-eka iri. Upho-mkpuma ulo ono be igbi iya gba mgburumburu du nkwo-eka ise; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka eno le nkwo-eka iri.

¹³ Ya ndono; yọ bya atọ iphe l'eze-ulo Nchileke ono; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise; ogbodufu eze-ulo Nchileke; me ulo, a kpuru iya; me l'upho-mkpuma iya

l'ephe hakota be ogologo ephe dukwaphu ukporo nkwo-eka ise. ¹⁴ Atatifu eze-ulo Nchileke ono eke gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata; me ogbodufu eze-ulo Nchileke ono be usa iya dukota ukporo nkwo-eka ise.

¹⁵ Yo bya atokwaphu iphe l'ulo ophu no ghaa ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'uzo enyanwu-ariba; me upho-mkpuma iya ephe eka labu; ogologo ephe dukota ukporo nkwo-eka ise.

Ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono; me le mgbalabu iya yele mkpura onokoro iya ophu gharu ifu l'etezi ¹⁶ b'a tokotaru oshi. Windo iya ephe eto dukota gewengu gewengu. Ulo ono l'o ha jeye l'onu iya ephe eto b'a tokotaru oshi; shita l'ogbodo-ulo iya; upho-mkpuma iya jeye l'eke e yeshiru iya windo. Mbụ le windo iya b'e kwechishikotaru iphe l'o ha; ¹⁷ jeyekpo l'eli ibo; me l'ime mgbalabu iya; me l'azu iya. Eli upho-mkpuma, nokota mgbalabu ono mgburumburu; me l'ogbodo-ulo b'a pyishiru iphe dutsua ¹⁸ l'o bu cherobimu; me le nkfu. Nkfu ono b'e doshiru mgbaku mgbaku cherobimu ono. Cherobimu ono nwetsuaru ifu ebo ebo. ¹⁹ Ifu ophu du l'o bu ifu madzu b'o gharu nkfu ophu no l'eka owaa; ifu ophu yeru ifu agu b'o gharu le nkfu ophu no l'eka iya ophu. Ege ono b'a pyishikotaru iya dophee eze-ulo Nchileke ono mgburumburu. ²⁰ Dube l'ogbodali iya jeye l'eli ibo iya; b'a pyishikotaru cherobimu; me nkfu l'upho-mkpuma ono.

²¹ Oshi-ibo ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke be hakokota nu. L'ifu Eke-Kakota-odu-Nso b'o nweru iphe gharu ugbugba lanu, no iya nu. ²² Enya-ngweja Nchileke bu oshi b'e gude mee ya. Eli iya du nkwo-eka eto; ogologo iya adu nkwo-eka ebo; usa iya adu nkwo-eka ebo. Mkpuru iya; me okpa-ali iya; me mgberemeke iya l'o ha be bu oshi b'e gude mekota iya. Yo su mu: "Owaa bu okpokoro ono, no l'ifu Ojejoje ono." ²³ Ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono; me Eke-Kakota-odu-Nso ono be nwekotaru ibo ebo ebo. ²⁴ Ibo labu ono bukota ibo akuku, aapyaji apyaji. ²⁵ Ibo ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono b'a pyishiru cherobimu me nkfu egbe iya onanu, a pyishiru l'upho-mkpuma. L'ifu mkpura onokoro ono b'e gude oshi gbaa mkpu. ²⁶ O nwekwaruphu windo, dutsua gewengu gewengu, notsua le mgberemeke mkpura onokoro ono eka labu. A pyishikwaruphu nkfu le mgberemeke mkpura onokoro ono l'ephe ha.

42

Ulo ndu achijeru Nchileke eja

¹ To du iya bu; nwoke ono abya edufuta mu duru mu bahu l'ime ogbodufu; shia eka ogbodufu ono eka iya k'uzo isheli. Yo bya eduta mu jeshia l'ulo, no le mgbaku ogbodufu eze-ulo Nchileke yele ulo, no l'uzo isheli. ² Ulo ono, no l'uzo isheli ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka ise; usa iya adu ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ³ Eka iya lanu be gharu ifu l'eke usa iya du ukporo nkwo-eka, bu eke no l'ime ogbodufu. Eka iya ophu be gharu ifu l'eke a wuru mkpuma, no l'echi ogbodufu. A kpuru iya; yo du mkpo-kfu eto, ghakotaru ibe iya ifu. ⁴ O nwekwaruphu uzo odo, no l'ifu ulo ono; onanu be usa iya du nkwo-eka iri; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise. Ibo iya nokota l'uzo isheli ulo ono. ⁵ Mkpura ophu notsua l'eli be katsua kpagungu; ke l'etemu ono, ketatsuaru eke ha nshinu ka mkpura ndu ophu notsua l'uzo ali; me le mkpo-kfu k'echilabu ulo ono. ⁶ Mkpura, notsua le mkpo-kfu k'eto l'ulo-eli ono te nwe du ophu nweru itso ege ulo ndu ophu a kpushiru l'ogbodufu ono nweru. Oo ya bu l'ogbodo-ulo k'ali ka k'echilabu; kakwaphu k'eli. ⁷ O nwekwaruphu upho-mkpuma, tsefutaru etsefuta, a kpu pyaberu l'ulo, a kpuru l'echi ogbodufu ono; upho-mkpuma ono nonyabe ulo, a kpuru l'eke iya k'eze-ulo Nchileke; ogologo upho-mkpuma ono eke ophu tsefutaru etsefuta du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ⁸ Obenu l'ulo ophu a kpuru l'echi ogbodufu ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri. Ulo ophu a kpuru l'eke iya k'eze-ulo Nchileke be ogologo iya

dụ ukporo nkwo-eka ise. ⁹ Ulo k'uzo ali be gharu onu l'uzo enyanwu-ahata, bu eke eeshije l'echi ogbodufu abahu iya.

¹⁰ L'ogbodufu ono l'eke iya k'uzo ohuda b'o nwekwaruphu ulo, a kpuru le mgbaku upho-mkpuma echi ogbodufu yele ogbodufu eze-ulo Nchileke. ¹¹ O nweru uzo, no l'ifu ulo ono. Ulo ono du lo bu ophu no l'uzo isheli. Ogologo iya be yele k'ophu hako; usa iya ahakwaphu lo bu k'ophu. Eke eeshije alufu iya be yele k'ophu bu iphe lanu. Ege a kpuru iya be yele k'ophu gbakwaruphu ugbugba lanu. Ibo ephe abukwaruphu iphe lanu. ¹² Ulo k'uzo ali ophu no l'uzo ohuda be gharu onu l'uzo enyanwu-ahata, bu eke eeshije abahu iya. O nwekwaruphu upho-mkpuma, tsefutaru etsefuta, a kpuypyaberu l'ulo ono.

¹³ To du iya bu; yo su mu: "Ulo k'isheli me k'ohuda iya ono, ghakotaru ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke ono be bu ke ndu achijeru Nchileke aja. O bu eke ndu achijeru Nchileke aja, bu ndu abyanyabeje Ojejoje ntse a-noduje eri iphe katsua nsọ, a gwaru Nchileke. Eke ono be ephe e-dobeje iphe katsua nsọ, a gwaru Nchileke. Iphe ndono bu nri, a gwaru Nchileke; me aja onwefu iphe du eji; me aja okfu ugwo iphe du eji; ke l'eke ono be du nsọ. ¹⁴ Teke ndu achijeru Nchileke aja bahawaru le Eke-du-Nsọ; t'ephe ba alufukwa l'echi ogbodufu; l'ephe be yefu uwe, ephe yeru gude je ozi; ke l'uwe ono dukwa nsọ. Ephe e-ye uwe odo; temanu ephe ejede eke ndu odo no."

¹⁵ Teke o to-geru iphe l'iphe no l'ime eze-ulo Nchileke ono lo ha b'o bya eduta mu shia onu-oguzo k'uzo enyanwu-ahata; bya ato iphe l'eke ono gba mgburumburu. ¹⁶ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo enyanwu-ahata; yo du ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁷ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo isheli; yo dukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁸ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo ohuda; yo dukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁹ Yo bya aghachi bya egude mgboro, e gude ato iphe to iphe l'eka iya k'uzo enyanwu-ariba; yo du ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ²⁰ To du iya bu; yo tokota iya iphe ephe eka eno. A kpu-phekwaru iya phu upho-mkpuma mgburumburu; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise; usa iya adukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise, e gude kpu-bufu Eke-du-Nsọ l'eke madzu mmakanu anoje.

43

Odu-biribiri Nchileke abata l'eze-ulo Nchileke

¹ Ya ndono; nwoke ono abya eduta mu bya l'onu-uzo ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata. ² Mu aphua odu-biribiri Nchileke Izurelu l'eke o shi l'uzo enyanwu-ahata l'abya. Olu l'ada lo bu oda mini, achi oku. Iphoro odu-biribiri Nchileke emee ali achakota biribiri. ³ Aphu ono, mu phuru ono du lo bu aphu, mu phujeru teke o byaru omebyishi mkpukpu ono; mbu lo bu egbe aphu, mu phujeru l'iku Enyimu Keba. Mu adaa kpube ifu l'ali. ⁴ Odu-biribiri Ojejoje shiru onu-nggamgbo ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata bahu l'eze-ulo Nchileke ono.

⁵ To du iya bu; Ume Nchileke adzu-lia mu bya edobe l'ime ogbodufu. Mu abya aphua l'odu-biribiri Ojejoje eji eze-ulo Nchileke ono ejiji. ⁶ Teke ono, nwoke ono vudonyabe mu ono; be mu nuru olu onye odo, no l'eze-ulo Nchileke ekfu anu mu; ⁷ su: "Nwa ndiphe; eke-a bu eke aba-eze mu anoduje; bukwaruphu eke mu adzobeje okpa. Eke-a, ndu Izurelu bu-a bu eke ya e-bu gbururu jeye le gbururu. Ndu Izurelu te emerushihedu epha iya, du nsọ odo. Ephebedua l'onwephe; m'o bu ndu eze ephe te egudehedu ori ogori; me odzu ndu eze ephe merushia epha iya odo. ⁸ Mbu teke ephe bunyaberu onu-ibo ephe l'iku onu-ibo nke mu; bya eyenyabe okpa-ibo ephe

l'iku iya nke mu; yọ buwarua upho-mkpuma lanu nkinyi iya bu iphe no-buhuru mu l'ephe. Ephe gude uru-ali, ephe eme merua epa mu, du nsọ. O bu iya meru iphe mu gude ehu-eghughu mebyishia ephe. ⁹ Nta-a be mu asu t'ephe haa ori ogori; bya apashia odzu ndu eze ephe ono; te mu bya te mu l'ephe buru gbururu jeye le gbururu.

¹⁰ “Nwa ndiphe; tɔaru ndu Izurelu onu ege eze-ulo Nchileke ono a-du; me ege o-ogba; me ege ee-gude kpua ya; k'ophu iphere iphe du eji, ephe meshiru egude ephe l'ephe ha. ¹¹ Teke o buru l'iphere iphe ono, ephe meru ono du ephe; nggu akaru ephe ege aa-kpu eze-ulo Nchileke ono; me ege ee-gude kpua ya; me ege o-du; mbu onu-nggamgbo iya; me onu-oguzo iya; me ege aa-kpukotakpoo ya kpmukpamu; me l'ege aa-nodu edo nsọ l'eke ono; me ekemu, ee-gude achi eke ono. Dekota iphe ndu-wa l'ekwo k'ophu ephe e-mekota ekemu iya l'o ha; bya edokota nsọ iya l'o ha.

¹² “Owaa bu ekemu, tso eze-ulo Nchileke ono: Iphe bu onungonu ugvu ono me eke no-pheru iya mgburumburu be bu eke a-katsua odu nsọ. O bu iya bu ekemu eze ulo Nchileke ono.

Enya-ngweja Nchileke

¹³ “Owaa ege o-hatabe; mbu enya-ngweja Nchileke ono le nkwo-eka le nkwo-eka. Nkwo-eka ono butsua nkwo-eka lanu; me nkwo mkpushi-eka eto. Aa-wa iya oswa mgburumburu. Oswa ono a-du nkwo-eka lanu; usa iya adukwaphu nkwo-eka lanu. Igbirimonu oswa ono mgburumburu a-du nkwo mkpushi-eka tete. Owaa ege enya-ngweja ono a-habe l'eli: ¹⁴ Dube l'eke ono, a turu oswa mini ono jeye l'uzo ali iya a-du nkwo-eka ebo; usa iya adu nkwo-eka lanu. Dube l'uko ke nshii ya je erua le nwisa; be eli iya a-du nkwo-eka eno; usa nwisa iya ono adu nkwo-eka lanu. ¹⁵ Nhamunha enya-ngweja Nchileke a-du nkwo-eka eno. Enya-ngweja ono e-nwe mpo eno, tupyishiru onu. Ogologo mpo ono adugbaa nkwo-eka nanu nanu. ¹⁶ Nhamunha enya-ngweja Nchileke ono e-nweru mgberemeke eno, hakota ahakota. Ogologo iya a-du nkwo-eka iri l'ebo; usa iya adukwaphu nkwo-eka iri l'ebo. ¹⁷ Nwisa iya a-hakokwaphu mgburumburu; ogologo iya a-du nkwo-eka iri l'eno; usa iya adukwaphu nkwo-eka iri l'eno; igbirimonu nwisa ono be eli iya a-du mkpirikpi nkwo-eka gbaa ya mgburumburu. Ishi nwisa ono a-du nkwo-eka lanu gbaa mgburumburu. Eke, eeshije enyihu enya-ngweja ono a-gha ifu l'uzo enyanwu-ahata.”

Odobe enya-ngweja ono nsọ

¹⁸ Ya ndono; yọ su mu: “Nwa ndiphe; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Owaa ege ee-shije egwo ngweja-ukfuru; me ege ee-gudeje ephe mee-iphe l'enya-ngweja ono teke a kpu-gheru iya. ¹⁹ Ii-kpe ndu achijeru Nchileke eja nwophoja oke-eswi t'ephe gude chia eja k'iphe du eji. Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono a-bu ndu ikfu Livayi, bu ndu shi l'eri Zadoku, bu ndu ejeje ozi l'ifu iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ²⁰ Nggu ewota mee ya tee le mpo enya-ngweja; me le mkporo nwisa iya ono ephe eno. Nggu etephekwa ya phu l'igbirimonu iya mgburumburu t'o buru iphe i gude mee enya-ngweja ono t'o du nsọ; gudekwa iya phu safu iphe du eji, no iya nu. ²¹ Oke-eswi ono, e gude achi eja k'iphe du eji ono be ii-kputa je akpo oku l'eke e meru l'eze-ulo ono t'a kpoje eja oku l'azu eze-ulo Nchileke ono.

²² “L'abali k'ebo be ii-gude mkpi, te nwedu ekworo chia eja iphe du eji. Enya-ngweja ono be ee-me t'o du nsọ ege ono, e meru iya teke e gude oke-eswi chia ya eja ono. ²³ Teke i meeberu yọ du nsọ be ii-kputa nwophoja oke-eswi me ebyila, te nwedu ekworo chia ya eja. ²⁴ Ii-gwotakota iya bya l'ifu Ojejoje. Ndu achijeru Nchileke eja ewota unu phekota iya; kpo o ya oku t'o buru ngweja-ukfuru nu Ojejoje.

²⁵ “Abali esaa be ii-dukfube kpufutaje mkpi mboku-mboku t'e gude chia eja iphe du eji. Ege ono be ii-kpufuta oke-eswi me ebyila, te nwedu ekworo. ²⁶ Abali esaa be ephe e-gude kfu ugwo iphe du eji k'anya-ngweja ono; mee ya t'o du nsq; shi ege ono woru iya ye Nchileke l'eka. ²⁷ Teke abali esaa ono sweeberu; dube l'abali k'esato iya be ndu achijeru Nchileke eja a-bya achiaru unu ngweja-ukfuru; me eja k'ehu-agu l'eli enya-ngweja ono. O bu teke ono be mu a-loru unu ye onwomu l'ehu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

44

Onu-oguzo uzo enyanwu-ahata

¹ To du iya bu; nwoke ono abya edulata mu azu l'onu-uzo ophu no l'uzo azu eke ono du nsq ono bu ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata. Obenu l'a gu-chiru iya agu-chi. ² Ya ndono; Ojejoje asu mu: “Onu-uzo-wa be agu-chi ege-a jeyewaru” E ta byadu bya aguha iya aguha. E to dudu onye byaru bya eshi iya bahu odo; ke l'o bu eke ono be Ojejoje, bu Nchileke Izurelu shiru bahu. ³ O bu onye ishi unu bu onye nweru ike nodu l'ime onu-uzo ono ria nri l'ifu Ojejoje. Oo-shi l'uzo, e shije abata le mkpu onu-uzo ono bahu; shikwa iya phu lufu. ⁴ Ya ndono; nwoke ono eduta mu shia uzo ophu no l'uzo isheli l'uzo ifu eke eze-ulo Nchileke no ono. Mu abya apalia enya phua odu-biribiri Ojejoje; yo ji eze-ulo Nchileke ono ejiji; mu adawaphu kpupe ifu l'ali. ⁵ Ojejoje asu mu; nwa ndiphe; lezita enya ohuma ngabe nchi ohuma; kwabe enya l'iphemiphe obule mu kfuru l'o bu ege a-noduje eme l'eze-ulo Nchileke ono. Lezitakwa enya l'iphe bu uzo, e shi abahu l'eze-ulo Nchileke ono; me eke e shi alufuta le Eke-du-Nsq. ⁶ Ngguk ekfuru ndu Izurelu ono, bu okwefuru ikè ono: Le Okaribe-Kakota-Nu suru; l'o dzuwaru mbu uru-ali-a unu aru-wa unube ndu Izurelu. ⁷ Iphe odo, unu meru yekoberu uru-ali unu bu l'unu dubataru ndu ohodo, e te budu akpapyi l'obu; me l'anu ehuhu ephe l'ime ulo nsq iya. Unu eshi ege ono merushia eze-ulo iya teke ono, unu gude nri; gude eba anu; me mee anu chiaru iya eja; shi ege ono mebyia ogba-ndzu iya ono. ⁸ Obe ke t'unu mee iphe nsq mu ono ege mu suru t'unu mee ya l'onwunu; unu egbe zia ndu odo t'ephe letaje ulo nsq mu enya. ⁹ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: “T'e b'o dukwa onye ohodo, e te budu akpapyi l'obu; me l'anu ehuhu iya, a-bata l'ulo nsq iya; m'o -ruhuduru o buru onye ohodo, buwa ebubu le Izurelu. ¹⁰ Ndu Liviayi ophu kpaphushihuru nu; me ndu ophu gbeshikotaru mu l'ehu le nte ephe agwa be e-vuru iphe du eji ephe kpataru ephe. ¹¹ Ephe a-buru ndu eje ozi l'ulo nsq mu; buru ndu nche l'onu eze-ulo Nchileke l'eje ozi l'ime iya. O bu ephe e-gbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru; ephe a-chijeru ndu ono eja; l'ejeru ephe ozi. ¹² Obenu ke l'ephe agwaje nte bya emeje ndu Izurelu t'ephe mee iphe du eji be mu ribuakwaru nte l'ephe e-vuru iphe du eji ephe kpataru. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹³ T'ephe ba byakwa mu ntse l'ephe abya mu obaru eja l'ephe bu ndu achiru mu eja; m'o bu je ojenyabe iphe nsq mu ehuhu; m'o bu iphe a gbaru mu eja, katsukpo o du nsq. Ephe e-vuru uru-ali, ephe rushiru. ¹⁴ Obenu l'ege o du-habe be mu emekwa-a ephe t'ephe letaje enya l'iphe e-me ememe l'eze-ulo Nchileke ono; mkpo iphe bu ozi, aa-nodu ejeje l'ime iya. ¹⁵ Obenu le ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu Liviayi, bu iya bu ndu ophu shi l'eri Zadoku, shi eje ozi l'ulo nsq mu ege gbaru nu teke ndu Izurelu shi gbeshi mu l'ehu bu ephe bu ndu a-nodu abyajé mu ifu l'ejeru mu ozi. O bu ephe e-vudoje mu l'ifu achijeru mu eja eba anu me ke mee. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ¹⁶ O bu ephe nwenkinyi ephe; bu ndu a-bahuje l'ime ulo nsq mu ono; yo bukwaruphu ephe nwenkinyi bu ndu e-jenyabeje okpokoro mu ojeru mu ozi; mee iphe mu suru t'e mee. ¹⁷ Teke ephe bahuru l'onu k'ime ulo ophu no l'ime

iya, ephe eyeje uwe ocha; t'ephe be eyekwa uwe, e gude eji anu kwee le phu teke ephe eje ozi l'ime onu-uzo ophu no l'ime eze ulo Nchileke ono; m'o bukwanu ime eze-ulo Nchileke ono. ¹⁸ Ephe ekeje ekwa ocha l'ishi; bya eyee nwiba ocha l'ukfu; t'ephe be yejekwa iphe e-me te ephuru tsua ephe. ¹⁹ Teke ephe meeberu l'alufawa eke bu onokoru, bu eke ndu odo adojeru; gbanwee uwe onanu, ephe shi yee l'eje ozi; wushi l'ime ulo nsọ ono; k'ophu ephe te egudedu uwe ephe mee ndu Izurelu; t'ephe adu nsọ. ²⁰ T'ephe ba akpushijekwa ishi akpushi; m'o kwanu haa egbushi ephe t'o tse ogologo. Ephe a-kpuje ishi akpukpu. ²¹ Te be o nwekwa onye achijeru Nchileke eja anguje mee teke o bahuru l'ime eze-ulo Nchileke ono. ²² T'ephe ba alujekwa nwanyi, maa tufuru; ophu ephe alukwa nwanyi, nji iya chifuru achifu. Onye ephe a-luje bu nwamkpuru, bu onye Izurelu; m'o bu nwanyi onye achijeru Nchileke eja tufuru. ²³ Ephe e-zije ndibe mu t'ephe maru iphe du iche l'iphe du nsọ me ophu ta dudu nsọ; koshikwaphu ephe ege ephe e-shije maru iphe aa-nodu aso nsọ me ophu e-ta nodudu aso nsọ. ²⁴ O -nweru okfu daru nu; ndu achijeru Nchileke eja aburu ndu ikpe; kpee okfu obu l'ege ya turu l'ekemu. T'ephe mekotajekwa ekemu mu me iphe mu turu ephe ekemu iya t'ephe meje l'iphe bu aji. Ephe edobejekwaphu mboku otu-ume iya nsọ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke eja be ejenyabe odzu te b'o bu onye meruru onwiya emeru. Obenu le teke odzu obu bu nna iya; m'o bu nne iya; m'o bu nwa iya nwoke m'o bu nwa iya nwanyi; m'o bu nwunne iya nwanyi, e ta ludua nji be o nwekwaru ike meruaru onwiya obu. ²⁶ Teke e nwefubeberu iya emerushi ono, o merushiru onwiya ono t'o nodu-odu abali esaa. ²⁷ Mboku o bebe bahu l'ime eze-ulo Nchileke t'o je ozi l'eke b'o chiru onwiya eja iphe du eji. O bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ²⁸ O kwa mbedua bu okè-iphe ndu ono, achijeru Nchileke eja ono nweru nwenkinyi. T'e b'o dukwa oke, unu e-kevu ephe l'ali Izurelu. O bu mu a-buru oke, ephe a-hata. ²⁹ Ephe anodu eri iphe anuru Nchileke l'iphe shi l'iphe miru amimi l'iphe e meberu l'ali; me iphe e gude gba eja iphe du eji; me iphe e gude gba eja onye ikpe nmaru; me l'iphemiphe obule, a goru le Ojejoje le Izurelu a-bukota nk'ephe l'o ha. ³⁰ Iphe kakota mma l'iphe a kpataru l'iphe i meberu l'okfu ngu; me iphe bu iphe i wotaru bya anu be bu ndu achijeru Nchileke eja e-nweru iya. Ii-hataje iphe odungu, i kpataru l'iphe i meberu l'ali nu ephe; k'ophu iphe oma e-tso ndibe ngu. ³¹ Te ndu achijeru Nchileke eja be erijekwa iphe obule m'o bu nwenu m'o bu anu-egu-egbudu nwuhuru anwuhu m'o bu ophu anu fo-gburu afo-gbu.

45

Okè-ali ke Ojejoje

¹ “Teke unu a-washide ali ono; unu awafuru Ojejoje eke ogologo iya du ukporo unu nkwo-eka eto l'unu nkwo-eka ebo l'ukporo nkwo-eka iri t'o buru ogwokokogwo eke du nsọ. Usa iya a-du ukporo unu nkwo-eka ebo l'unu iri. Eke ono l'o ha gbaa mgburumburu a-buru ali, du nsọ. ² L'ali-a be ee-kefuta eke hako nu, du unu nkwo-eka lanu l'ukporo nkwo-eka ise ibe eno dobe t'o buru eke aa-kpu ulo nsọ ono; e ketakwaphu ali, du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri ye iya mgburumburu daburu iphoro. ³ L'ali nsọ ono; be unu a-wafuta eke ogologo iya a-du ukporo unu nkwo-eka eto l'unu nkwo-eka ebo l'ukporo nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo unu nkwo-eka l'unu nkwo-eka ise. O bu eke ono be aa-kpu Eke-Kakota-odu-Nsọ. ⁴ Oo-buru nke-ali, du nsọ noduru ndu ono, achijeru Nchileke eja; mbu ndu ejeje ozi l'ulo, du nsọ ono; buru ndu abyaje l'ifu Ojejoje ejeru iya ozi. O bu eke ono be aa-kpushiru ephe ulo; me l'ulo nsọ ono. ⁵ Eke odo, aa-wafu be ogologo iya a-du ukporo unu nkwo-eka eto l'unu nkwo-eka ebo l'ukporo nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo unu

nkwo-eka l'unu nkwo-eka ise. Nke-alì ono a-buru kẹ ndu Lívayi, bú ndu ejeje ozi l'eze-ulo Nchileke; eke ono a-buru eke ephe e-me mkpukpu k'eburu.

⁶ “Unu bukwaru alì, ụsa iya dụ unu nkwo-eka iri l'ẹbo l'ụkporo nkwo-eka iri; ogologo iya adụ ụkporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ụkporo nkwo-eka iri yeru alì nsọ ono, a-buru alì ọha. Alì ono a-buru ndukfuru alì, dụ nsọ, bú ndu Ízurelu kpmukpamu e-nweru iya.

⁷ “Onye ishi unu bẹ e-nweru alì, nọ mgbebya mgbebya alì nsọ ono; alì-a a-nọkwaruphu laa ibyiya eke ọphu alì ọha nọ. Ọo-dube l'uzo ẹnyanwu-ariba eka iya lanụ nọ je akpa l'eka iya ọphu; byakwaphu adube l'uzo ẹnyanwu-ahata eka iya lanụ nọ je akpa l'eka iya ọphu; mbụ oo-shilephu l'ókè-alì ọphu nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba nọ ogologo je eswe ókè-alì ọphu nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata; nọ ege ono je anyiru ẹhu l'ẹke ọphu a washiru ikfu ikfu. ⁸ Alì-wa a-buru nke, ọo-hata lẹ Ízurelu. Teke ono bẹ ndu mu, bú ndu ishi ta byahedu bya akpa ndibe mu ẹhu ọdo. Ephe a-ha ndu Ízurelu t'ephe haa alì ono l'ikfu l'ikfu ege ephe dutsua.

⁹ “Okaribe-Kakota-Nụ sụru agha: T'o beru bekwaru unube ndu ishi lẹ Ízurelu; unu haa ẹhuka, unu eme; mẹ ẹhu, unu akpa madzụ; mee iphe dụ nhamunha; mẹ iphe gbaru l'ememe; unu ahaa ọchishi ndibe mu l'ufu ephe. Ọ bú iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu.

¹⁰ “Unu gudeje iphe dụ mma atụ iphe; ashanga, dzuru edzudzu; mẹ ngwakọ, dzuru edzudzu.

¹¹ “Ashanga ono; mẹ ngwakọ ono a-ha ẹnya-nhamunha. Iphe alajẹ lẹ ngwakọ bú e -kee jahotu ụzo iri; ụzo lanụ iya. Iphe alajẹ l'ashanga abukwaruphu e -kee jahotu ụzo iri; ụzo lanụ iya. Jahotu bú iphe ee-gudeje atụ iphe l'ephe ẹbo.

¹² “Shẹkelu lanụ bẹ a-bujeru ụkporo gera. Ụkporo shẹkelu, e yeru ụkporo shẹkelu lẹ shẹkelu ise; a bya eyeru iya shẹkelu iri l'ise bẹ a-bụ mina lanụ.

*Iphe aa-nuje Nchileke;
mẹ mbọku dukota lẹ nsọ*

¹³ “Owaa bú iphe dukpo iche, unu a-nuje Nchileke. Unu patajẹ jahotu witu lanụ, unu butaru; hata iya kpojia ashanga ekpoji; unu ekee ashanga ono uzi ishingu; wota uzi lanụ iya nụ Nchileke. Unu apatakwaphu jahotu balì lanụ, unu butaru; hata iya kpojia ashanga ekpoji; unu ekee ashanga ono uzi ishingu; wota uzi lanụ iya nụ Nchileke. ¹⁴ Manụ olivu, unu a-nuje bẹ unu a-wukoje lẹ mbenu. Unu a-pata mbenu ono wụ-jia ngwakọ; unu abya ekuta ngwakọ lanụ; kee ya uzi iri; wota uzi lanụ iya nụ Nchileke; kẹ lẹ mbenu ono bú ngwakọ iri alajẹ iya. ¹⁵ Ọ kwaphụ ege ono bẹ unu a-kputaje aturu lanụ l'ime ụkporo aturu iri l'aturu Ízurelu. Onanu bú t'e gudeje gwoo ngweja nri; ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu; t'e gude kfua ụgwo iphe dụ ẹji ndu ono meru. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu.

¹⁶ “Ndu alì ono l'ephe ha bẹ a-chiko wotakota ngweja owaa wotaru onye ishi ephe. ¹⁷ Ọ bú onye ishi ono bẹ e-wofutaje iphe ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja nri; mẹ ngweja-mẹ l'iphe bú aji, sweru esweswe; mẹ l'iphe bú mbọku Aji Onwa Ọphungu; mẹ iphe bú mbọku ọtu-ume; mẹ l'iphe bú oge eswe-iphe nonu lẹ Ízurelu. Ọ bú iya a-nuje iphe ee-gude egwo ngweja iphe dụ ẹji; mẹ ngweja nri; mẹ ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agu t'e gude kfua ụgwo iphe dụ ẹji, ndu Ízurelu meru.”

¹⁸ Okaribe-Kakota-Nụ sụru: L'onwa mbụ l'ime abalì mbụ iya bẹ unu a-kputaje nwophoja oke-eswi, ẹ te nwedu ẹkworo chia eja ulo, dụ nsọ ono. ¹⁹ Onye achijeru Nchileke eja bẹ e-wota mee ono, e gburu gude gwoo eja iphe dụ ẹji ono tee l'okpa-ibo eze-ulo Nchileke ono; mẹ lẹ mkporo ẹno nwisa ẹnya-ngweja Nchileke ono; mẹ l'okpa-ibo k'onu-oguzo ime ogbodufu. ²⁰ Ege ono bẹ unu e-mekwa iya phụ l'abalì k'esa l'ime onwa ono l'ẹhu iphe bú onye te lebezidu ẹnya meswee; m'ọ bú onye

ta madu amama meswee. O bu ege ono be unu e-shi chia eja eze-ulo Nchileke ono mekwaa ya.

²¹ “L'abalị iri l'eno l'ime onwa mbu be unu a-gbaje Aji Esweta ono, bu aji, unu a-gbaje abali esaa, bu teke iphe unu e-rije bu buredi, e te yedu iphe ekoje iya ekoko.

²² Le mboku ono be onye ishi a-kpufuta nwophoja oke-eswi, ee-gude gworu iya eja k'iphe du eji nk'iya gedegede; me le k'iphe du eji ndu bukota l'ali ono l'ephe ha.

²³ Mboku-mboku l'ime abali esaa ono, aa-nodu agba aji ono be oo-kpufutaje nwophoja oke-eswi esaa; me ebyila esaa, e te nwedu ekworo t'e gudeje gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. Oo-nujekwaphu mkpi t'e gude gwoo ngweja k'ejo-iphe mboku-mboku. ²⁴ Oo-shijekwaphu l'ereshi kpota ashanga nanu nanu t'o tsotsuaru oke-eswi ono iche l'iche; me ebyila ono iche iche; t'o buru eja nri. Ege ono be manu, jiru ovara e-tsoje ashanga ono nanu nanu.

²⁵ “Teke o ruru l'abalị k'esaa k'ophu a bahuru l'aji ono, adubeje l'onwa k'esaa du l'abalị iri l'ise ono be bukwaphu iphe ha ege ono be oo-wofuta t'e gude gwoo ngweja k'iphe du eji; ke ngweja-ukfuru; ke ngweja nri; me manu.

46

¹ “ ‘Okaribe-Kakota-Nu suru: L'onu-oguzo ime ogbodufu, bu ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata be aa-gu-chije agu-chi l'iphe bu abali ishinguru ono, eejeje ozi ono. O bu mboku otu-ume me mboku Aji Onwa Ophungu be aa-guhaje iya agu-ha. ² Onye ishi be e-shije l'etezi shia ifu nggamgbo bata bya evudo l'onu-oguzo gedegede. Ndu achijeru Nchileke eja bu ndu egworu iya ngweja-ukfuru; me ngweja ehugwu iya. Eke onoduje l'egwo eja ono bu l'onu-oguzo ono. O -gwotsua eja ono; t'o lufu; t'e b'a gu-chikwa onu-uzo ono agu-chi gburruru jeye l'urenyashi. ³ Mboku, buje mboku otu-ume; me mboku Aji Onwa Ophungu be iphe bu ndu ali ono a-noduje l'onu-uzo ono baaru Ojejoje eja l'ifu iya. ⁴ Ngweja-ukfuru, onye ishi unu abyaje ogworu Ojejoje mboku otu-ume be a-bujeru nwaturu ishinguru, e-te nwedu ntupo; me ebyila lanu, e-te nwedu ekworo. ⁵ Iphe oo-yekobe l'ebyila gude gbaa eja nri be a-bu ashanga ereshi. Eja nri, oo-yekobe nwaturu ono be bu ege aka iya beru be oo-nuta-be; yo yekwa ovara manu l'ashanga ono iche l'iche. ⁶ Mboku Aji Onwa Ophungu be onu nwophoja oke-eswi, te nwedu ekworo; me nwaturu ishinguru; me l'ebyila lanu, te nwedu ekworo. ⁷ Yo bya ewofuta iphe ee-gude gwoo eja nri. Akpe, jiru ashanga be oo-ye l'oke-eswi lanu. Akpe, jiru ashanga be oo-ye l'ebyila lanu. Unwu aturu phu be oo-ye akpe ege aka iya beru; yekobe iya le manu konggo iche l'iche. ⁸ Teke onye ishi abahu; t'o shi l'onokoru onu-oguzo bahu; t'o shikwaphu eke ono lufuta.

⁹ “ ‘Teke ndu ali ono byajeru l'ifu Ojejoje l'iphe bu aji, sweru esweswe; onye -shiru uzo isheli bahu t'o baa eja; t'o shikwa uzo ohuda lufu. Onye -shiru uzo ohuda bahu; t'o shikwa uzo isheli lufu. T'e b'o dukwa onye e-shi uzo, o shiru bahu lufu. T'onye alufu nu shijekwa uzo ophu ye ophu o shi bata chegbaberu ifu lufu. ¹⁰ Ephe -abahu t'onye ishi ephe tsojekwaru ephe; teke ephe awufuta t'o tsojekwaruphu ephe lufuta.

¹¹ “ ‘Iphe bu aji, sweru esweswe; me iphe bu eswe-iphe sweru esweswe be eja nri, ee-yekobe l'oke-eswi bu ereshi, jiru ashanga; eja nri, ee-yekobe l'ebyila abukwaruphu ereshi, jiru ashanga; eja nri ophu ee-yekobe le nwaturu adu ege aka onye beru; yekobe iya ovara manu l'ashanga ono iche l'iche. ¹² Teke onye ishi turu obu iya ama k'ogwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; m'o bu ngweja ehugwu t'e ghebekwaru iya onu-uzo ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata onu; t'o gwokwaa ngweja-ukfuru; m'o bu ngweja ehugwu iya. T'o bujekwaru mboku otu-ume be oo-gwoje iya. Teke o meebetsuaru lufu; t'a gu-chikwaa uzo ono.

¹³ “ ‘Iphe bu mboku, sweru esweswe t'o kputaje nwaturu, gbaru afa, e-te nwedu ekworo t'e gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Ono bu eja, oo-nodu achi iphe bu

utsu mbọku-mbọku. ¹⁴ Iphe bu utsu mbọku-mbọku be oo-wotajekwaphu uzi lanu l'ashanga ereshi, e keru uzi ishingui; yo wotakwaphu uzi lanu l'ovara manu, e keru uzi eto nu t'e gude gwokobe ntu akpe ono t'ọ buru ngweja nri. Ekemu ke ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru-a ege-a buakwa ege-a be oo-du gbururu jeye. ¹⁵ Oo ya bu l'iphe bu utsu mbọku-mbọku be ee-wofutaje nwaturu; wofuta ngweja-nri; wofuta manu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru.

¹⁶ " 'Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: O -buru l'onye ishi eketa iphe o nweru enweru nu onye lanu l'unwu iya; be iphe obu, o nuru obu buakwa ke nwa iya ono. ¹⁷ Obenu l'ọ -buru l'ọ bu onye ejeru yebe onye ishi ono ozi b'ọ ketaru iphe iya nu; te nwozi ono nweru iphe obu gbururu jeye afa, ndu ohu enwejeru onwephe; yo nata iya eya. O buphu unwu onye ishi ono be e-nwojeru iphe onye ishi ono ketaru nu unwu iya. ¹⁸ T'onye ishi ono ba anafujekwa ndu ono ali, gbaru ephe; shi ege ono nata ephe iphe ephe. Teke ooketa iphe anu unwu iya t'ọ bujekwaru l'iphe nk'ia k'eka iya be oo-shije keta iya nu ephe; k'ophu e ta nonyaadua nafu ndu mu iphe gbaru ephe.' "

Eke eeshije iphe e gworu eja

¹⁹ Nwoke ono abya eduta mu shia uzo ophu no l'iku onu-oguzo ono, shiru bahu mkpura, du nsọ nọtsua l'eke ono ghashia ifu l'uzo isheli. Mkpura ono bu ndu achijeru Nchileke eja be nwetsua ya. Yo bya ekoshi mu ekalanu l'eke obu l'uzo enyanwuariba. ²⁰ Yo su mu: "L'ọ eke-a bu eke ndu achijeru Nchileke eja a-noduje eshi iphe a gbaru eja okfu ugwo iphe du eji; me iphe a gbaru eja onwefu iphe du eji; nodujekwaphu l'eke ono eghe iphe a gbaru eja nri; k'ophu e te egudedu iya lufuta l'ogbodufu ono t'o mee ndu no l'eke ono t'ephe du nsọ."

²¹ Yo bya edutakwa mu lufu l'echi ogbodufu; bya eduru mu tsophe iku echi ogbodufu ono ephe eno; mu aphua ogbodufu odo, nọtsua l'ishi mkporo ogbodufu ono ephe eno. ²² O nweru ogbodufu, nọtsua l'ishi mkporo ogbodufu ono ephe eno. Ogologo ephe dutsua ukporo nkwo-eka ebo; usa ephe du ukporo nkwo-eka le nkwo-eka iri. Ogbodufu ono, nokota l'ishi mkporo ogbodufu ono be hakokota nu. ²³ Mgburumburu ime ogbodufu ono ephe eno be nwisa, e gude mkpuma kpoo nokota. A kputsukwaaruphu eke aakpoje oku le mkpuli nwisa ono. ²⁴ Yo su mu: "Eke-a bu eke ndu ejeje ozi l'eze-ulo Nchileke a-nodu eshije iphe ephe gwaru madzu iphe."

47

Enyimu, ukfu iya shi l'eze-ulo Nchileke

¹ Nwoke ono abya eduta mu lashia azu l'onu eze-ulo Nchileke ono gedegede; mu aphua mini, shi le mkpuli onu eze-ulo Nchileke ono l'atsọ ala l'uzo enyanwu-ahata; ke l'eze-ulo Nchileke ono be ghakwanuru ifu l'uzo enyanwu-ahata. Mini ono be shi le mkpuli onu eze-ulo Nchileke ono eke iya ophu laru uzo ohuda, bukwanu uzo ohuda k'enya-ngweja ono l'atsofuta. ² To du iya bu; yo bya eduta mu shia uzo ophu no l'uzo isheli dua mu mgburumburu l'etezi bya eduru mu shia onu-nggamgbo k'azu iya onanu, gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata ono. Mini ono eshi l'uzo ohuda l'atsofuta. ³ Nwoke ono egude iphe egudeje ato iphe l'eka tugbua uzo enyanwu-ahata; bya atota unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri; bya eduru mu rufu mini, ebe l'ogba-echi okpa. ⁴ Yo bya atotakwaphu unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri odo; bya eduru mu rufu mini odo, ebe l'ikpere. Yo bya atotakwaphu unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri odo; bya eduru mu rufu mini odo, ebe l'ukfu. ⁵ Yo bya atotakwaphu unu nkwo-eka labu l'ukporo nkwo-eka iri odo; ugbo iya owaa b'ọ bu enyimu, mu ta du-ghedu ike esweswe; kele mini ono be byaru utso nshinu hawa

ogvu k'ophu ee-gvughe iya egvugvu; mbu ɛnyimu, ɛ to dudu onye a-du ike rusweghee ya nu. ⁶ Yo ji mu: "Nwa ndiphe; ?i phuru iphe-a?"

Yo bya eduru mu lashia azu l'iku ɛnyimu ono. ⁷ Teke mu ruru eke ono be mu phuru oshi, nokota l'iku ɛnyimu ono azu labu, bu aguta aguta. ⁸ Yo su mu: "Mini-wa atsoje ala uzo iya k'ɛnyanwu-ahata tsoru lashia l'uzo nsuda ɛnyimu Jodanu, bu eke o tsobaru l'eze ɛnyimu. Yo buje teke mini tsobaru l'eze ɛnyimu ono; mini ono, o tsobaru ono abya adu mma k'angungu. ⁹ Igweligwe unwu iphe no ndzu be e-buru l'iphe bu eke mini ono tsoru shia. Ema a-zu iya nshinu; kele mini-wa be atsoba iya; mee mini eze ɛnyimu ono; yo dulahaa k'angungu. Iphe bu eke ɛnyimu ono tso-beberu be iphe no iya nu anodukota ndzu. ¹⁰ Ndu egbu ema be e-vudotsua l'iku eze ɛnyimu ono; dube le Enu-Gedi jerua le Enu-Egulemu be aa-nodu aphu eke e gesatsuaru ugbu. Ema ono be a-dukwa l'udu l'udu; za igweligwe l'o bu ema Oke ɛnyimu. ¹¹ Obenu le mini, no l'uda; me ophu no l'uda mini, notsua l'iku ɛnyimu ono be ta safudu asafu. Oo-buru mmaswi, aa-nodu eshita unu. ¹² Oshi-omi l'udi l'udi iya; be a-nokota l'iku iku ɛnyimu ono. Ekwo ephe ta byadu bya anwukpohu anwukpohu le phuu; ophu akpuru ephe ta byadu bya erishihu erishihu. Ephe a-noduje ami nebyi l'iphe bu onwa, sweru esweswe; kele mini, shi l'ulo nsu ono atso ala l'ephe. Akpuru, ephe a-mije be a-buje nri; ekwo iya aburu ogvu, ee-gudeje emee t'ehu du madzu npho."

Okè alì ono tsua

¹³ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "Owaa okè okè-alì, bu ege unu e-keshi alì ono t'ikfu iri l'ebo, no le Izurelu haa ya t'o buru okè-iphe ephe. Josefu be a-hata nke-alì ebo. ¹⁴ Unu e-keru iya ephe ɛnya-nhamunha; kele ya ribuwari iya le nte le ya a-nu iya nna unu oche phe. Alì-a aburu okè-iphe unu.

¹⁵ "Owaa eke a-buru okè-alì ono: L'uzo iya k'isheli be oo-dube le Oke ɛnyimu shia uzo Hetulonu; tugburu Lebo-Hamatu; lashiwaru Zedadu; ¹⁶ Hamatu; Berota; me Sibirayimu ophu no l'uzo okè-alì Damasukosu yeke Hamatu; jeruwaru Haza Hatikonu l'uzo okè-alì Hawuranu. ¹⁷ Okè iya ono adube l'oke eze ɛnyimu je je erua Haza Enanu, bu ophu no l'uzo isheli k'oke-alì Damasukosu. Okè-alì Hamatu no l'uzo isheli eke ono. O bu eke ono a-buru oke iya l'uzo isheli.

¹⁸ "L'uzo iya k'ɛnyanwu-ahata be oke iya e-tsochita okè-alì Hawuranu yeke Damasukosu; tsoru ɛnyimu Jodanu ogologo kwaseru okè-alì Giledu; me alì Izurelu je alufu eze ɛnyimu ono, no l'uzo ɛnyanwu-ahata ono jeyewaru le Tama. O bu eke ono a-buru oke iya k'uzo ɛnyanwu-ahata iya.

¹⁹ "L'uzo iya k'ohuda be okè-alì ono a-dube le Tama jerua mini Meriba ke Kadeshi; yo bya etsochia nggele Ijiputu rua Oke ɛnyimu. Eke ono a-buru okè iya k'uzo ohuda iya.

²⁰ "L'uzo iya k'ɛnyanwu-ariba be bu Oke ɛnyimu a-buru okè iya jerua l'eke yeke Lebo-Hamatu chekoru. Eke ono be a-buru okè iya k'uzo ɛnyanwu-ariba iya.

²¹ "Unu e-keshiru onwunu alì-a l'ege ikfu Izurelu ha. ²² Unu e-keru iya onwunu me iphe bu mbyamumbya, buwaru alì unu nweru unwu t'o buru okè-iphe unu. Unu agua ephe l'o bu ndu a muru amumu le Izurelu. Unu emee t'ephe hata alì ege unu a-hata l'ikfu l'ikfu Izurelu. ²³ L'iphe bu ikfu ophu onye mbyamumbya ono bu be ee-keru alì nk'ia nu iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

¹ “Owaa epha ikfu ono nanu nanu: Danu e-nweru nke lanu iya l'uzo isheli. Okę-alı iya e-shi uzu Hętulonu swee Lebo-Hamatu jerua Haza-Enanu, bu ophu no l'okę-alı Damasukosu l'uzo isheli bya anonyabe Hamatu. Okę-alı iya ono a-dube l'uzo enyanwu-ahata laa uzu enyanwu-arıba alı ono.

² “Asha a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be yele alı ke Danu e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-arıba.

³ “Nafutali a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be yele alı ke Asha e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-arıba.

⁴ “Manase a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be yele alı ke Nafutali e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-arıba.

⁵ “Ifuremu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be yele alı ke Manase e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-arıba.

⁶ “Rubenu a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be yele alı ke Ifuremu e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-arıba.

⁷ “Juda a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be yele alı ke Rubenu e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-arıba.

⁸ “Alı ophu yele ke Juda e-ri oke be unu e-wofuta t'o buru ophu unu e-dobe iche. Uswe iya be a-to t'o du ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri; ogologo iya a-buru dube l'uzo enyanwu-ahata jerua l'uzo enyanwu-arıba ege ke ndu ophu dukota, bu ege oke iya k'ikfu hatsua. Ulo nsọ ono be aa-kpu l'echi iya nhamunha. ⁹ Oke iya ophu unu e-kefu iche doberu Ojejoje be ogologo iya a-du ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri; uswe iya adu ukporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise. ¹⁰ Ndu achijeru Nchileke ęja be e-nweru ęke ono, e doberu nsọ ono. Ogologo iya be a-du ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri l'uzo iya k'isheli iya; uswe iya adu ukporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise l'uzo iya k'enyanywu-arıba iya; bya adu ukporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise l'uswe kwaphu l'uzo enyanwu-ahata iya; ogologo iya adu ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri l'uzo ohuda iya. L'echi iya gedegede be aa-kpu ulo nsọ Ojejoje ono. ¹¹ Ndu e-nweru iya nu bu ndu ono, achijeru Nchileke ęja ono, bu iya bu unwu Zadoku, bu ndu e meru; epehe adu nsọ; mbu ndu ejeru iya ozi ege o gbaru. Epehe ta ha iya ege ndu Lıvayi haru iya teke ndu İzurelu mesweru. ¹² Oo-buru iphe-oma, du iche, ee-wofuta l'alı nsọ ono nu epehe, bu ęke katsua nsọ, yele ndu Lıvayi riru oke.

¹³ “Dube l'oke iya ke ndu achijeru Nchileke ęja ono, bu ęke ndu Lıvayi a-hata be ogologo iya adu ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri; uswe iya adu ukporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise. Oo ya bu l'iphe a-bukporo ogologo iya okpobe aburu bu ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri. Usa iya bu iphe o-chikota du bu ukporo unu nkwo-ęka l'unu nkwo-ęka ise. ¹⁴ T'ephe be rekwa iya erere; m'o bu gude iya gbanweta odo. O bu ęka be alı-a katsukpo mma; mbu t'e bo bahukwa onye odo l'ęka; ke l'o bu ęke duru Ojejoje nsọ.

¹⁵ “Eke ophu phoduru nu phu, usa iya du unu nkwo-ęka iri l'ębo l'ukporo nkwo-ęka iri phu; ogologo iya adu ukporo unu nkwo-ęka ęto l'unu nkwo-ęka ębo l'ukporo nkwo-ęka iri phu be a-nodu t'o buru ęke mkpukpu e-gudeje eme iphe du epehe mma; t'o bukwaruphu ęke aa-kpushi ulo; me ęke epehe a-nodu echeje elu epehe. Mkpukpu ono a-no l'echi alı ono gedegede; ¹⁶ ha ege-a: Unu nkwo-ęka iri le nanu l'ukporo nkwo-ęka ise l'uzo isheli iya. Uzo ohuda iya adukwaphu unu nkwo-ęka iri le nanu l'ukporo nkwo-ęka ise. L'uzo iya k'enyanywu-ahata be oo-du unu nkwo-ęka iri le nanu l'ukporo nkwo-ęka ise; uzu enyanwu-arıba adukwaphu unu nkwo-ęka iri le nanu l'ukporo nkwo-ęka ise. ¹⁷ Alı ęke ndu mkpukpu ono a-nodu echeje elu epehe

a-dụ ụkporo nkwo-ẹka iri l'ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri l'ụzo isheli iya; dụkwaphu ụkporo nkwo-ẹka iri l'ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri l'ụzo ọhuda iya. Ọo-dụkwaphu ụkporo nkwo-ẹka iri l'ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri l'ụzo ẹnyanwu-ahata iya; dụkwaphu ụkporo nkwo-ẹka iri l'ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri l'ụzo ẹnyanwu-arịba iya. ¹⁸ Ẹke phọduru nụ l'ẹke yẹle alị nsọ ono riru oke kwaseru ogologo iya bẹ a-dụ ụkporo unu nkwo-ẹka l'unu nkwo-ẹka ise l'ụzo ẹnyanwu-ahata iya; dụkwaphu ụkporo unu nkwo-ẹka l'unu nkwo-ẹka ise l'ụzo ẹnyanwu-arịba iya. Iphe a kọru iya bẹ ndu ejeru mkpụkpu ono ozi e-rije. ¹⁹ Ndu ejeru mkpụkpu ono ozi, bụ ndu a-nọdu akọ iya iphe bẹ e-shitsua l'iphe bụ ikfu Ízurelu nanụ nanụ. ²⁰ Alị ono kpamukpamu, unu e-bufu dobe iche ono; mbụ alị nsọ ono mę kę mkpụkpu bẹ a-hakọ nụ ibe ẹno. Iphe ibe iya lanụ a-duje bụ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri.

²¹ “Ẹke phọduru nụ l'alị nsọ ono; mę alị kę mkpụkpu ono ẹka labụ a-buru k'onye ishi unu. Ọ bụ dube l'ẹke ono, a tọfuru alị nsọ ono, dụ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri ono laru oke iya k'ụzo ẹnyanwu-ahata ono; ẹge ono b'ọ dụkwaphu lashia ụzo oke iya k'ẹnyanwu-arịba dube l'ẹke ono, a tọfuru alị nsọ ono, dụ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹto l'unu nkwo-ẹka ẹbo l'ụkporo nkwo-ẹka iri ono. Ẹke ọphu nọ nyiru ẹhu l'ogologo alị ọphu e keshiru ikfu l'ikfu phụ bẹ a-buru k'onye ishi. Ọo ya bụ l'alị onanu, dụ nsọ ono; mę eze-ulo Nchileke ono, nọdu l'echi alị ono; ²² mę alị kę ndu Lívayi ono; mę alị ndu mkpụkpu ono; bẹ alị k'onye ishi a-gbaphe mgburumgburu. Ẹke onanu, bụ k'onye ishi ono a-nọkahu ókè-alị Júda yẹle oke iya kę Bénjaminu.

²³ “A bya lẹ k'ikfu ndu ọphu: Bénjaminu a-hatakwaphu oke lanụ: Onanu a-nọ dube l'ụzo ẹnyanwu-ahata lashia ụzo ẹnyanwu-arịba.

²⁴ “Símiyọnu a-hatakwaphu oke lanụ: Onanu bẹ yẹle alị kę Bénjaminu e-ri oke dube l'ụzo ẹnyanwu-ahata lashia l'ụzo ẹnyanwu-arịba.

²⁵ “Ísaka a-hatakwaphu oke lanụ: Onanu bẹ yẹle alị kę Símiyọnu e-ri oke dube l'ụzo ẹnyanwu-ahata lashia l'ụzo ẹnyanwu-arịba.

²⁶ “Zébulọnu a-hatakwaphu oke lanụ: Onanu bẹ yẹle alị kę Ísaka e-ri oke dube l'ụzo ẹnyanwu-ahata lashia l'ụzo ẹnyanwu-arịba.

²⁷ “Gádu a-hatakwaphu oke lanụ: Onanu bẹ yẹle alị kę Zébulọnu e-ri oke dube l'ụzo ẹnyanwu-ahata lashia l'ụzo ẹnyanwu-arịba.

²⁸ “Kę Gádu l'ụzo ọhuda bẹ ókè e-shi lẹ Táma rua mini Meriba kę Kadéshi jì-jia tsoru iku nggele Íjiputu jerua Oke Ẽnyimu.

²⁹ “Ọ bụ alị-a bụ alị ọbu, unu e-keru iphe bụ ikfu, nọ lẹ Ízurelu; yọ buru ẹge ono bẹ ẹphe a-ha iya t'ọ buru ókè-iphe ẹphe. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.”

Ọnu-oguzo, nọtsua lẹ Jerúsalemu

³⁰ Ọwaa a-butsua ọnu-uzo mkpụkpu ono dube l'uzo iya k'isheli, a tọru; yọ dụ unu nkwo-ẹka iri lẹ nanụ l'ụkporo nkwo-ẹka ise ono. ³¹ Ọnu-uzo nọnu bẹ aa-gụ ẹpha ikfu nọ lẹ Ízurelu iche l'iche. Ọnu-uzo ẹto, nọ l'uzo iya k'isheli bẹ aa-gụ ọnu-uzo Rúbenu; mę ọnu-uzo Júda; mę ọnu-uzo Lívayi. ³² Ẹke iya k'uzo ẹnyanwu-ahata, ogologo iya dụ unu nkwo-ẹka iri lẹ nanụ l'ụkporo nkwo-ẹka ise ono bẹ ọnu-uzo ẹto a-nọ, bụ iya bụ ọnu-uzo kę Jófefu; mę ọnu-uzo kę Bénjaminu; mę l'ọnu-uzo kę Dánu. ³³ Ẹke iya k'uzo ọhuda, ogologo iya dụ unu nkwo-ẹka iri lẹ nanụ l'ụkporo nkwo-ẹka ise ono bẹ ọnu-uzo ẹto a-nọ, bụ iya bụ ọnu-uzo kę Símiyọnu; mę ọnu-uzo kę Ísaka; mę l'ọnu-uzo kę Zébulọnu. ³⁴ Ẹke iya k'uzo ẹnyanwu-arịba, ogologo iya dụ unu nkwo-ẹka iri lẹ nanụ l'ụkporo nkwo-ẹka ise ono bẹ ọnu-uzo ẹto a-nọ, bụ iya bụ ọnu-uzo kę Gádu; mę ọnu-uzo kę Ásha; mę l'ọnu-uzo kę Náfutali. ³⁵ Iphe ọo-dụ mgburumgburu bụ ụkporo unu nkwo-ẹka ẹbo l'unu nkwo-ẹka ise. Ẹpha mkpụkpu ono dube mbọku ono gbururu jeye bẹ a-bụ: “Ojejoje nọ l'ẹke ono.”

Dánẹ̀lu

Umadzu ẹno lẹ ndu eze fọtaru

¹ Yo be l'afa, kwe Jehoyakimu afa ẹto; k'ọp̄hu ọ wataru ọchi ndu Júda; Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilọnu achita ndu soja iya bya eyebuta Jerúsalemu.

² Nnajiufu ahaa Nebukadineza; yoo kpua Jehoyakimu, bụ eze ndu Júda lẹ ndu. Yo hakwaa ya phụ; yọ haru gwota uphodu iphe nọtsua l'eze-ulo Nchileke gude tugbua; yọ buru iya ọla Bábyilọnu. Yo rua je egworu iphe ono doo l'ulo nte iya.

³ Yo be ujiku lanu; eze bụ Nebukadineza ezi Ashupenazu, bụ onye ishi ndu ọru l'ufu-eze t'ọ haru ndu Ízurelu ono ndu ọp̄hu shi l'eri ndu eze; mẹ l'eri ndu a maru ẹpha ẹphe; dutaru iya. ⁴ Tẹ ndu oo-le ẹnya iya bukwaru unwu-okoroḅya, ẹ ta dudu ẹke ẹphe nweru ẹkworo l'ẹhu ẹphe. Ẹphe a-bu ndu du ugwu l'ẹnya; ndu ẹ-to nwedu iphe ẹphe ta madu ẹnya iya; ndu maru mmamiphe; ndu iphe edoje ẹnya ẹgwegwa; buru ndu gbaru kẹ t'ẹphe jeje ozi l'ufu-eze. Ndu ono; bẹ ọo-kụ-ziru okfu Bábyilọnu; zia ẹphe ẹge eekfuje iya; mẹ ẹge eedeje iya. ⁵ Ya ndono; eze, bụ Nebukadineza abya asu t'e shi lẹ nri kẹ yebe eze wotaje nri nu ẹphe mboku-mboku. E shikwaphu lẹ mẹe kẹ yebe eze nuje ẹphe mее. Eze asukwaphu l'ọo afa ẹto; bẹ ee-gude zia ẹphe iphe. Afa ẹto ono gvulephu; ẹphe awata ojeru yebe eze ozi l'ufu-eze.

⁶ Tọ du iya bu: a bya afo ndu ono. Ndu tso lẹ ndu, a fọtaru bu: Dánẹ̀lu; Hananiya; Mishẹ̀lu; ọwaa Azariya. Ẹphe ẹno ono tuko shi l'ikfu ndu Júda.

⁷ Ya ndono; onye ishi ndu ọru l'ufu-eze ono abya agushia ẹphe ẹpha ndu Bábyilọnu. Iphe ọ guru Dánẹ̀lu bu Beluteshaza; gua Hananiya: Sheduraku; gua Mishẹ̀lu: Míshaku; bya agua Azariya: Abedinego.

Aadata Dánẹ̀lu phe

⁸ Obenu lẹ Dánẹ̀lu kfuru iya kepyaa ya akụ; lẹ ya te eridu nri-eze; ya ta angu mее-eze; k'ọp̄hu ya te egudedu iya merua onwiya. Ya ndono; yọ roo onye ishi ndu ọru ufu-eze ono; t'ọ ha ya ru t'ọ du ẹge ono, ya kfuru ono.

⁹ Nchileke emee tẹ Dánẹ̀lu tuba onye ishi ndu ọru ufu-eze ono l'ẹnya. Yọ wata ọphuru Dánẹ̀lu imiko.

¹⁰ Yọ su Dánẹ̀lu: “Lẹ ya atsukwa eze, bụ onye nwe mu nu egwu; kẹ l'ọ bu iya; bẹ suru tẹ ya nuje unu nri ono; mẹ mее ono. Ọ -buru lẹ ya ta nudu ngu nri ono; nggu awata ọla ẹhu l'ẹke ndu ọp̄hu nọ; bẹ eze e-gbukwa iya.”

¹¹ Dánẹ̀lu abya asu onye ọp̄hu onye ishi ndu ọru l'ufu-eze ono yeru t'o leta Dánẹ̀lu; Hananiya; Mishẹ̀lu; mẹ Azariya ẹnya ono ¹² t'o gude abali iri lelee ẹphebe unwu ojozi iya ono. Su iya l'iphe ọo-noduje anu ẹphe t'ọ buru ẹphe nri nwenkinyi bu mkpekwo; mее mini. ¹³ E -megelephu; t'o gbua ẹphe l'unwu-okoroḅya ono, eri nri-eze ono igo; maru ndu ọp̄hu ugbugba ẹphe ka mma. Ọ buwaru iphe ọ phuru l'ẹhu ẹphe bu ndu ozi iya; bẹ oo-gude meru iphe. ¹⁴ Onye ishi ono ekweta ẹge ẹphe kfuru bya egude abali iri ono lelee ẹphe.

¹⁵ A nọtsulephu abali iri ono; yọ bya egbua ẹphe igo; phụ l'ẹphe kakota unwu-okoroḅya ndu ọp̄hu eri nri-eze phụ ẹhu-mma; ka ẹphe okporokpo. ¹⁶ Tọ du iya bu; onye ono eleta ẹphe ẹnya ono ahaa ẹphe ọnu nri-eze; mẹ mее-eze; wata ẹphe ọnu mkpekwo.

¹⁷ Nchileke emee unwu-okoroḅya ẹno ono; ẹphe enweru ishi-ekwo; gua ekwo; bya enweru mmamiphe. Ọp̄hu; bẹ Dánẹ̀lu; b'o meru; àphù; mẹ nrọ l'edoje iya ẹnya.

¹⁸ Tọ du iya bu; afa ẹto phụ, eze turu phụ agvulephu; onye ishi ndu ọru l'ufu-eze phụ eduta unwu-okoroḅya ono dukfushia eze, bụ Nebukadineza. ¹⁹ Eze yele

unwu-okorọbya ono l'ẹphe ha; abya ekfugba; yọ bya aphụ l'ẹ t'ọ dudu ndu ọphu l'ẹphe ha onye ọphu aturu Dánèlu; Hananiya; Mishèlu; mẹ lẹ Azariya. Tọ dọ iya bụ; ẹphe awata ojeru eze ozi. ²⁰ Iphe bụ iphe eze kparu ẹphe ishi, bụ iphe laru lẹ kẹ mmamiphe; m'ọ bụ iphe-odo-ẹnya; bẹ ẹphe akakọtaje ndu amamanshi; mẹ ndu mgborogvu, nọkota l'alì-eze iya mma ugbo iri. ²¹ Yọ bụru ẹge ono b'e shi; Dánèlu anọduwaru l'ọru ufu-eze jeye l'afa kẹ mbụ, Sáyirosu, bụ eze wataru achìchi.

2

Nrọ, eze Nebukadineza rọru

¹ L'afa, kwe Nebukadineza afa labụ, ọ wataru achìchi; b'ọ rọshiru nrọ. Nrọ ono atsulahaa ya l'ẹhu; kpọo ya mgbenya. ² Ya ndono; eze abya ekukoo ndu njibya; ndu amamanshi; ndu ẹka, shiru ike l'ogvu; mẹ ndu, edzeje mkpọ-kpodo;* maru iphe e-me echile; t'ẹphe bya ezeeru iya nrọ ono, ọ rọru ono. Ẹphe awubata; bya edzua l'ifu eze.

³ Eze asụ ẹphe lẹ ya rọru nrọ. Yọ tsụ iya l'ẹhu; kẹle ya ta madụ iphe nrọ ono bụ.

⁴ Ndu ono, maru ẹnya mkpọ-kpodo ono egude okfu ndu Áramu kfuru yeru eze; sụ iya: “Ndzụ eze; ndzụ mini-o! Zeeru ẹphebe ndu ozi ngu phẹ nrọ ọbu; ẹphe a-kọru ngu-a iphe ọ bụ!”

⁵ Eze asụ ẹphe: “Lẹ ya kfuakwaru iya; kepyia ya akụ l'ọ -bụru l'unu ta dudu ike zeeru iya nrọ ono; kọoru iya iphe ọ bụ; bẹ ya e-bukwa anụ unu tẹyiteyi; mee ụlo unu t'ọ bụru mkpọkpọ ọzo-ụlo. ⁶ Ọle; ọ -bükwanuru l'unu duru ike zeeru iya nrọ ono, ya rọru ono; kọoru iya iphe ọ bụ; bẹ ya e-bu unu nggo iya; bya akwabẹ unu oke ugvu, dọ biribiri. Nta-a bụ t'unu zeeru iya nrọ ono; unu akọoru iya iphe ọ bụ.”

⁷ Ẹphe asụ eze t'ọ zenuaru ẹphebe ndu ozi iya nrọ ọbu; k'ọphu ẹphe a-kọoru iya iphe ọ bụ.

⁸ Eze asụ ẹphe: “Lẹ ya marua l'iphe unu eme bụ ẹge ee-me t'oge l'aga; kẹ l'unu marua lẹ ya ribuwaru iya; ⁹ L'ọ -bụru l'unu t'ezeduru iya nrọ ono b'e kpeekwaru ikpe ẹhu unu; kpebua. Ishi iya aburu l'unu gbaru iya agbagba; wataru iya ọdzushiru ejo-ire; l'ekfuru iya iphe ẹ ta dudu k'anunu; l'arì l'iphe a-gbanwe. Nta-a bụ t'unu zewaru iya rụ nrọ ọbu; k'ọphu ya a-makwanu l'unu a-dụ-a ike kọo iphe ọ bụ.”

¹⁰ Ndu ono, maru ẹnya mkpọ-kpodo ono asụ eze: “Lẹ tọ dükwa madzụ nwigbaleke-oma, a-dụ-ghe ike mee egbe iphe ọwaa, nggube eze sụru t'e me-wa. Ọphu o nwekwanu onye eze, sụjeru tẹ ndu amamanshi; ndu mgborogvu; m'ọ bụ ndu maru ẹnya mkpọ-kpodo meeru iya egbe iphe-a, i sụru t'e meeru ngu-wa; m'ọ -ruhuru; eze ọbu detabe ude idagha; m'ọ bụ shihubeta ike ishihagha. ¹¹ Iphe nggube eze sụru t'e meeru ngu dụnukakwa ẹhuka. Ọphu ọ dükwa madzụ nwigbaleke-oma, a-dụ-ghe ike zeeru eze nrọ ono; gbahaa unwu agwa; ọphu ẹphe ebukwanu l'ẹke madzụ bu.”

Eze aha ẹnu ishi ndu àphù

¹² Iphe ono emee; iphe eghulahaa eze eghughu; ẹhu agbahu iya totoroto. Yọ tųwaphu ekemu t'e gbushikota iphe bụ ndu mmamiphe alì Bábyilonu. ¹³ Eze abya atụa ekemu t'e gbushikota ndu mmamiphe l'ẹphe ha. Tọ dọ iya bụ; a bya eye madzụ t'e je achọ Dánèlu yẹle ọnya iya phẹ t'e gbushia.

¹⁴ Ariyoku, bụ onye ishi ndu nche eze atugbua; tẹ ya je egbushia iphe bụ ndu mmamiphe lẹ Bábyilonu; Dánèlu abya ezia obu l'alì; gude mmamiphe ¹⁵ jì iya iphe meru iphe eze tųru ekemu ọphu dọ igiri-igiri ẹge onanu? Ariyoku abya eworu iphe adanụ kọoru Dánèlu. ¹⁶ Dánèlu abya abakfube eze je arọ ya; t'ọ haa tẹ ya kwakọbe bya akọoru iya iphe nrọ ono bụ.

* 2:2 2:2 Ndu maru ẹnya mkpọ-kpodo, abuje: ẹphe -dzee ya; ẹphe amaru iphe e-me echile.

*Nchileke ezeru Dánẹ̀lu nrọ,
eze rọru*

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Dánẹ̀lu atugbua lasha je eworu iphe ono, adanụ ono kọoru ndu ọnya iya ọphu ẹphe ẹto, bụ iya bụ: Hananiya; Mishẹlu; mẹ Azariya. ¹⁸ Yọ sụ ẹphe t'ẹphe rọo Nchileke, bụ onye bu l'igwe t'ọ phọaru ẹphe imiko; koshi ẹphe nrọ-a, e domiru ẹphe edomi-a; t'ẹ b'e gbupyabe yẹle ndu ọnya iya lẹ ndu mmamiphe alị Bábyilonu.

¹⁹ Ya ndono; yo be l'enyashi; a bya e shi l'àphù koshi Dánẹ̀lu nrọ ono, e shi domia edomi ono. Dánẹ̀lu abya ekele Nchileke ọphu, bụ l'imigwe ekele; ²⁰ sụ:

“Tẹ ajaja bọru kẹ Nchileke jeye lẹ tutu yoyo;

kẹ l'ọ bụ iya nwe
mmamiphe; nweru ike.

²¹ Ọ bụ iya agbanweje
uboku; gbanwee oge.
Ọ bụ iya echije madzụ eze;
bọru iya akwatsuje iya.

Mmamiphe bụ Nchileke;
b'o shi l'ẹka;

bọru iya emeje t'iphe doo madzụ ẹnya.

²² Iphe dọ ogvu; mẹ iphe
e domiru edomi;
bẹ ookpuhaje ghebe ọnu.

Ọ maru iphe nọ l'ọchi;
yọ bọru yẹle iphoro bu l'ufu.

²³ Ya etu ngu ẹpha;
l'aja ngu ajaja;
nggube Nchileke kẹ nna ayi pẹ;
kẹ l'ị nwaru yẹbe Dánẹ̀lu mmamiphe;
bya emee tẹ ike nọdu iya.

I mewaru; tẹ ya maru iphe ono,
ayi rọru ngu ono.

I mewaru tẹ nrọ, eze ono doo ayi ẹnya.”

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Dánẹ̀lu abya ejekfu Ariyoku, bụ onye ono, eze yeru t'o gbushia ndu mmamiphe l'alị Bábyilonu ono; sụ iya: “T'ẹ b'o jekwa ogbushi ndu mmamiphe ono.” Sụ iya: “T'o dubechia ya tẹ ya jekfu eze; je akọoru iya iphe nrọ iya ono bụ.”

*Dánẹ̀lu ezeru eze nrọ,
eze rọru*

²⁵ Ariyoku edutawaphu Dánẹ̀lu dujeru eze. Yo rua; je asụ eze: “Lẹ ya phwakwaru onye a-kọru nggube eze iphe nrọ ngu ono bụ. Onye ọbu gbe bukwaru onye lanụ lẹ ndu ono, a kpọru lẹ ndzụ l'alị Júda-a ono.”

²⁶ Eze abya ajị Dánẹ̀lu; onye ẹpha iya bụ Beluteshaza: “M'ọo-dụ ike zee nrọ ono, ya rọru ono; byakwaphu bya akọo iphe ọ bụ?”

²⁷ Dánẹ̀lu asụ eze: “L'ẹ t'ọ dukwa onye nweru mmamiphe; tọ dọ onye amamanshi; m'ọ bụ onye njibya, a-dụ ike kọoru nggube eze iphe-a, dọ ogvu, ị suru t'a kọoru ngu-a. ²⁸ Obenu l'ọ nweru Nchileke, bụ onye bu l'igwe, bụ onye ekoshije madzụ iphe e domiru edomi. Ọ bụ iya koshiru nggube eze, bụ Nebukadineza iphe e-me l'uzo ifu. Ọwaa nrọ ono, ị rọru; mẹ àphù ono, ị phuru teke ono, ị zẹ l'oshi-azẹe ngu ono:

²⁹ “Teke ono, ị zẹ l'oshi-azẹe ngu ono; nggube eze; bẹ ọriri ngu gbarutsuaru l'iphe e-me l'uzo ifu. Yọ bọru iya bụ l'onye ono, emeje t'a maru iphe e domiru edomi ono koshiwaru ngu iphe e-me nụ. ³⁰ A byakwanụ l'ẹhu kẹ yẹbe Dánẹ̀lu; iphe-a, ẹ domiru

edomi-a, e meru tẹ ya marua ta bukwa lẹ ya gbe ka ndu ọdo ọmaru iphe meru iphe e meru tẹ ya maru iya; ọ kwa ẹge nggube eze amaru iphe nrọ ono bu; maru iphe i riru l'okpoma ngu.

³¹ “Nggube eze; iphe i phuru lẹ nrọ ngu ono bu iphe a kpuru; yọ du l'ọ bu madzụ; vudo ngu l'ifu. Ọ ha gbakfugbakfu; l'acha biribiri. Ugbugba iya l'eye egvu. ³² Iphe e gude mee ishi iphe ono, akpuru; yọ du l'ọ bu madzụ ono bu okpobe mkpola-ododo. Okpoma iya yele ẹka iya; be bu mkpola-ocha b'e gude mee ya. Ephi iya; me utakfu iya bu ope b'e gude mee ya. ³³ Ophu bu oshi-okpa iya bu igwe b'e gude mee ya. Okpurukpu-okpa iya b'a gwakoberu igwe yele ura, a nuru anunu gude mee. ³⁴ Ya ndono; nggu gudekwadu iya-a ele; a kukpota mkpuma; obule e to bukwa madzụ; be gude ẹka iya kukpota mkpuma ono. Mkpuma ono abya adaa iphe ono, a kpuru akpukpu ono l'okpurukpu-okpa ono, a gwakoberu igwe yele ura gude mee ono; woru iya zukposhia. ³⁵ Ya ndono; igwe ono; ura ono; ope ono; mkpola-ocha ono; me mkpola-ododo ono angafu; tukposhihu ibiribe ibiribe ugbo lanu; wushiru l'ọ bu eswa witu, wushiru l'ẹke eetsuje witu l'onanwu. Pherephere abya ephekashia ya; to nwe iphe phoduru nu. Obenu lẹ mkpuma ono, tupyashiru iya nu ono bya a-gho eze ugvu, jiko iphe bu mgboko dzuru.

Dánẹ̀lu akọ iphe nrọ ono bu

³⁶ “Ọ bu nrọ, i roru ndono. Nta-a bu t'ayi bya akọoru nggube eze iphe nrọ ngu ono bu. ³⁷ Ọo nggube eze; bu eze ke ndu eze l'ephe ha. Nchileke k'igwe nuwaru ngu ali-eze; nu ngu ike; nu ngu ike; bya emee t'epha ngu l'ede ude. ³⁸ Ọ bu nggu b'o yeru madzụ l'ẹka; ye ngu anu, bu l'egbudu l'ẹka; ye ngu unwenu, ephe l'eli l'ẹka. O meru t'ọ buru nggu; be ephe a-nọ l'ẹka: ephe l'ephe ha. Ọ bu nggu bu ishi ono, e gude mkpola-ododo mee ono.

³⁹ “I -chitsulephu; be onye ọdo a-wata achichi. Onye eze onanu; be enya iya a-la ali l'ẹke i nọ. Onye eze k'eto a-lufutakwaphu bya achia mgboko mgburumgburu. Ọ bu yebedua bu ope phu. ⁴⁰ E megee; be onye eze k'eno a-lufutakwaphu. Onye eze onanu e-shihu ike l'ọ bu igwe; ke l'igwe agbakwohujẹ; gwee iphemiphe obule rakaraka. Yọ buru ẹge igwe atuje iphe pyaapya bu ẹge oo-tupyashi ndu ophu; gwee ephe ogwe ujimu. ⁴¹ Ọ bulephu ẹge ono, i phuru a gwakoberu ura, a nuru anunu l'igwe gude mee okpurukpu-okpa iya; me mkpushi-okpa iya ono bu ẹge ọdu ali-eze, boru ẹbo. Obenu l'agburu-ẹhu k'igwe a-nokwa iya phu; bu iya bu ẹge ono, i phuru igwe, a gwakoberu l'ura aduje ono. ⁴² Ọ bu ẹge ono, mkpushi-okpa iya keru ẹbo; ẹkalanu aburu igwe; ẹkalanu aburu ura ono bu ẹge ali-eze ono e-shihu ike ẹkalanu; ẹkalanu adakposhihu. ⁴³ Ọ bulephu ẹge ono, i phuru igwe; a gwakobe iya l'ura, a nuru anunu ono bu ẹge ndu ono a-gba ẹghirigha. Ephe ta atuko-ghedu buru nanu, bu iya bu ẹge ono igwe yele ura akfujeru iche iche teke a gwakoberu iya ono.

⁴⁴ “Ọ bu l'oge ndu eze ono; be Nchileke, bu l'igwe e-gude ẹka iya sibe ali-eze ophu e ta byadu bya egbuka egbuka. Ophu a byadu bya ahara iya ndu ọdo. Ali-eze ndu ophu l'ephe ha; be oo-gwe egwegwe; mee ya; ishi iya akparu; yebedua anodu jeye lẹ tutu yoyo. ⁴⁵ Ọ bu iphe aphu ono, i phuru ono bu ndono; mbu aphu ono, a vukpofuru mkpuma l'eli ugvu; to bu madzụ gude ẹka iya vukpofu iya; yọ bya atukposhia igwe; tukposhia ope; me ura; me mkpola-ocha yele mkpola-ododo; tua ya pyaapya ono.

“Ọ bu Nchileke, bu Okaribe; koshiru nggube eze iphe e-mekochaa mee l'uzo ifu. Nrọ ono a-vu; yọ buru ẹge ono, ya kọkotaru ngu iya ono bu ẹge oo-me.”

Nggo, eze ebun Dánẹ̀lu

⁴⁶ To du iya bu; eze, bu Nebukadineza adaa kpurumu; woru ifu kpube l'ali gude kwabe Dánẹ̀lu ugvu; bya asu t'e gude ngweja; me insensu gwaa Dánẹ̀lu. ⁴⁷ Eze asu

Dánẹ̀lu: “Ọ̀ bụ́phu Nchileke ngu bụ́ Nchileke, nwe iphe, bụ́ agwa, nonu; bya aburu Nnajiufu iphe, bụ́ ndu eze; bụ́ru iya emeje t'a maru iphe, e domiru edomi; kẹ́ l'i duru ike kọ́ iphe-a, e domiru edomi-a.”

⁴⁸ Eze abya eworu ọ́kwa, ha nshinu nù Dánẹ̀lu; bya apalia ẹ́ka apalì meshiaru iya iphe-oma. O mekwaru iya phụ́ onye ishi, a-nọ́du eleta Bábyilonu gba mgburumgburu; bya emekwaa ya phụ́ onye ishi ndu mmamiphe l'alì ndu Bábyilonu l'ọ́ ha. ⁴⁹ Dánẹ̀lu abya arọ́o eze; yo mee Sheduraku; Míshaku; mẹ́ Abedinego; ẹ́phe aburu ndu eleta ọ́nu-ogo, dọ́ iche iche lẹ́ Bábyilonu. Dánẹ̀lu l'onwiya eje eburu lẹ́ kẹ́ eze.

3

Agwa Nebukadineza

¹ Tọ́ dọ́ iya bụ́; eze, bụ́ Nebukadineza abya egude mkpọ́la-ododo kpua ntẹ́kpe, ogologo iya dọ́ ọ́kporo nkwo-ẹ́ka ẹ́to; ọ́sa iya adu nkwo-ẹ́ka ishingu. Yo je eworu iya gvube l'ẹ́ke, daburu swanmangu l'ẹ́ke, eeku Dura l'ọ́nu-ogo Bábyilonu. ² Ya ndono; eze Nebukadineza abya ezia; e je ekukoo ndu anọ́chi ẹ́nya eze l'ọ́nu-ogo ọ́nu-ogo; ndu achì obodo; ndu gọ́vano; ndu mgbazi eze; ndu akwakọ́beje okpoga; eze ndu ọ́gbo ikpe; ndu ikpe; mẹ́waru ndu nweru ẹ́nya l'alì ono t'ẹ́phe bya t'e meta ntẹ́kpe ono, o je egvube ono t'a gwajẹ́ iya agwagwa.

³ Tọ́ dọ́ iya bụ́; ndu anọ́chi ẹ́nya eze l'ọ́nu-ogo ọ́nu-ogo; ndu achì obodo; ndu gọ́vano; ndu mgbazi eze; ndu odobe okpoga; ndu ọ́gbo ikpe; ndu ikpe; mẹ́waru ndu nweru ọ́kwa l'alì ono abya edzua; bya egvube ntẹ́kpe ono eze, bụ́ Nebukadineza meru; gvube ono t'a wata iya ọ́gwa agwagwa. Ẹ́phe abya edoo onwẹ́phe l'ifu ntẹ́kpe ono.

⁴ Onye arajẹ́ ọ́ra abya araa ya; rashia ya ike; sụ́: “Unu gebekwa-o! A suru; unubẹ́ ndiphe mgburumgburu; iphe bụ́ mbakeshi nonu; ndu ekfu okfu-alì, dọ́ iche l'iche; ⁵ teke unu nuru opu; nua ogele; nua une; nua ubo; nua ogumogu; adudu; mẹ́kpo iphe bụ́ iphe-egvu, dọ́ iche iche; unu adaa l'alì baaru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono, eze, bụ́ Nebukadineza meru gvube ono ẹ́ja.

⁶ “Iphe bụ́ madzụ́ nwigbaleke-oma oma, ẹ́-ta dadu kpurumu; baaru iya ẹ́ja; bẹ́ aa-paru chee l'ọ́-tata-kfukfu ọ́ku teke ono phu.”

⁷ Tọ́ dọ́ iya bụ́; anunu, ẹ́phe anu opu ono; yẹ́le ogele ono; l'une ono; l'ubo ono; l'ogumogu ono; l'adudu ono; mẹ́kpo iphe bụ́ iphe-egvu, dọ́ iche l'iche; iphe bụ́ ọ́ha, nonu; iphe bụ́ mbakeshi; mẹ́ ndu ekfugbaa okfu-alì, dọ́ iche l'iche adashia l'alì; baaru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono, eze, bụ́ Nebukadineza meru ono ẹ́ja.

Ndibe Nchileke, nweru obu

⁸ Ya ndono; yọ́ buri teke ono b'o nweru ndu edzeje mkpọ́-kpodo; maru iphe e-me echile, byaru bya ekfulahaa iphe ndu Ju meru.

⁹ Ẹ́phe abyakfuta Nebukadineza; bya asu iya: “Ndzụ́ ngu; ndzụ́ ogologo; nggube eze!”

¹⁰ “Nggube eze; ì turu ekemu sụ́ t'iphe bụ́ onye nuru opu ono yẹ́le ogele ono; l'une ono; l'ubo ono; l'ogumogu ono; l'adudu ono; mẹ́kpo iphe bụ́ iphe-egvu, dọ́ iche l'iche; t'ọ́ daa l'alì; baaru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono ẹ́ja; ¹¹ l'onye ẹ́-ta dadu; baaru iya ẹ́ja; bẹ́ aa-paru chee l'ọ́-tata-kfukfu ọ́ku. ¹² Obenu l'o nweru ndu Ju, i yeru t'ẹ́phe leta alì Bábyilonu, ẹ́-ta ngaduru nggube eze nchì. Ndu ono bụ́ Sheduraku; Míshaku; mẹ́ Abedinego. Ẹ́phe te jejeduru agwa ngu ozi; ọ́phu ẹ́phe 'abajeduru ntẹ́kpe mkpọ́la-ododo ono, i meru gvube ono ẹ́ja.”

¹³ Ya ndono; ẹ́hu agbahu Nebukadineza totoroto; yo ziwaphu t'e kuaru iya madzụ́ ẹ́to ono, bụ́ iya bụ́ Sheduraku; Míshaku; mẹ́ Abedinego. E je eduta ndu ono dobe l'ifu eze. ¹⁴ Eze, bụ́ Nebukadineza eku ẹ́phe: “Sheduraku; Míshaku; mẹ́ Abedinego! ?Unu dupho ono; l'unu jikaru l'unu te ejeduru agwa iya ozi; ọ́phu unu abaduru ntẹ́kpe

mkpọla-ododo-a, ya meru gvube ẹja? ¹⁵ Nta-a bu: unu -nulephu opu; l'ogele ono; l'une ono; l'ubo ono; l'ogumogu ono; l'adudu; mękpo iphe bu iphe-egvu, du iche l'iche; unu adashia l'ali; baaru ntękpe ono, ya meru ono ẹja. Unu -mee ya ẹge ono b'ọ dukwa-a mma. Ọ -bukwanuru l'unu ta abaduru iya ẹja; be aa-pakwaru unu teke ono teke ono chee l'ọ-tata-kfukfu ọku. ?Bukpoo onye bu chi ọbu, a-du ike dzọo unu l'eka yebe eze?"

¹⁶ Sheduraku; Míshaku; me Abedinego asu iya: "Nggube Nebukadineza; ayi te eyekwaru ngu onu l'okfu-a. ¹⁷ Ọ -buru l'a chiru ayi ye l'ọ-tata-kfukfu ọku ono; be Nchileke, bu onye ayi ejeru ozi a-dukwa-a ike dzofuta ayi; nafuta ayi l'eka nggube eze. ¹⁸ Ọ -buru l'ẹ to nafutadu ayi; be ayi eme t'i maru l'ẹ to nwe du iphe e-me t'ayi jeeru agwa ngu ozi; m'ọ bu baaru ntękpe mkpọla-ododo ono, i meru gvube ono ẹja."

Ọ-tata-kfukfu ọku

¹⁹ Meji agbahu Nebukadineza totoroto l'ẹke Sheduraku; Míshaku; me Abedinego no. Yo zi t'a du-nwua ọ-tata-kfukfu ọku ono t'ọ ka nshinu ugbo ẹsaa; l'ẹge ọ dujehawa. ²⁰ Yo su ndu soja iya; ndu ọphu bu ike-ka-l'ọgu t'ẹphe kee Sheduraku; Míshaku; me Abedinego ẹgbu; chiru ẹphe ye l'ọ-tata-kfukfu ọku ono. ²¹ A bya egude ẹphe kee ẹphe ẹgbu; kepyabe ẹphe l'uwe kpowula-kpowula; me lonu, ẹphe yetsuaru; me l'iphe ẹphe keru l'ishi yele uwe ẹphe ndu ọdo; nwuru ẹphe ye l'ọku ono, ata kfukfukfu ono. ²² Ekemu ono, eze turu ono; me ire ọ-tata-kfukfu ọku ono shihubetaru ike; k'ọphu bu l'ire iya jiko ndu soja ono, pataru Sheduraku; Míshaku; me Abedinego ono kegbushia. ²³ E kee umadzu ẹto ono; mbu Sheduraku; Míshaku; me Abedinego ke gbagbadidi nwuru ye l'ọku ono.

²⁴ E ji ekfua; Nebukadineza ezilihu l'ẹke ọ no; ẹke ọ phuru iphe du iya biribiri. Yo su ndu mgbazi iya: "?Tọ budunua umadzu ẹto b'e keru ẹgbu chee l'ọku-a?"

Ẹphe asu iya: "Ọ kwa iya; eze."

²⁵ Yo su ẹphe: "Unu lenu; ya gbe phukwaa umadzu eno, e te kedu ẹgbu, ejephe ẹge du ẹphe mma l'ọku ono; ọphu ọ dudu iphe mekaru ẹphe. Onye ọphu kwe ẹphe eno du l'ọ bu nwatibe Nchileke!"

Nebukadineza ekele Nchileke

²⁶ Nebukadineza abya ejenyaba ọ-tata-kfukfu ọku ono ntse; rangarahu: "Sheduraku; Míshaku; Abedinego! Unube ndu ozi Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu. Unu lufutawaru-o!"

Sheduraku; Míshaku; me Abedinego eshi l'ọku ono lufuta. ²⁷ Iphe bu ndu anochi enya eze l'onu-ogo onu-ogo; ndu govano; ndu l'etsota ọ-chi-ọha; mewaru ndu agbaziru eze uzo l'ali ono abya edzua t'ẹphe phu iphe meru nu. Ẹphe aphua l'ọku ono ta dudu iphe o meru ndu ono; mbu l'ẹ to kedu m'ọo onu ẹgbushi ẹphe; ọphu ọ dudu iphe o meru uwe ẹphe; ọphu ẹphe eshikpoduanu nshishi ọku.

²⁸ Nebukadineza asu: "T'ajaja buru ke Nchileke Sheduraku; Míshaku; me Abedinego; mbu Nchileke, yeru ojozi iya; yo bya adzo ndu ozi iya, bu ndu kweru le nk'iya, bu ndu kwefuru ike ome ekemu yebe Nebukadineza; tabua udo iya l'ọ -buru egbu t'e gbua ẹphe m'o be ke t'ẹphe jeeru agwa ozi; m'ọ bu baaru iya ẹja; l'ẹ ba bu Nchileke ẹphe. ²⁹ Nta-a; be yebe eze atọ ekemu; su: Ndiphe l'ọphu; iphe bu mbakeshi, nonu; me ndu ekfu okfu-ali, du iche l'iche, kfurushiru Nchileke Sheduraku; Míshaku; me Abedinego; be ee-bu anu ẹphe teyiteyi; tsukposhia ulo ẹphe; yo kuru buru ikpo mkpokpo-ozulo; ke l'ẹ to dudu agwa, a-du ike adzo madzu ẹge-a, Nchileke dzoru-a!"

³⁰ Ya ndono; eze abya akpolia okwa Sheduraku; Míshaku; me Abedinego; yo ka nshinu l'ali ndu Báyilonu.

4

Nrọ́ k'ẹ̀bo, Nebukadineza arọ́

¹ Ọwaa bú ozi, eze, bú Nebukadineza ziru t'e zikota iphe bú mbakeshi; mẹ́ ndu ekfu okfu-alì, dù iche l'iche lẹ́ mgboko gbaa mgburumgburu:

T'ọ́ ẹ̀kwaru unu lẹ́ mma!

² Ọotso yẹ̀be Nebukadineza ẹ̀na tẹ́ ya dooru unu iphe-ọ̀phulenyà; mẹ́ iphe-ọ̀hubama, ẹ̀gbaa biribiri, Nchileke, bú Ọkaribe-Kakọ́ta-Nụ́ meru iya.

³ Iphe-ọ̀phulenyà Nchileke paru ẹ̀ka.

Ẹ̀ge ono; bẹ́ iphe dù biribiri,

oomeje ẹ̀kwaphu egvu.

Eze, ọ́ bú; bẹ́ ọ̀o-bùru jeye lẹ́ tutu yoyo.

Ọ̀o-bùleruphu ishi tsube

l'ọ̀gbo sweru ọ̀gbo.

⁴ Yẹ̀be Nebukadineza nọ́ l'ẹ̀hu-gudangu l'ufu iya; ẹ̀ku l'abyaru iya kẹ́ kùbukubu.

⁵ Ya arọ́tsua nrọ́, ya rọ́ru; egvu abya iya l'ẹ̀hu. Lẹ́ ya zẹ́ l'oshi-azẹ́e ya; bẹ́ iphe byalẹ́ru iya phù l'obu; mẹ́ àphù, ya phùru yeru iya egvu.

⁶ Tọ́ dù iya bú; ya abya atọ́a ekemu sù t'a jìko ndu mmamiphe, nọ́kota l'alì Bábyilonu-a kuaru iya t'ẹ̀phe kọ́oru iya iphe nrọ́ ono bú. ⁷ Yo be teke ndu amamanshi; ndu agwọ́gwo; ndu edzeje mkpọ́-kpodo; mẹ́ ndu njibya byaru; ya abya ezeeru ẹ̀phe nrọ́ ono; ọ̀phu ẹ̀phe adùdu ike kọ́oru iya iphe ọ́ bú.

⁸ E megee; Dánẹ̀lu abyatashia. Yọ́ bya ezeeru iya nrọ́ ono. Dánẹ̀lu ono b'a gùru Beluteshaza, bú iya bú agwa yẹ̀be eze; ume k'agwa ọ̀phu dù nsọ́ anọ́du iya l'ẹ̀hu.

⁹ Ya asù iya: "Beluteshaza; onye ishi ndu amamanshi. Ya mawaru l'ume k'agwa, dù nsọ́; bẹ́ nọ́ ngu l'ẹ̀hu; ọ̀phu ọ́ dùdu iphe e domiru edomi, atsùje ngu l'ẹ̀hu amaru. Ọwaa nrọ́, ya rọ́ru. Byiko kọ́oru iya iphe ọ́ bú. ¹⁰ Ọwaa iphe ya phùru l'ẹ̀ke ya zẹ́ l'oshi-azẹ́e ya ndọ́-ọ́: Ya abya elee ẹ̀nya; oshi, evudowa l'echi mgboko gẹ̀degede. Oshi ọ̀bu etsee ẹ̀ringe-ẹ̀ringe ẹ̀ringe-ẹ̀ringe. ¹¹ Oshi ọ̀bu jaru rikarika; shihu ike; dukfuru l'igwe. Mgboko gba mgburumgburu aphùkota iya. ¹² Mkpẹ́kwo iya amakọ́ta ntumatu; yọ́ mị́a wọ́kfuru; akpùru iya abùru nri ndu mgboko mgburumgburu. Ọ́ bú lẹ́ mkpuli iya; bẹ́ unwu-anù-ẹ̀gu anọ́duje l'atọ́ta ume; unwenu, ẹ̀phe l'eli abùru l'ẹ̀kali iya; bẹ́ ẹ̀phe akpajẹ́ ẹ̀kfuna. Iphe, bú iphe, nọ́ ndzù lẹ́ mgboko-a bú akpùru iya bú nri ẹ̀phe.

¹³ "L'àphù ono, ya phùru lẹ́ ya zẹ́ azẹ́e ono; bẹ́ ya bya ele ẹ̀nya; ojozi ọ̀bu, bú onye dù nsọ́ eshi l'igwe bùru phẹ̀reketẹ́. ¹⁴ Yọ́ raa ya arara rashia ya ike; sù: 'Gbutsua oshi ono; nggu akwashia ya ẹ̀kali; nyishia ẹ̀kwo iya. Akpùru iya; bẹ́ ii-chìkashi; tọ́a nanù nanù. Chìkashia unwu-anù, kùru lẹ́ mkpuli iya; nggu emee t'unwenu, betsuaru l'ẹ̀kali iya phẹ̀kashihu! ¹⁵ Ọ́le haa ukfu iya yẹ́le ọ̀gbaragba iya l'alì; t'e gude gwọ́girigwo ígwè; mẹ́ gwọ́girigwo ope rù-pherẹ́e mkpirikpi ukfu iya ono mgburumgburu yẹ́le akwara iya; t'ọ́ kwaa l'alì l'ime ẹ̀gbudu ẹ̀ke ono.

" T'iji, shi l'igwe nmaa onye ono; yẹ́le anẹ̀gu-ẹ̀gbudu aswía ya l'ime ẹ̀gbudu kẹ́ mgboko. ¹⁶ T'e wofu iya egomunggo kẹ́ madzù; mee ya t'ọ́ bùru egomunggo k'anẹ̀gu-ẹ̀gbudu a-nọ́ iya l'ẹ̀hu gburruru jeye t'afa ẹ́saa swee.

¹⁷ " 'Ndu tùru ekemu-a bú ndu ojozi. Yọ́ bùru ndu dù nsọ́ sùru l'ọ́o ẹ̀ge ọ̀o-dù ndono. Ọ́o ya bú k'ọ̀phu iphe madzù nwigbaleke-ọ́ma amaru l'ọ́o Ọkaribe-Kakọ́ta-Nụ́ bú onye, ndu eze, achì mgboko gbaa mgburumgburu nọ́ l'ẹ̀ka; l'ọ́o onye, Nchileke chìru obu iya l'ọ́o-nù eze b'ọ́ nùje iya; m'ọ́ -ruhuduru ọ́ bùru onye ẹ̀nya katsùkpo alala l'iphe bú madzù.'

¹⁸ “Ọ̀ bụ́ nrọ̀ ọ̀bu, mụ̀be Nebukadineza rọ̀ru ọ̀bu ndono. Nta-a; Beluteshaza bụ́ t’i kọ̀oru mu iphe nrọ̀ ono bụ́; kẹ́ l’ẹ́ tọ́ dudu m’ọ̀o onye lanu lẹ́ ndu mmamiphe nọ́ l’alì-eze mu, duru ike kọ̀oru mu iphe ọ́ bụ́. Obenu lẹ́ nggùbedua a-dù-a ike kọ̀o ya; kẹ́ l’ume k’agwa ọ̀phu dù nsọ́; bẹ́ nọ́ ngu l’ẹ̀hu.”

Dánẹ̀lu akọ́ iphe nrọ̀ ono bụ́

¹⁹ Ya ndono; Dánẹ̀lu akpọ̀o beru. Dánẹ̀lu bụ́ onye ono, a guru Beluteshaza. Eze asu iya: “Beluteshaza; tẹ́ nrọ̀ ọ̀bu; m’ọ́ bụ́ iphe ọ́ bụ́ ba atọ́fukwa ngu meji!”

Beluteshaza asu eze: “Onye nwe mu nu. Tẹ́ nrọ̀-a vù-chikwaa l’ẹ̀hu ndu ọ̀hogu ngu. T’iphe nrọ̀ ono bụ́ bụ́kwaru ndu ì dù ashì; bẹ́ oo-gbe mee l’ẹ̀hu ẹ̀phe. ²⁰ Nggùbe eze; oshi ono, ì phuru, vuru; jaa ajaja; shihu ike; ọ̀nungonu iya l’achì l’akpamigwe; iphe bụ́ mgboko aphukota iya; ²¹ ẹ́kwo iya l’ama ntumatu; yọ́ mị́a wọ́kfulu; buru nri dzuru ndiphe mgburumburu; buru agu ẹ́ke unwu-anu-egu anọ́duje atuta ume; nwetsuaru ẹ́ke unwenu, ẹ̀phe l’eli akpajẹ́ ẹ́kfuna l’ẹ́kali iya; ²² bẹ́ bụ́kwa nggùbedua l’onwongu bụ́ oshi ono; eze. I vuwaru; nweru ike; ụ́dù ngu eruwa ẹ́ke igwe beru; alì eberu.

²³ “Nggùbe eze; ì phuru nwozi, dù nsọ́, shi l’imigwe buru pherekete; sù: ‘T’i gbutsua oshi ono; mebyishia ya; ọ̀lobu; hakwaa ukfu iya t’o gvuru; ọ́gbaragba iya akwaa l’alì; t’a ru-pee ya gwọ́gírígwo ígwè; mẹ́ gwọ́gírígwo ope mgburumburu t’ọ́ nọ́du l’ime ẹ́gbudu l’ẹ̀gu ẹ́ke ono.

“ ‘T’iji, shi l’igwe nmaa onye ono; yẹ́le ẹ́jo anẹ́gu-ẹ́gbudu aswía ya l’ime ẹ́gbudu afa ẹ́saa.’

²⁴ “Eze; ọ́waa iphe nrọ̀ ono bụ́ ndọ́-ọ́: Ọ́ kwa iphe Nchileke, bụ́ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Nụ́ sùru l’oo-me l’ẹ̀hu nggùbe nnajiufu mu b’ì phuru ono. ²⁵ Aa-chìfu ngu l’ẹ́ke madzù nọ́; nggu eje eburu l’ẹ́gbudu l’ọ́ bụ́ anu-egu-ẹ́gbudu; l’ata ẹ́gbudu l’ọ́ bụ́ eswi. Nggu angulahaa ìji, shi l’igwe; ngu-guhu angu-guhu. Ì-nọ́ l’ẹ́gbudu ono afa ẹ́saa jeye teke ìi-maru l’ọ́o Ọ́karibe-Kakọ́ta-Nụ́ bụ́ onye alì-eze ndu eze, achìtsua mgboko gbaa mgburumburu nọ́ l’ẹ́ka; l’ọ́ bụ́ onye, ọ́ churu obu iya l’ọ́o-nu iya b’ọ́ nujẹ́ iya. ²⁶ Mkpírikpi ukfu oshi ono yẹ́le ọ́gbaragba iya ono, ọ́ turu ekemu t’a haa ono bụ́ iphe ọ́ bụ́ bụ́ l’alì-eze ngu a-nọ́kwa-ziru ngu teke ì maleruphu l’ọ́o Nchileke achì. ²⁷ Ọ́o ya bụ́; nggùbe eze; kwekwa mee iphe-a, mu abyaru ngu ekfurua: Wata ome iphe dù nhamunha gude dokwazi ẹ́ke, ì meswehawaru emeswe; nggu awata omeru ndu, aakpa ẹ̀hu ọ́huma gude nwefu akirishi akirishi ono, ì shi eme ono. T’a maru; mẹ́ ìi-dù ike chikobe onwongu; kpọ́o nwukfu.”

Nrọ́ Nebukadineza avu

²⁸ Iphe ono l’ọ́ ha mekotaru Nebukadineza. ²⁹ A nọ́tsulephu ọ́nwa iri l’ẹ́bo; k’ọ́phu ọ́ rọ̀ru nrọ̀ ono; yọ́ nọ́du l’eli obu-eze iya lẹ́ Bábyilonu l’akpaphe. ³⁰ A nọ́nyalephu; yọ́ sù: “?Unu phurua ẹ́ge Bábyilonu habe nshinu, bụ́ yẹ́bedua gude ike k’ẹ́ka iya mee ya; t’o koshi ẹ́ge ọ́du-biribiri iya habe?”

³¹ Ya ndono; yọ́ kpukwadurua okfu ono l’ọ́nu; olu e shi l’imigwe sù iya: “Nggùbe eze, bụ́ Nebukadineza; ọ́waa ẹ́ge, a tų-buwaru l’ọ́o-dù: ike ono, ì gude buru eze ono b’a nafuakwaru ngu! ³² Aa-chìfu ngu l’ẹ́ke madzù bu; nggu alashia l’ẹ́gbudu; nggu l’anẹ́gu-ẹ́gbudu eje eburu. Ìi-ta ẹ́gbudu l’ọ́ bụ́ eswi afa ẹ́saa gbururu jeye teke ìi-maru l’ọ́ bụ́ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Nụ́ bụ́ onye ndu eze, achì ndiphe mgburumburu nọ́ l’ẹ́ka. L’ọ́ bụ́ onye, ọ́ churu obu iya t’ọ́ buru eze b’ọ́ nujẹ́ iya.”

³³ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yọ́ vuwaphu l’ẹ̀hu Nebukadineza. A chifu Nebukadineza l’ẹ́ke madzù nọ́; yọ́ je atalahaa ẹ́wu l’ọ́ bụ́ eswi. Iji adashilahaa ya. Yọ́ nọ́du l’ẹ́gbudu ono jeye ẹ́gbushi erua ya hatsua ya l’ọ́ bụ́ ẹ́ba ugo; nvo ẹ́ka iya erua gupiyishitsua ya l’ọ́ bụ́ nvo nwenu.

Izimana ala eze azu

³⁴ A nọtsulephu afa ęsaa ono; mụbe Nebukadineza anọdu l'ęgbudu ono palia ęnya lee igwe; egomunggo abya alata mu azu. Mu abya etulahaa Ọkaribe-Kakọta-Nu ępha; jalahaa ya ajaja; kwabelahaa ya ugvu; mbu onye ono, anọ ndzu gbururu jeye lę tutu yoyo ono.

Achichi ono;
be ọo-chi jeye lę tutu yoyo.
Ali-eze iya anọ tsube
l'ogbo sweru ogbo.

³⁵ E tọ dudu iphe o guberu
ndu ophu, bu lę mgboko
gbaa mgburumburu.
Yọ buru ęge, du iya mma;
be oomeje unwu imigwe;
me ndu bu lę mgboko.
E to nwedu onye ha
ke t'ọ lola ya ęka azu;
ophu onwedu onye
a-su-ghe iya:

“?Nanu ęge o du?”

³⁶ Ya ndono; mu abya enwetalephu onwomu; ugvu, e shi akwabeje mu; me ọdu-biribiri mu alaphutaru mu azu. Yo mee; a wata mu okwaberu ugvu ęge gbaru onye eze. Ndu shi akpo-zijeru mu ọzo; me ndu nweru ęnya acholahaa mu abya. A bya bya eworu eze ono, mu shi buru ono nu-phu mu azu; mee; mu abya akabaa onweru ike; ma l'ęge mu shi nweru iya. ³⁷ Nta-a; be mube Nebukadineza etu eze k'igwe ępha; l'akwabe iya ugvu; l'ekutse iya; ke l'iphemiphe obule, o me adukotaje mma; vudo nhamunha. Odo bu lę ndu eku onwephe ekuku; be ọolo-tsutaje.

5

Iphe e deru l'oshi-ępoto

¹ Yo be ujiku lanu; eze, bu Belusheza abya ekukoo unu madzu labu l'ukporo madzu iri, bu ndu nweru ęnya; gbaaru ęphe aji. ęphe l'iya abya adọ; ngulahaa mee. ² ęphe angunyaa mee ono; Belusheza ezia t'e je achita okoro mkpola-ododo; me ke mkpola-ocha, nna iya, bu Nebukadineza gwotaru l'eze-ulo Nchileke lę Jerusalemu; k'ophu yębe eze; ndu nweru ęnya l'ochichi iya; unyomu iya phe; me nnufu iya phe e-gude iya nua mee.

³ E je achitaru iya okoro mkpola-ododo; me ke mkpola-ocha ono, e gwokoru l'eze-ulo Nchileke lę Jerusalemu ono. Yele ndu nweru ęnya l'ochichi iya; me unyomu iya phe; me nnufu iya phe angulahaa ya mee.

⁴ ęphe angu mee ono; l'ekele agwa ophu e meru lę mkpola-ododo; me ke mkpola-ocha; me ophu a kpuru l'ope; me k'igwe; me k'oshi; me ophu, e gude mkpuma pyia.

⁵ A bya ele ęnya; ęka madzu emifuta bya edelahaa iphe l'oshi-ępoto l'ifu ęke uroku ęphe gvuru l'ufu-eze ęke ono. Eze aphua ęka onye ono, ede iphe ono.

⁶ Eze anwaa; chihu echihu. Meji atofu iya; nkwo, no iya l'ehu atsukota iya ume; k'ophu bu l'ikpere kugbetsuaru iya akugbabe.

⁷ Yo chiwaphu mkpu t'e kuaru iya ndu agwogwo; ndu maru ęnya mkpo-kpodo; me ndu nijbya t'ęphe bya. Yọ su iphe bu ndu mmamiphe, no l'ali Babilonu: “L'o onye-duru ike guta iphe-a, e deru l'oshi-ępoto-a; kooru iya iphe o bu; be ee-ye uwe uswe; nyabe iya iyagba, e meru lę mkpola-ododo; bya emee ya onye k'eto lę ndu ishi, achi ali-a.”

⁸ Tọ ọ́ ọ́ yia ọ́; iphe ọ́ ndu mmamiphe, nọ́ l'ali-eze ono abya awubata l'ephe ha; t'ọ́ ọ́ ephe onye ọ́ ọ́ ike guta iphe ono, e deru l'oshi-epoto ono; tọ́ ọ́ ephe onye ọ́ ọ́ ike kọ́ iphe ọ́ ọ́.

⁹ Meji akabaa eze atofu; yọ́ karu echihu. Ndu ono, nweru ẹńya l'ochichi iya ono ta ma iphe ephe e-me.

Eze ezi; tẹ́ Dánẹlu bya

¹⁰ Eze-nwanyi anụ́a olu eze yẹ́le ndu nweru ẹńya l'ochichi iya ono l'ẹ́ke ephe l'eze tuko nọ́du l'ulo agba aji ono; kwe batashia; bya asu eze: “Nggube eze; ndzu ngu ndzu ogologo! Meji ba tofushi ngu! Ophu i chihuhe echihu; du ege ono, i du ono!

¹¹ L'ali-eze ngu-a b'o nweru onye ume agwa ophu du nsọ́ nọ́ l'ehu. Teke nna ngu shi nọ́du; be onye ono shi ekoshije le ya ọ́ onye eleruje ẹńya l'iphe; buru onye nweru egomunggo; bya aburu onye maru mmamiphe l'ọ́ ọ́ agwa. Eze, ọ́ Nebukadineza; mbu nna ngu shi mee ya onye ishi ndu amamansi; ke ndu agwoḡwo; ke ndu maru ẹńya mkpo-kpodo ono; me ke ndu njibya. ¹² Nwoke obu bu Dánẹlu b'ọ́ za. Iphe eze guru iya bu Beluteshaza. O bu onye nweru oriri; maru mmamiphe; bya enweru egomunggo. O bu onye abuje; a -roo nro; yọ́ kọ́ iphe nro obu bu; buru onye abuje a -tua ilu; yọ́ kọ́ iphe ilu ono bu. Teke iphe atsu madzu l'ehu; yo koshi ege ee-me iya. T'e je ekua Dánẹlu t'ọ́ bya akọ́ru ngu iphe iphe ono, e deru ono bu.”

¹³ Ya ndono; e je ekua Dánẹlu; yọ́ bya evudo eze l'ifu. Eze asu iya: “?Bu nggu bu Dánẹlu, tso le ndu nna iya; bu eze kpuru le ndzu l'ali Júda? ¹⁴ Ya nuwaru otu-onu ngu; l'ume agwa ophu du nsọ́ nọ́ ngu l'ehu. A sukwaruphu l'i bu onye eleruje ẹńya l'iphe; nweru egomunggo; bukwaruphu onye maru mmamiphe, du egvu. ¹⁵ Ndu agwoḡwo; me ndu mmamiphe b'e kuwaru t'ephe bya agwa iphe-a, e deru l'eka-a; kọ́ iphe ọ́ bu; ophu ephe 'adudu ike kọ́ ya. ¹⁶ Ya nuru l'iphe e te dodu ẹńya; be iikoje; yo doo ẹńya; l'ekoshije ege ee-me iphe atsu l'ehu. O -buru l'i gu-tagheru iphe-a, e deru l'eka-a; kọ́ru iya iphe ọ́ bu; be ee-ye ngu kpowula kpowula uwe uswe; bya anyabe ngu iyagba, e gude mkpola-ododo mee; nggu aburu onye k'eto le ndu katsua nshinu ali-a.”

Ikpe Nchileke

¹⁷ Tọ́ ọ́ yia ọ́; Dánẹlu asu eze: “T'iphe i-ga anyako iya nọ́duru ngu ru! Woruru obunggo, i ge ebu iya bua onye odo. E tọ́ kposhiduru te ya ba aguru nggube eze iphe ono, e deru ono; kọ́ru ngu iphe ọ́ bu.

¹⁸ “Nggube Eze; Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu meru nna ngu, bu Nebukadineza eze; bya emee ya; yọ́ kwata oswa ha nshinu; bya emee ya; yọ́ du biribiri; nweru ugu.

¹⁹ Yọ́ buru ke oke okwa ono, o meru; yo nweru ono meru iphe iphe bu ndu nonu; iphe bu mbakeshi; me iphe bu ndu ekfu okfu-ali, du iche l'iche anmahuje ruuru; l'atsu ngu egvu. Onye o suru t'ọ́ nọ́du; yọ́ nọ́du. Onye o suru t'e b'ọ́ nọ́; tọ́ nọ́du. Onye o suru t'a kpo-lia l'okwa; a kpo-lia ya. Onye o suru t'a kwatsua; a kwatsua ya.

²⁰ Yọ́ nonyaa bya anyilaha onwiya ndu; kulaha onwiya; k'ophu okpoma byaru bya anmaa ya egbudegbu; a nafu iya ike, o gude buru eze; bya anafufua ya ugu iya. ²¹ A chifu iya l'ẹ́ke madzu bu; bya emeru egomunggo anegu nu iya. Yele nkakfu-igara-otswa eje ebua eghirigha. Yọ́ talaha ewu l'ọ́ bu eswi; iji adashilaha ya; gbururu jeye yọ́ bya amaru le Okaribe-Kakota-Nu bu onye ali-eze ke madzu nọ́ l'eka. Yọ́ buru onye Nchileke chiru obu iya l'oo-nu iya b'ọ́ nuje iya.

²² “Iphe ono l'ọ́ ha b'i makotaru; nggube Belusheza, bu nwatibe iya; ti kwe wozita onwongu ali. ²³ Nggu egbe je akagabelerua Nnajiufu, bu l'imigwe; k'ọ́ du-ghe ike zia t'e je achitaru ngu okoro, nọ́ l'eze-ulo iya; nggu le ndu nweru ẹńya; unyomu ngu; me nnufu ngu phe; unu egude iya ngua mee. Unu l'angu mee ono l'ekele agwa, e gude mkpola-ododo kpua; me ophu e gude mkpola-ocha kpua; me le k'ope; me k'igwe;

yele ọ́phu e gude oshi pyia; me ọ́phu e gude mkpuma pyia, bukota iphe ta aphudu uto; to nọ́ iphe; to du iphe o maru. Tii kwabe Nchileke ugu, bu iya bu onye gude ndu ngu; iphemiphe obule, iime aburu iya b'ọ́ nọ́ l'eka. ²⁴ Oo ya kparu iphe o ziru eka, deru iphe ono; yo bya edee iphe ono, o deru ono.

²⁵ “Iphe, o deru bu:

MENE; MENE; TEKELU; PERESINU.

²⁶ “Owaa iphe iphe ono, e deru ono bu:

“Iphe MENE bu bu

le Nchileke guwaru uboku,

ii-chi ọ́gu; bya akabuwa iya.

²⁷ Iphe TEKELU bu bu

l'ọ́ turu ngu l'iphe

aatuje iphe; nggu adapehu.

²⁸ Iphe PERESU bu bu

l'ali-eze ngu b'e kewaru ebo;

woru nanu nu ndu Midiya;

bya eworu ọ́phu nu ndu Peshia.”

²⁹ To du iya bu; eze, bu Belusheza eziwaphu t'a chita kpowula kpowula uwe uswe kwaa Dánẹ̀lu ngwa; a bya achita iyagba, e gude mkpola-ododo mee nyabe iya. A raa ya arara l'ọ́ buwa iya bu onye k'eto le ndu ishi, achi ali-eze ono l'ọ́ ha.

³⁰ Yo be l'enyashi mboku ono gedegede; e woru Belusheza, bu eze ndu Babylonu gbua. ³¹ Onye Midiya, aha Dariyosu agho eze; chilahaa ali-eze ono. Iphe Dariyosu gbaru teke ono bu ukporo afa eto l'afa ebo.

6

Aachiru Dánẹ̀lu ejo idzu

¹ Eze, bu Dariyosu elegee ya enya; yo du iya mma. Yo bya afota ukporo madzu ishingu t'ọ́ buru epe a-nodu anochi enya iya l'eke, du iche iche l'ali-eze iya ono.

² Yo bya afota umadzu eto t'ephe buru ishi ndu ono, achitsua ali-eze ono. Onye lanu le ndu ishi ono bu Dánẹ̀lu. Ndu ono, achi achichi ono a-noduje akoru madzu eto ono, e meru ndu ishi epe ono ege epe gude achi; k'ophu eto dudu iphe e-yita eze.

³ Ya ndono; Dánẹ̀lu abya akakota iphe bu ndu ono, e meru epe l'iya ishi ono; jeye le ndu ophu achi mkpukpu, hatsua nwanshi. Ishi iya aburu l'ọ́ maru o me iphe; ume, nọ́ iya l'ehu akpo akpo le koma. Eze emelaha te ya mee ya ishi l'ali-eze ono gbaa mgburumgburu. ⁴ To du iya bu; ndu e meru ye epe ishi ono; me ndu ono, achitsua mkpukpu ono acholahaa iphe epe e-kobe Dánẹ̀lu l'ọ́ meru l'ochichi ono, epe achi ono. To du iphe epe maru epe a-su l'ọ́ meru. To du iphe du eji, epe cho-vuru, o meru; ke l'ọ́ bu onye e gude ire iya eka; ophu oomedu iphe du eji; ophu opadu ozi iya ekalanu.

⁵ To du iya bu; ndu ono asu: “E to dukwa iphe ayi e-gudeghe kfugude nwoke-a, bu Dánẹ̀lu; gufukwaphu l'ayi shi l'uzo k'ekemu Nchileke iya.”

⁶ Ya ndono; ndu ono, e meru ye epe ishi ono; me ndu ono, achitsua mkpukpu hatsua nwanshi ono abya wuru jekfube eze su iya: “Nggube eze, bu Dariyosu; te ndu bukwaru nke ngu gburruru jeye le tutu yoyo! ⁷ Iphe bu ndu ishi l'ali-eze ngu-a; ndu okwa epe hatsua nshinu l'ami; ndu ophu achitsua mkpukpu ophu hatsua nwanshi; ndu nchi-zi; me ndu govano; be chiru idzu su t'ayi byakfuta nggube eze t'a tua ekemu kfushia ya ike; su: t'e b'ọ́ dukwa onye a-ro Nchileke iphe; m'ọ́ bu madzu odo; gufu nggubedua. T'e mee ya ege ono ukporo abali l'abali iri. Onye -dakaru iya nu t'e chee ya l'iduma-agu. ⁸ Eze byiko; nta-a bukwa t'i tua ekemu obu; de ya edede;

nggu ebyia ẹka l'ẹkwo iya; k'ọphu ẹ ta agbanwedu iya agbanwe; ọ́ iya ọ́ ẹge ekemu ndu Mídiya; mẹ kẹ́ ndu Peshiya aduje, ẹ ta dudu onye agbanweje iya agbanwe." ⁹ Eze ekweta bya atua ekemu ọ́bu; de ya edede.

Eekpe Dánẹ̀lu nkfugbu

¹⁰ Tọ́ dọ́ iya ọ́; yo be teke Dánẹ̀lu bya amaru l'ekemu ono b'a rawaru arara; yo lashia l'ufu. Yo rua bya abahọ́ l'ulo-eli iya; nyikobe imeli iya; bahu lẹ́ mkpura ọ́phu windo iya gharu ifu l'uzo Jerúsalemu. Yo gbushi ikpere; nọ́du l'ẹke ono kfulahaa l'anọ́ Nchileke ugbo ẹto l'uboku; l'ekele Nchileke iya ekele, ọ́ iya ọ́ ẹge o shi emeje.

¹¹ Ya ndono; ndu ono awuru jeshia ọ́lo Dánẹ̀lu; rua yo kfuwa anọ́ Nchileke t'ọ́ gbaaru iya mkpu. ¹² Ẹphe awu-lashia azu; wu-kfube eze k'ekemu ono, ọ́ turu ono; su iya: "Nggube eze! Ọ́ kwa l'i tunarua ekemu; raa ya arara t'ẹ́ b'ọ́ dukwa onye a-ro Nchileke iphe; ọ́phu 'arokwa iya madzu ọ́do; gufu nggubedua; su t'e mee ya ẹge ono ukporo abali l'abali iri. Onye dakaru iya nu; be ee-che l'iduma-agu?"

Eze asu ẹphe: "Iphe mu kfuru nguwaru ẹge mu kfuru iya, ọ́ ẹge ekemu ndu Mídiya; mẹ́ Peshiya, ẹ ta dudu onye agbanweje iya agbanwe."

¹³ Ẹphe anodu eze l'ifu; su: "Dánẹ̀lu ono, yi lẹ́ ndu a kpataru lẹ́ ndzu l'ali Júda ono; ta ngakwaru nggube eze nchi; ọ́phu ookpakwa ishi l'i turu ekemu; ye ẹka l'ẹkwo; o kfujekwa anọ́ Nchileke iya ugbo ẹto mboku-mboku." ¹⁴ Eze anulephu iphe ono; ẹhu adaa ya kọ́. Yo cholahaa ẹge ya e-me dzọ́ Dánẹ̀lu. Yo chọ́ ege oo-me iya jeye nchi-eji; tọ́ du.

¹⁵ Ndu ono abyakwa bya awuru jekfube eze ọ́do; je asu iya: "Nggube eze; nyatakwa ẹge ekemu ndu Mídiya yele ndu Peshiya du; l'eze -tuwa ekemu b'ẹ́ ta mingajekwa iya aminga."

¹⁶ Tọ́ dọ́ iya ọ́; Eze ezinua; e je egude Dánẹ̀lu kpuru je echee l'iduma-agu. Eze asu Dánẹ̀lu: "Tẹ́ Nchileke ngu, ọ́ onye ibaru ẹja mkpulumkpuru dzokwaa ngu!"

¹⁷ A bya eswita eze mkpuma gude swichia onu ọ́gba ọ́bu. Eze abya ebyia ya echi-ẹka iya; bya ebyia ya echi-ẹka ndu a maru ẹpha ẹphe l'ali-eze iya; t'ẹ́ b'a gbanweshi onodu Dánẹ̀lu.

¹⁸ Eze atugba; yo buru iya ọ́la l'ufu iya. Yo nokota ẹnyashi ono; ọ́phu o ridu nri; ọ́phu ọ́ dudu onye kuru nkwa kpengu l'ifu iya kẹ́ l'eeme iya ẹhu-otso-ena. Ọ́phu ọ́ dudu ike kuru mgbenya.

Aadzofuta Dánẹ̀lu l'onu agu

¹⁹ Yo be l'oswi ngguge; eze ekwolihu gbaru jeshia l'onu ọ́ka-agu ono.

²⁰ Yo byarutadelephu ọ́ka-agu ono, e cheru Dánẹ̀lu ono ntse; gude olu-aphu kua Dánẹ̀lu: "Dánẹ̀lu; nwozi Nchileke, nọ́ ndzu. Nchileke ngu ono, ibaru ẹja mboku-mboku ono; ọ́ dudu-a ike dzọ́ ngu l'ẹka agu?"

²¹ Dánẹ̀lu asu eze: "Nggube eze; ndzu dzukwaa ngu gbururu jeye lẹ́ gbururu!"

²² Nchileke mube Dánẹ̀lu yekwaru ojozi iya; yo bya apyichishia agu ẹka l'onu; tọ́ dọ́ ọ́phu leri iya m'ọ́ ọ́bu nvo; kẹ́ l'ẹ́ tọ́ dudu iphe ọ́-ọ́su lẹ́ ya mejeru iya; ọ́phu ọ́ dudu iphe ya mejeru nggube eze."

²³ Ẹhu egbe bya teke ono bya atsoshilaha eze ẹna ike. Yo zia t'e je edufuta Dánẹ̀lu l'ogba ono. A bya edufuta Dánẹ̀lu l'ogba ono; ọ́phu ọ́ dudu ẹke iphe mekaru iya; kele Dánẹ̀lu ọ́ onye dakoberu Nchileke iya.

²⁴ Eze atua ekemu; e je achita ndu ono, boberu Dánẹ̀lu ibo ono; chiru ye l'iduma-agu; ẹphe l'unyomu ẹphe; mẹ́ l'unwu ẹphe. Ọ́phu agu ono 'ekwedu t'ẹ́phe rua ali; mbu vaa ẹphe avuvu; taa taa okpu ẹphe.

Dariyosu ekweta lẹ́ Nchileke kẹ́ Dánẹ̀lu ọ́ iya

25 Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dariyọsu abya edeeru iphe bụ ndu nọnu; mę mbakeshi nọnu; mę l'iphe bụ ndu ekfu okfu-alì, dọtsua iche l'iche l'alì ono gba mgburumgburu ẹkwo; sụ:

“T'ọ dọkwaru unu lẹ mma!

26 “Nta-a; bę mu tọakwaru ekemu sụ-agma: T'onnyemonye ọbule; l'ẹkemeke ọbule l'alì-eze-a, mu tsujekwa Nchileke Dánèlu egvu; kwabę iya ugvu!

“Ishi iya aburu l'ọ bụ iya bụ

Nchileke, nọ ndzụ;

bya aburu Nchileke,

a-nọ nụ jeye lẹ tutu yoyo.

Alì-eze iya ta dudu onye

byaru bya echika iya echika.

Ọ bụ iya a-chị jeye l'ikperazụ.

27 Ọonafutaje madzụ;

mbụ ọ bụ onye adzọje madzụ.

Oomeje iphe-ọphulenyà;

mę iphe-ọhubama,

dugbaa biribiri

l'imigwe; mę lẹ mgboko;

Ọ dzọfutaru Dánèlu t'agụ ba atagbu iya.”

28 Ya ndono; Dánèlu abya abalahaa ọba teke ono, Dariyọsu bụ eze; mę teke Sáyirosu kę Peshia bụkwaphu eze.

7

Àphù, Dánèlu phuru

1 Yo be l'afa mbụ, Belusheza bụ eze ndu Bábyilonu, wataru achìchi; Dánèlu azeru l'oshi-azęe ya; yọ bụru iya mgbenya; yọ rọo nrọ; phọtsua iphe; yo tehulephu bya eworu iya deshia l'ẹkwo.

2 Dánèlu asụ: “Yo be l'enyashi; mu arọ nrọ; a bya ele ęnya; oke pherephere, shi ọzo ęno l'igwe ada phuphupu ephe l'eze ęnyimu ọbu. ³ Ejo anęgu ęno, gbatsuaru iche l'iche eshi l'ime eze ęnyimu ono mifutatsua.

4 “Ọphu vu ọzo mifuta dọ l'ọ bụ agụ. Ọ nweru ẹbà dọ l'ọ bụ k'ugo. Mu anọdu elekpe l'iya phụ ęnya. A bya akwashia ya ẹbà ono. A bya apalia ya l'alì gvube egvube; yo gude ọkpa labụ vudo l'ọ bụ madzụ. A bya eworu obu madzụ ye iya l'ẹhu.

5 “Anụ k'ẹbo evudokwa mu phụ l'ifu. Onanu dulephu l'ọ bụ biye. A bya apalia yębedua mgberemęku iya lanụ apali. Ọ kpụ ọkpụ nggara-iphe ęto l'ọnu; yọ phatsuaru iya apharu lẹ mgbaku eze. A sụ iya: ‘T'o gbeshi; taa anụ, ha nshinu!’

6 “Onanu emege; mu abya ele ęnya; anụ ọdo evudowa mu l'ifu. Onanu dọ l'ọ bụ agụ; fua ẹbà ęno l'okpurukpazu iya. Ẹbà iya ono adukotalephu l'ọ bụ kę nwenu. Anụ onanu nweru ishi ęno. Yọ bụru iya b'e meberu ishi t'ọ chị.

7 “Onanu emetsua; mu abya aphụà àphù ọdo l'enyashi ono. Mu abya ele ęnya; anụ k'ęno anọduwa mu l'ifu. Anụ onanu, anyị ishi ędzu; l'eye egvu ono; nweru agburu-ẹhu, dọ egvu. Eze, nọ iya l'ọnu dọtsua l'ọ bụ ígwè. Iphe, bụ iphe ọ bụru yę ęya; bę ọodaje pyaa l'ẹhu; laa ya viriviri; gude ọkpa dzọo ọphu phọduru nụ pyakapyaka. Ọwananu gbaru iche lẹ ndu ọphu. Yębedua nweleruphu mpo iri.

8 “Mu l'arịkwadua kę mpo ono; yọ nọdu mu l'ifu futa mpo ọdo. Onanu ha nwanshii. Yọ bụru l'ẹke mpo ndu ọdo futatsuaru; b'ọ futaru l'echi ęphe. Ya ndono; a bya aswọfu iya mpo ęto lẹ mpo ono, o fukotaru ono. Nwa mpo nshii ono abya akfushia ęnya, dọ l'ọ bụ kę madzụ; bya emota ọnu, etu onwiya ępha.

9 “Mu anọdu ele iya ęnya:

a bya eworu aba-eze gvube.
 Onye ono, bu
 O-shi-l'ede-nwede ono abya anọdu iya.
 Uwe iya acha
 pemu-pemu l'ọ bu eberugo.
 Ẹgbushi iya acha
 swarışwari l'ọ bu ẹji aturu.
 L'aba-eze iya ono; be ọku enwu.
 Ọkpa aba-eze ono
 bukota ọ-tata-kfukfu ọku enwu iya.

10 Ọku, atso l'ọ bu nggele;
 eshi iya l'ifu awushi.
 Ụnu kuru unu l'ejeru iya ozi;
 unu iri ugbo unu iri ọdo
 evudo iya l'ifu.
 A bya anọ-zia k'ikpe;
 a bya ekpuhashia ẹkwo.

11 “Mu anọdu egekpelephu nchi l'epha ono, nwampo ono etukpelephu onwiya epha ono. Mu elekpelephu enya jeye e woru anu ono gbua; woru ugwehu iya mebyishia; nwuru che l'oku ono, enwu phophopho ono. 12 A natakotaru anu ndu ophu l'ephe ha ike ephe; obule a haru ephe t'ephe nonyafua ndzu.

13 “L'iphe ono, mu phukotaru l'enyashi ono; be mu bya ele enya; onye dulephu l'ọ bu Abubu-Ndiphe egude urukpu shi l'igwe abya. Yo bya abyaruta l'ifu O-shi-l'ede-nwede ono; e duru iya durua eke, o no gedegede. 14 A bya anu iya ike ochichi; me ọdu-biribiri l'enya; bya anukwa iya phu ike t'ọ chi l'ọ bu eze. Iphe bu ndu ali, nonu; me iphe bu mbakeshi nonu; me l'iphe bu ndu okfu-ali, du iche l'iche l'abaru iya eja. Ochichi iya a-nolephu jeye le tutu yoyo; ophu o byadu agvu agvugvu. Ali-eze iya bu ophu e ta byadu bya akpaka akpaka.

Iphe nro ono bu

15 “To du iya bu; yo bya awata otsu mube Dánẹ̀lu l'ehu; mbu aphu ono, mu aphutsua ono etee mu ukfu. 16 Mu abya ejekfu onye lanu le ndu vudo l'eke ono su iya t'ọ kodukwaru mu iphe iphe ono bukpo abubu. Yo bya akooru mu iya; shi ishi lanu kọkotaru mu iphe iphemiphe obule ono bukota. 17 Yo su mu l'oke anu eno ono bu ali-eze eno, e-mekochaa nodu le mgboko. 18 Obenu le ndu nsọ ke Okaribe-Kakota-Nu e-mekochaa naa ali-eze ono nworu jeyewaruru; mbu; yo nwewaru iya ru jeye le tutu yoyo.

19 “Mu emekwaphu te mu maru iphe anu k'eno ono kwatakpo oswa buru aburu, bu ophu gbakporu iche le ndu ophu; l'anyi ishi edzu; nweru eze igwe; nwetsuaru nvo okpa, e gude ope mee. Yo buru anu onanu adaje iphe o buru ke ye eya pyaa l'ehu; labushia ya viriviri; gude okpa dzoo ophu phoduru nu pyakapyaka. 20 Mu abya achokwaaphu te mu maru ege mpo iri ono, no iya l'ishi ono du du-chi yele nwampo ophu nonyaaru; bya evuta; temanu; be eto ndu ophu swoshihuderu; me ke mpo onanu kakotakpo ibe iya biribiri ono; mbu ono, nweru enya; nweru onu; l'etu onwiya epha ono. 21 Mpo ono; be mu eelekpelephu enya; yo lushu ndu nsọ ogu; l'emekputakota ephe; 22 jeye O-shi-l'ede-nwede erutashia bya eworu ikpe bua; haaru ndu nsọ enge; mbu ndu nsọ ke Okaribe-Kakota-Nu. Yo buru teke ono; be oge iya ruru; ephe abya anatakota ali-eze ono kpamukpamu.

23 “Ya ndono; owaa iphe o koru mu. O suru mu: ‘Le anu k'eno ono bukwa ali-eze k'eno, e-mekochaa nodu le mgboko. Owananu a-du le ali-eze ndu ọdo kpamukpamu. Oo-da mgboko gba mgburumburu pyaa; dzoo ya pyakapyaka; gwee ya rakaraka.

²⁴ Mpo iri ono bu ndu eze iri, a-lufuta; wata ochi l'ali-eze ono. Epe -chitsua; be onye eze odo a-lufuta. Onye onanu a-gba iche le ndu k'ivuzo phu. Yebedua e-mekputa ndu eze eto. ²⁵ Onye onanu a-nodu ekfuru Okaribe-Kakota-Nu. Oo-nodu akpakwaphu ndu nsọ iya ehu. Oo-nodu ese ege iya emee gbanweshia uboku; me ekemu. Ee-duru ndu nsọ nu iya; epe anọ iya l'eka afa lanu; nọ ya afa ebo le mkpirikpi iya.

²⁶ “ ‘Obenu l'ee-mekochaa bya anọ-zia k'ikpe; a bya anafu iya ike iya ono; uvo agvu iya. Ike ta byahę bya anọ iya odo gbururu jeye le gbururu. ²⁷ Oo ya bu; a bya eworu ali-eze ono; me ochichi; me odu-biribiri ali-eze, nokota le mkpuli igwe-a kparamu nu ndu nsọ; mbu ndu ono, bu ndibe Okaribe-Kakota-Nu ono. Ali-eze epe a-buru ali-eze a-nokota gbururu jeye le gbururu. Ndu achị achịchi a-noduje abaru epe eja; l'anukwaruphu epe okfu.’

²⁸ “Owaa eke ishi iphe ono jeberu kparu. Mube Dánẹ̀lu abya arĩa ya; ike labu agvu mu; ifu agba mu ochi. Mu abya elikota iphe ono, mu phukotaru ono l'obu; to dubua onye mu koru iya.”

8

Dánẹ̀lu aphu ebyila; me mkpi l'aphu

¹ Yo be l'afa, kwe Belushaza, bu eze afa eto, o chiwaru; mube Dánẹ̀lu abyakwa bya aphua iphe ege mu aphuje iya l'aphu, bukota iphe yeru ophu mu puhawaru.

² Mu abya ele enya l'aphu ono; mu anoduwa le SUSA, bu ishi mkpukpu, no l'ali ndu Elamu. Yo buru eke mu no l'aphu ono phukota iphe ono bu l'iku enyimu Ulayi. ³ Mu abya apalia jeshia ole enya; ebyila, furu mpo labu, evudowa l'iku enyimu ono l'ifu mu. Mpo iya hatsua ogologo ogologo; nanu aka ibe iya ogologo. Yo gbe buru onanu, futakperu azu ono gbe ka ophu ogologo. ⁴ Mu anodu elekpelephu ebyila ono l'eke oome enari. O -ziru laa uzo enyanwu-ariba; yo ziru laa uzo isheli; yo ziru laa uzo ohuda. Ophu o dudu anu, duru ike kpofo iya l'ifu; to du ophu a-du ike nafu iya iphe o gude. O bulephu iphe du iya mma; be oome; yo mee ege ono ha nshinu.

⁵ Ya ndono; mu egudekwadu-a iphe ari; a bya ele enya; mkpi, futsuaru mpo, kfutsuaru gagaragangu l'ishi enya iya labu eshilephu l'uzo enyanwu-ariba mifuta; l'awulephu mgboko gelengu gelengu; okpa te ru iya l'ali.

⁶ Yo wuru byakfutashia ebyila ono, furu mpo labu ono l'ifu; mbu ebyila mu shi phua ono, vudo l'iku enyimu ono. Yo ba kiri kiri eje abyakfuta iya.

⁷ Mu ele iya enya; yo je etso ebyila ono ogu k'ehuka ehuka. Yo chia ebyila ono; chikwoshia mpo iya ono; epe ebo. Ebyila ono ta da ike kpofo iya l'ifu. Mkpi ono azuta iya tua; dzoo ya lulalula. To du onye duru ike nafuta iya ebyila ono l'eka.

⁸ Mkpi ono abya eshingabe; du igiri-igiri nshinu. Ike iya ono ahadelephu nshinu; mpo iya ono agbakwohu. Mpo eno odo, ha nshinu abya efuchitakota l'eke eze mpo lanu phu shi fua. Mpo ono epe eno afokahu uzi eno ghatsua ifu l'uzo eno eke pherephere shitsua uzo eno l'igwe epe.

⁹ A nonyaa; nwa mpo nshii odo abya akfukata le nanu l'ime eno ophu. Mpo nshii ono anonyaa bya aha nshinu; vua tseru lashia uzo ohuda; vukwaaphu shia uzo enyanwu-ahata; bya etsoru uzo ali oma ono.

¹⁰ Yo vua gbururu jeye yo jiko ndu no l'imigwe dupyabe; dukoshia igweligwe mkpo-kpodo, no l'ime igwe; epe abya adashia l'ogbodali; yo dzokota epe pyakapyaka.

¹¹ Yo bya atu-lia onwiya; tu-lia onwiya; wo l'iya hawa nshinu l'o bu onye ishi iphe bu ndu ono. Yo bya anyichata iya eja, eegwojeru iya mboku-mboku; bya emee ulo nsọ iya too rehe ire. ¹² E gude ke l'o kwefuru ikè chiru ikpoto ndu ono nu iya; bya ahafukwaaru iya phu eja, eegwoje mboku-mboku. Iphemiphe obule, oome l'ereru iya; e woru ire-lanu fua l'ali.

¹³ Tọ̀ dọ́ iya bú; mu abya anọ́a olu, onye ono, dọ́ nsọ́ ono. Yo gudekwadua okfu ekfu; onye nsọ́ ọ́do asụ́ iya: “?Aa-nọ́-be ìno-be agha; tẹ́manu yọ́ vọ́ mbụ́ àphù ono, ì phụ́kotaru ono; mbụ́ k'ẹ́ja ono, e gwoje mbọ́ku-mbọ́ku ono, ì phụ́ru ono; mẹ́ kẹ́ okwefu ikè, bú iya kpataru iphe emebyishihu; mẹ́ k'ụ́lo-nsọ́, e woru haaru iya; mẹ́ lẹ́ k'ikpoto ndu-a, aa-dzọ́ pyakapyaka-a?”

¹⁴ Yọ́ sụ́ mu: “Ọ́o-nọ́ ụ́nu urenyashi; mẹ́ ụ́tsu ugbo ise l'ụ́kporo iri ise; tẹ́manu a bya emee ụ́lo-nsọ́ ono yọ́ dọ́ nsọ́ ẹ́ge o shi dọ́hawa.”

Iphe, àphù Dánẹ̀lu ono bú

¹⁵ Lẹ́ mụ́be Dánẹ̀lu nọ́ elekpelephu iphe ono, mu phụ́ru lẹ́ mgbẹ́nya ono; l'arị́kpelephu ẹ́ge mu e-me maru iphe iphe ono bụ́tsua; bẹ́ mu bya ele ẹ́nya; Onye gbalẹ́ruphu l'ọ́ bú nwoke evudowa mu l'ifu. ¹⁶ Mu abya anọ́a olu onye nọ́ lẹ́ Ulayi tufu olu kua: “Géburẹ̀lu-e; karu nwoke ono iphe iphe ono, ọ́ phụ́ru ono bú!”

¹⁷ Yọ́ rutade ẹ́ke ono, mu vudo ono; egvu abya mu l'ẹ́hu. Mu adaa kpube ifu. Yọ́ sụ́ mu: “Nwa ndiphe; iphe e-do mu ẹ́nya bú l'iphe ono, mu phụ́ru ono kwa iphe e-me l'ikperazụ́.”

¹⁸ Yo gudekwadua okfu ono l'ekfuru mu; oke mgbẹ́nya evuta mu; lẹ́ mu zẹ́e kpube ifu l'alì ono. Yọ́ bya ete mu; mee; mu egbeshi vudo evudo;

¹⁹ Yọ́ bya asụ́ mu: “Mu abya ngu okfuru iphe e-me l'ifu; iphe e-me teke ẹ́hu e-ghu Nchileke oke eghughu; kẹ́ l'iphe-a, ì phụ́kotaru-a búkwa iphe e-me teke a tų́waru atų́tu l'oge ikperazụ́. ²⁰ Ebyila mpo labụ́ ono, ì phụ́ru ono bú ndu, ọ́ bú bú eze ndu Mídiya yẹ́le eze ndu Peshiya. ²¹ Mkpi ono bú eze ndu Gurisu b'ọ́ bú. Gų́gara gų́gara mpo ono, nọ́tsua ya l'ishi ẹ́nya ono; bẹ́ bú eze k'ivuzọ́. ²² Mpo ẹ́no ono, fuchitaru l'ẹ́ke ono nanụ́ phụ́ swọ́furu phụ́ bú alì-eze ẹ́no, e-mekochaa shi mbakeshi iya kfụ́katatsua; ọ́bule ike ẹ́phe ta ahakọ́du.

²³ “Ọ́chichi ẹ́phe gvúdelephu; teke iphe dọ́ ẹ́ji ndu ono eme Nchileke eruwa l'ishi; ono bú teke onye eze ọ́do a-bya achilaha. Onye eze onanu; bẹ́ ifu a-dų́ ọ́nwuu-ọ́nwuu. Yọ́ búru onye ẹ́-te nweđu iphe ekpu iya ẹ́ka l'ifu. ²⁴ Yẹ́bedua e-nweru agburu-ẹ́hu nshinu; ọ́bu l'ẹ́ tọ́ búdu ike k'ẹ́ka iya; bẹ́ ọ́o-bų́. Iphe oo-mebyishikota a-dų́ biribiri. Iphemiphe ọ́bule ono, oo-mekota ono; bẹ́ erekotaru iya. Oo-gbushikota ndu oke agadima unwoke; mẹ́ ndu, dų́ru Nchileke lẹ́ nsọ́. ²⁵ Oo-me t'ų́gho ka nshinu; kua onwiya ọ́-ka-ibe. Ọ́ bú teke ẹ́phe a-rị́wa l'ẹ́ to nwehedu iphe e-me ẹ́phe; bẹ́ oo-gbushi madzụ́ l'igwe; bya arụ́kota onwiya fų́aru onye ono, bú iya bú ishi iphe bú ndu ishi ono. Ee-mekochaa gbua yẹ́bedua. Obenu l'ẹ́ tọ́ búdu madzụ́ e-gbu iya.

²⁶ “A bya l'àphù ono, ì phụ́shiru lẹ́ nchi-ẹ́jihuje; mẹ́ lẹ́ nchi-abọ́hu ono; ọ́ kwa oswi-okfu. Ọ́lobu; kpuchilekwa iya phụ́ ekpuchi; kẹ́le teke oo-me tekwaduduru etete.”

²⁷ Ya ndono; ike agvụ́ mụ́be Dánẹ̀lu. Yo mee iphe-ememe azụ́ mu; mu azẹ́ iya ujiku olemole. Mu anọ́nyakwaa bya egbeshi wata ojeru eze ozi, mu ejeru iya. Iphe ono, mu phụ́kotaru ono anyị́a mu ishi ẹ́dzu; kẹ́ l'ọ́ kariru madzụ́ ẹ́ka amaru.

9

Dánẹ̀lu ekfu anụ́ Nchileke

¹ Yo be l'afa mbụ́ e meru Dariyọ́sụ́ Kuzakusẹ́sụ́, bú onye Mede eze, achị́ alì-eze ndu Bábyilọ́nu; ² mbụ́ l'afa, ọ́ dọ́beru achị́chi; bẹ́ mụ́be Dánẹ̀lu gų́ru iphe e deru l'ẹ́kwo okfu Nchileke; yo doo mu ẹ́nya; mbụ́ iphe Nnajiufu kfuru nụ́ onye nkfuchiru iya ono, bú Jeremáya lẹ́ Jerúsalemu; bẹ́ ẹ́gbara a-kfụ́ ụ́kporo afa ẹ́to l'afa iri. ³ Ya ndono; mu byanụ́ aghaarụ́ Nnajiufu, bú Nchileke ifu bya ekfulahaa anụ́ iya; rọ́lahaa ya; l'aswị́ aswị́swi ekfu anụ́ iya; yee uwe-aphụ́; woru ntụ́ kpukposhi onwomu.

⁴ Mu akpọ́-kua Ojejoje, bú Nchileke mu; kfushiaru iya iphe dọ́ ẹ́ji mu; sụ́:

“Nggube Nnajiufu, bu Nchileke ha nshinu; du biribiri; nggube onye, edobeje ogbandzu ngu; me n-yemobu ngu l'ehu ndu, yeru ngu obu, l'eme iphe i suru t'e meje. ⁵ Ayi meekwaru iphe du eji; mbu meswekotawa iphe. Ayi bu ndu emenuka iphe du eji; bukwaruphu ndu kwefuru ngu ikè. Ayi te emejehedu iphe i suru t'e meje; mbu; ayi te emejehedu ekemu i turu. ⁶ Ayi ta ngabeduru ndu ozi ngu phe nchi; mbu ndu nkfuchiru ngu, gude epha ngu kfua nu ndu bu eze ayi phe; ndu ishi ayi phe; nna ayi phe; me ndu ali ayi l'ephe ha.

⁷ “Nnajiufu, i bu onye doberu eka ndoo; obule ntanu owaa; be iphere jiru ayibe ndu Juda; me ndu Jerusalemu; me le ndu Izurelu l'o ha; me ndu ophu no eke teru enya; me le ndu ophu no ntse; me ndu notsua le mkpukpu, i tukatsuaru ayi nanu nanu ifu l'okfu l'ayi te ekwedu t'e gude ire ayi eka. ⁸ Nggube Ojejoje; ayibedua; ayi le ndu eze ayi phe; ndu ishi ayi phe; me nna ayi phe; be iphere jikwaru ifu; ke l'ayi meswewaru ngu. ⁹ Nnajiufu, bu Nchileke ayi bu onye aphuje imiko; bukwaruphu onye agujeru madzu nvu; m'o -ruhuduru ege ayi kwefuru iya ikè-wa. ¹⁰ Ayi ta nuduru Ojejoje, bu Nchileke okfu; ophu ayi te mee ekemu, o turu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru iya; t'e meje. ¹¹ Ndu Izurelu kpamukpamu dakakotawaru ekemu ngu; bya aghawaru ngu azu; ephe jikaru onuru ngu okfu.

“Oo ya kparu iphe onu, a turu; me ikpe, e kperu; bya edee ya l'ekemu Mosisu, bu nwozi Nchileke toko buru iphe a byaberu ayi l'ishi; ke l'ayi meswewaru ngu. ¹² Iphe ono, e kfuru l'oo-me ayi ono; me ophu a suru l'oo-me ndu ishi ayi phe; be mekotaakwaru ayi; ke l'i mewaru ndakfu adakfu ayi. E to nwebudua iphe e mejeru le mkpuli igwe owaa gba mgburumgburu, du l'o bu ophu e mewaru ndu Jerusalemu. ¹³ O bulephu ege e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu bu ege o dakfutaru ayi; ophu ayi 'achodule-e ege ayi e-me t'ayi le Ojejoje, bu Nchileke du le mma l'oha iphe du eji ayi emeebe; ngalahaa nchi l'iphe bu ire-lanu iya. ¹⁴ Oo ya bu; Ojejoje te me mbekwa ome te ndakfu dakfu ayi; kele Ojejoje, bu Nchileke ayi; be emekotaje iphe o me yo du nhamunha; ophu ayi anuduru iya okfu.

¹⁵ “Nta-a; nggube Nnajiufu, bu Nchileke ayi, bu onye gude okpehu dufuta ndibe ngu l'ali Ijiputu; mbu nggube onye meru; a maru epha ngu jeye ntanu owaa; ayi meswewaru; ayi mewaru iphe du eji. ¹⁶ Nggube Nnajiufu: keshinu i bu onye emeje iphe vudo nhamunha; wenua pashia; nggu avu-buhuru ndu Jerusalemu ovuma; mbu mkpukpu ngu ono, bu ugvu ngu ono, du nsu ono. Ejo iphe ayi meru; me ophu nna ayi phe meru mewaru ndu Jerusalemu; ephe le ndibe ngu; ephe aburu iphe ndu obutobu ayi gude eme iphe ochi.

¹⁷ “Nta-a; Nchileke ayi; nua iphe mu ekfu anu ngu yele aroro, mube nwozi ngu aru ngu. Byiko Ojejoje te eze-ulo ngu ono, daburu ochobo ono rua ngu ru l'ehu me l'ogvu epha ngu. ¹⁸ Nggube Nchileke; gebe nchi; nua; nggu amusaa enya phukpodudunu ege mkpukpu ono, e ku epha ngu ono daburu ochobo. Iphe ayi gude aru ngu iphe-a ta bukwa l'ayi bu ndu doberu eka ndoo; o kwa iphe o bu; be bu l'ii bu onye, aphunuka imiko. ¹⁹ Nggube Nnajiufu; ngaberu nchi! Byiko Nnajiufu; gunuaru ayi nvu! Byiko Nnajiufu; i nuwaru; menua ukporo! Nggube Nchileke mu; be ejekwa ome mgbugbu m'ogvu ngu; kele mkpukpu ngu ono; me ndibe ngu ono; be bukwa epha ngu b'a guru ephe!”

Ukporo idzu eto l'idzu iri

²⁰ Teke ono, mu ekfu iphe mu ekfu anu Nchileke ono; mbu; mu akoshi iphe du eji, mu meru; me ophu ndibe ayi, bu ndu Izurelu meru ono; l'aru Ojejoje, bu Nchileke mu l'okfu ehu ugvu iya ono, bu ugvu nsu ono; ²¹ be gudekwadua iphe ono anu Nchileke; Geburelu, bu nwoke, mu phujehawaru l'aphu aburu pherekete byakfuta mu. Teke o byaru bu l'urenyashi l'oge teke aagwaje Nchileke l'urenyashi. ²² Yo bya ekfuru mu

sù mu agha: “Dánẹ̀lu; iphe mu byaru bukwa tẹ mu mee t'ẹnya rua ngu l'iphe; iphe edoo ngu ẹnya. ²³ Ọ kwaru teke ono, ị wataru okfu anụ Nchileke ono; bẹ Nchileke meru ngu iphe ị sùru t'ọ meeru ngu, bụ iya; bẹ ya byaru ngu ekfurua; kẹ l'ị bụ onye aakwabẹ ugvu nshinu. Ọo ya bụ; t'ị rịkwaa ozi-a arịri; yo dokwa ngu phụ ẹnya; mbụ àphù ono:

²⁴ “Ụkporo idzu ẹto l'idzu iri b'a nuru ndibe ngu yẹle mkpukpu ngu ono, dụ nsọ ono t'ẹphe haa ome ẹjọ iphe; sefu ẹka l'iphe dụ ẹji. A goshia iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru; ẹphe awata odobe ẹka ndoo ọphu a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu; ek'ọphu àphù yẹle okfuchiru Nchileke a-buru iphe geru egeru. Teke e metsuaru; a bya awụ-kwazi manụ l'eze-ulo Nchileke ọdo.

²⁵ “Ọwaa iphe ịi-maru; to dokwa ngu ẹnya: Shita teke ono, a turu ekemu t'e mee Jerúsalemu t'ọ dụ ẹge ọ dughawa ono; mbụ t'a kpụ-kwazi iya jeye teke onye, a fọtaru t'ọ buru onye ishi a-bya; a-dụ idzu ẹsaa. Ụkporo idzu ẹto l'idzu ẹbo; bẹ e-gude kpụ-kwazi iya; kpụ ya; yo nweru mkporo ẹno; ogologo iya yẹle uswe iya a-hako. A bya egude ọpho-mkpuma kpụ-pheta iya mgburumgburu; ọbu l'ọ buwaru l'oge iphe-ẹhuka; bẹ aa-kpụ iya. ²⁶ Teke ụkporo idzu ẹto l'idzu ẹbo gvuleruphu; bẹ ee-gbu onye ono, bụ iya; b'a fọtaru ono; to nwehe iphe ọ tọkfu ẹka. Ndibe onye ishi ono, a-bya nụ ono; a-bya emebyishia mkpukpu ono yẹle Ụlo-ékwa-dụ-nsọ ono. Oge ikperazu ono a-bya l'ọ bụ utso. Ọgu a-nọdu ada jeye l'ikperazu; mbụ ọburu kpurupyata b'a achi-buwaru dobe. ²⁷ Oo-gude oge lanụ mee; ndzụ, yẹle igweligwe madzụ gbaru egeru egeru. Obenu l'ọ -rulephu nkere-ẹbo oge ẹsaa ono; yo buchia k'ogwa iphe; mẹ ọchi ẹja. Onye mmebyi a-bya bya eworu ẹjọ ahuma dobe gbururu jeye teke ee-mebyishi iya kpamu, bụ iya bụ iphe a chi-buru l'ee-mekochaa mee onye mmebyi ono.”

10

Dánẹ̀lu aphụ ojozi-imigwe l'àphù

¹ Yo be l'afa, kwe Sáyirosu afa ẹto, ọ dube buru eze ndu Peshiya; Dánẹ̀lu aphụ àphù. Dánẹ̀lu ono bụ iya bụ onye ọphu e shi ekuje Beluteshaza. Iphe ono, ọ phuru l'àphù ono bụ iphe e-me ememe bya aburu iphe ekoshi l'ọgu a-nọ. E meru t'ozì ono, e zi iya ono do ya ẹnya l'àphù ono.

² Lẹ teke ono; bẹ mubẹ Dánẹ̀lu gụkotaleruphu aphụ idzu ẹto. ³ Ọphu mu erijedu udu nri, guru mu nụ. Ọphu mu atadu anụ; mu te tsubua mẹe ọnu; ọphu mu ewotadu manụ-ajiji jia l'ẹhu; gbururu jeye idzu ẹto ono agvụ.

⁴ Yo be l'onwa mbụ dụ l'ụkporo abali l'abali ẹno; mu evudo l'iku eze ẹnyimu ono, bu Ẹnyimu Táyigirisu. ⁵ Mu abya ele ẹnya nwoke ọbu evudowa mu l'ifu; yee uwe ọcha; gude akpo-buleti, e gude mkpola-ododo, ama ntumatu mee kebuta uwe iya ono l'ukfu mgburumgburu. ⁶ Akpo ẹhu iya ákwò mụrumuru l'ọ bụ mkpuma kirísòlàyitù; ifu l'egbu iya mēremu mēremu l'ọbu ebemu-igwe; ẹnya l'ekekota iya vaa vaa l'ọbu itsu-ọku; oshi-ẹka iya yẹle oshi-ọkpa iya amutsua gēgege l'ọ bụ ope, e furu igbedere; olu iya l'aha l'ọbu olu mkporo-ọha.

⁷ Ọ bụ mubẹ, Dánẹ̀lu nwenkinyi mu; bẹ phuru àphù ono. Unwoke, mu l'ẹphe nọ ta aphukwa iya. Obenu l'eke ono tehuru kfukakfuka; ẹphe agbakashihu; je edomishia onwẹphe.

⁸ Ẹphe agbakashihu; ha mu nwenkinyi mu; mu aphubekpelephu ẹnya l'oke àphù ono, mu aphụ ono. To nwehe ọvo, nọkwadu mu nụ; ifu anwakputa mu l'ọbu odzu; ike agvụ mu. ⁹ Mu abya anua ẹke o kfuru okfu nụ mu. Mu anganyaa nchi l'okfu iya ono; oke mgbenya evuta mu l'ẹke ono, mu kpuberu ifu l'ali ono.

¹⁰ A bya edenyi mu ẹka; kulia mu gvube; ẹka mu ẹphe ẹbo anmakota mu jijiji; ikpere afukota mu nenene. ¹¹ Yọ sù mu: “Dánẹ̀lu; mubẹ onye aakwabẹ ugvu, ha nshinu; gebekwa nchi ọhuma; nua okfu, ya abya mu ekfurua; mu egbeshi vudo

evudo; kẹ l'e ziwaru tẹ ya byakfuta mu." Yo kfutsuaru ẹge ono; mu egbeshi vudo evudo; fukota nẹnene.

¹² Ya ndono; yọ sù mu: "Ba atsukwa egvu Dánẹ̀lu; kẹle Keshinu mbọku mbụ ono, i woru ọkpoma ngu ghebe ọnu t'i mụta iphe; bya ewozitakpo onwongu alì l'ifu Nchileke ngu; b'a nuru olu ngu; yọ buru k'okfu ngu ono; bẹ mu gude bya. ¹³ Obenu l'onye ishi alì-eze ndu Peshiya kechiru mu ọzo ọkporo abalì l'abalì lanu. Tọ dọ iya bụ; Màyikelu, yì l'onye lanu l'ime ndu ishi abyatashiaru mu ọgbaru mkpu; kẹ l'onye eze ndu Peshiya ono seguderu mu l'ẹka ono. ¹⁴ Nta-a; bẹ mu byaru tẹ mu kfuaru ngu iphe e-me ndu nke ngu l'ọzo ifu; kẹ l'aphù ono bụ oge, nọ l'ifu; bẹ oo-me."

¹⁵ Teke ono, o kfuru mu iphe ono; bẹ mu woru ifu tsee l'alì; nọdukpelephu nwanggijingiji. ¹⁶ Ya ndono; iphe gbaleruphu ọgbugba nwoke abya edenyi mu ẹka l'ugbonu. Mu ekpuha ọnu; wata okfu okfu. Mu asụ onye ono, vudo mu l'ifu ono: "Onye nwe mu nù; àphù-wa, mu phuru-a; bẹ eyekwa mu egvu. Nta-a b'ẹ tọ dọhekwa ike, nọkwadu mu nù. ¹⁷ Onye nwe mu nù; ?nanu ẹge mube nwozi ngu e-shi bya awata okfu okfu anu ngu? Ọvo ta nọhekwa mu; ike ta dọhe mu k'otu ume."

¹⁸ Tọ dọ iya bụ; iphe ono, gbaru l'ọ bụ nwoke ono abyakwa bya ebyia mu ẹka ọdo; mu abya arikota meji.

¹⁹ Yọ sù mu: "Ba atsukwa egvu; nggube amadu, aakwabẹ ugvu, ha nshinu. T'ehu dukwa ngu agu! Shihu ike nta-a! Shihu ike!"

Yo kfutsulephu okfu ono nù mu; ike abya adu mu; mu asụ iya: "Onye nwe mu nù; kfuaru iphe iikfu; keshinu i mewaru tẹ ike dọ mu."

²⁰ Ya ndono; yọ bya aji mu: "?Mu maru iphe kparu iphe ya byakfutaru mu? Ya a-lata l'ifu-a tẹ yele onye ishi ndu Peshiya kọ-gba iya. Ya -wofutsua onye onanu; bẹ onye ishi kẹ ndu Girisu a-bya. ²¹ Ọ bụ lẹ ya e-vuru ọzo kaoduru mu iphe e deru l'ekwo ire-lanu ono. Ẹ to nwekwa onye ọdo, yetaru iya ẹka tẹ ya mekputa ẹphe; a gufu Màyikelu, bụ onye ishi nk'unu."

11

¹ Tọ dọ iya bụ; yo be l'afa mbụ, Dariyosu, bụ onye Mídiya wataru ọbu eze; mu abya ekerebe gbaaru iya mkpu; gbochia ya t'ẹ b'ọ dọ iphe e-me iya nù.

Eze ndu ọhuda; mẹ kẹ ndu isheli

² "Nta-a; bẹ mu e-kfuru ngu iya tororo: Ọ phodukwaru ndu eze ẹto, e-mekochaa lufuta lẹ Peshiya. K'ẹno ya a-kwatakpo ka ndu ọphu l'ẹphe ha onweru iphe. Oo-shi l'ẹku iya ono nwee ike. Yo shi l'ike ono kpalia onyemonye ọbule t'ẹphe tso alì-eze ndu Girisu okfu. ³ Ono teke onye eze, nweru agburu-ẹhu a-lufuta, bụ onye a-nọdu achì ike ike. Yọ buru iphe dọ iya mma; bẹ ọo-nọdu emeje. ⁴ Ọ -lufutalephu ono; a bya eworu alì-eze iya ono chikpoo; woru iya kee l'uzo ẹke, pherephere shi l'igwe makahu ẹno eshije abya. Ẹ tọ dọdu awa iya, ọo-laru; ọphu o nwehedu ike ẹge ono, o shi nweru ono; kẹ l'alì-eze iya ono b'a nafuwaru nù ndu ọdo.

⁵ "Eze ndu ọhuda; bẹ ike a-nọ; ọbule onye lanu lẹ ndu ishi soja iya e-mekochaa ka iya ike. Onye onanu; bẹ ee-gude ike ike achì alì-eze nk'iya. ⁶ A nọlephu nwafa olemole; bẹ ẹphe a-bya agbaa ndu. Ada-eze ndu ọhuda a-lakfu eze ndu isheli; je aluru iya; k'ọphu oo-mee t'ẹphe dọ lẹ mma. Ọle ndu ono, ẹphe gbaru ono e-gbukahu. Teke ono; bẹ aa-kponyi nwanyi ono ẹnya; kpọ-nyia ndu shi l'ufu-eze duru iya laa nji; kpọ-nyia nna iya; mẹ nji iya.

⁷ "Ọ bụ onye shi l'ufu ẹphe e-mekochaa bya anọdu l'ọzori nwanyi ono. Onye ono e-tso ndu soja eze ndu isheli ọgu; nabaru iya ẹka; baa l'a-gbabe-a-dzuru eze; nua ẹphe anùnù. ⁸ Ọo-natakọta ẹphe agwa ẹphe yele ntẹkpe, ẹphe gude igwe kpushia; mękpo iphe vu oke aswa, bụ mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo b'e gude meshia ya; chitakota iya lashia Íjiputu. Ọo-ha eze ndu isheli afa olemole; to nwe iphe o me iya.

⁹ Ono teke eze ndu isheli e-je al̩a ndu ọ́huda. Obenu l'o megee; latashia azu l'al̩i iya. ¹⁰ Ụ́nwu iya a-bya arukota ẹ́hu k'ọ́gu. Ẹ́phe a-bya ekukoo ẹ́ruteru ndu soja, bu ndu a-nọ́du enwu nyikunykun l'ọ́bu utso. Ẹ́phe a-lu ọ́gu ono; lu-rua ya a-gbabe-a-dzuru eze ndu ọ́huda.

¹¹ “Ọ́ bu teke ono; be eze ndu ọ́huda a-vu-lihu; dzoru garamugaramu je je etso eze ndu isheli ọ́gu. Eze ndu isheli ono a-bya edzukobe ndu soja k'ọ́gu; ọ́bule aa-lu-gbu iya. ¹² Teke e rutaleruphu ikpoto ndu soja ono; eze ndu ọ́huda egude iya kulahaa onwiya. Ọ́o-bya egbushia unukurunu unu ndu soja; ọ́bule ẹ́ to budu iya e-me iya t'ọ́ buwaruru onye ike katsua. ¹³ Ke l'eze ndu isheli a-la je edzukobe ndu soja ọ́do, a-kwata ka ke ivuzo phu nshinu. A-nọ́lephu igweligwe afa; be ọ́o-bya ọ́gu ọ́do; chiru ndu soja, kwatakpo ọ́swa ha l'igwe; gude ngwa-ọ́gu ọ́huma ọ́huma.

¹⁴ “Oge teke ono; be aa-du l'igwe tso eze ndu ọ́huda ọ́gu. Ọ́do bu le ndibe unu ndu ọ́phu emeje ehuka e-kwefuru iya ikẹ́; ẹ́phe eshi ege ono mee; aphi ono avua. Ọ́bule ẹ́phe te emekputakwa. ¹⁵ Teke ono; be eze ndu isheli a-bya akpu ose-ọ́gu; gude kee ọ́gu; je aluta mkpukpu, e gude okpo-mgbinyiku upho-mkpuma kpu-pheta mgburumburu. Ike ta a-duhedu ndu soja ke ndu ọ́huda t'ẹ́phe nwuphu ẹ́phe azu; mbu le ndu soja ẹ́phe, katsua olushi ọ́gu ike te e-nwedu uvo oo-gude gbaberu ẹ́phe. ¹⁶ Ohogu ono a-nodulephu eme ege du iya mma. E to dudu onye a-du ike agbaberu ẹ́phe. Oo-woru onwiya see l'al̩i, du mma ono; temanu yo nwekwaphu ike oo-gude mebyishia ya. ¹⁷ Iphe ọ́o-no kerere le phururu iya bu ege e-me t'o gude ike, o gude nodu l'al̩i-eze iya l'o ha gude bahu. Ẹ́phe l'eze ndu ọ́huda abyakwa atugba nanu. Ọ́o-bya eke iya ada iya k'ọ́phu oo-shi l'ẹ́ke ono lu al̩i-eze iya ono; ọ́bule idzu, o chi ono te e-reduru iya; ọ́phu o dudu eka, ooyeru iya. ¹⁸ Ọ́ bu teke ono; be ọ́o-bya aburu ke yele ndu butua l'iku eze enyimu; lu ẹ́phe lu ndu ha igweligwe. Obenu l'oo onye ishi soja lanu e-mekochaa buchia iphe-iphere ono, oome madzu ono; bya emee t'iphe-iphere ono, oome madzu ono ghaa aghagha byakfuta iya. ¹⁹ Owaa megee; be ọ́o-lashi azu jekfushia, a kpuru mkpukpu iya; yo buru okpo-mgbinyiku; o bu l'oo-vukota iphe; daa; daphuhu.

²⁰ “Onye a-nodu ozori iya a-bya eye onye ana akiriko; t'o je anakoo ndu al̩i-eze ono eku ẹ́phe. A -nọ́lephu nwafa olemole eegbua yebedua. Obenu l'e tee gbukwa iya l'ovuma; ọ́phu o bukwa teke aalu ọ́gu.

²¹ “Onye ọ́do, bu onye a-nodu ozori iya a-buru onye e ta gubedu iphe; mbu onye e ta kwabedu iya ugu, gbaru onye eze. Ọ́o-lu al̩i-eze ono alulu teke ndu bu iya nu tuzoleruphu onwephe eh. Oo-gude ẹ́regede nata al̩i-eze ono. ²² Ndu soja, a-buru iya bii l'ifu; be ee-rufu; ẹ́phe l'onye bu onye ishi ogba-ndzu. ²³ Ẹ́phe gbatsulephu ndzu ono; be ọ́o-gbaru iya ẹ́regede; gude nwa ndu e-ta abadu ishi buru onye ike. ²⁴ Teke obodo, katsua onweru iphe notsua l'e to dudu onye e-meghe ẹ́phe iphe bu teke ọ́o-nyibata le mkpukpu ono bya alu mkpukpu ẹ́phe. Ono teke oo-me iphe nna iya oche phe ta dudu ike mee; mbu me mee ọ́phu ochechoroche iya ẹ́phe ta adubudia ike mee. Oo-woru iphe o lutaru l'og; mbu iphe o gwokoru l'og keeru ndu ẹ́phe l'ia yi. Ọ́o-pya idzu ege o-me lu ta eke ono ẹ́phe kpuru yo buru okpo-mgbinyiku ono. Obenu l'e to nweddu eke ọ́o-no-bebe.

²⁵ “Oo-gude ndu soja, du egvu; kpalia agburu-ehi iya. Yo shi iya richia okpoma je etso eze ndu ọ́huda ọ́gu. Eze ndu ọ́huda egude ndu soja, du egvu; ike anodu ẹ́phe byaru iya ọ́gu. Obenu l'e to dudu ike keru okpa. Mkpata iya aburu ejo idzu ono, a pyaru iya ono. ²⁶ Mbu l'oo ndu eri nri-eze a-nodu e-se ege ẹ́phe eme gbua ya; mbu le ndu soja iya; be ee-rufu; igweligwe ndu; be ee-gbushi l'og. ²⁷ Ndu eze labu ono e-gude ejo oriri nodu l'okpokoro lanu l'ede onwephe edede; ọ́bule ẹ́ to dudu ọ́phu e-nweru ishi; ke l'oge a turu; be abyakwaduru abya abyabya. ²⁸ Eze ndu isheli e-gude eku, ha nshinu lata azu l'al̩i nk'ia. Obenu l'iphe ọ́o-nodu ari bu ege ya e-shi mebyia

ogba-ndzụ ono, dụ nsọ ono. Oo-mekochaa mee ya iphe ọ tumberu; temanu yọ lade ali iya.

²⁹ “Oge teke ono, a turu ono -ruleruphu; be oo-jekwaphu je alua ali ohuda odo. Obule e to buhedu ege o du l'odungu; be oo-du l'akpa iya-a. ³⁰ Ishi iya aburu le ndu Kitimu e-gude ugbo-mini byaru iya ogu. Oo-me; meji atofu iya. Yọ ghaa ifu lashia azu; je eworu ehu-eghughu iya tufuru ogba-ndzụ ono, dụ nsọ ono. Oo-lata azu bya emee ndu suru l'ephe ta yihedu l'ogba-ndzụ ono, dụ nsọ ono ohuma.

³¹ “Ndu soja iya a-wu-lihu; merushia eze-ulo Nchileke; merushia a-gbabe-a-dzuru ono. Ephe e-buchi eja ono, aachijeru Nchileke mboku-mboku ono; woru ejo akpamara o-la-l'iyi dobe. ³² Oo-gude okfu-eregede merushia ndu ophu mebyiwaru ogba-ndzụ ono; obenu le ndu bu Nchileke; be ephe ma; be e-kweru ephe ikpokponyi.

³³ “Ndu maru iphe a-kpo-ziru igweligwe madzụ iphe. Obenu l'o nweru ndu e -mekochaa gbushia egbugbu; nweru ndu ophu a-kpo oku; nweru ndu ophu aa-kpu le ndzụ; nweru ndu ophu aa-kwa iphe ephe l'okwata. ³⁴ Ephe -daa b'a gbaru-a ephe mkpu obule o bu nwanshiji; igweligwe madzụ e-gude ugho l'etso ephe. ³⁵ Ndu ono, bu ndu maru iphe ono; be ukfu a-hakwaru-a kpo; k'ophu aa-hu ephe ahuhu t'ephe gbufu dubebe mma; mee ephe t'e b'o du ekworo a-no ephe l'ehu gbururu jeye le teke ikperazu; kele teke ikperazu ono a-byakwa le teke a tumberu.

Eze, ekutse onwiya

³⁶ “Eze ono a-nodu emelephu iphe dụ iya mma. Oo-nodu atuli onwiya; mee onwiya te ya kakota iphe bu agwa l'o ha; l'ekfukwaphu iphe, nchi ta nubudua gude ekfubushi Nchileke ophu bu iya nwe agwa l'o ha. Iphe oome a-nodu agaru iya jeye teke oke ehu-eghughu Nchileke ono a-furu iya. Ishi iya aburu l'iphe a tumberu; be mefutaje nu. ³⁷ E to nwedu iphe oo-gube agwa, shitsua le nna iya oche phe; to nwe iphe oo-gube agwa onanu, unwanyi yeru obu ono. Ophu o dudu agwa, o byaru bya agube iphe le phuu. Iphe oo-gbe mechia bu l'oo-me onwiya te ya kakota iphe bu agwa ono l'o ha. ³⁸ Agwa ndu ophu oo-nodu akwabẹ ugu bu agwa ndu ophu notsua l'eke aakputusaru; yo buru okpo-mgbinyiku; me agwa, nna iya oche phe ta mabudua. O bu agwa ndu onanu; be oo-gude mkpola-ododo; mkpola-ocha; mkpuma, vugbaa oke aswa; me iphe odo eretsua ire l'akwabẹ ugu. ³⁹ Mgbodo, mkpukpu kpuru yo katsukpo oshihu ike; be oo-gude agwa ndu ohodo tso ogu. Ndu guberu iya iphe; be oo-kwabẹje ugu, ha nshinu. Oo-me ephe ndu a-nodu achi ndu ha igweligwe. Oo-keshiru ephe ali; ephe akfu ugwo iya.

⁴⁰ “Oge ono gvulephu; be eze ndu ohuda e-tso iya ogu; eze ndu isheli edelihu chita ugbo-inya iya; me ndu agba l'inya; metsua ugbo-mini fuaru iya. Oo-kpawokota igweligwe mkpukpu akpawo; kpokota ephe ubamu l'o bu utso. ⁴¹ Ali-oma ono; be oo-kpawokota akpawo. Mkpukpu, du igweligwe; be oo-lu-gbukota; obenu le Edomu yele Moabu; me le ndu achi ndu Amonu; be aa-dzofu iya l'eka. ⁴² Oo-nodu achi mba, ha igweligwe; ophu ndu Ijiputu 'anahukwa iya. ⁴³ Oo-natatsua ndu Ijiputu eku mkpola-ododo yele mkpola-ocha ephe; mekpoo iphemiphe obule, ephe nweru enweru. Oo-ka ndu Libiya yele ndu Itiyopiya ekuku. ⁴⁴ Obenu le teke o nonyawaru; wata onu iruku iphe ada l'uzo enyanwu-ahata; me ophu ada l'uzo isheli; be iphe a-du iya biribiri. Teke ono; be oo-gbeshi; gude ike jeshia ogbu ndiphe pyaapya; mbu selahaa t'a gv. ⁴⁵ Eka, oo-je anmabe ulo-ekwa eze iya bu le mgbaku oke eze enyimu yele oke ugu ono, du ugu l'enya bya adu nsọ ono. Obenu l'ee-mekochaa nke iya agvu; ophu o dukwa onye bya agbaru iya mkpu.

12

Oge ikperazu

¹ “Teke ono; bẹ́ Màyikelu, bụ́ eze ndu ishi, bụ́ iya nọ́ swiru ndibe unu a-bya angụ-lia. Teke ono a-bụ́ru teke oke iphe-ẹ́huka a-nọ́; mbụ́ egbe iphe-ẹ́huka ọ́phu ta anọ́budua keshinu iphe bụ́ mbakeshi futaru jeye teke ono. Obenu lẹ́ teke ọ́ gbaru; bẹ́ ndibe unu; mbụ́ iphe bụ́ onye a phuru, e deru ẹ́pha iya l'ẹ́kwo ono; bẹ́ aa-dzọ́futakwaa. ² Igweligwe ndu lawaru l'alị; bẹ́ e-tetatsu. O nweru ndu ọ́phu e-teta nọ́du ndzụ́ gbururu jeye lẹ́ tutu yoyo; ndu e-teta eteta iphere bụ́ru ndu aa-nọ́du asọ́ nsọ́ jeye tutu yoyo. ³ Ndu maru iphe a-nọ́du acha biribiri l'ọ́ bụ́ akpamigwe. Ndu kpọ́-ziru igweligwe madzụ́ ụ́zọ́; ẹ́phe abụ́ru ndu doberu ẹ́ka ndoo a-nọ́du eke pamụ́pamu l'ọ́ bụ́ mkpọ́-kpodo jeye le tutu yoyo. ⁴ Ọ́lobu; nggụ́bedua, bụ́ Dánẹ̀lu; kpuchikwaa iphe e deru l'ẹ́kwo-a ekpuchi; woru iphe-ọ́hubama mee ya; t'ọ́ nọ́du gbururu jeye l'oge ikperazụ́. Igweligwe e-tsoru ẹ́kemeke aghaphe achọ́ ẹ́ge ẹ́phe e-me kabaa ọ́maru iphe.”

⁵ Tọ́ dụ́ iya bụ́; mụ́be Dánẹ̀lu ejeshia ole ẹ́nya; a dụ́wa ẹ́bo vudo mu l'ifu. Onye lanụ́ vudo l'iku ẹ́nyimu ẹ́ka iya ọ́waa; onye ọ́phu l'iku ẹ́nyimu ono l'azụ́ iya ọ́phu.

⁶ Onye lanụ́ l'ime ẹ́phe atụ́fu ọ́nu sụ́ nwoke, yeru uwe ọ́cha, vudo l'eli mini l'ẹ́nyimu ono: “?Nanụ́ ẹ́ge aa-nọ́-bebe; tẹ́manu iphe biribiri ono emee?”

⁷ Nwoke ono, yeru uwe ọ́cha ono, vudo l'eli mini l'ẹ́nyimu ono abya achilia ẹ́ka-utara iya; mẹ́ ẹ́ka-ibiyita iya imeli. Mu anụ́a ẹ́ke o gude onye ono, a-nọ́ gbururu jeye lẹ́ gbururu ono ribua: “L'a -nọ́lephu afa ẹ́to l'ugvu iya, bẹ́ ee-me tẹ́ ike gvụ́ ndu dụ́ nsọ́ kpamukpamu. Ono teke iphemiphe ọ́bule ee-medzu.”

⁸ Mu anụ́kwaa iphe o kfulu-o; ọ́bule ẹ́ to dodu mu ẹ́nya. Mu aji iya: “Onye nwe mu nụ́; ?bụ́kpoo ngunu a-bụ́ ishi iphemiphe ọ́bule ono?”

⁹ Yọ́ sụ́: “Je iphe iije Dánẹ̀lu; kẹ́ l'okfu ono; b'e mechiru emechi. E wowaru iphe-ọ́hubama mee ya ẹ́ge ọ́ nọ́ jeye lẹ́ teke ikperazụ́. ¹⁰ Igweligwe madzụ́; bẹ́ ee-mekwa; ẹ́phe egbuchafu; mee ẹ́phe; ẹ́phe te nwe ẹ́kworo; bụ́ru ndu a hụ́ru; ẹ́phe ewechahu ewechahu. Obenu lẹ́ ndu eme ẹ́jo iphe a-nọ́dulekwa eme iya l'eje. Ndu onanu b'ẹ́ too dodu ẹ́nya; obenu lẹ́ ndu maru iphe; bẹ́ oo-doo ẹ́nya ọ́huma.

¹¹ “Tsube teke ono, e buchiru ọ́gwa Nchileke mbọ́ku-mbọ́ku; bya eworu ahụ́ma, akpata ọ́la l'iyi dobe ono bụ́ iphe ọ́ nọ́waru bụ́ unu abalị́ ẹ́to l'ụ́kporo abalị́ ẹ́no l'abalị́ iri.* ¹² Ọ́nu-ọ́ma bụ́ kẹ́ onye taru nshi; nọ́-rua unu abalị́ ẹ́to l'ụ́kporo abalị́ ishingu l'abalị́ iri l'ise† ono.

¹³ “Ọ́ -bụ́ru kẹ́ nggụ́bedua; jeru iphe iije gbururu jeye l'afa nka-ezekuna nke ngu. Teke ono; bẹ́ ii-gbeshi bya anata obunggo, gbaru ngu nụ́.”

* 12:11 12:11 Iphe ọ́ bụ́ bụ́ 1,290. † 12:12 12:12 Iphe ọ́ bụ́ bụ́ 1,335.

Hosáya

¹ Ọwaa okfu, Ojejoje kfuru Hosáya Beri. Teke o kfuru iya ẹya bụ teke Uzáya; Jótamu; Éhazu; Hezekáya bụtsua eze; chĩa ndu Júda; mękwaphu teke Jeróbuwamu Jehowashi bụ eze; chĩa ndu Ízurelu.

Nyee Hosáya yele unwu iya

² Teke Ojejoje wataru ogude Hosáya ekfu okfu b'ọ sụru iya: “Tugbua je alụa nwanyi ọkpara; nggu amushia unwegirima, bụ ndu ọdo yeshiru ime ẹphe; kele ndu alị-a agbakọta ọkpara; shiwa ẹge ono lufu mu l'ẹka.”

³ Ya ndono; yọ tugbua je alụa nwanyi, eeku Goma, bụ nwatibe Dibilemu. Yọ bya atsuta ime; mụaru iya nwata nwoke.

⁴ Ojejoje asụ Hosáya: “Iphe ịi-gụ iya bụ Jézerilu; ke l'ẹ ta anọdu ọphu baru ishi; ya agwata ọnu-ulo Jéhu ụgwo ọchi ndu ẹphe gbushiru le nsuda Jézerilu. Ya e-chikpokwaphu alị-eze ndu Ízurelu. ⁵ Mbọku ono; be ya a-nọdu le nsuda Jézerilu gbajishia akfụ ndu Ízurelu.”

⁶ Tọ dụ iya bụ; Goma abya atsuta ime ọdo; mụa nwanyi. Ojejoje asụ Hosáya: “Gua ya Loruhamá. Ishi iya aburu le mu ta aphuheduru ndu Ízurelu obu-imiko; mu ta agụheru ẹphe nvụ ọdo. ⁷ Ndu mu a-phuru imiko bụ ndu ọnu-ulo Júda. Mu te egudedu akfụ; mu te egude ogu-mbeke adzọ ẹphe. Mu te egudekwa ọgu-igba; mu te egude inya-ọgu; m'ọ kwanu ndu agba iya nụ dzọo ẹphe. Onye e-me iya nụ kwa Nnajiufu, bụ Nchileke.”

⁸ Ya ndono; yo heghelephu Loruhamá; mbụ Goma; bya atsuta ime; mụa nwata nwoke ọdo. ⁹ Ojejoje asụ Hosáya: “Iphe ịi-gụ iya bụ Lowami; ke l'unu ta bụhedu ndibe iya; ya ta bụhe Nchileke unu.”

Ndu Ízurelu alaphu azụ l'ọnodu ẹphe

¹⁰ “Obenu l'e -metsua; be ndu Ízurelu a-dụkwa igwe l'ọ bụ eveve mgbogidi eze enyimu, ẹ ta amaghedu ẹge ẹra iya beru; ọphu a gụta iya aguta. Ọ kwa l'ẹke, a nọdu; sụ ẹphe: ‘L'ẹphe ta bụdu ndibe iya’; be aa-nọdukwaphu kua ẹphe ‘unwu Nchileke, nọ ndzụ.’ ¹¹ Aa-bya emee te ndu Júda ẹphe le ndu Ízurelu tugbabe bụru nanu ọdo; ẹphe afọta onye lanu, a-buru ishi ẹphe; ẹphe eshi l'alị ono lakọta; kele mbọku Jézerilu ono a-dụ biribiri.

2

¹ “Unu kua unwunne unu ndu k'unwoke 'ndibe mụbe Ojejoje.' Unu ekua unwunne unu ndu k'unwanyi 'ndu, mu yeru obu.’

Ízurelu eri ogori l'ọbu Goma

² “Baaru nne ngu mba; baaru iya mba; ke l'ẹ tọ bụhedu nyee ya; ọphu ya abụhedu nji iya. T'ọ haa umere nwanyi ọkpara ono, nọ iya l'ifu ono; yọ hakwaaphu umere ogori ono, jiru iya nggudunggu ejiji ono! ³ Ọdumeka; be ya e-mekwa iya t'ọ gbaru ọtu; ẹge ọ gba iya mbọku, a mụru iya. Ya emee ya; yọ daburu swanmangu l'ọ bụ echi-ẹgu alị ọkponku; kpo-gbua ya l'ẹgu mini. ⁴ Ya ta abyadu bya aphuru unwegirima iya imiko; ke l'ẹphe bụ unwegirima, a gbataru l'ọkpara. ⁵ Nne ẹphe gbaru ọkpara; k'ọphu bụ l'ẹge o gude tsuta ime ẹphe; be iphere iya dụ. Ọ sụru le ya a-gbatsoru ndu ẹphe l'iya awuko ẹnyishi mini, bụ ndu bụ ẹphe anu iya nri; anu iya mini; anu iya eji-aturu; anu iya ẹkwa-ọcha; anu iya manụ yele mee, ya aanguje.

⁶ “Mbù; yèbe Ojejoje e-woru oḡarama-mbo tọ-chishiaru iya ọzo. Ya e-gude ọpho-mkpuma kpù-pheta iya mgburumgburu ege e-tọ phudu ọzo, oo-shi. ⁷ Ọo-nọdu agba agbakfu ndu ono yèle iya awuko ẹnishi mini ono; obu l'ẹ tọ dūhedu ike ebyipyabẹ ẹphe. Ọo-chọ ẹphe; tọo phụ ẹphe. Ọ bụ teke ono; bẹ ọo-sụ tẹ ya bya alaphu azụ lẹ kẹ nji iya; kẹle teke ono shi kakwaru iya lẹ mma malẹ nta-a.

⁸ “E to gbe madu l'ọ bụ yèbe Ojejoje meru yo nweru ereshi; mẹ mẹe; ọwaa manụ olivu; bukwaruphu yèbedua veru iya mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo ono, o gudephu l'agwa Bálu ono. ⁹ Ọ ya kparu iphe ya a-nata iya witu iya teke ọ charu; nata iya mẹe ọphungu iya teke ọ buwa ikpe-onyingu; naphuta iya ẹji-aturu iya azụ; nata iya ẹkwa-ọcha iya, ya chẹru iya t'ẹ b'ọ gba ọtu. ¹⁰ Nta-a; bẹ ya agbabe iya ọtu l'ifu ndu yèle iya awuko ẹnishi mini; tọ dū onye adu ike nafu mu iya l'ẹka. ¹¹ Iphe bụ eswe-iphe ọogbaje; bẹ ya e-buchikota; mbù iphe bụ aji, ọogbakotaje afa l'afa; mękpọ Aji Ọnwa Ọphungu, ọogbaje; mẹ aji mbọku ọtu-ume, ọogbaje; mbù iphe bukpo eswe-iphe ono, ọogbakotaje ono, gekotaru egeru ono. ¹² Mu e-mebyishi vayinu iya; mebyishia oshi figu iya, bụ iphe ono, ọ sụru lẹ ndu ẹphe l'iya awuko ẹnishi mini nuru iya ono. Ya e-me ẹgu ono t'ọ buru urukuma ẹgbudu; ọo-bụ anẹgu-ẹgbudu, bu l'ẹgbudu e-ri iphe ono, a kọru iya ono. ¹³ Iphe bụ mbọku ono, ọ kpọru Bálu insensu ọku ono; bẹ ya a-hụkota iya ahụhụ iya. Je akpaa lẹ mbọku, o gude iphe-nchị; mẹ mgbubu kwaa onwiya ngwa kfu-tsoru ndu ẹphe l'iya awuka ẹnishi mini; zahaa yèbe Ojejoje.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

N-yemobu Ojejoje l'ẹke ndibe iya nọ

¹⁴ “Mbù lẹ nta-a; bẹ ya abyawa iya edeta defu; ya e-deru iya deba l'echi-ẹgu je erobe ẹhu erobe kfuaru iya okfu. ¹⁵ Ọ bụ ẹke ono; bẹ ya a-nụ-phu iya mgbo vayinu iya azụ. Ya emee tẹ nsuda Akọru buru ẹke obu a-nọ iya. Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ ọo-nọdu kweta nke mu ege o shi kweta iya teke ọ bụ nwamgbọko; mbù ege ono, o meru mbọku ono, o shi Íjiputu lufuta ono.

¹⁶ “O -rua mbọku ono; bẹ ii-ku yèbe Ojejoje nji ngu. E tii kuhedu iya Bálu ngu. ¹⁷ Ya e-me t'ẹpha Bálu be eshihe ngu l'ọnu lufuta ọdo; ọphu iikpo-vuhedu iya l'ẹnwa ọdo.

¹⁸ “O -rua mbọku ono; bẹ ya a-gbaru ẹphe ndzụ; ẹphe l'anẹgu-ẹgbudu; unwenu, ẹphe l'eli; mẹ anụ, akpù l'ẹpho. Ya e-wofuru ẹphe ọgu; wofu akfù; wofu ogu-mbeke l'alì ono; k'ọphu obu e-ru ẹphe alì; ẹphe ta atsùhe egvu teke ẹphe laru l'ulo.

¹⁹ “Ya a-lụ ngu jeye lẹ gbururu jeye.

Ya e-gude odobe-ẹka-ndoo;

mẹ ikpe, dū maa lụa ngu.

Ya egude n-yemobu;

mẹ obu-imiko lụa ngu.

²⁰ Ya e-gude ire-lanụ l'alụ ngu;
nggu eshiwa iya rụ maru mubẹ Ojejoje.”

²¹ Ojejoje sụru:

“Lẹ mbọku ono;

bẹ ya a-za akpamigwe oku;

akpamigwe aza mgboko oku nk'iya.

²² Mgboko azakwanu iphe,
e meberu l'alì oku;
za iya mẹe ọphungu;
za iya manụ.
Ephedua azakwanu iya ndu Jézerilu.

23 Ya e-me t'èphe nguru
 anguru l'alì ono;
 buru ndibe iya.
 Ndu ono, ya shi sù
 lè ya ta 'aphuduru imiko ono;
 bè ya a-phuru imiko.
 Ndu ono, ya shi sù
 l'èphe ta bùdu ndibe iya ono;
 bè ya a-sù l'èphe bù ndibe iya.
 Èphebedua a-sukwanu
 lè ya bùwa Nchileke èphe."

3

Hosáya yèle nyee ya ekpeshi

¹ Tò dù iya bù; Ojejoje asù mu: "Tè mu je emee tè nyee mu maru lè mu yewaru iya obu òdo. E gudekwaru l'onye òdo yeru iya obu; yoo ri ogori. Obenu tè mu yeru iya rù obu ège ono, Ojejoje yeru ndu Ízurèlu obu; t'ò kpa ishi l'èphe ghachiwaru ifu l'ògwa-phe nte; kpòwaru obu ye lè nri, a gwaru nte."

² Ya ndono; ya atùgbunua je azùta iya. Iphe ya zùru iya bù mkpòla-òcha iri l'ise; òwaa èkpa balì l'ugvu iya. ³ Tò dù iya bù; ya abya asù iya: "T'ò nòpyabekwa lè nk'iya ujiku olemole. Ba agbakwa òkpara; òphu ò dùkwa onye nggu l'iya e-shi ònya; ò kwaphu ège ono; bè yèbedua a-nòduru ngu." ⁴ Kèle ndu Ízurèlu a-nò; èphe té enwe eze; èphe té nwe ndu ishi; èphe tá agwa iphe; òphu èphe enwedu mkpuma, dù nsò; èphe té enwe uwe-ukuvu; èphe té je l'ògvu. ⁵ E -megee; bè ndu Ízurèlu a-lata azù bya òcho Ojejoje, bù Nchileke èphe; mè eze èphe ono; mbù Dévidi. L'ikperazu; bè èhu a-nòdu anma èphe ketekete t'èphe lakfuta Ojejoje; bya anata ònu-òma, shi iya l'èka.

4

Ikpe, a nmaru ndu Ízurèlu

¹ "Unu ngabekwa nchì; nua iphe Ojejoje ekfuru unubè ndu Ízurèlu; kèle Ojejoje; bè okfu nòru yèle ndu alì-a. È tò dùdu onye e gude ire iya èka l'alì-a; to nwe onye yeru ibe iya obu; òphu ò dùdu onye maru Nchileke l'alì-a. ² Iphe nò iya nù nwenkinyi bù mburònu; èjo-ire; ogbu òchi; iphura; mè l'ori ogori. Èjo iphe tùko èkemeke naru. È -gude ekfu l'e gburu onye òwaa; e gbua onye òdo. ³ Yò buru iya meru iphe alì-wa agù aphù. Iphe bù ndu bu iya nù anwù kparakpara. Anègu-ègbudu; ùnwenu, ephe l'eli; mè èma, bu l'ènyimu tùko anwùshihu."

Ikpe, a nmaru ndu achijeru Nchileke èja

⁴ Olobu; t'è b'ò dùkwa onye okfu a-dùru yèle ibe iya; òphu ò dùkwa onye e-bo ibe iya ibo; kè l'ò bù unubè ndu achijeru Nchileke èja; bè okfu nòru unu l'iya. ⁵ Eswe l'ènyashi; bè ùkfu a-nòdu akpò unu. Ò kwaphù ège ono; bè òo-nòdu akpò ndu nkfuchiru Nchileke. Òo ya bù lè ya e-wofu nne unu, bù iya bù Ízurèlu. ⁶ Ndibe iya ala l'iyi; okfu lè mmamiphe pehuru èphe. Keshinu unu jìkaru mmamiphe; bè ya jìkakwaruphu unu t'unu ba abùhe ndu achijeru iya èja.

Keshinu è to nwedu
 iphe unu guberu ekemu
 Nchileke unu;
 b'è to nwekwa iphe

ya agúbe unwegirima unu.

⁷ Ọ bú ẹge ndu achijeru Nchileke ẹja aka l'igwe l'eje; bú ẹge ẹphe aka ome ẹjo iphe l'eje. Ya e-wota ugvu, gbaru ẹphe docha edocha; wota iphe-iphere doberu ẹphe.

⁸ Ẹphe gude ẹjo iphe ndibe mu eme l'aba. Ejo iphe anọduje anma ẹphe ẹhu. ⁹ Ọo ya bú l'ẹge ọo-du bú l'ọo ẹge e meru madzụ mmanu ọdo; bú ẹge ee-me ndu achijeru iya ẹja. Ya a-jiko ẹphe labụ nua aphụ iphe ẹphe eme; mbụ; kfuà ẹphe ugwo iphe ẹphe meru. ¹⁰ Ẹphe e-rije nri ria ria ria; to ji ẹphe ẹpho. Ẹphe agbaa ọkpara gbaa gbaa gbaa; ẹphe ta akadu nshinu; kẹ l'ẹphe ta anuheduru Ojejoje okfu.

¹¹ “Ogba ọkpara; mẹ ọngu akahụ mẹe yẹle mẹe ọphungu bukota iphe nafuwaru ndibe iya egomunggo. ¹² Ndibe yẹbe Ojejoje wataru oje oshi, a pyiru apyipyi njita. Yọ buru nwantekpe, a pyiru l'oshi wataru ẹphe okfuru iphe ẹphe e-me. Iphe dusweru ẹphe aburu ọkpara, ẹphe wataru agbagba. Ẹphe abya aburu ndu emeru Nchileke gheleghele. ¹³ Ẹphe abya awata ọgwa iphe l'ọnungonu ugvu; wata ọkpo ẹja ọku lẹ mgbogidi mgbogidi; ukfu achị ukfu ukfu achị; ukfu oshi popula; metsuwaru l'ukfu oshi terébinti, bụtsua oshi, agu iya eguje egugu.

“Ọ bú iya kparu iphe unwanyi unu yeru ẹka l'ogba ọkpara; ndu ọphu unu alụ alulu awata ori ogori. ¹⁴ Ya ta ahụkwa unwu unu àhùhù teke ẹphe wataru ọgba ọkpara. Ọphu ya 'ahụkwa ndu ọphu unu alụ alulu àhùhù teke ẹphe wataru ori ogori; kẹ l'unwoke ẹphe etso unwanyi ọkpara; tsoru unwanyi ọlo-agwa l'agwa iphe. 'Obenu lẹ ndu ẹ te nweddu egomunggo e-mekocha-a laa l'iyi.' ”

¹⁵ “Keshinu unu agba ọkpara; unubẹ ndu Ízurelu; tẹ ndu Júda; be tsobukwaru unu! Unu be ejekwa Gíligalu; ọphu unu 'ejekwa Bétu-Avenu je ọgwa iphe! Ọphu unu 'agukwa ẹnwa; sụ: 'Kamenu!' ¹⁶ Ndu Ízurelu eshi ọnwu l'ọ bú nwada-eswi, kweru ikpokponyi. ?Nanụ ẹge Ojejoje e-shi eche ẹphe ẹge eecheje aturu l'ẹke ẹphe akpa nri? ¹⁷ Ífuremu; bẹ yẹle nte kwaru onwẹphe mgba akuku. Ọo ya bú t'a haa yẹbedua. ¹⁸ Ọobuje; mẹe ẹphe gvụ; yọ loru ẹphe ye l'ogba ọkpara. Iphe aduje ndu ishi ẹphe mma bú ome iphe-iphere iya dụ. ¹⁹ Obenu l'ọbu oke pherephere e-mekochaa paa ẹphe gelengu. Iphere nte ono, ẹphe agwa ono e-mekocha-a dụ ẹphe.”

5

¹ “Unu nụkwaphu iphe-a; unubẹ ndu achijeru yẹbe Ojejoje ẹja! Unu ngabekwa nchị; unubẹ ndu Ízurelu! Unu ngabekpoduduphu nchị; unubẹ ndibe eze! Ikpe-wa nmakwaru unu; kẹ l'unu shi buru ọnyà, gbachiru ọzo lẹ Mízupa; buru ugbu, e geru l'ugvu Tábo. ² Ndu ono, kwefuru ikè ono bamiakwaru abami l'ogbu ọchi. Ọle ya a-nụkwanu ẹphe aphụ l'ẹge ẹphe ha. ³ Ndu Ífuremu; bẹ ya makotaru ẹge ẹphe dụ. Ọphu ọ dudu ndu Ízurelu anọdu l'edomi. Unubẹ ndu Ífuremu; nta-a; bẹ unu watawaru ọgba ọkpara. Ndu Ízurelu; farushiwaru onwẹphe.”

Hosáya anma ọkwa k'ogwa nte

⁴ Iphe ẹphe emeebe te ekweddu ẹphe t'ẹphe ghaa ifu lakfuta Nchileke ẹphe; kẹ l'ogba ọkpara; bẹ baru ẹphe nvụ l'ẹhu; ẹphe ta mahe Ojejoje. ⁵ Ekuku, ndu Ízurelu eku onwẹphe; bú iya atụ ọnu ẹphe. Ndu Ífuremu evukotaje ẹjo iphe, ẹphe eme l'onwẹphe l'adashị. Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ ndu Júda tso ẹphe l'adashị. ⁶ Ẹphe e-ruta aturu ẹphe mẹ eswi ẹphe jeshia ole ẹnya Ojejoje; ọbule ẹphe ta aphudu iya; kẹ l'ọ ghawaru ẹphe azụ. ⁷ Ẹphe te kwedu tẹ Ojejoje gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe mushiru iya unwu, ta bụdu ẹphe yeru ime ẹphe. Nta-a; bẹ Ajị Ọnwa Ọphungu e-ripya ẹphe; ripyaa iphe ẹphe meberu l'okfu ẹphe.

*Ọgu ndu Júda;
ẹphe lẹ ndu Ízurelu*

8 “Unu je egbua ụpyoku ị Ịbíyia! Unu egbua opu ị Ịráma! Unu eje echia mkpegbe-ogụ ị ỊBētu-Avenu! Unubẹ ndu Bénjaminu; unu wụ-lihu nụ jeshia! 9 Alị ndu Ífuremu; bẹ ee-me t'ọ daburu ochobo mbọku, aa-nụ ẹphe aphụ. Mbụ l'iphe ya ekfuru ikfu ikfu ndu Ízurelu bụ iphe mefutaje nụ.

10 “Ndu ishi ndu Júda dụwa l'ọ bu ndu afọshije ékpè, e gude kpaa ókè-alị. Ya e-me t'oke ẹhu-eghughu iya nwua dukungu l'ọ bụ utso; kpushi ẹphe. 11 Ndu Ífuremu b'a kpa ẹhu. E gudewa ikpe, nmaru ẹphe nụ tepya ẹphe etepya; kẹ l'ẹphe woru ishi yemia l'ome mkpọkoro iphe. 12 Oo ya bụ; ya e-rilephu ndu Ífuremu ẹge ono, nra erije iphe ono; mbụ ya e-me ndu Júda t'ẹphe rehu erehu. 13 Tọ dụ iya bụ; yo be teke ndu Ífuremu phuru iphe-ememe, eme ẹphe; ndu Júda abya aphua ọnya, aba ẹphe; ndu Ífuremu ejeshia Asiriya; oje oku onye eze ono, ha nshinu ono t'ọ bya eyeru ẹphe ẹka. Ọbule ẹ tọ dudu ike mee t'ẹphe kọrohu; tọ dukwaphu ike mee t'ọnya ono, aba ẹphe ono kpọhu. 14 Ya a-furu ndu Ífuremu l'ọ bụ agụ. Ẹge ono; bẹ ya a-fukwaruphu ndu Júda l'ọ bụ oke agụ. Ya a-labushi ẹphe v̄iviri; tughua. Ya a-gụ-li ẹphe tughua; ọphu ọ dudu onye a-dụ ike dzọfu ẹphe. 15 Oo ya bụ teke ono mu alashia azụ ị nke mu je anọdu jeye teke ẹphe e-kweta l'ọ nmaru ẹphe; bya awata ọcho yẹbe Ojejoje. Ẹphe a-nọdu l'iphe-ẹhuka l'achọ iya achọ-shi iya ike.”

6

Izimana te kwedu ọla ndu Ízurelu azụ

1 “Unu bya t'ayi lata azụ lakfu Ojejoje. Ọ labushiru ayi v̄iviri; ọbule oo-me t'ayi kọrohu. O mekawaru ayi iphe; ọbu l'oo-gude-e iphe kechia ayi ọnya iphe o mekatsuaru ayi. 2 Abalị ẹbo nta-a; bẹ oo-me t'ayi gbakerehu. L'abalị k'eto ya; yo mee ayi t'ayi gbeshi; k'ọphu ayi e-buru eburu l'ẹke ọ nọ. 3 Unu t'ayi maru Ojejoje! T'ayi keshia ẹhu maru onye ọ bụ. T'ọ buru ẹge ono, ẹnyanwu awafutaje l'utsu ono bụ ẹge ọo-byakfutaje ayi. T'ọ buru ẹge ono mini ọdungu emeje t'alị jia oyi ono bụ ẹge ọo-byakfuta ayi.”

4 “Unubẹ ndu Ífuremu; ?bụ ngunu; bẹ ya e-me unu? Unubẹ ndu Júda; ?bụ ngunu; bẹ ya e-me unu? N-yemobu nk'unu dukwa l'ọ bụ iji nchi-abọhu, ta akpojedu ukfu. Ọ dulephu l'ọ bụ iji ngguge-utsu, ephukashihu iya te nwedu iphe ọbuje. 5 Ọ bụ iya kparu iphe ya gude ndu nkfuchiru iya gbua unu pyaapya; bya egude okfu, shi iya l'onu nyia unu ikpakfu. Ikpe, ya kperu unu a-nọdu enwu unu vaavaa l'ẹhu l'ọ bụ ebemu-igwe; 6 kẹ l'iphe dụ yẹbe Ojejoje mma bụ t'unu phujeru madzụ imiko; ẹ tọ bụdu ngweja. Iphe dụ iya mma bụ t'unu maru yẹbe Nchileke; ẹ tọ bụdu t'e gwojeru iya ngweja-ukfuru.

7 “Ọ kwa ẹge Ádamu dakarụ ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; bẹ ẹphebedua dakakwaru iya phụ. Ẹphe te kwedu t'e gude ire ẹphe ẹka l'ẹke ono. 8 Gíledu bụ alị ndu eme iphe dụ ẹji. Iphe jiru iya nụ bụ mee, ndu e gburu egbugbu. 9 Ọ bụ ẹge-a, ndu abalị-d'egvu anọduje l'egbudu; kwaberu madzụ-a bụ ẹge ndu achijeru Nchileke eja nọ. Ẹphe anọduje l'uzo, e shi eje Shékemu l'egbu ọchi; ọphu ọ dudu egbe ejo iphe, ẹphe haru m'ọo nanu. 10 Ya phuakwaru iphe anyị ishi ẹdzu ị Ịzurelu. Ọ kwa l'ẹke ono; bẹ ndu Ífuremu nọ; wata ọgba ọkpara; buru l'ẹke ono; bẹ ndu Ízurelu nọ; farushia onwẹphe.

11 “A -bya l'ẹhu k'unubẹ ndu Júda; e dobekwaru mbọku, aa-kpa unu l'ọ bụ onye akpa nji. Ọ bụ teke ono; bẹ ya e-dobephu ndibe iya azụ l'onodu ẹphe.”

7

¹ “Ọobuje teke mu eme tẹ ndu Ízurelu kọrohu l'iphe eme ẹphe; ẹjo iphe ndu Ífuremu eme abya esee ya l'ifu. Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ ẹjo iphe kẹ ndu Samériya eseje: mbu tuphu-tuphu-tuphu ndu Samériya ono; iphura, ẹphe etsufushije ọlo madu l'ezi; mẹ ẹge ẹphe ekeje l'uzo l'ana ndiphe iphe l'ike. ² Obenu l'iphe ẹphe ta madu bu lẹ ya nyatakotaru-a ẹjo iphe, ẹphe mekotaru. Ẹjo iphe ẹphe meshiru; bẹ ribudowaru ẹphe; kẹle tekenteke; bẹ ọono iya l'ifu.”

Aachi ẹjo idzu l'ufu-eze

³ “Ẹphe egudeje ẹjo iphe, ẹphe eme l'eme t'ẹhu tso eze ẹphe ẹna; gude ejire l'eduphu unwu eze ọzo. ⁴ Ẹphe l'ẹphe ha erikota ogori. Ẹgu t'ẹphe ria ogori anọduje enwu ẹphe l'ẹhu l'ọ bu ọku ite-igwe buredi; mbu ọku onye eghe iya nu ta adunwudu adunwu jeye yo gwọo buredi gwọ-ghee; mbu jeye e ghee buredi ọphu; yo kolishikota. ⁵ L'eswe mboku onye eze ayi gbaru aji; bẹ ndu ishi nguru mẹ; jeye ẹnya achaa ẹphe too. Eze yele ndu mgbonu abya agbaa ẹka. ⁶ Obu enwuje ẹphe ọku l'ọ bu ọku ọzu l'ẹke ẹphe achije ẹjo idzu gude jekfu iya. Obu enwukotaje ẹphe ọku l'enyashi phuu; o be l'utsu; yo gbanwuhu nwulaha l'ọ bu ire ọku.

⁷ “Ẹphe l'ẹphe ha; bẹ obu enwu ọku l'ọ bu ọku ọzu. Ndu ishi ẹphe l'ẹphe ha; bẹ ẹphe egbushije. Ndu eze ẹphe l'ẹphe ha nwushihuwaru; to du ẹphe onye rakuru iya nu.”

Ízurelu; ẹphe lẹ mbakeshi

⁸ “Ífuremu; bẹ ẹphe lẹ mbakeshi ghawaru ẹghirigha. Ífuremu; bẹ duwa l'ọ bu akara, gheru ibe lanu ibe lanu. ⁹ Ndu ọhodo anachaje iya ike; ọphu ọ madu l'ẹge eme iya ndono. Ẹgbushi ekewa iya ẹwonyi-ẹwonyi; ọphu ọ madu l'ọ bu ẹge ono b'ọ du iya. ¹⁰ Ekuku ono, ndu Ízurelu eku onwẹphe ono agba ama ẹge ẹphe du. Ọphu ọ kpajekpoduanu ishi t'ọ lakfuta Ojejoje, bu Nchileke iya; ẹphe ta akpa ishi t'ẹphe maru iya. ¹¹ Ífuremu dulephu l'ọ bu ndo. Eduswe iya te nwedu iphe ọobuje; to nwe egomunggo; ọ -gbakfu Íjiputu; yo gbakfu Asiriya. ¹² Ẹphe gbeshide atugbu; bẹ mu a-chita ugbu mu ghaa; lo-tsuta ẹphe l'ọ bu unwenu, ẹphe ephephe. Mu a-hu ẹphe ahuhu k'ẹjo iphe ono, ẹphe mekotaru ono.

¹³ “Nsho ẹphe; kẹ l'ẹphe gbafuwaru mu l'ẹhu; kpurupyata a-buru nk'ẹphe; kẹ l'ẹphe kwefuru mu ikẹ. Ọ dujekpo mu tẹ mu dzo ẹphe; obu l'ẹphe adzujeru mu ẹjo-ire. ¹⁴ Ẹphe te egudejedu obu ẹphe araku iya. Ọ chia l'iphe-azee ẹphe; bẹ ẹphe anoje l'akwa ẹkwa witu; mẹ ẹkwa mẹe vayinu ọphungu; l'egbubashi onwẹphe ọnya l'ẹhu. Obekwanu l'ẹphe gharu iya azu. ¹⁵ Ọ bu yẹbedua zuru ẹphe; mee ẹphe; ẹphe enweru agburu-ẹhu; ọbule ẹphe gbe anọduje achiru iya ẹjo idzu. ¹⁶ Ẹphe te kwedu byakfuta yẹbe Ọkaribe-Kakota-Nu; ẹphe du l'ọ bu akfu nweru ẹkworo. Ndu achi ẹphe bu ogu-mbeke; bẹ ee-gude gbushia ẹphe; kẹ l'ẹphe ekfujeru mu okfu, ta dudu mma; ee-gude k'iphe-a mee ẹphe iphe-ozichil'ali Íjiputu.”

8

Ndu Ízurelu agwa nte

¹ “Unu yekwa upyoku l'onu; kẹ l'udele bekwaru l'eli ọlo Ojejoje; yo buru iphe kparu iya nu bu lẹ ndu Ízurelu mebyiwaru ọgba-ndu mu l'ẹphe; bya ekwefu ikẹ l'ẹphe te emedu ekemu mube Ojejoje. ² Ndu Ízurelu echiku iya lẹ mkpu; su: 'Nggube Nchileke ayi; ayi maakwaru ngu-a!' ³ Obenu lẹ ndu Ízurelu jikawaru iphe du mma. Yo buru onye ọhogu e-mekochaa chia ya oso.

4 “Èphe afòtaje ndu a-bùru èphe eze; èphe ta achì-koshi mu idzu iya. Èphe afòta ndu a-bùru èphe ishi; èphe te eme tẹ mu maru. Èphe egudeje mkpòla-òcha; mẹ mkpòla-ododo akpùshiru onwèphe nte; shi ège ono emetaru onwèphe ò-la-l'iyi. 5 Unu tufakwaa nte nweswi unu ono; unubẹ ndu Samériya; kẹ l'ò ghuakwa iya eghughu l'ènya! ?Bù teke ole; bẹ ndu Ízurelu a-nò-bebe; tẹmanu èphe adu ike dù-gee mma l'ifu iya? 6 Ò bù lẹ Ízurelu b'ò shi; mbù nweswi òbu, bù iphe ndu eme nka meru. È tọ bùdu Nchileke b'ò bù. Ò bù iphe aa-kùkposhi ibiribe ibiribe; mbù nweswi ndu Samériya ono. 7 Èphe akoje phèrèphèrè l'ò bù okfu. Èphe -kpatadẹ iya akpata; èphe akpata iya òku-maa. Akpe è-ta patadu okpoko; ta mìtakwa nebyi. Ò -mìtakpoonu nebyi amìta; bukwa ndu òhodo e-ri iya. 8 Ndu Ízurelu b'e lemiwaru. Nta-a; bẹ èphe nòtsuwa l'iphe bù mbakeshi l'ò bù iphe ta dùdu mkpa, òoga; 9 kẹ l'èphe tughuru jeshia Asiriya l'ò bù nkakfù-ìgara-òswa, aghaphe nkìnyi iya. Ndu Ífuremu; bẹ butawaru ndu èphe l'èphe a-nòdu eshi ònya ebuta, 10 A makwaru-a l'èphe je ebukoo ndu ònya l'iphe bù mbakeshi; òbu lẹ ya byalèrua bya achìkobe èphe òdo; tẹ òkaribe onye eze ono kpua èphe ishi.

11 “A makwaru-a lẹ ndu Ífuremu kpùshiru ènya-ngweja, ha igwelìgwe, èphe a-nòduje egwo eja l'enwefu iphe dù èji, èphe meru. Obenu l'ènya-ngweja ono gbe bùhukwaruphu èke aanòduje eme iphe dù èji. 12 Mu abya edeeru èphe èkwo; kfuaru èphe iphemiphe òbule, mu turu l'ekemu. Èphe ewoleru iya-a l'ò bù iphe shi l'òhodo. 13 Èphe -gwaa iphe e gude bya iya anunu; èphe eworu anu iya taa; obenu lẹ Ojejoje; bẹ iphe èphe eme ta adudu mma. Nta-a; bẹ òo-nyata iphe dù èji, èphe eme; hùà èphe àhùhù k'iphe dù èji èphe. Mbù l'èphe e-mekochaa lashia azu lẹ Íjiputu.

14 “Ndu Ízurelu zahaawaru onye meru èphe; bya akpushia ọlo ndu eze. Ndu Júda egudewa upho-mkpuma; kpù-pee mkpùkpù, dù igwe mgburumgburu. Obenu lẹ ya e-gude òku tufu mkpùkpù èphe ono; yò dzufu iphe ono èphe gude metsua mkpùkpù èphe; yò bùru òkpo-mgbinyiku ono.”

9

Ejo iphe ndu Ízurelu meru

1 Unu be etekwa eswa; unubẹ ndu Ízurelu! T'èhu ba atsòkwa unu ège òotsotsua iphe bù mbakeshi òdo; kẹ l'unu meru Nchileke unu ghèlegheleghele. Ò bù ugwo, a gbataru l'òkpara; bẹ obu unu anòje l'iphe bù èke eetsu witu.

2 Èke eetsuje witu; mẹ èke aadzòshije mẹ ta anudu èphe nri; mẹ òphungu ta nù iya èphe.

3 Èphe ta akwabukwaru l'alì Ojejoje. Mbù lẹ ndu Ífuremu e-mekochaa laphu azu lẹ Íjiputu; je anodu l'alì ndu Asiriya ria nri, aasò nsò.

4 Èphe te egwoheduru Ojejoje ngweja-mẹ; òphu ngweja, èphe egworu iya 'emehedu t'èhu tsò iya èna. Ngweja èphe a-dù èphe l'ò bù nri, e shiru l'èke madzù nwuhuru. Iphe bù ndu riru iya nù a-bùkotaru ndu aasò nsò; nri òphu aburu nri èphe nkìnyi èphe. È te wobadu iya l'eze-ọlo Ojejoje.

5 ?Bù ngunu; bẹ unu e-me mbòku eswe-iphe ono; mbù mbòku ono, aa-gba ajì Ojejoje ono?

6 Èphe -jekpoonu agbala t'èphe ba ala l'iyi; bẹ ndu Íjiputu a-wò-kota èphe; ndu Mémufisu elia èphe. Èwu-ogvu efushia lẹ mkpòla-òcha èphe, vugbaa ònu-aswa. Amì-ogvu e-fuchishia nk'èphe.

7 Mbòku, aa-hù madzù àhùhù ruakwaru. Mbòku, aa-kfù onyenonu ugwo iphe o metaru duakwa ntse. Tẹ ndu Ízurelu makwaru l'ò bù ège ono b'ò dù; kẹ l'iphe dù èji unu hanùkawa igwelìgwe. Ège ono; bẹ nshi-nshi, unu eme kpòwaru èka;

mbụ l'e gbe ekuwa onye nkfuchiru Nchileke onye eswe. Onye ume Nchileke jiru ẹhu b'e gbe ekuwanu onye ọgvu byaru. ⁸ Mụbe onye nkfuchiru Nchileke bụ onye eche ndu Ífuremu nche; mbụ ndibe Nchileke mu. Obenu l'a gbashikotaru iya ọnya l'iphe bụ ụzo, ooshi. Ẹphe kpọru mu áshị kpọo kpọo jeye l'eze-ulo Nchileke. ⁹ Ẹphe nwumiwaru ishi enwumi l'omerushi onwẹphe ẹge ono, e shi emeje l'oge kẹ Gíbiya ono. Obenu lẹ Nchileke a-ghachiru-a ẹphe ifu l'iphe dụ ẹji, ẹphe eme; húa ẹphe àhùhù k'iphe dụ ẹji ono, ẹphe emeshi ono.

Iphe, tso ẹjo iphe ndu Ízurelu

¹⁰ Ojejoje sụru: “Lẹ teke ya chọ-vuru ndu Ízurelu b'ọ dule iya phụ l'ọ bụ onye phuru akpuru vayinu l'echi-egu. Teke ya phuru nna unu oche phẹ b'ọ dule iya phụ l'ọ bụ onye phuru akpuru mbụ l'oshi figu. Ẹphe ejelephu bya erua Bálu-Peyo; woru onwẹphe yeshia l'agwa Bálu; mbụ lẹ nte ono, iphere iya dụ ono. Ẹphe abya aburu iphe-mmanu ẹge ono iphe ono, ẹphe abaru ẹja ono bụ. ¹¹ Ọdu-biribiri ndu Ífuremu e-mekochaa phefu l'ọ bụ nwenu. Ẹ ta abyadi bya amụ iya nwa; ta pa iya ẹpho ime; te emeta iya ẹpho ọdo. ¹² Ọ -buru l'ẹphe muru unwegirima; hetsee ya; bẹ ya e-me ẹphe; ẹphe anwushihukota l'ẹphe ha. Nshọo ẹphe teke ya a-gharu ẹphe azụ!”

¹³ Ndu Ífuremu; bẹ mu phukpowaru; ẹphe dụ l'ọ bụ ndu Táya, bụ ndu a dzaru l'ẹke, dukpoo mma nshinu. Obenu lẹ ndu Ífuremu e-mekochaa chiru unwu ẹphe nụ onye mgbugbu-madzụ yo gbushia. ¹⁴ Nunu ẹphe iphe; nggube Ojejoje! ?Bụ ngunu; bẹ ịi-nu ẹphe? Mee t'ẹphe ba adụ ike ọpa ẹpho-ime; ẹphe te nwe mini-era, ẹphe e-che nwatibe ẹphe.

Ikpe, Ojejoje e-kpe ndu Ízurelu

¹⁵ “Ọ bụ ẹjo iphe, ẹphe nọ lẹ Gíligalu meshia; bẹ meru iphe ẹphe duru mu ashị l'ẹke ono. Yọ buru ẹjo iphe, ẹphe emeshi; bẹ meru iphe mu a-chifu ẹphe l'ulo mu. Mu te eyheduru ẹphe obu ọdo; kele ndu ishi ẹphe l'ẹphe ha kwefukotaru íkè. ¹⁶ Ndu Ífuremu; bẹ ome-l'ẹhu gudewaru. Akwara iya kpọshihwaru nkụ. Ẹ to nwedu l'o yee nebyi. Ẹphe -zushikponu unwegirima; ya echigbushia ndu ọphu ẹphe yeru obu.”

Hosáya; l'okfu ẹhu ndu Ízurelu

¹⁷ Nchileke mu a-jika ẹphe; kẹ l'ẹphe ta nudururu iya okfu. Ẹphe e-mekochaa buru ndu, agha edegiri l'iphe bụ mbakeshi nonu.

10

¹ Ndu Ízurelu shi dụ l'ọ bụ vayinu, jaru ajaja; mishiya amimi. Ọbuje teke nebyi iphe iya ono aka nshinu l'eje; yọ ka ọkpushi ẹnya-ngweja. Ọbujekwaphu teke alị iya aka onwe iphe l'eje; yọ ka omematsua mkpuma nte iya emema. ² Ọ bụ ụgho; bẹ iphe jiru ẹphe obu. Obenu lẹ nta-a; bẹ ẹphe abyawa ovuta iphe dụ ẹji ono, ẹphe meru ono. Ọ bu Ojejoje e-mebyishi ẹnya-ngweja ẹphe ono; foshia mkpuma nte ẹphe ono.

³ Ọ bụ teke ono; bẹ ẹphe a-wata okfu: “L'ẹphe te nwekwa onye eze. Mkpata iya aburu l'ẹphe ta atsudu Ojejoje egvu. Obenu; l'ẹphe -nwekpooru nụ onye eze; ?bụ ngunu b'ọ ge emeru ẹphe?” ⁴ Ẹphe ekweje ukwa eli-ọnu. Ẹphe eria nte ẹregede gude gbaa ndzụ. Yọ buru iya kparu iphe nseku byaru bya aka nshinu; fushilaha l'ọ bụ ẹjo ẹwu, fushiru l'ẹke a kọru okfu.

⁵ Ndu bu lẹ Samériya awata ọtsu egvu l'okfu nte nweswi, nọ lẹ Bétu-Avenu. Ndu nwe iya nụ; mẹ ndu agwajẹ iya nụ tuko l'agụ aphụ iya; kẹ l'ọdu-biribiri iya gvwaru; mbụ l'a pawaru iya laa ọhodo. ⁶ Agwa nweswi ono; bẹ ee-mekochaa pata lashia Asiriya; t'ọ buru iphe, e gude akwabẹ ọkaribe, bụ eze ndu alị ono egvu. Ndu Ífuremu;

bẹ ee-me iphe-iphere. Ndu Ízurèlu; bẹ iphere e-gude; kẹ l'ẹphe pyìshiru ntẹkpe dobe. ⁷ Ndu Samériya; ẹphe l'eze ẹphe; bẹ mini e-seta tųgbua l'ọ bụ otsebere-nkụ, ese l'eli mini. ⁸ Iphe bụ mgbogidi mgbogidi Avenu ẹke aanọduje agwa iphe; bẹ ee-mebyishikota. Ọ bụ iya bụ ẹke ome ẹji ndu Ízurèlu shi. Ogvu; mẹ ẹgbara a-bya efushia l'ẹnya-ngweja ẹphe. Teke ono; ẹphe asụ ugwu ugwu; mẹ mgbogidi mgbogidi t'ọ zee zepyabe ẹphe.

Ojejoje anma ndu Ízurèlu ikpe

⁹ Ojejoje sọru: “Unubẹ ndu Ízurèlu; keshinu oge kẹ ndu Gíbiya; bẹ unu shilephu meta ẹjo iphe. ?Tọ bụdunua ọgu gbushiru ndu ẹjo iya ono lẹ Gíbiya? ¹⁰ Ọ kwa teke dụ mu mma; bẹ mu a-hù ẹphe àhùhù. Iphe bụ mbakeshi a-tụko ẹka nanụ; tso ẹphe ọgu; shi ẹge ono; hùà ẹphe ahùù k'iphe dụ ẹji ono, ẹphe meru mmekwase ono.

¹¹ “Ndu Ífuremu dụ l'ọ bụ nwada-eswi, a zùrù àzùzù; iphe aduje iya mma aburu ọdzoshi witu. Ọ bụ iya meru iphe ya e-ye ndu Ífuremu odogoro l'olu; gude gagbabe ẹphe agagbabe. Ndu Júda e-gude ẹphe gbua alì ono egbugbu; ndu kẹ Jékoju akpaa ya akpakpa. ¹² Unu kọoru onwunu odobe-ẹka-ndoo l'ọ bụ okfu; unu akpata n-yemobu l'ọ bụ iphe ọ mịtaru! Unu gbukposhia alì unu ono, e te eshidu kọwa akọko ono; kẹ l'ọ ruwaru teke aa-wata ọkpa ishi Ojejoje; jeye yọ bya wụa unu odobe-ẹka-ndoo l'ọ bụ mini. ¹³ Obenu l'unu kọru ẹjo ọkpoma l'ọ bụ onye kọru okfu. Iphe unu kpataru iya aburu ẹjo iphe. Unu riwaru akpuru, ẹregede mịshiru.

“Keshinu unu dakoberu agburu-ẹhu nk'unu; dakobe ikpoto ndu soja, unu nweru; ¹⁴ bẹ aa-turu ndibe unu ọzu ọgu; k'ọphu bụ l'iphe bụ ọlo ono, unu kpùshiru; yọ bụtsuaru ọkpo-mgbinyiku ono; bẹ a-buru iphe ee-nwukposhi enwukposhi; ẹge ono, Shalumanu chikposhiru mkpukpu Betu-Abelu l'oge, a luru ọgu ono. Mbụ teke e chitaru ndu bụ nne ẹphe l'unwu ẹphe tųa gbaa l'alì. ¹⁵ Ọ bụ ẹge ono; bẹ oo-mekochaa mụaru unubẹ ndu Bételu; kẹ l'ẹjo iphe, unu eme kpọwaru ẹka. Ọgu ono -dadelephu; bẹ aa-chọ eze ndu Ízurèlu achọcho.”

11

N-yemobu Nchileke

l'ẹhu ndu Ízurèlu

¹ “Teke Ízurèlu shi bụru nwata;
bẹ ya shi yeru iya obu.

Ọ bụ lẹ Íjiputu;
bẹ ya jeru je edufuta iya;
mbụ nwa iya kẹ nwoke ono.*

² Obenu l'ọobujeru;

mu eku ndu Ízurèlu oku;
ẹphe aka mu ọlufu l'ẹhu eje.
Ẹphe adabujeru ọgwa-phe Bálụ;
ẹge ono; bẹ ẹphe
akpọ-phejeru nwantẹkpe ínsensu ọku.

³ Ọ kwa yẹbe Ojejoje ziru ndu Ífuremu ije.

Ya shi alọkpuje ẹphe l'ẹka;
ọ bụ l'ẹphe ta madu
l'ọ bụ iya; bẹ meru t'ẹphe kọrohu.

⁴ Ya shi egudeje obu-àyò l'ehe ẹphe.

Yọ bụru obu, ya yeru ẹphe;

* 11:1 11:1 Mát 11:1.

bẹ ya gude edu ẹphe.
 Ya nyafuru ẹphe ajaba,
 e shi yee ẹphe;
 bya efuru l'ọzu ẹphe lẹ nri.

⁵ “Keshinu ẹphe jikaru l'ẹphe ta alakfutadu mu; bẹ ẹphe a-laphukwa azu lẹ Íjiputu; onye eze ndu Asiriya achilaha ẹphe. ⁶ Ogu-mbeke e-mekochaa jee ifu jee azu lẹ mkpukpu ẹphe iche l'iche; gbukashia mgboro-ígwè, e yeshiru l'obu-edukfu mkpukpu ẹphe; mee iphemiphe obule, ẹphe chiru k'ememe t'ọ buru iyi. ⁷ Iphe ndibe mu keberu ẹka iya bu t'ẹphe ghaaru mu azu. Obenu m'o -ruhuru; ẹphe kua kua onye ono, bu Okaribe-Kakota-Nu ono; b'ẹ to kutsehekwa ẹphe ọdo.

⁸ “Nggube Ífuremu;
 ?nanu ẹge mu e-me haa unu?
 Nggube Ízurelu;
 ?nanu ẹge mu e-me;
 nwuru ngu nu ndu ọdo?
 ?Nanu ẹge mu e-menua
 mee ngu iphe mu meru ndu Adama?
 ?Nanu ẹge mu e-me
 meghe ngu ẹge mu meru ndu Zeboyimu?
 Obu jizitaakwaru mu;
 imiko unu aduwa mu.

⁹ Ya ta azubekwa ngu
 oke ẹhu-eghughu iya.
 Ya te echikpohe Ífuremu;
 ke l'ọ bu Nchileke;
 bẹ ya bu; ya ta budu madzu.
 Ya bu Onye du Nso, unu l'iya no.
 Ya te egudekwa
 oke ẹhu-eghughu byakfuta unu.

¹⁰ “Epehe e-mekochaa tsolahaa yebe Ojejoje. Ya e-de ekiri l'ọ bu agu; teke ya deru ekiri ono; unwu iya anmahuu jijiji; shi l'uzo ẹnyanwu-ariba wulata. ¹¹ Epehe e-shi Íjiputu; l'anma kwekwekwe l'ọ bu unwenu. Epehe adu l'ọ bu unwu ndo, shi Asiriya. Mu emee ẹphe; ẹphe alatsua l'ufu ẹphe.” Ono kwa iphe Ojejoje ekfu.

Ejo iphe ndu Ízurelu eme

¹² Ndu Ífuremu gudeekwa ejo-ire swiphee ya mgburumgburu. Ndu onu-ulo Ízurelu l'agbaru iya ẹregede. Obenu lẹ ndu ke Júda; bẹ Nchileke maru. Epehedua koshiru l'ẹphe gbaru t'onye ono, du nso ono gude ire ẹphe ẹka.

12

¹ Iphe ndu Ífuremu no l'oru iya; eswe l'enyashi bu aphu; bẹ ẹphe eri; shi iya l'akpaka iphe akpaka. Epehe gude ejo-ire; me iphe kpanganganu l'eme ehuka. Epehe lẹ ndu Asiriya agbaa ikumu l'evu manu olivu evularu ndu Íjiputu.

² Ojejoje nwekwaru okfu, adaru yele ndu Júda; mbu l'oo-hu eri Jekopu ahuhu iphe du eji, ẹphe eme; kfu ẹphe ugwo ẹge ẹphe eme. ³ Teke o nokwaduru l'epho b'o woru nwunne iya l'ichirukfu. Yo bya alufuta buru nwoke yele Nchileke abya agbaa mgba; ⁴ mbu lẹ yele ojozi-imigwe gbaru mgba; yo mekputa iya. Yo bya awata ekwa; rolaha ya t'ọ meeru iya eze-iphe-oma. Yo bya aphua Nchileke lẹ Bételu yele iya ekfugba l'ẹke ono; ⁵ mbu yele Ojejoje, bu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike. O bu Ojejoje bu epha, e gude maru iya! ⁶ Obenu; unu lata azu lakfuta Nchileke unu! Unu

yeru iya obu; unu ekpeje ikpe, dụ maa tekenteke! Unu angabejeru Nchileke unu tekenteke!

Ikpe ọdo, Nchileke eku ndu Ízurelu

⁷ Ndu agba ngho bú iphe te edzudu edudzu; be ẹphe egudeje ere madzu iphe. Iphe aduje iya mma bú okputa madzu. ⁸ Ndu Ífuremu anọduje asa nsasa; sụ: “Ayi nweru iphe nshinu; ẹku byaakwaru ayi. Ẹku ono, ayi nweru ono l'ọ ha e-me; ẹ ta phụ urukutu, ayi arụ l'ọ bú iphe dụ ẹji.” ⁹ Obenu l'ọ kwa mbẹdua bú Ojejoje, bú Nchileke unu. Ọ bú mu bú onye dufutaru unu l'alị Íjiputu; búru mu e-me unu t'unu bua le ụlo-ékwà ẹge unu shi ebuje teke unu shi agbajẹ eswe-iphe oge iya nọ anọno.

¹⁰ “Mu shi ekfufe anụ ndu nkfuchiru mu; shi iya mee t'ẹphe aphụ àphù; l'anma ẹtu l'igwe.” ¹¹ ?Tị phudu ndu Gíledu? Ẹ to nwekwa ẹphe onye abụ iphe. ?Ẹphe agwajẹ oke-eswi le Gíledu tọo. Ẹnya-ngweja ẹphe e-mekochaa dakashihu; búru ikpo mkpuma l'ẹke, a kọru okfu.

¹² Jékoṣu gbalaru laa alị Áramu. Yọ búru l'ẹke ono; be Ízurelu nọ jee ozi t'ọ lua nwanyi. Yọ búru oche aturu b'o gude kwaa ya aswa. ¹³ Ojejoje bú onye nkfuchiru iya b'o gude dufuta ndu Ízurelu l'alị Íjiputu. Yọ búkwaruphu onye nkfuchiru iya b'o gude leta iya ẹnya. ¹⁴ Obenu le ndu Ífuremu mewaru iphe eghulahaa Ojejoje ke damudamu. Nnajiufu iya e-me t'ikpe ọchi onye o gburu kwa ya l'ẹhu; ẹge ono; be ọo-kfukwa iya phụ ụgwo iphe-iphere, o meru iya.

13

Ikpe ikperazu, eeku ndu Ízurelu

¹ O shi abujeru; Ífuremu -kfua okfu; madzu anmahu kpakpakpa. Ífuremu shi búru onye, a kwabẹ ugvu nshinu l'alị Ízurelu. A nonyalephu; yọ wata ọbaru Bálu ẹja; ikpe anma iya; yọ nwuhu. ² Nta-a; be ndu Ífuremu kabaaru ome ẹjo iphe. Ẹphe kpushiru ntẹkpe dobegbaaru onwẹphe; mbụ ntẹkpe, e furu ẹka l'ẹnya gude mkpọla-ọcha meshia. Ọ bú ndu maru ome nka gude ẹka kpushia ya. Iphe ndiphe ekfu bú: “Le ndu-a egudejekwa madzu gwoo ẹja. Madzu -gbeshi; yo je etsua agwa nweswi ono ọnu.” ³ Ọo ya meru iphe ẹphe a-dụ l'ọ bú iji, ada l'utsu; mbụ iji, ada le nchi-abọhu, abuje: ọ -datsua; yo phukashihu. Ẹphe a-dụ l'ọ bú ẹswa, e-phekashihu nụ l'ẹke eetsu witu; mbụ l'ọ bú ẹnwuru-ọku, shi le windo ekposhihu.

⁴ “Obenu l'ọo mbẹdua bú Ojejoje; búru Nchileke unu. Ọ bú mu bú onye dufutaru unu l'alị Íjiputu. T'e b'ọ dukwa iphe ọdo, unu e-je amaru ọdo; gbahaa mbẹdua, bú Nchileke; ke l'ẹ tọ dukwa onye ndzọta ọdo, nonu; gbahaa mbẹdua. ⁵ Ọ bú yẹbedua letaru unu ẹnya teke unu nọ l'echi-ẹgu; mbụ l'alị ọkponku ono, enwu phuraphura ono. ⁶ Teke mu nuru ẹphe nri; be mu nujiru ẹphe ẹpho. Ya ndono; ẹpho ejilephu ẹphe; ẹphe awata ọnyi ndụ; woru mu zahaa. ⁷ Ọo ya bú; le mu a-kwaru ẹphe l'uzo l'ọ bú oduma; fuaru ẹphe l'ọ bú agu. ⁸ Mu a-furu ẹphe; zijaa ẹphe ezija l'ọ bú biye b'a nataru unwu iya. Mu a-zụ ẹphe l'ọ bú agu; anẹgu-ẹgbudu alajashia ẹphe alajashi.

⁹ “Unubẹ ndu Ízurelu; mu e-mekwa unu t'unu laa l'iyi; ke l'unu gbe etso mu okfu. Yọ búru onye ọphu eyeru unu ẹka; be unu gbe etso okfu. ¹⁰ ?Nanụ eze unu nta-a t'ọ bya adzọo unu? ?Nanụ ndu achitsua mkpukpu unu; mbụ ndu ono, unu sụru mu: ‘Tẹ mu nụ unu onye eze; mẹ ndu ishi, a-nọdu achị unu.’ ¹¹ Tọ dụ iya bú; mu abya egude iphe eghughu fọtaru unu eze; mu abya egude ẹhu-eghughu nafu iya unu.

¹² “Ejo iphe ndu Ífuremu mekotaru b'e dokoberu ẹphe edokobe. Iphe ẹphe mesweshikotaru b'e deshikwaru dobe. ¹³ Iphe-ẹhuka, ooje dule iya phụ l'ọ bú nwanyi, ime eme. Obenu l'ọ dụ l'ọ bú nwata, ta madu iphe abujeru: Oge ezeda -rua; tọ madu

t'o ye ishi l'enu ehu nne iya. ¹⁴ ?Bu te ya kfuá ugwo gude gbata epe te ali-maa ba aka epe ike too. ?Ya e-ye iphe l'itumo gude gbata epe l'eka anwuhu. Nggube anwuhu; ?bu awe; be iphe ono, i gude egbu madzu ono no? Nggube ali-maa; ? nanu iphe ono, iigudeje emebyishi madzu ono? Ya ta byakwa bya aphuru ngu imiko. ¹⁵ E to nwekwa me Ifuremu byaru bya azua karia unwunna iya ndu ophu; be oke pherephere, shi l'eka Ojejoje e-shilekwaa l'uzo enyanwu-ahata byakfuta epe. Ooshi l'uzo echi-egu bya amichakota mini ndu Ifuremu. Ishi nggele epe atabuhu. Welu epe akposhihu nku. A tuko iphe bu eku, o shi kpata akpata ruta. ¹⁶ Ndu Sameriya e-vuru iphe du eji, epe metaru; ke l'ephe kwefuru Nchileke epe ikè. Oo ogu-mbeke; be ee-gude gbushikota epe. Unwegirima epe ndu ophu angu era; be ee-tufashi etufashi; dzufushia unwanyi epe ndu ophu du ime epho."

14

Hosíya arọ ndu Ízurelu

¹ Unube ndu Ízurelu; unu lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu! O kwa iphe du eji, unu eme meru iphe unu daru! ² Unu gude okfu-onu unu gude lakfuta Ojejoje. Unu bya asu iya: "T'o guaru ayi nvu l'ejo iphe, ayi l'o ha. T'o gudenu ke l'o bu onye emeje eze-iphe-oma nata ayi; ege ayi e-gudekwanu okfu-onu ayi gwaa ya! ³ Ndu Asiriya ta adzo-ghekwa ayi. Ayi te ekeheru ikè egheru inya-ogu odo. Ayi te egudehe onu ayi su agwa l'oo ya bu Nchileke ayi; mbu agwa, bu ayibedua gude eka ayi mee ya. O bu nggu Nnajiufu bu onye aphujeru onye a toru nwogbee imiko."

Ukwa ndzu ophungu l'ehu Ízurelu

⁴ Ojejoje suru:

"Ya e-me; epe abu-buhu ndu agharaba.

Ya abya atushihu okpoma; yeru epe obu;
ke l'ephe ta aduhedu mu ashì.

⁵ Ya a-duru ndu Ízurelu;

l'o bu iji l'adaru epe.
Yo ja pulapula l'o bu okfukfulike.
Ogbaragba iya abamia
abami l'ime ali l'o bu
oshi sida Lébanonu.

⁶ Unwu iya ndu ophu du

nongini-nongini a-jakashi;
malahaa mma l'o bu oshi olivu.
Mkpọ iya a-du l'o bu
mkpọ oshi sida Lébanonu.

⁷ Madzu a-bya bya

adolahaaru le mkpuli iya odo.
Oo-nodu aja pulapula l'o bu akpe;
mbu oo-kfu kpuru
yegelengu l'o bu vayinu.
Udu iya atuko ekemeke
ngaa l'o bu mkpọ mee,
shi Lébanonu.

⁸ ?Bu ngunu odo;

be ndu Ifuremu; epe le nte ji;
l'eke o kwa yebe Ojejoje
azaje epe oku; l'eleta epe enya.

Ọ kwa yẹbedua bụ
oshi payinu ono,
ẹkwo iya jiru ejiji ono.
L'unu amịa nebyi;
kwa yẹbedua b'o shi l'ẹka.”

Mkpọ-chi ishi iya

⁹ ?Bụ onye bụ onye, maru iphe? T'ọ mụtakwa iphe l'iphe-a! ?Bụ onye bụ onye iphe edoje ẹnya ọhuma? T'o dokotakwa iya ẹnnya! L'uzo kẹ Ojejoje dụtakwa nhamunha. Yọ bụru ndu doberu ẹka ndoo eshi iya. Obenu lẹ ndu kwefuru íkè; bẹ ụkfu aduje; m'ephe je iya eshishi.

Jówelu

¹ Ọwaa bú ozi, Ojejoje ziru Jówelu Petuwelu.

Igube abya ọgu

- ² Unu nukwaa iphe-a;
unube ndu bú ọgurennya!
Unu gebekwa nchi;
unube ndu bu l'ali-a l'unu ha!
Egbe iphe ọwaa;
?o mejehawaru l'oge nk'unu?
?T'o mejehawaru
l'oge ke nna unu oche phe?
- ³ Unu kọoru iya unwu unu!
T'unwu unu kọoru iya
unwu nk'ephe;
unwu nk'ephe akọoru iya
ogbo ophu abya nu.
- ⁴ L'iphe o-tsu-dududu igube taphodoru;
be utso-igube byaru bya ataa.
Ophu utso-igube taphodoru;
be o-kfu-kpudakpuda igube byaru bya ataa.
Ophu o-kfu-kpudakpuda igube taphodoru;
be mkpakparamatsu igube byaru bya ataa.
- ⁵ Unu tehu etehu;
unube ndu mee guderu;
wata ekwa!
Unu chia mkpu; unube ndu mee!
Unu kpo mkpu ke le mee ophungu ono
b'a lofuwaru unu l'onu!
- ⁶ L'o nweru mba, byaru bya afuuru ndu ali mu.
Ndu ono bu ndu ike;
ophu aagutadu ephe l'ogu.
Eze, no ephe l'onu dukota l'o bu k'agu;
epyi, no ephe l'onu adu
l'obu epyi nne agu.*
- ⁷ O ripyawaru mgbo vayinu mu;
bya emewa oshi figu mu;
yo buru iyi.
O swashiwaru iya uginu tufashia;
ekali iya achakota oswi kpalakpala.
- ⁸ Unu gua aphu l'o bu
nwamgboko, yeru uwe-aphu,
l'agu aphu nwoke, abya okfu iya.
- ⁹ Ngweja-nri;
me le ngweja-mee;
be gvuwaru nu l'eze-ulo Nchileke.
Ndu achijeru Nchileke eja no l'aphu;

* 1:6 1:6 Àph 9:8.

mbù ndu ono, ejeru Ojejoje ozi ono.

- 10 Okfu, a kòshiru akòko bükotawa iyi.
 Alì gbe aguwa aphù;
 kẹ l'iphe a kòru iya mebyishihuwaru.
 Mee òphungu tashihuwaru;
 to nwehe iphe atatajẹ lẹ manù olivu.
- 11 T'ònu kpòkwaa unu okfu;
 unubẹ ndu akò okfu!
 Unu kpòò mkpu;
 unubẹ ndu akòje vayìnu!
 Unu gùà aphù witu;
 mẹ balì unu;
 kẹ l'iphe e meberu l'okfu yifukotaakwaru.
- 12 Oshi vayìnu kpòshihuwaru nkù;
 oshi figu anwükotawa kpaà.
 Oshi útara-okumu;
 mẹ nkfu; òwaa ùdara;
 mẹ l'iphe bụ oshi,
 nòkòta l'ègu l'ò ha
 kpòshihuwaru nkù;
 kẹ l'iphe emeje t'èhu
 tsò madzù ẹna
 nwükotawaru kpaà.
- Ízurẹlù; unu kwaa izimana.*
- 13 Unu yee uwe-aphù;
 wata ògu aphù;
 unubẹ ndu achijeru Nchileke ẹja!
 Unu kpòò mkpu;
 unubẹ ndu ono, anòduje eje
 ozi l'ènya-ngweja ono!
 Unubẹ ndu ono,
 nò l'ifu Nchileke mu eje ozi ono;
 unu yee uwe-aphù
 nòkòta ẹnyashi kpamu;
 kẹle ngweja-nri;
 mẹ ngweja-mee;
 b'ẹ te gudejehedu abya l'ùlo Nchileke unu.
- 14 Unu raa ya arara t'a swìaru
 Nchileke aswìswi, dù nsò!
 Unu tùa ndzuko, a-dùru Nchileke iche!
 Unu kukobe ndu bụ ògurennya;
 mẹkpò iphe bụ ndu bu l'alì-a l'ò ha;
 t'ẹphe dzukoo l'ùlo Ojejoje, bụ Nchileke unu;
 raa ẹkwa raku Ojejoje.
- 15 Haa! Ẹge mbòku ono onanu
 a-dùkwanu; kẹ l'eswe
 Ojejoje dọakwa ntse.
 O bụ mbòku,
 Ọkaribe-Kakòta-Ike
 e-mebyishi iphemiphe òbule.

- 16 ?Tò gbadu ayi l'ifu
teke nri bataberu l'ulo Nchileke ayi;
bya agbaa ayi l'ifu
teke ehu tso-beru ayi ena;
ayi etee eswa l'ulo Nchileke ayi.
- 17 Iphe a kuru akuku
l'ali kposhihuru nku.
Iphe bu ulo nri
adaburu ophorokpo;
oba, nonu adakposhihu;
ke l'iphe e meberu l'ali yifuru eyifu.
- 18 Unu lewaru ege eswi atsugbaa ude;
elu l'ara nmaa nmaa;
ke l'e to nwedu nri,
ephe e-ri;
mbu jeyekpo l'aturu;
be tuko nodu l'iphe-ehuka.
- 19 O kwa nggube Ojejoje;
be mu araku;
ke l'eke anu ataje nri
l'echi-egu; be oku dzufuwaru;
mbu l'iphe bu oshi, no l'egu ono;
be oku kefuwaru;
- 20 Anegu-egbudu tsotsua
l'atu henguhengu l'achọ ngu.
Iphe bu nggele, nonu;
be tashihuwaru nu;
oku adzufuwa eke elu ataje nri.

2

Igube, etsu gbigbigbi

- 1 Unu gbua upyoku le
Ugvu Zayonu!
Unu echia mkpu-ogu
l'ugvu mu ono, du nsọ ono!
T'iphe bu ndu bu
l'ali-a nmakwaa kpakpakpa;
ke l'eswe Ojejoje abyaakwa;
mbu l'o ruakwaru eruru.
- 2 Mboku ono a-gba ochi;
dukota gadzugadzu.
Mboku ono;
be urukpu a-phukputa ekemeke obule;
ochi agbakota dudurudu.
Ikpoto ndu soja,
ndu ike no awu gidigidi
atsọ nyikunyiku abya
l'o bu ochi nchi-abohu
sakputaru eli eze ugvu;
mbu egbe iya ophu
ta dubudua keshinu ndiche;

- ọ́phu ọ́ byadù adù l'ọ́gbo ọ́phu abya nù.
 3 Ọ́ku nọ́ ẹ́phe l'ùzo ifu
 l'ekepyashi iphe ekepyashi;
 nọ́du ẹ́phe l'azù l'enwu phophopho.
 Alì, nọ́ ẹ́phe l'ifu dùlephu
 l'ọ́ bụ́ mgbabu Ídenu;
 l'ùzo azù bụ́ echi-ẹ́gu,
 daburu ochobo;
 tọ́ dù iphe anahuje ẹ́phe anahu.
 4 Ẹ́phe gbaru ụ́gbugba ìnya;
 l'akfù karagidingu
 karagidingu l'ọ́ bụ́
 ìnya-ọ́gu.
 5 Igidi ẹ́phe dùlephu
 l'ọ́ bụ́ igidi ụ́gbo-ìnya;
 l'ẹ́ke ẹ́phe akfù
 gidimu-gidimu l'eli ugvu.
 Igidi ẹ́phe dùlephu l'ọ́ bụ́
 ọ́da ekperima, ọ́ku adzù;
 mbù l'ọ́ bụ́ ikpoto ndu soja,
 a chikoberu ọ́nu gude eje ọ́gu.*
 6 Iphe bụ́ mbakeshi,
 phuru ẹ́phe anọ́duje ata chichichi.
 Iphe bụ́ onye phuru iya nù
 alajeru iya ẹ́hu iche.
 7 Ẹ́phe eshigabeje k'ọ́gu
 l'ọ́ bụ́ ndu ike ka l'ọ́gu;
 l'enyije ụ́pho-mkpuma l'ọ́ bụ́ ndu soja.
 Ẹ́phe akpoje giriri; l'adzọ́ eje;
 ọ́phu ọ́ dudu onye ahaje
 ẹ́ka iya nk'iya;
 shia ẹ́ka iya ọ́do;
 8 tọ́ dù onye akwajẹ́ ibe iya akwakwa.
 Onyenọ́nu akfujeru jingù l'adzọ́ eje.
 Ẹ́phe adzoje je adajahu ọ́gu;
 ọ́phu ẹ́phe ejebedu vudo.
 9 Ẹ́phe ezehuje zeba lẹ́ mkpukpu;
 l'enyi ụ́pho-mkpuma gòdógòdó;
 nyitsua nyiba l'ime ụ́lo;
 shi lẹ́ windo bahù
 l'ụ́lo l'ọ́ bụ́ ndu iphura.
 10 Mgboko anmakọ́ta ẹ́phe
 jijiji l'ifu.
 Akpamigwe l'anma yikayika.
 Ẹ́nyanwu yẹ́le ọ́nwa agbakọ́ta ọ́chi;
 mkpọ́-kpodo ta fùhe.†
 11 Ojejoje nọ́ ndu soja iya l'ifu
 l'ekfu iphe eme nù;
 kẹ́le ndu aluru iya ọ́gu

* 2:5 2:5 Àph 9:7, 9. † 2:10 2:10 Àph 9:2.

bụ 'agụta agụta; ẹge ono;
 bẹ ike dụn du,
 emeje iphe o kfulu.
 Eswe kẹ Ojejoje
 bụkwa oke ụboku; dụn egvu.
 ?Bụ onye ha k'okpofu iya l'ifu?‡

Unu kpuhaa obu unu

12 Ojejoje suru:

“Lẹ nta-a bụlekwaa ẹgwa.
 Unu gude obu unu l'ọ ha lakfuta iya!
 Unu swịa aswịswi;
 gude ẹkwa; daa ẹhu lata!”

13 Unu lajaa obu unu;

haa ọlaja uwe!
 Unu lakfuta Ojejoje,
 bụ Nchileke unu;
 kẹ l'oomeje eze-iphe-oma;
 ẹge ono b'ọ phuje imiko!
 Ẹhu te eghujedu iya
 eghughu ẹgwegwa.
 N-yemobu nk'iya
 aburu 'o nwe agwugwu.
 Ẹge ono b'ẹ tọ tujedu
 kparara ome tẹ madzụ jee iphe-ẹhuka.

14 ?A maru m'oo-ghakobe

phuaru unu imiko;
 mbụ gọru ọnu-oma nụn unu;
 meeru unu iphe-oma;
 mbụ nụn unu nri; mẹ mẹe,
 unu e-gudeje l'agwa Ojejoje, bụ Nchileke unu.

15 Unu gbua ụpyoku ọbu lẹ Ugvu Záyọnu!

Unu raa ya arara t'a swịaru
 Nchileke aswịswi, dụn nsọ!
 Unu tụa ndzuko,
 a-duru Nchileke iche.

16 Unu chikobe ndu Ízurẹlu l'ẹkalanu!

Unu emee tẹ ndu, byaru
 ndzuko ono dụn nsọ!
 Unu kukobe ndu bụ ọgurennya;
 unu achikobe unwegirima;
 mẹ ndu ọphu eechekwadu ẹra!
 T'onye luru nwanyi
 k'ophungu hakwaa
 mkpura iya lufuta;
 nwanyi, a luru k'ophungu
 ahaa mgbalabụ iya!

17 Tẹ ndu, achijeru Nchileke

ẹja, bụ ndu ejeru Ojejoje ozi raa ẹkwa
 lẹ mgbaku nwulo, eeshije

‡ 2:11 2:11 Àph 6:17.

abahu l'eze-ulo Nchileke yele enya-ngweja.

T'ephe kfuá; sù:

“Nggube Ojejoje;

phunuaru ndu nke ngu imiko!

Be emekwa te ndu ono,

bù òkè-iphe ngu ono

bùru iphe ee-gude eme

iphe ochi!

T'ephe ba bù iphe mbakeshi

nónu e-gude atù mgbónu.

?Nanù ege ee-me t'a

wata okfuru ndu Ízurèlù:

‘?Bù awe; bẹ Nchileke unu obu nọ?’ ”

Ọnu, Ojejoje e-ye

18 Ono teke Ojejoje a-wata

oko okopho l'okfu ẹhu

ndu alì ono, bù ndu nk'iya ono;

bya aphuaru ndibe iya imiko.

19 Ojejoje eyeeru ephe onu; sù:

“Ya evutaakwaru unu nri

yele mẹ ọphungu;

mẹ manù olivu

Ya a-nù iya unu; nù iya k'etsutsu iya.

Ya te emehedu unu t'unu

bùru iphe iphe bù mbakeshi

e-gude l'eme onu-ochi.

20 Ya a-chì-mihuru unu

ndu sọja ono, shi l'ùzo

isheli ono achì-mihu;

mbù je achìru ephe ye

lẹ kpọkpokirikpo alì,

ẹ-te nweđu iphe nọ iya nù.

Ọgbo ivuzọ ọgu ephe;

bẹ ya a-chìru ye

l'eze ẹnyimu ọzo

ẹnyanwu-ahata;

chìru ndu ikperazọ ọgu ephe

ye l'eze ẹnyimu ọzo ẹnyanwu-arìba.

Nshishi odzu ephe

a-nọdu achì madzọ ọso.”

Iyee. Iphe Ojejoje meru pakwaru ẹka.

21 Ba atsushi egvu nggube alì Ízurèlù!

T'ẹhu gbe tso-chia ngu ẹna; nggu etee ẹswa;

kele Ojejoje; bẹ mekotawaru iphe ha nshinu.

22 Unu ba atsushi egvu unubẹ anù, bu l'ẹgbudu;

ke l'ẹke unu atajẹ nri,

nọ l'echi-ẹgu abyawa oruta iru.

Oshi abyawa omishi nebyi.

Oshi figu yele vayinu

abyawa ome ike ephe.

- 23 Èhu tsoje unu ẹna;
 unube ndu Záyọnu!
 Unu tee ẹswa Ojejoje,
 bu Nchileke unu;
 ke l'ọ chiwaru mini adada ọdungu,
 bu iphe o gude aguru unu nvu.
 O watawaru ọchishiru unu mini;
 mbu o chi mini ọdungu;
 me mini udzu-mini
 ege o shi achijehawa iya.
- 24 Èke, eetsuje witu; be witu
 e-mekochaa ji.
 Iphe eeyeje mee;
 be mee ophungu yele
 manu olivu e-mekochaa ji;
 l'awushi awushi.
- 25 “Yebe Ojejoje a-kfu
 unu ugwo k'afa olemole
 ono, igube takotaru iphe unu ono;
 mbu oke igube;
 igube ndu ogbo lanu iya;
 me ndu k'otsu-dididi iya;
 mbu ndu soja iya ono,
 ike du, ya yeru tularu unu ono.
- 26 Unu e-nweru iphe unu
 a-odu eri t'epho ji unu;
 nwee k'etsutsu iya.
 Obenu l'ọ kwa Ojejoje,
 bu Nchileke unu;
 be unu e-tu epha;
 mbu onye ono, meru unu
 iphe du biribiri ono.
 Ndibe iya; be ya te
 emehedu iphe-iphere odo.
- 27 Teke ono; be unu a-ma
 le ya no-a le Izurelu;
 maru l'ọ bu iya bu Ojejoje, bu Nchileke unu;
 l'e to dudu onye odo, nonu.
 Ophu iphere 'abyadu bya eme ndu nk'iya odo.

Eswè Ojejoje

- 28 “E -metsua; be ya a-wuta Ume iya;
 wushi iphe bu madzu.
 Unwu unu ndu k'unwoke;
 me ndu k'unwanyi
 e-kfuchiru Nchileke;
 ndu bu ogurennya unu
 a-ro nro;
 unwu-okorobyà unu aphua àphù. §
- 29 Mboku ono;

bẹ ya a-wùkwaphu Ume iya
l'ẹhu ndu ozi iya ndu k'unwoke;
mẹ ndu k'unwanyi.

³⁰ Ya e-koshi iphe-ophulenyà l'igwe;
koshi iya lẹ mgboko kpamukpamu.
Aa-phụ mee yẹle ọku;
mẹ ọkpo-tututu ẹnwuru-ọku.

³¹ Ee-eme ẹnyanwu;
t'ọ gbaa ọchi;
mee ọnwa t'ọ buru mee; tẹmanu yo rua;
mbụ oke ụboku Ojejoje ono,
a-dụ egvu ono.*

³² Iphe bụ onye kpọ-kuru
ẹpha Ojejoje; bẹ aa-dzọta;
kẹle ndzọta a-nọ lẹ
Ugvu Záyọnu;
mẹ lẹ Jerúsalemu, bụ ẹge Ojejoje kfuru iya.
Ndzọta ono a-nọru ndu
a-wafunu,
bụ ndu Ojejoje kuru.”†

3

Ikpe, ee-kpe iphe bụ mbakeshi

¹ “O -rulephu mbọku ono,
mbụ teke yẹbe Ojejoje
e-dobephu ndu Júda;
mẹ ndu Jerúsalemu
azụ l'ọnodu ọma ẹphe;
² bẹ ya a-chịta iphe bụ mbakeshi;
chịta ẹphe jeshia lẹ
Nsụda Jehoshafatu.
Ọ bụ l'ẹke ono;
bẹ ya a-nọdu kpee ẹphe ikpe;
kẹ ndu ono, bụ òkè-iphe iya ono;
mbụ ndibe iya, bụ ndu Ízurẹlù;
kẹ l'ẹphe chikashiru ẹphe;
ẹphe edzuru iphe bụ mbakeshi;
bya eworu alị yẹbe Ojejoje kee.
³ Ẹphe tųru ẹnwa gude kee ndibe iya;
bya egude ụnwu-okoro
gbata ụnwanyi ọkpara;
bya ereshia ụnwu-mgbọko
gude gaa mее; t'ọ buru l'ẹphe angwa mее.

⁴ “?Bụ ngunu; bẹ unu a-guru nụ iya; unubẹ ndu Táya; mẹ Sayidonu; mẹ iphe bụ unubẹ ndu ọnu-ogo Fílisutiya l'unu ha? ?Bụ iphe ya meru; bẹ unu akfụ iya ụgwo iya tọo? Ọ -buru l'ọ bụ ụgwo; bẹ unu akfụ iya; bẹ ya e-kwo-o gburumu; mee ẹgwegwa bya eworu iphe unu metaru tukobe unu l'ishi; ⁵ kẹ l'unu wotaru mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo yẹbe Ojejoje; bya egwoo ẹku iya ndu ọphu katsua mma je akube l'ulo

* **2:31** 2:31 Àph 6:12. † **2:32** 2:32 Róm 10:13.

nte unu. ⁶ Unu chítaru ndu Júda; ephe lẹ ndu Jerúsalemu je eree ndu Girísu; k'ophu ephe a-nòdu ote-nya l'alì ephe.

⁷ “Ya e-je edulata ephe l'ẹke ono, unu chiru ephe je ereshia ono. Iphe ono, unu meru ephe ono; bẹ ya a-byabẹ unu l'ishi. ⁸ Ya a-chíta unwu unu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyì reshia ndu Júda; ephe achíta ephe ree ndu Sabiya, bụ ọha, kwata nòdu l'ẹke, teru ẹnya.” Ono iphe Ojejoje kfuru ndono.

⁹ Unu kfukwaaru iphe bụ
mbakeshi t'ephe
kwakọbekwa k'ogu!
Unu mekwaa tẹ ndu ike
ogu nọ wụ-lihu!
T'iphe bụ ndu ogu
wuritakwa ntse bya ọgu!

¹⁰ Unu kpukwaa ogu unu t'ọ bụru ogu-mbeke!
Unu akpua nkogo unu t'ọ bụru ara!
T'onye ike gvuru sụkwa:

“L'ike nọkwa iya nta-a!”

¹¹ Unu dzukobekwa;
iphe bụ mbakeshi!
Unu shi l'ekemeke ọbule
bya edzua l'ẹke ono!
Nngụbe Ojejoje;
menua tẹ ndibe ngu,
bụ ndu ogu
shi l'imigwe wụ-zita!

¹² “T'iphe bụ mbakeshi delihu;
tsọru nyiku nyiku laa
Nsuda Jehoshafatu;
kẹ l'ọ bụ l'ẹke ono;
bẹ yẹbe Ojejoje a-nòdu
kpée iphe bụ mbakeshi, bupheru iya
mgburumgburu ikpe.

¹³ Unu chilishia mma unu;
kẹ l'iphe e meberu l'alì chaakwaru.
Unu bya adzoshia akpuru vayinu ọbu;
kẹle nsukutu, aadzoshije
mẹe vayinu jiwaru;
ẹge iphe eeyeje mẹe jikwaruphu.
Ọ kwaphu ẹge ono;
bẹ ẹjo iphe ephe jiru.”

¹⁴ Igwe-ọha; bẹ jiru
Nsuda O-bua-ikpe;
kẹ lẹ mbọku kẹ Ojejoje dọakwa ntse.
Yọ bụru lẹ
Nsuda O-bua-ikpe ono;
bẹ ọo-mụkota.

¹⁵ Ẹnyanwu yẹle ọnwa;
bẹ ee-me t'ọ gbaa ọchi;
mkpọ-kpodo ta afu.

¹⁶ Ojejoje a-nòdu lẹ Záyonu dee ekiri;
nòdukwaphu lẹ Jerúsalemu dee edede.

Mgboko mē akpamigwe
 a-nmaa jijiji.
 Obenu l'ọ bụ lẹ Ojejoje;
 bẹ ndu nk'iya a-gbabeje;
 zeeru ndzụ;
 mbụ a -gbabe-a-dzuru k'unwu Ízurelù.

Ọnu-oma Nchileke l'ẹke ndu nk'iya nọ

- 17 “Ono teke unu a-ma lẹ yẹbe Ojejoje,
 bụ Nchileke unu; bu ebubu lẹ Ugvu Záyọnu;
 mbụ ugvu ono, dọru iya nsọ ono.
 Jerúsalemu a-du nsọ;
 to nwehe lẹ ndu ọhodo abya alua ya ọdo.
- 18 O -rulephu mbọku ono;
 bẹ iphe bụ eze ugvu
 a-nọdu atsọshi mē ọphungu;
 nwugvu, nọnu nụ
 l'atsọshi mini ẹra-eswi.
 Iphe bụ nggele,
 nọ l'alị
 Júda a-nọdu atsọkota atsọtso.
 Ọgba-mini agbafuhu
 l'eze-ulo Nchileke;
 wata ọtso l'ọbu mini;
 shi l'ẹke ono agba mini lẹ nsuda Sitimu.
- 19 Obenu lẹ Íjiputu;
 bẹ ẹgbara a-kfụ.
 Édọmu aburu echi-ẹgu, daburu ochobo.
 Ishi iya aburu l'ẹphe meru
 ndu Júda akpamara;
 mbụ l'ẹphe gbushiru
 ndu ẹ-ta adudu iphe
 ẹphe meru l'alị ono.
- 20 Alị Júda; bẹ ee-bu ebubu jeyewaru;
 bukwaaphu lẹ Jerúsalemu
 tsube l'ọgbo sweru l'ọgbo.
- 21 Ya a-gwata ẹphe ụgwọ ọchi ndu ono,
 ẹphe gbushiru ono.
 Ya ta ahakwa ẹphe k'ikpe, nmaru ẹphe;
 kẹle yẹbe Ojejoje bu lẹ Záyọnu.”

Émọsu

¹ Ọwaa bụ ozi, Émọsu ziru. Émọsu yì lẹ ndu eche aturu lẹ Tékwowa. Ọwaa bụ iphe ọ phuru l'aphù l'okfu ẹhu ndu Ízurelu teke Uzáyá shi bụru eze ndu Júda; Jeróbuwamu Jehowashi aburu eze ndu Ízurelu. L'ọ phutsuaru àphù ono; b'a nọru afa labu; bẹ alì nmadẹru jijiji.

Ikpe, ee-kpe ndu obutobu Ízurelu

² Émọsu sụru:

Lẹ Ojejoje nọkwa lẹ Ugvu Záyonu l'aba mba;
nọdukwapu lẹ Jerúsalemu l'ede edede.
Eke ndu, eche aturu
anọduje eche aturu
kpọshihuwaru nkụ;
eli eli Kamẹlu anwụkotawa kpaa.

³ Ojejoje sụru:

“Lẹ keshinu ndu Damásukọsu
chịwaru ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
e-gude ọwaa ekfu;
ẹphe eme ọdo eye iya;
bẹ ya te eselakwaru ẹphe
ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu
iya; kẹ l'ẹphe kụwaru ndu
Gíledu pyaapya;
l'ọbu onye gude
mgboro-ígwè l'echi ereshi.

⁴ Ya a-tu ọku l'ulo Hazẹlu;
t'ọ dzukota iphe bu ulo,
Bénu-Hadadu kpuru;
yo shihutsua ike.

⁵ Ya a-kụkposhi obu-edukfu Damásukọsu.
Ya e-gbu onye eze ono,
nọ lẹ nsuda Avenu ono; gbua onye ono,
mpalẹka-eze nọ l'ẹka lẹ Bétu-Ídenu ono.
Ndu Áramu; bẹ aa-kpu lẹ ndzu laa Kíru.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ Ojejoje sụru:

“Lẹ keshinu ndu Gáza chọwaru
ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
e -gude ọwaa ekfu;
ẹphe eme ọdo ye iya
bẹ ya te eselakwaru ẹphe
ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
kẹ l'ẹphe kpuru mba ophu lẹ ndzu
bya eworu ẹphe ye l'ẹka ndu Édọmu.

⁷ Ya a-tu ọku l'upho-mkpuma Gáza;
yọ dzukota iphe bu ulo,
a kpuru;

yo shihu ike l'ime iya.

⁸ Ya e-mebyishi onye eze,
 nọ lẹ Ashudọdu;
 yẹle onye ono, mpalẹka-eze
 nọ l'ẹka lẹ Ashikelọnu ono.
 Ya a-dabẹ ndu Ékuronu ẹka l'ẹhu
 jeye teke ndu Fílisutiya
 a-lakọta l'iyi l'ẹphe ha.”

Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu ndono.

⁹ Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Táya chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ẹphe kpuru mba l'ophu lẹ ndzụ
 woru ye l'ẹka ndu Édọmu;
 shi ẹge ono woru ndzụ,
 ẹphe l'unwunne ẹphe gbaru
 nmaa phulaphula.

¹⁰ Ya a-tụ ọku l'upho-mkpuma Táya;
 yọ dzukota iphe bụ ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike l'ime iya.”

¹¹ Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Gáza chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ọ gude ogu-mbeke chí nwunne iya ọso;
 t'ọ phuru iya imiko lẹ phuu;
 kẹ l'ẹhu ghuleru iya phụ
 eghughu ẹge ono tųgburu;
 ọphu obu-ọku nk'iya ta dazitabua adazita;
 tọ du onye duru ike gọ-zita iya ago-zita.

¹² Ya a-tụ ọku l'upho-mkpuma Témanu.
 Yọ dzukota iphe bụ ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Bọzura.”

¹³ Ojejoje sọru:

“Lẹ keshinu ndu Amọnu chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'unwanyị, dụ ime l'alị Gíledu;

- bẹ ẹphe washiru ẹpho;
okfu l'ẹphe eme tẹ ókè-alì ẹphe ka ọsa.
- 14 Ya a-tụ ọku l'ụpho-mkpuma Rába;
yọ dzụkota iphe bụ ọlo,
a kpuru;
yo shihu ike l'ime iya.
Aa-nọdu echi mkpu ọgu l'ẹke ọgu ada;
oke pherephere a-nọdu ẹphe;
l'oke mini, achị nụ.
- 15 Aa-kpụ eze ẹphe lẹ ndzụ;
kpua kpua ndu bụ ishi
l'alì-eze iya laa alì ọdo.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

2

Aphụ, aa-nụ ndu Móabu

- 1 Ojejoje sụru:
“Lẹ keshinu ndu Móabu chíwaru
ẹka ye l'ome iphe dụ ẹji;
e -gude ọwaa ekfu;
ẹphe eme ọdo eye iya;
bẹ ya te eselakwaru ẹphe
ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
kẹ l'ọkpụ onye eze ndu Édomu;
bẹ ẹphe kpọru ọku;
jeye yọ bụru uke.
- 2 Ya e-ye ọku l'alì Móabu;
yọ dzụkota iphe bụ ọlo,
a kpuru;
yo shihu ike lẹ Keriyotu.
Ndu Móabu a-gvụ
l'ẹke eechi mkpu ọgu;
l'eegbu ụpyoku.
- 3 Ya e-gbu onye achị ẹphe;
gbua gbua ndu, o yeru l'ishi l'ẹphe ha.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 4 Ojejoje sụru:
“Lẹ keshinu ndu Júda chíwaru
ẹka ye l'ome iphe dụ ẹji;
e -gude ọwaa ekfu;
ẹphe eme ọdo eye iya;
bẹ ya te eselakwaru ẹphe
ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
kẹ l'ẹphe jikaru ekemu Ojejoje;
jika ome iphe ọ tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje.
Ọ bụ ụgho ono, nna ẹphe je etsoru ono;
bẹ duphuru ẹphe.
- 5 Ya a-tụ ọku l'ụpho-mkpuma Júda.
Yọ dzụkota iphe bụ ọlo,
a kpuru;

yo shihu ike lẹ Jerúsalemu.”

Ikpe, ee-kpe ndu Ízurelu

⁶ Ojejoje sùru:

Lẹ keshinu ndu Ízurelu chíwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ẹphe reru ndu doberu
 ẹka ndoo l'ugwo, ẹphe ji;
 bya eree ndu, ẹ taa dudu
 ike ọzu m'ọo eri akpọkpa;
 t'ẹphe gude dochita ugwo, ẹphe ji ẹphe.

⁷ Ẹphe adzoje ndu ukpa

okpa l'ishi;
 dzọ-mia ẹphe l'evevee.
 Ndu aakpa ẹhu;
 bẹ ẹphe te ekpejeduru ikpe, du maa.
 Nna lẹ nwa anọduje ara nwamgboko lanu;
 shi ẹge ono turua ẹpha yẹbe
 Ojejoje ono, du nsọ ono.

⁸ Ẹphe azetsujee l'iku iphe bu

enya-ngweja, du iche iche
 l'eli uwe, e yeru l'itumo.
 Ẹphe anọduje l'ulo agwa ẹphe
 l'angu mẹe, e retaru lẹ nre.

⁹ Ya mebyishiru ndu Amọru l'ifu ẹphe;

mbu ndu Amọru obu,
 hatsua ogologo l'obu oshi sida;
 bya eshihu ike l'obu akpurata.
 Ya mebyishiru nebyi,
 o miru l'eli;
 mebyishia ogbaragba iya l'ali.

¹⁰ “Ya shi l'ali Íjiputu dufuta unu;

bya edua unu ukporo afa labu l'echi-egu;
 k'ophu ya a-nu unu ali ndu Amọru.

¹¹ Ya byakwaruphu bya

afofuta unwu unu unwoke
 t'ẹphe buru ndu nkfuchiru;
 bya afofutakwaphu unwu
 unu ndu k'okorobya
 t'ẹphe buru ndu riburu nte l'ifu Nchileke.
 Unube ndu Ízurelu;
 ?bu ẹjo-ire to?”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² Obenu l'unu meru ndu ono,

riburu nte ono; ẹphe angua mẹe;
 bya asu ndu nkfuchiru
 t'ẹphe be ekfuhe iphe

- Nchileke ziru ẹphe.
- 13 “Nta-a; bẹ ya a-byaru unu ishi ye l'alì;
 ẹge ono, ẹpho edejeru ụgbo-ivu
 lẹ mini teke e doru iya witu ono.
- 14 Ndu ọkpa-ẹgwa ta anahụkwa;
 to nwe iphe ndu,
 agburu-ẹhu e-gude
 agburu-ẹhu ẹphe eme;
 ọphu ndu mkparawa
 'adukwa ike ọdzo ẹphe ndzụ.
- 15 Ndu, maru ọgba akfụ
 te ekekwaru ọkpa;
 ọphu ndu, maru ọgba ọso
 'adukwa ike agbala;
 ọphu ndu agbaje inya
 'adukwaphu ike ọdzo onwẹphe.
- 16 Mbọku ono; bẹ ndu,
 bụ ọ-ka-mkparawa
 a-gbakwaru ọtu gbalaa.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

3

Ndu a-gba ndu Ízurẹlu ekebe

- 1 Unu ngabekwa nchì; nua iphe Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu unubẹ ndu Ízurẹlu; mbụ
 l'okfu ẹhu ikfu ono, o shi l'alì Íjiputu dufuta ono:
- 2 “Ọ bụ unu nwenkinyi unu;
 bẹ ya ọtaru l'iphe bụ ikfu, nọ lẹ mgboko
 gbaa mgburumgburu.
 Ọo ya meru iphe ya a-nụ
 unu aphụ k'ẹjo iphe unu eme l'ọ ha.”
- 3 Ụmadzu ẹbo;
 ?ẹphe ayije ayiyi;
 m'ọ -bụdu l'ẹphe kwetaru
 l'ẹphe a-nọdu ayi?
- 4 Agụ; ?oodeje ekiri
 l'ẹ b'ọ gude iphe oo-ri?
 Nwa agụ;
 ?ọobaje hanyihanyi l'ọka iya;
 m'ọ -nwedu iphe o guderu?
- 5 Nwenu; ?ọ nmajẹ l'ọnya l'alì;
 m'ọ -nwedu ọnya,
 a gbaru doberu iya?
 Ọnya, a gbaru agbagba l'alì;
 ?oosweje; m'ọ -nwedu iphe kpọ-sweru iya nụ?
- 6 Ụpyoku ọgu -dalahaa lẹ mkpukpu;
 ndu bu iya nụ;
 ?ẹphe ta awatajẹdu ọnma kpakpakpa tọ?
 Ọ-la-l'iyi -byakfuta mkpukpu;
 ?tọ bụdu Ojejoje b'ọ shi l'ẹka tọ?
- 7 Ire-lanụ bụ lẹ

Ọkaribe-Kakọta-Nụ
ta dudu iphe oomeje
l'ẹ b'o me tẹ ndu ozi iya maru;
mbụ ndu nkfuchiru iya.

⁸ Agu -wata ode ekiri;
?bụ onye a-sụ ẹ ya ta atsudu egvu.
Ọkaribe-Kakọta-Nụ -kfua okfu;
?bụ onye ha kẹ b'e ezi iphe o ziru?

⁹ Raa ya arara l'iphe bụ ọlo,
a kpuru;
yo shihu ike ẹ Ashudodu;
yẹle ọphu a kpuru;
yo shihu ike ẹ Íjiputu;
sụ ẹphe:

“Unu je edzua l'ugvu ugvu alì Samériya;
unu aphụ utsu, ada iya nù;
phụ ẹhu, aakpa ndu ẹke ono!”

¹⁰ “Nchileke sùru l'ẹphe
ta madu ẹge eemeje iphe dọ mma;
mbụ ndu ono, bụ iphe
a kwaru l'ọkwata;
mẹ iphe a naru ẹ nfu
bụ iphe jiru ọlo ẹphe,
a kpùshiru ike.”

¹¹ Oo ya; bẹ Nnajiufu, bụ Nchileke sùru:
“Lẹ ndu ọhogu a-tùkwa alì ono vulavula;
kwatsushia iphe bụ ẹke unu ka oshihu ike;
kwaa ọkwata l'iphe bụ ọlo,
unu kpùshiru ike.”

¹² Ojejoje sùru:
“L'ọ kwa ẹge ono onye eche
atùru jeru ọnafuta atùru iya l'ọnu agụ ono;
bụ iphe ọduje ike nafuta nwẹnkinyi
bụ nwoshi ọkpa anụ ọbu ẹbo;
m'ọ bụ nwibiribe nchì iya;
bu nwege aa-dzofuta-be ndu Ízurelu;
mbụ ndu ono, bu ẹ Samériya;
nọdutsua l'igbirimọnu
oshi-azẹe ẹphe;
yẹle ndu ono, bu ẹ Damasukosu;
nọdugbaa ẹ ngwọlahu ẹtemu ẹphe ono.

¹³ “Unu nùkwaa iphe-a; je agbaa ndu ọnu-ọlo Jékopu ekebe.” Ono iphe Nnajiufu,
bụ Nchileke ekfu ndono; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

¹⁴ “Mbọku, ya a-nụ ndu
Ízurelu aphụ kẹ emeswe ono,
ẹphe mesweshiru iya ono;
bẹ ya e-mebyishikota
iphe bụ ẹnya-ngweja,
nọkota ẹ Bételu.
Iphe bụ mpo ẹnya-ngweja ono;

bẹ ee-gbukoshi; yọ daa.
¹⁵ Ọlo-winta ẹphe;
 bẹ ya e-mebyishi;
 mebyishia obu-nggamgbo ẹphe.
 Ya e-mebyishi ọlo,
 e gude eze-enyi memashia;
 mee iphe bụ eze ọlo ẹphe; t'o kpube ifu l'ali."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

4

Unwanyi Samériya

- ¹ Unu ngabekwa nchi;
 nua okfu-a;
 unubẹ eswi ali Báshanu
 ono, nọtsua lẹ Ugvu Samériya ono;
 mbụ unubẹ unwanyi ono,
 akpa ndu ukpa ẹhu;
 l'egwe ndu ẹ ta dudu ẹge
 ọ haru ẹphe rakaraka ono.
 Unu -gbeshi; unu asu nji unu:
 “T'ẹphe nụ unu mẹ t'unu ngua!”
- ² Nnajiufu, bụ Nchileke
 gudeekwa ọdu nsọ iya;
 ria angụ; su:
 “L'oge abya-a teke ee-gude
 ikokoro setakota unu l'unu ha;
 bya egude ikokoro,
 e gude anma ẹma nmatagee
 ndu ọphu phọduru nụ.
- ³ Aa-chi unu nanu-nanu
 pyoshigbaa l'ẹke ọlo unu
 gbaru ọru chifu.
 Eke, aa-nodu achi unu
 ala bụ l'uzo iya kẹ Hamonu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁴ “Unu je lẹ Bételu je anodu
 l'ẹke ono mee iphe dū ẹji!
 Unu eje lẹ Gíligalu je
 akabaa ya ru ememe!
 Unu gwoje ngweja unu
 l'utsu mbọku-mbọku!
 Unu kfuje ọzo lanu l'uzo
 iri unu iphe bụ ujiku ẹto, sweru esweswe!
- ⁵ Unu woru buredi,
 e yeru iphe eekoje buredi
 kpọo oku t'ọ buru
 ngweja-ekele!
 Iphe unu chiru obu unu nụ Nchileke;
 bẹ unu a-rajẹ arara;
 kfua ya t'a nū-dzuru iya; unubẹ ndu Ízurelu;

ke l'ọ̀ bu ono aduje unu mma.”

Ono iphe Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nụ̀ ekfu ndono.

6 “Ya kpọ̀ru unu ẹ̀gu l'edukfu l'edukfu;
bya emee t'ẹ̀ b'ọ̀ dọ̀
mkpụ̀kpụ̀ unu, m'ọ̀o nanu, nri a-nọ̀;
unu ta laphutakwa azu lakfuta iya.”

Ono iphe Ojejeje ekfu ndono.

7 “Ya mekwaruphu te mini
ba achiru unu
teke ọ̀ phọ̀dukwaduru
ọ̀nwa ẹ̀to tẹ̀manu iphe
e meberu emebe akaa.
Ya -chiaru mkpụ̀kpụ̀
ọ̀waa mini; ya ahaa ọ̀phu.
Mini -chia l'okfu ọ̀waa;
to chi l'okfu ọ̀phu;
iphe e meberu akpọ̀shihu nku.

8 Ndu, shi le mkpụ̀kpụ̀ labu;
m'ọ̀ bu ẹ̀to awujere
jeshia mkpụ̀kpụ̀ ọ̀do;
ọ̀cho mini-angungu;
ẹ̀phe ta aphu mini,
e-dzu ẹ̀phe angungu;
ọ̀phu ẹ̀phe 'alaphutakwanu azu lakfuta iya.”

Ono iphe Ojejeje ekfu ndono.

9 “Ugbo olemole;
be ya mewaru t'iphe unu meberu l'ali;
me mgbo vayinu unu chashihi manu;
bya emee t'ọ̀ tsushia evu.
Igube byawaru bya
atapyashia oshi olivu unu yele oshi figu unu;
ọ̀phu unu 'alaphutakwanu azu lakfuta iya.”

Ono iphe Ojejeje ekfu ndono.

10 “Ya turu unu mgbonwu
ege ono, ya turu iya ndu Ijiputu ono.
Ya gbushiru
unwu-okorobya unu l'ogu;
bya akpu a inya unu le ndu;
bya egude nshishi iphe shi l'odu ogu unu
tsu-chishia unu imi;
ọ̀phu unu 'alaphutakwanu azu lakfuta iya.”

Ono iphe Ojejeje ekfu ndono.

11 “Ya haru unu mebyishia
ege ono, ya mebyishiru
Sodomu le Gomora ono.
Mbụ̀ l'unu dulephu l'obu otsebere-nku,
a lofutaru l'eke oku eke iya;
ọ̀phu unu 'alaphutakwanu azu lakfuta iya.”

Ono iphe Ojejeje ekfu ndono.

12 “Oo ya bu; owaa iphe ya

e-me unubẹ ndu Ízurelu.
 Keshinu ọ bụ ẹge ọ dù ndono;
 unu kwakọbekwa
 akwakọbe ojekfu Nchileke unu;
 unubẹ ndu Ízurelu!”

- 13 Onye ono, bụ iya kpushiru ugvu;
 bya emee pherephere;
 mbụ onye ono, ewojeru
 iphe ọori kpuhaa; koshi madzụ ono;
 wota utsu mee t'ọ ghọo ọchi;
 l'adzọ-phe l'iphe, bụ ugvu lẹ mgboko;
 ẹpha iya bụ Ojejoje;
 mbụ Nchileke,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

5

Egvu-aphụ l'ẹhu ndu Ízurelu

- 1 Unu ngabekwa nchi;
 nua okfu-a;
 unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurelu;
 mbụ egvu-aphụ ẹhu unu-a, ya agụ-wa:
- 2 “Ndu Ízurelu ono,
 ya yeru obu ono;
 bẹ dawaru nū darua alị;
 ẹ too gbeshihekwa ọdo.
 A gbadowaru iya l'alị l'ẹke, ọ daburu;
 to nwe onye abya iya apali.”
- 3 Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu:
 “Lẹ mkpukpu, shi lẹ Ízurelu
 zifu unu ndu soja ẹbo
 l'ukporo iri t'ẹphe je ọgu;
 bụ ukporo ndu soja ise nwenkinyi a-lata.
 Mkpukpu ọphu zifuru
 ukporo ndu soja ise
 aburu ndu soja iri a-lata.”
- 4 Ọwaa iphe Ojejoje ekfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ:
 “Unu chọọ ya; k'ọphu unu
 a-nọdu ndzụ.
- 5 Unu ba achokwa Bételu;
 ọphu unu ejekwa Gíligalu!
 Unu ba atugbukwa jeshia Besheba;
 kele ndu Gíligalu;
 bẹ aa-kpukwa lẹ ndzụ;
 bya e mee ndu Bételu;
 t'ẹ b'o nwe iphe ẹphe a-bụ.”
- 6 Unu chokwaa Ojejoje;
 nọdu ndzụ;
 ọdumeka; bẹ ọo-dzụkwa
 ọnu-ulo Jósefu l'ọbu ọku.
 Ọo-dzụ dzufu;

to nwe onye Bételu a-dụ ike egbota iya.

- 7 Nshọo unube ndu ono,
ewojeru ikpe, dụ maa
mee iphe atsọ ile ono;
l'ewojeru odobe-ẹka-ndoo fua l'alị ono.
- 8 Onye ono, bụ iya meru
mkpọ-kpodo Puleyadesu; mę kę Orayonu;
mbụ onye emeje ọchi;
yọ buru iphoro nchi-abọhu;
l'emeje eswe; yo jikputa;
ghọo ẹnyashi;
mbụ onye ekuje mini,
dọru l'eze ẹnyimu oku;
yọ bya eworu iya chіaru
eliphe mgburumburu:
onye ono bụ Ojejoje bụ ẹpha iya.
- 9 Oowotaje ndu ike nọ gwee egwegwe;
gwee jeye l'ẹke buru ẹphe
a-gbabe-a-dzuru.
- 10 Onye ikpe iya vudo
nhamunha bụ onye unu akpoje ashị;
to nwe iphe unu agubeje
onye ekfu ire-lanu.
- 11 Unu anọduje adzọ ndu ụkpa tọlitoli;
l'eyebutaje ẹphe t'ẹphe nụ unu ereshi.
A makwaru-a l'unu washiru
mkpuma gude kpushia ụlo unu;
obenu l'unu te ebudu iya.
A makwaru-a l'unu koshiru
mgbo vayinu, dụ ugvu l'ẹnya;
obenu l'unu ta angudu męe, shi iya nụ;
- 12 kẹle ya maru ẹge unu chọta-beru okfu;
bya amakwaruphu ẹge
iphe dụ ẹji, unu meshiru hatabe nshinu.
Unu anọduje akpa ndu
doberu ẹka ndoo ẹhu;
l'ana ẹka-azu;
ọphu unu 'ekpejedu ndu ụkpa ikpe,
dụ maa l'ulo ikpe.
- 13 Oo ya meru iphe onye
nweru egomunggo adaję ashị
m'ọ -dadewa ẹge ono;
kẹ l'oge teke ono bukwa ẹjo ụboku.
- 14 Unu chọje iphe du mma;
unu ba achojekwa iphe dụ ẹji;
k'ọphu unu a-nọdu ndzụ.
O bụ teke ono; bę Ojejoje; mbụ Nchileke,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike
a-nọo;
swiru unu ẹge ono,
unu asuje l'ọ nọ swiru unu ono.

15 Unu kpoo iphe du eji ashị;
 unu eyeru ome iphe du mma obu!
 Unu kpeje ikpe, du maa
 l'ulo-ikpe t'a maru;
 me Ojejoje; mbu Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 ?oo-phuru unu imiko;
 mbu unube nwa ndu ophu
 phoduru nu l'ikfu Josefu.

16 Oo ya; be Okaribe-Kakota-Nu; mbu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu; su:
 "Le uzu-ekwa a-nodu ada l'iphe bu esu-uzo.
 Ekwa-aphu a-nodu ada
 l'iphe bu eke ndu oha edzukoje.
 Ee-ku ndu koru okfu t'ephe
 bya akwaa ekwa;
 kua ndu maru ogu
 egvu-anwuhu t'ephe
 bya akwaa dumobe onu.

17 Uzu-ekwa a-nodu ada
 l'iphe bu eke, a koru mgbo vayinu;
 kele ya a-bya eshijahu
 eke unu doru ebo; sweta."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Eswe ke Ojejoje

18 Aphu a-tsokwaru unube ndu
 o gu t'a su l'eswe ke Ojejoje ruwaru!
 ?Bu ngunu kparu iphe eswe
 Ojejoje agu unu agugu?
 Mboku ono a-bukwaru ochi;
 e to bukwa iphoro le phuu.

19 Oo-dukwa l'obu onye, nahuru agu;
 je agbbaru biye.
 Yo du l'o bu onye bahuru l'ulo iya
 je eworu eka tu-kobe
 l'upho-mkpuma;
 agwo abya ataa ya.

20 Eswe Ojejoje a-bukwaru ochi;
 e to bukwa iphoro.
 Mbu l'oo-gbakota tsirikitingu;
 k'ophu bu l'iphoro
 ta anodu ya le phu.

21 Aji, unu agbaru yebe Ojejoje;
 be dukwa iya ashị;
 to du iphe ya guberu iya.
 Edzuko, unu edzukobejeru
 iya ta adu iya mma.

22 E to nwedu me unu gude
 ngweja-ukfuru bya egwooru iya;
 vuta ngweja-nri bya iya agwagwa;
 ya gbe anata iya.

Unu -gude m'ọo eswi,
gbaru ẹba bya egwooru iya ngweja ẹhu-agu;
?ya gbe agha ẹnya l'ẹke ono.

23 Unu ba aguhuru iya egoro ono, unu agu;
su l'ọ bu egvu ono;
kele ya ta angabejekwa nchi
k'onu iphe nkwa unu ada.

24 Olobu; te ikpe, du maa watanu
otso l'obu nggele;
odobe-eka-ndoo awata otso
l'ọ bu ẹnyimu, ẹ ta tahujedu atahu!

25 "Unube ndu onu-ulo Izurelu;
ukporo afa labu;
be unu gbushiru anu gude
gwaa nte l'echi-egu.
?O nweru ophu unu gude gwaa yebedua.*

26 Obenu le nta-a bu iphe unu
woru obu unu tupyoo
bu nte onye eze unu;
mbu Sakutu yele iteshi unu, bu Kayiwan;
mbu mkpo-kpodo ono,
unu gwotaru lonwunu ono.

27 Oo ya meru iphe aa kpu
unu le ndzu je eswee Damasukosu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono; mbu onye ono, epha iya bu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ono.

6

Nshobukwa ndu akpa upha-eka

1 Aphu a-tsukwaru unube ndu
akpa upha-eka le Ugvu Zayonu;
mekwaphu unube ndu no le
Ugvu Sameriya l'ari
le t'o nwehedu iphe
adu ike anyabata unu;
mbu unube ndu a maru amaru, shi le mba,
bu ishi l'iphe bu mbakeshi,
bu ndu ono, onu-ulo
Izurelu anoduje ejekfu ono.

2 Unu jenu Kalune je aphu ege o gbaru!
Unu shi l'ẹke ono jeshia Hamatu;
mbu oke mkpukpu ono!
Unu -shi l'ẹke ono;
unu ejeshia Gatụ le Filisutayinu!
?Ephe ka ali-eze unu l'ọ ha mma to?
Ali ephe; ?o ka nke unu nshinu to?

3 Unu ewojeru ejo uboku dobe ote-ẹnya;
unu ta ama l'ọo ege unu
eye iya aswa-echile bu ege

* 5:25 5:25 Ndu 7:42-43.

- ọonoduje abya ntse.
 4 Nshọbukwa ndu azeje
 l'oshi-azẹe, e gude
 eze-enyi memashia.
 Unu azeje; rashia onwunu l'oshi-azẹe unu.
 Nri unu bụ anụ nwaturu,
 a fọru afofo;
 mę kę nweswi, gbaru ẹba.
 5 Unu anọduje agụ egoro;
 l'unu agụ egvu; l'akpọ une eye iya;
 nwetsuaru ngwa egvu
 ọphungu l'ọbu Dévidi.
 6 Iphe unu egudeje angụ męe
 bụ eze abamịda.
 Yọ bụru manụ, katsua oshi mkpọ;
 bę unu ajije.
 Obenu l'iyi ono, byakfutaru
 ndu ọnu-ulo Jósẹfu ono t'erujedu unu l'ẹhu.
 7 Ọo ya kparu iphe ọ bụ unu;
 bę ee-vuru ụzo kpua lę ndzụ.
 Ajị ono, unu azeje rashia
 onwunu ono akfushi.

Ojejoje akpọfu ekuku, ndu Ízurelu eku onwẹphe akpọfu

- 8 Ọkaribe-Kakọta-Nụ gudewa onwiya ria angụ; mbụ lę Ojejoje ono, bụ Nchileke,
 bụru Ọkaribe-Kakọta-Ike ono ekfu; sụ:
 “L'ekuku ono, unwu Jékọpu
 eeku onwẹphe ono;
 bę ya akpọfu akpọfu.
 Mbụ l'ulo ulo ono,
 ẹphe edomije onwẹphe ono l'ọ ha;
 bę dukota iya ashị.
 Ọo ya kparu iphe ya
 e-woru mkpukpu-wa;
 mę iphemiphe ọbule,
 nọ iya nụ ye ndu ọhodo l'ẹka.”
 9 Ọ -bụru l'umadzu iri phọduru l'ulo lanụ; bę ẹphe a-nwuhukwaphu. 10 Onye
 abubu ẹphe, bụ onye a-kpọshi odzu ẹphe ọku a-bya iya achishi l'ulo ono. Oo-ku
 onye phọduru l'ulo ono; jị iya m'o nweru onye ya ẹya nọ l'ẹke ono? Onye ọbu a-sụ
 iya: “Wawa-o!” Yọ sụ iya: “T'o dobelekwaphu ọnu ndoo; t'ẹphe be ejekwa ophota
 Ojejoje l'ẹpha lę phuu!”
 11 Ishi iya aburu lę
 Ojejoje tųwaru ekemu
 l'iphe bụ ulo, ha nshinu;
 mę ndu ọphu, ha nwanshi;
 bę e-tsukposhi etsukposhi.
 12 Inya; ọogbaje ọso l'ẹke,
 dų mkpuma mkpuma.
 ẹEgudeje eswi akọ ọkori
 l'eze ẹnyimu.
 Obenu l'unu mewaru ikpe, dų maa;

yọ̀ bọ̀ru iphe egbu madzụ;
bya emee akpọ̀ru, odobe-ẹ̀ka-ndoo amije;
yọ̀ bọ̀ru iphe atso age.

¹³ Unu ete ẹ̀swa l'unu lụ̀taru Lodeba;
l'eku onwunu l'ọ̀o ike k'ẹ̀ka unu;
bẹ̀ unu gude lụ̀ta Kanemu?

¹⁴ Ojejoje, bụ̀ Nchileke;
bọ̀ru Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Ike l'ekfu; sọ̀ru:
“Lẹ̀ ya e-je akpatsua mba,
a-bya etso unu ọ̀gu;
unubẹ̀ ndu ọ̀nu-ulo Ízuruẹ̀lu.
Ephẹ̀ e-shi lẹ̀ Lebo-Hámatu
hụ̀a unu ishi l'ọ̀ku jeye lẹ̀
nsụ̀da Ẹ̀nyimu Jọ̀danu.”

7

Àphù k'ọ̀dungu: Igube

¹ Ọ̀waa iphe Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nụ̀ koshiru mu: Mu phuru Ojejoje l'ẹ̀ke ọ̀okwakobe igube, a-bya atapyashia iphe e meberu l'alì, e-fushi ome teke a kpatatsuaru k'ọ̀dungu. K'ọ̀dungu ono bụ̀ ọ̀phu aanụ̀je eze l'ọ̀ bụ̀ iphe ruberu iya nụ̀. ² Igube ono atafutsua iphemiphe ọ̀bule, futaru l'alì ono; mu echia mkpu; sụ̀: “Nggube Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nụ̀; gụ̀nua nvụ̀ byiko! ?Nanụ̀ ẹ̀ge unwu Jékọ̀pu e-shi waa; l'ephẹ̀ ẹ̀-ba ba nwishi!”

³ Ọ̀ kwa iya bụ̀ lẹ̀ Ojejoje agbanwee obu iya; sụ̀: “L'ọ̀waa ta amụ̀kwa!”

Àphù k'ẹ̀bo: Oku

⁴ Ọ̀waa iphe Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nụ̀ koshiru mu ndọ̀-ọ̀: Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nụ̀ kuru ndibe iya oku tẹ̀ ya gude ọ̀ku, enwu enwunwu kpee ephẹ̀ ikpe. Oku ono adzua jeye eze ẹ̀nyimu atashihu; alì akpọ̀shihu nkụ̀. ⁵ Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; mu echia mkpu; sụ̀: “Eka iya l'alì; nggube Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nụ̀! ?Nanụ̀ ẹ̀ge unwu Jékọ̀pu e-shi waa; l'ephẹ̀ ẹ̀-ba ba ishi!”

⁶ Ọ̀ kwa iya bụ̀ lẹ̀ Ojejoje agbanwee obu iya; sụ̀: “L'ọ̀waa ta amụ̀kwaphu!”

Àphù k'ẹ̀to: Iphe e gude atụ̀ mgbodo

⁷ Ọ̀waa iphe o koshiru mu ndọ̀-ọ̀: Ojejoje vudo l'iku upho-mkpuma. Iphe o gude l'ẹ̀ka aburu iphe eegudeje atụ̀ upho-mkpuma t'o vudo nhamunha. Yọ̀ bọ̀ru iphe ono b'e gude kpua upho-mkpuma ono. ⁸ Ojejoje abya aji mu; sụ̀: “Émọ̀su; ?bụ̀ ngunu; bẹ̀ mu phuru?”

Mu asụ̀ iya: “L'ọ̀ kwa iphe eegudeje atụ̀ upho-mkpuma t'o vudo nhamunha.”

Nnajiufu asụ̀ mu: “Tẹ̀ mu lekwa; lẹ̀ ya e-woru iphe eegudeje atụ̀ upho-mkpuma doberu ndu Ízuruẹ̀lu. Ya ta ahahekwa ephẹ̀ tẹ̀ ya ba nụ̀ ephẹ̀ aphụ̀.

⁹ “Enya ẹ̀ke ono,
Áyizaku dobetsuaru ono;
bẹ̀ ee-mebyishikota;
tsukposhia ẹ̀ke ndu Ízuruẹ̀lu doberu nsọ̀.
Ya e-je atatso ndibe
Jeróbuwamu ọ̀gu.”

Émọ̀su yẹ̀le Amazáya

¹⁰ Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; Amazáya, bụ̀ onye achijeru Nchileke ẹ̀ja, l'agwa iphe lẹ̀ Bételu abya ezia ozi t'e je ezia Jeróbuwamu, bụ̀ eze ndu Ízuruẹ̀lu; sụ̀ iya: “Lẹ̀ Émọ̀su nọ̀kwa lẹ̀

Ízurelu gèdegede l'achiru ngu ejo idzu. Alì ta edzuekwa omebe iphe emebe emebe.

¹¹ Kẹ l'ọ kwa iphe Émọsu ekfu:

“ Lẹ Jeróbuwamu lafutaje l'ọgu;
to nwe iphe e-me t'ẹ
b'a kpụ ndu Ízurelu lẹ ndzụ;
chịta ẹphe chifu l'alì
ẹphe.’ ”

¹² Amazáya egbeshi bya ejekfu Émọsu je asụ iya: “Gbeshi l'ẹka-a nggube nwọphu àphù! Tugbua la azụ l'alì Júda; nggu anọdu l'ẹke ono kpatajẹ nri, ii-ri; nggu anọdu l'ẹke ono kfuchijeru Nchileke! ¹³ Ba anọduhekwa lẹ Bételu; sụ l'i kfuchiru Nchileke; kẹ l'ẹke ono bukwa ẹke, duru eze lẹ nsọ; bya aburu ẹke ndu alì-eze ndu Ízurelu kpuru eze-ulo ẹphe.”

¹⁴ Ya ndono; Émọsu abya asụ Amazáya: “Lẹ ya te shikwa buru onye nkfuchiru; ọphu ọ bukwa onye nkfuchiru muru iya. Ọ kwa onye eche aturu; bẹ ya shi buru; bya aburu onye akọ sikamo. ¹⁵ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekua ya l'ẹke ya nọ eche aturu; sụ: ‘Tẹ ya je Ízurelu; je ekfuchiaru iya l'ẹke ono.’ ¹⁶ Nta-a ọwaa; kwa t'i ngabẹ nchì; nua iphe Ojejoje ekfu.

“Ì sụru: ‘Tẹ ya be

ekfuchitakwaru Nchileke kfugude Ízurelu.

Ya ahaa okfu kfugude ndu ọnu-ulo Áyizaku.’

¹⁷ “Ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu:

“Ọ sụru: ‘Lẹ nyee ngu

e-mekochaa wata ọgba ọkpara.

Ụnwegirima ngu ndu k'unwoke;

mẹ ndu k'unwanyị aburu l'ọgu; bẹ ẹphe a-la.

Alì ngu; bẹ ee-gude iphe tọ; kee;

nggubedua l'onwongu

aburu l'alì ndu ẹ-ta madu Nchileke;

bẹ ìi-nọdu nwụhu.

Ndu Ízurelu te nwedu iphe

ee-me t'ẹ ba akpụ ẹphe lẹ ndzụ;

chịta chifu l'alì ẹphe.’ ”

8

Àphù k'eno: Nkata akpuru oshi, charu achacha

¹ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ koshiru mu: O koshiru mu nkata, akpuru oshi, charu achacha. ² Yọ bya aji mu: “Émọsu; ?bụ ngunu; bẹ mu phuru?”

Mu asụ iya: “L'ọ kwa nkata akpuru oshi, charu achacha.”

Ojejoje asụ mu: “Oge ndibe iya, bụ iya bụ ndu Ízurelu chaakwaru. Ya ta ahahekwa ẹphe ọdo; tẹ ya ba nụ ẹphe aphụ.”

³ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu: “O -rua mbọku ono; bẹ egvu, aaguje l'eze-ulo Nchileke a-buru ọzu-ekwa. Odzu a-dụ l'igwe dabutsuaru l'ekemeke ọbule. Ekemeke ọbule adaa nyonyoronyongu.”

Aa-nụ ndu Ízurelu aphu

⁴ Unu nụkwa iphe-a;

unubẹ ndu adzọpyashi ndu

ẹ-ta dudu ẹge ọ haru ẹphe ishi;

l'eme tẹ ndu ụkpa, bu l'alì unu gvụ.

⁵ Unu asuje onwunu:

“?Bu teke ole;

bẹ Aji Ọnwa Ọphungu agvunua;

k'ọphu ayi a-wata ore akpe?

?Bu teke ole; bẹ mbọku

ọtu-ume a-gvunua;

k'ọphu ayi a-wata ore witu;

habọta witu l'ogbonga iya;

mee aswa iya; t'ọ ka nshinu;

mbụ gude iphe-ugho l'atụ iphe;

gude iya l'eme ndiphe iphuruphuru-ẹnya.

⁶ Ayi egude okpoga zuta ndu ukpa;

gude aswa akpọkpa zuta

ndu ẹ-to nwedu ẹge ọ haru ẹphe;

mbụ kpota ẹswa witu

gwakọbe l'ọkpoberu iya; ree.”

⁷ Ojejoje ono, ndu ikfu Jékpọpu gude eku onwẹphe ono riakwaru angụ; sụ:

“L'iphe ẹphe meru;

bẹ ya ta azahadụ azaha.

⁸ Alị e-gude k'iphe-a nmaa jijiji;

ndu, bu iya nù l'ẹphe ha agua aphụ.

Ọo-dụ l'ọ bụ teke

Enyimu Náyilu

byaru utso l'akpa kulakula;

o -tselihu; yọ dazita.”

⁹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ asụ:

“L'o -rua mbọku ono;

bẹ ya e-me t'ẹnyanwu

nyihu l'echi oke-eswe;

mee; t'eliphe mgburumgburu

gbakọta ọchi l'echi-eswe.

¹⁰ Aji, unu agbaje;

bẹ ya a-gbanwe t'ọ bụru unu nggumaphu;

gbanwee egvu unu t'ọ bụru unu aphụ.

Ya e-me unu l'unu ha t'unu

kpushikota ishi; yee uwe-aphụ.

Ya e-me oge teke ono

t'ọ dụ l'ọ bụ onye ume

nwata nwoke lanu,

ọ mutaru meru.

Eswe mbọku ono bya agvụ;

bẹ ọo-nọdu atsọ age.”

¹¹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ asụ:

L'oge abyaakwa teke ya

e-me t'ẹjo ẹgu bya l'alị-a.

Ẹ tọ bụdu ẹgu nri; tọ bụ ẹgu mini.

Ọ bụ ẹgu k'okfu Ojejoje.

¹² Ndiphe a-nọdu aghaphe:

ẹphe -shi l'uzo

ẹnyanwu-ahata;

ẹphe ejeshia ọzo
 ẹnyanwu-arịba.
 Ẹphe -shi l'ọzo isheli;
 ẹphe ejeshia ọzo ọhuda;
 l'ẹke ẹphe achọ ẹke ẹphe
 a-nụ okfu Ojejoje;
 ọ bu l'ẹphe t'aphudu iya.

13 “Mbọku ono; bẹ unwanyi, charu achacha;
 mẹ unwokorọbya, gbaru
 agbagba a-nọdu avehu avehu;
 l'ẹke ẹkpiri akpọ ẹphe nkụ.

14 Ndu ono, gude uru-alị kẹ
 Samériya l'eri angụ;
 mbụ ndu ono, egudeje: agwa ndu Dánu;
 mẹ kẹ ndu Besheba l'ekfu;
 'kamenu'; ndu ono a-da;
 ẹphe te egbeshihe ọdo.”

9

*Àphù k'ise: Ndu Ízurelu;
 bẹ ee-mebyishi*

¹ Mu abya aphua àphù; phua Ojejoje l'ẹke o vudo l'iku ẹnya-ngweja. Yọ sù:

“Chia iphe l'eli ọnungonu itso,
 gude eze-ulo-wa;
 k'ọphu ukfu-ulo ono
 a-nma jijiji.

Yo zee zepyabe onyemonye ọbule l'ishi.
 Nwa ndu ọphu phoduru nụ;
 bẹ ya e-gude ogu-mbeke gbushia.
 Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanụ anahụ nụ;
 to nwe onye ọphu agbala nụ.

² Ẹ to nwedu mẹ ẹphe turu nsu tū-rua alị-maa;
 ya te yedu ẹka l'ẹke ono guta ẹphe.
 To nwe mẹ ẹphe nyiru nyirua imigwe;
 ya te shiru l'ẹke ono lọ-zita ẹphe.

³ Ẹ to nwedu mẹ ẹphe jeru je
 edomishia onwẹphe lẹ Ugvu Kamelu;
 ya ta achiru nta ẹphe chirua
 ẹke ono je akpufuta ẹphe.
 Ẹphe -jee jee m'ọo je
 edomishia onwẹphe l'ebo eze ẹnyimu;
 bẹ ya ezilee agwọ;
 t'o je l'ẹke ono je ataa ẹphe.

⁴ Ẹ to nwedu mẹ ndu ọhogu
 ẹphe kpuru ẹphe lẹ ndzụ lashia alị ẹphe;
 ya te ziru ogu-mbeke t'o je egbushia ẹphe.
 Ya e-lepyabe ẹphe ẹnya tẹ
 ya mee ẹphe ẹjo iphe;
 ẹ tọ bukwa tẹ ya mee ẹphe ọhuma.”

⁵ Ọ kwa Nnajiufu, bu Ojejoje;

buru Ọkaribe-Kakọta-Ike: onye bu;
 o -denyi eliphe ẹka;
 yọ ngazehu;
 iphe bu ndu, bu iya nu agu aphu;
 ali-wa l'oha abya utso l'obu Ẹnyimu Náyilu;
 e -metsua; yọ dazita l'obu nggele ali Íjiputu.

⁶ Ọ kpushiru ọlo eli iya dobe l'imigwe.
 Yọ buru eliphe b'ọ toru ukfu-ọlo ophu.
 Ookuje mini, dọru l'enyimu oku;
 yọ chiaru iya eliphe mgburumgburu.
 Ọ kwa Ojejoje bu ẹpha iya.

⁷ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu.

Ọ suru:

Unube ndu Ízurelu;
 unu le ndu Kúshi;
 ?unu ta budunua iphe lanu l'ẹke ya no?
 ?To budunua le Íjiputu;
 be ya jeru je eduta ndu Ízurelu;
 je eduta ndu Fílisutiya l'ali Kafuto;
 je eduta ndu Áramu l'ali Kíru?

⁸ “Kamenu, bu okfu bu l'anya
 Ọkaribe-Kakọta-Nu
 nokwaa l'ali-eze ono,
 egbe ẹjo iphe du ẹge ono eme.
 Ya e-mebyishikota iya;
 mee te okpu iya kpohu le mgboko-a.
 Obenu l'onu-ulo Jékọpu;
 be ya te emekwa t'ọ gv.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁹ “Kele ya a-tu ekemu.

Ya a-yọ onu-ulo Ízurelu ayoyo
 l'iphe bu mbakeshi.
 Ya e-ye ẹphe le nkata;
 yoo ẹphe l'ọ bu isisa.
 Ọ bu l'ẹ t'o nwedu akpuru
 iya m'ọo nanu e-ru ali.

¹⁰ Iphe bu ndu ẹjo iya,
 nokota le ndu nke mu
 a-lakota l'ogu-mbeke;
 mbu iphe bu ndu ono,
 anọduje ekfu
 l'eze iphe-ẹhuka te
 eshitakwa ẹke ẹphe no ono.”

¹¹ “O -bee mboku ono;
 be ya a-kpukwazi ọlo-ije
 Dévidi ono, daru adada ono.
 Ya e-mekwa iphe bu ẹke
 o mebyihutsuaru emebyihu;
 bya emekwazi iya; ẹgbara ta kfuhe iya;

mbụ mee ya; yọ dọ ẹge
o shi adujehawa;

¹² k'ọphu nwa ndu wafuru nọ ọ ndu Édọmu;
yẹle iphe bụ mbakeshi,
bụ ndu, eeku ẹpha iya
a-buru òkè-iphe ẹphe.”

Ono kwa iphe Ojejoje kfuru; mbụ onye ono, bụ iya e-mekota iphemiphe ọbule ono.

¹³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
“L'uboku abyaakwa teke ndu,
akpata iphe akpata
e-gudekwadu iya-a l'ẹka akpa;
ndu ọkọri egbe akọwanu iphe.
Onye adzọshi akpuru
vayinu anapyabewa nọ
onye emebe iphe l'alị ẹka.
Mẹe ọphungu e-shitsua l'eli ugvu l'ata paapaa;
mbụ shi l'eli ugvu l'atsọ gborogboro.

¹⁴ Ndibe iya; mbụ ndu Ízurelu ono,
a kpuru ọ ndzọ ono;
bẹ ya e-dulatakota.
Ẹphe a-bya akpukwazikota mkpukpu ono,
ẹgbara shi kfuọ ono;
bya ebuchi iya ọdo.
Ẹphe a-wata iya ọko
mgbo vayinu;
ngulahaa mẹe, shi iya nọ.
Ẹphe agbalahaa mgbabu;
rilahaa iphe shi iya nọ.

¹⁵ Ya a-dzabẹ ndu Ízurelu l'alị ẹphe gẹdegede;
to nwe l'e fefu ẹphe l'alị ono,
ya nuru ẹphe ono.”

Ono kwa iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu ekfu ndono.

Obedáya

Ojejoje a-nu ndu Édọmu aphu

¹ Ọwaa bu àphù, Obedáya phuru.

Ọwaa iphe

Ọkaribe-Kakọta-Nu

ekfu l'okfu ẹhu ndu Édọmu:

Ayi nuwaru ozi, Ojejoje ziru.

E ziru nwozi t'o jee iphe bu

mbakeshi je ezia ẹphe t'ẹphe

zalihu jeru ndu Édọmu ọgu.

² Unu lekwa; ya e-me unube

ndu Édọmu t'ẹnya unu laa

l'iphe bu mbakeshi;

ọphu ọ dudu iphe ndiphe

a-gube unu.

³ Ọ kwa ekuku ono,

enyi ngu obu kitikiti ono;

bẹ duphuru ngu nu;

mbu unube ndu,

bu l'ime ọgba oke mkpuma;

bya akwaa ufu unu l'ephekerephe;

mbu unube ndu ono,

anọduje l'asashi; su:

“?Bu onye a-du ike lo-tsuta unu l'ali?

⁴ Unu phegee oreke-imeli l'ọ bu ugo;

mbu m'o -ruhuru;

unu je akpaa ẹkfuna l'ẹke mkpo-kpodo no;

bẹ ya e-shikwa l'ẹke ono

lo-tsuta unu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵ Ọ -buru le ndu iphura;

ọ dudu buru ndu

abalı-d'egvu

byaru nk'unu l'enyashi;

ọ kwa ukpuruku b'ọ bu.

Ọlobu; ?tọ budu iphe ẹphe choru;

bẹ ẹphe ezitaje kpau?

Teke bu l'ọo ndu awo

akpuru vayinu byaru

le mgbo vayinu ngu;

?ẹphe ta awojedu wo-phodo to?

⁶ Ọ bu; unu lewaru ẹge a jiko

iphe Iso tutua kpachaa;

mbu tuko ẹku,

o domiru edomi gwoo tutua.

⁷ Mbu le ndu ono, unu

l'ẹphe gbaru ndu ono

l'ẹ̀phe ha a-chì unu;
 chì-rua unu l'oke-alì unu.
 Ndu, unu l'ẹ̀phe dù lẹ̀ mma
 e-duphu unu ọ̀zo;
 bya akapyabẹ̀ unu ẹ̀ka.

⁸ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ:
 O -rua mbọku ono;
 bẹ̀ ya e-mekwa tẹ̀ ndu
 maru iphe l'alì Édọmu bụru kpurupyata;
 mee ndu iphe edoje ẹnya
 l'alì ugvu Íso t'ẹ̀phe chìhu.

⁹ Ndu bụ ike-ka-l'ọgu lẹ̀
 Témanu; bẹ̀ meji a-tọfushi;
 a tuko iphe bụ ndu alì ugvu
 Íso gbua pyaapya.

¹⁰ Ee-gude kẹ̀ iwe iwe ono,
 unu meru unwunne unu;
 mbụ ndibe Jékọpu ono
 meru iphe-iphere kpua unu;
 mee tẹ̀ ọkpụ unu kpọhu
 gbururu jeye lẹ̀ tutu yoyo;

¹¹ kẹ̀le mbọku ono b'ì kfụcharu;
 chìru ẹnya ye;
 ndu ọhodo abya egwoo
 iphe ndibe Jékọpu;
 ndu shi eshishi awubata
 l'ọnu-oguzo ẹ̀phe;
 bya atụa ẹnwa;
 kee Jerúsalemu.

Unubedua adụ l'ọbu ndu ọhodo ono.

¹² Unu t'a ga chikwaru ẹnya
 yeru unwunne unu mbọku ono,
 iphe-ẹ̀huka dakfuru ẹ̀phe ono;
 ọphu unu t'a ge etekwa ẹ̀swa
 mbọku ono, ọkpụ-akpọhu
 dakfutaru ndu Júda ono;
 m'ọ hagabẹ̀ onwunu mbọku ono,
 iphe-ẹ̀huka dakfutaru ẹ̀phe ono.

¹³ Unu t'a aga abahụkwa
 l'ọbu-edukfu
 ndibe mu mbọku ono,
 ụmuruku mụru ẹ̀phe ono;
 ọphu unu t'a ga achikwaru ẹnya yeru ẹ̀phe
 mbọku ono, ọdachi dakfuru ẹ̀phe ono;
 ọphu t'a ga anakọkwa ẹ̀phe
 iphe ẹ̀phe mbọku ono,
 iphe-ẹ̀huka byakfutaru ẹ̀phe ono.

¹⁴ Unu t'a ga evudokwa lẹ̀
 mkpọkahu-uzo;
 l'egbushi ndibe ẹ̀phe,
 agba ọso ọgu;

ophu unu t'a ga akpukwa
nwa ndu ophu wafuru nu
kpee ndu ohogu epe
mboku ono, umuruku muru epe ono.

Ikpe, Ojejoje e-kpe iphe bu mbakeshi

- 15 Eswe mboku ke Ojejoje
duakwaru iphe bu mbakeshi ntse.
O kwa ege unu meru;
be ee-mekwaphu unu.
Iphe unu meru
a-tu-kokwaru unu l'ishi.
- 16 O kwa ege ono, unu no
l'ugvu mu, du nsu;
ngua iphe-ehuka ono;
bu ege iphe bu mbakeshi
a-noduwaru angu iya tugburu.
Epe a-ngu iya nta; ngua ya imo;
yo dulee l'ephe ta nobua anono le phuu.

Aa-dzofuta ndu Izurelu

- 17 Obenu le ndu wafuru nu le
Ugvu Zayonu;
be aa-dzofuta.
Eke ono a-du nsu;
ndu onu-ulo Jekopu abya
enweru okè-iphe ruberu epe.
- 18 Onu-ulo Jekopu a-buru oku;
onu-ulo Josefumu aburu ire-oku.
Onu-ulo Iso aburu eswa ereshi;
epe amuru oku ye iya;
yo dzupyashia ya.
E to nwedu m'oo onye lanu,
a-wafu nu le ndu onu-ulo Iso.
Ono iphe Ojejoje kfuru ndono.
- 19 O bu ndu shi l'uzo ohuda
a-bya ebuchishia ali ugvu Iso.
Ndu ophu shi l'ali okpa-ugvu,
no l'uzo enyanwu-ariba
abya ebuchisia ali ndu Filisutiya.
Epe abya ebuchikota ali
Ifuremu ye l'ali Sameriya.
Ndu Benjaminu ebuchishia Giledu.
- 20 Ndu Izurelu, a kpuru l'ogu;
epe anodu Kenanu
a-na ali ono jee akpaa le Zarefatu.
Ndu ophu a kpuru l'ogu le
Jerusalemu, bu ndu ophu
no le Sefradu a-nakota mkpukpu,
no l'echi-egu ohuda.
- 21 Ndu ndzofuta e-nyihu

Ugvu Záyọnu; bụru ishi;
chìlahaa ndu, bu l'alì ugvu Íso.
Teke ono; alì-eze ono aburu kẹ Ojejoje.

Jona

Jona agbaru Ojejoje ọso

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jona Amitayi; sù iya: ² “Gbeshi; jeshia oke mkpukpu ono; mbù Nínive je ekfuru okfu nù ẹ̀phe; kẹ̀ l'ẹ̀jo iphe ẹ̀phe eme; bẹ̀ ruwaru iya nchi.”

³ Obenu lẹ̀ Jona gbeshiru; vù ọ̀kpa iya mini; yọ̀ buru iya ọ̀la Tashishi tẹ̀ ya gbalaaru Ojejoje. Yọ̀ tẹ̀gbua jeshia ọ̀nu-ẹ̀nyimu Jọ̀pa, bụ̀ ẹ̀ke ọ̀o-nọ̀du phù ụ̀gbo-mini, eje Tashishi. Yọ̀ tẹ̀be ntụ-ụ̀gbo; bahù tẹ̀ ya tsoru ẹ̀phe jeshia Tashishi; l'ẹ̀ke ọ̀ogbaru Ojejoje ọ̀so.

⁴ Ya ndono; Ojejoje emee; oke pherephere awata ophe l'eze ẹ̀nyimu ono. Oke eyii-mini awata atutu; k'ọ̀phu o wuduru mẹ̀ ụ̀gbo-mini ono agbakpọ̀shihu. ⁵ Ndu nọ̀ l'ụ̀gbo ono l'ẹ̀phe haa awata ọ̀tsu egvu; k'ọ̀phu bụ̀ l'iphe bụ̀ onyenọ̀nu wataru ọ̀raku nwa nte iya. A nọ̀nyaa; ẹ̀phe atuko iphe ẹ̀phe vu l'ụ̀gbo ono pashia chee l'ẹ̀nyimu ono; t'ẹ̀phe maru mẹ̀ ụ̀gbo ono; ?l'ọ̀o-ka nphẹ.

Obenu lẹ̀ Jona rìbaruru l'ime ime ụ̀gbo ono jee azezita; laa lẹ̀ mgbenya. ⁶ Onye ishi ndu ụ̀gbo ono ejekfube iya; je asù iya: “Bù ngunu b'i me l'ẹ̀ke-a? ?Tii gbeshidu raku nwa nte ngu t'a maru; ọ̀o-phuru ayi imiko; nafuta ayi; t'ayi ba ala l'iyi.

⁷ Ndu, nọ̀ l'ụ̀gbo ono abya ekfuru yeru onwẹ̀phe; sù: “Unu bya t'ayi tẹ̀ ẹ̀nwa; maru onye iphe-ẹ̀huka-a shi l'ẹ̀ka, dakfutaru ayi ẹ̀ge-a.” Ẹ̀phe atua ẹ̀nwa ono; yo gude Jona. ⁸ Ẹ̀phe aji iya: “Byiko tọ̀ karu ẹ̀phe: ?Bù onye; bẹ̀ kpataru iphe-ẹ̀huka ọ̀waa; kobe ayi? ?Bù ngunu bụ̀ ẹ̀ka-ọ̀ru ngu? ?Bù awe b'i shi? ?I shi l'eri ndu ole?”

⁹ Yọ̀ sù ẹ̀phe: “Lẹ̀ ya bukwa onye Hìburu; l'onye ya abaru ẹ̀ja kwa Ojejoje, bụ̀ iya bụ̀ Nchileke kẹ̀ imigwe; onye ono, bụ̀ iya meru eze ẹ̀nyimu; mee mgboko ono.”

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono emee; ẹ̀phe atsulahaa egvu nshinu; ẹ̀phe aji ya: “?Bù ngunu ziru ngu egbe iphe ọ̀waa?” Ndu ono amawaruphu l'ọ̀bu agbala b'ọ̀ gbalaru Ojejoje; kẹ̀ l'o kfuhawaruru ẹ̀phe ẹ̀ge ono.

¹¹ Eyii-mini ono aka nọ̀ akaka eje. Ẹ̀phe aji iya: “?Bu ngunu; bẹ̀ ẹ̀phe e-me ngu nta-a; k'ọ̀phu oke pherephere-wa e-phebuhu?”

¹² Yọ̀ sù ẹ̀phe: “Unu palia ya apali chee l'eze ẹ̀nyimu ono; k'ọ̀phu eyii ono a-tụ̀-buhu; lẹ̀ ya makwarua l'ọ̀o yẹ̀bedua kparu iphe oke pherephere-wa gude bya.”

¹³ Ndu ono egbe eri aphù ẹ̀ge ẹ̀phe e-me kpọ̀ru ụ̀gbo ono kpọ̀fu nggodo. Obenu l'ẹ̀ t'o nwedu ishi; kẹ̀ l'ẹ̀nyimu ono gbe bya aka ọ̀tu eyii teke ono. Eyii ono abya aka nọ̀ karia ẹ̀ge ọ̀ dọ̀hawa. ¹⁴ Ẹ̀phe atuko; wata okfu anù Ojejoje; sù iya: “Byiko nggube Ojejoje; be ekwekwa t'ẹ̀phe laa l'ọ̀chi nwoke-wa? T'ọ̀chi onye ẹ̀-ta dọ̀du iphe o meru ba atụ̀-kokwaru ayi l'ishi; kẹ̀ l'ọ̀ kwa ẹ̀ge ọ̀ dọ̀ nggube Ojejoje mma b'i meru.” ¹⁵ Ya ndono; ẹ̀phe apalia Jona tufu l'ụ̀gbo ono; woru iya chee l'eze ẹ̀nyimu ono. Eyii-mini ono aburu shikongu. ¹⁶ Iphe ono, meru nù ono emee; ẹ̀phe atsulahaa Ojejoje egvu. Ẹ̀phe abya egworu ẹ̀ja nù Ojejoje; kweshikota iya ụ̀kwa.

¹⁷ Obenu l'ọ̀ nweru eze-ẹ̀ma, Ojejoje doberu l'ẹ̀ke ono, leri Jona. Jona anọ̀ ẹ̀ma ono l'ẹ̀pho ujiku ẹ̀to: eswe l'ẹ̀nyashi.

2

Jona ekfu anù Nchileke

¹ Ya ndono; Jona anọ̀du ẹ̀ma ono l'ẹ̀pho kfuru nù Ojejoje, bụ̀ Nchileke iya; ² sù iya: “Teke iphe-ẹ̀huka dakfutaru iya;

bẹ̀ ya rakuru Ojejoje;
yọ̀ zaa ya.

- Ya anọdu l'alì-maa chiku ngu;
nggu eyetaru iya ẹka.
- ³ Ị pataru iya chee l'ẹbo ẹnyimu;
l'ọhu-alì eze ẹnyimu.
Utso abya erikpua ya.
Eyii-mini yẹle gborogboro,
ọotso egbe l'awu iya awuwu l'ishi.
- ⁴ Ya ariya; sù: 'L'ì chifuwaru iya l'ifu ngu.
Obenu lẹ ya e-wokwarua
ẹnya tupoo l'eze-ulo ngu ono,
dù nsọ ono ọdo.'
- ⁵ Mini wọru iya l'olu oswi kẹ chii;
eyii-mini erikpua ya erikpu.
Ẹbakala mini ekwechishia ya ishi ekweshi.
- ⁶ Ya enwulahu l'ime ime alì ugvu.
Alì ono atua ya mkpọro mgbe-'agvu-agvu.
Obenu l'ì gufutaleru iya-a lẹ
ndzù l'iduma ono;
nggube Ojejoje, bụ Nchileke iya.
- ⁷ Ọ bụ teke ya atụ-buwa ume atụ-bu;
bẹ ya nyataru nggube Ojejoje.
Ya abya ekfuru nù ngu;
okfu iya erua l'ẹke ị nọ
l'eze-ulo ngu, dù nsọ.
- ⁸ Ndu bụ agwa, ẹ-ta dudu iphe ọ bụ;
bẹ ẹphe abaru ẹja
b'ọ nafuje eze-iphe-oma, g'erube ẹphe ẹka.
- ⁹ Obenu lẹ yẹbedua e-gude
egvu-ekele l'agwa ngu.
Iphe ya kweru ngu ụkwa iya;
be ya e-medzu.
Ndzọta bụ Ojejoje b'o shi l'ẹka."
- ¹⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru eze ẹma ono; yọ gbọfu Jona tụa l'eli nggodo.

3

Jona ẹje Nínive

¹ Tọ dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Jona k'ugbo ẹbo; sù iya: ² "Gbeshi jee l'eze mkpukpu ono; mbụ Nínive je ezia ndu bu iya nù ozi, ya ziru ngu."

³ Jona ekwe; yọ bụru iya oje Nínive ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ẹya ono. Nínive kfube ọswa bụru mkpukpu, haa nshinu. Iphe oophuje madzù bụ abalì ẹto; t'o gude ọkpa ghabua ya. ⁴ Jona adube mbọku kẹ mbụ, ọ bahuru lẹ mkpukpu ono wataru iya ẹphe ọraru arara: "L'ọ kwa ụkporo abalì labù b'ọ phoduru; Nínive aburu kpurupyata."

⁵ Ndu Nínive abya ekweta kẹ Nchileke. Ẹphe abya araa ya arara; t'iphe bụ onyenonu swia aswiswi; yee uwe-aphu; tsube l'onye k'eze iya je akpaa l'onye ophu kakota nwanshi.

⁶ Teke ozi ono ruru eze ndu Nínive nchi; yo gbeshi l'aba-eze iya; yefu uwe-nlọkpuru iya; chita uwe-aphu yee; je adugaru lẹ ntụ. ⁷ Yọ bya ezia; a raa ya arara lẹ Nínive mgburumburu; sù:

"Owaa bụ ekemu, eze yẹle ndu a maru ẹpha ẹphe atụ:

“T’ẹ b’ọ dukwa madzu nwigbaleke-oma; m’ọ bu anu; m’ọ bu eswi; m’ọ bu aturu, e-wota nri ye l’onu; ophu o dukwa onye a-ngu iphe angungu. ⁸ T’ẹ iphe bu madzu kpamukpamu; m’ẹ l’anu chita uwe-aphu yee. T’ẹphe raa ekwa; rashia ya ike; raku Nchileke. T’ẹ onyenonu sefu aka l’ejo iphe; m’ẹ ome iphe-kpangangangu. ⁹ ?Onye maru m’ẹ Nchileke; l’oo-jizita obu; wofuru ayi oke ehu-eghughu iya; t’ayi ba anwushihu.”

¹⁰ Nchileke aphua iphe epe meru; l’ẹphe sefuwaru aka l’ejo iphe; phuru epe imiko; t’o mehe t’ẹphe buru kpurupyata ege o shi su le ya e-me epe.

4

Obu-imiko Nchileke egbu Jona egbu

¹ Obenu l’iphe ono du Jona eji; ehu eghulaha ya egbu. ² Yo bya ekfuru nu Ojeje; su iya: “Nggube Ojeje; ?to budu iphe ya kfuru teke ya nokwaduru l’ufu-a ndo. O kwa iya meru iphe ya gbeshiru; gbaru lashia Tashishi. Ya mahawaru li bu Nchileke, emejeru madzu eze-iphe-oma; buru onye obu-imiko; buru onye iphe e-te ghujedu egbu egwegwa; n-yemobu ngu nyiberu anyibe. I bu Nchileke, eleje pashia; haa ome madzu iphe i suru l’ii-me iya. ³ Nta-a; nggube Ojeje bu t’i wofu ndzu iya; ke l’o karu iya mma le ya nwuhuru; karia onodu ndzu.”

⁴ Ojeje aji iya: “?O gbaru ke t’ehu l’egbu ngu egbu to?”

⁵ Jona atugbu je anodu l’uzo enyanwu-ahata mkpukpu ono. Yo turu onwiya mkpu l’eke ono; ndu; ngabe t’o maru iphe e-mekochaa mee mkpukpu ono. ⁶ Ojeje, bu Nchileke emewaphu t’oshi vayinu futa l’iku eke ono bya evulihu te agu iya kpuchijee Jona; k’ophu ehu a-duje iya agu. Ehu atsọ Jona ena ke oshi vayinu ono. ⁷ Yo be l’utsu echile iya; Nchileke ewota unwehu tu l’oshi ono; k’ophu bu l’oshi ono tsufuru ekwo; nwuhu. ⁸ Yo be teke anwu hataru; Nchileke emee te ejo pherephere, ekpo oku shi l’uzo enyanwu-ahata wata ophe l’eke Jona no; anwu echilaha ya; k’ophu oose avehu. Yo du iya t’a su l’o nwuhuru. Yo su: “L’o ka kwa iya mma le ya nwuhuru; karia le ya no egbe ndzu owaa.”

⁹ Nchileke aji iya: “?O gbaru t’ehu ghua ngu egbu; l’okfu vayinu ono to?”

Jona asu iya: “L’o gbakwaru t’ehu ghua ya egbu; mbu l’o ghukwa iya k’anwuhu nta-a.”

¹⁰ Ojeje asu ya: “I phuru ege o ruru ngu l’ehu mbu ke vayinu ono. O bu oswi-okfu l’ẹ to budu nggu; be kuru iya nu; l’o futaru l’enyashi; nwuhu l’enyashi ophu tso iya nu. ¹¹ ?likfu te okfu ehu Ninive; be eru iya l’ehu to; mbu ndu Ninive ono, karuru ukporo unu madzu ugbo iri l’ise* ono; nweru elu l’igwe; l’ẹphe e-ba ma iche, du l’iphe du mma; l’ophu du eji.”

* 4:11 4:11 Iphe o bu bu 120,000.

Mayika

¹ Oṅwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Mayika l'oge teke Jótamu; Éhazu; mę Hezekáya shi bụgbaaru eze ndu Júda. Mayika bụ onye Mọreshetu. Ozi-wa shi l'àphụ, ọ phuru l'okfu ẹhu ndu Samériya; mę ndu Jerúsalemu.

² Unubę ndiphe;

unu nukwaa ya-o!

Tę mgboko gbaa mgburumgburu;

mę iphe bụ onye bu iya nụ ngabękwa nchị!

Lę Okaribe-Kakota-Nụ

shikwa l'eze-ulo iya,

dụ nsọ l'agba unu ekebe.

*Ikpe, eekpe ndu Samériya;
ęphe lę ndu Jerúsalemu*

³ Unu lekwa!

Lę Ojejoje shikwa

l'ęke o bu ebubu l'abya.

Oobyawa tę ya bya

adzọo garamu garamu l'iphe,

bụ ęke, dü l'eli lę mgboko.

⁴ Iphe, bụ ugvu a-zashihu iya l'ifu;

nsuda nsuda agbawashihu l'ọ bụ

manụ, e doberu l'iku oku; mbụ l'ọ bụ mini,

shi lę mgbazita l'atsoshihu atsoshihu.

⁵ Iphe kparu iphe iphe-a e-mokota l'oha bụ okfu ejo iphe, ndu oshi-l'okpa Jékọpu meshiru; mbụ ejo iphe, ndu onu-ulo Ízurelu meru. ?Nanụ egbe ejo iphe Jékọpu meru obu ?Tọ bụdu ndu Samériya? ?Nanụ egbe ejo iphe kę Júda? ?Tọ bụdu Jerúsalemu?

⁶ Ojejoje asụ: “Lę ya e-mee Samériya t'ọ bụru ikpọzu, ęke aa-nọdu akọ vayinu. Mkpuma mgbodo mkpukpu iya bę ya a-chiru ye lę nsuda. Ya emee tę mgbodo mkpukpu iya zee l'okpa-ulo iya. ⁷ Iphe bụ ntękpe, ndu mkpukpu ono doberu l'ọ ha bę ee-tsu yogiriyogiri. Iphe bụ iphe aanuje l'ulo omarali bę ee-tsukota oku. Ya a-bya emebyishikota iphe bụ agwa ęphe l'oha. Ishi iya aburu l'ęke iphe eshije eru ndu mkpukpu ono ęka bụ ugwo ono, aakfuje unwanyi okpara ulo omarali ono. Yọ bụru ęge aaghakashije ugwo, a kfuru unwanyi okpara bụ ęge aa-ghakashi ęphe.”

Ękwa; mę aphụ

⁸ Ọ bụ iya meru iphe mu a-ra ękwa; chia mkpu. Mu eyefu uwe mu; gbaru ọtu. Mu a-kwa ękwa l'ọ bụ nkuta-ọswa; raa aphụ aphụ l'ọ bụ enyi-nwenu; ⁹ kę l'onya, aba Samériya kwa 'agwota agwota. Onya obu gbe sweekwaru nụ Júda. O ruakwaru obu-edukfu ndibe mu, bụ iya bụ Jerúsalemu.

¹⁰ Unu be ekfukwaru iya ndu Gatụ! Ophu unu 'arakwa ękwa lę phuu! Unubę ndu Bētu Oṅfura; unu weswia onwunu l'alị! ¹¹ Unubę ndu bu lę Shafiya; unu gbaru ọtu; gude iphere wụ-sweta! Ndu ophu bu lę Zenanu ta alufutakwa alufuta. Ndu Bētu-Ezẹlu bę aphụ byakwaru; kę l'iphe shi gbobuta ęphe b'e wofuwaru. ¹² Mbụ lę meji atofukwa ndu bu lę Marotu atofu l'ęke ęphe nọ l'ele ęnya k'oma; kęle Ojejoje wotawaru mkpakęhu bya edooru ęphe; mbụ jeye lę Jerúsalemu. ¹³ Unubę ndu bu lę Lakishi; unu kwakọbe ugbo-inya unu k'ogu! Ọ kwa unubędua vuru ọzo gbube ishi ejo iphe; ndu Záyonu etsolahaa ęka unu; kę l'emeswe, ndu Ízurelu mesweru bụ unu

b'o shi l'eka. ¹⁴ Oo ya bu te unu dua ndu Mereshetu Gatu ulo. Ndu Akuzibu l'e-koshi eze ndu Izurelu eregede.

¹⁵ Mu a-chita ndu a-bya alugbua unube ndu Marésa. Ndu Izurelu ndu ophu aakwabeje ugvu a-gbaru laa l'ogba Adulamu je ewohaa onwephe. ¹⁶ Unu kpushia ishi; gua aphu unwegirima unu ono, no unu l'obu ono! Unu mee ishi t'o cha unu swariswari l'o bu ke udele; ke l'unwegirima unu ono be aa-natakwa unu; kpa epe le ndu.

2

Idzu ke madzu; le ke Nchileke

¹ Aphu a-tsukwaru ndu, anoduje achi ejo idzu; mbu ndu anoduje l'ulo epe chia ejo idzu; nchi bohudelephu; epe awata iya ememe; ke l'ephe nweru ike, epe egude eme iya. ² Epe aswobeje enya l'ali onye odo; naa ya l'okpehu. Epe aswobe enya l'ulo; naa ya l'ike. Epe anaje madzu ufu iya; mbu naa madzu iphe bu okè-iphe iya.

³ Oo ya be Ojejoje suru: "Le ya achiru ndu ono ejo idzu. Ophu epe 'adudu ike anahu. Unu te ejehedu otse etsetse; ke l'oge teke ono a-du ejo eji. ⁴ Le mboku ono; be ndiphe a-nodu ekfubyishi unu ekfubyishi. Epe a-nodu aji unu kpaphukpaphu; l'aguru unu egvu-aphu: l'asuje:

" 'Ayi gvukwaru.

Okè, gbaru ndibe mu;

b'e kewaru.

Ojejoje natawaru iya;

keeru ndu lutaru ayi l'ogu.' "

⁵ Oo ya bu l'unu te enwehedu m'o onye lanu, a-no-chi enya unu le ndzuko ke Ojejoje; mbu onye a-tu enwa gude kee ali ono.

⁶ Ndu nkfuchiru epe asuje: "T'ayi ba asujeshi l'oo Nchileke kfuru iphe, ayi ekfu. Le to nwedu iphe-iphere, abya epe ememe." ⁷ Nggube onu-ulo Jekopu: "?Aa-su le Ume Ojejoje; be ehu egu egughu too? ?Oomejenua ege ono?" Okfu mu; ?too mejeduru onye uzo iya kfuru akfuru iphe oma too?

⁸ ?O gbe buru l'uboku agvwa agvugvu-wa; be ndibe mu wu-lihuru l'o bu ndu ohogu. Ndu esweta l'uzo tuzooru onwephe ehu; be unu kwachiru l'uzo; yeshia epe akpawuru-uwe ndu ova, epe yeru; l'o bu ndu shi l'ogu. ⁹ Unyomu ndibe mu; be unu achifuje l'egiri ulo, epe butua; nafu unwu epe ugvu, shi mu l'eka, a-no gbururu jeye. ¹⁰ Unu gbeshi; tugbua; kele eke-a ta budu eke unu a-tuta ume; ke l'a turuwaru iya aturu. E mebyishiwaru iya; k'ophu e te emekwatahedu iya emekwata.

¹¹ O -buru le mkpokoro madzu byaru bya asu: "Le Nchileke suru t'a nguje mee; me iphe angungu odo, eme l'enya;" bunu egbe ndu nkfuchiru onanu; be epe a-cho!

Eekwe ukwa ndzota

¹² "Unube ndu eri Jekopu; to nwedu iphe e-me te mu ba tuko l'unu ha chikobe! E to dudu iphe e-me te mu ba achikobe unu l'ekalanu; mbu unube nwa ndu ophu wafuru nu l'onu-ulo Izurelu! Mu a-chikota epe t'ephe nokobe l'ekalanu l'o bu onye chiru aturu ye l'ulo aturu; mbu l'o bu onye doberu egu yele aturu l'eke o no; l'ata nri. Epe e-ji eka ono pyimu; l'atu wowowo; ke l'ephe a-pa igwe. ¹³ Onye e-gbuharu epe uzo usa l'a-buru onye e-vuturu epe uzo. Epe e-chika obu-edukfu mkpukpu ono; wufu. Onye eze epe e-vuru epe uzo sweta. Mbu l'oo Ojejoje e-vuru epe uzo."

3

Ndu ishi; ephe lẹ ndu nkfuchiru; b'a baru mba

¹ Tọ dọ iya bụ; mu asụ: “Unu ngabẹ nchị; unubẹ ndu bụ ishi oshi-l'okpa Jékọpu; mbụ unubẹ ndu achị nụ l'ọnu-ulo Ízurelu. ?Tọ gbadu unu ọmaru ẹge eekpeje ikpe, dọ maa tọ; ² unubẹ ndu kpọru iphe dọ mma ashị; yeru ẹjo iphe obu; mbụ unubẹ ndu anọduje aswa ndibe mu akpọ; l'akpa ephe anụ l'okpu; ³ unubẹ ndu aswa ndibe mu akpọ; l'ata anụ ephe; l'etsu okpu ephe yọgiriogiri; ndu ebushije anụ ephe yọriyori l'ọ bụ anụ, aabya oye l'ochi; mbụ l'ọ bụ anụ, aabya oye l'ite?”

⁴ E -meebe; ephe araku Ojejoje; ọle ẹ too yeduru ephe ọnu. Teke ono; bẹ oo-woharu ephe ifu iya. Iphe a-kpa iya nụ aburu l'ephe mewaru iphe dọ ẹji.

⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'a -bya l'okfu ẹhu ndu nkfuchiru; mbụ ndu ono, edusweshi ndibe mu ọzo ono; mbụ ndu ono, abuje: onye, nuru ephe nri; ephe asụ l'ẹhu-agu a-bụ kẹ onye ọbu. Teke ẹ t'ọ dudu iphe a nuru ephe; ephe akwakọbe kẹ otso onye ọbu ọgu. ⁶ Ọo ya meru iphe nchi e-jikfu unu. Unu a-phụ-buhu àphù; ọchi agbachia unu ọzo; ike ọgba ẹja ta aduhedu unu. Mbụ l'enyanywu a-nyihuru ndu nkfuchiru ono. Nchi e-jikfu ephe l'eswe. ⁷ Ndu aphuje ọphulenyaa; bẹ iphere e-mekochaa gude. Ndu agba ẹja aburu ndu e kpuru ifu lẹ ntụ. L'ephe ha e-mekochaa tuko kpuchia ẹka l'ifu; kẹle Nchileke te eyejeheduru ephe ọnu.”

⁸ Obenu lẹ mbedua b'a tsuru ike atsutsu l'ẹhu. Ume kẹ Ojejoje jiru mu ẹhu yẹle okpe ikpe, dọ maa yẹle ike-okpu, mu e-gude kfuru oshi-l'okpa Jékọpu emeswe, o mesweru; mbụ kfuru oshi-l'okpa Ízurelu ẹjo iphe ephe meshiru. ⁹ Unu nukwaa iphe-a; unubẹ ndu ishi ọnu-ulo Jékọpu; unubẹ ndu achị nụ l'ọnu-ulo Ízurelu, bụ ndu kpọru ikpe, dọ maa ashị; bya emekota iphe kfuru gbororo t'ọ gbe nggọ; ¹⁰ ndu gude ogbu ọchi gude kpua mkpukpu, nọ l'eli Ugwu Záyonu; mbụ gude ome iphe dọ ẹji kpua mkpukpu Jerúsalemu. ¹¹ Ndu ishi ephe bụ: ị -nụ ephe ẹka-azụ; ikpe alaaru ngu. Ndu ishi ọmarali ephe aburu: a -kfua ephe ugwo; ephe ezia iphe. Ndu nkfuchiru ephe aburu: a nọdu ephe okpoga; tẹmanu ephe achia ẹja. Ọle ephe l'ephe ha tükokwarua dakobe Ojejoje l'ekfu: “Lẹ Ojejoje kfụ ephe l'azụ; l'ẹ tọ dudu ẹjo iphe, byaru bya adakfu ephe.”

¹² Ọo ya bụ l'ọo unu kparu iphe ee-mekochaa tųpyaa Ugwu Záyonu atųpyaa l'ọbu alị ereshi. Mkpukpu Jerúsalemu e-mekochaa buru ikpọzu. Eli ugwu ono, bụ ẹke eze-ulo Nchileke nọ ono e-mekochaa buru ẹke ẹgbudu ruchiru.

4

Ẹhu-agu ojejoje

(Azá 2:2-4)

¹ O -rua l'oge ikpazụ
 bẹ ee-me tẹ ugwu ono,
 a kpuru eze-ulo Nchileke ono nọshia ike;
 mee ya t'ọ buru eze l'iphe
 bụ ugwu ọdo, nọgbaa nụ.
 Ee-me iya t'ọ kakọta iphe bụ ugwu ọdo l'eli.
 Ono teke ndiphe a-nọdu awụ awukfu iya.

² Igweligwe ndu ọhodo a-bya bya asụ:

“Unu bya t'ayi je l'eli ugwu
 kẹ Ojejoje!
 Unu t'ayi je l'ulo Nchileke kẹ Jékọpu;
 k'ọphu oo-koshi ayi ọzo iya;
 t'ayi wata otso ọzo, ọ tọru.”

Ishi iya aburu l'ekemu e-shi lẹ Záyọnu bya;
okfu Ojejoje eshi lẹ Jerúsalemu.

³ Ọ bụ iya e-doshi okfu,
nọ nụ l'iphe bụ mbakeshi;
buru iya e-doshiru mba ndu k'ike;
ndu ọphu bugbaa ote-ẹnya,
okfu, adaru ẹphe l'ibe ẹphe.
Ẹphe akpukwashia
ngwa-ọgu ẹphe;
yọ ghọo ọgu, eegude akọ iphe;
akfu ẹphe aghọo nwa mma, eegude apyi iphe.
Teke ono b'ẹ to nwedu mba,
ahalikwaduru ibe iya ẹka k'ọgu;
ẹphe ta amuhe ẹge e shi alu ọgu ọdo.

⁴ Onyemonye ọbule a-nọduje
lẹ mkpuli vayinu iya;
mekwaphu lẹ mkpuli oshi figu iya;
to nwehe onye eye ẹphe egvu;
kẹ l'ọ kwa Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu iya.

⁵ Iphe bụ mba, nonu bụ ọmarali nk'ẹphe; bẹ ẹphe gude eje. Ayibedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ayi; bẹ ayi e-gude ẹpha iya l'eje gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Iphe Ojejoje chiru k'ememe

⁶ Ojejoje suru: “L'o -rua mbọku ono; bẹ ya a-chikobe ndu ngvuru; chikobe ndu a chifuru l'alị ẹphe yele ndu ya meru, ejee iphe-ẹhuka. ⁷ Ndu ngvuru; bẹ ya e-me t'ẹphe buru ndu waru nụ. Ya emee ndu a chifuru l'alị ẹphe t'ẹphe buru ọha, ike nọ. Yọ buru Ojejoje a-buru eze, achi ẹphe lẹ Ugvu Záyọnu tsube lẹ mbọku ono gbururu jeyewaru.

⁸ “A -bya lẹ nggube nwada Záyọnu, bụ ẹke aanọ; l'eche ndu Ízurelu l'ọ bụ onye eche aturu-a; bya aburu ẹke ndu Ízurelu agbabaje je ezeeru ndzụ; ii-mekochaa buru ishi ẹge i shi buru teke ndiche. Ọ buru eze e-mekochaa rube nggube nwada Jerúsalemu ẹke ọdo.” ⁹ ?Bụ ngunu meru iphe ñira ẹkwa? ?Ti nwehedu onye eze tọo? Onye akpo-jeziru ngu ọzo; ?tọo nọhedu tọo; meru iphe iphe-ẹhuka byaru bya azu ngu l'ọ bụ nwanyi, ime eme-wa? ¹⁰ Nggube nwada Záyọnu; nọdunu ghaa gburugburu l'ọ bụ nwanyi, ime eme; kẹle nta-a; bẹ ñibyakwa ọha mkpukpu-a je anọdu l'echi-ẹgu. Ii-je alị ndu Bábyilonu. Yọ buru l'ẹke ono; bẹ aa-nafuta ngu. Ọo l'ẹka ono; bẹ Ojejoje a-gbata ngu l'ẹka ndu ọhogu ngu. ¹¹ Nta-a; bẹ igweligwe mba chikobewaru onwẹphe t'ẹphe tso ngu ọgu. Ẹphe asụ: “T'e merua ya! T'ayi chiru ẹnya yeru Záyọnu!” ¹² Obenu l'ẹphe ta madu iphe bụ iphe Ojejoje ari. Iphe ọ chiru idzu k'ememe te dodu ẹphe ẹnya; mbụ onye ono, chikoberu ẹphe l'ọ bụ onye, chikoberu witu, ooje etsutsu ono.

¹³ “Nggube nwada Záyọnu; gbeshi chia ya gbiigbii l'ọ bụ onye l'echi ereshi; kẹle mu e-me t'i fua mpo-ígwè. Ichirukfu-ọkpa ngu aburu ope. Nggude egude iya gwee igweligwe mba tọlitoli; wota uru ono, ẹphe ritaru l'eregede ono nụ Ojejoje; mbụ woru ẹku ẹphe ono nụ Nnajiufu ono, nwe mgboko l'ọphu ono.”

5

Ụkwa kẹ l'onye a-chinu e-shi Bétulehemu

¹ Unu chikobe onwunu l'ikpo l'ikpo; nggube mkpukpu ono, igweligwe madzu no ono; kele ndu ohogu ayi no-pheekwaru ayi ano-phe. Onye ishi Izurelu; be epe echikwa mgboro-igwe l'ishi-agbagba-nchi ke kpoo.

² Obenu le nggube Betulehemu l'ali Efuratu! A makwarua li bu nwa mkpukpu, ha nwanshi l'ikfu Juda. Obenu l'oo l'ime ngu; be onye a-bu onye ishi ndu Izurelu e-mekochaa shi; lufutaru mu. Onye ono shiru teke ndiche noduhawa; o shiru l'edewede noduta.*

³ Oo ya bu le ndu Izurelu; be aa-paru gwobe gbururu jeye teke nwanyi ono, ime eme ono l'e-zeda. O bu teke ono; be unwunna iya ndu ophu a-lakfutafua ndu Izurelu.

⁴ Onye ono -byalephu; be oo-buru onye eche aturu; chee aturu iya ono. O bu Ojejoje a-nu iya ike; bya aburu Ojejoje, bu Nchileke iya e-me t'a kwabe iya ugvu. Ndibe iya ono e-buru l'ehu-agu; to du iphe e-me epe; kele teke ono; be udu iya e-jedzuru mgboko gbaa mgburumgburu. ⁵ Oo-me te nchi du epe ndo.

Ndzofuta yele o-la-l'iyi

Teke ndu Asiriya a-byakfuta ali ayi ogu l'ali ayi; bya adzo eke ayi tushiru ike futufutu; be ayi a-fota ndu eche aturu umadzu esaa yele ndu bu ndu ishi: umadzu esato t'epe duta ayi tso ndu Asiriya ono ogu. ⁶ Epe e-gude nkogo lua ali ndu Asiriya ono; epe a-mifuta nkogo gude lua ali Nimurudu. O bu iya a-nafuta ayi l'eka ndu Asiriya; me epe byalephu bya awubata l'ali ayi wata odzo garamugaramu; l'awu ala l'oke-ali ayi.

⁷ Ndu eri Jekopu, waru nu a-du l'o bu iji, shi l'eka Ojejoje adashi. Epe a-du l'o bu nweyo mini, yoshiru l'eli iru ewu, e-ta budu madzu b'o cheru; t'o nwe onye o no ngaberu. ⁸ Ndu eri Jekopu, wafuru nu a-tuko egu dzuru. L'iphe bu mbakeshi; be epe a-du l'o bu agu, no l'eka anu-egu-egbudu dzuru edzudzu; mbu du l'o bu nwa agu, no l'eka aturu no, abuje: ooje; yo dzo-gbushi iphe o phuru; ophu o dudu onye aduje ike nafu iya iphe o guderu. ⁹ Ndu ohogu ngu; be ii-mekputakota; nggu achilia eka imeli tua okoo kpua epe. Odo bu le ndu nggu l'epe no l'okfu; be ee-mebyishikota.

¹⁰ Ojejoje suru: "L'o -rua mboku ono; be ya e-gbushi inya unu; bya emebyishia ugbo-inya unu. ¹¹ Ya e-mebyishi mkpukpu, nogbaa l'ali unu bya etsukposhia iphe bu eke, unu kpuru; yo shihutsua ike l'o ha. ¹² Ya e-mebyishi ke ogvu ono, unu agwo ono; ophu unu 'enwehedu ndu njibya odo. ¹³ Ya e-mebyishi ntekepe ono, unu pyishiru dobe ono; mebyishia mkpuma ono, unu agwatsua agwagwa ono; to nwehe iphe unu gude eka unu mee, unu abaabarua eja odo. ¹⁴ Ya a-bya alua agwa Ashera l'eka, unu no; woru mkpukpu unu l'o ha tsukposhia. ¹⁵ Ya e-gude oke ehueghughu melata ndu mba ono, jikaru l'epe tee medu iphe ya suru t'epe meje ono."

6

Eeku ndu Izurelu ikpe

¹ Unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu.

Te nggube Ojejoje gbeshi vudo evudo; kfu iphe e meru ngu l'ifu eze ugvu! Te iphe bu ugvu nuwaru iphe oome t'o kfu! ² Unube ugvu l'ugvu ha; unu nukwaa iphe Ojejoje abya edodo! Unu ngabe nchi nua iphe ada nu; unube itso, gude mgboko gbururu jeyewaru! Ishi iya aburu; l'o nweru iphe Ojejoje ekfu le ndibe iya meru iya. O nweru iphe ogushi le ndu Izurelu meru iya.

Onu, Ojejoje yeru

³ "Ndibe iya; ?Bunua ngunu; be ya meru unu? ?Bu ivu era ngunu; be unu a-su le ya boru unu? Unu sanua ya eya! ⁴ Ya dufutaru unu l'ali Ijiputu; bya agbafuta unu

* 5:2 5:2 Mat 2:16.

l'alì ono, unu shi buru ohu ono. Ya ziru Mòsisu t'ò bya edua unu yele Éronu; mē Miriyamu. ⁵ Unubē ndibe iya; unu nyatakwa idzu, ọ chīru; mbụ Balaku, bụ eze ndu Móabu! Unu anyatakwapụ ọnu, Bélamu Beyo yeru iya! Unu nyatakwa ije unu shita lẹ Shitimu jeye lẹ Gíligalu; k'ọphu unu a-ma iphe Ojejoje meru; gude dzọta unu!"

⁶ ?Bụ ngunu; bē mu e-gude bya Nchileke l'ifu bya ebyiaru iya ikpere; mbụ Nchileke ono, paru ẹka apaa ono? ?Bụ nwa eswi, gbaru afa; bē mu e-gude byaru iya ogworu ngweja-ukfuru tọo? ⁷ ?Oo-dụ Ojejoje mma m'a nū iya ụnu ebyila; nū iya nggele manụ, bụ 'aguta aguta? ?Mu e-gude ọkpara mu gwooru Nchileke ẹja; gude iya gwofu emeswe, mu mesweru iya tọo. Mbụ; ?bụ tē mu gude nwa, shi mu l'ẹpho kfua ụgwo iphe dū ẹji, mu meru tọo?

⁸ O koshiakwaru nggube madzụ iphe dū mma k'ememe. ?Bukwanu ngunu bụ iphe Ojejoje ele ngu ẹnya iya l'ẹka; 'abudu t'i meje iphe vudo nhamunha; nggu aphujeru madzụ imiko; mēfua t'i wozita onwongu alì l'etso Nchileke ngu.

Ikpe, nmaru ndu Ízurelu yele iphe ee-me phe

⁹ Unu ngabekwa nchì! Ọ kwa Ojejoje eku ndu mkpukpu-a oku. Ọtsu nggube Ojejoje egvu bukwa mmamiphe. "Unu gebekwa nchì l'òda ẹchachi; mē k'onye echi ngu iya nū! ¹⁰ Unubē ndu iphe dū ẹji; ?bụ tē ya zahaa ẹku ono, unu kparu l'ụzo ẹregede ono tọo. ?Bụ tē ya zahaa l'o nweru iphe e bubotaru iphe ebubota gude átù iphe bụ iphe Nchileke tūru ọnu? ¹¹ ?Ya e-kpefu onye gude iphe ẹregede l'atụ iphe ere; mbụ onye vu ẹda, ẹra iphe nọ iya nū ta bụdu iphe ọ sūru l'ọ bụ? ¹² Ndu nweru iphe lẹ mkpukpu ono anọduje eme ndu ọdo iwe iwe. Ndu bu iya nū bụ ndu ntuphu-ire; ẹphe egudeje ire ẹphe l'eduphushi madzụ. ¹³ Ọo ya meru iphe ya watawaru unu emebyishi unubē ndu mkpukpu ono. Ya eme tē unu chihu; kē l'unu emeje iphe dū ẹji. ¹⁴ Nri; bē unu e-rikwaa; ọle ẹpho te ejidu unu. Unu -ria mē unu riru iri-a; ẹpho eghelerua unu ọnu. Unu a-bụ akpa-aghaka; kē l'iphe unu kpataru kwakọbe; bē ya e-gude ọgu bya anaa unu. ¹⁵ Unu a-kọ okfu akọko; ọle unu ta akpatadu iya akpata. Unu a-pyishije manụ l'akpuru olivu; ọle unu te etedu manụ iya unubēdua l'onwunu. Unu a-dzoshije mē l'akpuru vayinu; ọle unu ta angudu mē ya. ¹⁶ Kē l'unu mewaru iphe Omuri sūru t'unu meje; bya etsoru iphe bụ nha-ọkpa ndibe Éhabu; mē ome-l'alì ẹphe. Ọo ya meru ya a-ha nggube mkpukpu t'egbara kfuā ngu; ndibe ngu aburu ndu ndiphe aa-nọdu achì ọchi. Yọ buru unu; bē ndiphe a-nọdu aja ewena."

7

Nshobukwaa ndu Ízurelu

¹ Nshobukwa mu nsho; kele mu dū l'ọ bụ onye jeru akpaa l'onanwu teke a kpatagewaru iphe e meberu l'alì; akpuru vayinu agvūwa l'oshi iya. Mbụ teke ono, akpuru vayinu kē ikperazụ ta anojehedu t'a wota ria ono; ọphu akpuru figu ọdungu phụ, anọduje agushi mu ike phụ ta dūwa ọphu nonu. ² Ndu yeru Nchileke obu; bē gvūakwaru nū l'alì ọwaa. Mbụ l'ẹ tọ dūhedu m'ọo onye lanu, bụ onye obu iya gūru iphoro, phoduru nū. Iphe onyemonye kwageberu akwagebe iya bụ ogbu ọchi. Onyemonye gudewa ụgbu l'ege; tē ya nmata nwanne iya. ³ Ome ejo iphe kwowaru ẹphe ẹhu. Onye achì achìchi ekebutaje madzụ t'ọ nū iya iphe. Ndu ikpe l'ana ẹka-azụ. Ndu, bụ ndu a maru ẹpha ẹphe egudeje ike l'atụ t'a nū ẹphe iphe agụ ẹphe. Ndu ono l'ẹphe ha; bē idzu ẹphe abuje nanu. ⁴ Onye ọphu bụ iya kakọta mma l'ẹphe; anọduje adzụ adzudzu l'ọ bụ ogvu. Onye ọphu bụ iya kakọta ọbu onye obu gūru iphoro aka ikpo amì-ogvu ẹji.

Eswe mbọku ono, ndu nche unu shi kfuta okfu iya ono ruakwaru; mbụ mbọku ono, Nchileke a-nū unu aphụ ono. Ọ kwa nta-a bụ teke aa-nū unu chikikfuu ọbu. ⁵ Unu ba adakobejekwa madzụ ibe unu! Ọphu unu atuzojekwaru onye unu l'iya eshi ọnya

ẹhu! Mbukwa jeye ẹ nwanyi ono, azeje tu-kobe ngu ishi l'utakfu ono; makwaru udu okfu, ii-kfuje t'ọ nua! ⁶ Ishi iya aburu ẹ nwata nwoke emechijekwa nna, muru iya nu ifu. Nwa nwanyi l'etsoje nne, muru iya nu okfu. Nyee nwa l'etsoje nne -nji iya okfu. Mbụ ẹ ndu bụ ndu ọgu madzụ abuje ndu ufu iya gẹgedede.

⁷ Obenu ẹ mbedua bụ Ojejoje; bẹ mu a-chiru ẹnya ziaru. Mu a-nodu ngaberu Nchileke, bụ Onye ndzota mu. Nchileke mu a-nu olu mu.

Ndu Ízurelu e-gbeshi ọdo.

⁸ Unubẹ ndu ọhogu mu; unu be tekwa ẹswa kpua mu! A makwaru-a ẹ mu daru adada; ọle mu e-gbeshikwaa ọdo. A makwaru-a ẹ mu nọ l'ochi; obenu l'ọo Ojejoje a-buru iphoro, nọduru mu. ⁹ Keshinu ọ bụ mbedua meru Ojejoje iphe dū ẹji; bẹ mu e-vutanu oke ẹhu-eghughu iya gbururu jeye teke ọo-bya elee ẹnya l'okfu ẹhu mu; meeru mu iphe ruberu mu nu; dufuta mu; dobe l'ẹke iphoro nọ. Mu aphua ẹge ọo-gude dzofuta mu. ¹⁰ Teke ono; bẹ ọhogu mu ono a-phukwa iya phụ; woru ẹka kpube l'ifu l'ẹke iphere e-gude iya. Mu egude ẹnya mu phụ ẹke ọo-da kpurumu; mbụ onye ono, shi asuje mu: “?Nanu Ojejoje, bụ Nchileke mu?” Ẹ ta nodu ọphu baru ishi; a dzọo yebedua ọtitoli ẹge aadzotoje ẹpoto, nọ l'echi oje.

¹¹ Eswe mbọku, aa-kpukwa mgbodo ngu ono abyaakwa. Mbụ mbọku, ee-me tẹ okè-alì ngu kabaa nshinu. ¹² O -rua mbọku ono; bẹ ndibe ngu e-shijetsua Asiriya abyakfuta ngu; ndu e-shi l'iphe bụ mkpukpu, nọtsua l'alì Íjiputu abya; mbụ shita l'alì Íjiputu jeye ẹ Ẹnyimu Yufurétusu; shita l'eze ẹnyimu jeye l'eze ẹnyimu; mẹ shita l'ugvu jeye l'ugvu. ¹³ Mgboko gbaa mgburumgburu; bẹ ẹgbara a-kfụ. Yọ buru ndu bu iya nu a-kpa iya; kẹ l'ẹphe awotawa akpuru iphe ẹphe kuru.

Okfu anu Nchileke; l'aja iya ajaja

¹⁴ Gudenu mgboro ngu chee ndibe ngu l'ọ bụ onye eche aturu; mbụ ndu ono, bụ okè-iphe ngu ono. Ndu ono; bẹ ọfuru onwẹphe je eburu nwenkinyi ẹphe l'oswa; l'ẹke nri elu eruje nọ. T'ẹphe nọdunu ẹ Báshanu; nodu ẹ Giledu taje nri ẹge ẹphe shi ata iya teke ndiche.

¹⁵ “Ọ kwa ẹge mu meru iphe, dū biribiri koshi ẹphe teke ono, unu shi Íjiputu lufuta ono bụ ẹge mu e-me iya koshi ẹphe nta-a!” ¹⁶ Iphe bụ mbakeshi e-gude ẹnya ẹphe phụ iya; iphere egude ẹphe. Ike ẹphe l'oha; bẹ aa-nafukota ẹphe. Ẹphe e-woru ẹka ẹde l'agba; nchì echishihu ẹphe; ẹphe awata ọda nkichi. ¹⁷ Ẹphe e-gude ire mịchalaha eja l'ọ bụ agwo; mbụ l'ọ bụ unwu iphe awu l'ẹpho. Ẹphe e-shigbaa l'ẹke ẹphe domishiru onwẹphe lufuta; l'anmakota kwẹkwẹkwe. Ẹphe e-gude ọtsu egvu ghakobe lakfutashia Ojejoje, bụ Nchileke ayi; wata unu ọtsu egvu.

¹⁸ ?Bụ onye dū l'ọ bụ nggube Nchileke, bụ onye aguje madzụ nvu l'iphe dū ẹji; l'eleswetaje emeswe, ẹphe mesweru ngu; mbụ nwa ndu ono, phoduru nu l'okè-iphe iya ono? Ẹhu te eghujedu ngu eghughu gbururu jeyewaru. Iphe aduje ngu mma bụ t'ì phuaru madzụ imiko. ¹⁹ Ii-phuru ayi imiko ọdo. Ẹjo iphe ayi; bẹ ii-dzopyabe l'okpa; chiru iphe dū ẹji, ayi emekota je echee l'eze ẹnyimu. ²⁰ Ii-meru oshi-l'okpa Jekopu ire-lanu; phuaru oshi-l'okpa Ẹbirhamu imiko, bụ iya bụ nte, i riru nna ayi oche phe teke ndiche ono.

Náhumu

Èhu-eghughu Nchileke l'okfu èhu ndu Nínive

- ¹ Ọwaa bụ ozi èhu mkpukpu Nínive; ẹkwo e deru àphù, ọ phuru mbụ Náhumu onye Èlukoshi. ² Ojejoje bụkwa onye okopho; bụru Nchileke, agwatajẹ ụgwo iphe.
 Ojejoje bụ onye agwatajẹ
 ụgwo iphe; bụru onye
 oke èhu-eghughu.
 Ojejoje emelatajekwa ndu,
 kpọru iya ashị iphe ẹphe meru iya;
 l'ewojekwaruphu
 oke èhu-eghughu iya
 tụ-koshi ndu ọhogu iya.
- ³ Ojejoje bẹ èhu t'eghujekwa
 eghughu ẹgwegwa;
 bụkwaruphu onye ike iya haa nshinu.
 Ojejoje ta ahakwa onye
 ikpe nmaru t'ọ laa kẹ manụ.
 Ọ bụ oke pherephere;
 mẹ ọku-maa b'ọ gude tọo ụzo, ooshije;
 urukpu aburu udzu-eja, etsu iya l'ọkpa.
- ⁴ Ọ bajeju eze ẹnyimu mba; mee ya t'ọ tahu.
 Omeje iphe bụ ẹnyimu l'ọ ha t'ọ tashihukota.
 Alì Báshanu me ẹwu,
 nọ lẹ Ugvu Kamelu;
 bẹ oomeje; yọ nwụa kpa;
 ẹge ono kwaphu bẹ oomeje tẹ iru, nọ lẹ
 Ugvu Lébanonu nweshia enwenwe.
- ⁵ Eze ugvu l'ugvu haa anmajẹ jijiji l'ifu ya;
 ndu ọphu bụ ụnwu ugvu angazeshihu.
 Mgboko gbaa mgburumburu;
 mẹ iphe bụ iphe bu iya nụ
 anọduje anma furafura l'ifu iya.
- ⁶ ?Bụ onye a-du ike vudo iya
 l'ifu teke iphe egbu iya eghughu.
 ?Bụ onye a-du ike wafu
 l'oke èhu-eghughu iya?
 Oke èhu-eghughu iya aduje
 l'ọ bụ onye e kpuru ọku;
 Mkpuma agbajẹ
 yọgiriogiri l'ifu iya.
- ⁷ Ojejoje du mma;
 bya aburu agbarike madzu
 teke onye ọbu nọ
 l'iphe-ẹhuka.
 Iphe bụ ndu gbabaru lẹ
 mkpuli iya je ozeru ndzu; bẹ ooletaje ẹnya.
- ⁸ Obekwanu l'oo-gude

ẹjo utso mee tẹ ndu Nínive chihu.
 Ndu ọhogu iya; bẹ ọo-chi
 chiba l'ẹkpuru-ọchi.

⁹ Iphe bụ ẹjo idzu, ẹphe achiru Ojejoje;
 bẹ oo-mebyishi;
 ọphu ndu ọhogu iya
 'apalihekwa ishi ọdo
 kẹ ugbo ẹbo.

¹⁰ Ọo teke a nmakoru ẹphe l'ọ bụ eri-ogvu;
 ẹphe angua mee; yọ tsushia ẹphe atsutsu;
 bẹ ọku e-tsu ẹphe ẹge
 ootsuje ẹkwo akpe ọkponku.

¹¹ Ọ bụ lẹ nggube Nínive b'o nweru
 onye lufutaru nụ; bya awata ọchiri
 Ojejoje ẹjo idzu; nọdukwapu lẹ
 mgbazi t'e mee iphe dụ ẹji.

¹² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sọru:
 "L'a makwarua l'ẹphe shihuru ike
 bya adu l'igwe;
 ọle ee-me ẹphe t'ẹphe buru kpurupyata; gvụ.
 A makwarua lẹ mu meru unu;
 unu anodu l'iphe-ẹhuka;
 ọle mu te emehedu t'unu
 jebaa iphe-ẹhuka ọdo.

¹³ Nta-a; bẹ mu a-nyafu ajaba ono,
 ẹphe nyaberu unu l'olu ono;
 tọfukwapu unu odogoro ono,
 ẹphe keru unu ono."

¹⁴ Ojejoje tẹakwaru ekemu l'okfu ẹhu ngu;
 sụ: "Lẹ awa ngu a-gvụ; ẹpha ngu ephuhu.
 Ya e-mebyishi iphe a pyiru apyipyi;
 mebyishia ndu ọphu a kpuru akpukpu
 dobegbaa l'ulo agwa ngu.
 Ya a-tụ ili, ee-li ngu;
 kẹ l'ị bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa."

¹⁵ Lee ẹnya l'eli ugvu ono; phụ ọkpa onye gude ozi-oma l'abya; mbụ onye ezi ozi-oma ẹhu-agu. Unubẹ ndu Júda; unu gbaa aji unu; unu emee iphe unu kweru ụkwa iya. Ishi iya aburu lẹ ndu ẹjo-obu; mbụ ndu Nínive ta abyahedu unu ọkpa ẹhu ọdo; kẹ l'ee-me tẹ akọ ẹphe ba aduhe ọdo.

2

Nínive e-chikahu

¹ Unubẹ ndu Nínive; onye a-bya achikashia unu nanu nanu abyaakwa.

Unu chekwa ọlo-mgbochi unu nche;
 unu echekwapu nche l'uzo ono!
 Unu rụkotakwa onwunu arukota;
 unu arukotakwapu ike unu l'ọ ha!

² A makwarua lẹ ndu ọhogu
 gwowaru iphe ẹphe kpakparakpa;
 bya emebyishikota iphe
 ẹphe meberu l'ali l'oha;

obenu lẹ Ojejoje e-mekwa
 tẹ ugvu awa Jékoṣu
 laphutaru ẹphe azu ọdo;
 t'ọ bya adu ugvu ẹge
 ndu Ízurelu shi adujehawa.

- ³ Iphe ndu soja iya egudeje
 egbochita onwẹphe;
 bẹ ekekota uswuswe.
 Ndu soja ẹphe eyekota uwe, eke mee-mee.
 Mgboro-ígwe, e gude mee
 ugbo-inya ọgu ẹphe
 egbukwa ngerengere
 mbọku ono,
 ẹphe kwakọberu kẹ ọgu ono.
 Arwa ẹphe; bẹ ẹphe gudewa
 aba mbavu-ọgu.
- ⁴ Ugbo-inya ẹphe awukwa
 kpọtikpoti l'iphe bu esu-uzo;
 ẹphe jiru edukfu ji:
 ẹphe -jee ifu; ẹphe alaa azu.
 Ẹphe l'ẹphe ha tuko
 du l'ọ bu ọku itsu-ọku;
 l'ezigbaa phaphapha l'ọbu ebemu-igwe.
- ⁵ Ndu soja iya ndu ọphu a ọru afọfo
 b'o kukobewaru l'ekalanu;
 ọle ẹphe tuko ejelẹe l'evuko alẹ evuko.
 Ẹphe ekwojeru jeshia lẹ mgbodo,
 e gude kpọ-pheta mkpukpu ono;
 iphe eegude egbochi onwonye l'ọgu
 egbe nọdugbawa nọ lẹ mgbodo ono
 kẹ jingu-jingu.
- ⁶ Uzo, eeshi eje ẹnimu; b'e tsukafuwaru;
 gheru ọnu.
 Iphe bu ndu, nọ l'ufu-eze
 bẹ ẹhu aanmakwa nmanma.
- ⁷ A tawaru iya l'ọ bu iwu
 lẹ ndu mkpukpu-wa; bẹ aa-kpọ lẹ ndzu;
 laa alẹ ọdo.
 Unwu-mgboko, a-nọdu
 agbaru ẹphe mboyi;
 kugbaaru ẹka l'ukuvu; l'akpọ kukuku.
- ⁸ Nínive dulephu l'ọ bu okpuru,
 mini, nọ iya nọ awufu
 awufu l'ọ bu nggele.
 Iphe aaragbaa bu:
 “Unu vudo-o! Unu vudo!”
 Ọ bu l'ẹ t'ọ nwedu m'ọo onye lanu,
 gharu ẹnya l'azu.
- ⁹ Unu vua mkpọla-ọcha; vua mkpọla-ododo;
 kẹ l'eku, mkpukpu-wa
 doberu bukwa 'erige erige.

- 10 Mkpukpu ono dabuakwaru iphoro;
 O buwa kpurupyata; daburu ochobo.
 Iphe bu ndu bu iya nu;
 be meji tofukotaakwaru:
 ikpere l'avukota ephe kwerikweri;
 ehuru atuko l'anma ephe kpakpakpa;
 ifu agbanwushihukota ephe agbanwushi.
- 11 ?Nanu eke iduma-agu ono no;
 mbu eke ono,
 onoduje anu unwu iya nri ono;
 mbu eke oke agu yele nyee ya shi ejeje;
 ephe l'unwu ephe;
 to nwe iphe ephe atsu egvu?
- 12 Agu ono shi egbujeru unwu
 iya anu, e-dzuru ephe;
 dzu-gbushia anu pata je atogboru nyee ya;
 O shi egbuje anu je edojia ogba iya edoji;
 lajashia anu bya akube l'ogba iya.
- 13 Owaa bu iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfu. O suru: "T'unu lenu; ya
 achikwaru unu ejo idzu. Ya e-gude oku dzupyashia ugbo-inya unu; yo kpoo enwuru-
 oku; kpoo tuu. O bu ogu-mbeke; be ee-gude gbushia unwu agu unu pyaapya. E to
 dukwa anu, ya a-haru unu le mgboko t'unu gbujee; taa. Ophu 'onwedu l'anukwadia
 olu ndu ozi ngu odo."

3

Iphe-ehuka, Ninive e-je

- 1 Aphu a-tsuru mkpukpu ono,
 bu mee jiru iya ono.
 O bu ejo-ire; me iphe a nakoru le nfu;
 be jiru iya nu;
 ophu 'onwedu teke
 aa-kpabuhu iya madzu ehuru akpabuhu.
- 2 Unu ngabenu nchi nua oda echachi;
 oda ugbo-inya, agba oso;
 igidi inya, akfu wugengu wugengu;
 me ugbo-inya, awu l'etso iya nu.
- 3 Ndu agba inya-ogu; be ifu bohukwaru.
 Ephe gudeakwa ogu-mbeke ephe aba
 mbavu-ogu: arwa ephe
 l'adagbaa ke swimu; swimu.
 Ndu e gburu l'ogu du l'igwe;
 odzu ndu nwushihurunu akuru;
 odzu madzu aburu 'aguta aguta;
 k'ophu aadzotsua ephe okpa l'esweta.
- 4 Iphe kparu iphe ono l'oha bu
 le nwanyi okpara ono tsonukaru nwoke;
 ke l'omashi mma ike;
 l'agwoshikwaphu ogvu ike;
 onye egudeje ke unwoke,
 ootso reshia mba, du iche iche.

⁵ Ojejoje, bú

Okaribe-Kakọta-Ike sụkwaru:

“T’i lekwa! L’obu ta dūhekwa

iya mma l’ẹke ìino.

Ya a-ji-likwa mkpuni ngu; ghaa ngu l’ifu.

Ya e-me tẹ iphe bú

mbakeshi phụ ngu l’ẹke ìigba ọtu.

Iphere e-gude ngu l’ifu

alì-eze, dū iche iche.

⁶ Ya e-me ngu ejo ahuma;

nggu adū oyi l’ẹnya;

Ya e-me t’ẹ b’ọ dūhe iphe aa-gūbe ngu;

mee ngu t’ì búru iphe

ee-gude l’akọ ọnu.

⁷ Iphe bú ndu phuru ngu nū

a-kpọ-yiru ngu ukuvu;

sụ: ‘Lẹ Nínive; bẹ ẹgbara kfuakwaru;

?Bú onye a-yọru iya ọshi;

bú onye l’a-dū iya ike.’ ”

⁸ Nínive; ?ì ka Tebusu mma tọ; mbụ mkpukpu ono, bu l’ọnu ẹnyimu Náyìlu; mini gbapheru mgburumgburu ono? Ọ bú ẹnyimu ono bú iphe egbobutaje iya nū; mini ẹnyimu ono aburu upho-mkpuma, e gude kpụ-butá iya. ⁹ Ndu Itiyópiya yẹle ndu Íjiputu shi búru agbarike iya; ike ta agvuje ẹphe agvugvu. Ndu Putu mẹ ndu Líbiya shitsukwaa búru ndu yẹ ya tūgbaberu búru nanu. ¹⁰ Ọle e megekwarua; kpua ya lẹ ndzụ laa alì ọdo. Unwegirima iya; ndu ọphu angu ẹra b’e gweru rakaraka lẹ mbaduzo. Ndibe iya ndu ọphu a maru ẹpha ẹphe; b’a tūru ido; gude keshia ẹphe. Ndu ọphu bú oke amadū l’ẹphe b’a tūshiru mkpakọbe; keeru ndu ọhogu ẹphe.

¹¹ Unubedua l’onwunu; bẹ mẹe e-gudekwaphu. Unu e-mekochaa achọ ẹke unu e-domi onwunu tẹ ndu ọhogu ba aphụ unu. ¹² Iphe bú ọlo, unu kpushiru ike a-dukotakwa l’ọbu oshi figu, akpuru iya kẹ mbụ chashiru achashi, abuje; a -nma ya yikayika; nebyi iya adashia l’ọnu ndu a-ta iya nū. ¹³ Unu lewaru ndu soja unu ẹnya; phụ ẹge ẹphe dutsua l’ọ bú unwanyi. Iphe bú ọnu-oguzo, eeshije abata mkpukpu unu l’ẹphe ha; bẹ ghekotaru ọnu; k’ọphu ndu ọhogu unu e-shi iya wubata. ¹⁴ Unu kukwaa mini sụ malẹ ogvu teke ndu ọhogu unu a-bya eyebuta unu! Unu emee tẹ ọlo ono, unu kpushiru ike ono kabaa oshihu ike! Unu dzọ ẹja; mekwashia iphe e gude ayọ búloku; yoshia búloku.

¹⁵ Ọ kwa l’ẹke ono; bẹ ọku a-dzụ-gbushi unu; e gude ogu-mbeke gbushia unu pyaapya. Unu kabaa l’igwe l’ọ bú ogu; mbụ zaa l’ọ bú igube! ¹⁶ Ndu azuru ngu aswa b’i mewaru; ẹphe azaa l’igwe ka mkpọ-kpodo, nọ l’igwe; obenu l’ọ bú ẹge igube azaje l’igwe bú ẹge ẹphebedua a-za bya egwotagee iphe nọ l’alì ono; mee wangu. ¹⁷ Ndu eche ngu nche etsu l’ọbu igube; ndu ishi-ọru ngu anyinwua l’ọ bú igube, mbọku oyi atsu; je anyinwua lẹ mgbodo. Anwụ -chidelephu; ẹphe ephekashihu; tọ nwe onye a-ma ẹke ẹphe ala.

¹⁸ Nggube eze ndu Asiriya; ndu echeru ngu aturu; bẹ mgbenya tutsuakwaru. Ndu a maru ẹpha ẹphe chiakwaru ẹka ye l’ifu ụtakfu; nọ-kirishia. Ndibe ngu gbawaru nanu nanu l’ugvu ugvu; tọ dū onye e-je ẹphe achikobe. ¹⁹ Iphe e mekaru ngu te nwekwa ogvu; ọnya, nọ ngu l’ẹhu; bẹ ishi nggu l’iya a-yikwa. Iphe bú onye, nuru ẹge ọomuru ngu a-nọdu etekwa ẹswa k’adada, ì daru. Ishi iya aburu: ?bú onye b’ẹ ti meedua ejo iphe?

Habakuku

Aphu, Habakuku l'agu

¹ O'waa àphù, o phuru; mbu Habakuku, bu onye nkfuchiru Nchileke.

² Nggube Ojejoje; ?bu teke ole; be mu e-chiberu mkpu; temanu nggu eyeeru mu onu. ?Bu teke ole; be mu e-chiberu mkpu l'iphe onwuu-onwuu ghatakwaru aghata l'eke-a; temanu nggu agbaaru mu mkpu. ³ ?Bu ngunu meru iphe iimeru te mu noduje l'ele eke eemegbu madzu emegbu? ?Nanu ege e meru; nggu anoduje l'ele iphe du eji; haa ya? Mu gude enya mu l'ele eke ndu madzu emebyishi iphe emebyishi; l'emegbaaru ibe ephe onwuu-onwuu. Nseku me uswo tukoru ekemeke obule dzuru. ⁴ Oo ya meru iphe ekemu te erehedu ire; ophu ikpe, du maa ta nohedu. Ndu ejo-madzu eripyabeje ndu doberu eka ndoo; k'ophu bu l'ikpe gbe alajeru onye ophu choru okfu.

Onu, Ojejoje eyeru Habakuku

⁵ Unu leduduphu enya l'iphe bu mbakeshi; phwaru iphe a-kpo unu okfu; ke l'iphe ya e-me l'ogbo unu-wa; be unu ta abyadu bya ekweta l'o bu oswi-okfu; m'o -ruhuru; e kfuaru iya unu. ⁶ Ndu ya eme te ya kpalia bu ndu Babylonu; mbu oha ono, emeje igiri-igiri; ephe ta aphujeru madzu imiko ono. Mbu ndu ono, e-te nwedu eke ephe e-ta ejejedu le mgboko je anaa ali, e ta budu nk'ephe. ⁷ Ephe bu oha, aatsu egvu; bya aburu ndu du biribiri. O bu ephebedua bu ekemu l'onwephe; buru iphe ee-gude palia epha ephe nwenkinyi; be ephe emeje.

⁸ Inya ephe ka oduma oso; bya aka ejo anu-egu-egbudu ome enari l'enyashi. Ndu, agbaru ephe inya bu ndu shi eke teru enya; l'awu oso awuwu l'abya. Ephe anoduje ezi phaphapha l'o bu ivu, phuru iphe oo-dzuta.

⁹ L'ephe l'ephe ha; be iphe ephe kwoberu bya bu ome iphe-okpehu. Ephe ezi phaphapha eje abya l'o bu pherephere uguru; l'ime iya; be ephe akpokwaphu madzu le ndzu l'o bu onye ekpo eja. ¹⁰ Ndu eze; be ephe anoduje aja ewena; l'ekfubyishi ndu ishi, achi nu. Iphe bu a-gbabe-a-dzuru ta anochijedu ephe uzo; ke l'o bu eja; be ephe a-gha iya; yo dakposhihu.

¹¹ Ephe -metsua; ephe ezia phaa l'o bu pherephere; sweta; jeshia iphe ephe eje; mbu ndu ono, ikpe nmaru ono, gude ike ephe mebe iphe ephe abaru eja ono.

Aphu k'ebo, Habakuku agu

¹² Nggube Ojejoje; ?ti shidunua l'ede-nwede to? Nggube Nchileke mu: nggube Onye nke mu, du nsq; ayi ta anwuhukwa. Nggube Ojejoje; nta-a b'i fotawaru ephe dobe t'i gude ephe kpee ayi ikpe. Nggube agbara mkpuma; i kfubewaru ephe t'i gude hua madzu ahuhu. ¹³ Enya ngu donukakwaru risangu ke t'i gude iya l'ele iphe bu iphe du eji. E tii hakwa te iphe eemeswe emeswe nodu. ?Nanu ege e meru; yo buru ndu e te gudedu ire ephe eka b'i nataru? ?Nanu ege e meru; nggu anodu nwandoo; ndu iphe du eji l'eripya ndu, ka ephe odobe eka ndoo eripya?

¹⁴ I meekwaru madzu; yo du l'o bu ema, no le mini; mbu yo du l'o bu unwu iphe awu l'epho, e te enwedu ndu bu ishi, achi ephe. ¹⁵ Onye ohogu ono egudeje ikokoro l'anmako ephe l'o bu ema; gude ugbu l'anwuko ephe; mbu gude ugbu-aghagha anwukoo ephe; ehu atsq iya; yo te eswa. ¹⁶ Oo ya bu; yo gwalahaa ugbu-egege iya ono agwagwa; bya eworu insensu, eshi kwekwekwe kpo odu gude agwaa ugbu-aghagha iya; ke l'oo ugbu ono meru iphe; o no ndzu; l'eri gwogwoo; bya enweru nri okpobe enwenwe.

¹⁷ ?Ephe e-shi gudewaru ugbu ephe l'awushi awushi; gude ogu-mbeke l'egbu iphe bu mbakeshi pyaapya; l'ebe a phuru ephe imiko le phuu?

2

1 Mu e-je evudo chelaha nche; mbụ ị mu e-jekpelephu je anọdu l'eli ụpho-mkpuma mkpụkpu leta iya ọnya; maru ọnu, oo-yeru mu; makwarụphu iphe mu e-kfuru yeru iya l'aphụ-wa, mu agụ-wa.

Ọnu, Ojejoje eyeru Habakuku

2 Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya eyeeru mu ọnu; sụ: “Tẹ mu tuko iphe-a, ya abya mu ekoshi l'aphụ-a dekota l'ekwo; mbụ dee ya l'eli ekwekwerekwe; dee ya k'ophu onye agba ọso a-gụtaje iya. 3 Kẹ l'aphụ ono e-medzu; mę oge iya -rulephu. Àphù ono ekfu iphe e-me l'oge ikperazụ; ẹ tọ dzudu ejo-ire. O -nweru ẹge e meru; yọ nọ anọno; kwabekwaru iya. L'oo-mefutajekwa. Ẹ tọ nọkwa anọno.

4 “Wo mu tẹ mu lekwa; l'onye obu iya ẹ-ta gudu iphoro ta adzuka. Obenu l'onye woru onwiya ye Nchileke l'eka; shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzuka.”*

5 “Ọ kwa męe eme iya eswe. Ootsenka etsetse; ophu ọ dudu teke ọtutaje ume. Ishi iya aburu l'ọ bụ ẹpho 'eji ikpozu; buru ẹpho 'eji ọnwu. Ọotukoje iphe bụ mbakeshi kpokoo kpuru onwiya; tuko iphe bụ madzụ kpokoo ị ndzụ. 6 Ọ kwa ndu ono, ọ kpokoru ị ndzụ ono e-mekochaa chilahaa ya ọchi; jalaha ya ewena; sụ: ‘T'aphụ tsokwaru onye achiko iphe e zitaru ezita kuberu onwiya; bya eshi l'agboro baa eze. ?Bụ teke ole; bẹ egbe iphe ọwaa a-kfushi?’

7 “Ndu ji ngu ugwo; ?ẹphe ta nonyahedua gbeshi tọ. ?ẹphe te egbeshihedu; mee ngu iphe ị-nmahu kpakpakpa. Ọ bụ teke ono; bẹ ị-bya aburu ẹphe ohu. 8 Keshinu ị kwaru iphe bụ mbakeshi, dụ l'igwe l'okwata; bẹ nwa ndu ophu phoduru nụ akwakwaphu nke ngu l'okwata. Ishi iya aburu l'ị gbushiwuru madzụ. I mebyishiwuru alị yele mkpukpu ị mkpukpu; mępo iphe bụ ndu bugbaa l'ime iya.

9 “Aphụ a-tsuru onye, bụ ejo uru b'ọ gude buru; k'ophu ya e-shi iya je agbabe ọkpa l'ẹke ọnya ẹ te rudu: shi ẹge ono nahụ iphe dụ eji, e-mekochaa dakfu iya! 10 I mewaru tẹ igweligwe madzụ laa l'iyi; shi ẹge ono meru iphe-iphere kpua ndu ufu ngu; shikwa iya phụ mebyia ndzụ ngu. 11 Mkpuma, e gude kpua ụpho-mkpuma ụlo e-chi mkpu; oshi, e gude kwaa ya akwaka azuru iya mgbede.

12 “Aphụ tsokwaru onye ono, egudeje ogbushi madzụ l'emezi mkpukpu iya ono; mbụ onye ono, bụ iphe dụ eji b'ọ gude l'akpulita mkpukpu ono. 13 ?Tọ bụdu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike; bẹ meru; akanya, ndiphe ese adu l'ọ bụ nkụ, eegude anya ọkụ; akanya, iphe bụ mbakeshi ese aburu nsegbu-akanya? 14 Ishi iya aburu ị ndiphe l'ophu e-mekochaa makotaru ẹge Ojejoje duta-be biribiri; mbụ l'aa-maru iya ọhuma-ọhuma; ẹge ono, mini ejije eze ọnyimu ọhuma-ọhuma ono.

15 “Aphụ tsuru onye ono, ewotaje męe chee ndu obutobu iya; mbụ onye agbajeru ẹphe męe l'otumu-akpo; ẹphe angwa ya gbururu jeye teke ọo-wata ẹphe ome l'ọnya; k'ophu ọo-phụ ẹphe l'ẹke ẹphe gba ọtu. 16 Ọ kwa iphere e-mekochaa ị ngu ifu; ẹ ta akwabekwaru ngu ugwu. Ọ kwa nta-a b'ọ ruberu ngu l'ongu męe! Nguna ya gbaru ọtu! Okoro ono, shi l'eka-utara Ojejoje ono tso-pheekwaru ngu mgburumgburu. Iphere, ee-gude ngu nụ a-kakwa ugwu, e shi akwaberu ngu. 17 Iphe iwe-iwe ono, i meshiru ị Lébanonu ono a-bya egude ngu. Ụnwu anu ono, i gbushiru ono a-bya eyee ngu egwu. Iphe kparu iya nụ aburu kẹ ndu ono, i gbushiru ono; alị ono, i mebyishiru ono; mkpukpu ono, i mebyishiru; mebyishia jeye l'iphe bụ ndu, bu iya nụ ono.

18 “?Bụ uru ngunu; bẹ ntẹkpe baru; l'ẹke ọ kwaa madzụ gude ẹka pyia ya? Ọdo bụ; ?bụ uru ngunu b'ọ baru; mbụ iphe ẹ-te nwedu iphe oozu, eegude ẹka? Kẹ l'onye apyi iya nụ kporu obu yeru iphe o meru l'onwiya, ẹ te gbe bụdu l'okfu okfu. 19 Aphụ tsokwaru onye ono, asuje mkpurukpu oshi t'ọ teta nọdu ndzụ; m'ọ bụ onye asuje mkpuma ono, ẹ ta nọdu ndzụ ono to gbeshi egbeshi. Ntẹkpe ono; ?ọo-dụ ike duzia

* 2:4 2:4 Róm 1:17.

unu ụzo ọtọ. Ọ bụ oswi-okfu l'a wụru iya mkpọla-ododo yele k'ọcha; obekwanu l'ẹ ọt ọtudu ume.

²⁰ “Obenu ịe Ojejoje nọ l'eze-ulo iya, ụdụ nsọ; ịe mgboko mgburumgburu dakwaa ashị l'ifu iya.”

3

Habakuku ekfu anụ Nchileke

¹ Ọwaa bụ ekfukfu, onye nkfuchiru Nchileke, bụ Habakuku kfuru nụ Nchileke. Ọ guru iya l'ọ bụ egvu-aphụ.

² Nggube Ojejoje;

mu nụwaru ọtu-ọnu ngu.

Iphe i meshiru eye mu egvu.

Nggube Ojejoje;

menua ya ọdo nta-a,

ayi nọ ndzụ-a!

Menua t'a maru iya l'oge nk'ayi-a!

T'ẹhu ghukwaa ngu eghughu;

ọlobu; nyatakwa obu-imiko ngu ono.

³ Nchileke shikwa ịe Témanu bya;

mbụ ịe Onye Nsọ ono

shikwa ịe Ugvu Paranu bya.

O-gbu-nwii-nwii ya tuko

imigwe l'ọ ha sweta;

mgboko mgburumgburu

l'aja iya ajaja.

⁴ O-gbu-nwii-nwii ya

du l'ọ bụ ẹke ẹnyanwu wataru.

Eka iya, bukwanu ẹke

o domiru ike iya atuko egbu nwiiinwii.

⁵ O ziru ẹjo iphe-ememe t'o vutaru iya ụzo;

bya ezia mgbonwu t'o tso iya l'azụ.

⁶ Evudo b'o vudo; nmaa mgboko yikayika.

Yọ bụru ẹnya, o leri;

bẹ iphe bụ mbakeshi nmahuru jijiji.

Eze ugvu ndiche ono

atuko gbakposhihu.

Ndu ọphu bụ unwu ugvu

ndu kẹ akahụ adakposhihu.

Ụzo, ọ toru; bẹ shi l'ede-nwede.

⁷ Mu phuru ndu Kúshi l'ẹke

ẹphe nọtsua l'ulo-ẹkwà;

l'ẹje iphe-ẹhuka;

bya aphua ndu Mídiya

l'ẹke ẹphe nọtsua l'ulo ẹphe l'atsụ ude.

⁸ ?Bụ nggele nggele b'i shi

tukoshi oke ẹhu-eghughu ngu;

nggube Ojejoje?

?Bụ ẹnyimu b'i shi abaru m̀bà ọtọ.

?Tọ bụ eze ẹnyimu meru

iphe ẹhu shi egbu ngu kẹ damudamu

teke ono, i shi agba l'eli inya ngu ono;
 mbu teke ono, i shi gude
 urukpu meru ugbo-inya,
 iigudeje mekputa ohogu ngu ono too?

- ⁹ Uta ngu b'i chifutaru wushi;
 kwakobe t'i gbaa akfu ngu.
 I gude nggele kewashia mgboko.
- ¹⁰ Eze ugvu phuru ngu; nmahu jijiji.
 Ochi-oku mini abya atsoo tso-swee.
 Ebo mini, aswo mgburumburu;
 akpara-mini -bya; yo kuta mini ghaa l'imeli.
- ¹¹ Enyanwu ye onwa phuru akfu ngu;
 me arwa ngu l'eke oozi vaavaa abya;
 kegbaaru jingujingu l'akpamigwe.
- ¹² I gude oke ehu-eghughu
 dzoo garamu garamu
 dzoojaa mgboko ebo;
 bya egude ovuma dzoo
 iphe bu mbakeshi pyaapya.
- ¹³ I byaru t'i bya adzoo ndibe ngu;
 mbu t'i bya adzota onye nke
 ngu ono, a wuru manu l'ishi ono.
 Onye ishi, achi ali ndu ejo iya ono;
 b'i gweru rakaraka;
 bya eshi l'ishi phufu iya iphe jeye l'okpa.
- ¹⁴ O bu arwa nk'iya b'i gude sujaa ya ishi
 teke ono, ndu soja iya
 wufutaru t'ephe chikaa ayi ono.
 Ephe atu uzu l'ephe abya olajashi ndu ono,
 iphe-ehuka byaru ono alajashi;
 mbu ndu ono, domishiru
 onwephe edomishi ono.
- ¹⁵ I gude inya nmaa
 eze enyimu yikayika; sweta;
 mbu swee eze mini,
 jiru ejiji; l'akpa rokoroko.
- ¹⁶ Teke mu nuru iphe ono;
 be meji gbabuhuru mu;
 onu anmakota mu
 kpakpakpa l'eke mu nuru igidi iya.
 Okpu, no mu l'ehu
 erushihukota mu erushihu;
 okpa anmakota mu kpakpakpa.
 Mu a-takpelephu nshi; kwaberu mboku,
 ephe e-je oke iphe-ehuka;
 mbu ndu ono, etso ayi ugu ono.
- ¹⁷ T'e ewota iya ru;
 l'oshi figu ta atsuhedu igu;
 oshi vayinu ta amihe nebyi;
 akpuru oshi olivu adashikota;
 ophu iphe e meberu l'ali te emehu emehu;

mbụ; t'a sukwaru l'aturu gvuru l'odu-aturu;
eswi ta nọhe l'odu-eswi;

18 mu a-nọdulekwa e te ęswa l'ęke Ojejoje nọ.

Ęhu a-nọdulekwa atso mu
ęna l'ęke Nchileke ono,
bụ onye ndzọta mu ono nọ.

19 Ọ kwa Ojejoje ono,

bụ Nchileke mu ono bụ ike mu.
Oomeje t'ọkpa egwo mu l'ọ bụ ọkpa mgbada.
Ọnuje mu ike;
te mu dụ ike nyikobe eli ugvu.

Ọ kwa onye ishi egvu b'ọ duru; buri une mu; be ee-gude kpoo ya.

Zefanaya

¹ Ọwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Zefanaya Kúshi. Kúshi bụ nwatibe Gedaliya; Gedaliya aburu nwatibe Amariya; Amariya aburu nwatibe Hezekáya. Teke ọ nataru ozi ono bụ teke Josáya Amọnu shi bụru eze ndu Júda.

Ojejoje a-nu mgboko aphụ

² Ojejoje sụru lẹ ya a-tụko iphemiphe ọbule zaa azaza zafụ t'ẹ b'ọ duhe ọphu a-nọ lẹ mgboko. ³ Ya a-za madzụ yẹle anụmanu zafụ; zaa ụnwenu, ephe l'eli yẹle ẹma, nọ lẹ mini zafụ. Ndu ẹjo iya ono; bẹ ee-kpo ẹge eekpoje ntụ teke ono, ya e-me tẹ madzụ chihu lẹ mgboko ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ “Ya a-makwaru ndu Júda ẹjo-ẹka; ephe l'iphe bụ ndu, bu lẹ Jerúsalemu l'ephe ha. Iphe bụ ndu phoduru nụ lẹ ndu abajeru Bálu ẹja; bẹ ya e-me t'ephe chihu kparamkpamu l'alị-a; jeye lẹ ndu ishi, l'agwajeru iya ephe; ⁵ mẹ ndu ono, ejeje je anọdu l'okpotsu ụlo l'abaru ẹnyanwu ẹja yẹle mkpọ-kpodo; mẹ ọnwa; mẹ ndu ono, abajeru iya ẹja ndu ọphu egudeje ẹpha Ojejoje l'eri angụ; gudekwaphu ẹpha Mólẹku l'eri angụ; ⁶ mẹ ndu ono, gbakutawaru Ojejoje azụ; ephe ta achọ Ojejoje; ọphu ephe 'ejejedu iya ọkpata ishi.

⁷ “Unu dakwaa shikongu l'ifu Ọkaribe-Kakọta-Nụ; kele mbọku kẹ Ojejoje duakwa ntse. Ojejoje dobekwaru iphe oo-gude chĩa ẹja. Ndu o ziru t'ephe bya b'ọ dobekwaru nsọ. ⁸ Mbọku ono, Ojejoje a-chị ẹja ono; bẹ mu a-nụ ndu bụ ishi, achị nụ aphụ yẹle unwegirima ufu-eze; mẹ iphe bụ ndu eme umere ndu ọhodo. ⁹ Mbọku ono; bẹ mu a-tụko ndu ono, ẹ te kweđu ọdzo ọkpa l'ogodo ọnu-oguzo ono; nua aphụ; mbụ ndu ono, bụ iphe ephe eyejije ụlo onye nwe ephe bụ iphe ephe gude ike mẹ ụgho luta ono.”

¹⁰ Ojejoje sụru l'ọ -be mbọku ono; bẹ ụzu-ẹkwa a-tụ lẹ Ọnu-oguzo Ẹma; mkpu adaa lẹ Ẹgu-Ọphungu; ugvu ugvu agbawashihu kẹ kpowayi kpowayi. ¹¹ Unu tua ụzu-ẹkwa; unubẹ ndu bunyabe aswa; kele ndu agba nghọ; bẹ ee-gbukota; mbụ lẹ ndu ono, gude mkpọla-ọcha l'azụ aswa ono; bẹ ee-mebyishikota.

¹² “O -rua teke ono; bẹ ya e-gude urọku nyochaa Jerúsalemu enyocha. Ya a-nụ ndu ono, tsuru onwephe l'ẹnya ono aphụ; mbụ ndu ono, dọleruphu l'ọ bụ ọhu-mẹe ono; mbụ ndu anọduje arị lẹ Ojejoje ta dudu iphe ọo-dụ ike ememe: k'oma; m'ọo k'ẹji. ¹³ Ndu ono; bẹ aa-wụ ẹku ephe l'akpaa; tsupyashia ụlo ephe. Ẹphe a-kpụ ụlo; ọle ephe te ebudu iya. Ẹphe akọo okfu vayinu; ọle ephe ta angudu mее, shi iya nụ.”

¹⁴ Oke ụboku kẹ Ojejoje duakwa ntse; ọ dụwa ntse; ọobyakwa nta-a nta-a. Ụzu-ẹkwa, a-tụ nụ lẹ ụboku kẹ Ojejoje ono a-dụkwa ẹji; mbụ ụzu, ndu ike dụ l'ọgu a-nọdu atụ. ¹⁵ Mbọku ono bụ mbọku, Nchileke a-tukoshi ndiphe oke ẹhu-eghughu iya. Mbọku ono bụ mbọku ndiphe e-je oke iphe-ẹhuka; gua ẹjo aphụ. Mbọku ono a-buru ndiphe eswe ọ-la-l'iyi; bụru ephe kpurupyata. Mbọku ono a-gbakọta ọchi; dụ ragaraga. Mbọku ono; bẹ urukpu a-tsopyabe ẹkemeke ọbule; ẹkemeke ejihu tsabalangu. ¹⁶ Mbọku ono; bẹ aa-nọdu egbu ụpyoku; l'echi mkpu ọgu, a-dakfu mkpukpu ono, a kpụ-pheru upho-mkpuma mgburumgburu ono yẹle ụlo-eli ephekerephe ephekerephe ono, nụ iya nụ ono.

¹⁷ “Ya e-me tẹ ndiphe jee iphe-ẹhuka; metabe iya ephe; k'ọphu ephe a-wata oje l'ọ bụ ndu ishi. Ishi iya aburu l'ephe mewaru Ojejoje iphe dụ ẹji. Aa-wụ mee ephe l'ọ bụ onye awụ mini; tükashia anụ ephe nanụ nanụ l'ọ bụ onye atukashi nshị.

¹⁸ “Mkpọla-ọcha ephe mẹ mkpọla-ododo ephe ta adukwa ike ọnafuta ephe mbọku ono, Ojejoje a-tụ-koshi ndiphe oke ẹhu-eghughu iya ono. Ọku okopho iya a-tụko

mgboko l'ọ ha rechafu. Oo-mee t'iphe bu ndu, nọ lẹ mgboko gbaa mgburumgburu gvụ l'ugbo lanu ono."

2

Aaro tẹ izimana la azu

¹ Unu dzukobe; unu dzukobe; unube ọha ono, ẹ te enwedu iphere ono. Unu dzukobe ² ọmanu oge teke ono erua; mbu ọmanu mboku ono ezia phaphapha l'ọ bu ẹswa ereshi; ọmanu yo rua mbu teke Ojejoje a-tu-koshi unu oke ẹhu-eghughu iya; mbu ọmanu yo rua mbu mboku ono, oke ẹhu-eghughu Ojejoje a-bya eripyabe unu ono. ³ Unu choo Ojejoje; mbu iphe bu unube ndu wozitaru onwunu ali l'ali-a; mbu unube ndu emeje iphe o ọtu ekemu su t'e meje. Unu choo ọzo odobe-eka-ndoo. Unu achoo ọzo, owozita onwunu ali; ọonye maru; me Ojejoje l'oo-gbochita unu; m'o -rua mboku ono, ẹhu e-ghu iya eghughu ono.

Ee-mebyishi ndu obutobu Izurelu

⁴ Mkpukpu Gaza; be ee-mekochaa tsukashihu; ọphu bu mkpukpu Ashikelonu; be ẹgbara e-mekochaa kfu. O bu l'echi oke-eswe; be ee-gude chifu ndu Ashudodu; bya avu mkpukpu Ekuronu l'ogvu. ⁵ Nshoo unube ndu, bu l'iku eze ọnyimu; mbu unube ndu Keretu. Okfu Ojejoje nmaakwaru unube ndu, bu l'ali Kėnanu; mbu unube ndu Filisutiya. Ya e-me unu t'unu buru kpurupyata; k'ọphu bu l'ẹ to nwedu onye a-phodu nu. ⁶ Ali ono, nọ l'iku eze ọnyimu ono, bu ẹke ndu Kereti bu ono; be e-mekochaa buru ọdu ndu eche aturu; buru ẹke aturu a-dojeru. ⁷ Ndu e-mekochaa nweru iya nu bu nwa ndu a-wafu nu lẹ ndu onu-ulo Jıda. O bu l'ẹke ono; be ẹphe e-cheje elu ẹphe; buru l'ulo ndu Ashikelonu; be ẹphe a-laje m'o -rua l'enyashi. O bu Ojejoje, bu Nchileke ẹphe a-nodu eche ẹphe nche; ke l'oo-dophu ẹphe azu l'onodu ẹphe.

⁸ "Ya nukwaru onu, ndu Mọabu koru unu; bya anukwaaphu iphu, ndu Amonu phuru unube ndu ibe iya bya egude oke-onu yee ali ẹphe egvu. ⁹ Oo ya meru; Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu asu lẹ keshinu ya nọ ndzu; be ndu Mọabu e-mekochaa dulephu l'ọ bu ndu Sodomu; ndu Amonu adu l'ọ bu ndu Gomora; ẹphe a-buru ẹgbudu yele okpuru-mmaswi; mbu l'oo-daburu ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. Ndu, phoduru nu lẹ ndibe iya a-vu iphe ẹphe avuvu. Ndu ali iya nwa ndu ọphu wafu nu; be ali ẹphe a-buru okẹ-iphe ẹphe."

¹⁰ Oo iphe ono a-buru uru, ẹphe e-rita l'ekuku, ẹphe eku onwephe; ke l'oo ndibe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be ẹphe koru onu; l'aja ewena. ¹¹ Ojejoje e-me ẹphe iphe du egvu; ke l'oo-lopyashi ọmarali, nokota l'eliphe mgburumgburu. O bu teke ono; be onyemoneye obule a-wata ọbaru Ojejoje ẹja l'iphe bu ẹke ẹphe nọ; me iphe bu mbakeshi, bunyabe eze ọnyimu.

¹² "Ono kwaphu ẹge ọo-du unu; unube ndu Itiyopiya: o kwa ogu-mbeke iya; be ee-gude gbushia unu."

¹³ Ojejoje a-machikwaphu ẹka maaru ndu isheli; mee ndu Asiriya t'ẹphe buru kpurupyata. Oo-mee tẹ mkpukpu Ninive buru ẹke ẹgbara kfu; mbu t'ọ buru ẹke, kporu gbengu l'ọ bu echi-egu. ¹⁴ Oo-buru ọdu ikpoto elu yele anu-egu-ẹgbudu, du iche iche. Mgbashi-ujiku yele utukufuku a-nodu a-kpa ẹkfuna l'eli itso, nọ iya nu. Ora iya; be ukporo iya a-nodu emeje lẹ windo lẹ windo; nshi iya akuru l'onu-ulo onu-ulo; ke l'ẹke ono, e gude oshi sida ruo ono; be ee-me; yo ghegbaaru onu. ¹⁵ Ono kwa iphe a-muru eze mkpukpu ono, bu mkpukpu ono, shi tsua onwiya l'enyu; l'akpa lẹ ntusarehu ndono. Mbu mkpukpu ono, shi asuje: "Lẹ mgboko mgburumgburu ta duhekwa mkpukpu ọdo, aturu iya nu." Obenu; lewaru ẹge ẹgbara byaru bya akfu ya. Lewaru ẹge o byaru bya aburu ẹke unwu anu-egu-ẹgbudu bu ebubu. Iphe bu onye, swetaru iku ẹke ono anmajẹ ọtsa; phupheeru iya ishi.

3

*Ege ọo-duru Jerúsalemu
l'uzo-ifu*

¹ Nshọo nggube mkpukpu ono, kwefuru Nchileke ikè; mbụ mkpukpu, merushiru onwiya ono; buru mkpukpu, mmegbu dụ! ² Ẹ tọ dudu onye ọonujeru okfu; to nwe iphe ookweje lẹ ya mesweru. Ẹ to dakobejedu Ojejoje; ọphu ọokpakfubejedu Nchileke iya ntse. ³ Ndu ishi, achi mkpukpu ono anọduje ede ekiri l'ọ bụ agu. Ẹphe bụ nkuta-egu, ẹ-te nwedu iphe ọo-hajẹ tẹ nchi bọkfu iya. ⁴ Ndu nkfuchiru iya tuko eku onwẹphe ojerima; bya abukotaru ndu, bụ nwoderu-oye phe. Ndu achijeru ẹphe Nchileke eja merushiwaru ẹke, duru Nchileke lẹ nsọ; bya egude ike dakakota ekemu Nchileke. ⁵ Ojejoje, bụ onye doberu ẹka ndoo. Ẹ too mejedu iphe dụ ẹji. Mbọku-mbọku; bẹ oomeje t'a maru lẹ ya ekpeje ikpe, dụ maa; ọphu ọ dudu mbọku, mọtaru amuta, ẹ too mejedu iya. Obenu lẹ ndu ẹ te dobedu ẹka ndoo; bẹ iphere gvuru l'ifu.

⁶ “Ya mewaru tẹ mbakeshi, dụ l'igwe chihu; bya etsukposhia ulo-mgbochi, ẹphe gude gbobuta onwẹphe. Ya mewaru ogborogbo-uzo ẹphe; yọ dakota nyongu; tọ duhe ọphu madzụ eshikwadu eshishi. Mkpukpu ẹphe l'ọ ha; bẹ ẹgara kfukotawaru; tọ duhe onye bu iya nu. ⁷ Mu abya ekfuru nu mkpukpu ono; sụ iya l'ọ tsufutaje mu egvu; natakwapu ahuhù, aahù iya; k'ọphu ẹke ẹphe bu ta bụdu ẹke e mebyishiru emebyishi; m'ọ kwanu tẹ mu shi l'ahuhù, mu a-hù ẹphe gwaa ẹphe ọchi. Obenu l'iphe anọduje enwu ẹphe ọku l'obu bụ ome mkpako-mkpako l'iphe ẹphe eme ememe.”

⁸ Ọo ya bụ l'ọo iphe Ojejoje ekfu bụ t'unu ngabenuru iya jeye mbọku ono, ya e-gbeshi bya agbaa ngu ekebe. Ya kpebuwaru lẹ ya e-kukobe ọha, dụ iche iche l'ẹke lanu; bya achikobe alị-eze, dụ iche iche; tu-koshi ẹphe oke ẹhu-eghughu iya l'ọha. Mbụ l'okopho, ya eko e-tsu mgboko l'ọha l'ọ bụ ọku, enwu enwunwu.

⁹ “Ọ bụ teke ono; bẹ ya e-me tẹ olu ndiphe gua egugu; k'ọphu iphe bụ l'ẹphe ha a-wata ọkpo-ku ẹpha Ojejoje; bya egude obu lanu balahaaru iya eja. ¹⁰ Ndibe iya ono, anọduje abaru iya eja ono; mbụ ndu ono, a tukashiru nanu nanu ono e-shije l'azu Ẹnyimu Itiyópiya l'egwotaru iya iphe. ¹¹ O -rua mbọku ono b'e te emehedu ngu iphe-iphere k'iphe ono, i meru gude kwefuru mu ikè ono; kẹle iphe bụ ndu ono, jiru onwẹphe ẹpho; l'eku onwẹphe ono; bẹ ya e-woshikota l'alị unu. Ọphu unu 'abyadu bya ekubaa onwunu ekuku l'ugvu mu ono, dụ nsọ ono. ¹² Ndu ya a-haru unu bụ ndu dụ agu; bya ewozita onwẹphe alị; mbụ ndu kporu obu yeru ẹpha Ojejoje. ¹³ Nwa ndu ono, a-phodu lẹ Ízurelu ono te emehakwa iphe ẹ-te vudodu nhamunha. Ẹphe ta adzuhedu ẹjo-ire; ọphu ọ dudu onye anu ẹphe okfu ẹregede l'onu. Ẹphe e-rije nri; laa l'ulo; tọ dụ onye abya ẹphe oye egvu.”

Egvu ẹhu-otso-ena

¹⁴ Unu gua egvu ẹhu-otso-ena;
unubẹ unwanyi Záyonu!

Unubẹ ndu Ízurelu;
unu tua uzu ẹhu-otso-ena!
T'ẹhu tsoje unu ena;
unu egude obu unu l'ọ ha tee ẹswa;
unubẹ unwanyi Jerúsalemu.

¹⁵ Kẹ l'ikpe ono, Ojejoje shi nma unu ono;
b'ọ tukofuwaru unu l'ishi.
Ọ chiphuwaru unu ndu ọhogu unu azu.
Ojejoje, bụ eze ndu Ízurelu
nọkwaa; swiru unu.
Ọphu ọ dudu iphe dụ ẹji,

- unu atsukwadu egvu ọdo.
- 16 O -rua mbọku ono;
 bẹ aa-sụ Jerúsalemu:
 “Nggube Záyonu;
 ba atsukwa egvu!
 Be ekwekwa t'ẹka tsua ngu ume!
- 17 Ojejoje, bụ Nchileke ngu
 nọkwaa swiru ngu.
 Ọ bụ onye ike dụ l'ọgu;
 ọo-dụ ike dzọo ngu!
 Oo-shi lẹ n-yemobu iya;
 mee unu ẹka k'iche ọdo!
 Oo-gude egvu; tee ẹswa l'ẹhu unu.”
- 18 “Mgbamuche k'eswe-iphe unu
 l'oge iya l'oge iya;
 bẹ ya e-wofu unu l'obu;
 kẹ l'ọ bụ unu ivu-ẹra;
 bya aburu unu iphe-iphere.
- 19 Teke ono rulephu;
 bẹ ya e-byikwa ndu,
 akpa unu ẹhu ẹka.
 Ya a-dzọfuta ndu ngvuru;
 bya achikobe iphe bụ ndu
 e shi chikaa nanu nanu.
 Ya e-me t'a jaa ẹphe ajaja;
 kwabẹ ẹphe ugvu
 l'iphe bukpo alị ono,
 bụ ẹke shi mee ẹphe
 iphe-iphere ono.
- 20 O -rua teke ono;
 bẹ ya a-chikobe unu.
 Mbụ l'o -rua teke ono; bẹ ya a-chilata unu l'ufu.
 Ya e-mee t'a kwabẹ unu ugvu;
 jaa unu ajaja l'iphe bụ mbakeshi
 teke ono, ya e-dophuta unu
 azụ l'onodu unu ono.
 Ya e-me iya; unu egude
 ẹnya unu phụ iya.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Hagayi

Ekemu, t'a kpukwazi ụlo Nchileke

¹ Lẹ mbọku ke mbụ l'ọnwa k'ishingu l'afa k'ẹbo, Dariyosu wataru ọbu eze; bẹ Ojejoje kfuru yeru onye nkfuchiru iya, bu Hagayi t'o je ezia Zerúbabelu Shitelu, bu ọvọvọ ndu Júda ozi. Ozi ono; bẹ Ojejoje sukwaruphu t'o rua Jóshuwa Jehozadaku, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja nchị.

² Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “Lẹ ndu-wa gbe ekfulekwa-a l'oge teke aa-kpụ ụlo kẹ yẹbe Ojejoje te erukwa-a.”

³ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru iya; mbụ Hagayi; sụ: ⁴ “? Buchia unubedua b'ọ gbaru t'unu butsuaru l'ụlo, a kpamatsuaru akpuma; eze-ụlo kẹ Nchileke adakposhihu ẹge-a?”

⁵ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Nụ suru t'unu gbua igo; gudewaru ọnya unu phụ ege ọomuru unu: ⁶ Iphe unu meberu l'alị dụ egvu; ọphu unu kpataru akpata ta ba ishi. Unu erije nri; ẹpho te ji unu. Unu angua iphe-angungu; unu ta nguji ẹpho. Unu yee l'unu yeru; mbụ uwe; oyi atsulee unu. Ndu aakfụ ugwo ọru l'anatajẹ ugwo ẹphe; chiru yee l'ẹkpa fuhuru efuhu.

⁷ Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike suru t'unu gudewaru ọnya unu phụ ẹge ọomuru unu. ⁸ Unu jee l'ugvu ugvu je egbua oshi gude bya akpua eze-ụlo ono; k'ọphu oo-me t'ẹhu tsoo yẹbe Ojejoje ẹna; aanodujekwanu l'ẹke ono l'akwabẹ iya ugvu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Unu leri ọnya l'unu a-kpata iphe ha nshinu; yọ buru nwiphe ẹ ta badu nwishi; bẹ unu kpataru. Ọphu unu wolataru ọbu; bẹ ya phuwaru ọnu; yọ phekishihu. Nnajiufu aji; sụ: “?Bu ngunu bụ ishi ya?” “Ishi iya bụ l'unu haru ụlo iya; yọ dakposhihu; onyenonu l'unu ha eje efubegbaa ifu l'okpu ụlo k'ẹka iya. ¹⁰ Ọ bụ iya ya meru: igwe ajika tẹ iji ba adahe; alị ajika omehu iphe e meberu iya. ¹¹ Ya kuwaru ẹjo mkpọ-anwụ t'ọ bya ẹke, e meberu iphe; mẹ l'ugvu ugvu; mgbo akpe; mgbo vayinu; mgbo olivu; mẹ l'iphe bụ iphe aakpatajẹ l'alị; je akpaa lẹ madzụ; elu; mẹ iphe madzụ setaru eseta.”

¹² Tọ dụ iya bụ; Zerúbabelu Shiyálutiyelu; Jóshuwa, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ iphe bụ ndu ono, wafuru nụ ono ekwe abya emee iphe Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe kfuru; mbụ ozi ono, Hagayi, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono; kẹ l'ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; bẹ ziru iya ẹphe. Ndu ono atsulahaa Ojejoje egvu.

¹³ Hagayi, bụ nwozi Ojejoje ezia ndu ono ozi ono, Ojejoje ziru ẹphe ono: “Lẹ Ojejoje sukwaru lẹ ya nọ swiru ẹphe eswiru.” ¹⁴ Ojejoje abya akpalia Zerúbabelu Shiyálutiyelu, bụ ọvọvọ ndu Júda; kpalikwaaphu Jóshuwa Jehozadaku, bụ onye ishi ndu achiru Nchileke ẹja; mẹ nwa ndu wafuru nụ lẹ Ízurelu l'ẹphe haa. Epe egbeshi; wata ọru l'ụlo Ojejoje bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke ẹphe. ¹⁵ Mbọku ẹphe wataru ọru ono bu l'ụkporo abalị l'abalị ẹno l'ọnwa kẹ isingu l'afa k'ẹbo, Dariyosu bụ eze.

2

Ọdu-biribiri k'ulo ọphungu ono

¹ Yo rua l'ọnwa k'ẹsaa gbaru ụkporo abalị l'abalị lanu; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru, bụ Hagayi; sụ iya: ² “Je ajia Zerúbabelu Sheyalutiyelu, bụ iya bụ ọvọvọ ndu Júda; mẹ Jóshuwa Jehozadaku, bụ iya bụ ishi ndu, achijeru Nchileke ẹja; mewardu iphe bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha, bụ nwa ndu ọphu wafuru nụ. Ji ẹphe: ³ “?Bụ onye lẹ nwa ndu ọphu wafuru nụ l'unu; bẹ phuru eze-ụlo-wa; ẹge o shi dū-be

biribiri lẹ mbu? ?Nanu ẹge ọ du unu nta-a? ?Tọ dudu unu l'ọ bu iphe-mmanu nta-a? 4 Ọlobu; t'obu shihukwa ngu ike; nggube Zerúbabelu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Obu eshihukwa ngu phu ike; nggube Jóshuwa Jehozadaku, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. T'obu shikwaa unu ike; iphe bu unube ndu, bu l'alì-a. 5 Ọwaa kwa ndzu, unu l'iya gbaru teke unu shi lẹ Íjiputu l'alufuta. Ya nọkwa-a swiru unu. Unu ba atsukwa egvu!'

6 "È ta nọkwa ophu baru ishi; ya anmaa iphe bu igwe yikayika; nmaa mgboko yikayika; nmaa eze ẹnimu yikayika; nmaa alì yikayika. Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. 7 Ya a-jì iphe bu mbakeshi kpalìkpali. Onye ono, iphe bu mbakeshi ele ẹnya iya ono aburu bẹ; mee tẹ ọdu-biribiri ji eze-ulo ono. Ono kwa iphe o kfulu mbu Ọkaribe-Kakọta-Ike. 8 Mkpọla-ọcha; bẹ bu iya nwe iya; mkpọla-ododo aburu iya nwe iya. Ono iphe o kfulu mbu Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike. 9 Akpabiri kẹ eze-ulo ophungu-wa b'a-kakwa nshinu karia akpabiri kẹ akahu eze-ulo ono." Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ndu Ízurelu emerushi onwẹphe

10 Yo rua l'onwa kẹ tete gbaru ukporo abalì l'abalì ẹno; l'afa k'ẹbo, Dariyosu duberu buru eze; bẹ Ojejoje kfulu yeru Hagayi, bu onye nkfuchiru iya; sù: 11 "Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu." Ọ sùru: "Jiedu ndu achijeru Nchileke ẹja iphe ekemu ono kfulu. 12 Ọ buru lẹ madzu wotaru anu, e doru nsọ; pyaa onu uwe iya apyapya; woru anu ono ye iya; ọ -buru l'onu uwe ono be jeru je ajia lẹ buredi; m'ọ -bu l'ọ ruru l'ophe, e teru etete; m'ọ bu lẹ mẹ; m'ọ bu manu; m'ọ buwaru nri ọdo; ?o meru tẹ nri obu du nsọ tọ?"

Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono asu: "Wawa."

13 Tọ du iya bu; Hagayi ajì ẹphe: "?Ọ -buru l'onye byiru ẹka l'ọdzu; bẹ nweru iphe-a ophu byiru ẹka: ?O meruru iya emeru tọ?"

Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono asu ya: "Iye! L'e meruwaru iya emeru."

14 Hagayi asu: "L'ọ kwa ẹge ono b'ọ du ndu-wa; mẹ lẹ mba-wa, mu ele ẹge-a. Iphe bu ẹja, ẹphe achì achìchi; mẹ iphe ẹphe eme ememe bukotakwa iphe e meruru emeru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ojejoje a-goru ndu Ízurelu onu

15 "Nta-a; bu t'unu leedu ẹnya tsube ntanu tugburu. Unu lewaru ẹge iphe shi du teke ẹ-te wotadua mkpuma kpokfube l'eli ibe iya l'eze-ulo Nchileke. 16 Teke ono shi abuje; madzu -jee ẹke a kuberu ukporo ẹkpa akpe nri; o -lee ẹnya; yọ buwaru iri a-phodu. Onye jeru l'ẹke, aadzoshi akpuru vayinu tẹ ya gbata mẹ, e-ji ukporo ipoti ẹbo l'iri; yọ buru ukporo ipoti; bẹ ọo-gbata. 17 Akanya, unu gude ẹka unu see; bẹ ya meru; yọ chashihu manu; tsushia evu; bya egude aka-mini tupyashia ya; ophu unu 'aghadu ifu lakfuta iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. 18 Dube ntanu-a, bu ukporo abalì l'abalì ẹno l'onwa kẹ tete, bu mboku, a tọ-geeru ntọ-l'alì eze-ulo Nchileke ono tugbuwaruru. Unu lenua ẹnya l'ẹge iphe du tsube mboku ono, a tọru ntọ-l'alì eze-ulo Nchileke ono. 19 ?O nwekwaduru nebyi iphe phoduru nu l'ọba? Nta-a; bẹ oshi vayinu; oshi figu; oshi utara-okumu; mẹ oshi olivu ta awatakwanua amimi. Ọle tsube ntanu; bẹ ya a-goru unu onu-oma."

20 Yo be l'onwa gbaru ukporo abalì l'abalì ẹno; Ojejoje abyakwa bya ekfulu yeru Hagayi ọdo kẹ ugbo ẹbo ya; sù iya:

21 "T'ọ je ezia Zerúbabelu, bu govano ndu Júda lẹ ya abyaakwa onma iphe bu igwe; mẹ mgboko wokowoko. 22 Ya e-kpu aba-eze ndu eze ifu l'alì; bya akpakashia ike ndu, bu eze, achì mba, dugbaa iche iche. Ya a-kfatsushi ugbo-inya; kfatsushia ndu agba iya nu. Ẹphe egude ogu-mbeke; gbushia ibe ẹphe.

²³ “O -rua mbọku ono; bẹ ya e-duta nggube Zerúbabelu, bụ nwozi iya; mbụ nggube nwatibe Sheyalutiyelu. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. Ya e-me ngu t'ị dū l'ọ bụ echi-ọhubama, ya agbajẹ l'ẹka; kẹ l'ọ bụ yẹbedua; bẹ fọtaru ngu nụ.” Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Zekaráya

Ojejoje ekuphuta ndu Ízurelu azu

¹ L'ónwa k'ésato; l'afa, kwe Dariyosu afa ẹbo, ọ wataru ọ bu eze ndu Peshiya; be Ojejoje kfuru yeru onye nkfuchiru iya, bu Zekaráya Berekaya; mbu nwanwa Ido; su iya: ² "Le Ojejoje; be ẹhu ghuru eghughu nshinu l'ẹke ndiche unu phe no. ³ Ọo ya bu t'i kfuru ndu ono l'owaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike l'ekfu: T'unu lata azu lakfuta iya; k'ophu ya a-lata azu lakfuta unu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁴ Unu ba adukwa l'ọ bu ndiche unu phe, bu ndu ono, ndu nkfuchiru ke mbu kfuhawaru okfu ẹhu ẹphe; su: 'Le Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike suru t'ẹphe haa ejo uzo ono, ẹphe eshi ono; ẹphe esee ẹka l'ejo iphe ono, ẹphe eme ono.' Obenu l'ẹphe ta ngaduru iya nchi; ophu ẹphe 'eyeduru iya onu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁵ ?Bu awe; be ndiche unu obu no nta-a? To ndu nkfuchiru obu; ?ẹphe anojewaru gbururu jeye to. ⁶ Iphemiphe obule, ya kfuru; me iphe ya toru okpa iya ono, bu iphe ya kfuru ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru t'ẹphe mee ono; ?to vudu l'ẹhu ndiche unu phe to. ẹphe akwaa izimana; su: 'Le Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike meekwaru ẹphe iphe gbaru ẹphe le ke egbe uzo, ẹphe eshi; me ẹge umere ẹphe gbaru; mbu l'o meleruphu ẹphe iphe ọ tuberu k'ememe.' "

Àphù k'odungu: Inya le ndu agba iya nu

⁷ Yo rua l'ónwa Shebatu, bu iya bu onwa ke iri le nanu gbaru ukporo abali l'abali eno l'afa, kwe Dariyosu afa ẹbo, ọ wataru obu eze; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru, bu Zekaráya Berekaya; buru nwanwa Ido. Zekaráya asu: ⁸ Ọ bu l'enyashi; be mu phuru àphù; phua nwoke, l'agba l'inya uswuswe! Nwoke ono vudo le mgbaku oshi mituru, nogbaa l'ẹke, nwulahuru enwulahu. Inya ndu ophu vudogbaa ya l'azu nweru ndu ophu eke uswuswe; nweru ndu ophu eke mkpukpu bya enweru ndu ophu acha ucha. ⁹ Mu abya aji iya: "Onye nwe mu nu; ?bu ngunu; be iphe-a bugbaa?"

Ojozi-imigwe, ekfu eyeru mu nu asu le ya e-koshi mu-a iphe ẹphe bugbaa. ¹⁰ To du iya bu; nwoke ono, vudo le mgbaku oshi mituru ono abya eye ọnu; su: "Le ndu-a bu ndu ono, Ojejoje yeru t'ẹphe je etsoru mgboko l'ọ ha l'ejephe ono."

¹¹ ẹphe ejee bya edooru Ojozi-imigwe Ojejoje ono, vudo le mgbaku oshi mituru ono; su: "L'ẹphe tukookwaru mgboko l'ọ ha jekota; phuwaa le mgboko gbaa mgburumburu daru jiii; nchi adu ẹphe ndo."

¹² To du iya bu; Ojozi-imigwe Ojejoje ono asu: "Nngube Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike! ?Bu teke ole; be aa-no-bebe; temanu nggu aphuaru Jerúsalemu yele mkpukpu, nogbaa le Júda imiko; mbu ndu ono, i shiwa keshinu ukporo afa ẹto l'afa iri ophu, sweru nu tukoshita ẹhu-eghughu ngu ono."

¹³ Ya ndono; Ojejoje abya egude olu, du belebele; du ojozi-imigwe ono, kfuru yeru mu nu ono ike. ¹⁴ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nu ono asu mu: "Te mu raa ya arara le Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike; be suru le ya ekoshikwa okopho ike l'okfu ẹhu mkpukpu Jerúsalemu yele Uguv Záyonu. ¹⁵ Obenu le ndu ẹhu eghushi mu eghughu ike l'ẹke ẹphe no bu mbakeshi ndu onanu, bu tusaru ẹhu ono. ẹhu te shiduru eghu mu eghughu ke egbe iya ono; ole ẹphe byawaru bya emee te iphe-ẹhuka ke ndibe mu ka eji." ¹⁶ Ọo ya bu; owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya a-wata ophuru Jerúsalemu imiko ọdo. Eze-ulo iya ono; be aa-kpu-phu l'eka ono. A bya egude eri, eegudeje atù iphe atùtù; gude tua Jerúsalemu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁷ Wo mu tẹ mu rabakwaa ya rụ araraa lẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụkwaru: L'iphe bụ mkpụkpu iya l'ọ ha; bẹ iphemiphe ọbule a-bya a-tụko bụru ọpete ọdo; Ojejoje abya adụa Záyọnu obu; bya afọta Jerúsalemu ọdo.

Àphù k'ẹbo: Mpo ẹno lẹ ndu ọzu ẹno

¹⁸ Mu bya apalia ẹnya; mpo ẹno anọduwa mu l'ifu. ¹⁹ Mu bya ajia ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nụ ono: “?Bụ ngunu ndọ-ọ?”

Yọ sụ mu: “L'ọ kwa mpo ono bụ mpo, bụ iya chishikotaru ndu Júda; mẹ ndu Ízurelu waa ndu Jerúsalemu.”

²⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekoshi mu ndu ọzu ẹno. ²¹ Mu abya ajia; sụ: “?Bụ ngunu; bẹ ndu-a abya ememe?”

Yọ sụ mu: “L'ọo ndu-a bụ mpo, chikashiru ndu Júda; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dūhedu onye ọphu dūru ike palikwadua ishi ọdo. Obenu lẹ ndu ọzu-wa byaru t'ẹphe bya eyee ẹphe ẹgvú; chitsushia mpo iphe bụ mbakeshi ono, ẹphe chilishiru; mabẹ l'alì Júda; k'ọphu ẹphe e-gude iya chikashia ndu, bu iya nụ.”

2

Àphù k'ẹto: Eri, eegudeje atụ iphe

¹ Mu abya ejeshia ọpali ẹnya; yo nweru nwoke, vudo mu l'ifu. Iphe o gude l'ẹka aburu eri, eegudje atụ iphe. ² Mu ajia ya; sụ: “?Bụ awe; bẹ iije?”

Yọ sụ mu: “Lẹ ya ejekwa Jerúsalemu tẹ ya je atụa; maru ẹge ọsa iya; mẹ ogologo iya habe.”

³ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nụ ono atugbua; Ojozi-imigwe ọdo ejekfushia ya; ⁴ je asụ iya: “Gude ọso je asụ nwokorọbya ono lẹ Jerúsalemu a-bụkwaru mkpụkpu, mgbodo, e gude kpụ-pee ya mgburumgburu ta nọhedu; kele ndu bu iya nụ; mẹ elu, nọ iya nụ ghataru nshinu. ⁵ Yẹbedua l'onwiya a-buru ọku kpua l'ọ bụ mgbodo nọ-pee mkpụkpu ono mgburumgburu. Ya a-nọdu l'ime iya bụru akpabiri iya.”

Ndu a kpuru lẹ ndzu; bẹ eeku t'ẹphe lata azu

⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ sụru: T'unu bya! Unu bya! Unu shi l'alì ndu ọzo isheli ono gbafuta; kele ya shi chikashiwa unu; unu atụko mgboko dzuru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Unu lenu! Unu gbaru laa Záyọnu; unubẹ ndu ono, bu lẹ Bábyilonu ono; ⁸ kele Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru: “L'iphe bụ onye, denyiru unu ẹka bụkwa nwandodo-ẹnya iya b'ọ ruru iya ẹka. Teke ọ kwabekpooru iya ugvu bya ezia ya tẹ ya je etso ọha ono, kwaru iphe unu ono l'ọgu; ⁹ b'ẹ to nwedu iphe e-me tẹ ya ta palia ẹka iya nua ndu ono aphụ; k'ọphu bụ lẹ ndu shi bụru ohu ẹphe a-ghakọbe; gwoo iphe ẹphe laa. Ọ bụ teke ono; bẹ unu a-maru l'ọo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ ziru iya tẹ iya bya.

¹⁰ “Unu tūa ọzu; t'ẹhu tsokwaaphu unu ẹna; unubẹ unwu Záyọnu; ke lẹ ya abyawa tẹ ya bya eburu l'ẹke unu bu! Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹¹ Mba, dū igweligwe a-tugbabe onwẹphe; ẹphe lẹ Ojejoje; m'ọ -rulephu mbọku ono. ẹphe a-buru ndibe Ojejoje; Ojejoje eburu l'ẹke ẹphe bu; k'ọphu unu a-maru l'ọo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ ziru mu tẹ mu bya. ¹² Ojejoje e-keta Júda t'ọ bụru òkè-iphe iya l'alì, ono, dū nsọ ono; yọ byakwa afọta Jerúsalemu ọdo. ¹³ Unubẹ unwu eliphe l'unu ha; unu nọdulekwaphu nwangijinggiji l'ifu Ojejoje; ke l'ọ kpatsuwaru onwiya l'ẹke ono, o bu, dū nsọ ono.”

3

Àphù k'ẹno: Uwe onye ishi ndu, achijeru Nchileke ẹja

¹ Tọ dọ iya bụ; yọ bya ekoshi mu Jóshuwa, bụ iya bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'ẹke o vudo l'ifu ojozi imigwe Ojejoje ono. Obutuswe vudokwa iya phú l'ẹka-utara; l'ebo iya ibo. ² Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya asụ Obutuswe: “Tẹ Ojejoje bakwaaru ngu mba; nggube Obutuswe! Mbụ tẹ Ojejoje ono, bụ iya fọtaru Jerúsalemu ono bakwaaru ngu mba! Lẹ nwoke-a dukwa l'ọ bụ otsebere-nkụ, a lofutaru l'ọku.”

³ Teke ono, Jóshuwa vudo l'ifu ojozi-imigwe ono; bẹ uwe, o yeru l'ẹhu; bẹ inyi, nọ iya nụ kpọru ole ẹnya. ⁴ Ojozi-imigwe ono asụ ndu vudo iya l'ifu: “T'ẹphe yefu iya uwe ono, kpọru ole ẹnya ono.” Yọ bya asụ Jóshuwa: “T'o lekwa; lẹ ya wofuakwaru iya iphe dọ ẹji, o meshiru; nta-a; bẹ ya abyawa iya oyebe uwe, vu oke aswa.”

⁵ Tọ dọ iya bụ; ya asụ t'ẹphe wota okpu-ekwa, inyi ẹ-ta nọdu; kpube iya l'ishi. A bya eworu okpu-ekwa, inyi, ẹ ta nọdu kpube iya l'ishi; bya eworu uwe yee ya. Ojozi-imigwe Ojejoje ono abya evudo-kube iya.

⁶ Ojozi-imigwe Ojejoje ono abya ekfuru Jóshuwa; sụ iya: ⁷ Lẹ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike; bẹ sụkwaru: “L'ọ -buru l'ii-nọdu etso ọzo iya; l'emekwaphu iphe ya sụru t'i meje; bẹ ii-bukwa onye ishi l'ulo iya; buru iphe ị sụru t'e mee l'ufu iya; bẹ ee-meje. Ya a-nukwa ngu phụ ike t'i tso ru lẹ ndu-a, vudo ẹke-a. ⁸ Nggube eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ Jóshuwa; mẹ lẹ ndu otu ngu phẹ, bụ ndu nọnyabe ngu nụ ẹke ono; mbụ ndu agba ama iphe e-me l'uzo ifu; unu ngabe nchị. Mu e-mekochakwa-a duta nwozi iya ono, bụ Ẹkali-oshi ono duru bya. ⁹ Unu phukwa mkpuma, ya togboru l'ifu Jóshuwa! Mkpuma lanu ono moru ẹnya ẹsaa. Ya e-de iya iphe l'eli; ọ kwa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu. Lẹ ujiku lanu; bẹ ya e-wofu iphe dọ ẹji, ndu alị-a mejekpooru. ¹⁰ Mbọku ono; bẹ iphe bụ onyenonu e-ku ibe iya t'ọ bya t'ẹphe nọkobe lẹ mkpuli oshi vayinu unu yele mkpuli oshi figu unu.” Ono kwa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

4

Àphù k'ise: Iphe atukobeje urọku; mẹ oshi olivu labu

¹ Tọ dọ iya bụ; ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nụ ono alaphutashia azu; byakfuta mu bya etelaha mu l'ọ bụ onye ete madzu lẹ mgbenya. ² Yọ jia mu; sụ: “? Bụ ngunu; bẹ mu phuru?”

Mu asụ iya: “Lẹ mu phuru iphe aatukobeje urọku, e meru lẹ mkpola-ododo. Iphe tukoru l'eli iya bụ ochi ite-urọku; waa ire-ọku ẹsaa l'eli iya; ọzo, shigbaa l'urọku ono lufuta dukwaphu ẹsaa. ³ Iphe gvuru lẹ mgboro iphe ono, aatukobeje urọku ono bụ oshi olivu labu; nanu gvuru l'ẹka-utara ochi ono; ophu egvuru iya l'ẹka-ibyita.”

⁴ Mu abya ajia ojozi-imigwe ono, ekfu anu mu nụ ono sụ iya: “Onye-nwe mu nụ; ?bụ ngunu dọ ẹge-a?”

⁵ Ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Mu ta madu iphe iphe-a bụ tọ?”

Mu asụ iya: “Onye-nwe mu nụ; mu ta makwa.”

⁶ Ya ndono; yọ sụ mu: “L'owaa kwa iphe Ojejoje kfuru Zerúbabelu: ‘E tọ kwa l'okpehu; tọ bụ l'ike; ọ kwa lẹ Ume kẹ yẹbe Ojejoje.’ Ono kwa iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu.

⁷ “Nggube oke ugu; ?i bụ ngunu? L'ifu Zerúbabelu; bẹ ii-mekochakwaa buru alị, hakọ ahakọ. Ọ bụ teke ono; bẹ Zerúbabelu e-dobe mkpuma mkpochi-ishi iya; aatu ọzu l'ekfu: ‘Tẹ Nchileke goru onu-oma nụ iya-o! Tẹ Nchileke goru onu-oma nụ iya-o!’”

⁸ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ⁹ “Ọ bụ Zerúbabelu; bẹ gude ẹka iya tọ ọkpa eze-ulo Nchileke-a. Yọ buru iya e-gudekwaphu ẹka iya kpụ-ghee ya. Ọ bụ teke ono; bẹ unu a-maru l'ọ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike; bẹ ziru mu tẹ mu byakfuta unu.

¹⁰ “Unu ba sukwa: ‘?Nanụ iphe obu eeme obu?’ Kẹle ndiphe; bẹ ẹhu a-tsokwa ẹna teke ẹphe a-phụ Zerúbabelu; yọ palia mkpuma ye l'ẹke akpụ ụlo ono.

“A bya l'ẹnya ẹsaa phụ; ẹnya ẹsaa ono bukwa ẹnya Ojejoje, anọduje agba mgboko mgburumburu.”

¹¹ Mu abya ajị ojozi-imigwe ono; sụ iya: “?Bụ ngunu; bẹ oshi olivu labu-a phụ, nọgbaa urọku ono ẹka-labu phụ bụ?” ¹² Mu abyakwaphu bya ajị iya ọdo; sụ: “?Bụ ngunu; bẹ ẹkali-oshi olivu labu-wa, nọgbaa l'iku ntofu labu-a bụ, e gude mkpọla-ododo mee; manụ eshi iya l'atsoshi atsoshi?”

¹³ Yọ sụ mu: “?Mu ta madu iphe iphe-a bụ tọ?”

“Onye-nwe mu nụ; mu ta makwa.”

¹⁴ Yọ sụ mu: “Ndu ono bụ ụmadzu ẹbo ono, a wuru manụ t'ẹphe jeeru Nnajiufu, nwe mgboko ozi ono.”

5

Àphù k'ishingu: Ẹkwo, ẹphe ẹpẹpẹ

¹ Mu abykwa bya elee ẹnya ọdo; phụ ẹkwo, a gwọru agwọru; yoo phe ẹpẹpẹ!

² Ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Bụ ngunu; bẹ mu phuru?”

Mu asụ iya: “Lẹ mu phuru ẹkwo, aphuphu, a gwọru agwogwo, ẹphe ẹpẹpẹ. Ẹkwo ono dọ ụkporo nkwo-ẹka l'ogologo bya adu nkwo-ẹka iri l'usa.”

³ Yọ sụ mu: “L'iphe nọ l'ẹkwo ono bukwa ọnu, Nchileke turu alị gbaa mgburumburu. Iphe e deru l'ẹkwo ono nanụ bụ lẹ ndu iphura l'ẹphe ha; bẹ a-chihu nụ. L'ẹka iya ọphu b'ọ suru l'iphe bụ ndu akpapyabeje iphe ẹphe meru ria angu; bẹ ee-me t'ẹphe chihu.” ⁴ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike asụ: “Ya a-tu ndu oshi ono ọnu; tükokwaphu ndu ono, akpapyabeje iphe ẹphe meru gude ẹpha iya gwa ẹnwa ono ọnu. Ọnu ono, ya a-tu ẹphe ono a-ba l'ulo ẹphe; mebyishia ya; mebyishia jeye l'oshi, e gude kee ulo iya; mẹ mkpuma, e gude kpua ya.”

Àphù kẹ nwanyi, nọ lẹ nkata

⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nụ ono bya akpịrita bya asụ mu: “Tẹ mu palia ẹnya; phukpoduaphu iphe abya alufuta nta-a.”

⁶ Mu ajị iya: “?Bụ ngunu ndono?”

Yo sụ mu: “Ọ kwa nkata, eegudeje atụ iphe.” Yọ sụ mu: “L'owaa bụ iphe dọ ẹji, ndu alị-a gbaa mgburumburu mekotaru.”

⁷ A bya ekpulia igbidigbi okfu nkata ono; mu aphụ nwanyi, nọdu anọdu l'ime iya.

⁸ Ojozi-imigwe ono asụ mu: “Lẹ nwanyi ono; bẹ nọ-chiru ẹnya ẹjo ọkpoma.” Yọ bya enwuphu iya azu l'ime nkata ono; bya eworu igbidigbi okfu nkata ono kpuchiphu azu ọdo. ⁹ Mu abya apalia ẹnya; phụ unwanyi labu, ẹphe ẹpẹpẹ. Ẹbà ẹphe adulephu l'ọ bụ ẹbà ọku-eswi-uda. Ẹphe abya agulia nkata ono parua ya mgbaku alị yele igwe.

¹⁰ Mu ajị ojozi-imigwe ono, ekfu anụ mu nụ ono ẹke ẹphe pa nkata ono eje?

¹¹ Yọ sụ mu: “L'ẹphe pa iya eje alị Shina t'ẹphe je akpuru iya ulo. A -kpughela iya phụ; e woru nkata ono sibe l'onodu iya l'ẹke ono.”

6

Àphù k'ẹsato: Ụgbo-inya ẹno

¹ Mu abya apalia ẹnya ọdo; phua ugbo-inya ẹno l'ẹke ẹphe shi lẹ mgbaku ugwu labu l'ekpushi. Ugwu ono bụ ugwu ope. ² Ugbo-inya kẹ mbu bụ inya, ekegbaa uswuswe; bẹ lọkpụ iya nụ. Ugbo-inya kẹ ẹbo aburu inya, ejitsua uji; bẹ lọkpụ iya nụ. ³ K'eto aburu inya ọcha; bẹ lọkpụ iya nụ. K'eno aburu inya, tushitsuaru iphe; bẹ lọkpụ iya

nụ. Inya ono l'ephe ha; be ike nokota. ⁴ Mu abya ajia ojozi-imigwe ono, ekfu anu mu nu ono; su iya: "Onye-nwe mu nu; ?bu ngu nu du ega-a?"

⁵ Ojozi-imigwe ono asu mu: "Le ugbo-inya eno ono bu ephe bu pherephere, eshije l'igweli uzo eka eno. O bulephu nta-a; be ephe shi l'ifu onye, nwe mgboko. ⁶ Inya ndu ophu ejitsua uji lokpu ugbo-inya nk'ephe chebe ifu l'uzo isheli. Inya ndu ophu achatsua ucha alokpuru ugbo-inya nk'ephe chebe ifu l'uzo enyanwu-ariba. Inya ndu ophu tukashiru iphe atukashi alokputsuaru ugbo-inya nk'ephe; chebe ifu l'uzo ohuda."

⁷ Teke inya ono, ike du ono wufutaru; be onma ephe anmanma l'ehu t'ephe wufu je etsoru mgboko mgburumburu l'agbaphe. Ojozi-imigwe ono asu ephe: "T'ephe je; ejee agbaphee mgboko mgburumburu." Ephe atugbuja je ejephee mgboko mgburumburu. ⁸ To du iya bu; ojozi-imigwe ono ekua mu te mu ledudupu: "Le inya ndu ophu eje ala uzo isheli meekwaru; te obu gvuru mu egvuru l'uzo isheli ono."

Eekpube Jóshuwa okpu-eze

⁹ Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁰ "Te mu nata ndu-a mkpola-ocha yele mkpola-ododo l'eka Heludayi; me Tobyija; me Jedaya, bu ndu shi le Babylonu, bu eke e shi kpua ephe le ndzu; lata. Mboku ono kwaphu; be ii-je ke Josaya, bu nwatibe Zefanaya. ¹¹ Mkpola-ocha ono yele k'ododo ono; be mu e-gude mee okpu-eze; kpube onye ishi ndu, achijeru Nchileke aja; mbu Jóshuwa, bu nwatibe Jehozadaku. ¹² Wo mu te mu su iya le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: 'L'o kwa nwoke-wa; be ephe iya bu Ekali-Oshi. Oo-shi l'ekali eke onno jakashia je akpua eze-ulo Nchileke. ¹³ Oo yebedua a-kpu eze-ulo Nchileke. Aa-kwabephe iya ugvu-eze; yo nodu l'aba-eze iya chilahaa. Oo-dobekwaphu onye achijeru Ojejoje aja l'aba-eze iya ono. Nchi adu ephe ebo ndoo l'iphe ephe eme.' ¹⁴ Okpu-eze ono; be ee-dobe l'eze-ulo Nchileke t'o buru iphe ee-gudeje nyata Heludayi; Tobyija; Jedaya; me Henu Zefanaya. ¹⁵ Ndu, bu l'eke, teru enya a-bya bya eyeta eka t'a kpua eze-ulo Nchileke. O bu teke ono; be unu a-maru l'oo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be ziru mu te mu bya. Iphe ono l'o ha e-mekota me unu fupyabe ifu; l'anuru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu."

7

Aswiswi iphoro

¹ Yo be l'afa, kwe Dariyosu afa eno; k'opu o du beru buru eze; l'onwa ke tete, bu iya bu onwa Kisulevu gbaru abali eno; Ojejoje abya ekfuru yeru Zekaraya. ² Teke ono; be ndu Betelu zihawaru Sharaza; me Regemu-Meleku; me ndibe ephe t'ephe roo Ojejoje iphe; ³ yele t'ephe jia ndu achije aja l'eze-ulo Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike; ephe le ndu nkfuchiru Nchileke; su ephe: "?Ya a-swí aswiswi; kwaa ekwa l'onwa k'ise ege ono, ya shi keshinu afa olemole meta-a ono?"

⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike asu mu: ⁵ "Te mu jia iphe bu ndu ali-a l'ephe ha; me ndu achijeru Ojejoje aja; su ephe: 'Teke ono, ephe shi aswiye aswiswi; l'akwa ekwa l'iphe bu onwa k'ise; me onwa k'esaa keshinu k'ukporo afa eto l'afa iri ophu sweru nu-a; ?bu-a l'okfu eka iya; be unu shi anoduje eme iya to? ⁶ Odo aburu: teke ono, unu shi anoduje eri l'angu ono; ?to budu eswa onwunu; be unu shi anoduje eme. ⁷ Iphe ono l'o ha: ?to budu iphe Ojejoje shi l'onu ndu nkfuchiru ndiche kfua teke ono, Jerusalemu; me le mkpukpu, no-pheru iya mgburumburu bu l'ehu-agu; eku l'abyaru ephe; mbu teke ono, madzu shi buru l'uzo ohuda; me l'ali okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba ono.' "

⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Zekaraya; su iya: ⁹ "Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: 'Unu kpeje ikpe, du maa. Unu emejeru ibe unu iphe-oma; phuru

èphe imiko. ¹⁰ Unu ba akpapyajekwa unwanyi, maa tufuru ishi; ndu a toru ogbe; ndu, laru alala; me ndu ukpa. Ophu o dukwa l'unu ha onye a-rijeru ibe iya ejo oriri.'

¹¹ "Obenu l'èphe jikaru ongabe nchi; gude ejo okpoma kwefu ike; bya eworu nchi swo-chishia t'èphe ba nushi iphe ookfu. ¹² Èphe kporu okpoma èphe gbingu l'o bu mkpuma; jika l'èphe ta angabedu nchi l'ekemu; me l'okfu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuru nu èphe; mbu ozi, o gude Ume nk'iya shi l'onu ndu nkfuchiru ndiche kfuaru èphe. Yo buru iya meru; eh u awata oghu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike eghughu nshinu.

¹³ "Teke ya kuru èphe; be èphe ta ngaduru iya nchi. Oo ya kparu iphe teke èphe kuru iya; be ya te yeduru èphe onu.' Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ¹⁴ 'Ya abya egude oke pherephere zikashia èphe nanu nanu; èphe edzuru iphe bu mbakeshi; ghoshia ndu ebyee. Ali ono, èphe gwoberu ono adaburu ochobo; k'ophu bu l'e to duhedu onye atujekwadu okpa l'èke ono. Èphe emee t'egbara kfua l'egiri ali ono.' "

8

Ukwa ke l'ee-dobephu Jerúsalemu azu l'onodu iya

¹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike abya ekfuru yeru mu odo; su: ² L'owaa kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu: "Le ya ekokwa okopho eh u Zayonu nshinu; mbu l'okopho eh u iya enwukwa iya l'o bu oku l'eh u." ³ Ojejoje suru: "Le ya alaphutakwa azu le Zayonu je eburu eburu le Jerúsalemu. Ono teke aa-wata oku Jerúsalemu 'Obodo ire-lanu'; kulahaa ugvu ke Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ono 'Ugvu, du Nso.' " ⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "L'unwoke ogurennya; èphe l'unwanyi ogurennya e-mekochaa wata ono l'esu-uzo Jerúsalemu odo; onyenonu; yo tsu mgboro iya; ke l'o buwa ogurennya. ⁵ Unwu-mgboko me unwu-okorobya e-jije gbororo uzo mkpukpu ono l'egvu egvu."

⁶ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "L'oo-dukwa nwa ndu ophu phoduru nu biribiri teke ono; obenu; ?oo-duhunu yebedua biribiri." Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁷ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "Le ya a-dzota ndibe iya l'eka ndu ali, uzo enyanwu-ahata yele eka ndu ophu, bu l'uzo enyanwu-ariba. ⁸ Ya e-duphuta èphe azu t'èphe bya eburu le Jerúsalemu. Èphe aburu ndibe iya; ya abukwanuru èphe onye ire-lanu; buru onye, doberu eka ndoo; kele ya bu Nchileke èphe."

⁹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "T'eka ba atsukwa unu ume; unube ndu anu okfu-a nta, bu okfu, èphe kfuru; mbu ndu nkfuchiru Nchileke, no l'èke ono teke a turu okpa ulo Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; k'ophu aa-kpu eze-ulo ono kpu-ghee. ¹⁰ Temanu t'a tua okpa ulo ono b'e te shidunu akfuje madzu ugwo-ozu; t'e shi akfuje iya anumanu. Ophu o dudu onye shi atusajeru eh u l'èje ozi iya; l'èke onyenonu shi atsuhoggu iya egvu; kele ya shi mee; onyemonye aburu ohoggu ibe iya. ¹¹ Obenu le nta-a; be ya te emehedu nwa ndu ophu phoduru nu le ndu-a ege ya meru l'oge ke ndiche ono." Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ¹² "Iphe e meberu l'ali a-nodu eme ohuma: oshi vayinu a-nodu mi ege gbaru nu; ali emetalahaa iphe e meberu iya; iji adalahaa. Iphe ono l'o ha; be ya e-dobe t'o buru okè-iphe nwa ndu ono, phoduru nu ono e-keta. ¹³ O kwa ege ono, mbakeshi shi egudeje unube ndu onu-ulo Júda yele ke Izurelu l'ako onu ono; bukwaphu ege ya a-dzo unu; unu aburu ndu a goru onu-oma nu. Unu ba tsukwa egvu; o bukwaphu te eka shihu unu ike."

¹⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "L'o kwa ege ono, ya kpeburu ome unu iphe du eji; ya ta aphuru unu imiko teke ono, ndiche unu phe kpatsuru iya iwe ono; ¹⁵ bukwaphu ege ya kpebuwaru nta-a le ya e-meru ndu Jerúsalemu yele onu-ulo Júda

òhuma òdo. Unu ba atsùkwa egvu. ¹⁶ Òwaa iphe unu a-nòdu eme ndò-ò: Unu kfujeru ibe unu ire-lanù; unu ekpeje ikpe, dù maa bya abùru ikpe, e-meje tẹ nchì dù ndoo. ¹⁷ Unu ba achìjekwaru ibe unu èjo idzu l'ime obu unu; òphu unu akpapyabejekwa iphe unu meru; gùà ẹnwa ye iya. Iphe ono l'ò ha; bẹ ya kpòru ashì. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

¹⁸ Ojejoje, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike abyakwa bya ekfuru yeru mu òdo: ¹⁹ Ojejoje, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike sùru: "T'unu wota aswìswi ono, unu aswije l'ònwà k'èno; mẹ k'ise; mẹ k'èsa; mẹ k'iri ono a-tùko bùru oge ẹhu-òtso-èna mẹ oge ote ẹswa; oge eswe-iphe ẹhu-òtso-èna l'ẹhu ònu-ùlo Júda. Òo ya bụ t'unu yeru ire-lanù obu; unu eyeru nchì-òdu-ndoo obu!"

²⁰ Ojejoje, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike sùru: "Lẹ ndu, dù igwe a-bya; mbù ndu shigbaa lẹ mkpùkpu, dù igwe. ²¹ Ndu, shi lẹ mkpùkpu lanù a-wùru je lẹ mkpùkpu òdo je asù: 'T'ẹphe je je aròo Ojejoje iphe; mbù t'ẹphe je achòo Ojejoje, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike; l'ẹphebedua e-jeekwa.' ²² Igweligwe madzù; mẹkpo mbakeshi, ike nọ l'a-bya achò Ojejoje, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike lẹ Jerúsalemu; byakwaphu t'ẹphe rọo ya iphe." ²³ Ojejoje, bụ Òkaribe-Kakòta-Ike sùru: "L'ò -rua teke ono; bẹ ùmadzu iri, ekfugbaa okfu-alì, dù iche l'iche; bya eshigbaa lẹ mba, dù iche iche; e-gudeje onye Ju lanù; nmakùya ya ẹka l'ònu uwe iya; l'arò iya t'ẹphe tsonuru iya; kẹ l'ẹphe nùwaru lẹ Nchileke nọ; swiru ẹphe."

9

Ikpe, ee-kpe ndu òhogu Ízurelu

¹ Òwaa bụ ozi, Ojejoje ziru zitiru alì Hadùraku. Okfu ono a-tukowaru mkpùkpu Damásukòsu l'ishi; kẹ l'ènya ndiphe; mẹ ẹnya iphe bụ ndu òkpa-ikfu Ízurelu bükota lẹ Ojejoje b'a chìru iya doo. ² Okfu ono; bẹ adakwaphu l'ekpu mkpùkpu Hámatu, bụ ndu ẹphe l'ẹphe riru oke; mẹkwaphu mkpùkpu Táya yẹle mkpùkpu Sayìdonu; t'a gùfukwaru l'ẹphe maru iphe ntùmatu. ³ Ndu Táya gudeekwa mgbodo tù-pheta mkpùkpu ẹphe mgburumgburu; kpùshia ya ike. Mkpòla-òcha b'ò kùberu; yo byiru l'ò bụ ẹja; kùbe mkpòla-òdodo l'ò bụ onye kùberu òzu lẹ mgboro esu-ùzo. ⁴ Obenu lẹ Nnajiufu a-nafu ẹphe iphe bụ nk'ẹphe; bya enwuru ẹku ẹphe ye l'eze ẹnymu. Òkù etsua yẹbedua tsufu.

⁵ Ndu Ashikelònu a-phù iya; tsùà egvu. Ndu Gáza aphùà ya; talahaa chìchichi l'iphe-ẹhuka. Ò kwaphù ẹge ono b'òo-dù ndu Ẹkuronu; kẹ l'iphe ẹphe shi ele ẹnya iya a-bùru kẹ mmanu. Ndu Gáza; bẹ onye eze ẹphe a-nwùhu; Ashikulònu abùru ẹke madzù te ebudu ebubu. ⁶ Ò bụ ndu alì òdo e-bu lẹ mkpùkpu Ashudòdu. Ndu kẹ Fílisutiya; bẹ ya eme tẹ ekuku, ẹphe eku onwẹphe kfùshi. ⁷ Ya e-me t'ònu ẹphe; ba tajẹhe anù, a gwaru lẹ nte; bya akpashia ẹphe nri ono, e meruru emeru, nyatsùaru ẹphe l'eze ono. Nwa ndu òphu phòduru nù a-bùru kẹ Nchileke ayi; dù l'ò bụ ndu ishi l'alì Júda. Ndu Ẹkuronu a-bya adù l'ò bụ ndu Jebusu. ⁸ Obenu lẹ ndibe iya; bẹ ya a-nòdu alù-chiru l'ẹka ndu ògu, adzò garamu garamu. Ẹ to nwehedu l'ò nwekwaduru onye a-bya òkpapya ndibe iya ishi òdo; kẹle nta-a; bẹ ya chìwaru ẹnà zia l'ẹke ẹphe nọ.

Abyabya eze ndu Záyonu

⁹ Unubẹ ndu Záyonu!

Unu tee ẹswa teshia ya ike;
unu gùà egvu
ẹhu-òtso-èna;
unubẹ ndu Jerúsalemu!
Unu lekwa; l'eze unu

abyakfutaakwa unu.
 O bụ onye, doberu ẹka ndoo;
 l'adzojekwaphu madzụ.
 O wozitaru onwiya ali;
 noḍu l'eli nkakfụ-igara l'agba abya;
 mbụ l'eli nwa nkakfụ-igara obu.*

- 10 Ndu Ifuremu; be ya a-nafu ugbo-inya ephe;
 nafukwaphu ndu
 Jerúsalemu inya-ogu ephe.
 Uta-ogu ono; be aa-gbaji.
 Eze unu a-ra iya arara;
 te mba yele mba ibe iya du le mma.
 Eke, ochi e-shi l'eze
 enyimu owaa daghaa eze enyimu ophu.
 Yo shikwaphu le
 Enyimu Yufurétusu
 no jeye l'eke mgboko jeberu.

Eedobephu ndibe Nchileke

azu l'onodu ephe

- 11 "A -bya le nggubedua;
 ya e-gude ke ndzu ono,
 nggu l'iya gude mee gbaa ono;
 haa ndibe ngu, no le
 mkporo l'ime iduma ono,
 mini e-ta noḍu ono;
 mee ephe; ephe enweru onwephe.
- 12 Unu laphu azu l'eke ono,
 unu kpuru; yo shihu ike ono;
 unube ndu mkporo ono, enya du l'uzo ono!
 Mbụ le nta-a;
 be ya arakwa iya arara:
 le ya a-nu unu iphe ha
 l'o bu ophu unu shi
 nwehawaru ugbo ebo;
- 13 kele ya e-woru ndu Júda
 kwee l'o bu onye, kweru uta;
 woru ndu Ifuremu mee;
 t'o buru akfu, e gude agba uta obu.
 Ya a-kpatsu unwoke Záyonu;
 t'ephe buru ogu dakfu ndu ke Gurisu.
 Ya e-me ngu t'i du l'o bu
 ugu-mbeke, onye ike du l'ogu pa."
- 14 Ono teke Ojejoje a-buru
 pee
 l'eke ndibe iya no.
 Akfu iya ezilaha
 peremu peremu
 l'o bu ebemu-igwe.
 Okaribe-Kakota-Nu a-bya egbua upyoku.

* 9:9 9:9 Mát 21:5; Jon 12:15.

Yọ bụru oke pherephere,
shi ụzo ọhuda; bẹ oo-gude eje.

- 15 Ojejoje, bụ
Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gbochita ẹphe.
Ẹphe e-gude mkpuma ụrobo
mebyishia iphe;
gude iya mekputa ẹphe.
Ẹphe a-ngu mee;
baa l'ọ bụ ndu mee tsuru.
Ẹphe e-ji ejiji l'ọ bụ ochi,
eegudeje ephe mee
l'anya-ngweja Nchileke.
- 16 Mbọku ono; bẹ Nnajiufu,
bụ Nchileke ẹphe a-dzọfuta ẹphe;
kẹ l'ẹphe haa l'igwe; bụru ndibe iya.
Ẹphe a-nọdu acha too l'alị
ono l'ọ bụ iphe, e gude
dengaa okpu-eze edenga.
- 17 Ọ dū ugvu; l'ama mma.
Iphe, a kọru akọko a-nọdu
eme tẹ ụnwu-okorọbya ẹphe nweru ẹku;
mee ọphungu emekwaphụ
tẹ ụnwanyi ẹphe bahụ.

10

Ojejoje e-leta ndu Júda ẹnya

¹ Unu kfurú Ojejoje t'ọ chọaru unu mini l'oge mini-ọdungu. Ọ kwa Ojejoje emeje tẹ igwe rua eruru. Ọo ya ayojeru ụnwu eliphe mini; bụkwaru iya phụ emeje tẹ iphe nọ l'egu onyemonye l'aja pulapula. ² Ọgvu agwọta bụ atukporoko; ndu njibya aphụje iphe ẹ ta bụdu ezi-okfu; l'ezeje nrọ, ẹ te medunu. Ike, ẹphe adụ madzụ aburu ọchi; bẹ ẹphe achị onye ọbu. Ọ bụ iya kparu iphe madzụ gbakashihuru l'ọ bụ aturu, ẹ te nwedu onye, eleta iya ẹnya.

³ Meji adakwa iya kitikitii l'okfu ẹhu ndu eche aturu ono. Ya a-nụkwanu ndu ishi ono aphụ; kele Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-letaa aturu iya, bụ iya bụ ọnu-ulo Júda; mee ẹphe t'ẹphe dū l'ọ bụ ịnya, dū ugvu l'ẹke e gude iya alụ ọgu. ⁴ Ọ bụ lẹ Júda; bẹ mkpuma, bụ itso, gude ụlo e-shi lufuta; bụru iya; bẹ nggu, gude ụlo-ékwa e-shi; bụru iya; bẹ akfụ, e gude alụ ọgu e-shi; bụkwaru iya phụ; bẹ iphe bụ ndu a-buru ishi e-shi lufuta. ⁵ Ẹphe a-tugbabe bụru nanu l'ọ bụ ndu ike-ka-l'ọgu, nọ l'ọgu. Ẹphe e-gude ọkpa dzọọ ẹpoto, nọ l'echi-uzo tilitoli l'oge ọgu. Ẹphe a-lụ ọgu; chikaa ndu gude ịnya l'alụ; kele Ojejoje nọ swiru ẹphe.

⁶ “Ya e-me t'ọnu-ulo Júda shihu ike;
bya adzọọ ọnu-ulo Jósefu.

Ya e-me t'ẹphe laphu azụ l'ọnodu ẹphe;
kele ya a-phuru ẹphe imiko.
Ẹphe a-dū l'ọ bụ ndu
ya te shidu jịka ajịka;
kẹ l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje;
bụru Nchileke ẹphe;
Ya a-zajẹ ẹphe oku.

⁷ Ndu Ífuremu e-mekochaa

dụ l'ọ bụ ndu ike dụ l'ọgu.
 Ẹhu a-nọdu atso ẹphe ẹna
 l'ọ bụ ndu nguru mẹe.
 Ụnwu ẹphe a-phụ iya;
 tee ẹswa.

Ẹhu awata ẹphe ọtso ẹna l'ime Ojejoje.

- ⁸ Ya e-meru ẹphe ẹka; gude chibata ẹphe.
 Ishi iya aburu ọ ya gbafutaje ẹphe;
 ẹphe abya aha igwe ẹge ẹphe shi hahawa.
- ⁹ A makwaru-a ọ ya chikashiru ẹphe;
 ẹphe atuko ekemeke dzuru;
 ọle ẹphe e-shitsua ẹke,
 teru ẹnya nyata iya.
 Ẹphebedua; ẹphe
 l'ụnwegirima ẹphe a-wafu; latashia.
- ¹⁰ Ya e-shi ọ Ịjiputu je chilata ẹphe;
 shi ọ Asiriya rukobe ẹphe.
 Ya a-chiru ẹphe lata ọ
 Giledu; mọ Lébanonu;
 k'ọphu bụ l'ẹ to nwehedu
 ẹke e-dzu ẹphe anodu.
- ¹¹ Teke ẹphe a-nodu eswe
 eze ẹnyimu iphe-ẹhuka ono;
 bẹ ya e-me t'eyii-mini ono dazita;
 ebò Ẹnyimu Náyilu l'ọ ha atashihu.
 Ekuku ono, ndu Asiriya
 eku onwẹphe ono adapyahụ;
 mgboro ono, shi buri ike
 ndu Ịjiputu ono aburu chaphungu.
- ¹² Ya e-me; ike adu ẹphe l'ime Ojejoje.
 Ọ buri ẹpha Ojejoje; bẹ ẹphe e-gude eje.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

11

- ¹ Nggube Lébanonu!
 Gúhashia ọzo ngu; ghebegbaa ọnu;
 k'ọphu ọku e-tsu oshi sida ngu!
- ² Unu kwaa ẹkwa;
 unubẹ oshi payinu;
 kẹ l'oshi sida daakwaru.
 Oshi ono, shi dugbaa
 egvu ono lakotaakwaru l'iyi.
 Unu tya uzu-ẹkwa;
 unubẹ achị, nọgbaa ọ Báshanu;
 kẹ l'oke-ọswa oke-ọswa ono;
 b'a sukashigeekwaru.
- ³ Unu ngabekpodaphu nchị
 ọ mkpu, ndu eche aturu echi;
 l'egu ono, ẹphe echeje aturu
 ono; b'e mebyishiwari.

Unu nùkpodaphu ekiri,
 agù ede;
 kẹ l'eze ẹgbudu ono, shi nọdu
 l'iku Ẹnyimu Jọdanu ono;
 b'e mewaru; yo gheru ọnu.

Umadzu ebo, eche aturu

⁴ Ojejoje, bụ Nchileke mu sùru: “Tẹ unu nù-ji-jee igwe aturu ono, e doberu k'egbugbu ono ẹkwo ẹpho. ⁵ Ndu zùshiru iya nù; ẹgbushia; tọ dù iphe eeme ẹphe. Ndu ọphu ere iya erere; -nọdu; ẹphe asù: ‘Tẹ ajaja bụru kẹ Ojejoje; kẹle ẹphe nwewaru ẹku.’ Mbù lẹ ndu eche aturu ono ta aphujeduru iya imiko. ⁶ Ọo ya bụ lẹ mu ta aphuheduru ndu alì-a imiko ọdo. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya e-woru onyemonye ye ibe iya l'ẹka; mẹ l'ẹka onye eze iya. Ẹphe a-dzọ ndu alì-a kutukutu; ọphu ya adzọtadu ẹphe l'ẹka ẹphe.”

⁷ Tọ dù iya bụ; ndu echeje aturu ono abya eye mu iya l'ẹka tẹ mu nùje iya nri. Mu abya awata ọnu ikpoto aturu ono, e doberu kẹ egbugbu ono nri. Mu achita mgboro labù dobe. Nanù; bẹ mu gùru “N-yemobu”; bya agùa ọphu “Atugba”. Ya ndono; mu anùlahaa ikpoto aturu ono nri. ⁸ O nweru umadzu ẹto ọdo, eche aturu l'ẹke ono. L'ime ọnwa lanù; bẹ mu chiru umadzu ẹto. Ikpoto aturu ono akpọo mu ashì; echeche, mu eche ẹphe awọlahaa mu ẹnyiru. ⁹ Mu asù aturu ono: “Lẹ mu te echehekwa ẹphe ọdo. Tẹ ndu ọphu anwùhu nù nwùhu; ndu ọphu ala l'iyi alaa l'iyi; ndu ọphu phoduru nù ataa anù ibe ẹphe.” ¹⁰ Mu abya ewota mgboro mu ọphu aza “n-yemobu” nyajia; shi iya mebyia ndzù, mu l'iphe bụ mbakeshi gbaru. ¹¹ Yọ bụru l'eswe mbọku ono b'e mebyiru iya. Ndu ono, eme kẹ aturu ono, phuru mu nù amalẹruphu l'ọo Ojejoje gude iphe ono, mu meru ono ekfu okfu. ¹² Mu asù ẹphe: “Ọ -bùru l'ọ dù unu mma; unu kfula mu ụgwo mu. Teke ẹ tọ dudu; unu ahakwaaru.” Ẹphe akfula mu ụkporo mkpọla-ọcha lẹ mkpọla-ọcha iri.

¹³ Ya ndono; Ojejoje asù mu: “Tẹ mu woru iya je eye l'ẹke eeyeje okpoga eze-ulo Nchileke; mbù eze okpoga ono, ẹphe riru l'ọ bụ aswa ọru mu ono.” Mu ekwe nù; chita ụkporo mkpọla-ọcha lẹ mkpọla-ọcha iri ono je eye ọ-kpù-ite l'ẹka; l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁴ Mu bya anyajia mgboro mu phù k'ẹbo, mbù mgboro ọphu eku “Atugba”; shi ẹge ono mebyia abubu ono, Júda yẹle Ízurelu bụ nwunne ono.

¹⁵ Ya ndono; Ojejoje asù mu: “Tẹ mu chitafua ngwa-ọru onye eche aturu, ẹ to nwedu iphe ọ bụ; ¹⁶ kẹle ya abyawa owolita onye eche aturu l'alì-a, bụ onye ẹ ta akpadu ishi aturu ono ndu ọphu ephuhu ephuhu; ọphu ọokpadu ishi ndu ọphu anma kwẹekwee. Ndu ọphu iphe mekaru b'ẹ to mebedu ọgvu t'ẹphe ka mma; ọphu ọonudu ndu ọphu ẹhu dù mma nri. Iphe oo-gbe emechia bụ l'ọo-nọdu ata anù ndu ọphu gbaru ẹba; l'aswoshi iya akù-ọkpa iya. ¹⁷ Nshọbukwaa onye ono, ẹ-te nwedu iphe ọ bụ, eche aturu ono; mbù onye ono, apajeru aturu iya haa ono! Tẹ ogu-mbeke bufukwa iya ẹka yẹle ẹnya ẹka-utara! T'ẹka iya l'ọ ha nwukotakwa iya kpaa; ẹnya ẹka-utara iya apyahù-ghee ya!”

12

Ndu ohogu Jerúsalemu; bẹ ee-mebyishi

¹ Ọwaa ozi, Ojejoje ziru l'okfu ẹhu ndu Ízurelu. Ojejoje ono, bụ iya tọsaru akpamigwe; bụru iya tọru ọkpa mgboko gbaa mgburumgburu; bya aburu iya kuru ume ye madzù l'ẹhu; bẹ sùru: ² “Lẹ ya e-mekochaa mee Jerúsalemu t'ọ dù l'ọ bụ nggarashì mée, ndu bupheru ẹphe mgburumgburu a-ngu; tuko akpọlahaa gagaga. Ndu ono a-bya eyebuta Júda yẹle Jerúsalemu; kephée ya mgburumgburu. ³ O -rua

mbòku ono; bẹ ya e-me Jerúsalemu t'ò buru 'agburagbu mkpuma l'ifu ndiphe. Iphe bu mba, jeru t'èphe nwuribe iya e-mekakwa onwèphe iphe. Teke ono; bẹ iphe bu mbakeshi lẹ mgboko a-chìkobe onwèphe t'èphe tsoo iya oḡu. ⁴ O -rua mbòku ono; bẹ ya e-yekota ìnya-oḡu èphe egvu; mee tẹ oḡu bya ndu agba iya nù. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. Ènya iya a-nò l'èke ndu Júda nò. Obenu l'iphe bu ìnya iphe bu ndu oḡoḡu èphe; bẹ ya e-me t'ò tsuhukota ìshì. ⁵ O bu teke ono; bẹ ndu ishi ndu Júda e-kfu l'ime obu èphe; sù: 'Lẹ ike nòkwa ndu Jerúsalemu; kẹle Ojejoje, bu Okaribe-Kakòta-Ike bu Nchileke èphe.'

⁶ "O -rua mbòku ono; bẹ ya e-me ndu ishi ndu Júda t'èphe kee too l'ò bu itsu-òku, e shiberu l'òku; m'ò kwanu l'ò bu èke òku etsu èswa ereshi. Èphe e-kepyashì ndu, nò-pheru èphe mgburumburu l'èka-ùtara; mẹ l'èka-ibyita. Obenu lẹ Jerúsalemu a-nòdulee ège oḡono. È to nwedu iphe eme iya nù.

⁷ "Ojejoje e-vuoduru ọzo dzòta èke, ndu Júda bu; k'òphu ugvu, aa-nòdu akwabẹ ọnu-ùlo Dévidi yẹle ndu, bu lẹ Jerúsalemu ta akadu kẹ ndu Júda nshinu. ⁸ O -rua mbòku ono; bẹ Ojejoje e-gbochita ndu, bu lẹ Jerúsalemu; k'òphu bu l'onye oḡu kagee arùhu l'èphe; bẹ ike a-dù l'ò bu Dévidi; ndu ọnu-ùlo Dévidi edukwanu èphe l'ò bu Ojozi Ojejoje; mbù l'ò bu Nchileke l'onwiya. ⁹ O -rua mbòku ono; bẹ iphe ya a-wata ememe bu omebyishi iphe bu mbakeshi, bu ndu etso Jerúsalemu oḡu.

¹⁰ "Odo bu lẹ ya e-woru ume k'eze-iphe-oma; mẹ kẹ okfu anù Nchileke wùà l'ọnu-ùlo Dévidi yẹle èhu ndu, bu lẹ Jerúsalemu. Yò buru yẹbe onye ono, èphe gvukashìru iphe l'èhu ono; bẹ èphe a-nòdu ele ènya l'èka. Èphe a-nòdu araa èkwa iya l'ò bu onye ara èkwa nwa, bu iya nwòkwereka; mbù l'oo-rua èphe l'èhu ège ooruje onye okpara iya nwuhuru. ¹¹ O -rua mbòku ono; bẹ ọzu-èkwa, aa-nòdu atù lẹ Jerúsalemu a-dù egvu. Oo-dùlephu l'ò bu ọzu-èkwa, a turu Hadadu Rimonu lẹ ègu Megido. ¹² Mbù lẹ ndu alì ono a-gù aphù; ikfu, nonu; èphe ayòkobe: èphe l'unyomu èphe l'agù nk'èphe. Ikfu ọnu-ùlo Dévidi èphe l'unyomu èphe a-dòkobe; ikfu ọnu-ùlo Nétanu èphe l'unyomu èphe adòkobe; ¹³ ikfu ọnu-ùlo Lívayi èphe l'unyomu èphe a-dòkobe; ikfu ọnu-ùlo Shimeyi èphe l'unyomu èphe adòkobe; ¹⁴ mẹwaru iphe bu ikfu ono, phòduru nù ono l'èhu l'èhu èphe l'unyomu èphe.

13

¹ "O -rua mbòku ono; bẹ aa-gùharu ọnu-ùlo Dévidi oḡba-mini yẹle iphe bu ndu, bu lẹ Jerúsalemu; gude iya safu èphe iphe dù èji, èphe meshiru; mẹ aturu, èphe tūruru onwèphe. ² O -rua mbòku ono; bẹ ya e-me t'è be kujehè omarali èpha ekuku lẹ phuu l'alì-a; oḡu ta byadu bya anyatakwadu iya anyata lẹ phu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakòta-Ike ekfu ndono. Ndu nkfuchiru èphe; mẹ ume, aturuje madzù; bẹ ya a-tùko woshikota t'è b'ò nòhe l'alì-a. ³ O -buru l'ò nweru onye gbalihuru nù; sù lẹ ya ekfuchiru Nchileke; bẹ nna iya lẹ nne iya, bu ndu muru iya nù a-sù iya: 'Lẹ ìi-nwuhukwa; kẹ l'ì dzuru èjo-ire; sù lẹ Ojejoje kfuru iphe è to kfudu.' Onye ono gbado iya; kfuchilahaaru Ojejoje; bẹ nna iya ono yẹle nne iya ono, muru iya nù ono a-nmagbu iya. ⁴ O -rua mbòku ono; bẹ iphere e-gudeje ndu nkfuchiru l'egbe iphe èphe a-nòduje aphù l'àphù. Oḡu èphe 'eyehedu uwe èji èji ono, èphe gude edephushi ndiphe ono. ⁵ Iphe ọo-nòdu ekfu bu: 'Lẹ ya ta bukwa onye nkfuchiru. Lẹ ya bukwa onye akọ okfu. Keshinu ya bu nwata; kwa iphe a kòtaru l'alì; bẹ ya gude buru.' ⁶ O -nweru onye jìru iya sù iya: '?Ichii iphe ọwaa, tũko ngu èhu dzuru ọwaa bũhunu kẹ ḡunu?' Yò sù iya: 'L'ò kwa lẹ kẹ onye, yẹ èya eshi ọnyà b'e mekaru iphe.' "

E -chia onye eche aturu iphe; aturu iya agbakashìhu

⁷ "Nggùbe oḡu-mbeke; tehu etehu; je etsoo onye ono, echeru iya aturu ono oḡu. O kwa onye ono, nò iya ntse ono; bẹ ya sùru t'ì tsoo oḡu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakòta-Ike ekfu. Gbugbua onye eche aturu; te aturu ono gbakashìhu.

Yēbedua a-machi ēka; tso ndu ophu ka nwanshii ogu. ⁸ Ee-woru ndu, bu l'ali-a mgburumburu kee ūzo ēto: ūzo labu; bē ee-gbushi; ūzo lanu; bē aa-ha t'ēphe nōdu. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. ⁹ Ūzo lanu ono; bē ya e-woru ye l'oku; bya anūchaa ēphe anūcha l'ō bu onye anūcha mkpōla-ōcha; bya adata ēphe adata; l'ō bu onye adata mkpōla-ododo. Ndu ono e-ku iya ēpha; ya aza ēphe. Ya asu l'ēphe bukwa ndibe iya; ēphebedua asu lē Ojejoje bukwa Nchileke ēphe."

14

Ojejoje abyaakwa oburu eze

¹ Unu lekwa! Lē mbōku kē Ojejoje abyaakwa, bu mbōku, aa-bya anōdu unubē ndu Jerúsalemu l'ifu kee iphe unu, a kwaru l'okwata. ² Mbōku ono; bē ya a-chīta iphe bu mbakeshi t'ēphe jeru Jerúsalemu ogu. ēphe a-lu lūta mkpūkpu ono; kwaa ūlo ono l'okwata; gude unwanyi unu l'ike; faa ēphe kutukutu. Ee-kee mkpūkpu ono ēbo; kpua ūzo lanu lē ndzu. Ōle ndu ophu phōduru nū ta dukwanu onye akpūfu ēphe lē mkpūkpu ono. ³ Teke ono; bē Ojejoje e-je etso iphe bu mbakeshi ono ogu; lua ya ēge ono, ooluje l'oge ogu ono. ⁴ Ō -be mbōku ono; bē oo-gude okpa iya vudo l'eli Ugvu Olivu, nō l'uzo enyanwu-ahata Jerúsalemu. Ugvu Olivu ono a-bya ebukahu ēbo; tsube l'uzo enyanwu-ahata jeye l'uzo enyanwu-arība. Echi iya aburu ūda, a-ha nshinu; kē l'ugvu ono ēka lanu e-shi ūzo isheli; ēka iya ophu eshia ohuda. ⁵ Ō bu l'ūda ugvu iya ono; bē unu e-tsoru gbalaa; kē l'ogologo iya e-ru Ázelu. Ō bu egbe oso, unu gbaru teke ali nmaru jijiji lē Uzaya bu eze ndu Júda-a; bē unu a-gba. Ono bu teke Ojejoje, bu Nchileke iya a-bya. Iphe bukpo ndu dū nsō l'ēphe ha e-tsokwaru iya phū abya.

⁶ Mbōku ono; bē iphoro ta adudu; oyi ta tsu. ⁷ Mbōku ono e-likolephu nanu: ē to nweddu eswe to nwe enyashi; kēle nchi -jihutsua; bē iphoro anōle-ē. Ō bulephu Ojejoje maru ēge mbōku ono a-du.

⁸ Ō -rua mbōku ono; bē mini, anu ndzu e-shi lē Jerúsalemu atsoshi. Oo-ke ēbo: ēkalanu atso ala eze enyimu ūzo enyanwu-ahata; ophu l'atsō ala eze enyimu ūzo enyanwu-arība. Ōo-nōdu atso l'oge okochi; l'atsō l'oge winta. ⁹ Ō bu Ojejoje a-buru onye eze, a-nōdu achī mgboko mgburumburu. Ō -rua mbōku ono bu Ojejoje lanu a-du; yō buru ēpha iya nwenkinyi bu ēpha, aa-maru.

¹⁰ Ali-a ono l'ō ha; tsube lē Géba jeye lē Rimonu l'uzo ohuda Jerúsalemu; a-dukota l'ō bu ūzo ohuda Arāba. Obenu lē Jerúsalemu; bē aa-pali; yō nōdu l'ēke o nō; tsubekpoo lē Ōnu-oguzo Bénjaminu; je akpaa lē Ōnu-oguzo Mbū; jeyewaru lē Ōnu-oguzo Aguga; mēwaru tsube l'ulo-eli Hananelu jeye l'ēke aapyishiru onye eze akpuru vayinu. ¹¹ Jerúsalemu; bē madzu a-bya ebua odo. Mburonu kē o-la-l'iyi ta adakfutahedu iya odo. Jerúsalemu e-bu l'ēhu-gudangu.

¹² Ōwaa ējo iphe-ememe, Ojejoje e-kpukposhi iphe bu mbakeshi ono, tsoru Jerúsalemu ogu ono. ēphe e-vudoje evudo; anu, nō ēphe l'ēhu ereshihu. Enya ēphe e-chigaru l'ēke, o chigaru reshihu: ire ēphe anōdu ēphe l'ōnu reshihu.

¹³ Ō -rua mbōku ono; bē Ojejoje e-me tē madzu wata otsu egvu. Onyenonu a-wojeru ibe iya; ēphe awata ogu. ¹⁴ Ndu Júda a-nōdukwaphu lē Jerúsalemu lua ogu. Eku, ēphe kparu; mbū iphe bu mbakeshi, bupheru ēphe mgburumburu; bē aa-chīkobekota; mbū lē mkpōla-ododo a-pa iya ēka yele mkpōla-ōcha; yele ēkwa, aanma anmanma.

¹⁵ Egbe ējo iphe-ememe ono, e kpukposhiru unwu ndiphe ono; bē ee-kpukposhikwaphu inya; inya-mulu; inya-ivu yele nkakfu-igara; mēwaru iphe bu anu, nō l'ēke ēphe kpoberu ūlo-ēkwà ēphe.

¹⁶ Ono teke nwa ndu, wafuru nū lē ndu ono, shi l'iphe bu mbakeshi ono, shi etso Jerúsalemu ogu ono; e-jeje Jerúsalemu iphe bu afa l'afa, mutaru amuta je obaru

onye eze ono eja; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; ẹphe ejekwaphu ọgba Aji Mkpù. ¹⁷ O -nweru ndu, bu ị mgboko-a, ẹ te ejedu Jerúsalemu je ọbaru onye eze ono eja; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ mini ta achịheduru ẹphe. ¹⁸ Ọ -buru ị ndu Íjiputu te ejedu je eye iya ẹka; bẹ mini ta achikwaru ẹphe. Ojejoje e-kpukposhikwaphu ẹphe ẹjo iphe-ememe ono, o kpukposhiru iphe bụ mbakeshi ono, ẹ tejedu ọgba Aji Mkpù ono. ¹⁹ Ono a-buru aphụ, aa-nụ ndu Íjiputu yẹle iphe bụ mbakeshi, ẹ te jedu Jerúsalemu je ọgba Aji Mkpù ono.

²⁰ O -rua mbọku ono; bẹ iphe ee-deje ị mgbirigba, ịnya nya l'olu bụ: “Iphe duru Ojejoje nsọ”. Ite oshi-iphe nọ l'eze-ulo Nchileke a-duje l'ọ bọ ochi, dụ nsọ, anọje l'ifu ẹnya-ngweja. ²¹ Iphe bụ ite, nọkota ị Jerúsalemu mẹ ị Júda a-duru Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike nsọ. Ndu, byaru ogworu Nchileke ngweja l'ẹphe ha ahajeru wota ite ono gude shia anụ ngweja. Ọdo bụ l'o -rua mbọku ono; bẹ ndu nghọ ta anọhedu l'ulo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

Malakayi

N-yemobu Nchileke l'ẹke ndu Ízurelu nọ

¹ Ọwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Malakayi t'o zia ndu Ízurelu.

² Ojejoje sọru: "Lẹ ya yekwaru unu obu."

Unubẹdua egbe aji: "?Nanụ ẹge ọphu?"

Ojejoje asụ: "Íso yẹle Jékọpu; ?ẹphe ta bụdunua unwunne. Ya egbe yeru Jékọpu obu; ³ Íso adu-tabe iya ashị; k'ọphu ya mewaru alị ugvu iya ono tẹ ẹgbara kfua ya; woru ókè-alì iya haaru nkuta-ọswa, bu l'echi-ẹgu."

⁴ Ndu eri Iso, bụ iya bụ ndu Édọmu sọru: "L'e mebyishiru mkpukpu ẹphe; ọle ẹphe a-kpukwaakwa iya."

Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike asụ: "Epe -kpukwaa ya; ya enwukposhia ya. Aa-nọdu eku ẹphe 'ẹjo mba;' ndu Ojejoje nuberu oke ẹhu-eghughu iya gbururu jeye.

⁵ Unu e-gude ẹnya unu phụ; gude ọnu unu kfua: 'Lẹ Ojejoje dukwa biribiri; mbụ ọdụ ya je aghaa ókè alì ndu Ízurelu.'

Ojejoje abaru ndu achijeru

Nchileke ẹja mba

⁶ "Nwa akwabejekwa nna iya ugvu; ẹge ono kwaphu; bẹ nwozi akwabeje nnajiufu iya. Ọ -buru lẹ ya buphu nna unu l'oswiya; ?nanụ ugvu ọbu, unu akwabeje iya ọbu. Ọ -buru lẹ ya bụ Nnajiufu unu; ?nanụ egvu, unu atsụ iya." Unubẹ ndu achijeru iya ẹja; ọ kwa unu bụ ndu gude ẹpha iya emebyishi emebyishi?

Unu a-jikwaru; sụ: "?Nanụ ẹge unu shi mebyia ẹpha iya ọbu?"

⁷ "Ụzo, unu shi emebyishi ẹpha iya bụ l'unu egudeje nri, aasọ nsọ bya iya agwagwa.

"Unu a-jikwaru; sụ: "?Nanụ ẹge o shi buru nri, aasọ nsọ?"

"Unu asuje l'ẹnya-ngweja kẹ yẹbe Ojejoje ta dudu iphe ọ bụ. ⁸ Teke unu gude anụ, atsụ ishì byaru iya ọchiru ẹja; ?tọ bụdu unu ome ẹji tọ. Teke unu gude anụ, ete ọkpa; mẹ anụ, iphe eme bya iya agwagwa; ?tọ bụdu unu ome ẹji tọ. Unu kpọtanu anụ, dū ẹge ono je anụ ọvọvọ unu; t'unu maru mẹ ọo-nafu iya-a unu l'ẹka. ?Ehu ọo-nọdu atsọ iya-a ẹna l'unu meru iya iphe-ọma tọ? Mbụ; ?oo-yeru-a unu ọnu. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike aji ndono.

⁹ "Unu gudewaru egbe ẹja ono je arọ Nchileke t'o meeru unu eze-iphe-ọma; unu amawaruru; ?m'oo-yeru unu ọnu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono."

¹⁰ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sọru: "Ọ dū t'a sụ l'onye lanu l'ime unu e-gbeshi je agụ-chishia eze-ulo iya; t'unu ta abahụhe iya je ọphu-nwu ọku, ẹ te nwedu iphe ọ bụ l'ẹnya-ngweja iya. Ehu ta atsọhekwa iya ẹna l'ẹke unu nọ. Ọphu ọ dukwa ngweja, unu gude bya, ya gbe anata. ¹¹ Epha iya a-ha nshinu l'iphe bụ mbakeshi: shita l'ẹke ẹnyanwu ahataje jeye l'ẹke ọodaje; mbụ l'iphe bụ ẹkemeke ọbule; bẹ aa-nọduje egwotaru iya insensu; mẹ l'iphe dubebe mma; kẹ l'ẹpha iya a-ha nshinu l'iphe bụ mbakeshi phuu." Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

¹² "Obenu l'unu anọduje emechishi iya ifu emechishi. Unu asuje l'ẹnya-ngweja iya te nwedu iphe ọ bụ; lẹ nri, eegudeje agwa iya; bụ iphe aasọ nsọ. ¹³ Unu asụ: 'L'iphe ọwaa buakwa unu ivu-ẹra.' Unu kfutsua ẹge ono; unu akpo-yiaru iya ukuvu; l'akpofu iya akpofu." Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ọ sukwaruphu: "Teke unu kpọtaru anụ, e mekaru iphe; mẹ ọphu iphe meru l'ọkpa; mẹ ọphu iphe-ememe eme; gude bya iya agwagwa; ?unu arì lẹ ya a-nafu iya unu l'ẹka tọ. ¹⁴ Onye ẹregede bukwa onye a turu ọnu; mbụ onye nweru anụ, bụ okee

ya. Yo ribua lẹ ya a-kpẹ iya Ojejoje. E megee; yọ buru anu ophu nweru ekworo; be oo-gude bya ochiru yẹbe Ojejoje ẹja.” Ya bukwa onye eze, ha nshinu! Ẹpha iya b'a tsukotakwa egvu l'iphe bu mbakeshi. Ono kwa iphe Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

2

Aalo ndu achijeru Nchileke ẹka lẹ nchi

¹ “Owaa kwa ẹka; ya alo iya unu lẹ nchi unube ndu achijeru iya ẹja. ² Unu -jika l'unu ta ngadu nchi l'iphe ya ekfu; -jika l'unu te egudedu obu unu l'o ha akwabe iya ugvu; be ya a-tukwa unu onu; tukwaaphu onu l'iphe ndiphe anuje unu. Ya gbe tukwa iya onu obu atutu; ke l'unu te gudedu obu unu l'o ha akwabe yẹbe Ojejoje ugvu. Ono kwa iphe Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

³ “Ya e-gude okfu ẹka unu baaru unwu unu mba; kuta nshi anu ono, unu egudeje bya iya agwagwa ono tee unu l'ifu; chita unu je awushia l'ikpozu. ⁴ Ono teke unu a-maru l'eka ono, ya loru unu lẹ nchi ono bu te ndzu ono, yele ndiche unu phe; mbu ndu Lívayi gbaru ono nguru anguru. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

⁵ “Ndzu yele onye iche unu phe gbaru bu lẹ ya a-nu iya ndzu; nu iya ehu-agu. Ya nukwaru iya ẹya; k'ophu oo-nodu a-kwabe iya ugvu. Ẹphe kwabekwaru iya ugvu; l'atsi iya egvu. ⁶ Ẹphe shi ezi okpobe okfu, ejo-ire e-ta nodu. Ẹphe l'iya shi nodu lẹ nchi-odoo; buru ndu, doberu ẹka ndoo. Ẹphe meru ndu, du l'igwe; ẹphe ahaa ome ejo iphe.

⁷ “Ke l'iphe gbaru onye achijeru Nchileke ẹja bu t'o meje te madzu maru iphe; k'ophu ẹphe e-shi iya l'eka ngabe nchi l'iphe bu: e -mee ya; yọ du Nchileke mma; keshinu ophu o bu iya bu nwozi Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike. ⁸ Obenu l'unu hawaru uzo; shilaha ẹke e ta budu iya nu. Unu gudewa iphe unu ezi; mee ndu, du igwe; ẹphe ahaswee okpa. Ndzu yele Lívayi gbaru; be unu gwowaru l'ẹja.” Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁹ “O -buru l'unu no iya-a ege unu no iya-a; jika ome iphe ya suru t'unu meje; l'abo madzu ebo teke unu ezi ekemu yẹbe Ojejoje; be ya e-me te ndu Izurelu ba du iphe, ẹphe a-gube unu; mee t'e b'o du iphe unu a-kube ẹka l'ẹke ẹphe no.”

Ndu Júda te emedu ire-lanu

¹⁰ ?To budunua nna lanu; be ayi toko nweru? ?To budu Nchileke lanu toko ayi l'ayi ha kee? ?Nanu ege o du; be ayi gbe arushi ogba-ndzu, shi lẹ ndiche ayi phe arushi; ayi te emeheru ibe ayi ire-lanu.

¹¹ Ndu Júda te emekwa iphe ẹphe kweru ukwa iya. E meekwaru akpamara lẹ Jerúsalemu; me lẹ Izurelu gbaa mgburumgburu. Ndu Júda farushiakwaru ulo nso ono, Ojejoje yeru obu ono afarushi; ke l'ẹphe jeru je alulahaa unwanyi, shitsua l'oha, agwa nte. ¹² Te Ojejoje mekwaa t'onye meru egbe iphe ono chihu l'alí Jékopu gbaa mgburumgburu; m'o -ruhuru; o buru onye. Te egbe onye ono be egudekwa iphe bya ogworu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ẹja.

¹³ O nwekwaruphu iphe odo, unu emeje. Unu anoduje l'anya-ngweja Ojejoje l'ara ekwa; ẹnya-mini, shi unu l'anya l'atsoshi l'ẹke ono. Unu anodu iya raa ekwa; chia mkpu; okfu lẹ Nchileke ta aghajehedu ẹnya l'ẹke unu no; l'agwa iya; ophu o kwohedu ekwokwo l'anata iphe unu gude bya iya agwagwa. ¹⁴ Unu a-jikwaru; su: “?Ishi iya-e?” Ishi iya bu lẹ Ojejoje phwaru iphe i meru nwanyi ono, i gude kpo ekfu ono. Nwanyi ono bu nyee ngu, nggu l'iya gbaru ndzu. Yo be nta-a tii meheru iya iphe i kweru iya ukwa iya. Yọ bukwaru-a ya bu onye ebo ngu; mbu nyee ngu, nggu l'iya gbaru ndzu.

¹⁵ ?Ojejoje te medunua nggu lẹ nwanyi ono; unu aburu onye lanu; obu unu aburu nanu. ?Bu ngunu kparu iphe Ojejoje meru; unu aburu nanu obu? Iphe, kparu iya nu bu k'ophu unu a-mushi unwegirima, a-nodu atsụ Nchileke egvu. Oo ya bu; t'i kwabekwa enya t'e b'i hakwa o meru nwanyi ono, i gude kpoo ekfu ono iphe i kweru iya ukwa iya.

¹⁶ Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: "L'o dukwa iya ashi le ndu alu alulu gbakahuru. Ono kwaphu ege o du iya ashi le nwoke eme nyee ya onwuu-onwuu." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Oo ya bu; unu kwabekwa enya t'unu ba abu o-kweru ukwa 'emegeme.

Mboku ikpe ruakwaru

¹⁷ Unu gudeekwa okfu, unu ekfu l'ekfuchi Ojejoje nchi.

Unu a-jikwaru; su: "?Nanu ege unu shi ekfuchi iya nchi?"

Ege unu shi ekfuchi iya nchi bu l'unu asuje: "L'iphe bu ndu eme iphe du eji; be dukota Ojejoje mma; iphe ephe eme adu iya mma." Odo aburu l'unu anoduje aji; su: "?Buhunu awe; be Nchileke ono, ekpeje ikpe, du maa ono no?"

3

Onye ozi, eje obo uzo

¹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "Unu phukwa iphe ya abya ememe. Ya e-zi nwozi iya t'o je abooru iya uzo. Ono teke Nnajiufu ono, unu ele enya iya ono a-buru pherekete l'eze-ulo iya; mbu nwozi ono, oogu unu t'a su l'o byaru ono, bu onye a-bya araaru unu k'ogba-ndzu yele unu ono arara."

² Olobu; ?bu onye a-du ike nahu ikpe iya ono mboku ono. ?Bu onye a-du ike keru okpa m'o -byalephu. Ishi iya aburu l'o -byalephu; be oo-du l'o bu oku-uzu; dukwaphu l'o bu okpobe ncha o-sa-uwe. ³ Oo ege ono, onye akpu uzu ahije mkpola-ocha l'oku; gude nua ya anunu ono bu ege onye achijeru Ojejoje eja a-nushi ndu eri Liviayi anunu; ephe egbuchafu. Oo-nu ephe anunu l'o bu mkpola-ododo; nua ephe l'o bu mkpola-ocha, a huru l'oku; k'ophu ephe a-noduje achiru Ojejoje eja, du mma.

⁴ Ono teke Ojejoje a-wata onata ngweja ndu Juida; me ke ndu Jerusalemu ege o shi anatajehawa iya teke ndiche.

⁵ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru: "Le ya a-bya bya ekpee unu ikpe. Ya eme egwa bya atua ephe too; mbu ndu amamanshi; ndu eri ogori; ndu akpapyabeje iphe ephe meru gua enwa; ndu abuje: e-jetsuaru ephe ozi; ephe ta kfudu ndu jeru ephe ozi ugwo ohuma; ndu akpa unwanyi, maa tufuru ehuru; l'akpa ndu nna ephe ta nohedu ehuru; l'ekperu ndu byaru abyabya ejo ikpe; ephe ta atsụ yebe Ojejoje egvu."

Okfu uzo lanu l'uzo iri

⁶ "Yebe Ojejoje ta agbanwejekwa agbanwe. O kwa iphe ono kparu iphe unube ndu awa Jekopu ta achihudu. ⁷ Tsube l'oge ke nna unu oche phe; be unu gbakutaru iya azu; jika ome iphe ya toru okpa iya t'e meje. Unu lata azu lakfuta iya; k'ophu yebedua a-lakfutakwanu unu." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

"Unu a-jikwaru; su: '?Nanu ege unu e-shi lata azu?'

⁸ "Madzu; ?l'oo-naghe Nchileke nfu to? Obenu l'unu anali iya-a nfu.

"Unu a-jikwaru; su: '?Nanu ege unu shi ana iya nfu?'

"Nfu, unu ana iya bu l'uzo lanu l'uzo iri unu. Unu ta anu iya iphe anunu odo. ⁹ Unu buakwa ndu, a turu onu; unu l'unu ha; ke l'unu ana iya nfu. ¹⁰ Unu tuko uzo lanu l'uzo iri unu wobata l'ulo iya; k'ophu nri a-no l'ulo yebe Nchileke. Unu mee ya gude data iya; unu aphu le ya a-guharu unu windo ke imigwe; wuaru unu iphe-oma jeye teke e to nwehedu eke unu e-dobe iya." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

¹¹ “Ya e-me t'unwehu ba atahẹ iphe unu meberu l'alì; mee tẹ oshi vayinu unu mia wòkfuwòkfu.” Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. ¹² “Ono teke iphe bụ mbakeshi a-nọdu eku unu ndu a gọru ọnu-oma nù; kẹ l'alì unu a-nọdu agụ agụ ebubu.” Ono iphe Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ndu doberu ẹka ndoo a-buru ndibe Nchileke

¹³ Ojejoje sọru: “L'unu kfuwaru iya ẹjo okfu nshinu.

“Unu a-jìkwaru; sù: ‘?Bù egbe ẹjo okfu ngunu; bẹ unu kfuru ọbu?’

¹⁴ “Unu asuje l'ojeru Nchileke ozi bụ ori aphụ. ‘?Bù ngunu; bẹ unu ritaru; kẹ l'unu eme iphe Ojejoje kfuru; yẹle kẹ l'unu anọje l'ọbu ndu, nọ l'ulo-ékwa l'ifu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike? ¹⁵ Lẹ nta-a b'o gbe buru ndu eku onwẹphe ekuku; bẹ unu eku ndu a gọru ọnu. Mbù l'ẹ tọ buledu-a lẹ ndu eme iphe dọ ẹji aba ọba; yọo buje: ẹphe -wọebetsua Nchileke okfu; yọ parụ ẹphe haa; tọ dọ iphe oome ẹphe.’ ”

¹⁶ Ndu ọphu atsukwanu Ojejoje egvu abya ekfulahaa okfu iya l'onwẹphe. Ojejoje atufu nchì nua iphe ẹphe ekfu. A bya edee iphe l'ẹkwo l'ifu Ojejoje; mbù iphe ee-gudeje nyata ndu ono, atsù Ojejoje egvu; l'akwabẹ iya ugvu ono.

¹⁷ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike abya ekfua okfu ẹhu ẹphe; sù: “L'ẹphe a-buru nk'iya. Mbọku, ya a-bya odzezi ẹku iya; bẹ ya a-guru ẹphe ye lẹ ndu nk'iya. Ya a-phuru ẹphe imiko ẹge ono, nna aphujeru nwatibe iya ọphu ekweru iya ozi ono. ¹⁸ Ọ bụ teke ono; bẹ unu a-phù iphe dọ iche lẹ ndu, doberu ẹka ndoo; mẹ ndu eme iphe dọ ẹji. Unu a-phukwaphu iphe dọ iche lẹ ndu ejeru Nchileke ozi yẹle ndu ẹ te ejeduru iya ẹya.”

4

Mbọku ikpe Nchileke

¹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sọru: “Unu lekwa. Lẹ mbọku ọbu abyaakwa. Mbọku ono a-nọdu enwu kfukfukfu l'ọ bụ ọku-uzu. Ndu eku onwẹphe ekuku; mẹ ndu eme ẹjo iphe l'ẹphe ha; bẹ ọku ono e-ke l'ọ bụ oshi; kekota ẹkali ẹphe; mbù kee kee ẹphe l'ogbaragba. ² A bya l'unubẹ ndu atsù yẹbe Ojejoje egvu; ọ bụ unu; bẹ odobe ẹka ndoo kẹ yẹbe Ojejoje a-haru l'ọ bụ l'enyanywu. Ọo-nọdu egbu nwiiinwii l'ọ bụ ẹnyanywu l'ẹhu unu; mee t'ẹhu dọ unu mma. Unu a-lufuta bulahaa nggada l'ọ bụ nweswi, a tufutaru l'ọka. ³ Ono teke unu a-dzopyabe ndu eme iphe dọ ẹji ọkpa; gude ọkpa futoo ẹphe; ẹphe aburu ntù mbọku ono, ya e-me iphe ono. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

⁴ “Unu nyatakwa ekemu ono, ya turu nù nwozi iya; mbù Mosisu; mbù ekemu; mẹ ome-l'alì ono, ya koshiru iya lẹ Ugwu Sáyinayi t'o je ezia unwu Ízurelu l'ẹphe ha ono.

⁵ “Unu lekwa; lẹ ya e-ziodukwa onye nkfuchiru iya, bụ Elayija t'ọ bya; tẹmanu oke mbọku ono, bụ Eswe kẹ yẹbe Ojejoje ono erua. ⁶ Ọ bụ iya e-me ndu, bụ nna t'obu ẹphe nọdu l'ẹke unwu ẹphe nọ; bya emee t'obu unwegirima nọdukwapu l'ẹke nna ẹphe nọ. Ọdumeka; bẹ kwa ọnu; bẹ ya a-tù alì unu teke ya byaru.”

Ozi-Oma, Mátiyu deru

Eri Jisosu (Luk 3:23-38)

¹ Qwaa bụ eri Jisosu Kuráýisutu: Jisosu Kuráýisutu shi l'eri Dévidi; Dévidi eshi l'eri Ébirihamu.

² Ébirihamu bụ nna Áyizaku; Áyizaku bụ nna Jékoṗu; Jékoṗu aburu nna Júda mę unwunna iya. ³ Júda bụ nna Pérezu; mę Zera. Nne, mụru ęphe ębo ono bụ Táma. Pérezu bụ nna Hézuronu; Hézuronu aburu nna Áramu; ⁴ Áramu bụ nna Amínadabu; Amínadabu bụ nna Náshonu; Náshonu aburu nna Sálumonu. ⁵ Sálumonu bụ nna Bówazu. Nne Bówazu bụ Réhabu. Bówazu bụ nna Óbędu. Onye bụ nne iya bụ Rutu. Óbędu aburu nna Jesi. ⁶ Jesi aburu nna onye eze ndiche ono; mbụ Dévidi.

Tọ dụ iya bụ; Dévidi abụkwanuru nna Sólomonu. Onye bụ nne Sólomonu bụ nwanyi ọbu, o shi lujee mbụ Uráya. ⁷ Sólomonu bụ nna Réhobuwamu. Réhobuwamu bụ nna Abíja. Abayíja aburu nna Ása. ⁸ Ása bụ nna Jehoshafatu; Jehoshafatu bụ nna Jóramu; Joram aburu nna Uzáya; ⁹ Uzáya bụ nna Jótamu; Jótamu bụ nna Éhazu. Éhazu aburu nna Hezekáya; ¹⁰ Hezekáya bụ nna Manáse; Manáse bụ nna Émọsu; Émọsu aburu nna Josáya. ¹¹ Josáya aburu nna Jękonáya mę unwunne iya unwoke l'ogege ono, a kpuru ndu Ízurelu lę ndzụ; ęphe eje aburu ohu lę Bábyilonu ono.

¹² Tọ dụ iya bụ; ndu Ízurelu eshitsuilephu Bábyilonu lata; Jękonáya abya aburu nna Shiyálutiyelu; Shiyálutiyelu aburu nna Zerúbabelu. ¹³ Zerúbabelu bụ nna Abíyudu; Abíyudu bụ iya bụ nna Eláyekimu. Eláyekimu aburu nna Azọ. ¹⁴ Azọ bụ nna Zédọku; Zédọku bụ nna Ákímu; Ákímu aburu nna Elíyudu. ¹⁵ Elíyudu bụ nna Eliyéza; Eliyéza bụ nna Mátanu; Mátanu aburu nna Jékoṗu. ¹⁶ Jékoṗu bụ nna Jósefu; Jósefu bụ iya bụ nji Méri. Méri bụ iya bụ onye mụru Jisosu, eeku Kuráýisutu.

¹⁷ Ọo ya bụ l'ọ dụ ọgbo iri l'eno tsube l'ọgbo kę Ébirihamu pę; rua l'ọgbo kę Dévidi pę. Yọ dukwaphu ọgbo iri l'eno tsube l'ọgbo kę Dévidi pę; rua teke ono, a kpuru ndu Ízurelu lę ndzụ laa Bábyilonu ono; bya adukwaphu ọgbo iri l'eno ọdo tsube teke ono, a kpuru ndu Ízurelu lę ndzụ laa Bábyilonu ono; rua teke a mụru Kuráýisutu.

Aamu Jisosu (Luk 2:1-7)

¹⁸ Qwaa ęge e shi mụa Jisosu Kuráýisutu ndọ-ọ: Lę Jósefu jeru okfu Méri, bụ nne Jisosu; jebua. Tọ laakwanu nk'iya; k'ọphu yele iya zejewaru. A bya amaru; Méri egbe dụwanu ime. Yọ buru Ume-dụ-Nsọ; bę ime ono shi l'ęka. ¹⁹ Jósefu, bụ nji iya ono; bę bukwanu onye doberu ęka ndoo. Yoo mekwanu tę ya be me Méri iphe-iphere l'edzudzu ọha. Yọ chode ęge ya e-me jįka Méri; t'ę ba mma. ²⁰ Yọ rįnyaa ya; ojozi-imigwe, shi l'ęka Nnajiufu abyakfutashia ya lę nrọ; bya asụ iya: "Jósefu; nggube o-shi-l'eri Dévidi; ba atsushi egvu ọlu Méri. Nwata ono, ọ dụ ime iya ono bukwa Ume-dụ-Nsọ b'o shi l'ęka. ²¹ Ọo-mụ nwata nwoke. Iphe ị-gụ iya bụ Jisosu; okfu l'ọo-dzọta ndu nk'iya l'ęka iphe dụ ęji, ęphe meshiru."

²² Iphe-a l'ọ ha mekotaru; k'ọphu iphe ono, Nnajiufu shi l'ọnu onye nkfuchiru iya kfua ono e-re; mbụ iphe ono, o kfuru; sụ: ²³ "Lekwa! Lę nwamgbọko, yele nwoke ta

zẹbua a-tsuta ime; mua nwata nwoke, ẹpha iya a-bu Imánuwẹlu.” Iphe Imánuwẹlu bu bu: “Nchileke no swiru ayi.”

²⁴ To du iya bu; Jósefu etehulephu; mee ya ege ono, ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu kfuru iya ono; duta Méri teke ono t'o buru nyee ya. ²⁵ Obenu le Jósefu yele Méri ta zẹbukwanua jeye Méri ezeda; mua nwata nwoke ono. Jósefu agua nwata ono Jisosu.

2

*Abyabya ndu mmamiphe,
shi ọzo ẹnyanwu-ahata*

¹ O bu teke Hérodu shi buru eze b'a muru Jisosu le Bétulehemu Judíya. A mutsule iya phu; ndu mmamiphe, shi ọzo ẹnyanwu-ahata abyatashia Jerúsalemu; bya akpafashilaha ishi; l'asuje: ² “?Nanu nwata obu, a muru, a-bu eze ndu Ju obu? L'ephe phuru mkpo-kpodo* iya l'ọzo ẹnyanwu-ahata; byatashia t'ephe bya abaaru iya eja.”

³ Eze, bu Hérodu anulephu iphe ono, ephe kfuru ono; yo tsulaha ya l'ehu; tsulaha ndu Jerúsalemu mgburumburu l'ehu. ⁴ Yo chikuwaphu ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu; ephe edzua. Yo jilaha ephe eke obu, aa-mukpo Kuráyisutu obu.

⁵ Ephe asu iya: “L'o bu le Bétulehemu Judíya; be aa-mu iya; ke l'onye nkfuchiru Nchileke deru iya l'ekwo; su:

⁶ “ ‘Nggube Bétulehemu l'ali Judíya;

Mgbẹ e to kwa nggu
katsua nwanishi
l'iphe bu mkpukpu,
nweru ẹnya l'ali Judíya.
L'ime ngu
be onye ishi e-shi lufuta;
bu iya bu onye ishi,
e-leta ndu nke mu,
bu Ízurelu ẹnya.’ ”†

⁷ Ya ndono; Hérodu abya ekua ndu mmamiphe ono, shi l'ọzo ẹnyanwu-ahata ono l'edomi; bya kpafta ephe ishi egbe teke mkpo-kpodo ono lufutakpooru gededede.

⁸ Yo bya ezi ephe t'ephe je Bétulehemu; su ephe: “Unu je atokpo ehu; choo nwata obu. Teke unu phuru iya; unu abya ezia ya ẹya; k'ophu ya e-jekwaphu je abaaru iya eja.”

⁹ Ephe anutsulephu ozi ono, eze ziru ephe ono; yo buru ephe atugbu. Ephe alufutalephu; nggube mkpo-kpodo ono, ephe puhawaru l'ọzo ẹnyanwu-ahata phu alufutakwa odo; bya evutakwaruphu ephe ọzo; jeye; yo bya erua eke, nwata ono no; vudo; keleruphu jingu l'imeli. ¹⁰ Ephe aphulephu mkpo-kpodo ono l'eke ono; ehu atsọ ephe ẹna nshinu. Ephe awata ote ẹswa. ¹¹ Ephe abahu l'ime ọlo ono; phu nwata ono yele Méri, bu nne iya. Ephe abya ebyishi ikpere l'ali; baaru nwata ono eja; bya ekpuhaa ẹda, ephe yeru ẹku ephe; meeru nwata ono iphe-oma. Iphe ephe nuru nwata ono bu mkpola-ododo; furakinsensu; me meeru.

¹² E meebe; Nchileke abya ezia ephe le nro; t'ephe ba lahe azu le ke Hérodu. Ephe atugbua; shia ọzo odo; lasha ali ephe.

Jisosu phe agba ala Ijiputu

* 2:2 2:2 Mkpọ-kpodo ọwaa ta bukwa l'ọ ya bu Jisosu. O kwa mkpo-kpodo, ekoshi l'a muru iya. † 2:6 2:6 May 5:2.

¹³ Ya ndono; ndu mmamiphe ono atugbulephu; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abyakfutashia Jósefu lẹ nrọ; bya asụ iya: “Gbeshi; duta nwata ono yẹle nne iya lashia Íjiputu. Unu nọdu l'ẹke ono jeye teke ya e-zì unu t'unu lata. Lẹ Hérodu abyakwa ocho ishi nwata ono.”

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; Jósefu egbeshi l'enyashi; duta nwata ono yẹle nne iya; yọ buru ẹphe ọla Íjiputu. ¹⁵ Ẹphe anọo l'ẹke ono jeye Hérodu anwụhu.

Yọ buru iya bụ l'iphe ono, Nnajiufu shihawa l'ọnu onye nkfuchiru Nchileke kfua ono eree. Ọ sọru: “L'ọ bụ lẹ Íjiputu; bẹ Nwatibe iya nọ; ya eje ekufuta iya.”‡

Egbushi unwegirima nshii lẹ Bétulehemu

¹⁶ Yo be teke Hérodu maru lẹ ndu mmamiphe ono; bẹ bụ ugho; bẹ ẹphe ghoru iya; yọ vọru ọku ghụa ẹhu. Yo wowaruphu ekemu tua t'e je egbushikota iphe bụ ẹgirima unwoke, a mụru lẹ Bétulehemu phuu; mę ndu ọphu a mụru lẹ mkpukpu ọdo, nọ-pheru ẹphe mgburumgburu; shitakpo lẹ ndu a mụru k'ophungu je akpaa lẹ ndu ọphu nọwaru afa labụ. Iphe o gude mee ya ẹge ono bụ ajiji phụ, ọ jiru ndu mmamiphe phụ; ẹphe akọoru iya teke mkpo-kpodo ono bebekpooru lufuta.

¹⁷ Ọ bụ ẹge ono b'o shi ree mbụ iphe Jeremáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuhawaru; sụ:

¹⁸ “A nuru ọzu-ẹkwa lẹ Ráma;
mbụ ẹkwa anwụhu;
mę oke nggumaphu.
Ọ bụ Réchelụ ara
ẹkwa unwu iya;
to kwe t'e gbota iya egbota;
okfu l'unwu iya gvuru.”§

Jósefu phẹ shi lẹ Íjiputu alata

¹⁹ Tọ dọ iya bụ; Hérodu anwuhulephu; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abyakfutashia Jósefu lẹ nrọ; l'ẹphe nọ lẹ Íjiputu ono; sụ iya: ²⁰ “Gbeshi; duru nwata ono yẹle nne iya lashia azụ lẹ Ízurelụ; lẹ ndu, shi achọ ishi nwata ono; bẹ nwushihuakwaru nụ.” ²¹ Yo gbeshi; duta nwata ono yẹle nne iya; yọ buru ẹphe ọla alí Ízurelụ.

²² Jósefu anulephu lẹ Ákiléyosu, bụ nwatibe Hérodu bụwa iya bụ eze, achí Judíya l'ozori nna iya ono; tsuhu egvu oje oburu ẹke ono. A bya anmaaru iya ọkwa lẹ nrọ, bụ iya meru iphe ọ tugburu lashia Gálili. ²³ Yo rua; je akwata ufu buru lẹ Názaretu. Ọ bụ ẹge ono b'e shi; iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuhawaru eree, sọru: “L'ee-ku iya onye Názaretu.”

3

Ozi, Jọnu Baputizimu ezi

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jọn 1:19-28)

¹ Ọ bụ teke ono; bẹ Jọnu Baputizimu byaru bya anọdu l'echi-ẹgu Judíya; l'ekfu okfu Nchileke; l'asuje: ² “Unu taa onwunu ọta iphe dọ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; lẹ Nchileke abyaakwa okoshi lẹ ya bụ eze.” ³ Ọ kwa Jọnu ọwaa bụ onye ono, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuru okfu iya teke ono, ọ sọru:

“O nweru onye echi mkpu
l'echi-ẹgu; sụ:
“T'e meeru Nnajiufu
ọzo iya;”

‡ 2:15 2:15 Hos 11:1. § 2:18 2:18 Jer 31:15.

T'a chikwaaru iya oje ono
t'o vudo ntumu!' ”*

⁴ Ya ndono; uwe, Jónu shi eyeje bu uwe, e gude eji inya-ivu mee. Yo gudeje akpo-anu kebudo onwiya l'ukfu. Iphe shi buru nri iya teke ono aburu igube; me manugengu. ⁵ To du iya bu; ndu Jerúsalemu; ndu Judiya; me ndu, bu l'uswe iya ke Jórdanu mgburumburu azafutakota byakfutashia ya; t'ephe nua iphe ookfu. ⁶ Ephe abya akoshitsua iphe du eji, ephe meshiru; yo mee ephe baputizimu le Enyimu Jórdanu.

⁷ Jónu aphulephu ikpoto ndu Fárisii; me ndu Sádusii; eke ephe abya t'o mee ephe baputizimu; su ephe: “Unube unwu, ejo agwo mushiru-wa! ?Bu onye suru unu t'unu gbalaaru oke ehu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mboku ono, oo-nma mgboko ikpe ono? ⁸ Unu mia amimi l'o bu oshi-omi. Nebyi, unu a-mi bu umere, ekoshi l'unu tawaru onwunu uta iphe du eji, unu meshiru; lakfuta-wa Nchileke. ⁹ Unu ba arikwa le keshinu Ebirihamu bu nna unu oche b'e to nwedu iphe e-me unu. Unu ta makwa l'o be t'e b'o du; be Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ege-a; yo buru unwu Ebirihamu. ¹⁰ Mbú le nta-a b'e byibeekwaru ogbu-nku l'iphe bu ukfu oshi, nonu. Ophu e-ta midu nebyi, du mma; e gbutsua ya; chee l'oku. ¹¹ Yebedua, bu Jónu gude mini eme unu baputizimu, ekoshi l'unu tawaru onwunu uta iphe du eji, unu meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke. Obenu l'onye ophu abya nu; be ka iya nshinu; le ya te dzukpoduanu ke te ya vuru akpokpa iya; tso iya. Onye ono bu Ume-du-Nso; me oku; be oo-gude mee unu baputizimu. ¹² O gude ajakpa, oogudeje aphushi eswa le witu; vuta ophu bu nebyi iya vuba l'ulo; kpota ophu bu mbeku iya; je enwuru ye l'oku, e-taa nyihudu anyihu!”

Jónu eme Jisosu baputizimu (Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Ya ndono; Jisosu eshi Gálili byatashia Jórdanu; byakfuta Jónu te Jónu mee ya baputizimu. ¹⁴ Jónu esee t'o jika; su iya: “L'o bu yebedua, bu Jónu; be gbaru te ya bya t'i mee ya baputizimu; nggu egbe su te ya mee ngu.”

¹⁵ Obenu le Jisosu suru iya: “T'o haa t'e mee ya ru ege ono nta-a; l'o bu ege ono; be ephe e-shi medzua iphemiphe obule, Nchileke suru t'ephe mee.”
To du iya bu; Jónu ekweta.

¹⁶ Onanu, e metsuleruphu Jisosu baputizimu ono; Jisosu eshi le mini ono l'erufuta; igwe ekpuhaa; gheru onu. Yo phuwaphu Ume Nchileke; yo dulephu l'o bu ndo; shi l'igweli phezita; bya anodu iya l'ehu. ¹⁷ A nuwaphu olu, shi l'imigwe; su: “Owaa bu Nwata iya ke nwoke, ya yeru obu; oomeje; ehu atso iya ena!”

4

Sétanu adata Jisosu (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ To du iya bu; Ume Nchileke ono eduta Jisosu duba l'echi-egu te Obutuswe data iya. ² Jisosu erua eke ono; je anoo ukporo abali ugbo ebo: eswe l'enyashi l'eke ono; swikota aswiswi. E metsua; egu agulahaa ya. ³ Obutuswe, bu nwandata abyakfutashia ya bya asu iya: “O -buru l'i bu Nwatibe Nchileke; menua mkpuma-wa t'o ghoshia nri.”

⁴ Jisosu asu iya: “Ekwo okfu Nchileke suru l'e to budu nri nwenkinyi iya; be madzu egudeje nodu ndzu. Iphe madzu egudeje nodu ndzu bu iphe bu okfu, shi Nchileke l'onu.”

⁵ To du iya bu; nggube Obutuswe ono eduru Jisosu bahu le Jerúsalemu, bu obodo ono, du nsó ono; je eworu iya dobe l'onungonu eke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke;

* 3:3 3:3 Azá 40:3.

⁶ sù iya: “Ọ -bùru l'ì bụ Nwatibe Nchileke; kƒùdaedu l'alì; kẹ l'e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù:

‘Lẹ Nchileke e-zi
 ụnwu ojozi-imigwe iya
 t'ẹphe leta ngu ẹnya.
 Ẹphe e-gbobe ẹka;
 wọta ngu t'ụkfu ba dù ngu!’ ”*

⁷ Jisọsu asụkwa iya phụ: “Obenu l'e dekwaru iya phụ l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: ‘Ba adatakwa Nnajiufu, bụ Nchileke ngu adata.’ ”

⁸ Ya ndono; Obutuswe ono edutakwaphu Jisọsu ọdo; nyihushia eze uguv ọbu, ha l'eli l'ọ bụ ngunu; je ekoshikota iya alì-eze ndiphe mgburumgburu; mẹ iphemiphe ọbule, dù mma, nọ iya nù. ⁹ Yọ sù Jisọsu: “Iphe ono l'ọ ha; bẹ ya a-nụkota ngu; m'ọ -bùru l'ì-da l'alì; baaru iya ẹja.” ¹⁰ Jisọsu asù iya: “Gbeshi l'ẹke ono Sétanu. Ẹkwo okfu Nchileke sùru: ‘L'ọo Nnajiufu, bụ Nchileke ngu bụ onye ìi-baru ẹja; bụru iya nkinyi iya bụ onye ìi-nọdu l'ẹka.’ ”

¹¹ Ya ndono; Obutuswe ono aparu Jisọsu haa; ụnwu ojozi-imigwe abya eyeru Jisọsu ẹka.

*Jisọsu awata ozi iya lẹ Gálili
 (Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² Yo rulephu teke Jisọsu nùru l'a tųwaru Jọnu mkpọro; yo gbeshi jeshia Gálili. ¹³ Yo gbeshi lẹ Názaretu; lasha je eburu lẹ Kapániyọmu l'iku eze ẹnyimu Gálili lẹ mgbaku Zébulọnu mẹ Náfutali; ¹⁴ k'ọphu iphe ono, o kƒuru mbụ Azáya, bụ onye nkƒuchiru Nchileke ono e-re; mbụ iphe ono, o kƒuru; sù:

¹⁵ “Nggube alì Zébulọnu;
 mẹ alì Náfutali,
 l'ìbyiya k'eze ẹnyimu ono,
 nọ l'azụ Jọdanu azụ iya
 ọphu ono.
 Nggube Gálili kẹ ndu
 ọhodo!

¹⁶ Ndu ono, nọ l'ọchi ono
 e-mekochaa phụ iphoro, ha nshinu.
 Ndu ọphu buwà ebubu l'alì
 ono, gbaru ọchi ono;
 mbụ alì ono, bụ anwuhu
 bụ iphe nọ iya nù ono;
 bẹ iphoro nwuakwaru phoo.”†

¹⁷ Jisọsu eshiwaphu teke ono wata ọra ozi-ọma, shi l'ẹka Nchileke arara; asuje: “Unu taa onwunu ụta iphe dù ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; lẹ Nchileke abyaakwa okoshi lẹ ya bụ eze!”

*Ndu mbụ, tsolahaaru Jisọsu
 (Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Yọ bụru lẹ Jisọsu etso iku Eze ẹnyimu Gálili ogologo; b'ọ phuru unwunne labụ, egbuje ẹma. Onye lanụ bụ Sáyimonu, eekuje Pyita. Onye ọphu bụ Ánduru. Yọ phụa ẹphe l'ẹke ẹphe atụ ntofu, ẹphe gude egbu ẹma; ¹⁹ sù ẹphe: “Unu bya etsoru iya tẹ ya zia unu ẹge e shi eruko madzụ l'ọ bụ ẹma.” ²⁰ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; ẹphe apawaruphu ntofu ẹphe ono haa; bya etsoru iya.

* 4:6 4:6 Egvu 91:11-12. † 4:16 4:16 Azá 9:1-2.

²¹ Jisòsu akpìrìbe; bya aphua unwunne labu òdo, bu: Jémusu Zébedi; mē Jónu Zébedi l'èke ephe lē nna ephe; mbu Zébedi nò l'ugbo ephe; l'edokwazi ntofu ephe. Jisòsu ekua ephe. ²² Ekuku, ooku ephe; ephe apawaruphu ugbo ono haa; haa nna ephe ono; tsoru iya.

*Jisòsu ezi iphe; l'eme ndu
ehu du eji; t'ephe ka mma
(Luk 6:17-19)*

²³ Jisòsu etsoru Gálili phuu ejephe; l'ezi iphe l'iphe, bu ulo-ndzuko ndu Ju; l'ekfukwaphu okfu Nchileke: lē Nchileke abyawa okoshi l'òo ya bu eze. Yoo mekwaphu tē iphe bu ndu iphe-ememe eme; mē ndu ehu tsuru ume; m'o -ruhuru; o buru egbe iphe-ememe; m'ò bu ehu, du idagha; t'ehu dukota ephe mma. ²⁴ Epha Jisòsu edekota Siríya mgburumgburu. Ephe apatatsuaru iya iphe bu ndu ehu du eji; ndu iphe-ememe, du iche iche emetsua; ndu, iphe eme ephe; eme ehuka nshinu; ndu ogvu bu l'ehu; ndu ndakfuku; mē ndu ibe-ehu ephe nwuhutsuaru anwuhu; Jisòsu emekota ephe l'ephe ha; ehu adu ephe mma. ²⁵ Ikpoto ndu shitsua Gálili awutsoru iya; mē ndu shi eke, aza Mkpukpu-iri;‡ ndu shi Jerúsalemu; ndu shi Judíya; mē ndu shi azu Jòdanu azu iya ophu. Ephe atuko awu gidigidi etso iya.

5

*Jisòsu nò l'eli ugvu;
ekfu okfu Nchileke*

¹ Jisòsu aphua mkporo-oha ono; nyihushia eli ugvu; je adugaru anodu. Ndu etsoje uzo iya abyakfutashia ya. ² Yo zilahaa ephe iphe; su ephe:

*Onu-oma
(Luk 6:20-23)*

- ³ “Onu-oma bu kē ndu
wozitaru onwephe alì;
kē l'èke Nchileke bu eze bu nk'ephe!
- ⁴ Onu-oma bu kē ndu aphu byaru;
kēle Nchileke a-du ephe ike!
- ⁵ Onu-oma bu kē ndu du agu;
kē l'ephe e-mekochaa nweru mgboko!
- ⁶ Onu-oma bu kē ndu
egu odobe-eka-ndoo agu
l'ò bu egu nri; mē egu mini;
kēle Nchileke e-me t'epho ji ephe!
- ⁷ Onu-oma bu kē ndu
obu-imiko; kēle Nchileke
a-phukwaruphu ephe imiko!
- ⁸ Onu-oma bu kē ndu obu guru iphoro;
kē l'ephe e-mekochaa phu Nchileke!
- ⁹ Onu-oma bu kē ndu eme tē
nchi du ndo; kē l'ò bu ephe;
bē ee-ku unwu Nchileke!
- ¹⁰ Onu-oma bu kē ndu aakpa ehu;
okfu l'ephe eme uche-obu Nchileke;
kē l'èke Nchileke bu eze bu nk'ephe!

‡ 4:25 4:25 Iphe òdo, eeku eka-a bu Dikapolisu, bu iya bu mkpukpu iri.

11 “Ọnu-ọma bụ nk'unu teke ndiphe akọ unu ọnu; l'akpa unu ẹhu; ebokota unu ibo; okfu l'unu kweru kẹ yebe Jisọsu. 12 T'ẹhu tsọo unu ẹna; unu etee ẹswa; kẹ l'obunggo unu ha nshinu l'imigwe. Ọ kwaphu ẹge ono b'a kpaẹberu ndu nkfuchiru Nchileke ono, vu unu ọzo ono ẹhu.”

Únú; mę iphoro

(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

13 “Ọ bụ unubẹdua bụ únú kẹ mgboko. Ọlobu; únú -nonyaa; tsọ-buhu únú únú; ? unu e-me imagha mee ya t'ọ bụru únú; tsọlahaa únú únú ọdo? Ẹ to nwehekwa iphe ọdo, ọ dukwadu mma k'ememe; gbahaa t'e woru iya wushia; tẹ madzụ dzọpyashia ya l'ọkpa.

14 “Ọ bụ unubẹdua bụ iphoro kẹ mgboko. Mkpukpu, degeru l'eli ugwu b'ẹ te domighejekwa edomi. 15 Tẹmanu; bẹ madzụ te eyejekwa ọku l'uroku; kpuchia ya iphe. Ẹke eewojeru iya tukobe bụ l'eli agomu; k'ọphu iphoro iya a-ngashikotaru iphe bụ ndu, nọ l'ulo ono. 16 Ọo ya bụ; tẹ iphoro unu ngashikota ẹge ono l'ẹke ndiphe nọ; k'ọphu ẹphe a-phukota iphe, dọ mma, unu emeebe; gude iya jaa Nna unu, bu l'imigwe ajaja.”

Jisọsu ezi k'ekemu

17 “Unu ba arikwa l'iphe ya byaru bụ tẹ ya chikpoo ekemu Mosisu; mę iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfulu. Iphe ya gbe byaa bukwa tẹ ya bya emee ya t'o vuru ire. 18 Igwe a-gvu; alı agvu; obenu l'akpuru okfu lanu; m'ọ bụ iphe lanu, e tsuru kpongu l'ekemu ono ta abyakwa bya erebuhu ire erebuhu jeye teke iphemiphe ọbule ono a-vukota. 19 Ọo ya bụ l'iphe bụ onye mebyiru ekemu ono; m'o -ruhuru; ọ bụru ọphu katsukpo nwanshi; l'ezi ndu ọdo t'ẹphe mekwaaphu ẹge ono; ọ bụ onye ono; bẹ ẹnya iya a-katsua alala l'ẹke Nchileke bụ eze. Obenu l'iphe bụ onye doberu ekemu ono; l'ezi ndu ọdo t'ẹphe dobekwa iya phu; onye ono a-bu onye ha nshinu l'ẹke Nchileke bụ eze. 20 Iphe ya ekfu bụ l'ọ -budu l'unu ka ndu ezije ekemu; mę ndu Farisii ono ome uche-obu Nchileke; bẹ unu ta abahukwa l'ẹke Nchileke bụ eze.”

Jisọsu ezi k'ẹhu-eghughu Nchileke

21 “Unu nuhawaru lẹ teke ndiche b'a suru: ‘Be gbukwa ọchi. L'onye gburu ọchi b'a kpujukwa bya l'ifu onye ikpe.’ 22 Obenu lẹ yebedua ekfukwanuru unu l'iphe bụ onye nwunne iya eghe eghughu l'ẹnya b'a kpujukwa je l'ifu onye ikpe. Iphe bụ onye meru nwunne iya iphe-iphere b'a kpujukwa je l'ifu ndu ishi ikpe. Iphe bụ onye gude ọnu iya sụ nwunne iya: ‘Nngube onye eswe;’ bẹ lajekwa l'ọku alı-maa. 23 Ọo ya bụ; teke bụ l'i nọ l'ifu ẹnya-ngweja Nchileke; l'abya ọnu Nchileke iphe; bya anyata l'o nweru onye okfu nọru nggu l'iya; 24 paru iphe ono, i byaru anunu ono haa l'ifu ẹke ono; vuru ọzo tųgbua; jeodu tẹ nggu l'iya doshia. E -metsua; nggu abya anuwaru Nchileke iphe iinu iya.

25 “Teke onye gbaru ngu ẹkwọ kpụ ngu eje kọti; kebe ẹhu tẹ nggu l'iya doshia ya ẹgwegwa teke nggu l'iya nọkwadua l'esu-uzo; ma lẹ teke unu e-ru; yọ kpuru ngu nu onye ikpe; onye ikpe ekwekputa ngu nu ọgbogu; ọgbogu akukata ngu chee lẹ mkporo. 26 Kamenu; ẹke ono; bẹ ii-nodu: mgbẹ ẹ tii byadu bya alufuta alufuta jeye teke ii-kfuebe okpoga, e gburu ngu. I -kfu-phodo m'ọ bụ afu b'ẹ ta ahakwa ngu.”

K'ori ogori

27 “Unu nuhawaru l'a suru: ‘Be rikwa ogori.’ 28 Obenu lẹ yebedua ekfuru unu; sụ: l'o -nwekpowaru onye leri nwanyi ẹnya; k'ọphu nwanyi ono guru iya agugu ejekfu; onye ono; bẹ riakwaru ogori l'ime obu iya. 29 Ọo ya bụ; ọ -buru l'ọ bụ ẹnya ẹka-utara ngu akpatajẹ t'i mee iphe dọ eji; swofuta l'iya phu tufaa! Ọ ka ngu mma l'i tufaru ibe-ẹhu ngu lanu; karia l'a pataru ngu lẹ mkpurophu je echee l'ọku alı-maa.

³⁰ Teke bu l'ọ bu ẹka-utara ngu akpataje t'i mee iphe du eji; gbubufu l'iya phu tufaa! Ọ kakwaru ngu mma l'i tufaru ibe-ẹhu ngu lanu; karia l'a pataru ngu le mkpurophu je echee l'ọku ali-maa."

K'ochifu nwanyi

(Mát 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ "E dekwaruphu; su: 'Te nwoke, byajeru ochifu nyee ya vujeoduru uzo dee ekwo nu nwanyi obu le ya ta luhedu; temanu yo chifude iya.' ³² Obenu le yebedua ekfuru unu; su: O -nwekpowaru onye chifuru nyee ya; gufu le yebe nwanyi eme k'enyishi eji; onye ono; be emekwa te nwanyi ono riye ogori. Iphe bu nwoke, luru nwanyi, a chifuru achifu erikwaphu ogori."

K'ori angu

³³ "Odo bu l'unu nuhaakwaru le ndu teke ono; be asuje: 'Teke i ribuwaru angu l'ii-meru Nchileke iphe; mekwaaru Nchileke iphe, i riburu angu k'ememe; ba hakwa iya.' ³⁴ Obenu le yebedua ekfuru unu; su: Unu be rijekwa angu le phuu. Unu be egudekwa igwe ria angu; l'ọ kwa igwe bu aba-eze Nchileke. ³⁵ Unu te egude ali ria angu; l'ọ kwa ali bu eke Nchileke adzobeje okpa. Unu tee gude Jerúsalemu ria angu; ke l'ọ bu Jerúsalemu bu obodo k'eze ono, ha nshinu ono. ³⁶ Unu be egudekpokwaanu ishi unu ria angu; ke l'unu ta adudu ike ome mbukpoonu m'ọ akpuru egbushi lanu, no unu l'ishi: t'ọ chaa ucha m'ọ bu t'o jia uji. ³⁷ Iphe ii-kfuje nkinyi iya buphu: 'Iye' ọdo bu: 'Wawa.' O -nweru iphe ọdo, i kfuru yeru okfu labu ono buakwa Obutuswe b'o shi l'eka.

K'ogwata ugwo iphe

(Luk 6:29-30)

³⁸ "Unu nuhawaru l'ekemu Mosisu suru: 'Onye -meru; enya apyahu ibe iya; t'e mekwaaphu t'enya pyahulata iya. Onye chikwofuru ibe iya eze; t'onye obu chikwofulatakwapu ugwo iya.' ³⁹ Obenu le yebedua ekfuru unu; su: Be melatajekwa onye meru ngu ejo iphe ugwo ejo iphe, o meru ngu. O -nweru onye chiru ngu eka l'ishi-nchi eka-utara; dobefuaru iya k'uzo eka-ibyita t'o chifua ngu iya. ⁴⁰ Teke bu l'o nweru onye je agbaaru ngu ekwo le koti l'okfu uwe ime ehu ngu; haa ya t'o yetafua uwe ugwehu ngu. ⁴¹ O -nweru onye yebutaru ngu te nggu l'iya yiru jee manyiru lanu; tsoru iya ru t'unu jee manyiru labu. ⁴² Madzu -ji ngu aji iphe; woru iphe obu nu iya. O -nweru onye byaru ngu onguta iphe; ba ajikakwa iya eya angenge."

K'oyeru ndu ohogu obu

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ "Unu nuhawaru l'a suru: 'Unu yeru ndu onya unu obu; unu akpo ndu ohogu unu ashi.' ⁴⁴ Obenu le yebedua ekfuru unu; su: Unu yeru ndu ohogu unu obu. Unu ekfujeru nu Nchileke l'okfu eka ndu, akpa unu ehu; ⁴⁵ k'ophu unu a-buru unwu ke Nna unu ophu bu l'imigwe. L'ọ bu iya emeje t'enyanwu hata; chiaru ndu eme eji; me ndu eme ohuma; bukwaru iya phu emeje te mini chiaru ndu eme iphe nhamunha; me ndu e-te emedu iphe nhamunha. ⁴⁶ Teke bu l'ọ bulephu ndu yeru unu obu; be unu eyejeru obu nwenkinyi iya; ?unu riru le Nchileke e-bu unu nggo. Bebekpoonu; ?to buhedu ege ndu akiriko emeje ndono. ⁴⁷ Ọ -buleruphu ndu onya unu; be unu ekeleje ekele kpurumu; ?bu ngunu; be bu iphe obu, unu ka ndu ọdo ememe obu. ? To buhedu ege ndu e-ta madu Nchileke emeje ndono. ⁴⁸ Ọo ya bu t'unubedua buru ndu duoberu mma ege Nna unu ophu bu l'imigwe bu onye duoberu mma."

6

K'ome iphe-oma

¹ “Unu kwabekwa enya t'unu be emeje iphe-oma unu jakpatangu; k'ophu onyemonye a-phukota iphe unu eme. Odumeka; be Nna unu ophu bu l'imigwe ta abyakwa bya ebu unu nggo iya.

² “Oo ya bu; teke i meru iphe-oma; be ejekwa iya ora arara l'edukfu. Be emekwa ege o-kfuru-iche-eme-iche phe emeje l'ime ulo-ndzuko ndu Ju me l'echi esu-uzo. Ephe emeje l'iya phu; k'ophu aa-ja ephe ajaja. Kamenu; te ya kakwaru unu; e buakwaru ephe nggo iya. ³ Obenu le teke nggubedua eme iphe-oma; be ekwekwa te eka-ibyita ngu maru iphe eka-utara ngu eme; ⁴ k'ophu iphe-oma, iime a-bukwanuru iphe, e meru l'edomi. Oo ya bu; Nna ngu ono, aphuje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo iya.”

*K'okfu anu Nchileke**(Luk 11:2-4)*

⁵ “Teke unu ekfu anu Nchileke; unu be emekwa l'o bu o-kfuru-iche-eme-iche phe. Epebedua; be iphe, aduje ephe mma bu t'ephe je anmagaru l'echi ulo-ndzuko ndu Ju; me l'iku esu-uzo; ekfu anu Nchileke; k'ophu madzu a-phukota ephe. Kamenu; te ya kakwaru unu; e buakwaru ephe nggo iya. ⁶ Obenu le teke iikfu anu Nchileke; tugbua bahu l'ime ime ulo ngu; nggu aguchia ibo ngu aguchi; kfuru nu Nchileke, bu Nna ngu, e ta aphudu enya. Oo ya bu; Nna ngu ono, aphuje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo.

⁷ “Teke unu ekfu anu Nchileke; t'e b'o bukwa iphe unu kfuru; unu ekfulaga iya azu odo ogodo-orikoro l'o bu ndu e-ta madu Nchileke; eke ephe anoduje ari le Nchileke a-nu okfu ephe; me ephe -kfushia ya l'igweligwe. ⁸ Oo ya bu t'unu be yekwaru ephe; le Nna unu be mahaakwaruru iphe unu abya iya osu t'o nu unu; temanu; be unu kfuderu iya eya.

⁹ “Owaa ege unu e-kfuje nu Nchileke ndo-o:

‘Nggube Nna ayi ophu bu l'imigwe;

T'e dobe epha ngu nsu;

¹⁰ Koshinu l'o bu nggu bu Eze.

T'e mee iphe bu uche-obu ngu le mgboko;

ege eemeje iya l'imigwe.

¹¹ Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku.

¹² Gvaru ayi nvu l'iphe du eji ayi;

ege ayi agujeru ndu odo

l'ophu ephe meru ayi.

¹³ Be ekwekwa t'e nwuru

ayi ye l'iphe a-data ayi;

gbahaa ti dzojee ayi t'ayi ba aba l'eka

Onye Ejo-Uboku ono.

¹⁴ “ Ke l'o -buru l'unu agujeru ndu odo nvu l'iphe du eji, ephe meshiru unu; Nna unu ophu bu l'imigwe a-gujekwaruphu unu nvu l'iphe du eji, unu meru. ¹⁵ Olobu; teke bu l'unu ta agujeduru ndu odo nvu l'iphe du eji, ephe meru unu; to du iya bu le Nna unu ta abyadu bya aguru unu nvu l'iphe du eji, unu meru iya.

K'oswi aswiswi

¹⁶ “ Teke unu aswi aswiswi; l'ekfu anu Nchileke; unu ba agbanwujekwa ifu l'o bu o-kfuru-iche-eme-iche phe. Ke l'ephe egbeshije; ifu aswinwushihu ephe; k'ophu onyenonu a-ma l'ephe aswi aswiswi; ekfu anu Nchileke. Kamenu; te ya kakwaru unu; e buakwaru ephe nggo iya. ¹⁷ Obenu; teke iiswi aswiswi; nggu aswaa ifu ngu

aswaswa; jia manụ; ¹⁸ k'ophu ẹ ta amadu l'iiswi aswiswi; kpachikwaphu Nna ngu ono, ẹ ta phudu l'anya ono. Oo ya bu; Nna ngu ono, aphuje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo iya.' "

Ẹku kẹ imigwe
(Luk 12:33-34)

¹⁹ "Unu ba akpakwa ẹku kuberu onwunu lẹ mgboko-a; ẹke ọo-gba ẹgba; mkpu ataa ya; ndu iphura eje egwoo ya. ²⁰ Unu gbe kpachia ẹku kuberu onwunu l'imigwe; ẹke, ẹ tọo gbadu ẹgba; mkpu ta ata iya; ndu iphura te eje iya egwota. ²¹ Iphe ọ bu bu l'ọo ẹke ẹku ngu, katsua ngu mkpa nọ; bẹ obu ngu nọkwaphu."

Urọku, nọ madzu l'ẹhu
(Luk 11:34-36)

²² "Ọ kwa ẹnya bu urọku k'ẹhu madzu. Oo ya bu lẹ teke ẹnya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. ²³ Obekwanu lẹ teke bu l'anya te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ẹkpuru-ochi ẹkpuru-ochi. Teke bu l'iphoro, nọ ngu l'ẹhu gbe buru ẹkpuru-ochi; ha! Iphe ọphu ọo-gbakwanu l'ọo tsabalangu!"

Nchileke; mẹ iphe enweru
(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ "Ẹ tọ dudu onye a-chita Nnajiufu labu ejeru ozi l'ugbo lanu; t'ẹ b'ọ kpọ nanu ashi; yeru onye ọphu obu; ọdo bu l'o yeru ẹhu l'ozi k'onye lanu; l'apa ozi k'onye ọphu ẹka lanu. Unu te etsokwa ọzo kẹ Nchileke; l'achikwaphu nta okpoga.

K'ọku wẹlengu
(Luk 12:22-31)

²⁵ "Ọo ya bu iphe ya suru unu: t'unu ba akushi wẹlengu kẹ ndzu unu: iphe unu e-ri; mẹ iphe unu a-ngu nọdu ndzu. ?Ndzu ta akadunua ọburu ọgbodo iphe; karia nri? Unu ta akụ wẹlengu k'uwe, unu e-ye l'ẹhu. ?Ugwehu ta akadunua ọburu ọgbodo iphe; karia uwe? ²⁶ Unu lewaru unwenu, ephe l'eli. Mgbẹ ẹphe te emebedu iphe l'alị; ẹphe ta akpata akpata edobe l'ọba. Obenu lẹ Nna unu ọphu bu l'imigwe anọdujekwaru azu ẹphe lẹ nri. ?T'unu ta madu l'unu ka nwenu ọburu ọkpobe iphe tọo? ²⁷ ?O nweru l'unu ha onye a-kunyaa wẹlengu; yekwaru onwiya ujiku ọphu lẹ ndzu iya?

²⁸ "??Buhunu ngunu kparu iphe unu akuhunu wẹlengu k'uwe oye l'ẹhu? Unu lewaru okfukfulike: Ọonoduje evu evuvu l'ẹgbudu. Obenu; mgbẹ ẹ to sekwa akanya; tọ tọ ọwúú k'okwa uwe. ²⁹ Obenu; mgbẹ unu phuru-a ẹge Sólomonu yeberu uwe, ama mma; uwe iya ẹ-ta mabedu mma l'ọ bu okfukfulike lanu. ³⁰ Teke bu lẹ Nchileke letaberu ẹwu, nọ l'ẹgbudu ẹnya ẹge ono: kẹ t'o mee ya t'ọ ma mma; mbu iphe bu: ọ -nọdu ndzu l'ẹgbudu ntanu; echile; e woru iya shia ite; ?tọo kaduru unu oleta ẹnya. Oo-wa! Unubẹ ndu-wa, ekwekwe unu ẹ-ta badu ishi-wa!

³¹ "Unu ba anọdujeshi akuphe wẹlengu kẹ wo: '?Ngunu; bẹ unu e-ri;' m'ọ bu '? Ngunu; bẹ unu a-ngu;' m'ọ bu '?Ngunu; bẹ unu e-ye l'ẹhu?' ³² Ọ kwa egbe iphe, ndu ẹ-ta madu Nchileke anọduje achọ ndono. Nna unu kẹ imigwe makwaru-a l'iphe ono l'ọ ha; bẹ dukota unu mkpa. ³³ Ọphu buchia ya nọ bu t'unu vuru ọzo chojee ẹge unu e-me tẹ Nchileke buru eze lẹ ndzu unu; mee iphe bu uche-obu iya. Oo ya bu; iphe ono l'ọ ha aburu iphe, Nchileke e-yekwaru iya unu eyekwaru. ³⁴ Oo ya bu; unu ba anọdujeshi akuphe wẹlengu k'echile; ọ bu echile a-kụ wẹlengu k'ẹhu onwiya. Iphe-ẹhuka k'ujiku lanu; bẹ dzuwaru mbọku onanu."

7

K'ònmá ndu ọ́do ikpe
(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Unu ba anmakwa ndu ọ́do ikpe; k'òphu Nchileke ẹ-ta anmadu unu ikpe.
² Ishi iya aburu l'ọ́ bú ẹ́ge i gude kpee onye ọ́do ikpe; bẹ́ Nchileke e-gudekwaphu kpee nggubedua. Yọ́ búru iphe unu gude túru iphe yeru madzú; bẹ́ Nchileke e-gudekwaphu túru yeru unu. ³ ?Bú ngunu kparu iphe i phúru nwiphe, laru nwanna ngu l'ẹ́nya; ọ́bu l'ẹ́ tí phúkwanu ọ́phu ha l'ọ́ bú osweru, gbaru ngu l'ẹ́nya nke ngu?
⁴ Ọ́do aburu: ?nanú ẹ́ge ii-gbe sù nwanna ngu: ‘T'ọ́ gebe t'i wofu iya nwiphe, túru iya kpongú l'ẹ́nya;’ l'ẹ́ke ọ́phu ha l'ọ́ bú osweru gbakwaru ngu l'ẹ́nya nke ngu? ⁵ Nggube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru ọ́zo tú-fuodu iphe ọ́phu ha l'ọ́ bú osweru, gbaru ngu l'ẹ́nya nke ngu; tẹ́manu nggu adú ike phúfu ọ́zo; túfu nwiphe ọ́phu túru nwanna ngu kpongú l'ẹ́nya.

⁶ “Unu be ewojekwaru iphe dọ́ru Nchileke nsọ́ túaru nkúta; k'òphu ẹ́phe ta aghakọ́bedu bya alabushia anú unu alabushi. Unu te ewojeru mgbubu unu, bú iphe aswa iya ha nshinu; wúshiru ezi; yo gude ọ́kpa dzọ́o ya yọ́giriogiri.”

Ọ́jì aji iphe; ole-ẹ́nya-iphe;
mẹ́ ọ́ku ẹ́ka l'uzo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Unu kfujee t'a nù unu iphe; aa-nù iya unu! Unu chojee iphe; unu a-phú iya-a! Unu kujee ẹ́ka l'uzo; aa-gúharu iya unu! ⁸ Kẹ́ l'iphe bú onye sùru t'a nù iya; bẹ́ aanúje; onye chọ́ru nù achọ́-vuje; onye kuru ẹ́ka; bẹ́ aagúhajeru ọ́zo. ⁹ ?Nanú l'unu ha, nweru onye bú; nwatibe iya -sù t'ọ́ nù iya nri; yo gbe nù iya mkpuma? ¹⁰ ?Ọ́ dudu búru teke ọ́ sùru t'ọ́ nù iya ẹ́ma; yo gbe nù iya agwọ́? ¹¹ Keshinu unubẹ́ ndu ẹ́jo iphe amajẹ́ru-a; nù unwu unu iphe dọ́ mma; ?buchia Nna unu kẹ́ imigwe ta akadúru ọ́ma t'ọ́ nù unu iphe dọ́ mma; mbú unubẹ́ ndu sùru t'ọ́ nù iya unu.

¹² “Ọ́o ya bú; unu mejeeru ndu ọ́do iphe bú iphe, dọ́ unu tẹ́ ndu ọ́do meeru unu. Ọ́ bú iphe ekemu; mẹ́ ndu nkfuchiru Nchileke ezi ndono.”

Ọ́zo, dọ́ kpagungu
(Luk 13:24)

¹³ “Unu shia ọ́nu-ọ́zo ono, dọ́ kpagungu ono bahú; okfu l'uzo ọ́phu madzú eshije ala l'iyi; bẹ́ ọ́nu iya ha úsa; ọ́zo iya adú ntse eshishi; ẹ́ge ono b'a dọ́ l'igwe awú iya.
¹⁴ Obenu l'uzo onanu, madzú eshije bahú lẹ́ ndzú ono; bẹ́ ọ́nu iya dọ́ kpagungu; ọ́zo iya adú ẹ́huka eshishi; ndu phúru iya nù ahabe ahabe.”

K'oshi-ọ́mì; mẹ́ akpuru iya
(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Unu zejekwaaru ndu ono, anọ́duje adzúshi ẹ́jo-ire; sù l'ẹ́phe ekfuchiru Nchileke ono. Mbú ndu adúje àgù l'ẹ́phe -bú atúru; 'a ma l'ẹ́phe bú ágú, adzugbu atúru. ¹⁶ Unu e-gudewaru umere ẹ́phe; maru egbe ndu ẹ́phe bú. ?Aawọ́taje akpuru-ẹ́ra l'oshi ágà? ?Tẹ́ aawọ́taje uchokoro l'oshi uke? ¹⁷ Ọ́ bú oshi, ẹ́hu dọ́ mma amije akpuru, dọ́ mma; búru ẹ́jo oshi amije ẹ́jo akpuru. ¹⁸ Oshi, ẹ́hu dọ́ mma ta amijekwa ẹ́jo akpuru; ọ́phu ẹ́jo oshi 'amijekwa akpuru ọ́ma. ¹⁹ Iphe bú oshi, ẹ́-ta mị́du akpuru, dọ́ mma; bẹ́ ee-gbutsu egbutsu; chee l'ọ́ku. ²⁰ Ọ́o ya bú l'unu e-gudekwaphu akpuru, ndu ono, adzú ẹ́jo-ire; sù l'ẹ́phe ekfuchiru Nchileke ono mị́ru; maru egbe ndu ẹ́phe bú.”

Ya ta mabua ndu unu bú
(Luk 13:25-27)

²¹ “Ẹ́ tọ́ búkwa ẹ́ge aaha eku iya: ‘Nnajiufu! Nnajiufu!’ bú ẹ́ge aa-ha bahú l'ẹ́ke Nchileke bú eze. Ọ́ búphu onye meru iphe, bú uche-ọ́bu Nna iya ọ́phu bu l'imigwe

a-bahụ iya. ²² Mbọku ikpe ono; bẹ aa-dụ l'igw; sụ yebe Jisọsu: 'Nnajiufu! Nnajiufu! ?Ọ kwa l'ephē shi egudeje ẹpha ngu ekfuchiru Nchileke; gude iya shi achishi ọgvu; shi gudekwa iya phụ l'emeebe igweligwe iphe-ophulenya ọdo?' ²³ Teke ono; bẹ ya a-karu ephē: 'Lẹ ya ta mabụa ndu unu bụ; unu gbeshi iya l'ifu unubẹ ndu megburu onwunu l'ejo iphe!' "

K'umadzu ẹbo, akpụ ụlo

(Luk 6:47-49)

²⁴ "Ọo ya bụ l'iphe bụ onye anụ okfu iya-a; l'emekota iya ememe a-dụ l'ọ bụ nwoke, kwaru ẹnya; kpua ụlo iya l'eli mkpuma. ²⁵ Igwe abya achia mini; utso agbaa; oke pherephere ephē: bụkotakwaphu l'eli ụlo ono; ụlo ono ta da; okfu l'a turu ọkpa iya l'eli mkpuma.

²⁶ "Obenu l'iphe bụ onye anụ okfu iya-a; too me iya ememe; a-dụ l'ọ bụ onye eswe, kpuru ụlo iya l'eli eveve. ²⁷ Igwe abya achia mini; utso agbaa; oke pherephere ephē: bụkotakwaphu l'eli ụlo ono; nggube ụlo aphufu daa gwoo; dakwanua iphe dụ biribiri!"

Ike, shi l'eka Jisọsu

²⁸ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu ekfuebelephu iphe ono; iphe oozi adukota ndu nuru iya nụ biribiri; ²⁹ ẹke ẹ too zidu l'ọ bụ ndu ezije ekemu; yoo zi l'iya phụ l'ọ bụ onye ike nọ l'eka.

8

Jisọsu eme onye ẹhu-labụ;

t'ọ korohu

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Jisọsu eshilephu l'eli ugvu ono nyifuta; igweligwe madzụ awuru tso iya. ² A bya ele ẹnya; onye lanu obu, ẹhu-labụ eme abyakfuta Jisọsu; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sụ iya: "Nnajiufu; ọ -buru l'ọ dụ ngu mma l'okpoma; bẹ ii-menu iya-a tẹ ya ka mma."

³ Jisọsu amachiwaphu ẹka; byia nwoke ono; sụ iya: "Ọ dụ iya-a mma l'okpoma; korohu!" Teke onophu; ẹhu-labụ ono agvuwaphu nwoke ono l'ẹhu; yọ korohuwaphu. ⁴ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu asụ iya: "Ba dukwa onye ii-kfuru iya! Tugbulekwaphu; je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke eja t'o lee ngu ẹnya. Nngu egworu ngweja, onye a gwotaru l'iphe eme iya nụ anuje; nụ iya t'ọ chiaru ngu ẹge Mosisu ziru l'ekemu iya; k'ophu ọha a-ma l'ẹhu dūwa ngu mma."

Ekweta onye ishi soja

(Luk 7:1-10)

⁵ Ya ndono; Jisọsu abahulephu Kapaniyomu; onye ishi soja ndu Rómu abyakfuta iya; bya arọ ya; ⁶ sụ iya: "Nnajiufu; nwozi iya zekwa l'ulo; l'ẹke iphe eme iya nụ emeshi iya ike; ophu ọ ghadu aghagha. Ọ hakwa iya nshinu l'ẹhu."

⁷ Jisọsu asụ iya: "Lẹ ya a-byaa bya emee ya t'ọ dụ mma."

⁸ Onye ishi soja ono asụ iya: "Nnajiufu; mẹ ya ta gbakwa kẹ t'i bataru iya l'ufu. Ọ bụa t'i kfu okfu l'onu; nwozi iya a-dua mma. ⁹ Lẹ yẹbedua bụ onye nọ madzụ l'eka; nwekwaruphu ndu soja, nọ iya l'eka. Ya -sụ onye ọwaa t'o jee ọwaa; yo jee. Ya -sụ onye ophu t'ọ bya; yọ bya. Ya -sụ nwozi iya t'o mee ọwaa; yo mee ya."

¹⁰ Jisọsu anule iya phụ; yọ dụ iya biribiri. Yọ sụ ndu tso iya nụ: "Iphe ya ekfuru unu bụ lẹ ya taa phukwaa onye kwetaberu ẹge-a l'alì Ízurelu kponu. ¹¹ Iphe ya ekfuru unu bụ l'aa-dụ l'igwe; shi ụzo ẹnyanwu-ahata; mẹ l'uzo ẹnyanwu-ariba bya; ephē lẹ Ébirhamu; Áyizaku; mẹ Jékọpu anodu l'ẹke Nchileke bụ eze ria nri. ¹² A chita ndu ophu ọ gbaru ọno l'ẹke ono, Nchileke bụ eze ono; ghaa l'ekpuru-ochi ẹke

aa-nòduje raa ẹkwa; taa ikireze.” ¹³ Jisòsu ekfutsua ẹge ono; bya asù onye ishi soja ono: “Jeshiwaru iphe iije; l'ò bụ ẹge i kwetaru t'ò dũru ngu b'òo-dũru ngu.”

Nwozi nwoke ono akòrohawaphu teke onophu.

Jisòsu agwò ndu iphe eme

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Jisòsu abya abata l'ùlo Pyita; phua nne nyee Pyita; l'ẹke ọ zẹ azee; ẹhu enwu iya ọku. ¹⁵ Yo woru ẹka byia nwanyi ono; ẹhu-ọku ono apawaru iya phụ haa. Yo gbeshi; kwalahaaru Jisòsu ẹbyee.

¹⁶ L'urẹnyashi mbòku ono b'e dutatsuaru Jisòsu igweligwe ndu ọdo, ọgvu butsua l'ẹhu; yo gude okfu-ọnu iya chifukota ọgvu ono l'ò ha; bya emee ndu ọphunanu, iphe emetsua phụ; ẹhu adukota ẹphe mma. ¹⁷ Iphe-a meru t'iphe o kfulu; mbụ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke rekota; mbụ iphe ono, o kfulu l'ẹke ono, ọ sũru: “O vutaru ẹhu-ọtsu-ume ayi; bya evutakwaphu iphe-ememe ayi.”

Ndu, e-mekochaa etso Jisòsu

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Jisòsu aphua ikpoto ndu nọ-pheru iya mgburumgburu; sù ndu etsoje ọzo iya: “Unu t'ẹphe dafu azu eze ẹnyimu azu iya ọphu.” ¹⁹ Onye lanu ẹ ndu ezije ekemu abyakfutashia ya; bya asù iya: “O-zi-iphe! Ya a-nodu etso ngu eje iphe bụ ẹke iije.”

²⁰ Jisòsu asù iya: “Uphegu ebu l'enu; nwenu, ẹphe l'eli enweru ẹkfuna; obenu ẹ Abubu-Ndiphe te nwe du m'òo ẹke oo-chebe ishi.”

²¹ Onye ọdo ẹ ndu ono, etsoje ọzo iya ono asù iya: “Nnajiufu; gebekwa tẹ ya je eliodu nna iya.”

²² Jisòsu asù iya: “Bya etsoru yẹbe Jisòsu; haa ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe lia ndu nk'ẹphe, nwuhuru anwuhu.”

Oke pherephere anuru iya okfu

(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jisòsu abahulephu l'ugbo; ndu etsoje ọzo iya etsoru iya. ²⁴ Ya ndono; oke eyi-mini emelaha l'echi eze ẹnyimu ono; l'emekpo nshinu nshinu; k'ọphu akpara-mini esewa ọtuji mini l'ugbo ono. Obenu ẹ Jisòsu zẹlee; l'eku mgbenya. ²⁵ Ẹphe eje etee ya; sù iya: “Nnajiufu; dzoo ẹphe; l'ugbo abyaakwa ẹphe ekpukpu.”

²⁶ Jisòsu asù ẹphe: “Oo-wa! Unube ndu-a, ekwekwe unu ta badu nwishi-a. ?Bụ ngunu meru iphe unu atsù egvu?” Yo gbeshi teke ono; baaru oke pherephere ono; me eze ẹnyimu ono mba. Ẹke ono l'ò ha adakota shikongu.

²⁷ Yò dũ ndu ono biribiri; ẹphe ekfulahaa; sù: “?Bụ egbe nwoke ngunu dũ ẹge ọwaa, oke pherephere; me eze ẹnyimu anuru okfu-a?”

Umadzu labu, ọgvu bu l'ẹhu

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Tò dũ iya bụ; Jisòsu abya adafu azu eze ẹnyimu ono azu iya ke alì ndu Gádara. Yo rua; yele unwoke labu ọbu, shilephu l'ikirikpoo ahadzu. Unwoke labu ono; be ọgvu bu l'ẹhu. Ẹnari, ẹphe eme; be ẹ-tò dudu onye egvu ekweje t'ò dũ ike je oswe l'uswe iya onanu. ²⁹ Ẹphe arashiwaphu; sù: “Nggube Nwatibe Nchileke; ?bụ ngunu; be nggu l'ẹphe ji. ?Ì byawaru t'ì bya eshi nta-a ọnu ẹphe aphu ọphu; l'oge iya ẹbe ruwa?”

³⁰ Lẹ nwo-tẹnya l'ẹke ono b'o nweru igweligwe ezi, nọ iya nu; l'akpa nri. ³¹ Ọgvu ono atuko roo Jisòsu; sù iya: “Ọ -buru l'òo-chifu ẹphe; t'ò hanua ẹphe t'ẹphe wuba ezi ono l'ẹhu.”

³² Jisòsu asù ẹphe t'ẹphe loberu. Ọgvu ono awufuta unwoke ono l'ẹhu; je awuba ezi ono l'ẹhu. Ya ndono; ezi ono l'ò ha eshi ẹ mgbazita ugvu eze ẹnyimu ono wu-lihu; fota oso gidigidi; je aphulahukota l'ime eze ẹnyimu ono; mini eworu ẹphe rigbushia.

³³ Ndu eche ezi ono agbakashiḡu gbaba lẹ mkpukpu ono; je eworu iphe meru nu l'ọ ha doo; dokwaaruphu ẹphe iphe meru l'ẹhu ndu ono, ọgvu shi buru l'ẹhu ono. ³⁴ Ndu mkpukpu ono l'ẹphe ha awufuta; byakfutashia Jisosu; bya arọlahaa ya t'ọ gbeshiru ẹphe l'ibiyia nk'ẹphe.

9

*Nwoke, iphe lónwuru
ibe-ẹhu lanu*

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Ya ndono; Jisosu abya abahu l'ugbo; kpọ-swee eze ẹnyimu ono; yọ buru iya ọlata obodo, a nọdu hefuta iya gẹdegede. ² Yo nweru ndu pataru iya nwoke, iphe lónwuru ibe-ẹhu lanu. Nwoke ono zẹ l'oshi-azẹe; ẹphe aparu iya bya. Jisosu aphua ẹge ẹphe kweshibetaru ike lẹ ya a-dụ ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yọ sụ nwoke ono: “Nwa iya; nweru iya obu; l'a gụwaru ngu nvu l'iphe dụ ẹji, i meshiru.”

³ Ndu ezije ekemu, nọ l'ẹke ono aharu ekfu l'ime obu ẹphe; sụ: “Lẹ nwoke-wa ekfurushikwa Nchileke.”

⁴ Jisosu amalẹru-a iphe ẹphe ari; bya aji ẹphe: “?Bụ ngunu meru iphe unu ari ẹjo ọriri l'obu unu? ⁵ ?Bụ ole ka ntse l'a suru: ‘A gụwaru ngu nvu l'iphe dụ ẹji, i meshiru;’ t'ọ bụ t'a sụ-chia: ‘Gbeshi; jelahaa ije.’ ⁶ Ya e-koshi unu lẹ Abubu-Ndiphe b'e ziru t'ọ gujeeru madzụ nvu l'iphe dụ ẹji, o meshiru lẹ mgboko.” Yọ sụ nwoke ono, iphe lónwuru ibe-ẹhu lanu ono: “Gbeshi; pata oshi-azẹe ngu lashia!”

⁷ Nwoke ono ekwolihu; yọ buru iya alala. ⁸ Igweligwe ndu ono aphua iphe meru nu; tsulahaag egvu; jalahaag Nchileke ajaja ẹge o meru tẹ madzụ dụ ike mee egbe iphe ono.

Jisosu eku Mátiyu

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ya ndono; Jisosu aparu ẹke ono haa; tųgbua. Yo jenyaa; bya aphua nwoke lanu, aza Mátiyu; l'ẹke ọ dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisosu asu iya: “Mátiyu; tsoru iya.” Mátiyu egbeshi tsoru iya.

¹⁰ A nonyaa teke ọdo; Jisosu eje ori nri l'ulo Mátiyu. Ẹke ono; bẹ igweligwe ndu akiriko; mẹ ndu ọdo, bụ ndu emeje iphe dụ ẹji byakwaruphu; ẹphe lẹ Jisosu; mẹ ndu etsoje ọzo iya l'eri nri. ¹¹ Ndu Farisii aphule iya phu; ji ndu etsoje iya nu: “?Bụ ngunu meru iphe onye ezije unu iphe etsoje ndu akiriko; mẹ ndu ọdo, bụ ndu emeje iphe dụ ẹji l'eri nri?”

¹² Jisosu anua ya; sụ ẹphe: “Ndu ẹhu dụ mma; bẹ mkpa onye eme ọgvu ta dukwaru. Ọ kwa ndu ẹhu dụ ẹji; bẹ mkpa onye eme ọgvu duru. ¹³ Unu je amua iphe ọ bụ; mbu okfu ọwaa, ya abya ekfukfu-wa; lẹ Nchileke suru: ‘L'iphe agu iya nu ta bukwa t'unu gwajẹ iya agwagwa; ọ kwa t'unu phujeru madzụ imiko.’ Lẹ yẹbe Jisosu ta byakwa oku ndu doberu ẹka ndoo. Ọ kwa ndu eme iphe dụ ẹji; bẹ ya byaru ekuku.”

Aji lẹ k'oswi aswiswi

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; ndu etsoje ọzo Jonu Baputizimu abyakfutashia Jisosu; bya aji iya: “?Bụ ngunu meru iphe ẹphe lẹ ndu Farisii anọduje aswi aswiswi; l'ekfu anu Nchileke; ndu etsoje ọzo ngu ta aswi?”

¹⁵ Jisosu asu ẹphe: “?O nweru ndu e kujeru ome ẹswa-nwanyi ọphungu; ẹphe egbe agu aphu; l'ẹke nwoke, kuru ẹphe nọkwaa? Obenu l'oge abyakwa-a teke aanafụ ẹphe onye ono, alu nwanyi, kuru ẹphe l'ẹswa-nwanyi ono. Ọ bụ teke ono; bẹ ẹphe a-wata ọswi aswiswi.

¹⁶ “Ẹ to nwedu onye gudeje ẹkwa ọphungu; je agbaa akahu uwe. Onye turu iya ama; ẹkwa ọphungu ono emee akahu uwe ono t'ọ gbe karu alakahu. ¹⁷ To nwe

onye wotajeru akuru-aku ophungu, atụ vavava; je ogha l'akahụ okurutu otumu. O -tukwaa ya phụ ama; mee ono agbajashia otumu obu; mee obu awushihu; otumu obu alakwaaphu l'iyi. O bu akuru-aku ophungu; be eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka. Epe ebo ono atukokwanu ndu."

*Nwatibe onye ishi;
me nwanyi, nsọ eme*

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Tọ dọ iya bu; Jisosu egudekwadua ege ono l'ekfu; onye ishi ulo-ndzuko ndu Ju abyawaphu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sụ iya: "Le nwatibe iya ke nwanyi bulephu nta-a b'ọ nwuhuru. Wo iya t'ọ bya; bya ebyia ya eka. L'o -byiwa iya eka; be ọo-ndua ndzụ ọdo."

¹⁹ Jisosu yele ndu etsoje ụzo iya egbeshi; tsoru iya.

²⁰ Ya ndono; yo nweru nwanyi, nsọ mewaru afa iri l'ebo mgburumgburu. Nwanyi ono eshia Jisosu ụzo azụ; pyota epyota; byia ya eka l'onu uwe iya. ²¹ L'eke nggube nwanyi shi sùhawa onwiya: "Le ya -byikpoonu m'ọ eka l'uwe iya; be ehu a-dụ iya-a mma."

²² Jisosu aghachiwaphu; phụ ya; sụ iya: "Nwa iya nwanyi; nweru iya obu. Ekwekwe ngu mewaru t'ehu dọ ngu mma." Tsube teke onophu; nwanyi ono aduwaphu mma.

²³ Ya ndono; Jisosu atugbua je abahụ l'ulo onye ishi ono; l'anuwaa ụzu-ekwa, ada nụ; phuwaa ndu aphụ opu. ²⁴ Yọ sụ epe: "T'ephe lufukota l'ephe ha; le nwamgboko ono ta nwuhukwa anwuhu; l'ọ kwa mgbenya; be ooku!"

Epe eze iya ochi. ²⁵ A chifutsulephu igweligwe ndu ono etezi; Jisosu abya abahụ l'ime ulo ono; je aloa nwamgboko ono l'eka. Yo teta; gbesi. ²⁶ Akọ iya angakotawaru uswe iya onanu mgburumgburu.

Unwoke labu, atsụ ishi akorohu

²⁷ Jisosu eshi l'eke ono tugbua. Yo jenyaalephu; unwoke labu, atsụ ishi etsoru iya; wata ochi mkpu; l'ara: "O-shi-l'eri Dévidi; phuaru epe imiko!"

²⁸ Jisosu abahulephu l'ulo; ndu ishi ono abyakfutashia ya. Jisosu aji epe: "Unu kwetaru le ya a-dụ-a ike mee t'unu korohu?"

Epe asụ iya: "Iyee; Nnajiufu!"

²⁹ Jisosu abya ebyia epe eka l'enya; sụ: "T'ọ dukwaru unu ege unu kwetaberu."
³⁰ Enya amushihu epe; epe aphulaha ụzo. Jisosu anmashiaru epe okwa ike; t'ephe be emekwa t'ọ nweru onye a-maru nụ.

³¹ Epe atugbulee je ekfukashia ke Jisosu l'uswe iya ono mgburumgburu.

Onye e-te ekfudu okfu okfu okfu

³² Ya ndono; epe atugbulephu; e dutashiaru iya onye obu, ogvu bu l'ehu, e-te ekfudu okfu. ³³ Yọ chifulephu ogvu ono; nwoke ono ekfulaha okfu. Yọ dọ igweligwe ndu ono biribiri. Epe asụ: "L'e ta phubukwaa egbe iya owaa l'alị Ízurelu."

³⁴ Ndu Fárisii asụ: "A sụru l'e tọ bụdu ike k'ishi iphe, bu ogvu; be oogudeje achishi ogvu ono."

Ndu ọru ha nwanshi

³⁵ Jisosu atuko iphe bu obodo; me mkpukpu ejephe; ekfu okfu Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju; l'ezi ozi-oma ke abubu, Nchileke bu eze; l'emetsua iphe bu ndu iphe-ememe eme; me ndu ehu tsuru ume; m'o -ruhuru; o buru egbe ehu, dọ idagha t'ehu dukota epe mma. ³⁶ Yọ buje teke o phuru igweligwe ndu ono; imiko epe egude iya; l'eke ike gvuru epe; epe ta ma ege epe e-me iya. Epe adulephu l'ọ bu igweligwe aturu, e-te nwedu onye nche, a-gbaru epe mkpu. ³⁷ Yọ sụ ndu etsoje

uzo iya: “L'iphe e meberu l'alì kaakwaru. Obenu lẹ ndu a-kpata iya nọ ha nwanshì. ³⁸ Unu kfuru nọ Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alì t'o ye ndu ozi, e-je akpataru iya ẹya.”

10

Ndu ishi-ozì iri ẹbo ono
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ya ndono; Jisọsu abya ekua ndu ono, etsoje uzo iya ono ẹphe iri l'ẹbo. Yọ bya ezi ẹphe t'ẹphe gude ike chìshije ọgvu; ẹphe emee iphe, bụ ndu iphe eme; mẹ ndu ẹhu tsuru ume; m'o -ruhuru; ọ bụru egbe ẹhu, dọ idagha t'ẹphe kọrohukota. ² Ẹpha ndu ishi-ozì ono ẹphe iri l'ẹbo bụ: onye kẹ mbụ bụ Sáyìmonu, bụ iya; bẹ eekuje Pyita; mẹ nwunne iya, bụ Ánduru; mẹ Jémusu Zébedi; mẹ nwunne iya, bụ Jọnu Zébedi; ³ mẹ Fílipu; Batólomiyu; Tómosu; mẹ Mátiyu, onye ana akirikọ; mẹ Jémusu, bụ nwatibe Álufiyọsu; mẹ Tádiyọsu; ⁴ mẹ Sáyìmonu, bụ onye yì l'ọgbo ndu adzọ t'alì ndu Ju nọduru ndu Ju; mẹ Júdasu Isukáriyọtu, bụ iya mekocharu deru Jisọsu ye.

Jisọsu ezifu ndu ishi-ozì
umadzu iri ẹbo
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu ezi ẹphe iri l'ẹbo ono t'ẹphe je ekfua okfu Nchileke. Teke ozi ẹphe ozi ono b'o kfuru iya ẹphe kfushiaru iya ẹphe ike; sọ ẹphe: “T'ẹphe ba tũkwa ọkpa lẹ kẹ ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju; to nwe mkpũkpũ ndu Samériya, ẹphe a-bahu. ⁶ Iphe ẹphe e-me kwa t'ẹphe gbe tugbulekwaphu jeshia kẹ ndu Ízurelu, bụ ndu, dọ l'ọ bụ unwu aturu, phushihuru ephushihu. ⁷ Ẹphe eje ezia ẹphe lẹ Nchileke abyaakwa okoshi l'ọo ya bụ eze! ⁸ Ẹphe emee ndu ẹhu dọ ẹjì t'ẹphe dọ mma; ẹphe emekwaaphu ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe teta nọdu ndzọ; ẹphe emee ndu ẹhulabụ eme t'ẹphe dọ mma; ẹphe achìshia ọgvu l'ẹhu ndu, ọgvu bụ l'ẹhu. Wo ẹphe: A nọru iya unu kẹ mmakanu. Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ unu a-nũkwa iya phụ ndu ọdo kẹ mmakanu. ⁹ Unu be yekwa okpoga l'ẹkpa uwe unu; ¹⁰ unu te egude ẹda ije; ọphu unu 'eyekwa uwe ọdo; gũfu ọphu unu yeru l'ẹhu; unu ta chọru akpọkpa ọdo; unu tee wota oshi-ogude-l'ẹka. Iphe meru iphe ya sọru t'ẹ b'ọ dushi iphe unu e-gude bụ l'ọo onye seru esese erije eriri.

¹¹ “Iphe bụ obodo m'ọ bụ mkpũkpũ, unu bahuru; unu vujeru uzo lee ẹnya onye e-kwe tẹ unu bata. Onye -kweru t'unu bata; unu bulekwaruphu lẹ kẹ onye ọbu. Unu be jekwa obuphe ebuphe jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyiyanu. ¹² Ufu, unu bahuru; unu vuru uzo tua ẹphe: 'Ndo! T'ẹhu dũkwa unu agu.’ ¹³ Teke ẹphe -kweru t'unu nọdu; ọo ya bụ l'ẹkele ẹhu-agu, unu keleru ẹphe aduru ẹphe ẹge unu kfuru. Teke bụ l'ẹphe te ekwedu t'unu nọdu; ọo ya bụ tẹ ekele ẹhu-agu unu laphutaru unu azu. ¹⁴ Ẹke, unu jeru; a jìka unu; jìka ochebe nchì l'okfu Nchileke, unu ekfu; unu lufu l'ufu m'ọ bụ lẹ mkpũkpũ ọbu; jìshia udzu-ẹja, nọ unu l'ọkpa gude koshi l'ẹka unu ta dũhedu iya. ¹⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: ọo-kakwaru ndu Sódomu mẹ Gómóra mma mbọku ikpe ma l'ẹge ọo-dọ ndu mkpũkpũ ono!

Mkpamehu, abya nọ
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Unu lekwa! Ya chiakwaru unu ye t'unu l'ẹphe gbaa ẹghirigha l'ọ bụ onye chọru aturu ye yele agu agbaa ẹghirigha. Ọo ya bụ t'unu kwakwaa ẹnya l'ọ bụ agwọ; unu adu agu l'ọ bụ ndo! ¹⁷ Unu zejekwaaru ndiphe; kẹ l'ẹphe a-kpũtatsukwaa unu kpũjeru ndu ọgbo ikpe; e chia unu ẹchachi l'ulo-ndzuko; ¹⁸ kpũru unu teke ono jee l'ifu ndu gọvano; mẹ l'ifu ndu eze; l'okfu ẹka iya; ẹge ee-shi t'ẹphe nua ozi-oma ono; tẹ ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju nũkwaa ya phụ. ¹⁹ Teke ono, ẹphe a-kpũta unu t'e kpee unu

ikpe ono; unu ba ayọkwa ọshi iphe unu e-kfu; m'ọ bụ ẹge unu e-kfu iya; lẹ teke o ruru; bẹ Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu. ²⁰ L'ẹ tọ kwa unubẹdua ekfu iya l'onwunu; ọ kwa Ume kẹ Nchileke, bụ Nna, bu l'ime unu ekfu iya.

²¹ “Nwunne a-kpuru nwunne iya nụ t'e gbua; nna akpuru nwa iya nụ t'e gbua. Unwegirima e-kwefuru ndu muru ẹphe ikè; kpuru ẹphe nụ t'e je egbua. ²² Onyemonye ọbule e-gude kẹ l'unu bụ ndu kẹ yẹbe Jisọsu kpọo unu ashi. Obenu l'onye ọphu taru nshi jeye l'ikperazu; bẹ Nchileke a-dzọfutakwaa. ²³ Unu -bahụ lẹ mkpukpu lanụ; a -kpaa unu ẹhu; unu ahaa ya; jeshia mkpukpu ọdo. Kamenu; tẹ ya karu unu: unu te ejegbakwaru mkpukpu, nọkota lẹ Ízurelụ tẹ Abubu-Ndiphe ba abyawa-a.

²⁴ “Onye amụ iphe l'ẹka onye ezije iphe ta akajekwa onye ono, ọomu iphe l'ẹka iya ono onweru ẹnya; ọphu nwozi ta akajekwa nnajiufu iya. ²⁵ T'onye amụ iphe l'ẹka onye ezi iphe maru l'ọo-dakfukwa iya phụ ẹge ọ dakfuru onye ezi iya iphe; yọ dakfukwaphu nwozi ẹge ọ dakfuru nnajiufu iya. Ẹphe -kua nnajiufu, nwe ọlo Biyélezebọlu; ?buchia nụ ndu ọlo iya; bẹ ẹphe ta akaduru ekfubyishi.

Onye aa-tsuje egvu

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Ọo ya bụ t'unu ba tsukwa madzụ egvu; l'ẹ tọ dukwa iphe e kpuchiru ekpuchi, ẹ te emekochadua kpuhaa; ọphu 'ọ dukwa iphe e domiru edomi, ẹ te emekochadua mee t'a magbaru. ²⁷ Iphe ya ekfuru unu l'ochi; bẹ unu e-kfu l'echi oke-eswe. Iphe unu nuru l'ẹke, aadzụ iya ndzụmuka; bẹ unu e-je araa arara l'edzudzu ọha. ²⁸ Unu ba atsukwa ndu egbuje ugwehu mmakanụ egvu; ẹphe -gbuebe ugwehu; ẹphe ta aduhe ike gbua maa onye ọbu. Onye unu a-tsuje egvu bụ onye ono, bụ: o -gbuebe egbugbu; yo nwekwaruphu ike, oo-gude nwuru ugwehu onye ọbu yele maa ya je echee l'ọku alị-maa. ²⁹ ?Tọ bụdunua ọkpaleboku ẹbo; bẹ eereje penu labụ? Obenu l'ẹ to nwekwa ọphu adajẹ l'alị; l'ẹ b'ọ bụ uche-ọbu Nna unu. ³⁰ A bya l'unubẹdua: iphe bụ egbushi, nọ unu l'ishi b'a gụkotaakwaru ọgu nanụ nanụ. ³¹ Ọo ya bụ t'unu ba atsujeshi egvu; l'unu bebekwa ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa.”

Okfu l'edzudzu ọha

l'a bụ kẹ Kuráýisutu

(Luk 12:8-9)

³² “L'iphe bụ onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya bụ kẹ yẹbe Jisọsu; bẹ ya e-kfukwaphu kẹ onye ono l'ifu Nna iya, bu l'imigwe. ³³ Obenu l'iphe bụ onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya ta madu yẹbe Jisọsu; bẹ ya e-kfukwaphu kẹ onye ono l'ifu Nna iya, bu l'imigwe lẹ ya ta madu onye ọbu.”

Ẹ tọ bukwa nchị-ọdu-ndo;

ọ kwa ọgu

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Unu ba arikwa lẹ ya byaru tẹ ya mee tẹ nchị dụ ndiphe ndo. Iphe ya byaru ta bukwa tẹ ya mee tẹ nchị dụ ndiphe ndo. O gbe bukwaru ọgu, e gude ọgu-mbeke l'alụ; bẹ ya gude bya. ³⁵ Iphe ọ bụ bụ lẹ ya byawaru tẹ ya lọta nwoke yele nna iya ifu dughabe; lọta nwa-nwanyi yele nne iya ifu dughabe; lọta nwa-nwanyi, alụ nji yẹ l'ifu nne nji iya dughabe. ³⁶ Ndu ọnu ọlo madzụ gedegede e-gbe buru ọgu iya.

³⁷ “Iphe bụ onye yeru nna iya; m'ọ bụ nne iya obu karia ẹge o yeru yẹbe Jisọsu ta agbakwa k'ọbu onye nk'ia. Iphe bụ onye yeru nwatibe iya kẹ nwoke; m'ọ bụ nwatibe iya kẹ nwanyi obu karia ẹge o yeru yẹbe Jisọsu ta agbakwa k'ọbu nk'ia. ³⁸ Iphe bụ onye ẹ-te vutadu oshi-osweru k'onwu iya bya etsoru yẹbe Jisọsu ta agbakwa k'ọbu onye nk'ia. ³⁹ Iphe bụ onye achọ tẹ ndzụ iya buru iya uru erita lẹ mgboko-a e-tufakwa

ogbodo ndzụ iya; onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abubu-Ndiphe tufaa ndzụ iya le mgboko-a; e-nweru ndzụ gbururu jeye.”

Obunggo
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Iphe bu onye gude obu iya kwe t'unu l'iya buru; be bukwa yẹbe Jisosu; be onye obu gude obu iya kwe te yele iya buru. Onye kwekwanuru te yele yẹbe Jisosu buru; bukwa onye ono, ziru iya te ya bya ono; be onye obu kweru te yele iya buru. ⁴¹ Iphe bu onye gude obu iya nu onye nkfuchiru Nchileke oshi; okfu l'onye ono bu onye nkfuchiru Nchileke; be Nchileke e-bukwa nggo, eebu ndu nkfuchiru Nchileke. Onye gudekwanu obu iya nu onye doberu aka ndoo oshi; okfu l'onye ono bu onye doberu aka ndoo; be Nchileke e-bukwaphu nggo, eebu onye doberu aka ndoo. ⁴² Iphe bu onye cheberu onye lanu l'unwegirima-a mini; mbukpoonu mo bu okoro mini oyi lanu; okfu lo bu onye nk'iya; kamenu onye ono; be Nchileke bufutajekwa nggo iphe ono, o meru ono.”

11

Ndu ozi Jonu Baputizimu
(Luk 7:18-35)

¹ Jisosu ezitsulephu ndu ono, etsoje uzo iya ono iphe ephe iri l'ebo; shi eke ono tugbua; je awata ozi ozi-oma; l'ara iya arara le mkpukpu le mkpukpu.

² Ya ndono; Jonu anodu l'ulo-mkporo nua iphe Kurayisutu obu, Nchileke kweru ukwa iya obu emeebe; zi ndu etsoje uzo iya t'ephe je aji Jisosu: ³ “?Bu iya bu onye obu, a-byanu obu; to t'ephe lee enya onye odo?”

⁴ Jisosu asu ndu ono, Jonu ziru ono: “Unu je akooru Jonu iphe unu gude nchi unu anu; me ophu unu gude enya unu aphu. ⁵ Unu su iya le ndu ishi b'e mewaru; ephe aphu uzo; ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ehulabu b'e mewaru; ephe aka mma. Ndu ada nkichi anuwa iphe le nchi. Ndu nwuhuru anwuhu b'e mewaru; ephe eteta nodu ndu. Ndu ukpa b'a rawaru ozi-oma ono arara; ephe anu iya. ⁶ Onu-oma bu k'onye ya ta budu ukfu noduru!”

⁷ Ndu ono, Jonu ziru ono atugbulephu; Jisosu awata okfuru ikpoto ndu ono ke Jonu; su ephe: “?Bu ngunu; be unu jeru aphupu l'echi-egu? ?Bu aswara, pherephere apanga apanga? ⁸ ?Bu ngunu; be unu jehunuru aphupu? ?Unu jeru ophu nwoke, yeru uwe, ama mma? Ndu eyeje egbe uwe, du ege ono kwa ndu ufu-eze. ⁹ ?Buhunu ngunu kparu iphe unu lufuru? ?Bu t'unu phu onye nkfuchiru Nchileke to? Iyee; o bu iya ndono. Onye unu phuru bukwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke okpobe akaka. ¹⁰ O bu iya bu onye ono, Nchileke kfuru okfu ehul iya l'ekwo okfu Nchileke; su: 'Owaa bu nwozi iya; ya ezi t'o vuru uzo je abo-oduru ngu uzo.' ¹¹ Kamenu; te ya karu unu: e to dukwa onye ka Jonu Baputizimu nshinu l'iphe bu madzu, nwanyi muru amumu. Obenu l'onye bu iya katsukpo ola ali l'eke Nchileke bu eze gbe kakwa Jonu nshinu. ¹² Keshinu ophu Jonu Baputizimu byaru byeye nta-a; be Nchileke shi koshita le ya bu eze; ndu ohogu iya eshi keshinu ono meta t'ephe gude k'ehuka kposhia ya; ndu okpehu ese t'ephe bahu iya k'ehuka; mbu eke ono, o bu eze ono. ¹³ L'iphe bu okfu, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru lo ha; me ekemu, shi l'eka Mosisu; bya erua le Jonu; be kfuhaakwaru k'eke Nchileke bu eze ono. ¹⁴ Oo ya bu; teke bu lo du unu k'ekweta; unu ekweta. Lo kwa Jonu; be bu Elayija ono, e kfuru lo-bya ono. ¹⁵ T'onye nweru enu-nchi; nukwaa ya!

¹⁶ “Olobu; ?bu ngunu; be ya a-su l'ogbo ke nta-a du lo bu iya. Ephe du lo bu egirima, no l'edukfu; l'eku ibe ephe oku; l'abaru onwephe mba; su: ¹⁷ 'L'ephe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu; ephe agua egvu anwuhu; to ru unu l'ehu!' ¹⁸ Ishi iya

aburu lẹ Jónu byaru; l'aswi aswiwi; tọo ngu iphe aangụ angungu; ephe asụ l'ogvu bu iya l'ehu. ¹⁹ Yebe Abubu-Ndiphe abyaakwanụa bya anodu; l'eri; l'angu; ephe egbe sụ t'e lenu: lẹ ya bụ o-ri-nri; buru o-ngu-mee; buru onya ndu akiriko; mę ndu eme iphe dụ eji. Obenu l'iphe mmamiphe Nchileke eme b'e gude ama lẹ mmamiphe Nchileke bụ iphe dụ nhamunha."

Iphe e-me oha, jikaru Jisosu
(Luk 10:13-15)

²⁰ Jisosu abalahaaru mkpukpu ono l'ọ ha mba; mbụ mkpukpu ono, ọ katsua omeshi igweligwe iphe-ophulenyanya ono; okfu l'ephe te kwedu taa onwephe uta iphe dụ eji, ephe meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Yọ sụ ephe: ²¹ "Nshọo unubẹ oha Kórazinu! Nshọo unubẹ oha Betusáyida; kele ndege e -wotaru iphe-ophulenyanya, e meshiru unu mee lẹ Táya; mę Sayidónu; ephe gage eyehaakwa uwe-aphu; gwọo onwephe lẹ ntụ teke teru ẹnya gude koshi l'ephe tawaru onwephe uta iphe dụ eji, ephe meshiru; ghaa umere; lakfuta Nchileke! ²² Obenu lẹ ya ekfuru unu l'oo-kakwaru ndu Táya; mę ndu Sayidónu mma mbọku ikpe; ma l'ege ọo-dụ unubedua! ²³ Unubẹ ndu Kapániyomu; ?ọ dụ unu t'e wolihu unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe tọo. Wawakwa. ?Unu ta madu l'aa-gbenu nwutsua unu; nwuru unu ye l'oku ali-maa. Okfu lẹ; ndege ọ -buru l'e wotaru iphe-ophulenyanya, e meshiru unu je emee lẹ Sódomu; mę Sódomu anodukwaa nta-a. ²⁴ Obenu lẹ ya ekfuru unu sụ l'oo-karu ndu Sódomu mma mbọku ikpe; ma l'ege ọo-duru unubẹ ndu Kapániyomu!"

Byakfuta Jisosu bya atuta ume
(Luk 10:21-22)

²⁵ Teke ono kwaphu; Jisosu asụ: "Lẹ ya ekele nggube Nna, bụ Nnajiufu kẹ igwe; mę ali ekele; l'i domiru iphe-a tẹ ndu kwaru ẹnya; mę ndu mmamiphe ba ma iya; nggu eworu iya koshichia ndu obu ephe guru iphoro l'ọ bụ k'unwegirima. ²⁶ Iyee Nna; ọ bụ ege ọ bụ uche-obu ngu; mę ege ọ tsoru ngu ẹnna t'i mee ya ndono.

²⁷ "Iphemiphe obule; bẹ Nna iya yeekwaru iya l'eka. E tọ dukwa onye maru Nwata ono; gbahaa Nna. Ophu 'ọ dukwa onye ọdo, maru Nna ono; gbahaa Nwatibe iya; ọdo bụ onye Nwatibe iya ono fotaru; koshi iya eya.

²⁸ "Unu byakfuta yebe Jisosu l'unu ha buru ndu esegbu onwunu l'akanya; mę ndu vu ivu era; ya e-zi iya unu t'unu tuta ume. ²⁹ Ya dụ agu; bya ejizita onwiya obu l'ali. Unu l'iya yi; t'unu mta iya iphe l'eka; ya e-me tẹ meji nmakfuru unu anmakfuru. ³⁰ L'iphe ya boru unu t'unu vuru ta bukwa iphe anyi era; ivu nk'iya dukwa pherepongụ."

12

Aji lẹ kẹ mbọku ọtu-ume
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Yo be ujiku lanu, bụ mbọku ọtu-ume; Jisosu phẹ l'eswe l'egu eke, a kọru akpe. Ndu etsoje ọzo iya awata okwo akpe ono l'ata; l'ẹke egu agukwanu ephe. ² Ndu Fárisii aphulephu ephe; sụ Jisosu: "Lenu! Mę ndu etsoje ọzo ngu emekwa iphe ẹ te emejedu mbọku ọtu-ume."

³ Jisosu aji ephe: "?Unu ta guvubua l'ekwo okfu Nchileke; iphe Dévidi meru eke egu agu yele ndu ephe l'iya yi? ⁴ L'ọ bahuru l'ulo Nchileke; je ewota buredi, e gude achiru Nchileke eja taa; mbụ buredi, onye ọdo e-ta hadu kẹ t'ọ taa; m'ọ bụ tẹ ndu yele iya yi taa ya. O buphu ndu achijeru Nchileke eja nwenkinyi ephe bụ ndu ataje iya nu. ⁵ ?Tọ bụ l'unu ta gubua l'ekwo ekemu Mosisu lẹ ndu achijeru Nchileke eja jeru ozi mbọku ọtu-ume l'eze-ulo Nchileke? Ephe eshi ege ono dakaa ekemu ono; ophu ikpe 'anmakwa nu ephe. ⁶ Ya ekfuru unu l'iphe, ka eze-ulo Nchileke ono ike; bẹ

nọkwa l'ẹke-a. ⁷ Ndege unu maru iphe ọ bụ mbụ iphe ọwaa, ẹkwo okfu Nchileke kfulu, sūru: 'L'iphe agụ yẹbe Nchileke ta bụkwa t'unu gwajẹ iya agwagwa; ọ kwa t'unu phujeru madzụ imiko;' mę unu ta ga nmakwa ndu iswi dū mma ikpe. ⁸ L'ọ kwa yẹbe Abụbu-Ndiphe bụ Nnajiufu kẹ mbọku ọtu-ume."

Nwoke, iphe lọnwuru ẹka lanu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Tọ dū iya bụ; Jisọsu aparu ẹke ono haa; tųgbua bya abahụ l'ulo-ndzuko ndu Ju. ¹⁰ Yo nweru nwoke, iphe lọnwuru ẹka lanu, nọ iya nū. Ndu Fárisii, nọ l'ẹke ono achọ iphe ẹphe a-sụ lẹ Jisọsu meru; bya aji iya: "Ọ bụ omebyi ekemu t'e mee onye iphe eme t'ọ ka mma mbọku ọtu-ume tọ?"

¹¹ Jisọsu asụ ẹphe: "Ọ -buru l'o nweru unu; onye, nweru aturu lanu; aturu ono adalahụ lẹ nsụ mbọku ọtu-ume; onye ono; ?to jedu je akpufuta iya tọ. ¹² Madzụ; ?tọ kadu aturu ọbu ọkpobe iphe tọ. Ọo ya bụ l'ome iphe-oma mbọku ọtu-ume ta bụkwa omebyi ekemu." ¹³ Yọ sụ nwoke ono, iphe lọnwuru ẹka lanu ono: "Ngwaa; machia ẹka ngu amachi!"

Yọ machia ya. Ẹka ono abya eteta tushihu iya; dū iya mma l'ọ bụ ẹka ọphu. ¹⁴ Ndu Fárisii ono eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; bya achia idzu ẹge ẹphe e-shi gbua Jisọsu.

Onye ozi, Nchileke fọtaru

¹⁵ Ya ndono; Jisọsu amaleruphu idzu ẹphe; shi l'ẹke ono tųgbua. A dū l'igwe wụtsoru iya; yo mee ndu ọphu iphe-ememe emetsua; ẹphe adukota mma l'ẹphe ha. ¹⁶ Yo kfushiaru iya ẹphe ike t'ẹphe be ekfujeshi onye ya bụ l'edzudzu ọha. ¹⁷ Iphe ono mekotaru; k'ọphu oo-re; mbụ iphe Azaya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuhawaru; sū:

¹⁸ "Lẹ Nchileke sūru: ọwaa bụ nwozi iya,

yẹbedua l'onwiya fọtaru.

Onye ono bụ onye ya yeru

obu; buru onye emeje;

ẹhu atso iya ẹna.

Ya e-ye onye ono Ume iya l'ẹhu;

t'ọ kọoru iphe bụ mbakeshi

lẹ ya e-kpe ẹphe ikpe, dū maa.

¹⁹ Ẹ too jekwa ọtu ntutego;

too je ochi mkpu;

ọphu ọ dukwa onye a-nu olu iya l'esu-uzo.

²⁰ Ẹ too mekwa tẹ k'onye nọwa lẹ

iphe-ẹhuka gvụ.

Ọphu ọo-hakwa onye ẹ-te

vudoshidu ike t'o tufahu.

Oo-gudekpelephu ẹka iya ẹge

o gude iya jeye teke iphe dū nhamunha

a-kapyabẹ ẹjo iphe.

²¹ Yọ buru iya bụ onye iphe bụ mbakeshi

a-nodu ele ẹnya iya."

Jisọsu; mę Biyélezebọlu

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Tọ dū iya bụ; e dutashiaru Jisọsu nwoke lanu, ọgvu bu l'ẹhu. Ọgvu ono meru nwoke ono; yọo tsu ishi; too kfu okfu. Jisọsu abya emee ya; yọ phulahaa uzo; kfulahaa okfu. ²³ Yọ dū ndu ono l'ẹphe ha biribiri; ẹphe asụ: "Tọ bụkwanu onye-wa bụ o-shi-l'eri Dévidi ọbu?"

²⁴ Ndu Fárisii anùle iya phụ; sụ: “L'ò kwa ike kẹ Biyélezebòlu, bụ ishi k'ogvu; be nwoke-a egudeje achìshi ogvu-a.”

²⁵ Jisòsu amawaruphu iphe ephe ari; sụ ephe: “Alì-eze, kekahuru onwiya ebo; selahaa okfu; be chihuakwaru achihu. Ege ono b'ò dukwaphu iphe bụ mkpukpu; m'ò bụ ndu ụlo, kekahuru ebo. ²⁶ Ọ -buru lẹ Sétanu achifu Sétanu; iphe ọ bụ bụ l'okfu nọ l'alì-eze Sétanu. ?Nanụ ege ee-me t'alì-eze iya ba chihu? ²⁷ Ọ -buru l'òo Biyélezebòlu; be ya gude achifu ogvu; ?bụ ngunu; be ndu nk'unu egudeje achifu ogvu nk'ephe. Ọ kwa iya bụ l'òo ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁸ Teke bukwanu l'òo Ume Nchileke; be ya gude achìshi ogvu; iphe ookoshi bụ lẹ Nchileke bụwa eze l'èke unu nọ.

²⁹ “Ọdo aburu; ?nanụ ege madzụ e-shi gude ike bahụ l'ụlo nwoke mkparawa, akwara nọ l'èhu; je egwoo iphe iya; l'è b'ò vuoduru ụzo gude nwoke ono; kee ya egbu; tẹmanu yo shide ishi lanụ gwowaru iphe l'ụlo ono.

³⁰ “Onye yele yebe Jisòsu ta bụdu èhu; be bukwa onye ogu iya. Onye e-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi. ³¹ Ọo ya bụ lẹ ya ekfuru unu l'unwu eliphe; be Nchileke a-gukwaru nvụ l'iphe bụ iphe dọ eji, ephe meshiru l'ò ha; mę ekfurushi, ephe kfurushikotaru Nchileke. Obenu l'onye kfuru okfu kfurushia Ume-dụ-Nsọ; be Nchileke ta agukwaru nvụ. ³² Iphe bụ onye kfuru Abubu-Ndiphe ejo okfu; be Nchileke a-guru nvụ; obenu l'onye kfuru Ume-dụ-Nsọ ejo okfu; be Nchileke ta byakwa bya aguru nvụ. E ta agukwaru iya nvụ lẹ mgboko owaa; ta aguru iya nvụ lẹ mgboko ophu abya nụ.”

Oshi-omi; mę akpuru iya

(Luk 6:43-45)

³³ “Ọ -buru l'iime t'i wota akpuru, dọ mma l'oshi, i yeru; nggu evuru ụzo meodu oshi obu t'ò dọ mma. Teke i haru oshi obu; yo mebyihu; nggu amaru l'akpuru iya a-dukwaphu eji. Kẹ l'egudeje akpuru, oshi miru; maru egbe oshi, ọ bụ. ³⁴ Unube unwu, ogiji mushiru-wa; ?unu e-shi ishagha kfu okfu, dọ mma; l'èke unu dọ eji l'onwunu. L'ò kwa iphe madzụ ekfu l'onu bụ iphe, jiru iya obu l'enwushihu enwushihu. ³⁵ Okpobe madzụ eshije l'okpuberu iphe, nọ iya l'obu; wofuta okpobe iphe. Ejo madzụ eshikwa nụ l'èjo iphe, nọ iya l'obu; wofuta ejo iphe.

³⁶ “Tẹ ya karu unu: mboku ikpe Nchileke; be onyemonye obule a-bya edoo ishi iphe bụ mkpokoro okfu, shijewaru iya onu. ³⁷ L'ò kwa okfu, shi madzụ l'onu; be ee-gude gụ onye obu l'onye doberu aka ndoo; buru okfu, shi madzụ onu; be ee-gudekwaphu nmaa ya ikpe.”

Eekfu tẹ Jisòsu koshi l'òo

Nchileke ziru iya

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ya ndono; yo nweru ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii, haru bya asụ iya: “O-zi iphe! Meeru ephe iphe-ophulenyà, e-koshi ephe l'òo Nchileke ziru ngu l'oswiya.”

³⁹ Jisòsu asụ ephe: “Ogbo nta-a pakpokwaaru eji; ephe te kwe nopyabe Nchileke l'èka. Ephe achọ iphe-ophulenyà, e-koshi l'òo Nchileke ziru yebe Jisòsu tẹ ya bya; obu l'è tọ dukwanu iphe-ophulenyà, e-koshi ephe iphe ono; gbahaa iphe meru l'èhu Jona, bụ onye nkfuchiru Nchileke. ⁴⁰ Okfu l'ò kwaphu ege ono, Jona nọru abalì èto: eswe l'enyashi l'èpho eze ema ono; bụ ege Abubu-Ndiphe a-nọ abalì èto: eswe l'enyashi l'ime alì. ⁴¹ Ndu Nínive e-gbeshi mboku ikpe ono; nmaa ndu ogbo nta-a ikpe; kẹle ndu Nínive taru onwephe uta iphe dọ eji, ephe meshiru; ghaa umere; lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ephe. Ọlobu; unu lekwa: nta-a; be onye nyiberu Jona nọkwa l'èke-a. ⁴² Nwanyi, bụ eze ndu Sheba e-gbeshi mboku ikpe ono; nma ogbo nta-a ikpe;

ke l'o shi l'ẹke alì jeberu bya tẹ ya nua ke mmamiphe Sólomonu. Ọlobu; lekwa: nta-a; be onye nyiberu Sólomonu nọkwa l'ẹke-a!"

Iphe akpajẹ ogvu ọla azu
(Luk 11:24-26)

⁴³ "Ọobuje teke a chifuru madzụ ogvu l'ẹhu; ogvu ono eje etsoru echi-egu ẹke mini ẹ-ta nọdu aghaphe; l'achọ ẹke ọo-nmẹ anmẹe. Teke o jenyaa; tọ dọ ẹke ọ phuru; ⁴⁴ yọ sụ tẹ ya laphuedukwa azu l'akahu ọlo iya phụ, ya shi phụ. Teke ọ byatashiaru; to nwe iphe bu iya nụ; a zawa iya azaza; dokwazibebewa iya ọhuma; ⁴⁵ yo je achita ogvu ẹsaa ọdo, ka yebedua ẹji; ẹphe awuba; je eburu iya. Ndzụ nwoke ono abya aka ẹji; karia ẹge o shi dọ teke ọdungu. Ọ bụ ẹge ono; be ọo-dụ ogbo ke nta-a, megburu onwẹphe l'ẹjo iphe-a."

Nne Jisosu; mẹ unwunne iya
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Ya ndono; Jisosu egudekwadua okfu ekfuru ndu ono; nne iya; mẹ unwunne iya abya abata; vudo l'ogbodufu zia ozi t'e kuaru ẹphe Jisosu; t'ẹphe kfuru yeru iya. ⁴⁷ Yo nweru onye sụru iya t'o gebekwa; le nne iya; mẹ unwunne iya phe nọkwa l'ogbodufu achọ t'ẹphe kfuru yeru iya.

⁴⁸ Jisosu aji onye ono, kfuru iphe ono: "Bụ ndu ole bụ nne iya; mẹ unwunne iya ọbu?" ⁴⁹ Jisosu amawaphu ndu etsoje ọzo iya ẹka; sụ: "Ọ bụ nne iya; mẹ unwunne iya phe ndo-ọ nọ l'ẹke-a! ⁵⁰ Ọ bụ onye meru iphe, nọ Nna iya, bu l'imigwe l'uche; be bụ nwunne iya ke nwoke; buri nwunne iya ke nwanyi; mẹ nne iya."

13

Ẹtu, eegude onye agha
nebyi iphe anma

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ L'akpuru ujiku lanu ono kwaphu; Jisosu eshi l'ufu ono tugbua jeshia l'iku eze ẹnyimu. ² Madzụ azaa ntumatu; Jisosu ekwekwaduphu je abahu l'ugbo; je adugaru anodu tẹ ya kfuru nū ndu ono, nọ l'eli alì l'iku eze ẹnyimu ono. ³ Yo gude ẹtu ẹtu zilaha ẹphe igweligwe iphe; sụ:

"L'o nweru nwoke lanu, jeru ọgha nebyi iphe. ⁴ L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ọphu daru le mkpoworo ọzo; unwenu abya atutua ya. ⁵ Ndu ahara daa l'alì mkpuma ẹke anu-alì ta kfubedu ọswa nọdu. E ji ekfua; yo fushiwaphu l'anu-alì ono, ẹ -ta hadu nshinu ono. ⁶ Anwu awatawaphu akpokpo; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; kele ẹ t'ọ gbaedua akwara ọhuma. ⁷ Ndu ọdo daru l'alì ogvu. Yele ogvu ono efushia; yo vuta mbu ogvu ono; woru nebyi iphe ono kpagbushia. ⁸ Obenu l'o nweru ndu ọphu daru l'alì-otsu. Yọ bya efushia; vaa; mishia. Ndu ahara mita ukporo akpuru ugbo ise ise; ndu amita ukporo ẹto ẹto; ndu ọphu amitatsua ukporo l'iri; ukporo l'iri."

⁹ Jisosu asu ẹphe: "Onye nweru ẹnu-chi; yọ nua ya!"

Iphe, kparu iphe Jisosu
egudeje ẹtu ezi iphe

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; ndu etsoje ọzo iya abyakfuta iya bya asu iya: "Ngunu meru iphe i gude ẹtu ẹtu ekfuru ndu ono okfu?"

¹¹ Jisosu asu ẹphe: "Ọ bụ unubedua b'e meru t'unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono, bụ iya bụ k'ẹke Nchileke bụ eze. Obenu le ndu onanu b'ẹ te mekwa t'ẹphe maru iya. ¹² Onye nweru nū; be aa-nufua ọdo t'o nweru nwegharu iya ẹka. Onye ẹ-te nwedu nū; be nwiya ọphu o nweru enwenwe ọphu; be ee-gbe natafua ya nū.

¹³ Ọo ya meru iphe ya gude ẹtu ẹtu ekfuru ẹphe okfu: l'ẹphe e-le ẹnya nta; lee imo; tọ dọ iphe ẹphe aphụ. Ẹphe anụa nta nụa imo; tọ dọ iphe aga ẹphe ẹnu-nchị; tọ dọ iphe edo ẹphe ẹnya. ¹⁴ Ọ bụ l'ẹhu ẹphe b'o reru; mbụ iphe ono, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono; wo:

L'ẹphe a-nga nchị nta;

ngaa imo;

to nwe iphe edo ẹphe ẹnya.

Ẹphe elee ẹnya nta; lee imo;

to nwe iphe ẹphe aphụ.

¹⁵ Okfu l'ẹphe kpọ-chishiwaru obu; swọ-chishiwa nchị; kpuchishia ẹnya. Ọdumeka mẹ ẹphe egudekwaa ẹnya ẹphe phụa; gude nchị ẹphe nụa; obu ẹphe emee t'o doo ẹphe ẹnya; mẹ ẹphe aghakọbe lakfuta yẹbe Nchileke tẹ ya dzọo ẹphe.'

¹⁶ "Onu-oma bụ nk'unu; okfu l'unu gude ẹnya unu aphụ ọzo; gude nchị unu anụ iphe. ¹⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ igweligwe ndu, doberu ẹka ndoo b'ọ guru ẹgu ọphu iphe-a, unu aphụ-wa; ọbu l'ẹphe ta phudu iya. Yọ gụkwaaphu ẹphe ẹgu ọnu iphe-a, unu anụ-wa; ọbu l'ẹphe ta nudu iya.

*Iphe ẹtu onye agha
nebyi iphe ono bụ*

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ "Unu ngabekwa nchị nụa iphe ẹtu onye ono, agha nebyi iphe ono bụ: ¹⁹ Ọ nweru ndu anụje kẹ ẹke Nchileke bụ eze; too do ẹphe ẹnya. Ejo onye ono; mbụ Obutuswe abya anafu ẹphe nebyi iphe ono, e kfuru, ye ẹphe l'obu ono. Ọ bụ ẹphebedua dọ l'ọ bụ ndu ọphu daru lẹ mkpoworo ọzo. ²⁰ Ndu ọphu daru l'alị mkpuma bụ ndu ọphu abuje teke ẹphe anukwadia okfu ono; ẹphe anatawa iya phụ l'ẹhu-otso-ena. ²¹ Obenu l'ẹ tọo bajedu ẹphe ụmi l'ẹhu; k'ọphu ọo-kpọ ụkfu. Iphe-ẹhuka -byalephụ; m'ọ bukwanu mkpamehu; okfu l'ẹphe kwetaru okfu ono; yọ buru iphe ẹphe a-kpakota daa; paru okfu ono haa. ²² Ndu ọphu, daru l'alị ogvu bụ ndu ọphu nuru okfu Nchileke; ọriri kẹ ndzụ; mẹ ẹge ee-shi nweru ẹku akpalahaa okfu ono ẹhu. Tọ mihe amimi. ²³ Nebyi iphe ono ndu ọphu daru l'alị-otsu bụ ndu, anụje okfu ono; yo doo ẹphe ẹnya; ẹphe amishia nebyi; mịtatsua ụkporo ise ise; ndu amita ụkporo ẹto ẹto; ndu amita ụkporo l'iri ụkporo l'iri."

Ẹtu, eegude ohu witu anma

²⁴ Jisosu abya anmaaru ẹphe ẹtu ọdo; sụ: "Ege Nchileke e-shi koshi lẹ ya bụ eze a-dulephụ l'ọ bụ nwoke, wotaru ọkpobe akpuru witu je aghaa l'alị. ²⁵ Yo be l'enyashi ujiku lanu; l'e kuwaru mgbenya; onye ọhogu nwoke ono eje achita ohu witu je aghakọbe l'ẹke ono, ọ gharu witu ono. Yọ ghagetsua ya; tugbua. ²⁶ Witu ono abya efushia; mishia. Ohu iya ono efushikwaaphu; mishia. Ọ bụ teke ono b'e gbe bya amaru l'ọ bụ ohu witu. ²⁷ Ya ndono; ndu ejeru nwoke, nwe ufu ono ozi abya asu nwoke ono: 'Nnajiufu; ?tọ budunua ọkpobe akpuru witu b'i gharu l'alị ngu ono? ? Nanu ẹge ọ dọ; bẹ ohu iya gbe nọduwa iya nọ?' ²⁸ Nwoke ono asu ẹphe: 'L'ọ kwa onye ọhogu iya; bẹ meru iphe ono.' Ndu ono, ejeru iya ozi ono asu iya: '?Ẹphe e-je efeshia ya tọo?' ²⁹ Nwoke ono asu ẹphe: 'Wawa! T'ẹphe haa ya ru; l'ẹphe -je iya efeshi; bẹ ẹka a-tsokwa ẹphe ntsọ; ẹphe efeshia witu. ³⁰ Ọo ya bụ; t'a haa ya t'ọ tuko vua jeye teke ee-bu witu. Teke ono; ya ekfuru ndu e-bu iya nọ t'ẹphe vuru ọzo chiko

ndu onanu bu ohu iya ono; kee l'ukfu l'ukfu t'a kpoo ya oku. Teke e metsuaru; ephe evuta ophu bu witu kuberu iya le mgbabu iya.' ”

*Etu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma*

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Jisosu abya anmaaru ephe etu odo; su: “L’ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l’o bu akpuru mosutadu, nwoke lanu wotaru ghaa l’egu iya. ³² Akpuru iphe ono bu iya katsukpo obu nwirikirikwekwe l’iphe bu akpuru iphe aaku akuku. Obenu l’oobuje teke o bya evua; yo kakota iphe bu oshi, aadza adzadza le mgbabu; mbu yo bya aburu eze oshi; k’ophu unwenu, ephe l’eli abyaje bya akpalahaa ekfuna l’ekali iya.”

*Etu, eegude iphe
ekoje-buredi anma*

(Luk 13:20-21)

³³ Jisosu abya anmaaru ephe etu odo; su: “L’ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l’o bu iphe ekoje-buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakobe le ntu iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ekpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeye; yo bya ekoo ekoko.”

*Jisosu gude etu ezi iphe
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Jisosu gude etu etu ege ono; zia ndu ono ozi-oma iya. E too kfuduru ephe okfu; l’e b’o gude etu. ³⁵ Iphe ono bu k’ophu oo-re; mbu iphe onye nkfuchiru Nchileke kfuru: su:

“Le ya e-gude etu etu ekfuru ephe okfu.
Ya e-kfuru ephe iphe ono,
e shi keshinu mgboko
duberu domita.”

*Iphe etu ono, eegude ohu iphe
anmashi ono bu*

³⁶ Ya ndono; Jisosu aparu igwe oha ono haa; bahushia l’ulo. Ndu etsoje uzo iya abyakfutashia ya; bya asu iya: “T’o konuaru ephe iphe o bu mbu etu ke ohu witu ono t’o doo ephe enya.”

³⁷ Yo su ephe: “Onye ono, agha nebyi iphe, du mma ono bu Abubu-Ndiphe. ³⁸ Ali ono aburu mgboko l’ophu; nebyi iphe ono, du mma ono aburu ndu Nchileke bu eze ephe. Onanu, bu ohu witu ono aburu unwu k’ohogu Nchileke, bu iya bu Ejo Onye ono. ³⁹ Ohogu ono, gharu akpuru ohu witu ono aburu Obutuswe. Teke ono, eebuta iya ebuta ono aburu ege oo-du teke mgboko gvuderu. Ndu, ebu iya nu aburu unwu ojozi-imigwe. ⁴⁰ O bu ege ono, e fekoberu ohu witu; chikoo ya; je akpoo oku ono bu ege oo-du teke mgboko a-gvu. ⁴¹ Abubu-Ndiphe e-zi unwu ojozi-imigwe iya t’ephe chishikota iphe bu ndu ono, kpataru te ibe ephe mee iphe du eji ono; me ndu meru ejo iphe l’ephe ha; ⁴² paru ephe chee l’o-tata-kfukfu oku. Eke ono; be madzu a-nodu raa ejo ekwa; taa ikireze. ⁴³ Obenu le ndu ophu doberu eka ndoo a-nodu egbu nwijnwii l’o bu enyanwu l’eke Nna ephe bu eze. T’onye nweru enu-nchi; nukwaa ya!”

*Etu, eegude iphe labu,
vu oke aswa anma*

⁴⁴ Yò sù: “Èke Nchileke bụ eze dū l'ò bụ iphe vu oke aswa, e domiru edomi l'egu. Onye lanu eje aphua ya; woru iphe kpuchia ya; teru eswa lashia; je ereshikota iphemiphe obule, o nweru; je azua ali ono.”

⁴⁵ Jisosu asu: “Onye maru iphe eke Nchileke bụ eze bụ; emeje l'ò bụ onye agba ike-ike ngho, l'achò okpobe mgbubu, ama mma t'ò zua. ⁴⁶ Yò phulephu ophu ere ire nshinu; lashia; je ereshikota iphemiphe obule, o nweru; je azua ya.”

Ètu, eegude ntofu anma

⁴⁷ Jisosu asukwaphu: “L'èke Nchileke bụ eze dukwa l'ò bụ ntofu b'a turu l'eze enyimu; yo je anmakotsua igweligwe ema, dū iche iche. ⁴⁸ Ema ono ejilephu ntofu ono; b'a bya akpua ya; kpufuta eli nggodo. A bya anodu l'eli nggodo ono; foo ya; foshia ndu ophu dū mma ye le nkata; kporu ndu ophu dū eji je enwushia. ⁴⁹ Ege ono; be oo-du teke mgboko a-gvu. Unwu ojozi-imigwe a-lufuta; bya afoo ndu ejo iphe l'èke ndu doberu eka ndoo no; ⁵⁰ je achiru ephe ye l'ò-tata-kfukfu oku. Èke ono; be madzu a-nodu raa ejo ekwa; taa ikireze.”

Iphe ophungu; me akahu iphe

⁵¹ Jisosu aji ephe: “?Ò kwa l'iphe ono, ya ekfu ono doru-a unu enya?”

Ephe asu iya: “Iye!”

⁵² Yò sù ephe: “Òo ya bụ l'iphe bụ onye majiru ekwo okfu Nchileke enya; bya aburu onye kwetawaru le Nchileke bụ eze iya; be dulephu l'ò bụ nwoke, nwe oke-ufu, achikoje iphe ophungu; me akahu iphe gwoshia l'ulo iya eke o doru eku iya, dū mkpa.”

Aajika Jisosu le Nazaretu

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisosu anmashibebetsua etu ono; shi l'èke ono lufushia. ⁵⁴ Yò buru iya ola mkpukpu iya. Yo rua; tugbua jeshia l'ulo-ndzuko ndu Ju; wata ephe ozi iphe. Yo zia iphe ono k'ophu o dū ndu no l'èke ono biribiri; ephe ajilaha: “?Bū awe; be oke mmamiphe; me iphe-ophulenyā owaa, oomeebe owaa shi iya? ⁵⁵ ?Tò budunua ya bụ nwatibe kapyinta? ?Tò budunua Méri bụ epha nne iya? ?Tò budunua Jémusu; me Jósefu; me Sáyimonu; me Júdasu bụ unwunne iya? ⁵⁶ ?Ayi l'unwunne iya ke unwanyi l'ephe ha te budunua l'èke-a? ?Awe b'o shi mutatsua egbe iphe owaa?”

⁵⁷ Èhu agbanwuhu ephe oku; ephe ajikawaphu okweta iphe ookfu.

Jisosu asu ephe: “Onye nkfuchiru Nchileke; be aakwabejekwaru ugvu l'ekemeke obule; gufukwaphu le mkpukpu iya; me l'ufu iya.” ⁵⁸ Tò duhe igweligwe iphe-ophulenyā, Jisosu mekwaduru l'èke ono; ke l'ephe ta chiduru ukfu kwee ya.

14

Eebuta Jonu Baputizimu ishi

(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Tò dū iya bụ; yo be teke ono; Hérodu, bụ o-chi-oha Gálili anua udu Jisosu; ² bya asu ndu ejeru iya ozi: “M'ò kwa Jonu Baputizimu shi l'onwu teta nodu ndzu odo. L'òo ya meru iphe oduje ike emeshibebe igweligwe iphe-ophulenyā ono.”

³ Iphe meru nū bụ l'ò nweru teke Hérodu shi zia t'e gude Jonu kee ya egbu; ye iya l'ulo-mkporo l'okfu eka Herodiyasu. Herodiyasu ono bụ nyee Filipu. Filipu abukwanuru nwunne Hérodu. ⁴ Ishi iya aburu le Jonu shi asuje Hérodu l'iphe o meru ta dukwa mma; l'ò nataru nwunne iya nyee ya; lulaha. ⁵ Yo shi dū Hérodu ke t'ò gbua Jonu; obenu l'ò shi atsū oha egvu; l'èke onyemonye kfukotaru le Jonu bụ onye nkfuchiru Nchileke.

⁶ Ya ndono; yo rua mbòku, Hérođu emeje eswe-iphe, e gude anyata mbòku, a mụru yèbe Hérođu; nwatibe Heródiyasu kẹ nwanyi abya etee egvu l'ifu ndu ono, byaru eswe-iphe ono. Yò tsoo Hérođu ẹna; tsotabe iya ⁷ k'ophu o kweru nwamgbòko ono ụkwa; riru angụ ye iya: “L'iphe ọ sụkpooru tẹ ya nụ iya; bẹ ya a-nụ iya.”

⁸ Ya ndono; nne nwamgbòko ono ezi iya; yo je asụ Hérođu: “L'iphe dụ iya mma bu t'e gburu ishi Jónu Baputizimu ye lẹ nwefere pẹe ya nta-a nta-a.”

⁹ Ẹhu adanwuhulephu eze, bu Hérođu. Obenu lẹ k'ophu o kwewaru ụkwa; riwa angụ ye iya l'ifu edzudzu ọha ono, byaru iya eswe-iphe ono; yò sụ t'o menua lẹ kẹ nwamgbòko ono. ¹⁰ Yo ziwaphu; e je ebuta Jónu ishi l'ulo-mkpọro; ¹¹ woru ye l'efere; paru iya pẹe nwamgbòko ono. Nggube nwamgbòko eworu iya nụ nne ya. ¹² Ndu etsoje ụzo Jónu abya apata ogwo-ẹhu iya je elia. Ẹphe emeebe; je akọoru Jisọsu iphe, meru nụ.

*Jisọsu anụ unu madzụ iri ẹbo
l'ukporo madzụ iri nri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)

¹³ Jisọsu anulephu iphe ono, meru nụ ono; shi ẹke ono gude ụgbo tughua jeshia ẹke ọ nọ nwenkinyi iya. Ndu ono anulephu lẹ Jisọsu tughuwaru; wufu; shi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu gude ọkpa tsoru iya. ¹⁴ Jisọsu eshi l'ugbo ono lufuta bya aphua igweligwe ndu, dọru l'ẹke ono; imiko ẹphe egude iya. Yo mee; ẹhu adu ndu ophu iphe emetsua mma.

¹⁵ A nonyaa l'uzo urenyashi; ndu etsoje ụzo iya abyakfuta iya; bya asụ iya: “?Ị marua l'ẹ to nwedu ndu bu l'ẹke-a; nchi ejihuwa. Ophu t'ị sụ ndu-wa, zaru ẹge-a t'ẹphe bahugbaa l'edukfu l'edukfu-a; je akpata nri, ẹphe e-ri.”

¹⁶ Jisọsu asụ t'ẹphe be jeshiru abahu; sụkwaphu ẹphe: “Unubedua; unu nunu ẹphe nri; t'ẹphe ria.”

¹⁷ Ẹphe asụ iya: “L'iphe ẹphe gude l'ẹke-a bukwa ishi buredi ise; mẹ ẹma labu nkinyi iya.”

¹⁸ Yò sụ ẹphe t'ẹphe chitaru iya ẹya l'ẹke-a. ¹⁹ Yò bya asụ igweligwe ndu ono t'ẹphe nọdugbaa anodu l'alì l'ẹke ono, ẹwu dụ nwa kirikiri ono. Jisọsu achita ishi buredi ise ono; mẹ ẹma labu ono; palia ẹnya imeli; kele Nchileke ekele kẹ nri ono; washia ya; woru iya nụ ndu etsoje ụzo iya. Ẹphe eje ekeshiaru igweligwe ndu ono. ²⁰ Onyenonu ataa ya; nyaa onwiya kingu. Ndu etsoje ụzo iya abya atutua ibiribe buredi; mẹ ẹma ono, bu ndu ophu e riphodoru eriphodo. Yo ji nkata-ivu iri l'ẹbo. ²¹ Unwoke, tso lẹ ndu taru buredi ono; bẹ ruru unu unwoke iri l'ẹbo l'ukporo unwoke iri;* kpachikwa unwanyi; mẹ unwegirima.

Jisọsu eje ije l'eli mini

(Mak 6:45-52; Jón 6:15-21)

²² Jisọsu asuwaphu ndu etsoje ụzo iya t'ẹphe bahu l'ugbo; vuru iya ụzo tughua oje azu eze ẹnyimu azu iya ophu; tẹ yèbedua jeodu je ekfuru ndu ono t'ẹphe lashiwaru.

²³ Yò sutsua t'ẹphe lawaru; bya atughua jeshia l'ugvu nkinyi iya okfuru nụ Nchileke. Yo be l'urenyashi; yò nọdukwadua l'ugvu ono nkinyi iya; ²⁴ ugbo ono anoduwanu l'echi eze ẹnyimu ono. Pherephere eshi ẹphe ishifu; gude eyii-mini byakfutashia ẹphe. Yo mee; ọkpo ugbo ono atsulahaa ẹphe l'ehu. ²⁵ Iphe ọha-enu anodulephu l'ifu; Jisọsu ejeru ije l'eli mini eze ẹnyimu ono jekfushia ẹphe. ²⁶ Ẹphe aphule iya phụ l'ẹke ooje ije l'eli mini ono; ẹhu anmalahaa ẹphe anmanma; kẹ l'ẹphe tubesu l'ọ bu maa. Ẹphe atsuhu egvu; wata ochi mkpu.

²⁷ E ji ekfu-a; Jisọsu asụ ẹphe: “T'obu shihu unu ike; l'ọ kwa yèbedua. Unu ba tsushi egvu!”

* **14:21** 14:21 Iphe ọ bu 5,000.

Pyita eje ije l'eli mini

²⁸ Pyita asu iya: “Nnajiufu; o -buruphu nggu l'oswiya; kfunuru iya te ya nyibata l'eli mini-wa; byakfuta ngu.”

²⁹ Jisosu asu iya: “Byanu.” Ya ndono; Pyita enyifuta l'ugbo ono; jeru ije l'eli mini ono jekfushia Jisosu. ³⁰ Ono o phuru eze eyii-mini ono, atụ nụ ono; yọ tsulahaa egvu; watawaphu o da omi le mini ono. Yọ rashia: “Nnajiufu; dzoo ya!”

³¹ Jisosu amachiwaphu eka; selita iya; su iya: “Oo-wa! Ekwekwe nke ngu apaa nwanshi. ?Bu ngunu kparu iphe i gbe bolahaa obu ebo?”

³² Yele Pyita abya abahu l'ugbo ono; oke pherephere ono ebuhuwaphu. ³³ Ndu ono, etsoje uzo iya, no l'ugbo ono abya abaaruru iya eja; su iya: “O buphu nggu bu Nwatibe Nchileke l'oswiya.”

*Jisosu agwo ndu iphe eme le Genesaretu
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Ephe adaghatsulephu mini ono; bya alufuta le Genesaretu. ³⁵ Ndu eke ono ahubewaphu Jisosu ama; mewaphu; nzi ejegbaru l'obutobu l'eke ono; e dutashiaru iya iphe bu ndu iphe eme l'ephe ha. ³⁶ Ephe aruo ya t'o kwe t'ephe byikpoonu eka m'o -ruhuru; o buru l'onu uwe iya. Iphe bu ndu byiru eka l'onu uwe iya ono adukota mma.

15*Ome-l'ali ndiche ndu Ju
(Mak 7:1-13)*

¹ Ya ndono; yo nweru ndu Farisii me ndu ezije ekemu, shi Jerusalemu byakfuta Jisosu; bya aji iya: ² “?Bu ngunu kparu iphe ndu etsoje uzo ngu emebyi ome-l'ali ophu shiru ndiche ayi phe l'eka? ?Ngunu meru iphe ephe ta akwojedu eka akwokwo; temanu ephe eride nri?”

³ Jisosu asu ephe: “?Bu ngunu meru iphe unu paru ome ekemu, Nchileke suru t'e meje haa; melahaa ome-l'ali ophu unu ezi l'onwunu? ⁴ Nchileke turu ekemu; su: 'Kwabẹ nne le nna ngu ugvu;' sukwapu: 'Onye phuru nne iya; m'o bu nna iya iphu t'e gbua ya egbugbu.' ⁵ O -buru l'unu suru: 'L'iphe bu onye suru nne le nna iya l'iphe ya ge e-gude yeru ephe eka; be buakwa iphe ya nuru Nchileke;' ⁶ bunu iya bu l'onye ono ta gbahedu t'o kwabẹ nne le nna iya ugvu. Unu egude ome ome-l'ali unu; mee okfu Nchileke; yọ buru iphe mmanu. ⁷ Unube o-kfuru-iche-eme-iche-wa! Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuleruphu ege unu du teke ono, o kfuchiru Nchileke; su:

⁸ “ 'Ndu-a bulekwa ajaja eli onu;
be ephe ajaje yebe Nchileke;
obu ephe nokwaru ote-nya.

⁹ Eja, ephe abaru iya bu iphe iphoro.
Ephe wotaru ekemu ophu madzu meberu
l'ezi t'e tuje iya ekemu Nchileke.' ”

*Iphe emerushije madzu
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jisosu abya ekukoo madzu l'igwe; su ephe: “Unu ngaberu iya nchi; k'ophu iphe e-do unu nya. ¹¹ E to buakwa iphe madzu eri l'onu emerushije onye ono. O kwa iphe shi madzu l'obu lufuta iya l'onu bu iphe emerushije iya nu.”

¹² Ya ndono; ndu etsoje uzo iya abya asu iya: “?I marua le ndu Farisii; be ehu shi eghu eghughu l'iphe ono, i kfuru ono?”

¹³ Yò sù ẹ̀phe: “Iphe bụ oshi, ẹ-ta bụdu Nna iya k'imigwe gude ẹka iya dzabẹ iya; bẹ ee-fefukwa efefu. ¹⁴ Unu paruru ẹ̀phe haa; l'ẹ̀phe bụ ndu ishì, akpụ ndu ishì. Onye ishì -kpuru onye ishì ibe iya bụnu iya bụ l'ẹ̀phe a-tụkokwa nwulahu lẹ nsu.”

¹⁵ Pyita asụ iya: “Kọnuaru ẹ̀phe iphe okfu ono, i kfuru ono bụ.”

¹⁶ Jisọsu asụ ẹ̀phe: “?Unu te nwekwaphu uche tọ? ¹⁷ ?Unu ta madu l'iphe eeri eriri bụ l'ọnu; bẹ ooshije bahu madzụ l'ẹ̀pho. Yo shi ẹke ono; a nyifu iya. ¹⁸ Ọbe iphe shi l'ọnu madzụ lufuta bụ obu b'o shi iya; buri iya emeruje madzụ. ¹⁹ Ọ bụ l'obu madzụ; bẹ ẹjo ọriri eshije, akpatajẹ ogbu madzụ; ori ogori; ome kẹ nwanyi mẹ kẹ nwoke; ozi iphura; ọdzu ẹjo-ire; mẹ okfurushi madzụ. ²⁰ Ọ bụ iphe ono emeruje madzụ. Ogude ẹka, ẹ ta kwọdu akwọkwo eri nri te emerujekwa madzụ.”

*Ekweta Nwanyi, ẹ-ta bụdu onye Ju
(Mak 7:24-30)*

²¹ Jisọsu egbeshi l'ẹke ono; jeshia alì, nọ-pheru Táya mẹ Sayidónu mgburumgburu.

²² A bya amaru; nwanyi Kénanu, bu l'ẹke ono abyakfutashia ya; bya echia mkpu; sù iya: “Nnajiufu! Nngụbe o-shi-l'eri Dévidi; tẹ imiko iya dọ ngu ru. Lẹ nwatibe iya kẹ nwanyi; bẹ ọgvu bu l'ẹhu; gude iya l'agwa iya ọchi.”

²³ Obenu lẹ Jisọsu te yeduru iya ọnu. Ndu etsoje ọzo iya abya arọ Jisọsu; sù iya: “T'ọ chifunu nwanyi-a, etsophe ẹ̀phe; l'arachi ẹ̀phe nchì-wa.”

²⁴ Jisọsu asụ ẹ̀phe: “L'ẹ to nwekwa ẹke ọdo, Nchileke ziru iya tẹ ya jee; gbahaa tẹ ya jee kẹ ndu Ízurelu, bụ ndu ọphu dọ l'ọ bụ unwu aturu, tufashihuru etufashihu.”

²⁵ Nwanyi ono abya adaa pẹ l'ifu Jisọsu; sù iya: “Nnajiufu; byiko; yeru iya ru ẹka.”

²⁶ Jisọsu asụ iya: “E tọ dukwa mma t'e wota nri, a ga nù unwegirima; nù unwu nkuta.”

²⁷ Nwanyi ono asụ iya: “Nnajiufu; ọ búa ẹge ono b'ọ dọ; ọbu; mẹ nkuta erijekwaa ẹviriva nri ọphu dashiru nù teke onye nwe iya nù eri nri.”

²⁸ Jisọsu asụ iya: “Oo-wa! Nngụbe nwanyi ọwaa; ekwekwe nke ngu apaa! Ọ kwaphu ẹge ọogu ngu; bẹ Nchileke e-meru ngu.” Teke onophu; ada nwanyi ono aduwaphu mma.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme

²⁹ Jisọsu eshi ẹke ono tųgbua ọdo tsoru iku Eze Ẽnyimu Gálili ogologo. Yo jenyaa; bya enyihu eli ugwu; je anọdu anọdu. ³⁰ Tọ dọ iya bụ; igweligwe madzụ awuru byakfutashia ya; dutsuaru ndu ngvuru; ndu ẹhu te dzudu oke; ndu ishì; ndu ẹ-te ekfudu okfu; męwaru igweligwe ndu ọdo. Ẽphe abya achiru ẹ̀phe doo Jisọsu lẹ mgboro ọkpa; yo mee ẹ̀phe; ẹ̀phe akorohukota. ³¹ Ya ndono; iphe ono adukota igwe ndu ono biribiri; l'ẹ̀phe phuru ndu ẹ-te shidu ekfu okfu; ẹ̀phe ekfulahaa okfu; ndu ẹhu te shidu dzua oke; ẹhu edzukota ẹ̀phe oke; ndu ngvuru ejelahaa ije; ndu ishì aphulahaa ọzo. Ẽphe ajalahaa Nchileke ndu Ízurelu ajaja.

*Jisọsu anụ unu madzụ iri nri
(Mak 8:1-10)*

³² Ya ndono; Jisọsu ekua ndu etsoje ọzo iya; sù ẹ̀phe: “Imiko igweligwe ndu-a dukwa iya; l'ẹke yele ẹ̀phe nọwaru abalì ẹto nta-a; tọ dọ iphe ẹ̀phe gude, ẹ̀phe e-ri. Ya ta asụ-ghekwanu ẹ̀phe t'ẹ̀phe swiru ẹgu lashia; ọdumeka; bẹ ẹ̀phe a-dashikwa mbà l'esu-ọzo.”

³³ Ndu etsoje ọzo iya asụ iya: “?Bụ awe l'echi-ẹgu l'ẹke-a; bẹ ẹ̀phe a-phụ buredi ọphu e-dzu mkporo-ọha-wa eriri?”

³⁴ Jisọsu ajị ẹ̀phe: “?Bụ ishi buredi ole; bẹ unu gude?”

Ẽphe asụ iya l'ọ kwa ishi buredi ẹsaa; ọwaa nwa ẹma, haru yiru iya nù.

³⁵ Yọ sù ọha ono t'ẹphe nọshia l'alì. ³⁶ Yọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono; ọwaa ẹma ono; bya ekele Nchileke ekele; bya eworu iya washia; chẹe ndu etsoje ọzo iya. Ndu ono, etsoje ọzo iya ono eworu iya keeru igweligwe ndu ono. ³⁷ Ẹphe l'ẹphe ha atuko rijishikota ẹpho. Ndu etsoje ọzo iya abya atutua ibiribe buredi ono ọphu wudurunu; yo ji nkata-ivu ẹsaa. ³⁸ Ndu riru nri ono du unu unwoke ugbo iri;* a gufukwa unwanyi; me unwegirima.

³⁹ E metsua; yọ sù ndu ono t'ẹphe lawaru; kfutsua ẹge ono; bya abahu l'ugbo; yọ buru iya oje Magadanu.

16

Ndu Fárisii ekfu te Jisosu meeru ẹphe iphe-ophulenyá
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ndu Fárisii; me ndu Sádusii abyakfuta Jisosu t'ẹphe gude okfu hata iya l'onya. Ẹphe asu iya t'o menuaru ẹphe iphe, e-koshi l'oo Nchileke ziru iya l'oswiya. ² Yọ sù ẹphe: "Oobuje teke o bu l'urenyashi; be akpamigwe chahuru robongu; unu asu: 'L'uboku a-dukwa mma echile.'" ³ Teke o bu l'utsu; unu asu: 'L'igwe e-phekwa pherephere; chia oke mini ntanu; okfu l'igwe ruru eruru ji alì.' Keshinu unu amajeru koo ẹge uboku a-du teke unu leri ẹnya l'akpamigwe; ?nanu ẹge e meru; unu ta du ike oko iphe o bu mbu iphe, emegbaa l'ogbo nta-a. ⁴ Ogbo nta-a pakpokwaaru eji; ẹphe te kwe nopyabe Nchileke l'eka. Ẹphe acho iphe-ophulenyá, e-koshi l'oo Nchileke ziru yebe Jisosu te ya bya; obu l'e to dukwa iphe-ophulenyá, e-koshi ẹphe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ehu Jona."

Yo kfuebe ẹge ono; paru ẹphe haa; tugbua.

Onma okwa le k'ejo nzizi
(Mak 8:14-21)

⁵ Ndu etsoje ọzo Jisosu erua azu eze ẹnyimu azu iya ọphu; bya anyata l'ẹphe zaharu ogude buredi. ⁶ Jisosu asu ẹphe: "Unu kwabekwa ẹnya; zejekwaaru t'iphe ekoje-buredi ndu Fárisii; me ke ndu Sádusii; be emebi unu."

⁷ Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe; su: "'M'o kwa l'ẹphe t'egudedu buredi; be ookfu ẹge ono."

⁸ Jisosu amawaruphu iphe ẹphe ekfu; su ẹphe: "Oo-wa! Ekwekwe nk'unu apaa nwanshi! ?Ngunu meru iphe unu ekfugbaaru ibe unu l'unu t'egudedu buredi? ⁹ ?To dokwaphu unu ẹnya? ?Unu ta nyatadu ẹge ya shi wota ishi buredi ise kedzuru unu madzu iri l'ebo l'ukporo iri to? ?Bu nkata-ivu ole; be unu tutu-jiru ọphu e riphodoru eriphodo? ¹⁰ ?Unu ta nyatakwapu ke ishi buredi ẹsaa ono, ya kedzukwaruphu unu madzu iri ono? ?Bu nkata-ivu ole; be unu tutujikwaruphu ọphu e riphodoru eriphodo? ¹¹ ?Nanu ẹge e meru; be unu ta madu l'e to budu okfu buredi; be ya ekfuru unu teke ono, ya suru unu: 'T'unu zejekwaaru iphe ekoje-buredi ndu Fárisii; me ke ndu Sádusii; t'e b'o mebi unu.' "

¹² To du iya bu; ẹphe abya amawaruphu l'e to budu iphe, ekoje buredi b'o kfube ọswa ekfu t'ẹphe kwabekwaru ẹnya iya; l'iphe o suru t'ẹphe zejekwaaru bu iphe ndu Fárisii; me iphe ndu Sádusii ezi.

Pyita ekfu onye Jisosu bu
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ya ndono; Jisosu phe abya erua ibyiya ke Sizariya Filipayi. Yọ jilaha ndu etsoje uzo iya: "'Bu onye; be aasuje le yebe Abubu-Ndiphe bu?"

¹⁴ Ẹphe asu iya: "L'o nweru ndu asuje l'i bu Jonu Baputizimu; ndu asu l'i bu Elaiya; ndu asu l'i bu Jeremaya; ndu asu l'i bu onye lanu le ndu nkfuchiru Nchileke."

* 15:38 15:38 Iphe o bu bu 4,000.

¹⁵ Yọ jì ẹ̀phe: “Unubẹ̀dua; ?unu sùkwanuru lẹ̀ ya bụ̀ onye?”

¹⁶ Sáyìmonu Pyita asụ̀ iya: “Ọ̀ bụ̀ nggu bụ̀ Kuráyisutu ọ̀bu, bụ̀ iya bụ̀ Onye Ndzọ̀ta ono, bụ̀ Nwatibe Nchileke ono; mbụ̀ Nchileke ono, nọ̀ ndzụ̀ ono.”

¹⁷ Jisọ̀su asụ̀ iya: “Onu-ọ̀ma bụ̀ kẹ̀ nggùbẹ̀ Sáyìmonu Jona! Lẹ̀ tọ̀ bụ̀kwa madzụ̀ meru t'ì maru oswi-okfu ono. Ọ̀ kwa Nna iya ọ̀phu bu l'imigwe meru t'ì maru iya.

¹⁸ Tẹ̀ ya karu ngu: Ọ̀ bụ̀ nggu bụ̀ Pyita, bụ̀ iya bụ̀ mkpuma; ọ̀ bụ̀ l'eli mkpuma-wa; bẹ̀ ya a-kpụ̀ chọ̀chi iya. Ẹ̀ to nweđu m'ọ̀ -ruhuru; ọ̀ bụ̀ru anwùhu, a-dụ̀ ike mebyia ya.

¹⁹ Ya a-nụ̀ ngu ire-igodo kẹ̀ ẹ̀ke Nchileke bụ̀ eze.”

²⁰ Jisọ̀su ekfuebe ẹ̀ge ono; bya asụ̀ ẹ̀phe t'ẹ̀ b'ọ̀ dụ̀kwa onye ẹ̀phe e-kfuru l'ọ̀o ya bụ̀ Kuráyisutu ọ̀bu, bụ̀ iya bụ̀ Onye Ndzọ̀ta ono, Nchileke kweru ụ̀kwa iya ono.

Jisọ̀su ekfu lẹ̀ ya e-je iphe-ẹ̀huka; nwuhu

(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Jisọ̀su adùbẹ̀ teke ono kfulahaaru ndu etsoje ụ̀zo iya; sụ̀: “Lẹ̀ ya jefutajekwa Jerúsalemu; jekwaaphu iphe-ẹ̀huka, ha igwe l'ẹ̀ka ndu bụ̀ ọ̀gurennya; mẹ̀ l'ẹ̀ka ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; mẹ̀ l'ẹ̀ka ndu ezije ekemu; ẹ̀phe eworu iya gbua. Ya -nọ̀lephu abalì ẹ̀bo; k'ẹ̀to; Nchileke emee ya; ya eshi l'ọ̀nwu teta; bya anọ̀du ndzụ̀ ọ̀do.”

²² Pyita ekuchi iya ekuchi; balahaaru iya mba; sụ̀ iya: “Tùswekwa; Nnajiufu! Ọ̀waa te emekwa ngu.”

²³ Jisọ̀su aghachiwaphu; sụ̀ Pyita: “Gbeshi iya l'ifu; nggùbẹ̀ Sétanu-a. Ọ̀ kwa ụ̀kfu b'ì bụ̀; l'anọ̀chi iya ụ̀zo. Uche ngu bụ̀kwa uche kẹ̀ madzụ̀; ẹ̀ tọ̀ bụ̀kwa kẹ̀ Nchileke.”

Otso Jisọ̀su

²⁴ Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; Jisọ̀su asụ̀ ndu etsoje ụ̀zo iya: “O -nweru onye ọ̀ dụ̀ t'ọ̀ bụ̀ru onye etsoje iya nù; t'onye ono wofu ẹ̀nya l'ẹ̀hu kẹ̀ onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'ọ̀nwu iya vuru tsoru iya. ²⁵ L'iphe bụ̀ onye eme tẹ̀ ya dzọ̀o onwiya ndzụ̀ l'onwiya; e-tufukwa ndzụ̀ iya. Onye gudekwanu okfu ẹ̀hu yẹ̀bẹ̀ Abùbu-Ndiphe tufaa ndzụ̀ iya lẹ̀ mgboko-a e-nweru ndzụ̀ gbururu jeye. ²⁶ Mbụ̀; ?bụ̀ ngunu bụ̀ uru, madzụ̀ ritaru m'ọ̀ -nwekotaru iphemiphe ọ̀bule, nọ̀ lẹ̀ mgboko-a; tufaa ndzụ̀ iya. M'ọ̀ bụ̀; ?o nwekpooru iphe madzụ̀ e-gudekpoo gbata ndzụ̀ iya; m'ọ̀ -tufawa iya? ²⁷ Lẹ̀ Abùbu-Ndiphe a-bya bya ekpee ndiphe ikpe. Teke ọ̀o-bya; bẹ̀ ọ̀o-gude ụ̀gvù; l'egbu nwìnwii ẹ̀ge Nna iya egbu. Teke ono yẹ̀le ụ̀nwu ojozi-imigwe iya ayìru; yọ̀ bya akfua onyemonye ọ̀bule ụ̀gwo ẹ̀ge gbaru iphe o meru. ²⁸ Kamenu; tẹ̀ ya karu unu: o nwetsukwaaru ndu, haru vudo l'ẹ̀ke-a, ẹ̀-ta anwùhudu nù; gbahaa l'ẹ̀phe phuru teke Abùbu-Ndiphe a-buru eze; gude ugvu; mẹ̀ ike, dụ̀ biribiri; egbu nwìnwii abya.”

17

Jisọ̀su egbu nwìnwii

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Abalì ishingu eswelephu; Jisọ̀su eduta Pyita; mẹ̀ Jémusu; mẹ̀ Jọnu, bụ̀ nwunne Jémusu duru ẹ̀phe jeshia l'eli ugvu ọ̀bu, ha l'eli; je anọ̀du iya nwenkinyi ẹ̀phe.

² Nchileke emee; Jisọ̀su achanwehu l'ẹ̀nya ẹ̀phe. Ifu egbulahaa ya nwìnwii l'ọ̀ bụ̀ ẹ̀nyanwu. Uwe iya achakọ̀ta biribiri; l'egbu nwìnwii l'ọ̀ bụ̀ anwù echi-oke-eswe. ³ A bya ele ẹ̀nya; ẹ̀phe aphuwaphu Mósìsu; mẹ̀ Eláyija l'ẹ̀ke ono; ẹ̀phe lẹ̀ Jisọ̀su l'ekfu okfu. ⁴ Pyita akfulihu; sụ̀ Jisọ̀su: “Nnajiufu; ọ̀ dụ̀kwa mma l'ẹ̀phe nọ̀ l'ẹ̀ke-a. Teke bụ̀ l'ọ̀ dụ̀ ngu mma; tẹ̀ ya tũnua mkpu ẹ̀to l'ẹ̀ke-a: nanù nke ngu; nanù kẹ̀ Mósìsu; nanù kẹ̀ Eláyija.”

⁵ Yò kpukwadurua okfu ono l'ònu ekfu; urukpu, chageru ụcha abya asakputa ẹphe. Olu-okfu eshi l'urukpu ono; sù: “Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru obu; oomeje; ẹhu atso iya ẹna. Unu nujekwaa iphe ookfu!”

⁶ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono anụ okfu ono; daa; kpubetsua ifu l'alì; ẹke ẹphe atsu egvu. ⁷ Jisọsu abya ebyia ẹphe ẹka; sù ẹphe: “Unu gbeshi. Unu ba atsushi egvu.” ⁸ Ẹphe egbeshi; bya achikaa ẹnya; to nwehe onye ọdo, ẹphe phuru; gbahaa Jisọsu nwenkinyi iya.

⁹ Ẹphe enyizade l'ugvu ono; Jisọsu ekfushiaru ẹphe ike t'ẹ b'ọ dukwa onye ẹphe e-kfuru iphe ẹphe phuru jeye teke Abubu-Ndiphe e-shi l'ònwu teta nọdu ndzụ.

¹⁰ Ẹphe aji Jisọsu: “?Bụ ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje lẹ Eláyija; bẹ e-vuoduru ụzo bya?”

¹¹ Yò sù ẹphe: “L'ọ bụ oswi-okfu lẹ Eláyija vufutajeodu ụzo bya bya edokwazi iphemiphe obule. ¹² Ọlobu; tẹ ya kakwaru unu: lẹ Eláyija byahaakwaru; ẹphe ta ma l'ọ bụ iya; gbe woru iya mee ẹge dọ ẹphe mma. Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ Abubu-Ndiphe e-shi ẹphe l'ẹka jee iphe-ẹhuka.”

¹³ Yò bụru teke ono; bẹ ndu etsoje ụzo iya maru l'onye ookfuru ẹphe okfu iya sù l'ọ byawaru; bẹ bụ Jónu Baputizimu.

Jisọsu agwọ nwata nwoke, ọgvu bu l'ẹhu
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ẹphe alatashia azụ l'ẹke ikpoto ndu ono nọ; nwoke lanụ abyakfuta Jisọsu; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sù iya: ¹⁵ “Nnajiufu; phuaruru nwa iya nwoke imiko; lẹ ndakfuku atụ iya; kfubekpo atushi iya ike. Ọ tųwaru iya chee l'ọku; mẹ lẹ mini ugbo olemole. ¹⁶ Ya edutawaru iya ndu etsoje ụzo ngu; ẹphe ta dọ ike mee ya t'ọ dọ mma.”

¹⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Oo-wa! Unubẹ ọgbo nta-a; ndu ẹjo ọkpoma, ẹ-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bụ teke ole; bẹ yẹle unu a-nọta-be jeye? ?Teke ole; bẹ ya a-tatabekpooru unu nshi jeye? Unu dutaru iya ẹya l'ẹke-a.” ¹⁸ Ya ndono; Jisọsu abya abaaru ọgvu ono mba; ọgvu ono aparu nwata ono haa. Shita teke ono; nwata ono aduwaphu mma.

¹⁹ E meebetsua; ndu etsoje ụzo Jisọsu abyakfutashia Jisọsu teke ọ nọ nwenkinyi iya; bya aji iya iphe meru iphe ẹphe ta dudu ike chifu ọgvu ono?

²⁰ Yò sù ẹphe: “L'ọ bụ l'ekwekwe unu ha nwanshi kparu iya. Kamenu; tẹ ya karu unu: Ekwekwe unu -habekpoonu nshinu l'ọ bụ nwa irikirikwekwe akpuru mọtutadu; bẹ unu a-sukwa ugwu-wa: 'Ugvu; fọta onwongu l'ẹke-a je edobe l'ẹkaphu!' yò fọlinuaphu onwiya. Ẹ to nwedu iphe a-kpọ unu ẹka ememe! ²¹ Ọ kwaphu ọswi aswisi; ekfu anụ Nchileke; bẹ ee-gude chifu egbe ọgvu ono. Ẹ to nwekwa iphe ọdo, e-meghe iya nụ.”

Jisọsu ekfu k'anwuhu iya ọdo
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Yo be ujiku lanụ; ndu etsoje ụzo Jisọsu edzukobe l'ẹkalanu lẹ Gálili; Jisọsu asụ ẹphe: “Abubu-Ndiphe; bẹ ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l'ẹka; ²³ ẹphe eworu iya gbua. Ọ -nọ abalì ẹbo; k'eto; Nchileke emee ya; yo shi l'ònwu teta bya anọdu ndzụ ọdo.” Aphụ iphe ono, o kfuru ono akfubekpoo ọswa rua ẹphe l'ẹhu.

Ọtu akiriko eze-ulo Nchileke

²⁴ Teke Jisọsu; mẹ ndu etsoje ụzo iya ruru Kapániyomu; bẹ ndu akiriko eze-ulo Nchileke byakfutaru Pyita; bya aji iya: “?Ọotuje akiriko eze-ulo Nchileke mbụ onye ezije unu iphe?”

²⁵ Pyita asụ ẹphe: “?Ọ bụru-abu?”

Pyita abatalephu l'ulo; onye odungu, kfuru okfu aburu Jisosu. Yò sù Pyita: “?Nanu ege o dù ngu; Sáyimonu; ?o dù ngu l'ò bù ndu ole; bẹ atuje akirikò; m'ò bù uto mmanu odo; nù ndu eze kẹ mgboko-wa? ?Bù ndibe ndu eze; tọ ndu odo?”

²⁶ Pyita asù iya l'oo ndu odo.

Jisosu asù iya: “Oo ya bù lẹ ndibe ndu eze ta yidu iya. ²⁷ Olobu t'ẹ b'ò dù l'ayi enge epe eka l'ishi; tugbua; jeshia ikokoro l'eze enyimu. Iphe, bù ẹma odungu, vu ọzo lẹ ikokoro ngu; nmata iya. Teke i wofutaru iya; nggu anyahaa ya onu. Ii-phu-a okpoga, e-dzu akirikò nggu l'iya l'onu iya ono. Wota iya; je atua ya.”

18

Onye katsukpo nu

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Teke ono kwaphu; ndu etsoje ọzo iya abyatashia; bya asù iya: “?Bù onye akatsukpo nshinu l'ẹke Nchileke bù eze?”

² Jisosu abya ekua nwata nshii; duta iya dobe epe l'ifu; ³ bya asù epe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: O -bùdu l'unu gbanweru bya adù l'ò bù unwegirima; bẹ unu ta abyakwa bya abahu l'ẹke Nchileke bù eze. ⁴ Iphe bù onye wozitaru onwiya alì bya adù l'ò bù nwata nshii-wa; bẹ bù iya katsukpo nshinu l'ẹke Nchileke bù eze. ⁵ Onye gude epha yẹbe Jisosu nabata nwata nshii, ha ege-a; bẹ buakwa yẹbedua; bẹ onye obu nabataru.”

Okwa k'ome iphe dù eji

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Onye kpatakwanuru tẹ onye lanu l'unwegirima-a, wowaru onwephe ye iya l'eka-a shiswee ọzo ono b'ò ga akakwaru mma l'a pataru o-ji-l'eka mkpuma, ha nshinu; nmaa ya l'olu; je enwuru chee l'ebo eze enyimu. ⁷ Nsho unubẹ ndiphe! Kẹ l'iphe, jiru mgboko bù iphe aloje madzu eye l'ome iphe dù eji. E tọ dukwa ege e meru; iphe a-nodu e-se t'ò loru madzu ye l'ome iphe dù eji ta anọ. Obenu; nsho onye ophu egbe iphe ono e-shi l'eka!

⁸ “O -bùdu l'ò bù eka ngu m'ò bù okpa ngu akpatajẹ ngu ome iphe dù eji; bufu l'iya phu; tufaa! O gbe ka mma l'ì bù mkpurukpu eka; m'ò bù bùdu ngvuru; bahukpoonu l'okpuberu ndzu; karia l'eka ngu labu; m'ò bù okpa ngu labu dzuru ngu oke; e nwuru ngu chee l'oku, e-ta nyihudu anyihu gbururu jeye. ⁹ O -bùdu l'ò bù enya ngu akpatajẹ t'ì mee iphe dù eji; swofuta l'iya phu; tufaa! O kakwa mma l'ì gude enya lanu bahukpoonu l'okpuberu ndzu; karia l'enya labu dzuru ngu oke; e chee ngu l'oku alì-maa.”

Etu, eegude aturu, jephuhuru ejephuhu anma

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Unu kwabekwa enya t'ẹ b'ò dù teke unu a-sù l'unu ta agubedu egirima-wa iphe. Tẹ ya karu unu: l'unwu ojozi-imigwe epe anojekwa l'ifu Nna iya, bu l'imigwe mkpurumkpuru. ¹¹ Abubu-Ndiphe byaru odzota ndu, phuhuru ephuhu.

¹² “?Nanukwanu ege o dù unu? O -bùdu l'ò nweru onye nweru ukporo aturu ise; nanu ejephuhu; ?tọ hadu ukporo eno l'iri 'ẹ tete ophu l'ugvu l'ẹke ono; jeshia ocho onanu, jephuhuru ejephuhu ono. ¹³ Kamenu; tẹ ya karu unu: O -phu ya; bẹ okfubekpoo oswa tee eswa iya karia ukporo eno l'iri 'ẹ tete ophu, e-te phuhudu ephuhu phu. ¹⁴ Oo ya bù l'ẹ tọ bùdu uche-obu Nna unu ophu bu l'imigwe t'ò nweru egirima ono; m'ò bù onye lanu, a-la l'iyi.”

Kẹ nwanna, mesweru nu

¹⁵ “Teke nwanna ngu mesweru ngu; je je ekfuru iya iphe obu, o meru ngu obu. Je ekfuaru iya ẹya l'ẹke nggu l'iya nọ unu ebo. Teke o nataru iphe i kfuru iya; o o

ya bụ; nggu amaru lẹ nwanna ngu ono b'i dulatawaru azụ. ¹⁶ Teke bụkwanu l'ẹ tọ natadu iphe i kfulu iya; dutafua onye lanu; m'ọ bụ ụmadzu ẹbo yeru onwongu; k'ọphu ọo-dụkwanu ẹge okfu Nchileke kfulu iya sụ: 'L'iphe bụ okfu, daru adada; t'ọ bụjeru ekebe, ụmadzu ẹbo m'ọ bụ ẹto l'agba; bẹ ee-gude kfushia ya.' ¹⁷ Teke bụ l'ẹ tọ natakwapu iphe ẹphe kfulu; wota iya je ekfuaru chọchi. Teke ẹ tọ natakwapu iphe chọchi kfulu; ọo ya bụ; unu eworu iya dobe l'ọ -bụ onye ọhodo; m'ọ bụkwanu l'ọ bụ onye ana akirikọ.

¹⁸ "Kamenu; tẹ ya karu unu l'unu ha: 'Iphe bụ iphe unu keru ẹgbu lẹ mgboko-a b'e keekwaru ẹgbu l'imigwe. Iphe bụ iphe unu tọfuru l'ẹgbu lẹ mgboko-a b'a tọokwaruphu l'ẹgbu l'imigwe.

¹⁹ "Iphe ọdo, ya ekfuru unu bụ l'iphe, bụ iphe, unu dụ ẹbo nọdu lẹ mgboko-a; gude obu lanu kweta; kfulu nụ Nchileke; iphe ọbu; bẹ Nna iya ono, bu l'imigwe ono e-meru unu. ²⁰ Kẹ l'iphe bụ ẹke, a dụ ẹbo; m'ọ bụ ẹto dzukobe; okfu l'ẹphe bụ ndu nk'ia; bẹ ẹphe l'ia nọkwa l'ẹke ono."

K'onye ẹjo ọkpoma, ji ụgwọ

²¹ Pyita abyakfutashia ya bya asụ iya: "Nnajiufu; ?bụ ugbo ole; bẹ nwanna iya e-meswe iya; ya agụkotaru iya nvu? ?Bụ ugbo ẹsaa tọo?"

²² Jisọsu asụ iya: "Wawakwa; ẹ tọ bụkwa ugbo ẹsaa damu. Ọ bụ ugbo ẹsaa ẹsaa ugbo ụkporo ẹto l'iri. ²³ Ọo ya bụ l'ọo ẹge-a; bẹ ọo-dụ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bụ eze: Ọo-dụ l'ọ bụ onye eze, meru tẹ ya gbazia okpoga iya yẹle ndu ejeru iya ozi. ²⁴ Yọ wata l'ia phụ agbazi; e dutashiaru iya onye ọphu ji iya ụgwọ ụkporo-jomu-jomu; ²⁵ ọphu nwoke ono 'adudu ike kfula ya. Nnajiufu iya ono asụ t'e ree ya; ree nyee ya; mẹ ẹgirima iya; mẹ iphemiphe ọbule, o nweru; t'a kfula ụgwọ ono. ²⁶ Nwoke ono aburu pẹe l'ali; byishi ikpere; rọlahaa nnajiufu iya ono; sụ iya: 'Nna; taaru nshi; lẹ ya a-kfukotakwa ngu-a okpoga ono l'ọ ha.' ²⁷ Imiko nwoke ono egude nnajiufu iya ono. Yọ paru iya haa; sụ iya t'ẹ b'ọ kfulu iya ụgwọ ono lẹ phuu; t'ọ riwa iya ru.

²⁸ "Obenu lẹ nwozi ono gbeshileruphu alufu; je aphua nwozi ibe iya, ji iya ụgwọ okpoga, ẹ-ta badu ishi. Yọ fuaru onye ono, ji iya ụgwọ ono; wọ iya l'ẹkpiri; sụ iya: 'T'ọ kfula ya ụgwọ, o ji iya!' ²⁹ Nwozi ibe iya ono adaa pẹe l'ali; l'arọ iya; sụ iya t'ọ taaru nshi; lẹ ya a-kfukwa iya ẹya-a. ³⁰ Yọ jịka-ghekpo tengu; kpuru iya je atuchia l'ulo-mkporo; t'ọ nọdu l'ẹke ono jeye teke ọo-kfu iya ụgwọ ono. ³¹ Ndu ozi ibe ẹphe ọphunanu aphua iphe meru nụ; ẹhu adashia ẹphe kọo. Ẹphe eje eworu iya dooru nnajiufu ẹphe ono; dokotaru iya ẹge ọ muru ẹphe l'ọ ha. ³² Ya ndono; nnajiufu ẹphe ono eku iya; sụ iya: 'Nnggube nwozi-a, ẹjo ọkpoma egbu egbugbu-wa! ?I phuru-a egbe ụgwọ, i ji iya; ya ahakotaru ngu iya l'ọ ha; sụ t'ẹ b'ị kfulu iya ẹya; okfu l'ị rọru iya aroro. ³³ ?Tọ gbadu kẹ t'ị phuaru madzụ ibe ngu imiko ẹge ono, ya phuru ngu imiko ono?' ³⁴ Nnajiufu iya ono egude ẹhu-eghughu kwekputa iya je eye ndu ọgbogu l'ẹka t'ẹphe nua ya aphụ jeye teke ọo-kfuebe ụgwọ, o ji l'ọ ha.

³⁵ "Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ Nna iya ọphu bu l'imigwe e-me onyemonye ọbule l'ime unu, ẹ-te gudedu obu iya l'ọ ha gvaru nwanna iya, mesweru iya nụ nvu."

19

K'ochifu nwanyi (Mak 10:1-12)

¹ Tọ dụ iya bụ; Jisọsu ekfuebelephu okfu ono; shi Gálili jeshia ibyiya kẹ Judiya, nọ l'azụ Jódanu azụ iya ọphu. ² Madzụ azaa mkpẹkwo ọ -da; ọ dakoru; wuru tsoru iya. Yo mee; ẹhu adukota ẹphe mma l'ẹke ono.

³ Ndu Fárisii abyaa t'ẹphe gude okfu hata iya l'onya. Ẹphe aji iya: "Ọo dụ mma tẹ nwoke chifu nyee ya; m'ọ -ruhuru; ngunu mee?"

⁴ Yò sù ẹ̀pẹ̀: “?Unu ta madu l'e deru l'ẹ̀kwo okfu Nchileke sù l'onye meru madzu l'òdungu bú nwoke ẹ̀ nwanýi b'o meru ẹ̀pẹ̀; ⁵ metsua bya asù ẹ̀pẹ̀: ‘Ọo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya yẹ̀le nyee ya atugbabe; ẹ̀pẹ̀ ẹ̀bo ono abya aburu onye lanu.’ ⁶ Ẹ̀pẹ̀ ta abuhedu umadzu ẹ̀bo. Ẹ̀pẹ̀ búwa onye lanu. Ọo ya bú; iphe Nchileke gudewa ẹ̀ka iya tugbabe nanu; t'ẹ̀ b'o nwekwa madzu nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nu.”

⁷ Ẹ̀pẹ̀ asù iya: “?Ngunu meru iphe Mósísu tũru ekemu; sù: ‘Tẹ̀ nwoke, byajeru ọchifu nyee ya vujeoduru ọzo dee ẹ̀kwo nu nwanýi ọbu ẹ̀ ya ta aluhedu; tẹ̀manu yọ chífude iya?’ ”

⁸ Jisọsu asù ẹ̀pẹ̀: “Ọ bú okfu l'unu bú ndu ẹ̀jo ọkpoma meru iphe Mósísu kweru t'unu chífuje nyee unu. Obenu ẹ̀ shitakpo l'òdungu b'ẹ̀ tọ dúhaakwa ẹ̀ge ono. ⁹ Nta-a bú iphe ya ekfuru unu bú l'iphe bú onye chífuru nyee ya; je alua ọdo; búkwa ogori; bẹ̀ oori; a gufukwa ẹ̀ nwanýi ọbu eme k'enyishi ẹ̀ji.”

¹⁰ Ndu ono, etsoje ọzo iya ono asù iya: “Ọ -buru ẹ̀ge ono b'ọ dú mbú kẹ̀ nwoke yẹ̀le nyee ya b'ọ kalẹkwaphu mma t'a haa k'ọlu nwanýi ẹ̀ phuu.”

¹¹ Yò sù ẹ̀pẹ̀: “Ẹ̀ tọ búebekwa madzu l'ọ ha; bẹ̀ a-dú ike maru iphe okfu iya ono bú. Ndu a-dú ike maru iphe ọ bú kwaphu ndu Nchileke koshiru iya. ¹² L'iphe kparu iphe madzu ta alujedu nwanýi dúkwa iche iche. O nweru ndu ẹ̀-te yeghejedu ime. Yọ búru ẹ̀ge ono; bẹ̀ ẹ̀pẹ̀ dú; a múa ẹ̀pẹ̀. O nweru ndu bú madzu hàrù ẹ̀pẹ̀ àháhá. Nweru ndu ọphu riburu l'ẹ̀pẹ̀ te emedu kẹ̀ nwanýi; k'ọphu ẹ̀pẹ̀ a-ka ojeru Nchileke ozi ọhuma. T'onye maru ẹ̀ ya a-dú ike nata okfu ono natakwa iya.”

Jisọsu agọru unwegirima ọnu
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ A haru dutatsuaru Jisọsu unwegirima nshíi t'o byibegbaa ẹ̀pẹ̀ ẹ̀ka; kfuru nu Nchileke l'okfu ẹ̀hu ẹ̀pẹ̀. Ndu etsoje ọzo iya abaaru ndu ono, edutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jisọsu asù ẹ̀pẹ̀: “Unu haa ẹ̀girima t'ẹ̀pẹ̀ byakfuta iya. Unu ba nashishi ẹ̀pẹ̀ anashí; l'ọ kwa ndu, dú ẹ̀ge ono; bẹ̀ ẹ̀ke Nchileke bú eze bú nk'ẹ̀pẹ̀.”

¹⁵ Yọ bya ebyibegbaa unwegirima ono ẹ̀ka; meebe tugbua.

Nwata okoro, nweru iphe
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Ya ndono; yo nweru nwoke, byakfutaru Jisọsu; bya asù iya: “O-zi-iphe! ?Bú ngunu bú iphe dú mma, ya e-me; k'ọphu ya e-nweru ndzu gbururu jeye?”

¹⁷ Jisọsu asù iya: “?Bú ngunu meru iphe ọkpa iya ishi iphe iphe dú mma bú? Ọ búphu onye lanu bú onye dugeru mma nwenkinyi iya. Ọ -buru l'ọ dú ngu t'í bahu l'ọkpube ndzu; nggu emeje iphe ekemu kfuru.”

¹⁸ Nwata-okoro ono aji iya: “?Bú ekemu ole ndono?”

Jisọsu asù iya: “Be egbukwa madzu; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzujekwa ẹ̀jo-ire; ¹⁹ kwabẹ̀ru nne ẹ̀ nna ngu ugvu; nggu eyeru madzu ibe ngu obu ẹ̀ge i yeru onwongu.”

²⁰ Nwata-okoro ono asù iya: “L'iphemiphe ọbule ono; bẹ̀ ya shiwa kwabẹ̀taru ẹ̀nya. ?Nanuhunu iphe ọdo, phodufuaru iya l'ememe?”

²¹ Jisọsu asù iya: “Teke bú ẹ̀ ọogu ngu t'í duebe mma; je je ereshikota iphe i nweru l'ọ ha; chíru okpoga iya nu ndu ọkpa. Teke ono; nggu enweru ọkpobe iphe l'imigwe. I -meebe ẹ̀ge ono; nggu abya etsoru iya.”

²² Nwata-okoro ono anulephu onanu; ẹ̀hu ejihu iya oyi. Yọ búru iya atugbu; l'ẹ̀ke o nweshikwanuru iphe ike.

²³ Jisọsu asù ndu etsoje ọzo iya: “Kamenu; tẹ̀ ya karu unu: Ọ dúkwanu ẹ̀huka ẹ̀ge ee-me tẹ̀ ndu nweru iphe bahu l'ẹ̀ke Nchileke bú eze! ²⁴ Ya ekfukwaru iya unu: Ọ

kakwa ntse t'e wota inya; pyoo l'enya ngga, aadzu ekwa; karia t'onye nweru iphe bahu l'eke Nchileke bu eze."

²⁵ Ndu etsoje uto iya anu l'iya phu; yo kpo epe okfu. Epe aji iya: "?Bu onye; be Nchileke a-dzofutakwadu m'o -du ege ono?"

²⁶ Jisosu elee epe enya; bya asu epe: "L'eke, madzu no b'o bukwa 'ama-ege-ee-me-ia. Obenu l'e to dudu Nchileke ege ono; kele Nchileke te nwedu iphe kporu iya eka l'ememe."

²⁷ Pyita asu iya: "Lewaru! Epehedua, hakotaru iphemiphe obule; bya etsoru ngu-a; ?bu ngunu; be epe e-rita iya?"

²⁸ Jisosu asu epe: "Kamenu; te ya karu unu: Teke yebe Abubu-Ndiphe a-bya adugaru l'aba-eze iya, egbu nwiniwii; chilahaa mgboko ophungu ophu a-bya nu; be unube ndu ono, etsoje iya nu ono a-dugagbakwaaruphu l'aba-eze iri l'ebo; kpee ikfu iri l'ebo ndu Izurelu ikpe. ²⁹ Iphe bu onye hakotaru ulo iya; m'o bu unwunne iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; m'o bu nna iya; m'o bu nne iya; m'o bu unwegirima iya; m'o bu ali iya l'okfu eka yebe Jisosu; be Nchileke a-kfu ugwo iya nkfungo ugbo ukporo ise. E -megekwaru; yo nweru ndu gbururu jeye. ³⁰ Obenu l'igweligwe ndu ophu vu uto nta-a e-mekochaa buru ndu ikperazu; ndu ophu bu ndu ikperazu aburu ndu ivuzo."

20

Ndu, eje ozi le mgbo vayinu

¹ "Teke Nchileke e-koshi le ya bu eze; be oo-dulephu l'o bu nnajiufu, nmaru ewa l'oswi ngguge; lufu je obuta ndu ozi t'ephe byaru iya ozi le mgbo vayinu iya. ² Yele ndu ozi ono ekfubutsulephu aswa iya; bu iya bu aswa ozi nchi-ejihu; yo chiru epe ye le mgbo vayinu ono. ³ Yo rudelephu l'enyanwu agbakota; yo lufu je aphua ndu ozi odo, vudotsua ke mmakanu l'odu-ozu. ⁴ Yo su epe: 'Unu tugbukwaaphu je ejee ozi le mgbo vayinu iya; le ya a-kfu unu ugwo ege gbaru nu!' Epe ekwe iya jeshia.

⁵ "Yo be l'echi oke-eswe; yo lufukwa odo je achita madzu je eyekwaphu le mgbo vayinu ono. Yo be l'enyanwu-ogbufu-l'ishi; yo jekwaphu je achita ndu ozi odo je eyekwaphu le mgbo vayinu ono. ⁶ Enyanwu ekpodelephu zazaza; yo lufukwa odo; je aphua ndu odo, no ke mmakanu; ji epe iphe kparu iphe epe vudo ke mmakanu l'eke-a keshinu utsu? ⁷ Epe asu iya l'e to nwedu onye chitaru epe t'ephe jeru iya ozi. Yo su epe t'ephe tugbua je etsoru ndu ophu ejekwaru iya phu ozi le mgbo vayinu iya.

⁸ "Ya ndono; yo be l'urennyashi; nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asu onye ishi-oru iya t'o kua ndu ozi ono kfu epe ugwo epe. T'o shi iya akfukfu le ndu ophu byakperu azu; kfu ya jeye le ndu ophu vu uto bya phu. ⁹ Ndu onanu, byaru l'enyanwu ekpowa zazaza ono alufuta; yo kfu epe aswa ozi nchi-ejihu l'ehu l'ehu. ¹⁰ Ndu k'odungu ono abyalephu; l'arikwanu le aa-kfu epe iphe, kariru ege a kfuru ndu ophu. Obenu l'o kwaphu iphe, a kfuru ndu ophu b'a kfuhukwaruphu epehedua. ¹¹ Epe anatatsua ya; wata oguru nnajiufu ono aphu; ¹² su: 'Ndu owaa, byakperu azu-wa, e-te jedu ozi ulori-wa b'i kfukwaruphu ayi l'ephe iphe lanu; l'eke ayi jegbukwaru onwayi l'ozu ejebu ntanu phuu; yeru anwu, chiru ayi.'

¹³ "Yo su onye lanu: 'Onya iya-e! M'e to dukwa eke, ya meru ngu eji. ?To budunua aswa ozi nchi-ejihu; be nggu l'iya kfuburu? ¹⁴ Wota okpoga, gbaru ngu nu lasha; l'o bu iya turu obu iya ama kfu ndu, ono byakperu azu ono iphe, ya kfuru ngu. ¹⁵ ?Te to budu iphe, du iya mma; be ya e-me l'iphe, bu nk'ia? ?Te itabaru epe enya; okfu le ya meru ndu ophu iphe-oma?"

¹⁶ "Oo ya bu le ndu bu ndu ivuzo e-mekochaa buru ndu ikperazu. Ndu bu ndu ikperazu aburu ndu ivuzo."

*K'ugbo ẹto, Jisọsu ekfu kẹ anwuhu iya
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Ya ndono; Jisọsu atugbua; yọ buru iya oje Jerúsalemu yẹle ndu etsoje ọzo iya. Ẹphe ejenyaa; yọ bya ekuchi ndu ono, etsoje ọzo iya ono; ẹphe iri l'ẹbo; sù ẹphe: ¹⁸ “Lẹ nta-a; bẹ ẹphe ejeekwa Jerúsalemu. L'ẹke ono; bẹ ee-deru Abubu-Ndiphe nù ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; ẹphe ekpee ya nkfugbu; ¹⁹ duru iya nù ndu ẹ-ta madu Nchileke t'ẹphe jaa ya ewena; chia ya iphe; woru iya kpopyabe l'oshi-osweru. Ọ -nọ abali ẹbo; kẹ ẹto; Nchileke emee ya; yo shi l'onwu teta; bya anọdu ndzọ ọdo.”

*Iphe nne unwu Zébedi arọ
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Ya ndono; nne unwu Zébedi ẹphe ẹbo; mbụ nne Jémusu; mẹ Jọnu abyakfutashia Jisọsu. Nwanyi ono abya ebyishi ikpere l'alì l'ifu Jisọsu tẹ ya rọta iya iphe.

²¹ Jisọsu asù iya: “?Nanọ ẹge ọ dọ?”

Yọ sù iya: “L'iphe ya ekfu bụ kẹ unwu iya-wa ẹphe ẹbo: t'i kwee ya ukwa l'onye lanu a-nọdu ngu l'ẹka-utara; onye ọphu anọdu ngu l'ẹka-ibyita l'ẹke, i buru eze.”

²² Jisọsu asù ẹphe: “Unu ta makwa iphe unu arọ. ?Unu a-dua ike ngua l'okoro iphe-ẹhuka ono, ya abya angungu ono?”

Ẹphe asù: “Iyee; l'ẹphe a-dua ike.”

²³ Jisọsu asù ẹphe: “Okoro, ya gude ngua iphe; bẹ unu e-gudekwaa ngua. Obenu lẹ kẹ t'a nọdu iya l'ẹka-utara; m'ọ bụ l'ẹka-ibyita ta bukwa iya; bẹ ono nọ l'ẹka. Ono; bụ ndu, Nna iya kwakoberu iya b'ọ nọru.”

²⁴ Umadzu iri ndu ọphu anulephu iphe unwunne labu ono jeru; yo ghulaha ẹphe eghughu. ²⁵ Jisọsu ekukobewaphu ẹphe l'ekalanu; sù ẹphe: “Unu marua lẹ ndu ọhodo, a sùru l'ọo ẹphe bụ ishi anọduje akpa ndu ẹphe achì ẹhu; bya eyeru l'ọo onye nọ l'oke ọkwa anọduje eme tẹ ndu ọdo maru l'ọo ya ka nshinu. ²⁶ Nk'unu ta bukwa ẹge ono; bẹ ọo-dọ. Onye ọ dọ t'ọ ha nshinu l'unu; tẹ onye ọbu yejeru ndu ọphunanu ẹka. ²⁷ Onye ọ dọ t'ọ buru onye ivuzọ l'unu; t'onye ono wozita onwiya ali; dọ l'ọ bụ ohu, ejeru ndu ọphu ozi. ²⁸ Lẹ Abubu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya ẹka. Iphe ya gbe byachia kwa tẹ ya yeru ndu ọdo ẹka; ọdo bụ tẹ ya gude onwiya chiaru Nchileke ẹja t'ọ buru iphe ya e-gude gbata ndzọ igwe ọha.”

*Jisọsu agwọ unwoke labu, atsù ishi
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Ẹphe eshilephu Jérìko alufuta; a dọ l'igwe wu-lihu tsoru iya. ³⁰ Ya ndono; umadzu labu, atsù ishi adugaru l'iku esu-uzo. Ẹphe anua l'ọ bụ Jisọsu eswe; rangarahu: “Nnajiufu; nggube o-shi-l'eri Dévidi; phuaru ẹphe imiko-o!”

³¹ Ndu ono abaaru ẹphe mba; sù ẹphe t'ẹphe daa nwashì. Ẹphe akalẹ iya-a ọrashi ike; sù: “Nnajiufu; nggube o-shi-l'eri Dévidi; phuaru ẹphe imiko-o!”

³² Jisọsu abya evudo; kua ẹphe; jì ẹphe: “?Bụ ngunu b'ọ dọ unu tẹ ya meeru unu?”

³³ Ẹphe asù iya: “Nnajiufu; menua t'ẹphe wata ọphu ọzo.”

³⁴ Imiko ẹphe egude Jisọsu. Yọ bya ebyia ẹphe ẹka l'ẹnya. Teke onophu; ẹphe awatawaphu ọphu ọzo; tsophelaha ya.

21

*Jisọsu abahu Jerúsalemu
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jọn 12:12-19)*

¹ Ẹphe erudelephu Ugwu Olivu; mẹ mgboro Betuféji, nọwa Jerúsalemu ntse; Jisọsu ezifu ndu etsoje ọzo iya umadzu ẹbo; sù ẹphe: ² “Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'uzo ifu ono. Unu -rua lẹ mgbadamgba; bẹ unu a-phua nne nkakfu-igara; mẹ nwa

iya, e liberu elibe. Unu t'oshia ya kp'uta bya. ³ A makwaru ama; o -nweru onye k'furu unu okfu; unu s'ụ iya l'ẹ mkpa iya d'uru Nnajiufu. Aa-hal'ekwaru iya ph'ụ unu teke onophu."

⁴ Iphe ono meru; k'ophu oo-re mb'ụ iphe onye nk'fuchiru Nchileke k'furu; s'ụ:

⁵ "Unu k'furu ndu Z'áy'onu;

t'ẹphe lekwa;

l'eze ẹphe abyakfutaakwa;

O wozitaru onwiya al'ị;

n'odu l'eli nkakf'ụ-igara agba abya;

mb'ụ l'eli nwa nkakf'ụ-igara ọbu."*

⁶ T'ọ d'ụ iya b'ụ; ụmadzu ẹbo l'ẹ ndu ono, etsoje ụzo iya ono at'ug'bu; je emee ya ẹge ono, Jis'osu k'furu ẹphe ono. ⁷ Ẹphe akp'utashiaru Jis'osu nne nkakf'ụ-igara ono; m'ẹ nwa iya ono; ch'iru uwe ẹphe wukobe l'eli iya. Jis'osu abya ad'ugaru l'eli iya.

⁸ Igweligwe ndu ono agbaru je ach'ita uwe ẹphe t'usaa l'echi esu-uzo ono; ndu ọphu eje ejikoo iru oshi; je at'ooru iya l'uzo. ⁹ Ikpoto ndu ọphu n'ọ iya l'uzo ifu; m'ẹ ndu ọphu aw'ụ etso iya l'az'ụ at'uko l'at'ụ okookoko; as'uje: "Wahoho-o! Ndewo-o! Ndewo-o! O-shi-l'eri Dévidi. Onye Nchileke g'oru ọnu-oma n'ụ b'ọ b'ụ; mb'ụ onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono. Ndewo-o! Ndewo-o! Ọkaribe-Kak'ota-N'ụ, n'ọ l'imigwe!"

¹⁰ Y'ọ bah'ulephu l'ẹ Jer'usalemu; iphe b'ụ obodo ono l'ọ ha etehu k'fukakfuka; aaj'itsua; s'ụ: "B'ụ onye d'ụ ẹge-a? B'ụ onye d'ụ ẹge-a?"

¹¹ Ikpoto ndu ono, tso iya n'ụ ono as'ụ: "Ọ kwa iya b'ụ onye nk'fuchiru Nchileke ono; mb'ụ Jis'osu, shi l'ẹ Názaretu Gálili bya."

Jis'osu ach'ishi ndu ngho l'eze-ulo Nchileke

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; J'on 2:13-22)

¹² Ya ndono; Jis'osu abya abah'ụ l'eze-ulo Nchileke; bya ach'ishikota iphe b'ụ ndu az'ụ iphe; m'ẹ ndu ere iphe l'ime eze-ulo ono. Y'ọ bya enwutsushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; m'ẹ ekwechi ndu ọphu eretsua ndo; ¹³ s'ụ ẹphe: "E deru l'ekwo okfu Nchileke; s'ụ: 'L'ulo iya; b'ẹ ee-kuje ulo, aa-n'oduje ekfu an'ụ iya.' Ọbule nta-a; b'ẹ unu mewaru iya; y'ọ b'uru ulo ẹke ndu iphura edomije onw'ẹphe."

¹⁴ E meebe; ndu ishi; m'ẹ ndu ngv'uru abyakfuta iya l'eze-ulo Nchileke ono; yo mee ẹphe; ẹhu ad'ukota ẹphe mma. ¹⁵ Obenu l'ẹ ndu ishi ndu ach'ijeru Nchileke eja; m'ẹ ndu ezije ekemu ph'uru iphe biribiri ono, oomeshi ono; n'ukwaaphu ẹke ụnwegirima ara l'ime eze-ulo ono; s'ụ: "Ndewo-o! Ndewo-o! O-shi-l'eri Dévidi;" ẹhu eghulaha ẹphe eghughu.

¹⁶ Ẹphe as'ụ iya: "I'ị n'waru iphe ndu ono ara?"

Jis'osu as'ụ ẹphe: "Iye; ?unu ta guvubua ẹke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; s'ụ: 'L'ị mewaru ụnwegirima nsh'ị; m'ẹ ndu ọphu ang'ụ ẹra t'ẹphe jaa ya ọkpobe ajaja?'"

¹⁷ Jis'osu ahaa ẹphe l'ẹke ono; l'ufu l'obodo ono; jeshia Bétani; je arad'ụ l'ufuta l'utsu iya.

Jis'osu at'ụ oshi figu ọnu (Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Yo be l'ẹ nchi-ta-ab'ohu iya; ẹgu ag'ulaha Jis'osu l'oolaphuta az'ụ l'obodo ono. ¹⁹ Y'ọ ph'ụ a oshi figu l'iku esu-uzo; t'ug'bu jeshia ẹke ọ n'ọ; shi rua; to nwe nebyi, ọ ph'uru iya; kpachikwaphu mkp'ekwo iya nwenkinyi. Y'ọ s'ụ oshi figu ono: "L'ẹ to nwehekwa l'ị m'ia nebyi ọdo gbururu jeye." E ji ekfu-a; oshi ono anw'ukotawaphu kpaa.

* 21:5 21:5 Zek 9:9; J'on 12:15.

²⁰ Ndu etsoje ụzo iya aphua ya; yọ dụ ẹphe biribiri. Ẹphe asụ: “?Nanu ẹge ọ muru; bẹ oshi figu-wa gbe nwụwanu kpaa l'ohiyaa?”

²¹ Jisọsu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: unu -kwetakpo; obu ta agba unu ẹbo; ẹ tọ bụlekwa iphe ya meru oshi figu-wa; bẹ unu e-me nkinyi iya. Unu a-sukwa; m'o -ruhuru; ọ -buru ugwu-wa: 'Ngwaa; fota onwongu chee l'eze enyimu!' Yo menuaphu ẹge ono. ²² Ọo ya bụ; iphemiphe ọbule, unu gude jekfu Nchileke je ekfuru nụ iya; t'ọ nụ unu; unu -kwetawa l'ọo-nụ iya unubẹ ọo-nụ iya unu.”

*Aaji Jisọsu kẹ ike,
o gude eme iphe oome*

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jisọsu ejeshia l'eze-ulo Nchileke je ezilaha iphe. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu bụ ọgurenya abyakfutashia ya; bya asụ iya: “?Bụ egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe ọwananu, iime-wa? ?Bụ onye ziru ngu t'i bya iya ememe?”

²⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Ya a-ji unu nwaji lanu; unu -saa ya ẹya; ya akaru unu egbe ike, ya gude emeebe iya. ²⁵ ?Bụ onye ziru Jonu t'ọ bya emee baputizimu: bụ Nchileke; t'ọ bụ madzụ?”

Ẹphe alaa ya edzukashi l'onwẹphe; wo: “Ẹphe -sụ l'ọo Nchileke ziru iya; bẹ ọo-sukwa ẹphe: “?Ngunu mekwanuru iphe ẹphe te kwetadu iphe o kfuru?” ²⁶ Ẹphe -sukwanu l'ọo madzụ ziru iya; ?ẹphe maru iphe ọha e-me; l'ẹke iphe bụ mkpukpu mgburumgburu kfukotawaru lẹ Jonu bụ ọkpobe onye nkfuchiru Nchileke.” ²⁷ Ẹphe asụ Jisọsu: “L'ẹphe ta madu.”

Jisọsu asụ ẹphe: “Ọ kwaphu ẹge ono; bẹ ya te ekfuduru unu onye ziru iya tẹ ya meje iphemiphe ọbule ono.”

Etu k'unwunne labu

²⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “?Nanu ẹge ọ dụ unu mbụ iphe ọwaa, ya abya ekfukfu-wa? L'o nweru nwoke lanu, muru ẹgirima unwoke labu. Yo be ujiku lanu; yọ sụ onye k'ọgurenya t'o jeru iya ozi lẹ mgbo vayinu ntanu. ²⁹ Nwatibe iya ono asụ iya: 'Wawa lẹ ya te ejedu.' Obenu l'e metsuaru; yọ riphu ọriri azu; kwe jeshia ozi ono. ³⁰ Nwoke ono ejekfushia nwatibe iya kẹ nshii; je ekfukwaaru iya phụ ẹge ono. Nwata ono asụ iya lẹ ya e-jee. Obenu l'e metsuaru; to jehe. ³¹ Nta-a bụ; ?bụ onye ole l'ẹphe ẹbo ono; bẹ meru uche-obu nna iya?”

Ẹphe asụ iya l'ọ bụ onye k'odungu.

Jisọsu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ndu akiriko; mẹ unwanyi ọkpara e-vukotaru unu ụzo bahu l'ẹke Nchileke bụ eze. ³² Kẹle Jonu Baputizimu byaru bya ekoshi unu ọkpobe ụzo, unu e-tso; unu te kweta nk'iya. Obenu l'ọ bụ ndu akiriko; mẹ unwanyi ọkpara; bẹ kweru nk'iya. Unu abya egude ẹnya unu phua l'ẹphe kwetawaru; unu ta ta onwunu uta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere l'e metsuaru; kweta kẹ Jonu.”

Etu kẹ ndu e buru ozi

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ “Unu ngabekwa nchi; nua ẹtu ọdo: O nweru nnajiufu lanu, kọru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; woru nsu bua l'ẹke ọphu aa-nọduje adzoshi mẹe l'akpuru vayinu ono. Yọ bya akpua nwulo-eli, ee-nyihuje nọdu eleta iphe, a kuru lẹ mgbo vayinu ono. Yọ bya ebuta ndu ozi ye iya; yọ buru iya oje iphe ọdo. ³⁴ Yo be teke, eegbuje akpuru vayinu; yo zi ndu ozi iya t'ẹphe jekfu ndu ozi ono t'ẹphe wọo ẹphe ọkẹ vayinu nk'iya. ³⁵ Ndu ozi ono etsua onye lanu lẹ ndu ono, e ziru ozi ono iphe; gbua onye ọphu egbu; bya egude mkpuma tugbu onye k'eto. ³⁶ Tọ dụ iya bụ; yọ bya ezi ndu ọdo, karu l'igwe karia ndu k'odungu. Ndu ozi ono emekwaaphu ẹphe ẹge ẹphe mehawaru ndu ọphu. ³⁷ E meebe; yọ bya ezi nwatibe iya gededede; tubesu

l'èphe a-kabèe kwabèe onye òphu bù nwatibe iya ugwu. ³⁸ Ndu ozi ono aphùlephu nwatibe iya ono; zùà mgbede; sù: 'Ìyaa; òwaa bù onye aì-a e-mekochaa bùru nk'ìya teke nna iya nwùhuru. Unu bya t'èphe gbua ya; tẹ mgbo vayìnu ono bùru nk'èphe.' ³⁹ Èphe egude nwatibe iya ono; kpùfuta iya l'azù mgbo vayìnu ono; woru iya gbua."

⁴⁰ Jisòsu aji èphe: "'Ò dù unu l'ò bù ngunu; bè nwoke ono, nwe mgbo vayìnu ono e-me ndu ozi ono teke o byaru l'onwiya?"

⁴¹ Èphe asù iya: "L'òo-bya egbushikota ndu ozi ono, èjo òkpoma egbu egbugbu ono; mbù gbua èphe èjo egbugbu l'èphe ha; woru mgbo vayìnu iya nù ndu òdo, e-vulatajeru iya òkè iya nk'ìya."

⁴² Jisòsu aji èphe: "'Unu ta gùbua èke ono, e deru l'èkwo okfu Nchileke; sù:

 'Lẹ mkpuma ono,
 ndu akpù ọlọ jìkaru ono;
 bù iya mekocharu bya
 aburu itso, gude ọlọ ono.
 Ono bù iphe Nnajiufu ayi meru;
 yò bùru iphe dù ayi biribiri l'ènya!'

⁴³ "Òo ya; bè ya sùru unu l'èke Nchileke bù eze, bù iya dù l'ò bù mgbo vayìnu ono; bè Nchileke a-nafù unu; woru iya nù ndu a-nùje iya òkè òphu gbaru iya nù.

⁴⁴ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yògiriogiri. Onye ò tùpyabekwanuru; bè oo-gwekwa egwegwe."

⁴⁵ Tò dù iya bù; ndu ishi ndu achijeru Nchileke èja mẹ ndu Fàrisii anugetsulephu iphe ono; maru l'ò bù èphe b'ò gude nmaa ètu ono. ⁴⁶ Èphe esee ya egude; obenu l'èphe tsuhuru òha ono, nò l'èke ono egwu; kele ndu òha wotaru iya l'ò bù onye nkfuchiru Nchileke.

22

Ètu èswa-nwanyi (Luk 14:15-24)

¹ Jisòsu abyakwaphu bya egude ètu zilahaa èphe iphe; sù: ² "Lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bù eze; bè òo-dùlephu l'ò bù onye eze lanù, nwatibe iya lùru nwanyi; yo shiaru nwatibe iya ono nri èswa-nwanyi. ³ Yo shiebe iya; bya ezi ndu, ejeru iya ozi t'èphe je ekua ndu e ziru nzi nri èswa-nwanyi ono. Ndu òbu te kwe abyabya. ⁴ Yò bya ezikwaaphu ndu ozi iya òdo; sù èphe: 'Unu je asù ndu ono, e ziru nzi nri-wa lẹ ya megeekwaru: l'oke-eswi iya; mẹ òkiri iya; bè ya gbushiakwaru; l'iphemiphe òbule; bè ya kwakòbekwaru. Unu sù èphe t'èphe bya lẹ nri èswa-nwanyi òbu!' ⁵ Ndu ono, e kuru lẹ nri èswa-nwanyi ono apalẹ iya-a èka lanù; jeshitsua mkpa èphe: onye lanù jeru l'ègu; onye òphu ejeshia ore aswa iya. ⁶ Ndu òphunanu egude ndu ono, onye eze ziru ono; mee èphe iphe-iphere; woru èphe gbushia. ⁷ Èhu eghua onye eze ono ntumatu; yo zi ndu soja iya; èphe èje egbushikota ndu mgbugbu-madzù ono; tùkota òku l'òbodo èphe. ⁸ Tò dù iya bù; onye eze ono abya ekua ndu ejeru iya ozi; sù èphe: 'Nri èswa-nwanyi òbu b'e megheekwaru ège òo-dù. Obenu lẹ ndu e ziru nzi iya ta gbakwa k'eriri iya. ⁹ Ngwaa; unu wùfu lẹ gbororo; je atùko iphe bù ndu unu phùru; kua t'èphe bya l'aji èswa-nwanyi òbu.' ¹⁰ Ndu ozi ono abya awùba lẹ gbororo; je erukoo iphe bù ndu èphe phùru: ndu òma; mẹ ndu èjo iya; èphe abya eji ọlọ ono, eeme k'èswa-nwanyi ono.

¹¹ "Yo be teke eze ono byaru t'ò phù ndu, byaru l'aji èswa-nwanyi ono; bya aphua nwoke lanù, è-te yedu uwe èswa-nwanyi ono; ¹² sù iya: 'Ònyà-e; ?nanù ège e meru; nggu abata èke-a; l'è b'i ye uwe èswa-nwanyi òwaa?' Nwoke ono ta ma iphe oo-kfu. ¹³ Nggùbe eze asù ndu ozi iya: 'Unu kekoo ya èka; mẹ òkpa; pata iya tùa l'èkpuru-òchi ogbodufu, bù èke madzù a-nòdu raa èjo èkwa; taa ikireze.' "

¹⁴ Jisòsu anmaèbe ètu ono; bya asu: “Lè ndu, Nchileke kuru hakwa l'igweligwe. Obenu lè ndu, ò fòtaru habe ahabe.”

Aji k'òtu akiriko

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ndu Fàrisii agashia òchi idzu ège èphe e-shi gude okfu, Jisòsu ekfu hata iya l'ònya. ¹⁶ Èphe aharu ye ndu nk'èphe; mè ndu òkpà kè Hérodu t'èphe jekfu iya je ajia ya aji. Èphe erua; bya ajia ya ège e ziru èphe; sù iya: “O-zi-iphe! Èphe maru l'ì bụ onye ire-lanù; yò bụleruphu ụzo kè Nchileke; bè iizi ògbodo ezizi; tò dū onye iile ènya l'ifu; tii kpa ishi ège madzū beru. ¹⁷ ?Nanùkpoo ège ò dū ngu: ?Ò bụ omebyi ekemu Nchileke; mè èphe -tuje akiriko nù Síza, bụ eze ndu Rómu?”

¹⁸ Jisòsu amawarū l'èphe arì èjo òriri; bya asū èphe: “?Bū ngūnu meru iphe unu gude okfu ese iya òhata l'ònya; unubè o-kfuru-iche-eme-iche phè ono. ¹⁹ Unu koshiedu iya okpoga, unu egudeje atū akiriko òbu.”

Èphe ewotashiaru iya èya. ²⁰ Yò sù èphe: “?Bū ishi onye; mè èpha onye b'e deru iya ège-a?”

²¹ Èphe asū iya l'ò bụ kè Síza.

Yò sù èphe: “Òo ya bụ t'unu woru iphe bụ kè Síza; nù Síza. Unu eworu kè Nchileke nù Nchileke.”

²² Èphe anùlephu iphe ono, o kfuru ono; yò dū èphe biribiri. Èphe aparū iya haa; yò bụru èphe atùgbu.

Aji k'oshi l'ònwu teta

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Lè mbòku ono kwaphu; yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisòsu; mbū ndu òphu asuje l'è te eshijedu l'ònwu teta òdu ndzū. Èphe abyakfutashia Jisòsu bya asū iya: ²⁴ “O-zi-iphe! Iphe Mòsisu deru l'èkwo ekemu bụ: ‘Ò -būru lè nwoke lūnyaaru nwanyi; nwūhu; tò mụta nwa; tē nwunne iya lūpyabe nwanyi ono; k'òphu òo-mūtaru onye onanu, nwūhuru anwūhu ono nwa.’ ²⁵ L'ò nweru unwunne èsaa, èphe l'èphe shi òdu. Onye k'òdungu alūa nwanyi; ònyaa; bya anwūhu; l'è b'ò dobe m'òo akò lè mgboko. Yò paru nyee ya òbu haaru nwunne iya. ²⁶ Onye k'èbo, bụ otsota alūpyabe nwanyi ono; ònyakwaaphu; nwūhu; l'è b'ò dobekwaphu akò. Onye k'èto ège ono jeye l'onye k'èsaa. ²⁷ E meebe; nggūbe nwanyi nggu anwūhufua. ²⁸ Nta-a bụ: o -rua teke ee-shi l'ònwu teta òdu ndzū; ?bū onye ole; bè nwanyi ono a-būru nyee ya; ège ono èphe shi lūkotahawa iya; èphe èsaa ono?”

²⁹ Jisòsu asū èphe: “Unu eshisweje iya eshiswe; kè l'èkwo okfu Nchileke te dodu unu ènya; to do unu ènya mbū ège ike Nchileke beru. ³⁰ Teke ndu nwūhuru anwūhu shiwa l'ònwu teta òdu ndzū; bè èphe ta alūhekwa nwanyi; nwanyi ta alūhe nji. Teke ono; bè èphe a-dū l'ò bụ unwu ojozi-imigwe. ³¹ A bya lè kè oshi l'ònwu teta òdu ndzū; ?unu ta gūbua iphe Nchileke kfuru unu l'onwiya. Ò sūru: ³² ‘L'òo yèbe Nchileke bụ Nchileke kè Ébirihamu; būru Nchileke kè Áyizaku; bya abūru Nchileke kè Jékòpu.’ Tò dū iya bụ lè ndu ono; bè òò ndzū ntanū; kèle Nchileke ta būdu Nchileke ndu nwūhuru anwūhu; ò bụ Nchileke ndu òò ndzū.”

³³ Ikpoto ndu ono anùle iya phū; iphe, oozi adū èphe biribiri.

Ekemu òphu kakòta nù

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Ndu Fàrisii anùlephu l'iphe Jisòsu kfuru kporu ndu Sádusii okfu; èphe achikobewaphu onwèphe. ³⁵ Onye lanū l'èphe, bụ onye ezije ekemu egude aji eme t'ò hata Jisòsu l'ònya; bya asū iya: ³⁶ “O-zi-iphe! ?Nanùkpoo ekemu òphu kakòta nù l'iphe, bụ ekemu?”

³⁷ Jisọsu asu iya: “ ‘Yeru Nnajiufu, bu Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha. Gude ndzu ngu l'ọ ha; me uche ngu l'ọ ha; yeru iya obu.’ ³⁸ Ọ bu ono bu ekemu ophu kakota nu; buru iya katsukpo mkpa. ³⁹ K'ẹbo ya, dukwaphu mkpa ege ọdo bu: ‘Yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu.’ ⁴⁰ Ọ bu l'ekemu labu-wa; be iphe bu ekemu l'ọ ha yele iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo tukoru kpako.”

?Kuráiyisutu bu nwatibe onye?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Yo be teke ndu Fárisii dzukoru l'ekalanu; Jisọsu ajja epe: ⁴² “?Bukpo ngunu; be unu ari le ke Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono? ?Bu nwatibe onye b'ọ bu?”

Epe asu iya: “L'oo Nwatibe Dévidi b'ọ bu.”

⁴³ Yo su epe: “?Bukwanu ngunu kparu iphe Ume Nchileke meru Dévidi; yoo kuje iya ‘Nnajiufu;’ bya asukwaphu:

⁴⁴ “ ‘Le Nchileke suru
Nnajiufu yebe Dévidi:
Nodu iya l'eka-utara
jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu
t'ephe buru iphe
ii-dzopyabe l'okpa.’

⁴⁵ Ọ -buru le Dévidi eku onye ono, Nchileke kweru ukwa iya ono ‘Nnajiufu iya;’ ? nanu ege e shi b'o gbe bya abwaru nu Nwatibe Dévidi.”

⁴⁶ To du onye duru ike yeeru iya onu; to ka mma l'oo akpuru okfu lanu. Keshinu mboku ono b'e to dubuhe onye tukwaduru ama oji Jisọsu aji ọdo.

23

Okwa ẹhu ndu ezije ekemu;
me ndu Fárisii

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ To du iya bu; Jisọsu asu igweligwe ndu ono; me ndu etsoje ọzo iya: ² “L'ọ ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii bu epe ezije iphe ekemu Mosisu bu. ³ Ọ kwa iya bu; te unu mejekwaa iphe bu iphe, epe suru t'unu mee. Olobu; unu be mekwa ege epebedua eme. L'ephebedua bukwa ekfukfu; be epe ekfuje iya l'onu: epe te emehe iya ememe l'eka. ⁴ Epe eswetaje ivu, anyi era; du ehuka evuvu woru dee ndu ọdo l'ukuvu t'ephe vuru; obu l'ephebedua te eyekpokwaanu m'ọ bu mkpushi-eka lanu gude vuta ivu ono l'onwephe. ⁵ Iphe bu iphe epe eme ememe; be epe emejelephu l'oo te madzu phu epe. ?Unu ta phudu ege epe edeje okfu Nchileke phosaphosa l'eli akpo, epe ekfubeje l'atatifu; me ege onu uwe-nlokpuru epe ahaje jikfujikfu. ⁶ Ooduje epe t'ọ buru epe a-no l'eke aa-katsukpo epe okwaberu ugu l'eke, e jeru eswe-iphe; me te oshi ophu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru nk'ephe; ⁷ me t'e keje epe l'ọ -bu oke amadu phe l'eke, a ha l'igwe; kuje epe: ‘O-zi-iphe! O-zi-iphe!’ ⁸ Unu be kwekwa t'e kuje unu ‘O-zi-iphe;’ ke l'ọ bu onye lanu; be unu nweru, ezije unu iphe; unubedua l'unu ha aburu unwunna. ⁹ T'e b'o nwekwa onye no le mgboko-a, unu e-kuje ‘Nna;’ l'ọ kwa Nna lanu; be unu nweru; bu iya bu Nna ophu bu l'imigwe. ¹⁰ Ophu unu 'ekwekwa t'e kuje unu ‘Nnajiufu;’ l'ọ kwa Nnajiufu lanu; be unu nweru; bu iya bu Kuráiyisutu ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ¹¹ O gbe buru t'onye katsukpo nshinu l'unu ha buru onye a-noduje eyeru ndu ophunanu eka; ¹² ke l'iphe bu onye ewoli onwiya eli; be ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali; be ee-woli eli.”

*O -kfulu-iche-eme-iche phe**(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)*

¹³ “Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfulu-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu ewojeru eke Nchileke bu eze guchia l'ifu ndiphe te ndiphe ba abahu iya. Bahu abahu; mgbe unu ta abahudu l'onwunu; ophu unu 'ekwekwanu te ndu abya abahu; bahu!

¹⁴ “Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfulu-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu bu ndu eripyaje ulo unwanyi, nji epe ta nohedu. Unu egudeje eregede ekfukpelephu ogologo okfu anu Nchileke. Oo unube Nchileke a-katsukpo onmashi ikpe ike!

¹⁵ “Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfulu-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu akpojeru ugbo daa eze enyimu; swee ekemeke obule; ege ee-me t'unu kfubuta mo -ruhuru o buru onye lanu yeru Nchileke. Teke unu kfulaleru iya phu yeru Nchileke; unu emee ya; yo ka unu odu ejo ududu; mbukwa; yo ka unu ogba k'ola l'oku ali-maa ugbo ebo!

¹⁶ “Nsho unube ndu atsuhishi; l'eme t'unu koshi onye odo uzo; ke l'unu asuje: 'Le to nwedu iphe o bu teke madzu gude eze-ulo Nchileke ria angu; lo buphu teke e gude mkpola-ododo, no l'ime eze-ulo Nchileke ria ya; be unu asuje l'ono bu ugwo tukoru onye obu l'ishi.' ¹⁷ Unube ndu-wa, eme eswe; l'atsuhishi-wa! ?Buhunu ole ka? ?Bu mkpola-ododo eze-ulo ono; too eze-ulo ono l'onwiya, gbe buru iya meru te mkpola-ododo ono buru iphe ke Nchileke? ¹⁸ Unu ezijekwaphu ndu odo su l'onye gude enya-ngweja Nchileke ria angu be to nwedu iphe o bu; obenu lo bu teke e gude iphe anunu, e doberu iya ria angu; be unu suru lo buwa ugwo tukoru onye obu l'ishi. ¹⁹ Unube ndu ishi! ?Bu ole ka? ?Bu iphe anunu ono; too enya-ngweja Nchileke, gbe buru iya meru t'iphe obu, a nuru anunu obu buru iphe ke Nchileke? ²⁰ Oo ya bu; l'iphe bu onye gude enya-ngweja Nchileke l'eri angu; be gudekwaphu iphemiphe obule, tukoru l'eli iya eri angu. ²¹ Onye gude eze-ulo Nchileke eri angu; be gudekwaphu ulo ono yele Nchileke, bu iya nu eri angu. ²² Onye gude igwe eri angu; be gudekwaphu aba-eze Nchileke; me Nchileke, adugajeru iya nu eri angu!

²³ “Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfulu-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu agbakebeje je anu Nchileke uzo lanu l'uzo iri unu l'iphemiphe obule; je akpaa l'unwu iphe eerikpo eriri, du lo bu: agbo; me ose-mkpoo jeye l'ahuji unu. Unu egbe paru ome ekemu l'eke o karu akaka paru haa; bu iya bu okpe ikpe nhamunha; ophuru madzu imiko; me ovudoshi ike l'iphe e kfulu. Oo iphe ono; be unu gega atuko eme jeye le ndu ophunanu. ²⁴ Unube ndu atsuhishi; l'eme t'unu koshi ndu odo uzo. Unu azafuje nwiphe, ha lo bu ndada le mini angungu; gbe ele iphe ha lo bu eswi o-le-woo!

²⁵ “Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfulu-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu anoduje asa azu okoro me azu ochi; obu l'iphe jiru ime iya bu ona ndu odo iphe l'uzo, e-ta dudu nhamunha; me egu ome ejo iphe. ²⁶ Nngube ophu Farisii, atsuhishi! Vujenuru uzo saodu ime okoro; me ochi asasa. Oo ya bu; azu iya egbufukwaphu; chalahaa ucha!

²⁷ “Nsho unube ndu ezije ekemu; me ndu Farisii; unube o-kfulu-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu du lo bu ili, e memaru emema, anoduje ama mma l'eli ehu iya; 'a ma l'ime iya bu okpu madzu; me iphe, rehuru erehu jiru iya ejiji. ²⁸ O bu ege ono; be unu anoduje eme l'unu -bu ndu doberu eka ndoo; 'a ma l'iphe, jiru unu ehu bu okfu-iche; me ome-iche yele ejo iphe!”

Ugwo, ndu ogbo nta-a ji
(Luk 11:47-51)

²⁹ “Nshoọ unube ndu ezije ekemu; me ndu Fárisii; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; ke l'unu akpūshije ọlo l'anya eke nna unu oche phe liru ndu ephe gbushiru, bu iya bu ndu nkfuchiru Nchileke; bya ememakwaaphu eke e liru ndu doberu eka ndoo emema; ³⁰ l'asuje: 'Ndege o bu l'unu no teke nna unu oche phe no; me unu ta ge yekwa eka l'egbugbu, e gbushiru ndu nkfuchiru Nchileke.' ³¹ Unu eshi ege ono agba onwunu ama l'unu buphu unwu ndu, gbushiru ndu nkfuchiru Nchileke. ³² O du mma; unu yenu eka; mefufua iphe ndiche unu phe meru mephodoru unu! ³³ Unube ejo agwo ono; unwu, ogiji mushiru ono. ?Unu e-mekwadu imagha nahu t'e ba nma unu ikpe; kpuru unu ye l'oku ali-maa? ³⁴ Oo ya bu; unu hubekwa iya ama le ya e-zikwa ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu mmamiphe; me ndu ezije ekemu t'ephe byakfuta unu. L'ime ephe; b'o nweru ndu ophu unu e-gbu egbugbu; nweru ndu ophu unu a-kpopyabe l'oshi-osweru; nweru ndu ophu unu e-chi echachi l'ulo-ndzuko; kpakota ephe ehu l'obodo l'obodo. ³⁵ Oo ya bu k'ophu iphe bu ochi ndu doberu eka ndoo, e gbushiru le mgboko-a a-tukoru unu l'ishi; tsube l'ochi Ebelu, bu onye doberu eka ndoo jeye l'ochi Zekaraya Barakaya; mbu Zekaraya ono, e gburu le mgbaku eze-ulo Nchileke yele anya-ngweja iya ono. ³⁶ Kamenu; te ya karu unu: o kwa ogbo-wa, no nta-a; be aa-gwatakota ugwo iphe ono l'o ha!”

Jisosu yeru Jerúsalemu obu
(Luk 13:34-35)

³⁷ “Oo-wa Jerúsalemu! Nggube Jerúsalemu! I tukoru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atugbushi ndu e ziru t'ephe bya nke ngu. Ugbo olemole; be ya mewaru te ya chikobe unwu ngu l'ekalanu l'o bu ege nnukfu-oku egudeje ebà iya chikobe unwu iya; ophu 'i kwedu! ³⁸ Lekwa: l'ufu ngu; be aa-gbakashi; egbara akfua ya! ³⁹ Kamenu te ya karu unu: Unu ta aphuhakwa iya odo jeye teke unu a-su: “Te Nchileke; goru onu-oma nu onye ono, gude epha Nnajiufu abya ono!”

24

Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisosu eshi l'ime eze-ulo Nchileke lufuta eme te ya tugbua; ndu etsoje uto iya abyakfutashia ya t'ephe koshikota iya eze-ulo ono l'o ha. ² Jisosu asu ephe: “?Unu ta phutsudua iphe-a l'o ha? Kamenu; te ya karu unu: l'ee-mekochaa kukposhikota iphemiphe obule ono; k'ophu bu l'e to dukwa m'o bu mkpuma lanu, aa-ha t'o kpo-kfuru l'eli ibe iya.”

Okwa iphe-ehuka, a-bya nu
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yo bya enyihu Ugwu Olivu; rua; je adugaru anodu. Ndu etsoje uto iya abyakfuta iya k'iche; bya asu iya: “Kanuru ephe teke iphemiphe obule ono, i kfuru ono e-me; me iphe ee-gude maru teke ii-bya odo; makwaruphu teke mgboko abyawa agvugvu.”

⁴ Jisosu asu ephe: “O buphu t'unu kwabe anya; t'e b'o nwe onye e-duswe unu uto; ⁵ l'o nwekwaru igweligwe ndu a-zaru epha yebe Kurayisutu bya. Onye ophu nonu; yo su l'oo ya bu Kurayisutu obu; gude ege ono duswee igweligwe madzu. ⁶ Unu a-nu ako ugu, aalu l'eke teru anya; me epuphu ugu, aalu l'eke du ntse. Te meji ba agbabuhukwa unu; l'iphe ono l'o ha mefutajekwa. Obenu l'e to bukwa ya bu ishi ke mgboko. ⁷ Mba e-gbeshi tso mba ibe iya ugu. Ali-eze egbeshikwaphu je etso ali-eze ibe iya ugu. Ejo egu a-bya. Ali anmaa jijiji l'eke dutsua iche iche. ⁸ Obenu l'iphe ono l'o ha gbe bukwaru adube; be odube mbu iphe-ehuka l'o bu ege ime adubeje ome nwanyi k'odungu.”

⁹ “Ọ bụ teke ono; ọ bụ aa-kpụko unu kpụ-jeru ndu ọgbo ikpe t'a kpaa unu ẹhu; woru unu gbushia. Iphe bụ mbakeshi e-gude ọkọ l'unu bụ ndu ọkọ yẹbe Jisọsu kpọo unu ashị. ¹⁰ Teke ono; ọ bụ igweligwe madzụ a-ha ekwekwe, ẹphe kweru ọkọ Nchileke; gbakutaru iya azụ. Ẹphe e-deru ibe ẹphe ye; kpọo ibe ẹphe ashị. ¹¹ Igweligwe ndu, a-nọdu adzushi ẹjo-ire sụ l'ọo Nchileke; ọ bụ ẹphe ekfuchiru a-byakwa ọkọ mgboko bya edusweshia igweligwe madzụ ọzo. ¹² Keshinu iphe dọ ẹji a-kwatakpọ paa apaa teke ono; ọ bụ n-yemobu, igweligwe madzụ nweru l'ẹke ndu ọdo nọ e-jihu dẹ. ¹³ Obenu l'onye taru nshi jeye l'ikperazụ; ọ bụ Nchileke a-dzọfutakwa. ¹⁴ Ozi-oma; ọ bụ aa-raodu arara ọkọ mgboko gbaa mgburumgburu tẹ iphe bụ mbakeshi nua ọkpobe okfu ono, bụ iya bụ ọkọ Nchileke eku ẹphe t'ẹphe kwe tẹ ya buru eze ẹphe. Ọo ya bụ; e -meebe teke ono; mgboko agvụ.

Ejo akpamara

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Unu a-phụ ẹjo akpamara ọ-la-l'iyi ono, o kfuru okfu iya mbụ Dánẹlu, bụ onye nkfuchiru Nchileke ono; l'ẹke o vudo l'ẹke duru Nchileke nsọ. Tẹ nggube onye agv ẹke ọwaa rikwaa ọriri iphe ọ bụ t'o doo ngu ẹnya! ¹⁶ Teke unu phuleru iya phụ; tẹ ndu, nọ ọkọ Judiya rebelekwaphu lashia l'ugvu. ¹⁷ Tẹ onye ọpụ nọ l'okpoku; l'atuta ume be jekpokwaa ọbahu l'ulo ọkọ ya eje ogwota iphe, nọ l'ulo iya. ¹⁸ T'onye ọpụ nọ l'egu ba alahẹkwa azụ k'oje ọchita uwe iya. ¹⁹ Nshọo ndu ọpụ dọ ime; mẹ ndu ọpụ nwa angukwadu ẹra teke ono. ²⁰ Unu kfuru nọ Nchileke; t'o kwe t'ẹ b'ọ búbua l'oge winta; tọo bụ mbọku ọtu-ume; ọ bụ unu a-gba ọso ono. ²¹ Ishi iya bụ ọkọ k'ọpụ Nchileke keru mgboko; byeye nta-a b'ẹ to nweđu eze iphe-ẹhuka ọpụ a-dọ l'ọ bụ ọkọ mbọku ono; to nwekwanu ọpụ a-dọ ẹge ono ọdo. ²² Ndege Nnajiufu te gburu teke eze iphe-ẹhuka ono e-me mkpirikpi m'ẹ to nwekwa onye oo-mekochaa dzọta. Obenu l'ọ gude okfu ẹhu ndu ọpụ ọ fọtawaru afọta gbua teke ono mkpirikpi.

²³ “O -rua teke ono; o -nweru onye sụru unu: ‘Lekwa; l'ọ kwa Kuráiyisutu ọbu ndọ-ọ;’ m'ọ kwanu: ‘Lenu; l'ọ kwa iya ndọpụ nọ ọkọ ẹkaphu;’ unu be yekwaru iya ọnu. ²⁴ Iphe ọbu bụ ọkọ ndu a-nọdu adzụ-phe ẹjo-ire; sụ l'ẹphe bụ Kuráiyisutu; mẹ l'ẹphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta teke ono; bya emeshi eze iphe-ọphulenyia, dọgbaa biribiri; ẹge ẹphe e-shi duswee ndiphe je akpaa ọkọ ndu ono, Nchileke fọtaru ono; m'ọ -buru l'ee-meghe iya. ²⁵ Obenu ọkọ ya kfukotaakwaru iya unu l'ọ ha; tẹmanu yo mede; ²⁶ k'ọpụ bụ; o -nweru ndu sụru unu: ‘Unu lekwa; l'ọ nọkwa l'echi-egu;’ unu ba alufukwa alufu. Ẹphe -sụ unu: ‘Unu lekwa; l'ọ nọkwa l'ime ime ọkọ;’ unu be eyekwaru ẹphe ọnu. ²⁷ L'ọ kwa ẹge ono ebemu-igwe echije taa; shi l'uzo ẹnyanwu-ahata lojaa akpamigwe jeye l'uzo ẹnyanwu-ariba ono bụ ẹge Abubu-Ndiphe e-me mbọku, ọo-bya.

²⁸ “Ọ kwa ẹke odzu daburu; ọ bụ udele edzukobeje.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Teke eze iphe-ẹhuka ono gvuleruphu; ọ bụ ẹnyanwu e-jikputakebe; ọnwa echibuhu echichi; mkpọ-kpodo eshi l'igwe adashị. Iphemiphe ọbule, nọkọta l'igwe; ọ bụ a-nmahu jijiji; lo-sweshihu. ³⁰ Teke ono; ọ bụ aa-phụ iphe-ọhubama Abubu-Ndiphe l'akpamigwe. Teke ono; ọ bụ iphe bụ mba, nọ ọkọ mgboko mgburumgburu a-ra ẹjo ẹkwa; l'ẹke meji tọfuru ẹphe. Teke ono; ọ bụ ẹphe a-phụ Abubu-Ndiphe; ẹke ọo-nọ l'urukpu; shi l'igwe gude ike; mẹ biribiri; egbu oke nwiinwii abya. ³¹ Teke oke upyoku dalahaaru; ọ bụ ya e-zifu unuwo ojozi-imigwe iya t'ẹphe jee l'ifu; jee l'azụ; jee l'uzo ẹka-utara; jee l'uzo ẹka-ibyita ọkọ mgboko gbaa mgburumgburu jeye l'ẹke alị jeberu; igwe ejebe; je edutakota ndu nk'ia, ọ fọtaru.”

*Iphe oshi figu ezi**(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)*

³² “Unu gude oshi figu m̀ta iphe. Ọobuje; ọ -lagee ẹkwo; teke ọ t̀shihuwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini t̀waru l'ukfu. ³³ Ẹge ono; bẹ ọwaa d̀: teke unu phuru, iphemiphe ọbule-a emeshi; unu amaru lẹ Abubu-Ndiphe nọkwa ntse; mbu l'o gbe nọduakwa l'onu-uzo. ³⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo ọwaa, nọ nta-ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³⁵ Igwe a-gvu; alı agvu; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedu l'o rebuhu ire.”

*?Bu mboku ole b'ọ bu?**(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Mboku ọbu; m'ọ bu teke ọbu gẹdegede; te nwekwa onye maru iya nu. Ẹ tọ dukpoduonu m'ọo unwu ojozi-imigwe, maru iya nu; ọphu Nwatibe Nchileke yẹbedua ta amakwa iya phu. Ọ bulephu Nchileke, bu Nna; bẹ maru nu nwenkinyi iya. ³⁷ Ọ bu ẹge ọ d̀ l'ogbo Nowa teke ndiche phu bu ẹge ọo-d̀ teke Abubu-Ndiphe a-bya. ³⁸ Teke ndiche ono; tẹmanu; bẹ eze utso ono bya agbaa; bẹ ẹphe shi nọdu l'eri; l'angu; aluphe nwanyi ekephe nwanyi; jeye mboku, Nowa phẹ bahuru l'eze ugbo, ọ kuru. ³⁹ Ndiphe ta makpokwaanu iphe abya ẹphe adakfu jeye teke eze utso ono byaru bya erigbushikota ẹphe; tuko ẹphe kpota. Ọ bu ẹge ono; bẹ ọo-d̀ teke Abubu-Ndiphe a-bya. ⁴⁰ Unwoke labu a-nọ l'egu; a bya adzuchata onye lanu; haa onye ọphu. ⁴¹ Unwanyi labu a-nọdu atsı nri; a bya adzuchata onye lanu; haa onye ọphu. ⁴² “Ọo ya bu; unu chee nche; ẹge unu ta madu mboku, Nnajiufu unu a-bya. ⁴³ Ọlobu: unu makwaruphu ọwaa: Ndege oke, bu l'ufu maru teke, iphura abya nk'ia l'enyashi; ọ gega amukwarua ẹnya. M'ẹ tọ ge kwekwanu tẹ iphura tsufua ulo iya; bata. ⁴⁴ Ọo ya bu; tẹ unubedua l'onwunu kwabekwaphu ẹnya; lẹ Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu ẹ-te eledu ẹnya iya.”

*Nwozi, eegude ire iya ẹka**(Luk 12:41-48)*

⁴⁵ “?Bu onye bu nwozi, eletaru amadu ẹnya l'ufu iya, bu iya bu onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'e gude ire iya ẹka; buru onye kwaru ẹnya? Ọo ya bu onye ono, nnajiufu iya doberu l'ufu iya t'onuje ndibe iya nri l'oruberu iya. ⁴⁶ Onu-oma bu kẹ nwozi ono, bu teke nnajiufu iya lataru; yọ phu l'ọ iphe, o ziru iya; bẹ oome. ⁴⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: nnajiufu iya ono e-wotakota ẹku iya l'ọ ha ye nwozi ono l'ẹka. ⁴⁸ Obenu lẹ teke ọ bu nwozi ẹjo ọkpoma; yọ rıa; sı: ‘Haa! Nnajiufu iya anọkwa anono alata;’ ⁴⁹ wata otsukashi ndu ozi ibe iya ndu ọphu iphe; rilahaa ẹge d̀ iya mma; tsolahaaru ndu ngunukaru mẹe l'angu mẹe; ⁵⁰ nnajiufu nwozi ono a-bya mboku, ẹ too ledu ẹnya iya; mẹ teke ẹ tọ madu; ⁵¹ bya agwaa ya ọchi; guru iya ye lẹ ndu ọphu bu o-kfuru-iche-eme-iche phe. L'ẹke ono; bẹ madzı a-nọdu raa ẹjo ẹkwa; taa iki reze.”

25*Ẹtu k'unwu-mgboko iri*

¹ “Ọo ya bu lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bu eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bu iphe meru l'ako agbaragiji unwu-mgboko iri, chıtaru urọku ẹphe jeshia onye jeru ọlu nwanyi ọphungu ndzuta. ² Umadzu ise l'unwu-mgboko ono bu ndu eswe; umadzu ise ọphu aburu ndu kwaru ẹnya. ³ Ndu onanu, bu ndu eswe ono gbeshiru chıta urọku ẹphe nkinyi iya; ẹphe te gudehe manu ọdo. ⁴ Obenu lẹ ndu onanu, kwaru ẹnya ono gbeshiru; woru manu ye l'ekpemu gude k'iche; bya egudekwaphu urọku ẹphe. ⁵ Onye ono, alı nwanyi ọphungu ono anolahaa anono abyabya. A nonyaa; mgbenya awata oro unwu-mgboko ono jeye teke ẹphe kukotaru mgbenya.

6 “Echi-abali ekelephu ẹbo; a rashia: ‘U-wii! Onye ono, jeru ọlu nwanyi ọphungu ono alade-o! Unu lufuta bya eje iya ndzuta-o!’ 7 To du iya bu; unwu-mgboko ono awu-lihu; dokwazitsua urọku ẹphe. 8 Ndu onanu, bu ndu eswe ono asu ndu ọphu, kwaru ẹnya phu: ‘Unu menuru nwa manu nk’unu yeru ẹphe; l’oku anyihuakwa l’urọku nk’ẹphe.’ 9 Obenu le ndu onanu, kwaru ẹnya ono suru ẹphe: ‘?Teke e to dzuhekwanuru unu l’ẹphe eghe-e? Unu jekfubekwa ndu ere manu urọku; je akpata nk’unu.’ 10 Ẹphe akwaa l’oje ọkpata manu; onye ono, alu nwanyi ọphungu ono abya yele ndu ọphu kwakoberu nu ayiru jeshia ome ẹswa-nwanyi ono l’enyashi ono. Ẹphe awubalephu l’ulo; e woru ibo guchia.

11 “E meebe; unwu-mgboko ọphu abya bya ekfulahaa: ‘Onye ishi-i! Onye ishi-i; guhaaru ẹphe ọzo!’ 12 Nwoke ono asu ẹphe: ‘Kamenu; te ya karu unu: le ya ta makwa ndu, unu bu.’ ”

13 Jisosu asu: “Oo ya bu t’unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu mboko obu; unu ta ma teke obu.”

Ẹtu, ndu e yeru iphe l’eka

(Luk 19:11-27)

14 “Le teke Nchileke e-koshi le ya bu eze; be ọo-dulephu l’o bu iphe meru l’ako nwoke, gbeshiru oje iphe ọdo; kua ndu ejeru iya ozi; bya eworu iphe iya l’o ha ye ẹphe l’eka: 15 onyenonu l’ege nwa ike nk’iya beru. Onye lanu b’o nuru ukporo ẹkpa-ego ise; onye ọphu b’o nuru ukporo ẹkpa-ego labu; bya anu onye k’eto ukporo ẹkpa-ego lanu. Yo buru iya atugbu. 16 Onye onanu, a nuru ukporo ẹkpa-ego ise ono ewotawaphu okpoga nk’iya je agbalahaa ngho; rita uru ukporo ẹkpa-ego ise ọdo tukobe iya. 17 Ege ono kwaphu; be onye onanu, a nuru ukporo ẹkpa-ego labu ono ritakwaruphu ukporo ẹkpa-ego labu ọdo tukobe l’okpoga nk’iya. 18 Obenu l’onye onanu, a nuru ukporo ẹkpa-ego lanu ono jeru je egvua ali; woru okpoga nnajiufu iya ono libe.

19 “To du iya bu; a nookwaru jeye; yo be ujiku lanu; nnajiufu ndu ono alata t’ẹphe l’iya gbazia okpoga ono. 20 Onye onanu, a nuru ukporo ẹkpa-ego ise ono alufuta; chiru ukporo ẹkpa-ego ise ọdo tukobe iya; su nnajiufu iya ono: ‘Nnajiufu; okpoga, i nuru iya du ukporo ẹkpa-ego ise; obu le nta-a b’o gbawaru mgburumburu.’

21 “Nnajiufu iya ono asu iya: ‘I meru ọhuma. I bu ọkpobe nwozi, koshiru l’i gbaru t’e gude ire ngu ẹka! Keshinu i koshiru l’i gbaru t’e gude ire ngu ẹka l’iphe, e-ta hadu nshinu; be ya e-me ngu onye ishi l’iphe ha nshinu. Bya t’ehu tuko tsoo nggu le nnajiufu ngu ẹna!’

22 “Onye onanu, a nuru ukporo ẹkpa-ego labu ono abya alufuta; su iya: ‘Nnajiufu; okpoga, i nuru iya du ukporo ẹkpa-ego labu; obu le nta-a b’o gbawaru mgburumburu.’

23 “Nnajiufu iya ono asu iya: ‘I meru iya ọhuma. I bu ọkpobe nwozi, koshiru l’i gbaru t’e gude ire ngu ẹka! Keshinu i koshiru l’i gbaru t’e gude ire ngu ẹka l’iphe e-ta hadu nshinu; be ya e-me ngu onye ishi l’iphe, ha nshinu. Bya t’ehu tuko tsoo nggu le nnajiufu ngu ẹna!’

24 “Onye onanu, a nuru ukporo ẹkpa-ego lanu ono abya alufuta; bya asu iya: ‘Nnajiufu; ya maru l’i kfube buru ejo madzu: iikpataje iphe l’eke e ti mebedu iphe; l’ejekwaphu okpoko nebyi iphe l’eke e-ta budu nggu gharu iya iphe. 25 Oo ya kparu iphe ya tsuhuru egvu je eworu okpoga ngu gvua ali libe iya. O kwa t’i nata iphe ngu.’

26 “Nnajiufu iya ono asu iya: ‘I phua nggube ‘o-ga-le-mkpa-wa, ejo ọkpoma egbu egbugbu-wa. O -buru l’i maru le ya akpataje iphe l’eke ya te mebedu iphe; l’ejekwaphu okpoko nebyi iphe e-ta budu iya; be gharu iya nu; 27 ?nanu ege e meru ti wotakpoonu okpoga iya je eyeru iya l’ulo-okpoga; k’ọphu bu: ege-a, ya laru ọwaa; ya eje ewotakpoonu okpoga iya yele o-muru-nwa, tso iya nu?’

28 “ Ngwaa; unu nata onye mmanu ono okpoga ono; woru nù onye ọ́phu nweru ụ́kporo ẹ́kpa-ego iri phụ. 29 L'onye nweru nù; bẹ́ aa-nụ́fua ọ́do t'ọ́ nweru nwegharu iya ẹ́ka. Onye ọ́phu ẹ́-te nwedụ́ nù; bẹ́ nwiya ọ́phu o nweru enwenwe; bẹ́ ee-gbe natafua ya nù. 30 Ọ́ -buru nwoke ọ́waa, bụ́ 'ọ́-ga-lẹ́-mkpa-wa; unu pata iya tụa l'ẹ́kpuru-ọ́chi ogbodufu, bụ́ ẹ́ke madzụ́ a-nọ́du raa ẹ́jo ẹ́kwa; taa ikireze.’

Ikpe Ikperazu

31 “Teke Abụbu-Ndiphe a-bya l'ọ́du-biribiri nk'iya yẹ́le iphe bụ́ ụ́nwu ojozi-imigwe l'ẹ́phe ha; bẹ́ ọ́o-dụ́garu l'aba-eze iya, egbu nwị́nwii. 32 Teke ono; bẹ́ iphe bụ́ mbakeshi e-dzu iya l'ifu. Yọ́ bya afoọ́ ẹ́phe afofo ẹ́ge ono, onye eche aturu afošhije aturu lẹ́ nebyi-eghu; dobe ẹ́phe iche iche ono. 33 Ọ́phu bụ́ aturu; bẹ́ oo-dobe l'uzo ẹ́ka-utara iya; dobe nebyi-eghu l'uzo ẹ́ka-ibyita.

34 “Teke ono; bẹ́ eze a-sụ́ ndu ọ́phu nọ́ iya l'uzo ẹ́ka-utara: ‘Unu bya; unubẹ́ ndu Nna iya gọ́ru ọ́nu-ọ́ma nù. Unu bya bya enweru mgboko ọ́phungu ọ́phu Nchileke kwakọ́behawaruru unu b'ọ́ kederu mgboko; 35 kẹ́ l'ẹ́gu gụ́ru iya; unu anụ́ iya nri; mini agua ya; unu echebe iya mini; ya aburu mbyamụ́mbya; unu edubata iya nk'unu; 36 ya eshi agba ọ́tu; unu ewebe iya iphe; iphe eshi eme iya; unu abya iya ajiji; ya eshi nọ́du l'ulo-mkpọ́ro; unu abya iya agbaphe.’

37 “Teke ono; bẹ́ ndu ono, bụ́ ndu doberu ẹ́ka ndoo ono a-sụ́ iya: ‘Nnajiufu; ?bunua teke ole; bẹ́ ẹ́phe phuru ngu l'ẹ́ke ẹ́gu agụ́ ngu; nù ngu nri ọ́bu; ọ́dudu buru teke mini agụ́ ngu; ẹ́phe echebe ngu mini? 38 Mbụ́; ?bunua teke ole; bẹ́ ẹ́phe phuru ngu; nggu aburu mbyamụ́mbya; ẹ́phe edubata ngu lẹ́ nk'ẹ́phe; ọ́dudu buru ẹ́ke ị́ gba ọ́tu; ẹ́phe ewebe ngu iphe l'ukfu ọ́bu? 39 ?Bunua teke ole; bẹ́ ẹ́phe phuru ngu; iphe eme ngu; m'ọ́ bụ́ nggu anọ́du l'ulo-mkpọ́ro; ẹ́phe abya ngu ajiji?’

40 “Teke ono; bẹ́ onye ono, dugaru l'aba-eze ono a-sụ́ ẹ́phe: ‘Kamenu; tẹ́ ya karu unu: iphe bụ́ teke unu mejekpowaru iya onye lanụ́, ẹ́nya iya katsua alala l'ụ́nwunna iya-a; bẹ́ buakwa yẹ́bedua; bẹ́ unu meru iya!’

41 “Teke ono; bẹ́ ọ́o-sụ́ ndu onanu, nọ́ iya l'uzo ẹ́ka-ibyita ono: ‘Unu gbeshi iya l'ifu; unubẹ́ ndu Nchileke turu ọ́nu. Unu je awuba l'ọ́ku ono, enwu gbururu jeye ono, bụ́ iya bụ́ ẹ́ke Nchileke kwakọ́beru Obutuswe yẹ́le ụ́nwu-ojozi iya; 42 kẹ́ l'ẹ́gu gụ́ru iya; unu ta nù iya nri; mini agua ya; unu te chebe iya mini; 43 ya aburu mbyamụ́mbya; unu te edubata iya nk'unu; ya eshi agba ọ́tu; unu te webe iya iphe; iphe eshi eme iya; ya anọ́du l'ulo-mkpọ́ro; unu ta bya iya ajiji.’

44 “Teke ono; bẹ́ ẹ́phe a-sụ́: ‘Nnajiufu; ?bụ́ teke ole; bẹ́ ẹ́phe phujekpooru ngu ẹ́ke ẹ́gu agụ́ ngu; ọ́dudu buru ẹ́ke mini agụ́ ngu; m'ọ́ bụ́ ẹ́ke ị́ bụ́ mbyamụ́mbya; m'ọ́ bụ́ ẹ́ke ị́ gba ọ́tu? ?Teke ole; bẹ́ ẹ́phe phujekpooru ngu l'ẹ́ke iphe eme ngu; m'ọ́ bụ́ ẹ́ke ị́ nọ́ l'ulo-mkpọ́ro; ẹ́phe ta bya eyeru ngu ẹ́ka?’

45 “Teke ono; bẹ́ ọ́o-sụ́ ẹ́phe: ‘Iphe ya eme tẹ́ ya karu unu bụ́: lẹ́ keshinu unu ẹ́-te mebukpooru iya nù m'ọ́ bụ́ onye lanụ́, ẹ́nya iya katsua alala lẹ́ ndu-wa; bẹ́ unu ẹ́-te mekwaru iya ẹ́ya.’

46 “Oo ya bụ́ l'ẹ́phe e-je l'ẹ́ke ẹ́phe a-nọ́du l'iphe-ẹ́huka mkpụ́rumkpuru gbururu jeye. Obenu lẹ́ ndu ọ́phu bụ́ ndu, doberu ẹ́ka ndoo e-je l'ẹ́ke ẹ́phe e-nweru ndzụ́ mkpụ́rumkpuru gbururu jeye.”

26

Idzu ishi Jisosu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jọn 11:45-53)

1 Ya ndono; Jisosu ekfugetsulephu okfu ono; bya asụ́ ndu etsoje ụ́zo iya: 2 “?Ọ́ kwa l'unu marua l'ọ́ phọ́duwaru-a abali ẹ́bo; k'ẹ́to; yo rua mbụ́ mbọ́ku, Aji Esweta adubeje? Ọ́ bụ́ teke ono; bẹ́ aa-kpuru Abụbu-Ndiphe nù t'a kpopyabe l'oshi-osweru.”

³ Tọ dú iya bú; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bú ogurennya mkpukpu abya edzukobe l'ogbodufu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, eeku Káyafasu. ⁴ Ẹphe abya achia idzu ege epe e-shi gude Jisosu l'edomi; gbua. ⁵ Ẹphe asu: "L'ẹ tọ bukwa l'ime aji-wa; epe -mee ya ege ono; be utsu a-dakwa."

Aakwabe Jisosu ugwu

le Bétani

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Jisosu nọlephu le Bétani l'ulo Sáyimonu, ehu-labu mejeru. ⁷ Eke ono b'ọ nọ gudekwadua nri l'eka; nwanyi lanu abyakfuta iya; paru nwa akpamu, ama ntumatu, manụ senti jiru ejiji. Manu ono bu manu, vu oke aswa. Yo bya eworu manu senti ono wua Jisosu l'ishi. ⁸ Ndu etsoje uto iya aphule iya phu; ehu eghulaha epe eghughu. Epe asu: "Bu ngunu kparu iphe eemebyishi egiri manu owaa eemebyishi? ⁹ M'a gage erekwa iya reta iya oke okpoga; wokpoorunu nu ndu ukpa."

¹⁰ Obenu le Jisosu maleru-a iphe epe ekfu. Yo bya asu epe: "O meru imagha; be unu ekfuchi nwanyi-a nchi; le nwanyi, unu elee enya l'o meru iya iphe du mma. ¹¹ Ndu ukpa; be unu l'epe anọ mkpurumkpuru; obu le yebedua; be yele unu ta anodu tekenteke. ¹² Iphe meru iphe o wuru iya manu-a kwa t'o shi nta-a kwakobeta iya; male mboku, ee-li iya. ¹³ Kamenu; te ya karu unu: l'ipe bukpo eke, a raru ozi-oma-wa le mgboko gbaa mgburumburu; be aa-kojekwa ako iphe-a, nwanyi-a meru-wa gudeje nyata nwanyi-a."

Judasu achita le ya

e-deru Jisosu ye

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Onye lanu l'ime umadzu iri l'ebo ono, etsoje uto iya ono, eeku Judasu Isukariyotu ejekfushia ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; ¹⁵ je aji epe: "Bu ngunu; be unu a-nu iya te ya deru iya ye unu l'eka?" Epe akfu ya ukporo pongu le pongu iri. ¹⁶ Yo shi teke ono cholaha uto ege oo-shi deru Jisosu ye epe l'eka.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mak 14:12-26; Luk 22:7-23; Jon 13:21-30)

¹⁷ Yo rua mboku k'odungu l'oge Aji Buredi, e te kodu ekoko; ndu etsoje uto iya abyakfuta iya; bya aji iya: "Bu awe b'ọ du ngu t'epe je akwakoberu ngu; ti nodu ria nri Aji Esweta obu?"

¹⁸ Yo su epe: "Unu tugbua bahu le Jerusalemu. O nweru nwoke lanu, unu e-jekfu. Unu su iya: 'Le O-zi-ipe suru l'oge iya ruakwaru eruru; l'o kwa le nke ngu gedegede; be ya eme te yele ndu etsoje uto iya nodu gbaa Aji Esweta obu.' "

¹⁹ Tọ dú iya bú; ndu etsoje uto iya emee ya ege ono, Jisosu kfu epe ono. Epe anodu l'eke ono; kwakobelaha ke Aji Esweta ono.

²⁰ Yo be l'urenyashi; Jisosu yele umadzu iri l'ebo ono, etsoje uto iya ono eje adoru l'eri nri ono. ²¹ Epe erinyalephu nri ono; Jisosu asu: "Kamenu; te ya karu unu: l'o kwa onye lanu l'ime unu e-deru iya ye."

²² Yo rua epe l'ehu; epe ajilaha ya l'ehu l'ehu; su: "Nnajiufu; bu yebedua? ? tọ yebedua?"

²³ Jisosu asu epe: "O bu-a onye yele iya tsutaru buredi l'ochi lanu-a bu onye obu, e-deru iya ye obu. ²⁴ Abubu-Ndipe bukwa ege e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; be oola. Olobu; nshobukwaa onye ono, ee-shi l'eka iya deru Abubu-Ndipe ye l'eka ndu achọ ishi iya ono! O ga akakwaru onye ono mma l'e ta mudua ya amumu le phuu."

²⁵ Ya ndono; ophu bu Judasu, bu onye deru iya ye obu asu: "Rabai; bu yebedua?" Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi l'onu."

²⁶ Ẹphe egudekwadua nri ono l'eri; Jisọsu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nū ndu ono, etsoje ọzo iya ono; sū ẹphe: “Unu nata; taa; ọwaa bụ ugwehu iya.”

²⁷ Yo wotakwaphu okoro, mee nọ; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nū ẹphe; sū: ²⁸ “Unu ngua ya l'unu ha; ọwaa bụ mee yebe Jisọsu; mbụ mee, e gude okfu ẹhu igweligwe madzū lọkaa; k'ọphu Nchileke a-guru ẹphe nvu l'iphe dū ẹji, ẹphe meshiru. Nchileke gude mee ya ono eme t'ogba-ndzū, shi iya l'ẹka vuru ire. ²⁹ Tẹ ya karu unu: Ya ta anguhekwa mee, shi l'akpuru vayinu ọdo jeye mbọku ono, unu l'iya a-ngu ke ọphungu l'ẹke ono, Nna iya bụ eze ono.”

³⁰ Ẹphe agutsulephu egvu, ẹphe gude aja Nchileke ajaja; tugbua jeshia Ugvu Olivu.

Jisọsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jọn 13:36-38)

³¹ Jisọsu asū ẹphe: “Unu l'unu ha a-paru iya haa gbakashihu l'enyashi-wa l'okfu ẹhu iya; bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sū: ‘Lẹ Nchileke sūru lẹ ya e-chigbu onye eche aturu; ikpo aturu ono agbakashihu.’ ³² Obenu lẹ teke e metsuaru tẹ ya shi l'ọnwu teta nọdu ndzū; bẹ ya e-vuru unu ọzo jeshia Gálili.”

³³ Pyita asū iya: “Ọ -bukpooru lẹ ndu ọphu e-gude okfu ẹhu ngu paru ngu haa gbakashihu; yebedua ta ahakwa ngu.”

³⁴ Jisọsu asū iya: “Kamenu; tẹ ya karu ngu: l'enyashi-wa; temanu oke-ọku araa b'i kfuakwaru ugbo ẹto l'ẹ ti madu iya.”

³⁵ Pyita asū iya: “M'o -ruhuru a sū lẹ nggu l'iya nwuhufutaje anwuhu; ẹ to nwekwa lẹ ya ekfua lẹ ya ta madu ngu.” Ndu ọphunanu, bụ ndu etsoje ọzo iya phụ l'ẹphe ha etsotakwaphu ẹge ono, Pyita kfuru ono kfua.

Jisọsu ekfu anu Nchileke
lẹ Getusémeni
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ E meebe; Jisọsu yele ndu etsoje ọzo iya ejeshia ẹke eekuje Getusémeni. Ẹphe erutsulephu ẹke ono; yọ sū ndu ono, etsoje ọzo iya ono: “Unu dugaru l'ẹke-a tẹ ya kpịribe nwanshi je ekfuru nū Nchileke.” ³⁷ Yo duta Pyita; duta unwu Zébedi ẹphe ẹbo tugbua. Aphụ eji iya obu; yọ tsulahaa egvu. ³⁸ Yọ bya asū ẹphe: “Ha! Egbe iya ọwaa: meji akfulekwa iya phụ nkfụ; l'ese iya agbabuhu. Unu nọdu l'ẹke-a t'unu l'iya chee nche.”

³⁹ Yọ kpịribelephu nwanshi; tua onwiya; daa; kpube ifu l'alị; wata okfu anu Nchileke wo: “Nna mu; ọ -buru l'ii-meghenu iya-a; manuru ẹge ii-me pafu okoro iphe-ẹhuka-wa tẹ ya ba angu iya. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bukwa iphe, nọ iya l'uche l'e-me; ọ kwa ọphu bụ uche nke ngu e-me.”

⁴⁰ Yọ latashia azu byakfutashia ndu ono, etsoje ọzo iya ono; rua; ẹphe ekuwa mgbenya. Yọ sū Pyita: “?Unu ta adukpoduanu ike t'unu l'iya muru ẹnya; chefua nche ugbo lanu; mbukponu m'ọ bụ awa lanu? ⁴¹ Unu chee nche; kfuru nū Nchileke; tẹ Sétanu ba adata unu. Obu madzū; bẹ ọonodujekpokwaa evushi evuvu ike. Obenu lẹ madzū l'onwiya ta adujedu ike.”

⁴² Yọ lufu jeshia okfuru nū Nchileke ke ugbo ẹbo ya; sū: “Nna mu; ọ -buru l'ẹ to nwehedu ẹge ii-shi nafu iya okoro iphe-ẹhuka-wa; gbahalephu lẹ ya ngufutaje iya b'ọ dukwaa mma; ọ kwa ọphu bụ uche-obu ngu e-me.” ⁴³ Yọ bya bya aphukwaaphu ẹphe ọdo; ẹphe ekukwaphu mgbenya; kele mgbenya erotsua ẹphe.

⁴⁴ Jisọsu apakwaruphu ẹphe haa; tugbua ọdo; bya eje ekfuru nū Nchileke k'ugbo ẹto; kfukwaaphu iphe o kfuhawaru. ⁴⁵ Yọ lata azu byakfutashia ndu ono, etsoje ọzo iya ono bya asū ẹphe: “?Unu ekukwadu-a mgbenya; l'atuta ume? O ruakwaru!

Abubu-Ndiphe; bẹ aabyaakwa oderu ye ndu eme iphe dọ ẹji l'ẹka. ⁴⁶ Unu gbeshi t'ẹphe je. Unu lekwa; l'onye e-deru iya ye; bẹ tẹakwaru l'ụkfu."

Aakputa Jisosu

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jọn 18:3-12)

⁴⁷ Ya ndono; Jisosu egudekwadua ẹge ono l'ekfu; Júdasu, bụ onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono abyawaphu yele igweligwe madzọ ayiru. Ẹphe apagbaaru mma; mę mgboro. Ndu ziru ẹphe bụ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bụ ọgurennya ndu Ju. ⁴⁸ Onye ono, deru iya ye ono, bụ iya bụ Júdasu ekfuhawaru ẹphe iphe, ya e-me t'ẹphe gude maru onye ọphu ọbu; sụ ẹphe: "L'ọo onye onanu, ya e-je amichata ishi-uga gude kele iya ekele ono; bẹ bụ iya nu; t'ẹphe kputa iya."

⁴⁹ Júdasu ejetalephu phaaa byakfutashia Jisosu; bya asụ iya: "O-zi-iphe; ẹdupho!" Yọ bya amichata iya ishi-uga.

⁵⁰ Jisosu asụ iya: "Ọnya mu; jeru je emee iphe, ị byaru ememe!"

Ẹphe azugudewaphu Jisosu; kputa iya. ⁵¹ Onye lanu ẹ ndu ẹphe ẹ Jisosu yi amia mma iya swangu; gbua ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchi. ⁵² Jisosu asụ iya: "Miru mma ngu yepu azu l'obo; l'iphe bụ onye bụ o-gbumma e-shi ẹ mma laa. ⁵³ Ị riru ẹ ya ta asu-ghedu Nna iya t'ọ dzọo ya; mbu yo ye unukurunu unwu ojozi-imigwe ẹgwegwa nta-a? ⁵⁴ Ọlobu; ya -mekwanua ẹge ono; ? nanukwanu ẹge ee-shi t'o ree mbu iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke: l'iphe-wa eme nu-a mefutaje?"

⁵⁵ Ya ndono; Jisosu abya asu ikpoto ndu ono, byaru iya akputa ono: "?Unu chigbaa mma; mę mgboro abya iya egude; ?ya bụ onye ana nfu. Mboku-mboku; bẹ ye l'unu anọduje l'eze-ulo Nchileke; ya ezi unu iphe; unu te gudebua ya. ⁵⁶ Obenu l'iphe ọwaa l'ọ ha mewaru; k'ọphu iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo okfu Nchileke e-mefutakota ẹge ẹphe kfuru iya."

Ndu etsoje ọzo iya l'ẹphe ha aparu iya haa; gbakashihu.

Jisosu nọ l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jọn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ndu ono, byaru otuta Jisosu ono eduru iya jeshia ọlo Káyafasu, bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Ẹke ono; bẹ ndu ezije ekemu; mę ndu bụ ọgurennya gbe dzukohawanu. ⁵⁸ Pyita eshi etso iya ote-ẹnya ote-ẹnya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono. Pyita abya abahu; je adugaru l'ẹke ndu nche dugaru; woru ẹnya ye tẹ ya phuedukwa ishi iya. ⁵⁹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mę ndu ogbo ikpe ono l'ẹphe ha acholaha iphe, ẹphe a-su ẹ Jisosu meru; ẹge ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. ⁶⁰ To nwe iphe ẹphe phuru, bụ iphe o meru; e gudekwaru l'ẹphe dọ l'igwe gbaa ya ẹjo ekebe. A nonyaa; umadzu labu alufuta; ⁶¹ bya asu: "?Tọ dọ iphe-a suru ẹ ya a-dọ ike mebyia eze-ulo Nchileke; gude abali ẹto kpukwazi iya."

⁶² Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono egbeshi bya asu iya: "?To nwedu onu, iyeru ndu-wa l'ekebe-wa, ẹphe agbagbaa ngu ẹge-a." ⁶³ Yọ nọdu nggujunguji; to nwe iphe, o kfuru iya. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono asu iya: "Kfukwaa male Nchileke ọphu nọ ndzu: ?Bụ nggu bụ Kuráyisutu ọbu; mbu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono? ?Bụ nggu bụ Nwatibe Nchileke ọbu tọ?"

⁶⁴ Jisosu asu iya: "Ọ kwa nggu b'o shi onu. Obenu ẹ shita ntanu; bẹ unu a-phu yẹbe Abubu-Ndiphe l'ẹke ya dugaru l'eka-utara onye bụ iya bụ Ọkaribe-Kakota-Ike, bụ Nchileke; phua ẹge ọo-nọ l'urukpu shi l'igwe abya."

⁶⁵ Eze onye ishi ono eworu uwe ke yebe eze onye ishi zijaa; sụ ephe: “O kfurushia ephe Nchileke-o! ?Bụkpohunua egbe ekebe ngunu; be ephe achokwadu odo? Nta-a; be unu nwaru-a eke ookfurushi ephe Nchileke. ⁶⁶ ?Ngunu; be unu chitaru?”

Ephe atuko wua olu nanu; l'iphe gbaru iya nu bu t'o nwuhu.

⁶⁷ Ndu awatawa iya phụ ovu onu-mini l'ifu; l'echi iya iphe. Ndu odo l'echi iya eka l'ishi-nchi;* ⁶⁸ sụ iya: “Nngube ophu sụru l'i bu Kuráiyisutu; konua onye chiru ngu iphe.”

Pyita ago le ya ta madu Jisosu

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pyita anodukwada l'ogbodufu l'eke ono; nwamgboko, yele madzu bu ebubu abya ejekfuta iya; bya asu iya: “M'i tsokwa le ndu ephe le nwoke Galili ono; mbu Jisosu shi ayije.”

⁷⁰ Pyita atua ego l'ifu edzudzu oha ono; sụ iya: “Le ya ta makwa iphe iikfu.” ⁷¹ Pyita atugbu jeshia uzo onu nggambo. Nwamgboko odo, yele madzu bukwaphu ebubu aphua ya l'eke ono; kfulahaaru ndu, vudo l'eke ono: “L'onye owaa shikwa etso Jisosu ophu Nazaretu.”

⁷² Pyita atukwaa phụ ego odo; ria angu: “Ya -makpokwaru nwoke owaa!”

⁷³ A nonyaa nwanshi; ndu, vudotsua l'eke ono abya asu Pyita: “Ba tushi ego; l'i yichachaa ya phụ; l'olu-okfu ngu gbawaru ngu ama.”

⁷⁴ Pyita awata oburu onwiya onu; ria angu; sụ: “Ya -makpokwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a te Nchileke nukwaa ya aphụ.”

E ji ekfu-a; oke-okfu ewowaruphu ora raa. ⁷⁵ Pyita anyatawaphu iphe, Jisosu kfuhanaru iya; le: “Temanu oke-okfu araa ora; be oo-kfu ugbo eto l'e to madu iya.” Pyita egbeshi; lufushia etezi je anodu rashia ekwa ike.

27

Jisosu no l'ifu Páyileti

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Yo belephu l'onma-ewa utsu echile iya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja l'ephe ha; me ndu bu ogurennya ogbo ikpe achia idzu t'ephe gbua Jisosu. ² Ephe ekee Jisosu; duta iya jekfushia Páyileti, bu govano ephe.

Anwuhu Judasu

(Ndu 1:18-19)

³ Judasu, bu iya bu onye ono, deru iya ye ono aphulephu l'e kperu Jisosu nkfugbu; talahaa onwiya uta. Yo chita ukporo pongu le pongu iri ono chiphushiaru ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu ogurennya ono azu; ⁴ sụ ephe: “Le ya mewaru ejo iphe; okfu le ya deru onye e-te nwedu ejo iphe, o meru ye t'e gbua.”

Ephe asu iya: “?Bu onye akpa ngu ishi iya ono? To budu t'i jewaru je amaru ege ii-me iya.”

⁵ Judasu achita okpoga ono ghaa l'ime eze-ulo Nchileke; mee swi; tugbu je eworu onwiya swi-gbu.

⁶ Obenu le ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono chitaru okpoga ono; sụ: “Okpoga-wa bukwa aswa mee ishi madzu. E te eyekwa iya l'eke eeyeje okpoga eze-ulo Nchileke.” ⁷ To du iya bu; ephe achia idzu; wota okpoga ono je azua onye o-kpu-ite ali; woru ali ono mee eke ephe e-lije ndu mbyamumbya. ⁸ Oo ya kparu iphe a guberu ali ono “Egu-mee” tsube mboku ono byeyekwaa nta-a.

* 26:67 26:67 Azá 50:6; Mak 14:65.

⁹ Oo ya bu l'o ree mbu iphe Jeremáya, bu onye nkfuchiru Nchileke kfuru wo: "L'ephe chitaru ukporo pongu le pongu iri ono, bu iya bu aswa, ndu Ízurelu haru kweta l'ephe a-kfu l'ishi iya ono; ¹⁰ gude zua onye o-kpu-ite ali, bu iya bu ege Nnajiufu kfuru iya eya."

Páyileti aji Jisosu aji

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Jisosu evudo l'ifu govano; govano aji iya: "?Bu nggu bu eze ndu Ju?"

Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi onu." ¹² Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu ogurennya asu l'o meru igweligwe iphe du eji. Jisosu te kfu okfu yeru ephe.

¹³ Ya ndono; Páyileti asu iya: "?Ti ndu igweligwe iphe du eji, ephe ekfu l'i meshiru?"

¹⁴ Jisosu ano-kirishia nggujinguji; to yeru iya m'oo onu lanu. Yo kwata ji govano enya.

Eekpe Jisosu nkfugbu

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39—19:16)

¹⁵ Iphe bu Aji Esweta, sweru esweswe; be govano atufujeru ndu ono onye mkporo ophu ephe suru t'o tufuru ephe; t'o laa. ¹⁶ Teke ono b'o nweru nwoke lanu, a maru amaru, eeku Barábasu, a turu mkporo. ¹⁷ To du iya bu; ndu ono edzukobelevhu l'ekalanu; Páyileti aji ephe: "?Bu onye ole b'o du unu te ya haaru unu t'o laa? ?Bu Barábasu; to bu Jisosu ophu eeku Kuráiyisutu?" ¹⁸ Eke o maru l'o bu enya-kfurukfuru; be kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja dufutaru iya Jisosu.

¹⁹ Páyileti adugakwaduru-a l'ulo-ikpe ono; nyee ya eziwaphu nzi t'a bya asu iya: "T'o pakwaru nwoke ono, bu onye doberu eka ndoo ono paru haa; le ya rokwaru nro l'enyashi jee iphe-okfu l'okfu eka iya."

²⁰ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu bu ogurennya ono akpatsua ikpoto ndu ono; su t'ephe kebekpelevhu l'o bu t'e gbua Jisosu; hachiaru ephe Barábasu. ²¹ Govano aji ephe odo; su: "?Bu onye ole l'umadzu ebo-wa; be ya a-haru unu t'o la?"

Ephe arashia; su: "Barábasu!"

²² Páyileti asu ephe: "?Bukwanu ngunu; be ya e-me Jisosu ophu eeku Kuráiyisutu?"

Ephe atuko wukoo onu nanu l'ephe ha; su: "T'a kpopyabe iya l'oshi-osweru!"

²³ Páyileti aji ephe: "?Ke ngunu? ?Bu egbe ejo iphe ngunu b'o meru?"

Ephe akakpo ya ru orashi ike; su: "T'a kpopyabe iya l'oshi-osweru!"

²⁴ To du iya bu; Páyileti anonyaa; bya amaru le to nwevu iphe ya ekfuta iya; gbahaa nu l'utsu gbe ese adada; yo kuta mini; kwoo onwiya eka l'ifu mkporo-oha ono; su: "L'eka iya ta dukwa l'ochi nwoke-wa. Unu maakwaruru ege unu e-me iya l'onwunu."

²⁵ Ndu ono atuko zua l'ephe ha; su: "T'ochi iya tukoruru ephe l'ishi; me l'ishi unwu ephe!"

²⁶ Páyileti abya ahaaru ephe Barábasu t'o laa; bya asu t'e chia Jisosu echachi. E chiebe iya echachi; yo duta iya nu t'e je akpopyabewa iya ru l'oshi-osweru.

Ndu soja aja Jisosu ewena

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Ndu soja govano ono eduru Jisosu jeshia l'eze-ogbodufu govano. Yo bya ekukobe ndu ogbo soja ono l'ephe ha. ²⁸ Ephe eyefu Jisosu uwe iya; bya achita kpowula-kpowula uwe uswe yee ya; ²⁹ woru okpu-eze, ephe kparu l'ogvu kpube iya. Ephe abya eworu mgboro dee ya l'eka-utara; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; aja iya ewena; asuje: "Ndu ngu ndu ogologo; Eze ndu Ju." ³⁰ Ephe avua ya onu-mini; wota mgboro ono chia ya l'ishi nchipyabe. ³¹ Ephe ajaebetsua ya ewena; lafu iya kpowula-kpowula

uwe ono teke ono; woru uwe nk'ia yee ya; be epe dufuderu iya t'epe kpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisosu

l'oshi-osweru

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Epe awufutadelephu; phua nwoke lanu, bu onye Sayirini, epha iya bu Sayimonu. Epe eyebuta iya t'o vuta oshi-osweru Jisosu. ³³ Epe abyarutalephu eke, eekuje Golugota, bu iya bu "Okpokoro Ishi"; ³⁴ bya eworu mee, a gwakoberu ogvu, atso ile nu Jisosu t'o ngu. Jisosu abya ede iya onu; jika iya angungu.

³⁵ Epe akpopyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu enwa tua gude kee uwe iya.* ³⁶ Epe adugaru anodu l'eke ono eche iya nche. ³⁷ Iphe ono, epe suru l'o meru ono b'e deru kfube l'oshi-osweru ono. Iphe e deru bu: "Owaa bu Jisosu; Eze ndu Ju." ³⁸ Epe kpopyabekwaruphu ndu iphura labu l'eke ono: onye lanu no Jisosu l'eka-utara; onye ophu anodu iya l'eka-ibyita.

³⁹ Ndu, eswe l'eke ono ekfubyishi iya; l'azuru iya ukwe; latu l'ishi l'ishi; ⁴⁰ ekfushi; su: "Nggube ophu suru l'ii-mebyishi eze-ulo Nchileke; gude abali eto kpukwazi iya; dzonua onwongu. O -buruphu nggu bu Nwatibe Nchileke; shinu l'oshi-osweru ono nyifuta."

⁴¹ Ege ono b'o dukwaphu ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya: epe atuko aja iya ewena; asuje: ⁴² "Nta-a b'o dzoru ndu odo; to du ike dzoo onwiya. O -buru l'o bu eze ndu Izurelu; t'o nyifutano l'oshi-osweru ono. Oo ya bu; epe ekweta l'oo ya bu Kurayisutu obu. ⁴³ Mgbu o suru l'o bu Nchileke; be ya ma. Ngwanu; te Nchileke obu dzonua ya nta-a; m'o -buru l'o du Nchileke mma ege o suru l'oo ya bu Nwatibe Nchileke."

⁴⁴ Ndu iphura labu ono, a kpopyaberu epe l'ia l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phu ege ono.

Anwuhu Jisosu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Enyanwu egvuleruphu l'echi-ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ekemeke obule agbakota tsabalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ⁴⁶ Yo be l'oke-eswe urenyashi ono; Jisosu echishia mkpu ike; su: "Elayi! Elayi! ?Lema sabakitani?" bu iya bu: "Nchileke iya! Nchileke iya! Ngunu meru iphe i paru iya haa nkinyi iya?"

⁴⁷ Ndu haru vudotsua l'eke ono anua ya; su: "M'o gbe eku Elayija." ⁴⁸ Onye lanu agbafuta; wota egwo-ncha tsee le mee, shihuru uka; woru iya tsebe le nwoshi, du ogologo; nu iya t'o ngu.†

⁴⁹ Ndu ophunanu asu: "Unu ngabe t'epe maru: ?bu Elayija, bu onye nkfuchiru Nchileke a-bya adzoo ya?"

⁵⁰ Jisosu echishia mkpu ike odo; tubua ume.

⁵¹ Ya ndono; ekwa, eegechitaje onu-uzo ime ulo obu, bu iya bu enya eze-ulo Nchileke; eshilephu l'uzo eli iya lalaphu tarara; lajahulephu ebo jeye l'uzo ali iya. Ali anmahu jijiji; oke mkpuma awashihutsua; ⁵² iphe bu ili eghekotaru onu; igweligwe ndu ke Nchileke, bu ndu, shi nwuhuhawa anwuhu eshi l'onwu tetatsua nodu ndzu. ⁵³ Epe eshi l'ime ili ono lufuta; le Jisosu shitsua l'onwu teta nodu ndzu ono; tugbua jeshia Jerusalemu. A du l'igwe phu epe.

⁵⁴ Onye ishi soja; me ndu soja iya ono, epe l'ia no l'echi Jisosu nche ono aphua eke ali anma jijiji; mewaru iphe meru nu; meji agbabuhu epe; epe asu: "Nwoke-wa bukwaphu Nwatibe Nchileke l'oswiya!"

* 27:35 27:35 Egvu 22:18. † 27:48 27:48 Egvu 69:21; Mak 15:36; Luk 23:36; Jon 19:28-29.

⁵⁵ O nweru igweligwe unwanyi, vudotsua ote-nya; l'ele t'ephe maru iphe eme nu. Unwanyi ono bu ndu, shi le Galili tsoru Jisusu; l'eyeru iya aka. ⁵⁶ Meri ke Magudala yikwa l'unwanyi ono. Meri ophu muru Jemus; ma Josefu ayikwaru iya phu. Onye odo bu nne unwu Zebedi: ephe ebo.

Eli Jisusu

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Yo be l'urenyashi; onye oke amadu, shi Arimatiya abyatashia. Epha iya bu Josefu. O bu onye lanu le ndu etsoje uzo Jisusu. ⁵⁸ Yo jekfushia Payeri; je aruo ya t'o kwe te ya pata odzu Jisusu je elia. To du iya bu; Payeri asu t'a pee ya eya. ⁵⁹ Josefu apatsuta odzu ono; gude ekwa ocha, inyi e-ta nodu kwaa ya ege aakwaje odzu; ⁶⁰ bya eje enyobe iya l'ili ke yebe Josefu, o turu k'ophungu l'ogba mkpuma. Yo swita eze mkpuma bechia onu iya; tugbua lasha. ⁶¹ Meri ke Magudala; me Meri ophunanu nokwaphu l'eke ono; ephe adugaru anodu cheeru ili ono ifu.

Eche ili ono nche

⁶² Yo be echile iya, bu iya bu mboku otu-ume; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Farisii abya edzua l'ifu Payeri; ⁶³ su iya: "Nnajiufu; me ephe nyatakwaru l'o nweru teke nwoke ono, dzugburu onwiya l'ejo-ire ono suseru teke o no; le: 'A -no abali ebo gaa le ke eto; be ya e-shi l'onwu teta nodu ndu odo.'" ⁶⁴ Zinua t'e cheje ili ono ogbodo echeche jeye l'abali k'eto ono; e menyaa; ndu etsoje uzo iya egbeshi je ezihaa odzu iya; kfulahakwaa l'o shi-wa l'onwu teta nodu ndu. T'ejo-ire ke ikperazu ba kanu k'ivuzo."

⁶⁵ Payeri asu ephe: "O kwa l'unu nweru ndu soja, echeje nche? Unu tugbunua je atuchikpoo ya ege ike beru unu."

⁶⁶ Ya ndono; ephe atugbua je eworu iphe kpu-chishikpoo onu ili ono ohuma; mee ya iphe-ohubama; woru ndu nche ye iya. A wata iya oche nche.

28

Jisusu shi l'onwu eteta

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Mboku otu-ume esweebelephu; l'oswi ngguge-ngguge utsu mboku Sonde; Meri ke Magudala; me Meri ophunanu atugbua jeshia l'ili ono. ² E ji ekfu-a; ali awatawaphu onma oke jijiji; ke l'o nweru ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu, shi l'imigwe phezita; bya eswifu eze mkpuma ono; metsua no-kirishia l'eli iya. ³ Ugbugba iya achalephu l'o bu ebemu-igwe; uwe iya achalephu l'o bu eberugo. ⁴ Ndu nche ono atsuhu egvu; nmahu kpakpakpa; dabutsuwarua l'o bu ndu nwuhuru anwuhu.

⁵ Ojozi-imigwe ono asu unwanyi ono: "Unubedua; unu ba tsushi egvu. Ya makwaru-a l'oo Jisusu ophu a kpopyaberu l'oshi-osweru; be unu achu. ⁶ E to nohekwa l'eke-a. O tetaakwaru ege ono, o kfuawaru unu ono. Unu bya aphu eke o shi daburu. ⁷ Unu tugbulekwaphu nta-a je ekfuru ndu etsoje uzo iya l'o shiakwa l'onwu teta nodu ndu. O vuakwa unu uzo eje Galili. O bu l'eke ono; be unu a-phu iya. O kwa iphe ya byaru unu ezizi ndono."

⁸ Ephe egude otsu-egvu; me ehue-otso-ena vuta oso; jeshiaru iya okoru ndu etsoje uzo Jisusu.

⁹ A bya ele nya; Jisusu abyakfutashia unwanyi ono; bya ekele ephe: "Unu etehuo!" Ephe agbakfube iya; bya adaa l'ali; gudgbaa ya aka l'okpa ephe ebo; baaru iya eja. ¹⁰ Jisusu asu ephe: "Unu ba atsukwa egvu. Unu tugbulekwaphu je ekfuru unwunna iya t'ephe jeekwaru Galili; l'o kwa eke ono; be ephe a-phu iya."

Iphe ndu nche ekfu

¹¹ Ụnwanyi ono atụgbua; nọdukwadua l'esu-uzo; ndu soja ono, eche nche ono aharu jeshikebe l'ime obodo; je akọoru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja iphemiphe ọbule ono, meru nụ ono. ¹² Ndu ishi ono; mę ndu bụ ọgurennya edzukobelephe; chia idzu; woru okpoga, ha nshinu nụ ndu soja ono nggalazu; ¹³ sụ ẹphe: “Unu sụje ẹ ndu etsoje ụzo iya pyabataru teke unu eku mgbenya l'enyashi; bya ezita odzu iya. ¹⁴ A -makwarama; o -rua ọvano ẹ nchi; unu be yekwa ọnu; ẹphe e-kfurua nụ iya; haaru unu enge t'ẹ b'o nwe iphe e-me unu.” ¹⁵ Ya ndono; ẹphe achita okpoga ono; mee ẹge e kfurua ẹphe. Yọ bụru iya bụ l'ẹphe ekfua ẹge ono; akọ ono edzuru ndu Ju; mbụ byeyekwaa ntanụ-a.

*Jisọsu ekoshi onwiya
ndu etsoje iya nụ*

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jọn 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; ndu ono, etsoje ụzo iya ono: ẹphe ụmadzu iri 'ẹ nanụ; atụgbua jeshia Gálili; l'ugvu ono, Jisọsu tughawaru ẹphe ọnu iya ono. ¹⁷ Ẹphe aphulephu Jisọsu; bya abaaru iya ẹja; e gudekwaru l'o nweru ndu obu haru agba ẹbo wo: ? a maru bụ ya? ¹⁸ Jisọsu abyakfuta ẹphe; bya asụ ẹphe: “Lẹ Nchileke mewaru tẹ iphe bụ ike, nọ l'igwe; mę ẹ mgboko; nọdu iya l'eka. ¹⁹ Ọo ya bụ; unu jee l'iphe bụ mbakeshi; je emee ẹphe t'ẹphe bụru ndu etso ụzo iya. Unu gude ẹpha kẹ Nna; mę kẹ Nwa; mę kẹ Ume-dụ-Nsọ mee ẹphe baputizimu. ²⁰ Unu ezia ẹphe t'ẹphe meje iphemiphe ọbule ono, ya kfurua unu ono. Unu makwaru amaru ẹ yẹbedua nọkwa-a swiru unu mbọku-mbọku; jeye teke mgboko a-gvụ.”

Ozi-Ọma, Maku deru

Ozi, Jọnu Baputizimu ezi
(Mát 3:1-12; Luk 3:1-18; Jọn 1:19-28)

¹ Ọwaa bụ ishi ozi-ọma kẹ Jisọsu Kuráýisutu, bụ Nwatibe Nchileke. ² Ẹge o shi wata b'o deru l'ẹkwo mbụ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke; lẹ Nchileke sụru:

“Ọwaa bụ onye ejeru iya ozi.

Ya e-zi iya t'o vuru ngu ọzo jee;
k'ọphu ọo-bọru ngu ọzo.

³ O nweru onye l'echi mkpu l'echi-ẹgu;
sụ: ‘T'e meeru Nnajiufu ọzo iya.

E doziaru iya oje iya t'o vudo ntumu!’ ”

⁴ Ya ndono; Jọnu abya anọdu l'echi-ẹgu; l'eme ndu madzụ baputizimu; ezikwaphu ozi-ọma. Yoo kfuru ẹphe; sụ: “Unu taa onwunu ọta sefu ẹka l'iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu baputizimu. Ọo ya bụ; ẹge Nchileke a-guru unu nvụ l'iphe dụ ẹji ọbu, unu meshiru ọbu.” ⁵ Ndu, nọkota l'alị Judíya; mę ndu Jerúsalemu mgburumburu azafutakota byakfutashia ya t'ẹphe nua iphe ookfu. Ẹphe akọshitsua iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru; yo mee ẹphe baputizimu lẹ Ẹnyimu Jódanu.

⁶ Ya ndono; Jọnu bụ uwe, e gude ẹji inya-ivu mee bẹ ooyeje. Akpọ-anụ aburu iya akpọ-buleti, oogudeje kebudo uwe iya l'ukfu. Nri iya aburu igube; mę manụ-ẹngu.

⁷ O kfuru ndu ono l'o nweru nwoke, abyanụ, katabe iya nshinu; k'ọphu bụ lẹ ya te gbe dzukpoduanu kẹ tẹ ya furita efurita tọshia ya eri akpọkpa iya. ⁸ Lẹ yẹbedua, bụ Jọnu bụ mini bẹ ya gude mee unu baputizimu. Obenu lẹ nwoke ono bụ Ume-dụ-Nsọ bẹ oo-gude mee unu baputizimu.

Jọnu eme Jisọsu baputizimu
(Mát 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ E ta nọhedu ọphu baru ishi; Jisọsu eshiwaphu Názarẹtu, nọ l'alị Gálili byakfutashia Jọnu; yo mee ya baputizimu lẹ Ẹnyimu Jódanu. ¹⁰ Jisọsu eshilephu lẹ mini ono l'erufuta; phuwaphu igweli l'ẹke ookpuha; mę Ume-dụ-Nsọ ẹke ọ dulephu l'ọ bụ ndo; shi l'igweli ono phezita bya anọdu iya l'ẹhu. ¹¹ A nua olu, shi l'imigwe ono; sụ: “Ọo nggubedua bụ Nwatibe iya, ya yeru obu; iimeje: ẹhu atso iya ẹna.”

Sétanu adata Jisọsu
(Mát 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ya ndono; Ume Nchileke emewaphu Jisọsu; yọ bahushia l'echi-ẹgu. ¹³ Yọ nọ l'ẹke ono ụkporo abalị ẹbo; Sétanu adatakọta iya. Ụnwu anụ ẹgu jikwaruphu ẹke ono; ụnwu ojosi-imigwe abya eyeru iya ẹka.

Jisọsu awata ozi iya lẹ Gálili
(Mát 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ L'a tutsuaru Jọnu mkpọro bẹ Jisọsu bahuru l'alị Gálili; zilahaa ozi-ọma, shi l'ẹka Nchileke; ¹⁵ l'asuje: “Lẹ teke ono, Nchileke kwere ụkwa iya ono ruakwaru. Nchileke abyaakwa okoshi l'ọo ya bụ eze. Unu taa onwunu ọta; sefu ẹka l'iphe dụ ẹji, unu meshiru; bya ekweta ozi-ọma ono.”

Ndu mbụ, tsolahaaru Jisọsu
(Mát 4:18-22; Luk 5:1)

¹⁶ Yọ bụru teke o tsoru iku Eze Ẹnyimu Gálili ogologo; b'ọ phuru unwoke labụ, egbuje ẹma. Ndu ono bụ Sáyimonu; mę nwunne iya, bụ Ánduru. Yọ phua ẹphe ẹke ẹphe nọ; atụ ntofu. ¹⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu bya etsoru iya tẹ ya mee unu t'unu rukoje madzụ l'ọ bụ onye eruko ẹma.” ¹⁸ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; ẹphe apawaruphu ntofu ẹphe ono haa; tsoru iya.

¹⁹ Jisọsu akpịribelephu nwanshị bya aphua unwunne labụ ọdo l'ẹke ẹphe nọ l'ugbo ẹphe l'edokwazi ntofu ẹphe. Ndu onanu bụ Jémusu Zébedi; mę Jọnu Zébedi. ²⁰ Aphuphu, ọophu ẹphe mbụ Jisọsu; kua ẹphe; ẹphe aparu nna ẹphe ono; mbụ Zébedi mę ndu, o buru ozi haa l'ugbo ono; tsoru iya.

Nwoke, ọgvu bu l'ẹhu
(Luk 4:31-37)

²¹ Ẹphe abya abahụ lẹ Kapániyọmu. Yo be mbọku ọtu-ume; Jisọsu abya abahụ l'ulo-ndzuko ndu Ju; je awata ozi iphe. ²² Ndu ono akpọo-beru; kẹ l'ẹge o gude ezi ẹphe iphe dọ biribiri; kẹ l'ẹ too zidu iya l'ọ bụ ndu ọphunanu, ezije ekemu; oozi l'iya phụ l'ọ bụ onye ike nọ l'ẹka.

²³ L'ime ọlo-ndzuko ono b'o nweru nwoke, ọgvu bu l'ẹhu, nọ iya nụ. ²⁴ Nwoke ono arashia: “?Bụ ngunu b'ị chọ ẹphe l'ẹka; nggube Jisọsu kẹ Názaretu. ?Ị byawaru ẹphe emebyishi? Ya makwaru-a onye ị bụ. Ị bụ onye dọ nsọ, Nchileke ziru t'ọ bya.”

²⁵ Jisọsu abaarụ ọgvu ono mbà t'ọ nọdu nwandoo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta.

²⁶ Ọgvu ono arashia ọra ike; lọwaphu nwoke ono l'ọ bụ ọta; shi iya l'ẹhu lufutashia.

²⁷ Yọ dọ ẹphe biribiri; k'ọophu ẹphe wataru ọji onwẹphe: “?Bụ ngunu dọ ẹge-a? ?Ọ bụ iphe ọphungu tọo? Ike b'o gude baaru ọgvu mba; ẹphe emee iphe o kfulu!”

²⁸ Ẹpha Jisọsu edekotawaphu alị Gálili mgburumgburu.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme
(Mát 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Alufuta, Jisọsu phẹ alufuta l'ulo-ndzuko ono; ẹphe lẹ Jémusu; mę Jọnu ayiru tųgbua; jeshia l'ulo Sáyimonu mę Ánduru phẹ. ³⁰ Nne nyee Sáyimonu bẹ ẹhu enwu ọku; yọ zeru azee. Ẹphe eje ekfuwaru iya phụ Jisọsu l'ẹphe ruru ẹke ono. ³¹ Jisọsu ejekfubeshia ya je egude iya l'ẹka kpulia ya eli; ẹhu-ọku ono aparu iya haa. Nwanyị ono awatawaphụ ẹphe ọkwaru ẹbyee.

³² L'enyanywu ribagetsuaru l'urenyashi; e dutatsuaru Jisọsu ndu, iphe emetsua; mę ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. ³³ Ndu obodo ono abya adọjia ifu ọlo ono. ³⁴ Jisọsu emekota ndu ono, ome-l'ẹhu, dųtsua iche iche eme ono; yọ dọ ẹphe mma. Yọ bya achifukwaphu ọgvu l'ẹhu ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. Too kweje t'o nweru ọgwu ono ọphu e-kfu okfu; kẹ l'ẹphe makotahawaru onye ọ bụ.

Jisọsu ekfu okfu Nchileke
lẹ Gálili

(Luk 4:42-44)

³⁵ Yo be l'iphe-ọha-enu echile iya; tẹmanu bẹ nchi bọhuderu; Jisọsu egbeshi l'ulo ono; jeshi ẹke, ọo-nọdu nwenkinyi iya; kfulu nụ Nchileke. ³⁶ Sáyimonu mę ndu ọphunanu alaa ya achokashi. ³⁷ Ẹphe aphụ l'iya phụ; sụ iya l'onyemonye tųkokwa achọ iya.

³⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu t'ẹphe je lẹ mkpukpu ndu ọphu haru nọdugbaa ẹphe ntse; tẹ ya kfuaru ẹphe okfu Nchileke l'ẹke ono; l'ọo iphe ya byaru ndono.”

³⁹ Yo jekota ẹkemeke ọbule lẹ Gálili; ekfu okfu Nchileke l'iphe bụ ọlo-ndzuko ndu Ju; l'achishikwaphu ọgvu, butsua madzụ l'ẹhu.

Jisọsu agwọ onye ẹhu-labụ
(Mát 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Yo be ujiku lanu; onye ẹhu-labụ abyakfuta Jisọsu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; rọ ya; sù iya: "Ọ -bùru uche-obu ngu; bẹ ii-menu iya-a tẹ ya dọ mma."

⁴¹ Imiko nwoke ono egude iya; yọ machiwaphu ẹka; byia ya; sù iya: "Ọ bụ uche-obu iya. Ngwaa; ka mma." ⁴² Teke onophu; ẹhu-labụ ono agvuwaphu nwoke ono l'ẹhu; yọ bya adu mma. ⁴³ Jisọsu anmashiaru iya okwa ike t'ọ tųgbulekwaphu lashia l'ufu teke onophu; ⁴⁴ wo iya: "Ba dukwa onye ii-kfuru iya. Tųgbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke eja t'o lee ngu ẹnya. Nggwu egworu ngweja, onye e metaru l'iphe eme iya nù anuje; nù t'ọ chiaru ngu ẹge Mosisu ziru l'ekemu iya; k'ophu oha a-makota l'ẹhu dọwa ngu mma."

⁴⁵ Nwoke ono egbe tųgbulee je kfukashia iphe ono, Jisọsu meru iya ono. Yo mee; to nwehe mkpukpu, Jisọsu abahukwadu; t'ẹ ba ma. Yọ bọru iya meru; Jisọsu te ekwejehe alufuta l'edzudzu oha lẹ mkpukpu ono. Ndiphe eshijewaru ẹkemeke obule awakfuta iya.

2

Nwoke, iphe lonwuru
ibe-ẹhu lanu

(Mát 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Tọ dọ iya bụ; a nọlephu nwa abali olemole; Jisọsu alatashia azu lẹ Kapaniyomu odo. Yọ ngakota ekemeke obule l'ọ nọwa l'ufu. ² A dukpo l'igwe bya eji; k'ophu bụ l'ẹ to nwehedu ẹke ọzo nọkwadu; mbukponu m'ọ bụ l'onu-ibo. Jisọsu l'ezì ẹphe ozi-oma ono. ³ Umadzu ẹno aparu nwoke, iphe lonwuru ibe-ẹhu lanu pataru iya. ⁴ Ndu ono, dọru ẹge ono te kwe t'ẹphe phua ọzo pakfube iya Jisọsu. Ya ndono; ẹphe eje eworu ọzo bufua l'eli ọlo ono lẹ gededede ibyiya ophu Jisọsu nọ. Ẹphe eworu iphe ono nwoke ono zẹ ono pyoo l'eke ono, ẹphe bufuru ono; shi iya pazita iya l'ime ọlo ono. ⁵ Jisọsu aphua ẹge ẹphe kwetaberu lẹ ya a-dọ ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yọ sù nwoke ono: "Nwa iya; a gwaru ngu nvu l'iphe dọ eji, i mekotaru l'ọ ha."

⁶ Ndu ezije ekemu, haru nọdu l'ẹke ono arilaha: ⁷ "Bụ ngunu bẹ nwoke-wa ekfu ẹge-a? Ookfurushikwa Nchileke ekfurushi! Mbụ; ?bụ onye a-dọ ike gwaru madzọ nvu l'iphe dọ eji, o meru; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya?"

⁸ Jisọsu egude obu iya mawaruphu iphe, ẹphe ari; bya aji ẹphe: "Ngunu meru iphe unu ari egbe oriri ono? ⁹ Bụ ole ka ntse: ?bụ t'a sù nwoke-wa, iphe lonwuru ibe-ẹhu lanu-wa: 'A gwaru ngu nvu l'iphe dọ eji, i meshiru;' t'ọ t'a sù chia ya: 'Gbeshi; pata iphe azee ngu jelahaa ije?' ¹⁰ Ya e-koshi unu lẹ yebe Abubu-Ndiphe b'e ziru tẹ ya gujeru madzọ nvu l'iphe dọ eji, o meshiru lẹ mgboko-a." Yọ bya sù nwoke ono, iphe lonwuru ibe-ẹhu lanu ono: ¹¹ "Ya sọru ngu t'i gbeshi; pata iphe azee ngu lashia l'ufu!"

¹² Nwoke ono ezilihu; pata iphe azee ya ono; yọ bọru iya atugbu. Ẹphe atuko ele iya. Yo ji ẹphe ẹnya; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja asuje: "L'ẹphe ta phubukwaa onye meru egbe iphe ophu dọ ẹge owaa!"

Jisọsu eku Lívayi
(Mát 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisọsu alashia azu l'onu eze ẹnyimu Gálili; igweligwe madzọ awukfuta iya; yọ wata ẹphe ozi iphe. ¹⁴ Yo jenyalephu l'esu-ọzo; phua Lívayi Alufiyosu ẹke ọ dọgaru l'ọlo okpoga akiriko. Jisọsu asu iya: "Lívayi; tsoru iya." Lívayi egbeshi; tsoru iya.

¹⁵ A nonyaa teke odo; Jisọsu ejee ori nri l'ọlo Lívayi. L'ẹke ono b'a dọ l'igwe; mbu ndu akiriko; mẹ ndu odo, bụ ndu ejo madzọ; ẹphe etsoru Jisọsu; mẹ ndu etsoje ọzo iya lẹ nri ono. ¹⁶ Ndu ezije ekemu, bụ nwa ndu ophu bụ ndu okpa Fárisii aphulephu

lẹ Jisọsu yẹle ndu ono, bu ndu emeje iphe du eji; me ndu akiriko ono l'eriko nri; ephe aji ndu etsoje uto Jisọsu; su: “?Bu ngunu meru iphe Nnajiufu unu yee ndu akiriko; me ndu odo, bu ndu emeje iphe du eji erigba nri?”

¹⁷ Jisọsu anu ya; su ephe: “Ndu ehu du mma be mkpa onye eme ogvu ta dukwaru. O kwa ndu ehu du eji be mkpa onye eme ogvu duru. Ya ta byakwa oku ndu doberu eka ndoo; o kwa ndu emeje iphe du eji be ya byaru ekuku.”

Aji le k'oswi aswiswi
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Yo rua teke lanu; ndu etsoje uto Jonu; me ndu Farisii anodu l'aswi aswiswi; ekfu anu Nchileke. Yo nweru ndu byakfutaru Jisọsu bya aji ya: “?Ngunu meru iphe ndu ophu etsoje uto Jonu; me ndu ke Farisii aswije aswiswi; ekfu anu Nchileke; ndu etsoje uto ngu ta aswi?”

¹⁹ Jisọsu asu ephe: “?O nweru ndu e kujeru l'eswa-nwanyi ophungu; ephe egbe wata oswi aswiswi; l'eke nwoke, kuru ephe nokwaa? Ephe ta aswidu aswiswi l'eke ephe le nwoke ono, kuru ephe ono no. ²⁰ Obenu le mboku obu, aa-nafu ephe onye ono, alu nwanyi, kuru ephe l'eswa-nwanyi ono nophu abya. Mboku ono be ephe a-kabe swia aswiswi.

²¹ “E to nwedu onye gudeje ekwa ophungu je agbaa akahu uwe. O -tua ya ama; k'ophungu ono alakata akahu uwe ono; mee t'enu iya karu nshinu. ²² To nwe onye wotajeru akuru-aku ophungu, atu vavava je ogha l'akahu okurutu otumu. O -tua ya ama; mee ono agbajashia otumu obu; mee obu ye l'otumu obu alaa l'iyi. O bu akuru-aku ophungu be eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka.”

Aji le ke mboku otu-ume
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Yo be ujiku lanu, bu mboku otu-ume; Jisọsu phe l'eswe l'egu eke a koru akpe. Ndu etsoje uto iya awata okwo akpe ono. ²⁴ Ndu Farisii asuwaphu Jisọsu: “Lenu! ?Bu ngunu meru iphe ndu-wa kabe eme egbe iya owaa, e tee mejedu mboku otu-ume-wa?”

²⁵ Jisọsu aji ephe: “?Unu ta guvubua l'ekwo okfu Nchileke iphe Devidi yele ndu ephe l'iya yi mejeru; eke iphe atsụ ephe l'ehu; egu l'agu ephe? ²⁶ Iphe ono meru teke nwoke, eeku Abayata shi buru eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Devidi abahushia l'ulo Nchileke je ewota buredi, duru Nchileke le nso; taa; mbu buredi, onye odo e-ta hadu ke t'o wota taa; gbahaa ndu achijeru Nchileke eja. Devidi taru iya; hakwaruphu nu ndu ephe l'iya yiko.”

²⁷ Jisọsu asu ephe: “Mboku otu-ume kwa t'o kwoo madzu be Nchileke medoru iya; e to bukwa madzu b'o meru t'o kwoo mboku otu-ume. ²⁸ Oo ya bu le Abubu-Ndiphe bu Nnajiufu k'iphemiphe obule; mbu je akpaa le mboku otu-ume.”

3

Nwoke, iphe lonwuru eka lanu
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Ya ndono; Jisọsu alatashia azu l'ulo-ndzuko ndu Ju l'eke, o no; mbu nwoke, iphe lonwuru eka lanu. ² Ephe anodu l'ege Jisọsu t'ephe maru: ?oo-mekwaphu t'ehu du madzu mma mboku otu-ume; t'ephe su l'o meru ejo iphe. ³ Jisọsu asu nwoke ono, eka lanu nwuhuru anwuhu ono: “Lufuta l'ifu eke-a.” ⁴ Jisọsu asu ephe: “Te ya jia unu aji: ?O bu omebyi ekemu mboku otu-ume t'e mee iphe-oma; to t'e mee ejo iphe? ?Bu odzo madzu ndzu; t'o bu t'e gbua madzu egbugbu mboku ono?”

Ephe te kfu okfu yeru iya.

⁵ Jisòsu avoo ephe enya mgburumgburu. Yo rua ya l'ehu; okfu l'ephe bu 'anuma-anuma. Yo su nwoke ono, aka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Ngwaa; machia aka ngu amachi." Yo machia ya. Eka ono abya eteta; duwa iya phu mma. ⁶ Ndu Farisii ono eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; jekfubeshia ndu okpa ke Herodu; ephe agbakobewaphu chia idzu ege ephe e-shi gbua Jisòsu.

A du l'igwe wu-tsoru Jisòsu

⁷ Jisòsu me ndu etsoje uzo iya atugbua jeshia l'eze enyimu Galili; a du igwe shi le Galili tsoru iya; mewaru ndu ophu shi Judiya; ⁸ me ndu Jerusalemu; ndu Idumiya; ndu ophu shi azu Enyimu Jordanu azu iya ophu; me ndu obutobu ndu Taya me Sayidonu. Ndu ono wu-lihuru tsoru iya; okfu l'ephe nuru iphe Jisòsu eme. ⁹ Ndu ono ha nshinu k'ophu Jisòsu suru ndu etsoje uzo iya t'ephe je achoo ugbo kwaberu iya; k'ophu ikpoto ndu ono ta akpagbudu iya le mkpa. ¹⁰ Iphe, meru ephe awu awukfuta iya aburu l'o mewaru igweligwe ndu iphe eme; ephe akorohu; k'ophu bu le ndu odo, iphe emetsua kpalahaaru mkpa ege ee-me t'ephe byikpoo ya nu aka. ¹¹ Yoo buje teke ogvu phuleruphu Jisòsu; yo dashia l'ali l'ifu iya; l'echi mkpu; ekfu "L'oo nggu bu Nwatibe Nchileke!"

¹² Jisòsu abaaru ogvu ono mbà t'e b'o kfujeshi onye ya bu l'edzudzu oha.

Ndu ishi-oziri ebo ono

(Mát 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E meebe; Jisòsu egbeshi jeshia l'eli ugvu; je anodu kua ndu ophu du iya mma; ephe abyakfutashia ya. ¹⁴ Yo bya afota ephe umadzu iri l'ebo; gaa ndu ishi-oziri; su ephe: "Ya fotawaru unu t'unu l'iya nodu. Ya e-zi unu t'unu je ezia ozi-oma; ¹⁵ zikwaphu unu t'unu gude ike chifuje ogvu."

¹⁶ Umadzu iri l'ebo ono, o fotaru ono bu: Saimonu ophu Jisòsu guru Pyita; ¹⁷ me Jemusuzébedi; me nwanne iya, bu Jonu Zébedi ophu Jisòsu guru Unwu Egbe-Igwe. ¹⁸ Ndu odo bu Anduru; Filipu; Batólomiyu; Mátiyu; Tómosu; me Jemusuzébedi, bu nwatibe Alufiyosu; me Tadiyosu; me Saimonu, bu onye yi l'ogbo, adzo te ali ndu Ju noduru ndu Ju; ¹⁹ me Judasu Isukariyotu ophu deru Jisòsu ye.

Jisòsu; me Biyélezebolu

(Mát 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ya ndono; Jisòsu alashia l'ufu; igweligwe madzu abya edzua odo l'eke ono; k'ophu Jisòsu me ndu etsoje uzo iya be uzo ta dukpoduaru nu ke t'ephe ria nri. ²¹ Ndibe Jisòsu phe anua ya; jeshia t'ephe kpulata iya; okfu l'ephe haru ekfu l'ogvu yiwa iya eya.

²² Ndu ezije ekemu, shi Jerusalemu abya bya ekfutsua l'o bu Biyélezebolu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu b'o gude achifu ogvu.

²³ Jisòsu ekua ndu ono; ephe abyakfuta iya. Yo gude etu etu zilahaa ephe iphe; su ephe: "?Nanu ege Sétanu e-shi chifu Sétanu?" ²⁴ O -buru le ndu, bu l'ali-eze lanu woru onwephe kekahu ebo; selahaa okfu be ali-eze obu a-dakposhikwa. ²⁵ O -bukwaruphu le ndu enya ulo lanu kekashiru onwephe; tso onwephe ogu; enya ulo obu e-chihukwa. ²⁶ Oo ya bu l'o -buru le Sétanu gude nseku kee onwiya iche iche; e to nwekwa ege oo-no-be; nk'ia agvu. ²⁷ Odo bu l'e to nweudu onye a-du-ghe ike baa l'ulo nwoke, agburu-ehu no; je egwota iya iphe; l'e b'o gudehaodu nwoke ono; kee ya egbu; temanu yo shide ishi lanu gwowaru iphe l'ulo ono ege du iya mma. ²⁸ Kamenu; te ya karu unu: aa-gukotaru madzu nvu l'iphe bu iphe du eji, onye obu meshiru l'o ha; me ekfurushi, o kfurushikotaru Nchileke. ²⁹ Obenu l'onye ophu kfuru kfurushia Ume-du-Nso b'e ta abyakwa bya aguru nvu; okfu l'o mewaru iphe du eji ke gbururu jeye."

³⁰ Jisòsu kfuru ephe okfu-a; okfu l'ephe shi su l'ogvu bu iya l'ehu.

*Nne Jisosu; mę unwunne iya
(Mát 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Nne Jisosu; mę unwunne iya abya abata vudo l'ogbodufu; zia t'e kuaru iya ęphe.
³² Teke ono b'a zaru igwe nọ-phae Jisosu mgburumgburu; ęphe asu iya: "Nenu: nne ngu; mę unwunne ngu pę nọkwa l'ogbodufu; achọ ngu."

³³ Jisosu aji ęphe: "?Bu ndu ole bu nne iya; mę unwunne iya obu?" ³⁴ Yo lewaphu ndu ono, dugatsuaru l'ęke ono ęnya mgburumgburu; su ęphe: "O bu nne iya; mę unwunne iya pę ndo-o nọ l'ęka-a! ³⁵ O bu iphe bu onye eme iphe, nọ Nchileke l'obu bę bu nwunne iya kę nwoke; buru nwunne iya kę nwanyi; buru nne iya."

4

*Ętu, eegude onye agha
nebyi iphe anma
(Mát 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Yo be teke odo; Jisosu awatakwa ozi iphe l'iku eze ęnyimu. Madzu azaa ntumatu gbaphee ya mgburumgburu; k'ophu o bahuru l'ugbo je adugaru; ndu ono adọ l'iku eze ęnyimu ono l'eli ali. ² Yo gude ętu ętu zilahaa ęphe igweligwe iphe. Teke oozi ęphe iphe ono b'o suru ęphe:

³ "Unu gebekwa nchi. L'o nweru nwoke lanu, jeru ogha nebyi iphe. ⁴ L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru le mkpoworo uzo; unwenu atutua ya. ⁵ Ndu ahara daa l'ali mkpuma; fushikebewaphu; ke l'anu-ali ta nodu iya. ⁶ Anwu awatawaphu akpokpo; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; ke l'akwara iya te jerudu ime ali. ⁷ Ndu ahara daa l'ali ogvu; bya efushia. Yo vuta mbu ogvu ono; woru nebyi iphe ono kpagbushia; to mihe amimi. ⁸ Obenu le ndu ophu daru l'ali-otsu; byaru bya efushia; vua; mishia. Ndu mitaru ukporo akporu l'akporu iri iri; ndu amita ukporo eto eto; ndu amita ukporo ise ukporo ise."

⁹ Jisosu asu ęphe: "T'onye nweru ęnu-nchi; nukwaa ya."

*Iphe kparu iphe Jisosu
egudeje ętu ezi iphe
(Mát 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Yo rua teke Jisosu nọ nkinyi iya; ndu etso iya nu; mę umadzu iri l'ębo phu abyakfutashia ya t'o kooru ęphe iphe ętu ętu ono butua. ¹¹ Jisosu asu ęphe: "O bu unubedua bę eekoshi iphe ono, e shi domia edomi ono, bu iya bu k'ęke Nchileke bu eze. Obenu le ndu odo bę aanmaru iphemiphe obule ono l'ętu ętu. ¹² Oo ya bu k'ophu oo-buru iphe e dehawaru; su:

L'ęphe e-le ęnya nta;
lee imo;
to du iphe ęphe aphu.
Ęphe angaa nchi nta;
ngaa imo;
to du iphe ęphe anu.
Ndege ę to dudu ęge ono;
mę ęphe abyakfutakwaa Nchileke;
m'o guaru ęphe nvu l'iphe du eji,
ęphe meshiru.' "

*Iphe ętu onye agha
nebyi iphe ono bu
(Mát 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Jisosu abya aji ephe: “?Etu ono, ya nmaru unu ono te dodu unu enya too? ? Nanukpoo ege ee-me te etu dojee unu enya? ¹⁴ Onye ono, agha nebyi iphe ono bu okfu Nchileke be ogha. ¹⁵ Ndu ono, no l'eshwara uzo l'eke agha okfu Nchileke ono bu ndu ophu anuje iya nu. Anunu, ephe anukwadu iya-a; Setanu abya anafu ephe okfu Nchileke ono, a gharu l'ime obu ephe ono. ¹⁶ Ndu ophunanu dukwaphu l'o bu nebyi iphe ophu a gharu l'ali mkpuma. Ephe anu-gee okfu ono; nata iya l'ehu-otso-ena. ¹⁷ Obenu l'e to nwedu akwara, ephe gbaeru l'ime onwephe. Ephe -kpolephu ukfu nwanshi; iphe-ehuka; m'o kwanu ome madzu kpakpawowo l'okfu iphe onye ono kweru -byalephu; yo buru iphe ephe a-kpakota daa; paru ozi ono haa. ¹⁸ Ndu ophu adu l'o bu nebyi iphe ophu a gharu l'ali ogvu. Ephebedua abuje: ephe -nutsua okfu Nchileke ono; ¹⁹ oriri ke ndzu; ege ee-shi nweru eku; me iphe agugu odo abya akpalube; kpalahaa okfu ono eh; too mihe amimi. ²⁰ Obenu le ndu onanu, bu nebyi iphe, a gharu l'ali-otsu ono; bu ndu ophu anutsujee okfu ono; ephe ewotawa iya phu ye l'okpoma; yo mia nebyi: ndu amita ukporo l'iri; ndu amita ukporo eto; ndu amita ukporo ise.”

Et te eyejedu oku l'uroku;
kpuchia ya iphe
(Luk 8:16-18)

²¹ Jisosu asu ephe: “?O nweru onye ewojeru oku ye l'uroku gbe woru ite kpuchia ya; m'o bu woru iya ye le mkpuli oshi-azee? ?To budunua l'eli agomu be aatukobeje iya? ²² L'iphe bu iphe, e shi domia edomi be ee-mekochakwaa mee t'a phu l'enya; ege ono kwaphu be iphe bu iphe eeme l'edomi be ee-mekochakwaa mee t'a maru. ²³ T'onye nweru enu-nchi; nukwaa ya!”

²⁴ Jisosu asukwaphu ephe: “Unu ngabekwa nchi l'iphe unu anu! O kwa iphe unu gude turu nu onye odo be Nchileke e-gudekwaphu turu nu unu; mbu; oo-gbekwanu nu unu ophu ka nu. ²⁵ Onye nweru nu be Nchileke e-yekwafuaru odo. Onye e-te nwedu nu be nwiya ophu o nwekpooru nu enwenwe be oo-gbe natafua ya nu.”

Etu, eegude nebyi iphe
evu evuvu anma

²⁶ Yo sukwaphu ephe: “L'eke Nchileke bu eze dulephu l'o bu nwoke, je aghaa nebyi iphe l'ali. ²⁷ Enyashi mboku-mboku; yo kuru mgbenya tehu echile iya; nebyi iphe ono efushia; l'evu; to ma ege oomuje. ²⁸ Ali l'onwiya emeje te nebyi iphe ono vua; mishia akpuru. Nongini-nongini iya evujeru uzo lufuta bya akaa; yo bya afoo ishi; yee nebyi. ²⁹ Teke nebyi iphe ono charu; nwoke ono ewota mma iya wata iya egbushi; okfu l'o ruwaru teke a kpataje iphe e meberu emebe.”

Etu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma

(Mat 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)

³⁰ Yo kfutsua ege ono; bya asu: “?Ngunu be ayi a-su l'eke Nchileke bu eze du l'o bu iya? ?Egbe etu ngunu be ayi e-gudenua ya nmaa? ³¹ O dulephu l'o bu akpuru mosutadu, bu iya kakota nwanshi l'iphe bu akpuru oshi, aaku akuku l'ali. ³² Obenu l'obuje teke e wotaru iya kua l'ogbodali; taa nodu ophu baru ishi; yo vua; buru eze oshi, katsukpo nshinu l'iphe bu oshi, aadzaje adzadza le mgbabu; ekali iya ajakashia; unwenu, ephe l'eli abya akpalahaa ya ekfuna.”

³³ Yo buru etu, dugbaa ege ono be Jisosu gude zia okfu Nchileke ege oo-ka ephe odo enya. ³⁴ E too kfuduru ephe okfu; l'e b'o gude etu. Teke yele ndu etsoje uzo iya nolephu; yo kofutatsuaru ephe iphe okfu iya ono bukota t'o doo ephe enya.

Oke pherephere anuru iya okfu
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Tọ dọ iya bụ; yo be l'urenyashi ujiku lanu ono; Jisosu asu ndu etsoje uto iya t'ephe l'iya dafu azu eze enyimu ono azu iya ophu. ³⁶ Epe aparu oha ono haa; bakfube Jisosu l'ugbo eke o nohawa; epe atugbua. Ugbo ndu odo l'etso epe. ³⁷ Oke pherephere awatawaphu ephephe; eyii-mini atulaha mini eye l'ugbo ono; jeye; yo phoduwaa nwanshi te mini ji iya. ³⁸ Jisosu bu owaa, laruru l'azu ugbo ono; chebe ishi le pyilo; kulaha mgbenya. Ndu etsoje uto iya eje etewa iya phu; su iya: "O-zi-iphe! Ti kpakpoduuru ishi; me ugbo abyaakwa epe ekpukpu."

³⁹ Jisosu etehu bya abaaruru pherephere ono mba; su eze enyimu ono: "Chaa! Daa ashi!" Pherephere ono adawaphu ashi; eke ono l'o ha adakota nyongu. ⁴⁰ Jisosu aji epe: "?Ngunu meru iphe unu atsu egvu? ?Unu te kwetadua ke Nchileke too?"

⁴¹ Epe anmakota kpakpakpa; l'eke epe atsu egvu; jilaha onwephe: "?Bu egbe nwoke ngunu du ege owaa, pherephere; me eze enyimu anuru okfu?"

5

Nwoke, ogvu bu l'ehu (Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisosu yele ndu etsoje uto iya abya erua l'azu eze enyimu l'azu iya ke ndu Gerasa. ² Jisosu alufutalephu l'ugbo ono; yele nwoke obu, shilephu l'ikiri-kpo ahadzu. Nwoke ono be ogvu bu l'ehu. ³ Nwoke ono bu ebubu l'ikiri-kpo. Ogvu ono be shihuru iya ike l'ehu; k'ophu e too kwehedu t'e ketsua ya eketsu; mbukponu m'o -ruhuru; o buru mkporo b'a turu iya. ⁴ Tekenteke b'a tujehawa iya mkpakobe l'eka; me l'okpa; yo zubushia k'eka; chipyashia k'okpa. Agburu-ehu, no iya nu be to nwe du onye aduje ike lo-gude iya. ⁵ Ewe me enyashi mboku-mboku be onoduje aghaphe l'ikiri-kpo ono; me l'ugvu ugvu; l'echi mkpu; gude mkpuma agbuswashi onwiya ehu.

⁶ Yo nodu ote-enya pha Jisosu; vuta oso gbakfushia ya bya adaa ya l'ifu; ⁷ chia mkpu; su: "Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bu Okaribe-Kakota-Nu; ?bu ngunu be nggu l'iya ji. Ya arokwa ngu aroro: Nchileke anukwa iya-a: ba nukwa iya aphu."

⁸ Ipe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bu le Jisosu be suhawaru ogvu ono t'o shi iya l'ehu lufu.

⁹ Jisosu aji iya epha iya.

Yo su iya: "L'epha iya bu 'Unubuku'; okfu l'ephe ha l'igweligwe." ¹⁰ Yo rolaha Jisosu; su: "Byiko; eka-l'ali; waa ikpere; te b'o chifushi epe l'ali ono."

¹¹ Ya ndono; yo nweru igweligwe ezi, no le mgbazita ugvu ono; l'ata nri. ¹² Ogvu ono arolaha Jisosu; t'o haa ya te ya wuba ezi ono l'ehu. ¹³ Jisosu ekweta. Ogvu ono eshikota nwoke ono l'ehu wufuta bya awuba ezi ono l'ehu. Igweligwe ezi ono eshi le mgbazita ugvu eze enyimu ono wu-lihu; fota oso gidigidi; je aphulahu l'eze enyimu ono; mini eworu iya rigbushia; mbu iphe ruru unu ezi ise.

¹⁴ Ndu eche ezi ono agbakashihu je eworu iya kfukashia le mkpukpu; me le ndu onu-egu. Ya ndono; ndu ono, e kfuru iya ono awufuta t'ephe bya aphu iphe meru nu.

¹⁵ Epe abyakfutashia Jisosu; bya aphu nwoke ono, unubuku ogvu shi buru l'ehu ono; eke o yeru uwe; dugaru adugaru; nwewaru nu egomunggo. Epe atulaha egvu. ¹⁶ Ndu ophu no teke iphe ono meru ewowaruphu iphe meru nwoke ono, ogvu shi buru l'ehu ono; me ezi ono kwaphu koru ndu onanu, byaru k'ophungu ono.

¹⁷ Epe arolaha Jisosu t'o gbeshiru epe l'ibiyi nk'ephe.

¹⁸ Jisosu abyatashia obahu l'ugbo; nwoke ono, ogvu shi buru l'ehu ono aro ya te yele iya yiru.

¹⁹ Jisosu ajika; su iya: "Lashia; lakfube ndibe unu; je ekfuaru epe eze iphe Nnajiufu meru ngu; me ege o phu-beru ngu imiko."

²⁰ Nwoke ono ekwe tugbua; laa okfukashi eze iphe Jisosu meru iya le mkpukpu Mkpukpu-iri. Ipe ono, Jisosu meru ono adukota epe l'ephe ha biribiri.

*Nwatibe Jáyirọsu;
mẹ nwanyi, nsọ eme*

(Mát 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisọsu atugbua daa eze mini ono lashia azu l'azu iya ophu. Igweligwe madzu abya anọ-pee ya mgburumburu. Yọ nọdu l'iku mini ono. ²² Nwoke lanu, eeku Jáyirọsu, bu onye lanu le ndu ishi ulo-ndzuko ephe abyakfuta Jisọsu; bya aburu iya pee l'iku okpa; ²³ roshikpoo ya ike; su iya: "Le nwatibe iya ke nwanyi anwuhwakwa." Wo iya: "Byiko; t'o bya ebyia ya aka; k'ophu o-korohu; noduru iya ru ndzu."

²⁴ Yele Jisọsu ayiko tugbua. A du l'igwe zehu tsoru Jisọsu aka ebo-ebo; l'akpa iya mkpa.

²⁵ Yo nweru nwanyi unwurukpo lanu, nsọ-unwanyi mewaru afa iri l'ebo mgburumburu. ²⁶ Yo jewa iphe-ehuka l'aka igweligwe ndu eme ogvu. Iphemiphe obule, o nweru b'ọ tuko mephushibebewa; ophu 'o kadu mma; njo egbe akalee njo akaka atugbu. ²⁷ Yọ nuhawa iphe Jisọsu emeje; tugbua shia Jisọsu uzo azu; pyobata l'eke ono, a zaru l'igwe ege ono; bya ebyia uwe Jisọsu aka; ²⁸ ke l'ọ sukwanuru onwiya: "Le ya -denyiwa aka l'uwe Jisọsu be ya a-korohu-a."

²⁹ Ebyibi, oobyi aka l'uwe Jisọsu ono; yo mebuhuwa iya phu mbu nsọ-unwanyi ono. Yo ruwa iya phu l'ehu le Jisọsu mewaru te ya korohu l'iphe ono, eme iya nu ono. ³⁰ Teke onowaphu; Jisọsu amawaruphu l'o nweru ike, shi iya l'ehu lufu. Yọ ghachiwaphu; ji igweligwe ndu ono: "?Bu onye byiru aka l'uwe iya?"

³¹ Ndu etsoje iya nu asu iya: "?I phuru-a ndu akpa ngu mkpa; nggu ajikwaduru onye byiru ngu aka l'uwe?"

³² Jisọsu abya achikaa enya te ya maru: ?ya a-phi onye meru iphe ono. ³³ Nwanyi ono atsulaha egvu; ehuanmalaha ya anmanma; ke l'ọ mawaru iphe o meru iya. Yọ lufuta; bya adaa Jisọsu l'ifu; woru ire-lanu dooru iya. ³⁴ Jisọsu asu iya: "Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'ehu du ngu mma. Laa l'ehu-agu; l'iphe eme ngu nu b'e mewaru t'ọ du ngu mma."

³⁵ Jisọsu egudekwadua ege ono ekfu; ndu shi ke Jáyirọsu abyawaphu bya ezia Jáyirọsu le nwatibe iya nwanyi obu nwuhwakwaru; ?o nwekwaduru k'ophu oojekwadu okfuchi O-zi-iphe nchi.

³⁶ Jisọsu ta ngakpoduaru nchi l'iphe ephe ekfu. Yọ su onye ishi ulo-ndzuko ono: "Ba tsushi egvu; o bua t'i kweta." ³⁷ Jisọsu atugbua; to nwe onye odo, o kweru t'o tsoru iya; gufuphu Pyita; Jemusụ me nwunne iya, bu Jonu. ³⁸ Ephe erua ke onye ishi ulo-ndzuko ono; Jisọsu aphuwaphu ege eke ono swokoberu l'ekwa me mkpu. ³⁹ Yọ bya abata; ji ephe: "?Ngunu kparu iphe unu swokoberu ege owaa l'ekwa? Me nwata ono ta nwuhukwa anwuhu; o kwa mgbenya be ooku!"

⁴⁰ Ephe eze iya ochi. Yọ chishikota ephe etezi l'ephe ha; bya eduta nna nwata ono; me nne iya; me ndu ono, ephe l'iya yi ono. Ephe abahushia l'eke nwata ono ze. ⁴¹ Yọ bya esekputa nwata ono l'aka; su iya: "Talita kumi" bu iya bu: "Nwamgboko nshii; ya suru t'i gbeshi gbeshi!"

⁴² Yo gbeshiwaphu; jephelaha. Nwamgboko nshii ono nowaru afa iri l'ebo k'ophu a muru iya. Iphe ono eji ndu, no l'eke ono enya; eke o du ephe biribiri! ⁴³ Jisọsu asu ephe t'e b'ọ dukwa onye ephe e-me t'ọ maru; su ephe t'a nu nwata ono iphe t'o ria.

6

Aajika Jisọsu le Názaretu

(Mát 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisọsu egbeshi l'eke ono; yọ buru iya ọla ndu-ephe. Ndu etsoje uzo iya etsoru iya. ² Yo rua mboku otu-ume; yọ wata ozi iphe l'ulo-ndzuko ndu Ju. Ulo ono, oozii iphe ono be madzu ha igwe nọdu. Yọ du ephe biribiri mbu iphe Jisọsu ezi ephe. Ephe

ajilahaa: “?Bụ awe bẹ nwoke-wa mụtatsuaru egbe iphe ọwaa? ?Bụ onye ziru iya egbe mmamiphe ọwananu? ?Nanu ẹge o meru emeebe iphe-ọphuleny ọwaa, ẹ ta phụbua oyeru iya-a? ³ ?Tọ bụdunua ya bụ kapinta-wa, bụ nwatibe Méri-wa; mbụ nwunne Jémusu; Jósésu; Júdasu; mẹ Sáyimonu? ?Unwunne iya unwanyi ndu ọphu ta bụdunua l'ẹke-a bẹ ayi l'ẹphe tuko buru?” Iphe ono akpọshia ẹphe okweta iphe ookfu.

⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Onye nkfuchiru Nchileke bẹ aakwabejekwaru ugwu l'ẹkemeke ọbule; gụfukwaphu lẹ mkpụkpu, ọ nọdu vufuta; mẹ ndu ikfu iya; mẹ ndu ụlo iya.”

⁵ Ọ bụ iphe ono meru iphe ẹ tọ dudu iphe dụ biribiri, ha nshinu, Jisọsu meru l'ẹke ono; gụfu nwa ndu ọphu ẹhu ta dudu mma, o byiberu ẹka; mee; ẹhu adu ẹphe mma.

⁶ Yọ dọ ya biribiri l'ẹphe ta chiduru ukfu kwẹ ya.

*Jisọsu ezifu ndu ishi-ozii;
umadzu iri ẹbo*

(Mát 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ya ndono; yoo jephetsua lẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu l'ẹke ono; ezi okfu Nchileke.

⁷ Jisọsu ekukobe umadzu iri l'ẹbo ono; bya eworu ẹphe dzee ẹbo-ẹbo; zia ẹphe t'ẹphe je egude ike chifuje ọgvu. ⁸ Yo kfuaru iya ẹphe kfushiaru iya ẹphe ike: “T'ẹ b'ọ nwekwa iphe ẹphe e-gude eje; gụfu oshi-ogude-l'ẹka. T'ẹphe be egudekwa nri; ẹphe te egude ẹda; ẹphe te eye okpoga l'ẹkpa uwe ẹphe. ⁹ T'ẹphe yekwaa akpọkpa; ọle t'ẹphe be eyekwa uwe ọdo; a gụfu ọphu ẹphe yeru l'ẹhu.” ¹⁰ Yọ sukwaphu: “Ufu, unu bahujewaru; a -nata unu; unu nodulekwaphu l'ẹke ọbu. Unu be ejekwa oburu l'ẹke ọdo jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyi onanu. ¹¹ Ẹke unu jeru; ẹphe -jika unu; m'ọ bụ lẹ ndu ọbu te kwedu ngaberu unu nchi; teke unu e-gbeshi; unu ajishia udzu-ẹja, nọ unu l'ọkpa l'ẹke ono; gude koshi l'ẹka unu ta dūhedu iya.”

¹² Ya ndono; ẹphe atugbua je ekfukashiru iya ndiphe t'ẹphe taa onwẹphe uta; sefu ẹka l'iphe dū eji, ẹphe meshiru; lakfuta Nchileke. ¹³ Ẹphe achishitsua igweligwe ọgvu l'ẹhu ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu; tetsua igweligwe ndu ọphu iphe-ememe eme manụ; ẹphe akorohukota.

Eebuta Jọnu Baputizimu ishi
(Mát 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Eze, bụ Hérodu anụ iphe Jisọsu eme l'ẹke o dengashikotaru ẹkemeke ọbule. Ndu aharu ekfu l'ọ kwa Jọnu Baputizimu bẹ tetaru nọdu ndzụ ọdo. L'ọo ya meru iphe ọduje ike emeshibebe iphemiphe ọbule ono.

¹⁵ Ndu ọphu asụ l'ọ bụ Eláyija; ndu asuwaru l'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke, yeru onye lanụ lẹ ndu kẹ ndiche.

¹⁶ Hérodu anụ l'iya phụ; sụ: “M'ọ kwa Jọnu-wa, ya zijeru; e je ebutaru iya ishi iya-a bẹ shiwa l'onwu teta bya anọdu ndzụ ọdo.” ¹⁷ Iphe meru nū bụ l'ọ nweru teke Hérodu zijeru; e gude Jọnu; kee ya ẹgbu; ye iya l'ulo-mkpọro l'okfu ẹka Heródiyasu. Heródiyasu ono bụ nyee Fílipu. Fílipu abukwanuru nwunne Hérodu. Hérodu egbeshi je akfuta nyee nwunne iya ono lūlahaa. ¹⁸ Jọnu eshi asuje Hérodu: “L'ẹ tọ dukwa mma t'ọ nata nyee nwunne iya lūlahaa.”

¹⁹ Ẹhu eghulaha Heródiyasu eghughu; yọ chọlahaa ẹge oo-shi gbua Jọnu. Tọ ma ẹge oo-me iya; ²⁰ kẹle Hérodu anọduje atsu Jọnu egwu; okfu l'ọ maru lẹ Jọnu bụ nwoke, doberu ẹka ndoo; dukwaruphu Nchileke iche. Ọ bụ iya meru iphe Hérodu woru iya dobe l'ẹke ẹ-tọ dudu iphe e-me iya nū. Hérodu bẹ okfu, Jọnu anọduje ekfuru iya agbachije ẹnya; l'awa iya obu. Obenu l'ọ gudejelee ẹhu-otso-ẹna ngaberu Jọnu nchi.

²¹ Yo rua ujiku lanụ; yọ dabaru Heródiyasu. Yọ buri mbọku, Hérodu meru eswe-ipe, oogudeje anyata teke a muru iya. Yo je ekukoo ndu ishi, achi obodo ẹphe; mẹ

ndu ishi soja; me ndu oke amadu Gálili t'ephe byaru iya l'eswe-iphe ono. ²² Nwatibe Heródiyasu ke nwanyi abya etee egvu l'ifu ephe. Ehu atsò Hérodu; me ndu ono, byaru iya l'eswe-iphe ono ena. Eze, bu Hérodu asu nwamgboko ono: "T'o kfulephu iphe du iya mma, ya a-nu iya; ya a-nu iya iphe obu." ²³ Hérodu eworu angu riaru nwamgboko ono; su iya: "Iphe i sukpooru te ya nu ngu be ya a-nu ngu; m'o -ruhuru; o buru nkere-ebo ali-eze iya."

²⁴ Nwamgboko ono atugbua jekfushia nne iya je aji iya: "?Bu ngunu be ya a-sukpoo t'o nu iya?"

Nne iya ono asu iya: "L'o bu ishi Jonu Baputizimu."

²⁵ Nggube nwamgboko avuta oso; gbakfushia eze; je asu iya: "L'iphe du iya mma bu t'o gburu ishi Jonu Baputizimu ye l'efere; nu iya nta-a nta-a."

²⁶ Ehu adaa eze koo; l'eke o ruru iya l'ehu nshinu. Obekwanu le keshinu o riwaru angu iya l'ifu edzudzu oha ono, byaru iya eswe-iphe ono b'e too gbanwehedu iphe o kfuru. ²⁷ Hérodu eyefuwaphu onye soja lanu le ndu soja, eche iya nche t'o je ebuta Jonu ishi; paru bya. Onye soja ono atugbua je ebuta Jonu ishi l'ulo-mkporo ono; ²⁸ woru iya ye l'efere je apee nwamgboko ono. Nggube nwamgboko eworu iya je anu nne iya. ²⁹ Ndu etsoje uzo Jonu anu ya; je apata ogwo iya je elia.

*Jisosu anu unu madzu iri ebo
l'ukporo madzu iri nri*

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

³⁰ Ndu ishi-ozu ono ejeebe bya awulatakota; bya edooru Jisosu iphe ephe mekotaru l'o ha; me iphe ephe ziru. ³¹ Madzu eji eke ono: ndu l'abya; ndu l'eje; k'ophu bu l'uzo ta adukpoduaru nu Jisosu; me ndu etsoje uzo iya; mbukpo m'oo ke ria nri. Jisosu asu ndu ono, etsoje uzo iya ono t'ephe lufu je l'eke madzu ta nodu; tuta ume nwanshi. ³² Ephe ekwe wota ugbo tugbua jeshia l'eke ephe a-nodu l'onwephe.

³³ A du l'igwe phua teke ephe atugbu; hubewaphu ephe ama. Ndu ono eshitsuwaphu le mkpukpu le mkpukpu gudgbaa okpa gbaru jeshia; vuru Jisosu phe uzo rua. ³⁴ Jisosu eshi l'ugbo ono lufuta bya aphua igweligwe ndu ono l'eke ono. Imiko ephe egude iya; l'eke ephe dutsulephu l'o bu igwe aturu, e-te nwedu onye nche, a-gbaru ephe mkpu. Yo wata ephe ozi igweligwe iphe. ³⁵ A nonyaa l'uzo urenyashi; ndu etsoje uzo iya abyakfuta iya bya asu iya: "?I marua l'eke-a te nwedu ndu, bu iya nu; nchi ejihuwa. ³⁶ Ophu t'i su ephe t'ephe bahugbaa l'ufu l'ufu me le mkpukpu le mkpukpu ndu-a, bupheru mgburumburu-wa je akpata nri, ephe e-ri."

³⁷ Jisosu asu ephe: "Unubedua; unu nnu ephe iphe t'ephe ria."

Ephe asu Jisosu: "?Bu t'ephe je azuta buredi ukporo pongu bya anu ephe t'ephe taa too?"

³⁸ Jisosu asu ephe: "?Bu ishi buredi ole be unu nweru? Unu je amaru ege o ha."

Ephe amaaberu ege o ha; bya asu Jisosu: "L'o bu ishi buredi ise; me ema ebo."

³⁹ Jisosu asu ephe t'ephe kekashia ndu ono l'itsutsu l'itsutsu; mee t'ephe nodugbaa anodu l'ali l'unwu iru ewu ono. ⁴⁰ Ndu ono abya anoo l'itsutsu l'itsutsu l'ukporo ise ise; me ukporo ebo l'iri iri. ⁴¹ Jisosu ewota ishi buredi ise ono; me ema labu ono; palia enya imeli; kele Nchileke ekele ke nri ono; washia ya; woru nu ndu ono, etsoje uzo iya ono t'ephe doberu iya ndu ono l'ifu. Yo wotakwaphu ema ono ephe ebo kekashiaru ephe l'ephe ha. ⁴² Ephe atuko l'ephe ha tajishia ephe. ⁴³ A bya atutukota ibiribe buredi; me ema ono, bu ndu ophu a taphodoru ataphodo; yo jilephu nkata-ivu iri l'ebo. ⁴⁴ Unwoke, tso le ndu taru buredi ono du unu unwoke iri l'ebo l'ukporo unwoke iri.*

* 6:44 6:44 Iphe o bu bu 5,000.

Jisọsu eje ije l'eli mini
(Mát 14:22-33; Jọn 6:15-21)

⁴⁵ Jisọsu asuwaphu ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe bahu l'ugbo vuru iya ọzo jeshia Betusáyida l'azọ eze ẹnyimu ono azọ iya ọphunanu; tẹ yẹbedua jeodu je ekfuru ndu ono t'ẹphe lashiwaru l'ufu. ⁴⁶ Yọ sutsua ẹphe t'ẹphe lawaru; tugbua jeshia l'ugvu; okfuru nọ Nchileke. ⁴⁷ Yọ be l'ime ẹnyasi; ugbo ono anọduwanu l'echi eze ẹnyimu ono; Jisọsu anọdu nwenkinyi iya l'eli nggodo. ⁴⁸ Yọ nọdu l'ẹke ono phua lẹ ndu etsoje ọzo iya bẹ ọkpo ugbo ono atsọ l'ẹhu; kele pherephere shikwanu ẹphe ishifu. Ipe-ọha-enu anọdulephu l'ifu; Jisọsu ejeru ije l'eli eze ẹnyimu ono tugbua; l'eme t'o sweta ẹphe. ⁴⁹ Ẹphe aphụ l'iya phụ ẹke ooje ije l'eli mini ono; tubesu l'ọo maa. Ẹphe echia mkpu; ⁵⁰ kẹ l'ẹphe phukotaru iya l'ẹphe ha; ẹhu anmalahaa ẹphe anmanma; ẹke ẹphe atsọ egvu.

E ji ekfu-a; Jisọsu asu ẹphe: "T'obu shihu unu ike; l'ọ bua yẹbedua. Unu ba atsushi egvu." ⁵¹ Yọ bya abakfube ẹphe l'ugbo ono; pherephere ono ebuhuwaphu; ẹphe eghechawaa ọnu nwandoo; ⁵² okfu l'iphe Jisọsu meru l'ọ washiru ẹphe buredi ono te dodu ẹphe ẹnya; kẹ l'egomunggo ẹphe te rudu l'iphe ono.

Jisọsu agwo ndu iphe eme lẹ Genésaretu
(Mát 14:34-36)

⁵³ Tọ dọ iya bu; Jisọsu phẹ esweebe mini ono; bya erua l'ọnu-mini Genésaretu; woru ugbo ono ńgùbe l'ẹke ono. ⁵⁴ Ẹphe eshi l'ugbo ono lufuta; ndu ẹke ono ahubewaphu Jisọsu ama; ⁵⁵ gbabatsua l'uswe iya ono mgburumgburu; patsuaru ndu iphe eme l'ugboshi byatashia iphe bu ẹke ẹphe nukpooru lẹ Jisọsu nọ. ⁵⁶ Ẹke o shikpooru mbu Jisọsu: m'ọ bu l'ime mkpukpu-o; m'ọ bu l'obodo-o bẹ ẹphe dutatsuaru ndu nk'ẹphe iphe emetsua je ezia l'oma-aswa; l'arọ Jisọsu t'o kwe t'ẹphe byikpoonu ẹka m'ọ -ruhuru; ọ buru l'onunu uwe iya; t'ẹhu dọ ẹphe mma. E meebe; ẹge ẹphe ha; mbu ndu byiru iya ẹka l'ẹhu bẹ korohukotaru nọ l'iphe, eme ẹphe.

7

Ome-l'ali ndiche ndu Ju
(Mát 15:1-9)

¹ Ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu, haru shi Jerúsalemu abya adokobe l'ẹke ono dọ-pee Jisọsu mgburumgburu. ² Ẹphe aphua l'o nweru ndu emebyi nsọ ali lẹ ndu etsoje ọzo Jisọsu. Ishi iya aburu l'ẹphe gude ẹka, e merushiru emerushi l'eri nri; mbu okfu l'ẹphe ta kwọdu ẹka akwọkwo l'ẹge ome-l'ali ndu Ju sọru t'a kwọjee ya.

³ Iphe kparu iya nọ aburu lẹ ndu Fárisii; mẹ iphe bu ndu Ju l'ẹphe ha te erijedu nri; l'ẹphe ẹ ba kwọ ẹka akwọkwo ẹge ome-l'ali ndu Ju sọru t'aakwọje iya, bu iya bu nsọ, shi ẹphe lẹ ndiche. ⁴ Ẹphe te eri iphe mẹ ẹphe -shi aswa lata; ẹ ba bu l'ẹphe gudeodu mini mefu nsọ. Ẹge ono bẹ ẹphe edobekwaphu nsọ ali ọdo, shi ẹphe lẹ ndiche; mbu nsọ ẹge e shi asa okoro; mẹ ite; mẹ iphe ọdo, e gude ope kpua; mẹ l'oshi-anọdu.

⁵ Ndu Fárisii ono; mẹ ndu ezije ekemu aji Jisọsu: "Bụ ngunu meru iphe ndu etsoje ọzo ngu te etsodu nsọ ali ọphu shiru ndiche l'ẹka; ẹphe egbe gudetsua ẹka, e merushiru emerushi eri nri?"

⁶ Jisọsu asu ẹphe: "Azáya kfugbuleruphu okfu teke o kfuchiru Nchileke tukobe iya unu l'ishi unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche phẹ ono; mbu l'ẹke ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sọ:

Lẹ ndu-wa kwa ajaja eli ọnu;

bẹ ẹphe aja iya;

obu ẹphe anọduru ote-ẹnya.

⁷ Ẹphe abaru iya eja nggogo;

wota ekemu kẹ madzọ l'ezi;

t'e tuje iya ekemu Nchileke.' "

⁸ Jisosu asụ ẹphe: "Unu ewotaje ekemu kẹ Nchileke dochi; gbe wata odo nsọ alị kẹ madzu."

⁹ Jisosu asukwaphu ẹphe: "Mgbẹ ọ bụ l'unu manụkaru iphe meru iphe unu ajikaje ekemu Nchileke; k'ophu unu a-nọdu edo nsọ alị ophu unu ezi l'onwunu. ¹⁰ Mosisu sukwaru: 'Kwaberu nne lẹ nna ngu ugwu;' sukwaphu: 'Onye ophu kfulu nna iya; m'ọ bụ nne iya ẹjo okfu b'e gbuje egbu.' ¹¹ Obenu l'unu ezi: 'L'ọ -buru l'o nweru onye suru nne lẹ nna iya l'iphe ya ge gude yeru ẹphe ẹka buakwa "kọbanu",' bụ iya bụ iphe a nuru Nchileke; ¹² bẹ unu gufuwaru onye obu t'ẹ b'ọ yeru nne lẹ nna iya ẹka. ¹³ Unu eshi ẹge ono gude ome nsọ alị, unu ezi ndu ọdo; mewaru igweligwe iphe ọdo, dutsua ẹge ono, unu anọduje eme; mee okfu Nchileke; yọ buru iphe mmakanu."

Iphe emerushije madzu

(Mát 15:10-20)

¹⁴ Jisosu ekukoo igweligwe ndu ono ọdo; bya asụ ẹphe: "Unu ngaberu iya nchị l'unu ha; k'ophu iphe e-do unu ẹnya. ¹⁵ Ẹ tọ buakwa iphe madzu riru l'onu bẹ emeruje onye obu. Ọ chikwaa iphe shi madzu l'ime lufuta emeruje onye obu. ¹⁶ T'onye nweru ẹnu-nchị; nukwaa ya."

¹⁷ Yọ halephu ọha ono bahushia l'ulo; ndu etsoje ọzo iya aji iya iphe okfu ono, o kfulu ẹphe ono bụ. ¹⁸ Yọ sụ ẹphe: "?Unu te nwekwaphu egomunggo tọ? Unu ta madu l'iphe bụ iphe madzu riru l'onu te emerughedu onye obu; ¹⁹ keshinu ophu ẹ-tọ budu l'obu b'ọ bahuru iya; gbahaa l'ephe; yo shi ẹke ono; a nyifu iya lẹ nshị." Yọ shiwaphu ẹge ono kfu l'iphe bukpọ nri b'ẹ te nwedu ophu e meruru emeru l'ifu Nchileke.

²⁰ Yọ sụ: "L'ọ bụ iphe shi madzu l'obu bẹ emeruje onye obu; ²¹ kẹ l'ọ bụ l'ime obu madzu bẹ ẹjo ọriri eshije lufuta, akpajẹ onye obu ome kẹ nwanyi mẹ ome kẹ nwoke; ozi iphura; ogbu ọchi; ²² ori ogori; ogvu ẹnya-kfurukfulu; ẹjo ọkpoma; ugho; uru-alị; ijimẹnya; okfubyishi madzu; oku onwonye ekuku; mẹ ome eswe. ²³ Iphe ono l'ọ ha shikota madzu l'obu; buru iya emerushije madzu."

Ekweta Nwanyi, ẹ-ta budu onye Ju

(Mát 15:21-28)

²⁴ Jisosu egbeshi jeshia ibyiya kẹ alị Táya. Yo rua ẹke ono; je abahu l'ulo lanu; l'eme t'ẹ b'ọ du onye a-ma lẹ ya nọ l'ẹke ono; to nwehunu ẹge oo-shi domia onwiya. ²⁵ Ya ndono; yo nweru nwanyi lanu, ogvu bu nwatibe iya kẹ nwanyi l'ẹhu. Nwanyi ono anua udu Jisosu; byatashia bya aburu pẹ l'iku ọkpa iya. ²⁶ Nwanyi l'onwiya ta buakwa onye Ju. Ọ bụ onye Girisu; obu l'a muru iya lẹ Finishiya, nọ lẹ Sáyira. Yọ rọo Jisosu t'ọ chifu nwatibe iya ogvu ono l'ẹhu. ²⁷ Jisosu asụ iya: "T'ọ ngabe t'a nufu-odu unwegirima nri. Lẹ tọ dudu mma t'e wota nri, a gẹga nu unwegirima; nu unwu nkuta."

²⁸ Nwanyi ono asụ iya: "Nnajiufu; ya makwaru-a; obu; mẹ unwu nkuta atutujekwaa ẹviriva iya ophu dashiru lẹ nri ẹgirima."

²⁹ Jisosu asụ iya: "Keshinu i yeru onu ẹge ono; lawaru; l'ogvu ono hawaru nwatibe ngu."

³⁰ Nggube nwanyi atugbuwa alala; rua ufu; ogvu ono apawaru nwatibe iya ono haa. Yọ zẹwaru nu l'oshi-azẹ ya.

Jisosu agwọ nwoke, ada nkichi

³¹ Ya ndono; Jisosu abya ahaa ibyiya kẹ Táya je je eshia Sayidónu; mẹ ibyiya kẹ Mkpukpu-iri ono; yọ buru iya oje Eze Ẹnyimu Gálili. ³² Ẹphe edutaru iya nwoke obu, ada nkichi; to kfu okfu ọhuma; rọo ya t'ọ byia ya ẹka. ³³ Jisosu edufuta iya iche nwenkinyi iya l'ẹke ono, ndu ophu nọ ono; bya achiru mkpushi-ẹka ye iya lẹ nchị

ẹphe ẹbo; gbuta ọnu-mini bya edee ya l'ire. ³⁴ Jisọsu apalia ẹnya lee l'imigwe; tsua ude bya asu nwoke ono: “Eƒata” bu iya bu “Guphohu!”

³⁵ Nchi nwoke ono ẹphe ẹbo agu-phohuwa iya phu; ire iya atushihu. Yo wata okfu okfu gbororo. ³⁶ Jisọsu ekfushiaru iya ẹphe ike su t'e b'o du onye ẹphe e-kfuru iya. Obenu l'ọobuje teke o kfuru ege ono; ẹphe egbe ka iya ru ekfukashi. ³⁷ Yo dua ndu nuru iya nu biribiri etu. Ẹphe asu: “Ha! Ege oomemataje iphe ọhuma. Ndu ada nkichi be oomejekwaphu t'ẹphe nua iphe le nchi; l'emeje ndu e-te ekfudu okfu t'ẹphe kfu okfu.”

8

Jisọsu anu unu madzu iri nri

(Mát 15:32-39)

¹ Yo be ujiku lanu, igweligwe madzu dzukoru odo; to nwe iphe ẹphe e-ri; Jisọsu ekua ndu etsoje ọzo iya; su ẹphe: ² “Limiko ndu-a dukwa iya; l'ẹke ya l'ẹphe nowaru abali eto nta-a; to du iphe ẹphe gude, ẹphe e-ri. ³ Ya -su t'ẹphe swiru egu la; be ẹphe a-dashikwa mbà l'esu-uzo; l'ẹke ẹphe hatsukwaaru shi ẹke teru ẹnya.”

⁴ Ndu etsoje ọzo iya asu iya: “?Bu awe l'echi-egu owaa be aa-phu nri ophu e-dzu ndu owaa eriri?”

⁵ Jisọsu aji ẹphe: “?Bu ishi buredi ole be unu nweru?”

Ẹphe asu iya l'o bu ishi buredi esaa.

⁶ Yo su oha ono t'ẹphe noshia l'ali. Yo bya achita ishi buredi esaa ono bya ekele Nchileke ekele; woru iya washia; nu iya ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe kekashiaru igwe oha ono. Ẹphe eworu iya kee. ⁷ O nwekwaruphu unwu ibiribe ema, ẹphe chi, e ta hadu l'igwe. Jisọsu ewotafukwaa ya phu; kele Nchileke ekele iya; bya eworu iya nu ndu etsoje ọzo iya; t'ẹphe kekwaaru iya phu ndu ono. ⁸ Ndu ono ataa ya tajishia epho; taphodo ophu a tutujiru nkata-ivu esaa. ⁹ Ndu riru nri ono rukwaru unu madzu ugbo iri.* Jisọsu asu ẹphe t'ẹphe lawaru. ¹⁰ Yo bya abahuwaphu l'ugbo yele ndu etsoje ọzo iya; yo buru ẹphe oje Dalumanuta.

Eekfu te Jisọsu koshi

l'oo Nchileke ziru iya

(Mát 16:1-4)

¹¹ Ndu Farisii abyakfutashia Jisọsu; ẹphe l'iya awata ntutego. Ẹphe eme t'ẹphe dataedu iya; bya asu iya t'o meeru ẹphe iphe e-koshi l'oo Nchileke ziru iya t'o bya l'oswiya. ¹² Jisọsu abya azua ume; su: “?Ngunu meru iphe ndu ogbo ke nta-a bukpelephu ẹnya iphe-ophulenyaa, e-koshi l'oo Nchileke ziru iya te ya bya be ẹphe anoduje ele? Kamenu; te ya karu unu: E to nwekwa iphe-ophulenyaa, ee-koshi ẹphe.”

¹³ Jisọsu phe aparu ẹphe haa; bahushia l'ugbo; yo buru ẹphe oje azu eze ẹnyimu ono azu iya ophu.

Onma okwa le k'ejo nzizi

(Mát 16:5-12)

¹⁴ Ndu etsoje ọzo iya azahaa ogude nri; yo buruphu ishi buredi lanu be ẹphe gude nodu l'ugbo ono. ¹⁵ Jisọsu anmaaru ẹphe okwa: “T'ẹphe kwabekwa ẹnya; zejeeru iphe ekoje-buredi ke ndu Farisii; me ke Herodu.”

¹⁶ Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe: “M'o kwa l'ẹphe te gudedu buredi be ookfu ege ono.”

¹⁷ Jisọsu amawaruphu iphe ẹphe ekfu; su ẹphe: “?Bu ngunu meru iphe unu atukashi l'unu te gudedu buredi? ?Oriri unu te rudua l'iphe mu ekfu bu ke iphe ekoje buredi to? ?Nanu ege o du be iphe te edojedu unu ẹnya? ¹⁸ ?Unu nweru

* 8:9 8:9 Iphe o bu 4,000.

enya; unu ta phụ ụzo ọọ. ?T'unu nweru nchị; unu ta nụ iphe? ?To nwedu iphe unu anyatajekpoo? ¹⁹ Lẹ ya washiru ishi buredi ise, a nuru unu madụ iri l'ẹbo l'ụkporo iri phụ; ?bunua nkata-ivu ole b'a tutujiru ophu ẹphe taphodoru?"

Ẹphe asụ iya l'ọ bụ nkata-ivu iri l'ẹbo.

²⁰ Yọ jikwaphu ẹphe: "Ishi buredi ẹsaa ono, a nukwaruphu unu madụ iri phụ; ? bunua nkata-ivu ole bẹ unu tutujiru ibiribe iya?"

Ẹphe asukwa iya phụ l'ọ bụ nkata-ivu ẹsaa.

²¹ Yọ jì ẹphe: "?To dodua unu enya nta-a?"

Nwoke, atso ishi; aphụ ụzo

²² Ẹphe abya erua Betusáyida; yo nweru ndu dutaru Jisosu nwoke, atsu ishi; ọọ Jisosu t'ọ byia ya ẹka. ²³ Jisosu esekputa onye ishi ono l'ẹka; dufu iya lẹ mkpukpu ono; vutsua ya onu-mini l'enya; bya ebyibe iya ẹka; jì iya: "?O nweru iphe i phuru?"

²⁴ Nwoke ono elee enya l'imeli; sụ iya lẹ ya phuru madụ. Obenu l'ẹphe dutsua ya l'ọ bụ oshi, eje ije.

²⁵ Jisosu abya ewota ẹka byibe nwoke ono l'enya ọdo; enya amusa ya. Yọ phulaha iphemiphe obule dachangu. ²⁶ Jisosu asụ iya t'ọ lalẹkwaphu; sụ iya t'ẹ b'ọ bahhekwa l'ime Betusáyida.

Pyita ekfu onye Jisosu bụ

(Mát 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisosu mę ndu etsoje ụzo iya atugbua jeshia mkpukpu, ọgbaa lẹ Sizaríya Fílipyai. Ẹphe erua esu-uzo; yọ jì ẹphe: "?Bụ onye bẹ ndiphe asuje lẹ ya bụ?"

²⁸ Ẹphe asụ iya: "L'ọ nweru ndu sụru l'ì bụ Jonu Baputizimu; nweru ndu asuje l'ì bụ Eláyija; nweru ndu asuje l'ì bụ onye lanụ l'ime ndu nkfuchiru Nchileke."

²⁹ Yọ jì ẹphe: "Unubedua; ?unu sukwanuru lẹ ya bụ onye?"

Pyita asụ iya: "L'ọ bụ nggu bụ Kuráyisutu obu, bụ iya bụ Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono."

³⁰ Jisosu anmaaru ẹphe okwa t'ẹ b'ọ dukwa onye, ẹphe e-kfuru iya.

Jisosu ekfu lẹ ya e-je

iphe-ehuka; nwuhu

(Mát 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Ya ndono; Jisosu awata ozi ndu etsoje ụzo iya iphe; sụ ẹphe "Lẹ Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, dụ igweligwe. Ndu bụ ogurennya; mę ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A -noo abali ẹbo k'eto; ya eshi l'onwu teta; bya anodu ndụ ọdo." ³² Yo kfu ya kfujaaru iya ẹphe ekfuja. Pyita ekuchi iya ekuchi; baaru iya mba; sụ iya: "Tuswekwa; t'ẹ b'ọ rikwaru onwiya ẹjo oriri." ³³ Jisosu aghachiwaphu; lee ndu etsoje ụzo iya enya; gbọ-chia Pyita nchị; sụ iya: "Gbeshi iya l'ẹhu nggube Sétanu ono! Uche-obu ngu bụ uche-obu madụ; ẹ tọ bụdu kẹ Nchileke."

³⁴ Jisosu abya ekukoo igweligwe madụ; mę ndu ono, etsoje ụzo iya ono t'ẹphe byakfuta iya. Yọ sụ ẹphe: "O -nweru onye ọ dụ t'ọ buru onye etsoje iya nụ; t'onye ono wofu enya l'ẹhu kẹ onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya vuru tsoru iya. ³⁵ L'iphe bụ onye eme tẹ ya dzọ onwiya ndụ l'onwiya e-tufakwa ndụ iya; onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abubu-Ndiphe yele k'ozima Nchileke tufaa ndụ iya lẹ mgboko-a a-dzota ndụ iya. ³⁶ Mbụ; ?bụ ngunu bụ uru, madụ ritaru m'ọ -nwekotaru iphemiphe obule, nọ lẹ mgboko-a; tufakwanua ndụ iya? ³⁷ ?O nwekpooru iphe madụ e-gudekpoo gbata ndụ iya m'ọ -tufuwa iya? ³⁸ Kẹ l'onye ya dụ iphere; iphere iphe ya ezi l'ogbo owaa, rigburu onwẹphe l'ogori; megbua onwẹphe l'ẹjo iphe-a -dụ iya; bẹ iphere onye ono a-dukwaphu yẹbe Abubu-Ndiphe teke ya e-gude ụgvù kẹ Nna iya, egbu nwijnwii yele unwu ojozi-imigwe, dụ nsọ ayiru l'abya."

9

¹ Yọ sụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'o nweru ndu haru vudo l'ẹke-a, ẹ-ta byadụ bya anwụhu anwụhu; gbahaa l'ẹphe phụ-oduru ẹge Nchileke e-gude ike koshi l'oo ya bụ eze.”

Jisọsu egbu nwịnwii
(Mát 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Abalị ishingu eswelephu; Jisọsu eduta Pyita; Jémusu; mę Jọnu; duru ẹphe je enyihu eli ugvu obu, ha l'eli je anọdu nwenkinyi ẹphe. A nonyaa; Jisọsu egbufu l'ifu ẹphe; gbulahaa oswi kẹ nwịnwii; ³ uwe iya achakọta pemu-pemu; l'egbu nwịnwii; k'ophu bụ l'ẹ to nwedu iphe nọkpoo lẹ mgboko-a, ee-gude saa uwe t'ọ chaa ẹge ono. ⁴ Ya ndono; Eláyija yẹle Mósisi ehee ẹphe l'ifu; ekfu eyeru Jisọsu. ⁵ Pyita akfubirihu; sụ Jisọsu: “Nnajiufu; ọ dukwanu mma l'ẹphe nọ l'ẹke-a; t'ẹphe tunua mkpu ẹto l'ẹke-a: nanu nke ngu; nanu kẹ Mósisi; nanu kẹ Eláyija.” ⁶ Iphe o gude kfu iphe ono bụ l'ẹ to makpọdua iphe oo-kfu; kẹ l'ẹphe atsukwanu egvu atsushi iya ike ẹphe ẹto ono.

⁷ Urukpu abya asakputa ẹphe; olu eshi l'urukpu ono; sụ: “Owaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru obu. Unu nujekwa iphe ookfu!” ⁸ Teke ono; teke onophu; ẹphe achikaa ẹnya; chikaa ẹnya; to nwehe onye ẹphe phuru l'ẹke ono; gufuphu Jisọsu nwenkinyi iya.

⁹ Ẹphe enyizitade l'ugvu ono; Jisọsu ekfushiaru iya ẹphe ike t'ẹ b'ọ dukwa onye ẹphe e-kfuru iphe ẹphe phuru jeye teke yẹbe Abubu-Ndiphe e-shi l'onwu teta nọdu ndzu.

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono anọdukpelephu ẹphe l'obu; ẹphe ajigbaa ibe ẹphe iphe ọ bụ mbụ k'oshi l'onwu teta nọdu ndzu. ¹¹ Ẹphe aji Jisọsu: “?Ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje lẹ Eláyija bẹ e-vuoduru ọzo bya?”

¹² Yọ sụ ẹphe: “Ọ bụ oswi-okfu lẹ Eláyija e-vuoduru ọzo bya bya edozia iphemiphe obule t'ọ dọ mma. Obenu; ?bukwanu ngunu bẹ meru iphe ẹkwo okfu Nchileke sụru lẹ Abubu-Ndiphe e-je igweligwe iphe-ẹhuka; e mee ya iphe-iphere? ¹³ Tẹ ya karu unu: Eláyija byahaakwaru; ẹphe emewa iya ẹge dọ ẹphe mma; mbụ ẹge e dekwaruphu l'ẹkwo okfu Nchileke l'ẹphe e-me iya.”

Jisọsu agwọ nwata nwoke, ogvu bu l'ẹhu
(Mát 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Jisọsu phẹ abyakfuta ndu etsoje ọzo iya ndu ophunanu, ẹ-te tsodu ẹphe je l'ugvu phụ; bya aphua igweligwe ndu, dọru mgburumgburu l'ẹke ono. Ẹphe lẹ ndu ezije ekemu anọduwa l'atụ ntutego. ¹⁵ Aphuphu igwe oha ono aphu Jisọsu; yọ dọ ẹphe biribiri. Ẹphe egude ọso gbakfu iya je ekele iya. ¹⁶ Jisọsu aji ndu etsoje ọzo iya iphe ẹphe lẹ ndu ezije ekemu aturu ntutego iya?

¹⁷ Nwoke lanu lẹ ndu ono asu iya: “O-zi-iphel! Ya dutaru ngu nwatibe iya kẹ nwoke; okfu l'ogvu, guderu iya nu meru iya; too kfu okfu. ¹⁸ Yọ buje; ọ kparutawa iya ẹge ono; yo gude iya tua l'alị; yọ talahaa ikireze; uphu akpushi iya l'onu; yọ kpoo keru. Iphe ono bẹ ya sụru ndu etsoje ọzo ngu t'ẹphe chifu ogvu ono; ẹphe ta dudu ike chifu iya.”

¹⁹ Jisọsu asu ẹphe: “Oo-wa! Unubẹ ogbo nta-a, ẹ-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bụ teke ole bẹ yẹle unu a-nọta-be jeye? ?Teke ole bẹ ya a-tataberu unu nshi jeye? Unu dutaru iya nwata obu.” ²⁰ Ẹphe edutashiaru iya nwata ono.

Ogvu ono aphulephu Jisọsu; zuta nwata ono tua l'alị; woru iya lochia. Uphu l'akpushi iya l'onu. ²¹ Jisọsu aji nna nwata ono teke iphe ono shi iya.

Yọ sụ iya: “L'o shikwa iya ru lẹ nwata. ²² L'ọ tuakwaru iya chee l'oku; mę lẹ mini ugbo olemole; k'ophu ọ ga lawa l'iyi. Obenu; ọ -buru l'o nweru iphe ii-dụ ike mee; byiko; phuaru iya ru imiko; yeru iya ẹka.”

²³ Jisọsu asụ iya: “?Ị sụru l'ọo ọ -bụru lẹ ya a-dụ ike? Onye kweru kẹ Nchileke te nwekwa iphe a-kpọ iya ẹka ememe.”

²⁴ Nwoke ono arashiwaphu: “Ya kwewaru; yeru iya ru ẹka; tẹ ya ba abụhe e-kwele-te-kwe.”

²⁵ Jisọsu aphua l'igweligwe oha ono bẹ wuritaru nshinu; yọ baaru ogvu ono mba; sụ iya: “Nggube ogvu ophu l'ada nkichi; tii kfu okfu; ya sụru t'i shi nwata ono l'ehu lufuta. Ba laphuhekwa iya azu ọdo.”

²⁶ Ogvu ono echia mkpu; tųwaphu nwata ono onwuu-onwuu l'ali; woru iya lochia; bya eshi iya lufuta. Nwata ono adabuwarua l'ọ bu odzu; k'ophu bu lẹ ndu ophu sụru l'ọ nwuhuwaru ka l'igwe. ²⁷ Jisọsu abya egude ẹka selita iya; yọ gbalihu.

²⁸ Jisọsu abahulephu l'ulo; ndu etsoje ọzo iya ajilahaa ya l'edomi iphe meru iphe ephe ta dudu ike chifu ogvu ono?

²⁹ Jisọsu asụ ephe: “L'ọ kwa okfu anụ Nchileke nwẹnkinyi bẹ madzụ e-gude chifughee egbe ogvu ọwaa.”

Jisọsu ekfu k'anwuhu iya ọdo

(Mát 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Ephe egbeshi l'ẹke ono; shia Gálili. Jisọsu l'eme t'ẹ b'o nwe onye a-ma nụ; ³¹ okfu l'oozi ndu etsoje ọzo iya iphe. Yọ sụ ephe: “Lẹ Abubu-Ndiphe bẹ aa-kputa kpuru iya ye ndiphe l'ẹka; ephe eworu iya gbua. Ephe -gbutsua ya; bẹ ya a-nọ abali ẹbo k'eto; ya eshi l'onwu teta bya anodu ndzụ ọdo.”

³² Ephe anutsua ya; iphe o kfuru te edo ephe ẹnya. Ephe atsukwanu egvu ege ephe e-me jia ya ẹya.

Onye katsukpo nụ

(Mát 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ephe abya erua Kapaniyomu bya abahụ l'ulo; Jisọsu aji ephe: “?Bụ ngunu bẹ unu shi ekfu l'esu-uzo?”

³⁴ Ephe adakota ashị; kẹle teke ephe nọ l'uzo bẹ ephe shi atukashi k'onye katsukpo nụ l'ẹge ephe ha. ³⁵ Yọ bya anodu anodu; kua ephe iri l'ẹbo ono; sụ ephe: “O -nweru onye ọ dū t'ọ bụru onye ivuzo; t'onye ono bụru onye ikperazu mẹ onye a-nodu ejeru onyemonye obule ozi.” ³⁶ Yo duta nwata nshii bya edobe ephe l'ifu. Yọ bya eheta nwata ono eheta; sụ ephe: ³⁷ “L'iphe bu onye gude k'epha iya nabata nwata nshii, ha ege-a; bẹ kwa yebedua bẹ onye obu nabataru. Onye nabatakwanuru yebedua ta bulekwaa yebedua b'ọ nabataru. Ọ nabatakwaruphu onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono.”

Onye ẹ-ta noduru ayi l'ejo oshi; bu-a onye nk'ayi

(Luk 9:49-50)

³⁸ Jonu asụ iya: “O-zi-iphe! Ephe phukwaru nwoke lanu, gude epha ngu achishi ogvu. Ephe asụ iya t'ẹ b'o meshi; okfu l'ẹ too tsodu ephe.”

³⁹ Jisọsu asụ: “Unu ba nashishi iya; kẹ l'ẹ to nweđu onye gude epha iya eme iphe dū biribiri, e-kfughekwarduru iya ejo okfu egwegwa ege ono. ⁴⁰ Onye ta noduru ayi l'ejo oshi bẹ bua onye nk'ayi. ⁴¹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bu onye gude kẹ l'unu bu ndu kẹ Kuráyisutu kee unu mini t'unu ngua b'e bufutajekwa nggo iya.”

Okwa k'ome iphe dū eji

(Mát 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Iphe, bu onye kpataru tẹ onye lanu l'unwegirima-a, wowaru onwephe ye iya l'ẹka-a shiswee ọzo ono; b'ọ ga akakwaru mma l'a pataru eze o-ji-l'ẹka mkpuma; nmaa ya l'olu; je enwuru chee l'eze ẹnymu. ⁴³⁻⁴⁴ Ọ -bụru ẹka ngu akpataje ngu ome iphe dū eji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'i bu onye mburu-ẹka; bahu l'okpuberu ndzụ; karia l'ẹka dzuru ngu oke; nggu alaa l'ọku ali-maa, bu ẹke oku iya ta anyihudu

anyihu. ⁴⁵⁻⁴⁶ O -buru okpa ngu akpataje ngu ome iphe du eji; bufu iya. L'o kakwaru ngu mma l'i bu onye ngvuru; bahu l'okpuberu ndzu; karia l'okpa dzuru ngu oke; e chee ngu l'oku ali-maa. ⁴⁷ O -buru l'o bu enya ngu akpataje ngu ome iphe du eji; nggu aswofu iya; tufaa; l'o kakwaru mma l'i gude enya lanu bahu l'eke Nchileke bu eze; karia l'enya labu dzuru ngu oke; e chee ngu l'oku ali-maa. ⁴⁸ Oku ali-maa ono be unwu ikpiri-eka iya ta anwuhujedu anwuhu; ophu oku, eke l'eke ono 'anyihujedu anyihu.

⁴⁹ "Oku, ee-gude daa ngu a-du l'o bu unu b'e yeru le ndzu ngu gude iya kwakobe ngu. ⁵⁰ Unu bu iphe du mma; obu l'unu -nonyaa; tso-buhu unu unu; ?unu e-shi ishi agha mee ya t'o buru unu; tsolahaa unu unu odo?"

"Unu mee ndzu unu t'o buru unu, a pyashiru; yo tsua l'eke, unu no; unu l'ibe unu eburu l'ehu-agu."

10

K'ochifu nwanyi

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisosu aparu eke ono haa; jeshia ali Judiya; me mkpukpu, no l'azu Enyimu Jodanu. A dukwaphu igwe wu-xfuta iya odo. Yo wata ephe ozi iphe ege oozijehawa iya.

² Ndu Farisii abya iya adata; ji iya: "?O du mma te nwoke chifu nyee ya?"

³ Yo su ephe: "?Bu ngunu be Mosisu suru t'unu meje?"

⁴ Ephe asu iya: "Le Mosisu suru te nwoke, byajeru ochifu nyee ya vujeoduru uzo dee ekwo nu nwanyi obu le ya ta aluhedu; temanu yo chifude iya."

⁵ Jisosu asu ephe: "L'iphe meru iphe Mosisu deru unu ekemu ono ege ono bukwa okfu l'okpoma nmanukaru unu egbudegbu. ⁶ Obenu le mbulembu teke Nchileke meru mgboko b'o meru nwoke; bya emee nwanyi. ⁷ Oo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya; yele nyee ya tugbabe. ⁸ Ephe ebo ono abya aburu nnanu. Ephe ta aduhedu ebo. Ephe buwa onye lanu. ⁹ Oo ya bu; iphe Nchileke gudewaa eka iya tugbabe nanu; te b'o nwekwa madzu nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nu."

¹⁰ Ephe abahulephu l'ulo; ndu etsoje uzo iya aja ya iphe okfu ono bu. ¹¹ Yo su ephe: "Iphe bu onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi odo; bukwa ogori be oori.

¹² Teke bu l'o bu nwanyi nonyaaru su le ya ta aluhedu nji iya; gbeshi je alua nji odo; kwaphu ogori be oori."

Jisosu agoru unwegirima onu

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A haru dutalahaaru Jisosu unwegirima t'o byibegbaa ephe eka. Ndu etsoje uzo iya abalahaaru ndu ono, edutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jisosu aphua ya; yo ghua ya eghughu; yo su ephe: "Unu haa unwegirima t'ephe byakfuta iya! Unu ba anashishi ephe anashi. L'o kwa ndu du ege ono be eke Nchileke bu eze bu nk'ephe. ¹⁵ Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye e-te gudedu obu, du l'o bu k'unwegirima kweta l'oo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l'eke Nchileke bu eze."

¹⁶ Jisosu ekutatsua unwegirima ono; byigbakota ephe eka; goru ephe onu.

Nwata okoro, nweru iphe

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisosu abyadelephu atugbu; nwoke lanu agbakfutashia ya bya ebyishiru iya ikpere l'ali; su iya: "O-zi-iphe; nwoke, dueberu mma! ?Bu ngunu be ya e-me; k'ophu ya e-nweru ndzu gbururu jeye?"

¹⁸ Jisosu asu iya: "?O meru agha be iiku iya onye dueberu mma? E to nwekwa onye dugeru mma; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya. ¹⁹ ?I manaru-a iphe ekemu Nchileke

kfuru: 'Be egbukwa madzụ; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzụkwa ẹjo-ire; be emegbutakwa madzụ ibe ngu; kwabẹru nne lẹ nna ngu ugwu.' "

²⁰ Nwoke ono asụ iya: "O-zi-iphe; keshinu ya bụ nwata ta dụkwa iphe ono ophu ya dakajẹru."

²¹ Jisọsu elee ya ẹnya; bya eyewaru iya phụ obu; sụ iya: "Iphe lanụ bẹ phọdufuaru ngu l'ememe; bụ iya bụ: je je erekota iphe i nweru l'ọ ha; nggu achiru okpoga iya nū ndu ụkpa. Teke ono; nggu enweru okpobe iphe l'imigwe. I -meebe ẹge ono; nggu abya etsoru iya." ²² Nwoke ono anụlephu iphe ono, Jisọsu kfuru ono; ẹhu adaa ya kọo; aphụ eji iya obu; yọ tughua; kẹ l'ọ nweshikwanuru iphe ike.

²³ Jisọsu abya elee ndu etsoje ụzo iya ẹnya mgburumgburu; sụ ẹphe: "Iphe ọ dụkwana l'ọo ẹhuka tẹ ndu, nweru iphe bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze!"

²⁴ Iphe ono, o kfuru ono adu ndu etsoje ụzo iya biribiri. Jisọsu asụkwaphu ẹphe ọdo: "Ụnwegirima iya; iphe ọ dū l'ọo ẹhuka mbụ ẹge madzụ e-me bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze. ²⁵ L'ọ kakwa ntse t'inya pyoghata ẹnya ngga; karia t'onye nweru iphe bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze."

²⁶ Ọwaa akabakpọoru ndu etsoje ụzo iya ọdu-biribiri; ẹphe asụ iya: "Bụ onye bẹ aa-dzọtakwadu; m'ọ -dụ ẹge ono?"

²⁷ Jisọsu elee ẹphe ẹnya bya asụ ẹphe: "L'ẹke madzụ nọ b'ọ bụkwa 'ama-ẹge-ee-me-ia. Obenu l'ẹ tọ dudu ẹge ono l'ẹke Nchileke nọ; kẹle Nchileke te nwedu iphe kpọru iya ẹka ememe."

²⁸ Pyita asụ iya: "Lewaru; ẹphebedua hakọtaru iphemiphe ọbule bya etsoru ngua."

²⁹ Jisọsu asụ iya: "Kamenu; tẹ ya karu unu: Ẹ tọ dụkwa onye gude okfu ẹhu yẹbe Jisọsu; mẹ k'ozí-oma ono haa ụlo iya; m'ọ bụ unwunne iya ndu k'unwoke; m'ọ bụ unwunne iya ndu k'unwanyi; m'ọ bụ nne iya; m'ọ bụ nna iya; m'ọ bụ ẹgirima iya; m'ọ bụ alị iya, ³⁰ ẹ ta akfuru ugwo iya nkfungo ugbo ụkporo ise l'ụwa ọwaa: l'ulo; mẹ l'unwunne iya ndu k'unwoke-o; mẹ l'unwunne iya ndu k'unwanyi; mẹ lẹ nne; mẹ lẹ nna; mẹ l'ẹgirima; mẹ l'alị. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ mkpamehu; mẹ iphe-ẹhuka e-tso iya. Obenu lẹ mgboko ophu abyanu bẹ oo-nweru ndzụ gbururu jeye. ³¹ Igweligwe ndu ophu vu ụzo nta-a e-mekochaa bụru ndu ikperazu; ndu ophu bụ ndu ikperazu aburu ndu ivuzọ."

*K'ugbo ẹto, Jisọsu ekfu kẹ anwụhu iya
(Mát 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Ẹphe anọdu l'esu-uzo, ẹphe shi eje Jerúsalemu; Jisọsu akparu ndu etsoje ụzo iya ye l'azu; vutaru ẹphe ụzo. Yọ dū ndu ono, etsoje ụzo iya ono biribiri. Ndu ophu etso ẹphe atsulahaa egwu. Yo kuchi ụmadzu iri l'ẹbo ono ekuchi ọdo; wataru ẹphe okfuru iphe abya iya ememe. ³³ Yọ sụ ẹphe: "Unu lekwa l'ẹphe ejeekwa Jerúsalemu. Abubu-Ndiphe bẹ ee-dekwaru nū ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu. Ẹphe e-kpee iya nkfugbu; duru iya nū ndu ẹ-ta madu Nchileke. ³⁴ Aa-ja iya ewena; gbushi iya ọnu-mini; chia ya iphe; woru iya gbua. Ya a-nọo abalị ẹbo; k'ẹto; ya eshi l'onwu teta; bya anọdu ndzụ ọdo."

*Iphe Jémusu; mẹ Jọnu aro
(Mát 20:20-28)*

³⁵ Jémusu; mẹ Jọnu, bụ unwu Zébedi abyakfuta Jisọsu bya asụ iya: "O-zi-iphe! O nweru iphe ọ dū ẹphe t'i meeru ẹphe."

³⁶ Jisọsu aji ẹphe: "Bụ ngunu b'ọ dū unu tẹ ya meeru unu obu?"

³⁷ Ẹphe asụ iya: "T'ọ kwe nū t'ẹphe nonyabe iya: onye lanu l'ẹka-utara; onye ophu l'ẹka-ibiyita teke ọo-buru eze l'ekoshi ọdu-biribiri iya."

³⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu ta makwa iphe unu aji aji iya. ?Unu a-dụa ike ngwa l'okoro* ono, ya angụ ono; m'ọ kwanu t'e mee unu egbe bapuzizimu ọpflu ee-me iya?”

³⁹ Ẹphe asụ iya: “Iyee; l'ẹphe a-dụa ike.”

Yọ sụ ẹphe: “Unu a-dụkwa-a ike ngwa iphe l'okoro, ya a-ngu; e mee unu egbe bapuzizimu e-me iya; ⁴⁰ ọbule; ọ -buru l'unu a-nodu iya l'eka-utara; m'ọ bu l'eka-ibyita ta bukwa iya b'ọ nọ l'eka. Ono kwa ndu, Nchileke kwakoberu iya b'ọ nọru.”

⁴¹ Ụmadzu iri ndu ọpfunanu anulephu iphe Jemusụ me Jonu jeru; yo ghulaha ẹphe eghughu. ⁴² Jisọsu ekukobewaphu ẹphe; sụ ẹphe: “Unu mawaru le ndu a suru l'oo ẹphe bu ishi anoduje akpapyashi ndu ẹphe achi akpapyashi; bya aburu onye nọ l'oke okwa anoduje eme te ndu odo maru l'oo ya ka nshinu. ⁴³ Obenu le nk'unu ta bukwa ege ono b'ọ du. Onye o du t'ọ ha nshinu l'unu; t'onye ono yejeru ndu ọpfunanu eka. ⁴⁴ Onye o du t'ọ buru onye ivuzo l'unu; t'onye ono wozita onwiya ali buru nwozi l'eke ndu ọpflu nọ. ⁴⁵ Le Abubu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya eka. Iphe o byaru gbe bukwaru t'o yeru ndu odo eka; gude onwiya charu Nchileke eja t'ọ buru iphe ya e-gude gbata ndu igwe oha.”

Batimiyosu aphụ ụzo

(Mát 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Ẹphe abya erua Jeriko; Jisọsu me ndu etsoje ụzo iya; me igweligwe ndu etso ẹphe atugbude; onye ishi, aza Batimiyosu anoduwa l'iku esu-uzo l'arọ arọ. Batimiyosu ono bu nwatibe Timiyosu. ⁴⁷ Yọ nulephu l'ọ bu Jisọsu ke Nazaretu abya; chia mkpu; sụ: “Jisọsu! Nwatibe Dévidi; phuru iya ru imiko!”

⁴⁸ Ẹphe abaaru iya mba; sụ iya t'ọ daa ashi. Yọ ka l'iya-a orashi ike: “O-shi-l'eri Dévidi; phuru iya ru imiko!”

⁴⁹ Jisọsu abya evudo; sụ t'e kua ya.

Ẹphe eje ekua ya; sụ iya: “T'o nweru iya obu!” Wo iya t'o gbeshi; l'ookukwa iya oku.

⁵⁰ Yọ chiru uwe iya ghaa; kfulihu byakfutashia Jisọsu.

⁵¹ Jisọsu aji iya: “?Bu ngunu b'ọ du ngu te ya meeru ngu?”

Nwoke ono, atsụ ishi ono asụ iya: “Nnajiufu; menua ya te ya phua ụzo.”

⁵² Jisọsu asụ iya t'ọ la; l'ekwekwe iya mewaru t'ehu du iya mma.

Teke onowaphu; nwoke ono awatawaphu ọpflu ụzo; tsoru Jisọsu tugbua.

11

Jisọsu abahu Jerúsalemu

(Mát 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ Ẹphe erudelephu Ugvu Olivu; me mgboro Betuféji me Bétani, nwa Jerúsalemu ntse; yo zifu ndu etsoje ụzo iya ụmadzu ebo; ² sụ ẹphe: “Unu jee le mkpukpu ono, nọ unu l'uzo ifu ono. Unu -rulephu be unu a-phua nwa nkakfu-igara, e liberu elibe, madzu te tsubua enyishi. Unu toshia ya; kputa bya. ³ Amakwaru ama; o -nweru onye jiru unu: ‘?Nanu ege o du?’ unu sụ iya: ‘Le mkpa iya duru Nnajiufu; l'oo-kpulatakwa iya-a nta-a nta-a.’”

⁴ Ẹphe atugbua je aphua nwa nkakfu-igara obu l'eke e liberu iya l'ifu ngamgbo l'iku ụzo; laa ya atota. ⁵ Ndu vudo l'eke ono aji ẹphe: “?Ngunu meru iphe unu atota nkakfu-igara ono?”

⁶ Ẹphe eworu ege ono, Jisọsu ziru ẹphe ono kfu. Ndu ono aparu ẹphe haa; ẹphe akputa iya tugbua. ⁷ Ẹphe akputaru iya Jisọsu; chiru uwe ẹphe wukobe nkakfu-igara ono l'okpurukpazu; Jisọsu abya adugaru l'eli iya. ⁸ Ndu achita uwe ẹphe tosa l'echi esu-uzo; ndu ọpflu atusaa iru mkpekwo, ẹphe jitatsuaru l'egu l'eke ono. ⁹ Ndu

* **10:38** 10:38 Iphe “okoro”; me “bapuzizimu” bu l'eke-a bu iphe-ehuka. (Luk 12:50).

ophu nọ iya l'uzo ifu; mę ndu ophu tso iya l'azu l'atu okokooko; asuje: “Ndewo-o! Ndewo-o! Onye Nchileke gọru ọnu-oma nọ b'ọ bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono! ¹⁰ Tę Nchileke gọru ọnu-oma nọ ọkwa-eze nna ẹphe oche, bụ Dévidi; mbụ ọkwa-eze ono, abya nọ ono! Ndewo-o! Ndewo-o! Ọkaribe-Kakọta-Nụ, nọ l'imigwe!”

¹¹ Jisọsu abya erua Jerúsalemu; bya abahụ l'eze-ulo Nchileke. Yọ bya elee ẹnya; gbua igo mgburumburu l'iphe nọkota l'ẹke ono. Yẹle ndu etsoje ọzo iya ẹphe iri l'ẹbo atugbua oje Bétani; kele nchi ejihuwa.

Jisọsu atu oshi figu ọnu
(Mát 21:18-19)

¹² Yo be echile iya; ẹphe eshi Bétani l'ala azụ; ẹgu agulaha a Jisọsu. ¹³ Yọ nọdu ote-ẹnya phua oshi figu l'ẹke o ruru iru; yọ tugbua t'o je amaru: “?o -nweru akpuru, ọo-phụ iya. Yo rua; to nwe iphe ọ phuru iya; kpachikwaphu mkpẹkwo iya nwenkinyi iya; ke l'ẹ tọ gbadua teke figu amije. ¹⁴ Yọ sụ oshi figu ono: “E to nwedu lẹ madzu awọta akpuru ngu ria ọdo.”

Ndu etsoje ọzo iya anụ iphe ono, o kfulu ono.

Jisọsu achishi ndu ngho
l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-17; Luk 19:45-48; Jọn 2:13-22)

¹⁵ Ẹphe erua Jerúsalemu; Jisọsu abya abahụ l'eze-ulo Nchileke; wata ọchishi ndu azụ aswa; mę ndu ere aswa l'eze-ulo ono. Yọ bya enwutsushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; mę ekwechi ndu ophu eretsua ndo. ¹⁶ To kwe t'o nweru onye e-gude iphe shi l'eze-ulo ono sweta. ¹⁷ Yo zilaha ẹphe iphe; sụ: “?Unu ta madu l'e deru l'ẹkwo lẹ Nchileke sụru: ‘L'ulo iya bẹ ee-kuje ulo, iphe bụ mbakeshi a-nọduje ekfu anụ iya.’ Ọbule nta-a bẹ unu mewaru iya; yọ buru ulo, ndu iphura edomije onwẹphe.”

¹⁸ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu anụ iphe o kfulu; chọlaha ẹge ẹphe e-me gbua ya. Ọle ẹphe atsukwanu iya egvu; okfu lẹ ndu ono l'ẹphe ha bẹ iphe oozi dọ biribiri.

¹⁹ Yo be l'urenyashi; Jisọsu phẹ eshi l'obodo ono lufu.

Iphe, eegude oshi figu ono amuta
(Mát 21:20-22)

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; ẹphe eswede bya aphua oshi figu ono, ọ turu ọnu unyaphua ya ono. Yọ nwukotawanu kpaa jeye l'ogvu iya. ²¹ Pyita anyatawaphu iphe ono, meru unyaphua ono; sụ Jisọsu: “Nnajiufu! ?Lenu: mę oshi figu-wa, i turu ọnu-wa nwukotawarunu kpaa.”

²² Jisọsu asụ ẹphe: “Unu gude Nchileke vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru. ²³ Kamenu; tẹ ya karu unu: o -nwekpooru onye sụru ugva-a: ‘Ngwaa! Fọta onwongu je echee l'eze ẹnyimu;’ obu ta agba iya ẹbo; yo kwetalephu l'iphe o kfulu e-me bẹ oo-melephu ẹge ono, o kfulu iya ono. ²⁴ Ọo ya bụ l'iphemiphe ọbule, unu sụru tẹ Nchileke nọ unu teke unu ekfu anụ iya; bya ekweta l'ọ nwaru iya unu; iphe ono bẹ ọo-nụ unu. ²⁵ Teke unu nọdu ekfu anụ Nchileke; o -nweru okfu, nọru unu l'onye ọdo; unu gvaru onye ono nvu; k'ophu Nna unu ophu bu l'imigwe a-guru unu nvu l'iphe dọ ẹji, unu meshiru. ²⁶ Ọ -buru l'unu ta guduru ndu ọdo nvu; nna unu ophu bu l'imigwe ta agukwaru unu nvu l'iphe dọ ẹji, unu meshiru.”

Aaji Jisọsu ke ike,
o gude eme iphe oome
(Mát 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ẹphe alatashia azu lẹ Jerúsalemu; Jisọsu ejephelaha l'eze-ulo Nchileke. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; mẹ ndu bu ọgurennya abyakfutashia ya. ²⁸ Ẹphe aji iya: “?Bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe ọwananu, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu t'i bya iya ememe?”

²⁹ Jisọsu asu ẹphe: “Lẹ ya a-ji unu nwaji lanu; unu -saa ya ẹya; ya akaru unu egbe ike, ya gude emeebe iya: ³⁰ ?Bu onye ziru Jonu t'ọ bya ome baputizimu: bu Nchileke t'ọ bu madzu? Unu saa ya ẹya.”

³¹ Ẹphe alaa ya edzukashi l'ime onwẹphe; woo: “Ẹphe -su l'o shi Nchileke l'eka be ọo-sukwa ẹphe: ‘?Ngunu mekwanuru iphe ẹphe te kwetadu iphe o kfuru?’ ³² Ẹphe -sukwanu l'o shi madzu l'eka; haa!” Yo buru egvu be ẹphe atsụ ndu ọha; ke lẹ ndu ọha kfukotawaru lẹ Jonu bu ọgbodo onye nkfuchiru Nchileke. ³³ Ya ndono; ẹphe asu Jisọsu: “L'ẹphe ta madu.”

Jisọsu asu ẹphe: “O kwaphu ẹge ono be ya te ekfuduru unu onye ziru iya te ya meje iphemiphe ọbule ono.”

12

Ẹtu ke ndu e buru ozi

(Mát 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jisọsu awataru ẹphe onmaru ẹtu; su ẹphe: “L'o nweru nwoke lanu, koru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; bya eworu nsu bua l'ẹke ọphu aa-nọduje adzoshi mẹ l'akpuru vayinu ono. Yo bya akpukwaaphu nwulo-eli, ee-nyihuje nọdu eleta iphe a kuru lẹ mgbo vayinu ono ẹnya. Yo bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje iphe ọdo. ² Yo be teke eegbuje akpuru vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ẹphe wọ ya okè vayinu nk'iya. ³ Ẹphe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabe iya ẹka ọtu; nwufu iya; yo lashia. ⁴ Yo zi onye ọdo t'o jekfu ẹphe; ẹphe egudekwa iya phu; kujaa ya ishi; mee ya iphe-iphere. ⁵ Yo byakwa bya ezi onye ọdo; ẹphe eworu onye onanu gbua; mewaru igweligwe ndu ọdo: ndu be ẹphe tsuru iphe; ndu be ẹphe gburu egbugbu. ⁶ L'ikperazu iya; yo phodu-waa onye lanu, bu iya bu nwatibe iya ke nwoke, o yeru obu. Yo su nwatibe iya ono t'o jee; tubesu l'ẹphe a-kabe kwabe onye ọphu bu nwatibe iya ugvu. ⁷ Ndu ono, o buru ozi ono azua mgbede; su: ‘Iyaa! Ọwaa bu onye ali-a e-mekochaa buru nk'iya teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ẹphe gbua ya; k'ọphu mgbo vayinu ono a-buru nk'ẹphe.’ ⁸ Ẹphe egude onye ono; woru iya gbua; woru odzu iya tufaa l'azu mgbo vayinu ono.”

⁹ Ya ndono; Jisọsu aji ẹphe: “?Bukpo ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me? Ọo-bya bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu ono ye ndu ọdo l'eka. ¹⁰ ? Unu ta guvubua ẹke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

Lẹ mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.

¹¹ Ono bu iphe Nnajiufu ayi meru;
yo buru iphe du ayi biribiri l'ẹnya.’ ”

¹² Ndu ishi ndu Ju esee ya egude; l'ẹke ẹphe mawaru l'ọ bu ẹphe b'o gude nmaa ẹtu ono. Obenu l'ẹphe tsuhuru ọha ono, no l'ẹke ono egvu; paru iya haa gbakashihu.

Aji k'otu akiriko

(Mát 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ To du iya bu; a haru zi ndu Farisii; mẹ ndu okpa ke Herodu t'ẹphe gude okfu, Jisọsu ekfu hata iya l'onya. ¹⁴ Ndu ono, e ziru ono abya asu iya: “O-zi-iphel! Ẹphe maru l'i bu onye ire-lanu; to du onye ile ẹnya l'ifu; ti kpa ishi ẹge madzu beru. Yo

buleruphu ogbodo ọzo kẹ Nchileke bẹ iizi. ?Tọ bọdunu omebyi ekemu Nchileke mẹ ẹphe -tẹje akirikọ nọ eze ndu Rómu? ?Bụ t'ẹphe tẹje iya; tọo t'ẹphe ba atujeshi?"

¹⁵ Jisọsu amawarụ l'ẹphe bụ okfuru-iche-eme-iche pẹ; sụ ẹphe: “?Bụ ngunu bẹ unu ese iya adata? Unu nọ iya nọ okpoga ọbu tẹ ya leedu ẹnya.”

¹⁶ Ẹphe ewotaru iya ẹya. Yọ sụ ẹphe: “?Bụ ishi onye; mẹ ẹpha onye b'e deru iya ege-a?”

Ẹphe asụ iya l'ọ bụ kẹ Síza!

¹⁷ Jisọsu asụ ẹphe: “Ọo ya bụ; unu woru iphe ọphu bụ kẹ Síza; nọ Síza; unu eworu kẹ Nchileke nọ Nchileke.”

Ọnu, Jisọsu yeru ẹphe adụ ẹphe biribiri.

Aji k'oshi l'onwu teta

(Mát 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Yọ nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisọsu; mbụ ndu ọphu sọru l'ẹ te eshijedu l'onwu teta nọdu ndzụ. Ẹphe abyakfutashia Jisọsu bya asụ iya: ¹⁹ “O-zi-iphe! Mósisu deru ẹphe l'ẹkwo; sụ: Teke bụ lẹ madzụ nwuhuru; haa nyee ya; l'ẹ b'ọ mọtaru iya nwa; tẹ nwunne nwoke ọbu lụpyabe nwanyi ono; k'ọphu ọo-mọtaru onye onanu, nwuhuru anwuhu ono ẹgirima. ²⁰ L'ọ nweru unwunne ẹsaa, nonu. Onye k'odungu abya alọ nwanyi; nonyaa; nwuhu; l'ẹ b'ọ mọta nwa. ²¹ Onye k'ẹbo alọpyabe nwanyi ono; nonyakwaaphu; nwuhu; l'ẹ b'ọ nwekwa nwa. Onye k'eto ege ono kwaphu; ²² jeye ẹphe ẹsaa ono alọkota nwanyi ono; nwushihukota; to nwe nwa, ẹphe mọtaru. E meebe; nggube nwanyi; nggu anwuhufua. ²³ O -rua teke ee-shi l'onwu teta nọdu ndzụ; ?bụ nyee onye ole bẹ nwanyi ono a-bụ; ege ono ẹphe shi lọkotahawa iya ẹphe ẹsaa ono?”

²⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Ọ bụ iphe, meru iphe unu eshisweje iya ọbu ndono; kẹ l'ẹkwo okfu Nchileke te dodu unu ẹnya; to do unu ẹnya mbụ ege ike Nchileke beru. ²⁵ Teke ndu nwuhuru anwuhu shiwa l'onwu teta nọdu ndzụ bẹ ẹphe ta alọkwa nwanyi; ọphu nwanyi 'alọkwa nji. Teke ono bẹ ẹphe a-duwaa l'ọ bụ unwu ojozi-imigwe. ²⁶ A bya lẹ kẹ oshi l'onwu teta nọdu ndzụ ono; ?unu ta gubua l'ẹkwo Mósisu ẹke ono, o deru k'iru, ọku enwu raphuraphu ono? Ẹke ono bẹ Nchileke kfuru Mósisu l'ọo yẹbe Nchileke bụ Nchileke kẹ Ẹbirihamu; bọru Nchileke kẹ Áyizaku; bya abọru Nchileke kẹ Jékọpu. ²⁷ ?Tọ dọ iya bụ lẹ Nchileke ta bọdu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu; ọ bụ Nchileke ndu nọ ndzụ. Ọo ya bụ l'unu kfubekpoo ọsua shiswee ọzo.”

Ekemu ọphu kakọta nọ

(Mát 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Onye lanụ lẹ ndu ezije ekemu, nọ l'ẹke ono l'anụ iphe ẹphe atụ abya aphụ ege Jisọsu gude asa okfu ono ọhuma. Yọ jị Jisọsu: “?Nanukpoo ekemu ọphu bụ iya katsukpo mkpa l'ekemu ono l'ọ ha?”

²⁹ Jisọsu asụ iya: “Ekemu k'odungu bụ: ‘Unu nọ ya; unubẹ ndu Ízurelu! Lẹ Nnajiufu ayi, bụ Nchileke bọlekwa iya phụ kpụ bụ Nnajiufu. ³⁰ Ọo ya bụ t'i yeru Nnajiufu, bụ Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha; nggu egude ndzụ ngu l'ọ ha; mẹ uche ngu l'ọ ha; mẹ ike ngu l'ọ ha yeru iya obu.’ ³¹ K'ẹbo, tso iya bụ: ‘T'i yeru madzụ ibe ngu obu ege i yeru onwongu.’ Ẹ to nwehekwa ekemu ọdo, kariru ekemu labụ-wa nshinu.”

³² Onye ono, ezije ekemu ono asụ iya: “O-zi-iphe! I kfutakwaru iya. Ọ kwa oswi-okfu b'i kfuru lẹ Nchileke bụ Nchileke lanụ; l'ẹ to nwehedu Nchileke ọdo, nonu gbahaa yẹbedua; ³³ mẹ tẹ madzụ yeru iya obu iya l'ọ ha. T'ọ gude egomunggo iya l'ọ ha; gude ike iya l'ọ ha yeru Nchileke obu. Yo yeru madzụ ibe iya obu ege o yeru onwiya. L'ome ekemu labụ ono bẹ dangokwaru ngweja-ukfuru; dangoo iphe, bụ ẹja ọdo, aachijeru Nchileke l'ọ ha.”

³⁴ Jisọsu aphaa l'o yeru iya ọnu l'ọ bu onye nweru egomunggo; sụ nwoke ono: “E tị nọhekwa ote-nya l'ẹke Nchileke bu eze.”

Jisọsu ekfugetsua ẹge ono; to nwehe onye jebaaru ọtu ama k'oji iya aji ọdo.

?Kuráýisutu bu nwatibe onye?

(Mát 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Yo be teke Jisọsu ezi iphe l'eze-ulo Nchileke; yo kfunyaa bya aji: “?Nanụ ẹge e meru be ndu ezije ekemu sụru le Kuráýisutu bu Nwatibe Dévidi; l'ẹke ³⁶ Dévidi l'onwiya be Ume-du-Nso meru; yọ sụ:

‘Le Nchileke sụru Nnajiufu yẹbe Dévidi:

Nọdu iya l'ẹka-utara

jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu

t'ẹphe buru iphe

ii-dzopyabe l'okpa.’

³⁷ Dévidi l'onwiya eku iya Nnajiufu. ?Nanụ ẹge e shi b'o gbe bya abụwarunu Nwatibe Dévidi?”

Okwa ẹhu ndu ezi ekemu;

mẹ ndu Fárisii

(Mát 23:1-36; Luk 20:45-47)

Ẹhu atsọo igweligwe ndu, nuru iya nụ ẹna. ³⁸ Teke oozi ẹphe iphe b'ọ sụru ẹphe: “Unu kwabekwaru onwunu ẹnya l'ẹke ndu ezije ekemu nọ; mbụ ndu ọduje mma t'ẹphe kechishia onwẹphe l'uwe-nlọkpuru aghaphe; t'e keleje ẹphe l'ọ bu ndu oke amadu l'ẹke a du l'igwe; ³⁹ mọ tẹ oshi ọphu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru ẹphe a-nọduje iya; mọ t'ọ buru ẹphe a-nọ l'ẹke, aa-katsukpo ẹphe okwaberu uguv l'ẹke e jeru eswe-iphe. ⁴⁰ Ẹphe eripyaje nwanyi, maa tufuru; gude ẹregede ekfu anu Nchileke ogodo-orikoro. Ọ bu ẹphe; be aa-ka ọnmashi ikpe ike!”

Iphe nwanyi, maa tufuru

turu obu iya anu Nchileke

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisọsu abya adugaru l'iku okpoko, eechejeru Nchileke okpoga; lelaha ndu eche okpoga l'okpoko ono. Ndu, nweru iphe abya eyetsua okpoga, ha nshinu. ⁴² Nwanyi lanu, nji iya ẹ-ta nọhedu, l'akpa ukpa abyatashia bya eworu afu labu chee. ⁴³ Jisọsu abya ekua ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe bya. Yọ sụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa nwanyi ukpa-wa, nji iya ẹ-ta nọhedu-wa be yeru iphe ka nụ l'ẹphe ha. ⁴⁴ Ishi iya aburu le ndu ọphu l'ẹphe ha shitsua l'ẹku ẹphe, tsuboru etsubo l'anu. Obenu le nwanyi-a be akpakpo ukpa; yọ buru iphe o nweru l'ọ ha; mbụ je akpaa l'iphe, o doberu, oo-gude kpata nri b'o wotaru bya echee-wa.”

13

Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke

(Mát 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisọsu eshilephu l'ime eze-ulo Nchileke l'alufuta; onye lanu le ndu etsoje ọzo iya asu iya: “O-zi-iphe! Lenu mkpuma, dugbaa biribiri; mọ ọlo, du biribiri, nọ l'ẹke-a!”

² Jisọsu asu iya: “?I phuru eze-ulo ono, a kpuru; yọ magbaa ẹge ono? Ee-mekochaa kukposhikota iphemiphe obule ono; k'ọphu ẹ to nwedu m'ọ bu mkpuma lanu, aa-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya.”

Okwa iphe-ẹhuka, a-bya nu

(Mát 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisọsu abya enyihu Ugvu Olivu; je adugaru; cheeru eze-ulo Nchileke ifu. Pyita; Jémusu; Jónu; mę Ánduru aji iya l'edomi; su: ⁴ “?Bụkpo teke ole bę iphe ono e-me? ?Bụ ngunu bę ee-gude maru teke iphemiphe obule ono abyawa ememe?”

⁵ Jisọsu ekfulahaaru ephe: “L’ọ buphu t’unu kwabę enya; t’ę b’o nwe onye e-duswe unu ọzo. ⁶ L’o nwekwaru igweligwe ndu a-zaru epha iya bya. Onye ophu nonu; yọ su: ‘L’ọo ya bụ iya’; gude ege ono duswee igweligwe madzụ. ⁷ Teke unu nuderu akọ ogu, aalụ l’ẹke teru enya; mę ephuphu ogu, aalụ l’ẹke dụ ntse; unu ba wakwa obu; l’iphe ono l’ọ ha mefutajekwa. Obenu lę teke mgboko a-gvụ te rukwaa. ⁸ Lę mba e-gbeshikwa tso mba ibe iya ogu; alı-eze etso alı-eze ibe iya ogu. Alı a-nma jijiji l’ẹke, dutsua iche iche. Ejo ęgu a-bya. Iphe ono l’ọ ha gbe bükwaru adube bę iphe-ehuka adube ege ono, ime adubeje ome nwanı k’odungu ono.

⁹ “Unu kwachakwaaru onwunu enya. L’aa-kpọtukwaa unu kpụ-jeru ndu ogo ikpe; e chia unu iphe l’ulo-ndzuko. Unu e-vudo l’ifu ndu govanu; mę l’ifu ndu eze l’okfu ęka yebe Jisọsu; ege ee-shi t’ephe nukwaaphu ozi-oma ono. ¹⁰ Obenu l’e vufutajeodu ọzo zidzuru ozi-oma ono l’iphe bụ mbakeshi. ¹¹ Teke ono, ephe a-kpufuta unu t’e kpee unu ikpe ono; unu be vukwaru ọzo wata oyo oshi iphe unu e-kfu. Unu kfulekwaphu iphe bataru unu l’onu teke ono; l’ę tọ bükwa unubędua a-nodu ekfu iya l’onwunu; o kwa Ume-dụ-Nsọ a-nodu ekfu iya. ¹² Nwunne a-kpuru nwunne iya nų; t’e gbua. Nna akpuru nwatibe iya; nų t’e gbua. Unwegirima e-kwefuru ndu muru ephe ikę; kpuru ephe nų; t’e je egbua. ¹³ Onyemonye obule e-gude kę l’unu bụ ndu kę yebe Jisọsu kpọo unu ashı. Obenu l’onye ophu taru nshi jeye l’ikperazụ bę Nchileke a-dzofuta.”

Ejo akpamara

(Mát 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Unu a-phukwa ejo akpamara o-la-l’iyi l’ẹke, ę-ta gbadu t’o vudo.” Tę nggube onye agụ ẹke owaa rikwaa oriri iphe o bụ t’o doo ngu enya. “Teke unu phuleru iya phų; tę ndu nọ lę Judiya rebelekwapu lasha l’ugvu. ¹⁵ T’onye ophu nọ l’okpoku l’atuta ume be ejehekwa okfu k’obahu l’ulo jee ogwota iphe, nọ l’ulo iya. ¹⁶ T’onye ophu nọ l’ęgu ba alahękwa azụ k’oje ochita uwe iya. ¹⁷ Nshọo ndu ophu dų ime; mę ndu ophu he ęgirima, angụ ęra teke ono! ¹⁸ Unu kfuru nų Nchileke; t’ę b’ọ búbua l’oge winta teke oyi atsuję. ¹⁹ Ishi iya aburu lę teke ono bę eze iphe-ehuka ophu ta byabua keshinu Nchileke keru mgboko a-bya; ophu to nwekwanu odo, bya a-dų ege ono odo. ²⁰ Ndege Nnajiufu te gburu teke iphe-ehuka ono e-me mkpirikpi; m’ę to nwekwa onye o-o-ga emekochaa dzofuta. Ole o gudewa okfu ęhu ndu ophu o fotawaru t’ephe buru ndu nk’iya gbua teke ono mkpirikpi.

²¹ “O -nweru onye suru unu teke ono: ‘Lekwa: L’ọ kwa Kuráýisutu obu ndo-o;’ m’ọ kwanu: ‘Lenu: ya ndophu nọ l’ekaphu!’ unu be eyekwaru iya onu. ²² Iphe obu bụ lę ndu a-nodu adzụ-phe ejo-ire sụ l’ọo ephe bụ Kuráýisutu; mę l’ephe bụ ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta bya emeshilaha iphe-ophulenyia, dugbaa biribiri ege ee-shi t’ephe duswee ndiphe; mbụ je akpaa lę ndu ono, Nchileke fotawaru ono; ndęge o -buru l’ephe e-meghe iya. ²³ Oo ya bụ t’unu kwabękwaphu enya; eshinu ya vuwaru ọzo kfukotaru unu iphemiphe obule-a l’ọ ha; temanu yo mede.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mát 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Teke eze iphe-ehuka ono gvuleruphu bę enyanwu e-jikputa; onwa echibuhu; ²⁵ mkpọ-kpodo eshi l’igwe adashı. Iphemiphe obule, nọ l’igwe a-nmahu jijiji; l’osweshihu. ²⁶ Teke ono bę aa-phų Abubu-Ndiphe ẹke o nọ l’urukpu; gude ike, dų biribiri; egbu nwınwii abya. ²⁷ Oo-zifu unwu ojozi-imigwe iya t’ephe jee l’ifu; jee

l'azụ; jee l'uzo ẹka-utara; jee l'uzo ẹka-ibyita ẹ mgboko mgburumgburu; jeye l'ẹke alì jeberu; igwe ejebe; je edutakota iphe, bụ ndu ọ fọtaru."

Iphe oshi figu ezi

(Mát 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ "Unu gude oshi figu mụta iphe. Ọobuje; ọ -lagee ẹkwo; teke ọ tushihuwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini tūwaru l'ụkfu. ²⁹ Ẹge ono bẹ ọwaa dū: teke unu phuru iphemiphe ọbule-a emetsuwaa; unu amaru ẹ Abubu-Ndiphe nọkwa ntse; mbụ l'ọ nọwa l'ọnu-uzo. ³⁰ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo ọwaa, nọ nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³¹ Igwe a-gvụ; alì agvụ; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedū l'ọ rebuhu ire."

?Bụ mbọku ole b'ọ bụ?

(Mát 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² "Mbọku ọbu; m'ọ bụ teke ọbu gẹdegede te nwekwa onye maru iya nū. Ẹ tọ dūkpoduanu m'ọo unwu ojozi-imigwe, maru iya nū; ọphu Nwatibe Nchileke 'amakwa iya. Ọ bụlephu Nchileke, bụ Nna bụ onye maru iya nū. ³³ Unu kwabekwa ẹnya; chee nche; kẹ l'unu ta madu teke ọo-buru. ³⁴ Ọo-dūlephu l'ọ bụ nwoke, gbeshiru oje iphe ọdo; paru ufu iya haa; chiru ndu oozije ozi ye t'ẹphe lepyaberu iya ẹya ẹnya. Yọ bya ekeshiaru ẹphe ozi, ẹphe a-nọdu eje l'ẹhu l'ẹhu. Yo rua l'onye ọphu eche ọnu nggamgbo; yọ nmaaru iya ọkwa; sụ iya t'ọ mụkwaru ẹnya. ³⁵ Ọo ya bụ t'unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu teke nnajiufu, nwe ufu a-lata azụ. Ẹ ta madu: ?bụ l'urẹnyashi; ?t'ọ teke echi-abalì keru ẹbo; ?t'ọ teke oke-ọku raru ọra; ?t'ọ l'ọo l'utsu bẹ ọo-lata. ³⁶ Ọo ya bụ; k'ọphu ẹ tọo tudu unu l'ụkfu teke unu eku mgbenya. ³⁷ Ọ bụ iphe ya ekfuru unu; bẹ ya ekfukwaruphu onyemonye ọbule: 'Unu chee nche!' "

14

Idzu ishi Jisọsu

(Mát 26:1-5; Luk 22:1-2; Jọn 11:45-53)

¹ Teke ono b'ọ phọduleruphu abalì ẹbo; tẹmanu a gbaa Ajì Esweta; mẹ Ajì Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu achọlahaa ẹge ẹphe e-shi gude Jisọsu l'edomi; gbua. ² Ẹphe asụ: "L'ẹ tọo bụkwa l'ime ajì-wa. Lẹ ẹphe -mee ya nta-a bẹ utsu a-dakwa."

Aakwabẹ Jisọsu ugvu

lẹ Bétani

(Mát 26:6-13; Jọn 12:1-8)

³ Jisọsu nọlephu lẹ Bétani l'ulo nwoke, eeku Sáyimonu, ẹhu-labụ mejeru Ẹke ono b'ọ nọ; gudekwadua nri l'eri; nwanyi lanu abata; paru nwa akpamu, manụ nadu. Manụ ono bụ senti, vu oke aswa. Yọ bya eworu akpamu ono kụkpoo; woru manụ senti ono wụa Jisọsu l'ishi. ⁴ Ẹhu eghulaha ndu haru nọdu l'ẹke ono eghughu. Ẹphe ekfulahaaru onwẹphe: "?Bụ ngunu kparu iphe eemebyishi ẹgiri manụ ọwaa emebyishi? ⁵ M'a ge erekwa iya reta iya iphe kariru ụkporo pọngu lẹ pọngu iri; woru okpoga iya nū ndu ụkpa." Ẹphe eshiwaphu ẹge ono baaru nwanyi ono mba.

⁶ Jisọsu asụ ẹphe: "Unu haa nwanyi-a! ?O meru imagha bẹ unu ekfuchi iya nchi; ⁷ lẹ nwanyi, unu elee ẹnya l'ọ meru iya iphe dū mma. Ndu ụkpa bẹ unu l'ẹphe anọ mkpụrumkpuru. Teke dūkpolephu unu mma; unu emeeru ẹphe iphe-oma. Obenu lẹ yẹbedua bẹ yẹle unu ta anọdu tekenteke. ⁸ Ọo ẹge ike beru iya b'ọ meru-a; l'ọ teru iya manụ l'ẹhu; gude kwakọbe teke ee-li yẹbe Jisọsu. ⁹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bụ ẹke, a raru ozi-oma lẹ mgboko gbaa mgburumgburu bẹ aa-kojekwaphu akọ iphe-a, nwanyi-a meru-wa gude nyata yẹbe nwanyi."

*Júdasu achita lẹ ya
e-deru Jisosu ye*

(Mát 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Júdasu Isukáriyọtu, bụ onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono, etsoje ọzo Jisosu ono ejekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; k'ọphu oo-deru Jisosu ye ẹphe l'ẹka.

¹¹ Yo kfutsuaru iya ẹphe; ẹhu atsoo ẹphe ẹna; ẹphe ekweta iya ụkwa l'ẹphe a-nu iya okpoga. Júdasu achọlahaa ẹge oo-shi deru iya ye ẹphe l'ẹka.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mát 26:17-30; Luk 22:7-23; Jọn 13:21-30; 1 Kór 11:23-25)

¹² Yo be mbọku k'odungu l'oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; bụ iya bụ mbọku, eegbuje nwaturu Aji Esweta; ndu etsoje ọzo Jisosu aji iya: “?Bụ awe b'ọ dụ ngu t'ẹphe je akwakọberu ngu t'i nọdu gbaa Aji Esweta ọbu?”

¹³ Jisosu ezifu umadzu ẹbo lẹ ndu etsoje ọzo iya; sụ ẹphe: “Unu tughua bahu lẹ Jerúsalemu. Nwoke, vu ite, mini nọ e-jekfutaa unu. Unu tsoru iya. ¹⁴ Iphe bụ ẹke ọ bahu; unu tsoru iya je asụ onye nwe ufu ono: ‘Lẹ O-zi-iphe sụru: ?Nanu ọlo ndu ẹbyee ọphu bụ nk'iya, bụ ẹke yele ndu etsoje ọzo iya a-nọdu gbaa Aji Esweta ọbu?’ ¹⁵ Oo-koshi unu ime ọlo k'eli eli; mbụ eze agalaga ime ọlo, e dohawaru oshi ẹge ọo-dụ t'a nọdu iya ria nri. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ unu a-kwakọberu ayi nri ọbu.”

¹⁶ Ndu ono, etsoje ọzo iya ono atughua je abahu l'obodo ono. Yọ dukotalephu ẹge ono, Jisosu kfuru iya ẹphe ono. Ẹphe abya anọdu l'ẹke ono; kwakọbe kẹ Aji Esweta ono.

¹⁷ Yo be l'urenyashi; Jisosu yele umadzu iri l'ẹbo ono abyatashia. ¹⁸ Ẹphe eridelephu nri ono; Jisosu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa onye lanu l'ime unu e-deru iya ye; mbụkwa onye yele iya eri nri l'ẹke-a.”

¹⁹ Yo rua ẹphe l'ẹhu; ẹphe awata iya oji nanu nanu; sụ: “?Bụ yẹbedua? ?tọ yẹbedua?”

²⁰ Jisosu asụ ẹphe: “Ọ bụ onye lanu l'unu iri l'ẹbo-wa; mbụ onye yele iya tsutaru nri l'ochi lanu-a. ²¹ Lẹ Abubu-Ndiphe bụlekwa ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke bẹ ọla. Obenu; nshọo onye ono, ee-shi l'ẹka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'ẹka ndu achọ ishi iya ono. Ọ ga karu onye ono mma l'ẹ ta mụdua ya lẹ phuu!”

²² Ẹphe egudekwadua nri ono eri; Jisosu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nu ẹphe; sụ ẹphe: “Unu nata; ọwaa bụ ugwehu iya.”

²³ Yo wotakwaphu okoro; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nu ẹphe; ẹphe eworu iya ngua l'ẹphe ha. ²⁴ Yọ sụ ẹphe: “Owaa bụ mee ya, e gude okfu ẹhu igwe ọha lọkaa. Nchileke gude mee ya ono eme tẹ ọgba-ndzụ, shi iya l'ẹka vuru ire. ²⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: ya ta anguhakwa mee, shi l'akpuru vayinu ọdo jeye mbọku ono, ya a-ngu k'ophungu lẹ mgboko ọphungu kẹ Nchileke ono.”

²⁶ Ẹphe agutsulephu egvu, ẹphe gude jaa Nchileke ajaja; tughua jeshia Ugwu Olivu.

Jisosu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Luk 22:31-34; Jọn 13:36-38)

²⁷ Jisosu asụ ẹphe: “Unu l'unu ha a-paru iya haa; gbakashihu, bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“ ‘Lẹ Nchileke sụru lẹ ya e-chigbu onye eche aturu; aturu ono agbakashihu.’

²⁸ Obenu lẹ teke o metsuaru tẹ ya shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bẹ ya e-vuru unu ọzo jeshia Gálili.”

²⁹ Pyita asụ iya: “Ọ -bụkpooru lẹ ndu ọphunanu a-paru ngu haa; gbakashihu; bẹ yẹbedua ta a-hakwa ngu.”

³⁰ Jisosu asụ iya: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'enyashi-a gēdegede; tẹmanu oke-ọku nchi-abọhu araa ọra ugbo ẹbo b'i kfuakwaru ugbo ẹto l'ẹ tị madu iya.”

³¹ Pyita akaba ya ru okfushi ike; sụ: “M'o -ruhuru a sụ lẹ nggu l'iya nwuhufutaje anwuhu; bẹ ya te ekfukwa lẹ ya ta madu ngu.”

Ndu ọphu l'ẹphe ha ekfukota ẹge ono.

Jisosu ekfu anụ Nchileke
lẹ Getusémeni

(Mát 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ẹphe ejeshia ẹke eekuje Getusémeni; rutsulephu ẹke ono; yọ sụ ndu ono, etsoje ụzo iya ono: “Unu nọdu l'ẹke-a tẹ ya kp̄iribe nwansh̄i je ekfuru nụ Nchileke.”

³³ Yo duta Pyita; mẹ Jémusu; mẹ J̄onu. Meji awata iya ọkfu nk̄f̄u; yọ wata ọtsu egvu. ³⁴ Yọ sụ ẹphe: “Ha! Meji akf̄ulekwa iya ph̄u nk̄f̄u; l'ese iya agbabuhu. Unu nọdu l'ẹke-a chee nche.”

³⁵ Yọ kp̄iribelephu nwansh̄i; t̄a onwiya l'al̄i; wata okfu anụ Nchileke; t'o mee t'iphe-ẹhuka kẹ nwa teke ono be ru iya l'ẹhu; m'ọ -buru l'ọo iphe e-kwe ememe. ³⁶ Yọ sụ: “Nna! Nna! Ọ bụ nggu bụ onye a-dụ ike mekota iphemiphe ọbule. Pafunu iya okoro iphe-ẹhuka-wa l'ẹhu. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bukwa iphe nọ iya l'obu e-me. Ọ kwa ọphu bụ uche-obu ngu e-me.”

³⁷ Yọ latashia azụ bya aphua ẹphe; ẹphe eku mgb̄enya. Yọ sụ Pyita: “Sáyimonu; ?iiku mgb̄enya? ?T̄i dudu ike m̄uru ẹnya; chefua nche awa lan̄u? ³⁸ Unu chee nche; kfuru nụ Nchileke; t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu. Obu madz̄u bẹ ọonodujekpokwaa evushi evuvu ike; obenu lẹ madz̄u l'onwiya ta d̄ujedu ike.”

³⁹ Yọ lufu jeshia okfuru nụ Nchileke ọdo; kfukwaaphu iphe ono, o kfuhawaru ono. ⁴⁰ Yọ lata azụ bya aphukwaaphu ẹphe ọdo; ẹphe ekukwaphu mgb̄enya; l'ẹke mgb̄enya erotsukwanua ẹphe; ẹphe ta ma iphe ẹphe e-kfuru iya.

⁴¹ Yọ la azụ k'ugbo ẹto ya bya asụ ẹphe: “?Unu ekukwadia mgb̄enya; l'at̄uta ume? O dzuwaru. Teke ọbu ruakwaru. Ab̄ubu-Ndiphe bẹ aabyakwa oderu ye ndu eme iphe d̄u ẹji l'ẹka. ⁴² Unu gbeshi t'ẹphe je. Unu lekwa l'onye ọbu, e-deru iya ye ọbu byaakwaru.”

Aakputa Jisosu

(Mát 26:47-56; Luk 22:47-53; J̄on 18:3-12)

⁴³ Ya ndono; Jisosu egudekwadia ẹge ono l'ekfu; Júdasu, bụ onye lan̄u l'umadzu iri l'ẹbo ono abyawaphu. Ndu, tso iya nụ ad̄u l'igwe. Ẹphe apagbaaru mma; mẹ mgb̄oro. Ndu ziru ẹphe bụ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu; mẹ ndu bụ ọguren̄ya ndu Ju. ⁴⁴ Júdasu ono, e-deru iya ye ono ekfuhawaru ẹphe iphe ya e-me t'ẹphe gude maru onye ọphu ọbu. Yọ sụ ẹphe: “L'ọo onye onanu, ye e-tsuta ọnu l'ishi-uga gude kele iya ekele ono bụ onye ọphu unu a-kp̄uta. Unu kwab̄ekwaru iya ẹnya.”

⁴⁵ Júdasu erua; tugbulekwaphu waa; jekfushia Jisosu je asụ iya: “Rábayi!” Tsuwa iya ph̄u ọnu l'ishi-uga. ⁴⁶ Ẹphe azugudewaphu Jisosu; kp̄uta. ⁴⁷ Onye lan̄u lẹ ndu ono, vudo l'ẹke ono am̄ia mma iya swangu; gbua ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nch̄i. ⁴⁸ Jisosu asụ ndu ono, byaru iya egude ono: “?Unu ch̄igbaa mma; mẹ mgb̄oro abya iya egude; ?ya bụ onye ana nf̄u? ⁴⁹ Mb̄oku-mb̄oku bẹ yele unu anoje l'eze-ulo Nchileke; ya ezi unu iphe; ọphu unu 'egudebua ya. Obenu l'iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke mefutaje.”

⁵⁰ Ndu etsoje ụzo iya l'ẹphe ha aparu iya haa; gbakash̄ihu.

⁵¹ Yo nweru nwata okorōbya lan̄u, tsoru Jisosu. To nwe iphe o yeru; ḡufu ẹkwa ọcha, ọ tuphuberu onwiya. Ẹphe akpach̄ia ya; ⁵² yọ m̄ia onwiya; paru ẹkwa ọcha iya ono haa; gbaru ọtu kfuru kwas̄eru.

Jisosu no l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mát 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jón 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ya ndono; ephe eduru Jisosu jeshia k'eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; ndu ishi ophu achijeru Nchileke eja l'ephe ha; me ndu bu ogurenya; me ndu ezije ekemu abya edzua. ⁵⁴ Pyita eshi etso iya ote-nya ote-nya; tsoru iya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono. Yo je adugaru l'eke ndu nche no; nyalahaa oku. ⁵⁵ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu ogbo ikpe ono l'ephe ha acholahaa iphe ephe a-su le Jisosu meru; ege ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. To nwe iphe ephe phuru, bu iphe o meru. ⁵⁶ Ephe du l'igwe gbaa ya ejo ekebe; obu l'ekebe ephe ta dakotadu.

⁵⁷ Ndu egbeshi dzua ejo-ire: ⁵⁸ "L'ephebedua gudekpokwaa nchi ephe nua teke o suru: 'Le ya e-mebyishi eze-ulo Nchileke-wa, bu eka b'e gude kpua ya-a; l'ime abali eto; ya akpua odo, e te egudedu eka kpua.' " ⁵⁹ E guderu l'ephe kfuru ege ono; ekebe ephe ta dakotakpokwanu.

⁶⁰ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono egbeshi l'edzudzu oha ono; su Jisosu: "?To nwedu onu, iyeru ndu-wa l'ekebe-wa, ephe agbagbaa ngu ega-wa?"

⁶¹ Jisosu adaa nwanshi; to yeru iya onu. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono aji Jisosu odo: "?Bu nggu bu Kurayisutu obu, bu Nwatibe Nchileke obu?"

⁶² Jisosu asu iya: "Iyee; l'oo yebedua bu iya. Unu a-phu yebe Abubu-Ndiphe l'eke ya dugaru l'eka-utara Okaribe-Kakota-Nu; phua ege ya e-gude urukpu ke imigwe l'abya!"

⁶³ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono eworu uwe nk'iya zija; su ephe: "?Bu egbe ekebe ngunu odo be ephe achokwadu. ⁶⁴ ?Unu nuwaru iphe ookfu l'ekfubyishi Nchileke? ?Bu ngunu be unu chitaru?"

Ephe atuko su l'iphe gbaru iya nu bu t'o nwuhu.

⁶⁵ Ndu awata iya ovu onu-mini; woru iya ifu kechia; chilahaa ya iphe; su iya: t'o konua onye chiru iya iphe. Ndu nche akputa iya; chilahaa ya eka.*

Pyita ago le ya ta madu Jisosu

(Mát 26:69-75; Luk 22:56-62; Jón 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pyita anodukwadua l'ogbodufu l'eke ono; onye lanu l'unwu-mgboko, ejeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ozi abata; ⁶⁷ phua Pyita l'eke onya oku. Yo bya elee Pyita nya; su iya: "M'i tsokwa le ndu ephe l'ophu Nazaretu ono; mbu Jisosu shi ayi."

⁶⁸ Pyita atua ego; su iya: "Le ya ta makwa; iphe iikfu te do iya nya." Pyita atugbua jeshia uzo onu-oguzo; oke-oku arawaphu ora.

⁶⁹ Nwamgboko ono aphua ya odo l'eke ono; kfulahaaru ndu vudo l'eke ono: "Le nwoke-wa tsokwa ephe." ⁷⁰ Pyita atukwaa ya phu ego odo.

A nonyaa nwanshi; ndu vudotsua l'eke ono asu Pyita: "Ba tushi ego; l'i yichachaa ya-a. ?Ti budu onye Galili?"

⁷¹ Pyita awata oburu onwiya onu; l'eria angu ekpu iya: "Ya -makpokwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a!"

⁷² Teke onophu; oke-oku arawaphu ora k'ugbo ebo ya. Pyita anyata iphe Jisosu kfuhawaru iya: "Le temanu oke-oku araa ora ugbo ebo be oo-kfu ugbo eto le ya ta madu iya." Yo wata ora ekwa.

15

Jisosu no l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jón 18:28-38)

* 14:65 14:65 Azá 50:6; Mát 26:67.

¹ Yo be l'õnmewa utsal iya; ndu õgbo ikpe ono l'ephe ha, bu iya bu ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu õgurennya mkpukpu; me ndu ezije ekemu abya achia idzu. Ephe ekee Jisõsu eri; kpõta iya jekfushia Páyileti. ² Páyileti aji Jisõsu: “? Bu nggu bu Eze ndu Ju?”

Jisõsu asu iya: “O kwa nggu b'o shi l'õnu.”

³ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja abya ekfushilaha igweligwe iphe, ephe suru l'o meru. ⁴ Páyileti asu iya õdo: “?To nwekpodua õnu, iye? ?O kwa l'i nuru-a igweligwe iphe, ephe ekfugbaa l'i meru.”

⁵ Jisõsu te kfuhekwa okfu õdo. Yo ji Páyileti enya.

Eekpe Jisõsu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Luk 23:13-25; Jõn 18:39—19:16)

⁶ L'iphe bu Aji Esweta, sweru esweswe be Páyileti atufujeru ephe onye mkporo lanu, ephe suru t'o tufuru ephe. ⁷ Yo nweru nwoke lanu, eeku Barábasu, a turu mkporo. Barábasu tso le ndu seru okwa-tsu govumentu l'ike; bya egbukwaaphu õchi l'ogeege ono. A tuko tua ephe mkporo. ⁸ Igwe õha ono abya asu Páyileti t'o meeru ephe ege oomejehawa. ⁹ Páyileti aji ephe: “?Bu te ya haaru unu Eze ndu Ju tõi?” ¹⁰ Ke l'o mawaru l'o bu enya-kfurukfuru be kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja dufutaru iya Jisõsu.

¹¹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono akpalia ikpoto ndu ono; su ephe t'ephe kebe t'o hachiaru ephe Barábasu. ¹² Páyileti asu ephe: “?Bukwanu ngunu be ya e-me nwoke õphu unu ekú Eze ndu Ju?”

¹³ Ephe atua uzu; su: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

¹⁴ Páyileti asu ephe: “?Ke ngunu? ?Bu egbe ejo iphe ngunu b'o meru?”

Ephe akakpoõ ya ru õrashi ike: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

¹⁵ Páyileti achõlaha ege ya e-me mee t'õhu tsoõ ikpoto ndu ono ena. Yo haaru ephe Barábasu t'o laa; su t'e chia Jisõsu echachi. E chiebe iya echachi; yo duta iya nu t'e je akpopyabewa iya ru l'oshi-osweru.

Ndu soja aja Jisõsu ewena

(Mát 27:27-31; Jõn 19:2-3)

¹⁶ Ndu soja ono eduru iya jeshia l'õgbodufu nnajõha, bu Páyileti; ephe ekukoo ndu soja ono l'ephe ha. ¹⁷ Ephe achita kpowula kpowula uwe uswe yee Jisõsu; woru okpu-eze, ephe kparu l'õgvu kpube iya. ¹⁸ Ephe abya ekele iya ekele ndu soja; su iya: “Ndzõ ngu ndzõ õgologo; Eze ndu Ju!” ¹⁹ Ephe eworu oshi chia ya l'ishi; vua ya õnu-mini. Ephe abya ebyishiru iya ikpere l'alõ t'õõduje l'ephe akwabe iya õgvu. ²⁰ Ephe ajaebetsua ya ewena; bya eyefu iya kpowula kpowula uwe uswe ono; bya eworu uwe nk'ia yee ya; kpõta iya t'ephe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisõsu

l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Luk 23:26-43; Jõn 19:17-27)

²¹ Ephe eyebuta nwoke lanu, eswekwaru esweswe, eeku Sáyimonu, onye Sayirini t'o vuta oshi-osweru ono. Sáyimonu ono shikwaru l'õgu alata. O bu iya bu nna Aleğuzánda; me Rúfõsu. ²² Ephe eduru Jisõsu rua eke eekuje Gõlugõta, bu iya bu “Okpokoro Ishi” ²³ bya eworu mee, a gwakõberu meeru; nu iya t'o ngua. Yo jika iya angungu. ²⁴ Ephe akpopyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu uwe iya kekashiaru onwephe. Ephe atua enwa t'ephe maru iphe onyenõnu e-wota.* ²⁵ O bulepõhu l'enyanwu-agbakota l'õtsu be ephe kpopyaberu iya l'oshi-osweru ono. ²⁶ Iphe ono, du eji, ephe suru l'o meru ono b'e deru kfube l'oshi-osweru ono; su: “Eze ndu Ju.”

* 15:24 15:24 Egvu 22:18.

²⁷ Ẹphe akpopyabekwaphu ụmadzu labụ ọdo, bụ ndu iphura l'oshi-osweru labụ ọdo: onye lanụ anọdu Jisọsu l'ẹka-utara; onye ọphu anọdu iya l'ẹka-ibyita. ²⁸ Yọ bụru ẹge ono b'e shi; yo ree mbụ iphe e dehawaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "A gụkoberu iya lẹ ndu emebi ekemu."

²⁹ Ndu eswe l'ẹke ono ekfubyishi iya; l'atụ l'ishi l'ishi; l'azuru iya ukwe: "Họo! Nngụbe ọphu sụru l'ii-mebyishi eze-ulo Nchileke; gude abali ẹto kpụ-kwazi iya; ³⁰ dzonua onwongu. Shinu l'oshi-osweru ono nyifuta!"

³¹ O kwaphu ẹge ono bẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu tuko aja iya ewena. Ẹphe ekfutsuaru onwẹphe: "Nta-a b'ọ dzọru ndu ọdo; tọ dọ ike dzọo onwiya. ³² Tẹ Onye Ndzọta ọbu, bụ Eze ndu Ízurelu ọbu nyifutanu l'oshi-osweru ono; k'ọphu ẹphe a-phụ iya; kweta l'ọo ya bụ Onye Ndzọta ọbu l'oswiya."

Ụmadzu labụ ono, a kpopyabekotaru ẹphe l'iya l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phu.

Anwuhu Jisosu

(Mát 27:45-56; Luk 23:44-49; Jọn 19:28-30)

³³ Ẹnyanwu egvuleruphu l'ishi; nchi ejihu l'alị ono mgburumgburu; ẹkemeke ọbule agbakọta tsabalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ³⁴ Yo be l'oke-eswe urenyashi iya; Jisọsu echia mkpu; sụ: "Eloyi! Eloyi! ?Lema sabakitani?" bụ iya bụ: "Nchileke iya! Nchileke iya! ?Bụ ngunu meru iphe ị paru iya haa nkinyi iya?"

³⁵ Ndu haru vudotsua l'ẹke ono anụ ya; sụ: "Unu nwa iya ru; m'ọ kwa Eláyija bẹ ooku." ³⁶ Onye lanụ agbafuta; wota ẹgwo-ncha; tsee lẹ mẹe, shihuru ụka; woru iya tsebe lẹ nwoshi, dọ ogologo; nụ iya t'ọ ngụ;† bya asụ: "Unu ngabe t'ẹphe maru: ?bụ Eláyija, bụ onye nkfuchiru Nchileke a-bya ekufuta iya."

³⁷ Jisosu echishia mkpu ike; tubua ume.

³⁸ Ya ndono; ẹkwa, eegechitaje ọnu-uzo ime ulo ọbu, bụ iya bụ ẹnya eze-ulo Nchileke; eshilephu l'eli iya gbaa tarara; lajahụ ẹbo jeye alị iya. ³⁹ Onye ishi ndu soja, vudo cheeru Jisosu ifu anụ teke ono, Jisosu chishiru mkpu ike; tubua ume ono; sụ: "Nwoke-wa bụkwaphu Nwatibe Nchileke l'oswiya!"

⁴⁰ O nweru unwanyi, vudo ote-ẹnya; l'ele ẹnya t'ẹphe maru iphe eme nụ. Ndu ono bụ Méri kẹ Mágudala; mẹ Méri, bụ nne Jémusu nshji; mẹ Jósẹsu. Onye ọdo bụ Salómi. ⁴¹ Unwanyi ono bụ ndu shi etso Jisosu l'ejeru iya ozi teke o shi nọdu lẹ Gálili. Unwanyi ndu ọdo nọkwaphu l'ẹke ono, bụ ndu tsoru iya nụ rua Jerúsalemu.

Eeli Jisosu

(Mát 27:57-61; Luk 23:50-56; Jọn 19:38-42)

⁴² Teke ono bụwa urenyashi mbọku, ndu Ju akwakọbeje kwabẹru echile iya, bụ mbọku ọtu-ume. ⁴³ Ya ndono; Jósẹfu, bụ onye Arimatíya ejekfushia Páyileti. Jósẹfu ono bụ onye nweru ẹnya l'ogbo ikpe ndu Ju. O shihakpowa teke teru etete leta ẹnya teke Nchileke e-koshi l'ọo ya bụ eze. Ya ndono; yo gude obu-nwoke jekfushia Páyileti je arọ ya tẹ ya pata odzu Jisosu je elia. ⁴⁴ Yọ dọ Páyileti biribiri l'o gbe nwuhukewebwanu mbụ Jisosu. Yọ bya ekua onye ishi soja ono; jị iya: "M'ọ bụ oswi-okfu l'ọ nwuhuwaru?" ⁴⁵ Páyileti anutatsulephu l'ọnu onye ishi soja ono l'ọ nwuhuwaru; kweta tẹ Jósẹfu je apatawaru odzu iya. ⁴⁶ Jósẹfu eje anmata ẹkwa ọcha; bya apatsuta odzu Jisosu; woru ẹkwa ọcha ono nmaa ya; je eworu iya nyobe l'ili, a turu l'ogba mkpuma. Yo metsua bya eswita mkpuma, dọ egvu swichia ọnu ili ono. ⁴⁷ Méri kẹ Mágudala; mẹ Méri, nne Jósẹsu aphụ ẹke ono, e nyoberu odzu Jisosu ono.

† 15:36 15:36 Egvu 69:21; Mát 27:48; Luk 23:36; Jọn 19:28-29.

16

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-8; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Mbọku ọtu-ume ono eswelephu; Méri kẹ Mágudala; mẹ Salómi; mẹ Méri, nne Jémusu akpata manụ senti, dị iche iche t'ẹphe je etee odzu Jisosu. ² Yo be mbọku Sonde, bụ mbọku mbụ l'idzu; ẹphe anmaa ẹwa jeshia l'ili ono l'enyanywu-ahata. ³ Ẹphe ajitsua onwẹphe onye e-swifuru ẹphe eze mkpuma ono, e gude bechia ọnu ili ono? ⁴ T'ẹphe palia ẹnya; b'e gbe swifuwa nụ eze mkpuma ono. ⁵ Abahụ, ẹphe abahụ l'ili ono; ẹphe aphụwaphu nwata okorọbya, nọ ẹphe l'ẹka ụtara yeru kpowula kpowula uwe ọcha. Yọ dị ẹphe biribiri; ẹphe atsulahaa egvu.

⁶ Onye ono asụ ẹphe: "T'ẹ b'ọ dushi unu biribiri. ?Ọ kwa ọ bụ Jisosu kẹ Názaretu ọphu a kpopyaberu l'oshi-osweru bẹ unu achọ? O tetaakwaru nọdu ndzụ ọdo! Ẹ tọ nọhekwa l'ẹke-a! Unu lekwa ẹke, e shi nyobe odzu iya! ⁷ Ọlobu; unu tųgbua je ekfuru ndu etsoje ụzo iya mẹ Pyita l'o vuakwa unu ụzo jeshia Gálili. Ọ kwa l'ẹke ono bẹ unu a-phụ iya, bụ iya bụ ẹge o kfuhawaru unu."

⁸ Ẹphe eshi l'ẹke ono lufuta; vuta ọso; l'ẹke ẹhu-anmanma mẹ biribiri iya guderu ẹphe. Ọtsu-egvu iya te kwe t'o nweru onye ẹphe a-dụ ike kfuru okfu nụ.

⁹ Teke Jisosu shi l'onwu teta nọdu ndzụ lẹ mbọku mbụ l'idzu b'o meru tẹ Méri kẹ Mágudala vuru ụzo phụ ya, bụ iya bụ nwanyi ono, ọ chifujeru ọgvu ẹsaa, bu iya l'ẹhu ono. ¹⁰ Méri ono eje ekfuru iya ndu ono, ẹphe lẹ Jisosu shi ayi ono l'ẹke ẹphe dọkoberu; l'ara ẹkwa. ¹¹ Yo kfutsuaru ẹphe l'ọ nọ ndzụ; mẹ lẹ ya gude ẹnya iya phụ ya; ẹphe te kweta.

¹² E meebe; Jisosu agbaa ụgbugba ọdo bya eworu onwiya koshi ụmadzu ẹbo lẹ ndu ono, etsoje ụzo iya ono l'ẹke ẹphe eje iphe. ¹³ Ndu onanu alatashia azụ je ekfuru iya ndu ọphunanu; ẹphe te kwekwaphu.

Jisosu ekoshi onwiya ndu etsoje iya nụ

(Mát 28:16-20; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁴ E meebe; Jisosu ewokwaruphu onwiya koshi ụmadzu iri lẹ nanụ ono l'onwẹphe l'ẹke ẹphe nọ eri nri. Yọ baaru ẹphe mbà l'ẹphe te ekwetajedu ekweta; mẹ l'ọkpoma nmaru ẹphe egbudegbu; okfu l'ẹphe te kwetadu l'iphe ndu ono, phuru iya nụ lẹ ya tetatsuaru nọdu ndzụ ono kfuru bụ oswi-okfu.

Unu jee mgboko kpoo-gbaa je ekfukashia ozi-oma-a

¹⁵ Yọ sụ ẹphe: "Unu jee ẹkemeke ọbule lẹ mgboko gbaa mgburumgburu je ekfukashia ozi-oma-wa tẹ onyemonye ọbule nụ ya. ¹⁶ Onye ọphu kwetaru nụ, e meru baputizimu bẹ Nchileke a-dzọfuta. Onye ọphu ẹ-te kwetadu nụ bẹ Nchileke a-nma ikpe. ¹⁷ Ndu ọphu woru onwẹphe ye iya l'ẹka bẹ ee-gude iphe-ọphulenyia ọwaa hube ama: ẹphe e-gude ẹpha yẹbe Jisosu chishia ọgvu; gudekwa iya phụ ghaa okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe. ¹⁸ Ẹphe -chita agwọ l'ẹka b'ẹ to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -ngua iphe egbu madzụ b'ẹ to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -byibe ndu iphe-ememe eme ẹka; ẹphe akorohu."

Jisosu ala l'imigwe

(Luk 24:50-53; Ndu 1:9-11)

¹⁹ Ya ndono; Nnajiufu, bụ Jisosu ekfugetsuaru ẹphe okfu ono; Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. Yo je adugaru l'ẹka-ụtara Nchileke. ²⁰ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono alaa je ezilahaa ozi-oma ono l'ẹkemeke ọbule. Nnajiufu l'eyeru ẹphe ẹka l'ozii ono;

shi l'iphe-ophulenyā, ẹphe emetsua ekoshi l'ozi-oma ono, ẹphe ezi ono bu l'eka iya b'o shi. Ono kwa ẹge ọ du.

Ozi-Oma, Luku deru

¹ Onye-ukfu-l'oha, bu Tiyofilosu;

A duwa l'igwe wata ode ako iphe ono, meeberu l'echilabu ayi ono l'ekwo. ² Ndu ono, deru iphe ono deleru iya phu l'ege a koru ayi mbu ndu ophu gude enya ephe phua ya; megee bya aburu ndu, ezi ozi-oma ono ezizi. ³ O dukwa mu phu mma; Onye-ukfu-l'oha; te mu koru ngu iphe meru nu l'okpa iya l'okpa iya; keshinu mu toru nwehu vo iphemiphe obule ono, daru nu ono shitakpo le mbu. ⁴ Iphe mu ede iya bu ti maru okpobe okfu ono, bu onu b'e gudehawa zia ngu iya ono.

Ozi ke l'aa-mu Jonu Baputizimu

⁵ Teke Herodu shi buru eze, achi Judiya b'o nweru onye achijeru Nchileke eja, aza Zekarya. Zekarya shi l'ogbo ndu achijeru Nchileke eja, bu Abija phe. O luru nwanyi l'ikfu Eronu, bukwaphu ikfu ndu achijeru Nchileke eja. Epha nwanyi ono bu Elizabethu. ⁶ Ephe ebo tuko buru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. Ephe tuko ekemu Nchileke lo ha l'eme; l'etsokwaphu nsu Nchileke lo ha. E to dudu eke aata ephe uta. ⁷ O bulephu l'ephe luru gbururu jeye ephe akashihu; to nwe nwa, ephe mutaru; okfu le Elizabethu ta atsudu ime.

⁸ To du iya bu; Zekarya ejelaha ozi k'ochiru Nchileke eja l'ifu Nchileke; ke lo bukwanu ndu ogbo nk'iya b'o ruberu mbu ozi k'ochiru Nchileke eja. ⁹ A turu enwa, bu nsu, ephe emeje; yo daaru iya mbu obahu l'ime ulo eke enya eze-ulo Nchileke no; oje okpo insensu oku. ¹⁰ Mkporo-oha ono akuru l'etezi; l'ekfu anu Nchileke lo gbaru teke eeyeje oku l'insensu ono.

¹¹ Ojosi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu esee Zekarya l'uzo eka-utara enya-ngweja eke ono, aakpoje insensu oku ono. ¹² Meji agbabuhu Zekarya lo phuru iya. Yo tsulaha egvu. Ojosi-imigwe ono asu iya: ¹³ "Ba atsushi egvu Zekarya; l'okfu, i kfuru nu Nchileke b'o nuakwaru. Nta-a; be Elizabethu, bu nyee ngu a-mutaru ngu nwata nwoke. Iphe i-gu nwata ono bu Jonu. ¹⁴ Nwata ono e-me t'ehu tsoo ngu ena; a du l'igwe tee eswa ke l'a muru iya! ¹⁵ Iphe obu bu le oo-buru onye nweru enya l'ifu Nchileke. E too ngukwa mee; too tsu onu l'iphe odo, bu iphe aangu angungu, eme l'enya. Ume Nchileke be e-shiru teke o no l'epho nne iya buru iya eburu l'ehu. ¹⁶ Igweligwe unwu Izurelu be oo-me t'ephe lata azu lakfuta Nnajiufu, bu Nchileke ephe. ¹⁷ Oo ya bu onye e-gude Ume Nchileke; gude ike, du lo bu ke Elayija, bu onye nkfuchiru Nchileke; vuru iya uzo jee. Oo-go-zitaru unwegirima obu nna ephe. Oo-gota ndu bu 'anumanuma phe; t'ephe kwaa enya; tsoru uzo ophu ndu doberu eka ndoo etso; k'ophu oo-shi iya mee te ndu ke Nchileke l'ephe ha kwakoberu Nnajiufu."

¹⁸ Zekarya aji ojosi-imigwe ono: "Nanu ege ya e-shi maru l'iphe-a, i kfushiru-wa bu ire-lanu; l'eke ya kahwaru akahu; nyee ya akahukwaphu ege ono?"

¹⁹ Ojosi-imigwe ono asu iya: "I marua loo yebedua bu Geburelu, anoje l'ifu Nchileke. O kwa Nchileke be ziru iya te ya bya ekfuru yeru ngu; zia ngu ozi-omawa; ²⁰ ophu 'i kwetadu l'okfu, ya kfuru ngu. Lekwa; shita nta-a be onu a-buru ngu kpurumu: e to nwehedu l'i kfu okfu odo jeye mboku iphe-a lo ha e-rekota. Okfu iya-a e-rekota l'oruberu iya."

²¹ Mkporo oha ono adoru eche Zekarya; ephe ta ma iphe meru iphe onono anono l'ime eze-ulo Nchileke ono. ²² Yo lufuta; to duhe ike kfuru okfu yeru ephe. Ephe

amaleruphu l'ọ phuru àphù l'ime eze-ulo Nchileke ono; too kfuhe okfu lẹ phuu. Yọ buwaru-a ẹka bẹ oopheje gude l'ekfuru ẹphe okfu.

²³ Oge ozi iya l'ulo Nchileke agvulephu; yọ tugbua lashia nk'iya. ²⁴ A nonyaa; nyee ya; mbụ Elízabetu abya atsuta ime; nokota l'ulo mkpürumkpuru onwa ise. ²⁵ Yọ sụ: "Nta-a bẹ Nnajiufu lewaru iya ẹnya; bya eshia ẹge-a nafu iya iphere l'ifu ndiphe."

Ozi l'aa-mụ Jisosu

²⁶ Yo be l'onwa kẹ ishingu k'ophu Elízabetu tsutaru ime; Nchileke abyakwaphu bya ezia ojozi-imigwe, bụ Géburelu t'o je Názarētu l'alì Gálili; ²⁷ je ezia nwamgboko lanu ozi. Ẹpha nwamgboko ono bụ Méri. Nwamgboko ono bẹ nwoke ta chikahubua okpa. Onye eje okfu iya bụ nwoke, aza Jófesu, shi l'awa eze ndiche ono; mbụ Dévidi. ²⁸ Géburelu abyakfuta nwamgboko ono bya asu iya: "Ị dọphu mma; nggube onye Nchileke kwaburu oke ugu! Nchileke swikwaru ngu eswiru."

²⁹ Méri anulephu ekele ono; obu echia ya taa! Yọ rịa: "Bụ egbe ekele ngunu du ẹge-a?" ³⁰ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Ba atsushi egvu Méri; lẹ Nchileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹ Lekwa; l'ii-tsuta ime; mụ nwata nwoke. Iphe ii-gu iya bụ Jisosu. ³² Ọo-buru onye kfube ọswa ha nshinu. Iphe ee-ku iya bụ Nwatibe Ọkaribe-Kakota-Nu. Nnajiufu, bụ Nchileke e-me iya eze l'ọ bụ onye iche iya ono; mbụ Dévidi. ³³ Ọo-buru eze; chia ndu onu ulo Jékọpu gbururu jeyewaru; ophu 'ọo-bubuhudu eze abubuhu gbururu jeye."

³⁴ Méri asu ojozi-imigwe ono: "Nanu ẹge oo-shi du ẹge ono l'ẹke nwoke ta chikahubua ya okpa?"

³⁵ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Ume Nchileke a-tsopyabe ngu; ike kẹ Ọkaribe-Kakota-Nu abya emee ngu ire l'ehu. Ọo ya bụ lẹ nwata ono, ii-mu ono bẹ ee-ku Nwa, du nsọ kẹ Nchileke. ³⁶ Ọdo bụ; lekwa: abubu ngu, bụ Elízabetu tsutaakwaru ime nwata nwoke; l'ẹke ọ kahwaru akahu ẹge-a. Onwa owaa ekwe iya onwa ishingu; mbụ onye ono, e shi eku onye ẹ-ta tsudu ime ono; ³⁷ kẹ lẹ Nchileke te nweedu iphe kpọru iya ẹka l'ememe."

³⁸ Méri asu: "Mgbẹ ya nowaa! ?Ọ kwa lẹ ya nowa l'ẹka Nchileke. T'ọ duru iya ẹge i kfuru." Ojozi-imigwe ono atugbua lashia.

Méri eje kẹ Elízabetu pẹ

³⁹ E meebe; Méri ajikobe; gude ọso; yọ buru iya oje mkpukpu lanu obu l'alì ugu Judiya. ⁴⁰ Yọ bya abata l'ulo Zekaraya; bya ekele Elízabetu ekele. ⁴¹ Elízabetu anulephu ekele Méri ono; nwata ono emee ya ukporo l'ẹpho; Ume-du-Nsọ akparuta Elízabetu l'ehu. ⁴² Yọ raa ya tororo; sụ: "Onye Nchileke goru onu-oma nu b'i bụ l'unwanyi mgburumburu! Ẹge ono bẹ Nchileke gokwaruphu nwata ono, nọ ngu l'ẹpho ono onu-oma! ⁴³ ?Bụ ngunu meru iphe e kweru tẹ nggubedua, bụ nne kẹ Nnajiufu iya bya nk'iya? ⁴⁴ Lẹ teke ono, ya nuleruphu ekele ono, i keleru iya ono bẹ nwata ono, nọ iya l'ẹpho ono meru ukporo; l'ẹke ẹhu atsọ iya ẹna. ⁴⁵ Nggube nwanyi; tẹ ẹhu tsọo ngu ẹna; okfu l'i kweru l'okfu ono, shi l'ẹka Nnajiufu rua ngu nchi ono e-re!"

Egvu, Méri agụ gude aja Nchileke

⁴⁶ Méri asu:

"Ya gude obu iya aja Nnajiufu ajaja.

⁴⁷ Ya ete ẹswa Onye Ndzota iya,
bụ Nchileke.

⁴⁸ Nchileke guberu yẹbe nwanyi,
nọ iya l'ẹka iphe;
bụ iya bụ yẹbe nwanyi,

- wozitaru onwiya ali.
 Ọgbo, nọnu e-shi nta-a kulahaa ya:
 onye a ọ́ọ́ru ọ́nu-ọ́ma nù;
- 49 okfu lẹ Ọkaribe,
 bú Nchileke;
 bẹ mewaru iya iphe ha nshinu.
 Ẹpha Nchileke dọ nsọ.
- 50 Ndu atsù Nchileke egwu;
 bẹ Nchileke aphujeru imiko
 tsube l'ọgbo; rua l'ọgbo.
- 51 O gudewa ẹka iya koshi ike iya.
 O chikashiwaru ndu
 gude ekuku l'arị ọriri l'obu ẹphe.
 52 Ndu ike nọ l'ẹka b'ọ nafuje ike ẹphe;
 bya apalishia ndu ọphu
 ọnodu ẹphe laru ali.
- 53 Ndu ẹgu agụ b'o gudeje
 iphe dọ mma nujishia ẹpho;
 bya asụ ndu nweru iphe
 t'ẹphe gbaru ẹka laa.
- 54 O gbaru ndu nk'iya;
 mbụ ndu Ízurelu mkpu;
 kẹ l'ọ nyataru kẹ obu-imiko
 iya l'ẹke ẹphe nọ,
- 55 bukwanu iphe o kfuru
 nna ayi oche pẹ, bú iya bú
 Ébirihamu yẹle awa iya l'ẹphe ha!"
- 56 Méri anọ-rua iphe ruru ọ́nwa ẹto lẹ kẹ Elízabetu pẹ; yọ búru iya alala.

Aamu Jonu Baputizimu

57 Yo rua Elízabetu l'ezeda; yọ bya ezeda; mụ nwata nwoke. 58 Ndu obutobu ẹphe; mẹ ndu abubu ẹphe anụa ẹge Nnajiufu phụ-beru iya imiko; byatashia; ẹphe l'iya l'etee ẹswa iya.

59 Nwata ono anọlephu abali ẹsaa; kẹ ẹsato iya; ẹphe abyatashia ya obu útsù. Ẹphe emelaha t'ẹphe gụa ya nna iya, bú iya bú Zekaráya. 60 Nne iya asụ ẹphe: "Wawa; l'ẹ tọ búdu iya; l'iphe aa-gụ iya bú Jonu."

61 Ẹphe asụ iya: "Ọ́? I phujeru abubu unu, aza egbe ẹpha onanu?" 62 Ẹphe abya egude ẹka kfuru nù Zekaráya; jì iya iphe ọ dọ iya t'a gụa nwata ono.

63 Zekaráya amaa ẹka t'a nù iya ekwekwerekwe, eedeje iphe. Yọ bya edee: "L'ẹpha iya bú Jonu." Yọ dukota ẹphe biribiri. 64 Teke ono teke onophu; ire atushihuwa iya phụ. Yọ watawaphu okfu okfu; jalahaa Nchileke ajaja. 65 Ndu obutobu iya l'ẹphe ha atsulahaa egwu. Akọ iphe ono ejegbaru ẹke ono. Ndu ono, bu l'ali ugwu Judíya ono anukota iya. 66 Iphe, bú ndu nuru iphe ono edobe l'iya phụ l'ọkpoma; l'ajigbaa: "Ọ́? Bú egbe ngunu bẹ nwata ọwaa e-mekochaa búru;" kẹ l'ọ doru ẹnya lẹ Nchileke turu iya ẹka t'ọ búru onye dọ iche.

Zekaráya ekfuchiru Nchileke

67 Ume-dụ-Nsọ abya eji nna nwata ono; mbụ Zekaráya ẹhu; yọ wata okfuchiru Nchileke; sù:

68 "T'a jaa Nnajiufu, bú Nchileke
 kẹ ndu Ízurelu ajaja;

- ke l'ọ byakfutawaru ndu nk'iya;
bya agbata ẹphe.
- 69 O dufutaru ayi Onye Ndzọta,
nyiberu anyibe,
shi l'eri onye ono,
nọ iya l'ẹka ono;
mbụ Dévidi.
- 70 Bụ iya bụ iphe o shi l'ọnu ndu
nkfuchiru iya, duru iya iche kfua teke ndiche:
- 71 L'aa-dzọta ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi;
mẹ l'ẹka ndu ono, ayi dọ ashị ono.
- 72 T'ọ phụaru ayi imiko ono,
ọ sụru ndiche ayi phẹ lẹ ya a-phụ ono;
nyata ụkwa ono, dọ nsọ, o kweru ono.
- 73 O rihakpowaruru onye iche ayi;
mbụ nna ayi Ébirihamu angụ
- 74 lẹ ya a-nafuta ayi l'ẹka ndu ọhogu ayi;
k'ọphu ayi e-jelahaaru iya ozi l'ọ bụ ndu
ẹ-ta tsudu egvu;
- 75 bụru ndu bụ ndu nk'iya;
bya abụkwaruphu ndu doberu
ẹka ndoo l'ifu iya jeye l'oge
nka-ezekuna nk'ayi.
- 76 A bya lẹ nggube nwata ọwaa:
Iphe ee-ku ngu bụ onye nkfuchiru
Ọkaribe-Kakọta-Nụ;
ke l'ii-vuru Nnajiufu ụzo jee;
k'ọphu ii-bọ-oduru iya ụzo;
- 77 mee t'ẹphe maru lẹ Nchileke
a-guru ẹphe nvụ l'phe dọ ẹji, ẹphe meshiru;
shi ẹge ono dzọta ẹphe.
- 78 Oo-gude ome-odoo ya
phụaru ayi imiko.
Oo-me tẹ ndzọta ọphu echi l'ọ bụ ẹnyanwu
hafuta bya echiaru ayi;
- 79 k'ọphu ọo-buru iphoro;
chiaru ndu ọphu nọ l'ọchi;
mbụ ndu ọphu ọnwu nọdu swiru eswiru;
mẹ t'ọ duru ayi bahụ l'ụzo ẹhu-agu."
- 80 Nwata ono abya evua; kanwuru ẹhu; nweru egomunggo. Yọ nọ l'echi-ẹgu jeye mbọku ọ lufutaru l'edzudzu ọha lẹ Ízurelu.

2

Aamu Jisusu (Mát 1:18-25)

¹ Yo bụru teke ono bẹ eze, bụ Síza Ọgósutosu tųru ekemu; sụ t'a gụa iphe bụ ndu bu l'alị-eze iya ọgú; dekota ẹpha ẹphe l'ẹkwo. ² Ono bụ ọgú ọdungu, e vutsukpo ụzo gụa. Teke a guru ọgu ono bụ teke Kwíríníyosu shi bụru gọvano ndu Siríya. ³ Ya ndono; onyenonu alashia ẹke a mụru iya; t'e dee ẹpha iya.

⁴ Tọ ọ́ ọ́ iya ọ́; Józefu eshi ọ́ Názaretu l'ali Gálili; jeshia Bétulehemu l'ali Judíya, ọ́kwanu ẹke a mọ́ru eze ndiche; mbụ Dévidi; kele Józefu shikwanu l'eri ẹphe; bya abụkwaruphu onye ufu ono gẹdegede. ⁵ Józefu yele nwanyi ono, e doberu iya k'alulu ono; mbụ Méri ayiko tughua jeshia t'e dee ẹpha ẹphe. Teke ono be Méri dukwanu ime. ⁶ Yọ ọ́ru teke ono, ẹphe no ọ́ Bétulehemu ono b'ọ́ gbalẹru iya phụ l'ezeda. ⁷ Yọ bya ezeda; mọ́ nwata nwoke, ọ́ iya ọ́ ọ́kpara iya. Yo woru mpete ẹkwa phukpua ya; nyobe iya l'ikweswi; ke l'ẹ ọ́ ọ́du ẹke ẹphe a-ọ́du l'ulo ndu-ije.

Ozi, eezi ndu eche aturu

⁸ O nweru ndu eche aturu, no l'egbudu; l'eche igwe aturu ẹphe l'enyashi ono. ⁹ Ojosi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke abyakfutashia ẹphe. Ocha-vii ke Nnajiufu achaphee ẹke ono mgburumburu. Egvu abya ẹphe l'ẹhu. ¹⁰ Ojosi-imigwe ono asu ẹphe: "Unu ba atsushi egvu; unu ngabe nchi; ọ́ ya byaru unu ozi ozi-oma, e-me t'ẹhu tsoo madzu kpoo-gbaa ẹna nshinu. ¹¹ Iphe obu ọ́ l'a mọ́ru unu Onye Ndzota ntanu ọ́ Mkpukpu Dévidi; Onye Ndzota, ọ́ iya ọ́ Kuráyisutu, ọ́ Nnajiufu! ¹² Owaa iphe unu egude maru ndo-ọ́: unu a-phụ nwaswa, a phukpuru mpete ẹkwa; woru iya nyobe l'ikweswi."

¹³ A bya ele ẹnya; igweligwe unwu ojosi-imigwe awukfuta ojosi-imigwe ono, nohawanu ono; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja asuje:

¹⁴ "T'ugvu ọ́ru ke Nchileke, no l'imigwe;
 ẹhu-agu aburu ke ndiphe ọ́ mgboko,
 ọ́ ndu kweru l'o yeru ẹphe obu!"

¹⁵ Unwu ojosi-imigwe ono awufulephu l'ẹke ono wuba l'imigwe; ndu ono, eche aturu ono efulahaa: "T'ẹphe jeedukwa Bétulehemu; je aphuedu iphe-a, meru nu, Nnajiufu turu ẹphe onu iya-a."

¹⁶ ẹphe egbeshiwaphu egwegwa ono tughua; rua; bya aphua Méri yele Józefu; phukwaaphu nwata ono, ze l'ikweswi ono. ¹⁷ ẹphe aphuebe l'iya phụ; bya etsota iphe ono, e kfuru ẹphe l'ẹka nwata ono; kọ́ru ndu no l'ẹke ono. ¹⁸ Yọ ọ́ru ndu ono, nuru iya nu ono biribiri; mbụ iphe ono, ndu ono, eche aturu kọ́ru ẹphe ono. ¹⁹ Méri eworu iphe ono l'ọ́ ha suchia l'obu; rilaha ya ariri. ²⁰ Ndu ono, eche aturu ono emeebe; lashia azu; l'etushi Nchileke ẹpha; aja iya ajaja ke iphe ono l'ọ́ ha, ẹphe nukotaru ọ́ nchi; bya aphua ya l'ẹnya ono. Yọ dukotalephu ẹge ono, ojosi-imigwe ono kfuru iya ẹphe ono.

Eebu Jisosu utsu

²¹ Idzu eswelephu; e woru utsu bua nwata ono; gu ya Jisosu, ọ́ iya ọ́ ẹpha phụ, ojosi-imigwe guha-oduru iya; b'a tsutaderu ime iya phụ.

Eekufu Jisosu eze-ulo Nchileke

²² Yo rua teke ẹphe e-me nsọ, ẹphe emeje, ọ́ iya ọ́ t'a safu nwata ono yele nne iya mmerushi ẹge ekemu, shi l'ẹka Mosisu suru t'e meje iya; ẹphe ekuru nwata ono jeshia Jerúsalemu t'e ye iya l'ẹka Nnajiufu, ²³ ọ́ iya ọ́ iphe e deru l'ekemu Nnajiufu; su: "L'iphe ọ́ nwa odungu ọ́ nwoke be ee-dobejeru Nnajiufu iche." ²⁴ ẹphe jekwaruphu je anu ngweja t'a chiaru Nchileke; ọ́ iya ọ́ ẹge e kfuru iya l'ekemu Nnajiufu. Ngweja ono ọ́: a -phudu kparakobe labu; e gude ndo labu.

²⁵ Tọ ọ́ ọ́ iya ọ́; yo nweru nwoke lanu, bu ọ́ Jerúsalemu, ẹpha iya ọ́ Símiyonu. Símiyonu ọ́ nwoke, doberu ẹka ndoo, Nchileke duru ọ́ nsọ; shihakpowa ele ẹnya teke obu, Nchileke a-dzofuta ndu Izurelu obu. O ọ́ onye Ume Nchileke no l'ẹhu. ²⁶ Ume Nchileke ono mehawaru t'ọ́ maru l'ẹ to nwedu l'ọ́ nwuhu jeye teke ọ́-phudu Kuráyisutu obu, shi Nnajiufu l'ẹka obu. ²⁷ Ume Nchileke ono eduru iya bahu

l'eze-ulo Nchileke. Yo be teke ndu muru Jisosu ku iya bata t'ephe meeru iya iphe ekemu kfurū; ²⁸ Símiyõnu abya ekuta iya heru; jalahaa Nchileke; sù:

²⁹ “Nnajiufu; hawaru nta-a tẹ yẹbe onye ono,
nọ ngu l'ẹka ono laa l'ẹhu-agu;
bụ iya bụ iphe i kfurū.

³⁰ Lẹ ya gudewa ẹnya iya phụ Onye Ndzọta,

³¹ ị fọtaru t'iphe bụ mbakeshi phụgbaru.

³² Iphoro, bụ iya bẹ ee-gude mee tẹ
ndu ọhodo maru ngu;
mẹ iphoro, a-buru ugvu ndu nke ngu,
bụ Ízurelu.”

³³ Nna nwata ono; mę nne iya eghechaaphu ọnu nwandoo l'iphe ono, Símiyõnu kfurū l'ẹka nwata ono; l'ẹke ọ dọ ephe biribiri. ³⁴ Símiyõnu abya agooru ephe ọnu; sù Méri, bụ nne nwata ono: “Nwata-wa bẹ Nchileke fọtakwaru t'ọ buru: e -vukota a daa; bukwaruphu a -kùbe ẹka e gbeshi; ọduru igweligwe madzụ lẹ Ízurelu. Ọ bukwapu onye aa-dụ l'igwe jịka; ³⁵ e shi ẹge ono maru egbe iphe ephe ari l'obu ephe. Nggubedua bẹ aphụ a-nọdu agbajashi obu l'ọ bụ mma b'e gude sụwaa ngu ọkpoma; mbụ l'okfu ẹhu iya.”

³⁶ O nwekwaruphu nwanyi, aza Ana, bụ onye nkfuchiru Nchileke. Ana bụ nwatibe Fánuwelu, shi l'ikfu Ásha pẹ. Ọ bụ ọgbodo nwanyi ọgurennya, nji iya kuru akuku; lua ya afa ẹsaa. ³⁷ Nji iya ono anwuhu; yo buru eburu gbururu jeye yo gbaa ukporo afa iche iche ugbo ẹno l'afa ẹno tọ habua eze-ulo Nchileke ahaha. Oonoduje abaru Nchileke eja; aswikwapu aswiswi; ekfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi mkpurumkpuru. ³⁸ Ana abyakwapu teke ono bya ekele Nchileke ekele; bya ekfuaru ndu nokota l'ẹke ono kẹ nwata ono. Ndu ono, o kfurū iphe ono bụ ndu shi ele ẹnya tẹ Nchileke gbata Jerúsalemu.

Aalaphu azụ lẹ Názaretu

³⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu ono, muru nwata ono emeebe iphe ono l'ọ ha; bụ iya bukwanu ẹge ekemu Nnajiufu kfurū; yọ buru ephe ọla nk'ephe lẹ Názaretu l'alị Gálili. ⁴⁰ Nwata ono abya evua; shihu ike; kwaa ẹnya; Nchileke l'emere iya eze-iphe-oma.

Nwata ono; nọ l'eze-ulo Nchileke

⁴¹ Afa l'afa bẹ ndu muru Jisosu ejeje Jerúsalemu; ọgba Ajị Esweta. ⁴² Jisosu anolephu afa iri l'ẹbo; ephe atuko jeshikwaa Jerúsalemu ẹge ephe ejejhawa. ⁴³ Ephe agbaẹbelephu ajị ono; yọ buru ephe alala. Nwata ono; mbụ Jisosu akwaa lẹ Jerúsalemu; ndu muru iya nụ ta ma. ⁴⁴ Ephe atugbua alala; tubesu l'ọ tso ephe. Ephe egbe jewa ije ujiku ophu bẹ ephe wataderu iya achọcho; chọkashilaha ya l'ẹke ndu abubu ephe; mę ndu ephe maru nọ. ⁴⁵ Ephe achọ ya chọ chọ; ephe ta phụ iya. Ephe achọru iya lashia azụ lẹ Jerúsalemu ọdo. ⁴⁶ Ephe achọ ya abalị ẹbo; ga lẹ k'eto ya bẹ ephe je aphua ya l'eze-ulo Nchileke; ẹke yẹle ndu Ju, ezije iphe nọ; yo gebe nchị l'iphe ephe ekfu; l'ajikwapu ephe ajị. ⁴⁷ Iphe ookfu adukota ndu nuru iya nụ biribiri; mbụ ẹge iphe dokwanuru iya ẹnya; mę ẹge o gude asa ajị ọhuma. ⁴⁸ Ephe aphụ l'iya phụ mbụ ndu muru iya nụ; yọ kpọo ephe okfu. Nne iya asụ iya: “Nwa iya; ?nanu ẹge ọ dọ b'i meru ephe egbe iya ọwaa. ?I marua lẹ yẹle nna ngu bẹ shi keshinu ono chiru obu l'ẹka l'ẹke ephe achọ ngu.”

⁴⁹ Yọ sù ephe: “?Nanu ẹge ọ dọ bẹ unu achọ iya? ?Unu ta mahaadua l'ọ gbaru iya ono l'ulo Nna iya tọ?” ⁵⁰ Iphe ono, o kfurū ono te do ephe ẹnya.

⁵¹ Yo tsoru ephe lashia azu le Nazaretu; l'anuru ephe okfu. Nne iya atuko iphe ono l'ọ ha suchia l'okpoma. ⁵² Jisosu l'evu; l'aka okwa enya eje. Yọ kafuuru ọno Nchileke l'obu; ọdukwa iya phu madzu.

3

*Ozi, Jonu Baputizimu ezi
(Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)*

¹ Yo be l'afa, kwe Tayibiriyosu Síza afa iri l'ise; k'ophu ọ dọberu ọchi ndu Rómu. Ọ bu teke ono be Pónchosu Páyileti shi buru ọvano ndu Judíya; Hérodu aburu ọ-chi-ọha ndu Gálili. Nwanna Hérodu ke nwoke, eeku Fílipu aburu ọ-chi-ọha ndu Ituriya; me ndu Tirakonáyitisu. Layiséniyasu aburu ọ-chi-ọha ndu Ábilini. ² Teke ono kwaphu be Ánasu me Káyafasu shi buru eze ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja. Ọ bu teke ono be Jonu Zekaraya shi buru l'echi-egu; Nchileke abya ekua ya; zia ya ozi. ³ Ya ndono; Jonu etsoru iphe bu ọhamoha, buru Enyimu Jódanu mgburumgburu jegbaru; l'ara iya arara; asuje: "Unu taa onwunu ọta; sefu eka l'iphe du eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu baputizimu; k'ophu Nchileke aguru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru." ⁴ Bu iya bu ege e deru iya l'ekwo Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke; su:

"O nweru onye l'echi mkpu l'echi-egu; su:

T'e meeru Nnajiufu ọzo iya;

T'a chikwaaru iya oje ono t'o vudo ntumu!

⁵ Eke, sudaru asuda be ee-nwuchi enwuchi.

Ugvu k'eze iya; me ugvu

ke nshii;

be ee-gbuzitakota.

Iphe, bu eke ọzo gwọ-jiru agwọ-ji

be ee-me t'ọ kfulu ntumu.

Eke ọ du nkwoğodo nkwoğodo

be ee-me t'ọ yiko ayiko; kwọ akpehu.

⁶ Madzu kpoo gba a-phi ege

Nchileke e-shi dzota ndu nk'ia."

⁷ Ya ndono; Jonu asu ikpetuma ndu wufutaru t'e mee ephe baputizimu: "Unube ndu-a, ikputu mushiru-wa! ?Bu onye suru unu t'unu gbalaaru oke ehu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mboku ono, ọo-nma mgboko ikpe ono? ⁸ Unu mia amimi l'ọ bu oshi-omi. Nebyi, unu a-mi bu umere, e-koshi l'unu tawaru onwunu ọta iphe du eji, unu meshiru; ghaawa umere lakfuta-wa Nchileke. Unu ba arikwa le keshinu Ebirhamu buwa nna unu oche; b'e to nwe du iphe e-me unu. Unu ta amakwa l'ọ be ke t'e b'ọ du; be Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ege-a: yọ buru unwu Ebirhamu! ⁹ Mbụ le nta-a b'e byibekwaru ogbu-nku l'iphe bu ukfu oshi, nonu. Ophu e-ta midu nebyi, du mma; e gbutsua ya; chee l'oku."

¹⁰ Ikpetuma ndu ono aja ya; su: "?Bu ngunu be ephe e-me nta-a?"

¹¹ Yọ su ephe: "T'onye nweru uwe ugwehu-labu; nu onye e-te nwedunu nanu. T'onye nweru nri mekwaa ya phi ege onye ophu meru."

¹² Ndu akiriko byakwaruphu t'o mee ephe baputizimu. Ephe asu iya: "O-zi-iphe! ?Bu ngunu be ephebedua e-me?"

¹³ Yọ su ephe: "Unu ba anaghatajeshi iphe a suru t'unu nataje l'akiriko."

¹⁴ Ndu soja abyakwaphu; bya aji iya: "?Ephebedua eghee; ephe e-mekwanu iya imagha?"

Yọ sù ẹ̀pẹ: “Unu be egudejehe ọ̀kpẹhu ana madzụ iphe. Unu te eboje madzụ ibo iphe ẹ to medu ẹge ee-shi t'unu naa ya iphe iya. Ọdo bụ t'ugwo, a k̄furu unu dzujeeru unu.”

¹⁵ Ndu ono atubata onwẹpẹ. Ẹpẹ atuko rilahaa l'obu ẹpẹ; sù: “Ọo-bukwaru-a nwoke-wa bụ Kuráyisutu ọbu.” ¹⁶ Jọnu asù ẹpẹ: “Lẹ yẹbedua kwa mini bẹ ya egudeje eme unu baputizimu. Obenu lẹ nwoke ọp̄hu abya nù bẹ kakwa iya l'ishi; ka iya l'ọkpa; mbụ lẹ ya te dzukpokwaanu kẹ tẹ ya tọshia ya eri akpọkpa iya. Onye ono, abyanụ ono bụ Ume-dụ-Nsọ; mẹ ọku bẹ oo-gude mee unu baputizimu nk'iya. ¹⁷ O gudekwa ajakpa, oogudeje aphushi ẹswa witu; vuta ọp̄hu bụ nebyi iya vuba l'ulo; kpota ọp̄hu bụ mbeku iya je enwuru ye l'ọku, ẹ-ta anyihudu anyihu.”

¹⁸ Jọnu ezia ẹpẹ ozi-oma; gude ẹge ono kasaa ẹpẹ ẹnu-nchị l'uzo, dụ igweligwe. ¹⁹ Obenu lẹ Jọnu k̄furu ọ-chi-ọha, bụ Hérọdu ẹjo iphe o meru ye iya l'ẹka; bụ iya bụ kẹ Heródiyasu, bụ nyee nwanna kẹ yẹbe Hérọdu; mewardu kẹ ẹjo iphe ọdo, Hérọdu meeberu. ²⁰ Hérọdu emefua ọp̄hu ka njọ tsoke ono; kpata Jọnu je echee lẹ mkpọro.

Jọnu eme Jisọsu baputizimu

(Mát 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Tọ dụ iya bụ; ndu ono abya; Jọnu emekota ẹpẹ baputizimu. Jisọsu abyakwaphu; yo mee ya. Jisọsu anọdukwadua ekfu anụ Nchileke; igwe ekpuhaa gheru ọnu. ²² Ume-dụ-Nsọ adulephu l'ọ bụ ndo; phezita; bya anọdu iya l'ẹhu. A nua olu, shi l'imigwe ono; sù: “I bụ Nwata iya, ya yeru obu; iimeje: ẹhu atso iya ẹna.”

Eri Jisọsu

(Mát 1:1-17)

²³ A muru Jisọsu; yọ nọlephu ọkporo afa l'afa iri; dube oje ozi iya. A suru l'ọ bụ nwatibe Jósefu, bụ nwatibe Heli; ²⁴ Heli bụ nwatibe Mátatu. Mátatu aburu nwatibe Lívayi. Lívayi bụ nwatibe Méliki; Méliki aburu nwatibe Jánayi. Jánayi bụ nwatibe Jósefu; ²⁵ Jósefu aburu nwatibe Matatáyasu. Matatáyasu bụ nwatibe Émọsu; Émọsu aburu nwatibe Náhumu. Náhumu bụ nwatibe Hésuli; Hésuli aburu nwatibe Nágayi. ²⁶ Nágayi bụ nwatibe Máatu; Máatu aburu nwatibe Matatáyasu. Matatáyasu bụ nwatibe Sémeyinu; Sémeyinu aburu nwatibe Jóseku. Jóseku bụ nwatibe Joda; ²⁷ Joda aburu nwatibe Jowánanu. Jowánanu bụ nwatibe Risa; Risa aburu nwatibe Zerúbabelu. Zerúbabelu bụ nwatibe Shiyálutiyẹlu; Shiyálutiyẹlu aburu nwatibe Nẹri. ²⁸ Nẹri bụ nwatibe Méliki; Méliki aburu nwatibe Adi. Adi bụ nwatibe Kósamu; Kósamu aburu nwatibe Elumádamu. Elumádamu bụ nwatibe Ẹru; ²⁹ Ẹru aburu nwatibe Jóshuwa. Jóshuwa bụ nwatibe Eliyéza; Eliyéza aburu nwatibe Jórimu. Jórimu bụ nwatibe Mátatu; Mátatu aburu nwatibe Lívayi; ³⁰ Lívayi bụ nwatibe Símiyọnu; Símiyọnu aburu nwatibe Júda. Júda bụ nwatibe Jósefu; Jósefu aburu nwatibe Jónamu. Jónamu bụ nwatibe Eláyekimu; ³¹ Eláyekimu aburu nwatibe Melíya. Melíya bụ nwatibe Mena; Mena aburu nwatibe Matáta. Matáta bụ nwatibe Nétanu; Nétanu aburu nwatibe Dévidi. ³² Dévidi bụ nwatibe Jesi; Jesi aburu nwatibe Óbedu. Óbedu bụ nwatibe Bówazu; Bówazu aburu nwatibe Sálumọnu. Sálumọnu bụ nwatibe Náshọnu; ³³ Náshọnu aburu nwatibe Amínadabu. Amínadabu bụ nwatibe Áduminu; Áduminu aburu nwatibe Anị. Anị bụ nwatibe Hézurọnu; Hézurọnu aburu nwatibe Pérezu. Pérezu bụ nwatibe Júda; ³⁴ Júda aburu nwatibe Jékoṗu. Jékoṗu bụ nwatibe Áyizaku; Áyizaku aburu nwatibe Ébirihamu. Ébirihamu bụ nwatibe Téra; Téra aburu nwatibe Nehọ. ³⁵ Nehọ bụ nwatibe Sérugu; Sérugu aburu nwatibe Reyu. Reyu bụ nwatibe Pélegu; Pélegu aburu nwatibe Iba. Iba bụ nwatibe Shéla; ³⁶ Shéla aburu nwatibe Káyinanu. Káyinanu bụ nwatibe Afákusadu; Afákusadu aburu nwatibe Shẹmu. Shẹmu bụ nwatibe Nówa; Nówa aburu nwatibe Lémẹku. ³⁷ Lémẹku bụ nwatibe Metúsela; Metúsela aburu nwatibe Ínọku. Ínọku bụ nwatibe Járedu;

Járedu aburu nwatibe Mahálalilu. Mahálalilu bu nwatibe Káyinanu; ³⁸ Káyinanu aburu nwatibe Ínosu. Ínosu bu nwatibe Sētu; Sētu aburu nwatibe Ádamu; Ádamu aburu nwatibe Nchileke.

4

Sétanu adata Jisosu

(Mát 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Ume-dụ-Nsọ abya eji Jisosu ẹhu; yo shi lẹ Jódanu latashia. Ume-dụ-Nsọ eduta iya; ² yo je anọo ụkporo abalị ẹbo l'echi-ẹgu; Obutuswe adatakọta iya. L'ime ụkporo abalị ẹbo ono b'ẹ to nwedụ nri, shiru iya ọnu. Yọ nọ-dzulephu ụkporo abalị ẹbo ono; ẹgu agulahaa ya.

³ Obutuswe asụ iya: “Ọ -bụru l'ị bụ Nwatibe Nchileke; kfunuru mkpuma-wa t'ọ ghọo nri!”

⁴ Jisosu asụ iya: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ẹ tọ bụdu nri nwenkinyi iya bẹ madzụ egudeje nọdu ndzụ.’ ”

⁵ Obutuswe ono eduru iya lashia l'ephěkerephe; t'a kwaa jia ẹnya ugbo lanụ b'ọ koshikotawaru iya alị-eze ndiphe mgburumgburu; ⁶ bya asụ iya: “L'ọo nggu bẹ ya e-me t'ị bụru onye a-nọdu achikota iphemiphe ọbule-a l'ọ ha; mẹ iphe, bụ iphe dụ mma, nọ iya nụ; kẹ l'ọ bụ yẹbe Obutuswe b'e yeru iya l'ẹka; yọ bụru onye dụ iya mma l'ọkpoma bẹ ya a-nụ iya. Ọo ya bụ lẹ: ⁷ ị -bakpọwaru iya ẹja; ya ahaaru ngu iya l'ọ ha.”

⁸ Jisosu asụ iya: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ọo Nnajiufu, bụ Nchileke ngu bụ onye ịi-baru ẹja; bụru iya nkinyi iya bụ onye ịi-nọdu l'ẹka.’ ”

⁹ Obutuswe ono abya eduru iya jeshia Jerúsalemu; je eworu iya dobe l'ọnungonu ẹke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke; sụ iya: “Ọ -bụru l'ị bụ Nwatibe Nchileke; shinu l'eli ẹke-a kfuda l'alị; ¹⁰ l'e dekwaru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘L'ẹ Nchileke e-kfuru unwu ojozi-imigwe iya t'ẹphe leta ngu ẹnya; chee ngu nche. ¹¹ Ẹphe e-gbobe ẹka; wọta ngu tẹ ụkfu ba dụ ngu l'ọkpa!’ ”

¹² Jisosu asụkwa iya phụ: “E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: ‘Ba adatakwa Nnajiufu, bụ Nchileke ngu adata.’ ”

¹³ Obutuswe ono adatagelephu Jisosu; paru iya haa kẹ nwa teke ono.

Jisosu awata ozi iya lẹ Gálili

(Mát 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisosu anọdu l'ike Ume-dụ-Nsọ ono latashia Gálili. E kfudzuru okfu iya l'iphe bụ ndu bupheru Gálili mgburumgburu. ¹⁵ Yoo zi iphe l'ime ụlo-ndzuko ndu Ju; onyenọnu aja iya mma.

Aajika Jisosu lẹ Názaretu

(Mát 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; yọ bya abahụ lẹ Názaretu, bụ iya bụ ẹke a nọdu hefuta iya. Yo be mbọku ọtu-ume; yọ bya abahụ l'ulo-ndzuko ẹge ọobahujehawa. Yo rua; bya egbeshi tẹ ya gụa iphe. ¹⁷ A bya eworu ẹkwo, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke deru; nụ iya. Yọ bya aphushia ẹkwo ono; chọ-vu ẹke ọbu, e deru sụ:

¹⁸ “Ume Nnajiufu nọ mu l'ẹhu;

kẹ l'ọ fọtawaru mu tẹ mu je ezia

ndu ụkpa ozi-oma.

O ziru mu tẹ mu je ezia

ndu a kpuru lẹ ndzụ l'aa-ha ẹphe;

mẹ tẹ mu je emee ndu ìshì

t'ẹphe wata ọphu ọzo;

mẹ tẹ mu je emee ndu aakpa ẹhu
t'ẹphe nweru onwẹphe;

19 mẹ tẹ mu araa ya arara:
l'afa, Nnajiufu a-dzọta
ndu nk'iya ruakwaru."

20 Yo woru ẹkwo ono gwọo; woru iya nū-phu onye ejeru ndzuko ozi azu; bya adugaru anọdu. Iphe bu ndu nọ l'ulo-ndzuko ono achiru ẹnya dzeeru iya. 21 Yo kfulahaaru ẹphe: "L'ọo ntanụ bẹ iphe-a, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke, unu nuru-wa reru ẹge e deru iya."

22 Ẹphe azukota mgbede. Okfu oma, shi iya l'onu adukota ẹphe biribiri. Ẹphe asu: "Tọ budunua nwatibe Jófẹfu ndọ-ọ?"

23 Yọ sụ ẹphe: "O doru iya ẹnya l'unu a-nmaru iya ẹtu: 'T'ophu eme ogvu; metanu onwiya l'iphe eme iya nū. L'unu nūwaru iphe ya meeberu lẹ Kapániyomu; tẹ ya menua ya l'alị iya l'ẹke-a.' " 24 Yọ sụ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe onye nkfuchiru Nchileke ekfu b'ẹ te ekwejekwa nata ọhuma l'alị iya.

25 "Unu nyatakwa l'unwanyi, maa tufutsuaru dukwa-a l'igwe lẹ Ízurelu l'oge kẹ Eláyija; bu iya bu teke ono, igwe buchiru mini afa ẹto l'onwa ishingū; ẹjo-ẹgu abya l'alị ono gbaa mgburumgburu ono. 26 Ẹ tọ dukwa unwanyi ono m'ọo nanu, Nchileke ziru Eláyija t'o yeru ẹka; gbahalephu nwanyi obu, nji iya ta nọhedu, bu lẹ Zárefatu, nọ l'alị Sayídónu b'e ziru iya t'o jee nk'iya. 27 Ndu ẹhu-labụ hakwaphu l'igwe lẹ Ízurelu teke Eláyisha, bu onye nkfuchiru Nchileke shi nọdu. Ophu 'ọ dudu m'ọo onye lanu, o meru t'ọ korohe l'ẹhu-labụ iya; gbahalephu Némanu, bu onye Siríya."

28 Ẹphe anulephu onanu; ẹhu awata oghu iphe bu ndu nọ l'ulo-ndzuko ono eghughu l'ẹphe ha. Ẹphe aswo-lihu; 29 chifu iya lẹ Názaretu. Ẹphe eduta iya je enyihu onungonu eli ugvu, bu iya bu ẹke mkpukpu ẹphe tukoru; melahaa t'ẹphe shi l'ẹke ono nwufu iya t'ọ bya asua ishi l'alị. 30 Yo gbeshilee; je anyijahu igweligwe ndu ono; yọ buru iya alufu.

Nwoke, ogvu bu l'ẹhu (Mak 1:21-28)

31 Tọ dọ iya bu; Jisọsu atugbuwa; bahushia lẹ Kapániyomu l'alị Gálili. Yo be mbọku ọtu-ume; yo je anọdu l'ezi ẹphe iphe. 32 Ndu ono akpọo-beru l'ẹge o gude ezi iphe; kẹ l'okfu iya adalephu kpaa kpaa. 33 Yo nweru nwoke lanu, ogvu bu l'ẹhu, nọ l'ulo-ndzuko ono. Nwoke ogvu ono echia mkpu; sụ: 34 "Taa! ?Bụ ngunu bẹ nggu l'ẹphe gba; nggube Jisọsu ophu Názaretu. ?I byawaru ẹphe emebyishi. Ya makwaru-a onye i bu: i bu onye dọ nsọ kẹ Nchileke."

35 Jisọsu abaaru ogvu ono mbà t'ọ nọdu nwandoo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta. Ogvu ono atutsua nwoke ono l'alị l'edzudzu ọha ono; shi iya l'ẹhu lufuta; tọ dọ ẹke o mekaru nwoke ono iphe.

36 Yọ dọ ẹphe biribiri; ẹphe ekfulahaa; sụ: "Bụ egbe okfu ngunu dọ ẹge-a? Nwoke ọwaa egudeje agburu-ẹhu mẹ ike; sụ tẹ ogvu shi madzụ l'ẹhu wushia; yo kwe wushia." 37 E kfugbaru okfu Jisọsu l'ẹkemeke ọbule l'iphe bu mkpukpu, nọ-pheru ẹke ono mgburumgburu.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme (Mát 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Jisọsu eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; bya abahushia lẹ kẹ Sáyimonu. Yo rua; ẹhoku l'enwu nne nyee Sáyimonu. Ẹphe ekfuaru Jisọsu t'ọ gbaaru iya mkpu. 39 Jisọsu abya evudonyabe iya; baaru ẹhoku ono mba. Ẹhoku ono aparu nwanyi ono haa. Nwanyi ono ekwolihu; watawaruphu ẹphe okwaru ẹbyee.

⁴⁰ Ẹnyanwu aribadelephu; iphe bu onye nweru onye iphe-ememe, dutsua iche iche eme; edutaru iya Jisosu. Jisosu ebyikota ephe aka; mee; ephe akorohu. ⁴¹ Ogwu eshitsu igweligwe ndu o bu l'ehu awushi; l'aratsua: "Oo nggubedua bu Nwatibe Nchileke."

Obenu le Jisosu abajeru ephe mba; jika t'ephe be ekfufuta okfu; ke l'ephe makotawaru l'oo ya bu Kurayisutu obu.

*Jisosu ekfu okfu Nchileke
le Judiya
(Mak 1:35-39)*

⁴² Nchi abohulephu; Jisosu atugbuwa jeshia eke o nodu nwenkinyi iya. A du l'igwe wata iya achokashi; chonyaa ya bya achov-u iya; melahaa t'ephe sedo iya t'e b'o hahe ephe. ⁴³ Yo su ephe: "Le ya zifutajekwaphu ndu mkpukpu odo ozi-oma ke eke Nchileke bu eze ono; okfu l'o bu iphe ono b'e ziru iya te ya bya."

⁴⁴ Yo tsoru ulo-ndzuko ndu Ju le Judiya l'ara okfu Nchileke arara.

5

*Ndu mbu, tsolahaaru Jisosu
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Yo be ujiku lanu le Jisosu no l'iku Eze Enyimu Genesaretu; a du l'igwe zeta gidigidi zekfuta iya t'ephe nua okfu Nchileke. ² Yo phua ugbo labu, no l'onu-eka ono. Ndu egbu ema, shi nodu l'ugbo ono alufutawa je anodu l'asa ntofu ephe asasa. ³ Jisosu abya abahu l'ugbo ono nanu: l'ophu bu ke Sayimonu; bya asu Sayimonu t'o nwuribe ugbo ono nwanshi le mini. Yo bya adugaru anodu l'ugbo ono; zilahaa ndu ono iphe.

⁴ Yo kfugetsulephu iphe, ookfu; su Sayimonu: "T'o kporibefua ugbo ono l'eke, mini ka ogvu; k'ophu ephe a-ghaa ntofu ephe; nmata ema."

⁵ Sayimonu asu iya: "Nnajiufu; me ephe tukokwa enyashi ophu sekota ege ephe eme gbuta iya; yo buru ke mmanu. Olobu; k'ophu i kfuwaru ege-a be ya a-chikwaru-a ntofu obu ghaa le mini obu." ⁶ Ephe emee ya ege ono, o kfuru ono; gbua ema, jiru ntofu ono; k'ophu o gbe eme t'o lakaa ntofu obu alaka. ⁷ Ephe epheeru ibe ephe ndu ophu, no l'ugbo ophu aka t'ephe bya eyeru ephe aka. Ephe abya egbujia ema l'ugbo labu ono; k'ophu ugbo obu wataru emimi.

⁸ Sayimonu Pyita aphu l'iya phu; buru Jisosu pee l'ifu; su iya: "Nnajiufu; byiko gbeshi l'eke ya no; le ya kwa onye emeje iphe du eji." ⁹ Biribiri ema, ephe gburu egude Pyita; me ndu yele iya yi. ¹⁰ Ege ono b'o dukwaphu unwu Zebedi, bu iya bu Jemus; me Jonu; ephe le Sayimonu tukoru shi egbu ema ono.

Ya ndono; Jisosu asu Sayimonu: "Ba atsushi egvu; tsube ntanu be ii-nodu eruko madzu l'o bu onye eruko ema."

¹¹ Ephe akpufutatsua ugbo ono l'onu-eka; hakota iphemiphe obule; tsolaha Jisosu.

*Jisosu agwo onye ehulabu
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Yo be ujiku lanu le Jisosu no le mkpukpu lanu; nwoke obu, ehulabu dzuru ehulabyatashia. Yo phulephu Jisosu; daa; buaru iya ifu l'ali; rolaha ya; su iya: "Nnajiufu; o -buru uche-obu ngu be ii-menu iya-a te ya du mma."

¹³ Jisosu amachiwaphu aka; byia ya; su iya: "O bu uche-obu iya. Ngwaa; t'ehu du ngu mma." Teke onophu; ehulabu ono agvuwaphu nwoke ono l'ehu. ¹⁴ Jisosu akaru iya t'e b'o dukwa onye oo-kfuru iya; wo iya: "Tugbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke eja t'o lee ngu enya; nggu egworu ngweja, onye e metaru

l'iphe eme iya nū anuje; nū iya t'ò chīaru ngu ẹge Mósísu tūru l'ekemu iya; k'òphu òha a-makòta l'èhu dūwa ngu mma."

¹⁵ Obenu l'o gbe kalẹ okfukashi kẹ Jisòsu; k'òphu igweligwe madzū dzukoru t'èphe nūa lẹ nchì; mẹ t'e mee èphe t'èphe dūkota mma l'iphe-ememe, emetsua èphe.

¹⁶ Obenu lẹ Jisòsu atsulajeleee azū je anòdu l'echi-ẹgu; k'furu nū Nchileke.

Nwoke, iphe lònwuru

ibe-èhu lanu

(Mát 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Yo be ujiku lanu lẹ Jisòsu nọ l'ezì iphe; ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu adugaru l'èke ono. Èphe shitsua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ lẹ Gálili; mẹ Judíya; mēwaru Jerúsalemu bya. Ike Nnajiufu, bu Nchileke anòdu Jisòsu l'èhu; mee ya t'ò dū ike omeshi ndu iphe eme t'èhu dūkota èphe mma. ¹⁸ Yo nweru nwoke lanu, iphe lònwuru ibe-èhu lanu, e gude oshi-azẹe paru bya. Èphe achonyaa ẹge èphe e-me vubata iya bya edobe Jisòsu l'ifu; ¹⁹ tọ dū; kẹle madzū dọ-jiru ẹke ono adọ-ji. Èphe aparu iya nyihu ọlo ono; je eworu ọzo bufua l'eli iya; shi iya pyofu oshi-azẹe ono, nwoke ono zẹ ono; patsuta iya l'ifu ẹke Jisòsu nọ. ²⁰ Jisòsu aphua ẹge èphe kwetaberu lẹ ya a-dū ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yọ sū iya: "Nwoke ibe mu; a gūwaru ngu nvu l'iphe, dū eji, i mekotaru l'ò ha."

²¹ Ndu ezije ekemu; mẹ ndu Fárisii awata iya ariri; sū: "Bū egbe madzū ngunu dū ẹge-a, ekfurushi èpha Nchileke ẹga-wa? Mbu; ?bū onye a-dū ike gūaru madzū nvu l'iphe dū eji, o meru; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya."

²² Jisòsu amawaruphu iphe èphe ekfu; sū èphe: "Bū ngunu meru iphe unu arì egbe oriri ọwaa? ²³ ?Bū ole ka ntse l'a sūru: 'A gūwaru ngu nvu l'iphe dū eji, i meshiru;' tọ bu t'a sū-chia: 'Gbeshi; jelahaa ije?' ²⁴ Ole ya e-koshi unu lẹ Abubu-Ndiphe b'e ziru t'ò gūjeeru madzū nvu l'iphe dū eji, onye ono meru lẹ mgboko-a." Yọ sū nwoke ono, iphe lònwuru ibe-èhu lanu ono: "Ọo nggu bẹ ya ekfuru. Gbeshi; pata oshi-azẹe ngu lashia."

²⁵ Nwoke ono ezilihu l'edzudzu òha ono; pata ugbohi iya; yọ buru iya alala; l'aja Nchileke ajaja. ²⁶ Ndu ono eghechawaa onu nwandoo; l'èke biribiri iya gudekotaru èphe. Èphe ajalahaa Nchileke ajaja; sū: "L'èphe akabekwa phua iphe kporu èphe okfu ntanu."

Jisòsu eku Lívayi

(Mát 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ E metsua; Jisòsu atugbua je aphua onye ana akiriko lanu, aza Lívayi; l'èke ọ dugaru l'ọlo okpoga akiriko. Jisòsu asū iya: "Lívayi; tsoru iya." ²⁸ Yọ haa iphemiphe ọbule ono; gbeshi tsoru iya.

²⁹ Lívayi abya akwaaru iya eze èbyee lẹ kẹ yèbedua, bu Lívayi. Ndu akiriko azaa l'igwe; èphe lẹ ndu ọdo bya anòdu; èphe l'èphe atuko l'eri nri ono. ³⁰ Ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu atsolahaa gbudagbuda; sū ndu etsoje ọzo iya: "Bū ngunu meru iphe unu lẹ ndu akiriko; mẹ ndu ọdo, emeje iphe dū eji eri l'anguko ẹge ọwaa?"

³¹ Jisòsu asū èphe: "Ndu èhu dū mma bẹ mkpa onye eme ọgvu ta dukwaru. Ọ bu ndu èhu dū eji bẹ mkpa onye eme ọgvu dūru. ³² Ya ta byakwa oku ndu doberu ẹka ndoo; ọ kwa ndu eme iphe dū eji bẹ ya byaru t'èphe taa onwèphe uta iphe dū eji, èphe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke."

Ajì lẹ k'oswi aswìswi

(Mát 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ndu Fárisii ono asū iya: "Ndu etsoje ọzo Jonu aswije aswìswi tekenteke; l'ekfu anu Nchileke; ẹge ono bẹ ndu etso ayi aswije; ọbu lẹ ndu etsoje nggubedua erilee; l'angu ẹge dū èphe mma."

³⁴ Jisosu aji ephe: “?Unu emeje te ndu byaru ome eswa-nwanyi ophungu swia aswisi; l’eke onye kuru ephe nokwaa? ³⁵ Obenu le mboku obu, aa-nata ephe onye ono, alu nwanyi, kuru ephe l’eswe-iphe ono nophu abya; mboku ono be ephe a-kabe swia aswisi.”

³⁶ Yo bya anmaaru ephe etu; su: “E ta alakatajeka uwe ophungu; gude gbaa akahu uwe. Onye turu iya ama; onye ono alakaa ke ophungu ono; ophu iphe o byikataru le ke ophungu ono yele akahu iya ono ta adagbadu nanu. ³⁷ To nwe onye wotajeru akuru-aku ophungu, atu vavava je ogha l’akahu otumu. O -tukwaa ya phu ama; mee ono agbajashia otumu obu; mee obu yele otumu obu alakota l’iyi. ³⁸ O bu akuru-aku ophungu be eeyeje l’otumu ophungu, karu akaka. ³⁹ E to nwedu onye ngu-gejeeru akahu mee, k’ophungu gujekwaduru odo; eke osuje l’akahu iya ono kakwa mma.”

6

Aji le ke mboku otu-ume (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Yo be mboku otu-ume; Jisosu eswewaa l’egu eke, a koru akpe. Ndu etsoje uzo iya awata okwo akpe ono; wata iya aswashi; l’ata. ² Ndu Farisii aharu su ephe: “?Bu ngunu meru iphe unu kabe eme egbe iya owaa, e tee mejedu mboku otu-ume-wa?”

³ Jisosu asu ephe: “?Unu ta agu-vubua l’ekwo okfu Nchileke iphe Devidi mejeru l’eke egu agu yele ndu ephe l’iya yi? ⁴ L’o bahuru l’ulo Nchileke je ewota buredi, e gude achiru Nchileke eja woru taa; mbu buredi, onye odo e-ta ahadu ke t’o wota taa; gbahaa ndu achijeru Nchileke eja nwenkinyi ephe. Yo tatsua ya; bya ahakwaru iya phu hee ndu ephe l’iya yi; ephe ataa.”

⁵ Jisosu asu ephe: “L’o kwa yebedua, bu Abubu-Ndiphe bu Nnajiufu ke mboku otu-ume.”

Nwoke, iphe lonwuru eka lanu (Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Yo be mboku otu-ume odo; Jisosu abya abahu l’ulo-ndzuko; je ezilahaa iphe. Yo nweru nwoke, no l’eke ono, iphe lonwuru eka-utara iya. ⁷ Ndu ezije ekemu; me ndu Farisii egelahaa Jisosu; t’ephe maru: ?oo-mekwaphu t’ehu du madzu mma mboku otu-ume; k’ophu ephe a-chokwanu ophu ephe a-su l’o meru. ⁸ Obenu le Jisosu maru iphe ephe ari; bya asu nwoke ono: “Gbeshi bya evudo edzudzu oha-wa l’ifu.” Nwoke ono egbeshi je evudo edzudzu oha ono l’ifu. ⁹ Jisosu asu ephe: “Te ya jiedukwa unu: ?O bu omebyi ekemu mboku otu-ume t’e mee iphe-oma; too t’e mee ejo iphe? ?Bu t’a dzoje ndzu; too t’a laje ndzu l’iyi?” ¹⁰ Yo bya enyoo; lephekota ephe enya l’ephe ha; bya asu nwoke ono: “Ngwaa; machia eka ngu amachi.” Yo machia ya. Eka ono abya eteta; duwa iya phu mma.

¹¹ Ephe aswo-lihu; wata ochi idzu iphe ephe e-me Jisosu.

Ndu ishi-oziri ebo ono (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Yo be ujiku lanu; Jisosu ejeshia eke, ugu ha l’igwe; t’o nodu kfuru nu Nchileke. Yo nodu l’eke ono kfukota nu Nchileke enyashi phuu. ¹³ Nchi abya abohu; yo kua ndu etsoje uzo iya; bya afoa ephe umadzu iri l’ebo; gua ephe ndu ishi-oziri iya. ¹⁴ Ndu ono bu: Sayimonu, o guru Pyita; owaa Anduru, bu nwunne iya; me Jemus; me Jonu; me Filipu; me Batolomiyu; ¹⁵ me Matiyu; me Tomosu; owaa Jemus, bu iya bu Jemus Alufiyosu; me Sayimonu, onye yi l’ogbo, adzo t’ali ndu Ju noduru ndu Ju; ¹⁶ me Judasu, bu nwatibe Jemus; me Judasu Isukariyotu, bu iya mekocharu deru Jisosu ye.

*Jisosu ezi iphe; l'eme ndu
 ẹhu dụ ẹji; t'ẹphe ka mma
 (Mát 4:23-25)*

¹⁷ Jisosu abya enyizita l'ugvu ono; ẹphe l'iya abya anọdu lẹ mgbazita iya; ẹphe l'ikpetuma ndu ọdo, etso iya nù; mẹ igweligwe ndu shigbaa lẹ Judíya phuu; mẹ Jerúsalemu; mẹ ndu iku ẹnyimu Táya mẹ Sayídonu. Ndu ono bukota ndu byaru t'ẹphe nua iphe oozí; mẹ t'o mee tẹ iphe, emegbaa ẹphe dụ ẹphe mma. ¹⁸ Iphe bu ndu ọgvu akpa ẹhu bẹ ẹhu dukota mma. ¹⁹ Ikpetuma ndu ono atuko eme t'ẹphe byigbaa ya ẹka; okfu l'ike, shi iya l'ẹhu emeje t'ẹhu dukota ẹphe mma l'ẹphe ha.

*Ọnu-ọma; mẹ aphụ
 (Mát 5:1-12)*

²⁰ Jisosu atangobe ẹnya; lee ndu etsoje ọzo iya; sù ẹphe:

“Ọnu-ọma bu k'unubẹ ndu ọkpa;

okfu l'ẹke Nchileke bu eze bu nk'unu.

²¹ Ọnu-ọma bu k'unubẹ ndu ẹgu agụ nta-a;

okfu l'ẹpho e-ji unu.

Ọnu-ọma bu k'unubẹ ndu ara ẹkwa nta-a;

okfu l'unu a-chia ọchi.

²² Ọnu-ọma bu nk'unu teke

aakpo unu ashí; l'akpofu unu akpofu;

l'akọ unu ọnu; l'eku unu ẹjo madzụ;

okfu l'unu kweru kẹ Abubu-Ndiphe.

²³ “T'ẹhu tsoo unu ẹna mbokú ono; t'unu kfu-lihu tee ẹswa; kẹ l'obunggo unu ha nshinu l'imigwe; okfu l'ọ bu ẹge ono bẹ nna ẹphe oche shi mee ndu nkfuchiru Nchileke.

²⁴ “Ọlobu; nshọo unubẹ ndu nweru iphe;

okfu l'unu natagewaru iphe ruberu unu.

²⁵ Nshọo unubẹ ndu ẹpho jiru nta-a;

okfu l'ẹgu a-gua unu.

Nshọo unubẹ ndu achí ọchi nta-a;

okfu l'unu a-raa ẹkwa; gua aphụ.

²⁶ “Nshọo unu teke onyemonye ọbule a-nọdu ekfu l'unu eme ọhuma; okfu l'ọ kwaphu ẹge ono bẹ nna ẹphe oche phẹ shi kfuaru ndu gude ọgho ekfuchiru Nchileke.”

*Oyeru ndu ọhogu obu
 (Mát 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ “Obenu l'iphe ya ekfuru unubẹ ndu anu iya nu bu: Unu yeru ọhogu unu obu; mejeru onye unu dụ ashí ọhuma; ²⁸ gojeru ọnu-ọma nu onye turu unu ọnu; kfujeru nu Nchileke k'onye koru unu ọnu. ²⁹ Madzụ -chia ngu ẹka l'ishi-nchí; dobefuaru iya ishi-nchí ọphu. Ọ -buru lẹ madzụ yetaru ngu uwe ugwehu ngu; haa ya t'o yetafua ngu uwe ime ẹhu ngu. ³⁰ Madzụ -bya ngu ọrota iphe i nweru; nukwa iya ẹya. Ọ -buru lẹ madzụ wotaru iphe ngu; ba jíhekwa iya aji iya. ³¹ Unu mejeru ndu ọdo ẹge ọ dụ unu tẹ ndu ọdo meeru unu.

³² “Ọ -buleruphu l'ọo ndu yeru unu obu bẹ unu eyejeru obu nwenkinyi; ?bu egbe uru ngunu bẹ unu ritaru iya; kẹle ndu eme iphe dụ ẹji kwaphu ndu yeru ẹphe obu; bẹ ẹphe eyejeru obu. ³³ Ọ -buleruphu l'ọo ndu emeru unu ọhuma bẹ unu emejeru ọhuma; ?bu egbe uru ngunu bẹ unu ritaru iya; ẹle ndu eme iphe dụ ẹji emeje kwaa ẹge ono. ³⁴ Ọ -buleruphu l'ọo ndu unu ele ẹnya l'unu a-phụ iphe l'ẹka nata bẹ unu ejeje ọgwo; ?bu egbe uru ngunu bẹ unu ritaru iya. Ndu eme iphe dụ ẹji ejeje kwaa ndu eme iphe dụ ẹji ibe ẹphe ọgwo; t'ẹphe nata iphe ha l'ọ bu ọphu ẹphe jeru ọgwo

iya. ³⁵ Iphe unu e-mejechia bu t'unu yeru ohogu unu obu; mejeeru ephe ohuma. Unu jeje madzu ugwo; haa ole enya t'a kfu ya unu; k'ophu obunggo unu a-ha nshinu. Oo ya bu; unu aburu unwu ke Okaribe-Kakota-Nu, bu Nchileke. Le ndu e-ta madu iphe-oma; me ndu bu ejo madzu be Nchileke emejekwaru-a obu-oma. ³⁶ Unu buru ndu obu-imiko ege Nna unu bu onye obu-imiko."

K'onma ndu odo ikpe

(Mat 7:1-5)

³⁷ "Unu ba turushijekwa ndu odo; k'ophu Nchileke e-te ekpedu unu ikpe. Unu ta anma madzu ikpe l'ime obu unu; k'ophu Nchileke e-ta anmadu unubedua ikpe. Unu gujeeru ndu odo nvu; k'ophu Nchileke a-gujekwaruphu unu nvu. ³⁸ Unu nje madzu iphe; k'ophu Nchileke a-nujekwaphu unu. Iphe Nchileke a-paru dee unu l'eka bu iphe e yejiru eyeji; nmawoo ya anmawo; bya atsua ya atsutsu; yo ji godogodo; awushihu awushihu. Ke lo bu iphe unu gude turu iphe yeru madzu be Nchileke e-gudekwaphu turu iphe yeru unu."

³⁹ Yo bya anmaaru ephe etu; su: "Onye ishi; ?ooduje onye ishi ibe iya. ?Ephe ta atukodu nwulahu l'ime nsu too. ⁴⁰ Onye amu iphe l'eka madzu ta akajekwa onye ezi iya iphe onweru enya. Onye ono, amu iphe ono kwa: o muta-gee iphe eezi iya; yo bya aha lo bu onye ono, ezi iya eya ono.

⁴¹ "?Bu ngunu kparu iphe i phuru nwiphe, laru nwanna ngu l'enya; obu le ti phukwanu ophu ha lo bu osweru, gbaru ngu l'enya nke ngu? ⁴² Odo bu: ?nanu ege i gbe su nwanna ngu: 'To ngabe ti wofu iya nwiphe, turu iya kpongu l'enya;' l'eke e ti phukwa ophu ha lo bu osweru, gbaru ngu l'enya nke ngu? Nggube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru uzo tufuodu iphe ophu ha lo bu osweru, gbaru ngu l'enya nke ngu; temanu nggu adu ike phufu uzo; tufu nwiphe ophu no nwanna ngu l'enya."

Oshi-omi; me akpuru iya

(Mat 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ "E to nwedu oshi, ehudu mma, mijeru ejo akpuru; ophu lo dukwa ejo oshi, mijeru akpuru oma. ⁴⁴ Eegudeje akpuru, oshi miru; maru egbe oshi lo bu. E ta awotajekwa uchokoro l'oshi aga; ophu 'aawotajekwa akpuru-era le eri-egbara. ⁴⁵ Okpobe madzu eshije l'okpuberu iphe no iya l'obu; wofuta okpobe iphe. Ejo madzu eshijekwaphu l'ejo iphe no iya l'obu; wofuta ejo iphe; ke lo bu iphe jiru iya obu l'enwushihu enwushihu be onoduje ekfu l'onu."

K'umadzu ebo, akpu ulo

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ "?Bu ngunu kparu iphe unu anoduje eku iya: 'Nnajiufu; Nnajiufu;' l'unu e-be emeje iphe ya suru t'unu mee? ⁴⁷ Iphe bu onye byakfutaru iya nu; bya anua okfu iya; mee ya ememe be ya e-koshi unu onye o du lo bu iya. ⁴⁸ O du lo bu nwoke, akpu ulo; bya awamia ali awami; tua okpa iya l'eli mkpuma. Yo be teke utso gbaru; mini abya ekpua ulo ono; to ngakpouduanu m'oo anganga; okfu lo wamiru okpa iya awami; kpua ya ohuma. ⁴⁹ Obenu l'onye anu okfu iya; too me iya ememe; du lo bu onye kpuru ulo l'eli ali mmakanu; to wa oswa; k'ophu o turu okpa iya. Yo be teke utso byaru; yo phufuru l'ekaphu gwoo; daa; zee yogiriyogiri."

7

Ekweta onye ishi soja

(Mat 8:5-13)

¹ Jisosu ekfuebe iphe ookfuru ndu jiru eke ono; bahushia Kapaniyomu. ² Yo nweru onye ishi soja ndu Romu, iphe eme nwozi iya; l'emeshikpoo ya ike; k'ophu oobyawa anwuhu. Nwozi iya ono b'o yeru obu nshinu. ³ Onye ishi soja ono anulephu ke Jisosu;

bya ezia ndu bu ọgurennya ndu Ju t'ephe je arọo Jisọsu t'ọ bya emee t'ehu du nwozi iya ono mma. ⁴ Ephe abyakfutashia Jisọsu; bya arọshikpoo ya ike: "T'ọ makwaru iphe oo-me; le nwoke ono kwa onye gbaru ke t'ọ yeru iya eka; ⁵ ke l'ọ yeru ndu ali ephe obu; buru iya kpuru ephe ọlo-ndzuko ephe-a."

⁶ Jisọsu etsoru ephe jeshia. Ufu nwoke ono adulephu ntse; onye ishi soja ono ezia ndu ọnyà iya t'ephe byakfuta Jisọsu bya asu iya: "Nnajiufu; ba anyishi onwongu ije; le ya ta gbakwa ke t'i bataru iya l'ufu. ⁷ Ege ono be ya ta gbakwaphu ke te ya byakfuta ngu ntse l'onwiya. O bua t'i kfu okfu l'onu; nwozi iya a-dua mma. ⁸ Le yebedua bu onye no madzu l'eka. Yo nwekwaruphu ndu soja, no iya l'eka. Ya -su onye owaa t'o jee owaa; yo jee ya. Ya -su onye ophu t'ọ bya; yo bya. Ya -su nwozi iya t'o mee owaa; yo mee ya."

⁹ Jisọsu anulephu iphe ono; yo du iya biribiri. Yo ghachi; bya asu mkporo-oha ono, etso iya nu ono: "L'ali Izurelu kponu; be ya ta phukwaa onye kwetaberu ege-a."

¹⁰ Te ndu ono kwaa rua ufu be nwozi ono gbe kwanu mma.

Jisọsu eme nwatibe nwanyi, mma tufuru; t'o teta

¹¹ E ta nodu ophu baru nwishi; yo tugbu jeshia Nenu. Ndu etsoje uzo iya; me igweligwe ndu ọdo awuru tsoru iya. ¹² Yo rutadelephu onu-uzo, e shi abahu mkpukpu ono; a pawaru odzu nwoke obu, bu iya bu nne iya nwa lanu eje elili. Nne iya ono bu owaa, nji iya e-ta nohedu-a. Ndu mkpukpu ono adu l'igwe wufuta bya eswiru nwanyi ono. ¹³ Ya ndono; Nnajiufu aphulephu nwanyi ono; imiko iya egude iya. Yo su nwanyi ono: "T'o gberuma; t'e b'ọ rahę eka." ¹⁴ Jisọsu abya ebyia eka l'ekpakpara ono, odzu ono ze ono. Ndu ono, pa iya nu ono evudo. Yo su odzu ono: "Nwokokorobyia; ya suru ngu t'i gbeshi." ¹⁵ Onye ono, nwuhuru anwuhu ono egbeshi; wata okfu okfu. Jisọsu eduru iya nu nne iya.

¹⁶ Egvu eria ephe ehul'ephe ha; ephe ajalaha Nchileke ajaja; su: "Eze onye nkfuchiru Nchileke alufutaru ephe-o! Nchileke kpakfutawaru ndu nk'ia-o!"

¹⁷ E kfugbaru okfu Jisọsu l'ali Judiya mgburumburu me le ndu bupheru Judiya mgburumburu.

Ndu ozi Jonu Baputizimu (Mat 11:1-19)

¹⁸ Ndu etsoje uzo Jonu akokotaru Jonu iphe ono l'ọ ha. ¹⁹ Jonu abya ekua ndu etsoje uzo iya umadzu ebo; bya ezi ephe t'ephe je aja Nnajiufu: "?Bu iya bu onye obu, a-byanu obu; to t'ephe lee enya onye ọdo?"

²⁰ Ndu ono erua bya asu Jisọsu: "Le Jonu Baputizimu zikwaru t'ephe bya aja: "? Bu nggu bu onye obu, abyanu obu; to t'ephe lee enya onye ọdo?" "

²¹ Teke ono be Jisọsu meshileruphu igweligwe ndu ehul'ephe du eji; ephe akorohu. Ndu ejo iphe-ememe eme; me ndu ogvu bu l'ehul'ephe; b'o mekotaru; ephe aka mma. Igweligwe ndu ophu atsul'ishu b'o mekwaruphu; ephe aphulaha uzo. ²² Yo su ndu ono, Jonu ziru ono: "Unu je akoruru Jonu iphe unu gude enya unu phu; me iphe unu gude nchi unu nu. Unu su iya le ndu ishul'ishu b'e mewaru; ephe aphul'ephe uzo. Ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ehul'ephe b'e mewaru; ephe akakota mma. Ndu nkichi anuwa iphe le nchi. Ndu nwuhuru anwuhu b'e mewaru; ephe eteta; nodu ndzu. Ndu ukpa b'e zikwaru ozi-oma. ²³ Onu-oma bu k'onye ya e-ta budu ukfu noduru!"

²⁴ Ndu ono, Jonu ziru ono atugbulephu; Jisọsu awata okfuru ikpetuma ndu ono ke Jonu; su ephe: "?Bu ngunu be unu jeru aphul'ephe l'echi-egu? ?Bu aswara, pherephere apanga apanga? ²⁵ ?Bu ngunu be unu jehunuru aphul'ephe? ?Unu jeru ophu nwoke, yeru uwe, ama mma? ?Unu ta amadu le ndu kwaru ngwa oke amadu; bya eburu l'eri ova ova bu ndu bu l'ufu ndu eze? ²⁶ ?Bu ngunu ọdo be unu jefuaru aphul'ephe? ?Bu

onye nkfuchiru Nchileke tọ? Ya sūru unu: Iyee; ọ bụ iya ndono. Onye unu phuru bukwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke ọkpobe akaka. ²⁷ Ọ bụ iya bụ onye ono, Nchileke kfuru okfu ẹhu iya l'ekwo okfu Nchileke; sū: 'Ọwaa bụ nwozi iya. Ya e-zi iya t'o vuru ngu ọzo je je abo-oduru ngu ọzo.' ²⁸ Tẹ ya karu unu: ẹ tọ dukwa onye ka Ọnu l'iphe bụ iphe madzū mūru lẹ mgboko-a. Obenu l'onye bụ iya bẹ ọnodu iya katsukpo ọla alị l'ẹke Nchileke bụ eze gbe kakwa Ọnu nshinu."

²⁹ Ndu ono l'ẹphe ha jeye mẹ ndu akirikio anụ iphe Jisosu kfuru; sū lẹ Nchileke bụ onye doberu ẹka ndoo; lẹ Ọnu metsuaru ẹphe baputizimu. ³⁰ Obenu lẹ ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu jikaru uche-obu Nchileke l'onwẹphe; bya aburu ndu Ọnu ẹ-te mehedu baputizimu.

³¹ Jisosu asū: "Bunua ngunu bẹ ya a-turu ọgbo nta-a yeru? Būkpo ngunu bẹ ẹphe dū l'ọ bụ iya? ³² Ẹphe dūlephu l'ọ bụ ẹgirima, nọ l'edukfu; l'eku ibe ẹphe oku; sū: 'Ẹphe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu. Ẹphe agụ egvu anwuhu; unu ta ra ẹkwa.' ³³ Kele Ọnu Baputizimu bẹ byaru nū; to nwe iphe o kweru eriri; tọ ngu mē. Unu asū l'ogvu bu iya l'ẹhu. ³⁴ Yẹbe Abubu-Ndiphe abyaakwanua bya anọdu eri; l'angu; unu asū t'e nenu: lẹ ya bụ o-ri-nri; buru ọ-ngu-mē; buru ọnya ndu akirikio; mē ndu eme iphe dū ẹji. ³⁵ Obenu lẹ ndu kwetaru mmamiphe Nchileke; ekoshi lẹ mmamiphe iya bụ ọkpobe mmamiphe."

Jisosu nọ lẹ ke Sáyimonu, onye Fárisii

³⁶ Tọ dū iya bụ; onye Fárisii lanu abya ezia Jisosu t'ọ bya t'ẹphe ria nri. Yo rua ke nwoke ono; bya anọdu ke nri ọbu. ³⁷ Nwanyi ọbu, bụ nwanyi ọkpara lẹ mkpukpu ono anulephu l'ọ nọ l'ulo onye Fárisii l'eri nri; wota akpamu manū senti ọbu, l'ere ntumatu; byatashia. ³⁸ Yọ bya evudo Jisosu l'iku ọkpa; wata ọra ẹkwa. Yọ kwashilaha Jisosu ẹnya-mini l'ọkpa; gude ẹgbushi, nọ iya l'ishi efucha iya ẹya; etsuta iya ọnu l'ọkpa ono; bya eworu manū senti ono wụ ya l'ọkpa ono phẹ ẹbo. ³⁹ Onye Fárisii ono, kuru iya oku nri ono aphule iya phū; rịa: "Lẹ ndege nwoke-wa bụ onye nkfuchiru Nchileke l'oswiya; ọ gęga maru onye nwanyi-a, ebyi iya ẹka ẹge-a bụ; kele nwanyi ono megburu onwiya l'ẹjo iphe."

⁴⁰ Jisosu asū iya: "Sáyimonu; o nweru iphe ya e-kfuru ngu."

Sáyimonu asū iya: "O-zi-iphe! Būkwa ole?"

⁴¹ Jisosu asū iya: "Nwoke lanu bẹ nweru ụmadzu ẹbo, o jeru ụgwo. Onye lanu ji iya ụgwo ụkporo pongu labu lẹ pongu iri. Onye ọphu ejiru iya ụgwo pongu ise kpū.

⁴² A nonyaa; ẹphe ta dū ike kfua ya ụgwo ono. Yọ pakotaru ẹphe haa; ẹphe ẹbo; sū t'ẹphe riwa iya ru. Bụ onye ole bẹ a-ka iya oyeru obu l'ẹphe ẹbo ono?"

⁴³ Sáyimonu asū iya: "Lẹ ya arikwa l'ọ bụ onye onanu, ọ haru okpoga ọphu ka nshinu ono."

Jisosu asū iya: "I kfutaru iya." ⁴⁴ Yọ bya aghaa ẹnya l'ẹke nwanyi ono nọ; sū Sáyimonu: "I phuru nwanyi-a? Ya bataru l'ulo ngu; t'i nū iya mini tẹ ya kwọ ọkpa. Ọle o gude ẹnya-mini kwọ ya ọkpa; bya egude ẹgbushi, nọ iya l'ishi fuchaa ya ẹya.

⁴⁵ Ẹ ti tsutadu iya ọnu k'ekele. Obenu lẹ keshinu ya bataru b'ẹ tọ hadu iya otsuta ọnu l'ọkpa. ⁴⁶ Ẹ ti wukwa iya manū l'ishi; gude kwaru iya ẹbyee. Ọle nwanyi-a gude manū senti, eshi mkpọ; l'ere ire nshinu wukota iya l'ọkpa. ⁴⁷ Ọo ya bẹ ya eme tẹ ya karu ngu: A gwaru nwanyi-a nvu l'iphe, bụ iphe, dū ẹji, o meshiru. Ọo ya kparu iphe o yeru iya obu nshinu. Obenu l'onye a guru nvu l'iphe, ha nwanshi eyeje obu nwanshi."

⁴⁸ Yọ sū nwanyi ono: "A gwaru ngu nvu l'iphe dū ẹji ngu l'ọ ha."

⁴⁹ Ndu ono, ẹphe l'iya eri nri ono awata iya ekfukfu; sū: "Bụ onye ndo-ọ; mbu onye ọphu agujefuaru madzū nvu l'iphe dū ẹji, onye ọbu meru?"

⁵⁰ Jisosu asū nwanyi ono: "Ekwekwe ngu dzowaru ngu. Lashia l'ẹhu-agu."

8

Unwanyi, etso Jisosu

¹ Lẹ ntso-l'ohu ono; Jisosu atuko obodo; mę mkpukpu lẹ mkpukpu ejephe; l'ara ozi-oma k'ẹke Nchileke bu eze arara. Umadzu iri l'ẹbo ono etsokwaru iya phu; ² męwaru unwanyi, Jisosu haru mee t'ẹhu du ẹphe mma. Mbụ ndu o chifutsuaru ogvu, bu ẹphe l'ẹhu; mę l'iphe-ememe mmanu odo. Unwanyi ono bu: Méri ophu eekuje Mágudala; mbụ onye Jisosu chifuru ogvu ẹsaa l'ẹhu; ³ mę Jowána; nyee Kúza, bu onye ishi ndu eletaru Hérodu ẹnya l'ẹkù iya; mę Suzána; męwaru igweligwe ndu odo. L'ẹphe ha gude iphe ẹphe nweru eyeru Jisosu phẹ ẹka l'ozi ẹphe.

*Ẹtu, eegude onye
agha nebyi iphe anma**(Mát 13:1-9; Mak 4:1-9)*

⁴ Ya ndono; ndiphe abya azaa; dzua l'ẹke o nọ. Ndu ono bu ndu shitsua lẹ mkpukpu, du iche l'iche. Yo gude ẹtu; sụ ẹphe:

⁵ “Lẹ nwoke lanu jeru ogha nebyi iphe iya. L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru lẹ mkpoworo ọzo. E gude okpa dzopyashia ya; unwenu abya atutua ya. ⁶ Ndu ahara daa l'alị mkpuma. Efufo, oofushikwadua; yọ kunwushiwaphu; keke mini ta nọdu lẹ mkpuma ono. ⁷ Yo nweru ndu ophu daru l'alị ogvu. Yeke ogvu ono atuko fushia; l'evu; jeye ogvu ono akpagbushia ya. ⁸ Yo nwekwaruphu ndu ophu daru l'alị-otsu. Yọ bya efushia; vuta; mịa; mịtatsua ukporo ise ise.”

Jisosu ekfutsua ẹge ono; bya araa ya arara; sụ: “T'onye nweru ẹnu-nchi; nukwaa ya.”

*Iphe, kparu iphe Jisosu
egudeje ẹtu ezi iphe**(Mát 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Ndu etsoje ọzo iya aja ya iphe ẹtu ono bu. ¹⁰ Yọ sụ ẹphe: “Ọ bu unubedua b'e meru t'unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono bu, bu iya bu k'ẹke Nchileke bu eze. Obenu lẹ ndu odo b'a tukoru iphemiphe obule ono anmaru l'etu ẹtu; k'ophu bu l'ẹphe e-le ẹnya nta; lee imo; to du iphe ẹphe aphu. Ẹphe anua nta nua imo; to du iphe aga ẹphe ẹnu-nchi.”

*Iphe ẹtu onye agha
nebyi iphe ono bu**(Mát 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ “Owaa iphe ẹtu ono bu ndo-o: Nebyi iphe ono be bu okfu Nchileke. ¹² Ndu ophu daru l'eshwara ọzo; du l'ọ bu ndu ophu nutsuleruphu okfu ono; Obutuswe abya anafu ẹphe okfu ono, e kfuru, nọ ẹphe l'ime obu ono; t'ẹphe be kweta t'a dzofuta ẹphe. ¹³ Ndu ophu daru l'alị mkpuma; du l'ọ bu ndu ophu bu teke ẹphe nuru okfu ono be ẹphe natakporu iya l'ẹhu-otso-ena. Obenu l'ẹ to gbadu ẹphe ogvu l'obu. Ẹphe ekweta kpọ ukfu nwanshi; iphe-adata abyatashia; ẹphe agwobe iya; dashikota. ¹⁴ Ndu ophu daru l'alị ogvu; bu ndu ophu nutsuleruphu okfu ono; janya; oke mgbamuche; ẹku; mę iphe-otso-ena, nọ lẹ ndu ẹphe akpanuka ẹphe ẹhu; ozi-oma ono te rehe ẹphe ire l'ẹhu. ¹⁵ Ndu ophu daru l'alị-otsu; bu ndu ophu nuru okfu ono; bya egude ogbodo obu-oma gudeshia ya ike; taa nshi; kfukashia okfu Nchileke ono jeye teke ndu odo kwetaru.”

*Ẹ te eyejedu oku l'urọku;
kpuchia ya iphe
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ “È to nwekwa onye yejeru oku l'uroku; gbe woru iphe kpuchia ya; m'ò kwanu gbe wota iya nwua lẹ mkpuli oshi-azẹe. Ọ bụ l'eli agomu bẹ aatukobeje iya; k'ophu onyemonye obule, bataru nụ a-phụ iphoro iya.

¹⁷ “Kẹ l'ẹ to nwekwa iphe e domiru edomi, ẹ te emekochadua wofuta l'iphoro; to nwe iphe eeme lẹ mpya, ẹ te emekochadua mee t'a maru l'iphoro.

¹⁸ “Unu kwabekwa ẹnya l'iphe unu anụ lẹ nchị; l'onye nweru nụ bẹ Nchileke anufukwaa odo. Onye ẹ-te nwedụ nụ bẹ nwiya ophu o tubesu lẹ ya nweru bẹ oo-gbe natafukwaa ya nụ.”

Nne Jisosu; mę unwunne iya
(Mát 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ E meebe; nne Jisosu; mę unwunne iya abyakfutashia ya. Obenu l'ephe ta dudu ike phụ iya; kẹle madzụ ha l'igwe l'ẹke ono. ²⁰ Yo nweru onye jeru je asụ iya: “Lẹ nne iya; mę unwunne iya nokwa l'etezi; eme t'ephe l'iya phụ.”

²¹ Yọ sụ: “L'ẹ to nwekwa ndu odo, bụ nne iya; mę unwunne iya odo; gbahaa ndu nuru okfu Nchileke; l'eme iya ememe.”

Oke pherephere anuru iya okfu
(Mát 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Yo be ujiku lanụ; Jisosu yele ndu etsoje ụzo iya abahụ l'ugbo. Yọ sụ ephe t'ephe l'iya dafụ azụ eze ẹnimu ono azụ iya ophu. Ephe akporu ugbo ono tugbua; ²³ jenyaa; mgbenya atsụ Jisosu. Oke pherephere egude eyii-mini byakfutashia ephe l'echi mini ono. Mini awujilaha ugbo ono; ephe awalaha awawa. ²⁴ Ephe eje etee Jisosu; sụ iya: “Nnajiufu; Nnajiufu; ugbo abyaakwa ephe ekpukpu.”

Yo gbeshi je abaarụ oke pherephere ono; mę eyii-mini ono mba. Yọ bụru kengu; ẹke ono adakota shikongu. ²⁵ Yọ sụ ephe: “?Nanuhunu ekwekwe unu obu?”

Ephe atsulaha egvu; gude ẹhu-anmanma jilaha onwephe: “?Bụ egbe onye ngunu dū ẹge owaa, pherephere yele eyii-mini anuru okfu?”

Nwoke, ogvu bu l'ehu
(Mát 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jisosu phẹ abya erua l'alị ndu Gérasa, nọ cheeru Gálili ifu. ²⁷ Ọ kwadua alufuta, oolufuta l'ugbo; nwoke obu, ogvu jiru ẹhu, shi lẹ mkpukpu ono agbakfutashia ya. Nwoke ono b'o tewaru ẹnya; k'ophu o yeberu uwe l'ehu; k'ophu o bụru k'obu l'ulo. Yọ bụru l'ikirikpoo b'o bu. ²⁸ Yọ phulephu Jisosu; chia mkpu bya aburu iya pee l'ifu; chia mkpu; sụ: “Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bụ Okaribe-Kakota-Nụ! ?Bụ ngunu bẹ nggu l'iya ji. Ya arokwa ngu aroro: ba anukwa iya aphụ.” ²⁹ Iphe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bụ lẹ Jisosu bẹ sūhawaru ogvu ono t'o shi nwoke ono l'ehu lufuta. Kẹ l'ugbo olemole bẹ abuje; ogvu ono byawa ẹge ono; a tūa ya mkpakobe l'eka; mę okpa; l'echi iya nche. Obenu l'ojikojelee iphe ono zubushia; ogvu ono aloru iya lashia l'echi-egu.

³⁰ Jisosu aji ya: “?Epha ngu bụ ngunu?”

Yọ sụ iya: “L'epha iya bụ Unubuku;” okfu l'ephe ha l'igwe wuba iya l'ehu. ³¹ Ogvu ono atuko roo ya t'ẹ b'ọ sukwa t'ephe wuba l'ime Iduma Maa ono.

³² Yo nweru igweligwe ezi, nọ l'iku ugvu l'ẹke ono ata nri. Ephe arolaha Jisosu t'o kwe t'ephe wubachia ezi ono l'ehu. Ya ndono; Jisosu ekweta t'ephe wuba iya. ³³ Ogvu ono awufuta nwoke ono l'ehu; je awuba igwe ezi ono l'ehu. Ezi ono afota oso; shi lẹ kperekpere ẹke ono; je aphulahu l'eze ẹnimu ono; mini eworu ephe rigbushia.

³⁴ Ndu shi eche ezi ono aphulephu iphe meru nụ; gbakashihu; je eworu iya dooru ndu, bu l'ime mkpukpu; mę ndu ophu bu l'ime obodo. ³⁵ Ndu madzụ awufuta jeshia t'ephe je aphụ iphe, meru nụ. Ephe abyakfuta Jisosu; bya aphua onye obu, ogvu

shi l'èhu wufuta obu l'èke o nonyabe iya; gbe yewanu uwe; nwewarunu egomunggo. Èphe atsulahaa egvu. ³⁶ Ndu phuru iphe meru nu akooru èphe ège e gude dzota onye ono, ogvu shi bujia èhu ono. ³⁷ Ya ndono; ndu bupheru mkpukpu Gérasa mgburumburu arolahaa Jisosu t'o gbeshiru èphe l'alì; kè l'egvu guderu èphe. Jisosu abahushia l'ugbo; lashia azu. ³⁸ Nwoke ono, a chishiru ogvu l'èhu ono arolahaa Jisosu tẹ yele iya yiru.

Jisosu te kwe; sù iya: ³⁹ "Laa ndu-unu je ekfukashia iphe Nchileke meru ngu." Nwoke ono atugbua; tsoru mkpukpu ono l'ekfukashi iphe Jisosu meru iya.

Nwatibe Jáyiròsu;

mẹ nwanyi, nsọ eme

(Mát 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisosu alatalephu azu; igweligwe ndu ono anabata iya ohuma; okfu l'èphe shi elehawa enya iya. ⁴¹ Yo nweru nwoke lanu, aha Jáyiròsu, bu onye ishi ulo-ndzuko. Yò bya adaa Jisosu l'iku okpa; l'arọ iya; l'eyeru iya aka-l'alì t'ọ bya nk'ia. ⁴² Ishi iya aburu l'ọo nwata-nwanyi lanu bẹ nwoke ono mutaru. Iphe nwata ono nowaru bu iphe du l'ọ bu afa iri l'èbo. Nwata ono l'ese anwuhu.

Jisosu etsoru iya jeshia; madzu awu gidigidi; akpa mkpa; l'etso iya aka labu. ⁴³ Yo nwekwaruphu nwanyi lanu, nsọ mewaru mkpurumkpuru: afa iri l'èbo, yi lẹ ndu ono. Nwanyi ono bẹ tukowaru iphemiphe obule, o nweru mephushikota l'eka ndu eme ogvu; tọ du onye ophu metaru iya nu. ⁴⁴ Yo shia Jisosu uzo azu; pyota byia onu-uwe iya aka; kperengu: nsọ ono ebuhu. ⁴⁵ Jisosu asu: "Bụ onye byiru iya aka?"

Tọ du onye kweru l'ọo ya. Pyita asu iya: "Nnajiufu; ?mbu l'igweligwe madzu ekpo ngu ruturutu aka labu; l'akpa ngu mkpa ege-a."

⁴⁶ Jisosu asukwaphu: "L'o nweru onye byiru iya aka; kele ya maru l'o nweru ike, shi iya l'èhu lufu."

⁴⁷ Nwanyi ono amaru lẹ ya te edomikotadu iya. Yo gude èhu-anmanma je adaa Jisosu pee l'ifu; bya araa ya arara l'ifu edzudzu oha ono iphe kparu iphe ya byiru aka l'uwe Jisosu; kfukwaaphu ege ya gude dukebewaphu mma teke ono teke ono. ⁴⁸ Jisosu asu iya: "Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'èhu du ngu mma. Lashia l'èhu-agu!"

⁴⁹ Yo gudekwadua ege ono l'ekfu; onye shi kẹ onye ishi ulo-ndzuko ono abya asu nwoke ono: "Ophu t'i haa O-zi-iphe; be ekfuchihe iya nchi; lẹ nwatibe ngu kẹ nwanyi ono bẹ ike gvukwaru."

⁵⁰ Jisosu anua ya; sù iya: "Ba atsushi egvu; ọ bua t'i kweta! I -kweta bẹ nwatibe ngu a-du-a mma."

⁵¹ Jisosu abyarutalephu ufu ono; tọ duhe onye o kwekwaduru tẹ yele iya yiru bahu l'ulo ono; gbahaa Pyita; Jonu; Jémusu; mẹ nne lẹ nna nwata ono. ⁵² Iphe bu onyenonu l'agu aphu; ara ekwa nwata ono. Jisosu asu: "Unu ba agushi aphu; l'è t'ọ nwuhudu anwuhu. Oo mgbenya bẹ ooku."

⁵³ Èphe eze iya ochi; kẹ l'o doru èphe enya lẹ nwata ono bu anwuhu b'ọ nwuhuru.

⁵⁴ Yò bya alota nwata ono l'eka; kua ya; sù: "Nwata; teta." ⁵⁵ Nwata ono eteta; latashia azu l'òrù iya; kwolihi. Jisosu asu t'a nu iya iphe t'o ria. ⁵⁶ Yò du ndibe èphe biribiri. Yò sù t'è b'ọ dukwa onye èphe e-kfuru iphe ono, meru nu ono.

9

Jisosu ezifu ndu ishi-ozì

umadzu iri èbo

(Mát 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisosu abya ekukobe umadzu iri l'ẹbo ono l'ẹkalanu; bya eyeshiru ẹphe ọku t'ẹphe gude ike chifuje ọgvu; m'o -ruhuru; ike ọgvu ọbu dọ idagha; mẹ t'ẹphe meje tẹ madzu ka mma l'iphe-ememe, eme iya nọ. ² Yọ bya ezia ẹphe t'ẹphe je araa k'ẹke Nchileke bọ eze arara. Ọdo bọ t'ẹphe meje ndu iphe eme t'ẹphe ka mma. ³ Yọ sọ ẹphe: "Unu ba adukwa iphe unu e-gude gbeshi ije. Unu be egudekwa nwoshi-ogude-l'ẹka; unu ta apa ẹda; unu te egude nri; unu te egude okpoga; unu te eye akpata uwe labu. ⁴ Iphe bọ ufu, unu bahuru; unu nọdulekwaphu l'ẹke ono. Unu -shi ẹke ono; unu ejeshia mkpukpu ọdo. ⁵ Iphe bọ ẹke unu jeru, a jikaru unu; unu lufuta lẹ mkpukpu ọbu; jishia udzu-ẹja, nọ unu l'okpa; gude koshi l'ẹka unu ta dọhedu iya."

⁶ Ẹphe atugbua; jephelaha lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; ezi ozi-oma; l'emekwaphu t'ẹhu dọ ndu iphe emetsua mma l'ẹkemeke ọbule.

*Iphe agbachi Hérodu ẹnya
(Mát 14:1-12; Mak 6:14-29)*

⁷ Ọ-chi-ọha, bọ Hérodu anukota iphe ono, meru nọ ono; yọ gbachia ya ẹnya. Yo nweru ndu sọru l'ọ bọ Jọnu tetaru nọdu ndzọ ọdo. ⁸ Ndu asọ l'ọo Eláyija lufutaru; ndu asọ l'ọo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke tetaru. ⁹ Hérodu asọ: "Jọnu bọ ọwaa, ya ziwaru; e je ebutaru iya ishi-a? Buhunu onye bọ onye ọwaa, ya anu ọdu iya ẹge-a?" Yo selaha ẹge ee-shi tẹ yẹle Jisosu phu l'ifu l'ifu.

*Jisosu anu unu madzu iri ẹbo
l'ukporo madzu iri nri
(Mát 14:13-21; Mak 6:30-44; Jón 6:1-14)*

¹⁰ Ndu ishi-ozí ono ejegee; bya alata; bya akọkotaru Jisosu iphe ẹphe meru l'ọ ha. Yo duta ẹphe; ẹphe ayiru jeshia Betusáyida nwenkinyi ẹphe. ¹¹ Igweligwe ndu ono anu ya; wu-tsoru iya. Yọ nabatakpọo ẹphe ọhuma; bya awataru ẹphe okfuru kẹ ẹke Nchileke bọ eze; l'emetsua ndu iphe eme t'ẹphe ka mma; mbu ndu ọ dọ t'ẹphe ka mma.

¹² Yo be l'uzo urenyashi; umadzu iri l'ẹbo ono abyakfutashia ya; bya asọ iya: "Ọphu t'í sọ igweligwe ndu-a t'ẹphe bahugbaa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; mẹ l'ufu l'ufu ndu-a, bupheru mgburumburu-wa je akpata nri, ẹphe e-ri; chọo ẹke ẹphe a-radu; kẹ l'ẹke-a, ẹphe nọ-a te nwekwa ndu bu iya nọ."

¹³ Yọ sọ ẹphe: "Unubedua; unu nunu ẹphe iphe t'ẹphe ria."

Ẹphe asọ iya: "Mẹ mkpakọ iphe ẹphe gude l'ẹke-a kwa ishi buredi ise; mẹ ẹma labu nkinyi iya. ?Tọo t'ẹphe je l'onwẹphe je akpataru igweligwe ndu ọwaa nri?" ¹⁴ Ndu, nọ l'ẹke ono; bẹ rukwaru unu unwoke iri l'ẹbo; l'ukporo unwoke iri.*

Jisosu asọ ndu ono, etsoje ọzo iya ono: "T'ẹphe mee ẹphe t'ẹphe nọdugbaa anodu l'itsutsu l'itsutsu: ukporo ẹbo-ẹbo l'iri-iri."

¹⁵ Ẹphe abya emee ya ẹge ono: doo ndu ono; ẹphe anodukota anodu l'ẹphe ha. ¹⁶ Yọ bya ewota ishi buredi ise ono; mẹ ẹma labu ono; bya apalia ẹnya imeli; kele Nchileke ekele kẹ nri ono; washia ya; woru iya nọ ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe woru iya doberu igweligwe ndu ono l'ifu. ¹⁷ Ẹphe atuko ria ya rijishia ẹpho. Ndu etsoje ọzo iya abya atutukobe unwu ibiribe iya ọphu ẹphe riphodoru; yo ji nkata-ivu iri l'ẹbo.

*Pyita ekfu onye Jisosu bu
(Mát 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Yo be teke Jisosu nwenkinyi iya nọ; l'ekfu anu Nchileke yẹle ndu etsoje ọzo iya anodu l'ẹke ono. Yọ jì ẹphe: "Bukpo onye bẹ ndiphe asuje lẹ ya bọ?"

¹⁹ Ẹphe asọ iya: "L'ọ nweru ndu asuje l'í bọ Jọnu Baputizimu; nweru ndu asuje l'í bọ Eláyija; nweru ndu asuje l'ọo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke bẹ tetarunu."

* 9:14 9:14 Iphe ọ bọ bọ 5,000.

²⁰ Yọ jì ẹ̀phe: “?Unubẹ̀dua; unu sùkwanuru lẹ̀ ya bụ̀ onye?”

Pyita asụ̀ iya: “Ọo nggu bụ̀ Kuráyisutu ọ̀bu, bụ̀ iya bụ̀ Onye Ndzọta ono, shi l'ẹ̀ka Nchileke ono.”

Jisọsu ekfu lẹ̀ ya e-je iphe-ẹ̀huka; nwuhu

(Mát 16:20-28; Mak 8:30—9:1)

²¹ Yọ nmaaru ẹ̀phe ọ̀kwa; sù ẹ̀phe t'ẹ̀ b'ọ̀ dũkwa onye ẹ̀phe e-kfuru iphe ono; ²² sù ẹ̀phe: “Lẹ̀ yẹ̀be Abụ̀bu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹ̀huka, ha igweligwe. Ndu bụ̀ ọ̀gurennya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; mẹ̀ ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A -nọ̀ abalì ẹ̀bo; kẹ̀ ẹ̀to; Nchileke emee ya: ya eshi l'ọ̀nwu teta; bya anọ̀du ndzụ̀ ọ̀do.”

²³ Jisọsu asụ̀ ẹ̀phe l'ẹ̀phe ha: “O -nweru onye ọ̀ dũ t'o tsoru iya; t'onye ono wofu ẹ̀nya l'ẹ̀hu k'onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'ọ̀nwu iya mbọ̀ku-mbọ̀ku; tso iya. ²⁴ L'iphe bụ̀ onye eme tẹ̀ ya dzọ̀ onwiya ndzụ̀ l'onwiya; e-tufakwa iya etufua. Obenu l'onye gudekwanu okfu ẹ̀hu yẹ̀be Abụ̀bu-Ndiphe tufaa ndzụ̀ iya; a-dzọta onwiya ndzụ̀. ²⁵ Mbụ̀; ?bụ̀ ngunu bụ̀ uru, madzụ̀ ritaru; m'o -nwekotaru iphemiphe ọ̀bule, nọ̀ lẹ̀ mgboko-a; tufaa ndzụ̀ iya; laa onwiya l'iyi. ²⁶ Kẹ̀ l'onye ya dũ iphere; okfu, ya ekfu adũ iya iphere; onye ọ̀bu bẹ̀ iphere iya a-dũkwaphu yẹ̀be Abụ̀bu-Ndiphe mẹ̀ ya nọ̀dulephu l'ọ̀cha-vii iya l'abya; mẹ̀ l'ọ̀cha-vii kẹ̀ Nna iya; mẹ̀ l'ọ̀cha-vii kẹ̀ ụ̀nwu ojozi-imigwe, dũ nsọ̀. ²⁷ Ọle; kamenu; tẹ̀ ya karu unu: l'o nwetsuaru ndu haru vudo l'ẹ̀ke-a, ẹ̀-ta hadu kẹ̀ nwuhu anwuhu; gbahaa l'ẹ̀phe phụ̀-oduru ẹ̀ge Nchileke shi ekoshi l'ọ̀o ya bụ̀ eze.”

Jisọsu egbu nwiiinwii

(Mát 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ A nọ̀lephu iphe ruru abalì ẹ̀sato; k'ọ̀phu o kfuru iphe ono; yo duta Pyita; mẹ̀ Ọnu; mẹ̀ Jẹmusu jeshia eli ugwu; okfuru nũ Nchileke. ²⁹ Yo kfunyalephu nũ Nchileke; ifu iya agbanwee; iphe bụ̀ uwe iya egbufu; gbulahaa oswi kẹ̀ nwiiinwii. ³⁰ A bya ele ẹ̀nya; akahụ̀ ndiche ụ̀madzu ẹ̀bo ọ̀do anọ̀duwa ekfu anũ iya. Ụ̀madzu ẹ̀bo ono bụ̀ Mosisu; mẹ̀ Eláyija. ³¹ Ẹ̀phebedua anọ̀dukwapu l'ọ̀cha-vii imigwe; ẹ̀phe lẹ̀ Jisọsu l'ekfu kẹ̀ anwuhu, ọ̀-nwuhu, bụ̀ iphe Nchileke tũberu l'oo-me iya lẹ̀ Jerúsalemu. ³² Teke ono bẹ̀ Pyita mẹ̀ ndu ẹ̀phe l'iya yì gbe kumiwanu mgbenya ekumi. Ẹ̀phe etehu; bya aphua ọ̀cha-vii iya ono; phũkwaaphu ụ̀madzu ẹ̀bo ono, ẹ̀phe l'iya vudo l'ẹ̀ke ono. ³³ Ụ̀madzu ẹ̀bo ono abyadelephu ọ̀ha Jisọsu; Pyita asụ̀ iya: “Nnajiufu; ọ̀ dũkwanu mma l'ẹ̀phe nọ̀ l'ẹ̀ke-a. T'ẹ̀phe tũnua ada ẹ̀to: nanũ nke ngu; nanũ kẹ̀ Mosisu; nanũ kẹ̀ Eláyija.” Pyita ta mahẹ̀du iphe ookfu.

³⁴ Yoo kfukwadua ẹ̀ge ono; urukpu abya asakputa ẹ̀phe. Pyita phẹ̀ ẹ̀phe ẹ̀to awata ọ̀tsu egvu l'urukpu ono sakputaleruphu ẹ̀phe. ³⁵ Olu-okfu eshi l'urukpu ono; sù: “Ọwaa bụ̀ Nwata iya kẹ̀ nwoke, ya fọtaru. Unu nujekwaa iphe ookfu!”

³⁶ Olu-okfu ono ekfuebelephu iphe ono; onye a phuru l'ẹ̀ke ono abụ̀warunu Jisọsu nwenkinyi iya. Ẹ̀phe anọ̀-kirishia kẹ̀ nwa teke ono; tọ̀ dũ onye ẹ̀phe kfuru iphe ono, ẹ̀phe phuru ono.

Jisọsu agwọ nwata nwoke, ọ̀gvu bu l'ẹ̀hu

(Mát 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Yo be echile iya l'ẹ̀phe nyizitatsuaru l'eli ugwu ono; a dũ l'igwe wu-kfuta iya. ³⁸ Ya ndono; nwoke lanũ l'igwe ndu ono arashia; sù: “O-zi-iphe! Ya arọ̀ ngu t'i lenua nwatibe iya-a ẹ̀nya; kẹ̀le nwata ono bụ̀ iya bụ̀ nwa lanũ, ya nweru. ³⁹ L'o nweru egbe ọ̀gvu, abyajẹ̀ iya nũ; ọ̀ -byawa iya ẹ̀ge ono; yọ̀ rangarahu; yọ̀o tũ iya l'ọ̀ bụ̀ ndakfuku; k'ọ̀phu ụ̀phu anọ̀duje akpũshi iya l'ọ̀nu. Ọ̀ -nuebele iya phũ aphũ ẹ̀ge ono; tẹ̀manu yọ̀ haa ya. ⁴⁰ Ya arọ̀ ndu etsoje ụ̀zo ngu t'ẹ̀phe chifu ọ̀gvu ono; ẹ̀phe ta adu ike.”

⁴¹ Jisọsu asụ ẹphe: “Oo-wa! Unube ọgbo nta-a, bu ndu ẹjo ọkpoma, ẹ-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bu teke ole be ya a-tataberu unu nshi?” Yọ sụ nwoke ono: “T'o gude nwatibe iya ono bya.”

⁴² Nwata ono abyadelephu; ọgvu ono atuta iya tuta l'alị; alọ iya l'ọ bu uta. Jisọsu abya abaaru ọgvu ono mba; mee nwata ono; yọ dū mma. Yo duru iya nū nna iya.

⁴³ Ẹphe l'ẹphe ha eghechaaphu ọnu; l'ele ẹge ike Nchileke habe nshinu.

Jisọsu ekfu k'anwuhu iya ọdo
(Mát 17:22-23; Mak 9:30-32)

Yọ tuko dukwadia ẹphe biribiri; mbụ igweligwe iphe Jisọsu emeebe; yọ sụ ndu etsoje ọzo iya: ⁴⁴ “T'okfu-wa bamikwaa unu le nchi ọhuma: le Abubu-Ndiphe be ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l'eka.” ⁴⁵ Ẹphe ta ma iphe o kfulu; ke l'ọ domiru iya ẹphe edomi t'e b'o doshi ẹphe ẹnya. Ẹphe atsuhukwanu egvu ẹge ẹphe e-shi ji iya ẹya.

Onye katsukpo nu
(Mát 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ndu etsoje ọzo iya atulaha ntuogo onye ọphu katsukpo nshinu l'ẹphe ha. ⁴⁷ Jisọsu amawaruphu iphe ẹphe ari; bya ekuta nwata nshii donyabe onwiya; ⁴⁸ bya asụ ẹphe: “L'onye gude ke yebe Jisọsu koshi le ya yeru nwata nshii-wa obu buakwa yebedua be onye ono ekoshi le ya yeru obu. Onye koshiru le ya yeru yebe Jisọsu obu koshiakwaruphu le ya yeru onye ono, ziru iya te ya bya ono obu; ke l'ọ bu onye ẹnya iya katsua alala l'unu ha bu iya bu onye katsua nshinu.”

Onye ẹ-ta noduru ngu l'ejo oshi be bu-a onye nke ngu
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jonu asụ iya: “Nnajiufu; me ẹphe phukwaru onye gude ẹpha ngu achifu ọgvu. Ẹphe asụ iya t'e b'o meshi l'e too tsodu ngu l'ọ bu ẹphebdua.”

⁵⁰ Jisọsu asụ iya: “Unu ba anashishi iya ẹya; l'onye ta noduru unu l'ejo oshi be bua onye nke unu.”

Ndu Sameriya ajika Jisọsu

⁵¹ Yo rudelephu ntse ntse; mbụ teke ee-kuta Jisọsu kuba l'imigwe; yọ tugbua le ya jefutaje Jerusalemu. ⁵² Yọ haru ndu ozi ono zi t'ẹphe vuru iya ọzo je. Ndu ozi ono atugbua je abahu mkpukpu, no le Sameriya t'ẹphe doziaru iya iphe. ⁵³ Ọphu ndu eke ono 'ekwedu nata iya; okfu l'ọ cheberu ifu eje Jerusalemu. ⁵⁴ Jemus; me Jonu, bu ndu etsoje ọzo iya aphua ẹge iphe obu du; bya asụ iya: “Nnajiufu; ?ọ du ngu t'ẹphe mee te oku shi l'igwe bya ekepyashia ẹphe too?”

⁵⁵ Jisọsu aghachiwaphu gbọ-chia ẹphe nchi. ⁵⁶ E meebe; ẹphe eshi l'eke ono jeshia mkpukpu ọdo.

Ndu, e-mekochaa etso Jisọsu
(Mát 8:19-22)

⁵⁷ Ẹphe ejenyalephu l'esu-uzo; nwoke lanu asụ iya: “Le ya e-tsojekpelekwa ngu phu eje iphe bu eke iije.”

⁵⁸ Jisọsu asụ iya: “Uphegu ebu l'enu; unwenu, ephe l'eli enweru ekfuna; obenu le Abubu-Ndiphe te nwekpoduanu eke oo-chebeje ishi.” ⁵⁹ Jisọsu asụ onye ọdo: “Tsortu mu.”

Onye onanu asụ iya: “Nnajiufu; gebekwa te ya je eliodu nna iya.”

⁶⁰ Jisọsu asụ iya: “Haa ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe lia ndu nk'ẹphe, nwuhuru anwuhu. Nngu egbeshi nggubedua je araa ke eke Nchileke bu eze arara.”

⁶¹ Onye ọdo asụ iya: “Nnajiufu; ya e-tsokwaru ngu-a; ole te ya jeodu je ekfulu ndibe iya ẹge ya eje iya.”

⁶² Jisọsu asụ iya: “Ọ-pa-ọgu agha ọnya l'azụ ta ayịkwa l'ozi k'ẹke Nchileke bụ eze.”

10

Ògbà ẹbo-ẹbo eje ozi ozi-oma

¹ E meebe; Nnajiufu abya bya afọta ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ẹbo ọdo; dzee ẹphe ẹbo-ẹbo; t'ẹphe vuru iya ụzo jekota l'iphe bụ mkpụkpu l'ọ ha; mękpọ iphe bụ ẹke yẹbedua l'onwiya abya ejeje. ² Yọ sụ ẹphe: “L'iphe e meberu l'alị chashiakwaru ha nshinu; obenu ẹ ndu ozi, akpata iya akpata ha nwanshị. Unu kfuru nụ Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alị t'o ye ndu ozi, a-bya akpataru iya ẹya. ³ Unu tųgbua jeshia. Unu lekwa ẹ ya chiakwaru unu ye t'unu l'ẹphe gbaa ẹghirigha l'ọ bụ onye chitaru ụnwu aturu ye; ye l'ágú agbaa ẹghirigha. ⁴ Unu be gudekwa ẹkpa, eeyeje okpoga; unu te egude ẹda mmanu; m'ọ bụ akpọkpa. Unu be ejejekwa ọnodu tųtushije-oduru madzụ atųtushi ekele l'esu-ụzo. ⁵ Iphe bụ ufu, unu bahuru; unu vujeoduru ụzo; sụ: 'T'ẹhu dukwa unu agu l'ufu-wa.' ⁶ Ọ -buru l'onye ẹhu-agu bẹ nọ l'ẹke ono; ẹhu-agu unu aburu nk'iya. Teke ẹ-tọ dudu; ẹhu-agu unu alaphutaru unu azụ. ⁷ Unu nọdujelephu l'ufu ono rijee; ngųjee iphe bụ iphe ẹphe nuru unu; l'onye ese akanya bẹ gbakwaru kẹ t'ọ natajẹ ụgwọ iphe o seru akanya iya. Unu be buphekwa l'ufu l'ufu. ⁸ Teke unu bahuru ẹ mkpụkpu, ẹphe nataru unu ọhuma; unu rijekwa iphe, bụ iphe, ẹphe nuru unu. ⁹ Unu emee ndu iphe eme ẹ mkpụkpu ono t'ẹphe ka mma. Unu ekfuru ẹphe: 'Lẹ Nchileke abyaakwa ẹphe ọburu eze.' ¹⁰ Ọ -buru l'unu bahuru ẹ mkpụkpu; ẹphe ta nata unu; teke unu lufutaru esu-ụzo; asụ ẹphe: ¹¹ 'L'udzu-ẹja mkpụkpu ẹphe, nọ unu l'ọkpa bẹ unu jifuakwaru ẹphe-o! L'iphe ẹphe a-maru bukwa ẹ Nchileke abyaakwa ọburu eze!' ¹² Tẹ ya kakwaru unu: ọo-kakwaru ndu Sódomu mma mbọku ikpe ma l'ẹge ọo-duru ndu mkpụkpu ono!”

Iphe e-me ọha, jikaru Jisọsu (Mát 11:20-24)

¹³ “Nshọo unubẹ ndu Kórazinu! Nshọo unubẹ ndu Betusáyida; kele ndege e -wotaru iphe-ophuleny, e meshiru l'ẹke unu nọ; mee ẹ Táya; mę Sayidónu; ẹphe gage eyehaakwa uwe-aphụ; gwọo onwẹphe ẹ ntụ teke teru ọnya; gude koshi l'ẹphe tawaru onwẹphe ụta iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru; ghawa umere; lakfuta Nchileke! ¹⁴ Obenu l'ọo-karu ndu Táya; mę ndu Sayidónu mma mbọku ikpe; ma l'ẹge ọo-duru unubẹdua. ¹⁵ Unubẹ ndu Kapániyomu; ?ọ dụ unu l'ee-wolihi unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe tọo. Wawakwa. Aa-kwatsutakwa unu; kwaru ngu ye l'ọku alị-maa.”

¹⁶ Yọ sụ ndu etsoje ụzo iya: “L'onye nuru iphe unu kfuru; nwaru iphe ya kfuru. Onye jikaru unu; jikakwaruphu yẹbedua. Onye jikakwanuru yẹbedua; bukwapu onye ya shi l'ẹka bya b'ọ jikaru.”

Ndu Jisọsu ziru ozi; *alata l'ẹhu-ọtso-ena*

¹⁷ Ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ẹbo ono ejejee; bya awulatakota l'ẹhu-ọtso-ena; bya asụ Jisọsu: “Nnajiufu; iphe bụ ọgvu l'ọ ha bẹ ẹphe gude ẹpha ngu kakọta ike!”

¹⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Ya shia ele Sétanu l'o shi l'igwe daa l'ọ bụ ebemu-igwe. ¹⁹ Ya nwaru unu ike t'unu dzọpyabeje agwọ; mę akpị l'ọkpa; mę t'unu kakọta iphe bụ ike kẹ Obutuswe, bụ onye ọhogu unu ono ike; tọ dụ iphe eme unu. ²⁰ Obenu l'ẹ-tọ bukwa l'unu ka ọgvu ike bẹ ẹhu a-nọdu atso unu ẹna. T'ẹhu tsoje-chia unu ẹna l'e dewaru ẹpha unu l'ẹkwo l'imigwe.”

Jisọsu ete ẹswa (Mát 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Teke ono bẹ Ume-dụ-Nsọ meru; Jisọsu etelaha eswa; bya asụ: “Ya ekele ngu ekele nggube Nna, bụ Nnajiufu nwe igwe; nweru ali; ke l'i domiru iphe-a tẹ ndu kwaru ọnya; mę ndu mmamiphe ba ma iya. Yo gbe buchiaru ndu obu gụru iphoro l'ọ bụ k'unwegirima b'i koshiru iya. Iyee Nna! Ọ bụ ẹge ọ bụ uche-obu ngu; mę ẹge ọ tsọru ngu ọna t'i mee ya ndono.

²² “Iphemiphe ọbule bẹ Nna iya yeekwaru iya l'eka. Ẹ tọ dukwa onye maru onye Nwatibe Nchileke bụ; gbahaa Nna. Ọphu 'ọ dukwa onye maru Nna bụ; gbahaa Nwatibe iya ono; ọdo bụ onye Nwatibe iya ono ọtaru; koshi iya ọya.”

²³ Jisọsu yele ndu etsoje ọzo iya anọduplephu nwenkinyi ẹphe; yọ ghachi; sụ ẹphe: “Onu-oma bụ k'unubẹ ndu gude ọnya unu phua iphe-a, unu aphụ-wa. ²⁴ Unu marua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mę ndu eze, ha igweligwe b'ọ gụru ẹgu ọphu iphe-a, unu aphụ-wa; ọbu l'ẹphe ta phudu iya. Ọ gụkwaruphu ẹphe ẹgu onu iphe-a, unu anụ-wa; ọbu l'ẹphe ta nudu iya.”

*Ẹtu onye Samériya,
nweru obu-oma*

²⁵ Ya ndono; onye ezije ekemu lanụ egbeshi; gude aji eme tẹ ya hata Jisọsu l'ọnya; bya asụ iya: “O-zi-iphe! ?Bụ ngunu bẹ ya e-me tẹ ya nweru ndzụ gbururu jeye?”

²⁶ Jisọsu asụ iya: “?Bụ ngunu b'e deru l'ekwo ekemu? ?Bụ ngunu b'i gụ-taru iya?”

²⁷ Nwoke ono asụ iya: “L'ekwo ekemu sụru t'i yeru Nnajiufu, bụ Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha. T'i gude ndzụ ngu l'ọ ha; gude ike ngu l'ọ ha; gude uche ngu l'ọ ha; yeru Nchileke obu. Nggụ eyeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.”

²⁸ Jisọsu asụ iya: “I kfutaru iya; i -mewa iya ẹge ono b'ii-nweru ndzụ.”

²⁹ Nwoke ono l'emekwanu tẹ ya koshi lẹ ya bụ onye doberu ẹka ndoo; bya akuchata iya; ji Jisọsu: “?Bukwanu onye bụ madzụ ibe iya?”

³⁰ Jisọsu anmaaru iya ẹtu; sụ: “L'ọ nweru nwoke lanụ, shi Jerúsalemu eje Jéríko. Yele ndu iphura edzuda l'uzo. Ẹphe egude iya; tsua ya iphe; tsugbube iya ubele. Ẹphe agbabe iya ọtu; paru iya haa; gbakashihu; yọ nọduwa-a dzedze ndzụ. ³¹ Yo mee ẹge o meru; yo nweru onye achijeru Nchileke ẹja, eswe l'ẹke ono. Yọ bya akpọ-luta nwoke ono; kwe gbangoo ya; shia ọzo ọdo; yọ buru iya atugbu. ³² Nwoke lanụ, shi l'eri ndu Lívayi abyatashikwaaphu oswe l'uzo ono. Yo rua bya aphua nwoke ono; gbangokwaa ya phụ; shia ọzo ọdo tughua. ³³ Obenu l'ọ nweru nwoke Samériya, ejekwaru iphe ọdo. Yo rua ẹke ono, nwoke ono daburu ono; bya aphua ya; imiko iya egude iya. ³⁴ Yọ bya ejekfu iya; bya ekebegbaa ya iphe l'ọnya, nọtsua ya l'ehu; l'ọ debegeeru iya ọya manụ; gbaa ya ọya męe. Yọ bya apata iya tukobe l'anụ, oogudeje evu iphe; pata iya paruta ọlo ndu ẹbyee; bya edobe iya l'ẹke ono; nọdu leta iya ọnya. ³⁵ Yo be echile iya; yọ chifuta shiru iri; chiru nụ onye eleta ọlo ndu ẹbyee ono ọnya; sụ iya: “T'ọ letakwa nwoke ono ọnya. Teke ya laru azụ; o -nweru iphe ọdo, o phuru iya; ya akfughachi iya ọya.” Wo iya:

³⁶ “?Bụ onye ole l'umadzu ẹto ono meru umere, koshiru lẹ nwoke ono, vukotaru ndu iphura ono bụ madzụ ibe iya?”

³⁷ Onye ono, ezije ekemu ono asụ iya: “L'ọ bụ onye onanu, phuru iya imiko ono.” Jisọsu asụ iya: “Laa; je emejee ẹge ono.”

*Jisọsu akpafu ke Mátá;
mę Méri*

³⁸ Ya ndono; ẹphe atughua; jeshia iphe ẹphe eje. Ẹphe jenya; Jisọsu abahụ l'oma mkpukpu lanụ. Nwanyi ọphu ẹpha iya bụ Mátá edubata iya lẹ nk'ẹphe t'ẹphe kwaru iya ẹbyee. ³⁹ Nwanyi ono bẹ nweru nwanyi ọdo, bụ nwunne iya, ẹpha iya bụ Méri. Méri eje anonyabe Nnajiufu; l'ẹge nchị l'iphe oozí. ⁴⁰ Ọphube Mátá eyenuka ẹhu l'ome ke nri. A nọnyaa; Mátá ejekfushia Jisọsu; je asụ iya: “Nnajiufu; ?tị yedu onu

le nwunne iya haru iya ozi-a; ya eje iya nwenkinyi iya? Kfunuru iya t'ọ bya eyetaru iya ẹka.”

⁴¹ Nnajiufu asu iya: “Máta; Máta; i kunukaru photophoto; l'alu-gbushi onwongu le mee owaa; mee owaa. ⁴² Ọle ọ kwanu iphe lanu bu iphe du mkpa nwenkinyi iya. Méri ahataakwanua okè iphe ono ophu ka mma. To buhe l'aa-nafukwadu iya eya anafu.”

11

Jisosu ezi ege ee-kfuje anu

Nchileke

(Mát 6:9-13; 7:7-11)

¹ Yo be ujiku lanu; yo nweru eke, Jisosu no l'ekfu anu Nchileke. Yo kfuebe l'iya phu; onye lanu le ndu etsoje uzo iya asu iya: “Nnajiufu; zinua ephe ege eekfuje anu Nchileke ege Jonu ziru ndu etsoje uzo iya.”

² Jisosu asu ephe: “Teke unu ekfu anu Nchileke; unu suje:

“ ‘Nna; t'e dobe epha ngu nsọ.

Koshinu l'oo nggu bu Eze.

³ Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku;

⁴ nggu aguru ayi nvu

l'iphe du eji ayi l'ọ ha;

ege ayibedua agujeru

iphe bu onye meshiru ayi.

Be ekwekwa t'e

nwuru ayi

ye l'iphe a-data ayi.' ”

⁵ Jisosu asu ephe: “T'e wota iya l'onye lanu l'unu ha e-je ke onya iya l'echi-abali; je asu iya: ‘Onya-e! Jenua ya ugwo ishi buredi eto; ⁶ l'onya iya, shi iphe odo be byaru nu; ya te nwe iphe ya a-nu iya.’ ⁷ T'e wotakwa iya phu l'onya iya ono a-odu l'ime ulo; su iya: ‘T'e b'ọ kfuchihe iya nchi! Le ya guchiwaru ulo; swobewa iya iphe yele unwu iya azewa azee. Ya te egbeshighe abya ngu onu buredi ke nta-a.’ ⁸ Te ya kakwaru unu: O -buru l'e t'ọ gbeshidu bya iya onu buredi ono; okfu l'ọ bu onya iya be oo-gudekpoonu ke nchi, ookfuchi iya; iphere ta adu iya; bya anu iya iphe o byaru t'ọ nu iya.

⁹ “O bu iya meru iphe ya ekfuru unu; su: Unu kfujee t'a nu unu iphe; aa-nu iya unu! Unu chojee iphe; unu a-cho-vu iya! Unu kujee eka l'uzo; aa-guharu iya unu!

¹⁰ Ke l'iphe bu onye suru t'a nu iya be aanuje; onye choru nu aphuje; onye kuru eka be aaguhajeru uzo. ¹¹ ?Nanu l'unu ha buru nna, nweru onye ophu bu: nwatibe iya -su t'ọ nu iya ema; yo nu iya agwo. ¹² Teke o suru t'ọ nu iya ekwa-oku; yo nu iya akpi? ¹³ Keshinu unube ndu ejo iphe amajeru-a nu unwu unu iphe du mma; ?buchia Nna unu k'imigwe ta akaduru oma t'ọ nu unu Ume Nchileke; mbu unube ndu suru t'ọ nu iya unu.”

Jisosu; me Biyelezebolu

(Mát 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Yo be teke odo; yo nweru nwoke, Jisosu achifu ogvu, bu iya l'ehu. Ogvu ono meru nwoke ono too kfu okfu. Yo lufulephu nwoke ono l'ehu; nwoke ono awata okfu okfu. Yo du igweligwe ndu ono biribiri. ¹⁵ Yo nweru ndu suru l'oo Biyelezebolu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu be Jisosu egudeje achishi ogvu.

¹⁶ Yo nweru ndu ophu byaru t'ephe bya adata iya; su iya t'ọ menuaru ephe iphe-ophuleny, e-koshi l'oo Nchileke ziru iya l'oswiya. ¹⁷ Jisosu amawaruphu iphe ephe ari; bya asu ephe: “L'iphe, bu ali-eze, keru onwiya ebo; selahaa okfu be chihuakwaru

achihu. Ege ono kwaphu b'ò dú iphe, bú ufu, keru onwiya ẹbo. ¹⁸ Ọ -bùru l'okfu nọ lẹ kẹ Sétanu; ?nanu ẹge ee-me tẹ alì-eze iya ba achihu; m'ò -bùru l'unu sùru l'òo Biyélezebòlu bẹ ya gude achifu ọgvu. ¹⁹ Ọ -bùru l'òo Biyélezebòlu bẹ ya egudeje achifu ọgvu; ?bù ngunu bẹ ndu nk'unu egudeje achifu ọgvu nk'ẹphe? Ọ kwa iya bú l'òo ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁰ Teke bukwanu l'òo ike kẹ Nchileke bẹ ya egudeje achifu ọgvu ọbu; ọo ya bú l'ono ekoshi lẹ Nchileke búwa eze l'ẹke unu nọ.

²¹ “Nwoke mkparawa, akwara nọ l'ẹhu -kwaa ngwa-ọgu ọhuma; nọdu eche ufu iya nche; ?tì madu l'ẹ t'ò dudu iphe eme iphe iya nù? ²² Obenu lẹ teke onye ka iya ike byaru bya afuuru iya; mekputa iya; yọ naa ya ngwa-ọgu ono, bú iphe o doberu ẹnya ono; gwoo iphe iya ono; kekashia.

²³ “Onye yẹle yẹbe Jisọsu ẹ-ta búdu ẹhu bẹ bukwa onye ọgu iya. Onye ẹ-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi.”

Iphe akpajẹ ọgvu ọla azu
(Mát 12:43-45)

²⁴ “Ọobuje teke a chifuru madzu ọgvu l'ẹhu; ọgvu ono eje etsoru echi-egu ẹke mini ẹ-ta nọdu aghaphe; l'achọ ẹke ọo-nmẹ anmẹe. O -jenyaa; tọ dú ẹke ọ phuru; yọ sù tẹ ya laphuedukwa azu l'akahu ọlo iya phu. ²⁵ Teke o ruru; a zawa iya azaza; doziwa iya ọhuma; ²⁶ yo je je achita ọgvu ẹsaa ọdo, ka yẹbedua ẹji; ẹphe awuba; je eburu iya. Ọo ya bú lẹ ndzu nwoke ono abya aka ẹji; karia ẹge o shi dughawa l'odungu.”

Ọkpobe iphe ekweru

²⁷ Jisọsu ekfuebelephu ẹge ono; nwanyi lanu lẹ ndu ono arangarahu; sù: “L'iphe kwekwaru nwanyi ọphu tsuru ime ngu; bya echee ngu ẹra!”

²⁸ Jisọsu asu iya: “Wawakwa! L'iphe gbekwa kwechiaru ndu anuje okfu Nchileke; l'eme iya ememe!”

Ekfu tẹ Jisọsu koshi l'òo
Nchileke ziru iya
(Mát 12:38-42)

²⁹ Yo be l'igweligwe ndu ono aka nshinu; Jisọsu ekfulahaa: “L'ogbo nta-a pakpọkwaaru ẹji. Ẹphe anọduje achọ iphe-ọphulenyaa, e-koshi l'òo Nchileke ziru yẹbe Jisọsu tẹ ya bya. Obenu l'ẹ t'ò dudu iphe-ọphulenyaa, e-koshi ẹphe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ẹhu Jona. ³⁰ Mbù l'òo ẹge Jona shi búru ndu Nínive iphe-ọphulenyaa; bú ẹge Abubu-Ndiphe a-bùru iya ndu ọgbo nta-a. ³¹ Nwanyi, bú eze ndu Sheba e-gbeshi mbọku ikpe; nma ọgbo nta-a ikpe; kẹ l'o shi l'ẹke igwe jeberu; alì ejebe; bya tẹ ya nua okfu mmamiphe Sólomonu. Ọlobu lekwa: nta-a bẹ onye nyiberu Sólomonu nọkwa l'ẹke-a. ³² Ndu Nínive e-gbeshi mbọku ikpe ono; nmaa ndu ọgbo nta-a ikpe; kẹle ndu Nínive tawaru onwẹphe uta iphe dú ẹji, ẹphe meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ẹphe. Ọlobu lekwa: nta-a bẹ onye nyiberu Jona nọkwa l'ẹke-a.”

Urọku, nọ madzu l'ẹhu
(Mát 5:15; 6:22-23)

³³ “Ẹ to nwedu onye abuje: o -yetsua ọku l'urọku; yo gbe woru iya je edobe l'azu-utsulo; m'ò kwanu woru ite kpupyabe iya. Owojeru iya tukobe l'eli agomu ẹge iphe bú onye bataru nù a-phu iphoru iya. ³⁴ Ẹnya ngu bú iya dú ọdudu urọku k'ẹhu ngu. Teke ẹnya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoru iphoru. Teke ẹnya ẹ-te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ẹkpuru-ọchi ẹkpuru-ọchi. ³⁵ Ọo ya bú t'i letakwa ẹnya t'ẹ bẹ iphoru ono, nọ ngu l'ẹhu ono ba ghọ ẹkpuru-ọchi. ³⁶ Ọ

-buru l'ugwehu ngu bukota iphoro iphoro; to du eke ogba ochi; oo ya bu l'oo-nodu enwu l'o bu uroku; iphoro iya angashia."

*Nshoo ndu Farisii;
me ndu ezije ekemu*

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Jisosu ekfugelephu okfu ono; onye Farisii lanu abya asu iya t'o bya eria nri le nk'ia. Yo kwe tsoru iya; je anodu ke nri ono. ³⁸ Yo du onye Farisii ono biribiri le Jisosu te vuoduduru uzo kwoo eka, bu nsu, duru ephe; b'o rideru nri ono. ³⁹ Nnajiufu asu iya: "Unube ndu Farisii anoduje asa azu okoro; l'asa azu ochi; obenu l'iphe jiru unu obu bu ona ndu odo iphe l'eka-ike; me ejo okpoma. ⁴⁰ Unube ndu eswe; ?to buhedu Nchileke, kpuru azu iya be kpukwaruphu ime iya. ⁴¹ O l'aga: unu wota iphe no l'ime okoro; me iphe no l'ime ochi; gude meeru ndu ukpa iphe-oma; unu aphu: ke nsu nsu l'iphemiphe obule ebuhu.

⁴² "Nshoo unube ndu Farisii! Unube ndu evudojeru evudo; nu Nchileke uzo lanu l'uzo iri unu l'agbo; me olubu; me iphe bukpo mkpekwo, eeri eriri; gbe paru odobe eka ndoo me oyeru Nchileke obu haa. O iphe ono be unu gega atuko eme; jeye le ndu ophunanu.

⁴³ "Nshoo unube ndu Farisii! Unube ndu oduje t'unu buru ndu ishi l'ulo-ndzuko; l'adujekwaphu unu t'e ekeleje unu ekele k'iche l'eke a ha l'igwe. ⁴⁴ Nshoo unu! L'eke unu du l'o bu ili, takahuru atakahu, e ta aphujedu enya; madzu -jeta; yo bya eswe l'eli iya; to ma l'ime iya rehuru erehu."

⁴⁵ Onye lanu, bu onye ezije ekemu asu iya: "O-zi-iphe! Keshinu iikfu ege-a bi bakobekwaru ephe le mbà ono."

⁴⁶ Jisosu asu iya: "Nshokwaphu unube ndu ezije ekemu! Unu ewojeru ivu era, du ehuka evuvu bo ndiphe; obu l'unubedua te ebyikwanu ivu ono eka t'o ka mma l'oo mkpushi-eka lanu. ⁴⁷ Nshoo unu; l'eke unu akpushije ulo ndu nwuhuru anwuhu l'enya eke ndiche unu litsuaru ndu ephe gbushiru, bu ndu nkfuchiru Nchileke. ⁴⁸ Oo ya bu l'unu ekoshi l'unu kweru l'iphe ndiche unu phe meru du mma; eka unu adukwa iya phu; okfu l'ephe gburu ephe egbugbu; unubedua akpushiru ephe ulo ndu nwuhuru anwuhu l'eke e liru ephe. ⁴⁹ Oo ya meru iphe Mmamiphe Nchileke suru: 'Le ya e-zi ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu-ozu t'ephe jekfu ephe. Ndu ono, ya e-zi ono be aa-haru gbua egbugbu; haru kpaa ephe ehuh.' ⁵⁰ Oo ya bu l'aa-gwata ogbo nta-a ugwo ochi ndu ono, bu ndu ndiche ephe shiru teke e keru mgboko gbushita ono; ⁵¹ shitakpoo le mee ke Ebelu jeye le ke Zekaraya, bu onye e gburu le mgbaku enya-ngweja Nchileke ye eze-ulo Nchileke. Te ya karu unu: o kwa ogbo owaa be aa-gwata ugwo mee ephe.

⁵² "Nshoo unube ndu ezije ekemu! L'eke unu chitaru ire-igodo ulo mmamiphe. Bahu abahu; mgbe unu ta abahudu; l'akposhikwaphu ndu eme t'ephe bahu t'ephe ba bahushi."

⁵³ Jisosu eshilephu eke ono tugbude; ndu ezije ekemu me ndu Farisii ono akfube oswa tsolaha ya okfu; gbakushilaha ya okfu l'igwe; ⁵⁴ l'egakwa iya phu ngge t'ephe gude okfu iya hata iya l'onya.

12

*O-kfuru-iche-eme iche ndu Farisii
(Mat 10:26-27)*

¹ Teke ono kwaphu; l'unukuru unu madzu zakodzuru l'eke ono; zaa ke mkpekwo -daa o dakoru; yo vuru uzo kfulahaaru ndu etsoje uzo iya: "T'ephe zekwaaru iphe ekoje-buredi ndu Farisii, bu iya bu o-kfuru-iche-eme-iche phe ono. ² L'e to nwekwa

iphe e kpuchiru ekpuchi, ẹ t'e mekochadua kpuhaa; to nwe iphe e domiru edomi, ẹ t'e mekochadua mee t'a maru. ³ Iphe i kfuru l'ochi bẹ aa-nụkota l'iphoro; raa iphe i dzuru lẹ ndzụmuka l'ime ụlo ngu arara l'edzudzu ọha."

Onye aa-tsujje egvu
(Mát 10:28-31)

⁴ "Tẹ ya karu unubẹ ndu ọnyà iya: unu ba atsụkwa ndu egbu ugwehu mmakanu egvu; mbụ ndu bụ: ẹphe -gbuebe iya to nwehe iphe ọdo, ẹphe a-du ike mebaa. ⁵ Tẹ ya karu unu onye unu a-tsujje egvu. Onye unu a-tsujje egvu bụ onye ono, bụ: o -gbuebe ugwehu; yo nwekwaruphu ike, oo-gude nwuru madzụ chee l'ọku alị-maa. Iye; ọ kwa onye unu a-tsujje egvu ndono!

⁶ "Tọ bụdunia ọkpaleboku ise bẹ eereje penu labụ? Obenu lẹ Nchileke ta dukwa unwu ọkpaleboku m'ọo nanụ, ọozahaje. ⁷ Mbụ l'iphe bụ ẹgbushi, nọ unu l'ishi b'ọ gụkotaakwaru ọgu nanụ nanụ. Unu ba atsushi egvu; l'unu bebekpo ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa."

Okfu l'edzudzu ọha;
l'a bu kẹ Kuráýisutu
(Mát 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ "Odo bụ tẹ ya karu unu l'onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya bụ nk'iya bẹ yẹbe Abubu-Ndiphe e-kfukwaphu k'onye ono l'edzudzu unwu ojozi-imigwe teke Nchileke e-kpe ikpe. ⁹ Obenu l'onye kfuru l'edzudzu ọha lẹ ya ta madu yẹbe Jisọsu bẹ ya e-kfukwaphu l'edzudzu unwu ojozi-imigwe lẹ ya ta madu onye ọbu.

¹⁰ "Iphe bụ onye kfuru Abubu-Ndiphe ẹjo okfu bẹ aa-guru nvu. Obenu l'onye kfurushiru Ume Nchileke b'ẹ ta abyadu bya aguru nvu.

¹¹ "Teke bụ l'ẹphe kpụ unu bya edobe l'ulo-ndzuko; mẹ l'ifu ndu ishi; mẹ l'ifu ndu gọvumentu; unu ba ayokwa ọshi iphe unu e-kfu; m'ọ bụ ẹge unu e-kfu iya; gude kpefu; ¹² kẹle Ume Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu teke ono."

Etu oke amadu, eme eswe

¹³ Nwoke lanu lẹ ndu ono, jiru ẹke ono asu iya: "O-zi-iphe; ronua nwunne iya t'o kwe t'ẹphe kee iphe nna ẹphe doberu ẹphe."

¹⁴ Jisọsu asu iya: "Nggube nwoke ono; ?bụ onye meru iya tẹ ya buru unu onye ikpe mẹ onye ọkè." ¹⁵ Jisọsu asu mkporo ọha ono: "Unu tokwaa ẹhu zejeeru iphe bụ iphe akpatajẹ oye ẹnya l'ẹku kẹ mgboko-a; l'ogbodo ndzụ madzụ te shikwa l'ẹku, ọ kpataru akpata; m'ọ -ruhuru; ẹku ọbu ha ihagha."

¹⁶ Yọ nmaaru ẹphe etu; sụ: "Lẹ nwoke lanu, nweru iphe bẹ meberu iphe l'ali; bya akpata iya iphe ha nshinu. ¹⁷ Yọ rilahaa l'ime onwiya; sụ: 'Nanụ ẹge ya e-me iya; ẹge-a ẹ-tọ duhedu ẹke, ya a-kubebese iphe iya-a?' ¹⁸ Yọ sụ: 'Lẹ ya a-fokashi ọba iya l'ọ ha; bya agbaa ọdo, kfube ọswa ka nshinu; vuwaruru iphe ya kpataru; mẹ ngwoko ngwoko iya ọdo doo ya. ¹⁹ Teke ono; ya asu onwiya: O dabawaru iya! Iphe, ya nweru nta-a e-dzukpooru iya jeyewaru. Nta-a bụwa tẹ ya tuta ume; ria; ngua; tee ẹswa onwiya!'

²⁰ "Obenu lẹ Nchileke sụru iya: 'Onye eswe! Ẹnyashi-a bẹ ịi-ha ndzụ ngu ono. Iphemiphe ọbule-a, i doberu onwongu-wa; ?bụ onye e-ri iya.' "

²¹ Jisọsu asu: "L'ọ bụ ẹge ono bẹ ọduje onye kparu ẹku kuberu onwiya; tọ du iphe ọ bụ l'ifu Nchileke."

K'oku wẹlengu
(Mát 6:25-34)

²² Jisọsu asu ndu etsoje ọzo iya: "Ọo ya bụ iphe ya sụru unu: t'unu ba akushi wẹlengu kẹ ndzụ unu: iphe unu e-ri; ọdo bụ k'ẹhu unu: iphe unu e-ye l'ẹhu. ²³ Ishi iya

aburu lẹ ndzụ ka nri; ugwehu aka uwe oburu ogbodo iphe. ²⁴ Unu lewaru ophegu! Mgbẹ ẹ t'oo mebedu iphe l'ali; tọo kpata akpata; to nwe ọlo okwakobe iphe; tọo gba oba. Obenu lẹ Nchileke anọdujekwaru azụ iya lẹ nri. ?T'unu ta madu l'unu ka unwenu oburu okpobe iphe tọo? ²⁵ ?O nweru l'unu ha onye a-kunyaa wẹlengu; yekwaru onwiya ujiku ophu lẹ ndzụ iya? ²⁶ Oo ya bụ; o -buru l'unu ta adudu ike mee nwiphe habe nwanshi ẹge ono; ?buhunu ngunu kparu iphe unu akuhunu wẹlengu k'iphe odo waru. ²⁷ Unu lewaru okfukfulike. Onoduje evu evuvu. Obenu; mgbẹ ẹ too sekwa akanya; tọo tū òwúú kẹ okwa uwe. Obenu; mgbẹ unu phuru-a ẹge Sólomónu yeberu uwe, ama mma; uwe iya ẹ-ta matadu mma l'ọ bụ okfukfulike lanu. ²⁸ Teke bụ lẹ Nchileke letaberu ewu, nọ l'egbudu ẹnya ẹge ono: kẹ t'o mee ya t'ọ ma mma; mbụ iphe bụ: o -nọdu ndzụ l'egbudu ntanụ; echile; e woru iya shia ite; ?tọo kaduru oma tẹ ya leta unu ẹnya. Oo-wa! Unubẹ ndu-a, ekwekwe unu ẹ-ta badu nwishi-wa! ²⁹ Unu ba anọdujeshi akuphe wẹlengu k'iphe unu e-ri; mẹ iphe unu a-ngu. ³⁰ L'ọ kwa iphe dū ẹge ono bẹ iphe bụ mbakeshi anọduje ayọ oshi iya. Nna unu amakwaru-a l'ọ dū unu mkpa. ³¹ Unu chọ-chia ẹke Nchileke bụ eze. Oo ya bụ; iphe ono l'ọ ha aburu iphe Nchileke e-yekwaru unu eyekwaru.”

*Ẹku imigwe
(Mát 6:19-21)*

³² “Unu ba atsushi egvu unubẹ ndokobe aturu, ẹ-ta hadu l'igwe; kẹ l'ọ dū Nna unu mma ogbodo adudu t'o mee t'unu bukwaruphu eze l'ẹke o bụ eze. ³³ Unu reshia iphe unu nweru l'ọ ha; gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu ẹkpa okpoga ophu ẹ-ta akahudu akahụ; kparu ẹku unu dobe l'imigwe, bụ ẹke ẹ tọo ladu ali alala; kele ndu iphura te ezitadu iya l'ẹke ono; mkpu ta ata iya. ³⁴ Iphe o bu bụ l'ọ ẹke ẹku ngu, katsua ngu mkpa nọ bẹ obu ngu nokwaphu.”

Ndu ozi, mu ẹnya

³⁵ “Unu nmashia anuma unu ike l'ukfu; unu egburu oku ye l'uroku unu t'o nwu enwunwu. ³⁶ Unu dū l'ọ bụ unwu-okoro, mu ẹnya; l'echi nnajiufu ẹphe t'ọ lata ẹswanwanyi, o jeru. Ẹge ẹphe a-guhakwanuru iya ọzo teke o kuru ẹka l'ọzo. ³⁷ Onu-oma bụ kẹ ndu ozi ono, nnajiufu ẹphe bya a-bya; ẹphe amuru ẹnya. Kamenu; tẹ ya karu unu: ọo-rukota onwiya; bya anu ẹphe oshi; kwashiaru ẹphe nri l'onwiya. ³⁸ Onu-oma bụ kẹ ndu ozi ono; m'ọ -buru teke echi-abali keru ẹbo; m'ọ bụ l'iphe oha-enu bẹ nnajiufu ẹphe byakfutaru ẹphe; ẹphe amukwaduru ẹnya. ³⁹ Obenu l'agha: unu makwaruphu owaa: Ndege oke, bu l'ufu maru teke iphura abya nk'iya; o gega mukwarua ẹnya. M'ẹ tọ ge ekwekwa t'iphura tsufua ọlo iya; bata. ⁴⁰ Unubedua l'onwunu; unu kwabekwaphu ẹnya; lẹ Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu ẹ-te eledu ẹnya iya.”

*Ozi, e yeru ngu l'eka; bẹ aa-ji ngu aji iya
(Mát 24:45-51)*

⁴¹ Pyita asu iya: “Nnajiufu; ?bụ ẹphebedua; bẹ jinmaru etu owaa; tọo onyemonye obule?”

⁴² Nnajiufu asu: “?Bụ onye bụ nwozi, eletaru madzụ ẹnya l'ufu iya; mbụ onye e gude ire iya ẹka; buru onye kwaru ẹnya? O bụ onye ophu nnajiufu iya doberu l'ufu iya tẹ onuje ndibe iya okè nri ẹphe l'oruberu iya. ⁴³ Onu-oma bụ kẹ nwozi ono teke bụ lẹ nnajiufu iya a-lata; bya aphua l'oome iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nnajiufu iya ono e-wotakota ẹku iya l'ọ ha ye nwozi ono l'eka. ⁴⁵ Obenu lẹ teke nwozi ono riru; su: ‘Haa! Nnajiufu iya anookwa anono alata;’ wata otsu ndu ozi nwoke ono iphe: unwoke mẹ unwanyi; rilahaa ẹge dū iya mma; ngulahaa mẹ; yọ tsulahaa ya atsutsu; ⁴⁶ nnajiufu nwozi ono a-bya mboku, ẹ too ledu ẹnya iya; mẹ teke ẹ tọ madu; bya agwaa ya ochi; guru iya yekobe lẹ ndu ophu bụ 'anuma-anuma.

⁴⁷ “Onye ozi, marua uche-obu nnajiufu iya; tọ kwakọbe akwakọbe; m'ọ kwanu to me iphe bụ uche-obu nnajiufu iya ono bẹ ee-chi ẹchachi kpachaa akpacha. ⁴⁸ Obenu l'onye ẹ-ta madu iphe bụ uche-obu nnajiufu iya -meta iphe ẹchachi bẹ ee-chipete iphe echipete. Iphe bụ onye a nuru iphe ha nshinu bẹ ee-lekwaphu ẹnya iphe ha nshinu l'ẹka. Onye e yekwanuru iphe kafua nshinu l'ẹka bẹ aa-jikwaphu aji iphe kafua nshinu.

*Ẹ tọ bukwa nchị-odu-ndo;
ọ kwa ọgu
(Mát 10:34-36)*

⁴⁹ “Ya byaru ọtu ọku l'eliphe. Ọ dụ iya t'a sụ l'o gbe adzụwa adzụdu! ⁵⁰ O nweru bapuzizimu, e mefutaje iya; bụ iya bụ ọ ya jefutaje iphe-ẹhuka. Obu te ekwedu anmakfuru iya anmakfuru jeye teke oo-me. ⁵¹ ?Unu tubesu ọ ya byaru ome tẹ nchị dụ ndiphe ndo? Wawakwa; ya ekfuru unu ọ ya byachiaru agbaghashi; ⁵² kele dube nta-a bẹ ufu, a dụ ise buru a-kpakashihu: ụmadzu ẹto aburu ọgu ụmadzu ẹbo; ụmadzu ẹbo aburu ọgu ụmadzu ẹto. ⁵³ Ẹphe a-kpakahu: nna a-buru ọgu nwatibe iya; nwatibe aburu ọgu nna iya. Nne a-buru ọgu nwa-nwanyi iya; nwa-nwanyi aburu ọgu nne iya. Nne nji a-buru ọgu nyee nwa iya; nyee nwa aburu ọgu nne nji iya.”

*Ọmaru ẹge ụboku gbaru
(Mát 16:2-3)*

⁵⁴ Ọ sụkwaphu mkpọro ọha ono: “Ọbuje teke unu phuru igwe; yo rua eruru l'uzo ẹnyanwu-ariba; unu asụ l'igwe a-yọ ọriviri mini. E -megenuaphu; yo dụnuphu ẹge ono. ⁵⁵ Teke unu phuru ụguru alufuta; unu asụ l'ọnanwu agbahawa. E -meebe; yo dụnuphu ẹge ono. ⁵⁶ Unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche phe ono! Unu amajẹ lee ẹnya l'eli lee l'ali; kọta ẹge ụboku gbaru. Ọlobu; ?nanụ ẹge e meru; unu ta aduje ike kọo iphe nta-a dụ l'ọ bụ iya.

*T'e edoshijee okfu, ada nu
(Mát 5:25-26)*

⁵⁷ “?Bụ ngunu kparu iphe unu ta achijedu idzu l'ime obu unu; fọta iphe dụ nhamunha; mee? ⁵⁸ Onye gbaru ngu ẹkwo -kpuru ngu l'eje kọti; kebe ẹhu tẹ nggu l'iya doshia ya l'esu-uzo; t'ẹ b'ọ kpuru ngu je anụ onye ikpe. Onye ikpe ekwekputa ngu nụ ọgbogu; ọgbogu eje atụa ngu mkpọro. ⁵⁹ Kamenu; ẹke ono bẹ ịi-nodu: mgbe ẹ to nwedu l'ị lufuta jeye teke ịi-kfuebe okpoga e gburu ngu. Ị -kfu-phodo iya m'ọo afu; ẹ ta ahakwa ngu.”

13

*Izimana 'anodu;
anwuhu etso iya.*

¹ Yo nweru ndu nọ l'ẹke ono, kfuru Jisosu ke ndu Gálili, Páyileti gbushiru l'ẹke ẹphe achiru Nchileke ẹja; mee ẹphe agwakọbe ọ mee iphe e gburu Nchileke. ² Ọ sụ ẹphe: “?Unu tubesu ọ ndu Gálili ono kakọta ndu Gálili ọdo ome iphe dụ ẹji; okfu l'e gbushiru ẹphe ẹge ono? ³ Ya asụ unu: Wawa! Ọ teke unu ta atadu onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakotakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha! ⁴ Tọ ụmadzu iri l'esato ono, eze origodo-origodo ọlo-eli Sayilówamu daru; tugbushikota ono; ?unu tubesu l'ẹphe ka ndu Jerúsalemu ọphu ome ẹjo iphe tọ. ⁵ Ya sụru unu: Wawa! Ọ teke bụ l'unu ta atadu onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakotakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha!”

Oshi, ẹ-ta mịdu amimi

⁶ Yò bya anmaa ẹtụ-wa; sù: “L'òo nwoke lanụ bẹ nweru oshi figu, o yeru lẹ mgbo vayinu iya. Yòo byajẹ iya agbaphe tẹ ya maru: ?m'ò mịtaru akpuru. To nwe iphe ọophuje iya. ⁷ Yò sù nwozi mgbabu ono: ‘?Ị phuru-a. Afa ẹto mgburumgburu bẹ ya byawaru ole ẹnya akpuru lẹ figu-wa; to nwe iphe ọ mịtaru? Nta-a bụ t'i gbutsua ya! ?Bụ ngunu meru iphe ọo-nọdu emebyishiru iya alị?’ ⁸ Onye ozi mgbabu ono asụ iya: ‘Byiko; t'ọ hafua ya rụ afa lanụ-a tẹ ya gvupheedu ukfu iya mgburumgburu; yee ya ọzu. ⁹ Teke bụ l'ọ mìnuru amìmi afa ọdo; ọo ya bụ l'ọ dụ mma. Teke ẹ tọ dudu; ọo ya bụ; nggu egbutsuwa iya rụ.’ ”

*Nwanyị, oshiakfu eme
akorohu mbọku ọtu-ume*

¹⁰ Yo be mbọku ọtu-ume; Jisọsu anọdu l'ulo-ndzuko ndu Ju ono nanu; ezi iphe. ¹¹ Yo nweru nwanyi, nọ l'ẹke ono, ọgvu mewaru iphe-ememe afa iri l'ẹsato. Ọgvu ono alọtawa iya fobe efobe; too kweje t'ọ machia onwiya amachi. ¹² Jisọsu aphuwaphu nwanyi ono; bya ekua ya; sù iya: “Nwanyị oma! I nwewa onwongu l'iphe ono, nggu l'iya eme ono!” ¹³ Yò bya ebyibe nwanyi ono ẹka iya ẹphe ẹbo; nwanyi ono amachiwaphu onwiya; nọkwazi nhamunha teke onophu. Yo tulaha Nchileke ẹpha. ¹⁴ Ẹhu eghulaha onye ishi ọlo-ndzuko eghughu lẹ Jisọsu meru t'onye iphe eme dụ mma mbọku ọtu-ume. Onye ishi ono asụ ndu ono: “Abalị ishingu b'e doberu kẹ ojeje ozi; unu byajẹ t'e mee unu t'unu dụ mma l'iphe eme unu l'ime abalị ishingu ono; unu ba abyajeshi mbọku ọtu-ume.”

¹⁵ Nnajiufu asụ iya: “Unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche phe-wa! ?Unu ta tufujedu eswi unu l'ẹhu l'ẹhu mẹ nkakfu-igara unu l'ọka iya; chiru iya t'o je anguta mini mbọku ọtu-ume tọ? ¹⁶ Nwanyi-wa, bụ awa Ẹbirihamu-wa, Sétanu keru ẹgbu keshinu afa iri l'ẹsato-wa; ?tọ gbadu kẹ t'a tọfu iya l'ẹgbu ono mbọku ọtu-ume tọ?” ¹⁷ Yo kfuebelephu ẹge ono; iphere egude ndu ono etsophe iya okfu ono; igweligwe ndu nọ l'ẹke ono atuko ete ẹsua k'eze iphe ono, Jisọsu emeshibebe ono.

*Ẹtu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma*

(Mát 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisọsu asụ: “?Bụ ngunu bẹ ẹke Nchileke bụ eze dụ l'ọ bụ iya? ?Bụ ngunu bẹ ya a-turu iya yeru? ¹⁹ Ọ dụ l'ọ bụ akpuru mosutadu, nwoke lanụ wotaru kua lẹ mgbabu iya. Yo fua; vuta buru eze oshi k'ẹka iya; k'ọphu unwenu, ephe l'eli byaru bya akpalaha ẹkfuna l'ẹkali iya.”

²⁰ Yò sukwapu ẹphe: “?Bukpoo ngunu bẹ ya a-turu ẹke Nchileke bụ eze yeru? ²¹ Ọ dụ l'ọ bụ iphe ekoje buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakobe lẹ ntụ iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ẹkpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeye; yọ tuko bya ekoo ekoko.”

*Ụzo, dụ kpagungu
(Mát 7:13-14, 21-23)*

²² Jisọsu etsoru ụzo Jerúsalemu, ooje; l'eswetsua obodo mẹ mkpukpu; ezi iphe. ²³ Yo nweru onye sùru iya: “Nnajiufu! Ndu aa-dzofuta; ?ẹphe a-ha nwanshi tọ?”

Yò sù ẹphe: ²⁴ “Unu kpata ụzo; shia ụzo, dụ kpagungu bahu; okfu l'aa-dụ igweligwe choo abahu; obu l'ẹphe ta adudu ike. ²⁵ A -nonyawaa; onye nwe ọlo gbeshi woru ụzo guchia; unu evudo l'etezi akụ ẹka l'ụzo asuje: ‘Nnajiufu; gūhaaru unu ụzo!’ Yò sù unu: ‘Lẹ ya ta makwa ẹke unu shi-o!’ ²⁶ Teke ono; unu awata okfu: ‘L'unu shikwa nọdu l'ifu iya ria; ngua. Ọdo aburu l'o shi ezijekwaphu iphe l'edukfu unu.’ ²⁷ Obenu l'ọo-sukwapu: ‘Lẹ ya sùru unu lẹ ya ta madu ẹke unu shi bya. Unu gbeshi iya l'ifu l'unu ha; unubẹ ndu megburu onwunu l'ejo iphe!’ ²⁸ Ẹke ono bẹ unu a-nọdu

raa ẹkwa; taa ikireze teke unu a-nọdu ele Ébirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékoṣu ẹke ẹphe nọ l'ẹke Nchileke bụ eze; unubẹdua aburu ndu a chifuru achifu. ²⁹ Madzụ e-shi ụzo ẹnyanwu-ahata; shi l'ụzo ẹnyanwu-arịba; shikwaphu l'ụzo isheli; mẹ l'ụzo ọhuda bya anọdu lẹ nri l'ẹke Nchileke bụ eze. ³⁰ Unu makwaru amaru l'o nweru ndu bụ ndu ikperazụ, e-mekochaa buru ndu ivuzọ; nwekwaruphu ndu bụ ndu ivuzọ, e-mekochaa buru ndu ikperazụ.”

Jisọsu yeru Jerúsalemu obu
(Mát 23:37-39)

³¹ Teke ono kwaphu b'o nweru ndu Fárisii, byaru bya asụ iya: “T'o shilekwaphu l'ẹke-a tųgbua nta-a; lẹ Hérodu achọkwa t'o gude ya.”

³² Yọ sụ ẹphe: “Unu je ezia uphẹgu ono lẹ ya achifu ọgvu; l'eme t'ẹhu dụ ndu iphe eme mma ntanụ yele echile. O -be mbọku k'ẹto ya; ozi iya agvu. ³³ Ọle ẹge ọ dụ ẹge ọ dụ bẹ ya a-nọdukpelekwaphu eje iphe, ya eje ntanụ; mẹ echile; mẹ nwarechi; ke l'ẹ tọ dudu ẹke ọdo, onye nkfuchiru Nchileke e-phuhu ọdo; gbahaa lẹ Jerúsalemu.

³⁴ “Oo-wa Jerúsalemu! Jerúsalemu. I tųkoru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atųgbushi ndu e ziru t'ẹphe bya nke ngu. Tekenteke bẹ ya meru tẹ ya chikobe unwu ngu l'ẹkalanu ẹge nnukfu-ọku egudje ẹbà iya chikobe unwu iya; ọphu 'i kwedu! ³⁵ Lekwa: l'ufu ngu bẹ aa-gbagharu agbagharu! Tẹ ya karu unu: Unu ta aphuhakwa iya ọdo jeye teke unu a-sụ: ‘Tẹ Nchileke; ọru ọnu-ọma nụ onye ono, gude ẹpha Nnajiufu abya ono!’ ”

14

Jisọsu eme onye iphe eme t'ọ kọrohu

¹ Yo be mbọku ọtu-ume lanụ; Jisọsu ejeshia ori nri l'ụlo onye ishi lanụ, bụ onye ọkpa ndu Fárisii. Ẹphe ebyibe iya ẹnya; l'ege iya ngge. ² Ya ndono; nwoke ọbu, ẹhu-ekoko eme abya evudo iya l'ifu. ³ Jisọsu abya ekfuru yeru ndu ezije ekemu; mẹ ndu Fárisii; sụ ẹphe: “?Ọ bụ omebyi ekemu mbụ ome onye ẹhu dụ ẹji t'ọ dụ mma mbọku ọtu-ume; tẹ tọ bụdu?”

⁴ Ẹphe te kfu okfu yeru iya. Yọ bya eduta onye ono; mee ya; ẹhu adu iya mma. Yo metsua bya asụ iya t'ọ lashia. Yọ lashia. ⁵ Jisọsu asụ ẹphe: “?Nanụ l'unu ha, onye nwatibe iya ke nwoke; m'ọ bụ oke-eswi iya a-dalahụ lẹ wẹlu mbọku ọtu-ume; t'ẹ b'o me ẹgwegwa je agufuta-kebe iya?”

⁶ Ẹphe ta mahẹ ẹge ẹphe e-yeru iya ọnu l'okfu ono.

Okwa ẹbyee;
mẹ owozita onwonye alị

⁷ Yọ bya anmaaru ndu ono, e kukoru ke nri ono ẹtu l'ẹphe fọtatsuaru oshi, ndu nweru ẹnya je adugatsuaru. Yọ sụ ẹphe: ⁸ “Teke bụ l'e kujeru ngu oku nri ẹswa-nwanyi; be ejejekwa je ebegeru l'oshi, ndu nweru ẹnya: 'amakwaru ama; o nweru onye ka ngu onwe ẹnya, e zikwaruphu nzi nri ẹswa-nwanyi ono. ⁹ Onye ono, kuru unu oku nri ẹswa-nwanyi ono a-byakwa bya asụ ngu: ‘T'i gbeshi tẹ nwoke-wa nọdu.’ Nnggu egbe teke ono rịgobe iya; je anọ-zita l'oshi, ndu laru alị nọ. ¹⁰ Obenu lẹ teke e kuru ngu oku nri; tųgbulekwaphu je anọdu l'oshi ndu laru alị; k'ọphu bụ teke onye kuru unu oku byaru; yọ sụ ngu: ‘Ọnyà-e; gbeshi bya l'ẹke-a, ndu ka onweru ẹnya nọ-wa.’ Ọo ya bụ; a kwabẹ ngu ugvu l'ifu onyemonye ọbule, nnggu l'ẹphe nọ l'eri nri ono. ¹¹ Kẹ l'iphe bụ onye ewoli onwiya eli bẹ ee-wozita alị; onye wozitakwanuru onwiya alị bẹ ee-woli eli.”

¹² Yọ sụkwaphu nwoke ono, kuru iya oku nri ono: “Teke bụ l'iizi nzi nri; m'ọ kwanu l'iizi t'a byaru ngu l'eswe-iphe; be ezijekwa ndu ọnyà ngu phẹ; m'ọ bụ unwanne ngu phẹ; m'ọ bụ ndu abubu ngu phẹ; m'ọ bụkwanu ndu obutobu ngu phẹ, nweru iphe.

Iphe obu bu l'ephe e-ziphulata ngu azu; e shi l'eke ono; yo buru ugwo iphe i meru ephe; be ephe akfu ngu. ¹³ O buchia teke i shijeru nri eswe-iphe; nggu ezijee ndu ukpa; ndu ibe-ehu ephe e-te dzudu oke; ndu ngvuru; me ndu ishi. ¹⁴ Oo ya bu; onu-oma aburu nke ngu; ke l'ephe ta akfuchihughedu ngu ugwo iya. Teke Nchileke a-kfu ngu ugwo iya bu teke ndu doberu eka ndoo e-shi l'onwu teta nodu ndzu."

Etu eze eswe-iphe
(Mat 22:1-10)

¹⁵ Onye lanu le ndu ephe l'iya no l'eri nri ono anua iphe ono, o kfuru ono; su iya: "Iphe ehu a-tsokwanu onye ono, e-ri nri l'eke Nchileke bu eze ono."

¹⁶ Jisosu asu iya: "L'o nweru nwoke, kwakobejeru okwa eze ebyee; bya ezia t'a du l'igwe byaru iya l'aji ono. ¹⁷ Yo gbaa teke ephe a-wata eswe-iphe ono; yo zia nwozi iya t'o je ekushia ndu ono, e ziru nzi t'ephe bya ono; l'iphemiphe obule b'a kwaziwaru ege oo-du. ¹⁸ E ziebe iya ephe; ephe atuko l'ephe ha; su t'a haa ephe. Onye ke odungu suru iya: 'Byiko haa ya ru; l'o nweru ali, ya zuru k'ophungu, ya eje aphuphu nta-a.' ¹⁹ Onye ophu asu iya: 'Byiko; haa ya ru; le ya zuru oke eswi iri, aajigbaje ebo-ebo; gude eje ozi; ya eje te ya je amaru ege o shi aru-tabu oru.' ²⁰ Onye odo asu iya: 'Le ya luru nwanyi ophungu; ya ta adudu ike abya.'

²¹ "Onye ozi ono abya eworu iphe ono kooru nnajiufu iya. Nwoke, nwe ufu ono egude ehu-eghughu su nwozi ono: 'Ngwaa; gude oso lufu je je etsoru ogborogbo-uzo mkpukpu; me woroworo tuko iphe bu ndu ukpa; ndu ibe-ehu ephe te dzudu oke; ndu ishi; me ndu ngvuru chita.' ²² E meebe; nwozi ono eje asu iya: 'Nna; iphe i suru t'e mee b'e meekwaru; obu l'e ta no-chishigekwa eke, gbaru l'anodu.' ²³ Nnajiufu nwozi ono asu iya: 'Ngwaa; je etsoru uzo l'uzo; me iphe bu woroworo egu je achita madzu te ufu iya ji ejiji. ²⁴ E to nwedu m'o bu onye lanu le ndu ono, e zihawaru nzi nri ono, e-de onu le nri iya.' "

Iphe otso Jisosu ephuje
(Mat 10:37-38)

²⁵ Teke ono; a kfube oswa ha igweligwe etso Jisosu; yo ghakobe bya asu ephe: ²⁶ "Onye abyakfuta iya nu; nna onye obu ta du onye obu ash; me nne iya; me nyee ya; me unwu iya; me unwunne iya unwoke; me unwunne iya unwanyi; mbu je akpaa le ndzu yebedua; kamenu onye ono te etsoghekwa iya. ²⁷ Onye e-te vutadu oshi-osweru onwu k'eka iya; tsoru iya; te etsokotaghekwa iya. ²⁸ ?Nanu l'unu ha, onye aru ke oku ulo-eli; t'e b'o vuru uzo no-duodu anodu; pyaa iphe oo-phu iya; maru: ?ya nwekpoorunu okpoga, e-dzu iya nu. ²⁹ Odumeka; to budu: o -moebe ulo ono; to duhe ike kpuchia ya. Teke ono; ndu phuru iya nu awata iya oja ewena; su: ³⁰ 'Nwoke owaa wataru okpu ulo; to duhe ike kpu-ghee ya-o!' ³¹ Obuje: onye eze -gbeshi jekfushia onye eze ibe iya ogu-egbe; yo vuru uzo no-duodu anodu; ria ya ariri; su: ?a maru bu ukporo unu ndu soja l'unu ise be ya e-gude ejekfu onye gude ukporo unu ndu soja labu l'unu iri abyakfuta iya ogu. ³² Odumeka; yo buru teke onye ophu nokwaduru ote-nya be oo-yefu madzu t'e je edoshia okfu obu. ³³ Oo ya bu; l'unu ha te nwekwa onye tsuru ke buru onye etso iya nu; m'o -budu l'onye obu swekotaru nya l'iphe o nweru l'o ha."

Unu, tsuhuru etsuhu
(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Unu bu iphe du mma. Obenu; unu -nonyawa; tso-buhu unu unu; ?ee-shi ishi agha mee ya t'o buru unu; tsolahaa unu unu odo. ³⁵ E to duhekpokwanu m'oo mma k'oye l'ali; m'o bu k'oye l'ikpozu. Ee-woru iya wushia awushi. T'onye nweru enu-nchi; nukwaa ya."

15

Aturu, ephuhu ephuhu
(Mát 18:12-14)

¹ Ndu akirikò mę ndu ọdo, eme iphe dụ ẹji awata ọkpirita ntse t'ẹphe ngabẹ nchị l'iphe Jisọsu ekfu. ² Ndu Fárisii; mę ndu ezije ekemu awata ọtso gbudagbuda; sụ: "Nta-a bẹ nwoke ọwaa anatajẹ ndu eme iphe dụ ẹji; ẹphe l'iya atụko eriko nri." ³ Jisọsu abya anmaaru ẹphe ẹtu; sụ ẹphe:

⁴ "Ọ -buru l'onye lanu l'unu ha nweru ụkporo aturu ise; nanu ephuhu; ?tọo hadu ụkporo ẹno l'iri lẹ tete ọphu l'echi-ẹgu; je achọo ono, puhuru nu ono jeye teke ọ-ọphu iya. ⁵ Ọ -phu l'iya phụ; yọ pata iya tukobe l'ukuvu; teru ẹswa lashia. ⁶ Teke o ruru ufu; yọ kukota ndu ọnyà iya; mę ndu obutobu iya; sụ ẹphe: "T'ẹphe bya emeede iya ẹswa; lẹ ya phụwaru aturu iya-a, shi phuhu ephuhu-wa-o." ⁷ Ọ bu ẹge ono bẹ ẹhu-ọtso-ẹna a-ka nshinu l'imigwe l'ishi onye lanu, eme iphe dụ ẹji, taru onwiya uta iphe dụ ẹji iya; ghaa umere lakfuta Nchileke; ma l'ụkporo madzụ ẹno l'umadzu iri lẹ tete, doberu ẹka ndoo, mkpa ọta onwẹphe uta ta aduduru."

Okpoga, ephuhu ephuhu

⁸ "Ọdo bu: ?Nanu nwanyi, e-nweru shiru iri; tẹ shiru olu tufahu; t'ẹ b'ọ mụta ọku ye l'uroku; zakọta ọlo; leghee ẹnya eleghe jeye teke ọ-ọphu iya. ⁹ Teke ọ phuru iya; yọ kukoo ndu ọnyà iya; mę ndu obutobu iya; sụ ẹphe: "Unu bya emeede iya ẹswa; lẹ ya phụwaru shiru olu iya-a, shi phuhu ephuhu-wa!" ¹⁰ Ẹge ono kwaphu bẹ unwu ojozi-imigwe e-te ẹswa onye lanu, eme iphe dụ ẹji, taru onwiya uta iphe dụ ẹji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke."

Nwata, jephuhuru nu

¹¹ Jisọsu anmaa ẹtu ọdo; sụ: "L'o nweru nwoke lanu, mұtaru unwokoro labu. ¹² Onye kẹ nwata anonyaa; bya asu nna iya ono: "T'o kee iphe iya; nu iya ọphu ruberu iya nu." Nna ẹphe ono eworu iphe o nweru keeru ẹphe ẹbo ono. ¹³ Ta nọdu ọphu baru nwishi; onye kẹ nwata ono ajikobewaphu nwiphe o nweru; yọ buru iya oje mkpukpu, teru ẹnya. Yọ je anọdu l'ẹke ono; kpaphushibebe okpoga ono lẹ wuruwuruwuru. ¹⁴ Yọ kpakashigelephu iphemiphe ọbule ono, a nuru iya ono; ẹjo-ẹgu abya l'alì ono; yọ kpalahaa nri. ¹⁵ Yọ lakfushia onye lanu lẹ ndu a muru l'alì ono. Onye ono ezia ya tẹ oochejeru iya ezi iya l'ẹgu. ¹⁶ Ẹgu emee ya; k'ọphu ọduje iya t'a sụ l'a nuru iya nu ẹgbo iphe aawushijeru ezi ono tẹ ya taa. Obenu l'ẹ tọ dukpoduanu onye nuru iya ẹya nu. ¹⁷ A nonyaa; egomunggo ala iya azu; yọ sụ: "? Bunu umadzu ole lẹ ndu nna iya ebuje ozi bẹ erije nri; riphodo iya eriphodo; ya abya anọdu l'ẹke-a; ẹgu abya iya egbugbu ẹge-a?" ¹⁸ Yọ sụ lẹ ya e-gbeshi lakfube nna iya; je asu iya: "Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswe ngu. ¹⁹ Ya ta gbahẹkwa kẹ t'i kukwadua ya nwatibe ngu ọdo. Mejewa iya nu ẹge iime ndu i buru ozi." ²⁰ Yọ gbeshi lakfubeshia nna iya ono.

"Yọ nọdukwaduru ote-ẹnya; nna iya ono aphua ya; imiko iya egude iya. Yọ vuta ọso; je anmaa nwatibe iya ono akpa; tsuta iya onu. ²¹ Nwatibe iya ono asu iya: "Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswee ngu. Ya ta gbahẹkwa kẹ t'i kukwadua ya nwatibe ngu ọdo." ²² Nna iya ono asulee unwokoro ono, ejeru iya ozi ono: "Unu chita uwe-nlokpuru phụ, katsua mma phụ bya eyee ya. Unu agbabe iya echi mkpushi-ẹka; yee ya akpokpa. ²³ Unu akputa ada-eswi, ẹba nọ gbua t'ẹphe taa; mee ẹswa; ²⁴ kẹle nwatibe iya-wa shi nwuhuwa anwuhu; ọle nta-a b'ọ nọwa ndzu. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a b'a phụwaru iya." Ẹphe awata ote ẹswa.

²⁵ "Teke ono bẹ ọkpara nwoke ono nọru l'ẹgu. Yọ larutadelephu ufu ntse ntse; l'anuwa ọda nkwa; mę ẹgu. ²⁶ Yọ bya ekua onye lanu lẹ ndu ejeru nna iya ozi; ji

iya: ‘?Bụ ngunu bẹ eeme lẹ nk'ẹphe?’ ²⁷ Onye ono asụ iya: ‘Lẹ nwunne ngu lateru-o; nna ngu egbua ada-eswi, ẹba nọ; okfu l'ọ phuru iya lẹ ndzụ ọdo.’

²⁸ “Ehu eghulaha ọkpara nwoke ono eghughu; to kwe ọbata l'ufu. Nna iya ono abya ejekfu iya; je arọ ya; sụ iya t'ọ bataru. ²⁹ Yọ sụ nna iya ono: ‘I phụ-a; afa olemole-wa bẹ ya jekotawaru ngu ozi; tọ dúbua iphe i zijeru iya, ya tujeru ngu ẹgo ememe. Obenu l'ẹ tị núbukwaa ya mbụ m'ọo mkpi tẹ ya gude mee ẹswa yele ndu ọnyà iya phẹ. ³⁰ Yo be lẹ nwatibe ngu ọwaa laru; mbụ onye jeru je atụko iphe ngu mephushiaru unwanyi ọkpara; nggu egbe gbuaru iya ada eswe, ẹba nọ.’ ³¹ Nna iya ono asụ iya: ‘Nwa iya; ?ọ kwa lẹ nggu l'iya l'anonua tekenteke; iphe bụ iphe ya nweru aburu nke ngu. ³² Ọ gbaru t'e mee ẹswa; okfu lẹ nwunne ngu-a shi nwuhu anwuhu; ọbu lẹ nta-a b'ọ nọwa ndzụ ọdo. O shi phuhu ephuhu; ọbu lẹ nta-a b'a phụwaru iya.’”

16

Onye ishi, kwaru ẹnya l'ozi nnajiufu

¹ Jisọsu asụkwaphu ndu etsoje ụzo iya: “L'o nweru nwoke lanụ, nweru iphe; bya enwekwaruphu onye ishi ndu ejeru iya ozi. A nọnyaa; ama abya agbaaru nwoke ono l'onye ishi ndu ozi iya ono emebyishi iphe iya emebyishi. ² Nwoke ono ekua onye ishi ndu ozi iya ono; sụ iya: ‘?Bụ ngunu bẹ ya anụ ẹge-a l'iime-wa? Ngwaa; koshi iya ẹge i gude eletaru iya iphe iya ẹnya; kẹ l'ẹ tị bụheduru iya onye ishi ndu ozi iya ọdo.’ ³ Onye ishi ozi ono abya ariya ya; sụ: ‘?Bunua ngunu bẹ ya e-me lẹ nnajiufu iya abya iya ọnafu ishi ndu ozi iya-a? L'ẹ-ba bụ l'ike ọkori dụ iya; yọ dükwanu iya iphere oje arọ. ⁴ Ya mawaru iphe ya e-me tẹ ndiphe kweje tẹ ya bataru ẹphe l'ufu teke a chifuleru iya phụ l'ọbu ishi ndu ozi ono.’

⁵ “Yọ bya ekukoo ndu ji nnajiufu iya ono ụgwọ nanụ nanụ. Yọ jị onye k'odungu: ‘? Bụ ngunu b'i ji nnajiufu iya ụgwọ iya?’ ⁶ Onye ono asụ iya l'ọ kwa ụgwọ ụkporo ite manụ ise. Yọ sụ iya: ‘Ngwaa; nggu ẹkwo-ụgwọ ngu; nọ-zita ẹgwegwa; dee ya ụgwọ ụkporo ite manụ ẹbo l'iri.’ ⁷ Yọ jị onye ọdo: ‘Nggubedua; ngunu b'i ji?’ Onye onanu asụ iya l'ọo ụkporo ẹkpa witu ise. Yọ sụ iya: ‘Nggu ẹkwo-ụgwọ ngu; dee ụkporo ẹkpa witu ẹno.’”

⁸ “Ya ndono; nnajiufu onye ishi-ozi ono, ẹ te gudedu ire iya ẹka ono ajaa ya ajaja; okfu l'o meru umere onye kwaru ẹnya. Kẹ l'unwu eliphe ka ọkwa ẹnya l'iphemiphe ọbule, ẹphe l'ogbo ẹphe eme; karia ndu nọ l'iphoro kẹ Nchileke.”

⁹ Jisọsu asụkwaphu: “L'ọo ya bụ iphe ya ekfuru unu: t'unu gude ẹku kẹ mgboko-a shitaru onwunu ọnyà; k'ophu bụ teke ẹku ọbu gvuleruphu; e duru unu lashia l'ufu, ẹ-ta byadụ bya echihu echihu.

¹⁰ “Onye e gude ire iya ẹka l'iphe ha nwanshị bẹ ee-gudekwaphu ire iya ẹka l'iphe ha nshinu. Onye ẹ-te dobedu ẹka ndoo l'iphe ha nwanshị te edobekwa ẹka ndoo l'iphe ha nshinu. ¹¹ Ọo ya bụ; ọ -buru l'ẹ t'e gudedu ire unu ẹka l'ẹku ọphu bụ ọkpobe ẹku? ¹² Tẹmanu; ọ -buru l'ẹ t'e egudedu ire unu ẹka l'iphe onye ọdo; ?bụ onye a-nụ unu iphe ọphu a-buru nk'unu.

¹³ “E tọ dudu nwozi, a-chita nnajiufu labụ ejeru ozi l'ugbo lanụ; t'ẹ b'ọ kpọ onye lanụ ashị; yeru onye ọphu obu; ọdo bụ l'o yeru ehu l'ozi k'onye lanụ; l'apa ozi k'onye ọphu ẹka lanụ. Unu te etsoghekwa ụzo kẹ Nchileke; l'achikwaphu nta okpoga.”

Jisọsu ezi iphe bụ

uche-obu Nchileke

(Mát 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Ndu Fárisii atụko iphe ono l'ọ ha nükota; bya awata ọturu Jisọsu mgbonu; okfu l'ẹphe yenukaru okpoga ẹnya. ¹⁵ Yọ sụ ẹphe: “Ọ bụ unubedua eme onwunu ndu

doberu eka ndoo l'ifu ndiphe; obu le Nchileke marua obu unu; ke l'iphe madzu riru l'o bu iphe-oma gbe buru ejo iphe l'enya Nchileke.

¹⁶ “Ekemu, shi l'eka Mosisu; me okfu ndu nkfuchiru Nchileke nokwaa jeye teke Jonu Baputizimu byaru. Keshinu ono b'a duberu ozi ozi-oma ke eke Nchileke bu eze; onyenonu adzolahaa uzo abahu iya. ¹⁷ Obenu l'o kakwa ntse te igwe me ali gvụ; male t'akpuru okfu ekemu ono nanu buru iphe mmakanu.

¹⁸ “Onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi odo; bukwa ogori be oori. Onye lukwanuru nwanyi, nji iya chifuru achifu erikwaphu ogori.”

Oke amadu yele Lazarosu

¹⁹ “O nweru oke amadu lanu, eyeje egiri uwe, ere ire mkpurumkpuru. Ege ono be onoduje eri ova ova mboku-mboku. ²⁰ Yo nwekwaruphu onye ukpa, onya aba, epha iya bu Lazarosu. Lazarosu ono agwojeru l'onu nggamgbo oke amadu ono. ²¹ Yoo duje iya t'a su l'a nuru iya nu eviriva nri, eshije l'okpokoro nri oke amadu ono adashi teke oke amadu ono eri nri. Ophu ka nu bu le nkuta awujeru bya iya omicha onya ono.

²² “A nonyaa; onye ukpa ono anwuhu; unwu ojozi-imigwe ekuta iya je edonyabe Ebirhamu l'imigwe. Oke amadu ono abya anwuhukwaphu; e lia ya. ²³ Yo nodu l'ali-maa eke o no l'iphe-ehuka; palia enya; phua Ebirhamu l'ote-enya; phukwaaphu Lazarosu eke o nonyabe Ebirhamu. ²⁴ Yo rashia: ‘Nna iya Ebirhamu; te imiko iya du ngu ru! Zinua Lazarosu t'o tseru mkpushi-eka le mini; bya edenyi iya l'ire t'o gua ya egugu; le ya ejekwa oke iphe-ehuka l'oku-wa.’

²⁵ “Obenu le Ebirhamu suru iya: ‘Nyatakwa le teke i shi nodu le mgboko bi natakotaru iphe-oma nke ngu; ege ono be Lazarosu natakotaru iphe-ehuka teke ono. Nta-a be ehuduwa iya agu; nggubedua anodukwanu l'oke iphe-ehuka. ²⁶ A gufukpoonu ono b'o nweru ogè, ha nshinu, no-buharu ayi l'unu; t'e b'o du onye shi l'ibiyi owa a-bya eke unu no; too du onye shi eke unu no, a-daghanu byakfuta ayi.’ ²⁷ Nwoke ono asu iya: ‘L'o du mma.’ Wo iya: ‘Keshinu ophu o du ege ono; byiko Nna; zinua Lazarosu ke nna iya ²⁸ l'unwunne iya dukwa ise l'eke ono. T'o je anmaaru epe okwa t'ephe ba abyakfutabua ya l'eke-a, ya ejenwu ehudu ege-a.’

²⁹ “Ebirihamu asu iya: ‘Unwunne ngu phe nwewaru ekwo Mosisu; me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke; t'ephe nujee iphe ndu onanu ekfuru epe.’

³⁰ “Yo su iya: ‘Wawa Ebirhamu nna; o -buru le madzu shi l'ali-maa gbeshi jekfu epe; be epe a-kabekwaa taa onwephe uta.’

³¹ “Ebirihamu asu iya: ‘Epe -anudu okfu Mosisu; epe ta nu ke ndu nkfuchiru Nchileke; o kwaphu ege ono be epe te ekwetadu; m'o -ruhuru; o nweru onye shi l'onwu teta nodu ndzu.’ ”

17

Okwa k'ome iphe du eji

(Mat 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisusu asu ndu etsoje uzo iya: “O doru enya l'o nwetsuaru iphe e-mekochaa mee te madzu shiswee uzo ke Nchileke. Obenu; nshoo onye ophu oo-shi l'eka! ² O gega karu onye ono mma l'a pataru o-ji-l'eka mkpuma, ha nshinu; nmaa ya l'olu; je enwuru iya ye l'eze enyimu; ma l'ome t'onye lanu l'egirima-a shiswee uzo ono. ³ Unu kwaberu onwunu enya!

“Teke o bu le nwanna ngu mesweru ngu; kfuru iya eya. Teke bu l'o taru onwiya uta iphe du eji, o meru; guaru iya nvu. ⁴ Teke bu l'o mesweru ngu ugbo esaa ujiku lanu; byakfutakota ngu ugbo esaa ono bya asu ngu le ya tawaru onwiya uta iya; ghawa umere; gukotakwaru iya nvu.”

Ekweta

⁵ Ndu ishi-ozí asụ Nnajiufu: “Nna; menua tẹ ekwekwe ẹphe kafua oshihu ike!”

⁶ Nnajiufu asụ ẹphe: “Ndege ọ buru l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke habekpoonu l'ọ bụ nwa irikirikwekwe akpuru mosutadu lanu me unu adujekwaa ike su m'ọ eze oshi sikamayinu-wa: 'Fofu l'ukfu; je adzabe onwongu l'echi eze enyimu!' Yo mee ya.”

Iphe gbaru nwozi l'ememe

⁷ “T'a sukwaru l'onye lanu l'unu ha be nweru nwozi lanu, akoru iya okori l'egu; m'ọ kwanu l'oocheru iya aturu. Teke bu le nwozi ono shi l'egu lata; ?ii-su iya t'ọ byalekwaa nta-a bya adugaru anodu ria nri. ⁸ ?Iphe ii-gbechia kfuaru iya ta budu t'ọ shiaru ngu nri-enyashi egwegwa; yo je eyee uwe iya; pafutaru ngu nri t'i riodu; temanu yo ride nk'iya. ⁹ ?Oo-tu nwozi ono ẹpha ẹge ono, o jeru ozi ono, o ziru iya ono ọo. ¹⁰ Ọ kwaphu ẹge ono be unu du. Unu -meebelephu iphe e ziru unu; unu asu: 'L'unu bu ndu ozi, ẹ-ta gbadu k'otu ẹpha; l'ọ bu iphe gbaru unu l'ememe be unu meru.' ”

Jisosu eme umadzu iri, bu ndu ẹhu-labu t'ẹphe korohu

¹¹ Le Jisosu ejelephu l'esu-uzo, e shi eje Jerusalemu be ooswetalephu mgbaku Sameriya me Galili. ¹² Yo bahulephu l'oma mkpukpu lanu; umadzu iri, ẹhu-labu eme awukfutashia ya; ¹³ noduru ote-nya; kpolahaa mkpu asuje: “Jisosu; Nnajiufu; phuaruru ẹphe imiko-o!”

¹⁴ Jisosu aphua ẹphe bya asu ẹphe: “T'ẹphe je te ndu achijeru Nchileke ẹja gbuedu ẹphe igo!”

Ẹphe awuru tugbua; ẹhu-labu ono agvukota ẹphe l'ẹhu; ẹphe aduwaphu mma. ¹⁵ Onye lanu aphulephu le ya duwa mma; ghakobe lashia azu; l'atu okokooko; aja Nchileke ajaja. ¹⁶ Yo bya erua eke Jisosu no; buru l'ali pee l'iku okpa Jisosu; kpube ifu l'ali; etu Jisosu ẹpha. Onye lanu ono bu onye Sameriya. ¹⁷ Jisosu asu: “?To budunua umadzu iri b'e meru t'ẹphe du mma? ?Nanuhunu umadzu tete ophu? ¹⁸ ?To duhedu onye odo, o ruru l'ẹhu ke t'ọ bya ekele Nchileke ekele; gbahalephu nwoke-wa, shiru ali odo-wa?” ¹⁹ Yo su nwoke ono: “Gbeshi jeshia iphe iije; l'ekwekwe, i kweru ke Nchileke mewaru t'ẹhu du ngu mma.”

Nchileke abyaakwa obu eze

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Ndu Farisii aji Jisosu: “?Buhunu teke ole be Nchileke e-koshihunu le ya bu eze obu?” Yo su ẹphe: “L'e t'ọ nwekwa ahuma, e-meodu t'e gude maru le Nchileke abyawa oburu eze obu. ²¹ Ophu to dukwa onye a-su: 'Lekwa iya ndo l'ẹke-a; odo bu l'ọo ya ndophu;' kele Nchileke buakwa eze l'obu unu nta-a.”

²² Yo su ndu etsoje uzo iya: “L'uboku nophu abya teke oo-duje unu t'a su l'unu nokpooru nu ujiku lanu l'ẹke Abubu-Ndiphe bu eze; obu; mgbe unu ta anodu iya. ²³ O nweru ndu a-su unu: 'Unu lekwa iya l'ekaphu; m'ọ kwanu t'unu lekwa iya l'ẹke-a!' Unu be ejekwa; unu te etso ẹphe. ²⁴ L'ọ kwa ẹge ebemu-igwe echije taa l'akpamigwe; shi l'eka iya owaa lojaa jeye l'eka iya ophu; bu ẹge Abubu-Ndiphe e-me mboku oo-bya. ²⁵ Obenu l'ọ jefutajeodu iphe-ẹhuka nshinu; ogbo nta-a ajika iya. ²⁶ Ọ bu ẹge ọ du l'oge ke Nowa phu; bu ẹge oo-du teke Abubu-Ndiphe a-bya. ²⁷ Teke ono be ẹphe no l'eri; l'angu; aluphe nwanyi; ekephe nwanyi nji jeye mboku, Nowa phe bahuru l'eze ugbo, ọ kuru. Eze utso abya bya agbaa; mini erigbushikota ndu ophu l'ẹphe ha. ²⁸ Ẹge ono b'ọ dukwaphu l'oge ke Lotu. Ẹphe shi eri; l'angu; agba ngho; ako iphe l'ali; akpushi ulo. ²⁹ Yo be mboku, Lotu lufuru le Sodomu; oku

nshì-egbe eshi l'igwe; chia gbaragbara l'ọ̀ bụ̀ mini; bya ekegbushikota ẹ̀phe l'ẹ̀phe ha. ³⁰ Ẹ̀ge ono ẹ̀ ọ̀o-dụ̀ mbọ̀ku, Abụ̀bu-Ndiphe e-he kfulangu.

³¹ “T'onye nọ̀ l'ọ̀kpoku; iphe iya anọ̀du l'ime ụ̀lo be ejekwa iya egwota. T'onye nọ̀ l'ẹ̀gu be ejehekwa ọ̀la azụ̀ l'ufu. ³² Nyatakwa iphe meru nyee Lótu. ³³ Iphe bụ̀ onye achoro tẹ̀ ndzụ̀ iya buru iya uru-erita lẹ̀ mgboko-a; e-tufakwa ọ̀gbodo ndzụ̀ iya. Obenu l'iphe bụ̀ onye tufakwanuru ndzụ̀ iya lẹ̀ mgboko-a; e-nweru ndzụ̀ gbururu jeye.” ³⁴ Jisọ̀su asụ̀kwaphu ẹ̀phe: “Tẹ̀ ya karu unu: l'enyashi mbọ̀ku ono ẹ̀ ụ̀madzụ̀ ẹ̀bo a-zẹ̀ l'oshi-azẹ̀e lanụ̀; a dzuchata onye lanụ̀; haa onye ọ̀phu. ³⁵ Ụ̀nwanyi labụ̀ a-nọ̀du atsụ̀ nri; a dzuchata onye lanụ̀; onye ọ̀phu akwaa. ³⁶ Ụ̀madzụ̀ labụ̀ a-nọ̀du l'ẹ̀gu; a dzuchata onye lanụ̀; onye ọ̀phu akwaa.”

³⁷ Ndu etsoje ụ̀zo iya aji iya: “Nnajiufu; ?bụ̀ l'egbe awe ẹ̀ iphe ono e-me?”

Yọ̀ sụ̀ ẹ̀phe: “L'ọ̀ kwa ẹ̀ke odzụ̀ daburu ẹ̀ udele edzukobeje.”

18

Ẹ̀tu nwanyi, maa tofuru; mę onye ikpe

¹ Jisọ̀su abya anmaaru ẹ̀phe ẹ̀tu, o gude ekoshi ẹ̀phe t'ẹ̀phe kfufe nụ̀ Nchileke; t'ẹ̀phe ba asuje l'ike ekfukfu iya gvụ̀waru ẹ̀phe. ² Yọ̀ sụ̀ ẹ̀phe: “Lẹ̀ mkpukpu lanụ̀ b'ọ̀ nweru onye ikpe, bu iya nụ̀. Onye ikpe ono ta atsudu Nchileke egvu; to dụ̀ iphe ọ̀ guberu madzụ̀. ³ O nwekwaruphu nwanyi lanụ̀, nji iya ta nohedu, bu lẹ̀ mkpukpu ono. Tekenteke ẹ̀ nwanyi ono abyakfutaje onye ikpe ono l'arọ̀ iya: ‘Byiko; t'ọ̀ kpefunu iya l'ẹ̀ka onye okfu adaru yẹ̀ ya.’ ⁴ Onye ikpe ono ajikanyaa; jikanyaa; bya arĩa; sụ̀: ‘L'a marua lẹ̀ ya ta atsudu Nchileke egvu; to nwe onye ya guberu iphe. ⁵ Obenu lẹ̀ nwanyi-a kfuchishinukawaru iya nchì. Ya e-kperu iphe iya nụ̀ iya; ọ̀dumeka b'ọ̀ -byaphenyaa ẹ̀ ọ̀o-byaru njorehu nụ̀ iya.’ ”

⁶ To dụ̀ iya bụ̀; Nnajiufu asụ̀: “?Unu nụ̀waru iphe ejo onye ikpe ono kfuru? ⁷ ? Unu tubesu lẹ̀ Nchileke ta akaduru okpefu ndu ọ̀ fọtaru afota ẹ̀gwegwa; mbụ̀ ndu anọ̀duje araku iya: eswe l'enyashi? ?Oo-gbe bya anọ̀ anọ̀no oyeru ẹ̀phe ẹ̀ka to? ⁸ Wawakwa. Tẹ̀ ya karu unu; l'oo-kpefukwa ẹ̀phe ẹ̀gwegwa. Obenu; Abụ̀bu-Ndiphe -byalephu; ?ọ̀ phụ̀a ndu e-kwe nọ̀du iya l'ẹ̀ka lẹ̀ mgboko-a?”

Ẹ̀tu onye Fárisii; mę onye akiriko

⁹ Jisọ̀su abya anmaaru ndu tubesu l'ẹ̀phe doberu ẹ̀ka ndoo; l'akpo ndu ọ̀do ẹ̀bo-ẹ̀bo l'afu ẹ̀tu-wa; sụ̀ ẹ̀phe: ¹⁰ “L'ọ̀ nweru ụ̀madzụ̀ labụ̀, bahuru l'eze-ụ̀lo Nchileke je okfuru nụ̀ Nchileke. Onye lanụ̀ bụ̀ onye Fárisii; onye ọ̀phu aburu onye ana akiriko. ¹¹ Onye Fárisii ono egbeshi je akwegeru; bya ekfuru nụ̀ Nchileke; sụ̀ iya: ‘Nchileke; ya etu ngu ẹ̀pha lẹ̀ ya te emedu ejo iphe l'ọ̀ bụ̀ ndu ọ̀do; mbụ̀-a; l'ọ̀ bụ̀ ẹ̀ge nwoke-wa, bụ̀ onye ana akiriko-wa emeje. Kẹ̀le ya te ezidu iphura; ya te emegbu madzụ̀ emegbu; ya te eme kẹ̀ nwanyi. ¹² Ya aswije aswiswi abali ẹ̀bo l'idzu; ekfu anụ̀ Nchileke. Iphe, bụ̀ iphe ya dzutaru edzuta l'ọ̀ ha ẹ̀ ya ekeje ụ̀zo iri; woru ụ̀zo lanụ̀ nụ̀ Nchileke.’

¹³ “Onye onanu, bụ̀ onye akiriko ono ejeru je evudo ote-ẹ̀nya; to palikpoduanu ifu apali; gbahaa l'ọ̀ kuberu ẹ̀ka l'olu;*” sụ̀: ‘Nchileke; tẹ̀ imiko yẹ̀be onye eme ejo iphe dụ̀ ngu ru.’ ” ¹⁴ Jisọ̀su asụ̀ ẹ̀phe: “Tẹ̀ ya karu unu: onye onanu, bụ̀ onye ana akiriko ono byakwa bya ala nk'iya; Nchileke agụ̀wa iya nụ̀ l'onye doberu ẹ̀ka ndoo; haa onye ọ̀phu; kẹ̀ l'iphe bụ̀ onye ewoli onwiya eli ẹ̀ ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali ẹ̀ ee-woli eli.”

* **18:13** 18:13 Iphe a kwata dee l'ẹ̀kwo Giriku; l'ẹ̀ke-a kwa lẹ̀ nwoke ono tsuru ẹ̀ka l'ọ̀kpoma. L'ome-l'ali ndu Ju bụ̀ ẹ̀ka ẹ̀ madzụ̀ etsuje l'ọ̀kpoma gude koshi l'iphe ruru iya l'ẹ̀hu.

Jisosu agoru unwegirima onu
(Mát 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A haru dutalahaaru Jisosu egirima nshii t'o byigbaa ephe eka; ndu etsoje uto iya aphua ya; baaru ndu ono, edutaru iya egirima ono mba. ¹⁶ Ya ndono; Jisosu abya ekua ephe; su ephe: "Unu haa egirima t'ephe bakfuta iya. Unu ba anashishi ephe anashi; l'o kwa ndu du ege ono be eke Nchileke bu eze bu nk'ephe. ¹⁷ Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye e-te gudedu obu, du l'o bu k'unwegirima kweta l'oo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l'eke Nchileke bu eze."

Nwata okoro, nweru iphe
(Mát 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Yo nweru onye ishi ndu Ju, jiru Jisosu; su iya: "O-zi-iphe; nwoke, dueberu mma! ?Bu ngunu be ya e-me te ya nweru ndzu gbururu jeye?"

¹⁹ Jisosu asu iya: "?Nanu ege o du be iiku iya onye dueberu mma? E to nwekwa onye odo, bu onye dugeru mma; a gufu Nchileke nwenkinyi iya. ²⁰ ?O kwa l'i mawaru ekemu-wa: 'Be erikwa ogori; be egbukwa madzu; be ezikwa iphura; ba adzuka ejo-ire; kwaberu nne le nna ngu ugu.' "

²¹ Nwoke ono asu iya: "Le keshinu ya bu nwata be ya shi kwabetaru iphemiphe obule ono enya; ophu 'o dukwa ophu ya mebyijeru."

²² Jisosu anulephu iphe o kfulu; su iya: "Iphe lanu be phodufuaru ngu l'ememe: bu iya bu t'i je je erekota iphe i nweru l'o ha; chita okpoga iya keeru ndu ukpa. Oo ya bu; nggu enweru okpobe iphe l'imigwe. I -meebe ege ono; nggu abya etsoru iya."

²³ Nwoke ono anulephu iphe ono; ehu adaa ya koo; eke o nweshikwanuru iphe ike.

²⁴ Jisosu elenyaa ya; su iya: "Iphe o dukwanu l'oo ehuka te ndu nweru iphe bahu l'eke Nchileke bu eze! ²⁵ O kakwa ntse t'e wota inya; pyoo l'enya ngga; karia t'onye nweru iphe bahu l'eke Nchileke bu eze!"

²⁶ Ndu nuru iya nu aji: "?Buhunu onye be aa-dzofuta; m'o -du ege ono?"

²⁷ Jisosu asu ephe: "L'iphe kporu madzu l'ememe be dukwa Nchileke ntse ememe."

²⁸ Pyita asu iya: "Lewaru ephebedua, haru ufu ephe; bya etsoru ngu-a."

²⁹ Yo su ephe: "Kamenu; te ya karu unu: l'e t'o dukwa onye gude ke eke Nchileke bu eze; haa ulo iya; haa nyee ya; haa nwunne iya; haa ndu muru iya nu; haa unwu iya, ³⁰ Nchileke ta akfuru ugwo iya nkfungo nta-a; yo nweru ndzu gbururu jeye l'ogbo ophu abya nu."

K'ugbo eto, Jisosu ekfu k'anwuhu iya
(Mát 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jisosu abya eduta umadzu iri l'ebo ono; su ephe: "Unu lekwa l'ephe ejeekwa Jerusalemu. Iphemiphe obule, ndu nkfuchiru Nchileke deru le ke Abubu-Ndiphe be e-rekotakwa l'o ha! ³² Le aa-kpuru iya ye ndu e-ta madu Nchileke l'eka; ephe ajaa ya ewena; mee ya iphe-iphere; vua ya onu-mini. ³³ Ephe e-chi iya echachi; bya eworu iya gbua. O -noo abali ebo; ke eto; yo shi l'onwu teta bya anodu ndzu odo."

³⁴ To du iphe ono m'oo nanu, doru ndu etsoje uto iya enya; okfu ono atuko gbachia ephe enya; ke l'e meru t'ephe ba ma iphe o kfulu.

Jisosu agwo onye ishi, arọ arọ
(Mát 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisosu erudelephu Jeriko; yo nweru nwoke, atsü ishi, no l'iku esu-uzo arọ arọ. ³⁶ Yo nua igidi ndu awuswe nu; jilaha iphe ada nu.

³⁷ Ephe asu iya l'o kwa Jisosu, onye Nazaretu l'eswe.

³⁸ Yo rangarahu: "Jisosu Nwatibe Dévidi; phuaru iya ru imiko!"

³⁹ Ndu no l'uzo ifu abaaruru iya mba; su iya t'o daa nwanshi. Yo ka l'iya-a orashi ike: "Nwatibe Dévidi; phuaru iya ru imiko!"

⁴⁰ Jisọsu abya evudo; zia t'e dutaru iya ẹya. Yọ rutalephu ntse; Jisọsu ajì iya: ⁴¹ “? Bù ngunu bẹ dù ngu tẹ ya meeru ngu?”

Yọ sù iya: “Nnajiufu; ọ bụ tẹ ya phụa ọzo-o.”

⁴² Jisọsu asù iya: “Wata ọphu ọzo ọbu; l'ekwekwe, i kweru kẹ Nchileke mewaru ngu t'ì dù mma.”

⁴³ Teke onophu; yọ watawaphu ọphu ọzo; bya etsoru Jisọsu phẹ aja Nchileke ajaja. Iphe bụ onye phuru iya nù; yọ jaa Nchileke ajaja.

19

Jisọsu yẹle Zakíyọsu

¹ Jisọsu abya abata Jéríko; swelaha ya esweswe. ² Yo nweru nwoke, aza Zakíyọsu, bụ iya bụ onye ishi ndu akíríko. Yo nwekwanuru iphe nshinu. ³ Zakíyọsu-wa shihawa achọ ẹgẹ ya e-me maru onye bụ Jisọsu. Obenu lẹ mkpa, aakpa l'ẹke ono te kwedu t'ọ kpata ọzo; okfu l'ọ ha mkpúrukpu. ⁴ Tọ dù iya bụ; yo vuru ọzo gbachia je enyihu eli oshi sikamo; je anọdu tẹ ya phụ Jisọsu; okfu lẹ Jisọsu e-shi ẹke ono swee. ⁵ Jisọsu abyarutalephu ẹke ono; bya apalia ẹnya; phụa ya; bya eku iya: “Zakíyọsu; nyizita ẹgwegwa; l'ọ ọlo ngu bẹ ya nọfutaje ntanụ.”

⁶ Yo nyifutakebewaphu; gude ẹhu-ọtso-ẹna dubata Jisọsu l'ufu iya. ⁷ Ẹhu eghulaha iphe, bụ ndu phuru iya nù eghughu; ẹphe ekfulaha; sù: “Nenu; nwoke-wa abahu jeshia t'a kwaarú iya ẹbyee lẹ kẹ nwoke-wa, megburu onwiya l'ẹjo iphe-a.”

⁸ Zakíyọsu egbeshi bya asù Nnajiufu: “Nnajiufu; iphe, bụ iphe ya nweru enweru bẹ ya e-ke ọzo ẹbo; nù ndu ọkpa ọzo lanù. Ọ -bùru l'ọ nweru onye ya rijeru nriru; ya akfù-ghachi iya onye ọbu iphe ha l'ọ bụ iphe ya riru iya ugbo ẹno.”

⁹ Jisọsu asù iya: “Ntanù ọwaa b'a dzọfutaru ndu ufu-wa; keshinu nwoke-wa l'onwiya bukwapu nwatibe Ébiríhamu. ¹⁰ Lẹ yẹbe Abùbu-Ndiphe kwa ndu phuhuru ephuhu bẹ ya chọru bya; k'ọphu ya a-dzọta ẹphe.”

Ẹtu, eegude ndu e yeru iphe l'ẹka anma (Mát 25:14-30)

¹¹ Ẹphe anụnyalephu iphe ono, ookfushi ono; yọ wataru ẹphe ọnmaru ẹtu; okfu l'ọ nọ-wa Jerúsalemu ntse; ọdo bụ l'ẹphe shi tubesu lẹ Nchileke abyakebewa okoshi lẹ ya bụ eze. ¹² Ya ndono; yọ sù ẹphe: “L'ọ nweru nwoke, shi l'eri ndu eze. Nwoke ono ejee ọha ọbu, teru ẹnya; t'e chia ya eze; tẹmanu yọ lata. ¹³ Yọ bya ekua ndu ejeru iya ozi ọmadzu iri; keeru ẹphe ọnggu iri; sù ẹphe: ‘Unu gude iya gbaa nghọ jeye tẹ ya lata.’ ¹⁴ Ọle nwoke ono dù ndu alì iya ashì. Ẹphe eyefu ndu ozi t'ẹphe tso nwoke ono azụ azụ je asù l'ẹ t'ọ dùdu ẹphe mma t'ọ bùru nwoke ono a-bùru ẹphe eze.

¹⁵ “E chibegelephu nwoke ono eze ono; yọ lata bya ezia t'e kuaru iya ndu ono, ejeru iya ozi, ọ nùtsuaru okpoga ono; tẹ ya maru iphe ẹphe ritatsuaru lẹ nghọ ẹphe ọbu.

¹⁶ Onye k'ọdungu abya evudo iya l'ifu; sù iya: ‘Nna; ọnggu olu ngu ono tukobekwaru onwiya ọnggu iri ọdo.’ ¹⁷ Yọ sù iya: ‘Ì meru ọhuma; ì bụ nwoke. Keshinu i yeru ẹhu l'iphe ha nwanshì bẹ ya yewaru ngu mkpukpu iri l'ẹka t'ì bùru onye ishi ẹphe.’

¹⁸ Onye k'ẹbo abya asù iya: ‘Nna; ọnggu olu ngu ono tukobekwaru onwiya ọnggu ise ọdo.’ ¹⁹ Onye eze ono asù iya: ‘Ọ kwaphu mkpukpu ise bẹ ì-bùru ishi ẹphe.’

²⁰ “Onye ọdo abya asù iya: ‘Nna; ọwaa ọnggu olu ngu. Ya wolekwaru iya phụ kechia lẹ nwa mpete ẹkwa; ²¹ okfu lẹ ya atsu ngu egvu l'ì dùnukaru ẹhuka. Iiwotaje iphe ẹ ti dobedu; l'akpataje iphe ẹ ti mebedu.’ ²² Onye eze ono asù iya: ‘Ì phụa nggube iphe ono, ẹjo ọkpoma egbu egbugbu ono! Okfu-ọnu ngu bẹ ya e-gude nma ngu ikpe. Ọ -bùru l'ì maru lẹ ya dù ẹhuka; l'ewotaje iphe ya ẹ-te dobedu; l'akpataje iphe ya ẹ-te

mebedu; ²³ ?bụ ngunu meru iphe ẹ ti yeduru iya okpoga iya l'ulo-okpoga; k'ophu bu: ẹge-a, ya laru-wa me ya eje ewota iya nu yele o-muru-nwa, tso iya nu.'

²⁴ "Yọ bya asu ndu vudo l'ẹke ono: 'Unu nata iya okpoga ono; woru nu onye ophu nweru pongu iri phu.' ²⁵ Ẹphe asu iya: 'Ii-nhi; ?buchia yebedua, nweru pongu iri?'

²⁶ Yọ su ẹphe: 'Te ya karu unu: onye nweru nu be Nchileke a-nufua ophu ka nshinu; onye ẹ-te nwedu nu be ee-gbe natafua nu nwiya ophu o nweru enweru obu. ²⁷ A bya le ndu okfu iya-a, bu ndu ẹ-te kwedu l'oo ya a-bu eze ẹphe-wa; unu chita ẹphe bya edobe l'ifu iya gbushikota ẹphe.' "

Jisosu abahu Jerúsalemu

(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁸ Jisosu ekfugelephu iphe ono, ookfu ono; jeshia Jerúsalemu, ooje. ²⁹ Yọ byarutalephu ugvu, eekuje Olivu, no le mgboro Betuféji me Bétani; zia ndu etsoje uzo iya umadzu ẹbo; su ẹphe: ³⁰ "Unu jee le mkpukpu ono, no unu l'uzo ifu ono. Unu -rulephu onu-uzo, e shi abahu mkpukpu ono; be unu a-phua nwa nkakfu-igara, e liberu elibe, madzu te tsubua enyishi. Unu toshia ya; kpata bya ẹke-a. ³¹ Teke bu l'o nweru onye jiru unu: '?Iphe kparu iphe unu atota iya?' unu su iya le mkpa iya duru Nnajiufu."

³² Ya ndono; ndu ono, e ziru ozi ono atugbua bya erua; yo buleruphu ẹge ono, o kfuru iya ẹphe ono b'o du. ³³ Ẹphe atoshidelephu nkakfu-igara ono; ndu nwe iya nu asu ẹphe: "?O meru agha be unu atoshi nkakfu-igara ono?"

³⁴ Ẹphe asu ẹphe: "Le mkpa iya duru Nnajiufu." ³⁵ Ẹphe abya akputaru iya Jisosu; woru uwe ugwehu ẹphe wukobe iya; bya eyeru Jisosu ẹka; yo dugaru l'eli iya. ³⁶ Yọ gbachidelephu atugbu; ẹphe eyetatsua uwe ugwehu ẹphe; tooru iya l'esu-uzo.

³⁷ Yo rudelephu Jerúsalemu ntse; nodulephu le mgbazita Ugvu Olivu; iphe bu ikpetuma ndu ono, etsoje iya nu ono etelaha ẹswa; echi mkpu aja Nchileke ajaja ke eze iphe ono, o meru; ẹphe aphukota ono. ³⁸ Ẹphe asu: "Onye Nchileke goru onu-oma nu be eze ono bu; mbu onye ono, Nnajiufu ziru t'o bya ono. Te nchi du ndoo l'imigwe; t'ugvu tsoru Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu!"

³⁹ Ndu Fárisii, yi l'ikpetuma ndu ono aharu su Jisosu: "O-zi-iphe! ?T'i gbọ-chidu ndu etsoje uzo ngu nchi?"

⁴⁰ Yọ su ẹphe: "Te ya karu unu: ndu-a -nodu ndoo; be mkpuma, no l'ali a-wu-lihukwa wata ochi mkpu ono l'onwiya."

Jisosu ara ẹkwa Jerúsalemu

⁴¹ Jisosu erudelephu Jerúsalemu; palia enya; lee ya; ralahaa ẹkwa; su: ⁴² "Nggube Jerúsalemu; ndege i makpokwanuaru iphe e-me te nchi du ngu ndo; obenu le nta-a b'e domiwaru iya t'enya ngu ba phu iya. ⁴³ L'ujiku lanu be ndu ohogu ngu a-furu ngu; gvua ogè no-phe ngu mgburumgburu; no-chia ngu uzo nri; shi ekemeke obule ripyabe ngu; ⁴⁴ gbupyata nggu l'unwu ngu kpakparakpa. E to nwekwa m'o bu mkpuma lanu, ẹphe a-ha t'o kpo-kfuru l'eli ibe iya; okfu l'e ti madu teke a byaru ngu adzofuta."

Jisosu achishi ndu ngho

l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Jisosu abya abahu l'eze-ulo Nchileke; wata ochishi ndu ere iphe. ⁴⁶ Yọ su ẹphe: "E deru l'ekwo le Nchileke suru: 'Ulo iya a-buru ulo, aa-noduje ekfu anu iya;' unu egbe bya eworu iya mewanu ulo, ndu iphura edomije onwephe."

⁴⁷ Yọ wata ono l'eze-ulo Nchileke ono; ezi iphe mboku-mboku. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; me ndu ezije ekemu; mewaru ndu nweru enya l'oha ono

acholahaa ege epe e-me gbua ya. ⁴⁸ Epe ta ma ege epe e-me iya; l'eke onyemonye obule do-pheru iya mgburumburu; ngabe nchi l'ipe ookfu.

20

*Aaji Jisosu ke ike,
o gude eme iphe oome*

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Yo be ujiku lanu le Jisosu no l'ezu ndu ono iphe l'eze-ulo Nchileke; l'ara ozi-oma ono arara; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya awukfutashia ya; ² bya asu iya: "Karu epe: ?bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owaa, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu t'i bya iya ememe?"

³ Jisosu asu epe: "Le yebedua a-jikwaphu unu aji. Unu kaeduru iya: ⁴ ?Bu onye ziru Jonu t'o bya emee baputizimu: bu Nchileke t'o bu madzu?"

⁵ Epe alaa ya edzukashi l'onwephe; woo: "Epe -su l'o shi l'eka Nchileke be oosukwa epe: '?Ngunu mekwanuru iphe epe te kwetadu iphe o kfu?' ⁶ Epe -sukwanu l'oo madzu ziru iya be ndu oha a-tugbushikwa epe le mkpuma; ke l'o doru oha enya le Jonu bu onye nkfuchiru Nchileke." ⁷ Ya ndono; epe asu iya l'epe ta makwa onye ziru iya nu.

⁸ Jisosu asu epe: "O kwaphu ege ono be ya te ekfuduru unu onye ya deru ike l'eka eme iphemipe obule ono."

Etu ke ndu e buru ozi

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Yo wata onmaru ndu ono etu-wa; su epe: "Le nwoke lanu koru mgbo vayinu; bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje ime mba odo e-ke oo-no odu. ¹⁰ Yo be teke aawoje akpuru vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'epe woo ya okè iya nk'ia. Epe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabe iya eka otu; nwufu iya; yo lashia.

¹¹ Yo bya ezi onye odo; epe etsukwaa ya phu iphe; mee ya iphe-iphere; gbabe iya eka otu; nwufukwa iya phu; yo lashia. ¹² Yo zikwaphu onye k'eto; epe etsukwaa ya phu iphe; chifu iya. ¹³ Nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asu: 'L'o duwa mma; le ya mawaru iphe ya e-me nta-a. Ya e-ye nwatibe iya, ya yeru obu; l'epe a-kabe kwabe nwatibe iya ono ugu.' ¹⁴ Ndu ozi ono aphulephu nwatibe iya ono; zua mgbede; su ibe epe: 'Owaa bu onye ali-a e-mekochaa buru nk'ia teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'epe gbua ya; k'ophu mgbo vayinu ono a-buru nk'epe.' ¹⁵ Epe achifu iya le mgbo vayinu ono; je eworu iya gbua.

"Mbu; ?o du unu l'o bu ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me epe? ¹⁶ Oo-bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu iya ye ndu odo l'eka."

Oha ono anutsulephu iphe ono; toko su: "Te njo gbakwa egbudu!"

¹⁷ Yo bya atabe epe enya; ji epe: "?Buhunu ngunu be bu iphe obu, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Le mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.'

¹⁸ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yogiriyogiri. Onye o tupyabekwanuru be oo-gwekwa egwegwe."

Aji k'otu akiriko

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

¹⁹ Ndu ezije ekemu; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja eselaha t'epe gude iya teke ono; ke l'epe mawaru l'o bu epe b'o gude nmaa etu ono; egvu oha ono te

kwe ephe. ²⁰ Ephe awata iya oge ngge; bya ezi ndu ngge t'ephe meje l'èphè bu oswi madzù; t'ube nvò l'iphe o kfulu mbù Jisòsu; k'òphu ephe a-kpuru iya ye l'èka onye nwe ike, bu iya bu gòvano, shi Rómu. ²¹ Ephe aji Jisòsu; sù iya: "O-zi-iphe! Ephe maru lè iikfuje okfu nhamunha; l'ezi iphe nhamunha; ophu 'ò dùdu onye iileje enya l'ifu; gbahaa ụzo Nchileke b'i gude ire-lanù ezi. ²² ?Tò b'udu omebyi ekemu Nchileke m'ephe -t'ujee akiriko nù Síza, bu eze ndu Rómu?"

²³ Yò mawaruphu ụgho, nò ephe l'obu; sù ephe: ²⁴ "Unu koshiedu iya nù shìru olu lanù." Wo ephe: "?Bù ishi onye m'epha onye b'e deru l'okpoga-a ège-a?"

Ephe asù iya: "L'ò bu k'è Síza."

²⁵ Yò sù ephe: "Òo ya bu; unu woru iphe ophu bu k'è Síza; nù Síza; woru k'è Nchileke; nù Nchileke."

²⁶ Ephe ta dùhe ike nòdu l'edzudzu òha ono shi l'okfu-ònu iya gude iya. Ège o gude k'fua okfu ono adù ephe biribiri. Ephe te k'fue okfu òdo.

Aji k'oshi l'ònwu teta

(Mát 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisòsu; mbù ndu ophu asuje l'è te eshijedu l'ònwu teta nòdu ndzù. ²⁸ Ephe abyakfutashia Jisòsu; bya asù iya: "O-zi-iphe! Mòsisu dekwaru l'èkwo ekemu; sù: Teke bu lè madzù nwuhuru; tò m'uta nwa; t'è nwunne onye ono l'upyabe nyee ya; m'utaru iya nwa. ²⁹ Sù iya l'ò nweru unwunne esaa, nònu; k'è ògurennya al'unya nwanyi; haa ya nwuhu l'è-ba m'utakwa nwa. ³⁰ Onye k'èbo al'upyabe nwanyi ono; l'unya kwaa ya phù; nwuhu; l'è-ba m'utakwa nwa. ³¹ Onye k'èto ège ono kwaphu; jeye; ephe esaa al'ugbakota nwanyi lanù ono; nwushihukota; ephe ta m'utakwa nwa-a. ³² E megee; nggube nwanyi; nggu anwuhufu-a. ³³ O -rua teke ee-shi l'ònwu teta nòdu ndzù; ?bù nyee onye ole b'è nwanyi ono a-bù ège ono ephe shi l'ukotahawa iya ono ephe esaa?"

³⁴ Jisòsu asù ephe: "L'ònwu ògbo nta-a al'ushi nwanyi; unwanyi al'ushi nji. ³⁵ Òle ndu a g'uru l'è ndu g'baru k'oshi l'ònwu teta nòdu ndzù bya eburu l'è mgboko ophu a-byanù ta al'ukwa nwanyi; ophu nwanyi 'al'ukwa nji. ³⁶ Ephe ta anwuhuhedu anwuhu òdo; k'è l'ephe l'ònwu ojozi-imigwe b'wa nanù. Keshinu ephe b'wa ndu shi l'ònwu teta nòdu ndzù b'è ephe b'akwa unwu Nchileke. ³⁷ Ò -b'uru k'è okuli ndu nwuhuru anwuhu; èkwo Mòsisu koshiru iya l'èke o k'fulu k'iru, òku enwu raphuraphu. Èke ono b'è Mòsisu kuru Nchileke: 'Nchileke k'è Ébirihamu; Nchileke k'è Áyizaku; m'è Nchileke k'è Jékpò.' ³⁸ Òo ya bu l'è Nchileke ta b'udu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu. Ò bu Nchileke ndu nò ndzù. Ishi iya bu l'on'yemonye òbule b'akwa onye nò ndzù l'enya Nchileke."

³⁹ Ndu ono, ezije ekemu ono aharu sù iya: "O-zi-iphe! I k'fulu òhuma." ⁴⁰ Iphe meru iphe ephe k'fulu iya ège ono bu l'ephe ta at'uhedu ama oji iya aji òdo.

?Kuráyisutu bu nwatibe onye?

(Mát 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisòsu abya asù ndu Fárisii ono: "?Nanù ège e meru b'a s'uru l'è Kuráyisutu òbu bu Nwatibe Dévidi; ⁴² l'èke Dévidi l'onwiya k'fukwaru l'èkwo Egvu Nchileke; sù:

" 'L'è Nchileke s'uru Nnajiufu y'èbe Dévidi:

Nòdu iya l'èka-utara;

⁴³ jeye teke ya e-me ndu òhogu ngu

t'ephe b'uru iphe

ìi-dzòpyabe l'òkpa.'

⁴⁴ Tò dù iya bu l'è Dévidi kuru iya 'Nnajiufu.' ?Nanuhunu ège e meru b'ò bu nwatibe iya?"

*Okwa ẹhu ndu ezije ekemu
(Mát 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵ Jisọsu anọdu l'edzudzu ọha ono sụ ndu etsoje ụzo iya: ⁴⁶ “Unu kwabẹkwaru onwunu ẹnya l'ẹke ndu ezije ekemu nọ; mbụ ndu bụ iphe aduje ẹphe mma bụ t'ẹphe kechishia onwẹphe l'uwe-nlọkpuru ẹphe; t'eekeleje ẹphe l'ọ bụ oke amadụ l'ẹke a dọ l'igwe; tẹ oshi ọphu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru ẹphe a-nọduje iya; mẹ t'ọ buru ẹphe a-nọduje l'ẹke aa-katsukpooru ẹphe ọkwaberu ugwu l'ẹke e jeru eswe-ipe. ⁴⁷ Ẹphe eripyaje unwanyi, maa tufuru; gude ẹregede ekfu ogologo okfu anụ Nchileke. Ọ bụ ẹphe bẹ aa-ka ọnmashi ikpe ike.”

21

*Iphe nwanyi, maa tufuru
turu obu iya anụ Nchileke
(Mak 12:41-44)*

¹ Jisọsu abya apalia ẹnya; phụ ndu nweru iphe ẹke ẹphe echegbaa okpoga ẹphe l'okpoko, eecheruru Nchileke okpoga l'eze-ulo Nchileke. ² Yọ phua nwanyi ukpa, nji iya ta nọhedu; ẹke nwanyi ono bya echee afu labu. ³ Jisọsu asu ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nwanyi ukpa-wa, nji iya ta nọhedu-wa bẹ nwaru iphe ka kẹ ndu ọphunanu l'ẹphe ha. ⁴ Ishi iya aburu lẹ ndu ọphu l'ẹphe ha hatatsuaru ẹku ẹphe, tsushitsuaru etsushi ahata bya echee. Obenu lẹ nwanyi-a akpa ukpa nshinu; ọbu l'ọ wokotaru iphe o gude buru bya echee.”

*Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mát 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Yo nweru ndu kfuphenyaleruphu k'eze-ulo Nchileke ono: ẹge e gude ẹgiri mkpuma, dọ egwu kpumata iya; mẹ iphe a nugaaru Nchileke, nọ iya nụ; Jisọsu asu ẹphe: ⁶ “Teke ọ bụ iphe ọwaa, unu ele ẹnya-a; o nwekwaru mboku, ee-mekochaa kukposhikota iphe ono akukposhi; mbu; ẹ tọ dukwa m'ọ bụ mkpuma lanu, aa-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya.”

*Okwa iphe-ẹhuka, a-bya nụ
(Mát 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ Ẹphe aja Jisọsu; sụ iya: “O-zi-ipe! ?Bukpo teke ole bẹ iphe ono e-me? ?Bụ ngunu bụ iphe ee-gude maru teke iphe ono abyawa ememe?”

⁸ Yọ sụ ẹphe: “L'ọ buphu t'unu kwabẹ ẹnya; t'ẹ b'ọ nwe onye e-duswe unu ụzo; l'ọ nweru igweligwe ndu a-zaru ẹpha iya bya. Onye ọphu nonu; yọ sụ l'ọo ya bụ iya; sukwapu l'ogbaakwa teke ọbu. Unu be etsokwa ẹphe. ⁹ Teke unu nuderu akọ ọgu; mẹ lẹ mkpaka aswo-lihu l'ibiyi ọwaa m'ọ bụ l'ibiyi ọphu; unu ba atsukwa egwu; kẹ l'ipe ono l'ọ ha mefutajekwa; ọbu lẹ teke ikperazu ono ta abyalekwaphu lẹ burigedengu ẹge ono.”

¹⁰ Yọ sụ ẹphe: “Lẹ mba e-gbeshi tso mba ibe iya ọgu; alị-eze etso alị-eze ibe iya ọgu. ¹¹ Alị ọnma jijiji a-nọdu anma ẹge dọ egwu. Ejo ẹgu; mẹ oke ome-l'ẹhu a-nọdu eme l'ẹke, dutsua iche iche. Ahuma; męwaru eze iphe-ohubama ọdo a-nọdu emegbaa l'akpamigwe. ¹² Obenu l'agha; temanu t'ipe ono mee bẹ ẹphe e-vuoduru ụzo kpa unu ẹhu; kpukoo unu jee l'ulo-ndzuko ndu Ju t'e kpee unu ikpe; tua unu mkpọro. Aa-kpuko unu je edobe l'ifu ndu eze; mẹ l'ifu ndu ọvano l'okfu ẹka iya. ¹³ Ọ bụ teke ono bẹ gbaru tẹ unu koshi l'edzudzu ọha l'unu bụ ndu nk'iya. ¹⁴ Unu be ejekwa ọri-odu iphe unu e-kfu gude kpefu onwunu. ¹⁵ Ya e-me t'unu maru okfu; maru iphe; k'ọphu ndu unu l'ẹphe ese okfu ta amadụ ẹge ẹphe e-ye ọnu l'ipe unu kfuru; ọphu ẹphe 'atukputadu unu l'ego. ¹⁶ Ndu muru unu; mbu je akpa l'unwunne unu; ndu abubu unu; mẹ ndu ọnyà unu phẹ e-deru unu ye t'e gbua. O nweru unu ndu ọphu

aa-haru gbua egbugbu. ¹⁷ Onyemonye obule e-gude ke l'unu bu ndu ke yebe Jisosu kpoo unu ashi. ¹⁸ Obenu l'agha: egbushi, no unu l'ishi ta aladu l'iyi; k'ophu oburu unubedua. ¹⁹ Unu tajekwaa nshi; l'o kwa o-ta-nshi atataje ogbodo ndzu."

Ejo akpamara

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Jisosu asu ephe: "Teke unu phuleruphu ndu soja; ephe ano-pee Jerusalemu mgburumburu; unu amaru l'emebyi iya duwa ntse. ²¹ Oo ya bu te ndu, no le judiya rebelekwapu oso lashia l'ugvu. Te ndu ophu no l'ime mkpukpu wufukwa; ophu ndu ophu no l'egu 'ejehekwa olata l'ime mkpukpu odo; ²² ke l'ono kwa teke Nchileke a-hu ndiphe ahuhu; t'e shi ege ono t'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke rekota. ²³ Nshobukwaa unwanyi ophu du ime; me ndu ophu he egirima, angu era teke ono. Ishi iya aburu l'ejo iphe-ehuka, e-ta dudu ke ekfukfu a-bya l'eliphe; Nchileke egude oke ehu-eghughu; kpee ndu Izurelu ikpe. ²⁴ Aa-haru ephe gbua le mma; haru ephe kpua le ndzu laa iphe bu mbakeshi. Ndu ohodo a-dzo Jerusalemu pyakapyaka jeye teke oge ke ndu ohodo e-dzu."

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ "Iphe-ohubama a-nodu eme l'enyanwu; me l'onwa; me le mkpo-kpodo. L'eliphe be oda ochoku-mini eze enyimu a-nodu ede ekiri; k'ophu bu le meji a-gbabushihu ndiphe mgburumburu; l'eke ephe atsu egvu. ²⁶ Madzu a-nodu avehu avehu; eke ootsu egvu teke aa-nodu ele enya iphe abya ememe le mgboko; ke l'iphemiphe obule, nokota l'igwe a-nmahu jijiji; lo-sweshihu. ²⁷ Teke ono be ephe a-phu Abubu-Ndiphe l'eke o no l'urukpu; acha vi; gude ike iya, ha nshinu abya. ²⁸ Teke iphemiphe obule ono watawaru ememe; unu kwolihu; palia enya l'ooruwa teke aa-gbata unu."

Iphe oshi figu ezi

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jisosu abya anmakwaaruphu ephe etu-wa; su ephe: "Unu lewaru enya l'oshi figu; me oshi ndu ophu l'o ha. ³⁰ Oobuje; o -watawa oru iru; unu elewa iya-a l'onwunu; l'udzu-mini tuwaru l'ukfu. ³¹ Ege ono be iphe owaa du. Teke iphe-a kparamu watawaru ememe; unu amaru le teke Nchileke e-koshi le ya bu eze duwa ntse.

³² "Kamenu; te ya karu unu: l'ogbo-wa, no nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'o ha e-mekota. ³³ Igwe a-gvu; ali agvu; obu l'okfu, ya kfuru l'o ha te nwedu l'o rebuhuru ire."

Iphe gbaru unu; bu oche nche

³⁴ "Unu kwabekwaru onwunu enya. Unu be ekwekwa te ike gvu unu; okfu l'unu eri ova ova; l'angunuka mee; l'achophe eku ke mgboko. Odumeka be mboku ono a-tukwa unu l'ukfu; ³⁵ ke l'iphe bu ndu mgboko mgburumburu be o-nmakwa l'o bu onya. ³⁶ Unu cheje nche tekenteke; l'ekfu anu Nchileke ege unu a-du ike vudoshia ike teke iphemiphe obule ono e-mede. Teke o meeberu t'unu bya evudo Abubu-Ndiphe l'ifu."

³⁷ Ya ndono; Jisosu abya anodu l'eze-ulo Nchileke mboku-mboku l'ezi iphe. O -belephu l'enyashi; yo je aradu l'ugvu, eekuje Olivu. ³⁸ Nchi -bohulephu; a wuru wu-kfuta iya l'eze-ulo Nchileke t'ephe nu iphe ookfu.

22

Idzu ishi Jisosu

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Yo be l'oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko, eekuje Aji Esweta dūwa ntse; ² ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu achokashilaha ẹge ẹphe e-shi gbua Jisosu. Obenu l'ẹphe atsū ọha egvu.

*Júdasu achita lẹ ya
e-deru Jisosu ye*

(Mát 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Sétanu abya ẹpheba Júdasu l'obu. Júdasu ono bẹ ẹpha etushi iya bụ Isukáriyotu, bükwa-a onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono. ⁴ Yọ tūgbua jekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ọgbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; je ekfuru ẹphe ẹge ya e-shi deru Jisosu ye ẹphe l'ẹka. ⁵ Ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna; ẹphe ekweta iya okpoga. ⁶ Júdasu ekweta ẹge ono; watawaphu ole ẹnya teke gbaru nū, ya e-deru Jisosu ye ndu ono l'ẹka t'ọha ba ama.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mát 26:17-30; Mak 14:12-26; Jọn 13:21-30; 1 Kór 11:23-25)

⁷ Ya ndono; mbọku Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko ono erua, bụ iya bụ mbọku, eegbuje nwaturu, e gude anyata mbọku Aji Esweta ono. ⁸ Jisosu abya ezi Pyita; mẹ Jonu; sū ẹphe: “Unu je akwakoberu ayi nri-enyashi Aji Esweta ọbu t'ayi bya eria.”

⁹ Ẹphe asū iya: “?Bụ awe b'ọ dū ngu t'ẹphe je anodu kwakobe iya?”

¹⁰ Yọ sū ẹphe: “Teke unu bahuleruphu lẹ Jerúsalemu bẹ nwoke, vu ite mini a-byakfuta unu. Unu tsoru iya bahū l'ufu, ọo-bahū. ¹¹ Unu sū onye nwe ufu ono l'ọo O-zi-iphe sūru t'ọ koshi unu ẹke yele ndu etsoje ọzo iya a-nodu gbaa Aji Esweta ọbu. ¹² Oo-duta unu bahū l'ime ọlo k'eli eli. Ime ọlo ọbu hakpọo ọsa; e dow a iya oshi ẹge ọo-dū. Unu kwakoberu iya ẹphe l'ẹke ono.”

¹³ Ẹphe atūgbua bya erua; yọ buleruphu ẹge o kfuru b'ọ dū. Ẹphe anodu l'ẹke ono; kwakobelaha ẹ Aji Esweta ono.

¹⁴ Yọ gbalephu teke eerije nri ono; Jisosu yele ndu ishi-oziri l'ẹbo ono abya anodu l'eri nri ono. ¹⁵ Jisosu asū ẹphe: “L'ogushikpokwaa ya ike t'unu l'iya rifuodu nri Aji Esweta-wa; tẹmanu ya ejede iphe-ẹhuka. ¹⁶ Mbū; tẹ ya karu unu: Ya te erihakwa iya ọdo jeye teke ee-ri ọkpobe iya l'ẹke Nchileke bụ eze.”

¹⁷ Yọ bya ewolihi okoro; bya ekele Nchileke ekele; sū ẹphe: “Unu naru ngugbaru iya l'unu ha. ¹⁸ Lẹ ya ekfuru unu lẹ shita nta-a jeyewaru bẹ ya ta angubahekwa mẹ, shi l'akpuru vayinu jeye teke Nchileke e-koshi l'ọ bụ eze.”

¹⁹ Yọ bya ewota buredi; bya ekelekwaphu Nchileke ekele; bya eworu iya wakashiaru ẹphe; sū: “Owaa bụ ugwehu iya, a nuru l'okfu ẹhu unu; unu meje iya gude nyataje iya.” ²⁰ Ẹge ono kwaphu l'ẹphe rigeeru nri; yọ bya anu ẹphe okoro ono; sū ẹphe: “Okoro-wa ekoshi ọgba-ndzū ọphungu ono, shi l'ẹka Nchileke ono. O gude mee nk'iya, ya lokaru l'okfu ẹhu unu; mee t'ọgba-ndzū, shi iya l'ẹka vuru ire.”

²¹ “Obenu l'agha; unu makwaru amaru l'onye e-deru iya ye bẹ yẹ l'iya eyekokwaa ẹka lẹ nri. ²² Lẹ Abubu-Ndiphe alalekwaa l'ẹge ọ gbaru iya l'alala. Obenu; nshọo onye ono, ee-shi l'ẹka iya deru iya ye l'ẹka ndu achọ ishi iya ono.”

²³ Ẹphe awata ojifashi ibe ẹphe onye ọbu l'ẹphe ha; sū: “?Bụ onye e-mekpoo iphe dū ẹge ono?”

Ntutego onye ka nū

²⁴ Ndu etsoje ọzo iya awata ọdzo ẹnya onye ka nū. ²⁵ Jisosu asū ẹphe: “Ndu bụ eze ndu eze lẹ mgboko-a anoduje akpapyashi ndu ẹphe achị akpapyashi. Ndu bụ ndu ishi, achị l'ike; b'e egbe anoduje eku 'o-me-l'uko.’ ²⁶ Obenu lẹ nk'unu ta dukwa ẹge ono. Ẹge ọo-dū-chia bụ: t'onye bụ ishi l'unu ha dūje l'ọ bụ iya katsua ọbu nwata; t'onye ishi dūje l'ọ bụ nwozi. ²⁷ ?Bụ onye ka nshinu l'onye dugaru eri nri; ma l'onye akwaru

iya nri ono? ?Tọ bụdu onye ọpụhụ dugaru eri nri ka nshinu? Obenu lẹ yẹbedua bu nwozi bẹ ya bu l'ẹke unu nọ. ²⁸ L'iphe-adata iya l'ọha bẹ unu l'iya nọkotakpooru. ²⁹ Oo ya bu l'ọ bụ ẹge Nna iya meru iya eze; bẹ ya e-me unu; ³⁰ t'unu ria; ngụa l'ẹke ya bu eze; dūgagbaaru l'aba-eze; kpee ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelụ ikpe."

Jisọsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Jọn 13:36-38)

³¹ A nọnyaa; Jisọsu ekua Pyita: "Sáyimonu; Sáyimonu; Sétanu sụkwaru t'a haa ya tẹ ya datakọta unu l'unu ha; k'ọpụhụ ya á-phúchá unu l'ọ bụ onye ọpụhụcha ẹswa ereshi. ³² Obenu lẹ ya kfuwaru nụ Nchileke tẹ ekwekwe ngu ba afonga afonga. Oo ya bu teke i laphutaleruphu azụ lakfuta iya; nggu eje emee unwanna ngu t'ẹphe vudoshia ike."

³³ Pyita asụ iya: "Nnajiufu; ya kwakọbeekwaru onwiya k'otso ngu jee mkporo; m'ọ bu laa maa."

³⁴ Jisọsu asụ iya: "Tẹ ya karu ngu; Pyita: oke-ọku nchi-abọhu -bya ara ọra; b'ị tọakwaru ẹgo ụgbo ẹto; l'ẹ tị madu onye ya bu."

Okpoga; ẹda; mę mma

³⁵ Ya ndono; Jisọsu asụ ẹphe: "Teke ono, ya ziru unu t'unu je; sụ t'ẹ b'ọ duka iphe unu e-gude eje ono: t'unu be egudekwa iphe eeyeje okpoga; m'ọ bu ẹda; m'ọ bu akpokpa; ?o nwekpooru iphe ụko iya duru unu?"

Ẹphe asụ iya l'ẹ to nwekwa.

³⁶ Yọ sụ ẹphe: "Obenu lẹ nta-a bu: t'onye nweru nwẹda, eeyeje okpoga wota iya; nyakwaruphu ẹkpa iya; t'onye ẹ-te nwedu ogu-mbeke; ree ukpo iya; zuta iya. ³⁷ Lẹ ya eme tẹ ya karu unu l'iphe-a, e deru l'ekwo okfu Nchileke-wa e-rekota ẹge e deru iya l'ẹhu iya; mbụ ẹke ono, ọ sụru: 'L'a gụkoberu iya lẹ ndu eme ẹjo iphe.' L'iphemiphe ọbule, e deru k'ẹhu iya e-rekota ẹge e deru iya."

³⁸ Ẹphe asụ iya: "Nnajiufu; lekwa mma labụ, ẹphe gude."

Yọ sụ: "L'ọ dụwa mma."

Jisọsu ekfu anụ Nchileke; lẹ Ugwu Olivu

(Mát 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisọsu alufuta; tųgbua jeshia lẹ Ugwu Olivu ẹge oojejhawa. Ndu etsoje ụzo iya etsoru iya. ⁴⁰ Yo rua ẹke ono bya asụ ẹphe: "Unu kfukwaru nụ Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu."

⁴¹ Yọ haa ẹphe; kpịrịbe jee iphe ha l'ọ bụ ọha-ẹka-mkpuma; byishiwaphu ikpere l'ẹke ono; kfuru nụ Nchileke; sụ iya: ⁴² "Nna; ọ -bụru l'ọ bụ uche-obu ngu; pafunu iya okoro iphe-ẹhuka-wa l'ẹhu. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bukwa iphe nọ iya l'uche e-me; ọ kwa ọpụhụ bu uche ngu e-me." ⁴³ Ojozi-imigwe eshi l'imigwe bya esee ya l'ifu; bya awata iya ọdu ike t'o nweru iya ọkpoma. ⁴⁴ Obu awalaha ya awawa; l'awashị iya ẹya ike. Yọ kafuaru okfu anụ Nchileke. Ẹphuru, shi iya l'ẹhu adutsulephu l'ọ bụ mee; adashị patapata l'alị.

⁴⁵ Yo kfuebeleruphu nụ Nchileke; gbeshi; bya ejekfushia ndu etsoje ụzo iya; rua; ẹphe ekutsuwa mgbenya aphụ. ⁴⁶ Yọ sụ ẹphe: "Bụ ngunu kparu iphe unu eku mgbenya? Unu gbeshi kfuru nụ Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu."

Aakputa Jisọsu

(Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Jọn 18:3-11)

⁴⁷ Jisọsu akpukwaduru-a okfu l'ọnu; mkporo-ọha-a ezebata; ẹphe lẹ nwoke ono, ẹpha iya bu Júdasu ono, bu onye lanụ l'umadzu iri l'ẹbo ono. Yọ bụru iya du mkporo-ọha ono. Yọ bya akpịrita Jisọsu ntse ntse tẹ ya tsuta iya ọnu gude kele iya. ⁴⁸ Jisọsu

asụwa iya phụ: “Júdasu; ?bụ otsuta ọnu k'ekele b'i gude ederu Abụbu-Ndiphe eye t'e gbua.”

⁴⁹ Yo be teke ndu nonyabe iya nụ phuleruphu iphe abya iya ememe; ephe asụ: “Nnajiufu; ?t'ephe gbuwaru mma?” ⁵⁰ Onye lanụ l'ime ephe amifuta mma iya; gbua ya ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; kwata iya nchi eka-utara.

⁵¹ Obenu le Jisosu sụru: “Be emehekwa odo.” Jisosu abya ebyia ya eka le nchi ono; yọ du iya ege o dūhawa iya.

⁵² Jisosu asụ ndu ishi ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu ishi ogbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; me ndu bu ogurenya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; me mgboro abya iya egude. ?Ya bu onye ana nfu. ⁵³ Unu l'iya shi anokpoo mboku-mboku l'eze-ulo Nchileke; unu te ebyibua ya eka ke egude. Obenu le nta-a b'o gbaru unu l'ememe iya. Nta-a be ike Obutuswe, bu ike ekpuru-ochi achịwa.”

Ego Pyita

(Mát 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jón 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Ephe akpachia Jisosu; kpuru iya jeshia ufu-eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Pyita etso ephe ote-enya ote-enya l'uzo azu. ⁵⁵ Ephe aphunwulephu oku l'ogbodufu ono; bya adophée ya mgburumburu l'anya; Pyita abya anonyabe ephe. ⁵⁶ A nonyalephu; nwata mgboko, ejeje ozi-ulo l'eke ono aphua Pyita l'eke Pyita no l'iphoro oku ono; yọ tube Pyita enya; sụ: “Nwoke-wa be yele Jisosu-wa shifukwaa ayi.”

⁵⁷ Pyita ago; sụ iya: “Nwanyi ibe iya; ya ta makwa onye o bu.”

⁵⁸ A notalephu nwanshi; onye odo aphukwaa ya phụ; bya asụ: “Me nggubedua yikwa le ndu etsoje iya nu.”

Pyita asụ iya: “Nwoke ibe iya; ya ta ayikwa-o!”

⁵⁹ A nokpowaru-oo jeye onye odo abya ekébékpéléphù: “L'o kwa okpobe okfu be ya ekfu; le nwoke-wa be yele Jisosu shikwa ayi; keshinu o bu onye Gálili.”

⁶⁰ Pyita asụ: “Nwoke ibe iya; ya ta makwa iphe iikfu.”

Yo gudekwadua ege ono ekfu; oke-okwu arawaphu ora. ⁶¹ Nnajiufu abya aghaa enya; lee Pyita. Pyita anyatawaphu okfu ono, Nnajiufu kfulu iya ono; bu iya bu iphe ono, o kfulu; sụ iya le temanu oke-okwu araa ora ntanu owaa b'o tuakwaru ego ugbo eto le ya ta madu iya. ⁶² Pyita egbeshi; lufushia etezi je anodu rashia ekwa ike.

Eetsu Jisosu iphe; l'aja iya ewena

(Mát 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Ndu ono, no l'eche Jisosu nche ono ajalaha ya ewena; l'echi iya iphe. ⁶⁴ Ephe eworu iya enya kechia; l'aji iya: “T'o koeduru ephe onye chiru iya iphe!” ⁶⁵ Ephe ekfushibebewaru igweligwe okfu odo, ephe gude koo ya onu.

Jisosu no l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Jón 18:19-24)

⁶⁶ Nchi abya abohu; ndu bu ogurenya ndu Ju abya edzukota; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu; ephe akpuru iya jekfushia ndu ogbo, ekpeje ikpe. ⁶⁷ Ephe asụ: “Kanuru ephe; ?bu nggu bu Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya obu?”

Jisosu asụ ephe: “Ya -karu unu; mgbe unu te ekwetadu. ⁶⁸ Ya -jia unu aji be unu te eyeduru iya eya onu. ⁶⁹ Obenu le shita ntanu be yebe Abụbu-Ndiphe a-dugaru l'eka-utara Okaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke.”

⁷⁰ Ephe atuko; sụ: “?Bu iya bu l'oo nggu bu Nwatibe Nchileke obu to?”

Yọ sụ ephe: “O kwa unu sụru l'oo ya bu iya.”

⁷¹ Ephe asụ: “?Bu egbe ekebe ngunu be ephe elehunu enya iya odo? Ephe nuwaru iya l'onu iya l'onwephe.”

23

Jisosu no l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jón 18:28-38)

¹ Ya ndono; mkporo-oha ono awu-lihu; kputa Jisosu kpujeshiaru Páyileti. ² Epe erulephu eke ono; bya awata okfushi iphe epe suru l'o meru; su: "L'ephe phuru nwoke-wa l'eke ooduweshi ndibe epe. O jikaru t'ephe ba atushi akiriko nu Siza; sukwapu l'oo ya bu eze epe ono, Nchileke suru l'oo-bya ono."

³ Ya ndono; Páyileti aji Jisosu; su iya: "?Bu nggu bu Eze ndu Ju?"

Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi onu."

⁴ Páyileti asu ndu ishi, achijeru Nchileke eja; me mkporo oha ono: "L'e t'o dukwa iphe, ya phuru, nwoke-wa metaru."

⁵ Epe akaru okfushi ike; su: "L'o tukoru Judiya zigbaru iphe egbuka mkpukpu egbuka. O wataru iya ezizi le Galili; ziru iya ege ono gbururu byeye l'eke-a."

Jisosu no l'ifu Hérodu

⁶ Páyileti anulephu iphe ndu Ju ono kfulu; bya aji: "?O bu onye Galili?" ⁷ Yo maleruphu le Jisosu be shi ibiyia ophu Hérodu achi; su t'e duru iya jekfu Hérodu. Hérodu anodukwanu le Jerúsalemu teke ono. ⁸ Hérodu aphulephu Jisosu; ehu atsoo ya ena; okfu l'o shihawa teke teru etete; chota te ya phu iya; le ya nuwaru ako iya; chokwanua ege ya e-me haru phu iphe du biribiri, oomeje. ⁹ Yo buru iphe kparu iphe o jiru iya aji ogologo ndono. Obe Jisosu ta dudu onu, o yeru iya. ¹⁰ Ndu ishi, achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu abya evudo evudo kfushilaha iphe epe suru l'o meru; l'ara iya arara. ¹¹ Hérodu; me ndu soja iya atuko wata oja Jisosu ewena. A nonyaa; Hérodu ezi epe; epe eje achita uwe, ama ntumatu, bu uwe ndu oke amadu woru yee ya; bya akpu-phuru iya Páyileti azu. ¹² Keshinu mboku ono; Páyileti ye le Hérodu adube shilaha ogbodo onya; ke l'ephe shikwanu noduru onwephe l'ejo oshi teke iphe ono e-ta adadu.

Eekpe Jisosu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Mak 15:6-15; Jón 18:39—19:16)

¹³ Páyileti abya ekukobe ndu ishi, achijeru Nchileke eja; ndu gude oha; me oha l'ophu; su epe: ¹⁴ "Unu shi dutaru iya nwoke-wa su l'ooduweshi ndu ndu-unu eduweshi. Ya ajiebe-wa iya aji l'ifu unu; to du iphe ono l'o ha, unu suru l'o meru ono, gbe nweru ophu ikpe iya nmaru iya. ¹⁵ Ege ono kwaphu be e-to nweddu iphe Hérodu phuru, meru iphe o suru t'a kpu-phutaru iya epe azu. Unu phukwa l'e t'o dukwa iphe nwoke-wa metaru ke t'a kfugbu ya. ¹⁶ Ya a-su t'e chia ya echachi; paru iya haa."

¹⁷ L'iphe bu Aji Esweta, sweru esweswe b'a suru te Páyileti tufujeru epe onye lanu le ndu mkporo t'o laa.

¹⁸ Mkporo oha ono atua uzu; su: "Kpaphua nwoke owaa; hachiaru epe Barábasu t'o laa." ¹⁹ Barábasu ono bu nwoke, a turu mkporo l'o gburu ochi; me k'agbaghashi, o gbaghashiru mkpukpu; te eyeheru govumenti onu.

²⁰ Páyileti abyakwa bya ekfuru yeru epe odo; l'eke oomekwanu te ya haa Jisosu. ²¹ Epe atuko tua uzo odo; su: "Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!"

²² Páyileti asukwapu odo k'ugbo eto ya: "?Ishi iya aburu le ngunu? ?Bu egbe ejo iphe ngunu b'o meketeeru? Me t'o dukwa ejo iphe ya phuru, o meru. Ikpe ta nmakwa iya; k'ophu ee-kpe iya nkfugbu. Iphe e-me nu bu le ee-chi iya iphe; paru iya haa."

²³ Epe azulee gwogwogwo l'ekfushi iya ike t'a kpopyabe iya l'oshi-osweru. Epe aranyaa; rata. ²⁴ Páyileti abya ebua ikpe; su te nk'ephe mee; ²⁵ bya aparu nwoke-wa,

e shi tua mkporo ochi ke utsu, daru nu-wa haaru ephe; bukwanu iya bu onye ephe shi su t'a haaru ephe. Yo su t'a kpopyabe Jisosu l'oshi-osweru, bu iya bu iphe du ephe mma.

Aakpopyabe Jisosu

l'oshi-osweru

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ya ndono; ephe akpuru Jisosu tugbua. Ephe erua l'esu-uzo; bya egude onye Sayirini, shi iphe ala, epa iya bu Sayimonu. Ephe eyechia ya; bo iya oshi-osweru, Jisosu vu su t'o vuru iya tso Jisosu l'azu.

²⁷ Mkpoko oha ono l'eze gbigbigbi etso iya l'azu; mekpowaru unwanyi, ara ekwa; atso aphu Jisosu. ²⁸ A nonyaa; Jisosu abya aghaa enya; lee ephe; su ephe: "Unwanyi Jerusalemu; unu ba arashi ekwa iya. Unu raa ekwa onwunu; me ekwa unwu unu. ²⁹ Ishi iya aburu l'uboku abyaphu teke ephe a-su: 'Onu-oma bu k'unwanyi, e-ta tsubua ime; mbu nwanyị, nwa e-ta ngubua era.' ³⁰ Teke ono be o-du ephe t'ugvu zee zekputa ephe; kpupyabe ephe. ³¹ T'e lewaru ege e meru oshi onyingu; akamaka oshi okponku."

³² O nwekwaruphu umadzu ebo odo, meru ejo iphe aakpukwaphu eje akfugbu; ephe le Jisosu. ³³ Ephe abyarutalephu eke obu, eekuje "Okpokoro Ishi"; woru Jisosu kpopyabe l'oshi-osweru l'eke ono. Ephe akpopyabekwaphu umadzu labu ono, meru ejo iphe ono: onye lanu l'eka-utara iya; onye ophu l'eka-ibyita iya. ³⁴ Jisosu asu: "Nna; guaru ephe nvu; l'ephe ta madu iphe ephe eme."

Ephe atua enwa gude kee uwe iya. ³⁵ Mkpoko-oha ono evudo chiru enya yeru iya. Ndu ono, gude oha ono l'aja iya ewena; asuje: "Mgbę odzofutaje ndu odo; t'o dzofutanu onwiya m'o -buru iya bu Kurayisutu obu, shi l'eka Nchileke, bu iya bu onye obu, o fotaruru obu."

³⁶ Ndu soja l'ajakwa iya phu ewena. Ephe abyakfuta iya bya anu iya mee, shihuru uka t'o nua;* ³⁷ su iya: "O -buru nggu bu Eze ndu Ju; dzonua onwongu!"

³⁸ O nwekwaruphu iphe e deru; kfube l'oshi-osweru ono, suru: "Qwaa bu Eze ndu Ju." E deru iya l'okfu Giriku; dee ya l'okfu Latinu; dekwaa ya phu l'okfu Hiburu.

³⁹ Onye lanu le ndu ono, a kpopyabekotaru ephe l'iya ono ajakwa iya phu ewena; su iya: "?To budu nggu bu Kurayisutu obu? Dzonua onwongu; dzoo ephe."

⁴⁰ Onye ophu agbo-chia ya nchi; su iya: "Chaa! ?Tii tsudu Nchileke egvu l'a nmaru nggu le nwoke-wa egbe ikpe lanu? ⁴¹ Ikpe nk'ephe aburu ikpe, du maa: l'ephe eri-wa uru iphe ephe meru. Obenu le nwoke-wa ta dudu iphe o meru eji." ⁴² Yo su Jisosu teke ono: "Nyatakwa iya nu; Jisosu; teke ii-buru eze bya."

⁴³ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu ngu: ntanu owaa be nggu l'iya a-no l'ogbodufu Nchileke."

Anwuhu Jisosu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Enyanwu egvuleruphu l'echi ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ekemeke obule agbakota tsubalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ⁴⁵ Enyanwu ejikputa; ekwa, eegechitaje onu-uzo ime ulo obu, bu iya bu enya eze-ulo Nchileke agbalephu tarara: lajahu ebo. ⁴⁶ Jisosu echia mkpu; su: "Nna; ya yeru ngu ume iya l'eka." Yo kfuebelephu ege ono; tubua ume.

⁴⁷ Onye ishi ndu soja aphulephu iphe meru nu; jalahaa Nchileke ajaja; su: "Haa! Nwoke-wa kwaphu onye doberu eka ndoo l'oswiya."

* 23:36 23:36 Egvu 69:21; Mat 27:48; Mak 15:36; Jon 19:28-29.

⁴⁸ Ndu ono, dzuru l'ẹke ono t'ẹphe phụ iphe ada nụ aphulephu iphe meru nụ; kùtsuaru ẹka† l'olu awụ ala; ẹke aphụ jiru ẹphe ọkpoma. ⁴⁹ Iphe bụ ndu maru Jisọsu ọhuma; je akpaa l'ụnwanyi, shi Gálili tsoru iya evudokota ote-ẹnya; l'ele iphe ono l'ọ ha.

Eeli Jisọsu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Jọn 19:38-42)

⁵⁰ O nweru nwoke ọbu, ẹpha iya bụ Jósefu. O bụ onye Ju, shi Arimatíya. Nwoke ono tso lẹ ndu ọgbo ikpe; bụru ọkpobe madzụ; bụkwaruphu onye doberu ẹka ndoo. ⁵¹ Ọbu l'ẹ to nwedu teke o kwejeru l'idzu, ono, ndu ọgbo ikpe chiru ono; mę iphe ẹphe meru Jisọsu. O gbe shi elehawa ẹnya teke ọbu, Nchileke e-koshi l'ọo ya bụ eze ọbu. ⁵² Nwoke ono ejekfushia Páyileti; je arọo ya t'o kwe tẹ ya pata odzu Jisọsu je elia. ⁵³ E meebe; yo je apatsuta odzu ono; gude ẹkwa ọcha kwaa ya; pata iya je enyobe l'ili, a turu lẹ mkpuma. Ili ono b'ẹ t'e libua odzu. ⁵⁴ Mbọku ono bụ mbọku, echile iya a-buru mbọku ọtu-ume, bụ iya bụ mbọku, ẹ te ejejedu ozi lẹ phuu; mbọku ọtu-ume ono egbe adubewa adube.

⁵⁵ Ụnwanyi ono, ẹphe lẹ Jisọsu shi lẹ Gálili yiru ono etsokwaruphu Jósefu. Ẹphe erua bya elee ẹnya l'ili ono; hube iya ama; phukwaaphu ẹge e nyoberu odzu Jisọsu ono. ⁵⁶ Ẹphe alaa; bya akwakọta iphe eshi mkpọ; mę manụ-mbeleke, ẹphe e-te odzu ono.

Yo rua mbọku ọtu-ume; ẹphe atụa ume l'ẹge ekemu ẹphe kfuru iya.

24

Jisọsu shi l'ọnwu eteta

(Mát 28:1-10; Mak 16:1-8; Jọn 20:1-10)

¹ Yo be lẹ nchi-abọhu mbọku mbụ l'idzu, bụ iya bụ mbọku Sonde; ụnwanyi ono egude manụ-mbeleke ono, ẹphe kwakọbehawaru ẹge ọo-dụ ono gude jeshia l'ili ono. ² Ẹphe erua; e swifuwanu eze mkpuma ono, e gude swichita ọnu ili ono. ³ Ẹphe abya abahụ l'ime iya; ẹphe ta phuhe odzu Jisọsu. ⁴ Ẹphe evudo l'ẹke ono arị iphe ono. Yo ji ẹphe ẹnya. A bya ele ẹnya; unwoke labụ, yeru uwe, acha v̄i evudonyabewa ẹphe. ⁵ Ẹphe atsujee egvu ẹge-a; wotsuaru ifu kpube l'alị. Unwoke ono asụ ẹphe: “?Bụ ngunu meru iphe unu achọ onye nọ ndzụ l'ẹke ndu maa nọ? ⁶ Ẹ tọ nọhekwa l'ẹke-a. O tetaakwaru nọdu ndzụ ọdo. Unu nyatakwa iphe o kfuru unu teke o shi nọdu lẹ Gálili: ⁷ ‘Lẹ yẹbe Abụbu-Ndiphe bẹ ee-deru ye l'ẹka ndu eme iphe dụ ẹji; a kpọpyabe iya l'oshi-osweru; o be lẹ mbọku k'ẹto ya; ya eteta nọdu ndzụ ọdo.’ ”

⁸ Ẹnya agbaruwaphu ẹphe l'okfu Jisọsu ono. ⁹ Ẹphe eshi l'ili ono lata; bya eje akọoru iya ụmadzu iri lẹ nanụ phụ; męwaru ndu ọphu l'ẹphe ha. ¹⁰ Ụnwanyi ono bụ Méri kẹ Mágudala; mę Jowána; mę Méri, nne Jémusu; męwaru ụnwanyi ọdo, ẹphe l'ẹphe yị. Ẹphe akọoru ndu ishi-ozí iphe ono. ¹¹ Iphe ono adulee ẹphe wujiwuji lẹ nchị: ẹphe te kwe l'ọ bụ oswi-okfu. ¹² Pyita ekwolihu; gbaru jeshia l'ili ono. Yo rua; bya efurita; nyoo ime ili ono. Yọ buleruphu ẹkwa-odzu ono b'ọ phuru kpurumu. Yọ ghakọbe lashia l'ufu. Yo ji iya ẹnya mbụ iphe ono, meru nụ ono.

Akọ, akọ eje Eméyosu

(Mak 16:12-13)

¹³ Mbọku ono kwaphu bẹ ndu etsoje ụzo iya ụmadzu ẹbo yị l'ẹje mkpukpu, eekuje Eméyosu. Tsube lẹ Jerúsalemu jeye l'ẹke ono dụ manyiru ẹsaa. ¹⁴ Ẹphe akọkpelephu akọ iphemiphe ọbule ono, mekotaru nụ ono. ¹⁵ Ẹphe egudekwadua akọ ono akọ; arikwa iya phụ l'obu ẹphe; Jisọsu l'onwiya ejekfuta ẹphe; ẹphe l'iya ayiru. ¹⁶ E

† 23:48 23:48 Gufua iphe e deru l'alị alị Luk 18:13.

kwechia ẹphe ẹnya: ẹphe ta hùbehe iya ama. ¹⁷ Yọ sù ẹphe: “?Bù egbe akọ ngunu bẹ unu akọ tsoru ogborogbo-ùzo ẹge-a?”

Ẹphe abya evudo; l'ẹke aphù jiru ẹphe obu. ¹⁸ Onye lanù l'umadzu ẹbo ono, ẹpha iya bù Kulíyopasu aji iya: “?Bulephu nggu bù onye, byaru abyabya lẹ Jerúsalemu, ẹ-ta madu iphe ono, meeberu l'ẹke ono l'ohiyaa?”

¹⁹ Yọ ji ẹphe: “?Bù ngunu ndono?”

Ẹphe asù iya: “Mbù kẹ Jisọsu, bù onye Názaretu; mbù onye nkfuchiru Nchileke; mbù onye karu ẹnya ogbodo akaka l'iphe bù iphe eeme ememe; mẹ l'okfu-ọnu l'ifu Nchileke; mẹ l'ifu ọha. ²⁰ Ọo ya bẹ ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ishi ayi kputaru iya nù; e kpee ya nkfugbu; woru iya kpopyabe l'oshi-osweru. ²¹ Mbù onye-a, ẹphe shi ele ẹnya l'ọo ya a-gbafuta Ízurelu-a. A kpachikpokwanu ono l'ọ ha; ntanù gbe ekweekwa iya abali ẹto, iphe ono meru. ²² Ọphu ka nù bù l'o nweru unwanyi ọkpa ayi, bya ekfukpooru iphe teru ayi ọkfu. Unwanyi ono bẹ nmaru ẹwa jee l'ili ono. ²³ Ẹphe eshi rua; ọphu 'ọ dudedu onye phukwaduru odzu iya; ẹphe alata bya asù l'ẹphe phukwaru ọdo-o: l'ẹphe phukwaru àphù; l'ẹphe phukwaru unwu ojozi-imigwe, sùru ẹphe lẹ Jisọsu nọkwa ndzọ-o! ²⁴ Ndu ayi ẹphe anọ aharu jee l'ili ono. Ẹphe eshi rua; yọ buruphu ẹge unwanyi ono kfuru b'ọ dọ; ọbu lẹ yẹbedua bẹ ẹphe ta phudu.”

²⁵ Jisọsu asù ẹphe: “Oo-wa! Eswe nk'unu apaa; unubẹ ndu angale angale okweta iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono! ²⁶ ?Tọ gbadu Kuráyisutu ọbu l'oje iphe-ẹhuka ono; bahù l'ẹke e-koshi ugwu, Nchileke kwabẹru iya tọo?” ²⁷ Jisọsu abya eshikpowaru l'iphe bù ẹkwo Mósisu; mẹ ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke kowashiaru ẹphe iphe ono, e deru iya ono nanù nanù.

²⁸ Ẹphe erutadelephu mkpukpu ono, ẹphe eje ono; yo melahaa l'oome tẹ ya sweta tugbufua. ²⁹ Ẹphe esedo iya; sù iya: “Bya t'ẹphe radu; lẹ nchi-ẹjihuwa; ọboku agvuwaa.” Yo kwe tsoru ẹphe t'ẹphe l'iya radu. ³⁰ Ya ndono; ẹphe abyadelephu ori nri; yo wota buredi ono; kele Nchileke ekele; bya awashia ya; woru iya nù ẹphe. ³¹ Ẹnya asahù ẹphe teke ono; ẹphe ahubewaphu onye ọ bù ama! Yo mihi tuu; ẹphe aphù-beru iya. ³² Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe: “?Ọ kwa l'o shi aphù ẹphe ọphu l'okpoma teke o shi ekfu anù ẹphe l'uzo; tuko iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke ekfujashiru ẹphe ekfujashi.”

³³ Ẹphe ekwolihuwaphu teke onophu; gbaphushia azu lẹ Jerúsalemu. Ẹphe eshi rua; umadzu iri lẹ nanù ono anokobewa l'ekalanu; mẹ ndu ẹphe l'ẹphe nọ, bù iya bù ³⁴ ndu sùru lẹ Nnajiufu tetaakwaru nọdu ndzọ l'oswiya; lẹ Sáyimonu phukwaru iya.

³⁵ Tọ dọ iya bù; ẹphebedua abya akọo iphe ono, meru l'uzo ono; kọo ẹge ẹphe shi hube iya ama lẹ teke ono, ọ washiru buredi ono.

Jisọsu ekoshi ndu etsoje iya nù onwiya

(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; Jón 20:19-23; Ndu 1:6-8)

³⁶ Ẹphe egudekwadua ẹge ono ekfu; Jisọsu evudo-wa ẹphe l'ifu; sù ẹphe: “T'ẹhu dukwa unu agu.”

³⁷ Ẹphe elua; meji atofu ẹphe. Ẹphe etubesu l'ọo maa bẹ ẹphe phuru. ³⁸ Yọ sù ẹphe: “?Bù ngunu bẹ unu atsùru egwu. ?Bù ngunu meru iphe obu agba unu ẹbo? ³⁹ Unu phukwa ẹka iya; mẹ ọkpa iya: tẹ unu maru l'ọ bù yẹbedua gẹdegede. Unu gude iya ẹka; unu aphùwaru: lẹ maa te enwejedu anù-ẹhu; mẹ ọkpu ẹge-a, unu ele lẹ ya nweru-a.”

⁴⁰ Yo kfugee ẹge ono; bya ekoshi ẹphe ẹka iya; mẹ ọkpa iya. ⁴¹ Ẹhu-ena; mẹ biribiri, ọ dọ ẹphe emee; ẹphe ta akfube ọswa kweta ọkpobe ekweta. Yọ jiwaphu ẹphe: “?Ọ

nweru iphe eeri eriri, unu gude l'ẹke-a?" ⁴² Ẹphe abya anụ iya ẹma-egheghe. ⁴³ Yọ nata iya nọdu ẹphe l'ifu l'ẹke ono taa ya.

⁴⁴ Yọ sụ ẹphe: "L'iphe-a bụkotakwa iphe, ya shi kfulu unu teke unu l'iya nọ: l'iphemiphe ọbule, e deru dekuta iya l'ẹkwo ekemu Mosisu; mę lę kę ndu nkfuchiru Nchileke; mę l'ẹkwo Egvu Nchileke bę rekotaje nụ ẹge e deru iya."

⁴⁵ Yọ bya amụsaa ẹphe egomunggo tẹ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke doo ẹphe ẹnya. ⁴⁶ Yọ sụ ẹphe: "L'e deru sụ lę Kuráyisutu jefutaje iphe-ẹhuka; nwuhu; o - be mbọku k'ẹto ya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; ⁴⁷ sụ l'ee-gude ẹpha iya kfula lę Nchileke a-guru madzụ nvụ l'iphe dụ ẹji teke onye ọbu taru onwiya ụta iphe dụ ẹji, onye ọbu meru. Ee-shi lę Jerúsalemu gude ẹpha iya ono kfudzuru iphe bụ mbakeshi lę mgboko mgburumgburu. ⁴⁸ Ọ bụ unu e-kfulu ndu ọdo k'iphemiphe ọbule-a, unu gude ẹnya unu phuko-wa. ⁴⁹ Unu lekwa: lę ya e-zilatakwaru unu iphe ono, Nna iya kweru unu ụkwa iya ono. Unu nọdukwa lę mkpukpu-wa jeye teke Nchileke e-gude ike, shi l'imigwe nùá unu ànùnù; unu anata ike, shi l'imigwe."

Jisọsu ala l'imigwe

(Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11)

⁵⁰ Ya ndono; Jisọsu abya eduru ẹphe jeye lę Bétani; bya apalia ẹka iya eli; gọlahaaru ẹphe ọnu. ⁵¹ Yo gudekwadua ọnu ono ağıru ẹphe; haa ẹphe lasha. Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. ⁵² Ẹphe abaarụ iya ẹja; bya alaphushia azụ lę Jerúsalemu. Ẹhu atso ẹphe ntumatu. ⁵³ Ẹphe erua; bya anọlahaa l'eze-ulo Nchileke mkpụrumkpuru ekele Nchileke ekele.

Ozi-Oma, Jõnu deru

Okfu, ghoru madzu

¹ Lẹ mbulembu bẹ Okfu Nchileke ono nõhawa. Okfu ono yẹle Nchileke nõhawa. Okfu ono aburu Nchileke. ² Onye ono bẹ yẹle Nchileke shihawa lẹ mbulembu nõduta. ³ O bụ l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee iphemiphe obule. E tọ dudu iphe lanu, e keru ekeke ophu ẹka iya e-ta adudu. ⁴ Oo ya bẹ ndzu shi l'ẹka iya. Yọ buru ndzu ono, shi iya l'ẹka ono bẹ bụ iphoro, nõru ndiphe. ⁵ Iphoro ono echi l'ekpuru-ochi ono; ophu ekpuru-ochi ono ta dũbua ike sakputa iya.

⁶ O nweru nwoke obu, Nchileke yeru t'ọ bya. Epha iya bụ Jõnu. ⁷ Iphe ọ byaru bụ tẹ ya bya ekfua kẹ iphoro ono. O byaru tẹ ya bya ekfuaru iya oha; k'ophu ephe a-nu ozi ono; kweta. ⁸ E tọ kwa Jõnu bụ iphoro ono. Iphe ọ byaru kwa tẹ ya bya akaru ephe ege iphoro ono dũ. ⁹ O bụ iphoro ono bẹ bụ ogbodo iphoro; bụ iya bụ iphoro ono, byaru lẹ mgboko-a bya anoduru ndiphe kpamukpamu ono.

¹⁰ Oo ya bụ lẹ Okfu Nchileke ono nõhawa lẹ mgboko-a. O bụ l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee mgboko; obenu lẹ ndiphe ta madu onye ọ bụ. ¹¹ O byakfutaru ndu nk'iya; ndu nk'iya ajika l'ephe ta anatadu iya. ¹² Obenu l'iphe bụ ndu nataru iya nu; woru onwephe ye iya l'ẹka b'ọ sukwaru t'ephe buru unwu Nchileke. ¹³ Abubu ono, ephe bụ unwu Nchileke ono ta bukwa ege aamuje madzu b'a muru ephe; tọ bụ l'oo egu nwa meru; a mua ephe; ophu ọ bukwa ege madzu ritaru iya l'obu. Onye muru ephe buakwa Nchileke.

¹⁴ Ya ndono; Okfu ono abya aburu madzu; ayi l'iya ebua. Ayi gude enya ayi phua odu-biribiri iya, bụ odu-biribiri ruberu iya nu; keshinu ọ bụ iya bụ Nwa nwoke lanu, Nna iya, bụ Nchileke mutaru. Iphe bụ ndzu iya bulephu eze-iphe-oma; me ire-lanu.

¹⁵ Jõnu abya ekfulahaa kẹ Nwatibe Nchileke ono; ara iya arara asuje: "Oo ya bụ onye obu, ya shi ekfuru unu okfu iya teke ono, ya suru unu: 'Onye abya nu bẹ ka iya l'ishi ka iya l'okpa; kẹ l'ọ nõha-oduru b'a muderu yẹbe Jõnu.' "

¹⁶ Eze-iphe-oma nk'iya nyiberu anyibe. Yọ buru l'eze-iphe-oma iya ono bẹ ooshije emeru ayi eze-iphe-oma; mbu; o -megee; yo mekwasekwaphu kẹ etsushi iya tukobe iya. ¹⁷ Nchileke shi l'ẹka Mosisu tũaru ayi ekemu. Ophube eze-iphe-oma; me ire-lanu eshikwanu l'ẹka Jisusu Kurayisutu bya. ¹⁸ E to nwekwa onye gudeje-wa enya phua Nchileke; gufu Nwa lanu ono yẹle Nchileke, bụ Nna tugbaberu buru nanu ogbodo aburu ono bẹ bụ onye koshiru ayi ege Nchileke dũ.

Ozi, Jõnu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Tọ dũ iya bụ; ndu Ju shi Jerusalemu eyefu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu shi l'eri Lívayi phe t'ephe je ajia Jõnu onye ọ bụ. Ephe erua je aji iya Jõnu.

²⁰ Jõnu eyelekwaruphu ephe onu. E tọ jikakwa lẹ ya te yeduru ephe onu l'iphe ephe jiru iya. O gbe kakwaru ephe hoo-haa: "Lẹ tọ kwa yebedua, bụ Jõnu bẹ bụ Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya obu."

²¹ Ephe aji iya: "Yọ bũhunuru onye b'i bụ? Bũ nggu bũ Eláyija?"

Yọ sũ ephe: "Wawa! Lẹ ya ta abukwa Eláyija."

Ephe aipyabe iya odo: "Bũ nggubedua bũ onye nkfuchiru Nchileke obu, ephe ele enya iya obu too?"

Yọ sukwapu ephe: "Wawa!"

²² Ẹphe asu iya: “?Yọ bukpoahunu onye b’i bu? Yeru ẹphe okfu l’eda t’ẹphe wolaaru ndu, ziru ẹphe. ?Nanu ẹge i kfukpooru okfu ẹhu ngu obu?”

²³ Jonu asu ẹphe: “Oo yẹbedua bu onye ono, Azáya deru nk’iya l’ẹkwo; su: “ ‘Olu onye ono, echi mkpu l’echi-ẹgu; su:

Unu mee ọzo,
Nnajiufu e-shi t’ọ kfuru ntumu.’ ”

²⁴ Ya ndono; ndu ono, byaru oji Jonu aji ono kwa ndu Fárisii bẹ ziru ẹphe. ²⁵ Ẹphe aji Jonu: “O -buru l’ẹ t’i budu Kuráýisutu; tii bu Eláyija; tii bu onye nkfuchiru Nchileke; ?nanuhunu ẹge o du; bẹ iime baputizimu?”

²⁶ Jonu asu ẹphe: “Iye! Yẹbedua bu mini bẹ ya gude eme baputizimu. Obenu l’o nweru onye unu l’iya tuko nodu, unu ta madu; bu iya bu onye obu, abya nu obu. ²⁷ Onye ono, abya nu ono bẹ kakwa yẹbe Jonu nshinu. O katabe iya nshinu; k’ophu bu lẹ ya te dzukpoduanu kẹ tẹ ya furita efurita toshia ya eri akpokpa iya.”

²⁸ Ẹke iphe-a l’ọ ha mekotaru bu lẹ Bétani l’azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu, bu ẹke Jonu shi emeshi ndiphe baputizimu.

Jisosu bu Nwaturu Nchileke

²⁹ Ya ndono; yo be echile iya; Jonu aphu Jisosu ẹke ooje abyakfuta iya; suwaphu: “Unu lekwa onye bu Nwaturu, shi l’eka Nchileke. O kwa yẹbedua meru onwiya Nwaturu, oo-gude chia aja gude nwefu iphe du eji, ndiphe meru. ³⁰ L’ọ kwa iya bu onye obu, ya shi aturu unu onu iya obu: ‘L’o nweru onye abya nu, bu onye ka iya l’ishi ka iya l’okpa; kẹ l’ọ naha-oduru b’a muderu yẹbe Jonu.’ ³¹ Yẹbedua l’onwiya te shikwa maru onye obu. Obenu l’ọ bu k’ophu ndu Ízurelu a-maru iya bẹ ya byaru bya egude mini eme baputizimu.”

³² Jonu ekfukwaaphu iphe o gude ẹnya iya phu: “Lẹ ya phuru Ume Nchileke ẹke o shi l’imigwe du l’ọ bu ndo; bya anodu iya l’ehu. ³³ Yẹbedua, bu Jonu te shikwa maru iya; obu l’onye ono, ziru iya tẹ ya bya egude mini mee baputizimu ono suru iya: ‘O bu onye ono, ya a-phu Ume Nchileke; yo shi l’imigwe bya anodu iya l’ehu ono bu iya bu onye obu, e-gude Ume-du-Nso mee baputizimu obu!’ ³⁴ Nta-a bẹ ya gudewa ẹnya iya phu; l’ekfukwaphu l’ọo ya bu Nwatibe Nchileke.”

Ndu mbu, etso Jisosu

³⁵ Yo bekwa echile iya; Jonu yele ndu etsoje ọzo iya umadzu ẹbo atuko vudo l’ẹke ono. ³⁶ Yọ phua Jisosu ẹke oosweta; su: “Unu lekwa Nwaturu obu, shi l’eka Nchileke obu.”

³⁷ Umadzu ẹbo ono, etsoje iya nu ono anulephu iphe ono, o kfuru ono; paru Jonu haa; tsoru Jisosu. ³⁸ Jisosu aghaa ẹnya; phu l’ẹphe etso iya; ji ẹphe: “?Bu ngunu bẹ unu achọ?”

Ẹphe asu iya: “Rábayi; ?bu awe bẹ iiraduje?” Iphe Rábayi bu bu: O-zi-iphe.

³⁹ Yọ su ẹphe: “Unu byanu bya aphu iya.” Ya ndono; ẹphe etsoru iya je je aphu ẹke ooraduje; ẹphe l’iya anofufuwaru mboku ono. Teke ono, ẹphe byaru ono bu l’oke-eswe urenyashi.

⁴⁰ Ẹpha onye lanu l’umadzu ẹbo ono, nuru okfu Jonu; gbatoru Jisosu ono bu Ánduru, bu nwunne Sáyimonu Pyita. ⁴¹ Ánduru eje achọ-vukebewaphu nwunne iya; mbu Sáyimonu; su iya: “L’ẹphe phwakwaru Mezaya obu.” Iphe Mezaya bu bu: Kuráýisutu, bu iya bu l’ọo ya bu onye ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ⁴² Yo duta Sáyimonu dutashiaru Jisosu.

Jisosu elee ya ẹnya; su iya: “O bu nggu bu Sáyimonu Jonu. Iphe aa-nodu eku ngu nta-a bu Kéfasu. Iphe Kéfasu bu bu Pyita.” Iphe Pyita bu bu: mkpuma.

Jisosu eku Filipu yele Natániyelu

⁴³ Yo be echile iya; Jisosu achita ke oje Gálili. Yo phua Fílipu; su iya: “T'o tsoru iya.” ⁴⁴ Fílipu ono bu onye Bétusáyida; bukwaruphu le Bétusáyida ono b'o shi mbu Anduru yele Pyita. ⁴⁵ Fílipu ekwe iya hm; je acholaha Natániyelu. Yo cho-vule iya phụ bya asụ iya: “L'ephe phụakwaru onye obu, Mósisu deru okfu ehu iya l'ekwo ekemu; ndu nkfuchiru Nchileke edekwaa ya phụ. Oo ya bu onye obu, bu Jisosu ke Názaretu, bu nwatibe Jósefu.”

⁴⁶ Natániyelu aji iya: “?O nwekpooru iphe du mma, e-shi le Názaretu?”

Fílipu asụ iya t'o byanu bya egude enya iya phụ iya.

⁴⁷ Jisosu aphulephu Natániyelu eke ooje l'abya; su iya: “Owaa okpobe onye Izurelu, e-te nwe du ekworo.”

⁴⁸ Natániyelu asụ iya: “?Nanu ege i meru maru iya?”

Jisosu asụ iya: “Ya phuhawaru ngu ru teke i no l'ukfu oshi figu phụ; temanu Fílipu abya ekua ngu.”

⁴⁹ Natániyelu asụ iya: “O bu nggubedua bu Nwatibe Nchileke obu! O bu nggu bu Eze ndu Izurelu!”

⁵⁰ Jisosu asụ iya: “?Bu l'oo le ya suru ngu le ya phuru ngu l'ukfu oshi figu phụ be kpataru iphe i kwetaru. Ii-phukwaru iphe odo, ka owaa.” ⁵¹ Su iya: “Kamenu; te ya karu ngu: l'unu a-phụ igweli eke o gheru onu; unwu-ojozi Nchileke enyiba enyiba l'imigwe; lenyizitakwaphu enyizita awu awu-kfuta yebe Abubu-Ndiphe.”

2

Eeke nwanyi le Kena

¹ A nolephu ujiku labu; yo be k'eto ya; yo nweru eke, eeke nwanyi le Kena Gálili. Nne Jisosu anodukwaphu l'eke ono. ² Jisosu yele ndu etsoje uzo iya; b'e zikwaruphu t'ephe bya ome eswa-nwanyi ono; ephe atuko bya. ³ Mee eswa-nwanyi ono agvulephu; nne Jisosu abya asụ iya: “Le ndu-a te nwehekwa mee.”

⁴ Jisosu asụ iya: “Nwanyi! Hanua ya. L'oge teke ya e-me iphe ono, enya du ngu ono te erukwa-a.”

⁵ Nne iya ono asụ ndu akwa nri l'ulo ono: “Iphe, bu iphe o suru unu t'unu mee; unu mekwaa ya.”

⁶ Yo nweru eze ite okpopya ishingu, e gude ura kpushia, sugbaaru l'eke ono. O bu egbe ite ono be ndu Ju egudeje eme nsọ ke osafu onwonye mmerushi. Iphe ejije ite ono nanu bu ukporo galonu; m'o kwanu ukporo galonu l'iri. ⁷ Jisosu asụ ndu ono, akwa nri-nwanyi ono: “Unu gude mini kujishia eze ite ono ekujishi l'o ha.” Ephe ekujishia ya; yo jigbaa gungu gungu. ⁸ Yo su ephe: “Ngwaa; unu gbatawa iya ru je anu onye ishi eswa-nwanyi-a.” Ephe ekwe gbata iya je anu iya. ⁹ Onye ishi eswa-nwanyi ono abya etsua onu le mini ono, ghwaru mee ono; yo gbachia ya enya eke egbe mee onanu shi. O buphu ndu ono, l'akwa nri, bu ephe kutaru mini ono be maru eke o shi. To du iya bu; yo bya ekua nwoke ophu alu nwanyi obu; ¹⁰ su iya: “Ibe ngu evujeodu uzo pashia mee ophu du mma t'a nguodu. Teke mee notsulephu madzu l'enya; teke ono; yo pashia ayarabuku. Nggubedua gbe kpado mee ophu du mma byeye egbe nta-a!”

¹¹ Jisosu meru iphe-ophulenya mbulembu iya ono le Kena Gálili gude koshi odubiribiri nk'iya. Ndu etsoje uzo iya ekweta nk'iya.

¹² E metsulephu iphe ono; Jisosu yele nne iya; me unwunne iya ndu k'unwoke; me ndu etsoje uzo iya atughua jeshia Kapaniyomu. Ephe eje ano nwa abali olemole l'eke ono.

*Jisosu achishi ndu ngho
l'eze-ulo Nchileke*

(Mát 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Yo rua teke Aji Esweta, ndu Ju dūwa ntse; Jisosu atugbua jeshia Jerúsalemu. ¹⁴ Yo rua; je abahu l'eze-ulo Nchileke; bya aphua ndu, no l'eke ono ere eswi; me aturu; me ndo. Yo phukwaaphu ndu agbanwe okpoga; eke ephe no l'eke ono agbanweshi okpoga l'eli okpokoro ephe. ¹⁵ Yo bya achita udo; meta echachi; gude iya chikashia ephe l'ephe ha; chikashia aturu ephe; me eswi ephe ono l'eze-ulo Nchileke ono; bya aghakashia ophu bu akpuru okpoga, ndu ono gude agbanweshi okpoga ono; nwuta okpokoro ephe kpubetsua ifu l'ali. ¹⁶ Yo bya abaaruru ndu ophu ere ndo mba; su ephe: "Unu chishia iphe ono l'eke-a. ?Bu onye ziru unu t'unu gude ulo Nna iya mee ulo aswa." ¹⁷ Enya agbarua ndu etsoje uzo iya l'iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono, suru: "L'obu, ya yeru ulo ngu evukwa iya oku l'ehu."

¹⁸ Ya ndono; ndu Ju asu iya: "?Nanu iphe ii-meru koshi ephe, ephe e-gude maru l'iphe ono, i meru ono b'i meru l'oruberu iya."

¹⁹ Jisosu eyeeru ephe onu; su: "Unu chikposhia eze-ulo Nchileke-wa; o bu abali eto kpui be ya e-gude kpukwazi iya; yo du ege o duhawa."

²⁰ Ndu Ju ono asu iya: "Ahaa! ?I suru l'oo abali eto be ii-gude kpo-kwazi ulo-wa; mbu ulo ophu naru ephe ukporo afa ugbo ebo l'afa ishinguru b'i suru l'oo abali eto nkinyi be ii-gude kpuphu iya azu?"

²¹ Obenu l'ephe ta madu l'eze-ulo Nchileke ophu Jisosu ekfuru be bu onwiya gedegede. ²² Oo ya kparu iphe teke ono, o nwuhutsuaru, Nchileke meru iya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu ono be ndu etsoje uzo iya nyataru l'o kfuhawaru ephe iphe ono; ephe ekweta iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; kwetakwaphu okfu ophu shi Jisosu l'onu.

*E to dudu onye
Jisosu ta amaru*

²³ Teke ono, Jisosu nokwadu le Jerúsalemu, aagbakwadu Aji Esweta ono b'a dukpo igweligwe kweta nk'iya. Ishi iya aburu l'ephe phuru iphe-ophulunya, o meshiru. ²⁴ Obenu le Jisosu te gudedu ire ephe eka; okfu l'o makotaru ege onyemonye obule du. ²⁵ E to budu ke t'a bya akolahaaru iya ege madu du; kele yebedua l'onwiya makotaru iphe no madu l'obu.

3

Nikodimosu akpakfuta Jisosu

¹ O nweru nwoke lanu, epha iya bu Nikodimosu. Nikodimosu ono tso l'okpa ndu Farisii. O bukwaphu onye ishi ndu Ju. ² Yo be l'enyashi ujiku lanu; yo gbeshi byakfuta Jisosu; bya asu iya: "L'ephe makwaru-a l'i bu onye ezije mmamiphe; l'oo Nchileke ziru ngu t'i bya. Ishi iya bu l'e t'o dudu madu, e-meghe egbe iphe biribiri owaa, i meebe-e; a gufu le Nchileke yeru iya eya eka."

³ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu unu: o -buru l'e ta madu madu odo be onye obu ta abyakwa bya aphu eke Nchileke bu eze."

⁴ Nikodimosu asu iya: "?Nanu ege ee-shi mua madu odo teke o kahwaru akahu? ?Oo-bahu nne iya l'ephe je anodu t'a mua ya k'ugbo ebo to?"

⁵ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu ngu: o -buru l'e t'e gudedu mini ye Ume-du-Nso mua madu odo be onye ono ta abyakwa bya abahu l'eke Nchileke bu eze. ⁶ Onye madu muru; me iphe shi madu l'eka tukokwa buru ke madu. Iphe Ume-du-Nso muru; me iphe shi l'eka Ume-du-Nso atukokwanu buru ke Ume-du-Nso. ⁷ T'e b'o dukwa ngu biribiri le ya suru l'a mufutaje unu odo. ⁸ Pherephere anoduje ephe

ala eke, du iya mma; nggu anulephu ukporo iya; obe ti makwa eke o shi eshishi; ti ma eke oophe ala. Ono kwa ege o du iphe bu onye Ume-du-Nso muru ndono.”

⁹ Nikodimosu asu iya: “?Nanukpoo ege ee-me te owaa mee?”

¹⁰ Jisosu asu iya: “?I bu onye ezi iphe le Izurelu; iphe owaa te do ngu enya?
¹¹ Kamenu; te ya karu ngu: l'oo iphe ayi maru be ayi ekfuje; buru iphe ayi phuru l'enya be ayi atuje onu iya. Obenu l'unu te kwetadu iphe ayi ekfu. ¹² O -buru le ya kfuru unu iphe ke mgboko-a; unu te kweta iya; ?nanukwanu ege unu e-shi kweta teke ya kfuru unu ege iphe ke imigwe du. ¹³ E to dukwa onye bahujewaru l'imigwe; a gufu onye ono, shi l'imigwe bya ono; bu iya bu yebedua, bu Abubu-Ndiphe. ¹⁴ O kwa ege ono, Mosisu gudeje mgboro wolia agwo ono, e gude ope kpua l'echi-egu ono; bu ege e wolifutaje Abubu-Ndiphe; ¹⁵ ege bukwanu: onye woru onwiya ye iya l'eka; onye obu enweru ndzu gbururu jeye.

¹⁶ “Le Nchileke yenukaru ndiphe obu; yetaberu iya ephe; k'ophu o bu Nwa lanu, o nweru kpua b'o woru nu; k'ophu onye wokwanuru onwiya ye Nwa iya ono l'eka ta aladu l'iyi; yo nwechiaru ndzu gbururu jeye. ¹⁷ Iphe Nchileke gude zi Nwatibe iya t'o bya le mgboko ta bukwa t'o bya ekpee ndiphe ikpe. Iphe o byaru buchikwaa t'o buru l'eka iya be ee-shi dzoo ndiphe. ¹⁸ Onye no iya l'eka b'e ta anmakwa ikpe; o bu l'onye te kwetadu woru onwiya ye iya l'eka b'a nmahaakwaruru ikpe; okfu l'onye ono te kwetadu ke Nwa lanu ono, bu Nwatibe Nchileke ono. ¹⁹ Ege Nchileke e-bu ikpe ono bu l'iphoro ono byaru le mgboko; ndiphe ajika iya; gbe hatachia ekpuru-ochi; ke l'oo ejo iphe be ephe chiru eka ye. ²⁰ L'iphe bu onye eme ejo iphe be akpoje iphoro ash; onye ono te eshitajedu eke iphoro no; e -menyaa; ejo iphe obu, oomeebe lufuta iphe. ²¹ Obenu l'onye eme ire-lanu alufutaje bya anodu l'eke iphoro no; k'ophu onyemonye obule a-phugbaru iya; maru l'iphe oome be shi l'eka Nchileke.”

Jisosu yele Jonu Baputizimu

²² E meebetsua; Jisosu yele ndu etsoje uzo iya atugbua jeshia ali Judiya. Ephe akpoo ukfu l'eke ono; yoo meshi madzu baputizimu. ²³ Jonu l'onwiya emekwaphu baputizimu nk'iya le Inonu. Inonu ono nonyabe Selimu ntse ntse. Yo nodu l'eke ono emeshi baputizimu; okfu le mini tufuru ephe ehul'eke ono. Madzu awu awukfu iya l'eke ono; yoo meshi ephe baputizimu. ²⁴ Teke ono abukwanuru teke e ta tuduaru Jonu chee le mkporo.

²⁵ To du iya bu; ndu etsoje uzo Jonu; ephe l'onye Ju lanu atukfuru ego ke nso osafu onwonye mmerushi. ²⁶ Ephe aphuta iya jekfuta Jonu; bya asu iya: “?I nyatakwaduru-a onye obu, nggu l'iya shi nodu l'azu Jodanu; mbu onye i shi atu onu iya-a? O kwa iya no l'eke-a nta-a eme baputizimu; madzu awu ejekfu iya-a.”

²⁷ Jonu asu ephe: “E to dukwa onye nweru iphe o bya a-nata; e-ba bu iphe Nchileke nuru iya. ²⁸ Unubedua l'onwunu kabekwa buru ndu eto, nuru teke ya suru; l'e t'o kwa yebe Jonu bu Kurayisutu obu, bu onye Nchileke kweru ukwa iya; obu l'e ziru iya te ya vuru iya uzo bya. ²⁹ O kwa nwata-okoro, eje olu nwanyi be nwanyi ono, aabya oke nji ono noru. Onya nwata-okoro ono abyajekwa; o -vudo l'eke onya iya ono no anu iphe ookfu; ehul'atu iya etu. O bu yebe Jonu bu onya Jisosu. Yo buru iphe ono meru iphe ehul'atu iya ena atsofu iya l'ishi nta-a. ³⁰ Epha Jisosu kafutaje ode ude eje; ke yebe Jonu aka ola ali eje.”

Onye shi l'igwe bya

³¹ “Onye ono, shi l'igwe bya ono be bu iya bu onye kakota nshinu l'a ha. Onye shi le mgboko-a bulephu ke mgboko-a; iphe onoduje ekfu abuleruphu ke ndu mgboko-a. Onye onanu shi l'imigwe bya ono bu iya kakota nshinu l'a ha. ³² Oo iphe o nuru le nchi; phua l'enya be onoduje ekfu; obe e to nweddu onye kweru nata ozi iya.

³³ Onye nataru ozi, oozi be gude-wa ono kweta l'oo Nchileke bu iya. ³⁴ L'onye ono, Nchileke yeru ono be bu onye ekfu okfu, Nchileke kfu. Ishi iya aburu le Ume-du-Nso, Nchileke nuru iya be to hatadu ahata nu iya. ³⁵ Nchileke, bu Nna yeru Nwatibe iya ono obu; woru iphemiphe obule ye iya l'eka. ³⁶ Onye wowaru onwiya ye Nwatibe iya ono l'eka be nwewaru ndzu gbururu jeye. Obenu l'iphe, bu onye e ta nuduru Nwatibe Nchileke ono okfu be ndzu te erubekwa eka. O bu oke ehughu ke Nchileke be a-noduwaru onye obu l'ehu gbururu jeyewaru."

4

Jisosu yele nwanyi Sameriya

¹ Ndu Farisii abya anu le ndu, awu etso Jisosu; yo meshi epe baputizimu be ka l'igwe karia ndu ophu awu etso Jonu; yo meshi epe baputizimu; ² e guderu l'e to nwedu onye Jisosu gude eka iya mee baputizimu; gbahaa ndu etsoje uzo iya emeje iya epe. ³ Jisosu anulephu iphe ada nu le ke baputizimu ono l'eke ndu Farisii no; gbeshi le Judiya lasha azu le Galili. ⁴ Uzo, o shi eje Galili ono dabuharu Sameriya.

⁵ Ya ndono; Jisosu ejenyaa; bya erua mkpukpu ndu Sameriya lanu, eekuje Sayika. Sayika ono nonyabe ali, Jekopu nuru nwatibe iya, bu Josef. ⁶ O nwekwaruphu welu, Jekopu turu, no l'eke ono. Teke Jisosu ruru eke ono bu l'enyanwu-ogvuru-l'ishi. Yo bya bya eru iya; ike ije agvu-wa iya. Yo bya anozita l'iku welu ono.

⁷ Yo nweru nwanyi, byaru oseta mini le welu ono. Nwanyi ono bu onye Sameriya. Jisosu asu iya t'o kee ya nu mini te ya ngu. ⁸ Teke ono be ndu etsoje uzo iya jeru l'ime mkpukpu; okpata nri, epe e-ri.

⁹ Nwanyi Sameriya ono asu iya: "?Nanu ege o gude nggu aburu onye Ju l'ekfuru yebe onye Sameriya te ya kee ngu mini t'i ngu?" Iphe meru iphe nwanyi ono kfu ege ono bu le ndu Ju; epe le ndu Sameriya te emegbadu iphe.

¹⁰ Jisosu asu iya: "Ha! Ndege i -maru iphe-oma, Nchileke emejeru madzu; odumeka buru l'i -maru onye obu, suru ngu t'i kee ya nu mini te ya ngu; m'o buru nggubedua ge egbe roo ya; yo chebe ngu mini, anuje ndzu t'i ngu."

¹¹ Nwanyi ono asu iya: "Ya suru ege-a: ege e ti nwekwanu iphe ii-gude seta mini; welu bu owaa, bu enya ruru okpa te ru-wa; ?bu awe b'i shi nweru mini ophu, anuje ndzu obu? ¹² ?Ti bya aka ochechoroche ayi Jekopu, bu iya turu ayi welu-wa; tuele bya bya angu ya mini; unwu iya angu ya; elu iya angukwaa ya phu?"

¹³ Jisosu asu iya: "L'iphe bu onye nguru mini le welu-wa be mini agukwa odo. ¹⁴ Obenu l'onye nguru mini ophu o bu yebedua a-nu iya eya be oo-bu egu mini gbururu jeye. Le mini ophu ya a-nu onye ono a-noduwa iya ru l'ehu; buru nwogvu, a-nodu amushi mini, anuje ndzu gbururu jeye."

¹⁵ Nwanyi ono asu iya: "Byiko; nunu iya egbe mini onanu te ya ngu; k'ophu oo-bu iya egu mini gbururu jeye; ya ahakwanua ogbatoshije eke-a le ya abya okuta mini."

¹⁶ Jisosu asu iya t'o je ekua nji iya te yele iya yiru bya.

¹⁷ Nwanyi ono asu iya: "Me ya ta alukwa nji."

Jisosu asu iya: "I kfu ire-lanu; l'i suru l'e ti lu du nji. ¹⁸ Iphe meru iphe ya suru l'o bu ire-lanu b'i kfu bu l'i luwaru unwoke ise. Temanu be onye ophu nggu l'iya bu nta-a ta bukpokwanu m'oo nji ngu. Iphe i kfu bu ire-lanu."

¹⁹ Nwanyi ono asu iya: "Nta-a be ya mawaru l'i bu onye nkfuchiru Nchileke. ²⁰ Nna epe oche phe be bu l'eli ugu-a be epe shi anoduje abaru Nchileke eja. Unubedua, bu ndu Ju abya asu l'o bulephu le Jerusalem be a-noduje abaru Nchileke eja."

²¹ Jisosu asu iya: "Nwanyi; kwe nk'iya. L'oge eruakwa teke e-to duhedu onye a-nokwadu l'ugvu-a l'abaru Nchileke, bu Nna eja; ta ane le Jerusalem abaru iya eya.

²² Unube ndu Sameriya abaru iphe unu ta madu eja. Ole epebe ndu Ju bu iphe epe

maru bẹ ẹphe abaru ẹja; okfu lẹ ndzofuta bu lẹ ndu Ju b'o shi. ²³ Obenu l'oge obu abyakwaa; mbukwa nta-a gededede; teke ndu abaru Nchileke, bu Nna ẹja okpobe abaru e-gude Ume-du-Nso; gude obu ẹphe l'ọ ha abaru iya ẹja ẹge ọ gbaru. L'ọ kwa egbe ndu du ẹge ono bẹ bu ndu ọ du Nchileke mma t'ẹphe baje ru iya ẹja. ²⁴ Nchileke bu Ume. Ndu abaru iya ẹja gudefutaje Ume-du-Nso abaru iya ẹja ogbodo abaru."

²⁵ Nwanyi ono asu iya: "Ya makwaru-a lẹ Mezaya obu a-bya; bu iya bu onye eekuje Kuráyisutu. Teke ọ byaru bẹ ọo-tuko iphemiphe obule kọkotaru ẹphe."

²⁶ Jisosu asu iya: "M'ọ kwa yẹbedua, ekfu eyeru ngu nu-wa bẹ bu Kuráyisutu obu."

²⁷ Ẹphe egude iya ekfu; ndu etsoje ọzo Jisosu alata. Yo ji ẹphe ẹnya l'ẹphe bya aphua lẹ Jisosu yee nwanyi ekfu okfu. Obenu l'ẹ to nwekwanu onye jiru nwanyi iphe ọcho? M'ọ kwanu ji Jisosu iphe meru iphe ookfu eyeru iya?

²⁸ To du iya bu; nwanyi ono agwobe ite, ooku mini l'ẹke ono; gbagbua gbaba lẹ mkpukpu ono je echiku madzu; su ẹphe: ²⁹ "Unu byakpoduaphu bya aphu nwoke, koshikotaru iya iphe, bu iphe ya shi meta keshinu. Ya ta makwa ọo-bu iya bu Kuráyisutu obu, Nchileke kweru ukwa lẹ ya e-zi t'ọ bya obu." ³⁰ Ẹphe eshi lẹ mkpukpu ono ku-gbuhu wu-kfuta Jisosu.

³¹ Nwanyi ono atugbutsulephu; ndu etsoje ọzo Jisosu arọ Jisosu t'ọ kaberu ria nri!

³² Jisosu asu ẹphe: "Lẹ ya nweru nri, ya eri, ẹphe ẹ-ta madu."

³³ Ya ndono; ndu etsoje ọzo iya akpakashilaha onwẹphe ishi; su: "Ọo-nwenua onye kabẹ wotaru iya nri to?"

³⁴ Yo su ẹphe: "Iphe bu nri iya bu te ya mee iphe du onye ono, ziru iya nu ono mma l'obu; me te ya mekota ozi, o ziru iya; mefu iya l'ishi. ³⁵ Ọto budu unu anmaje etu; su: 'Mgbẹ ọ buwa onwa ẹno; yo rua teke eegwotaje iphe e meberu l'ali.' Obe ya ekfuru unu t'unu palikpoduaphu ẹnya gbua igo l'egu; phu ẹge iphe e meberu iya kashiwaru akaka; duwa ke akpata! ³⁶ Onye akpata iphe ono akpata bẹ aakfuje ugwo ozi iya. Onye ono achikobe nebyi iphe a-odu ekalanu ngaberu ndu gbururu jeye. Oo ya bu k'ophu ndu aku iphe akuku; me ndu ophu akpata iya akpata a-tuko teko-ọ eswa nanu. ³⁷ O bu ẹke ono bẹ okfu obu, e kfuru reru; mbu okfu ono, suru: 'L'onye lanu emebe emebe l'ali; onye ophu l'akpata iya akpata.' ³⁸ Ya ziru unu t'unu je akpata iphe e meberu l'egu ẹke unu te jedu ozi iya. O kwa ndu ọdo jeru ozi l'egu ono. Oke ọ kwa unubedua bẹ unu l'ẹphe gbawa mgbá eri uru iphe ẹphe seru akanya iya."

³⁹ Igweligwe ndu Samériya, shi lẹ mkpukpu ono abya bya eworu onwẹphe ye Jisosu l'eka; okfu lẹ nwanyi ono suru ẹphe: "L'ọ koshikotaru iya iphe bu iphe ya shi meta keshinu." ⁴⁰ Yo be teke ndu Samériya byakfutaru Jisosu; ẹphe arọ ya t'ẹphe l'iya notanyafua. Yo kwe; ẹphe l'iya anọ abali ẹbo lẹ mkpukpu ono.

⁴¹ Ẹphe akafukpooru l'igwe gude ke okfu, shi iya l'onu kweta. ⁴² Ẹphe asu nwanyi ono: "L'ẹ to buhekwa iphe ophu i kfuru kparu iphe ẹphe kwetaru. Iphe kparu iphe ẹphe kwetaru bukwa l'ẹphe gudewa nchi ẹphe nua; byakwaphu bya amawaru l'ọ oswi-okfu l'ọ onye owaa bu onye obu, bu iya bu okpobe Onye Ndzota ndu mgboko-a l'oswiya."

*Jisosu agwo nwatibe onye ishi
(Mát 8:5-13; Luk 7:10)*

⁴³ Yo notsulephu abali ẹbo l'ẹke ono; gbeshi; yo buru iya oje Gálili. ⁴⁴ Lẹ Jisosu l'onwiya kfuhaakwaru: "L'onye nkfuchiru Nchileke b'ẹ ta akwabejekwa ugu l'ali iya." ⁴⁵ Yo rua Gálili; ndu Gálili anata iya ohuma; okfu l'ẹphebedua phukotaru iphemiphe obule, o mekotaru lẹ Jerúsalemu teke ono, a gbaru aji ono; kele ẹphebedua jekwaruphu lẹ Aji Esweta ono.

⁴⁶ Yo bya atugbua lashia azu lẹ Kéna, bu iya bu mkpukpu phu, o mejeru mini; yo gho me phu. Yo nweru onye ishi lanu lẹ ndu ishi govumenti, ẹhu ta dudu nwatibe

iya mma lẹ Kapáníyomu. ⁴⁷ Nwoke ono anụlephu lẹ Jisọsu shiwa lẹ Judíya bya Gálili; jekfushia ya je arọo ya; t'ọ byaruta bya emee nwatibe iya kẹ nwoke t'ẹhu dụ iya mma; l'ọ nọkwa dzeedzee ndzụ. ⁴⁸ Ya ndono; Jisọsu asụ iya: “Unu 'egudedu ẹnya unu phua iphe-ophulenyaa; mę iphe-ophubama, dughbaa biribiri bẹ unu te ekwetakwa.”

⁴⁹ Nwoke ono asụ iya: “Nwoke oma; byiko byaru t'ephe je; e menyaa; nwatibe iya ono anahụ iya nwuhu.”

⁵⁰ Jisọsu asụ iya: “Tughua lashia; lẹ nwatibe ngu a-noduru ngu-a ndzụ.”

Nwoke ono ekwelekwaphu okfu, Jisọsu kfuru iya tughua; yọ buru iya alala. ⁵¹ Yọ nọdukwadua l'uzo; ndu ejeru iya ozi abya iya ndzuta bya asụ iya lẹ nwatibe iya ono koroahuakwaru.

⁵² Yọ bya aji ephe egbe teke nwata ono duberu agbakerehu. Ephe asụ iya: “L'ọ bulekwaphu l'orifu-nri eswe unyaphua* bẹ ehoku ono zehuru iya l'ẹhu.” ⁵³ Nna nwata ono amawaruphu l'ọ bu oge teke ono gedegede bẹ Jisọsu suru iya tẹ ya la; lẹ: “Nwatibe iya a-noduru iya-a ndzụ.” Tọ dụ iya bu; nwoke ono yele ndu ulo iya abya eworu onwephe ye Jisọsu l'eka.

⁵⁴ Onanu aburu iphe-ophulenyaa k'ẹbo, Jisọsu meru k'ophu o shi lẹ Judíya rua Gálili.

5

Jisọsu agwọ nwangvuru, nọ l'iku okpuru

¹ E meebetsua; yo be l'oge aji ndu Ju; Jisọsu atughua jeshia Jerúsalemu. ² Lẹ Jerúsalemu ono b'o nweru nwa okpuru, nọ iya nụ. Onu-uzo eke, eeshije abahụ iya dụ ise. Iphe ndu Híburu eekuje okpuru ono bu Bétusáta. O nọ lẹ mgboro Onu-oguzo Aturu. ³ Ndu iphe eme adu l'igwe zegbaaru l'ẹke ono: mbu ndu ishí; ndu ngvuru; mę ndu ibe-ẹhu lanu nwuhutsuaru anwuhu. Ephe atuko zeshia l'ẹke ono; kwaberu teke mini ono a-tunga atunga; ⁴ kẹ l'ẹ ta anojedu ophu baru nwishi; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu ephezita l'okpuru ono bya atungaa mini ono atunga. Yọ buje; onye iphe eme, vuru uzo tsee okpa lẹ mini ono teke ojozi-imigwe ono tungatsuaru iya; yọ korohu l'iphe eme iya nụ. ⁵ Yo nweru nwoke lanu, nọ l'ẹke ono, nyawaru nnya ukporo afa l'afa iri l'esato. ⁶ Jisọsu abya aphua ya; maru l'o shiwa teke teru ẹnya dabutaru l'ẹke ono; bya asụ iya: “?O dụ ngu mma t'e mee ngu t'i korohu tọ?”

⁷ Nwoke ono, iphe eme ono asụ iya: “Nwoke oma; o kwa lẹ ya tẹ nwedu madzụ, bu onye a-kwota iya ye lẹ mini ono teke a tungaru iya. Kẹ l'obuje teke ya a-nodu eme tẹ ya ye iya okpa; onye odo evuwaru iya nụ uzo.”

⁸ Jisọsu asụ iya: “Gbeshi gwota utute ngu wata oje ije.” ⁹ Teke ono teke onophu; nwoke ono akorohuwaphu; gwotawaphu utute iya; jelahaa ije.

Mboku, iphe ono meru bu mboku otu-ume. ¹⁰ Ya ndono; ndu Ju asụ nwoke ono, e meru; yọ korohu l'iphe, shi eme iya nụ ono: “Ntanu kwa mboku otu-ume; ?ti madu l'i dakawaru ekemu l'i pa utute ngu eje ege ono?”

¹¹ Yọ sụ ephe: “L'ọ kwa nwoke ono, meru iya; ya akorohu ono bẹ suru iya: ‘Tẹ ya gwota utute iya wata oje ije.’ ”

¹² Ephe aji iya: “?Bu egbe madzụ ngunu bẹ nwoke obu bu, suru ngu t'i gwota utute ngu wata oje ije?”

¹³ Ophu ka nụ bu lẹ nwoke ono, e meru; yọ korohu ono ta mahedunu onye meru iya eya nụ. Iphe kparu iya nụ aburu lẹ Jisọsu byaru bya aphu ege a zaru l'igwe dzua l'ẹke ono; tọ nwẹhu pyofu.

* **4:52** 4:52 Teke ono bu ẹnyanwu ogbufu l'ishi; m'ọ kwanu teke kuloku kuru nanu l'eswe unyaphua.

¹⁴ A nonyaa; Jisosu abya aphụ nwoke ono ọdo l'eze-ulo Nchileke; sụ iya: “Lekwa; ị korohuakwaru nta-a. Be eyehenuphu ẹka l'ome iphe dụ ẹji ọdo; e -menyaa; iphe ọdo, ka njo dakfuta ngu.”

¹⁵ Nwoke ono atugbua; je akooru ndu Ju l'ọ bụ Jisosu bụ onye ọbu, meru iya; ya akorohu ọbu. ¹⁶ Ọ bụ iphe ono kparu iphe ndu Ju chilahaaru nta Jisosu; okfu l'ọ bụ mbọku ọtu-ume b'o meru iphe ono. ¹⁷ Ya ndono; Jisosu asụ ẹphe: “Nna iya ejelekwaa ozi ẹge ooje iya; yẹbedua l'ejekwaphu.”

¹⁸ Iphe ono, Jisosu kfuru ono emee ndu Ju akafukpooru ọcho ẹge ẹphe e-shi gbua ya. Iphe kparu iphe ẹphe wataru ọcho ishi iya ta abukwa l'ọ tururu nsọ mbọku ọtu-ume ẹphe; ọphu ka ẹphe ẹhuka bukwa l'ọ gbe ekufuanu Nchileke “Nna iya”; bụ iya bụ lẹ yele Nchileke ha ẹnya-nhamunha.

Ike kẹ Nwa ono

¹⁹ Ya ndono; Jisosu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ẹ to nwekwa iphe Nwa ono egudeje ike kẹ ẹka iya eme l'onwiya, ẹ-ta bụdu iphe ọ phuru, Nna iya eme; kẹ l'ọ kwa iphe Nna eme; bukwapu iphe Nwa emeje. ²⁰ Nna bẹ yeru Nwatibe iya obu; l'ekoshije iya iphemiphe ọbule, oome l'onwiya. Oo-koshifukwaa ya ru iphe ka ọwaa nshinu t'ọ mee; k'ọphu ọo-dụ unu biribiri. ²¹ L'ọ bụ ẹge ono, Nna emeje ndu, nwuhuru anwuhu; ẹphe eshi l'onwu teta gbeshi; yọ nụ ẹphe ndzụ ono; bụ ẹge Nwatibe Nchileke ono a-nụ ndu dụ iya mma ndzụ. ²² Ẹ tọ dukwa onye Nna ekpeje ikpe l'onwiya; k'ikpe b'o wookwaru ye Nwatibe iya ono l'ẹka; ²³ k'ọphu ndiphe mgburumgburu a-kwabeje Nwa ono ugwu ẹge ẹphe akwabeje Nna. Onye, ta akwabedu Nwa ono ugwu ta akwabekwa Nna, bụ iya bụ onye ziru iya nụ.

²⁴ “Kamenu; tẹ ya karu unu: iphe bụ onye anụ okfu iya bya ekweta k'onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono bẹ nweru ndzụ gbururu jeye. Ẹ to nwehedu l'onye ono evudo t'e kpee ya ikpe; o shiwa l'onwu baa lẹ ndzụ. ²⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: teke ọbu abyakwaa; mbụ; l'ọ ruakwaru teke ndu nwuhuru anwuhu a-nụ olu kẹ Nwatibe Nchileke ono. Iphe bụ ndu nuru iya nụ a-nọ ndzụ. ²⁶ Kẹ l'ọ bụ ẹge ndzụ shi Nna l'onwiya l'ẹka; bụ ẹge Nna mekwaruphu tẹ ndzụ shi Nwa ono l'ẹka. ²⁷ Ọ nuru Nwatibe iya ono ike t'ọ kpeje ikpe; bua ikpe; kẹ l'ọo ya bụ Abubu-Ndiphe. ²⁸ T'owaa ba adukwa unu biribiri; l'oge abyaakwa teke iphe bụ ndu zẹ l'ime ili l'ẹphe ha a-tuko nua olu iya; ²⁹ shi l'ime ili lufuta. Ndu ọphu shi eme ọhuma e-teta nweru ndzụ. Ndu ọphu shi ye ẹka l'ẹjo iphe phụ etetakwaphu t'e kpee ẹphe ikpe; nma ẹphe ikpe.”

Iphe ekoshi l'ike nọ

Jisosu l'ẹka

³⁰ “Ẹ to nwekwa iphe ya egudeje ike k'ẹka iya eme. Ọ kwa ẹge Nchileke sūru tẹ ya kpee ikpe bẹ ya ekpeje iya; ikpe iya aburu ikpe vudo nhamunha. Ishi iya bụ lẹ ya te ekpedu ẹge dụ iya mma l'obu. Ọ bulephu ẹge ọ dụ onye ono, ziru iya nụ ono mma l'obu bẹ ya ekpeje.

³¹ “Ọ -buru lẹ ya bya aghachi; wata ọtu ọnu onwiya; ọ kwa iya bụ l'iphe ọbu, ya ekfu ọbu ta bụdu ire-lanụ. ³² Obenu l'ọ nwekpooruru onye ọdo, bụ iya a-tu ọnu iya; mbụ l'ọphu ya tūberu nvo bụ l'iphe onye ono e-kfu l'ẹhu iya bẹ bụ ọkpobe okfu. ³³ Unu yeru ndu ozi t'ẹphe byakfuta Jonu; Jonu ekfuwaru unu k'ọkpuberu okfu ono. ³⁴ Iphe ya ekfu ta bukwa lẹ ya eme tẹ madzụ bya atulaha ọnu iya; iphe ya gude adzota ọkpa l'okfu ono, Jonu kfuru ono kwa k'ọphu aa-dzota unu. ³⁵ Jonu l'onwiya bụ uroku, enwu enwunwu; l'eke jajaja. O shikwaa evu unu evuvu t'unu kpoo ukfu nwanshi; nọdu l'iphoro iya; tetota ẹswa. ³⁶ Iphe ya meshiru kakwa ọtu ọnu mu ma l'ọphu Jonu tūru. Ishi iya aburu l'ozu ono, Nna iya ziru iya tẹ ya bya ejee jefu l'ishi ono; mbụ ozi ono l'ọ ha, ya eje nta-a ono bẹ atụ ọnu iya: l'ọ bụ-a Nna ziru iya tẹ ya bya. ³⁷ Nna iya ono, bụ iya ziru iya ono bụ onye atụ ọnu iya. Unu ta nubukwaa olu

Nna iya ono; t'ò bu l'unu phujewaru iya; k'òphu unu maru ẹge ọ dọ. ³⁸ Okfu ono, shi Nna iya l'ònu ono ta kwata ọswa buru unu eburu l'obu; okfu l'unu te ewoduru onwunu ye onye ono, o ziru t'ò bya ono l'ẹka. ³⁹ Unu anọduje enyocha iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; tubesu l'ọo l'ẹke ono bẹ unu e-shi nweru ndzọ gbururu jeye. Ẹkwo okfu Nchileke ono tükokwa l'atụ ọnu yẹbe Jisọsu. ⁴⁰ Obenu l'unu kwefuru ike l'unu ta abyakfutadu iya ẹge unu e-nweru ndzọ."

⁴¹ "Ẹ to nwekwa teke ya ele ẹnya tẹ ndiphe jaa ya ajaja. ⁴² Obenu lẹ ya makwaru l'unu te yeduru Nchileke obu. ⁴³ Ọ bu ike kẹ Nna iya bẹ ya gude bya; unu ajịka iya. Ọ -buru l'onye ọdo gude ike kẹ ẹka iya bya; onye onanu bẹ unu a-nata. ⁴⁴ ?Nanụ ẹge unu e-mehunu woru onwunu ye yẹbe Jisọsu l'ẹka; l'unubẹ ndu abuje ibe unu -aja unu ajaja; yọ tso unu ntumatu? Unu ta achọ ọzo, unu e-shi tẹ Nchileke ono, bu Nchileke nwenkinyi iya ono jaa unu. ⁴⁵ Unu ba arịkwa l'ọo yẹbedua e-je edoo ẹge unu dọ l'ifu Nna iya. Ọ kwaru Mosisu ono, bu iya bu onye ọbu, unu tukoberu obu ọbu bẹ e-do ẹge unu dọ. ⁴⁶ Ndege ọ -bu l'unu kweru kẹ Mosisu; unu gage kwetakwaphu kẹ yẹbedua; kẹle Mosisu dekwaru dekuta iya l'ẹkwo iya. ⁴⁷ Obenu; keshinu ọphu unu te kwetadu iphe Mosisu deru; ?nanụ ẹge unu e-shi kweta l'okfu kẹ yẹbe Jisọsu."

6

*Jisọsu anụ unu madzọ iri l'ẹbo;
l'ukporo madzọ iri nri*

(Mát 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ E metsulephu; Jisọsu atugbua dafu azu Eze Ẹnyimu Gálili azu iya ọphu; bukwa iya phụ bu Eze Ẹnyimu Tayibériyasu. ² Mkporo-ọha awu etso iya l'ẹke ẹphe phuwaru iphe-ophulenyanya ono, o meshiru teke ono, o meshiru ndu iphe eme; ẹphe akorohukota ono. ³ Jisọsu ekwelephu nwandoo bya enyihu ẹke ọbu, bu ọ-ka-l'ugvu ugvu; je adugaru anodu yele ndu etsoje ọzo iya. ⁴ Teke ono bẹ Aji Esweta ndu Ju tūwaru l'ukfu. ⁵ Jisọsu abya apalia ẹnya; phụ lẹ mkporo-ọha awu abyakfuta iya. Yo ku Fílipu; sụ iya: "Ọ bu awe bẹ ayi a-zuta buredi tẹ ndu-wa ria nri?" ⁶ Iphe meru iphe o kfuru iphe ono bukewaphu t'ò maru iphe Fílipu e-me. Ọdumeka bẹ yẹbedua makwaru-a iphe oo-me.

⁷ Fílipu asu iya: "Mẹ buredi ukporo pongu te edzukwa; k'òphu o rugbakpoo nu ẹphe ọnu ilile."

⁸ Onye lanu lẹ ndu etsoje ọzo iya; mbu Ánduru, bu nwunne Sáyimonu Pyita asu iya: ⁹ "O nwekwaru nwata nwoke, nọ l'ẹke-a, gude ishi buredi balị ise; mẹ ẹma labu. Obenu; ?bu ngunu b'ò bu; lẹ mkporo-ọha ọphu ha ẹge-a?"

¹⁰ Jisọsu asu ẹphe: "Unu kfuru ẹphe t'ẹphe dugagbaaru anodu l'alị." Iphe bu mkporo-ọha ono abya anoshia l'alị. Ẹke ono bẹ unwu iru ẹwu hakwanu nshinu. Ndu bu iya unwoke lẹ ndu ono rukwaru unu madzọ iri l'ẹbo; l'ukporo madzọ iri.*

¹¹ Jisọsu abya achita buredi ono; kelebebe Nchileke; bya ekeshiaru iya ọha ono, dọru l'alị ono. Yọ bya ewota ọphube ẹma mekwaa ya phụ ẹge ono. Onyenonu eria ẹge ọ guru iya. ¹² Ẹphe erijishibebe ẹpho l'ẹphe ha; yọ sụ ndu etsoje ọzo iya: "Ngwaa; unu tụtukobe ibiribe iya ọphu ẹphe riphodoru t'ẹ b'ò dọ ọphu a-la iyi." ¹³ Ẹphe abya eshi ishi lanu tụtua unwu ibiribe ibiribe iya ọphu shi l'ishi buredi ise ono; tụtujia ya nkata-ivu iri l'ẹbo; mbu ọphu ndu ono riphodoru.

¹⁴ Ndu ono aphulephu iphe-ophulenyanya ono, o meru ono; sụ: "Ọ kwaphu oswi-okfu l'ò bu nwoke-wa bu onye nkfuchiru Nchileke ọbu, a-bya lẹ mgboko-a." ¹⁵ Jisọsu amaru l'ẹphe abya iya egude t'e chibe iya eze k'ẹhuka; yo pyofu lashia azu l'ugvu-ugvu ono nwenkinyi iya.

* **6:10** 6:10 Iphe ọ bu bu 5,000.

*Jisosu eje ije l'eli mini
(Mát 14:22-33; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Yo be l'urenyashi; ndu etsoje ụzo iya agbada l'eze ọnyimu; ¹⁷ nyida l'ugbo; kpọru iya t'ephe taa uswe lufu jeshia Kapaniyomu. A nọ jeye ọchi ekpua ẹhu; Jisosu ta byakfutawa ẹphe. ¹⁸ A nọnyaa; oke pherephere ephelaha; k'ọphu eze ọnyimu ono wataru ọtu akpara atushi iya ike; eyii awata ememe l'eze ọnyimu ono. ¹⁹ Ẹphe akpọwa ugbo iphe ha l'ọ bu manyiru ẹto; l'ejewa lẹ kẹ ẹno ya teke ẹphe phuru Jisosu ẹke ooje l'eli mini l'eze ọnyimu ono; eje abyakfuta ẹphe l'ugbo ono; meji atọfu ẹphe. ²⁰ Yọ sụ ẹphe: "Unu ba atsushi egvu; ọ kwa yẹbedua!" ²¹ Yọ bụru l'ọ kfuru ẹge ono meru iphe o lulahaaru ẹphe l'ọbu t'ephe bya edubata iya l'ugbo ono. E gude iya ekfu; ugbo ẹphe etsubewaphu l'ọnu ẹke, ẹphe eje.

A du igwe achọ Jisosu

²² Yọ be echile iya; mkporo-ọha ono, nọ l'azụ eze ọnyimu ono azụ iya ọphu ono apha l'ọ bu ugbo lanu likwaduraa l'ẹke ono. Ẹphe amakaruphu lẹ Jisosu te tsodu ndu etsoje ụzo iya bahu l'ugbo; l'ọ bu ndu etsoje ụzo iya bẹ tughuru nu nkinyi ẹphe. ²³ Obenu l'ọ nwekaruphu igweligwe ugbo ọdo, shitsua Tayibériyasu bya etsuru l'iku ẹke ono, ẹphe nọdu taa buredi lẹ Nnajiufu kelebeberu Nchileke ekele ono. ²⁴ Ọha ono amalẹruphu lẹ Jisosu ta nọdu l'ẹke ono; ndu etsoje ụzo iya ta nọ iya; ẹphe adzuta ugbo nk'ẹphe jeshia Kapaniyomu ọcho Jisosu.

Jisosu bu nri, anu ndzu

²⁵ Ẹphe abya achọ-vu iya l'azụ eze ọnyimu ono azụ iya ọphu; jị iya: "Buhunu teke ole b'i byaru ẹke-a?"

²⁶ Jisosu asụ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe meru iphe unu achọ-phe iya nta-a ta bukwa l'ọ l'unu phuru iphe iphe-ophulanya, ya meru ekoshi. Iphe meru iphe unu achọ-phe iya; kwa lẹ ya nuru unu buredi; unu ataa; ẹpho adugbaa unu mma. ²⁷ Unu be esegbushihe onwunu l'akanya nri, ala iyi. Unu sechia akanya nri ọphu a-nọduje anu unu ndzu gbururu jeye. Nri onanu bu Abubu-Ndiphe a-nu iya unu. Ishi iya aburu l'ọ yẹbe Abubu-Ndiphe bẹ Nchileke, bu Nna meru t'e shi iya l'ẹka; phụ ike, ekoshi l'ọ iphe ono bẹ Nna gude sụ tẹ ya bya."

²⁸ Ẹphe abya aji iya: "Bụ ngunu bẹ ẹphe e-me t'ọ buri iya bu l'ẹphe ejeje ozi Nchileke?"

²⁹ Yọ sụ ẹphe: "Iphe bu ozi Nchileke bu t'unu woru onwunu ye onye ono, Nchileke ziru t'ọ bya ono l'ẹka."

³⁰ Ya ndono; ẹphe asụ iya: "Bụ iphe-ophulanya, du idagha bẹ ii-me koshi ẹphe; k'ọphu ẹphe e-gude ẹnya ẹphe phụ; kweta woru onwephe ye ngu l'ẹka ọbu? ?Nanu iphe ii-me ọbu? ³¹ Lẹ teke ndiche bẹ nna ẹphe oche phe rikwaru mana teke ono, ẹphe nọ l'echi-egu ono; bu iya bu iphe ọbu, e deru ẹkwo okfu Nchileke; sụ: 'L'ọ nuru ẹphe nri, shi l'imigwe t'ẹphe ria.' "

³² Jisosu asụ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: nri onanu, Nna iya shi l'ẹka Mosisu nu unu ono bukwa nri ọphu shi lẹ mgboko-a. Ọ kwa nri ọphu Nna iya egudeje ẹka iya nu unu bẹ bu ọgbodo nri ọphu shi l'imigwe. ³³ L'ọ kwa onye ono, shi l'imigwe bya ono bẹ bu nri ọbu, Nchileke anuje ọbu. Ọ bu onye ono anuje ndiphe ndzu."

³⁴ Ẹphe asụ iya: "Nnajiufu; nujenu ẹphe egbe nri onanu tekenteke."

³⁵ Jisosu asụ ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua gẹgedede bu nri ono, anu ndzu ono. Onye abyakfuta iya nu bẹ ẹgu ta aguhakwa ọdo. Ọdo aburu l'onye woru onwiya ye iya l'ẹka bẹ mini ta aguhedu ọdo. ³⁶ Ọle ya kfuakwaru iya unu l'unu phuru iya; obenu l'unu te kwedu woru onwunu ye iya l'ẹka. ³⁷ Obenu l'iphe bu ndu Nna iya yeru iya l'ẹka a-byakfutakota iya. Onye bukwanu onye byakfutaru iya nu b'ẹ te nwedu lẹ ya achifu iya. ³⁸ Iphe ọbu bu lẹ ya shi l'imigwe bya. Iphe ya byaru ta kwa tẹ ya bya

emee uche-obu nk'ia. O kwa uche-obu ke onye ono, ziru iya abyabya ono be ya byaru ememe. ³⁹ Iphe bu uche-obu onye ono, ziru iya nu ono bu t'e b'o du ndu ono l'ephe ha, o yeru iya l'eka ono, a-nahu iya tufahu; mbukwa m'o bu onye lanu; gbahaa te ya mee ephe t'ephe tuko l'ephe ha teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁴⁰ Ishi iya bu l'iphe du Nna iya mma bu t'onnyemonye obule, phuru Nwatibe iya ono; woru onwiya ye iya l'eka; nweru ndzu gbururu jeye. Ya emekwaaphu onye obu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono."

⁴¹ Ya ndono; ndu Ju ataderu iya nwurinwuri l'eke ono; eke ehughu eghe eghe; okfu l'o suru: "L'oo yebedua l'onwiya bu nri obu, shi l'imigwe bya obu." ⁴² Ephe asu: "?To budunua nwoke-wa bu Jisosu, bu nwatibe Josefu; mbu onye ephe majiru nna iya; me nne iya enya? ?Nanu ege o shi bya asu nta-a le ya shi l'imigwe bya?"

⁴³ Yo su ephe: "Unu ba atahere nwurinwuri l'ime onwunu; ⁴⁴ l'e to nweddu onye a-byakfuta iya nu; a gufu l'oo Nna iya ono, ziru iya nu ono be kuritaru iya onye obu. Yebedua l'onwiya agbe teke ono mee onye obu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁴⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke dekwaru l'ekwo; su: 'L'o bu Nchileke ezi onnyemonye obule iphe.' L'iphe bu onye nuru ke Nna ono; bya anodu Nna ono l'eka; muta eka iya; ono onye a-byakfuta yebe Jisosu. ⁴⁶ Iphe ya ekfu ta bukwa l'o nweru onye phujewaru Nna ono; gbahakwaa onye ono, shi l'eka Nchileke bya ono. Oo yebedua bu onye phujewaru iya nu. ⁴⁷ Kamenu; te ya karu unu: l'onye woru onwiya ye iya l'eka be nweru ndzu gbururu jeye. ⁴⁸ O kwa yebedua, bu Jisosu bu nri, anuje ndzu. ⁴⁹ Nna unu oche phe be riru mana l'echi-egu; nwushihulee. ⁵⁰ Obenu le nri owaa, shi l'imigwe-wa be bu nri ophu anuje ndzu; mbu nri ophu onye riru iya nu ta anwuhuhedu anwuhu. ⁵¹ O kwa yebe Jisosu bu nri, no ndzu, shi l'imigwe bya. Iphe bu onye riru nri ono a-no ndzu gbururu jeye le tutu yoyo. Nri ono, ya a-nu ono bu anu-ehu iya. Ya e-woru iya nu l'okfu ehughu ndu mgboko-a kparamukpamu; k'ophu bu: onye riru iya nu; yo nodu ndzu."

⁵² Ndu Ju awata ntutego; jilaha: "?Nanu ege nwoke owaa e-me nu ephe anu-ehu iya t'ephe taa?"

⁵³ Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: o -buru l'unu ta tadu anu-ehu Abubu-Ndiphe; ngua mee ya be unu te enwekwa ndzu l'ime onwunu. ⁵⁴ Iphe bu onye atakwanu anu-ehu yebe Jisosu; l'angu mee ya be nnewaru ndzu gbururu jeye. O bu onye ono be ya e-me t'o shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁵⁵ Ishi iya bu l'anu-ehu iya kwata buru ogbodo nri eriri; mee ya abukwaruphu ogbodo iphe-angungu. ⁵⁶ Onye eri anu-ehu iya; l'angukwaphu mee ya nowa iya l'ime; yebedua anodu onye ono l'ime. ⁵⁷ O bu Nna ono, bu iya bu ishi ndzu ono be ziru iya te ya bya. Yo buru iya be ya gude nodu ndzu. O kwaphu ege ono be iphe bu onye taru anu-ehu yebe Jisosu e-gude iya nodu ndzu. ⁵⁸ Oo ya bu l'ono bu nri ono, shi l'imigwe bya ono. E to bukwa egbe nri ophu ochechoroche unu phe rieberu; nwushihulee. Iphe bu onye riru nri owaa a-nwaru ndzu gbururu jeye le tutu yoyo."

⁵⁹ Iphe ono bu iphe Jisosu tuko kfushikota teke ozi iphe l'ulo-ndzuko ndu Ju le Kapaniyomu.

Okfu ndzu gbururu jeye

⁶⁰ Ya ndono; igweligwe ndu etso Jisosu anulephu owaa; su: "Haa! Okfu owaa atakwa era le nchi. E to bukwa iphe anunu."

⁶¹ Jisosu amaleru-a; l'e b'o du onye koru iya eya nu; le ndu etso iya nu ata nwurinwuri ke okfu ono. Yo su ephe: "?Bu iphe ono, ya kfu unu ono eghe unu eghe t'o? ⁶² ?Nanu ege oo-du me unu phua Abubu-Ndiphe; yo kwaseru ala imeli eke o shi noduhawa? ⁶³ O kwa Ume Nchileke be anuje ndzu. Ophu bu anu-ehu madzu be bukwa iphe mmanu, e-te nweddu ophu o yi. Okfu ono, ya shi kfushitaru

unu ono bẹ bukwa ume; bukwaruphu ndzu. ⁶⁴ Obenu; m'o nwekwaru l'unu ha-a ndu ophu e-te woduru onwephe ye iya l'eka." Iphe kparu iya nu bu le Jisosu shiru le mbulembu maru ndu ophu obu, e-te ekwedu woru onwephe ye iya l'eka; makwaruphu onye ophu e-mekochaa deru iya ye. ⁶⁵ Yo su: "Oo ya bu iphe ya gude su unu l'e to nweduru onye a-byakfutaghe iya nu; e-ba bu l'oo Nna b'o shi l'eka."

⁶⁶ Yo kfutsulephu ege ono; igweligwe ndu ono, shi etso iya nu ono atsuphushia azu; ephe tee tsojehe iya ejephe. ⁶⁷ Jisosu asu umadzu iri l'ebo ono, etsoje uzo iya ono: "Unubedua; ?unu e-je iya ije agha? ?Unu alakwaphu azu too?"

⁶⁸ Sayimonu Pyita asu iya: "Nnajiufu; ?bu onye ole odo be ephe a-lakfube? Oo nggubedua gude okfu, anuje ndzu gbururu jeye. ⁶⁹ Ephe ekwetaakwa; bya amakwaruphu l'oo nggu bu onye ono, du nsu, shi l'eka Nchileke ono."

⁷⁰ Jisosu asu ephe: "?To du yebedua fotaru unube umadzu iri l'ebo-wa. Obenu l'onye lanu l'ime unu gbe buwaru nu Obutuswe?" ⁷¹ Onye ookfu iya ele enya aburu Judasu, bu nwatibe Sayimonu Isukariyotu; ke l'o bu Judasu bu onye e-mekochaa deru iya ye; e gudekwaru l'o bu onye lanu l'umadzu iri l'ebo ono, etsoje uzo iya ono.

7

Jisosu yele unwunne iya phe

¹ E meebelephu; Jisosu ejephelaha le Galili; to du iya t'o je ojephe le Judiya; kele ndu Ju, no eke ono achu ishi iya l'enya-mee. ² Teke ono be aji ndu Ju tuwaru l'ukfu; bu iya bu Aji Mkpù. ³ Ya ndono; unwunne iya asu iya: "T'o gbeshikwaphu l'eke-a jeshia Judiya; k'ophu ndu etsoje uzo iya a-phu eze iphe du biribiri oome. ⁴ Le to nwekwa onye anoduje edomi iphe oome edomi; m'o -buru l'onye obu eme te oha maru iya. Wo iya: Keshinu i tukowa egbe eze iphe du ege ono emeshi; menua te ndu mgboko magbaru ngu." ⁵ Iphe obu bu le ndu ophu bu unwunne iya l'onwephe te kwetakpoduanu nk'ia.

⁶ Ya ndono; Jisosu asu ephe: "L'oge nk'ia te erukwa-a. Obenu l'unubedua ta dudu teke unu gbeshiru, unu te jedu. ⁷ Ndu mgboko te nwekwa l'ephe akpo unu ashi. Obenu le yebedua be ephe kporu ashi. Iphe meru iphe ephe kporu iya ashi bu le ya anoduje ekfuru iya ephe hoo-haa l'o bulephu ejo iphe be ephe eyeje eka. ⁸ Unu tugbua jeshia l'aji, unu eje; le yebedua b'e to gbakwaa l'oje l'aji obu. Ishi iya aburu l'oge teke ya e-me iphe ono, enya du unu ono ta agbadu." ⁹ Yo kfuebe ege ono; kwaa le Galili l'eke ono.

Jisosu no le Aji Mkpù

¹⁰ Unwunne iya egbeshitsulephu jeshia l'aji ono; Jisosu epyota epyota jekwushia ephe. ¹¹ Ndu Ju etsoru achokashi iya l'eke ono, aagba aji ono l'ajigbaa: "?Nanuhunu iya? ?Nanuhunu iya?"

¹² Ephe adzu-phelephu taphatapha iya l'eke ono, e jiru ejiji ono. Yo nweru ndu suru: "L'o kwa okpobe madzu." Ndu ophu asu: "Iye-e! L'o bu eduphu b'o gbe eduphujе madzu." ¹³ Obenu l'ephe gude otsu-egvu ndu Ju; to nwehunu onye duru ike kfufua ya ekfufu; k'ophu aa-nu iya.

¹⁴ Yo rulephu l'echi aji ono; Jisosu abaa l'eze-ulo Nchileke je ezilaha iphe. ¹⁵ Yo du ndu Ju biribiri. Ephe asu: "?Nanu ege nwoke-wa meru matabe ekwo ege-a; l'e b'o tubua okpa l'eke aamuje ekwo le phuu?"

¹⁶ Yo su ephe: "Iphe ya ezi ta bukwa iya b'o shi l'eka. Onye o shi l'eka be bukwa Nchileke ono, ziru iya nu ono. ¹⁷ Onye oogu t'o mee iphe bu uche-obu Nchileke amakwaa me iphe-a, ya ezi-a: ?o shi Nchileke l'eka; too ike k'onwiya be ya gude ezi iya. ¹⁸ Onye gude ike k'onwiya ekfu be bukwa onwiya be oome t'a jaa ajaja. Obenu l'iphe bu onye eme t'onye ono, ziru iya nu ono jaa ya ajaja; bukwa onye koshiru l'o

gbaru t'e gude ire iya ẹka; to nwe ẹke ntujo nọ iya l'ẹhu. ¹⁹ ?Tọ bọdu Mósísu doberu unu ekemu; tọ dọ unu l'unu ha, onye emeje iphe ekemu ono kfuru? ?Bụkpọ ngunu kparu iphe unu achọ ishi yẹbe Jisọsu?"

²⁰ Oha ono asụ iya: "L'ọ kwa ọgvu guderu ngu! ?Bụ onye achọ ishi ngu ọbu?"

²¹ Jisọsu asụ ẹphe: "Mgbẹ ọ bụkwadu-a akpuru iphe lanu bẹ ya meru mbọku ọtu-ume; unu avọru ọku ghua ẹhu. ²² Ọ kwa-a lẹ Mósísu sọru: a -mujee nwata nwoke; ọ -nọlephu abali ẹsaa; k'ẹsato iya t'e bua ya útsù. Unu ebu iya ẹphe: ebu iya m'ọ -ruhuru; ọ bọru mbọku ọtu-ume; e guderu l'ẹ tọ bọdu Mósísu bẹ wataru iya nù; l'ọ bụkpọru ochechoroche unu phe wataru iya. ²³ Ọ -bọru l'iphe unu ebuje madzụ útsù mbọku ọtu-ume bụ k'ọphu unu te emebyidu ekemu Mósísu; ?buhunu ngunu meru iphe unu vọru ọku ghua ẹhu; okfu lẹ ya meru nwoke, ẹhu ẹ-ta dudu mma; yọ kọrohu mbọku ọtu-ume. ²⁴ Ọphu t'unu haa ole madzụ ẹnya l'ifu ekpe iya ikpe. Unu kpeje ikpe nhamunha."

Ọo Jisọsu bụ Kuráýisutu ọbu

²⁵ Ya ndono; yo nweru ndu Jerúsalemu haru; sụ: "Tọ bọdunua nwoke ọbu, aachọkashi t'e gude gbua ọbu ndọ-ọ ²⁶ gbe bya anọdu asa ẹge-a l'edzudzu ọha-a; a chọru ẹnya yeru iya; to nwe onye wọtaru iya ẹya nù. ?Ọ -bụ lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja mawaru l'ọo ya bụ Kuráýisutu ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu tọo? ²⁷ Mẹ teke Kuráýisutu ọbu a-bya b'ẹ to nwekwa onye a-ma ẹke o shi bya. Obenu lẹ nwoke ọwaa bẹ ayi kabekwa maru ẹke o shi."

²⁸ Ya ndono; Jisọsu ezinyaa iphe l'eze-ulo Nchileke ono; raaru iya ẹphe arara; sụ: "Unu makpọru nù onye ya bụ amama ọphu? ?Unu makpọru-a ẹke ya shi eshishi? Ẹ tọ bụkwa ike k'ẹka iya bẹ ya gude bya. Onye ono, bụ iya ziru iya tẹ ya bya ono bụkwa onye ire-lanù; ọbu l'unu ta madu onye ono. ²⁹ Ọo yẹbedua maru onye ọbu; okfu l'ọo ẹke ọ nọ bẹ ya shi bya. Yọ bọru iya ziru iya tẹ ya bya."

³⁰ Ẹphe achode ẹge ẹphe e-shi gude iya; ọbe ẹ to nweddu onye sọru iya ẹka; kẹ l'oge nk'iya te erudua. ³¹ Obenu lẹ ndu shi lẹ mkporo-ọha ono kweta nk'iya kwata halee nshinu. Ẹphe asụ: "Teke Kuráýisutu ọbu byaru; ?oo-mefua iphe-ọphulenyaa, a-dakata ọphu nwoke-wa shi keshinu teke-wa meta."

Eye ndu nche t'ẹphe je egude Jisọsu

³² Ndu Fárisii abya anua taba-taba, mkporo-ọha ono tuko adzụ lẹ kẹ Jisọsu. Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mọ ndu Fárisii abya eyefu ndu nche t'ẹphe je egude Jisọsu. ³³ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu asụ: "L'ọ kwa tẹ yẹle unu nọfua nwanshii; ya alakfushia onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono. ³⁴ Unu a-chọ iya nta chọo ya imo; unu ta achọ-vu iya; ọphu 'ọ bụkwanu l'ẹke ya nọ bẹ unu ha kẹ abyabya."

³⁵ Ndu Ju ono ajilahaa onwẹphe: "Bunua awe bẹ nwoke-wa atụ egomunggo k'alala, ẹphe ta achọ-vughedu iya ọbu? ?Ọ kwakọ k'oje Gírísu, bụ ẹke ndu Ju gbakashihuru je eburu; mbụ tẹ ya je ẹke ono je ozi ndu Gírísu iphe tọo? ³⁶ ?Bụkpọ ngunu b'ọ bụ mbụ iphe ono, o kfuru ono: 'L'unu a-chọ iya nta chọo ya imo; unu ta aphụ iya.' Ọdo aburu: 'L'ẹke ya nọ; bẹ unu ta hadu k'abyabya?' "

Mini, anuje ndzụ

³⁷ Yo be mbọku okpufu l'aji ono; bụkwanu iya bụ mbọku, kakọta mkpa l'aji ono; Jisọsu egbeshi raa ya tororo wo: "Ọ -bọru l'ọ nweru onye mini agu; tẹ onye ọbu byakfuta iya bya anguta ọgbodo mini. ³⁸ L'onye woru onwiya ye yẹbe Jisọsu l'ẹka bẹ iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke ono e-rekwa l'ẹhu iya, sọru: 'L'ọo l'ime ẹhu onye ono bẹ nggele ono, atsoshi mini, anuje ndzụ ono a-nọdu.' " ³⁹ Ọ bụ kẹ Ume-dụ-Nsọ bẹ Jisọsu gude kfu iphe ono, o kfuru ono; bụ iya bụ Ume-dụ-Nsọ, ndu woru onwẹphe ye iya l'ẹka a-nata. Iphe ọbu aburu l'ẹ ta nọdua ẹphe Ume-dụ-Nsọ

teke ono; okfu lẹ Jisọsu bẹ Nchileke te wolidua dobe l'ẹke ọdu-biribiri yẹbe Nchileke nọ l'imigwe.

Ndu ọha eke onwẹphe ẹbo

⁴⁰ Uphodu lẹ ndu ono anulephu iphe ono, o kfulu ono; sọ: “Ha! Ọ kwa nwoke-a bu onye nkfuchiru Nchileke ọbu, ẹphe ele ẹnya iya ọbu l'oswiya.”

⁴¹ Yo nweru ndu ọphu sọru: “L'ọo ya bu Kuráýisutu ọbu, Nchileke kweru ọkwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya ọbu.”

Obenu l'o nwekwanuru ndu ọphu, sọru: “?Bunu-a lẹ Gálili bẹ Kuráýisutu ọbu e-shi bya tọ? ⁴² L'ẹkwo okfu Nchileke sọkwaru lẹ Kuráýisutu ọbu bu l'eri Dévidi bẹ oo-shi. L'ọo lẹ Bétulehemu bẹ aa-mu iya, bu iya bu mkpukpu, Dévidi shi buru gẹdegede.” ⁴³ Tọ du iya bu; ndu ono egude okfu ẹhu Jisọsu ono kee onwẹphe ẹbo. ⁴⁴ Yo nweru ndu ọphu chọru ọzo, ẹphe e-shi gude iya l'ẹke ono; ọbu l'ẹ to nwehu onye sọru iya ẹka.

*Ndu ishi ndu Ju;
bu e-kwe-lẹ-te-kwe*

⁴⁵ Ndu nche ono, ẹphe ziru ozi ono alaphuta azu lakfuta ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mẹ ndu Fárisii ono, bu ẹphe ziru ẹphe ozi ono. Ẹphe erua; ndu ono, ziru ẹphe ozi ono aji ẹphe: “?Bu ngunu kparu iphe unu ta kputahedu iya?”

⁴⁶ Ndu nche ono asu ẹphe: “Ha-o! L'ẹphe ta phubukwaa onye ekfu l'ọ bu nwoke onanu.”

⁴⁷ Ndu Fárisii aji ẹphe: “?O duswefukwaaruphu unubedua tọ? ⁴⁸ ?Akọ kojeru unu l'o nweru onye ishi ẹphe; m'ọ bu onye Fárisii, wojewaru onwiya ye iya l'ẹka tọ? ⁴⁹ A bya abya l'igwe ọha-wa, bu ekemu Mosisu bẹ ẹphe ta madu-a bẹ Nchileke tuakwaru ọnu.”

⁵⁰ Ya ndono; Nikodimosu, bu onye lanu lẹ ndu Fárisii, bukwa iya phu bu onye phu, jekfujeru Jisọsu phu asu ẹphe: ⁵¹ “E -tsode iphe ekemu ẹphe kfulu; bẹ ẹphe ta anmakwa madzu ikpe; l'ẹphe 'ẹ be vuoduru ọzo nuta okfu, shi onye ọbu l'onu; maru iphe ọbu, o meru ọbu.”

⁵² Ẹphe asu iya: “Nggubedua; ?i bufua onye Gálili tọ? Jenu je eleghee ẹnya eleghe l'ẹkwo okfu Nchileke; nggu aphu l'ẹ to nwehu onye nkfuchiru Nchileke, e-shi lẹ Gálili.”

⁵³ Ẹphe awukahu; onyenonu alashia nk'iya.

8

*Nwanyi, e guderu l'ẹke
oori ogori*

¹ Yẹbedua, bu Jisọsu atugbua jeshia Uguv Olivu. ² Yo rulephu l'onmewa utsu echile iya; yọ laphu azu l'eze-ulo Nchileke. A du l'igwe zakọ bya adọ-phee ya mgburumburu. Yọ bya adugaru anodu; zilaha ẹphe iphe. ³ Ya ndono; ndu ezije ekemu; mẹ ndu Fárisii akpuru nwanyi, ẹphe guderu l'ẹke oori ogori kpukfuta iya; kputa iya bya edobe ẹphe l'ifu l'ẹke ono. ⁴ Ẹphe asu Jisọsu: “O-zi-iphe! Nwanyi-a bẹ ẹphe jebodoru l'ẹke oori ogori. ⁵ L'ekemu ẹphe; bẹ Mosisu sọru t'e gudeje mkpuma tugbua onye a phuru, eme egbe iphe-a. ?Nanu ẹge ọ du ngu t'e mee ya?” ⁶ Iphe ono, ẹphe ekfu ono bukwa ẹgedede okfu bẹ ẹphe agbaru iya t'ẹphe maru: ?o nweru iphe ẹphe e-gude gude iya; sọ l'ọo ono bu ọphu o meru. Jisọsu abya etsukfuru etsukfuru; gude mkpushi-ẹka delaha iphe l'ali.

⁷ Ẹphe ajinyaa ya aji; jinyaa ya aji; yo gbeshi sọ ẹphe: “Ọ -buru l'o nweru l'unu ha ẹke-a; onye ọphu te mebua iphe du ẹji; t'onye ọbu vuru ọzo wota mkpuma tu nwanyi-a.” ⁸ Yọ bya etsukfuru ọdo; gudekwa mkpushi-ẹka delaha iphe l'ali. ⁹ Ẹphe anulephu onanu; gbakashihulaha nanu nanu. Ẹphe eshi lẹ ndu ọphu bu ọgurennya

alufu jeye teke o buwa-a Jisosu be ephe haru nkinyi iya yele nwanyi ono, vudo iya l'uzo ifu ono. ¹⁰ Jisosu abya apashia; su iya: "Nwanyi; ?nanuhunu ephe? ?To nwehedu onye vudo nu te ya nmaa ngu ikpe obu?"

¹¹ Nwanyi asu iya: "E to nwehekwa; Nnajiufu."

Jisosu asu iya: "Ahaa! Yebedua ta anmakwa ngu phu ikpe. Tugbua lashia; obu; be emehkwa iphe du eji odo."

Jisosu bu iphoro ke ndiphe

¹² Jisosu ekfuru nu ephe odo wo: "Oo yebedua bu iphoro ke ndiphe; iphe bu onye etso iya nu be ta byadu bya eje ije l'ekpuru-ochi; gbahaa iphoro be a-no iya l'ehu."

¹³ Ndu Farisii asu iya: "Oghoo! Nta-a be nggubedua atu onu onwongu. Iphe ono, iikfu ono te nwekwa ophu bu ire-lanu."

¹⁴ Jisosu asu ephe: "Wawa; ya -atukpoonu m'oo onu onwiya be iphe ya ekfu bukotakwa ire-lanu; kele ya maru eke ya shi; makwaruphu eke ya ala. Obe unubedua ta madu eke ya shi; unu ta ama eke ya ala. ¹⁵ Unu ekpeje ikpe l'o bu madzu. Yebedua ta dukwa onye ya ekpe ikpe. ¹⁶ Temanu; o -bukpooru nu le ya ekpe ikpe be ikpe nk'iya bukwa ikpe, du maa. Ishi iya bu l'e to budu yebedua nwenkinyi iya ekpe ikpe ono. O bu Nna iya ono, bu onye ziru iya te ya bya ono be bu onye yee ya ekpe iya. ¹⁷ L'e dekwaru l'ekwo ekemu unu; su l'umadzu ebo -agbakpo-wa ekebe be iphe ono bunuphu oswi-okfu. ¹⁸ Ya atukwa onu onwiya; Nna iya ono, bu iya ziru iya te ya bya ono atukwaphu iya phu."

¹⁹ Ephe aji iya: "?Nanu Nna ngu obu?"

Jisosu asu ephe: "Unu ta makwa yebe Jisosu; unu ta ama Nna iya. Ndege o -buru l'unu maru yebedua; unu gega amakwaruphu Nna iya."

²⁰ Okfu ono be Jisosu no l'eke aakwakobeje okpoga, a nuru Nchileke kfushia teke o no l'ime eze-ulo Nchileke ono ezi iphe; ophu o dudu onye suru iya eka k'egude; okfu l'oge teke ee-gude iya te erudua.

Unu ta abyadu eke ya ala

²¹ Jisosu asu ephe odo: "Ya a-la; unu a-cho iya nta choo ya imo; unu ta acho-vu iya. Unu evuru iphe du eji, unu meru l'ishi ege unu vu iya; nwushihu. Eke obu, ya ala obu be unu ta hakwa ke abyabya."

²² Ya ndono; ndu Ju asu: "Owaa, o suru: 'L'eke ya ala be ephe ta sudu ke abyabya-a;' ?oo-kabe eje okfugbu onwiya too."

²³ Yo su ephe: "Unubedua shi l'eke laru ali; obu le yebedua shi l'imeli. Unubedua bu ndu ke mgboko-a; obenu le yebedua ta budu onye ke mgboko-a. ²⁴ Ya suru unu l'oo ya meru iphe unu e-vuru iphe du eji, unu meru; unu evuru iya l'ishi ege unu vu iya; nwushihu; mbu yo buru ege ono be unu a-noduwaru l'iphe du eji unu obu; nwushihu; a gufulephu l'unu byaru bya ekweta l'oo ya bu 'Onye ono, ya suru le ya bu ono.' "

²⁵ Ephe aji iya: "?Bu onye b'i bu?"

Yo su ephe: "O bu iphe ono, ya shikpelephu le mbulembu kfutaru unu ono be ya bu. ²⁶ O nweru igweligwe iphe ya e-kfu kfukuta unu; mekwaphu igweligwe iphe ya e-kpe unu ikpe iya. Obe onye ono, ziru iya nu ono be bu onye ire-lanu; temanu b'o bu iphe ya nutaru onye ono, ziru iya nu ono l'onu be ya araje arara te ndiphe nua."

²⁷ Ndu ono ta ma l'oo Nchileke, bu Nna be ookfu ekfuturu. ²⁸ Jisosu asu ephe: "Teke unu wolileruphu Abubu-Ndiphe kopyabe l'oshi-osweru be unu a-ma teke ono l'oo ya bu 'Onye ono, ya suru le ya bu ono;' l'o bulephu iphe Nna ziru iya be ya anoduje ekfu. ²⁹ Temanu me onye ono, ziru iya nu ono ta habukwaa ya nkinyi iya. O nokwaa swiru iya; ke l'o bulephu iphe du Nna iya ono mma l'obu be ya anoduje eme tekenteke."

³⁰ Igweligwe ndu nuru teke Jisosu ekfu okfu ono ekweta nk'iya.

Ohu le amadu

³¹ To du iya bu; Jisosu asu ndu Ju ono, kwetaru nk'iya ono: "O -buru l'unu kwetaru l'emekpelephu iphe ya ekfu be unu buakwa okpobe ndu etsoje uzo iya. ³² Unu amakwanuru okpobe okfu ono; yo buru okpobe okfu ono a-tofu unu l'egbu; mee t'unu ba abuhe ohu."

³³ Epe asu iya: "Me epe shikwa l'eri Ebirihamu; ophu o budu l'o nweru epe onye bujeru ohu. ?Buhunu ole bu ke l'aa-to epe l'egbu; mee t'epe ba buhe ohu."

³⁴ Jisosu asu epe: "Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye eme iphe du eji be bu ohu ke iphe du eji. ³⁵ Ohu te ebujeekwaruru l'ulo nnajiufu iya gbururu jeye. O kwa nwa, a muru amumu l'ufu ebuje iya gbururu jeye. ³⁶ Oo ya bu; o -buru le Nwa ono be mewaru t'unu ba buhe ohu; bunu iya bu l'a towaru unu l'egbu okpobe atoto.

³⁷ Ya makwaru-a l'unu shi l'eri Ebirihamu; ole unu emelee t'unu gbua ya; okfu l'unu te kwedu te okfu iya ree unu ire l'ehu. ³⁸ Iphe ya ekfu okfu iya bu iphe ya gude-wa enya iya phua l'eke Nna no. Iphe unubedua eme aburu iphe unu nuru l'onu nna unu."

³⁹ Epe asu iya: "M'o kwa Ebirihamu bu nna epe."

Jisosu asu epe: "Ndege unu bu unwu Ebirihamu; me unu emenu-a iphe Ebirihamu meru. ⁴⁰ Obenu le nta-a be unu acho ege unu e-shi gbua ya; mbu yebe onye bu ire-lanu, ya nuru Nchileke l'onu be ya kfuru unu. E to buakwa egbe iphe du ege ono be Ebirihamu meru. ⁴¹ O bu iphe nna unu meru be unu eme."

Epe asu iya: "E ta gbatakwa epe l'okpara. M'o kwa Nna lanu be epe nweru, bu iya bu Nchileke."

⁴² Yo su epe: "Ndege o bu Nchileke bu Nna unu; unu gage yeru yebe Jisosu obu; ke l'o bu eke Nchileke no be ya shi bya. Ya ta nonyakwaa bya egude ike k'onwiya bya. O kwa Nchileke ziru iya te ya bya. ⁴³ ?Nanu ege e meru be iphe ya ekfu te edojedu unu enya. Iphe kparu iya nu bu l'unu te kwetadu l'unu a-nu okfu iya. ⁴⁴ Unu bu unwu Obutuswe. Yo buru Obutuswe ono bu nna unu. Iphe du unu mma l'obu bu t'unu mee iphe du nna unu ono mma l'obu. O shikpolephu le mbulembu butaru mgbugbu-madzu. Eka iya ta dubua l'ire-lanu; okfu l'ome ire-lanu ta nodu ya l'ehu. Teke o dzuru ejo-ire be ookfulekwaphu iphe ruberu egbe onye o bu. Ishi iya aburu l'o bu onye ejo-ire. Yo bukwaru iya phu bu nna ejo-ire l'onwiya. ⁴⁵ Obenu le yebe Jisosu ekfuje ire-lanu. Oo ya meru iphe unu te kwetadu nk'iya. ⁴⁶ ?O nweru l'unu ha onye e-gbeshi; su l'owaa bu iphe du eji, ya mejeru ndo-o? Teke bu l'oo ire-lanu be ya ekfu; ?bu ngunu kparu iphe unu te kwedu le nk'iya bu iya. ⁴⁷ Onye bu Nchileke bu Nna iya anoduje anu okfu Nchileke. Iphe kpataru unu ta anuje okfu Nchileke; bu l'unu ta budu unwu Nchileke."

Jisosu yele Ebirihamu

⁴⁸ Ndu Ju ono asu Jisosu: "?I riru l'o bu epe ekfuswe me epe -su l'i bu onye Sameriya; ogvu eburu ngu l'ehu?"

⁴⁹ Jisosu asu epe: "E to nwekwa ogvu, bu iya l'ehu. O kwa Nna iya be ya akwabe ogvu; unubedua ta akwabe yebe Jisosu ogvu; ⁵⁰ l'e-ba bu le ya acho t'a jaa ya ajaja. O nweru onye lanu odo nkinyi iya, acho t'a jaa yebe Jisosu ajaja. O bu onye ono e-kpe ikpe. ⁵¹ Kamenu; te ya karu unu: iphe bu onye eme iphe ya ekfu; onye ono ta abyadu bya anwuhu anwuhu gbururu jeye."

⁵² Ndu Ju asu iya: "Nta-a be epe makporu l'ogvu bu ngu l'ehu l'oswiya. Ebirihamu nokpokwaaru nta; noo imo; meebe nwuhule. Ege ono b'o dukota iphe bu ndu nkfuchiru Nchileke. Nggubedua abya asu epe: 'Liphe bu onye eme okfu

ngu ta abyadu bya anwuhu anwuhu gbururu jeye le tutu yoyo.' ⁵³ ?I bya aka nna ephe Ebirihamu ekuku, mekocharu nwuhu anwuhu too? Ndu nkfuchiru Nchileke anwushihukotakwaphu. ?Bu onye be jisukpooru li bu?"

⁵⁴ Jisosu asu ephe: "O -buru l'oo te ya bya ajalaha onwiya ajaja me ajaja, ya aja onwiya te ge nwekwa iphe oo-ga buru. O bu Nna iya ono, unu suru l'oo Nchileke unu ono ajaje iya ajaja. ⁵⁵ Yebedua maru iya. Obenu l'unubedua ta amakwanu iya. Ndege o buru le ya ta madu iya; m'o buru ejo-ire be ya adzu l'oo bu unubedua. Obenu le ya maru iya; l'emeje iphe o kfuru. ⁵⁶ Onye iche unu; mbu Ebirihamu be ehu tsoru ena l'o gude enya iya phua mboku, yebe Jisosu a-bya le mgboko-a. O phuru iya; ehu atsoo ya ena."

⁵⁷ Ndu Ju asu iya: "?Ege tii no-rudua ukporo afa ebo l'afa iri-wa; b'i gbe phuwanu Ebirihamu?"

⁵⁸ Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: m'a byakwa bya amu Ebirihamu; ya anoduhawa."

⁵⁹ Ya ndono; ephe akpakoo mkpuma t'ephe tua ya. Yo domia onwiya; shi l'eze-ulo Nchileke ono lufu.

9

Nwoke, ishi shi l'epho aphu uzo

¹ Jisosu ejekwaru eke ooje; bya aphua nwoke, shi otsu ishi l'epho nne iya. ² Ndu etsoje uzo iya aji iya: "?Bu onye ole meru iphe du eji: ?bu nwoke meru iphe du eji; t'o bu ndu muru iya nu, kparu iphe a bya amu iya; yo tsuwa ishi?"

³ Jisosu asu ephe: "Le to bukwa l'oo le nwoke-a meru iphe du eji; t'o bu l'oo ndu muru iya nu kparu iya otsu ishi. Iphe kparu iya nu bu t'e gbe shi le ishi ono, otsu ono; phu ege ike Nchileke reberu ire l'ehu iya. ⁴ Ayi jefutaje ozi ke onye ono, bu iya ziru yebe Jisosu ono teke iphoro dukwadu. L'enyashi abyaakwa; teke e to nwedu onye hakwadu k'oje ozi. ⁵ Le nta-a ya nokwadua le mgboko-a be ya bukwa iphoro ke ndu mgboko-a."

⁶ Yo kfutsua ege ono; bya agbushi onu-mini l'ali; bya egude onu-mini ono gwotota nwiphe epoto tee nwoke ono l'enya; ⁷ su iya: "Tugbua je aswaa ifu ngu l'okpuru Sayilowamu." Iphe Sayilowamu bu bu "Onye e ziru". To du iya bu; nwoke ono atugbua jeshia je aswaa ifu l'okpuru ono; latashia azu; l'aphuwa uzo.

⁸ Ndu obutobu ephe; me ndu shi aphuje iya l'eke ooro aru ajilaha; su: "?To budunu-a nwoke-a, shi anoduje aru aru-oo ndo-o?"

⁹ Ndu aharu su l'oo kwa iya phu. Ndu asu: "Wawa; le to bukwa iya; l'oo kwa onye yeru iya nu."

Nwoke ono asu l'oo kwa-a yebedua.

¹⁰ Ephe aji iya ege e meru b'o phulahaaru uzo?

¹¹ Yo su ephe: "L'oo kwa nwoke obu, eeku Jisosu be gwototaruru epoto tee ya l'enya phe ebo; wo iya: "Te ya tugbua je aswaa ifu l'okpuru Sayilowamu.' Ya ndono; ya atugbua je aswaa ifu; watawaphu ophu uzo."

¹² Ephe aji iya eke Jisosu obu no.

Yo su ephe le ya ta makwa.

Ndu Farisii aji nwoke ishi ono aji

13 Ẹphe eduta nwoke ono, shi atsù ìshì ono dukfuta ndu Fárisii. 14 Mbọku ono, Jisọsu metotaru ẹpoto tee nwoke ono l'ẹnya; yọ phulaha ọzo ono bụ mbọku ọtu-ume. 15 Ndu Fárisii abya ajikwa iya ọdo ẹge e shikpooru b'ọ phuderu ọzo. Yọ sù ẹphe: "L'o teru iya ẹpoto l'ẹnya phẹ ẹbo; ya eje aswaa ifu; wata ọphu ọzo."

16 Ndu Fárisii ahara; sù: "Lẹ nwoke ono te shikwa l'ẹka Nchileke. Ọdumeka; ? nanu ẹge e meru t'o dobeje nsọ, nọ lẹ mbọku ọtu-ume."

Ndu ọphu asù: "Ìyèè! ?Nanukpoo ẹge onye eme iphe dọ ẹji e-me emekota egbe iphe-ọphulẹnya, dọgbaa ẹge ono?" Olu ẹphe agbaa iche iche; ẹphe ekee onwẹphe ẹbo.

17 A nonyakwaa; ndu Fárisii abya ajì nwoke ono ọdo; sù iya: "Yeedu ọnu. ?Nanu iphe jiri lẹ kẹ nwoke ono; keshinu o mewaru ngu; nggu aphụ ọzo?"

Yọ sù ẹphe: "L'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke b'ọ bụ."

18 Ndu Ju ono te kwe lẹ nwoke ono shi atsù ìshì; e mewa iya; yọ wata ọphu ọzo nta-a. A nonyaa; ẹphe eje ekua ndu mọru nwoke ono, e meru: yọ phulaha ọzo ono; jì ẹphe: 19 "Bụ onye ọwaa bụ nwatibe unu ọbu, unu shi sù l'a bya mụ; yọ ọtsuwa ìshì-a? ?Nanu ẹge e meru b'ọ bya aphulaha ọzo nta-a?"

20 Ndu mọru nwoke ono asù: "L'ẹphe makwaru-a l'onye ọwaa bụ nwatibe ẹphe; makwaru-a l'o shi ọtsu ìshì l'ẹpho nne iya. 21 Obenu l'ẹge e shiru; yọ bya aphude ọzo nta-a bẹ ẹphe ta makwa; ọphu tọ bukwanu l'ẹphe gbe maru onye ọbu, meru t'ọ wata ọphu ọzo ọbu. Unu jikwaa ya; l'ẹ tọ buhekwa nwata. Unu jì iya; yẹbedua e-kfuaru l'ọnu iya." 22 Iphe, meru iphe ndu mọru nwoke ono gude kfua ẹge ono bụ l'ẹphe atsù ndu Ju egvu; okfu lẹ ndu Ju kfuhawaru iya kepyaa ya akù l'o -nweru onye gude ọnu kfua l'edzudzu ọha l'ọo Jisọsu bụ Kuráyisutu ọbu; ẹphe ebufu onye ọbu t'ẹ b'ọ batajẹhe l'ulo-ndzuko ẹphe. 23 Ọ bụ iya meru iphe ndu mọru nwoke ono suru: "T'ẹphe jikwaa ya; l'ẹ tọ buhekwa nwata nshì."

24 Tọ dọ iya bụ; ẹphe abyakwa bya eku nwoke ono, shi atsù ìshì ono k'ugbo ẹbo; sù iya: "Kwabẹ Nchileke nkinyi iya ugvu; nggu ekfuaru ẹphe ire-lanu; l'ẹphebedua l'onwẹphe marua lẹ nwoke ono bụ ẹjo madzụ."

25 Yọ sù ẹphe: "Ọ -buru lẹ nwoke ono bụ ẹjo madzụ bẹ ya ta makwa. Obenu l'iphe lanu, ya ka ogude ẹka bụ lẹ ya shi atsù ìshì; ọle nta-a bẹ ya aphụwa ọzo."

26 Ẹphe ajì iya: "?Nanu ẹge ọ mọru nggu l'iya? ?Nanu ẹge o meru ngu, meru; nggu awata ọphu ọzo?"

27 Yọ sù ẹphe: "L'ọ kwa-a iphe lanu-wa, ya kfuhawaru unu; unu ta ngaru iya nchì-wa. ?Bụ ngunu kparu iphe unu eme t'unu nufua ya ọdo? ?Tọ dọ unu t'unu buru ndu etsoje ọzo iya tọ?"

28 Ẹphe awupyabe iya iphu; wo iya: "Bukwaru onye etsoje ọzo iya nggubedua. Ẹphebedua kwa ọzo kẹ Mosisu bẹ ẹphe etso. 29 L'ọo Mosisu bẹ ẹphe maru, Nchileke kfuru okfu nù; obenu lẹ nwoke ọwaa bẹ ẹphe ta makwa ẹke o shi."

30 Nwoke ono, shi atsù ìshì ono ebua; jì ẹphe: "?Yọ buru ngunu? Ọwaa dukwa iya biribiri! Unu ta madu ẹke o shi; ọle o mekwaru iya; ya aphụ ọzo. 31 Iphe doru ẹnya bụ lẹ Nchileke ta angajeduru ndu eme iphe dọ ẹji nchì. Obenu l'onye abaru Nchileke ẹja; l'eme uche-ọbu iya; bẹ ọongajeru nchì. 32 Lẹ keshinu mgboko dọberu b'ẹ tọ dọbukwaa onye nujeru l'o nweru onye meru onye a bya bya amù; yọ ọtsuwa ìshì; yọ wata ọphu ọzo. 33 Ndege nwoke-a te eshiru Nchileke l'ẹka m'ẹ tọ dukwa iphe ọ gẹga dọ ike ememe."

34 Ẹphe avuaru iya pyii; wo iya: "?Iime t'i zia ẹphe ngunu; lẹ nggube onye ngupyaberu ome iphe dọ ẹji l'ẹra?" Ẹphe achifu iya.

Ọtsọ ìshì kẹ ndu Fárisii

³⁵ Jisosu anụa l'ephe chifuwaru nwoke ono; bya eje achọ-vu iya; jì iya: “?I kweru kẹ Abubu-Ndiphe?”

³⁶ Nwoke ono asụ Jisosu: “?Bụ onye bụ Abubu-Ndiphe? Kanuru iya ẹya; k'ophu ya e-kweta nk'ia!”

³⁷ Jisosu asụ iya: “I gudeekwa ẹnya ngu phua ya; e bebekpoonu; yọ buru iya ekfu anụ ngu nta-a.”

³⁸ Nwoke ono asụ iya: “Owoo! Nnajiufu; ya kwetaakwaru;” bya ebua ifu l'alì; baaru iya ẹja.

³⁹ Jisosu asụ iya: “Iphe, meru iphe ya byaru lẹ mgboko bụ tẹ ya kpee ikpe; k'ophu ndu atsu ishì a-wata ophu ụzo; ndu ophu aphụ ụzo awata ọtsu ishì.”

⁴⁰ Ndu Fárisii, haru nonyabe iya nụ; anukota okfu ono; bya aji iya: “?Iikfu l'ephebedua atsu fukwaaphu ishì tọ ngunu?”

⁴¹ Jisosu asụ ephe: “Ndege unu atsu ishì m'ẹ tọ dukwa iphe dọ ẹji, gẹga nọ unu l'ehu. Obenu lẹ keshinu unu sụru l'unu aphụ ụzo bẹ unu vukwaphu iphe dọ ẹji unu l'ishi ẹge unu vu iya.”

10

Onye eche aturu

¹ Jisosu asụ ephe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: onye ẹ-te shidu l'onu ụzo bahu l'odu aturu; onye ono -shia ibyiya ọdo nyiba iya enyiba; kamenu onye ono bụ onye iphura; buru onye ana nfu. ² Obenu onye shiru onu ụzo bahu l'ẹke, aachibaje aturu; onye ono bụ onye eche aturu ono. ³ Ọo onye ono bẹ onye eche ẹke ono, aachibaje aturu ono aguhajeru ụzo; buru onye eche aturu ono bẹ aturu ono anuje olu iya. Ookuje aturu nk'ia epha l'ehu l'ehu; chita iya; l'eduzi iya ụzo. ⁴ Teke ọ chifutabebeleruphu aturu nk'ia; yo vutaru iya ụzo; aturu ono l'ọ ha awu etso iya; kẹ l'ọ maru olu iya. ⁵ Ẹ too kwekwa etso onye ọdo. Ọ -phua onye ọdo; yo gbe agbaru iya ọso; okfu l'ẹ tọ madu olu ndu shi uswe.”

⁶ Ono aburu ẹtu; Jisosu anmaaru iya ephe. Obenu l'ẹ to dodu ephe ẹnya; mbu iphe ookfu.

Jisosu; onye obu-oma, eche aturu

⁷ Tọ dọ iya bụ; Jisosu asụ ephe ọdo: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọo yebedua bụ onu-uzo ẹke, aachibaje aturu. ⁸ Iphe bụ ndu vu iya ụzo bya bukota ndu iphura; buru ndu abali-d'egvu. Obenu l'aturu ono ta ngaduru ephe nchi.” ⁹ Ọo yebedua bụ onu-uzo ono. Onye shiru iya bahu bẹ aa-dzofutakwa. Onye ono e-shi iya bata; shikwa iya phu lufu; phua ẹke ọo-ta nri ẹge aturu aphuje. ¹⁰ Iphe onye iphura abyaje bụ tẹ ya zita iphe; gbushia egbushi; mẹ tẹ ya laa iphe l'iyi. Obenu l'iphe yebedua byadoru bụ k'ophu aturu ono e-nweru ndzụ; nwee ya nweru k'etsutsu iya.

¹¹ “Ọo yebedua bụ onye obu-oma obu, eche aturu obu. Onye obu-oma eche aturu egudeje kẹ aturu iya ono taa ishi ndzụ iya. ¹² Onye ophu e butaru ebuta apajeru aturu ono haa; gbalaa teke ọ phuru ẹke agụ abya; okfu l'ẹ tọ budo iya bụ onye eche aturu ono; tọ bụ iya nwe iya. Agụ ono -ruta; yọ abya akfupyabe aturu ono; chikashia ya. ¹³ Onye ono, e butaru ebuta ono agbalaje; okfu l'ọ bulephu ebuta b'e butaru iya. Ẹ tọ kpadu ishi aturu ono.” ¹⁴ “Ọo yebedua bụ onye obu-oma ono, eche aturu ono. Ya maru ndu ophu bụ nk'ia; ndu ophu bụ nk'ia amaru iya. ¹⁵ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Nna iya maru iya; yebedua amaru Nna iya. Ya egudeje kẹ aturu iya ono taa ishi ndzụ iya. ¹⁶ Ya nwekwaruphu aturu ọdo, ẹ-te tsodu ndu owaa. Ya jefutajekwa je achitafua ya; yọ tuko anụ olu iya. Ọo ya bụ; yọ tuko nmagbabe buru ikpo aturu lanu; nweru onye lanu, a-nodu eche iya nụ.

¹⁷ “Iphe meru iphe Nna iya yeru iya obu bu okfu le ya turu ishi ndzu iya; k’ophu ya a-nataphu ndzu iya obu azu odo. ¹⁸ E to nwekwa onye nafuru iya eya. O kwa yebedua chiru obu iya; tua ishi ndzu iya obu. Oo yebedua b’o no l’eka te ya tua ya; bukwaru iya phu b’o no l’eka te ya nataphu iya azu odo. O bu iphe ono be Nna iya ziru iya te ya mee.”

¹⁹ Ndu Ju egudekwaphu okfu ono, Jisosu kfuru ono kejaa onwephe ebo. ²⁰ Igweligwe ephe asu: “L’o kwa ogvu bu iya l’ehu. L’ifu bohukwaru iya. ?Bu ngunu meru iphe unu ngaberu nchi l’iphe ono, ookfu ono?”

²¹ Ndu ophu asu: “L’okfu owaa, o kfushi-wa ta bukwa okfu onye ogvu bu l’ehu. ? Unu phujeru eke ogvu duru ike mee onye atsuhishi; t’o wata ophu uzo odo?”

Ndu Ju ajika Jisosu

²² Yo be l’oge, eemeje eswe-iphe le Jerusalemu; bu iya bu eswe-iphe, e gude anyata teke e megeru eze-ulo Nchileke; goru iya ye Nchileke l’eka. Teke ono bu oge oyi atsuje nshinu. ²³ Yo buru l’oge winta; Jisosu l’akpappe l’eze-ulo Nchileke; l’eke iya ke Onu-oguzo Solomonu. ²⁴ To du iya bu; ndu Ju abya adophée ya mgburumburu; ji iya: “?Bukpohunua a no-beru inobe agha be ii-me t’obu be ekoheru ephe ekoru? Kfunuru ephe hoo-haa: ?Bu nggu bu Kurayisutu obu to?”

²⁵ Jisosu asu ephe: “Ya kfuhaakwaru iya unu; obe unu te kwetadu. Iphe bu ozi ono, ya eje ono, bu ozi ono, Nna ziru iya te ya jee ono bukotakwa iphe agbaru iya ekebe. ²⁶ Obenu l’unu te kwetadu; okfu l’unu ta ayidu le ndu ophu bu aturu ke yebe Jisosu. ²⁷ Aturu nk’iya anoduje anu olu iya. Ya maru iya; yo noduje awu etso iya. ²⁸ Ya anuje iya ndzu gbururu jeye; to nwe l’o laa l’iyi; to du onye ha ke t’o nafu iya eya l’eka. ²⁹ Nna iya ono, bu iya woru iya ye iya l’eka ono be kakota iphemiphe obule nshinu; ophu ‘o dudu onye a-du ike nafu iya Nna iya l’eka. ³⁰ Yebedua yele Nna iya bu nanu.”

³¹ Ya ndono; ndu Ju akpakokwaa mkpuma k’ugbo ebo t’ephe tugbu ya. ³² Jisosu asu ephe: “Ya koshiakwaru unu igweligwe ozi, du mma, shi iya l’eka. ?Bukpohunua ole l’iphe ono, ya meshiru ono be unu e-gude tugbu iya le mkpuma?”

³³ Ndu Ju asu iya: “E to kwa k’ozi, du mma, i jeru be ephe eme t’ephe tugbu ngu le mkpuma. Iphe meru iphe ephe eme t’ephe tugbu ngu le mkpuma kwa l’ikfubyishi epha Nchileke; l’eke o bu nggube madzu mmanu be wotaru onwongu mebe Nchileke.”

³⁴ Jisosu asu ephe: “?T’e dedu iya edede l’ekwo ekemu le Nchileke suru: ‘L’unu butua nchi l’ehu l’ehu.’ ³⁵ Ayi makwaru l’iphe ekwo okfu Nchileke kfuru te enwedu echikpo. O -buru le Nchileke kuru ndu ono, o yeru okfu iya l’eka ono nchi l’ehu l’ehu; ³⁶ ?o meru imagha be unu suru l’oo ekfurushi be ya ekfurushi epha Nchileke; okfu le ya suru: ‘L’oo yebedua bu Nwatibe Nchileke.’ Mbú; o kwa Nchileke ono fotaru iya; zi iya te ya bya le mgboko. ³⁷ O -buru l’iphe-a, ya emegbaa-wa te shidu l’eka Nna iya; unu be kwetakpohekwa nk’iya. ³⁸ Obenu le teke o bukwanu l’o bu iphe shi l’eka Nna iya be ya emegbaa-wa; unu kwetakponu l’iphemiphe obule ono, ya emegbaa ono shia l’eka Nna iya; m’o -ruhuru; unu ekwetakpodua nu ke yebe Jisosu. Unu -kweta; oo ya bu; yo doo unu enya: unu amaru le Nna no iya l’ime; yebedua anodu Nna l’ime.”

³⁹ Ephe awu-lihukwa odo t’ephe kpachia ya l’eke ono; yo nyifu ephe l’eka.

⁴⁰ Yo tugbukwaa odo je adaghaa Jodanu; lufu azu iya ophu; rua eke ono, Jonu shi anoduje emeshi baputizimu l’odungu ono; nodu l’eke ono. ⁴¹ A du l’igwe wu-kfuta iya. Ephe ekfutsua: “Le Jonu te mekwa iphe du biribiri; obu l’iphe bu iphe o kfuru l’ehu nwoke-a bukotakwa oswi-okfu.” ⁴² A du l’igwe kweta nk’iya l’eke ono.

11

Anwuhu Lázarusu

¹ O nweru nwoke lanu, aza Lázarusu, bu onye Bétani; ehu ta du iya mma. Bétani bu iya bu mkpukpu, Méri yele nwunne iya ke nwanyi, bu Máta bu. ² Méri owaa bu iya bu nwanyi ono, wotajeru manu-mbeleke, eshi kwekwekwe bya etee Nnajiufu, bu Jisosu l'okpa labu; gude egbushi fucha ya eya ono. O bu nwunne iya ke nwoke, bu Lázarusu; be iphe eme obu. ³ Ya ndono; unwunne iya ndu k'unwanyi ono ezia ozi t'e je ekfuru Jisosu l'onya iya-a, o yeru obu-wa be ehu ta adukwa mma.

⁴ Jisosu anule iya phu; su: "L'ehu owaa be yele ishi Lázarusu ta ayikwa. L'iphe meru iphe oome kwa k'ophu ee-gude iya kwabe Nchileke ugu; shikwa iya phu jaa Nwatibe Nchileke ono ajaja."

⁵ Jisosu yeru Máta; me nwunne iya ke nwanyi; me Lázarusu obu nshinu. ⁶ Ya ndono; Jisosu anutsulephu l'ome-l'ehu guderu Lázarusu; yo kpo ukfu; nofua abali ebo l'eke ono, o no ono. ⁷ E metsua; yo su ndu etsoje uzo iya: "Unu gbeshi t'ephe la azu le Judiya."

⁸ Ndu etsoje uzo iya asu iya: "M'o buwokwaa be ndu Ju shi ese t'ephe gude mkpuma tugbuwa ngu; ?bu iya bi suru le ii-la azu l'eke ono odo?"

⁹ Jisosu asu ephe: "?To budunua awa iri l'ebo be no l'eswe ujiku lanu? Iphe bu onye eje ije l'eswe ta akpakotajekwa iphe daa; ke l'onye ono gude iphoro ke mgboko aphu uzo. ¹⁰ Obenu l'o -buru l'enyashi be madzu eje ije be onye obu akpakotaje iphe daa; okfu l'e to nwedu iphoro, no iya l'ehu." ¹¹ Yo kfuebelephu ege ono; wo ephe: "Onya ephe; mbu Lázarusu be mgbenya tsuakwaru; ole ya e-jewa te ya je etee ya le mgbenya ono."

¹² Ndu etsoje uzo iya asu iya: "Nnajiufu; o -buru l'oo mgbenya be ooku b'o buakwa iya akorohu teke o tehuru." ¹³ Ephe gbe tubesu l'oo mgbenya be ooku okfu iya. Obenu l'iphe Jisosu ekfu teke ono bu l'o nwuhuwaru. ¹⁴ Ya ndono; Jisosu abya ekfujaaru iya ephe ekfuja: "Le Lázarusu nwuhuwakwaru. ¹⁵ L'o kwa l'okfu ehu unu b'o gude ehu ats'o iya ena; le ya ta nodu l'eke ono. O bu iphe ono e-me t'unu kweta nk'iya. Unu tugbuwa t'ephe jekfu iya."

¹⁶ Tomosu, bu onye eekuje "Ejima" asu ndu ephe l'iya tuko etso uzo Jisosu: "T'ephe tsoru Nnajiufu je; k'ophu ephe l'iya a-nwuhukota l'eka lanu."

Jisosu l'onwiya bu oteta-l'onwu; buru ndzu

¹⁷ To du iya bu; Jisosu abyaruta bya aphua le Lázarusu gbe nowanu abali eno l'ime ili. ¹⁸ Bétani be nonyabekwaa Jerúsalemu ntse. O dulephu iphe ha l'o bu manyiru ebo; m'e -shi Jerúsalemu. ¹⁹ Oo ya meru iphe ndu Ju du igweligwe wuru bya okporu Máta yele Méri ifu ke nwunne ephe ono, nwuhuru nu ono.

²⁰ Máta anulephu le Jisosu abya; gbakfube iya. Méri yebedua adugaruru anodu l'ulo. ²¹ Máta abya asu Jisosu: "Nnajiufu; ndege i no l'eke-a; me nwunne ayi nwoke-a ta ga nwuhukwa. ²² Ole jeyekwa m'oo nta-a be ya makwarua l'e to nwedu iphe i suru Nchileke t'o meeru ngu, e to mederu ngu."

²³ Jisosu asu iya: "Le nwunne ngu ke nwoke e-tetakwaa nodu ndzu."

²⁴ Máta asu iya: "Ya makwarua l'oo-teta odo nodu ndzu teke iphe bu madzu kpamukpamu e-shi l'onwu tetakota nodu ndzu le mboku ikperazu."

²⁵ Jisosu asu iya: "O kwa yebedua, bu Jisosu bu onye emeje ndu nwuhuru anwuhu; ephe eshi l'onwu teta; ya anu ephe ndzu. Iphe bu onye woru onwiya ye iya l'eka a-nodu ndzu; m'o -ruhuru; onye obu nwuhu anwuhu. ²⁶ Iphe, bu onye no ndzu; wowaru onwiya ye iya l'eka te nwekwa l'o nwuhu anwuhu gbururu jeye. I kwetaru l'okfu iya ono; te ti kwetadu?"

²⁷ Mátá asụ iya: “Iyee! Nnajiufu; ya kwetakwaru-a l'ọ bụ nggu bụ Kuráyisutu ọbu, bụ Nwatibe Nchileke ono, bụ iya bụ onye ọbu, a-bya lẹ mgboko-a.”

Enya-mini agbakahu

Jisosu l'enya

²⁸ Mátá ekfutsulephu ẹge ono; tugbua je ekuchi nwunne iya; mbụ Méri ekuchi; tọ nwehu sụ iya: “O-zi-iphe nọkwa l'ẹke-a; l'ookukwa ngu oku.” ²⁹ Méri anụle iya phụ; kwolihuwaphu jekfushia Jisosu. ³⁰ Teke ono bẹ Jisosu ta batakwaa l'ime mkpukpu ono. Ọ bukwa dua l'ẹke ono, Mátá jekfuru iya ono b'ọ nọ. ³¹ Ndu Ju ono, ẹphe lẹ Méri nọ l'ulo; ẹphe ayọru iya kẹ nwunne iya ono aphulephu ẹge o zilihuru lufushia etezi; wụ-lihu tsoru iya; l'ẹke ẹphe tubesu lẹ oojewa l'ili; tẹ ya je anọdu l'ẹke ono raa ẹkwa.

³² Ya ndono; Méri abyaruta ẹke Jisosu nọ. Aphụphu, o phụ Jisosu; dawa iya phụ l'iku ọkpa; sụ iya: “Nnajiufu; ndege ị nọhawa l'ẹke-a; mẹ nwunne iya kẹ nwoke-a ta ga nwuhukwa.”

³³ Jisosu aphulephu Méri ẹke ọra ẹkwa; mẹ ndu Ju ono, tso iya nụ ono ẹke ẹphe tükokwaruphu ara ẹkwa; yo rua ya l'ẹhu; mbụ kfubekpoo ọswa rua ya l'ime meji.

³⁴ Yọ jị ẹphe: “?Bụ awe bẹ unu liru iya?”

Ẹphe asụ iya: “Nnajiufu; byanụ bya aphụ iya.”

³⁵ Enya-mini agbakahuwaphu Jisosu l'enya. ³⁶ Ya ndono; ndu Ju asụ: “Nshọo! Unu lekpoduanu ẹge o yeberu Lázarọsu obu.”

³⁷ Yo nweru ndu ọphu haru; sụ: “?Bụ iya bụ lẹ nwoke-wa, bụ iya meru onye ishi; yọ phulaha ụzo-wa ta ge emedunua Lázarọsu t'ẹ b'ọ nwuhushi tọ?”

Lázarọsu tetaru;

nọdu ndzu

³⁸ Yo rua Jisosu l'ẹhu ọdo; yọ tugbua jeshia l'ili l'ẹke ono, e liru Lázarọsu ono. Ili ono bẹ bụ ọgba b'e gude eze mkpuma bechia ọnu iya. ³⁹ Jisosu asụ ẹphe: “T'ẹphe nwufu-eze mkpuma ono.”

Ya ndono; Mátá, bụ nwunne nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono asụ iya: “Nnajiufu; mẹ ọo-nọdukwa eshiwa nshi. Ntanụ kweekwa iya abalị ẹno k'ọphu e liru iya.”

⁴⁰ Jisosu asụ iya: “?Ya ta sụhadunu ngu-a l'i -kweta b'ii-gude ẹnya ngu phụ ẹge Nchileke e-gude koshi ẹge ya dụ-be biribiri.” ⁴¹ Tọ dụ iya bụ; ẹphe abya enwufu mkpuma ono; Jisosu abya apalia ẹnya imeli; sụ: “Nna; ya ekele ngu ekele; okfu l'ị nwaru olu iya! ⁴² Ya makwarua l'ẹ to nwedu teke ẹ tii nujedu olu iya. Obenu l'ọ bụ ndu-a, vudotsua l'ẹke-a bẹ ya gude okfu ẹhu ẹphe ekfu okfu-a; k'ọphu ẹphe e-kweta l'ọo nggu ziru iya tẹ ya bya.” ⁴³ Yo kfuebelephu ẹge ono; bya arashia ya ike; sụ: “Lázarọsu; lufuta!” ⁴⁴ Nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono alufuta yele mbacha, e gude kegbabetsua ya ẹka m'ọkpa; ọwaa ẹkwa-odzu, e gude phuchia ya ifu. Jisosu asụ ẹphe: “Unu tọshia ya iphe ono; haa ya t'ọ tugbua.”

Idzu ishi Jisosu

(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Igweligwe ndu Ju ono, ẹphe lẹ Méri yị ono aphua iphe ono, Jisosu meru ono; kweta nk'ia. ⁴⁶ Obenu l'ọ nweru ndu ọphu haru jekfube ndu Fárisii je akọoru ẹphe iphe Jisosu meru. ⁴⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii akpọkoo ndu ọgbo ikpe, etsoje ẹphe ekpe ikpe; sụ ẹphe: “?Bụ ngunu bẹ ẹphe e-mekpoo? Lẹ nwoke-wa emekwa igweligwe iphe-ophulanya. ⁴⁸ Ẹphe -haa ya t'ọ meru iya tugbua bẹ iphe bụ madzụ phuu a-tükokwa kweta nk'ia; ndu Rómu abya atuko eze-ulo ẹphe-wa tsupyashia; lụa mba ẹphe-wa kpamu.”

⁴⁹ Obenu l'onye lanụ l'ẹphe, ẹpha iya bụ Káyafasu, bụ iya bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu sụru ẹphe: “L'ẹ tọ nwekwa iphe unu maru lẹ phuu.”

⁵⁰ ?Unu ta madu l'ọ ka mma t'onye lanu nwu-chiaru oha; karia te ndu ali-a l'ephe ha buru kpurupyata?" ⁵¹ Okfu ono bukwa iya-a b'o shi onu bu l'oswiya; obu l'e to kwa iya gude ike k'onwiya kfua ya. Obenu le keshinu ophu o bu iya bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja k'afa onanu b'o phuru le Jisosu e-mekochaa nwu-chiaru oha onwu. ⁵² E to bulekwa mba ono nwenkinyi be oo-nwu-chiru. O kwaphu ege ono; be oo-chikobe unwu Nchileke ono, gbackashihuru; dzuru mgboko ono; t'ephe buru nanu.

⁵³ Dube mboku ono kwaseru; ndu Ju eshibekpelephu idzu ege ee-shi kpaphua Jisosu. ⁵⁴ To du iya bu; Jisosu akpabuhu l'edzudzu oha eke ndu Ju no. Yo shi l'eke ono tugbua jeshia ali obu, nonyabe echi-egu; je abahu le mkpukpu, eekuje Ifuremu. Yo laa eke ono je anodu yele ndu etsoje uzo iya.

⁵⁵ Teke ono be Aji Esweta ndu Ju tuwaru l'ukfu. Igweligwe ndu shigbaa l'ali ndu Ju atuko jeshia Jerusalemu t'ephe je emeodu nsọ ke osafu onwonye mmerushi; temanu a bahude l'aji ono. ⁵⁶ Ephe atuko l'elephe enya Jisosu. Ephe edzukoo l'eze-ulo Nchileke; l'ajitsua ibe ephe: "?Ege ephebedua arikpoo ya? Mbụ; ?oo-bya l'aji-a to?" ⁵⁷ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu Farisii ekfuhawa iya kepyia ya aku: "L'o -nweru onye maru eke o no; t'onye obu bya agbaaru ephe ama t'ephe je egude iya."

12

Aakwabe Jisosu ugvu

le Bétani

(Mát 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Yo wudu-waa abali ishinguru t'e kpuba le Aji Esweta ono; Jisosu ejeshia Bétani. Bétani bu mkpukpu, Lazarosu bu; bu iya bu nwoke ono, o mejeru; yo shi l'onwu teta nodu ndzu ono. ² Jisosu erua eke ono; ephe eshiaru iya ite ebyee. Yo buru Mata be bu onye ophu akwashiri; Lazarosu yebedua etsoru le ndu ephe le Jisosu tukoru eri nri ono. ³ Ya ndono; Méri egbeshi je ewota akpamu obu, o no mbu manụ-mbeleke, e gude nadu, guru egugu mee. Manu ono be aazu l'oke aswa. Yo wota iya bya etee Jisosu l'okpa; gude egbushi, no iya l'ishi efucha iya eya. Mkpọ manu ono atuko ulo ono gvua kfurukfuru. ⁴ To du iya bu; Judasu Isukariyotu, bu onye lanu le ndu etsoje uzo iya, bu iya bu onye obu, e-mekochaa deru iya ye obu; atufulephu onu; su: ⁵ "? Bunua ngunu meru iphe e te redu egiri manu-a erere; reta iya ukporo pongu le pongu iri; woru okpoga iya keeru ndu ukpa?" ⁶ Iphe meru iphe o kfuru iya kwa l'o bu onye iphura. O bu iya egudeje eda, ephe eyeje okpoga. Yoo yeje eka l'eda ono gbeta iya iphe.

⁷ Jisosu asu iya: "Sefu nwanyi-a onu l'ehu. Haa ya t'o kwakobe iphe o gude ngaberu mboku, ee-li yebe Jisosu. ⁸ Ndu ukpa be unu l'ephe no tekenteke. Obenu le yebedua be unu l'iya ta anodu tekenteke."

Idzu ke t'e gbua Lazarosu

⁹ Yo be teke igweligwe ndu Ju nuru le Jisosu nowa le Bétani; ephe awuru jeshia eke ono. E to bulekwa k'ehu Jisosu be ephe gude je kpu. Ephe jekwaruphu ophu Lazarosu, bu iya bu onye ono, Jisosu meru: yo shi l'onwu teta nodu ndzu ono. ¹⁰ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja achia idzu l'ephe e-gbukwaphu Lazarosu. ¹¹ Ishi iya aburu l'o bu okfu ehuru iya be igweligwe ndu Ju anashihu ndu ishi ephe; agbackashihu egebaa okweta ke Jisosu.

Jisosu abahu Jerusalemu

(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Yo be echile iya; igweligwe ndu ono, byaru oḡba Aji Esweta ono anya le Jisosu abya Jerúsalemu. ¹³ Epe achitagbaa ekwo-igu; wu-lihu bya iya ndzuta; l'atu okokooko asuje: "Ajaja bu ke Nchileke-o! Onye a goru onu-oma nu b'ọ bu; mbu onye ono, Nnajiufu, bu Nchileke ziru t'ọ bya ono. Te Nchileke goru onu-oma nu Eze ndu Ízurelu!"

¹⁴ Ya ndono; Jisosu abya aphua nwa nkakfu-igara bya adugaru l'eli iya; bu iya bu ege e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; su:

¹⁵ "Unube ndu Záyonu; unu ba atsushi egvu; le nta-a be eze unu dugaru l'eli nwa nkakfu-igara abya."*

¹⁶ Iphe ono adukota ndu etsoje uzo iya wujiwuji le nchi l'odungu. Obenu l'ọ bya ebelephu teke ono, Nchileke kubataru Jisosu l'imigwe; kwabe iya eze ugvu ono; epe egbe bya anyata teke ono l'ekwo okfu Nchileke kfuru iphe ono. Mbu; epe egbe mehawaru iya nu iphe ono, ekwo okfu Nchileke kfuru ono.

¹⁷ Teke ono, Jisosu kuru Lázarosu; mee ya; yo nodu ndzu odo; shi l'eke, e liru iya lufuta ono b'a ha l'igweligwe nodu l'eke ono. Yo buru igweligwe ndu ono, no l'eke ono be je ekfukashiaru ndu odo iphe ono, meru nu ono. ¹⁸ Oo ya kparu iphe mkporo-oha zafuru bya iya ndzuta. Epe nuhawaru l'oo Jisosu be meru iphe ono, du biribiri ono. ¹⁹ Ndu Fárisii l'asuje ibe epe: "Unu lewaru l'iphe ayi ese te enwekwa ishi. Unu phwaru ege ndu mgboko l'ophu zehuru etso iya."

Ndu Girisu, haru achọ Jisosu

²⁰ Ndu Girisu haru yiru le ndu ono, jeru obaru Nchileke eja le Jerúsalemu teke ono, aagba aji ono. ²¹ Epe abya awukfuta Filipu. Filipu bu onye Betusáyida, bu mkpukpu no le Gálili. Epe asu iya: "Nwoke; ?nanu ege epe e-me t'ephe le Jisosu phu?"

²² Filipu eje ekfuru iya Ánduru. Ánduru yele Filipu ayiru je ekfuru iya Jisosu. ²³ Jisosu asu epe: "Iyaa! O ruakwaru mbu teke aa-phu Abubu-Ndiphe l'odu-biribiri iya. ²⁴ Kamenu; te ya karu unu: l'ọ kwa ege akpuru witu adalahuje l'ali rehu ewa; bu ege yebedua nwuhufutaje. O -buru le ya ta nwuhudu; be ya dukwaa nanu l'ọ bu akpuru witu lanu. Obenu le ya -nwuhu; ya adu l'ọ bu akpuru witu lanu ono, mekocharu vuta; bya amishia nebyi ono; bu iya bu l'igweligwe madzu e-shi iya l'eka nweru ndzu ophungu. ²⁵ Onye yeru obu le ndzu iya etufaje iya etufa. Obenu l'onye ndzu iya du ashu le mgboko-a be e-gude iya gbata ndzu gbururu jeye. ²⁶ Onye o du t'ọ buru onye ejeru iya ozi; t'onye obu bya etsoru iya; k'ophu bu eke ya no t'ọ bukwaruphu eke ono be onye ono, ejeru iya ozi ono a-nodu. Onye bu onye ejeru iya ozi be Nna iya a-kwabe ugvu."

Jisosu ekfu k'anwuhu iya

²⁷ Jisosu asu: "Nta-a be okpoma awakwa iya awawa. ?Bu ngunu be ya e-kfu? ?Bu te ya su: 'Nna dzonua ya nta-a'? Tuswekwa! L'eke o bu iphe-a, abya ememe l'oge nta-wa be ya gude bya. ²⁸ Byiko; Nna menua t'a phu odu-biribiri epha ngu!"

Ya ndono; olu eshiwaphu l'imigwe; su: "Ya mehaakwaru; a phu odu-biribiri ono. Ya e-mefukwaa t'a phu iya odo."

²⁹ Mkporo-oha ono, vudo l'eke ono anua olu ono; su: "L'ọ kwa igwe deru edede!" Ndu asu: "L'ọ kwa ojozi-imigwe kfuru yeru iya."

³⁰ Jisosu asu epe: "O kwa l'okfu ehuru k'unubedua be olu ono gude daa; e to bukwa l'okfu ehuru ke yebedua b'e kfuturu iya. ³¹ O kwa nta-a be bu teke Nchileke e-kpe ndu mgboko-a ikpe. O kwa nta-a be aabya ochikpo ike k'onye ono, bu iya bu ishi, achu ndu

* 12:15 12:15 Zek 9:9; Mat 21:5.

mgboko-a ono. ³² Teke ono, ee-shi l'alì wolia yèbe Jisòsu eli ono bè ya a-tùko madzù kpamukpamu duta t'èphe tsoru iya." ³³ O kfulu iya ège ono gude koshi ège ya e-shi nwùhu.

³⁴ Oha ono asù iya: "L'èphe nùwaru iphe e deru l'èkwo ekemu: lè Kuráyisutu òbu a-nò gbururu jeye. ?Nanùhunu ège e gude; nggu asù lè Abùbu-Ndiphe nwùhufutaje? ?Bùkpohunua onye bù Abùbu-Ndiphe òbu?"

³⁵ Jisòsu asù èphe: "L'iphoro ono bùfukwaa nwanshì b'òo-nòfuaru unu. Unu l'òshinuphu ije nta-a, iphoro ono nòkwadurua unu; tẹ bè òchi ba agbakfu unu. L'onye eje ije l'èkpuru-òchi ta amajèkwa èke, òda-kpu l'eshi. ³⁶ Ophu t'unu kweta k'iphoro ono teke iphoro ono nòkwadua swiru unu; ège unu a-bùru ndu bu l'èke iphoro nò."

Ndu Ju bù e-kwe-lè-te-kwe

Jisòsu ekfuebelephu iphe ono; tughua je edomia onwiya t'èphe ba phù iya. ³⁷ O bù oswi-okfu lè Jisòsu mekotaru igweligwe iphe dù biribiri l'ifu èphe; òbu l'èphe te kwetadu l'òo ya bù onye òbu, Nchileke ziru t'ò bya òbu; ³⁸ k'òphu iphe ono, Azáya, bù onye nkfuchiru Nchileke kfulu ono e-rekota ège o kfulu iya; sù:

"Nnajiufu; ?bù onye

kwetaru ozi, ayi ziru?

?Bù onye b'e meru t'ò maru l'èka

Nnajiufu dù iya?"

³⁹ Oo ya meru iphe èphe te kwetadu; kẹle Azáya kfukwaruphu òdo; sù:

⁴⁰ "Lè Nchileke mewaru èphe;

èphe atsùlahaa ishì; mekwaaphu èphe;

òbu anmaa èphe kpungu!

E menyaa; èphe egude ònya èphe phua ụzo;

òriri erua èphe alì;

èphe agbanwee

lakfutashia ya tẹ ya mee t'èphe ka mma."

⁴¹ O bù Jisòsu bè Azáya ekfu okfu iya ono; kẹ l'ò phuhawaruru òdu-biribiri iya.

⁴² Obenu l'a dùlee l'igwe kweta l'òo ya bù onye òbu, Nchileke ziru t'ò bya òbu; mbù jeyekpo lè ndu ishi. O bùlephu l'èphe ta dùdu ike kfufuta iya; kẹ l'èphe atsùkwanu ndu Fàrisii egvu; e menyakwaa; e bufu èphe t'èphe ba abatajèhe l'ùlo-ndzuko. ⁴³ Iphe òbu bù l'èphe ka oye ònya l'ajaja òphu ndiphe aja èphe; karia ajaja òphu Nchileke ga aja èphe.

Okfu, Jisòsu kfulu e-kpe madzù ikpe

⁴⁴ Jisòsu araa ya arara: "L'onye woru onwiya ye yèbe Jisòsu l'èka ta bùkwa yèbe Jisòsu bè onye òbu woru onwiya ye l'èka. O kwa onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono bè onye òbu woru onwiya ye l'èka. ⁴⁵ Onye phuru iya nù bè phùakwaru onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono. ⁴⁶ Lè yèbedua byaru tẹ ya bùru iphoro l'eli mgboko-a; k'òphu bùkwanu: onye woru onwiya ye iya l'èka; t'onye ono ba anòduhe l'èkpuru-òchi. ⁴⁷ Onye anù iphe ya ekfu; too me iya ememe bè ya te ekpekwa ikpe; kẹle ya ta byakwa tẹ ya kpee ndiphe ikpe. Iphe ya byachiaru bùkwa tẹ ya dzòo ndiphe. ⁴⁸ Onye jìkaru iya nù; jìka ònata iphe ya ekfu bè nwekwaru onye e-kpe iya ikpe. O bù okfu ono, ya kfulu ono bè bù onye e-kpe iya ikpe mbòku ikperazu! ⁴⁹ Ishi iya abùru l'è tọ bùdu ike kẹ èka iya bè ya gude ekfu. O bù Nna ono, bù iya ziru iya tẹ ya bya ono bè bù onye karu iya iphe ya e-kfu; mẹ ège ya e-kfu iya. ⁵⁰ Ya makwaruphu l'iphe ono, o sùru tẹ ya kfua ono anùje ndzù gbururu jeye. Oo ya bù l'iphe bù iphe ya ekfu bè bùlephu iphe Nna sùru tẹ ya kfua bè ya ekfu."

13

*Jisosu akwo ndu
etsoje uzo iya okpa*

¹ Yo rua mboku nchi-ta-abohu iya a-bu mboku obahu le Aji Esweta ono; Jisosu amawaru l'ogè nk'iya eruwa, bu iya bu teke ya e-gbeshi le mgboko-a lakfushia Nna iya. Jisosu shikpelephu l'odungu yetaru ndu, bu ndu nk'iya le mgboko-a obu; mbu yeeru iya ephe gbururu jeye l'ikperazu.

² Ya ndono; yo be teke Jisosu yele ndu etsoje uzo iya tukoru nodu l'eri nri-enyashi. Obutuswe yehawaruru Judasu Isukariyotu, bu nwatibe Sáyimonu oriri l'okpoma t'o deru Jisosu ye ndu ohogu iya l'eka. ³ Jisosu amakaruphu le Nna iya be yekotaru iya iphemiphe obule l'eka; makwaruphu l'oo l'eka Nchileke be ya shi bya; bukwaruphu Nchileke be ya alakfube; ⁴ kwe gbeshi l'eke ono, o no l'eri nri-enyashi ono; yefu uwe ugwehu iya wushi; bya achita anuma oghu-ehu kee onwiya l'ukfu. ⁵ Yo bya ekuru mini ye le gbangugbangu oghu-ehu; wata okwocha ndu etsoje uzo iya okpa; gude anuma oghu-ehu ono, o keru l'ukfu ono efucha ephe mini l'okpa. ⁶ Yo bya abyaruta eke Sáyimonu Pyita no; Pyita asu iya: "Tuswekwa! Nnajiufu; ?buchia nggubedua gbe abya iya okwo okpa?"

⁷ Jisosu asu iya: "Iphe ya eme b'e ti makwa nta-a. O kwaa l'e -megee be oo-do ngu-a enya."

⁸ Pyita asu iya: "E jekwa ephopho. E ti kwokwa yebedua okpa le phuu!"

Jisosu asu iya: "Le ya akwodu ngu okpa ono be nggu l'iya e-bukahukwa."

⁹ Sáyimonu Pyita asu iya: "Nnajiufu; o -duakwa ege ono; ba akwokwa iya okpa nkinyi iya. Kwokwaa ya eka; nggu asaa ya ishi."

¹⁰ Jisosu asu iya: "L'onye ghwaru ehuru be mkpa oghu ehuru odo ta duhekwaru. O bu okpa be onye obu akwoje; keshinu e to nwedu eke inyi dekuru iya l'ehu le phuu. Unubedua achakotakwa degedege; ole e to bubekwa unu l'unu ha." ¹¹ Iphe Jisosu gude su l'e to bubedu l'ephe ha bu l'o maru onye ophu e-mekochaa deru iya ye.

¹² Ya ndono; yo kwochabebelephu ephe okpa ono; bya achita uwe ugwehu iya yee ege o yehawaru iya; je anodu l'eke, o shi noduhawa. Yo ji ephe: "?Unu makporu iphe ono, ya meru unu ono? ¹³ Unu anoduje eku iya O-zi-iphe; l'eku iya Nnajiufu. Yo bukwarua oswi-okfu; ke l'o bu iphe ya bu ndono. ¹⁴ Oo ya bu; o -buru l'oo yebedua, bu Nnajiufu; buru O-zi-iphe be gbe kwochaa unu okpa; oo ya bu l'o gbaru t'unu kwoje ibe unu okpa ege ono, ya kworu iya unu ono. ¹⁵ L'o kwa iphe, unu e-letaje enya eme be ya meru koshi unu ono; k'opu unubedua e-mejekwa iya phuru ege ono, ya meru iya unu ono. ¹⁶ Kamenu; te ya karu unu: le nwozi ta akajekwa onye nwe iya nu; to bukwanu l'onye e ziru ozi akaje onye ziru iya eya nu. ¹⁷ Unu makotaru-a iphe-a l'o ha. O -buru l'unu tukko iya eme ememe be Nchileke a-goru unu onu.

¹⁸ "E to kwa unu l'unu ha be ya ekfuru. Ya makwarua ege ndu, ya fotaru du. Obenu l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke mefutaje ege e deru iya: 'L'onye riru nri iya gbe bya emede iya iphe a-tsuru iya nu.'* ¹⁹ Ya ekfukwaru iya unu nta-a, e to medua; ege bu teke o mederu; unu ekweta l'oo ya bu 'Onye ono'. ²⁰ Kamenu; te ya karu unu: l'onye bu onye nataru onye ya ziru ozi; nataakwaru yebedua. Onye bu onye nataru yebedua nataakwaruphu onye ophu ziru yebedua te ya bya."

Jisosu ekfu l'ee-deru iya ye

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisosu ekfuebelephu iphe ono l'o ha; okpoma echia ya taa. Yo su ephe: "Kamenu; te ya karu unu: l'onye lanu l'unu ha e-deru iya ye ndu achu nta iya l'eka."

* 13:18 13:18 Egvu 41:9.

²² Ndu ono, etsoje ọzo iya ono abya elegba onwẹphe ẹnya; l'ẹke egbe okfu ono gbachiru ẹphe ẹnya; ẹphe ta ma onye ọpẹhu bụ onye ookfuru ekfuru. ²³ Onye lanụ lẹ ndu etsoje ọzo iya, bụ iya bụ onye ọpẹhu Jisọsu katsua oyeru obu bẹ nọnyabekwanu iya ntse teke ono. ²⁴ Sáyimonu Pyita ajibuaru onye ono ẹnya; sụ iya t'ọ jịedu iya onye ookfuru.

²⁵ Onye ono akafua ọnyabe Jisọsu ntse; sụ iya: “Nnajiufu; ?bụ onye bẹ iikfu ele ẹnya?”

²⁶ Jisọsu asụ iya: “L'ọ kwa onye onanu, ya a-nụ awawa buredi, ya tsutaru l'iphe-a, eeri nri-a bẹ bụ onye ọbu.” Yọ bya etsutawaphu awawa buredi ono; woru iya nụ Júdasu, bụ nwatibe Sáyimonu Isukáryotu. ²⁷ Júdasu ataẹbelephu buredi ono; Sétanu epeba iya l'ẹhu. Jisọsu asụ iya: “Ngwaa! Iphe, bụ iphe jibya ememe; mee ya ẹgwegwa.” ²⁸ To nwe l'ẹphe ha l'eri nri ono, maru iphe kparu iya okfu okfu ono. ²⁹ Ndu ariya lẹ keshinu ọpẹhu ọ bụ Júdasu egudeje ẹkpa okpoga ẹphe; bẹ iphe Jisọsu ekfuru iya bụ t'ọ zụtatsua iphe ẹphe e-gude eme kẹ ajị ọbu; m'ọ kwanu l'iphe Jisọsu ekfuru Júdasu bụ t'ọ nụ ndu ụkpa iphe.

³⁰ Ya ndono; yọ natatsulephu awawa buredi ono; tųgbuwaphu; lufushia. Yọ bụwarunu ẹnyasi.

Ekemu ọhungu

³¹ Ya ndono; Júdasu alufutsulephu; Jisọsu asụ: “Ọ bụ nta-a b'e koshiru ọdu-biribiri kẹ Abubu-Ndiphe. Ọ kwaphu l'ẹka iya b'e shi apẹhu ọdu-biribiri kẹ Nchileke. ³² Ọo ya bụ; ọ -buru lẹ Abubu-Ndiphe meru t'a phụ ọdu-biribiri kẹ Nchileke; ọ kwaphu ẹge ono bẹ yẹbedua, bụ Nchileke e-mekwaphu t'e shi iya l'ẹka phụ ọdu-biribiri kẹ Abubu-Ndiphe; mbụkwaa nta-a nta-a. ³³ Ụnwu iya yẹle unu ta anọhekwa ọpẹhu baru nwishi. Unu a-chọkashilaha ya; ọlobu iphe ya kfuru ndu Ju bẹ ya ekfuru unu nta-a: 'L'ẹke ya eje bẹ unu ta ahakwa kẹ t'unu bya.' ³⁴ Ekemu ọhungu bẹ ya aturu unu! Unu yeru ibe unu obu; mbụ; t'ọ bụlekwaruphu ẹge ya yeru unu obu bẹ unu e-yeru iya ibe unu. ³⁵ Ọ bụ obu ono, unu e-yeru ibe unu ono bẹ ndu ọdo e-shi maru l'unu bụ ndu etsoje ọzo iya.”

Jisọsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Sáyimonu Pyita ajị iya: “Nnajiufu; ?bụ awe bẹ jila ọbu?”

Jisọsu asụ iya: “L'ẹke ya ala b'ẹ tị dukwa ike tsoru iya ala nta-a. Ọ kwa alakfuta bẹ ii-mekochaa lakfuta iya l'ẹke ono.”

³⁷ Pyita asụ iya: “?Bụ ngunu mekwanuru iphe ya ta adudu ike tsoru ngu nta-a? Mẹ ya e-swekwa ẹnya lẹ ndzụ iya l'okfu ẹhu ngu.”

³⁸ Jisọsu asụ iya: “?Ị sụru l'ii-sweghe ẹnya lẹ ndzụ ngu l'okfu ẹhu iya? Kamenu; tẹ ya karu ngu: tẹmanu tẹ oke-ọku nchi-abọhu raa ọra b'ị tųakwaru ẹgo ugbo ẹto l'ẹ tị madu onye ya bụ.”

14

Ọo Jisọsu bụ ọzo, e shi alakfu Nna

¹ Jisọsu asụ ẹphe: “T'ọkpoma ba awakwa unu awawa. Unu woru onwunu ye Nchileke l'ẹka; unu ewokwaruphu onwunu ye yẹbedua l'ẹka. ² L'ufu Nna iya bẹ ọlo, eebu ebubu ha l'igwe. Ndege ẹ -tọ duru ẹge ono; ?nanuhunu ẹge ya g'e-me sụ unu lẹ ya ejeru unu omeru ẹke unu e-buru. ³ Teke ya jeru je emeeberu unu ẹke ọbu bẹ ya a-bya ọdo; bya eduta unu yeru onwiya; k'ọpẹhu bụ: ẹke ya bu bẹ unu e-bukwaruphu. ⁴ Unu mawaru ẹke ya ala; bya amakwaruphu ọzo, ya shi ala iya.”

⁵ Tómosu asụ iya: “Nnajiufu; mę ęphe ta makwa ęke ọbu, ịila ọbu. ?Nanu ęge ęphe meru maru ọzo, e shi ala ęke ọbu?”

⁶ Jisọsu asụ iya: “L’ọo yębe Jisọsu l’onwiya bụ ọzo ono; bụru ọkpobe okfu ono; bya aburu ndzụ ono. Ę to nwekwa onye l’abyakfuta Nna, ę-ta bụdu l’ęka yębe Jisọsu bę onye ọbu e-shi. ⁷ Nta-a, unu maru iya-a bę unu a-makwaruphu Nna iya. Dube nta-a bę unu mawaru Nna; bya aphwakwa iya.”

⁸ Fílipu asụ iya: “Nnajiufu; koshi nụ ęphe Nna ọbu; ęge obu a-la ęphe l’òrù iya.”

⁹ Jisọsu asụ iya: “Fílipu; keshinu teke-wa bę unu l’iya shi nọduta; ị ma iya. Onye phwawu yębedua phwakwaru Nna. ?Nanuhunu ęge e meru; nggu asụ tę ya koshi unu Nna ọbu? ¹⁰ ?Ti kwetadu lę yębedua nọ Nna l’ime; Nna anọdu yębedua l’ime? Okfu, ya ekfujeru unu ta bụkwa ike kę ęka iya bę ya egudeje ekfu iya. Ọ bụ Nna ono, bu iya l’ime ono eshije iya l’ime eje ozi iya. ¹¹ Ọ bụlephu t’unu kweta lę ya nọ Nna l’ime; Nna anọdu yębedua l’ime. Ọ -dụkpoduanu; unu egude k’iphe ono, ya emeshi ono kweta okfu iya. ¹² Kamenụ; tę ya karu unu: l’iphe bụ onye nọ yębe Jisọsu l’ęka a-dụkwaphu ike mee iphe-a, ya emeshi-wa. Onye ọbu a-kakpokwaaru ome ọphu kariru ọwaa; kę lę yębedua alakfuwa Nna. ¹³ Iphe bụkpo iphe unu shi l’ęka iya sụ tę Nna meeru unu; bę ya e-meru unu; k’ọphu ee-shi l’ęka Nwa; phụ ọdu-biribiri kę Nna. ¹⁴ O -nwekpooru iphe unu shi iya l’ęka sụ tę ya meeru unu; bę ya e-meru unu.”

Ukwa Ume-dụ-Nsọ

¹⁵ “Ọ -bụru l’unu yeru iya obu; unu mekotaje ekemu, ya tūru unu. ¹⁶ Ya e-kfuru Nna; yọ nụ unu Agbarike ọdo, a-nọduwaru swiru unu gbururu jeye lę tutu yoyo. ¹⁷ Agbarike ono, Nna a-nụ unu ono bụ Ume-dụ-Nsọ; bụ iya bụ Ume k’ire-lanụ; bụ onye ndiphe ta abyadụ bya anata; okfu l’ęphe ta aphụdu iya; ęphe ta ma iya. Obenu l’unubędua maru iya; kę l’o bu ebubu l’ime unu. Ọ bụ ęge ono bę ọo-nọduwaru l’ime unu tųgburu.

¹⁸ “Ya ta ahakwa unu ęka. Ya a-byakfutakwaa unu. ¹⁹ Ọ phọduru nwanshi nta-a; ndiphe ta aphuhe iya ọdo. Obenu l’unubędua a-phụ iya. Keshinu ya nọ ndzụ bę unubędua a-nọkwaphu ndzụ. ²⁰ Mbọku ono bę unu a-ma lę ya nọ Nna iya l’ime; unubędua anọdu yębedua l’ime; yębedua anọdukwapu unu l’ime.

²¹ “Ọ bụ onye maru ekemu ono, ya tūru ono; l’emekwaa ya phụ ememe bụ onye yeru iya obu. Onye yeru iya obu bę Nna iya e-yekwaruphu obu. Yębedua l’onwiya e-yekwaru onye ọphu obu; woru onwiya koshi onye ọbu.”

²² Tọ dụ iya bụ; Júdasu; ę tọ bụkwa Júdasu Isukáryotu; asụ iya: “Nnajiufu; ?nanu ęge ii-shi koshi ęphe onwongu; tọo l’ọo ndiphe bę ii-koshi onwongu ọbu tọo?”

²³ Jisọsu asụ iya: “Onye yeru iya obu emeje iphe ya ekfu. Nna iya eyeru iya obu. Yębedua yęle Nna iya abyakfuta onye ọbu; ęphe l’iya eburu eburu. ²⁴ Onye te yeduru iya obu te emejedu iphe ya ekfu. Ọdo bụ l’okfu-wa, unu anụ-wa ta bụkwa okfu iya. Ọ kwa okfu Nna ono, bụ iya bụ onye ziru iya nụ ono.

²⁵ “Ya kfukotaakwaru unu iphe-a l’ọ ha kpamu nta-a, unu l’iya nọkwadu. ²⁶ Obenu lę Agbarike ono, bụ iya bụ Ume-dụ-Nsọ ono, Nna e-shi iya l’ęka zitaru unu ono e-zikotawaru unu iphemiphe ọbule; nyatakwaruphu unu iphemiphe ọbule, ya kfuhawaru unu.

²⁷ “Ọ bụ ęhu-agu bę ya aharu unu. Ọ kwa ęhu-agu nk’iya bę ya anụ unu. Ę tọ kwa egbe ęhu-agu, ndiphe anuje bę ya anụ unu. T’obu ba awakwa unu awawa; ọphu unu atsukwa egvu. ²⁸ Unu nųwaru teke ya sūru unu: ‘Lę ya alawaa; ọbu le ya a-byakfutakwaa unu ọdo.’ Ndege unu yeru iya obu; unu gęga anọdu ete ęswa lę ya alakfube Nna; kęle Nna ono ka yębedua. ²⁹ Nta-a bę ya tųkookwa iphemiphe ọbule dojashiaru unu malę teke oo-mede; k’ọphu bụ: teke o mederu t’unu kweta. ³⁰ Ya te ekfuhewaru unu okfu ogologo ọdo; kę l’onye ono, bụ iya bụ ishi, achị ndu mgboko-a

ono abya-wa. Ọ bú; ?bú ngunu b'o me iya. ³¹ Ndiphe mafutaje le ya yeru Nna obu. Ọ bú iya kparu iphe ya anoduje eme iphemiphe obule ege o ziru iya eya.”

Yo kfuebe ege ono; sù epe: “Ngwaa; unu gbeshi t'ephe lufu l'eke-a.”

15

Jisosu bú okpobe oshi vayinu

¹ Jisosu asù epe: “Ọ bú yebedua, bú okpobe oshi vayinu ono. Nna iya aburu onye eletaje mgbo vayinu ono enya. ² Iphe bú ekali, kfutaru iya l'ehu, e-ta amijedu nebyi be okwafuje. Ekali ndu ophu amije nebyi be okochaje akocha; k'ophu o-odu mma; kafuaru amimi. ³ Okfu ono, ya kfuru nu unu ono be mewaru unu; unu adugewa mma. ⁴ Unu nodu iya l'ehu; te ya nodukwaphu unu l'ehu. Ọ bú ege ekali-oshi vayinu ta amighedu nebyi k'eka iya; e-ba bú l'o kfutaru l'oshi vayinu; bukwaphu ege unu te eyeghedu nebyi; e-ba bú l'unu l'iya tugbaberu buru nanu.

⁵ “Ọo yebedua bú oshi vayinu obu; unubedua aburu ekali iya. Onye ophu no yebedua l'ehu; ya anodu onye obu l'ehu; onye ono bú onye a-mi nebyi mishikpoo ya ike; ke l'e to nwekwa iphe unu a-du ike eme le phuruphuru me ye le unu 'abudu nanu. ⁶ Iphe bú onye e-ta anopyabedu iya l'ehu be ee-tufa etufa l'o bú ekali-oshi, a kwafuru akwafu; yo kpo nkú. Egbe ekali ophu du ege ono b'aa-chita chiru ye l'oku; oku ekepyashia ya. ⁷ Ọ -buru l'unu anopyabe iya l'ehu; okfu iya eburu unu eburu l'ehu b'e to nwekwa iphe du unu mma, unu suru t'e meeru unu, e te emeduru unu. ⁸ Owaa bú ege ee-shi koshi odu-biribiri ke Nna iya: mbu t'unu mia nebyi mishikpoo ya ike; shi ege ono koshi l'unu bú ndu etsoje uzo iya. ⁹ Ọ bú ege Nna yeru iya obu bú ege ya yeru unu. Unu nopyabelekwaphu l'obu ono, ya yeru unu ono. ¹⁰ Ọ -buru l'unu eme iphemiphe obule, ya kfuru unu t'unu meje be unu a-nopyabekwaa le nyemobu nk'iya; mbu ege ono, yebedua mekotaru iphe bú iphe Nna iya suru iya te ya mee; nopyabe le nyemobu ke Nna iya ono.

¹¹ “Iphe-a l'o ha be ya tukookwa kfukotaru unu; k'ophu ehu-otso-ena nk'iya aburu nk'unu; odo bú t'ehu-otso-ena unu dzua edzudzu. ¹² Owaa bú iphe ya aturu unu ekemu iya; su: t'unu yeru ibe unu obu ege ya yeru unu obu. ¹³ E to nwekwa egbe obu odo, madzu e-yeru ibe iya, ka owaa: le madzu gude ke okfu ehu ndu onya iya; swee enya le ndzu iya; kweta anwu. ¹⁴ Unu bugba ndu onya iya; me unu emee iphemiphe obule, ya kfuru t'unu meje. ¹⁵ Ya te ekuhekwa unu unwu-ozu iya phe odo; le nwozi ta amajekwa iphe nnajiufu iya eme. Obenu le ya kuwaru unu ndu onya iya phe; okfu l'iphemiphe obule, ya nutaru l'onu Nna iya be ya mekotawaru t'unu maru. ¹⁶ E to bukwa unubedua fotaru iya. O gbe bukwaru yebedua fotaru unu dobe iche; k'ophu unu a-du l'o bú oshi-omi; mia nebyi, a-no gbururu jeye. Ọo ya bú; iphe bú iphe unu shi iya l'eka su te Nna nu unu; be o-nu unu. ¹⁷ Owaa bú ekemu, ya atu anu unu: unu yeru ibe unu obu.”

Okpo-ashi ke ndiphe

¹⁸ “Ndu mgboko -kpo unu ashí; unu nyatakwa l'ephe vuhaoduru uzo kpo yebedua ashí be epe kpo deru iya unu. ¹⁹ Ndege unu bú ndu ke mgboko-a me ndu mgboko eyekwarua unu obu; l'unu bú ndu nk'ephe. Obenu le ya fotaru unu le mgboko-a dobe iche; unu ta abuhe nk'ephe. Ọo ya meru iphe epe kpo ru unu ashí. ²⁰ Unu nyatakwa okfu ono, ya kfuru unu ono: ‘Le nwozi ta akajekwa nnajiufu iya.’ Ọ bú ege epe kparu yebedua ehu bú ege epe a-kpa unu. Ọ -buru l'ephe te medu iphe ya kfuru be epe te emekwa iphe unu ekfu. ²¹ Obenu l'iphe ono l'o ha be epe a-tuko emekota unu; okfu l'unu bú nk'iya; epe ta ma onye ono, ya shi l'eka bya ono. ²² Ndege o -buru le ya ta byaru bya ekfuaru epe okfu; me to ga abukwa epe ome iphe du eji. Obenu le nta-a, ya byawaru-wa b'e to duhekwa iphe epe e-gude gofu

ke iphe du eji, epe meru. ²³ Iphe bu onye ya du ashi be Nna yebe Jisosu dukwaphu ashi. ²⁴ Ndege o -buru le ya ta nodudu epe l'ifu mekota iphe ono, e-ta dudu onye odo, a-du ike mee ya ono; m'e to ga abukwa epe ome iphe du eji. Obenu le nta-a be epe gude enya epe phukota iphemiphe obule ono, ya meshiru ono; kpoo ya ashi; kpokwaaphu Nna iya ashi. ²⁵ Iphe ono vuru ege e deru iya l'ekwo ekemu: 'L'ephe kpoo iya ashi; l'e-ba du iphe, ya meru epe.'

²⁶ "Ya e-shi Nna iya l'eka zia Agbarike ono; yo lakfuta unu. Agbarike ono be bu Ume-du-Nso, bu iya bu Ume ire-lanu ophu shi Nna iya l'eka. O -byalephu; yo kfua okfu ehu yebe Jisosu yeru unu. ²⁷ Unubedua l'onwunu bufukwaaphu ndu a-nodu ekfu iphe unu gude enya unu phua le ke yebe Jisosu; okfu le ya l'unu shikpelephu le mbulembu noduta.

16

¹ "Ya kfushikotaakwaru unu iphe-a; k'ophu e te emedu unu t'unu shiswee uzo. ² Ndu Ju e-bufukwa unu t'unu ba abatajehe l'ulo-ndzuko epe. Teke obu abyaakwa; teke bu: onye gbujeru unu; yoo rinu le ya ejeru Nchileke ozi. ³ Iphe, kparu iphe epe a-nodu eme iya ege ono bu l'ephe ta madu Nna; epe ta ma yebedua, bu Jisosu. ⁴ Ole ya tukookwa iphe-a l'o ha kfuaru unu; k'ophu bu: teke ono -rulephu; unu anyataje le ya kfuhawaru iya unu."

Ozi, Ume-du-Nso ejeje

"Iphe-a be ya te kfuhaakwaru unu l'odungu; okfu le ya nokwadia swiru unu. ⁵ Nta-a be ya alakfuwa onye ono, bu iya ziru iya te ya bya ono. Obenu l'e to dudu l'unu ha onye ajijekpoo ya eke ya ala. ⁶ Yo gbe buru le ya kfuru unu iphe-a l'o ha be ehu gbe ru-shihu unu. ⁷ Ole te ya mekwaa ya t'o doo unu enya; l'o gbe kakwaru unu mma le ya laru. L'o -buru le ya ta aladu be Agbarike ono ta abyakfutakwa unu. Obenu le ya -lalephu eke ono be ya e-zi iya t'o byakfuta unu. ⁸ O -byalephu be oo-koshi ndiphe l'e to budu iphe epe ari l'iphe du eji bu; b'o bu; koshi epe l'e to budu iphe epe rinu l'o bu; mbu odobe-eka-ndoo; b'o bu; koshikwaphu epe l'e to budu iphe epe rinu l'ikpe Nchileke bu; b'o bu. Yo shi ege ono koshi epe l'ikpe nmaru epe. ⁹ Oo-koshi epe l'ephe meru iphe du eji; okfu l'ephe te woduru onwephe ye yebe Jisosu l'eka; ¹⁰ koshi epe iphe bu odobe-eka-ndoo ke Nchileke; ke l'oo le ya doberu eka ndoo meru iphe ya alakfube Nna; unu ta abya l'aphu iya odo. ¹¹ Yo koshikwaphu epe iphe ikpe Nchileke bu; okfu l'onye ono, achi mgboko-a ono b'e kpewaru ikpe.

¹² "Okfu, ya gage ekfuru unu dukpokwaa l'igwe. Olobu; ya -kfueberu iya unu; be oo-paaruru unu l'igwe nta-a. ¹³ Teke Ume-du-Nso, bu iya bu Ume ire-lanu ono byaleruphu be oo-tuko iphe bu okpobe okfu ono l'o ha kpoo-zikotaru unu uzo iya; okfu l'e to budu ike ke eka iya be oo-gude ekfu. O bulephu iphe o gude nchi iya nua be oo-kfuje. Yo kfukwaaruphu unu iphe e-me nu l'uzo ifu. ¹⁴ O bu yebedua e-koshi unu odu-biribiri ke yebe Jisosu; ke l'oo-wota iphe o nuru iya l'onu bya akporu unu. ¹⁵ Iphemiphe obule, bu ke Nna bukota ke yebe Jisosu. Oo ya meru iphe ya suru l'oo-wota iphe o nuru yebe Jisosu l'onu bya akporu unu."

Ndu raru ekwa; a-chi ochi

¹⁶ "O wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo."

¹⁷ Ndu etsoje uzo iya ahara jilaha onwephe: "Bu egbe okfu ngunu be ookfuru epe ege owaa? O gbe su: 'L'o wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo;' byakwaphu bya asu: 'Ya alakfube Nna.' " ¹⁸ Epe asu: "Bu kpohunua ole bu ke: 'L'o wuduoduru nwanshi?' Epe ta makwa iphe ookfu."

¹⁹ Jisosu amaru l'ephe abya iya oji aji; ji ephe: “?Unu aji onwunu ke iphe-a, ya shi kfua: ‘L'o wuduoduru nwanshi; unu ta phuhe iya. A -nokwaaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo’?” ²⁰ Kamenu; te ya karu unu: l'unu a-ra ekwa; gua aphu. O ndiphe be eh u a-nodu atso ena. Unu a-tso aphu; obu l'aphu unu ono a-ghokwaru unu onu-ochi. ²¹ O bu teke ime eme nwanyi be onoduje ah u iya oku; okfu le teke oo-je iphe-ehuka nk'iya ruwaru. Obenu le teke o mufutaleruphu nwata obu; nwanyi ono azahashia iphe-ehuka ono, shi swiru iya nu ono; telahaa eswa le ya edobe ako le mgboko-a. ²² O kwaphu ege o du unu ndono: nta-a be unu no l'aphu. Obenu l'ujiku lanu be yele unu a-phukwaa odo. Teke ono be unu a-mu onu-ochi; to nwe onye a-nafukwadu unu eh u-otso-ena unu.

²³ “O -rulephu teke ono b'e to duhekwa iphe unu aji iya aji iya. Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu iphe unu shi l'eka iya su te Nna nu unu; be oo-nu unu. ²⁴ E to dubukwaa iphe unu shi iya l'eka su t'a nu unu byeyekwaa nta-a. Unu kfuru Nchileke t'o nu unu iphe mkpa iya duru unu; oo-nu iya unu. Oo ya bu k'ophu eh u-otso-ena unu e-dzu edzudzu.”

Jisosu meekwaru mgboko eriri

²⁵ “Ya gudewa etu-okfu etu-okfu kfuaru unu iphe-a. Ooruakwa teke ya te egudehedu etu ekfuru unu okfu; mbu ya atogbojeru unu okfu ke Nna iya ono t'o daburu ifu. ²⁶ O -rulephu teke ono be unu ee-gude epha iya; su te Nna nu unu iphe, mkpa iya duru unu. Ya ta sukwa le ya e-gude k'okfu eh u unu kfuru yeru iya. ²⁷ Ishi iya bu le Nna l'onwiya yeru unu obu; okfu l'unu yeru yebedua obu bya ekweta le ya shi l'eke Nchileke no bya. ²⁸ Ya shi l'eke Nna no byatashia le mgboko-a. Nta-a be ya ahawa mgboko-a alakfube Nna.”

²⁹ To du iya bu; ndu etsoje uzo iya asu: “Aa-o! Mgb e nta-a b'i tuko-wa iphemiphe obule towashiaru ephe atowashi; e ti kfuhedu iya l'etu etu ege iikfuje. ³⁰ Nta-a be ephe maru l'i makotaru iphemiphe obule. E to gbahekwa ke t'o nweru onye a-bya ajide ngu njikponu. L'oo ya meru iphe ephe kwetaru l'i shi l'eke Nchileke no bya.”

³¹ Jisosu aji ephe: “?Unu kwetawaru nta-a? ³² Teke obu abyaakwa; mbu l'o ruakwaru eruru teke aa-chikashi unu nanu nanu; onyenonu alaa nk'iya; unu ahaa ya. Obenu le ya ta anodukwa nkinyi iya; kele Nna no swiru iya. ³³ Ya kfuakwaru unu iphe-a; k'ophu eh u a-du unu agu; me unu l'iya -tugbabe buru nanu. Unu e-jekwa iphe-ehuka le mgboko-a; olobu t'unu nwekwaru iya obu. Ya meekwaru mgboko-a eriri; turu okokooko kpua ya.”

17

Jisosu ekfu anu Nchileke

¹ Jisosu ekfugelephu okfu ono; bya apalia ifu imeli; ele enya l'igweli; su: “Nna; teke obu ruakwaru. Menua te ndiphe phu odu-biribiri ke Nwatibe ngu; k'ophu Nwatibe ngu ono e-mekwaphu te ndiphe phu odu-biribiri nke ngu. ² O bu nggu nuru iya ike; ya kakota iphe bu madzu kpamukpamu; k'ophu oo-nuje ndu ono, i yeru iya l'eka ono ndzu gbururu jeye. ³ Ndzu gbururu jeye obu aburu t'ephe maru ngu; mbu nggube onye, bu nggu nwenkinyi ngu bu okpobe Nchileke kpu. Ephe amakwaruphu Jisosu Kurayisutu, bu iya bu onye ono, bu nggu ziru iya t'o bya ono. ⁴ Ya nokwa le mgboko-a; koshi ndiphe odu-biribiri nke ngu; keshinu ya jedzuwaru ozi, i suru te ya bya ejee ejedzu. ⁵ Nna; menua te ya nodu l'odu-biribiri ono, ya shihawa nodu l'ifu ngu ono nta-a; mbu l'odu-biribiri, nggu l'iya shiru le mgboko ta durbedua noduta.

⁶ “Ya meekwaru ndu ono, i fotaru le mgboko-a ye iya l'eka ono t'ephe maru ngu. O bu nggubedua nwehawa ephe. Yo buru nggu yeru iya ephe l'eka. Ephe mekotaakwaru okfu ngu. ⁷ Nta-a be ephe mawaru l'iphemiphe obule, i nuru iya

shi ngu l'eka; ⁸ okfu lẹ ya ziwaru ephe ozi ono, i ziru iya ono. Ephe anatawa iya; makwaruphu l'oo ire-lanu; l'ọ bu l'eke i no be ya shi bya; bya ekwetakwaphu l'oo nggu ziru iya te ya bya.

⁹ “Ya ekfu anu ngu l'okfu ehu ephe. E to bukwa ndiphe be ya ekfu anu ngu l'okfu ehu ephe. O kwa ndu ono, i yeru iya l'eka ono be ya ekfu nk'ephe; okfu l'ephe bu nke ngu. ¹⁰ Iphe bu iphe bu nk'iya bukwapu nke ngu. Iphe bu iphe ophu bu nke ngu aburu nk'iya. O kwa ephe ekoshi odu-biribiri nk'iya. ¹¹ Lekwa lẹ nta-a be ya alakfutaakwa ngu. Ya ta anohekwa lẹ mgboko; obu l'ephebedua nokwadia lẹ mgboko. Nna, du nsọ; gude ike ono, no l'epha ngu ono kwakobe ephe; mbu epha ngu ono, i nuru iya ono; k'ophu ephe a-buru nanu ege nggu l'iya bu nanu. ¹² Teke ono, ya shi nodu swiru ephe ono bukwa ike, no l'epha ngu ono, i nuru iya ono be ya shi gude kwakobe ephe. Ya cheekwaru ephe; to du m'ọ bu onye lanu, phuhuru ephuhu; a gufukwa onye lanu ophu bu onye ophu kuru ogu eyifu. Nkiya adukwanu ege ono; k'ophu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-rekota. ¹³ Obenu lẹ nta-a be ya alakfutawa ngu. Iphe-a l'ọ ha be ya tukowa ekfushi nta-a, ya nokwadia lẹ mgboko; k'ophu ephe e-nweru ehu-otso-ena nk'iya l'obu ephe; nweru iya t'o dzua ephe edzudzu l'ehu. ¹⁴ Ya kfuwaru ephe okfu, shi ngu l'onu; ndiphe akpo ephe ash; okfu l'ephe ta budu ndu ke mgboko owaa; ege yebedua l'onwiya ta budu ke mgboko. ¹⁵ Ya te ekfukwa anu ngu t'i wofu ephe lẹ mgboko; gbahaa t'i kwakobe ephe; t'ephe ba adalahubua l'eka ejo Onye ono; mbu Obutuswe. ¹⁶ O bukwapu ege yebedua ta budu onye ke mgboko owaa bu ege ephebedua ta budu ndu ke mgboko owaa. ¹⁷ Okfu ngu bu okpobe okfu; gudenu okpobe okfu nke ngu ono mee ephe t'ephe buru nke ngu. ¹⁸ O bukwapu ege i ziru iya te ya bya lẹ mgboko bu ege ya ezikwaphu ephe t'ephe je lẹ mgboko. ¹⁹ O kwa l'okfu ehu ephe; be ya gude onwiya chia eja; ege ee-shi t'ephebedua buru ndu nke ngu ogbodo aburu.

²⁰ “E to bukwa l'okfu ehu ndu owaa nkinyi ephe; be ya ekfu anu ngu. Ya ekfukwaphu anu ngu l'okfu ehu iphe bu ndu, nuru ozi-oma ono, ephe ezi ono; woru onwephe ye yebedua l'eka. ²¹ Ya ekfukwaphu anu ngu t'i mee t'ephe buru nanu l'ephe ha. Nna; t'ọ bu leruphu ege nggubedua, bu Nna no iya l'ehu; yebedua anodu ngu l'ehu bu ege ephe a-nodu ayi l'ehu buru nanu; k'ophu ndiphe e-kweta l'ọ bu nggu ziru iya te ya bya. ²² Odu-biribiri ono, i nuru iya ono be ya wookwaruphu ye ephe l'eka; k'ophu ephe a-buru nanu ege nggu l'iya bu nanu. ²³ Ya -nodu ephe l'ime; nggubedua anodu iya l'ime; oo ya bu; ephe a-bu-gheeru nanu ogbodo aburu; k'ophu ndiphe a-ma l'oo nggu ziru iya; makwaruphu l'ọ bu ege i yeru iya obu bu ege i yeru ephe.

²⁴ “Nna; i wowaru ephe ye iya l'eka. Iphe ya ekfu aburu t'ọ buru eke ya no be ephe a-nokwaphu. Oo ya bu k'ophu ephe e-gude enya ephe phu odu-biribiri nk'iya; mbu odu-biribiri, i nuru iya; okfu l'i yeru iya obu b'e kederu mgboko. ²⁵ Nggube Nna, bu onye doberu eka ndoo; ndiphe ta makwa ngu. Obenu lẹ yebedua makwaru ngu-a; ndu-a amaakwaru l'oo nggu ziru iya te ya bya. ²⁶ Ya mewaru; ephe amaru ngu. Ya e-mekwaphu t'ephe magheeru ngu amaghe; k'ophu obu ono, i yeru iya ono a-nodu ephe l'ehu; yebedua anodukwaphu ephe l'ehu.”

18

¹ Jisusu ekfuebetsua nu Nchileke ye le ndu etsoje uzo iya ayiru tugbua je adafu azu nwa ngele Kidironu. Yo nweru mgbabu, no l'azu ngele ono azu iya ophu. Jisusu ye le ndu etsoje uzo iya awuba lẹ mgbabu ono. ² Judasu, bu iya bu onye obu, e-deru iya ye obu be mahaakwaruphu eke ono; ke le Jisusu ye le ndu etsoje uzo iya edzukojuhawa l'eke ono tekenteke.

*Aakputa Jisosu**(Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

³ Tò dù iya bụ; Júdasu egbeshi byatashia ẹke ono. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Fárisii eyeru iya ndu soja ndu Rómu; bya eyeru iya ndu nche eze-ulo Nchileke; ẹphe l'iya atuko yiru. Ẹphe achigbaaru urọku; chiru itsu-ọku; mę ngwa-ọgu gude abya. ⁴ Jisosu amahawaru iphe abya iya ememe; gbeshi jeshia ẹphe ndzuta; je aji ẹphe: “?Bụ onye bę unu achọ?”

⁵ Ẹphe asụ iya: “L'ọ bụ Jisosu; ọphu Názaretu.”

Jisosu asụ ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua bụ iya.”

Júdasu, bụ iya bụ onye ọbu, e-deru iya ye ọbu bę ẹphe l'iya vudokwaa l'ẹke ono.

⁶ Teke ono, Jisosu suleruphu ẹphe: “L'ọ kwa yẹbedua bụ iya ono” bę ẹphe tsoru nyikunyiku laa azu; je adashia l'alì. ⁷ Yọ jì ẹphe ọdo: “?Bụ onye bę unu achọ?”

Ẹphe asụ iya: “L'ọ bụ Jisosu; ọphu Názaretu.”

⁸ Jisosu asụ ẹphe: “Ya suru unu l'ọo yẹbedua bụ iya. Ọ -buru l'ọo ya bę unu achọ; ọo ya bụ tẹ ndu ọwaa tugbunua lashia.” ⁹ Ono aburu k'ọphu okfu, shi iya l'ọnu e-rekota, o kfulu; sụ: “Nna; ẹ tọ dukwa m'ọ bụ onye lanu, phuhuru nụ lẹ ndu ono, i yeru iya l'ẹka ono.”

¹⁰ Ya ndono; Sáyimonu Pyita eturu mma. Yọ mĩa mma ono; gbua ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchì ẹka-utara. Ẹpha ohu ono bụ Málukosu.

¹¹ Jisosu asụ Pyita: “Mìru mma ngu ye l'ọbo. ?Ìri lẹ ya ta angu-ghedu iphe-angungu, nọ l'okoro iphe-ẹhuka ono, Nna iya nuru iya ono?”

Aakpu Jisosu akpukfu Ánasu

¹² Ya ndono; ndu soja ono; mę onye ishi ẹphe; mę ndu nche ndu Ju egude Jisosu; woru iya kee. ¹³ Ẹphe evuru ọzo kpụta iya kpukfube Ánasu. Ánasu bụ iya bụ nna nyee Káyafasu. Yọ bukwanuru Káyafasu bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu. ¹⁴ Ọ bukwapu Káyafasu ọwaa bụ onye ono, kfujeru ndu Ju l'ọ ka mma t'onye lanu nwụ-chiaru ọha ọnwu ono.

*Pyita ago; lẹ ya ta madu Jisosu**(Mát 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)*

¹⁵ Sáyimonu Pyita etsokwapu Jisosu; mękwaphu onye ọdo, yi lẹ ndu etsoje ọzo Jisosu. Onye ono, etsoje ọzo Jisosu ono bę eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mahawaru. Ọo ya meru iphe o tsoru Jisosu bahu l'ulo-ikpe l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono. ¹⁶ Pyita evudo l'ogbodufu l'ọnu-ọzo ọlo-ikpe ono. Onye ọphunanu, etsoje ọzo Jisosu phụ etso iya bahu l'ulo-ikpe ono; bụ iya bụ onye ono, eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mahawaru ono. Onye ono alufuta je ekfulu nụ nwata mgboko, bụ iya eche ọnu-ọzo ono nche. Yọ haa ya; yo duta Pyita dubata. ¹⁷ Nwata mgboko ono, eche ọnu-ọzo ono asụ Pyita: “?Tì yidunua lẹ ndu etsoje nwoke-wa, e guderu-wa?”

Pyita asụ iya: “Tuswekwa; ẹ tọ kwa iya.”

¹⁸ Ndu eezije ozi; mę ndu nche egude icheku mekwawa ọku; vudo gbaa ya mgburumgburu; l'anya iya; kę l'oyi atsukwa nụ. Pyita abya evudonyabe ẹphe l'ege ẹka l'ọku.

*Ánasu aji Jisosu aji**(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

¹⁹ Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja abya aji Jisosu kę ndu etsoje ọzo iya; mę k'iphe ọonoduje ezi. ²⁰ Jisosu asụ iya: “Ya tukowaru iphe ono l'ọ ha rawaru ndiphe tororo. Iphe ono, ya ziru ono l'ọ ha bę ya nọdu l'ulo-ndzuko ndu Ju; mę l'eze-ulo Nchileke, bụ ẹke ndu Ju edzukobeje zia. Ẹ tọ dukwa iphe ya kfujeru

l'edomi. ²¹ ?Bụ kẹ ngunu b'i gude aji ya aji? Jinu ndu nuru iphe ya kfurū; l'ephe marua iphe ya kfurū ephe."

²² Jisosu ekfulephu ege ono; onye lanu le ndu nche ono, vudonyabe iya nu agbakpowaphu onwiya byiaru iya eya l'ishi nchi; su iya: "?I marua l'oo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja be igbakushi okfu ege ono?"

²³ Jisosu asu: "O -buru l'o nweru ejo okfu, ya kfurū; kfunuaru iya edzudzu oha-a. O -bukwanuru l'iphe ya kfurū bua ire-lanu; ?nanu ege e meru; nggu echi iya aka?"

²⁴ Jisosu anodukwaphu l'eri ono, e keru iya ono; Anasu asu t'a kpu-jeru iya Kayafasu, bu iya bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

*Pyita atu ego odo;
le ya ta madu Jisosu*

(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Sayimonu Pyita evudokwaphu l'iku oku ono; l'ege aka l'oku. A nonyaa; ephe asu iya: "?Ti yidunua le ndu etsoje uzo nwoke-wa?"

Pyita ago; su: "Tuswekwa; e to kwa iya."

²⁶ Onye lanu le ndu ejeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ozi, bu abubu nwoke ono, Pyita kwataru nchi ono aji Pyita; su iya: "?Ya ta phudunua nggu l'iya l'ime mgbabu phu?"

²⁷ Pyita agokwaaphu odo. Teke ono teke onophu; oke-oku arawaphu ora.

Jisosu no l'ifu Payerleti

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Ya ndono; ephe akpufuta Jisosu l'ulo Kayafasu; kpuru iya jeshia l'ufu-eze govano, bu onye Romu; l'achi eke ono. Yo bu leruphu oswi nchi-abohu. Obenu le ndu Ju te kwedu obahu l'ufu-eze govano; l'eke ephe eme t'ephe ba turu nsu; k'ophu ephe ayiru le ndu e-ri iphe Aji Esweta ono. ²⁹ Ya ndono; Payerleti alufuta; jekfushia ephe l'etezi je aji ephe: "?Bu ngunu bu iphe unu suru le nwoke-a meru?"

³⁰ Ephe asu iya: "L'ephe ta ga kpatakwaru ngu nwoke-a; ndege e to nweru ejo iphe o meru."

³¹ Payerleti asu ephe: "Unu kputa iya unubedua je ekpee ya ikpe ege unu ekpeje l'ome-l'ali unu."

Ndu Ju asu iya: "M'a tukwaru ephe ekemu t'ephe ba akfugbujeshi madzu." ³² Iphe ono aburu k'ophu iphe Jisosu kfurū erekota; bu iya bu iphe ono, o kfurū; gude kaa egbe anwuhu, ya a-nwuhu ono.

³³ Payerleti abya abahu l'ulo-ikpe ono odo; bya ekua Jisosu; su iya: "?Bu nggubedua bu Eze ndu Ju?"

³⁴ Jisosu aji iya: "?Bu nggubedua tutaru otu-oma aji iya aji ono; too ndu odo koru ngu l'oo iphe ya kfurū ndono?"

³⁵ Payerleti asu iya: "?Ya bu onye Ju? ?To budu ndu ali ngu; me ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja be kpuru ngu bya anu iya? ?Bu ngunu b'i meru?"

³⁶ Jisosu asu iya: "Abubu, ya bu eze te shikwa le mgboko-a. Ndege abubu, ya bu eze shi le mgboko-a; me ndu etsoje uzo iya awota ogu; k'ophu e ta ga akpuduru iya nu ndu Ju. Obenu l'abubu, ya bu eze te shidu le mgboko-a."

³⁷ Payerleti asu iya: "Ha! ?Bu iya bu l'i bu eze too?"

Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi onu. O kwa te ya buru eze b'e gude mua ya; buru iya be ya gude bya mgboko; k'ophu ya e-koshi ndiphe iphe bu okpobe okfu. Iphe bu ndu etso okpobe okfu ono anoduje anu olu iya."

³⁸ Payerleti aji iya: "?Bukpo ngunu bu okpobe okfu?"

Eekpe Jisosu nkfugbu

(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Ya ndono; Páyileti ekfuebe ege ono; lufushia etezi je asu ndu Ju ono odo: “Lẹ to dukwa ejo iphe, ya phuru, o meru. ³⁹ Obenu; keshinu ome-l'ali unu bu te ya tufujeru unu onye mkporo lanu t'ọ laa; m'a gbadelaphu Aji Esweta; ?ọ du unu te ya haaru unu Eze ndu Ju?”

⁴⁰ Epe aswo-lihu; su: “Waawa. E to budu onye owaa; o bu Barabasu b'ii-haru epe t'ọ la!” Barabasu obu, epe suru t'a haaru epe obu; bukwa onye anaje nfu.

19

¹ To du iya bu; Páyileti abya akputa Jisosu; su t'e chia ya echachi. ² Ndu soja egude ogvu kpaa okpu-eze; kpube iya l'ishi; bya achita uwe-nlokpuru, eke uswuswe yee ya. ³ Epe abyakfuta iya l'ekfushi: “Epe ekele ngu-o; nggube Eze ndu Ju!” Epe echikwa iya phu eka.

⁴ Páyileti alufutakwaphu odo bya asu epe: “Unu lekwa le ya a-kpufutakwaru unu nwoke-wa; t'unu maru l'e to dudu ejo iphe ya phuru, o meru.” ⁵ Ya ndono; Jisosu alufutashia; kpuru okpu-eze ono, e gude ogvu kpaa ono; yekwaaphu uwe-nlokpuru uswuswe ono. Páyileti asu epe: “Unu lekwa nwoke obu ndo-o.”

⁶ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu nche aphu l'iya phu; chishia mkpu; su: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti asu epe: “Unubedua; unu kputa iya je akpopyabe iya l'oshi-osweru. Le yebedua ta dukwa ejo iphe ya phuru, o meru.”

⁷ Ndu Ju asu iya: “Le keshinu o gude onu iya su l'oo ya bu Nwatibe Nchileke obu; bukwa t'a kfugbua ya; l'ọ kwa ege ekemu epe kfuru ndono.”

⁸ Páyileti anubebe iphe shi epe l'onu; kafuaru otsu egvu. ⁹ Yo bya abahushia odo l'eze-ulo ono; bya aji Jisosu: “?I bunua onye awe?”

Jisosu te yeru iya onu. ¹⁰ Yo su iya: “?Tii yeduru iya onu? ?O doru ngu-a enya l'oo yebedua be oore l'onu iya? Ya -su t'a ha ngu; a haa ngu. Ya -su t'a kfugbua ngu; a kpopyabe ngu l'oshi-osweru.”

¹¹ Jisosu asu iya: “E ti gage nwekwa egbe ike onanu l'eke ya no; ndege e to buru le Nchileke, bu l'imigwe nuru ngu iya. Oo ya bu l'iphe du eji k'onye ono, deru iya ye ngu l'eka ono be kakwa nke ngu nshinu.”

¹² Páyileti anulephu okfu ono; chode uzo, ya e-shi haa ya t'ọ laa. Obenu le ndu Ju ono chiru mkpu; su iya: “I-haa nwoke-a t'ọ laa; a maru l'e ti tsohekwa le ndu k'eze, bu Síza!”

¹³ Páyileti anutsulephu iphe ono l'ọ ha; dufuta Jisosu etezi; bya adugaru l'aba-ikpe, no l'eke obu, eekuje: “Onuno Mkpuma.” Iphe eekuje iya l'okfu Hibururu bu Gábata.

¹⁴ Yo rudelephu l'enyanwu-ogvuru-l'ishi le mboku nchi-abohu a-buru mboku obahu le Aji Esweta ono; Páyileti asu ndu Ju: “Unu lekwa eze unu.”

¹⁵ Epe echishia: “Kfugbua ya! Kfugbua ya! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti aji epe: “?Unu ekfu te ya kpopyabe eze unu l'oshi-osweru to?”

Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja asu iya: “Epe te nwekwa eze odo; a gufu eze, bu Síza.”

¹⁶ Ya ndono; Páyileti akpuru Jisosu nu ndu soja t'ephe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisosu

l'oshi-osweru

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ To du iya bu; epe akputa Jisosu; epe l'iya ayiru tugbua. Yo buru iya vu oshi-osweru iya; vua ya jeye l'eke obu, eekuje Okpokoro Ishi. Iphe eekuje eke ono l'okfu Hibururu bu Golugóta. ¹⁸ Yo buru l'eke ono be epe kpopyaberu iya l'oshi-osweru. Epe kpopyabekwaruphu unwoke labu odo l'eke ono: onye lanu l'eka iya owaa;

onye ọp̄hu l'ẹka iya ọp̄hu. Jisọsu anọdu ẹp̄he l'echilabu. ¹⁹ Páyileti abya edee ip̄he kfube l'oshi-osweru ono. Ip̄he, o deru bụ: “JISOSU; ONYE NÁZARETU; EZE NDU JU.”
²⁰ Igweligwe ndu Ju agwa ip̄he ono, Páyileti deru kfube l'oshi-osweru ono; kẹ l'ẹke ono, a kp̄pyaberu Jisọsu ono te tedu ẹn̄ya lẹ mkpukpu ono. Ip̄he ono, e deru ono b'e deru l'okfu Híburu; mẹ l'okfu Látinu; mẹ l'okfu Giríku. ²¹ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu Ju eje asụ Páyileti: “T'ẹ b'o deshi l'ọ bụ 'Eze ndu Ju.' T'o dechia 'Lẹ nwoke-a s̄uru l'ọo yẹbedua bụ Eze ndu Ju.' ”

²² Páyileti asụ ẹp̄he: “L'ip̄he ya deru bẹ ya deekwaru.”

²³ Ndu soja ono akp̄pyabetsua Jisọsu l'oshi-osweru ono; bya achita uwe iya; kee ya ụzo ẹn̄o. Onyenon̄u lẹ ndu soja ono ahata ụzo lan̄u. Ẹp̄he abya achitakwaphu uwe ime ẹhu iya. Ono, bụ uwe ime ẹhu ono b'e shi l'imeli kpaa mkpalan̄u ẹge ono jeye l'ụzo al̄i. Ẹ to nweđu ẹke a gbagbaberu iya agbagbabe m'ọo ẹkalanu. ²⁴ Ndu soja ono asụ ibe ẹp̄he: “T'ẹp̄he ba alakakwa iya alaka; t'ẹp̄he tuchia ya ẹn̄wa; maru onye ọo-laru.”* Ip̄he ono aburu k'ọp̄hu ip̄he e deru l'ẹkwo okfu Nchileke e-ree, e deru; sụ: “L'ẹp̄he kekashiru uwe iya l'ime onwẹp̄he.

Ọp̄hube ip̄he ya eyeje l'ime ẹhu;

bẹ ẹp̄he t̄uru ẹn̄wa;

t'ẹp̄he maru onye a-chita iya n̄u.”

Ọ bụ ip̄he ndu soja ono meru ndono.

²⁵ Ndu vudonyabe oshi-osweru Jisọsu ono teke ono bụ nne iya; mẹ nwunne nne iya kẹ nwanyi; mẹ Méri, bụ nyee Kulópasu; mẹ Méri kẹ Mágudala. ²⁶ Jisọsu aphulephu nne iya; mẹ onye ono, etsoje ụzo iya, o yeru obu ono ẹke ẹp̄he vudonyabe ẹke ono; sụ iya: “Nwanyi; lekwa nwatibe ngu kẹ nwoke.”

²⁷ Yọ s̄ukwaphu onye ono, etsoje ụzo iya ono: “Lekwa nne ngu.” Shitakpelephu mbọku ono; onye ono, etsoje ụzo Jisọsu ono eduta Méri lashia nk'iya yele iya eje eburu.

Anwuhu Jisosu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Onanu emebetsua; Jisọsu amaru l'iphemip̄he ọbule gv̄ukotawaru; yọ sụ: “Lẹ mini agụ iya.” Ip̄he ono abukwarup̄hu k'ọp̄hu ip̄he e deru l'ẹkwo okfu Nchileke e-rekota ẹge e deru iya.

²⁹ Yo nweru ite, s̄uru l'ẹke ono, m̄e vayinu, shihuru ụka jiru iya ejiji. Ẹp̄he ewota ẹgwo-ncha tsee lẹ m̄e ono, shihuru ụka ono; bya ewota iya tsebe l'onunu ẹkali-oshi isopu; machiaru iya t'o rua ya l'onu.† ³⁰ Jisọsu angutalephu m̄e ono, shihuru ụka ono; sụ: “Ọ gv̄uwaru!”

Yọ t̄a ishi kpokongu; tubua ume.

Aanmafu Jisosu mgberem̄eku

³¹ E meebetsua; ndu Ju arọ Páyileti t'ẹp̄he je akụ-kwoshia ndu ono, a kp̄pyaberu l'oshi-osweru ono ọkpa; ẹge aa-patsushi ẹp̄he; vufu. Ip̄he kparu iya n̄u aburu lẹ mbọku ono bụ mbọku, nchi-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; ẹp̄he emekwanu t'odzu ba akp̄ogbaaru l'oshi-osweru lẹ mbọku ọtu-ume; keshinu ọp̄hu mbọku ọtu-ume onanu bụ mbọku ọtu-ume ọp̄hu d̄u iche l'aj̄i ẹp̄he ono. ³² Ya ndono; ndu soja ono abya akụ-kwoshia onye k'ivuzọ ọkpa; kukwoshikwaaphu onye ọp̄hu; bụ iya bụ ndu ono, a t̄koru ẹp̄he lẹ Jisọsu kp̄pyabe l'oshi-osweru ono. ³³ Ẹp̄he erua ẹke Jisọsu nọ; ph̄a l'o gbe nwuhuhawaru. Ẹp̄he ahaa ya; ẹp̄he ta kukwoshihe yẹbedua ọkpa. ³⁴ Obenu l'onye soja lan̄u wotaru arwa; s̄ua ya lẹ mgberem̄eku. Teke onophu; mee yele mini agbaa ẹghirigha; shi l'on̄ya arwa ono l'awushi patapata. ³⁵ Ọ kwa onye phuru teke iphemip̄he ọbule-a mekotaru bẹ kfuru ẹge ọ d̄u. Ip̄he ono, o kfuru ono

* 19:24 19:24 Egvu 22:18. † 19:29 19:29 Egvu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Luk 19:28-29.

bukotakwa ire-lanu. Yebedua l'onwiya makwarua l'oo ire-lanu mbu iphe ya ekfu. Oo ya bu t'unubedua kwetakwaphu. ³⁶ Iphe ono l'o ha mekotaru; k'ophu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-re, e deru; su: "L'e to dukwa okpu iya m'oo nanu, ejihu ejihu." ³⁷ O nwekwaruphu eke odo, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "L'ephe e-gude enya ephe lee onye ono, ephe suru arwa ono."

Eeli Jisosu

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ E metsua; Josefu, bu onye Arimatiya ejekfube Payeri; je aruo ya te ya pata odzu Jisosu. Payeri ekweta t'o pata iya. Ya ndono; yo je apatsuta iya pata pafu. Josefu bukwaphu onye etso uzo Jisosu; obu l'ootso iya le mpya; l'eke ootsu ndu Ju egvu. ³⁹ Nikodimosu abyakwaphu. Nikodimosu bu iya bu nwoke phu, byakfutajeru Jisosu l'enyashi phu. Ya ndono; yo byatashia; gude meeru, a gwakoberu alozu. Manu ono eshi mkpo nshinu. E -wota manu ono tukobe l'igwe, aatuje era iphe be era iya hakwa l'o bu era ekpa unu labu. ⁴⁰ Ephe eje apatsuta odzu Jisosu; bya egude ekwa ocha, bu ekwa-odzu yele manu ono, eshi kwekwekwe ono gude kwaa ya; bu iya bu ege ndu Ju akwaje odzu l'ome-l'ali ephe. ⁴¹ L'eke ono, ephe kopyaberu Jisosu l'oshi-osweru ono b'o nweru mgbabu, nonyabe iya nu. O nweru ili, du l'o bu oga, a waru k'ophungu le mgbabu ono. Ili ono b'e te libua odzu odo. ⁴² Ya ndono; ephe apata Jisosu je eye l'eke ono; keshinu mboku ono buwa mboku nchi-abohu iya a-buru mboku otu-ume; ili ono anodufua ntse l'eke ono.

20

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yo rua l'utsu mboku Sonde le nchi-abohu dukwadu gerigeri; Meri ke Magudala abyatashia l'ili ono teke ochi nokwada; bya aphua le mkpuma ono, e gude bechia onu ili ono b'e swifuwaru. ² Yo gude oso gbakfu Sayimonu Pyita; me onye ophunanu, etsojekwaphu uzo Jisosu, Jisosu yeru obu phu; je asu ephe: "L'a pafuakwaru Nnajiufu l'ili ono; to bu l'ephe maru eke a togboru iya."

³ Pyita yele onye onanu, etsojekwaphu uzo Jisosu ono egbeshi; tugbua jeshia l'ili ono. ⁴ Ephe ebo atuko gude oso; obu l'onye onanu, etsojekwaphu uzo Jisosu ono gbagharu Pyita; vuru iya uzo gbarua ili ono. ⁵ Yo bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; phua ekwa ocha ono, e shi gude kwaa Jisosu ono; l'eke o wushiru l'eke ono. Obenu l'e to bahudu l'ime ili ono. ⁶ To du iya bu; Sayimonu Pyita etsowa iya-a l'azu; rua bya abahu l'ime ili ono; bya aphua ekwa ocha ono ege o wushiru; ⁷ me ekwa ono, e shi gude phuchia ya ishi ono. Ekwa onanu yele ekwa ocha phu ta wushikwaru l'ekalanu. A phukowanu ekwa onanu, shi nodu iya l'ishi phu aphuko; dobe iche. ⁸ To du iya bu; onye ono, etsojekwaphu uzo Jisosu, vuru uzo gbarua ili ono abya abahukwaphu; bya egude enya iya phua; kweta. ⁹ Byeye teke ono b'e to gbe edokwa-a ephe enya; mbu iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke, suru le Jisosu shifutaje l'onwu teta nodu ndzu ono. ¹⁰ To du iya bu; umadzu labu ono, etsoje uzo Jisosu ono atugbua; onyenonu alashia nk'ia.

Jisosu ekoshi onwiya

Meri ke Magudala

(Mat 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Meri evudo l'iku ili ono; ara ekwa. Yo ranyaa ekwa; bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; ¹² bya aphua ojozi-imigwe labu, yeru uwe ocha; dugaru l'eke ono, e shi nyobe odzu Jisosu ono: onye lanu adugaru l'uzo ishi; onye ophu adugaru l'uzo okpa. ¹³ Ephe aji iya: "Nwanyị; ?bu ngunu be iiraru?"

Yò sù ẹ̀phe: “L'ẹ̀phe pataru odzu Nnajiufu iya; ya ta ma ẹ̀ke ẹ̀phe pataru iya; tọ̀gbo.”

¹⁴ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yò ghachiwaphu; phụ Jisọsu ẹ̀ke o vudo. Obenu l'ẹ̀ tọ̀ madu l'ọ̀o Jisọsu. ¹⁵ Jisọsu asù iya: “Nwanyi; ?bù ngunu bẹ̀ ị́raru; ?bù onye bẹ̀ ị́icho?”

Méridobenu l'ọ̀o onye eche mgbabu ono; sù iya: “Ọ̀ -bùru nggu pataru iya; byiko; tùnuru iya ọ̀nu ẹ̀ke ị́ paru iya je atọ̀gbo; tẹ̀ ya je apata iya.”

¹⁶ Jisọsu ekuwa iya phụ: “Méri!”

Méri abya aghachi; gude okfu Híburu sù iya: “Rabónayi;” bù iya bù O-zi-iphe.

¹⁷ Jisọsu asù iya: “T'ẹ̀ka ngu bẹ̀ erukwa iya l'ẹ̀hu; lẹ̀ ya ta alarukwaa l'imigwe jekfube Nna iya. Ọ̀lobu; tųgbua je ekfuru ụnwunna iya phẹ̀ lẹ̀ ya alawa l'imigwe alakfube onye ono, bù Nna iya; bùru Nna unu ono; mbù iya bù onye ono, bù Nchileke iya; bya abụkwaruphu Nchileke unu ono.”

¹⁸ Ya ndono; Méridobenu kẹ̀ Mágudala ejekfube ndu ono, etsoje ọ̀zo Jisọsu ono; sù ẹ̀phe: “Lẹ̀ ya gudeekwa ẹ̀nya iya ẹ̀phe ẹ̀bo phụ Nnajiufu; l'ọ̀ kwa iya ziru ozi ono.”

*Jisọsu ekoshi onwiya;
ndu etsoje iya nù*

(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Yo be l'urenyashi mbọku mbù l'idzu, bù iya bù mbọku Sonde; ndu etsoje ọ̀zo iya aswo-chishikota iphe l'ulo, ẹ̀phe dọ̀koberu; l'ẹ̀ke ẹ̀phe atsu ndu Ju egvu. A bya ele ẹ̀nya; Jisọsu anọduwa l'ẹ̀ke ono; kele ẹ̀phe; sù ẹ̀phe: “T'ẹ̀hu dọ̀kwa unu agu.” ²⁰ Yo keletsua ẹ̀phe; bya ekoshi ẹ̀phe ẹ̀ka iya ẹ̀phe ẹ̀bo; koshikwaphu ẹ̀phe mgberemẹ̀ku iya. Ẹ̀hu atso ndu etsoje ọ̀zo iya ẹ̀na teke ono, ẹ̀phe phuru Nnajiufu ono. ²¹ Yò sù ẹ̀phe ọ̀do: “T'ẹ̀hu dọ̀kwa unu agu. Ọ̀ bù ẹ̀ge Nna iya ziru iya; ya abya-wa; bù ẹ̀ge ya ezi unu t'unu je.” ²² Yo kfutsua ẹ̀ge ono; bya atushi ẹ̀phe Ume; sù ẹ̀phe: “Unu nata Ume-dù-Nsọ. ²³ Iphe, bù onye unu gùru nvù l'iphe dù ẹ̀ji, o meru bẹ̀ Nchileke gụakwaruphu nvù. Onye unu ta gùduru nvù l'iphe dù ẹ̀ji, o meru bẹ̀ Nchileke ta agụkwaru nvù.”

Tómosu; ọ̀-phụ-l'ẹ̀nya-o-kwe

²⁴ Ya ndono; Tómosu ọ̀phu eekuje Ejima ta nọ l'ẹ̀ke ono teke ono, Jisọsu byaru ono. Tómosu yíkwa l'umadzu iri l'ẹ̀bo ono, etsoje ọ̀zo Jisọsu ono. ²⁵ Tọ̀ dù iya bù; e meebetsua; ndu ọ̀phunanu, ẹ̀phe l'iya etsojekwaphu ọ̀zo Jisọsu phụ asù iya: “L'ẹ̀phe phụakwaru Nnajiufu ọ̀bu.”

Tómosu asù ẹ̀phe: “Lẹ̀ ya te ekwetakwa; gbahaa lẹ̀ ya gude ẹ̀nya iya phụ ichii nturu ono l'obechere-ẹ̀ka iya; mbù rụa mkpushi-ẹ̀ka iya l'ẹ̀nya nturu ono l'ẹ̀ka iya; pyokwaaphu ẹ̀ka iya lẹ̀ mgberemẹ̀ku iya. Ọ̀ dùdu bẹ̀ ya te ekwetakwa.”

²⁶ Ya ndono; a nọlephu abalì ẹ̀sato; ndu etsoje ọ̀zo iya edzokokwaa ọ̀do l'ulo; ẹ̀phe lẹ̀ Tómosu. A tųko ọ̀lo swo-chishia aswo-chishi. Jisọsu abyale-ẹ̀ bya evudo ẹ̀phe l'echi; kele ẹ̀phe ekele; sù ẹ̀phe: “T'ẹ̀hu dọ̀kwa unu agu.” ²⁷ Yo kfuebe ẹ̀ge ono; bya asù Tómosu: “Ngwaa; rụa ya mkpushi-ẹ̀ka ngu l'ẹ̀ka; nggu emee ya ẹ̀ka lẹ̀ mgberemẹ̀ku. Tómosu; ba abuhe e-kwe-lẹ̀-te-kwe. Kwetaje.”

²⁸ Tómosu asù iya: “Nnajiufu mu; mbù Nchileke mu!”

²⁹ Jisọsu asù iya: “?Bù okfu l'ị́ phuru iya kparu iphe i kwetaru? Ọ̀nu-ọ̀ma bù kẹ̀ ndu ẹ̀-ta phudu iya nù; kwetale-e.”

Iphe e dedoru ẹ̀kwo-a

³⁰ Jisọsu meshikwaruphu igweligwe iphe ọ̀do, dųgbaa biribiri, ẹ̀ t'e dedu l'ẹ̀kwo-a; l'ifu ndu etsoje ọ̀zo iya. ³¹ Obenu lẹ̀ ndu ọ̀waa, e deru-wa; b'e deru; k'ọ̀phu unu e-kweta l'ọ̀o Jisọsu bù Kuráýisutu ọ̀bu, Nchileke kweru ụkwa iya ọ̀bu, bù iya bù

Nwatibe Nchileke; mę t'unu woru onwunu ye iya l'ęka; k'ophu unu e-shi iya l'ęka nweru ndzụ.

21

Jisọsu ekoshi onwiya ụmadzu ęsaa lę ndu etsoje ụzo iya

¹ E metsua; Jisọsu ewofuaru onwiya koshi ndu etsoje ụzo iya l'iku Eze Ęnyimu Tayibėriyasu. Ọwaa ęge o meru: ² Lę Sáyimonu Pyita yęle Tómosu, ophu eekuje Ejima; mę Natániyelu kę Kéna lę Gálili; mę ụnwu Zébedi ęphe ębo; męfua ụmadzu ębo ọdo lę ndu etsoje ụzo Jisọsu tuko nọdu l'ękalanu. ³ Sáyimonu Pyita asụ ęphe: “Yębedua ejeekwa ogbu ęma.”

Ęphe asụ iya l'ęphe e-tsokwa iya. Ęphe egbeshi; je awụba l'ugbo; tugbua. Obenu l'enyashi ono b'ę to nwedu m'ọ bu ụba, ęphe pyaru ishi. ⁴ Nchi abọhudelephu; Jisọsu abya evudo l'ọnu-mini ono. Obenu lę ndu etsoje ụzo iya ta madu l'ọ bu iya. ⁵ Yọ sụ ęphe: “Ụnwu mu; ?o nweru iphe unu gbutaru?”

Ęphe asụ iya l'ę tọ dukwa.

⁶ Yọ sụ ęphe: “Unu ghaa ntofu unu l'uzo ęka-utara ugbo ono; gbuta ęma.” Ęphe abya aghaa ntofu ono; ęphe ta dụ ike kpụbata iya l'ugbo; l'ęke ęma, ęphe gburu kfube ọswa ha igwe.

⁷ Ya ndono; onye onanu etsoje ụzo Jisọsu, Jisọsu yeru obu ono asụ Pyita: “L'ọ kwa Nnajiufu!” Sáyimonu Pyita anulephu l'ọ bu Nnajiufu; chita uwe iya yekebe; l'ęke o shi yeshia ya; buru lę mini ono voo; gvufushia. ⁸ Ndu etsoje ụzo iya ndu ophu akwaa l'ugbo ono; akpụ ntofu ono, ęma jiru tungu ono akpufuta eli nggodo; l'ęke ęphe ta nọhedu ote-ęnya l'eli nggodo. Ęphe nọwa iya-a ntse ntse iphe ha l'ọ bu ụkporo ntụ-ọkpa iche iche ugbo ise. ⁹ Ęphe enyifutalephu nggodo; phua ọku, e gude icheku mekwaa l'ęke ono. Ęphe aphua ęma, daburu l'ọku ono; phukwaaphu buredi. ¹⁰ Jisọsu asụ ęphe: “Unu hata ęma obu, unu gburu obu gude bya.”

¹¹ Sáyimonu Pyita eje abahukwa l'ugbo ono; je akpufuta ntofu ono eli nggodo. Iphe jiru iya nụ abuleruphu okporokpo okporokpo ęma. Ęma, nọ iya nụ l'ọ ha tuko dụ ụkporo ęma ęsaa l'ęma iri l'ęto. E gudekwaru l'ęma, nọ lę ntofu ono ha nshinu; ntofu ono ta dukwa m'ọ ęke ọ taru kingu. ¹² Jisọsu asụ ęphe: “Unu bya akpoo uchi.” To nwe ndu ono, etsoje ụzo iya ono onye turu iya ama k'oji iya onye ọ bu; l'ęke ęphe tuko mawaru l'ọ bu Nnajiufu. ¹³ Jisọsu abya ewota buredi ono nụ ęphe; nufukwaaphu ęphe ęma ono.

¹⁴ Ekoshi ono, o koshiru ęphe onwiya ono kweekwa ugbo ęto, o woru onwiya koshi ndu etsoje ụzo iya l'ọ shitsua l'ọnwu teta nọdu ndzụ.

Jisọsu yęle Pyita

¹⁵ Ęphe eriebe ọkpuchi ono; Jisọsu eku Sáyimonu Pyita: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i ka iya oyeru obu karia ęge ndu ọwaa l'ęphe ha yeru iya?”

Pyita asụ iya: “Iyee; Nnajiufu; i mawaru lę ya yeru ngu obu.”

Jisọsu asụ iya: “Nuje ụnwu aturu iya nri.” ¹⁶ Yọ bya eku iya k'ugbo ębo; sụ iya: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i yeru iya obu?”

Pyita asụ iya: “Iyee; Nnajiufu; i mawaru lę ya yeru ngu obu.”

Jisọsu asụ iya: “Letaje aturu iya ęnya.” ¹⁷ Yọ byakwaphu bya eku ya k'ugbo ęto; sụ: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i yeru iya obu?”

Ęhu adalephu Pyita kọo; kęle Jisọsu jiru iya k'ugbo ęto; ?m'ọ yeru iya obu? Yọ sụ iya: “Nnajiufu; nggubedua l'onwongu makotaru iphemiphe ọbule; i maru lę ya yeru ngu obu.”

Jisọsu asụ iya: “Nuje aturu iya nri.” ¹⁸ Sụ iya: “Kamenu; tę ya karu ngu: lę teke ọ bu ngu l'ikoro b'ọ bu nggu egbeshije; wota ękwa ngu weru; lobe jeshia ęke, dụ

ngu mma. Obenu lẹ teke ị kahuleruphu bẹ ii-chili ẹka ngu ẹphe ẹbo; onye ọdo abya ewebe ngu ẹkwa; duta ngu jeshia ẹke ta dudu ngu k'ejeje." ¹⁹ Okfu ono b'o kfulu gude koshi egbe ọnwu, Pyita a-nwu; gude koshi ọdu-biribiri Nchileke. Jisosu ekfuebe ẹge ono; sụ Pyita t'o tsoru iya.

Jisosu yẹle onye ọphunanu, etsojekwaphu ọzo iya phụ

²⁰ Pyita abya aghaa ẹnya; phụ onye ọphunanu, etsojekwaphu ọzo Jisosu, Jisosu yeru obu phụ; l'ẹke ootso ẹphe. Ọ bụ iya bụ onye ono, nọnyabe Jisosu teke ono, ẹphe eri nri-ẹnyashi phụ; bụ iya jiru iya; sụ: "Nnajiufu; ?bụ onye bụ onye ọbu, e-deru ngu ye ọbu?" ²¹ Pyita aphụ l'iya phụ; sụ Jisosu: "Nnajiufu; ?nanụ ẹge kẹ onye ọwaa dụ?"

²² Jisosu asụ iya: "Ọ -buru l'ọ bụ uche-obu yẹbe Jisosu l'ọo-nọdu ndzụ jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bụ ole. Ọ bụlephu t'i tsoru yẹbe Jisosu."

²³ Ya ndono; ụnwunna ekfulahaa iphe ono, o kfulu ono; l'onye onanu, etsojekwaphu ọzo Jisosu ono ta anwuhuhedu anwuhu. Obenu l'iphe Jisosu kfulu ta bukwa l'ẹ tọ nwuhuhedu anwuhu. Iphe o kfulu bụ: "Ọ -buru uche-obu yẹbe Jisosu l'ọo-nọdu ndzụ jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bụ ole."

²⁴ Ọ bụ onye ono, etsojekwaphu ọzo Jisosu ono bụ iya bụ onye ekfu iphe o gude ẹnya iya phụ l'iphe-a l'ọ ha. Ọ kwa iya phụ deru iphemiphe ọbule-a. Ayi maru l'iphe o kfulu bukota ire-lanụ.

Mkpọ-chi ishi iya

²⁵ O nwekwaruru igweligwe iphe ọdo, Jisosu meshiru. Ẹge ọ dụ mu bụ lẹ ndege e jeru t'a tuko iya l'ọ ha dekota l'ẹkwo nanụ nanụ; mę mgboko-a l'ọha ta ge edzukwa odobe ẹkwo, e dekotaru iya.

Ozi, Ndu Ishi-Ozi Jeru

¹ Onye-ukfu-l'oha, bu Tiyófilosu; ekwo, mu vu ụzo deeru ngu be mu deru iphe bu iphe Jisosu meru; me iphe bu iphe o ziru l'ọ ha shitakpo le mbu; ² jeye teke Nchileke wobaru iya l'imigwe. O byaru bya ala l'imigwe; yo shi l'eka Ume-du-Nso karu ndu ono, o fotaru t'ephe buru ndu ishi-ozii iya ono iphe ephe e-me. ³ O jeru iphe-ehuka; bya anwuhu; nwuhutsua; bya eteta ndu ndu. Yo bya anso ukporo abali labu. L'ime ukporo abali labu ono b'o woru onwiya koshi t'ephe maru le ya no ndu. O koshibetaru ephe onwiya; k'opu e-to nwe du ephe onye atụ ego ke wo: ?a maru m'ọ no ndu. Ephe gude enya ephe phua ya; yo kfuaru ephe ege Nchileke, bu eze e-shi medzua iphe o watawaru ememe. ⁴ Yo nweru teke ephe l'iya nokobe; yo su ephe: "Unu ba alufukwa le Jerusalemu. Unu ndukwa kwaberu iphe ono, Nna suru le ya a-nu ono, bu iya bu iphe-oma-wa, ya kfuru unu-wa. ⁵ Le Jonu gude mini mee baputizimu; o bu l'a -nolephu nwa abali olemole nta-a be ee-gude Ume Nchileke mee unu baputizimu."

⁶ Ya ndono; ndu ishi-ozii ono edzukobelevu ephe le Jisosu; ephe aji iya: "Nnajiufu; ?o gbawaru teke ii-nuphu ndu Izurelu ali-eze ephe obu azu too?" ⁷ Jisosu asu ephe: "Le to gbadu unu l'oma mboku obu me teke obu, Nna iya gudewa aka iya tua l'onwiya. ⁸ Obenu le Ume-du-Nso a-bya unu l'ehu; mee unu; unu eshihu ike; k'opu unu e-je Jerusalemu; jee Judiya; jee Sameriya; jekotakpoo ekemeke obule le mgboko gbaa mgburumburu; je ekfua iphe unu phuru, meru l'ehu iya."

Jisosu ala l'imigwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yo kfugetsulephu ege ono; ephe atuko ele iya enya; Nchileke ewolia ya; urukpu eworu iya domia.

¹⁰ Ephe evudo elekwadua enya l'akpamigwe l'eke ono l'o mihugetsuaru ono; unwoke labu, yeru uwe ocha abya evudonyabe ephe; ¹¹ su ephe: "Unube unwoke Galili; ?bu ngunu meru iphe unu vudo ele akpamigwe. Jisosu ono, e dufuru l'eke, unu no lasha l'imigwe ono be buhwaphu ege ono, unu ele iya; yo bahu l'imigwe ono bu ege oo-gude bya odo."

Onye e gude edochi enya Judasu

¹² To du iya bu; ephe eshi l'ugvu ono, eekuje Olivu ono latashia Jerusalemu. Uguv ono be du iphe ha l'ọ bu mkpirikpi manyiru; m'e -shi le Jerusalemu. ¹³ Ephe erulephu Jerusalemu; bahushia l'ime ulo k'eli eli; shi le k'ali laa le k'eli iya, bu iya bu eke ephe nokpoo anono. Ndu ono bu: Pyita; Jonu; Jemus; Anduru; Filipu; Tomosu; Batolomiyu; Mاتيу; Jemus Alufiyosu; owaa Sayimonu, onye adzo t'ali ndu Ju nduru ndu Ju; mofua Judasu, bu nwatibe Jemus. ¹⁴ Ephe l'unwanyi nokwaphu l'eke ono; mekwaphu Meri, bu iya bu nne Jisosu; me unwunne Jisosu kwaphu. Ephe atuko l'ephe ha je anodu l'ekalanu; gude obu lanu ekfu anu Nchileke.

¹⁵ Yo be ujiku lanu l'ephe dzukoberu ege ono; ephe rukwaru ukporo ishingu l'eke ono; Pyita egbeshi; su ephe: ¹⁶ "Unwunna mu; iphe ono, e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke l'oo-me ono rekotaakwaru; bu iya bu iphe ono, Ume-du-Nso shihawa l'onu Devidi kfu le ke Judasu ono; bu iya bu onye ono, du ndu byaru bya egude Jisosu ono. ¹⁷ Judasu ono b'e shi guru yeru ayi; yo shi yiru l'oje ozi-wa, ayi eje-wa."

¹⁸ O gude okpoga, a kfuru iya l'ejo iphe o meru; zua ali. Yo metsua daa; sugbua onwiya; ephe agbafuhu iya; akurepho iya l'ọ ha ekposhihu. ¹⁹ Iphe bu ndu

Jerúsalemu mgburumburu anukota iphe ono, meru nū ono. Ẹphe eworu alì ono gwa Akeludáma l'okfu-alì ẹphe, bụ iya bụ “Ẹgu-mee.”

²⁰ “L'e dekwaru l'ekwo Egvu-Oma; sụ:

T'ẹgbara kfukwaa l'ufu iya;

t'ẹ b'ọ dukwa onye e-bu iya ebubu.’*

E dekwaaphu; sụ:

T'onye ọdo nọ-chikwaa ẹnya iya

l'oje ozi, o shi eje.†

²¹ “Ọo ya bụ l'aa-foṭa onye lanu t'o ttoru ayi. T'onye ono bukwaru onye tsohawaru ayi jekota ekemeke obule, ayi le Nnajiufu, bụ Jisosu jekpooru; ²² tsube teke Jonu shi eme baputizimu jeye mboku, e dufuru Jisosu ono l'ẹke ayi nọ kuba l'imigwe. Onye ono e-ttoru l'ekfu iphe ayi phuru le ke Nnajiufu, bụ Jisosu; bụ iya bụ l'o shi l'onwu teta nọdu ndzụ.”

²³ Ya ndono; ẹphe abya akfube umadzu ẹbo: Jósefu, ophu eekuje Basábasu, ẹpha etushi iya bụ Jósutosu; ọwaa onye ọdo, eekuje Matáyasu. ²⁴ Ẹphe abya ekfuru nū Nchileke; sụ: “Nggube Nnajiufu; nggube onye maru obu onyemone obule; koshi ẹphe onye ophu i fotaru l'ime umadzu ẹbo-wa ²⁵ t'o nọ-chia ẹnya Júdasu; buru onye ishi-ozii; meje iphe ono, Júdasu haru; lashia ẹke gbaru iya nū ono.” ²⁶ Ẹphe eworu ẹnwa t̄a; yọ daaru Matáyasu. E woru iya yekobe le ndu ishi-ozii iri le nanu ono.

2

Abyabya Ume Nchileke

¹ Yo be mboku aji Péntikosutu gedegede; ẹphe atuko l'ẹphe ha dzukobe l'ekalanu.

² E ji ekfua; ẹphuphu, shi l'imigwe ederu kfukakfuka l'ọ bụ ẹphuphu oke pherephere bya ejilephu ulo ono, ẹphe doru ono ejiji. ³ Ẹphe aphua iphe dutsua l'ọ bụ ire-oku, jakashiru ajakashii; kekashia onwiya bya anodutsua ẹphe l'ishi l'ehu l'ehu. ⁴ Ume Nchileke eji ẹphe ehul'ẹphe ha. Ẹphe aghaa okfu-alii ẹphe; gudegbaa okfu-alii ọdo kfulahaa okfu ẹge Ume Nchileke ono meru t'ẹphe kfua.

⁵ Ya ndono; yo nweru ndu Ju, jiru Jerúsalemu; mbu ndu Ju, Nchileke duru le nsọ, shigbaa le mba, nọ le mgboko mgburumburu. ⁶ Ikpetuma ndu ono anulephu ẹphuphu ono; gbakodzua. Yọ kpoo onyemone obule okfu; l'ẹke onyemone obule nuru ẹke eekfu okfu-alii iya. ⁷ Yọ du ẹphe biribiri; ji ẹphe ẹnya. Ẹphe ajilaha; sụ: “Ndu-a, ekfu okfu-a; ?ẹphe ta budunua ndu Gálili t̄oo. ⁸ ?Nanu ẹge e meru be ayi anutsua okfu-alii ayi l'ehu l'ehu? ⁹ Mbụ okfu ayibe ndu Pátiiya; ndu Mídiya; ndu Ílamu; ndu shi Mesopotémiya; ndu shi Judíya; ndu shi Kapadósiya; ndu Póntusu; ndu shi Éshiiya; ¹⁰ mekpoo ayibe ndu shi Firíjiya; me Pamfíliya; me ayibe ndu shigbakpo Íjiputu; me ndu shi Sayiríni, nọ l'alii Líbiya; jeyekpo le ndu byaru abyabya, shi Rómu; ¹¹ me ndu Ju; ndu amu ẹka ndu Ju; ndu Kirítu; me ndu Arébiya. Ayi atuko anutsua ẹke ẹphe gude okfu-alii ayi ekfu okfu eze iphe, Nchileke emeebe.” ¹² Yọ du ẹphe biribiri; ji ẹphe ẹnya. Ẹphe ajitsua ibe ẹphe: “?Bụ ngunu be egbe iphe ọwaa bukpo?”

¹³ Yo nweru ndu gude mgbonu sụ l'oo me emetsua ẹphe l'ẹnya.

Pyita asa okfu

¹⁴ Ya ndono; Pyita egbeshi yele ndu ishi-ozii ophu ẹphe iri le nanu bya evudo. Pyita abya awata iya; raa ya arara; sụ: “Ndu Judíya ibe mu; me iphe, bụ ndu bu le Jerúsalemu mgburumburu; unu gebekwa-o! Unu ngabekwa nchi l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa-o: ¹⁵ Ndu-a ta ngukwa mee, bụ iya bụ iphe unu ari. ?Tọ budu nta-a be

* 1:20 1:20 Egvu 69:25. † 1:20 1:20 Egvu 109:8.

enyanwu agbakota? ¹⁶ Iphe owaa gbe bukwaru iphe ono, onye nkfuchiru Nchileke; mbu Jowelu kfuru teke ndiche; su:

¹⁷ “ ‘L’owaa bu iphe Nchileke kfuru:

L’o -rua l’oge ikperazu;

be ya a-wushiru ndiphe

mgburumgburu Ume iya.

Unwu unu ndu k’unwoke;

me ndu k’unwanyi

e-kfuchiru Nchileke.

Unwu-okorobya unu a-phu aphu;

ndu k’ogurennya aru nro.

¹⁸ Iye! Teke ono be ya a-wushi

Ume iya ono: wushi iya unwoke;

me unwanyi, ejeru iya ozi.

Ephedua ekfuchilahaaru Nchileke.

¹⁹ Ya e-meshi iphe-ophulanya

l’akpamigwe; meshia iphe du biribiri

le mgboko.

Aa-phu mee; owaa oku;

me urukpu enwuru-oku.

²⁰ Enyanwu a-gbahu tsabalangu;

onwa ekelahaa l’o bu mee;

temanu Eswe ke Nnajiufu eruta,

bu iya bu eze mboku ono,

a-du biribiri ono.

²¹ Iphe bu onye rakuru Nnajiufu;

be oo-dzofuta.’*

²² “Unube ndu Izurelu; o kwa Jisusu ke Nazaretu ono bu nwoke ono, Nchileke shi l’iphe-ophulanya; me iphe jiru enya, dugbaa biribiri, Nchileke gude iya meshia l’ifu unu ono mee t’o doo unu enya l’oo yebe Nchileke ziru iya. Iphe ono l’o ha be unu makotaru ohuma l’onwunu. ²³ Obenu l’a kpuru iya nu unu; unu eshi l’eka ndu e-ta madu ekemu kopyabe iya l’oshi-osweru; woru iya gbua. Iphe ono aburu iphe Nchileke mahawaru amama bya achia ya achichi dobe. ²⁴ Obenu le Nchileke tofuwaru iya l’egbu, onwu shi kee ya; bya emee; yo shi l’onwu teta nodu ndzu; ke l’onwu ta dudu ike lopyabe iya. ²⁵ Le Devidi kfukwaru ke Jisusu; su:

“ ‘Le ya aphuje Nnajiufu iya tekenteke.

Tekenteke b’o no iya

l’eka-utara

t’e b’o du iphe e-me iya nu.

²⁶ O bu iya kparu iphe

okpoma atso iya ena;

ya agu egvu; l’ete eswa.

Ya maru le ya -nwuhutsua;

be ii-dobe iya ndzu odo.

²⁷ Ya maru l’e ti hadu iya l’ali-maa.

E ti hadu onye nke ngu,

i yeru obu t’o rehu erehu.

²⁸ I koshiwaru iya uzo ndzu.

Ii-me t’ehu tso ya ena; kele nggu l’iya bu.’

* 2:21 2:21 Jow 2:28-32.

²⁹ “Ụnwunna iya; ya a-togboru unu ke nna ephe oche, bu Dévidi eba. E to bulekwa l'ọ nwuhuru anwuhu nwenkinyi; obenu l'e liru iya elili. Ili iya nokwaa l'eke-a byeye nta-a. ³⁰ Obenu l'o shi buru onye nkfuchiru Nchileke. O maru le Nchileke kweru iya ukwa; riru angu yeru iya eya: le ya e-shi l'awa iya fota onye a-no-chi iya l'okwa-eze iya. ³¹ O phuru iphe Nchileke e-mekochaa mee; kfuwa le Kuráyisutu e-shi l'onwu teta nodu ndzu, bu iya bu teke ono, o suru:

'Le to hadu iya l'ali-maa;
anu-ehu iya te rehu erehu.'

³² Nchileke mewaru Jisusu ono; yo shi l'onwu teta nodu ndzu, bu iya bu owaa, ayi tukoru atu onu iya-a. ³³ Oo ya bu le Nchileke woliru iya eli woru dobe l'eka-utara iya. O natakwaru Ume-du-Nso l'eka Nna, bu iphe-oma, Nchileke kweru ukwa iya. Iphe-a, unu phuru-wa; me iphe-a, unu anu le nchi-wa bukwa iphe-oma ono, bu iya bu Ume iya ono, o wushiru ayi ono. ³⁴ E to bukwa Dévidi be laru l'imigwe l'onwiya; le yebedua l'onwiya sukwaru:

'Le Nchileke suru Nnajiufu yebe Dévidi:
Nodu iya l'eka-utara

³⁵ jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu
t'ephe buru iphe
ii-dzopyabe l'okpa.'

³⁶ “Oo ya bu; t'o doo Izurelu mgburumgburu enya le Nchileke mewaru Jisusu ono, unu kpopyaberu l'oshi-osweru ono t'o buru Nnajiufu; buru Kuráyisutu, bu iya bu Onye Ndzota ono.”

³⁷ Ya ndono; ephe anutsu l'iya phu; yo rua ephe l'anu; ehua adaa ephe koo. Ephe asu Pyita; me ndu ishi-ozu ophu: “Unwunna ayi; ?bu ngunu be ayi e-me?”

³⁸ Pyita asu ephe: “Unu taa onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e gude epha Jisusu Kuráyisutu mee unu baputizimu l'unu ha l'ehu l'ehu te Nchileke guaru unu nvu l'iphe du eji ono, unu meru ono; unu anata iphe-oma, bu iya bu Ume-du-Nso. ³⁹ L'iphe ono be Nchileke kwekwaru ukwa iya le ya e-meru iya unu; meeru iya unu unu; meeru iya iphe bu ndu nokwadu ote-enya; me iphe bu ndu Nnajiufu, bu Nchileke ayi e-ku.”

⁴⁰ Pyita ekfuebe ege ono bya ekfukwaaphu igweligwe okfu odo kfushia ya ike; bya anmaaru ephe okwa; su: “Ophu t'unu dzoo onwunu l'ogbo-wa, ala l'iyi-wa.” ⁴¹ To du iya bu; ephe adu l'igweligwe nata ozi-oma ono; kweta; e mee ephe baputizimu. Mboku ono be iphe ruru unu madzu ugbo esaa l'ukporo madzu iri bya ayiru le ndu kwetaru nu.

Umere ndu chochi odungu

⁴² Ephe akfube oswa yeru ehua mkpurumkpuru l'onu iphe, ndu ishi-ozu ono ezi ephe; l'atukoje nokobe l'o bu unwunne lanu; gbaru mgba eri Nri Nnajiufu; ekfu anu Nchileke.

⁴³ Onyemonye obule atsulahaa egvu. Ndu ishi-ozu ono emetsua iphe-ophulenyaa; me iphe du biribiri l'igweligwe. ⁴⁴ Iphe bu ndu woru onwephe ye Jisusu l'eka l'ephe ha atuko gbaru mgba l'iphemiphe obule, ephe nweru enweru. ⁴⁵ Ephe ereshikota eku ephe; me iphe bu iphe ephe nweru enweru; keeru onyemonye obule l'ege mkpa haru onye. ⁴⁶ Mboku-mboku; ephe atuko tugbabe nanu je anodu l'eze-ulo Nchileke. Ephe atukoje gbaru mgba eri Nri Nnajiufu l'ufu l'ufu; gudekwaphu ehua-otso-ena; me obu iphoro eri iphe bu iphe ephe eri eriri. ⁴⁷ Ephe ekelekpelephu Nchileke ekele; buru ndu no ndiphe mgburumgburu l'obu. Nnajiufu l'eyekwaru ephe ndu, o dzoru k'ophungu mboku-mboku.

3

Onye ngvuru eje ije

¹ Yo be ujiku lanu; Pyita yele Jonu ayiru ejewa eze-ulo Nchileke l'oke-eswe urenyashi n'olephu l'ifu, bu iya bu teke eekfuje anu Nchileke. ² Yo nweru nwoke, shi k'ophu a muru iya dabutaru ngvuru, aapa eje odobe l'onu eke eeshije abata, eeku "Onu-uzo Egiri". Nwoke ono be aapataje mboku-mboku bya edobe l'onu-uzo ono t'o roje ndu, abahu l'eze-ulo Nchileke ono iphe. ³ Yo phulephu Pyita yele Jonu; eke ephe abata l'eze-ulo ono; rokwaaphu ephe iphe. ⁴ Pyita yele Jonu eworu enya dabe iya. A nonyaa; Pyita asu iya: "Lee ayi enya!" ⁵ Yo lelaaha ephe enya; tubesu l'o nweru iphe ephe abya iya anunu. ⁶ Pyita asu iya: "Ya te nwekwa okpoga; obu l'ophu ya nweru be ya a-nu ngu;" su iya: "L'ike ke Jisosu Kurayisutu, bu onye Nazaretu; gbeshi nta-a jelaha ije." ⁷ Yo lota nwoke ono l'eka-utara; lo-lia ya eli. E ji ekfu owaa; okpa iya ephe ebo; me nkwo iya atuko tushihu iya. ⁸ Yo kfu-lihu; vudo evudo; jelaha ije; tsoru ephe bahu l'eze-ulo Nchileke ono. Yo kfu-phe; ete eswa; l'etushi Nchileke ephe. ⁹ Onyemonye obule aphua ya eke oojephe; l'etushi Nchileke ephe; ¹⁰ hubetsuwa iya phu ama: l'oo ya bu onye-wa, shi nodu le Onu-uzo Egiri l'eze-ulo Nchileke l'arọ arọ-wa. Yo du ephe biribiri; ji ephe enya; mbu iphe ono, e meru iya ono.

Pyita asa okfu l'eze-ulo Nchileke

¹¹ Ndu ono l'ephe ha aphulephu ege ogba-tso Pyita yele Jonu l'ekemeke obule; ephe awuru bya adoru; nodu ele iya l'onu-ulo ophu eeku "Onu-uzo Solomonu". Yo kfu-be oswa du ephe biribiri. ¹² Pyita aphulephu ndu ono; su ephe: "Unube ndu Izurelu; ?bu ngunu meru iphe iphe-a du unu biribiri. ?Bu ngunu meru iphe unu ele ephe enya; yo gbe du l'o bu ike k'eka ephe; be ephe gude mee te nwoke-wa jee ije; o dudu buru l'oo k'ege ephe bu-tabu ndu akwaberu Nchileke ugu. ¹³ O kwa Nchileke ke nna ephe oche phe; mbu Nchileke ono, bu Nchileke ke Ebirhamu; buru Nchileke ke Ayizaku; bya aburu Nchileke ke Jekopu ono be gude-wa iphe-a, meru nu-wa; koshi odu-biribiri ke Nwatibe iya, bu Jisosu. Mbu onye ono, unu kpuru ye l'eka ndu Romu; bya ajikakwa iya phu l'ifu Payeri ono. Payeri ekpebuhawa le ya a-ha iya t'o la. ¹⁴ Unu ajika onye ono, du nsu; buru onye doberu eka ndoo ono. Yo gbe buchiaru onye ophu gburu ochi be unu suru t'a haaru unu t'o la. ¹⁵ Unu eshi ege ono gbua onye gude ndzu. Obenu le Nchileke meru t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; bu iya bu oswi-okfu-wa, ayi agbaru odzori-wa. ¹⁶ Nwoke-wa, unu phuru-wa; mbu onye-wa, unu maru-wa bukwa ike ke Jisosu ono; be meru iya; yo du mma; okfu l'ephe kweru l'ike no l'ephe iya. Mbu; o bu ekweta, shi l'eka Jisosu be meru nwoke-wa l'ifu unu l'unu ha-wa; yo dzua oke ege-a.

¹⁷ "Ndibe ayi; ya marua l'iphe meru iphe unu le ndu ishi unu meru Jisosu ege ono be shitaru le 'amagama unu. ¹⁸ Nchileke eshi l'eke ono mee iphe o kfuru l'onu ndu nkfuchiru iya l'ephe ha teke ndiche; su le Onye Ndzota ono, o kweru ukwa iya ono e-je iphe-ehuka. ¹⁹ Oo ya bu; t'unu taa onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere. Unu laphuta azu lakfuta Nchileke t'o fuchafu unu iphe du eji, unu meshiru; ²⁰ k'ophu ehua-agu e-shikwaphu l'eka Nnajiufu byakfuta unu; m'o zilephu Onye Ndzota ono, o fotahawaru unu ono. Onye ono bu Jisosu. ²¹ Oo-nodu l'imigwe jeye teke Nchileke e-me iphemiphe obule; t'o du ege o shi du; mbu iya bu iphe ono, Nchileke shi l'onu ndu nkfuchiru iya kfuaru ayi teke ndiche ono. ²² Mosisu kfukpokwaaru; su: 'Le Nnajiufu, bu Nchileke be e-shi l'unwunna unu zia onye nkfuchiru Nchileke ege o ziru yebedua. Onye ono be unu a-nujeru okfu l'iphemiphe obule, o kfuru. ²³ Onye e-ta ngabeduru onye nkfuchiru ono nchi be ee-bufu ebufu l'eke ndibe Nchileke no; mee t'o laa l'iyi.'

²⁴ Iphe bu ndu nkfuchiru Nchileke l'ephe ha; shitakpo le Samuwelu je akpaa le ndu ophu etso iya nu l'ephe ha be tuko kfukota okfu iphe-a, eme nta-wa. ²⁵ Iphe ono, Nchileke shi l'onu ndu nkfuchiru iya su l'oo-me ono be bu unu b'o gude kfu ya; okfu l'oo unu bu unwu ndiche unu, Nchileke kweru ukwa teke ono, o suru Ebirhamu: 'O bu l'eri ngu be ya e-shi goru mgboko mgburumburu onu.' ²⁶ Nchileke yeru onye ejeru iya ozi, bu Jisusu; su t'o vuru uzo byakfuta unu bya agooru unu onu-oma; bu iya bu l'oo-me unu l'ehu l'ehu t'unu ghaaru ejo iphe ono, unu eme ono azu."

4

Pyita asa okfu l'ifu ndu ishi ndu Ju

¹ Ephe akpukwaduru-a okfu ono, ephe ekfuru ndu Ju ono l'onu; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Sadiusii; me onye ishi ogbogu eze-ulo Nchileke awukfuta ephe. ² Ehu eghulaha ephe eghughu; okfu l'umadzu ebo ono, ezi iphe ono l'ara iya arara; le keshinu Jisusu tetaru nodu ndzu be ee-mekochaa shi l'onwu teta nodu ndzu. ³ Ephe akputa ephe je atuchishia; kele nchi jihuwaru. Ephe anoo jeye le nchi-ta-abohu iya. ⁴ Obenu l'igweligwe ndu, nuru ozi Pyita phe ono woru onwephe ye Jisusu l'eka. Ndu, bu unwoke le ndu ono be rukwaru unu madzu ugbo iri l'ebo le ukporo madzu iri.

⁵ Yo be le nchi-ta-abohu iya; ndu ishi ndu Ju; ndu bu ogurennya ephe; me ndu ezije ekemu abya edzukoo le Jerusalemu. ⁶ Nwoke, eeku Anasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nokwaphu l'eke ono; me Kayafasu; me Jonu; me Aleguzanda; mewaru iphe bu ndu shigbaa l'eri ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja. ⁷ Ephe abya akpuru ndu ishi-ozii ono dobe ephe l'ifu; jilaha ephe ike onye ephe gude eme iphemiphe obule ono; me onye ziru iya ephe.

⁸ Ume Nchileke abya eji Pyita ehu; yo su ephe: "Unube ndu ishi; me ndu bu ogurennya Izurelu; ⁹ teke bu l'iphe unu ekpe ephe ikpe iya ntanu bu k'iphe, du mma, ephe meru onye no l'iphe-ehuka; bu iya bu ege e gude mee nwoke ngvuru-wa t'o jee ije; ¹⁰ to du iya bu t'unube ndu no l'eke-a; me iphe bu ndu Izurelu mgburumburu makwaru l'o bu ike ke Jisusu Kurayisutu ke Nazaretu be meru iphe nwoke-wa duwa mma; vudo unu l'ifu ege-a. Jisusu bu onye ono, unu kpopyaberu l'oshi-osweru l'onwunu ono; Nchileke emegekwanu-a bya emee ya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu.

¹¹ O bu Jisusu ono b'e deru nk'ia l'ekwo okfu Nchileke; su:

'L'oo mkpuma ono, unube ndu
akpu ulo jikaru ono;
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.'*

¹² E to nwekwa onye odo, a-du ike dzota ayi; gbahaa Jisusu Kurayisutu nkinyi iya. Ophu to dukwa epa onye odo le mkpuli igwe owaa, Nchileke meru t'a maru, bu epa, a-du ike dzota madzu; gbahaa ke Jisusu ono nkinyi iya."

¹³ Ephe anubelephu ege Pyita ye Jonu asa okfu ono kpaa kpaa; l'eke ephe bukwa madzu mmanu, e-ta budu l'ephe guru ekwo; yo ji ephe enya. Enya eje agbarua ephe le Pyita phe be ephe le Jisusu shi ayi. ¹⁴ Yo kpo ephe okfu; l'eke nwoke obu, e meru t'o du mma obu vudokwaa l'eke ono. ¹⁵ Ephe asu Pyita phe t'ephe lufu l'ulo-ikpe ono t'ephe chia idzu. Ephe alufulephu; ephe awata ochi idzu. ¹⁶ Ephe asu: "Bu ngunu be ephe e-me ndu-a? Iphe bu Jerusalemu mgburumburu makotaakwaru l'oo ephe; be Nchileke shi l'eka; mee te nwoke-wa korohu. E te egbe atudu iya ego. ¹⁷ Iphe ephe e-me t'a haa okfukashi iphe-a l'ali Ju bu t'ephe yeshia ephe egvu ike: t'ephe be ekfuhekwa ke Jisusu ono odo."

* 4:11 4:11 Egvu 118:22.

¹⁸ Ẹphe ekua Pyita p̄hẹ; bya anmashiaru ẹphe ọkwa ike t'ẹphe be ephotabahekwa ke Jisọsu; m'ọ kwanu gude ẹpha iya zia iphe l'edzudzu ọhodo.

¹⁹ Pyita yẹle Jọnu asụ ẹphe: “Unu ghanu hata: ?Bụ ole ka mma l'ifu Nchileke: ? bu t'ayi nujeru Nchileke okfu; tọo t'ayi nujeru unubedua okfu. ²⁰ L'ẹphe ta ahakwa okfu iphe ẹphe phuru l'anya bya anu ya le nchi.” ²¹ Ẹphe abya akfube oswa yeshia Pyita p̄hẹ egvu ike; paru ẹphe haa; ẹphe atugbua. Tọ du iphe ẹphe maru, ẹphe a-dzobe okpa hua ẹphe ahuhu; kele ndiphe aja Nchileke ajaja k'iphe ono, meru nu ono; ²² okfu le nwoke ono, e gude uzo, du biribiri mee; yo du mma ono be nowaru iphe, kariru ukporo afa ugbo ẹbo.

Ndu ke Nchileke ekfu anu

Nchileke; t'o nu ẹphe ike

²³ A halephu Pyita p̄hẹ; ẹphe atugbua jekfushia ndu, ẹphe l'ẹphe ayije; je akokotaru ẹphe iphemiphe obule ono, ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu ogurennya kfuru ẹphe ono. ²⁴ Ẹphe anubele iya phu; bya egude obu lanu kfube oswa kfuru nu Nchileke; su iya: “Nnajiufu, bu Okaribe-Kakota-Nu. O bu nggu doberu igwe; dobe ali; dobe eze enyimu; me iphe, bu l'ime iya. ²⁵ Nngube onye gude ike Ume-du-Nso mee onyiche ẹphe, bu Davidi, bu onye shi ejeru ngu ozi; yo dee l'ekwo; su:

‘?Bụ ngunu meru iphe ẹhu eghu
iphe bu mbakeshi eghughu?
?Nanu ẹge o du; be ndiphe achị ejo idzu,
e-te nwe du ishi?

²⁶ Ndu eze, achị mgboko
akwakobe onwephe k'ogu;
Ndu ishi edzokowaphu t'ẹphe
kposhia iphe ke Nnajiufu ayi;
me k'onye ono, o fotaruru ono;
mbu Jisosu.†

²⁷ O bu oswi-okfu le Herodu; Panchosu Payeri; ẹphe le ndu ọhodo; me ndu Izurelu dzukoru le Jerusalem; chia idzu t'ẹphe tso Nwatibe ngu ono, du nso ono ogu; mbu Jisosu ono, i teru manu ono. ²⁸ Obenu l'iphe ono tuko buru t'ẹphe mee iphe i chihawaru l'idzu l'ogo ẹge ono be ee-me iya. ²⁹ Nta-a; Nnajiufu! Lewaru egbe onwu, ẹphe anmashiru ayi. Yenu ayibe ndu ejeru ngu ozi ike l'ẹhu t'ayi ba atsujeshi egvu le phuu k'okfu okfu ngu ono. ³⁰ Yeta nu ẹka; mee ndu iphe eme t'ẹphe ka mma; me t'ayi gude ẹpha Jisosu, bu Nwatibe ngu, du nso; meshia iphe-ophulenya; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri.”

³¹ Ẹphe ekfugelephu nu Nchileke; ẹke ono, ẹphe no ono atuko nmahu jijiji. Ume Nchileke abya eji ẹphe ẹhu; ẹphe abya akwata oswa zilahaa ozi-oma Nchileke; ẹphe ta tsuhe egvu.

Ndu ke Nchileke

gba mgba l'iphe ẹphe

³² Tọ du iya bu; ndu ono, kweru l'ogo Jisosu bu Nnajiufu ẹphe ono l'ẹphe ha atuko tugbabe buru nanu. Obu ẹphe aburu nanu. To nwe onye ophu asujekwadu l'iphe ya nweru bu ke ẹka iya. Iphemiphe obule be ẹphe tuko tugbabe gbaru mgba. ³³ Ndu ishi-ozu egude ike asa iya l'edzudzu oha t'o doo madzu enya le Nnajiufu, bu Jisosu shiwa l'onwu teta nodu ndu. Nchileke akfubekpoo oswa emeru ẹphe eze-iphe-oma, ha nshinu l'ẹphe ha. ³⁴ Iphe bu l'ẹphe ha aphukota iphe mkpa iya duru ẹphe; l'ẹke

† 4:26 4:26 Egvu 2:1-2.

ndu, nweru ali; m'ò bụ ụlò reshiru iya; chítakota okpoga, ẹphe retaru iya ³⁵ chítashiari ndu ishi-ozí ono. Ẹphe ewotaje iya keeru onyemonye ọbule l'ẹge mkpa iya ha.

³⁶ Ọ bụ ẹge ọ dū ndono, kparu iphe Jófẹfu mekwaruphu nk'iya ẹge ono. Jófẹfu ono bụ onye Lívayi, a mụrụ lẹ Sáyipurosu. Ndu ishi-ozí gụrụ iya Bánabasu; bụ iya bụ onye anụje onye ọdo ọkpu-ikike. ³⁷ Yẹbedua bẹ woru ali, o nweru ree; bya achíta okpoga iya nùkota ndu ishi-ozí.

5

Ananáyasu yẹle Safáyira

¹ Ya ndono; nwoke lanụ, eeku Ananáyasu yẹle nyee ya, bụ Safáyira abya erekwaaphu ali nk'ẹphe. ² Ananáyasu ahaphodo aswa ali ono dobe; nyee ya amakwarua. Yọ chítashiari ndu ishi-ozí uwudu iya; bya asụ ẹphe l'owaa kwa mkpakọ iphe ẹphe retaru l'ali ẹphe ndọ-ọ. ³ Ya ndono; Pyita asụ iya: “Ananáyasu; ? ngunu kparu iphe i kweru tẹ Sétanu bata ngu l'obu bya emee t'ì dzụaru Ume-dụ-Nsọ ẹjo-ire; mbụ t'ì kweta haphodo okpoga, i retaru l'ali ngu ono? ⁴ Teke ono, ẹ ti shidu ree ali ono; ?tọ bụdu nke ngu b'ọ bụ tọ? L'i retsuaru iya; ?tọ bụkwaphu nggu bẹ okpoga iya nọ l'eka; bụru nggu maru iphe, dū ngu mma, ị ga e-gude iya mee? ?Bụ ngunu meru iphe i kweru t'egbe iphe ono bata ngu l'obu? Ẹ tọ bụkwa madzụ b'ì dzuru ẹjo-ire. Ọ kwa Nchileke.” ⁵ Anunu, Ananáyasu anụ iphe ono; yọ ngabuhu daa gbaa; nwuhu. Iphe bụ ndu nuru iya nụ atsulahaa egvu. ⁶ Ụnwu-okorọbya awụ-lihu bya akwaa ya; pafụ; pata iya je elia.

⁷ A nọlephu iphe, ha l'ọ bụ awa ẹto; nyee ya abata; tọ mawa iphe meru nụ. ⁸ Pyita asụ iya: “?Bụphu iphe nggu lẹ nji ngu retaru l'ali unu ndọ-ọ?”

Yọ sụ iya: “Iye; l'ọ kwa iya ndono.”

⁹ Pyita asụ iya: “?Ngunu kparu iphe nggu lẹ nji ngu chiru idzu t'unu data Ume Nchileke adata? Lekwa ndu jeru oli nji ngu ẹge ẹphe abata l'ọnu-uzo. Oo ẹphe apafufukwaa ngu phụ.” ¹⁰ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; nwanyi ono angabuhukwaphu daa gbaa l'iku ọkpa Pyita l'ẹke ono; nwuhu. Ụnwu-okorọbya ono erutashia; yọ nwuhuwanu. Ẹphe apata iya je elinyabe nji iya. ¹¹ Iphe bụ ndu chọchi mgburumburu; mewartu ndu ọdo, bụ ndu nuru iphe ono atsujee egvu ẹge-a; nmahu ruuru.

Ndu ishi-ozí akafuaru omeshi iphe-ophulenyá

¹² Ndu ishi-ozí ono emeshiaru ẹphe igweligwe iphe-ophulenyá; mẹ iphe-ọhubama, dūgbaa biribiri l'ẹke ono. Ndu ono, kweru kẹ Nnajiufu ono l'ẹphe ha atụgbabe nanụ je anọkobe l'ekalanu lẹ Ọnu-uzo Sólomonu l'eze-ulo Nchileke. ¹³ To nwe ndu ẹ-ta yidu l'ogbo ono, jeru ọtu ama kẹ otsoru ẹphe; e gudekwaru l'iphe ẹphe eme kfube ọswa dū ẹphe ugwu l'enyá. ¹⁴ Obenu l'igweligwe madzụ byaleru-a bya eworu onwẹphe ye Nnajiufu l'eka: unwoke mẹ ụnwanyi. ¹⁵ Ẹphe egude k'iphe ono, ndu ishi-ozí eme ono; pashia ndu iphe eme je edobegbaa l'iku esu-uzo; nyobegbaa ẹphe l'oshi-azẹ; mẹ l'utute; k'ọphu ọo-buru: Pyita -swetade tẹ nwonyonyo iya haru rua ẹphe l'ẹhu. ¹⁶ Igweligwe ndu, shi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nonyabetsua Jerúsalemu agbakodzua; patatsuaru ẹphe ndu nk'ẹphe, iphe eme; mẹ ndu ọgvu bu l'ẹhu. E mee; ẹphe adukota mma.

Aakpa ndu ishi-ozí ẹhu ọdokwa

¹⁷ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu etsoje iya nụ, bụ iya bụ ndu tso l'ogbo ndu Sádusii abya iya ọwaa mbụ ijimanya. ¹⁸ Ẹphe atuta ndu ishi-ozí

ono je achiru ye le mkporo. ¹⁹ Yo be l'enyashi; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abya aguhashia uto ulo-mkporo ono; bahu je edufuta ndu ishi-ozu ono; bya asu ephe: ²⁰ "Unu je evudo l'ime eze-ulo Nchileke; kfuaru ndiphe okfu ndzu, shi l'eka Kurayisutu." ²¹ Ndu ishi-ozu ono ekwe iya. Yo be l'utsu iya; ephe eje anodu l'eze-ulo Nchileke; wata ozi iphe.

Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu etsoje iya nu; abya ekukoo iphe bu ndu ogbo ikpe ono l'ephe ha; mbu iphe bu ndu ishi ndu Izurelu t'ephe chia idzu. Ephe ezia t'e je akpufuta ndu ishi-ozu ono le mkporo; kputaru ephe. ²² Ndu ono, e ziru ono erua; ephe ta phuhe ephe l'ulo-mkporo ono. Ephe alaphushia azu; je asu ndu ikpe ono: ²³ "L'ephe shikwa rua; a tuchia ulo-mkporo atuchi; tuchikpoo ya gbagbaradingu; ndu nche anodu l'onu ulo-mkporo ono eche nche. Ephe abya atuhaa uto; to nwe onye ephe phuru l'ime iya." ²⁴ Onye ishi ndu ogbogu eze-ulo Nchileke ono; me ndu ishi, achijeru Nchileke aja anua iphe ono; yo ji ephe enya. Ephe arilaha iphe e-me nu. ²⁵ Nwoke lanu agbabata bya asu: "?Unu marua l'unwoke ono, unu tuchiru le mkporo ono be no l'eze-ulo Nchileke ezi ndu no l'eke ono iphe?" ²⁶ Onye ishi ndu soja ono eduta ndu soja iya; ephe l'iya ayiru je achita ndu ishi-ozu ono; chi-phuta azu. Ephe te gudekwa ike chita ephe; ke l'ephe atsugvu: e -menyaa; ndiphe egude mkpuma tugbushia ephe.

²⁷ Ephe akputa ndu ishi-ozu ono bya edobe l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke aja ono ajilaha ephe aji; su ephe: ²⁸ "?O kwa l'ephe nmaru unu okwa nmashiaru iya unu ike t'unu be egudehe epa nwoke ono zia iphe odo? Unu egude iphe ono, unu ezi ono zigbaru Jerusalemu. Iphe unu emelephu bu t'unu tukobe ephe ochi nwoke ono l'ishi."

²⁹ Pyita phe asu ephe: "O kwa iphe Nchileke suru t'ephe mee be ephe e-meje. E to kwa ophu madzu kfuru. ³⁰ O kwa Nchileke ke nna ephe oche phe be meru te Jisosu shi l'onwu teta nodu ndzu l'unu kpopyabetsuaru iya l'oshi-osweru; yo nwuhu. ³¹ Nchileke ewolia ya dobe l'eka-utara iya; mee ya Nnajioha me Onye Ndzota; k'ophu oo-shi ege ono koshi ndu Izurelu uto, ephe e-shi taa onwephe uta iphe du eji, ephe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke t'o guaru ephe nvu l'iphe du eji, ephe meshiru. ³² O kwa iphe ono be ephe atu onu iya. O kwa phu ege ono be Ume-du-Nso ophu Nchileke anuje onye emeje iphe o kfuru atukwaphu onu iya."

³³ Ndu ikpe ono anutsule iya phu; voru oku ghua eh; su l'ephe e-gbushi ndu ishi-ozu ono. ³⁴ Onye lanu l'ime ephe, eeku Gameliyelu egbeshi t'o yee onu. Gameliyelu ono tso l'okpa ndu Farisii; bukwaruphu onye ezije ekemu; mbu onye ndiphe akwaberu ugvu. Yo su t'a chita ndu ishi-ozu ono chifu ogbodufu. ³⁵ A chifutsua ephe ogbodufu; yo su ndu ikpe ono: "Unube ndu Izurelu! Unu gebe-o! Unu kwabekwa enya l'iphe unu abya ome ndu-wa. ³⁶ L'unu marua l'o nwehawaru teke nwoke, eeku Tiyudasu sujeru le ya bu onye ha nshinu. Ndu ruru unu madzu etsolaha ya. E gbua ya. Ndu ono, shi etso iya nu ono agbakashihu. Ogbo ono, o wataru ono alaa. ³⁷ E meebe; teke phu, a gujeru ogu phu; Judasu, bu onye Galili alufutakwa; zakotakwaphu ndu ophu tsolahaaru iya nu. E gbukwaa ya phu; ndu ono, shi etso iya nu ono atuko gbakashihu. ³⁸ O bu ege ono be ke ndu-a abya adudu nta-a. Te ya kfuru unu: t'e b'o dukwa iphe unu e-me ndu-a. Unu pakwaru ephe haa. O -buru l'iphe-a, ephe eme-wa be shi l'eka madzu be oo-lakwaa. ³⁹ Teke bukwanu l'oo Nchileke b'o shi l'eka be unu ta akposhi-ghekwa iphe ephe eme. L'o -shi Nchileke l'eka be unu e-mekochakwaa gbe bya amaru l'oo Nchileke l'onwiya be unu etso ogu!"

⁴⁰ Ndu ikpe ono ekwe; mee iphe Gameliyelu kfuru. Ephe ekua ndu ishi-ozu ono; chia ephe iphe; bya asu ephe t'e b'o duhekwa mboku, ephe e-gudekwadu epa Jisosu ekfu okfu odo. Ephe emeebe; paru ephe haa. ⁴¹ Ndu ishi-ozu ono eshi l'ifu ndzuko

ndu ogbo ikpe ono lufuta; ehu atsoshi ephe le Nchileke guru ephe le ndu du mma ke oje iphe-ehuka l'okfu ehu Jisosu. ⁴² Ephe ta ha ozi iphe l'eze-ulo Nchileke; me l'ufu l'ufu mboku-mboku; l'ara ozi-oma ono arara: l'oo Jisosu bu Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya obu.

6

Aafota umadzu esaa t'ephe yeru ndu ishi-ozii aka

¹ A nonyaa; le ndu etsoje uzo Jisosu aka nshinu akaka eje; ndu Ju, bu ndu ophu okfu-alii ephe bu Giriku awata ogushiru ndu Ju ophu okfu-alii ephe bu Hiburu aphu. Iphe kparu iya nu aburu le mboku-mboku be obojuje: a -wata oke nri; ta akpadu ishi unwanyi nk'ephe; ndu ophu maa tufuru. ² Ndu ishi-ozii ono ephe iri l'ebo abya ekua ndu etsoje uzo Jisosu l'ephe ha; su ephe: "Le to dukwa mma t'ephe gude okfu iphe eeri l'onu haa ozi ozi Nchileke. ³ Oo ya bu; unwunna; unu fota umadzu esaa l'ime unu; t'ayi ye ephe okfu nri-a l'eka. Ndu obu a-bu ndu, madzu amaru aka oma; buru ndu Ume-du-Nso jiru ehu; bukwaruphu ndu maru mmamiphe. ⁴ Ephebedua, bu ndu ishi-ozii l'onwephe anodulephu l'okfu anu Nchileke; me l'ozii ozi-oma."

⁵ Ephe azukota gberegbedem l'iphe ono, ndu ishi-ozii suru t'e mee ono. A bya afota Sutivinu, bu nwoke, kweru ke Nnajiufu okpobe ekwekwe, Ume-du-Nso jikwaruphu ehu; bya afota Filipu; Porokorosu; Nikeno; Tayimonu; Pamenasu; me Nikolasu, onye Antiyoku, bu onye ohodo, meru onwiya onye Ju. ⁶ Ndu ono, etsoje uzo Jisosu ono abya eduta ephe byakfuta ndu ishi-ozii. Ephe abya ebyibe ephe aka l'isii; kfuru nu Nchileke l'okfu ehu ephe.

⁷ A kabakporu onu okfu Nchileke l'ekemeke obule. Ndu etso uzo Jisosu le Jerusalemu akfubekpoo oswa l'aka nshinu akaka eje. Igweligwe ndu achijeru Nchileke eja ekweta ozi-oma ono; bya eworu onwephe ye Nnajiufu l'eka.

Aakputa Sutivinu

⁸ Sutivinu ono aburu onye Nchileke emeru eze-iphe-oma; gude iya l'eme ire; k'ophu oomeje eze iphe-ophulanya, du biribiri l'ifu ndiphe. ⁹ Ya ndono; yo nweru ndu shi l'ulo-ndzuko ndu Ju. Ndu ono be nweru teke ephe shi buru ohu. Eke ephe shitsua bu Sayirini; Aleguzandiriya; Silisiya; me Eshiya. To du iya bu; ephe abyakfutashia Sutivinu; ephe l'iya awata ntutego. ¹⁰ Obenu le Ume Nchileke nuru Sutivinu mmamiphe; k'ophu obojuje teke o yeru onu; to nwehedu onye amajekwadu iphe oo-kfu. ¹¹ Ephe eje ebuta madzu; kfu ephe ugwo t'ephe suje: "Le ephe nuru eke Sutivinu ekfurushi Mosisu yele Nchileke." ¹² Ephe eshi ege ono kpalia ndiphe; me ndu bu ogurenanya ndu Ju; me ndu ezije ekemu. Ephe abya akputa Sutivinu kpu-jeru ndu ndzuko ogbo ikpe; ¹³ je eduta ndu byaru bya agbalahaa ya ekebe; l'ebo iya ibo: "Le nwoke-wa ta dukpokwaa teke e to nojeru ekfubyishi eze-ulo-wa, du nso-wa; me ekemu Mosisu. ¹⁴ Le ephe nukwaru eke o suru le Jisosu-wa, bu onye Nazaretu-wa e-mekochaa lakashia eze-ulo-wa; gbanweshikota ome-l'ali ephe, shi l'eka Mosisu." ¹⁵ Iphe bu ndu no l'ulo-ikpe ono atuko dabu Sutivinu enya l'ifu. Ifu egbu l'iya phu oswi ke nwijnwii l'o bu ifu ojozi-imigwe.

7

Onu, Sutivinu eye

¹ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja aji Sutivinu: "?Dukwanuphu; ?bu iphe ndu-a kfuru bu iphe meru nu?"

² Sutívinu asụ ẹphe: “Ndu nke mu; unu gebekpoduaphu-o! Lẹ Nchileke ọp̄hu gbaru t'aatụkoje kwabẹ iya ugvu meru t'onychi ayi, bụ Ébirihamu phụ ya. Teke ono bẹ Ébirihamu bukwadua lẹ Mesopotémiya. Ẹ tọ ladua Háranu. ³ Ya ndono; Nchileke asụ t'ọ haa alị iya; haa ụnwunna iya; tųgbua jeshia alị, ya e-koshi iya. ⁴ Yọ haa alị Kalúdiya; tųgbua jeshia je eburu lẹ Háranu. Nna iya anwuhulephu; Nchileke emee ya; yọ bya eburu l'alị-a, unu bu ntanụ-a. ⁵ Ẹ to nwekwa alị ono ọp̄hu Nchileke nuru iya t'ọ buru nk'ia teke ono; mbụkpọ m'ọ bụ alị, ha l'ọ bụ ntụ-ọkpa lanụ. Obenu lẹ Nchileke kweru iya ụkwa lẹ ya a-nụ iya ẹya t'ọ buru nk'ia; buru kẹ nwanwanwanwanwa iya. Teke Nchileke kfurú Ébirihamu iphe-a bẹ Ébirihamu te gbe amụtakwaa nwa. ⁶ Nchileke sụru Ébirihamu: ‘L'awa iya e-mekochakwaa laa alị ọdo je aburu ohu. Ụnu afa mgburumgburu; bẹ ee-mee ẹphe aphụ. ⁷ Ọ bụ lẹ ndu ono, gbaru ẹphe ohu ono; bẹ ya a-hù àhùhù. Ẹphe eshikwa nù l'alị ono lufuta; bya abaarú iya ẹja l'ẹke-a.’* ⁸ Nchileke abya ekwe Ébirihamu ụkwa; bya edobe ome-l'alị kẹ obu útsù t'ọ buru iphe-ọhubama k'iphe ono, o kweru ụkwa iya ono. Ya ndono; Ébirihamu abya amụta Áyizaku. Áyizaku anọlephu abalị ẹsaa; yo be k'ẹsato iya; yo bua ya ugvu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Áyizaku buru Jékọpu. Yọ bukwaruphu ẹge ono bẹ Jékọpu bukwaru iya phụ ochechoroche ayi phẹ; ẹphe iri l'ẹbo.

⁹ “Ochechoroche ayi phẹ ono egude ẹnya-kfurukfurú; ree Jósefu ndu Íjiputu. Obenu lẹ Nchileke nọdu swiru Jósefu ọhuma ọhuma; ¹⁰ dzọkota iya l'iphe-ẹhuka iya l'ọ ha; bya anụ iya umere ọma; mẹ mmamiphe lẹ k'onye eze ndu Íjiputu, bụ iya bụ Fero. Fero emee Jósefu; yọ buru iya bụ onye achikota alị Íjiputu l'ophu; bukwaru iya phụ bụ ishi l'iphe bụ ufu Fero l'ọha.

¹¹ “A nọnyaa; ẹjo-ẹgu abya abya l'alị Íjiputu mgburumgburu; mẹ l'alị Kénanu. Iphe ono aburu eze iphe-ẹhuka. Ochechoroche ayi phẹ te nwehe iphe ẹphe e-ri. ¹² A nọnyaa; Jékọpu abya anụ lẹ nri nọ lẹ Íjiputu; bya ezi ochechoroche ayi phẹ t'ẹphe jee. Yọ buru ejeje k'odungu ndono. ¹³ Yo be lẹ k'ugbo ẹbo; Jósefu emee t'ẹphe maru lẹ ya bụ nwunne ẹphe. Fero eshikwaphu ẹge ono maru ndu ufu Jósefu. ¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Jósefu abya ezia ozi t'e je asụ nna iya; mbụ Jékọpu t'ọ lata Íjiputu yẹle ndibe iya l'ẹphe ha, bụ ndu kpakọru dụ ụkporo madzụ ugbo ẹto l'umadzu iri ise. ¹⁵ Tọ dụ iya bụ; Jékọpu alaa Íjiputu, bụ iya bụ ẹke yẹle ochechoroche ayi buru jeye ẹphe anwushihu. ¹⁶ E vukotaru odzu ẹphe laa Shékemu je elia l'ili, Ébirihamu gudehawa okpoga iya zuta ndu ikfu Hamọ lẹ Shékemu l'ẹke ono.

¹⁷ “Yo rudelephu teke ono, Nchileke e-meru Ébirihamu iphe ono, o kweru iya ụkwa iya ono; ndibe ayi, bu lẹ Íjiputu azụwanu ha l'ọ bụ ngunu. ¹⁸ A nọnyaa; onye eze ọdo, ẹ-ta madụ onye Jósefu bụ achilaha ndu Íjiputu. ¹⁹ Yọ gbàláháárú ndibe ayi ono ẹjo ẹregede; wata ome nna ayi oche phẹ aphụ; k'ọp̄hu ọ tųru ẹphe ekemu t'e tufajee nwẹgbu teke a mụru iya; k'ọp̄hu ẹ tọo nọdudu ndzụ.

²⁰ “Ọ bụ teke ono b'a mụru Mósisu. Mósisu aburu ẹgiri nwata, dụ mma l'ifu Nchileke. E hee ya l'ime ụlo ime ụlo ọnwa ẹto. ²¹ Yo be teke a pataru iya je edobe; gbado iya; nwatibe Fero kẹ nwanyi eje eheta iya; hee ya; hefuta. Yọ buru nwatibe iya. ²² E zikota iya iphe, bụ ẹkwo, aamuje amumu lẹ Íjiputu teke ono. Yo shi ẹge ono buru eze madzụ l'okfu-ọnu; mẹ l'iphe, eeme l'ẹka.

²³ “Mósisu anọlephu ụkporo afa labụ; rịlahaa lẹ ya e-je ajia ndu alị iya, bụ iya bụ ndu Ízurelu. ²⁴ Yọ phụ onye lanụ l'ẹke onye Íjiputu eme iya ẹji. Yo jekfu ẹphe; je agbalahaaru onye kẹ Ízurelu ọdzori. Yo gude okfu iphe ono chigbulekwaphu onye kẹ Íjiputu ono l'ẹke ono; shi ẹge ono melata ụgwo iphe o meru onye Ízurelu ono.

* 7:7 7:7 Mbụ 15:13-14.

25 Mósísu etubesu lẹ ndu nk'íya a-maru lẹ Nchileke e-mekochaa shi l'ẹka iya mee t'ẹphe nweru onwẹphe. Obenu l'ẹ to dodu ẹphe ẹnya. 26 Yo be echile iya; yọ phụa ẹke ndu Ízurelẹ labụ alụ ọgu; jeshia tẹ ya je egboo ẹphe; doshiaru ẹphe iphe adaru ẹphe. Yọ sụ ẹphe: 'Unu gebe! ?Unu ta madu l'unu bụ unwunne lanụ? ?Ngunu meru iphe unu eme t'unu meka onwunu iphe?'

27 "Onye onanu, achọ okfu ono enwufu Mósísu; sụ iya: '?Bụ onye meru ngu onye ishi; mẹ onye ikpe ẹphe? 28 ?Tọ bụ l'i mewa t'i gbua ya ẹge i gburu onye Íjiputu unyaphua?'" 29 Mósísu anụlephu iphe ono; gbafụ l'alí Íjiputu; gbalaa; je eburu l'alí Mídiya. Yọ nọdu l'ẹke ono mụta unwegirima ẹbo.

30 "A nọlephu ụkporo afa labụ; Mósísu aphua ojozi Nchileke l'echi-ẹgu Ugvu Sáyinayi. Ojozi ono nọkwanu l'ọku, enwu l'iru. 31 Mósísu ele iya ẹnya; yọ dụ iya biribiri. Yo jekfubedele iya phụ tẹ ya je amaru iphe ọ bụ; nua olu Nnajiufu l'ọku ono. Olu ono asụ iya: 32 'Ọo yẹbedua bụ Nchileke kẹ nna ngu oche pẹ; bụ iya bụ Nchileke kẹ Ébirihamu; bụru Nchileke kẹ Áyizaku; bya aburu Nchileke kẹ Jékọpu.'† Mósísu awata ọtsu egvu; tọ tuhe ama ole ẹnya l'ẹke ono ọdo.

33 "Ya ndono; Nnajiufu asụ iya: 'T'o yefu akpọkpa iya; l'ẹke ono, oovudo ono; bẹ bukwa alí, dụ nsọ. 34 Ya lewaru ẹnya; phụ egbe aphụ, eeme ndibe iya lẹ Íjiputu. Ya nụwaru ude, ẹphe atsụ; byaakwanua tẹ ya dzọọ ẹphe. Ngwaa; bya tẹ ya zi ngu t'i je Íjiputu.'‡

35 "Yọ bukwaru-a Mósísu-a, ndu Ízurelẹ jikaru; jì iya onye meru iya onye ishi; mẹ onye ikpe ẹphe-wa. Nchileke shi l'ẹka ojozi iya, Mósísu phuru l'iru, enwu ọku; fọta iya; zi ya t'o je aburu onye ishi; mẹ onye a-gbafuta ẹphe. 36 Mósísu emeshia iphe-ophulenyà, dughaa biribiri lẹ Íjiputu bya eshi lẹ Íjiputu ono dufuta ẹphe; bya emeshikwaaphu iphe-ophulenyà, dughaa biribiri lẹ Eze Ẹnyimu Uswe; mẹ l'echi-ẹgu, ẹphe nọru ụkporo afa ugbo ẹbo.

37 "Ọ kwa iya bụ Mósísu ono, sụru ndu Ízurelẹ: 'Lẹ Nchileke e-shikwa l'unu zifu onye nkfuchiru iya; ẹge-a, o ziru Iya-a.'§ 38 Yọ bụru Mósísu ono bẹ nọ-chiru ẹnya ndu Ízurelẹ teke ono, ẹphe dzukoru lẹ Ugvu Sáyinayi l'echi-ẹgu ono. Ọo ya shi anatajẹ iphe ojozi-imigwe ono, byakfutaru iya l'ugvu ono shi ekfujẹ; kfuaru ochechoroche ayi pẹ. Ọo ya shi l'ẹka Nchileke; nata okfu ono, anụ ndzụ ono kfuaru ayi.

39 "Obenu lẹ ndiche ayi pẹ nyilerua nchị ẹphe manụ l'iphe ono; jìka iya. Yọ dụ ẹphe t'a sụ l'ẹphe gbe laphu azụ lẹ Íjiputu; 40 sụ Éronu: 'T'o metaru ẹphe nte, e-vutaru ẹphe ọzo. Lẹ Mósísu-a, bụ iya shi lẹ Íjiputu dufuta ẹphe-wa; bẹ ta mahẹdu ẹge o jeru iya.'* 41 Ọ bụ teke ono bẹ ẹphe kpuru ntẹkpe, dụ l'ọ bụ nweswi; wata iya agwagwa. Ẹphe awata ogworu iphe ono ẹja; l'emere iya ẹswà; mbụ iphe, bụ ẹphebedua gude ẹka ẹphe kpua ya.† 42 Tọ dụ iya bụ; Nchileke ewofu ẹphe ẹnya; ẹphe awata ọgwa mkpọ-kpodo, nọgbaa l'igwe, bụ iya bụ iphe, e deru l'ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke lẹ Nchileke sụru:

‘Ụkporo afa labụ;

bẹ unu gbushiru anụ

gude gwaa nte l'echi-ẹgu.

?O nweru ophu unu gude

gwaa yẹbedua.‡

43 ?Tọ bụdu ọlo nte Mólẹku; bẹ unu vutaru;
bya evuta mkpọ-kpodo, unu kpuru;
yọ dụ l'ọ bụ kẹ nte Réfanu?

† 7:32 7:32 Awụ 3:6. ‡ 7:34 7:34 Awụ 3:5, 7, 8, 10. § 7:37 7:37 Dit 18:15. * 7:40 7:40 Awụ 32:1, 23. † 7:41 7:41 Awụ 32:4, 6. ‡ 7:42 7:42-43 Émọ 5:25-27.

Iphe ono bu iphe unu gude eka unu meshia;
t'unu baje ru iya eja.
Oo ya kparu iphe ya a-chita
unu chighaa Babylonu.'

⁴⁴ "Ndiche ayi phe shi nweru ulo-ekwa ndzuko, epe shi egvubeje l'iphe, bu eke epe jeberu l'echi-egu ono. Yo buru ulo-ekwa ndzuko ono, ekoshije le Nchileke no-a swiru epe. E meru ulo-ekwa ono ege Nchileke suru Mosisu t'e mee ya, bukwanu iya bu egbe iya ophu o koshihawaru iya. ⁴⁵ Ndiche ayi phe eworu ulo-ekwa-du-nsu ono; ye ogbo ophu etso epe l'eka. Ogbo onanu agwota iya; tsoru Joshuwa je anaa ndu mbakeshi ali epe; mbu ali, Nchileke l'onwiya chishihawaru ndu bu iya nu. Ulo-ekwa-du-nsu ono anodu l'eke ono jeye l'ogbo ke Devidi. ⁴⁶ Devidi aburu onye yele Nchileke du le mma. Yo su Nchileke t'o haa te ya kparu yebe Nchileke ke Jekopu ulo. ⁴⁷ E mekochaa; yo buru Solomonu kpuru Nchileke ulo ono.

⁴⁸ "Obenu le Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu te ebujedu l'ulo, madzu gude eka kpa, bu iya bu iphe Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke, kfuru su le Nchileke suru:

⁴⁹ " 'Igwe bu aba-eze iya;
eliphe aburu oshi-odzobe-okpa iya.
?Bu egbe ulo ngunu be unu a-kpuru iya?
?Bu egbe awe be ya a-noduje iya
tuta ume obu?

⁵⁰ ?To budu yebedua

gude eka iya mee iphe ono l'o ha?'S

⁵¹ "Unube ndu ejo okpoma-wa; unube ndu-wa, l'adagbu okfu Nchileke le nkichi-wa; unube ndu, kpo-chiru obu; kpo-chia nchi t'unu ba nu ozi Nchileke; l'ajikakwaphu Ume-du-Nsu ege ndiche unu jikaru iya. ⁵² ?O nweru ndu nkfuchiru Nchileke m'o bu onye lanu, ndiche unu e-ta kpadu eh? Ndu ophu Nchileke ziru ozi be epe gbukotaru ebugbu; mbu ndu bu epe raru iya arara teke ono; l'onye lanu ono nwenkinyi, bu iya doberu eka ndoo ono e-mekochakwaa bya. Yo be nta-a; yo bya abya; unu ederu iya ye; woru iya gbua. ⁵³ O bu unu be Nchileke shi l'eka unwu ojozi-imigwe iya tataru ekemu iya; unu ta ngaru ekemu ono nchi."

Aatugbu Sutivinu le mkpuma

⁵⁴ Ndu ogbo ikpe ono anodu anu okfu ono; yoo ta epe era le nchi. Epe atagbaa ikireze; l'eke eh eghu epe eghughu. ⁵⁵ Obenu le Ume-du-Nsu bya eji Sutivinu eh; yo palia enya lee l'imeli; pha ogbu nwiniwii ke Nchileke; phukwaaphu Jisusu l'eke o vudo Nchileke l'eka-utara. ⁵⁶ Yo su epe: "Unu phukpoduaphu imigwe ege o gheru onu; Abubu-Ndiphe evudo l'uzo eka-utara Nchileke!"

⁵⁷ Epe echishia mkpu; gude mkpushi-eka swo-chishia nchi epe; wu-lihu ugbo lanu; je azugude Sutivinu; ⁵⁸ kputa iya kpufu le mkpukpu ono t'ephe je atugbua ya le mkpuma. Ndu, eje iya atugbu achiru uwe epe wushiru nwoke, eeku Solu. ⁵⁹ Epe awata iya otu mkpuma ono; yo kua Nchileke; su iya: "Nnajiufu, bu Jisusu; natakwa ndzu mu!" ⁶⁰ Yo byishi ikpere; chia mkpu; su: "Nnajiufu; ba agukwaru ejo iphe-a, epe eme iya-a yeru epe." Yo kfuebe ege ono; ike agvu iya.

8

¹ Solu eshi ekwe l'ishi l'ishi teke e shi egbu Sutivinu.

Solu akpa chochi eh

Ya ndono; e shiwaphu mboku ono gedegede wata okpashi chochi, no le Jerusalemu eh ike. A chikashibebe ndu ono, kweru nu ono l'ephe ha; gufukwa

ndu ophu bu ndu ishi-ozí. Epe agbakashihu dzuru ali Judiya; me ali Sameriya. ² Uphodu le ndu, Nchileke duru le nsò abya araa ekwa Sutivinu rashia ya ike; pata iya je elia.

³ Solu ekebekpelephu ehu te ya chikaa chochi obu; bya etsoru l'ejephe l'ufu l'ufu; l'akpuke unwanyi; me unwoke eye l'ulo-mkporo.

Ozi-oma eru Sameriya

⁴ To du iya bu; ndu ono, kweru nu ono, a chikashiru; epe edzuru ekemeke obule ono ezilee ozi-oma ke Jisusu. ⁵ Filipu ejeshia Sameriya je ekfukashiaru ndu eke ono l'oo Jisusu bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ⁶ Ndu eke ono anulephu iphe ookfu bya aphukwaaphu iphe du biribiri oomeshi; gebekotaru iya nchi. ⁷ Epe aphua eke ogvu echitsua oke mkpu alufutatsua l'ehu ndu o bu l'ehu; phukwaaphu l'igweligwe ndu ibe-ehu epe nwuhutsuaru anwuhu; me ndu ngvuru b'e mekotaru: ehu adu epe mma. ⁸ Ehu-otso-ena ke iphe ono edzuru mkpukpu ono.

⁹ Yo nweru nwoke lanu, epha iya bu Saiyimonu, bu le mkpukpu ono, anoduje eme amamanshi. Yoo noduje eme iphe dugbaa ndu Sameriya biribiri; su l'e to nwehedu onye ha l'o bu iya. ¹⁰ Ndu mkpukpu ono l'ephe ha; azafuje l'awu awu-kfuta iya: nwata me ogurennya; su: "L'oo ya bu ike Nchileke ono, eekuje Eze Ike ono." ¹¹ O shi-wa teke teru etete meta amamanshi; k'ophu onyemonye obule tuko gube-wa iya okpobe madzu. ¹² Ya ndono; Filipu abyalephu bya ezia epe ozi-oma ke l'oo Nchileke bu eze; me ke l'oo Jisusu bu Onye Ndzota ono; epe ekweta woru onwephe ye Jisusu l'eka. A bya emeshia epe baputizimu: unwanyi me unwoke. ¹³ Saiyimonu l'onwiya ekwetakwaphu. E mekwaa ya phu baputizimu; yo nolahaa Filipu ntse-ntse. Yoo ghechajewaa onu nwandoo teke o phuru eze iphe-ophulunya, dugbaa biribiri, Filipu emeshi.

¹⁴ Ndu ishi-ozí, no Jerusalemu anua le ndu Sameriya natawaru okfu Nchileke. Epe ezi Pyita ye le Jonu t'ephe je eke ono. ¹⁵ Epe abyaruta bya ekfuru nu Nchileke te ndu ono, yewaru onwephe l'eka Jisusu ono nata Ume-du-Nso. ¹⁶ Kele teke ono be bukwadua l'epha Nnajiufu, bu Jisusu b'e meru epe baputizimu; to du-wa onye ophu natawaru Ume-du-Nso. ¹⁷ Ya ndono; Pyita ye le Jonu abya ebyibe epe eka; epe anata Ume-du-Nso ono.

¹⁸ Saiyimonu aphua l'ephe nataru Ume Nchileke le ndu ishi-ozí ono byibetsuaru epe eka ono; bya ekwe Pyita ye le Jonu okpoga; ¹⁹ su: "T'ephe menua te ya nweru egbe ike ono; k'ophu oo-buje: onye ya byibejeru eka; yo nata Ume-du-Nso."

²⁰ Pyita asu iya: "Nngu l'okpoga ngu lakwaa l'iyi. ?I tubesu l'ii-zuta iphe Nchileke nuru ke mmakanu azuta? ²¹ E ti yikwa l'ozí-wa; ke l'okpoma ngu ta dudu mma l'ifu Nchileke. ²² Taa onwongu uta ejo oriri ngu ono; kfuru nu Nchileke t'a maru; ?oo-guru ngu nvu k'ejo oriri ono, i riru ono. ²³ Le ya maru l'o bu enya-kfurukfuru jiru ngu ehu; ome ejo iphe ekewa ngu egbu."

²⁴ Saiyimonu asu Pyita phe: "Byiko; unu kfuru nu Nchileke t'e b'o du iphe ono, unu kfuru ono ophu e-me iya nu."

²⁵ Ya ndono; Pyita ye le Jonu akotsulephu akó iphe Jisusu meru; ziebe ozi-oma Nchileke l'eka ono; laphushia azu le Jerusalemu. Teke epe ala be epe tsoru ezi ozi-oma ono le mkpukpu le mkpukpu le Sameriya.

Filipu ye le onye Itiyopiya

²⁶ Ojosi Nnajiufu abyakfuta Filipu bya asu iya: "Kwakobe jeshia uzo ohuda. Tugbua l'i -lufu uzo ono, shi le Jerusalemu dabua echi-egu jeshia Gaza ono." ²⁷ Filipu akwakota; yo buru iya ejeje. Yo rulephu esu-uzo ono; phua onye Itiyopiya, kfubekpo buru oke amadu. Nwoke ono b'a haru ahahá. Yo buru iya eletaru Kandési, bu eze-nwanyi Itiyopiya enya l'eku iya. O shi jee obaru Nchileke eja le Jerusalemu. ²⁸ Yo

nọdu l'ugbo-inya agba ala; l'agu okfu Nchileke l'ekwo, Azáya, bu onye nkfuchiru Nchileke deru. ²⁹ Ume Nchileke asu Filipu t'o je l'ugbo-inya ono je anonyabe iya. ³⁰ Filipu ejenyabe iya ntse bya anua eke oogu ekwo Azáya; ji iya: “?O doru ngu-a enya mbu iphe jigu?”

³¹ Nwoke ono asu iya: “?Nanu ege oo-shi doo ya enya m'o nweudu onye akpoziru iya eya?” Su Filipu t'o nyibata te yele iya nọdu l'ime ugbo-inya ono. ³² Eke ono, oogu l'ekwo okfu Nchileke ono bu eke ono, Azáya deru; su:

“Onye ono du l'o bu nwaturu,
aakpu eje egbugbu;
O no nwandoo l'o bu
nwaturu, eebyishi eji;
To kfu m'oo akpuru okfu lanu.

³³ E meru iya iphe-iphere;
Nmaa ya ikpe inyigirinyi.
?Bu onye a-tukota onu ege awa iya gbaru;
L'eke a gbakwofuru ndzu
iya agbakwofu le mgboko.”

³⁴ Nwoke ono aji Filipu; su iya: “Byiko; ?bu onye be onye nkfuchiru Nchileke ono ekfuru? ?Ookfu okfu ehuru onwiya; te ookfu okfu ehuru onye odo?” ³⁵ Filipu awata iya ozi iphe; shiwaphu l'iphe ono, oogu ono wata iya ozi ozi-oma ke Jisusu. ³⁶ Epe ejenyaa; bya erua eke mini no. Nwoke ono asu Filipu: “?To bu du mini ndo-o? ?Bu ngunu kparu iphe e tii medu iya baputizimu l'eke-a?”

³⁷ Filipu asu iya: “I-gudewaa obu ngu l'o ha kweta be ee-mekwa ngu-a baputizimu.”

Yo su iya: “Iye-o! Ya kwetawaru l'oo Jisusu Kurayisutu bu Nwatibe Nchileke.”

³⁸ Nwoke ono asu onye anga ugbo-inya ono t'o vudo. Yo bya evudo. Filipu yele nwoke ono ayiru je eruba le mini. Filipu emee ya baputizimu. ³⁹ Epe erufutalephu le mini ono; Ume Nchileke emee Filipu; yo mihi; nwoke ono ta phuhe iya odo. Onye Itiyopiya ono atugbu jeshia iphe ooje; ehuru atsoshi iya ena. ⁴⁰ Eke a phuru Filipu odo abwaruru le Azotosu. Yoo je; l'ekfukashi okfu Nchileke l'ekemeke obule, o swetakpooru jeye yo rua Sizaria.

9

Jisusu afuru Solu l'uzo Damasukosu (Ndu 22:4-16; 26:12-18)

¹ Solu anodukwaduru l'eyeshi ndu etso uzo Jisusu egvu ike; l'eseshikwa iya phu ike te ya gbushia epe. Yo tugbu jekfu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; ² je asu iya t'o deru ekwo nu iya, ya e-koshije l'ulo-ndzuko ndu Ju teke ya ruru Damasukosu; k'ophu bu; ya -phu onye etsoje Uzo Nnajiufu l'eke ono; ya akputa iya kpuru bya Jerusalemu: m'o bu nwoke m'o bu nwanyi.

³ Yo tugbu; byadelephu oru Damasukosu; iphoro, shi l'imigwe achalephu vji; chaphee ya mgburumburu. ⁴ Yo daa l'ali mbu Solu; bya anua olu, suru iya: “Solu! Solu! ?Bu ngunu meru iphe ikpa iya ehuru?”

⁵ Solu aji iya: “?Bu onye bi bu; Nnajiufu?”

Olu ono asu iya: “L'oo ya bu Jisusu, bu onye-wa, ikpa ehuru-wa. ⁶ Gbeshi; bahu le mkpukpu ono; aa-karu ngu-a iphe ii-me.”

⁷ Yo kpokpoo ndu epe le Solu yi okfu; ke l'ephe anu olu ono; epe e-ba phuhunu onye ekfu iya nu. ⁸ Solu egbeshi bya amusa enya; ophu ophuhedu uzo. Epe egude iya eka; duru iya duba le Damasukosu. ⁹ Yo nokota abali eto phuu; to phu uzo; to ri nri; to nwe iphe-angungu, shiru iya onu.

¹⁰ Yo nweru onye etsoje ụzo Jisọsu, bu ị Damásukọsu, aza Ananáyasu. Yọ phụa àphù; Nnajiufu abyakfuta iya; bya asụ iya: “Ananáyasu!”

Yọ za iya: “Owe; Nnajiufu.”

¹¹ Yọ sụ iya: “Kwakọbe jeshia l'ụzo ono, eekuje Ụzo-Vudo-Ntumu ono. I -rua l'ụlo Júdasu; nggu ajia ajị onye Tásọsu, eeku Sọlu. Ọ nọ l'ẹke ono ekfu anụ Nchileke; ¹² bya aphụa àphù; phụa nwoke, eeku Ananáyasu ẹke ọ byaru bya ebyibe iya ẹka l'ishi; k'ọphu ọo-wata ọphu ụzo.”

¹³ Ananáyasu asụ iya: “Nnajiufu; a dụwa l'igwe kfuaru iya okfu nwoke ono; kfukotaru iya ẹjo iphe, o meru ndu nke ngu ị Jerúsalemu. ¹⁴ A sụru ị ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ziru iya t'ọ bya bya akputa iphe, bu onye sụru l'ọo nggu bu Nnajiufu iya.”

¹⁵ Nnajiufu asụ iya: “T'o jeru; l'ọo yẹbedua fọtaru Sọlu t'o jeeru iya ozi; mee tẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; mę iphe bụ ndu bụ eze; mękpo ndu Ízurelu maru onye ya bụ. ¹⁶ Ị ya e-koshi iya iphe-ẹhuka, oo-jekota l'okfu ẹka iya.”

¹⁷ Tọ dụ iya bụ; Ananáyasu atụgbua bya erua; bya abahụ l'ụlo ọbu; bya ebyibe Sọlu ẹka; sụ iya: “Nwunne iya Sọlu; l'ọ kwa Nnajiufu, bu Jisọsu bẹ sụru tẹ ya bya. Ọ bu Jisọsu ono bu onye koshiru ngu onwiya l'ụzo teke i shi abya ẹke-a. Ọ sụru tẹ ya bya emee t'ị phulaha ụzo ọdo; mę t'ị nata Ume-dụ-Nsọ.” ¹⁸ Teke ono teke onophu; iphe dụ l'ọ bu ẹkiri eshi Sọlu l'ẹnya phẹ ẹbo daa; yọ wata ọphu ụzo. Yo gbeshi; e mee ya baputizimu. ¹⁹ Yọ bya eria nri; ike adụ iya.

Sọlu ekfu okfu Nchileke ị Damásukọsu

Sọlu yẹle ndu etsoje ụzo Jisọsu anọ nwa abalị olemole ị Damásukọsu. ²⁰ Yọ wata ojephe l'ụlo-ndzuko ndu Ju; l'ekfuru ẹphe l'ọo Jisọsu bu Nwatibe Nchileke ono.

²¹ Yọ dụ ndu nuru iya nụ biribiri. Ẹphe asụ: “?Tọ bụdunua nwoke-wa bẹ shi egbushi ndu sụru l'ọo Jisọsu bu Nnajiufu ẹphe-wa ị Jerúsalemu? Iphe o gude bya ẹke-a kwa tẹ ya bya akputatsua ẹphe kpụ-jeru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja.”

²² Sọlu ekfulee okfu Nchileke ekfushi iya ike atụgbu. Yoo koshi l'ọo Jisọsu bu Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono; l'eyetsuaru iya ẹphe l'ẹnya iya l'ẹnya iya iphe kparu iphe ọ dụ ẹge ono; k'ọphu ndu Ju, nọ ị Damásukọsu te nwehedu ọnu-okfu.

²³ A nọkpowaru-o; jeye ndu Ju abya achia idzu kẹ ogbu Sọlu. ²⁴ Ẹphe awata oche nche: eswe l'ẹnyashi l'obu-edukfu mkpukpu ono ẹge ee-shi phụa Sọlu; gbua. Obenu l'ama bya agbaaru iya. ²⁵ Yo be l'ẹnyashi; ndu ọnya Sọlu eworu iya ye ị nkata, a turu eri; pyoo ya l'enu ụzo, e buru l'upho-mkpuma mkpukpu ono; e shi ẹke ono pazita iya.

Sọlu ala azụ ị Jerúsalemu

²⁶ Sọlu atụgbua bya erua Jerúsalemu; jeshia tẹ ya jekfube ndu etsoje ụzo Jisọsu. Ẹphe atuko tsuhu Sọlu egvu; kẹ l'ẹphe te kwedu l'ọ bụwa onye etsoje ụzo Jisọsu.

²⁷ Ya ndono; Bánabasụ abya eyeta ẹka; duru iya jekfushia ndu ishi; bya akọoru ẹphe ẹge Sọlu shi phụa Nnajiufu l'esu-ụzo; kọkwaaruphu ẹphe ẹge Nnajiufu l'onwiya shi kfuru yeru Sọlu. Yọ bya atụaru ẹphe ọnu ẹge Sọlu gude wata okfushi okfu ike ị Damásukọsu ị kẹ Jisọsu.

²⁸ Tọ dụ iya bụ; ndu ishi-ozì ono ekweta t'o jeje ẹge dụ iya mma ị Jerúsalemu. Yo gude ẹpha Nnajiufu l'ekfukashi okfu Nchileke; yọ da kpaa kpaa. ²⁹ Yẹle ndu Ju, atsu Giríku elijeru ị ntụtego. A nọnyaa; ẹphe eselaha t'ẹphe gbua ya. ³⁰ Ndu kẹ chọchi abya anụ ya; duta Sọlu dufu Sizariya; bya eyeru iya ẹka; yo jeshia Tásọsu.

³¹ Yọ bụru iya bụ ị nchị adụ chọchi ndoo; kẹ nwa teke ono; bụ iya bụ ndu ọphu nọkota ị Judiya; mę Gálili; mę Samériya. Chọchi l'evu; l'aka oshihu ike ẹje. Ẹphe

emekpelephu uche-obu Nchileke. Ume-dụ-Nsọ l'eyekwaru ẹphe madzụ; obu l'aka ẹphe oshihu ike.

Pyita eje Lída yẹle Jópá

³² Pyita etsoru ẹkemeke ọbule l'eje. Yo be ujiku lanụ; yo jeshia tẹ yẹle ndu ke Nchileke, bu lẹ Lída jja. ³³ Yo rua ẹke ono; bya aphua nwoke, eeku Eníyasu, iphe lonwuru ibe-ẹhu lanụ; k'ọphu ọ turu iya ye l'ulo; yọ nọwa afa ẹsato; to gbeshibua egbeshi. ³⁴ Pyita eku iya: “Eníyasu! Gbeshi; lẹ Jisọsu mewaru t'ị ka mma. Shi l'ẹke ono, ịize ono lufuta.” Iníyasu egbeshiwaphu. ³⁵ Iphe bu ndu bu lẹ Lída; mẹ lẹ Shéronu aphua lẹ Iníyasu bẹ dọwa mma; l'ejephe; ẹphe ekweta l'ọo Jisọsu bu Nnajiufu ẹphe.

³⁶ Lẹ Jópá b'o nweru nwanyi, bu onye ke Kuráyisutu. Mkpuru-mkpuru bẹ ọonoduje eme ọhuma; l'eyekwaruphu ndu e-te nwedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe ẹka. Ẹpha nwanyi ono bu Tabyíta, bu iya bu “Dókasu” l'okfu Giríku; m'ọ bu umoro. ³⁷ A nọnyaa l'ogege ono; iphe awata iya ememe. Yọ nwuhu. A bya aghuebe iya ẹhu; je enyobe iya l'ime ọlo k'eli eli. ³⁸ Ya ndono; ndu etsoje ọzo Jisọsu, bu lẹ Jópá anua lẹ Pyita bẹ nọ lẹ Lída, dọkwaa ntse lẹ Jópá ono. Tọ dọ iya bu; ẹphe ezi ọmadzu labu t'ẹphe je ekua Pyita ẹgwegwa. ³⁹ Pyita akwakọbewaphu; tsoru ẹphe. Yo rua; e duru iya nyihu ime ọlo k'eli eli. Ẹnwanyi, nji ẹphe ẹ-ta nọhedu adọ-pee Pyita mgburumgburu; tuko ara ẹkwa; l'ekoshitsua ya uwe, nwanyi ono kwashiru teke ọ nọ ndzụ. ⁴⁰ Pyita achikashia ẹphe l'ẹke ono; bya ebyishi ikpere; kfuru nu Nchileke. Yọ bya aghaa ẹnya lee odzu ono; bya asu: “Tabyíta; gbeshi!” Yọ musaa ẹnya; phulephu Pyita; gbeshi dọgaru adọgaru. ⁴¹ Pyita abya alọta iya l'ẹka; yeru iya ẹka; yo vudo evudo. Pyita abya ekua ndu chọchi l'ẹphe ha; mẹ ẹnwanyi ono, nji ẹphe ẹ-ta nọhedu ono; bya eduru Tabyíta nu ẹphe lẹ ndzụ. ⁴² E kfugbaru iphe ono, meru nu ono lẹ Jópá mgburumgburu. A dọ igwe kweta l'ọo Jisọsu bẹ bu Nnajiufu.

⁴³ Pyita eburu l'ulo Sáyimonu; nọo anọno lẹ Jópá. Sáyimonu ono bukwanu onye emekwaje akpo-anu t'ọ dọ k'ọphu ee-gude iya eme nka.

10

Pyita ejekfu Koníliyosu

¹ O nweru onye ishi ndu soja, bu lẹ Sizaríya, ẹpha iya bu Koníliyosu. Koníliyosu bu onye ishi soja ndu Rómu, achị ndu soja ukporo ise lẹ “Ogbo-amị ndu Ítali.”

² Koníliyosu ono bu onye akwabeje Nchileke ugu. Yẹle ndibe iya l'ẹphe ha bẹ Nchileke duru lẹ nsọ. Ndu Ju, ẹ-te nwedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe; bẹ ọonoduje anu iphe nshinu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ọonoduje ekfu anu Nchileke tekenteke. ³ Yo be ujiku lanu l'ẹnyanwu gbufuwaru l'ishi; yọ phua àphù; elekpo ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke dachangu l'ẹke ọ bataru bya ekua ya: “Koníliyosu!”

⁴ Koníliyosu egude ọtsu-egvu bya elee ojozi-imigwe ono ẹnya; za iya: “Owe-e! ? Bukwa ole Nnajiufu?”

Ojozi-imigwe ono asu iya: “Nchileke nukwaru ekfukfu, iikfuje anu iya; bya anataakwaphu iphe-oma ono, iimeshije ono. Nchileke nyatawaru ngu. ⁵ Ye madzụ t'ẹphe je Jópá je ekua nwoke lanu, aza Sáyimonu, iphe eeku iya bu Pyita. ⁶ O shi eshishi bya; nọdu l'ulo nwoke akanya akpo-anu, eeku Sáyimonu. O buphu lẹ mgboro eze ẹnyimu.” ⁷ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu iya ono atugbulephu; Koníliyosu ekua ndu ejeru iya ozi ọmadzu ẹbo bya eyeru ẹphe onye soja lanu. Onye soja ono bukwapu onye Nchileke duru lẹ nsọ. Ọ yi lẹ ndu katsua ọnokube Koníliyosu ntse ejeru iya ozi. ⁸ Koníliyosu abya akọeberu ẹphe iphe meru nu; bya ezifu ẹphe t'ẹphe jeshia Jópá. Ẹphe atugbua jeshia.

⁹ Yo rua nchi-ta-aboḥu iya teke ndu ozi ono abyawa oru Jópa; Pyita enyihu eli okpotsu ụlo ono l'echi oke-eswe; jeshia okfuru nḅ Nchileke. ¹⁰ A nonyaa; ẹgu agulaha ya. Yò dḅ iya t'a sḅ lẹ ya riwaru nri. Nri eshikwaduru l'ọku. Ya ndono; yò dḅ iya l'ọ bḅ mgbenya jipyaberu iya ẹnya. ¹¹ Yò phua ẹge imigwe gheru ọnu; phua iphe, shi l'igwe ala l'alì; mbḅ iphe dḅ l'ọ bḅ ẹkwà, ha nshinu, e gude l'ishishi iya phẹ ẹno ewozita l'alì. ¹² L'ime ẹkwà ono b'ẹ to nwedu egbe anḅ, nweru ọkpa ẹno, nọ lẹ mgboko-a, ẹ-ta nọru iya nḅ; to nwe anḅ, akpḅ l'alì, ẹ-ta nọru iya nḅ; to nwe egbe nwenu, ephe l'eli, ẹ-ta nọru iya nḅ. ¹³ Yò nua olu, sḅru iya: "Pyita; ngwa; gbeshi gbua; ria!"

¹⁴ Pyita asḅ iya: "Nnajiufu; wawakwa; kẹ lẹ ya te ribukwaa iphe ẹ-ta gbadḅ k'eriri; m'ọ bukwanu iphe, aasọ nsọ."

¹⁵ Olu ono asḅkwa iya phḅ: "Ba adḅkwa teke ịi-sḅ l'iphe Nchileke sḅru t'ẹ b'a sọshi nsọ bẹ aasọ nsọ." ¹⁶ Iphe ono emelephu ẹge ono ugbo ẹto. E meebe; e wolia ya woba l'imigwe.

¹⁷ Pyita arilaha iphe àphḅ ono, ọ phuru ono bḅ. Yò gbachia ya ẹnya. Yò buru teke ono bẹ ndu ono, Kọnìliyosu ziru ono chọ-vuru ẹke ọphu bḅ ụlo Sáyimonu; vudowa l'ọnu-uzo. ¹⁸ Ẹphe ekua oku; ịi mẹ Sáyimonu ọphu eekuje Pyita nọ ẹke ono.

¹⁹ Pyita anọdukwadua l'arì iphe àphḅ phḅ bḅ; Ume Nchileke asḅ iya: "L'ọ nwekwaru umadzu ẹto, achọ ngu nḅ. ²⁰ Gbeshilekwaphu nyizita; je tsoru ẹphe. Be ejekwa ọbo obu ẹbo; l'ọ kwa yẹbedua ziru t'ẹphe bya." ²¹ Pyita enyifuta je asḅ ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua bẹ unu achọ ọbu: ?Unu byaru ngunu?"

²² Ẹphe asḅ iya: "L'ọ kwa Kọnìliyosu, bḅ onye ishi soja ndu Rómu, achì ụkporo ndu soja ise bẹ ziru ẹphe t'ẹphe bya. Ọ bḅ onye obu-oma; buru onye akwabẹje Nchileke ugvu. Ọ bḅ onye ndu Ju eyeru ugvu nshinu nshinu. Ojozi-imigwe sḅru iya t'o zia t'ị bya l'ulo iya; k'ọphu ọo-nḅ okfu, ii-kfu." ²³ Pyita abya eduta ẹphe; ẹphe eje aradḅ aradḅ.

Yo be lẹ nchi-ta-aboḥu iya; yo gbeshi tsoru ẹphe. Ụnwunna, bu lẹ Jópa ahakwaruphu tsoru iya. ²⁴ Yo be mbọku ọphu tso iya nḅ; yo rua Sizaríya, bḅ ẹke Kọnìliyosu yẹ l'abubu iya l'ẹphe ha; mẹ ndu ọnyà iya, o ziru t'ẹphe bya nọ echeru Pyita. ²⁵ Pyita erutalephu l'ulo ono; Kọnìliyosu agbakfu iya; buru iya pẹe l'ifu; kele iya ekele. ²⁶ Pyita akpḅ-lia ya; sḅ iya t'o gbeshi egbeshi; lẹ ya bḅ madzḅ ẹge ọ bḅ. ²⁷ Pyita egudewaru okfu ekfuru Kọnìliyosu; ẹphe abahḅ l'ime ụlo Kọnìliyosu, bḅ ẹke Pyita phuru igwe ọha, dọru iya nḅ. ²⁸ Yò sḅ ẹphe: "L'unubedua marua l'onwunu l'ọ dḅ lẹ nsọ l'ome-l'alì ẹphebe ndu Ju; t'onye Ju kpakfu onye ẹ-ta bḅdu onye Ju; m'ọ kwanu t'o nweru iphe yẹle onye ẹ-ta bḅdu onye Ju a-nọdu emegba. Obenu lẹ Nchileke koshiwaru iya t'ẹ b'o nwekwa onye ya a-soje nsọ; ọphu too nwe onye ya a-suje l'ẹ t'ọ gbadḅ kẹ tẹ ya denyi iya ẹka. ²⁹ Ọ kwa iya meru iphe ya te jekpodua ọkpa ishi iphe, eekuru iya; ya egbeshilekwaphu tsoru ndu, unu ziru t'ẹphe bya iya ekuku. Iphe ya aji nta-a aburu: ?Bḅ ngunu bẹ unu ekuru iya?"

³⁰ Kọnìliyosu asḅ iya: "L'ọ bu egbe nta-a nwaraswaphḅ-a; l'oke-eswe urenyashi nọlephu l'ifu bẹ ya nọ l'ulo iya; ekfu anḅ Nchileke. Ya bya ele ẹnya; onye yeru uwe, chakotaru pemu-pemu evudowa iya l'ifu. ³¹ Yo ku iya: 'Kọnìliyosu!' Ya aza iya. Yò sḅ iya: 'Lẹ Nchileke nḅakwaru iphe mu anọduje ekfu anḅ iya. L'ọ nyatawaru iphe-oma, mu emeje. ³² Wo tẹ mu ye madzḅ t'e je ekua Sáyimonu ọphu eekuje Pyita t'ọ bya. O shi eshishi bya; nọdu l'ulo Sáyimonu onye akanya akpḅ-anḅ, bu l'iku eze ẹnymu.' ³³ Tọ dḅ iya bḅ; ya eyelekwaphu madzḅ teke onophu t'a bya ekua ngu. Nggwu emekwaa ọhuma ẹge-a, ị byaru-wa. Nta-a bẹ ẹphe nọkotaakwa l'ifu Nchileke; ngabẹ nchì t'ẹphe nua iphe Nchileke sḅru t'ị kfuru ẹphe."

Ọnu, Pyita eyeru Kọnìliyosu

³⁴ Ya ndono; Pyita awata oye onu; su: “Lẹ nta-a b'o dowaru iya ẹnya lẹ Nchileke ta akpọdu mkpocha l'ẹke madzụ nọ. ³⁵ Ẹ too kfudu lẹ madzụ shi l'alị ọwaa; ọ dudu buru alị ọphu. Iphe bụ onye atsụ iya egvu; l'emeje iphe-oma bẹ dū-wa iya mma. Onye ono b'ọ natawaru. ³⁶ Nchileke ziru ndu Ízurelụ ozi; bya eshi l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu zia ẹphe ozi-oma k'ẹhu-agu. Ọ bụ Kuráýisutu ono bụ iya bụ Nnajiufu onyemonye ọbule. ³⁷ Unu mawaru iphe, wataru ememe lẹ Gálili jeye yo medzuru Judíya mgburumgburu lẹ Jónu zitsuaru ozi kẹ baputizimu. ³⁸ Unu nwaru kẹ Jisọsu, bụ onye Názaretu: ẹge Nchileke meru: Ume-dụ-Nsọ eji iya ẹhu; bya emee; ike adu iya; k'ọphu ọ tukuru ẹkemeke ọbule jekota; l'eme iphe dū mma; l'atọfuje iphe bụ onye Sétanu keru ẹgbu; mee ya; yọ dū mma; okfu lẹ Nchileke nọ swiru iya. ³⁹ Ẹphebedua gudekota ẹnya ẹphe phụ iphe Jisọsu meru lẹ Jerúsalemu; mẹ l'alị ndu Ju mgburumgburu. Ndu Ju akpọta iya kpọpyabe l'oshi-osweru; yọ nwuhu. ⁴⁰ Obenu lẹ Nchileke meru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ l'ọ nọsuaru abalị ẹto l'ili. Yọ bya emee t'ọ koshi onwiya lẹ ya nọ ndzụ. ⁴¹ Ẹ tọ bukwa madzụ kpamukpamu b'ọ koshiru onwiya. Ọ bụlekwaphu ẹphebedua, l'atụ onu iya-a; mbụ ẹphebe ndu Nchileke fọtahawaru afọta b'ọ koshiru onwiya. Ẹphe l'iya nọkpooru ria nri; ngụa iphe-angungu lẹ Nchileke metsuaru t'ọ shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono. ⁴² O ziru ẹphe t'ẹphe je ezia ozi-oma ono t'ọ rudzuru onyemonye ọbule. Sụ t'ẹphe je araaru iya ndiphe arara; l'ọ bụ iya bẹ Nchileke meru onye e-kpe ndu, nọ ndzụ; mẹ ndu, nwuhuru anwuhu ikpe. ⁴³ Ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹphe ha kfuru iya. Ẹphe sụru l'iphe bụ onye woru onwiya ye iya l'ẹka bẹ Nchileke e-gude k'ẹpha iya gụaru nvụ l'iphe dū eji, onye ọbu meru.”

Nchileke anụ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju Ume-dụ-Nsọ

⁴⁴ Pyita akpukwadurua okfu ono l'ọnu ekfu; Ume Nchileke abya ejikota iphe bụ ndu anụ okfu ono ẹhu. ⁴⁵ Yọ kpọo ndu kẹ Kuráýisutu ono, ẹphe lẹ Pyita yị ono okfu; lẹ Nchileke nụkwaruphu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju Ume-dụ-Nsọ.

⁴⁶ Kẹ l'ẹphe nuru ẹke ẹphe ghatsuaru okfu-alị ẹphe; gudetsua okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe ekfu okfu; aja Nchileke ajaja. Pyita asụ: ⁴⁷ “Keshinu ndu-wa natawaru Ume Nchileke ẹge ẹphebedua nataru-a; ?buhunu ngunu a-kpọshi t'ẹ b'e me ẹphe baputizimu.” ⁴⁸ Yọ sụ t'e gude ẹpha Jisọsu Kuráýisutu meshia ẹphe baputizimu. E meebe; ẹphe arọo ya t'ẹphe l'iya nọfua nwa abalị olemole.

11

Iphe meru lẹ Sizariya

¹ Ndu ishi-ozí; mẹ unwunna, nọ lẹ Judíya mgburumgburu anụa lẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju nataru okfu Nchileke. ² Pyita alaphulephu azụ lẹ Jerúsalemu; ndu Ju awata iya ọta ọta; ³ jì iya: “?Bụ ngunu meru iphe i jeru kẹ ndu akpapyi tẹ nggu l'ẹphe rigba nri?” ⁴ Pyita eshilephu l'ishi kọkotaru ẹphe iphe meru nù l'ọ ha nanụ nanụ; sụ ẹphe:

⁵ “Lẹ ya nọ lẹ Jọpa l'ekfu anụ Nchileke. A nọnyaa; yo gbe dū l'ọ bụ mgbenya jìpyaberu iya ẹnya. Ya phua àphù; phua ẹkwa, ha ọsa, e gude l'ishishi iya phẹ ẹno shi l'imigwe apazita l'alị. Ẹkwa ono abyaruta l'iya phụ ntse bya evudo. ⁶ Ya abya elezita iya ẹnya ọhuma; phukota iphe bukpo anụ, nweru ọkpa ẹno; mękpo iphe, bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu; mękpo iphe bụ anụ, akpụ l'alị; mękpo iphe bụ unwenu, ẹphe l'eli. ⁷ Ya anụa olu, sụru iya: ‘Pyita! Ngwaa; gbeshi gbua iphe ono ria!’ ⁸ Ya asụ iya: ‘Nnajiufu; wawakwa; lẹ ya te erikwa. L'iphe ẹ-ta gbadu k'eriri; m'ọ kwanu iphe aasọ nsọ te shibukwaa ya onu.’ ⁹ Okfu ono, shi l'imigwe ono asụ iya: ‘Ba adukwa teke ịi-sụ l'iphe Nchileke sụru t'ẹ b'a asoshi nsọ bẹ aasọ nsọ.’ ¹⁰ Iphe ono emee ẹge ono ugbo ẹto. E meebe; e wolihu iphe ono woba l'imigwe. ¹¹ Teke ono kwaphu bẹ umadzu ẹto, e shi lẹ Sizariya zia t'ẹphe bya ekua ya byarutaleruphu l'ulo, ya nọ. ¹² Ume Nchileke asụ iya tẹ ya tsolekwaruphu ẹphe; tẹ ya be ejekwa ọbo obu ẹbo. Unwunna-wa, nọ

l'èke-a ẹ̀phe ishingu etsoru iya je Sizariya ọ̀bu; ẹ̀phe atuko bahu l'ulo Koniliyosu. ¹³ Koniliyosu akọ̀oru ẹ̀phe lẹ̀ ya phuru ojozi-imigwe, bya evudo l'ime ọ̀lo iya. Ojozi ono asu iya t'o ye madzu t'e je ekuaru iya nwoke, aza Sayimonu, iphe eeku je iya bu Pyita. ¹⁴ Su iya lẹ̀ Pyita ono e-kfuru iya okfu, Nchileke, e-gude dzofuta yele ndibe iya. ¹⁵ Ya ndono; ya abya abyaruta bya awatalephu okfu okfu; Ume-du-Nso abya eji ẹ̀phe ẹ̀hu ẹ̀ge ono, o jiru iya ẹ̀phebedua lẹ̀ mbu ono. ¹⁶ Ya anyata lẹ̀ Nnajiufu suru: 'Lẹ̀ Jonu gude mini mee baputizimu; ọ̀bu l'ẹ̀phebedua ee-gude Ume-du-Nso mee ya.' ¹⁷ O doru ẹ̀nya lẹ̀ Nchileke nuru ndu ẹ̀-ta budu ndu Ju iphe ono, o nuru ẹ̀phebedua, bu ndu Ju teke ono, ẹ̀phe nataru Jisosu Kurayisutu l'oo ya bu Nnajiufu ẹ̀phe ono. Oo ya bu; ?bu onye be ya bu ke te ya akposhi iphe Nchileke eme."

¹⁸ Ya ndono; ẹ̀phe anutsule iya phu; tabuhu Pyita uta bya awata okele Nchileke ekele teke ono; su: "L'oo ya bu lẹ̀ Nchileke hakwaruphu ndu ẹ̀-ta budu ndu Ju uto t'ẹ̀phe taa onwẹ̀phe uta iphe du eji, ẹ̀phe meru; gbanwee umere; nata ndu ophungu."

Aawata Chochi lẹ̀ Antiyoku

¹⁹ Ndu a chikashiru lẹ̀ mkpamehu, a kparu ndu chochi teke ono, e gburu Sutivinu ono agbakashihu jeshia Finishiya; me Sayipuros jeyekpo lẹ̀ Antiyoku. Yo buleruphu ndu Ju nwenkinyi be ẹ̀phe ezi ozi-oma ono teke ono. ²⁰ Obenu lẹ̀ ndu chochi ono, ndu ophu shi Sayipuros; me Sayirini tugburu je je ekfukashiaru ndu ẹ̀-ta budu ndu Ju, bugbaa l'èke ono ozi-oma ke Nnajiufu, bu Jisosu. ²¹ Nchileke eyeru ẹ̀phe eka; a du igweligwe kweta l'oo Jisosu bu Nnajiufu.

²² E kfukashia ke ekwekwe ono; k'ophu o ruru ndu chochi Jerusalemu lẹ̀ nchi. Ndu chochi Jerusalemu eye Banabasu t'o je Antiyoku. ²³ Yo rua je aphua egbe eze-ipe-oma, Nchileke emeru ndu ono. Ehu atsoo ya ena. Yo su ẹ̀phe t'ẹ̀phe gudekpelekwaphu ire-lanu nodushia ike l'eka Nnajiufu ege ẹ̀phe tuberu l'obu ẹ̀phe; ²⁴ kele Banabasu ono bukwanu okpobe madzu. Ume-du-Nso jiru iya ehu; yo gude obu iya l'oo ha kweta ke Nchileke. Ya ndono; Nnajiufu akafua oyekwa ndu ha l'igwe lẹ̀ chochi.

²⁵ E meebe; Banabasu atugbua jeshia ocho Solu lẹ̀ Tassosu. ²⁶ Yo bya aphua ya; duta iya byatashia Antiyoku. ẹ̀phe ebo ono anoo mkpurophu afa l'èke ono; ẹ̀phe lẹ̀ ndu chochi anodu; ẹ̀phe ezikota igweligwe madzu ozi-oma ono. O kwa lẹ̀ Antiyoku b'e vutsukpo uto kua ndu etso uto Jisosu "ndu ke Kurayisutu".

²⁷ Teke ono b'o nweru ndu nkfuchiru Nchileke, shi lẹ̀ Jerusalemu bya Antiyoku. ²⁸ Onye lanu be epha iya bu Agabosu. Agabosu egbeshi gude ike Ume Nchileke su l'ejo-egu abyakwa lẹ̀ mgboko mgburumgburu. Ejo egu ono emekochaa bya abyaa teke Kulodiyosu bu eze ali ono. ²⁹ Ndu ke Kurayisutu ono achia idzu t'onyenonu tua iphe ege ike iya beru t'e wolaaru unwunna, bu ndu ophu bu lẹ̀ Judiya. ³⁰ ẹ̀phe emee ya ege ono. E woru iphe obu, a tutaru obu nu Banabasu yele Solu; ẹ̀phe ewolaaru ndu, e meru ogurennya chochi.

12

Eegbu Jemus; atuchi Pyita

¹ Yo buru teke ono be eze, bu Herodu haru dabe ndu chochi eka; k'ophu oo-kpufu ẹ̀phe mbeke. ² Yo gude Jemus, bu nwunne Jonu; buta iya ishi. ³ Yo bya aphua l'egbugbu, ya gburu nwoke ono be du ndu Ju mma; yo gude fua Pyita. Teke o guderu Pyita bu l'ẹ̀phe agba Aji Buredi, e te kodu ekoko. ⁴ Yo gude Pyita; tua ya mkporo. A bya eye ndu soja iri l'ishingu t'ẹ̀phe duje eno-eno l'eche iya nche. Iphe Herodu shi

arị bu l'ọo teke a gbaeberu aji ono; ya akpufutaru iya oha. ⁵ Ya ndono; Pyita anodu l'ulo-mkporo; ndu chochi ekfukpelephu anu Nchileke l'okfu ehu iya.

Ojozi-imigwe, shi l'eka

Nnajiufu adzo Pyita le mkporo

⁶ Yo be l'enyashi, bu nchi -buhu; a kpuru Pyita kpufutaru oha; Pyita anodu eku mgbenya; ndu soja labu anoru iya ye l'echilabu; l'eche iya nche. E woru mkpakobe labu ye iya l'eka. Ndu soja anodugbaa l'eche nche l'onu-uzo oka-mkporo ono. ⁷ A bya ele enya; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu evudowa l'eke ono, Pyita no ono. Ulo-mkporo ono mgburumgburu achakotalephu ke phoo. Ojozi-imigwe ono abya enwua Pyita eka; tee ya; wo iya: "Ngwaa; tehu!" Mkpakobe ono, e yeru Pyita l'eka labu ono agbabushihu; dashia l'ali. ⁸ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Ngwaa; chita uwe ngu yee; nggu eyee akpokpa ngu egwegwa." Pyita abya emee ege e kfulu iya. Ojozi-imigwe ono asu iya: "Chita ukpo ngu tuphua onwongu; tso iya azu." ⁹ Pyita etsoru iya; ephe eshi l'ulo-mkporo ono lufushia. Pyita ta ma l'iphe ono, ojozi ono eme ono be bu iphe, meru ememe. Yo tubesu l'o bu nro be ya aro. ¹⁰ Ephe abya esweta ndu nche ke ivuzo; bya esweta ndu ke ebo; gbururu jeye: ephe ejerua onu-uzo, eeshije abata le mkpukpu ono. Eke ono b'e gude ibo-igwe guchia onu iya; ogo-nggamgbo ono aguhaa l'onwiya; ephe abya esweta; tugbua. Ephe etsoru mgbadamgba lanu l'ime mkpukpu ono. Ya ndono; a bya ele enya; ojozi-imigwe ono emihuwanu; paru Pyita haa nkinyi iya.

¹¹ Pyita egbe bya amaru iphe, shi eme nu teke ono. Yo su: "L'oo nta-a b'o doru iya enya l'iphe-a be bu iphe eme le madzu. L'o bu Nnajiufu be yeru ojozi-imigwe iya; yo bya adzo ya l'eka Herodu; dzoo ya l'eka iphemiphe obule, ndu Ju shi arị l'ephe e-me iya."

¹² Yo maleruphu eke o no; tugbua teke ono jeshia ke Meri phe, bu iya bu nne Jonu Maku. A du l'igwe dzua l'eke ono; l'ekfu anu Nchileke. ¹³ Pyita abya akua eka l'ibo. Nwata mgboko obu, yele madzu bu agbaru jeshia omaru onye obu. Ephe nwata mgboko ono bu Roda. ¹⁴ Yo nua olu Pyita; ehu atsoo ya ntumatu; k'ophu bu l'e to gbe gahahedu nu ulo obu. Yo gbe gbaphu azu je echiaru ephe mkpu: l'o kwa Pyita be vudo l'onu uzo ono. ¹⁵ Ephe asu iya: "?Bu ogvu eme ngu too?" Yoo kfushilee iphe ookfu ike. Ephe asu l'oo-me buru l'oo ojozi-imigwe Pyita.

¹⁶ Pyita l'akukwaphu eka ege oku iya. E meebe; ephe aguhaa uzo ono. Yo du ephe biribiri l'ephe phuru iya. ¹⁷ Yo meeru ephe eka popopo t'ephe dobekwa onu ndo; ngaberu iya nchi. Yo bya eshi ishi lanu kooru ephe ege Nnajiufu shi dufuta iya le mkporo ono. Yo su ephe t'ephe kooru iya Jemus; me ndu ophu bu unwanu. Yo kfutsua ege ono tugbua jeshia ibyiya odo.

¹⁸ Yo be l'utsu; yo ji ndu soja ono, no le nche ono enya ege Pyita jekpooru iya. Ephe agbakashilaha kata kata ege ephe e-me iya. ¹⁹ Herodu asu t'a choo Pyita. A choo ya nta; choo ya imo; ta phu iya. Yo jibe ndu nche ono aji; bya ezi t'e je ebutatsua ephe ishi.

E metsua; Herodu eshi le Judiya jeshia Sizaria; je anota l'eke ono.

Herodu erehu le ndzu

²⁰ A nonyaa; okfu adaaru Herodu yele ndu Taya; me ndu Sayidonu. Herodu avoru oku ghua ehu. Ephe afoo madzu; woru ephe ye t'e je aroo Herodu. Ephe evuru uzo je aroo-butuodu Bulasutosu, bu iya bu onye eleta enya l'ufu-eze; be ephe jekfuru eze teke ono je aroo ya t'e doshia okfu ono; okfu l'o bu l'ali eke o bu eze b'e shi ewotaru ndu ndu-ephe nri eriri.

²¹ Yo be mboku, Herodu yeru okfu ono; yo bya eyee uwe eze iya; bya asugaru l'aba-eze iya; wata okfu l'eyeru ndu ono. ²² Ephe atua uzu; wo: "E to buhekwa

madzụ mmakanụ ekfu okfu-wa-o! Ọ buakwa iya bu nchi-o!” ²³ Teke ono teke onophu; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abya echitakpelephu Hérođu t̄a gbaa; okfu l'ọ haru; e wota ugvu, gbaru t'a kwabẹ yẹbe Nchileke nwenkinyi iya gbe akwabẹ yẹbedua. Ẹhonwu abya eripyabe iya; yọ nwụhu.

²⁴ Okfu Nchileke akakpọoru abarahụ dzuru ekemeke ọbule; a kakpọoru ọdu l'igwe kweta kẹ Nnajiufu.

*Aafọta Bánabasu yẹle Sọlu
t'ẹphe je ozi-oma*

²⁵ Bánabasu yẹle Sọlu ejeebe ozi, e ziru ẹphe; shi lẹ Jerúsalemu laphushia azụ lẹ Ántiyọku. Ẹphe eduta Jọnu Maku; ẹphe l'iya ayịru.

13

¹ Lẹ chọchi, nọ lẹ Ántiyọku b'o nweru ndu nkfuchiru Nchileke, nọ iya nụ; mę ndu ezije okfu Nchileke. Ẹpha ẹphe bu Bánabasu; mę Símiyọnu, onye ẹpha etushi iya bu Náyiya, bu iya bu Nwuji; mę Lúsiyọsu, bu onye Sayirini; mę Sọlu; mę Manéyenu, onye bu yẹle Hérođu, bu eze b'e hefutaru l'ufu lanụ. ² Yo be ujiku lanụ, ẹphe nọkobe; l'abaru Nchileke ẹja; aswị aswịswi ekfu anụ iya; Ume-dụ-Nsọ asụ ẹphe: “Unu fọfuru iya Bánabasu yẹle Sọlu t'ẹphe je ejeeru iya ozi, ya kuru ẹphe t'ẹphe jeeru iya.”

³ Ẹphe abya aswị-gee aswịswi ono; kfu nụ Nchileke bya bya ebyibe ẹphe ẹka; bya ezifu ẹphe t'ẹphe je.

Iphe meru lẹ Sáyipurosu

⁴ Keshinu ọ bu Ume-dụ-Nsọ ziru Bánabasu yẹle Sọlu t'ẹphe jeeru iya ozi; ẹphe atugbua jeshia Selúsiya je abahụ l'ugbo-mini; jeshia ikfuli Sáyipurosu. ⁵ Ẹphe ejerua Sálamisú; bya ekfua kẹ Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju, nọgbaa l'ẹke ono. Ẹphe lẹ Jọnu Maku ayikwaruphu t'oojejeru ẹphe ẹka.

⁶ Ẹphe atugbua kwaseru ikfuli ono jeye: ẹphe abya erua Páfọsu. L'ẹke ono bẹ ẹphe phuru onye Ju, eme amamanshi; sukwapu lẹ ya ekfuchiru Nchileke. Ẹpha iya bu Ba-Jisọsu. ⁷ Yẹle ọ-chi-ọha, achi ikfuli ono eshikwanu ọnya. Ẹpha ọ-chi-ọha ono bu Séjiyosu Pọlosu. Ọ-chi-ọha ono bẹ bu nwoke, kwata maru iphe nshinu. Yọ bya ekua Bánabasu yẹle Sọlu; okfu l'ọ dū iya tẹ ya nua okfu Nchileke. Ẹphe abyakfutashia ya.

⁸ Ya ndono; Ba-Jisọsu eselaha tẹ ya kpọshia iphe Sọlu phẹ byaru; ẹke tọ dudu iya t'eze nwoke ono kwe kẹ Nchileke. Iphe eekuje Ba-Jisọsu l'okfu Giríku bu Élimasu, bu iya bu onye amamanshi. ⁹ Ya ndono; Ume-dụ-Nsọ abya eji Sọlu ẹhu. Ẹpha ọdo, eekujekwapu Sọlu bu Pọlu. Pọlu abya áphùbe onye amamanshi ono ẹnya; ¹⁰ sụ iya: “Nggube nwatibe Obutuswe-a! Nggube onye anọduje emebyishi iphemiphe ọbule, dū mma emebyishi! Ẹ to nwedu egbe ugho, ẹ tị ghodu; to nwe egbe ẹregede, ẹ tị gbadu. ?Bu teke ole b'ii-hakpọo ogude ẹjo-ire ekfubyishi ọkpobe okfu kẹ Nchileke?

¹¹ Nta-a bẹ Nchileke e-byi ngu ẹka. Tsube nta-a bẹ ii-watalephu ọtsu ishì. Yọ buru ege ono bẹ ii-tsụ iya nọo nwabalị olemole.”

Teke onophu; ẹnya agbawa iya phụ tsubalangu. Yo bukulahaa ebuku; chọlahaa onye e-gude iya ẹka. ¹² Ọ-chi-ọha ono aphua iphe ono, meru nụ ono; woru onwiya ye Nnajiufu, bu Jisọsu l'ẹka; kẹ l'iphe kẹ Jisọsu ono, e ziru iya ono bẹ duru iya biribiri.

*Iphe, meru lẹ
Ántiyọku Pyisídiya*

¹³ Pọlu phẹ abya abahụ l'ugbo lẹ Páfọsu; jeshia Péga, bu mkpukpu, nọ lẹ Pamfiliya. Ẹphe erua ẹke ono; Jọnu Maku aparu ẹphe haa; laphushia azụ lẹ Jerúsalemu.

¹⁴ Ẹphe eshi lẹ Péga tugbua jeshia Ántiyọku Pyisídiya. Yo be mbọku ọtu-ume; ẹphe abahushia l'ulo-ndzuko ndu Ju; je adugaru anọdu. ¹⁵ A guebe iphe aagụ agụgu, shi

l'ekwo ekemu Mosisu; me ophu shi l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke; ndu ishi ulondzuko ono asu t'e kfulu Polu phe: "Ndibe ayi; o -buru l'o nweru iphe, unu e-kfu gude dua ndu-wa, no l'eke-a ike; unu kfua ya-o." ¹⁶ Ya ndono; Polu egbeshi; bya apaliaru ephe aka t'ephe nodu nwandoo.

Yo su ephe: "Unube ndu Izurelu ibe iya; me ndu e-ta budu ndu Ju; unube ndu Nchileke duru le nsu. ¹⁷ Nchileke ke ndu-wa, bu ndu Izurelu-a; be fotaru ndiche ephe; mee ephe; ephe aha l'igwe teke ephe shi buru ndu mbyamubya l'ali Ijiputu. Nchileke gude eze ike nk'ia dufuta ephe l'ali Ijiputu. ¹⁸ Yo takpelephu nshi; dua ephe ukporo afa ugbo ebo l'echi-egu. ¹⁹ Yo lua; lufu mba esaa l'ali Kenu; bya ewota ndibe iya dochia eke ono, ndu ono shi buru ono. ²⁰ Ephe abya ebua l'ali ono unu afa l'ukporo afa labu l'afa iri.

"Yo bya eyelahaaru ephe ndu ikpe jeye l'ogbo ke onye nkfuchiru iya, bu Samuwelu. ²¹ Yo be teke a nonyaaru; yo du ephe t'a su l'ephe nweru eze; Nchileke abya afotaru ephe Solu, bu iya bu nwatibe Kishu, shi l'eri Benjaminu t'o buru eze ephe. Yo buru eze ono; chia ephe ukporo afa ugbo ebo. ²² Nchileke ewofulephu onye onanu; bya afota Devidi t'o buru eze ephe. Nchileke kfulu okfu ehuru Devidi; su: 'L'oo Devidi, bu nwatibe Jesi bu onye no iya l'obu; onye e-mekota iphemiphe obule, ya tuberu.'

²³ "O bu o-shi-l'eri Devidi ono, bu iya bu Jisusu be Nchileke meru Onye Ndzota ke ndu Izurelu, bukwanu iya bu iphe Nchileke kweru ukwa iya. ²⁴ Temanu Jisusu abya be Jonu vuhawaru uzo raaru iya ndu Izurelu mgburumgburu arara t'ephe taa onwephe uta iphe du eji, ephe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke t'e mee ephe baputizimu. ²⁵ Yo rudelephu teke Jonu abyawa ojege ozi iya; yo su ephe: '?Bu onye be unu tubesu le ya bu? E to kwa yebedua bu onye ono, unu ele enya iya ono. Obenu l'onye onanu e-mekochaa tso iya l'azu; mbu onye ya te dzukpoduanu ke te ya tofu eri akpokpa, o yeru l'okpa.'

²⁶ "Unwunna iya; unube ndu, shi l'eri Ebirhamu; me ndu e-ta budu ndu Ju, no l'eke-a; unube ndu ophu Nchileke duru le nsu: O bu unu l'ephe; be Nchileke ziru ozi ono t'e zia l'oo Jisusu adzo ndzu. ²⁷ Ndu bu le Jerusalemu; me ndu ishi ephe ta makpokwaanu l'oo Jisusu bu Onye Ndzota ono. E to dokpoduanu ephe enya; mbu okfu, ndu nkfuchiru Nchileke, aaguru ephe iphe bu mboku otu-ume, mutaru amuta. E meebe; ephe egbe mee nu t'iphe ndu nkfuchiru Nchileke ono kfulu rekota ege e kfulu iya; bu iya bu teke ephe kperu Jisusu nkfugbu. ²⁸ Ephe asu te Payeri haa t'e gbua ya; l'e-ba bu l'o nweru iphe, ephe maru, ephe a-su l'oo iphe kparu iphe e gude egbu iya. ²⁹ Ephe emeebelephu iphemiphe obule, ekwo okfu Nchileke kfulu le nk'ia; bya eshi l'oshi-osweru ono pazita iya; lia. ³⁰ Obenu le Nchileke meru t'o shi l'onwu teta nodu ndzu. ³¹ E meebe; yo woru onwiya koshi ndu ephe l'ia shi le Galili yiri jee Jerusalemu. O koshiru ephe onwiya abali olemole. Nta-a be ephe vudotsua ekfulu ndu Izurelu iphe ephe phu-butaru le ke nk'ia. ³² Iphe ephe byaru bu t'ephe bya akporo unu ozi-oma ono, bu iya bu l'iphe ono, Nchileke kweru ndiche ephe ukwa iya ono ³³ b'o meekwaru ephebe o-shi-l'eri ephe teke ono, o meru Jisusu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu ono. Yo buru iphe ono bu iphe e deru le Egvu-oma k'ebo; su:

" I bu Nwatibe iya ke nwoke;
tsube ntanu; be ya buwa
Nna, muru ngu nu.'*

³⁴ Nchileke kfukwaruphu le k'oshi l'onwu mee ya t'o teta nodu ndzu t'e b'o nwuhuhe anwuhu; ophu o buru k'orehu erehu; su:

" 'Ya e-meru unu iphe-oma ono, du nsu,
e-ta aruhudu aruhu ono,

* 13:33 13:33 Egvu 2:7.

ya kweru Dévidi ukwa iya ono.'†

³⁵ Ọo ya meru iphe o kfukwaruphu l'ẹke ọdo; sù:

“ ‘È tii kwedu t'onye nke ngu,
i yeru obu rehu erehu.'‡

³⁶ “Iphe ono ta bukwa Dévidi b'e kfuturu iya; kele Dévidi meru uche-obu Nchileke l'ogbo nk'iya. Yọ bya anwuhu; e lia ya l'ẹke, e liru nna ayi oche phe; yọ nọdu l'ẹke ono rehu. ³⁷ Obenu l'onye ono, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nọdu ndzọ ono te rehdudu erehu.

³⁸ “T'o dokwaa unu ẹnya; unwunna mu; l'ọo Jisọsu ono bẹ Nchileke shi l'ẹka iya tọ-fuaru unu ọzo, unu e-shi t'ọ gvaru unu nvu l'iphe dọ eji, unu meru. ³⁹ L'ekemu Mosisu ta dukwa ike mee unu t'unu buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Obenu lẹ teke unu gudewa obu unu l'ọ ha woru onwunu ye Jisọsu ono l'ẹka bẹ Nchileke agukotaru unu nvu l'iphe bọ iphe dọ eji, unu meru. ⁴⁰ Ọo ya bọ; t'unu letakwa ẹnya tẹ iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono be me unu. Lẹ ẹphe sukwaru:

⁴¹ “ ‘Unu nenu; unubẹ ndu
ono, akpọ Nchileke
ẹbo-ẹbo l'afu ono;
T'o jikwa unu ẹnya;
t'unu laa l'iyi;
kẹ l'iphe ya e-me l'ogbo unu-a
bẹ unu ta byadọ bya
ekweta l'ọ bọ oswi-okfu;
m'o -ruhuru e kfuaru iya unu.' ”§

⁴² Pọlu yẹle Bánabasu alufudelephu l'ulo-ndzuko ono; ndu ono arọo ẹphe t'ẹphe lafukwaa azọ mbọku ọtu-ume ọphu tso iya nu; bya akofuaru ẹphe iphe ono. ⁴³ Ndu ono agbakashihulephu; ndu Ju; mẹ ndu ọhodo, meru onwẹphe ndu Ju etsoru Pọlu yẹle Bánabasu phe. Pọlu phe ekfushiaru iya ẹphe ike; t'ẹphe ba ahakwa eze-iphe-oma, Nchileke meru ẹphe.

⁴⁴ Yo be mbọku ọtu-ume ọdo; yọ phọdu nwanshi mẹ iphe bọ mkpukpu ono phuu awufutakota bya l'ulo-ndzuko ono ọnu okfu Nchileke. ⁴⁵ Ndu Ju aphulephu igwe ọha ono; jilahaaru ẹphe ijimẹnya; wata ọnashi iphe Pọlu ezi anashi; l'ephu iya iphu. ⁴⁶ Pọlu mẹ Bánabasu awata iya okfushi ike; mbọ ẹphe ta tsu egvu. Ẹphe asu: “Ọo unubedua, bọ ndu Ju b'ọ gbaru kẹ t'e vuru ọzo zia ozi-oma-wa. Obenu lẹ keshinu unu jikaru iya; unu te kwe l'unu dọ k'onwe ndzọ gbururu jeye bẹ ayi a-ha unu; cheeru ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju ifu nta-a. ⁴⁷ L'ọ kwa iphe ono bọ iphe Nnajiufu fọtaru ayi; zia ayi teke ono, ọ sọru:

“ ‘Ya fọtaru unu t'unu buru
iphoro kẹ ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju.
T'unu gude ozi ono,
Nchileke e-shi dzofuta ndiphe ono
jegbaru mgboko.' ”*

⁴⁸ Ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju anọya ya; ẹhu atsọo ẹphe ẹna; ẹphe ajalaha ozi-oma kẹ Nnajiufu, bọ Jisọsu ajaja. Ndu ono, Nchileke guhawaru lẹ ndu e-nwe ndzọ gbururu jeye ono abya ekweta kẹ Kuráyisutu; woru onwẹphe ye iya l'ẹka.

⁴⁹ Ozi-oma kẹ Nnajiufu edzuru ekemeke ọbule l'uswe iya ono. ⁵⁰ Ndu Ju akpalia unwanyi, ẹ-ta bọdu ndu Ju, bọ ndu nweru ẹnya lẹ mkpukpu ono; bukwaruphu ndu amọ ẹka ndu Ju. Ndu Ju ono akpalia unwanyi ono; mẹ ndu bọ ishi lẹ mkpukpu ono; l'eyeshiru ẹphe ọku t'ẹphe chifu Pọlu phe. Ẹphe awata ọkpa Pọlu yẹle Bánabasu

† 13:34 13:34 Azá 55:3. ‡ 13:35 13:35 Egvu 16:10. § 13:41 13:41 Hab 1:5. * 13:47 13:47 Azá 49:6.

ẹhu; chifu ẹphe l'alì ono. ⁵¹ Ndu ishi-ozì ono ajìshiaru ẹphe udzu-ẹja, nọ ẹphe l'òkpa; tugbua; yọ bọru ẹphe oje Ayikóniyomu. ⁵² Ẹhu atso ndu kẹ Kuráyisutu, nọ lẹ Ántiyọku ẹna. Ume-dụ-Nsọ ejikota ẹphe ẹhu.

14

Iphe, meru lẹ Ayikóniyomu

¹ A bya erua lẹ Ayikóniyomu; Pọlu yẹle Bánabasu abya abahụwaphu l'ụlo-ndzuko ndu Ju; je ekfutakpoo okfu ono; k'ọphu igweligwe ndu Ju mẹ ndu Girísu kwetaru woru onwẹphe ye Kuráyisutu l'ẹka. ² Obenu lẹ ndu Ju onanu, ẹ-te kwetadu nụ ono; jeru je akpalia ndu ọphu ẹ-ta bọdu ndu Ju; l'eyeshiru ẹphe ọku; k'ọphu ẹphe kpọru unwunna ono ashì. ³ E meebe; ndu ishi-ozì ono anọdu l'ẹke ono; kpọo ụkfu ogologo. Ẹphe anọdu l'ẹka Nnajiufu; asa nk'ia kpaa kpaa. Nnajiufu emee tẹ ike ome iphe-ọphulanya; mẹ iphe-ọhubama, dughbaa biribiri dọ ẹphe; shi ẹge ono koshi l'iphe ono, ẹphe ezi lẹ k'eze-iphe-ọma iya ono bọphu ire-lanụ. ⁴ Ndu mkpukpu ono ekee onwẹphe ẹbo: ndu asụ l'ọo kẹ ndu Ju bọ iya; ndu asụ l'ọo kẹ ndu ishi-ozì ono bọ iya.

⁵ Ndu ono, ẹ-ta bọdu ndu Ju ono; ẹphe lẹ ndu ọphu bọ ndu Ju; mẹ ndu ishi ẹphe achia idzu t'ẹphe ripyabe ndu ishi-ozì ono; tugbushia ẹphe lẹ mkpuma. ⁶ Ya ndono; ama abya agbaaru ndu ishi-ozì ono; ẹphe agbalaa jeshia Lísutura; mẹ Débi, bọ mkpukpu labụ, nọtsua lẹ Layikóniya; mẹwaru ndu ọdo, bunyabetsua ẹphe. ⁷ Ẹke ono bẹ ẹphe je anọdu l'ezì ozi-ọma ono.

Iphe, meru lẹ Lísutura; mẹ Dábe

⁸ Lẹ Lísutura b'ọ nweru nwoke lanụ, iphe lónwushiru ọkpa phẹ ẹbo. Yọ bọleruphu ngvuru keshinu nne mọru iya. To jebua ije; yọ bọleruphu anọdu bẹ ọonoduje. ⁹ Yọ nọdukpelephu l'ẹke ọ nọ; ngabẹ nchì l'iphe Pọlu ekfu. Ya ndono; Pọlu aphulephu l'ọ kwetawaru k'ọphu ee-me iya t'ọ ka mma l'iphe, eme iya nụ; yọ bya adabe nwoke ono ẹnya l'ifu; ¹⁰ kfushia okfu ike; sụ iya: "Gbeshi; vudo evudo l'òkpa ngu!" Nwoke ono akfulihu; tsoru ẹkemeke ọbule dzọ-phelaha. ¹¹ Ikpetuma ndu ono aphulephu iphe Pọlu meru; gude okfu-alì ẹphe, bọ iya bọ okfu ndu Layikóniya chilaha o-ji-l'ẹka-tọgbo: "L'ọ kwa oke agwa, doberu ẹphe; bẹ ghoshiru madzụ byakfuta ẹphe!" ¹² Ẹphe asụ lẹ Bánabasu bọ oke agwa, eekuje Zeyúsu; Pọlu abọru agwa ọphu eekuje Hémisu; keshinu ọ bọ iya ekfu okfu. ¹³ Ya ndono; onye agwajẹ Zeyúsu eshi l'eze-ulo agwa ono, nọfuru anọfu iche lẹ mkpukpu ono chita oke-eswi yẹle igu-oshi; byatashia l'obu-edukfu mkpukpu ono tẹ yẹle igwe ọha ono gbua; gude chiaru ndu ishi-ozì ono ẹja.

¹⁴ Bánabasu yẹle Pọlu anulephu iphe ẹphe abya ememe; lajahutsua uwe ẹphe ẹbo; gbachia gbakfube igwe-ọha ono; je adajahụ ẹphe l'echi; chia mkpu; sụ: ¹⁵ "Ndu-ayi; ?bọ ngunu bẹ unu eme ẹge ono. ?Unu ta madu l'ẹphe bọ madzụ ẹge unu bọ. Iphe ẹphe byaru bọ t'ẹphe zia unu ozi-ọma; t'ẹphe mee unu t'unu tuko agwa ono, ẹ-te nwedu iphe, ọ bọ ono haa; byakfuta Nchileke, nọ ndzụ; mbụ Nchileke, bọ iya meru igwe; mee alì; bya edobe eze ẹnyimu; mẹ iphemiphe ọbule, bu iya nụ. ¹⁶ Lẹ mbụ b'ọ haru ndiphe; ẹphe eshi ụzo, dọ ẹphe mma. ¹⁷ Obenu l'oogudejelee iphe dọ mma, oome koshi onye ya bọ. Ọochijeru unu mini. Iphe unu meberu l'alì bẹ oomeje t'ọ yee nebyi l'oge iya. Ọonu-jije unu ẹpho; l'emeje t'obu atso unu ẹna." ¹⁸ Ndu ishi-ozì ono ekfutsuaru ẹphe ẹge ono; yọ bọlerua k'ẹhuka bẹ ẹphe gude lọ-de mkpukpu ono t'ẹphe be ejehe ọchi ẹja ono, ẹphe tọberu k'achìchi ono.

¹⁹ E gudekwadua ono ekfu; ndu Ju, shi Ántiyọku Pyisídiya; mẹ Ayikóniyomu abyaruta; bya ekfuta ikpetuma ndu ono yeru onwẹphe; ẹphe awata ọtu Pọlu mkpuma. Ẹphe atụa ya mkpuma ono jeye ẹphe etubesu l'ọ nwuhwaru. Ẹphe abya

akpua ya wuruwuru; kpufu lẹ mkpukpu ono. ²⁰ Obenu lẹ ndu kẹ Kuráýisutu byaru bya anọ-phe ya mgburumgburu; yo gbeshi; ẹphe alashia azu l'ime mkpukpu ono. Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya yẹle Bánabasu ayiru jeshia Dẹbi.

Pọlu phe alaphu azu lẹ

Ántiyọku Siríya

²¹ Pọlu yẹle Bánabasu ezia ozi-ọma kẹ Nchileke nshinu lẹ Dabi. Ẹphe ekfubuta ndu ha igwe; ẹphe etsolahaa ọzo Jisọsu. Ẹphe atugbua teke ono laphu azu lẹ Lísutura; shiwaru ẹke ono lufuta Ayikóniyomu; shikwaphu lẹ Ayikóniyomu lufuta Ántiyọku Pyisídiya. ²² Ẹphe eje je emee tẹ ọkpoma shihu ndu kẹ Kuráýisutu, nọ l'ẹke ono ike. Ẹphe abya eye ẹphe ọkpukpu-ikike t'ẹphe nọdushia ike l'iphe ono, ẹphe kwetaru ono. Iphe, bu ẹkemeke ọbule, ẹphe jeru; ẹphe ezi ndu ono t'ẹphe makwaru l'ayi jefutaje igweligwe iphe-ẹhuka tẹmanu ayi abahọ l'ẹke Nchileke bu eze. ²³ Ẹphe abya afotagbaa madzọ; meshia ẹphe ndu bu ọgurennya lẹ chọchi lẹ chọchi. Ẹphe abya aswía aswíswi; kfuru nu Nchileke; bya eworu ẹphe ye l'ẹka Nchileke, bu iya bu onye ẹphe kweru l'ọo ya bu Nnajiufu ẹphe.

²⁴ Ẹphe ejeebetsua Pyisídiya; shi iya jeshia Pamfíliya. ²⁵ Ẹphe abya ekfuebetsua okfu kẹ Nchileke ono lẹ Péga; jeshia Atáliya. ²⁶ Ẹphe eshi ẹke ono jeshia Ántiyọku, bu iya bu ẹke ono, e yeoduru ẹphe l'ẹka Nchileke t'oomejeru ẹphe eze-iphe-ọma l'oje ozi ono, ẹphe jefuru nta-a ono.

²⁷ Ya ndono; ẹphe erua Ántiyọku; bya achikobe ndu chọchi l'ẹkalanu; kọoru ẹphe iphemiphe ọbule, Nchileke gude ẹphe mee; kọoru ẹphe ẹge Nchileke shi gúhaaru ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju ọzo t'ẹphe kweta nk'íya. ²⁸ Pọlu mẹ Bánabasu; ẹphe lẹ ndu kẹ Kuráýisutu anọ anọno l'ẹke ono.

15

Ndzuko Jerúsalemu

¹ O nweru ndu shi lẹ Judíya bya awata ozi unwunna ono: “L'ọ -bọdu l'ẹphe buru útsù ẹge ekemu Mósísiu kfuru; b'ẹ to nwekwa l'a dzofuta ẹphe.” ² Ẹphe lẹ Pọlu phe atukfuru ntutego. Pọlu yẹle Bánabasu abalahaa; sọ l'iphe, ẹphe ekfu bu ẹjo-ire. A nonyaa; a bya achia idzu sọ lẹ Pọlu; mẹ Bánabasu; mẹ ndu kẹ Kuráýisutu, haru nọdu lẹ Ántiyọku e-je Jerúsalemu je ekfuru ndu ishi-ozí; mẹ ndu e meru ọgurennya chọchi iphe ono, ada nu ono.

³ Ya ndono; ndu chọchi abyanu bya ezi ẹphe; ẹphe ejeshia. L'ẹphe shi eje bẹ ẹphe shiru Finíshíya; lufuta Samériya jeshia. Ẹphe ekfukashi iya l'ẹkemeke ọbule ẹge ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju shi ghakobe bya ekwetawa l'ọo Jisọsu bu Nnajiufu. Ozi ono atsokota unwunna ẹna nshinu. ⁴ Pọlu phe erua Jerúsalemu; ndu chọchi; mẹ ndu ishi-ozí; mẹ ndu e meru ọgurennya chọchi akfube ọsua natakpọo ẹphe ọgbodo anata. Ẹphe abya akokotaru ẹphe iphe, Nchileke gude ẹphe mee. ⁵ Ndu bu ndu ọkpa Fárisii, haru buwaru ndu kẹ Kuráýisutu teke ono egbeshi; sọ: “Lẹ ndu ono, ẹ-ta bọdu ndu Ju ono bufutajekwaphu útsù; e zia ẹphe l'ẹphe mefutajekwaphu ekemu, Mósísiu tọru.”

⁶ Ndu ishi-ozí; mẹ ndu e meru ọgurennya chọchi abya edzukobe t'e kfua okfu ono. ⁷ E kfunyakpele iya phu; tukashinyaa ya; Pyita egbeshi; sọ ẹphe: “Unwunna iya; ?ọ kwa l'unu marua lẹ teke tewaru ẹnya bẹ Nchileke fotajeru iya tẹ ya je ezia ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju ozi-ọma ono t'ẹphe nua; kweta l'ọo Jisọsu bu Nnajiufu ẹphe. ⁸ Nchileke, bu iya maru ọkpoma madzọ koshiru ayi lẹ ya nataru ẹphe; okfu l'ọo nuru ẹphe Ume-dụ-Nsọ ẹge ọ nuru ayibedua. ⁹ Ọ bu iphe ayi bu bẹ ẹphe bukwapu l'ifu Nchileke. Ishi iya aburu l'ọo safuwaru ẹphe iphe dọ ẹji, ẹphe meru; okfu l'ẹphe wotawaru onwẹphe ye iya l'ẹka. ¹⁰ Nta-a; ?bu ngunu meru iphe unu eme t'unu data Nchileke; sọ l'ọo

t'èphe meje iphe ekemu kfuru. Ome ège ono bukwa ivu era be unu ebo èphe; mbu ivu era, ayi è-ta dùdu ike vughee; òphu nna ayi oche phè ta dùkwaphu ike vughee ya. ¹¹ Wawakwa-o! Ayi kwetaru lè Nnajiufu ayi, bù Jisòsu e-gude k'eze-iphe-oma iya dzòfuta ayi. Yò bukwaruphu ège òo-dzò èphe ndono."

¹² Igwe òha ono adaa rigbidingu; ngabè nchì. Pòlu yèlè Bánabasu akòlahaa iphe-òphulunya; mè iphe-òhubama, dùgbaa biribiri, Nchileke gude èphe meshiaru ndu è-ta bùdu ndu Ju. ¹³ Èphe akòebe l'iya phù; Jémusu egbeshi; sù èphe: "Ùnwunna iya; unu ngabèkwa nchì l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa. ¹⁴ Lè Sáyimonu Pyita kòwaru ayi ège Nchileke meru teke o beberu fòtalaha ndu è-ta bùdu ndu Ju t'èphe bùru ndu nk'iya. ¹⁵ Iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru yèlè okfu Pyita ono eje adakòta; bùleruphu iphe lanù; bù iya bù ège e deru iya l'èkwo okfu Nchileke:

¹⁶ "Lè Nnajiufu sùru:

'E -meebe; bè ya a-lata;
bya akpùkwaa ùlo Dévidi
ono, daru adada ono.
Ya e-gude mkpòkpo
òzo-ùlo ono kpukwazi iya òdo;

¹⁷ k'òphu ndu òphu wafuru nù
a-watakwanù òcho ùzo kè
Nnajiufu; bù iya bù iphe
bù mbakeshi, ya kukotaru
t'èphe bya abùru nk'iya.
Ono iphe Nnajiufu ekfu;
yèbedua, meru;*

¹⁸ a mahawaru iphe ono l'ò ha teke teru etete.'

¹⁹ "Òo ya bù l'ònu, yèbe Jémusu eye bù t'ayi be ejekwa ome iphe a-tsu ndu è-ta bùdu ndu Ju, abya otso Nchileke l'èhu; kè t'ayi sù t'èphe tùkoje iphe ekemu kfuru mekotaje. ²⁰ T'ayi gbe dechia èkwo nù èphe t'èphe be erijekwa iphe a gwaru nte; kè l'e merushiru iya emerushi; òphu tò dùkwa onye yèlè onye è tò lùdu alùlu a-zè azèe-nwoke-yèe-nwanyi. Èphe ta atajè anù, a swì-gburu aswì-gbu. Èphe t'erije mee iphe. ²¹ L'ekemu Mòsisu b'e shiwa teke teru ènya gùta l'ùlo-ndzuko. È to nwedù mbòku òtu-ume, sweru esweswe, è ta agùru iya. Ège ono b'aanòduje ara iya arara lè mkpùkpu lè mkpùkpu."

Èkwo, e deru nù ndu kè Kuráyisutu, è-ta bùdu ndu Ju

²² Ya ndono; ndu ishi-òzi; mè ndu e meru ògurennya chòchi; mèkpo ndu chòchi l'òphu abya achia idzu; haru madzù fòta yeru Pòlu yèlè Bánabasu t'èphe je Ántiyòku. Ndu èphe fòtaru bù: Júdasu, eekuje Basábasu; mè Sáyilasù. Ùmadzù èbo ono tùko yiru lè ndu ishi lè chòchi. ²³ A bya edee èkwo nù èphe. Iphe, e deru bù:

"Ayibe ndu ishi-òzi; mè ndu, e meru ògurennya chòchi, bù ùnwunna unu ekele unu ekele l'unu ha unubè ùnwunna, è-ta bùdu ndu Ju, nò lè Ántiyòku; mè lè Siríya; mè lè Silísiya. ²⁴ Ayi nùru l'o nweru ndu shi l'ògbo ayi-wa bya egude okfu-ònu agbaghashi unu obu t'èhu be egvuru unu egvuru. È to nwekwa ayi, onye ziru èphe t'èphe bya ome ège ono. ²⁵ Ò bù iya meru iphe ayi gude obu lanù chia idzu; sù l'ayi a-fòta madzù; zi t'èphe byakfuta unu. Ndu èphe lè ndu ono, a fòtaru ono a-yì bù Bánabasu yèlè Pòlu, bukwanu ndu ègiri ònya ayi phè. ²⁶ Bánabasu yèlè Pòlu bù ndu ono, tùwaru ndzù èphe l'okfu èhu Nnajiufu, bù Jisòsu Kuráyisutu ono. ²⁷ Ayi yeru Júdasu yèlè Sáyilasù t'èphe bya l'onwèphe; gudewaru ònu kfuaru unu iphe-a, ayi deru edede-wa. ²⁸ Lè Ume-dù-Nsò bè koshiwaru iya ayi t'ayi be ebohe unu ivu òdo; gbahalèphù ishi

* 15:17 15:17 Èmò 9:11-12.

okfu-a, bu iya bu: ²⁹ T'unu be erijekwa iphe, a gwaru nte; ophu unu 'erijekwa mee iphe; unu ta ataje anu, a swi-gburu aswi-gbu; too nwe onye e-jekfuje nwanyi, e ta budu nyee ya. Unu -mewa iya ege ono; be oo-duru unu le mma. Unu buru ke nta-a."

³⁰ A su ndu ono, e ziru ozi ono t'ephe jeshia. Ephe atugbua; bya erua Antiyoku; bya achikobe ndu chochi ono l'ekalanu; woru ekwo ono nu ephe. ³¹ Ephe agutsulephu ekwo ono; eh u atsoshilaha ephe ena k'ozi ono, meru t'ephe zu ume ono. ³² Judasu; me Sayilas, butukwaaphu ndu nkfuchiru Nchileke l'onwephe abya ekfuaru unwunna ono okfu; no anono; adu ephe ike t'obu shihu ephe ike; emekwaphu te ekwekwe, ephe kweru ke Kurayisutu kafia oshihu ike. ³³⁻³⁴ Ephe anonyaa l'eke ono; unwunna ono edufu ephe; su ephe t'ephe towaru eh u. Ephe atugbua laphushia azu le Jerusalemu lakfushia ndu ziru ephe ozi.

³⁵ Polu yele Banabasu eje akwaa le Antiyoku; l'ezi okfu Nnajiufu; ara iya arara; ephe le ndu odo.

Polu me Banabasu aswikahu

³⁶ Yo be ujiku lanu; Polu asu Banabasu: "T'ephe laphu azu l'iphe bu mkpukpu ono, ephe mewaru t'a nu okfu Nnajiufu ono; je agbaphetsua unwunna ono; shi ege ono makwanuru ege ephe eme ala." ³⁷ Banabasu asu t'ephe duta Jonu Maku t'ephe l'iya yiru. ³⁸ Polu asu l'o ka mma t'ephe be edutahe onye ono, gbalarunu l'ephe no le Pamfiliya ephe l'iya; t'o tsohe ephe jefu ozi ono. ³⁹ Ephe atuta-be iya ego; k'opu a nonyaaru; ephe aswikahu; shia iche iche. Banabasu eduta Maku jeshia Sayipurusu. ⁴⁰ Polu eduta Sayilasu tugbua. Unwunna eworu ephe ye l'eka Nchileke te Nchileke mejeru ephe eze-iphe-oma. ⁴¹ Polu ejekota Siriya; me Silisiya; l'eme t'obu shihu ndu chochi, nongbaa l'ibiya ono ike.

16

Timoti etso Polu; me Sayilasu

¹ Polu phe abya ejerua Dabi me Lisutura. Yo nweru onye ke Kurayisutu, bu l'eke ono. Epha iya bu Timoti. Timoti bu nwanyi Ju muru iya. Nwanyi ono bukwaphu onye woru onwiya ye Kurayisutu l'eka. Nna Timoti bu onye Girisu. ² Onu awukoru unwunna, bu le Lisutura; me ndu ophu bu le Ayikoniomu le Timoti bu okpobe madzu. ³ Polu asu le ya e-duta Timoti te yele iya yiru. Yo duta iya bya ebua ya utsu. Iphe kparu iphe o buru iya ugwu bu l'iphe bu ndu Ju, bukota l'eke ono mawaru le nna Timoti bu onye Girisu. ⁴ E meebe; ephe l'iya ayiru tugbua. Iphe bu mkpukpu, ephe swetaru; ephe akokotaru ndu ke Kurayisutu idzu ono, ndu ishi-ozu; me ndu, e meru ogurennya chochi chiru le Jerusalemu ono. Ephe ekfujeru ephe t'ephe meje iphe ono, a chiru l'idzu ono. ⁵ To du iya bu; e mee chochi ono l'o ha; yo kabaa oshihu ike l'ekwekwe, ephe kweru ke Kurayisutu; l'akakwaru l'igwe mboku-mboku.

Aphu, Polu aphu le Turowasu

⁶ Ephe esee t'ephe bahu le Eshiya; kfu okfu Nchileke l'eke ono; Ume-du-Nso te kwe. Ephe ekwe je adabua ali Firijiya; me Galeshiya. ⁷ Ephe erua Misiya; see t'ephe bahu le Bitiniya; Ume Jisosu te kwe. ⁸ Ephe eje adabua ali Misiya jeshia Turowasu. ⁹ Yo be l'enyashi l'ephe ruru Turowasu; Polu aphu aphu; phu onye Masedoniya. Yo bya evudo Polu l'ifu; su iya: "Byiko; dabunua byatashia Masedoniya bya eyeru ephe eka." ¹⁰ Polu aphu-gelephu aphu ono; ayi akwakobewaphu teke ono teke ono; yo buru ayi oje Masedoniya; okfu l'o dowaru ayi enya le Nchileke eku ayi t'ayi bya ezia ephe ozi-oma ke Nchileke l'eke ono.

*Lidiya anata Jisosu t'o buru
Nnajiufu iya le Filipayi*

11 Tò dù iya bú; ayi egude ụgbo shi lẹ Túrowasu tughua je akpoghhaa jeshia Sámoturesu; shiwaru ẹke ono kpọru bahu lẹ Niyápolisu lẹ nchi-ta-abọhu iya. 12 Ayi eshi lẹ Niyápolisu gude ọkpa bamiwaru l'ime Fílipayi, bú iya bú ishi alí Masedóniya. Ọ kwaphu lẹ mkpukpu ono bẹ ndu shi Rómu bu. Ayi anọo nwabalí olemole lẹ mkpukpu ono. 13 Yo be mbọku ọtu-ume; ayi eswee obu-edukfu mkpukpu ono jeshia l'iku ẹnymu. Ẹke ono bẹ ayi tubesu l'ọ bú ẹke ndu Ju edzukobeje ekfu anụ Nchileke. Ayi erua bya anọzita; wata okfuru unwanyi, dzukoberu l'ẹke ono okfu Nchileke. 14 Onye lanu l'unwanyi ono, nuru okfu ayi ono bẹ bú Lidíya. Lidíya ono bú onye Tayítáyira. Ọgba nghọ ẹkwa uswe. Ọ bú nwanyi, ẹ-ta bụdu onye Ju; obu lẹ Nchileke duru iya lẹ nsọ. Nnajiufu, bú Nchileke abya ekpuhaa ya obu; yọ ngabẹ nchị l'iphe Pọlu ekfu. 15 E mee yẹle ndibe iya baputizimu. Yọ sụ: "T'ayi bata nụ bya anọta lẹ nk'iya; m'ọ -buruphu l'ayi kwewaru lẹ ya bú-wa onye nataru Jisọsu ọgbodo anata t'ọ buru Nnajiufu iya." Yọ rọnyaa ayi; ayi ekwe jeshia.

Pọlu nọ lẹ mkpọro lẹ Fílipayi

16 Yo be ujiku lanu; ayi eje-wa ẹke aanọduje ekfu anụ Nchileke. Ayi aphu nwata mgbọko, bú ohu. Nwata mgbọko ono bẹ ọgvu bu l'ẹhu; k'ọphu ọohajeru akọ iphe e-me teke ọdo. Yo gude ọgba ẹja ono kfubekpo l'akparu ndu nwe iya nụ okpoga nshinu. 17 Yo tsolahaa ayi lẹ Pọlu; l'echi mkpu asuje: "Lẹ ndu-wa bụkwa ndu, ejeru Ọkaribe-Kakọta-Nụ ozi-o! Ẹphe akọru unu ọzo, ee-shi dzọfuta unu-o!" 18 Mbọku-mbọku; yoo kfukwaphu iphe ono. A nọnyaa; iphe ono, ookfu ono aka ọdu Pọlu ashị; k'ọphu ẹ tọ dūhedu ike ọta nshi. Pọlu aghachiwaphu; sụ ọgvu ono: "Ya gude ẹpha Jisọsu, bú Kuráyisutu; sụ ngu t'ị lufu nwata ono l'ẹhu!" Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; ọgvu ono alufuwaphu nwata ono l'ẹhu teke onophu.

19 Ndu, nwe nwata mgbọko ono aphulephu l'ọgvu ono lufuwaru iya l'ẹhu; k'ọphu ẹ tọ kpataheduru ẹphe okpoga; ẹphe egude Pọlu yẹle Sáyilasụ; kpuru ẹphe kpufu aswa; kpukfu ndu ikpe; 20 bú iya bú ndu ikpe Rómu; je asụ ẹphe: "Lẹ ndu-wa bú ndu Ju, byaru ẹphe ọkpataru okfu lẹ mkpukpu. 21 Ẹphe ezi ome-l'alí, ẹ-ta bụdu ekemu alí ẹphebe ndu Rómu. Ọphu ọ bụdu l'ẹphe etso ome-l'alí, dù ẹge ono." 22 Igwe-ọha ndu ono awu-lihu wukputa Pọlu phẹ t'ẹphe nua ẹphe aphu. Ndu ikpe ono asụ t'a labashia uwe Pọlu mẹ Sáyilasụ; chia ẹphe iphe. 23 E chiebe ẹphe ẹchachi ono kpachaa ẹphe akpacha; nwuru ẹphe nwuba l'ulo-mkpọro. A sụ onye eche ulo-mkpọro ono t'ọ tuchikwaa ẹphe ọhuma ọhuma l'ulo-mkpọro ono. 24 Onye echeje ulo-mkpọro ono egudenu kẹ l'e kfuru ẹge ono woru ẹphe ye l'ime ime ulo-mkpọro ono; bya eworu ẹphe ọkpa pyoshia l'enu oshi, a tufushiru ọzo.

25 Echi-abalí ekelephu ẹbo; Pọlu mẹ Sáyilasụ anọdu ekfu anụ Nchileke; agukwaphu egvu anụ iya. Ndu ẹphe l'ẹphe nọ l'ulo-mkpọro l'ẹke ono anọdu ngaberu ẹphe nchị. 26 A bya ele ẹnya; alí anmalahaa jijiji; nmaa nmaa jeye lẹ ntọ-l'alí ulo-mkpọro ono. E gudekwadu iya-a ekfu; ibo ulo-mkpọro ono agụhashikota gheru ọnu. Mkpọro, a turu onyemonye ọbule aphushihukota. 27 Onye ono, eche ulo-mkpọro ono etehu bya elee ẹnya; ulo-mkpọro ono agụhashiwanu ghetsuaru ọnu. Yo tubesu lẹ ndu, nọkota l'ulo-mkpọro ono gbalagewaru. Yọ mĩa mma iya sawangu tẹ ya gbua onwiya. 28 Pọlu arashia; sụ iya: "Be emekwa! Ba adukwa iphe ii-me onwongu; l'ẹphe nọkotakwaa l'ẹke-a!"

29 Onye ono, eche ulo-mkpọro ono asụ t'a mụtaedu ọku. Yo gude ẹhu-anmanma; ẹke ọotsu egvu gbachia je adaa gbaragadangu l'iku ọkpa Pọlu yẹle Sáyilasụ. 30 Yọ bya edufuta ẹphe bya asụ ẹphe: "Ndu mu; ?bú ngunu bẹ ya e-me t'a dzọfuta iya?"

31 Pọlu phẹ asụ iya: "Ọ bú t'i woru onwongu ye Jisọsu, bú Nnajiufu l'ẹka tẹ Nchileke dzọo nggu lẹ ndibe ngu l'unu ha." 32 Pọlu phẹ abya ekfuaru iya kẹ Nnajiufu; kfukwaaru iya phu ndu nọkota l'ulo iya l'ẹphe ha. 33 Onye eche ulo-mkpọro ono

abya eduta ephe teke ono kwaphu l'enyashi ono je asachaa ephe onya l'eke ono, e chibashiru ephe ehu ono. E meebe; e mee yele ndibe iya baputizimu l'enyashi ono kwaphu. ³⁴ Yo duta Pọlu; me Sáyilasu lashia nk'ia je anu ephe nri; ephe eria. Ehu atsọo yele ndibe iya ena; kele nta-a be ephe byawaru bya amaru Nchileke ono, bu iya bu ogbodo Nchileke ono.

³⁵ Yo be l'utsu; ndu ikpe Rómu ono ezia ndu ogbogu ephe t'ephe je ezia t'a haa Pọlu phe t'ephe laa.

³⁶ Onye eche ọlo-mkpọro ono abya ezia ya Pọlu; su iya: "Le ndu ishi sukwaru t'a haa nggu le Sáyilasu t'unu laa. Unu tokpolestwaphu nwehu lashia nta-a l'odoo."

³⁷ Obenu le Pọlu suru ndu ogbogu ono: "Me te jekwa ephe okpe ikpe t'ọ ka mma l'ikpe nmaru ephe; e chia ephe iphe l'edzudzu oha; l'eke ephe bukwa ndu Rómu; nwuru ephe ye l'ọlo-mkpọro. Nta-a be ephe suru t'ephe laa le mpya. Ono t'emedu ephe! T'ephe bya l'onwephe bya atufu ephe."

³⁸ Ndu ogbogu ono eje ekfuru ndu ikpe ono ege ono. Egvu erua ephe l'ehu l'ephe nuru le Pọlu yele Sáyilasu bu ndu Rómu. ³⁹ Ephe eje je arọo Pọlu phe aroro. E metsua; ephe edufuta ephe l'ọlo-mkpọro ono bya arọo ephe t'ephe lufuru ephe le mkpukpu ono. ⁴⁰ Pọlu yele Sáyilasu alufuta l'ọlo-mkpọro ono bya ejeshia ke Lidia. Yo buru l'eke ono be ephe jekfuru unwunna je eyeshitsuaru ephe oku t'obu shihu ephe ike; yo buru ephe atugbu.

17

Iphe, meru le Tesalonáyika

¹ Pọlu yele Sáyilasu atugbua ije; je adabua Amfipolisu; me Apolonia. Ephe abahu le Tesalonáyika eke ọlo-ndzuko ndu Ju no. ² Pọlu abya ejee l'ọlo-ndzuko ono, bu iya bu ege oomejehawa. Yo dukfube jee ya oge ọtu-ume eto. Yo gude iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke asaru ephe okfu; ³ bya emee okfu Nchileke t'o doo ephe enya; koshi ephe le Onye Ndzota ono, e deru l'ọo-bya ono, bu iya bu Kurayisutu be jefutaje iphe-ehuka; nwuhu; le Nchileke mefutaje iya t'o shi l'onwu teta nodu ndu. Yo su ephe: "L'ọo Jisusu-wa, ya ekfuru unu okfu iya-a be bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono." ⁴ Yo nweru ndu ophu Pọlu yele Sáyilasu haru kfubuta; ephe alaaru ephe. Yo nwekwaruphu igweligwe ndu Girisu, Nchileke duru le nsọ; me igweligwe unwanyi, a maru epha ephe, ephe kfutakwaruphu yeru onwephe.

⁵ Obenu le ndu Ju wataru ephe ojiru ijimena. Ephe eje achita ndu bu mbukombuko madu l'aswa; bya agbaa ogbo. Ephe abya akpaka mkpukpu ono; mkpukpu agbalahaa gharaghara. Ephe ezeru gidigidi zeba le ke Jesonu; eke ephe achọ Pọlu yele Sáyilasu t'ephe kpufutaru ephe oha. ⁶ Ephe ta phu ephe; ephe ekwe kputa Jesonu; bya ahakwaruphu unwunna ayi ọdo kputa yeru iya. Ephe akpuru ephe kpujeru ndu ikpe mkpukpu je asu ephe: "Le ndu-wa, toko mgboko agha ishi-okfuru-a; be byarutaakwaru eke-a; ⁷ Jesonu edubata ephe nk'ia. Ekemu eze, bu Siza be ndu ono l'ephe ha tukookwa chikpoo; su l'o nweru eze ọdo, nonu, epha iya bu Jisusu." ⁸ Ehu agbangu ndu oha; me ndu ikpe mkpukpu ono l'ephe nuru iphe ono. ⁹ A bya egbe Jesonu yele ndu ono, e guderu ono okpoga, ephe a-subu; bukwanu teke e to nwehedu shikongu ọdo, ephe meru le mkpukpu ono; a chilataru ephe okpoga ephe azu. Ephe abya asube okpoga ono; a haa ephe; ephe alashia.

Iphe, meru le Beria

¹⁰ Yo be l'enyashi; unwunna ono emelephu egwegwa; dufu Pọlu yele Sáyilasu; su t'ephe jeshia Beria. Ephe erua Beria; bya ejeshia l'ọlo-ndzuko ndu Ju. ¹¹ Ndu eke ono aka onwe obu iphoro karia ndu Tesalonáyika. Yoo gu ephe onu ozi-oma ono. Mboku-mboku; ephe agu ekwo okfu Nchileke t'ephe maru: iphe, Pọlu phe ekfu: ?o

bua oswi-okfu. ¹² To du iya bu; a du l'igwe kweta l'oo Jisosu bu Nnajiufu je akpaa l'igweligwe unwanyi Girisu, a maru epha epe; me ndu k'unwoke. ¹³ Ndu Ju, bu le Tesalonayika abya anu le Polu eziakwa okfu Nchileke le Beriya; byatashia l'eke ono t'ephe bya agbaghashia oha ono obu. Epe abya eyeshiaru oha ono oku; woru epe kpalia. ¹⁴ Unwunna ono edufukebewaphu Polu t'o rua iku eze enyimu. Yo buwaru-a Sayilasu me Timoti kwaru le Beriya. ¹⁵ Ndu, edube Polu edurua ya Atensu; laphushiaazu le Beriya. Polu asu epe te Sayilasu me Timoti byakfutakwa iya egwegwa.

Iphe, meru le Atensu

¹⁶ Polu anodu le Atensu chelaha Sayilasu yele Timoti. Yo phua ege agwa tuko mkpukpu ono naru. Yo hushilaa ya oku ike l'okpoma. ¹⁷ Epe le ndu Ju; me ndu Girisu, amu eka ndu Ju anoduje l'ulo-ndzuko ndu Ju l'ekfu ke Nchileke. Yoo jejekwaphu aswa mboku-mboku; yele nwa ndu ophu o phuru l'eke ono ekfukwaphu ke Nchileke. ¹⁸ Yo be ujiku lanu; yo daru Polu yele ndu ezi mmamiphe, shi l'ogbo, eeku Epikuriya me Sutoyiku, byaru onu iphe ookfu. Ndu aji: "Bukwa ole be owaa, e-te nwedu iphe o maru-wa ekfu?"

Ndu asu: "L'o dukwa l'o nweru agwa ndu odo, ootu onu iya." Iphe meru iphe epe ekfu ege ono bu le Polu ekfu ke Jisosu me k'oshi l'onwu teta nodu ndu. ¹⁹ Epe eduta Polu dufutashia ya l'ugvu ogbo Ariyopagosu; bya asu iya: "L'o du epe t'ephe maru iphe ophungu owaa, iikfu okfu iya-a. ²⁰ L'iphe epe nuru, iikfu be bugbaa epe nchi ophungu. L'o du epe t'ephe maru iphe o bu." ²¹ Iphe meru iphe epe ekfu ege ono bu le ndu Atensu mgburumburu mekpoo ndu mbyamumbya, bu iya nu ta duhedu iphe odo, epe ejeje odo; gbahaa t'ephe nu iphe ophungu; me t'ephe kfua iphe ophungu, eme nu.

²² Ya ndono; Polu abya evudo l'ifu ndu ogbo Ariyopagosu ono; su epe: "Atensu; unu gebekwa-o! Ya phuru l'unu yenukaru ehu l'agwa. ²³ Le teke ya ejephe le mkpukpu-wa be ya phutsuaru enya agwa unu. Ya phukwaruphu enya agwa ophu e deru; su: 'Owaa bu k'agwa ophu e-ta madu epha iya.' Onye ono, unu abaru eja; l'unu e-ba ama iya ono bu onye obu, ya ekfuru unu okfu iya obu.

²⁴ "Oo ya bu Nchileke, bu iya meru mgboko; mee iphemiphe obule, no l'ime iya. Oo ya bu Nnajiufu igwe me ali. E too bujekwa l'ulo, madzu gude eka kpa. ²⁵ Ophu mkpa iphe, madzu e-jeta nu iya ta dukwaru iya; ke l'o bu iya anu ndu; l'anu ume; l'anu madzu iphemiphe obule. ²⁶ O bu Nchileke lanu ono meru onye ivuzo; bya eshi l'onye lanu ono mee iphe bu ohamoha, nokota le mgboko mgburumburu. O bu iya tubuhawaru teke epe a-no-bebe; tubuhaakwaphu eke okè ali epe a-kpa. ²⁷ Iphe, meru iphe Nchileke meru iphemiphe obule ono ege ono bu k'ophu ndiphe a-cho iya cho-vu iya; me epe -raa eka iya; keshinu Nchileke te nwedu onye o no ote-enya l'ayi ha; mbu m'oo onye lanu. ²⁸ Kele

" 'Oo ya gude ndu ayi;

buru iya meru iphe ayi ejephe ege-a;

buru iya meru iphe ayi no anono ophu.'

O dua l'o bu owaa, ndu wataru k'ife guru; su:

" 'L'ayi tuko buru unwu iya.'

²⁹ "Keshinu ayi tuko buru unwu Nchileke; t'ayi ba ariekwa le Nchileke du l'o bu iphe, e gude ope wua; m'o bukwana iphe, a kpuru l'ura; odumeka buru iphe e gude oshi pyia. Oriri madzu te rukwa l'ege Nchileke gbaru; ophu o buru k'ogude ome nka ekoshi ege o gbaru. ³⁰ Nchileke leswetaakwaru teke e te shidu maru iya. Nta-a b'o suru t'onnyemone obule, no l'eke o no taa onwiya uta iphe du eji, o meru; ghaa umere lakfuta iya. ³¹ L'o dobekwaru mboku, oo-kpe ndiphe mgburumburu ikpe nhamunha. Onye oo-gude kpee ikpe ono bu nwoke obu, o fotaru l'onwiya. Iphe o

gude mee t'onyenonu maru l'iphe ono e-mekota ege ya tuberu bu l'o meru t'onye ono shi l'onwu teta nodu ndzu odo."

³² Pọlu ekfutalephu ke oshi l'onwu teta nodu ndzu ono; ephe aharu tulahaaru iya mgbonu. Yo nwekwaruphu ndu ophu suru: "T'ephe bya teke odo t'o kfufua onanu."

³³ Pọlu aparu ephe haa; yo buru iya atugbu. ³⁴ Yo nweru ndu tsoru iya nu; kweta l'oo Jisosu bu Nnajiufu ephe. Dayonisiyosu, onye gba l'ogbo Ariyopagosu yi le ndu ono, kwetaru nu ono; me nwanyi, aha Damarisu; mewaru ndu odo.

18

Iphe, meru le Korintu

¹ E meebe; Pọlu eshi le Atensu jeshia Korintu. ² Yo rua eke ono; phua onye Ju, eeku Akwila. Eke a no mua Akwila amumu bu le Pontusu. Yele nyee ya; mbu Pyirisila shikwadia Itali laa Korintu teke ono; okfu l'eze, bu Kulodiyosu suru t'iphe bu ndu Ju mgburumburu gbeshi le Itali. Pọlu ejee t'ephe l'iya jia. ³ Yo rua; ephe l'iya anodu; yo tsoru ephe jelahawaru ozi okwe ekwa; ke l'o bu okwe ekwa, eegudeje eme ulo-ekwa be ephe gude buru. Pọlu l'onwiya bukwaphu onye ekweje ekwa. ⁴ Yoo jeje l'ulo-ndzuko ndu Ju mboku otu-ume, sweru esweswe t'ephe wata okfu ke Nchileke. Yoo me te ya kfuta ndu Ju; me ndu Girisu yeru Jisosu.

⁵ Sayilasulu yele Timoti eshi le Masedoniya latsulephu; Pọlu efupyaabe ifu l'okfu ke Nchileke mboku-mboku. Yoo koshi ndu Ju l'oo Jisosu bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ⁶ Teke ephe jikaru; kfulahaaru iya ejo okfu; yo jia uwe iya kpaphungu; su ephe: "Eka iya swoo; okpa iya swoo. T'ochi unu tukokwaru unu l'ishi. Nta-a buakwa ndu e-ta budu ndu Ju be ya e-jekfuje." ⁷ Yo paru ephe haa; je eburu le ke onye Girisu, eeku Tishosu Josutosu. Tishosu ono bu onye Nchileke duru le nsu. Ufu iya nonyabe ulo ndu Ju. ⁸ Onye ishi ulo-ndzuko ono, bu Kirisuposu be yele ndibe iya kwetawaru l'oo Jisosu bu Nnajiufu ephe. A hakwaphu igweligwe le Korintu nua ke Jisosu ono; wowaru onwephe ye Jisosu l'eka; e mee ephe baputizimu.

⁹ Yo be l'enyashi ujiku lanu; Pọlu aphua aphu; Jisosu asu iya: "Pọlu; ba atsukwa egvu! Kfukwaphu iphe iikfu. Ba adukwa teke i-ha iya. ¹⁰ Ya nokwaa swiru ngu. E to nwekwa onye a-furu ngu nu; meka ngu iphe; l'a dukwa l'igwe mbu ndu, bu ndu nk'iya le mkpukpu-wa." ¹¹ Pọlu anoo le mkpukpu ono afa lanu l'onwa ishing; zikota ndu eke ono okfu Nchileke.

¹² Yo buru teke Galio bu onye ishi, achi Akaya be ndu Ju bya anokobe gbako eka gude Pọlu kpuru jeshia kotu. ¹³ Ephe asu le Pọlu eme t'o mee ndu ndu-ephe t'ephe bageru Nchileke eja l'uzo, e-ta budu ege ekemu kfuru.

¹⁴ Pọlu ejeshia oye onu; Galio asu ndu Ju ono: "Ndege iphe-a bu okfu ke l'e mesweru; o dudu buru l'oo l'e meru ejo iphe; me ya asu: Iyee! L'o dua mma te ya yeeru unube ndu Ju onu. ¹⁵ Obenu le keshinu iphe unu adzo bu k'epha; me okfu-onu; me ekemu unu; unu jekwa je edoshia ya l'onwunu. Ya te ekpejekwa egbe ikpe ono." ¹⁶ Ya ndono; yo chishia ephe l'ulo-ikpe ono. ¹⁷ Ephe egude Sosutenisu, bu onye ishi ulo-ndzuko ndu Ju ono; tsua ya iphe l'ifu ulo-ikpe ono. Galio te yeru ephe onu.

Pọlu alaphu azu le Antiyoku

¹⁸ Pọlu yele unwunna anolephu le Korintu abali olemole; yo paru ephe haa yele Pyirisila me Akwila ayiru bahu l'ugbo; jeshia Siriya l'o kpushi-getsuaru ishi le Kenkiriya; okfu l'iphe o kweru Nchileke ukwa iya b'o mewaru. ¹⁹ Ephe abya erua Efesosu; Pọlu ahaa Pyirisila me Akwila l'eke ono; bahushia l'ulo-ndzuko; yele ndu Ju awata okfu ke Nchileke. ²⁰ Ephe aruo ya t'ephe l'iya nonyafua; to kwe. ²¹ Yo

tugbudelephu; sù ẹ̀phe lẹ̀ ya a-byakwaa ọ̀do; m'ọ̀ -bùru uche-obu Nchileke. Yọ̀ bahu l'ugbo lẹ̀ Ẹ̀fesọ̀su; tugbua.

²² Yo rulephu Sizariya; bya egude ọ̀kpa jeshia Jerúsalemu; je ekele ndu chọ̀chi ẹ̀ke ono. Yo shiwaru ọ̀zo eli eli jeshia Ántiyọ̀ku. ²³ Yọ̀ nọ̀lephu nwanshì lẹ̀ Ántiyọ̀ku; gwolia ọ̀do. Yo je eshia alì Galéshiya mẹ̀ Firijiya; eme t'obu kafua ndu kẹ̀ Kuráiyisutu l'ibiyia ono oshihu ike.

Apólosu nọ̀ lẹ̀ Ẹ̀fesọ̀su; mẹ̀ Kórintu

²⁴ O nweru onye Ju, ẹ̀pha iya bụ̀ Apólosu, a mụ̀ru lẹ̀ Alẹ̀guzándiriya, byaru Ẹ̀fesọ̀su. O maru okfu okfu; bya amaru iphe, e deru l'ẹ̀kwo okfu Nchileke mashia ya ike. ²⁵ E ziru iya kẹ̀ Ọ̀zo Nnajiufu; yọ̀o nọ̀duje evukpoo ya evuvu okfuru ndu ọ̀do kẹ̀ Jisọ̀su ono; l'ezikwa iya phụ̀ ezizi. Ojikojekpoo kẹ̀ Jisọ̀su tọ̀o l'ọ̀kpa iya l'ọ̀kpa iya. Obenu l'ẹ̀ke ọ̀ maberu; bẹ̀ bụ̀lephu kẹ̀ baputizimu ọ̀phu Jọ̀nu shi emeje. ²⁶ Yo kfulahaa kẹ̀ Nchileke l'ùlo-ndzuko ndu Ju l'ẹ̀-ba tsù egvu. Pyirisìla yẹ̀le Akwìla anua iphe ookfu; bya eduru iya laa nk'ẹ̀phe je akafua ya ozimata Ọ̀zo kẹ̀ Nnajiufu. ²⁷ Apólosu asù lẹ̀ ya e-je Akáya. Ọ̀nwunna, nọ̀ lẹ̀ Ẹ̀fesọ̀su asù l'ọ̀ dukwa mma nshinu. Ẹ̀phe abya ederu ẹ̀kwo nù iya tẹ̀ ndu kẹ̀ Kuráiyisutu, nọ̀ l'ẹ̀ke ono nata iya ọ̀huma. Yo rua; kfube ọ̀swa yeru ẹ̀phe ẹ̀ka nshinu; mbù ndu shi l'eze-iphe-oma, Nchileke eme kweta l'ọ̀o Jisọ̀su bụ̀ Nnajiufu ẹ̀phe. ²⁸ Yọ̀o tukputaje ndu Ju lẹ̀ ntùtego l'edzudzu ọ̀ha; l'egudeje iphe e deru l'ẹ̀kwo okfu Nchileke ekoshi ẹ̀phe ọ̀huma ọ̀huma l'ọ̀o Jisọ̀su bụ̀ Onye Ndzọ̀ta ono, Nchileke kweru ọ̀kwa iya ono. Mbù yoo kfukputaje ẹ̀phe; k'ọ̀phu ẹ̀ to nwedu onye amajekwadu ọ̀nu, oo-ye.

19

Pọ̀lu nọ̀ lẹ̀ Ẹ̀fesọ̀su

¹ Teke ono, Apólosu nọ̀ lẹ̀ Kórintu ono bẹ̀ Pọ̀lu kwasẹ̀ru shia ọ̀zo ẹ̀nyanwu-arìba; lufuwaru Ẹ̀fesọ̀su. Yo rua ẹ̀ke ono bya aharu phua ndu etso ọ̀zo Jisọ̀su. ² Yọ̀ jì ẹ̀phe: “?Unu nataru Ume-dù-Nsọ̀ teke ono, unu kwetaru l'ọ̀o Jisọ̀su bụ̀ Nnajiufu unu ono?” Ẹ̀phe asù iya: “Wawa; l'ẹ̀phe ta anùbukpokwaanu l'o nweru iphe aza Ume-dù-Nsọ̀.”

³ Yọ̀ jì ẹ̀phe: “?Bù egbe baputizimu ngunu b'e meru unu?”

Ẹ̀phe asù iya l'ọ̀o baputizimu kẹ̀ Jọ̀nu.

⁴ Pọ̀lu asù ẹ̀phe: “Lẹ̀ Jọ̀nu shikwa emeje baputizimu t'e gude koshi lẹ̀ madzù bẹ̀ tawaru onwiya ọ̀ta iphe dù ẹ̀jì, o meru; ghawa umere lakfuta Nchileke. Iphe ọ̀do, o shi ekfufuaru ndu Ju bụ̀ t'ẹ̀phe woru onwẹ̀phe ye onye ono, abya nù ono l'ẹ̀ka, bụ̀ iya bụ̀ Jisọ̀su.”

⁵ Ẹ̀phe anùtsua iphe ono, Pọ̀lu kfuru ono; e gude ẹ̀pha Nnajiufu, bụ̀ Jisọ̀su mee ẹ̀phe baputizimu. ⁶ Pọ̀lu abya ebyibe ẹ̀phe ẹ̀ka; Ume-dù-Nsọ̀ abya eji ẹ̀phe ẹ̀hu. Ẹ̀phe aghaa okfu-alì ẹ̀phe; kfulahaa l'okfu, Ume-dù-Nsọ̀ ekoshi ẹ̀phe; bya awatakwapu okfuchiru Nchileke. ⁷ Ndu ono rukwaru ọ̀madzù iri l'ẹ̀bo.

⁸ Pọ̀lu anọ̀kota ọ̀nwa ẹ̀to mgburumgburu; kfukota kẹ̀ Nchileke l'ẹ̀ ba tsù egvu l'ùlo-ndzuko ndu Ju. Ẹ̀phe l'iya anọ̀du adzọ̀ okfu ono. Yọ̀o nọ̀duje eme t'o doo ẹ̀phe ẹ̀nya l'ọ̀zi-oma kẹ̀ ẹ̀ke ono, Nchileke bụ̀ eze ono bụ̀ ọ̀kpobe okfu. ⁹ Obenu lẹ̀ ndu ono haru kpọ̀-chia nchì; ẹ̀phe te kweta iphe Pọ̀lu ekfu. Ẹ̀phe awatawapu okfubyishi Ọ̀zo kẹ̀ Nnajiufu ekfubyishi l'ẹ̀ke ono. Pọ̀lu aparu ẹ̀phe haa; duta ndu kẹ̀ Kuráiyisutu ono; yọ̀ buri iya atugbu. Mbọ̀ku-mbọ̀ku; yo je asa okfu l'ùlo, eedzukoje k'ọ̀mu iphe lẹ̀ kẹ̀ Tiránọ̀su. ¹⁰ Yo mee ya ẹ̀ge ono afa labù; k'ọ̀phu bụ̀ l'iphe bụ̀ ndu, bu l'alì Ẹ̀shiya: ndu Ju; mẹ̀ ndu Gírìsu nùkotaru okfu Nnajiufu, bụ̀ Nchileke.

Unwu Sukíva

¹¹ Nchileke eshi l'èka Pòlu emeshi iphe-ophulenyà, ẹ-te mejehaadu nù; ¹² k'òphu ọọbuje: e -shi iya l'èhu wota akachifu; m'ò bú mpete ẹkwa ọdo je ẹke ndu iphe eme nọ; iphe-ememe ọbu alaa; ọgvu, bu ẹphe l'èhu alufukota. ¹³ Yo nwekwaruphu ndu Ju, tsoru ejephe; l'achishitsua ọgvu, bugbaa madzù l'èhu. Ẹphe eseje t'ẹphe gude ẹpha Jisọsu l'eme iya. Ẹphe asuje ọgvu ono: "Lẹ ya gude ẹpha Jisọsu, bú onye ono, Pòlu ekfu okfu iya ono ekfuru ngu t'ì lufu." ¹⁴ Yo nweru nwoke Ju lanù, bú eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, aza Sukíva. Nwoke ono mọtaru unwegirima unwoke ẹsaa. Yo be ujiku lanù; unwegirima ono esekwaphu t'ẹphe gude ẹpha Jisọsu chifu ọgvu l'ọ bú ndu ophunanu.

¹⁵ Ọgvu ono, ẹphe eme t'ẹphe chifu ono asù ẹphe: "Jisọsu bẹ ya maru; bya amaru Pòlu. Unubedua; ?unu bú ndu ole?"

¹⁶ Onye ono, ọgvu bu l'èhu ono egude ejo ọkpehu, nọ iya nù tso ẹphe ọgu; mee ẹphe ẹsaa ono eriri; mbù mekatsua ẹphe iphe; gbabekota ẹphe ọtu. Ẹphe eshi l'ùlo ono gbalashia. ¹⁷ Ndu Ju mẹ ndu ẹ-ta búdu ndu Ju, bukota lẹ Éfesọsu anua iphe ono; tsulahaa egvu. A kwabalahaa ẹpha Nnajiufu, bú Jisọsu ọgbodo ugvu. ¹⁸ Igweligwe ndu, bú ndu wowaru onwẹphe ye Kuráyisutu l'èka awuru bya bya akoshilahaa iphe ẹphe shi emeje; bya egbukatsua oswi, ẹphe shi kegbaarú ndu ọdo. ¹⁹ Ndu amamanshi achita ẹkwo, ẹphe shi egudeje eme iya chikobe l'ekalanu; kpọọ ya ọku l'ifu ọha. A bya edzee iphe aswa ẹkwo ono bú; yọ búru ọkporo ẹkpa-ego iri l'èbo l'ekpa-ego iri. ²⁰ E shi ẹge ono; okfu Nchileke ekoshi ẹge oorebe ire; kafua ejegbaru; kafukwaaphu oshihu ike eje.

Utsu ada lẹ Éfesọsu

²¹ Iphe ono emeebelephu; Ume-dù-Nsọ emee Pòlu; yo kfuà ya kepyaa ya akù; lẹ ya jefutaje Masedóniya; mẹ Akáya; shi iya jeshiwaru Jerúsalemu. Yọ sù lẹ ya -jeebe ẹke ono bẹ ya e-jekwaphu Rómu. ²² Yọ bya ezi ndu, eyejeru iya ẹka umadzu ẹbo, bú iya bú Tímoti yẹle Ẹrásutosu t'ẹphe vuru iya ọzo je Masedóniya. Yẹbedua anonyafua lẹ Éshiya.

²³ Teke ono bẹ mkpaka, ha nshinu bataru lẹ Éfesọsu; l'okfu Ọzo kẹ Nnajiufu ono. ²⁴ Ishi iya aburu l'ọ nweru onye akpù ọzu, eme nka nshinu, egudeje mkpọla-ọcha akpùshi unwu iphe, adugbajee l'ọ bú eze-ùlo eze-nwanyi ndu Éfesọsu, ẹpha iya bú Atémisu. Ẹpha onye ọzu ono bú Dimítiriyọsu. Yẹle ndu akpùshijeru iya iphe ono egude iya akpa okpoga, dù egvu. ²⁵ Yọ bya ekukobe ndu ono l'ekalanu; mẹ iphe bú ndu ọzu ibe iya l'ẹphe ha; sù ẹphe: "Ndu mu; unu marua l'ọọ iphe-a, ẹphe eme-wa bẹ ẹphe gude aba. ²⁶ ?Ọ kwa l'unu gude-e nchì unu l'anù; gude ẹnya unu l'ele iphe nwoke-a, bú Pòlu-a eme? Ọ suru l'agwa, madzù gude ẹka dobe ta búdu iya lẹ phuu. Nta-a b'ọ gude-wa ẹge ono kfuta ndu ha igweligwe lẹ Éfesọsu yeru onwiya; yọ phọdu m'ọ jegbaru alì Éshiya mgburumburu. ²⁷ Iphe dù eji, nọ iya nù bú l'ozí-wa, ẹphe eje-wa a-zalahaa ejo ẹpha; eze-ùlo eze-nwanyi te nwehe iphe ọo-bukwadu. Ọdo aburu l'eze-nwanyi ono, alì Éshiya; mẹ mgboko mgburumburu abaru eja ono bẹ aa-gbado."

²⁸ Ikpetuma ndu ono anonyalephu iphe ono, ookfu ono; ẹhu agbanwuhu ẹphe ọku l'èhu-eghughu. Ẹphe arashia: "Atémisu Éfesọsu bú eze agwa-o!" ²⁹ Utsu awata adada lẹ mkpukpu ono. Ẹphe edzükobewaphu ẹgwegwa; gude Gáyọsu; mẹ Arisutákọsu, bú ndu Masedóniya labù, ẹphe lẹ Pòlu ayije; kpuru ẹphe kpufuru ọha l'ẹke ọha edzukoje. ³⁰ Pòlu l'onwiya ejeshia tẹ ya jekfu ikpetuma ndu ono; ndu kẹ Kuráyisutu te kwe. ³¹ Ndu nweru ẹnya lẹ Éshiya, bú ndu ọnyà iya ezia ozi t'e je ezia Pòlu; sù iya: "Byiko t'ẹ b'ọ tükwa ọkpa atutu l'ẹke ono, eedzukoje ono." ³² Kẹle teke

ono bẹ utsu ono adakpelephu gidigidi lẹ ndzuko ono. Ndu ara kẹ nne ẹphe; ndu ara kẹ nna ẹphe; l'ẹke ọ phọduru mẹ ẹge ẹphe ha kuru l'ẹke ono ta ma ishi iphe ẹphe gbafuta-turu; ẹphe ta ma iphe, ada nu. ³³ E tubesu l'ọo Alẹguzánda akpa iphe ono; okfu lẹ ndu Ju fofutaru iya; nwuru iya ye l'ifu ikpetuma ndu ono. Alẹguzánda apalia ẹka t'e gebekwa tẹ ya dofu iya onwiya. ³⁴ Ẹphe aphulephu l'ọ bu onye Ju; l'ẹphe ha atuko gude olu lanu ralahaa: "Atẹmisu Ẹfesosu bu eze agwa! Atẹmisu Ẹfesosu bu eze agwa!" Ẹphe aralephu iphe ono mkputuma lanu-o jeye iphe ha l'ọ bu awa labu eswe-e.

³⁵ E meebe; onye seketiri obodo ono ekebe ẹhu mee; a rabua iphe ono. Yo su ẹphe: "Ẹfesosu-u! Ẹ to nwedu onye ẹ-ta madu l'ọo Ẹfesosu bu mkpukpu, nwe eze-ulo Atẹmisu; buru ẹphe abaru eze mkpuma ono, gbaru iche, shi l'igwe daa ono eja. ³⁶ Ẹ to nwedu onye a-su l'ọo ẹjire. Ọo ya bu; t'unu daa ashio! Unu be emehakwa l'ọ bu ndu ẹ-te nwedu egomunggo. ³⁷ Unu kpatawaru ndu-a bya ẹke-a; l'ẹ ba bu l'ẹphe zitaru iphe l'eze-ulo eze-nwanyi; to du ejo okfu, ẹphe kfuru iya. ³⁸ Ọ -buru lẹ Dimítiriyosu mẹ ndu, ejeru iya ozi nweru ndu, ẹphe suru l'o nweru iphe ẹphe meru; mboku ikpe kotu nlephu anono; tẹmanu bẹ ndu achi mkpukpu nokwaphu anono l'ẹke ono. T'ẹphe je ẹke ono je ekfua ya! ³⁹ Teke bukwanu l'o nweru iphe ọdo, unu ekfu; unu ekfua ya teke mkpukpu dzuru ẹge ẹphe edzufe. ⁴⁰ L'ogu, noru ayi nta-a bukwa l'aa-su l'ọo ayi kparu utsu ntanu-a; l'ẹ-ba bu l'o nweru ishi iphe bukwanu: e -kude ayi; t'ayi gude iya kpefu onwayi l'egbe mkpu owaa, a gbaru ẹge-a." ⁴¹ Yo kfuebe iphe ono; su ẹphe t'ẹphe laa-o. Ẹphe awukahu lashia.

20

Iphe, meru lẹ Masedóniya; mẹ lẹ Girísu

¹ Utsu ono adazitalephu; Polu abya ekukobe ndu kẹ Kuráyisutu; bya adua ẹphe ike t'ẹphe ba atsukwa egvu. Yo kelebebe ẹphe; yo buru iya oje Masedóniya. ² Yo tuko ẹke ono l'ọ ha jekota; kfushiaru ẹphe iphe du l'igweligwe; gude dua ẹphe ike. E meebe; yo jeshia Girísu. ³ Yo nono l'ẹke ono onwa ẹto. A nonyaa; yo kwakota jeshia to bahu l'ugbo; jeshia ali Siríya. Obenu lẹ keshinu ndu Ju chiru idzu l'ẹphe l'iya e-me l'uzo bẹ yebedua chitakwaruphu lẹ ya a-laphu azu je je eshia Masedóniya; lashia. ⁴ Ndu, ẹphe l'iya yi l'ije ono bu Sopéta, bu nwatibe Pírosu onye Beriya; Arisutakosu; mẹ Sekúndosu. Ndu onanu bu ndu Tesalonáyika. Ndu ọdo bu Gáyosu onye Débe; Tíkikosu mẹ Tirófimosu. Ndu onanu bu ndu Éshiya. Onye ọdo bu Tímoti. ⁵ Ndu ono evuru uzo je anodu lẹ Túrowasu l'eche iya. ⁶ A gbaebe Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; ayi abahu l'ugbo lẹ Fílipayi; tugbua. A nlephu abali ise; ayi abyakfuta ẹphe lẹ Túrowasu. E rua ẹke ono; ayi abya anọ abali esaa l'ẹke ono.

Ejeje ikperazu, Polu eje Túrowasu

⁷ Yo be lẹ mboku mbu l'idzu; ayi edzukobe t'ayi ria Nri-enyashi Nnajiufu. Polu awataru ẹphe okfuru okfu; kẹ l'ookwakokwanu k'ola echile iya. Yo kfulephu okfu ẹge ono-o jeye echi-abali ekee ẹbo. ⁸ Urọku hakwa l'igwe l'ime ulo k'eli eli ẹke ayi dzuru. ⁹ Nwata okoro lanu, aza Yútikosu adugaru adugaru l'onu windo. Polu ekfunyalephu okfu ono; mgbenya erolaha Yútikosu. A nonyaa; mgbenya ono atsu iya ogbodo atsutsu. Yo shi lẹ mkpo-kfu ulo-eli ono lẹ k'eto ya ono ngabuhu; bya awaa onwiya l'ali. E jeshia ya apali; yo nwuhuwa. ¹⁰ Polu abya enyizita; bya adakobe iya; nmapyabe iya onwiya; gbakua ya ẹka; su: "Unu ba aragbushihe onwunu; l'ọ nowa ndu." ¹¹ Yo tugbua laphu azu; je awajaa buredi ono kee; ẹphe ataa. Yo kfulahaaru

ephe okfu odo; kfu ya jeye nchi abohu; yo buru iya alala. ¹² Ephe eduta nwokorobya ono le ndzu. Yo buru iphe e gude dua ephe ike te okpoma shihu ephe ike.

*Polu shi le Turowasu
eje Milotusu*

¹³ Ayi atugbua bya abahu l'ugbo-mini; kporu jeshia Asosu t'ayi kpoa Polu l'eke ono; l'eke o sukwanuru t'ayi gude ugbo-mini byakfuta iya; le ya e-gudewaru okpa lufuta eke ono. ¹⁴ Yo byakfuta ayi le Asosu; ayi akpoa iya l'ugbo tugbua jeye ayi erua Mitilini. ¹⁵ Ayi eshi eke ono tugbua; yo be le nchi-ta-abohu iya; ayi eshi l'eke ono gude ugbo swee mgboro Kiyosu. Yo be echile iya; ayi akpo-rua Samosu. Nchi abya abohu tsobe echile iya ono; ayi akpo-rua Milotusu; ¹⁶ okfu le Polu kfuawaru le ya e-swe Efesosu esweswe te ya be eje okpo ukfu le Eshiya. Yo du iya okoku; l'eke oome te ya kebe ehuru jerua Jerusalemu temanu yo rua mboku Pentikosutu.

Polu ekfuru ndu Efesosu; t'ephe nokwa ohuma

¹⁷ Polu anodu le Milotusu zia nzi t'e je ezia ndu e meru ogurennya le chochi Efesosu t'ephe bya t'ephe l'iya phu. ¹⁸ Ephe erua; Polu asu ephe: "L'unubedua l'onwunu marua ege ya shi emeje teke ono, unu l'iya no ono; keshinu ya byaru ali Eshiya. ¹⁹ Ya wozitaru onwiya ali ejeru Nnajiufu ozi. Ya gude enya-mini; gude iphe-ehuka, byakfutakotaru iya nu, shiebe l'ejo idzu, ndu Ju achiru iya eje ozi ono. ²⁰ Unu marua l'e to nweduru iphe bu k'uzo ono, Nchileke e-shi dzoo unu ono, ya e-ta togboduru unu eba. E to nwekwa eke ya kfuchiru iya unu ekfuchi m'o bu ekalanu. Ya raru iya unu arara; zia ya unu ezizi l'edzudzu oha me le nk'unu l'ufu l'ufu. ²¹ Ya nmaru ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju okwa; su t'ephe taa onwephe uta iphe du eji, ephe meru; ghaa umere; lakfuta Nchileke bya ekweta l'oo Jisusu bu Nnajiufu ephe. ²² Nta-a be ya e-mekwa ege Ume-du-Nso ziru iya. Ya e-je Jerusalemu; l'e-bo bukwa le ya maru iphe, e-me iya nu l'eke ono. ²³ L'oo l'iphe ya maleruphu bu le Ume Nchileke emeje iya le mkpukpu le mkpukpu; ya aphua le mkporo; me iphe-ehuka, ha nshinu no l'echi iya le Jerusalemu. ²⁴ Obenu l'e to nwekwanu iphe ya guberu ndzu iya. O bunu te ya jefukpoonu ozi iya l'ishi; mbu te ya jefubebe ozi ono, Nnajiufu, bu Jisusu ziru iya te ya jee ono, bu iya bu te ya kfukashiaru ndiphe ozi-oma le Nchileke a-phuru ephe imiko.

²⁵ "Nta-a be ya mawaru l'unube ndu ono, ya tsoru jephee; zia ozi-oma l'oo Nchileke bu eze ono ta aphubahekwa ya odo. ²⁶ Oo ya kparu iphe ya ekfuru unu; su: o -nweru unu onye laru l'iyi be eka yebe Polu ta duhekwa iya. ²⁷ Le ya tukookwa iphemiphe obule, Nchileke tuberu togboru unu eba. E to dukwa ophu ya kpuchiru unu ekpuchi m'oo nanu. ²⁸ Unu letakwa onwunu enya. Unu eletakwaphu unwu aturu ono, Ume-du-Nso yeru unu l'eka ono enya. Unu buru ndu, azu ndu chochi; mbu chochi, Nchileke gude mee, Nwatibe iya lokaru l'oshi-osweru mee t'o buru nk'iya. ²⁹ Ya maru le ya -tugbutsulephu be ndu ejo nzizi a-wubata l'o bu ejo agu; bya achikashia unu to nwekwa ege ee-me t'ephe be byi eka l'igwe aturu ono. ³⁰ O nweru teke aa-nonyaa; ndu, shikwa l'ime unu awata odzu ejo-ire. Ephe e-gude iya ege ono; melahaa t'ephe rata ndu kweru ke Kurayisutu t'ephe tsoru eka ephe. ³¹ Oo ya bu; t'unu kwabekwa enya. Unu nyatajekwa le ya kfuwe oswa gude enya-mini; kebe ehuru eme unu t'unu tsoru uzo, vudo nhamunha. Ya ziru iya unu l'ehu l'ehu: eswe l'enyashi afa eto phuu.

³² "Nta-a be ya eye unu l'eka Nchileke. Ya ziwaru unu ozi-oma ke eze-iphe-oma, Nchileke meru ndiphe. O bu ozi-oma ono be e-che unu; buru iya a-du ike l'emetse unu emetse; bukwaru iya phu a-nodu eme t'unu le ndu odo, bu ndu ke Nchileke gbaru mgba l'iphe ono, Nchileke doberu ndu nk'iya ono. ³³ E to nwekwa onye yebe Polu sujeru t'o nu iya afu; m'o bu penu; m'o bu uwe. ³⁴ Unu marua l'o bu eka iya-wa

ephe ebo be ya gude seta iphe, bu iphe mkpa iya duru iya; me iphe, bu iphe mkpa iya duru ndu yele iya yi. ³⁵ Ya gudewa ege ono koshi unu l'ayi a-noduje ejeshi ozi ike; k'ophu ayi e-gude ege ono yeru ndu e-ta dudu ege ephe maru iya onwephe eka. T'ayi nyatajekwa iphe ono, Jisosu, bu Nnajiufu kfuru l'onwiya ono; su: 'L'onu ophu a goru nu onye anu anunu kakwa k'onye ophu anata anata.' "

³⁶ Polu ekfuebe iphe ono; byishi ikpere yele ndu ono l'ephe ha; kfuru nu Nchileke. ³⁷ Yo byade atugbu; ephe atuko wata ekwa; je arukota iya; michata iya ishi-uga. ³⁸ Yo buru iphe ono, o kfuru l'ephe ta aphuhedu iya odo ono be katsukpo ephe oru l'ehu. Ephe eduru iya jeshia l'ugbo-mini.

21

Polu eje Jerúsalemu

¹ Ayi ekfutsuaru ephe l'ayi alawaa; bya abahu l'ugbo; kpolephu nhamunha ege ono jeye ayi alufuta le Kosu. Yo be le nchi-ta-abohu iya; ayi akpo-rua Rodu. Ayi eshi eke ono kporu jeshia Patara. ² Ayi erua; bya aphua ugbo-mini, eswe eje Finishiya; bahu iya; tugbua. ³ Ayi akporulephu eke ayi elewa Sayipurosu enya; bya ejiru Sayipurosu ono ye l'uzo eka-ibyita; kporu jeshia Siriya. Ayi abyarutalephu Taya, bu iya bu eke aabya ogwoshi iphe, ugbo-mini ono vu; ayi enyishia; ⁴ choo ndu ke Kurayisutu l'eke ono. Ayi aphua ephe; ayi l'ephe anoo abali esaa. Ume Nchileke emee; ephe aphua iphe, e-me Polu le Jerúsalemu; bya anmaaru iya okwa t'e b'o jekwa. ⁵ Ayi anolephu abali esaa l'eke ono; tugbua jeshia iphe ayi eje. Ephe l'ephe ha; mbu jeye l'unyomu ephe; me unwegirima ephe awuru tsoru ayi jeye ayi awufutabebe le Taya. Ayi awufutabebelephu; bya atuko byishi ikpere l'ali l'onu-eka eze enyimu ono; kfuru nu Nchileke. ⁶ Ephe edufutsua ayi; ayibedua abahu l'ugbo; ephebedua awuru lashia ibyiya nk'ephe.

⁷ Ayi eshi le Taya l'eke ono kporu tugbua; bya akpobata l'ali Tolemeyisu, bu eke ayi no-buhuru l'ugbo l'ije ayi ono. Ayi abya eje ekelebebe unwunna; ayi l'ephe anoo ujiku ophu l'eke ono. ⁸ Yo be le nchi-ta-abohu iya; ayi egude okpa tugbua bya erua Sizaria. Ayi erua bya abahu l'ufu Filipu, bu onye l'ezi ozi-oma; ayi l'ephe anodu. Filipu yi l'unwoke esaa phu, a fotaru t'ephe yeje eka phu. ⁹ O mutaru unwu-mgboko eno, e-ta ludua nji. Unwu-mgboko ono ephe eno toko ekfuchiru Nchileke. ¹⁰ Ayi anokpoo abali olemole l'eke ono. Ayi anonyaa; nwoke lanu, epha iya bu Agabosu eshi Judia bya. Agabosu ono bu onye nkfuchiru Nchileke. ¹¹ Yo byakfuta ayi bya ewota akpo, Polu ekebudoje uwe iya; kegbabe onwiya eka; me okpa; bya asu: "Le Ume-du-Nso suru: 'L'onye nwe akpo-wa be ndu Ju e-ke ege-a le Jerúsalemu; kporu iya nu ndu e-ta madu Nchileke.' "

¹² Ayi anu-getsua ya; ayi le ndu, no l'eke ono awata oro Polu t'e b'o jeshi Jerúsalemu. ¹³ Yo su: "?Ekwa owaa, unu ara owaa bu ke ngunu? Me unu gbe eyekwa iya obu-ote. Ya kwakobeekwaru ogude ehu ke Nnajiufu, bu Jisosu nwuhu le Jerúsalemu; e to buledua t'e kee ya egbu kporumu."

¹⁴ Ayi ekfua nta kfua imo; to kwebata. Ayi aparu iya haa; su: "T'iphe no Nnajiufu l'uche mee."

¹⁵ Ayi anonyaa l'eke ono; bya akwakobe jeshia Jerúsalemu. ¹⁶ Unwunna, no le Sizaria aharu tsoru ayi. Ephe edua ayi durua ufu onye ayi eje onodu nk'iya, epha iya bu Menesonu. Menesonu ono bu onye Sayipurosu, shiwa l'odungu buru onye ke Kurayisutu.

Polu eje oji Jémusu

¹⁷ Ayi erua Jerúsalemu; unwunna anatakpo ayi okpobe anata. ¹⁸ Yo be le nchi-ta-abohu iya; ayi le Polu ayiko jeshia t'ayi le Jémusu jia. Ayi eshi rua; ndu e meru

ogurennya chochi egbe dzukotawa l'ẹke ono. ¹⁹ Pọlu ajiebe ẹphe; bya eshi ishi lanu kọkotaru ẹphe iphe Nchileke gude ozi, ya jeru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju meeru ẹphe. ²⁰ Ẹphe anụtsulephu iphe ono, o kfulu ono; bya atuko kele Nchileke ekele. Ẹphe asu Pọlu t'o lewaru ẹge ẹphe du l'ẹke-a. "Sụ iya l'ikpetuma ndu Ju be kwetaakwaru l'oo Jisosu bu Nnajiufu ẹphe. O kwaphu ẹge ono be oovu ẹphe ẹhu; mbu ekemu, shi l'eka Mosisu. ²¹ E kfuwaru ẹphe le iizi ndu Ju mgburumgburu, bugbaa l'alị ọdo t'ẹphe gwobe ekemu, shi l'eka Mosisu; t'ẹphe be ebujeshi unwegirima ẹphe utsu; ẹphe t'etsohe ome-l'alị ndu Ju. ²² ?Nanụ ẹge ee-me iya nta-a; kele ndu Ju nujekwa l'i latawaru." ²³ Ẹphe asu iya: "Iphe ii-me bu: l'o nweru umadzu ẹno, kweru Nchileke ukwa l'ẹphe e-doheru iya onwẹphe nsọ: ba kpụ ishi; ba ngụ mee. Tọ du iya bu; ndu ono abya atubuwa teke ẹphe e-meshi iphe ono. ²⁴ Teke obu, ẹphe tuburu obu eruakwanua. O kwa t'i je etsoru ẹphe mee nsọ, tso iya nu. Nnggu akfufuaru ẹphe ugwo iphe, iphe ono e-phu ẹphe; k'ophu ẹphe a-kpushikwanu ishi. Onyemonye obule amakwanuru l'iphemiphe obule ono, a tuko ekfu le iime ono be bukota ejo-ire. Ẹphe amaru le nggubedua l'onwongu atukojekwaa ẹge ekemu Mosisu kfulu emekota. ²⁵ O -buru ke ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, bu-wa ndu wowaru onwẹphe ye Kurayisutu l'eka be ayi chihanarua idzu; dewa ekwo-ozu zilaaru ẹphe; su ẹphe t'ẹphe be erijeshi iphe, a gwaru nte. Ẹphe ta ataje mee iphe. Ẹphe ta ataje anu, a swi-gburu aswi-gbu. Ophu too nwe onye yele onye ẹ tọ ludu alulu a-zeje azeenwoke-yeenwanyi."

²⁶ Ya ndono; Pọlu abyanu bya eduta umadzu ẹno ono yeru onwiya. Yo be le nchita-abohu iya; ẹphe l'iya eje emee nsọ ono l'eze-ulo Nchileke. Ẹphe eshi ẹge ono mee; a makotaru l'a -nofu abali esaa be yele ndu ophu e-gude iphe bya t'a chiaru ẹphe eja l'ehu l'ehu ẹge gbaru nu.

E guderu Pọlu l'eze-ulo Nchileke

²⁷ Abali esaa ono l'agvwa; yo be ujiku lanu; ndu Ju, shi Eshiya ahara phua Pọlu l'ime eze-ulo Nchileke. Ẹphe akpalia igweligwe madzu l'ẹke ono; yeshiaru ẹphe oku; ẹphe abya egude Pọlu; ²⁸ chishia mkpu; su: "Izurulu; o-ji-l'eka-togbo-o; unu gbaru bya-o! Unu bya eyeta eka-o! Owaa nwoke-wa, tsoru ekemeke obule ejephe; l'ezi iphe; ekfubyishi ndibe ayi; ezibyishi ekemu Mosisu; ekfubyishikwaphu eze-ulo Nchileke-wa-o! Ophu ka njo bu l'o dutaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju dubata l'eze-ulo Nchileke; shi ẹge ono merushia eke duru Nchileke le nsọ." ²⁹ Iphe meru iphe ẹphe ekfu ẹge ono bu l'ẹphe phujeru eke Pọlu yele onye Efesosu, epha iya bu Tirifimosu yi ejephe le Jerusalemu. Ẹphe etubesu le Pọlu du nwoke ono bahu l'eze-ulo Nchileke.

³⁰ Mkpukpu agbalahaa gharaghara. Ẹphe agbako-dzua; bya akputa Pọlu kpufuta iya l'ime eze-ulo Nchileke guchishikebe onu-uzo eze-ulo Nchileke ono teke onophu. ³¹ Ẹphe emekwadia t'ẹphe gbua Pọlu; yo ruwaphu eze onye ishi soja ndu Romu, l'achi eke ono le nchi l'utsu ada le Jerusalemu. ³² Eze onye ishi ono achita-kebewaphu ndu ishi soja; me ndu soja ẹphe egwegwa; gbakfushia ndu ono. Ẹphe aphulephu eze onye ishi soja ono yele ndu soja ono; tsubuhu Pọlu iphe. ³³ Eze onye ishi soja ono abya ejekfu Pọlu je egude iya; bya asu t'a tua ya mkpakobe labu. Yo jide teke ono: "?Bu onye b'o bu? ?Bu ngunu b'o meru?" ³⁴ Ndu echi l'o meru owaa; ndu echi l'o meru ophu. Ẹphe ekfuphelephu iphe ẹ-te dodu enya; k'ophu onye ishi ndu soja ono ta mahedu iphe bu l'oo iphe meru nu ndo-wa. Yo su te ndu soja kpuba Pọlu le mbareke ndu soja. ³⁵ Ẹphe akpuru iya rua eke, eeshije abata mbareke ono; pata iya apata; eke mkpukpu ono ede igidi t'ẹphe gbua ya. ³⁶ Ẹphe eze gidigidi etso iya l'azu; l'echi: "Chigbua ya! Chigbua ya!"

Pọlu eme t'ọ dzọ onwiya

³⁷ Ẹphe ejeshia t'ẹphe paba Pọlu ẹ mbareke ndu soja ono; yọ sọ eze onye ishi ndu soja ono: “?Tẹ ya kfuwaru iya ru iphe?”

Eze onye ishi ndu soja ono asọ iya: “Inhi! ?I gbe maru okfu Giriku? ³⁸ ?Bụ iya bụ l'ẹ tọ bọdu nggu bụ ọpflu Íjiputu ono, kpaworua ọgu; chita unu ndu mgbugbu-madzu iri chiba l'echi-ẹgu; ẹphe eje anọdu-wa? ?Tọ bọdu nggu?”

³⁹ Pọlu asọ iya: “Wawa; ẹ ya bukwa onye Ju, a mọru l'alì Silísiya gẹdegede. Ya shikwa Tásosu, bụ mkpukpu nweru ẹnya. Byiko; tẹ ya kfururu nọ ndu-wa!”

⁴⁰ Eze onye ishi ndu soja ono ekweta t'o yee ọnu. Pọlu abya evudo ẹ mkpọ-kobe ẹke eeshije enyiba l'ulo; bya achiliaru ikpetuma ndu ono ẹka t'ẹphe gebe tẹ ya yee ọnu. Ẹphe adalephu rìgbidingu; Pọlu egude okfu Híburu kfulahaaru ẹphe okfu:

22

¹ “Unubẹ unwunna iya; mẹ nna iya phẹ: unu ngabẹ nchì tẹ ya dofu onwiya iphe-a l'ifu unu-o!” ² Ẹphe anọ l'ookfu okfu Híburu; to nwehe onye mekwaduru m'ọo pyimu. Pọlu awata oye ọnu l'okfu ono; sọ ẹphe:

³ “Lẹ ya bụ onye Ju, a mọru ẹ Tásosu Silísiya. Ẹke ya nọ vufuta bụ ẹ Jerúsalemu l'ẹke-a. Onye ziru iya ẹkwo bụ Gaméliyelu. Ọ kfube oswa zishia ya ekemu ndiche ẹphe ike. Ọ kwa ẹge oovu unu ẹhu; mbụ iphe kẹ Nchileke ntanụ-a bụ ẹge o shi evu iya. ⁴ Ndu etso Ụzo Nnajiufu ono bẹ ya shi akpashi ẹhu ike; mbụ shi egbutsujee ẹphe egbugbu. Ya shi egudeje unwoke ẹphe mẹ unwanyi ẹphe; tọ ẹphe mkpọro. ⁵ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu bụ ọgurennya ọgbo ikpe unu l'ẹphe ha bẹ a-gbakwa ekebe l'iphe-a, ya ekfu-wa bụ oswi-okfu. Ya jeru je anata ẹphe ẹkwo, e deru nọ unwunna ẹphe ndu Ju, bu ẹ Damásukọsu; bya ejeshia ẹke ono tẹ ya gudekota ndu kweru kẹ Jisọsu tọ ẹphe mkpọro; kpọta bya ẹ Jerúsalemu t'a hụa ẹphe àhùhù.”

Ẹge ndzọ Pọlu gude gbanwee

⁶ “Ya ndono; ya atugbua; rudelephu Damásukọsu l'ẹnyanwu abyawa ogvuru l'ishi; iphoro eshi l'igwe; bya enwua oswi kẹ vñi; nwuphee ya mgburumburu. ⁷ Ya adaa l'alì; nọ olu, eku iya nọ; sọ: ‘Sọlu! Sọlu! ?Bụ ngunu meru iphe ìkpa iya ẹhu?’

⁸ “Ya aji iya: ‘?Bụ onye b'ì bụ; Nnajiufu?’

“Yọ sọ iya: ‘L'ọo yẹbedua bụ Jisọsu kẹ Názaretu-wa, ìkpa ẹhu-wa.’ ⁹ Ndu yẹle iya yì aphukota iphoro ono. Obenu l'ẹphe ta nọdu okfu ono, onye ono ekfu anọ iya ono.

¹⁰ “Ya aji iya: ‘Nnajiufu; ?bụ ngunu bẹ ya e-me?’

“Yọ sọ iya: ‘Tẹ ya gbeshi bahù Damásukọsu. Ya -rua ẹke ono; bẹ aa-kọru iya-a iphemiphe ọbule, Nchileke sọru l'ii-meru iya.’ ¹¹ Iphoro ono emee; ya atsulahaa ìshì. Ndu yẹle iya yì akpuru iya l'ẹka; ẹphe abahù ẹ Damásukọsu.

¹² “Ẹphe erua ẹke ono; yo nweru nwoke, ẹpha iya bụ Ananáyasu, Nchileke dọru ẹ nsọ. Oomekota iphe ekemu kfuru; bọru onye ndu Ju, bukota l'ẹke ono akwabẹru ugwu. ¹³ Yọ byakfuta iya bya evudonyabe iya; sọ iya: ‘Sọlu nwunne iya; ngwa; wata ọpflu ọzo ọdo!’ Teke onopflu; ya awatawaphù ọpflu ọzo; bya aphua ya. ¹⁴ Yọ sọ iya: ‘Lẹ Nchileke ndiche ẹphe; bẹ fọtawaru yẹbe Pọlu tẹ ya maru iphe, nọ yẹbe Nchileke l'uche; tẹ ya phua onye ono, bụ iya nwenkinyi iya doberu ẹka ndoo ono; bya anọ iphe ookfu l'onwiya. ¹⁵ L'iphe meru iphe ọ dọ ẹge ono bụ ẹ ya a-gbaru iya ọdzori l'ifu ndiphe mgburumburu; kfuaru onyemonye ọbule iphe ono, ya phuru ono; mẹ ọpflu ya nuru. ¹⁶ Nta-a bụ; ?bụ ngunu ọdo bẹ ya ngabẹru. Wo tẹ ya gbeshi t'e mee ya baputizimu; safu iya iphe dọ ẹji, ya meru; mẹ ya kfua ẹ ya natawaru Jisọsu; t'ọ bọru Nnajiufu iya.’

*Nchileke ezi Pọlu t'o je ezia
ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju ozi-oma*

¹⁷ “Ya ndono; ya alaphushia azu le Jerúsalemu. Ya anodu l'eze-ulo Nchileke eke ya ekfu anu Nchileke; phua àphù; ¹⁸ phua Nnajiufu; yo su iya: ‘Te ya mee egwegwa lufu le Jerúsalemu; kele ndu eke-a ta angakwa nchi l'iphe iikfu k'ehu iya.’ ¹⁹ Ya asu iya: ‘Nnajiufu; ephe makotaru ohuma ohuma ege ya shi ejeje l'ime ulo-ndzuko ndu Ju je atua ndu, woru onwephe ye ngu l'eka mkporo; su t'e chia ephe iphe. ²⁰ Teke e gburu onye ekebe ngu, bu Sutivinu be ya nokwa l'eke ono; zu mgbede l'egbugbu, e gburu iya du mma. Yo buru yebedua, bu Polu no swiru uwe ndu, je je atugbua ya nu.’ ²¹ Nnajiufu asu iya te ya tugbua l'ije iya; le ya e-zi yebe Polu eke teru enya te ya jekfu ndu e-ta budu ndu Ju.”

Polu me eze onye ishi soja

²² Ndu ono adakpelephu nwanshi; gebe nchi l'iphe Polu ekfu; jeye yo kfulephu ke ndu e-ta budu ndu Ju ono; ephe aswo-lihu; su: “Unu wofu iya! Unu wofu iya! Unu gbua ya! Unu gbua ya! E to bukwa onye gbaru k'ono ndzu!” ²³ Ephe atu wowowo; gude uwe ephe l'ekpoka udzu agha l'imeli; eke ehughu ephe eghughu. ²⁴ Eze onye ishi ndu soja ono asu te ndu soja kpuba Polu le mbareke ndu soja l'eke ono. Yo su ephe t'ephe chia ya echachi t'a maru: ?m'oo-kfu iphe kparu iphe ndu Ju adaji ege ono. ²⁵ A bya ekeebe Polu egbu t'e chia ya echachi ono; yo su onye ishi ndu soja lanu, vudo l'eke ono: “Ekemu ndu Romu; ?o suru t'eechijee onye Romu iphe l'e be ekpe iya ikpe; maru iphe o meru?”

²⁶ Onye ishi soja ono anua ya bya ejekfube eze onye ishi ndu soja ono; je asu iya: “?I marua iphe ibya ememe? ?I marua le nwoke-wa bu onye Romu?”

²⁷ Eze onye ishi ndu soja ono abya ejekfushia Polu; je aji iya: “?I bu onye Romu l'oswiya?”

Polu asu iya: “Iye.”

²⁸ Eze onye ishi ndu soja ono asu le ya kfuwaru oke okpoga be ya bu deru onye Romu.

Polu asu iya: “Obekwanu l'a muru yebedua gedegede; ya aburu onye Romu.”

²⁹ Ndu ono, shi abya oji Polu aji ono ebuhaa ya eka. Eze onye ishi ndu soja ono atsulahaa egvu l'o nuru le Polu bu onye Romu. Yo buru nwa Romu b'o turu mkpakobe.

Polu no l'ifu ogbo ikpe ndu Ju

³⁰ Yo be le nchi-ta-abo hu iya; eze onye ishi ndu soja ono asu t'a tofu Polu mkpakobe. Yo bya ezia te ndu ishi achijeru Nchileke eja; me ndu ogbo ikpe ndu Ju l'ephe ha dzukota. Ephe edzukotalephu; yo duta Polu bya edobe ephe l'ifu. Iphe ochokpoo aburu t'o maru ishi iphe kparu iphe ndu Ju guderu Polu.

23

¹ Polu abya atakobe ndu ogbo ikpe ono enya l'ifu; su ephe: “Unwunna iya; e to nwekpodua iphe ya maru, ya mejeru byeye nta-a, bu iphe ya a-su l'o bu iya awa iya obu l'ifu Nchileke.” ² Ya ndono; Ananayasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja agbalihulephu su te ndu vudonyabe Polu chia ya eka l'onu. ³ Polu asu iya: “O kwaphu ege ono be Nchileke e-chi ngu iphe nggube oshi-epoto ono, e teru ndzu l'eli iya ono. Nta-a; b'i no l'eke-a eme t'i gude ekemu kpee ya ikpe; l'emebyikwaphu ekemu obu emebyi; keshinu i suru t'e chia ya iphe.”

⁴ Ndu vudonyabe Polu asu iya: “Chaa! ?Ti madu l'oo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja be iko onu ege ono?”

⁵ Polu asu: “Aa; wakwa eka-l'alij; unwunna iya. Ya te shikwa maru l'o bu iya bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: ‘T'e b'i kfuwaru ndu achi ndibe unu ejo okfu.’ ”

⁶ Tò dù iya bụ; Pọlu amawaruphu lẹ ndzuko ndu ọgbo ikpe ono dù ụzo ẹbo: l'ogbo ndu Sádusii nọ iya; ọgbo ndu Fárisii anọdu iya. Yọ rashia: “Unwunna iya; ya yikwa l'ogbo ndu Fárisii. Ndu mụru iya nọ eshikwaphu l'ogbo ndu Fárisii. Iphe e gude ekpe iya ikpe bụkwa lẹ ya ele ọnya lẹ ndu nwuhuru anwuhu bẹ Nchileke e-me ujiku lanu t'ephe teta nọdu ndzu.”

⁷ Ekfutsuta, ookfutsuta iphe ono; ndu ọgbo kẹ Fárisii; mę ndu ọgbo kẹ Sádusii awata ọswo ụswo. Ọgbo ikpe ono ekekahu onwephe ẹbo; ⁸ kẹle ndu kẹ Sádusii sụru lẹ Nchileke t'emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta nọdu ndzu ọdo; sụ l'unwu ojozi-imigwe ta nọdu; to nwe ndu ọdo, ẹ te egudejedu ọnya phua, nonu. Obenu lẹ ndu kẹ Fárisii tuko iphe ono kwetakota. ⁹ Ndu ọphu atulee wọwowo aka nshinu eje. Ndu ezije ekemu; ndu ọphu bụ ọgbo kẹ ndu Fárisii aharu gbeshi ekfushi iya ike: “Lẹ to nwedu iphe dù ẹji, ẹphe maru, nwoke-wa meru! ?A maru bụ maa; tọo ojozi-imigwe kfujewaru nọ iya?”

¹⁰ A nonyaa; ụswo ọbu akaria ẹka; k'ọphu eze onye ishi ndu soja ono tubesu l'ephe alakashiwa Pọlu nanu nanu. Yọ sụ tẹ ndu soja iya ye ishi je akpufuta Pọlu; kpubata lẹ mbareke ndu soja ọdo.

¹¹ Yo be l'enyashi iya; Nnajiufu, bụ Jisọsu abya evudonyabe Pọlu; sụ iya: “Gudekpelekwia iya phụ ẹge iigude iya; Pọlu! Ọ kwa ẹge i gbaru ọdzori iya lẹ Jerúsalemu l'ẹke-a bụ ẹge i jefutaje je agbaaru iya ẹya lẹ Rómu.”

Aachi idzu ishi Pọlu

¹² Nchi abohulephu; ndu Ju abya edzukobe; ria nte l'ephe te eridu nri; to nwe iphe ẹphe a-ngu; ẹ ba bụ l'ephe gburu Pọlu. ¹³ Ẹphe karikwaru ụkporo madzu labu; mbu ndu ono, chiru idzu ono. ¹⁴ Ẹphe abyakfutashia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bụ ọgurennya ndu Ju; bya asu ẹphe: “Ẹphe riakwaru nte l'ephe ta akpadu nri l'onu; ọphu ẹphe 'etsudu okoro l'onu; ẹ ba bụ l'ephe gburu Pọlu. ¹⁵ Ọo ya bụ; t'unu lẹ ndu ọgbo ikpe zia eze onye ishi ndu soja Rómu t'o dutaru unu Pọlu. Unu mee ya t'o tubesu l'unu eme t'unu jifua ya aji. Ẹphe a-kwabee; gbua ya l'uzo tẹmanu yo rua ẹke-a.”

¹⁶ Ya ndono; nwata okoro ọya lanu, bụ nwunne Pọlu kẹ nwanyi bẹ mụru iya nọ anu k'ejo idzu ono; kwe bahu lẹ mbareke l'ẹke ono je ekfuaru iya Pọlu. ¹⁷ Pọlu abya ekua onye ishi ndu soja lanu; sụ iya: “T'o duta onye-wa jekfu eze onye ishi ndu soja. L'o nweru iphe, oo-kfuru iya.” ¹⁸ Onye ishi ndu soja ono eduta iya jekfushia eze onye ishi ndu soja ono; je asu iya: “L'ọ bụ onye mkporo ono; mbu Pọlu; bẹ kuru iya n; sụ t'e dutaru ngu nwokoro ọya-a; l'o nweru iphe dù mkpa, oo-kfuru ngu.”

¹⁹ Eze onye ishi ndu soja ono abya eduta iya je anodu iche; jia ya l'edomi: “?Nanu ẹge ọ du?”

²⁰ Yọ sụ iya: “Lẹ ndu Ju chiru idzu l'ephe a-su ngu t'i duta Pọlu dufutaru ndu ọgbo ikpe echile; lẹ ndzuko ọgbo ikpe achọ t'ephe jifua ya aji. ²¹ Ọlobu; ba angakwa nchi; l'o nwekwaru ndu, kariru ụkporo unwoke labu, e-ke l'uzo; kwaberu iya. Ẹphe riakwaru nte l'ephe te eridu nri; to nwe iphe ẹphe a-ngu; ẹ ba bụ l'ephe gburu Pọlu. Nta-a bẹ ẹphe kwabekwaru akwabe; t'ephe nua olu ngu lẹ ee-duta iya-a bya.”

²² Eze onye ishi ndu soja ono asu nwata-okoro ono t'ẹ b'ọ dukwa onye ọo-kfuru lẹ ya dowaru iya ẹya; sụ iya t'ọ lawaru. Yọ lashia.

Eedu Pọlu edujeru nnajiọha, bụ Filikusu

²³ Eze onye ishi ndu soja ono abya ekua ndu ishi soja iya ẹbo; sụ ẹphe: “Unu guta ụkporo ndu soja iri; unu agutakwaphu ụkporo ndu inya ẹto lẹ ndu inya iri; mę ụkporo ndu arwa iri ọdo, bụ ndu a-chiru ara. Unu kwakọbe ẹphe k'oje Sizaríya l'ori nri-enyashi ntanu-a. ²⁴ Unu hakwaruphu inya mekwaaru Pọlu, ọo-nọdu agba t'unu

duru iya je anụ nnajioha, bụ Fílikusu lẹ chiriwerere.” ²⁵ Eze onye ishi ndu soja ono abya edee ekwo; sụ:

²⁶ “Kulodiyosu Lisiyasu ede iya anụ Nnajioha, bụ Fílikusu. Ya ekele ngu. ²⁷ L'oo bụ ndu Ju guderu nwoke-wa l'eme t'ephe gbua ya. A nonyaa; ama abya agbaaru iya l'ọ bụ nwa Rómu. Ya egude ndu soja iya je anafu iya ephe. ²⁸ Ya emelaha te ya maru iphe o meru, kparu iphe ephe guderu iya. Ya eduru iya jekfu ndzuko ndu ogbo ikpe ephe. ²⁹ Ya aphua l'iphe o meru ta budu iphe du ke t'a kfu-gbua ya akfu-gbu; ophu o dukpoduanu ke t'a tua ya mkporo. Iphe ephe ekfu l'o meru bu okfu ke ekemu ali ndu Ju. ³⁰ Ya anua le ndu Ju chiru idzu t'ephe gbua ya l'uzo; su t'e gude iya byakfuta ngu-wa. Ya asu ndu obu, ekfu iphe o meru obu t'ephe byakfuta ngu bya ekfu iya l'ifu ngu.”

³¹ Ndu soja ono abya emee ege e ziru ephe. Ephe egude Polu jee l'enyashi ono jeye le Antipatirisu. ³² Yo be echile iya; ndu soja ndu ophu gude okpa alaphushia azu le mbareke. Ndu onanu, gude inya ono eduru iya jeshia. ³³ Ephe edurua ya Sizaríya; bya eworu ekwo ono nu govano; duru Polu ye iya l'eka. ³⁴ Govano agube ekwo ono; bya aji Polu eke, a muru iya. Yo nulephu l'ọ bu onye Silisiya; ³⁵ su iya: “L'ii-yewaru onu teke ndu ebo ngu ibo rutaru.” Yo su t'e je edobe Polu l'ufu-eze Herodu; che iya nche.

24

Ibo, eebo Polu

¹ A nulephu abali ise; Ananayasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me l'uphodu ndu bu ogurenya l'ogbo ikpe ndu Ju; ephe l'onye loya, aza Tetálosu ayiru jeshia Sizaríya. Ephe erua; bya atuko iphe ephe suru le Polu meru dokotaru govano Fílikusu. ² A bya ekua Polu; Tetálosu awata okfu iphe, ephe suru l'o meru; su:

“Onye-ukfu-l'oha, bu Fílikusu. O bu ege i doberu eka achi ayi meru iphe nchi du ayi ndo. O bu enya, i kwaru meru iphe a gbanweshitsuaru iphemiphe obule ono, a gbanweshiru ono t'o duru ayi le mma. ³ Ayi ekele ngu ekele lekemeke obule ke iphemiphe obule ono, i meru ayi ono. ⁴ Ya te ejekwaru ngu ru okfuru ogologo okfu. Iphe ya arọ ngu; byiko; bukwa t'i kweru nua iphe-a, ephe abyaru ngu ekfuru-wa. Ephe e-gbulekwaru ngu iya phu mkpirikpi. ⁵ Nwoke-wa be ephe phuraru l'ọ bu onye emeje t'ejo iphe tsa nwunne. Ookpaje utsu l'iphe bu eke ndu Ju no le mgboko mgburumburu. Oo yebedua bu ishi ndu ejo ogbo ono, bu ogbo ndu Názaretu. ⁶ O seru ege ya e-shi merushia eze-ulo Nchileke; ayi egude iya t'ayi kpee ya ikpe l'ege ekemu-ali ayi kfuru. ⁷ Obenu l'eze onye ishi ndu soja, bu Lisiyasu bya eye iya eka; gude ike nata iya ayi; ⁸ su te ayibe ndu, guderu iya nu bya l'ifu ngu. I -jia ya aji be ii-phuraru iphe obu, ayi ekfuru ngu l'o meru obu.” ⁹ Ndu Ju ophunanu eye iya eka; su l'iphe Tetálosu kfuru bukota oswi-okfu.

Polu edofu onwiya l'ifu

Fílikusu

¹⁰ Govano abya epheeru Polu eka t'o watawaru oye onu. Polu asu iya:

“Le ya marua l'i shiwa keshinu afa olemole ophu sweru nu noduta l'ishi ikpe l'ali-a. Oo ya meru iphe ehụ beberu atso iya ena te ya dofu onwiya l'ifu ngu. ¹¹ E to karikwaa abali iri l'ebo, ya jeru Jerúsalemu obaru Nchileke eja. Jikwaa ephe t'a maeduru: ? bu iya ejo-ire. ¹² Ndu Ju te nwekwa teke ephe phuru l'o nweru onye yele iya atu ntutego; to nwe eke, ephe phuru, ya kparu utsu, ada l'ime eze-ulo Nchileke; m'o bu l'ulo-ndzuko ephe; odudu buru l'ime mkpukpu. ¹³ Odo bukpoonu t'ephe koshi l'ibo ono, ephe boshiru iya ono nweru ophu bu oswi-okfu. ¹⁴ Ophu ya kweru bu le ya abaru Nchileke ndiche ayi phe eja le Uzo Nnajiufu ono, ephe ekuje ejo ogbo ono.

Ya tükokwaruphu iphemiphe obule, e deru l'ekwo ekemu Mosisu; me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke kweta. ¹⁵ O kwa iphe ndu-wa ele enya iya be ya elekwaphu enya iya, bu iya bu le Nchileke e-mekochaa mee onyemonye obule t'o shi l'onwu teta nodu ndu: me ndu oma; me ndu ejo iphe. ¹⁶ Yo buru iphe ono be ya ekebeje ehu eme t'obu ba nma iya ikpe l'ifu Nchileke; me l'ifu madzu.

¹⁷ "To du iya bu; ya anobebe afa olemole l'eke odo; bya alata ali iya te ya wolataru ndu ali iya okpoga, eegude eyeru ephe aka; mekwaphu te ya bya egwooru Nchileke ngweja. ¹⁸ O kwa le ya metsuaru nsq, tso ngweja ono be ndu Ju, haru shi Eshiya lata phuru iya l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'eke ono. E to nwekwa ndu ephe l'iya yi; to nwe utsu, ya kpatsuru le mkpukpu. ¹⁹ O kwa ndu Ju ono, shi Eshiya ono b'o gbaru t'ephe bya l'ifu ngu l'eke-a; bya ekfu-a iphe ephe suru le ya meru obu; m'o -nweru iphe ephe e-kfu. ²⁰ Odo bu te ndu-wa, no l'eke-a kfunua ejo iphe obu, ephe phuru ya meru, bukpo iphe e gega nma iya ikpe teke ono, a jiru iya aji l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ephe ono; ²¹ gbahakwaa iphe lanu ono, ya nokwa-a l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono kfushia ike; su: 'L'iphe unu gude ekpe iya ikpe ntanu-a bukwa le ya kweru le Nchileke e-mekochaa mee ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nodu ndu.'

²² To du iya bu; keshinu Filikusu makotawaru ke Uzo Nnajiufu ono ohuma; yo su t'ephe la; le ya e-kpe ikpe ono teke eze onye ishi ndu soja, bu Lisiyasu byaleruphu. ²³ Yo su te onye ishi soja ndu Romu, Polu no l'eka letakwa iya enya ohuma. Olobu; t'o hakwaa ya t'o tusaru ehu; te ndu onya iya byaje t'ephe l'iya jia; t'ephe jejeru iya iphe bu mkpa iya.

Polu ekfu okfu l'ifu Filikusu; me Durusila, bu nyee ya

²⁴ A nolephu abali olemole; Filikusu eduru nyee ya, bu Durusila, bu nwanyi Ju byatashia. Yo bya ezi; e je ekua Polu. Ephe angaberu iya nchi; yo kfulahaa k'oworu onwonye ye l'eka Kurayisutu, bu Jisosu. ²⁵ Polu ekfukwadia okfu ke odobe aka ndoo; ke okpadeje onwonye; me ke mboku ikpe, abya nu; Filikusu atsulahaa egvu. Yo su iya t'o jewaru ke nta-a; le ya e-ku iya-a odo teke uzo du iya. ²⁶ Iphe o shi ari bu le Polu a-nu iya aka-azu. Yo buru iya meru iphe oboje: nta-a nta-a; yo kua Polu t'ephe bo uja.

²⁷ A nolephu afa labu; Filikusu alufu l'okwa iya; nwoke odo, epha iya bu Poshosu Fesutosu abya anochia enya iya. Filikusu aparu Polu haa l'ulo-mkporo; l'eke oome t'o mee iphe du ndu Ju mma.

25

Polu ekfu l'oo eze ndu Romu e-kpe ikpe iya

¹ A nolephu abali eto k'ophu Fesutosu lakfutaru ndu ono, o bu nnajioha ephe ono; yo shi le Sizaria jeshia Jerusalemu. ² E rua eke ono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ishi ndu Ju abya ekfulahaaru iya iphe ephe suru le Polu meru. Ephe aroo ya; ³ t'o meeru ephe iphe-oma, bu iya bu t'o mee te Polu lata azu le Jerusalemu. Ephe achikwanu idzu ono t'ephe kee l'uzo; gbua Polu. ⁴ Obenu le Fesutosu suru ephe le Polu nokwa le mkporo le Sizaria. "Le yebdua, bu Fesutosu habewaa nwanshi; ya alaphushia azu l'eke ono. ⁵ Te ndu ishi unu tsoru iya je Sizaria; o -buru l'o nweru iphe du eji, o meru; t'ephe bya ekfua ya l'eke ono."

⁶ Ephe le Fesutosu anoo iphe dzuru abali esato m'o bu abali iri l'eke ono b'o laderu Sizaria. Yo be le nchi-ta-abohu iya; yo je anodu l'ulo-ikpe; bya asu t'e dubata Polu. ⁷ Polu abatalephu; ndu Ju, shi Jerusalemu abya akpo-pee ya mgburumburu; kfushilaha igweligwe akpamara, ephe suru l'o meshiru. Ophu to du ophu ephe duru ike koshi l'o bu oswi-okfu m'oo nanu. ⁸ Polu abya edolaha te ya dofu onwiyi; su:

“L’ẹ to nwekwa teke ya kfuswejeru ekemu ndu Ju; ọ́phu ọ́ d’ukwa teke ya kfuswejeru eze-ulo Nchileke; ọ́ d’udu buru Síza.”

⁹ Fésutosu emelaha te ya mee iphe du ndu Ju mma; bya asu Pọlu: “?Ọ́ du ngu mma t’i je Jerúsalemu t’e kpee ngu ikpe iphe-a, ẹ́phe suru l’i meru-wa l’ifu mu l’ẹ́ke ono?”

¹⁰ Pọlu asu iya: “L’ẹ ya vudo-wa l’ifu ọ́gbo ikpe k’eze ndu Rómu, bukwanu iya bu ẹ́ke gbaru t’e kpee ya ikpe. Nggubedua l’onwongu maru l’ẹ́ to nwedu ẹ́jo iphe ya meru ndu Ju. ¹¹ Kele ndege ya meru ẹ́jo iphe; metakwanu iphe gbaru ke t’e kpee ya nkfugbu; me ya asu: ?ya atsuhunu egvu anwuhu. Obenu le teke iphe ẹ́phe suru le ya meru ta budu oswi-okfu; b’ẹ́ to nwekwa onye ha ke te ya kpuru iya nu ẹ́phe. Iphe ya kfuru bu te ikpe iya laa l’ifu Síza.”

¹² To du iya bu; Fésutosu yele ndu ọ́gbo ikpe ono efogbatsua ishi; yo su Pọlu: “Le keshinu i suru te ikpe ngu laa l’ifu Síza; bukwa l’ifu Síza ono be ii-je.”

Pọlu no l’ifu Agiripa; me Banisu

¹³ Yo be ujiku lanu; onye eze, ẹ́pha iya bu Agiripa; me nwunne iya ke nwanyi, ẹ́pha iya bu Banisu abya Sizarifa t’ẹ́phe kele Fésutosu. ¹⁴ ẹ́phe anolephu abali olemole l’ẹ́ke ono; Fésutosu abya eworu ke Pọlu koru Agiripa. Yo su iya: “L’o nweru nwoke, Filikusu haru iya l’ulo-mkporo. ¹⁵ Teke ya jeru Jerúsalemu; be ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ́ja; me ndu bu ọ́gurennya ọ́gbo ikpe ẹ́phe kfulahaaru iya ẹ́jo iphe ẹ́phe suru l’o meshiru. ẹ́phe asu te ya nmaa ya ikpe.

¹⁶ “Ya asu ẹ́phe l’ẹ́ to bukwa ome-l’ali ndu Rómu t’a kpuru onye bulephu ibo be ebo iya; nu; l’ẹ́-ba bu le yele ndu ọ́daru ẹ́phe l’iya no ifu l’ifu t’o doo enya; mbu iphe obu, a suru l’o meru obu. ¹⁷ Yo be mboku, ẹ́phe dzuru l’ẹ́ke-a; ya te jekpohee okpo ukfu. Ya ejeshiwaphu l’ulo-ikpe ono le nchi-ta-abo hu iya; su t’e je edubata nwoke obu. ¹⁸ Ndu, ebo iya ibo egbeshi; to du ẹ́jo iphe, ya shi ari l’o meru, nweru ophu ẹ́phe suru l’o meru. ¹⁹ Iphe ẹ́phe kfuleruphu aburu okfu uzo, ẹ́phe abajeru Nchileke ẹ́ja; me ke onye obu, a suru l’ẹ́pha iya bu Jisosu, nwuhuwaru nu; obenu le Pọlu suru l’o noo ndzu. ²⁰ Ya ta ma iphe ya e-me l’okfu, du ege ono. Ya aja Pọlu te ya maru: ?o du iya mma t’o jee Jerúsalemu t’e kpee ya ikpe iphe ẹ́phe suru l’o meru obu l’ẹ́ke ono? ²¹ Pọlu ajika; su t’e che iya nche jeye teke eze, bu Síza e-kpe iya ikpe. Ya ekwe; su t’e che iya nche jeye teke ya e-zi iya t’o jekfu eze, bu Síza obu.”

²² Agiripa asu Fésutosu: “Ọ́ dukwa iya t’a su le ya nuru olu nwoke-wa l’onwiya kwaphu.” Fésutosu asu iya t’o haa; echile be ọ́o-nu-a olu iya.

²³ Yo be nchi-ta-abo hu iya; Agiripa yele Banisu abya akwakpelephu onwepe ọ́gbodo ngwa ndu eze. ẹ́phe abya abahu l’ulo-ikpe ono ẹ́phe l’eze ndu ishi soja; me ndu, a maru ẹ́pha ẹ́phe le mkpukpu ono. Fésutosu abya ezi teke ono t’e je eduta Pọlu dubata. ²⁴ Fésutosu awata okfu; su: “Onyibe, bu Agiripa; me unube ndu, nokota l’ẹ́ke-a; unu lekwa nwoke-wa, iphe bu ndu Ju mgburumburu: ndu ophu no l’ẹ́ke-a; me ndu ophu no le Jerúsalemu tukoru echi ichi iya-a. ẹ́phe echi mkpu su t’e b’o noduhe ndzu. ²⁵ Obenu l’ẹ́ to nwedu iphe ya phuru, o meru, bukwanu iphe du ke t’e gude kpee ya nkfugbu. Keshinu o gude onu iya su te ikpe iya la l’ifu eze, bu Síza; be ya sukwaru le ya e-zi t’e dulaaru iya Síza obu. ²⁶ Obenu le ya ta madu iphe bu iphe, ya e-deru eze, bu Síza l’ekwo l’o iphe o meru ndo-o. O kwa iphe kparu iphe ya dufutaru iya unu ndono; dufutaru ngu iya nggubedua gedegede; Eze Agiripa; k’ophu ọ́o-bukwanuru: e -leebe enya l’ikpe-a; ya amakwanuru iphe ya e-de. ²⁷ L’o dukwa yebedua l’o bu umere onye eswe; mbu me ya -su t’e duru onye mkporo je; le ya e-be koshi iphe a suru l’o iphe o meru.”

26

Pọlu edofu onwiya l'ifu Agirípa

¹ Agirípa abya asụ Pọlu: “A haakwaru nta-a t'i doo nke ngu; i -makwaru iphe ii-do; dokwaa ya.” Pọlu abya apalia ẹka; kele iya ekele; bya awata edodo; sụ:

² “Eze, bụ Agirípa; ẹhu atso iya ẹna l'i kweru tẹ ya vudo ngu l'ifu; kfua okfu; dofu onwiya ntanu-a l'iphemiphe obule, ndu Ju sụru lẹ ya eme. ³ Iphe ẹhu atso iya ẹna bụ l'i maru ome-l'alì ndu Ju ohuma; bya amaru iphe ẹphe anoduje adzokashi. Byiko; ngabekpelekwaphu nchì ohuma l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa.

⁴ “Iphe bụ ndu Ju mgburumgburu makotaru ẹge ndzụ iya dụ shitakpoo teke ya bụ nwata; kele ya shilephu l'odungu buru l'alì iya mẹ lẹ Jerúsalemu. ⁵ Ẹphe makwaruphu; m'ọ -bukpooru nù l'ẹphe e-kweta gbaa ekebe iya; lẹ ya shilephu l'odungu gbaru l'ogbo ono, katsukpo otube nvọ l'ekemu Nchileke ayi ono, bụ iya bụ ogbo kẹ ndu Fárisii. ⁶ Nta-a bẹ ya vudo l'ẹke-a; eekpe iya ikpe; okfu lẹ ya ele ẹnya iphe ono, Nchileke kweru nna ayi oche phẹ ukwa lẹ ya e-me ono. ⁷ Ọo iphe ono, o kweru ukwa iya ono bẹ ikfu iri l'ẹbo ndibe ayi phẹ elekpoo ẹnya iya; gude ẹhu-anmanma iya abaru Nchileke ẹja: eswe l'enyashi. Nta-a Onyibe; bẹ ndu Ju sụru lẹ ya mesweeru; okfu lẹ ya ele ẹnya iphe lanu ono. ⁸ ?Bụ ngunu kparu iphe ọotsu unube ndu Ju l'ẹhu okweta lẹ Nchileke e-me ndu, nwuhuru anwuhu t'ẹphe shi l'onwu teta nọdu ndzụ?

⁹ “Yẹbedua l'onwiya shikwaphu tubesu lẹ ndege o nweru iphe ya e-me; gude mebyia iphemiphe obule, lakpooru lẹ kẹ ẹpha Jisosu, bụ onye Názaretu mẹ ya emekwaa ya. ¹⁰ Ono bụ iphe ya meru lẹ Jerúsalemu. Ya jeru je anata ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ẹkwo, ekoshi l'ọo ẹphe ziru iya. Ya eje akputatsua igweligwe ndu kẹ Kuráyisutu; tushia ẹphe mkporo. Teke e kperu ẹphe nkfugbu; ya azua mgbede l'ọ dọ mma t'a kfugbua ẹphe. ¹¹ Ugbo olemole bẹ ya zitsuaru; e chia ẹphe iphe l'iphe bụ ọlo-ndzuko ndu Ju; ẹge ee-shi t'ẹphe sụ l'ẹphe te kwetahedu iphe ono, ẹphe kwetaru ono. Ẹphe shi dọ-tabe iya ẹji; k'ophu bụ lẹ ya shi egbeshije jeshia alì ọdo je ẹphe egude.”

Pọlu akọ ẹge ndzụ iya shi gbanwee

¹² “Yọ buru iphe ono meru iphe ya tughuru jeshia Damásukosu. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ekwe tẹ ya je; yọ buru ẹphe bẹ ya gbaberu okpa je. ¹³ Ya ndono; Onyibe; yọ buru l'echi oke-eswe lẹ ya nọ l'uzo bẹ ya phuru iphoro, ka ẹnyanwu, nọ l'akpamigwe ogbu nwijnwii. Yọ nọ-pee yele ndu ye l'iya yi mgburumgburu. ¹⁴ Ayi adakota gbaragadangu gbaragadangu l'alì. Ya anua olu, e gude okfu Araméyiku eku iya: ‘Solu! Solu! ?Bụ ngunu meru iphe ikpa iya ẹhu? Ọ kwa onwongu bẹ imebata. Ishi iya aburu l'ọ dulekwaphu l'ọ bụ eswi, emeka onwiya iphe; l'ẹke ọogba achì lẹ mkpirikpi-oshi, onye nwe iya nù gude achì iya.’ ¹⁵ Ya aji iya: ‘?Bụ onye b'ì bụ; Nnajiufu?’ Nnajiufu asụ iya: ‘L'ọo ya bụ Jisosu, onye ya akpa ẹhu.’ ¹⁶ Wo mu: ‘Tẹ mu gbeshi vudo evudo. Iphe kparu iphe ya abyakfuta mu bụ tẹ ya gụa mu lẹ ndu ejeru iya ozi. Sụ tẹ mu je ekfukashiaru ndu ọdo iphe-a, mu phuru lẹ kẹ nk'ia ntanu-a; ọdo bụ iphe ya e-koshi mu l'uzo ifu. ¹⁷ Ya a-dzofuta mu l'ẹka ndu Ízurelu; mẹ l'ẹka ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, bụ iya bụ ndu ya ezi mu tẹ mu je alì ẹphe. ¹⁸ Mu e-je emee t'ẹphe musaa ẹnya; k'ophu ẹphe e-shi l'ochi lufuta bata l'iphoro; mẹ k'ophu ẹphe e-shi l'ẹka Sétanu lufuta byakfuta Nchileke. Ọo ya bụ; ẹphe -kwelephu l'ọo ya bụ Nnajiufu ẹphe; Nchileke aguaru ẹphe nvu l'iphe dọ ẹji, ẹphe meru; guru ẹphe yekobe lẹ ndu ophu ọ fọtaru t'ẹphe buru ndibe iya.’ ”

Pọlu ekfu k'ozi iya

¹⁹ “Ya ndono; nggube Eze, bu Agirípa; ya ta jikakwa ome iphe ono, ya nuru ono teke ono, ya phuru àphù ono, shi l'imigwe ono. ²⁰ Ya vu ụzo jee Damásukosu; be ya jederu Jerúsalemu; me alí Judíya mgburumburu be ya bya adzobe jeshia alí ke ndu e-ta budu ndu Ju. Ishi iya aburu te ya karu ephe t'ephe taa onwephe uta iphe du eji, ephe meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Su ephe t'ephe meje iphe, e-koshi l'ephe mewaru ege ono l'oswiya. ²¹ O kwa iya kparu iphe ndu Ju guderu iya l'eke ya no l'eze-ulo Nchileke; ese t'ephe gbu ya. ²² Obenu le Nchileke eyekpelekwaru iya phu eka byeye ntanu-a. O kwa iya kparu iphe ya bya evudo l'eke-a; l'agba ekebe t'onymonye obule nua ya: nwata me ogurennya; ya te ekfu iphe odo; gbahaa iphe ono, Mosisu me ndu nkfuchiru Nchileke kfuru su l'oo-me ono. ²³ Ephe suru le Onye Ndzota ono, Nchileke kwere ukwa iya ono jefutaje iphe-ehuka. E -meebe; yo buru iya a-bu onye Nchileke e-vuru ụzo mee t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; bya ekfukashiaru ndu Ju me ndu e-ta budu ndu Ju l'oo ya bu iphoro, Nchileke e-shi dzota ephe.”

Onu, Agirípa eye

²⁴ Pọlu edonyalephu iphe ono; Fesutosu arangarahu; su iya: “Pọlu; o bu ogvu eme ngu! O bu oke ekwo, i guru agba ngu ishi gharaghara!”

²⁵ Pọlu asu Fesutosu: “Onye-ukfu-l'oha; ogvu te emekwa iya. Iphe ya ekfu dokwaru iya enya; bya abukwaruphu oswi-okfu. ²⁶ ?Tọ budu Agirípa ndo-o! Iphe-a, ya ekfu-wa b'o makotahaakwaru ohuma. Ya ekfukwaru iya phu unu hoo haa; ke l'o dokpooru yebe Pọlu enya le to nwe du iphe ono ophu e to nuhaadua; keshinu e to nwe du ophu e meru l'edomi. ²⁷ Nggube Eze, bu Agirípa: ?I kwetaru iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru? Ya makwaru-a l'i kwetaru!”

²⁸ Agirípa asu Pọlu: “?I tubesu l'o buwaphu ege ono be ii-kfutakebewa iya phu te ya buru onye ke Kuráiyisutu?”

²⁹ Pọlu asu iya: “M'o bu nta-a-o; m'o bu l'oo no odu-o; iphe ya ekfu anu Nchileke bu te nggu le ndu-wa, nokota l'eke-a, anu iphe-a, ya ekfu ntanu-a buru iphe ya bu; kpachikwa ke mkpakobe-wa, a turu iya-a.”

³⁰ Yo kfuebelephu ege ono; eze, bu Agirípa; govano; me eze-nwanyi, bu Baníisu atuko wu-lihu wufu. ³¹ Ephe alufulephu tuko kfulahaaru ibe ephe le nwoke ono te metakwa iphe okfu k'oje mkporo; ophu o buru ke akfugbu. ³² Agirípa asu Fesutosu: “Ndege nwoke-wa ta suwaru te ikpe iya laa l'ifu Síza; me aa-ga ahakwa iya t'o la.”

27

Pọlu no l'ugbo-mini eje Rómu

¹ Yo be teke a chiru iya; yo wukoo l'ayi a-no l'ugbo eje Ítali; e woru Pọlu ye ndu mkporo odo ye Júliyosu, bu onye ishi ndu soja Rómu, l'achi ukporo ndu soja ise l'eka. Onye ono bu onye ishi ndu Ogbo soja Ogósutosu. ² Ayi atuko baa l'ugbo-mini, shi Adaramítiyomu l'abya oje odu ugbo-mini, nogbaa le nkupe-nkupe mini alí Éshiya. O nwekwaruphu nwoke Masedóniya, a muru le Tesalonáyika, epha iya bu Arisutakosu, ayi l'iya tuko nodu l'ugbo ono; tugbu. ³ Yo be le nchi-ta-abohu iya; ayi erua Sayidónu. E rua eke ono; Júliyosu ekweta te Pọlu je ekeletsua ndu onya iya phe; k'ophu ephe a-nutsua ya unwu iphe bu mkpa iya. ⁴ Ayi eshikwa l'eke ono tugbu odo. Pherephere eshi ayi ishifu. Yo buru iya meru iphe ayi tugburu kwaseru ụzo enyanwu-ahata l'uzo ikfuli Sáyipurosú ibyiya ophu pherephere t'epedu. ⁵ Ayi egude ugbo ono dabua mini Silísiya; me Pamfíliya; bya abata l'odu ugbo Máyira le Lísiya. ⁶ E rua eke ono; onye ishi soja ono aphua ugbo-mini, shi Aleğuzándiriya l'eje Ítali. Yo chiru ayi ye iya.

⁷ Ayi atokpelephu nwehu abali olemole; gude iya l'eje. Yo tsukpoo ayi l'ehu be ayi ruru iku Náydosu. Pherephere te kwehekpo t'ayi shia ono. Ayi agozia; shia ụzo

ikfuli Kirítu l'ifu iya ke Saamóni. ⁸ Oshi mgboro Saamóni ono atsukpoo ayi l'ehu. Ayi abya ekebekpoo ehu be ayi ruru eke, eeku Odu Ugboma. Eke ono be duwa ntse le Lasíya.

⁹ Ayi eshi ege ono no anono l'eke ono; k'ophu ayi noru jeye teke ije-ugbo atsuje l'ehu. Ayi abya ano-swetakwaphu teke ndu Izurelu emeje ome-l'alí oswi aswiswi. To du iya bu; Polu anmaaru ndu ugbo ono; me ndu soja epe okwa; su epe: ¹⁰ "Ndu mu; iphe ya phuru bu l'ije-ugbo ayi-wa e-mekochaa du ehuka nshinu. E to bulekwa l'ivu, no l'ugbo-wa; me ugbo l'onwiya a-la l'iyi; ayibedua a-lokwa ishi ayi alo." ¹¹ Yo bulerua iphe onye ishi ugbo; me onye nwe ugbo kfuru be onye ishi ndu soja ono nuru. E to kfubeduru oswa yee onu l'okfu ke Polu. ¹² Keshinu odu ugbo-mini ono ta budu eke aa-no-ghe l'oge winta; onu aka awuko: t'e shi l'eke ono tugbua; t'a maru: ?me epe a-du ike kporua Fínikusu? Fínikusu bu odu ugbo-mini, no le Kirítu. Eke eeshije bahu l'odu ugbo-mini ono du ebo: nanu no foo onu l'e gude ala uzo eka-utara; m'a -no; chebe ifu l'uzo enyanwu-ariba; ophu anodu foo onu l'e gude ala uzo eka-ibyita. Yo buru eke ono; be epe a-no-ghe teke ono, oke oyi atsuje ono.

Oke pherephere abyakfuta epe l'echi eze enyimu

¹³ Pherephere eshi l'uzo ohuda wata ophe nwanshi nwanshi; epe aria l'epe a-dua ike mekota iya ege epe tuberu. Epe alo-lita ongu;* chee l'ugbo ono wata okpo mgboro mgboro Kirítu. ¹⁴ A nolephu nwanshi; oke pherephere, shi l'uzo ishi-eli abyatashia. ¹⁵ Oke pherephere ono aturu ugbo ono tugbua; to kwehe shia ibyiya ono, pherephere shi abya ono. Ayi ta mahe ege ayi e-me iya. Ayi apaakwaduru iya phu haa te pherephere ono paru ayi tugbua. ¹⁶ Ayi eswedelephu l'iku nwa ikfuli Kawuda; pherephere t'epheshihe ike ege o shi epe. Ayi ekeshikpoo ehu kpuru nwugbo ke nshii, eeligbabeje l'eze ugbo chee l'eze ugbo ono. ¹⁷ A kpubatatsulephu nwugbo nshii ye l'ugbo-mini ono; epe abya egude eri kee ugbo-mini ono mgburumburu; mbu kee ya; yo shihu dingu dingu. Epe atsulahaa egvu; wo: ?a maru ugbo ono te ejedunu je eliru l'eveve mini Libiya. Epe alo-zita ekwa-ugbo† ono; ugbo ono atoo ehu jelahaa. ¹⁸ Oke pherephere ono ephekwapu k'ehuka ehuka; l'akwanga ayi; k'ophu a wataru ochishi ivu, no l'ugbo ono etufashi le mini le nchi-ta-abohu mboku ono. ¹⁹ Yo be le mboku ke eto ya; epe egude eka epe l'onwephe mishilahaa iphe e gude mee ugbo ono etufashi le mini. ²⁰ A no abali olemole; ayi te gude enya ayi phu enyanwu; m'o bu mkpo-kpodo. Oke pherephere ono te kwe adazita. Yo mee k'ophu ayi ta arihedu ke ndzu odo.

²¹ Epe anoo anono; to nwe iphe epe riru. To du iya bu; Polu egbeshi bya ejekfube epe je asu epe: "Ndu mu; ndege unu kweru nk'ia; haa olufuta le Kirítu me ayi ta ge tufashikwa iphemipe obule-a, ayi tufashiru-wa; me iphe-a, mebyishihuru nu-wa. ²² Nta-a be ya aru unu t'obu shihu unu ike. E to nwekwa m'oo onye lanu, ishi iya ephu iya; o bulephu ugbo-wa a-la l'iyi. ²³ L'enyashi-wa, sweru nu-wa be ojozi Nchileke; mbu Nchileke ophu ya bu nk'ia; buru iya be ya ejeru ozi byakfutaru iya; ²⁴ bya asu iya: 'Polu; ba atsushi egvu; l'i jefutaje je evudo l'ifu Siza. Odo bu le Nchileke e-gudekwaphu okfu ehu nggube Polu dzoo iphe bu ndu nggu l'epe no l'ugbo-wa l'epe ha.' ²⁵ Oo ya bu; ndu mu; t'obu shihu unu ike. O dokpooru iya enya le Nchileke e-mekota iphe ono ege e kfuru iya eya l'o ha. ²⁶ Obenu l'o nweru ikfuli, ugbo-wa e-je anguru."

²⁷ Ya ndono; yo be l'enyashi ke abali iri l'eno ya; oke pherephere ono apakwapu ayi akwase le mini Mediterenianu ono. Yo rudelephu echi-abali; ndu ugbo ono asu

* **27:13** 27:13 Ongu bu igwe, e meru; yo du l'o gbaru ebà, eegudeje lo-gude ugbo te mini ba apata iya. † **27:17** 27:17 Ekwa-ugbo bu ekwa, eekobeje l'eli ugbo-mini; pherephere egude iya l'apa ugbo obu.

l'ò dukwa l'alì dūwa ayi ntse. ²⁸ A bya eworu ọnyị‡ libe l'eri; chee lẹ mini ono; tūa ya. Ogvu mini ono aburu iphe dū l'ò bụ ụkporo ntụ-ẹka. A nọnyakwaaphu; bya atọ ọnyị ono ọdo; yọ bụwarua ntụ-ẹka iri l'ise. ²⁹ Ẹphe atsulahaa egvu l'ugbo ono e-je ekwoo onwiya l'eze mkpuma; rikashihu. Ẹphe achita ọngu-ugbo ẹno l'azu ugbo ono; ye lẹ mini; yọ lọ-gude ugbo ono. Ẹphe ayolahaa tẹ nchi bọhu-kebe. ³⁰ Ndu ugbo ono emelahaa t'ẹphe paru ugbo ono haa; kfulashihu lẹ mini. Ẹphe aparu ugbo ke nshii phụ ye lẹ mini. Ẹphe emee ẹge ono t'e tubesu l'ẹphe eje oshi ifu eze ugbo ono ye ọngu-ugbo phụ lẹ mini. ³¹ Pọlu asuwaphu onye ishi soja ono; lẹ ndu ugbo ono -kfufukwa bẹ unu laakwaru. ³² Ndu soja ono abya ebufu eri nwugbo nshii ono; mini apata iya kwaseru.

³³ Nchi abyawaa abọhu; Pọlu arolahaa ẹphe t'ẹphe kaburu ria nri; sụ ẹphe: “Nta-a bẹ unu nọwaru abalì iri l'ẹno; to nwe iphe unu riru. ³⁴ Byiko; unu riaru nri tẹ ike dū unu; l'ẹ to nwekwa m'ọ bụ ẹgbushi, nọ unu l'ishi, etufahu nū.” ³⁵ Yo kfuebe ẹge ono; bya ewota buredi; kele Nchileke ekele l'ifu ẹphe l'ẹphe ha; washia ya; wata atata. ³⁶ Ẹphe abya enweru iya obu teke ono; rikota nri l'ẹphe ha. ³⁷ Iphe ayi dū nọdu l'ugbo ono bụ ụkporo madzū ugbo iri l'ẹto l'umadzu iri l'ishingu. ³⁸ Onyemonye ọbule eritsulephu nri; a pashia ereshi, e vu l'ugbo ono tushia lẹ mini t'ugbo ono dū nphe.

Ugbo-mini etsukposhihu

³⁹ Nchi abohulephu; ndu ugbo ono ta mahe uswe iya ophu ẹphe nọ anono. Iphe ẹphe maru bulephu l'alì dūwa ẹphe ọgbata ntse. Ẹphe aphua ẹke mini gwo-jiru agwo-ji; phua l'ẹke ono bẹ alì dūwa bachara bachara l'onu-ẹka ono. Ẹphe asu t'ẹphe maru: ?ẹphe e-meghe t'ugbo ono je eliru l'eveve l'iku mini ono. ⁴⁰ Ẹphe egbubushia eri, gudetsua ọngu-ugbo ono; hakota iya lẹ mini; bya atoshia okpukpu, e gude kegbabetsua eyari, eegudeje ago-zi ugbo ono ifu teke ono kwaphu. Ẹphe abya aphulia ẹkwa, nọ l'eli oshi, nọ l'ifu ugbo ono; k'ophu pherephere a-watakwanu onwu ugbo ono. Ẹphe atokpelephu ẹhu ago-zi iya ifu jeye yọ lashia l'ibiyiyananu, mini gwo-jiru agwo-ji ono. ⁴¹ Obenu l'ugbo ono gbabaru l'ikpo eveve, nọ l'ime mini ono; ishi iya eje eliru l'ẹke ono; k'ophu ugbo ono kwaru l'ẹke ono. Oke eyii-mini ono etsukposhia azu ugbo ono yogiriyogiri.

⁴² Ndu soja ono arilahaa k'ogbushi ndu mkporo ono t'ẹ b'ọ dū onye ophu e-gvufu nū; nahu gbalaa. ⁴³ Obenu l'onye ishi ndu soja ono emenu t'ọ dzọo ishi Pọlu. Yọ sụ iphe bụ ndu, maru ogvu mini t'ẹphe kfufu; vuru ụzo gvufu eli nggodo; ⁴⁴ tẹ ndu ophu gudegbaa ẹka l'ekpete ugbo ono mẹ l'ibiribe oshi ugbo ono; gude iya gvufuta. Yọ buri ẹge ayi meru gvufukota ndono; to nwehe ayi onye iphe mekwaduru.

28

Iphe, meru lẹ Móluta

¹ Ayi egvufutatsulephu eli nggodo; bya amaru l'ikfuli ono bụ Móluta bẹ eeku iya. ² Ndu ẹke ono aphuaru ayi imiko nshinu. Ẹphe abya akpoberu ayi oku t'ayi nyaru; l'ẹke igwe achikwanu mini; oyi atsu. ³ Pọlu erubata nwa nkū; eye l'oku ono; agwo eshiwa iya phụ wufuta; l'okpomoku oku ono ruru iya l'ẹhu. Yọ wufuta bya atakfuru Pọlu l'ẹka. ⁴ Ndu ẹke ono aphua ẹge ẹjo agwo ono takfuru Pọlu l'ẹka; l'atū eregede; ẹphe ekfulahaa; sụ: “Lẹ nwoke-wa gbukwaru ọchi. Mini b'o gvuwaru gvufuta; obu l'alì te edobekwa iya ndzū.” ⁵ Obenu lẹ Pọlu phelerua ẹka kpaling; pheta agwo ono chee l'oku; to nwekpoonu ẹke o mekaru Pọlu iphe lẹ phuu. ⁶ Ẹphe achiru ẹnya ye; ele teke ẹka ono e-ko Pọlu ekoko; m'ọ bụ teke oo-behu daa gbaa; nwuhu; to nwe. A

‡ 27:28 27:28 Ọnyị bụ iphe anyị ẹra, eeyeje eri chee lẹ mini t'e gude maru ẹge ogvu mini hatabe tsube l'ugbo-mini rua l'alì.

nonyaa; ephe aphua l'ẹ to nwedu iphe meru iya nu; ephe aghawa iya nu; su le Polu bu oke agwa.

⁷ Nwoke, achi ikfuli ono; be ali iya noru bya asukfuru l'ẹke ono. Epha nwoke ono bu Pubulusu. Pubulusu abya egbobe ẹka nata ayi; bya achita ayi jeshia nk'iya; je akwaaru ayi ebyee abali ẹto. ⁸ Ayi eshi rua; nna iya azewaru l'ẹhu-ọku; me l'epho-atsutsu. Polu abya abahu l'ime ulo iya; bya ekfuru nu Nchileke; bya ebyibe iya ẹka; mee ya; yo dūwaphu mma. ⁹ Ya ndono; iphe ono emeebelephu; iphe bu ndu iphe emetsua l'ikfuli ono awuru byatashia; e mee ephe; ephe adukota mma. ¹⁰ Ephe anyako ayi iphe nshinu; shi ẹge ono kwabe ayi ugvu. Yo rua l'ayi byaderu atugbu; ephe egwotakotakpelephu iphe bu mkpa ayi; yejiaru ayi l'ugbo.

Polu phe shi Móluta eje Rómu

¹¹ Ayi anotsua onwa ẹto l'ẹke ono; tsoru ugbo, shi Aleguzándiriya tugbua. Ugbo ono; be eeku je "Unwu Ejima". Ugbo ono; be nokotawaru oge winta ono l'odu-ugbo ndu ikfuli ono. ¹² Ayi abya erua Sáyrakusu; bya anọ l'ẹke ono abali ẹto. ¹³ Ayi eshi ẹke ono kpolephu mgburumburu mgburumburu jeye ayi erua Rijiyomu. Yo be le nchi-ta-abohu iya; pherephere eshi ayi l'uzo azu phelaha. Yo be nwarechi iya; ayi erua Putiyóli. ¹⁴ Yo nweru ndu ke Kuráyisutu, ayi phuru l'ẹke ono. Ephe arọ ayi t'ayi l'ephe no abali ẹsaa; ayi ekweta; no ẹge ono. E meebe; ayi atugbua jeshia Rómu. ¹⁵ Ndu ke Kuráyisutu le Rómu bu owaa nuhawaru l'ayi abya; byatashia ayi ndzuta; byarutatsuaru aswa Ápyiyosu; me mkpukpu, eeku "Ulo-nri-ẹto". Polu aphua ephe; bya ekele Nchileke; obu aka iya oshihu ike.

Polu no le Rómu ekfu okfu Nchileke

¹⁶ Ayi abya erua Rómu; a paru Polu haa; yo buru l'onwiya. E ye onye soja; yoo che iya nche.

¹⁷ A nolephu abali ẹto; Polu abya ekua ndu bu ndu ishi ndu Ju ndzuko. Ephe edzulephu; yo su ephe: "Unwunna iya; a turu iya mkporo le Jerúsalemu; kpuru iya nu ndu Rómu; l'ẹ-be nwe iphe ya meru ndibe ayi; to nwe iphe ya mebyiru l'ome-l'ali, shi le nna ayi oche phe. ¹⁸ Ndu Rómu ajibe iya aji; bya emelaha t'ephe haa ya; l'ẹke ephe phuru l'ẹ to nwedu iphe ya metaru k'akfugbu. ¹⁹ Ndu Ju ajika; e nwupyabe iya k'ehuka; ya asu l'ikpe iya a-la l'ifu eze nnajioha; l'ẹ bo nwe iphe ya e-bebekpo su l'ọ iphe ndibe ayi meru iya. ²⁰ O bu iya meru iphe ya kuru unu; ke l'ọ du iya te yele unu kfugba. Iphe kparu iphe unu phuru iya le mkporo-a, a turu iya l'eka-wa kwa le ya ele enya onye ono, ayibe ndu Ju ele enya iya ono."

²¹ Ephe asu iya: "L'ẹ to dukwa ekwo, e shi le Judiya detaru ephe, ekfu okfu ẹhu ngu. Ophu to dukwa nwanna ayi, byaru bya ekfua okfu ẹhu ngu k'ẹji; o dudu buru l'o nweru iphe du ẹji, i meru. ²² Ogukwa ephe t'ephe nua olu ngu; okfu l'ephe maru l'ekemeke obule be eekfulephu l'ogbo-wa, jigba-wa ta dudu mma."

²³ Ephe atuaru Polu onu mboku, ephe e-dzu. Yo be mboku ono; ephe akfube oswa zaa l'igwe bya ẹke Polu no. Polu eshi l'utsu kooru ephe iphe ya phuru, bu iya bu ẹge Nchileke shiwa ekoshi l'ọ yebe Nchileke bu eze. Yo ko ya t'o doo ephe enya ohuma; ko-jia ya nchi. Yo gude iphe, e deru l'ekwo ekemu Mosisu me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke mee te ya kfuta ephe yeru Jisosu. ²⁴ Yo nweru ndu ophu gude iphe ookfu kweta l'ọ Jisosu bu Nnajiufu ephe; nweru ndu ẹ-te kwedu nu. ²⁵ Ephe egude k'iphe ono kekashia onwephe iche l'iche. Ephe abyade atugbu; Polu asu ephe: "Aa; iphe-a, Ume-du-Nso shi l'onu onye nkfuchiru Nchileke, bu Azaya kfuaru ndiche unu phe-wa bukwa oswi-okfu.

²⁶ "O suru:

" 'Je ekfuru ndu-wa l'ephe
a-nga nchi nta;

ngaa ya imo;
to nwe iphe e-do ephe enya.
Ephe elee enya nta;
lee imo;
to nwe iphe ephe aphu.

²⁷ Okfu l'ephe kpọ-chiwaru
obu; swọ-chi-wa nchi;
tanyibe enya;
Obiyanu me ephe
egudee enya phu;
gude nchi ephe nu;
obu ephe emee t'o doo
ephe enya;
m'ephe aghakobekwaa
byakfuta iya te ya dzọ ephe.' "

²⁸ Pọlu asu ephe: "Iphe unu a-maru bu l'ozi-oma ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono b'o ziwaru t'e ezia ndu e-ta budu ndu Ju. E zia ya ephe; ephe anatawa iya." Ono kwa olu Pọlu. ²⁹ Yo kfuebe ege ono; ndu Ju ono atulahaa ego l'ime onwephe; wukashihu.

³⁰ Pọlu ajita ulo buru; akfu ugwo iya. Yo bua l'eke ono afa labu; l'anataje iphe bu onye byaru iya ajiji. ³¹ Yoo kfu ege Nchileke shi ekoshi l'oo yebe Nchileke bu eze; l'ezikwaphu iphemiphe obule le ke Nnajiufu, bu Jisosu Kurayisutu. Yoo sa iya ege du iya mma; to tsu egvu; to nwe onye akpohije iya eya nu.

Èkwo, Pọlu deru nọ Ndu Rómu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'ẹka mubẹ Pọlu, bụ onye ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi. Ọ bụ Nchileke kuru mu tẹ mu bụru onye ishi-ozì iya ono, rewaru nọ ono.

² Ozi-ọma ono bụ iphe Nchileke shihawa l'ọnu ndu nkfuchiru nk'ia kwee ụkwa iya teke teruru etete; bya edekwaa ya phụ edede l'ẹkwo okfu Nchileke. ³ Ozi-ọma ono bụ kẹ Nwatibe iya, bụ iya bụ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu. A -bya lẹ kẹ madzụ, ọ bụ; bụ l'a mụru iya; yọ bụru o-shi-l'eri Dévidi. ⁴ A -bya lẹ kẹ Nchileke, ọ bụ; bụ lẹ Nchileke shì l'ike ọphu o gude mee ya; yo shì l'ọnwu teta nọdu ndzụ ekoshi l'ọ bụ Nwatibe iya. ⁵ Ọ bụ iya bẹ Nchileke shì l'ẹka meeru mu eze-iphe-ọma kẹ tẹ mu bụru onye ishi-ozì; duru ndu, shì l'iphe bụ mbakeshi duba l'ụzo, ẹphe e-shi kweta; meje iphe, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; ⁶ mbụ jeye l'unu bẹ ndu Rómu, bụ ndu Nchileke kuru t'unu bụru kẹ Jisọsu Kuráýisutu.

⁷ Ọo ya bụ lẹ mu ede ẹkwo-wa anụ unu l'unu ha lẹ Rómu; mbụ unubẹ ndu Nchileke yeru obu bya ekua unu t'unu bụru ndibe iya: Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Pọlu ekfu k'oje Rómu

⁸ Iphe bụ ivuzọ bụ lẹ mu shì Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka ekeleru unu Nchileke l'unu ha; okfu l'e kfuwaru k'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke kfudzuru iya eliphe mgburumgburu. ⁹ L'ọ kwa Nchileke maru lẹ mu anọduje ekfuru iya okfu ẹhu unu: eswe l'enyashi teke mu ekfu anụ iya. Ọ bụ Nchileke ono bẹ mu gude obu mu l'ọ ha ejeru ozi kẹ òzì ozi-ọma kẹ Nwatibe iya ono; mbụ Jisọsu. ¹⁰ Mu anọduje ekfu anụ iya t'ọ gude obu-ọma iya mee tẹ mu kabẹ kpata ụzo bya agbaphee unu nta-a. ¹¹ L'ọ kfubekpokwaa ọswa agushi mu agugu ike; tẹ mu l'unu phụ ẹge mu e-me t'iphe-ọma, shì Ume-dụ-Nsọ l'ẹka rube unu ẹka. Ọo ya bụ; mu eshi l'abyabya ono, mu a-bya ono mee t'obu shihu unu ike. ¹² Iphe, mu ekfu bụ l'ekwekwe, unu kweru e-me t'obu shihu mu ike; ekwekwe nke mu emekwaaphu t'obu shihu unu ike. Ọo ya bụ; ayi eshi ẹge ono yeru onwayi ẹka.

¹³ Iphe unu a-maru; unwunna mu; bụ l'ọonoduje agu mu tekenteke tẹ mu bya agbaphee unu. Obenu lẹ keshinu teke ono byeye nta-a b'ọ nweleruphu iphe akpọshije mu abyabya. Mu atụ-buje lẹ mu a-bya ẹge mu a-haru ndu ndu-unu kfubutaru Kuráýisutu ẹge-a mu ekfukwa iya phụ lẹ mba ọdo, ẹ-ta bụdu ndu Ju-wa. ¹⁴ Mu jikwa onyemonye ọbule ugwo ozi-ọma ono. Mu ji iya ndu eme mbeke; jiru iya ndu eme imọswa imọswa. Mu ji iya ndu maru ẹkwo; jiru iya ndu ẹ-ta madụ ẹkwo. ¹⁵ Ọ bụ iya kparu iphe ọogu mu agugu tẹ mu bya ezikwaaphu unubẹ ndu ọphu nọ lẹ Rómu.

Ike ọphu Nchileke gude adzọ ndiphe

¹⁶ L'iphere ozi-ọma ono, mu ezi ono ta adụkwa mu. Ọ kwa ozi-ọma ono bụ ike ọphu Nchileke gude adzọ iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka. Ọ gude iya vuru ụzo adzọ ndu Ju; ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju etsota ẹphe. ¹⁷ L'ọ kwa ozi-ọma ono; bẹ Nchileke gude ekoshi ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo l'ifu iya. Ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo ono; te nwekwa iphe ọdo; gbahaa oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ẹka; kwe nk'ia; shì l'ọdungu jeye lẹ ikperazụ. Bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; shì ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzụkwaru."*

* **1:17** 1:17 Hab 2:4.

*Madzụ kpoo-gbaa;
bẹ ikpe Nchileke nmaru*

¹⁸ Iphe Nchileke e-gude oke ẹhu-eghughu iya mee ndiphe b'o shi l'imigwe koshiwa; mbụ oke ẹhu-eghughu lẹ ndiphe kpọru yẹbe Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu; l'eme ẹjo ememe. Ẹphe gude ẹjo ememe, ẹphe eme arushi ọkpobe okfu ono arushi. Mbụ lẹ Nchileke a-gwa ẹphe ọchi; ¹⁹ okfu l'iphe kẹ Nchileke, gbaru madzụ l'amama bẹ doru ẹphe ẹn्या ọhuma; kẹle Nchileke koshiru iya ẹphe l'onwiya. ²⁰ Keshinu teke Nchileke meru mgboko bẹ madzụ shikwa l'iphe Nchileke meshiru; maru egbe onye Nchileke bụ, bụ iya bụ l'ẹ te egudejedu ẹn्या phụ iya. Ọ bụ oswi-okfu l'ẹ te egudejedu ẹn्या phụ iya; ọbu lẹ madzụ gudewa uche-obu iya maru l'ike iya, nyiberu anyibẹ ta agvudu agvugvu; temanu bụ l'ọ bụ yẹbedua gẹdegede bụ Nchileke. Ọo ya bụ l'ẹphe ta agofughedu. ²¹ Lẹ madzụ machacharua lẹ Nchileke nọ; l'ọ gbaru tẹ aakwabeje iya ugvu; keleje iya ekele. Obenu l'ẹphe ta akwabedu iya ugvu l'ọ bụ Nchileke; ọphu ẹphe ekelejedu iya ekele iphe oome. Iphe gbe mechia nụ; bụ l'egomunggo sweshihuru ẹphe; ọriri ẹphe abụwaru iphe mmanụ. To nwehe iphe edojekwadu ẹphe ẹn्या; obu agbahwa ẹphe tsabalangu. ²² Ẹphe gude kẹ l'ẹphe sụru l'ẹphe maru iphe; gbe akakpọru ọburu ndu eswe. ²³ Ẹphe woru ugvu, ẹ gẹga kwabẹ Nchileke ono, a-nọ gburu jeyewaru ono tutehu atutehu; bya bya abalahaaru ntẹkpe aja; mbụ ntẹkpe, a pyigbaaru; yọ dū l'ọ bụ madzụ, ẹ-ta dudu teke ọo-nọ-be; ọdo bụ; yọ dūphu l'ọ bụ nwenu, ẹphe l'eli; ọdo bụ anụ; ọdo bụ agwọ.

²⁴ Ọo ya kparu iphe Nchileke paru ẹphe haa t'ẹphe melahaa ẹjo ememe, bụ iphe agụ obu ẹphe; ẹphe awata ome ẹjo ememe, rehuru erehu; ẹphe lẹ madzụ ibe ẹphe awata ogude ẹhu ẹphe eme onwẹphe ẹjo ememe. ²⁵ Madzụ adube ọbaru iphe Nchileke keru ekeke aja; akwabẹ iya ugvu; gbe haa Nchileke ono, meshiru iya nụ ono; mbụ onye ọ gbaru kẹ t'ayi tuje ẹpha gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dū. Ọo ya bụ lẹ madzụ woru iphe bụ oswi-okfu kẹ Nchileke ye l'azụ; gbe kweta iphe ọphu bụ ẹjo-ire.

²⁶ Yọ buru iphe ono kparu iphe Nchileke paru madzụ haa; ẹphe awata oji tototo; eme iphe, dū ideyideyi. Kẹ t'unwanyi hajee ojekfu unwoke, bụ iphe Nchileke gude kee ẹphe; wata ojekfu unwanyi ibe ẹphe! ²⁷ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unwoke haru ojekfu unwanyi, bụ iphe gbaru ẹphe; ẹgu ojekfu unwoke ibe ẹphe anọduje enwu ẹphe raphuraphu l'ọ bụ ọku l'ẹhu. Nwoke yele nwoke ibe iya awata azeze. Ẹphe adubenu ọphu uru, gbaru ẹphebe ndu egomunggo sweshihuru l'ẹhu ẹphe.

²⁸ Keshinu ndiphe te kwedu ọmaru iphe bụ ọkpobe okfu kẹ Nchileke; Nchileke aparu ẹphe haa; ẹphe arilaha ọriri, ẹ-te nwedu ishi; melahaa iphe, ẹ-ta gbadu ẹphe l'ememe. ²⁹ Ọphu ọ dudu egbe ẹjo ememe; mẹ iphe ẹ-te vudodu nhamunha, ẹphe te medu; k'ọphu o tsuboru ẹphe ẹhu etsubo ebushihu ebushihu. Ẹphe ajitsua tototo t'ẹphe naa iphe, ẹ-ta budu nk'ẹphe; edoberu ibe ẹphe ọkpoma nshi. Ẹnya-kfurukfuru akaria ẹphe ẹka l'ẹhu; ẹphe egbu ọchi; esephe okfu; l'aghọ-phe ụgho; buru ndu ẹjo-obu; l'asụ asụ. ³⁰ Ẹphe ekfujeru ibe ẹphe ẹjo okfu-azụ; buru ndu Nchileke dū ashị; l'egudeje obu-ọku eme ibe ẹphe ẹjo iphe-iphere; buru ndu eku onwẹphe ekuku; l'asa nsasa. Ọ bulephu ẹge ee-me mee ẹjo iphe bẹ ẹphe anọduje ari; ọphu ẹphe 'ekwejedu ome iphe nne mẹ nna ẹphe kfulu. ³¹ Ẹphe bụ ndu, ewotaje iphe dū mma gube iya ẹjo iphe; ẹphe azụa gbururu l'ẹjo iphe bụ iphe dū mma; ọphu ọ dudu iphe ẹphe kweru ụkwa iya, ẹphe emeje. Ẹphe te nwedu obu-oma l'ẹke ibe ẹphe nọ; tọo dū onye ẹphe aphujeru imiko. ³² Ndu machacharua l'obu ẹphe iphe bụ uche-obu Nchileke; maru lẹ ndu eme ẹge ono bẹ Nchileke e-kpe nkfugbu, bụ iphe gbaru ẹphe. Ẹphe machacharua ẹge ono l'emekwa iya phụ. Ẹ tọ bulekwa l'ẹphe eme iya l'onwẹphe; ẹphe gbe azujekwa gbururu lẹ ndu, eme ẹge ono eme ọhuma.

2

Ikpe Nchileke nmaru onyemonye obule

¹ Oo ya kparu iphe mu suru l'ẹ tii gọfukwa nggube onye ophu anma onye odo ikpe l'obu; m'o -ruhuru; i buru egbe onye ngunu. O bu iphe ono, iikfu l'ime obu ngu l'onye odo meru eji; su l'ikpe iya nmaru iya ono be nggubedua gudekwaphu onu ngu anmakwaphu onwongu ikpe iya; kele nggubedua, ekpe ikpe emekwaphu iphe ono, inma onye odo ikpe iya ono l'onwongu gedegede. ² Ii-sukwa mu ru: L'iphe ayi maru bu l'ege Nchileke gude ekpe ikpe l'anma ndu, eme ege ono ikpe be vudo nhamunha. ³ Okishi-oma! ?I tubesu le teke inmaje ndu eme egbe iphe ono ikpe; gbe l'emekwa iya phu l'onwongu; ?i tubesu l'ii-nahu ikpe ke Nchileke to. ⁴ ?T'i wotaru eze agun ono, ha nshinu, Nchileke eme ono akpo ebo-ebo l'afu? ?Iiri le Nchileke bu onye eswe; ke l'obuje; madzu -mee ejo iphe l'o meru iya; yo paru iya haa; l'ata nshi nshinu? Ti madu l'iphe kparu iphe Nchileke anoduje emeru ngu agun agun bu l'oomo ti taa onwongu uta iphe du eji, iime; ghaa umere lakfuta iya. ⁵ Obenu le nta-a bi nweru ejo okpoma; kwefu ike; k'ophu agun, Nchileke eme te emedu ngu ti taa onwongu uta. Oo ya bu le iime t'iphe-ehuka nke ngu ka nshinu mboku ikpe ono, Nchileke e-koshi oke ehueghughu iya; me ege ikpe nk'ia du, bu iya bu ikpe iya ono, vudo nhamunha ono. ⁶ Mboku ono be Nchileke e-bukwa onyemonye obule nggo l'ege gbaru iphe o meru. ⁷ Ndu taru nshi nodu eme iphe du mma; kebe ehuecho te Nchileke jaa epe ajaja; kwabe epe ugu be o-nu ndzu gbururu jeye; mbu ndu keberu ehuecho ndzu ophu epe a-nodu, epe ta anwuhuhedu anwuhu. ⁸ Obenu le ndu ono, bu ndu kwefuru ike ono; mbu ndu ono, e-ta ngadu nchi l'okpuberu okfu ono; mbu ndu gbe buru iphe epe etso bu iphe e-te vudodu nhamunha; ndu ono be Nchileke a-zube oke ehueghughu iya ono, ha nshinu ono. ⁹ Iphe bu ndu, eme ejo iphe be oke otsu-egvu a-byakfuta; Nchileke emee; epe ejee iphe-ehuka. Oo-vuru uzo nukushi iya ndu Ju; temanu ndu e-ta budu ndu Ju etsota iya. ¹⁰ Obenu l'iphe bu onye eme iphe du mma l'ifu Nchileke be Nchileke a-ja ajaja; kwabe iya ugu; bya emee; ehuecho iya agu gbururu jeye le tutu yoyo. Oo-vuru uzo meeru iya ndu Ju; temanu ndu e-ta budu ndu Ju etsota iya. ¹¹ Kele Nchileke ta adudu onye oole enya l'ifu.

¹² Iphe, bu onye e-ta madu ekemu Mosisu; mee iphe du eji be Nchileke a-nma ikpe; epe a-laa l'iyi m'o -ruhuru; epe ta ma ekemu. Iphe bukwanu ndu Ju, bu ndu maru ekemu gbe emelee iphe du eji be Nchileke e-gudekwaphu ekemu ono nmaa ikpe. ¹³ Le to bukwa ndu anuje ekemu le nchi be bu ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke; o kwa ndu eme iphe ekemu kfuru bu ndu Nchileke a-gu le ndu doberu eka ndoo. ¹⁴ Le teke o bu le ndu e-ta budu ndu Ju, bu iya bu ndu e-ta madu ekemu Mosisu be egudeje uche epe eme iphe ekemu kfuru; to du iya bunu l'ephe ekoshi l'ephe maru iphe gbaru epe l'ememe; m'o -ruhuru; epe ta ma ekemu Mosisu. ¹⁵ Umere epe ekoshi l'iphe ekemu kfuru be Nchileke dewaru l'obu epe. Temanu be egomunggo epe anodujekwaphu ekoshi iya epe; keshinu ophu oriri epe anoduje anma epe ikpe; l'ahajekwaruphu aharu epe enge l'ugbo lanu ono. ¹⁶ Mboku ono, Nchileke e-kpe ikpe ono b'oo-shi Kurayisutu l'eka kpee madzu ikpe iphe madzu asumije l'egomunggo. O bu iphe ozi-oma ono, mu anoduje ezi unu ono kfuru ndono.

Ndu Ju; epe l'ekemu Mosisu

¹⁷ A bya l'ehuecho nggubedua, bu onye Ju: iitu onwongu onye Ju bya eworu obu ye l'ome ekemu unu; bya egude onodu nggu le Nchileke asa nsasa. ¹⁸ I maru iphe bu uche-obu Nchileke; ekemu iya ekoshije ngu iphe gbaru ngu l'ememe; me iphe e-ta gbadu ngu l'ememe. ¹⁹ I makahawaru li bu onye edu ndu ishi; bukwaruphu iphoro ke ndu ophu no l'ochi. ²⁰ Nggu aburu onye akpoziru ndu eme eswe uzo bya aburu onye ezi ndu du

l'ò bú unwegirima iphe. O doru ngu ẹnya l'ì maru ekemu Nchileke, bú iya b'i shi tuko òkpobe iphe gbaru madzù l'amama lẹ kẹ Nchileke tuko maẹbekotaru. ²¹ Ọo ya bú; keshinu ọphu ịinoduje ezi ndu ọdo iphe; ?bú ngunu kparu iphe ẹ tii zidu onwongu nggubedua. Nggube onye ara iya arara t'ẹ b'e ezijeshi iphura; ?tii zikwanu iphura nggubedua. ²² Nggube onye ekfu t'ẹ b'e erijeshi ogori; ?tii rikwanu ogori nggubedua? Nggube onye ono, agburu nte tųphee; ?tii jejekwanu ozita iphe e doberu l'eze-ulo, a kpųgbaaru nte l'iphura? ²³ Nggube onye ono, asa nsasa lẹ Nchileke tųru ekemu doberu ngu ono; ?tii nọdujekwanu emebyishi ekemu ọbu emebyishi; gude iya eme Nchileke iphe-iphere? ²⁴ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Ndu ọhodo, bú iya bú ndu ẹ-ta búdu ndu Ju ekfubyishi Nchileke; yọ búru umere unubẹ ndu Ju kparu iya."

²⁵ Uru nọkwa l'obu útsù bú oswi-okfu; ọbu l'ò kwaphu m'ọ -búru l'iimejee iphe ekemu kfuru. Ọ -búru lẹ ịinoduje emebyi ekemu emebyi bẹ nggu l'onye ẹ-te budu útsù zẹkwaa l'oshi lanụ. ²⁶ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dú onye ẹ-te budu útsù. Teke onye ẹ-te budu útsù emewa iphe ekemu kfuru bẹ Nchileke a-gụkwa iya phụ l'onye buru útsù. ²⁷ Ọo ya bú lẹ ndu ono, ẹ-ta búdu ndu Ju; ẹphe te bu útsù ono a-nma unu ikpe; unubedua, bú ndu Ju; nweru ekemu, e deru l'ẹkwo; bya ebua útsù; gbe l'emebyikwaphu ekemu ọbu emebyi. ²⁸ Lẹ madzù bú onye Ju ta búkwa l'ọo l'a bú iya l'ẹnya ndiphe. Obu útsù ta bú ọphu e buru l'anụ ẹhu, eegude ẹnya ele. ²⁹ Ọkpobe onye Ju kwa onye bú iya nụ l'ime onwiya. Obu útsù ọphu bú iya nụ ta búkwa ọphu e buru; okfu l'ọo iphe e deru l'ẹkwo ekemu tẹ eebuje. Obu útsù ọphu bú iya nụ kwa ọphu e buru l'ime ọkpoma onwonye; mbụ ọphu Ume Nchileke buru madzù l'ime ọkpoma onye ọbu. Egbe onye ono ta búkwa madzù ajajẹ iya ajaja; ọ kwa Nchileke bẹ ajajẹ iya nụ.

3

¹ ?Búkwanu ngunu bẹ onye Ju gude ka onye ẹ-ta búdu onye Ju mma? ?Nanụkwanu uru, nọ l'obu útsù? ² Uru kwatakpọkwaa nọdu iya nshinu. Ẹ tọ dukpokwa ụzo, uru ẹ-ta nọru iya. K'ọdungu kpọedua bú l'ò bú ndu Ju bẹ Nchileke woru okfu, o kfuru ye l'ẹka. ³ A makwarua l'ẹphe haru búru ndu ẹ-ta gbadu t'e gude ire ẹphe ẹka teke ono. Obekwanu; ?a ge egude l'ẹphe dú ẹge ono; sụ lẹ Nchileke bẹ te evudoshijedu ike l'iphe o kfuru tọo? ⁴ Tųswekwa! T'e koshichikwaa lẹ Nchileke bú onye ire-lanụ ẹge ọ bú iya; m'ọ -ruhuru; l'aa-sụ lẹ madzù mgburumgburu búkota ndu ntuphu-ire. Ọo ya bú iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“Ọ bú okfu ngu; Nchileke;
 bẹ ee-shi koshi l'ì bú
 onye vudo nhamunha.
 Ẹ tọ dudu teke e kuru
 ngu ikpe t'ẹ b'i kpefu.”*

⁵ Teke ọ búkwanu l'ò bú ba agba kẹ t'e gude ire ayi ẹka emeje t'a phụ ẹge Nchileke evudoshibeje ike l'iphe o kfuru; ?buhunu ngunu bẹ ayi e-kfu? ?Ayí a-sụ lẹ Nchileke meru iphe ẹ-te vudodu nhamunha l'ò zuberu ndiphe oke ẹhu-eghughu iya tọo? Aji, mu aji nta-a bẹ mu ajikwa ẹge madzù ọdo ajije. ⁶ ?Ayí a-sụ lẹ Nchileke meru iphe ẹ-te vudodu nhamunha tọo? Tųswekwa! Ọ -bú l'ò dú ẹge ono; ?nanụ ẹge Nchileke g'eshihunu ekpe ndiphe ikpe.

⁷ Iphe mu ekfu bú: teke ọ bú l'ayi bú ndu ntuphu-ire; yọ búru ntuphu-ire ono gbe emeje t'a ka ọmaru lẹ Nchileke bú onye ire-lanụ; jaa ya ajaja; ?ngunu kparu iphe Nchileke a-nmakwadu ayi ikpe l'ayi eme ẹji? ⁸ ?Bú ngunu kparu iphe ayi ta asudu t'ayi mewaru ẹjo iphe tųgburu ẹge ee-shi tẹ k'oma lufuta? O nweru ndu ahajeru

* 3:4 3:4 Egvu 51:4,

ekfurushi mu nù; l'ebo mu ibo; lẹ mu sùru t'e meje ẹjo iphe; ẹge k'oma e-shi iya lufuta. Ikpe, Nchileke a-nma ndu ono bẹ ọo-nma ẹphe l'o ruberu iya.

Ikpe nmaru onyemonye

⁹ ?Nta-a-e! Ọnodu ayibe ndu Ju; ?ọ ka kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju mma ọọ? Wawakwa! Ayi ta kakkpókwa ẹphe mma lẹ phuu. Iphe ayi koshiru bụ l'ayibe ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bẹ tuko bụru ndu ẹjo iphe pyitaru l'ẹkpiri. ¹⁰ Ọo ya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù:

“L'ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu,

doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke.

¹¹ Tọ dọ m'ọ bụ onye lanu,

nweru egomunggo;

Tọ dọ m'ọ bụ onye lanu,

eseje tẹ ya maru Nchileke.

¹² Onyemonye ọbule ghawaru Nchileke azu;

Ẹphe l'ẹphe ha yifuwaru.

Ẹ tọ dudu ẹphe onye eme

iphe dọ mma mbukwa m'ọo onye lanu.†

¹³ Okfu, eshije ẹphe l'ọnu anọduje eshi nshi

l'ọ bụ ili, gheru ọnu.

Yọ bụru ire ẹphe;

bẹ ẹphe gudeje eduphushi ibe ẹphe.

Okfu, shi ẹphe l'ọnu egbu

madzọ egbugbu l'ọ bụ ẹra ẹjo agwo.

¹⁴ Iphe jiru ẹphe ọnu bụ ophu iphu yele okfu,

e gude ọkpoma ñshì ekfu.

¹⁵ Ogbu madzọ te enwedu iphe ẹphe guberu iya;

Mbụ l'ẹphe akwabeje akwabeje iya.

¹⁶ Ụzo, ẹphe shiru abujeru kpurupyata.

Umere ẹphe aburu aphụ tsuru ndu ọdo.

¹⁷ Ẹphe ta madu iphe emeje tẹ nchị dọ ndoo;

¹⁸ ọphu ẹphe atsukpoduanu

Nchileke egvu lẹ phuu.”

¹⁹ Ọphu ka ayi odo ẹnya bụ l'iphe bụ iphe, e deru l'ẹkwo ekemu Nchileke bẹ bụ ndu a turu ekemu ono nù b'e gude ẹhu ẹphe dee ya. Ọo ya bụ k'ọphu ẹ to nwedu onye a-gofu nù; t'ọnu bụru onyemonye ọbule shikpirikidingu. Ọdo bụ t'onyemonye ọbule shi ẹge ono bụru onye ikpe nmaru l'ifu Nchileke. ²⁰ Ishi iya bụ l'ẹ tọ dukwa onye a-sù lẹ ya e-shi l'ome iphe ekemu kfuru bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; keshinu iphe ekemu emeje bụ l'oomeje tẹ madzọ maru lẹ ya mewaru iphe dọ ẹji.

Odobe-ẹka-ndoo, shi l'ekweta

²¹ Obenu lẹ nta-a bẹ iphe ono, ẹkwo ekemu; mẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono meekwaru. Nchileke meekwaru iphe gbaru yebe onye doberu ẹka ndoo. O koshiwaru ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo. Ẹ tọ bụhedu ekemu b'o gude eme iya. ²² Ọogujewa ndiphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; m'ọ -buru-a l'ẹphe woru onwẹphe ye Jisọsu Kuráyisutu l'ẹka nkinyi iya. Iphe bụ onye wowaru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka bẹ ọoguje l'onye doberu ẹka ndoo. Ẹ to nwedu onye ọogufuje m'ọ bụ onye lanu; ²³ okfu l'onyemonye ọbule mewaru iphe dọ ẹji; shi ẹge ono nafu onwiya ugvu, dọ biribiri, Nchileke meru t'ọ kwabeje iya. ²⁴ Obenu lẹ Nchileke gudewa obu-imiko meeru onyemonye ọbule eze-iphe-oma; nata ẹphe t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo. Iphe

† 3:12 3:12 Egvu 14:1-3; 53:1-3.

ono abuleruphu iphe-oma, Nchileke meru ayi. Uzo, o shi buru iphe-oma, Nchileke meru ayi bu le Nchileke shiwa l'eka Kuráýisutu gbata ayi l'eka iphe du eji, topology ayi l'ekpiri. ²⁵ Nchileke koshiru Kuráýisutu l'edzudzu oha t'o buru eja, safuru iphe du eji, ndiphe meru. Yo buru mee, Kuráýisutu lokaru teke ono, o nwuhuru ono be Nchileke egudje guaru madzu nvu l'iphe du eji, o meru; mbukwa ndu wowaru onwephe ye Kuráýisutu l'eka. Nchileke shi ege ono mee te ya koshi le ya bu onye doberu eka ndoo. Teke ndiche shi abuje; onye meru iphe du eji; Nchileke atalee nshi; to yedu l'iya-a onu. ²⁶ Obenu le nta-a be ookoshi ege ooshije mee ndiphe t'ephe buru ndu doberu eka ndoo; kele yebedua l'onwiya eme te ya koshi le ya doberu eka ndoo; bya abukwaruphu onye emeje iphe bu ndu wowaru onwephe ye Kuráýisutu l'eka l'ephe ha; t'ephe buru ndu doberu eka ndoo l'ifu iya.

²⁷ ?O nwekwaduru onye nweru iphe oo-gude asa nsasa l'ifu Nchileke nta-a too? E to nwekwa. ?Yo buru ngunu? ?Bu iphe-oma, ayi metaru l'onwayi be Nchileke ele too? Wawakwa! O kwa oworu onwayi ye Kuráýisutu l'eka be oole kpuu. ²⁸ L'iphe ayi maru nkinyi iya bu le Nchileke agujekwaphu madzu l'onye doberu eka ndoo nkinyi iya; m'o -buru l'onye ono woru onwiya ye Kuráýisutu l'eka. E to bukwa le madzu eme iphe ekemu kfuru. ²⁹ Nchileke; ?o bu Nchileke ke ndu Ju nkinyi iya too? ?To buhedu Nchileke ke ndu e-ta budu ndu Ju too? Wawakwa; o bukwaphu Nchileke ke ndu e-ta budu ndu Ju. ³⁰ O kwa Nchileke lanu be nonu. Yo buru Nchileke lanu ono aguje ndu Ju, woru onwephe ye Kuráýisutu l'eka le ndu doberu eka ndoo; bukwaru iya phu aguje ndu e-ta budu ndu Ju, wokwaruphu onwephe ye Kuráýisutu l'eka le ndu doberu eka ndoo. ³¹ Ayi -su l'o buphu oye onwonye Kuráýisutu l'eka nkinyi iya be Nchileke ele; ?bunu iya bu l'e to nwehedu iphe ayi guberu ekemu obu? Tuswekwa; iphe ayi eme gbe bukwaru te ekemu vuru ogbodo ire.

4

Iphe leta; mee ke Ebirhamu

¹ ?Nanu ege o muru nna ayi oche, bu Ebirhamu? ² Le teke o bu l'oo iphe-oma, Ebirhamu metaru kparu iphe Nchileke guru iya l'onye doberu eka ndoo l'ifu iya; m'o nweru iphe o ga egude asa nsasa. Obenu l'e to nwekwanu iphe o gude asa nsasa l'ifu Nchileke. ³ Oo ya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Ebirhamu woru onwiya ye Nchileke l'eka. Nchileke aguaru iya eya l'onye doberu eka ndoo." ⁴ Onye jeru ozi b'e ta asujekwa l'iphe, a nuru iya l'ozi ono bu iphe ewoma; gbahaa l'o bu ugwo, gbaru iya nu b'a kfuru iya. ⁵ Obenu le teke o nweru onye woru onwiya ye Nchileke l'eka; onye obu ta tukobehe obu l'oo iphe-oma, ya gude eka iya meta be Nchileke e-gude gua ya l'onye doberu eka ndoo be Nchileke e-gudekwa-a ke l'onye ono woru onwiya ye iya l'eka gua ya l'onye doberu eka ndoo; mbu Nchileke ono, emeje ndu meru iphe du eji t'ephe buru ndu doberu eka ndoo ono. ⁶ O kwaphu iphe du ege ono be Dévidi dzoberu okpa ekfu teke ono, o kfuru k'onu-oma ophu a goru ndu doberu eka ndoo; l'e-ba bu l'o bu ndu gude eka ephe meta te Nchileke nata ephe.

⁷ O suru:

"Onu-oma bu ke ndu
Nchileke guru nvu
l'iphe ephe mesweru;
mbu ndu Nchileke safukotawaru
iphe du eji, ephe meru.

⁸ Onu-oma bu k'onye Nnajiufu
e-ta gukoduru iphe du eji,
o meru."

⁹ ?Bùlephu ndu buru útsù nkinyi ẹphe; bẹ Nchileke ekfu l'ẹke-a t'ọnu-ọma buru nk'ẹphe? ?Tẹ ndu akpapyi yi iya-a? Ayi kfuhawaru; sù: “Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke aguaru iya ẹya l'odobẹ ẹka ndoo.” ¹⁰ ?Bù teke ole b'ọ gùru iya ẹya? ?Ọ gùru iya teke ẹ too budua útsù; t'ọ bụ l'o butsuaru útsù? Ọ gù-oduru iya l'onye doberu ẹka ndoo b'o buderu útsù. ¹¹ Útsù ono, o buru ono aburu iphe-ọhubama, koshiru lẹ Nchileke gù-oduru iya l'onye doberu ẹka ndoo; kẹ l'o woru onwiya ye Nchileke l'ẹka b'o buderu útsù; k'ọphu Ébirihamu a-buru nna k'iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka; ndu Nchileke gùru lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ẹ-ba bụ l'ẹphe buhaoduru útsù. ¹² Ọ bụkwaphu nna ndu buru útsù. Obenu l'ẹ tọ bụkwa nna ẹphe; kẹ l'ẹphe buru útsù. Iphe meru iphe ọ bụ nna ẹphe bụ l'ẹphe tsoru ẹka nna ayi Ébirihamu, woru onwiya ye Nchileke l'ẹka b'o buderu útsù.

Ọphu bụ ishi bụ ekweta

¹³ Nchileke kweru Ébirihamu yẹle awa iya ụkwa iphe; sù ẹphe l'ọ bụ ẹphe e-nweru mgboko. Nchileke te kwekwanu Ébirihamu ụkwa iphe ono; okfu l'o meru iphe ekemu kfuru. Ọ kwa okfu l'o woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke agua ya l'onye doberu ẹka ndoo. ¹⁴ Ndege ọ bụlephu ndu eme iphe ekemu kfuru bẹ e-nweru mgboko ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono; mẹ oworu onwonye ye Nchileke l'ẹka aburu iphe mmakanu; mẹ ụkwa iphe Nchileke kweru ta ge evukwanu ire. ¹⁵ L'iphe ekemu emeje bụlephu l'ọokpataje tẹ Nchileke zube ndiphe oke ẹhu-eghughu iya. L'ọ kwa teke a maru l'ekemu nọ b'a maru lẹ eemesweje iphe ekemu kfuru.

¹⁶ Ọo ya kparu iphe iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono bụ iphe, shi l'oworu onwonye ye iya l'ẹka; ẹge ee-shi t'ọ buru iphe shi l'eze-iphe-ọma, oome. Ọo ya bụ; e shi ẹge ono; ụkwa iphe ono aburu iphe Nchileke kweshiru ike doberu iphe bụ ndu awa Ébirihamu. Ẹ tọ bụlekwaphu ndu emeje iphe ekemu kfuru nkinyi iya. Nchileke dobekwaru iya phụ iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka l'ọ bụ Ébirihamu. L'ọ kwa Ébirihamu bụ nna ayibe ndu woru onwayi ye Nchileke l'ẹka l'ayi ha kpakparakpamu. ¹⁷ Bụ iya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù lẹ Nchileke sùru: “Ya mewaru ngu nna k'igwe mba.” Ọo ya bụ lẹ Ébirihamu bụ nna ayi l'ifu Nchileke, bụ onye o yeru onwiya l'ẹka; mbụ Nchileke, emeje ndu, nwuhuru anwuhu t'ẹphe nọdu ndzụ ọdo; l'emejekwaphu iphe ẹ-te shihaadua nọdu nù t'ọ bya anọdu. ¹⁸ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; bya anọdu ele ẹnya iphe teke ẹ-ta dudu ẹke ọ dzọberu ọkpa ele ẹnya iya. Tọ dū iya bụ; yọ buru nna k'igwe mba; bụ iya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: “L'awa ngu a-hatabe l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe.” ¹⁹ Teke ono bẹ Ébirihamu nọkwaru iphe ruru ụkporo afa ise k'ọphu a mụru iya. Ọ maru lẹ ya ta aduhedu ike oye ime. Obenu l'ẹ tọ nwedu teke o yenaaru onwiya l'ẹka Nchileke; kpọlahaa l'ọhu l'ọhu; okfu lẹ ya kawaru nka lịkpahu alịkpahu; ẹhu ta nọhe iya ndzụ; m'ọ bụ t'ọ jekpoonu ọri kẹ nyee ya, bụ Séra, ọ maru l'ẹ tọ tsudu ime. ²⁰ Ẹ tọ nwedu teke obu gbajeru iya ẹbo l'iphe Nchileke kweru iya ụkwa iya; kẹ l'ẹ tọ dudu teke ẹ to kwedu kẹ Nchileke kweshia ya ike. Ọ kwaberu Nchileke ugwu; bya akafua oyeshi onwiya ike l'ẹka Nchileke. ²¹ Ọ dokporu iya ẹnya ọgbodo edodo lẹ Nchileke a-dū ike mekotakpo iphe o kweru iya ụkwa iya. ²² Ọo ya kparu iphe Nchileke gùru iya eyeye ono, o woru onwiya ye yẹbe Nchileke l'ẹka ono l'odobẹ-ẹka-ndo. ²³ Ẹ tọ bụkwa l'okfu ẹka Ébirihamu nkinyi iya b'e gude dee iphe ono, e deru; sù: “L'ọ gùru iya ẹya.” ²⁴ Ọ kwa l'okfu ẹka ayibedua b'e gudekwaphu dee ya; mbụ ayibe ndu, Nchileke e-mekochaa gua lẹ ndu doberu ẹka ndoo; bụ iya bụ ayibe ndu woru onwayi ye Nchileke l'ẹka; mbụ Nchileke ono, bụ onye meru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono. ²⁵ Jisọsu ono bẹ Nchileke haru; yo gude onwiya gwoo eja; nwuhu; k'ọphu oo-nwefu ayi iphe dū eji, ayi meru. Nchileke

abya emee ya; yo shi l'ònwu teta nõdu ndzụ; ẹge ee-shi tẹ ya gụa ayi lẹ ndu doberu ẹka ndoo.

5

Odu-lẹ-mma onye lẹ Nchileke

¹ Oo ya bụ lẹ Nchileke gụwaru ayi lẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'ayi woru onwayi ye iya l'ẹka. Nta-a bẹ ayi shi-wa l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu; ẹhu adu ayi agu l'ònodu ayi lẹ Nchileke. ² O bụ Jisọsu Kuráyisutu ono shi l'eyeye, ayi yeru iya onwayi l'ẹka duba ayi l'eze-iphe-oma ọwananu, ayi gude nõdu ndzụ-wa. Ẹhu anọduje atso ayi ẹna l'ayi ele ẹnya l'ayi lẹ Nchileke e-mekochaa gbaru mgba l'odu-biribiri iya. ³ Ẹ tọ bụlekwa onanu nwenkinyi iya bẹ ẹhu anọduje atso ayi ẹna ya. Ẹhu anọdujekwaphu atso ayi ẹna teke ayi eje iphe-ẹhuka; okfu l'ayi mawaru l'ọ bụ l'iphe-ẹhuka bẹ ayi eshije mụta ọta-nshi. ⁴ Yọ bụru ọta-nshi emeje t'ayi shihu ike teke aadata ayi. ⁵ Ophu ole-ẹnya-iphe ono, ayi ele ono te emebyijekwa ayi ifu. Ẹge e meru too mebyije ayi ifu bụ lẹ Nchileke l'onwiya mewaru t'ayi maru l'ime obu ayi ẹge ya yeberu ayi obu. Ụzo, o shi mee t'ayi maru bụ l'ọ nuru ayi Ume-dụ-Nsọ. Yọ bụru Ume-dụ-Nsọ ono emeje t'ayi maru n-yemobu Nchileke ono.

⁶ L'ọ bụkwaduru teke ẹ tọ dudu ike, nõ ayi k'ome iphe dọ mma l'ifu Nchileke bẹ Kuráyisutu byaru bya anwụ-chiaru ndu eme ẹjo iphe ọnwu. Iphe ono aburu teke Nchileke tũberu b'o meru. ⁷ Ootsukpokwaa l'ẹhu ẹge ee-shi phua onye e-woru ndzụ iya tũ l'okfu ẹka onye doberu ẹka ndoo. Aa! A -chode iya achochi bẹ aa-phukwaa onye a-dughe ike nwuhu l'okfu ẹka onye bụ onye oma. ⁸ Obenu lẹ Kuráyisutu nwuhuru l'okfu ẹka ayi teke ayi bụkwaduru ndu eme ẹjo iphe; shi ẹge ono koshi lẹ Nchileke yenukaru ayi obu. ⁹ Oo ya bụ lẹ keshinu Nchileke shiwa l'anwuhu, Jisọsu nwuhuru gụa ayi lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya bẹ oo-gbe kakkpokwaaru odu ike shi l'ẹka Kuráyisutu ono dzota ayi t'ẹ b'ọ zube ayi oke ẹhu-eghughu iya. ¹⁰ Keshinu ayi shi bụru ohogu Nchileke; Nchileke abya eshi-wa l'anwuhu, Nwatibe iya nwuhuru me-wa ayi; ayi aburu ndu ọnya iya bẹ nta-a, ayi bụ-wa ndu ọnya iya-a bẹ ndzụ Kuráyisutu ophu nõ ayi l'ẹhu a-kakkpokwaaru ayi adzofuta l'oke ẹhu-eghughu Nchileke. ¹¹ Obenu l'ẹ tọ bụlekwa onanu nkinyi iya; ayi etekwaphu ẹswa l'ònodu ayi lẹ Nchileke. Iphe ono aburu iphe shi l'ẹka Jisọsu Kuráyisutu, bụ iya bẹ meru; ayi abụwaru ọnya Nchileke nta-a.

Ádamu; mẹ Kuráyisutu

¹² O kwa nwoke lanu bẹ iphe dọ ẹji shi l'ẹka bata lẹ mgboko. Ọnwu eshikwaphu l'iphe ono, dọ ẹji ono batakwaphu lẹ mgboko. Ọnwu eshi ẹge ono nõdu swiru iphe bụ madzụ kpamukpamu; okfu l'onymonye obule mewaru iphe dọ ẹji. ¹³ Iphe ono, dọ ẹji ono bẹ dzuhawaru eliphe bẹ ekemu byaderu. Obenu l'ẹ ta gudu iphe dọ ẹji l'ọ bụ iphe dọ ẹji l'ẹke ẹ ta tudu ekemu dobe. ¹⁴ Obenu l'ònwu shilee l'ogbo kẹ Ádamu pẹ egbu ndiphe jeye l'ogbo kẹ Mósisu pẹ. O gbutsukwaaru gbua ndu ẹ-te meswedu ekemu ẹge Ádamu mesweru.

Ádamu l'onwiya bụ nwonyonyo Kuráyisutu, bụ iya bụ onye onanu, e-mekochaa bya ono. ¹⁵ Obenu l'iphe-oma kẹ Nchileke b'ẹ ta atukwaru eyeru iphe dọ ẹji kẹ Ádamu. Iphe o gude dọ iche pakwaru nshinu. Ádamu meru iphe dọ ẹji. A dọ igweligwe nwuhu; okfu l'o meru iphe dọ ẹji. Obekwanu lẹ Nchileke mewaru ndu ha igweligwe eze-iphe-oma. Eze-iphe-oma ono; mẹ iphe-oma, shi l'ẹka iya, bụ iya bụ nwoke lanu ono; mbụ Jisọsu Kuráyisutu nyibekwanuru anyibe. ¹⁶ O nyiberu anyibe; k'ophu iphe-oma ono kwata danyia iphe ono, dọ ẹji, nwoke ono; mbụ Ádamu meru ono. L'ikpe, Nchileke kperu kẹ iphe dọ ẹji kẹ nwoke lanu ono bẹ nmakotaru ndiphe

mgburumgburu. Obenu l'iphe-oma ophu Nchileke meru nyiberu igweligwe iphe du eji. Yò buru iphe-oma ono bẹ meru t'ò guje ndiphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo. ¹⁷ Ọ bụ emeswe, onye lanu mesweru bẹ onwu shi l'ẹka onye lanu ono wata ochi l'ò bụ eze. Obenu l'ayi shi l'ẹka Jisọsu Kuráiyisutu nata iphe ka nshinu. Iphe bụ ndu, nataru eze-iphe-oma kẹ Nchileke ono, nyiberu anyibe ono; owaa iphe-oma, bụ iya bụ odobe-ẹka-ndoo; ndu ono l'ẹphe ha e-shi l'ẹka onye lanu ono, bụ iya bụ Jisọsu Kuráiyisutu nođu ndzụ; chilahaa l'ò bụ eze.

¹⁸ Ọo ya bụ l'ò bụ ẹge emeswe lanu, Adamu mesweru kparu iphe Nchileke nmakotaru onyemonye obule ikpe; bukwapu ẹge Nchileke shi l'odobe-ẹka-ndoo Kuráiyisutu mee tẹ ikpe laaru onyemonye obule t'ẹphe nođu ndzụ. ¹⁹ Kẹ l'ò bụ ẹge nwoke lanu meru iphe Nchileke sọru t'ẹ b'o meshi; e shi ẹge ono; Nchileke anmakota madzụ kpamukpamu ikpe; bukwapu ẹge e shi l'ẹka onye lanu phụ, meru iphe Nchileke sọru t'ò mee phụ; Nchileke agụa igweligwe madzụ lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

²⁰ Iphe kparu iphe e metsuaru tya ekemu bukwa t'a kafua omaru ẹge iphe du eji habe nshinu. Obenu l'ò bụ teke a ka omaru ẹge iphe du eji habe nshinu; eze-iphe-oma kẹ Nchileke akfube oswa kafukwaaphu nshinu. ²¹ Ọ bụ onwu bẹ iphe du eji shi ekoshi ẹge ya eretabe ire. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ eze-iphe-oma kẹ Nchileke shi l'odobe-ẹka-ndoo ekoshi ẹge ya eretabe ire. Yò buru odobe-ẹka-ndoo ono, shi l'ẹka Nnajiufu ayi; mbụ Jisọsu Kuráiyisutu ono edu ayi eduba lẹ ndzụ gbururu jeye.

6

¹ ?Bụ awe bẹ ayi a-sube iya ishi nta-a? ?Ayí a-nođuje eme iphe du eji; k'ophu eze-iphe-oma kẹ Nchileke a-ka nshinu tọo? ² Tụswekwa! Ẹ tọ dukwa ẹge ono. L'a -bya l'ome iphe du eji bẹ ayi nwuhwakwaru anwuhu l'ẹke o nọ. ?Nanuhunu ẹge iphe du eji e-shi gudekwadu ndzụ ayi? ³ E shiwa lẹ baputizimu tugbabe ayi lẹ Kuráiyisutu Jisọsu nanu. ?Unu ta madu l'ò bụ baputizimu ono tugbaberu ayi l'anwuhu ono, o nwuhuru ono? ⁴ Lẹ teke ono, e meru ayi baputizimu ono bẹ ayi l'iya tukookwa nwuhu; a tuko ayi l'iya likota. Ọo ya bụ l'ò bụ ẹge ono, Kuráiyisutu gude akpabiri ike kẹ Nna; shi l'onwu teta nođu ndzụ odo ono; bukwapu ẹge ayi a-du ike nođu ndzụ ophungu.

⁵ Ọ -buru l'ayi lẹ Kuráiyisutu tugbaberu buru nanu l'anwuhu, du l'ò bụ ophu o nwuhuru; o bunu iya bụ lẹ Nchileke e-mekwapu t'ayi tuko shi l'onwu teta ẹge ono, o meru iya; ayi l'iya anodu ndzụ ophungu ono. ⁶ Ophu ayi maru ndo-o: bụ l'e wotaru akahu iphe ayi shi buru tuko yele Kuráiyisutu kpopyabe l'oshi-osweru. Ọo ya bukwanu k'ophu ee-mebyi ike kẹ ejo-obu ono, ayi shi nweru teke ono, bulephu iphe du eji shi zua ayi unwu l'ehu ono; ẹge ayi ta abuhedu ohu k'iphe du eji. ⁷ L'ò kwa teke madzụ nwuhuru bụ teke o nahuru ome iphe du eji. ⁸ Ọ -buru l'ayi lẹ Kuráiyisutu tugbabewaru nwuhu bẹ ayi maru l'ayi l'iya a-tukokwapu nođu ndzụ. ⁹ L'iphe doru ayi enya bụ lẹ keshinu Nchileke meru tẹ Kuráiyisutu shi l'onwu teta nođu ndzụ b'ẹ tọo nwuhuhedu anwuhu odo. Onwu ta hadu kẹ t'ò ka iya ike odo. ¹⁰ Anwuhu ophu o nwuhuru b'ò nwuhuru ugbo lanu kpu; k'ophu oo-gude iya mekputa iphe du eji. Ndzụ ophu o nọ nta-a aburu tẹ yele Nchileke buru nanu jeyewaru. ¹¹ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu a-guje onwunu l'unu buwa ndu nwuhuru anwuhu l'ẹke iphe du eji nọ. Obenu lẹ keshinu unu lẹ Kuráiyisutu Jisọsu tugbabewaru buru nanu bẹ bu-wa Nchileke bẹ unu noduru ndzụ.

¹² Unu be kwekwa tẹ iphe du eji buru iya a-nođu achi unu l'ò bụ eze l'ehu unu owaa, bụ ehú ophu a-nwuhu anwuhu-wa; k'ophu oo-meje unu t'unu mee iphe du eji, agụ unu. ¹³ Unu be kwekwa wota iphe, nọ unu l'ehu; m'o -ruhuru; o ha nwanshi ihagha haaru iphe du eji t'ò buru iphe, oo-gude ejekfu iphe vudo nhamunha ogu. Iphe unu e-mechia bụ t'unu wotabebe onwunu haaru Nchileke; l'unu buwa ndu shi l'onwu

teta lufuta bya anodu ndzu. Oo ya bu k'ophu Nchileke e-gude unu alu ugu iphe vudo nhamunha. ¹⁴ Iphe du eji ta akahedu unu ike; keshinu ophu ekemu te kehedu unu egbu; kele nta-a be Nchileke gudewa eze-iphe-oma iya toshia unu l'egbu ekemu ono.

Obu ohu ke odobe-eka-ndoo

¹⁵ Nta-a; ?o bu l'ayi a-noduwaru eme iphe du eji okfu l'eze-iphe-oma ke Nchileke toshiwaru ayi; ekemu te kehe ayi egbu to? Tuswekwa! ¹⁶ Unu ta mahaadu le teke unu woru onwunu togboru madzu; melahaa iphe onye obu kfu l'o bu ohu iya; be unu bu-wa ohu iya. Teke o bu l'unu woru onwunu togboru iphe du eji; buru ohu iya; bunu iya bu l'unu a-nwuhu anwuhu, bu iphe tso iphe du eji. Teke bukwanu l'unu woru onwunu tpyabe l'onu iphe Nchileke kfu; oo ya bu l'oo-gu unu le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya. ¹⁷ O nweru teke unu shi buru ohu iphe du eji. Obenu le mu ekele Nchileke ekele; le nta-a be unu gudewa obu unu l'o ha eme iphe bu okpobe okfu ono ege e ziru iya unu. ¹⁸ Keshinu a towaru unu l'egbu, iphe du eji shi kee unu; be unu buwa ohu k'odobe-eka-ndo. ¹⁹ Mu gudekwa ehuhu; me Nnajiufu anmaru unu etu okfu-a; odumeka be iphe mu ekfu te edokwa unu enya. Teke odungu be unu shi woru onwunu togboru ejo umere, rehuru erehu; me ome iphe e-te vudodu nhamunha ege ee-shi t'iphe du eji kkpuru nshinu. O bukwapu ege ono be unu e-wotakota onwunu l'o ha tpyabe l'ome iphe vudo nhamunha ege ee-shi te ndzu unu bukataru ke Nchileke.

²⁰ Teke unu shi buru ohu k'iphe du eji bukwa iphe ono, du eji ono shi buru nnajiufu unu. E to bukwa odobe-eka-ndoo. ²¹ ?Buhunu egbe uru ngu be unu ritaru l'ejo iphe ono, unu shi eme ono; mbu iphe ono, iphere iya nonyaaru bya adu unu nta-a ono? L'eke ishi iya tsuberu bukwa l'anwuhu. ²² Obenu le nta-a b'a towaru unu l'egbu ono, iphe du eji shi kee unu ono; unu abuwaru ohu ke Nchileke. Uru, unu ritaru iya aburu le ndzu unu bukotawa ke Nchileke. Eke o jeberu aburu le ndzu gbururu jeye. ²³ L'ugwo, iphe du eji akfuje madzu kwa onwu. Iphe-oma, Nchileke anuje abukwanuru ndzu gbururu jeye ophu shi l'eka Jisusu Kurayisutu, bu Nnajiufu ayi.

7

Etu iphe emeje nu l'alulu

¹ Ununna mu; o kwa unu be mu ekfu nta-a; unube ndu toko maru ekemu. ?Unu ta madu l'o bu teke madzu no ndzu; be ekemu vu ire l'ehu iya; onye obu nwuhuwaru; k'ekemu alaa? ² Unu gudenu nwanyi, alu nji gee ya. Nwanyi, alu nji nofutaje l'eka nji iya jeye teke nji iya obu l'a-no-bebe. Nji iya ono nwuhuwa; b'o nweekwa onwiya. Ekemu ono, shi lopyabe iya l'eka nji iya ono te vuhekwa ire l'eke o no. ³ Bu iya bu; o -buru l'o je aluru nji odo teke nji iya nokwada ndzu; a su l'o bu ogori be oori. Teke bukwanu le nji iya nwuhuwaru; o bu teke ono b'o bu nwanyi, ee-keghe nji odo. Ekemu ta lopyabehekwa iya. E to buhedu iya ori ogori teke o je je aluru nji odo. ⁴ O kwa ege ono b'o du l'ehu unu; ununna mu. O bu ekemu shi buru nji unu. Obenu l'unu le Kurayisutu tgbabewaru nwuhu. Oo ya bu le keshinu ophu unu nwuhuwaru be ekemu ta buhedu nji unu. E to nwehedu iphe unu l'iya jikwadu odo. E metsua; unu abya anodu ndzu odo teke ono, Kurayisutu tetaru nodu ndzu ono. Nta-a be buwa onye ono, shi l'onwu teta nodu ndzu ono bu nji unu; k'ophu ayi a-nodu ndzu, vudo nhamunha; meje iphe du Nchileke mma. ⁵ Le teke ono, ayi shi nodukwadu ndzu ono, ayi shi eme ege o guru ayi ono be egu ejo iphe ono meru ayi t'ayi meje iphe du eji. Yo buru ekemu meru t'egu ome iphe ono, du eji ono nwu ayi taphutaphu l'ehu. Iphe tso ome iphe ono, du eji ono abukwanuru anwuhu. ⁶ Obenu le nta-a; be Nchileke mewaru ayi t'e b'o duhe iphe ayi l'ekemu e-nwegbabe le phuu.

Ayi nwuhuwaru; nahụ iphe ono, shi kee ayi egbu ono. Oo ya bụ l'ayi etsowa ụzo ndzu ophungu, ophu shi l'eka Ume-dụ-Nso; ejeru Nchileke ozi. Ayi te etsohedu akahụ ụzo ono, bụ iya bụ ekemu ono, e deru l'ekwo ono; gude eje iya.

Ekemu; mę iphe dụ eji

⁷ ?Bụ ngunu bę ayi e-kfu nta-a? ?Ayi a-sụ l'ekemu l'onwiya bụ iphe dụ eji ọtọ? Tụswekwa! Ayi te ekfukwa ege ono. Obenu lę mu tę ga madụ iphe bụ iphe dụ eji; ndęge ekemu ta nọ. Mu tę ga ma iphe bụ ijimęnya; ndęge ekemu ta sụ: "T'ę b'i jikwa ijimęnya."* ⁸ Iphe dụ eji eshinu l'ekemu ono, sụru t'ę b'i jishi ijimęnya ono kpata ụzo; shi iya kpatsushia mu iphe bụ egu ejo iphe, dụ iche iche. Kele eke ekemu ta nọdu bę iphe dụ eji bụkwa iphe nwuhuru anwuhu. ⁹ O nweru teke mu shi nọdu; mu ta ma k'ekemu ono, sụru t'ę b'e jijeshi ijimęnya ono. Tọ dụ iya bụ; k'ekemu ono abyalęphu ege-a; iphe dụ eji eteta jakerehu; ¹⁰ ekemu ono ekpeekwanua mu nkfugbu. Ekemu ono gędegede; mbụ ekemu, ga ge koshi mu ụzo ndzụ gbururu jeye egbe kpee mu nkfugbu. ¹¹ Okfu l'iphe dụ eji kpataru; ụzo gude ekemu ono gho-gbua mu; shi l'ekemu ono; woru mu gbua.

¹² Oo ya bụ l'ekemu l'ọ ha shi Nchileke l'eka; iphe ono, e deru l'ekemu ono eshikwaphu Nchileke l'eka; bụru iphe vudo nhamunha; bya adụ mma. ¹³ ?Bụ iya bụ l'ọ iphe ono, dụ mma ono gbe kpataru mu onwu-wa ọtọ? Tụswekwa; e tọ bụkwa iya. O bụ iphe dụ eji gude iphe ono, dụ mma ono kpataru mu onwu; ege ee-shi tę iphe dụ eji bụru iphe aa-phụ l'ọ bụ iphe dụ eji. Yọ bụru iya bụ lę Nchileke shi l'iphe e deru l'ekemu eme t'iphe dụ eji koshikota onwiya ege yebe iphe dụ eji dụ-be eji.

Ụzo iphe labụ, akpa ęnya l'ęhu madzụ

¹⁴ Iphe ayi maru bụ l'ekemu shi l'eka Ume Nchileke; obenu lę mu bụ madzụ mmakanu, bụ iya bụ onye, iphe dụ eji gbaru ege aagbaję ohu. ¹⁵ Umere mu l'onwomu agbachije mu ęnya; okfu lę mu te emejedu iphe dụ mu kę tę mu mee. Iphe mu emejechia bụ iphe dụ mu ashị ememe. ¹⁶ O -bụru l'iphe mu gbe emeje bụ iphe, mu marua l'ę tọ dudu mu mma; oo ya bụ l'ookoshi lę mu kweru l'ekemu dụ mma. ¹⁷ Oo ya bunu l'e -kfude iya ekfukfu b'ę tọ bụkwa mbędua l'eme iphe ono, dụ mu ashị ono. Iphe eme iya nụ bụ iphe ono, dụ eji, buwa mu ebubu l'ęhu ono. ¹⁸ L'iphe mu maru bụ l'ę to nwekpodua iphe dụ mma, nọ mu l'obu lę phuu; bụ iya bụ l'obu egbe onye mu shi bụru teke mu shi anọduje eme ejo iphe agubebe mu nụ. Mu eseje tę mu mee iphe dụ mma, dụ mu kę ememe; obu lę mu ta adujedu ike mee ya. ¹⁹ Okfu lę mu t'emejedu iphe dụ mma, dụ mu t'a sụ lę mu meru iya. O bulephu ejo iphe ono, e-ta dudu mu tę mu mee ya ono bę mu emeje. ²⁰ O -bụru l'iphe mu anọduje eme; gbe bụru iphe e-ta dudu mu mma; oo ya bụ l'e -kfude iya ekfukfu; b'ę tọ bụdu mbędua l'eme iya. Iphe eme iya nụ bụ ejo iphe ono, buwa mu ebubu l'ęhu ono.

²¹ Oo ya bụ lę mu shi ege ono; maru l'ọ bụ ege-a bę iphe kę mgboko-a dụ; l'ọ bụ teke mu eme tę mu mee iphe dụ mma; yọ buleruphu ejo iya akpataję mu ụzo l'ęhu. ²² L'ime onwomu; bę ekemu kę Nchileke adubejekpokwaa mu mma l'obu; l'atsọ mu ęna. ²³ Obenu lę mu phuru ekemu odo, dukpokwaaru iche, anọduje adzọ ụzo l'ęhu mu. Ekemu onanu bę yele ekemu ophu dụ mu mma l'egomunggo anọduje adzọ ụzo. Ekemu onanu, bụ ekemu odo ono atuje mu mkporo; kpuru mu kpee iphe dụ eji, bụ ophu ekemu, otujeru mu kpụ mu lę ndzụ. ²⁴ Nshobukwaa mu nsho! ?Bụ onye a-dzọ mu l'egbe onodu owaa, mu nọ nta-a, bụwa anwuhu-wa? ²⁵ Mu ekele Nchileke ekele. Mu shi l'eka Jisosu Kuráyisutu, bụ Nnajiufu ayi, bụ iya dzọru mu l'onodu ono ekele Nchileke ekele.

* 7:7 7:7 Awụ 20:17; Dit 5:21.

Ọo ya bụ ịe mbẹdua l'uche-obu mu kwa ohu k'ekemu, shi l'ẹka Nchileke bẹ mu bụ. Obenu l'obu kẹ egbe onye ono, mu shi bụru ono kwa ohu kẹ ekemu kẹ iphe dụ ẹji bẹ mu bụ.

8

Ume, anụ ndzụ ophungu

¹ Ọo ya bụ ịe nta-a b'ẹ to nwehekwa ikpe, Nchileke anmakwadụ ndu, ẹphe ịe Kuráýisutu tugbaberu bụru nanụ. ² L'ekemu ophu Ume Nchileke aturu unu nta-a bụ ike, eshije l'ẹka Kuráýisutu Jisọsu duru madzụ bahụ l'uzo ndzụ. Yọ bụru ike ono ọfufuwaru unu l'ike k'ekemu, bụ iya eshije l'iphe dụ ẹji duru madzụ bahụ l'anwụhu. ³ Iphe ekemu ta dudu ike mee; okfu ịe madzụ ta adujedu ike mee ẹge ekemu kfulu bẹ Nchileke mewaru. O yewaru Nwatibe iya; yọ bya aburu madzụ; nweru anụ-ẹhu, iphe dụ ẹji anọduje akpa ọzo l'ọ bụ anụ-ẹhu nk'ayi; bya eworu onwiya chia ẹja; nwefu iphe dụ ẹji, ayi meru; shi ẹge ono mebyia ike k'iphe dụ ẹji ono. Nchileke eshi l'ẹhu ono, Kuráýisutu nweru ono nma iphe dụ ẹji ikpe. ⁴ Iphe, kparu iphe Nchileke meru iphe ono bụ k'ophu ayi a-dụ ike meebe iphe ono, vudo nhamunha, ekemu kfulu ono. Ịe nta-a bụwa Ume Nchileke edu ayi ịe ndzụ ayi; tọ bụhedu obu egbe madzụ ono, ayi shi bụru teke ayi shi anọduje eme ẹjo iphe, agubebe ayi ono edu ayi. ⁵ Ndu eme iphe egbe madzụ obu, ẹphe shi bụru suru t'ẹphe mee bụlephu ẹge ẹphe e-me mee iphe dụ ẹphe mma bẹ ẹphe anọduje ese. Ndu emekwanu iphe Ume-dụ-Nsọ suru t'ẹphe mee aburu iphe dụ Nchileke mma bẹ ẹphe anọduje ese. ⁶ L'ose anya k'ome iphe dụ Ume-dụ-Nsọ mma bukwa ndzụ; bụru ẹhu-agu. Ose anya k'iphe agu obu egbe madzụ ono, ayi shi bụru teke ono, ayi shi anọduje eme ẹjo iphe, agubebe ayi ono abukwanuru onwu bụ uru, eeritaje iya. ⁷ Yọ bụru iya meru iphe onye bụlephu iphe, agu iya nụ bẹ onoduje ese ẹza iya; abuje ohogu Nchileke. Ẹ too mejedu iphe ekemu Nchileke kfulu; mbụ l'ẹ tọo dujukwa ike eme iya ememe ophu. ⁸ Ndu emeje iphe agubebe obu ẹphe ta abyakwa bya a-dụ ike ome iphe dụ Nchileke mma.

⁹ Obenu l'unubẹdua te emejedu uche unu. Ọ bụwa iphe Ume-dụ-Nsọ ekfu bẹ unu eme; mbukwa m'ọ -buru-a ịe Ume kẹ Nchileke buphu ebubu l'ime unu. Iphe bụ onye ẹ-te nwedu Ume ono, Kuráýisutu anụ ono l'ẹhu iya ta bukwa onye nk'iya. ¹⁰ A makwarua l'unu a-nwụhu; okfu l'unu mewaru iphe dụ ẹji. Obenu; ọ -buru ịe Ume kẹ Kuráýisutu bu unu ebubu l'ẹhu bẹ Ume ono bukwa unu ndzụ; okfu ịe Nchileke gụwaru unu ịe ndu doberu ẹka ndoo. ¹¹ Teke ọ bụ ịe Ume kẹ Nchileke ono, meru tẹ Jisọsu shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono bu l'ime unu; ọo ya bụ ịe yẹbedua ono, meru tẹ Kuráýisutu Jisọsu shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono e-mekwaphu t'ẹhu unu ono, bụ ophu a-nwụhu anwụhu ono nọdu ndzụ. Nchileke e-shi ịe Ume-dụ-Nsọ ono, bu unu l'ẹhu ono mee iphe ono.

¹² Ọo ya bụ; unwanu mu; o nweru iphe gbaru ayi l'ememe. Obenu l'iphe ono, gbaru ayi l'ememe ono ta bukwa t'ayi meje iphe, agu egbe obu phụ, ayi shi nweru phụ. ¹³ Ịe teke unu eme iphe shigbaa l'uche-obu unu ono bẹ unu a-nwuhukwa anwụhu. Obenu ịe teke unu shi l'ẹka kẹ Ume-dụ-Nsọ kpagbua umere ono, shigbaa l'uche-obu unu ono; t'ọ bụru iphe nwuhuru anwụhu; k'ophu unu a-nọdu ndzụ. ¹⁴ L'ọ kwa ndu kweru tẹ Ume-dụ-Nsọ bụru onye edu ẹphe; bẹ bụ unwu Nchileke. ¹⁵ Ịe Ume-dụ-Nsọ, Nchileke nuru unu ta bukwa Ume, e-me t'unu bụru ohu l'ifu Nchileke; m'ọ bụ t'ọ mee t'unu gbe bya atsulahaa Nchileke egvu ọdo. Iphe Ume ono gbe emeje bụ l'ooomeje t'unu bụru unwu Nchileke. Keshinu Ume ono bu ayi ebubu l'ẹhu bẹ ayi ekuje Nchileke "Nna; Nna." ¹⁶ Ọ bụ Ume Nchileke ono bẹ emeje t'ọ doo ayi ẹnya l'obu ayi l'ayi bụwa-a kẹ Nchileke. ¹⁷ Ọo ya bụ l'ọ -buru l'ayi bụwa unwu iya; ọ bụ iya bụ l'ayi bụwa ndu Nchileke a-nụ iphe o kweru unwu iya ukwa iya. Ọo-nụ ayi iphe ono,

ọ nūwaru Kuráýisutu ono. Ọ -būru-a l'ayi lẹ Kuráýisutu tūgbaberu eje iphe-ẹhuka bẹ Nchileke e-mekochakwaa mee t'ayi gbaru mgba l'ọdu-biribiri kẹ Kuráýisutu.

Ọdu-biribiri ọphu nọ l'ifu

¹⁸ Iphe doru mu ẹnya bụ l'iphe-ẹhuka ọwananu, ayi eje nta-a te dzukpoduanu kẹ t'e wota iya tūru yeru egbe ọdu-biribiri, Nchileke e-mekochaa woru ayi dobe. ¹⁹ Iphemiphe ọbule, Nchileke keru ekeke bẹ ẹhu anma anmanma tẹ ya p̄h-kebe teke Nchileke e-koshi unwu iya l'ọdu-biribiri ono. ²⁰ Okfu l'iphemiphe ọbule ono, Nchileke keru ekeke ono bẹ Nchileke tūru ọnu t'ọ tuko būru iphe laru l'iyi. Ẹ tọ bụkwa iphemiphe ọbule, Nchileke keru ekeke meru iphe dū ẹji l'onwiya. Ọ kwa iphe tso ikpe, Nchileke nmaru madzū lẹ madzū mesweru. Obenu lẹ Nchileke mekwaruphu tẹ iphemiphe ọbule ono, o keru ekeke ono; lekwaphu ẹnya ²¹ l'ujiku lanū; bẹ ya a-goshi ọnu ono, ya tūru iya t'o rekarashihu ono. Teke ono bẹ oo-me t'iphemiphe ọbule ba abūheru ohu k'iphe dū ẹji; yọ bụ-chiaru ọdu-biribiri k'unwu Nchileke. ²² Iphe ayi maru bụ lẹ byeyekwaa nta-a; bẹ iphemiphe ọbule, Nchileke keru ekeke atsugbakwaa ude l'ọ bụ nwanyi, ime eme. ²³ Ẹ tọ bụlekwa iphe Nchileke keru ekeke nkinyi iya. Ayibedua l'onwayi, bụ ndu nwewaru Ume Nchileke; mbụ Ume, Nchileke yeru ayi l'ẹhu gude ekoshi lẹ ya e-mekochaa meeru ayi iphe ono, ya kweru ayi ukwa iya ono; atsukwaphu ude; ẹge ono ayi ele ẹnya lẹ Nchileke e-koshi l'ọ nataru ayi l'ẹke ọ nọ t'ayi būru unwu iya ono, bụ iya bụ teke Nchileke a-gbata ẹhu ayi l'ọ hà. ²⁴ Nchileke dzofutawaru ayi; ọbu l'adzota ono bẹ ayi elekwadu ẹnya teke oo-dzu oke. Ndege ọ -būru l'ayi natawaru iphe, ayi ele ẹnya iya; m'ẹ tọ ga adukwa iphe ayi ga anọdu elekwadu ẹnya iya. ?Bụ onye lejeru ẹnya iphe o gbe natawa? ²⁵ Teke bụ l'ayi ta natadua iphe, ayi ele ẹnya iya; ọo ya bụ l'ayi a-ta nshi; nọdukwaphu ele ẹnya iphe ọbu.

²⁶ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ume Nchileke anọduje eyeru ayi ẹka; okfu l'ike ta adudu ayi k'ota nshi; l'ẹ b'ọ bụ l'ayi maru ẹge eekfuje anū Nchileke ẹge gbaru ayi. Ọo ya bụ l'ọo Ume-dū-Nsọ l'onwiya egudeje ude ọphu bulephu yẹbedua maru iphe o kfulu gude ekfu anuru ayi Nchileke. ²⁷ Ọ bụ Nchileke, bụ yẹbedua enyoje ime obu madzū bẹ mawaru iphe bụ uche-obu kẹ Ume-dū-Nsọ; okfu lẹ Ume-dū-Nsọ anọduje ekfu anuru ẹphe Nchileke; mbụ ndu nk'iya l'ẹge ọ dū Nchileke mma.

²⁸ Ayi maru l'iphe bụ iphe, eme l'ẹhu ndu yeru Nchileke obu anọduje eme l'ẹge ọo-duru ẹphe lẹ mma; mbụ ndu Nchileke kuru ẹge ọ tūberu. ²⁹ Ishi iya bụ lẹ Nchileke mahawaru ndu nk'iya tẹmanu bẹ mgboko dūbederu; bya afotahawa ẹphe t'ẹphe būru ndu a-dū ẹge Nwatibe iya dū; tẹ Nwatibe iya ono būru ọgurennya m'a gudekwanu unwunna iya l'ọphu. ³⁰ Ọ bụ ndu, Nchileke fotahawaru b'ọ kuru. Yọ būru ndu ono, o kuru ono b'ọ guru lẹ ndu doberu ẹka ndoo. Yọ būru ndu ono, ọ guru lẹ ndu, doberu ẹka ndoo ono b'ọ doberu l'ọdu-biribiri iya.

N-yemobu Nchileke l'ẹhu ayi

³¹ ?Nanū ẹge ayi e-dobe ọnu yee l'iphemiphe ọbule ono nta-a? Ọ -būru lẹ Nchileke agbaru ayi ọdzori; ?bụ onye e-meghe ayi ngunu. ³² Nchileke ta kfulkwewa Nwatibe iya ẹka. O duru iya ye t'ọ bya anwu-chiaru ayi l'ayi ha ọnwu. Keshinu ọphu Nchileke shi ẹge ono; nū ayi Nwatibe iya ono; ?bụ egbe iphe ngunu b'ẹ to shidu l'ẹka Nwatibe iya ono nū ayi kẹ mmanū. ³³ ?Bụ onye bẹ dzuru kẹ oku ndu, Nchileke fotaru afota ikpe? Ẹ to nwekwa. Kẹ l'ọ bụ Nchileke l'onwiya gbe me-wa t'ikpe ba nma ẹphe. ³⁴ ?Bụ onye bẹ dzuru k'onma ẹphe ikpe? Ẹ to nwekwa. Kẹ l'ọo Kuráýisutu Jisosu l'onwiya bụ onye gude okfu ẹhu ẹphe nwuhu. Ọphu tọ bulekwaa onanu nkinyi iya: o shi l'ọnwu teta nọdu ndzū je anọdu l'ẹka-utara Nchileke ekfu anuru ayi Nchileke. ³⁵ ?O nwekpooru iphe a-kpōshighe tẹ Kuráýisutu be eyehuru ayi obu? ?Bụ oje iphe-ẹhuka? ?Tọo bụ oke mkpa? ?Bụ ome madzū kpakpawowo? ?Tọo ẹgu ememe? ?Tọo ba p̄h

iphe owe l'ukfu? ?Tọ iphe ọlo ishi onwonye alọlo? ?Tọ l'e gbugburu ayi lẹ mma be e-meghe iya nū? ³⁶ Ọ ẹwa l'ọ bụ iphe, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“Ọ bụ l'okfu ẹhu ngu;
b'ẹ to nwedu mbọku, anwuhu
ta anọdujedu achị ayi.
Aanọduje eme ayi l'ọ bụ aturu,
a chịtaru eje egbugbu.”*

³⁷ Ephoru ephopho! Iphe ono l'ọ ha e-mekota; ọbu l'ayi eshije l'ẹka onye ono, yeru ayi obu ono shihu ike; mekputakota iya. ³⁸ L'ọphu doru mu ẹnya bụ lẹ anwuhu ta tsudu iya; ndzụ ta tsụ iya; tọ tsụ iya mbụ unwu ojozi-imigwe; unwu ẹjo maa ta tsu iya. Iphe, bụ iphe eme nta-a; mę ọphu e-mekochaa mee l'uzo ifu ta fụ iya; to nwe iphe, bụ ike ọdo, furu iya nū. ³⁹ Igwe ta fukwa iya; alị ta fụ iya. To nwe iphe, bụ iphe Nchileke keru ekeke, ha kẹ ọkposhi tẹ Nchileke be eyeheru ayi obu, o shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu yeru ayi.

9

Nchileke; mę ndu ọ fọtaru

¹ Iphe mu ekfu bukwa oswi-okfu. Mu bukwa onye kẹ Kuráýisutu; mu ta adzuka ẹjo-ire. Ume-dụ-Nsọ bu mu ebubu l'ime obu; l'emeje t'obu mu maru iphe gbaru iya nū ọhuma. Ọ bụ obu mu ono meru t'o doo mu ẹnya lẹ mu ta adzudu ẹjo-ire. ² Aphu jiru mu obu. Ọphu o nwedu teke ẹ tọ nọdujedu atsụ mu l'ẹhu; k'ọphu ooruje mu l'anụ mee; ³ mę mu nyata ndu nke mu, mu l'ẹphe bụ mee lanụ. Ọduje mu t'a sụ lẹ mu bụ onye Nchileke turu ọnu tẹ mu lẹ Kuráýisutu ba atugbabehe; m'ọ -buru l'ọ iphe a-dzọ ẹphe. ⁴ Ọ bụ ẹphe bụ unwu Ízurelu; buru ẹphe; bẹ Nchileke fọtaru t'ẹphe buru unwu iya. Ọ bụ ẹphe b'ọ koshiru ọdu-biribiri iya. Ọ bụ ẹphe b'ọ kweshiru ukwa iphe tukobe lẹ ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; buru ẹphe b'ọ turu ekemu nū. Yọ buru ẹphe b'ọ koshiru ẹge ẹphe a-bajeru iya ẹja; buru ẹphe b'ọ nuru iphe o kweshiru ẹphe ukwa iya. ⁵ Ọ bụ ẹphe bụ awa ochechoroche ayi pẹ; Kuráýisutu aburu eri ẹphe m'a -bya l'abubu ọphu ọ bụ madzụ. T'e tujee Nchileke, kangokotaru iphemiphe ọbule ẹpha gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dū.

⁶ Iphe mu ekfu ta bukwa l'iphe ono, Nchileke kuru ono bẹ bwa iphe mmakanu; kẹ l'ẹ tọ buẹbekwa ndu, shi lẹ Ízurelu bụ ọgbodo ndu Ízurelu. ⁷ Ẹ tọ buẹbekwa ẹphe l'ẹphe ha bụ ọgbodo unwu Ébirihamu; okfu l'ẹphe shi l'awa iya. Lẹ Nchileke sukwaru Ébirihamu: “L'ọ kwa ndu, shi l'eri Áyizaku kpụ bẹ bụ ndu a-buru unwu ngu.” ⁸ Iphe, iphe ono ekoshi bụ l'ẹ tọ bụdu iphe bụ ndu, a muru amumu mmakanu bẹ bụ unwu Nchileke. Ọ bụ ndu, Nchileke kweru Ébirihamu ukwa l'ọo-muta bụ ndu, aagu l'ọgbodo unwu Ébirihamu. ⁹ L'ẹge Nchileke gude kwee Ébirihamu ukwa iphe ono bụ l'ọ suru iya: “Elenu akele bẹ ya a-bya agbaphee ngu; Séra amuta nwata nwoke.”

¹⁰ Ẹ tọ bulekwa onanu nkinyi iya. Ọ kwaphu ẹge ọ dū l'ẹhu unwu Ribéka ẹphe ẹbo ndono. Ẹphe shi lẹ nna lanu, bụ iya bụ Áyizaku, bụ ochechoroche ayi. ¹¹⁻¹² Yọ bukwanuru ẹge ee-shi t'afota, Nchileke fọtaru onye lanu buleluphu ẹge ọ tubehawaru l'uche iya; meru iphe ọ suru Ribéka: “Onye kẹ ọgurennya l'unwu ngu ono a-nọduje ejeru onye kẹ nwata ozi.” Iphe ono b'ọ kuru b'a muderu ẹphe amumu; mbu teke ẹ ta dudu iphe ẹgirima ono dzuwaru ememe; ọphu aa-sụ l'ẹphe meru ọhuma; m'ọ bụ l'ẹphe meru ẹji. Ọo ya bụ lẹ ndu ọphu Nchileke fọtaru bulephu ẹge ọ tuberu l'uche iya. Ẹ tọ bukwa kẹ l'ọ bụ ọhuma, ẹphe metaru l'onwephe. ¹³ Bụ iya

* 8:36 8:36 Egvu 44:22.

bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ lẹ Nchileke sụru: "Jékọpu bẹ ya yeru obu; Íso bẹ ya kpọru ashị."

¹⁴ ?Nanụ ẹge ayi e-ye iya ọnu nta-a? ?Ayi a-sụ lẹ Nchileke te emedu iphe vudo nhamunha tọ? Ejepho! ¹⁵ Kẹ l'ọ sụru Mósísu: "O -nweru onye ọ dụ yẹbe Nchileke tẹ ya meeru obu-ọma; ya emeeru iya ẹya. Teke o nweru onye dụ iya tẹ ya phụaru imiko; ya aphụaru iya ẹya." ¹⁶ Ọo ya bụ l'ọ bụlephu obu-imiko bẹ Nchileke egudeje afọta madzụ. Ẹ tọ bụkwa uche-obu madzụ; m'ọ bụ l'ọ bụ iphe madzụ metaru l'ike k'ẹka iya bẹ ọogu. ¹⁷ L'ekwo okfu Nchileke kfukwaru sụ lẹ Nchileke sụru Fero: "Iphe, kparu iphe ya meru ngu eze bụlekwaphu tẹ ya gude ngu koshi ẹge ike iya ha; ọdo bụ k'ọphu ndiphe mgburumburu e-shi ẹge ono maru onye ya bụ." ¹⁸ Ọo ya bụ lẹ Nchileke emejeru madzụ ẹge yẹbe Nchileke tūberu l'uche iya. O nweru ndu ọophujeru imiko; nweru ndu, ọokpo-chije ọkpoma ẹphe.

Ehu-eghughu; mẹ obu-imiko kẹ Nchileke

¹⁹ A makwaru-a l'onye lanụ l'ime unu e-gbeshi jĩa mu; sụ: "Ọ -buru l'ọ dụ ẹge ono; ?bụ ngunu mehunuru bẹ Nchileke atajekwaphu madzụ uta? Nchileke -tūbewa l'ọo iphe ya e-me ndọ-ọ; ?bụ onye tsukwaduru iya akpọshi?" ²⁰ Obenu; nggube madzụ mmanu ọphu sụru l'iphe Nchileke meru ta dudu mma; ?iitu onwongu ngunu? Ite, a kpuru l'ura ta ajijekwa onye kpuru iya nū: "?O meru imagha b'i gude kpua ya ẹge-a, i kpuru iya-a?" ²¹ ?Tọ bụdu ọ-kpụ-ite maru ẹge oo-me ura iya? Ọ -dụ iya t'o gude ọzo ura lanụ ono kpua ite labụ: tẹ nanụ buru ite, ama mma, ee-yeje iphe a zuru l'oke aswa; ọphu aburu ite, ee-yeje iphe ọdo; ?tọo kpudu iya?

²² ?Bụ ngunu bẹ ii-kfu; m'ọ -buru l'ọo Nchileke eme ẹge ono? O nweru ndu Nchileke meru tẹ ya gude koshi oke ẹhu-eghughu iya mẹ ẹge ike iya habe. A makwarua lẹ ndu ono gbawaru ẹge ọ ge gudewa oke ẹhu-eghughu iya mebyia ẹphe; ọbu lẹ ọotaru ẹphe nshi nshinu. ²³ O nwekwaruphu ndu ọphu Nchileke gude eme tẹ ya koshi l'ọdu-biribiri nk'iya te nwedu ẹtu. Ndu onanu b'ọ phuru imiko; bụ iya bụ ndu ono, ọ tubuhawaru l'ẹphe l'iya a-gbaru l'ọdu-biribiri iya ono. ²⁴ Yọ buru ayibedua bụ ndu onanu, ọ phuru imiko ono. Ẹ tọ bụlekwaa lẹ ndu Ju b'o shi fọta ayi nwenkinyi; o shikwaphu lẹ ndu ọhodo, ẹ-ta bụdu ndu Ju fọta ayi. ²⁵ Yọ buru iphe ono b'o kfuru l'ekwo Hosáya; sụ:

"Lẹ ndu ono, ẹ-te shidu buru ndu nk'iya ono;

bẹ ya e-ku 'ndu nk'iya.'

Nwanyi ono, ya te shidu yeru obu ono;

bẹ ya e-ku 'o-ri-ẹku iya.'

²⁶ Yọ buru l'ẹke ono,
a nọduru; sụ ẹphe l'ẹphe
ta abudu ndu nk'iya ono;
bẹ aa-nọdu kua ẹphe
'unwu Nchileke, nọ ndzụ.' "

²⁷ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke chikwaruphu mkpu ẹhu ndu Ízurelu; sụ: "Lẹ to nwedu m'o -ruhuru; unwu Ízurelu ha l'igweligwe l'ọ bụ ẹja, nọ l'alị; ọ kwa nwa ndu ẹ-ta badu ishi bẹ aa-dzọfuta. ²⁸ Onanu aburu kẹle Nnajiufu e-mekota iphemiphe ọbule, o kfuru ndiphe. Oo-mekotakpoo ya ẹgwegwa; mee ya ọhuma ọhuma ẹge ọo-dụ." ²⁹ Ọ dukwaa l'ọ bụ iphe Azáya kfuhawaru temanu b'o mederu. Ọ sụru: "Ndege Nnajiufu ayi; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike te kwedu t'awa ayi chihu; mẹ ayi agvụ l'ọ bụ Sódomu; mbụ m'o mee ayi iphe o meru Gómóra."

Ukfu, adu ndu Ízurelu l'okpa

³⁰ Nta-a; ?bụ awe bẹ ayi a-subekwanu iya ishi? Ẹke ayi a-sube iya ishi bụ lẹ ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju; ẹphe te shi l'ese tẹ Nchileke gụa ẹphe lẹ ndu doberu ẹka

ndoo ono bẹ Nchileke guwaru lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; okfu l'ẹphe woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka. ³¹ Obenu lẹ ndu Ízurelẹ, bụ ndu keberu ẹhu eme iphe ekemu kfuru ẹge ee-shi tẹ Nchileke gụa ẹphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo ta dudu ike mekota iya. ³² ?Bụkwanu ngunu kparu iya? Iphe kparu iya nụ bụ l'ẹphe te sedu tẹ Nchileke gude kẹ l'ẹphe woru onwẹphe ye iya l'ẹka; gụa ẹphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo. Ẹphe gbe gudechia iphe ẹphe gude ike ẹka ẹphe meta ese iya. Yọ bụru l'ẹke ono bẹ mkpuma ono kporu ẹphe ụkfu; ³³ bụ iya bụ iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ lẹ Nchileke sụru:

“Unu phududuphu!

Ya wowaru mkpuma,
a-nọdu adu ndiphe
ụkfu ngube lẹ Záyonu;
mbụ oke mkpuma,
ẹphe e-vukotaje daa;
Obenu l'onye woru onwiya
ye onye ono l'ẹka;
ta byadu bya akwa izimana.”

Ọ bụ mkpuma ono bẹ ẹphe vukotaru; yọ bụru ụkfu dọ ẹphe l'ọkpa.

10

¹ Unwunna mu; iphe dọ mu mma l'obu; bụru iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke t'ọ meuru iya ndu alị mu, bụ iya bụ ndu Ju bụ t'ọ dzofuta ẹphe. ² L'ọphu dokpooru mu ẹnya bụ l'oovu ẹphe ẹhu t'ẹphe meje uche-obu Nchileke. Ono bẹ mu agbakporu ẹphe ọdzori iya. Obenu l'ẹge ẹphe gude eme iya bẹ ẹphe te gudedu ọgbodo mmamiphe eme iya. ³ Keshinu ẹphe ta amadu ẹge Nchileke eshije mee madzụ t'ọ bụru onye doberu ẹka ndoo; bẹ iphe ẹphe achọ bụ obuta ụba k'ẹka ẹphe; shi ẹge ono meta tẹ Nchileke gụa ẹphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo. Ẹphe eshi ẹge ono jịka omeje iphe bụ uche-obu Nchileke. ⁴ Lẹ Kuráýisutu bẹ meekwaru tẹ ekemu ba abuhe ọzo, Nchileke shi agụ madzụ l'onye doberu ẹka ndoo; k'ọphu iphe bụ ndu, wokwanuru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka a-buru ndu, Nchileke a-gụ lẹ ndu doberu ẹka ndoo.

Ndzofuta bụ k'onjemonye

⁵ Owaa bụ ẹge Mosisu deru kẹ ndu eme tẹ Nchileke gụa ẹphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'ẹphe eme iphe ekemu kfuru: Ọ sụru l'iphe, bụ onye eme iphe ekemu kfuru e-shikwa iya nọdu ndzụ. ⁶ Obenu l'owaa bụ iphe, e deru lẹ k'uzo, Nchileke e-shi gụa ndu woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya. E deru; sụ: “Ba dukwa teke ii-je ọri wo: ?Bụ onye a-dụ ike laa l'imigwe; mbụ je ekuzita Kuráýisutu? ⁷ Ọphu tọo dukwa teke ii-je ọri; sụ: ?Bụ onye a-bahụ l'alị-maa; mbụ shi iya kufuta Kuráýisutu?” ⁸ ?Bụ ngunu b'e deru? Iphe e deru bụ: “L'okfu Nchileke nọ ngu ntse. Ọo ya bụ iphe jikpu l'ọnu; bụru iya bẹ ii-nọduje arị l'ọkpoma.” Ọo ya bụ ozi-oma ono, ayi ezi ono; bụ iya bụ l'onye Nchileke nataru bụ onye woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka. ⁹ Teke ọ bụ l'i gude ọnu ngu kfua ya kfushia ya ike l'ẹke ndu ọdo nọ l'ọo Jisosu bụ Nnajiufu ọbu; bya egude ọkpoma ngu l'ọ ha kweta lẹ Nchileke meru iya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; bẹ Jisosu a-dzọta ngu. ¹⁰ Onye gude obu iya l'ọ ha woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ Nchileke a-gụ l'onye doberu ẹka ndoo. Onye gude ọnu iya kfufuta iya l'edzudzu ọha; bẹ Kuráýisutu a-dzọta. ¹¹ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: “L'iphe bụ onye woru onwiya ye iya l'ẹka ta abyakwa bya akwa izimana.” ¹² Ẹ to nwehekwa mkpocha, nọ iya nụ: l'onye owaa bụ onye Ju; onye ọphu ta bụ onye Ju ta duhekwa; kẹ l'ọ bụhukwaphu Nnajiufu lanu ono bụ Nnajiufu ẹphe l'ẹphe ha. Yọo nọduje emeru iphe bụ ndu ekfu anụ iya nụ eze-iphe-oma, kfube

oswa ha nshinu. ¹³ Kẹ l'e dekwaruphu; sù: "L'iphe bụ onye akpọ-ku ẹpha Nnajiufu bẹ ọo-dzọta."*

¹⁴ Obenu; ?nanụ ẹge ẹphe e-shikwanu akpọ-ku iya; l'ẹphe be vuoduru ụzo woru onwẹphe ye iya l'ẹka? ?Nanụ ẹge ẹphe e-shi woru onwẹphe ye iya l'ẹka; l'ẹphe ba núbua ẹke eekfu okfu iya? ?Nanụkwanu ẹge ẹphe e-shi nua ẹke eekfu okfu iya; m'ọ -buru l'ẹ to nwedu ndu ezi ozi-oma? ¹⁵ ?Nanụkwanu ẹge ndu, ezi ozi-oma e-shi je ozi-oma m'ọ -buru l'ẹ te zidu ẹphe t'ẹphe je iya ezizi? Ọ kwa iya meru iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: "Iphe ẹhu atsọkwanu ẹphe kẹ ndu ono, byaru ozi ozi-oma ono." ¹⁶ Obenu l'ẹ tọ buebedu ndu e ziru ozi-oma ono l'ẹphe ha bẹ kwetaru iya nù. Kẹle Azáya kfukwaru; sù: "Nnajiufu; ?buhunu onye bẹ kweru okweta iphe ọ nuru ayi l'ọnu?" ¹⁷ Ọo ya bụ l'oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ shi l'ọnuta ozi-oma. Ozi-oma ono bụkwanu ozi-oma, shi l'okfu kẹ Kuráýisutu.

¹⁸ A bya l'ẹhu ndu Ízurelu; mu aji; sù: ?Bụ anunu bẹ ẹphe ta nudu ozi-oma ono tọ? Wawakwa! Ẹphe nuchachakwaaruu iya-a; l'iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke sukwaru:

"Ndu ozi-oma ono rakwaru
okfu Nchileke arara;
a nugharu olu ẹphe
l'ẹkemeke ọbule lẹ mgboko."

¹⁹ Iphe mu aji ọdo aburu: ?Bụ ẹnya bẹ ozi-oma ono te shidu doo ndu Ízurelu tọ? Wawakwa! K'odungu bụ lẹ Mósisu l'onwiya; bẹ yewaru ọnu l'iphe ono, mu jiru ono l'ẹke o deru lẹ Nchileke sùru:

"Yẹbe Nchileke e-gude mba,
ẹ-ta bụdu ọgbodo mba
meru okopho ye unu l'ẹhu.
Ya egude mba, eme eswe
kpatsua unu ẹhu-eghughu."

²⁰ Azáya akafua ya ru okfushi ike; teke ọ raru iya tororo lẹ Nchileke sùru:

"O gbe buru nù ndu
ẹ-te shidu achọ yẹbe Nchileke;
bẹ phuru iya nù.
Yọ buru ndu ẹ-te shidu
aji aji iya bẹ ya koshiru onwiya."

²¹ Yo bekwanu l'ẹhu kẹ ndu Ízurelu; yọ sù: "L'ẹ to nwedu teke ya ta amachijedu ẹka tẹ ndu jikaru iphe ya ekfu; kwefuru iya ike laphuta azụ byakfuta iya."

11

Nchileke ta jika-gekwa ndu Ízurelu l'ẹphe ha

¹ Ọo ya bẹ mu ajikwaphu; ọdo sù: ?Bụ ajika bẹ Nchileke jikawaru ndu nk'iya tọ? Tụswekwa! Ẹ tọ jikakwa ẹphe. Mbẹdua l'onwomu bükwaa onye Ízurelu; mu shikwa l'eri Ébirihamu; bya abụkwaruphu onye ikfu Bénjaminu. ² Nchileke ta jikakwa ndu nk'iya, bụ ndu o vu ụzo fọtahawa. ?Unu ta amadu iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; mbụ ẹge Eláyija gude chia Nchileke ichi-ẹhu ndu Ízurelu. Ọ sùru Nchileke: ³ "Nnajiufu; i phuru l'ẹphe gbugewaru ndu ekfuchiru ngu nù; bya atuko ẹnya-ngweja ngu nwukposhibebe. Ọ bụwa-a yẹbedua nwenkinyi iya; bẹ phoduru nù; ẹphe esekwaphu t'ẹphe gbufua ya."* ⁴ Obenu; ?bụ ngunu bẹ Nchileke kfuru iya? Ọ sùru iya: "Eláyija; ?tị madu lẹ ya doberu unu madu iri l'ẹsaa l'ukporo madu iri, bụ ndu ẹ-te wotabua ikpere byishiru Balu l'ẹphe abaru iya ẹja." ⁵ Ọ kwaphu ẹge ono

* **10:13** 10:13 Jów 2:32. * **11:3** 11:3 1 Eze 19:10, 14.

b'ò dù nta-a. O nwekwarua nwa ndu Nchileke gudelephu k'eze-iphe-oma, oome haru fòta. ⁶ Nchileke gudelephu k'eze-iphe-oma, oome fòta ephe. E tò bụdu k'iphe ephe gude ike k'eka ephe meta b'ò gude fòta ephe. Ndege o gude k'iphe ephe shi l'ike k'eka ephe meta fòta ephe; me eze-iphe-oma ke Nchileke ta ga abuhakwa eze-iphe-oma.

⁷ ?Bụ awe be ayi a-sube okfu ono ishi nta-a? Eke ayi a-sube iya ishi bu l'e to bubedu ndu Izurelu l'ephe ha be phuru uto iphe ephe achọ. O bulephu ndu ono, Nchileke fotaruru ono be bu ndu o ruberu eka. Ndu ophu l'ephe ha be Nchileke woru nchi kpo-chishia; kpo-chishia obu ephe; ⁸ bu iya bu iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Nchileke nuru ephe egomunggo, e-te edzudu edzudu; nu ephe enya; k'ophu ephe ta aphudu uto; nu ephe nchi; k'ophu e-to nwedu iphe ephe e-gude iya anu; mbu byeyekwa nta-a."† ⁹ Dévidi edekwaaphu; su:

"Te nri, ephe doberu k'eriri;
ghokwaa onya-ekobe; hata ephe;
anu, ephe gburu k'ogwa
Nchileke aburu onya; nmata ephe.

¹⁰ Te enya kpukwaa ephe ishi.
Te ekwebe nyajikwaa ephe ebo;
gbururu jeyewaru."‡

¹¹ Oo ya be mu aji odo; su: Ndu Izurelu; ?ephe kpakotaru iphe k'ophu ephe darukpooru ali; ephe ta duhe ike gbeshi odo to? Tuswekwa! E to dukwa ege ono. O bu okpa, ephe hasweru kparu iphe Nchileke wataru odzofuta ndu e-ta bụdu ndu Ju; k'ophu ee-shikwanu ege ono te ndu Izurelu wataru ephe okoru okopho. ¹² O bu emeswe, ndu Ju mesweru kparu iphe; uru kwata gbaaru ndiphe mgburumgburu. Iyi, yitaru ndu Ju abukwaruphu uru; gbaaru ndu e-ta bụdu ndu Ju. Oo ya bu l'uru ge egbe kakpokwaa nshinu okpobe akaka; ndege ndu Izurelu l'ephe ha laphutakotaru azu byakfuta Nchileke.

Ndzota kwaa ke ndu ohodo

¹³ Nta-a bukwa unube ndu e-ta bụdu ndu Ju be mu ekfu eyeru. Mu eme te unu maru le Nchileke mewaru mu onye ishi-ozu t'o buru mbedua a-noduje ezi ndu e-ta bụdu ndu Ju ozu-oma ono. Keshinu o du ege ono be ozi ono anoduje eme t'ehu atso mu ena. ¹⁴ K'ophu bu: Nchileke -kwe; mu egudeje iya eme te ndu ali mu ono wataru unu okoru okopho; te mu shi ege ono haru ephe dzota. ¹⁵ L'o kwa teke ono, ephe jikaru Nchileke ono be Nchileke gbe mee te yele ndiphe bya adu le mma. ?Bu ngunu e-mekwanu me Nchileke natalephu ephe odo? Iphe e-me nu bu ndu nwuhuru anwuhu e-eshe l'onwu teta nodu ndu odo.

¹⁶ Obenu l'ophu unu a-maru bu l'e -wotawa iphe odungu, a wataru l'ishi buredi gude charu Nchileke eja; be ishi buredi ono l'ophu bukotaakwa nk'ia. O kwaphu ege ono b'o du l'oshi. Teke bu l'ogvu iya bu ke Nchileke; be ekali iya l'o ha bukotaakwaphu nk'ia. ¹⁷ Ndu Ju du l'o bu oshi olivu ufu, a haru ekali iya kwashia. Unubedua, e-ta bụdu ndu Ju du l'o bu ekali-oshi olivu egu, e wotaru bya edekfube l'eke a kwafuru ekali iya k'ufu phu; yo shi eke ono dzuta. Nta-a be unu shi-wa l'ogvu olivu onanu, bu k'ufu ono l'amita mini; gude nodu ndu. ¹⁸ Oo ya bu; t'unu be jekwa osu l'e to nwedu iphe ekali ophunanu, a kwashiru akwashu phu bu. Mbụ; ?bu ke ngunu be unu e-gude eku onwunu ekuku? Unu nyatakwa l'e to bụdu unu gude ogvu oshi ono; l'o buchia ogvu oshi ono be gude unubedua.

¹⁹ Ii-sukwaru: "L'a kwafuwaru ekali-oshi ono; k'ophu aa-nyapyabe unubedua."
²⁰ Ono kwaa oswi-okfu! Obenu l'iphe kparu iphe a kwafuru ephe kwa l'ephe te woduru onwephe ye Kurayisutu l'eka. Unubedua abya adzu; vudoshia ike; okfu

† 11:8 11:8 Dit 29:4; Azá 29:10. ‡ 11:10 11:10 Egvu 69:22, 23.

l'unu woru onwunu ye iya l'eka. Oo ya bu t'unu ba anodukwa etse etsetse iya. O kwa t'unu gbe kwaberu onwunu enya. ²¹ Nchileke ta hakwa ndu Ju, bu ephe du l'ọ bu okpobe ekali-oshi phụ, shi l'ufu phụ ke mmanụ. ?Buchia nggubedua; be ọo-ha to? ²² O bu ege ono; be ii-gudewaru maru le Nchileke emeje odoo; makwaruphu l'oomeje madzu iphe kpangangangu. O meru ndu jikaru iya nu iphe-kpangangangu; l'emekwanuru nggubedua odoo; mbukwa teke i kweru nopyabe l'odoo obu, oomeru ngu obu. Odumeka be ọo-kwafukwa ngu phụ ege o kwafuru ndu ophu. ²³ O -buru le ndu ke Ju haru ojika eze-iphe-oma ono; be Nchileke e-wolekwarua ephe dobephu azu l'eke ephe shi nodu; le Nchileke a-dukwaa ike dobephu ephe azu l'eke ephe shi noduhawa. ²⁴ Unu lewaru. Unube ndu, e-ta budu ndu Ju du l'ọ bu ekali-oshi olivu egu. A bya akwata unu l'eke ono je edekfube l'oshi olivu ufu phụ; mbu yo buru iphe e meru ege e te emejhaadu iya. Ndu Ju adukwanu l'ọ bu ekali-oshi olivu ufu phụ. Oo ya bu l'oo-gbe karu Nchileke ntse owota ekali ono, o shi kwafu akwafu ono dekfube l'oshi, o shi noduhawa.

Obu-imiko Nchileke bu k'onnyemonye

²⁵ Unwunna mu; o nweru ogbodo iphe, unu ta mahaada, mu eme t'unu maru; k'ophu unu te ejejedu ori l'unu manukaru iphe. Iphe unu a-maru bu l'e to bukwa ege okpoma nmaru ndu Izurelu kpungu nta-a bu ege ọo-nmawa iya ru ephe jeyewaru. Teke ejo okpoma ephe ono a-no-bebe bukwa teke ndu e-ta budu ndu Ju, Nchileke fotaru l'a-tuko laphutabebewa azu lakfuta iya. ²⁶ Oo ya bu; teke ono; a tukowaru iphe bu Izurelu l'ephe haa; dzoo; bu iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

"Onye Ndzota e-shi le

Zayonu bya.

Oo-wofukota unwu

Jekopu ejo iphe,

ephe shi eme l'ehu."

²⁷ Nchileke asu:

"L'oo owaa bu ogba-ndzu,

e-shi iya l'eka:

Ya a-gukotaru ephe nvu

l'iphe du eji, ephe meru."§

²⁸ A -bya le ke ozi-oma ono; gbe bukwaru iphe kweru unu; l'ephe bu ohogu Nchileke; okfu l'ephe jikaru ozi-oma ono. Obenu l'a -bya le ke afota, Nchileke fotaru ndu Ju be ephe buakwa ndu, Nchileke yeru obu; shita l'okfu ehunliche ayi phe. ²⁹ Le Nchileke ta agbanwejekwa iphe o rihawaru k'ememe l'ehu ndu o fotaru t'ephe buru ndu nk'iya; mbu ndu o fotaru bya emeeru ephe iphe-oma. ³⁰ L'unube ndu e-ta budu ndu Ju shi buru ndu, e-te kwedu ome iphe Nchileke kfuru. Obenu le nta-a be Nchileke phuru unu imiko; okfu le ndu Ju te ekwejedu ome iphe o kfuru. ³¹ O kwaphu ege ono b'ọ du ndu Ju. Nta-a be ephe te kwekwaphu ome iphe Nchileke kfuru ege ee-shi te Nchileke phuru ephe imiko ege o phuru unu. ³² Oo ya bu le Nchileke haru onnyemonye obule uzo t'ephe be kweshi ome iphe o kfuru; k'ophu ya a-phuru onnyemonye obule imiko.

Odu-biribiri Nchileke

³³ Ha-oo! Ege Nchileke du-be biribiri! E to nwekwa onye maru ege ọo-tu-be onu ege o kwata-beru enya; ophu mmamiphe iya 'enwekwaphu etu. E to nwekwa onye ha ke omaebe iphe o tuberu; ophu 'o dukwa onye ha k'okoshi uzo, Nchileke eshije eme iphe iya! ³⁴ O dua l'ọ bu iphe okfu Nchileke kfuru; su:

"?Bu onye maru

uche-obu Nnajiufu?
 ?Bụ onye sụjeru iya
 l'oo iphe oo-me ndo-ọ?

³⁵ ?Bụ onye nujeru iya iphe;
 k'ophu oo-sụ t'ọ k'fukwaa ya ugwo iya?"

³⁶ Oo ya keru iphemiphe obule. Yọ buru iya bẹ iphemiphe obule shi l'eka iya ndu; bukwaru iya phụ bẹ iphemiphe obule no-turu. T'ugvu buru kẹ Nchileke gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ege ọ dụ.

12

Ono ndzu l'ojeru Nchileke ozi

¹ Oo ya bụ; unwunna mu; keshinu ophu Nchileke aphuru ayi imiko ege ono bẹ mu arọ unu t'unu woru onwunu nụ Nchileke ogbodo anunu. Unu buru iphe, no ndzu, unu gude achiru Nchileke eja; mbu iphe unu doberu Nchileke nsọ bya aburu ophu dụ Nchileke mma. Ono bụ iphe bụ okpobe obaru Nchileke eja ndono; buru ono bụ iphe gbaru iya nụ. ² Unu be kwehekwa t'e nwuru unu ye t'unu meje ege unwu eliphe eme. Iphe unu e-mejehia bụ t'unu haaru Nchileke onwunu tẹ Nchileke gbanwejee obu unu; t'uche unu buru iphe ophungu; k'ophu unu a-duje ike maru iphe, bụ uche-obu Nchileke; bụ iya bụ iphe dụ iya mma; buru iphe ọ nataru; bya aburu iya bụ iphe dueberu mma.

³ Iphe mu gude ekfuru unu iphe-a; bukwa lẹ Nchileke mewaru mu eze-iphe-oma. Mu ekfuru unu l'unu ha t'unu ba arijekwaru onwunu ege unu ta ahadu. Iphe unu e-mejehia bụ t'unu zijee obu l'alị; maru iphe unu ari. Nchileke nwaru onyemonye obule okè iphe-oma, shi l'ekwekwe, onye obu kweru nk'iya. O kwa iphe e-koshije onyemonye obule iphe oo-nduje ariru onwiya ndono. ⁴ L'ọ kwa ege ọ dụ l'ehu madzu ndono; l'ugwehu lanu emokashijekwa ibe-ehu l'igweligwe; tuko emegbaa iphe dụ iche iche. ⁵ O kwaphu ege ono bẹ ayi dụ l'igweligwe. Obenu l'ayi shikwa l'atugbabe, ayi lẹ Kuráyisutu tugbaberu buru ugwehu lanu. Nta-a; bẹ ayi dụ l'ọ bụ ibe-ehu iche l'iche; onyenonu; yoo me t'ibe-ehu ibe iya dzua oke. ⁶ Ayi nwegbaaru iphe-oma, Nchileke meru nụ ayi l'ehu l'ehu; onye l'ege eze-iphe-oma nk'iya ha. Nta-a bụ t'ayi gudeje iya mee iphemiphe obule ege gbaru nụ. Teke ọ bụ l'o nweru onye Nchileke meru iphe-oma t'o kfuchijeru yẹbe Nchileke; t'onye ono kfujekwa iya ege o koshiru iya eya l'ekwekwe, o kweru. ⁷ Teke ọ bụ onye Nchileke meru iphe-oma k'ojeru chochi ozi; t'onye ono yekwaru chochi eka. Teke ọ bụ onye Nchileke guru l'ozi iphe ezizi; t'onye ono zijekwa iya. ⁸ Teke ọ bụ onye o yeru l'odu madzu ike; t'onye ono dujekwa madzu ike. T'onye anu ibe iya iphe; nujekwa iya l'obu iphoro. T'onye no l'ishi; keshijekwaa ehu jeshi ozi ike. T'onye aphuru onye odo imiko phujekwa iya l'ehu-otso-ena.

⁹ Yejekwaru madzu ibe ngu obu ogbodo eyeru. Bujeru uba yeru ejo iphe; nggu akweshia eka ike l'ome iphe bụ iphe-oma. ¹⁰ T'onyenonu yejeru ibe iya obu ogbodo eyeru gude koshije l'unu tuko buru unwunna lanu. ¹¹ T'onyenonu kajekwa okwabe ibe iya ugvu. Hakwaa tẹ Ume-dụ-Nsọ meje ngu irè l'ehu ege oo-me t'ojeru Nnajiufu ozi vuje ngu evuvu l'obu. ¹² T'iphe ono, unu ele enya iya ono meje t'ehu tsọ unu ena. Unu atakwaphu nshi teke unu eje iphe-ehuka. Unu ba atugbekwa eka l'okfu anu Nchileke. ¹³ Unu yejeru ibe unu, unu l'ephe tuko buru ndu kẹ Nchileke eka lẹ mkpa, noru ephe. Unu keshijekwa ehu kwaa ebyee, byaru unu.

¹⁴ Unu gojeru onu-oma nụ ndu, akpa unu ehu. Unu asuje Nchileke t'o meeru ephe ohuma; t'ẹ b'ọ tuphukwa ephe l'onu. ¹⁵ Teke ndu odo eme eswa; unu tsokwaru ephe mee eswa. Teke ndu odo ara ekwa; unu tsokwaru ephe raa ekwa. ¹⁶ T'uche unu l'ibe

unu bujekwaru nanu. Unu be edobejekwa onwunu ege unu ta ahadu. Iphe unu e-gbe mejechia; bu t'unu le ndu enya laru megbaje. Unu ba abujekwa nwomaru-omachaa.

¹⁷ Unu be egudejekwa ejo iphe kfu madzu ugwo ejo iphe onye obu meru unu; gbahaa t'unu kebeje ehu mee iphe onyemonye obule maru l'oo iphe, du mma. ¹⁸ Unu kebeje ehu seje mee t'unu l'onyemonye obule nodu le nchi-odu-ndoo l'iphe bu iphe unubedua l'onwunu eme. ¹⁹ Ndu, mu yeru obu; unu ba agwatajekwa ugwo iphe, e meru unu. Unu hajekwaa te Nchileke gude oke ehu-eghughu iya melata onye obu. L'e dekwaru lekwo okfu Nchileke; su le Nchileke suru: "L'oo yebe Nchileke nwe ke emelata; bukwaru iya phu a-kfu ugwo. Ono bu iphe Nchileke kfuru ndono." ²⁰ O buchia iphe, unu e-meje bu: teke o bu l'onye nggu l'iya no l'okfu be egu agu; nu iya nri t'o ria. Teke mini agu iya; nu iya mini t'o nga. Le teke iime iya ege ono be bu iphere be iimeta ekpu iya l'ishi; k'ophu oo-hu iya oku l'ehu. ²¹ Unu be ekwejekwa te ejo iphe mekputa unu. Unu gudejechia iphe-oma lu ejo iya.

13

Onuru govumenti okfu

¹ T'onyemonye obule mejekwa iphe ndu govu-menti suru t'e meje. Le to nwekwa govumenti, byajeru bya aburu govumenti m'o -budu l'o shi Nchileke leka. L'o kwa Nchileke be yeru ndu ophu no iya nu nta-a. ² Oo ya bu; l'onye ekwefuru govumenti ikè bukwa ndu ishi, Nchileke yeru be onye ono ekwefuru ikè. Ndu emekwanu ege ono bukwa ikpe be epe eseta ekpu onwephe. ³ Le ndu eme iphe vudo nhamunha t'atsujekwa ndu govumenti egvu. Ndu atsuje ndu ishi egvu bukwa ndu eme ejo iphe. Teke bu l'o du ngu t'e b'i tsushi onye ishi, achi nu egvu; oo ya bu t'i mejenu iphe vudo nhamunha; ege onye ishi, achi nu a-ja ngu ajaja k'iphe i meru. ⁴ L'onye ishi, achi nu bukwa nwozi Nchileke. Iphe ooje aburu iphe a-duru ngu le mma. Obenu le teke i mekwanuru iphe e-ta dudu mma; tsukwaa ya egvu; le t'e yekwa iya t'o hujé madzu ahuhù ke mmakanu. O bu nwozi Nchileke; buru onye ahù ndu eme ejo iphe ahuhù gude ekoshi oke ehu-eghughu ke Nchileke. ⁵ Oo ya kparu iphe unu e-meje iphe govumenti kfuru. E to bulekwa ege ee-shi t'unu gbalaaru oke ehu-eghughu Nchileke; o bukwaphu t'unu meje iphe unu maru l'ime obu unu l'o gbaru unu l'ememe.

⁶ Oo ya kparu iphe unu a-kfuje akiriko mbeke. Le ndu govumenti kwa Nchileke be epe ejeru ozi; epe anoduje ese t'ephe jee ya ege o gbaru. ⁷ Oo ya kparu iphe unu e-mejeru epe iphe ruberu epe. Onye o ruberu t'a turu akiriko nu; unu turu akiriko nu iya. Onye o ruberu t'a turu utu nu; unu turu utu nu iya. Onye o ruberu t'e yeru eso; unu yeru iya eso. Onye o ruberu t'a kwabe ugvu; unu kwabe iya ugvu. Oo ya bu; t'unu mejeru onyemonye obule iphe ruberu iya nu.

Oyeru madzu ibe ngu obu

⁸ T'e b'o dukwa ugwo odo, unu e-jijeru madzu; gbahaa ugwo iphe lanu ono, unu ji ono, bu iya bu t'unu yeru ibe unu obu. Onye yeru ibe iya obu mekotaakwaru iphe, ekemu Nchileke suru t'e meje. ⁹ Leke iphe bu ekemu l'o ha; bu iya bu: be erikwa ogori; be egbukwa ochi; be ezikwa oshi; be ejijekwa ijimanya; mewaru unwu ekemu odo, yigbaa ya nu; ekemu ono l'o ha je edzekfua ishi l'ekemu lanu-a, bu iya bu: "Ti yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu." ¹⁰ Onye yeru madzu ibe iya obu te emekwa onye obu ejo iphe. Oo ya kparu iphe n-yemobu bu omeebe iphe ekemu kfuru.

Kwakobe k'abyabya Kurayisutu

¹¹ Iphe mefuaru iphe unu a-tukoje iphemiphe obule ono eme bu lege nta-a gbaru; mbu l'o ruwaru teke unu e-shi le mgbenya tehu. Ishi iya bu le nta-a be teke aa-dzota

ayi kaakwa ntse ma l'ẹge o shi tebe ẹnya dube l'odungu teke ono, ayi woru onwayi ye Kuráyisutu l'ẹka ono. ¹² Abali kehakwaruru ẹbo; nchi-aboḥu dṣakwa ntse. Ọo ya bu; unu t'ayi gwobenu iphe eeme l'ochi; kwaa onwayi ngwa-ogu ophu ayi e-gude alu oḡu l'iphoro. ¹³ T'ayi watanu ome umere, gbaru ayi l'ememe l'iphoro k'eswe. T'ayi haa ori l'angu-sweshi onwayi ifu; me ongunuka mee. T'ayi haa ome ke nwanyi; me ome ke nwoke; mekpọ ejo umere odo. Ayi ahakwaaphu osepe okfu; haa ijimanya. ¹⁴ Iphe unu e-gbe mee bu t'unu tukokpelephu umere Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kuráyisutu mekotaje l'o ha. Unu ba ahakwaru obu egbe madzu ono, unu shi buru ono uzo; k'ophu unu te emejeḡu ejo iphe, agu iya nu.

14

Ba aturushije ibe ngu

¹ Unu kwejekwa nabata onye kwetawaru l'oo Jisusu Kuráyisutu bu Nnajiufu iya; ekwekwe iya te shihuwa ike. Olobu t'unu l'iya be ejejekwa oṡu ego l'iphe o suru l'oo owaa bu ẹge o du iya. ² O nweru ndu e-ta dudu iphe ephe aso nsọ eriri. Obenu l'onye ophu kwetawaru nu; to shihuwa ike l'ekwekwe, o kweru phu atsukwanu egvu: e menyakwaa; ya eria ya; yo buru iya ome iphe du eji. Iphe oorije nwenkinyi abuleruphu mkpekwo-ophe. ³ Ọo ya bu t'onye ono, e-ta dudu iphe ooso nsọ eriri ono ba akpokwa onye ophu ebo-ebo l'afu l'e too ridu ẹge ya eri. Ophu t'onye ophu bulephu mkpekwo-ophe be oorije phu ba aturushijekwa onye ophu e-te nweḡu iphe ooso nsọ eriri phu. Ishi iya bu le Nchileke nataakwaruphu yebedua. ⁴ ?Bu onye bi bu; ke t'o buru onye ejeru onye odo ozi be iturushi. O bu Nnajiufu iya a-nma iya ikpe l'oome eji; m'o bu l'oome ohuma. Obekwanu l'oo-nodu eme iya-a ohuma; keke Nnajiufu iya be suru l'oome iya-a ohuma; t'o meru tugburu.

⁵ O nweru onye a-fota eswe ujiku lanu dobe le mboku ono kakota iya ndu ophu mkpa; nweru onye a-nodu ari l'e to nweḡu eswe mboku ophu ka ibe iya mkpa. Tonyenonu vudoshia ike l'ophu o vudo. ⁶ Onye riru l'o nweru mboku ophu ka ibe iya; eme iya gude l'akwabẹ Nnajiufu ugvu. Onye e-ta dudu iphe ooso nsọ eriri; eri iya gude l'akwabẹ Nnajiufu ugvu. Ke l'ookelejeodu Nnajiufu ekele; temanu yo ride iya. Onye ophu nweru iphe ophu oosuje le ya te eridu; eme iya gude akwabẹ Nnajiufu ugvu; l'ekelejekwaphu Nchileke ekele ke nwa ndu ophu, oorije. ⁷ E to nwekwa l'ayi ha onye no ndzu, no-turu iya onwiya; to nwe onye anwuhu anwuhu, anwuhu-turu iya onwiya. ⁸ Ayi -nodu ndzu bukwa Nnajiufu be ayi no-turu iya. Teke ayi nwuhuru anwuhu; kwaphu Nnajiufu be ayi anwuhu alakfube. Ọo ya bu l'ayi bu ke Nnajiufu: me ayi -no ndzu; me ayi -nwuhuru anwuhu. ⁹ Keke Kuráyisutu nwuhu-getsuaru bya anodu ndzu; k'ophu oo-buru Nnajiufu ndu, nwuhuru anwuhu; me ke ndu, no ndzu. ¹⁰ Okishi-oma; ?nanu ẹge e meru; be iturushi nwanna ngu? ?O meru imagha; be ikpo iya ebo-ebo l'afu? ?Ti madu l'ayi e-mekochaa l'ayi ha vudokota Nchileke l'ifu; onye bu iya l'e-kpekota ayi ikpe? ¹¹ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su:

“Le Nchileke suru:

Kamenu;

l'iphe bu madzu e-mekochaa

byishiru iya ikpere.

Iphe, bu madzu e-gude

onu iya kfu l'oo ya bu Nchileke.”*

¹² Ọo ya bu l'oniyemoye obule a-nodu Nchileke l'ifu doo edo ehu onwiya.

Be emekwa t'onye odo daa

* 14:11 14:11 Azá 45:23.

¹³ Oo ya bu t'ayi ba aturushijeshi ibe ayi. O buchia t'ayi tuko tubua t'ayi ba abujeru ukfu du ibe ayi l'okpa; m'ọ -bu meta iphe e-me t'o mee iphe du eji. ¹⁴ Keshinu mu le Nnajiufu, bu Jisosu tugbabewaru buru nanu be ophu dokpooru mu enya ogbodo edodo bu le to nwehedu iphe eeri eriri, mu asokwadu nsọ. Teke bukwanu l'o nweru onye suru l'iphe, du ege-a be ya aso nsọ; oo ya bu; iphe ono aburu iphe aaso nsọ l'ehu k'onye onanu. ¹⁵ Teke o bu l'i gude iphe iiri l'onu mekata nwanna ngu; oo ya bu le tii mehedu iphe ekoshi l'i yeru iya obu. Oo ya bu t'iphe, iiri l'onu ba akpatakwa te nwanna ngu ono, Kuráyisutu nwu-chiru onwu ono laa l'iyi. ¹⁶ T'iphe ono, i suru l'o bu iphe, du ngu mma ono be evutakwa ejo epha. ¹⁷ L'iphe bu le Nchileke bu eze ta bukwa eriri; me angungu. Iphe bu le Nchileke bu eze bukwa odobe-eka-ndoo; nchi-odu-ndo; me ehu-otso-ena ophu shi l'eka Ume-du-Nso. ¹⁸ Iphe bu onye ejeru Kuráyisutu ozi l'uzo, du ege ono eme iphe du Nchileke mma; l'emekwaphu iphe du ndiphe mma.

¹⁹ Oo ya bu t'ayi tubelephu l'ome iphe ono, emeje te nchi du ndoo ono; mbu iphe a-noduje eme t'ibe ayi vudoshia ike l'ekwekwe, epe kweru ke Nchileke. ²⁰ Be egudekwa k'iphe eeri l'onu mebyia iphe Nchileke eme. E to nwekwa iphe eeri eriri, ophu aaso nsọ l'ifu Nchileke. Obenu l'iphe ta dudu mma bu te madzu mee te ndu odo shi l'iphe o riru l'onu mee iphe du eji. ²¹ O kakwa mma t'e b'i tashi anu; tii ngu mee; to dukpo iphe ii-je ememe, bu iphe e-gbe mee te nwanna ngu mee iphe du eji. ²² Iphe i kweru; iphe i kweru le ke iphe ono, e kfushiru ono; t'o bulekwaruphu iphe noduru nggu le Nchileke. Onu-oma kwa k'onye meru iphe o riru l'o du mma k'ememe; to du teke obu iya ata iya uta l'a -maruru me ya te me iya ege ono. ²³ Obenu le teke bu l'obu madzu ata iya uta l'iphe oobyia eriri; oo ya bu le Nchileke a-nma iya ikpe teke o riru iya; okfu l'iphe oome ta budu ege o du iya l'obu be oome iya. Iphemiphe obule, madzu eme; okpoma iya ta azuru iya mgbede l'o du mma b'o bukwa onye obu ome iphe du eji.

15

Omuta eka Kuráyisutu

¹ Ayibe ndu ophu kwetawaru ke Nchileke; obu eshihuwa ayi ike a-noduje ataru ndu ophu ekwekwe epe e-te shihudua ike nshi; l'eyeru epe eka l'eke, atsu epe l'ehu. T'ayi be emejelekwapu ehu ayi ehu ayi. ² O gbe buru te onyenonu l'ayi ha meje iphe du nwanna iya mma; mbu iphe a-duru iya le mma. Oo ya bu k'ophu obu a-kakwanu iya oshihu ike l'iphe ke Nchileke. ³ Le Kuráyisutu ta bukwa ehu iya ehu iya b'o shi emeje. Iphe meru nu bulephu iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke le ke ehu iya ono: "L'iphe bu ejo iphe e kfuru ngu bukwa yebedua vutaru onu iya." ⁴ L'iphemiphe obule, e deru teke ndiche b'e dekwaru t'o zia ayi iphe. Oozije ayi ota-nshi; l'adu ayi ike; k'ophu ayi a-nodu ele enya iphe Nchileke kweru ayi ukwa iya. ⁵ Te Nchileke ono, bu iya emeje te ayi ata nshi; l'adujekwapu ayi ike ono mee t'unu gude ome umere Kuráyisutu Jisosu t'obu buru unu nanu. ⁶ Oo ya bu k'ophu unu a-tuko l'unu ha tugbabe gude obu lanu; gudekwaphu olu lanu aja Nchileke ajaja; mbu Nchileke, bu iya bu Nna ke Nnajiufu ayi Jisosu Kuráyisutu.

Ozi-oma bu ke madzu mgburumgburu

⁷ Oo ya bu; t'o shije unu l'obu t'unu l'ibe unu tugbabe ege Kuráyisutu hakwaruphu; unu l'iya atugbabe. O kwa ege ono be unu e-meje; k'ophu aa-jakwanu Nchileke ajaja. ⁸ L'iphe, mu ekfu bu le Kuráyisutu byaru bya aburu nwozi ndu Ju; ege ee-shi t'o mee t'iphe ono, Nchileke kweshiru ndiche ayi phe ukwa iya ono rekota. Yo shi ege ono koshi le Nchileke bu onye ire-lanu, emeje iphe o kfuru. ⁹ Iphe odo, o byakwaruphu

bụ k'òphu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju a-ja Nchileke ajaja l'ò phụnukaru ẹphe imiko; bụ iya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke:

“L'òo ya meru iphe
ya e-tu ngu ẹpha l'ẹke
iphe, bụ mbakeshi nọ.
Ya e-gude ẹpha ngu
gụa egvu; jaa ngu ajaja.”*

10 E dekwaruphu; sù
“T'unubẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju;
Unu lẹ ndu Nchileke fọtaru
tụkokwa tee ẹswa!”†

11 A sụkwaphu ọdo:
“Unubẹ mbakeshi;
unu jaa Nnajiufu
ajaja l'unu ha.
Unubẹ ndiphe l'unu ha;
unu tua ya ẹpha!”‡

12 Azáya abyakwaphu bya ekfua; sù:
“L'o-shi-l'eri Jesi a-bya!
Ọ bụ iya a-bya aburu ishi
kẹ iphe bụ mbakeshi.
Yọ bụru iya;
bẹ ẹphe a-chiru ẹnya tupyoo.”§

13 Tẹ Nchileke, onye bụ iya emeje t'ayi lee ẹnya iphe, o kweru ụkwa iya; mee tẹ ẹhu-ẹna unu dzua oke; yo mekwaaphu t'ẹhu-agu bụru nk'unu l'unu ha; okfu l'unu kweru nk'iya. Ọo ya bụ k'òphu unu e-gude ike kẹ Ume-dụ-Nsọ kakpọoru ole ẹnya iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono.

Iphe kparu iphe Pọlu deru ẹkwo-wa ẹge-a

14 Ụnwunna mu; unubẹdua bẹ mu makwaru majia unu ẹnya l'iphe unu maru bụlephu ome iphe kfube ọswa dọ mma; l'unu maru iphe bụ uche-obu Nchileke ọkpobe amaru; k'òphu unu dzuwaru ọkpoziru ibe unu ọzo. 15 Obenu l'o nwekwaru nwiphe mu eme tẹ mu haru nyataru unu. Yọ bụru iya meru iphe iphe mu ederu unu l'ẹkwo-wa ahajẹru ada ike-ike ike-ike. Mu deru iya ẹge ono; mu ta tsù egvu; okfu lẹ Nchileke kwabẹru mu ugvu, ha nshinu; 16 mee tẹ mu bụru nwozi Kuráýisutu Jisọsu l'ejeru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi. Mu eje ozi l'ò bụ onye achiru Nchileke ẹja l'ozi-ọma ono, shi l'ẹka Nchileke ono. Ọo ya bụ k'òphu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju a-bụkwanuru ẹja, Nchileke a-nata; bụkwaruphu iphe Ume-dụ-Nsọ e-me t'ò bụru iphe e doberu Nchileke nsọ. 17 Ọo ya bụ lẹ mu a-nọdu etu onwomu ẹpha k'ozi, mu ejeru Nchileke; keshinu mu lẹ Kuráýisutu tųgbabewaru bụru nanu. 18 Ẹ to nwekwa iphe, mu atụ ama ekfukfu; gbahaa iphe ono, Kuráýisutu gbe shi mu l'ẹka mee ono, bụ iya bụ l'o meru tẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bya aburu ndu, eme iphe Nchileke kfuru. Iphe ono bẹ Kuráýisutu gude okfu-ọnu mu; mẹ iphe mu eme ememe mee; yọ dọ ẹge ono. 19 O gudekwaphu ike kẹ ome iphe-ọphulenyaa, dųgbaa biribiri; mẹ ike kẹ Ume-dụ-Nsọ mee ya. Ọo ya kparu iphe mu anọdujelephu ara ozi-ọma kẹ Kuráýisutu ono arara l'ẹkemeke ọbule: shita lẹ Jerúsalemu jeye lẹ Ilirikumu. 20 Yọ bụleruphu iphe lanu, anọduje evu mu evuvu l'obu bụ oje okfu okfu Nchileke. Obenu l'ẹ tọ bụkwa tẹ mu je iya ekfukfu l'ẹke a mahawaru kẹ Kuráýisutu; tẹ mu be egbe gbeshi je akpọlahaa

* 15:9 15:9 2 Sám 22:50. † 15:10 15:10 Dit 32:43. ‡ 15:11 15:11 Egvu 117:1. § 15:12 15:12 Azá 11:10.

ulo l'eli okpa-ulo, onye odo watahawaru. ²¹ O dua l'ọ bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke:

“Lẹ ndu, ẹ te kfubuaru nk'iya
e-gude ẹnya ẹphe phụ iya.
Ndu ẹ-ta núbua kẹ nk'iya
bẹ kẹ nk'iya ono e-do ẹnya.”*

Pọlu e-je tẹ yẹle ndu Rómu jia

²² O bu iphe ono kpọshihawaru mu ugbo olemole tẹ mu ba abya ndu-unu. ²³ Obenu lẹ nta-a bẹ keshinu mu jeebewaru iphe gbaru mu l'ejeje l'ibiyi ọwaa; bya anọwa afa olemole, mu shi seta ẹge mu e-me tẹ mu bya tẹ mu l'unu jia ²⁴ bẹ mu arikwa lẹ mu e-meghe iya nta-a. Mu ari lẹ mu a-bata mẹ mu jedelephu Supénu. Mu l'unu kpọtsua ụkfu nwanshi t'obu shia mu ike; unu eyetaru mu ẹka l'ije mu obu. ²⁵ O -buru kẹ nta-a bukwa ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu bẹ mu gude iphe ewojeru t'ẹphe mee ẹke atsụ ẹphe l'anụ. ²⁶ Lẹ ndu kẹ Kuráýisutu, nọ lẹ Masedóniya; mẹ Akáya chiru idzu; tya iphe t'a nụ ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu, ẹ-te nwedu ẹge ọ haru ẹphe. ²⁷ Ẹphe chikpooru obu ẹphe; nụ iphe ono. Tẹmanu b'e -jedekpoo ya ekfukfu bẹ unu marua l'ọ dụ-wa l'ọ bu ụgwo; ẹphe ejiru iya ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu. Lẹ teke ọ bu lẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju tso gbaru mgba l'iphe-oma ono, shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ ono, Kuráýisutu meru; nụ ndu Ju ono; ọo ya bu l'ọ gbaru t'ẹphe gudeje ẹku ọphu ẹphe kpataru akpata gude yeru ndu Ju ono ẹka. ²⁸ Teke mu jegeleruphu ozi ono; nụ-gee ẹphe okpoga ono, a tataru ono; yọ buru mu oje Supénu; mu eshiwaru ono bata teke ono. ²⁹ Ophu mu maru bu lẹ teke mu byaru bẹ mu e-me t'iphe-oma, shi l'ẹka Kuráýisutu dzua edzudzu l'ẹke unu nọ.

³⁰ Ụnwunna mu; mu arọ unu t'unu gude kẹ ẹhu Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráýisutu; ọwaa n-yemobu ọphu shi Ume-dụ-Nsọ l'ẹka gude lụ-edede mu ọgu ono; kfuje nụ Nchileke l'okfu ẹhu mu: ³¹ tẹ Nchileke be ekwe tẹ ndu, jikaru ozi-oma ono l'alị Judíya fúaru mu l'ụzo; odo bu t'iphe mu gude eje dukwaphu ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu mma anata. ³² Oo ya bu; ọ -buru uche-obu Nchileke bẹ mu e-gude ẹhu-ena byakfuta unu tẹ mu l'unu nota; k'ọphu ọo-bụwa mu ru otuta ume. ³³ Tẹ Nchileke, bu iya emeje t'ẹhu dụ ayi agu swikwaru unu. Ono kwa ẹge ọ dụ.

16

Pọlu ekeletsua ndu ọ maru l'ẹhu l'ẹhu

¹ Mu eme t'unu maru nwanna ayi nwanyi, bu Fibi; onye ejeru chọchi, nọ lẹ Kenkiríya ozi. ² Unu gude okfu ẹka Nnajiufu ayi nata iya ọgbodo anata l'ẹge ọ gbaru ndu kẹ Nchileke. Unu eyeru iya ẹka l'iphe bu iphe mkpa iya duru iya l'ẹke unu nọ; l'ọ yekpookwaru ndu l'igwe ẹka jeyekpokwa lẹ mbẹdua l'ishi onwomu.

³ Unu keleru mu Pyirisíla yẹle Akwíla; ndu ayi l'ẹphe tukurọ ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi; ⁴ ndu gude okfu ẹhu mu; lọo ishi ẹphe alọlo. Ẹ tọ bụlekwaa mbẹdua nwenkinyi mu ekele ẹphe ekele k'iphe ẹphe meru mu. Iphe bu chọchi, nọ l'alị ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju mgburumgburu ekelekwaphu ẹphe. ⁵ O kwaphu ẹge ono bẹ unu e-keleru mu chọchi ono, edzukoje l'ulo ẹphe ono.

Unu kelekwaru mu phụ Epenitọsu, bu okpobe ọnya mu, mu yeru obu. Oo ya bu onye vukotakpo ụzo woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka lẹ Éshiya. ⁶ Unu kelekwaru mu phụ Méri; onye jeru unu ozi jeshia ya ike. ⁷ Unu ekelekwaru mu phụ Andurónikosu yẹle Júniyasu; mbụ ndu mu l'ẹphe bu ndu Ju lanụ; bya aburu ndu mu l'ẹphe shi tuko nọdu lẹ mkpọro. Ẹphe bu ndu kfubekpo ọswa duru onyemonye ọbule lẹ nsọ; m'a -bya l'ẹke ndu ishi-ozi nọ; tẹmanu bẹ ẹphe vu mu ụzo buru kẹ Kuráýisutu.

* 15:21 15:21 Azá 52:15.

⁸ Unu kelekwaru mu phụ Ámpuliyatọsu; mbụ onya mu, nọ mu l'obu; onye mu l'iya tuko nọdu Nnajiufu l'eka. ⁹ Unu ekelekwaphu Ubánọsu; onye ayi l'iya tuko ejeru Kuráýisutu ozi; mękwaphu onye ono, mu yeru obu ono; mbụ Sutákisu. ¹⁰ Unu ekelekwaphu Apélisu; onye gudewa umere iya koshi lẹ ya vudoshi ike l'ekwekwe, o kweru kẹ Kuráýisutu. Unu ekelekwaphu ndibe Arisutóbulosu. ¹¹ Unu ekelekwaphu Heródiyọnu; onye mu l'iya tuko buru ndu Ju. Unu ekelekwaphu ndu bu lẹ kẹ Nasísosu, bu ndu nọwa l'eka Nnajiufu.

¹² Unu kelekwaphu Tirayifina yele Tirayifọsa, bu ndu ejeru Kuráýisutu ozi ejeshikpoo ya ike. Unu kelekwaru mu phụ onye mu yeru obu, bu Pésisu; mbụ onye jewaru Kuráýisutu ozi jeshikwaa ya phụ ike. ¹³ Unu ekelekwaphu Rúfọsu, bu onye ono, gbaru iche l'ojeshi ozi kẹ Nnajiufu ike ono. Unu kelekwaru mu phụ nne iya; mbụ nne iya ono, dųhukwaphu l'ọ bu nne nke mu ono. ¹⁴ Unu kelekwaru mu phụ Asínkiritọsu yele Fulégonu; mę Hémisu; Páturobasu; Hėmasu; mękpowaru unwunna ọdo, ephe l'ephe tuko nọdukota l'eke ono. ¹⁵ Unu kelekwaru mu phụ Fılológosu; mę Júliya; mę Níriyọsu yele nwunne iya kẹ nwanyi; mę Olímpasu; mękpowaru iphe bu ndu kẹ Nchileke, ephe l'ephe nọ l'eke ono.

¹⁶ Unu kelekwa ibe unu ekele; nmata ephe akpa. Ndu kẹ Kuráýisutu, nọkota l'iphe bu chọchi l'ọ ha ekekota unu ekele.

Okwa ikperazu

¹⁷ Unwunna mu; mu arọkwa unu aroro t'unu letakwa enya mę l'ògvù ndu ono, anọduje eme tẹ ékwò nọdu ono; mbụ ndu egudeje ege ono akpakashi iphe, ndu chọchi kweru l'ọ bu okpobe okfu akpakashi. Iphe ephe anọduje eme bẹ yele iphe ono, e ziru unu ono ta adagbajekwa. Unu bukwaru ụba yeru ephe. ¹⁸ Lẹ ndu, eme ege ono ta bukwa Nnajiufu ayi, bu Kuráýisutu bẹ ephe ejeru ozi. O kwa iphe ekpiri iya dų ephe; bẹ ephe ejeru iya. Ephe ekfuje okfu; tee ya manụ; gude ire-gorogorogoro edusweshi ndu ẹ-ta madụ iphe bu ẹjo iphe ụzo. ¹⁹ Ẹ to nwedu onye ẹ-ta nwaru ege unu shi ekoshibe iphe ozi-ọma ono kfuru l'ememe, unu eme iya. Yọ buru iphe ono kparu iphe ẹhu anọduje atsọ mu ẹna. Obenu l'ọ dų mu t'a sụ t'unu gudeje mmamiphe majeru iphe bu iphe dų mma; sefuje ẹka l'iphe ẹ-ta dųdu mma. ²⁰ Nchileke, bu iya bu onye nchị-ọdu-ndoo shi l'eka; e-mekwa ẹwegwa mebyia ike kẹ Sétanu. Oo ya bu teke ono; Nchileke emee t'unu fupyaa Sétanu l'okpa.

Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráýisutu mekwaaru unu eze-iphe-ọma.

²¹ Tímoti, mu l'iya tuko eje ozi ekelekwaphu unu. Lúsiyọsu yele Jésonu; mę Sosípeta phẹ, bu ndu ayi l'ephe tuko buru ndu Ju ekelekwaphu unu.

²² Mbẹdua, bu Téshiyọsu ekelekwaphu unu. O bu mbẹdua ederu Pọlu ẹkwo-ozawa; bya aburu onye unu l'iya shi l'eka Kuráýisutu tųgbabe buru nanụ.

²³ Gáyọsu-a, mu bu l'ufu iya-a; mbụ onye bu lẹ nk'iya bẹ chọchi l'ophu edzukoje; ekelekwaphu unu. O kwaphu ege ono bẹ Ẹrásutosu; mbụ onye ọwaa, bu iya edobejeru ọha okpoga-wa ekelekwaphu unu yele nwanna ayi, bu Kwótosu.

²⁴ Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráýisutu meeru unu l'unu ha eze-iphe-ọma.

Pọlu aja Nchileke ajaja; gude iya l'akpo-chi ozi-wa ishi

²⁵ T'ayi jaa Nchileke ajaja; l'ọo ya a-dų ike mee t'unu vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru nk'iya. Yọ buru ozi-ọma ono, mu ezi ono bẹ oogudeje eme t'unu vudoshia ike; mbụ ozi-ọma ono, ekfu kẹ Jisọsu Kuráýisutu; l'ekoshikwaphu iphe ono, Nchileke shi l'odungu teke ẹ ta madụ domita edomi ono. ²⁶ Yọ buru iphe ono b'o gbe bya emee nta-a t'a maru. Nta-a bẹ okpobe okfu ono shiwa l'iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru lufuta iphẹ; a makotaru iya. Nta-a bẹ Nchileke ono, ẹ-ta dųdu teke aa-sụ l'o shi; tọ dų teke aa-sụ l'ọo-nọ-bebe ono; ziwaru: e mewa okpobe okfu ono; iphe bu mbakeshi amakotaru iya; k'ophu ee-kweta ekweta; l'anuru iya okfu.

²⁷ T'e shi l'eka Jisosu Kuráýisutu jaa Nchileke ajaja; mbụ Nchileke lanụ ono, bụ yẹbedua nkinyi iya bụ Nchileke; bụkwaru iya phụ nwe kẹ mmamiphe ono. T'a jaa ya ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dụ.

Èkwo ké mbù, Pòlu deru nù Ndu Kórintu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'ẹ̀ka mbẹ̀dua, bụ Pòlu; mubẹ onye onó, Kuráýisutu Jisọsu kuru; mee tẹ mu buru onye ishi-ozì iya onó. Ekuku onó, o kuru mu onó aburu iphe, bụ uche-obu Nchileke. Onye mu l'iya gba mgba ede ẹkwo-wa bụ nwanna ayi Sósutenisu.

² Ndu ayi edejeru iya bụ chọchi ké Nchileke, bụ ndu ọphu nọ lẹ Kórintu. Ayi gude iya ekele unubẹ ndu Nchileke doberu iche t'unu buru ndu dọ nsọ; okfu l'unu lẹ Kuráýisutu Jisọsu tųgbaberu buru nanu. Ayi edekwa iya phụ anu iphe bụ ndu nọ l'ẹkemeke ọbule; mbụ iphe bụ ndu abajeru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu ẹja. Jisọsu onó bụ Nnajiufu ẹphe; bya abụkwaruphu Nnajiufu k'ayịbedua.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-oma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Ekele ké iphe-oma,
shì l'ẹ̀ka Kuráýisutu*

⁴ Mu anọduje ekeleru unu Nchileke ekele k'eze-iphe-oma, o shì l'ẹ̀ka Kuráýisutu Jisọsu meeru unu. ⁵ L'unu lẹ Kuráýisutu tųgbaberu buru nanu; unu eshi ẹge onó báhú; buru eze l'iphemiphe ọbule, shì iya l'ẹ̀ka. Unu atuko okfu-ọnu makotaru; tuko mmamiphe makotaru. ⁶ Ozi ké Kuráýisutu onó b'e mewaru; yọ noshia unu ike ọkpobe anoshi l'obu; ⁷ k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu iphe bụ iphe Ume Nchileke anu anunu m'ọo nanu, nweru ọphu duru unu uko ẹge onó unu eche teke Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu a-la azu; koshi onwiya l'odu-biribiri iya onó. ⁸ Jisọsu onó e-me unu t'unu vudoshia ike; shihu dundu dundu jeye l'ikperazu. Oo ya bụ; t'ẹ b'ọ dọ ẹke aa-ta unu uta mboku onó, Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu e-kpe ikpe onó. ⁹ Nchileke evudoshije ike l'iphe o kfu. Yọ buru Nchileke onó bẹ kuru unu t'unu lẹ Nwatibe iya, bụ Jisọsu Kuráýisutu buru nanu; gbaru mgba l'iphemiphe ọbule; mbụ onye onó, bụhukwaphu Nnajiufu ayi onó.

Èkwò, nọ lẹ Chọchi

¹⁰ O kwa Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu bẹ mu nọ l'ẹ̀ka; l'arọ unubẹ unwunna ayi; t'olu buru unu nanu l'iphemiphe ọbule. Oo ya bụ t'unu ba awata okworu onwunu ẹkwò. Unu tųgbabekwa ọkpobe atugba buru nanu. T'oriri buru unu nanu; idzu aburu unu nanu. ¹¹ L'iphe onó, mu gude ekfu onó; unwunna mu; bukwa lẹ ndibe Kulóyi byakwaru bya akọoru mu iya; kojaaru mu iya akoja; l'unu kwaru lẹ ntutego. ¹² Mbụ l'iphe mu ekfu bụ l'a suru l'unu anọduje adzọ ẹnya. Onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Pòlu;" onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Apólosu;" onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Pyita;" onye ọphu asu: "Lẹ ya bụ ké Kuráýisutu." ¹³ ?E gbe kekashiwanu Kuráýisutu ekekashi tọ. ?Bụ mubẹ Pòlu bẹ gude k'ẹhu unu nwuhu l'oshi-osweru; tọ Kuráýisutu. Mbụ; ?bunua ẹpha ké mbẹdua, bụ Pòlu b'e gude mee unu baputizimu.

¹⁴ Mu ekele Nchileke ekele lẹ ndege ẹ tọ buru Kirísuposu yẹle Gáyosus nkinyi ẹphe; mẹ mu asu l'ẹ tọ dudu l'unu ha; onye mu gude ẹka mu mee baputizimu; m'ọo onye lanu. ¹⁵ Oo ya bụ; t'ẹ b'ọ dọ onye a-su l'e gude ẹpha mu mee ya baputizimu tẹ mu buru nnajiufu iya. ¹⁶ Ahaa; ndu, mu mefuaru baputizimu bụ Sutẹfanasu yẹle ndibe iya. Ẹ tọ dokwa mu ẹnya l'o nwenarua onye ọdo, mu meru baputizimu ọdo; m'a-gufu ndu onanu. ¹⁷ Ẹ tọ bukwa ome baputizimu bẹ Kuráýisutu yeru mu tẹ mu bya emeje. Iphe o ziru mu tẹ mu bya emeje bukwa tẹ mu bya ezije ndiphe ozi-oma onó.

Tẹ mu be egudekwa okfu, ekoshi mmamiphe ndiphe ezi iya; e menyakwaa; ọ tunyia ìrè, nọ l'anwùhu, Kuráýisutu nwùhuru l'oshi-osweru.

Kuráýisutu bú ike; búru mmamiphe, shi l'ẹka Nchileke

¹⁸ L'okfu kẹ anwùhu Kuráýisutu l'oshi-osweru ono bẹ búkwa iphe éswè l'ẹnya ndu, ala iyi. Obenu l'ayibẹ ndu aadzọfuta adzọfuta b'ọ bú ike, shi l'ẹka Nchileke. ¹⁹ Iphe ọbu bú l'e deru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; lẹ Nchileke sùru:

“Mmamiphe ndu maru iphe;

bẹ ya e-mebyishi.

Ya emee ẹnya, ndu kwaru ẹnya kwaru

t'ọ búru iphe mmakanu.”

²⁰ Mbù; ?bùhunu awe bẹ ndu mmamiphe nọ nta-a? ?Bù awe bẹ ndu maru oke ẹkwo nọ nta-a? ?Bù awe bẹ ndu maru okfu lẹ mgboko-a nọ? Nchileke meekwaru tẹ mmamiphe, ndiphe maru búru iphe éswè.

²¹ A makwaru-a lẹ Nchileke meru madzù; k'ọphu madzù e-shi lẹ mmamiphe, ọ nùru iya; maru iya; ọbu lẹ madzù gude lẹ ya manùkaru mmamiphe; gwọbe ogude mmamiphe ono maru Nchileke. Ọo ya kpataru; Nchileke asù lẹ ya e-shi l'iphe ono, ndu maru iphe sùru l'ọ bú iphe éswè ono, bú iya bú ozi-ọma kẹ anwùhu ono, Kuráýisutu nwùhuru l'oshi-osweru ono, ayi ezi ono; gude iya dzọo madzù. Onye bú onye nataru ozi-ọma ono bẹ Nchileke dzọtawaru. ²² Lẹ ndu Ju bú iphe-ọphulenyà bẹ ẹphe sùru t'e meru koshi ẹphe. Ọphube ndu Gírísu abùru mmamiphe bẹ ẹphe achọ.

²³ Obenu l'ozi, ayi ezi bú l'a kpọpyaberu Kuráýisutu l'oshi-osweru. Ono abùru iphe adù ndu Ju ọkfu l'ọkpa; bya abùru iphe-éswè l'ẹnya ndu ẹ-ta búdu ndu Ju. ²⁴ Obenu lẹ ndu Nchileke kuru; mbù ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta búdu ndu Ju bẹ Kuráýisutu ono bú ike Nchileke; bya abùkwaruphu mmamiphe, shi l'ẹka Nchileke. ²⁵ L'iphe Nchileke eme, dọ l'ọ bú iphe éswè; gbe kakwa mmamiphe ndiphe nshinu. Iphe ọphu dọ l'ọ bú arùhu bẹ Nchileke rùhuru akakwaphu unwu-eliphe ike.

Ege Nchileke emeje iphe iya

²⁶ Ọo ya bú; unwunna mu; unu nyatajẹkwa iphe unu shi búru tẹmanu Nchileke ekua unu. Unu te shikwa ha l'igwe maru iphe l'ọ bú ẹge ndiphe, maru ẹkwo amajẹru. Unu te shi ha l'igwe nweru ẹnya; ndu ọphu ndu oke amadù mùru ta ba nwishi.

²⁷ Obenu lẹ Nchileke fọtalerua iphe, dù éswè éswè l'ẹnya ndiphe; gude iya mee t'iphere gude ndu maru iphe. Yọ bya afọtakwaphu iphe rùhuru arùhuru l'ẹnya ndiphe; gude iya mee ndu, agburu-ẹhu nọ iphe-iphere. ²⁸ Nchileke fọtaru iphe ẹnya iya laru l'eliphe; mbù iphe ndiphe ta gubedu iphe; mbù iphe ẹphe sùru l'ẹ tọ dudu iphe ọ bú; gude iya tura iphe, ndiphe riru l'ọ bú ọkpobe iphe; mee ya t'ẹ b'ọ dù iphe ọo-bù. ²⁹ Ọo ya bú t'ẹ b'ọ nwe akpuru onye lanu, a-saghe nsasa l'ifu Nchileke.

³⁰ Obenu l'unubẹdua bẹ Nchileke mewaru; unu lẹ Kuráýisutu Jisọsu atugbabewa búru nanu. Yọ byakwaphu bya emee Kuráýisutu; yọ búru mmamiphe kẹ ayibedua. Ọ kwa iya b'ọ shi l'ẹka; yọ búru iya bú l'ayi bú ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Ayi shi l'ẹka iya búru ndibe Nchileke; bya abùru ndu, ọ gbataru l'iphe dù ẹji, pyítaru ayi l'ẹkpiri. ³¹ Ọ bú iya bú l'ọ laru l'iphe ẹkwo okfu Nchileke kfuru; sù: “T'onye ọ dù t'ọ saje nsasa; t'onye ono saje nsasa k'iphe Nnajiufu meru.”

2

Kuráýisutu l'oshi-osweru

¹ Unwunna ayi; teke ọdungu ono, mu byakfutaru unu; bya unu ozi ozi-ọma kẹ Nchileke ono, dokpooru ẹnya l'ọ bú ọkpobe okfu ono bẹ mu te gudekwa ire-ọma zia ya unu. Mu ta bya unu okoshi lẹ mu mùru ẹkwo; búru nwa ọ-maru-ọmachata. ² Ishi

iya aburu lẹ mu kfuwaru iya kepyaa ya aku; lẹ mu te emetakpodua umere l'ẹke unu nọ l'o nweru iphe mu maru; gbahaa Jisosu Kuráýisutu nwenkinyi; bụ iya bụ onye a kpopyaberu l'oshi-osweru. ³ Odo bụ lẹ teke ono, mu l'unu shi nọdu ono bẹ ike te shidu dū mu. Mu shi atsushikpo egvu ike; ẹhu eshi anmakwa mu phụ anmanma. ⁴ Iphe mu kfulu ekfufu; mę ozi, mu ziru ezizi ta bụdu iphe mu gude ire-oma k'ophu manukaru nū kfu; ẹge ee-shi t'e kweta iya. Iphe gbe mee nū bụ lẹ mu koshiru unu l'ọ bụ Ume Nchileke yele ike kẹ Nchileke l'ere ire l'okfu ono; ⁵ k'ophu ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu te eshidu lẹ mmamiphe kẹ madzụ; gbahaa t'o gbe shi l'ike kẹ Nchileke.

Mmamiphe Nchileke

⁶ Oobujekwa; mu lẹ ndu kanwūwaru ẹhu l'iphe kẹ Ume Nchileke ekfu; mu egude mmamiphe ekfu eyeru ẹphe. O�e ẹ tọ kwa egbe mmamiphe ophu shi l'ẹka ndiphe; ophu ọ bụkwa mmamiphe ophu shi l'ẹka ndu, ike nọ, l'achị mgboko-a. Ẹphebedua; bẹ Nchileke emewa ike ẹphe t'ọ bụru iphe mmakanu. ⁷ Mmamiphe ophu mu egudeje ekfu bụkwa mmamiphe ophu Nchileke shi domia edomi, bụ mmamiphe ophu o meru tẹ ndiphe ba ma. Mmamiphe ono aburu lẹ tẹmanu tẹ Nchileke mee mgboko b'ọ tubuhakpowaruru l'ayi l'iya a-gbaru mgba l'odu-biribiri iya. ⁸ Ẹ tọ dukwa ndu achị ndiphe mgburumgburu m'ọ bụ onye lanu, maru mmamiphe ono. Ndege ọ bụ l'ẹphe maru iya; mę ẹphe tẹ ga kpopyabekwa Nnajiufu ono l'oshi-osweru; mbụ Nnajiufu ono yele Nchileke gba mgba l'odu-biribiri iya ono. ⁹ Obenu l'iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke sūru:

“L'iphe ẹnya ta phubua;
 ophu nchị 'anubua ya;
 tọ bụ l'egomunggo
 ri-vujewaru iya:
 bụ iya bẹ Nchileke
 kwakoberu ndu yeru iya obu.”

¹⁰ Nchileke shi l'ẹka Ume nk'iya koshi ayi iphe ono, o shi domia edomi ono. L'unu maru lẹ Ume Nchileke avofutaje iphemiphe obule, bụ iphe e domiru edomi; je akpaa l'idzu, Nchileke chiriru l'ime obu iya dobe kẹ ememe. ¹¹ ?Bụ onye maru iphe nọ ibe iya l'obu? ?Tọ bụdu onyenonu maru iphe nọ l'obu nk'iya? Ọ kwaphu ẹge ono b'ẹ tọ dudu onye maru iphe, nọ Nchileke l'uche; gufu Ume Nchileke. ¹² Ẹ tọ bụkwa ume ndiphe bẹ ayi nataru; ọ kwa Ume, shi Nchileke l'ẹka bẹ ayi nataru; bụ iya bụ Ume, e-mekwanu t'ayi makotaru iphe-oma, Nchileke meshiru ayi.

¹³ Ọo ya bụ l'ẹ tọ bụkwa okfu, e gude mmamiphe ndiphe zia ayi bẹ ayi egudeje ekfu iphe ono. Iphe ayi egudeje ekfu iya bụkwa okfu, Ume Nchileke ziru ayi. Ọo ya bụ l'ayi ewojeru okpobe okfu, shi Ume Nchileke l'ẹka akoru ndu, Ume Nchileke bu l'ẹhu; t'o doo ẹphe ẹnya. ¹⁴ Madzụ mmakanu, Ume Nchileke te budu l'ẹhu ta anatajekwa iphe shi Ume Nchileke l'ẹka. Kẹ l'iphe ono aduje iya éswè éswè l'ẹnya. Ẹ too dojedu iya ẹnya; t'ọ bya bya amaru uru iya; m'ọ -budu lẹ Ume Nchileke, nọ iya l'ẹhu eyeru iya ẹka. ¹⁵ Obenu l'onye Ume Nchileke bu l'ẹhu amajeru uru iphemiphe obule; maru iphe yẹbedua l'eme; ophu madzụ mmakanu ta adujekwanu ike maru iphe onye ono eme. ¹⁶ Bụ iya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sū:

“?Bụ onye maru uche-obu
 Nnajiufu, bụ Nchileke;
 k'ophu oo-kokwanu ru iya ẹya?”

Obekwanu l'ayibedua nweru uche-obu kẹ Kuráýisutu, bụ iya emeje t'ayi ri oriri ẹge ori.

3

Ndu ejeru Nchileke ozi

¹ Ụnwunna mu; mu te kfughekwaru unu okfu, eekfuru ndu Ume Nchileke bu l'èhu. Lẹ keshinu unu dukwadia l'ọ bu ndu etso ụzo kẹ ndu mgboko-a bẹ mu kfuru unu okfu, eekfuru ndu bukwa dia nwaswa l'iphe kẹ Kuráyisutu. ² Ọo ya kparu iphe mu cheru unu ẹra; mu ta nụ unu nri; kẹ l'unu te shidu dzukwanua eriri iya. Mbụ jeyekwa m'ọo nta-a bẹ unu te edzukpokwaanu eriri iya. ³ Kẹ l'unu emekwadia umere ndiphe. Lẹ keshinu unu ejikwadia ijimanya; l'adzokwadia ẹnya; bu nụ iya ekoshi l'unu etsokwadia ụzo kẹ ndu mgboko-a; l'unu emekwadia umere ndiphe. ⁴ Lẹ teke onye ọwaa sụru: "Lẹ yẹbedua bu kẹ Pọlu;" onye ọphu asụ lẹ yẹbedua kwa kẹ Apólosu; ? unu ta madu l'unu emekwadia umere l'ọ bu ndu, Ume Nchileke te budu l'èhu?

⁵ Mbụ; Apólosu ọbu; ?ọ bu onye? Tọo Pọlu; ?ọ bu onye? Ẹ to nwekwa iphe ọdo, ayi bu; gbahaa ndu ejeru Nchileke ozi; ndu koshiru unu ụzo, unu shiru bya eworu onwunu ye Jisọsu l'ẹka. L'ayi ha nwegbaaru iphe Nnajiufu sụru t'ayi meje l'èhu l'èhu.

⁶ Iphe ayi meru du l'ọ bu ẹge-a, aakuje akpuru oshi-wa. Mbẹdua bẹ kuru akpuru oshi ono akuku. Yo fuebe; Apólosu agbaa ya mini. Obenu l'ọ bukwanu Nchileke bu onye meru t'ọ vua evuvu. ⁷ Onye kuru akpuru oshi ono akuku; mẹ onye gbaru iya mini te nwekwa iphe ọ kfube buru aburu. K'onye ọphu bu iphe kwa kẹ Nchileke, bu iya meru iya t'ọ vua evuvu. ⁸ L'onye, akụ iphe akuku; mẹ onye, agba iya mini tukokwa buru ozi lanu bẹ ẹphe eje. Obenu l'ẹphe ha l'èhu l'èhu bẹ Nchileke e-bu nggo: onye l'ẹge ozi iya gbaru. ⁹ L'ọ kwa Nchileke bẹ ayi l'iya tukọ gbaru mgba eje ozi ono. Unubẹdua adu l'ọ bu ẹke Nchileke koru okfu.

Unu dukwaphu l'ọ bu ụlo, Nchileke akpu akpukpu. ¹⁰ Mu gude iphe-oma ono, Nchileke yeru mu l'ẹka tẹ mu gude jeeru iya ozi ono; mee iphe onye manukaru okpu ụlo emeje. Mu turu okpa-ulo; onye ọdo akpukwanu ụlo ọbu akpukpu. Obenu; t'onye akpu ẹge okpu letakwa ẹnya; maru iphe, okpu l'eli okpa-ulo ọbu. ¹¹ Lẹ Nchileke bẹ gudeekwa ẹka iya tuta okpa-ulo ọbu. Ọ kwa Jisọsu Kuráyisutu bu okpa-ulo ono. Ẹ to nwekwa onye ha k'osweta okpa-ulo ono, Nchileke tūwaru l'onwiya ono; je atua okpa-ulo ọdo. ¹² E -rua l'eli okpa-ulo ono b'ọ nweru ndu e-gude mkpola-ododo l'akpu iya; ndu egude mkpola-ocha; ndu egude mkpuma, aazu l'oke aswa. Yo nwekwaruphu ndu bu oshi bẹ ẹphe e-gude akpu nk'ẹphe; ndu e-gude ẹta; ndu abururu ẹkete bẹ ẹphe e-gude akpu nk'ẹphe. ¹³ Obenu l'onyenonu bẹ a-marua ẹge iphe o gude kpua nk'iya bu-beru okpobe iphe mboku ikpe ono, Nchileke e-woru iya tuta ẹba ono. L'oku, a-dzu mboku ono bẹ bu: ọ -dzuebe; a phu ozi, onyenonu jeru ifu. Oku ono a-dzu iya; daa ya; koshikwanu ẹge ọ gbaru. ¹⁴ Onye oku ẹ-te kedu iphe o gude kpua ụlo l'eli okpa-ulo ono; onye ono bẹ Nchileke e-bu nggo. ¹⁵ Onye oku kekwanuru nk'iya; yo laaru iya l'iyi. Obe yẹbedua l'ishi onwiya bẹ aa-dzofutakwaa. Obenu l'adzofuta nk'iya a-duwaa l'ọ bu onye a lofutaru l'oku enwunwu.

¹⁶ ?Unu ta madu l'unu bu eze-ulo Nchileke; lẹ Ume Nchileke bu unu ebubu l'èhu tọo? ¹⁷ Onye emebyi eze-ulo Nchileke emebyi bẹ Nchileke e-mebyikwaphu. L'eze-ulo Nchileke dukwa nsọ; unubẹdua l'onwunu abukwanuru eze-ulo iya ọbu.

¹⁸ T'ẹ b'ọ nwekwa l'unu ha, onye e-meje onwiya iphuruphuru-ẹnya. T'onye arị lẹ ya maru iphe l'ogbo ọwaa hakwaa egbe oriri ono; bya aburu onye eswe; k'ọphu ọo-buru onye maru iphe ogbodo amaru. ¹⁹ L'iphe ndiphe guberu mmamiphe lẹ mgboko-a bẹ bukwa iphe eswe l'ẹnya Nchileke. L'e deru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "L'ọ bu Nchileke bẹ anmataje ndu, kwaru ẹnya l'ẹnya, ẹphe kwaru." ²⁰ A bya edekwaa ya phu l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "Nnajiufu makwaru-a l'egomunggo ndu, maru iphe bu iphe iphòró." ²¹ Ọo ya bu; t'ẹ b'ọ nwekwa onye e-gudeje madzu asa nsasa. L'e -kfudekpoo ya ekfukfu bẹ iphemiphe ọbule tukokwa buru iphe unu iphe unu: ²² m'ọ bu Pọlu; m'ọ bu Apólosu; m'ọ bu Pyita; m'ọ bu mgboko mkpurophu; mẹ ndzu; mẹ

onwu; iphe eme nta-a; mę iphe e-me l'uzo ifu. Iphemiphe obule ono tuko bukotaru iphe unu. ²³ Unubedua atukokwanu buru iphe ke Kurayisutu; Kurayisutu aburu ke Nchileke.

4

Iphe ndu ishi-ozu ke Kurayisutu ekoshi ayi

¹ Unu be dobejekwa ayi l'ayi -bu ndu odo; gbahaa ndu ozi ke Kurayisutu; ndu Nchileke yeru t'ephe letaje enya l'okfu Nchileke ono, bu okfu ophu Nchileke shi domia edomi ono. ² E to nwekwa iphe odo, no onye eleta ozi enya l'eka ememe; gbahaa t'o buru onye gbaru te Nnajiufu iya gude ire iya aka. ³ Mu ta akpakwa ishi l'unu ege mu ngge; m'o kwanu le madzu kperu mu ikpe k'ozu, mu jeru. Bebekpoonu: mbedua l'ishi onwomu ta dukpokwaanu teke mu suseru l'oo ege-a be mu du. ⁴ Ke l'e to nwekwa iphe mu phuru onwomu l'ehu, bu iphe mu a-su l'o bu eke ono be bu eke, mu shisweru uzo. Ole e to bukwa ono koshiru le mu kpefuwaru. O bu Nnajiufu bu onye e-kpe mu ikpe. ⁵ Oo ya bu t'unu ba dushi onye unu a-nodu anmawa ikpe; l'e b'o ruwa teke aa-nma ikpe. Ikpe bu teke Nnajiufu byaru; yo kpee ya. Ono bu teke oo-wofuta iphe e shi domia edomi l'ekpuru-ochi; bya edobe l'iphoro. Yo bya eworu idzu, madzu chiru l'okpoma iya k'ememe woru tua eba. Ono bu teke Nchileke a-ja onyemonye ajaja, ruberu iya nu.

⁶ Unwunna mu; o kwa ege ee-shi t'o doo unu enya be meru iphe mu wotaru iphemiphe obule ono dobe l'ehu mu le Apolosu. Mu gude ehuru mu le Apolosu nmaaru unu etu t'o buru l'unu amuta iphe l'iphe ono, e kfuru; su: "Unu be emeghatajekwa iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke." T'e b'o dukwa unu l'unu ha, onye e-gudeje onye lanu eku onwiya; woru onye ophu mee jolajola. ⁷ Oo ya meru iphe mu aji; su: ?Bukpo ngunu b'i gude kangoo onye odo? ?Bu ngunu b'i nweru, e-ta budu iphe Nchileke nuru ngu? O -bukwanuru l'o bua Nchileke nuru ngu iya; ?bu ngunu meru iphe i gbe gude iya eku onwongu; l'e to buhedu iphe, a nuru ngu anunu?

⁸ ?Epho gbe jikotawanu unu! ?Unu gbe nwekotawarunu iphemiphe obule! Unu gbe bukotawarunu ndu eze; ayibedua ta bu! O dukwa-a mma; l'o gbe dukwa mu nu t'a su l'unu bukotawa eze. Ndege unu bukotawa eze; me ayi abya t'ayi l'unu tuko buru eze; nweru enya. ⁹ Obenu l'o dukwa mu l'ayibedua, bu ndu ishi-ozu Kurayisutu be Nchileke woru dobe l'ikperazu. Ayi nowa l'o bu ndu, e doberu ke akfugbu l'edzudzu oha; mbu t'ayi buru iphe mgboko mgburumgburu, bu iya bu ndiphe; me unwu ojozi-imigwe a-byaje oleta eleta. ¹⁰ Ayi gude k'okfu ehuru Kurayisutu buru ndu eswe. Unubedua eshikwanu l'eka Kurayisutu buru ndu maru iphe. Ayi bu ndu uvo ta nodu; obenu l'unubedua be ike no. Ayi bu ndu a turu jolajola; obu l'unubedua b'a kwaberu ugvu. ¹¹ Egu anodujekwa agu ayi; mbukwa byeye nta-a. Mini anoduje agu ayi; ayi ewe nkaraba iphe; ebo ayi gbingu gbingu; ayi etsoru ekemeke obule aghaphe; ayi te nwe ufu; ¹² ayi egbe gude aka ayi ese akanya ege ayi e-meje anu onwayi nri. Teke madzu turu ayi onu; ayi agoru onu-oma nu onye obu. A -kpa ayi ehuru; ayi atagbua ya le nshi. ¹³ Teke e kfubyishuru epha ayi ekfubyishi; ayi egude olu odoo kfuru nu onye obu. Ayi gbe bya adukwa ndiphe l'o bu ikpozu; mbu iphe du ideyideyi, e gude eza zafu l'ekemeke obule. O kwa iphe ayi bu ndiphe l'enya ndono byeyekwaa eswe, du g'oo ntanu.

¹⁴ Iphe mu gude ederu unu iphe-a ta bukwa te mu mee t'iphere gude unu. Iphe mu gbe emechia bukwa te mu mee unu t'unu tsoru uzo, vudo nhamunha; l'unu kwa unwu mu, mu yeru obu. ¹⁵ L'e to nwekwa m'o -ruhuru unu nweru unukurunu ndu eleta unu enya l'uzo ke Kurayisutu; nna unu ta dukwa l'igwe. O kwa mbedua bu nna unu, nuru unu ndzu, shi l'eka Kurayisutu; keshinu o bu mbedua byaru bya ezia unu

ozí-oma ono. ¹⁶ Ọ kwa iya meru iphe mu arọ unu: Byiko; t'unu letaru umere mu. ¹⁷ Ọ kwa iya kparu iphe mu ziru Tímoti t'ọ byakfuta unu. Tímoti ono bẹ keshinu ọ bụ mu ziru iya otso ọzo Nnajiufu b'ọ bụwa nwa mu, mu yeru obu. Tímoti ono koshiwaru lẹ ya gbaru tẹ mu gude ire iya ẹka. Ọo ya bụ t'ọ byakfuta unu bya akafua ọnyataru unu ẹge mu egudeje etso ọzo kẹ Kuráýisutu ono; mbụ ẹge mu ezije iya l'iphe bụ chọchi kpamukpamu l'ekemeke ọbule.

¹⁸ O nweru l'unu ha ndu ọphu wataru oku onwẹphe ekuku; tubesu lẹ mu ta alahedu azụ abya unu agbaphe. ¹⁹ Obenu l'ẹ ta anohedu ọdu; mu abyakfuta unu; mẹ Nchileke -kwenu. Teke ono bẹ mu e-gude ọnya mu ele iphe ndu ono, eku onwẹphe ekuku ono a-dukpo ike mee; tọ bụ l'ẹphe bụ ọ-pa-ọnu-'a-pa-ẹka. ²⁰ Iphe bụ lẹ Nchileke bụ eze ta bukwa okfu, eekfu l'ọnu; ọ kwa iphe gude ike ere ire. ²¹ ?Bụ ole bẹ unu hataru? ?Bụ tẹ mu gude ẹchachi byakfuta unu? ?Tọo tẹ mu gude obu iphoro byakfuta unu lẹ nchị ndo?

5

Uru-alì, haru nọdu lẹ chọchi

¹ Mu anụkwa l'unubẹ ndu chọchi haru arụ alì. Mbụ l'ẹjo uru-alì, unu haru arụ dụ-tabe ẹji; k'ọphu bụ lẹ ndu ẹ-ta madu ekemu Nchileke ta atukpodua ya nụ ama ememe. Kẹ tẹ mu nwa lẹ nwoke edutaje nyee nna iya doberu onwiya l'ulo iya l'ọ bụ nwanyi, ọolu alulu. ² Mbụ; unu egbe gudekwa iya rụ l'eku onwunu ekuku. ?Unu ta madu l'ọ gbaru t'unu gbe daa ẹhu iphe unu meru. Mbụ; t'unu bufukwa onye ono, meru iphe ono l'ẹke unu nọ. ³ Ọ bụ oswi-okfu lẹ mu l'unu ta nọdu l'ifu l'ifu. Obenu l'obu mu nọkwaa l'ẹke unu nọ. Ọo ya kparu iphe mu gude ike kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu nma onye ono, meru ahuma ono ikpe; lẹ mụ nọ l'ẹke ono. ⁴ Unu -gude ẹpha kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu nọkobe; obu mu etsokwaruphu unu nọdu l'ẹke ono; ike kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu anọdukwa iya phụ; ⁵ ono bụ teke unu e-woru onye ono ye Sétanu l'ẹka t'o mebyia ugwehu iya; k'ọphu Nchileke a-dzọfuta ndzụ iya mbọku Eswe kẹ Nnajiufu ayi.

⁶ Ekuku ono, unu eku onwunu ono ta dukwa mma. ?Unu ta madu l'ọo nwa-ochi-l'ẹka iphe shihuru ọka, ekoliye buredi bẹ ekoliye ishi buredi mkpurophu? ⁷ Unu tọo nwehu sashia akahụ iphe ekoje-buredi ono, bụ iya bụ iphe dụ ẹji; k'ọphu unu a-dụ l'ọ bụ buredi ọphungu; bya adụ mma. L'ọ bụ ẹge ono bẹ Kuráýisutu meru unu t'unu dụ keshinu teke ono, ọ safuru unu iphe dụ ẹji, unu meru ono, bụ iya bụ teke ono, o woru onwiya mee nwaturu Ajì Esweta; gude chọaru ayi Nchileke ẹja ono. ⁸ Ọo ya bụ; t'ayi wata ọgba ajì ono ẹge ọ gbaru nta-a, bụ iya bụ t'ayi be egudekwa buredi ọphu akahụ iphe ekoje-buredi nọ, bụ iya bụ ẹjo iphe; mẹ nshiruma; gude agba iya. Unu t'ayi gude buredi ọphu iphe ekoje-buredi ẹ-ta nọdu, bụ iya bụ ndzụ, ẹkworo ẹ-ta nọdu; mẹ ire-lanụ gude gbaa ya.

⁹ Mu dehaakwaru unu ẹkwo; sụ t'unu lẹ ndu eme kẹ nwanyi mẹ ndu eme kẹ nwoke be emegbajekwa. ¹⁰ Ndu mu ekfuru ta bukwa ndu ta madu Nchileke; l'eme egbe iphe ono; m'ọ bukwanu ndu ọnya-kfurukfuru; m'ọ bụ ndu ana nfu; m'ọ bukwanu ndu agwa nte. Ndu onanu bẹ unu -jeshiaru ẹphe ezeru bulekwaphu t'unu gbeshi; lufu lẹ mgboko-a tengu! ¹¹ Iphe mu shi ekfu bukwa t'unu bujeru ọba yeru onye kuru onwiya nwanna; gbe l'eme kẹ nwanyi; m'ọ bukwanu l'ooome kẹ nwoke; m'ọ bụ l'ọ bụ onye ọnya-kfurukfuru; m'ọ bukwanu l'ọ bụ onye agwa nte; ọdo bụ l'ọ bụ onye ekfujeru ibe iya okfu-azụ; m'ọ bukwanu l'ọ bụ onye angunuka mẹ; m'ọ bụ onye ana nfu. T'unu l'egbe onye ono be erigbakwa nri.

¹² Ọ -buru kẹ ndu ẹ-ta madu Jisọsu; ?nke mu bụ ole k'okpe ẹphe ikpe? Ọ kwa Nchileke e-kpe ẹphe ikpe. Ndu ọphu gbaru t'unu kpee ẹphe ikpe kwa ndu ọphu yia

lẹ ndu chọchi. ¹³ Ndu ọp̄hu l'ẹp̄he ha; kwa Nchileke e-kpe ẹp̄he ikpe. L'ẹkwo okfu Nchileke sùkwaru: "T'e chigbukwaa n̄jọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya."

6

Ọgbaru unwunna ẹkwo

¹ ?Nanu ẹge e meru; yọo buje teke ọ bu l'o nweru nwanna l'ime unu, okfu adaru yẹle ibe iya; yo gbe paru iya jekfushia ndu ẹ-ta madu Nchileke t'ẹp̄he kpeshia? ?Nanu ẹge e meru; ẹp̄he te gbe apajejeru iya ndu kẹ Nchileke ibe ẹp̄he t'ẹp̄he kpeshia? ² Tọo ?l'unu ta madu l'ọo unubẹ ndu kẹ Nchileke bẹ bu ndu e-mekochaa kpee ndiphe kpamukpamu ikpe? Ọ du mma; keshinu ọ bu unu e-mekochaa kpee ndiphe kpamukpamu ikpe; ?unu ta kabẹdu dzua t'unu kpeshia unwu ibiribe okfu ono tọo? ³ ?Unu ta madu l'ọo ayibedua e-mekochaa kpee unwu ojozi-imigwe ikpe? Yọ buchiarunu okfu k'eliphe ọwaa bẹ unu t'adudu ike kpeshia. ⁴ Ọ -buru l'egbe okfu ono daru unu; ?bu ngunu kparu iphe unu apatajẹ iya je odoru ndu ẹ-ta dudu iphe unubẹ chọchi guberu ẹp̄he? ⁵ Iphe mu gude ekfu iphe-a bukwa t'iphere iya du unu. ?To nwekpodua; m'ọ bu onye lanu l'unu ha, maru iphe; k'ọp̄hu oo-doshijeru unubẹ unwunna ono okfu, adaru unu tọo? ⁶ Yo gbe abujeru: nwanna -gbeshi; yo je agbaaru nwanna iya ẹkwo l'ifu ndu ẹ-ta madu Nchileke.

⁷ Ọgba ẹkwo ono, unu anọduje agbaru ibe unu ono bukwa iphe du eji bẹ unu anọduje emeta ekpu onwunu l'ishi. ?Bu iya bu l'unu ta adudu ike tagbua ejo iphe e mekataru unu lẹ nshi tọo? ?Tọo kachidua mma l'o gbe buru unubedua bẹ onye ọdo gude ọgho emegbuta? ⁸ Unubedua l'onwunu egbe emeje ibe unu eji; gude ọgho emegbuta ibe unu l'ẹke ibe unu ono buhukwaphu nwanna unu gededede! ⁹ ?Unu ta madu lẹ ndu ẹ-te dobedu ẹka ndoo bẹ ọzo ta noduru l'ẹke Nchileke bu eze? Unu be ekwenuphu t'e duswee unu ọzo. Ndu uru-alì; ndu agwa nte; ndu eri ogori; mẹ unwoke, ejekfuje unwoke ibe ẹp̄he azẹe-nwoke-yẹe-nwanyi; ndu ono bẹ ọzo ta nọkwaru l'ẹke Nchileke bu eze. ¹⁰ Ndu iphura; ndu ẹnya-kfurukfuru; ndu angunuka mẹe; ndu ekfuru madzọ okfu-azọ; mẹ ndu ana nfu ta dukwa m'ọ bu onye lanu l'ẹp̄he ha, a-bahu l'ẹke Nchileke bu eze. ¹¹ Yọ bukwaru-a ẹge ono bẹ unu shi haru emegbaa. Obenu lẹ Kuráyisutu safuwaru unu iphe du eji, unu meru; bya emee unu ndu kẹ Nchileke, duru Nchileke iche. Ọ bu l'ẹka Nnajiufu, bu Jisọsu Kuráyisutu; mẹ l'ẹka Ume-du-Nsọ; bẹ Nchileke shi gua unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

Ẹhu ngu l'ọ ha bu kẹ Nchileke

¹² O nweru onye a-sù l'a hawaru iya ọzo tẹ ya meje ẹge du iya mma. Ọ bua ẹge ọ du; ọbu l'ẹ tọ kwa iphemiphe ọbule bẹ bu: i -mee ya; yọ duru ngu lẹ mma. A haru mu ọzo tẹ mu meje iphemiphe ọbule ẹge du mu mma; ọbu lẹ mu t'ekwekwa t'o nweru iphe e-wota mu mee tẹ mu du l'ọ bu ohu iya. ¹³ A nonyaa; onye lanu asu: " ? Ọ kwa l'e meru nri t'ọ lajẹ l'ẹpho; bya emekwaaphu ẹpho t'e rije nri ye iya?" Ọ dua ẹge ono; obenu lẹ Nchileke e-mekochaa tuko ọzo iphe labu ono mebyishia. L'iphe, meru iphe Nchileke meru ẹhu madzọ ta bukwa t'ooruje uru-alì. Ọ kwa Nnajiufu, bu Jisọsu b'o meru iya doberu; Nnajiufu l'onwiya abukwaruphu Nnajiufu k'ẹhu madzọ. ¹⁴ Ọ bu Nchileke kuliru Nnajiufu; yo shi l'onwu teta nodu ndzọ. Ọ bukwaphu ẹge ono b'oo-gude ike iya kulia ayibedua.

¹⁵ ?Ọ du l'unu ta madu l'ugwehu unu bu ibe-ẹhu Kuráyisutu tọo? ?Nanu ẹge mu e-gbe wota ibe-ẹhu Kuráyisutu je eworu yegbabe l'ẹhu nwanyi ọkpara? Tụswekwa! ¹⁶ ?Tọo bu l'unu ta madu l'onye nwoke, jeru yẹle nwanyi ọkpara azẹe bẹ wotawaru ẹhu iya je atugbabe lẹ kẹ nwanyi ọkpara ọbu; ẹp̄he aburu onye lanu? Iphe ọbu bu l'e dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; su: "L'ẹp̄he ẹbo l'a-buru onye lanu."

¹⁷ Obenu l'onye yee Nnajiufu, bu Jisosu tugbabekpooru buru nanu be yeke Jisosu ono bukwaphu nanu le Ume Nchileke.

¹⁸ Ndu mu; unu buru uba yeru uru-alì. Iphe bu iphe du eji odo, eemekpoo ememe ta dukwa ophu emebyi anu-ehu madzu. Obenu l'onye aru uru-alì; be bukwaa anu-ehu iya be oomerushi emerushi. ¹⁹ ?Unu ta madu l'ugwehu unu bu eze-ulo, du nsò ke Ume-du-Nsò ono, bu l'ime unu ono; mbu Ume-du-Nsò ono, unu nataru l'eka Nchileke ono? Oo ya kparu iphe e to buhedu unu nwe onwunu. ²⁰ Unu buwa aswa, Kuráiyisutu zuru azuzu. Oo ya bu t'unu gude ugwehu unu kwabe Nchileke ugu.

7

A bya le k'olu nwanyi

¹ A bya abya le k'iphe ono, unu deru mu ekwo iya ono. Onu, mu eye bukwaa l'ò dukwaa mma te nwoke be ejeshi olu nwanyi. ² Obekwanu l'ò bu te nwoke ba awata ome ke nwanyi; meru iphe mu ekfu; su: te nwoke, nonu lujee nwanyi. Nwanyi, nonu eje alua nji. ³ Te nwoke lajeru nyee ya l'ulo ege gbaru nu; keshinu oolu iya alulu. Ege ono be nwanyi a-lajeru nji iya l'ulo ege gbaru nu; l'ò kwanu iya bu nji iya. ⁴ Le nwanyi, aalu alulu ta bukwaa iya nwe ehu iya. O kwa nwoke nwe ehu nyee ya. Ege ono b'e to bukwaphu nwoke nwe ehu nk'ia. O kwa nwanyi nwe ehu nji iya. ⁵ Te nwoke ba ajikajekwa nyee ya aze; ophu nwanyi ajikajekwa nji iya aze; gufukwa l'unu chiru iya achichi t'unu haa onwunu ke nwa teke ono; k'ophu unu e-woru obu unu l'ò ha dobe; l'ekfu anu Nchileke ogbodo ekfukfu. Olobu; teke obu, unu tuburu k'okfu anu Nchileke obu gvulephu; unu watakwa azeze odo; e menyaa; Sétanu nwuru unu ye l'ome iphe du eji; okfu l'unu ta adujedu ike kpade onwunu.

⁶ Obenu l'iphe-a, mu ekfuru unu-wa bukwaa le mu kwetaru t'ò du ege ono; e to bukwaa l'ò bu ekemu, a turu atutu dobe edobe. ⁷ E -kfudekpoo ya ekfukfu be iphe dukpoonu mbedua mma bukwaa te madzu kpamukpamu nodukota ege-a, mu no-wa. Obenu l'onyenonu nwegbaaru iphe-oma, du iche, Nchileke yeru iya l'eka: onye nk'ia a-du ege-a; onye nk'ia a-duwaru ege odo.

⁸ A bya le ke ndu e-ta aludu nji; me ndu ta aludu nwanyi; me unwanyi ophu nji ephe ta nohedu: ndu onanu be iphe mu ekfuru ephe bu l'ò karu ephe mma t'ephe nodulephu: t'ephe be ejehe olu nji; nwoke te ejehe olu nwanyi; t'ephe toko nodu ege-a, mu no-wa. ⁹ Obenu; o -buru l'ephe ta adudu ike kpade onwephe; te nwoke lukwaa nwanyi; nwanyi ejekwa je aluru nji. Le ono kalukwaphu mma ma le madzu ata nshi atakworu eze l'iphe agushi iya ike.

¹⁰ Ndu ophu alua nji; me ndu ophu alua nwanyi be mu aturu ekemu. Obenu l'e to bukwaa mbedua l'atu iya; o kwa Nnajiufu ayi, bu Jisosu. O suru te nwanyi, luru nji ba ahakwa nji iya. ¹¹ Teke bukwanu l'ò hawaru iya ahaha; te nwanyi obu kwakwaa ege ono: t'e b'o jehakwa olu nji odo. Odumeka t'ò laphu azu le k'akahu nji iya te yeke iya doshia; sukwapu te nwoke ba adukwa teke oo-chifu nyee ya.

¹² A bya le ke ndu ophunanu be bu mu ekfu iya; e to buhekwa Nnajiufu. Teke o bu l'onye ke Kuráiyisutu alu nwanyi, e-te kwedu ke Kuráiyisutu; te nwoke obu ba achifukwa iya; m'ò -buru le nwanyi obu kweru-a le yeke iya a-nodu alua. ¹³ M'ò bukwanu l'ò nwanyi, kweru ke Kuráiyisutu; alu nwoke, e-te kwedu ke Kuráiyisutu: te nwanyi obu be egbeshikwa le ke nji iya obu; m'ò -buru le nwoke ono kweru-a le yeke iya a-nodu alua. ¹⁴ Le nwoke, e-te kwedu ke Kuráiyisutu; l'alu nwanyi, kweru ke Kuráiyisutu; be shiakwa l'eka nyee ya buru ke Nchileke. O kwaphu ege ono be nwanyi, e-te kwedu ke Kuráiyisutu; l'alu nwoke, kweru ke Kuráiyisutu; shiakwapu l'eka nji iya buru ke Nchileke. Ndege e to -duru ege ono; me unwu unu aburu ndu aaso nsò. Obekwanu l'ege o du nta-a; be ephe duakwa nsò. ¹⁵ Olobu; teke bu le nwanyi ono, e-te kwedu ke Kuráiyisutu ono b'ò du t'o gbeshi le ke nji iya ono, woru

onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka ono; m'ọ kwanu l'ọo nwoke b'ọ du t'ọ chifu nyee ya; okfu le nyee ya obu woru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka; t'onye ono mekwaa ege ọ du iya mma l'okpoma. Ọ -duwa ege ono be bu iya bu l'onye ophu wowaru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka; mbu nwanyi; m'ọ bu nwoke b'e te eyebutakwa eyebuta ome iphe; keshinu ọ bu t'ehu du ayi agu be Nchileke kuru ayi oku iya. ¹⁶ Nggube nwanyi, wowaru onwongu ye Kuráyisutu l'ẹka; ?i meru imagha maru le nji ngu te eshifudua ngu l'ẹka woru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka? Ọ kwaphu ege ono b'ọ du nggube nwoke, wowaru onwongu ye Kuráyisutu l'ẹka; ?i meru imagha maru le nyee ngu te eshidu ngu l'ẹka wofuaru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka?

T'onyenonu nodu l'ẹge Nchileke doberu iya

¹⁷ Ọ bulephu t'onyenonu mejelephu iphe Nnajiufu, bu Nchileke keru nu iya t'o meje; mejekwa iya phu ege Nchileke suru t'o meje iya teke ono, o kuru iya ono. Ono bu ekemu, mu atu edoberu iphe bu chochi l'ekemeke obule. ¹⁸ Iphe mu ekfu bu t'onye gudewa ome-l'ali ndu Ju bua utsu b'ọ byaderu bya aburu onye ke Kuráyisutu; be ejehekwa oyo oshi iya. T'onye byaru bya aburu onye ke Kuráyisutu teke ọ bukwa akpapyi; be ejehekwa iya ebubu. ¹⁹ Ke l'e buru utsu; te bu; te nwekwa iphe ọ bu l'ifu Nchileke. Ophu bu iya nu bu t'e meje iphe Nchileke suru t'e meje. ²⁰ Ọo ya bu t'onyenonu dulephu ege ọ du teke Nchileke kuru iya. ²¹ Teke ọ bu li bu ohu teke Nchileke kuru ngu; ba ayohekwa oshi; karikwaa li maru ọzo, ii-shi gbaa onwongu; nggu emenua ya; nweru onwongu. ²² L'onye Nchileke kuru teke onye obu bu ohu; yo bya yele Kuráyisutu abya atugbabe; t'onye ono nyatakwa le Nnajiufu tofuwaru iya l'egbu, iphe du eji keru iya. Ege ono be onye ta budu ohu teke Nchileke kuru iya byaru bya aburu ohu Nnajiufu, bu Jisosu. ²³ Unu bukwa aswa, Kuráyisutu zuru azuzu. Ọo ya bu; unu ba alahekwa azu je aburu ohu ke ndu mgboko-a. ²⁴ Unwunna mu; byiko; t'onyenonu dulekwaphu ege ọ du teke Nchileke kuru iya. T'onyenonu nopyabekwa l'atugbabe, yele Nchileke tugbaberu.

*Ndu e-ta aludu nji;
me ndu e-ta aludu nwanyi*

²⁵ A bya l'ehu k'unwanyi, e-ta ludu nji; me unwoke, e-ta ludu nwanyi; e to nwekwa ekemu, mu a-su le Nnajiufu turu doberu unu. Obenu le mu e-ye onu, gbaru mu nu; keshinu e shiwa l'imiko ophu Nchileke aphuru mu; mu aburu onye koshiwaru le mu gbaru ke t'e gude ire mu ẹka.

²⁶ L'iphe mu arikuwa bu l'ẹge iphe-otsu-l'ehu habe nshinu nta-a be iphe kakwa mma bukwa t'onyenonu noduleruphu onwiya ege ọ no. ²⁷ Teke bu le iluwa nwanyi; ba sukwa l'e tii luhedu. Teke bukwanu l'e ti ludua nwanyi; be ejehekwa okpa ishi k'alulu. ²⁸ Ole e to bukwa ome iphe du eji; m'i -je alua nwanyi. Teke bukwanu le nwamgboko jeru je aluru nji; e to bukwa iya phu ome iphe du eji. Iphe mu ekfu bu le ndu alu nwanyi; me unwanyi, alu nji be tukwa iphe-otsu-l'anu ke mgboko owaa l'ukfu. Ophu to dukwanu mu t'unu dalahu l'iphe-otsu-l'anu, ha ege ono.

²⁹ Mbu; iphe mu ekfu ndo-o; unwunna mu; bu l'uboku agvuakwa. Shita nta-a tugburu: te ndu, alu nwanyi metajekpooru l'ephe ta ludu. ³⁰ Te ndu ophu atso aphu metajekpooru l'e to nwedu iphe atsụ ephe l'ehu. Ndu ophu ehú atso ẹna emetajekpooru l'ehu te shidu atso ephe ẹna. Te ndu nweru aswa, ephe azu metajekpooru l'e to nwedu iphe ephe azu. ³¹ Te ndu emekpo iphe ephe eme le mgboko-a metajekpooru l'e to dudu iphe iphe ono bu. Le mgboko-a; mbu ege-a, ọ du-wa ta duhekwa teke ọo-no-bebe.

³² Iphe mu eme te mu karu unu bu t'unu haa oyo-phe oshi. L'iphe nwoke ta ludu nwanyi ekfuje bulephu ege ya e-me jeeru Nnajiufu, bu Jisosu ozi; bu iya bu ege ya e-me meje iphe atso Jisosu ẹna l'okpoma. ³³ Obenu l'onye alu nwanyi be iphe onoduje

ayọ ọshi iya bụ iphe kẹ mgboko; bụ iya bụ ẹge ya e-me meje iphe atso nyee ya ẹna l'okpoma. ³⁴ Yo shi ẹge ono; chita ọzo iphe labu l'ari. Ẹge ono be nwanyi, e-ta aludu nji; me nwamgboko, e-ta alubua nji du: iphe ephe yeru ehu bukwapu ẹge ephe e-me jeeru Nnajiufu ozi; ẹge ephe e-me woru ehu ephe m'oriri ephe nwebe Nchileke; t'ehu ephe m'oriri ephe l'o ha buru nk'ia. Obenu le nwanyi, alu nji be iphe ooyo oshi iya bu iphe ke mgboko-a; bu iya bu ẹge ya e-me mee iphe atso nji iya ẹna l'okpoma.

³⁵ Iphe, meru iphe mu tuko iphe-a l'ekfushi bukwa le mu eme te mu yeru unu eka. Mu te emekwa te mu nashia unu iphe. Iphe mu gbe eme bukwa te mu mee t'unu meje iphe du nhamunha, gbaru unu l'ememe; t'e b'o nwe iphe a-nafuje unu egomunggo l'oje ozi Nchileke ono.

³⁶ Teke bu le nwoke lubutsuaru nwanyi; yo nonyaa; du iya le ya t'emedu umere ẹge o gbaru l'ẹke nwanyi ono no; mbu; o -buru l'onye ono ta dudu ike kpadekota onwiya; t'onye obu mekwaa ẹge du iya mma; t'onye ono jekwa t'e kee ya nwanyi ono. E to bukwa iya ome iphe du eji. ³⁷ Obenu; onye obu shihuru ike; yo ribua ya l'obu iya; kfua ya kfushia ya ike l'e to gbadua teke ephe a-lu; m'o -buru l'o maru l'e to tsudu iya l'ehu; le ya a-dua ike kpadekota onwiya; e to dukwa eji me nwoke ono -su l'e to gbadua teke ya e-je t'e kee ya nwanyi ono. Onye ono mekwaru iphe du mma.

³⁸ Bu iya bu l'onye jeru; e kee ya nwanyi, o lubuhawaru alubu be mekwaru ohuma. Onye hakwanuru nk'ia; kakwaru ome ohuma.

Nwanyi, nji iya e-ta anohedu

³⁹ Nwanyi, alu nji be nji iya nwekwa enwenwe; me nji iya -nudukwadia ndzu. Mboku, a nonyaaru; nji iya nwuhu; dube mboku ono be to duhekwa iphe gude iya nu t'e b'o je olu onye odo. Obenu; t'o lukwaa onye ke Kurayisutu. ⁴⁰ Obenu l'ehu ga ka iya otso ẹna; m'o -buru l'o haru olu nji odo. O kwa ẹge mube Polu yeru onu ndono. Mu arikwa le Ume Nchileke bukwa mu phu l'ehu.

8

K'ori iphe, a gwaru nte

¹ Onu, mu eye le k'iphe a gwaru nte bu l'a makwaru-a l'unu suru l'ayi tuko maru iphe. Iphe omaru iphe ẹge ono, unu suru l'unu maru ono emeje bu l'oomeje madzu te ooku onwiya ekuku. Obenu le n-yemobu anoduje emeli chochi emeli. ² O -nweru onye arije le ya maru iphe be onye ono ta amarukwaa iphe ẹge o gbaru iya l'amama.

³ Obekwanu l'onye yeru Nchileke obu be Nchileke makwaru-a.

⁴ A bya abya le ke ori iphe e meru nte; iphe bebekpo doo ayi enya bu l'e to dudu iphe bu iphe aagwa agwagwa, nweru iphe o bu le phuu; mbu l'oo okoropho iphe mmakanu b'o bukota. Ayi makwaruphu l'e to nwe du Nchileke odo, nonu; gufu Nchileke lanu ono nwenkinyi; ⁵ m'o -ruhuduru o nweru igweligwe iphe, no l'igwe me le mgboko, bugbaa iphe ephebaje l'iphe; relahaa ire; a wataru iya obaru eja. E -kfude iya ekfukfu be iphe e doberu edobe; l'abaru eja hakwa l'igweligwe. Iphe aasugbajee l'o bu uwa madzu ahakwapu l'igwe. ⁶ Obekwanu l'iphe, doru ayibedua enya bu le Nchileke bu Nchileke lanu kpuu; bu iya bu Nna, iphemiphe obule shikota l'eka; buru iya be ayi noru ndzu. O kwaphu Nnajiufu lanu kpuu no; bu iya bu Jisosu Kurayisutu: onye bu iya be Nchileke shi l'eka iya kekota iphemiphe obule; yo bukwanuru iya be ayi shi l'eka nodu ndzu.

⁷ Obenu l'unu maru l'e to budu madzu l'o ha maerberu iphe ẹge ono. L'o nweru ndu gudekwadia ome-l'ali ephe; k'ophu obojuje: ephe -eri iphe e meru nte nta-a; uche ephe anudukwadu iya: l'o bu iphe e meru nte. Ephe arilahaa le nri ono, ephe riru ono be merushiwaru obu ephe. E shi ẹge ono; obu ephe adu l'o bu iphe e merushiru emerushi l'ifu Nchileke; keshinu obu ephe anodujekwadia ekfuru ephe l'iphe ono,

ẹphe meru ono ta dudu mma. Iphe kparu iya nu aburu l'okpuberu okfu ono, ẹphe maru ono te shihudua ẹphe ike l'obu. ⁸ Obe ẹ to bukwa nri e-me t'ayi ka ononyabe Nchileke ntse. ?Mẹ ayi riru iya-o; ?mẹ ayi te ri iya-o; ayi ta akakwa ẹji; ophu ayi ta akakwa mma l'ifu Nchileke.

⁹ O bulephu t'unu kwabe ẹnya l'iphe unu eme; maru t'unubedua, okpobe okfu, unu maru shihuwaru ike l'obu be eduru ndu ophu okpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ye t'ẹphe dalahu l'ome iphe du ẹji. ¹⁰ T'e wota iya le nggube onye maru iphe be no l'ulo nte; l'eri iphe e meru nte; nggu adugakwaduraa l'eri iya; onye okpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ejebudo ngu; ?ti madu l'i gbe eyeru iya okpu-ikike t'o je eye onwiya l'ori iphe ono, e meru nte ono? ¹¹ Onye ono, okpobe okfu ono te shihudu ike l'obu ono eshi l'iphe nggubedua maru ono; laaru onwiya l'iyi; mbu nwanna ono, Kuráyisutu nwuhuru l'okfu ẹhu iya ono. ¹² Oo ya bu le teke unu meru ẹge ono be unu meswewaru unwunna unu; okfu l'unu mekatawaru ẹphe l'obu; l'ẹke okpobe okfu ono te shihudua ẹphe ike l'obu. O kwa iya phu bu l'unu shiwa l'ẹhu unwunna unu ono meswee Kuráyisutu. ¹³ Oo ya kparu iphe mu suru: o -buru l'oo iphe eeri l'onu; a-kpata te nwanna mu mee iphe du ẹji; mu ebuchilephu ke ota anu kpmukpamu. T'e b'o bu mu; be nwanna mu e-shi l'eka; wata ome iphe du ẹji.

9

Polu jikaru iphe ruberu iya nu

¹ ?O nweru madu, bu iya atujeru mu iphe mu e-me to? ?Mu ta budu onye ishi-ozu to? ?Mu te gudedu ẹnya mu phu Nnajiufu ayi ono; mbu Jisusu? Mbu; ?to budu unu bu iphe ekoshi le mu jeru Nnajiufu ozi; okfu l'unu l'iya tugbabwearu buru nanu? ² O -buru le ndu odo ta gubedu mu onye ishi-ozu Jisusu; mu aburu iya nu l'ẹke ophu unu no. O bu unubedua bu iphe-ohubama, ekoshi le mu bu onye ishi-ozu Nnajiufu; ke l'unu byawaru bya aburu ndu ẹphe le Nnajiufu tugbaberu buru nanu.

³ Owaa iphe mu asajeru nu ndu asuje l'iphe Polu eme ta budu iya: ⁴ Mu asuje ẹphe: ?To rubedu mu t'a nuje mu nri; me iphe aangu angungu k'ozu, mu eje to? ⁵ Mbu ?to gbadu mu te mu eme ẹge ndu ishi-ozu odo emetsua; mbu ome l'o bu unwunne Nnajiufu phe; me Pyita phe? ?Mbu; luta nwanyi, etso uzo ke Kuráyisutu; dujeru eje iphe bu ẹke mu eje. ⁶ ?To bulephu mu le Banabasu kpu; be sefutaje akanya nri ayi? ⁷ ?Akọ kọjeru unu l'onye soja, eje ogu; bukwa iya phu akfu onwiya ugwo? ?T'akọ kọjeru unu l'o nweru onye kẹbejeru vayinu; to de onu l'akpuru, shi iya nu? ?T'a kọjeru unu le madu doberu aturu; to riswebua iphe shi l'aturu ono?

⁸ ?O du unu le mu ekfu iphe-a l'o bu iphe ndiphe ekfuje to? Wawakwa! O kwa iphe ekemu kfukwaruphu ndono. ⁹ L'e dekwaru iya l'ekwo ekemu, Nchileke turu nu Mosisu; su: "Unu be ekechijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu." ?O du unu l'o bu eswi be Nchileke ayọ oshi iya ẹge ono to? ¹⁰ Wawakwa! O kwa okfu ẹhu ayi b'o kfube ekfu ono? O kwa ayi b'e deturu iphe ono. L'unu marua l'onye akọ akọko a-nodujekwaphu echishi iya; dobe ẹnya l'iphe oo-rita iya. Onye echishi ẹswa l'iphe o koru akọko a-nodujekwaphu echishi iya; dobe ẹnya l'iphe oo-rita iya. ¹¹ Teke o buru l'ayi kwaru iphe-oma, shi l'eka Ume Nchileke l'ime unu l'o bu ẹga-wa, aakuje akpuru iphe l'egu-wa; ?o kariru ayi ẹka me ayi -shi unu l'eka kpataje iphe eele ẹnya; ria; nodu ndu? ¹² Keshinu ophu unu ekweje l'o ruberu ndu odo t'ẹphe rita unu iphe l'eka; ?to kachiduaru ayibedua erube t'ayi shi unu l'eka rita to?

O rubekpokwaaru ayi; ole ayi ta tubukwaa ya ama. O bu-chikwa-a nshi; be ayi anoduje atagbu iphemiphe obule; ẹge ee-me t'ayi be gbe atuchi uzo ozi-oma ke Kuráyisutu atuchi. ¹³ ?Unu ta madu le ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke be Nchileke suru t'ẹphe rijee nri, shi l'eze-ulo l'ẹke ono. Ndu eche ẹnya-ngweja Nchileke eketajekwa

iphe e gude chĩaru Nchileke ẹja l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁴ O kwaphu ẹge ono bẹ Nnajiufu tũru iya l'ekemu; sũ tẹ ndu ezi ozi-oma rijee iphe, shi l'ozi-oma ono, ẹphe ezi ono.

¹⁵ Obenu lẹ mu ta jĩbukwa-a unu aji iphe dũ ẹge ono. Ophu tọ bukwa l'ẹkwo-wa, mu ederu unu-wa bũ lẹ mu sũru l'iphe ono ruberu mu nta-a. O kachikwaa mu mma lẹ mu nwũhuru anwũhu; m'o be kẹ tẹ mu kwe t'o nweru onye e-me tẹ nsasa ono, mu asa ono bya abũru mkpọkoro okfu. ¹⁶ Unu maru l'iphe mu anọduje asa nsasa iya ta bukwa lẹ mu ezi ozi-oma ono. Ọzi ozi-oma ono bũ iphe mu mefutaje. Nshọbukwaa mu nshọ m'ọ -buru lẹ mu te ezidu iya. ¹⁷ Ndege ọ -buru lẹ mu ezi ozi-oma ono; yọ buru ozi, mu ziru onwomu; mẹ mu elede ẹnya obunggo, ruberu mu nũ. Obenu lẹ mu eje iya l'ọ bũ ozi, Nchileke yeru mu l'ẹka. Mu eje iya egbe iya ọwaa ohu ejeje ozi, Nnajiufu iya ziru iya-a. ¹⁸ ?Bũ ngũnu bẹ bũ mu obunggo iya nta-a? Iphe bũ mu obunggo iya bũ lẹ mu a-nọdu ezi ozi-oma ono kẹ mmanu; mu ta ana aswa iya, bũ iphe, gbaru mu nũ l'ozi ono.

Ome iphemiphe ọbule l'okfu ozi-oma ono

¹⁹ A makwaru-a l'ẹ to nweđu madzũ, bũ iya atũjeru mu iphe mu eje; to nwe onye mu bũ ohu iya. Obenu lẹ mu gudewa ẹka mu mebe onwomu ohu onyemonye ọbule; ẹge ee-shi tẹ mu gude ozi-oma ono kafua okfubutaru Kuráyisutu igweligwe madzũ. ²⁰ L'ọbuje teke mu lẹ ndu Ju nọ; mu awata ome umere ndu Ju; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu Ju. Ẹ tọ bukwa ekemu Mósisi bẹ mu gude buru. Ọle ọbuje teke mu lẹ ndu gude ekemu Mósisi buru nọ; mu awata ome l'ọ bũ onye gude ekemu Mósisi buru; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu ono, gude ekemu buru ono. ²¹ Ẹge ono b'ọ dukwaphu: teke mu lẹ ndu ẹ ta madũ k'ekemu Mósisi nọ; mu ahakwanua k'ekemu; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu ẹ-ta madũ k'ekemu Mósisi. Iphe ono ta bukwa lẹ mu te etsodu ekemu Nchileke. Ishi iya kwa l'ọo ekemu kẹ Kuráyisutu bẹ mu kfube gude buru. ²² Teke mu lẹ ndu ọkpobe okfu, ẹphe maru te shihudu ike l'obu nọ; mu eme l'ọ bũ onye ọkpobe okfu ono te shihudu ike l'obu; ẹge ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráyisutu ndu ono. Ọo ya bũ l'iphe bũ iphe onyemonye ọbule sũru lẹ ya bũ; mu abukwaruphu iphe ọbu; ẹge ee-shi l'iphe bũ uzo, mu a-dũ ike; haru ndiphe kfubutaru Kuráyisutu t'ọ dzọfuta ẹphe.

²³ Iphe ono, mu emekota ono bũ k'ozi-oma ono bẹ mu gude eme iya; ẹge ee-shi tẹ mu tsoru gbaru mgbá l'iphe-oma, nọ iya nũ. ²⁴ ?Unu ta mahaadua l'ọbuje: a -tũko agba ọso; iphe bũ ndu atũ ẹgo ọso ono atũko agba iya. Ọlobu onye lanũ nwẹnkinyi emekochajee nata obunggo ọso ọbu. Ọo ya bũ t'unu kebe ẹhu l'ọso ono; k'ophu unu a-buru ndu a-nata obunggo iya. ²⁵ Onyemonye ọbule, akwako k'otu ntũtego ọso ekebeje ẹhu akpade onwiya l'iphe bũ iphe oome ememe. Ishi iya bũ k'ophu ọ-nata obunggo, tso l'ọso ono; mbũ obunggo, ẹ-ta akpọdu ọkfu; yo mebyihu. Obenu l'ayibedua, bũ ndu etso uzo Kuráyisutu akpadeje onwayi ẹge ayi a-nata obunggo ọphu a-nọ gbururu jeye. ²⁶ Ọo ya kparu iphe mu agba ọso ono tẹ mu gbarua ishi ẹke a tuburu. Yọ bukwaruphu iphe ono meru; mu te etsu ẹka l'ọ bũ onye etsu ẹka lẹ pherephere. ²⁷ O gbe buru onwomu bẹ mu anọduje etsu iya l'etsushi iya ike; k'ophu mu a-kpade onwomu ọgbodo akpade t'ẹ b'ọ bũ: mu -kfutatsua ndu ọdo yeru Kuráyisutu; mu egbe buru onye ọphu Nchileke e-mekochaa jĩka ajĩka.

10

Ọnma ọkwa

¹ Ẹnwunna mu; iphe mu eme bũ t'unu nyatakwa ẹge ọ mũru nna ayi oche phẹ. Unu nyatakwa l'ẹphe l'ẹphe ha bẹ nọkotaru lẹ mkpuli urukpu ono. Ẹphe l'ẹphe ha jekotaru ije l'alĩ ọkponku ono; swee eze ẹnyimu ono. ² Ẹphe l'ẹphe ha bẹ Nchileke gude urukpu ono; mẹ eze ẹnyimu ono mee baputizimu; t'ẹphe buru ndu etso Mósisi.

³ Ẹphe l'ẹphe ha rikotaru egbe nri lanu ono, shi l'imigwe ono; ⁴ ngukotakwaphu mini ono, shi l'ẹka Ume Nchileke ono. Unu marua l'ẹphe nguru mini, shi lẹ Mkpuma ono, ẹ ta phudu l'ẹnya ono. Mkpuma ono bu iya bu Kuráyisutu. Yọ buru Mkpuma ono be tsoru ẹphe ono. ⁵ Obenu l'e metsukwaaru; ndu ophu meru iphe ẹ-ta dudu Nchileke mma l'okpoma l'ime ẹphe aka l'igwe. Ndu onanu be dakotaru odaleba l'echi-egu teke ono.

⁶ Iphemiphe obule ono tukokwa buru iphe alo ayi ẹka lẹ nchi: t'ayi kwaa ẹnya; t'egu ome ejo iphe ba agushi ayi ẹge o guru ndu onanu. ⁷ Unu t'ayi ba agwakwa nte ẹge ẹphe haru gwaa teke ndiche ono; bu iya b'e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Lẹ Ízurelu doru l'eri; l'angu; nonyaa; wu-lihu; telahaa egvu."* ⁸ Unu t'ayi be eyekwa ẹka l'uru-ali ẹge ẹphe shi haru ye; e meebetsua; ukporo unu madzu labu; unu madzu iri esaa l'ukporo madzu iri† anwushihu l'ujiku lanu.‡ ⁹ Unu t'ayi be ejekwa odata Nnajiufu adata, bu ẹge ẹphe haru data iya teke ndiche ono; agwo atagbushia ẹphe.§ ¹⁰ Unu t'ayi ba agujekwa aphu ẹge ẹphe haru gua; Ojozi-imigwe, mgbugbu-madzu eshi Nchileke l'eka bya eworu ẹphe gbushia.*

¹¹ Iphe ono l'o ha mekotaru l'ehu ẹphe t'o buru iphe e gude anmaru ayi okwa. A bya edeshia ya edeshi l'ekwo t'o buru iphe e gude ezi ayi iphe; l'unu marua l'ogbo owaa, ayi no nta-wa bu teke iphemiphe obule a-gvu.

¹² Oo ya bu t'onye ari lẹ ya vudoshiwa ike; vudokwa kwabe ẹnya; e -menyakwaa; o daa. ¹³ E to nwekwa iphe byawaru t'o nwuru unu ye l'ome iphe du eji, ẹ-ta budu egbe iya ophu abyakfutajekwaphu ndu odo. Obenu lẹ Nchileke bu onye evudoshije ike l'iphe o kfuru. E too kwedu t'e nwuru unu ye l'ome iphe du eji; nwughata iya ẹge ike ota-nshi unu beru. O gbe buru teke eenwu unu eye l'ome ejo iphe; be ookoshikwaphu unu uzo, unu e-shi nahu; du ike tagbua ya lẹ nshi.

¹⁴ Oo ya bu; ndu mu yeru obu; unu haa ke ogwa iphe aagwa agwagwa. ¹⁵ O kwa okfu, eekfujeru ndu nweru egomunggo be mu ekfuru unu. Unu gudewaru ẹya unu lee l'iphe ono, mu ekfu ono. ¹⁶ Okoro ono, ayi egudeje angu iphe l'anyata nri Nnajiufu; me ayi kelebebe Nchileke ekele iya ono; ?to budu mee Kuráyisutu be ayi gba mba l'okoro ono to? To buredi ono, ayi awashije ata ono; ?to budu ehú Kuráyisutu be ayi tukokwaphu gbaru mba ono? ¹⁷ Keshinu o bu buredi lanu ono be nonu; ayi tukokwa buru ehú lanu; m'o -ruhuduru ayi hakpo l'igwe ihagha; keshinu ayi tuko gbaru mba ata buredi lanu ono.

¹⁸ Unu lewaru iphe ndu Ízurelu emeje: Lẹ ndu Ízurelu atajekwa anu ono, e gude chiaru Nchileke eja l'ẹnya-ngweja iya ono. Iphe bu ndu taru iphe ono, a nuru Nchileke ono; shiakwa l'atata ono, ẹphe taru iya ono, ẹphe lẹ Nchileke atugbabe buru nanu. ¹⁹ ?Unu maru iphe mu eme te mu kfu l'ẹke ono? ?Unu tubesu l'iphe mu ekfu bu l'iphe aagwa agwagwa; m'o kwanu iphe a tushiru iya nweru iphe o bu to? ²⁰ Wawakwa! Iphe mu ekfu bu l'iphe ẹphe agwaje mbu ndu ta budu ndu Ízurelu bu ogvu be ẹphe agwajeru iya. E to bukwa Nchileke be ẹphe agwajeru iya. Ophu mu te ekwekwanu t'unu l'ogvu tugbabe buru nanu. ²¹ Unu ta ahakwa ke t'unu angu iphe shi l'okoro ke Nnajiufu; l'angukwaphu ophu shi l'okoro k'ogvu. O kwaphu ẹge ono be unu ta ahadu ke t'unu eri nri l'okpokoro Nnajiufu; l'erikwaphu nri l'okpokoro k'ogvu. ²² ?To ayi e-gbe l'akpatsu Nnajiufu okopho to? ?O du unu l'ayi ka Nchileke ike to?

Ome iphe l'ogvu nwanne ngu

²³ Unu suru l'a haru onyemonye obule t'o meje iphe du iya mma. Ono kwaa oswi-okfu. Obekwanu lẹ to bukwa iphemiphe obule bu: e -mee ya; yo duru onye obu lẹ

* **10:7** 10:7 Awu 32:1-6. † **10:8** 10:8 Iphe o bu bu 23,000. ‡ **10:8** 10:8 Ogú 25:1-18. § **10:9** 10:9 Ogú 21:5-6.

* **10:10** 10:10 Ogú 16:41-49.

mma. A haru onyenonu t'ooemeje iphemiphe obule ege du iya mma; obenu l'ẹ to budu iphemiphe obule be emeli chochi emeli. ²⁴ T'ẹ b'o nwekwa onye a-noduje elelephu enya iphe a-duru iya le mma. T'onyenonu choje-chia iphe a-duru ibe iya le mma.

²⁵ Iphe bukpo anu, eere l'aswa, i zuru; tajee ya. T'anu, i zuru l'aswa ba abukwa iphe e-me t'i wata owaa obu; k'ophu ii-wata okpa ishi eke o shi. ²⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le mgboko mgburumgburu; me iphemiphe obule, no iya nu be bukotakwa ke Nchileke."

²⁷ Teke onye e-te kwedu ke Kuráiyisutu kuru ngu oku nri; nggu ekweta l'ii-je; teke i ruru; rilekwaphu iphe bu iphe, e gwofutaru ngu t'i ria: Be ekwekwa t'iphe ono wata ngu owaa obu; k'ophu ii-wata okpocha mkpocha ke eke o shi. ²⁸ Obenu le teke bu l'o nweru onye vuwaru uzo su ngu: "L'iphe-a bukwa iphe a gwaru nte;" be erikwa iphe obu; ma l'ogvu onye ono, k'furu ngu iya nu ono; ma l'ogvu obu onma ikpe. ²⁹ Obu onma ikpe, mu ekfu kwa ke onye ono, k'furu ngu iya nu ono. E to bukwa nke ngu. Obenu l'ẹ to bukwa obu ke onye odo a-nodu anma mbedua ikpe ke te mu ba atusashiru ehu. ³⁰ O -buru le mu ekeleje Nchileke ekele; ria nri mu; ?nanuhunu ege e meru; yo buru iphe ono, mu keleru Nchileke ekele; ria ono be ee-gbe agburu mu tujhee?

³¹ Oo ya bu; ?me unu riru nri-o; ?me unu nguru iphe aangu angungu-o; iphe unu eme iphe unu eme; unu meje iya t'o buru iphe unu gude aja Nchileke ajaja. ³² Unu ba abukwa ukfu; du onye odo l'okpa: ?m'o bu onye Ju; ?m'o bu onye e-ta budu onye Ju; ?m'o bukwanu chochi ke Nchileke. ³³ T'o bulekwapu ege ono, mu emeje ono be unu e-meje; mbu ege mu anoduje eme te mu mee iphemiphe obule t'o du onyemonye obule mma l'obu. Mu ta achojekwa iphe a-duru mu le mma; gbahaa iphe a-duru igweligwe ndu odo le mma ege ee-shi t'a dzofuta epe.

11

¹ Oo ya bu; t'unu meje umere mu; ege mu emeje umere ke Kuráiyisutu.

K'oke iphe l'ishi; abaru Nchileke eja

² Mu anoduje aja unu ajaja l'unu anyataje mu tekenteke; bya egudeshikwaaphu eka ike l'iphe ono, mu byaru bya ezia ya unu ono. ³ Obenu l'iphe mu eme t'unu makwaruphu bu l'o bu Kuráiyisutu bu ishi ke iphe bu onye nwoke; nwoke bukwanu ishi ke nwanyi, oolu alulu. Yo buru Nchileke bu ishi ke Kuráiyisutu. ⁴ Onye bu nwoke ekfu anu Nchileke l'eke aabaru Nchileke eja; m'o bukwanu l'ookfuchiru Nchileke; kpuru okpu l'ishi; onye ono emechishikwa Kuráiyisutu ifu. ⁵ O -bukwanuru l'onye ke nwanyi ekfu anu Nchileke; m'o bukwanu l'ookfuchiru Nchileke; to kechi iphe l'ishi; nwanyi obu bukwa nji iya be oomechishi ifu. Nwanyi ono yele nwanyi, kpashiru ishi akpushi bulephu iphe lanu. ⁶ Teke bu le nwanyi te ekechidu iphe l'ishi; t'o kpashinua ya akpashi? Obenu le keshinu o bu iphe-iphere ke te nwanyi kpashia egbushi akpashi; m'o bukwanu t'o kpashia ya akpushi; oo ya bu t'unwanyi kechijee iphe l'egbushi. ⁷ Le nwoke b'e to gbakwa t'o nweru iphe oo-gude kpuchia ishi iya; keshinu Nchileke meru iya t'o yeru yebdua; yo buru iya ekoshi ege Nchileke du-be biribiri. Obenu le nwanyi bulephu onye ekoshi ege nwoke du-be biribiri. ⁸ Unu nyatakwa l'ẹ to bukwa nwoke be Nchileke gude iphe, shi l'ehu nwanyi mee; o gbe bukwaru nwanyi b'o gude iphe, shi l'ehu nwoke mee. ⁹ Ophu to bukwa ogvu nwanyi b'o gude mee nwoke; o bu ogvu nwoke b'o gude mee nwanyi. ¹⁰ Oo ya meru iphe nwanyi e-kechije iphe l'ishi; gude koshi l'oo nji iya nwe iya; odo aburu l'ogvu unwu ojozi-imigwe. ¹¹ Olobu; ege o du ege o du; m'e to dukwa iphe nwanyi bu; m'e -wofu nwoke; ophu to dukwa iphe nwoke bu; m'e -wofu nwanyi l'atugbabe ono, ayi le Kuráiyisutu tugbaberu ono. ¹² O kwa iphe shi l'ehu nwoke be Nchileke gude mee

nwanyi; yò bụkwanuru nwanyi bẹ amuje nwoke. Obenu l'ẹphe ẹbo shikota Nchileke l'ẹka, bụ iya keru iphemiphe ọbule.

¹³ Unu lewa iya ru ẹnya l'onwunu; ?ọ gbaru kẹ tẹ nwanyi nọduje l'ẹke aabaru Nchileke ẹja; ekfu anụ Nchileke; l'ẹ b'o kechi iphe l'ishi tọo. ¹⁴ ?Unu ta madu l'ẹge madzụ gbaru b'ọ bụ ome onwonye iphe-iphere; mẹ nwoke -haa ẹgbushi; yo ruba iya l'ọnu? ¹⁵ Obenu lẹ teke nwanyi nweru ẹgbushi ogologo b'o bụ-chiaru iya iphe o gude ama mma. Ẹgbushi ogologo bẹ Nchileke nuru nwanyi t'ọ bụru iphe e-kpuchiye iya ishi. ¹⁶ Teke bụ l'o nweru onye atụ iya ẹgo l'ẹ tọ dudu ẹge ono; iphe lanụ, mu ekfu bụ l'ayi te nwekwa ome-l'alị ọdo, ayi gude abaru Nchileke ẹja; ọphu chọchi kẹ Nchileke te nwehekwapu.

Nri-enyashi Nnajiufu

¹⁷ Iphe ọwaa, mu abya ekfukfu-wa bẹ mu ta ajakwa unu ajaja iya. Ishi iya aburu l'edzuko, unubẹ chọchi edzukoje bẹ abuje: o be kẹ t'o gbe yeta ẹka; yo gbe l'akpachishi ndu ọdo ọzo akpachishi. ¹⁸ E -bebekpoo ya l'ọdungu bụ lẹ mu nwaru l'unu anọduje abọ onwunu ẹbo; mbụ; ọ dukwa mu l'iphe ono haru bụru ire-lanụ. ¹⁹ Mu makwaru-a l'ọ bụ oswi-okfu l'ẹ to nwedu ẹge ee-me t'olu unu ba aharu gbaa iche iche. Ọo ya bụkwanu ẹge aa-majeru ndu ọphu eme iphe gbaru l'ememe. ²⁰ Teke ono, unu edzukobeje ono ta bụkwa nri-enyashi Nnajiufu bẹ unu erije; ²¹ keshinu ọobuje: unu -gbeshi; onyenonu apata nri nk'iya l'eri; l'angu. E -ritsua ya; ẹgu agulee ndu ọo-nọdu agu; mẹ l'atsụ ndu ọphu ọo-nọdu atsụ. ²² Ha! ?Unu te nwedu ọlo, unu a-nọduje l'ufu ria nri ọbu tọo? ?Tọo bụkpelephu chọchi kẹ Nchileke bẹ unu akpọ ẹbo-ẹbo l'afu; eme ndu ọphu ẹ-te nwedu ẹge ọ haru ẹphe iphe-iphere? ?Bụ ngunu bẹ mu e-kfukpooru nụ unu? ?Mu a-nọdu etu unu ẹpha iya tọo? Wawakwa! Mu te etukwa.

²³ Iphe ono, mu ziru unu ono bụkwa Nnajiufu l'onwiya kfuru mu iya; lẹ yẹbedua, bụ Jisọsu wotaru buredi l'enyashi mbọku ono, e deru iya ye ono; ²⁴ bya ekelebebetsua Nchileke; bya eworu buredi ono washia; bya asụ: “Ọwaa bụ ugwehu iya, ya gude chia ẹja l'okfu ẹka unu. Unu meje iya; gude nyata iya.”

²⁵ Ẹge ono b'o wotakwaruphu okoro ono l'e ritsuaru nri-enyashi ono bya asụ: “Okoro-wa ekoshi ogba-ndzụ ọphungu, shi l'ẹka Nchileke, bụ iya bụ ogba-ndzụ, o gude mee yẹbe Jisọsu; mee t'o vuru ire. Iphe bụ teke unu nguru iya; unu egudeje iya nyata iya.” ²⁶ Iphe bụ teke unu riru nri-wa; ngua l'okoro-wa bẹ unu ekfukashiakwa k'anwuhu, Nnajiufu nwuhuru l'oshi-osweru gbururu jeye teke Nnajiufu ọbu a-bya ọdo.

²⁷ Ọo ya bụ; iphe bụ onye taru buredi ono; m'ọ bụ l'ọ nguru mẹe, shi l'okoro kẹ Nnajiufu; l'uzo iya ẹ-ba dū nhamunha; onye ono bẹ Nchileke a-nma ikpe l'o meru ahuma gbua ugwehu Nnajiufu jeye lẹ mee ya. ²⁸ Ọo ya bụ tẹ madzụ tuje-odukwa onwiya ghachaa; temanu yo taa buredi ono; ngua iphe ono, shi l'okoro ono. ²⁹ L'onye eri; l'angu; l'ẹ b'o letaodu ẹnya; makahu iphe ugwehu Kuráyisutu bụ; l'eritakwa ikpe ekpu onwiya; l'angutakwaphu ikpe ekpu onwiya. ³⁰ Ọ kwa iphe ono kparu iphe ẹhu tsuru igweligwe unu ume; ndu azẹ l'iphe-ememe; ndu bẹ ọnwu haru gbushiwanu. ³¹ Obenu lẹ teke ayi vuwaru ọzo kpée onwayi ọkpobe ikpe; ọo ya bụ lẹ Nchileke te ekpehedu ayi ikpe; húa ayi àhùhù ẹge ono. ³² Obenu lẹ teke bụkwanu lẹ Nnajiufu kperu ayi ikpe; kpetsua ya; bya a húa ayi àhùhù; iphe oome iya bụkwa t'ẹ b'ọ chigbabehe ayi lẹ ndiphe; tuko nma ayi ikpe.

³³ Ọo ya bụ; unwunna mu; teke unu edzukobe kẹ nri Nnajiufu ono; unu nọduje cheodu ibe unu. ³⁴ Ọ -buru l'o nweru unu onye ẹgu agu; t'onye ono riodu nri l'ufu. Ono bụ iphe unu e-meje ndono; e menyaa; Nchileke nma unu ikpe k'edzukobe, unu edzukobeje. Yò bụru ẹge k'onanu dū ndono.

A bya lẹ k'iphe ndu ọphu nanu; ono bụwaru mu -bya; mu eyefua ya ọnu.

12

Iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-dụ-Nsọ

¹ A bya abya lẹ kẹ iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-dụ-Nsọ; ụnwunna mu; bẹ mu e-mekwa t'o doo unu ẹnya. ² Unu manarua lẹ teke unu te shidu kwe kẹ Kuráyisutu bẹ unu shikwa maru ẹge ọnodu unu shi dọ. Teke ono bụ ọgvu bẹ unu shi ọnodu l'eka; yọ lọ-phe unu a lọ-phe; iphe bụ teke o guderu unu; yo deta unu deru nọ ntekpe, bụ iphe ẹ-te kfudu okfu. ³ Ọ kwa iya kparu iphe mu eme t'o doo unu ẹnya l'ẹ to nwekwa onye bụ onye gude Ume Nchileke l'ekfu okfu, l'a-sụ: “Tẹ Jisọsu bụkwaru onye vu ọnu;” tọ nwe onye a-dụ ike kfua l'oswiya lẹ Jisọsu bụ Nnajiufu; gbahaa l'o gude Ume-dụ-Nsọ ekfu iya.

⁴ Iphe-oma, shi l'eka Ume-dụ-Nsọ dukwa iche l'iche. Obenu l'ọ kwa Ume lanu kpau bụ Ume anukota iphe-oma ono. ⁵ Ẹge ono bẹ ọzo, e shi ejeru Nnajiufu ozi dukwaphu iche iche. Obenu l'ọo Nnajiufu lanu ono b'a tuko ejeru ozi obu. ⁶ Ike, Nchileke eyeje madu l'ehu t'o gude meje iphe dukwa iche iche. Obenu l'ọ kwa Nchileke lanu emekotaje ike ono t'oo re ire l'ehu iphe bụ onye o yeru iya l'ehu. ⁷ Nchileke shi l'eka onyemonye obule l'ehu l'ehu ekoshi ẹge ike Ume-dụ-Nsọ erebe ire t'ọ buru iphe a-baru onyemonye obule uru. ⁸ Onye lanu bẹ Ume-dụ-Nsọ ono eyeje ike l'ehu; k'ophu oo-kfuje okfu, ekoshi lẹ Nchileke nuru iya mmamiphe. Yo ye onye ọdo ike l'ehu; k'ophu oo-kfuje okfu, ekoshi l'ọ maru Nchileke ọgbodo amaru. Yọ bụkwaru-a Ume-dụ-Nsọ lanu ono. ⁹ Yọ bya eye onye ọdo ike l'ehu; ike k'okweta kẹ Nchileke; gude iya l'eme iphe dugbaa biribiri. Yọ bụkwarua Ume-dụ-Nsọ lanu ono. B'ọ bya eye onye ọphu ike l'ehu k'omeje onye iphe-ememe eme t'ọ korohu; bụkpelekwaphu Ume-dụ-Nsọ lanu ono. ¹⁰ B'ọ bya eye onye ọdo ike l'ehu kẹ omeje iphe-ophulenya; bya eye onye ọdo ike l'ehu k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; bya eye onye ọdo ike l'ehu k'okokahuje iphe shi l'eka Ume-dụ-Nsọ; mẹ ọphu, ẹ-te shidu l'eka iya. B'ọ bya eye onye ọdo ike l'ehu k'oghaje okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; bya eye onye ọdo ike l'ehu k'okoje iphe, iphe eekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ono koshiru bụ. ¹¹ Yọ bụkwarua Ume-dụ-Nsọ lanu tuko anukota iphemiphe obule ono. Oomejeru onyemonye obule iphe-oma, dọ iche iche ẹge ọ turu obu iya ama l'oo-me iya.

Ugwehu lanu yele iphe motagbaaru iya nu

¹² Lẹ chochi kẹ Kuráyisutu dukwa l'ọ bụ ugwehu lanu. Ugwehu madu emokashijekwa ibe-ehu igweligwe. A makwaru-a l'ọ mokashiru ibe-ehu igweligwe l'oswiya; obu l'ọ bulekwaa ugwehu lanu ẹge ọ bụ iya. ¹³ Ayi l'ayi ha: ?m'ị bụ onye Ju; ?m'ị bụdu onye Ju; ?m'ị bụ ohu; ?m'ị bụ amadu; Ume-dụ-Nsọ tukokwaphu ayi tugbabe; ayi aburu ugwehu lanu teke ayi meru baputizimu; tuko gbaru mgbala lẹ Ume-dụ-Nsọ ono, bụ iya bẹ eyeje ayi ike l'ehu ono.

¹⁴ L'ugwehu l'onwiya ta kpukokwa ophu. O mokashikwaru ibe-ehu l'igweligwe. ¹⁵ Ọ -buru l'okpa a-sụ: lẹ keshinu ya ta bụdu ẹka bẹ ya ta bụkwa iphe motaru l'ugwehu; ?bụ ono kposhiru iya oburu iphe motaru l'ugwehu tọ? ¹⁶ Nchị -sụ: lẹ keshinu ya ta bụdu ẹnya bẹ ya ta bụkwa iphe motaru l'ugwehu; ?bụ ono kposhiru iya oburu iphe motaru l'ugwehu tọ? ¹⁷ Ndege ugwehu l'ophu tuko buru ẹnya lanu; ?bụ ngunu b'a ge egudeje anu iphe? Ndege ọ buru l'ugwehu l'ophu tuko buru nchị lanu; ?bụ awe b'a ge egudeje anu nshishi iphe? ¹⁸ Obenu l'ẹge o meru bụ lẹ Nchileke meru ugwehu madu bya emokashia ya ibe-ehu ibe-ehu ẹge dọ iya mma. ¹⁹ Ndege iphemiphe obule ono tuko kpukokota ophu; mẹ ugwehu ta ga nokwa. ²⁰ Obenu lẹ nta-a; b'ọ mokashiru ibe-ehu igweligwe. Yọ tukokwa-a buru ugwehu lanu.

21 Oo ya bu l'ẹ to nwekwa teke ẹnya e-gbe gbeshi sù ẹka: ?I garu iya lẹ ngunu? Ophu to nwekwa teke ishi e-gbe gbeshi sù ọkpa: ?I garu iya lẹ ngunu? 22 Ege ọ du bu l'ọ gbe bukwaru nu ibe-ẹhu ayi ibiyia onanu, gbaru l'ọ bu iya be ẹnya iya katsua alala ono; be gbe yihukwaru-a l'iphe aga mkpa. 23 Ibe-ẹhu ayi ibiyia onanu, ayi riru l'ẹ to gbadu ke okwabe ugvu ono; be ayi akwaje ngwa; akwabe iya ugvu, du iche. Ibiya ono, ayi akwachi akwachi ono; be ayi gbe akajenu oleta ẹnya; 24 mbu letakpoo ya egbe ẹnya ophu mkpa iya ta duduru ibiyia odo. Obenu lẹ Nchileke wolerua ẹhu madzu dzekfua nanu ege ono; bya eworu ugvu, ha nshinu kwabe ibe-ẹhu ibiyia onanu, ẹ-ta akwabe du ugvu ohuma ono. 25 O kwanu iya bu k'ophu ibe-ẹhu ye ibe-ẹhu ibe iya te ejedu okpa ẹnya; gbahaa t'ephe tukoje leta ibe ephe ẹnya. 26 Teke iphe-ẹhuka byakfutaru ibe-ẹhu lanu; yo byakfutakwaphu iphe bu ẹhu phuu. Teke bu l'a kwaberu ibe-ẹhu lanu ugvu; ẹhu l'ọ ha etegbaru eswa iya.

27 O kwa unube chochi bu ugwehu Kurayisutu; onyemonye obule l'ẹhu l'ẹhu aburu ibe-ẹhu, motaru iya nu. 28 Nchileke abya ekoshi onyemonye obule iphe oo-nodu eme. O vuru uzo fota ndu ophu bu ndu ishi-ozu; bya afota ndu ophu; ephe aburu ndu ekfuchiru iya nu. Yo gbeshi odo; bya afota ndu k'eto; ephe aburu ndu a-nodu ezi iphe; b'ọ bya afotakwaphu ndu ophu, o yeru ike l'ẹhu t'ephe meje ndu iphe eme t'ephe korohu; bya afota ndu a-nodu eyeje ẹka; bya afota ndu a-nodu akpo-zijeru chochi uzo; me ndu a-ghaje okfu-ali ephe; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi ephe. 29 E to bukwa chochi l'ophu bukota ndu ishi-ozu; ophu ephe 'abukotakwa ndu nkfuchiru Nchileke; m'ọ bu ndu ezi iphe. E to bukwa oha nwekotaru ike k'ome iphe-ophulenyia. 30 Ophu 'ọ bukwa oha be Nchileke yeeberu ike l'ẹhu k'ome onye iphe eme t'ọ korohu; to bu oha aghaebeje okfu-ali ephe; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso koshiru ephe; to bu oha aduje ike oko iphe iphe eekfu l'okfu, Ume-du-Nso ono koshiru. 31 T'onyenonu yeru ẹhu l'ose ege ya e-me meje iphe ono ophu ka oga mkpa. Obenu lẹ nta-a; be mu e-koshi unu uzo ophu bu iya kakota.

13

N-yemobu

1 E to nwekwa me mu aghaje okfu-ali mu; gude iphe bu okfu, Ume-du-Nso ekoshije madzu l'ekfu okfu; mbu gudetsua gude okfu unwu ojozi-imigwe l'ekfu; n-yemobu -ruhu mu l'ẹhu be mu azujilekwaa l'ọ bu mkpokpo nggogo m'ọ bukwanu eze mgbirigba, azu yogoroyogoro. 2 E to nwekwa me Ume Nchileke yetsuaru mu ike l'ẹhu te mu kfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; mbu; mu abya amaru Nchileke okpobe amaru; bya amakotakpooru iphemiphe obule, o shi domia edomi; bya akwatakpo kweta ke Nchileke ono kweshia ya ike; k'ophu bu: mu -su ugvu t'ọ fota l'ẹke, ọ no je anodu l'ẹke odo; yo fota; mu -kwetakotakpokwaa ke Nchileke ege ono; mu te yeru madzu ibe mu obu b'ẹ to nwekwa iphe mu bu. 3 E to nwekwa me mu wotakotaru iphe mu nweru enweru l'ọ ha mee iphe-oma; bya ekwetakpokwaa kwe woru onwomu nu t'a kpo odu; mu te yeru madzu ibe mu obu; ẹ to dukwa uru, mu ritaru iya.

4 N-yemobu emeje madzu t'ọ ta nshi l'iphemiphe obule, dagbaru yele onye ono, o yeru obu ono. Yo buru oyeru ndu odo obu emeje madzu t'ọ nweru obu-oma. O bu n-yemobu emeje te madzu be ejiru onye o yeru obu ijimanya. Onye yeru ndu odo obu te ekudu onwiya ekuku; too tu onwiya oke epha. 5 Oyeru ndu odo obu emeje te madzu be eme iphe ẹ-ta dudu mma l'anya. Yo bukwaru iya phu emeje madzu t'ẹ b'ọ bu onye-onwa. Onye yeru ndu odo obu ta makwa k'obu-odu; to ma k'odo iphe l'okpoma. 6 Onye yeru madzu ibe iya obu te etejekwa eswa l'iphe ẹ-te vudodu nhamunha. O buchia iphe vudo nhamunha b'ọ teje eswa iya. 7 Onye yeru madzu obu ta aswijedu uswi l'iphe bu iphe onye ono meru iya. Yo buru oyeru ndu odo obu emeje te madzu kweta lẹ k'oma l'iphe bu iphe byaru nu. Oyeru madzu obu emejekwaphu te

madzụ le ẹn̄ya lẹ k'oma l'iphemiphe ọbule. Oyeru madzụ obu emejekwaphu madzụ t'o vudoshia ike l'iphe bụ ẹge iphe ọbu dũkpo.

⁸ N-yemobu a-nọdukwa gbururu jeye. Ike k'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru e-mekochaa gvụ. Ẹge ono bẹ k'ogha okfu-alị madzụ; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi e-mekochaa gvụ. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ọmaru Nchileke ọkpobe amaru a-gvụkwaphu. ⁹ Amama, ayi maru Nchileke nta-a peheru. Ekfuchita, ayi ekfuchitaru iya nta-a epehu. ¹⁰ Obenu lẹ teke iphe ọphu dzuru oke byaru; bẹ ndu ọphu pehuru epehu ta anọhedu.

¹¹ Teke mu shi bụru nwata bẹ mu shi ekfuje l'ọ bụ ụnwegirima; shi nweru egomunggo ụnwegirima; shi arije ọriri ụnwegirima. Mu abya aburu onye bụ ọguren̄ya; tũko umere ẹgirima gwọbe. ¹² Lẹ nta-a bẹ ayi gudekwa onyo aphụ iphe ono l'ọ ha inyoki-inyoki. O -rua teke ono bẹ ayi lẹ Kuráyisutu a-phụgba onwayi ifu l'ifu. Nta-a bẹ mu maru iphemiphe ọbule ẹka lanụ ẹka lanụ. O -rua teke ono bẹ mu a-makotaru iphemiphe ọbule ọkpobe amama; ẹge Nchileke makotaru mbedua nta-a.

¹³ Ọo ya bụ l'uzo iphe ẹto, a-nọdu nụ bụ: ekwekwe; ole-ẹn̄ya-iphe; mẹ n-yemobu. Iphe ono ẹphe ẹto te nwedu l'ọ gvụ. Ọ bụ l'ọphu katsũkpo nụ bụ n-yemobu.

14

*Oyefua ọnu l'iphe-oma,
shi l'eka Ume-dụ-Nsọ*

¹ Ọo ya meru iphe mu ekfuru unu; sụ: T'unu keshia ẹhu yeru madzụ ibe unu obu. Ọlobu; t'iphe-oma ono, dũ iche l'iche, shigbaa l'eka Ume-dụ-Nsọ ono gushijekwa unu ike. Ketekete k'iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru. ² L'onye gharu okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya ta bũkwa madzụ bẹ ookfu anụ; ọ kwa Nchileke bẹ ookfu anụ. Ẹ to nwekwa onye ọdo, ookfu anụ; keshinu ẹ to nwedu onye maru iphe ookfu. O gude Ume Nchileke ekfu iphe Nchileke shi domia edomi. ³ Obenu l'onye ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru bẹ bụ madzụ bẹ ookfu anụ. O shi ẹge ono emeli onyemonye ọbule emeli; l'eyeshiru ephe ọku: t'obu shihu ẹphe ike; l'adũkwaphu ẹphe ike. ⁴ Onye gharu okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya bũkwa onwiya bẹ oomeli. Obenu l'onye ọphu ekfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru iya bẹ bụ chọchi bẹ oomeli emeli.

⁵ Iphe gẹga dũ mu mma bụ t'iphe bụ l'unu ha ghajee okfu-alị unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi unu. Obenu l'ọ ga ka mu rụ mma l'unu ekfuchiru Nchileke. L'onye ekfuchiru Nchileke kapyabekwa onye gharu okfu-alị iya; kfulahaa okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; gbahakwaa l'o nweru onye nọ l'ẹke ono, dũru ike ọko iphe ookfu, bũkwanu k'ọphu okfu ono a-bũru iphe emeli chọchi emeli. ⁶ Ụnwunna mu; mu -byakfuta unu bya aghaa okfu-alị mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu; ?nanu uru, unu e-rita iya? Unu ta anũkwa iya; gbahakwa lẹ mu byaru bya ekoshibebe unu iphe ọphungu, shi l'eka Nchileke; ọdo bụ lẹ mu byaru bya ezilahaa unu ọmaru Nchileke ọgbodo amaru; m'ọ bũkwanu lẹ mu byaru bya ekfulahaaru unu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru mu; m'ọ bụ lẹ mu bya awata ozi unu iphe Nchileke kfuru.

⁷ Unu lewaru iphe dũ l'ọ bụ opu; m'ọ bụ ogumogu, ẹ ta bũdu madzụ. Unu marua l'ẹ to nwedu onye ama iphe ookfu; gũfu l'ọ dafutaru ọda ọhuma. ⁸ Teke bụ l'onye egbuje ụpyoku ọgu te egbufudu iya ẹge eegbuje iya t'a maru l'ọgu abya; ?bụ onye a-kwakọbe kẹ ọgu? ⁹ Ọo ya bụ l'ọ bụ ẹge ono b'ọ dũkwaphu l'ẹhu unu. Teke bụ l'unu gharu okfu-alị unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi unu; mbụ; unu ekfu okfu, ẹ-ta kfubedu dofu madzụ ẹn̄ya; ?nanu ẹge madzụ e-shihunu maru iphe eekfu? ?Unu ta madu l'okfu, unu ekfu a-tũko bũru ọgba egbe eye l'egbudu? ¹⁰ Ẹ ta atũkwa iya ẹgo l'okfu-alị, dũgbaa iche iche jiru lẹ mgboko-a. Obenu l'ẹ to nwedu m'ọo nanu, te

edojedu ndu ekfu iya nù ẹnya. ¹¹ Ọ -buru lẹ mu ta anọdu okfu-alì ọbu; bünü iya bụ lẹ mu bụ ọha-ntsụ l'ẹnya onye ekfu iya nù; onye ekfu iya nù aburu mbedua ọha-ntsụ. ¹² Ẹge ono b'ọ dọ l'ẹhu unu: Keshinu iphe-oma, shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ agushi unu ike; unu keshia ẹhu t'ọ ha unu nshinu l'ẹhu; k'ọphu ọo-bụkwawuru iphe-oma, a-kfubeje ọswa emeli chọchi emeli.

¹³ Ọo ya bụ; t'onye aghaje okfu-alì iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; kfujekwaruphu nù Nchileke t'ọ nù iya ike, oo-gudeje kọo ya; t'a maru iphe ookfu. ¹⁴ Lẹ teke mu gharu okfu-alì mu; gude okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu; ekfu anọ Nchileke bẹ bụkwa obu mu ekfu anọ Nchileke; egomunggo mu ta yikwa iya. ¹⁵ ?Bụkwawu ngunu ọdo gbaru mu l'ememe? Iphe mu e-me bụ lẹ mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu ekfu anọ Nchileke. Mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu; agụ egvu anọ Nchileke. ¹⁶ Ọ -buru l'i gude Ume-dụ-Nsọ, bu ngu l'obu ekele Nchileke ekele; ?nanuhunu ẹge onye ọdo, nọ l'ẹke ono, ẹ-ta madu okfu, i gude ekele Nchileke ekele e-me kwee: "Ono kwa ẹge ọ dọ;" m'ọ -madu iphe iikfu? ¹⁷ Onye onanu b'ẹ too melikwa emeli; m'o -ruhuru; ekele, iikele Nchileke atsokpoo oswi kẹ rengerenge.

¹⁸ Mu ekele Nchileke ekele lẹ mbedua l'onwomu kakota unu oghaje okfu-alì mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu. ¹⁹ Obenu l'o be kẹ tẹ mu nọdu l'ẹke chọchi dzukoberu; ghaa okfu-alì mu; gude okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; kfuwa unukurunu okfu; mu ahatachia ogude egomunggo mu kfuwa nwakpuru okfu ise, nweru ishi; k'ọphu mu e-gudekwawu iya zia ndu ọdo iphe. ²⁰ Unwunna mu; unu ba ariekwa ọriri l'ọ bụ unwegirima nshii. A -bya lẹ kẹ ome ẹjo iphe; unu dükwá l'ọ bụ nwaswa. Teke e ruru l'egomunggo; unu enweru egomunggo ndu bụ ọgurennya. ²¹ L'e dekwawu l'ekwo ekemu Nchileke; lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke sọru:

"Ya e-gude okfu-alì ọdo;
gude okfu ndu ọha-ntsụ;
kfuru yeru ndu-wa.
Ọlobu; ?ẹphe gbe angaru iya nchì."

Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.

²² Ọo ya bụ l'ogha okfu-alì onye; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi bụ iphe e meru t'ọ buru iphe a-dụ ndu te kwedu kẹ Kuráyisutu l'ọ bụ iphe-ọhubama; ẹ tọ bụkwa kẹ ndu kẹ Kuráyisutu. L'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru ta bụkwa kẹ ndu te kwetadu kẹ Kuráyisutu; ọ bụkwa kẹ ndu kwetaru nù.

²³ Ọo ya bụ; teke bụ lẹ chọchi mkpurophu dzukoberu; onyemonye ọbule atuko ghaa okfu-alì iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; a nọnyaa; onye shi eshishi abatashia; m'ọ bụ onye te kwedu kẹ Kuráyisutu abyakfuta unu; ?ndu ono ta asuleduphu l'ọo ọgvu eme unu? ²⁴ Obenu; ọ -buru l'onyemonye ọbule ekfuchiru Nchileke; onye ẹ-te kwedu kẹ Kuráyisutu; m'ọ bụ onye ọdo, shi eshishi bata; ?tị madu l'iphe ono, eekfushi ono a-awahu iya obu; yọ kpọ-phu egomunggo azu; bya amaru lẹ ya bụ ẹjo madzu. ²⁵ Iphe ono, ọonu ono atuko iphe, ọ riru l'egomunggo vọ-lishia avọ-lishi. Yọ buru pẹ l'alì; wata ọbaru Nchileke ẹja; watakwaphu okfu; sù: "Ọ bụ oswi-okfu l'unu lẹ Nchileke nọ phụ l'ẹka-o!"

Iphe eeme ememe lẹ Chọchi

²⁶ Unwunna mu; ?ọ dọ unu l'ọ bụ ngunu bẹ mu ekfu ono? Iphe mu ekfu bụ; teke unubẹ chọchi dzukobejeru; onye egude Egwu-oma; onye egude okfu Nchileke l'ezì iphe; onye ekoshi unu iphe ọphungu, shi l'ẹka Nchileke; onye aghaa okfu-alì iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; ọdo bụ; onye akọ iphe okfu ono bụ. T'onye, emekpo iphe oome mee ya t'ọ buru iphe ee-gude melia unu emeli. ²⁷ Ọ -buru l'o nweru ndu agha okfu-alì ẹphe; ekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; t'ọ buru-a nwumadzu ẹbo m'ọ bụ ẹto nwẹnkinyi. Ọlobu; t'ẹphe hajekwa iya ahaha: onye -kfutsuje; onye ekfu;

onye lanu l'ime unu akoo iphe okfu ono bu. ²⁸ O -buru l'e to nwedu onye no l'eke ono, a-kò-ghe iphe okfu ono bu; t'ephe tukokwa dobe onu ndo; te onyenonu kfujelephu nu onwiya; kfukwaphu nu Nchileke. ²⁹ Te ndu ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru dujekwa ebo; m'o bu eto; ndu ophu eleghee iphe ephe kfuru enya eleghe. ³⁰ Teke o bukwanu l'onye odo, no le ndzuko l'eke ono be Ume-du-Nso koshiru iphe shi iya l'uche; te onye k'odungu phu, shi ekfu okfu phu dakwaa ashi. ³¹ O dukwa mma t'unu l'unu ha kfuchijeru Nchileke. O le t'a ahaje iya ahaha; k'ophu onyemonye obule e-shi iya muta iphe; e shi iya yeshiru onyemonye obule oku t'obu shihu iya ike. ³² Onye Ume-du-Nso nuru iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru adujekwaa ike kpade onwiya teke ookfu iya. ³³ Le Nchileke ta bukwa Nchileke mkpaka. O kwa Nchileke ehu-agu.

³⁴ A bya l'eke unwanyi no; unu meje ege iphe bu chochi odo, bu chochi Nchileke emeje, bu iya bu t'unwanyi dajekwaa kfungu me chochi -dzukobe. Unwanyi b'e te kwekwa t'ephe yejee onu l'okfu l'eke chochi dzuru. T'ephe gbe wozitajechia onwephe ali; ke l'o bu ege ekwo okfu Nchileke kfuru iya ndono. ³⁵ O -buru l'o nweru iphe du ephe ke t'ephe kpata ishi iya; teke ephe ruru ufu; ephe akpata iya nji ephe. L'o kwa iphe-iphere t'unwanyi vudoje l'eke chochi dzuru edzudzu; kfu okfu.

³⁶ Mbụ; ?unu tubesu l'oo l'eka unu be okfu Nchileke shi too? ?T'unu ari l'oo unu beberu nu-sweru okfu Nchileke too? ³⁷ Onye ari le ya bu onye nkfuchiru Nchileke; m'o bu le ya nataru iphe-oma, shi l'eka Ume Nchileke; t'o doo onye ono enya l'iphe-a l'o ha, mu deru nu unu-wa bu ekemu, shi l'eka Nchileke. ³⁸ Onye e-ta agubedu iphe-a l'o ha iphe; t'e ba agubekwaphu onye obu iphe.

³⁹ Oo ya bu; unwunna mu; t'o gujekwa unu egu okfuchiru Nchileke; ophu unu 'akposhikwa ogha okfu-ali onye; kfulahaa l'okfu, Ume-du-Nso ekoshi. ⁴⁰ Ege o du bulephu t'e meje iphemiphe obule ege o gbaru; me l'oruberu iya.

15

Oshi l'onwu teta ke Kuráiyisutu

¹ Unwunna ayi; nta-a be mu eme te mu nyatafuaru unu ke ozi-oma ono, mu zihawaru unu ono. Ozi-oma ono be unu nataru. Yo buru iya meru iphe unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru ke Kuráiyisutu. ² O kwa ozi-oma ono, mu ziru unu ono; be Kuráiyisutu gude dzofuta unu; mbukwa me unu -gudeshia ya ike ege mu ziru iya unu; gufukwa l'ekwekwe unu, kweru be bu ekwekwe mmakanu.

³ Iphe ono, katsua mkpa, e yeru mu l'eka, mu ziru unu ono; bukwaruphu iphe e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke l'oo ege o du ndono; bu le Kuráiyisutu nwuhuru l'okfu iphe du eji, ayi meshiru. ⁴ L'o nwuhutsuaru; e lia ya. Yo noo abali labu; yo be k'eto ya; Nchileke ekulia ya. Yo bukpelekwaruphu ege e dehawaru iya l'ekwo okfu Nchileke. ⁵ L'o woru onwiya koshi Pyita; Pyita egude enya iya phu iya. E metsua; yo woru onwiya koshi ndu ishi-oziri l'ebo ono; ephebedua egudekwaphu enya ephe phu iya. ⁶ E metsua; yo wokwaruphu onwiya koshi unwunna ayi; ndu ghataru unu madzu l'ukporo ugbo ise; l'ugbo lanu; ephe egudekota enya ephe phu iya. O nwekwaru ndu ophu haru nwuhuwa nu le ndu ono. O bu le ndu ophu nokwadia ndu nta-a kakwa l'igwe. ⁷ E metsua; yo bya eworu onwiya koshi Jemusuu; b'o bya eworu onwiya koshi ndu ophunanu, bukwapu ndu ishi-oziri ono l'ephe ha.

⁸ Yo be l'ikperazu iya; yo bya eworu onwiya koshi mu; mu egude enya mu phu iya. Mbèdua be unu marua l'onye ishi-oziri nke mu b'a tsuru mu atsutsu. Yo gbe du l'o bu owaa, aasuje le nwata b'a muru l'e b'o ka akaka. ⁹ Iphe obu bu l'o bu mbèdua be enya mu katsua alala l'iphe bu ndu ishi-oziri Jisusu l'ephe ha; mbu le mu ta agbakpoduanu ke te eeku mu onye yi le ndu ishi-oziri Jisusu. Ishi iya aburu le mu shi akpa chochi ke Nchileke ehu. ¹⁰ Obenu le Nchileke gude eze-iphe-oma nk'ia; mee mu; mu aburu

onye mu bu ntaṅu. E tọ bukwa l'eze-iphe-oma ono, Nchileke meru mu ono bu iphe e-te vudu ire. Mu gbekwa bya akakota ndu ishi-ozu ndu ophu l'ephe ha ojeshi ozi ike. A makwaru-a l'e tọ budu mbedua eme iya l'onwomu; l'o bu ike ke Nchileke l'ere mu ire l'ehu. ¹¹ Oo ya bu; ?m'o bu mu ziru unu ozi ono; ?m'o bu ephebedua; o kwa iphe lanu be ayi toko ezi; bya aburu iphe lanu ono be unu kweru.

Oshi l'onwu teta nk'ayi

¹² Keshinu ozi ono, ayi ezi ono bu le Nchileke mewaru Kurayisutu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; ?nanuhunu ege e meru; unu ahara su le Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nodu ndzu odo? ¹³ O -buru l'o bu oswi-okfu le Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta nodu ndzu odo; oo ya bu le Nchileke te medu Kurayisutu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu. ¹⁴ O -bukwanuru le Nchileke te medu Kurayisutu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; oo ya bu l'iphe ono, ayi pata ezi ono be bu iphe mmakanu. Ekwekwe, unu kweru ke Kurayisutu abukwaruphu iphe mmakanu. ¹⁵ E tọ bukwa iphe mmakanu kpu. Ookoshikwaphu l'ayi agba Nchileke ire; keshinu ayi ekfu le Nchileke meru Kurayisutu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu. E -metsunua; ophu Nchileke emehedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nodu ndzu l'oswiya; oo ya bu l'ayi adzu ejo-ire. ¹⁶ Le teke o bu le Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nodu ndzu; o bunu iya bu le Nchileke te mekwaphu Kurayisutu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu. ¹⁷ Teke o bukwanu le Nchileke te medu Kurayisutu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu odo; oo ya bu l'ekweta, unu kwetaru ke Kurayisutu bu iphe iphoro; iphe du eji, unu megbaaru anodukwadia unu l'ehu ege o no iya unu. ¹⁸ Oo ya bu le ndu ono, ephe le Kurayisutu tugbaberu buru nanu be ephe nwuhuderu ono be lawaru l'iyi. ¹⁹ Teke bu l'o bu le ndzu owaa, ayi no nta-wa nkinyi iya bu eke ayi elebebe enya iphe Kurayisutu e-meru ayi; oo ya bu l'ayi bu ndu, gbaru ke t'a katsuaru ayi okuru nsho le mgboko-a.

²⁰ Obenu l'e tọ dudu ege ono. Iphe bu ire-lanu bu le Nchileke meru Kurayisutu; yo shi l'onwu teta nodu ndzu. Yo buru iya bu onye odungu, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; gude iya ekoshi ayi l'oo oswi-okfu le ya e-mekochaa mee te ndu nwuhuru anwuhu teta nodu ndzu. ²¹ O kwa ege ono, onwu shi l'eka nwoke lanu bya abarahu ono bukwapu ege ono be oteta l'onwu nweru ndzu ophungu shikwaphu l'eka nwoke lanu. ²² L'o kwa ege madzu kpmukpamu anwuhuje; okfu l'ephe shi l'ehu Adamu; bukwapu ege ono be iphe bu ndu ephe le Kurayisutu tugbaberu buru nanu e-teta nweru ndzu ophungu. ²³ Obenu l'onnyemonye obule be Nchileke e-me t'o teta nodu ndzu m'o -rubele iya phu; Kurayisutu, bu iya bu onye odungu-wa be bu ivuzo; ndu bu ndu nk'iya etsota iya teke oo-bya. ²⁴ E -metsua; yo rua teke ikperazu, bu teke Kurayisutu e-woru ike, o gude buru eze; ye Nchileke, bu Nna l'eka; teke ono be oo-me te ike iphe bu o-chi-oha; me o-no-l'oke-okwa; me ike o-gude-ike phe l'ephe ha dakota. ²⁵ Okfu le Kurayisutu bufutaje eze, achi mgboko-a gbururu jeye teke oo-dzopyabe iphe bu ndu ohogu iya l'okpa. ²⁶ Ohogu k'ikperazu, oo-mebyi ire iya bu anwuhu. ²⁷ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Le Nchileke mewaru t'o dzopyabe iphemiphe obule l'okpa." Ophu doru enya aburu le Nchileke gufuru onwiya l'iphemiphe obule ono, o meru te Kurayisutu dzopyabe l'okpa ono. ²⁸ O bu teke Nwa ke Nchileke bulephu ishi iphemiphe obule be oo-woru onwiya ye l'eka Nchileke ono, meru t'o buru ishi iphemiphe obule ono; k'ophu Nchileke a-buru mkpakọ ishi iphemiphe obule.

²⁹ Odumeka; mu asu: ?ee-mekwanu ndu ono imagha; bu iya bu ndu e meru baputizimu l'okfu ehuru ndu nwuhuru anwuhu? ?Bu ngunu be ephe ele enya iya? O -buru l'o bu oswi-okfu mbu iphe eekfu le Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta nodu ndzu; ?bu ke ngunu b'e gudekwanu eme baputizimu l'okfu ndu

ono? ³⁰ ?Bụ ngunu meru iphe ayi anọduje alọ ishi ayi alọlo tekenteke? ³¹ Ụnwunna mu; ọ kwa ekuku, mu egudeje unu eku onwomu kẹ atụgbabe, ayi l'unu tūgbaberu lẹ Kuráýisutu; meru iphe mu ekfu iphe-a; sụ lẹ mu ebegejekwaru anwụhu ebegeru l'ọnu mbọku-mbọku. ³² ?Bụ ngunu bụ uru, mu ritakpooru iya? E -kfudekpoo ya l'ọ bụ iphe meru l'ẹhu madzụ bẹ mu sụru: ?bụ ngunu bụ uru, mu ritakpooru iya; ẹge mu l'anwụhu luru ọgu lẹ Ẹfesọsu l'ọ bụ onye yẹ l'anụ-ẹgu-ẹgbudu luru ọgu-a? ?Nanụ uru iya m'ọ -buru lẹ Nchileke t'emekochadua mee ndu nwụhuru anwụhu t'ẹphe teta nọdu ndzụ ọdo? Ọ bụ iya bụ t'ọ laa l'iphe aanmajẹ l'etu; sụ: "T'ayi watawaru ori; l'angu ẹge dụ ayi mma; teke o beru echile; ayi anwushihwaru."

³³ Unu be ekwekwa t'e duswee unu ụzo. A sụkwaru l'ẹjo ọyi emebyije umere ọma. ³⁴ Ọphu tẹ ifu doo unu edodo; t'unu haa ome ẹjo iphe. Mu ekfukwa ọwaa tẹ mu kfuru iphere ye unu l'ifu: L'o nwekwaru l'unu ha ndu ọphu e-ta makpọduanu Nchileke lẹ phuu.

Ẹhu ọphu ee-gude shi l'ọnwu teta

³⁵ O nweru onye a-nonyaa nụ; yọ jị: ?Nanụkpoo ẹge Nchileke e-shi mee tẹ ndu nwụhuru anwụhu teta nọdu ndzụ? ?Bụ egbe ugwehu, dụ idagha bẹ onye ọbu e-gude lufuta? ³⁶ Nggube adukputa! ?Tị madu l'iphe ị kọru l'alị t'erutajedu ọdo; m'ọ bụdu l'o vuoduru ụzo rehu ẹwa. ³⁷ Unu lewaru oshi-ọmi. Ẹ tọ kwa ẹge ọdo teke o vufutaru; bụ ẹge ọduje; ayi akua ya. Iphe ayi akuje bụkwa akpuru iya; mbụ; dụ l'ọ bụ akpuru akpe; m'ọ bụ akpuru iphe ọdo, dughbaa iche l'iche. ³⁸ Obenu lẹ Nchileke egudeje ẹka iya meru ụgbugba nụ iya ẹge dulephu yẹbe Nchileke mma l'obu. Ọonuje akpuru iphemiphe ọbule ụgbugba, gbaru iya nụ.

³⁹ L'unu maru l'anụ-ẹhu iphemiphe ọbule ta bụebedu iphe lanụ. Madzụ nweru akpẹhu nk'iya; anụ enweru akpẹhu nk'iya; nwenu enweru akpẹhu nk'iya; ẹma enweru nk'iya.

⁴⁰ Iphe nọ l'imigwe nweru ụgbugba nk'iya. Iphe nọ l'alị enweru ụgbugba nk'iya. Ọbe biribiri kẹ ụgbugba iphe nọ l'imigwe bẹ dụ iche; biribiri k'ụgbugba iphe ọphu nọ l'alị adukwaphu iche. ⁴¹ Ẹnyanwu nweru biribiri nk'iya iche; biribiri kẹ ọnwa adu iche; biribiri kẹ mkpọ-kpodo adukwaphu iche. Biribiri kẹ mkpọ-kpodo bụ l'o nweru ọphu akajẹ ibe iya ekeke.

⁴² Ọ bụ ẹge ono bẹ ọo-dụ teke Nchileke e-me ndu nwụhuru anwụhu t'ẹphe shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ. Ẹhu madzụ dụ l'ọ bụ akpuru iphe a kuru l'alị. Ọ bụ iphe e-rehu erehu. Ọbe teke Nchileke e-me ẹhu ono t'o shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ọphungu bẹ ọo-buru iphe ta abyahedu bya erehu erehu ọdo. ⁴³ Ẹhu madzụ, e liru elili bẹ ike ta nọhedu; tẹmanu b'ọ dukwaphu oyi. Ọphu Nchileke e-me t'o teta e-nweru agburu-ẹhu; bya aburu ẹgiri iya, dụ biribiri. ⁴⁴ Teke e liru iya b'ọ bụ iphe shi nweru ndzụ k'unwu-eliphe. Teke Nchileke e-me t'o teta b'ọo-buru iphe nweru ndzụ, bụ kẹ Ume Nchileke. O nweru ẹhu ọphu nweru ndzụ, bụ k'unwu-eliphe. Obenu l'o nwekwaruphu ẹhu ọphu nweru ndzụ, bụ kẹ Ume Nchileke. ⁴⁵ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "Lẹ Nchileke meru onye ivuzọ, bụ Ádamu t'ọ buru madzụ, nọ ndzụ." Yọ bya emee Ádamu kẹ ikperazụ-a, bụ iya bụ Kuráýisutu t'ọ buru Ume, anụ ndzụ. ⁴⁶ Ẹ tọ bụkwa ụgbugba, shi l'imigwe evujeru ụzo. Ọ kwa ụgbugba k'eliphe evujeru ụzo; kẹ imigwe etsota iya. ⁴⁷ Ádamu kẹ mbụ bẹ Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee. Ádamu k'ẹbo shikwanu l'imigwe. ⁴⁸ Madzụ kpamukpamu nweru ẹhu, dụ l'ọ bụ kẹ Ádamu ọphu e gude ẹja, shi l'alị mee. Obenu lẹ ndu bụ kẹ Ádamu ọphu shi l'imigwe e-nweru ẹhu, dụ l'ọ bụ nk'iya, bụ iya bụ ẹhu ọphu shi l'imigwe. ⁴⁹ Ọ bụlephu ẹge ayi yeru onye ono, Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee ono; bụkwaphu ẹge ayi e-yeru onye ono, shi l'imigwe ono.

Teke Kuráýisutu a-bya ọdo

⁵⁰ Ụnwunna mu; iphe mu ekfu abya bu: L'iphe nweru anụ-ẹhu mę mee ta abahụkwa l'ẹke Nchileke bu eze. Ọphu iphe erehuje erehu ta anọjekwa gbururu jeye.

⁵¹ Unu kpa a iphe lę nchị tẹ mu kọoru unu iphe Nchileke shi domia edomi: Ayi l'ayi ha t'anwushihukotakwa; a tuko ayi gbanweshikota. ⁵² Mbụ l'a bya ele ęnya bę Nchileke gbanwekotawaru ayi; m'e -gbulephu ụpyoku ikperazu ono. E -gbulephu ụpyoku ono; bę Nchileke e-me ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe tetakota nọdu ndzu ọdo; k'ọphu ẹphe ta abyahedu bya anwuhu anwuhu ọdo; yọ gbanwekotakwaphu ayibedua. ⁵³ Iphe unu a-maru bu l'ugwehu ọwaa, e-rehu erehu-wa chitafutajekwa ugwehu ọphungu, ẹ-te erehudu erehu yee onwiya l'ọ bu uwe. Ugwehu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-a chitafutajekwaphu ugwehu ọphu bu 'anwuhu anwuhu yee onwiya l'ọ bu uwe. ⁵⁴ Teke ugwehu-wa, e-rehu erehu-wa chitaleruphu ugwehu ọphu ẹ-te erehudu erehu yee onwiya; ugwehu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-wa achita ọphu ẹ-ta anwuhudu anwuhu yee onwiya. Ọ bu teke ono bę iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-re ẹge e deru iya. Ọ suru:

“Lę Nchileke mekputawaru anwuhu;
lee ya.”*

⁵⁵ “Nggube anwuhu;
?nanuhunu ike ọbu,
iigudeje eme madzu
eriri ọbu?

Mbụ; ?nanuhunu irè ngu ọbu?”†

⁵⁶ Iphe anwuhu gude eme ire bu iphe du ẹji; ike k'iphe du ẹji eshikwanu l'ekemu.

⁵⁷ Ọlobu; t'ayi kelekwa Nchileke ekele; yębedua, meru t'ayi shi l'eka Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráýisutu emekota iphemiphe ọbule ono eriri.

⁵⁸ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu vudokwa vudoshia ike; unu be kwekwa t'e mee unu t'unu tengaa etenga. T'eka unu kangojekwa l'ọjeru Nnajiufu ozi, nyiberu anyibe tekenteke; keshinu unu maru l'akanya, unu gude ike kę Jisosu l'ese ta abudu unu nsegbu-akanya.

16

Okpoga, e gude eyeru ndu kę Kuráýisutu ẹka

¹ A bya lę kę okpoga ono, unu gude obu-oma unu anụ ndu kę Nchileke, bu lę Jerúsalemu ono. Iphe mu ekfu bu t'unu meje iya ẹge ono, mu ziru chọchi, nọgbaa lę Galéshiya t'ẹphe meje ono. ² Iphe bu chọchi, sweru esweswe t'onyenonu wofutaje iphe l'ẹge ẹka ruru iya; kwakọbe iche; t'ẹ b'ọ bu teke mu byaru; tẹmanu unu egbe nakolahaa ya teke ono. ³ Teke mu byaleruphu; mu edee ekwo ye l'iphe ono, unu nuru ono woru nu ndu, unu a-fota t'ẹphe wolaa ya Jerúsalemu. ⁴ Teke ọ bu l'ọ gbaru k'ọphu mu e-je; mu l'ẹphe ayiru jeshia.

Iphe Pọlu riru k'ememe

⁵ Mu a-kpakfutakwaa unu teke mu shilephu Masedóniya; lę mu arikwa k'oshita ụzo ẹke ono. ⁶ O nweru ẹge ọo-du; mu l'unu anotaru nshinu mę mu -byalephu. Ọdumeka; mu anokpoonu oge winta; ẹge unu e-du mu ije; tẹ mu je iphe, bu ẹke, mu eje. ⁷ Lę kę nta-a, mu eswe esweswe-wa b'ę tọ dukwa mu t'a sụ lę mu l'unu phuru. Mu arị lę mu -byalephu bę mu l'unu a-nọ nwodu; m'ọ -bunuru uche-obu Nnajiufu.

* 15:54 15:54 Azá 25:8. † 15:55 15:55 Hos 13:14.

⁸ Obe mu a-nọ lẹ Éfesosu gbururu jeye l'ajì Péntikòsutu. ⁹ Lẹ Nchileke gùhawaru mu ọzo ọhuma tẹ mu jee ozi, oye ẹka jeshia ya ike; e gudekwaru lẹ ndu eme t'ẹphe kpoşhia mu iya akpoşhi ha igwe.

Tímoti yẹle Apólosu

¹⁰ Teke Tímoti byaru; unu letakwa ẹnya mee ya t'ọ túsaru ẹhu l'ẹhu unu. L'unu marua l'oojeru Nnajiufu ozi ẹge mbẹdua eje. ¹¹ Oo ya bụ t'unu be emekwa iya l'ọ bụ onye ẹ ta gùbedu iphe. Teke ọ lataderu; unu edua ya ije t'ọ lata l'ẹhu-agu; lẹ mu elekwa ẹnya iya lẹ yẹle unwunna ayi ndu ọphunanu a-yi lata.

¹² O bụru kẹ Apólosu, bụkwaphu onye ono, ayi l'iya tükokwaphu ejeru Nnajiufu ozi ono; mu kfushikwaru iya ẹya ike tẹ yẹle unwunna ayi ndu ọphunanu tükò yiru bya ajia unu; ọbe ẹ tọ dudu iya t'ọ bya nta-a. Obenu l'ọo-byakwaa teke ọzo dọ iya.

Okfu, Pọlu gude akpochi iya ishi

¹³ Unu kwabejekwa ẹnya; unu evudoshikwaa ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu; unu mejekwa iphe-nwoke l'iphe bụ iphe unu eme ememe; tẹ Nchileke mekwaa unu t'unu shihu ike; vudoshia ike. ¹⁴ Unu gudeje n-yemobu me iphemiphe ọbule, unu eme ememe.

¹⁵ Unu maru l'ọ bụ Sutéfanasu yẹle ndibe iya bẹ bụ ndu e vutsukpoo ọzo kfubuta yeru Kuráýisutu lẹ Akáya; ẹphe afotawa onwẹphe dobe; sù l'ẹphe a-nọdujelephu eyeru ndu kẹ Nchileke ẹka. ¹⁶ Iphe mu ekfuru unu bụ t'ọ bụru egbe ndu ono bẹ unu e-meje iphe ẹphe kfuru. Ẹge ono bẹ unu e-meje k'iphe bụ kẹ ndu ẹphe l'ẹphe gba mgbà eje ozi; l'esekwaphu akanya kẹ chọchi.

¹⁷ Ẹhu atso mu ẹna l'abyabya, Sutéfanasu yẹle Fochunétosu; mẹ Akáyikosu byaru ẹke-a; kẹ l'abyabya, ẹphe byaru dọwa mu l'ọ bụ unubẹdua byaru. ¹⁸ Ẹphe mewaru t'ẹhu ka mu ogvuru egvuru; kakwaphu unubẹdua ogvuru egvuru. Egbe ndu dọ ẹge ono bẹ a-dujekwaru unu lẹ nsọ.

¹⁹ Ndu chọchi Éshiya ajikwaphu unu. Akwíla yẹle Pyirisíla; mẹ ndu chọchi, edzukobeje l'ulo ẹphe gudekpokwa obu ẹphe l'ajì unu; mbụ unubẹ ndu unu l'ẹphe tųgbaberu lẹ Kuráýisutu bụru nanu. ²⁰ Iphe bụ unwunna ayi phe ajikotakwaphu unu.

Unu keje ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa.

Ekele ọphu shi l'ẹka Pọlu gẹdegede

²¹ Ekele ọwaa bụkwa mbẹdua gẹdegede gude ẹka mu ede iya; sù: Lẹ mubẹ Pọlu ekele unu ekele.

²² Onye ẹ-te yeduru Nnajiufu obu; tẹ onye ono bụkwaru onye Nchileke tųphuru l'ọnu. "Marana ta."*

²³ Tẹ Nnajiufu, bụ Jisosu meeru unu eze-iphe-oma.

²⁴ Mu yekotaru unu obu l'unu ha; okfu l'ayi l'unu tükò tųgbabe lẹ Kuráýisutu Jisosu bụru nanu.

* 16:22 16:22 Iphe ọ bụ l'okfu Áramu bụ: "Byiko; Nnajiufu; bya!"

Ekwo k'ẹbo, Pọlu deru nọ Ndu Kórintu

¹ Ekwo-ozí ọwaa shi l'ẹka mbeḍua, bụ Pọlu; mube onye ono, Nchileke kuru; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozí Kuráýisutu Jisọsu. Onye mu l'iya gba mgba ede ekwo-wa bụ nwanna ayi Tímoti.

Ndu ayi ede iya anụ bụ chọchi Nchileke lẹ Kórintu; mę iphe bụ ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Akáya gbaa mgburumgburu.

² Ayi asụ tẹ Nchileke, bụ Nna ayi yele Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Pọlu ekele Nchileke ekele

³ Unu t'ayi kele onye ono, bụ Nchileke; bukwaruphu Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu ono ekele. Ọ bụ iya bụ Nna ọphu obu-imiko nk'iya nyiberu anyibe; bya aburu Nchileke, aduje madzụ ike ẹka ẹbo-ẹbo. ⁴ Ọ bụ iya bụ onye aduje ayi ike l'iphe bụ iphe-ẹhuka, ayi ejekpoo ejeje; k'ọphu ayi a-dujekwanu ike ọdu ndu ọdo, eje iphe-ẹhuka ike; m'o -ruhuru; iphe-ẹhuka ẹphe ọdu idagha. Ayi egudekwanu ike ono, Nchileke adu ayi ono gude ọdu ndu ọdo. ⁵ Ọ kwa ẹge ayi yi l'iphe-ẹhuka ono, nyiberu anyibe, Kuráýisutu jeru ono bụ ẹge ayi yikwaphu l'ike ono, nyiberu anyibe, Kuráýisutu adu ayi ono. ⁶ Ọ -buru l'ayi eje iphe-ẹhuka; unu makwaru l'iphe-ẹhuka ono, ayi eje ono be bukwa ẹge ee-shi tẹ Nchileke ọdu unu ike; bukwaruphu ẹge Nchileke e-shi dzọta unu. Teke bụ lẹ Nchileke adukwanu ayi ike; ọo ya bụ l'ono bụ iphe unu e-gude t'obu shihu unu ike teke unu a-nọdu ata nshi; l'eye iphe-ẹhuka ono, ayi eje ono. ⁷ Ọbuje ayi -nyata unu; ayi asụ l'ayi maru l'unu e-vudoshia ike. Iphe ayi arije iya ẹge ono bụ l'ayi marua l'ọ bụ-a ẹge unu yi l'iphe-ẹhuka, ayi eje; bụ ẹge unu yikwaphu l'ike ono, Kuráýisutu adu ayi ono.

⁸ Unwunna ayi; iphe ayi eme t'unu maru be bukwa k'iphe-ẹhuka, ayi jeru lẹ Éshiya. Ẹhu, a kparu ayi b'a kpatabekwaru ayi; k'ọphu ọ du l'e boru ayi ivu, nyikworu ayi olu. Ọ tsuta-bekwaru ayi l'ẹhu; k'ọphu ayi ẹ-te shidu rikwada l'ayi e-mekochaa nọdukwadu ndzụ ọdo. ⁹ Mbụ; l'ayi shi rikwaa l'e kpewaru ayi nkfugbu. Obenu l'iphe ono shikwa buru iphe e-me t'ayi ba anọdu ari l'ọ bụ ayi a-du ike dzọta onwayi; gbahaa t'ayi woru onwayi ye Nchileke l'ẹka, bụ iya bụ Nchileke, egudeje ike; mee t'onye nwuhuru anwuhu shi l'onwu teta nọdu ndzụ. ¹⁰ Ọ dzọtaru ayi l'ejo ọgu ono, gage eri ayi ishi ono. Ọ kwaphu ẹge ono be ọo-nọduje adzọ ayi. Ọo ya bụ ẹke ayi ewojeru ẹnya tupyoo l'ọo-dzọta ayi ọdo. ¹¹ Unubedua; unu yekwaruphu ayi ẹka; kfuje nuru ayi Nchileke. Ọo ya bụ k'ọphu aa-dukwanu l'igwe ekele Nchileke ekele k'ẹhu ayi; ekele iya k'eze-iphe-ọma, o meru ayi; l'ọ nwaru olu igweligwe ndu ekfu anụ iya nụ.

Pọlu agbanwe iphe, ọ tumberu k'ememe

¹² Obu ayi meru t'o doo ayi ẹnya l'ẹ ta atujodu umere ayi atujo; ntuphu-ire ta du iya; ketekete m'a -bya l'ẹhu ayi l'unu. Umere ayi daburu adaburu l'ifu Nchileke. Ono aburu iphe ayi gude eku onwayi k'iche. Ẹ tọ bukwa lẹ mmamiphe kẹ madzụ b'o shi; ọ kwa eze-iphe-ọma, Nchileke eme. ¹³ Iphe ayi ederu unu kwa iphe unu a-du ike guta; maru iphe o kfuru. Mu elekwa ẹnya l'oo-mekochaa dokota unu ẹnya ọhuma; ¹⁴ mbụ iphe ono, ẹ-te dofubebedu unu ẹnya nta-a ono. Unu amaru lẹ mbọku Eswe kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ono be oo-nwe iphe unu a-dzọbe ọkpa gude ayi asa nsasa; ayibedua enwekwaruphu iphe ayi a-dzọbe ọkpa gude unubedua l'asakwaphu nsasa.

¹⁵ O doru mu ɛnya l'unu gude ayi asa nsasa; b̀kwanu iya meru iphe mu s̀ru lẹ mu a-byaodu bya ajia unu; k'ophu abyabya mu a-buru uru gbaaru unu ̀zo labu. ¹⁶ Ije mu bu lẹ mu e-shi l'ibya nk'unu jee Masedonia. Mu -lade alala; mu abatafa odo; k'ophu unu e-duwa mu ru ije tẹ mu jeshia Judia. ¹⁷ ?Unu tubesu lẹ mu shi agha onwomu aghagha teke ono, mu shi tube ije mu ege ono? ?T'unu riru lẹ mu ekfuje iphe nke mu l'ọ bu ndiphe? L'ọ kwa ndiphe asuje: "Iye;" sukwapu: "Wawa" l'ugbo lanu ono. ¹⁸ Tuswekwa! Ọ kwa ege Nchileke l'onwiya bu onye gbaru t'e gude ire iya eka; bu ege iphe mu ekfu gbaru t'e gude iya eka. Mbụ lẹ mu -su: "Iye" b'ọ bu "Iye". Mu -su: "Wawa" b'ọ bu "Wawa". ¹⁹ Lẹ Jisusu Kurayisutu ono, bu Nwatibe Nchileke, Sayilasufuru unu okfu iya; Timoti ekfuaru iya unu; mbedua l'ishi onwomu ekfukwaaru iya phu unu ono ta bukwa ogharu-oghachi; mbụ onye bu: ọ -su: "Iye"; yo sukwapu: "Wawa" l'ugbo lanu ono. Iphe o gbe buru kwa lẹ Kurayisutu ono -sua: "Iye" be oomeje iphe o kfu. ²⁰ Ọo ya bu lẹ Nchileke shi l'ehu Kurayisutu ono emeebekota iphemiphe obule, yebe Nchileke kweru ukwa iya. Ọo ya kparu iphe ayi eshije iya l'eka su l'ono kwa ege ọ du, bu iya bu "Amenu"; k'ophu ee-shi ege ono kwabe Nchileke ugu. ²¹ Ọ kwa Nchileke bu onye emeje t'ayi l'unu tuko shi Kurayisutu l'eka vudoshia ike; bukwaru iya phu fotaru ayi. ²² O meru ayi iphe-ohubama; koshi l'ayi bu ndu nk'ia bya eworu Ume-du-Nso nk'ia ye ayi l'okpoma t'ọ buru itumo iphe oo-mekochaa meeru ayi.

²³ Ọ bu Nchileke; be bu ekebe mu; m'ọ -budu ire-lanu be mu ekfu-a. L'iphe kparu iphe mu haru obya Kòrintu bukwapu tẹ mu ba abaru unu mbà nshinu ke nwa teke ono. ²⁴ Ayi te emekwa t'ayi tubujeeru unu iphe unu e-kweta; keshinu unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru ke Kurayisutu. Iphe ayi shiberu ite iya gbe bukwaru t'ayi tuko mee t'ehu kafia unu otsoshi ɛna ike.

2

¹ Ọo ya kparu iphe mu gude obu mu l'ọ ha su lẹ mu ta abyadu ndu-unu; bya unu okpa-tsu aphu odo. ² L'ọ -buru lẹ mu akpatsu unu aphu odo; ?bukwanu onye a-nodu eme t'ehu tsoje mu ɛna; gbahaa ndu ono, mu kpatsuru aphu ono? ³ Ọo ya kparu iphe mu deru unu ekwo ono; t'e b'ọ bu teke mu byaru; ndu gage e-me t'ehu tsoo mu ɛna; egbe kpatsua mu aphu. L'iphe doru mu ɛnya bu lẹ teke unu mewaru t'ehu tsoo mu ɛna be ɛhu a-tsokwapu unubedua ɛna. ⁴ Teke mu shi ede ekwo ono b'o shikwa atsụ mu l'ehu; k'ophu ɛhu te shidu buru mu ɛhu. Mbụ l'aphu jiru mu obu; mu egude ɛnya-mini l'ede iya. Mu te dekwa iya tẹ mu kpatsua unu aphu. Iphe mu gude dee ya bu-chikwaa t'ọ buru iphe e-me t'unu maru lẹ mu yeru unu obu nshinu.

Ọguru onye a huru ahuhù nvu

⁵ Ọ -buru l'ọ nweru l'unu ha onye mewaru onye odo egbe iphe aphu ono; unu makwaru l'ẹ tọ bukwa mu b'o meru iya. Ọ kwa unubedua l'unu ha b'o meru iya. Ọbe mu te jedu iya ru ekfunuka. Ọ bulephu l'iphe mu ekfu bu l'ọ wuduru m'ọ buwaru unu l'unu ha b'o meru iphe aphu ono. ⁶ Onye ono be mu ekfukwa l'ahuhù ono, unu ha l'igwe hua ya ono dukwa mma; t'e b'a huhukwa iya odo. ⁷ Iphe unu e-gbe mechia nta-a bu t'unu ghakobe guaru iya nvu; dua ya ike; e menyaa; aphu akaria ya eka; ɛhu anyihu iya nkọ. ⁸ Ọo ya bu; byiko; iphe unu e-me nta-a bu t'unu mee ya; k'ophu ọo-maru l'unu yeru iya obu. ⁹ L'iphe mu shi ederu unu l'ekwo phu kwa tẹ mu dataedu unu; maru: unu emeje-e iphe, bu iphe, mu s̀ru t'unu mee. ¹⁰ L'iphe bu onye unu guru nvu l'iphe o mesweru be mbedua l'ishi onwomu guakwaru nvu. Iphe bu iphe mu guru madzu nvu ya; mbụ m'ọ -nwekwaru iphe mu guru nvu ya be bukwa l'okfu ɛhu unu be mu nọ l'ifu Kurayisutu gua ya. ¹¹ Ọo ya bu k'ophu ee-shi ege ono kèchia Sétanu ̀zo t'e b'o mehe ayi eriri; keshinu ayi majiwaru ɛregede iya ɛnya.

Teke Pọlu nọ lẹ Túrowasu

¹² Lẹ teke ono, mu jeruru Túrowasu je araa ozi-oma ke Kuráýisutu ono be mu ruru je apha lẹ Kuráýisutu bowaru mu uto te mu jeeru iya ozi ono. ¹³ Obenu lẹ mu ruru; ehu te gvukpooru mu egvuru; kele mu ruru; mu t'aphu nwanna ayi Táýitosu l'eke ono. Ya ndono; mu aparu epe haa; yo buru mu oje Masedóniya.

Otso Kuráýisutu atu okokooko

¹⁴ Mu etu Nchileke epha; yebedua, shiwa l'iphe ono, Kuráýisutu meru ono; buru onye aturu ayi okokooko; k'ophu bu: iphe bu eke ayi jeru; e shi l'ehu ayi maru onye yebe Nchileke bu. Odo bu k'ophu ozi-oma ono e-gvu ekemeke obule kfurukfuru l'ọ bu iphe mkpo iya eshi kwekwekwe. ¹⁵ E -kfudekpoo ya ekfukfu; mu asu l'ayi du l'ọ bu iphe, eshi mkpo, bu iya bu lẹ ke ozi-oma ono; kele mkpo ono shikotaru kwekwekwe jeye l'eke ndu Kuráýisutu adzota adzota no; jeyekwaphu l'eke ndu ophu ala l'iyi no. Iphe ono aburu l'ifu Nchileke be ayi du ege ono. ¹⁶ L'ehu ke ndu ophu ala l'iyi be mkpo ozi-oma ono arukwa epho. O bekwanu l'ehu ke ndu ophu Kuráýisutu adzota adzota b'ọ bu mkpo iphe emeje te ndzu ndu. Oo ya bu; ?bu onye ha k'oje egbe ozi ophu du ege ono? ¹⁷ Ayi te egudekwa ozi-oma ono agba ngho, bu iphe igweligwe ndu odo gude okfu Nchileke eme. Ayibedua, Nchileke ziru-wa egudeje obu iphoro ekfu okfu ono l'ifu Nchileke, bu iya bu iphe gbaru ndu ejeru Kuráýisutu ozi l'ememe. Ayi te emekwa t'ayi gude iya rita uru.

3

Akahu ekemu; me ekemu ophungu

¹ ?O du unu l'ayi watawaru oja onwayi ajaja odo to? ?Bu t'e dee ekwo l'ayi bu ndu ire-lanu nu ayi t'ayi nu unu ege ndu odo anuje unu to? ?To bu t'ayi su unu t'unu nu ayi ekwo, ekoshi l'ayi bu ndu ire-lanu t'ayi paru ege ndu odo apajeru to? ² E to dukwa ege ono. O kwa unubedua l'onwunu bu ekwo, e deru nu ayi. Ekwo onanu b'e deru ye ayi l'okpoma; t'onyenonu guje iya t'o doo ya enya. ³ O kwa t'unu koshije l'unu bu ekwo ophu Kuráýisutu deru nu ayi t'ayi pajeru. Ekwo ophu ta bukwa mini-ekwo b'e gude dee ya. Iphe e gude dee ya kwa Ume, shi l'eka Nchileke; mbukwa Nchileke ophu no ndzu. Eke e deru iya ta bukwa lẹ mkpuma, du l'ọ bu ekwekwerekwe. Eke e deru iya bukwa l'obu madzu.

⁴ Iphe meru iphe ayi ekfu ege ono bu lẹ Kuráýisutu mewaru t'ayi gudeje ire Nchileke eka. ⁵ Iphe-a, mu ekfu-wa ta bukwa l'o nweru ike, no ayi l'ehu, bu ike k'eka ayi, bu iphe ayi e-gude ekfu l'ayi dzuru edzudzu oje egbe ozi ono. Ike, ayi nweru bukwa Nchileke b'o shi l'eka; ⁶ yebedua, bu iya meru ayi t'ayi dzua ome t'a maru k'ogba-ndzu ophungu iya. E to bukwa ekemu ophu e deru l'ekwo be onu ayi nta-a. O kwa Ume-du-Nso nk'iya be onu ayi. Ishi iya aburu l'ekemu ophu, e deru l'ekwo egbukwa madzu; obenu lẹ Ume Nchileke anuje ndzu.

⁷ Ekemu ndiche ono b'e byiru l'eli mkpuma, du l'ọ bu ekwekwerekwe. A gufukpokwaaru l'ekemu ono; be Nchileke turu; gude koshi l'onymonye obule nwuhufutaje anwuhu; okfu l'e te mehedu iphe ekemu ono kfuru; ono be dukpooru iche. Obenu l'a nuleruphu ekemu ono; ocha-vii ke Nchileke achaa vii; k'ophu ndu Izurelu ta dudu ike lee Mosisu enya l'ifu. Ocha-vii ono, charu nu ono metsukwaaruru chihu echihu. ⁸ O -buru l'uzo k'ekemu ono shi l'ocha-vii ophu du ege ono; ?buchia uzo ono, bu uzo ke Ume-du-Nso ono t'akafuduaru ogbu nwijnwii; mbu uzo ono, bu: e -shia ya; e nweru ndzu gbururu jeye ono. ⁹ O -buru l'uzo ke ekwekwe ono, meru Nchileke t'o kpee ndiphe nkfugbu ono be egbu nwijnwii ege ono; ?buchia uzo ke Ume-du-Nso ono, eme ndiphe t'ephe buru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke ono t'akafuduaru ogbu nwijnwii? ¹⁰ Oo ya bu l'e -kfude iya ekfukfu; mu asu l'ocha-vii ke

òdungu phụ te nwehedu iphe ọ bụ l'ẹke ọcha-vii kẹ nta-a nọ. Ọcha-vii kẹ nta-a ono bụ ọcha-vii, nyiberu anyibẹ. ¹¹ Ọ -bụru l'uzo k'ekemu ono, bụ ọ-nọta-o-chihu ono; gbe chaa vii ẹge ono; ọo ya bụ lẹ kẹ Ume-dụ-Nsọ; a-karu ọcha vii. Ishi iya aburu lẹ nk'iya a-nọkwanu jeyewaru.

¹² Tọ dụ iya bụ lẹ keshinu ẹnya nọwa ayi l'egbe iphe, dụ ẹge ono bẹ ayi evudoshije ike; asa okfu ụzo kẹ Ume-dụ-Nsọ ono asasa. ¹³ Ayi ta duka l'ọ bụ Mosisu, shi achitaje ulari-ifu; phuchia onwiya tẹ ndu Ízurelu ba phụ iya ifu; jeye teke ọcha-vii ono a-tọ nwehu nyihu. ¹⁴ Ophu tọ bukwa l'ephe ta phudu iya. Nchileke kwechikwaruphu ephe ẹnya; okfu l'ọobuje: ephe agukpowa ekwo akahụ ọgba-ndzu ono; mbukwa byeyekwa-a ntanụ-a; yọ dụ l'e gude egbe ulari ono kwechikwaaphu ephe ifu t'ephe ba ma iphe ephe agụ. O bulephu otugbabe onwonye lẹ Kuráyisutu nkinyi iya bẹ a-phufu-ghe ulari ono. ¹⁵ Mbụ byeyekwa ntanụ-a; bẹ ọobuje; ephe agụ ekwo ekemu Mosisu ono; egomunggo ekwechikwaaphu ephe ẹge ono. ¹⁶ Obenu l'ọ dua l'ọ bụ ẹge ekwo okfu Nchileke kfuru kẹ Mosisu; sụ: "L'ọobuje teke ọ gharu Nnajiufu ifu; ulari-ifu ono aphufu." ¹⁷ Ọ bụ Nnajiufu ono bụ Ume-dụ-Nsọ. Ọ bụ ẹke Ume-dụ-Nsọ kẹ Nnajiufu ono nọ bẹ ndu nọ iya nụ a-buru ndu a tofuru l'egbu. ¹⁸ Ayibe ndu ono l'ayi ha, bụ ndu ẹ-ta dudu iphe phuchiru ayi ifu ono; teke ayi ele ọcha-vii kẹ Nchileke ẹnya; yọ gbanwee ayi; k'ophu ayi a-buru ndu dụ l'ọ bụ onye ono, ayi ele ẹnya ono. Teke ono; ọcha-vii kẹ Nchileke eshi ẹge ono aka nshinu eje lẹ ndzu ayi. Yọ buru onye o shi l'ẹka bụ Nnajiufu ono, bụ Ume-dụ-Nsọ ono l'onwiya.

4

Ayi dụ l'ọ bụ ite-ura

¹ Ọo ya bụ; keshinu Nchileke phuru ayi imiko; bya eworu ozi ono ye ayi l'ẹka bẹ ike ta byakwa bya agvụ ayi l'ejeje iya. ² Iphe ayi jikaru bụ iphe, bụ iphe-iphere; mbụ iphe eeme l'edomi. Ẹka ayi ta duka l'eregede; ayi te ewotaje iphe ẹ-ta bụdu okfu Nchileke gwakọbe l'okfu Nchileke. Iphe ayi emeje bụ l'ayi ekfufe ọkpobe okfu ono; togbọ iya ẹba. Ayi anọduje l'ifu Nchileke eme ẹge ono; k'ophu onyenonu e-gude ẹge ono shi l'obu iya; maru egbe ndu ayi bụ. ³ L'ọ -buru l'ozi-oma ono, ayi ezi ono b'e gude iphe kwechia ekwechi; ọ kwa l'ẹnya ndu ala l'iyi b'e kwechiru iya. ⁴ Sétanu, bụ iya l'achị mgboko-a bẹ wookwaru ẹka pyichia ndu, bụ e-kwe-lẹ-te-kwe l'egomunggo; k'ophu oo-me t'ephe ba phụ iphoro ono, shi l'ozi-oma ono, echi phachaphacha ono; bụ iya bụ iphoro ono, ekoshi o-gbu-nwii-nwii kẹ Kuráyisutu ono. Yọ buru lẹ Kuráyisutu ono b'e gbe phụ Nchileke l'onwiya. ⁵ Ọo ya bụ l'ẹ tọ bukwa onwayi bẹ ayi anọduje ekfu t'a maru. Onye ayi ekfu t'a maru bukwa Kuráyisutu Jisọsu; mbụ t'a maru l'ọo ya bụ Nnajiufu; ayibedua l'onwayi aburu ndu ejeru unu ozi l'okfu ẹhu Jisọsu. ⁶ Ọ kwa Nchileke ono, sụru t'iphoro shi l'ochi nwua phoo ono; bukwapu Nchileke, meru t'iphoro iya nwukwaaphu l'ime obu ayi. Ọo ya bụ ẹge ndiphe a-maru ọdu-biribiri kẹ Nchileke ono, bụ iya bụ ọdu-biribiri ono, shi l'ifu Kuráyisutu egbu nwiiwii ono.

⁷ Ayi dulephu l'ọ bụ ite, e gude ura kpua. Nchileke eworu iphe ono, vu oke aswa ono; bụ iya bụ iphoro iya ono woru dẹ l'ime ayi. Ishi iya aburu t'a phụ l'ike iya ono, nyiberu anyibẹ ono te shidu ayi l'ẹka; l'ọo yebedua b'o shi l'ẹka. ⁸ Aanọduje eme ayi iphe ọtsu-l'ẹhu tekenteke l'ekemeke ọbule. Obenu l'ẹ tọ bukwa l'aakpapyaje ayi ishi. A nonyaa; iphe atsulahaa ayi l'ẹhu; k'ophu ayi ta amajehedu iphe ayi e-me; ọbu l'okpoma esihujelee ayi ike. ⁹ Aakpaje ayi ẹhu; ọbu lẹ Nchileke te ebuhajekwanu ayi ẹka. Eechitsuje ayi l'alị; ọbu l'ẹ te echigbujedu ayi echigbu. ¹⁰ Mbọku-mbọku bẹ ayi ejeje iphe-ẹhuka ono, Kuráyisutu jeru teke ono, ọoby a nwuhu ono; k'ophu aa-phụ ndzu kẹ Jisọsu l'ẹhu ayi. ¹¹ Ẹ tọ dudu teke ayi ẹ-te ebegejeduru ebegeru l'onu anwuhu l'okfu ẹhu Jisọsu. Ọo ya bụ k'ophu aa-phụ ndzu, shi l'ẹka Jisọsu l'ẹhu ọwaa,

a-nwuhu anwuhu-wa. ¹² Oo ya bu l'onwu no swiru ayi; ndzu eshikwanu l'onwu ono swiru unu.

¹³ L'ekwo okfu Nchileke b'e deru; su: "Le mu woru onwomu ye Nchileke l'eka. Oo ya meru iphe mu ekfu okfu iya." O bu l'ayi kweru ke Nchileke ege ono meru iphe ayi ekfukwaphu okfu iya. ¹⁴ Ishi iya bu l'ayi maru le Nchileke ono, meru te Nnajiufu, bu Jisosu shi l'onwu teta nodu ndzu ono e-mekwaphu t'ayi shi l'onwu teta nodu ndzu; okfu l'ayi le Jisosu tugbaberu buru nanu. Teke ono; yo tuko ayi l'unu duta bya edobe l'ifu iya. ¹⁵ Iphe ono l'o ha tuko buru l'okfu ehu unu; k'ophu eze-iphe-oma ke Nchileke a-kafua oru igweligwe madzu eka. Eze-iphe-oma ono e-me t'a ka l'igwe ekele Nchileke ekele; shikwaphu ege ono kwabe iya ugvu.

Ufu ayi no l'eke Nchileke no

¹⁶ Oo ya bu l'ike ta abyakpoda l'agvu ayi l'ozi ono. E gudekwaru l'ehu ayi egbedawa egbeda; l'abyawa anwushihu; obenu le ndzu ophungu ono, Nchileke nuru ayi ono; be onoduje eme; yo ka odu ophungu ophungu mboku-mboku. ¹⁷ Ishi iya aburu le nwa iphe-ehuka-wa, ayi eje, e-ta dudu eke oo-no-bebe-wa; e-mekochaa wotaru ayi ugvu, ka l'ugvu, e-ta abyadu bya agvu agvugvu. ¹⁸ Iphe obu bu l'eke ayi chiru obu tupyoo; ta budu l'iphe enya ele. O gbe buru l'iphe enya e-te eledu. L'iphe enya ele ta dukwa eke oo-no-bebe. Obenu l'iphe ophu e te gudedu enya ele; a-noje gbururu jeye.

5

¹ Le ayi marua le teke a fokataru nwa mkpu-wa, ayi bu l'eliphe-a; mbu ugwehu ayi-a be ayi nwekwaru-a ugwehu ophungu, bu iya bu ufu odo, Nchileke kwataru ayi. Ulo k'eke ono ta bukwa eka b'e gude kpua ya. O bu ulo ophu ayi a-nowaru l'imigwe gbururu jeye. ² Le mgboko-a be ayi anodujelekwaphu atsü tungu tungu jeye teke ayi a-no-bebe. Iphe egu iya anoduje agü ayi aburu teke Nchileke e-me t'ayi wota ugwehu ophungu ono, Nchileke e-shi l'imigwe nu ayi ono; yee l'o bu uwe. ³ Ayi -yewa ugwehu ophungu ono l'o bu uwe be ayi ta aduhedu l'ayi gba otu l'ifu ke Nchileke. ⁴ Le teke ayi nokwadu l'ime ugwehu-wa, ayi nweru nta-a be ayi atsukwa tungu tungu; yo gbe du l'ayi vu ivu era. E to bukwa l'o du ayi t'e yefu ayi ugwehu-wa, ayi nweru nta-a. Iphe egu iya agü ayi kwa t'e gbe yekwasefua ayi odo l'eli iya, bu iya bu ugwehu ophungu ono. Oo ya bu; ugwehu ophungu ono eshi ege ono lee owaa, e-mekochaa nwuhu anwuhu-wa. ⁵ O kwa Nchileke l'onwiya be bu onye kwakobewaru ayi ke ututuru agbanwe-wa; ke l'o nuru ayi Ume-du-Nso; gude koshi ayi l'iphe ono, ya kweru ukwa iya ono be ya e-me.

⁶ O bu iphe ono meru iphe obu eshihuje ayi ike tekenteke; okfu l'ayi maru le teke ayi nokwadu ndzu l'ugwehu owaa be ayi nokwadu Nnajiufu ote-enya. ⁷ Iphe ayi gude buru bukwa l'ayi woru onwayi ye Nchileke l'eka; e to bukwa ke l'ayi gudewa enya ayi phü iya. ⁸ Obu kfube oswa shihu ayi ike. O gega kakwa ayi mma t'ayi gbe paru ugwehu owaa haa; lakfube Nnajiufu ono je eburu eburu le nk'iya. ⁹ Oo ya bu l'iphe ayi tuberu bu t'ayi meje iphe du Nnajiufu ono mma l'obu: ?me ayi no le nk'iya ono; ?me ayi no le mgboko l'eke-a. ¹⁰ L'ayi byafutajekwa bya evudo l'ifu Kuráyisutu teke oo-kpe ikpe; k'ophu onyenonu a-nata iphe, ruberu iya nu: ?m'o bu k'oma; ?m'o bu k'iji iya. Onyenonu a-nata ugwo iphe o meru teke o no ndzu le mgboko-a.

E shi Kuráyisutu l'eka; eshita Nchileke onya

¹¹ O kwa l'ayi atsü Nnajiufu egvu; okfu l'ayi maru l'oo ya e-kpe ikpe ono; meru iphe ayi anoduje eme t'ayi kfuta ndiphe yeru iya. Obenu l'o bu Nchileke makotaru ege ayi gbaeberu; mu arikwaphu l'unubedua l'onwunu gudekwaa obu unu maru ege ayi gbaru. ¹² Ayi te emekwa t'a ayi jakposhia onwayi l'ifu unu odo. Iphe ayi gbe

eme bukwa t'ayi koshi unu iphe kparu iphe unu e-gudeje ayi l'eku onwunu ekuku; k'ophu unu a-majeru onu, unu e-yeru ndu ono, egudeje ege madzu gbaru l'eli ehu asa nsasa; gbe haa ege ephe gbaru l'ime obu ephe ono. ¹³ ?Unu riru l'ifu swehuru ayi too? O -buru ege o du ndono be iphe ayi ekfu bukwa l'okfu ehu ke Nchileke. ? T'o bu l'ifu dua ayi npho too? O -buru l'ifu dua ayi npho; unu amaru l'oo okfu ehu unu be ayi ekfu. ¹⁴ L'iphe bu iya egudeje ayi l'eme ege-a, ayi eme-wa bukwa obu ophu Kuráyisutu yeru ayi. L'iphe, k'ubekpoo oswa doo ayi enya ogbodo edodo bu l'oo onye lanu nwuhuru l'okfu ehu oha. Oo ya bu l'oo oha nwuhuru. ¹⁵ O nwu-chiru oha kpamukpamu onwu; te ndu, no ndzu ba anphe ndzu ono no-doru iya onwephe. O buchia t'ephe ndu ndzu no-doru iya onye ono, nwu-chiru ephe onwu; e meebe; Nchileke emee ya; yo shi l'onwu teta ndu ndzu ono.

¹⁶ Shita nta-a b'e to duhekwa onye ayi elekwadu enya, ndiphe eleje madzu temanu ayi amaru ege onye obu gbaru. E to nwekwa me ayi shi lee Kuráyisutu enya, ndiphe eleje madzu; maru ege o gbaru; nta-a be ayi t'elehekwa iya ege ono. ¹⁷ Oo ya bu l'iphe bu onye yele Kuráyisutu tugbabewaru buru nanu be buwa onye Nchileke keru k'ophungu. E to buhekwa onye o shi buru b'o bukwadua. Nta-a b'o buakwa onye ophungu. ¹⁸ Iphe-a l'o ha bukota Nchileke b'o shi l'eka. Nchileke shi l'eka Kuráyisutu mee; yebe Nchileke elebuhu ayi enya l'ayi bu ohogu iya; gbe mee ayi t'ayi buru ndu onya iya. Yo bya eworu ozi k'ome te ndu odo bukwaruphu ndu onya iya ye ayi l'eka. ¹⁹ Oo ya bu le Nchileke shi l'eka Kuráyisutu; lebuhu ndiphe mgburumgburu enya l'ephe bu ohogu iya. Ophu too gukoheru ephe iphe du eji, ephe anoduje eme iya. Yo bya ezikwaaphu ayi ozi ono t'ayi woru iya zia ephe; t'ephe shi ege ono buru ndu onya iya.

²⁰ Oo ya bu l'ayi bu ndu no-chiru enya Kuráyisutu; Nchileke eshi ayi l'eka aro ndiphe aroro. Ayi no l'ozori Kuráyisutu aro unu; su: Unu kwe te Nchileke nata unu t'unu buru onya iya! ²¹ Kuráyisutu te mebukwaa iphe du eji. O bu Nchileke meru iya; yo vuta iphe du eji ayi l'okfu ehu ayi; k'ophu ayi e-shi yebe Kuráyisutu l'eka tuko bya aburu ndu doberu eka ndoo ege Nchileke l'onwiya doberu eka ndoo.

6

¹ Ayi arokwa unu aroro; ayibe ndu ayi le Nchileke gba mgba eje ozi-wa; su: keshinu unu natawaru eze-iphe-oma ono, Nchileke eme ono; unu be emekwa iya t'o buru iphe mmakanu. ² Le Nchileke sukwaru:

“Le teke gbaru l'onga nchi;
be ya ngaberu unu nchi.
Yo rua mboku ndzota;
ya adzota unu.”

Unu gebekpoduaphu te mu karu unu: o kwa nta-a b'o gbaru l'onata eze-iphe-oma ophu Nchileke eme. O kwa ntanu bu mboku, gbaru t'a dzota unu.

*Oje iphe-ehuka;
l'okfu ozi-oma ono*

³ E to dukwa onye o du ayi t'a su l'o kfubyishiru ozi, ayi eje ekfubyishi. O bu iya meru iphe ayi t'emedu t'o nweru onye a-su l'umere ayi gbe buru ukfu du iya l'okpa. ⁴ Iphe ayi emejechia bu l'ayi egudeje iphe bu iphe byakfutaru ayi ekoshi l'ayi bu ndu ejeru Nchileke ozi. Ayi ataje nshi me iphe otsu-l'ehu -byaru ayi; odo bu me oke mkpa byaru ayi; m'o bu l'aakpa ayi ehu; ⁵ me teke echi ayi iphe; l'atu ayi mkporo; l'aku utsu ekpu ayi. Ayi ejegbu onwayi l'ozi; ayi t'edobe ishi l'oshi; l'aze egu. ⁶ Ege ayi egudeje ekoshi l'ayi bu ndu ozi ke Nchileke bu l'ome te ekworo ba no le ndzu ayi; odo bu l'okoshi l'ayi maru Nchileke. Ayi ataje nshi; nweru obu-oma. Ayi shi l'ike, Ume-du-Nso anu ekoshi iya; shi l'oyeru ndu odo obu; mbu n-yemobu ophu e-ta budu l'eli onu

b'o shi l'ekoshi iya. ⁷ Ayi shikwaphu l'okfu ire-lanụ; mę l'ike, shi l'ęka Nchileke ekoshi iya. Ngwa-ọgu, ayi akwaję onwayi; gude alụ ọgu; gudekwa iya phụ adzo onwayi l'ọgu bụ ome iphe vudo nhamunha l'ifu Nchileke. ⁸ Ayi anọduje ekoshikwaphu l'ayi ejeru Nchileke ozi teke aakwabę ayi ugvu mę teke eephu ayi iphu; l'ekoshi iya teke eekfubyishi ayi ekfubyishi; l'ekoshikwa iya phụ teke eekfu l'ayi eme ọhuma. O nweru ndu eme ayi l'ayi -bụ ndu ejo-ire; nweru ndu kweru l'ayi bụ ndu ire-lanụ. ⁹ O nweru ndu sụru l'ephe ta madụ iphe ayi arị l'obu; yo nwekwaruru ndu ọphu maru iphe ayi arị. Ayi anọduje anwuhu anwuhu; ọbe unu elewaa l'ayi nọlee ndzụ. E chijekpoo ayi iphe nshinu; ọbu lę Nchileke t'ekwejedu t'e chigbua ayi echigbu. ¹⁰ E mejekpoo t'aphụ ji ayi obu; obenu l'ę to nwedu teke ẹhu t'anọduje atso ayi. Ayi bụ ndu ukpa; ọbu l'ayi emejelee igweligwe ndu ọdo; ẹphe enweru iphe. Ọduje l'ę tọ dudu iphe ayi nweru; ọbu lę tọ dukwanu iphe ayi ę-te nwedu.

¹¹ Unubę ndu ọnya ayi phę lę Kórintu; ayi kfujaakwaru unu iphemiphe ọbule ekfuja; bya eyeru unu obu yeshiaru iya unu ike. ¹² Ayi ta kpọ-chikwaru unu obu; ọ kwa unubędua gbe kpọ-chiaru ayi obu. ¹³ Nta-a bę mu ekfukwaru unu okfu, nna ekfujeru unwu iya; sụ: t'unu yeru ayi obu yeshiaru iya ayi ike ęge ono, ayi yeru unu obu yeshiaru iya unu ike ono.

Ozelarụ iphe, dụ Nchileke ęji

¹⁴ Unu lę ndu ę-te kwedu kę Nchileke ba atugbabejekwa. Mbụ; ?nanụ ęge ndu doberu ęka ndoo; ẹphe lę ndu ejo iphe e-shi buru ẹhu? ?Nanụ ęge iphorọ yęle ọchi e-shi buru nanụ? ¹⁵ Kuráyisutu yęle Obutuswe ta agbakwa mgba chĩa idzu; mee iphe lanụ. Ọo ya bụ; ?buhunu ngunu bę onye kweru kę Nchileke yęle onye ę-te kwedu kę Nchileke gba mgba? ¹⁶ ?Nanụ ęge ee-shi wota eze-ulo Nchileke yę l'ulo nte dogbabe l'ękalanu? Ọ kwa ayi bụ eze-ulo Nchileke; mbụ Nchileke ọphu nọ ndzụ. Lę Nchileke kfukwaru iya l'onwiya; sụ:

“Ya e-buru eburu l'ime ẹphe;
tsoru ẹphe eje ęke ẹphe eje.
Ya a-buru Nchileke ẹphe;
ẹphebedua aburu ndibe iya.”

¹⁷ Ọo ya meru iphe Nchileke kfukwaruphu; sụ:

“Unu fofuta onwunu l'ęke
ẹphe nọ; bya anọdu iche.
Unu be ebyijekwa ęka
l'iphe e merushiru emerushi
k'ọphu ya a-nataru unu;

¹⁸ unu aburu unwu iya:
ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi.
Yębedua aburu nna unu.
Ono iphe Nnajiufu, bụ
Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.”

7

¹ Ndu mu; keshinu Nchileke kweru ayi ukwa iphe, dụ ęge-a; bukwa t'ayi safukota onwayi iphe bụ iphe emeruje ugwehu mę obu madzụ. Unu t'ayi tsuje Nchileke egvu. Unu t'ayi kebe ẹhu dobeje onwayi iche; buru kę Nchileke ọkpobe abubu; meje iphe ọ sụru t'ayi me.

Ẹhu-otso ęna kę Polu

² Unu gudenu obu iphoro mee t'ayi maru l'ayi nọkwadua unu l'obu. Ẹ to nwekwa l'unu ha, onye ayi meswewaru; tọ dụ onye ayi dephuru; ọphu ọ dukwa unu onye ayi gudeje ugho mee iphe ę-te vudodu nhamunha. ³ Iphe-a, mu ekfu-wa ta bukwa

lẹ mu aturushi unu aturushi; keshinu mu kfuhawaru unu l'unu nọkwa ayi l'obu nshinu. Ayi l'unu bukwa nanu: ?mẹ ayi nọ ndzu-o; ?mẹ ayi nwuhuru anwuhu-o. ⁴ Mu ta atsujekwa egvu okfuru unu okfu l'ifu. Mu egudeje unu asa nsasa. Ayi nọ l'iphe-ehuka; ọle unu aduje mu ike. Mbụ l'ọobuje; mu nyata unu; ẹhu atsọo mu ẹna nshinu.

⁵ Lẹ teke ayi bataru Masedóniya bẹ ẹhu te gvuhewaru ayi egvuru. Aakpapelephu ayi ẹhu ẹhu l'ekemeke ọbule. Iphe bụ ekemeke ọbule abuleruphu okfu okfu; ayi awapelephu obu. ⁶ Obenu lẹ Nchileke ono, bụ onye aduje onye aphụ tsuru ono ike bẹ gude-wa abyabya, Táyitọsu byaru gude ọya ayi ike. ⁷ Ẹ tọ bulekwaa abyabya iya nkinyi iya. Ẹge ọ kọru ayi l'ẹge unu gude ọya ya ike; yikwaphu l'iphe duru ayibedua ike. O kfuru ayi l'ogushi unu ike tẹ mu l'unu phụ; l'unu kwaru izimana okpobe akwakwa l'iphe unu meru; ọdo aburu l'unu agbajeru mu ọdzori nshinu. Onanu bẹ mekpooru t'ẹhu kafukpoo mu ru ọtso ẹna nta-a.

⁸ Lẹ to nwekwa m'o meru t'aphụ ji unu obu mbụ ekwo-ozu-wa, mu deru-wa; mu ta atakwa onwomu ọta lẹ mu deru iya. Teke mu ga ata onwomu ọta kwa teke mu phuru lẹ mu gude iya mee t'aphụ ji unu obu; m'o -ruhuru; ọ buleruphu kẹ nwa teke ono. ⁹ Obenu lẹ nta-a bẹ ẹhu atsokwa mu ẹna. Ẹhu-otso-ẹna mu ta bukwa l'ọo lẹ mu meru; unu agụ aphụ. Ẹhu-otso-ẹna mu bukwa l'aphụ ono mewaru; unu ataa onwunu ọta iphe ọdu ẹji, unu meru. Egbe aphụ onanu bẹ bukwa aphụ ọphu meru t'unu mee iphe ọdu Nchileke mma. Ọo ya bụ l'ẹ to nwedu iphe ayi mekataru unu. ¹⁰ L'ọ -buru l'a taru madzu ọta; ọta ono -mee onye ono; yo gude nggumaphu iya mee iphe ọdu Nchileke mma; bẹ aphụ e-me t'onye ono taa onwiya ọta iphe ọdu ẹji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Onye ono ta akwahedu izimana lẹ ya taru onwiya ọta iphe ọdu ẹji iya. E shi ẹge ono; Nchileke adzota onye ono. Obekwanu; ọ -buru lẹ madzu b'a taru ọta; yo gulahaa aphụ; ẹhu eghulahaa ya eghughu; onye ono e-shikwa ẹge ono laa l'iyi. ¹¹ Unu lewaru iphe ọgu aphụ ono, ọdu Nchileke mma ono meru. Unu lewaru ẹge unu yetaberu ẹhu l'ome t'a maru l'unu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Unu lewaru ẹge iphe meru nọ nwu-beru unu oku l'ẹhu. Unu lewaru ẹge unu atsu-be egvu iphe e-me nọ. Unu lewaru ẹge ọogu-be unu agugu t'unu phụ mu. Unu lewaru ẹge ọolube unu l'obu t'unu gbaaru mu ọdzori. Unu lewaru ẹge ọdu-be unu t'unu hua onye ono, mesweru nọ ono ahuhù! L'ime iphe ono l'ọ ha bẹ unu koshiru l'ẹ to nwedu ẹke o teru unu.

¹² Ọo ya bụ l'edede, mu deru ekwo ono ta bukwa l'okfu ẹka onye ọphu mesweru nọ; tọo bụ l'okfu ẹka onye ọphu e mesweru emeswe. Iphe mu deturu iya bukwa t'o mee t'unu maru ẹge unu a-gbaberu ayi ọdzori l'ifu Nchileke. ¹³ Ọo ya bụ l'ọodu ayi ike.

A -gufukpooru ike ọphu unu duru ayi; ẹhu kafukpokwaaru ayi lẹ Táyitọsu ọtso ẹna l'unu tuko l'unu ha mee ya; ẹhu egvuru iya egvuru. ¹⁴ Lẹ mu tukwaru Táyitọsu ọnu unu; gude unu saa nsasa. E megee; yo buleruphu ẹge ono, mu kfuru ono bụ ẹge ọdu; unu te mechi mu ifu. Ẹ tọ ọdu teke ayi te kfuduru unu oswi-okfu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ iphe ayi tuko kfukotaru Táyitọsu k'ẹhu unu bụ oswi-okfu. ¹⁵ Ọ bụ iya kparu iphe n-yemobu iya l'ẹke unu nọ akabajeru oshihu ike teke ọ nyataru ẹge unu l'unu ha atukoje eme iphe mu suru t'unu mee; me ẹge unu gude ọtsu-egvu; me ẹhu-anmanma nata iya. ¹⁶ Nta-a bẹ ẹhu atsokpoo mu ẹna atsoshi mu iya ike lẹ mu gude ire unu ẹka ọgbodo egude l'iphemiphe ọbule.

8

¹ Iphe ayi eme t'unu maru; unwunna mu; bu k'eze-iphe-oma, Nchileke meshiru le chochi, nógbaa le Masedóniya. ² L'eze iphe-ehuka, dakfutaru ephe kwatakwa; data ephe okpobe adata. Obenu l'ehu tsoru ephe ena tsoshia ya ephe ike; k'ophu ephe jaru eka ajaja; jagharu iya eka; nu Nchileke iphe; l'eke ephe gbe akpakwa ukpa akpashi iya ike. ³ Ege mu e-kfubele iya phu bu l'ephe nuru ege eka ephe beru; mbu; gbe nuanu nughata ege ono. Ephe tukpooru obu ephe ama ⁴ aru ayi aroshi ayi ike t'ayi kweru t'ephe le ndu ke Kuráyisutu odo gbaru mgba nuje iphe t'e gude gbataru ndu ke Nchileke, no le Jerúsalemu. ⁵ Ephe meberu iphe ono ege ayi e-ta rivubua l'egomunggo. Ephe vuoduru uzo gbeshi bya eworu onwephe ye Nnajiufu l'eka; be ephe bya egbeshi; wokwaruphu onwephe ye ayi l'eka, bukwanu iya bu ege o du Nchileke mma. ⁶ Oo ya kparu iphe ayi roru Táyitosu, bu iya gbuberu ishi oje ozi ono; t'o mekpelekwaphu iphe oome; t'o yekwaru unu eka t'unu jefu ozi ono, unu eje ono l'ishi; mbu ozi ono, unu eje k'iphe-oma ono. ⁷ Iphe, bu iphe unu nweru enweru be unu nwekwaru nwegharu iya eka: ekwekwe be unu kweru kwegharu iya eka; okfu Nchileke be unu ekfu ekfugaru iya eka; maru ke Nchileke magharu iya eka; bya ekebe ehú eye eka; bya eyekwaruphu ayi obu yeshia ya ike. Oo ya bu; unu nukwaphu nugharu iya eka t'e gude eje ozi ono, eeje k'iphe-oma ono.

⁸ Iphe mu ekfu ta bukwa l'o bu atukfube be mu atukfube iya unu. Iphe mu eme bu te mu koshi unu ege oogu-be ndu odo egu t'ephe yeta eka; shikwanu ege ono mee unu t'unu koshi l'obu ophu unu yeru bua ogbodo eyeye be unu yeru iya. ⁹ Okfu l'unubedua makwarua eze-iphe-oma, Nnajiufu ayi Jisosu Kuráyisutu meru: l'a makwaru-a le Kuráyisutu nweru iphe nshinu; obu l'o woleru-a onwiya mee onye ukpa l'okfu ehú unu. Iphe o meru iya aburu k'ophu oo-shita l'oburu onye ukpa ono; mee t'unu nweru iphe nshinu.

¹⁰ Onu, mu eye l'okfu ono bu l'o karu unu mma nta-a t'unu mefufu iphe ono, unu wataru akaphua ono l'ishi; l'e to bulekwa l'oo unubedua vu uzo chia idzu iya; o kwaphu unubedua vu uzo wata iya ememe. ¹¹ Unu kebekwa ehú gudekpele iya phu ege ono gbururu jeye teke unu e-meebe iya. O kwaphu ege o phuru unu aphuphu l'ehu teke unu wataru iya ememe; bu ege emefufu iya a-nodu aphu unu l'ehu. T'iphe unu gude eme iya bulekwaruphu ege eka beru unu. ¹² Le teke bu l'oo ngu agugu onu Nchileke iphe be Nchileke a-natakwa iphe i nuru iya ogbodo anata. Nchileke atuje iphe onyemonye obule nuru iya l'ege eka beru onye obu. E to tukwa iya l'ege onye ono e-te nwedu.

¹³ Iphe mu ekfu ta bukwa l'oo te mu pata ivu ndu odo bo unu t'unu vuru; ephebedua evuru le nphe. ¹⁴ Obenu le keshinu ophu unu ka ndu onanu onwe iphe ke nwa nta-a; kwa iphe, ka mma; bu t'unu gbataru ephe le mkpa, kparu ephe. Teke mkpa kpakwanuru unu; ephebedua -nweru nshinu; ephe agbataru unu. Oo ya bu l'eka-utara akwo eka-ibyita; eka-ibyita akwo eka-utara l'enya-nhamunha. ¹⁵ Yo buru iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

“Le onye kpotaru nshinu;
te kpoghatadu;
ophu onye kpotaru nwanshi;
'ekpopetakwanu.”

Táyitosu; me ndu yee iya yi

¹⁶ Ayi ekele Nchileke ekele; okfu l'o kwaphu ege ono, ophu ayi l'obu t'ayi yeru unu eka ono; bu ege oophukwaphu Táyitosu. ¹⁷ E to bulekwa l'oo nataru aroro, ayi roru iya nkinyi iya; oophukwa iya phu l'ehu oye eka nshinu, meru iphe o bu iya chileruphu obu iya; le ya a-byakfuta unu. ¹⁸ Ayi eyeru iya nwanna ayi nwoke te ye le iya yiru. Nwanna ayi nwoke ono bu onye aakfubekpoo oswa akwabegwu l'iphe

bụ chọchi lẹ chọchi ha. Yọ bụru ẹge o gudekwanu ezi ozi-oma ono kparu iya. ¹⁹ A-gufukpooru onanu; ọ bụ chọchi lẹ chọchi ha fọtaru iya; woru iya ye sụ t'o tsoje ayi je ozi ono, ayi gude agbataru unwanu ayi ono. Ayi egude ozi ono akwabe Nnajiufu ugvu; gudekwa iya phụ ekoshi l'ọ dū ayi t'ayi yeta ẹka.

²⁰ Ayi tọkwaru nwehu zia obu l'alị; k'ophu ẹ too nwehu ẹke aa-ta ayi uta ẹge ayi gude eme k'iphe-oma ono, nyiberu anyibe, e yeru ayi l'ẹka ono. ²¹ L'iphe ayi tūberu k'ememe bukwa t'ayi mejee iphe dū ugvu l'anya: ẹ tọ bulekwa ọphu dū ugvu l'anya Nnajiufu be ayi emeje nkinyi iya; ọ kwa t'ọ bukwaruphu iphe dū ugvu l'anya ndiphe.

²² Tẹmanu be ayi eyekwaphu nwanna ayi ọdo t'ephe l'iya yiru bya. Nwanna ayi onanu be ayi adajekwa tekenteke; maru l'iphe agu iya nū bulephu ẹge ya e-me eye ẹka. Nta-a b'ọ kafukpoo ya ru ovu l'ehu te ya yeru unu ẹka; okfu l'o gude ire unu ẹka ke ba ma g'ee-me iya. ²³ A bya lẹ Táyitọsu be mu sūru l'ọo ya bụ mu onye ẹbo, bụ iya bụ onye mu l'iya tuko eje ozi-oma ono; gude eyeru unu ẹka-wa. Unwanu ayi ọphunanu, ephe l'iya yi phụ; bukwanu ephe bụ ndu ọphu nọ-chiru ẹnya chọchi lẹ chọchi ha; bukwaruphu ephe akwabe Kuráýisutu ugvu. ²⁴ Unu koshikwa ephe l'unu yeru ephe obu ọkpobe eyeye; k'ophu iphe, bụ chọchi lẹ chọchi ha a-makwanu lẹ nsasa, ayi egudeje unu asa be bụ-a l'oruberu iya.

9

Ome iphe-oma

¹ Mu te ejheduru oderu unu ẹkwo k'iche k'iphe unu a-nū ndu ke Nchileke ọphu nọ lẹ Jerúsalemu. ² L'o doru mu-a ẹnya l'ọogu-a unu agugu t'unu yeta ẹka. Mu gude-wa unu asa nsasa l'ifu ndu Masedóniya. Mu sūru ephe l'unube unwanu ayi lẹ Akáya kwakobekwaru k'oye ẹka keshinu akaphu-a. Aphuphu ono, ọophu unu l'ehu t'unu yeta ẹka ono be phoduru m'ọ kpalikota ephebedua l'ephe ha t'ephe yeta ẹka. ³ Iphe kparu iphe mu sūru t'unwanu-wa bya bụ te nsasa ono, ayi egudeje unu asa ono ba buri iphe mmakanu. Ọ buchia t'ọ dū ẹge ono, mu kfuru ono: l'unu kwakobekwaru k'oyeta ẹka. ⁴ Odumeka; ọ -buri lẹ mu lẹ ndu Masedóniya haru yiru bya bya aphua l'ẹ tọ dudu ẹge unu kwakoberu; ọ kwa iya bụ l'iphere a-buri nk'ayi; okfu lẹ mu sūwaru l'unu kwakobewaru ọhuma; ?bụ onye ejeru okfu k'iphere nk'unu. ⁵ Ọo ya kparu iphe mu sūru l'ọ dū mma t'unwanu-wa vuru mu ọzo byaodu nk'unu; bya evuru ọzo kwakobe iphe ono, unu kweru ukwa anunu ono. Ọo ya bụ t'a maru l'unu gude obu unu l'ọ ha anu iya; l'ẹ ta tukfubedu iya unu atukfube.

Ome o-me-l'uko

⁶ Iphe unu a-nyatajephu ndo-ọ: Bụ l'onye meberu iphe, ha nwanshi l'alị akpatajephuphu iphe, ha nwanshi. Onye mebekwanuru iphe, ha nshinu akpatajekwanu iphe, ha nshinu. ⁷ T'onyenonu nulephu l'ẹge ọ chiru l'obu iya. T'ẹ b'ọ dukwa onye a-nū ọphu bụ: ọ -nutsule iya phụ; yo gbe bya atalahaa onwiya uta. Ọphu t'ẹ b'ọ dukwa onye a-nodu anu iya: l'ọ bụ utu, ya tufutaje. L'ọ kwa onye gude ẹhu-otso-ena nū be Nchileke eyejeru obu. ⁸ Unu makwaru l'ọo Nchileke a-dū ike meeru unu iphe-oma megharu iya ẹka; mbụ k'ophu unu e-nwekotajeru iphe bụ iphe mkpa iya duru unu; unu abyakwaphu bya enweru iphe nwegharu iya ẹka; k'ophu unu e-gude iya eme iphe, bụ iphe-oma. ⁹ Ọo ya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; su:

“L'ọojaje ẹka ajaja nū ndu ukpa iphe;
Iphe-oma nk'iya aburu 'agvugvu.”

¹⁰ Ọ bụ Nchileke, bụ iya anuje onye akọ iphe l'alị iphe oomebeje iya; nukwa iya phụ nri, oorije be bukwaphu onye a-nū unu iphe mkpa iya duru unu, unu e-mebe. Ọ bụ iya bụ onye e-me t'iphe unu meberu l'alị mehu; k'ophu unu a-kafua enwenwe; gude iya kafuaru ome iphe-oma ono, unu eme ono. ¹¹ Oo-me unu t'unu nweru iphe

òkpobe enweru. Unu eshi iya l'eme iphe-oma tekenteke; k'òphu aa-du l'igwe l'ekele Nchileke ekele k'iphe-oma ono, unu shi ayi l'èka meeru ephe ono. ¹² L'ozí-wa, unu eje-wa ta búlekwaá mkpa ké ndu ké Nchileke b'oomé nkinyi iya; ooméfukwaaphu t'a dú l'igwe ekele Nchileke ekele; ekelegharu iya éka. ¹³ Ó kwa iphe ono, unu eme ono e-koshi egbe ndu unu bú. Óo ya bú; a dú l'igwe jaa Nchileke ajaja. Ishi iya bú l'è tò búlekwaá t'unu gude iphe ono, unu meru ono koshi l'unu kwetawaru k'ozí-oma Kuráýisutu ono; unu ekoshikwaphu l'unu emeje iphe ozi-oma ono kfuru. Mbú iya bú l'unu ajájé éka òkpobe ajaja mee iphe-oma ége éka beru unu; unu eshi ége ono; unu l'èphebedua agbaru mgba l'iphe unu nweru enweru. ¹⁴ Óo ya bú l'èphe e-gude obu ephe ekfu anù Nchileke l'okfu éhu unu; yoo gu ephe agugu t'unu l'èphe phú; okfu l'eze-iphe-oma ké Nchileke nyíberu anyibé l'èhu unu. ¹⁵ Unu t'ayi kejeje Nchileke ekele ké iphe-oma iya; mbú iphe-oma ono, ètu iya è-ta dúdu ono.

10

Pòlu agbaru ozi iya ódzori

¹ Nta-a búkwa múbè Pòlu gèdegede arò unu aròro owaa. A sùru l'òobuje: mu -nòdu unu l'ifu; mu atsù egvu ége mu e-me kfuru unu okfu. Mu -nòdulephu ote-ènya; ike okfu adù mu. Mu gude odoo; gudekwaphu obu-oma ké Kuráýisutu arò unu aròro sù: ² Unu be emekwa tẹ mu gude olu-ike kfulaaharu unu okfu teke mu byaru. L'è ta atúkwa iya égo ké wo: ?a maru mu e-kfuru ndu ono, sùru l'ayi emephelephu éhu ayi éhu ayi ono okfu ike. ³ A makwaru-a l'ayi bu lẹ mgboko-a; obu l'ayi ta alúkwa ógu ége ndu mgboko alù. ⁴ Ngwa-ógu, ayi gude alù ógu nk'ayi ta búkwa ngwa-ógu ké ndu mgboko-a. Ó bú ngwa-ógu, shi l'èka Nchileke; bya abúkwaruphu ngwa-ógu óphu shihuru éjo ike. Ó bú ngwa-ógu óphu e gude emebyi iphe bú éke óhogu Nchileke domiru obu agburu-éhu iya. Óo ya bẹ ayi gude emebyi ntùtego, è-te nwehu ishi. ⁵ Bùru iya bẹ ayi gude emebyishi ké oku onwonye ono, e gude atò-chishi ọzo t'è b'a ma Nchileke ono. Iphe bú oriri, madzù arì arìri bẹ ayi alúje; mee ya t'ò dú ége Kuráýisutu sùru t'ò dú. ⁶ Nta-a bẹ ayi kwabèekwaru akwabè óhù iphe, bú ndu, bú 'anù-lẹ-nchì àhùhù; mẹ unu -wata ome iphe, a sùru t'unu meje.

⁷ Iphe unu l'iya eme kwa l'unu t'eleghejedu ènya l'iphe eleghe. Ó -bùru l'o nweru unu onye arì l'òo yèbedua nwènkinyi iya bú ké Kuráýisutu; t'onye ono rì-phukwa oriri azù; maru l'ò bú ége ya bú ké Kuráýisutu bú ége ayìbedua bú iya. ⁸ L'òphu unu e-bebekpo maru bú l'è tò dúkwa mu iphere; m'o -ruhuru; mu kfube óswa gudenuka ike ono, Nnajiufu yeru ayi l'èka ono asa nsasa. Iphe ono b'o yekwaru ayi l'èka t'ayi gude melia unu emeli. È tò nùkwa iya ayi t'ò búru iphe ayi e-gude mebyia unu emebyi. ⁹ Óo ya bú iphe mu ekfu sù t'unu ba arìkwa lẹ mu gude ékwo-ozí mu eme tẹ mu yee unu egvu. ¹⁰ Ó nwekwaru onye gbe sù: "L'èkwo-ozí, Pòlu ede adanúkajekwa kpaa kpaa; búru okfu, eru madzù l'èhu. Teke ayi l'iya nòlephu l'ifu l'ifu ége-a; yo gbe búru tsutokongu; okfu iya tee nwehe iphe óo-bù." ¹¹ T'o dokwaa egbe onye ono ènya l'ò kwa iphe mu deru l'èkwo-ozí teke mu l'unu ta nòdu; bú iphe mu e-me l'èka teke mu l'unu nòlephu.

¹² Óphu ayi è-ta atùdu ama ememe bú t'ayi wota onwayi je agúkobe lẹ ndu ono, anòduje atù ónu onwèphe ono. Ódo bú t'ayi je ósu l'ayi l'èphe atù. Ó bú ephebedua eme eswe; ephebedua egudeje ibe ephe átù onwèphe; gude ibe ephe eleta ége ephe ha. ¹³ Obenu l'ayìbedua t'atùjedu ónu onwayi tughata iya ége Nchileke tú-buru; sù t'ayi rua. Ayi atù-bejelephu ónu onwayi l'ège gbaru ozi, Nchileke doberu ayi t'ayi jee. Ozi ono bẹ óphu ayi eje l'èke unu nò tókwa yíru. ¹⁴ Ayi ta atúkwa ónu iphe ayi meru tugharu iya éka; keshinu ayi gudewa ozi-oma Kuráýisutu ono rutsuwa éke unu nò gèdegede; yò búru ayi bú ndu vu ọzo gude ozi-oma ono byakfuta unu. ¹⁵ Óo ya bú l'ayìbedua t'atùjedu ónu onwayi tughata iya ége Nchileke tú-buru; sù t'ayi

rua. Ayi te egudejekwa ozi, ndu ọdo jeru; asa nsasa. Iphe ayi gbe ele ẹnya iya; bu t'ọ buru l'unu a-ka okweshi ekwekwe ike eje; ayi akafuaru oje ozi, ha nshinu l'ẹke unu nọ; kẹ l'ayi anọdujelephu eme iya ẹge Nchileke sọru t'ayi merua ya. ¹⁶ Ọo ya bu k'ọphu ayi e-zi ozi-ọma ono ziswetatsua ya mkpukpu unu; zikwaru iya ru kwaseru. Ọo ya bu t'ayi ba anọdujekwa nọ asa nsasa ozi, onye ọdo jehawaru l'ẹka iya nk'iya.

¹⁷ Ẹkwo okfu Nchileke sukwaru: "T'onye asa nsasa; gudejekwa iphe Nnajiufu meru l'asa iya." ¹⁸ L'ẹ tọ bukwa onye atọ ọnu onwiya bẹ aagubeje iphe. Onye aagubeje iphe bukwa onye Nnajiufu atọ ọnu iya.

11

Ndu, ẹ-ta bọdu ọkpobe

ndu ishi-ozì

¹ Byiko; unu byibekwa ẹka l'ọkpoma tẹ mu kabekpo kfu l'ọ bu onye egomunggo swehuru. Mu makwaru-a l'unu a-taru mu-a nshi. ² Lẹ mu ekokwaru unu okopho l'ọ bu ẹge-a, Nchileke ekoje-wa. Ishi iya aburu l'unu du mu l'ọ bu nwamgboko, nwoke ta chikahubua okpa; mbu nwamgboko, doberu onwiya ọgà; mbu nwamgboko, mu doberu kẹ oke nji; mbukwa k'oke iya onye lanu kpekpekpe, bu iya bu Kuráyisutu. ³ Obenu lẹ mu anọduje atsọ egvu: ?mẹ t'a gbaghashidua nọ unu obu; merushia uche unu; ukfu, unu kweru lẹ Kuráyisutu e-ria mpere. Ọ kwa ẹge ono; bẹ agwo meru; gude ẹregede duphua Ívu. ⁴ Ishi iya aburu l'unu egudeje ẹhu-otso-ena kwe k'onye byaru bya awataru unu okfuru kẹ Jisosu ọdo, ẹ-ta bọdu ọphu ayi kfuru unu okfu iya; unu ekwekwaphu nata ume ọdo, du iche l'ọphu unu natahawaru; bya ekweta ozi-ọma ọdo, du iche l'ọphu unu kwetahawaru.

⁵ L'iphe mu arikwa bu l'ẹ tọ bukwa mbẹdua bẹ ẹnya mu gbe bya aka alala ma lẹ ndu ono, ezi unu ozi-ọma ono, etu onwẹphe ọ-ka-l'ike phe ono. ⁶ Ọ -buru lẹ mu ta madu ẹge eekfuje okfu; mu amaru nọ Nchileke okpobe amaru. Ayi shiwa l'uzo, du iche iche koshi iya unu.

⁷ ?O gbe buru iphe du ẹji bẹ mu meru lẹ mu wozitaru onwomu alẹ ẹge ee-shi tẹ Nchileke wolia unu eli; l'ẹ b'o nwe iphe mu sọru t'unu kfu mu l'ozì-ọma Nchileke, mu byaru bya ezia unu. Ono; ?o gbe buru iphe du ẹji; mu emee ya tọ? ⁸ Teke mu jeru ozi lẹ ndu-unu; bukwa chochi ọdo shi akfuje mu ugwo. O gbe dukwa lẹ mu shi ana ẹphe nfu ẹge ee-shi tẹ mu yeru unu ẹka. ⁹ Ẹ tọ dukwa unu, onye mu kfuchijeru nchì t'ọ yeru mu ẹka mẹ mkpa -byaru mu teke ono, mu nọ l'ibiyi nk'unu ono. Ishi iya aburu l'unwunna ayi ndu ọphu shi Masedóniya wotakotaru mu iphe bu iphe mkpa iya kparu mu. Ọ kwa ẹge mu te shidu buru ivu ẹra nọduru unu teke ono bu ẹge mu ta abudu iya lẹ mgbe l'ifu. ¹⁰ Mu gude okpobe oswi-okfu kẹ Kuráyisutu, nọ mu l'ẹhu ekwe ukwa l'ẹ to nwekwa madu nwigbaleke-ọma, a muru l'alẹ Akáya, ha k'ome tẹ nsasa-wa, mu asa-wa buru iphe mmakanu. ¹¹ ?Nanu ẹge e meru bẹ mu yederu ọnu ẹge ono? ?O bu lẹ mu te yeduru unu obu tọ? A-o! Ọ kwaphu Nchileke maru lẹ mu yeru-a unu obu.

¹² Mu ta ahakwa ome iphe mu gude l'ẹka eme nta-a. Ọo ya bu k'ọphu mu e-mekwanu ndu ozi ọphunanu t'ẹ b'o nwehe ẹke ẹphe a-gbabe okpa eku onwẹphe ekuku; sọ l'ọ bukwapu ẹge ayi ese akanya ozi-ọma bu ẹge ẹphe ese iya. ¹³ ?Unu ta madu lẹ ndu onanu ta kfubedu ọsua buru okpobe ndu ishi-ozì Kuráyisutu? Ẹphe bu ndu gude ọgho eje ozi. Ẹphe ewojeru onwẹphe mee t'a suje l'ẹphe bu okpobe ndu ishi-ozì Kuráyisutu. ¹⁴ Ẹ tọ buhedu iphe dukwadu biribiri; keshinu Sétanu ewojeruru onwiya mee t'e tubesu lẹ ya bu ojozi, Nchileke yeru t'ọ shi l'ọcha-vii l'imigwe bya. ¹⁵ Ọo ya bu l'ẹ tọ buhedu iphe du biribiri lẹ ndu ejeru Sétanu ozi woru onwẹphe mee t'e tubesu l'ẹphe bu ndu ejeru Nchileke ozi. Teke o ruru mboku ikperazu bẹ Nchileke a-gwa ẹphe ọchi iphe ẹphe meru.

Iphe-ẹhuka, Pọlu eje

¹⁶ Tẹ mu lakpookwaaru azu l'okfu ivuzo: t'ẹ b'ọ dukwa onye a-rije l'oo egomunggo swehuru mu. O -buru l'unu ari l'oo egomunggo be swehuru mu nu; unu hakpookwaru te mu kfunyafua l'ọ bu onye egomunggo swehuru; k'ophu mu a-kabe saa nwa nsasa. ¹⁷ Obenu l'iphe-a, mu ekfu nta-a be mu makwaru-a l'ẹ to budu Nnajiufu suru te mu kfu ya. Mu -salahaa nsasa be mu asakwa iya l'ọ bu onye egomunggo swehuru. ¹⁸ Obenu le keshinu ndiphe egudeje iphe ke mgboko-a asa nsasa be mbedua a-sakwaphu nsasa nke mu. ¹⁹ ?To buhedu okfu l'unu manukaru iphe kparu iphe unu egudeje ehu-otso-ena haa ndu egomunggo swehuru t'unu l'ephe nodu. ²⁰ Unu atajelee nshi no-kirishia; teke a nonyaaru; onye lanu abya eworu unu mee nwohu iya; onye odo abya anodu; toko iphe unu nweru riebe; onye odo abya erigota unu ejo erigota; onye odo abya anwuphelahaa unu enya; onye ophu abya echia unu eka l'ishi-nchi. ²¹ Ha! O gbe dukwa mu iphere ekfukfu; le mbedua te nwekwa teke mu a-du ike ome unu egbe iphe du ege ono.

Obenu l'agha: owaa, mu abya ekfukfu-wa bukwa okfu, du l'ọ bu ke onye egomunggo swehuru. E -kfudekpoo ya ekfukfu; mu asu l'iphe bu iphe ndu odo turu ama gude asa nsasa be mbedua gudekwaphu asa nsasa nke mu. ²² O -buru le ndu ono bu ndu Hiburu; gberegbede: mbedua bukwaphu onye Hiburu. Teke bu l'ephe bu unwu Izurelu; gberegbede: mbedua bukwaphu onye Izurelu. Teke bu l'ephe shi l'eri Ebirihamu; mbedua shikwaphu l'eri Ebirihamu. ²³ ?Ephe bu ndu ejeru Kurayisutu ozi to? ?Bu onanu be mu te gbe kadu ephe abubu? Nta-a be mu ekfukpookwa l'ọ bu onye ogvu guderu. Mu kakwa iya ephe abubu; ege-a, mu gbe ka ephe oje ozi Kurayisutu-wa; bya aka ephe oje mkporo njeto; a kakwa mu phu ochi iphe nchito. Ophu to dukwa teke mu e-te bujeduru ebugeru l'onu anwuhu l'okfu ozi ono. ²⁴ Ugbo ise be ndu Ju chiwaru mu ukporo onu echachi l'onu echachi iri-e-tete ephe ono. ²⁵ Ndu ke Romu abya echiwa mu iphe ugbo eto; a kpawa mkpuma tua mu tugbuphadowa mu-a ndu nwanshi ugbo lanu. Ugbo eto; be mu nowa l'ugbo-mini; yo kpua. Yo nweru ophu mu noru ujiku ophu: eswe l'enyashi le mini. ²⁶ L'igweligwe ije ono, mu jewaru ono be mu lowaru ishi mu alolo l'utso, gbaru nu; loo ishi mu alolo l'eka ndu abali-d'egvu; me l'eka ndu Ju ibe mu; me l'eka ndu e-ta budu ndu Ju. Mu ejewa iphe mini pharu mu l'eze l'obodo; me l'echi-egu; me l'echi eze enyimu; me l'eka ndu e-ta budu okpobe ndu ke Kurayisutu. ²⁷ Mu jewaru ozi, du ehuka gbuta ephuru phee. Ugbo olemole; be mu jewaru iphe mu te dobedu ishi l'oshi. Egu guwaru mu; ekpiri akpo-wa mu nku. Mu jewaru ophu mu zeru egu; noo l'oyi; mu te nwe iphe owe l'ukfu. ²⁸ ?Mu ele ole agu? Obenu l'o nwekpeleruphu iphe anoduje akpo mu mgbenya mboku-mboku. Iphe ono bu le mu anodujekpelephu agba mgbamuche iphe bu chochi ke Kurayisutu l'ephe ha. ²⁹ Oobuje; ike -gvu onye odo; yo buhukwaruphu mbedua b'ọ gvuru. Teke bu l'o nweru onye dalahuru l'ome iphe du eji; yo hukwa mu phu oku l'obu.

³⁰ O -buru le mu safutaje nsasa; iphe mu e-gude asa iya bukwa iphe ekoshi ege ike gv-beru mu. ³¹ O kwa Nchileke, bu Nna ke Nnajiufu ono, bu Jisusu ono be bu onye maru l'iphe-a, mu ekfu-wa te nwe du ophu bu ejo-ire. Te ekele bukwaru nk'ia gbururu jeye le tutu yoyo. ³² Le teke mu no le Damasukosu be govano bu iya no-chiru enya Arítasu, bu eze ndu ono; woru ndu soja ye t'ephe nochia obu-edukfu ono; k'ophu ee-gude mu. ³³ To du iya bu; e woru mu ye l'ime nkata; pyoo mu l'enu uzo, no l'eli upho-mkpuma, e gude kpu-pheta obodo ono mgburumgburu; mu eshi eke ono nahu iya; gbalaa.

Iphe Nchileke koshiru Pọlu l'aphù

¹ A makwarua l'ẹ to nwedu iphe eerita l'osa nsasa; obu ẹ mu safutajekwa iya phu. Nta-a be mu a-wata okfu ke ophu aphù; me iphemiphe obule, Nnajiufu koshiru mu. ² O nweru nwoke lanu, mu maru, bu onye ke Kuráyisutu, Nchileke dzuchataru; yo jerua imigwe ẹ mkpo-kfu mkpo-kfu iya k'eto. A nokwaru afa iri l'eno k'ophu iphe ono meru. Obenu ẹ mu ta mahedu: o -jeru eke ono l'oswiya; to phuru iya l'aphù. O bulephu Nchileke nwenkinyi iya maru ege o muru. ³ O bulephu l'o doru mu enya ẹ nwoke ono be mu maru ẹ Nchileke dzuchataru; worua ya ogbodufu Nchileke. Obenu ẹ mu ta makwa: ?o jeru-a l'onwiya; to aphù b'o phuru. O kwa Nchileke nwenkinyi iya maru. ⁴ Nwoke ono no l'eke ono nukota iphe o nuru, kporu madzu okfu; mbu iphe Nchileke te kwedu te madzu gude onu kfu. ⁵ Oo ya bu ẹ nwoke ono be mu e-gude asa nsasa. Obenu ẹ mu te egudedu onwomu asa nsasa; gbahalephu ẹ mu asa nsasa l'ike gvuru mu. ⁶ Ndege mu jeru osa nsasa k'onwomu; me mu te ga abukwa onye egomunggo swehuru; okfu l'iphe mu gage e-kfu ga abulephu oswi-okfu be mu ga anodu ekfu. Obenu ẹ mu te ejedu osa nsasa; ẹ teke mu jederu osa nsasa b'o nweru ndu a-wata ori ẹ mu ka nshinu karia iphe ephe phuru mu l'ehu; me iphe ephe nuru, mu kfu.

⁷ Nchileke koshinukaru mu iphe, dugbaa oke biribiri. O bu iya kpataru iphe Nchileke loru iphe o loru ye mu l'ehu. Iphe ono aburu mgbaji-ogu; kwaa mu l'ehu; k'ophu mu te ejejedu oku onwomu ekuku. Iphe ono anodu l'o bu owaa, aa-su l'oo ojozi Sétanu byaru bya etsua mu iphe; go-zita mu te mu be ejeje oku onwomu ekuku k'iphe ono, mu phuru l'enya; bya anua ẹ nchi ono. ⁸ Iphe ono be mu kfuwaru nu Nchileke ugbo eto; su iya t'o mee t'iphe ono paru mu haa. ⁹ Iphe Nchileke ekfujeru mu aburu: "T'eze-iphe-oma, ya meru mu dzujeeru mu. Ẹ teke ire ke yebe Nchileke akaje mu nshinu l'ehu bu teke ike ta nodu mu." Yo buru iya bu l'ehu atso mu ena ẹ mu gude l'ike ta nodu mu asa nsasa; ege ee-shi te ike ke Kuráyisutu ree mu ire l'ehu. ¹⁰ Oo ya be mu suru l'ike ono, gvuru mu nu ono be duwa mu mma. Iphe-iphere, eeme mu; me iphe otsu-l'ehu; me mkpamehu; me iphe-ehuka, aanoduje emekota mu l'okfu ehú Kuráyisutu be duwa mu mma. O bu teke ike ta nodu mu; be ike nk'ia akaje mu ome ire l'ehu.

Pọlu agba mgbamuche ndu Kórintu

¹¹ Nta-a be mu meekwaru l'o bu onye egomunggo swehuru. O ẹ kwa unubedua kparu iya. L'iphe gbaru unu l'ememe bu l'unu ga anodu etu mu epha. L'a makwarua l'ẹ to nwedu iphe mu bu; obu l'ẹ to bukwa mu; be enya mu kachia alala l'eka ndu ono, ezi unu ozi-oma ono; mbu ndu ono, etu onwephe o-ka-l'ike phe ono. ¹² Mu taru nshi meshia iphe-ophulanya; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri; bya emeshikwaaphu iphe odo, kporu otukota onu iya, ekoshi ike Nchileke l'eke unu no. Iphe ono abukotaru iphe mu gude koshi unu ẹ mu bu oswi onye ishi-ozí Kuráyisutu. ¹³ ?O nweru uto odo, mu gbe ka ome chochi odo ohuma, mu t'emeduru unu? ? Bulephu ẹ mu ta sudu unu t'unu kfu mu ugwo? A-oo! Owaa kwa eka-l'alí-o; keshinu ono gbe buwaru eji; mu emee ya unu.

¹⁴ Owaa kweekwa ugbo eto, mu jikoberu k'obyá ndu-unu. Mu -bya be mu t'asukwa t'unu kfu mu ugwo; l'iphe mu achọ abya ta bukwa okpoga unu. O kwa unubedua l'onwunu be mu achọ abya. E to bukwa egirima akpataje eku doberu ndu muru ephe; o buchikwaa nne ẹ nna akpataje eku doberu unwu ephe. ¹⁵ Mu e-gudekpelekwaphu okpobe ehú-otso-ena mephushiaru unu iphe mu nweru; ta ishi onwomu ege ee-shi t'o duru unu ẹ mma. ?Unu e-gbe yepeteru mu obu; m'o -buru ẹ mu kfu unu oyeru obu to?

¹⁶ O nwekwaru-a unu ndu ophu haru kwe ẹ mu te shidu buru unu ivu era. Obenu l'o nwekwaruru ndu ekfu ẹ mu shi agbanuka eregede; l'o bu ugho be mu gude hata

unu l'ọ bu onye hataru iphe l'onya. ¹⁷ ?Nanụkpoo ẹge ọbu? ?O nwekpoo iphe bu ndu ono, mu ziru t'ẹphe byakfuta unu ono, onye ọphu mu gbe shi l'ẹka iya ria unu uru? ¹⁸ Mu rọru Táyítósu t'ọ bya; bya asụ tẹ nwanna ayi ọphu tsoru iya. ?O nweru iphe unu a-sụ lẹ Táyítósu byaru bya erita unu? ?Tọ buleduphu umere lanu bẹ mu l'iya eme; ?t'ẹ tọ buleduphu ọkpà lanu bẹ mu l'iya etso?

¹⁹ ?Tọ unu shi keshinu ono rita l'iphe ayi anọduje eme bu ẹge ayi e-meje bya edofu onwayi l'ifu unu tọ? Wawakwa. Iphe ayi anọduje ekfu bẹ ayi ekfuje maru l'ayi ekfu iya l'ifu Nchileke; ọdo bu l'ayi lẹ Kuráýisutu tugbaberu buru nanu. Ọo ya bu; ndu-mu, ayi yeru obu; iphemiphe ọbule, ayi anọdujekpo eme bẹ ayi anọdujekwa eme t'ayi gude iya mefuta unu. ²⁰ Mu atsukwa egvu; sụ: ?mu maru tọ bukwanu: mu -byaruta; unu ta aduhe ẹge mu riru l'unu du; mbedua ta aduhekwaphu ẹge unu riru lẹ mu du. Mu atsukwa egvu; sụ: ?Mu ta abyakwanu bya aphu l'unu anọduje aswo-phe uswo; ejiphe ijimanya; buru ndu obu-oku; l'akpa enya; ephuphe ibe unu iphu; agba ibe unu mgbamu; ekuphe onwunu ekuku; buru oku-mkpaka phe. ²¹ Mu atsukwa egvu lẹ mu -bya l'ugbo iya-a bẹ Nchileke e-wozita mu ali l'ifu unu; mu awata okwa ekwa ekpu igweligwe ndu mehawaru iphe du eji; ẹphe te kwe taa onwephe uta iphe du eji, ẹphe meru; haa ejo umere, rehuru erehu; haa ome ke nwanyi; me t'ẹphe ba buheru ndu iphere gvuru l'ifu.

13

Okwa ikperazu

¹ Abyabya owaa, mu abya abyabya-wa kweekwa ugbo ẹto, mu abya unu agbaphe. Ẹkwo okfu Nchileke sukwaru: "L'onye e kuru ikpe b'ẹ ta anmajekwa ikpe; 'abudu l'a du ẹbo; m'ọ bu ẹto agba iya ekebe." ² Mu nmaakwaru ndu ono, mehawaru ejo iphe ono okwa; me ndu ọphunanu l'ẹphe ha. Mu anmakwaru iya ẹphe nta-a, mu ẹ-ta nodu l'ẹke ono ẹge ono, mu nmaru iya ẹphe teke ono, mu byaru k'ugbo ẹbo ono. Lẹ mu -bya bẹ mu ta ahakwa ẹphe; lẹ mu ba ahụ ẹphe ahuhù. ³ Ọo ya bu; unu eshi ẹge ono maru lẹ Kuráýisutu gude mu-a ekfu okfu; l'unu sukwaru t'e koshi unu iphe e-me t'unu maru l'o gude mu-a ekfu okfu. Kuráýisutu ono te emejekwa l'ọ bu onye ike ta nodu teke oome unu iphe. O gbe buru iphe oo-me bu l'oo-koshi ẹge okpẹhu iya habe l'ẹke unu no. ⁴ L'a makwaru-a l'ike ta nodu iya teke a kpopyaberu iya l'oshi-osweru; obenu lẹ nta-a bẹ bu ike Nchileke b'o gude nodu ndu. O kwaphu ẹge ono, ike shi gvụ iya ono bu ẹge o gvukwaruphu ayibedua. Obenu lẹ nta-a bẹ ike ke Nchileke e-me; ayi anodu ndu ẹge Kuráýisutu no; ike anodu ayi ẹge o no iya; k'ọphu ike a-no ayi l'iphe bu iphe ayi emekpooru unu.

⁵ Unu tujeedukwa onwunu ghachaa; maru ẹge obu unu du; t'unu shije ẹge ono maru: unu -noshikwaduru-a ike l'ekwekwe, unu kweru ke Kuráýisutu. ?Unu ta madu lẹ Jisosu Kuráýisutu bu unu ebubu l'ehu tọ; gbahalekwaphu l'unu tuwaru onwunu ghachaa; phua l'unu te kwetahedu; yo buru iya bu l'ẹ to budu unu ebubu l'ehu. ⁶ Ọphu mu gude ẹka bu l'unu e-mekochaa maru l'ayi ta gwobedu ekwekwe ono, ayi kweru ono. ⁷ Iphe ayi anọduje ekfu anu Nchileke; bu t'ẹ b'o kweekwa t'unu mee iphe ẹ-ta dudu mma. Ẹ tọ bukwa tẹ ayi koshi l'ayi bu ndu oma; o chikwa-a t'unu meje iphe vudo nhamunha; m'o -ruhuru; o -buru l'òò-du lẹ ayibedua buwa ndu daru adada. ⁸ L'ẹ to nweekwa m'ọ bu iphe lanu, ayi e-meghe gude mebyia okpobe okfu ono. Iphe ayi anọduje eme bukwa l'ayi anọduje ejeru okpobe okfu ono ozi. ⁹ Ọo ya bu l'ehu anọduje atso ayi ena; m'ọ buru l'ike ta nodu ayi; unubedua eshikwanu ike. Ọo ya kparu iphe ayi anọduje ekfufua l'anu Nchileke t'o mee t'onodu unu ka mma. ¹⁰ Mu ede iphe-a nta-a, mu l'unu ta nodu-wa; l'ẹke ono; k'ọphu mu te ejedu ogude ike ono, Nnajiufu yeru mu l'ẹka ono mee unu iphe onwu-onwu teke mu byaru. Ọo ya bu

tẹ mu be egude ike ono, o yeru mu l'ẹka k'ogude melia unu emeli ono gbe hùlahaa unu àhùhù.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹¹ Nta-a unwunna mu; unu nọkwa ọhuma. Unu lakwa azu l'ọnodu, dọebe mma. Unu ngabejekwa nchị l'iphe mu ekfu. T'oriri unu bukwaru nanu; unu eburu l'ẹhu-agu. Ọo ya bu tẹ Nchileke ono, yeru ayi obu ono, bu iya emeje t'ayi buru l'ẹhu-agu ono swikwaru unu eswiru.

¹² Unu keleje ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa.

¹³ Iphe bu ndu ke Nchileke l'ibiyi ọwaa ekelekwaphu unu.

¹⁴ T'eze-iphe-oma ke Nnajiufu, bu Jisosu Kuráyisutu; obu ọphu Nchileke eyejeru ndibe iya; me ike ono, Ume-dụ-Nsọ meru t'unu gbaru mgba ono; dzukotakwa oke l'ẹhu unu l'unu ha.

Èkwo, Pòlu deru nù Ndu Galéshiya

¹ Èkwo-ozì-wa shì l'èka mbèdua, bù Pòlu, bù onye e meru tẹ mu bụru onye ishi-ozì Jisọsu Kuráiyisutu. È tọ bụkwa madzụ meru mu iya; òphu ò bụkwa madzụ b'ò shì l'èka. Ndu o shì l'èka kwa Jisọsu Kuráiyisutu; mẹ Nchileke, bù Nna, bù iya bù onye meru tẹ Jisọsu Kuráiyisutu shì l'ònwu teta nọdu ndzụ. ² Ùnwunna ayì, mu l'èphe nọ l'èke-a bẹ mu l'èphe tũko ekele iphe bù chọchi, nọ lẹ Galéshiya ekele.

³ Iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke, bù Nna; mẹ Nnajiufu, bù Jisọsu Kuráiyisutu bù t'èphe meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'èhu dụ unu agu.

⁴ Ò bù Kuráiyisutu ono gude onwiya chia aja; nwuhu; shì ege ono safu ayì iphe dụ aja, ayì meshiru; ege ee-shì t'ò dzọfuta ayì lẹ mgboko-a, iphe dụ aja jiru ejiji-wa. Iphe ono abụru uche-obu Nna ayì, bù Nchileke b'ò meru ono. ⁵ T'a jaa Nchileke ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ege ò dụ.

Ozi-oma lanu kpau; be nonu

⁶ Iphe owaa dukwa mu biribiri l'ò bù Nchileke ono, kuru unu tẹ Kuráiyisutu shì l'eze-iphe-oma ono, o meru unu dzọfuta unu ono b'ẹ ta nọdu òphu baru ishi; unu egbe agbakutawaru nù Nchileke ono azụ; gbe aghawanu ifu l'ozì-oma òdo, gbaru iche. ⁷ E -kfude iya ekfufu b'ẹ to nwekwa ozi-oma òdo, nonu. Obenu l'ò nweru ndu agbaghashi unu obu agbaghashi; mbụ ndu ese t'èphe gbanwee ozi-oma kẹ Kuráiyisutu ono. ⁸ A-o! Ò -bụru l'ò ayibedua; m'ò bù l'ò ojozi, shì l'imigwe byaru bya ezilaha unu ozi-oma òphu yele ono, ayì ziru unu ono ta dakọtadu; tẹ Nchileke tẹ-phukwaa ya l'ònu. ⁹ Ò kwa iphe ayì kfuhawaru bẹ mu ekfu òdo nta-a; sụ: Ò -nweru onye ezi unu ozi-oma òphu yele ono, ayì ziru unu ono ta dakọtadu; tẹ Nchileke tẹ-phukwaa onye obu l'ònu.

¹⁰ ?Ò dụ unu lẹ mu eme tẹ mu kfu iphe atọ ndiphe ẹna lẹ nchị tọ? ?T'ò dụ unu lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bù onye oma? Wawakwa. Iphe mu eme tẹ mu meje bụkwa iphe a-dụ Nchileke mma. Ndege ò bụru lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bù onye oma; mẹ mu ta ga abụkwa nwozi Kuráiyisutu.

Ege Pòlu shì bụru onye ishi-ozì

¹¹ Iphe unu a-maru; ùnwunna mu; bù l'ozì-oma òphu mu ezije ta bụkwa l'uche-obu madzụ b'ò shì. ¹² Ishì iya abụru l'è tọ bụdu madzụ b'ò shì l'èka; òphu madzụ 'ezidu mu iya ezizi. Ò bù Jisọsu Kuráiyisutu koshiru mu onwiya bya eworu ozi-oma ono ye mu l'èka.

¹³ Unu nùhawaru-a ege ndzụ mu shì dụ teke mu shì eme ome-l'alì, ndu Ju egudeje abaru Nchileke aja; nùwa ege mu kparu chọchi kẹ Nchileke ẹhu; mbụ shì see ege mu e-shì mebyia ya lẹ mkpurophu. ¹⁴ Mu shì etsokotakpolephu ekemu ndu Ju ono òhuma ege a tũru iya. Mu tsokpooru ekemu ono tsotabe iya k'òphu mu kakọta iya igweligwe ndu mu l'èphe bù ògbo etsotso; ege ono bẹ ome ome-l'alì ndiche ayì pẹ shì anọduje evu mu ẹhu; l'evushi mu iya ike.

¹⁵ Obenu lẹ Nchileke fọtahawaru mu ru tẹmanu b'a mụderu mu; bya egude eze-iphe-oma iya kua mu l'ège ò chọru; ¹⁶ koshi mu Nwa iya ono; k'òphu mu a-ra kẹ Nwa iya ono arara tẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju nua ya. Teke iphe ono meru ta dukwa madzụ, kfu ẹka kfu ọkpa, mu chị-koshiru idzu iya. ¹⁷ Òphu mu 'ejekwa Jerúsalemu kẹ tẹ mu jekfu ndu vuru mu ụzo bụru ndu ishi-ozì-wa je ẹphe ọkpata ishi. Iphe mu meru bù lẹ mu gbe tũgbua bahushia Arébiya bya eshi ẹke ono laphushia azụ lẹ Damásukọsu. ¹⁸ A nọlephu afa ẹto; mu atũgbua jeshia Jerúsalemu tẹ mu je amaru

onye bụ Pyita. Mu eshi rua; mu l'iya anọ abalị iri l'ise. ¹⁹ Obenu l'ẹ tọ dukwa ndu ishi-ozì ndu ọphu, mu phuru; gbahaa Jémusu, bụ nwunne Nnajiufu ayi.

²⁰ Ọ bụ Nchileke nwenkinyi iya maru l'iphemiphe ọbule-a, mu nọ iya l'ifu ederu unu-wa ta dudu ọphu bụ ejo-ire bẹ mu adzu.

²¹ Tọ dụ iya bụ; mu atugbua; yọ buru mu oje alị Siríya; meebe bya ejee Silísiya. ²² Ege-a, mu ekfu-wa ta dukwaa m'ọo iphe bụ chọchi Kuráyisutu lẹ Judíya, mawaru onye mu bụ. ²³ Iphe ẹphe anulephu lẹ nchị lẹ nchị bụ l'a sụru: "L'onye ono, shi eme ẹphe kpakpawowo ono bẹ arakwa ozi-oma kẹ t'e kweta kẹ Kuráyisutu arara; mbụ ekwekwe ono, o shi eme t'o mebyia emebyi ono." ²⁴ Ọo ya kparu iphe ẹphe ekele Nchileke ekele; l'okfu ẹhu mu.

2

Pọlu ejekfu ndu ishi-ozì ọphu

¹ A nọlephu afa iri l'eno; mu lẹ Bánabasu alashia azụ lẹ Jerúsalemu. Mu eduta Táytosu; mu l'iya ayíru. ² Iphe kparu iphe mu jeru ẹke ono bụ l'ọo Nchileke koshiru mu iya; sụ tẹ mu je. Mu ekweta jeshia. Mu lẹ ndu ono, bụ ndu ishi ono abya anọ ndzuko kẹ iche. Mu abya eworu ozi-oma ono, mu ziru ndu ẹ-ta bụdu Ju ono tọgboru ẹphe ẹba; k'ọphu akanya, mu sehawaru; mẹ ọphu mu ese nta-a ta bụduru mu kẹ mmakanu. Ẹphe azua gbúruru. ³ Ẹ to nwekwa onye ẹphe yebutaru t'o bua útsù. Mbụ jeyekwa lẹ Táytosu-a, ẹ-ta bụdu onye Ju, mu l'iya yi-wa te nwekwa onye yebutaru iya sụ l'o bufutaje útsù. ⁴ E guderu l'o nwekwaru-a ndu sụru t'ẹphe bua ya ugvu; ndu ono bụ ndu pyabataru nù; l'eme l'ẹphe -bù ndu kẹ Kuráyisutu; 'a ma l'ẹphe ta bụdu; l'ọo ngge bẹ ẹphe byaru egege t'ẹphe bya bya egeta ẹge ayi gbakutaberu ekemu azụ; okfu l'ayi bụ ndu kẹ Kuráyisutu. Iphe ẹphe shi achọ ụzo iya bụ ẹge ẹphe e-me mee ayi t'ayi tsojelephu iphe ekemu ẹphe kfuru ẹge ohu anọduje eme iphe onye gbaru iya nù kfuru. ⁵ Ọle ayi te kwekwa haaru ẹphe ụzo; m'ọ bụ ugbo lanu; ẹge ee-shi t'ayi kwakọberu unu iphe ono, bụ ọkpobe okfu ono; mbụ ozi-oma ono.

⁶ Obenu lẹ ndu ọphu a sụru l'ẹphe bụ ndu ishi ọbu; mbụ; iphe mu gude ekfu ẹge-a kwa lẹ mu ta akpadu ishi iphe ẹphe bụ; kele Nchileke te eledu madzụ ẹnya l'ifu. Ndu ono, a sụru l'ẹphe bụ ishi ono ta dukwa iphe ọdo, ẹphe sụru tẹ mu yefua l'ozì-oma ono. ⁷ Iphe gbe mee nù bụ l'ẹphe phuru lẹ Nchileke wowaru ozi-oma ono ye mu l'ẹka tẹ mu je zia ya ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; ẹge ono, o yekwaru iya phụ Pyita l'ẹka t'o je ezia ya ndu Ju ono. ⁸ Kẹ l'ọo ẹge ike kẹ Nchileke meru irè l'ẹhu Pyita; t'ọ buru onye ishi-ozì; zia ndu Ju ozi-oma ono; bụ ẹge ike kẹ Nchileke meru mu irè l'ẹhu; mu aburu onye ishi-ozì; zia ya ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. ⁹ Tọ dụ iya bụ; Jémusu; mẹ Pyita; mẹ Jonu, bụ ndu ono, a sụru l'ọo ẹphe bụ ndu ishi, gudeshi chọchi-wa ike ono abya amaru l'ọo Nchileke yeru mu ozi-oma ono l'ẹka. Ẹphe azua mgbede; bya ekwe mu lẹ Bánabasu l'ẹka; bya ekweta l'ayi l'ẹphe a-tuko buru nanu. Ayi l'ẹphe abya atukokwaphu zua gbúruru lẹ mu lẹ Bánabasu a-nọdu ezi ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma ono; t'ẹphebedua zije iya ndu Ju. ¹⁰ Iphe lanu, ẹphe sụru t'ayi mee bụ t'ayi nyatajekwa ndu chọchi, akpa ụkpa. Onanu bẹ mu kebekpooru ẹhu eme.

Mba, Pọlu baru Pyita lẹ Ántiyọku

¹¹ Yo be lẹ Pyita byaru Ántiyọku; mu evudo iya l'ifu baaru iya m̀bà l'edzudzu ọha; kẹ l'o nweru iphe o meru, teru iya nù. ¹² Lẹ teke ọdungukpo bẹ Pyita yele ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju shi erigbaje nri. E meebe; yo be lẹ ndu, ẹphe lẹ Jémusu nọ byakfutaleru iya phụ; yo bufu onwiya; sụ lẹ yele ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju ono te erigbahedu nri. Ishi iya aburu lẹ Pyita atsù ndu Ju ono, sụru l'onymonye ọbule bufutaje útsù ono egvu. ¹³ Ụnwunna ayi ndu Ju ndu ọphu abya eyefua ẹka l'obu-ote Pyita phe ono.

Mbù lufu lẹ Bánabasu bẹ ẹphe jítakwaruphu; yo tsoru ẹphe bukwaruphu ndu obu-ote obu. ¹⁴ Yo be teke mu byaru bya egude ẹnya mu phụ; l'ẹphe tee tsodu ozi-oma ono lẹ nhamunha iya; mu evudo l'ifu ndu chọchi l'ẹphe ha; sụ Pyita: "T'o lewaru ẹge yẹbedua, bụ onye Ju gbe eme umere l'ọ bụ onye ẹ-ta bụdu onye Ju; ?nanuhunu ẹge oo-me yebuta ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ẹphe tsoje ekemu ndu Ju?"

*Ekweta kpụu a-dzọ ndu Ju;
dzọo ndu ohodo*

¹⁵ Ọ bụ oswi-okfu l'ayibedua b'a muru; ayi aburu ndu Ju; ayi ta bụ ndu ẹ-ta madu ekemu Nchileke; ¹⁶ obekwanu l'ayi marua l'ẹ tọ bụdu ome iphe a turu l'ekemu emeje madzụ t'ọ buru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke nwenkinyi bulekwaphu onye woru onwiya ye Jisosu Kuráiyisutu l'ẹka. Ọo ya bụ l'ayibedua wowaru onwayi ye Jisosu Kuráiyisutu l'ẹka ẹge ayi a-buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; okfu l'ayi kwetaru kẹ Jisosu Kuráiyisutu; ẹ tọ bukwa okfu l'ayi eme iphe a turu l'ekemu. L'ẹ tọ dukwa onye Nchileke agu l'onye doberu ẹka ndoo; okfu l'onye ono eme iphe a turu l'ekemu. ¹⁷ Keshinu ophu ayibe ndu Ju eme t'ayi lẹ Kuráiyisutu tugbabe buru nanu; k'ophu oo-me t'ayi buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ọo ya bụ l'ayi kweru l'ayi bühukwaphu ndu eme iphe du eji l'ọ bụ ndu ẹ-ta madu ekemu Nchileke. Teke bụ l'ọ bụ ẹge ono b'ọ du; ?ọ futaru lẹ Kuráiyisutu eme t'iphe du eji kafua nshinu tọo? Wawakwa! ¹⁸ Ọ -buru lẹ madzụ vuru ọzo mee ya t'o doo ẹnya l'ẹ tọ bühedu ome iphe a turu l'ekemu emeje tẹ Nchileke gua madzụ l'onye doberu ẹka ndoo; bya ala azu wata iya ememe bẹ onye ono buakwa onye emebyi ekemu emebyi. ¹⁹ Mu gudeekwa k'otso ekemu bya aphua lẹ mu nwuhuwuru anwuhu; l'ekemu gbuwaru mu egbugbu. Mu abyaakwanu bya eswee ya ẹnya ẹge ee-shi tẹ mu noduru Nchileke ndzụ. ²⁰ A kpopyabewaru mu lẹ Kuráiyisutu l'oshi-osweru. Ọo ya bụ l'ẹ tọ bühekwa mbedua nọ ndzụ. Ọ buakwa Kuráiyisutu nọ mu ndzụ l'ẹhu. Ndzụ ophu mu nọ nta-a bukwa okfu lẹ mu woru onwomu ye Nwatibe Nchileke l'ẹka kparu iphe mu nọ iya; mbu Nwatibe Nchileke ono, bụ onye yeru mu obu; woru ndzụ iya tuta l'okfu ẹhu mu ono. ²¹ Mu ta ajikakwa eze-iphe-oma Nchileke. Ndege ọ -buru l'ọo shita l'ome ekemu bẹ madzụ e-shi buru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; m'ọ buru iya bụ l'anwuhu, Kuráiyisutu nwuhuru ta ge enwekwa ishi.

3

Ekweta; yele ekemu

¹ Ọwaa ẹge eswe nk'unu hakwanu; unube ndu Galéshiya! ?Bụ onye kabẹ raa unu ẹka l'ifu ẹge ọwaa? ?Tọ bụdunua unu bẹ mu tuko kẹ anwuhu Jisosu Kuráiyisutu l'oshi-osweru togboru ẹba-wa. ² Iphe lanu, mu aji unu bu: ?Bụ iphe ekemu kfuru bẹ unu meoduru bẹ unu nataderu Ume-du-Nso ono, unu nataru ono tọo? Wawakwa! Unu nataru Ume-du-Nso; kẹ l'unu nuru ozi-oma kẹ Kuráiyisutu ono bya eworu onwunu ye iya l'ẹka. ³ ?Nanu ẹge e meru bẹ unu gbe bya abuwuru nu ndu eswe ẹge ono? L'odungu bẹ unu gude Ume kẹ Nchileke dube otso Kuráiyisutu. ?Buhunu ngunu meru iphe unu paru Ume Nchileke ono haa; gbe dobesu l'ọo ike nk'unu bẹ unu e-gude tsokota Kuráiyisutu obu? ⁴ Iphemiphe obule ono, unu gude ẹnya unu phukota ono; ?ọ bụ kẹ mmakanu tọo? Ẹ tọ dukwa mu l'ọ bụ kẹ mmakanu. ⁵ ?Ọ kwa lẹ Nchileke anoduje anu unu Ume-du-Nso iya; l'emeshi iphe-ophulanya l'ẹke unu nọ. ?Ojikoje iphe ono eme; okfu l'unu eme iphe ekemu kfuru; t'ọ bụ-a l'ọo l'unu nuru ozi-oma ono bya eworu onwunu ye Kuráiyisutu l'ẹka?

⁶ Unu lewaru iphe ekwo okfu Nchileke kfuru lẹ kẹ Ébirihamu. Ọ suru: "Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke aguaru iya ẹya l'odobekanda." ⁷ Ọo ya bụ l'unu elewa iya-a l'ọo ndu, kweru iphe Nchileke kfuru bẹ bụ unwu

Ébirihamu. ⁸ Èkwo okfu Nchileke mehawaru t'a maru lẹ Nchileke e-me ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo; m'ọ -bụru l'ẹphe woru onwẹphe ye iya l'ẹka. Nchileke vuhawa ụzo zia Ébirihamu ozi-oma ono; sụ iya: "L'ọo l'ẹka iya bẹ ya e-shi gọoru ndiphe mgburumgburu ọnu." ⁹ Ọo ya bụ lẹ keshinu Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke agọoru iya ọnu; bụkwaphu ẹge ono bẹ Nchileke a-gọru ọnu-oma nụ iphe bụ ndu woru onwẹphe ye iya l'ẹka.

¹⁰ Iphe bụ ndu yeru ẹhu l'ome iphe a tūru l'ekemu; mbụ ndu, sūru l'ọo otso ekemu a-dzọfuta ẹphe; bẹ bụkwa ndu vu ọnu. Kẹle e deru l'ẹkwo ekemu; sụ: "L'onye ta tūkodu iphe bụ iphe, e deru l'ẹkwo ekemu l'ọ ha eme bụkwa onye vu ọnu." ¹¹ Iphe lanụ, doru ẹnya ọhuma bụ l'ẹ tọ dudu onye a-dụ ike gude otso ekemu ono bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Okfu l'e deru; sụ: "L'onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzūkwaru." ¹² Obenu l'ome iphe a tūru l'ekemu yẹle oworu onwonye ye Nchileke l'ẹka ta dūkwa iphe ẹphe ji; okfu l'e dekwaruphu l'ẹkwo; sụ: "Lẹ ndu emeje iphe, bụ iphe ekemu kfuru l'ọ ha e-shikwaphu ẹge ono nọdu ndzụ."

¹³ Kuráyisutu gbafutaru ayi lẹ mburọnu, ekemu meru; ayi evuru; keshinu o vuchitaru ayi mburọnu ono, ga ge gbu ayi ono; kẹ l'ẹkwo okfu Nchileke sūkwaru: "L'iphe bụ onye a kfugburu l'eli oshi bụkwa onye larụ lẹ mburọnu." ¹⁴ Kuráyisutu larụ lẹ mburọnu ono ẹge ee-shi tẹ eze-iphe-oma, Nchileke sūru lẹ ya e-meru Ébirihamu shi l'ẹka kẹ Kuráyisutu Jisọsu rua ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ẹka. Ayịbedua e-shikwaphu l'ekwekwe, ayi kweru kẹ Kuráyisutu nata Ume ono, Nchileke kwehawaru ụkwa lẹ ya a-nụ ayi ono.

Ekemu; yẹle ụkwa, Nchileke kweru

¹⁵ Ụnwunna mu; tẹ mu gudekwa iphe ayi emeje nmaaru unu ẹtu ọwaa: Madzụ -kee ekpe; dee ya edede l'ẹkwo; bya abyaa ya ẹka; b'ẹ tọ dūkwa onye emebyije iya nụ; ọpflu ọ dūkwa onye eyekwaje iya iphe. Mbụ; a makwaru-a l'ọo ekpe, madzụ keru.

¹⁶ Ọ kwa Ébirihamu yẹle "o-shi-l'eri iya" bẹ Nchileke kweru ụkwa iphe.

Ẹ tọ sūkwa iya l'ọo "yẹle ndu, bụ o-shi-l'eri iya pẹ;" t'e shi ẹge ono maru l'ọo igwe madzụ.

Ọ sūru l'ọo yẹle "o-shi-l'eri iya", bụ iya bụ l'ọo onye lanụ, bụkwanu iya bụ Kuráyisutu. ¹⁷ Mbụ l'iphe mu ekfu bụ l'ogba-ndzụ ono, shi l'ẹka Nchileke ono bẹ Nchileke kweru ụkwa iphe kweshia ya ike lẹ ya e-me iphe iya kfuru. Ekemu, a nọ-oduru unu afa l'ụkporo afa iri k'ọpflu Nchileke kwetsuaru ụkwa ono tẹmanu bẹ ekemu ono byaru; te emebyighekwa ụkwa iphe ono, Nchileke kweru ono. Ẹ to mekwa ụkwa ono, Nchileke kweru ono t'ọ bụru kẹ mmakanụ. ¹⁸ Ndege ọ bụru l'ọo t'e meodu iphe a tūru l'ekemu tẹmanu Nchileke emee iphe o kweru ụkwa iya; m'ẹ tọ ga abụhekwa kẹ l'ọ kweru ụkwa iphe b'ọ gude eme iya. Obenu lẹ Nchileke nūru Ébirihamu iphe, o kweru iya ụkwa iya; okfu l'ọ kwewaru iya ụkwa iya.

¹⁹ ?Buhunu ngunu b'a tū-turu ekemu? Iphe a tū-turu ekemu bụ t'ọ koshi iphe ome ẹjo iphe bụ. A tūru iya; okfu l'ọo-nọdu jeye teke o-shi-l'eri Ébirihamu ono a-bya; bụ iya bụ onye ono, Nchileke kweru ụkwa iphe doberu ono. Ọo Nchileke tūru ekemu ono bya eshi l'ẹka ndu ojozi-imigwe woru iya nụ onye ẹto, bụ Mosisu, nọ-chiru ẹnya madzụ t'ọ tūaru iya ndiphe. ²⁰ L'ọ kwa teke a dū ẹbo eme iphe bẹ aachojje onye-ẹto. Obekwanu l'onye lanụ -ekwe ụkwa iphe bẹ mkpa onye k'ẹto ono ta dūhekwa. Yọ bụru Nchileke bụ onye lanụ ono.

²¹ ?Bụ iya bụ l'ekemu e-chikpo iphe ono, Nchileke kweru ụkwa iya tọo? Wawakwa!

Kẹle ndege o nweru ekemu, a tūru, l'anụ ndzụ; mẹ odobe-ẹka-ndoo eshikwanu l'ome iphe a tūru l'ekemu. ²² Obenu l'ẹkwo okfu Nchileke ekoshi lẹ ndiphe

mgburungburu bẹ iphe dọ ẹji nmapyitawaru l'ẹkpiri. Iphe kparu iphe ookoshi iya ẹge ono; bọ k'ọphu iphe ono, Nchileke kweru ụkwa ẹ ya e-meru onye woru onwiya ye Kuráýisutu l'ẹka ono a-bụleruphu ndu woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka kpụu bẹ oo-meru iya.

²³ Teke Nchileke taa gụhaduaru ayi ụzo t'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ ekemu shikwa tuchia ayi l'ọ bọ ndu a tuchiru l'ọka-mkpọro jeye teke Nchileke koshiru ayi ụzo t'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka. ²⁴ Ọo ya bọ l'ekemu shi edu ayi ụzo l'ọ bọ onye eleta ẹgirima ẹnya; dua ayi ẹge ono jeye Kuráýisutu abya; k'ọphu ayi a-buru ndu Nchileke gụru ẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'ayi woru onwayi ye Nchileke l'ẹka. ²⁵ Nta-a, Nchileke gụhawaru ayi ụzo t'ayi kweta kẹ Kuráýisutu-wa bẹ ayi ta nọhekwa l'ẹka onye ono, eleta ayi ono, bọ iya bọ ekemu.

²⁶ Ọo ya bọ ẹ keshinu unu wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'ẹka; unu l'iya atugbabe-wa buru nanu bẹ unu bukotawa unwu Nchileke; ²⁷ kẹle teke ono, e meru unu baputizimu; unu ẹ Kuráýisutu atugbabe ono b'e -kfude iya ekfukfu; a sọ l'unu wowaru ndu Kuráýisutu yee onwunu l'ọ bọ onye yeru uwe. ²⁸ Mkpocha kẹ l'onye ọwaa bọ onye Ju; onye ọphu ta bọ onye Ju ta dọhekwa. Ọphu 'ọ dọhekwa mbu mkpocha kẹ l'onye ọwaa bọ ohu; onye ọphu aburu amadu. Ọphu l'onye ọwaa bọ nwoke; onye ọphu aburu nwanyi ta dọhekwapu; kẹ l'unu l'unu ha shi-wa l'ẹka Kuráýisutu tugbabe buru nanu. ²⁹ Ọo ya bọ; ọ -buru l'unu buwa ndu kẹ Kuráýisutu bẹ unu buwa o-shi-l'eri Ẹbirihamu; bọ iya bọ ndu iphe ono, Nchileke kweru Ẹbirihamu ụkwa iya ono ruberu.

4

¹ Ọwaa iphe, mu e-gude koshi unu iphe, mu ekfu: L'onye bọ iya e-mekochaa ria iphe nna iya bẹ teke ọ bọ nwata bẹ bukwa ẹge eeme ohu bẹ aanọduje eme iya. A makwaru-a l'ọo ya nwe iphemiphe ọbule; ² ọbu ẹ teke ono, ọ bukwa du nwata ono bẹ oonweje onye gude iya nu, bọ iya bọ onye e-mefuta iya nu. Yo nwekwaruphu onye a-nọdu eleta iphe, o nweru ẹnya jeye teke ono, nna iya kfuru sọ l'ono bọ teke nwata ono dzuru ogwota iphe iya ono. ³ Ọ bọ ẹge ono b'ọ dọ l'ẹka nk'ayi. Teke ayi te shidu maru iphe bẹ ogvu imigwe, achigbaa mgboko-a shi eme ayi ohu ẹphe. ⁴ Yọ bya erua teke gbaru nu; Nchileke ezi Nwa iya t'ọ bya. Yọ bya aburu madu; nwanyi amua ya. Yọ buru iphe ekemu suru tẹ ndu Ju meje bẹ oomeje; ⁵ t'ọ shi ẹge ono gbata ndu ekemu keru ẹgbu; k'ọphu Nchileke a-nata ayi l'ọ bọ unwu iya.

⁶ Yọ buru okfu l'unu buwa unwu iya meru iphe Nchileke woru Ume kẹ Nwa iya ye ayi l'obu; mbu Ume ọphu emeje ayi t'ayi l'eku Nchileke: "Nna! Nna!" ⁷ Ọo ya bọ l'e shi l'ẹka Nchileke; unu ta buhe ohu; unu abwarunu unwu Nchileke. Keshinu unu buwa unwu Nchileke; bọ nu iya bọ l'unu yi-wa ẹ ndu e-ri iphe ono, Nchileke doberu unwu iya ono.

Pọlu agba mgbamuche ndu Galéshiya

⁸ Ẹ mbu; teke unu te shidu maru Nchileke bẹ unu shi bugbaaru ohu k'iphe ẹ-ta budu Nchileke. ⁹ Yo be nta-a, unu byawaru bya amaru Nchileke-wa; waawa; tẹ mu gbe kfua ya ẹge-a: ọ buchia nta-a, Nchileke mawaru unu-wa bẹ mu suru: ?nanuhunu ẹge e meru: unu egbe ghakọbe ala azu alakfu ogvu ono, shi achitsua unu, ẹ-ta dudu ike, nọ iya nu ono? ?Bọ ngunu meru iphe unu eme t'unu lashia azu je aburu ohu ẹphe ọdo? ¹⁰ Unu anyatajẹ uboku; mẹ onwa; mẹ ọgè teke iphe meru; mẹ afa; dobegbaa ya iche; unu etubesu l'unu -emewa iya ẹge ono; Nchileke asu l'unu eme iya ọhuma. ¹¹ Mu awakwaru unu obu; ẹ mu ta madu: ozi ono, mu jeru l'ishi unu ono; ?tọ budu mu nu kẹ mmakanu.

¹² Ẹnwunna mu; mu arọ unu t'unu duru ẹge mu du; kele mbedua duwa ẹge unu du. Ẹ tọ dukwa iphe du eji, unu meru mu. ¹³ Unu marua l'ọo teke ẹhu ẹ-ta dudu mu mma be mu byaru bya ezia unu ozi-oma ono l'odungu. ¹⁴ E gudekwaru l'iphe, shi eme mu nu shi buru unu eze iphe-adata; unu ta kpokwa mu ash; unu ta jika mu. Unu gbe metabekwaru mu ohuma le mu -bu ojozi-imigwe; m'o bu le mu -bu Kuráyisutu Jisosu l'onwiya. ¹⁵ ?Unu meru ẹhu ono, shi tsọo unu ẹna l'okfu ẹhu mu teke ono imagha? Ke le mu maru l'ẹ ta atudu iya ego; le ndege o buru le ee-meghe iya teke ono; m'o gbe buru ke t'unu swoshia akpuru ẹnya nk'unu chee mu. ¹⁶ ?Mu gbe buwaru nu onye okfu unu nta-a; okfu le mu ekfuru unu iphe bu oswi-okfu tọo?

¹⁷ Ndu ono be oovukwa evuvu t'ephe kfuta unu yeru onwephe. Olobu t'unu makwaru l'iphe ephe gude eme iya ta adukwa mma. Ephe emekwa t'ephe chibuta unu t'unu gbafo mu l'ehu; tsoru ephe. ¹⁸ Ogba-tso ndu odo ta dukwa eji; olobu; t'unu gbatsojekwaru ndu obu m'o -buru l'ephe ekfu iphe du mma. Unu mejekwa ẹge ono tekenteke; t'e b'o bulekwapu teke mu l'unu no. ¹⁹ Ẹnwu mu! Mu nokwa l'iphe-ehuka l'okfu ẹhu unu nta-a; l'o bu nwanyi, ime eme. Yo buru ẹge ono be mu a-no iya jeye teke unu a-du ẹge Kuráyisutu du. ²⁰ O dule mu phu t'a su le mu l'unu no nta-a; me mu amakwanuru ẹge mu ge edobe onu ekfuru unu okfu. Nta-a b'o jiru mu ẹnya ẹge mu e-mekpo ke ẹhu unu!

Ẹtu ẹhu Héga yele Séra

²¹ Unube ndu onoduje agu mbu ome iphe ekemu kfuru; unu kaeduru mu: ?unu ta nudu iphe ekemu kfuru tọo? ²² Ke l'e dekwaru su le Ebirhamu mutaru egirima unwoke labu. Onye lanu bu nwanyi, bu ohu mutaru iya eya; onye ophu bu nwanyi ophu, bu amadu mutaru iya eya. ²³ Onye onanu, bu ohu muru iya ono b'a tsutaru ime iya; to nwe ukwa, Nchileke kweru swibe l'ehu iya ke iche. Onye onanu, shi l'eka nwanyi ophu bu amadu phu b'a tsutaru ime iya; okfu le Nchileke kweru ukwa l'aa-mu iya. ²⁴ Bu iya bu okfu; me etu iya. Ẹnwanyi labu ono, bugbaa nne ephe ono no-chiru ẹnya ogba-ndzu labu, shi l'eka Nchileke. Onye ophu bu Héga no-chiru ẹnya iphe ono, Nchileke kweru ukwa iya l'ogba-ndzu, shi l'eli Ugvu Sáyinayi, bu iya bu l'eke o turu ekemu nu Mosisu. Epha nwanyi ono bu Héga, bukwaphu epha Ugvu Sáyinayi ono. Ẹnwu nk'iya b'a muru t'ephe buru ohu. ²⁵ Ugvu Sáyinayi ono no l'alí Arébiya. Yo buru Arébiya bu eke unwu nwanwa ke Héga bu. O bu ẹge Héga, bu iya bu nwanyi ophu bu ohu phu no-chiru ẹnya Ugvu Sáyinayi bu ẹge o no-chiru ẹnya Jerúsalemu ntanu-a; kele Jerúsalemu, bu iya bu ufu ndu Ju; me ndu no iya nu be ekemu mewaru; ephe atuko buru ohu. ²⁶ Obenu le Jerúsalemu ke Nchileke, bu iya bu Jerúsalemu ophu no l'imigwe ta budu ohu. O bu yebedua bu nne ayi. ²⁷ Ke l'e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

“T'ehu tsọo ngu ẹna
 nggube nwanyi,
 keru ekeru, ẹ-ta tsubu ime!
 Gude ẹhu-otso-ẹna tee eswa;
 nggube nwanyi, ẹ-ta madu
 ohoku ude nwanyi, ime eme;
 kele nwanyi ophu
 e shi gbere azu phu;
 a-zu azuzu karia nwanyi
 ophu yele nji iya bu ebubu.”

²⁸ Ẹnwunna mu; unubedua bukwaphu unwu Nchileke ẹge Áyizaku bu iya. O bu ẹge Nchileke kweru ukwa l'aa-mu Áyizaku temanu a mu ya; bu ẹge o kwekwaruphu ukwa l'unu a-buru unwu iya temanu be unu bya aburu iya. ²⁹ O bukwaphu ẹge o

dụ teke ono bụ ẹge ọ dụ nta-a. Teke ono bẹ onye onanu, a tsutaru ime iya l'ọ bụ kẹ ndu ọdo phụ shi anọduje akpa onye ọphunanu, ndzụ iya shi l'ẹka Ume Nchileke phụ ẹhu. Yọ buru ẹge ọ dụ nta-a ndono. ³⁰ Obenu; ?bụ ngunu bẹ ẹkwo okfu Nchileke kfurū? Ọ sūru: “Chifukwa ohu yele nwa iya. Nwa, shi l'ohu bẹ yele nwa, amadu mūru ta agbakwaru mgba eke iphe nna ẹphe.” ³¹ Ọo ya bụ; unwunna mu; ayi ta bukwa unwu, ohu mūru; ayi bukwa unwu kẹ nwanyi ọphu bụ amadu.

5

Unu be ekwekwa; t'e mee unu ohu ọdo

¹ Kuráýisutu tọkwaru ayi l'ẹgbu; sụ t'ayi ba abuhe ohu. Ọo ya bụ t'unu vudoshia ike. Unu be ekwekwa t'o nweru onye e-gude ekemu mee unu t'unu buru ohu ọdo.

² Tẹ mubẹ Pọlu kakwaru iya unu: ọ -buru l'ọ bụ obu útsù bẹ unu gude eme t'unu buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ọo ya bunu l'abyabya, Kuráýisutu byaru ta dudu uru, ọ baru unu. ³ Tẹ mu kasakwaa onyemonye ọbule, buru útsù ẹnu-nchi. T'onye buru útsù ẹge ee-shi tẹ Nchileke gụ ya l'onye doberu ẹka ndoo nyatakwa l'ọ dobefutaje iphe bụ iphe ekemu kfurū l'ọ ha. ⁴ Unubẹ ndu eme tẹ Nchileke gụ unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'unu eme iphe ekemu kfurū; unu bufuakwaru onwunu l'ẹke Kuráýisutu nọ. Unu nashiakwaru onwunu eze-iphe-oma kẹ Nchileke. ⁵ A -bya l'ayibedua bẹ iphe ayi dzọberu ọkpa ele ẹnya iya eleshi iya ike lẹ Nchileke a-gụ ayi lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya bukwa l'ayi nataru Ume-dụ-Nso; okfu l'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka. ⁶ Kẹ l'onye yele Kuráýisutu Jisọsu tųgbaberu buru nanu b'ẹ te ekfuhekwa kẹ l'e buru útsù; ọphu bụ l'ẹ te budu. Iphe eekfu bụ k'oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ẹka; mbụ okweta kẹ Kuráýisutu ọphu ayi shi l'obu, ayi yeru ibe ayi ekoshi.

⁷ Unu shikwa etsokotahawa ụzo ono ọhuma. ?Buhunu onye kposhiru unu t'unu ba anọduhe eme iphe bụ ọkpobe okfu ono nta-a? ⁸ Ọphu doru mu ẹnya bụ l'ẹ tọ budu Nchileke-wa, bụ iya keru unu-wa bẹ gbe nọdu lẹ mkposhi ono t'unu be emehe ọkpobe okfu ono. ⁹ A nmaru ẹtu; sụ l'ọ bụ nwa-ochi-l'ẹka iphe ekoje-buredi l'ekolije ishi buredi l'ọphu. ¹⁰ Obenu l'atųgbabe, ayi l'unu tųgbaberu lẹ Nnajiufu bẹ meekwaru t'obu shihu mu ike l'ẹke unu nọ; l'unu a-laa azụ tsochata ụzo; wata ọri iphe mu ari. L'onye ọbu onye ọbu; mbụ onye ono, gbaghashi unu obu ono bẹ Nchileke a-nmakwa ikpe.

¹¹ Obenu: unwunna mu; ọ -buru l'ọo t'e buje útsù bẹ mu ezikwadu; l'ara iya arara; ?buhunu ole bụ kẹ tẹ aakpakwadu mu ẹhu? Ọ buru ẹge ono b'ọ dụ; mẹ arara, mu ara lẹ Nchileke a-gulephu ayi lẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu lẹ Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru ta ga dukwa onye ọ ga abujeru iphe eghughu. ¹² Teke bụ lẹ kẹ obu útsù aphunuka ndu ono, agbaghashi unu obu ono l'ẹhu; t'ẹphe jenu je ahashia onwẹphe ahaha.

¹³ Kẹ l'unubedua; unwunna mu; b'e kuru t'unu buru ndu a tọru l'ẹgbu. A makwaru l'a tọwaru unu l'ẹgbu. Obenu l'aga: unu ba ahahẹkwa onwunu t'iphe anọduje agụ unu agugu; mẹ iphe unu ari l'okpoma bya ekee unu ẹgbu ọdo. Iphe unu e-me gbe buru t'onyemonye ọbule yeru ibe iya obu; k'ọphu unu a-nọduje eyeru ibe unu ẹka. ¹⁴ Ishi iya aburu l'ekemu ono l'ọ ha tųkokwa kpakoru l'okfu lanu; bụ iya bụ: “Yeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu.” ¹⁵ Obenu lẹ teke ọ bụ l'unu gbe anọduje eme l'ọ bụ anu-egu-ẹgbudu, ẹ-te yeduru ibe iya obu; gbe l'atakashi ibe unu ẹra; anmabushi ibe unu anu; ha! Unu kwabekwa ẹnya; unu l'atuko ibe unu taẹbe; gvụ.

Ume Nchileke; mẹ ẹjo iphe aguebe madzụ

¹⁶ Ọle mbedua sūru t'unu hakwaa Ume Nchileke t'ookoshije unu ụzo. Ọo ya bụ ẹge unu ẹ-te emejedu ẹjo iphe aguebe unu. ¹⁷ L'iphe aguebe madzụ bẹ ta adujekwa Ume

Nchileke mma. Ophu iphe agụ Ume Nchileke ta adujekwanu uche ke madzụ mma. Iphe kparu iya nū bū l'uzo iphe labū ono bẹ dūru onwephe l'okfu. Yọ būru iya kparu iphe unu ta adujedu ike mee iphe dū mma, unu rīru k'ememe. ¹⁸ Obenu lẹ teke o bū Ume Nchileke ekoshije unu ụzo; ọo ya bū l'ekemu te ekehedu unu ẹgbu.

¹⁹ Iphe shigbaa l'uche madzụ doru ẹnya: mbū ?tī phudu ụru-alī; ?tī phudu ẹjo umere, rehuru erehu; ?tī phudu iphere ọgvu l'ifu; ²⁰ ọgwa iphe aagwa agwagwa; ọgwo ọgvu; osepe okfu; ọlu ọgu; ijimẹnya; obu-ọku; oke-ẹnya; okekashi onwonye akpa iche iche; ²¹ ẹnya-kfurukfuru; ọngunuka mẹe; ori l'angusweshi onwonye ifu; mēwaru egbe iphe dū ẹge ono. O bū egbe iphe shigbaa l'uche madzụ ndono. Tẹ mu lọkwaa unu ẹka lẹ nchī ẹge mu lọhawaru iya unu: ndu eme ẹge ono ta abyakwa bya abahū l'ẹke Nchileke bū eze.

²² Obekwanu l'iphe shigbaa lẹ Ume Nchileke bū: n-yemobu; ẹhu-ena; nchī-ọdu-ndo; ọta-nshi; ome odo; ome ọhuma; ovudoshi ike l'iphe e kfulu; ²³ ome agụ; mē ọkpade onwonye. E to nwekwa ekemu, a tūru sū l'onye meru iphe dūgbaa ẹge ono bẹ aa-nma ikpe. ²⁴ Ndu bukwanu ndu ke Kuráýisutu Jisusu kpopyabewaru ẹjo iphe agugbaa uche ẹphe; mē ẹjo umere ophu shigbaa ẹphe l'uche l'oshi-osweru. ²⁵ Nchileke shiwa l'ẹka Ume nk'iya; nū ayi ndzū ọphungu. Oo ya bū; unu t'ayi hanūa tẹ Ume ono koshije ayi ụzo. ²⁶ Unu t'ayi be emejelephu iphe ẹge ee-shi t'a jaa ayi ajaja; ayi te emeje iphe e-ghu ibe ayi eghughu; ophu ayi ejijekwaru ibe ayi ijimẹnya.

6

Oku -kota madzụ

¹ Ụnwunna mu; teke bū l'o nweru onye ẹka guderu l'ẹke oome iphe ẹ-ta dudu mma; unu koshinu l'ọo Ume Nchileke edu unu; zia obu alī dulata iya azū l'uzo, vudo nhamunha. Obenu; tẹ onyemonye ọbule letakwa onwiya ẹnya t'ẹ b'e nwufuaru iya ye l'ome iphe dū ẹji. ² T'onyenonu gbatajeru ibe iya l'iphe atsū iya l'ẹhu; k'ophu unu e-gude ẹge ono mekotaje ekemu, Kuráýisutu tūru. ³ L'onye rīru lẹ ya bū iphe; l'ẹke ẹ tọ dudu iphe o bū; onye ono kwa onwiya bẹ oome eswe. ⁴ O kwa t'onyenonu letajeodu onwiya ẹnya; maru ẹge umere iya gbaru. Teke i maru ẹge umere ngu gbaru; nggu ewotaje iphe i meru tūru yeru umere, gbaru ngu l'ememe. Oo ya bū l'ẹ tii jeheduru owota iphe i meru atūru eyeru ke onye ọdo. ⁵ Ishi iya aburu l'onyenonu e-vukwaru iphe o shi emeebe lẹ mgboko-a bya l'ifu Nchileke.

⁶ T'onye eezi ozi-oma ke Kuráýisutu ono nujekwa onye ezi iya ẹya nū iphe dū mma, o nweru.

⁷ Unu be ekwekwa t'e duphua unu ụzo; lẹ Nchileke ta abukwa onye éswé. O kwa iphe bū iphe onye kuru bẹ ọowotaje akpuru iya. ⁸ L'onye eme ẹjo iphe agụ uche iya bẹ a-lakwa l'iyi. Obenu l'onye eme iphe Ume Nchileke ziru iya bẹ Nchileke a-nū ndzū gbururu jeye. ⁹ Oo ya bū tẹ ike ba agvukwa ayi l'ome ọhuma; okfu l'ayi e-mekochaa ria uru iya teke o gbaleruphu; mē ayi -gudekpele iya phū ẹge ayi gude iya. ¹⁰ Oo ya bū; t'ayi mejeru onyemonye ọbule ọhuma nta-a, ụzo dūru ayi k'ememe iya. Ndu, ayi a-katsujekpooru omeru ọhuma ono bū ndu, ayi l'ẹphe tuko būru ndu ọnu ụlo lanū; okfu l'ayi l'ẹphe tuko-wa woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹¹ Nta-a bẹ mu gudekpoo ẹka mu gededede ederu unu ẹkwo ọbu. ?Unu ta phudu ẹge akpuru okfu, mu gude ede iya hajẹ kakporo kakporo. ¹² O kwa ndu eme t'a jaa ẹphe ajaja ke iphe ẹphe sūru l'e mefutaje l'eli ẹhu bū ndu eyebutaje unu t'unu bua útsù. Iphe ẹphe gude eme iya bū tẹ ndu Ju ba kpa ẹphe ẹhu. ẹphe maru lẹ ndu Ju ga ga akpa ẹphe ẹhu; ndege ẹphe kwere l'ọ bulephu Kuráýisutu ono, nwuhuru l'oshi-osweru ono a-dzofuta ẹphe. ¹³ Ndu ọbu, bukpooru nū útsù ọbu ẹ-ba bū l'ẹphe

emejekwanu iphe ekemu kfurú. Iphe meru iphe ọọgu ẹphe t'ẹphe mee unu t'unu bua útsù búkwa k'ọphu ẹphe a-sashilaha nsasa l'ẹphe meru; unu emee onwunu iphe-ọhubama l'anụ-ẹhu. ¹⁴ A bya ẹ mbedua; mu ta ahakwa ẹ ọsa nsasa l'iphe ọdo; gbahaa k'oshi-osweru Nnajiufu ayi, bú Jisọsu Kuráiyisutu. Ẹ keshinu ọphu ọ nwuhuru l'oshi-osweru ẹ iphe ẹ mgboko-a ta dọhekwa iphe ọ bú mu; tẹmanu ẹ mbedua dọkwaphu l'ọ bú onye nwuhuru anwuhu l'ẹke iphe ẹ mgboko-a nọ. ¹⁵ Ẹ l'e buru útsù; te bu; te nwekwa iphe ọ bú. Iphe bú iya nụ nwenkinyi bú ọburu onye Nchileke keru k'ọphungu. ¹⁶ Tẹ Nchileke mee t'ẹhu dọ iphe bú ndu etsoje ọzo iya ono, mu koshiru unu ono agu; yọ phúkwaaruphu ẹphe imiko. Ọ bú ẹphe bú ọkpobe ndu Ízurelu ẹ Nchileke.

¹⁷ Dọbe ntanụ; t'ẹ b'ọ dọkwa onye e-kfuchibaa mu nchị ọdo. Ichii iphe ọwaa, mu vu l'ẹhu ẹge-a ẹ búkwa iphe-ọhubama, ekoshi ẹ mu bú ohu Jisọsu.

¹⁸ Ụnwunna mu; tẹ Nnajiufu ayi, bú Jisọsu Kuráiyisutu mekwaaru unu eze-iphe-ọma l'unu ha. Ono kwa ẹge ọ dọ.

Ékwo, Pọlu deru nọ Ndu Éfesqsu

¹ Ọwaa bụ ẹkwo-ozi, mubẹ Pọlu ede. Mu bụ onye Nchileke fọtaru; mee mu tẹ mu bụru onye ishi-ozi Kuráýisutu Jisọsu.

Mu ede iya anụ ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Éfesqsu; mbụ ndu kweru kẹ Kuráýisutu Jisọsu; ẹphe l'iya atugbabe bụru nanu.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'ẹhu dọ unu agu.

Onu-oma, shi l'eka Kuráýisutu

³ T'ajaja bụru kẹ Nchileke; mbụ Nchileke ono, bụ iya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu ono. Ọ bụ l'eka Kuráýisutu ono bẹ onu-oma, dọ l'iche iche ọphu shi l'imigwe shi rube ayi ẹka. ⁴ Tẹmanu Nchileke emee mgboko b'o vuhawa ọzo shi l'atugbabe, ayi lẹ Kuráýisutu tugbaberu fota ayi t'ayi bụru ndu nk'iya; k'ọphu ayi a-bụ ndu, dọ nsọ; bụru ndu, ẹ-te nweđu ẹkworo l'ifu iya.

⁵ Ọ bụ okfu l'o yeru ayi obu; meru iphe ọ chihawaru iya achichi dobe: lẹ ya e-shi l'eka Jisọsu Kuráýisutu; nata ayi yeru onwiya t'ayi bụru unwu iya. Ọ bụ ẹge ono b'ọ dühawa Nchileke mma l'obu; bukwaruphu ẹge ọ tüberu tẹ ya mee ya ndono; ⁶ k'ọphu aa-ja iya ajaja kẹ ụdugburuku eze-iphe-oma nk'iya ono, dọ biribiri, ọ nuru ayi kẹ mmakanu ono; mbụ ayibe ndu ayi lẹ Nwa iya ono, o yeru obu ono tugbaberu bụru nanu.

⁷ Ọ bụ mee ono, Kuráýisutu lọkaru l'okfu ẹka ayi ono b'o gude gbata ayi. Yọ bukwaru iya phụ bụ lẹ Nchileke agụaru ayi nvu l'iphe dọ eji, ayi meru. Eze-iphe-oma ono aburu iphe-oma, kfuẹbe ọsua ha nshinu b'o meru ayi ono; ⁸ mbụ eze-iphe-oma ọphu ọ kfuẹbe jaa ẹka ọgbodo ajaja meeru ayi.

⁹ Ọ mekwaruphu t'ayi maru iphe; nweru ọkpobe egomunggo; k'ọphu iphe oome e-doje ayi ẹnya; bụ iya bụ l'o meru; ayi abya amaru iphe ono, shi bụru iphe o domiru edomi, bụ iphe ọ kwakọbehawaru t'o shi l'eka Kuráýisutu medzua. ¹⁰ Iphe ono, Nchileke tüberu lẹ ya e-me teke gbaru nọ ono bẹ bụ l'ọo-chigbabekota iphe bụ iphe, o keru ekeke l'ọ ha; bụ iya bụ iphemiphe ọbule, nọ l'igwe; mẹ ọphu nọ l'alị. Yọ bya ewota Kuráýisutu mee ishi iya.

¹¹ Ọ bụ Kuráýisutu bẹ ayi l'iya tugbaberu. Yọ bụru iya meru t'ayi yiru l'iphe ono, o kweru ndu nk'iya ụkwa iya ono. Ọo ya kparu iphe Nchileke emekotaje iphemiphe ọbule ẹge ọ tubuhawaru iya; mee ya ẹge bụ uche-obu iya. Ọ bụ Nchileke ono vuhawa ọzo fọtahawa ayi. ¹² Ọo ya bụ t'ayibedua, bụ ndu ọphu vuhawa ọzo leta ẹnya Kuráýisutu gudeje umere ayi l'ọ ha koshi ẹge biribiri Nchileke habe nshinu.

¹³ Ẹge ono b'ọ dukwaphu unubedua, bụ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. Lẹ teke unu nuleruphu ọkpobe ozi-oma ono, e ziru unu lẹ Nchileke dzofutawaru unu ono bẹ unu kwetaru kẹ Kuráýisutu; Nchileke egude Ume-dụ-Nsọ, o kweru ụkwa iya mee unu iphe-ọhubama; gude koshi l'ọo ya nwe unu. ¹⁴ Ọ bụ Ume-dụ-Nsọ ono ekoshi l'ayi a-natakwa iphe ono, Nchileke kweru ndu nk'iya ụkwa iya ono, bụ iphe ayi a-nata teke Nchileke a-gbafuta ndu nk'iya; gbafutagekpo ẹphe ọhuma ọhuma. T'ayi jaa ọdu-biribiri Nchileke ajaja!

Pọlu ekfu anụ Nchileke

¹⁵ Ọ bụ iphe ono bẹ meru iphe mu ta habua okele Nchileke ekele mkpurumkpuru; shitakpooru teke ono, mu nuru l'unu woru onwunu ye Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu l'eka

ono; mę ęę kę obu, unu yekotaru ndu kę Nchileke l'ęphe ha. ¹⁶ Mu ekeleje Nchileke ekele; ekfu anų iya l'okfu ęka unu tekenteke: ¹⁷ tę Nchileke ono, bų Nchileke kę Nnajiufu ayi Jisosu Kuráyisutu; bų iya bų Nna ono, bų ọ-ka-ę-biribiri ono nų unu Ume-dų-Nsọ, bų iya e-me t'unu maru mmamiphe; yo koshikwaphu unu Nchileke; k'ophu unu a-maru iya. ¹⁸ Mu ekfujekwaru iya phų t'o mee obu unu t'ọ phų iphoro nk'iya; k'ophu unu a-maru iphe ono, o kuru unu t'unu le ęnya iya ono; makwaruphu ęęe eze iphe ọphu o kweru ndu nk'iya ųkwa iya habe l'uru; ¹⁹ mę ęęe ike nk'iya ono, ę-te nweđu ętu ono emebe iré l'ęhu ayibe ndu kweru kę Kuráyisutu. Ike ono, eme ire, bu ayi l'ęhu ono bę bukwa iphe lanų yele eze ike iya ono, ²⁰ o gude mee Kuráyisutu t'o shi l'onwu teta nọdu ndzų; woru iya dobe l'ęka-ųtara iya; bų iya bų ọkwá, a kwaberu iya ugvu l'imigwe. ²¹ Ọ bų Kuráyisutu bų ishi l'ęke ono. Ọ kakọta iphe, bų ọ-chi-ọha imigwe l'ęphe ha; mę ndu ekfu iphe emenu l'ęphe ha l'imigwe; mę iphe, bų ndu, bų ęphe; bę ike nọ l'ęka l'imigwe; męwaru nnajiọha imigwe l'ęphe ha. Ọ kakwaphu iphe bų ndu bų ọnyibe nshinu; mbų ọnyibe k'eliphe-a; mę k'eliphe ọphu abya nų. ²² Nchileke meru tę Kuráyisutu tųko iphemiphe ọbule dzọpyabe l'ọkpa; woru yebe Kuráyisutu ono nų chọchi t'ọ bųru chọchi ishi l'iphemiphe ọbule. ²³ Ọ kwa chọchi bų ugweđu Kuráyisutu. Yo bųru ęę chọchi bę iphe kę Kuráyisutu dzuru edzudzu. Yo bukwanuru ęę Kuráyisutu bę iphemiphe ọbule kę Nchileke dzuru edzudzu.

2

Oshi l'anwųhu; bata ęę ndzų

¹ O nweru teke unu shi bųru ndu nwųhuru anwųhu; okfu l'unu te shidu anųru Nchileke okfu; unu eshi emephe iphe dų ęji. ² Teke ono; bę unu shi etso ęka ndiphe. Unu shi anọduje eme iphe epherephere kfuru, bų iya bų onye ishi ọphu achị l'ephekerephe; mbų ọgvu ono, emeje tę madzų kwefuru Nchileke ike ono. ³ Ayi l'ayi ha tųkokwaa shi dų l'ọ ęphebedua. Ayi shi tsoru emephe ęjo iphe, shi ayi ęę mee. Iphe ayi emeje abųleruphu iphe dų ayi mma l'ęhu; mę iphe dų ayi mma l'uche. Ayibedua shikwaa bųru ndu oke ęhu-ęghughu kę Nchileke dakfufutaje l'ọ bų ndu ọphunanu.

⁴ Obenu l'obu-imiko kę Nchileke kariru akari. O yeru ayi obu yegharu iya ayi ęka. ⁵ Ayi shi l'emeswe, ayi mesweru Nchileke bųru ndu nwųhuru anwųhu. Obenu ęę Nchileke mewaru; ayi ęę Kuráyisutu atųko bya anọdu ndzų. Unu nyatakwa l'ọ bų eze-iphe-ọma kę Nchileke b'o gude dzọfuta unu. ⁶ Ayi ęę Kuráyisutu Jisosu tųgbaberu bųru nanų; Nchileke emee t'ayi teta nọdu ndzų; k'ophu ayi l'iya a-tųko achị l'imigwe. ⁷ Iphe kparu iphe o meru iya ęęe ono bų t'o gude iya koshi ọgbo ọphu nọ l'ifu eze-iphe-ọma iya, nyiberu anyibe; koshikwaphu ęęe obu-ọma iya, shi l'ęka Kuráyisutu Jisosu habe ayi nshinu l'ęhu. ⁸ Ọ bų eze-iphe-ọma kę Nchileke b'o gude dzọta unu. Adzọta ono, a dzọtaru unu ono shi l'ekwekwe, unu kweru kę Kuráyisutu. Ę to nwekwa iphe ọdo, unu eyekwadu iya ọdo. Adzọta ono ta bųdu obunggo kę iphe unu seru akanya iya. Ọ bųlephu iphe-ọma, Nchileke meru unu ęwoma. ⁹ Ę to nwekwa iphe bų iphe unu e-gude l'asa nsasa k'ęgbe iphe unu meru. ¹⁰ Ọ bų Nchileke keru ayi. O shi l'ęka Kuráyisutu Jisosu kee ayi; k'ophu ayi a-nọduje ęęe ọkpobe ozi, dų mma ọphu ọ kwakọbehawaru ayi t'ayi jeje.

Aabų nanų l'ime Kuráyisutu

¹¹ Ọo ya bų; unube ndu ę-ta bųdu ndu Ju; unu nyatakwa iphe unu shi bųru teke ọhazu. Ndu Ju ekuje unu "ndu akpapyi;" l'eku onwephe "ndu, bųru ųtsù" gude iya l'ekoshi l'ęphe bų ndu kę Nchileke. Ọle ųtsù, ęphe bųru bųlephu iphe madzų egudeje ęka ebu l'eli ęhu. ¹² Unu nyatakwa ęę teke ono bę unu te shidu nọdu Kuráyisutu l'ęka. Unu shi bųru ndu ọhodo, ę-te tsodu ęę ndu Ízuređu. Ọ bų ndu Ízuređu ono; bę Nchileke

fotaru t'ephe buru ndu nk'ia. Eka unu te shidu du l'iphe bu ukwa ono, Nchileke kweshiru ndu nk'ia ono; to nwe iphe unu shi ele enya iya le mgboko-a. Unu ta ma onye Nchileke bu. ¹³ Obenu le nta-a be unube ndu ono, shi nodu Nchileke ote-anya ono be Nchileke shiwa l'atugbabe, unu le Kurayisutu tugbaberu buru nanu; kurita unu ntse ntse; Kurayisutu egude mee, o lokaru l'oshi-osweru swafu iphe du eji, unu meshiru. ¹⁴ Kurayisutu l'onwiya be bu ehua-agu nk'ayi; yebedua, meru; ayibe ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju aburu nanu. To du iya bu; yo shi l'anwuhu, o nwuhuru; nwukpofu ndumashi ono, du l'o bu upho-mkpuma ophu nonu; buru ohogu noduru ayi l'unu ono. ¹⁵ Kurayisutu meru te ekemu ndu Ju; me unwu nsu nsu; me ome-l'ali, tso iya nu be erehe ire. Iphe Nchileke eme bu k'ophu mba labu ono a-bya aburu ndu lanu k'ophungu; t'ephe l'ia tugbabe buru nanu; t'o shi ege ono mee te nchi du ndo; ¹⁶ me te Kurayisutu shikwaphu l'anwuhu ono, o nwuhuru l'oshi-osweru ono; chikpoo ndumashi ono; shikwaphu l'anwuhu ke oshi-osweru ono; mee mba labu ono t'ephe buru nanu; k'ophu oo-dulata ephe azu dukfuta Nchileke. ¹⁷ Oo ya meru iphe Kurayisutu byaru bya ezidzuru madzu kpamukpamu ozi-oma ke ehua-agu ono; zia ya unube ndu e-ta budu ndu Ju, bu iya bu unube ndu shi nodu Nchileke ote-anya; zikwaa ya phu ndu Ju, bu ndu ophu shi nodu iya ntse ntse. ¹⁸ O bu l'eka Kurayisutu be ayi l'ayi ha shi; mbu ayibe ndu Ju; me ndu e-ta budu ndu Ju bya aburu ndu aduje ike gude Ume-du-Nso lanu bya evudo Nna ono l'ifu.

¹⁹ O bu iya bu l'unube ndu e-ta budu ndu Ju ta buhekwa ndu alala; unu ta buhe mbyamumbya. Nta-a be unu buwa ndu ephe le ndibe Nchileke tuko buru ndu a muru l'ekalanu; unu tukowa buru ndu onu-ulo Nchileke. ²⁰ Nta-a be Nchileke gudeekwa unubedua akpuli ulo iya ophu ndu ishi-ozu; me ndu shi nkfuchiru Nchileke toru nto-l'ali iya. Yo buru Kurayisutu Jisusu l'onwiya bu itso, gude ulo ono. ²¹ O bu Kurayisutu ono bu onye gudekota ulo ono l'o ha; gudeshia ya ike; buru iya emeje t'o vua evuvu buru eze-ulo, e doberu Nnajiufu nsu. ²² Unube ndu ophu unu l'ia tugbaberu buru nanu be okpulekwaphu unu le ndu ophunanu l'o bu ulo; t'unu buru eze-ulo eke, Ume Nchileke a-bya eburu eburu.

3

Ozi, Polu ejeru ndu ohodo

¹ O bu iphe ono meru iphe mu anoduje ekfu anu Nchileke mube Polu, bu onye noru Kurayisutu Jisusu le mkporo l'ishi unube ndu e-ta budu ndu Ju. ² O doru mu enya l'unu a-nuhawa le Nchileke shiwa l'ome eze-iphe-oma iya ono; ye mu ozi-wa l'eka te mu jee; t'o duru unu le mma. ³ Nchileke woru iphe o shi domia edomi togboru mu eba te mu maru iya. Mu tsotahaakwaru onu l'okfu ono l'odungu; obu le mu gburu iya mkpirikpi. ⁴ Unu -gulephu iphe mu dehawaru l'ekwo be unu a-marua ege o dotaberu mu enya mbu iphe ke Kurayisutu ono, Nchileke shi domia edomi ono. ⁵ Teke ndiche be Nchileke te shikwa emeje te ndiphe maru iphe nk'ia ono, o shi domia edomi ono. Obenu le nta-a be Nchileke shiwa l'eka Ume-du-Nso iya togbo iya eba; k'ophu ndu o fotaru dobe iche; mbu ndu ishi-ozu iya; me ndu ekfuchiru iya nu a-marua iphe ono. ⁶ Iphe ono, o shi domia edomi ono bu l'o bu ndu e-ta budu ndu Ju be ephe le ndu Ju gba mgba l'onu-oma ophu shi l'eka Nchileke. Ephe tuko dzekfua l'ehu onye lanu; tuko yiwaru l'ukwa iphe Nchileke shi l'eka Kurayisutu kwee. Yo buru ozi-oma ono meru t'ayi maru iya nta-a.

⁷ O bu ozi-oma ono be mu ese akanya iya. Yo buru Nchileke fotaru mu te mu jeje ozi-oma ono. Onanu aburu eze-iphe-oma, Nchileke meru mu ewoma. Yo shi ege ono koshi mu ege ike iya retaberu mu ire l'ehu. ⁸ L'iphe bu ndu enya ephe laru le ndu ke Nchileke be bu mu b'o katsua alala. Yo bulerua mbedua be Nchileke gbe meeru eze-iphe-oma ke te mu buru onye e-toru ohamoha; ekfukashiru mba, e-ta budu ndu

Ju k'eze-iphe-oma ono, shi l'eka Kuráyisutu, paaru nshinu; k'ophu bu l'oriri madzu te erudu l'ege o ha. ⁹ O bu mu b'o ziru te mu mee te ndiphe kparamu phu ege Nchileke eshije eme iphe o tberu. Nchileke, bu iya toko iphemiphe obule kee chihawaru iphe ono achichi dobe b'o kederu mgboko. Obenu l'o shiru keshinu teke ono domita iya edomi. ¹⁰ Yo buru nta-a be Nchileke shi l'eka chochi mee te ndu bu o-chi-oha imigwe; me ndu ekfu iphe emenu, no l'imigwe maru ege mmamiphe ke Nchileke gbakotabeberu. ¹¹ Nchileke toko iphemiphe obule ono mekota ege o rihawaru iya ru l'ede-nwede l'o bu ege ono be ya e-me iya. Yo buru onye o shi l'eka mee ya bu Nnajiufu ayi, bu Kuráyisutu Jisosu. ¹² O bu Jisosu ono bu onye ayi kweru nk'ia; ayi l'ia atugbabe buru nanu; k'ophu ote ta anohedu ayi l'obu; ayi enwewaru onu-okfu; ayi ta atsohe enya olya ovudo Nchileke l'ifu. ¹³ Oo ya be mu aru unu; byiko; t'unu be egudekwa ke iphe-ehuka-wa, mu eje l'okfu ehununu-wa; t'obu jihu unu oyi le ke Kuráyisutu. O bukotakwa iphe e-wotaru unu ugu.

Obu, Kuráyisutu yeru ayi

¹⁴ O bu iphe ono meru iphe mu ebyishije ikpere l'ali ekfu anu Nchileke, bu Nna; ¹⁵ mbu onye bu l'eka iya be iphe bu ikfu l'ikfu, no l'imigwe; me l'eliphe shi gbube ishi ndu epe. ¹⁶ Mu anoduje ekfu anu Nchileke t'o shi l'odu-biribiri iya, nyiberu anyibe; shi l'eka ke Ume-du-Nso iya nu unu ike; k'ophu obu e-shihu unu ike. ¹⁷ Mu ekfujekwaphu anu Nchileke te Kuráyisutu kwata ufu; buru eburu l'ime obu unu; keshinu unu kwetawaru nk'ia. Mu ekfujekwaphu anu Nchileke te n-yemobu unu mee unu t'unu shihu ike; lopyabe unu ege ogvu-oshi alopyabeje oshi, gvuru egvuru t'o shihu ike; me te n-yemobu unu ono mekwaaphu unu t'unu shihu ike ege nto l'ali ulo emeje ulo t'o shihu ike. ¹⁸ Ege unu le ndu ke Nchileke l'ephe ha a-duje ike t'o doo unu enya ohuma mbu ege adzota, Kuráyisutu dzotaru unu hatabe usa-usa; hatabe ogologo; hatabe l'eli; me ege o duta-be ogvu; ¹⁹ me t'unu makwaruphu le n-yemobu ke Kuráyisutu hanuka nshinu. A makwaru-a l'e to dudu teke o nweru onye a-makotaru iya nu; k'ophu aa-tukowaru ege Nchileke gbaru phukota l'ehu unu.

²⁰ T'ajaja buru ke Nchileke ono, emeje meghata ege ayi aduje ike su t'o meeru ayi; mbu mee mee ophu ayi ta ri-vudu l'egomunggo; ²¹ t'e shi l'eka chochi kwabe iya ugu; shikwaphu l'eka Kuráyisutu Jisosu tuje iya epha gbururu jeye le tutu yoyo! Ono kwa ege o du.

4

Ndu ke Kuráyisutu bu nanu

¹ O bu iphe ono kparu iphe mbedua, bu onye no le mkporo; okfu le mu ejeru Nnajiufu ozi aru unu t'unube ndu ke Nchileke nodu ndu; meje iphe Nchileke tberu teke ono, o fotaru unu ono. ² Unu wozitaje onwunu ali; unu emeje agu; buru ndu anwagbuje iphe l'obu. Unu nwagbuje iphe ibe unu meru unu l'obu; shi ege ono koshi ege unu yeberu ibe unu obu. ³ Unu keshijee ehununu t'unu ba aha oburu nanu ono, Ume ke Nchileke meru t'unu buru ono. Te Nchileke mee te nchi du unu ndo; t'unu l'ibe unu buru nanu ege unu bu iya. ⁴ Keshinu ayi toko nata Ume-du-Nso lanu be ayi tukokwaphu buru ugwehu lanu. O bukwapu ege ono b'o bu iphe lanu be Nchileke kuru ayi t'ayi le enya iya. ⁵ O bu Nnajiufu lanu be ayi nweru; buru ekwekwe lanu be ayi kweru; bukwaruphu baputizimu lanu be nonu. ⁶ O bu Nchileke lanu no; onye bu iya bu Nna ayi l'ayi ha; bya aburu iya no-ngokotaru; gudekota onyemonye obule eje ozi iya; bya eburu l'ime ayi l'ayi ha.

⁷ Onyemonye obule l'ime ayi be Nchileke mewaru eze-iphe-oma. Yo buru ege Kuráyisutu gude kee ya bu ege a natagbaaru iya. ⁸ O dua l'o bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

“Lẹ teke o gbeshiru lashia l'imigwe
b'o dutaru igweligwe ndu
ọ lɔtaru l'ọgu kpuaru onwiya.
Ọ nuru madzụ iphe ẹwoma.”*

⁹ ?Bụ ngunu b'ọ bu mbụ “l'o gbeshiru lashia l'imigwe.” Iphe ọ bu bu l'o vuru ọzo shiodu l'igwe nyizita alị; bu iya bu l'ime ime alị ke nggodo ọwaa. ¹⁰ Ọo ya bu l'ọo onye lanu ono, nyizitaru nu ono bukwa iya phụ be nyihuru nu; tuko imigwe l'ọ ha nyighaa; k'ọphu ọ tukuru ekemeke obule ghakota. ¹¹ Ọ bu iya bu onye “nuru madzụ iphe ẹwoma”. Iphe ẹwoma iya ono bu l'ọ gutaru madzụ t'ephe haru buru ndu ishi-ozii; guta ndu ọdo t'ephe buru ndu nkfuchiru Nchileke; guta ndu ọdo t'ephe buru ndu e-jeje ozi ozi-oma; guta ndu ọdo t'ephe buru ndu a-noduje eleta chochi ẹnya; bya agutakwaphu ndu ọdo t'ephe buru ndu a-noduje ezi okfu Nchileke. ¹² Iphe meru iphe o meru iya ẹge ono bu t'o shi ephe l'eka; mee ndu ke Nchileke k'ọphu ephe a-du ike jeeru Kuráiyisutu ozi-wa; me k'ọphu ugwehu Kuráiyisutu ono, bu iya bu chochi e-tsefuta etsefuta. ¹³ Yọ buru ẹge ono b'oo-du jeye teke ayi a-tuko buru ndu tugbaberu buru nanu; okfu l'ayi tuko kweta ke Nwatibe Nchileke; me ke l'ayi tukokwaphu majia ya ẹnya. Ọ bu iphe e-me t'ayi bukwaruphu ndu e-tsefuta; buru mkpurophu madzụ lanu, dzuru oke ndono. ¹⁴ Iphe, bu iphe meru te Kuráiyisutu dzua oke; e-mekwaphu t'ayi dzua oke; k'ọphu ayi ta abuhedu unwegirima, bu ndu uphere-onu ndu ejo nzizi a-noduje atuphe nwa-nkata-ẹweji l'ọ bu ugbo be eyii-mini atunga atunga l'echi ẹnyimu. Onye vughawaru ẹge ono be ndu ejo nzizi te eduphukewa; mbu ndu ejo nzizi, egudeje ẹregede me ugho eduphu ndu ọdo ọzo. ¹⁵ Iphe ayibedua e-gbe meje bu t'ayi kfujee ire-lanu; yeru ibe ayi obu gude ẹge ono evu evuvu l'iphe kpamukpamu; evukfube Kuráiyisutu; yebedua, bu iya bu ishi ayi. ¹⁶ Ọo ya emeje t'ugwehu ono l'ọ ha dzekfutsua le nkwo iya le nkwo iya; buru nanu. Teke ono be ugwehu l'ophu a-tuko evu evuvu; shihu ike; keshinu iphe bu iphe e meru; yọ nodu l'ehu tuko-wa emegbaa ẹge gbaru nu. Ọ bu ẹge ono be ọo-du l'ehu Kuráiyisutu me ndu ke Nchileke -yeru ibe ephe obu.

Ndzụ ophungu shi l'eka Kuráiyisutu

¹⁷ Ọo Nnajiufu be ziru mu te mu kfu ya kfu ya ike; te ndzụ unu ba aduhakwa l'ọ bu ke ndu e-ta madu Nchileke; mbu ndu egomunggo swehuru; ¹⁸ ọriri ephe agbakota tsabalangu. Ephe te enwekwa nke le ndzụ ono, Nchileke anuje ono. Iphe kparu iya nu aburu l'ephe kpo-chiru nchi; to nwe iphe ephe maru le ke Nchileke obu. ¹⁹ Iphere gvwaru ephe l'ifu; ephe ewowaru onwephe togboru umere, rehuru erehu; wata ome mkpakomkpako iphe ọdo, ruhuru aruhu; k'ọphu ephe ajitsua tototo ala l'oru uru-alị, dutsua iche l'iche.

²⁰ Ẹ to bukwa egbe iphe ono bu iphe unu mutaru l'eka Kuráiyisutu. ²¹ Ophu doru ẹnya bu l'unu nuwaru ke nk'iya; e zikwaaphu unu iphe, bu okpobe okfu, no l'ehu jisosu ono; keshinu unu l'iya tugbabewaru buru nanu. ²² Ọo ya bu t'unu haa akahu umere ono, unu shi anoduje eme teke ono, unu te shidu buru ndu ke Kuráiyisutu ono. Ọ bu akahu umere ono be ẹgu iya meru unu; unu ta ma l'ọ bu onwunu be unu aghoru ugho; bukwaru iya phụ emeje; unu alaa l'iyi. ²³ Te Nchileke mee okpoma unu; me uche unu t'ọ buru k'ophungu. ²⁴ Unu yekwase umere ophungu ono l'ọ bu onye yeru uwe; bu iya bu umere ophu Nchileke meru; yo yeru umere nk'iya. Egbe umere ono ekoshije onwiya l'okpuberu ndzụ, vudo nhamunha; bya adu Nchileke mma.

²⁵ Ọo ya bu; unu haa odzu-phe ejo-ire. T'onyenonu kfujeru ibe iya ire-lanu; okfu l'ayi bukota ndu lanu; likfuru l'ugwehu Kuráiyisutu. ²⁶ Teke bu l'ehu ghutaru unu eghughu; unu be ekwekwa t'ehu-eghughu ono mee t'unu mee iphe du eji. Unu be

* 4:8 4:8 Egvu 68:18.

ekwekwa t'èhu ghua unu eghughu jeye t'ènyanwu rìba. ²⁷ Unu ba ahakwaru Sétanu ụzo l'èhu unu. ²⁸ T'onye ezi iphura haa ya ezizi; gude ẹka iya setaje iphe l'ụzo, vudo nhamunha; shi ẹge ono setaje iphe oo-gude yeru ndu ọdo, mkpa nọru ẹka. ²⁹ Unu be ekfujekwaru ibe unu ẹjo okfu. Ọ bụ-chikwaa okfu ọma bụ iphe e-shije unu l'ọnu; bụ iya bụ egbe okfu ọphu emeli madzụ emeli; l'akwọkwaphu ndu nuru iya nụ lẹ mkpa. ³⁰ Unu be emekwa Ume-dụ-Nsọ iphe ọo-dzurobe adzurobe. Ọ bụ Ume-dụ-Nsọ ono bẹ Nchileke gude mee unu iphe-ohubama; l'ọo ya nwe unu. Ọo ya bụ iphe Nchileke gude ekoshi unu lẹ mbọku ono, Nchileke a-gbafuta unu ono nọphu abya. ³¹ Unu tųkokpoo k'ọta ifu kọngukongu; obu-ọku; mę ẹhu-eghughu paru haa. Unu ahaa ọra-chije ibe unu nchị; haa okfubyishi ibe unu. Unu be edobejekwaru ibe unu iphe l'obu; m'ọ -ruhuru; ngunu mee. ³² Ọ bụchia t'unu mejeru ibe unu odoo; phujeru ẹphe imiko. Unu agųjeeru ibe unu nvụ; egbe iya ono, Nchileke shiwa l'ẹka Kuráýisutu gųaru unu ono.

5

Umere, gbaru ndu kę Kuráýisutu

¹ Ọo ya bụ; keshinu ọphu unu bụwa ẹgirima, Nchileke yeru obu; unu mųje umere iya t'unu dų ẹge ọ dų. ² Tę ndzụ unu l'ọ ha koshije l'unu yeru ibe unu obu ẹge ono, Kuráýisutu yeru ayi obu; swee ęnya lẹ ndzụ iya l'okfu ẹhu ayi; woru onwiya chįaru Nchileke ẹja, dų Nchileke mma ono.

³ Keshinu unu bụwa ndu kę Nchileke b'ẹ tọ gbahekwa t'unu ye ẹka l'uru-alį; mę l'iphe bụ ẹjo umere, rehuru erehu; m'ọ bụ l'ogvu ęnya-kfųrukfuru. T'ẹ b'ọ nwekwa ẹjo iphe ono, unu e-jejekpo ophota l'ẹpha l'ẹke unu nọ. ⁴ T'ẹ b'ọ nwekwa teke unu e-kfųje okfu, rehuru erehu; m'ọ bụ kfųje tųkpotukpotukpo okfu; m'ọ -bų t'unu tųje ẹjo ntų-okfu. Iphe ono te nwekwa ọphu gbaru unu l'ememe. Iphe unu e-mejechia bụ t'unu gbe keleje Nchileke ekele. ⁵ Unu tųbe nvọ l'ọwaa: l'ẹ to nwekwa onye arų uru-alį; m'ọ bụ onye eme umere, rehuru erehu; m'ọ bụ onye ęnya-kfųrukfuru, byaru bya a-bahų l'ẹke Kuráýisutu mę Nchileke bụ eze; kę l'onye ęnya-kfųrukfuru bę dųkwaa ẹji l'ọ bụ onye agwa nte.

⁶ Unu be ekwekwa t'ọ nweru onye e-gude mkpọkoro okfu; duphua unu. Ọ kwa iphemiphe ọbule ono akpataję tę Nchileke zube ndu ẹ-ta anųduru iya okfu oke ẹhu-eghughu iya. ⁷ Ọo ya bụ t'unu lẹ ndu dų ẹge ono be emegbajekwa iphe lẹ phuu. ⁸ Unubędua shikwaa nọdugbaa l'ẹkpuru-ọchi. Obenu lẹ nta-a, unu lẹ Nnajiufu bya atųgbabewa bųru nanų-wa bę unu nọkwa l'iphoro ono. Ọo ya bụ t'unu meje umere, e-koshi l'unu nọ l'iphoro ono. ⁹ L'iphe iphoro akpataję bụ umere ọma; odobe-ẹka-ndoo; mę ire-lanų. ¹⁰ Unu kebe ẹhu mųta ome iphe atsọ Nchileke ęna. ¹¹ Unu be etsokwa ndu ono; l'eme iphe ẹ-ta badu uru; mbų iphe ndu nọ l'ọchi emeje. Unu gbe wofutaję iphe ẹphe eme; tųaru ẹphe jalangu l'ifu. ¹² Iphe ono, ẹphe anọduje emeebe l'edomi ono bę dųkpokwaa ẹji; k'ọphu iphere iya te ekwekpodua nų t'e je iya ephota lẹ phuu. ¹³ Teke e wofutakotawaru iphe l'iphoro b'a phųkotawaru ųdudu iphe ọbu; ¹⁴ kę l'iphe bụ iphe e wofutakpowaru iphoro bę bụwa iphoro l'onwiya. Ọo ya meru iphe aasuje:

“Tehu; mųru ęnya nggube edzu mgbenya.

Shi l'anwųhu, į nwųhuru teta; gbeshi;

tę Kuráýisutu bųru iphoro;

chiaru ngu l'ọ bụ anwų.”

¹⁵ Ọo ya bụ; t'unu kwakwaa ęnya l'egbe umere, unu a-nọduje eme nta-a. Unu meje l'ọ bụ ndu maru iphe; be mehe l'ọ bụ ndu ẹ-ta madų iphe. ¹⁶ Teke o nweru nwųzo, unu kpatajęru k'ome iphe dų mma; unu ba ahajękwa iya t'ọ laa l'iyi; l'iphe dų ẹji

paakwaru apaa lẹ mgboko nta-a. ¹⁷ Unu ba abụkwa ndu eswe. Unu sejee; maru iphe dū Nnajiufu mma t'unu mee.

¹⁸ Unu ba angujekwa mee; k'ophu ọo-tsu unu atsutsu. Lẹ mee emejekwa madzū; yọ zaha onwiya. Ọ bụ iphe unu e-gbe mee bụ t'unu kwe t'ọ bụru Ume-dụ-Nsọ e-jije unu ẹhu. ¹⁹ Unu gudeje Egvu-oma; egvu ekele; mę egvu odowaru, shitsua Ume-dụ-Nsọ l'eka gudeje kfuru ibe unu okfu, e-meje t'obu shihu ẹphe ike. Unu gujeru Nnajiufu egvu ekele; gujekwaru iya phụ Egvu-oma. Unu gudejekwaphu obu unu l'ọ ha keleje iya ekele. ²⁰ Unu gudeje ẹpha Nnajiufu ayi, bụ Jisqsu Kuráýisutu keleje Nchileke, bụ Nna ekele k'iphemiphe ọbule tekenteke.

Umere, gbaru nwoke yele nyee ya

²¹ Unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ibe unu nọ; gude koshi l'unu kwabẹru Kuráýisutu ugvu.

²² Unubẹ unwanyi; unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ndu bụ nji unu nọ; gude koshi l'unu wozitaru onwunu alị l'ẹke Nnajiufu, bụ Kuráýisutu nọ. ²³ Ishi iya bụ l'ọ kwa nwoke bụ ishi kẹ nyee ya; ẹge ono ọ bụ Kuráýisutu bụ ishi kẹ chọchi ono. Ọ bụ Kuráýisutu bụ Onye Ndzọta k'ugwehu iya ono; mbụ chọchi. ²⁴ Ọ bụ ẹge chọchi wozitaru onwiya alị l'ẹke Kuráýisutu nọ; bụ ẹge unwanyi e-wozitaje onwẹphe alị l'ẹke nji ẹphe nọ l'iphemiphe ọbule.

²⁵ Unubẹ unwoke; unu yeru nyee unu obu ẹge Kuráýisutu yeru chọchi obu; woru ndzụ iya nụ l'okfu ẹka chọchi. ²⁶ Iphe, meru iphe o meru iya ẹge ono bụ: o -gudetsua mini; mę okfu-ọnu iya saghee chọchi t'ọ dū mma; yo gude iya mee ya t'ọ dūru Nchileke iche; ²⁷ k'ophu oo-kulataru onwiya chọchi l'ọ bụ nwanyi, eje ọlu nji; mbụ nwanyi, ama mma; to nwe ẹkworo, nọ iya l'ẹhu; ẹhu ta dū iya ẹlikfuta ẹlikfuta; m'ọ bụ egbe iphe ọdo, dū ẹge ono; mbụ t'ọ bụru onye dūru Nchileke iche; t'ọ nwe ẹke ụta nọ iya l'ẹhu lẹ phuu. ²⁸ Ọ bụ ẹge ono bẹ unwoke e-yejeru nyee ẹphe obu ẹge ẹphe yeru onwẹphe. Nwoke, yeru nyee ya obu bụ onwiya b'ọ yeru iya. ²⁹ Ẹ to nwekwa onye kpọjeru onwiya ashị. Iphe o gbe emeje bụ l'ọonoduje anụ onwiya nri; eleta onwiya ẹnya. Ọ bụ ẹge ono bẹ Kuráýisutu anọduje emeru chọchi; ³⁰ kẹ l'ayi bụgbaa iphe motagbaaru iya l'ẹhu. ³¹ Ishi iya aburu l'e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: “Ọ bụ iphe ono kparu iphe nwoke a-ha nna iya; haa nne iya; je yele nyee ya atugbabe; ẹphe ẹbo ono abya aburu onye lanụ.” ³² Iphe ono, Nchileke shi domia edomi ono, e deru l'ẹke-a ono bụkwa ọkpobe katakpụ iphe. Iphe mu phuru l'ẹke ono bụ l'ookfu kẹ Kuráýisutu yee chọchi. ³³ Ẹge ono bẹ ookfukwaruphu unu l'ẹhu l'ẹhu; bụ iya bụ lẹ onyenonu yefutajeru nyee ya obu ẹge o yeru onwiya; nwanyi, nonu ekoshije lẹ nji iya dūru iya lẹ nsọ.

6

*Umere, gbaru unwegirima;
mę ndu muru ẹphe*

¹ Unubẹ ẹgirima; ọ bụ iphe gbaru unu; mbụ t'unu nujeru ndu muru unu okfu; l'ọ kwa uche-obu Nchileke t'unu meje iya ẹge ono. ² “Kwabeje nna ngu; mę nne ngu ugvu;” bụ ekemu odungu, Nchileke kweru ụkwa obunggo tukobe. Obunggo ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu bụ: ³ “k'ophu iphemiphe ọbule a-dūru ngu lẹ mma; nggu akakwaaphu nka lẹ mgboko-a.”

⁴ Unubẹ ndu bụ nna; unu be emejekwa ẹgirima unu iphe, e-ghu ẹphe eghughu. Unu gbe hụje ẹphe àhùhù l'uzo kẹ Kuráýisutu; kpọ-zijeru ẹphe ụzo; shi ẹge ono zufuta ẹphe.

*Umere, gbaru ndu bụ ohu;
mę Nnajiufu ẹphe*

⁵ Unubẹ ndu, bu ohu; unu gude ọtsu-egvu; mẹ ọkwabe-ugvu nujeru nnajiufu unu kẹ mgboko-a okfu. Unu wofutaje obu; mee iphe, ẹphe ziru unu; l'ọ bu Kuráýisutu bẹ unu emeru iya. ⁶ T'ẹ b'ọ bụlekwaphu teke ẹphe ele unu ẹnya bẹ unu e-jeje ozi; ẹge ee-shi t'ẹphe jaa unu ajaja. Iphe unu e-meje bu t'unu gudeje ọkpoma unu l'ọ ha; meje iphe nọ Nchileke l'uche, bu iya bu iphe gbaru ndu, bu ohu kẹ Kuráýisutu. ⁷ T'ẹhu tsojekwa unu ẹna t'unu je ozi unu; l'ọ bu Nnajiufu, bu Jisọsu bẹ unu ejeru iya. ⁸ Unu nyatakwa lẹ Nnajiufu e-bu onyenonu nggo iphe dọ mma, o meru: ?m'ị bu ohu; ?m'ị bu amadụ.

⁹ Unubẹ ndu, bu nnajiufu; unu mejekwaru ohu unu ọhuma ẹge ono kwaphu. Unu ahaa ẹphe ọnma-pheru ọnwu. Unu nyatakwa l'unu l'ohu unu bu Nnajiufu lanu ono, bu l'imigwe ono bẹ nwe unu. Yẹbedua te emekwa ele madzụ ẹnya l'ifu.

Ngwa-ọgu, Nchileke anuje

¹⁰ Iphe mu gude akpochi iya ishi bu t'unu noshia ike l'atugbabe, unu lẹ Nnajiufu, bu Jisọsu Kuráýisutu tugbaberu; k'ọphu ike iya ono, nyiberu anyibẹ ono e-me unu t'unu shihu ike. ¹¹ Unu wotakota ngwa-ọgu ọphu shi l'ẹka Nchileke kwaa onwunu; k'ọphu unu a-dụkwanu ike vudoshia ike; lya ẹjo ẹregede kẹ Obutuswe. ¹² Lẹ tọ bukwa madzụ mmakanu bẹ ayi l'ẹphe alu. Ndu ayi l'ẹphe alu bukwa ndu ọ-chi-ọha imigwe; mẹ ndu ekfu iphe eme nọ l'imigwe; mẹ ndu imigwe, nwe mgboko, bu k'ẹkpuru-ọchi ọwaa; me ikpetuma ndu soja, nọkota l'imigwe. ¹³ Ọo ya bu t'unu chilikota ngwa-ọgu, shi l'ẹka Nchileke nta-a; k'ọphu bu teke ẹjo ọboku ono byaleruphu; t'unu dọ ike vudo vudoshia ike; t'ọ mọaru unu l'iya. Teke unu l'iya lụkpooru iya jeye l'ishi; t'unu vudolee l'ẹke, unu vudo.

¹⁴ Ọo ya bu t'unu rụkota ẹhu ọhuma. Unu woru ire-lanu kee onwunu l'ọ bu onye gude akpọ-buleti kebuta uwe iya l'ukfu. Unu eworu odobe-ẹka-ndoo kpua onwunu l'ọ bu uwe-igwè ndu l'ẹje ọgu. ¹⁵ Unu gudeshia ozi-ọma kẹ ẹhu-agu ono ike t'ọ bọru akpọkpa, unu yeru tẹ ẹturu ba lọ unu. ¹⁶ Unu gundefukwaaphu ekwekwe, unu kweru kẹ Jisọsu t'ọ bọru iphe unu e-gbobeje gude l'ezeru onwunu; gude iya nashia akfu ono, ẹjo onye ono, bu Obutuswe agba unu ono; mbu akfu ono, enwu ọku, shi l'ẹka Sétanu ono. ¹⁷ Unu nata adzọta ọphu Nchileke dzọtaru unu t'ọ bọru okpu-igwè, unu e-kpuru l'ishi. Unu anatakwapu okfu Nchileke t'ọ bọru ogu-mbeke, Ume Nchileke yeru unu l'ẹka. ¹⁸ L'iphemiphe ọbule ono bẹ unu a-nọduje ekfuru Nchileke t'ọ yeru unu ẹka. Unu kfujekpelekwaphu nọ Nchileke tekenteke ẹge Ume-dụ-Nsọ edu unu. Ọo ya bu t'unu mọjeru ẹnya mkpọrumkpuru. Unu kfujekwapu nọ Nchileke l'okfu ẹka ndu nk'iya. ¹⁹ Unu kfujekwaruphu nọ Nchileke l'okfu ẹka mu: tẹ Nchileke ye mu okfu l'onu teke mu ghelijeru onu k'okfu okfu; tẹ mu ba atsujẹ egvu okfu katakpọ iphe ono, ozi-ọma meru t'ayi maru ono. ²⁰ Ọ bu l'okfu ozi-ọma ono bẹ mu bu onye Kuráýisutu yeru tẹ mu nọchia ẹnya iya; 'e gudekwaru lẹ nta-a bẹ mu nọ lẹ mkpọro. Ọo ya bu iphe mu ekfu; sụ t'unu kfujẹ nọ Nchileke: tẹ mu kaa obu; saje ozi-ọma ono ẹge gbaru mu tẹ mu saa ya.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

²¹ Mu mawaru lẹ ọo-dụ unu t'unu maru ẹge mu dọ; mẹ ẹge mu eme ala nta-a. Nwanna ayi Tíkikọsu, ayi yeru obu; mbu onye e gude ire iya ẹka l'ozi kẹ Kuráýisutu; e-kfuwaruru unu iphemiphe ọbule; k'ọphu unu a-ma ẹge mu eme ala. ²² Ọ bu iphe meru iphe mu ezi iya t'ọ byakfuta unu ndono; k'ọphu ọo-kọru unu ẹge ayi dọ; obu eshikwanua unu ike.

²³ Tẹ Nchileke, bu Nna; mẹ Nnajiufu, bu Jisọsu Kuráýisutu mee t'ẹhu dọ ndu nk'iya agu; mekwaaphu t'ẹphe yeru ibe ẹphe obu; mẹ t'ẹphe kweta nk'iya. ²⁴ Tẹ Nchileke meeru madzụ kpamukpamu eze-iphe-ọma; mbu iphe bu ndu yeru Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráýisutu obu; yeru iya ẹya gbururu jeye.

Èkwo, Pòlu deru nù Ndu Fílípáyí

¹ Ọ bú mbeḍua, bú Pòlu; mu lẹ Tímoti, bú ndu ejeru Kuráyisutu Jisọsu ozi ede èkwo-ozi ọwaa.

Ndu ayi ede iya anụ bú ndu kẹ Nchileke ono, bu lẹ Fílípáyí l'ẹphe ha ono; mbụ ndu ono, ẹphe lẹ Kuráyisutu tųgbaberu buru nanụ ono; mẹ ndu ishi chọchi ẹphe; mẹ ndu ejeru chọchi ẹphe ozi.

² Tẹ Nchileke, bú Nna ayi; mẹ Nnajiufu, bú Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Pòlu ekfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu ndu Fílípáyí

³ Mu anọdujelephu ekeleru unu Nchileke ono, mu ejeru ozi ono ekele iphe bú tekenteke, mu ari ọriri unu. ⁴ Iphe bú teke mu ekfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu unu bẹ mu egudeje ẹhu-otso-ena ekfu anụ iya. ⁵ Iphe ọbu bú lẹ keshinu mbọku ono, unu nuru ozi-oma ono bẹ unu shikpelephu yetataru mu ẹka l'òrà ozi-oma ono arara: t'a nųgbaru iya gbururu byeye nta-a. ⁶ Iphe lanụ, dooru mu ẹnya ọhuma bú lẹ Nchileke ono, bú iya bú onye wataru ome iphe-oma ono l'ime unu ono e-gudekpelekwa iya phụ ẹge ono jeye teke oo-mefu iya l'ishi lẹ mbọku ono, Jisọsu Kuráyisutu a-bya ono. ⁷ Ọ bú egbe ọriri, mu arijeru unu ndono. Yọ buru iphe gbaru mu l'ememe ndono; keshinu ọphu unu nọ mu l'obu. Okfu l'unu l'unu ha bẹ ayi l'unu tųko gbaru mgba l'eze-iphe-oma ono, Nchileke emeru mu lẹ mkpọro-a, mu nọ nta-a; ayi l'unu atųkokwaphu gbaru mgba l'eze-iphe-oma kẹ ọgbaru ozi-oma ono ọdzori; bya agbakwaruphu mgba l'eze-iphe-oma kẹ omeje iya t'o shihu ike. ⁸ Ọ kwa Nchileke bẹ bú onye maru l'ọo oswi-okfu bẹ mu ekfu: l'obu unu l'unu ha dụ mu. Obu unu ono, dụ mu nụ ono bẹ búkwa l'obu ọphu Kuráyisutu Jisọsu l'onwiya yeru ayi b'o shi.

⁹ Iphe mu anọduje ekfu anuru unu Nchileke bú t'o mee t'obu ono, unu yeru ibe unu ono kaje nshinu akaka akaka eje; mẹ t'unu kafua ọmaru Nchileke ọgbodo amaru; unu amakwaruphu iphe gbaru unu l'ememe l'ifu Nchileke; t'o dokota unu ẹnya. ¹⁰ Ọo ya bú ẹge unu a-dụ ike fọtaje iphe dụ mma; mee; k'ọphu bú: mbọku ono, Kuráyisutu e-kpe ndiphe ikpe ono -rulephu; yoo lewaru l'unu doberu onwunu ọgà; ẹ tọ dųhedu iphe ọo-ta unu ọta iya. ¹¹ Yoo lekwaphu l'umere, unu shikpo meta lẹ ndzụ unu l'ọ ha búkota umere, vudo nhamunha, shi l'ẹka Jisọsu Kuráyisutu. Ọ bú umere ono e-me tẹ ndiphe kwabẹ Nchileke ugvu; jaa ya ajaja.

Ogude ndzụ onye ekoshi l'a nọ-turu Kuráyisutu ndzụ

¹² Iphe mu eme t'unu maru; unwunna mu; bú l'iphe-a, byakfutaru mu nụ-a bẹ gbe kakwaru ome t'ozí-oma ono kafua odzuru mgboko; ¹³ kẹ l'iphe bú ndu soja, eche nche lẹ kẹ onye eze; mẹwaru iphe bú ndu ọdo bẹ tųkowa makọtaru nta-a l'ọo okfu lẹ mu ejeru Kuráyisutu ozi b'e gude tųa mu mkpọro. ¹⁴ Nta-a b'ọ phọdukwaru mẹ iphe bú unwunna, bú ndu wowaru onwẹphe ye Kuráyisutu l'ẹka l'ẹphe ha; aburu Kuráyisutu ono bẹ ẹphe atụ ume atukobe. Mbụ yọ búkwaru mkpọro-a, a tųru mu-wa bẹ kparu iya nụ. Obu ka ẹphe oshihu ike nta-a; katabe iya; k'ọphu ẹphe kafua ọra ozi-oma ono arara; to nwe onye ẹphe atsụ egvu.

¹⁵ A makwaru-a l'o nweru ndu gude ékwò; l'ezi ozi-oma kẹ Kuráyisutu ono l'ọ -bú iphe, eeme l'okfu. Obenu l'o nwekwaru-a ndu ọphu gude obu iphoro ezi iya. ¹⁶ Ndu onanu, gude obu iphoro ezi iya ono bẹ gude kẹ l'ẹphe yeru Kuráyisutu obu; ezi iya. Okfu l'ẹphe maru l'ọo ya bẹ kuru mu nụ; tẹ mu bya agbajẹru ozi-oma ono ọdzori. ¹⁷ Ndu ọphu ezi ozi-oma ono l'ọ -bú iphe aakpa ẹnya phụ te gudekwa obu iphoro ezi

iya. Iphe ẹphe emelephu bu t'iphe-ẹhuka, mu eje le mkporo-a, mu no-wa gbe karu nshinu.

¹⁸ Olobu; ?mu eyeru ẹphe onu. Mbụ; ?m'e -gude obu iphoro ekfu iya-o; ?m'o bu l'o nweru iphe no ndu ekfu iya nu l'okpoma; ẹphe ekfu iya; iphe o bu iphe o bu; t'e kfu ya nu t'e shi ẹge ono mee te okfu ẹhu Kuráýisutu dzuru mgboko. O kwa iphe ono e-me mu; ẹhu atso mu ẹna; atso iya l'eje. ¹⁹ Okfu le mu maru le keshinu ophu unu anoduje ekfu anu Nchileke l'okfu ẹhu mu; ẹmanu be Ume ke Jisosu Kuráýisutu anodujekwaphu eyeru mu ẹka be mu maru l'ee-mekochaa haa mu. ²⁰ L'iphe mu dobekpooru ẹnya; dobeshia ya ike; bukwaruphu iphe mu ele ẹnya iya bu l'iphe bu ẹge o du be mu ta abyadu bya emeru iphe-iphere nu onwomu l'iphe bu iphe mu eme ememe. Iphe mu e-gbe shia obu ike l'eme; mbụ l'emekpole iya phụ nta-a ẹge ono, mu shihawa meta iya ono; bu le mu e-gude ndzu mu; kwabe Kuráýisutu ugvu; ?m'o bu mu le ndzu; ?m'o bu mu l'onwu. ²¹ L'ẹhu nke mu bukwa: mu -nodu ndzu; mu egudenuphu ndzu mu ekoshi l'oo Kuráýisutu be mu no-turu iya. Teke bu l'oo anwuhu be mu nwuhuru be gbe bukwaru uru gbaaru mu. ²² Obenu le teke bu le mu -no ndzu le mgboko-a be mu a-kakwa ojetaru Kuráýisutu ozi. Oo ya bu le mu ta madu ophu mu a-hata. ²³ Uzo iphe labu ono be mu vudo l'echi; yo tuko alo mu ibe ẹka ẹbo-ẹbo. Obenu l'ophu agu mu agushi mu ike bu te mu lakfube Kuráýisutu te mu l'iya nodu. Onanu ka mu mma ugbo olemole. ²⁴ Obenu l'o kwa l'okfu ẹhu nk'unu b'o kfubekpo karu unu mma te mu nodu ndzu; swiru unu. ²⁵ Keshinu ophu iphe ono doru mu ẹnya be mu maru le mu a-nodu-a ndzu; swiru unu l'unu ha; yetajeru unu ẹka t'ẹhu-otso-ẹna unu kafua nshinu; bu iya bu ẹhu-otso-ẹna, shi l'eworu, unu woru onwunu ye Kuráýisutu l'eka. ²⁶ Oo ya bukwanu; teke mu l'unu nọlephu; unu akafuaru onwe iphe unu a-gbabe okpa gude mu anga; keshinu mu l'unu tuko buru ndu ẹphe le Kuráýisutu tugbaberu buru nanu.

²⁷ Iphe lanu ophu bu okpobe iya aburu t'unu mejekwaphu umere, gbaru onye anu ozi-oma Kuráýisutu ono; k'ophu bukwanu teke mu du ike bya nk'unu; m'o bu le mu ta duhedu ike abyabya; mu anulee otu-onu unu: l'unu vudoshia ike; uche aburu unu nanu. Mu a-nukwaphu l'unu gude obu lanu ehe onwunu; l'ese ke ekwekwe ono, unu kweru ono, bu l'ozima ono b'o shi. ²⁸ Unu be kwekwa t'o nweru iphe ndu okfu unu e-gude eye unu egvu le phuu. Onanu bebekpokwa buru iphe e-koshi ẹphe l'oo ẹphebedua e-mekochaa laa l'iyi; unubedua aburu ndu aa-dzota. Yo buru Nchileke a-tuko iya mekota. ²⁹ L'unubedua be Nchileke mewaru eze-iphe-oma. Eze-iphe-oma ono ta bulekwa t'unu woru onwunu ye Kuráýisutu l'eka. O bukwapu t'unu gude k'okfu ẹhu iya jejee iphe-ẹhuka. ³⁰ Nta-a be mu l'unu gbaakwa mgba alu ugu ono, mu shihawa alu ono, bukwa iya phụ be mu alu nta-a. Teke ono, mu shi alu iya ono be unu gude ẹnya unu phua ya; ole nta-a be unu anuwa iya le nchi.

2

Omuta ẹka Kuráýisutu

¹ Oo ya bu; eworu ono, unu woru onwunu ye Kuráýisutu l'eka ono; ?o meru; obu eshihu unu ike to? Obu ono, o yeru unu ono; ?oduje unu ike? Unu le Ume-du-Nso; ?unu tugbaberu-a buru nanu to? ?Unu anodujee emeru ibe unu obu-oma; l'aphukwaruphu ẹphe imiko? ² Oo ya bu t'unu mee t'ẹhu-otso-ẹna mu dzua oke. ẹge unu e-shi mee ya bu te egomunggo buru unu nanu; n-yemobu unu aburu nanu; obu unu; me uche unu abukwaruphu nanu. ³ Unu ba akpajekwa ẹnya l'iphemiphe obule, unu eme ememe. Unu te ekuje onwunu iphe unu ta hadu l'o bu iya. Unu wozitaje onwunu ali l'eke ibe unu no; k'ophu onyenonu e-wotaje iya l'onye odo ka iya. ⁴ T'e b'o dukwa l'unu ha, onye bulephu t'o duru iya le mma be oo-noduje achọ nkinyi iya.

T'onyenonu chojekwa iphe a-duru ndu ọdo lẹ mma. ⁵ T'uche unu yele ke Kuráyisutu Jisosu bujeleruphu iphe lanu.

⁶ Lẹ Jisosu shikpelephu lẹ
mbu du l'ọ bu Nchileke.
Adudu ono, ọ du l'ọ bu
Nchileke ono te nwekwa teke
ọ rijeru lẹ yele Nchileke ha;
m'ọ kwanu l'ọo iphe ya te
eswefukwadu ẹnya.

⁷ Iphe o mechiary bu
l'ọ chiru obu iya;
swee ẹnya l'onodu iya;
bya aburu nwozi; a mua ya.
Yọ buru madzu;
bya anọ ndzu lẹ mgboko-a
l'ọ bu ayibedua.

⁸ Yọ nọaru Nchileke okfu;
wozita onwiya ali.
Yọ nu-taberu iya okfu ono;
k'ọphu o kwetaru; nwuhu;
Bu iya bu anwuhu ono,
ọ nwuhuru l'oshi-osweru ono.

⁹ Ọo ya meru iphe Nchileke
wolikwanuru iya
oreke-imeli:
Yọ kakota iphemiphe ọbule.
Yọ bya anu iya ẹpha,
kakota nu l'iphe bu ẹpha;

¹⁰ k'ọphu iphemiphe ọbule, nọ l'imigwe;
ọphu nọ lẹ mgboko-a;
me ọphu nọ lẹ mkpuli ali
a-buru:

ẹphe -nulephu ẹpha iya ono;
ẹphe ebyishi ikpere; baaru iya ẹja;

¹¹ me k'ọphu madzu kparamu
e-kfu l'edzudzu ọha l'ọo
Jisosu Kuráyisutu bu Nnajiufu;
shi ẹge ono kwabe
Nchileke, bu Nna ugu.

Obu iphoro l'ochi mgboko-a

¹² Ọo ya bu; ndu mu yeru obu; teke ono, mu l'unu shi nọdu ono be unu shi anujeleru mu phu okfu. Tẹ b'ọ bulekwapu teke mu l'unu nọ be unu a-nujeru mu okfu nkinyi iya. Unu kafukwaaru mu ru ọnuru okfu nta-a, mu nọ unu ote-ẹnya-wa. Unu gude ọtsu-egvu; me ẹhu-anmanma; kebe ẹhu meje t'adzodzo ono, Nchileke dzoru unu ono ba bu iphe mmakanu. ¹³ L'ọ kwa Nchileke be bu onye ereshi ire ike l'ẹhu unu. Ọo ya emeje t'unu chia idzu ome iphe du iya mma l'obu; bukwaru iya phu emeje t'unu du ike mekota iya ẹge ọ tuberu.

¹⁴ Iphemiphe ọbule, unu eme ememe; unu ba agujekwa aphu eme iya; unu ta alojeru ntutego ye iya; ¹⁵ k'ọphu unu a-bu ndu ẹ-te nwedu iphe uta, aa-phuta unu l'ẹhu. Unu aburu ndu obu iphoro; bukwaruphu unwu Nchileke; ndu ẹ-ta dudu iphe

ephe gude merushia onwephe l'ejo ogbo-wa, egomunggo swehuru-wa. Ogbo-wa be egomunggo swehuru; ephe adu-tabe eji; k'ophu ephe atso age. T'o buru ege mkpo-kpodo anoduje echi l'enyashi; bu ege unu a-bu iphoro; l'echiru ndiphe le mgboko-a; ¹⁶ me unu -gude okfu ono, anu ndzu ono ewokfube ephe. Unu -emewa ege ono; o ya bu le mu nwewaru iphe mu e-gude eku onwomu mboku ono, Kurayisutu a-bya odo ono; keshinu ophu oso ono, mu gbaeberu le mu ezi ozi-oma ono ta buhedu mu oso iphoro; akanya ono, mu seeberu ono ta buhe mu nsegbu akanya.

¹⁷ Mu vudo l'ifu Nchileke nta-a l'o bu onye achiru Nchileke eja; gude eworu, unu woru onwunu ye Nchileke l'eka; mee t'o buru eja, mu achu anu Nchileke. E to dukwa m'o -ruhuru e je ewota mee mu; gbashifua l'eli eja ono; mbu; o -buru le mu anwuhufua anwuhu l'okfu ehu unu; be ehu a-nodulekwaa atso mu ena; mu l'unu atukolee ete eswa. ¹⁸ T'o bukwaruphu ege ono be ehu a-nodu atso unu ena; unu etsoru mu tee eswa.

Timoti; me Epafurodayitosu

¹⁹ Mu arikwa le mu ta anohedu anono nta-a; mu ezi Timoti t'o bya agbaphee unu. Mu wookwaru iphe ono ye Nnajiufu, bu Jisusu l'eka; le mu e-zi iya t'o bya; k'ophu oo-je; lakfuta mu; bya akoru mu ege unu eme ala; shi ege ono dua mu ike. ²⁰ E to nwehekwa onye odo, mu nweru, du l'o bu Timoti, bu onye oriri ehu unu echije ehu. ²¹ Ndu ophu l'ephe ha bulekwapu oriri ehu ephe echije ephe ehu; ephe ta aru-vujehekwa iphe ophu buwa ke Jisusu Kurayisutu l'oriri. ²² Obenu le Timoti be unu mawaru-a l'o koshiwaru le ya bu onye gbaru t'e gude ire iya eka. Unu mawaru-a ege o shi tsopheta mu l'o bu ege nwata anoduje etsophe nna iya. Ege ono b'o shi tsota mu; l'eyeru mu eka l'ozi ozi-oma-wa. ²³ Oo ya be mu aru le mu e-zi Timoti nk'unu egwegwa-a; me mu -maleruphu ege oo-mekochaa mbaru mu. ²⁴ Temanu be mu gudekwaphu Nnajiufu eka le mu ta anohedu odu; mu abya agbaphee unu l'ishi onwomu.

²⁵ Mu rikwaruphu l'e to nwedu uzo odo, mu e-shi iya odo; gbahaa te mu zi nwanna ayi Epafurodayitosu t'o byakfuta unu. Epafurodayitosu bukwapu onye mu l'iya tuko eje ozi; bukwaruphu onye mu l'iya tukoru alu ugu ehu Kurayisutu; bukwaru iya phu bu onye ono, unu ziru t'o wotaru mu iphe ono, mkpa iya shi duru mu ono. ²⁶ Mu e-zi iya t'o bya nk'unu t'unu l'iya ja; okfu l'obu unu l'unu ha be shiwa teke teru enya dua iya; mbu; yo shiwa teke teru enya tsuta iya l'ehu; l'e kfuru unu l'ehu te shidu du iya mma. ²⁷ O shikpokwaa daburu l'iphe-ememe l'oswiya; mbu iphe-ememe, phoduru nwa gengu: m'o gbua ya. Obe Nchileke phuru iya imiko. E to bulekwa ya b'o phuru imiko ono nwenkinyi iya. O phukwaru iya phu mbedua; o buru abu me aphu atso mu nso. ²⁸ Oo ya bu l'o gbe ka mbedua ohe uhere te mu zikebe iya t'o bya t'unu l'iya ja; k'ophu ehu a-tsokwanu unu ena l'unu gude enya unu phua ya odo; mbedua agbabuhukwanu mgbamuche iya agbabuhu. ²⁹ Oo ya bu; t'unu gudekwa ehu-otso-ena gbobe eka labu; nata iya l'o bu nwanna, unu l'iya me Nnajiufu tukoru tugbabe buru nanu. Unu akwabeje ndu du l'o bu iya ugu; ³⁰ l'o phodukwaru nwanshi me ishi iya abaa l'ojeru Kurayisutu ozi. Yo swee enya le ndzu iya; l'emere mu iphe unu gega anodu emeru mu ndege unu te buru ote-enya.

3

Okpobe odobe-eka-ndoo

¹ Eke mu a-suberu iya unu ishi; unwunna mu; aburu t'unu teje eswa l'unu le Nnajiufu tugbaberu buru nanu. Odephu iphe mu dehawaru azu ta atsukwa mu l'anu. Mu e-dephu iya azu. Ishi iya aburu l'oo-me t'unu kafua ogude eka l'iphe ono, mu kfuhawaru unu ono. ² Unu zelajekwaru ndu ono, ezije ejo iphe ono; mbu ndu ono, bugbaa nkuta-iphura phe ono; mbu ndu ono, ezije t'e gude iphe bua anu-ehu; su l'oo

egbe ugvu, madzụ bufutaje ndono. ³ Iphe mu gude ekfu iphe ono bu l'ọo ayibedua be buru okpobe utsu; mbu ayibe ndu ophu gude Ume-du-Nso l'abaru Nchileke aja. Ayi anoduje aja Kurayisutu Jisosu ajaja ke iphe o meru ayi; mbu; e to bukwa l'ayi edobeje obu l'ọo egbe madzụ, ayi bu be a-dzo ayi. ⁴ Ndege o keru ama t'a su l'oo egbe madzụ, onye bu l'adzotaje iya; me mu asu l'o bu mbedua gage enwe iphe mu a-dzobe okpa; su l'ọo egbe madzụ, mu bu be a-dzo mu nu. O -buru l'o nweru onye arị le ya nweru iphe ya a-dzobe okpa; dobe obu l'ọo egbe madzụ, ya bu a-dzo iya be mbedua kakwa onye obu enwenwe iya. ⁵ Okfu le mu noleruphu abali esaa k'ophu a muru mu; ke esato iya; e bua mu utsu. A muru mu; mu aburu nwa Izurelu gedegede. Ikfu, mu shi bu ikfu Benjaminu. Mu bu onye Hiburu; mbu okpobe nwa, ndu Hiburu muru. A -bya le k'odobe ekemu ndu Ju be mbedua l'onwomu shi buru onye Farisii. ⁶ Teke a byaru l'iphe bu iya shi kakota mu ophu l'obu; mu asu l'iphe mu shi eme, shi kakota mu ophu l'obu bu le mu bu onye shi achị nta chochi. A -bya le k'iphe ono, bu iphe ekemu kfuru; su l'ọo onye meru iya nu; onye ono aburu onye doberu aka ndoo ono b'e to nwekwa ophu aata mu uta l'ọo ophu mu mesweru. ⁷ Obekwanu l'iphemiphe obule ono, bu iphe mu shi anoduje arị l'ọo iphe a-baru mu uru ono be mu gudeekwa okfu ehu Kurayisutu swefukota enya; guru iya ye l'iphe bu mu o-la-l'iyi. ⁸ E to bulekwa ono nkinyi iya. Iphemiphe obule odo be mu toko gukota; yo buru mu o-la-l'iyi. Ishi iya aburu l'uru, ophu nyiberu otu onu iya be rubewaru mu aka; bu iya bu le Kurayisutu Jisosu ono, bu Nnajiufu mu ono be mu mawaru majia ya enya. O bu l'okfu ehu iya be mu gude swekota enya l'iphemiphe obule, mu nweru enweru; t'o buru iphe iyi yitaru. Iphemiphe obule ono dukotawa mu l'o bu ntụ-ekpofu l'enya; k'ophu oo-bulephu Kurayisutu be bu uru, mu e-rita nkinyi iya; ⁹ me k'ophu mu e-koshikwanu le mu l'iya kwataakwanua tugbabe ogbodo atugbabe buru nanu. Oo ya bu l'iphe mu eme ta bukwa te mu meje t'a su le mu bu onye doberu aka ndoo; mbu egbe odobe-aka-ndoo ophu bu l'ome iphe ekemu kfuru b'o shi. Odobe-aka-ndoo ophu mu ekoshi le mu doberu nta-a bu ophu shi l'ewota, mu wotaru onwomu ye Kurayisutu l'eka. Yo buru onanu bu odobe-aka-ndoo ophu shi Nchileke l'eka. O bulekwapu ndu woru onwephe ye iya l'eka be oguje le ndu doberu aka ndoo. ¹⁰ Iphe meru iphe mu swekotaru enya l'iphe ono, mu nweru ono l'o ha; guru iya ye l'iphe iyi yitaru bu k'ophu mu a-maru Kurayisutu; maru ike ono, o gude shi l'onwu teta nodu ndzu ono; me te mu le Kurayisutu toko gbaru mgba l'iphe-ehuka ono, ooje ono; me te Nchileke mee mu te mu du l'o bu Kurayisutu l'anwuhu ono, o nwuhuru ono; ¹¹ k'ophu Nchileke e-meru mu iphe mu ele enya iya: mbu mee mu te mu shi l'onwu teta nodu ndzu.

Ogba oso ala l'eke, a tuberu

¹² Iphe mu ekfu ta bukwa l'o ruwaru mu aka; odudu buru le mu dukotabebewa mma. Obenu l'iphe mu anoduje eseshi ike; bu te mu nata obunggo oso, mu gbaru; okfu le Kurayisutu Jisosu natawaru mu; mee mu te mu buru nk'iya. ¹³ Unwunna mu; mu te ekfukwa le mu natawaru obunggo oso ono. Obenu l'o bu iphe lanu; be mu emeje: mu atukoje iphe ophu mu ghawaru ye l'azu; zahashia; kebekpelephu ehu agba agbakfube ophu no mu l'uzo ifu. ¹⁴ Mu anoduje ese; te mu gbafo oso ono l'ishi; k'ophu mu a-nata obunggo, tso iya nu. Obunggo ono bu ndzu gbururu jeye ono, Nchileke shi l'eka Kurayisutu Jisosu; kua mu te mu bya anata ono.

¹⁵ Oo ya bu; t'iphe bu ndu, agu onwephe eye le ndu tsefutawaru l'enya Nchileke; t'o bulekwaruphu iphe ono, mu arị ono be ephe a-noduje arị. O -buru l'o nweru ege o bya adu; unu aharu arị iphe odo be Nchileke e-koshikwa iya-a unu; yo doo unu enya. ¹⁶ Oo ya bu; unu t'ayi tsolekwaruphu uzo ono, ayi shihawa tsota ono; mbu uzo, bu iya be ayi tsoru ghabewa oso ono eke, ayi ghaberu iya nta-a.

17 Ụnwunna mu; unu tuko l'unu ha meje ege mu eme. Ayi ekoshikwa unu iphe unu e-meje. Unu tuko l'unu ha mụta umere ndu ono, eme iphe ono, ayi ekoshi unu ono. 18 Mu kfuhaakwaru unu iphe-a ugbo olemole; nta-a be mu gudekwa enya-mini ekfuphuru iya unu azu; su: l'o nwekwaru igweligwe ndu umere epe ekoshi l'ephe bu ohogu oshi-osweru ke Kurayisutu. 19 Ege o-muru epe bu l'ephe a-lakota l'iyi. Iphe epe abaru eja bu iphe a-la epe l'epho. Yo buru iphe-iphere iya ga aduje epe; be epe egudeje eku onwephe ekuku. Yo buleruphu l'iphe ke mgboko-a be epe woru obu tukobe. 20 A -bya abya l'ayibedua be eze-ufu ayi nokwa l'imigwe. O bu l'eke ono be Onye Ndzota ono, ayi ele enya iya eleshi iya ike ono e-shi bya; bu iya bu Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kurayisutu. 21 Oo ya bu onye a-gbanwe ugwehu ayi owaa, e-te nwedu iphe o bu-wa; mee ya t'o du l'o bu ugwehu nk'iya, l'egbu nwijnwii. Ike, oo-gude mee ya bu ike ono, o gude mekota iphemiphe obule; epe atuko nodu iya le mkpuli ono.

4

Odu, Polu adu ndu ke Kurayisutu

1 Ụnwunna mu, mu yeru obu; oo ya meru iphe mu suru unu t'unu vudoshia ike l'atugbabe, unu le Nnajiufu tugbaberu buru nanu. Obu unu egbukwa mu egbugbu. O bu unu emeje; ehu atso mu ena; bukwaruphu unubedua be bu iphe ekoshi le mu mekputawaru. Mu yeru unu obu nshinu.

2 Mu arọ unwunna labu ono, bu iya bu Yuwodiya yele Sintiki t'obu buru epe nanu; keshinu epe le Nnajiufu tugbaberu buru nanu. 3 Mu arokwaphu nggubedua, bu ogbodo onya mu, mu le nggu tukoru eje egbe ozi lanu ono; su t'i yejeru unwanyi ono eka t'ephe meje iphe ono, mu suru t'ephe me ono. Le mu l'ephe tukokwa eseshi akanya ozikashi ozi-oma ono ike; me Kelementi; mewaru ndu odo, butsua ndu, ayi l'ephe eje ozi ono, bu ndu epha epe nokota l'ekwo, Nchileke deshuru epha ndu, a-no ndzu gbururu jeye.

4 T'ehu tsojekpelekwaphu unu ena l'unu le Nnajiufu tugbaberu buru nanu. Te mu kfufukwaa ya phu odo: t'ehu tsojekpelekwaphu unu ena.

5 Unu gudeje umere unu koshi ndiphe l'unu bu ndu obu-oma. Nnajiufu nokwa ntse. 6 T'e b'o dukwa iphe, unu e-je ochi obu l'eka. Iphe unu e-mejechia bu t'unu kfujeru nu Nchileke; kajuera iya iphemiphe obule, mkpa iya duru unu. Teke unu ekfu anu iya; unu etukwa iya phu epha. 7 Oo ya bu; ehu-agu ke Nchileke, bu iphe kariru ege madzu e-gude uche maru iya aburu iphe e-wota obu unu; me uche unu; kwachia l'atugbabe, unu le Kurayisutu tugbaberu buru nanu.

8 Eke mu e-jebile iya phu; unwunna mu; bu: t'iphe e-shitajelephu unu l'uche buru oriri ke iphe ono, bukota okpobe okfu ono; me iphe bu iphe gbaru ke t'e yeru iya ugvu; me iphe bu iphe vudo nhamunha; me iphe bu iphe e te merudu emeru; me iphe du mma l'enya; me iphe bu iphe onu wukoru l'o dukota mma; me iphe bu iphe, du ugvu; me iphe bu iphe aaja ajaja. 9 Unu meje iphemiphe obule ono, mu ziru unu ono; me ophu unu mutaru mu l'eka; me iphemiphe obule ono, unu nuru mu l'onu ono; me ophu unu gude enya unu phua l'ehu mu. Oo ya bu; Nchileke ono, emeje t'unu buru l'ehu-agu ono; eswikwanuru unu eswiru.

Polu etu ndu Filipayi epha; k'ohuma, epe meru iya

10 Te Nnajiufu lebukwaa eka; le nta-a be unu bya bya emewaru mu ohuma, koshuru mu odo l'unu nyatakpokwaduru mu-a keshinu ime teke ono. Unu ta maduru iphe ehu atso mu. Iphe mu ekfu ta bukwa l'unu ta anodujedu ekfu okfu ehu mu. O gbe bukwaru uzo te shidu aduje unu t'unu mee ya l'eka. 11 Iphe mu ekfu ta bukwa l'o

nweru iphe ụko iya duru mu; ịe mbedua mụtaakwaru t'iphe mu nweru: ege o ha ege o ha; dzujeeru mu; m'o -ruhuduru o du mu idagha. ¹² Mu maru ege aabujeru onye ejo-eka; maru ege aabujeru onye eka no. Iphe bu eke mu no; eke mu no; be iphemiphe obule ono mewaru mu; to nwehe iphe abujekwadu mu enya-aphapha: mbu le mu rijiru epho; odudu buru le mu ze egu; ?mu nweru iphe-o; ?me mu te nwe-o; mu ano-kirishilekwaa. ¹³ E to dudu iphe mu ta adudu ike eme; ke l'oo Kurayisutu bu onye emeje te ike k'ememe iya du mu.

¹⁴ Obenu le teke ono, mu no l'iphe-ehuka ono be unu nweru obu-oma l'eke mu no; yetaru mu eka. ¹⁵ Temanu be unube ndu Filipayi l'onwunu maru le teke mu watakporu ozi ozi-oma ono l'odungu; mbu teke ono, mu shi le Masedoniya lufuta ono be to nwehu chochi odo, mu l'ephe tugbaberu nanu odo; gbahaa unubedua nwenkinyi unu. O bu unubedua nwenkinyi unu bu ndu shi anuje mu iphe; bukwaruphu unu bu ndu shi anataje iphe shi mu l'eka. ¹⁶ Mbu je akpaa le teke mu shi nodu le Tesalonayika be unu shi emejeru mu mkpa mu; me mkpa - byaru mu; mbu; e to bulekwa ugbo lanu be unu meru mu iya nkinyi iya. ¹⁷ E to bukwa iphe ono, unu anuje mu ono bu iphe mu ele enya iya. Iphe mu gbe ele enya iya kwa t'uru byaru unu berebere; bu iya bu t'unu kafia oshihu ike l'eworu ono, unu woru onwunu ye Kurayisutu l'eka ono. ¹⁸ Mu natawaru iphemiphe obule ono, unu nuru Epafurodayitosu t'o wotaru mu ono. Iphe ono, unu nuru mu ono be unu nukwaru mu nugharu mu iya eka. Oo-dzukpokwaa iphe mu eme iya; tsufu etsufu. Iphe ono, unu nuru mu ono du l'o bu ngweja, eshi kwekwekwe, mkpo iya ekpo tu alakfube Nchileke. Mkpọ iya ono atso Nchileke ena; yo gbobe eka labu; nata iya ohuma. ¹⁹ Nchileke ono, mu ejeru ozi ono a-nukota unu iphemiphe obule, mkpa iya duru unu. O bu l'eka Kurayisutu Jisosu be ooshije hata iphe nu ayi; mbu iphe ono, o nweru ono, bu odu-biribiri iya, kariru otukota onu iya ono; woru nu ayi. ²⁰ T'o buru Nchileke ono, bu iya bu Nna ayi ono be ajaja a-bu nk'iya gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

Ekele mkpo-chi ishi iya

²¹ Unu jiaru mu iphe bu ndu ke Nchileke l'ehu l'ehu; mbu ndu ono, ephe le Kurayisutu Jisosu tugbaberu buru nanu ono. Unwunna ayi, ndu ophu mu l'ephe no l'eke-a ajikwaphu unu. ²² Iphe bu ndu ke Nchileke, no l'eke-a l'ephe ha ajikwaphu unu; ketekete ke ndu ejeru eze, bu Siza ozi.

²³ Te Nnajiufu, bu Jisosu Kurayisutu meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Èkwo, Pọlu deru nù Ndu Kọlósí

¹ Ọwaa bú èkwo-ozí, múbẹ̀ Pọlu ede. Mu bú onye Nchileke fọ́taru; mee mu tẹ́ mu búru onye ishi-ozí Kuráýisutu Jisọ́su. Onye mu l'íya gba mgba ede íya bú nwanna ayi, bú Tímoti.

² Ndu ayi ede íya anù bú ndu kẹ́ Nchileke; ndu ọ́phu nọ́ lẹ́ Kọlósí; mbù ọ́nwunna ayi ndu ọ́phu woru onwẹ́phe ye Kuráýisutu l'ẹ́ka; ẹ́phe l'íya atùgbabewa búru nanù.

Tẹ́ Nchileke, bú Nna ayi meeru unu eze-íphe-ọ́ma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹ́hu-agu.

*Okfu anù Nchileke;
l'etu íya ẹ́pha*

³ Ayi anọ́dujẹ́kwaphu etu Nchileke ẹ́pha, bú íya bú Nna kẹ́ Nnajiufu ayi, bú Jisọ́su Kuráýisutu teke ayi ekfu anù íya l'okfu ẹ́hu unu. ⁴ Iphe kparu íya nù bú l'ayi nùwaru k'ekwekwe, unu kweru kẹ́ Kuráýisutu; nọ́du íya l'ẹ́ka; unu l'íya atùgbabe búru nanù. Ayi abya anùkwaaphu l'unu yeru ndu kẹ́ Nchileke l'ẹ́phe ha obu. ⁵ Ekwekwe ono, unu kweru kẹ́ Kuráýisutu ono; mẹ́ obu ono, unu yeru ndu ọ́do ono bẹ́ gbabẹ́ru ọ́kpa l'iphe ono, unu ele ẹ́nya íya ono. Iphe ọ́bu, unu ele ẹ́nya íya ọ́bu bú iphe ono, Nchileke kwakọ́beru unu l'imigwe ono. Yọ́ búru iphe ono, ọ́ kwakọ́beru unu l'imigwe ono bẹ́ bú iphe ọ́bu, e meru; unu amaru teke ono, a byaru bya ezia unu ozi-ọ́ma ono, bú ọ́kpobe okfu ono. ⁶ Ozi-ọ́ma ono erekwa ire l'ẹ́kemeke ọ́bule; bya atùkokwaphu mgboko jegbaru. Yọ́ búru ẹ́ge ono bú ẹ́ge o jegbaru l'ẹ́ke unu nọ́; l'ere ire lẹ́ ndzù unu keshinu mbọ́ku, unu nùru íya; yo doo unu ẹ́nya ọ́huma; mbù iphe eze-íphe-ọ́ma Nchileke ono bú. ⁷ Ọ́ bú Epáfurasu, bú onye ayi yeru obu; onye ayi l'íya tùko eje egbe ozi lanù-a bẹ́ bú onye ziru unu ozi-ọ́ma ono. Epáfurasu ono bú onye koshiwaru lẹ́ ya bú onye e gude ire íya ẹ́ka l'ọ́jeru Kuráýisutu ozi. Yọ́ búru íya nọ́-chiru ẹ́nya ayi l'ibíyia nk'unu; ⁸ tẹ́manu b'ọ́ búkwa íya phù kfuru ayi k'obu ono, Ume-dù-Nsọ́ meru; unu eyeru ibe unu ono.

⁹ Ọ́o ya meru iphe ayi ta tẹ́-gbẹ́jedu ẹ́ka l'okfu anù Nchileke l'okfu ẹ́hu unu keshinu teke ono, ayi nùru l'unu wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'ẹ́ka ono. Ayi anọ́duje ekfu anù Nchileke t'ọ́ mee unu t'unu makọ́tajeru iphe bú uche-obu íya; mẹ́ t'ọ́ shi l'ẹ́ka Ume-dù-Nsọ́ nùkwaphu unu mmamiphe ọ́phu e-meje t'uche-obu íya doo unu ẹ́nya.

¹⁰ Ọ́o ya búkwanu k'ọ́phu unu a-nọ́du emeje umere, e-mekwanu tẹ́ ndzù unu l'ọ́ ha búru iphe unu e-gude akwabẹ́ Nchileke ugu; unu emekwaphu iphe dù Nchileke mma l'iphemiphe ọ́bule, unu eme ememe. Unu eshi ẹ́ge ono meje iphe bú iphe-ọ́ma tekenteke; kakwaphu ọ́ma onye Nchileke bú. ¹¹ Ayi anọ́dujẹ́kwaphu ekfu anù Nchileke sù t'ọ́ gude ike íya ono, dù biribiri ono; mee unu t'unu shihu ike ọ́gbodo eshihu; k'ọ́phu unu a-dùje ike gude ọ́ta-nshi nwejeru obu l'iphemiphe ọ́bule, byaru unu. ¹² Ayi ekfujẹ́ anù íya sù t'ọ́ mee t'unu gudejẹ́kwaphu ẹ́hu-ọ́tso-ẹ́na tuje Nchileke, bú Nna ẹ́pha l'iphemiphe ọ́bule ono. Okfu l'ọ́ bú íya bú onye meru; unu abùru ndu gbaru tẹ́ unu lẹ́ ndu nk'íya gbaru mgba l'iphe ọ́ kwakọ́beru ndu nk'íya l'ẹ́ke ono, bú iphoru nọ́kota íya ono, bú íya bú ẹ́ke Nchileke bú eze. ¹³ Okfu l'ọ́ dzọ́futawaru ayi l'ẹ́ke ẹ́kpuru-ọ́chi nweru ike; bya ewota ayi je edobe l'ẹ́ke Nwa íya ono, o yeru obu ono bú eze. ¹⁴ Nchileke shi l'ẹ́ka Nwa íya ono gbata ayi; bya agùkwaaruphu ayi nvù l'iphe dù ẹ́ji, ayi meshiru.

*Kuráýisutu bú
Ọ́karibe-Kakọ́ta-Nù*

¹⁵ Ọ bụ Kuráýisutu bẹ koshiru ayi egbe onye Nchileke bụ; mbụ Nchileke ono, ẹ te egudejedu ẹn्या phụ ono. Ọ bụ Kuráýisutu ono bẹ Nchileke doberu l'ọnodu, kakọta nshinu l'iphe bụ iphemiphe ọbule, o meru ememe. Kuráýisutu ono bẹ nọha-oduru bẹ Nchileke meshideru iphemiphe ọbule. ¹⁶ Yọ bụru l'ẹka iya bẹ Nchileke shi mekota iphe bụ iphemiphe ọbule, bụ ọphu nọ l'imigwe; mę ọphu nọ lę mgboko: ọphu eegudeje ẹn्या phụ; mę ọphu ẹ te egudejedu ẹn्या aphụ; mbụ ndu eze ojozi-imigwe; mę ndu bụ nnajioha; mę ndu bụ eze l'ẹphe ha; mę ndu ọphu ekfu iphe eme nụ, nọkota l'imigwe. Ọ bụ yẹbedua, bụ Kuráýisutu ono bẹ Nchileke shi l'ẹka iya; mee iphemiphe ọbule; bụru iya b'o meru iya doberu. ¹⁷ Yẹbedua l'onwiya vukota iphemiphe ọbule ọzo nọduhawa. Yọ bụkwaruphu ike nk'iya b'o gude mee iphemiphe ọbule, Nchileke meru ememe; yọ nọdukota l'ẹke Nchileke doberu iya. ¹⁸ Ọo ya bụ ishi; kpọ-kfuru l'ugwẹhu iya ono; mbụ chọchi. Ọ bụ iya bụ ẹke ndzụ k'ugwẹhu ono futaru. Yọ bụkwaru iya phụ bụ onye ivuzọ, Nchileke vutsukpo ọzo mee; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; k'ọphu ọo-bụ iya e-wota ọnodu mbụ l'iphemiphe ọbule, Nchileke meru ememe. ¹⁹ Ọ bụ Nchileke bẹ chịru iya l'obu iya; mee t'ọ bụru l'ẹhu Nwa iya bẹ aa-phụkota iphe yẹbe Nchileke bụ; ²⁰ mę t'ọ bụkwaruphu l'ẹka Nwa iya ono bẹ ya e-shi mee tẹ yẹle iphemiphe ọbule dụ lę mma. Nchileke eshi ẹge ono gude mee ono, Nwa iya lọkaru teke ono, ọ nwuhuru l'oshi-osweru ono mee tẹ okfu ba dọheru yẹbe Nchileke; mę iphemiphe ọbule, o meru ememe. Mbụ l'ọ bụ l'ẹka Nwa iya ono bẹ ya e-shi mee iphemiphe ọbule, nọ l'imigwe; mę ọphu nọ lę mgboko tẹ yẹle yẹbe Nchileke dụ lę mma.

²¹ Unubedua yikwaphu lę ndu ẹphe lę Nchileke dụ lę mma ọbu. Okfu l'o nwekwaruphu teke unubedua shi anọduje eme umere, koshiru l'unu ta madu Nchileke. Yọ bụru ẹjo iphe unu shi anọduje ari l'oriri; l'eme iya ememe bẹ shi mee unu; unu aburu ọhogu Nchileke. ²² Obenu lę nta-a bẹ Nchileke shiwa lę ndzụ, Nwa iya shi nọdu l'eliphe-a; mę anwuhu, ọ nwuhuru; mee t'unu l'iya dụ lę mma; k'ọphu Nwa iya ono e-duta unu; unu aburu ndu duru Nchileke iche, ẹ-ta dudu ẹke aata unu ọta; ọphu unu 'abudu ndu aamaru ẹjo ẹka; gbururu jeye; yo duta unu bya akfube l'ifu Nchileke ono. ²³ Obenu l'iphe unu mefutaje bụ l'unu e-kweshilekwaphu ike l'iphe unu kweru; shihu ike l'ọ bụ ẹge-a ọkpa-ulo emeje ọlo; yo shihu ike-wa. Unu be ekwekwe t'ọ nweru onye a-bya emee unu t'unu wofu obu l'iphe ono, unu ele ẹn्या iya ono. Mbụ iphe ono, unu shi l'ozio-oma ono, unu nuru ono dube ele ẹn्या iya ono. Ozi-oma ono, unu nuru ono bẹ bụkwa iya-a bụ ozi-oma ọphu e zigbakotaru mgboko mgburumgburu; yọ bụkwaru iya phụ bẹ Nchileke ziru mbedua, bụ Polu tẹ mu je ezia ya ndu ọdo.

Ozi, Polu ejeru Chọchi

²⁴ Nta-a bẹ ẹhu atsokpoo mu ẹna; kę l'ọo okfu ẹhu unu bẹ mu gude eje iphe-ẹhuka-wa. L'ọ kwa iphe-ẹhuka-wa, mu eje nta-wa bẹ mu gude eyeta ẹka; eme t'ọ dzua edzudzu mbụ iphe ọphu phodukwaduru l'iphe-ẹhuka ono, Kuráýisutu gude okfu ẹhu ugwẹhu iya; mbụ chọchi jee ono. ²⁵ Ọ bụ Nchileke ono, bụ onye fọtaru mu nụ tẹ mu bụru nwozi chọchi ono bẹ ziru mu ozi-wa tẹ mu zia unu. Ozi ọbu, o ziru mu ọbu bụ tẹ mu mee unu t'unu tuko iphe ya kfuru makotaru; ²⁶ mu emekwaaphu t'a maru iphe ono, Nchileke tumberu lę ya e-me ono. Iphe ono b'o shi domia edomi; k'ọphu ẹ to nwebua onye majeru iya nụ keshinu ọphu o keru mgboko-a. Obenu l'ọ bya erua nta-a; yọ bya ekoshi iya ndu ọphu bụ ndu nk'iya; ẹphe amaru iya. ²⁷ Nchileke bẹ chihawaru iya achichi dobe: l'ọo ndu bụ ndu nk'iya bẹ ya e-koshi iphe ono, ya shi domia edomi ono. L'ọo ẹphe; bẹ ya e-koshi iya t'ẹphe maru iya. T'ẹphe maru iphe ono, kpọru ọtukota ọnu iya; bya adu biribiri; bụ iya bụ iphe ọ tumberu lę ya e-meru iphe bụ mba, nọ lę mgboko-a. Iphe ọbu, o shi domia edomi ọbu bụ lę Kuráýisutu bu ebubu l'ime obu unu. Yọ bụru Kuráýisutu ono emeje t'ayi woru ẹn्या tupyoo l'ayi

lẹ Nchileke a-gbaru mgba l'ọdu-biribiri iya. ²⁸ Ọ bụ okfu ẹhu Kuráýisutu ono bẹ ayi anọduje ara arara t'onnyemonye ọbule nua ya. Ayi anọduje alọ onnyemonye ọbule ẹka lẹ nchi; gude mmamiphe l'ezi onnyemonye iphe; k'ọphu ayi e-shi ẹge ono duta onnyemonye ọbule t'ọ buru onye ọbebe mma bya l'ifu Kuráýisutu. ²⁹ Ọ bụ iya meru iphe mu anọduje alibashi; kebe ẹhu eme ẹge mu e-shi tẹ mu jeebe ozi ono, Nchileke ziru mu ono. Ike, mu egudeje eje iya bẹ bụ ike ono, Kuráýisutu eyeje mu l'ẹhu ono. Ọo ya bụ ike, ere mu ire l'ẹhu.

2

¹ Iphe mu eme t'unu maru bụ ẹge mu alibashi-be l'okfu ẹhu unu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ mu alibashi l'okfu ẹhu chọchi, nọ lẹ Layodísiya; męwaru iphe bụ ndu ọdo, ifu mu l'ẹphe ta kpogbabuaru. ² Iphe mu gude eme iya ẹge ono bụ k'ọphu obu e-shihu ẹphe ike; mę k'ọphu obu, ẹphe yeru ibe ẹphe e-me t'ẹphe buru nanu. Ọo ya bụ t'ẹphe bya amaẹbekpooru ọkpobe okfu ono; shi ẹge ono phuebe uru, nyiberu anyibe, nọ l'omaru ọkpobe okfu ono. Ọo ya bụ; e shi ẹge ono; iphe ono, Nchileke shi domia edomi ono edoo ẹphe ẹnya ọhuma. Iphe ọbu, Nchileke shi domia edomi ọbu bụ Kuráýisutu l'onwiya. ³ Ọ bụ yẹbedua, bụ Kuráýisutu ono bẹ Nchileke eshije l'ẹka iya mee tẹ madzụ maẹberu iphe bụ mmamiphe l'ọ ha; makotabebekwaruphu iphe ono, bụ ọkpobe okfu ono l'ọ ha. Iphe ono bụgbaa iphe yẹbe Nchileke domiru edomi l'ime Kuráýisutu ono.

⁴ Iphe mu gude ekfu iphe-a bụ k'ọphu ẹ too nwedu onye e-gude ire-machamacha duswee unu ọzo. ⁵ A makwarua lẹ mu ta nọdu l'ẹke ono, unu nọ ono; ọbu l'ọ kwa l'ẹke ono, unu nọ ono bẹ obu mu nọ. Ẹhu atsokwa mu phụ ẹna lẹ mu phuru ẹge unu swikoberu onwunu nanu; mę ẹge unu gude buru 'e-nwuribe-enwuribe l'eyeye, unu yeru onwunu Kuráýisutu l'ẹka.

Kuráýisutu bụ ishi

⁶ Ọo ya bụ; keshinu unu natawaru Kuráýisutu Jisosu; yọ buru Nnajiufu unu; t'unu l'iya tųgbabelekwapu buru nanu kwaseru. ⁷ T'ọ bule kwaruphu ẹge oshi agbabeje ọgvu l'ime ali; bụ ẹge unu a-gbabe ọgvu l'ime Kuráýisutu. T'ọ buru Kuráýisutu a-bụ ọkpa-ulo, unu a-nọdu akpu ndzụ unu ẹge aakpuje ọlo; unu akafua okweshi ike l'iphe ono, e ziru unu ono. Unu egudejekwapu obu unu l'ọ ha kejeje Nchileke ekele; ekelegharu iya ẹka.

⁸ Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'o nwe onye e-gude mmamiphe nwa ọ-maru-omachata; mę ugho, ẹ-te nwedu ishi; bya eduswee unu ọzo l'okpuberu okfu ono. Iphe ono bukota iphe shi l'iphe ndiphe ezi; mę iphe shi l'ẹka ọgvu-imigwe, achi mgboko-a. Ẹ tọ bukwa Kuráýisutu b'o shi l'ẹka. ⁹ Okfu l'ọ bụ l'ẹhu Kuráýisutu ono, byaru bya aburu madzụ ono; bẹ Nchileke l'onwiya byaru bya edzua oke; ekoshikota onye ya bụ. ¹⁰ Nchileke shi-wa l'ẹka Kuráýisutu ono, unu l'iya tųgbaberu buru nanu ono; mee tẹ ndzụ unu dzua oke. Yọ buru Kuráýisutu ono bụ onye ishi, kakota iphe bụ ndu bụ eze imigwe l'ẹphe ha; bya akakotakwapu ndu ekfu iphe emenu l'imigwe.

¹¹ Ọ kwa teke ono, unu l'iya bya atųgbabe buru nanu ono b'e buru unu útsù; mbụ útsù ọphu ẹ-ta bụdu ẹka b'e gude bua ya. Ọ bụ Kuráýisutu l'onwiya bụ onye buru iya unu. Útsù ono, o buru unu ono bẹ bukwa ugwehu unu l'ọphu b'o yefuru unu l'ọ bụ onye yefuru uwe; mbụ ugwehu unu ono, iphe dụ eji shi faa kutukutu ono. ¹² Lẹ teke ono, e meru unu baputizimu ono b'a tųkookwa unu lẹ Kuráýisutu likota elili. Tẹmanu bẹ Nchileke bya atųkokwapu unu l'iya mee; unu atųko shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ. Iphe kparu iya nọ aburu l'unu dakoberu ike ono, nọ Nchileke ono; bụ iya bụ ike ono, o gude mee Kuráýisutu: yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono. ¹³ O nweru teke unu shi dụ l'unu nwuhuru anwuhu; okfu l'unu mesweru Nchileke; mę okfu l'unu te shidu buhawa útsù ọphu shi l'ẹka Kuráýisutu. Obenu lẹ nta-a bẹ Nchileke byawaru

bya emee; unu lẹ Kuráýisutu atúko nọdu ndzú; yọ gúkotaru ayi nvú l'iphe bú iphe dú ẹ́jì, ayi meru l'ọ ha. ¹⁴ Ọ túkowa iphe ono, e deru l'ẹkwo, bú iya bú iphe ekoshi l'ayi dakakọtawaru iphe ekemu ono, ọ tǔru ono kfuru fuchakota. Mbú fuchakota iphe ono, e deru ono, shi dúwa l'ọ bú ụgwo; tọpyita ayi l'ẹkpírì l'ayi ha ono. Nchileke emeebe; bya akpakọ iphe ono kpamukpamu kọpyabe l'oshi-osweru; gude ẹge ono mee ya; yo rebuhu ire. Ẹ to nwehedu l'o ree ire ọdo jeyewaru. ¹⁵ Ọ bú teke ono, Kuráýisutu nwuhuru l'oshi-osweru ono b'o chikporu ike iphe bú ndu eze, nọkota l'imigwe l'ẹphe ha; mẹ ike kẹ ndu ekfu iphe emenu l'imigwe; kpúta ẹphe lẹ ndzú; kpufuta ẹphe l'edzudzu ọha; yẹbedua atúa okokooko teke ono lẹ k'emekputa ono, o mekputaru ẹphe ono.

¹⁶ Ọo ya bú; t'ẹ b'o nwekwa onye a-bya anọdu akpọcha-pheru unu mkpọcha l'iphe unu eri eriri; mẹ l'iphe unu angú angungu. Ọdo bú t'ẹ b'o nwekwa onye a-bya bya akpọchalahaaru unu mkpọcha l'ọo ọwaa bú eswe-iphe, unu e-meje; t'unu dobekwa mbọku ọphu meje eswe-iphe; ọdudu búru l'ọo ọphu bẹ ee-rije lẹ Ajì Ọnwa Ọphungu; m'ọ bú kẹ iphe unu e-meje mbọku ọtu-ume. ¹⁷ Ekemu ndu Ju ono l'ọ ha, e shi túa lẹ kẹ iphemiphe ọbule ono bẹ shi dúkota l'ọ bú nwonyonyo iphe e-mekochaa bya l'uzo ifu. Obenu l'ọphu bú ọkpobe iya bú Kuráýisutu. ¹⁸ Ọo ya bú t'unu be ekwekwa t'o nweru onye a-bya akpọshia unu ọnata obunggo ono, Nchileke a-nú unu ono. Unu be ekwekwa tẹ ndu ono, ọonoduje atso ẹna t'ẹphe meje t'a sù l'ẹphe wozitaru onwẹphe alì ono nafu unu obunggo Nchileke. Ẹphe anọduje ekfu tẹ aabajeru unwu ojozi-imigwe ẹja; sù l'iphe ẹphe dzọberu ọkpa ekfu iya bú àphù, ẹphe phuru. Egbe ndu ono anọdujelephu eku onwẹphe iphe ẹphe ta hadu l'ọ bú iya. Yọ búleruphu mkpọkoro egomunggo, ẹ-te nwedu ishi bẹ ẹphe anọduje ari. ¹⁹ Ẹphe ta anyatajẹdu l'o nweru onye bú ishi chọchi. L'ọ bú Kuráýisutu bú ishi chọchi; chọchi aburu ugwehu. Unu manarua l'ugwehu l'ọ ha dzekfuru lẹ nkwo iya lẹ nkwo iya je akpaa l'akwara, nọkota l'ẹhu; ẹhu edzekfua búru nanu. Yọ búru ishi emeje ugwehu ono; yoo vu evuvu ẹge Nchileke túberu. Yọ búru ẹge ọ dú l'ẹhu Kuráýisutu yẹle chọchi ndono.

Anwuhu; mẹ ọno ndzú onye lẹ Kuráýisutu

²⁰ Keshinu unu lẹ Kuráýisutu túko nwuhukotawa bẹ Nchileke bọfuakwaru unu l'iphe ọgvu, shi l'imigwe ezi; mbú ọgvu ọphu bú iya achikota mgboko-a. ?Bú ngunu meru iphe unu emekwadua l'ọ bú ndu búkwadua ndu mgboko-a? ?Bú ngunu meru iphe unu emekwadua iphe o kfuru; mbú ekemu ono, sùru: ²¹ “Be ebyikwa ẹka lẹ nri ọwaa.” “Be edekwa ọnu l'ọwaa.” “Be edenyikwa ẹka l'ọphu.” ²² Iphe bú ekemu ono l'ọ ha bẹ búlekwaphu iphe madzú gude ẹka ezilephu. L'iphe eeri eriri búkwa e -riebewa iya b'ọ gvuchawaru. ²³ E -kfudekpoo ya ekfukfu bẹ iphe ono, ẹphe ezi ono abujekwa: ẹphe -ezi iya; yọ dú l'oo-me tẹ madzú nweru mmamiphe. Obenu l'iphe ẹphe anọduje ezi búlephu iphe shi l'uche-obu kẹ madzú, bú iya bú iphe ono, ẹphe anọduje ezi; sù tẹ aabajeru unwu ojozi-imigwe ẹja; ọdo bú onanu, ẹphe anọdujekwaphu eme t'a sùje l'ẹphe wozitaru onwẹphe alì; mẹ aphù, ẹphe anọduje anu ugwehu ẹphe. Obenu l'iphemiphe ọbule ono tẹ nwekwa ọphu eyejeru ẹphe ẹka t'ẹphe kpadeghee onwẹphe t'ẹgu ẹjo iphe ba agujeshi ẹphe.

3

¹ Keshinu Nchileke mewaru: unu lẹ Kuráýisutu atúko shi l'ọnwu teta nọdu ndzú; unu anọdu-wa ndzú ọphungu; unu watanu ọcho ẹge unu e-me t'iphe ono, nọ l'imigwe ono rube unu ẹka; mbú iphe nọ l'imigwe l'ẹke ono, Kuráýisutu nọ l'ẹka-utara Nchileke ono. ² Unu woru ọriri unu dobe l'iphe nọ l'eli l'ẹke ono; unu be ewokwaru iya dobe l'iphe nọ lẹ mgboko l'ẹke-a. ³ Ishi iya aburu l'ọ dúwa l'unu nwuhuru anwuhu. Ndzú unu b'e wowaru domia l'ẹka Kuráýisutu l'ime Nchileke. ⁴ Ọ

bụ Kuráýisutu bẹ bụ ọgbodo ndzụ ayi l'ayi ha. Teke ono, Kuráýisutu a-bya ọdo ono bẹ unu e-tsokwa iya phụ bya. Unu l'iya agbakwaruphu mgba l'ọdu-biribiri nk'iya.

*Ndzụ unu teke ono;
mẹ ndzụ unu nta-a*

⁵ Ọo ya bụ t'unu pyi-gbushia iphe, bụ iphe kẹ mgboko-a ọphu nọkwadua unu ndzụ l'ehu; bụ iya bụ: ọru-alị; umere, rehuru erehu; ẹgu ẹjo iphe; ijimanya; mẹ ọnya-kfurukfuru. Ishi iya bụ l'ọnya-kfurukfuru dulekwaphu ẹji l'è wòtaru iphe ọdo dochia ọnya Nchileke l'obu madzụ. ⁶ Ọ bụ iphemiphe ọbule ono e-me tẹ oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke dakfu ndu ẹ-ta anọduru iya okfu. ⁷ Ọ nwekwaruphu teke unubedua shi emetsua iphe ono l'ọ ha. Ọ bụ teke ono, unu shi eme iya ono bẹ bụ teke ọbu, iphemiphe ọbule ono shi gude ndzụ unu eme ẹge dọ iya mma.

⁸ Obenu lẹ nta-a, unu bụwa ndu kẹ Kuráýisutu-wa bẹ unu a-hakọta iphe ono l'ọ ha. Unu haa ẹhu-eghughu; haa ọkpoma-ọku. Unu be edobejekwaru madzụ ibe unu iphe l'obu; unu ahaa ọphuje madzụ iphu. Tẹ okfu erehu be eshijekwa unu l'ọnu. ⁹ Unu ba adzujekwaru ibe unu ẹjo-ire; keshinu unu hakotawaru akahụ umere ono yele ẹjo ememe, tso iya nụ. ¹⁰ Ọo ya bụ t'unu yee umere ọphungu ono l'ọ bụ onye yeru uwe. Ọ kwa Nchileke ono, nuru unu umere ọphungu ono; a-nọdu eme unu t'unu kafua ọburu ndu o meru k'ọphungu. Ọo ya bụ t'unu makotaru onye Nchileke bụ; matabe iya; k'ọphu unu a-kafuaru ọdu ẹge ọ dọ kwaseru. ¹¹ Keshinu ọ dọwa ẹge ono b'ẹ ta akpahekwa ishi kẹ l'onye ọphu bụ onye Ju; onye ọphu ta bụ. Ta akpahe ishi kẹ l'ẹ buru ugvu; te bu. Te ekfuhe kẹ l'onye ọphu bụ onye alala; onye ọphu aburu onye imọswa. Te ekfuhe kẹ l'onye ọphu bụ ohu; onye ọphu aburu amadu. Ẹ to nwehekwa iphe ono ọphu aakpakwadu ishi iya. Ọ bụwa Kuráýisutu bụ mkpakọ-lẹ-nphuko. Ọ buwa ebubu l'ime obu unu l'unu hakotata.

¹² Unubedua bụwa unwu Nchileke. Ọ yeru unu obu; ọta unu t'unu buru ndu nk'iya. Ọo ya meru iphe unu a-phujeru madzụ ibe unu imiko; mejeru madzụ iphe-oma. Unu wozitaje onwunu alị; unu emeje odo; tajeru iphe nshi. Unu chita iphe ono l'ọ ha yee onwunu l'ọ bụ onye yeru uwe. ¹³ Ibe unu -mee unu ẹji; unu atagbujee ya lẹ nshi. Teke bụ lẹ madzụ meru unu iphe unu a-ta iya ọta; unu aguaru iya nvu. Lẹ Nnajiufu guakwaru unu nvu l'iphe dọ ẹji, unu meru. Ọo ya bụ t'unu gujekwaaru ndu ọdo nvu teke ẹphe mesweru unu. ¹⁴ Ọphu katsukpo nụ l'iphemiphe ọbule ono bụ t'unu yeru ibe unu obu. T'obu ono, unu yeru ibe unu ono swikobe unu; mee unu t'unu tugbabe buru nanu ọgbodo aburu. ¹⁵ T'ẹhu-agu ọphu shi l'ẹka Kuráýisutu buru iya a-nọ unu l'obu; l'eduzi unu ọzo. Okfu l'ọ bụ ẹhu-agu ono kparu iphe Nchileke kukoberu unu t'unu bya aburu ugwehu lanu. Unu keleje Nchileke ekele k'onanu. ¹⁶ Unu kwe t'ozu ono, shi Kuráýisutu l'ọnu ono bya eburu unu eburu l'obu; dzua ya oke. Unu yejeru ibe unu ẹka; mee t'ozu ono kafua ẹphe ọdo ọnya. Unu gudeje mmamiphe, Nchileke nuru unu yeru ẹphe ẹka. Unu egudejekwa iya phụ alọ ẹphe ẹka lẹ nchi. Unu gujee Egvu-oma nụ Nchileke; mẹ egvu ekele; mẹ egvu mmakanu ọdo, shikota Ume-dụ-Nsọ l'ẹka. Unu gude obu unu l'ọ ha mekota iphemiphe ọbule ono; shi ẹge ono keleje Nchileke ekele. ¹⁷ Iphe bụ iphe unu eme ememe; mẹ ọphu unu ekfu ekfufu; unu gudeje ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu eme iya. Unu shijelephu Kuráýisutu l'ẹka l'ekele Nchileke, bụ Nna ekele.

Umere, ee-meje l'ufu ndu kẹ Kuráýisutu

¹⁸ Unubẹ unwanyi; unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ndu bụ nji unu nọ; bụ iya bụ iphe gbaru ndu etso ọzo Nnajiufu l'ememe.

¹⁹ Unubẹ unwoke; unu yeru nyee unu obu. Unu be emegbukwa ẹphe emegbu.

²⁰ Unubẹ unwegirima; unu nujeru nne lẹ nna unu okfu l'iphemiphe ọbule, ẹphe ekfuru unu. L'ọ kwa iphe dọ Nnajiufu mma ndono.

²¹ Unubẹ ndu ọ́phu bú nna; unu be emejekwa unwu unu iphe ẹ́hu e-ghu ẹ́phe eghughu; e menyaa; obu dahụ ẹ́phe ajiłakpa.

²² Unubẹ ndu ọ́phu bú ohu; unu nujeru ndu bú Nnajiufu unu kẹ mgboko-a okfu l'iphemiphe ọ́bule, ẹ́phe kfulu unu. Unu ba asujekwa l'ọ́ bú teke ẹ́phe ele unu ẹ́nya bẹ unu e-jeje ozi; k'ọ́phu ẹ́phe a-jajẹ unu ajaja. Unu gudeje obu iphoro ejeru ẹ́phe ozi. Iphe unu e-gude eme iya ege ono bú lẹ́ Nchileke duru unu lẹ́ nsọ. ²³ Iphe, bú iphe e zijeru unu ememe; unu fubeje ifu mee iphe ọ́bu; nyata l'ọ́ bú Nnajiufu ayi bẹ unu emeru iya. Unu be emekwa l'ọ́ bú madzụ mmakanụ bẹ unu emeru iya. ²⁴ Unu nyatajẹ l'ọ́o Nchileke bẹ e-bu unu nggo iya; bú iya bú lẹ́ Nnajiufu a-nụ unu iphe ono, o kwetaru ndu nk'ia ụkwa iya ono. L'ọ́ kwa Kuráýisutu bẹ bú ọ́gbodo Nnajiufu, unu ejeru ozi. ²⁵ Obenu l'onye yeru ẹ́ka l'ejo iphe bẹ Nchileke a-kfukwa ụgwo ọ́phu gbaru iya nụ; m'o -ruhuru; onye ọ́bu búru egbe onye ngunu. Lẹ́ yẹbedua, bú Nchileke ta dukwa onye oole ẹ́nya l'ifu.

4

¹ Unubẹ ndu bú nnajiufu, nweru ohu; unu mejekwaru ohu unu nhamunha; mẹ iphe ruberu ẹ́phe. Unu nyatajẹkwa l'unubẹdua nwekwaruphu onye bú iya bú Nnajiufu unu, bu l'imigwe.

Iphe unu e-meje

² Unu ba atugbejekwa ẹ́ka l'okfu anụ Nchileke. Unu kwabejekwa ẹ́nya; tẹ́ ike ba agvụ unu teke unu ekfu anụ iya. Unu ekelejekwa iya phụ ekele teke unu ekfu anụ iya. ³ Unu kfujekwaruphu nụ iya l'okfu ẹ́hu ayi. Unu kfujeru iya t'ọ́ guhaaru ayi ụzo ọ́huma t'ayi zijee ozi-oma ono; mbụ́ t'ayi zije iphe ono, Nchileke shi domia edomi, bú iya bú Kuráýisutu l'onwiya. Ọ́ kwa k'ozí-oma kparu iphe mu nọ́ lẹ́ mkpọ́ro nta-a. ⁴ Unu kfujekwaruphu nụ iya t'o mee mu tẹ́ mu dụ́ ike kfujee t'o doo ndiphe ẹ́nya l'ẹ́ge ọ́ gbaru mu l'ekfukfu iya.

⁵ Unu meje umere l'ọ́ bú ndu maru iphe, gbaru ẹ́phe l'ẹ́ke ndu ẹ́-ta búdu ndu kẹ́ Kuráýisutu nọ́. Unu gudejekwa ụzo, nọ́ru unu zije ozi-oma ono; unu ba ahajẹkwa ụzo ọ́bu t'ọ́ laa kẹ́ mmakanụ. ⁶ T'okfu unu gujee egugu; yọ́o tsoje l'ọ́ bú iphe únú tsuru; k'ọ́phu oo-heje ndu unu ekfulu iya uhare t'ẹ́phe gebejeru unu nchị. Unubẹdua amajẹkwanuru ẹ́ge unu e-yejeru onyenonu onu l'aji, ọ́ jiru unu.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

⁷ Nwanna ayi Tíkikọ́su, bú onye ayi yeru obu e-kfulu unu iphemiphe ọ́bule; k'ọ́phu unu a-mawaruru ọ́nodu mu. Tíkikọ́su bú onye koshiwaru lẹ́ ya gbaru kẹ́ t'e gude ire iya ẹ́ka. Yọ́ búkwaruphu onye mu l'ia tuko ejeru Nnajiufu ozi ono. ⁸ Mu ziwaru Tíkikọ́su ono t'ọ́ bya akọ́ru unu ẹ́ge ayi eme emechi; mẹ́ t'ọ́ bya emekwaaphu tẹ́ obu shihu unu ike. ⁹ Onye yẹ́le iya a-yi teke ọ́-bya bú Onésimosu, bú onye ayi yeru obu; búkwaruphu onye koshiwaru lẹ́ ya gbaru kẹ́ t'e gude ire iya ẹ́ka; mbụ́ Onésimosu k'ufu unu. Ẹ́phe ẹ́bo ono a-kọ́waruru unu ẹ́ge iphemiphe ọ́bule dụ́ l'ibiyi ọ́waa.

¹⁰ Arisutakọ́su, bú onye mu l'ia tuko nọ́du lẹ́ mkpọ́ro ajikwaphu unu. Yọ́o jikwaphu unu mbụ́ Maku, bú nwa nwanna nna Bánabasu. E zihakwaru nzi ẹ́hu iya; yo rua unu lẹ́ nchị. Teke o shitaru ụzo iya nk'unu; unu koshikwa iya l'ẹ́hu atso unu ẹ́na l'ọ́ byaru. ¹¹ Jisọ́su onanu, ẹ́pha etushi iya bú Jósutosu ono ajikwaphu unu. Ọ́ bú ụmadzu ẹ́to ono bẹ́ búkwadua ndu Ju, tso mu eje ozi ono, ayi eje; gude ekoshi l'ọ́o Nchileke bú eze ono. Ọ́ bú ẹ́phe bẹ́ anọ́duje adụ́ mu ike.

¹² Ọ́ojikwaphu unu mbụ́ Epáfurasu kẹ́ ufu unu. Yẹbedua bẹ́ búkwaphu onye ejeru Kuráýisutu Jisọ́su ozi. Oogudeje obu iya l'ọ́ ha fube ifu l'okfu anụ Nchileke l'okfu ẹ́hu unu; l'ekfushi iya ike tẹ́ Nchileke mee unu t'unu ba akpoje laa azụ. Yo mekwaaphu t'unu maru umere, gbaru onye kẹ́ Kuráýisutu ọ́gbodo amaru. Yo mekwaaphu t'o

heje unu uhere ome iphe bụ uche-obu Nchileke. ¹³ Mbèdua ekfukpo l'onwomu lè oosekpo akanya ẹhu unu l'eseshi iya ike l'okfu anụ Nchileke ono. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ooseshi akanya ono ike l'okfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu ndu Layodísiya; mẹ l'ẹhu ndu Hiyerápolisu. ¹⁴ Onye dọkinta ono, ayi yeru obu ono; mbụ Luku ajikwaphu unu. Yoo jikwaphu unu; mbụ Dímasu.

¹⁵ Unu jikwaaruphu ayi unwunna ayi phẹ ono, nọ lẹ Layodísiya ono. Unu ajikwaaruphu ayi Nimfa; mẹ chọchi ono, edzukobeje lẹ nk'iya ono. ¹⁶ Teke unu gụtsuaru ẹkwo-ozi-wa; unu mekwaa t'o rua ndu Layodísiya ẹka; k'ophu ẹphebedua a-gụkwa iya phụ. Unu agukwaaphu ẹkwo-ozi onanu, shi Layodísiya ono. ¹⁷ Unu zia Akíposu lẹ mu sụru t'o keshikwaa ẹhu jekota ozi ono, e ziru iya t'o jee l'ozi ono, ayi ejeru Nnajiufu ono.

¹⁸ Ọ bụ mbèdua, bụ Polu gude ẹka mu ede ọwaa nta-a gude l'ekele unu. Unu ba azahajekwa lẹ mu nọ lẹ mkpọro.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-oma.

Èkwo kẹ mbụ, Pọlu deru nụ Ndu Tesalonáyika

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'ẹka mbẹdua, bụ Pọlu alaru chọchi Tesalonáyika, bụ ndu kẹ Nchileke, bụ Nna; bya abụkwaruphu ndu kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu. Ndu mu l'ẹphe gbakọru ẹka ede iya bụ Siluvánọsu yẹle Tímoti.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Umere ndu Tesalonáyika;
mẹ ekweta ẹphe*

² Tekenteke ayi ekfu anụ Nchileke; bẹ ayi anyatajẹ unu; ekele iya ekele l'okfu ẹka unu l'unu ha. ³ Tekenteke bẹ ayi anyatajẹ unu l'ifu Nchileke, bụ Nna ayi; mbụ nyata ẹge unu gudewa ozi, unu jeru iya; koshi l'unu kweshiru ike l'iphe unu kweru; mẹ ẹge unu gudewa osheshi akanya ike; koshi l'unu yeru iya obu; mẹ ẹge unu gude ọta-nshi; koshi l'unu eleshi ẹnya mbọku ono, Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráyisutu a-bya ọdo ono ike. ⁴ Unwunna ayi; ayi makwaru-a lẹ Nchileke yeru unu obu; bya afọta unu t'unu buru ndu nk'iya. ⁵ Iphe obu bụ l'ayi byaru bya ezia unu ozi-ọma ono; tọ bụ okfu-ọnu nkinyi iya bẹ ayi gude zia ya unu. Nchileke bẹ shikwa iya phụ koshi unu l'ike iya ereshi ire ike. Ume Nchileke ono bẹ yeru ayi ẹka; ayi adu ike mee; unu amaru ọgbodo amaru l'iphe ayi ezi unu bụ oswi-okfu. Umere, ayi meru teke ayi l'unu nọ mewaruru; unu amaru egbe ndu ayi bụ. O kwa ẹge ọo-duru unu lẹ mma meru; ayi emee egbe umere ono. ⁶ Tọ dọ iya bụ; unu abya awata ọmu umere ayi; yo bụwaruru unu ọmu umere Nnajiufu. Ophu unu te gudekwaru l'unu eje iphe-ẹhuka teke eezi unu ozi-ọma ono; unu egudelee ẹhu-ọto-ẹna ophu shi Ume-dụ-Nsọ l'ẹka; nata ozi ono. ⁷ Oo ya meru iphe unu bya aburu ndu, iphe bụ ndu ophu wowaru onwephe ye Kuráyisutu l'ẹka lẹ Masedóniya; mẹ lẹ Akáya byaru bya awata ọmu ẹka ẹphe. ⁸ E tọ bụlekwa l'ozì-ọma kẹ Nnajiufu ono, unu ezi ono bẹ dzuru Masedóniya; mẹ Akáya nkinyi iya. E woru, unu woru onwunu ye Nchileke l'ẹka bẹ ngakọtaakwaru ẹkemeke ọbule; k'ọphu ẹ to nwehedu onye ayi a-bya akọlahaaru iya akọru k'iche. ⁹ Iphe bụ ẹke ayi jeru bẹ aanọduje ekfugbaa k'ẹge unu gude meshiaru ayi teke ono, ayi byaru ndu-unu ono. Ẹphe akọkwaaphu ẹge unu gude sefukotawa ẹka l'ogwa iphe aagwa agwagwa; bya aghachiwaru Nchileke ifu; jelahaaru ọkpobe Nchileke ono, nọ ndzụ ono ozi; ¹⁰ bya awatakwaphu ole ẹnya Nwa iya ono, e-shi l'imigwe bya ono; mbụ nwa iya ono, bụ Jisọsu ono, o meru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono. Oo ya bụ onye a-dzọ ayi l'oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke; mbụ l'oke ẹhu-eghughu ono, Nchileke a-zube ndu eme iphe dọ ẹji mbọku ikpe ono.

2

Ozi, Pọlu jeru lẹ Tesalonáyika

¹ Unwunna ayi; unubẹdua l'onwunu marua l'akpakfuta ono, ayi kpakfutajeru unu ono ta bukwa kẹ mmakanu. ² Unu makwaru-a egbe iphe-ẹhuka, ayi jeeberu lẹ Fílipayi; makwaruphu ẹge e gude mee ayi iphe-iphere l'ẹke ono. Obenu lẹ Nchileke ayi melekwaru-a obu ayi; yo shihu ike; k'ọphu ayi byakwaduru bya ezia unu ozi-ọma Nchileke ono; ayi te dze lẹ ndu mkpọ-byi dọ-pheru ayi mgburumgburu. ³ Teke ono, ayi arọ unu t'unu bya aburu ndu kẹ Kuráyisutu ono bẹ iphe nọ ayi l'ọkpoma; ayi arọ unu ta bukwa t'ayi bya eduphua unu eduphu; tọ bụ l'ọ nweru ẹjo iphe ayi vu l'ọkpoma; tọ bụ l'ọo t'ayi bya egude ughu haru unu ghọta. ⁴ Iphe ayi gbe emeje bụ l'ayi ekfufe iphe bụ uche-obu Nchileke; okfu lẹ yẹbedua bẹ lewaru ayi ẹnya; maru

l'ayi koshiwaru l'ọ gbaru ọ t'ọ gude ire ayi ẹka; bya eworu ozi-oma ono ye ayi l'eka. Ayi te ekfukwa t'ọ tsoje madzụ ẹna ọ nchị; gbahaa t'ayi kfujee ya ẹge ọo-du Nchileke mma, bu iya bu onye ono, eletaje ime obu ayi; maru iphe ayi ari ono. ⁵ Unu makwaru-a l'ẹ to nwekpodua teke ayi gude ire-machamacha kfuru yeru unu teke ono, ayi byaru nk'unu ono; ayi te me umere l'à sùrù l'ọo iphe ayi ta bụdu ọ ayi sụru l'ayi bu; ẹge ee-shi t'unu nụ ayi iphe. Ọ kwaphu Nchileke a-haru ayi enge iphe-a, ayi ekfu-wa. ⁶ Ẹ to nwekwa onye ayi meru k'ọphu ọo-ja ayi ajaja. Ayi te mekwa t'unu jaa ayi ajaja; ayi te me tẹ ndu ọdo jaa ayi ajaja. ⁷ Ọ keshinu ayi bu ndu ishi-ozì Kuráiyisutu b'ọ gbakwaru ọ t'ayi sù t'unu vuta mkpa ẹhu ayi; obenu l'ayi melekwaru-a unu agu teke ono, ayi nọ ọ nk'unu ono. Mbụ l'ayi dukpooru unu agu ẹge nwanyi, eleta unwu iya ẹnya adujeru ẹphe agu. ⁸ Ayi yeru unu obu nshinu. Ọo ya meru iphe ayi chiru iya; sù l'ẹ tọ buledua ozi-oma ono, shi Nchileke l'eka ono ọ ayi l'unu gba mgba; ndzụ ayi ọ ayi l'unu gbakwaphu mgba. Iphe ọbu aburu l'unu nonuka ayi l'obu. ⁹ Unwunna ayi; unu nyatajekwa ẹge ayi seshiberu akanya ike; jeta ozi; ike agvụ ayi. Teke ono, ayi ezi unu ozi-oma ono, shi l'eka Nchileke ono ọ ayi jeru ozi: eswe; l'enyashi; jeta nri, ayi e-ri; t'ẹ b'ọ du onye ayi a-buru ivu ẹra nọduru.

¹⁰ Unubedua a-nodukpoo aharu ayi enge. Ẹge ono kwaphu ọ Nchileke a-nodu aharu iya ayi. Umere, ayi shi emejeru unubẹ ndu kwetaru l'ozì-oma ono ọ gukwaru egugu; vudo nhamunha. Ẹ to nwekwa ẹke ayi metaru iphe aa-ta ayi uta. ¹¹ Unu makotaru l'ọo ẹge nna anoduje ehe unwu iya; bu ẹge ayi shi ehe unu l'ẹhu l'ẹhu. ¹² Ayi mewaru unu; obu esihu unu ike. Ayi aduwa unu ike; kfuwa iya kfushiaru iya unu ike t'unu meje umere, du Nchileke mma. Ọo Nchileke ono ọ kuru unu t'unu bya abata l'ẹke ya bu eze; mekwaphu t'unu l'iya gbaru mgba nweru ọdu-biribiri nk'iya.

¹³ Iphe meru iphe ayi ta atugbejedu ẹka l'okele Nchileke ekele teke ayi ekfu anu iya bu ọ teke unu nuru okfu Nchileke ono, ayi bya ezia unu ono ọ unu gbobeleruphu ẹka labu; nata iya. Unu ta natakwa iya; kua ya okfu madzụ. Unu nataru iya l'ọ -bu okfu Nchileke; mbụ yọ bukwaru okfu Nchileke bu iphe ọ bu. L'ọ kwa Nchileke ono l'ere ire l'ime unubẹ ndu nataru ozi-oma ono. ¹⁴ Unwunna ayi; ọ bu iphe ono, shi mọaru unu ono ọ bu iphe shi mọaru chọchi ọ Nchileke, bu ndu ẹphe ọ Kuráiyisutu tugbaberu buru nanu l'alì Judíya. Ọ bulephu ẹge ndu alì unu eme unu kpakpawowo bu ẹge ndu alì ẹphebe ndu Ju shi eme iya ẹphebedua. ¹⁵ Ọ bu ndu Ju ono ọ bu ndu gburu Nnajiufu; mbụ Jisosu; gbua ndu nkfuchiru Nchileke; bya achia ayibedua chiru ayi l'alì ẹphe. Ẹphe egude ẹge ono meta iphe ta dudu Nchileke mma swibe onwẹphe; bya aburu ọgu, nọru madzụ kparamu. ¹⁶ Ẹge ẹphe shi buru ọgu ono bu l'ẹphe te kwedu t'ayi zia ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma ono; k'ọphu Nchileke a-dzo ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju ono. Ẹ to nwekpodua teke ẹphe te emetajedu iphe du ẹji; yọ wọ ẹphe l'ẹkpiri. Obenu l'oke ẹhu-eghughu ọ Nchileke ọ mekocharu dakfukwanu ẹphe.

Ọogu Pọlu t'ọ je ajia ndu Tesalonáyika

¹⁷ A bya abya l'ẹhu nk'ayi; unwunna ayi; o teekwaru ẹnya; k'ọphu ayi l'unu phuberu. Ọ bu oswi-okfu l'ọ tewaru ẹnya ifu ayi l'unu kpoberu; obenu l'obu ayi nokwaa l'ẹke unu nọ. Obu unu duta-beru ayi; k'ọphu ayi shiwa teke teru ẹnya seta ẹge ayi e-me t'ayi l'unu phu ọdo. ¹⁸ Ayi seekwaru ẹge ayi e-me kpakfuta unu; mbụ ọ mbedua, bu Pọlu l'onwomu ọ seekwaru abyabya ugbo olemole; ọbu ọ Sétanu akposhije iya ayi. ¹⁹ Ọ nwekpooru ẹge ọ du, ẹ-ta bụdu unu nkinyi iya ọ bu ndu ayi chiru ẹka nyanwua; buru unu e-me t'ẹhu tsoo ayi ẹna. Ọ bu unu l'a-bu obunggo, ayi e-gude l'eku onwayi l'ifu Nnajiufu ayi, bu Jisosu teke ono, ọo-bya ọdo ono. ²⁰ Ọo unubedua ọ bu iphe ee-gude jaa ayi ajaja; bukwaruphu unu bu ẹhu-otso-ẹna nk'ayi.

3

¹ Ya ndono; a nɔnyaa; ayi ta dɔhe ike tagbua ya lɛ nshi; ayi achipyaa ya l'ò ka ayi mma ayibedua t'ayi kwaa lɛ Átɛnsu; ² gbe zia nwanna ayi Tímoti. Yɛbedua bukwapu onye ayi l'iya tukururu ejeru Nchileke ozi; mbu ozi k'ozima kɛ Kuráyisutu. Ayi ziru iya t'ò bya emee t'unu vudoshia ike l'iphe unu kweru; yo mekwaaphu t'obu shihu unu ike; ³ k'òphu ɛ too nweduru m'ò bu onye lanu l'unu ha, e-gude k'èhu-wa, aakpa unu-wa kpɔlaa azu. Unubɛdua l'onwunu makwaru-a l'èhu ono, aakpaɛbeje ayi ono bɛ bukotakwa iphe Nchileke makotahawaru l'òo ɛge ɔo-muru ayi. ⁴ Mbu; mɛ ayi kfukwaru iya unu l'odungu teke ono, ayi nò lɛ nk'unu ono l'aa-kpakwa ayi èhu. Unu elewaa l'ò dɔwa ɛge ono ɔbu; yò buru iphe unu tuko makotahawaru. ⁵ Ọo ya meru iphe mu nɔdunyaaru; to kwe tɛ mu tagbukota iya lɛ nshi; mu ezi Tímoti t'ò bya amaru ɛge unu vudoshibe ike l'ekwekwe, unu kweru kɛ Nchileke. Ọ bu egvu bɛ mu tsuhuru; sù: ?a maru o-nwuru-oye ono; mbu Sétanu te nwuakwarunu unu ye t'unu buhaa ekwekwe ono; akanya ono, ayi seru l'okfu èhu unu ono aburu akanya ɔ-la-l'iyi.

⁶ Obenu lɛ nta-a bɛ Tímoti shiwa l'èke unu nò lawaa; lakfuta ayi; bya ezia ayi ozi, du mma: l'ekwekwe unu shihuru-a ike; unu eyekwaruphu ibe unu obu. Ọ kɔkwaruphu ayi l'unu anɔduje achiru ayi idzu ɔma; kɔoru ayi l'obu ayi du unu nshinu ɛge ono obu nk'unu dukwapu ayi ono. ⁷ Ụnwunna ayi; ọ bu okfu l'unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kɛ Nchileke kparu iphe obu eshihuje ayi ike l'iphe bu iphe-èhuka, ayi eje; mɛ èhu, aakpaɛbe ayi. ⁸ L'ò kwa nta-a bɛ ndzu byaru ayi l'ikoro; keshinu ɔphu unu vudoshi ike l'atugbabe, unu lɛ Nnajiufu tugbaberu. ⁹ Mbu; ?nanukpo ɛge ayi e-bebe wata okele Nchileke ekele èhu unu; mɛ k'èhu ono, o meru; yoo tsò ayi ɛna l'ifu yɛbe Nchileke l'okfu èhu unu ono? ¹⁰ Ayi egudejekwapu obu ayi l'ò ha ekfu anu iya: eswe l'enyashi; ekfushiru iya ike t'ò mee t'ayi l'unu phu; t'ayi mee ɛke ekwekwe unu t'eshihudua ike; t'ò shihu ike.

¹¹ Nta-a bu tɛ Nchileke, bu Nna ayi l'onwiya; mɛ Nnajiufu ayi, bu Jisosu bɔoru ayi ɔzo, ayi e-shi abya unu agbaphe. ¹² Tɛ Nnajiufu mekwaaphu t'unu kafua oyeru ibe unu obu; mbu t'unu kfuɛbe ɔswa yeru ibe unu obu ɔkpobe eyeye; mbu yee ya kɛ 'ama-ɛge-e-me iya. Yò bukwaruphu ɛge ono bɛ unu e-yeru iya iphe bu madzu phuu. Ọ kwa ɛge ono bɛ ayibedua yeru iya unu. ¹³ Ọo ya bu k'òphu oo-me t'obu shihu unu ike; unu evudo l'ifu Nchileke, bu Nna ayi; buru ndu dukota mma; too nwe ɛke aa-ta unu ɔta teke ono, Nnajiufu ayi, bu Jisosu yɛle ndu nk'iya a-yiru bya ono.

4

Umere, du Nchileke mma

¹ Ụnwunna ayi; iphe ɔdo, tsofua ya nu bu: l'iphe unu mutaru l'èka ayi bukwa ɛge unu e-shi gude ndzu unu eme iphe du Nchileke mma. Tɛmanu b'ò bukwapu iphe ono, du Nchileke mma ono bɛ unu emekwapu. Nta-a bɛ ayi gudekwa ɛpha Nnajiufu, bu Jisosu arò unu; ekfushiru iya unu ike t'unu kafuaru ome iphe du Nchileke mma l'eje. ² L'unu mawaru-a ɔkwa, ayi shi l'èka Nnajiufu, bu Jisosu nmaaru unu; koshi unu ɛge unu e-meje umere. ³ L'iphe du Nchileke mma t'unu meje bu tɛ ndzu unu l'ò ha bukotaruru nk'iya; mbu t'unu sefu ɛka l'ome kɛ nwanyi. ⁴ Ọdo bu: unubɛ unwoke; t'onyenonu maru ɛge oo-shi lua nwanyi l'uzo, vudo nhamunha, bu iya bu l'ège ọ du Nchileke mma; mɛ ɛge ugvu e-tso onye ɔbu. ⁵ T'ɛ b'ò bukwa ɛgu ojekfu nwanyi a-lɔtaje unu; unu eje alua nwanyi ɛge ndu ɛ-ta bu du ndu Ju; mbu ndu ɛ-ta madu Nchileke aluje. ⁶ Lɛ kɛ ọlu nwanyi-a, ayi ekfu-wa bukwa t'ɛ b'ò du onye e-meswe ibe iya; ɔphu 'ò dukwa onye e-megbuta ibe iya. Ayi kfuhaakwaru iya unu; rua ya unu aruru lɛ nchi l'onye eme egbe iphe ono bɛ Nnajiufu a-gwakwa ɔchi. ⁷ Lɛ Nchileke te kukwa ayi t'ayi bya emerushije onwayi emerushi. Iphe o kuru ayi bukwa tɛ ndzu ayi

buru iphe ayi e-gude kwabe iya ugvu. ⁸ Oo ya bu l'iphe bu onye jikaru iphe ono, ayi ezi ono ta bukwa madzu b'ọ jikaru; ọ kwa Nchileke b'ọ jikaru; mbu Nchileke ono, anuje unu Ume-du-Nso iya ono.

⁹ A bya abya le k'oyeru unwunna obu: onanu ta bukwa iphe aa-bya awata oderu unu l'ekwo; l'unubedua l'onwunu be Nchileke l'onwiya zikwaru ege unu e-yejeru ibe unu obu. ¹⁰ Mbu; yo bulekwaruphu ege e ziru iya unu; be unu shi meta iya. Mbu l'unu yeru iphe bu unwunna ayi, nokota le Masedoniya mgburumgburu obu. Obenu l'ayi ekfushikwaru iya phu unu ike unwunna ayi t'unu kafukwaaru ome ege ono l'eje. ¹¹ Unu kebejelekwaphu ehu buru l'odoo. Unu ekebejelekwaphu ehu lepyabe enya l'ozi nk'unu. Unu egudeje eka unu seta iphe unu e-gude buru; bukwa iya-a bu iphe ayi kfuhawaru unu-wa. ¹² O bu umere ono be unu a-noduje eme; bukwaru iya phu bu umere, gbaru unu l'eke ndu e-ta budu ndu ke Kurayisutu no; k'ophu ephe a-kwabeje unu ugvu; too nwekwanu onye unu a-su: l'o -budu iya be unu te emekwa mkpa, noru unu.

Abyabya, Nnajiufu a-bya odo

¹³ Unwunna ayi; iphe ayi eme t'unu maru bu okfu ehu ndu nwuhuru anwuhu; k'ophu unu ta agudu aphu iya l'o bu ndu e-te eledu enya l'ephe le Kurayisutu emekochaa nodu. ¹⁴ Ayi kwetaru kweshia ike le Jisusu be nwuhuru nu; meebe teta nodu ndzu. Ege ono be ayi kwetakwaruphu le Nchileke e-shi Jisusu l'eka; mee te ndu, wooduru onwephe ye Jisusu l'eka temanu be ephe nwuhuderu; t'ephe le Jisusu tuko teta nodu ndzu; ephe etsoru iya bya.

¹⁵ Iphe ayi ekfuru unu bu ozi, shi Nnajiufu l'onu: l'ayibedua, bu ndu ophu a-nokwada ndzu teke ono, Nnajiufu a-bya odo ono te evukwaru ndu ophu nwuhuhawaru nu uzo. ¹⁶ Ishi iya aburu le Nnajiufu l'onwiya e-shikwa l'imigwe alazita l'ali; l'echi mkpu ogu. Eze onye ishi ojozi Nchileke a-nodu eku oku; l'egbukwaphu upyoku Nchileke. Oo ya bu; ndu ono, wooduru onwephe ye Kurayisutu l'eka be ephe nwuhuderu ono evuru uzo teta; nodukota ndzu. ¹⁷ Ephe -tetabebelephu; temanu Nchileke adzuchata ayibedua, bu ndu ophu nokwadu ndzu teke ono; ayi l'ephe abya atuko nmagbabe nodu l'ime urukpu; jekfushia Nnajiufu, bu Jisusu l'ephekerephe; k'ophu ayi le Nnajiufu a-noduwaru. ¹⁸ Oo ya bu; t'unu gude okfu-a dua ibe unu ike.

5

Kwaberu abyabya ke Nnajiufu

¹ Unwunna ayi; e to buhekwaru iphe aa-bya edederu unu l'ekwo su unu l'ọ teke obu ndo; o dudu l'oo mboku obu, iphemiphe obule ono e-mekota ndo-o. ² L'unubedua makwaru le Eswe ke Nnajiufu a-tukwa madzu l'ukfu ege ono, onye iphura atuje madzu l'enyashi ono. ³ L'o kwa teke ndiphe suru: "Ha! Le mgboko dukwa agu; o buakwa t'onyenonu tusaru ehu; wata oje ege du iya mma;" ono bu teke bu: a bya ele enya; iyi aburu phereketengu. O bu ege ozeda eku nwata aphushihujeru nwanyi, du ime; bu ege iyi obu a-phushihu: ephe atuko yifukota; too nwe m'oo onye lanu, a-wafu nu. ⁴ Obenu l'unubedua ta nokwa l'ekpuru-ochi; unwunna ayi; ke te mboku ono, Nnajiufu a-bya ono tu unu l'ukfu l'o bu abyabya onye iphura. ⁵ L'unubedua be bukwa l'eke iphoro no; me l'eke bu eswe. Ayi ta bukwa ndu bu l'ime enyashi no; ayi ta bu ndu bu l'ekpuru-ochi. ⁶ Oo ya bu; keshinu o duwa ege ono; t'ayi be kukwaru mgbenya ege ndu ophu ekutsua; t'ayi gbe muchikwaaru enya; t'enya doo ayi edodo. ⁷ Ndu eku mgbenya bu l'enyashi be ephe ekuje iya; buru l'enyashi be ndu anguje mee; l'akpo kulakula anguje iya. ⁸ Obenu le keshinu ayibedua bu ndu bu l'eke bu eswe; t'enya donua ayi edodo; te ekwekwe, ayi kweru

yẹle obu, ayi yeru ibe ayi buru uwe-ígwè, ayi e-yeje; mbụ uwe-ígwè, e-gbochitaje ayi ọkpoma. T'adzọta ono, ayi ele ẹnya iya lẹ Nchileke a-dzọta ayi ono buru iya a-bụ okpu-ígwè, ayi e-kpuru. ⁹ Nchileke ta tũkwa ayi ẹka; t'ayi buru ndu ya a-zube oke ẹhu-eghughu iya; gbahaa t'ayi bya tẹ ya shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu; dzọo ayi; ¹⁰ mbụ Jisọsu ono, nwụ-chiru ayi ọnwu ono; k'ọphu bụ: e meebe; ayi l'iya atũko nọdu ndzụ: mẹ ayi -nọ ndzụ; mẹ ayi -nwuhuru anwuhu teke ọo-bya. ¹¹ Ọo ya bụ; t'unu meje t'obu shihu ibe unu ike; unu eyekwaruphu ibe unu ẹka t'ẹphe vudoshia ike l'ekwekwe, ẹphe kweru; bụ nụ iya-a bụ iphe-a, unu eme-wa.

Iphe unu e-meje

¹² Ayi arọ unu; unwunna ayi; t'unu yejeru iphe bụ ndu ono, ese akanya ẹhu unu ono ugvu; mbụ ndu ono, bụ ẹphe bụ ndu, Nnajiufu fọtaru t'ẹphe buru ndu ishi unu; bụkwaruphu ndu a-nọdu akpọ-ziru unu ọzo ono. ¹³ Unu egudekwaphu k'ozi ono, ẹphe ejeru unu ono; l'eyeru ẹphe ẹso; yekwaruphu ẹphe obu ọgbodo eyeru; unu l'ibe unu eburu l'ẹhu-agu.

¹⁴ Ayi arọkwaphu unu; unwunna ayi t'unu lojee ndu ẹnyonu ozi ẹka lẹ nchị. Ndu ọphu obu ẹ-te gvuduru egvuru bẹ unu e-meje t'obu shihu ike. Unu eyejeru ndu ekwekwe ẹphe te shihudu ike ẹka t'ẹphe kweshia ike. Unu atajẹ nshi l'ẹke onyemonye ọbule nọ. ¹⁵ Unu akwabekwa ẹnnya t'ẹ b'o nwe l'unu ha, onye e-gude ẹjo iphe gwata ụgwọ ẹjo iphe madzụ meru iya; gbahaa t'iphe unu a-nọdujelephu achọ ọzo iya buru ẹge unu e-shi mejeeru ibe unu ọhuma; mekwaaru iya phụ iphe bụ madzụ kpamukpamu.

¹⁶ T'ẹhu tsojekpelekwaphu unu ẹna tekenteke. ¹⁷ Unu ba atugbejekwa ẹka l'okfu anụ Nchileke mkpụrumkpuru. ¹⁸ Unu keleje Nchileke ekele l'iphemiphe ọbule, amuru unu: m'o -ruhuru; ọ dụ ịdagha. Ono kwa iphe Nchileke achọ unu l'ẹka unubedua ndono.

¹⁹ Unu ba akpọshijekwa Ume-dụ-Nsọ iphe oome. ²⁰ Unu ba akpọjekwa iya ẹbo-ẹbo l'afu; mbụ okfu, ekoshi ozi, Ume-dụ-Nsọ ziru. ²¹ Ọlobu; t'unu datajekwa iphemiphe ọbule adata; fọta iphe ọphu dụ mma; gudepyabeshia ya ẹka ike. ²² Unu sefukota ẹka l'iphemiphe ọbule, bụ ẹjo iphe; m'o -ruhuru; ọ du ịdagha.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

²³ Tẹ Nchileke, bụ iya emeje t'ayi buru l'ẹhu-agu; mee unu t'unu buru ndu nk'iya ọgbodo aburu. T'o dobe ndzụ unu kpamukpamu; mbụ mẹ uche unu; m'obu unu; m'ẹhu unu; t'o dobe iya ẹge ono t'ẹ b'ọ dụ ẹke ọta a-dụ iya jeye teke Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu a-bya ọdo. ²⁴ Iphe ono bẹ bụ iphe oo-mekota l'ọ ha; okfu l'ọo ya kuru unu; bụkwaruphu onye evudoshije ike l'iphe o kfu.

²⁵ Unwunna ayi; unu kfujekwaruphu nụ Nchileke l'okfu ẹhu ayibedua.

²⁶ Unu kelekwa iphe bụ unwunna ayi l'ẹphe ha; nmata ẹphe akpa.

²⁷ Unu gụkwaa ẹkwo-ozii-wa; t'o rukota iphe bụ unwunna l'ẹphe ha nchị; Nnajiufu anukwaa iphe-a, mu ekfu-wa.

²⁸ Tẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Ekwo k'ẹbo, Pọlu deru nọ Ndu Tesalonáyika

¹ Ẹkwo-ozì ọwaa shì l'ẹka mbeḍua, bụ Pọlu alarụ chọchi Tesalonáyika, bụ ndu ke Nchileke, bụ Nna ayi; me Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu. Ndu mu l'ephe gbakọru ẹka ede iya bụ Sulivánọsu; me Tímoti.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna; me Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Ikpe, Kuráyisutu e-kpe teke ọ byaru

³ Ụnwunna ayi; ọ dukwa l'ọ bụ ụgwo; ayi ejiru iya; mbụ l'ayi anọdujelephu ekeleru unu Nchileke ekele; okfu l'ọ bụ iphe gbaru ayi l'ememe. Iphe ọbu bụ l'ekwekwe, unu kweru ke Nchileke be eshihulephu ike ọgbodo eshihu eje; obu, unu yeru ibe unu l'ẹhu l'ẹhu akakwaphu nshinu eje ejeje. ⁴ Ọ bụ iya meru iphe ayibedua l'onwayi egudeje unu asa nsasa l'iphe bụ chọchi Nchileke. Ishi nsasa ayi aburu l'unu richiru obu; kwelekwaphu l'iphe unu kweru: l'ẹge ono, eeme unu kpakpawowo ono; me l'iphe-ẹhuka ono, unu eje ono.

⁵ Ono aburu iphe unu e-gudekwanu ẹka mawaruru nta-a l'ọo oswi-okfu; le Nchileke ekpeje ikpe nhamunha. Ọ bụ iphemiphe ọbule ono, amutsuaru unu ono e-me; unu adu ke ọbahu l'ẹke Nchileke bụ eze, bụ iya bụ iphe ọbu, unu anwu ọnwu iya ọbu.

⁶ Nchileke be bụ onye emeje iphe nhamunha; mbụ l'iphe bụ ndu ono, meru; unu eje iphe-ẹhuka ono l'ephe ha be oo-mekwaphu t'ephe jee iphe-ẹhuka. ⁷ Unubedua ọbu, aakpa ẹhu nta-a be oo-me; unu enweru onwunu. Yọ bukwaruphu ẹge ono b'oo-me ayibedua. Teke oo-me iphe ono be bụ teke Nnajiufu e-shilephu l'imigwe bya yele unwu ojozi-imigwe iya ono, bụ ephe e-koshi ẹge ike iya hatabe nshinu ono. ⁸ Oo-gude ọku, ere raphuraphu; shi l'imigwe bya bya agwaa ndu ẹ-ta madu Nchileke ọchi; me ndu ẹ-te emedu iphe ozi-ọma k'ẹhu Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu kfulu. ⁹ Ọchi ọbu, aa-gwa ephe ọbu bụ l'ee-bufu ephe l'ifu Nchileke; je edobe ephe l'ẹke ephe a-nodu laa l'iyi jeye le tutu yoyo. Ẹke ono be ephe a-nodu; ephe ta abyadu bya aphukwadu Nnajiufu ayi enya ọdo; ephe ta aphuhe ọdu-biribiri iya; me ike iya. ¹⁰ Ono bụ iphe e-me mboku ono, ọo-bya ono; k'ophu ndu nk'iya; mbụ ndu kwehawaru nk'iya a-kwabẹ iya ugvu; jakwaa ya phụ ajaja. Unubedua l'onwunu be a-nodukwaphu l'ẹke ono, ndu nk'iya nọ ono; okfu l'unu kwetaru ozi ono, ayi byaru bya ezia unu ono.

¹¹ Ọo ya meru iphe ayi anọdujelephu ekfu anu Nchileke l'okfu ẹka unu; te Nchileke ayi ono mee unu t'unu du ke ọnodu ndzu ono, o kuru unu oku iya ono; me t'o gude ike nk'iya; mee t'unu du ike mejee iphe du mma, agu unu agugu ememe; yo mekwaaphu t'o dzua okè mbụ ndzu ono, unu nọ ono; okfu l'unu kweru nk'iya. ¹² Ọo ya bụ k'ophu ee-shi l'ẹka unu; kwabẹ ẹpha Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ugvu; Nchileke eshikwanu l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu kwabẹ unubedua ugvu. Iphemiphe ọbule ono be Nchileke e-shikota l'eze-iphe-ọma iya; me ke Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu mekota.

2

Ọ-chi-nta Kuráyisutu

¹ A bya abya nta-a le ke abyabya ke Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu; me ke edzuko, ayi e-dzuko; jekfu iya t'ayi l'iya tugbabe buru nanu be ayi arokwa unu; unwanna ayi; ² t'e b'o jekwa ọtsu unu l'ẹhu; ọphu obu 'awatakebeka unu ote etete; okfu l'a sọru unu le Eswe ke Nnajiufu gbe ruwa. Unu be eyekwa ọnu; mbụ m'o - ruhuduru: o nweru onye byaru bya asu unu l'ọo iphe Ume-du-Nsọ kfulu iya be ya

ekfu; ọdudu buru l'ọ kwa iphe madzu kfuru iya be ya ekfu; ọdudu buru l'e deru iya l'ekwo-ozu, a sūru l'ọ ayibedua deru iya. ³ Unu be ekwekwa le phuu t'o nweru onye e-duphu unu ọzo; le mboku ono ta abyakwa jeye teke ọ bya-oduru mbu teke ono, ndiphe e-kwefuru Nchileke ikè ono; me teke ọ byaoduru mbu Nwa-o-mebyi-ekemu ono, bu iya bu onye ono, lafutaje l'iyi ono. ⁴ Ọ -byalephu be ọo-su l'ọ buru ke yele iphe bu iphe ndiphe ekukpo "nchi"; me iphe bu iphe ndiphe abaru eja. Ooworu onwiya dobe le ya kakota iphemiphe obule nshinu. Oo-jetsubuaru je asugabe onwiya l'eze-ulo Nchileke; su l'ọo yebedua bu Nchileke l'onwiya.

⁵ ?Unu ta nyatahedu le mu kfuhawaru iya unu teke mu l'unu no? ⁶ Unubedua l'onwunu makwaru-a iphe akposhi iya abyabya nta-a. Ọo ya bu le Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-byalephu teke ọ gbaru iya l'abyabya. ⁷ Ike ono, e ta phudu l'enya, bu ike ke Nwa-o-mebyi-ekemu ono ereekwanua ire nta-a. Obenu le yebedua t'abyakwa bya abya jeye teke onye ono, sedokwaduru iya nu ono a-tochiru iya. ⁸ Ọo ya bu l'ọ bu teke ono be Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-bya; a phugbaru iya; Nnajiufu, bu Jisusu egude uphere-onu iya gbua ya. Yo buru nwijnwii ono, Nnajiufu a-nodu egbu teke ọo-bya ono be bu mkpakọ iphe e-me Nwa-o-mebyi-ekemu ono; yo buru kpurupyata. ⁹ Abyabya, Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-bya be bukwa l'ike ke Setanu be oo-shi; yo bya egude ugho meshilaha iphe-ophulanya; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri. ¹⁰ Yo gude iphe bu ejo ugho obu-iwe eduphushi ndu ono, buwa ndu ephe l'iya a-la l'iyi ono. Iphe meru iphe ephe a-laa l'iyi ono bukwa l'ephe jikaru oyeru okpobe okfu ono obu, bukwanu iya gega dzokwanu ephe ono. ¹¹ Ọo ya meru iphe Nchileke haru ephe; ephe eshisweshia ọzo; shiswee ya k'ophu ọ bulephu iphe ta budu okpobe okfu be ephe ekwetaje l'ọ bu okpobe okfu. ¹² Eke ọ wukoru aburu l'iphe bu ndu ono, e-te kwetadu okpobe okfu ono; buchiaru ejo iphe ka ephe otso ena ono be Nchileke a-nmakota ikpe.

Nchileke fotaru unu; t'ọ dzota unu

¹³ Unwunna ayi; Nnajiufu yekwaru unu obu. Ọ dukwa l'ọ bu ugwo; ayi ejiru iya; bu iya bu l'ayi a-nodujekpelephu ekele Nchileke ekele l'okfu ehu unu; okfu l'ọ vuhaodururu ọzo fotu unu temanu b'ọ mederu mgboko; k'ophu ọo-dzofuta unu; mbu; oo-shikwa l'eka Ume-du-Nso ono, ere ire l'ehu unu ono; me ekwekwe ono, unu kweru okpobe okfu ono; dzoo unu. ¹⁴ Ono bu iphe o shi l'eka ozi-oma ono, ayi ziru unu ono kua unu oku iya; te unu le Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kuráiyisutu gbaru mgba nweru ọdu-biribiri iya. ¹⁵ Ọo ya bu; unwunna ayi; unu vudo vudoshia ike; gudeshia okpobe okfu ono, ayi ziru unu ono ike: me ayi -gude onu kfuaru iya unu; me ayi -deru iya edede l'ekwo-ozu nu unu.

¹⁶ Nchileke, bu Nna ayi be koshiwaru ayi le ya yeru ayi obu. O shi l'eze-iphe-oma ono, o meru unu ono du unu ike; shiwaru ege ono mee t'obu shihu unu ike gbururu jeye le tutu yoyo. Yo bya emekwaaphu; ayi amaru ogbodo amaru le Nchileke be a-nu ayi iphe ono, ayi ele enya iya ono. Te Nchileke ono yele Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kuráiyisutu ¹⁷ mee t'obu shihu unu ike; mekwaaphu unu t'unu du ike ome iphe du mma, unu emekpo ememe; kfuje okfu, du mma l'onu.

3

Unu kfujeru nu Nchileke l'okfu ehu ayi

¹ Unwunna ayi; eke, ayi a-sube iya ishi bu t'unu kfujeru nu Nchileke l'okfu ehu ayi: t'ọ mee t'ozu-oma ke Nnajiufu kafia obarahu abarahu dzuru ekemeke obule egwegwa; a kwabejekwaphu ozi-oma ono ugwu; ege ono, unu akwabeje iya ono.

² Unu ekfukwaruphu nù Nchileke t'ò dzọo ayi l'ẹka ndu iwe; mẹ l'ẹka ndu ẹjo madzù; okfu l'ẹ tọ bụebedu ndiphe mgburumgburu bẹ kweru k'ozì-ọma ono.

³ Obenu lẹ Nnajiufu bụ onye evudoshije ike l'iphe o kfulu. Ọo ya bụ onye e-me t'unu shihu ike; tẹ ẹka O-me-njọ ono be ru unu l'ẹhu. ⁴ Obenu l'ayịbedua bẹ Nnajiufu mewaru; ayi ta awaheru unu obu. O doru ayi ẹnya l'unu eme-e iphe ayi sūru unu t'unu meje; mbụ l'unu e-meru iya tūgbuwaruru.

⁵ Tẹ Nnajiufu duzia unu ụzo; k'ọphu unu a-kafua ọnodu eyeru Nchileke obu eje l'ifu; mẹ k'ọphu ọta-nshi unu a-bụ ọphu shi l'ẹka Kuráýisutu.

Madzù jefutaje ozi

⁶ Ụnwunna ayi; iphe ayi gude ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu ekfulu unu nta-a bụ: t'unu bujeru ụba yeru iphe bụ nwanna, ẹniruru ozi nọ; yọ jịka ome iphemiphe ọbule ono, ayi ziru unu t'unu meje ono. ⁷ Iphe ọbu bụ l'unubedua marua l'unu mụtafutaje umere ayi; l'eme ẹge ayi shi eme. Ayi te shikwa buru ndu ẹniruru ozi teke ayi l'unu shi nọdu. ⁸ M'ẹ to nwekwa onye ayi natajeru iphe ria kẹ ẹwoma. Iphe ayi gbe emeje bụ l'ayi ejetaje ozi: eswe l'enyashi jeye; ike labụ agvụ ayi; k'ọphu ẹ too nweduru l'unu ha, onye ọphu ayi a-pata mkpa ẹhu ayi je ebo t'ọ buru iya ivu ẹra.

⁹ Iphe kparu iphe ayi shi eme iya ẹge ono ta bụkwa l'ẹ tọ gbadu kẹ t'ayi bo unu mkpa ẹhu ayi. Iphe kparu iphe ayi meru iya bụkwa t'ayi gude umere ayi koshi unu iphe unu e-letaje ẹnya eme. ¹⁰ Mbụ jeyekpokwa lẹ teke ayi shi nọdu lẹ nk'unu bẹ ayi kfuluakwaru unu iphe-a; kfushia ya ike; sū unu: "T'ẹ b'e ewojekwaru nri nù onye ẹniruru-ozì."

¹¹ Iphe ayi gude ekfu iphe-a bụ l'ayi nwaru l'o nweru l'unu ha ndu ọphu bụ ndu ẹniruru ozi; ndu bụlephu o-jeru-okfu-ẹ-te-kudu-ẹphe; to nwe iphe ọdo, ẹphe emeje.

¹² Ndu dū ẹge ono bẹ ayi gudekwa ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu ekfulu ẹphe; alọ ẹphe ẹka lẹ nchị; sū t'ẹphe dobekwaphu onwẹphe ndo; seje akanya ẹhu ẹphe; seta iphe ẹphe e-gude buru.

¹³ Obenu; ụnwunna ayi; tẹ ike ba agvụkwa unu l'ome iphe dū mma.

¹⁴ Teke bụ l'o nweru onye jikaru lẹ ya te emedu iphemiphe ọbule ono, ayi deru l'ekwo-ozì-a ono; unu hụbelekwapu onye ọbu ama; bufu iya; t'ẹ b'o nwekpokwaa iphe unu l'iya e-je emegba; k'ọphu iphere a-dū iya. ¹⁵ Ọlobu; unu be mekwa iya l'a-suru l'ọ bụ onye okfu unu. Unu lojee ya ẹka lẹ nchị; l'ọo nwanna unu b'ọ bụ.

Mkpọ-chi ishi ẹkwo-ozì-wa

¹⁶ Tẹ Nnajiufu l'onwiya, bụ iya bẹ ẹhu-agu eshije l'ẹka; mee t'ẹhu dūjekpelephu unu agu; t'ọ mejekpelekwapu t'ẹhu dū unu agu ono mkpụrumkpuru l'iphe bụ iphe byaru nù. Tẹ Nnajiufu nọdu swiru unu l'unu ha.

¹⁷ Ọ bụ mbedua, bụ Pọlu gẹdegede gude ẹka mu ede ekele-wa. Ọ bụakwa ẹge mu edeje iya edede. Ọo ya bẹ unu e-gudeje hụbe iphe bụ ẹkwo-ozì, mu deru ama.

¹⁸ Tẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu l'unu ha eze-iphe-ọma.

Ekwo ke mbụ, Pọlu deru nụ Tímoti

¹ Ekwo-ozí-wa shi l'ẹka mbedua, bụ Pọlu; mbụ mube onye ishi-ozí Kuráyisutu Jisọsu. Ọ bụ Nchileke ono, bụ onye adzoje ayi ono; mę Kuráyisutu Jisọsu ono, bụ onye ono, ayi ele ęnya iya ono bę ziru mu tę mu bụru onye ishi-ozí ono.

² Onye mu ede ekwo-wa anụ bụ nggubedua, bụ Tímoti, dụwa l'ọ bụ nwatibe mu; okfu l'ọo mu; bę dutaru ngu nụ; nggu abya ekweta l'ọo Kuráyisutu Jisọsu bụ Nnajiufu.

Tę Nchileke, bụ Nna; mę Nnajiufu, bụ Kuráyisutu Jisọsu meeru ngu eze-iphe-oma; yọ phọaru ngu imiko; mekwaaphu t'ẹhu dụ ngu agu.

Aalọ ndu ẹjo nzizi ẹka lẹ nchị

³ Teke ono, mu shi eje Masedóniya ono bę mu kfukwaru ngu; byiko; t'ị nọdukpelekwaphu lẹ Éfesọsu. L'ọ nwekwaru ndu nọ l'ẹke ono ezi iphe tuko bukotarụ ẹjo-ire. Ọo ya bụ iphe obu, mu ekfu t'ị nọdu l'ẹke ono gbọ-chijee ẹphe nchị; t'ẹphe be zishi iphe ẹ-ta bụdu okpobe okfu ono. ⁴ Nggu ekfukwaruphu ẹphe t'ẹphe ba anọjehe akọ-phe mkpọkoro akọ-ife ndu Ju; mę ọgushi ndzekfu-ndzekfu ẹpha ndiche; mbụ ẹpha, ẹ-ta agvujedu agvugvu. Egbe iphe ono bę bulekwaphu ntutego bę okpataje. Ẹ too yejekwaru madzụ ẹka t'ẹphe mee iphe, Nchileke tüberu t'ẹphe mee; bụ iya bụ iphe ayi shi l'ozí-oma ono, ayi kwetarụ ono maru. ⁵ Iphe kparu iphe mu nmaru ngu okwa ono bę bukwa k'ọphu ndu ke Kuráyisutu e-yeru ibe ẹphe obu. Obu ono, ẹphe e-yeru ibe ẹphe ono aburu n-yemobu ọphu e gude obu iphoro yee; bya egude obu ọphu mawaru iphe, gbaru iya l'ememe; mę okweta ke Nchileke ọgbodo ekweta yee ya. ⁶ O nweru ndu hawaru shiswee okpobe ọzo ono; chebe ifu ichefu; shiwaru ẹge ono wata okfuphe mkpọkoro okfu. ⁷ Ndu ono bę ọogu agugu t'ẹphe bụru ndu ezi ekemu Nchileke; l'ẹ-ba bụ l'iphe ono, ẹphe ekfu ono doru ẹphe ęnya; e guderu l'ẹphe arị l'ẹphe maru iya.

⁸ Ayibedua l'ayi ha bę tükokwa makotawaru l'ekemu Nchileke bę dụ mma m'ọ - bụru l'eetsokwa iya ẹge ọ gbaru t'e tsoje iya. ⁹ Iphe ọphu dokwanuru ęnya aburu l'ẹ tọ bukwa ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke bę Nchileke gude k'ẹhu ẹphe tụa ekemu ono. Ndu o gbe tụa ya doberu bukwa ndu emebyi ekemu ono emebyi; tųaru iya ndu ekwefuru iya ikè; tųaru iya ndu, eme iphe dụ ẹji; l'akpọ Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu; tųaru iya ndu ẹ-te tsodu ọzo Nchileke; tųaru iya ndu ẹ-te nwedu iphe ọphu bụ ke Nchileke m'ọo nanụ, ẹphe doberu nsọ; tųaru iya ndu egbuje nne lẹ nna ẹphe; tųaru iya ndu mgbugbu-madzụ l'ẹphe ha. ¹⁰ A tųaru iya doberu ndu ọru-alị; mę unwoke, ejekfuje unwoke ibe ẹphe azẹe-nwoke-yẹe-nwanyi; bya atụa ya doberu ndu apaję madzụ l'iphura. A tųaru iya doberu ndu adzuję ẹjo-ire; mę ndu aguję ẹnwa tukobe onwẹphe l'ishi l'iphe ẹphe mechacharu-a; bya atụa ya doberu iphe bụ ndu emeebe iphe ono, bụ iphe adaka okpobe okfu ono, e ziru unu ono adaka. Ọ bụ egbe ndu a tųaru ekemu ono doberu ndono. ¹¹ Okpobe okfu ono, e ziru unu ono bę shi l'ozí-oma ono, Jisọsu Kuráyisutu yeru mu l'ẹka ono. Ozi-oma ono abukwanuru ozi-oma k'ọdu-biribiri ke Nchileke ono, bụ Nchileke, dụberu mma; dzukota oke l'ime onwiya ono.

Pọlu etu Nchileke ẹpha

¹² Mu etu Nnajiufu ayi, bụ Kuráyisutu Jisọsu ẹpha. Ọo ya bę bụ onye meru; mu adu ike oje ozi-wa, mu eje-wa. Mu etu iya ẹpha ono; okfu l'ọ lewaru ęnya; phua lẹ mu dụ k'ọphu ya e-gude ire mu ẹka; fọta mu tę mu jeeru iya ozi ono. ¹³ A makwaru-a lẹ mu shi anọduje ekfurushi Jisọsu Kuráyisutu ekfurushi l'odungu; shi anọduje

achì nta iya; shikwaphu eme iya iphe-iphere. Obenu lẹ Nchileke bẹ phulekwaru mu-a imiko; okfu l'iphe ono, mu shi eme ono bẹ mu shi eme l'oma-ama. Mu te shidu kwetawa teke ono l'oo Jisosu bu Nnajiufu. ¹⁴ Tọ du iya bu lẹ Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráyisutu ono abya aphuaru mu imiko, nyiberu otu onu iya. Yo mee mu; mu abya ekweta l'oo yebedua bu Nnajiufu; mekwaa mu phu; mu abya eyeru ndu odo obu. Onanu aburu iphe oomejeru iphe bu ndu ephe l'iya tugbaberu buru nanu. ¹⁵ Okfu-a bẹ bukwa okpobe okfu, ophu gbaru tẹ ndiphe mgburumgburu gbobe eka labu nata iya: lẹ Jisosu Kuráyisutu bẹ byaru lẹ mgboko-a tẹ ya bya adzoo ndu eme iphe du eji. Yo buru mbedua bẹ bu onye pataru ishi ome iphe du eji ono. ¹⁶ O bu iya meru iphe Jisosu Kuráyisutu phuru mu imiko; mee t'o buru l'ehu mu; bẹ ya e-shi koshi ndu odo ege ota-nshi nk'iya habe nshinu. Oo ya bu lẹ Jisosu Kuráyisutu bẹ gude ehu mu ekoshi ndu odo lẹ ya a-dzolee ephe; nu ephe ndzu gbururu jeye; m'o -ruhuru; iphe du eji, ephe meru du eji idagha; m'o -buru-a l'ephe woru onwephe ye iya l'eka. ¹⁷ Tẹ ndiphe kwabẹ Nchileke ugvu; ephe ajaa ya ajaja; mbu Nchileke ono, bu eze; yo buru ege ono, o bu eze ono b'oo-buru iya jeyewaru. Oo ya bu Nchileke lanu, nonu nwenkinyi iya; buru Nchileke ophu e-ta anwuhujedu anwuhu; te egudeje enya phu iya. T'a kwabeje iya ugvu; jaa ya ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

¹⁸ Tímoti; o kwa nggubedua, duwa l'o bu nwatibe mu; bẹ mu ekfushi iphe-a eye l'eka. Iphe mu gude ekfuru ngu iya ege ono bu tẹ mu nyataru ngu iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru l'ehu ngu ono. T'iphe ono, ephe kfuru ono mee obu ngu t'o shihu ike; k'ophu oo-nweeru iphe ii-gude aluru Nchileke ogo ono, iluru iya ono. ¹⁹ Kwekpelekwaphu kẹ Kuráyisutu; t'iphemiphe obule, iime bujelekwaruphu iphe obu ngu maru ohuma l'oo iphe gbaru iya l'ememe. O nwekwaru ndu machacharu-a iphe gbaru ephe l'ememe; jika iya ememe. Yo buru iya meru; ekwekwe obu, ephe kweru kẹ Kuráyisutu obu eje avua onwiya l'akpaa. ²⁰ Ndu haru yiru lẹ ndu ono bẹ bu Hayimeniyosu; me Aleguzanda. Mu wookwaru ephe ye Setanu l'eka t'o nua ephe aphu; k'ophu ephe a-mutakwanu l'e to dudu mma mbu okfurushi Nchileke.

2

Obaru Nchileke eja lẹ Chochi

¹ Iphe odungu, mu ekfu ekfushi iya ike bu: t'e kfujeru nu Nchileke t'o gbaaru ndu odo mkpu; kfujekwaruphu nu iya t'o mejeeru ephe iphe mkpa iya duru ephe. T'e kfujekwaruphu nu iya l'okfu eka iphe bu madzu kparamu; kelekwa iya phu ekele. ² T'e kfujeru nu Nchileke l'eka ndu eze; mewaru iphe bu ndu ishi, achì nu. Oo ya bu k'ophu nchi a-du ayi ndo; ayi eburu l'ehu-agu; me k'ophu ayi a-noduje anuru Nchileke okfu; eyeru iya ugvu; me k'ophu ayi a-noduje eme umere, gbaru ayi l'iphemiphe obule, ayi eme ememe. ³ O bu ono bu iphe du mma; bukwaru iya phu bu iphe atso Nchileke ena; mbu Nchileke ono, bu iya bu onye ono, adzoje ayi ono. ⁴ O du Nchileke mma tẹ ya dzofuta iphe bu madzu kparamu; dukwa iya phu t'a su l'iphe bu madzu kparamu byakotaru bya amaru iphe ono, bu okpobe okfu ono. ⁵ Ishi iya aburu l'o bu Nchileke lanu nwenkinyi bẹ nonu. Yo bukwaruphu onye lanu nwenkinyi bẹ no lẹ mgbaku Nchileke yele madzu. Onye ono bu Kuráyisutu Jisosu, buhukwaphu madzu l'onwiya. ⁶ Jisosu ono woru onwiya chiaru Nchileke eja l'okfu ehu madzu kpogbaa; k'ophu oo-gbata ndiphe mgburumgburu. Iphe ono aburu iphe meleruphu teke Nchileke l'onwiya suru l'oo teke oo-me; shi ege ono koshi l'o bu uche iya tẹ ya dzoo ndiphe l'ephe ha. ⁷ Oo ya meru iphe o fotaru mu; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozì iya; k'ophu mu e-gude ozi-oma ono je araa ya arara l'ali ndu e-ta budu ndu Ju; mu araa ya arara; zia ya ezizi; k'ophu ephe e-kweta okpobe okfu ono. O kwa oswi-okfu bẹ mu ekfu-wa. Mu ta adzuka iya ejo-ire.

⁸ Iphe dụ mu mma bụ t'unwoke kfujekpelephu nụ Nchileke l'ekemeke obule, ephe nọ. T'ephe chilihuję aka ephe; gude obu iphoro ekfu anụ Nchileke. T'ehu be eghujekwa ephe eghughu; obu ta agbaję ephe ebo teke ephe -ekfu anụ Nchileke.

⁹ A bya abya l'unwanyị; iphe dụ mu mma bụ tẹ nwanyi rijee oriri; maru egbe uwe oo-ye l'ehu. Tẹ nwanyi yeje uwe, gbaru iya nụ. T'iphe ephe e-gudeje emema onwephe buru iphe e-koshi l'ephe doberu onwephe ogà; l'akpadeje onwephe. T'ẹ b'ọ bukwa omekwa egbushi t'ọ buru iya bụ iphe enya a-noje eje. T'unwanyị be egudejekwa mkpola-ododo; mę akà emema onwephe. Ephe t'eyeje uwe, erenuka ire gude akwa onwephe ngwa. ¹⁰ Iphe unwanyị e-gbe mejee bụ: t'ephe meje iphe-oma, bukwanu iya bụ iphe gbaru ndu suru lę Nchileke duru ephe lę nsọ l'ememe. ¹¹ T'unwanyị wozitaje onwephe alı ogbodo ewozita; nọduje nwangijingiji muje iphe, eezi ephe. ¹² Mu te ekwekwa t'unwanyị zije iphe. Mu te ekwe t'ọ nweru nwanyi, a-nodu aturu nwoke iphe ọo-nodu emeje. T'ephe nọdujelekwaphu nwandoo. ¹³ L'ọ kwa Adamu; bę Nchileke vu ọzo mee; b'ọ mederu İvu. ¹⁴ Iphe ọdo bụ l'ẹ tọ bukwa Adamu bę Sétanu ghọru ughu; ọ kwa ọphube nwanyi b'ọ ghọru iya; mee ya; yo mebyia ekemu, Nchileke turu. ¹⁵ Obenu l'iphe Nchileke e-gude dzọo unwanyị bụ omushi unwu; m'ọ -bukpowaru l'ephe vudoshi ike l'ekwekwe, ephe kweru kę Kuráyisutu; yekwaruphu ndu ọdo obu; buru ndu kę Nchileke okpobe abubu; bya edobekwaphu onwephe ogà.

3

Kę ndu ishi Chochi

¹ Iphe ono, e kfuru ono bukwa okpobe okfu, suru: L'ọ -buru l'ọ nweru onye enya dụ tẹ ya buru onye ishi chochi; onye ono kwa okpobe ozi, dụ mma bę agụ iya nụ. ² Onye ishi chochi bę bífutajekwa onye ę ta amaduru ejo aka. Ọ bífutaje onye alı nwanyi lanu kpu; bukwaruphu onye akpadeje onwiya akpade. Ọ bífutaje onye nweru uche. O mefutaje umere, gbaru onye ishi chochi. T'onye obu bukwaru onye ooheje uhare okwaru onye bataru nk'ia ebyee. Ọ bífutaje onye a-dụ ike ezi ndu ọdo iphe. ³ T'onye ono ba abukwa onye angunuka mę; tọ bụ onye eme ehuka. T'onye ono buchiaru onye eme odoo; onye ta aswojedu uswo. Onye obu bífutajekwa onye ę-te yedu enya l'okpoga. ⁴ Onye ono bífutajekwa onye a-dụ ike leta ufu iya enya ohuma; bukwaruphu onye egirima iya anuru okfu; l'akwabekwa iya phu ugu. ⁵ Lę teke bụ lę madzụ ta dudu ike ọ buru ishi l'ufu iya; ?nanuhunu ege onye obu e-me dụ ike buru onye eleta chochi kę Nchileke enya? ⁶ T'onye ono ba abukwa onye buwokwada b'ọ bya aburu onye kę Nchileke; k'ophu onye obu ta awatadu otse etsetse; shi ege ono; Nchileke anma iya ikpe ege ọ nmaru iya Sétanu, bụ iya bụ Obutuswe. ⁷ Onye ishi chochi a-bukwaruphu onye ę-te vudu ejo epha l'eke ndu ę-ta budu ndu chochi nọ; ọo ya bụ t'ẹ b'ọ nwekwanu onye a-sujekpo l'ọ phuru ejo iphe onye chochi meru; tẹ Sétanu, bụ Obutuswe be egudebua ya hata onye ishi chochi l'onya.

Ndu ejeru Chochi ozi

⁸ Ndu ejeru chochi ozi bę bífutajekwa ndu eeyejeru ugu; ndu bụ: ephe -kfu okfu; a maru l'ephe kfuwaru uche-obu ephe. T'ephe ba abukwa ndu ngunukaru mę; ephe ta bụ ndu anọduje achọ uru l'uzo, ę-ta dudu mma. ⁹ T'ephe gude obu ephe l'ọ ha gudepyabe okpobe okfu ono, ephe kwetaru ono, bụ okpobe okfu ono, Nchileke koshiru ayi ono. T'obu ba awajekwa ephe awawa. ¹⁰ T'e vujeodukwaru ọzo data ephe adata. Teke a datatsuaru ephe; to nwe eke, onu boru ephe ebo; temanu unu eyewaru ephe t'ephe jejeru chochi ozi obu. ¹¹ Tẹ nyee onye ejeru chochi ozi bukwaru onye aakwaberu ugu. T'ọ bukwaru nwanyi ę-ta asudu asu; bukwaruphu onye akpadeje onwiya akpade. T'ọ buru onye koshiru lę ya gbaru t'e gude ire iya aka l'iphemiphe obule, oome. ¹² T'onye ejeru chochi ozi bukwaru nwanyi lanu kpu

b'oo-nodu alu. T'ò bukwaru onye aduje ike oleta unwu iya; me ufu iya enya ohuma. ¹³ L'ò -buru le ndu ejeru chochi ozi be kfu be oswa ejeghe iya ejeghe b'ò gbwakuwaru t'a kwabeje ephe ugu, ha nshinu. Ephe adujekwanu ike shia obu ike; asa iphe ono, ayi kweru ono kpaa kpaa; mbu iphe ono, ayi kweru l'ayi le Kuráyisutu tugbaberu buru nanu ono.

Iphe Nchileke shi domia edomi

¹⁴ Mu arikwa le mu ta anohedu anono nta-a; mu abyakfuta ngu. ¹⁵ Obenu le mu edekwanuru ngu ekwo-ozu-wa; kele mu ta madu ege oo-me; yo nweru iphe a-kpata; mu akpofua ukfu. Iphe meru iphe mu ederu ngu iya bu t'i gude iya maru iphe gbaru ndu ke Nchileke l'ememe. Chochi b'i manaru l'oo ya bu ufu Nchileke; mbu Nchileke ono, no ndzu ono. O kwa ege itso yele ukfu ulo egudeje ulo; bu ege chochi gude okpobe okfu ono. ¹⁶ A tuko kwetakota l'okpu beru okfu ono, Nchileke shi domia edomi ono; mbu okpobe okfu ono, kfu be oswa ha nshinu ogbodo ahaha ono. Nchileke koshiru iya ayi; ayi ekwetawa iya. Okpobe okfu obu be suru:

Le Jisosu be byaru le
 mgboko-a bya aburu madzu;
 Ume Nchileke ekoshi
 l'ò bu onye doberu aka ndoo.
 Unwu ojozi-imigwe
 egudewa enya ephe phu iya.
 E kfukotaru iphe bu
 mbakeshi okfu ehu iya.
 Ndiphe ekweta nk'iya.
 Nchileke abya ekuta iya kuba l'imigwe;
 bya akwabe iya ugu,
 ka ugu.

4

Ndu ejo nzizi

¹ Ume Nchileke be ekfuru iya ayi t'ò gaa ayi enu-nchi ohuma; l'ò -rudelephu l'oge ikperazu b'ò nweru ndu e-wota okpobe okfu ono, ayi kwetaru ono dochi; wata onga nchi l'iphe ndu, ugu, bu ephe l'ehu eduphu eduphu ekfu; ephe awata otso iphe ugu ono ezi. ² Ndu ono, etso iphe ugu ezi ono be ahaje te ndu bu o-kfuru-iche-eme-iche phe gude ejo-ire, ephe anoduje aduzhi edusweshi ephe. Ndu ejo-ire ono be obu ephe ta amajehakwa iphe gbaru iya l'ememe; eke o duwa le Setanu wowaru mkpurukpu-igwe, oku no gude mee ephe iphe-ohubama l'oriri ephe; gude koshi l'oo ya nwe ephe. ³ Ndu, du ege ono be iphe ephe anoduje ezi bu l'e to dudu mma t'a lujee nwanyi; l'ekfukwaphu l'ò nweru egbe nri ophu e-ta dudu mma te madzu rije iya. Obenu l'ò kwa-a Nchileke be meru nri ono t'e rije iya eriri; mbu te ndu ono, kweru l'oo Nchileke bu Nchileke ephe ono rije iya; me ephe -kelewa iya ekele iya; mbukwa ndu ono, byawaru bya amaru okpobe okfu ono. ⁴ Iphemiphe obule, bu iphe Nchileke meru be dukotakwa mma ke eriri. E to nwekwa ophu gbaru ke t'ayi jikaje iya ajika. O kwa iphe ayi e-meje bu t'ayi rijekwaa iphemiphe obule; m'ò -buru-a l'ayi kelewaru Nchileke ekele iya. ⁵ Iphe obu bu l'okfu Nchileke; me ekfukfu ono, e kfuru nu Nchileke ono be mewaru iya; yo du nsò l'ifu Nchileke.

Okpobe onye ozi Kuráyisutu

⁶ Teke i wotaru iphe-a, e kfukotaru ngu-wa; kfuaru iphe bu unwunna l'ephe ha be bukwa iya bu l'i bu onye ejeru Kuráyisutu ozi; eje iya ogbodo ejeje. Oo ya bu; l'ii-koshi l'oo okfu Nchileke ono, i kwetaru ono; me okpobe iphe ono, e ziru ngu ono,

i shikpelephu tsota ono bẹ bụ nri, i gude azụ onwongu. ⁷ Ba angabejekwa nchị lẹ mkpọkoro akọ-ife, ẹ-te nwedu oswi-okfu, nọ iya nụ lẹ phuu; mbụ akọ tuko bukotaruru iphe mmakanu. Iphe ii-gbe mee bụ t'i hùje onwongu àhùhù; k'ophu ii-shi ẹge ono nọdu ndzụ, dụ Nchileke mma. ⁸ O nweru ndu anọduje àhù ugwehu ẹphe àhùhù; k'ophu ẹphe e-shihu ike. Àhùhù ophu aahù ugwehu bẹ uru nọkwa-a. O kwa l'uru, nọ iya nụ ta haduru nshinu. Obenu l'ophu uru, nọ iya nụ gbaru mgburumgburu bụ lẹ madzụ hùrù obu iya àhùhù; k'ophu obu iya a-nọduje etso Nchileke. Ishi iya abukwanuru lẹ Nchileke kweru ukwa iya; lẹ ndu eme ẹge ono bẹ ya e-meru eze-iphe-oma lẹ ndzụ ophu ẹphe nọ nta-a; meeru iya ẹphe lẹ ndzụ ophu ẹphe a-nọ l'uzo ifu. ⁹ Okfu ono bẹ bụ okfu, e gude ẹka, gbaru t'onnyemonye obule gbobe ẹka labu nata iya. ¹⁰ Oo ya meru iphe ayi ekebeje ẹhu ese akanya iya eseshi iya ike; okfu l'ayi ele ẹnya Nchileke ono, nọ ndzụ ono; mbụ Nchileke ono, bụ yẹbedua bụ Onye Ndzota kẹ ndiphe kpamukpamu ono; ketekete kẹ ndu woru onwẹphe ye iya l'ẹka.

¹¹ Kfuaru ẹphe iphe ono kfushiaru iya ẹphe ike; nggu ezikwaa ya phụ ẹphe ezizi. ¹² Be ekwekwa t'o nweru onye a-nwuphe ngu ẹnya; okfu l'i bukwađu nwata. Iphe ii-gbe mee bụ t'i meje umere, a-nọdu ekoshi ndu odo ẹge ẹphe a-nọdu emeje iphe ono, iizi ẹphe ono; mękpo iphe iime ememe. Nggu emeje umere, a-nọdu ekoshi ndu odo ẹge ẹphe e-shije yeru ibe ẹphe obu ẹge nggubedua yeru ẹphe. Umere ngu emekwaaphu t'ẹphe kweta kẹ Nchileke ẹge nggubedua kwetaruru. ẹphe edobejekwaphu onwẹphe ọgà ẹge i doberu onwongu. ¹³ Iphe ii-nọdujekpelephu eme jeye teke mu a-bya bukwa: t'i gujeru chochi ẹkwo okfu Nchileke; nggu emeje t'obu shihu ẹphe ike; nggu atowashijekwaruphu ẹphe okfu Nchileke t'o doo ẹphe ẹnya. ¹⁴ Ba akwaswekwaruru ẹnya l'iphe-oma ono, Nchileke meru ngu teke ono, ndu nkfuchiru Nchileke gude ike, Nchileke nuru ẹphe kfushiaru iya ono; mbụ teke ono, ndu e meru ọgurennya chochi byiberu ngu ẹka l'ishi ono. ¹⁵ Kebekpelekwaphu ẹhu meje iphe ono; nggu efupyabe ifu; meje iya ọhuma; k'ophu onnyemonye obule a-phu ẹge iijekpelephu l'ifu l'ifu. ¹⁶ Kwabekwaruru umere ngu ẹnya; nggu akwabekwaruphu ẹnya l'iphe ono, iizi ndu odo ono. Mejelekwaphu iphe ono ẹge ono; kẹ l'i -mewa iya ẹge ono; nggu adzọo onwongu ndzụ; dzọo ndu anọduje eme iphe iikfu ndzụ.

5

¹ Ba abajekwaruru nwoke ọgurennya mba. Iphe ii-meje bụ t'i tojee nwehu kfuru yeru iya; l'ọ -bù iya bụ nna ngu. Nggu emejeru unwu-okorọbya; l'ẹphè -bù unwunne ngu. ² Unwanyi ọgurennya bẹ ii-mejeru; l'ẹphè -bù nne ngu. Nggu emejelekwaruphu unwumgboko; l'ẹphè -bù unwunne ngu. Dobebukwaa onwongu ọgà l'ẹke, ẹphe nọ.

Unwanyi, maa tufuru

³ Kwabejekwa unwanyi, maa tufuru ugu. Nggu eletaje ẹphe ẹnya; m'ọ -buru l'unwanyi ono te nwehedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe lẹ phuu. ⁴ Teke bụ lẹ nwanyị, nji iya ta nọhedu nweru nwa; ọdudu buru nwa-nwa; tẹ ẹgirima ono mụta l'ọo ẹphebedua e-vukpooduaruru ọzo leta ndu ufu ẹphe ẹnya. L'ọ kwa iphe gbaru ndu kẹ Nchileke ndono. Oo ya bụ; ẹphe eshi ẹge ono melataruru ndu muru ẹphe ọhuma, ndu ono, muru ẹphe ono meru ẹphe. O bụ ono bụ iphe dụ mma l'ifu Nchileke. ⁵ Ọlobu tẹ nwanyị, nji iya ta nọhedu, ẹ-te nwehedu ẹge ọ maru iya onwiya lẹ phuu; to nwe onye eleta iya ẹnya; bukwaruru Nchileke b'ọo-nọduje ele ẹnya l'ẹka. Tẹ nwanyị ono ba atugbejekwa ẹka l'okfu anu Nchileke: eswe l'enyashi. Iphe ọo-nọduje ekfuru Nchileke bụ t'ọ kwọo ya lẹ mkpa. ⁶ Obenu lẹ nwanyị, nji iya ta nọhedu ophu anọdujelephu emelephu iphe bataruru iya l'obu bẹ nwuhuakwaruru anwuhu l'ẹke ọ nọ ndzụ. ⁷ O bụ iphe ii-kfuru ẹphe ndono; mbụ kfua ya kwata kfushiaruru iya ẹphe ike; k'ophu ẹphe a-nọdu eme umere, gbaru ẹphe. Oo ya bụ t'ẹ b'ọ nwe ẹke aa-phuta ẹphe ọru. ⁸ Teke bụ l'ọ nweru onye haru ndu ẹphe l'iya bụ; too leta ẹphe ẹnya;

ketekete ndu ophu bu ndu ulo iya gedegede be onye ono ekoshikwa le ya te kwedu ke Kuráyisutu; mbu; onye e-te kwedu ke Kuráyisutu be gbe kakwa iya nu mma.

⁹ Teke ii-nodu edeshi epha unwanyi, maa turu; be edebukwaa epha ndu ophu e-ta anọ-rudua ukporo afa ugbo eto; k'ophu a muru epe. Onye ii-deje epha iya bukwa onye bu nwoke lanu nwenkinyi b'ọ lujeru. ¹⁰ Te nwanyi, ii-de epha iya l'ekwo bukwaru nwanyi, onu wukoru l'ome ohuma nk'iya. T'ọ bukwaru nwanyi, zufutawaru unwu iya ohuma; buru nwanyi, bu o-kwa-eyee; bukwaruphu nwanyi, gudewa mini kwochawa ndu ke Nchileke okpa; buru nwanyi, yewaru ndu eje iphe-ehuka eka; bukwaruphu onye wowaru onwiya yekota l'ome iphe bu iphe-oma mgburumburu.

¹¹ Be edebukwaa epha unwanyi, maa tufuru; mbu ndu ophu bukwa du unwanyi ogbanga. Ishi iya aburu l'obuje teke egu iphe aguje epe gutaleruphu epe; epe agbeeru Kuráyisutu azu; chode ege epe e-me je aluru nji odo. ¹² Epe -mee ya ege ono; kwa iya bu le Nchileke a-nma epe ikpe; okfu l'ephe te mehedu iphe ono, epe kweru Kuráyisutu ukwa iya l'odungu ono. ¹³ Iphe odo aburu l'unwanyi, nji epe ta nohedu; mbu ndu ophu bukwa du unwanyi ogbanga anonyajee; enyiru atua epe ekwa l'ishi; epe etsoru kpuphelahaa l'ulo l'ulo. Ophu ka eji aburu l'ephe etsojeru edophe kweekweekwee; buru o-jeru-okfu-e-te-kudu-ephe. Ege ono be epe anoduje ekfukwaphu iphe e-ta gbadu epe l'ekfuku. ¹⁴ O kwa iya meru iphe mu suru te unwanyi, maa tufuru; mbu ndu ophu bukwa du unwanyi ogbanga je alutsuaru nji odo; mushia unwu; leta ulo epe enya. Oo ya bu k'ophu onye ogu ayi ono te enwedu iphe oo-phu ayi l'ehu; gude ekfubyishi ayi. ¹⁵ O nwekwaru-a unwanyi ono, nji epe ta nohedu ono ndu ophu gbe hawanu otso Kuráyisutu; ghakobe tsolahaa Setanu. ¹⁶ Oo ya bu; o -buru l'o nweru nwanyi, kweru ke Kuráyisutu, nweru abubu iya onye ophu maa tufuru; te nwanyi obu letakwa nwanyi ono enya. Te nwanyi obu ba apatakwa mkpa ehụ nwanyi onanu, maa tufuru ono bya ebo chochi. T'ọ bulekwaruphu unwanyi, nji epe ta nohedu, bu ndu ophu e-te nwehedu ege epe maru iya onwephe le phuu; be chochi a-noduje eleta enya.

Ndu e meru ogurenya Chochi

¹⁷ Iphe gbaru l'ememe bu t'a kwabeje ndu e meru ogurenya chochi ugwu okpobe akwabe; mbukwa ndu ophu ejeru chochi ozi ohuma; ketekete ke ndu ono, keberu ehụ l'ara okfu Nchileke arara; ezikwa iya phụ ezizi ono. ¹⁸ L'e dekwaru iya l'ekwo okfu Nchileke; su: "Unu be ekechijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu." Bya asukwaphu: "Onye eje ozi be gbakwaru ke onataje ugwo ozi, ooje." ¹⁹ O -buru l'o nweru onye suru l'onye e meru ogurenya chochi be meru eji; be eyekwaru onye obu onu; gbahakwaa l'a -du ebo; m'ọ bu eto agba iya ekebe l'o meru-a iphe obu l'oswiya. ²⁰ Ndu ophu, bu ndu eme iphe du eji; be ii-bajeru mbà l'edzudzu oha. Oo ya bu k'ophu ndu ophunanu a-tsuhukwanu egvu ome iphe du eji.

²¹ Mu ekfuru ngu iya ekfushiru ngu iya ike; mbu; Nchileke me Kuráyisutu; me unwu ojozi-imigwe ono, o fotaru ono anukwa iya-a; su t'i tukokwa iphe bu iphe-a, mu suru ngu t'i meje-wa l'ọ ha mekotaje. Ba anmajekwa madzu ikpe teke nggubedua ta maghedua iphe onye obu meru; ophu to nwekwa iphe ii-leje madzu enya l'ifu eme. ²² Riodujekwa iya ariri temanu nggu ebyibe madzu eka l'ishi; be emejekwa iya gburugburu. T'eka ngu ba adukwa l'iphe du eji, ndu odo eme. Dobelekwapu onwongu oga.

²³ T'e b'ọ bulekwapu mini nkinyi iya; be ii-nguje. Ngutajekwa mee nwanshi; l'ogvu epho ngu ono; me l'ehu-ba-du-mma ono, anoduje eme ngu tekenteke ono.

²⁴ O nweru ndu iphe du eji, epe eme bu iphe du eji ophu a tuko elewa-a l'enya; mbu; o gbekwa duwanu l'a -suru l'iphe du eji, epe eme obu gbe vuwaru epe uzo eje te Nchileke nmaa epe ikpe. Yo nwekwaruphu ndu ophu abuje: a -nonyia-odu;

temanu iphe dụ eji, ephe eme avo-lishihu. ²⁵ O kwaphu ege ono b'ọ dụ ome ohuma. O nweru ohuma, madzu emeje; yo buru ohuma ophu a tuko elewa-a l'enya. Teke bu l'o nwekwanuru ohuma, e meru, e ta phudu l'odungu; a -nonyakwaaphu; yo tuko vo-lishi.

6

Ndu, bu ohu

¹ T'iphe bu ndu bu ohu gubeje nnajiufu, nwe ephe le ndu gbaru t'a kwabeje ugvu. Oo ya bu k'ophu e te ewotadu epha Nchileke; me iphe ono, ayi ezi ono gwoo le ntụ. ² T'ohu ndu ophu nnajiufu ephe bu ndu kweru ke Kuráyisutu be engejekwa nnajiufu ephe eka l'ishi; l'ephe tukokwa buru unwunna lanu. Iphe ephe e-mejechia bu t'ephe gbe kakkporuru ephe ojeru ozi ejeshi iya ike; keshinu onye nweru ohu; bya ekwe ke Kuráyisutu maru le Nchileke yeru iya obu; yoo noduje emeru ohu iya ohuma; gude ebu iya nggo ozi iya ono, oojeshiru iya ike ono.

Tímoti; o bu iphe ono be yi-noduje ezi ephe. Nggwu anmashijeeru ephe okwa iya ike t'ephe meje iya.

Ejo nzizi; me okpobe eku

³ Teke o nweru onye odo, bya ezide iphe odo, gbaru iche; onye obu te kwe l'okfu ke Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráyisutu bu okfu, anu okpobe ndzu; mbu; onye obu -jikafua iphe ono, ayi ziru le ke ege ee-shi etso Nchileke ono; ⁴ onye ono be ekukwa onwiya ekuku; l'e b'o nwe iphe o maru. Iphe ye l'onye ono eme bukwa ntutego; me obo-phe mbà okfu, e-te nwedu ishi; okfu, bulephu iphe okpataje bu ekwò; madzu yee madzu odzo enya; okfurushi madzu; ole madzu ejo enya; ⁵ me onodujeru madzu l'ejo oshi. Ndu, dụ ege ono bu ndu egomunggo dahwaru ajilakpa; bukwaruhu ndu e-ta mahedu okpobe okfu ono. Ephe anoduje ari l'otso Nchileke bu uzo, ephe e-shi rita uru.

⁶ Mbu; yo bukwaru-a oswi-okfu. Madzu eritajekwa uru, ha nshinu m'oo -tso Nchileke. Obenu l'o kwa m'o -buru l'iphe onye obu nweru: ege o ha ege o ha edzujeru iya. ⁷ L'e to nwekwa iphe ayi gude bya mgboko-a; o kwaphu ege ono b'e to nwedu iphe ayi e-gude shi le mgboko-a ala. ⁸ Oo ya bu; ayi -nwewaru nri; bya enweru uwe oye l'ehu; t'o dzujeeru ayi. ⁹ Obenu le ndu anoduje achọ ege ee-shi t'ephe kpaa eku be ejo iphe ono, ephe anoduje achọ ono enwujeru ye l'ome iphe dụ eji. Yo buru iphe ono abujeru onya; hata ephe. Igweligwe ejo iphe agu ephe tukokwa buru iphe mmakanu; buru iya bu iphe e-buta ephe anu hube l'oku; lota ephe lo-mia l'eke ephe a-nodu mebyihu; lakota l'iyi. ¹⁰ L'o kwa oye enya l'okpoga be bu eke iphemiphe obule, bu ejo iphe futaru. O nwekwaru ndu bu okfu l'ephe achọ okpoga be ephe gudewa iya ru shiswewaru uzo; haa ekwekwe, ephe kweru ke Kuráyisutu. Yo bukwaru iya phu meru; ephe egbe shi ege ono gude eka ephe kpataru onwephe iphe-ehuka, ha l'igweligwe.

Iphe Tímoti e-meje

¹¹ Obenu l'agha: nggubedua, bu onye ke Nchileke-wa; zelajekwaaru egbe iphe ono l'o ha. Keshia ehu seje t'i buru onye doberu eka ndoo; nggu esekwaphu t'i buru onye akwabeje Nchileke ugvu. Te eka shikwaa ngu ike l'ekwekwe ono, i kweru ke Kuráyisutu ono; nggu eyeru ndu odo obu. Tajekwaru iphe nshi; nggu adukwaphu agu. ¹² Dulekwaphu l'o bu onye maru ogo ogo; mbu; keshikpelekwaphu ehu gbaje oso-amama ono; bu iya bu oso, gbaru onye kweru ke Kuráyisutu. Kebe ehu gbaje iya; k'ophu yi-gbaru eke a tuburu t'a gbarua; nata obunggo oso ono, bu iya bu ndzu gbururu jeye. O bu ke ndzu gbururu jeye ono be Nchileke kuru ngu t'i bya enweru teke ono, i vudo l'ifu igwe oha raa ya tororo; l'i kwetaru okpobe okfu ke Kuráyisutu

ono. ¹³ Oo l'ifu Nchileke ono, bu Nchileke ophu anuje iphemiphe obule ndzu; me l'ifu ke Kuráyisutu ono, vudo l'ifu Páyileti gbaaru okpobe okfu ono ekebe ono; oo l'ifu epe; be mu no l'ekfu iya ekfushiru ngu iya ike su: ¹⁴ t'i tukojelekwaphu iphe mu kfulu ngu l'o ha meje. T'e b'o dukwa eke ii-tsoswe iya m'oo ekalanu; k'ophu e too nwedu eke aa-ta ngu uta jeye teke Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kuráyisutu a-bya odo. ¹⁵ O -rulephu teke gbaru nu be Nchileke e-me t'a phugbaru Kuráyisutu obu; mbu Nchileke ono, dueberu mma; dzukota oke l'ime onwiya; buru yebedua nwenkinyi iya bu Nnajioha; buru Eze, kakota iphe bu ndu eze; buru Nnajiufu, kakota iphe bu ndu bu nnajiufu. ¹⁶ Oo ya nkinyi iya bu onye e-ta byadu bya anwuhu anwuhu. Eke o bu be iphoro, no iya nu te ekwejekwa te madzu jenyabe iya ntse. E to nwekwa madzu nwigbaleke-oma, gudejewa enya phu iya; ophu to nwekwa onye byaru bya a-phu iya. T'o buru iya be ndiphe a-kwabeje ugvu; ike ono, bu 'o-nwe-agvugvu ono aburu nk'iya. Ono kwa ege o du.

¹⁷ A bya le ke ndu nweru iphe l'eli mgboko-a: iphe ii-kfulu epe kfushiaru iya epe ike bu t'ephe be egudekwa iya eku onwephe ekuku; ophu epe 'edobejekwa obu l'iphe ono, e-te nwedu ege oo-no-bebe ono. T'ephe dobechia obu epe le Nchileke ono, bu o-me-l'uko ono. Nchileke anukotaje ayi iphemiphe obule; nu ayi k'etsubo iya; ege oo-me t'ehu tsomahu ayi. ¹⁸ Te ndu nweru iphe meje iphe du mma; mbu t'ephe mejepoo iphe du mma tekenteke; t'ephe buru o-me-l'uko; yoo heje epe uhare t'ephe le ndu odo gbaru mgba l'iphe epe nweru. ¹⁹ O bu teke epe eme ege ono; bu iya bu l'ephe e-nweru okpobe iphe. Ishi iya aburu l'ephe e-shi ege ono kpata ogbodo iphe kuberu onwephe; mbu ogbodo iphe ophu a-noduru epe jeyewaru l'uzo ifu. Oo ya bu k'ophu bu teke o ruleruphu; epe anata ndzu ono, bu okpobe ndzu ono.

²⁰ Byiko Tímoti; kwabelekwaruphu iphe ono, e yeru ngu l'eka ono enya. Nngu eletaje enya t'e b'i kfuje mkpokoro okfu, bu iphe eswe; tii tu-pheje mkpokoro ntutego, bu iphe madzu ahajeru su l'o bu mmamiphe; l'e b'o bu mmamiphe. ²¹ O nweru ndu anoduje ari l'ephe maru mmamiphe; epe egude ege ono phua uzo l'ekwekwe ono, ayi kweru ono.

Te Nchileke meeru unu eze-iphe-oma.

Èkwo k'èbo, Pòlu deru nù Tímoti

¹ Èkwo-ozí-wa shi l'èka mbèdua, bù Pòlu; mubè onye Nchileke kuru; mee tẹ mu bụru onye ishi-ozí Kuráýisutu Jisọsu. Ọ bụ Nchileke ono bẹ ziru mu tẹ mu je ekfuaru ndiphe kẹ ọkpobe ndzụ ono, o kweru ụkwa iya lẹ ya e-shi l'èka Kuráýisutu Jisọsu nù ayi ono.

² Onye mu ede iya anụ bụ nggubedua, bù Tímoti ono, mu yeru obu ono; mbụ nggube onye ono, dūwa l'ọ bụ nwa mu ono.

Tẹ Nchileke, bù Nna; mẹ Nnajiufu ayi, bù Kuráýisutu Jisọsu meeru ngu eze-iphe-oma; yọ phụaru ngu imiko; mekwaaphu t'èhu dū ngu agu.

Pòlu etu Nchileke ẹpha; l'adukwaphu Tímoti ike

³ Mu etu Nchileke ẹpha; yẹbedua ono, mu gude obu iphoro ejeru ozi ẹge nna mu oche phẹ jeru iya ẹya; obu ta awa mu awawa. Iphe bụ teke mu ekfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi bẹ mu anyatajẹ tua ya ẹpha l'okfu ẹhu ngu. ⁴ Tímoti; mu nyatakwaru-a ẹnya-mini ono, gbakahuru ngu l'ẹnya ono. Yọ bụru iya meru iphe obu ngu egbu mu egbugbu. Mbụ; l'ọ kfube agushi mu ike tẹ mu lẹ nggu phufua ọdo; k'ophu ẹhu-otso-ena e-jikwanu mu ọkpoma. ⁵ Mu anyatajẹkwa ọkpobe ekwekwe ono, i kweru kẹ Nnajiufu ayi ono. Ekwekwe ono bẹ nne ngu oche; mbụ Lóyisu; mẹ nne ngu; mbụ Yunáýisu vuhaodu ngu ru ụzo kweta. Yo dokwaa mu phụ ẹnya l'ọ kwaphu ẹge ono bẹ nggubedua kwetaru. ⁶ Ọ kwa iya meru iphe mu anyataru ngu iya; sụ t'i mekwaa iphe-oma ono t'o reje ire; bụ iya bụ iphe-oma ono, Nchileke shi l'èka ono, mu byiberu ngu l'ishi ono; nù ngu teke ono, mu kfuru nù Nchileke l'okfu ẹka ngu ono. ⁷ Lẹ Ume-dụ-Nsọ ono, Nchileke nuru ayi ono ta bụkwa Ume, emeje t'ayi atsụ egvu. Ume-dụ-Nsọ, ọ nuru ayi bụ ophu anuje ayi ike; Ume, emeje t'ayi yeru ibe ayi obu; bya aburu Ume, emeje t'ayi dū ike kpade onwayi.

⁸ Ọo ya bụ; t'ẹ b'ọ dukwa ngu iphere okfuru ndiphe l'ị bụ kẹ Nnajiufu ayi. Ophu iphere mbèdua, e gude okfu ẹhu iya tua mkpọro-a 'adujekwa ngu. Iphe ii-gbe mee bụ t'i jee òkè iphe-ẹhuka nke ngu l'iphe-ẹhuka ono, ayi eje l'okfu ozi-oma ono. Nchileke bẹ e-mekwa ngu-a tẹ ike ejeje iya dū ngu. ⁹ Ọ bụ Nchileke ono bụ onye dzọru ayi; kua ayi t'ayi bya aburu ndu nk'iya. Ishi iya ta bụkwa l'ọo kẹ iphe-oma, ayi metaru l'onwayi. Ishi iya bụlekwaphu l'ọ bụ iphe ọ tūbehawaru l'ọ bụ ẹge ono bẹ ya e-me iya. Ọ bụlekwaphu eze-iphe-oma, o meru ayi. Eze-iphe-oma ono b'o shihaakwaru l'èka Kuráýisutu Jisọsu mehaodururu ayi; bẹ yẹbe Nchileke mederu mgboko-a. ¹⁰ Obenu lẹ nta-a b'ọ bya emee; a phugbaru eze-iphe-oma ono; okfu lẹ Kuráýisutu Jisọsu ono, bụ Onye Ndzọta ayi ono bẹ byawaru l'eli mgboko-a; bya emebiyiwa ike kẹ anwuhu. Nta-a b'o shiwa l'ozí-oma ono mee tẹ ndzụ ono lufuta iphoro; mbụ; ndzụ ono, bụ: a -nọduwa iya; ta anwuhuhe anwuhu ono.

¹¹ Ọ kwa Nchileke ono bẹ fọtaru mu tẹ mu bụru onye a-nọdu ara ozi-oma ono arara; bụru onye ishi-ozí iya; bya abukwaruphu onye ezi iya ezizi. ¹² Ọ kwa iphe ono kparu iphe mu ejekota iphe-ẹhuka-wa, mu eje-wa; ophu to gbe bụkwa l'iphere iya aduje mu. Ishi iya aburu lẹ mu maru onye mu woru onwomu ye l'èka; yo doo mu ẹnya ọhuma l'ọo-dụ ike kwakọbe iphe ono, o yeru mu l'èka ono jeye mbọku ikpe ono. ¹³ Tsoatakpelekwaphu ọkpobe okfu ono, i nuru mu l'onu ono t'ọ bụru iya a-nọduje akpọziru ngu ụzo ẹge ii-shije ekfu okfu. Gudekpelekwaphu ekwekwe ono, i kweru kẹ Kuráýisutu ono; mẹ obu ono, i yeru ndu ọdo ono ẹge iigude iya. Iphe ono bẹ tūkokwa bụru iphe shikota l'atugbabe ono, ayi lẹ Kuráýisutu Jisọsu tūgbaberu bụru nanụ ono. ¹⁴ Kwabelekwaphu ẹnya l'ọkpuberu okfu ono, Ume-dụ-Nsọ yeru ngu

l'èka ono. Ọ kwa Ume-dụ-Nsọ ono, bu ayi l'ime ono e-me ngu; nggu adụ ike letakota iya ẹnya.

¹⁵ Mgbe ị marua ị ndu ị ke Éshiya, mu l'èphe ayije eje ozi-a be gbadowaru mu nu l'èphe ha; gbakashihu; mbụ jeye ị Fáyigelosu; me Hemójinizu. ¹⁶ Tẹ Nnajiufu phụaru ndibe Onesíforosu imiko; okfu l'ọ bu iya shi anọduje adụ mu ike; iphere mu ta dụ iya ege-a, mu nọ ị mkporo-a. ¹⁷ Teke o rutaru Rómu; b'ọ wataru mu achocho jeye teke ọ phuru mu. ¹⁸ Tẹ Nnajiufu yetabukwaaru iya ẹka; tẹ Nchileke phụaru iya ru imiko mbọku ikpe ono. Nggubedua l'onwongu be marua ege o yetaberu mu ẹka ị Éfesosu.

2

Ọkpobe onye alụ ọgu ẹhu Kuráýisutu

¹ Ọo ya bu; nggubedua bu nwa mu; kwekwa tẹ Nchileke mee ngu t'i gude eze-iphe-oma ono, shi l'èka Kuráýisutu Jisosu ono shihu ike. ² Ị nuwaru-a iphemiphe obule ono, mu kfuru l'edzudzu oha ono. Woru iya ye l'èka ndu koshiwaru l'èphe gbaru t'e gude ire ephe ẹka, bukwanu ndu a-dụ ike zikwaa ya phụ ndu ọdo.

³ Jekwaa okè iphe-ẹhuka nke ngu l'okfu ẹhu Kuráýisutu Jisosu, bu iphe gbaru ọkpobe onye alụ ọgu ẹhu Kuráýisutu ono. ⁴ Ẹ to nwekwa onye soja, nọ l'èke ọgu shihuru ike, ekweje t'oriri k'ẹhu iya loru iya ye l'ome iphe ndu ẹ-ta bụdu ndu soja eme. Iphe onoduje ese bu tẹ ya mee iphe a-nọdu atso onye ishi, deru epha iya l'ekwo ẹna. ⁵ Ọdo aburu l'onye agba ọso b'ẹ te ebujekwa nggo k'onye katsua agbagba l'oso ono; m'ọ -bụdu l'o mekotaru iphe a sụru l'onye agba ọso ono mefutaje. ⁶ Ọ bu onye akọ okfu; l'eseshi akanya ike be gbaru ị t'o vujeru ụzo ria iphe shi l'okfu obu. ⁷ Rilekwaphu iphemiphe obule ono, mu ekfu ono ariri; ị Nnajiufu e-yekwaru ngu-a ẹka; mee t'iphe ono l'ọ ha dokota ngu ẹnya.

⁸ Nyatakwa Jisosu Kuráýisutu ono, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nọdu ndzu ono. Ọ bu l'eri Dévidi be Jisosu ono shi. Yọ buru iphe ono bu iphe ozi-oma ono, mu ezi ono ekfu. ⁹ Ọ bu okfu ị mu ezi ozi-oma ono; meru iphe mu eje iphe-ẹhuka-wa, mu eje-wa; mbụ; l'a tutsuwaru; tuwa mu mkpakobe ị mù -bụ onye metaru ejo iphe. Ọlobu; a -tutsua mu iya; ?a tūhunuru iya ozi-oma ono tọ? Wawakwa! Ẹ to nwekwa onye ha k'otu ozi-oma ono mkpakobe. ¹⁰ Ọ bu iphe ono meru iphe mu gude k'okfu ẹhu ndu ono, Nchileke fọtaru ono l'atagbukota iphemiphe obule ono ị nshi; k'ophu Nchileke e-shi l'èka Kuráýisutu dzokwaaphu ephe; shi ege ono nu ephe ndzu, dū biribiri, ẹ-ta agvudu agvugvu. ¹¹ Okfu-a be bukwa okfu, e gude ẹka, sụru:

“L'ọ -buru l'ayi ị Kuráýisutu;
be tukoru nwuhukota;
be ayi l'iya a-tukokwaphu
nọdukota ndzu.

¹² Ọ -buru l'ayi atagbukotaje
iphemiphe obule ị nshi;
be ayi ị Jisosu
a-tukokwaphu buru eze.
Ọ -buru l'ayi sụru l'ayi
ta madu onye ọ bu;
b'ọo-sukwaphu ị
ya ta madu ndu ayi bu.

¹³ Ọ -buru l'ayi te
evudoshijedu ike l'iphe
ayi kfuru;
be yebedua evudoshijekwa

ike l'iphe o kfulu;
kele e to o gbanwejedu iphe o kfulu.”

Onye e kwere l'oojema ozi ejema

¹⁴ Nyatajeru epe iphemiphe obule ono; nggu anoduje l'ifu Nchileke kfulu iya epe kfuluaru iya epe ike; t'ephe ba anodujekwa abaphe mbà l'okfu, e-te nwedu ishi. E to nwekwa uru, no iya nu. O bulekwa emebyi be oomebyije ndu anu iya nu. ¹⁵ Keshia ehu koshije epe le Nchileke datawaru ngu; gua ngu li bu onye gbaru ke ti jejeru iya ozi; li bu nwozi, iphere ozi, ooje ta dudu; buru onye anoduje ezima okpobe okfu ono ezima; l'ewotaje iya togbo; yo daburu ifu. ¹⁶ Nggu ezelajee t'e bi tsojeshi ekfu mkpokoro okfu, bu iphe eswe. Ishi iya aburu l'egbe okfu ono e-me; ndu anu iya nu alalaha azu-azu; epe te eyeheru Nchileke ugu. ¹⁷ Iphe epe ezi aduje l'o bu ejo onya, anoduje aba l'atabushi anu. Ndu tso le ndu ono bu Hayimeniyosu; me Filitosu. ¹⁸ Epe hawaru otso okpobe okfu ono; su le ndu nwuhuru anwuhu gbe shiwa l'onwu teta nodu ndzu. Epe egude ege ono; nweru ndu ophu epe haru enwunga enwunga; shi ege ono nwufu epe l'ekwekwe, epe kwere ke Nchileke. ¹⁹ Obenu le nto-l'ali ulo ono, shihuru ike ono, Nchileke toru ono be bukwanu 'enwuribe-enwuribe. Ipe-ohubama, Nchileke deru le nto-l'ali ulo ono bu: “Nnajiufu maru ndu bu ndu nk'ia.” Iphe odo, o dekwaru iya phu bu: “T'iphe bu onye suru le ya bu ke Nnajiufu sefukwa eka l'ome ejo iphe.”

²⁰ L'eze-ulo, ha nshinu ta bulekwapu ite, du iche iche, e gude mkpola-ododo ye le ope, aswa iya ha nshinu kpushia ba anoje iya nu kpu. Iphe a pyishiru l'oshi; me ophu a kpushiru l'ura anojekwa iya phu. Ndu bu iphe aajaje ajaja; ndu aburu iphe e gude eme iphe mmakanu. ²¹ Oo ya bu; o -buru l'o nweru onye safukotaru onwiya ejo iphe ono, mu gushiru ono; o kwa iya bu l'onye obu duwa l'o bu ite ono, aajaje ajaja ono; mbu l'onye obu be bukotawa ke Nnajiufu; l'agaru Nnajiufu ono okpobe mkpa; buru onye e doberu kwabe; t'o du ike ojeru Nchileke iphe bu okpobe ozi, eejeru iya ejeru. ²² Oo ya bu; gbalajeeru egu ome ejo iphe ono, anoduje agu unwu-okorobya ono. Iphe ii-mejehia bu t'i keshia ehu meje t'i buru onye doberu eka ndoo; kwetakpelekwapu ke Kurayisutu ono, i kwetaru ono. Nggu eyeru ndu odo obu; nggu le madzu eburu le nchi ndo. O bu iphe ono be nggu le ndu ono, egudeje obu iphoro akwaku Nnajiufu ono a-tukoje eme. ²³ Be eyejekwa onu le ntutego eswe, bu iphe e-te nwedu ishi. Li makwaru-a l'egbe iphe ono be bulephu uswo be okpa-tsuje. ²⁴ Le nwozi ke Nnajiufu bufutaje onye e-ta aswojedu uswo; onye emeru onyemonye obule odo; onye maru ege eezije iphe; buru onye atagbuje iphe le nshi teke e meru iya eji. ²⁵ O bufutaje onye ewozitaje onwiya ali; l'akpo-ziru ndu agbaje iya agbagba-okfu uzo. L'o nwekwaru ege oo-me; Nchileke eyeru epe eka; epe ataa onwephe uta ejo iphe epe ono; lakfuta iya; bya amakotaru okpobe okfu ono. ²⁶ Teke ono; enya abya ephohu epe; epe anahu onya ono, Obutuswe hataru epe ono, bu iya shi mee epe; epe eme iphe bu uche-obu ke Obutuswe ono.

3

Umere ndiphe l'oge ikperazu

¹ Iphe lanu, ii-maru bu l'o -rulephu l'oge ikperazu be okpobe iphe-ehuka a-byakwa. ² Teke ono be ndiphe a-bulephu onyenonu: yo buru onwiya be oo-yeru obu nwenkinyi; epe aburu ndu nchamena okpoga; buru e-te-aja-onwephe; kulaha onwephe ekuku; ndu anoduje ephu ndu odo iphu; o-karia nne le nna epe eka; o-ritoma phe; buru ndu e-te nwedu iphe adujeru epe le nsu. ³ Epe a-buru ndu madzu du ashi; ndu iphe ta agvujedu l'obu; ndu nkfurushi; ndu obu-oku; ndu eme igiri l'o

bụ anụ-egu-egbudu; buru ndu iphe dị mma adujeashi. ⁴ Ẹphe a-buru o-nwuru-oyephe; ekfu-ba-nụ-phe; ndu anọduje eku onwephe iphe ephe ta hadu l'ọ bụ iya; ndu ka oye obu l'iphe atso ephe ena; paru oyeru Nchileke obu haa. ⁵ Ẹphe anọduje eme l'ephè -bù ndu kwetaru kẹ Nchileke; obu l'ephe te ekwetajedu lẹ Nchileke ere ire. Byiko; bukwaru ụba yeru ndu dị ẹge ono. ⁶ Ọ bụ ndu dị ẹge ono ahajeru abaphe l'ulo l'ulo; edusweshi unwanyi, ẹ-te nwedu egomunggo; mbụ unwanyi, metashiwaru ẹjo iphe; yọ kwowaru ephe ẹhu. Iphe alophe egbe unwanyi ono aburu ẹgu ẹjo iphe, dugbaa iche iche, anọduje agu ephe. ⁷ Egbe unwanyi ono bẹ onoduje ehe uhete t'ephe mụta iphe; obu l'ephe t'abiyakwanu bya adu ike tapyabe atapyabe; maru okpobe okfu ono ogbodo amaru. ⁸ Ndu ono, anọduje edusweshi unwanyi ono bẹ nọchiru okpobe okfu ono ụzo l'ọ bụ ẹge Jánẹsu ye lẹ Jámberisu nọ-chiru iya Mósisu teke ndiche. Ndu ono, anọduje edusweshi unwanyi ono bẹ egomunggo ephe dahwaru ajilakpa; ekwekwe, ephe kweru kẹ Nchileke aburu ekwekwe, daru l'eba l'enya kẹ Nchileke. ⁹ Obenu lẹ ndu ono te nwedu ẹke ephe ejebe; ndiphe aphukota l'ephe bụ ndu eswe; bụ iya bụ ẹge madzụ kpamukpamu phukotaru lẹ Jánẹsu; mẹ Jámberisu bẹ bụ ndu eswe.

Iphe Pọlu gude akpochi ẹkwo-ozu-wa ishi

¹⁰ Obenu lẹ nggubedua bẹ tsowaru iphe mu ezi; l'emewa umere mu. Yọ bukwaruphu iphe mu tumberu lẹ ndzụ mu; bẹ bụ iphe i wopyaberu; yọ buru iphe i tumberu lẹ ndzụ nke ngu. Yọ buru iphe mu kwetaru; b'i kwetakwaruphu. I phukwaruphu ẹge mu atajeru iphe nshi; phukwaaphu ẹge mu yetaberu ndu ọdo obu; mẹ ẹge mu angagbutabeje iphe l'obu. ¹¹ I makwaru-a k'ẹhu ono, a kparu mu ono; mẹ iphe-ẹhuka ono, mu jeeberu ono l'ọ ha, bụ iya bụ iphe tuko dakfukota mu lẹ Antiyoku; Ayikóniyomu; mẹ lẹ Lisutura. Egbe iphe-ẹhuka, mu jeeberu ta dukwa k'ekfukfu! Obenu lẹ Nnajiufu bẹ dzokotalekwaru mu-a l'iphemiphe obule ono. ¹² Mbụ l'iphe bụ ndu ogukpo t'ephe lẹ Kuráyisutu Jisọsu tugbabe buru nanu t'ephe nọdu ndzụ, dị Nchileke mma bẹ aa-kpakotakwaphu ẹhu. ¹³ Obenu lẹ ndu bụ ẹjo madzụ; mẹ ndu anọduje agho ugho l'ephe ha bẹ a-nodulekwaphu aka ẹji akaka akaka l'ome ẹjo iphe, ephe eme; shi ẹge ono edusweshi ndu ọdo; ndu ọdo edusweshikwaphu ephebedua. ¹⁴ Olobu; nggubedua l'onwongu; vudoshilekwaphu ike l'okpuberu okfu ono, e ziru ngu ono, bụ iya bụ iphe i kwetaru; okfu l'i makotaru ndu bụ ephe ziru ngu iya. ¹⁵ Nngu anyatakwaphu l'i shikpelephu lẹ dedeede; makotaru iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke. Ọ bụ iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono bẹ a-dụ ike mee ngu t'i maru mmamiphe; k'ophu Nchileke e-shi l'ekwekwe, i kweru kẹ Kuráyisutu Jisọsu dzoo ngu. ¹⁶ Iphe, bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke bẹ shikota l'eka Ume Nchileke. Mkpa iya dị k'ogudeje iya zia okpobe okfu ono; mẹ k'ogudeje iya koshi madzụ ẹke, o meru iphe dị ẹji; mẹ k'ogudeje iya kpọ-zia madzụ egomunggo; mẹ k'ogudeje iya zifuta madzụ tẹ onye obu buru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; ¹⁷ k'ophu onye kẹ Nchileke e-dzu oke; kwabe akwabe k'ojeru Nchileke iphe bụ okpobe ozi, nọru iya nụ.

4

¹ Nyatakwa lẹ Kuráyisutu Jisọsu ono, bụ iya e-kpe ndu, nọ ndzụ; mẹ ndu, nwuhuru anwuhu ikpe ono bẹ a-bya ọdo ujiku lanu; bya ekoshi l'ọo ya bụ eze. Ọo ya bụ; mu nọkwa l'ifu Nchileke ye lẹ ifu Kuráyisutu Jisọsu ono ekfuru ngu iya ekfushiru ngu iya ike ² t'i raje ozi-oma Nchileke ono arara; ?m'ọ -dụ ndu iraru iya ntse anunu-o; ?m'ọ -bụ l'ẹ tọ dudu iya ephe-o. Letajelekwaphu ozi ngu enya. Koshije madzụ ẹke onye obu mesweru; bajeru onye meru ẹji mba. Gudejekwa ọta-nshi mee t'obu shihu ephe ike; ophu i hajekwa ephe ozi iphe. ³ Ishi iya bụ l'o nweru teke ndiphe e-mekochaa jikalaha okpobe okfu ono, ayi ezi ono. Yọ buleruphu ẹgu ẹjo iphe, agu ephe; bẹ

èphe a-gbatsoru. Èphe achikoo ndu òdo t'èphe bya ezije èphe iphe, atso èphe èna lè nchi. ⁴ Èphe te ekwehedu ochebe nchi l'òkpuberu okfu ono. Yò buru òphu èphe e-chebe nchi bù akò-ife. ⁵ Òle; tẹ nggùbedua kpadejekwa onwongu l'iphemiphe òbule. Iphe-èhuka -byaru ngu; taaru iya nshi. T'òzi, a-nòduru ngu nù buru òra ozi-òma ono arara. Jeje ozi, gbaru ngu nù; l'ì bukwa nwozi Nchileke.

⁶ Lẹ mbedua bẹ ndzù mu dukwa l'ò bù èjà, mu achiebewa achiebe. Iphe mu ekfu bù l'ò gbawaru mu l'alala. ⁷ Mu mewaru ike mu l'òso ono. Mu gbaruwaru èke, a tuburu. Mu vudoshiwa ike l'ekwekwe ono, mu kweru kẹ Kuráiyisutu ono. ⁸ Iphe phòduru nù nta-a aburu tẹ Nchileke bua mu nggo, o dobehawaru kwabèru mu lẹ k'òso ono; mbù lẹ Nnajiufu ono, bù onye ekpeje ikpe nhamunha ono bẹ a-gù mu l'onye doberu èka ndoo mbòku ikpe ono. È tọ bulekwaa mbedua nkinyi mu; bẹ oo-bu nggo ono; oo-bukotakwa iya phù iphe bù ndu gude obu èphe l'ò ha ngabèru abyabya iya.

Ozi, Polu ziru Tímoti k'iche

⁹ Malẹkwaruphu ège ii-me byakfuta mu ègwegwa. ¹⁰ Lẹ Dímasu bẹ haakwaru mu nù tughua; okfu l'iphe kẹ mgboko-wa bẹ ka iya lẹ mkpa; karia Nchileke. Ò tughuwaru jeshia Tesalonáyika. Kérésensu bẹ jeru Galéshiya; Táiyòsu eje Daluméshe. ¹¹ Nta-a bukwa Luku nkinyi iya bẹ nò swiru mu nù. Tẹ nggu lẹ Maku yikwaru teke ìi-bya; lẹ mkpa iya dukwaru mu t'ò bya eyejeru mu èka. ¹² Tíkikòsu bẹ mu zikwaru Éfesòsu. ¹³ Ì -byadẹ; chitakwaru mu uwe-ukpo mu phù, mu haru lẹ kẹ Káposu lẹ Túrowasu phù. Nggu achitakwaru mu phù iphe bù èkwo phù l'ò ha; ketekete ndu onanu, e gude akpò anù mee ono.

¹⁴ Alẹguzánda, òphu akpù ọzu bẹ mekwaru mu èjo iphe è-ta adudu kẹ ekfukfu. Òo Nnajiufu bẹ a-kfukota iya ọgwo iphe o meru. ¹⁵ Zelakwaaru iya nggùbedua l'onwongu; l'ò kfubekpokwaa ọswa nọ-chia ozi-wa, ayi eje-wa anọ-chi.

¹⁶ Égò ọdungu ono, mu vudo l'ùlo-ikpe gọo ono b'ẹ to nwekwa m'ò bù onye lanù, gbaru yeru mu nù. Iphe bù madzù kpamukpamu tukolekwaphu buhaa mu èka. Tẹ Nchileke; byiko; ba agukwaru iya èphe l'òo èjo iphe; èphe emee ya. ¹⁷ Ò bù Nnajiufu bù onye vudonyabe mu nù; l'eyeru mu okpu-ikike; k'òphu mu e-zikota ozi ono l'ò ha tẹ ndiphe mgburumgburu nugharu iya. Ò kwa iya bù onye nafutaru mu l'èjo ọnodu. ¹⁸ Ò kwaphu Nnajiufu ono bẹ a-nafuta mu l'iphe bù èjo iphe l'ò ha; dua mu gubalangu je edobe l'èke, ò bù eze l'imigwe. T'ajaja buru nk'ia gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ège ò dù.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹⁹ Jìaru mu Pyirisíla yẹle Akwíla; mẹ ndibe Onẹsíforosu. ²⁰ Èrásutosu bẹ kwakwaru lẹ Kórintu. Tirófimosu bẹ mu hakwaru lẹ Milétusu; okfu l'èhu ta dùdu iya mma. ²¹ Keshikwaa èhu byaodu tẹmanu winta afua.

Yúbulosu ajikwa ngu phù. Yọ jikwa ngu phù mbù Púdensu; mẹ Láyinòsu; mẹ Kulódiya; mẹwaru unwunna ayi ndu òphunanu l'èphe ha.

²² Tẹ Nnajiufu chee ngu ndzù.

Nchileke emeeru unu l'unu ha eze-iphe-òma.

Èkwo, Pọlu deru nù Táyitọsu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbedua, bụ Pọlu, bụ onye ejeru Nchileke ozi; bukwaruphu onye ishi-ozì Jisọsu Kuráýisutu.

Nchileke fọtaru mu; bya ezia mu tẹ mu mee tẹ ndu ono, ọ fọtaru, wowaru onwẹphe ye iya iya l'èka ono kabaa oshihu ike; mu emekwaaphu t'ẹphe maru iphe bụ ọkpobe okfu kẹ Nchileke; ² okfu l'ayi tuko ele ẹnya ndzụ gbururu jeye ono. Ndzụ gbururu jeye ono bẹ Nchileke, bụ onye ẹ-ta adzujedu ẹjo-ire kfuhaodururu lẹ ya a-nụ ayi; tẹmanu bẹ mgboko dūbederu. ³ Yo be teke gbalẹru nù; Nchileke, bụ Onye Ndzọta ayi emee t'e shì l'ozì-ọma iya; maru ndzụ ono, o kweru ukwa iya ono. Ozi-ọma iya ono b'o woru ye mu l'èka; tẹ mu tọwashiaru iya ndiphe t'o doo ẹphe ẹnya.

⁴ Mu ede ẹkwo-wa anụ ngu nggube Táyitọsu, bụ ọgbodo nwa mu; okfu l'i kwetaru ẹge mu kwetaru: l'ọ Jisọsu bụ Nnajiufu.

Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Kuráýisutu Jisọsu, bụ Onye Ndzọta ayi meeru ngu eze-ipe-ọma; mekwaaphu t'ẹhu dū ngu agu.

Ozi Táyitọsu lẹ Kirítu

⁵ Iphe kparu iphe mu haru ngu lẹ Kirítu bụ t'i mefufu iphe phoduru nù; nggu aguta ndu a-buru ndu ọgurennya chọchi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ẹge ono, mu kfuwaru ngu iya ono. ⁶ Tẹ ndu, ịi-guta bukwaru ndu ẹ-te mejedu iphe aa-ta ẹphe uta; ndu alụgbaa nwanyi nanu nanu nwenkinyi. Ẹphe a-buru ndu unwegirima ẹphe wowaru onwẹphe ye Kuráýisutu l'èka; ndu ẹ ta amaduru unwegirima ẹphe ẹjo ẹka l'ẹphe eme gaphugaphugaphu; ẹphe ta bụ ndu bụ 'anuma-anuma. ⁷ L'onye ishi chọchi bụfutajekwa onye ẹ-te emedu iphe aa-ta iya uta; keshinu ọ bụ onye ishi, eleta ozi Nchileke ẹnya. Ọ bụfutajekwaphu onye ẹ-ta bụdu ọ-chia-o-kele-onwiya; onye obu-ọku; onye angunuka mее; onye eme ẹhuka; onye ẹkpiri ogude ụgho eri madzụ uru aduje. ⁸ Onye obu bụfutajechia ọ-kwa-ẹbyee; onye yeru obu l'iphe dū mma; onye nweru egomunggo; onye doberu ẹka ndoo; onye umere iya ekoshi l'ọ bụ onye duru Nchileke iche; buru onye akpadeje onwiya akpade. ⁹ Ọ bụfutaje onye vudoshi ike l'okfu ono, a maru l'ọ gbaru k'ogude ẹka ẹge e ziru iya ẹya ono; k'ophu ọo-dū ike gude ozi ọkpobe okfu ono, eezi ezizi ono dūa ndu ọdo ike ọgbodo adūdū; k'ophu ọo-dū ike gudeje iya koshi ndu ịkaru iphe oozi ẹke e jeberu; ụzo akpo-swehu ẹphe.

¹⁰ L'ọ nwekwaru igweligwe ndu, bụ o-kwefuru-ikè pẹ; mbụ ndu gude mkpokoro okfu; mẹ ụgho l'aghota ndu ọdo; ketekete kẹ ndu Ju, byawaru bya aburu ndu kẹ Kuráýisutu. ¹¹ T'a gbọ-bujekwaru okfu ye egbe ndu ono l'onu; kẹ l'ẹphe egudeje ozi iphe, ẹphe ta ge ezidu; agbaghashi ufu ndiphe; ẹge ee-shi t'ẹphe rita uru; mbụ ndu iphere gvuru l'ifu. ¹² L'onye lanu lẹ ndu Kirítu, bụ onye ẹphe suru l'ọ bụ onye agbaje ẹja sụkwaru: "Lẹ ndu Kirítu shikwa l'odungu buleruphu atukporoku; ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu pẹ; ndu ẹnyiru, ẹkpiri egbu egbu." ¹³ Iphe ono, nwoke ono kfuru ono aburu ọkpobe okfu. Ọo ya bụ; bashiaru ẹphe mbà ike; tẹ ekweta, ẹphe kwetaru buru ọkpobe ekweta; ¹⁴ t'ẹphe ba angabẹhe nchì l'akọ-ife ndu Ju; mẹ l'ekemu, ndu ịkaru ọkpobe okfu ono turu l'onwẹphe. ¹⁵ Ndu obu guru iphoru l'ifu Nchileke bẹ anọduje edo nsọ. Obenu lẹ ndu merushiru onwẹphe emerushi; mbụ ndu ẹ-te kwedu kẹ Kuráýisutu te nwekwa iphe ẹphe edo nsọ. Uche ẹphe ruhuwaru aruhu; ẹjo iphe ta awahe ẹphe obu. ¹⁶ Ẹphe anọduje ekfu l'ẹphe maru Nchileke; obu l'ẹphe egudeje umere ẹphe ekoshi l'ẹphe ta madu iya. Ẹphe bụ ndu aakpofu akpofu; ndu ẹ-ta

nuduru madzú okfu; bya abúkwaruphu 'ò-ga-lẹ-mkpa, ẹ-te nwedu iphe dọ mma, ẹphe dọru ike ememe.

2

Ọkpobe okfu, eezi ezizi

¹ Obenu; nggubedua l'onwongu: tẹ iphe iizi yẹ l'ọkpuberu okfu ono, eezi ezizi, anuje ọkpobe ndzú ono dakọtakwa. ² Zia unwoke ndu ọphu ka ọbu nwọgurennya t'iphe ẹphe eme dojekwaa ẹphe ẹnya. T'ẹphe meje umere, koshiru l'ọ gbaru t'e yejeru ẹphe ugvu; ẹphe akpadeje onwẹphe akpade. T'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Kuráiyisutu; mẹ n-yemobu ẹphe; mẹ ọta-nshi ẹphe bọru ọkpobe iya. ³ Nggu ekfukwaruphu unwanyi ndu ọphu ka ọbu nwọgurennya t'ẹphe meje umere, ekoshi lẹ Nchileke dọru ẹphe lẹ nsọ. T'ẹphe ba asujekwa asu; ẹphe ta bu ndu anguruma. Iphe, ẹphe e-mejehia bu t'ẹphe gbe zije iphe dọ mma. ⁴ Ọo ya bu k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono; zua unwanyi ndu ọphu bukwađu unwanyi ọgbangga t'ẹphe yejeru nji ẹphe; mẹ ẹgirima ẹphe obu. ⁵ Ẹphe eshikwaphu ẹge ono; zua ẹphe t'ẹphe nweru egomunggo; dobe onwẹphe ọgà; kwakọbeje ọlo ẹphe; bọru ndu obu-ọma; l'anuru nji ẹphe okfu; t'e shi ẹge ono t'ẹ b'e gude okfu ẹhu ẹphe mee okfu Nchileke iphe-mmanu.

⁶ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ii-kfuru unwu-okoroḅya t'ẹphe kpadeje onwẹphe. ⁷ Mee onwongu; k'ọphu ii-buru onye ee-letaje ẹnya; l'ome umere ọma. Teke iizi iphe; nggu agbanwujee ifu; gude ire-lanu zije iya ọgbodo ezizi. ⁸ Kfuje okfu, nweru ishi; mbu okfu, ẹ ta avochadu avocha; nggu eshi ẹge ono mee ndu okfu ngu iphe-iphere; k'ọphu ẹphe ta amadu ẹjo iphe ẹphe e-gude ekfurushi ayi.

⁹ Kfujeru ndu ọphu bu ohu t'ẹphe nujeru ndu gbaru ẹphe nu okfu; t'iphe bu iphe ẹphe eme ememe bujeru iphe a-dọ nnajiufu ẹphe mma l'ọkpoma. T'ẹphe ba agbajekwa ẹphe okfu; ¹⁰ ẹphe te emeje ẹka-ntubu. Ọ bu t'ẹphe koshijehia l'ẹphe bu ndu gbaru t'e gude ire ẹphe ẹka ọgbodo egude l'iphemiphe ọbule. Ọo ya bu k'ọphu ee-shi l'umere ẹphe l'ọ ha; melia iphe eezi ezizi kẹ Nchileke, bu Onye Ndzọta ayi ono.

¹¹ Lẹ Nchileke koshiakwaru eze-iphe-ọma iya; bu iya bu eze-iphe-ọma, ọ dọ iya t'o gude dzọta onyemonye ọbule. ¹² Eze-iphe-ọma ono bẹ ezi ayi ẹge ayi e-shi haa ọnodu ndzú, ugvu Nchileke ta nọdu; mẹ ẹge ayi e-shi nahu ẹgu ẹjo iphe kẹ mgboko. Eze-iphe-ọma ono ezikwaphu ayi ẹge ayi e-shije kpade onwayi; bọru ndu doberu ẹka ndoo; yejeru Nchileke ugvu lẹ mgboko-a. ¹³ Ayi nọkwa kwaberu mbọku ẹhu-ọtso-ẹna ono, bu iya bu iphe ono, ayi ele ẹnya iya ono. Ọ bu mbọku ono e-koshi ọdu-biribiri kẹ Ọkaribe, bu Nchileke ono, bu Onye Ndzọta ayi ono; bu iya bu Jisọsu Kuráiyisutu. ¹⁴ Ọ bu Jisọsu Kuráiyisutu ono bẹ bu onye woru onwiya chiaru Nchileke ẹja l'okfu ẹka ayi; k'ọphu oo-shi ẹge ono gbata ayi l'ẹka iphe dọ ẹji; mẹ t'ọ sachaa obu ayi t'ayi bọru ndu nk'iya; mee ayi ndibe iya; t'ayi bọru ndu ome iphe dọ mma a-nọduje anma ẹhu anmanma.

¹⁵ Tuko iphe ono kfushia; nggu egude iya kasaa madzú ẹnu-nchi; nggu egudekwa iya phu koshije madzú ẹke o mesweru; t'i dulata iya azu. T'ẹ b'ọ dukwa onye e-me ngu l'ẹ to nwedu iphe i bu.

3

Umere, gbaru ndu kẹ Kuráiyisutu

¹ Nyatajeru ẹphe t'ẹphe nọduje ndu ishi, achi nu; mẹ ndu ekfu iphe eme nu l'ẹka. Ẹphe anujeru ẹphe okfu; bọru ndu kwakoberu onwẹphe k'oje iphe bu ozi, buhuru ẹsa. ² T'ẹ b'o nwekwa onye ẹphe e-kfujeru ẹjo okfu; ẹphe ta swoje uswo. T'ẹphe gbe buchiaru ndu obu-ọma; l'emere onyemonye ọbule odoo. ³ L'ayibedua l'onwayi nwekwaru teke ayi shi bọru ndu eswe; ndu ẹ-te nwedu onye ẹphe anuru okfu; ndu

e dusweru ọzo kẹ Kuráyisutu; ndu shi buru ohu ẹgu ẹjo iphe anọduje agugbaa madzọ; mẹ ohu ẹkpiri iphe dughbaa iche iche. Iphe ayi shi eshibeje ite iya mbọku-mbọku abuleruphu ẹjo ọriri; mẹ ogvu ẹnya-kfurukfuru. Ayi shi buru ndu du ndu ọdo ashị; madzọ ibe ayi adukwaphu ayi ashị. ⁴ Ọbe ọ bya ebe teke Nchileke, bu Onye Ndzọta ayi koshiru ayi obu-oma iya mẹ ẹge o yeberu ayi obu; ⁵ yọ dzọta ayi. Adzọta ono ta bukwa l'ọo iphe ayi metaru l'oma; ọ bulephu imiko, ọophuru ayi. Adzọta ono shi l'asasa, ọ saru obu ayi; tẹ Ume-du-Nsọ mee ayi t'ayi buru ndu a muru ọdo; mekwaaphu ndzọ ayi t'ọ buru ndzọ ọphungu. ⁶ Nchileke shi l'ẹka Jisọsu Kuráyisutu, bu Onye Ndzọta ayi; kwatakpo nọ ayi Ume-du-Nsọ ono nshinu nshinu; ⁷ t'ayi buru ndu o gude eze-iphe-oma nk'ia gwa lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; mẹ ndu e-nweru okè lẹ ndzọ gbururu jeye, bu iphe ayi ele ẹnya iya. ⁸ Okfu-a bu okfu, e gude ẹka.

Iphe mu eme tẹ mu karu ngu bu t'i kfu ya; kfushia ya ike; k'ọphu ndu ọphu wowaru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka e-yeru ẹhu l'ome iphe du mma. Iphe-a bukota iphe buhuru ẹsa ọkpobe ebuhu; bya abukwaruphu iphe akwọ madzọ lẹ mkpa. ⁹ Obenu l'aga: zelaaru ntutego, ẹ-te nweddu ishi. Zelaaru ọtu ẹgo ndzekfundzekfu ẹpha, shi lẹ ndiche; mẹ ọswo-phe uswo; jeye mẹ ọba-phe mbà k'iphe shi l'ekemu. Egbe ntutego ono bukota iphe ẹ-te nweddu iphe ọ bu; to nwe iphe eerita iya. ¹⁰ Tẹ nggu l'onye ebukataje ndu ọphu oo-bukata lẹ chochi be nwekwa iphe nggu l'ia e-megbakwadu m'ì -nmawaru iya ọkwa iya ọgbo lanu; gaa lẹ k'ẹbo; to kwe. ¹¹ Makwaru l'egbe onye ono gbajohuakwaru agbajohu. Oomewa iphe du ẹji; makwaru l'ime obu iya lẹ ya buwa onye ikpe nmaru.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹² Mu -zilephu Átemasu; m'ọ bu Tíkikọsu t'ọ bya; keshikwaa ẹhu; byakfuta mu lẹ Nikópolisu ẹgwegwa; l'ọ kwa l'ẹke ono; bẹ mu tuburu lẹ mu a-nọ l'oge winta-wa, aabya abahu-wa. ¹³ Keshikwaa ẹhu yeru Zínasu, bu onye lọya; mẹ Apólosu ẹka; t'ẹphe tugbua ije ẹphe. Nukwa ẹphe iphe bu iphe mkpa iya duru ẹphe; t'ẹ b'o nwe iphe ọko iya a-duru ẹphe. ¹⁴ Mee unwunna ayi t'ẹphe mọta oje ozi, du mma; k'ọphu ee-shije iya dzọo madzọ lẹ mkpa, kparu iya nọ. Ẹphe 'emedu iya ẹge ono; t'ẹphe makwaru l'ozì ẹphe ọbu te nwekwa iphe ọ bu.

¹⁵ Iphe bu ndu mu l'ẹphe nọ l'ẹke-a ekele ngu. Kelekota ndu yeru ayi obu, bu ndu ayi l'ẹphe tuko kwetakota kẹ Nnajiufu.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Ẹkwo, Pọlu deru nọ Fayilímọnu

¹ Ọ bụ mbẹdua, bụ Pọlu, bụ onye e gude okfu ẹhu Kuráýisutu Jisọsu tụa mkpọro bẹ mu lẹ nwanna ayi, bụ Tímoti gba mgba ede ẹkwo-ozí-wa.

Onye ayi ede iya anụ bụ nggube onye ono, ayi yeru obu ono; mbụ Fayilímọnu; nggube onye ayi lẹ nggu tuko ejeru Kuráýisutu ozi. ² Ndu ayi edekwa iya phụ anụ bụ Akwiya, bụ nwunne ayi nwanyi; mẹ Akíposu, ayi l'iya tuko alụ ọgu ẹhu Kuráýisutu; mẹ iphe bụ chọchi ono, edzukobeje l'ulo ngu ono.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna ayi; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

*Pọlu ekele Nchileke ekele;
l'okfu ẹhu Fayilímọnu*

⁴ Mu anọduje etu Nchileke ono, mu ejeru ozi ono ẹpha: t'o lee ẹka l'iphe bụ teke mu ekfu anụ iya l'okfu ẹhu ngu. ⁵ Iphe ọbu bukwa lẹ mu anụ l'i yekotaru ndu kẹ Nchileke obu l'ẹphe ha; l'anụkwaphu l'i wotaru onwongu ye Nnajiufu, bụ Jisọsu l'ẹka. ⁶ Iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke bụ t'o mee t'i gude anọno ono, ị nọ l'ẹka Nnajiufu ono; mee tẹ nggu lẹ ndu ọdo tųgbabe buru nanụ ọkpobe abubu; mbụ iphe bụ ndu ono, wotakwaruphu onwẹphe ye Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu l'ẹka ono. Ọo ya bụ; nggu eshikwanu ẹge ono kafuaru oma iphe bụ iphe-oma, gbaru ayi l'ememe; k'ọphu aa-nọdu akwabe Kuráýisutu ugwu. ⁷ Nwanna mu; obu ono, i yeru ndu kẹ Nchileke ono kwa iya katsukpo ome t'ẹhu tso mu ẹna. O mekwaruphu; obu aka mu oshihu ike. Iphe, kparu iya nụ aburu l'ọo l'ẹka ngu b'e shi; ẹhu awata ovo ndu kẹ Nchileke ọku.

*Pọlu arọ Fayilímọnu arọro;
l'okfu ẹhu Onésimosu*

⁸ Ọo ya meru iphe mu arọ ngu arọro; 'e gudekwaru l'ọ gbaru-a kẹ tẹ mu kfujeru ngu ẹge ọnu ha mu; okfu lẹ mu bụ kẹ Kuráýisutu; mbụ tẹ mu gude olu ike kajeru ngu iphe gbaru ngu l'ememe. ⁹ Ọbe l'ọ bụ n-yemobu ono kparu iphe mu a-nọdunuphu l'arọ ngu arọro; m'o be kẹ tẹ mu gude olu ike kfuru ngu okfu ono. Ọ kwa mbẹdua, bụ Pọlu, bụwa nwoke ọgurennya; nọdu lẹ mkpọro nta-a; okfu lẹ mu ejeru Kuráýisutu ozi arọ ngu iphe ono. ¹⁰ Ọ kwa arọ ẹhu Onésimosu bẹ mu arọ ngu ono. Onésimosu ono bẹ duakwa l'ọ bụ nwatibe mu; kẹ l'ọ bụ mu; bẹ kfutaru iya yeru Kuráýisutu. Ọ kwa lẹ mkpọro l'ẹke-a bẹ mu nọdu kfuta iya yeru Kuráýisutu ọbu. ¹¹ L'odungu b'o shi buru 'o-ga-lẹ-mkpa kẹ madzụ Obenu lẹ nta-a bẹ ọogawaru ngu mkpa; agakwaruphu mbẹdua.

¹² Nta-a bẹ mu edufuakwa iya t'ọ lata azụ lẹ nke ngu. Ọ bukpokwa onye nọ mu l'obu nshinu. Ọ nọ-tabe mu l'obu; k'ọphu ọ dụwa l'ọ bụ mbẹdua l'onwomu alakfuta ngu. ¹³ Mu shikwa ría lẹ mu a-ha iya tẹ mu l'iya nọdu l'ẹke-a; k'ọphu ọo-nọdu emeru mu iphe ị ga nọdu emeru mu lẹ mu nọ lẹ mkpọro-a, mu nọ-a; okfu lẹ mu ezi ozi-oma Nchileke. ¹⁴ Mu ariebe iya ẹge ono; bya asụ: wawa; lẹ mu te esededu iya tẹ mu l'iya nọdu; l'ẹ-ba bụ lẹ mu kfuru ngu iya t'i kweta; t'ẹ b'ọ dụ l'e guderu ngu egude; nggu eme iphe-oma, yele ẹhu ngu a-dụ l'okfu. Ọ -buru nggubedua turu obu ngu ama emeru mu iphe-oma; onanu akalephu mma l'ọo l'obu ngu b'o shi.

¹⁵ Mu -jeshia ekfufu; mu asụ l'ọ gbe dụ l'agbafu, ọ gbafuru lẹ nke ngu kẹ nwa teke ono bẹ bụ ẹge nggu l'iya e-mekochaa bupyabewaru jeye. ¹⁶ A makwaru-a l'ọ bụ ohu; ọbu l'ẹ tọ buhekwa ohu k'ẹge ono nta-a. Ọ kaakwa ohu mma. Nta-a b'ọ

bụakwa nwanna ayi, ayi yeru obu; ketekete ke mbedua. Nngubedua a-kakwa iya ru oyeru obu; keshinu ophu o bu madzu ibe ngu; bya abukwaruphu onye yele Nnajiufu tugbabewaru buru nanu.

¹⁷ O bu iphe ono meru iphe mu suru ngu: o -buruphu l'i wotaru mu le mu bu onye nggu l'iya tuko ejeru Kurayisutu ozi; nata iya okpobe anata ege i ga anata mu ndege o -buru l'oo mu byaru. ¹⁸ Teke bu l'o nweru iphe du eji, o meru ngu; odudu buru l'o -nweru ugwo, o ji ngu; tuko iya bo mu. ¹⁹ O bu mbedua a-kfu ngu iya. O kwa mbedua, bu Polu be gude aka mu ede iphe-a; su t'i haa: le mu a-kfu ngu iya-a. Mu te ejekwaru ngu ru okfuru l'i ji mu ugwo; mbu l'i ji mu ugwo ndzu ngu l'o ha. ²⁰ Iye-o; iphe mu ekfu nwanna mu; byiko; bu t'i yeru mu ru aka. Le keshinu ayi tuko buru ndu kweru ke Nnajiufu; meeru te meji nmakfuru mu anmakfuru; keshinu ayi le Kurayisutu tugbaberu buru nanu.

²¹ Iphe mu gude ederu ngu ekwo-wa kwa le mu maru l'ii-meru mu-a iphe mu suru t'i meeru mu; mbu meru k'etsutsu iya ye iya. ²² Iphe odo, mu ekfufua bu t'i kwakobekwaru mu eke, mu a-nodu; le mu arikwa le Nchileke e-mekwaru-a unu iphe ono, unu ekfu anu iya ono. Mbu l'oo-mekwaa te mu bya; k'ophu mu l'unu a-phu.

Ekele mkpo-chi ishi iya

²³ Epafurasu ajikwa ngu phu. Mu l'iya be tukokwa nodu le mkporo l'eke-a l'okfu ehu Kurayisutu Jisusu. ²⁴ Epe ajikwa ngu phu mbu Maku yele Arisutakosu; me Dimasu; me Luku. Ndu ono be mu l'ephe tuko nodu l'eke-a ejeru Nchileke ozi.

²⁵ Te Nnajiufu ayi, bu Jisusu Kurayisutu meeru unu eze-iphe-oma.

Ekwo, E deru nū Ndu Híburu

Nchileke shi l'onu Nwa iya kfuwa okfu

¹ Lẹ teke ọhazu bẹ Nchileke shi l'uzo, dū iche iche zia ndu ekfuchiru iya nū; ẹphe ekfuru nū ndiche ayi pẹ ugbo olemole. ² Yo be nta-a, buwa oge ikperazu-wa; yọ buru onye bụ Nwa iya b'o gude kfuru nū ayi. Ọ bụ l'eka Nwa iya ono b'o shi mee mgboko mgburumgburu. Yọ fọtakwaphu Nwa iya ono; sụ l'ọo ya bụ ishi k'iphemiphe ọbule. ³ Nwatibe iya ono egbu nwịnwii; shi ẹge ono ekoshi l'ọ bukwaphu ẹge ono; bẹ Nchileke egbu nwịnwii. I -phụwa Nwatibe iya ono; b'ị phụwaru Nchileke. Okfu, Nwatibe iya ono kfuru ereshi ire ike. Yọ buru ire ono, okfu iya ere ono; b'o gude gudekota mgboko mgburumgburu. Ọ safutsuaru ndiphe iphe dū ẹji, ẹphe meru; gbeshi je adugaru anọdu l'imigwe l'eka-utara Nchileke, bụ iya bụ onye kakọta ike.

Nwa ono ka ojozi-imigwe

⁴ Nwa ono bẹ Nchileke meru; yọ nyibekota iphe bụ unwu ojozi-imigwe. Yọ bukwaruphu ẹge ono bẹ ẹpha, Nchileke guru iya, bụ iya bụ Nwa kẹ Nchileke kangokwaruphu ẹpha k'iphe bụ unwu ojozi-imigwe. ⁵ Lẹ Nchileke te nwekwa ojozi-imigwe ọphu ọ sụjeru:

“Ọ bụ nggu bụ Nwa iya;

tsube ntanū;

bẹ ya buakwa Nna ngu.”

Ọphu 'onwekwa ojozi-imigwe,

ọ sụjeru:

“Ya a-buru ngu Nna;

nggubedua aburu iya nwa.”

Ọ bulekwaphu kẹ Jisọsu; bẹ Nchileke kfujeru ẹge ono. ⁶ Tẹmanu; teke Nchileke abya ọsu ọkpara iya ono t'ọ bata lẹ mgboko; b'ọ suru:

“T'iphe bụ unwu-ojozi

Nchileke l'ẹphe ha

bajekwaru iya ẹja.”

⁷ A bya l'eka k'unwu ojozi-imigwe; bẹ iphe Nchileke kfuru bụ:

“Ya mewaru unwu

ojozi-imigwe iya;

ẹphe adugbaa l'ọ bu

pherephere; buru ndu ozi,

dugbaa l'ọ bu ọku,

enwu raphuraphu.”

⁸ A bya lẹ kẹ Nwa iya ọbu; Nchileke asu:

“Ya suru ngu nggube Nchileke:

Ọ bụ ẹge ị bụ eze nta-a

bẹ ịi-buru iya gbururu

jeye lẹ tutu yoyo.

Ii-dobe ẹka ngu ndo;

l'achi ẹke ị bụ eze.

⁹ Iphe vudo nhamunha

dū ngu mma.

Iphe ẹ-te vudodu

nhamunha adu ngu ashi.

Ọ bụ iya meru iphe
Nchileke ono, bụ Nchileke
ngu ono ƒotaru ngu;
bya akwabẹ ngu ugvu;
mee: ẹhu atso ngu ẹna;
Mbụ ugvu;
mẹ ẹhu-otso-ẹna ophu
ka k'ibe ngu phe.”

¹⁰ Nchileke abyakwa bya ekua ya “Nnajiufu”; sụ:

“Lẹ mbulembu kpọoru;
bụ nggube Nnajiufu keru alị;
kee iphemiphe ọbule,
nọ iya nụ.
Nggụ abya egude ẹka ngu kee igwe;
mẹ iphemiphe ọbule,
nọ iya nụ.

¹¹ Iphemiphe ọbule ono
e-mekochaa yifukota.
Obenu lẹ nggubedua
a-nọlee ẹge ị nọ.
Iphemiphe ọbule ono
e-mekochaa kashihu l'ọ bụ uwe.

¹² Teke ono; nggu aphukoo
ya aphuko; phufu l'ọ bụ
onye phufuru ukpo.
A bya agbanwee ya.
Obenu lẹ nggubedua
bụ onye ị bụ; bẹ ịi-buru;
buru iya jeye lẹ tutu yoyo.”

¹³ ?Nanụ ojozi-imigwe ophu Nchileke sụjeru:

“Nọdu iya l'ẹka-utara
jeye teke ya e-me ndu
ohogu ngu t'ephe buru
iphe ịi-dzopyabe l'okpa.”

¹⁴ Ụnwu ojozi-imigwe; ?ephe ta tukodu buru ndu ojozi, ẹ ta aphudu l'ẹnya, ejegbaaru Nchileke ozi; bya aburu ndu Nchileke yeru t'ephe bya eyeru ndu oomekochaa dzota ẹka.

2

Ndzota, paru apaa

¹ Ọo ya meru iphe ayi yefutaje ẹhu l'okfu ono, ayi nuru ono; t'ayi ba akponyaa galagala; kpofu. ² Ọ -buru l'ozu ono, unwu ojozi-imigwe zihawaru ono bẹ meru t'a maru l'okfu ono du ire; iphe bụ onye kwefuru ikè; jika iya; eshiwa l'ajika ono jee n-nawere, bụ iphe gbaru ephe; ³ ?nanụ ẹge ayibedua e-shi nahụ ikpe iya; m'ọ -buru l'ẹ to nwedu iphe ayi guberu eze ndzofuta ono. Ndzofuta ono bụ Nnajiufu l'onwiya bẹ vu ụzo kfu okfu iya; ndu nuru iya ẹya l'onu abya ekepyiaru iya ayi akụ. ⁴ Nchileke l'onwiya koshikwaruphu l'ọ bụ oswi-okfu teke ono, o gude ike iya meshia iphe-ohubama, dugbaa biribiri; bya eworu iphe-oma, shigbaa l'ẹka Ume-dụ-Nso keshikwaaruphu ndu kweru nk'iya ẹge ọ du iya mma l'uche tẹ ya kee ya.

Jisosu ekoshi ụzo ndzota

⁵ L'ẹ tọ bukwa ụnwu ojozi-imigwe bẹ Nchileke meru t'ẹphe bugbaaru ishi lẹ mgboko ono, e-mekochaa byanu ono, bu iya bu mgboko ono, ayi ekfu okfu iya ono. ⁶ Iphe Nchileke mechiaru bẹ dunua l'ọ bu iphe e kfuru l'ekwo okfu iya; sụ:

“Nggube Nchileke;

?bu ngunu; bẹ madzu bu
ke t'i riye oriri ẹhu iya.
?Bu ngunu b'ọ bu
ke t'i letaje iya ẹnya.

⁷ I meru iya; yọ laa alị l'ẹke ụnwu ojozi-imigwe nọ.
Ọ bu l'ẹ tọ ladu alị ono
ọphu baru nwishi.
Ị kwabẹru iya ugvu;
bya emee ya;
yo nweru ẹnya l'ọ bu
onye eze.

⁸ Nggụ abya emee ya;
yọ dzọpyabekota iphemiphe ọbule,
i keru ekeke l'okpa.”

Keshinu o meru madzu; yọ dzọpyabekota iphemiphe ọbule l'okpa; bunu iya bu l'ẹ to nwedu m'ọ bu iphe lanu, ọ gufuru. Obenu lẹ nta-a b'ẹ ta phudua ẹge madzu shi buru ishi iphemiphe ọbule. ⁹ Ọ buchia Jisọsu bẹ ayi phuru lẹ Nchileke meru: yọ laa alị l'ẹke ụnwu ojozi-imigwe nọ; ọbule ẹ tọ ladu alị ọbu nọo ọdu. Iphe meru iphe ọ laru alị ono aburu ẹge oo-shita l'eze-iphe-oma ọphu Nchileke eme; nwuhu l'okfu ẹhu onyemonye ọbule. Ayi phuru iya ẹge Nchileke kwabẹru iya ugvu; bya emee ya; yo nweru ẹnya l'ọ bu ẹge eemeje onye eze t'o nweru ẹnya; okfu l'o jeru iphe-ẹhuka; nwuhu. ¹⁰ Iphemiphe ọbule shi l'ẹka Nchileke; yọ buru iya bu ishi k'iphemiphe ọbule. Yọ buru yẹbedua, bu Nchileke b'ọ gbaru l'oshi l'iphe-ẹhuka, Jisọsu jeru; mee t'iphe gbaru onye ishi, ekoshi ndiphe ọzo ndzofuta dzugbaa okè l'ẹhu iya. Ọo ya bu ẹge Jisọsu ono, ekoshije ndiphe ọzo, ya e-shi dzota ẹphe ono e-shikwaphu l'iphe-ẹhuka ono, o jeru ono; mee ndu ha l'igweligwe t'ẹphe buru ndu ke Nchileke; ndu ẹphe lẹ Nchileke a-tuko egbu nwjinwii.

¹¹ L'ọ kwa yẹbedua, bu Jisọsu emeje tẹ madzu dẹbe mma l'ifu Nchileke. Ndu ono, o meru t'ẹphe dẹbe mma ono bẹ ẹphe l'iya tūkokwaru shi lẹ nna lanu ono. Ọo ya meru iphe-iphere ta adujedu iya oku ẹphe ụnwunna iya. ¹² Ọ sūkwaru:

“Lẹ ya e-me t'ụnwunna iya
maru nggube Nchileke;
Ya e-vudo l'ẹke ndu
nke ngu dzuru;
tua ngu ẹpha.”

¹³ Yọ sūkwapu: “Ọo Nchileke bẹ ya e-woru onwiya ye l'ẹka.” Yọ sūkwapu ọdo: “Ọ kwa iya ndo-ọ nọ l'ẹke-a yele ụnwegirima ono, Nchileke nuru iya ono.”

¹⁴ Keshinu ụnwegirima ono bugbaa madzu, kfu ẹka kfuru okpa bẹ Jisọsu gbeshileruphu; bya aburu madzu ẹge ẹphe bu. Ishi iya aburu k'ọphu oo-shi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru ono; mebyia ike ke Obutuswe, bu Sétanu; keshinu ọ bu Sétanu ono bẹ shihawa butaru ike, anwuhu gude ere ire. ¹⁵ Jisọsu eshi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru ono; tọ ẹphe l'ẹgbu; mbu ndu ono, shi keshinu ẹphe lufutaru eliphe nọduta l'ẹphe bu ohu; okfu l'ẹphe atsụ egvu anwuhu. ¹⁶ Iphe doru ẹnya bu l'ẹ tọ budu ụnwu ojozi-imigwe b'ọ byaru tẹ ya yeru ẹka. Ọ bu o-shi-l'eri Ẹbirhamu pẹ b'ọ byaru tẹ ya yeru ẹka, bu iya bu ẹge ẹkwo okfu Nchileke kfuru. ¹⁷ Ọo ya meru iphe ọ bu iphe

ruberu iya erube l'ọ byafutaje bya aburu madzu ẹge unwunna iya bu l'iphemiphe obule; k'ophu oo-shi ẹge ono buru onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja, bu onye obu-imiko; bukwaruphu onye e gude ire iya ẹka l'iphemiphe obule, oomeru Nchileke. E shikwanu ẹge ono te Nchileke guaru ndiphe nvu l'iphe du eji, ẹphe meru l'ọ ha. ¹⁸ Yẹbedua l'onwiya be jewaru iphe-ehuka; yo bukwaru iya phu iphe-adata. Ọo ya meru iphe oduje ike yeru ndu iphe-adata byakfutaru nta-a ẹka.

3

Jisosu kakwa Mosisu

¹ Ọo ya bu; unwunna mu, bu ndu Nchileke kukwaruphu t'unu buru ndu nk'iya; unu rijekponua oriri ke Jisosu ono, bu onye ishi-ozu; me onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; m'a -bya l'iphe ono, ayi suru l'ọ bu okpobe okfu ono. ² Le yẹbedua koshilekwaruphu Nchileke ono, fotarun iya t'ọ buru onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ono le ya bu onye gbaru t'e gude ire iya ẹka. Yo bukwaruphu ẹge ono be Mosisu koshikwaruphu Nchileke le ya gbaru t'e gude ire iya ẹka l'ozu, o jeru ndu Izurelu l'ẹphe ha; mbu ndu Izurelu, bu ẹphe bu ndu onu ulo Nchileke. ³ O bu ẹge ono, aakaje okwabe onye kpuru ulo uguv me l'ulo obu, o kpuru obu bu ẹge o gbaru t'a ka oja Jisosu ajaja me le Mosisu. ⁴ A makwaru-a l'e to nwedu ulo, e-ta budu madzu kpuru iya; obenu l'ọo Nchileke bu onye mekwanuru iphemiphe obule. ⁵ Mosisu bulekwapu nwozi kpu. O koshiru Nchileke le ya gbaru ke t'e gude ire iya ẹka l'ozu, o jeru ndu Izurelu l'ẹphe ha; mbu ndu onu ulo Nchileke. Yo buru iya koshiru iphe Nchileke mekocharu mee l'uzo ifu. ⁶ A byakwanu le Kurayisutu: yo buru iya bu Nwa, eleta ulo Nna iya enya. Nna iya ono bu Nchileke. Yo koshikwapu Nchileke le ya gbaru t'e gude ire iya ẹka. Yo bukwanuru ayibedua bu ndu onu ulo iya obu; m'o -bukwaru l'okpoma shihuru ayi ike; ayi edobe obu l'iphe ono, ayi ele enya iya ono.

Nchileke e-me te ndu nk'iya tuta ume

- ⁷ Ume-du-Nso kfukwaru; su:
 "Teke unu nuru olu Nchileke ntanu owaa;
⁸ Unu ba akpo-chikwa obu ẹge
 ndiche unu phe shi
 kpo-chia ya teke ono,
 ẹphe kwefuru Nchileke ikè
 l'echi-egu ono;
 mbu teke ono, ẹphe shi
 anoduje adata Nchileke adata ono.
⁹ O bu l'ẹke ono;
 be ndiche unu phe nodu;
 data iya adata; ngee ya okpa l'ishi;
 l'ẹke ẹphe phukwaru-a
 iphe ya meshiru l'ime ukporo afa labu.
¹⁰ Yo buru iya meru iphe ndu
 ogbo ono kpatsuru iya iwe.
 Ya asu nu: 'L'ẹphe
 ari-sweje oriri ari-swe;
 l'ẹphe te ekwedua shia uzo,
 ya suru t'ẹphe shia.'
¹¹ Yo buru iya bu l'ẹphe
 akpatsua ya oke
 ẹhu-eghughu.

Ya eribua ya; sù: 'L'èphe ta
abyadù bya abata l'èke
yèle èphe a-nòdu tuta ume.' "

¹² Oo ya bù; ùnwunna mu; unu kwabèkwaru onwunu ènya t'è b'o nwe onye a-bù onye èjo òkpoma l'unu; too nwe onye a-bù onye te ekwetajedu iphe Nchileke ekfu; k'òphu onye ono ta ahadu otso Nchileke ono, bù Nchileke, nò ndzù ono. ¹³ Iphe unu a-nòdu emechia bù t'unu kfushijeru ibe unu okfu ike mbòku-mbòku, e kukpooru "Ntanù" t'èphe haa iphe dù èji; t'è b'o nwe onye iphe dù èji e-duphu; kpò-chia ya obu; t'è b'ò nù olu Nchileke. ¹⁴ L'ayi tükokwa bùru ndu kè Kuráyisutu, bù ndu èphe lè Kuráyisutu a-tùko gbaru mgba l'iphe kè Kuráyisutu m'ò -bùru l'ayi vudoshikpelephu ike l'iphe ono, ayi shi l'òdungu dobe òkpoma ono jeye l'ikperazù.

¹⁵ Keshinu e deru l'èkwo okfu Nchileke; sù:
"Ntanù òwaa; teke unu nùru
olu Nchileke;
Unu ba akpò-chikwa obu
ège ndiche unu phè shi
kpò-chia ya teke ono,
èphe kwefuru iya íkè ono."

¹⁶ ?Bù ndu ole bè nùebetsuaru olu Nchileke; bya ekwefuru iya íkè? ?Tò bùhedu ndu ono, Mòsisu dufutaru l'alì Íjiputu ono? ¹⁷ ?Bù ndu ole bè kpatsukpeleruphu Nchileke èhu-eghughu ùkporo afa labù? ?Tò bùdu ndu meru iphe dù èji; meebe; nwùshihukota l'echi-ègu? ¹⁸ ?Bù ndu ole b'o riburu angù l'èphe ta abyadù bya abata l'èke èphe l'iya a-nòdu tuta ume? O bù ndu ono, è-te kwedu ome iphe o kfuru ono. ¹⁹ Oo ya bùnu l'ayi phùwaru l'iphe kparu iphe è to kwedu t'èphe bata t'èphe l'iya tuta ume bù l'èphe te kwedu; mee ège o kfuru.

4

¹ Oo ya bù lè keshinu Nchileke kwewaru ayi ùkwa l'ayi a-bahù l'èke ayi l'iya a-nòdu tuta ume; bùnu iya bù t'ayi tsuje egvu; kwabè ènya; t'è b'o nwe onye aa-sù l'ò metaru iphe a-kpata t'è b'o ru èke ono. ² L'ò kwaphu ège ono, ndiche ono, Mòsisu duru ùzo l'echi-ègu nùru ozi-òma kèle Nchileke eme t'è ya dzòta èphe ono bù ège ayìbedua nùru iya nta-a. Obenu l'okfu ono, èphe nùru ono te nwedu uru, ò baru èphe. Ishi iya abùru l'èphe nùeberu ùkwa, Nchileke kweru; bya emee l'èphe ta nùdu iya. ³ L'ò bùlekwaphu teke ayi nùru ozi Nchileke ono; kweta bè ayi a-bahù l'èke ono, ayi l'iya a-nòdu tuta ume ono. L'ò kfukwaru kè ndu è-te kwedu ome iphe o kfuru; sù:
"Èphe kpatsuru iya oke èhu-eghughu;

Ya eribua ya; sù:
'L'èphe ta abyadù bya abahù
l'èke èphe l'iya a-nòdu tuta ume.' "

Yo kfu ya ège ono l'èke ozi iya gbe gvùhaakwanu l'ò metsuaru mgboko. Ayi maru l'ò shi teke ono kwabètaru t'a bahù l'èke ono. ⁴ L'ò nwekwaru èke o kfuru kfukuta mbòku k'èśaa l'èkwo okfu Nchileke; sù: "Yo be lè mbòku k'èśaa; Nchileke atuta ume k'iphemiphe òbule, o keru." ⁵ Obenu l'ò kfukwaruphu l'èkalanu ono; sù: "Èphe ta abyadù bya abahù l'èke èphe l'iya a-nòdu tuta ume." ⁶ Keshinu ndu vuru ùzo nù ozi-òma lè Nchileke eme t'è ya dzòfuta èphe ta bahùdu l'èke ono; okfu l'èphe te kwedu; mee ège Nchileke kfuru; bùnu iya bù l'ùzo nòkwadua l'èke ono; k'òphu oo-nwe ndu a-bahù iya nù. ⁷ Oo ya meru iphe Nchileke gbeshikwaru; bya eworu mbòku òdo dobe, bù iya bù "Ntanù". A bya anòkpoo anòno; l'abahù ono rùhutsuaru; bè Nchileke shi l'ònu onye eze èphe kè ndiche; mbù Dévidi; kfu okfu iya l'èke ono, e kfuhawaru ono; sù:

"Ntanù òwaa; teke unu nùru

olu Nchileke;
Unu ba akpọ-chikwa obu.”

⁸ L'ẹ tọ bụkwa alì Ízurelụ phụ, Jóshuwa du ẹphe bahụ teke ndiche phụ bẹ ookfu okfu iya. Ndege ọ bụru lẹ Jóshuwa duwa ẹphe bahụ l'ẹke ọbu, ẹphe lẹ Nchileke a-nọdu tuta ume ọbu, Nchileke ekfu okfu iya ọbu; mę Nchileke ta ge ekfuhekwa k'odobе mbọku ọdo. ⁹ Ọo ya bụ l'iphe ono, Nchileke kfuru ono ekoshi lẹ teke ndu nk'iya a-bahụ l'ẹke ono, ẹphe lẹ Nchileke a-nọdu; tuta ume ono abyakwadụ abyabya; mbụ ọtuta ume ọphu ẹphe a-tuta ọgbodo atuta l'ifu iya. ¹⁰ L'iphe bụ onye bahuru l'ẹke ono, onye lẹ Nchileke a-nọdu tuta ume ono bẹ a-tuta ume iphe bụ ozi, o shi eje l'ọ ha; ẹge Nchileke tutakwaruphu ume lẹ mbọku, kwe iya ẹsaa, o ketsuaru mgboko. ¹¹ Ọo ya bụ; t'ayi kebe ẹhu bahụ l'ẹke yele ndu nk'iya a-nọdu tuta ume ono. T'ẹ b'ọ nwekwa l'ayi ha onye e-je okwefuru Nchileke ike ẹge ndu Ízurelụ kwefuru iya teke ndiche phụ; ẹphe ta bahụhe.

¹² L'okfu Nchileke nọkwa ndzụ; l'ere ire. Ọ kakwa ogu-mbeke, atsu nkọ ifu labụ ọtsu nkọ. Ọotsushi nkọ ike; k'ọphu ọosujaje madzụ; sụ-rua mgbaku ọkpụ yele ọmi-ọkpụ; mbụ sụ-rutsua ẹke obu madzụ nọ; uche iya anọdu iya. Ọovofutaje iphe madzụ arị arịri jeyekpo l'ẹge madzụ gbaru l'ime obu iya. ¹³ Ọphu to nwe iphe nọ lẹ mgboko, nweru ọphu Nchileke ẹ-ta phudu. Iphemiphe ọbule, nọ lẹ mgboko bẹ gbakota ọtu; daburu ẹba l'ifu Nchileke. Yọ bụru Nchileke ono bụ onye ayi vudofutaje l'ifu iya; koshikota iphe ayi meru.

Jisọsu bụ Ọkaribe lẹ ndu ishi, achijeru Nchileke ẹja

¹⁴ Ọo ya bụ; unu t'ayi kwata gudeshia iphe ono, ayi sụru l'ọ bụ ọkpobe okfu ono ike; kẹ l'ayi nweru ọkaribe onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; onye tuko igwe l'ọphu swekota; je anọduru l'imigwe l'ẹke Nchileke l'onwiya nọ. Onye ono bụ Jisọsu, bụ Nwatibe Nchileke. ¹⁵ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono, ayi nweru ono ta bụkwa onye ẹ-ta madụ ẹke atsu ayi l'ẹhu; m'ọ -tee ayi. Onye ayi nweru bụ onye iphe-adata, dughbaa iche l'iche byakfutawaru teke ọ nọ lẹ mgboko. Iphe adata byakfutawaru iya ẹge ono, ọobyakfutaje ayi ono; ọphu to me iphe dụ ẹji. ¹⁶ Ọo ya bụ; t'ayi buhaa onwayi ẹka jerua l'ifu aba-eze Nchileke, bụ ẹke ọonoje emeru ayi eze-iphe-ọma; k'ọphu ọo-phuru ayi imiko; meeru ayi eze-iphe-ọma; yeru ayi ẹka mę mkpa -byaru ayi.

5

¹ L'iphe bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'ẹphe ha bụkwa madzụ edzukobeje; shi l'ime onwẹphe; fọta iya; woru iya mee onye a-nọdujeru ọha l'ifu Nchileke. Iphe ẹphe afọtaje iya bụ ẹge ee-shi t'ọ nuje Nchileke iphe madzụ nuru iya; gwojekwaruphu Nchileke ngweja k'iphe dụ ẹji, ẹphe meru. ² Yẹbedua egudaje obu eguda; etso ndu eshiswe ọzo; okfu l'ẹphe bụ ndu ẹ-ta madụ iphe; keshinu yẹbedua l'onwiya ahajekwaruphu meswee teke eenwu iya eye t'ọ mee iphe dụ ẹji. ³ Keshinu yẹbedua bụkwaphu onye emeswejenu b'ọ chifutajenuruphu Nchileke ẹja k'iphe dụ ẹji, yẹbedua l'onwiya meru, bụ iya bụ ẹge ono, ọochijekwaphu ẹja l'okfu ẹhu ọha ono; mbụ ndu meru iphe dụ ẹji.

⁴ Iphe ọdo bụ: l'ẹ to nwekwa onye egbeshije; fọta onwiya; kwabẹ onwiya uguv k'ọburu onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Ọ bụ onye Nchileke l'onwiya fọtaru abujeru iya, bụ iya bụ ẹge ọ fọtaru Ẹronu teke ndiche.

⁵ Ọ kwaphu ẹge ono b'ẹ tọ bụdu Kuráyisutu gbeshileruphu; kwabẹ onwiya uguv k'ome onwiya onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Iphe meru nụ buchia lẹ Nchileke sụru iya:

“Ọ bụ nggu bụ Nwa iya;

tsube ntanu;
be ya buakwa Nna ngu.”

⁶ Yo byakwa bya ekfua l'eke odo; su:

“Ii-buru onye achijeru
Nchileke eja
gbururu jeye le tutu yoyo,
ege Melikizedeku bu iya.”*

⁷ Teke Jisosu shi buru l'eliphe owaa b'o shi anoduje akwa ekwa akwashi enya-mini; gude ekfu anu Nchileke; l'aro iya; mbu Nchileke, bu onye bu iya a-du ike dzofuta ayi l'eka anwuhu. Yo kfua nu iya; Nchileke anu olu iya; keshinu ophu o bu onye ewozitaje onwiya ali; kwabe Nchileke ugu. ⁸ A makwaru-a l'o bu Nwa Nchileke; obu l'o bu iphe-ehuka, o jekotaru b'o gude muta iphe o bu mbu ome iphe Nchileke suru t'e meje. ⁹ Yo buru le Jisosu ono tuko-oduru ege Nchileke tuberu medzukota b'o bya aburu onye adzotaje iphe bu ndu eme iphe o kfuru; ephe aburu ndu o dzotaru gbururu jeyewaru; ¹⁰ keshinu ophu Nchileke bya afotawa iya; mee ya onye ishi ndu achijeru Nchileke eja gbururu jeye le tutu yoyo; ege Melikizedeku bu iya.†

Onma okwa le k'ola azu

¹¹ O nweru igweligwe iphe ayi gage kfu phota iphe owananu; ole ootsu l'ehu ege ee-shi koru iya unu. Ishi iya aburu l'iphe te edojedu unu enya egwegwa. ¹² Obenu l'e -kfudekpoo ya ekfuku nta-a b'o gbaakwaru k'ophu unu ga buwa ndu ezi ndu odo iphe. Obenu l'unu gbe la azu bya aburu ndu gbaru k'ophu aa-noduje ezi unu iphe gbaru ke t'unu mahawaru iya l'okfu Nchileke. Unu dukwadu l'o bu unwegirima, eeche era. Yo buru unube ndu gbaru ke t'unu buwaru ndu bu ogurennya, eriwa nri. ¹³ Onye eechekwadu era bukwaa nwata. E to kwada enya; k'ophu oo-ma iphe du eji; me iphe du mma. ¹⁴ Obenu le nri bu ke ndu buwa ogurennya; ndu a zufutawaru ephe amawaru iphe; k'ophu bu: ephe -lee iphe enya; ephe amaru: ?o du mma; ?to du eji?

6

¹ Oo ya bu t'ayi haa umere unwegirima l'ozi ono, e ziru ayi le ke Kurayisutu ono; wata omu iphe e-me t'ayi buru ogurennya; wofu obu l'ori l'oo iphe, ayi metaru be Nchileke e-gude dzoo ayi; ² mbu iphe du l'o bu k'ome baputizimu; ke obyibe madzu eka l'ishi; ke l'onnyemonye obule e-mekochaa shi l'onwu teta; me k'ikpe, Nchileke e-kpe ndiphe mboku ikperazu. ³ Unu t'ayi kwaseru l'omu iphe e-me t'ayi buru ogurennya, ozi ono doru enya. Ndu ophunanu be ayi e-mekochakwaa mee; m'o -buru l'o du Nchileke mma t'ayi mee ya.

⁴ ?Nanu ege ee-shi mee onye shi etsohawa iphoro ke Nchileke; nonyaa; haa ya; t'o latakwadu azu? Onye ono be shiwa buru iphoro ke Nchileke shi edu iya. Yo bya anatawa iphe-oma, shi l'eka Nchileke; bya ayiru le ndu gba mgba le Ume-du-Nso. ⁵ Onye ono machacharu-a l'okfu Nchileke du mma; temanu b'o gudekwaphu ehuru iya; phuru ege ike ke mgboko ophu abyanu erebe ire. ⁶ Yo tuko iphe ono maebekotaru; bya agbakutaru Nchileke azu. Eka ta gwaku iya ege onye ono e-mekwadu taa onwiya uta; latakwadu azu odo; byakfuta Nchileke; keshinu ophu o lebeziwaru enya akpopyabe Nwatibe Nchileke l'oshi-osweru odo; eme iya iphe-iphere l'edzudzu oha.

⁷ Ali, amichataje mini, igwe achijeru iya tekenteke; l'egudejekwa iya phuru eme t'iphe a kuru iya baaru ndu kuru iya nu uru be Nchileke a-gokwaru onu-oma nu. ⁸ Obenu l'ali ophu bulephu ewu-ogvu yee ogarama-mbo be efuje iya nu be bu mkpokoro

* 5:6 5:6 Egvu 110:4. † 5:10 5:10 Egvu 110:4.

alì. Alì onanu phòduru nwanshì; Nchileke atù iya ònu. Ee-mekochaa; yò buru òku a-dzùfu iya.

⁹ Ndu mu yeru obu; ayi ekfukwa-a ẹge-a bụ oswi-okfu; ọbu l'ayi makwaru-a l'unu e-tsoru-a ụzo ọphu ka mma, e-me tẹ Nchileke dzọfuta unu. ¹⁰ Lẹ Nchileke te nwekwa onye oomeje iphe l'ụzo, ẹ-ta bụdu lẹ nhamunha iya. Ẹ tọo zahakwa ozi, unu jeru; tọo zaha ẹge unu gude yehawaru unwunna ẹka; mẹ ọphu unu eyekwaphu nta-a. Iphe ono tuko ekoshi l'unu yeru iya obu. ¹¹ Iphe agụ ayi bụ t'onjemonye ọbule l'unu ha meje koshi ẹge kẹ Nchileke aphụ-be iya l'ẹhu; t'onjemonye ọbule meje iya ẹge ono jeye l'ikperazụ; ẹge iphe unu ele ẹnya iya erua unu ẹka. ¹² Iphe ayi ese bụkwa t'unu ba buru ndu ẹniruru. Unu mụtachia umere ndu ono, gude ekwekwe, ẹphe kweru okfu Nchileke; mẹ nshi, ẹphe ata; nata iphe ono, Nchileke kwegbaaru ụkwa iya ono.

Ụkwa kẹ Nchileke kwa kamenu

¹³ Teke ono, Nchileke kweru Ébirihamu ụkwa iphe ono bẹ bụkwa onwiya b'o gude riaru iya angụ iya. O gude onwiya ria angụ ono; okfu l'ẹ to nwehedu onye ọdo, kafua ya nshinu, ọo-ga egude ria ya. ¹⁴ Ya ndono; yò sù Ébirihamu: “Ya a-gọru ngu ọnu-oma; bya emee t'unwu ngu kfulẹ ọsua ha l'igwe.” ¹⁵ E meebe; Ébirihamu ataa nshi; yò buru iya bụ l'ọ taa nshi ono tata iphe-oma ono, Nchileke kweru iya ụkwa iya ono. ¹⁶ Onye eri angụ bụ ẹpha onye ka iya nshinu bẹ oogudeje ria ya; tẹmanu bẹ ọobuje: a -gụwaru ẹnwa ye l'okfu, ndiphe ekfukpo ekfukfu; k'ẹgo ebuhu. ¹⁷ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Nchileke shi eme t'o doo ẹphe ẹnwa; mbụ ndu ono, a-nata iphe ono, o kweru ụkwa iya ono: l'ẹ to nwedụ lẹ ya agbanwee iphe ya tumberu k'ememe. Yò buru iya meru iphe o riru angụ ye l'ụkwa iphe ono, o kweru ono. ¹⁸ Nchileke kweru ayi ụkwa iphe; bya eria angụ ye iya. Ụzo iphe labụ ono bụtsua iphe ta agbanwejedu agbanwe; bụkwaruphu iphe Nchileke ta byadụ bya adzuru ẹjo-ire ye. Ọo ya bụ ẹge obu e-shihu ayi ike; ayibe ndu gbakfutaru iya nù t'ọ dzọo ayi; t'ayi be ẹje ọbo obu ẹbo kẹ wo: ? a maru: ?oo-nwa ayi iphe ono, ayi ele ẹnwa iya ono. ¹⁹ Iphe ono, ayi ele ẹnwa iya ono emeje t'obu nguru ayi anguru. Iphe ono, ayi ele ẹnwa iya ono wotaru ayi lipyabe l'ẹke Nchileke nọ l'onwiya; k'ọphu ee-shi ẹge ono mee: t'ayi bahụ l'ime ime eze-ulo iya ono, bụ iya bụ ẹke Nchileke l'onwiya nọ l'imigwe. ²⁰ Ọ bụ Jisọsu bụ onye vuru ụzo bahụ l'ẹke ono l'okfu ẹhu ayi; okfu l'ọo ya bụwa onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Yò buru iphe ọo-buru ndono gbururu jeye lẹ tutu yoyo, bụ iya bụ ẹge Melikizedeku bụ iya.*

7

Melikizedeku bụ eze; buru onye achijeru Nchileke ẹja

¹ Melikizedeku ono, ayi ekfuru ono shi buru eze ndu Salemu teke ndiche; bya aburu onye achijeru Nchileke ẹja; mbụ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ. Teke ono, Ébirihamu phẹ shi ọgu, ẹphe gbushiru ndu eze l'alata ono bẹ Melikizedeku ono jeru iya ndzuta. Yẹle iya edzudalephu; yò gọru ọnu-oma nù Ébirihamu. ² Ébirihamu abya eworu iphemiphe ọbule, ọ lụtaru l'ọgu; kee ụzo iri; nù iya ụzo lanụ. A -kọdekpo ẹpha Melikizedeku bẹ iphe kẹ mbụ, ọ bụ bụ: “Onye eze, doberu ẹka ndoo.” Iphe ọdo, ẹpha iya bụ bụ: “Onye eze ẹhu-agu;” keshinu ọ bụ eze ndu Salemu. Iphe Salemu bụ abụkwanuru: “Ẹhu-agu”. ³ Melikizedeku te nwedụ nne; to nwe nna; to nwe ikfu, o shi eshishi. A bya ele ẹnwa; yò nọduwa. Ẹ ta mụdu iya amumu; tọ nwuhu anwuhu. Ọo ya bụ l'ọ dūwa l'ọ bụ Nwatibe Nchileke; kẹ l'ọ bụwa onye achijeru Nchileke ẹja gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

* 6:20 6:20 Egvu 110:4.

⁴ Unu lewaru ege Melikizedeku ono buta-be oke madzu. O buta-be oke madzu k'ophu o gbe buru yebedua be Ebirhamu ono, bu ya bu onyiche ayi ono gbe kee iphe o lutaru l'ogu uzo iri; woru uzo lanu nu iya. ⁵ O kwa ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu shi l'awa Lívayi nwenkinyi be ekemu Mosisu suru te ndu Izurelu kejee iphe ephe uzo iri; woru uzo lanu nu ephe. Yo buru ephe; be ekemu kfuru su t'ephe nataje unwunne ephe iphe ono; mbu eke ephe l'ephe gbe tukokwa buru unwu Ebirhamu. ⁶ Obenu le Melikizedeku ta budu o-shi-l'eri Lívayi. Ebirhamu ono egbe wolerua iphe o nweru; kee uzo iri; woru uzo lanu nu iya. Melikizedeku abya agoru onu-oma nu Ebirhamu; mbu Ebirhamu ono, bu onye Nchileke kweshiru ukwa iphe ono. ⁷ E ta tudu ego ke t'a maru: onye ago onu-oma; ?o ka onye ogoru iya nshinu to? ⁸ A-bya l'ehu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; mbu ndu ono, shi l'awa Lívayi ono; unu aphu l'o bu ndu e-mekochaa nwuhu anwuhu be anataje uzo lanu l'uzo iri ono. Teke a byakwanuru l'ehu ke Melikizedeku; unu aphu l'o bu onye ekwo okfu Nchileke kfuwaru l'e to nwuhudu anwuhu be nataru iya nu. ⁹ E -jeshia ya ekfukfu; a phu le teke ono, Ebirhamu keru iphe iya uzo iri; nu Melikizedeku uzo lanu ono; be buwa Lívayi ono, unwu iya anataje utu nta-a ono; be shi l'eka Ebirhamu nukwa iya phu Melikizedeku. ¹⁰ A makwaru-a le Lívayi b'e ta mukpoduanu teke ono. Obenu l'o nowa l'ehu ochechoroche iya ono; mbu Ebirhamu teke ono, Ebirhamu keru iphe iya uzo iri; nu Melikizedeku uzo lanu ono.

¹¹ O kwa le ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu shi l'awa Lívayi no be Nchileke turu ekemu iya; nu ndu Izurelu. Obenu l'ozi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono jeru ta dudu ike mee t'iphe Nchileke tuberu le k'ege ndiphe e-meje bata l'eke ya no medzua ege o tuberu iya. Ndege o -buru l'ozi, ephe jeru duru ike mee iphe ono; me ta ge ejehekwa okfu okfu onye odo, a-chijeru Nchileke eja odo, bu iya bu Kuráyisutu. Onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono te shikwa l'okpa Eronu, bu iya bu l'awa Lívayi. Oo ya bu l'e te ge ejehedu okfu okfu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; mbu onye ophu du l'o bu Melikizedeku.* ¹² Obenu le teke Nchileke gbanwewaru ndu achijeru iya eja; bya afo ndu odo, a-chijeru iya eja; mbu ndu ye ndu ophunanu e-ta gbahedu; oo ya bu l'o gbanwefutaje ekemu phu, o tuhawaru phu. ¹³ Nnajiufu ayi, bu Kuráyisutu, bu iya bu onye eekfukpo okfu iya-a be shikwa l'ikfu odo iche; ophu to nwe onye ikfu ephe, jejeru ozi k'ochiru Nchileke eja l'enya-ngweja Nchileke. ¹⁴ A makwaru-a l'a muru iya; yo buru onye ikfu Júda; to nwe teke Mosisu photajeru Júda teke o kfuru okfu ke ndu achijeru Nchileke eja.

Onye odo, achijeru Nchileke eja l'o bu Melikizedeku

¹⁵ L'ozi, ndu achijeru Nchileke eja, shi l'eri Lívayi jeru ta dukwa ike mee t'iphe Nchileke tuberu le k'ege ndiphe e-meje bata l'eke ya no medzua ege o tuberu iya. Oo ya meru; yo kafia odo enya teke ono, onye odo ono, achijeru Nchileke eja ono lufutaru; bu iya bu onye ophu du l'o bu Melikizedeku.† ¹⁶ Abubu ophu o bu onye achijeru Nchileke eja nk'iya ta buhekwa nsọ nsọ; me ekemu ekemu, madzu tushiru dobe b'o gude buru iya. O kwa ike ke ndzu gbururu jeye ophu o no b'o gude buru onye achijeru Nchileke eja. ¹⁷ L'iphe ono b'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Ii-buru onye achijeru Nchileke eja gbururu jeye le tutu yoyo, bu iya bu ege Melikizedeku bu iya." ¹⁸ Ekemu phu, Nchileke tuhawaru phu be Nchileke nwuchiakwaru; okfu l'e too redu ire; bya aburu mkpokpo iphe. ¹⁹ Iphe o gude du ege ono bu l'ekemu Mosisu ono te nwe du onye o duru ike mee t'o duebe mma l'ifu Nchileke. Nta-a be ayi elewa enya iphe ka mma. Yo buru iphe ono, ka mma ono, ayi ele enya iya ono be ayi shiwa ejekfube Nchileke ntse.

* 7:11 7:11 Egvu 110:4. † 7:15 7:15 Egvu 110:4.

²⁰ Iphe ọdo, tso iya nū bụ lẹ Nchileke rikwaruphu angū ye iya. Ndu ọphunanu b'e meru ndu achijeru Nchileke eja; k'ori angū ta nọ iya. ²¹ Obenu lẹ Jisọsu bẹ Nchileke meru onye achijeru Nchileke eja; bya eribua ya teke ono, ọ sūru iya:

“Nnajiufu ribuakwaru iya;
 ọphu ya ta agbanwekwa
 iphe ya tūberu k'ememe.
 Ịi-būru onye achijeru
 Nchileke eja jeyewaru.”

²² Yọ bụru angū ono, Nchileke riru ono meru Jisọsu; yọ bụru onye Nchileke gude koshi l'ọgba-ndzū ọwaa, ya riru angū ye-wa ka akahū iya phū mma.

²³ Iphe ọdo bụ lẹ ndu achijeru Nchileke eja, bụ ndu ọphu shi l'eri Lívayi ha igweligwe. Ọobuje onye ọphu a fọtaru; yọ bya ejee ozi k'ọchiru Nchileke eja ono jeye; yọ kahū. Onye ọdo abya anọ-chikwaa ya phū; okfu l'anwūhu te ekwejedu t'e jee ozi ono kwasewaruru. ²⁴ Obenu lẹ Jisọsu bụkpelephu onye achijeru Nchileke eja bụshia ya ike; okfu lẹ yẹbedua a-nọwaru gbururu jeye. ²⁵ Yọ bụru iphe ono meru iphe ọduje ike dzọo ndu shi iya l'ẹka byakfuta Nchileke; mbū dzọo ẹphe t'ẹphe ndu ndzū gbururu jeye. Iphe ono bẹ ọduje ike mee; okfu lẹ yẹbedua nọwa ndzū gbururu jeye; l'ekfu anū Nchileke l'okfu ẹka ẹphe.

²⁶ Ọo ya bụ l'ọo Jisọsu bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bụ iya bụ egbe onye achijeru Nchileke eja, bụ onye ọphu mkpa iya dūru ayi. Ọ bụ onye dū iche l'ifu Nchileke. Ụta ta ndu iya l'ẹhu; to nwe iphe dū ẹji, o mejeru. Nchileke shi l'ẹke ndu emeje iphe du ẹji nọ; fọfuta iya iche; bya ewota iya doghakota iphe bụ igweli l'ọ ha. ²⁷ Ndu ọphunanu, bụ ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja, bụ ndu shi l'eri Lívayi phū shi anọduje achị eja mbọku-mbọku. Ẹphe shi anọduje achị eja ono k'iphe dū ẹji, ẹphe meru; l'achị-tukwaru iya phū ọha l'ọphu. Obenu lẹ Jisọsu bẹ mkpa iya ta dūduru kẹ t'ọ chĩa eja k'onwiya l'ọ bụ ẹphebedua. Ọ chīru nk'iya ugbo lanū; sefu ẹka: ugbo lanū ono bụ ọphu o gude onwiya chĩa. ²⁸ Ekemu kẹ Mósisu bụkwa madzū mmakanū b'ọ sūru t'ẹphe bụru ndu ishi, a-chijeru Nchileke eja; mbū madzū mmakanū, ahajeru meswee l'onwẹphe. Obenu l'a nọnyaaru; Nchileke abya eria angū phū; shi ẹge ono nwuchi ekemu ono; bya afọta Nwa Nchileke; mee ya onye ishi ndu achijeru yẹbe Nchileke eja. Yẹbedua, bụ Nwa Nchileke ono bẹ medzuwaru iphemiphe ọbule lẹ k'ẹge ndiphe e-meje bata l'ẹke Nchileke nọ ẹge Nchileke tūberu iya. Iphe ono b'o medzuwaru ẹge ọo-dū gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

8

Jisọsu bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nk'ayi

¹ Iphe bụ ishi iphe ono, ayi ekfu ono bụ l'ayi nweru egbe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ọphu, bụ iya bụ Kuráýisutu; onye ọphu nọ anọno l'imigwe l'ẹka-utara aba-eze Ọkaribe-Kakọta-Nū. ² Yẹbedua eje ozi k'ọchiru Nchileke eja nk'iya l'ẹke Nchileke nọ gẹdegedede, bụ iya bụ l'eze-ulo Nchileke ọphu nọ l'imigwe. Ụlo onanu ta bụdu madzū gude ẹka mee ya. Ọ búrú Nchileke l'onwiya meru iya.

³ Nchileke fọtaru iphe bụ ndu ishi ndu achijeru iya eja; t'ẹphe nūje iya iphe ndiphe nūru iya; ọdo bụ t'ẹphe chijekwaru iya phū eja. Ọo ya bụnu l'ọ gbaru t'o nweru iphe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nk'ayi, bụ iya bụ Kuráýisutu e-gudenu chīaru Nchileke eja. ⁴ Ndẹge Kuráýisutu ono nọ lẹ mgboko-a; mẹ ta g'e kwekpokwaanu t'ọ bụru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; keshinu ndu achijeru Nchileke eja kẹ mgboko-a achijeru iya ẹya l'ẹge a tūru iya l'ekemu ndu Ju. ⁵ Iphe ẹphe emeje l'ẹke aachijeru Nchileke eja kẹ mgboko-a bụkwa iphe yeru ọphu onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja nk'ayi ono eme l'imigwe. Kẹ mgboko-a bụkwa nwonyonyo iya nk'iya l'imigwe. Lẹ teke Mósisu shi eme t'ọ kpọbe ụlo-ékwa ono, e shi achijeru

Nchileke eja ono teke ndiche be Nchileke sukwaru iya: "Nyatakwa; mekota ulo ono t'ọ dulephu ege ono, ya turu ngu onu iya l'eli ugvu ono." ⁶ Obenu l'ege ọ du nta-a be Nchileke ziwaru Jisosu oje ozi ke ochijeru Nchileke eja; mbu ozi ophu okwa iya kfube oswa ka nshinu ma le ke ndu ophunanu, bulephu ndu achijeru Nchileke eja phu. O kwaphu ege ono be ogba-ndzu ophu shi iya l'eka, o gude jiggabe Nchileke; me madzu kfube oswa ka akahu iya phu mma; keshinu ophu o shi l'ogba-ndzu owaa; kwee ayi ukwa iphe ka mma ma l'ophu o shi l'ophunanu kwee.

⁷ Ndege ọ -bu l'uta ta nodu l'ogba-ndzu ke odungu phu; me to ge ejekwa iya edocha; k'ophu oo-je ogba ndzu odo. ⁸ Obenu le Nchileke taru ndu nk'iya uta teke ndiche ono; su epe:

"L'o nwekwaru-a teke
aa-nonyaa;

yebdua yele ndu Izurelu;
me ikfu Juda agbaa ndzu
ophu a-buru k'ophungu.

⁹ Ono ta aduhedu l'ọ bu
ndzu ophu yele ndiche
epe gbaru teke ono,
ya kputaru epe l'eka;
kpufta le Ijiputu ono.
Le mekochakwaaru;
epe emebyia ndzu,
epe l'iya gbaru.
Yo buru iya meru iphe
ya te yeheduru epe onu."

Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.

¹⁰ Nnajiufu asukwaphu:

"Owaa bu ndzu yele ndu
onu-ulo Izurelu a-gba
m'o -rulephu teke ono:
Ekemu iya be ya a-tushi;
ye epe l'egomunggo;
dee ya ode ekwo l'obu epe;
k'ophu epe a-majeru iphe
ya suru t'epe mee.
Ya a-buru Nchileke epe;
epe aburu ndibe iya.

¹¹ E to nwehedu onye
ejekwadu ozi ibe iya;
m'ọ bu zilahaa nwunne iya
t'ọ 'Maru Nnajiufu.'
Ishi iya aburu l'epe l'epe
ha; a-tukowa maru iya;
mbu iphe bu ege epe ha:
nwata l'ogurennya.

¹² Ya a-phuru epe imiko
l'emeswe,
epe mesweshiru iya;
To nwehe le ya
anyatakwadu iphe du eji,

ẹphe meshiru iya ọdo.”

¹³ Keshinu ọp̄hu Nchileke kweshiru ụkwa iphe ọp̄hu d̄u ẹge ono l'ogba-ndz̄u ọp̄hu b̄u k'ọp̄hungu; b̄unu iphe ọ b̄u b̄u l̄e k'odungu ph̄u b'o wowaru nwuchi l'ọ b̄u iphe kah̄waru akah̄u. T̄emanu b̄e iphe b̄u iphe kah̄waru akah̄u; ts̄uwa ume te nwekwa ẹge ọo-nọ-bebe; yo chihu.

9

¹ Ndz̄u ọdungu ono, Nchileke ȳele ndu nk'iya gbaru ono nwekwaru ns̄o ns̄o, eedoje teke aabar̄u Nchileke ẹja; bya enwekwaruphu ụlo, madz̄u gude ẹka mee, aan̄ọduje teke aach̄iru Nchileke ẹja. ² Ụlo ono, aach̄ijeru Nchileke ẹja ono b'e gude ẹkwa mee. L'ụlo ono b̄e eze ime ụlo lab̄u nọ. K'odungu b'e kuru Ẹke-d̄u-Ns̄o. Iphe e shi edobeje l'ime iya b̄u iphe aatukobejegbaa ur̄oku; teburu; m̄e buredi, d̄uru Nchileke ns̄o. ³ A - bya l'ime ụlo ono k'ẹbo: b̄u iphe e gude tubuta iya b̄u ẹkwa. Iphe eekuje ẹke onanu b̄u Ẹke-Kak̄ota-ọdu-Ns̄o. ⁴ Iphe an̄oje iya n̄u b̄u ẹnya-ngweja ínsensu. Iphe e gude mee ẹnya-ngweja ínsensu ono b̄u mkp̄ola-ododo. Okpoko Ọgba-ndz̄u Nchileke n̄okwa iya ph̄u. E gudekwaphu mkp̄ola-ododo w̄ukota okpoko ono mgburumgburu. Iphe nọ l'okpoko ono b̄u ite, a w̄uru l̄e mkp̄ola-ododo. Iphe nọ l'ime ite ono ab̄uru mana. Mgb̄oro Ẹr̄onu n̄okwa iya ph̄u; mb̄u mgb̄oro ono, e gbutaru dobe; yọ wata oru iru; wata ọtsu igu; wata am̄imi ono. Iphe ọdo, n̄ofukwaa ya ph̄u b̄u ekwekwerekwe mkpuma lab̄u, Nchileke deru ekemu iri ono. ⁵ Iphe nọ l'eli okpoko ono ab̄uru ụnwu ojozi-imigwe lab̄u, eekuje Cherobimu, ekoshije l̄e Nchileke nọ l'ẹke ono. Ẹphe eworu ẹba ẹphe sakaa; gude gbochita ẹke ono, Nchileke aph̄ujeru ndu nk'iya imiko; ḡuaru ẹphe nv̄u l'iphe d̄u ẹji, ẹphe meru ono. Ọ b̄u l'ẹ t̄o b̄udu nta-a b̄e mu a-bya ak̄olahaaru unu ẹge ẹke ono gbaru nanu nanu.

⁶ Yọ buru ẹke ono, e meru ẹge ono b̄e ndu ach̄ijeru Nchileke ẹja abah̄uje l'ime ime ụlo k̄e ọdungu ono mb̄oku-mb̄oku; je ejee ozi k'och̄iru Nchileke ẹja, gbaru ẹphe. ⁷ A bya l'ime ụlo k'ẹbo ph̄u: b̄ulephu onye ishi ndu ach̄ijeru Nchileke ẹja nwenkinyi iya abah̄uje iya. Abah̄u ono, ọobah̄uje iya ono b̄ukwa ugbo lanu kp̄uu l'afa. Ọp̄hu t̄o byakwa bya abah̄u iya ọbu; m'o -gudedu mee, oo-gude ch̄ia ẹja ẹhu onwiya; nwefu iphe d̄u ẹji, o meru; m̄ekwaphu mee ọp̄hu oo-gude ch̄ia ẹja; nwefu iphe d̄u ẹji ọp̄hu ndu k̄e Nchileke meshiru; l'amaḡu ama. ⁸ Iphe Ume-d̄u-Ns̄o gude iphe ono eme t'o doo ẹnya b̄u l̄e keshinu ẹke ono, madz̄u gude ẹka mee, aach̄ijeru Nchileke ẹja ono n̄okwadia b'ẹ ta guhadua Ẹke-Kak̄ota-ọdu-Ns̄o t̄e onyemonye ọbule bah̄u. ⁹ Ẹke ono, aach̄ijeru Nchileke ẹja ono b̄e d̄ukwa ụdudu ẹtu, ekoshi iphe eme nta-a, b̄u iya b̄u l'iphemiphe ọbule, a n̄uru Nchileke; m̄e iphe b̄u ẹja, a ch̄iru iya ta ahadu k̄e mee t'obu onye abaru Nchileke ẹja haa ya ọnma ikpe. ¹⁰ Iphemiphe ọbule ono, e gude abaru Nchileke ẹja ono b̄ukota iphe k̄e mgboko-a b'e gude eme iya. Ọ t̄uko buru ns̄o ns̄o, eedogbaa ala l̄e k̄e nri; m̄e k'iphe aanḡu anḡungu; m̄ekpo k̄e ns̄o ns̄o, nọ l'osashi iphe e gudegbaa mee k'oba ẹja ono. Ọ t̄uko b̄uleruphu ns̄o ns̄o k̄e mgboko-a, Nchileke suru t'e tsoje jeye teke ya e-koshi ụzo ọp̄hungu, ee-shije abaru iya ẹja.

¹¹ Obenu l̄e nta-a b̄e Kur̄áiyisutu byawaru bya ab̄uru onye ishi ndu ach̄ijeru Nchileke ẹja; mb̄u onye ishi ndu ach̄ijeru Nchileke ẹja l'uzo ono, ka mma, Nchileke koshiwaru nta-a. Ẹke o jeru ozi k'och̄iru Nchileke ẹja nk'iya kakwa nshinu; bya ab̄ukwaruphu ẹke Nchileke ka ogude mee t'iphe ya t̄uberu l̄e k'odzota ndiphe medzua l'ẹge ya t̄uberu iya. Ẹke ono ta n̄odu l̄e mgboko ọwaa; keshinu ẹ-t̄o b̄udu ẹke madz̄u gude ẹka mee. ¹² Ọ kwa ugbo lanu nwenkinyi b̄e Kur̄áiyisutu bah̄uru l̄e Ẹke-Kak̄ota-ọdu-Ns̄o ono. Ẹ to gudekwa mee eghu; m'ọ b̄u k'eswi; bah̄u; je ọch̄iru Nchileke ẹja. Ọ kwa mee nk'iya b'o gude je ach̄iaru Nchileke ẹja l'okfu ẹhu ayi; shi ẹge ono gbata ayi l'ẹka iphe d̄u ẹji; k'ọp̄hu ayi a-b̄uru ndu a t̄oru l'ẹgbu gbururu jeye l̄e tutu yoyo. ¹³ L'odungu b̄e ọobuje e -wotawa mee eghu; m'ọ b̄u mee eswi; m'ọ b̄u nt̄u ada-eswi, a

kpọru ọku; woru pheaphee ndu mebyiru nsọ ekemu; yo mee ndu ọbu; ephe adu mma l'ẹge nsọ, tso ekemu ephe gude du. ¹⁴ Keshinu ọphu ọ du ẹge ono l'oswiya be mee ke Kuráyisutu a-kafukwaaru ore ire. Kuráyisutu ono shi l'eka Ume Nchileke ono, a-nọ jeyewaru ono woru onwiya chiaru Nchileke eja, e-te nwedu eke ntujo nọ iya. Mee nk'iya ono a-kafukwaaru osacha obu ayi t'ọ du mma l'ifu Nchileke; k'ọphu ayi a-hakwanu ome iphe Nchileke e-kperu ayi nkfugbu; gbe letachia enya l'ozi Nchileke, bu Nchileke, nọ ndzu.

¹⁵ Yọ buru iphe ono meru iphe ọ bu Kuráyisutu jigbabekota Nchileke yele madzu l'ogba-ndzu ọphungu ono. Ọo ya bu ẹge ndu Nchileke ọtaru e-shikwanu l'eka Kuráyisutu; nọdu ndzu ọphungu ono, Nchileke kweru ukwa iya ono gbururu jeyewaru. Iphe meru iphe ephe a-nọdu ndzu ọphungu bu le Kuráyisutu nwuhuwaru; shi ẹge ono gbata ephe l'iphe du eji, ephe meeberu teke ono, ọgba-ndzu ke ọdungu phu, shi l'eka Nchileke phu shi erekwadu ire.

¹⁶ Ukwá, Nchileke kweru tukobe l'ogba-ndzu nk'iya dukwa l'ọ bu ekpe, e keru ekeke. L'ọobujekwa e -kee ekpe be aavojeedukwa iya t'a maru: onye keru ekpe ọbu; ọ nwuhuwaru; temanu yo nweru ẹge ee-me iphe iya ọbu. ¹⁷ L'ekpe, madzu keru te evujekwa ire teke onye keru iya nu nokwada ndzu. Teke ooreje ire kwa me onye ọbu nwuhulephu. ¹⁸ Ọo ya meru iphe ọ bu mee b'e gude mee ọgba-ndzu ọdungu phu; yo relahaa ire. ¹⁹ Iphe ọdungu bu le Mosisu kfuru ndu Izurelu iphe bu nsọ nsọ, notsua l'ekemu ono l'ọ ha. Yo gbeshi; bya ewota oshi isopu ye eji aturu; eji aturu ono be eemeje yoo ke uswuswe. Yo bya ewota iya tsee le mee unwu eswi nshii; me mee egbu; bya atsekwa ya phu le mini; bya egude iya phegbaru l'ekwo, e deru ekemu ono; bya ephegbakwaru iya phu iphe bu ndu ono l'ephe ha. ²⁰ Teke ọo-nọdu ephe iya; yo kfushi: "Owaa bu mee, ekoshi le ndzu, unu le Nchileke gbaru vuwa ire; mbu ọgba-ndzu ono, o shi koshi unu iphe unu e-me; ẹge yebedua e-mekwanu iphe ya kfuru ono." ²¹ Yọ bukwaruphu ẹge ono be Mosisu meru; bya eworu mee ono phegbaru l'ulo ono, e gude ekwa mee ono, bu iya bu ulo ono, aanọduje chiaru Nchileke eja ono; bya ephegbakwaru iya phu l'iphe bu iphe, e gude abaru Nchileke eja. ²² Mbú; e -tsodekpoo ya ẹge ekemu du; b'ọ phodukwaru nwanshi me iphemiphe ọbule abukotaru mee be eegudeje mee ya t'ọ safu; du mma. Tọ buheni l'ee-gbe guaru madzu nvu l'iphe du eji, o meru; m'ọ budu l'o nweru iphe e gburu; loka mee ya.

Eja Kuráyisutu enwefuje iphe du eji, e meru

²³ Ọ bu iphe gbaru l'ememe t'e shi l'uzo nsọ nsọ ono; loka-odu mee ono; mee te iphemiphe ọbule ono, tuko buru iphe yeru okpobe iya ọphu nọ l'imigwe phu; buru iphe gbufuru egbufu; du mma. Obenu l'okpuberu iphe ono, nọ l'imigwe ono bu iphe gbaru iya nu bu ngweja ọphu tuko kakota ọphu eegbuje anu; gude chia mma. ²⁴ L'eka Kuráyisutu bahuru ta bukwa eke aachijeru Nchileke eja, ọphu bu madzu gude eka mee ya; mbu eke yeru okpobe iya phu. Eke ọ bahuru bu l'imigwe gedegede, bu iya bu eke ọ nọ l'ifu Nchileke; ekfu okfu ehu ayi. ²⁵ Onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ke ndu Ju egudeje mee, e-ta budu ke yebe onye ishi ono; bahu le Eke-Kakota-odu-Nsọ afa l'afa; je ochi eja. Obenu le Kuráyisutu ta bahudu l'eka ono iphe ka ugbo lanu. Ọ bu ugbo lanu nwenkinyi b'ọ bahuru iya; woru onwiya chia eja. ²⁶ Ndege o jeshiaru ochi eja ono: ọ -chitsua ya t'ọ chikwazi iya ọdo; m'o jee iphe-ehuka k'o-jetsua-o-jekwazi; keshinu teke Nchileke keru mgboko. Obekwanu l'iphe o gbe mee bu l'ọ gbadeleruphu le mgboko abyawa agvugvu; te Nchileke kpee ndiphe ikpe; yo bya bya ejee iphe-ehuka ono ugbo lanu; sefu eka; woru onwiya chiaru ayi eja; nwuhu; shi ẹge ono safu iphe du eji, ayi meru l'ọ ha. ²⁷ Iphe noru onyemonye ọbule bu l'onyemonye ọbule nwuhufutaje anwuhu ugbo lanu. Ọ -nwuhutsulephu; iphe ọdo, e-tso iya nu bu le Nchileke e-kpe iya ikpe. ²⁸ Ọ kwaphu ẹge ono be Kuráyisutu gude

onwiya chia eja ugbo lanu nwenkinyi; nwuhu; k'ophu oo-shi ege ono; nwefu iphe du eji, igwe oha meru. Oo-mekochakwaa bya k'ugbo ebo; obenu l'o -byalephu k'ugbo ebo ono b'e to byatuhekwaru iya iphe du eji; iphe oobyanya buakwa t'o bya dzota ndu eche iya nu.

10

¹ Ekemu ndu Ju bu iphe du l'o bu nwinyokinyoki nwonyonyo iphe du mma, Nchileke tuberu, ya e-me l'uzo ifu. Ekemu ono te ekoshibebejekwa iphemiphe obule ono, Nchileke e-mekochaa mee l'uzo ifu ono. Ndu etso iphe a turu l'ekemu ono abyaje bya achiaru Nchileke eja afa l'afa. Epe -byatsua; epe abyakwaphu odo ochi egbe eja lanu ono. Oo ya kparu iphe ekemu ono ta abyadu bya a-du ike mee te ndu etso iya nu buru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. ?Oo-me imagha mee ya; l'eke epe gbe abyaje ochi eja obu afa l'afa: a -chitsua; a chikwazikwa iya phu odo? ² Ndege ndu ono, achijeru Nchileke eja ono shi-wa l'ochi eja ono; gbuchafu ugbo lanu; buwaru ndu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke; me epe ahawa owa-phe obu iphe du eji, epe meru; hakwanua ochi eja anu Nchileke. ³ Obenu l'iphe emeje nu bu l'oo eja ono, epe anoduje achi ono emeje t'epe nyata iphe du eji epe afa l'afa. ⁴ Le mee eswi; me mee eghe ta ahakwa k'osafu iphe du eji, madzu emeebe.

⁵ Yo buru iphe ono kparu iphe teke Kurayisutu abya le mgboko b'o suru Nchileke:

“E tii ledu enya t'e wota iphe
gbua; gude chiaru ngu eja;
m'o bu t'e gworu iphe nu ngu.
Iphe i gbe mechia aburu
li meru iya; ya aburu madzu;
nweru ehu ophu ya e-wota
gude chiaru ngu eja.

⁶ Ngweja-ukfuru;
me ngweja iphe-eji;
te nwekwa ophu i choru.

⁷ To du iya bu; ya asu:
'Oo yebedua ndo-o; Nchileke:
ya byawaru te ya mee
iphe bu uche-obu ngu:
te ya mee ege e deru nk'iya l'ekwo ekemu.' ”

⁸ Iphe ono, o kfuru ono b'o vuru uzo; su: “Iphe e wotaru; gude chiaru ngu eja; eja, a chiru; nu ngu; jeye le ngweja-ukfuru; me ngweja iphe-eji; iphe ono l'o ha te nwe du ophu iile enya iya; to nwe ophu jiru ngu epho.” O bu iphe o kfuru ndono; e guderu l'aja ono l'o ha be aachikpelekwaphu l'ege a turu ekemu; su t'a chije iya. ⁹ Yo kfuebe ege ono; bya asu: “Oo yebedua ndo-o; Nchileke; ya byawaru te ya mee iphe bu uche-obu ngu.” To du iya bu; Nchileke abya atuko akahu ngweja dochi; bya eworu eja ke Kurayisutu dochia enya iya. ¹⁰ O bu okfu le Jisusu Kurayisutu meru iphe ono, bu uche-obu Nchileke t'o mee ono; meru iphe ayi bu ndu o safuru iphe du eji, ayi meshiru. Iphe du eji, ayi meshiru b'o safuru teke ono, o gude onwiya chia eja ugbo lanu; sefu eka ono.

¹¹ A -bya l'ogba-ndzu k'odungu be iphe bu onye achiru Nchileke eja evudoje; eje ozi k'ochiru Nchileke eja mboku-mboku. Egbe eja, o chihawaru; yo chikwatakwa iya phu odo tekenteke. Obenu l'egbe eja ono ta abyadu bya a-du ike safu iphe du eji. ¹² Kurayisutu abyakwanu bya achi nk'iya; chia ugbo eja lanu; safu iphe du eji. Onanu aburu eja, o chiru, a-noduwaru ere ire jeyewaru. Yo chiebe iya; bya eje anozita l'eka-utara Nchileke. ¹³ Yo buru eke ono be oo-nodu jeye teke Nchileke e-woru

ndu ọhogu kẹ yẹbe Kuráýisutu mee t'ẹphe b́uru iphe ọo-dzọpyabe l'ọkpa. ¹⁴ Tọ du iya b́u; yo shi ẹge ono b́uru ugbo eja lanu b'ọ chiru; gude iya mee tẹ ndu ọ safuru iphe du ẹji, ẹphe meshiru b́uru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

¹⁵ Lẹ Ume-du-Nsọ koshikwaruphu ayi l'iphe ono b́u oswi-okfu; okfu l'o vuru ọzo; su:

¹⁶ “Owaa b́u ndzọ, Nnajiufu
 kfuru lẹ yẹle unwu Ízurelu a-gba;
 mẹ mbọku ono -rulephu,
 b́u ẹge Nnajiufu kfuru.
 Ekemu iya bẹ ya a-tu;
 yetsua ẹphe l'ọkpoma.
 Ya e-de iya ẹge eedeje
 ẹkwo l'egomunggo ẹphe.”

¹⁷ Yo gbeshikwa ọdo bya asu: “Lẹ ya ta abyahedu bya anyatakwa iphe du ẹji, ẹphe meshikotaru; mẹ ejo iphe, ẹphe mekotaru.” ¹⁸ Ọo ya b́u lẹ teke ọ b́u lẹ Nchileke guwaru ndu nk'ia nvu l'iphemiphe ọbule ono; bẹ mkpa ọchi eja k'osafu iphe du ẹji ta duhekwa.

Okpirita Nchileke ntse

¹⁹ Nta-a; unwunna mu; keshinu ọphu ayi buhawaru onwayi ẹka k'oshi lẹ mee, Jisosu bahu lẹ Ẹke-Kakota-odu-Nsọ ono; ²⁰ b'o gudeekwa ugwehu iya; guhaaru ayi ọzo ọphungu ọphu anu ndzọ. Yo b́uru ugwehu iya ono no ọnodu ẹkwa ono, eegechitaje ẹke eeshije abahu Ẹke-Kakota-odu-Nsọ. Ẹkwa ono meeberu; lajahu ẹbo; shi ẹge ono ekoshi l'anwuhu, Kuráýisutu nwuhuru guhawaru ayi ọzo t'ayi bahu l'ẹke ono, Nchileke no ono. ²¹ Ayi nweru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, b́u iya bẹ eze-ulo Nchileke no l'ẹka. Keshinu ayi nweru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, du ẹge ono; onye b́u iya bẹ ndu onu ọlo Nchileke no l'ẹka; ²² b́unu iya b́u t'ayi gude obu ayi l'ọ ha; mbu obu, kweshikpooru ike lẹ Nchileke a-nata ayi; gude kpirita iya ntse-ntse. Lẹ Jisosu gudeekwa mee ya; phebbaru l'obu ayi; k'ọphu b́u l'ẹ to nwehedu m'ọ b́u akpuru iphe lanu, du ẹji, a-nodu awajekwadu ayi ọkpoma. Ayi duakwa l'ọ b́u ndu o gude mini, doru edodo saa. ²³ Unu t'ayi kwata gudeshia iphe ono, ayi suru l'ayi ele ẹnya iya ono ike; t'ayi ba atuhe onwayi nwa-nkata-eweji l'iphe ono, ayi ele ẹnya iya ono; lẹ Nchileke yebedua, kweru ayi ukwa iphe ono evudoshijekwa ike l'iphe o kfuru. ²⁴ Unu t'ayi yejeru ẹhu l'iphe a-duru ibe ayi lẹ mma; k'ọphu ayi e-meje ndu ọdo t'ẹphe yejeru ibe ẹphe obu; mẹ t'ẹphe meje iphe du mma. ²⁵ Unu t'ayi ba ahakwa odzukobeje l'ekalanu ono, ayi edzukobeje ono. Unu t'ayi ba ahakwa iya; wata agbala. L'o nwekwaru ndu, hawaru mee ya; yo duwa l'ọ b́u ozi; noduru ẹphe; l'ẹphe a-nodu agbalaje tekenteke. Unu t'ayi be emeshi ẹge ono. Iphe ayi e-gbe emeje b́u t'ayi meje tẹ ọkpoma shihu ibe ayi ike; ketekete ẹge-a unu phuru lẹ Eswe kẹ Nnajiufu duakwa ntse-a.

²⁶ Mbú: nta-a, ayi mawaru iphe b́u ọkpobe okfu ono; bya elebezi ẹnya eme iphe du ẹji b'ẹ to nwehekwa ngweja, asafukwadu iphe du ẹji, ayi meru. ²⁷ O gbe b́uru iphe lanu, nonu nwenkinyi b́u ọtsu-egvu k'iphe e-me nu, b́u iya b́u egvu ikpe Nchileke. L'ọ kwa ejo ọku ono, eme enari ono bẹ b́u ọku ọphu e-mebyishi iphe b́u ndu kwefuru Nchileke ike. ²⁸ Ọobujekwa madzọ -daka ekemu Mosisu; a -duwa ẹbo; m'ọ b́u ẹto gbaa ya ekebe; a nma iya ikpe; woru onye obu megbua. Ẹ ta phujekwaru iya imiko. ²⁹ Ọ -b́uru l'eemegbuje onye dakaru ekemu Mosisu emegbu; unu lewaru ẹge ọo-du onye kpọru Nwatibe Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu. Onye ono bẹ Nchileke a-kafukwaaru ọgwa ọchi; mbu onye wotaru mee Nwa Nchileke; mee iphe mmakanu; mbu mee ono, Kuráýisutu gude mee tẹ ọgba-ndzọ Nchileke yẹle madzọ vuru ire ono; l'ẹke ọ

bukwaphu mee ono b'o gude sachaa onye obu; t'onye obu buru onye duebe mma l'ifu Nchileke. Onye kporu Nwa Nchileke ebo-ebo l'afu buakwa Ume-du-Nso, emejeru ayi eze-iphe-oma be ogwo l'aja. Egbe onye ono be Nchileke a-kakpokwaaru ogwa ochi. ³⁰ L'ayi makwaru onye ono, kfulu; su: "L'oo yebedua e-melata; buru iya be okfu ugwo no l'eka." Yo sukwaphu odo: "L'oo yebe Nnajiufu e-kpe ndibe iya ikpe."

³¹ Mbụ l'onye Nchileke ono, no ndzu ono nmaru ikpe buakwa ejo iphe byaru iya.

³² Unu nyatakwa ege o shi duru unu le mbulembu teke ono, unu phuru iphoro ke Nchileke ono. Unu nyatakwa ege unu gude jee iphe-ehuka, ha igweligwe; unu atalee nshi; unu te kwe t'iphe ono kapyabe unu eka. ³³ O nwetsukwaaru teke e shi achije unu ochi; mee unu iphe-iphere l'edzudzu oha; nweru teke shi abuje: a -kpadu unubedua egbe ehu ono; unu asu l'unu noduwa ohuma; l'unu le ndu ophu aakpa iya a-tuko jee iphe-ehuka obu. ³⁴ Unu aphu-tabejeru ndu, no le mkporo l'o -bu unu no le mkporo obu. Aanakotaje unu iphe unu nweru le mgboko; unu egudelee ehu-otso-ena; tagbua ya le nshi; okfu l'unu maru l'unu nweruru iphe odo, kafia mma, bu iphe ophu a-noduwuru gbururu jeye. ³⁵ Oo ya bu; t'okpoma shihulekwaphu unu ike ege o shihuru iya unu. T'obu ba agbakwa unu ebo; le Nchileke e-mekochakwaa kfu unu ugwo iya l'iphe ha nshinu. ³⁶ Iphe mkpa iya duru unu bu ota-nshi; k'ophu unu e-mejekwanu iphe bu uche-obu Nchileke; shi ege ono nata iphe o kweru ukwa iya. ³⁷ L'o dukwaa l'o bu ekwo okfu Nchileke, suru:

"L'o phoduakwarua nwanshi;

onye ono,

byafutaje nu ono abya.

E too kpohekwa ukfu.

³⁸ L'onye woru onwiya ye

Nchileke l'eka;

shi ege ono dobe eka ndoo a-dzukuraru.

O -buru l'onye ono

tsulalaru azu; b'e too dukwa

yebe Nchileke mma l'obu."

³⁹ Obekwanu l'ayi ta budu ndu ophu tsularu azu, a-la l'iyi. Ayi bu-chia ndu ophu kwetaru nu; woru onwayi ye iya l'eka; ege ee-shi t'o dzoo ayi; t'ayi nweru ndzu gbururu jeye.

11

Iphe okweta ke Nchileke bu

¹ Iphe ono, bu ekweta ono bu ogudeshi eka ike l'iphe madzu ele enya iya; bya amakporu l'iphe ono, e ta phudu l'enya ono nophu l'oswiya. ² Ndiche ayi phe bu l'ephe kwetaru ke Nchileke; meru iphe ephe bu ndu Nchileke suru l'ephe meru ohuma.

³ O bu ekweta, ayi kwetaru ke Nchileke; meru iphe o doru ayi enya le mgboko-a bu okfu, Nchileke kfulu l'onu b'o gude mee ya; mbu l'iphemiphe obule-a, enya elegbaa-wa bu okfu, Nchileke kfulu l'onu b'o shi; mbu okfu, e kfulu l'onu, e ta phudu l'enya.

⁴ O bu ekweta, Ebelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe o chiru Nchileke aja, ka ke Kenu, bu nwunne iya. Yo buru ekweta ono meru iphe Nchileke nataru aja ono, o chiru iya ono; gude koshi l'o bu onye doberu eka ndoo l'ifu yebe Nchileke. Yo buru ekweta, Ebelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe iphe o meru ezilee ayi iphe byeye nta-a; l'o nwuhutsuaru.

⁵ O bu ekweta, Inoku kwetaru ke Nchileke; meru iphe o nokwaduru ndzu; Nchileke abya ewolita iya t'e b'o nwuhushi anwuhu le phuu; to nwehe onye phuru iya nu; kele

²⁰ Ọ bụ ekweta, Áyizaku kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ọ gọru ọnu-ọma nụ Jékoṗu yee Íso; bya ekwetakwaphu l'ọnu ono, ya gọru ono e-rekota ẹge ya gọru iya.

²¹ Ọ bụ ekweta, Jékoṗu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ọ gọru ọnu-ọma nụ unwu Jósefu l'ẹhu l'ẹhu; b'ọ nwuhuderu. Yo vudo evudo; woru mgboro iya tsube l'alị; fozita l'eli iya; baaru Nchileke ẹja l'ọgo ọnu-ọma ono.

²² Ọ bụ ekweta, Jósefu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe tẹmanu yọ nwuhude b'o kfulu lẹ ndu Ízurelu e-mekochaa shi l'alị Íjiputu wufu; lashia alị, Nchileke kweru ẹphe ụkwa iya. Yọ bya ekoshikwaphu ẹphe ẹge ẹphe e-me ọkpu iya teke ẹphe wufuderu.

²³ Ọ bụ ekweta, nne lẹ nna Mósísu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ẹphe domiru Mósísu ọnwa ẹto l'a mụtsuaru iya; okfu l'ẹphe leri iya ẹnya; yọ buru nwata, dụ ugwu; ẹphe ta tsu egwu omebyi ekemu, eze ndu Íjiputu turu sụ t'e gbuje iphe bụ nwata nwoke, onye Ju muru k'ophungu.

²⁴ Ọ bụ ekweta, Mósísu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe teke o vufutaru b'ọ jikaru t'ẹ b'e kujehi iya nwatibe nwa-nwanyi eze ndu Íjiputu. ²⁵ Ọ hataru otsoru unwu Nchileke; jee iphe-ẹhuka; ma l'ọnodu l'ẹhu-ọtso-ẹna; eme iphe dụ ẹji; mbụ ẹhu-ọtso-ẹna ọphu ẹ-te nwedu ẹke ọnono-bebe. ²⁶ Iphe ọ kwere ẹka bụ l'ọ -buru l'aakpa iya ẹhu l'okfu ẹka Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ụkwa iya l'ọ-bya lẹ mgboko ono b'ọ ka iya mma ma lẹ ya nwekotaru ẹku, nọ l'alị Íjiputu mgburumgburu. Ishi iya aburu l'ẹnya dụ iya l'obunggo ọphu nọ l'uzo ifu.

²⁷ Yọ buru ekweta, Mósísu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ọ haru Íjiputu; tugbua; to tsu egwu l'ẹhu e-ghu eze ndu Íjiputu ono eghughu. Yo tsua ẹka l'okpoma; nọ kirishia; l'à sùrù l'ọ gude ẹnya iya phụ Nchileke; l'ẹ-ba bụ lẹ Nchileke bụ onye eegudeje ẹnya phụ. ²⁸ Ọ bụ ekweta, Mósísu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe o gbuberu ishi kẹ Aji Esweta teke ono, ọ suru ndu Ízurelu l'ẹphe ha t'ẹphe woru mee nwaturu phegbaa l'iphe bụ ọnu ibo ẹphe; tẹ onye mgbugbu-madzu, byaru ogbushi ndu bụ ọkpara ndu Íjiputu ba dụ ọkpara kẹ ndu Ízurelu, oo-gbu.

²⁹ Ọ bụ ekweta, ndu Ízurelu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ẹphe wulahuru l'echi Eze Ẹnyimu Uswe; eje l'ogbodali l'ọ bụ onye eje l'echi esu-uzo. Ndu Íjiputu ejeshia esweswe; mini erigbushikota ẹphe.

³⁰ Ọ bụ ekweta, ndu Ízurelu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe ụpho-mkpuma, e gude kpụ-pee Jéríko mgburumgburu daru lẹ ndu Ízurelu jephetsuaru iya mgburumgburu abalị ẹsaa. ³¹ Ọ bụ ekweta, nwanyi ọkpara ono; mbụ Réhabu kwetaru kẹ Nchileke; meru iphe a haru iya; ta tukohe yele ndu kwefuru Nchileke ike gbushia; okfu l'ọ domiru ndu Ízurelu ono, byaru ngge lẹ Jéríko ono; shi ẹge ono dzoo ẹphe.

³² ?Mu e-le ole agu? ?Bụ teke ole be mu a-nodu gushiwaru Gídiyọnu phe; me Béraaku; Sámusinu; Jéfuta; mekpọ Dévidi phe; Sámuwelu; mewaru ndu nkfuchiru Nchileke? ?Teke ole be mu a-nodu kọkota akọ ẹge ẹphe kwetaberu kẹ Nchileke?

³³ Ọ bụ ekweta, ẹphe kwetaru kẹ Nchileke be meru iphe ẹphe tsoru mbakeshi ọgu; lukota ẹphe kpamu. Yọ buru ekweta ono be ẹphe shi egudeje eme ndu alị ẹphe t'ẹphe meje iphe vudo nhamunha; gude iya phua ẹge Nchileke shi meeru ẹphe iphe o kweru ẹphe ụkwa iya; gude iya mekwaaphu agu, gage egbu ẹphe; to nwe ọphu duru ike kúhaa ọnu akúhaa; ³⁴ bya egude iya dzọ-nyia ọku, ada ririri; bya egude iya nahu ndu gude ogu-mbeke achị ẹphe k'egbugbu. Ẹphe shi buru ndu ike ta nodu; e metsukwanua; ẹphe abya aburu ndu ike nọ. Ẹphe shi buru ọ-karia-ẹka l'ọgu; k'ọphu ẹphe shi achije ndu ọhodo nanu nanu. ³⁵ Unwanyi, kwetaru nụ phuru ndibe ẹphe, nwushihuru nụ l'ẹphe shi l'onwu tetagbaa nodu ndu.

O nweru ndu ophu e meru l'iwe jeye ephe anwushihu. Ephe ahata; l'o be ke t'ephe jika Nchileke ege ee-shi t'a haa ephe t'ephe gbalaa; t'e gbuchikwaa ephe t'ephe nwushihu. Iphe kparu iya nu bu l'ephe ele enya le Nchileke e-mekochaa mee t'ephe teta ndu ndu ophu ka mma. ³⁶ O nweru ndu ophu a jaru ewena; chia ephe iphe; nweru ndu ophu a turu mkpakobe; chita ephe je eye le mkporo. ³⁷ O nweru ndu ophu a tugbushiru le mkpuma; nweru ndu ophu e kwobuhuru ebo; nweru ndu ophu e gude mma gbushia. Ephe eshi etsojeru aghaphelephu; iphe ephe shi eyeje l'ehu aburu akpo egu. Ephe kparu ukpa; a kpa ephe eh; mee ephe; ephe ejee iphe-ehuka. ³⁸ Mgboko duta-be eji k'ophu bu l'e to gbadu k'ophu ephe a-nokota iya. Ephe shi anoduje aghaphe l'echi-egu, e te budu ebubu; me l'eke eze ugvu nogbaa. Ephe eshi ebuje l'ogba me l'enu.

³⁹ Ndu-wa tukokwa buru ndu ekwo okfu Nchileke ekoshi l'ephe bu ndu Nchileke suru l'ephe shi eme ohuma. Yo buru ekweta, ephe kwetaru ke Nchileke ono kparu iya. Ephe ano-o jeye; iphe ono, Nchileke kweru ukwa iya ono te rukwa ephe eka. ⁴⁰ Iphe meru iphe o du ege ono bu le Nchileke achiru ayi idzu, ophu ka mma. Iphe o tuberu bu l'oo-wota ayi l'ephe tugbabe; mee ayi ugbo lanu t'ayi toko buru ndu dzuru oke; duebe mma l'ifu iya.

12

Nchileke ehe ayi l'o bu nna

¹ A bya l'ehu k'ayibedua; iphe bu ndu ono tukookwaru no-phae ayi mgburumgburu l'o bu onye urukpu no-pheru mgburumgburu. Ephe toko eme t'ayi maru iphe okweta ke Nchileke ono bu. Oo ya bu t'ayi hakwaa iphe bu iphe alola ayi azu; haa iphe bu iphe du eji ono, e-te kwedu ayi oha eka ono. T'ayi byibe eka l'okpoma; maa osomama ono, noru ayi ono; ² tubekpelephu Jisusu enya; agba oso ono; l'oo ya bu onye ivuzo oso k'okweta ke Nchileke ono; buru iya e-me t'ayi gbaa ya; gbafu iya l'ishi. Yebedua mawaru eh-otso-ena, Nchileke doberu iya. Yo buru iphe ono meru iphe o kwetaru; jee iphe-ehuka jeye; a kpopyabe iya l'oshi-osweru; yo nwuhu; ophu iphe-iphere, e shi l'egbe anwuhu ono, o nwuhuru ono mee ya te nwe iphe o bu iya. Nta-a b'o jewaru je adugaru l'eka-utara aba-eze Nchileke.

³ Unu rijekponua ke Jisusu ono, toko iphe-ehuka ono jeebe ono. O toko ejo ememe, ndu eme iphe du eji meru iya; me ejo okfu, ephe kfuru iya dagbukota le nkichi. Unu nyataje iya; k'ophu ike ta agvudu unu. Odo bu t'unu ba su l'unu ta agbahedu oso ono. ⁴ L'ogu, unu l'iphe du eji alu be unu ta alurukwaa; k'ophu unu a-lu iya jeye; e gbushia unu egbushi. ⁵ ?Unu zahawaru okfu ono, Nchileke kfuru, o gude mee t'obu shihu unu ike l'unu bu unwu iya ono too? O suru:

“Nwa mu; ba arikuwa l'ahuhu,
Nnajiufu ahù ngu te nwedu iphe o bu;
ophu i gudekwa l'o baru
ngu mba; wata ola azu-azu.

⁶ L'o kwa onye Nnajiufu yeru
obu be oohuje ahuhu;
buru onye o nataru t'o buru nwa iya;
be oochije echachi.”

⁷ Oo ya bu; teke Nchileke ahù unu ahuhu; unu tajakwa nshi; l'ahuhu ono bukwa ahuhu, nna ahuje nwa iya t'o maru iphe. O kwa ahuhu, Nchileke ahù unu ndono; okfu l'unu bu unwu iya. ?Unu phujeru nwa, nna iya e-ta hudu ahuhu t'o maru iphe?

⁸ Teke o bu le Nchileke ta ahudu unu ahuhu t'unu maru iphe ege oohu unwu iya odo; oo ya bu l'unu ta abudu okpobe unwu iya. Unu bu ndu a gbataru l'okpara. ⁹ Oobuje teke ndu bu nna ayi ke mgboko-a echi ayi echachi; ayi eyeleru-a ephe ugvu. ?Buchia

Nna ayi ọ́phu bu l'imigwe bẹ ayi ta akafúduaru oworu onwayi nù; shi ege ono nweru ndzú. ¹⁰ Ndu bú nna ayi kẹ mgboko-a ahùta-bejelephu ayi àhùhù nwa afa olemole ege dọ ẹ́phe mma. Obenu lẹ Nchileke ahùje ayi àhùhù; k'ọ́phu ọ́o-dùru ayi lẹ mma; t'ayi dẹbe mma l'ọ́ bú yẹbedua. ¹¹ Ọ́obuje teke aahù ayi àhùhù t'ayi maru iphe; yọ́o hù ayi ọ́ku teke ono; ẹ́hu ta atso ayi ẹ́na. Ndu, a hùrù àhùhù; hùta; ẹ́phe amaru iphe; emetsujekwaa búru ndu eme ọ́huma; búkwaruphu ndu ẹ́hu emetsujee dọ́ agu.

Ọ́nma ọ́kwa

¹² Ọ́o ya bú; unu vudoshia ike l'ekwekwe ono, unu kweru kẹ́ Nchileke ono. L'ọ́ dọ́akwa l'ẹ́ka tsùshiru unu ọ́me; dọ́wa l'ọ́kpa afù unu kwẹ́kwẹ́kwẹ́. Unu lọ́chia ẹ́ka ono, tsùshiru unu ọ́me ono alọ́chi; unu emee ọ́kpa ono, afù unu kwẹ́kwẹ́kwẹ́ ono t'ọ́ shihutsua unu ike. ¹³ Unu tọ́ko iphe bú iphe a-nọ́chi unu ọ́zo; wofu; k'ọ́phu unu tee medu tẹ́ ndu ọ́phunanu, dọ́wa l'ọ́ bú ndu ọ́kpa nwùshihuru anwùshihu phù paru okfu Nchileke ono haa. L'ọ́ kwa l'ọ́zo, vudo nhamunha bẹ́ ọ́kpa, nwùhuru anwùhu e-teta.

¹⁴ Unu kebe ẹ́hu meje iphe e-me t'unu l'onnyemonye ọ́bule nọ́du lẹ́ nchị́ ọ́du-ndo; búru ndu dọ́ nsọ́; l'onye ta adọ́du nsọ́ ta abyakwa bya aphù Nchileke. ¹⁵ Iphe unu a-kwaberu ẹ́nya bú t'ẹ́ b'ọ́ nwe onye a-gbakutaru eze-iphe-ọ́ma kẹ́ Nchileke azọ́. Unu eletakwaphu ẹ́nya t'ẹ́ b'ọ́ nwe onye a-bya adọ́ l'ọ́ bú ọ́gbaragba-oshi, atso ile; kpọ́futa l'ẹ́ke unu nọ́; bya aghaswashilaha unu ẹ́hu; shi ege ono merushia igwe ọ́ha. ¹⁶ Unu letakwa ẹ́nya t'ẹ́ b'ọ́ nwe onye a-nọ́du eme kẹ́ nwanyi; too nwe onye a-nọ́duje elegbu iphe kẹ́ Nchileke l'ẹ́nya l'ọ́ bú Íso. Lẹ́ Íso gudekwa ọ́ji tototo kẹ́ nri; kweta tẹ́ nwunne iya búwaruru ọ́kpara, yẹbedua, bú Íso shi búru; l'okfu tẹ́ ya ria ugbo nri lanù. ¹⁷ L'unu manarua l'e metsuaru; yọ́ chọ́lahaa tẹ́ nna iya gọ́oru iya ọ́nu-ọ́ma. A sù iya l'ọ́ gbawaru iya l'azọ́; okfu l'ẹ́ to nwehedu ege oo-shikwadu mekwaa iphe o mebyihawaru emebiyi. Yo gude ẹ́nya-mini; chọ́o ọ́nu-ọ́ma nna iya ono; to nwehe.

¹⁸ Ẹ́ke unu byaru ta búkwa Ugvu Sáýinayi, unu e-byi ẹ́ka l'ọ́ bú ndu Ízurelu teke ono, Nchileke tọ́ru ẹ́phe ekemu ono. Ẹ́ tọ́ búkwa l'ọ́ku ono, enwu raphuraphu ono bẹ́ unu byaru; tọ́ bú l'ọ́chi ono; m'ọ́ bú ẹ́ke ono gbahuru tsabalangu ono. Ẹ́ tọ́ búkwa l'eze pherephere ono; ¹⁹ tọ́ bú ọ́da ọ́pyoku ono; m'ọ́ bú olu ono, daru l'ọ́ bú egbe-igwe ono bẹ́ unu nuru. Lẹ́ teke ndu Ízurelu nuru olu ono bẹ́ ẹ́phe rọ́kwaru t'ẹ́ b'ọ́ kfuhekwa ọ́do. ²⁰ Ishi iya aburu l'ekemu, Nchileke tọ́ru bẹ́ ẹ́phe sọ́ru l'ọ́ kariru ẹ́phe ẹ́ka; bú iya bú ekemu ono, sọ́ru: "L'ẹ́ to nweedu m'ọ́ -ruhuru; ọ́ búru anù bẹ́ ẹ́hu iya chiru l'eze ugvu ono; t'a tugbu ya lẹ́ mkpuma." ²¹ Iphe ẹ́phe phuru l'ẹ́ke ono dúnuka biribiri; k'ọ́phu Mosisu sọ́ru: "Lẹ́ ya atsushikwa egvu ike; k'ọ́phu ẹ́hu anma iya anmanma." Ẹ́ tọ́ búkwa egbe ẹ́ke ono bẹ́ unu byaru.

²² Ẹ́ke unu gbe bya búkwa Ugvu Záyonu; mbù obodo kẹ́ Nchileke; Nchileke ọ́phu nọ́ ndzú. Ẹ́ke unu byaru búkwa obodo ọ́phu ẹ́pha iya bú Jerúsalemu ọ́phu nọ́ l'imigwe; unu byakfutaru unwu ojozi-imigwe ọ́phu bú 'agùta-agùta. ²³ Ẹ́ke unu byaru búkwa ẹ́ke unwu Nchileke, o dobekotaru l'ọ́nodu ndu bú ọ́kpara dzukoberu; ẹ́hu atso ẹ́phe ẹ́na; mbù ndu e deru ẹ́pha ẹ́phe l'ẹ́kwo l'imigwe. Unu byakfutakwaru Nchileke; onye bú iya e-kpe onnyemonye ọ́bule ikpe. Ndu unu byakfutaru bú ndu nwùhuhawaru nù, doberu ẹ́ka ndoo; ndu Nchileke meru t'ẹ́phe dufubebe mma l'ifu iya. ²⁴ Onye unu byakfutaru búkwa Jisosu; onye bú iya jigbabe Nchileke yẹ́le madzú l'ọ́gba-ndzú ọ́phungu ono. Unu byakfutakwaphu mee ono, ọ́ lọ́karu l'oshi-osweru ono, bú mee ọ́phu ekoshi iphe ọ́phu ka kẹ́ Ébẹ́lu mma.

²⁵ Ọ́o ya bú t'unu kwabẹ́nuphu ẹ́nya t'unu ba ajika ọ́ngaberu onye ono, ekfu okfu ono nchị́. Lẹ́ keshinu ndiche ayi phẹ́ ta nahudu ikpe Nchileke; okfu l'ẹ́phe ta ngadu nchị́ l'iphe ono, a loru ẹ́phe ẹ́ka lẹ́ nchị́ lẹ́ mgboko-a ono bẹ́ ayibedua ta anahukwa;

m'ọ -buru l'ayi jikaru onye ono, nọ l'imigwe, alọ ayi ẹka lẹ nchị ono. ²⁶ Teke ndiche ono bẹ olu iya nmakọtaru eliphe mgburumgburu jijiji; obenu lẹ nta-a b'o kfuwaru: "L'ọ ugbo lanu bẹ ya a-nmafua eliphe jijiji; nmakota nmaa imigwe." ²⁷ Nchileke sọru: "L'ọ bọfua ugbo lanu." Ugbo lanu ono, o kfuuru ono koshiru l'iphe ono, o meeberu ono bẹ oo-mekota t'ọ nmaa jijiji; yo wofu iya. Ọo ya bụ k'ọphu ọphu ta nmadu jijiji a-nọdu.

²⁸ Ọo ya bụ t'ayi keleje Nchileke ekele; okfu l'ọ nwaru ayi eke ọ bụ eze; mbụ ẹke te nwedu iphe ha k'onma iya jijiji. T'ayi keleje iya; gude ọdu-biribiri iya; wozita onwayi alị; kwabeje iya ugvu; ²⁹ lẹ Nchileke ayi bụkwa ọku, te nwedu iphe ọdzu-phodoje.

13

Ome iphe du Nchileke mma

¹ Unu ba ahakwa oyeru ibe unu obu ono, bụ iya bụ obu ono, unu gude okfu l'unu shiwa l'ẹka Kuráyisutu buru unwanu; yeru ibe unu ono. ² Unu ba azahakwa ọkwajeru ndu byaru abyabya ẹbyee ọkpobe akwakwa. L'o nwekwaru ndu gudetsu-a l'ẹphe akwaru ndu byaru abyabya ẹbyee; kwaru unwu ojozi-imigwe ẹbyee; ẹphe ta ma. ³ Unu nyatajẹkwa ndu mkporo; t'ọ dọjekwa unu l'ọ bụ unu nọ lẹ mkporo ọbu. Unu nyatajẹkwa ndu eje iphe-ẹhuka; t'ọ dọjekwa unu l'ọ bụ unu eje iphe-ẹhuka ọbu.

⁴ Tẹ ndu alu alulu mejekwa alulu, ẹphe; k'ọphu ọo-buru iphe ẹ-te nwedu onye a-nọdu amaru iya ẹjo ẹka. Tẹ nwoke yele nyee ya ba adukwa onye ọphu e-ri ogori; shi ẹge ono merushia onwẹphe. Lẹ nwoke, eme kẹ nwanyi; m'ọ bụ nwanyi, eme kẹ nwoke; mẹ ndu eri ogori bẹ Nchileke a-nmakwa ikpe.

⁵ Unu be eyenukwa ẹnya l'okpoga. T'iphe unu nweru dzujekwaru unu. Lẹ Nchileke kfuakwaru iya l'onwiya; sọ: "Lẹ ya ta ahakwa ngu ẹka; ya te ebuhaa ngu ẹka." ⁶ Ọo ya bụ; unu t'ayi kfushijenu okfu-a ike; kfuje iya l'ẹ-ba atsụ egvu:

"L'ọ kwa Nnajiufu bụ
onye eyeru mu ẹka;
to nwe lẹ mu atsua egvu.
?Bụ onye e-me mu ngunu."

⁷ Unu nyatajẹ ndu ono, vu ọzo koshi unu ọzo ono; bụ iya bụ ndu ono, ziru unu ozi-oma Nchileke ono. T'egomunggo rukwaa unu alị; t'unu nyata ẹge ẹphe shi anọduje eme teke ẹphe nọ ndzu; jeye ẹphe anwuhu. T'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke dukwa l'ọ bụ nk'ẹphe. ⁸ Jisọsu Kuráyisutu bụ onye ono, ọ bụ ono b'ọ bụ unyaphua; ya b'ọ bụ ntanu; ya bụ ọo-bụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ẹ tọo gbanwejedu agbanwe. ⁹ Unu be ekwekwa t'iphe eezi ezizi, dutsua iche iche shi uswe bya akpọbyia unu ọzo. Ọ dọ mma t'ayi gude eze-iphe-oma, Nchileke eme; t'obu shihu ayi ike. Ome nsọ nsọ nri, eeri eriri te emekwa t'obu shihu ayi ike; l'ẹ to nwebukwaa onye tsojeru iya ẹge ono, o yejeru ẹka.

¹⁰ Ayi nweru ẹnya-ngweja Nchileke; mbụ ọphu ndu achikwaduru Nchileke ẹja l'ulo, e gude ẹkwa mee; ta hadu kẹ ria iphe shi iya nụ. ¹¹ Onye, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; egudeje mee anu bahu lẹ Ẹke-Kakota-odu-Nsọ t'ẹphe gude iya chia ẹja; nwefu iphe du ẹji. Obenu l'anu ono, e gbuwaru egbugbu ono; bẹ eewotaje lufu l'odu ndu Ịzurelu; je akpọo ya ọku. ¹² Ọ bụ iphe ono meru iphe Jisọsu nọkwaruphu l'azu mkpukpu; jee iphe-ẹhuka; nwuhu; ẹge ee-shi t'o gude mee ya; safu iphe du ẹji, ndiphe meru. ¹³ Ọo ya bụ; unu t'ayi jekfube iya l'azu mkpukpu; t'a tuko ayi l'iya mee iphe-iphere. ¹⁴ L'ẹ to nwekwa obodo, ayi nweru lẹ mgboko-a, bụ obodo ọphu a-nọduwaru jeye. Ọ buchia iphe meru nụ bụ l'ayi achọ obodo ọphu abya nụ. ¹⁵ Ọo ya bụ; t'ẹ b'o nwekwa teke ayi a-hajẹ otushi Nchileke ẹpha. Tẹ otushi ẹpha ono buru ẹja, ayi shi Jisọsu l'ẹka achị anu iya. Ọ bụ ẹpha ono, ayi etushi iya ono a-bụ iphe shi ayi l'onu, ekoshi l'ayi bụwa ndu nk'iya. ¹⁶ Unu ba ahakwa ome iphe du mma; unu

taa ha ogudeje iphe unu nweru eyeru ibe unu ẹka; l'ọ kwa egbe ngweja ono bu ọphu du Nchileke mma.

¹⁷ Unu meje iphe ndu ishi unu suru t'unu mee; m'o -ruhuru; ọotsu unu l'ẹhu ememe. L'ọ kwa ndu ono, bu ndu ishi ono be anọduje eche ndzu unu; keshinu ẹphe e-mekochaa vudo l'ifu Nchileke; doo ẹge ẹphe jetaberu ozi ẹhu unu. Teke unu emewa iphe ẹphe suru t'unu meje be ẹphe e-gude ẹhu-otso-ena; jee ozi ẹphe ono. Ọdumeka be ẹphe a-nọdukwa atsụ ude l'ime obu ẹphe; eme iya. Ono te nwekwa uru, unu erita iya.

¹⁸ Unu kfujekwa nuru ayi Nchileke. Ọphu ayi makpọoru bu l'obu ta awadu ayi awawa; to nwe teke ẹ to buleduphu t'ayi mee iphe du mma l'iphemiphe ọbule, ayi eme be ayi eshibeje ite iya. ¹⁹ Iphe mu arọshikpoo unu ike; unwunna mu; bu t'unu kfuje nu Nchileke; te Nchileke kwe te mu byakfuta unu ẹgwegwa.

Okfu anu Nchileke

²⁰ Te Nchileke ono, bu iya emeje t'ẹhu du agu ono; yekwaru unu ẹka. Ọo ya meru te Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu shi l'onwu teta nọdu ndzu; bu iya bu onye shi l'anwuhu, ọ nwuhuru buru eze onye eche ayi ẹge eecheje aturu. Yo buru mee, ọ lọkaru teke ono, ọ nwuhuru ono b'o gude mee ukwa ono, Nchileke kweru tukobe l'ogba-ndzu yele madzu ono t'o vuru ire jeyewaru. ²¹ Te Nchileke ono mee t'unu nweru iphemiphe ọbule, bu iphe du mma; t'unu meje uche-obu iya. Te Nchileke shikwaphu l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu mee iphe du iya mma l'obu ayi. Te ajaja buru ke Kuráýisutu gbururu jeye le tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ du.

Okfu, eegude akpochi iya ishi

²² Ọ kwa aroro be mu arọ unu; unwunna mu; su t'unu takwaa nshi; nua ozi-wa; l'ekwo-wa, mu deru unu-wa ta dukwa ogologo. Ọo ya bu t'o mee t'obu shia unu ike. ²³ Iphe mu eme t'unu maru bu le nwanna ayi Tímoti, e shi tuchia le mkpọro b'a haakwaru. Ọ -byanu ẹgwegwa be mu l'iya a-yiru-a teke mu a-bya unu agbaphe.

²⁴ Unu kelekotaru mu iphe bu ndu ishi unu; me iphe bu ndu ke Nchileke. Unwunna ayi ndu Ítali ekelekwaphu unu.

²⁵ Te Nchileke meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Ekwo, Jémusu deru

¹ Mbèdua, bụ Jémusu, bụ nwozi kẹ Nchileke; mẹ nwozi kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu ekele ndu kẹ Nchileke, dzuru mgboko ekele.

Ekwekwe; mẹ mmamiphe

² Ụnwunna mu; teke iphe dụ l'ọga l'ọga byaru tẹ ya data unu; unu wotaje iya t'ọ bụru iphe ote ẹswa; ³ kẹ l'unu mawaru l'a -data unu adata kẹ ekwekwe, unu kweru bẹ unu e-shi iya mụta ọtaru iphe nshi. ⁴ Unu takpẹlephu nshi tafu iya l'ishi; ẹge unu a-duebe mma; dzukwaaphu oke ẹge ẹ tọo dudu iphe a-phodu unu l'ẹhu. ⁵ O -nweru l'unu ha onye mmamiphe pehuru; t'onye ono sụ Nchileke t'ọ nụ iya mmamiphe. Ọo-nụ iya ẹya; kele Nchileke bụ o-me-l'uko; l'egudeje obu iphoro anụ onyemonye ọbule iphe ọ suru t'ọ nụ iya. ⁶ Ọlobu; t'onye ono kwetakwa l'iphe ookfu tẹ Nchileke nụ iya bẹ ọo-nụ iya. T'obu ba agbakwa iya ẹbo; l'onye obu agba ẹbo dukwa l'ọ bụ akparami eze ẹnyimu, bụ pherephere anọduje atunga iya. Ọ -turu iya jee ifu; yọ turu iya laa azu. ⁷ T'egbe onye ono ba arikwa l'o nweru iphe ya a-nata l'eka Nnajiufu; ⁸ kẹ l'onye egomunggo agba ẹbo te evudoshijekwa ike l'iphe bụ iphe oome ememe.

Ụkpa; mẹ ẹku

⁹ Tẹ nwanna, akpa ụkpa saje nsasa k'emeli, Nchileke meliru iya. ¹⁰ T'onye ọphu bụ oke amadu sajekwaphu nsasa mẹ Nchileke -meda iya. Okfu l'onye ono e-rifu l'ọ bụ igu oshi; ¹¹ kẹ l'ọobuje: ẹnyanwu -haa; wata ochishi ike; ẹwu anwua kpa; igu iya erishihu. Mma iya agvu. Ono bụ ẹge oke amadu a-gbabuhukwaphu l'ẹke ọono lẹ mgbaphe.

Adata yele onwu eye

¹² Ọnu-oma bụ k'onye taru nshi teke iphe-adata dakfutaru iya; okfu lẹ teke a datatsuaru iya; tọ da; bẹ aa-nụ iya ndzụ, bụ obunggo, Nchileke suru lẹ ya e-bu ndu, yeru iya obu. ¹³ Ọo ya bụ; onye iphe-adata dakfutaru; ome ejo iphe -wata iya agugu; t'onye ono ba asukwa l'ọo Nchileke enwu iya eye tẹ ya mee ejo iphe. L'ẹ tọ dukwa onye Nchileke enwuje eye t'o mee ejo iphe; tọ dụ onye enwu Nchileke eye t'o mee ejo iphe. ¹⁴ Ọ bụ ome ejo iphe, agụ madzụ edetaje onye ọbu ye; ejo iphe ono anmata iya l'onya. ¹⁵ Teke ẹgu ejo iphe ono tsutaru ime; yọ mụ iphe dụ eji. Iphe dụ eji ono -kalẹphu; yọ mụ anwuhu.

¹⁶ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu be eshiswekwa ụzo. ¹⁷ Iphe, bụ iphe, aanu anunu, dụ mma; mẹ iphe ẹwoma, ẹ-te nwedu ntupo bukwa l'imigwe b'o shikota. O shi l'eka Nna, meshiru iphoro, nọ l'imigwe; bụ iya bụ Nna ọphu ẹ-te chinyajedua echichi; nyihu l'ọ bụ ẹnyanwu; k'ọphu aa-sụ l'ọ -nyihu bẹ ọchi a-gbaa. ¹⁸ Ọ chiru obu iya; gude okfu ono, bụ ọkpobe okfu ono mụ ayi t'ayi bụru ndu ọdungu l'iphe bụ iphe o keru ekeke.

Ọnu-iphe-lẹ-nchi; mẹ ememe iya

¹⁹ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu nyatakwa ọwaa: T'onyenonu bukwaru onye egebejeodu nchi; t'iphe eekfu doo ya ẹnya; temanu yo yede iya onu. T'onye ono ba abukwa onye obu-ọku; ²⁰ kẹ l'iphe eeme l'ẹhu-eghughu ta bukwa iphe vudo nhamunha l'ifu Nchileke. ²¹ Ọo ya bụ; unu shi ishi lanu tufu onwunu iphe bụ umere, dụ oyi; mẹ iphe bụ iphe ashi, unu eme; zia obu l'alị nata okfu ono, a kuwaru l'ime

òkpoma unu l'ò bụ onye kuru akpuru iphe ono. Ọ kwa okfu ono a-dụ ike dzòfuta unu.

²² Ọlobu: unu bụkwaru ndu eme okfu ono ememe; unu ba abụkwaru ndu anụ iya anụnu nkinyi iya; l'ono bụkwa ome onwunu eswe. ²³ L'onye anulephu okfu ono; too me iya ememe yekwaru nwoke, eleje ẹge ifu gbaru iya l'onyo; ²⁴ o -lege l'iya phụ; yò paru iya tógbo lufushia; zahaakwaphu ẹge ya shi gbaa. ²⁵ Obenu l'onye enyoje ekemu ono, ẹ-te nwedu ntụjo ono; mbụ ekemu ono, emeje t'e nweru onwonye ono; o -fuberu iya ifu tekenteke; ọphu 'ò bụdu ọ-nụsua-ọ-nọ-kirishia; ọ -bụru onye emeje iya ememe; onye ono bẹ Nchileke e-gude k'iphe oome gọoru ọnu.

²⁶ Onye ari lẹ ya bụ onye kẹ Nchileke l'ẹ bọo tajẹ ire iya ẹra; onye ono bụkwa eswe bẹ oome onwiya. Onye ono bẹ kẹ Nchileke ọphu oome bụkwa iphe mmanu. ²⁷ Obenu l'onye kẹ Nchileke ọphu Nchileke, bụ Nna kweru l'ò bụ ọkpobe iya; bụru ọphu ẹ te merudu emeru bụ: ọkwo ndu a tọru ogbe lẹ mkpa; oyeru unwanyi, mma tufuru ẹka; ọwaa osefu ẹka l'ejo iphe kẹ mgboko.

2

Ọnma ọkwa kẹ ọbo madzụ ẹbo

¹ Unwunna mu; t'unubedua, bụ ndu kweru kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu; mbụ Nnajiufu, dụ biribiri; unu ba abojekwa madzụ ẹbo. ² T'a -sụ l'umadzu ẹbo bataru lẹ ndzuko unu; onye lanụ bụ oke amadụ, gba echi-mkpọla; bya akwaa onwiya bugebe; onye ọphu abụru onye ụkpa; yee nkaraba uwe. ³ Teke unu ka ọkwabe onye ọphu kwaru ngwa phụ ugwu; sụ iya: "T'ò tọkwa ẹhu;" bya ekoshi iya oshi ọo-nọdu; bya asụ onye k'ụkpa phụ: "T'o vudo l'ẹke ono;" m'ò kwanu: "T'ò bya anọdu l'alì l'iku ọkpa mu ẹke-a;" ⁴ tọ dụ iya bụ l'ikpe nmaru unu; kẹ l'unu abọwa madzụ ẹbo l'ime onwunu; bya egude ẹjo ọkpoma ekpe ikpe.

⁵ Unu gebeduduphu nchị; unwunna mu, mu yeru obu: ?tọ bụdunua ndu ụkpa lẹ mgboko-a bẹ Nchileke fọtaru t'ẹphe bụru ndu e-shi l'ekwekwe, ẹphe kweru; nweru iphe l'ifu Nchileke; bụkwaruphu ndu e-nweru ẹke ọ bụ eze, bụ iphe ọ sụru lẹ ya a-nụ ndu yeru iya obu-a? ⁶ Obenu l'ẹ to nwedu iphe unu guberu ndu ụkpa. ?Tọ bụdunua ndu oke amadụ anọduje akpa unu ẹhu-a? ?Tọ bụdunua ẹphe akpụjeru unu je edobe l'ifu ndu ikpe-e! ⁷ ?Tọ bụdunua ẹphe anọduje ekfubyishi ẹgiri ẹpha ono, unu aza ono ekfubyishi?

⁸ Teke unu emewa ekemu ono, shi l'ẹka Nchileke, bụ eze ono; bẹ unu emewa ọhuma, bụ iya bụ ekemu ono, nọ l'ekwo okfu Nchileke ono, sụru: "T'i yeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu." ⁹ Obenu l'ò -bụru l'unu aboje madzụ ẹbo bẹ unu emekwa ẹjo iphe; ekemu anmakwaphu unu ikpe l'ò bụ ndu mebyiru ekemu. ¹⁰ L'onye mekotaru iphe ekemu ono kfuru l'ò ha; mephodo iya nanụ bẹ ikpe nmaakwaru l'ò mebyikotawaru ekemu ono l'ò ha. ¹¹ L'ò bụkwaphu onye ono, sụru t'ẹ b'i rishi ogori; sụru t'ẹ b'i gbushi ọchi. Ọ -bụru l'ẹ tii ridu ogori; l'egbu ọchi; b'ì bụakwa onye emebyi ekemu. ¹² Ọo ya bụ t'unu kfuje okfu; unu emeje umere l'ò bụ ndu, ee-mekochaa gude ekemu ono, emeje t'e nweru onwonye ono kpee ikpe. ¹³ L'onye ta aphuduru ibe iya imiko bẹ Nchileke ta aphukwaru imiko mbọku ono, oo-kpe ikpe ono. Obenu l'onye aphujeru madzụ imiko ta atsuhedu ikpe Nchileke egvu.

Iphe bụ l'e kweru kẹ Nchileke

¹⁴ Unwunna mu; ?nanụkpo uru, ọo-baru onye sụru lẹ ya kweru kẹ Nchileke; ọphu ookoshidu iya l'umere iya? Egbe ekwekwe ono; ?ọo-dzòfuta iya tọo? ¹⁵ Ọ -bụru lẹ nwanna ngu kẹ nwoke m'ò bụ kẹ nwanyi bẹ agbawa-a ọtu; tọ phụ nri kpua akpo; ¹⁶ onye lanụ l'ime unu asụ iya: "T'ò tọkwa ẹhu-o! T'ò laa je anyaru ọku; rijia ẹpho"; l'ẹ b'ò nụ iya iphe bụ mkpa ẹhu iya; ?bụ egbe uru ngunu bẹ nọkpoo l'egbe iphe ono?

17 Ọ bụ ẹge ono bẹ ekwekwe dụ. Ekwekwe, e kweru kẹ Nchileke; ọphu eekoshidu iya l'umere bẹ bukwa iphe nwuhuru anwuhu l'onwiya.

18 T'e wota iya l'ọ -nweru onye sụru mu: "L'onye ọwaa kwekwaru kẹ Nchileke; umere k'onye ọphunanu adu ugwu;" iphe mu e-kfuru iya bụ: "T'ọ koshiedu mu ekwekwe, o kweru kẹ Nchileke; m'ọ -koshidu mu iya l'umere iya. Mbẹdua e-gudekwanu umere mu koshi iya lẹ mu kweru kẹ Nchileke." 19 I kweru lẹ Nchileke bụ Nchileke lanu; nggu emekwaa ọhuma. Ọ kwa ẹge ono bẹ ọgwu kwegbaaru; gude iya nmagbaru ruuruu. 20 Ọlobu; nggube onye mmanu-a; ?imekpo t'a karu ngu akaru l'ekwekwe, e kweru kẹ Nchileke; ọphu eekoshidu iya l'umere bụ iphe iphoro ọo? 21 ?Nanu ẹge onye iche ayi; mbu Ebirihamu gude buru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke? O shi l'iphe o meru. L'ọ gude Ayizaku, bụ nwa iya je egbugbu tẹ ya gude chiaru Nchileke ẹja l'anya-ngweja. 22 ?Unu ta phudu ẹge ekwekwe, o kweru kẹ Nchileke yele ememe iya dagbaru? Ekwekwe, o kweru bẹ iphe ono, o meru ono koshiru l'ekwekwe ono dzuru oke. 23 Ọo ya bụ ẹge iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke eree, e deru; sụ: "Lẹ Ebirihamu kweru kẹ Nchileke; Nchileke aguaru iya ẹya l'odobe-ẹka-ndo; gua ya ọnya yẹbe Nchileke." 24 Unu phukwa l'ọo l'umere madzu b'e gude agụ iya l'onye doberu ẹka ndoo; ẹ tọ bukwa ekwekwe nwenkinyi iya.

25 Ọ kwaphu ẹge kẹ nwanyi okpara ono; mbu Réhabu dụ ndono. Ọ kwaphu umere iya kpataru iphe Nchileke guru iya l'onye doberu ẹka ndoo; kẹ l'ọ kweru t'ephe bata mbu ndu Ju, e ziru ozi; bya eyeru ephe ẹka; ephe eshia ọzo ọdo laa.

26 Ọo ya bụ l'ọo ẹge madzu, ume ta nodu bụ iphe nwuhuru anwuhu bụ ẹge ekwekwe, e kweru kẹ Nchileke; ọphu eekoshidu iya l'umere bukwapu iphe, nwuhuru anwuhu.

3

Ire bụ ọgu

1 Ọnwunna mu; unu ba adukwa l'igwe buru ndu ezije iphe. L'unu marua lẹ ayibedua, ezije iphe-a bẹ Nchileke a-kakwa okpeshi ikpe ike. 2 Ayi l'ayi ha eshisweje ọzo l'igweligwe. Ọ kwa onye te kfuswebua okfu bẹ dueberu mma. Ọ bụ egbe onye ono akpadekotaje onwiya.

3 Ọ -buru l'ayi egudeje igwe onu-inya; gagbabe inya onu t'ọ meje iphe ayi sụru t'ọ mee bẹ ayi eshije ẹge ono alo-zi inya obu t'ọ shia ẹke ayi tuberu. 4 Ọdo bụ ugbo-mini, bụ pherephere anọduje eme iya; yoo gba. Unu lewaru ẹge ọ habe nshinu; yo buru oke pherephere anọduje apa iya l'eje; ọle ọ kwa nwa bakpabakpa eku-ugbo bẹ eegudeje anga iya t'ọ shia ẹke onye ishi, anga iya nu goberu.

5 Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ire bụ nwiphe nshii, motaru madzu l'ehu. Ọle ọonoduje etu onwiya ikpa. ?Unu phuru ẹge egbudu habe nshinu l'echi-egu? Obenu l'ọo akpuru ichechoku lanu adzujẹ obotegu. 6 Ire bụ akpuru ichechoku. Ire nochiru ẹnya iphe bụ ejo iphe, nọ lẹ mgboko-a l'ehu ayi. Ire ekfurushije ugwehu madzu mgburumburu; l'alotajekwaphu oku ali-maa; tsobe lẹ ndzu madzu; yo dzua ya dzufu. O shijelephu teke a muru onye ono dzua jeye teke ọo-nọ-bebe.

7 Ẹ tọ dudu egbe anu-egu-egbudu; m'ọ bụ nwenu; odumeka buru unwu anu, awu awuwu l'ali; m'ọ bukwanu unwu iphe, bu lẹ mini, ẹ ta ago-tajeghedu agota; yo buru l'ufu; tọ dukwa nu ọphu ẹ ta gotawaru; yo buru l'ufu. 8 Obenu l'ire ta dudu madzu, tsuru iya agota. Ọ bụ ejo iphe ẹ-te kwedu ogude ẹka; temanu b'ọ dụ l'ọ bụ ézé ejo agwo, ẹ-tee dobejedu onye ọ taru ndzu.

9 Ọ kwa ire ono bẹ ayi gude aja Nchileke ono, bụ Nna bya aburu Nnajiufu ono ajaja. Ọ kwa iya phu bẹ ayi gude atụ ibe ayi onu; mbukwa madzu ọphu Nchileke meru; yo dụ l'ọ bụ yẹbe Nchileke. 10 Ọ bụ onu ono kwaphu bẹ ọgo onu-oma shi; mburonu

eshikwa iya phụ. Ụnwunna mu; ẹ tọ bụkwa ẹge ono b'ọ gbaru t'ọ dụ. ¹¹ ?Akọ kọjeru unu lẹ nggele lanụ atsofutaje mini, atso uto-mini; bya atsofutakwaphu mini, atso age l'ugbo lanụ? ¹² Ụnwunna mu; ?unu phujeru ẹke uchokoro miru akpuru igbogo? ?T'unu phujeru ẹke ube miru uchokoro? Ono kwaphu ẹge ẹ te ekutadu mini, atso uto-mini lẹ mmaswi.

Mmamiphe, shi l'imigwe

¹³ ?O nweru onye ọ dụ l'ọ maru mmamiphe; nweru egomunggo l'unu ha? T'onye ono koshiedu iya l'ome umere oma yele ome agù, shi lẹ mmamiphe. ¹⁴ Teke bükwanu l'ọo ijimanya jiru unu obu; obu aburu unu age; unu aburu ndu mkpamanya; unu be ejekwa otu onwunu ẹpha kẹ mmamiphe; kẹ l'ọ bụ ẹjo-ire bẹ unu gude mebyia okpobe okfu ono. ¹⁵ Egbe mmamiphe ono te eshikwa l'imigwe; ọ kwa mmamiphe ndiphe. Ẹ to shikwa Ume Nchileke l'ẹka; ọ kwa mmamiphe, shi Sétanu l'ẹka. ¹⁶ Iphe obu bụ l'ọo ẹke ijimanya; mẹ mkpamanya nọ bẹ mkpaka nokwaphu; tọ dụ egbe ẹjo iphe ta nọru iya nụ.

¹⁷ Obenu lẹ mmamiphe ọphu shi l'imigwe bẹ dụ iche. Mmamiphe ono bẹ onye nweru iya nụ dọberu mma; l'eme odo; l'eme onu-uto; l'ekweje t'a chia iphe l'idzu. Onye ono aphuru madzu imiko; nweru umere oma l'ẹke madzu nọ. Ẹ tọ kpochajedu mkpocha; ọphu 'ọ bụdu okfuru-iche-eme-iche. ¹⁸ Akpuru ndu, edokwa edokwa amitaje bụ ndzu, vudo nhamunha l'ifu Nchileke.

4

Oshita ndiphe onya

¹ ?Bụ awe bẹ ọba-phe mbà yele osephe okfu shigbaa unu? Ẹke ẹphe shigbaa unu bụ l'iphe ẹgu iya alofu unu ogvu ẹkpiri. ?Tọ dụ iya bụ iphe, unu ẹya alaji l'ẹhu unu? ² Ọobuje teke iphe agụ unu; ẹka te eru iya unu; unu egude kẹ iphe ono gbua ọchi; jia ijimanya: nkata te enwe okfu. Unu awata ose okfu; balahaa mba. Iphe agụ unu; bẹ unu ta aphujedu uto iya; okfu l'unu ta asujedu Nchileke t'ọ nụ iya unu. ³ Unu asuje t'a nụ unu iphe; ta nụ iya unu; kẹ l'iphe, unu vu l'obu gude arọ iya bụ ẹjo ọriri; ẹge unu ee-shi mee ẹhu unu ẹhu unu. ⁴ Unubẹ ndu-a, ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka l'ọ bụ unwanyi, eri ogori-a! ?Unu ta madu l'onye eshita iphe-otso-ena kẹ mgboko-a onyà bẹ bụwa ọhogu Nchileke? Ọo ya bụ l'iphe bụ onye hataru tẹ yele ndiphe l'eshi onya emekwa onwiya ọhogu Nchileke. ⁵ ?T'unu arije l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke bụ kẹ mmakanu tọ? Bụ iya bụ ọphu sụru: "Lẹ Nchileke eko okopho ume ono, o yeru t'ọ buru l'ime ayi ono." ⁶ Obenu lẹ ndu e gude ire ẹphe ẹka bẹ Nchileke anuje iphe-oma, ka nshinu. Ọo ya kparu iphe ekwo okfu Nchileke sụru:

"Lẹ Nchileke akfuchije ndu
eku onwẹphe ekuku uto.
Ndu ọphu wozitaru
onwẹphe alị; bẹ oomejeru
eze-iphe-oma."*

⁷ Ọo ya bụ t'unu wota onwunu ye Nchileke l'ẹka. Unu kfuchia Obutuswe uto; unu aphụ l'ọo-gbaru unu ọso. ⁸ Unu byakfuta Nchileke ntse; unu aphụ l'ọo-byakfutakwaphu unu ntse. Unu kwọo onwunu ẹka unubẹ ndu ẹjo iphe. Unu mekwaa obu unu t'ọ dụ Nchileke mma unubẹ ndu obu agba ẹbo. ⁹ T'ọ rua unu l'ẹhu; t'aphu ji unu obu. Unu kwaa ẹkwa; tẹ nchichochi buru unu aphụ; ẹhu-ena aburu unu iphere. ¹⁰ Unu wozita onwunu alị l'ifu Nchileke; oo-gude ẹka iya woliam unu eli.

Aanma okwa k'okfurushi nwanna

* 4:6 4:6 Ẹtu 3:34.

¹¹ Ụnwunna mu; unu be ekfurushijekwa ibe unu; onye ekfubyishi nwanna iya; m'ò kwanu onye gude obu iya l'anma nwanna iya ikpe bẹ bụkwa ekemu bẹ ookfubyishi; bụkwaruphu ekemu l'onwiya b'ò gbe ekpe ikpe. I -kpedekwanu ekemu ikpe; ọo ya bụ l'ẹ tii mehedu iphe ekemu ono kfuru; gbahaa l'ị bụwa onye ikpe. ¹² Ọ bụ onye lanụ nkinyi iya bụ onye atuje ekemu; bụru iya nkinyi iya bụ onye ikpe. Ọ bụ iya nkinyi iya aduje ike dzofuta; bụru iya aduje ike mebyia. ?Bụ onye bẹ ịiriye l'ị bụ; nggube, onye anma ibe ngu ikpe?

Aanma ọkwa kẹ nsasa

¹³ Unu ngabẹ nchị unubẹ ndu asuje: “Lẹ ntanụ m'ò bụ echile bẹ unu e-je mkpukpu, dū ẹgaphu; nọo l'ẹke ono mkpurophu afa; gbaa ngho; rita uru.” ¹⁴ Obenu l'unu ta makwa ẹge echile a-dū. ?Bụ ngunu bẹ ndzū unu bụ? Ndzū unu dukwa l'ọ bụ ẹnwuru-ọku, ekpolihuje; kpua tū; a -nolephu nwanshi; yo phukashihu. ¹⁵ Iphe gbe gbaa t'unu kfujee bụ: “Ọ -būru uche-obu Nchileke bẹ ayi a-nọdu ndzū; gbaaru ọwaa; gbaaru ọphu.” ¹⁶ Obenu ọwaa bẹ unu gbe etse etsetse; l'asashi nsasa. Unu ta madu l'egbe ekuku ono l'ọ ha bụ ẹjo iphe.

¹⁷ Ọo ya bụ; l'iphe bụ onye machacharu-a iphe, dū mma, gbaru iya l'ememe; to me iya b'ọ bụakwa onye ọbu ome iphe dū ẹji.

5

Ọkwa, aanmaru ndu nweru iphe

¹ A bya abya nta-a lẹ kẹ unubẹ ndu nweru iphe. Unu kwashia enya-mini; unu echia mkpu k'ẹjo aphū, a-byaru unu. ² Ẹku unu l'ọ ha bẹ bụakwa iphe reshihuru ereshihu. Ngwa unu; bẹ nra ripyashigeekwaru. ³ Okpoga unu; mẹ mkpola unu gbaakwaru ẹgba. Ọ bụ ẹgba iya ono e-vudo agba unu ekebe. Oo-kepyashi anụ-ẹhu unu l'ọ bụ ọku. Nta-a bẹ unu kparu ẹku kuberu onwunu l'ikperazu-wa. ⁴ Ndu, jeru unu ozi l'ẹgu bẹ unu gudewa ụgho kpamia ụgwo, unu ga akfū ẹphe. Aphū, ẹphe agū bẹ ruakwaru l'igwe; mkpu kẹ ndu, kpataru unu iphe unu meberu l'alị bẹ ngashiwaru Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike nchị angashi. ⁵ Unu buwa lẹ mgboko-a; tūsarū ẹhu; l'eriphe ọva ọva; emephelephu iphe charu unu l'okpoma. Unu riwaru; gbaa ẹbà l'ọ bụ anụ-ẹbà; chaa tọo; kwaberu mboku, ee-gbu unu. ⁶ Unu nmaru onye, doberu ẹka ndoo ikpe; woru iya gbua; to yeru unu ọnu.

Ọta-nshi; mẹ okfu anụ Nchileke

⁷ Ụnwunna mu; ọo ya bụ t'unu takpelekwaphu nshi jeye teke Nnajiufu a-bya. Unu phūwaru ẹge onye kọru okfu atajẹ nshi; kwaberu iphe o meberu l'alị. Ọotaje nshi; ngaberu mini ọdungu. Yọ taa nshi jeye l'uboku ephefu. ⁸ Unubedua; unu takwaphu nshi; obu esihu unu ike. Ishi iya aburu lẹ teke Nnajiufu a-bya duakwa ntse.

⁹ Ụnwunna mu; unu ba agujekwaru ibe unu aphū ẹge Nchileke ẹ-te ekpedu unu ikpe. Unu lekwa l'onye ikpe nọkwa ntse.

¹⁰ Ụnwunna mu; unu nyatajekwa ndu nkfuchiru Nchileke, shi gude ẹpha Nnajiufu ayi kfua okfu. Unu gude ẹphe; mụta ọtaru iphe-ẹhuka nshi. ¹¹ Unu eleenua: ọ kwa ndu taru nshi bẹ ayi ekuje ndu a gọru ọnu-oma nū. Unu nūwaru ọta-nshi kẹ Jobu; unu anukwaaphu ẹge Nnajiufu gude kfua ya ụgwo l'ikperazu. Lẹ Nnajiufu bụ onye obu-imiko; bụkwaruphu ọ-gba-mkpu.

¹² Ọphu katsuanu; ununna mu; bụ t'unu be erijekwa angū. Ọphu ọ dukwa iphe ọdo, unu e-gude ria angū: m'ò bụ igwe; m'ò bụ alị. Teke unu sūru: “Iye” t'ọ bụkwaru: iye. Teke unu sūru: “Wawa” t'ọ bụkwaru: wawa; k'ọphu Nchileke ta anmadu unu ikpe.

¹³ ?O nweru l'unu ha, onye eje iphe-ẹhuka? T'onye ọbu kfuru nū Nchileke. ?O nweru l'unu ha onye ẹhu atso ẹna? T'onye ọbu gūa egvu; gude jaa Nchileke ajaja. ¹⁴ ?

O nweru l'unu ha, onye iphe-ememe eme? T'onye obu kukoo ndu, e meru ogurenya chochi t'ephe bya ekfuru nụ Nchileke l'ifu iya. T'ephe gude epha Nnajiufu wụa ya manụ l'ishi. ¹⁵ L'okfu, e kfuru nụ Nchileke; bya ekweta l'oo-me bẹ a-dzotakwa onye iphe-ememe eme; Nnajiufu e-me; yọ gbakerehu. Teke bụ l'o meru iphe dụ eji bẹ aa-guru iya eya nvụ.

¹⁶ Oo ya bụ; unu koshijeeru ibe unu iphe dụ eji, unu meru. Unu kfujekwaruphu nụ Nchileke l'okfu ehu ibe unu; ege ee-me t'ehu dụ unu mma. Okfu, onye doberu eka ndoo kfuru nụ Nchileke bẹ erejekwa; takposhia alị. ¹⁷ Eláyija; ?tọ bụdu madzụ, kfu eka kfuru okpa ege ayibedua kfu? O kfuru nụ Nchileke kfushia ya ike; sụ t'igwe b'egeda mini l'alị. Kẹ mini aburu kperengu afa eto l'onwa ishingu. ¹⁸ Yọ bya ekfuru nụ Nchileke odo; igwe abya enwushi mini; iphe a kuru l'alị awata amishi odo.

¹⁹ Unwunna mu; o -nweru l'unu ha onye shisweru ụzo l'okpuberu okfu ono; onye odo edulata iya azụ l'uzo, vudo nhamunha; ²⁰ t'onye ono maru l'onye dulataru onye meru iphe dụ eji azụ t'ẹ b'o shishi ejo ụzo; onye ono, shisweru ụzo ono bẹ aa-dzofuta obu iya l'eka onwu; gụkwaaru iya nvụ l'igweligwe iphe dụ eji.

Ĕkwo kẹ mbu, Pyita deru

¹ Ĕkwo-ozí-wa bẹ shi l'ẹka mbẹdua, bụ Pyita, bụ onye ishi-ozí Jisọsu Kuráyisutu.

Ndu mu ede iya anụ bụ unubẹ ndu Ju ono l'unu ha, a chikashiru l'alí unu; unu agbakashihu laa ọhodo je eburu ono. Ndu je eburu lẹ Póntusu; ndu eje eburu lẹ Galéshiya; Kapadósiya; Éshiya mẹ lẹ Bitíniya. ² Mbụ unubẹ ndu, Nchileke, bụ Nna ọtáru; mee unu; unu aburu ndu nk'íya. Nchileke ọtáru unu; okfu l'ọ bebehaduru l'odungu maru l'unu a-buru ndu nk'íya. Yọ bya ezi Ume-dụ-Nsọ; yo mee unu; unu aburu nk'íya; k'ọphu unu a-nọdu anujeru Jisọsu Kuráyisutu okfu; mẹ k'ọphu Jisọsu ono e-gude mee ya safukota unu iphe, bụ iphe dū eji, unu meshiru l'ọ ha.

Tẹ Nchileke mee t'eze-iphe-oma nk'íya rube unu ẹka; rube iya unu k'anyinyi iya. Yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu ọgbodo eburu.

Ole ẹnya ndzụ gbururu jeye

³ Unu t'ayi jaa Nchileke ajaja. Ọo ya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráyisutu! Ọ phụwaru ayi imiko, nyiberu anyibẹ. O mewaru Jisọsu Kuráyisutu; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ; shi ẹge ono mụa ayi ọdo. Nta-a bẹ ayi elewa ẹnya ndzụ ọphungu, ayi a-nọ gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ⁴ Ayi elekwaphu ẹnya l'ayi l'unu e-mekochaa tuko gbaru mgba nweru iphe-oma, Nchileke doberu unu l'imigwe; mbụ iphe-oma ọphu ẹ-ta hadu kẹ rehu erehu; tọ ha kẹ mebyihu emebyihu; tọ ha kẹ kahụ akahụ. ⁵ Ọ bụ okfu l'unu woru onwunu ye Jisọsu l'ẹka meru iphe oogudeje ike iya akwachi unu t'ẹ b'ọ nwe iphe e-me unu jeye teke oo-koshi unu lẹ ya dzọtahawaruru unu. Yọ bụkwanuru l'ikperazụ bẹ oo-koshi iya unu ọbu.

⁶ Ono bebekpo buru iphe unu a-nọdu ete ẹswa iya; a makwaru-a l'unu jefutaje iphe-ẹhuka, dutsua iche iche, bụ iphe a-data unu adata. Obenu l'ono bụa kẹ nwa nta-a; ẹ tọ dukwa ẹge ọo-nọ-bebe. ⁷ Iphe kparu iphe unu jefutaje iphe-ẹhuka ono bụ t'e gude iya maru l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráyisutu ta bụdu ekwekwe nggogo. Unu lewaru mkpọla-ododo. Mkpọla-ododo bụ iphe vu oke aswa. Obenu l'ọ mebyihujekwanu emebyihu. Yọ bụlekwaru-a l'ọku b'aahuje iya; gude data iya t'a maru: ?ọ bụa ọkpobe iya t'ẹ tọ bụdu? Ọ kwaphu ẹge ono bẹ aa-data ekwekwe, unu kweru t'a maru: ? ọ bụ ọkpobe ekwekwe; t'ọ bụ ekwekwe nggogo. Ekwekwe ono bẹ unu manaru-a l'aswa iya ka aswa mkpọla nshinu. A -datatsua ya; ọ -buru ọkpobe ekwekwe bẹ unu kweru; a jaa unu ajaja; mee t'unu gbufu chalahaa l'ọ bụ iphoro, shi Nchileke l'ẹka; a kwabekwaphu unu ugvu. Yọ buru mbọku ono, Jisọsu Kuráyisutu a-bya ono b'ọo-dukota ẹge ono. ⁸ Unu yeru Jisọsu obu l'ẹ-ba bụ l'unu gudejewa ẹnya unu phụ iya. Unu ewotawa onwunu ye iya l'ẹka; l'ẹ-ba bụ l'unu gude ẹnya unu ele iya nta-a. Ọo ya meru iphe unu e-te ẹswa; tee ẹswa, ẹtu iya ẹ-ta dudu; ⁹ kẹ l'unu eritawa uru, nọ l'ekweta, unu kwetaru, bụ iya bụ lẹ Kuráyisutu a-dzọfuta unu.

¹⁰ Lẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuakwaru kẹ adzọta ono, Nchileke a-dzọta unu ono. Ẹphe shi tọ nwehu ese t'ọ doo ẹphe ẹnya; t'ẹphe maru ẹge kẹ adzọdzo ono, Nchileke kweru ukwa iya ono e-shi ree; mẹ t'ẹphe makwaruphu egbe teke ọbu, oo-re ọbu. ¹¹ Ẹphe seru t'ẹphe maru ọgè teke iphe ono e-re; maru ẹge oo-shi ree; mbụ iphe ono, Ume Kuráyisutu, bu ẹphe l'ẹhu shi ama ẹka ala ono; tsube l'iphe-ẹhuka, Kuráyisutu e-je; jeye l'ugvu, Nchileke a-kwabẹ iya teke o jetsuaru iphe-ẹhuka ono. ¹² Nchileke abya emee ndu nkfuchiru iya ono; ẹphe amaru l'ozí ono, ya ziru ẹphe ono ta bụdu ozí ẹhu ẹphe; l'ọo unubẹdua b'e ziru iya ẹphe t'ẹphe bya ezia. Unu shiakwa l'ẹka

ndu ozi ono, bu ẹphe bya ezia ya unu ono maru iya nta-a. Ẹphe byaru bya egude ike ke Ume-du-Nso zia ya unu. Ume-du-Nso ono bu Nchileke be shi l'imigwe ye iya ẹphe l'ehu. Ozi ono, e ziru unu ono be agutsukwaa agu unwu ojozi-imigwe. Yo du ẹphe t'a su l'o nweru ege ee-me t'o doo ẹphe ẹnya.

Umere, du Nchileke mma

¹³ Oo ya bu t'unu mee obu unu t'o kwabe akwabe l'o bu onye liru onwiya anuma l'ukfu; unu kpadeje onwunu akpade; unu elekwaphu ẹnya eze-iphe-oma ono, Nchileke e-meru unu teke ono, Jisosu Kuráyisutu e-koshilephu onwiya ono. ¹⁴ Teke unu te shidu maru okpobe okfu ono be bu ẹgu ejo iphe, shi anoduje agu unu shi kpuru unu l'eka. Keshinu ophu unu bu-wa ndu anuru Nchileke okfu; unu be kwehekwa t'egu ejo iphe ono kpukwaduru unu ege ono, o shihawa kpuru unu ono. ¹⁵ Iphe unu e-gbe mee bu t'unu shi l'iphemiphe obule, unu eme koshi l'unu du nsọ; le Nchileke ono, bu iya kuru unu ono dukwa nsọ. ¹⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su le Nchileke suru: "Unu bukwaru ndu du nsọ; le yebedua, bu Nchileke be dukwa nsọ."

¹⁷ Oobuje teke unu ekfu anu Nchileke; unu eku iya Nna; mbu Nchileke ono, bu iya ekpeje onyemonye obule ikpe l'ege iphe onye obu meru du du-chi ono. E too kpekwa ikpe nk'iya ele madzu ẹnya l'ifu. Oo ya bu t'unu gude ndzu unu l'o ha tsuje iya egvu le mgboko owaa, a byaru abyabya-a. ¹⁸ Unu marua iphe o phuru Nchileke t'o gbata unu l'eka ejo umere ono, mkpa iya e-ta dudu ono; mbu umere ono, unu mutaru l'eka ndu ono, muru unu ono. Iphe o gude kfu aswa ishi unu; gbata unu ta bukwa iphe emebyihuje emebyihu l'o bu mkpola-ocha m'o bu mkpola-ododo. ¹⁹ Iphe o gude gbata unu bukwa mee ono, vu oke aswa ono, bu iya bu mee Kuráyisutu. Kuráyisutu du l'o bu nwaturu, e gude agba eja, e-te nwe du eke uta no iya l'ehu; ekworo ta no iya eya. ²⁰ O bu iphe ono be Nchileke gude fota iya. O fotaha-oduru iya ru; be yebe Nchileke mederu mgboko. Yo bya erua l'oge ikperazu-wa; yo gude okfu ehun unu koshi iya ndiphe. ²¹ O bu Kuráyisutu ono be unu shi l'eka iya woru onwunu ye Nchileke l'eka; mbu Nchileke ono, bu iya meru iya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; bukwaru iya phu kwaberu iya ugvu ono shi l'imigwe ono. Oo ya bu l'unu nowa Nchileke l'eka; elekwaphu ẹnya l'oo ya a-dzo unu.

²² Unu anoduje eme iphe okpobe okfu ono kfuru. Unu shiwa ege ono safukota iphe bu iphe du eji le ndzu unu; k'ophu unu yewaru unwunna unu obu. Obu ono, unu yeru unwunna unu ono ta bukwa iwe-l'obu; ochi-l'onu-eze. Unu ba ahakwa oyeru ibe unu obu. Unu kebeje ehun gude obu unu l'o ha yeru ibe unu obu. ²³ Ishi iya aburu le Nchileke mwaru unu odo; bya anwa unu ndzu ophungu. Ndzu, unu no nta-a te shikwa l'eka ndu muru unu, bu o-nota-o-laa. Ndzu unu nta-a shiwa Nchileke, bu ojejoje l'eka. Ndzu ono bu l'okfu-onu Nchileke b'o shi. Okfu-onu Nchileke bu okfu, no ndzu; buru ege ono be o-no iya jeye le tutu yoyo. ²⁴ Oo ya meru iphe ekwo okfu Nchileke suru:

"Madzu l'oo ha du l'o bu ewu.
Mma ke madzu adu l'o bu
igu, ewu ono tsushiru.
Ewu ono -kpowa nku;
igu iya ono erishihu; dashia.

²⁵ Obenu l'okfu Nnajiufu a-no
gbururu jeye le tutu yoyo."*

O bu okfu ono bu ozi-oma ono, a bya ezia unu ono.

* 1:25 1:24-25 Azá 40:6-9.

2

Mkpuma, nọ ndzụ; mę Mba, dụ nsọ

¹ Ọo ya bụ t'unu sefukota ẹka l'iphe bụ ejo iphe l'ọ ha. T'ẹ b'o nwehekwa unu onye a-dzujẹ ejo-ire; unu ta abụhe o-kfuru-iche-eme-iche phe; unu haa ẹnya-kfurukfuru; unu ahakwaaphụ okfubyishi madzụ ibe unu. ² T'ọ bụru ẹge ẹgu ẹra anọduje agụ unwegirima, a mụru k'ophungu bụ ẹge ẹgu okfu Nchileke a-nọduje agụ unu; mbụ okfu Nchileke ono, ẹ te merushidu emerushi ono; k'ophu unu e-vu; vukfuta ndzofuta unu. ³ Ọ bụ iya bụ iphe ọbu, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'unu lẹ Nnajiufu bẹ megbawaru iphe; unu aphụwa l'ọ bụnuka onye obu-ọma."

⁴ Unu byakfuta Nnajiufu ono. Ọ bụ iya bụ mkpuma, nọ ndzụ, Nchileke gude tụa ọkpa-ulo iya. Mkpuma ono, nọ ndzụ ono bẹ ndiphe ọfuru tufaa l'ọ bụ 'ọ-ga-lẹ-mkpa. Ọlobu; unu lewaru! L'ẹnya Nchileke b'o gbe bụkwaru iya b'ọ ọtaru kwabẹ iya ugvu. ⁵ Unu dulephu l'ọ bụ mkpuma, nọ ndzụ, e gude akpụ ụlo; jeru byakfuta iya tẹ Ume Nchileke gude unu kpua eze-ulo Nchileke ono, ọokpu ono. Tẹ Jisọsu Kuráyisutu l'onwiya mee unu t'unu bụru ndu achijeru Nchileke ẹja; t'unu bụru ndu a-nọduje anụ Nchileke ngweja, dụ iya mma. ⁶ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ lẹ Nchileke kfuru okfu ẹhu Kuráyisutu; sụ:

"Lekwa; lẹ ya ọtaakwaru
mkpuma lanụ, dụ iya ugvu.
Mkpuma ono bẹ ya egvube
t'ọ bụru itso, guderu iya Záyọnu.
Iphe bụ onye dakoberu
mkpuma ono te nwedu
l'ọo-kwaa izimana."

⁷ Ọ kwa l'ẹhu kẹ unubedua, wowaru onwunu ye Kuráyisutu l'ẹka bẹ mkpuma ono bụ iphe aakwabẹ ugvu. Obenu; l'ẹhu kẹ ndu ọphu ẹ-te kwedu woru onwephe ye Kuráyisutu l'ẹka; bẹ

"Mkpuma ono, ndu akpụ ụlo jikaru ono;
bụ iya mekochaaru bya aburu
itso, gude ụlo ono."

⁸ L'ẹkwo okfu Nchileke b'e dekwaruphu; sụ:

"Lẹ mkpuma ono bụkwa
mkpuma, a-nọduje adụ ndiphe ụkfu;
bụkwaruphu mkpuma,
a-buru ẹphe e -vukota;
a daa."

Iphe a-kpa iphe ọo-nọduje adụ ẹphe ụkfu bụ l'ẹphe te ekwetadu okfu Nchileke. Ọ bụ iya meru iphe ọ dufutaje ẹphe ụkfu ẹge ono.

⁹ Obenu l'unubedua bụ ndu Nchileke gude ẹka iya ọta. Ọ bụ unubedua bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ Nchileke ono, bụ eze ono. Ọ bụ unu bụ mba, dụ nsọ; mbụ ndu Nchileke ọtaru; mee ndu nk'iya gededede; k'ophu unu e-me t'a maru l'iphemiphe ọbule, Nchileke meshiru bẹ bụ iphe gbaru tẹ ndiphe kwabẹ iya ugvu iya; mbụ Nchileke ono, bụ iya kuru unu kufuta unu l'ochi; bya ekuru unu ye l'iphoro nk'iya ono, dụ biribiri ono. ¹⁰ O nweru teke ẹ to nwedu iphe unu shi bụru. Obenu lẹ nta-a bẹ unu bụakwa ndu kẹ Nchileke. O nweru teke unu te shidu maru ẹge Nchileke bụ-tabẹ onye obu-imiko. Obenu lẹ nta-a b'o koshiwaru unu obu-imiko iya ọbu; unu aphụ-wa iya.

Umere ndu, Kuráyisutu toru l'egbu

¹¹ Ndu mu yeru obu; unu bụkwa ndu laru alala lẹ mgboko-a; unu byakwaru iya abyabya. Ọ kwa iya meru iphe mu ekfuru iya unu ekfushiru iya unu ike; sụ unu

byiko; t'unu ba apakwaru onwunu togboru ẹgu ẹjo iphe ɖu iche l'iche, anọduje agu madzụ agụgu ememe. Ọ bụ ndzụ ophungu ono, Nchileke nuru unu ono be ẹgu ẹjo iphe ono anọduje etso ọgu. ¹² Unu mejeru ndu ẹ-te kwetadua ke Nchileke umere ọma; k'ọphu bụ; o -nweru m'ọ bụ teke ẹphe jederu okfu l'unu bụ ndu eme ẹji; ẹphe elewaa ẹge umere unu ɖu-be mma. Ẹphe egudewa iya ru jaa Nchileke ajaja mbọku ono, Nchileke a-bya ẹphe okpe ikpe ono.

¹³ Unu be ekwefujekwa ikè ome iphe, bụ iphe gọvumentị, achi nụ sụru t'e mee. Unu gudeje ke l'unu yeru Nnajiufu obu me iya. Ọ -buru l'ọo eze, bụ iya bụ ishi kpoo-gbaa nweru iphe ọ sụru t'e mee; unu mejekwaa ya. ¹⁴ Teke ọ bụ l'ọo ndu gọvano iya nweru iphe ẹphe sụru t'e mee; unu mekwaa ya. Lẹ ndu ono bukwa ndu o yeru t'ẹphe hùjée ndu eme ẹji àhùhù; ẹphe ajakwaaphu ndu ophu eme iphe ɖu mma ajaja l'edzudzu ọha. Unu ba ajikajekwa l'unu te emedu iphe ẹphe kfuru. ¹⁵ Okfu l'ọ bụ iphe ɖu Nchileke mma l'obu t'unu gude umere ọma, unu eme; mechishia eswe eswe ono, ndu ẹ-ta madu iphe anọduje ekfu ono. ¹⁶ Kuráýisutu be toshiakwaru unu l'ẹgbu. Obenu l'ẹ to bukwa l'a tofuru unu l'ẹgbu; unu enweru onwunu a-kpata iphe unu e-woru onwunu togboru ome iphe ɖu ẹji. Iphe unu e-gbe mee bukwa t'unu meje umere, gbaru ndu ejeru Nchileke ozi. ¹⁷ Unu kwabeje onyemonye ọbule ugvu. Unu yejeru iphe bụ unwanna, unu l'ẹphe kweru ke Kuráýisutu obu. Unu tsuje Nchileke egvu; unu akwabeje onye bụ eze ugvu.

Iphe-ẹhuka, Kuráýisutu jeru; bụ ayi iphe-leta-mee

¹⁸ Unubẹ ndu ejeru madzụ ozi; unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ndu bụ nnajiufu unu nọ; kwabeje ẹphe ugvu; unu emeje iphe bụ iphe ẹphe ziru unu ememe. T'ẹ b'ọ bukwa onye ophu nnajiufu iya nweru obu-ọma; ɖuru iya agu b'a-nọduje akwabe iya ugvu nwenkinyi. T'onye ophu nnajiufu iya ɖuru ẹhuka kwabejekwa iya phụ ugvu. ¹⁹ Nchileke be ẹhu atsojekwa ẹna teke unu gude l'unu bụ ndu nk'ia richia obu eje iphe-ẹhuka; mbụ iphe-ẹhuka inyigirinyi, e meru unu; unu eje. ²⁰ Mbụ; m'ẹ to gbakwa ke t'a jaa unu ajaja l'unu richiru obu eje iphe-ẹhuka teke eechi unu iphe l'iphe unu meru-a ẹji. Ọ kwa teke unu meru iphe ɖu mma; eechi unu iphe iya; unu -richia obu teke ono: iya-a! Ẹhu atso Nchileke ẹna. ²¹ Okfu l'ọ bụ oje iphe-ẹhuka; mbụ egbe iya ophu ɖu Nchileke mma be Nchileke kuru unu oku iya. Lẹ Kuráýisutu l'onwiya be gudekwaphu okfu ẹhu unu jee iphe-ẹhuka; yo shi ẹge ono; bụwaru iphe-leta-mee b'o meru doberu unu; k'ọphu unu a-mụtakwanu umere iya. ²² Ọ kwa iya bụ iphe ọbu, e dehawaruru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Lẹ to nwekwa-a iphe ɖu ẹji, o mejeru; t'ọ bụ l'ọ dzujeru ẹjo-ire." ²³ E phuakwaru iya iphu; ọbu l'ẹ to phulatabukwaa. O jeru iphe-ẹhuka; ọbu l'ẹ to nwehu onye o chijeru ẹka l'iri-ise. Iphe o gbe mee bụ l'o woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; mbụ Nchileke ono, bụ onye ophu ikpe nk'ia bụ ikpe, ɖu maa ono. ²⁴ Kuráýisutu l'onwiya be vutaru iphe ɖu ẹji, ayi meru l'ọ hakota l'ẹhu iya teke ono, a kpọyaberu iya l'oshi-osweru ono; k'ọphu ayi a-ɖu l'ọ bụ ndu nwuhuru anwuhu l'ẹke ome iphe ɖu ẹji nọ; tẹ ndzụ, ayi a-nọ bụ-chiaru iphe a-nọdu ekoshi l'ayi bụwa ndu Nchileke guru lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya. Ọ bụ uswiru ẹchachi ono, e chiru iya ono be Nchileke gude mee t'unu koro. ²⁵ L'unu shikwa agha ririri l'ọ bụ aturu, phuru ụzo; ọbu lẹ nta-a be unu latawaru azụ byakfuta onye ono, eche unu l'ọ bụ aturu, bukwa iya phụ bụ onye eleta ndzụ unu ẹnya ono.

3

Umere, gbaru ndu alu alulu

¹ Ẹge ono kwaphu; unubedua, bụ unwanyi, alutsua nji; unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ndu bụ nji unu nọ; k'ọphu bukwanu teke bụ l'o nweru nji unu phe ono, bụ ndu ẹ-ta angabejedu nchị l'okfu Nchileke; ẹphe -phukwanua umere, unu eme; ẹphe

abya emelaha okfu, Nchileke kfulu. Yo bukwanuru umere unu ono e-me; ephe abya emelaha okfu ono, Nchileke kfulu ono; m'o -ruhuru; to nwekpoonu okfu, unu kfulu nu ephe; ² ke l'ephe e-gudewaru enya ephe ele umere, e-ta dudu eke uta no iya, unu eme eyeru ephe; okfu l'unu atsu Nchileke egvu. ³ T'iphe oriri iya e-chije unu ehuru ba abukwa ege unu e-shi memaa onwunu emema t'unu ma mma. T'iphe unu e-fujeru l'oriri iya ba abukwa ege unu e-me swengashia egbushi unu; me ege unu e-shi gude unu iphe e gude mkpola meshia; mewaru iphe dutsua ege ono, bugbaa iphe vu oke aswa gude emema onwunu; ophu 'o bukwa ege unu e-shi eye uwe, vu oke aswa. ⁴ T'iphe oriri iya e-chijechia unu ehuru bukwaru ege unu e-shi mee obu unu t'o du mma; k'ophu ime obu ono, e te egudejedu enya phua ono a-nodu ama mma; mbu mma ophu ta byadu l'ala alala jeyewaru. Mma ono bu ome odoo; me oji obu oyi. Iphe ono l'o ha be tukokwa buru iphe vu oke aswa l'ifu Nchileke; ⁵ ke l'o bu ege ono be unwanyi shi egudeje eme mma nk'ephe teke ndiche. Ephe shi ewojeru onwephe doberu Nchileke iche. Mbu l'o bulephu Nchileke be ephe shi anoduje ele enya l'eka. Ephe shi ewozitaje onwephe ali l'eke nji ephe no. ⁶ O bu ege ono be Sera wozitaru onwiya ali l'eke Ebirihamu no. Yo buru iphe ono meru iphe o shi emeje iphe Ebirihamu kfulu; l'akwabere iya ugvu; shi ekuje iya nnajiufu. Unubedua bukwa okpobe unu Sera; m'o -buru l'unu emee iphe du mma; unu te ekwejehe t'o nweru iphe a-nodu eyejekwadu unu egvu.

⁷ Unubere ndu ophu bu unwoke, alutsua nwanyi; unu mejekwaruphu unyomu unu umere, du mma; unu l'ephe aburu ehuru l'alulu, unu alu. Unu mejeeru ephe umere, du mma; keshinu unu marua l'unwanyi be uvo ta nodu l'o bu unwoke. Unu leta ephe enya; mejeeru ephe iphe mkpa iya duru ephe. Unu kwabeje ephe ugvu, gbaru ephe. Okfu l'o bu unu l'ephe a-tuko shi l'eka Nchileke gbaru mba nata eze-ipe-oma ono, bu iya bu ndu tutu yoyo ono. Unu tuko meje umere, du ege ono; k'ophu umere unu ta anochidu unu uzo t'unu be ekfushiru nu Nchileke.

Ome madzu t'o jee iphe-ehuka inyigirinyi

⁸ Eke mu a-suchi okfu mu ono ishi bu t'egomunggo unu buru nanu; t'iphe-ehuka, byaru ibe unu ruje unu l'ehuru ege o ruru iya onye obu, o byaru. Unu eyekwaruphu ibe unu obu; l'unu tukokwa buru ndibe Nchileke; unu buru ndu obu-imiko; unu aburu ndu ewozitaje onwunu ali l'eka ibe unu no. ⁹ Madzu -meje unu ejo iphe; unu be egudejekwa ejo iphe gwata onye obu ugwo iya. E -phujee unu iphu; unu be ephulatakwa. Iphe unu e-mejechia bu t'unu gbe gojeru onu-oma nu onye obu; l'iphe Nchileke kuru unu oku iya kwa te ya goru onu-oma nu unu. ¹⁰ L'ekwo okfu Nchileke b'e dekwaru; su:

"Iphe bu onye oogu t'o kaa nka;
mboku-mboku aburu iya k'oma;
t'onye ophu be egudenuphu ire iya tu ikpoki;
ophu odzujekwa ejo-ire.

¹¹ T'onye ono ghaaru ejo iphe azu;
watachia ome iphe du mma.
Yo kebe ehuru choje iphe bu:
o -mee ya; nchi adu ndo;
O -phua iphe obu;
t'e b'o tugbekwa iya eka.

¹² Le Nnajiufu, bu Nchileke
anodujelekwa eleta ndu
doberu eka ndoo enya;
ngabekwaphu nchi l'iphe
ephe ekfulu iya teke ephe ekfu anu iya.

Obenu lẹ ndu ejo iya ono;
bẹ ọoghajeru azu.”

¹³ Nta-a-e! ?Nanukpoo onye e-mekata unu m'ọ -buru l'oohe unu uhere ome iphe vudo nhamunha? ¹⁴ Mbụ; ọ -buru-a l'unu eme iphe vudo nhamunha; meru iphe aapakfuta unu iphe-ẹhuka; unu be eyekwa ọnu; lẹ Nchileke a-gọkwaru-a unu ọnu. Unu ba atsujekwa madzụ egvu; ọphu obu 'awajekwa unu mini. ¹⁵ Iphe unu e-gbe meje bụ t'unu gudeje obu unu l'ọ ha kwabẹ Kuráýisutu, bụ Nnajiufu unu ugvu; gude koshi l'ọ bụ iya bụ Nnajiufu unu ọbu. Unu kwabeje akwabẹ tekenteke; 'amakwaru ama o -nweru onye jiru unu iphe ono, unu ele ẹnya iya ono: t'unu yeeru iya ọkpobe ọnu; koshi iya iphe kparu iphe unu ele ẹnya iphe ono, unu ele ẹnya iya ono. ¹⁶ Teke unu eyeru onye ọbu ọnu ono; unu zijekwaa obu l'alị yeeru iya ẹya; unu emekwaphu ekoshi ẹphe lẹ Nchileke duru unu lẹ nsọ. Unu meje iya ẹge ono; k'ọphu obu ta awajedu unu awawa; k'ọphu bukwanu: o -nweru ndu ekfuru unu ejo okfu; unu egudekwanu umere ọma ono, unubẹ ndu kẹ Kuráýisutu eme ono meru iphere kpua ndu ọbu. ¹⁷ L'ọ kakwa mma tẹ madzụ jee iphe-ẹhuka; okfu l'oome iphe dụ mma; m'ọ -buru l'ọ bụ ẹge ono bẹ dụ Nchileke mma; karia l'ọ bụ ejo iphe onye ọbu meru bẹ ọonwu ọnwu iya. ¹⁸ Unu nyatakwa iphe meru l'ẹhu Kuráýisutu. Yẹbedua bẹ jekwaru iphe-ẹhuka. Ọ bụ iphe dụ ẹji, ndiphe eme bẹ kpataru iphe o jeru iphe-ẹhuka jeye yọ nwuhu. Anwuhu ono b'ọ nwuhuru ugbo lanu; sefu ẹka. Yẹbe onye ono, doberu ẹka ndoo ono anwu-chiaru ndu ẹ-te dobedu ẹka ndoo ọnwu; k'ọphu ooduta ayi dukfuta Nchileke. Ndiphe bẹ gburu ugwehu mmakanu, bụ iya bụ ugwehu Kuráýisutu. Obekwanu lẹ Ume Nchileke meru Ume iya; yọ nọdu ndzụ. ¹⁹ Yọ buru Ume kẹ Nchileke ono b'o gude bahushia lẹ ndu maa jekfube ndu maa ono, a tuchiru lẹ mkpọro ono; je ekfuaru ẹphe okfu Nchileke. ²⁰ Lẹ teke ndiche ono, Nówa kuru eze ugbo ono bẹ ndu kẹ teke ono jikakwaru ọngabe nchị l'iphe Nchileke ekfu; Nchileke ataa nshi ngakotaru ẹphe; tọ dụ; jeye teke ọ nonyaaru; haa mini t'o rigbushia ẹphe. M'ọ bulekwaphu nwa ndu ẹ-ta badu nwishi bẹ bahuru l'eze ugbo ono. Ẹphe dụ umadzu ẹsato nwenkinyi bahu iya. Nchileke eshi lẹ mini ono, ugbo ese eli l'eli iya ono; dzoo ẹphe. ²¹ Mini ono bẹ dụ ududu mini, e gude eme baputizimu. Baputizimu-wa, a nmaru l'etu-wa ta adujekwa ike safu ayi inyi, nọ ayi l'ẹhu; ọ bulekwaphu l'ayi egudeje iya arọ Nchileke t'ọ sachaa obu ayi t'ẹ b'ọ nọdu awa ayi awawa. Yọ buru l'eteta, Kuráýisutu tetaru nọdu ndzụ bẹ ooshije dzoo ayi. ²² Yo tetatsua ono; lashia l'imigwe je anọdu l'ẹka-utara Nchileke, bụ Nna. Ọ bụ l'ẹke ono b'ọ nọdu buru eze; l'achi iphe bụ ojozi-imigwe l'ẹphe ha; mẹ iphemiphe ọbule, ike nọ l'ẹka; mẹ iphe bụ ndu ishi l'imigwe.

4

Ndzụ ọphungu

¹ Kuráýisutu bẹ jeru iphe-ẹhuka teke ọ nọ lẹ mgboko. Ọo ya bụ t'ọ bulekwaruphu ẹge kẹ iphe-ẹhuka dụ Kuráýisutu bụ ẹge ọo-duje unu; mbụ t'unu kwakobekwa k'oje iphe-ẹhuka unubedua. Lẹ to nwekwa onye jeebejeru egbe iphe-ẹhuka ono lẹ mgboko-a, jekwadu je awata ome ejo iphe ọdo. ² Ọo ya bụ t'unu watalekwapu ome iphe bụ uche-obu Nchileke; unu egudekpele iya phụ ẹge ono tugbua kẹ nwa nta-a, unu nọkwadua lẹ mgboko-a; haa otso ẹgu ejo iphe, a-guebe ndiphe. ³ Unu lewaru egbe teke unu shi meta iphe ndiphe ono, ẹ-ta madu Nchileke ono eme. Nta-a bẹ unu metashiakwaru iya. Lẹ keshinu teke ono bẹ unu shi nọduta ndzụ; unu te nwe iphere. Unu eshi woru onwunu togboru iphe bụ ẹgu ome ejo iphe, agụ unu; mbụ; unu eshi angunuka mẹe; shi eri l'angu-sweshi onwunu ifu; shi tsokpeleruphu ẹkemeke ọbule achọ-phe ẹke unu a-ngu mẹe; l'agwaphelephu iphe bụ iphe aagwa agwagwa; mẹ ọgvu, bụ iphe, dụ Nchileke ashị. ⁴ Nta-a b'o gbekwa bya adu ndu ono,

ẹ-ta madu Nchileke ono biribiri l'unu te etsojehedu ẹphe emephe ẹjo ememe ono; unu te etsojehe ẹphe nọdu ndzụ ọ-la-l'iyi ono nta-a. Ọo ya emeje ẹphe ekfubyishi unu. ⁵ Obenu ẹ mbọku, Nchileke e-kpe ikpe abyakwaa. Ọ bụ mbọku ono bẹ ẹphe a-bya evudo Nchileke l'ifu; gude ọnu ẹphe; shi ishi lanụ dokotaru iya iphe ẹphe meru ẹ mgboko-a; mbụ Nchileke ono, gbe kwakọbehawa k'okpe ndu nwuhuru anwuhu; mę ndu nọ ndzụ ikpe ono. ⁶ Ọ kwa iya meru iphe Kuráýisutu jeru je zia ndu nwuhuru anwuhu ozi-ọma ono. Ọ bụ oswi-okfu l'ẹphe nwuhuru anwuhu; ọbu ẹ Kuráýisutu bẹ jeleru-a je ezia ẹphe ozi-ọma; okfu l'anwuhu ono, ẹphe nwuhuru ono bụkwa ikpe, Nchileke nmaru madzụ kpamụkpamu. Iphe meru iphe o je ezia ẹphe ozi-ọma ono bụ ẹ Nchileke bẹ meru t'a maeduru: ?ẹphe a-nata ozi-ọma ono; nweru egbe ndzụ ọphu yẹbedua, bụ Nchileke nweru?

Gude iphe-ọma, Nchileke meru ngu jeeru iya ozi

⁷ Teke mgboko-a; mę iphemiphe ọbule, nọ iya nụ a-gvụ bẹ duakwa ntse. Ọo ya bụ t'unu kpadejekwa onwunu; ẹnya edo unu edodo; k'ọphu unu a-duje ike okfu anụ Nchileke. ⁸ Ọphu, bụkwanu iya ka; aburu t'unu yejeru ibe unu obu ọkpobe eyeye. L'egbe n-yemobu ono emejekwa t'a gvaru madzụ nvụ l'igweligwe iphe dụ ẹji, o meshiru. ⁹ Unu kwajeeru ibe unu ẹbyee. Ọlobu t'unu be egudejekwa nggumaphu akwa iya. ¹⁰ Keshinu ọphu Nchileke mewaru unu eze-iphe-ọma, dụ iche iche; nutsukwaaphu unu iphe-ọma l'ẹhu l'ẹhu; ọ kwa iya bụ t'onyenonu l'unu ha wota iphe-ọma, ọphu Nchileke nuru iya gude mee iphe a-garu ibe iya ẹ mkpa. Ọ kwa teke unu eme iya ẹge ono bẹ bụ iya bụ l'unu bụ ọkpobe ndu letaru ẹnya l'iphe-ọma, Nchileke nuru unu. ¹¹ Ọ -nweru onye ekfu okfu; t'onye ọbu kfufe l'iya phụ l'a-suru l'ọo Nchileke l'onwiya ekfu iya. Ọ -nweru onye l'eyetaru ndu ọdo ẹka; t'onye ọbu yejeru madzụ ẹka nshinu l'ẹge Nchileke nụ-taberu iya ike; k'ọphu ee-shikwanu l'iphe bụ iphe ayi eme ememe; ndiphe eshi l'ẹka Jisosu Kuráýisutu kwabẹ Nchileke ugvu; mbụ Jisosu Kuráýisutu ono, eze ike, ha nshinu bụ nk'iya ono. Yọ bụkwaru iya phụ b'ọ gbaru t'a kwabẹ ugvu gbururu jeye ẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dụ.

Iphe-ẹhuka, ndu kẹ Kuráýisutu eje

¹² Ndu mu yeru obu; t'ẹjo iphe-ẹhuka ono, abyakfutaje unu ono ba adujekwa unu biribiri. Egbe oke iphe-ẹhuka ono bụkwa iphe e gude eme t'a maru: ?unu noshirua ike l'ẹka Nchileke. Unu ba arijekwa l'iphe-ẹhuka ono, byakfutaru unu ono bẹ bụ iphe ẹtu iya ta dudu. Ẹ tọ kwa unu bụ obebe. ¹³ Iphe unu e-gbe mee bụ t'ẹhu tsoje unu ẹna l'unu tuko gbaru mgba eje egbe iphe-ẹhuka ono, Kuráýisutu jeru ono. E -mekochakwanua; t'ẹhu kfube ọswa tsoo unu ẹna; tsoshikpoo ya unu ike mbọku ono, Nchileke e-koshi ọdu-biribiri Kuráýisutu ono; mbụ unu akfube ọswa gude obu unu l'ọ ha tee ẹswa. ¹⁴ T'ẹhu tsoje unu ẹna teke ndiphe ekfutoshi unu; okfu l'unu bụ ndu kẹ Kuráýisutu. Ishi iya bụ l'ọ bụ teke unu eje egbe iphe-ẹhuka ono bẹ Ume Nchileke ono, bụ iya emeje t'unu gbaru mgba l'ọdu-biribiri Nchileke ono a-nopyabewaru unu l'ẹhu jeyewaru. ¹⁵ Ọlobu t'ẹ b'ọ nwekwa l'unu ha, onye e-je iphe-ẹhuka; okfu l'onye ọbu gburu madzụ; ọ dudu buri l'ọ zitaru iphura; ọ dudu buri l'ọo ẹjo iphe ọdo, onye ọbu meru bẹ ọonwu ọonwu iya; ọ dudu buri okfu l'onye ọbu bụ onye okfu. T'egbe iphe-ẹhuka, dụ ẹge ono ba abyakfutakwa unu. ¹⁶ Ọ gbe -buri teke bụ l'unu eje iphe-ẹhuka; okfu l'ọo l'unu bụ ndu kẹ Kuráýisutu; t'iphere iya ba adukwa unu. Iphe unu e-me bụ t'unu kelejechia Nchileke ekele; l'ọo ẹpha Kuráýisutu bẹ eeku unu.

¹⁷ Ẹ teke Nchileke e-kpe ndiphe ikpe bẹ ruakwaru nụ. Ọ kwa ndu ọphu bụ ndibe Nchileke b'oo-vu ọzo dábẹ iya l'ẹhu. Ọ -buri l'ọ bụ ayibedua bẹ Nchileke a-dube okpe ikpe ono; ?nanukpo ẹge ọo-du ndu ono, jikaru okfu Nchileke ono? ¹⁸ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“Ọ -buri l'ẹge Nchileke e-me

dzọta onye doberu ẹka ndoo;
 dụ l'ọ bụ iphe, e shiru l'ọku;
 ?nanụ ẹge ọo-muru ndu,
 ẹ-ta tsudu Nchileke egvu;
 mewardu ndu ọphu, ẹ-ta
 nūduru iya okfu?"

19 Ọo ya bụ t'iphe bụ ndu eje iphe-ẹhuka l'ẹge ọ dụ Nchileke t'ẹphe jee ya; mejekwa umere ọma; ẹphe eworu ndzụ ẹphe ye Nchileke l'ẹka; mbụ Nchileke ono, bụ iya keru ẹphe; bụkwaruphu onye evudoshije ike l'iphe o kfulu ono.

5

Oleta ndu Chochi ẹnya

¹ Iphe-a, mu abya ekfukfu-wa bụakwa ndu e meru ọgurennya chochi bẹ mu ekfu eyeru. Lẹ mbẹdua, bụ Pyita bẹ bụkwaphu onye e meru ọgurennya chochi ẹge e meru unubẹdua. A gụfukpooru ono; mbẹdua bẹ gudekwaphu ẹnya mu phụkota iphe-ẹhuka ono, Kuráýisutu jeru ono kpakparakpamu. Mu abụkwaruphu onye yị lẹ ndu, ẹphe lẹ Kuráýisutu a-gbaru mgba nweru ọdu-biribiri Kuráýisutu, bụ iphe Nchileke e-me t'a phugbaru teke ẹ-te tehedu ẹnya. ² Unu letakwa ẹphe ẹnya ẹge ono, onye eche aturu eletaje aturu iya ẹnya ono. Unu melekwa iya phụ t'ọ bụru iphe shi unu l'obu. Unu be emekwa iya l'ọ bụ iphe e yebutaru unu eyebuta t'unu mee. Unu woru obu unu l'ọ ha ye l'oje ozi ono; unu ba anọdukwa eje iya dobe ẹnya l'uru, unu e-rita iya. Ono bụkwa iphe-iphere. ³ Unu be emejekwa ndu ono, Nchileke yeru unu l'ẹka ono l'à -suru l'ẹphe bụ ohu, unu gbaru agbagba; unubẹdua aburu ndu nwe ẹphe. T'umere unu bụru iphe ẹphe e-letaje ẹnya eme ẹphebedua. ⁴ Ọo ya bụkwanu; teke Kuráýisutu ono, bụ iya bụ ishi lẹ ndu eche aturu ono a-bya ekoshi onwiya; yọ nụ unu ndzụ gbururu jeye; mbụ obunggo, dụ biribiri, ẹ-te nweddu l'ọ mebyihu emebyihu.

⁵ Ẹge ono bẹ mu ekfukwaruphu unubẹ ndu ọphu ẹphe eleta ẹnya. Unu wozitaje onwunu alị l'ẹke ndu ono, e meru ọgurennya chochi ono nọ. Iphe mu e-kfuleruphu unu l'unu ha bụ t'iphemiphe ọbule, unu eme koshijekwa l'unu ewozitaje onwunu alị l'ẹke ibe unu nọ; t'unu yejeru ibe unu ugvu; unu eyejekwaruphu ibe unu ẹka. L'ẹkwo okfu Nchileke sụkwaru:

“Lẹ Nchileke ajikaje ndu
 eku onwẹphe ekuku.
 Ndu ọphu wozitaru

onwẹphe alị; bẹ oomejeru eze-iphe-ọma.”*

⁶ Ọo ya bụ t'unu wozita onwunu alị l'ifu Nchileke, onye bụ iya bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; k'ọphu oo-woli unu eli teke gbaru nụ. ⁷ Unu tukoje iphemiphe ọbule, atsụ unu l'ẹhu ye Nchileke l'ẹka; l'ẹnnya iya ta alufujekwa alufu l'ẹke unu nọ.

⁸ T'ẹnnya rua onyemonye ọbule alị; unu cheje nche. L'onye ọhogu unu; mbụ Sétanu tsokwaru aghaphe; ede ekiri l'ọ bụ agụ; achọ onye ọo-labushi alabushi; taa. ⁹ Unu be ekwekwa haaru iya ụzo; unu vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke; l'unu makwaru-a l'unwunna unu l'ẹphe ha lẹ mgboko-a bẹ tükokwaphu eje egbe iphe-ẹhuka ono. ¹⁰ Ọ bụ Nchileke ono l'onwiya bụ onye iphe bụ eze-iphe-ọma l'ọ ha shikota l'ẹka. Ọ bụ iya kuru unu t'unu lẹ Kuráýisutu tųgbabe bụru nanụ. T'unu l'iya tųko nọdukota l'ẹkalanu, bụ ẹke ọdu-biribiri iya ono, ta agvųjedu agvųgvu ono nọ. Ọo ya bụ lẹ teke unu jeleruphu iphe-ẹhuka ono nwanshị; yẹbedua l'onwiya emee unu; unu adụebe mma. Oo-me unu; unu eshihu ike; mekwaaphu unu; unu akafua ovudoshi ike lẹ kẹ Kuráýisutu, unu kweru. ¹¹ T'iphe bụ ike bụru nk'iya gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dụ.

* 5:5 5:5 Ẹtu 3:34.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹² Ọ kwa nwakpuru okfu olemole be mu gude deeru unu ekwo-ozu-wa. Ọ kwa Sulivánosu, bu nwanna ayi, mu maru l'ọ bu onye e gude ire iya eka be gude eka iya deeru mu ekwo-ozu-wa. Mu ederu iya unu; gude iya adu unu ike; emekwaphu te mu gude iya kfuru unu l'iphemiphe obule ono be tukokwa buru eze-ipe-oma, shi l'eka Nchileke. Unu vudoshia ike l'eze-ipe-oma ono.

¹³ Ndu ke Nchileke, no le Babylonu; mbu ndu chochi ke eke ono, bu ndu Nchileke fotakwaruphu ege o fotaru unubedua ajikwaphu unu. Maku, bu nwa mu ajikwaphu unu. ¹⁴ Unu kejekwa ibe unu ekele; gude n-yemobu nmata ephe akpa.

Te Nchileke mee t'unube ndu unu le Kuráyisutu tugbaberu buru nanu l'unu ha buru l'ehu-agu.

Ekwo k'ẹbo, Pyita deru

¹ Ekwo-ozì-wa shì l'ẹka mbẹdua, bụ Sáyìmonu Pyita. Mu bụ onye ejeru Jisọsu Kuráyisutu ozi; bya abụkwaruphu onye ishi-ozì iya.

Ndu mu ede iya anụ bụ unubẹ ndu ono, kwetaru woru onwunu ye Nchileke l'ẹka ẹge ono, ayibedua kwetakwaruphu ono. Ekwekwe ono, ayi l'ayi ha kwetaru ono bẹ shì Jisọsu Kuráyisutu l'ẹka. Jisọsu Kuráyisutu ono bụ Nchileke; bya abụkwaruphu Onye Ndzọta ayi. Ọ kwa l'ọ nwenukaru obu-ọma; meru iphe o kwetaru t'ayi l'unu tuko kwetakota nk'iya ẹnya-nhamunha.

² Mu ekfukwaru Nchileke t'ọ mee t'unu kafua ọmaru yẹbe Nchileke; yo mekwaaphu t'unu kafua ọmaru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ọgbodo amaru eje. T'eze-iphe-ọma; mẹ ẹhu-agu, shì iya l'ẹka rubekwa unu ẹka; yo rubekwa iya k'etsushi iya.

Nchileke kuru unu; fọta unu

³ Ayi maru Nnajiufu ono; maghee ya amaghe; mbụ onye ono, bụ iya kuru ayi t'ayi bya t'ayi l'iya gbaru mgba l'ọdu-biribiri iya; mẹ l'iphe-ọma ono, ọonoduje eme ono. Ọ bụ amama ono, ayi maru iya ono bẹ Nchileke shì gude eze ike nk'iya; nụ ayi iphe bụ iphe mkpa iya duru ayi l'ọ ha; t'ayi gude nọduru iya ndzụ; l'emekwaphu umere, ekoshi l'ayi akwabẹ iya ugvu. ⁴ Ọ bụ eze ike iya ono b'ọ gudekwaphu kweshia ayi ụkwa iphe, duka mma ọgbodo adudu; mbụ ụkwa iphe kariru ọtu ọnu iya. Ọo ya bụ k'ọpụ unu e-gudekwanu k'ụkwa iphemiphe ọbule ono, o kweshiru ayi ono ghaaru omebyishi onwonye ono, ndu mgboko-a emebyishi onwephe ono azu. Ishi iya aburu l'ẹphe eyebeje ọnu l'ẹgu ẹjo iphe anọduje agu ẹphe. Unu gudekwaphu k'iphe ono, o kweshiru unu ụkwa iya ono t'unu lẹ Nchileke gbaru mgba meje umere ọma ono, oome ono. ⁵ Ọo ya bụ t'unu kebeje ẹhu see t'unu meje umere ọma yekwa l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke. Iphe, unu e-yekwa l'umere ọma ono aburu ọmu t'iphe dojee unu ẹnya. ⁶ Iphe, unu e-yekwa lẹ k'iphe-odo-ẹnya aburu t'unu kpadeje onwunu. Iphe, unu e-yekwa l'ọkpade onwonye aburu ọtaru iphe nshi. Iphe unu e-yekwa l'ọtaru iphe nshi aburu t'unu kwabeje Nchileke ugvu. ⁷ Iphe, unu e-yekwa l'ọkwabe Nchileke ugvu aburu oyeru unwunna, unu l'ẹphe tuko ye onwunu l'ẹka Kuráyisutu obu. Iphe, unu e-yekwa l'oyeru unwunna obu aburu t'unu yeru onyemonye ọbule obu. ⁸ Ọ -buru l'egbe umere ono bẹ unu hawaru t'ọ buru ọra, raru unu; bẹ unu ta abuhakwa 'ọ-ga-lẹ-mkpa. Yo gbe mee t'amama, unu maru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu ka unu ore irè l'ẹhu. ⁹ Teke bukwanu l'ọ nweru onye woru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka; iphe ono kpamukpamu t'erubewa iya ẹka; onye ono dukwa l'ọ bụ onye ishi; mbụ l'onye ọbu ta aphudu ọzo. Onye ono bẹ gbekwanu zahawanu l'ọo Jisọsu bẹ safukotaru iya iphe dū ẹji ono, o metakotaru kpube onwiya teke ono, ẹ too woduaru onwiya ye Kuráyisutu l'ẹka ono.

¹⁰ Ọo ya bụ; unwunna mu; ọ kwa unu bụ ndu Nchileke kuru; fọta unu; bya emee unu; t'unu buru unwu iya. Ọ bụ iya kparu iphe unu e-kebeje ẹhu eme t'unu gude umere unu ekoshi l'unu buphu unwu iya ọbu l'oswiya; lẹ teke unu emewa iphe ono l'ọ ha bẹ ẹ-to nwehekwa l'unu eshiswee ọzo. ¹¹ Ọ -buru l'unu emewa iya ẹge ono b'ẹ tọ duhekwa iphe a-nọ-chighe unu ọzo t'unu ba abahushi l'ẹke Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu bụ eze gburruru jeye; mbụ Jisọsu Kuráyisutu ono, bụ iya bụ Onye Ndzọta ayi ono.

¹² Ọ kwa iya kparu iphe mu eme tẹ mu nyatajekpeleruphu unu iphemiphe ọbule ono; ẹ guderu l'unu makọtawaru iya; bya evudoshiwa ike l'ọkpuberu okfu ono, e ziru unu ono. ¹³ Mu arị l'ọ ka mma tẹ mu nyatakọtaru unu iphemiphe ọbule ono nta-a, mu nọkwadu-a ndzụ-wa; gude iya yeshiru unu ọkú. ¹⁴ Ishi iya aburu lẹ mu marua l'oge nka-ezekuna mu eruwa; bụ iya bụ ẹge Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu koshiru mu. ¹⁵ Mu e-keshikpelephu ẹhu anyataru iya unu; k'ọphu bụ l'unu ta azahahedu iya azaha; mbụ je akpaa lẹ teke mu ta nọhedu.

Ugvu, Nchileke kwabẹru Kuráýisutu

¹⁶ Lẹ teke ayi ziru unu k'ike Jisọsu Kuráýisutu, bụ Nnajiufu ayi; mbụ iya bụ ike ono, oo-gude bya ọdo ono; b'ẹ tọ bụkwa akọ-ife, madzụ rítaru l'ọriri iya; bẹ ayi kọru unu. Ayịbedua gudekpokwaa ẹnya ayi phua ọdu-biribiri iya. ¹⁷ Ayi l'iya tukuru nọdu l'ẹke ono teke Nchileke kwabẹru iya ugvu; bya anụ iya ọdu-biribiri, dụ egvu; teke olu, shi l'ọdu-biribiri ọphu kakọta nụ suru: “Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru iya obu. Oomeje; ẹhu atso iya ẹna.” ¹⁸ Ayịbedua nụkwaru olu ono, shi l'imigwe kfu iphe ono; kẹ l'ayi tsokwanu nọdu l'ugvu ono, dụ nsọ ono.

¹⁹ Ọ kwa iya kparu iphe ayi kafuaru okweshi ike; l'iphemiphe ọbule ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuhawaru ono bẹ bụkota ọkpobe okfu l'ọ ha. Unu ngabẹjekwa nchi; mee iphe ẹphe kfuru; l'ọ butsukwaa ya phụ bụ l'unu eme ọhuma. Iphe ọbu bụ l'ozi ẹphe ono bẹ bụ iphoro; nọdu lẹ mgboko-a, iphe dụ ẹji meru; yọ gbahukota oswi kẹ tsabalangu-wa. Iphoro ono a-nọdulephu jeye nchi abọhu; Kuráýisutu abya ọdo. Kuráýisutu ono a-dulephu l'ọ bụ mkpọ-kpodo nchi-abọhu, anọduje echi pamupamu lẹ gerigeri nchi-abọhu. Oo-me; iphoro iya ono angakọta unu obu. ²⁰ Obenu l'ọphu katsukpo nụ, bụ ọphu unu e-bebekpoodu maru bụ l'ẹ tọ dudu onye a-dụ ike gude uche k'ẹka iya maru iphe iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ẹkwo okfu Nchileke ono bụ. ²¹ Ishi iya aburu l'ozi ono, ndu nkfuchiru Nchileke shi anọduje ezi teke ndiche ono ta bụdu iphe ẹphe rítaleruphu l'uche ẹphe. Ọ bụ Ume-dụ-Nsọ edu ẹphe; ẹphe ekfua okfu, shi l'ẹka Nchileke.

2

Ndu ẹjo nzizi

¹ Lẹ teke ndiche b'o nwejehaakwaru ndu suru l'ẹphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke l'ẹke ndu Ízurelu nọ; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dụ nta-a. O nwekwaru ndu a-nọdu l'ẹke unu nọ; sụ l'ẹphe bụ ndu ezi ọkpobe okfu ono; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya. Yọ buru ọkpobe okfu ono bẹ ẹphe gude ẹregede gwakọbe iya ẹjo-ire. Iphe bụ onye -kwetaru ẹjo-ire ono; yo mee onye ọbu: yọ laa l'iyi. Ndu ẹjo-ire ono a-jikatsuaru jika Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu, bụ iya gbafutaru ẹphe l'ẹka iphe dụ ẹji ono, ẹphe shi eme ono. Ọ bụ iphe ono meru iphe, iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru a-tukoru ẹphe l'ishi; ẹphe alaa l'iyi ẹgwegwa. ² Ikpetuma madzụ e-mekochaa tsolahaa ẹphe; melahaa ẹjo ememe. Yọ buru iphe ẹphe a-nọdu emeebetsua bẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Nchileke e-gude wata okfubyishi ọkpobe okfu ono, bụ iya bụ ọzo kẹ Nchileke ono, ayi etso ono ekfubyishi. ³ Ndu ono, anọduje ezi unu iphe ẹ-ta bụdu ọkpobe okfu ono bẹ bụlekwaphu ẹkpiri okpoga bẹ eshitaje ẹphe ifu. Ẹphe -gbeshi; ẹphe atuko ẹjo-ire, nọ lẹ mgboko dzushia wushiru unu. Ẹphe eshi ẹge ono; ghotu unu l'ugho; ria unu ọkpobe okpoga. Obenu l'ẹ ta anọhekwa ọphu baru nwishi; Nchileke anma egbe ndu ono ikpe. Ishi iya aburu lẹ Nchileke kfuhawaru iya rụ teke ndiche l'iphe ono, bụ iya e-gbu ẹphe ono t'ekujekwa mgbẹnya.

⁴ Unu nyatakwa iphe Nchileke meru teke ndiche. Lẹ Nchileke ta ahakwa unwu ojozi-imigwe, meru iya iphe dụ ẹji t'ẹphe riru iya. Ọ turu ẹphe chee l'ọku alị-maa. Ẹke ono b'a turu ẹphe mkpọro dobe l'ẹke, ọchi gbaru tsabalangu t'ẹphe nọdu ngabẹru

mbòku ikpe. ⁵ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Nchileke ta hadu ndu ono, meru iya ẹjo iphe teke ndiche ono t'ẹphe righaru iya; gbahaa l'o gude utso bya atuko unwu eliphe rigbushia; okfu l'ẹphe te yeduru yẹbe Nchileke ugvu. Ndu ọ dzofutaru abuleruphu Nónwa yẹ l'umadzu ẹsaa ọdo kpau. Nónwa ono raru iya ndiphe arara t'ẹphe nujeru Nchileke okfu. ⁶ Nchileke abyakwaphu bya anma Sódomu mẹ Gómóra ikpe; mee ya; ọku adzufukota iya; yọ buru ntụ; chihu lẹ mgboko. Iphemiphe ọbule ono bẹ Nchileke meru; gude koshi ndu ẹ-ta akwabedu Nchileke ugvu egbe iphe ya e-me ẹphe. ⁷ Yọ buleruphu nwoke lanu; mbu Lótu bẹ Nchileke dzọru l'alì ono, ndu eme ẹjo ememe bu ono. Lótu ono bu onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Umere ono, rehuru erehu, ndu alì ono shi anọduje eme ono eshi akpoje iya mgbenya. ⁸ Ẹ to nwedu mbòku, mutaru amuta, nwoke ono te shiru aphurushije ẹnya; anughashi nchì l'ẹjo ememe, ndu ono shi anọduje emeebe; k'ọphu bu l'ẹjo ememe, o shi egudeje ẹnya phua; mẹ ọphu o shi anuje lẹ nchì shi anọduje ahushi iya ọku ike l'obu; kẹ l'ọ bu onye ẹ-ta dudu ẹke, aata iya uta. ⁹ Ono ekoshi lẹ Nnajiufu marua ẹge ooshije dzoo ndu, woru onwẹphe ye iya l'ẹka; ẹ ẹge o shi yeru ẹphe ẹka; t'ẹphe nahu iphe-ẹhuka, byakfutaru ẹphe. Ọ makwaruphu ẹge oo-shije tuchia ndu eme iphe du ẹji l'ẹke ẹphe a-nọdu jeye mbòku ikpe; t'a nua ẹphe aphu. ¹⁰ Iphe ẹphe anọduje achọ bu t'ẹphe mee iphe, bu iphe, ẹgu iya enwu ẹphe raphuraphu l'ẹhu; gude merushia onwẹphe.

Ndu ẹjo nzizi ono agbabeje ọkpa l'alì; l'eku onwẹphe ẹbyi; buru ndu ẹ-ta atsujedu egvu okfubyishi ndu ono, ẹ ta aphujedu l'ẹnya l'o-gbu-nwii-nwii imigwe ono.

¹¹ Unwu ojozi-imigwe kakwa ndu ono ike ọgbodo akaka; kakwaphu ẹphe onweru Ume. Obenu l'ẹphe te ejejekwa je anọdu l'ifu Nchileke ekfurushi ẹphe; l'ẹphe meru ẹji. ¹² Iphe bu ndu ono, anọduje ezi iphe ẹ-ta budu ọkpobe okfu ono dulephu l'ọ bu anu-ẹgu-ẹgbudu, ẹ-te nwekpodua egomunggo lẹ phuu. Amumu, a mushiru iya lẹ mgboko-a bu t'ọ bya anọdu t'a hajẹ iya l'ọnya; gbua. Ọ bu iphe ẹ-te dodu ẹphe ẹnya bẹ ẹphe egudeje ekfubyishi ekfubyishi. Yọ buru ẹge eegbuje anu-ẹgu-ẹgbudu; bu ẹge ee-gbu ẹphe; ẹphe alaa l'iyi. ¹³ Ono aburu uru, ẹphe e-rita l'ẹjo iphe ono, ẹphe yeru ẹka ono ndono. L'echi oke-eswe labu bẹ ẹphe anọdujelee eme t'ẹphe ria iphe ono, ẹgu iya enwu ẹphe raphuraphu l'ẹhu ono; iphere taa du ẹphe. Ẹphe eme iya; yọ tsọ ẹphe. Ẹphe bukwa iphere nọduru unu; m'ọ -buru l'unu a-hajẹ ẹphe t'unu l'ẹphe tuko eri nri teke unu dọkoberu eri nri. Ẹphe -nọdu; ẹphe ajakposhi unu; unu ta amaru l'ẹphe aghoru unu ugho. ¹⁴ Ọobuje; ẹphe -gude ẹnya phu nwanyi; yọo gu ẹphe t'a su l'ẹphe lẹ nwanyi ọbu zewaru. Ẹ to dudu teke ẹgu ome ẹjo iphe agu-buhuje ẹphe agu-buhu. Nta-a nta-a; ẹphe edetawa ndu ọphu ẹ-ta noshidu ike l'iphe ẹphe kweru; ẹphe adaaru ẹphe l'ọnya. Iphe doru ẹphe ẹnya bulephu ẹge ẹphe e-shi kpaa okpoga. Ono bẹ ẹphe metawaru; yo ria ẹphe arì ẹhu. Obekwanu lẹ Nchileke tuwaru ẹphe onu. ¹⁵ Ẹphe paru ọkpobe ọzo ono, vudo nhamunha ono haa; l'agha ririri. Ẹphe emewa egbe umere, Bélamu, bu onye nkfuchiru Nchileke meru teke ndiche. Bélamu ono bu nwatibe Bósoru. Iphe Bélamu shi yeru ẹnya teke ọ nọ bulephu okpoga. O yetaberu okpoga ẹnya; k'ọphu bu l'o shi abuje: ọ -phuchachaa iphe du ẹji; ọ -mawaru l'okpoga e-ru iya ẹka mẹ ya -mee ya; yo jelee je emee ya: tẹ ya chita okpoga ria. ¹⁶ Nchileke abya abaaru iya mbà iphe ono, oome ono; l'ọ kwa iphe du ẹji bẹ oome; l'ẹ to kwedu anuru yẹbe Nchileke okfu; to nwe ishi. A nọnyaa; nkakfu-igara, a machacharu-a l'ẹ too kfujedu okfu; ekfua okfu l'ọ bu madzu; t'e gude kposhia onye nkfuchiru Nchileke ono ome umere onye ọgvu ono, ọcho ọzo ememe ono.

¹⁷ Ndu ono, ezi iphe ẹ-ta budu ọkpobe okfu ono bu 'ọ-ga-lẹ-mkpa bẹ ẹphe bu. Ẹphe du l'ọ bu nwogvu, mini tahuru. Ẹphe adukwaphu l'ọ bu egbe iya ọwaa, abuje: igwe -ruebe eruru k'ọchi mini; pherephere ephekashia ya-a. Nchileke bẹ nmaakwaru ẹphe ikpe. Ẹke ẹphe a-nọdu bẹ gbaru tsubalangu. Yọ buru ẹphe b'a kwakoberu ẹke ono,

gbaru tsùbalangu ono. ¹⁸ Èphe anòdujelephu ekfu l'ò bú èphe katsúa amama; l'ò bú èphe katsúa amama. Okfu, shi èphe l'ònu abùjeru mkpòkoro okfu. Èphe egudeje iphe ono, ègu iya enwu èphe raphuraphu l'èhu, riwaru èphe arì l'èhu ono gbaa ònya; hata ndu ono, bughokwadua bè èphe nahùru ndiphe ono, eshiswe ùzo, èphe l'èphe shi búru iphe lanù ono. ¹⁹ Èphe ekweje èphe ùkwa: l'onye emewa iphe èphe ezi búlephu iphe, dù onye òbu mma bè òò-nòduje eme. Obenu l'èphebedua l'ishi onwèphe te gbe búkwa l'èphe nwe onwèphe. Èphebedua bú ohu umere, rehuru erehu ono, èphe anòduje eme ono. Kè l'ò bú iphe eme madzù eriri bè onye òbu bú ohu iya. ²⁰ Ndu ono nwekwaru-a teke èphe shi maru Nnajiufu ayi, bú Jisòsu Kuráyisutu ogbodo amaru; bú iya bú Onye Ndzòta ayi ono. Mbù; èphe te eshihe èjo ùzo ono, emerushije unwu eliphe emerushi ono. A nonyalephu; èjo umere ono, èphe shi hawa ememe ono; ala azù bya eria èphe arì l'èhu òdo; ka èphe ike; mee èphe eriri. Ò kwa iya bú l'ònodu onye ono abya aka èji; karia ège ò dùhawa l'òdungu. ²¹ Mbù l'agha: ò ga kakwaru onye ono mma l'è tò mabùkpoonu ùzo, bú: madzù -shia ya; Nchileke agù ya l'onye doberu èka ndoo; karia l'onye ono matsuaru ùzo kè Nchileke; meebe bya ala azù; haa omeje ekemu ono, Nchileke túru iya ono. ²² Ò kwa iya bú l'iphe ono, aanmajè l'ètu ono bè reru l'èhu onye òbu; mbù ètu ono, aanmajè; sù: "Lè madzù bú nkùta larù azù l'ènwà iya." Ètu òdo abùru: "Ezi, a ghugeeru èhu; yo je agwòo onwiya l'èpoto." Ò bú ège ono bè ndu ono dù.

3

Ùboku kè Nnajiufu

¹ Ndu mu yeru obu; òwaa ekweekwa èkwo-òzi èbo, mu dewaru nù unu. L'ime èkwo-òzi labù ono bè mu dewaru; gude yeshiru unu òkù; nyataru unu t'unu rije òriri iphemiphe òbule ono, e ziru unu ono. ² Unu nyatajèkwa okfu ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru lè teke ndiche ono; mbù ndu ono, dù nsò ono. Unu anyatakwapù iphe ono, Nnajiufu, bú Onye Ndzòta shi l'èka ndu ishi-òzi iya zia unu ono. ³ Iphe, e-bebekpoodu doo unu ènya bú lè tèmànù tè mgboko-a gvù; b'o nwekwaru ndu e-mekochaa búru ndu è-ta adùjedu ike kpade onwèphe l'ègu èjo iphe, enwu èphe raphuraphu l'èhu. Iphe èphe a-nòduje eme bú l'èphe a-nòduje aja unu ewena. ⁴ Èphe ekfushi: "L'èphe etukwa lè Jisòsu kweru unu ùkwa lè ya a-bya òdo. ?Nanùhunù iya òbu nta-a? Nna èphe oche phè nwùshihukotaakwaru l'èphe ha; tò byakwa. Iphemiphe òbule adùlekwaà ège ò dù keshinu Nchileke keru mgboko byeye nta-a; è tò dùkwa iphe gbanwejeru nù. ?Ngùnu mehunuru iphe è tò byahèdu òbu?" ⁵ Ndu ono bè lebezichacharua ènya jìka jìnyia ènya l'èphe ta arìdu òriri iphe ono, Nchileke meru teke ndiche ono. L'ò búlekwaphu okfu, Nchileke kfuru l'ònu kpùu b'o gude mee igwe; mè alì. Alì shi lè mini bya anòdu; yò búru mini ono meru iphe a nò ndzù lè mgboko. ⁶ Òdo abùru lè Nchileke meru; igwe achia mini; rigbushikota iphe shi nòdu lè mgboko òphu shi nòdu teke ono; yò búru kpurupyata. ⁷ Igwe òwaa, ayi nò lè mkpuli iya-a; mè alì òwaa, ayi dzòberu òkpa-a bè búkwa Nchileke ono bè gude okfu-ònu iya sede iya t'ò nòdu jeye mbòku òku e-kepyashi iya. Mbòku ono, òku e-ke iya ono bú mbòku oke ikpe Nchileke. Ò bú mbòku ono bè aa-nma ndu è-ta anùduru iya okfu ikpe; mee èphe; èphe abùru kpurupyata.

⁸ Obenu l'agha; ndu mu yeru obu; o nweru iphe lanù, unu a-tùbe nvò. Iphe òbu bú lè Nnajiufu ono ta dùkwa l'ò bú ayìbedua. L'ènya nk'ia bè ujiku lanù dùlekwa iya-a l'ò bú unukurunu afa; unukurunu afa adù iya l'ò bú ujiku lanù. ⁹ Iphe ndiphe ahajèru arì bú lè Nnajiufu anònukawa anòno; l'abyabya ono, o kweru ùkwa lè ya a-bya ono bè tò byahèdu. Obenu l'è tò dùdu ège ono. Iphe o kweru ùkwa iya b'o mefutajekwa. Iphe kparu iphe è tò byadù keshinu ono bè búkwa nshi b'ò taru unu.

È tọ dudu onye du iya t'ọ laa l'iyi. Iphe du iya mma bu t'onyemonye obule taa onwiya uto iphe du eji, o meru; ghaa umere lakfuta yeba Nchileke.

¹⁰ Iphe e-dolephu unu enya bu le Eswe ke Nnajiufu a-tukwa madzu l'ukfu l'ọ bu abyabya onye iphura. Mboku ono be igwe e-deru girigirigiri; mihi. Iphemiphe obule, nokota l'igwe: mkpo-kpodo; me onwa; me enyanwu be oku e-kekota. Mgboko kpamukpamu me akanya, ndiphe seru kube l'ime iya be oku e-kepyashikota. ¹¹ Oo ya bu; keshinu unu mawaru l'iphemiphe obule, nokota le mgboko-a bukota iphe oku e-kepyashikota; unu kwabekwaruphu onwunu enya; meje umere, gbaru unu l'ememe. Unu nujeru Nchileke okfu; unu eworu ndzu unu l'ọ ha ye iya l'eka; t'ọ bukataru nk'iya. ¹² Unu chileruphu enya ye l'uzo; ngaberu mboku, Nchileke a-bya emebyia mgboko-a. Unu gude okpoma unu l'ọ ha; kebe ehuru; l'ejeru Nchileke ozi; te mboku ono byakebe egwegwa. Mboku ono be Nchileke a-tu oku l'igwe; okpomoku a-kari eka; k'ophu iphe bu mkpo-kpodo; me onwa; me enyanwu a-dazeshihukota. ¹³ Obenu le Nchileke kwekwaru ayi ukwa le ya e-mefuta igwe ophungu; me mgboko ophungu eke buphu ndu doberu eka ndoo l'ifu yeba Nchileke bu ndu e-buru iya nu nwenkinyi. Yo buru mgboko ophungu ono be ayi ele enya iya obu.

¹⁴ Oo ya bu; ndu mu yeru obu; keshinu unu ele enya mboku ono; unu keshijekwa ehuru; mee t'unu duebe mma; t'e b'o nwe iphe aa-ta unu uto iya l'ifu Nchileke. Unu le Nchileke adu le mma. ¹⁵ Unu nyatakwa l'iphe meru iphe Nchileke atakwadu nshi; ngabekwadu; to mebyiwa mgboko bu l'oomekwadu te ya haaru unu uzo t'unu bya te ya dzoo unu. O kwaphu iphe ono be nwanna ayi Polu, ayi yeru obu dehaakwaruphu unu l'ekwo-ozi, o detaru unu. Yo buru Nchileke be nuru iya mmamiphe, o gude dee ya. ¹⁶ L'iphe bu ekwo-ozi, o deru l'ọ ha be o kfukotakwaru okfu iphe-a, e-mekochaa mee nu-wa l'iphe bu eke o kfuru okfu gbaa okpa l'iphe-a. Iphe ono, Polu deshuru ono nwekwaru ndu ophu te edofujedu madzu enya. Yo buru iphe ono kparu iphe ndu e-ta madu iphe; mbu ndu e-te vudoshidu ike l'ekwekwe, ephe kweru ke Nchileke ewojeru iya ghaa igharafu, buhukwaa ege ephe aghashije igweligwe iphe odo, e deru l'ekwo okfu Nchileke. Yo buru ege ono be ephe eshije; gude eka ephe; meta o-la-l'iyi tukobe onwephe l'ishi.

¹⁷ Oo ya bu; ndu mu yeru obu; keshinu ophu unu vuwa uzo makotaru iphemiphe obule ono; unu kwabekwaru onwunu enya te ndu ejo-uboku ono be eduswe unu; t'ephe be eme t'unu kweta l'ejo-ire ono, ephe anoduje aduzhi ono be bu okpobe okfu. T'ephe be eme t'okpa chifu unu; t'unu lufu l'okpuberu okfu ono, unu vudo vudoshia ike ono; zahaa okpobe okfu ono, unu kwetaru ono. ¹⁸ Iphe unu e-mechia bu t'unu maru Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kurayisutu, bu iya bu Onye Ndzota ayi. Unu akafua ya omaru okpobe amaru l'eje. Unu amuta umere iya; k'ophu unu a-du ege o du. O kwa yebedua nwenkinyi bu onye aa-nodu akwabe uguv mboku-mboku gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

Ekwo ke mbu, Jonu deru

Okfu, bu ndzu shi l'eka Nchileke

¹ Iphe ayi ede l'ekwo-ozu-wa bukwa k'onye ono, epha iya bu Okfu Nchileke, bu iya bu ke okfu ono, bu ndzu, shi l'eka Nchileke ono. Okfu ono, anuje ndzu ono be shikpoo le mbulembu noduta. Ayi nukpooru iya le nchi; bya egudewa enya ayi phu iya; gbua ya igo; bya ebyikwaa ya phu eka. ² Onye ono, bu ndzu ono be Nchileke meru; e gude enya phua ya; ayibedua aphuwa iya. Yo buru iya be ayi aturu unu onu iya-a. Mbu; l'iphe ayi akoru unu bu ke ndzu gbururu jeye ono. Ndzu ono be yele Nchileke, bu Nna shihakpowa noduta. Nchileke abya ekoshi iya ayi; mee; ayi amaru iya. ³ O bu iphe ono, ayi phuru l'enya; bya anua le nchi ono be ayi akokwaruphu unu-wa: t'ayi l'unu tugbabe onwayi. Atugbabe ono bu atugbabe ophu ayi le Nchileke, bu Nna; me Nwa iya, bu Jisosu Kurayisutu tugbaberu. ⁴ Iphe ayi gude ederu unu iphe-a aburu k'ophu ehu a-tsò ayi l'unu ena; tsòfu iya l'ishi.

Nchileke bu iphoro, ngaru egu

⁵ O bu ozi, ayi nuru yebedua, bu Kurayisutu l'onu be ayi akoru unu-wa: bu iya bu le Nchileke bu iphoro; ochi ta nodu iya le phuu. ⁶ Teke ayi suru l'ayi l'iya tugbaberu onwayi; l'eke ayi nokwadu l'ochi bukwa ejo-ire be ayi adzu; ophu ayi te emedu irelanu. ⁷ Obenu le teke ayi bu l'iphoro ege yebedua no l'iphoro; oo ya bu l'ayi l'ibe ayi tugbaberu; mee Jisosu, bu iya bu Nwa Nchileke asafukotaje ayi iphe du eji, ayi meru l'o ha.

⁸ Teke ayi suru l'ayi te medu iphe du eji bukwa onwayi be ayi eme eswe; okpobe okfu ono ta anò ayi l'ehu. ⁹ Teke bukwanu l'ayi koshiru iphe du eji, ayi meshiru be oo-guru ayi nvu l'iphe du eji ono l'o ha; bya asafukota ayi iphe bu ejo umere, ayi eme; keshinu ophu o bu onye evudoshije ike l'iphe o kweru ukwa iya; bya abukwaruphu onye doberu eka ndoo. ¹⁰ Teke ayi suru l'ayi te medu iphe du eji be ayi mewaru iya onye ntuphu-ire; okfu iya ta no ayi l'ehu.

2

Kurayisutu bu o-kwo ayi le mkpa

¹ Unwegirima mu; iphe-a kparamkparamu be mu edekwaru unu t'unu be emeje iphe du eji. Teke bukwanu l'o -nweru onye meru iphe du eji be ayi nwekwaru-a onye ekfuchiru ayi l'ifu Nna ayi. Onye ono bu Jisosu Kurayisutu, bu onye doberu eka ndoo. ² Jisosu ono woru onwiya chia eja oha; gude nwefu iphe du eji, ayi meru; jeye me iphe du eji ophu ndiphe mgburumgburu meru; e to bulekwa ophu ayibedua meru nwenkinyi iya.

³ O -buru l'ayi emeje iphe Nchileke turu ekemu t'e meje; oo ya bu; yo doo ayi enya l'ayi maru onye o bu mbu Nchileke. ⁴ Onye suru le ya maru Nchileke; ophu omedu iphe Nchileke turu l'ekemu t'e meje; onye ono bukwa onye ntuphu-ire; okpobe okfu ta no iya l'ehu. ⁵ Obenu l'onye emeje iphe Nchileke kfuru be bu onye yeru iya obu; yekpooru iya eya; yefu iya l'ishi. O bu iphe ono bu iphe e-me t'ayi maru l'ayi l'iya tugbaberu buru nanu. ⁶ Onye suru le yele Nchileke tugbabewaru b'o gbaru t'o nodu egbe ndzu ono, Jisosu shi nodu ono.

Ekemu Ophungu

⁷ Ndu ọnya mu, nọ mu l'obu; ekemu-wa, mu ederu unu-wa ta buhekwa ekemu ọphungu. Ọ kwa akahụ ekemu, unu shikpo lẹ mbụlembu nweru. Akahụ ekemu ono bu ozi, unu nūhawaru. ⁸ Obenu l'e -kfude iya ekfukfu; mu asụ lẹ mu edekwaru-a unu ekemu ọphungu. ?Tọ bụdu ekemu ọphungu bẹ mu ederu unu l'ẹke ọkpobe okfu ono b'e gbe elewa l'ẹhu Kuráýisutu mẹ l'ẹhu unubẹdua; okfu l'ọchi agvụwa agvụgvu; ọgbodo iphoro egbe shiwa unu l'ẹhu byawa bya anọdu.

⁹ Onye sụru lẹ ya nọ l'iphoro ono; nwanna iya adụkwadu iya-a ashị bẹ bukwa l'ẹkpuru-ọchi b'ọ nọkwadua byeye nta-a. ¹⁰ Onye yeru nwanna iya obu; nọ l'iphoro ono; tọ dū iphe oomeje, bu iphe e-me t'onye ọdo dalahụ l'ome iphe dū eji. ¹¹ Obenu l'onye nwanna iya dukwadu ashị; onye ono bu l'ẹkpuru-ọchi b'ọ nọ; l'ejelephu ntsutso ntsutso l'ime ẹkpuru-ọchi ono; tọ ma ẹke o cheberu ifu; okfu l'ọchi ono meru; ẹnya agbakọta iya tsụbalangu.

¹² Mu ede ẹkwo-wa anụ unubẹ ndu bu unwegirima; okfu lẹ Nchileke gudewa k'ẹhu Jisọsu; gwaru unu nvụ l'iphe dū eji, unu meshiru. ¹³ Mu ede ẹkwo-wa anụ unubẹ ndu bu nna; okfu l'unu maru onye ono, shiru lẹ mbụlembu nọduta ono. Mu edekwa iya phụ anụ unubẹ ndu bu unwu-okorọbya; kẹ l'unu mekputawaru ẹjo onye ono, bu Obutuswe.

¹⁴ Mu ede iya anụ unubẹ unwegirima; okfu l'unu maru Nna ono. Mu ede iya anụ unubẹ ndu bu nna; okfu l'unu maru onye ono, shiru lẹ mbụlembu nọduta ono. Mu ede iya anụ unubẹ unwu-okorọbya; okfu l'unu shihuru ike; okfu Nchileke eburu unu eburu l'ẹhu; unu emekputawa ẹjo onye ono; mbụ Obutuswe.

¹⁵ Unu be eyekwaru mgboko-a obu; unu tee yeru iya iphe nọ l'ime iya. Onye yeru mgboko-a obu te yekwaru Nchileke, bu Nna obu. ¹⁶ Ishi iya bu l'iphe bu iphe nọ lẹ mgboko-a kpamụkpamu, bu iya bu ẹgu ẹjo iphe, agụgbaa madzụ; mẹ ẹgu k'onweru iphemiphe ọbule, ẹnya phuru; jeyekpo mẹ oku onwonye ọ-ka-l'ike l'iphe kẹ mgboko-a; iphe ono l'ọ ha te nwekwa ọphu shi l'ẹka Nna. O shikotakwa lẹ mgboko. ¹⁷ Mgbokowa; mẹ iphe nọ iya nū, bu iphe agụgbaa madzụ tūkokwa abyawa ephushihukota. Obenu l'onye eme iphe bu uche-obu Nchileke bẹ a-nọdu ndzụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Ọ-chi-nta Kuráýisutu

¹⁸ Unwu mu; teke ikperazụ abyaakwa. Unu nūhaakwaru lẹ Ọ-chi-nta Kuráýisutu a-bya; mbụ l'e -kfude iya ekfukfu bẹ igweligwe ndu-achi-nta Kuráýisutu byaakwaru. Ọo ya meru iphe ayi maru lẹ nta-a bu-wa teke ikperazụ. ¹⁹ Ndu ono bẹ ayi l'ẹphe shikwa nọduhawa. Ẹphe anọnyaa bya alufushia. Obenu l'ẹ tọ dukwa teke ẹphe bujeru ayi. Ndege ẹphe buru ayi; mẹ ayi l'ẹphe anọdukwa. Obenu l'ẹphe lufuru; k'ọphu ọo-buru iphe doru ẹnya l'ẹ tọ dudu l'ẹphe ha m'ọ bu onye lanu, bu ayi.

²⁰ Obenu l'unubẹdua bẹ Kuráýisutu yewaru Ume-dụ-Nsọ l'ẹhu; unu amakotaru iphe bu ọkpobe okfu ono. ²¹ Iphe mu gude ederu unu ẹkwo-wa ta bukwa l'unu ta madu ọkpobe okfu ono. Iphe mu gude ede iya gbe bukwaru l'unu maru ọkpobe okfu ono; makwaruphu l'ẹjo-ire; m'o -ruhuru; ọ dū idagha ta bụdu l'ọkpuberu okfu bẹ ooshije.

²² ?Buhunu onye bu onye ọbu, pataru ishi kẹ ẹjo-ire, ẹ-ta bụdu onye te ekwetadu l'ọo Jisọsu bu Kuráýisutu ọbu, Nchileke kweru ukwa iya ọbu? Ọ bu onye bu Ọ-chi-nta Kuráýisutu ndono; mbụ onye ono, jikaru Nna; jika Nwa ono. ²³ Ishi iya aburu l'iphe bu onye jikaru Nwa; jikaakwaru Nna. Obenu l'onye kwetaru kẹ Nwa bẹ woakwaruphu onwiya tūgbabe l'ẹhu Nna.

²⁴ A bya l'unubẹdua; iphe mu ekfu bu t'ozu ono, unu nūwaru shitakpo lẹ mbụlembu ono noshilekwaphu unu ike l'ọkpoma; t'unu gudeshia ya ike. Ọ -buru l'iphe ono, unu nūru shitakpo lẹ mbụlembu ono bẹ noshiru-a unu ike l'ọkpoma; ọo ya bu; unu lẹ

Nwa; mę Nna atugbabe buru nanu ege unu tugbaberu iya kwaseru. ²⁵ Qwaa bu iphe Kuráyisutu kweru ayi ukwa iya: bu iya bu ndzu gbururu jeye.

²⁶ Ono bukwa ke ndu eme t'ephe mee unu iphuruphuru-nya; duswee unu uto l'iphe ke Kuráyisutu be mu deru unu ono. ²⁷ Obenu l'unubedua be Nchileke yewaru Ume-du-Nso nk'ia l'ehu. Mkpa onye odo, e-zi unu iphe ta aduhokwaru unu; keshinu ophu Ume ono ezikota unu iphemiphe obule; iphe ono, ozi ono aburu okpobe okfu; to nwe ejo-ire, no iya nu. Oo ya bu; t'unu le Kuráyisutu tugbabe kwa buru nanu ege unu tugbaberu iya kwaseru. O kwa iphe Ume ono ziru ndono.

²⁸ Unwu mu; unu l'ia tugbabe kwa buru nanu ege unu bu iya; k'ophu bu teke o koshileruphu onwiya; t'obu shihu ayi ike; t'ayi be egude iphere; tsuhu egvu teke oo-nodu abya. ²⁹ Teke bu l'unu maru le Nchileke bu onye doberu aka ndoo; t'o dokwaaphu unu nya l'onyemonye obule, eme iphe nhamunha be bu nwa, Nchileke muru.

3

Ayi bu unwu Nchileke

¹ Unu phwaru ege Nchileke, bu Nna yetaberu ayi obu ke t'o kua ayi unwu iya; yo bukwaru iphe ayi bu ndono. Iphe kparu iphe ndiphe ta madu ayi bu l'ephe ta madu Nchileke. ² Ndu onya mu; nta-a be ayi bukwa unwu Nchileke. Obenu l'iphe ayi emekochaa buru te gbe alufutakwaa. Iphe ayi maru bulekwaphu le teke Kuráyisutu byaleruphu be ayi a-du ege o du; keshinu o bulephu ege o du be ayi a-phu iya. ³ Oo ya bu; onye no Kuráyisutu l'eka; ele nya abyabya iya ono a-bujeru onye obu guru iphoro; le Jisosu obu l'onwiya be bukwa onye obu guru iphoro.

⁴ Iphe bu onye meru iphe du eji be ikpe nmaakwaru l'o mebyiru ekemu Nchileke; ke l'ome iphe du eji be bu omebyi ekemu Nchileke. ⁵ Unu marua l'o bu Kuráyisutu obu byaru t'o bya ewofu madzu iphe du eji, o meshiru l'ehu; yebedua l'onwiya te nwekwa nu iphe du eji, no iya l'ehu. ⁶ E to nwekwa onye yele Kuráyisutu tugbaberu buru nanu, emekwadu iphe du eji; ophu to dukwa onye emeje iphe du eji, phujewaru iya nu; k'ophu o buru k'omaru iya amaru.

⁷ Unwu mu; unu be kwekwa t'o nweru onye e-me unu iphuruphuru-nya; duswee unu uto l'iphe ke Kuráyisutu. L'iphe bu onye eme iphe nhamunha be bukwa onye doberu aka ndoo ege Kuráyisutu doberu. ⁸ Onye eme iphe du eji bukwa ke Obutuswe; kele Obutuswe shikpooru le mbulembu omeswe Nchileke. Iphe Nwatibe Nchileke byaturu bukwa t'o mebyia iphe Obutuswe eme emebyi.

⁹ Iphe bu onye Nchileke muru te emejehekwa iphe du eji; okfu le Ume Nchileke erewa iya ire l'ehu; to nwe ege oo-shi l'emekwadu iphe du eji; keshinu o buwa Nchileke muru iya. ¹⁰ Qwaa ege ee-shi maru ndu bu unwu Nchileke; me ndu bu unwu ke Obutuswe: iphe bu onye e-te emedu iphe nhamunha te shikwa le Nchileke; ophu onye e-te yeduru nwanna iya obu te shikwaphu le Nchileke.

Oyeru ibe onye obu

¹¹ Unu makwaru l'ozi-oma ono, e shi le mbulembu zita unu ono bu t'ayi yeru ibe ayi obu. ¹² T'ayi ba adukwa l'o bu Kenu. Le Kenu nokwa l'eka ejo onye ono; mbu Obutuswe; gbua nwunne iya. ?Bu ngunu kparu iphe o gburu nwunne iya? Iphe kparu iya nu bu le Kenu be umere iya du eji; umere ke nwunne iya aburu umere, vudo nhamunha.

¹³ Unwunna mu; t'e b'o dukwa unu biribiri l'unu du ndiphe ashi. ¹⁴ Iphe ayi e-bebekpodua maru bu l'ayi shi nwuhu anwuhu; obu l'ayi shiwa l'onwu ono lufuta; bahu le ndzu. Iphe kparu iphe ayi maru l'o bu ege o du ndono bu l'ayi yeru unwunna ayi, ndu ayi l'ephe tuko kweta ke Nchileke obu. Onye e-te yeduru madzu ibe iya obu

nwuhukwaru anwuhu ege o nwuhuru. ¹⁵ Iphe bu onye nwanna iya du ashi buakwa ochi b'o gburu. Unu manarua l'onye gburu ochi be ndzu gbururu jeye ta anodu l'ehu. ¹⁶ Owaa ege ayi shi maru iphe bu n-yemobu ndo-o: le Kuráyisutu haru t'e gbua ya; l'okfu ehu ayi. Oo ya bu l'ayibedua b'o rubekwaruphu ohaje t'e gbua ayi; l'okfu ehu onye ayi l'iya tuko nodu Nchileke l'eka. ¹⁷ Obenu le teke bu l'o nweru onye eku ke mgboko-a byaru; yo phukwaa l'onye yele iya tuko nodu Nchileke l'eka be mkpa byaru; o be ke t'o gbaaru iya mkpu; yo woru enya kugbabe; ?nanukpoo iphe egbe onye ono a-gbabe okpa; su le ya yeru Nchileke obu? ¹⁸ Unwu mu; t'ayi be egudejelekwaphu onu nkinyi iya ekfu l'ayi yeru ibe ayi obu. T'ayi gudeje umere; koshi l'onye owaa be ayi yeru obu l'oswiya.

T'ayi shihu ike l'ifu Nchileke

¹⁹ Ayi -mee ege ono; oo ya bu; ayi egude iya maru l'ayi shi-a le Nchileke ono, bu okpobe okfu l'onwiya ono. Yo buwaru iya ru be ayi e-gude mee t'obu kafuaru ayi oshihu ike l'ifu Nchileke; ²⁰ m'o -nweru teke obu awa ayi awawa; kele Nchileke kakwa obu ayi nshinu; bya abukwaruphu onye maru iphemiphe obule. ²¹ Ndu onya mu, no mu l'obu; o -buru l'obu ta awajedu ayi awawa; oo ya bu l'ayi ta atshedu egvu l'ifu Nchileke. ²² Iphe bu iphe ayi suru t'o nu ayi be ayi anataje l'eka iya; okfu l'ayi emeje ekemu, o turu; l'emeje iphe du iya mma. ²³ Ekemu ono, Nchileke turu t'ayi meje ono bu t'ayi woru onwayi ye Nwa iya ono l'eka; mbu Jisosu Kuráyisutu; me t'ayi yeru ibe ayi obu. Ono bu ekemu o turu ayi; su t'ayi meje. ²⁴ Iphe, bu onye emeje iphe Nchileke kfuru be buakwa l'ime Nchileke; Nchileke ebukwaruphu l'ime iya. Iphe ayi egudeje maru le Nchileke bu l'ime ayi bu Ume iya ono, o nuru ayi ono.

4

Dataodujeodu Ume obu

¹ Ndu onya mu; e to buebekwa ndu suru le Ume Nchileke bu ephe l'ehu abuje; ephe -kfua okfu; unu ekweta l'o bu oswi-okfu. Unu dataodujekwa iya adata t'unu maru: Ume obu; ?o shia le Nchileke? L'o nwekwaru ndu wufutaru; dzuru mgboko nta-a. Iphe ndu ono anoduje ekfu abukotajelephu ejo-ire; ephe asu l'ephe ekfuchiru Nchileke. ² Owaa ege unu e-gudeje maru Ume ophu shi l'eka Nchileke ndo-o: Iphe bu onye kfuru l'edzudzu oha; su le Kuráyisutu Jisosu byaruphu bya aburu madzu l'oswiya le mgboko-a; unu maru le Ume, bu onye ono l'ehu bua Ume, shi l'eka Nchileke. ³ Iphe bu onye e-te ekwejedu ekfu le Jisosu Kuráyisutu byaru-a bya aburuphu madzu l'oswiya le mgboko-a; unu maru le Ume, bu onye ono l'ehu te shidu Nchileke l'eka. Ume, bu onye ono l'ehu bu ume k'onye ono, bu O-chi-nta Kuráyisutu ono. Unu nuhaakwaru l'oo-mekochaa bya. O byaakwaru. Mbu; o nookwa le mgboko anono.

⁴ Obenu; unwu mu; unubedua shikwa le Nchileke. Ndu ono, gude ugho su l'ephe ekfuchiru Nchileke ono be unu mekputaakwaru. Ishi iya aburu le Ume Nchileke ophu bu unu l'ehu be kakwa ume ke O-chi-nta Kuráyisutu ono, bu iya achu mgboko-a ekuku. ⁵ Ndu ono, anoduje agho-phe ugho l'ephe ekfuchiru Nchileke ono be shikwa le mgboko-a. Oo ya bu l'iphe ephe anoduje ekfu be shi l'egomunggo ndu ke mgboko-a. Yo buru iya meru iphe ndiphe ekweje le nk'ephe bu iya. ⁶ Ayibedua buakwa ke Nchileke. Yo buru ndu maru Nchileke bu ndu ekweje le nk'ayi bu iya. Ndu e-ta budu ke Nchileke te ekwejekwa le nk'ayi bu iya. O kwa ege ono be ayi eshije amakahu Ume ophu bu onye ekfu okpobe okfu l'ehu yele ophu bu onye adzu ejo-ire l'ehu.

Nchileke bu n-yemobu

⁷ Ndu onya mu; unu t'ayi tuko yeru ibe ayi obu; le n-yemobu shikwa l'eka Nchileke; temanu be onye yeru ibe iya obu be buakwa onye Nchileke muru; bya abukwaruphu

onye maru Nchileke. ⁸ Onye te yeduru ibe iya obu ta makwa Nchileke; kele Nchileke bukwa n-yemobu l'onwiya. ⁹ Ege Nchileke gude koshi ayi ege ya yetaberu ayi obu bu l'o ziru Nwa lanu, o muru t'o bya le mgboko-a; k'ophu ayi e-shi iya l'eka ndu. ¹⁰ Eke n-yemobu owaa gude du iche bu l'e to bu du ayibedua yeru Nchileke obu; o bu chia Nchileke be koshiru l'oo yebedua yeru ayi obu. Ege o gude koshi iya bu l'o ziru Nwa iya t'o bya eworu onwiya chia eja oha; gude nwefu iphe du eji, ayi meru.

¹¹ Ndu onya mu; keshinu Nchileke yeberu ayi obu ege ono b'o gbakwaru t'onnyemonye obule yegbaaru ibe iya obu. ¹² Nchileke ta dubukwaa onye phujewaru iya nu. Obenu l'ayi -yewaru ibe ayi obu; oo ya bu; Nchileke ebukwanuru ayi eburu l'ehu; n-yemobu Nchileke edzukwaaphu ayi oke l'ehu.

¹³ Le Nchileke nuru ayi Ume nk'ia gedegede. Yo buru Ume iya ono, o nuru ayi ono meru iphe ayi maru le Nchileke bu ebubu l'ime ayi; ayibedua ebukwaruphu l'ime iya. ¹⁴ Ayi gudeekwa enya ayi phu; bya ekfuwaru iya onnyemonye obule: le Nna yeru Nwatibe iya t'o bya aburu Onye Ndzota, adzoje ndiphe. ¹⁵ Oo ya bu l'iphe, bu onye duwaru ike vudo l'edzudzu oha; k'fua le Jisosu bu Nwatibe Nchileke b'a maleruphu le Nchileke buwa iya ebubu l'ehu; onye obu ebukwaruphu Nchileke l'ehu. ¹⁶ Ayi maakwaru le Nchileke yeru ayi obu; ayi abya ewowaru onwayi ye iya l'eka; okfu l'ayi kwetaru l'o yeruphu ayi obu l'oswiya.

Nchileke bukwa n-yemobu l'onwiya. Oo ya bu l'onye gude n-yemobu buru be buwa ebubu l'ime Nchileke; Nchileke ebukwaruphu l'ime onye obu. ¹⁷ Iphe e-koshi le n-yemobu dzuru edzudzu l'ehu ayi bu l'obu e-shihu ayi ike mboku ikpe ono. Ishi iya aburu l'o bu ege ndzu Kurayisutu du bu ege ndzu ayi dukwaphu le mgboko-a. ¹⁸ Onye yeru onye odo obu ta atsujekwa iya egvu. N-yemobu ophu bu ogbodo iya achifuje-chikwa iphe bu otsu-egvu l'o ha. Okfu le madzu -emewa iphe; l'atsu egvu b'o mawaru l'aa-hu iya ahuhu. Oo ya bu l'onye ono be obu ophu o yeru te dzudu edzudzu.

¹⁹ Ayi yeru Nchileke obu; okfu le yebedua vuoduru uzo yeru ayi obu. ²⁰ O -buru le madzu be nwanna iya du ash; l'eke onye obu sukwaru le ya yeru Nchileke obu be bukwa ejo-ire be onye obu adzu. ?Nanu ege o bu onye yele iya bu nwanna, bu onye oole enya b'e to yeduru obu; yo gbe buru Nchileke, e to phudu be oo-gbe yeru obu? ²¹ Jisosu yebedua l'onwiya tukwaru ekemu-wa su t'onye yeru Nchileke obu yekwaruphu nwanna iya obu.

5

Okokooko, ayi atu ekpu iphe mgboko

¹ Iphe bu onye kwetaru l'oo Jisosu bu Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya le ya e-zi t'o bya obu; bukwa nwa Nchileke. Odo bu l'iphe, bu onye yeru onye muru nwa obu; atukojekwa onye obu yele nwa iya ono yekotaru obu. ² Ayi -yeru Nchileke obu; l'eme ekemu, o turu; oo ya bu; ayi amaru l'ayi yeru unwu Nchileke obu. ³ L'iphe e-koshije l'ayi yeru Nchileke obu bukwa omeje iphe bu iphe Nchileke turu l'ekemu; su t'e meje. Iphe o turu l'ekemu iya ono ta bukwa l'ootsu l'ehu ememe. ⁴ Iphe bu onye Nchileke muru emekputaje iphe ke mgboko; ka iya ike. Yo buru okfu l'ayi wowaru onwayi ye Nchileke l'eka; meru iphe ayi mekputawaru iphe mgboko; turu okokooko kpua ya. ⁵ ?Bu onye du idagha atuje okokooko kpua iphe mgboko? O bu onye kwetaru l'oo Jisosu bu Nwatibe Nchileke?

Ogbaru Jisosu ekebe

⁶ O kwa Jisosu Kurayisutu bu onye ono, byaru nu ono. Teke o byaru b'o gude mini; gude mee. E to bulekwapu mini kpua b'o gude bya; o gude mini; gude mee bya. Onye ekoshi l'iphe ono bu oswi-okfu bu Ume Nchileke; ke l'o bu Ume Nchileke

l'onwiya bu oswi-okfu ono. ⁷ Oo ya bu l'ephe du eto agbaru Jisosu ekebe: ⁸ bu iya bu Ume Nchileke; owaa mini; owaa mee. Ekebe ephe eto ono awukolephu nanu. ⁹ Yo buru ege Nchileke shi ekoshi le Jisosu bu Nwa iya ndono. Ayi ekwetaje ekebe, madzu agba. Ekebe ke Nchileke gbe kakwaru oshihu ike. ¹⁰ Oo ya bu l'iphe bu onye kwetaru ke Nwatibe Nchileke ono be ekebe iya ono nowa l'okpoma. Onye e-te kwetadu ke Nchileke ono be meekwaru Nchileke onye ntuphu-ire; okfu l'e to kwetadu l'iphe Nchileke ekfu le ke Nwa iya ono bu oswi-okfu. ¹¹ Ekebe ono be bu le Nchileke nuru ayi ndzu gbururu jeye; ndzu ono aburu l'ehu Nwa iya ono b'o shi. ¹² Onye yele Nwatibe Nchileke ono tugbaberu buru nanu; nweekwaru ndzu ono. Onye yele Nwatibe Nchileke ono ta tugbabeđu buru nanu; te nwekwa ndzu ono.

Ndzu gbururu jeye

¹³ Iphe-a, mu ede-wa bukwa unubedua, woru onwunu ye Nwatibe Nchileke ono l'eka be mu ederu iya: t'unu makwanuru l'unu nwewaru ndzu gbururu jeye ono. ¹⁴ Obu eshihuje ayi ike l'ifu Nchileke; ke l'onuje olu ayi; m'o -buru-a l'iphe ayi suru t'o nu ayi be ayi kfuru ege o bu uche-obu iya. ¹⁵ Oo ya bu le keshinu ayi maru l'onuje olu ayi l'iphe bu iphe ayi suru t'o nu ayi be ayi manaru l'ayi natawaru iphe obu, ayi suru t'o nu ayi obu.

¹⁶ O -nweru onye phuru nwanna iya l'eke oome iphe du eji; mbu egbe iphe du eji ophu ta budu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nu; t'onye ono kfukwaru nu Nchileke l'okfu ehú nwanna iya ono; te Nchileke woru ndzu nu nwanna iya ono, meru iphe du eji ono. O nweekwaru iphe du eji ophu bu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nu. Mu ta sukwa t'e kfuje nu Nchileke l'egbe iphe du eji onanu. ¹⁷ Iphe bu iphe e meru l'uzo, e-ta budu nhamunha iya bukwa iphe du eji. Obenu l'o nweekwaru iphe du eji ophu ta budu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nu.

¹⁸ Ayi mawaru l'iphe, bu onye Nchileke mwaru te emejedu iphe du eji. Iphe emeje nu bu le Jisosu, bu iya bu Nwa Nchileke anoduje eleta onye ono enya; t'ejo onye ono; mbu Obutuswe be ebyi iya aka.

¹⁹ Ayi maakwaru l'ayi bu ke Nchileke; le ndiphe mgburumgburu be ejo onye ono; mbu Obutuswe turu gbirimu; swechia.

²⁰ Ophu ayi maru bu le Nwatibe Nchileke ono byaru; bya emee t'enya sahu ayi; k'ophu ayi byaru bya amaru onye ono, bu iya bu okpobe Nchileke ono. Onye ono, bu okpobe Nchileke ono be ayi l'iya tugbaberu buru nanu, bu iya bu Jisosu Kuráýisutu. O bu yebedua l'onwiya bu okpobe Nchileke ono; buru iya bu ndzu gbururu jeye ono.

²¹ Unwu mu; unu be ekwekwa t'o nweru iphe unu a-haje t'o bya anochia enya Nchileke l'ime okpoma unu.

Ekwo k'ẹbo, Jónu deru

¹ Ekwo-ozí ọwaa shi l'ẹka mube onye e meru ọgurennya chọchi. Onye mu ede iya anụ bụ eze-nwanyi ono, Nchileke ọtaru ono yele ndibe iya. Eze-nwanyi ono yele ndibe iya be mu yeru obu; okfu le mu l'ephẹ tükowa bya amaru ọkpobe okfu ono. E to kwa mbedua nkinyi mu yeru ephẹ obu obu. Iphe bụ ndu mawaru ọkpobe okfu ono be yekotakwaruphu ephẹ obu. ² Iphe kparu iphe ayi yeru iya obu ege ono bụ l'okpuberu okfu ono buwa ayi ebubu l'ẹhu. Yọ buru ege ono be oo-buwaruru; swiru ayi gbururu jeye le tutu yoyo.

³ Te Nchileke, bụ Nna yele Nwa iya; mbụ Jisọsu Kuráýisutu meeru ayi eze-iphe-oma; phuru ayi imiko; mee te nchi du ayi ndo; t'ayi gude ire-lanu; me n-yemobu tugbabe buru nanu ege ayi tugbaberu.

Okpobe okfu; me n-yemobu

⁴ Ehu tsoru mu ena nshinu le mu haru phuru ndibe ngu ndu ophu eme okpobe okfu ono ege Nna suru t'ayi meje iya. ⁵ Nta-a bụ iphe mu arọ nggube eze-nwanyi bụ t'ayi yeru ibe ayi obu. E to bukwa le mu ederu ngu ekemu ophungu; gbahaa ono, ayi natahawaru shitakpooru le mbulembu ono, bụ iya bụ t'ayi yeru ibe ayi obu. ⁶ Iphe bụ n-yemobu ndo-o: bụ t'iphe ayi e-mejekpelephu jeye teke ayi a-no-bebe ndzu le mgboko-a bujeleruphu iphe Nchileke suru t'e meje. Iphe obu, Nchileke suru t'e meje obu abulekwaruphu ekemu ono, unu shi l'odungu nuta ono, bụ iya bụ t'unu yeru ibe unu obu.

⁷ Ndu egudeje eregede; duswee madzu ọzo wufutaakwaru dzuru ekemeke obule le mgboko; mbụ ndu jikaru le Jisọsu byaruphu bya aburu madzu l'oswiya le mgboko-a. O bụ egbe onye ono egudeje eregede; duswee madzu ọzo; buru egbe onye ono bụ O-chi-nta Kuráýisutu obu. ⁸ Iphe unu a-kwabeleruphu enya iya bụ t'unu be eme t'iphe ono, unu jeru ozi iya ono nahu unu tufahu ke mmakanu. Unu kwaberu onwunu enya; k'ophu unu a-natadzu obunggo unu anatadzu.

⁹ Iphe bụ onye l'eme iphe ọdo l'atukobe l'ophu Kuráýisutu ziru; too me iya ege o ziru iya; onye ono ta bukwa onye yele Nchileke tugbaberu buru nanu. Onye emekwanu iphe ono, Kuráýisutu ziru ono; l'emele iya phuru ege o ziru iya; onye ono be yele Nchileke; me Nwa iya, bụ Jisọsu tugbaberu buru nanu. ¹⁰ O -nweru onye byakfutaru unu; ophu 'o budu iphe ono, e ziru ayi ono b'o gude bya; unu be ekwekwa t'o yeru unu ishi l'ulo; unu ba ajijekpokwaa ya nu m'o bu: ?i duphu mma? ¹¹ L'onye aji iya ?i duphu mma? be yele iya dukwa ẹbo; gbaru l'ejo iphe oome.

¹² Mu nweru igweligwe iphe mu gage ederu unu. Obenu l'e to budu ekwo yele mini-ekwo be mu e-gude dekotaru iya unu. Iphe mu gbe aru bụ le mu e-gbe kpakfuta unu; ayi l'unu ekfugbawaru l'ifu l'ifu; k'ophu ehu a-tsokwanu ayi ena; tsoku iya ayi l'ishi.

¹³ Unwegirima nwanna ngu nwanyi, bụ onye Nchileke ọtaru ekelekwaa ngu phuru.

Èkwo k'èto, Jónu deru

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mubẹ onye e meru ọgurenya chọchi. Onye mu ede iya anụ bụ onye ono, mu yeru obu ono, bụ iya bụ Gáyọsu; okfu lẹ mu l'iya tükowaru bya amaru ọkpobe okfu ono.

² Ọnya mu; mu ekfujekwa anụ Nchileke t'o mekwaa t'iphemiphe ọbule duru ngu lẹ mma; yo mekwaaphu t'ọ bụru ẹhu-ba-du-mma nwenkinyi bụ iphe ụko iya a-duje ngu; mbụ ẹge mu mawaru-a l'ọgbodo ndzụ ngu ono, nọ l'ime obu ngu ono bẹ ẹhu dukwaphu mma. ³ Ẹhu tsọru mu ẹna nshinu teke o nweru unwunna, byaru bya akọoru mu l'i vudoshikwaduru-a ike l'ọkpuberu okfu ono; ndzụ ngu l'ọ ha abukotaleruphu ndzụ ire-lanụ. ⁴ Ẹ to nwekwa iphe ọdo, a-kajefua mu ome t'ẹhu tsọ mu ẹna; t'a gufu lẹ mu nuru l'unwu mu; bẹ ndzụ ẹphe bukotalephu ndzụ ire-lanụ.

Aaja Gáyọsu ajaja

⁵ Ọnya mu; iikoshijekwa l'ọ gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe iimekpooru unwunna ayi; mbukpo jeye mẹ unwunna, byaru abyabya. ⁶ Ẹphe kọru chọchi-wa kẹ nyemobu nke ngu. Byiko; yejekwaru ẹphe ẹka teke ẹphe gbeshiru ije ẹphe. Mejekpelekwaruphu ẹphe iphe jiru Nchileke ẹpho. ⁷ Lẹ keshinu ẹphe gbeshiru ije k'okfu ẹhu Kuráýisutu b'ẹ to nwekwa iphe ẹphe kwejewaru nata l'èka ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Kuráýisutu. ⁸ Ọo ya bụ lẹ ndu du ẹge ono bẹ gbaru t'ayi yejeru ẹka; t'ọ bụru iya bụ l'ayi l'ẹphe tükọ gbaru mgba l'eje ozi kẹ ọkpobe okfu ono.

Dayótirifisu; mẹ Dimítiriyọsu

⁹ O nweru nwekwo-ozì, mu deru nụ chọchi; ọbu lẹ Dayótirifisu, bụ onye woru onwiya dobe l'ishi te eyeduru mu onu. ¹⁰ Ọo ya bụ lẹ mu -bya bẹ mu e-wofuta iphe oomeebe, bụ iya bụ mkpọkoro okfu, eshije iya l'onu, oogudeje adzushi ẹjo-ire ekpu ayi. Onanu te dzu iya; yo gbeshi ọdo; bya ajika t'unwunna ba abya t'ẹphe lẹ ndu chọchi jia; bya akpọshikwaphu unwunna t'ẹphe lẹ ndu chọchi ba ji; bya ebufu ẹphe lẹ chọchi.

¹¹ Ọnya mu; ba mukwa ẹka ẹjo iphe; mukwaa ẹka iphe-oma. Ọ kwa onye eme ọhuma bụ kẹ Nchileke. Onye eme ẹji ta phubukwaa Nchileke.

¹² Dimítiriyọsu bẹ onu wukoru l'ome-ọhuma nk'iya. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ ọkpobe okfu ono l'onwiya aja iya; ayibedua l'onwayi l'ajakwa iya phụ. Unubedua marua l'ajaja, ayi aja iya bẹ bukwa oswi-okfu.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹³ Iphe, mu ga e-de hakwa l'igwe; ọbu l'ẹ tọ bụdu mkpishi-ekwo; mẹ mini-ekwo bẹ mu e-gude dekotaru ngu iya. ¹⁴ Mu arikwa lẹ mu ta anohedu ọphu baru ishi; mu akpakfuta ngu; mu lẹ nggu ekfugbawaru l'ifu l'ifu.

¹⁵ T'ẹhu dukwa ngu agu.

Ọnyà ngu phẹ ajikwa ngu phụ. Jikwaaruphu ayi ndu ọnyà ayi phẹ l'ẹhu l'ẹhu-o.

Ēkwo, Judu deru

¹ Ēkwo-ozí-wa shi l'ēka mbedua, bú Judu; onye ejeru Jisọsu Kuráýisutu ozi; búkwaruphu nwanne Jémusu.

Ndu mu ede iya anụ bú iphe bú unubẹ ndu ono, Nchileke kuru; mee unu; unu aburu ndu nk'íya ono. Nchileke ono, bú Nna ono bẹ yeru unu obu; unu abúkwaruphu ndu, Jisọsu Kuráýisutu kwakọberu t'ẹ b'ọ dụ iphe e-me unu; t'unu nọdu ngabẹru abyabya kẹ yẹbe Jisọsu Kuráýisutu ono.

² Tẹ Nchileke phúkwaaru unu imiko; yo mee t'ẹhu dụ unu agu; yo yekwaruphu unu obu. T'ọ tuko iphe ono meeru unu; mbụ meeru iya unu k'etsutsu iya.

Ndu ejo nzizi

³ Ndu ọnya mu, nọ mu l'obu; iphe ivuzọ, mu shi rịa lẹ mu e-deru unu l'ēkwo-ozí-wa bú k'adzọdzo ono, Nchileke dzọru ayi l'ayi ha; gude koshi lẹ ya yeru ayi obu ono. Obenu lẹ mu byaru bya arị-phu ọriri azụ; sụ l'ọ nweru iphe ọdo, kachia mkpa, mu e-deru unu. Iphe ono, kachia mkpa ono bú tẹ mu rọ-chia unu; rọshia unu ike t'unu bya awata ọgbaru ọkpobe okfu ono, Nchileke ziru ndu nk'íya ono ọdzori. Mbụ ọkpobe okfu ono, Nchileke ziru t'ayi kweta; sụ t'ẹ b'ọ dukwa onye e-wofu iya iphe ewofu; tọo dụ onye e-yekwa iya iphe eyekwa ono. ⁴ Iphe mu gude ekfu iya bú l'ọ haru nweru ndu ẹ-ta akwabedu Nchileke ugvu. Egbe ndu ono tọru nwehu pyabata l'ēke unu nọ; l'ẹ ba ma. Ẹphe anọduje ezi l'ọ dua mma tẹ madzụ meje umere, rehuru erehu; keshinu ọphu Nchileke bú onye emeje eze-iphe-oma. Ẹphe ajikaje Jisọsu Kuráýisutu ono, bú iya bú Nnajiufu ayi nkinyi iya ono; bya abúkwaru iya phụ nkinyi iya bú onye gude ndzụ ayi. Lẹ teke ndiche b'e dehaakwaru iya rụ l'ēkwo okfu Nchileke; sụ: Lẹ Nchileke a-nma ẹphe ikpe iphe ono, ẹphe meru ono.

⁵ Iphemiphe ọbule ono kpamụkpamu bẹ unu makotakpooru ọhuma ọhuma; ọbu l'iphe mu emelephu tẹ mu nyataru unu bú lẹ teke ndiche bẹ Nnajiufu dzọkwaru ndu nk'íya teke ono, ẹphe shi buru l'alị Íjiputu ono. O meru; ẹphe awufuta l'alị ono. Ọ dzọebekwaru ẹphe ono; ọbu l'e meebekwaru; yo gbushilee ndu ọphu ẹ-te kwedu woru onwẹphe ye iya l'ēka. ⁶ Unu nyatakwa ẹge ọ dakfuru unwu ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha, bú ndu ọphu kwefuru ike l'ẹphe ta anọpyabedu l'ēke Nchileke doberu ẹphe t'ẹphe chije. Ẹphe jikakwaruphu l'ẹphe te ebuduru l'ēke Nchileke sụru t'ẹphe buru l'imigwe. Unwu ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha bẹ Nchileke tųakwaru mkpọro mgbe-'agvụ-agvụ. Ọ chiru ẹphe ye l'ẹkpuru-ọchi ẹke gbahuru ejo tsụbalangu. Yọ buru ẹke ono bẹ ẹphe a-nọdu jeye l'oke ụboku ono; mbụ mbọku ono, Nchileke a-nma ẹphe ikpe. ⁷ Unu nyatakwapụ ẹge ọ dakfuru Sódomu mẹ Gómóra; mẹwaru iphe bú obodo obodo, ẹphe l'ẹphe naru ọnu ẹgu. Ndu ono l'ẹphe ha woru onwẹphe ye l'ome kẹ nwanyi; mẹwaru iphe ọdo, anyị ishi ẹdzu. Nchileke kpọokwaru ẹphe ọku; yọ buru ẹge ono b'ọo-nụ ẹphe aphụ jeye lẹ tutu yoyo. Iphe ono aburu iphe Nchileke gude alọ ndiphe kpamụkpamu ẹka lẹ nchị.

⁸ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dụ ndu ono, ezi ejo-ire ono. Ẹphe arọje nro, emeje; ẹphe emerushia onwẹphe emerushi. Ndu, nọ l'ishi aduje ẹphe ashị. Ndu ono, ẹ ta aphudu l'ẹnya l'ogbu nwịnwii imigwe ono bẹ ẹphe anọduje ekfubyishi ekfubyishi.

⁹ Ekfubyishi ono, ẹphe ekfubyishi ndu ono ta dukwa m'ọ bú Máyikelu, bú onye ishi unwu-ojozi l'imigwe, turu iya ama k'ememe. Mbụ lẹ teke ono, Máyikelu yẹle Sétanu atụ ẹgo onye a-pata odzu Mósísu ono bẹ Máyikelu ta tųkwa iya ama k'ọphu

Sétanu iphu. Iphe o kfuleruphu Sétanu bukwa: “T’o buri Nchileke a-baru ngu mba!”
¹⁰ Obenu le ndu ono bu iphe e-te dodu ephe enya be ephe anoduje ekfubyishi. Ephe du l’o bu anu-egu-egbudu, e-te nweddu egomunggo, bulephu iphe agu iya nu be omaje; yo buleuphu iphe ono be oomeje. O bu iphe agu ephe; be ephe anoduje eme. Yo buri iya e-gbu ephe. ¹¹ Nshobukwaa ephe! O bu ejo uzo ono, Kenu tsoru teke ndiche ono be ephe etsokwaphu; mbu iphe ono, o meru, kparu iphe o gburu nwunne iya ono. Ndu owaa bukwa nchamenya okpoga be kparu iphe ephe shisweru uzo ono, vudo nhamunha ono. Ephe emelaha iphe ono, Belamu meru teke ndiche ono. Yo bukwaruphu ege Kora kwefuru Nchileke ike; bu ege ephe wataru ememe. Ephe a-lakwanu l’iyi ege o laru. ¹² Oobuje: ephe -bya anonyabe unu l’eri nri l’eke unu dokoberu; tugbabe nri eri gude ekoshi l’unu yeru onwunu obu; ephe aburu iphe-iphere noduru unu. Iphere ta adujedu ephe l’o bulephu onwephe; be ephe letaru enya. Ephe du l’o bu urukpu, pherephere phekashiru; egbe iya owaa bu: igwe -ruebetsua eruru; pherephere ephekashia ya; igwe ta achie mini obu. Ephe du l’o bu oshi-omi, e-ta amijedu nebyi teke gbaru iya nu. Egbe ndu ono be onwu gbuwaru l’ono-ndzu. E to buledua ugbo anwuhu lanu be ephe nwuhuru; ke l’e fefuwaru ephe tufaa ege-a, eefufuje oshi-wa. ¹³ Ephe dukwaphu l’o bu eyii-mini, ha nshinu, atu l’eze enyimu. Ishi iya aburu l’aaphukotaje ejo umere ono, rehuru erehu, ephe eme ono; l’o bu eke uphu-mini tselihuru. Ephe adu l’o bu mkpo-kpodo, phuru uzo. Obenu l’eke Nchileke kwakoberu ephe bukwanu tsabalangu eke agba ejo ochi. Yo buri eke ono be ephe a-nodu jeye le tutu yoyo.

¹⁴ O kwa Inoku bu onye ogbo k’esaa l’eri Adamu. Inoku be Nchileke kfukwaru le ndu ono a-byakwa. Oo ya kparu iphe Inoku deru; su: “Unu lenu! Nnajiufu be yele ndu nk’iya, bu ‘aguta aguta, shi l’imigwe a-yiru bya; ¹⁵ bya ekpee ndiphe l’ephe ha ikpe. Oo-koshikota iphe bu ndu ono, e-ta madu Nchileke ono iphemiphe obule, ephe meru, bu iphe du eji. Yo gude emeswe ono, ephe mesweru iya ono nma ephe ikpe; l’ephe ta akwabedu iya ugu; bya anmakwaphu ephe ikpe k’iphe bu ejo okfu, ephe gude kfubyishia epha iya!”

¹⁶ Ndu ono abuje: iphe -byaru ephe; ephe awata ugu aphu; l’ata Nchileke uta. Ephe eworu onwephe togboru ugu ejo iphe, aguebe ephe. Iphe eshije ephe l’onu abuleruphu oja onwonye mkpokoro ajaja. Ephe -phawa l’o nweru uru, ephe e-rita madzu l’eka; ephe awata ojakposhi onye obu.

Okwa ke ovudoshi ike

¹⁷ Olobu; ndu onya mu; iphe mu eme t’unu maru bu t’unu nyatajelephu iphemiphe obule ono, ndu ishi-ozu Nnajiufu ayi Jisusu Kurayisutu vuhawa uzo kfuaru unu ono. ¹⁸ Mbu iphe ono, ephe shi anoduje aguru unu ugu egvu ono, bu iya bu: “L’o -rudelephu teke mgboko-a a-gvu; b’o nwetsuaru ndu a-nodu aja unu ewena. Iphe ephe a-nodu awogo eka iya; bu ege ephe e-shi mee iphe ugu iya enwu ephe raphuraphu l’ehu; mbu iphe ugu iya agu ephe; okfu l’ephe ta akwabedu Nchileke ugu.” ¹⁹ Ndu eme ege ono; bu ephe akpataje t’ogbo bua onwephe ebo; wata okpa iche iche. O kwa ugu iphe, no le mgboko-a, l’agu ephe; be kpu ephe l’eka; e to bukwa Umedu-Nso gude ndzu ephe. ²⁰ Olobu; ndu onya mu; unu vudoshikwaa ike l’ekwekwe ono, du iche, unu kweru ono; mbu ekwekwe ono, shi Nchileke l’eka ono. Unu gude ekwekwe ono vuje evuvu. Unu haje te Umedu-Nso koshije unu ege unu e-kfuje anu Nchileke. ²¹ Unu nopyabelekwapu le n-yemobu ono, Nchileke yeru unu ono. Unu anodukwaphu ngaberu Nnajiufu, bu Jisusu Kurayisutu t’o phuru unu imiko; mekwaaphu t’unu nodu ndzu gbururu jeye.

²² Unu phujekwaaru ndu obu agbakwadu ebo imiko. ²³ Egbe ndu ono be unu e-yetajeru eka; lofuta ephe l’oku. Unu aphujekwaaruphu ephe imiko; mbu ndu ono,

bụ ẹjo iphe, agụ ẹphe; bẹ gude ndzụ ẹphe ono. Olobu; unu ba akwaswejekwaru ẹphe ẹnaya teke unu aphuru ẹphe imiko obu. Unu kpojekwaa iphemiphe obule, bụ nk'ẹphe ashị; mbụ je akpaa l'uwe, ẹphe yewaru l'ẹhu; bụ iya bụ iphe ẹphe emekpo ememe, bụ iphe ẹjo oriri ẹphe ono merushiwaru emerushi.

T'a jaa Nchileke ajaja

²⁴ T'ayi tua Nchileke ẹpha; mbụ onye ono, bụ iya; bẹ iphe bụ ike kpakoru l'eka ono. O bụ iya bụ onye aduje ike mee t'unu ba ada; bukwaru iya phụ e-me t'ẹ b'ọ dū iphe aa-ta unu uta iya teke oo-kuta unu dobe l'odu-biribiri iya, bụ ẹke ẹhu a-nodu atsowaru unu ẹna. ²⁵ T'ayi tua ya ẹpha; l'ọ bụ iya nkinyi iya; bẹ bụ Nchileke; buri l'eka Nnajiufu ayi, bụ Jisusu Kuráyisutu; bẹ oo-shi dzọo ayi. T'odu-biribiri; oburu Okaribe-Kakota-Nu; ike; obu ishi, o buha-oduru temanu; bẹ mgboko bya anodu; buri nk'iya nta-a; bukwaruphu nk'iya jeye le tutu yoyo. Ono kwa ẹge o dū.

Iphe Jisọsu Kuráýisutu koshiru Jọnu lẹ Àphù

¹ Iphe e deru l'ẹkwo-wa; bụ iphe Jisọsu Kuráýisutu koshiru ndu ejeru Nchileke ozi. Ọ bụ Nchileke; bẹ wotaru iphe-a, o shi domishia edomi-wa; koshi Jisọsu Kuráýisutu; k'ọpflu Jisọsu ono e-mekwanu tẹ ndu ono, ejeru Nchileke ozi ono maru iphe ẹ-ta anọhedu ọpflu, baru nwishi nta-a; yo mee. Tọ dọ iya bụ lẹ Jisọsu Kuráýisutu ezi ojozi-imigwe iya; t'o je ekoshikota Jọnu, bụ onye ejeru iya ozi iphe ono; yo mee tẹ Jọnu tuko iya maru. ² Ọ bụ iphe, bụ iphe, Jọnu phuru b'ọ tuko l'ọ ha kfushibebe-wa. Yọ buru l'ẹkwo-wa l'ẹka; bẹ Jọnu tuko okfu ono, Nchileke kfulu ono dekota. Iphe ono l'ọ ha bukota okpobe okfu, Jisọsu Kuráýisutu ono koshikotaru iya. ³ Ọnu-oma bụ k'iphe bụ onye agụ ẹkwo-wa, e deru okfu-a, e kfuchiru Nchileke-wa. Ọnu-oma aburu kẹ ndu nuru iya nū; ngabẹ nchị; eme iya ememe. Lẹ teke iphemiphe ọbule-a, aabya ekfukfu-wa e-me dọakwa ntse.

Jọnu ekele Chọchi ẹsaa

⁴ Ọ bụ mbẹdua, bụ Jọnu bẹ ekele unubẹ chọchi ẹsaa ono, nọkota l'alị Ẹshiya ono ekele.

T'eze-iphe-oma; mẹ ẹhu-agu, shi l'ẹka Nchileke tsokwa unu. Mbụ Nchileke ono bụ onye nọ ndzụ nta-a; buru onye shihawa nọduta tẹmanu mgboko adube; bukwaruphu onye ono, abya nū ono. T'eze-iphe-oma, shi iya l'ẹka; mękwaphu ọpflu shi l'ẹka Ume ẹsaa ono, anọduje l'ifu aba-eze ono buru nk'unu jeyewaru. ⁵ Eze-iphe-oma; mẹ ẹhu-agu ono shikwaphu l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu, bụ onye evudoshije ike l'iphemiphe ọbule, ookfulu ayi. Ọ bụ iya bụ onye ọdungu, Nchileke meru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; bukwaru iya phụ bẹ bụ onye achị iphe bụ ndu bụ eze l'eliphe-a.

Ọ yeru ayi obu. Yọ buru obu ono, o yeru ayi ono meru iphe ọ nwụ-chiru ayi ọnwu, ayi gega nwụ. Yọ bukwaruphu mee ya b'o gude tọshia ayi ẹgbu ono, iphe dọ eji shi kee ayi ono. ⁶ Yọ bya emee ayi; ayi aburu eze; k'ọpflu ayi a-bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; l'ejekwaruphu Nchileke, bụ Nna iya ozi. T'ajaja; mẹ ike buru kẹ Jisọsu Kuráýisutu gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dọ.

⁷ Unu lekwaplu l'ọ nọkwa l'urukpu l'abya. Iphe, bụ madzụ kpamukpamu e-gudekota ẹnya ẹphe phụ iya. Iphe bụ ndu ono, turu iya arwa ono a-phukwa iya phụ. Iphe, bụ ndu, nọkota lẹ mgboko-a a-ra ẹjo ẹkwa; l'ẹke meji a-tọfu ẹphe m'ọ-byalẹphụ. Ọ bụ iphe e-me nū ndono! Ono kwa ẹge ọ dọ.

⁸ Nnajiufu, bụ Nchileke; buru iya bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ onye ono, nọ ndzụ nta-a; buru iya bụ onye shihawa nọduta tẹmanu bẹ mgboko dọberu; buru iya bụ onye ono, abya nū ono. Ọ bụ Nchileke ono bẹ suru: "L'ọo ya bụ Onye Ivuzọ bya aburu Onye Ikperazụ."

Jọnu aphụ Jisọsu l'àphù

⁹ Ọ bụ mbẹdua bụ Jọnu, bụ nwanna unu. Mu bụ onye mu l'unu tuko buru nanu lẹ Jisọsu. Ọ bụ iya meru iphe mu l'unu atukoje ejekota iphe bụ iphe-ẹhuka-wa, ayi ejewa. Mu l'unu atukojekwaplu ataru iphe nshi; yọ bukwaruphu ẹge ono bẹ ayi a-tuko gbaru mgbá nweru mgboko ọphungu ono, e-shi Nchileke l'ẹka ono. L'ọ nweru teke ọbu, a kpuleru mu je edobe lẹ Ikfuli Pátumosu. Ishi iya aburu lẹ mu ara okfu Nchileke arara; yefuaru lẹ mu anọduje ekfulu ndiphe kẹ okpobe iphe ono, Jisọsu Kuráýisutu koshiru mu ono. ¹⁰ Yo be mbọku Chọchi; Ume Nchileke abya eji mu ẹhu. Mu awata

ophu àphù; bya anua olu obu, adalephu igiri-igiri l'ò bu upyoku l'uzo azu mu. ¹¹ Olu ono asu mu: “Jonu! Te mu tukokwa iphemiphe obule-a, mu abya aphuphu-a dekota l'ekwo. Mu -deebe iya; te mu zilaaru iya uzo chochi esaa-wa, ya abya agushi-wa. Wo te mu zilaaru iya chochi Efesosu; chochi Suména; chochi Pégamomu; chochi Tayitáyira; chochi Sádisu; chochi Filadélufiya; mekwaphu chochi Layodísiya.”

¹² Mu abya aghaa enya te mu phuedu onye ono, ekfu eyeru mu ono; phua uròku esaa. Uròku esaa ono be bu mkpòla-ododo b'e gude mekota iya. ¹³ L'echi uròku esaa ono b'o nweru onye vudo iya nu, dulephu l'ò bu madzu. Uwe, o yeru bu uwe-nlòkpuru, akpa iya l'okpurukpu-okpa. O gudekwaphu akpo-buleti, e meru le mkpòla-ododo kebuta uwe iya ono l'ume. ¹⁴ Egbushi, no iya l'ishi be achalephu degedege l'ò bu eji aturu, maru ocha ucha; mbu chatakpokwaa l'ò bu eberugo. Ophu bu enya iya achalephu l'ò bu ire-òku, enwu enwunwu. ¹⁵ Okpa iya ephe ebo enwulephu zii l'ò bu mkpuru-ígwè, ama mma, a huru l'ò-tata-kfukfu oku jeye yo chaa achacha; mbu hua ya jeye yo gbuchafu. Olu iya adalephu l'ò bu ephuphu eze mini, l'atsò gbudugbudu teke o kfuru okfu. ¹⁶ L'eka-utara iya b'ò chi mkpo-kpodo esaa. Ogu-mbeke, atsù nkò ifu labu eshi iya l'onu lufuta. Ifu onye ono be egbulephu oswi ke nwijnwii l'ò bu enyanwu teke enyanwu laru l'echi-ishi. ¹⁷ Mu aphule iya phu; daa kpupe ifu l'iku okpa iya; dabuleruphu l'ò bu onye nwuhuru anwuhu. Yo bya ebyibe mu eka-utara iya; su mu: “Te mu ba atsushi egvu; l'ò kwa yebedua bu Onye Ivuzò bya aburu Onye Ikperazu. ¹⁸ O kwa yebedua bu onye no ndzu gbururu jeye. Abyabya, ya byaru l'odungu bukwa te ya nwuhu anwuhu. Ya anwuhuakwanua obu. Ole; te mu lekwa: le nta-a be ya nookwa ndzu gbururu jeye. O kwa iya gude ire-igodo, eegudeje tuhaa eke onwu no; me ire-igodo, eegudeje tuhaa ali-maa. ¹⁹ Wo l'iphe mu e-me nta-a bu te mu dee iphemiphe obule-a, mu phwaru-wa l'ekwo. Mu -deebe iya; temanu mu edee iphe ophu ekoshi ege iphe du nta-a; temanu mu abyakwaphu bya edee iphe ophu e-mekwanu l'uzo ifu. ²⁰ A bya abya le mkpo-kpodo esaa-wa, ya chi l'eka-utara-wa; me uròku esaa ono, e gude mkpòla-ododo mee ono; ono be ya abya te ya karu mu iphe o no-chiru enya iya. Le mkpo-kpodo esaa ono be no-chiru enya unwu ojozi-imigwe; mbu unwu ojozi-imigwe, anoduje eletagbaa chochi esaa ono enya. Uròku esaa ono be no-chiru enya chochi esaa ono.

2

Ozi, e ziru Chochi Efesosu

¹ “Iphe mu e-de l'ekwo nu ojozi-imigwe, eleta chochi Efesosu enya bu:

Owaa bu ozi, onye ono, chi mkpo-kpodo esaa l'eka-utara ono ziru; mbu onye ono, ejephe l'echi uròku esaa ono, e gude mkpòla-ododo mee ono. ² Le ya makotakwaru-a iphemiphe obule, unu emeje l'ò ha. Ya makwaru-a ege unu jeshiberu ozi ike; me ege unu tataberu iphe nshi. Ya makwaru-a l'unu te ekwejedu te ndu ejo madzu shita eke unu no. Unu datakotawaru iphe bu ndu ono, suru l'ephe bu ndu ishi-ozu; l'ephe e-ba bu iya ono. Unu abya amaru l'ephe ta abudu iya; l'ephe bu ndu ntuphu-ire. ³ Ya makwaru-a l'unu atajeru iphe nshi; l'unu jewaru iphe-ehuka, ha nshinu l'okfu eka iya; unu ta la azu.

⁴ Obenu l'o nweru oru, ya phutaru unu l'ehu. Oru obu, unu vu obu bu l'e to buhedu ege unu shi yeberu iya obu l'odungu bu ege unu yeru iya enya nta-a. ⁵ O kwa iya phu bu; t'unu nyatakwa eke unu jeberu; uzo akpo-swehu unu. Unu takwaaphu onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; bya emelaha iphe ono, unu shihawa eme l'odungu ono. Odumeka be ya a-byakfutakwa unu. Ya -byakwanu; ya ewofu uròku nk'unu l'eke o no; gbahalekwaphu l'unu taru onwunu uta. ⁶ Obenu l'iphe ya aja unu ajaja iya bu l'ejo iphe ono, ephe eme; mbu ndu

ogbo Níkolasu ono bẹ unu kpọru ashị. Yọ bukwaruphu ẹge yẹbedua kpọru iya ashị ndono.

⁷ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabẹkwaphu nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bu chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ọ kwa onye luru ogu ono; mekputa; bẹ ya e-kwe t'ọ wọta akpuru oshi ono, emeje t'a nọdu ndzụ ono ria; mbụ oshi ono, gvuru l'ogbodufu Nchileke ono.

Ozi, e ziru Chọchi Suména

⁸ “Iphe mu e-de l'ẹkwo nọ ojozi-imigwe, eleta chọchi Suména ẹnya bụ:

Qwaa bụ ozi, onye ono, bụ iya bụ Onye Ivuzọ; buru Onye Ikperazụ ono ziru; mbụ onye ono, abyabya, ọ byaru l'ọdungu bụ tẹ ya nwuhu; nwuhutsua; bya anọdu ndzụ ọdo ono. ⁹ Ya makwaru-a l'unu eje iphe-ẹhuka; makwaru-a l'unu akpa ụkpa. Ọbu l'e -kfude iya ekfukfu; bẹ unu nwekwaru iphe ọkpobe enwenwe l'imigwe. Ya makwaru-a kẹ ekfubyishi ono, ndu ẹjo-ire ono, sọru l'ẹphe bụ ndu Ju; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya ono anọduje ekfubyishi unu. Ndu dụ ẹge ono ta bukwa ndu Ju lẹ phuu. Iphe ẹphe bụ kwa ndzuko ndu abajeru Sétanu ẹja. ¹⁰ Unu abyakwa oje iphe-ẹhuka nta-a. Ọlobu; unu ba atsukwa egvu. Unu lekwa lẹ Obutuswe abyaakwa t'ọ haru unu chita je atushia mkpọro; k'ọphu aa-data unu. Adata ọbu, aa-data unu ọbu bụ l'unu e-je iphe-ẹhuka abalị iri mkpurophu. Ọlobu; unu nọdukpelekwaphu yẹbedua l'ẹka ẹge unu nọ iya noshia ya ẹya ike; mbukwa m'o -ruhuru; ee-meta unu iphe-ẹhuka ọbu jeye ishi unu abaa ya. Unu nọdukpelekwaphu iya phụ l'ẹka ẹge unu nọ iya ẹya; e -meebe bẹ ya e-kpubekwa unu okpu-eze, ekoshi l'unu mekputawaru. Okpu-eze ono bụ ndzụ gbururu jeye.

¹¹ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabẹkwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bụ chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ọ kwa onye luru ogu ono; mekputa bụ onye ẹ te ekwedu t'ọnwu k'ugbo ẹbo ono gbua.

Ozi, e ziru Chọchi Pégamọmu

¹² “Iphe mu e-de l'ẹkwo nọ ojozi-imigwe, eleta chọchi Pégamọmu ẹnya bụ:

Qwaa bụ ozi, onye ono, gude ogu-mbeke ono, atsụ nkọ ifu labụ ono ziru. ¹³ Ya makwaru-a ẹke unu bu; mbụ l'unu bu l'ẹke ono, Sétanu achị ono. Obenu l'unu anọdujekpelephu ekfu tekenteke l'edzudzu ọha l'ọo mbẹdua bụ Nnajiufu ọphu unubẹdua maru. Ọphu unu ta lufutabua ya l'ẹka m'ọo ugbo lanu; mbụ jeye mẹ teke ono, e gburu Antipas; okfu l'o vudo l'edzudzu ọha; kfua l'ọo mbẹdua bẹ ya nọ l'ẹka ono. Antipas eshi ẹge ono koshi lẹ ya bụ onye gbaru kẹ tẹ ya gude ire iya ẹka; mbụ yọ bukwaru l'ifu unu; bẹ iphe ono meru l'ẹke ono, Sétanu bu ebubu ono. ¹⁴ Obenu l'o nwekwaru unwu iphe olemole, bụ ọru, ya phutaru unu l'ehu. O nwekwaru ndu, unu l'ẹphe nọ l'ẹke ono; l'eme ẹjo iphe ẹphe mutaru l'ẹka Bélamu. Ọ kwa Bélamu ono bẹ ziru eze, bụ Bélaku teke ndiche ono ẹge oo-shi duphua unwu Ízurelu ọzo; duru ẹphe ye l'ome ẹjo iphe. Yo mee unwu Ízurelu; ẹphe erilahaa iphe a gbaru ẹja; mekwaaphu ẹphe; ẹphe awata ọfarushi onwẹphe; ẹphe l'unwanyị. ¹⁵ Ọ kwaphu ẹge ono b'o nweru unu; ndu ọphu amụ iphe ono, ndu ogbo Níkolasu ezi ono. Ndu ogbo Níkolasu ono bukwaruphu ndu eme ẹjo iphe l'ọ bu Bélamu. ¹⁶ Ọ kwa iya bụ t'unu taa onwunu ọta iphe dụ ẹji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; sefu ẹka l'ẹjo iphe ono l'ọ ha. Ọdumeka bẹ ya a-byakfutakwa unu ẹgwegwa; bya egude ogu-mbeke ono, shi iya l'ọnu ono bya etso ndu ono, eme ẹjo iphe ono ogu.

¹⁷ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabẹkwa nchị; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bụ chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ ya a-haru nri ono, Nchileke domiru edomi l'imigwe ono nū. Nri ono bụ mana bẹ eekuje iya. Ya a-nụkwaphu onye ono mkpuma ọcha, e deru ẹpha ọphungu. Ẹpha ono te nwedu onye ọdo, ama iya nū; gbahaa onye ọbu, a nūru iya nkinyi iya.

Ozi, e ziru Chọchi Tayitáyira

¹⁸ “Iphe mu e-de l'ẹkwo nū ojozi-imigwe, eleta chọchi Tayitáyira ẹnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, Nwatibe Nchileke ono ziru; mbụ onye ono, ẹnya iya dulephu l'ọ bụ ire-ọku, enwu enwunwu ono; mbụ onye ono, ọkpa iya phẹ ẹbo enwulephu zii l'ọ bụ mkpukurpu-ígwè, ama mma, e fucharu efucha; yo gbuchafu egbuchafu ono.

¹⁹ Ya makotakwaru-a iphemiphe ọbule, unu anọduje eme l'ọ ha; maru ẹge unu gude yeberu ndu ọdo obu. Ya makwaruphu l'unu nọkwadu iya-a l'ẹka ẹge unu nọ iya; makwaruphu ẹge unu gude ejeshiberu iya ozi ike; mę ẹge unu gude atatabe nshi. Ya makwaru-a l'iphe ọphu unu eme nta-a bẹ danyikotaru iphe ọphu unu shi eme l'odungu.

²⁰ Obenu l'o nweru ọru, ya phutaru unu l'ẹhu. Ọru ọbu, unu vu ọbu bụ l'unu haru nwanyi ono; mbụ Jézebelu; yọ nọdu unu l'ẹhu. L'ẹjo nwanyi ono bẹ asuje lẹ ya ekfuchiru Nchileke; ọbu l'iphe oozu ndu ejeru mu ozi bulephu ẹjo-ire. Yọ buru iphe ono, oozu ono bẹ oogudeje ederu ẹphe eye; t'ẹphe wata ọfarushi onwẹphe; ẹphe l'unwanyi. Yo gudekwa iya phụ eme ẹphe t'ẹphe riye iphe a gbaru ẹja. ²¹ Ya hakporu iya; yọ nọ ọdu; ẹge ee-shi t'ọ taa onwiya uta iphe dū ẹji, oome; ghaa umere lakfuta Nchileke. Obenu l'ẹ to kwedu taa onwiya uta; haa uru-alì ono, ọoru ono. ²² Unu lekwa lẹ ya abyaakwa tẹ ya turu iya chee l'ulo. Ndu ono, ejekfufe iya azẹe ono bẹ ya e-me t'ẹphe jee oke iphe-ẹhuka, ha nshinu; gbahakwaa l'ẹphe taru onwẹphe uta iphe dū ẹji, ẹphe eme; haa otso nwanyi ono. ²³ Unwu iya l'ẹphe ha bẹ ya e-chigbushikota kpakparakpamu. Ọ kwanu iya bụ k'ọphu iphe bụ chọchi lẹ chọchi ha a-makwanuru l'ọo mbedua bẹ bụ onye ono, enyochaje uche-obu madzụ; nyochaa ọkpoma iya; maru iphe nọ iya l'egomunggo ono. Ya a-nụkotagekpoo unu l'unu ha l'onye l'onye iphe gbaru unu l'ẹhu l'ẹhu. Onyemonye ọbule bẹ ya a-nụ iphe l'ẹge iphe o metaru dū dū-chi.

²⁴ A bya abya l'unubẹ ndu ọphu bukwaphu lẹ Tayitáyira: unubedua te kwekwa ttoru l'ẹjo iphe ono, ndu ono ezi ono. Unubedua bukwa ndu ọphu ẹ-ta madu iphe ono, o nweru ndu ahajeru sụ l'ọo iphe e domigbaaru edomi l'ẹhu Sétanu ono. Unubedua te nwehekwa iphe ọdo, ya a-sukwadu t'unu mee. ²⁵ Obenu l'ẹge ọ dū ẹge ọ dū; unu gudeshikpelekwaa iya phụ ike; mbụ iphemiphe ọbule ono, bụ nk'unu ono jeye teke ya a-bya ọdo. ²⁶ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; l'anuru iya okfu l'ozu ono jeye l'ikperazu; bẹ ya e-ye ike l'ẹka t'ọ buru ishi; l'achì iphe bụ mbakeshi. ²⁷ Ọ bụ ẹge Nna iya yeru iya ike l'ẹka; bụ ẹge ya eyekwa phụ ẹphe ike l'ẹka. Ẹphe e-gude mgboro-ígwè; chia iphe bụ mbakeshi ẹge eze achije mkpukpu iya; ẹphe emee mba ono l'ẹphe ha; ẹphe adu l'ọ bụ ite-ura, e tsuru yogiriyogiri. ²⁸ Ndu ono, ya yeru ike l'ẹka ono bẹ ya a-nufukwaaphu Mkpọ-kpodo nchi-abọhu.

²⁹ T'onye nweru ẹnu-nchì ngabekwa nchì; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

3

Ozi, e ziru Chọchi Sádisu

¹ “Iphe mu e-de l'ẹkwo nū ojozi-imigwe, eleta chọchi Sádisu ẹnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, onye ono, bụ iya gude Ume ẹsaa ono, shi Nchileke l'ẹka ono; mę mkpọ-kpodo ẹsaa phụ ziru. Ya makwaru-a iphe bụ iphe unu emeje l'ọ ha. Lẹ anọdujeru eku unu ndu nọ ndzụ; obenu l'unu bụ ndu nwuhuru anwuhu.

² Ọ phọduakwaru-a nwanshì nta-a; iphe ọbu, unu nweru ọbu anwunyahughee ẹnya. Ọo ya bụ t'unu lutehukwaphu mụru ẹnya; kwabẹru iya ẹnya; k'ọphu ọo-jakerehu. Ya dataakwaru unu; phụwa l'iphemiphe ọbule, unu eme ta dudu ọphu unu metabewaru ẹge gbaru nù l'ifu Nchileke. ³ Ọo ya bụ t'unu nyatajẹkwaphu ozi-oma ono, unu nuru lẹ nchì unu; kwetakwaphu ono. Unu vudoshikwaaphu ike l'iphe ozi-oma ono ekfu. Unu atakwaaphu onwunu ụta iphe dụ ẹji, unu eme; ghaa umere lakfuta Nchileke. Ọ -bụkwaru l'unu te elutehudu mụru ẹnya bẹ ya a-tụkwa unu l'ụkfu; mbụ byalephu l'ọ bụ onye iphura, ẹ-te nwedu onye amajẹ teke ọobyia. Ọo ya bụ l'unu ta abyadu bya ama egbe teke ọbu, ya a-byakfuta unu ọbu.

⁴ Obenu l'ọ nwekwaru-a umadzu olemole, unu l'ẹphe nọ lẹ Sádìsu l'ẹke ono, e-te merushidu onwẹphe. Ọ bụ ndu ono e-ye uwe ọcha; yẹbedua yẹle ẹphe eburu eburu; okfu l'ọ bụ iphe ruberu ẹphe ndono. ⁵ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ Nchileke e-ye uwe ọcha ono. Onye ono bẹ ya ta abyakwa bya efuchafu ẹpha iya l'ẹkwo ẹke e deshìru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye. Ya e-vudo l'ifu Nna iya; me l'ifu unwu-ojosi Nna iya ono, nọ l'imigwe ono raa ya arara: l'onye ono bẹ bụkwa onye nọ iya l'ẹka.

⁶ T'onye nweru ẹnu-nchì ngabẹkwa nchì; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ozi, e ziru Chọchi Filadélufiya

⁷ “Iphe mu e-de l'ẹkwo nù ojosi-imigwe, eleta chọchi Filadélufiya ẹnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, onye ono, dụ nsọ; mbụ onye ono, bụ iya bụ ọkpobe onye ire-lanụ ono ziru. Onye ono bụ iya gude ire-igodo eze, bụ Dévidi; mbụ onye bụ iya abuje: ọ -guhawa ụzo; to nwehedu onye ọdo, hakwadu k'aguchi iya. Teke bụ l'ọo aguchi b'ọ guchìru iya; to nwehedu onye ọdo, a-guha iya nù. ⁸ Ya makwaru-a iphemiphe ọbule, unu eme l'ọ ha. Unu lekwa lẹ ya guhaakwaru ụzo gheberu unu ọnu. Ẹ to nwekwa onye ha kẹ aguchi iya. Ya makwaru-a l'ike ta hadu unu nshinu. Obekwanu l'unu vudoshilekwaphu ike l'okfu ono, ya kfuru ono; l'emekwa iya phụ ememe; unu ta túbua ẹgo l'unu ta bụdu ndu nk'iya. ⁹ Unu lekwa ndu ono, bụ ọgbo, abajẹru Sétanu ẹja ono; mbụ ndu ono, egudeje ẹjo-ire sù l'ẹphe bụ ndu Ju; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya ono. Ndu ono bẹ ya e-me: ẹphe abya ebyishi ikpere l'ifu unu; baaru unu ẹja. Ọ bụ ẹge ono bẹ ya e-shi mee; ẹphe amaru lẹ ya yeru unu obu. ¹⁰ L'ọ nwekwaru iphe-ẹhuka a-dakfuta ndu bu l'eliphe mgburumgburu. Iphe-ẹhuka ono a-datakọta madzụ kpamụkpamu. Teke iphe-ẹhuka ono byaru bẹ ya a-kwachikwa-a unu t'ẹ b'ọ nwe iphe e-me unu. Ishi iya aburu l'unu doberu obu l'iphe ono, ya ziru unu ono, bụ iya bụ t'unu vudoshia ike; unu atajẹru iphemiphe ọbule nshi. ¹¹ Ya ta anọhekwa ọphu baru nwishi nta-a; ya abya. Unu gudeshikwaa iphe ono, bụ nk'unu ono ike; k'ọphu ẹ too nwedu onye a-nyichata unu okpu-eze ono, bụ iya bụ ndzụ gbururu jeye ono, Nchileke e-gude bua unu nggo ono. ¹² Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ ya e-me t'ọ dụ l'ọ bụ itso lanụ l'itso, gude eze-ulo Nchileke iya. Yọ buru l'ẹke ono bẹ onye ọbu a-nọduwaru jeye lẹ tutu yoyo. Ya abya edee onye ọbu ẹpha Nchileke iya ono l'atatifu; dekwaa ya phụ ẹpha obodo kẹ Nchileke iya ono, bụ iya bụ Jerúsalemu ọphungu ono. Obodo ono bụ l'imigwe l'ẹke Nchileke iya ono nọ bẹ oo-shi bya. Ya abya edefukwaaphu ẹpha ọphungu kẹ yẹbedua l'atatifu onye ono.

¹³ T'onye nweru ẹnu-nchì ngabẹkwa nchì; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ozi, e ziru Chọchi Layodísiya

¹⁴ “Iphe mu e-de l'ẹkwo nù ojosi-imigwe, eleta chọchi Layodísiya ẹnya bụ:

Ọwaa bụ ozi, o ziru mbụ onye ono, ẹpha iya bụ: ‘Ono kwa ẹge ọ dụ’ ono; mbụ onye ono, gbaru t'e gude ire iya ẹka l'iphemiphe ọbule, ookfu ono; buru iya bụ

onye kfururu ayi okpobe okfu Nchileke; bukwaru iya phụ bu onye iphemiphe obule, Nchileke keru lẹ mgboko-a shi l'ẹka. ¹⁵ Ya makotakwaru-a iphe bu iphe unu eme l'ọ ha. Ya makwaru-a l'unu te kfukahudu ibyiya ophu unu vudo; t'a maru iya. L'unu te gudedu obu unu l'ọ ha etso iya; unu te kfukahukwanu l'unu ta budu ndu nk'iya. Obenu l'ọ dukwanu iya t'a su l'unu nolephu lẹ nanu: l'unu gude obu unu l'ọ ha etso iya; ophu bu l'unu ta budu ndu nk'iya. ¹⁶ Oo ya bu; keshinu unu te vudodu l'unu gude obu unu l'ọ ha etso iya; unu te vudo l'unu ta budu ndu nk'iya be ya a-jikakwa unu tengu. ¹⁷ Unu anoduje asa nsasa l'unu nweru iphe; l'iphe ekwebukwaaru unu; to nwe iphe uko iya duru unu. Olobu; nsho unu; unu ta maduru l'unu du koyoru oshi; ke l'unu akpa ukpa; l'atsi ishi; agba otu. ¹⁸ Oo ya bu l'okwa, ya anmaru unu bu t'unu byachia bya azuta iya mkpola-ododo, a nuwaru anunu l'oku; k'ophu oo-me t'unu buru ndu nweru iphe. Unu abyakwaphu bya anmata iya uwe ocha yeje; t'unu ba agbahe otu. Unu azutakwa iya phụ ogvu-enya; tee l'enya unu ono; wata ophu uzo. ¹⁹ L'ọ kwa iphe bu ndu ya yeru obu be ya abajeru mba; hua ephe ahuhu t'ephe maru iphe. Oo ya bu; unu guderu obu unu l'ọ ha meje ege ono, ya kfururu unu ono; unu ataa onwunu uta iphe du eji, unu eme; ghaa umere lakfuta Nchileke. ²⁰ Unu lekwa! Ya vudokwa l'onu ulo; aku eka l'ibo. Onye -nuru olu iya; guhaaru iya ulo; ya abata yele onye obu erigba nri: onye eria k'ibe iya; onye eria k'ibe iya.

²¹ O kwa onye luru ogu ono; mekputa; be ya e-kwe t'ọ nonyabe iya l'aba-eze iya; bu iya bu ege-a, ya luru ogu; yebedua; mekputa; bya anonyabe-wa Nna iya l'aba-eze nk'iya-a.

²² T'onye nweru enu-nchi ngabekwa nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfururu chochi lẹ chochi ha-wa!"

4

Obaru Nchileke eja l'imigwe

¹ To du iya bu; onanu emebelephu; mu abyakwa bya elee enya; phua uzo, gheru onu l'imigwe.

Olu ono, kfuawaru yeru mu l'odungu ono; mbu olu ono, ada l'ọ bu upyoku ono asu mu: "Te mu nyibata l'eli eke-a te ya koshi mu iphe mefutaje nu l'uzo ifu." ² E ji ekfu-wa; Ume Nchileke abya ejile mu phụ ehu. Mu abya elee enya; yo nweru aba-eze, no l'imigwe l'ẹke ono. Yo nwekwaruphu onye dugaru iya nu. ³ Onye obu, dugaru l'aba-eze obu be ifu egbulephu murumuru l'ọ bu mkpuma obu, vu oke aswa, iphero iya te ekwejedu t'e lee ya enya. Iphe eeku je mkpuma ono bu jasupa. Ifu onye ono achakwa vii l'ọ bu egbe mkpuma obu, ereshikwaphu ire ike, ekeje uswuswe, eeku je kaniliyanu. Iphe no-pheru aba-eze ono mgburumgburu bu evu-mini, eekwaphu onyingu-onyingu l'ọ bu egbe mkpuma obu, vu oke aswa, eeku iya bu emeraludu. ⁴ O nweru ukporo aba-eze l'aba-eze eno odo, no-pheru aba-eze ono mgburumgburu. Ndu bu ogurennya adu ukporo l'eno dugatsuaru l'aba-eze ono. Ephe eyekota uwe ocha, achagbaa pemu-pemu l'ehu l'ehu; kputsuaru okpu-eze l'ishi. Okpu-eze ono l'ọ ha be bukota mkpola-ododo b'e gude meshia ya. ⁵ Ebemu-igwe eshi l'aba-eze ono l'eku oswi ke meremu! Meremu! Igwe l'ede edede; agba agbagba; atu egbe-igwe. Itsoku itsoku uzo esaa anodugbaa l'ifu aba-eze ono; l'enwu oku; bu iya bu Ume esaa ono, shi l'ẹka Nchileke ono. ⁶ Iphe odo, nofukwaaphu l'ifu aba-eze ono bu iphe obu, du l'ọ bu eze enyimu. Eze Enyimu ono be aphu uzo l'ọ bu iphe e gude onyo mee.

O nweru uzo iphe eno, nogbaa ndu, no l'echi aba-eze ono. Iphe ono abya anophakwaaphu aba-eze ono mgburumgburu. Iphe eno obu be toko ekemeke obule l'iphe bu ehu iya mokashia enya: ifu l'azu. ⁷ Ke odungu l'iphe eno ono, nogbaa ndu ono be dulephu l'ọ bu agu. Ke ebo adulephu l'ọ bu oke-eswi. K'eto nweleruphu ifu l'ọ

bụ madzụ. Ophu kwe iya ẹno bẹ ifu nk'iya dulephu l'ọ bụ ugo, ephe ephephe. ⁸ Iphe ono, nọgbaa ndzụ ono; ephe ẹno bẹ nwetsuaru ẹbà ishingu ishingu l'ẹhu l'ẹhu. O kwaphu ẹge ono bẹ ẹnya tukuru ephe ẹhu dzuru; mbụ jeye lẹ mkpuli ẹbà iya ono. Eswe l'enyashi bẹ ephe anọkotaje l'egvu; l'agụ:

“O dū nsọ; ọ dū nsọ; ọ dū nsọ;
mbụ Nnajiufu ono,
bụ Nchileke, bụ iya
bụ Okaribe-Kakọta-Ike.
O bụ iya bụ Nchileke ono,
shikpelephu nọduta;
buru iya nọ nta-a;
buru iya bụ onye ono, abya nū ono.”

⁹ Iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ephe ẹno agụkpelephu egvu; aja onye ono, nọ ndzụ gbururu jeye ono, bụ iya dugaru l'aba-eze ono ajaja. Ephe agụkwa iya phụ gude akwabẹ iya ugvu; gude iya etu iya ẹpha. Yọo buje; ephe gulephu egvu ono; ¹⁰ ophube ụkporo ndu bụ ọgurennya lẹ ndu bụ ọgurennya ẹno ono adashia; kpubetsua ifu l'alị l'ifu onye ono, nọ l'aba-eze ono; mbụ onye ono, bụ iya nọ ndzụ gbururu jeye ono; l'abaru iya eja. Ephe abya ekpushia okpu-eze ephe dobegbaa l'ifu aba-eze ono; l'agụ egvu; asuje:

¹¹ “O bụ nggu bụ Nnajiufu ayi;
buru nggu bụ Nchileke ayi!
O bụ nggu bẹ iphe bụ ajaja;
ugvu; mẹ ike bụ nke ngu.
Ishi iya aburu l'ọo nggu
keru iphemiphe ọbule;
buru l'ọ bụ uche-obu ngu t'ephe nọdu;
meru iphe ephe nọ;
buru iphe e keru ekeke dobe.”

5

Nwaturu ono; mę ẹkwo, a gwọru agwọgwo

¹ Tọ dū iya bụ; mu abya aphua l'o nweru ẹkwo, a gwọru agwọgwo, ọ pa l'ẹka mbụ onye ono, dugaru l'aba-eze ono. Ẹkwo ono b'e deru iphe: ifu mę azụ. A gwọo ya agwọgwo; gude iphe-ọhubama ẹsaa nyachishia ya. ² Mu aphua ojozi-imigwe lanụ, e yeru ike, ha nshinu l'ẹka; ẹke ọora iya arara arashi iya ike; asuje: “?Bụ onye bụ onye lefuru onwiya ẹnya lẹ ya gbaru k'onyashi iphe-ọhubama ono, e gude nyachishia ẹkwo ono, a gwọru agwọgwo ono; ?onye a-bya anyashia ya; phushia ya?” ³ To nwe m'ọ bụ onye lanụ l'imigwe; mę lẹ mgboko; m'ọ bụ l'ime alị, duru ike phushia ẹkwo ono, a gwọru agwọgwo ono; ophu ọ buru kẹ lee ẹnya l'ime iya. ⁴ Mu awata ọra ẹkwa; rashia ya ike; kẹ l'ẹ to nwedu onye a phuru, gbaru k'ophushi ẹkwo ono; ophu ọ buru kẹ ole ẹnya l'ime iya. ⁵ Tọ dū iya bụ; onye lanụ lẹ ndu bụ ọgurennya ono asụ mu: “Tę mu ba arashi ẹkwa.” Wo mu: “Tę mu lekwa; l'onye ono, ẹpha iya bụ Agụ, shi l'ikfu Júda ono, bụ iya bụ O-shi-l'eri Dévidi bẹ luakwaru ọgu ono; mekputawa. O kwa iya bụ onye a-dụ ike nyashia iphe-ọhubama ẹsaa ono, e gude nyachishia ẹkwo ono; woru iya phushia.”

⁶ Tọ dū iya bụ; mu abya aphua Nwaturu ono l'ẹke o vudo lẹ mgbaku aba-eze ono yele iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ephe ẹno. Yo vudokpelephu l'ifu ụkporo ndu bụ ọgurennya lẹ ndu bụ ọgurennya ẹno ono. Nwaturu ono bẹ dukpelephu l'e gbujehawaru iya rụ egbugbu; gude chia eja. Nwaturu ono bẹ furu mpo ẹsaa; mokwaaphu ẹnya ẹsaa, bụ iphe nọ-chigbaaru ẹnya Ume ẹsaa Nchileke; mbụ Ume

esaa, Nchileke zikashikotawaru t'èphe dzuru eliphe mgburumgburu. ⁷ Nwaturu ono atugbua jekfube onye ono, dugaru l'aba-eze ono; bya anata iya ekwo ono, a gworu agwogwo, o pa l'eka-utara ono. ⁸ Yo wotalephu ekwo ono; iphe ono, nogbaa ndzu ono ephe eno; me ukporo ndu bu ogurennya le ndu bu ogurennya eno ono abya abukotaru Nwaturu ono pee l'ifu; baaru iya eja. Ndu bu ogurennya ono apatsuaru eze une l'ehu l'ehu; me eze efere, e gude mkpola-ododo kputsua. Iphe nogbaa l'efere ono bu insensu. Enwuru-oku insensu ono no-chiru enya ekfukfu ono, unwu Nchileke anoduje ekfu anu yebe Nchileke ono. ⁹ Ya ndono; ndu bu ogurennya ono agukpelephu egvu ophungu asuje:

“O bu nggu gbaru
 k'owota ekwo ono;
 nyashia ya iphe-ohubama
 ono, e gude
 nyachishia ya ono.
 E gburu ngu egbugbu;
 nggu egudewa mee ngu
 gbataru Nchileke madzu;
 mbu ndu shigbaa l'iphe,
 bu ikfu, du l'iche iche;
 iphe bu okfu-ali ndu,
 du iche iche;
 mkpukpu le mkpukpu ha;
 me iphe bu mbakeshi phuu.

¹⁰ I mewaru ephe;
 ephe abugbaaru eze;
 mekwaaphu ephe;
 ephe abugbaaru ndu
 achijeru Nchileke ayi eja.
 Yo buru ephe a-nodu achi mgboko.”

¹¹ Ya ndono; mu abya aphua unwu ojozi-imigwe, ha l'igwe. Mu anukwaaphu olu ephe. Unwu ojozi-imigwe ono karikwaru unukurunu ugbo olemole; mbu l'ephe hakpo l'igwe; k'ophu e to nwedu onye ha ke guta ephe l'ogu. Ephe atuko l'ephe ha; ephe l'iphe ono, nogbaa ndzu ono ephe eno; me ndu bu ogurennya ono; do-pee aba-eze ono mgburumgburu. ¹² Ephe azu egvu azushi iya ike; asuje:

“Nwaturu ono, e gburu;
 gude chia eja ono
 gbakwaru t'iphe, bu ike;
 iphe, bu mmamiphe;
 iphe, bu eku; ugvu;
 iphe bu ajaja; odu-biribiri;
 me onu-oma buru nk'iya!”

¹³ Mu anua eke iphe bu iphe Nchileke keru ekeke dobe l'imigwe; me ophu o keru dobe l'eliphe; me ophu o keru dobe l'ime ali; me ophu o keru dobe l'eze enyimu tukoru azu egvu asuje:

“T'iphe bu onu-oma;
 ugvu; ajaja;
 obu ishi k'iphemiphe obule
 bukotaru k'onye ono,
 dugaru l'aba-eze ono;
 me Nwaturu ono gbururu
 jeye le tutu yoyo!”

¹⁴ Iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ẹphe ẹno atuko zua: “Ono kwa ẹge o du-o!” Ụkporo ndu bu ọgurennya le ndu bu ọgurennya ẹno ono abukotaru pee; kpube ifu; baaru onye ono, dugaru l'aba-eze ono; me Nwaturu ono ẹja.

6

Iphe-ohubama, e gude nyachishia ekwo ono

¹ To du iya bu; mu aphua teke Nwaturu ono bya bya anyafu k'odungu l'uzo iphe-ohubama esaa ono, e gude nyachishia ekwo ono. Mu anua ẹge nanu l'uzo iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono gude olu, daru l'o bu egbe-igwe; su: “Ngwaa!” ² Mu abya elee ẹnya; phua inya ocha. Onye agba inya ono aparu uta, eegudeje agba akfu. Onye ono b'e kpuberu okpu-eze l'ishi. Yo dugaru l'eli inya ono gbachia; yo buru iya oje ọgu. Yo jeshia ọlu ndu ohogu iya ẹge ọolujehawa ẹphe.

³ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama k'ẹbo l'uzo iphe-ohubama esaa ono, e gude nyachishia ekwo ono. Mu anua ẹge k'ẹbo l'uzo iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono suru: “Ngwaa!” ⁴ Inya ọdo alufutakwa. Yo buru inya, eke uswuswe l'o bu oku. Onye dugaru l'eli iya b'a paru ogu-mbeke, ha nshinu pee. E zi iya t'o je emee te ndiphe tsoje ibe ẹphe ọgu; gbushije ibe ẹphe; k'ophu ẹhu-agu ta abyahedu bya anodukwadu l'eliphe.

⁵ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama k'eto l'iphe-ohubama ono. Mu anua ẹge k'eto l'iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono suru: “Ngwaa!” Mu abya elee ẹnya; phua inya ojingu. Onye dugaru l'eli iya aparu iphe eegudeje eme t'a maru ẹge era iphe beru. ⁶ Mu anua iphe dulephu l'o bu olu madzu l'echilabu uzo iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono. Yoo suje: “L'iphe e-retabe ire; k'ophu bu le nji, e gude aswa ozi ujiku lanu gota bulephu onye lanu nwenkinyi b'oo-ji ẹpho. Echa, e gude aswa ozi ujiku lanu wuta aburu umadzu eto kpuu b'oo-ji ẹpho.* O bulephu t'e b'e mebyikwa manu yele mee emebiyi!”

⁷ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama ono k'eno ya. Mu anua ẹke iphe ono, nọgbaa ndzụ ono k'eno suru: “Ngwaa!” ⁸ Mu abya elee ẹnya; phua inya, nwaru anwanwa l'o bu odzu. Onye dugaru l'eli iya aburu Anwuhu gedegede. Iphe etso iya l'azu aburu Ali-maa. A bya ekèè eliphe uzo ẹno; woru uzo lanu ye ẹphe l'eka t'ẹphe gude ogu-mbeke; me ejo-egu; me mgbonwu; me ejo anu-egu-egbudu gbushia ẹphe.

⁹ To du iya bu; Nwaturu ono abya anyafu iphe-ohubama ono k'ise. Mu aphua ẹnya-ngweja Nchileke l'ẹke ono. Iphe jiru mkpuli ẹke ono, aachijeru Nchileke ẹja ono aburu maa ndu ono, e gburu l'ike ono; okfu l'ẹphe kwetaru iphe okfu Nchileke kfuru; me okfu l'ẹphe shi anoduje eme ekoshi l'ẹphe bu ke Nchileke. ¹⁰ Ẹphe atuko l'ẹphe ha l'ara iya arashi iya ike; su: “Nnajiufu-e! O bu nggu bu onye du nsọ; buru nggu bu onye emeje iphe ẹge i kfuru iya. ?Nanu ẹge aa-no-tabe; temanu nggu ekpe-e ndu bu l'eliphe ikpe; gwata ẹphe ugwo egbugbu-wa, ẹphe gbushiru ẹphe-wa?”

¹¹ To du iya bu; a bya ekeshikotaru ẹphe uwe-nlokpuru, a chagbaa pemu-pemu l'ehu l'ehu; bya asu ẹphe: “T'ẹphe noduru tuta ume, ẹphe atuta. Ẹphe ataa nshi; ngabefua nwanishi; l'ẹphe tee dzukwaa.” Wo ẹphe: “T'ẹphe tutakpelephu ume ono jeye teke ẹphe e-dzu edzudzu; temanu. L'o kwa ẹge ono, e gbushiru ẹphebedua ono bu ẹge e gbufutajekwaphu igweligwe ndu ọdo l'eliphe; mbu ndu ono, bukwapu unwanu ẹphe; l'ejeru Nchileke ozi ẹge ono, ẹphebedua jeru iya ẹya ono.”

¹² Mu aphua teke o nyafuru iphe-ohubama ono k'ishingu. Ali awata onma jijiji anmashi iya ike. Enyanwu ejikputa; jihu ke hunyihunyi l'o bu uwe-aphu. Onwa

* **6:6** 6:6 Iphe a kwata dee l'okfu Giriku; l'ẹke-a ta bukwa nji; me echa. Iphe eekfu okfu iya kwa “witu”, bu iphe eegudeje eme buredi; me “bali” eerijekwaphu eriri.

l'opflu aghọ; kekota ròbóngu l'ọ bụ mee.† 13 Mkpọ-kpodo, nọ l'igwe adashị l'ọ bụ oshi figu, erishihu akpuru, ẹ-ta kadu akaka teke oke pherephere ephe; l'anma iya yikayika. 14 Igwe agwọlephu l'ọ bụ utute; gwofu; a phụ-beru iya. A tuko iphe bụ ugvu; mę ikfuli, nọ nu wofu l'ẹke, o shi nọdugbaa. 15 Ya ndono; iphe bụ ndu eze ke eliphe; ndu oke amadu phe; ndu ishi soja; ndu nweru iphe; ndu okpehu nọ; mękpọ onyemonye obule: ohu mę amadu atuko l'ephe ha je edomishia onwephe l'ogba; mę lę mgbaku mkpuma, nọgbaa l'ẹke ugvu nọ. 16 Ephe echikutsua ugvu ono; mę eze mkpuma ono: "T'o zee zepyabe ephe; domia ephe t'onye ono, dugaru l'aba-eze ono ba phụ ephe; mę tę Nwaturu ono ba azube ephe oke ẹhu-eghughu iya. 17 Ishi iya aburu lę mboku oke ẹhu-eghughu onye ono, dugaru l'aba-eze ono; mę ke Nwaturu ono a-dakfuta ndiphe bę ruwaru nu. ?Bụ onye ha k'okpofu iya l'ifu nta-a?"‡

7

Ndu, e meru iphe-ohubama l'atatifu

1 E meebelephu; mu abya aphua ojozi-imigwe ẹno ẹge ephe vudo l'uzo ẹke alị jeberu; igwe ejebe uzo ẹno. Ojozi ono ephe ẹno alọ-gudetsua pherephere, eshije l'uzo ẹke ono; t'ẹ b'o phehe lę mgboko. To nwehe pherephere, ephe lę mgboko; too phe l'alị; too phe lę mini; too phe l'oshi. 2 Mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo; l'ẹke o shi l'uzo ẹnyanwu-ahata ephe abya. Ojozi ono bę gude iphe shi l'eka Nchileke ono, nọ ndzu ono; mbu iphe eegudeje eme iphe-ohubama l'ehu. Yọ bya araa ya arara rashia ya ike; asuje ojozi ẹno phụ, Nchileke ziru t'ephe je emebyishia alị; mebyishia mini phụ; 3 sụ ephe: "T'ephe be emebyiodukwa alị; m'ọ bụ mini; m'ọ bụ oshi. Iphe odungu, ephe e-vuoduru uzo mee bukwa t'ephe meodu iphe bụ ndu ejeru Nchileke ayi ozi iphe-ohubama l'atatifu." 4 A kọo umadzu ole, e meru iphe-ohubama Nchileke ono; mu anua ya. Ephe du ukporo unu madzu ugbo iri l'esato.* Ndu ono shikota l'iphe bụ ikfu unwu Izurelu iche l'iche. 5 Ndu e meru iphe-ohubama ono

l'ikfu ke Júda du

ukporo unu l'unu iri.†

Ndu k'ikfu Rúbenu du

ukporo unu l'unu iri.

Ndu k'ikfu Gádu du

ukporo unu l'unu iri.

6 Ndu k'ikfu Ásha du

ukporo unu l'unu iri.

Ndu k'ikfu Náfutali du

ukporo unu l'unu iri.

Ndu k'ikfu Manáse du

ukporo unu l'unu iri.

7 Ndu k'ikfu Símiyonu du

ukporo unu l'unu iri.

Ndu k'ikfu Lívayi du

ukporo unu l'unu iri.

Ndu k'ikfu Ísaka du

ukporo unu l'unu iri.

8 Ndu k'ikfu Zébulonu du

ukporo unu l'unu iri.

Ndu k'ikfu Jósefu du

ukporo unu l'unu iri.

† 6:12 6:12 Jów 2:31; Ndu 2:20. ‡ 6:17 6:17 Jów 2:31. * 7:4 7:4 Iphe ọ bụ bụ 144,000. † 7:5 7:5 Iphe ọ bụ bụ 12,000.

Ndu k'ikfu Bénjaminu dū
 ụkporo ụnu l'ụnu iri.

Ikpoto ndu ọdo, bu 'aguta aguta

⁹ E meebe; mu abya elee ẹnya; phua ikpoto ndu, nmaru ẹkfurekfu; k'ophu bu l'ẹ to nwedu onye, ha ke guta ẹphe l'ogu. Ndu ono bu ndu shikota l'iphe bu mbakeshi; shi l'iphe, bu ikfu l'ikfu, nonu; shi l'iphe bu mkpukpu le mkpukpu; me l'iphe bu okfu-ali, du iche l'iche le mgboko. Ẹphe atuko l'ẹphe ha yekota uwe-nlokpuru, acha ucha; vudokota l'ifu aba-eze ono; me l'ifu Nwaturu ono; patsuaru igu l'eka. ¹⁰ Ẹphe atuko ara iya arara arashi iya ike; asuje: "Adzodozodo ono, a dzoru ayi ono bukwa l'eka Nchileke ayi b'o shi; mbu Nchileke ono, bu iya dugaru l'aba-eze ono. Adzodozodo ono eshikwaphu l'eka Nwaturu ono." ¹¹ Ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha atuko bya ado-pee aba-eze ono mgburumgburu; do-pee ndu bu ogurennya ono mgburumgburu; do-phekwaaphu iphe eno ono, nogbaa ndzu ono mgburumgburu. Unwu ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha abya aburu pee l'ifu aba-eze ono; baaru Nchileke aja; ¹² asuje: "Ono kwa ege o du! T'iphe bu onu-oma, aago agogo; me ajaja; me mmamiphe; me ekele; me ugvu; me ike; me agburu-ehu buru ke Nchileke ayi gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du!"

¹³ Ya ndono; onye lanu le ndu bu ogurennya ono aji mu: "?O du mu l'o bu ndu ole be ndu ono, e yetsuaru uwe-nlokpuru, acha ucha ono bu? ?O du mu l'o bu awe be ẹphe shi?"

¹⁴ Mu asu iya: "Nwoke oma; me mu ta makwa. Su iya t'o kanuru mu ndu ẹphe bu."

Yo su mu: "Ndu-wa bukwa ndu ono, shi l'ejo oke iphe-ehuka ono lufuta. Ẹphe gude-wa mee Nwaturu ono, shi l'eka Nchileke ono saa uwe-nlokpuru ẹphe ono; yoo cha ege ono. ¹⁵ Oo ya meru iphe ẹphe vudo l'ifu aba-eze Nchileke; l'abaru iya aja eswe l'enyashi l'ime eze-ulo iya. Yo buru onye ono, dugaru l'aba-eze ono be anonyabeje ẹphe; l'echi ẹphe; t'e b'o nwe iphe e-me ẹphe. ¹⁶ Egu ta abyahedu bya agukwadu ẹphe; mini ta aguhe ẹphe. Anwụ ta abyahakwa bya echi ẹphe ọdo; to nwehe okpomoku iphe ọdo, byakwadu bya ekpo ẹphe. ¹⁷ Ishi iya aburu le Nwaturu ono, no l'echi aba-eze ono a-nodu eleta ẹphe ẹnya l'o bu onye eche aturu, letaru aturu iya ẹnya. Oo-dujeru ẹphe je eke mini, anuje ndzu futaru. Nchileke a-tuko iphe, bu ẹnya-mini, no ẹphe l'ẹnya fuchaa."

8

Iphe-ohubama k'esaa, e gude nyachishia ekwo ono

¹ To du iya bu; Nwaturu ono anyafulephu iphe-ohubama ono ke esaa, e gude nyachishia ekwo ono; ekemeke obule l'imigwe adakota shikongu; buru rigbidingu jeye iphe ha l'o bu nkere-ebo awa lanu. ² Ya ndono; mu abya aphua ojozi-imigwe esaa ono, evudoje l'ifu Nchileke ono. A bya achee ẹphe upyoku esaa.

³ Ojozi-imigwe ọdo abyatashia eke ono; byade; gude efere, e gude mkpola-ododo mee. Yo buru l'efere ono be aakpoje insensu oku. Ojozi-imigwe ono abya evudo l'ẹnya-ngweja Nchileke ono. Ẹnya-ngweja insensu ono dulephu l'o bu okpokoro, e gude mkpola-ododo mee. To du iya bu; a bya anu ojozi-imigwe ono insensu, ha nshinu t'o gwakobe enwuru-oku iya l'ekfukfu ono, ndu ke Nchileke anoduje ekfu anu Nchileke ono t'o tuko kpolihu kpoo tuu kpokfube Nchileke. ⁴ To du iya bu; enwuru-oku insensu ono; me ekfukfu ono, ndu ke Nchileke ekfuje anu Nchileke ono ekpolihu; shi ojozi-imigwe ono l'eka kpoo tuu lakfushia Nchileke. ⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono ewota efere ono; bya eshi l'ẹnya-ngweja Nchileke ono vojia ya oku; woru iya

tụa l'eliphe. Mgboko aswòkobe; igwe l'ede edede; l'agba agbagba; l'atụ egbe-igwe; ebemu-igwe l'eku oswi kẹ mọremu mọremu; alì l'anma jijiji.

Upyoku

⁶ Ya ndono; ojozi-imigwe ọsaa ono, chị upyoku ọsaa ono abya akwakọbe k'ogbu upyoku ọphe.

⁷ Ojozi-imigwe kẹ ọdungu abya egbua upyoku nk'iya. Aka-mini; mọ ọku, a gwakọberu mee awatawaphu achichi l'ọ bụ mini l'eliphe. Ọku ẹkèé eliphe ọzo ẹto; kepyashia ọzo lanu; bya ẹkèé oshi ọzo ẹto; kepyashia ọzo lanu; bya atuko iphe bụ ẹwu onyingu kepyashikota.

⁸ Ojozi-imigwe k'ẹbo abya egbua upyoku nk'iya. A bya aparu iphe ọbu, du l'ọ bụ eze ugwu, ha nshinu, enwu ọku raphuraphu chee l'eze ọnyimu, nọkota l'eliphe. Eze Ọnyimu ẹkèé ọzo ẹto; ọzo lanu abukotaru mee. ⁹ Iphe, bụ iphe, nọ ndzu, bu lẹ mini ẹkèé ọzo ẹto; ọzo lanu anwushihukota. Ugbu-mini ẹkèé ọzo ẹto; ọzo lanu emebyishihukota.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ẹto abya egbua upyoku nk'iya. Eze mkpọ-kpodo, enwu raphuraphu l'ọ bụ ọku itsu-ọku eshi l'imigwe bya adaa; kèléphu iphe bụ mini l'ọ ha; mọ iphe bụ ọgba-mini ọzo ẹto; daa l'ọzo lanu. ¹¹ Ọpha mkpọ-kpodo ono bụ "Age". Mini, nọ lẹ mgboko ẹkèé ọzo ẹto; ọzo lanu awata ọtso ile l'ọ bụ age. Ikpetuma ndu ngutaru mini ono, bụ ndu nọ lẹ mgboko anwushikota. Ishi iya aburu lẹ mini ono atso ile.

¹² Ojozi-imigwe k'ẹno abya egbua upyoku nk'iya. E kèé ọnyanwu ọzo ẹto; chia ọzo lanu iphe. Bya ẹkèé ọnwa ọzo ẹto; chia ọzo lanu iphe. Bya ẹkèé mkpọ-kpodo ọzo ẹto; chia ọzo lanu iphe; k'ọphu ọzo lanu l'iphoro ọphe gbahuru ọchi. Eswe ẹkèé ọzo ẹto; iphoro ta nọhe l'ọzo lanu. Yọ bukwaruphu ẹge ono b'ọ dakfuru ọnyashi; mbu yo kèé ẹto; ọzo lanu akafukpooru ọgba ọchi.

¹³ Mu abya elee ọnya; phua ugo lanu; ẹke oophe l'akpamigwe. Ugo ono ara iya arara l'arashi iya ike; asuje: "Nshọ unwu-eliphe! Nshọ unwu-eliphe! Aphu atsuru ndu bu lẹ mgboko teke ojozi-imigwe ẹto ono, phoduru nu ono e-gbufua upyoku ọphu ọphe abya egbu!"

9

¹ Tọ du iya bụ; ojozi-imigwe k'ise abya egbua upyoku nk'iya. Mu aphua mkpọ-kpodo, shihawa l'imigwe daa lẹ mgboko. E woru ire-igodo, eegudeje tuhaa ẹke eeshije enyiba l'ime Iduma Maa nu iya. ² Mkpọ-kpodo ono abya atuhaa ẹke eeshije nyiba lẹ Iduma Maa ono. Iduma ono awata okpo ẹnwuru-ọku; l'ọ bụ ẹke a kọberu ọ-tata-kfukfu ọku. Ẹnwuru-ọku ono emee ọnyanwu; mọ akpamigwe; yọ gbaa tsabalangu.* ³ Ya ndono; igube eshi l'ẹnwuru-ọku ono zelihi; zeba l'eliphe. Igube ono b'e meru t'ọ du ike meje iphe ahụ ọku l'ọ bụ onye akpị gbaru. ⁴ A sụ igube ono t'ẹ b'o nwekwa iphe oo-me ẹwu, nọ l'eliphe; too mebyi oshi; ọphu o nwekwa iphe futaru l'alì, mkpẹkwo nọ, oo-mebyi. Lẹ ndu ọo-nọdu anu aphu bukwapu ndiphe ono, ẹ te medu iphe-ọhubama Nchileke l'atatifu ono. ⁵ Igube ono b'e ziru t'ọ nua ndiphe aphu ọnwa ise. Ọlobu t'ẹ b'o nwekwa onye oo-gbu egbu. Obenu l'ẹjo ẹhu, ọo-kpa ndiphe bẹ e-selephu ọphe esese ẹge akpị eseje onye ọ gbaru. ⁶ L'ime ọnwa ise ono bẹ ndiphe a-chọ anwuhu; ọphe ta aphu iya. Ẹgu t'ẹphe nwushihu a-nọdu agụ ọphe; obenu lẹ anwuhu phehuwaru; gbalaa.

⁷ Igube ono bẹ dutsulephu l'ọ bụ inya, a kwawaru ngwa k'oje ọgu. Iphe nọtsua ya l'ishi bẹ dutsua l'ọ bụ okpu-eze, e gude mkpọla-ododo mee. Ifu iya adutsua l'ọ bụ ifu madzu.† ⁸ Ẹgbushi, nọ iya l'ishi bẹ hatsulephu ogologo-ogologo l'ọ bụ ẹgbushi

* 9:2 9:2 Jów 2:10. † 9:7 9:7-9 Jów 2:4-5.

unwanyi. Eze, nọ iya l'ọnu adutsulephu l'ọ bụ eze agụ.‡ 9 O yeshiru iphe l'ume; gude gbobudo obu iya l'ọ bụ uwe-ígwè, ndu eje ọgu eyeje gude gbobudo ọkpoma. Igidi, o gude ébà iya ede dulephu l'ọ bụ ọda igweligwe ugbo-inya; mę igweligwe inya kpụ eje ọgu. 10 Igube ono bę nwetsukwaaru ụde, oogudeje agba agbagba l'ọ bụ akpị. Eke ike nọ iya, bụ iya bụ ike ono, oo-gude nwa madzụ aphụ ọnwa ise ono aburu l'ude iya ono; b'ọ kpakọru. 11 Onye eze ẹphe aburu ojozi-imigwe ono, bụ iya bę Iduma Maa ono nọ l'ẹka. Ẹpha ojozi-imigwe ono l'okfu Híburu bụ Abádonu; l'okfu Giríku b'ọ bụ Apóliyonu, bụ iya bụ Onye mgbugbu-madzụ.

12 Ya ndono; ejo iphe-ẹhuka kę ọdungu eswee; yọ phodukwaru ụzo ejo iphe-ẹhuka labu ọdo.

13 Tọ dụ iya bụ; ojozi-imigwe kę ishingu abya egbua ụpyoku nk'iya. Mu anwa olu, shi l'anya-ngweja Nchileke ono, e gude mkpọla-ododo mee ono. Okfu ono b'e kfulu l'ishi iya ọwaa; kfua ya l'ishi iya ọphu; kfua ya l'ishi iya ọphu; kfua ya l'ishi iya ọphu: ụzo ẹno l'anya ẹke ono. A tuko nukota iya ugbo lanu. Ẹnya ẹke ono abuleruphu l'ifu Nchileke gędegede b'ọ nọ. 14 Olu ono asụ ojozi-imigwe k'ishingu ono, bụ iya gude ụpyoku ono: "T'ọ tọshikota ojozi ẹno ono, e keru ẹgbu dobe l'iku Eze Ẹnyimu Yufurétisu ono." 15 Ya ndono; a paru ojozi ẹno ono wehakota. Iphe e meru ẹphe doberu bụ k'ọphu ẹphe e-mee iphe ono, a sụru t'ẹphe mee ono l'oge teke ono gędegede; mbụ l'awa ono gędegede; lę mbọku ono gędegede; l'ọnwa ono gędegede; mę l'afa ono gędegede. Iphe a sụru t'ẹphe mee bụ t'ẹphe kèè ndiphe ụzo ẹto; tuko ụzo lanu gbushikota. 16 A sụ mu lę ndu soja ọphu agba inya bę dụ ụkporo miliyonu iri.§ 17 Ya ndono; mu aphua ndu, agba inya l'àphù ono; bya aphua inya, ẹphe agbatsua. Uwe-ígwè, ndu ono yetsuaru l'obu bę ekegbaa l'ọ bụ ọku; l'ekewaphu onyingu-onyingu; l'ekewaphu ododo-ododo. Inya ono bę ishi iya dutsulephu l'ọ bụ ishi agụ. Ọku, enwu raphuraphu; mę ẹnwuru-ọku; mę nshị-egbe eshi iya l'ọnu awushi. 18 Yọ buru ụzo mgbonwu ẹto ono, bụ iya bụ ọku; ẹnwuru-ọku; mę nshị-egbe b'e gude kèè ndiphe ẹto; tuko ụzo lanu gbushikota. 19 Eke ike nọtsua inya ono bụ l'ọnu; mę lę mgbodzu. Mgbodzu adukota iya l'ọ bụ agwọ bya enwegbaaru ishi. Yọ buru ishi ono bę oogudeje emeru madzụ ẹhu.

20 Obenu lę ndiphe ta takwa onwẹphe uta iphe dụ eji, ẹphe eme; mbụ nwa ndu ọphu mgbonwu ono gbuphodoru. Ẹphe ta ghakwa umere; lakfuta Nchileke. Ẹphe ta ha ome ejo iphe, ẹphe eme; ẹphe ta ha ọbaru ọgvu; mę iphe a pyiru apyipyi eja; mbụ iphe ẹphe gudetsua mkpọla-ododo; mę mkpọla-ọcha; mę ope; mę mkpuma; mę oshi mee. Mbụ iphe tuko buru iphe ẹ-ta aphudu ụzo; tọo nụ iphe lę nchị; too je ije.

21 Ophu ẹphe 'atakwa nụ onwẹphe uta ejo iphe ono; ghaa umere lakfuta Nchileke; ọphu ẹphe 'ahakwa ogbu ọchi; ẹphe ta ha ọto nshị; ẹphe ta ha ọfarushi onwẹphe ẹphe l'unwanyi; ẹphe ta ha ozi iphura.

10

Ojozi-imigwe, gude nwa ẹkwo, a gwọru agwọgwọ

1 Tọ dụ iya bụ; mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo, e yeru ike, ha nshinu l'ẹhu; yo shi l'imigwe alazita lę mgboko; urukpu agbaphee ya mgburumburu. Evu-mini agbaphee ya l'ishi. Ifu acha l'iya phụ pemu-pemu l'ọ bụ ẹnyanwu. Ọkpa iya phę ẹbo adukota l'ọ bụ ọku, enwu enwunwu; mbụ ọku, kpuru nmororo l'ọ bụ ogwodogwo oshi, ha l'ọ bụ ngunu. 2 Iphe o gude l'ẹka aburu nwa ẹkwo, a gwọru agwọgwọ; ọbu l'a phushiwaru iya aphushi. Yo woru ọkpa ẹka-utara iya dzọbe l'eli eze ẹnyimu; woru k'ẹka-ibyita dzọbe l'eli nggodo. 3 Yọ bya araa ya arara rashia ya ike. Ora iya adulephu l'ọ bụ ekiri agụ. Yọ ralephu ọra ono; egbe-igwe ẹsaa ono eyelahaaru iya ọnu. 4 Mu emekwadia

‡ 9:8 9:8 Jów 1:6. § 9:16 9:16 Iphe ọ bụ bụ 200,000,000.

tẹ mu dee iphe egbe-igwe ẹsaa ono kfulu; mu anu olu, shi l'imigwe; su: "Tẹ b'ọ dukwa onye mu e-kfulu iphe, ọzo egbe-igwe ẹsaa ono kfulu; ọphu ọ dukwa ọphu mu e-de edede."

⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono, mu phuru ono, dzoberu okpa lanu l'eze enyimu; dzobe nanu l'eli nggodo ono abya apalia eka-utara iya imeli; ⁶ gude epha Nchileke ono, no ndzu gbururu jeye ono ria angu; mbu Nchileke ono, bu iya meru igwe me iphemiphe obule, no iya nu; mee eliphe me iphemiphe obule, no iya nu; mee eze enyimu me iphemiphe obule, no iya nu. Yo buru epha Nchileke ono b'ọ gude ria angu; su: "O ruwaru teke Nchileke e-me iphe ọ tumberu; lẹ to nwehekwa ke okpokwadu ukfu. ⁷ O kwa teke ojozi-imigwe k'ẹsaa ono gbuwaru upyoku nk'ia be Nchileke e-medzukota iphe ono, ọ chihawaruru dobe l'obu iya ono; mbu ege o kfukotaru iya ndu shi ejeru iya ozi, bu ndu ekfuchiru iya nu le ya e-me."

⁸ To du iya bu; olu ono, shihawa l'imigwe kfulu yeru mu ono; abakwa bya ekfulu yeru mu odo; su mu: "Tẹ mu je anata nwekwo ono, a phushiru aphushi, o gude; mbu ojozi-imigwe ono, dzoberu okpa lanu l'eli eze enyimu; dzobe ọphu l'eli nggodo ono."

⁹ Ya ndono; mu atugbuwa; jekfube ojozi-imigwe ono je asu iya t'ọ nu mu nwekwo ono. Yo su mu: "Tẹ mu nata iya taa. Le mu -taebe iya; be ọo-tsokwa mu ile jeye l'akurepho. Obenu le teke mu ata iya b'ọo-nodukwa atso mu l'ọ bu manu-engu l'onu."

¹⁰ Mu abya anata iya ekwo ono; taa. Teke mu ata iya be ọotsole mu phu l'ọ bu manu-engu l'onu. Mu elebale iya phu ọhu epho; yo tsoo mu ile jeye l'akurepho. ¹¹ Ya ndono; yo nweru onye suru mu: "Le mu kfuchifutajeru Nchileke l'iphe bu mbakeshi; ndu ekfu okfu, du iche iche; ikfu l'ikfu ha; me le ndu eze ndu eze."

11

Umadzu labu, ara okfu Nchileke arara

¹ Ya ndono; a bya eworu gbarara oshi, eegudeje ato iphe nu mu; su mu: "Tẹ mu gbeshi je ato iphe l'eze-ulo Nchileke; me ime eke ono, e doberu enya-ngweja Nchileke ono; mu agwa ndu anoduje iya l'abaru Nchileke eja ogo. ² Olobu; te mu ba atokwa l'echi ogbodufu ono, no-pheru eze-ulo ono mgburumgburu ono; l'ono b'e doberu iphe bu mbakeshi. Epe egude okpa dzoo obodo ono, du nsọ ono pyakapyaka ukporo onwa labu l'onwa labu. ³ Ono bu teke ya e-zi umadzu labu, a-nodu ekfuchiru iya nu. Umadzu labu ono e-yegbaa uwe-aphu. Yo buru unu abali eto l'ukporo abali eto* be epe e-gude zikota ozi, Nchileke ziru epe."

⁴ Umadzu labu ono be bu oshi olivu labu ono; me uruku labu ono, gvuru Nnajiufu ono, nwe mgboko ono l'ifu. ⁵ O -nweru onye jeru te ya meka epe iphe; oku eshi epe l'onu lufuta; bya eworu onye obu yele ndu epe l'ia achu ejo idzu lanu kegushia; mbu ndu ono, buwa ohogu epe ono. Iphe bu onye jeru te ya meka epe iphe be ta ahakwa t'e be kegbu iya l'oku, shi epe l'onu. ⁶ E yekwaruphu epe ike l'eka; t'epe guchia akpamigwe; k'ophu bu le mini ta achidu l'ali teke ono, epe ekfuchikwaduru Nchileke ono. E yekwaruphu umadzu labu ono ike; t'epe duje ike mee mini; t'ọ buru mee; me t'epe gudejekwaphu iphe-ememe, du epe mma gbuje ndiphe mgbonwu ege du epe mma.

⁷ Epe -ziebelephu ozi ono, Nchileke ziru epe t'epe bya ezia ono be ejo anu-egu-egbudu obu e-shi l'ime Iduma Maa ono lufuta bya etso umadzu ebo ono ogo. Oo-mekputa epe; woru epe gbushia. ⁸ Odzu epe awushiru le mbaduzo eze obodo ono, bu eke a kpopyaberu Nnajiufu epe l'oshi-osweru. Epha mkpukpu, e gude anma etu ehu obodo ono bu Sodomu m'ọ bu Ijiputu. ⁹ Odzu umadzu labu ono be te ekwekwa t'e lia. Ndu shi l'iphe bu mba; me l'ikfu, du iche iche; me ndu ekfu okfu-ali,

* 11:3 11:3 Iphe ọ bu bu 1,260.

dụ iche iche; mę iphe bụ mbakeshi a-wụkotaru bya aphụ odzu ono. Yọ bụru ęge aa-phụ odzu ono ndono abalị ęto lę mkpirikpi iya. ¹⁰ Iphe bụ ndu bu lę mgboko-a bę ęhu a-nọdu atso ęna l'e gburu ụmadzu labụ ono. Ęphe abya agbaa aji iya; gwoo iphe jeeru ibe ęphe l'aji; okfu l'e gburu ụmadzu labụ ono, ekfuchiru Nchileke ono; mbụ ndu ono, shi akpa ndu mgboko ęhu nshinu ono. ¹¹ Ya ndono; lę mu aphụ àphù ono bę mu phuru l'a nọsuleruphu abalị ęto lę mkpirikpi iya ono; Nchileke aturu ume-ndzu ye ụmadzu labụ ono l'ęhu; ęphe eteta; gbeshi nọdu ndzụ ọdo. Iphe bụ ndu phuru ęphe atsulahaa egvu atsushi iya ike. ¹² Tọ dụ iya bụ; ụmadzu labụ ono anụ olu-oku, e shi l'imigwe kua kushia ya ike; sụ: "Unu bata l'ęka-a!" Ndu ọhogu ęphe ono ele ęphe ęnya; ęphe anọdu l'urukpu; bahụ l'imigwe. ¹³ Teke onophu; alị awata ọnma jijiji. Obodo ono ękè ụzo iri; ụzo lanụ eyifukota. Ndu ali-ónma-jijiji ono gburu dụ unu madzụ iri ęsaa l'ụkporo madzụ iri.† Meji agbabuhu ndu ọphu phoduru nụ; ęphe awata ọja Nchileke kę imigwe ajaja.

¹⁴ Ęjo iphe-ęhuka k'ębo ono agaa. Ọlobu; unu lekwa; l'ọphu kwe iya ęto habekwaa; yọ phushihu.

Ụpyoku kę ęsaa

¹⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe k'ęsaa abya egbua ụpyoku nk'iya. Olu, dụ l'igwe awata ekfushi l'imigwe l'asuje: "L'ọo nta-a bę ike kę ọbu eze lę mgboko bụ kę Nchileke ayi; mę kę Kuráýisutu iya ono. Ọo-buru eze; chĩa gbururu jeye lę tutu yoyo!" ¹⁶ Ụkporo ndu bụ ọgurenya lę ndu bụ ọgurenya ęno ono, nọgbaa l'aba-eze ęphe l'ifu Nchileke ono adagbaa kfube ifu; baaru Nchileke ęja. ¹⁷ Ęphe agulahaa egvu; asuje:

"Ęphe ekele ngu ekele
Nnajiufu, bụ Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
Nngụbe Nchileke, nọ ndzụ nta-a;
shihawa nọduta tẹmanu;
bę mgboko dọbederu.
Ęphe ekele ngu; kę l'i
gudewa ike ngu ono,
paru ęka ono l'achị.

¹⁸ Iphe bụ mbakeshi
kwefuwaru ngu íkè;
Yo ruwaru mbụ teke
ii-gude oke ęhu-eghughu ngu;
kpee ndu nwuhuru anwuhu ikpe;
mę teke ii-bu ndu ozi ngu
l'ęphe ha nggo ozi, ęphe jeru ngu;
Mbụ ndu ekfuchiru ngu nụ;
ndu nke ngu l'ęphe ha;
mę iphe bụ ndu ì duru lę nsọ l'ęphe ha:
onye ukfu l'onye nta.
Teke ii-mebyishi ndu ono,
emebyishi mgboko ono ruakwaru!"

¹⁹ Ya ndono; a bya aguhaa eze-ulo Nchileke ono, nọ l'imigwe ono. A phua Okpoko Ọgba-ndzụ ono, shi Nchileke l'ęka ono l'ime eze-ulo ono. Igwe l'eku ebemu oswi kę męremu męremu; l'agba agbagba; ede edede; atụ egbe-igwe. Alị awata ọnma jijiji. Oke aka-mini adashị.

† 11:13 11:13 Iphe ọ bụ bụ 7,000.

12

Nwanyi ono yee ejo agiyi ono

¹ Tò dù iya bú; a nọnyaa; eze iphe-ọhubama awata ome l'imigwe. Yo nweru nwanyi ọbu, yeru ẹnyanwu ẹge eeyeje uwe. Yo vudo l'eli ọnwá; kpuru mkpọ-kpodo iri l'ẹbo l'ishi l'ọ bú onye kpu okpu-eze. ² Nwanyi ono bẹ abyawa ezeda. Ime l'emeshi iya ike; k'ọphu bú l'ọora ẹkwa.

³ Iphe-ọhubama ọdo awata ome l'imigwe. Yọ búru ejo agiyi bẹ lufutaru nù. Eze ejo agiyi ono l'eke uswuswe. O nweru ishi ẹsaa; fua mpo iri; kputsuaru okpu-eze l'ishi iya ono ẹphe ẹsaa l'ẹhu l'ẹhu. ⁴ Yo gude ọdzu iya kèè mkpọ-kpodo, nọ l'igwe ọzo ẹto; chikoshia ọzo lanù; yọ kuru l'alì. Yọ bya evudo nwanyi ono, abya ezeda ono l'ifu; k'ọphu bú: o bebe ezedakwada; tẹ ya pata nwata iya lee. ⁵ Nwanyi ono abya ezeda; mọ nwata-nwoke, bú iya e-mekochaa búru eze; gude mgboro-ígwè chía iphe bú mbakeshi ẹge eze achije mkpukpu iya. Tò dù iya bú; a bya adzuchata nwata ono; gude iya wokfube Nchileke l'aba-eze iya. ⁶ Nwanyi ono agbalaa; gbaba l'echi-ẹgu. L'echi-ẹgu ono bẹ Nchileke memahawaru iya ẹke oo-buru t'e leta iya ẹnya; lanù iya nri jeye teke unu abalì ẹto l'ukporo abalì ẹto e-swe.

⁷ Iphe ono emeebelephu; ọgu adaa l'imigwe l'ẹke ono. Máyikelu; mẹ ndu ojozi iya etso ejo agiyi ono ọgu. Eze ejo agiyi ono yele ndu ojozi nk'iya awọta ẹphe ọgu. ⁸ Máyikelu pẹ emekputa ejo agiyi ono yele ndu ojozi iya. To nwehe ẹke e kweru t'ẹphe nọdu l'imigwe. ⁹ A chifu ejo agiyi ono l'imigwe. Ọ kwa ejo agiyi ono bẹ bú agwọ ndiche phù. Ọ bú iya bú Obutuswe m'ọ bú Sétanu, bú iya anọduje eduphushi ndiphe kparamu. A chifu iya l'imigwe l'ẹke ono; chidata iya lẹ mgboko yele ndu ojozi iya l'ẹphe ha.

¹⁰ Mu anọa mkpu, eechi l'imigwe echishi iya ike; asuje: “O muakwaru: Nchileke dzọokwaru ayi ọbu-o! Nchileke koshiakwaru nta-a l'ọo ya l'achi iphemiphe ọbule. Lẹ Eze ono, Nchileke ziru; yọ bya ono, bú iya bú Kuráýisutu bẹ koshiakwaru ike iya nta-a. A chifuwaru onye mgbamu ono, shi anọduje edophe edo unwunna ayi l'ifu Nchileke: eswe l'enyashi; l'ekfuru iya l'onye ọphu meswekwaru; onye ọphu emeswee ono. ¹¹ Iphe unwunna ayi pẹ gude mekputa Sétanu bú mee Nwaturu ono; mẹ arara ono, ẹphe evudoje l'edzudzu ọha ara ọkpobe okfu kẹ Nchileke ono. Ishi iya aburu l'ẹphe sweru ẹnya lẹ ndzu; sù l'ọ -búru anwuhu; ẹphe anwuhu iya. ¹² Ọo ya bú; t'imigwe tee ẹswa! Tẹ ndu bu iya nù tekwaaphu ẹswa! Ọlobu; nshọbukwanua nggube eliphe l'ọ ha; nshọ nggube eze ẹnyimu; okfu lẹ Obutuswe gudewa ẹhu-eghughu byakfuta unu; keshinu ọ mawaru l'oge iya nk'iya dụwa tsọ-kengu.”

¹³ Eze ejo agiyi ono aphulephu l'e shiwa l'imigwe chidata iya l'eliphe; yọ chilahaa nta nwanyi ono, mọru nwata nwoke ono. ¹⁴ A bya achẹe nwanyi ono ẹbà eze ugo: ẹka labu t'ọ gude phehu; nahù ejo agiyi ono; lashia l'echi-ẹgu ẹke o bu; je ebua l'ẹke ono; t'a zua ya afa ẹto lẹ mkpirikpi iya. To nwehe iphe agwọ ono jekwaduru iya ememe. ¹⁵ Tò dù iya bú; agwọ ono awata ọgbo mini l'ọnu; mini ono atso l'ọ bú eze nggele. Iphe oome aburu tẹ mini ono búru utso; kpota nwanyi ono. ¹⁶ Alì eyeru nwanyi ono ẹka; ghechaa ọnu; tuko mini ono, ejo agiyi ono gbọru ono ngukota. ¹⁷ Ẹhu eghulaha ejo agiyi ono eghughu; l'okfu ẹhu nwanyi ono. Yọ tųgbua jekfushia unwu nwanyi ono ndu ọphu wuduru nù ọgu. Ndu ọbu, o je etso ọgu ọbu bukwanu ndu doberu obu; l'eme iphe Nchileke sùru t'ẹphe meje; mẹ ndu vudoshi ike l'ọkpuberu okfu ono, Jisọsu meru; a maru ono. ¹⁸ Ya ndono; ejo agiyi ono atųgbua je evudo lẹ mgbogidi eze ẹnyimu.

13

Ejo anu-ẹgu-ẹgbudu labu

¹ Ya ndono; mu abya aphua ejo anu-egu-egbudu, shi l'eze enyimu ono lufuta. Ejo anu-egu-egbudu ono furu mpo iri; nweru ishi esaa. Yo kpuru okpu-eze le mpo iya ono l'ehu l'ehu; ephe iri. L'ishi iya ono l'o ha b'e dekotaru epha, ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. ² Ejo anu-egu-egbudu ono, mu phuru ono dulephu l'o bu oduma. Okpa iya du l'o bu okpa biye. Onu iya adu l'o bu k'agu. Eze ejo agiyi phu abya eworu ike ke yebedua ye ejo anu-egu-egbudu ono, shi le mini ono l'eka; bya anukwa iya phu aba-eze iya; su iya t'o mejelephu iphe du iya mma. ³ Ishi ejo anu-egu-egbudu ono nanu be ichii onya, e gburu iya be teke e gburu iya eya b'o ga anwuhukwa. Obenu l'onya ono kpohuwaru iya. Ejo anu-egu-egbudu ono adu ndiphe mgburumburu biribiri; ephe etsolaha ya. ⁴ Ndiphe abalahaaru ejo agiyi ono eja; okfu l'o wowaru ike iya ye ejo anu-egu-egbudu ono l'eka. Ephe abakwaruphu ejo anu-egu-egbudu ono eja asuje: “?Nanu onye odo, du l'o bu ejo anu-egu-egbudu-a. ?Nanu onye a-du ike kpo fu iya l'ifu k'otso iya ogu.”

⁵ A haa ejo anu-egu-egbudu ono t'o kfuje ege onu ha iya. Yoo jakposhi onwiya; gude ege ono ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. A hakwaaru iya phu ehuru t'o meje iphe du iya k'ememe l'ime ukporo onwa labu l'onwa ebo. ⁶ Yo wata ophu Nchileke iphu; l'ekfubyishi epha Nchileke ekfubyishi; ekfubyishikwaphu eke Nchileke bu ebubu; mewaru ndu bu l'imigwe. ⁷ Nchileke ahaa ya; t'o tso ndu ke yebe Nchileke ogu; mekputa ephe. A nu iya ike t'iphe bu ikfu l'ikfu ha; iphe bu mbakeshi; iphe bu ndu okfu-ali, du l'iche iche; me ndiphe l'ephe ha; yoo meje ephe; t'ephe meje iphe o suru t'ephe mee. ⁸ Iphe bu ndu, bu l'eliphe mgburumburu a-nodu abaru ejo anu-egu-egbudu ono eja; mbu ndu e te dedu epha ephe l'ekwo Nwaturu ono, e gburu l'okfu eka oha ono; bu iya bu ekwo ono, e deshiru epha ndu a-no ndzu gbururu jeye ono be a-nodu abaru iya eja ono.

⁹ T'onye nweru enu-nchi nua ya. ¹⁰ Iphe bu onye Nchileke tuwaru eka l'aa-tu mkporo b'a tufu-taje mkporo. Iphe bu onye o tuwaru eka l'ee-gbu le mma; b'e gbufutaje le mma. O kwa iya bu l'unwu Nchileke koshifutaje l'ephe bu ndu ata nshi; nodu Nchileke l'eka ege ephe no iya eya noshia ya ike.

¹¹ To du iya bu; mu abya aphua ejo anu-egu-egbudu odo, shi l'ime ali mifuta. Yebedua furu mpo labu l'o bu ke nwaturu; olu iya adu l'o bu ke ejo agiyi. ¹² Yo bya egude ike ejo anu-egu-egbudu phu; melahaa iphe bu ege du iya mma l'ifu ejo anu-egu-egbudu ke odungu phu. Yo bya emee; ndiphe abalahaaru ejo anu-egu-egbudu k'odungu phu eja; mbu anu onanu, onya, e shi gbu ya l'ishi gage gbu iya; obu l'o kpohuhawaru iya. ¹³ Ejo anu-egu-egbudu k'ebono emeshilephu eze iphe-ophulanya. Mbu yoo meebeje oku; yo shi l'igwe bya adaa l'ali l'ifu ndiphe. ¹⁴ Yo gude eze iphe-ophulanya ono, a haru iya t'o meje l'ifu ejo anu-egu-egbudu k'odungu phu duphushia iphe bu madzu kpamukpamu le mgboko. Yo su ndiphe t'ephe kpu ntekpe, dulephu l'o bu ejo anu-egu-egbudu k'odungu phu; bageru iya eja; mbu ntekpe, du l'o bu ejo anu-egu-egbudu phu, e gburu ejo onya l'ishi; yo nyaa ya phu. ¹⁵ A bya ekwe t'ejo anu-egu-egbudu k'ebono turu ume-ndzu ye ntekpe ono, a kpuru, dulephu l'o bu ejo anu-egu-egbudu k'odungu phu l'ehu; t'o nodu ndzu; du ike l'ekfu okfu. Yo mee; e gbushikota ndu e-te kwedu baaru yebe ntekpe ono, a kpuru; yo du l'o bu ejo anu-egu-egbudu ono eja. ¹⁶ Ejo anu-egu-egbudu k'ebono eyebuta iphe bu madzu kpamukpamu: onye ha nshinu me onye ha nwanshi; onye nweru iphe me onye e-te nwedu iphe; ohu me amadu; e mekota ephe iphe-ophubama l'eka-utara; m'o bu l'atatifu; ¹⁷ k'ophu e to nwedu onye a-zu aswa; to nwe onye e-re aswa erere; gbahaa l'onye obu b'e meru iphe-ophubama k'ejo anu-egu-egbudu ono. Iphe-ophubama ono be bu epha ejo anu-egu-egbudu ono; m'o bukwanu ogu, no onodu epha iya obu.

18 O bu eke-a be gbaru te madzu koshi le ya nweru mmamiphe. T'onye nweru egomunggo je aria ogu epha ejo anu-egu-egbudu ono jeye teke oo-maru iphe ogu ono bu; okfu l'ogu ono bukwaphu epha madzu. Ogu obu bu "666", bu iya bu unu lukporo ugbo iri leto l'ishingu.

14

Egvu, ndu a gbataru azu

1 Ya ndono; mu abya elee enya; phua Nwaturu ono l'eke o vudo le Ugvu Zayonu. Ndu vudonyabe iya nu l'eke ono du ukporo unu madzu ugbo iri lesato;* bu ndu e deru epha Nwaturu ono; me epha ke Nna iya l'atatifu. 2 Mu abya anua okfu, a no l'imigwe kfua. Olu ono adalephu lo bu eke eze mini aphu gbudugbudu; l'adakwaphu lo bu eke igwe ede edede; l'atu egbe-igwe. Yoo dakwaphu lo bu eke ndu akpoje une chigbaa eze une; l'akpo. 3 Igweligwe ndu ono be vudo l'ifu aba-eze phu; me l'ifu iphe ono, nogbaa ndzu ono ephe eno; me l'ifu ndu bu ogurennya ono; agu egvu ophungu ono. To nwe onye odo, duru ike omuta egvu ono; a gufulephu ukporo unu umadzu iri lesato ono, bu ndu ono, a gbataru l'eliphe ono. 4 Ndu ono bu ndu e te emerubua onwephe emeru l'ehu nwanyi; ndu doberu onwephe oga lo bu nwamgboko, nwoke ta chikahubua okpa. O bu ephe bu ndu bulephu Nwaturu ono be ephe anoduje awu etso; l'eje iphe, bu eke ooje. Ndu ono bu ndu a gbafutaru l'eke ndiphe no; mee ephe: ephe adu lo bu eja, a chiru nu Nchileke yele Nwaturu ono. 5 Ephe bu ndu e-te nwe du onye a-su l'ephe dzujeru ejo-ire; to nwe iphe, a ta ephe uta iya.

Unwu ojozi-imigwe eto

6 To du iya bu; mu abya aphua ojozi-imigwe odo, ephekwanu oreke-imeli. Yo gude ozi-oma ono, a-no gbururu jeye le tutu yoyo ono te ya je ezia ndiphe mgburumburu; bu iya bu iphe bu mbakeshi le mgboko; iphe, bu ikfu l'ikfu ha; iphe, bu ndu ekfu iphe bu okfu-ali, du iche iche, no le mgboko-a; me iphe bu ndu, nokota le mgboko. 7 Ojozi-imigwe ono ara iya arara arashi iya ike; asuje: "Unu tsujekwa Nchileke egvu! Unu akwabejekwa iya ugvu; le teke oo-kpe ikpe ruakwaru! Unu bajekwaru Nchileke eja; okfu lo bu iya meru igweli; mee ali; mee eze enyimu; mekwaaphu iphe bu ogba-mini!"

8 Ojozi-imigwe odo, kwe iya ebo ephetsoru k'odungu phu; l'asuje: "Obodo ono, a maru epha iya ono; mbu Babylonu be ike gvukwaru. Ike gvukwaru Babylonu ono, bu iya cheru iphe bu mbakeshi mee k'omerushi onwonye le nwanyi; shi iya kpakota oke ehu-eghughu, Nchileke!"

9 Ojozi-imigwe odo, kwe ndu ophunanu eto epheru tsoru ephe; l'arakwa iya phu arashi iya ike; asuje: "Onye abaru ejo anu-egu-egbudu phu eja; me ntekpe ono, a kpuru; yo du lo bu iya ono; me onye kweru t'e mee ya iphe-ohubama l'atatifu; odudu buru l'eka; 10 onye obu be Nchileke a-nmakwa ikpe. Iphe-ehuka, onye obu e-je yele ikpe, aa-nma iya e-tsule iya phu pyaapya l'lo bu onye nguru mee, e ta gwadu mini. Onye ono ta byadu bya a-nahu oke ehu-eghughu ke Nchileke! Ee-gude oku, ere raphuraphu me nshi-egbe; nua onye obu aphu l'ifu unwu ojozi-imigwe, du nsu; me l'ifu Nwaturu ono. 11 Oku ono, ee-gude nua ephe aphu ono be enwuru-oku iya a-nodulephu ekpo tututu; kpuchia nanu; limobe ala l'imeli gbururu jeye le tutu yoyo. Ndu ono be ta byakpoda bya aha t'ephe tuta ume m'oo ugbo lanu: eswe l'enyasi; mbu ndu ono, abajeru ejo anu-egu-egbudu ono eja; abakwaru iya phu ntekpe ono, a kpuru; yo du lo bu iya ono; me iphe bu onye kweru; e mee ya iphe-ohubama ono, ekoshi epha ejo anu-egu-egbudu ono."

* 14:1 14:1 Iphe o bu bu 144,000.

¹² Ọ kwa iya bụ l'unwu Nchileke koshifutaje l'ephe bụ ndu ata nshi; mbụ ndu emeje iphe Nchileke kfurū; mē ndu nọ Jisọsu l'ẹka.

¹³ Mu abya anụ okfu, a nọ l'imigwe kfuā; sụ: "Tē mu dee iphe-a l'ẹkwo: Ọnu-oma bụ kē ndu a-nwuhu shita nta-a tūgburu; mbụ ndu a-nwuhu nū; okfu l'ephe woru onwēphe ye Nnajiufu l'ẹka."

Ume Nchileke analita iya; sụ: "Ọo ya-a! Ọ bụ ẹge ọ dū ndono! Ẹhu a-nodu atso ephe ẹna l'oswiya; okfu l'ozi, ephe jeru bē ephe jefuwaru l'ishi; l'atutawa ume. Yọ buri ẹge ono bē ee-bukwanu ephe nggo ozi ono, ephe jeru ono."

Aakpata ndiphe l'ọ bụ onye akpata iphe e meberu l'ali

¹⁴ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phua urukpu ọcha. Mu aphua onye dugaru anodu l'urukpu ọcha ono. Onye ono, dugaru iya nū ono adulephu l'ọ bụ madzū; kpuru okpu-eze, e gude mkpola-ododo mee; bya apakwaruphu mma, atsū nkọ l'ẹka. ¹⁵ Ojosi-imigwe ọdo eshi l'eze-ulo Nchileke lufuta; bya araku onye ono, dugaru l'eli urukpu ọcha ono; sụ iya: "Wota mma ngu ono kpatakota iphe e meberu l'ali; l'ọ gbaakwaru teke aa-kpata iya. Ishi iya aburu l'iphe e meberu lē mgboko bē chashiakwarunu; gbawa teke aa-kpata iya!" ¹⁶ Tọ dū iya bụ; onye ono, dugaru l'eli urukpu ono abya ewota mma iya ono tūa l'eliphe. Mma ono akpaa ndiphe ẹge aakpaje iphe e meberu l'ali.

¹⁷ Yo nwekwaruphu ojosi-imigwe ọdo, shikwaphu l'eze-ulo Nchileke ono, nọ l'imigwe ono lufuta. Yēbedua egudekwaphu mma, atsū nkọ.

¹⁸ Ojosi-imigwe ọdo eshikwaphu l'ẹnya-ngweja Nchileke ono; lufuta. Yēbedua aburu ojosi-imigwe ọphu e ziru t'ọ gude ọku mebyia mgboko. Yo kua ojosi-imigwe ọphunanu, gude mma, atsū nkọ phū oku; kushia ya ẹya ike; sụ iya: "Gude mma ngu ono, atsū nkọ ono byibushikota nebyi vayinu ono, nọ lē mgbo vayinu, tūko mgboko dzuru ono; lē nebyi iya chashikotaakwaru!" ¹⁹ Tọ dū iya bụ l'ojosi-imigwe ono ewota mma iya ono tūa l'eliphe. Mma ono atuko nebyi vayinu ghebushikota; bya achiru iya ye lē phorokoto ẹke aadzoshije mē l'akpuru vayinu. Iphe ono aburu ẹtu, ekoshi oke ẹhu-eghughu Nchileke. ²⁰ A bya aadzoshibebe mē l'akpuru vayinu ono l'ẹke aadzoshije iya l'azū mkpukpu; mē ono aburu mee madzū. Mee ono atso l'ọbu nggele tūgburu iphe ruru ukporo manyiru iri. Yọ byakwaaphu utso; hatabe ogvu k'ọphu bụ l'ọo-wọ inya l'olu mē inya -ruba iya.

15

Unwu ojosi-imigwe; mē mgbonwu ẹsaa

¹ Ya ndono; mu abya aphua iphe-ohubama, dū biribiri ọdo, eme l'imigwe. Iphe ono bụ lē mu phuru ojosi-imigwe ẹsaa, gude ọzo mgbonwu ẹsaa. Mgbonwu ono bē bụ ẹjo iphe-ehuka kē ikperazu, Nchileke e-wokfuta ndiphe. Teke ọzo mgbonwu ẹsaa ono gvuleruphu; oke ẹhu-eghughu Nchileke agvu.

² Mu aphukwaaphu iphe dū l'ọ bụ eze ẹnyimu, egbu ngerengere, e woru onyo yele ọku, enwu enwunwu gwakobe. Mu aphukwaaphu ndu lūwaru ọgu; mekputawa ẹjo anu-egu-egbudu ono yele ntēkpe ono, a kpuru; yọ dū l'ọ bụ iya ono. Ndu ono abukwaruphu ndu jikaru l'ephe ta akwabedu ọgú ono, nochiru ẹnya ẹpha ẹjo anu-egu-egbudu ono ugvu. Ephe evudonyabe eze ẹnyimu ono, dū l'ọ bụ onyo ono; pagbaaru eze une, Nchileke nuru ephe l'ẹka. ³ Ephe ebyi egvu Mosisu, bụ nwozi Nchileke; mē egvu kē Nwaturu ono; asuje:

"Ọ bụ nggu; Nchileke;

bụ Okaribe-Kakota-Ike.

Oru ngu dū egvu; dū biribiri!

Ọ bụ nggu bụ eze k'iphe bụ mbakeshi.
 Ụzo ngu vudo nhamunha;
 buru okpobe ụzo;
 nggube Eze ojeje.

⁴ Nnajiufu; ?bụ onye bụ onye
 a-sụ lẹ ya ta atsudu ngu egvu?
 ?Bụ onye ha k'ogheli onu;
 sụ lẹ ya ta akwabedu epha ngu ugvu?
 Ọ bụ nggubedua nwenkinyi ngu
 bụ onye dụ nsọ.
 Iphe bụ mbakeshi a-bya abaaruru ngu eja.
 Ishi iya aburu lẹ madzụ kpamukpamu;
 bẹ phukotawaru l'iphemiphe obule,
 iime bẹ vudo nhamunha.”

⁵ E meebe; mu abya elee enya; phua eze-ulo Nchileke l'imigwe; l'eke a guharu ime iya aguha. Mbụ ime eke ono, ụlo ono, e gude ekwa mee, bụ Nchileke b'o shi l'eke ono nọ; bụ iya bụ ụlo-ekwa ono, nọ-chiru enya ogba-ndzụ ono, shi Nchileke l'eka ono. ⁶ Ụnwu ojozi-imigwe esaa ono, bụ epe gude mgbonwu esaa ono eshi l'eze-ulo Nchileke ono lufuta; yegbaa uwe ocha, achatsua biribiri. Epe egude akpo-buleti, e meru lẹ mkpola-ododo kebudotsua uwe ono l'ume. ⁷ Ya ndono; onye lanu l'iphe eno ono, nogbaa ndzụ ono abya eworu efere esaa, e meru lẹ mkpola-ododo nọ ojozi esaa ono. Iphe jiru efere ono aburu oke ehu-eghughu Nchileke; mbụ Nchileke ono, nọ ndzụ gbururu jeye ono. ⁸ Enwuru-oku ekposhilephu; ji ụlo ono pyimu; okfu l'odu-biribiri Nchileke me ike iya bẹ nọ l'eke ono. To nwe onye duru ike obahu l'ulo ono jeye teke ụzo mgbonwu esaa ono, ojozi-imigwe esaa phụ gude phụ gvụ-oduru.

16

Efere esaa, e yejishiru oke ehu-eghughu Nchileke

¹ Tọ dụ iya bụ; mu anua olu, e shi l'eze-ulo Nchileke ono chia l'e chiru mkpu; sụ ojozi-imigwe esaa ono: “Unu je ewota ejo iphe-ehuka ono, shi l'oke ehu-eghughu Nchileke ono; mbụ ejo iphe-ehuka ono, nọ l'efere esaa ono; je awushikota lẹ mgboko mgburumburu!”

² Ojozi-imigwe ke odungu abya atugbua; je awushi ejo iphe-ehuka ophu nọ l'efere nk'ia lẹ mgboko. Ejo onya, eme ejo ehuka abalahaa iphe bụ ndu ono, e meru iphe-ohubama k'ejo anu-egu-egbudu ono; me ndu abaru ntekpe ono, a kpuru, dulephu l'ọ bụ ejo anu-egu-egbudu ono eja.

³ Ojozi-imigwe k'eto abya atugbua; je awushi ejo iphe-ehuka ophu nọ l'efere nk'ia l'eze enyimu. Mini, nọ l'eze enyimu agho mee; dulephu l'ọ bụ mee onye nwuhuru anwuhu. Iphe bụ iphe nọ ndzụ l'ime mini anwushihukota.

⁴ Ojozi-imigwe k'eto atugbua; je awushi ejo iphe-ehuka ophu nọ l'efere nk'ia lẹ nggele; me iphe bụ ogba-mini l'ọ ha. Mini agho; bukotaruru mee. ⁵ Mu anua eke ojozi-imigwe, bụ iya eche iphe bụ mini nche; sụru: “Nggube Nchileke, dụ nsọ! Mbụ nggube onye ono, nonu; buru onye nohawa nụ; bẹ mgboko dūbederu. Ikpe-wa, i nmaru ndiphe-a; bẹ koshiru l'i bụ onye ekpeje ikpe nhamunha! ⁶ Lẹ ndu ono, bụ epe gbushiru ndu nke ngu; bya egbushia ndu ekfuchiru ngu l'ifu epe ono; mbụ gbushia epe; loka mee epe ono b'i nukwaruphu mee t'ephe ngua. Iphe ono, i meru ndiphe ono aburu iphe gbaru epe ndono!” ⁷ Ya ndono; mu anua olu, shi l'enyanngweja Nchileke; sụ: “Ono kwa ege o dū-o! Nnajiufu, bụ Nchileke bẹ bukwa iya bụ Okaribe-Kakota-Ike-o! L'ikpe, i kperu ndiphe bẹ bulephu okpobe ikpe; bukwaruphu ikpe, dū maa.”

⁸ Tò dù iya bù; ojozi-imigwe k'èno abya atùgbua; je awùshi èjo iphe-èhuka òphu nò l'efere nk'ia l'ènyanwu. E mee ènyanwu; okpomòku iya erebushilaha madzù anù; k'òphu oomeje anù madzù; yò dù l'ò bù iphe a hùberu l'òku. ⁹ Èjo okpomòku ono erebushi ndiphe anù. Ndiphe awata òko Nchileke ònu; mbù yèbedua, kweru t'egbe èjo iphe-èhuka ono byakfuta èphe. Òphu èphe 'atakwanu onwèphe ùta; k'òphu èphe a-ghaa umere lakfuta Nchileke; bya akwabeje iya ugvu.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ise abya atùgbua; je awùshi èjo iphe-èhuka òphu nò l'efere nk'ia l'aba-eze èjo anù-ègu-ègbudu ono. Òchi abùru bée; gbachishikota iphe bù ndu kwetaru t'èjo anù-ègu-ègbudu ono bùru eze èphe. Ndiphe awata òta kpùkpurukpu k'èjo iphe-èhuka ono, èphe èje ono. ¹¹ Èphe awata ophu Nchileke imigwe iphu kè iphe ono, aphùgbaa èphe ùphu ono; mè k'èjo ònya ono, aba èphe ono. Obenu l'èphè ta takwanu onwèphe ùta; paru èjo iphe èphe eme haa; lakfuta Nchileke.

¹² Tò dù iya bù; ojozi-imigwe kè ishingu abya atùgbua; je awùshi èjo iphe-èhuka òphu nò l'efere nk'ia l'è Eze Ènyimu Yufurétisu. Eze Ènyimu ono atashihukota; esu-ùzo abya a-nòdu iya; k'òphu ndu eze, shi l'ùzo ènyanwu-ahata e-sweje iya. ¹³ Mu abya aphùà ògvu èto, dùtsua l'ò bù èwo; èke òolufutagbaa. Nanù eshi èjo agiyi ono l'ònu lùfuta; nanù eshi èjo anù-ègu-ègbudu ono l'ònu lùfuta; nanù eshi onye ono, gude ùgho edusweshi ndiphe ùzo ono l'ònu lùfuta; mbù onye ono, adzù èjo-ire; sù lè ya bù onye nkfuchiru Nchileke ono. Ògvu ono, dùtsua l'ò bù èwo ono eshikota èphe l'ònu lùfutagbaa. ¹⁴ Ògvu èto ono bè shikota l'èka Sétanu. Ò bù ògvu, emegbaa iphe-òphulènya. Yo jekfubekota iphe bù ndu eze ndiphe l'èphe ha; je achìkobe èphe t'èphe dzukobe l'èkalanu kè ògu; kwabèru mbòku ono, Nchileke ono, bù iya bù Òkaribe-Kakòta-Ike ono a-bya ekoshi ndiphe onye ya bù.

¹⁵ Jisòsu sùkwaru: “Unu lekwa; l'ò kwa ège abyabya onye iphura atùje madzù l'ùkfu; bù ège ya a-tù unu l'ùkfu! Ònu-òma bù k'onye mù ènya; kwakòbe uwe iya; k'òphu è tò gbadùru òtu mbòku ono; iphere abùru nk'ia!”

¹⁶ Ya ndono; ògvu èto ono, shi l'èka Sétanu ono abya emee ndu eze kè mgboko-a l'èphe ha; èphe abya akpakò l'èke òbu, eekuje Amagèdonu l'òkfu Híburu.

¹⁷ Ojozi-imigwe k'èsa abya atùgbua; je awùshi èjo iphe-èhuka òphu nò l'efere nk'ia l'è phèrèphèrè. Yo nweru olu, shi l'aba-eze ono, nò l'ime eze-ùlo Nchileke ono chia mkpu; sù: “E mewaru iya!” ¹⁸ Ebemu-igwe ekulaha oswi kè mèremu mèremu! Igwe l'ede edede; l'atù egbe-igwe; l'agbakwaphu agbagba. Alì l'anma jijiji egbe iya òphu ta nmabù keshinu Nchileke keru madzù. ¹⁹ Obodo ono, a maru èpha iya ono; mbù Bábyilonu etsukahu ùzo èto. Iphe bù obodo òdo, nòkòta l'è mgboko adakashihu; yifu. Nchileke anyata obodo ono, a maru èpha iya ono; mbù Bábyilonu; bya agbèe ya mèe l'òkoro, e yejiru oke èhu-eghughu kè yèbe Nchileke eyeji; bù iya bù ikpe, ò nmaru iya. ²⁰ Iphe bù ikfuli, nònu emishihukota. Iphe bù ugvu, nònu te nwehe òphu a phùkwaduru. ²¹ Eze aka-mini, anyìtsua era l'ò bù mkpuma, eegwe uswe eshigbaa l'igweli ala bèrebere l'alì; atùgbushi ndiphe. Ndiphe ebulahaaru Nchileke ònu; òkfu l'èze aka-mini ono anù èphe aphù. Ishi iya abùru l'iphe-èhuka, aka-mini ono pakfutaru èphe kpòru ège aa-nòdu atù ònu iya.

17

Eze nwanyi òkpara ono

¹ Tò dù iya bù; ojozi lanù l'òjozi-imigwe èsa phù, shi gude efere oke èhu-eghughu èsa phù abyakfuta mu; bya asù mu: “Tè mu bya tè ya je ekoshi mu ège ee-shi nmaa eze nwanyi òkpara ono ikpe, bù iya bù obodo ono, nò l'èke ono nggele zaru l'igwe ono. ² Lè ndu eze, achì mgboko bè èphe l'ia zèkòtaakwaru. L'iphe bù ùru-alì, ndiphe mgburumgburu èphe l'obodo ono rùkotaru bè atsùkwa èphe atsùtsu l'ò bù mèe.”

³ Ume Nchileke abyakwa bya eji mu ẹhu pyimu. Ojozi-imigwe ono abya eduta mu jeshia l'echi-ẹgu. Ẹke ono bẹ mu phuru nwanyi, dugaru l'eli ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ọbu, eke uswuswe. L'ẹhu ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ọ ha b'e deshiru ẹpha, ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono bẹ nweru ishi ẹsaa; nweru mpo iri. ⁴ Ngwa, nwanyi ono kwaru aburu kpowula kpowula uwe uswe. Iphe, o gude memaa onwiya aburu iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo. Echi-eka iya; mẹ mgbubu-olu iya bu ndu ọphu vugbaa oke aswa. Iphe ọ pa l'ẹka aburu okoro, e gude mkpọla-ododo mee. Iphe jiru okoro ono aburu ẹjo ahuma; mẹ iphe dọ ideyideyi, shi l'uru-alị, nwanyi ono arubebe. ⁵ A bya edee ya ẹpha l'atatifu gẹdegede. Ẹpha ono bu ẹpha, ẹ to nwedu onye mahawaru iya nọ. Ọwaa ẹge e deru iya: “Bábyilonu ono, a maru amaru ono; bu iya bu nne iphe bu ndu agba ọkpara; mẹ iphe bu ndu eme ahuma lẹ mgboko.” ⁶ Mu abya elee ẹnya; phua ẹge nwanyi ono ngukotsuaru mee madzụ; yoo me iya l'ẹnya. Ndu ọ nguru mee ẹphe bu ndu kẹ Nchileke ono, e gburu l'ike; okfu l'ẹphe kweru l'ọo Jisosu bu Nnajiufu ẹphe ono.

Mu aphua eze nwanyi ọkpara ono; yọ dukpoo mu biribiri nshinu. ⁷ Ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Ngunu meru iphe ọ dọ mu biribiri? Wo mu tẹ mu gebe tẹ ya karu mu iphe nọ lẹ nwanyi ono, ẹ-ta bụdu madzụ l'ọ ha maru iya; mękpọ k'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono, nweru ishi ẹsaa; mẹ mpo iri ono, bu iya pa iya ono. ⁸ Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono, mu phuru ono bẹ shikwa nọdu ndzụ; ọbu l'ẹ tọ nọhekwa ndzụ nta-a. O wuduakwaru-a nwanshị nta-a; yo shi lẹ Iduma Maa ono lufuta; bya alaa l'iyi. Ndu ono, bu l'eliphe ono, ẹ te dedu ẹpha ẹphe l'ẹkwo, e deshiru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye keshinu Nchileke meru mgboko ono; bẹ ọo-dukota biribiri teke ẹphe phuleruphu ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono. Iphe ọbu aburu l'ọ shi nọdu ndzụ; tọ nọhe iya nta-a. Obenu l'oo-mekochakwaa nọdu ndzụ ọdo.

⁹ “Onanu aburu iphe gbaru tẹ madzụ koshi lẹ ya nweru egomunggo; l'arije iphe ariri t'ọ doo ya ẹnya. Ishi ẹsaa ono bẹ nọ-chiru ẹnya ugvu ẹsaa, nwanyi ono dugaru adugaru l'eli iya. ¹⁰ Iphe ọdo, ọ nọ-chifuaru ẹnya iya bu ndu eze ẹsaa. Ụmadzụ ise lẹ ndu eze ẹsaa ono ta nọhekwa. Onye lanu l'ime ẹphe bẹ nọkwadua; onye lanu ta alufutadua. Ọ -lufutalephu bẹ aa-ha iya t'ọ nọdu kpọo ọkfu nwanshị. ¹¹ A bya abya l'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono, shi nọdu ndzụ; tọ nọhe iya nta-a ono: yebedua bẹ bu onye eze k'ẹsato. Ọle yele ndu eze ẹsaa ọphunanu bẹ nọkwaa l'oshi lanu; mbu l'oo-mekochakwaa laa l'iyi.

¹² “Mpo iri ono, mu phuru ono bẹ nọ-chiru ẹnya ndu eze iri, bukwanu ndu eze, ẹ te ezidua t'ẹphe bya achilaha ndiphe. Ee-me ẹphe l'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono tẹ ike nọdu ẹphe nshinu; k'ọphu ẹphe l'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono a-gbaru mgba; buru eze; chia ndiphe nwawa lanu kpọ. ¹³ Ndu eze ono bẹ obu ẹphe a-bukotaje nanu. Ẹphe ewota ike ẹphe; mẹ abubu ono, ẹphe bu eze ono ye ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ẹka. ¹⁴ Ẹphe atuko l'ẹphe ha; idzu aburu ẹphe nanu; ẹphe etso Nwaturu Nchileke phu ọgu. Obenu lẹ Nwaturu ono e-mekputa ẹphe. Ishi iya aburu lẹ Nwaturu Nchileke bẹ bu iya bu Nnajiufu, kakota iphe bu ndu bu nnajiufu ike; bukwaruphu Eze, kakota iphe bu ndu bu ndu eze ike. Iphe bu ndu ono, Nchileke kuru; fota ono; mbu ndu ono, nopyaberu iya l'ẹka ono e-mekputakwaphu ẹphe.”

¹⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Mu phurwaru mini ono, nwanyi ọkpara ono dugaru adugaru ono? Mini ono bẹ nọ-chiru ẹnya iphe bu mkpukpu; nọ-chia ẹnya igweligwe madzụ; nọ-chia ẹnya iphe bu mbakeshi; bya anọ-chia ẹnya ndu shi l'iphe bukota okfu-alị ndu, dọ iche iche, nọ lẹ mgboko. ¹⁶ Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono; mẹ mpo iri ono, mu phuru ono bẹ bu ndu nwanyi ọkpara ono dọ ashị. Ẹphe a-natakotakpoo ya iphe o nweru enweru l'ọ ha; yọ gbaru ọtu daburu. Ẹphe eria anu iya; gude ọku kepyashia ya ekepyashi. ¹⁷ Iphe ọbu aburu l'ọo Nchileke bẹ yeru ẹphe egbe ọriri ono l'ọkpoma; t'ọ guje ẹphe agugu t'ẹphe medzukota iphe Nchileke

tùberu, bù iya bù tẹ ndu ono gbakọ ẹka; t'òkpoma bùru ẹphe nanu. K'òphu ẹphe e-wota abubu ono, ẹphe bù eze ono ye ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ẹka; t'ò bùru eze; gude ẹka ike chíje ẹphe jeye teke iphe Nchileke kfulu e-rekota.

¹⁸ “Nwanyi ono, mu phuru ono bẹ bù iya bù obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ obodo ono, bù iya achikota iphe bù ndu eze ndiphe mgburumburu ono.”

18

Ike gvụwaru Bábyilonu

¹ E metsua; mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo, shi l'imigwe phezita. Ojozi-imigwe onanu bẹ Nchileke yeru ike, ha nshinu l'ẹka. Ojozi-imigwe onanu enwua vaa-a; mee eliphe mgburumburu; yo chi phoo phoo. ² Yọ raa ya arara rashia ya ike; sụ: “Ike gvụakwaru Bábyilonu! Ike gvụakwaru Bábyilonu! Obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu bẹ ike gvụakwaru nta-a. Bábyilonu buakwa ẹke mkpakọ iphe bù Obutuswe l'ọ ha laru je eburu. Ọ buakwa ẹke unwu-ojozi Sétanu l'ẹphe ha kpakọru; mẹ ẹke iphe bù unwenu ẹjo ọra; mẹ unwenu, dukota ndiphe ashị kpakọru l'ẹphe ha.

³ Ishi iya aburu l'iphe bù mbakeshi lẹ mgboko ngụwaru mẹe ya ono, bù iya bù uru-ali ono, nwanyi ono aru ono. Tẹmanu bẹ yele ndu eze, achị ndiphe zekotawaru. Iphe bù ndu agba ikike ngho lẹ mgboko-a mgburumburu bẹ shiakwa l'ẹku ono, nwanyi ono nweru, kporu otukota onu iya ono báhú; bụgbaaru eze.”

⁴ Tọ dụ iya bù; mu anua olu ọdo, shi l'imigwe asuje:

“Ndu nke mu; unu lufutakwa
nwanyi ono;
mbụ Bábyilonu l'ẹhu;
t'unu be eje eye ẹka l'ẹjo
iphe ono, oome ono;
Ọdumeka bẹ unu l'iya
a-gbakwaru mgbá
lẹ mgbonwu, a-byakfuta iya nụ.

⁵ L'ẹjo iphe o meru kụkwaru
l'ikpo; ha l'eli l'ọ bù ugwu,
je etsu ishi l'igwe.
Nchileke nyatakwaru-a
ẹjo iphe iya l'ọ ha.

⁶ T'e mee ya ẹge o meru ndu ọdo;
kfula ya ugwo iya nkfulabu.
T'e gude mẹe, atsụ atsutsu
l'ọ bù nk'iya ugbo labu
gbajiaru iya okoro, o gude
gbẹe ndu ọdo mẹe t'ọ ngua.

⁷ T'a gwaa ya ọchi;
nua ya aphu, ha l'ọ bù
ọdu-biribiri, ọ nuru
onwiya; mẹ k'oburu ọva ọva.
Ọonoduje apali onwiya:
'L'oo ya bù eze-nwanyi;
lẹ ya ta bụdu nwanyi,
maa tufuru;
ya ta abya l'ede onu l'aphu!'

⁸ Ọo ya meru iphe ọ bù
ujiku lanu bẹ mgbonwu ono,

tùko nõdu ngabèru iya
 ono a-byakfuta iya;
 bù iya bù: èjo iphe-ememe;
 aphù; mề èjo-ègu.
 O bù òku e-kegbu iya;
 kẹ l'ò bù Nnajiufu,
 bù Nchileke; mbù onye
 ike iya paru apaa;
 bù iya nmaru iya ikpe.”

⁹ Oo ya bù lẹ ndu eze ndiphe ono, bù ndu ono, èphe l'iya shi azeje ono; mề ndu ono, èphe l'iya atùkoje emegbaa èjo iphe agù èphe ono; ndu ono bẹ a-ra èkwa iya. Aphù e-ji èphe òkpoma; l'okfu èka iya teke èphe phùleruphu ège ènwuru-òku kpolihuru l'obodo ono; èke òku adzùpyashi iya. ¹⁰ Èphe e-vudoru ote-ènya; ele iphe amùru obodo ono; l'èke èphe a-nòdukwanu atsù egvu, aphù, aanù obodo ono. Èphe evudoru ote-ènya asùje: “Tẹ njo gbakwa ègbudu! Iphe òwaa ta dùkwa k'ekfukfu. M'òo nggùbe Bábyilonu, bù obodo, a maru èpha ngu; bya a makòtaru l'ì bù obodo, shihuru ike bẹ bùwaphu awa lanù b'e gude nma ngu ikpe; nggu abùru kpurupyata ège-a, ì bù iya-a!”

¹¹ Ndu agba ikike nghò l'eliphe a-rakwaphu èjo èkwa nk'èphe; gùà aphù obodo ono; okfu l'ẹ to nwehedu onye a-zùkwadu ngwa-aswa èphe. ¹² Ẹ to nwehedu onye a-zùje èphe mkpòla-ododo èphe; mề mkpòla-òcha èphe; to nwehe onye a-zùje ogbu murumuru mkpuma èphe, bù mkpuma, vugbaa oke aswa; mềwaru mgububu-olu èphe. To nwehe onye a-zùje èphe èkwa òcha èphe; mề èkwa uswe èphe; mề gèbere gèbere iya ndu òphu eere oke aswa; mề ùvara-nggidi uswe èphe; mềwaru ùnwu oshi èphe, eshije mkpò, bù iphe èphe erekota erere; mềtsua iphe e gude eze-enyi meshia; mềtsua iphe e gude oshi, vu oke aswa mee; mềtsua òphu e meru l'opu; òphu e meru l'ìgwè; mề òphu e meru lẹ mkpuma mabùlu. ¹³ Mề mkpèkwo sinamònu; ùnwu iphe òdo, eshi mkpò; ìnsensu; mềeru; furakìnsensu; mề; mề manù, eeri iphe; ntù akpe, e tsuru etsutsu; akpe l'onwiya; eswi; aturu; ìnya; mề turoku, e gude ìnya akpù; mề ohu; mbù madzù gèdegede. ¹⁴ Ndu nghò ono a-sùje obodo ono: “Ha! Nta-a bẹ iphe bù akpùru oshi ono, shi anòduje agù ngu agùgu ono b'ẹ te nwehekwa òphu nõnu. Èku ono, i shi kpaa kùberu onwongu ono bẹ yifuakwaru nta-a. Iphemiphe òbule, atsoje ngu èna; bùru iphe ama ngu mma gvùakwaru; òphu tọ bùkwa l'ì bya bya aphùkwadu iya òdo!” ¹⁵ Ndu nghò ono, shi agbatàje nghò iphemiphe òbule; je eree l'obodo ono; rita iya uru, ha nshinu ono bẹ e-vudotsua ya ote-ènya ote-ènya; l'èke èphe a-nòdu atsù egvu-aphù ono, aanù obodo ono. Èphe a-ra èjo èkwa; gùà aphù; asùje: ¹⁶ “Tẹ njo gbakwa ègbudu! Iphe òwaa ta dùkwa k'ekfukfu! M'òo nggùbe eze obodo ono, a maru èpha ngu ono, shi eyeje uwe òcha; nmaru èkwa uswe; mề ùvara-nggidi uswe; gude iya kwamaa onwongu akwama; byakwaphu bya egude iphe e meru lẹ mkpòla memaa onwongu emema; woru echi, ere ire doo l'èka; woru mgububu doo onwongu l'olu ¹⁷ bẹ bùwaphu awa lanù kpùu b'e gude mekota èku ngu ono l'ò ha; yò bùru iphe iyi yitaru ège-a, o yitaru iya-a!”

Iphe bù ndu ishi ùgbo-mini l'èphe ha; ndu egudeje ùgbo eje iphe; ndu anga ùgbo; mề ndu egudeje ùgbo tsoru eze ènyimu agba nghò l'èphe ha eje evudotsua ote-ènya ote-ènya; ¹⁸ ele ènwuru-òku obodo ono ènya. Èphe echia mkpu; asùje: “L'ẹ to nwebukwaa obodo òdo, dejeru ude, a maberu èpha iya ège a maru obodo-a!” ¹⁹ Èphe ekpota eja kpua onwèphe l'ishi; l'echi mkpu; ara èkwa; agù aphù; asùje: “Tẹ njo gbakwa ègbudu! Iphe òwaa ta dùkwa k'ekfukfu. ?Ì sù l'òo obodo-a, a maru èpha iya-a bẹ dù ège-a? Mbù nggùbe obodo-a, bù èku ono, ì kparu, kpòru òtukota ònu iya ono bẹ iphe bù ndu nweru ùgbo-mini egudeje agba oke nghò shikota ngu l'èka

báhú. ?M'ò bụwaphu awa lanụ kpụu b'e gude mee ya; yò bụru kpurupyata ẹge-wa, ọ bụ iya-a.”

²⁰ Ndu bu l'imigwe; unu teje ẹswa l'obodo ono, a maru ẹpha iya ono yifuwaru. Unu teje ẹswa unube ndu bu ndu ke Nchileke; me ndu ishi-ozì; me ndu ekfuchiru Nchileke. Unu teje ẹswa; le Nchileke be nmawaru iya ikpe ejo iphe ono, o meru unu ono!

²¹ Ya ndono; ojozi-imigwe lanụ, agburu-ẹhu nọ abya apalia eze mkpuma ọbu, ha nshinu l'ọ bụ o-ji-l'ẹka mkpuma; pata iya chee l'eze ẹnyimu; sụ: “Ono ẹge ee-gude agburu-ẹhu; pata obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu chee l'ẹke, to nwedu onye a-phụkwadu iya ọdo. ²² Ẹ to nwekwa onye bya anụkwadu ọda nkwa; m'ọ bụ nụkwadua ẹke aagụ egvu; m'ọ bụ ẹke aaphụ opu-inya; m'ọ bụ ụpyoku le nggube obodo ono ọdo le phuruphurukpoo. Ẹ to nwehekwa onye eme nka, nweru ọphu, a bya apha kwadu l'ime ngu ọdo. Tọ bụhe l'aa-nụkwadu ọda ikwe-nri l'ime ngu ọdo. ²³ Ẹ to nwehekwa l'iphoro ọku urọku enwukwadu jaa l'ime ngu ọdo. Uzere ke l'eeke nwanyi nji; ọdudu bụru l'a lụtaru nwanyi b'ẹ ta byahẹkwa bya eme l'ime ngu ọdo. Ishi iya aburu l'ọ bụ ndu ono, shi buru l'ime ngu agba ngho ono be bụ ẹphe shi bụru ndu nweru ẹnya l'eliphe-a. Nggu egudewa ọgwu; duphushikota iphe bụ madzu l'iphe bụ mbakeshi mgburumgburu!”

²⁴ Yò bụru le Bábyilonu b'a phuru mee ndu nkfuchiru Nchileke; me mee ndu ọdo, bụ ndu ke Nchileke; mekpọ mee iphe bụ ndu ono, e gburu egbugbu l'eliphe l'ẹphe ha ono.

19

¹ Onanu emetsulephu; mu anụ iphe ọdo, ada l'imigwe. Yoo dalephu l'ọ bụ olu-egvu, a dū igwe agụ. Egvu, ẹphe agụ aburu: “T'ajaja bụru ke Nchileke. L'adzodo, a dzoro ayi; bukwa iya b'o shi l'ẹka. Oo ya b'ọ gbaru ke t'ayi kwabe ugwu, kakota ugwu. O bụ yebe Nchileke ono be kakota iphemiphe ọbule ike. ² L'ikpe, ọ nmaru ndiphe b'ọ nmakwaru l'o-ruberu-ia; bụru ikpe, dū maa. O nmaru eze nwanyi ọkpara phụ ikpe; mbụ nwanyi ono, gude ọkpara, ọogba; mee unwu eliphe l'ẹphe ha; ẹphe aburu kpurupyata phụ. Nchileke be gwataakwaru iya ugwo mee ndu ke Nchileke ono, o gbushiru ono, bụ iya bụ ndu ono, ọchi ẹphe tukoru iya l'ishi ono.” ³ Ẹphe abyakwa bya azụ egvu ọdo; sụ: “T'ajaja bụru ke Nchileke-o! Enwuru-ọku obodo ono, ọku adzụ ono be ekpo tū; ala l'imeli. Yò bụru ẹge ono b'oo-kpo jeye le tutu yoyo.” ⁴ Ụkporo ndu bụ ọgurennya le ndu bụ ọgurennya ẹno phụ; me iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ẹphe ẹno adatsua kfupyabe ifu; baaru Nchileke ẹja; mbụ Nchileke ono, nọ l'aba-eze ono. Ẹphe asụ: “Ono kwa ẹge ọ dū! T'ajaja bụru ke Nchileke-o!”

Ome ẹswa-nwanyi ọphungu

⁵ Ya ndono; yo nweru olu, shi l'aba-eze ono chia mkpu; sụ: “Unube ndu ejeru Nchileke ozi l'unu ha; unu jaa Nchileke ajaja! Unu kele iya ekele; unube ndu atsu iya egvu: onye ukfu l'onye nta!” ⁶ Tọ dū iya bụ; mu abya anụ olu-egvu, a dū l'igwe agụ. Olu-egvu ẹphe ono adalephu l'ọ bụ ẹphuphu eze mini, apha wówowo. Yoo dakwaphu l'ọ bụ ẹphuphu igweli, agba agbagba. Iphe ẹphe agụ aburu: “T'ajaja bụru ke Nchileke! Nnajiufu ayi, bụ Nchileke ono, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike ono be koshiakwaru l'ọo ya bụ eze, achikota iphemiphe ọbule nta-a! ⁷ T'ẹhu tsoo ayi ẹna; t'ayi tee ẹswa teshia ya ike; t'ayi jaa ya ajaja ke ọdu-biribiri iya! Le nta-a be onye ono, bụ Nwaturu Nchileke ono b'o ruakwaru l'olu nwanyi. Nwanyi ọbu, ọobyala alulu ọbu be kwaakwaru onwiya ngwa ngaberu iya. ⁸ Nchileke kwewaru te nwanyi ono yee uwe ọcha, acha pemu-pemu, ẹ-te nwedu ẹke e meruru iya emeru.” Uwe ọcha ono bụ umere, vudo nhamunha, unwu Nchileke eme.

⁹ Tọ dọ iya bụ; ojozi-imigwe ono asụ mu: “Tẹ mu dee iphe-a l'ekwo: Ọnu-oma bụ kẹ ndu e kuru t'ephe tsoru lẹ nri ẹswa-nwanyi ono, Nwaturu Nchileke eje alulu ono.” Yo kfuebe ẹge ono; bya asukwaphu: “Okfu ono kwa Nchileke gude ọnu iya kfu ya; Nchileke ta bukwa onye adzujẹ ejo-ire.”

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; mu abya aburu pẹ l'ifu ojozi-imigwe ono; gashia tẹ mu baaru iya ẹja. Yọ sụ mu: “Wawakwa! Tẹ mu be ejekwa ememe! L'ọ kwa ẹge mbedua; mu l'unwunna mu pẹ bụ ndu ejeru Nchileke ozi bụ ẹge yebedua bukwapu onye ejeru Nchileke ozi; mbụ unwunna mu ono, bụ ẹphe; bẹ Jisọsu koshiru ọkpobe okfu nk'ia ono. Bachiaru Nchileke ẹja!”

L'okpuberu okfu ono, Jisọsu koshiru ayi ono bẹ bukwa l'eka Ume Nchileke b'o shi; mbụ Ume Nchileke ono, bụ iya emeje tẹ madzụ kfuchijeru Nchileke ono.

Onye dugaru l'eli inya ọcha

¹¹ Mu abya aphua ẹke imigwe kpuharu; gheru ọnu; bya aphua inya ọcha, nọ iya nọ. Yo nweru onye dugaru l'eli inya ono. Ẹpha onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono aburu: “O-me-g'o-kfuru”; bya abukwaruphu “Okpobe Okfu”. Yoo kpeje ikpe lẹ nhamunha iya; l'alukwaphu ọgu l'uzo, dọ nhamunha. ¹² Iphoro ẹnya iya dulephu l'ọ bụ iphoro ọku, enwu enwunwu. Yo kpuru okpu-eze, ha igwe l'ishi iya. O nwekwaruphu ẹpha, e deshiru iya l'ehu. Ẹpha ono te nweedu onye ọdo, maru iya nọ; gbahalephu yebedua nwenkinyi iya. ¹³ Uwe nlokpuru, o yeru b'a tseru lẹ mee. Ẹpha onye ono aburu “Okfu Nchileke ono”. ¹⁴ Iphe bụ ndu soja imigwe abya egude uwe ọcha, acha pemu-pemu; to nwe ẹke e meruru iya emeru; kwaa onwephe ngwa. Ẹphe atuko l'ephe ha nọdu l'eli inya ọcha; l'awu etso onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono. ¹⁵ Iphe eshije onye ono l'ọnu lufuta bụ ogu-mbeke, atsu nkọ, bụ iphe oo-gude lya iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko. Yọ bya aburu eze ẹphe; gude mgboro-igwè achi ẹphe ẹge eze achije mkpukpu iya-a. Ọo ya a-dzoshi mee vayinu l'ẹke ono, aadzoshije mee l'akpuru vayinu ono. Iphe ono aburu ẹtu, ekoshi eze oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke, bụ Okaribe-Kakota-Ike. ¹⁶ E dee ẹpha l'uwe, o yeru; dekwa ya ẹya phu l'utakfu. Ẹpha iya ono bụ: “Eze, kakota ndu eze; mẹ Nnajiufu, kakota ndu bụ nnajiufu.”

¹⁷ Ya ndono; mu abya aphua ojozi-imigwe, vudo l'enyanwu. Yo chia mkpu chishia ya ike; gude kukoo iphe bụ unwenu, ephe l'akpamigwe; sụ ẹphe: “Unu phee bya edzukota; t'unu ria orimori, daru unu; orimori, bụ l'eka Nchileke b'o shi. ¹⁸ Unu bya avukaa anu ndu eze; anu ndu ishi soja; anu ndu soja; anu inya; anu ndu agba iya nọ; mẹ anu ndiphe mgburumgburu: ohu mẹ amadu; onye ukfu l'onye nta.”

¹⁹ Mu abya aphua ejo anu-egu-egbudu ono; mẹ ndu eze ndiphe mgburumgburu ẹge ẹphe chitawaru ndu soja ẹphe chikobe l'ekalanu; kẹ t'ephe bya etso onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono ọgu yele ndu soja iya. ²⁰ A kpua ejo anu-egu-egbudu ono lẹ ndzụ; kpukwaaphu onye ono, egudeje ugho edusweshi ndiphe; l'adzụ ejo-ire lẹ ya bụ onye nkfuchiru Nchileke; l'ẹ b'ọ bụ iya ono. Ọ bụ iya bụ onye ono, shi anọduje ejo anu-egu-egbudu ono l'ifu; emeshi iphe-ophulenyia, bụ iya bụ iphe ono, o gude ghotu ndu ono, kweru t'e mee ẹphe iphe-ohubama k'ejo anu-egu-egbudu ono; mẹ ndu ono, shi abaru ntekpe ono, a kpuru; yọ dọ l'ọ bụ anu ono ẹja. A kpukwaruphu; kpua onye ugho ono, adzujẹ ejo-ire; sụ lẹ ya ekfuchiru Nchileke ono yele ejo anu-egu-egbudu ono lẹ ndzụ je achiru ye l'eze-iduma, bụ ọku nshị-egbe l'enwu iya taphutaphu. ²¹ Onye ono, dugaru l'eli inya ọcha ono abya egude ogu-mbeke ono, shi iya l'ọnu alufuta ono; gude tuko ndu ophu phoduru nọ gbushikota. Iphe bụ unwenu, nọ lẹ mgboko-a edzukoo; bya avua anu ẹphe avuvu; rijishia ẹpho.

¹ Tọ dọ iya bụ; mu abya aphua ojozi-imigwe, shi l'imigwe abya. Yo gude ire-igodo, eegudeje atuha onu Iduma Maa ono l'eka; chikwaruphu eze gwogirigwo. ² Yọ bya azulephu ejo agiyi ono gbirimu, bụ iya bụ agwo teke ndiche ono, bukwa iya phụ bụ Obutuswe; bya aburu Sétanu ono. Ojozi-imigwe ono abya azude iya; kee ya egbu. Egbu ono, e keru iya ono bẹ bụ ege ono b'oo-nọ iya unu afa labụ l'ukporo afa iri. ³ Ojozi-imigwe ono aparu iya chee l'ime Iduma Maa ono. Yo chetsua ya; bya eworu iya guchia; woru iya tuchia; k'ophu ẹ to nwedu onye ha k'atuhaa iya. Oo ya bụ t'ẹ b'o dumphushihe ndiphe odo jeye teke unu afa labụ l'ukporo afa iri ono e-swe. Teke unu afa labụ l'ukporo afa iri ono swetsuaru; a tuhaa ya t'ọ tūsarū ẹhu nwanshi.

⁴ Ya ndono; mu abya aphutsua aba-eze aba-eze; me ndu dugagbaaru iya nū. Ndu ono, dugagbaaru iya nū ono bẹ bụ ndu, a fotaru t'ephe kpee ikpe. Mu aphua maa ndu e butatsuaru ishi; okfu l'ephe vudo l'edzudzu oha; kfu l'oo Jisosu bụ Nnajiufu; mekwaphu okfu l'ephe shi anoduje ara okfu Nchileke arara. O bụ ephebedua bụ ndu ẹ-te kwetadu baaru ejo anu-egu-egbudu phụ eja; ephe te kwe baaru ntekpe iya ono, a kpuru; yọ dọ l'ọ bụ yebe ejo anu-egu-egbudu ono eja; ophu ephe 'ekwekwaphu t'e mee ephe iphe-ohubama k'ejo anu-egu-egbudu ono l'atatifu; m'ọ bukwanu t'e mee ya ephe l'eka. Ephe tetatsuaru nodu ndzụ odo; ephe lẹ Kuráyisutu atuko buwaru eze; chia unu afa labụ l'ukporo afa iri. ⁵ Eteta onanu, ndu ono, e bufutsuaru ishi tetaru ono aburu eteta k'odungu, Nchileke meru; madzụ eteta nodu ndzụ. Ndu ophu, phoduru nū lẹ ndu ono, nwuhuru anwuhu ono te nwekwa onye ophu tetaru nū jeye unu afa labụ l'ukporo afa iri ono agvụ. ⁶ Onu-oma bụ k'onye ono, e-tso lẹ ndu odungu ono, Nchileke e-me; ephe eshi l'onwu teta nodu ndzụ ono. Iphe obu aburu lẹ ndu ono b'a fotaru t'ephe lẹ Nchileke buru l'ekalanu. Ndu ono bẹ onwu n-nwulabu te enwedu iphe oome ephe. O bụ ephe a-buru ndu achijeru Nchileke eja; me ndu achijeru Kuráyisutu eja. Ephe lẹ Kuráyisutu a-tuko buru eze; gbaru mgbá chia mgboko unu afa labụ l'ukporo afa iri.

Eemekputa Sétanu

⁷ Teke unu afa labụ l'ukporo afa iri ono gvuleruphu; a tofu Sétanu l'egbu ono; paru iya haa. Yọ lufuta lẹ mkporo ono, a tūru iya ono. ⁸ Yo shi ẹke ono byatashikwaa bya eduphushilaha iphe bụ mbakeshi, nọ lẹ mgboko mgburumburu, bụ iya bụ Gogu yele Mégogu. Yọ chikobe ephe l'ekalanu t'ephe kwakobe k'ogu. Ndu bụ: a -gua ephe ogu; ephe ahalephu l'ọ bụ eveve mgbogidi enyimu. ⁹ Ya ndono; mu anodukwaphu l'aphù ono; phua ege ndu ono adzogbaa kporomu; kporomu; kporomu lẹ phorokoto mgboko; je ano-pee ẹke ono, ndu kẹ Nchileke doru ono mgburumburu; nọ-phekwaaphu obodo ono, Nchileke yeru obu ono. Obenu l'oku shilephu l'imigwe nwua kẹ phoo; bya eworu ephe kegbushia. ¹⁰ A bya ewota Obutuswe ono, bụ iya anoduje eduphushi ephe ono; chee l'eze-iduma ono, bụ oku nshì-egbe enwule iya phụ taphutaphu ono, bụ iya bụ ẹke ejo anu-egu-egbudu phụ; me onye ejo-ire phụ, suru lẹ ya ekfuchiru Nchileke phụ nọ. Yọ buru ẹke ono bẹ ephe a-nodu; a nua ephe chikikfuu: eswe l'enyasi gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Ikpe Ikperazu

¹¹ Tọ dọ iya bụ; mu abya aphua eze aba-eze ocha; phukwaaphu onye dugaru iya nū. Alì yele igwe afota oso shi iya l'ifu gbafu; gbalaa; to nwehe ẹke alì yee igwe ono a-nodu. ¹² Mu aphukwaaphu iphe bụ ndu nwuhuru anwuhu: onye ukfu l'onye nta; ẹke ephe vudogbaa l'ifu aba-eze ono. Yo nweru ekwo, e kpuhagbaaru ekpuha. Ekwo ono b'e deshuru iphe bụ iphe onyemonye obule mejekpooru lẹ mgboko-a. A byakwaphu bya ekpuhaa ekwo odo. Onanu; mbụ ekwo b'e deshuru epha ndu a-nodu ndzụ gbururu jeye. Yọ buru iphe e deru l'ekwo ono b'e gude ekpe ndu nwuhuru anwuhu ikpe l'ege iphe onyemonye obule meru dọ. ¹³ Eze Enyimu abya achifuta

iphe bu ndu mini rijekpooru. Anwuhu yee ali-maa abya achifuta iphe bu ndu onwu gbujekpooru. A tuko ephe l'ephe ha kpee ikpe: onyemonyenonu l'ege gbaru iphe o meru. ¹⁴ A bya ewota Anwuhu yee ali-maa chiru ye l'eze-iduma ono, oku enwu taphutaphu ono. Yo buru iduma ono, oku enwu taphutaphu ono be bu onwu n-nwulabu. ¹⁵ Iphe bu onye e ta phudu epa iya l'ekwo ono, e deshuru epa ndu a-nodu ndzu gbururu jeye ono b'e cheru l'eze-iduma ono, oku enwu taphutaphu ono.

21

Imigwe ophungu yele mgboko ophungu

¹ To du iya bu; mu abya aphua igwe ophungu yele ali ophungu; ke l'igwe ophu shihawa nodu ta nohedu; ali ophu shihawa nodu ta nohe. Eze Enyimu ta nohe. ² Mu abya aphua Obodo ono, du nsọ ono, bu iya bu Jerúsalemu ophungu l'eke o shi l'imigwe l'eke Nchileke no l'alazita. E memakpele iya phu l'o bu nwanyi, aabya oke nji k'ophungu; mbu nwanyi, a kwawaru ngwa ege oo-du te yele nji iya yiru. ³ Mu anua olu, a no l'aba-eze ono chia ochi mkpu; su: "Owaa ufu Nchileke ndo-o! Nta-a be Nchileke byaakwaru onodu swiru madzu eswiru. Nta-a buakwa eke madzu bu bu eke Nchileke e-buru; madzu aburu ndibe iya. Nchileke l'onwiya e-swiru ephe eswiru; buru Nchileke ephe. ⁴ Oo-fuchagekpo ephe enya-mini l'enya. Onwu ta anohedu odo; ophu otso-aphu ta anohu. E ta arahedu ekwa odo; to nwehe iphe ome madzu ehuka, a-nokwadu nu; okfu l'iphemiphe obule ono, shi nodukota nu ono gvwaru."

⁵ To du iya bu; onye ono, dugaru l'aba-eze ono asu: "Lekwa! Le nta-a be ya emekwa iphemiphe obule t'o bukotaru iphe ophungu!" Yo sukwa mu phu: "Te mu tuko okfu ono dee l'ekwo; ke l'o bukota okpobe okfu; bukwaruphu okfu, gbaru ke t'e gude iya aka." ⁶ Yo sukwa mu phu: "L'e meekwaru iya. O kwa yebe Nchileke bu Onye Ivuzo; buru iya bu Onye Ikperazu; bu iya bu l'oo ya bu ogbube ishi iphemiphe obule; buru iya bu eke iphemiphe obule jeberu. Iphe bu onye mini agu be ya e-chebe mini ke mmanu. Eke mini obu, ya e-chebe onye obu shi bukwa l'eke mini, anu ndzu gbururu jeye futaru. ⁷ O kwa onye luru ugu ono; mekputa; be yebe Nchileke e-meru iphe-oma-wa: Iphe-oma obu bu le Ya a-buru Nchileke onye ono; onye ono aburu nwa ke yebe Nchileke.

⁸ "Obenu l'ophube ndu ono, atsụ egvu enya ono; ndu ono, e-te evudoshijedu ike l'iphe ephe kfuru ono; ndu ono, tsonyaaru Nchileke; tsuphu azu ono; ndu ono, egbu madzu ono; ndu ono, eme ke nwanyi ono; ndu ono, ato nshi ono; ndu ono, agwa nte ono; ndu ono, adzujee ejo-ire ono; ndu ono l'ephe ha be iphe nodu swiru ephe bu eze-iduma ono, oku; me nshi-egbe enwu taphutaphu ono; bu iya bu onwu n-nwulabu."

Jerúsalemu ophungu

⁹ To du iya bu; ojozi-imigwe lanu l'ime ojozi esaa ono, shi gude efere esaa ono, uzo mgbonwu esaa ikperazu phu no phu abyakfuta mu bya asu mu: "Te mu bya te ya koshi mu nwanyi ophungu obu, abya ola nji k'ophungu obu, bu iya bu nyee Nwaturu Nchileke ono." ¹⁰ Ume Nchileke abya ejile mu phu eh. Ojozi-imigwe ono eduta mu; je enyihu ephekerephe eze ugu obu, ha l'eli l'o bu ngunu; je ekoshi mu obodo ono, du nsọ ono, bu iya bu Jerúsalemu; l'eke o shi l'imigwe eke Nchileke no alazita l'ali. ¹¹ Ogbu-nwii-nwii ke Nchileke emee ya; yo chakotalephu oswi ke pemu-pemu. Iphoro iya achakotalephu pemu-pemu l'o bu ke mkpuma obu, bu iya be aswa katsua; mbu iphoro iya adulephu l'o bu ke mkpuma obu, eke uswuswe, aza jasupa. Mkpuma ono anoduje aphu onyo; l'ama mma. ¹² Obodo ono b'e gude upho-mkpuma kpu-pheta mgburumburu. Upho-mkpuma ono ahalephu l'eli okpobe ahaha. E bua ya onu-uzo

iri l'ẹbo. E ye unwu ojozi-imigwe iri l'ẹbo t'ẹphe cheje onu-uzo ono nche. L'onu-uzo iri l'ẹbo ono b'e degbaaru ẹpha ikfu iri l'ẹbo ono, nọ lẹ Ízurelu ono l'ẹhu l'ẹhu. ¹³ Yọ dọje onu-uzo ẹto ẹto l'uswe iya lanu. Ophu cheru ifu l'ibiyiya ke ẹnyanwu-ahata b'e buru onu-uzo ẹto; bua onu-uzo ẹto l'ophu cheru ifu l'uzo ẹnyanwu-ariba; bua onu-uzo ẹto l'ophu cheru ifu l'uzo isheli; bya ebua onu-uzo ẹto l'ophu cheru ifu l'uzo ohuda. ¹⁴ Yọ buru mkpuma iri l'ẹbo; b'e gude tọ ọkpa-alì upho-mkpuma ono mgburumburu. Mkpuma ono ẹphe iri l'ẹbo b'e deshiru ẹpha ndu ishi-ozì iri l'ẹbo; bu iya bu ndu ishi-ozì Nwaturu Nchileke ono.

¹⁵ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu eyeru mu nu ono be gude iphe e meru le mkpola-ododo, du ogologo. Iphe ono, du ogologo ono be eegudeje ato iphe. Ojozi-imigwe ono emekwanu te ya bya ato obodo ono; maru ege ogologo iya yele usa iya ha. ¹⁶ Yọ tokwaaphu onu-uzo ono; mewaru upho-mkpuma ono, e gude kpupheta iya mgburumburu ono. Obodo ono be nweru mgberemeke eno, halephu ẹnyanhamunha. Ojozi-imigwe ono abya egude iphe ono, du ogologo ono; to obodo ono. Ogologo obodo; l'usa iya; me l'eli iya ahalephu ẹnyanhamunha. Ogologo iya ono du unu manyiru ugbo ẹto l'ukporo manyiru iri l'ise.* ¹⁷ Yọ byakwaphu bya ato upho-mkpuma iya; igbi iya adu ukporo ntukpa labu le ntukpa esato† l'ege madzu atoje iphe. Yọ buru ege ono be ojozi-imigwe ono toru iya. ¹⁸ Iphe e gude kpu upho-mkpuma ono; bu mkpuma jasupa. Ophube obodo ono l'onwiya b'e gude mkpola-ododo mee; yoo gbu ngerengere lo bu onyo. ¹⁹ Ophube okpa-alì iya b'e gudetsua mkpuma, dutsua iche iche, egbukwaphu ngerengere; l'ereshi ire ike gude memaa; yoo ma ntumatu. Mkpuma ono

ke odungu bu jasupa
k'ẹbo bu safaya
k'eto bu agetu
k'eno bu emeraludu

²⁰ k'ise aburu onikusu
k'ishingu bu kaneliyanu
k'esaa aburu kirisolayitu
k'esato aburu berilu
ke tete aburu topazu
k'iri aburu kirisopurasu
k'iri le nanu bu jasintu
k'iri l'ẹbo bu amitisutu.

²¹ Onu-uzo iri l'ẹbo ono aburu mgbubu iri l'ẹbo, vu oke aswa b'e gude mee ya. Ogunngamgbo, e yeshiru iya ẹphe iri l'ẹbo l'ẹhu l'ẹhu abukotaru mgbubu lanu b'e gude mee ya. Ogborogbo-uzo uzo, no l'ime obodo ono aburu okpobe mkpola b'e gude mee ya. Yoo gbu ngerengere lo bu onyo.

²² Mu ta phukwa eze-ulo Nchileke l'obodo ono. Iphe kparu iphe e to nweddu eze-ulo Nchileke, no iya nu bu le Nnajiufu, bu Nchileke, bu iya bu Okaribe-Kakota-Ike yele Nwaturu ono buwa eze-ulo Nchileke k'obodo ono. ²³ Obodo ono be mkpa ẹnyanwu me onwa ta duhekwa. Ishi iya aburu l'o-gbu-nwii-nwii Nchileke be echiwa l'ime iya; Nwaturu Nchileke ono aburu iphoro, e gude aphu uzo. ²⁴ O bu iphoro, shi l'obodo ono be iphe bu mbakeshi e-gude nodu ndzu. Iphe bu ndu eze, nokota le mgboko evuko odu-biribiri ẹphe; vubata l'obodo ono. ²⁵ Onu-uzo obodo ono e-ghekotajeru onu tekenteke; ke l'enyashi ta anodu l'ẹke ono. ²⁶ Iphe bu mbakeshi a-tuko odu-biribiri ẹphe, nweru enweru vuta bya akube l'obodo ono; ẹphe akwabẹ obodo ono ugvu. ²⁷ Obenu l'e to nwekwanu ejo iphe, a-du ike bahu l'obodo ono. Onye eme ahuma;

* **21:16** 21:16 Iphe, e deru l'ẹke-a l'okfu Giriku; bu 12,000 stadia. † **21:17** 21:17 Iphe, e deru l'ẹke-a l'okfu Giriku; bu 144 cubit.

m'ò bụ onye ẹjo-ire b'ẹ te ekwekwa t'ò bahù iya. Ndu a-bahù iya nù nwenkinyi bụlekwaphu ndu, Nchileke deru ẹpha ẹphe l'ẹkwo Nwaturu ono, bụkwanu ẹke ono, e deshiru ẹpha ndu a-nò ndzù gbururu jeye ono.

22

¹ Tò dù iya bụ; ojozi-imigwe ono abyakwaphu bya ekoshi mu nggele ọbu, bụ iya bụ mini ọbu, anuje ndzù gbururu jeye ọbu. Mini ono edoo rìsanguu; l'aphù onyo. Yò buru ẹke mini ono shi atsofuta bụ l'aba-eze Nchileke yẹle kẹ Nwaturu ono. ² Mini ono atsokpelẹphu l'echi esu-uzo obodo ono. Oshi ono, anuje ndzù gbururu jeye ono egvugbaaru l'iku nggele ono ẹka labù. Ugbo iri l'ẹbo bẹ oshi ono amije nebyi, dù iche iche afa l'afa. Oomije iya l'onwa l'onwa. Yò buru mkpẹkwo oshi ono bẹ aakpatajẹ gude mebe iphe bụ mbakeshi ọgvu l'iphe eme ẹphe; ẹphe adù mma. ³ Ẹ to nwedu iphe Nchileke buru ọnu nù, byakwadù bya anọdu l'obodo ono.

Iphe a-nọdu l'obodo ono bụ aba-eze Nchileke mẹ kẹ Nwaturu ono. Ndu ejeru iya ozi a-nọdu abaru iya ẹja. ⁴ Ndu ono, ejeru iya ozi ono a-phuje iya ifu l'ifu. Ẹpha iya bẹ ee-detsua ẹphe l'atatifu. ⁵ Ẹnyashi ta anọhedu. Mkpa iphoro k'uroku; m'ò bụ k'ẹnyanwu ta aduhekwaru ẹphe ọdo; okfu lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke a-buru ẹphe iphoro. Ẹphebedua a-buru eze; chia gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Abyabya Jisosu

⁶ Ya ndono; ojozi-imigwe ono asù mu: “Okfu-a l'ò ha bụkotakwa ọkpobe okfu; buru okfu, gbaru kẹ t'e gude iya ẹka. Lẹ Nnajiufu, bụ iya bụ Nchileke ono, anuje ndu ono, ekfuchiru iya nù Ume iya ono; bẹ ziaikwaru ojozi-imigwe t'ò bya ekoshi ndu ejeru Nnajiufu ono ozi iphe ẹ ta anọhedu ọphu baru nwishi nta-a; yo mee.”

⁷ Jisosu sùkwaru: “Lekwa-a. Lẹ ya abyakwa nta-a. Ọnu-oma bụ k'onye emeje iphemiphe ọbule-a, e deru l'ẹkwo-wa, e deshiru iphe, bụ iphe-a, e kfuru kfuchiaru yẹbe Jisosu Kuráýisutu-wa.”

⁸ Ọ bụ mbẹdua, bụ Ọnu gẹdegede bụ onye gude nchị mu nukota iphe-a l'ò ha; bya egude ẹnya mu phukota iya. Mu anubebe l'iya phụ lẹ nchị; phubebe l'iya phụ l'ẹnya; buru ojozi-imigwe ono, koshiru mu iphe ono pẹ l'ifu, tẹ mu baaru iya ẹja.

⁹ Yò sù mu: “Wawakwa! Tẹ mu be ejekwa ememe! Sù mu: m'ò kwa ẹge mbẹdua mu l'unwunna mu bụ ndu ejeru Nchileke ozi bẹ bụkwaphu ẹge yẹbedua bụ onye ejeru Nchileke ozi; mbù unwunna mu bụkwa ndu ono, ekfuchiru Nchileke; mẹ ndu ọdo, bụ ndu emeje iphe ẹkwo-wa kfuru. Wo mu l'ò bụ Nchileke bẹ mu a-bachiaru ẹja!”

¹⁰ Jisosu asù mu: “T'ẹ b'ò nwekwa okfu-a l'ò ha, e deshiru l'ẹkwo-wa m'òo nanù ọphu mu e-domi edomi. Lẹ teke iphe-a l'ò ha e-mekota bẹ duakwa ntse. ¹¹ Sù t'iphe bụ onye eme ẹjo iphe; kwelekwaphu ẹka l'ẹjo iphe oome. T'onye umere iya eshi nshi; kwelekwaphu ẹka l'ẹjo umere, eshi nshi, oome. Tẹ ndu ọphu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; kwelekwapa iya phụ ẹka ẹge ono tųgburu. Onye ọphu doberu onwiya nsọ; edobelekwaphu onwiya nsọ ẹge o doberu iya tųgburu.”

¹² “Unu lekwa! Lẹ yẹbe Jisosu abyaakwa nta-a nta-a! Ya -byade bẹ ya e-gude obunggo, ya e-bu onyenonu l'ẹge iphe o meru dù.” ¹³ Ọ bụ yẹbedua bụ Álufa; buru Oméga; mbù l'ọo ya bụ Onye Ivuzọ; buru Onye Ikperazù. Ọ bụ iya bụ ogbube ishi k'iphemiphe ọbule; buru iya bụ ẹke iphemiphe ọbule jeberu.

¹⁴ “Ọnu-oma bụ kẹ ndu asajẹ uwe-nlọkpuru ẹphe; yọo cha pemu-pemu. L'ò kwa ndu ono bẹ ee-kwe t'ẹphe ria akpuru, oshi ono, anuje ndzù gbururu jeye ono mītaru. Yò buru ndu ono bẹ ee-kwe t'ẹphe shi l'ọnu-uzo; bahù l'ime obodo ono, Nchileke nọ ono. ¹⁵ Obenu lẹ ndu ono, bụ nkuta uru-alì ono; ndu nshi; ndu ono, afarushi onwẹphe ẹphe l'unwanyi ono; ndu mgbugbu-madzù; ndu agwa nte; ndu ntumatu; ndu ono l'ẹphe ha ta abyadù bya abahù l'obodo ono. Ọo l'azù iya bẹ ẹphe a-nọdu.

¹⁶ “L’òo yèbedua, bù Jisòsu gèdegede bè ziru ojozi-imigwe iya t’ò bya emee t’unube chòchi makòtaru iphemiphe òbule-a. Ya bù o-shi-l’eri Dévidi; bya eshikwaphu l’awa iya. Ya bùkwaphu Mkpò-kpodo nchi-abòhu ono, anòduje eke papapa ono.”

¹⁷ Ume Nchileke yèle nwanyi òphungu ono tùkoru l’ekfu; sù: “Bya-o!”

T’iphe bù onye nùru iphe-a; sù: “Bya-o!”

T’onye ègu-mini agù byakwa! T’onye ò dù t’ò bya byakwa t’e kee ya èya kè mmakanù t’ò ngù. Ò bù mini ono anùje ndzù gbururu jeye.

Ekele mkpò-chi ishi iya

¹⁸ Mbèdua, bù Jònu alò iphe bù onye anù okfu-a, e dekotaru l’èkwo-wa èka lè nchi; mbù l’èkwo-wa, e deru iphemiphe òbule, e kfuru kfuchiaru Nchileke-wa. Iphe bù onye yekwaru iphe l’iphe-a, e deru l’èkwo-wa bè Nchileke e-yekwakwaruphu iphe l’iphe bù èjo iphe-èhuka, e kfukotaru okfu iya l’èkwo-wa; tùko iya byabè onye òbu l’ishi. ¹⁹ Teke bù l’o nweru onye wofuru iphe l’èkwo-wa, e deru iphemiphe òbule-a, e kfuchiru Nchileke-wa bè Nchileke e-wofukwaphu ókè iphe onye ono l’akpuru, ò mìtaru; mbù oshi ono, anùje ndzù gbururu jeye ono, bù iya bù oshi ono, e kfuru okfu iya l’èkwo-wa ono; bya ewofukwaphu ókè iphe k’onye òbu l’obodo ono, dù nsò ono, bùkwaphu iphe e kfuru okfu iya l’èkwo-wa.

²⁰ Ò bù onye ono, meru t’a maru iphemiphe òbule-a, bù òkpobe okfu-a bè sùru: “Iyee! Ya abyaa lè ntse ntse-e.”

Ono kwa ège ò dù. “Byiko bya; Nnajiufu, bù Jisòsu!”

²¹ Tè Nnajiufu, bù Jisòsu meeru unu eze-iphe-òma l’unu ha. Ono kwa ège ò dù.